БИБЛІЯ

СИРѢЧЬ

СВЯЩЕННО-ТО ПИСАНІЕ

НА

ВЕТХЫЙ И НОВЫЙ ЗАВѢТЪ,

Вѣрно и точно прѣведено отъ пьрвообразно-то.

ЦАРИГРАДЪ,

Въ Книгопечатницѫ-тѫ на А. Х. Бояджіяна.

—

1871.

СЪДЬРЖАНІЕ.

КНИГЫ-ТѢ НА ВЕТХЫЙ ЗАВѢТЪ.

КНИГЫ-ТѢ НА НОВЫЙ ЗАВѢТЪ.

БЫТІЕ.

ГЛАВА 1.

1 Въ [а]начало [б]създаде Богъ небе-то и земѭ-тѫ. 2 А земя-та бѣше неустроена и пуста; и тьмнина бѣ върху безднѫ-тѫ, и [в]Духъ Божій ся носяше върхъ водѫ-тѫ. 3 [г]И рече Богъ: [д]Да бѫде видѣлина; и станѫ видѣлина. 4 И видѣ Богъ видѣлинѫ-тѫ че бѣше добро; и разлѫчи Богъ видѣлинѫ-тѫ отъ тьмнинѫ-тѫ. 5 И нарече Богъ видѣлинѫ-тѫ [е]День, а тьмнинѫ-тѫ нарече Нощь: и станѫ вечеръ, и станѫ утро, день първый.

6 И рече Богъ: [ж]Да бѫде твърдь посрѣдъ воды-тѣ и да разлѫчи водѫ отъ водѫ. 7 И направи Богъ твърдь-тѫ, и [з]разлѫчи водѫ-тѫ която бѣше подъ твърдь-тѫ, отъ водѫ-тѫ която бѣше [и]надъ твърдь-тѫ; и станѫ така. 8 И нарече Богъ твърдь-тѫ Небе: и станѫ вечеръ и станѫ утро, день вторый.

9 И рече Богъ: [і]Да ся събере вода-та която е подъ небе-то въ едно мѣсто, и да ся яви суша-та; и станѫ така. 10 И нарече Богъ сушѫ-тѫ Земѭ, и събраніе-то на водѫ-тѫ нарече Моря; и видѣ Богъ че бѣше добро. 11 И рече Богъ: [к]да прорасти земя-та зеленѫ трѣвѫ, трѣвѫ която да дава сѣме *и* дрьво плодоносно което да ражда [л]плодъ по видъ-тъ си, на който сѣме-то да е въ него на земѭ-тѫ; и станѫ така. 12 И произрасти земя-та зеленѫ трѣвѫ, трѣвѫ която да дава сѣме по видъ-тъ си, и дрьво което да ражда плодъ на който сѣме-то е въ него по видъ-тъ му; и видѣ Богъ че бѣше добро. 13 И станѫ вечеръ, и станѫ утро, день третій.

14 И рече Богъ: Да бѫдѫтъ [м]свѣтила на твърдь-тѫ небеснѫ, за да разлѫчатъ день-тъ отъ нощь-тѫ, и да сѫ за знаменія и за [н]врѣмена и за дни и годины: 15 И да сѫ за свѣтила на твърдь-тѫ небеснѫ, за да свѣтятъ на земѭ-тѫ; и станѫ така. 16 И направи Богъ [о]двѣ-тѣ голѣмы свѣтила; голѣмо-то свѣтило за да владѣе на день-тъ, а [п]малко-то свѣтило за да владѣе на 17 нощь-тѫ; *направи* и [р]звѣзды-тѣ. И постави гы Богъ на твърдь-тѫ небеснѫ, за 18 да свѣтятъ на земѭ-тѫ; И [с]да владѣѭтъ на день-тъ и на нощь-тѫ, и да разлѫчатъ видѣлинѫ-тѫ отъ тьмнинѫ-тѫ: и видѣ 19 Богъ че бѣше добро. И станѫ вечеръ, и станѫ утро, день четвьртый.

20 И рече Богъ да произведе вода-та изобилно гадины одушевленны, и птицы да летятъ надъ земѭ-тѫ по твърдь-тѫ небеснѫ. 21 [т]И създаде Богъ голѣмы-тѣ кытове, и всяко одушевленно що ся движи, които произведе вода-та изобилно по видъ-тъ имъ, и всякѫ птицѫ крылатѫ по видъ-тъ й; и видѣ Богъ че бѣше добро. 22 И благослови гы Богъ и рече: [у]Плодѣте ся и множѣте ся, и напълнѣте водѫ-тѫ въ моря-та; нека ся умножатъ и 23 птицы-тѣ по земѭ-тѫ. И станѫ вечеръ, и станѫ утро, день петый.

24 И рече Богъ: Да произведе земя-та животны одушевленны по видъ-тъ имъ, скотове и гадове, и звѣрове на земѭ-тѫ по 25 видъ-тъ имъ, и станѫ така. И направи Богъ звѣрове-тѣ на земѭ-тѫ по видъ-тъ имъ, и скотове-тѣ по видъ-тъ имъ, и всякой гадъ на земѭ-тѫ по видъ-тъ му; и видѣ Богъ че бѣше добро.

26 И рече Богъ: [ф]Да направимъ человѣка по образу нашему и по подобію нашему, и [х]да владѣе надъ морскы-тѣ рыбы и надъ небесны-тѣ птицы, и надъ скотове-тѣ, и надъ всичкѫ-тѫ земѭ, и надъ всичкы-тѣ гадове, които пълзятъ по земѭ-тѫ. 27 И създаде Богъ человѣка по образу своему, [ц]по образу Божію създаде го: [ч]мѫжкый и женскый полъ гы създаде. 28 И благослови гы Богъ, и рече имъ: [ш]Плодѣте ся и множѣте ся, и напълнѣте земѭ-тѫ, и обладайте ѭ и владѣйте надъ рыбы-тѣ морскы и надъ птицы-тѣ небесны, и надъ всяко животно което ся движи по земѭ-29 тѫ. И рече Богъ: Ето, дадохъ ви всякѫ трѣвѫ що дава сѣме, която е по лице-то на всичкѫ-тѫ земѭ, и всяко дрьво което има въ себе си плодъ на дрьво което дава сѣме; [щ]тѣ ще ви бѫдѫтъ за ядение; 30 И на [ъ]всичкы-тѣ животны на земѭ-тѫ, и на [ы]всичкы-тѣ птицы на небе-то, и на всякой *гадъ* който пълзи по земѭ-тѫ, *и*

а Іоан. 1; 1, 2. Евр. 1; 10.
б Псал. 8; 3. 33; 6. 89; 11, 12. 102; 25. 136; 5. 146; 6. Иса. 44; 24. Іер. 10; 12. 51; 15. Зах. 12; 1. Дѣян. 14; 15. 17; 24. Кол. 1; 16. 17. Евр. 11; 3. Откр. 4; 11. 10; 6.
в Псал. 33; 6. Иса. 40; 13, 14.
г Псал. 33; 9.
д 2 Кор. 4; 6.
е Псал. 74; 16. 104; 20.
ж Іов. 37; 18. Псал. 136; 5. Іер. 10; 12. 51; 15.
з Прит. 8; 28.
и Псал. 148; 4.
і Іов. 26; 10. 38; 8. Псал. 33; 7. 95; 5. 104; 9. 136; 6. Прит. 8; 29. Іер. 5; 22. 2 Пет. 3; 5.
к Евр. 6; 7.
л Лук. 6; 44.
м Втор. 4; 19. Псал. 74; 16. 136; 7.
н Псал. 74; 17. 104; 19.
о Псал. 136; 7, 8, 9. 148; 3, 5.
п Псал. 8; 3.
р Іов. 38; 7.
с Іер. 31; 35.
т Гл. 6; 20. 7; 14. 8; 19. Псал. 104; 26
у Гл. 8; 17.
ф Гл. 5; 1. 9; 6. Псал. 100; 3. Еккл. 7; 29. Дѣян. 17; 26, 28, 29. 1 Кор. 11; 7. Ефес. 4; 24. Кол. 3; 10. Іак. 3; 9.
х Гл. 9; 2. Псал. 8; 6.
ц 1 Кор. 11; 7.
ч Гл. 5; 2. Мал. 2; 15. Мат. 19; 4. Марк. 10; 6.
ш Гл. 9; 1, 7. Лев. 26; 9. Псал. 127; 3. 128; 3, 4.
щ Гл. 9; 3. Іов. 36; 31. Псал. 104; 14. 15. 136; 25. 146; 7. Дѣян. 14; 17.
ъ Псал. 145; 15, 16. 147; 9.
ы Іов. 38; 41.

има въ себе си дыханіе на животъ, *дадохъ* всякѫ зеленѫ трѣвѫ за хранѫ; и 31 станѫ така. И [ь]видѣ Богъ всичко което направи, и ето бѣше твърдѣ добро. И станѫ вечеръ, и станѫ утро, день шестый.

ГЛАВА 2.

1 И съвършихѫ ся небе-то и земя-та, и 2 [а]всичко-то имъ *украшеніе. И [б]свършилъ бѣше Богъ въ седмый-тъ день дѣла-та си, които направи; и почиnѫ си въ седмый-тъ день отъ всичкы-тѣ си дѣла които на- 3 прави. И [в]благослови Богъ седмый-тъ день, и освяти го; защото въ него си починѫ отъ всичкы-тѣ си дѣла, които създаде и направи Богъ.

4 Това е [г]бытіе-то на небе-то и на земіѭ-тѫ, когато ся тѣ създадохѫ, въ който день направи Господь Богъ земіѭ и небе, 5 И всяко [д]растеніе полско, прѣди да стане по земіѭ-тѫ, и всякѫ трѣвѫ полскѫ, прѣди да изникне; защото не бѣше далъ Господь Богъ [е]дъждь по земіѭ-тѫ, и нѣмаше че- 6 ловѣкъ [ж]за да работи земіѭ-тѫ. И вдигаше ся пàра отъ земіѭ-тѫ, и напояваше 7 всичко-то лице на земіѭ-тѫ. И създаде Господь Богъ человѣка *отъ* [з]пьрсть изъ земіѭ-тѫ: и [и]вдъхнѫ въ [і]ноздри-тѣ му дыханіе на животъ, и [к]станѫ человѣкъ 8 жива душа. И насади Господь Богъ [л]рай [м]въ Едемъ [н]на истокъ, и [о]постави тамъ 9 человѣка когото създаде. И Господь Богъ произрасти изъ земіѭ-тѫ [п]всяко дрьво красно на гледъ, и добро за яденіе, и [р]дрьво-то на живота по срѣдъ рай-тъ, и [с]дрьво-то на познаваніе на добро и на 10 зло. И рѣка исхождаше изъ Едемъ да напоява рай-тъ; и отъ тамъ ся раздѣляше 11 на четыри главы. Име-то на еднѫ-тѫ Фисонъ; тя е която обыкаля [т]всичкѫ-тѫ 12 Евилатскѫ земіѭ, дѣто има злато. И злато-то на онѫзи земя е добро; [у]тамъ има 13 вделліонъ и оникcъ камыкъ. И име-то на вторѫ-тѫ рѣкѫ Гіонъ; тя е която обы- 14 каля всичкѫ-тѫ Хусскѫ земіѭ. И име-то на третѫ-тѫ рѣкѫ, [ф]Тигръ; тя е която тече къмъ истокъ на Ассиріѭ. А четвър- 15 та-та рѣка е Евфратъ. И зѣ Господь Богъ человѣка и [х]насели го въ рай Едем- 16 скый, за да го работи и да го пази. И заповѣда Господь Богъ Адаму и рече: Отъ всяко дрьво на рай-тъ свободно да ядешь: 17 А [ц]отъ дрьво-то на познаваніе на добро и на зло, [ч]да не ядешь отъ него; защото въ който день ядешь отъ него непрѣмѣнно 18 [ш]ще умрешь. И рече Господь Богъ: Не е добро человѣкъ-тъ да е самъ; [щ]ще му на- 19 правіѭ помощникъ приличенъ нему. И [ъ]създаде Господь Богъ отъ земіѭ-тѫ всичкы-тѣ полскы животны, и всичкы-тѣ небесны птицы, и [ы]приведе гы при Адама, за да види какъ ще гы наименува; и каквото име дадеше Адамъ на всяко оду- 20 шевленно, това му станѫ име-то. И тури Адамъ имена на всичкы-тѣ скотове и на птицы-тѣ небесны и на всичкы-тѣ звѣрове полскы; но за Адама не ся намѣри помощникъ приличенъ нему.

21 И нанесе Господь Богъ на Адама [ь]изстѫпленіе, и той заспа; и зѣ едно отъ ребра-та му, и испълни мѣсто-то му съ 22 плъть. И направи Господь Богъ отъ ребро-то което зѣ отъ Адама, женѫ, и [ѣ]при- 23 веде іѭ при Адама. И рече Адамъ: Тая е сега [ю]кость отъ кости-тѣ ми, и плъть отъ плъть-тѫ ми: тя ще ся нарече жена, 24 защото [я]отъ мѫжъ-тъ бы зѣта. [ѧ]Заради това ще остави человѣкъ бащѫ си и майкѫ си, и ще ся прилѣпи при женѫ си, 25 и ще бѫдѫтъ двама-та една плъть. [ѩ]И голи бѣхѫ и двама-та, Адамъ и жена му, [ѫ]и не ся срамувахѫ.

ГЛАВА 3.

1 А [а]змія-та бѣше [б]най хытра отъ всичкы-тѣ звѣрове полскы, които направи Господь Богъ: и тя рече на женѫ-тѫ: Истинѫ ли рече Богъ да не ядете отъ всяко дрьво 2 на рай-тъ? И жена-та рече на зміѭ-тѫ: Отъ плодъ-тъ на райскы-тѣ дрьвя можемъ 3 да ядемъ: А [в]отъ плодъ-тъ на дрьво-то което е въ срѣдъ рай-тъ, рече Богъ: Да не ядете отъ него, нито да ся прикоснете 4 при него, за да не умрете. И [г]змія-та рече 5 на женѫ-тѫ: Никакъ нѣма да умрете; Но знае Богъ че въ който день ядете отъ него, [д]ще ся отворятъ очи-тѣ ви, и ще бѫдете като богове, да познавате добро-то 6 и зло-то. И видѣ жена-та, че дрьво-то бѣше добро за яденіе, и че бѣше угодно на очи-тѣ, и дрьво желателно като що дава знаяніе: и зѣ отъ плодъ-тъ му, та яде; и съсъ себе си наедно даде и на мѫжа си, 7 [е]та яде и [ж]той. [з]Тогазь имъ ся отвори-

ь Псал. 104; 24. 1 Тим. 4; 4.

—

а Псал. 33; 6.
* *Евр.* воинство.
б Исх. 20; 11. 31; 17. Втор. 5; 14. Евр. 4; 4.
в Неем. 9; 14. Иса. 58; 13.
г Гл. 1; 1. Псал. 90; 1, 2.
д Гл. 1; 12. Псал. 104; 14.
е Іов. 38; 26, 27, 28.
ж Гл. 3; 23.
з Гл. 3; 19, 23. Псал. 103; 14. Еккл. 12; 7. Иса. 64; 8. 1 Кор. 15; 47.
и Іов. 33; 4. Дѣян. 17; 25.
і Гл. 7; 22. Иса. 2; 22.
к 1 Кор. 15; 45.
л Гл. 13; 10. Иса. 51; 3. Іез. 28; 13. Іоил. 2; 3.
м Гл. 4; 16. 4 Цар. 19; 12. Іез. 27; 23.
н Гл. 3; 24.
о Ст. 15.
п Іез. 31; 8.
р Гл. 3; 22. Прит. 3; 18. 11; 30. Откр. 2; 7. 22; 2, 14.
с Ст. 17.
т Гл. 25; 18.
у Числ. 11; 7.
ф Дан. 10; 4.
х Ст. 8.
ц Ст. 9.
ч Гл. 3; 1, 3, 11, 17.
ш Гл. 3; 3, 19. Рим. 6; 23. 1 Кор. 15; 56. Іак. 1; 15. 1 Іоан. 5; 16.
щ Гл. 3; 12. 1 Кор. 11; 9. 1 Тим. 2; 13.
ъ Гл. 1; 20, 24.
ы Псал. 8; 6. Виж Гл. 6; 20.
ь Гл. 15; 12. 1 Цар. 26; 12.
ѣ Прит. 18; 22. Евр. 13; 4.
ю Гл. 29; 14. Суд. 9; 2. 2 Цар. 5; 1. 19; 13. Ефес. 5; 30.
я 1 Кор. 11; 8.
ѧ Гл. 31; 15. Псал. 45; 10. Мат. 19; 5. Марк. 10; 7. 1 Кор. 6; 16. Ефес. 5; 31.
ѩ Гл. 3; 7, 10, 11.
ѫ Исх. 32; 25. Иса. 47; 3.

—

а Откр. 12; 9. 20; 2.
б Мат. 10; 16. 2 Кор. 11; 3.
в Гл. 2; 17.
г Ст. 13. 2 Кор. 11; 3. 1 Тим. 2; 14.
д Ст. 7; Дѣян. 26; 18.
е 1 Тим. 2; 14.
ж Ст. 12, 17.
з Ст. 5.

хж очи-тѣ и на двама-та, [и] и познахж че бѣхж голи: и съшихж листіе отъ смокынж,
8 и направихж за себе си прѣпаски. И чухж [і] гласъ-тъ на Господа Бога, като ходяше въ рай-тъ надвечеръ: и [к] скрыхж ся Адамъ и жена му отъ лице-то на Господа Бога, между райскы-тѣ дрьвя.
9 И повыка Господь Богъ Адама, и рече му:
10 Дѣ си? А той рече: Чухъ гласъ-тъ ти въ рай-тъ, [л] и убояхъ ся, защото сьмь голъ: и скрыхъ ся.
11 И рече *му Богъ:* Кой ти обади че си голъ? ялъ ли си отъ дрьво-то, отъ което ти заповѣдахъ да не ядешь?
12 И рече Адамъ: [м] Жена-та коіжто ми си далъ *да е* съ мене, тя ми даде отъ дрьво-то, и ядохъ.
13 И рече Господь Богъ на женж-тж: Що е това *което* си сторила? И жена-та рече: [н] Змія-та мя измами, и ядохъ.
14 И рече Господь Богъ на змііж-тж: Понеже си сторила ты това, проклѣта да си отъ всичкы-тѣ скотове и отъ всичкы-тѣ животны на поле-то: по коремъ-тъ си ще ходишь, и [о] пьрсть ще ядешь, прѣзъ всичкы-тѣ дни на живота си:
15 И враждж ще поставіж между тебе и женж-тж, и между [п] твое-то сѣме и [р] нейно-то сѣме: [с] то ще ти смаже главж-тж, и ты ще му наранишь петж-тж.
16 *А* на женж-тж рече: Ще ти прѣумножж скърбь-тж въ чрѣвоношеніе-то ти: [т] съ болѣзни ще раждашь чада: [у] и къмъ мжжа ти *ще бжде* желаніе-то ти, и той [ф] ще тя владѣе.
17 А на Адама рече: [х] Понеже си послушалъ гласъ-тъ на женж си, [ц] и си ялъ отъ дрьво-то, [ч] за което ти заповѣдахъ и казахъ: Да не ядешь отъ него, [ш] проклѣта *да е* земя-та поради тебе: [щ] съсъ скърбь ще ядешь *плодове-тѣ* ѝ прѣзъ всичкы-тѣ дни на живота си:
18 [ъ] Тръніе и бодилы ще ти произрастява: и ты [ы] ще ядешь на поле-то трѣвж-тж.
19 [ь] Съ потъ-тъ на лице-то си ще ядешь хлѣбъ-тъ *си,* додѣ ся върнешь въ земіж-тж, отъ коіжто си зѣтъ: понеже [ѣ] пьрсть си, и [ю] въ пьрсть ще ся върнешь.

20 И нарече Адамъ име-то на женж си †Ева, защото тя бѣше майка на всичкы-тѣ живущы.
21 И направи Господь Богъ на Адама и на женж му дрехы кожены, и облѣче гы.
22 И рече Господь Богъ: [я] Ето, Адамъ станж като единъ отъ насъ, да познава добро-то и зло-то: и сега за да не простре ржкж-тж си, та [ѫ] земе и отъ дрьво-то на живота, и яде, и живѣе вѣчно;
23 За това Господь Богъ го извади изъ Едемскый-тъ рай, [ѭ] да работи земіж-тж, изъ коіжто бы зѣтъ.
24 И испжди Адама: и [а] къмъ истокъ на Едемскый-тъ рай постави [б] Херувимы-тѣ, и пламенный мечь, който ся вьртѣше, да пазятъ пжть-тъ къмъ дрьво-то на живота.

ГЛАВА 4.

1 И позна Адамъ Евж женж си; и тя зачнж, и роди Каина; и рече: Придобыхъ человѣка отъ Господа.
2 Роди още и брата му Авеля: и Авель бѣше пастырь на овцы,
3 а Каинъ бѣше [а] земледѣлецъ. И слѣдъ нѣколко дни принесе Каинъ [б] отъ плодове-тѣ на земіж-тж приношеніе Господу.
4 И Авель принесе и той [в] отъ първородны-тѣ на овцы-тѣ си, и отъ тлъстинж-тж имъ. И [г] погледнж Господь благосклонно на Авеля, и на приношеніе-то му:
5 А на Каина и на приношеніе-то му не призрѣ: и разсьрди ся Каинъ твърдѣ много, и [д] лице-то му бѣше навьсено.
6 И рече Господь Каину: Защо си ся разсьрдилъ? и защо е лице-то ти навьсено?
7 Ако правишь ты добро, не е ли пріето? ако ли не правишь добро, грѣхъ-тъ лежи при врата-та. И къмъ тебе ще бжде негово-то желаніе, и ты ще владѣешь надъ него.

8 И говоряше Каинъ на брата си Авеля: и когато бѣхж на поле-то, дигнж ся Каинъ вьрхъ брата си Авеля, и [е] го уби.
9 И рече Господь Каину: [ж] Дѣ е Авель братъ ти? а той рече: [з] Не знаіж: стражь ли сьмь азъ на брата си?
10 И рече *Богъ:* Какво си сторилъ? гласъ-тъ на братовж-тж ти кръвь [и] выка къмъ мене отъ земіж-тж.
11 И сега проклѣтъ да си отъ земіж-тж, която отвори уста-та си да пріеме кръвь-тж на брата ти отъ твоіж-тж ржкж.
12 Когато работишь земіж-тж, нѣма вече да ти дава силж-тж си: скытатель и бѣжанецъ ще бждешь на земіж-тж.
13 И рече Каинъ Господу: Прѣстжпленіе-то ми е по голѣмо отъ колкото да бжде простено.
14 [і] Ето, гонишь мя днесь отъ лице-то на земіж-тж, и [к] отъ лице-то ти ще ся скрыіж, и ще [л] бждж скытатель и бѣжанецъ на земіж-тж: и всякой който мя намѣри, ще мя убіе.
15 И Господь му рече: За това, който убіе Каина,

и Гл. 2; 25.
і Іов. 38; 1.
к Іов. 31; 33. Іер. 23; 24. Амос. 9; 3.
л Гл. 2; 25. Исх. 3; 6. 1 Іоан. 3; 20.
м Гл. 2; 18. Іов. 31; 33. Прит. 28; 13.
н Ст. 4. 2 Кор. 11; 3. 1 Тим. 2; 14.
о Иса. 65; 25. Мих. 7; 17.
п Мат. 3; 7. 13; 38. 23; 33. Іоан. 8; 44. Дѣян. 13; 10. 1 Іоан. 3; 8.
р Псал. 132; 11. Иса. 7; 14. Мих. 5; 3. Мат. 1; 23, 25. Лук. 1; 31, 34, 35. Гал. 4; 4.
с Рим. 16; 20. Кол. 2; 15. Евр. 2; 14. 1 Іоан. 5; 5. Откр. 12; 7, 17.
т Псал. 48; 6. Иса. 13; 8. 21; 3. Іоан. 16; 21. 1 Тим. 2; 15.
у Гл. 4; 7.
ф 1 Кор. 11; 3. 14; 34. Ефес. 5; 22, 23, 24. 1 Тим. 2; 11, 12. Тит. 2; 5. 1 Пет. 3; 1, 5, 6.
х 1 Цар. 15; 23.
ц Ст. 6.
ч Гл. 2; 17.
ш Еккл. 1; 2, 3. Иса. 24; 5, 6. Рим. 8; 20.
щ Іов. 5; 7. Еккл. 2; 23.
ъ Іов. 31; 40.
ы Псал. 104; 14.
ь Еккл. 1; 13. 2 Солун. 3; 10.
ѣ Гл. 2; 7.
ю Іов. 21; 26. 34; 15. Псал. 104; 29. Еккл. 3; 20. 12; 7. Рим. 5; 12. Евр. 9; 27.
† Жизнь.
я Ст. 5. Иса. 19; 12. 47; 12, 13. Іер. 22; 23.
ѫ Гл. 2; 9.
ѭ Гл. 4; 2. 9; 20.
а Гл. 2; 8.
б Псал. 104; 4. Евр. 1; 7.

—

а Гл. 3; 23. 9; 20.
б Числ. 18; 12.
в Числ. 18; 17. Прит. 3; 9.
г Евр. 11; 4.
д Гл. 31: 2.
е Мат. 23; 35. 1 Іоан. 3; 12. Іуд. 11.
ж Псал. 9; 12.
з Іоан. 8; 44.
и Евр. 12; 24. Откр. 6; 10.
і Іов. 15; 20-24.
к Псал. 51; 11.
л Гл. 9; 6. Числ. 35; 19, 21, 27.

[м]нему щѐ стане седмократно отмщеніе. И [н]тури Господь бѣлѣгъ на Каина, за да го не убіе който го намѣри.

16 И [о]излѣзе Каинъ отъ лице-то Господне, и насели ся въ земіѫ-тѫ Нодъ, къмъ ис-17 токъ отъ Едемъ. И позна Каинъ женѫ си, и тя зачнѫ, и роди Еноха: и градѣше *Каинъ* градъ, и [п]нарече име-то на градъ-18 тъ, споредъ име-то на сына си, Енохъ. И роди ся Еноху Ирадъ: а Ирадъ роди Мехуяила: и Мехуяилъ роди Меѳусаила: а 19 Меѳусаилъ роди Ламеха. И зѣ Ламехъ за себе си двѣ жены: име-то на еднѫ-тѫ Ада, 20 а име-то на другѫ-тѫ Селла. И роди Ада Іавала: той бѣше отецъ на онѣзи които 21 живѣяхѫ въ шатры, и имахѫ екотове. И име-то на брата му бѣше Ювалъ: той бѣше [р]отецъ на всичкы-тѣ които свиряхѫ съ 22 кытарѫ и съсъ свиркѫ. А Селла и тя роди Ѳувалъ-Каина: ковачь на всяко мѣдно и желѣзно сѣчиво: а сестра на Ѳувалъ-Каина 23 бѣше Наама. И рече Ламехъ на жены-тѣ си, Адѫ и Селлѫ: Чуйте гласъ-тъ ми, жены Ламеховы: послушайте думы-тѣ ми: понеже мѫжа убихъ за ранѫ-тѫ си, и ю-24 ношѫ за струпъ-тъ си. [с]Ако за Каина стане седмократно отмщеніе, то за Ламеха ще стане седмдесеть и седмократно.

25 И позна пакъ Адамъ женѫ си, и тя роди сынъ, и [т]нарече име-то му *Сиѳъ, и *думаше:* Даде ми Богъ друго сѣме вмѣсто 26 Авеля, когото уби Каинъ. Подобно и Сиѳу [у]ся роди сынъ: и нарече име-то му Еносъ. [ф]†Тогази начнѫхѫ да призовавать име-то Господне.

ГЛАВА 5.

1 Тая е [а]книга-та на родословіе-то Адамово. Въ който день направи Богъ Адама, [б]по 2 образу Божію го направи. [в]Мѫжкый и женскый полъ гы направи: и благослови гы, и нарече име-то имъ человѣкъ, въ день-тъ на созданіе-то имъ.

3 И живѣ Адамъ сто и тридесеть лѣта, и роди *сына* по подобіе-то си *и* по образъ-тъ 4 си, и [г]нарече име-то му Сиѳъ. И [д]станѫхѫ дни-тѣ Адамови, отъ какъ роди Сиѳа, осмстотинъ лѣта: и [е]роди сынове и дъщери: 5 И станѫхѫ всичкы-тѣ дни Адамови колкото живѣ деветстотинъ и тридесеть лѣта: и [ж]умрѣ.

6 И живѣ Сиѳъ сто и петь лѣта, и [з]роди 7 Еноса: И живѣ Сиѳъ отъ какъ роди Еноса, осмстотинъ и седмь лѣта, и роди сынове и 8 дъщери: И станѫхѫ всичкы-тѣ дни Сиѳовы деветстотинъ и дванадесеть лѣта: и умрѣ.

9 И живѣ Еносъ деветдесеть лѣта: и роди 10 Каинана: И живѣ Еносъ, отъ какъ роди Каинана, осмстотинъ и петнадесеть лѣта, 11 и роди сынове и дъщери: И станѫхѫ всичкы-тѣ дни Еносовы деветстотинъ и петь лѣта, и умрѣ.

12 И живѣ Каинанъ седмдесеть лѣта, и 13 роди Маалалеила: И живѣ Каинанъ, отъ какъ роди Маалалеила, осмстотинъ и четыридесеть лѣта, и роди сынове и дъщери: 14 И станѫхѫ всичкы-тѣ дни Каинановы деветстотинъ и десеть лѣта: и умрѣ.

15 И живѣ Маалалеилъ шестдесеть и петь 16 лѣта, и роди Іареда: И живѣ Маалалеилъ, отъ какъ роди Іареда, осмстотинъ и три-17 десеть лѣта, и роди сынове и дъщери: И станѫхѫ всичкы-тѣ дни Маалалеилови осмстотинъ и деветдесеть и петь лѣта: и умрѣ.

18 И живѣ Іаредъ сто и шестдесеть и двѣ 19 лѣта, и роди [и]Еноха: И живѣ Іаредъ, отъ какъ роди Еноха, осмстотинъ лѣта и роди 20 сынове и дъщери: И станѫхѫ всичкы-тѣ дни Іаредови деветстотинъ и шестдесеть и двѣ лѣта: и умрѣ.

21 И живѣ Енохъ шестдесеть и петь лѣта, 22 и роди Маѳусала: И [і]ходи Енохъ по Бога, отъ какъ роди Маѳусала триста лѣта, и ро-23 ди сынове и дъщери: И станѫхѫ всичкы-тѣ дни Енохови триста и шестдесеть и петь 24 лѣта. [к]И ходи Енохъ по Бога, и не ся намѣрваше *вече:* защото Богъ го зѣ.

25 И живѣ Маѳусалъ сто и осмдесеть и 26 седмь лѣта и роди Ламеха: И живѣ Маѳусалъ, отъ какъ роди Ламеха, седмстотинъ и осмдесеть и двѣ лѣта, и роди сы-27 нове и дъщери: И станѫхѫ всичкы-тѣ дни Маѳусаловы деветстотинъ и шестдесеть и девеtь лѣта: и умрѣ.

28 И живѣ Ламехъ сто и осмдесеть и двѣ 29 лѣта, и роди сына: И нарече име-то му *Ное, и думаше: Той ще ны облегчи отъ работѫ-тѫ ни и отъ трудъ-тъ на рѫцѣ-тѣ ни поради земіѫ-тѫ [л]коіѫто проклѣ Го-30 сподь. И живѣ Ламехъ, отъ какъ роди Ноя, петстотинъ и деветдесеть и петь лѣ-31 та, и роди сынове и дъщери: И станѫхѫ всичкы-тѣ дни Ламехови седмстотинъ и седмдесеть и седмь лѣта: и умрѣ.

32 А Ное бѣше на възрастъ петстотинъ лѣта: и роди Ное [м]Сима, Хама и [н]Іафеѳа.

ГЛАВА 6.

1 И [а]когато начнѫхѫ человѣци-тѣ да ся умножавать по лице-то на земіѫ-тѫ, и имъ

м Псал. 79; 12.
н Іез. 9; 4, 6.
о 4 Цар. 13; 23. 24; 20. Іер. 23; 39. 52; 3.
п Псал. 49; 11.
р Рим. 4; 11, 12.
с Ст. 15.
т Гл. 5; 8.
* Намѣстникъ.
у Гл. 5; 6.
ф 3 Цар. 18; 24. Псал. 116; 17. Іоил. 2; 32. Соф. 3; 9. 1 Кор. 1; 2.
† *Или* тогази станѫ начало да ся именувать по име-то на Іеова.

а 1 Лѣт. 1; 1. Лук. 3; 36.
б Гл. 1; 26. Ефес. 4; 24. Кол. 3; 10.
в Гл. 1; 27.
г Гл. 4; 25.
д 1 Лѣт. 1; 1.
е Гл. 1; 28.
ж Гл. 3; 19. Евр. 9; 27.
з Гл. 4; 26.
и Іуд. 14, 15.
і Гл. 6; 9. 17; 1. 24; 40. 4 Цар. 20; 3. Псал. 16; 8. 116; 9. 128; 1. Мих. 6; 8. Мал. 2; 6.
к 4 Цар. 2; 11. Евр. 11; 5.
* Успокоеніе.
л Гл. 3; 17. 4; 11.
м Гл. 6; 10.
н Гл. 10; 21.

а Гл. 1; 28.

2 ся родихѫ дъщери, Тогазь сынове-тѣ Божіи като гледахѫ дъщери-тѣ человѣчески че бѣха красны, [б]зѣхѫ си жены отъ всичкы що избрахѫ. 3 И рече Господь: [в]Духъ-тъ ми нѣма да прѣбѫде вѣчно въ человѣка, [г]защото е плъть: а дни-тѣ му ще бѫдѫтъ сто и двадесеть годины. 4 Въ онѣзи дни бѣхѫ на земіѭ-тѫ исполини-тѣ, сирѣчь, слѣдъ като бѣхѫ влѣзли сынове-тѣ Божіи при дъщери-тѣ человѣчески, и тѣ имъ родихѫ *сынове;* тѣ бѣхѫ онѣзи силни, отъ старо врѣме знаменити мѫжіе. 5 И видѣ Господь че ся умножава злина-та на человѣка по земіѭ-тѫ, и че всичкы-тѣ [д]въображенія на сърдечны-тѣ му помышленія бѣхѫ само зло всякой день. 6 И [е]раская ся Господь защото направи человѣка на земіѭ-тѫ: и [ж]огорчи ся въ сърдце-то си. 7 И рече Господь: Ще истрѣбіѭ отъ лице-то на земіѭ-тѫ человѣка когото направихъ: отъ человѣкъ до скотъ, до гадъ, и даже до небеснѫ птицѫ: понеже ся раскаяхъ защото гы направихъ. 8 А Ное [з]намѣри благодать прѣдъ Господа.

9 Това е родословіе-то на Ноя: [и]Ное бѣше человѣкъ праведенъ, съвършенъ между съврѣменницы-тѣ си: [і]Ное ходяше по Бога. 10 И роди Ное три сына, [к]Сима, Хама и Іафеѳа. 11 И [л]растлѣ ся земя-та прѣдъ Бога, и [м]напълни ся земя-та съ неправдѫ. 12 И [н]видѣ Богъ земіѭ-тѫ, и ето бѣ растлѣна: защото всяка плъть бѣше растлѣла пѫтьтъ си на земіѭ-тѫ. 13 И рече [о]Богъ Ною: Скончаніе-то на всякѫ плъть дойде прѣдъ мене, защото земя-та ся испълни съ неправдѫ отъ тѣхъ: и [п]ето, ще гы истрѣбіѭ съсъ земіѭ-тѫ наедно. 14 Направѝ си ковчегъ отъ гоферово дърво: обиталища да направишь въ ковчегъ-тъ, и да го засмолишь извѫтрѣ и извънъ съсъ смолѫ. 15 И така да го направишь: дължина-та на ковчегъ-тъ триста лакти, а ширина-та му петдесеть лакти, и высочина-та му тридесеть лакти. 16 *Окно да направишь на ковчегъ-тъ, и да го искарашь единъ лакъть на горѣ: и врата-та на ковчега да турнишь отъ странѫ: съ долень, срѣдень и горень катъ да го направишь. 17 [р]А азъ, ето, ще нанесѫ на земіѭ-тѫ потопъ отъ водѫ, за да истрѣбіѭ всякѫ плъть подъ небе-то, която има въ себе си дыханіе на животъ: всичко що е на земіѭ-тѫ, ще умре. 18 Но съ тебе ще поставіѭ завѣтъ-тъ си: и [с]ще влѣзешь въ ковчегъ-тъ, ты, и сынове-тѣ ти, и жена ти, и жены-тѣ на сынове-тѣ ти съ тебе. 19 И отъ всяко животно отъ всякѫ плъть, [т]по двѣ отъ всичкы-тѣ ще въведешь въ ковчегъ-тъ, за да упазишь животъ-тъ имъ съсъ себе си: мѫжко и женско ще бѫдѫтъ. 20 Отъ птицы-тѣ по видъ-тъ имъ, и отъ скотове-тѣ по видъ-тъ имъ, отъ всичкы-тѣ гадове на земіѭ-тѫ по видъ-тъ имъ, по двѣ отъ всичкы-тѣ [у]ще влѣзѫтъ при тебе, за да *имъ* упазишь животъ-тъ. 21 И ты си земи отъ всякѫ хранѫ която ся яде, и да іѭ съберешь при себе си, и да бѫде за хранѫ, тебѣ и тѣмъ. 22 И [ф]направи Ное всичко както му заповѣда Богъ: [х]така направи.

ГЛАВА 7.

1 И рече Господь Ною: [а]Влѣзь ты, и всичкый ти домъ, въ ковчегъ-тъ: [б]защото тебе видѣхъ праведенъ прѣдъ мене въ тойзи родъ. 2 Отъ всичкы-тѣ [в]чисты скотове земи си по седмь, мѫжко-то и женско-то му: и [г]отъ нечисты-тѣ скотове по двѣ, мѫжко-то и женско-то му. 3 И отъ птицы-тѣ небесны по седмь, мѫжко и женско: за да упазишь отъ тѣхъ сѣме по лице-то на всичкѫ-тѫ земіѭ. 4 Защото още слѣдъ седмь дни азъ ще направіѭ да вали дъждь по земіѭ-тѫ [д]четыридесеть дни и четыридесеть нощи: и ще истрѣбіѭ отъ лице-то на земіѭ-тѫ всичко що сѫществува, което сьмь направилъ. 5 И [е]направи Ное всичко както му заповѣда Господь.

6 А Ное бѣше на шестстотинъ годины, когато станѫ на земіѭ-тѫ потопъ-тъ отъ водѫ-тѫ. 7 И [ж]влѣзе Ное и сынове-тѣ му, и жена му, и жены-тѣ на сынове-тѣ му съ него въ ковчегъ-тъ, поради воды-тѣ на потопа. 8 Отъ чисты-тѣ скотове и отъ нечисты-тѣ скотове, и отъ птицы-тѣ и отъ всичкы-тѣ *гадове* които пълзятъ по земіѭ-тѫ, 9 По двѣ по двѣ влѣзохѫ при Ноя въ ковчегъ-тъ, мѫжко и женско, както заповѣда Богъ Ною. 10 И слѣдъ седмь-тѣ дни вода-та на потопа навалѣ по земіѭ-тѫ.

11 Въ шестстотно-то лѣто на Ноевый животъ, въ вторый-тъ мѣсецъ, въ седмнадесетый-тъ день на мѣсеца, въ тойзи день ся распукнѫхѫ [з]всичкы-тѣ извори на голѣмѫ-тѫ безднѫ, и [и]небесны-тѣ хляби ся растворихѫ. 12 И [і]валѣ дъждь-тъ на земіѭ-тѫ четыридесеть дни и четыридесеть нощи. 13 Въ тойзи истый день [к]влѣзе въ ковчегъ-

[б] Втор. 7; 3, 4.
[в] Гал. 5; 16, 17. 1 Петр. 3; 19, 20.
[г] Псал. 78; 39.
[д] Гл. 8; 21. Втор. 29; 19. Прит. 6; 18. Мат. 15; 19.
[е] Виж. Числ. 23; 19. 1 Цар. 15; 11, 29. 2 Цар. 24; 16. Мал. 3; 6. Іак. 1; 17.
[ж] Иса. 63; 10. Ефес. 4; 30.
[з] Гл. 19; 19. Исх. 33; 12, 13, 16, 17. Лук. 1; 30. Дѣян. 7; 46.
[и] Гл. 7; 1. Іез. 14; 14, 20. Рим. 1; 17. Евр. 11; 7. 2 Пет. 2; 5.
[і] Гл. 5; 22.
[к] Гл. 5; 32.
[л] Гл. 7; 1. 10; 9. 13; 13. 2 Лѣт. 34; 27. Лук. 1; 6. Рим. 2; 13. 3; 19.
[м] Іез. 8; 17. 28; 16. Авв. 2; 8, 17.
[н] Гл. 18; 21. Псал. 14; 2. 33; 13, 14. 53; 2, 3.
[о] Іер. 51; 13. Іез. 7; 2, 3, 6. Амос. 8; 2. 1 Пет. 4; 7.
[п] Ст. 17.
* Или Оводъ.
[р] Ст. 13. Гл. 7; 4, 21, 22, 23. 2 Пет. 2; 5.
[с] Гл. 7; 1, 7, 13. 1 Пет. 3; 20. 2 Пет. 2; 5.
[т] Гл. 7; 8, 9, 15, 19.
[у] Гл. 7; 9, 15. Виж. Гл. 2; 19.
[ф] Евр. 11; 7. Виж. Исх. 40; 16.
[х] Гл. 7; 5, 9, 16.

—

[а] Ст. 7, 13. Мат. 24; 38. Лук. 17; 26. Евр. 11; 7. 1 Пет. 3; 20. 2 Пет. 2; 5.
[б] Гл. 6; 9. Псал. 33; 18, 19. Прит. 10; 9. 2 Пет. 2; 9.
[в] Ст. 8, Лев. Гл. 11.
[г] Лев. 10; 10. Іез. 44; 23.
[д] Ст. 12, 17.
[е] Гл. 6; 22.
[ж] Ст. 1.
[з] Гл. 8; 2. Прит. 8; 28. Іез. 26; 19.
[и] Гл. 1; 7. 8; 2. Псал. 78; 23.
[і] Ст. 4, 17.
[к] Ст. 1, 7. Гл. 6; 18. Евр. 11; 7. 1 Пет. 3; 20. 2 Пет. 2; 5.

тъ, Ное, и синове-тѣ Ноеви, Симъ и Хамъ и Іафеѳъ, и жена-та Ноева, и три-тѣ жены 14 на синове-тѣ му наедно съ тѣхъ; [л]Тѣ, и всичкы-тѣ животны по видъ-тъ си, и всичкы-тѣ скотове по видъ-тъ си, и всичкы-тѣ гадове що пълзятъ по земіѭ-тѫ по видъ-тъ си, и всичкы-тѣ птицы по видъ-тъ си, 15 всяко пернато отъ всякой видъ. И [м]влѣзохѫ при Ноя въ ковчегъ-тъ по двѣ по двѣ отъ всякѫ плъть която има дыханіе 16 на животъ. И които влѣзохѫ, мѫжко и женско влѣзохѫ отъ всякѫ плъть, [н]както му бѣше заповѣдалъ Богъ: и затвори 17 Господь *ковчегъ-тъ* слѣдъ него. И [о]държа потопъ-тъ четыридесеть дни на земіѭ-тѫ: и умножи ся вода-та, и подигнѫ ковчегъ-18 тъ, и *той* ся дигнѫ надъ земіѭ-тѫ. И усиляше ся вода-та, и умножаваше ся много на земіѭ-тѫ: и [п]ковчегъ-тъ ся носяше на 19 повърхность-тѫ на водѫ-тѫ. И вода-та ся усиляше твърдѣ много на земіѭ-тѫ: и [р]покрыхѫ ся всичкы-тѣ высокы планины които 20 то бѣхѫ подъ всичко-то небе. Петнадесеть лакти по горѣ ся възвыси вода-та, и по-21 крыхѫ ся планины-тѣ. И [с]умрѣ всяка плъть, която ся движаше по земіѭ-тѫ, птицы, и скотове, и звѣрове, и всичкы гадове които пълзятъ по земіѭ-тѫ, и всякой человѣкъ. 22 Всичко що бѣше на сухо, всичко [т]което *имаше* дыханіе на животъ въ ноздры-тѣ 23 си, умрѣ. И истрѣби ся все що сѫществуваше по лице-то на земіѭ-тѫ, отъ человѣкъ до скотъ, до гадъ, и даже до птицѫ небеснѫ, и истрѣбихѫ ся отъ земіѭ-тѫ: и [у]останѫ само Ное, и които бѣхѫ заедно 24 съ него въ ковчегъ-тъ. И [ф]удържа ся вода-та по земіѭ-тѫ сто и петдесеть дни.

ГЛАВА 8.

1 И [а]помянѫ Богъ Ноя, и всичкы-тѣ животны, и всичкы-тѣ скотове, що бѣхѫ наедно съ него въ ковчегъ-тъ: и [б]нанесе Богъ вѣтръ на земіѭ-тѫ, и вода-та прѣстанѫ. 2 И [в]затворихѫ ся извори-тѣ на безднѫ-тѫ и хляби-тѣ небесны, и [г]спрѣ ся дъждь-тъ 3 отъ небе-то. И оттегляше ся вода-та отъ земіѭ-тѫ мало по мало: и подирь [д]сто и 4 петдесеть дни намаляваше вода-та. И въ седмнадесетый-тъ *день* на седмый-тъ мѣсецъ сѣднѫ ковчегъ-тъ върху планины-тѣ 5 Араратъ. А вода-та намаляваше непрѣстанно до десетый-тъ мѣсецъ: и въ първый-тъ *день* на десетый-тъ мѣсецъ появихѫ ся върхове-тѣ на планины-тѣ.

6 И слѣдъ четыридесеть дни отвори Ное [е]прозорецъ-тъ на ковчега, що бѣше напра-7 вилъ. И испрати гарванъ-тъ, който като излѣзе отхождаше и дохождаше, додѣ изсъх-8 нѫ вода-та отъ земіѭ-тѫ. Послѣ испрати гълѫбъ-тъ отъ при себе си, за да види да ли е прѣстанѫла вода-та отъ лице-то на 9 земіѭ-тѫ. И като не намѣри гълѫбъ-тъ почивкѫ на нозѣ-тѣ си, върнѫ ся при него въ ковчегъ-тъ, защото вода-та бѣше *още* по лице-то на всичкѫ-тѫ земіѭ. И той прострѣ рѫкѫ-тѫ си, и го зѣ, и внесе го 10 при себе си въ ковчегъ-тъ. И почака другы още седмь дни, и пакъ испрати гълѫбъ-тъ 11 изъ ковчега. И върнѫ ся при него гълѫбъ-тъ надвечеръ, и ето, имаше въ уста-та си листъ маслиненъ щомъ откѫснѫтъ: и позна Ное че е прѣстанѫла вода-та отъ 12 земіѭ-тѫ. И почака още другы седмь дни, и испрати гълѫбъ-тъ: и той ся не върнѫ 13 вече при него. А въ шестстотинъ първо-то лѣто *на Ноевъ-тъ животъ,* въ първый-тъ *день* на първый-тъ мѣсецъ, изсъхнѫ вода-та отъ земіѭ-тѫ: и дигнѫ Ное покрывъ-тъ на ковчега, и видѣ, и ето, бѣ изсъх-14 нѫло лице-то на земіѭ-тѫ. И въ двадесетседмый-тъ день на вторый-тъ мѣсецъ изсъхнѫ земя-та.

15 И говори Богъ на Ноя и рече: (16) Излѣзъ изъ ковчегъ-тъ, [ж]ты, и жена ти, и синове-тѣ ти, и жены-тѣ на синове-тѣ ти 17 съ тебе. [з]Всичкы-тѣ животны които сѫ съ тебе отъ всякѫ плъть, птицы и скотове, и всичкы-тѣ гадове които пълзятъ по земіѭ-тѫ, изведи съсъ себе си, и нека ся распространяватъ по земіѭ-тѫ, и [и]нека ся плодятъ, и нека ся умножаватъ по земіѭ-18 тѫ. И излѣзе Ное, и синове-тѣ му и жена му, и жены-тѣ на синове-тѣ му съ него: 19 Всичкы-тѣ животны, всичкы-тѣ гадове, и всичкы-тѣ птицы, всичко що ся движи по земіѭ-тѫ, споредъ родове-тѣ си, излѣзохѫ изъ ковчегъ-тъ.

20 И съгради Ное олтарь Господу; и зѣ [і]отъ всякой скотъ чистъ, и отъ всякѫ чистѫ птицѫ, и принесе всесъжженія на олтарь-21 тъ. И обоня Господь [к]уханіе благовонно: и рече Господь въ сърдце-то си: Не щѫ да [л]прокълнѫ вече земіѭ-тѫ зарадь человѣка: по това [м]че помышленіе-то на человѣческо-то сърдце е зло отъ младость-тѫ му: [н]нито ще поразіѭ вече другъ пѫть 22 всичко що живѣе, както сторихъ. [о]Додѣ сѫществува земя-та, сѣяніе и жътва, студь и горещина, лѣто и зима, [п]день и нощь, нѣма да прѣстанѫтъ.

л Ст. 2, 3, 8, 9.
м Гл. 6; 20.
н Ст. 2, 3.
о Ст. 4, 12.
п Псал. 104; 26.
р Псал. 104; 6. Іер. 3; 23.
с Гл. 6; 13, 17. Ст. 4. Іов. 22; 16. Мат. 24; 39. Лук. 17; 27. 2 Пет. 3; 6.
т Гл. 2; 7.
у 1 Пет. 3; 20. 2 Пет. 2; 5. 3; 6.
ф Гл. 8; 3, 4.

—

а Гл. 19; 29. Исх. 2; 24. 1 Цар. 1; 19.
б Исх. 14; 21.
в Гл. 7; 11.
г Іов. 38; 37.
д Гл. 7; 24.
е Гл. 6; 16.
ж Гл. 7; 13.
з Гл. 7; 15.
и Гл. 1; 22.
і Лев. гл. 11.
к Лев. 1; 9. Іез. 20; 41. 2 Кор. 2; 15. Ефес. 5; 2.
л Гл. 3; 17· 6; 17.
м Гл. 6; 5. Іов. 14; 4. 15; 14. Псал. 51; 5. Іер. 17; 9. Мат. 15; 19. Рим. 1; 21. 3; 23.
н Гл. 9; 11, 15.
о Иса. 54; 8.
п Іер. 33; 20, 25

ГЛАВА 9.

1 И благослови Богъ Ноя, и синове-тѣ му, и рече имъ: [а]Плодѣте ся и множѣте ся, 2 и напълнѣте земіѭ-тѫ. И [б]страхъ и трепетъ отъ васъ ще бѫде надъ всичкы-тѣ животны на земіѭ-тѫ, и надъ всичкы-тѣ небесны птицы; тѣ съсъ всичко което пълзи по земіѭ-тѫ, и съсъ всичкы-тѣ морскы рыбы въ рѫцѣ-тѣ ви сѫ прѣдадены. 3 [в]Всичко което ся движи и живѣе ще ви бѫде за хранѫ: [г]дадохъ ви всичко, както 4 [д]зеленѫ-тѫ трѣвѫ. [е]Месо обаче съсъ животь-тъ му, кръвь-тѫ му, да не ядете. 5 И вашѫ-тѫ кръвь, *кръвь-тѫ* на живота ви непрѣмѣнно ще придирѭ: [ж]изъ рѫкѫ-тѫ на всяко животно ще ѭ придирѭ, и изъ рѫкѫ-тѫ на человѣка: [з]изъ рѫкѫ-тѫ на всякой [и]неговъ братъ ще придирѭ животь-тъ на человѣка. 6 [і]Който пролѣе человѣческѫ кръвь, негова-та кръвь отъ человѣкъ ще ся пролѣе: защото [к]по образу 7 Божію направи *Богъ* человѣка. Но вы [л]плодѣте ся, и множѣте ся, распространявайте ся на земіѭ-тѫ, и умножавайте ся на неіѭ.

8 И говорй Богъ Ною, и на синове-тѣ му 9 съ него, и рече: И ето, азъ [м]поставямъ мой-тъ завѣтъ съ васъ и съ ваше-то сѣме 10 подирь васъ, И [н]съсъ всяко одушевленно животно, което е съ васъ, отъ птицы-тѣ, отъ скотове-тѣ, и отъ всичкы-тѣ животны на земіѭ-тѫ които сѫ съ васъ, отъ всяко което е излѣзло изъ ковчегъ-тъ, до всяко 11 животно на земіѭ-тѫ. И поставямъ съ васъ мой-тъ завѣтъ, че нѣма да ся истрѣби вече всяка плъть отъ водѫ-тѫ на потопа; нито ще бѫде вече потопъ за да запусти зе- 12 міѭ-тѫ. И рече Богъ: Това е [о]бѣлѣгъ-тъ на завѣта, който азъ поставямъ между мене и васъ, и между всяко одушевленно животно което е съ васъ, въ вѣчны родове. 13 Поставямъ дѫгѫ-тѫ си въ облакъ-тъ, и тя ще бѫде бѣлѣгъ на завѣта между мене 14 и земіѭ-тѫ. И когато нанесѫ облакъ на земіѭ-тѫ, ще ся яви дѫга-та въ облакъ- 15 тъ. И [п]ще поменѫ завѣтъ-тъ си, който е между мене и васъ, и между всяко одушевленно животно отъ всякѫ плъть: и вода-та нѣма да стане вече въ потопъ, за да 16 истрѣби всякѫ плъть. И дѫга-та ще бѫде въ облакъ-тъ: и ще ѭ гледамъ, за да помніѭ [р]всегдашній-тъ завѣтъ между Бога и всяко одушевленно животно отъ всякѫ 17 плъть, която е на земіѭ-тѫ. И рече Богъ Ною: Това е бѣлѣгъ-тъ на завѣта който поставихъ между мене и всякѫ плъть, която е на земіѭ-тѫ.

18 И Ноеви-тѣ синове, които излѣзохѫ изъ ковчегъ-тъ, бѣхѫ Симъ и Хамъ и Іафеѳъ: 19 а [с]Хамъ бѣше отецъ на Ханаана. [т]Тѣзи трима-та бѣха синове Ноеви, и [у]отъ тѣхъ ся разсѣяхѫ *человѣци* по всичкѫ-тѫ земіѭ.

20 И начнѫ Ное [ф]да работи земіѭ-тѫ, и 21 насади лозіе. И пи отъ вино-то, и [х]опи ся, 22 и разголи ся въ шатъръ-тъ си. И Хамъ, отецъ Ханаановъ, видѣ голотѫ-тѫ на бащѫ си, и каза *това* на двама-та си братія вънъ. 23 А [ц]Симъ и Іафеѳъ зѣхѫ еднѫ дрехѫ, и ѭ турихѫ на двѣ-тѣ си рамена: и отивахѫ задешкомъ та покрыхѫ голотѫ-тѫ на бащѫ си: и лица-та имъ гледахѫ назадъ, и голотѫ-тѫ на бащѫ си не видѣхѫ. 24 А като ся истрезви Ное отъ вино-то си, научи ся за онова което му бѣ направилъ 25 по младый му синъ. И рече: [ч]Проклѣтъ Ханаанъ: [ш]рабъ на рабы ще бѫде на бра- 26 тія-та си. И рече: [щ]Благословенъ Господь Богъ Симовъ: и Ханаанъ да му бѫде рабъ. 27 Богъ да распространи Іафеѳа, и [ъ]да ся насели въ шатры-тѣ Симовы: а Ханаанъ да му бѫде рабъ.

28 И живѣ Ное слѣдъ потопъ-тъ триста и 29 петдесеть години. И станѫхѫ всичкы-тѣ дни Ноеви деветстотинъ и петдесеть години: и умрѣ.

ГЛАВА 10.

1 И тѣзи сѫ родословія-та на Ноевы-тѣ синове, Сима, Хама, и Іафеѳа: [а]родихѫ ся и тѣмъ синове слѣдъ потопъ-тъ.

2 [б]Синове-тѣ Іафеѳови бѣхѫ Гомеръ, и Магогъ, и Мадай, и Іаванъ, и Ѳувалъ, и Мо- 3 сохъ, и Ѳирасъ. А синове-тѣ Гомерови: Ас- 4 ханазъ, и Рифаѳъ, и Ѳогарма. А синове-тѣ Іаванови: Елиса, и Ѳарсисъ, Киттимъ и До- 5 данимъ. Отъ тѣхъ ся [в]разсѣяхѫ по островы-тѣ на народы-тѣ въ земи-тѣ имъ: всякой по языкъ-тъ си, и по племе-то си, въ народы-тѣ си.

6 А [г]синове-тѣ Хамови, Хусъ, и Мицраимъ, 7 и Футъ, и Ханаанъ. А синове-тѣ Хусови: Сева, и Евила, и Савта, и Раама, и Савтека: а синове-тѣ Раамови, Шева и Де- 8 данъ. И Хусъ роди Нимрода. Той начнѫ 9 да става силенъ на земіѭ-тѫ. Той бѣше силенъ [д]ловецъ [е]прѣдъ Господа: за това ся говори: Като Нимродъ, силенъ ловецъ

а Гл. 1; 28. Ст. 7, 19. Гл. 10; 32.
б Гл. 1; 28. Ос. 2; 18.
в Втор. 12; 15. 14; 3, 9, 11. Дѣя. 10; 12, 13.
г Рим. 14; 14, 20. 1 Кор. 10; 23, 26. Кол. 2; 16. 1 Тим. 4; 3, 4.
д Гл. 1; 29.
е Лев. 17; 10, 11, 14. 19; 26. Втор. 12:23. 1 Цар. 14; 34. Дѣя. 15; 20, 29.
ж Исх. 21; 28.
з Гл. 4; 9, 10. Псал. 9; 12.
и Дѣян. 17; 26.
і Исх. 21; 12, 14. Лев. 24; 17. Мат. 26; 52. Откр. 13; 10.
к Гл. 1; 27.
л Ст. 1, 19. Гл. 1; 28.
м Гл. 6; 18. Иса. 54; 9.
н Псал. 145; 9.
о Гл. 17; 11.
п Исх. 28; 12. Лев. 26; 42, 45. Іез. 16; 60.
р Гл. 17; 13, 19.
с Гл. 10; 6.
т Гл. 5; 32.
у Гл. 10; 32. 1 Лѣт. 1; 4.
ф Гл. 3; 19, 23. 4; 2. Прит. 12; 11.
х Прит. 20; 1. 1 Кор. 10; 12.
ц Исх. 20; 12. Гал. 6; 1.
ч Втор. 27; 16.
ш Іис. Нав. 9; 23. 3 Цар. 9; 20, 21.
щ Псал. 144; 15. Евр. 11; 16.
ъ Ефес. 2; 13, 14. 3; 6.

а Гл. 9; 1, 7, 19.
б 1 Лѣт. 1; 5 и друг.
в Псал. 72; 10. Іер. 2; 10. 25; 22. Соф. 2; 11.
г 1 Лѣт. 1; 8.
д Іер. 16; 16. Мих. 7; 2.
е Гл. 6; 11.

10 прѣдъ Господа. И [ж]начало-то на царство-то му бѣ Вавилонъ и Ерехъ, и Аккадъ, и Хал-
11 не, въ земіѫ-тѫ Сенааръ. Изъ тѫзь земіѫ излѣзе въ Ассиріѫ, и съгради Ниневіѫ,
12 и градъ-тъ Роовоѳъ, и Халахъ, И Ресенъ между Ниневіѫ и Халахъ: (той е голѣмый-
13 тъ градъ.) А Мицраимъ роди Лудимы-тѣ, и Анамимы-тѣ, Леавимы-тѣ и Нафтухимы-
14 тѣ, И Патрусимы-тѣ, и Каслухимы-тѣ [з]отъ които произлѣзохѫ Филистимяне-тѣ и Каф-
15 торими-тѣ. А отъ Ханаана ся родихѫ, Си-
16 донъ, първородный-тъ му, и Хетъ, И Іевусеяни-тѣ, и Аморрейци-тѣ, и Гергесейци-
17 тѣ, И Евеяни-тѣ, и Арукеяни-тѣ, и Асе-
18 неяни-тѣ, И Арвадци-тѣ, и Цемарейци-тѣ, и Амаѳейци-тѣ: и послѣ ся разсѣяхѫ Ха-
19 наански-тѣ племена. И [и]Ханаански-тѣ прѣдѣли бѣхѫ отъ Сидонъ като отхожда нѣкой въ Гераръ до Газѫ и като отхожда нѣкой въ Содомъ и Гоморръ, и Адмѫ, и Цевоимъ,
20 до Лашѫ. Тѣзи сѫ сынове-тѣ Хамови, по племена-та си, по языцы-тѣ си, въ земи-тѣ си, по народы-тѣ си.

21 И на Сима, отецъ-тъ на всичкы-тѣ сынове Еверовы, по старый-тъ братъ на Іа-
22 фееа, родихѫ ся и нему *сынове*. [і]Сынове Симови бѣхѫ Еламъ, и Ассуръ, и Арфак-
23 садъ, и Лудъ, и Арамъ, А сынове Арамови:
24 Узъ, и Улъ, и Геѳеръ, и Машъ. И Арфак-
25 садъ роди [к]Салѫ: а Сала роди Евера. И [л]Еверу ся родихѫ два сына: име-то на единый-тъ Фалекъ *(раздѣленіе)*, защото въ неговы-тѣ дни ся раздѣли земя-та: и име-
26 то на брата му, Іоктанъ. А Іоктанъ роди Алмодада, и Шалефа, и Хацармавеѳа, и
27 Іараха, И Адорама, и Узала и Дикла,
28 И Овала, и Авимаила, и Шевѫ, (29) И Офира, и Евилѫ, и Іовава: всичкы тѣзи
30 бѣхѫ сынове Іоктанови. И населеніе-то имъ бѣше отъ Мешѫ, като отхожда нѣкой въ
31 Сефаръ, горѫ источнѫ. Тѣзи сѫ сынове Симови, по племена-та си, по языцы-тѣ
32 си, въ земи-тѣ си, по народы-тѣ си. [м]Тѣзи сѫ племена-та на сынове-тѣ Ноевы, по родове-тѣ имъ, въ народы-тѣ имъ: [н]и отъ тѣхъ ся разсѣяхѫ народи-тѣ по земіѫ-тѫ слѣдъ потопъ-тъ.

ГЛАВА 11.

1 И по всичкѫ-тѫ земіѫ бѣше единъ языкъ,
2 и единъ гласъ. И когато тръгнѫхѫ отъ истокъ, намѣрихѫ поле въ земіѫ-тѫ Се-
3 нааръ; и населихѫ ся тамъ. И рекохѫ си единъ на другый: Елате да направимъ кырпичи, и да *гы* испечемъ въ огнь, и употрѣбихѫ кирпичи-тѣ вмѣсто камьніе, а
4 смолѫ-тѫ употрѣбихѫ вмѣсто калъ. И рекохѫ: Елате, да си съградимъ градъ и стълпъ, [а]на който връхъ-тъ *да стига* до небе-то: и да си придобыемъ име, за да ся не разсѣемъ по лице-то на всичкѫ-тѫ
5 земіѫ. А [б]Господь слѣзе да види градъ-тъ и стълпъ-тъ, който градяхѫ человѣческы-
6 тѣ сынове. И рече Господь: Ето, [в]единъ народъ, и всичкы иматъ [г]единъ языкъ, и начнѫхѫ да правятъ това: и сега не ще може да имъ ся възбрани всичко което
7 сѫ [д]намыслили да направятъ. Елате, [е]да слѣземъ, и да смѣсимъ тамъ языкъ-тъ имъ, щото единый-тъ [ж]да не разумѣва языкъ-
8 тъ на другый-тъ. И [з]разсѣя гы Господь отъ тамъ [и]по лице-то на всичкѫ-тѫ земіѫ:
9 и прѣстанѫхѫ да зидатъ градъ-тъ. За това ся нарече име-то му Вавилонъ *(смѣшеніе)*: [і]защото тамъ смѣси Господь языкъ-тъ на всичкѫ-тѫ земіѫ: и отъ тамъ гы разсѣя Господь по лице-то на всичкѫ-тѫ земіѫ.

10 [к]Това е родословіе-то Симово: Симъ бѣше на сто годины, когато роди Арфаксада,
11 двѣ годины слѣдъ потопъ-тъ. И живѣ Симъ, отъ какъ роди Арфаксада, петстотинъ лѣ-
12 та, и роди сынове и дъщери. И Арфаксадъ живѣ тридесеть и петь лѣта и [л]роди
13 Салѫ. И живѣ Арфаксадъ, отъ какъ роди Салѫ, четыристотинъ и три лѣта, и роди
14 сынове и дъщери. И Сала живѣ тридесеть
15 лѣта, и роди Евера: И живѣ Сала, отъ какъ роди Евера, четыристотинъ и три
16 лѣта, и роди сынове и дъщери. И [м]живѣ Еверъ тридесеть и четыри лѣта, и роди
17 Фалека: И живѣ Еверъ отъ какъ роди Фалека, четыристотинъ и тридесеть лѣта,
18 и роди сынове и дъщери. И живѣ Фалекъ
19 тридесеть лѣта, и роди Рагава. И живѣ Фалекъ, отъ какъ роди Рагава, двѣстѣ и
20 деветь лѣта, и роди сынове и дъщери. И живѣ Рагавъ тридесеть и двѣ лѣта, и роди
21 Серуха: И живѣ Рагавъ, отъ какъ роди Серуха, двѣстѣ и седмь лѣта, и роди сы-
22 нове и дъщери. И живѣ Серухъ тридесеть
23 лѣта, и роди Нахора: И живѣ Серухъ отъ какъ роди Нахора, двѣстѣ лѣта, и роди
24 сынове и дъщери. И живѣ Нахоръ дваде-
25 сеть и деветь лѣта, и роди Ѳарѫ: И живѣ Нахоръ отъ какъ роди Ѳарѫ, сто и деветнадесеть лѣта, и роди сынове и дъ-
26 щери. И живѣ Ѳара седмдесеть лѣта, и [н]роди Аврама, Нахора и Аррана.

27 И това е родословіе-то на Ѳарѫ: Ѳара роди Аврама, Нахора, и Аррана: и Арранъ
28 роди Лота. И умрѣ Арранъ прѣди Ѳарѫ отца си въ земіѫ-тѫ въ коіѫто ся роди,

ж Мих. 5; 6.
з 1 Лѣт. 1; 12.
и Гл. 13; 12, 14, 15, 17. 15; 18—21. Чис. 34; 2—12. Іис. Нав. 12; 7, 8.
і 1 Лѣт. 1; 17.
к Гл. 11; 12.
л 1 Лѣт. 1; 19.
м Ст. 1.
н Гл. 9; 19.

—

а Втор. 1; 28.
б Гл. 18; 21.
в Гл. 9; 19. Дѣян. 17; 26.
г Ст. 1.
д Псал. 2; 1.
е Гл. 1; 26. Псал. 2; 4. Дѣян. 2; 4. 5; 6.
ж Гл. 42; 23. Втор. 28; 49. Іер. 5; 15. 1 Кор. 14; 2, 11.
з Лук. 1; 51.
и Гл. 10; 25, 32.
і 1 Кор. 14; 23.
к Гл. 10; 22. 1 Лѣт. 1; 17.
л Вижь Лук. 3; 36.
м 1 Лѣт. 1; 19.
н Іис. Нав. 24; 2. 1 Лѣт. 1; 26.

29 въ Уръ Халдейскый. И зѣхѫ си Аврамъ
и Нахоръ жены: име-то на Аврамовѫ-тѫ
женѫ бѣ [о]Сара: а име-то на Нахоровѫ-
тѫ женѫ [п]Мелха, дъщеря на Аррана, отца
30 на Мелхѫ и отца на Іесхѫ. А [р]Сара бѣ-
31 ше бездѣткыня, нѣмаше чадо. И [с]зѣ Ѳара
Аврама сына си, и Лота, Аррановый-тъ
сынъ, внука си, и Сарѫ снахѫ си, же-
нѫ-тѫ на сына си Аврама: и излѣзохѫ
наедно изъ [т]Уръ Халдейскый, да отидѫтъ
въ [у]Ханаанскѫ-тѫ земіѭ: и дойдохѫ до
32 Харранъ, и населихѫ ся тамъ. И станѫхѫ
дни-тѣ на Ѳарѫ двѣстѣ и петь лѣта: и
умрѣ Ѳара въ Харранъ.

ГЛАВА 12.

1 И [а]рече Господь Авраму: Излѣзь изъ зе-
міѭ-тѫ си, и изъ родъ-тъ си, и изъ домъ-
тъ бащинъ си, *и иди* въ земіѭ-тѫ коіѭто
2 ще ти покажѫ: И [б]ще тя направіѭ на-
родъ голѣмъ: [в]ще тя благословіѭ, и ще
възвеличѫ име-то ти, и [г]ще бѫдешь въ
3 благословеніе. И [д]ще благословіѭ онѣзи кои-
то тя благославятъ, и онѣзи които тя кьл-
нѫтъ ще прокьлнѫ: и [е]ще ся благосло-
вятъ въ тебе всичкы-тѣ племена на земіѭ-
4 тѫ. И отиде Аврамъ, както му рече Го-
сподь: и съ него отиде *и* Лотъ: а Аврамъ
бѣше на възрастъ седмдесеть и петь лѣта,
5 когато излѣзе изъ Харранъ. И зѣ Аврамъ
Сарѫ женѫ си, и Лота братовъ-тъ си сынъ,
и всичкый-тъ имотъ колкото бѣхѫ придо-
были, и [ж]хора-та що бѣхѫ придобыли въ
[з]Харранъ, и излѣзохѫ да отидѫтъ въ Хана-
анскѫ-тѫ земіѭ; и дойдохѫ въ Ханаанскѫ-
6 тѫ земіѭ. И [и]прѣминѫ Аврамъ онѭзь земіѭ
до мѣсто-то Сихемъ, [і]до дѫбъ-тъ Морѐ: [к]Ха-
нaанци-тѣ тогазь *живѣяхѫ* въ тѫзь земіѭ.
7 И [л]яви ся Господь Авраму, и рече: [м]На
твое-то сѣме ще дамъ тѫзь земіѭ. И [н]съ-
гради тамъ олтарь Господу който му ся
8 яви. И отъ тамъ прѣмѣсти ся къмъ горѫ-
тѫ, която е на истокъ отъ Веѳиль та по-
стави шатъръ-тъ си, *и имаше* Веѳиль къмъ
западъ, и Гай къмъ истокъ: и съгради
тамъ олтарь Господу, [о]и призова име-то
9 Господне. И дигнѫ ся *отъ тамъ* Аврамъ,
и отиваше [п]напрѣдъ къмъ пладне.
10 [р]И станѫ гладъ въ тѫзь земіѭ: и [с]слѣзе
Аврамъ въ Египетъ да поживѣе тамъ, за-
щото гладъ-тъ бѣше [т]тежькъ въ *Ханаан-*
11 *скѫ*-тѫ земіѭ. И когато наближи да влѣзе
въ Египетъ, рече на женѫ си Сарѫ: Ето,
12 знаіѭ че си жена [у]хубава на гледъ. И
може бы, щомъ тя видятъ Египтяне-тѣ да
рекѫтъ, Жена му е тая: [ф]и мене ще у-
13 біѭтъ, а тебе ще оставятъ живѫ. [х]Кажи
че ми си сестра, за да ми бѫде добрѣ
поради тебе, и да ся упази животъ-тъ ми
14 заради тебе. И когато влѣзе Аврамъ въ Е-
гипетъ, [ц]видѣхѫ Египтяне-тѣ женѫ-тѫ че
15 бѣше твърдѣ хубава. И князове-тѣ Фара-
онови іѭ видѣхѫ, и похвалихѫ іѭ Фара-
ону: и [ч]заведена бы жена-та въ домъ-тъ
16 на Фараона. И поради неіѭ [ш]стори добро
на Аврама: и той имаше овцы, и говеда,
и ослы, и рабы, и рабыни, и ослицы, и
17 камилы. И [щ]порази Господь Фараона, и
домъ-тъ му съ голѣмы язвы, заради Сарѫ,
18 женѫ-тѫ Аврамовѫ. И повыка Фараонъ
Аврама, и рече: [ъ]Що е това *щото* ми стори
19 ты? Защо ми не обади че ти е жена? За-
що си реклъ: Сестра ми е? и азъ щѣхъ
да іѭ земѫ за женѫ: и сега, ето, жена
20 ти, земи іѭ, и иди си. И [ы]настани му Фа-
раонъ человѣцы: та го испроводихѫ, него,
и женѫ му, и всичко що имаше.

ГЛАВА 13.

1 И възлѣзе Аврамъ изъ Египетъ, той и же-
на му, и всичко що имаше, и Лотъ наедно
съ него, *и отиде* [а]на южнѫ-тѫ странѫ.
2 И [б]Аврамъ бѣше много богатъ съ добы-
3 тъкъ, съсъ сребро, и съсъ злато. И отиде
по становища-та си [в]отъ южнѫ-тѫ странѫ
до Веѳиль, до мѣсто-то дѣто бѣше шатъръ-
тъ му отъ понапрѣдъ между Веѳиль и
4 Гай, [г]На мѣсто-то на олтарь-тъ що бѣше
направилъ тамъ изъ начало: и [д]призова
тамъ Аврамъ име-то Господне.
5 И Лотъ още, който ходяше наедно съ
Аврама, имаше овцы, и говеда, и шатры:
6 И [е]не гы побираше земя-та да живѣѭтъ
наедно: защото имотъ-тъ имъ бѣше много,
7 и не можахѫ да живѣѭтъ наедно. И [ж]ста-
нѫ прѣпираніе между пастыри-тѣ на Аврамо-
вы-тѣ добытъцы, и пастыри-тѣ на Лото-
вы-тѣ добытъцы: а [з]Хананци-тѣ и Фере-
8 зейци-тѣ населявахѫ тогазь тѫіѭ земіѭ. И
Аврамъ рече Лоту: [и]Да нѣма прѣпираніе
между мене и тебе, и между мои-тѣ па-
стыри и твои-тѣ пастыри, защото ный смы
9 братія. [і]Не е ли всичка-та земя прѣдъ те-
бе? Моліѭ ти ся отлѫчй ся отъ мене: [к]ако

[о] Гл. 17; 15. 20; 12.
[п] Гл. 22; 20.
[р] Гл. 16; 1, 2. 18; 11, 12.
[с] Гл. 12; 1.
[т] Неем. 9; 7. Дѣян. 7; 4.
[у] Гл. 10; 19.

[а] Гл. 15; 7. Неем. 9; 7. Иса. 41; 2. Дѣян. 7; 3. Евр. 11; 8.
[б] Гл. 17; 6. 18; 18. Втор. 26; 5. 3 Цар. 3; 8.
[в] Гл. 21; 35.
[г] Гл. 28; 4. Гал. 3; 14.
[д] Гл. 27; 29. Исх. 23; 22. Чис. 24; 9.
[е] Гл. 18; 18. 22; 18. 26; 4. Псал. 72; 17. Дѣян. 3; 25. Гал. 3; 8.
[ж] Гл. 14; 14.
[з] Гл. 11; 31.
[и] Евр. 11; 9.
[і] Втор. 11; 30. Сѫд. 7; 1.
[к] Гл. 10; 18, 19. 13; 7.
[л] Гл. 17; 1.
[м] Гл. 13; 15. 17; 8. Псал. 105; 9, 11.
[н] Гл. 13; 4.
[о] Гл. 13; 4.
[п] Гл. 13; 3.
[р] Гл. 26; 1.
[с] Псал. 105; 13.
[т] Гл. 43; 1.
[у] Ст. 14. Гл. 26; 7.
[ф] Гл. 20; 11. 26; 7.
[х] Гл. 20; 5, 13. Виж. Гл. 26; 7.
[ц] Гл. 39; 7. Мат. 5; 28.
[ч] Гл. 20; 2.
[ш] Гл. 20; 14.
[щ] Гл. 20; 18. 1 Лѣт. 16; 21. Псал. 105; 14. Евр. 13; 4.
[ъ] Гл. 20; 9. 26; 10.
[ы] Прит. 21; 1.

[а] Гл. 12; 9.
[б] Гл. 24; 35. Псал. 112; 3. Прит. 10; 22.
[в] Гл. 12; 8, 9.
[г] Гл. 12; 7, 8.
[д] Псал. 116; 17.
[е] Гл. 36; 7.
[ж] Гл. 26; 20.
[з] Гл. 12; 6.
[и] 1 Кор. 6; 7.-Виж. Гл. 11; 27, 31. Исх. 2; 13. Псал. 133; 1. Дѣян. 7; 26.
[і] Гл. 20; 15. 34; 10.
[к] Рим. 12; 18. Евр. 12; 14. Иак. 3; 17.

идешь ты налѣво, азъ да идж надесно: ако ли *ты* надесно, азъ да идж налѣво.
10 И подигнж Лотъ очи, и видѣ всичкж-тж [л]околность на Іорданъ, която, прѣди да [м]разори Господь Содомъ и Гоморръ, напояваше ся всичка-та, додѣ да иде нѣкой въ [н]Сигоръ, [о]както рай Господень, както
11 земя-та на Египетъ. И избра Лотъ за себе си всичкж-тж Іорданскж околность: и прѣмѣсти ся Лотъ къмъ истокъ, и разлжчихж
12 ся единъ отъ другый. Аврамъ ся насели въ Ханаанскж-тж земіж: а Лотъ [п]ся насели между градове-тѣ на околность-тж, и
13 [р]постави шатры-тѣ си до Содомъ. А мжжіе-тѣ Содомскы бѣхж [с]твърдѣ зли и [т]грѣшни прѣдъ Господа.
14 И рече Господь Авраму, слѣдъ като [у]ся отлжчи Лотъ отъ него: Подигни сега очи-тѣ си, отъ мѣсто-то дѣто си, и виждь [ф]къмъ сѣверъ, и югъ, и истокъ, и западъ;
15 Защото всичкж-тж земіж, коіжто гледашь, [х]на тебе ще іж дамъ, [ц]и на сѣме-то ти до
16 вѣка. И [ч]ще направіж сѣме-то ти като земный-тъ пѣсъкъ: ако може нѣкой да изброи земный-тъ пѣсъкъ, ще ся изброи и
17 твое-то сѣме. Стани, обходи дължинж-тж и ширинж-тж на тжзь земіж: защото
18 тебѣ ще іж дамъ. И вдигнж Аврамъ шатъръ-тъ *си* и дойде та [ш]ся насели при Мамвріевы-тѣ джбове, [щ]които сж въ Хевронъ: и съгради тамъ олтарь Господу.

ГЛАВА 14.

1 И въ дни-тѣ на Амарфала царя [а]Сенаарскаго, на Аріоха царя Елласарскаго, на Ходоллогомора царя [б]Еламскаго, и на Ѳи-
2 дала царя Гоимскаго. Тѣ направихж бой съ Вержь царя Содомскаго, и Варсж царя Гоморрскаго, и Сенава царь-тъ на [в]Адмж, и съсъ Симовора царя Цевоимскаго, и съ царь-тъ на Валж, която е [г]Сигоръ.
3 Всичкы тѣзи ся събрахж въ долъ-тъ Сид-
4 димъ, [д]който е *сега* Солено-то море. Дванадесеть годины [е]бѣхж подчинены на Ходоллогомора: а въ тринадесетж-тж отстжпихж.
5 И въ четыринадесетж-тж годинж дойде Ходоллогоморъ, и царіе-тѣ които бѣхж наедно съ него, и поразихж [ж]Рафаимы-тѣ въ [з]Астароѳъ-карнаимъ, и [и]Зузимы-тѣ въ Хамъ, и [і]Емимы-тѣ въ Сави-киріаѳаимъ,
6 И [к]Хореяне-тѣ въ горж-тж имъ Сіиръ,
7 до Ел-фаранъ, който е въ пустыніж-тж. И като ся върнжхж, дойдохж въ Ен-мишпатъ, който е Кадисъ, и поразихж всичкото мѣсто на Амаличаны-тѣ, и Амореи-тѣ
8 които живѣяхж въ [л]Асасонъ-ѳамаръ. Тогазь излѣзе царь-тъ Содомскый, и царь-тъ Гоморрскый, царь-тъ Адманскый, и царь-тъ Цевоимскый, и царь-тъ на Валж, която е Сигоръ, и опълчихж ся на бой противъ
9 тѣхъ въ долъ-тъ Сиддимъ: Противъ Ходоллогомора царя Еламскаго, и Ѳидала царя Гоимскаго, и Амарфала царя Сенаарскаго, и Аріоха царя Елласарскаго: че-
10 тыри царіе противъ петь. А долъ-тъ Сиддимъ бѣше пъленъ съсъ [м]смолны кладенцы: и като бѣгахж царіе-тѣ Содомскый и Гоморрскый, паднжхж тамъ: а останжли-тѣ
11 убѣгнжхж [н]въ горж-тж. И *побѣдители-тѣ* зѣхж всичкый-тъ [о]имотъ на Содомъ и Гоморръ, и всичкж-тж имъ хранж, и отидохж
12 си. Зѣха и Лота [п]братанецъ-тъ Аврамовъ, [р]който живѣеше въ Содомъ, и неговъ-тъ имотъ, и отидохж.
13 И дойде единъ отъ онѣзи които ся избавихж, и извѣсти на Аврама Евреина, който [с]живѣеше при джбове-тѣ на Мамвріа Амореянина, брата на Есхола, и брата на Анера, които бѣхж [т]съюзници Авра-
14 мови. И като чу Аврамъ че бы плѣненъ [у]братъ му, изведе триста и осмнадесеть отъ свои-тѣ обучены рабы, [ф]които ся бѣхж родили въ домъ-тъ му, и гони *неприятели-*
15 *тѣ* [х]до Данъ. И, като раздѣли свои-тѣ си, нападнж на тѣхъ нощя той и раби-тѣ му, и [ц]порази гы и гони гы до Ховж, която
16 е отлѣво на Дамаскъ. И върнж [ч]всичкый-тъ имотъ, върнж и Лота братанеца си, и имотъ-тъ му, а още и жены-тѣ, и *всичкы-тѣ* людіе.
17 И [ш]излѣзе Содомскый-тъ царь да го посрѣщне, [щ]като ся върнж отъ пораженіе-то на Ходоллогомора и на царіе-тѣ които бѣхж съ него, въ долъ-тъ Сави, който е
18 [ъ]долъ царскый. И [ы]Мелхыседекъ царь Салимскый изнесе хлѣбъ и вино: а той
19 бѣше [ь]священникъ на [ѣ]Бога Вышняго. И благослови го, и рече: Благословенъ Аврамъ отъ Бога Вышняго, [ю]°Владѣтеля
20 на небе-то и на земіж-тж: И [я]благословенъ Богъ Вышній, който прѣдаде врагове-тѣ ти въ ржкж-тж ти. И *Аврамъ* му даде [ѫ]десетъкъ отъ всичко.

л Гл. 19; 17. Втор. 34; 3. Псал. 107; 34.
м Гл. 19; 24, 25.
н Гл. 2; 10. Иса. 51; 3.
о Гл. 14; 2, 8. 19; 22.
п Гл. 19; 29.
р Гл. 14; 12. 19; 1. 2 Пет. 2; 7, 8.
с Гл. 18; 20. Іез. 16; 49. 2 Пет. 2; 7, 8.
т Гл. 6; 11.
у Ст. 11.
ф Гл. 28; 14.
х Гл. 12; 7. 15; 18. 17; 8. 24; 7. 26; 4. Чис. 34; 12. Втор. 34; 4. Дѣян. 7; 5.
ц 2 Лѣт. 20; 7. Псал. 37; 22, 29. 112; 2.
ч Гл. 15; 5. 22; 17. 26; 4. 28; 14. 32; 12. Исх. 32; 13. Чис. 23; 10. Втор. 1; 10. 3 Цар. 4; 20. 1 Лѣт. 27; 23. Иса. 48; 19. Іер. 33; 22. Рим. 4; 16, 17, 18. Евр. 11; 12.
ш Гл. 14; 13.
щ Гл. 35; 27. 37; 14.

а Гл. 10; 10. 11; 2.
б Иса. 11; 11.
в Втор. 29; 23.
г Гл. 19; 22.
д Втор. 3; 17. Чис. 34; 12. Іис. Нав. 3; 16. Псал. 107; 34.
е Гл. 9; 26.
ж Гл. 15; 20. Втор. 3; 11.
з Іис. Нав. 12; 4. 13; 12.
и Втор. 2; 20.
і Втор. 2; 10, 11.
к Втор. 2; 12, 22.
л 2 Лѣт. 20; 2.
м Гл. 13; 3.
н Гл. 19; 17, 30.
о Ст. 16, 21.
п Гл. 12; 5.
р Гл. 13; 12.
с Гл. 13; 18.
т Ст. 24.
у Гл. 13; 8.
ф Гл. 15; 3. 17; 12, 27. Екка. 2; 7.
х Втор. 34; 1. Сжд. 18; 29.
ц Иса. 41; 2, 3.
ч Ст. 11, 12.
ш Сжд. 11; 34. 1 Цар. 18; 6.
щ Евр. 7; 1.
ъ 2 Цар. 18; 18.
ы Евр. 7; 1.
ь Псал. 110; 4. Евр. 5; 6.
ѣ Мих. 6; 6. Дѣян. 16; 17. Руѳ. 3; 10. 2 Цар. 2; 5.
ю Ст. 22.
° *Или* Създатель.
я Ст. 22, 27. Мат. 11; 25.
ѫ Евр. 7; 4.

21 И рече Содомскый-тъ царь Авраму: Дай ми человѣцы-тѣ, а имотъ-тъ земи за себе си. 22 А Аврамъ рече на Содомскый-тъ царь: Азъ [іа]дигнѫхъ рѫкѫ-тѫ си прѣдъ Господа, Бога Вышняго, [а]Владѣтеля на небе-то и на земѭ-тѫ, 23 *И заклъхъ ся,* [б]че нѣма да земѫ отъ всичко що е твое, отъ жицѫ до ремыкъ на обуща, за да не речешь: Азъ обогатихъ Аврама; 24 Освѣнь онова, което изядохѫ момци-тѣ, и дѣлъ-тъ на мѫжіе-тѣ които [в]дойдохѫ съ мене, Анеръ, Есхолъ, и Мамврій: тѣ нека земѫтъ дѣлъ-тъ си.

ГЛАВА 15.

1 Слѣдъ тѣзи събытія, быде слово Господне Авраму [а]въ видѣніе, и казуваше: [б]Не бой ся Авраме: Азъ сьмь [в]щитъ твой: [г]мьздата ти *ще бѫде* твърдѣ голѣма. 2 И Аврамъ рече: Господи Іеова, какво ще ми дадешь, [д]когато азъ отхождамъ безчаденъ, а стопанинъ на домъ-тъ ми е тойзи Еліезеръ, 3 който е отъ Дамаскъ? Рече още Аврамъ: Ето, ты ми не даде сѣме: и ето [е]домочадецъ-тъ ми ще мя наслѣди. 4 И, ето, слово Господне му говорѣше: Той нѣма да ти бѫде наслѣдникъ: но онзи който [ж]ще излѣзе изъ утробѫ-тѫ ти, той ще ти бѫде наслѣдникъ. 5 И изведе го вънъ, и рече: Погледни сега на небе-то, и [з]изброй [и]звѣзды-тѣ, ако можешь гы изброи: и рече му: [і]Така ще бѫде твое-то сѣме. 6 [к]И повѣрува *Аврамъ* въ Господа: и [л]вмѣни му ся за правдѫ.

7 И рече му: Азъ сьмь Господь, който тя [м]изведохъ изъ [н]Уръ Халдейскый, [о]за да ти дамъ тѫзь земѭ въ наслѣдіе. 8 А той рече: Господи Іеова, [п]какъ да познаѭ че ще ѭ наслѣдѭ? 9 И *Господь* му рече: Земи ми телицѫ трилѣтнѫ, и козѫ трилѣтнѫ, и овенъ трилѣтенъ, и гъргорицѫ, и гълѫбче. 10 И зѣ му всичкы тѣзи, и [р]разсѣче гы прѣзъ срѣдѫ-тѫ и положи всякѫ часть срещѫ подобнѫ-тѫ ѝ: но [с]птицы-тѣ не разсѣче. 11 И слѣтѣхѫ хыщны птицы на трупове-тѣ, и Аврамъ гы распѫди. 12 А около захожданіе-то на слънце-то, [т]нападнѫ изстѫпленіе на Аврама; и ето, голѣмъ, мраченъ ужасъ нападнѫ на него. 13 И рече *Господь* Авраму: Знай извѣстно че [у]твое-то сѣме ще ся прѣсели въ земѭ не своѭ си, и ще бѫдѫтъ тѣмъ въ порабощеніе и [ф]ще гы угнѣтяватъ четыристотинъ годины. 14 Но [х]азъ ще сѫдѭ народъ-тъ, на когото ще бѫдѫтъ въ порабощеніе, а подирь това [ц]ще излѣзѫтъ съ голѣмъ имотъ. 15 А [ч]ты ще отидешь [ш]при отцы-тѣ си съ миръ: [щ]ще бѫдешь погребенъ въ добрѫ старость. 16 А [ъ]въ четвъртый-тъ родъ тѣ ще ся върнѫтъ тука: защото още [ы]не ся е испълнило беззаконіе-то на [ь]Аморейцы-тѣ. 17 А когато слънце-то зайде и станѫ гѫста тьмнина, ето, пещь дымяща, и пламень огненъ, [ѣ]прѣминѫ между тѣзи части. 18 Въ тойзи день [ю]направи Господь завѣтъ съ Аврама, и каза: [я]На твое-то сѣме дадохъ тѫзь земѭ, отъ Египетскѫ-тѫ рѣкѫ до голѣмѫ-тѫ рѣкѫ, до рѣкѫ-тѫ Евфратъ: 19 Кенейцы-тѣ и Кенезейцы-тѣ, 20 и Кадмонейцы-тѣ, И Хеттейцы-тѣ, и Ферезейцы-тѣ, 21 и Рафаимы-тѣ, И Аморрейцы-тѣ, и Ханаанцы-тѣ, и Гергесейцы-тѣ, и Іевусейцы-тѣ.

ГЛАВА 16.

1 А Сара, жена-та Аврамова [а]не раждаше му *чада:* но имаше рабыня [б]Египтянкѫ, 2 именуемѫ [в]Агарь. И [г]рече Сара Авраму: Ето, Господь [д]заключи *утробѫ-тѫ* ми да не раждамъ: [е]влѣзь прочее при рабынѭ-тѫ ми, може бы да придобыѭ чадо отъ неѭ. И Аврамъ [ж]послуша думѫ-тѫ Саринѫ. 3 И тъй Сара жена-та Аврамова зѣ Агарь Египтянкѫ-тѫ, своѭ-тѫ рабынѭ, подирь [з]десеть лѣта отъ населеніе-то на Аврама въ Ханаанскѫ-тѫ земѭ, и даде 4 ѭ на мѫжа си Аврама, да му е жена. И влѣзе при Агарь, и тя зачнѫ: и когато видѣ че зачнѫ, госпожа-та ѝ [и]прѣзирана 5 бываше прѣдъ очи-тѣ ѝ. И рече Сара Авраму: Заради тебе ми става неправда. Дадохъ рабынѭ-тѫ си въ твои-тѣ обятія, и като видѣ тя че зачнѫ, азъ сьмь прѣзрѣна прѣдъ очи-тѣ ѝ: [і]Господь да сѫди между мене и 6 тебе. А [к]Аврамъ рече на Сарѫ: [л]Ето, рабыня-та ти е въ твоѭ-тѫ рѫкѫ: Стори ѝ както е угодно прѣдъ очи-тѣ ти. И употрѣби ѭ Сара злѣ, и тя [м]побѣгнѫ отъ 7 лице-то ѝ. И намѣри ѭ ангелъ Господенъ близу [н]при изворъ-тъ водный, въ пустынѭ-

---

іа Исх. 6; 8. Дан. 12; 7. Откр. 10; 5, 6.
а Ст. 19. Гл. 21; 33.
б Есѳ. 9; 15, 16.
в Ст. 13.

—

а Дан. 10; 1. Дѣян. 10; 10, 11.
б Гл. 26; 24. Дан. 10; 12. Лук. 1; 13. 30.
в Псал. 3; 3. 5; 12. 84; 11. 91; 4. 119; 114.
г Псал. 16; 5. 58; 11. Прит. 11; 18.
д Дѣян. 7; 5.
е Гл. 14; 14.
ж 2 Цар. 7; 12. 16; 11. 2 Лѣт. 32; 21.
з Псал. 147; 4.
и Іер. 33; 22.
і Гл. 22; 17. Исх. 32; 13. Втор. 1; 10. 10; 22. 1 Лѣт. 27; 23. Рим. 4; 18. Евр. 11; 12. Виж. Гл. 13; 16.
к Рим. 4; 3, 9, 22. Гал. 3; 6. Іак. 2; 23.
л Псал. 106; 31.
м Гл. 12; 1.
н Гл. 11; 28, 31.
о Псал. 105; 42, 44. Рим. 4; 13.
п Виж. Гл. 24; 13, 14. Сѫд. 6; 17, 37. 1 Цар. 14; 9, 10. 4 Цар. 20; 8. Лук. 1; 18.
р Іер. 34; 18, 19.
с Лев. 1; 17.
т Быт. 2; 21. Іов. 4; 13.
у Исх. 12; 40. Псал. 105; 23. Дѣян. 7; 6.
ф Исх. 1; 11. Псал. 105; 25.
х Исх. 6; 6. Втор. 6; 22.
ц Исх. 12; 36. Псал. 105; 37.
ч Іов. 5; 26.
ш Дѣян. 13; 36.
щ Гл. 25; 8.
ъ Исх. 12; 40.
ы Дан. 8; 23. Мат. 23; 32. 1 Сол. 2; 16.
ь 3 Цар. 21; 26.
ѣ Іер. 34; 18, 19.
ю Гл. 24; 7.
я Гл. 12; 7. 13; 15. 26; 4. Исх. 23; 31. Чис. 34; 3. Втор. 1; 7. 11; 24. 34; 4. Іис. Нав. 1; 4. 3 Цар. 4; 21. 2 Лѣт. 9; 26. Неем. 9; 8. Псал. 105; 11. Иса. 27; 12.

—

а Гл. 15; 2, 3.
б Гл. 21; 9.
в Гал. 4; 24.
г Гл. 30; 3.
д Гл. 20; 18. 30; 2. 1 Цар. 1; 5, 6.
е Гл. 30; 3, 9.
ж Гл. 3; 17.
з Гл. 12; 5.
и 2 Цар. 6; 16. Прит. 30; 21, 23.
і Гл. 31; 53. 1 Цар. 24; 12.
к Прит. 15; 1. 1 Пет. 3; 7.
л Іов. 2; 6. Псал. 106; 41, 42. Іер. 38; 5.
м Исх. 2; 15.
н Гл. 25; 18.

тѫ, близу при изворъ-тъ на пѫтя [о]къмъ 8 Суръ; И рече: Агарь, рабыне Сарина, отъ дѣ идешь и кѫдѣ отивашь? А тя рече: Бѣгамъ отъ лице-то на Сарѫ госпожѫ-тѫ си. 9 И рече ѝ ангелъ Господень: Върни ся при госпожѫ-тѫ си, и [п]покори ся подъ рѫцѣ-10 тѣ ѝ. Рѣче ѝ още ангелъ Господень: [р]Ще прѣумножѫ сѣме-то ти, така що да ся не 11 изброява заради множество-то. И рече ѝ ангелъ Господень: Ето, ты си зачнѫла, и ще родишь сынъ, и [с]ще наречешь име-то му Исмаилъ: защото чу Господь скърбь-12 тѫ ти. И той ще бѫде человѣкъ *като* [т]дивъ оселъ: рѫка-та му *ще бѫде* противъ всякого, и рѫка-та на всякого противъ него: и [у]прѣдъ лице-то на всичкы-тѣ си 13 братія ще ся насели. И призова *Агарь* име-то на Господа който ѝ говореше: Ты си Богъ на видѣніе-то ми: защото рече: Виждамъ ли азъ тукъ подирь [ф]видѣніе-то 14 си? За това *тойзи* кладенецъ ся наименова, кладенецъ [х]Лахай-рои: ето, *той* е [ц]между 15 Кадисъ и Варадъ. И [ч]роди Агарь на Аврама сынъ: и Аврамъ нарече име-то на сына 16 си, когото роди Агарь, [ш]Исмаилъ. А Аврамъ бѣше на осмдесеть и шесть годины, когато Агарь роди Исмаила Авраму.

ГЛАВА 17.

1 И като бѣше Аврамъ на деветдесеть и девеiть годины, [а]яви ся Господь Авраму, и рече му: [б]Азъ сьмь Богъ Всемогущій: [в]хо-2 ди прѣдъ мене, и [г]бѫди съвършенъ. И ще поставѭ завѣтъ-тъ си между мене и тебе: 3 и [д]ще тя умножѫ твърдѣ много. И [е]паднѫ Аврамъ на лице-то си: и говори му Богъ, 4 и рече: Ето мой-тъ завѣтъ е съ тебе: и ты ще бѫдешь [ж]отецъ на множество на-5 роды. И име-то ти вече не ще ся нарича Аврамъ *(отецъ высокъ)*, но ще бѫде [з]име-то ти Авраамъ *(отецъ на множество)*: [и]защото отецъ на множество народы тя 6 направихъ. И ще тя наплодѭ твърдѣ много, и [і]ще произведѫ отъ тебе народы, и [к]царіе 7 ще произлѣзѫтъ отъ тебе. И [л]ще поставѭ мой-тъ завѣтъ между мене и тебе, и между потомцы-тѣ ти слѣдъ тебе въ родове-тѣ имъ, за вѣченъ завѣтъ, [м]да сьмь Богъ на тебе, и [н]на потомство-то ти слѣдъ тебе. 8 И [о]ще дамъ на тебе, и на потомцы-тѣ ти слѣдъ тебе, земѭ-тѫ на [п]твое-то прѣселеніе, всичкѫ-тѫ Ханаанскѫ земѭ, за вѣч-9 но притяжаніе: и [р]ще имъ бѫдѫ Богъ. И рече Богъ Авраму: А ты ще упазишь завѣтъ-тъ ми, ты, и потомци-тѣ ти слѣдъ 10 тебе въ родове-тѣ си. Тойзи е мой-тъ завѣтъ, който ще упазите между мене и васъ, и между потомцы-тѣ ти слѣдъ тебе: [с]всякой мѫжкый полъ отъ васъ ще бѫде 11 обрѣзанъ. И ще обрѣжете краекожіе-то на вашѫ-тѫ плъть, и ще бѫде [т]бѣлѣгъ на 12 завѣта между мене и васъ. И младенецъ между васъ на осмь дни [у]ще ся обрѣже, всякой мѫжкый полъ въ родове-тѣ ви, въ домъ-тъ роденый и съсъ сребро купеный отъ всякой чужденецъ, който не 13 е отъ твое-то сѣме. Непрѣмѣнно ще ся обрѣже роденый-тъ въ домъ-тъ ти, и купеный-тъ съсъ сребро-то ти: и ще бѫде мой-тъ завѣтъ въ плъть-тѫ ви завѣтъ вѣченъ. 14 А необрѣзаный-тъ мѫжкый полъ, комуто краекожіе-то на плъть-тѫ не ся обрѣже, тя душа [ф]да ся истрѣби отъ людіе-тѣ си; 15 *защото* е нарушила завѣтъ-тъ ми. И рече Богъ Авраму: Сарѫ женѫ си, не наричай *вече* име-то ѝ Сарѫ, но *Сарра *ще бѫде* 16 име-то ѝ. И ще ѭ благословѭ, [х]ще ти дамъ още и сынъ отъ неѭ, и ще ѭ благословѭ, и тя ще стане *майка* на [ц]народы: царіе на народы ще произлѣзѫтъ отъ 17 неѭ. И паднѫ Авраамъ на лице-то си, и [ч]засмѣ ся, и рече въ сърдце-то си: На сто годишенъ человѣкъ да ли ще ся роди чадо? и Сарра, жена на деветдесеть годины 18 ще роди ли? И рече Авраамъ Богу: Дано 19 Исмаилъ да е живъ прѣдъ тебе. И рече Богъ: [ш]Наистинѫ жена ти Сарра ще ти роди сынъ, и ще наречешь име-то му Исаакъ: и ще поставѭ завѣтъ-тъ си съ него за вѣченъ завѣтъ, и съ потомство-то му 20 слѣдъ него. И за Исмаила, послушахъ тя: ето, благословихъ го, и ще го наплодѭ, и [щ]ще го умножѭ твърдѣ много: [ъ]дванадесеть князове ще ся родятъ отъ него, и 21 [ы]ще го направѭ народъ великъ. Но завѣтъ-тъ си ще поставѭ съ Исаака, [ь]когото ще ти роди Сарра до годинѫ по това врѣме. 22 И като свърши да говори съ Авраама 23 Богъ, възлѣзе си отъ него. И зѣ Авраамъ сына си Исмаила, и всичкы-тѣ родены въ домъ-тъ му, и всичкы-тѣ купены съсъ сребро-то му, всякой мѫжкый полъ отъ человѣцы-тѣ на Авраамовъ-тъ домъ, и обрѣза краекожіе-то на плъть-тѫ имъ въ тойзи 24 истый день, както му рече Богъ. А Авраамъ

о Исх. 15; 22.
п Тит. 2; 9. 1 Пет. 2; 18.
р Гл. 17; 20. 21; 18. 25; 12.
с Гл. 17; 19. Мат. 1; 21. Лук. 1; 13, 31.
т Гл. 21; 20.
у Гл. 25; 18.
ф Гл. 31; 42.
х Гл. 24; 62. 25; 11.
ц Чис. 13; 26.
ч Гал. 4; 22.
ш Ст. 11.

а Гл. 12; 1.
б Гл. 28; 3. 35; 11. Исх. 6; 3. Втор. 10; 17.
в Гл. 5; 22. 48; 15. 3 Цар. 2; 4. 8; 25. 4 Цар. 20; 3.
г Гл. 6; 9. Втор. 18; 13. Іов. 1; 1. Мат. 5; 48.
д Гл. 12; 2. 13; 16. 22; 17.
е Ст. 17.
ж Рим. 4; 11, 12, 16. Гал. 3; 29.
з Неем. 9; 17.
и Рим. 4; 17.
і Гл. 35; 11.

к Ст. 16. Гл. 35; 11. Мат. 1; 6.
л Гал. 3; 17.
м Гл. 26; 24. 28; 13. Евр. 11; 16.
н Рим. 9; 8.
о Гл. 12; 7. 13; 15. Псал. 105; 9, 11.
п Гл. 23; 4. 28; 4.
р Исх. 6; 7. Лев. 26; 12. Втор. 4; 37. 14; 2. 26; 18. 29; 13.
с Дѣян. 7; 8.
т Дѣян. 7; 8. Рим. 4; 11.
у Лев. 12; 3. Лук. 2; 21. Іоан. 7; 22. Фил. 3; 5.
ф Исх. 4; 24.
* Княгыня.
х Гл. 18; 10.
ц Гл. 35; 11. Гал. 4; 31. 1 Пет. 3; 6.
ч Гл. 18; 12. 21; 6.
ш Гл. 18; 10. 21; 2. Гал. 4; 28.
щ Гл. 16; 10.
ъ Гл. 25; 12, 16.
ы Гл. 21; 18.
ь Гл. 21; 2.

бѣше на деветдесеть и деветь годины, когато бы обрѣзано краекожіе-то на плъть-тѫ му. 25 А Исмаилъ сынъ му бѣше на тринадесеть годины, когато бы обрѣзано краекожіе-то на плъть-тѫ му. 26 Въ истый тойзи день 27 обрѣза ся Авраамъ, и сынъ му Исмаилъ: И [н]всичкы-тѣ человѣци на домъ-тъ му, които бѣхѫ родени въ домъ-тъ, и които бѣхѫ купени съсъ сребро отъ иноплеменницы, обрѣзахѫ ся съ него.

ГЛАВА 18.

1 Яви му ся Господь въ [а]Мамвріевы-тѣ дѫбове когато сѣдѣше прѣдъ врата-та на 2 шатьра въ горещинѫ-тѫ на день-тъ. И [б]вдигнѫ очи-тѣ си и видѣ, и ето, трима мѫжіе стоехѫ при него: и [в]като видѣ, завтече ся да гы посрѣщне отъ врата-та на шатъръ-тъ *си*, и поклони ся до земіѭ-3 тѫ, И рече: Господи мой, ако сьмь намѣрилъ благодать прѣдъ очи-тѣ ти, не дѣй 4 заминува рабъ-тъ си. [г]Нека донесѫтъ малко водѫ и омыйте нозѣ-тѣ си, и починѣте 5 си подъ дрьво-то. И [д]азъ ще донесѫ малко хлѣбъ, и [е]укрѣпѣте сьрдце-то си, послѣ щете си заминѫ; [ж]понеже за това и ми-6 нѫхте покрай вашій-тъ рабъ. И тѣ рекохѫ: Стори така както си реклъ. И отиде на бързо Авраамъ въ шатъръ-тъ при Саррѫ, и рече: Замѣси скоро три мѣры чисто 7 брашно, и направи потрѣбницы. А Авраамъ ся завтече при говеда-та, и зѣ едно младо и добро теле, и даде го на слугѫ-тѫ: който 8 побърза да го сготви. [з]Послѣ зѣ масло и млѣко и теле-то, което сготви, и прѣдложи прѣдъ тѣхъ, а той стоеше при тѣхъ 9 подъ дрьво-то; и тѣ ядохѫ; И рекохѫ му: Дѣ е Сарра жена ти? И той рече: Ето 10 [и]въ шатъръ-тъ е. И рече *Господь:* Азъ [і]непрѣмѣнно ще ся върнѫ при тебе [к]до годинѫ по това врѣме: и ето, [л]Сарра жена ти ще има сынъ. А Сарра чу *това* на врата-та на шатъръ-тъ, които бѣхѫ задъ 11 него. А [м]Авраамъ и Сарра бѣхѫ стари въ прѣминѫлъ възрастъ: на Саррѫ бѣше прѣ-12 станѫло [н]обыкновенно-то на жены-тѣ. И [о]засмѣ ся Сарра въ себе си, и думаше: [п]Да ли ще има за мене наслажденіе като 13 остарѣхъ? и [р]господинъ ми е старъ. И Господь рече Аврааму: Защо ся засмѣ Сарра, и каза: Като остарѣхъ азъ, да ли щѫ 14 родѭ наистинѫ? [с]Има ли нѣщо невъзможно у Господа? [т]въ опрѣдѣлено-то врѣме ще ся върнѫ при тебе, до годинѫ по това врѣме, 15 и Сарра ще има сынъ. Тогазь Сарра ся отрече, и думаше: Не ся засмѣхъ: защото ѝ дойде страхъ. А той рече: Не; ты ся засмѣ.

16 Като станѫхѫ отъ тамъ мѫжіе-тѣ обърнѫхѫ ся къмъ Содомъ: и Авраамъ 17 идѣше съ тѣхъ [у]да гы испроводи. И Господь рече: [ф]Ще скрыѭ ли азъ отъ А-18 враама което ще направѭ? Понеже Авраамъ непрѣмѣнно ще бѫде народъ великъ и силенъ: и [х]ще ся благословятъ чрѣзъ 19 него всичкы-тѣ народи на земіѭ-тѫ: Защото го познавамъ, че [ц]ще заповѣда на синове-тѣ си, и на домъ-тъ си слѣдъ себе си, и ще упазятъ пѫть-тъ Господень, да правятъ правдѫ и сѫдъ, за да направи Господь да дойде на Авраама онова което 20 е говорилъ за него. И рече Господь: Понеже [ч]голѣмъ станѫ выкъ-тъ Содомскый и Гоморрскый, и грѣхъ-тъ имъ е твърдѣ 21 тежькъ, [ш]Да слѣзнѫ сега, да видѭ, да ли сѫ сторили напълно по выкъ-тъ, който 22 дойде до мене; и ако не, [щ]да знаѭ. И като тръгнѫхѫ отъ тамъ мѫжіе-тѣ, [ъ]отидохѫ къмъ Содомъ: а Авраамъ [ы]стоеше още прѣдъ Господа.

23 И [ь]приближи ся Авраамъ, и рече: [ѣ]Ще погубишь ли праведный-тъ съ нечестивый-24 тъ? Може да има петдесеть праведни въ градъ-тъ; [ю]да ли ще погубишь мѣсто-то и да му не простишь за петдесеть-тѣ пра-25 ведны, които сѫ въ него? Да не бѫде ты да сторишь таквозь нѣщо, да убіешь праведный-тъ съ нечестивый-тъ, [я]щото праведный-тъ да стане като нечестивый-тъ! да не бѫде това отъ тебе! [ѫ]Сѫдія-та на всичкѫ-тѫ земіѭ нѣма ли да направи пра-26 восѫдіе? И Господь рече: [ѭ]Ако намѣрѭ въ Содомъ петдесеть праведны вѫтрѣ въ градъ-тъ, ще простѭ на всичко-то мѣсто 27 заради тѣхъ. И отговори Авраамъ и рече: [а]Ето сега начнѫхъ да говорѭ Господу 28 азъ който сьмь [б]прахъ и пепелъ: Може отъ петдесеть-тѣ праведницы да нѣма петима, ще погубишь ли всичкый-тъ градъ поради петимѫ-тѫ? И рече: Нѣма да *го* погубѭ, ако намѣрѭ тамъ четыридесеть и петь. 29 И приложи още *Авраамъ* да му говори, и рече: Може да ся намѣрятъ четыридесеть. И рече: Нѣма да сторѭ това, заради че-30 тыридесеть-тѣ. И рече *Авраамъ:* Да ся не разгнѣви Господь, ако *още* говорѭ: Може да ся намѣрятъ тамъ тридесеть. И рече: Нѣма да сторѭ това, ако намѣрѭ триде-

н Гл. 18; 19.

—

а Гл. 13; 18. 14; 13.
б Евр. 13; 2.
в Гл. 19; 1. 1 Пет. 4; 9.
г Гл. 19; 2. 43; 24.
д Сѫд. 6; 18. 13; 15.
е Сѫд. 19; 5. Псал. 104; 15.
ж Гл. 19; 8. 33; 10.
з Гл. 19; 3.
и Гл. 24; 67.
і Ст. 14.
к 4 Цар. 4; 16.
л Гл. 17; 19, 21. 21; 2. Рим. 9; 9.
м Гл. 17; 17. Рим. 4; 19. Евр. 11; 11, 12, 19.
н Гл. 31; 35.
о Гл. 17; 17.
п Лук. 1; 18.
р 1 Пет. 3; 6.
с Іер. 32; 17. Зах. 8; 6. Мат. 3; 9. 19; 26. Лук. 1; 37.
т Гл. 17; 21. Ст. 10. 4 Цар. 4; 16.
у Рим. 15; 24. 3 Іоан. 6.
ф Псал. 25; 14. Амос. 3; 7. Іоан. 15; 15.
х Гл. 12; 3. 22; 18. Дѣян. 3; 25. Гал. 3; 8.
ц Втор. 4; 9, 10. 6; 7. Іис. Нав. 24; 15. Ефес. 6; 4.
ч Гл. 4; 10. 19; 13. Іак. 5; 4.
ш Гл. 11; 5. Исх. 3; 8.
щ Втор. 8; 2. 13; 3. Іис. Нав. 22; 22. Лук. 16; 15. 2 Кор. 11; 11.
ъ Гл. 19; 1.
ы Ст. 1.
ь Евр. 10; 22.
ѣ Числ. 16; 22. 2 Цар. 24; 17.
ю Іер. 5; 1.
я Іов. 8; 20. Иса. 3; 10, 11.
ѫ Іов. 8; 3. 34; 17. Псал. 58; 11. 94; 2. Рим. 3; 6.
ѭ Іер. 5; 1. Іез. 22; 30.
а Лук. 18; 1.
б Гл. 3; 19. Іов. 4; 19. Еккл. 12; 7. 1 Кор. 15; 47, 48. 2 Кор. 5; 1.

31 сеть. И рече *Авраамъ:* Ето сега начнжхъ да говоріж Господу: Може да ся намѣрятъ тамъ двадесеть. И рече: Нѣма да *го* по-
32 губіж заради двадесеть-тѣ. И рече *Авраамъ:* [в]Да ся не разгнѣви Господь, ако продумамъ още еднъжль: може да ся намѣрятъ тамъ десеть. [г]И рече: Нѣма да *го*
33 погубіж заради десеть-тѣ. И отиде Господь, като прѣстанж да говори съ Авраама: и Авраамъ ся върнж на мѣсто-то си.

ГЛАВА 19.

1 И [а]дойдохж два-та ангела въ Содомъ вечерь-тж: и Лотъ сѣдѣше при Содомскж-тж портж, и като [б]видѣ Лотъ, станж та гы посрѣщнж, и поклони ся съ лице до зе-
2 між-тж, И рече: Ето, господіе мои, [в]свърнѣте въ кжщж-тж на вашій-тъ рабъ, и прѣнощувайте, и [г]омыйте нозѣ-тѣ си; и станѣте утрѣ, та идѣте на пжть-тъ си. А тѣ рекохж: [д]Не; на улицж-тж ще прѣно-
3 щувамы. И като гы принуди много, свърнжхж къмъ него, и влѣзохж въ кжщж-тж му: и [е]направи имъ угощеніе, и испече прѣсны хлѣбове и ядохж.
4 И прѣди да си легнжтъ тѣ, градскы-тѣ мжжіе, жители-тѣ Содомляне, млади и стари, всичкы-тѣ людіе отъ всякждѣ обико-
5 лихж кжщж-тж. И [ж]выкахж на Лота, и говорѣхж му: Дѣ сж мжжіе-тѣ които дойдохж у тебе тжзь нощь? [з]изведи ни гы,
6 [и]да гы познаемъ. А [і]Лотъ излѣзе при тѣхъ прѣдъ врата-та, и затвори врата-та задъ
7 себе си, И рече: Моліж ви ся, братіе мои,
8 не дѣйте струва *таквозь* зло. [к]Ето имамъ двѣ дъщери, които мжжъ не сж познали: да ви изведж тѣхъ вънъ, и сторѣте съ тѣхъ каквото ви е угодно; само на тѣзи мжжіе да не сторите нищо, [л]понеже за това влѣзохж подъ покрывъ-тъ на стрѣхж-
9 тж ми. А тѣ рекохж: Махни ся татъкъ. И рекохж: Той [м]дойде тука пришлецъ; [н]иска още и сждія да е; сега ще озлобимъ тебе повече отъ тѣхъ. И прѣсилувахж прѣмного человѣкъ-тъ Лота, и приближихж
10 да разбіжтъ врата-та. А мжжіе-тѣ прострѣхж ржцѣ, и дрънпжхж Лота при себе
11 си въ кжщи, и затворихж врата-та. А [о]поразихж съсъ слѣпотж человѣцы-тѣ, които бѣхж при врата-та на кжщж-тж, отъ малъкъ до голѣмъ, тъй щото изнемощѣхж да търсятъ врата-та.
12 И рекохж мжжіе-тѣ Лоту: Имашь ли тука другиго нѣкого? зеть, или сынове, или дъщери, или когото другыго имашь въ градъ-тъ, [п]изведи *гы* изъ това мѣсто.
13 Защото ный ще съсыпемъ това мѣсто, понеже [р]голѣмъ станж выкъ-тъ имъ прѣдъ Господа, и [с]проводи ны Господь да го по-
14 губимъ. И тъй излѣзе Лотъ, и говори на зетеве-тѣ си, [т]които щѣхж да зематъ дъщери-тѣ му, и рече: [у]Станѣте, и излѣзте изъ това мѣсто: защото ще съсыпе Господь градъ-тъ. Но на зетеве-тѣ му [ф]ся видѣ че ся шагува.
15 И когато станж зора, принуждавахж ангели-тѣ Лота, и казувахж: [х]Стани, земи женж си и двѣ-тѣ си дъщери, които ся намѣруватъ *тукъ,* за да не погынешь и ты
16 въ беззаконіе-то на тойзи градъ. Но той като ся бавеше, мжжіе-тѣ, [ц]понеже го пожали Господь, хванжхж за ржкж него, и женж му, и двѣ-тѣ му дъщери, и [ч]изведохж го, и оставихж го вънъ отъ градъ-
17 тъ. И когато гы изведохж вънъ, рече *единъ-тъ:* [ш]Бѣгай за животъ-тъ си: [щ]да не погледнешь назадъ, и да ся не спрешь въ всичкж тжзи околность; бѣгай на горж-
18 тж, за да не погынешь. И рече имъ Лотъ:
19 [ъ]Не, Господи: Ето рабъ твой намѣри благодать прѣдъ тебе, и възвеличилъ си милость-тж си, коіжто си направилъ менѣ, че си упазилъ животъ-тъ ми: но азъ не ще могж да побѣгнж на горж-тж, за да мя
20 не постигне зло-то и умрж. Ето, моліж, тойзи градъ е близу, да прибѣгнж тамъ, и малъкъ е: нека тамъ да побѣгнж: не е ли малъкъ? и ще ся упази животъ-тъ ми.
21 И рече му: Ето, [ы]послушахъ тя за това нѣщо, да не разоріж тойзи градъ, за който
22 ты говорй. Побързай да побѣгнешь тамъ: защото [ь]азъ не могж да направіж дѣло-то *си,* до дѣ не стигнешь ты тамъ: за това нарече [ѣ]име-то на тойзи градъ *Сигоръ.
23 Слънце-то изгрѣя на земіж-тж, когато
24 Лотъ влѣзе въ Сигоръ. И [ю]одъжди Господь на Содома и Гоморра жупелъ и огнь отъ
25 Господа изъ небе-то. И порази тѣзи градове, и всичкж-тж околность, и всичкы-тѣ жители на градове-тѣ, и [я]растенія-та на земіж-тж.
26 Но жена му въ слѣдъ него погледнж *назадъ,* и [ѫ]станж стълпъ отъ соль.
27 А на сутринь-тж Авраамъ подрани на това мѣсто [ѩ]дѣто бѣ стоялъ прѣдъ Господа:
28 И като погледнж къмъ Содомъ и Гоморръ, и къмъ всичкж-тж земіж наоколо, видѣ, и

в Сжд. 6; 39.
г Іак. 5; 16.

—

а Гл. 18; 22.
б Гл. 18; 1.
в Евр. 13; 2.
г Гл. 18; 4.
д Виж. Лук. 24; 28.
е Гл. 18; 8.
ж Иса. 3; 9.
з Сжд. 19; 22.
и Гл. 4; 1. Рим. 1; 24, 27. Іуд. 7.
і Сжд. 19; 23.
к Виж. Сжд. 19; 24.
л Виж. Гл. 18; 5.
м 2 Пет. 2; 7, 8.
н Исх. 2; 14.
о Виж. 4 Цар. 6; 18. Дѣян. 13; 11.
п Гл. 7; 1. 2 Пет. 2; 7, 9.
р Гл. 18; 20.
с 1 Лѣт. 21; 15.
т Мат. 1; 18.
у Числ. 16; 21, 45.
ф Исх. 9; 21. Лук. 17; 28. 24; 11.
х Числ. 16; 24, 26. Откр. 18; 4.
ц Лук. 18; 13. Рим. 9; 15, 16.
ч Псал. 34; 22.
ш 3 Цар. 19; 3.
щ Ст. 26. Мат. 24; 16, 17, 18. Лук. 9; 62. Филип. 3; 13, 24.
ъ Дѣян. 10; 14.
ы Іов. 42; 8, 9. Псал. 145; 19.
ь Виж. Гл. 32; 25, 26. Исх. 32; 10. Втор. 9; 14. Марк. 6; 5.
ѣ Гл. 13; 10. 14; 2.
* Малъкъ.
ю Втор. 29; 23. Иса. 13; 19. Іер. 20; 16. 50; 40. Іез. 16; 49, 50. Осія. 11; 8. Амос. 4; 11. Соф. 2; 9. Лук. 17; 29. 2 Пет. 2; 6. Іуд. 7.
я Гл. 14; 3. Псал. 107; 34.
ѫ Лук. 17; 32.
ѩ Гл. 18; 32.

ето, [а]дигаше ся дымъ отъ земіж-тж, като дымъ изъ пещь.

29 И тъй, когато Богъ съсыпа градове-тѣ на околность-тж, [б]поменж Богъ Авраама, и испрати Лота изъ срѣдъ разореніе-то, когато разори градове-тѣ въ които живѣеше Лотъ.

30 И възлѣзе Лотъ отъ Сигоръ, и [в]живѣеше въ горж-тж, и съ него двѣ-тѣ му дъщери, защото ся убоя да сѣди въ Сигоръ: и живѣеше въ еднж пещерж, самъ и двѣ-тѣ му дъщери. 31 И рече по стара-та на по младж-тж: Баща ни е старъ, и нѣма человѣкъ на земіж-тж [г]да влѣзе при насъ по обычай-тъ на всичкж-тж земіж: 32 Ела, да напоимъ бащж си съ вино, и да прѣспимъ съ него, и [д]да възставимъ сѣме отъ бащж си. 33 И тъй въ онжзи нощь напоихж бащж си съ вино: и влѣзе по стара-та, и прѣспа съ бащж си: и *той* не знаеше ни когато легнж тя, ни когато станж. 34 И на другый-тъ день рече по стара-та на по младж-тж: Ето, азъ прѣспахъ вчера съ бащж си: да го напоимъ съ вино и тжзи нощь, и влѣзь ты, и прѣспи съ него, и да възставимъ сѣме отъ бащж си. 35 И тъй напоихж и въ онжзи нощь бащж си съ вино, и станж по млада-та, и прѣспа съ него: и той не знаеше ни когато легнж тя, ни когато станж. 36 И зачнжхж двѣ-тѣ дъщери Лотовы отъ бащж си. 37 И роди по стара-та сынъ, и нарече име-то му Моавъ: [е]той е отецъ на Моавяне-тѣ до днесь. 38 И роди и по млада-та сынъ, и нарече име-то му Бенъ-аммі: [ж]той е отецъ на Аммоняне-тѣ до днесь.

ГЛАВА 20.

1 И тръгнж Авраамъ отъ тамъ [а]къмъ южнж-тж земіж, и насели ся между [б]Кадисъ и Суръ: и [в]станж пришлецъ въ Гераръ. 2 И рече Авраамъ за женж си Саррж: [г]Сестра ми е: и Авимелехъ Герарскый-тъ царь прати и [д]зѣ Саррж.

3 И [е]дойде Богъ при Авимелеха прѣзъ нощь-тж [ж]на-сънѣ, и рече му: [з]Ето, ты умирашь поради тжзь женж, коіжто си зѣлъ: защото тя си има мжжъ. 4 А Авимелехъ не бѣше ся приближилъ при неіж: и рече: Господи, [и]ще убіешь ли и праведенъ народъ? 5 Не рече ли ми той: Сестра ми е? и тя пакъ, тя рече: Братъ ми е. [і]Съ незлобіе на сьрдце-то си и съ чистотж на ржцѣ-тѣ си сторихъ азъ това. 6 И рече му Богъ на-сънѣ: И азъ познахъ че това си сторилъ ты съ незлобіе на сьрдце-то си: и [к]азъ още тя задържахъ да не съгрѣшишь [л]прѣдъ мене: за това не тя оставихъ да ся прикоснешь до неіж. 7 И сега върни женж-тж на человѣка, [м]защото е пророкъ, и ще ся помоли за тебе, и ще живѣешь; но ако іж не върнешь, [н]знай че непрѣмѣнно ще умрешь, ты, и [о]всичкы-тѣ твои.

8 И като станж рано на сутринь-тж, Авимелехъ повыка всичкы-тѣ си слугы, и каза всичкы тѣзи думы въ уши-тѣ имъ: и человѣци-тѣ ся много уплашихж. 9 И повыка Авимелехъ Авраама, и рече му: Що стори ты съ насъ? и какво ти съгрѣшихъ, та [п]нанесе на мене, и на царство-то ми голѣмъ грѣхъ? направилъ си ми работы, [р]които не трѣбува да ся правятъ. 10 И рече Авимелехъ Аврааму: Що си видѣлъ ты, 11 та стори това нѣщо? И рече Авраамъ: Понеже азъ рѣкохъ: [с]Не ще да има страхъ Божій въ това мѣсто: и [т]ще мя убіжтъ заради женж-тж ми. 12 И наистинж [у]сестра ми е, дъщеря на баща ми, но не дъщеря на майкж ми: и станж ми жена. 13 И когато мя [ф]стори Богъ да странствувамъ отъ бащинъ-тъ си домъ, рѣкохъ ѝ: Това добро ще ми сторишь: на всяко мѣсто дѣто отидемъ, [х]казувай за мене: Той ми е братъ. 14 И [ц]зѣ Авимелехъ овцы, и говеда, и рабы, и рабыни, и даде Аврааму, и върнж му Саррж женж-тж му. 15 И рече Авимелехъ: Ето [ч]земя-та ми прѣдъ тебе: насели ся дѣто ти е угодно. 16 И на Саррж рече: Ето дадохъ тысящж сребрьницы [ш]на брата ти: [щ]ето, това ти е [ъ]покрывало за очи-тѣ прѣдъ всичкы които сж съ тебе и прѣдъ всичкы *другы*. И така бы тя обличена. 17 И [ы]помоли ся Авраамъ Богу: и исцѣли Богъ Авимелеха, и женж му, и рабыни-тѣ му, и родихж чада. 18 Защото Господь [ь]бѣше заключилъ съвсѣмъ всичкы ложесна въ домъ-тъ Авимелеховъ, поради Саррж, женж-тж Авраамовж.

ГЛАВА 21.

1 И [а]посѣти Господь Саррж, както рече: и стори Господь на Саррж [б]както бѣ казалъ. 2 И [в]зачнж Сарра, и роди сынъ на Авраама въ старины-тѣ му, [г]на срокъ-тъ за който

а Откр. 18; 9.
б Гл. 8; 1. 18; 23.
в Ст. 17, 19.
г Гл. 16; 2, 4. 38; 8, 9. Втор. 25; 5.
д Марк. 12; 19.
е Втор. 2; 9.
ж Втор. 2; 19.

—

а Гл. 18; 1.
б Гл. 16; 7, 14.
в Гл. 26; 6.
г Гл. 12; 13. 26; 7.
д Гл. 12; 15.
е Псал. 105; 14.
ж Іов. 33; 15.
з Ст. 7.
и Гл. 18; 23. Ст. 18.
і 4 Цар. 20; 3. 2 Кор. 1; 12.
к Гл. 31; 7. 35; 5. Исх. 34; 21. 1 Цар. 25; 26, 34.
л Гл. 39; 9. Лев. 6; 2. Псал. 51; 4.
м 1 Цар. 7; 5. 4 Цар. 5; 11. Іов. 42; 8. Іак. 5; 14, 15. 1 Іоан. 5; 16.
н Гл. 2; 17.
о Числ. 16; 32, 33.
п Гл. 26; 10. Исх. 32; 21. Іис. Нав. 7; 25.
р Гл. 34; 7.
с Гл. 42; 18. Псал. 36; 1. Прит. 16; 6.
т Гл. 12; 12. 26; 7.
у Виж. Гл. 11; 29.
ф Гл. 12; 1, 9, 11. Евр. 11; 8.
х Гл. 12; 13.
ц Гл. 12; 16.
ч Гл. 13; 9.
ш Ст. 5.
щ Гл. 26; 11.
ъ Гл. 24; 65.
ы Іов. 42; 9, 10.
ь Гл. 12; 17.

—

а 1 Цар. 2; 21.
б Гл. 17; 19. 18; 10, 14. Гал. 4; 23, 28.
в Дѣян. 7; 8. Гал. 4; 22. Евр. 11; 11.
г Гл. 17; 21.

3 му бѣше реклъ Богъ. И нарече Авраамъ име-то на сына си, който му ся роди, 4 когото му Сарра роди, [д]*Исаакъ. И [е]обрѣза Авраамъ сына си Исаака въ осмый-тъ день, 5 [ж]както му бѣ заповѣдалъ Богъ. А [з]Авраамъ бѣше на сто години, когато му ся 6 роди Исаакъ сынъ му. И рече Сарра: [и]Богъ ми направи смѣхъ: който чуе, [і]ще ся смѣе 7 съ мене наедно. И рече: Кой бы реклъ Аврааму, че Сарра ще кърми чада? [к]понеже *му* родихъ сынъ въ старины-тѣ му. 8 А дѣте-то порастнѫ и отбихѫ го: и направи Авраамъ голѣмо угощеніе, въ който день отбихѫ Исаака.

9 И видѣ Сарра сынъ-тъ на Агарь [л]Египтянкѫ-тѫ, [м]когото бѣ родила Аврааму, 10 че [н]ся присмива *на Исаака*. И рече Аврааму: [о]Испѫди тѫзи рабынѭ, и сына й: защото нѣма да наслѣди сынъ-тъ на тѫзи 11 рабынѭ съсъ сына ми Исаака. И тая дума ся видѣ твърдѣ тежка на Авраама [п]за сына 12 му *Исмаила*. И рече Богъ Аврааму: Да ти ся не види тежко за момче-то, и за рабынѭ-тѫ ти: за всичко, което ти рече Сарра, слушай думѫ-тѫ й: [р]защото въ 13 Исаака ще ся наименува на тебе сѣме. А и сынъ-тъ на рабынѭ-тѫ ще направѭ да 14 стане [с]народъ; защото е твое сѣме. И станѫ Авраамъ на сутринь-тѫ рано и зѣ хлѣбъ, и мѣхъ съ водѫ, и даде на Агарь, и тури гы на рамо-то й; *даде й* и дѣте-то, и [т]ѭ испроводи: а тя отиде и ся скыташе по 15 пустынѭ-тѫ Вирсавеѐ. И когато ся свърши вода-та въ мѣхъ-тъ, тя хвърли дѣте-то 16 подъ единъ хврастъ. И отиде та сѣднѫ на срещѫ, далечь колкото единъ хвърляй на стрѣлѫ: защото рече: Да не видѭ смърть-тѫ на дѣте-то. И сѣднѫ на срещѫ, и въз-17 выси гласъ и плака. И [у]чу Богъ гласъ-тъ на момче-то: и повыка ангелъ Божій къмъ Агарь отъ небе-то, и рече й: Що ти е, Агарь? не бой ся; защото чу Богъ гласъ-18 тъ на момче-то отъ мѣсто-то дѣто е. Стани, дигни момче-то, и укрѣпи го съ рѫкѫ-тѫ си: защото [ф]ще го направѭ да стане на-19 родъ великъ. И [х]отвори Богъ очи-тѣ й, и тя видѣ кладенецъ съ водѫ, и отиде та напълни мѣхъ-тъ съ водѫ, и напои момче-20 то. И [ц]Богъ бѣше съ момче-то, и то порастнѫ, и насели ся въ пустынѭ-тѫ, и 21 [ч]станѫ стрѣлецъ. И насели ся въ пустынѭ-тѫ Фаранъ: и [ш]зѣ му майка му женѫ изъ Египетскѫ-тѫ землѭ.

22 А въ онова врѣме [щ]Авимелехъ, съ Фихола военачалника си, говори на Авраама, и рече: [ъ]Богъ е съ тебе въ всичко 23 що правишь. И сега [ы]закьлни ми ся тукъ въ Бога, че не ще ся покажешь невѣренъ на мене, ни на сѣме-то ми, нито на родъ-тъ ми: *но* споредъ милость-тѫ коѭто ти сьмь сторилъ, ще сторишь на мене, и на 24 землѭ-тѫ дѣто ты си пришлецъ. И рече 25 Авраамъ: Азъ ся заклѣвамъ. И обличи Авраамъ Авимелеха за водный-тъ кладенецъ, който бѣхѫ [ь]отѣли Авимелехови-тѣ раби. 26 И рече Авимелехъ: Не знамъ кой е направилъ тѫзь работѫ; нито ты ми яви и 27 нито азъ сьмь чулъ, освѣнь днесь. И зѣ Авраамъ овцы и говеда, и даде на Авимелеха, и [ѣ]направихѫ двама-та договоръ. 28 И тури Авраамъ на странѫ седмь женскы 29 агнета отъ стадо-то. И рече Авимелехъ Аврааму: [ю]Що сѫ тѣзи седмь женскы а-30 гнета, които си турилъ на странѫ? А той рече: Че *тѣзи* седмь-тѣ женскы агнета ще земешь ты отъ рѫкѫ-тѫ ми, да ми бѫдѫтъ [я]за свидѣтелство че азъ сьмь ис-31 копалъ тойзи кладенецъ. За това [ѫ]наименова онова мѣсто, Виръ-савеѐ *(кладенецъ клѣтвенный):* защото тамъ ся заклѣхѫ два-32 ма-та. И направихѫ договоръ въ Виръ-савеѐ: и станѫ Авимелехъ, и Фихолъ военачалникъ-тъ му, и върнѫхѫ ся въ Филистимскѫ-тѫ землѭ.

33 И насади *Авраамъ* дѫбравѫ въ Виръ-савеѐ: и [ѭ]призва тамъ име-то на Іеова Бога 34 [а]Вѣчнаго. И останѫ Авраамъ пришлецъ въ Филистимскѫ-тѫ землѭ много дни.

ГЛАВА 22.

1 А слѣдъ тѣзи събытія, [а]Богъ искуси Авраама, и рече му: Аврааме, и той рече: 2 Ето мя. И рече *Богъ:* Земи сега сына си [б]единородный-тъ, когото си възлюбилъ, Исаака, и иди [в]на мѣсто-то Морія, и принесь го тамъ въ всесъжженіе, на еднѫ отъ горы-3 тѣ, коіѭто ще ти рекѫ. И подрани Авраамъ на сутринь-тѫ, та осѣдла оселъ-тъ си, и зѣ съсъ себе си двама отъ рабы-тѣ си, и Исаака сына си: и нацѣпи дьрва за всесъжженіе-то, и станѫ та отиде на мѣсто-4 то което му каза Богъ. И въ третій-тъ день подигнѫ Авраамъ очи, и видѣ мѣсто-5 то отъ далечь. И рече Авраамъ на рабы-тѣ си: Вы останѣте тукъ съ оселъ-тъ: а азъ и момче-то ще отидемъ до тамъ: и като ся поклонимъ, ще ся върнемъ при

[д] Гл. 17; 19.
[*] Смѣхъ.
[е] Дѣян. 7; 8.
[ж] Гл. 17; 10, 12.
[з] Гл. 17; 1, 17.
[и] Псал. 126; 2. Иса. 54; 1. Гал. 4; 27.
[і] Лук. 1; 58.
[к] Гл. 18; 11, 12.
[л] Гл. 16; 1.
[м] Гл. 16; 15.
[н] Гал. 4; 22.
[о] Гал. 4; 30. Виж. Гл. 25; 6. 36; 6, 7.
[п] Гл. 17; 18.
[р] Рим. 9; 7, 8. Евр. 11; 18.
[с] Ст. 18. Гл. 16; 10. 17; 20.
[т] Іоан. 8; 35.
[у] Исх. 3; 7.
[ф] Ст. 13.
[х] Числ. 22; 31. Виж. 4 Цар. 6; 17, 18, 20. Лук. 24; 16, 31.
[ц] Гл. 28; 15. 39; 2, 3, 21.
[ч] Гл. 16; 12.
[ш] Гл. 24; 4.
[щ] Гл. 20; 2. 26; 26.
[ъ] Гл. 26; 28.
[ы] Іис. Нав. 2; 12. 1 Цар. 24; 21.
[ь] Виж. Гл. 26; 15, 18, 20, 21, 22.
[ѣ] Гл. 26; 31.
[ю] Гл. 33; 8.
[я] Гл. 31; 48, 52.
[ѫ] Гл. 26; 33.
[ѭ] Гл. 4; 26.
[а] Втор. 33; 27. Иса. 40; 28. Рим. 16; 26. 1 Тим. 1; 17.

[а] Іак. 1; 12. 1 Пет. 1; 7. 1 Кор. 10; 13. Евр. 11; 17.
[б] Евр. 11; 17.
[в] 2 Лѣт. 3; 1.

васъ. 6 И зѣ Авраамъ дрьва-та за всесъжженіе-то, и [г]натовари *гы* на сына си Исаака: и зѣ въ рѫкѫ огнь-тъ, и ножъ-тъ, и отидохѫ двама-та наедно. 7 Тогазь продума Исаакъ на Авраама отца си, и рече: Отче мой! и той рече: Ето мя, чадо мое: и рече *Исаакъ:* Ето огнь-тъ и дрьва-та: а дѣ е агне-то за всесъжженіе-то? 8 И рече Авраамъ: Богъ, чадо мое, ще си промысли агне-то за всесъжженіе: и отивахѫ двама-та наедно. 9 И като пристигнѫхѫ на мѣсто-то което му рече Богъ, съгради тамъ Авраамъ олтарь, и нареди дрьва-та, и като вързa Исаака сына си, [д]тури го на олтарь-тъ врьхъ дрьва-та. 10 И прострѣ Авраамъ рѫкѫ-тѫ си, та зѣ ножъ-тъ за да заколе сына си. 11 Но ангелъ Господень му выкнѫ отъ небе-то, и рече: Аврааме, Аврааме! и той рече: Ето мя. 12 И рече: [е]Да не прострешь рѫкѫ-тѫ си на момче-то и да му не сторишь нищо: [ж]защото сега познахъ че ты ся боишь отъ Бога, понеже заради мене не си пожалилъ сына си единородный-тъ. 13 И като подигнѫ Авраамъ очи, видѣ, и ето задъ него овенъ вплетенъ съ рога-та си въ единъ хврастъ: и дойде Авраамъ, и зѣ овенъ-тъ, и принесе го всесъжженіе вмѣсто сына си. 14 И нарече Авраамъ име-то на онова мѣсто: *Іеова-ирѐ, както ся казува *и* днесь: На горѫ-тѫ Господь ще ся яви. 15 И выкнѫ вторый пѫть Ангелъ Господень Аврааму отъ небе-то, 16 И рече: [з]Заклѣхъ ся въ мене си, казува Господь, понеже си сторилъ това нѣщо, и не си пожалилъ сына си, единородный-тъ си, 17 Ще тя благословѭ и благословѭ, и ще умножѫ и прѣумножѫ сѣме-то ти [и]като звѣзды-тѣ на небе-то, и [і]като пѣсъкъ-тъ който е край море-то: и [к]сѣме-то ти ще обладае [л]врата-та на врагове-тѣ си: 18 И [м]въ твое-то сѣме ще ся благословятъ всичкы-тѣ народи на земѭ-тѫ: [н]защото си послушалъ гласъ-тъ ми. 19 И върнѫ ся Авраамъ при рабы-тѣ си: и станѫхѫ та отидохѫ наедно у Вирсавеѐ: и насели ся Авраамъ у [о]Вирсавеѐ.

20 А слѣдъ тѣзи събытія, казахѫ Аврааму, и рекохѫ: Ето [п]Мелха роди и тя синове на Нахора брата ти: 21 [р]Уза първородный-тъ му, и Вуза брата му, и Камуила отца [с]Арамова, 22 И Кеседа, и Азава, и Фалдеса, 23 и Едлафа, и Ваѳуила. А [т]Ваѳуилъ роди Ревеккѫ: тѣзи осмина-та роди Мелха Нахору брату Авраамову. 24 И наложница-та му, която ся именуваше Ревма, роди и тя Тавека и Гаама и Тахаса и Маахѫ.

ГЛАВА 23.

1 И живѣ Сарра сто и двадесеть и седмь години: *тѣзи сѫ* години-тѣ на живота Сарринъ. 2 И умрѣ Сарра въ [а]Каріаѳъ-арвѫ: то е [б]Хевронъ въ Ханаанскѫ-тѫ земѭ: и дойде Авраамъ да жалѣе Саррѫ, и да ѭ оплаче. 3 И като станѫ Авраамъ отъ мьртвеца си, говори на синове-тѣ Хетовы, 4 и рече: Чужденецъ и пришлецъ сьмь азъ между васъ: [в]дайте ми стяжаніе за гробъ между васъ, за да погребѫ мьртвецъ-тъ си отъ прѣдъ очи-тѣ си. 5 И отговорихѫ синове-тѣ Хетови Аврааму, и рекохѫ му: 6 Послушай ны, господине: Ты си между насъ [д]князь отъ Бога: погреби мьртвецъ-тъ си въ избранный-тъ отъ гробове-тѣ ни: никой отъ насъ не ще да ти възбрани гробъ-тъ си, за да погребешь мьртвецъ-тъ си. 7 Тогава станѫ Авраамъ, и поклони ся на людіе-тѣ на онѫзь земѭ, на синове-тѣ Хетовы: 8 И говори имъ и рече: Ако ви е угодно да погребѫ мьртвецъ-тъ си отъ прѣдъ очи-тѣ си, послушайте мя, и посрѣдствувайте за мене прѣдъ Ефрона сынъ-тъ Сааровъ, 9 И да ми даде пещерѫ-тѫ си Махпелахъ, въ край-тъ на нивѫ-тѫ си: съ пълнѫ цѣнѫ нека ми ѭ даде, въ стяжаніе за гробъ между васъ. 10 А Ефронъ сѣдеше въ срѣдъ синове-тѣ Хетовы: и отговори Ефронъ Хетеянинъ-тъ Аврааму при слушаніе-то на синове-тѣ Хетовы, на всичкы-тѣ които влазѣхѫ [е]въ врата-та на градъ-тъ му, и рече: 11 [ж]Не, господине мой, послушай мя: давамъ ти нивѫ-тѫ, давамъ ти и пещерѫ-тѫ която е въ неѭ: прѣдъ синове-тѣ на народа си давамъ ти ѭ: погреби мьртвецъ-тъ си. 12 И поклони ся Авраамъ прѣдъ людіе-тѣ на онѫзи земѭ: 13 И рече Ефрону при слушаніе-то на людіе-тѣ отъ онѫзь земѭ, и каза: Ако *щешь*, послушай мя, молѭ: ще дамъ сребро-то за нивѫ-тѫ; земи *го* отъ мене, и ще погребѫ мьртвецъ-тъ си тамъ. 14 А Ефронъ отговори Аврааму и рече му: 15 Чуй мя, господине мой: между мене и тебе що е земя [з]за четырнстотинъ сикли сребьрны? Погреби мьртвецъ-тъ си. 16 И послуша Авраамъ Ефрона: и [и]прѣтегли Авраамъ Ефрону сребро-то, което рече при слушаніе-то на синове-тѣ Хетовы, четырнстотинъ сикли сребьрны, каквыто минувахѫ между търговцы. 17 И Ефронова-та [і]нива която бѣше въ Махпелахъ, прѣдъ Мамврій, нива-та, и пещера-та която бѣ въ неѭ, и всичкы-тѣ дрьвія които бѣхѫ въ нивѫ-тѫ, по всич-

г Іоан, 19; 17.
д Евр. 11; 17. Іак. 2; 21.
е 1 Цар. 15; 22. Мих. 6; 7, 8.
ж Гл. 26; 5. Іак. 2; 22.
* Господь ще промысли.
з Псал. 105; 9. Лук. 1; 73. Евр. 6; 13, 14.
и Гл. 15; 5. Іер. 33; 22.
і Гл. 13; 16.
к Гл. 24; 60.
л Мих. 1; 9.
м Гл. 12; 3. 18; 18. 26; 4. Дѣян. 3; 25. Гал. 3; 8, 9, 16, 18.
н Ст. 3, 10. Гл. 26; 5.
о Гл. 21; 31.
п Гл. 11; 29.
р Іов. 1; 1.
с Іов. 32; 2.
т Гл. 24; 15.

—

а Іис. Нав. 14; 15. Сѫд. 1; 10.
б Гл. 13; 18. Ст. 19.
в Гл. 17; 8. 1 Лѣт. 29; 15. Псал. 105; 12. Евр. 11; 9, 13.
г Дѣян. 7; 5
д Гл. 13; 2. 14; 14. 24; 35.
е Гл. 34; 20, 24. Руѳ. 4; 1.
ж Виж. 2 Цар. 24; 21 — 24.
з Исх. 30; 13. Іез. 45; 12.
и Іер. 32; 9.
і Гл. 25; 9. 49; 30, 31, 32. 50; 13. Дѣян. 72: 16.

кы-тѣ прѣдѣлы наоколо, подтвърдихж ся
18 Стяжаніе на Авраама, прѣдъ сынове-тѣ Хетовы, прѣдъ всичкы-тѣ които влазѣхж въ
19 врата-та на градъ-тъ му. И слѣдъ това погребе Авраамъ Саррж женж си въ пещерж-тж на нивж-тж Махпелахъ, прѣдъ Мамврій: той е Хевронъ въ Ханаанскж-тж
20 земіж. И нива-та и пещера-та която бѣше въ неіж, [ж]подтвърдихж ся отъ сынове-тѣ Хетовы на Авраама въ стяжаніе за гробъ.

ГЛАВА 24.

1 И Авраамъ бѣше [а]старъ, прѣминжлъ на възрастъ: и Господь [б]благослови Авраама
2 въ всичко. И рече Авраамъ [в]на рабъ-тъ си, по старый-тъ въ домъ-тъ му, [г]на настоятель-тъ на всичкый му имотъ: [д]Да
3 туришь ржкж-тж си подъ бедро-то ми, И [е]ще тя закълнж въ Господа, Бога на небе-то и Бога на земіж-тж, че [ж]нѣма да земешь женж за сына ми отъ дъщери-тѣ на Хананейцы-тѣ, между които живѣіж:
4 Но [з]ще идешь [и]на мѣсто-то ми, и при родъ-тъ ми и ще земешь женж за сына ми Иса-
5 ака. А рабъ-тъ му рече: Може да не ще жена-та да дойде подирѣ ми въ тжзи земіж: трѣба ли да заведж сына ти въ онжзь зе-
6 між отъ дѣто си излѣзлъ? И рече му Авраамъ: Пази, да не върнешь сына ми
7 тамъ. Господь Богъ небесный който [і]мя зѣ изъ домъ-тъ на отца ми, и отъ земіж-тж на рожденіе-то ми, и който ми говорй, и който ми ся заклѣ, и рече: [к]На твое-то сѣме ще дамъ тжзь земіж, той [л]ще испрати ангелъ-тъ си прѣдъ тебе: и ще земешь
8 женж за сына ми отъ тамъ. Ако ли жена-та не ще да дойде подирѣ ти, тогазь [м]ще бждешь свободенъ отъ това мое заклѣваніе;
9 само сына ми да не върнешь тамъ. И тури рабъ-тъ ржкж-тж си подъ бедро-то на Авраама господина своего, и заклѣ му ся за това нѣщо.

10 И зѣ рабъ-тъ отъ камилы-тѣ на господина си десеть камилы, и тръгнж, и въ ржцѣ-тѣ му бѣше [н]всичко-то благо на господина му: и станж та отиде въ Месо-
11 потаміж, [о]въ градъ-тъ Нахоровъ. И тури камилы-тѣ да колѣничатъ вънъ отъ града при водный-тъ кладенецъ, надвечеръ когато излазятъ [п]жены-тѣ, да си наливатъ
12 *водж*. И рече: [р]Господи, Боже на господина моего Авраама, [с]дай ми, моліж, добрж срѣщж днесь, и стори милость на госпо-
13 дина моего Авраама. Ето, азъ [т]стоіж при изворъ-тъ на водж-тж: [у]а дъщери-тѣ на градскы-тѣ жители излазятъ да наливатъ
14 водж: И мома-та на коіжто рекж: Я наведи водоносъ-тъ си да піж, и тя рече: Пій, и ще напоіж и камилы-тѣ ти, тя нека е оная, *коіжто* си отредилъ за рабъ-тъ си Исаака: и [ф]отъ това ще познаіж че си сторилъ милость на господина моего.

15 И прѣди да прѣстане той да говори, ето, излазяше Ревекка, която бѣше ся родила Ваѳуилу, сыну [х]на Мелхж, женж-тж на Нахора Авраамовъ-тъ братъ, и на рамо-то ѝ
16 водоносъ-тъ ѝ. А мома-та бѣше [ц]твърдѣ красна на гледъ, дѣвица, и мжжъ не бѣше познала: и тъй като слѣзе на изворъ-тъ, напълни водоносъ-тъ си, и възлѣзуваше.
17 А рабъ-тъ ся завтече да іж посрѣщне, и рече: Я мя напой малко водж отъ во-
18 доноса си. [ч]А тя рече: Пій, господине мой: и побърза и снѣ водоносъ-тъ си на
19 ржкж-тж си, и напои го. И като го напои, рече: И за камилы-тѣ ти ще извадіж, додѣ
20 ся напіжтъ всичкы-тѣ. И тутакси излѣ водоносъ-тъ си въ поило-то, и завтече ся на кладенецъ-тъ да извади още, и извади за
21 всичкы-тѣ му камилы. А человѣкъ-тъ ся чудеше съ неіж, и мълчеше, за да познае [ш]да ли е благоустроилъ Господь пжть-тъ
22 му, или не. И като прѣстанжхж камилы-тѣ да піжтъ, зѣ человѣкъ-тъ еднж [щ]златнж обѣцж тежкж половинъ сикль, и двѣ гривны за ржцѣ-тѣ ѝ тежкы десеть сикли
23 отъ злато. И рече: Чія дъщеря си ты? я ми кажи: Намѣрува ли ся въ кжщж-тж на бащж ти мѣсто за насъ да прѣнощу-
24 вамы? И тя му рече: Азъ сьмь [ъ]дъщеря на Ваѳуила сынъ-тъ Мелхынъ когото е ро-
25 дила Нахору. Рече му още: Има у насъ и слама, и храна много, и мѣсто за прѣ-
26 нощуваніе. Тогазь ся наведе человѣкъ-тъ
27 и [ы]поклони ся Господу. И рече: [ь]Благословенъ Господь Богъ на господина моего Авраама, който не лиши господина моего отъ [ѣ]милость-тж си и истинж-тж си: въ пжть-тъ Господь [ю]мя управи въ домъ-тъ на
28 братія-та на мой-тъ господинъ. А мома-та ся завтече, и расказа въ домъ-тъ на майкж си за тѣзи случаи.

29 И Ревекка имаше братъ на име [я]Лаванъ: и завтече ся Лаванъ при человѣкъ-тъ вънъ
30 при изворъ-тъ. И като видѣ обѣцж-тж, и гривны-тѣ на ржцѣ-тѣ на сестрж си, и като чу рѣчи-тѣ на сестрж си Ревеккж,

ж Виж. Руѳ. 4; 1—10. Іер. 32; 10, 11.

—

а Гл. 18; 11. 21; 5.
б Гл. 13; 2. Ст. 35. Псал. 112; 3. Прит. 10; 22.
в Гл. 15; 2.
г Ст. 10. Гл. 39; 4, 5, 6.
д Гл. 47; 22. 1 Лѣт. 29; 24. Плач. 5; 6.
е Гл. 14; 22. Втор. 6; 13. Іис. Нав. 2; 12.
ж Гл. 26; 35. 27; 46. 28; 2. Исх. 34; 16. Втор. 7; 3.
з Гл. 28; 2.
и Гл. 12; 1.
і Гл. 12; 1.
к Гл. 12; 7. 13; 15. 15; 18. 17; 8. Исх. 32; 13. Втор. 1; 8. 34; 4. Дѣян. 7; 5.
л Исх. 23; 20, 23. 33; 2. Евр. 1; 14.
м Іис. Нав. 2; 17, 20.
н Ст. 2.
о Гл. 27; 43.
п Исх. Гл. 2; 16. 1 Цар. 9; 11.
р Ст. 27. Гл. 26; 24. 28; 13. 32; 9. Исх. 3; 6, 15.
с Неем. 1; 11. Псал. 37; 5.
т Ст. 43.
у Гл. 29; 9. Исх. 2; 16.
ф Сжд. 6; 17, 37. 1 Цар. 6; 7. 14; 10. 20; 7.
х Гл. 11; 29. 22; 23.
ц Гл. 26; 7.
ч 1 Пет. 3; 8. 4; 9.
ш Ст. 12, 56.
щ Исх. 32; 2, 3. Иса. 3; 19, 20, 21. Іез. 16; 11, 12. 1 Пет. 3; 3.
ъ Гл. 22; 23.
ы Ст. 52. Исх. 4; 31.
ь Исх. 18; 10. Руѳ. 4; 14. 1 Цар. 25; 32, 39. 2 Цар. 18; 28. Лук. 1; 68.
ѣ Гл. 32; 10. Псал. 98; 3.
ю Ст. 48.
я Гл. 29; 5.

която казуваше: Така ми говорѝ тойзи человѣкъ, отиде при человѣкъ-тъ: и ето той стоеше при камилы-тѣ до изворъ-тъ. **31** И рече: Влѣзь, [а]благословенный отъ Господа; защо стоишь вънъ? азъ ти приготвихъ кжщж-тж, и мѣсто за камилы-тѣ. **32** И влѣзе человѣкъ-тъ въ кжщи, и растовари камилы-тѣ му, и [аа]даде сламж и хранж на камилы-тѣ, и водж за омываніе на нозѣ-тѣ му, и на нозѣ-тѣ на человѣцы-тѣ, **33** които бѣхж съ него. И прѣдложено бы прѣдъ него ястіе: но той рече: [в]Не щж да ямъ додѣ не кажж работж-тж си: и **34** *Лаванъ* рече: Казувай. И рече: Азъ сьмь **35** рабъ Авраамовъ: И Господь [б]благослови господина моего прѣмного, и станж великъ: и даде му овцы, и говеда, и сребро, и злато, и рабы, и рабыни, и камилы, и **36** ослы. И Сарра, жена-та на господина моего, [в]роди сынъ господину моему, като бѣше вече остарѣла: и [г]даде му той все **37** що има. И [д]заклѣ мя господинъ мой, и рече: Да не земешь за сына ми женж отъ дъщери-тѣ на Хананейцы-тѣ, на които **38** въ земіж-тж азъ живѣіж: Но да отидешь [е]въ домъ-тъ на отца ми, и въ родъ-тъ ми, **39** и да земешь женж за сына ми. И [ж]рѣкохъ господину моему: Може да не ще жена-**40** та да дойде подирѣ ми. [з]А той ми рече: Господь [и]прѣдъ когото ходіж, ще испроводи ангелъ-тъ си съ тебе, и ще благоустрои пжть-тъ ти: и ще земешь женж за сына ми отъ родъ-тъ ми, и отъ домъ-**41** тъ на отца ми. [і]Тогазь ще бждешь свободенъ отъ заклѣваніе-то ми: когато отидешь при родъ-тъ ми, и не ти даджтъ, тогазь ще бждешь свободенъ отъ заклѣ-**42** ваніе-то ми. И като дойдохъ днесь на изворъ-тъ, рѣкохъ: [к]Господи, Боже на господина моего Авраама, моліж, ако си благоустроилъ пжть-тъ ми, по който азъ от-**43** хождамъ, [л]Ето, азъ стоіж при водный-тъ изворъ: мома-та, която излѣзе да налѣе *водж*, и на коіжто рекж: Я мя напой, съ **44** малко водж отъ водоноса си, И тя ми рече: И ты пій, ще извадіж още и за камилы-тѣ ти, тя нека е жена-та, коіжто е отредилъ Господь за сына на мой-тъ го-**45** сподинъ. И [м]прѣди да прѣстанж [н]да думамъ въ сърдце-то си, ето, Ревекка излизаше съ водоносъ-тъ на рамо-то си: и слѣзе на изворъ-тъ, и налѣ: и рѣкохъ ѝ: Я мя **46** напой: И тя побърза и снѣ водоносъ-тъ си отъ *рамо-то* си, и рече: Пій, и ще напоіж и камилы-тѣ ти: и тъй пихъ азъ и напой **47** и камилы-тѣ: И попытахъ іж, и рѣкохъ: Чія си дъщеря? и тя рече: Дъщеря сьмь на Ваѳуила, сына Нахорова, когото му роди Мелха: и [о]турихъ обѣцж-тж на лице-то **48** ѝ, и гривны-тѣ на ржцѣ-тѣ ѝ. И [п]наведохъ ся та ся поклонихъ Господу: и благословихъ Господа Бога на господина моего Авраама, който мя доведе по правый-тъ пжть, да земж за сына му [р]дъщеріж-тж **49** на брата на господина моего. Сега прочее, ако искате да [с]сторите милость и истинж господину моему, кажѣте ми: ако ли не, *пакъ* ми кажѣте: да ся обърнж на-**50** десно, или налѣво. А Лаванъ и Ваѳуилъ отговорихж, и рекохж: [т]Отъ Господа станж това нѣщо: ный не можемъ [у]да ти **51** речемъ ни зло, ни добро. Ето, [ф]Ревекка, прѣдъ тебе: земи *іж*, и иди, и нека бжде жена на сынъ-тъ на господина твоего, как-**52** то е Господь реклъ. И като чу рабъ-тъ Авраамовъ думы-тѣ имъ, [х]поклони ся до **53** земіж-тж Господу. И извади рабъ-тъ сребърны и златны [ц]украшенія и облѣкла, та даде на Ревеккж; [ч]даде още скжпы да-**54** рове на брата ѝ, и на майкж ѝ. И ядохж и пихж, той и человѣци-тѣ които *бѣхж дошли* съ него, и прѣнощувахж: и като станжхж на сутринь-тж, рече: [ш]Испрово-**55** дѣте мя къмъ господаря ми. И рекохж братъ ѝ и майка ѝ: Нека посѣди мома-та съ насъ до десетина дни; послѣ нека иде. **56** И рече имъ: Не мя спирайте, защото Господь благоустрои пжть-тъ ми: испрово-**57** дѣте мя да идж при господаря си. И тѣ рекохж: Да повыкамы момж-тж, и да по-**58** пытамы какво ще рече тя. И повыкахж Ревеккж, и рекохж ѝ: Отхождашь ли съ **59** тогозь человѣка? И тя рече: Отхождамъ. И испроводихж сестрж си Ревеккж, и [щ]кърмилицж-тж ѝ, и рабъ-тъ Авраамовъ, и че-**60** ловѣцы-тѣ му. И благословихж Ревеккж, и рекохж ѝ: Сестра наша си, [ъ]да ся родятъ отъ тебе тысящы на десетотысящы, и [ы]потомство-то ти да обладае врата-та **61** на врагове-тѣ си. И станж Ревекка, и рабыни-тѣ ѝ, и възсѣднжхж на камилы-тѣ, и отхождахж слѣдъ человѣкъ-тъ: и зѣ рабъ-тъ Ревеккж, и отиде.

62 А Исаакъ ся вращаше отъ [ь]кладенеца Лахай-рои; защото живѣеше на южнж-**63** тж земіж. И излѣзе Исаакъ [ѣ]на прѣговаряніе въ поле-то надвечеръ: и дигнж очи, **64** и видѣ, и ето, камилы приближавахж. И Ревекка дигнж очи, и видѣ Исаака, и [ю]скочи **65** долу отъ камилж-тж. Защото бѣше рекла

а Гл. 26; 29. Сжд. 17; 2. Руѳ. 3; 10. Псал. 115; 15.
аа Гл. 43; 24. Сжд. 19; 21.
в Іов. 23: 12. Іоан. 4; 34. Ефес. 6; 5. 6. 7.
б Ст. 1. Гл. 13; 2.
в Гл. 21; 2.
г Гл. 21; 10. 25; 5.
д Ст. 3.
е Ст. 4.
ж Ст. 5.
з Ст. 7.
и Гл. 17; 1.
і Ст. 8.
к Ст. 12.
л Ст. 13.
м Ст. 15 и др.
н 1 Цар. 1; 13.
о Іез. 16; 11, 12.
п Ст. 26.
р Гл. 22; 23.
с Гл. 47; 29. Іис. Нав. 2; 14.
т Псал. 118; 23. Мат. 21; 42. Мар. 12; 11.
у Гл. 31; 24.
ф Гл. 20; 15.
х Ст. 26.
ц Исх. 3; 22. 11; 2. 12; 35.
ч 2 Лѣт. 21; 3. Ездр. 1; 6.
ш Ст. 56, 59.
щ Гл. 35; 8.
ъ Гл. 17; 16.
ы Гл. 22; 17.
ь Гл. 16; 14. 25; 11.
ѣ Іис. Нав. 1; 8. Псал. 1; 2. 77; 12. 119; 15. 143; 5.
ю Іис. Нав. 15; 18.

на рабъ-тъ: Кой е онзи человѣкъ, който иде прѣзъ поле-то на срещѫ ни? И рабъ-тъ бѣше реклъ: Той е господарь-тъ ми. 66 И тя зѣ покрывало, и покры ся. И каза рабъ-тъ Исааку всичко що бѣ извършилъ. 67 И Исаакъ ѭ въведе въ шатъръ-тъ на майкѫ си Саррѫ; и зѣ Ревеккѫ, и станѫ му жена, и възлюби ѭ; и [я]утѣши ся Исаакъ слѣдъ *смърть-тѫ на* майкѫ си.

ГЛАВА 25.

1 И зѣ Авраамъ и другѫ женѫ, на име Хеттурѫ. 2 И тя му роди [а]Земрана, и Іоксана, и Мадана, и Мадіама, и Іесвока, и Шуаха. 3 И Іоксанъ роди Сава, и Дедана; а сынове на Дедана бѣхѫ Ассуримъ, и Латусіимъ, и Лаомимъ. 4 А сынове-тѣ на Мадіама бѣхѫ Гефа, и Еферъ, и Енохъ, и Авида, и Елдага: всичкы тѣзи бѣхѫ сынове на Хеттурѫ.

5 И [б]даде Авраамъ всичкый си имотъ на Исаака. 6 А на сынове-тѣ отъ наложницы-тѣ си даде Авраамъ дарове, и [в]испрати гы, като бѣше още живъ, далечь отъ сына си Исаака къмъ истокъ, въ [г]восточнѫ-тѫ землѭ.

7 И тѣзи сѫ дни-тѣ на годины-тѣ на живота Авраамовъ, колкото живѣ, сто и седмдесеть и петь годины. 8 И издъхнѫ Авраамъ и умрѣ [д]въ старость добрѫ, старъ, и сытъ *отъ дни* и [е]прибра ся при свои-тѣ людіе. 9 И Исаакъ и Исмаилъ сынове-тѣ му [ж]погребохѫ го въ пещерѫ-тѫ Махпелахъ, въ нивѫ-тѫ на Ефрона, сынъ-тъ Сааровъ Хеттеанинъ-тъ, която е срещѫ Мамврія, 10 [з]Нивѫ-тѫ коѭто купи Авраамъ отъ сынове-тѣ Хетовы: [и]тамъ бы погребенъ Авраамъ, и жена му Сарра.

11 И подирь смърть-тѫ Авраамовѫ, благослови Богъ сына му Исаака: и живѣеше Исаакъ при [і]кладенецъ-тъ Лахай-рои.

12 Това е родословіе-то на Исмаила сынъ-тъ Авраамовъ, [к]когото роди Аврааму Агарь Египтянка-та, рабыня-та Саррина: 13 И [л]тѣзи сѫ имена-та на сынове-тѣ Исмаиловы, имена-та имъ, по родословіе-то имъ: първенецъ-тъ Исмаиловъ Наваіоѳъ, послѣ Кыдаръ, и Адвеилъ, и Мавсамъ, 14 И Масма, и Дума, и Масса, 15 Ададъ, и Ѳема, Іетуръ, Нафисъ, и Кедма: 16 Тѣзи сѫ сынове-тѣ Исмаилови, и тѣзи сѫ имена-та имъ по колибы-тѣ имъ, и споредъ оградены-тѣ имъ села: [м]дванадесеть князове споредъ племена-та имъ. 17 И тѣзи сѫ годины-тѣ на Исмаиловый животъ, годины сто и тридесеть и седмь: и [н]издъхнѫ и умрѣ, и прибра ся при свои-тѣ людіе. 18 А [о]*потомци-тѣ му* ся населихѫ отъ Евилѫ до Суръ, който е срещѫ Египетъ, като отхожда нѣкой къмъ Ассиріѭ: *Исмаилъ* ся насели [п]прѣдъ всичкы-тѣ си братія.

19 И това е родословіе-то на Исаака, сынъ-тъ Авраамовъ: [р]Авраамъ роди Исаака: 20 А Исаакъ бѣше на четыридесеть годины, когато зѣ за женѫ Ревеккѫ, [с]дъщеріѭ-тѫ на Ваѳуила Сирина отъ Паданъ-арамъ, [т]сестрѫ на Лавана Сирина. 21 И молеше ся Исаакъ Господу за женѫ си, защото бѣше бездѣткыня: [у]и послуша го Господь, [ф]и зачнѫ Ревекка жена му. 22 И дѣца-та едно друго ся блъскахѫ вѫтрѣ въ неѭ: и тя рече: Ако е така, защо да сьмь азъ тъй? и [х]отиде да пыта Господа. 23 И рече ѝ Господь: [ц]Два народа сѫ въ утробѫ-тѫ ти, и двѣ племена ще ся раздѣлятъ отъ корема ти: и [ч]*едно-то* племе ще бѫде по силно отъ *друго-то* племе: и [ш]по голѣмый-тъ ще слугува на по малкый-тъ. 24 И когато ся испълнихѫ дни-тѣ ѝ да роди, сто, бѣхѫ близнета въ утробѫ-тѫ ѝ. 25 И първый-тъ излѣзе червенъ, *и* [щ]всичкый косматъ като кожана дреха: и нарекохѫ му име-то *Исавъ. 26 И послѣ излѣзе братъ му: [в]и рѫка-та му държеше петѫ-тѫ на Исава: [ы]за това ся нарече †Іаковъ: а Исаакъ бѣше на шестдесеть годины, когато гы роди. 27 И порастнѫхѫ дѣца-та и станѫ Исавъ человѣкъ [ь]искусенъ на ловъ, полскый человѣкъ: а Іаковъ бѣше [ѣ]человѣкъ незлобивъ и [ю]живѣеше въ шатры. 28 И Исаакъ обичаше Исава, защото [я]ядѣше ловъ-тъ му: [ж]а Ревекка обичаше Іакова.

29 А Іаковъ си вареше вариво: и Исавъ дойде отъ поле-то, а бѣше изнемощелъ: 30 И рече Исавъ Іакову: Я ми дай, да ямъ, отъ червено-то, това червено-то, защото сьмь изнемощелъ: за това ся нарече име-то му ††Едомъ. 31 И рече Іаковъ: Продай ми днесь първородство-то си. 32 И Исавъ рече: Ето, азъ сьмь на умираніе, и защо ми е това първородство? 33 И рече Іаковъ: Закълни ми ся днесь: и заклѣ му ся: и [ѭ]продаде първородство-то си Іакову. 34 Тогазь Іаковъ даде Исаву хлѣбъ, и вариво отъ лещѫ: и [а]яде, и пи, и станѫ та отиде: така прѣзрѣ Исавъ първородство-то.

я Гх. 38; 12.

а 1 Лѣт. 1; 32.
б Гх. 21; 36.
в Гх 21; 14.
г Сѫд. 6; 3.
д Гх. 15; 15. 49; 29.
е Гх. 35; 29. 49; 33.
ж Гх. 35; 29. 50; 13.
з Гх. 23; 16.
и Гх. 49; 31.
і Гх. 16; 14. 24; 62.
к Гх. 16; 15.
л 1 Лѣт. 1; 29.
м Гх. 17; 20.
н Ст. 8.
о 1 Цар. 15; 7.
п Гх. 16; 12.
р Мат. 1; 2.
с Гх. 22; 23.
т Гх. 24; 29.
у 1 Лѣт. 5; 20. 2 Лѣт. 33; 13. Есдр. 8; 23.
ф Рим. 9; 10.
х 1 Цар. 9; 9. 10; 22.
ц Гх. 17; 16. 24; 60.
ч 2 Цар. 8; 14.
ш Гх. 27; 29. Мал. 1; 3. Рим. 9; 12.
щ Гх. 27; 11, 16, 23.
* Косматъ.
в Осія 12; 3.
ы Гх. 27; 36.
† Запинатель.
ь Гх. 27; 3, 5.
ѣ Іов. 1; 1, 8. 2; 3. Псал. 37; 37
ю Евр. 11; 9.
я Гх. 27; 19, 25, 31.
ж Гх. 27; 6.
†† Червенъ.
ѭ Евр. 12; 16.
а Екл. 8; 15. Иса. 22; 13. 1 Кор. 15; 32.

ГЛАВА 26.

1 И станѫ гладъ на земіѭ-тѫ, освѣнь [а]пьрвый-тъ гладъ който станѫ въ Авраамовы-тѣ дни. И отиде Исаакъ [б]при Авимелеха, 2 Филистимскый-тъ царь въ Гераръ. И яви му ся Господь, и рече: Не слѣзвай въ Египетъ; живѣй [в]въ земіѭ-тѫ коіѭто ще 3 ти рекѫ: [г]Остани като пришлецъ въ тѫзь земіѭ, и [д]азъ ще бѫдѫ съ тебе, и [е]ще тя благословіѭ: защото на тебе и на потомство-то ти [ж]ще дамъ всичкы тѣзи мѣста; и ще испълніѭ [з]клѣтвѫ-тѫ, съ коіѭто ся 4 заклѣхъ Аврааму отцу твоему: И [и]ще умножѫ потомство-то ти като небесны-тѣ звѣзды, и ще дамъ на потомство-то ти всичкы тѣзи мѣста, и ще ся благословятъ [і]въ 5 твое-то сѣме всичкы-тѣ земни народи: [к]Понеже Авраамъ послуша гласъ-тъ ми, и упази завѣщанія-та ми, заповѣди-тѣ ми, повелѣнія-та ми, и законы-тѣ ми.

6 И живѣеше Исаакъ въ Гераръ. (7) И жители-тѣ на това мѣсто попытахѫ за женѫ му, и рече: [л]Сестра ми е: [м]защото ся убоя да рече: Жена ми е: и думаше: Да мя не убіѭтъ мѣстны-тѣ жители за Ревеккѫ: 8 понеже [н]бѣ красна на гледъ. И като прѣсѣдѣ тамъ много дни, Авимелехъ Филистимскый-тъ царь погледнѫ отъ прозореца и видѣ, и ето Исаакъ играеше съ 9 женѫ си Ревеккѫ. И выкнѫ Авимелехъ Исаака, и рече: Ето, наистинѫ тя ти е жена: а какъ си реклъ ты, Сестра ми е? И рече му Исаакъ: Защото рѣкохъ, да не 10 умрѫ поради неіѫ. И рече Авимелехъ: Що е това което си сторилъ намъ? безъ малко щеше да лежи нѣкой отъ людіе-тѣ съ женѫ ти, и [о]щеше да нанесешь вьрху насъ 11 прѣстѫпленіе. И заповѣда Авимелехъ на всичкы-тѣ людіе, и рече: Който [п]докачи тогозь человѣка, или женѫ му, непрѣмѣнно ще ся умьртви.

12 И посѣя Исаакъ въ онѫзи земіѭ, и събра прѣзъ онова лѣто [р]стократно, и [с]бла-13 гослови го Господь. И [т]увеличаваше ся той человѣкъ, и напрѣднуваше да става 14 великъ, до дѣто станѫ твърдѣ великъ. И придобы овцы, и говеда, и рабы много: а 15 [у]Филистимяне-тѣ му завидѣхѫ. И всичкы-тѣ кладенцы, [ф]които бѣхѫ ископали раби-тѣ бащини му въ дни-тѣ на баща му Авраама, затулихѫ гы Филистимяне-тѣ, и 16 напълнихѫ гы съ пьрсть. И рече Авимелехъ Исааку: Иди си отъ насъ, защото ты станѫ 17 [х]много по силенъ отъ насъ. И отиде отъ тамъ Исаакъ и постави шатры-тѣ си въ Герарскый-тъ долъ, и живѣеше тамъ.

18 И ископа изново Исаакъ водны-тѣ кладенцы, които бѣхѫ ископаны въ дни-тѣ на бащѫ му Авраама, а Филистимяне-тѣ бѣхѫ гы затулили слѣдъ Авраамовѫ-тѫ смьрть: и [ц]нарече гы по имена-та, съ кои-19 то баща му бѣше гы нарекль. И ископахѫ Исаакови-тѣ раби въ долъ-тъ, и намѣрихѫ 20 тамъ кладенецъ на живѫ водѫ. И [ч]прѣпирахѫ ся Герарскы-тѣ пастыри съ Исаакови-тѣ пастыри, и думахѫ: Наша е вода-та: и нарече *Исаакъ* кладенецъ-тъ *Есекъ, защото ся прѣпирахѫ съ него. 21 И ископахѫ другъ кладенецъ и прѣпирахѫ ся и за него: за това го нарече 22 †Ситна. И прѣмѣсти ся отъ тамъ, и ископа другъ кладенецъ, и за него не ся прѣпирахѫ: и нарече го §Роовоѳъ, и думаше: Защото сега ны распространи Господь, и [ш]ще ся наплодимъ на тѫзи земіѭ.

23 И отъ тамъ възлѣзе на Вирсавеѐ. (24) И яви му ся Господь прѣзъ онѫзь нощь, и рече: [щ]Азъ сьмь Богъ на отца ти Авраама: [ъ]не бой ся, защото [ы]азъ сьмь съ тебе, и ще тя благословіѭ, и ще умножѫ тво-25 е-то сѣме, заради Авраама раба моего. И [ь]съгради тамъ олтарь, и [ѣ]призова име-то Господне: и распрострѣ тамъ шатръ-тъ си: и ископахѫ тамъ Исаакови-тѣ раби кладенецъ.

26 Тогазь Авимелехъ дойде при него отъ Гераръ, и Охозаѳъ пріятель-тъ му, и [ю]Фи-27 холъ военачалникъ-тъ му. И рече имъ Исаакъ: Защо дойдохте при мене, като [я]мя възненавидѣхте вы, и [ѫ]испѫдихте мя отъ 28 васъ си? И тѣ рекохѫ: [ѭ]Видѣхмы явно че Господь е съ тебе, и рекохмы: Да бѫде сега клѣтва между насъ, между насъ и тебе, и да направимъ договоръ съ тебе, 29 Че нѣма да ни сторишь зло, както ный не тя докачихмы, и както само добро смы ти правили, и тя испратихмы съ миромъ: 30 сега [а]ты си благословенъ отъ Господа. И 31 [б]направи имъ пиръ: и ядохѫ, и пихѫ. И станѫхѫ на утринь-тѫ, и [в]заклѣхѫ ся единъ на другъ: тогазь Исаакъ гы испроводи, и отидохѫ си отъ него съ миромъ. 32 И въ истый день, дойдохѫ Исаакови-тѣ раби, и му извѣстихѫ за кладенецъ-тъ който ископахѫ, и рекохѫ му: Намѣрихмы 33 водѫ. И нарече го Савеѐ: [г]за това е име-

а Гл. 12; 10.
б Гл. 20; 2.
в Гл. 12; 1.
г Гл. 20; 1. Пса. 39; 12. Евр. 11; 9.
д Гл. 28; 15.
е Гл. 12; 2.
ж Гл. 13; 15. 15; 18.
з Гл. 22; 16. Псал. 105; 9.
и Гл. 15; 5. 22; 17.
і Гл. 12; 3. 22; 18.
к Гл. 22; 16, 18.
л Гл. 12; 13. 20; 2, 13.
м Прит. 29; 25.
н Гл. 24; 16.
о Гл. 20; 9.
п Псал. 105; 15.
р Мат. 13; 8. Марк. 4; 8.
с Ст. 3. Гл. 24; 1, 35. Іов. 42; 12.
т Гл. 21; 35. Псал. 112; 3. Прит. 10; 22.
у Гл. 37; 11. Екк. 4; 4.
ф Гл. 21; 30.
х Исх. 1; 9.
ц Гл. 21; 31.
ч Гл. 21; 25.
* Прѣпираніе.
† Вражда.
§ Пространство или широта.
ш Гл. 17; 6. 28; 3. 41; 52. Исх. 1; 7.
щ Гл. 17; 7. 24; 12. 28; 13. Исх. 3; 6. Дѣян. 7; 32.
ъ Гл. 15; 1.
ы Ст. 3, 4.
ь Гл. 12; 7. 13; 18.
ѣ Псал. 116; 17.
ю Гл. 21; 22.
я Сѫд. 11; 7.
ѫ Ст. 16.
ѭ Гл. 21; 22, 23.
а Гл. 24; 31. Псал. 115; 15.
б Гл. 19; 3.
в Гл. 21; 31.
г Гл. 21; 31.

то на градъ-тъ Вирсавеѐ до днесь.
34 [д]А Исавъ бѣше на четыридесеть години, когато зѣ за женѫ Іуднеѫ, дъщерiѭ-тѫ на Веири Хеттеецъ-тъ, и Васемаѳѫ, дъ-
35 щерiѭ-тѫ на Елона Хеттеецъ-тъ. И [е]тѣ бѣхѫ горесть на душѫ-тѫ на Исаака и Ревеккѫ.

ГЛАВА 27.

1 И като остарѣ Исаакъ, и [а]отѫпѣ зрѣніе-то на очи-тѣ му та не видѣше, повыкнѫ Исава пò голѣмый-тъ си сынъ, и рече му:
2 Сыне мой; а той му рече: Ето мя. И той рече: Ето, вече азъ остарѣхъ; [б]не знамъ
3 день-тъ на смърть-тѫ си: [в]И тъй земи, сега, оружія-та си, тулъ-тъ си и лѫкъ-тъ си,
4 излѣзь на поле-то, и улови ми ловъ; И сготви ми вкусно ястіе, каквото обычамъ азъ, и донесь ми да ямъ, [г]за да тя бла-
5 гослови душа-та ми прѣди да умрѫ. А Ревекка чу като говореше Исаакъ на сына си Исава. И отиде Исавъ на поле-то да улови ловъ, *и* да *го* донесе.
6 А Ревекка продума на Іакова сына си, и рече: Ето, азъ чухъ отца ти като гово-
7 реше на брата ти Исава, и каза: Донеси ми ловъ, и направѝ ми вкусно ястіе, да ямъ и да тя благословѭ прѣдъ Господа
8 прѣди смърть-тѫ си. Сега прочее, сыне мой, [д]послушай гласъ-тъ ми въ това което ти
9 порѫчвамъ азъ. Иди сега въ стадо-то, и земи ми отъ тамъ двѣ добры ярета отъ козы-тѣ, да гы направѭ вкусно [е]ястіе за отца
10 ти, както той обича: И ще *гы* принесешь на отца си да яде, [ж]за да тя благослови
11 прѣди смърть-тѫ си. И рече Іаковъ на Ревеккѫ майкѫ си: Ето, [з]Исавъ братъ ми е мѫжъ косматъ, а азъ сьмь мѫжъ гладъкъ:
12 Може да [и]мя попыпа баща ми, и ще ся явѭ прѣдъ очи-тѣ му като прѣльстникъ, и ще навлекѫ на себе си [і]проклѣтіе, а
13 не благословеніе. И рече му майка му: [к]На мене проклѣтіе-то ти, чадо мое: само послушай гласъ-тъ ми, и иди, земи ми *гы*.
14 И той отиде, и зѣ, и донесе *гы* на майкѫ си: и сготви майка му вкусно [л]ястіе както
15 обычаше баща му. И зѣ Ревекка [м]пò добры-тѣ дрехы на Исава по старый-тъ си сынъ, които имаше той въ кѫщи, и облече *съ тѣхъ* Іакова, сына си по младый-
16 тъ. И съ кожы-тѣ на ярета-та покры рѫ-
17 цѣ-тѣ му, и гладко-то на шіѭ-тѫ му; И даде въ рѫцѣ-тѣ на Іакова сына си вкусно-то ястіе, и хлѣбъ-тъ който приготви:
18 И отиде при отца си, и рече: Отче мой, и той рече: Ето мя; кой си ты, чадо мое?
19 И рече Іаковъ на баща си: Азъ сьмь Исавъ първородный твой; сторихъ каквото ми си реклъ: стани сега, сѣдни и яждь отъ ловъ-тъ ми, [н]за да мя благослови душа-та ти.
20 И рече Исаакъ на сына си: Какъ бы това, чадо мое, че си намѣрилъ толкозь скоро? А той рече: Защото Господь Богъ твой *го*
21 докара прѣдъ мене. И рече Исаакъ Іакову: Приближи ся, чадо мое, [о]да тя попипамъ, да ли си ты истый сынъ мой Исавъ, или
22 не. И приближи ся Іаковъ при бащѫ си Исаака: и той го попипа, и рече: Гласъ-тъ е гласъ Іакововъ, а рѫцѣ-тѣ, рѫцѣ
23 Исавовы. И не го позна, защото [п]рѫцѣ-тѣ му бѣхѫ като рѫцѣ-тѣ на брата му
24 Исава, косматы: и благослови го. И рече: Ты ли си истый сынъ мой Исавъ? и той
25 рече: Азъ. И рече: Принесь ми, и ще ямъ отъ ловъ-тъ на сына си, [р]за да тя благослови душа-та ми. И принесе му, и яде:
26 донесе му и вино, и пи. И рече му Исаакъ отецъ му: Приближи ся сега, и цѣлуни
27 мя, чадо мое. И приближи ся, та го цѣлунѫ: и подуши *Исаакъ* дѫхъ-тъ на облѣкло-то му, и благослови го, и рече: Ето, [с]дѫхъ-тъ на сына ми е като дѫхъ на поле,
28 което е благословилъ Господь. И тъй [т]Богъ да ти даде [у]отъ росѫ-тѫ на небе-то, и [ф]отъ тлъстинѫ-тѫ на земіѭ-тѫ, и [х]изобиліе на
29 жито и на вино: [ц]Народи да ти работятъ, и племена да ти ся покланятъ: да си господарь на братія-та си, и [ч]сынове-тѣ на майкѫ ти да ти ся покланятъ; [ш]проклѣтъ който тя кълне, и благословенъ който тя благославя.
30 И като свърши Исаакъ да благославя Іакова, щомъ Іаковъ бѣше излѣзлъ отъ лице-то на отца си Исаака, дойде Исавъ
31 братъ му отъ ловъ-тъ си: И сготви и той вкусно ястіе, и донесе на отца си: и рече на отца си: Да стане отецъ ми, и [щ]да яде отъ ловъ-тъ на сына си, за да мя благо-
32 слови душа-та ти. И рече му Исаакъ отецъ му: Кой си ты? и той рече: Азъ сьмь сынъ
33 ти, първородный твой Исавъ. И растрепера ся Исаакъ съ твърдѣ голѣмо растреперваніе, и рече: А кой ще е той, който *ми* улови ловъ, и ми принесе, та ядохъ отъ всичко прѣди да влѣзнешь ты, и го бла-
34 гословихъ? [ъ]и благословенъ ще бѫде. Когато чу Исавъ думы-тѣ бащины си, [ы]извыка съ единъ голѣмъ и твърдѣ горестенъ
35 выкъ; и рече на бащѫ си: Благослови мя, и мене, отче мой. И той рече: Дойде братъ ти съ измамѫ, и зѣ благословеніе-то ти.

д Гл. 36; 2.
е Гл. 27; 46. 28; 1, 8.

а Гл. 48; 10. 1 Цар. 3; 2.
б Прит. 27; 1. Іак. 4; 14.
в Гл. 25; 27, 28.
г Ст. 27. Гл. 48; 9, 15. 49; 28. Втор. 33; 1.
д Ст. 13.
е Ст. 4.
ж Ст. 4.
з Гл. 25; 25.
и Ст. 22.
і Гл. 9; 25. Втор. 27; 18.
к Гл. 43; 9. 1 Цар. 25; 24. 2 Цар. 14; 9. Мат. 27; 25.
л Ст. 4, 9.
м Ст. 27.
н Ст. 4.
о Ст. 12.
п Ст. 16.
р Ст. 4.
с Осія 14; 6.
т Евр. 11; 20.
у Втор. 33; 13, 28. 2 Цар. 1; 21.
ф Гл. 45; 18.
х Втор. 33; 28.
ц Гл. 9; 25. 25; 23.
ч Гл. 49; 8.
ш Гл. 12; 3. Числ. 24; 9.
щ Ст. 4.
ъ Гл. 28; 3, 4. Рим. 11; 29.
ы Евр. 12; 17.

36 И рече *Исавъ:* [ъ]Право му сѫ нарекли името [ы]Іаковъ, защото сега вторый пѫть мя спъва: [ь]зѣ първородство-то ми, и ето сега зѣ и благословеніе-то ми: и рече: Не си ли задържалъ и за мене благословеніе?
37 А Исаакъ отговори, и рече Исаву: Ето, [ѣ]господарь го поставихъ надъ тебе, и всичкы-тѣ му братія направихъ рабы нему, и обдарихъ го [ю]съ жито и вино; и сега що да ти сторіѭ, чадо мое?
38 И рече Исавъ на бащѫ си: Токо едно ли благословеніе имашь, отче мой? благослови мя и мене, отче мой. И възвиси Исавъ гласъ-тъ си, [я]и плака.
39 И отговори Исаакъ баща му, и рече му: Ето, твое-то населеніе ще бѫде [ѫ]въ тлъсты-тѣ мѣста на земѭ-тѫ, наросявани отъ небе-то горѣ.
40 И съ ножъ-тъ си ще живѣешь, и [а]на брата си ще работишь: [б]а когато ся подивишь, ще строшишь яремъ-тъ му отъ вратъ-тъ си.
41 И [в]враждуваше Исавъ на Іакова, за благословеніе-то съ което го благослови баща му: и рече Исавъ въ сърдце-то си: Скоро ще дойдѫтъ [г]дни-тѣ на плачь-тъ за бащѫ ми: [д]тозазь ще убіѭ брата си Іакова.
42 И казахѫ ся на Ревеккѫ думы-тѣ на Исава по старый-тъ ѝ сынъ: и прати та повыка Іакова сына си по младый-тъ, и рече му: Ето, Исавъ братъ ти [е]ся утѣшава противъ тебе, че ще тя убіе.
43 Но сега, чадо мое, послушай гласъ-тъ ми; и стани, та бѣгай при брата ми Лавана [ж]въ Харранъ.
44 И поживѣй при него нѣколко дни, додѣ прѣмине гнѣвъ-тъ на брата ти:
45 Додѣ прѣмине отъ тебе на брата ти ярость-та, и да забрави това което му си сторилъ: тогазь ще проводіѭ, и ще тя доведѫ отъ тамъ; защо да ся лишѫ и отъ двама ви въ единъ день?
46 И рече Ревекка Исааку: Омързнѫ ми животъ-тъ ми отъ Хеттейскы-тѣ дъщери. [з]Ако Іаковъ земе женѫ отъ Хеттейскы-тѣ дъщери, както сѫ тѣзи отъ дъщери-тѣ на *тѫзь* земіѭ, защо ми е тойзи животъ?

ГЛАВА 28.

1 И повыка Исаакъ Іакова, и [а]благослови го, и му порѫча, и каза му: [б]Да не земешь женѫ отъ Хананскы-тѣ дъщери.
2 [в]Стани та иди въ [г]Паданъ-арамъ, въ кѫщѫ-тѫ на [д]Ваѳуила отца на майкѫ ти: и отъ тамъ земи женѫ, отъ дъщери-тѣ на [е]Лавана братъ-тъ на майкѫ ти.
3 [ж]И Богъ Всемогущій да тя благослови, и да тя наплоди, и да тя умножи, щото да станѫтъ отъ тебе множество народи:
4 [з]И да ти даде Авраамово-то благословеніе, на тебе, и на потомство-то ти слѣдъ тебе, да наслѣдишь [и]земѭ-тѫ на коіѭто си пришлецъ, коіѭто даде Богъ Аврааму.
5 И испрати Исаакъ Іакова, и отиде въ Паданъ-арамъ при Лавана сынъ-тъ на Ваѳуила Сирина, братъ-тъ на Ревеккѫ майкѫ-тѫ на Іакова и на Исава.
6 А Исавъ като видѣ че благослови Исаакъ Іакова, и го испрати въ Паданъ-арамъ, да си земе женѫ отъ тамъ, и като го благославяше, че му порѫча, и каза: Да не земешь женѫ отъ Хананскы-тѣ дъщери;
7 И че послуша Іаковъ бащѫ си и майкѫ си, та отиде въ Паданъ-арамъ;
8 И като видѣ Исавъ [і]че Хананскы-тѣ дъщери сѫ омразны въ очи-тѣ на бащѫ му Исаака,
9 Отиде Исавъ при Исмаила, и освѣнь другы-тѣ си жены, зѣ си за женѫ [к]Маелеѳѫ, дъщеріѭ на Исмаила сына Авраамова, [л]сестрѫ-тѫ на Наваіоѳа.
10 И [м]излѣзе Іаковъ отъ Вирсавеѐ, и отиде [н]въ Харранъ.
11 И стигнѫ на едно мѣсто, и прѣнощува тамъ, защото бѣше залѣзло слънце-то; и зѣ отъ каменіе-тѣ на мѣсто-то, и тури си възглавницѫ, и заспа на онова мѣсто;
12 И [о]видѣ сънъ, и ето стълба поставена на земѭ-тѫ, на коіѭто връхъ-тъ стигаше до небе-то: и ето, [п]ангели-тѣ Божіи възлазѣхѫ и слазѣхѫ по неіѭ.
13 И [р]ето, Господь стоеше отгорѣ на неіѭ, и рече: [с]Азъ сьмь Господь Богъ на отца ти Авраама, и Богъ на Исаака: [т]земѭ-тѫ, на коіѭто лежишь, на тебе ще іѭ дамъ, и на потомство-то ти.
14 И [у]ще бѫде твое-то потомство като пѣсъкъ-тъ на земѭ-тѫ, и ще ся распространишь [ф]къмъ западъ, и къмъ истокъ, и къмъ сѣверъ, и къмъ югъ: и ще ся благословятъ въ тебе и [х]въ твое-то сѣме всичкы-тѣ племена на земѭ-тѫ.
15 И ето, [ц]азъ сьмь съ тебе, и [ч]ще тя пазіѭ всякѫдѣ дѣто отидешь, и [ш]ще тя върнѫ пакъ въ тѫзи земіѭ; защото [щ]нѣма да тя оставіѭ [ъ]додѣ не направіѭ това което ти говорихъ.
16 И събуди ся Іаковъ отъ съна си, и рече: Наистинѫ Господь е [ы]на това мѣсто, а азъ не сьмь зналъ.
17 И убоя ся и рече: Колко е страшно това мѣсто! това не е друго, но е домъ Божій, и тѣзи сѫ врата небесны.
18 И като станѫ Іаковъ на сутринь-тѫ, зѣ камыкъ-тъ който си бѣше турилъ възглавіе, и [ь]исправи го стълпъ,

ъ Гл. 25; 26.
ы Запрятель.
ь Гл. 25; 33.
ѣ Ст. 29. 2 Цар. 8; 14.
ю Ст. 28
я Евр. 12; 17.
ѫ Ст. 28. Евр. 11; 20.
а Гл. 25; 23. 2 Цар. 8; 14. Авд. 18, 19, 20.
б 4 Цар 8; 20
в Гл. 37; 4, 8.
г Гл. 50; 3, 4, 10.
д Авд. 10.
е Псал. 64; 5.
ж Гл. 11; 31.
з Гл. 26; 35. 28; 8.
и Гл. 24; 3.

—

а Гл. 27; 33.
б Гл. 24; 3.
в Осія. 12; 12.
г Гл. 25; 20.
д Гл. 22; 23.
е Гл. 24; 29.
ж Гл. 17; 1, 6.
з Гл. 12; 2.
и Гл. 17; 8.
і Гл. 24; 3. 26; 35.
к Гл. 36; 3.
л Гл. 25; 13.
м Осія 12; 12.
н Дѣян. 7; 2.
о Гл. 41; 1. Іов. 33; 15.
п Іоан. 1; 51. Евр. 1; 14.
р Гл. 35; 1. 48; 3.
с Гл. 26; 24.
т Гл. 13; 15. 35; 12.
у Гл. 13; 16.
ф Гл. 13; 14. Втор. 12; 20.
х Гл. 12; 3. 18; 18. 22; 18. 26; 4.
ц Ст. 20, 21. Гл. 26; 24. 31; 3.
ч Гл. 48; 16. Псал. 121; 5, 7, 8.
ш Гл. 35; 6.
щ Втор. 31; 6, 8. Іис. Нав. 1; 5. 3 Цар. 8; 57. Евр. 13; 5.
ъ Числ. 23; 19.
ы Исх. 3; 5. Іис. Нав. 5; 15.
ь Гл. 31; 13, 45. 35; 14.

19 [ѣ]и излѣ елей на врьхъ-тъ му. И нарече име-то [ю]на онова мѣсто *Веѳиль: а име-то на онзи градъ бѣше по напрѣдъ Лузъ.
20 И обрече ся Іаковъ обрекъ, и рече: [я]Ако бѫде Богъ съ мене, и мя упази въ тойзи пѫть по който отхождамъ, и ми даде [іѫ] хлѣбъ да ямъ, и облѣкло да ся облѣкѫ,
21 И [а]ся върнѫ съ миромъ въ домъ-тъ на отца си, [б]тогазь Господь ще бѫде Богъ
22 мой: И тойзи камыкъ, който поставихъ стълпъ, [в]ще бѫде домъ Божій: и [г]отъ всичко което ми дадешь, ще дамъ десетъкъ-тъ на тебе.

ГЛАВА 29.

1 И [а]тръгнѫ Іаковъ, та отиде въ землѭ-тѫ
2 на въсточны-тѣ жители. И видѣ, и ето кладенецъ на поле-то: и тамъ три стада овцы, които почивахѫ при него, защото отъ онзи кладенецъ напоявахѫ стада-та: и голѣмъ камыкъ имаше врьху устіе-то
3 на кладенецъ-тъ. И когато ся събирахѫ тамъ всичкы-тѣ стада, отваляхѫ камыкъ-тъ отъ устіе-то на кладенецъ-тъ, и напоявахѫ стада-та: послѣ туряхѫ пакъ камыкъ-тъ на мѣсто-то му врьху устіе-то на
4 кладенецъ-тъ. И рече имъ Іаковъ: Братіе, отъ дѣ сте? А тѣ рекохѫ: отъ Харранъ
5 смы. И рече имъ: Познавате ли Лавана сынъ-тъ Нахоровъ? И тѣ рекохѫ: Познавамы.
6 И рече имъ: [б]Здравъ ли е? И тѣ рекохѫ: Здравъ е: и ето, дъщеря му Рахыль иде
7 съ овцы-тѣ: И рече: Ето, остава още много отъ день-тъ, не е врѣме да ся съберѫтъ скотове-тѣ: напойте овцы-тѣ, и идѣте та *гы*
8 пасѣте. А тѣ рекохѫ: Не можемъ, додѣ ся не съберѫтъ всичкы-тѣ стада, и не отвалятъ камыкъ-тъ отъ устіе-то на кладе-
9 нецъ-тъ: тогава напоявамы овцы-тѣ. И като имъ говореше още, дойде [в]Рахыль съ овцы-тѣ на бащѫ си: защото тя гы па-
10 сѣше. И като видѣ Іаковъ Рахыль, дъщерѭ-тѫ на Лавана братъ-тъ на майкѫ си, и овцы-тѣ на Лавана братъ-тъ на майкѫ си, приближи Іаковъ, и [г]отвали камыкъ-тъ отъ устіе-то на кладенецъ-тъ, и напои овцы-тѣ на Лавана, братъ-тъ на майкѫ си.
11 И [д]цѣлунѫ Іаковъ Рахыль, и възвыси
12 гласъ-тъ си, и плака. И каза Іаковъ на Рахыль, че е [е]братъ на бащѫ й, и че е сынъ на Ревеккѫ: и тя [ж]ся завтече, та
13 каза на бащѫ си. И като чу Лаванъ за Іакова сестринъ-тъ си сынъ, [з]завтече ся да го посрѣщне: и пригърнѫ го, и цѣлунѫ го и заведе го въ домъ-тъ си: и при-
14 каза *Іаковъ* Лавану всичко това. И рече му Лаванъ: [и]Наистинѫ ты си кость моя и плъть моя. И живѣ при него единъ мѣсецъ дни.
15 И рече Лаванъ Іакову: Понеже ми си братъ, безъ нищо ли ще ми работишь?
16 кажи ми, коя *ще бѫде* заплата-та ти? И имаше Лаванъ двѣ дъщери: име-то на по старѫ-тѫ Лія, а име-то на по младѫ-тѫ
17 Рахыль. И на Ліѭ очи-тѣ не бѣхѫ здравы: а Рахыль бѣше прилична и красна на
18 лице. И възлюби Іаковъ Рахыль: и рече: [і]Ще ти слугувамъ седмь годины за Рахыль,
19 по малкѫ-тѫ ти дъщерѭ. И рече Лаванъ: По добрѣ да ѭ дамъ на тебе, неже да ѭ дамъ на другъ мѫжъ: живѣй при мене.
20 И слугува Іаковъ за Рахыль седмь годины: и видѣхѫ му ся малко дни, поради любовь-тѫ му къмъ неѭ.
21 И рече Іаковъ Лавану: Дай *ми* женѫ-тѫ ми, защото ся испълни врѣме-то ми,
22 [л]за да влѣзнѫ при неѭ. И събра Лаванъ всичкы-тѣ человѣцы на онова мѣсто, и [м]на-
23 прави пиръ. И вечерь-тѫ зѣ дъщерѭ си Ліѭ, и му ѭ доведе: и той влѣзе при неѭ.
24 И даде Лаванъ рабынѭ-тѫ си Зелфѫ, за
25 рабынѭ на дъщерѭ си Ліѭ. И на утриньтѫ, ето тя бѣше Лія: и рече Лавану: Що е това дѣто ми стори ты? не ти ли слугувахъ за Рахыль? и защо мя излъга ты?
26 А Лаванъ рече: Не бива така въ наше-то мѣсто, да ся дава по млада-та прѣди по
27 старѫ-тѫ. [н]Сврьши седмицѫ-тѫ на тѫзи, и ще ти дамъ и онѫзи, за слугуваніе-то дѣто ще ми слугувашь още седмь годины.
28 И направи Іаковъ така, и свръши седмицѫ-тѫ й: и *Лаванъ* му даде дъщерѭ си
29 Рахыль за женѫ. И даде Лаванъ рабынѭ-тѫ си Валлѫ, за рабынѭ на дъщерѭ си
30 Рахыль. И влѣзе *Іаковъ* и при Рахыль: и [о]възлюби Рахыль повече отъ Ліѭ: и работи му [п]още другы седмь годины.
31 И понеже [р]видѣ Господь че бѣше нелюбима Лія, [с]отвори утробѫ-тѫ й: а Ра-
32 хыль бѣше неплодна. И зачнѫ Лія, и роди сынъ, и нарече име-то му *Рувимъ; защото рече: Наистинѫ [т]пригледа Господь на смиреніе-то ми: сега прочее ще мя възлюби
33 мѫжъ ми. И зачнѫ пакъ, и роди сынъ; и рече: Понеже чу Господь че не сьмь любима, за това ми даде и тогозь: и нарече име-то
34 му †Симеонъ. И пакъ зачнѫ, и роди сынъ; и рече: Сега вече мѫжъ ми ще ся съедини съ мене, защото му родихъ трима сынове:

ѣ Лев. 8; 10, 11, 12. Числ. 7; 1.
ю Сѫд. 1; 23, 26. Осія 4; 15.
* Домъ Божій.
я Гл. 31; 13. Сѫд. 11; 30. 2 Цар. 15; 8.
ѫ Ст. 15.
іѫ 1 Тим. 6; 8.
а Сѫд. 11; 31. 2 Цар. 19; 24, 30.
б Второз. 26; 17. 2 Цар. 15; 8. 4 Цар. 5; 17.
в Гл. 35; 7, 14.
г Лев. 27; 30.

—

а Числ. 23; 7. Осія. 12; 12.
б Гл. 43; 27.
в Исх. 2; 16.
г Исх. 2; 17.
д Гл. 33; 4. 45; 14, 15.
е Гл. 13; 8. 14; 14, 16.
ж Гл. 24; 28.
з Гл. 24; 29.
и Гл. 2; 23. Сѫд. 9; 2. 2 Цар. 5; 1. 19; 12, 13.
і Гл. 31; 41. 2 Цар. 3; 14.
к Гл. 30; 26; Осія 12; 12.
л Сѫд. 15; 1.
м Сѫд. 14; 10. Іоан. 2; 1, 2.
н Сѫд. 14; 12.
о Ст. 20. Втор. 21; 15.
п Гл. 30; 26. 31; 41. Осія 12; 12.
р Псал. 127; 3.
с Гл. 30; 1.
* Ето сынъ.
т Исх. 3; 7. 4; 31. Втор. 26; 7, Псал. 25; 18. 106; 44.
† Послушваніе.

35 за това нарече име-то му *Левій. И зачнѫ пакъ, и роди сынъ: и рече: Тойзи пѫть ще похвалѭ Господа: за това нарече име-то му [у]†Іуда: и прѣстанѫ да ражда.

ГЛАВА. 30.

1 И когато видѣ Рахыль че [а]не раждаше чада Іакову, [б]завидѣ Рахыль на сестрѫ си, и рече Іакову: Дай ми чада: [в]ако ли 2 не, азъ умирамъ. И разгнѣви ся Іаковъ на Рахыль, и рече: [г]Да ли сьмь азъ вмѣсто Бога, който е лишилъ утробѫ-тѫ ти 3 отъ плодъ? И тя рече: Ето [д]рабыня-та ми Валла: влѣзь при неіѫ, и [е]ще роди на колѣнѣ-тѣ ми, [ж]за да придобыѭ и азъ 4 чада отъ неіѫ. И даде му Валлѫ рабыніѫ-тѫ си [з]за женѫ: и влѣзе Іаковъ при 5 неіѫ. И зачнѫ Валла, и роди сынъ на Іа-6 кова. И рече Рахыль: Богъ [и]отсѫди сѫдбѫ-тѫ ми и послуша гласъ-тъ ми, и даде ми сынъ: за това нарече име-то му *Данъ. 7 И зачнѫ пакъ Валла, рабыня-та на Ра-8 хыль: и роди вторый сынъ на Іакова. И рече Рахыль: Силнѫ борбѫ ся борихъ съсъ сестрѫ си, и надвихъ; и нарече име-то му [і]†Нефѳалимъ.

9 А когато видѣ Лія че прѣстанѫ да ражда, зѣ рабыніѫ-тѫ си Зелфѫ, [к]и даде ѭ 10 Іакову за женѫ. И Зелфа рабыня-та Лі-11 ина, роди сынъ на Іакова. И рече Лія: Благополучіе иде: и нарече име-то му 12 §Гадъ. И роди Зелфа, рабыня-та Ліина 13 вторый сынъ на Іакова. И рече Лія: Блажена азъ, защото [л]блаженѫ ще мя именуватъ жены-тѣ; и нарече име-то му **Асиръ.

14 И прѣзъ дни-тѣ на жьтвѫ-тѫ на жито-то, отиде Рувимъ и намѣри на поле-то мандрагоры, и донесе гы на майкѫ си Ліѭ. А Рахыль рече на Ліѭ: [м]Я ми дай отъ 15 мандрагоры-тѣ на сына си. И тя ѝ рече: [н]Малко ли ти е дѣто си зѣла мѫжа ми? и искашь да земешь и мандрагоры-тѣ на сына ми? А Рахыль рече: Като е тьй нека лежи съ тебе тѫзи нощь, за 16 мандрагоры-тѣ на сына ти. И като дойде Іаковъ вечерь-тѫ отъ поле-то, излѣзе Лія да го посрѣщне, и рече: При мене ще влѣзнешь, защото тя наемнѫхъ наистинѫ съ мандрагоры-тѣ на сына си. И лежа 17 съ неіѫ онѫзь нощь. И послуша Богъ Ліѭ: и зачнѫ, и роди Іакову петый сынъ.

18 И рече Лія: Даде *ми* Богъ мьздѫ-тѫ ми, защото дадохъ рабыніѫ-тѫ си на мѫжа 19 си: и нарече име-то му ††Иссахаръ. И зачнѫ пакъ Лія, и роди шестый сынъ 20 Іакову. И рече Лія: Дари мя Богъ съ добръ даръ: сега ще живѣе съ мене мѫжъ ми, защото му родихъ шесть сына: и на-21 рече име-то му [о]§§Завулонъ. И послѣ роди дъщеріѫ, и нарече име-то ѝ *Динѫ.

22 И [п]поменѫ Богъ Рахыль, [р]и послуша 23 ѭ Богъ, и отвори утробѫ-тѫ ѝ. И зачнѫ, и роди сынъ, и рече: Отнѣ Богъ [с]укоръ-24 тъ ми. И нарече име-то му †Іосифъ, и думаше: [т]Приложи ще ми Господь и другъ сынъ.

25 И като роди Рахыль Іосифа, рече Іаковъ Лавану: [у]Пусни мя, да си отидѫ на 26 [ф]мое-то мѣсто, и на моіѫ-тѫ земіѫ. Дай ми жены-тѣ ми, и дѣца-та ми, [х]за които ти работихъ, да си отидѫ: защото ты знаешь работѫ-тѫ ми, коіѫто ти рабо-27 тихъ. А Лаванъ му рече: Ако сьмь намѣрилъ благодать прѣдъ тебе, *слушай:* [ц]забѣлѣжвамъ, че Господь мя благослови [ч]за-28 ради тебе. И рече: [ш]Опрѣдѣли ми запла-29 тѫ-тѫ си, и ще *ти* ѭ дамъ. А той му рече: [щ]Ты знаешь какъ ти работихъ, и какъ станѫхѫ скотове-тѣ ти съ мене. 30 Защото колкото имаше прѣди мене бѣхѫ малко, а *сега* нарастнѫхѫ и много сѫ: и Господь тя благослови съ мое-то дохожданіе: и сега, [ъ]кога ще работѭ азъ и за 31 мой-тъ домъ? И той рече: Какво да ти дамъ? а Іаковъ рече: Не ми давай нищо: ако ми направишь това нѣщо, пакъ ще пасѫ стадо-то ти, *и* ще *го* па-32 зѭ. Да прѣминѫ днесь прѣзъ всичко-то ти стадо, и да отлѫчамъ отъ тамъ всякѫ капчестѫ и пьстрѫ овцѫ, и всяко черникаво между агнета-та, и пьстрѫ и капчестѫ между козы-тѣ, [ы]и тѣ да сѫ заплата-та 33 ми. И за напрѣдъ [ь]правда-та ми ще свидѣтелствува за мене, когато дойде да видишь заплатѫ-тѫ ми: всичко което не е капчесто и пьстро между козы-тѣ, и черникаво между агнета-та, то е крадено у 34 мене. И рече Лаванъ: Ето, нека бѫде по 35 твоіѫ-тѫ думѫ. И въ онзи день отлѫчи *Лаванъ* прѫчкавы-тѣ ярцы, и пьстры-тѣ, и всичкы-тѣ капчесты и пьстры козы, и всичкы-тѣ на които имаше бѣло, и всичкы-тѣ черникавы между агнета-та, и даде *гы* въ 36 рѫцѣ-тѣ на синове-тѣ си. И постави три дни пѫть между себе си и Іакова: а Іа-

* Съединеніе.
у Мат. 1; 2.
† Славословіе.

—

а Гл. 29; 31.
б Гл. 27; 11.
в Іов. 5; 2.
г Гл. 16; 2. 1 Цар. 1; 5.
д Гл. 16; 2.
е Гл. 50; 23. Іов. 3; 12.
ж Гл. 16; 2.
з Гл. 16; 3. 35; 22.
и Псал. 35; 24. 43; 1. Плач. 3; 59.
* Сѫдія.
і Мат. 4; 13.
† Борба моя.
к Ст. 4.
§ Благополучіе.
л Притч. 31; 28. Лук. 1; 48.
** Блаженъ.
м Гл. 25; 30.
н Числ. 16; 9, 13.
†† Заплата.
о Мат. 4; 13.
§§ Населеніе.
* Сѫдъ.
п Гл. 8; 1. 1 Цар. 1; 19.
р Гл. 29; 31.
с 1 Цар. 1; 6. Иса. 4; 1. Лук. 1; 25.
† Приложи ще.
т Гл. 35; 17.
у Гл. 24; 54, 56.
ф Гл. 18; 33. 31; 55.
х Гл. 29; 20, 30.
ц Гл. 29; 3, 5.
ч Гл. 26; 24.
ш Гл. 29; 15.
щ Гл. 31; 6, 38, 39, 40. Мат. 24; 45. Тит. 2; 10.
ъ 1 Тим. 5; 8.
ы Гл. 31; 8.
ь Исх. 13; 14. Псал. 37; 6.

ковъ пасеше останжло-то стадо на Лавана.
37 [ь]И зѣ си Іаковъ зелены пржчкы отъ то-
полж, и лѣскж, и яворъ, и направи на
тѣхъ бѣлы рѣскы, щото ся виждаше бѣло-
38 то по пржчкы-тѣ. И тѣзи пржчкы, които
бѣше направилъ съ бѣлы-тѣ рѣскы, тури
гы прѣдъ стада-та въ водопоилны-тѣ коры-
та, дѣто дохождахж стада-та да піѭтъ, та
да зачеватъ, като дохождахж да піѭтъ.
39 И зачевахж стада-та при пржчкы-тѣ и раж-
дахж стада-та пржчкавы, капчесты и пь-
40 стры. И отлжчи Іаковъ агнета-та, и обър-
нж лица-та на овцы-тѣ къмъ пржчкавы-тѣ,
и къмъ всичкы-тѣ черникавы отъ Лавано-
во-то стадо: а свои-тѣ си стада тури осо-
бно, и не гы тури съ Лавановы-тѣ овцы.
41 И въ което врѣме силны-тѣ овцы заче-
вахж, Іаковъ туряше пржчкы-тѣ въ пои-
ла-та прѣдъ очи-тѣ на стадо-то, за да
42 зачеватъ при пржчкы-тѣ. А когато овцы-
тѣ бѣхж слабы, не *гы* туряше: така сла-
бы-тѣ бѣхж на Лавана, а силны-тѣ на
43 Іакова. И [ю]разбогатѣ той человѣкъ твърдѣ
много и [я]придобы много стада, и рабыни,
и рабы, и камилы, и ослы.

ГЛАВА 31.

1 И чу *Іаковъ* думы-тѣ на Лавановы-тѣ сы-
нове, които говорехж: Іаковъ зѣ всичкый-
тъ имотъ на бащж ни, и отъ бащинъ-тъ
ни имотъ придобы [а]всичкж тжзи славж.
2 И видѣ Іаковъ [б]лице-то на Лавана, и ето,
не бѣше [в]къмъ него като вчера и завче-
3 ра. А Господь рече Іакову: [г]Върни ся въ
земіж-тж на отцы-тѣ си, и въ родъ-тъ си,
и ще бждж съ тебе.
4 Тогазь проводи Іаковъ, и повыкнж Ра-
хыль и Ліж, въ поле-то при стадо-то си:
5 И рече имъ: [д]Гледамъ на бащж ви лице-
то, че не е къмъ мене като вчера и за-
вчера: но Богъ на отца ми е [е]былъ съ ме-
6 не. И [ж]вы знаете че съсъ всичкж-тж си си-
7 лж работихъ на баща ви. Но баща ви мя
излъга и [з]десеть пжти [и]промѣни заплатж-
тж ми: но Богъ [і]не го остави да ми на-
8 прави зло. Ако кажеше така: [к]Капчесты-тѣ
ще бждж̑тъ заплата-та ти, тогазь всичко-
то стадо раждаше капчесты: а ако кажеше
така: Пржчкавы-тѣ ще бждж̑тъ заплата-та
ти, тогазь всичко-то стадо раждаше пржч-
9 кавы. Така [л]отнѣ Богъ стадо-то на бащж
10 ви, и даде го на мене. И въ което врѣме
зачеваше стадо-то, подигнжхъ очи, и ви-
дѣхъ насънѣ, и ето, овни-тѣ и пръчове-
тѣ, които ся качувахж на овцы-тѣ и ко-
зы-тѣ бѣхж пржчкавы, капчесты и сивы.
11 И [м]рече ми ангелъ Божій насънѣ: Іако-
12 ве, и рѣкохъ: Ето мя. И рече: Подигни
сега очи-тѣ си, и виждь всичкы-тѣ овны
и пърчове, които ся качуватъ на овцы-
тѣ и козы-тѣ, че сж пржчкави, капчести и
сиви: защото [н]видѣхъ всичко що ти прави
13 Лаванъ: Азъ съмь Богъ на Веѳиль, [о]дѣто
ты помаза съ елей стълпъ-тъ, *и* дѣто ми
ся обрече обрекъ: [п]стани сега, та излѣзь
изъ тжзь земіж, и върни ся въ земіж-тж
на родъ-тъ си.
14 И отговорихж Рахыль и Лія, и рекохж
му: [р]Имамы ли ный още дѣлъ или наслѣ-
15 діе въ домъ-тъ на бащж си? Не счете ли
ны той като чужденкы? защото [с]ны про-
даде, и даже изѣде всичкы-тѣ ни пары:
16 Защото всичко-то богатство, което отнѣ
Богъ отъ бащж ни, наше е и на наши-тѣ
чада: и сега сторѝ което ти е Богъ реклъ.
17 Тогазь станж Іаковъ, и тури дѣца-та
18 си и жены-тѣ си на камилы-тѣ: И покара
всичкы-тѣ си скотове, и всичкый-тъ си и-
мотъ, който бѣ придобылъ, скотове-тѣ на
придобываніе-то си, които бѣ придобылъ
въ Паданъ-арамъ, за да отиде при Иса-
19 ака бащж си въ Ханаанскж-тж земіж. А
Лаванъ бѣше отишелъ да стриже овцы-тѣ
си. И Рахыль открадиж [т]домашни-тѣ и-
20 долы на бащж си. И побѣгнж Іаковъ скры-
шомъ отъ Лавана Сирина, и не му обади
21 че си отхожда. И побѣгнж той съсъ всич-
кый-тъ си имотъ, и станж та прѣминж
рѣкж-тж, и [у]управи ся кждѣ горж-тж
Галаадъ.
22 И въ третій-тъ день обадихж на Лава-
23 на, че побѣгнж Іаковъ. И той зѣ [ф]братія-
та си съсъ себе си, и гони го седмь дни
пжть: и стигнж го на горж-тж Галаадъ.
24 А [х]Богъ дойде при Лавана Сирина на-
сънѣ прѣзъ нощь-тж, и рече му: Пази ся
[ц]да не речешь на Іакова ни зло ни добро.
25 И стигнж Лаванъ Іакова: а Іаковъ бѣше
поставилъ шатъръ-тъ си на горж-тж: и
Лаванъ съ братія-та си постави свой-
26 тъ на горж-тж Галаадъ. И рече Лаванъ
Іакову: Що стори ты? и защо побѣгнж
скрышомъ, [ч]и отведе дъщери-тѣ ми като
27 заплѣнены съ ножъ? Защо утаи побѣгва-
ніе-то си и ся открадиж отъ мене, и не
ми обади, за да тя испроводіж съ веселіе
28 и съ пѣсни, съ тжпаніе и кытары; И не мя
остави ты [ш]нито сынове-тѣ и дъщери-тѣ
си да цѣлунж? и [щ]ты това несмысленно
29 си сторилъ. Ржка-та ми е силна да ви
стори зло: но [ѣ]Богъ на отца ви [ы]нощесь

ь Гл. 31; 9—12.
ю Ст. 30.
я Гл. 13; 2. 24; 35. 26; 13, 14.

а Псал. 49; 16.
б Гл. 4; 5.
в Втор. 28; 54. 1 Цар. 19; 7.
г Гл. 28; 15, 20, 21. 32; 9.
д Ст. 2.
е Ст. 3.
ж Ст. 38, 39, 40, 41. Гл. 30; 29.
з Числ. 14; 22. Неем. 4; 12. Іов. 19; 3. Зах. 8; 23.
и Ст. 41.
і Гл. 20; 6. Псал. 105; 14.
к Гл. 30; 32.
л Ст. 1, 16.
м Гл. 28; 16.
н Исх. 3; 7.
о Гл. 28; 18, 19, 20.
п Ст. 3. Гл. 32; 9.
р Гл. 2; 24.
с Гл. 29; 15, 27.
т Гл. 35; 2. Сжд. 17; 5. 1 Цар. 19; 13. Осія. 3; 4.
у Гл. 46; 28. 4 Цар. 12; 17. Лук. 9; 51, 53.
ф Гл. 13; 8.
х Гл. 20; 3. Іов. 33; 15. Мат. 1; 20.
ц Гл. 24; 50.
ч 1 Цар 30; 2.
ш Ст. 55. Руѳ. 1; 9, 14. 3 Цар. 19; 20. Дѣян. 20; 37.
щ 1 Цар. 13; 13. 2 Лѣт. 16; 9.
ѣ Ст. 53. Гл. 28; 13.
ы Ст. 24.

ми говори и рече: Пази ся да не речешь 30 на Іакова ни зло ни добро. И сега веце си тръгнѫлъ, понеже си много пожелалъ бащинъ-тъ си домъ: *но* [ч]защо си открад-31 нѫлъ богове-тѣ ми? А Іаковъ отговори и рече Лавану: *Побѣгнѫхъ*, понеже ся убояхъ; защото рѣкохъ: Да не бы отнѣлъ ты дъ-32 щери-тѣ си отъ мене. Въ когото намѣришь богове-тѣ си, [ш]нека не бѫде живъ: прѣдъ братія-та наши познай какво твое *има* у мене, и си *го* земи: защото не знаеше Іа-33 ковъ че Рахыль гы бѣ откраднѫла. И тъй влѣзе Лаванъ въ шатъръ-тъ на Іакова, и въ шатъръ-тъ Ліинъ и въ шатры-тѣ на двѣ-тѣ рабыни; но не намѣри. Тогазь излѣзе изъ шатъръ-тъ на Ліѩ и влѣзе въ ша-34 търъ-тъ на Рахыль. А Рахыль бѣше зѣла домашны-тѣ идолы, и турила гы бѣше въ сѣдло-то на камилѫ-тѫ, и сѣдеше на тѣхъ. И като прѣтърси Лаванъ всичкый-тъ ша-35 търъ, не намѣри. А тя рече на бащѫ си: Да ся не види тежко господину моему, защото не могѫ [щ]да станѫ прѣдъ тебе понеже имамъ обыкновенно-то на жены-тѣ. И търси той и не намѣри идолы-тѣ.

36 И разсърди ся Іаковъ, и скара ся съ Лавана: и отговори Іаковъ и рече Лавану: Що е прѣстѫпленіе-то ми? що е грѣшка-та ми, та си ся завтеклъ слѣдъ ме-37 не съ толкозь распаленіе? Като прѣтърси всичкѫ-тѫ ми покѫщнинѫ, що намѣри отъ всичкѫ-тѫ покѫщнинѫ на кѫщѫ-тѫ си? тури *го* тукъ прѣдъ братія-та ми и братія-та си, и да сѫдятъ между двама-та 38 ни. Двадесеть годины сѫ сега, отъ когато сьмь съ тебе: овцы-тѣ ти и козы-тѣ ти не изгубихѫ плодъ-тъ си, и овны-тѣ на ста-39 до-то ти не изѣдохъ. [ъ]Звѣроядено не ти донесохъ; азъ теглях пагубѫ-тѫ: [ы]отъ рѫкѫ-тѫ ми тръсеше ты което ми ся откраднеше деня, и което ми ся откраднe-40 ше нощя. Деня мя пекъ-тъ изнуряваше, а нощя мразъ-тъ: и бѣгаше сънъ-тъ ми 41 отъ очи-тѣ ми. Ето двадесеть годины сьмь въ домъ-тъ ти: [ю]четыринадесеть годины ти работихъ за двѣ-тѣ ти дъщери, и шесть годины за овцы-тѣ ти: и [а]десеть пѫти про-42 мѣни ты заплатѫ-тѫ ми. [б]Ако не бѣше съ мене Богъ на отца ми, Богъ на Авраама, и [в]Страхъ-тъ на Исаака, наистинѫ празденъ бы мя испратилъ ты сега. [г]Видѣ Богъ мое-то угнѣтеніе, и трудъ-тъ на рѫцѣ-тѣ ми, и [д]обличи *тя* нощесь.

43 А Лаванъ отговори, и рече Іакову: Тѣзи дъщери сѫ мои дъщери, и тѣзи сынове мои сынове, и тѣзи стада мои стада, и всичко що видишь мое е: и какво да сторѭ днесь на тѣзи мои дъщери, или на чада-44 та имъ, които сѫ народилы? Сега прочее ела, [е]да направимъ уговоръ, азъ и ты, [ж]и да бѫде той свидѣтелство между мене и 45 тебе. [з]И зѣ Іаковъ камыкъ, и постави го 46 стълпъ. И рече Іаковъ на братія-та си: Съберѣте каменіе: и зѣхѫ каменіе, и направихѫ грамадѫ: и ядохѫ тамъ на гра-47 мадѫ-тѫ. И Лаванъ ѭ нарече *Іегаръ Са-48 хадуѳа: а Іаковъ ѭ нарече †Галаадъ. И рече Лаванъ: [и]Тая грамада е днесь свидѣтелство между мене и тебе. Заради това 49 ся нарече име-то ѝ Галаадъ; И** [і]Масфа; защото рече: Да съглѣдва Господь между мене и тебе, когато ся раздвоимъ е-50 динъ отъ другый. Ако озлобишь дъщери-тѣ ми, или ако земешь *другы* жены освѣнь дъщери-тѣ ми, нѣма никой съ насъ: гледай, Богъ е свидѣтель между мене и 51 тебе. И рече Лаванъ Іакову: Ето тая грамада, и ето стълпъ-тъ, който поста-52 вихъ между мене и тебе: Тая грамада е свидѣтелство, и тойзи стълпъ свидѣтелство, че азъ нѣма да прѣминѫ тѫзи грамадѫ кѫдѣ тебе, нито ты ще прѣминешь тѫзи грамадѫ и тойзи стълпъ кѫдѣ мене 53 за зло. Богъ на Авраама, и Богъ на Нахора, бащинъ-тъ имъ Богъ, [к]нека сѫдятъ между насъ. А Іаковъ [л]ся заклѣ [м]въ Страхъ-тъ на бащѫ си Исаака.

54 Тогазь пожрѣ Іаковъ жертвѫ на горѫ-тѫ, и повыка братія-та си да ядѫтъ хлѣбъ: и ядохѫ хлѣбъ, и прѣнощувахѫ на горѫ-55 тѫ. И станѫ Лаванъ рано на утринь-тѫ, и цѣлунѫ сынове-тѣ си и дъщери-тѣ си, [н]и благослови гы; и тръгнѫ Лаванъ, [о]та ся върнѫ на мѣсто-то си.

ГЛАВА 32.

1 И отиде Іаковъ въ пѫть-тъ си: и срѣщ-2 нѫхѫ го [а]ангели Божіи. И като гы видѣ Іаковъ, рече: [б]Това е пълкъ Божій: и нарече име-то на това мѣсто, *Маханаимъ.

3 И проводи Іаковъ вѣстители прѣдъ себе си до брата си Исава [в]въ земѭ-тѫ 4 Сіиръ, [г]на мѣсто-то Едомъ. И зарѫча имъ, и каза: [д]Така да речете на господаря ми Исава: Така говори рабъ твой Іаковъ: При Лавана пришлецъ бѣхъ, и бавихъ ся 5 до сега: И [е]придобыхъ говеда, и ослы, овцы, и рабы, и рабыни: и проводихъ да извѣстѭ на господаря си, [ж]за да намѣрѭ

ч Ст. 19. Сѫд. 18; 24.
ш Гл. 44; 9.
щ Исх. 20; 12. Левит. 19; 32.
ъ Исх. 22; 10. и дрг.
ы Исх. 22; 12.
ю Гл. 29; 27, 28.
а Ст. 7.
б Псал. 124; 1, 2.
в Ст. 53. Иса. 8; 13.
г Гл. 29; 32. Исх. 3; 7.
д 1 Лѣт. 12; 17. Іуд. 9.
е Гл. 26; 28.
ж Іис. Нав. 24; 27.
з Гл. 28; 18.
* Грамада на свидѣтелство, Халдейскый.
† Грамада на свидѣтелство, Еврейскый.
и Іис. Нав. 24; 27.
** Стражарница.
і Сѫд. 11; 29. 1 Цар. 7; 5.
к Гл. 16; 5.
л Гл. 21; 23.
м Ст. 42.
н Гл. 28; 1.
о Гл. 18; 33. 30; 25.

а Псал. 91; 11. Евр. 1; 14.
б Іис. Нав. 5; 14. Псал. 103; 21. 148; 2. Лук. 2; 13.
* Пълкове.
в Гл. 33; 14, 16.
г Гл. 36; 6, 7, 8. Втор. 2; 5. Іис. Нав. 24; 4.
д Прит. 15; 1.
е Гл. 30; 43.
ж Гл. 33; 8, 15.

6 благодать прѣдъ тебе. И върнжхж ся вѣ-
стители-тѣ при Іакова, и казахж: Ходих-
мы при брата ти Исава, и даже [з]иде да
тя посрѣщне, и четыристотинъ мжжіе съ
него.
7 И Іаковъ много ся уплаши, [и]и утѣсни
ся, и раздѣли людіе-то, които бѣхж съ
него, и стада-та, и говеда-та, и камилы-
8 тѣ, на два пълка: И рече: Ако дойде И-
савъ въ единый-тъ пълкъ, и го порази,
9 останжлый-тъ пълкъ ще ся избави. [і]И ре-
че Іаковъ: [к]Боже на отца ми Авраама, и
Боже на отца ми Исаака, Господи, който
ми си реклъ: [л]Върни ся въ твоіж-тж зе-
між и въ родъ-тъ си, и ще ти сторіж до-
10 бро: По малъкъ сьмь [м]отъ всичкы-тѣ ми-
лости и всичкж-тж истинж, които си на-
правилъ на раба си: защото [н]съ тоягж-
тж си прѣминжхъ тойзи Іорданъ, а се-
11 га станжхъ два пълка. [о]Избави мя, моліж
ти ся, отъ ржкж-тж на брата ми, отъ
ржкж-тж на Исава: защото ся боіж отъ
него, като дойде да не бы да мя порази,
12 и [п]майкж и чада. [р]А ты рече: Наистинж
ще ти направіж добро, и ще поставіж по-
томство-то ти като пѣсъкъ-тъ на море-то,
който по множество-то си не може да ся
изброи.
13 И прѣнощува тамъ онжзи нощь: и
зѣ отъ онова което му дойде въ ржкж-
14 тж, [с]за даръ на брата си Исава: Козы
двѣстѣ, и ярцы двадесеть, овцы двѣстѣ, и
15 овны двадесеть, Дойны камилы съсъ мал-
кы-тѣ имъ, тридесеть, кравы четыридесеть,
и юнцы десеть, ослицы двадесеть, и ждрѣ-
16 бета десеть. И прѣдаде въ ржцѣ-тѣ на
рабы-тѣ си, всяко стадо отдѣлно; и рече
на рабы-тѣ си: Минѣте прѣдъ мене, и о-
ставѣте разстояніе между стадо и стадо.
17 И на първый-тъ заржча, и каза: Кога тя
срѣщне Исавъ братъ ми, и тя попыта и
рече: Чій си? и кждѣ отхождашь? и чіи
18 сж тѣзи прѣдъ тебе? Тогазь ще кажешь:
Тѣзи сж на твой-тъ рабъ Іакова, даръ
що провažда на господаря ми Исава: и
19 ето, и той *иде* слѣдъ насъ. Така заржча и
на вторый-тъ, и на третій-тъ, и на всичкы-
тѣ, които вървѣхж подирь стада-та, и ка-
зуваше: По тжзи думж ще говорите И-
20 саву, когато го срѣщнете. И ще речете:
Ето, подирь насъ *иде* и самъ рабъ твой
Іаковъ. Защото думаше: [т]Ще умилостивіж
лице-то му съ тойзи даръ, който прѣдиде
прѣдъ мене; и послѣ ще видіж лице-то
21 му: може бы да пріеме лице-то ми. И тъй
даръ-тъ минж прѣдъ него: а той останж
22 прѣзъ онжзь нощь въ пълкъ-тъ. И станж
прѣзь нощь-тж, и зѣ двѣ-тѣ си жены, и
двѣ-тѣ си рабыни, и единадесеть-тѣ си дѣ-
23 ца, и прѣминж бродъ-тъ на Явокъ. [у]И зѣ
гы, и прѣкара гы прѣзъ потокъ-тъ; прѣка-
ра и всичко що имаше.
24 А Іаковъ останж самъ: [ф]и бореше ся
съ него единъ человѣкъ до съзоряваніе.
25 И като видѣ че му не надви, прикоснж
ся до ставъ-тъ на бедро-то му, [х]и измѣ-
сти ся ставъ-тъ на Іаковово-то бедро, ка-
26 то ся бореше съ него. И той рече: [ц]Оста-
ви мя да си отидж, защото ся зазори. А
Іаковъ рече: [ч]Нѣма да тя оставіж да си
27 отидешь, ако мя не благословишь. И рече
му: Какъ ти е име-то? И той рече: Іа-
28 ковъ. А той рече: Нѣма да ся казва, ве-
че [ш]име-то ти Іаковъ, но *Израиль за-
щото [щ]си былъ въ борбж съ Бога, [ъ]и съ
29 человѣцы и си надвилъ. А Іаковъ попы-
та и каза: Обади *ми*, моліж, име-то си.
А той рече: [ы]Защо пыташь за име-то ми?
30 И благослови го тамъ. И нарече Іаковъ
име-то на това мѣсто †Фануилъ, и дума-
ше: [ь]Защото видѣхъ Бога лице съ лице, и
31 упазенъ бы животъ-тъ ми. И изгрѣя слън-
це-то на него, като заминуваше Фануилъ:
32 и хромеше съ бедро-то си. За това и до днесь
не яджтъ синове-тѣ Израилеви истржпнж-
лж-тж жилж, която е върху ставъ-тъ на
бедро-то: защото той ся прикоснж до ставъ-
тъ на Іаковово-то бедро при истръпнжлж-
тж жилж.

ГЛАВА 33.

1 И вдигнж Іаковъ очи-тѣ си, и видѣ, и ето,
[а]Исавъ идеше, и съ него четыристотинъ
мжжіе; и раздѣли дѣца-та *си* на Ліж, и
2 на Рахыль, и на двѣ-тѣ рабыни; И рабы-
ни-тѣ и дѣца-та имъ тури напрѣдъ, а Ліж
и дѣца-та ѝ слѣдъ тѣхъ, а Рахыль и Іо-
3 сифа най подирь. А самъ заминж прѣдъ
тѣхъ, и [б]поклони ся до земіж-тж седмь
4 пжти, додѣ да стигне при брата си. И
[в]завтече ся Исавъ да го посрѣщне, и при-
гжрнж го, и [г]паднж на вратъ-тъ му, и
5 цѣлунж го: и плакахж. И дигнж очи-тѣ
тѣ си и видѣ жены-тѣ и дѣца-та, и рече:
Каквы ти сж тѣзи? И той рече: Тѣ сж
дѣца-та, [д]които Богъ дари на твой-тъ рабъ.
6 Тогазь пристжпихж рабыни-тѣ, тѣ и дѣ-
7 ца-та имъ, и поклонихж ся. Така пристж-
пихж и Лія и дѣца-та ѝ, и поклонихж ся:
и слѣдъ това пристжпихж Іосифъ и Ра-
8 хыль, и поклонихж ся. И рече: Какъвъ

[з] Гл. 33; 1.
[и] Гл. 35; 3.
[і] Псал. 50; 15
[к] Гл. 28; 13.
[л] Гл. 31; 3, 13.
[м] Гл. 24; 27.
[н] Іов. 8; 7.
[о] Псал. 59; 1, 2.
[п] Осія. 10; 14.
[р] Гл. 28; 13, 14, 15.
[с] Гл. 43; 11. Прит. 18; 16.
[т] Прит. 21; 14.
[у] Втор. 3; 16.
[ф] Осія. 12; 3, 4. Ефес. 6; 12.
[х] Мат. 26; 41. 2 Кор. 12; 7.
[ц] Лук. 24; 28.
[ч] Осія. 12; 4.
[ш] Гл. 35; 10. 4 Цар. 17; 34.
* Крѣпъкъ при Бога.
[щ] Осія. 12; 3, 4.
[ъ] Гл. 25; 31. 27; 33.
[ы] Сжд. 13; 18.
† Лице Божіе.
[ь] Гл. 16; 13. Исх. 24; 11. 33; 20. Втор. 5; 24. Сжд. 6; 22. 13; 22. Иса. 6; 5.

—

[а] Гл. 32; 6.
[б] Гл. 18; 2. 42; 6. 43; 26.
[в] Гл. 32; 28.
[г] Гл. 55; 14, 15.
[д] Гл. 48; 9. Псал. 127; 3. Иса. 8; 18.

ти е [е]всичкый той пълкъ който срѣщнжхъ? А той рече: [ж]За да намѣріж благодать 9 прѣдъ господаря си. И рече Исавъ: Имамъ много, брате мой: имай ты свои-тѣ 10 си. И рече Іаковъ: Не, но моліж, ако сьмь намѣрилъ благодать прѣдъ тебе, пріими даръ-тъ ми отъ ржцѣ-тѣ ми: защото [з]видѣхъ лице-то ти, като че видѣхъ лице Божіе, и ты си ся възблагодарилъ отъ мене. 11 Пріими, моліж, [и]благословеніе-то ми, което ти е принесено: защото мя помилува Богъ, и [і]имамъ всичко. И [к]принуди 12 го, и прія. И рече: Да тръгнемъ, и да 13 вървимъ, и азъ ще вървіж прѣдъ тебе. И рече му *Іаковъ:* Господарь-тъ ми знае че дѣца-та сж слабы, и имамъ съ мене дойны овцы и говеда: и ако гы принудятъ единъ само день, всичко-то стадо ще измре. 14 Нека замине, моліж, господарь-тъ ми прѣдъ рабъ-тъ си: и азъ ще карамъ полека, споредъ вървежъ-тъ на скотове-тѣ, които сж прѣдъ мене, и споредъ вървежъ-тъ на дѣца-та, додѣ стигнж при господаря си въ [л]Сіиръ. 15 И рече Исавъ: Да оставіж съ тебе отъ людіе-тѣ, които сж съ мене. А той рече: Защо и това? *Стига* [м]да 16 намѣріж благодать прѣдъ господаря си. И тъй върнж ся Исавъ въ онзи день на пжть-тъ си въ Сіиръ.

17 И отиде Іаковъ въ [н]Сокхоѳъ, и съгради си кжщж, и за скотове-тѣ си направи кошары; за това нарече име-то на мѣсто-то *Сокхоѳъ.

18 И като ся върнж Іаковъ отъ Паданъарамъ, дойде въ [о]Салимъ, градъ [п]Сихемовъ, който е въ Ханаанскж-тж земіж; и 19 расположи ся прѣдъ градъ-тъ. И купи [р]стяжаніе-то на нивж-тж, дѣто прострѣ шатъръ-тъ си, отъ синове-тѣ на Еммора, 20 отца Сихемова, за сто сребърницы. И постави тамъ олтарь, [с]и нарече го †Елъ-елое-Израиль.

ГЛАВА 34.

1 И излѣзе [а]Дина дъщеря-та Ліина, коіжто тя роди Іакову, [б]за да види дъщери-тѣ 2 на мѣсто-то. [в]И като іж видѣ Сихемъ синъ-тъ на Еммора Евеина, князь-тъ на мѣсто-то, [г]зѣ іж, и лежа съ неіж, и обез-3 чести іж. И душа-та му ся прилѣпи за Динж, Іакововж-тж дъщеріж: и възлюби момж-тж, и говори по сърдце-то на мо-4 мж-тж. [д]И говори Сихемъ на Еммора отца си, и рече: Земи ми тжіж момж за 5 женж. И чу Іаковъ че оскврънилъ Динж дъщеріж му: а синове-тѣ му бѣхж съсъ скотове-тѣ му на поле-то: и [е]замълча Іаковъ додѣ да дойджтъ.

6 А Емморъ, отецъ Сихемовъ, излѣзе 7 къмъ Іакова, за да говори съ него. И дойдохж синове-тѣ Іаковови отъ поле-то, като чухж това; и разсърдихж ся мжжіе-тѣ, и [ж]разгнѣвихж ся твърдѣ, че [з]стори грозно на Израиля, като лежалъ съ Іакововж-тж дъщеріж: което [и]не трѣбаше да 8 бжде. И говори имъ Емморъ, и рече: Душа-та на Сихема сина ми ся прилѣпи за дъщеріж-тж ви: дайте му іж, моліж, за 9 женж. И съсватѣте ся съ насъ: дъщери-тѣ ваши давайте намъ, и дъщери-тѣ наши 10 земайте за васъ. И живѣйте съ насъ: Ето, [і]земя-та е прѣдъ васъ: сѣдѣте и [к]търгувайте въ неіж, и [л]направѣте стяжанія въ 11 неіж. И рече Сихемъ на отца й, и на братія-та й: Да найдж благодать прѣдъ васъ: 12 и що ми речете ще дамъ. Искайте отъ мене колкото [м]вѣно щете, и колкото дарове, и ще гы дамъ, както ми речете: са-13 мо дайте ми момж-тж за женж. А Іаковови-тѣ синове отговорихж на Сихема, и на Еммора отца му, [н]съ измамж; и, (понеже той бѣше оскврънилъ Динж сестрж 14 имъ,) говорихж, И рекохж имъ: Не можемъ да сторимъ това нѣщо, да дадемъ сестрж си на человѣкъ необрѣзанъ: за-15 щото [о]това е укоръ намъ. Въ това само ще ся съгласимъ съ васъ: ако станете вые както ный, ако обрѣзувате всякой 16 мжжкый полъ между васъ, Тогазь ще дадемъ наши-тѣ дъщери вамъ, и ваши-тѣ дъщери ще земемъ за насъ, и ще живѣемъ съ васъ, и ще бждемъ единъ на-17 родъ. Но, ако ны не послушате да ся обрѣжете, тогазь ще земемъ нашж-тж дъще-18 ріж, и ще си отидемъ. И угодны быхж думы-тѣ имъ на Еммора, и на Сихема синъ-19 тъ Еммоговъ. И не ся забави момъкъ-тъ да направи това нѣщо, защото много обичаше Іакововж-тж дъщеріж: и отъ всичкый-тъ домъ на баща си бѣше [п]най славный-тъ.

20 И дойде Емморъ и Сихемъ синъ му при врата-та на градъ-тъ си, и говорихж 21 на мжжіе-тѣ на градъ-тъ си, и рекохж: Тія человѣци сж мирни съ насъ; за това нека живѣжтъ въ земіж-тж, и нека търгуватъ въ неіж: защото земя-та, ето, доволно е пространна за тѣхъ: да земамы за жены дъщери-тѣ имъ, и да имъ дава-22 мы наши-тѣ дъщери. Въ това само ще ся

е Гл. 32; 16.
ж Гл. 32; 5.
з Гл. 43; 3. 2 Цар. 3; 13. 14; 24, 28, 32. Мат. 18; 10.
и Сжд. 1; 15. 1 Цар. 25; 27. 30; 26. 4 Цар. 5; 15.
і Филип. 4; 18.
к 4 Цар. 5; 23.
л Гл. 32; 3.
м Гл. 34; 11. 47; 25. Руѳ. 2; 13.
н Іис. Нав. 13; 27. Сжд. 8; 5. Псал. 60; 6.
* Колибы.
о Іоан. 3; 23.
п Дѣян. 7; 16. Іис. Нав. 24; 1. Сжд. 9; 1.
р Іис. Нав. 24; 32. Іоан. 4; 5.
с Гл. 35; 7.
† Богъ, Богъ Израилевъ.

а Гл. 30; 21.
б Тим. 2; 5.
в Гл. 6; 2. Сжд. 14; 1.
г Гл. 20; 2.
д Сжд. 14; 2.
е 1 Цар. 10; 27. 2 Цар. 13; 22.
ж Гл. 49; 7. 2 Цар. 13; 21.
з Іис. Нав. 7; 15. Сжд. 20; 6.
и Втор. 23; 17. 2 Цар. 13; 12.
і Гл. 13; 9. 20; 15.
к Гл. 42; 34.
л Гл. 47; 27.
м Исх. 22; 16, 17. Втор. 22; 29. 1 Цар. 18; 25.
н 2 Цар. 13; 24 и дрг.
о Іис. Нав. 5; 9.
п 1 Лѣт. 4; 9.

съгласятъ съ насъ человѣци-тѣ за да живѣжтъ съ насъ, щото да бждемъ единъ народъ, ако ся обрѣже всякой мжжкый полъ между насъ, както ся тѣ обрѣзуватъ. 23 Стада-та имъ, и имотъ-тъ имъ, и всичкы-тѣ имъ скотове, не *ще ли да бждатъ* наши? само да ся съгласимъ съ тѣхъ, и ще живѣжтъ съ насъ. 24 И послушахж Еммора и Сихема сына му всичкы-тѣ [р]които излазѣхж изъ врата-та на градъ-тъ му: и обрѣза ся всякой мжжкый полъ, всичкы-тѣ които излазѣхж изъ врата-та на градъ-тъ му.

25 А третій-тъ день, когато бѣхж въ болѣзньтж, двама отъ Іакововы-тѣ сынове, [с]Симеонъ и Левій, братія на Динж, зѣхж всякой ножъ-тъ си, и влѣзохж дързновенно въ градъ-тъ, и убихж всичкый-тъ мжжкый полъ. 26 И Еммора и Сихема сына му убихж съ остро-то на ножъ-тъ; и зѣхж Динж изъ домъ-тъ на Сихема, и излѣзохж. 27 А сынове-тѣ Іаковови ся устремихж връхъ убіены-тѣ, и разграбихж градъ-тъ, понеже бѣхж оскврънили сестрж имъ. 28 Зѣхж овцы-тѣ имъ, и говеда-та имъ, и ослы-тѣ имъ, и що имаше въ градъ-тъ, и по поле-то. 29 И всичко-то имъ богатство, и всичкы-тѣ имъ дѣца, и жены-тѣ имъ заплѣнихж; и всичко що имаше въ кжщы-тѣ разграбихж. 30 А Іаковъ рече на Симеона и на Левія: [т]турихте мя въ смущеніе, понеже мя правите да съмь [у]намразенъ между жители-тѣ на тжзи земіж, между Хананеи-тѣ и Ферезеи-тѣ; и [ф]азъ малцина человѣцы имамъ, а тѣ ще ся събержтъ връхъ мене, и ще мя поразятъ, и ще погынж азъ и домъ-тъ ми. 31 А тѣ рекохж: Като блудницж ли да употрѣби сестрж ни?

ГЛАВА 35.

1 И рече Богъ Іакову: Стани, възлѣзь [а]на Веѳиль, и насели ся тамъ; и направи тамъ олтарь Богу, [б]който ти ся яви [в]когато бѣгаше ты отъ лице-то на Исава брата си. 2 И рече Іаковъ на [г]домъ-тъ си, и на всичкы-тѣ които бѣхж съ него: Исхвърлѣте [д]чужды-тѣ богове, които сж между васъ, и [е]очистѣте ся и промѣнѣте дрехы-тѣ си; 3 И да станемъ да възлѣземъ на Веѳиль; и тамъ ще направіж олтарь Богу, [ж]който мя послуша въ день-тъ на оскърбеніе-то ми, и [з]съ мене бѣ по пжть-тъ по който ходяхъ. 4 И дадохж Іакову всичкы-тѣ чужды богове, що бѣхж въ ржцѣ-тѣ имъ и [и]обѣцы-тѣ, които бѣхж на уши-тѣ имъ; и скры гы Іаковъ подъ [і]теревинѳъ-тъ, който бѣ при Сихемъ. 5 Тогазь си тръгнжхж: [к]и нападнж страхъ Божій на градове-тѣ, които бѣхж наоколо имъ; и не гонихж Іакововы-тѣ сынове. 6 А Іаковъ дойде въ [л]Лузъ, който е въ Ханаанскж-тж земіж, (то есть Веѳиль), той и всичкы-тѣ людіе които бѣхж съ него. 7 [м]И съгради тамъ олтарь, и нарече име-то на мѣсто-то *Елъ-веѳиль: защото [н]тамо му ся яви Богъ, когато бѣгаше отъ лице-то на брата си.

8 А [о]Девора кърмилица-та на Ревеккж умрѣ, и погребе ся долу отъ Веѳиль подъ джбъ-тъ: и наименова ся *джбъ-тъ* Джбъ на плачь.

9 [п]И пакъ ся яви Богъ Іакову като ся върнж отъ Паданъ-арамъ, и благослови го. 10 И рече му Богъ: [р]Име-то ти е Іаковъ: не ще да ся именувашь вече Іаковъ, [с]но Израиль ще бжде име-то ти: и нарече име-то му Израиль. 11 И рече му Богъ: [т]Азъ съмь Богъ Всемогущій: плоди ся и умножавай ся: [у]народъ, и множество народи ще бждждтъ отъ тебе, и царіе ще излѣзжтъ изъ чрѣсла-та ти: 12 И земіж-тж, коіжто [ф]дадохъ Аврааму и Исааку, тебѣ ще іж дамъ; и на сѣме-то ти по тебе ще дамъ земіж-тж. 13 И [х]възнесе ся Богъ отъ него, отъ мѣсто-то дѣто говорй съ него. 14 [ц]И постави Іаковъ стълпъ на мѣсто-то дѣто говорй съ него *Богъ*, стълпъ каменный: и направи на него възліяніе, и възлія на него елей. 15 И нарече Іаковъ име-то на мѣсто-то, дѣто говорй Богъ съ него, [ч]Веѳиль.

16 Слѣдъ това тръгнж отъ Веѳиль; и като останж малко разстояніе да стигнжтъ въ Ефраѳж, Рахыль роди; и прѣтърпѣ голѣмж мжкж въ ражданіе-то си. 17 А като ся намѣрваше въ мжкж-тж на ражданіе-то, рече ѝ баба-та: Не бой ся, защото [ш]и той ти е сынъ. 18 И като прѣдаваше душж, (защото умрѣ), нарече име-то му *Веноні, а отецъ му нарече го †Веніаминъ. 19 [щ]И умрѣ Рахыль, и погребе ся на пжть-тъ на [ъ]Ефраѳж която е Виѳлеемъ. 20 И постави Іаковъ стълпъ на гробъ-тъ ѝ: той е стълпъ-тъ [ы]на Рахылиный-тъ гробъ дору до днесъ.

21 А тръгнж Израиль, и распрострѣ шатъръ-тъ си, отвждъ Мигдалъ-едеръ. 22 И когато живѣяше Израиль въ онжзь земіж, отиде Рувимъ [ь]и лежа съ Валлж налож-

р Гл. 23; 10.
с Гл. 49; 5, 6, 7.
т Іис. Нав. 7; 25.
у Исх. 5; 21. 1 Цар. 13; 4,
ф Втор. 4; 27. Псал. 105; 12.

—

а Гл. 28; 19.
б Гл. 28; 13.
в Гл. 27; 43.
г Гл. 18; 19. Іис. Нав. 24; 15.
д Гл. 31; 19, 34. Іис. Нав. 24; 2, 23. 1 Цар. 7: 3.
е Исх. 19; 10.
ж Гл. 32; 7, 24. Псал. 107; 6.
з Гл. 28; 20. 31; 3, 42.
и Осія. 2; 13.
і Іис. Нав. 24; 26. Сжд. 9; 6.
к Исх. 15; 16. 23; 27. 34; 24. Втор. 11; 25. Іис. Нав. 2; 9. 5; 1. 1 Цар. 14; 15. 2 Лѣт. 14; 14.
л Гл. 28; 19, 22.
м Еккл. 5; 4.
н Гл. 28, 13.
о Гл. 24; 59.
п Осія. 12; 4.
р Гл. 17; 5.
с Гл. 32; 28.
т Гл. 17; 1. 48; 3, 4. Исх. 6; 3.
у Гл. 17; 5, 6. 16. 28; 3. 48; 4.
ф Гл. 12; 7. 13; 15. 27; 3, 4. 28; 13.
х Гл. 17; 22.
ц Гл. 28; 18.
ч Гл. 28; 19.
ш Гл. 30; 24. 1 Цар. 4; 20.
* Сынъ на скърбь-тж ми.
† Сынъ на десницж.
щ Гл. 48; 7.
ъ Руѳ. 1; 2. 4; 11. Мих. 5; 2. Мат. 2; 6.
ы 1 Цар. 10; 2. 2 Цар. 18; 18.
ь Гл. 49; 4. 1 Лѣт. 5; 1. Виж. 2 Цар. 16; 22. 20; 3. 1 Кор. 5; 1.

ницж-тж на отца си: и чу *това* Израиль. А бѣхж Іаковови-тѣ сынове дванадесеть.
23 Сынове-тѣ на Лііж, [ъ]Рувимъ първорудный Іакововъ и Симеонъ и Левій и Іуда и Ис-
24 сахаръ и Завулонъ; Сынове-тѣ на Рахыль,
25 Іосифъ и Веніаминъ; А сынове-тѣ на Валлж Рахилинж-тж рабыніж, Данъ и Неф-
26 ѳалимъ; А сынове-тѣ на Зелфж Ліинж-тж рабыніж, Гадъ и Асиръ: тѣзи сж Іаковови-тѣ сынове, които му ся родихж въ Паданъ-арамъ.
27 А Іаковъ дойде при Исаака отца си въ [ю]Мамврій, въ [я]Кыріаѳъ-арвж, който е Хевронъ, дѣто Авраамъ и Исаакъ бѣхж
28 пришелци. И дни-тѣ на Исаака бѣхж сто
29 и осмдесеть лѣта. И издѫхнж Исаакъ и умрѣ, и [ѫ]прибра ся при свои-тѣ людіе, старъ и сытъ отъ дни: и [ѭ]погрѣбохж го Исавъ и Іаковъ сынове-тѣ му.

ГЛАВА 36.

1 И това е родословіе на Исава, който е
2 [а]Едомъ. [б]Исавъ си зѣ жены отъ дъщери-тѣ Хананейскы; Адж дъщеріж-тж на Елона Хеттеинъ-тъ, и [в]Оливемж, Ановж-тж дъщеріж, внукж на Севегона Евеинъ-
3 тъ. И [г]Васемаѳж, дъщеріж-тж на Исма-
4 ила, сестрж на Наваіоѳа. [д]И роди Ада Исаву Елифаса: и Васемаѳа роди Рагуила:
5 И Оливема роди Іеуса и Іеглома и Корея. Тѣзи сж сынове-тѣ на Исава, които му ся родихж въ Ханаанскж-тж земіж.
6 А Исавъ зѣ жены-тѣ си и сынове-тѣ си и дъщери-тѣ си и всичкы-тѣ человѣцы на домъ-тъ си, и стада-та си и всичкы-тѣ си скотове, и всичкый-тъ си имотъ що придобы въ Ханаанскж-тж земіж, и отиде на *другж* земіж *далечь* отъ Іакова бра-
7 та си. Защото [е]имотъ-тъ имъ бѣше толкозь много, щото не можахж да живѣіжтъ наедно: и не можаше [ж]земя-та на пришелствіе-то имъ да гы вмѣсти, заради
8 скотове-тѣ имъ. И насели ся Исавъ [з]на горж-тж Сіиръ: [и]Исавъ е Едомъ.
9 И това е родословіе-то на Исава, отца
10 на Едомяны-тѣ, въ горж-тж Сіиръ: Тѣзи сж имена-та на сынове-тѣ Исавовы: [і]Елифазъ сынъ-тъ на Адж женж-тж Исавовж, Рагуилъ сынъ-тъ на Васемаѳж женж-тж
11 Исавовж. А сынове-тѣ на Елифаза бѣхж: Ѳеманъ, Омаръ, Сефо, и Гоѳомъ, и Ке-
12 незъ. А Ѳамна бѣше наложница на Елифаза Исавовъ-тъ сынъ, и роди Елифазу [к]Амалика: тѣзи бѣхж сынове-тѣ на Адж И-
13 савовж-тж женж. И тѣзи сж сынове-тѣ на Рагуила: Нахаѳъ и Зара, Самма и Миза: тѣзи бѣхж сынове-тѣ на Васемаѳж
14 Исавовж-тж женж. И тѣзи бѣхж сынове-тѣ на Оливемж Анаевж-тж дъщеріж, внукж-тж Севегоновж, Исавовж-тж женж: и роди Исаву Іеуса, и Іеглома, и Корея.
15 Тѣзи бѣхж князове-тѣ на Исавовы-тѣ сынове, сынове-тѣ на Елифаза Исавовъ-тъ първорođенъ: князь Ѳеманъ, князь О-
16 маръ, князь Сефо, князь Кенезъ, Князь Корей, князь Гоѳомъ, князь Амаликъ: тѣзи сж Елифазови-тѣ князове въ земіж-тж
17 Едомъ; тѣзи бѣхж сынове-тѣ на Адж. И тѣзи бѣхж сынове-тѣ на Рагуила Исавовъ-тъ сынъ: князь Нахаѳъ, князь Зара, князь Самма, князь Миза; тѣзи сж Рагуилови-тѣ князове въ земіж-тж Едомъ; тѣзи бѣхж сынове-тѣ на Васемаѳж Исавовж-тж
18 женж. И тѣзи бѣхж сынове-тѣ на Оливемж Исавовж-тж женж: князь Іеусъ, князь Іегломъ, князь Корей; тѣзи бѣхж князове-тѣ отъ Оливемж Анаевж-тж дъщеріж,
19 женж-тж Исавовж. Тѣзи сж сынове на Исава, който е Едомъ; и тѣзи сж князове-тѣ имъ.
20 [л]Тѣзи сж сынове-тѣ на Сіира [м]Хорреанинъ-тъ, които живѣяхж въ онжзь земіж:
21 Лотанъ, и Совалъ, и Севегонъ, и Ана, И Дисонъ, и Асаръ, и Дисанъ; тѣзи сж князове-тѣ на Хорреаны-тѣ, Сіирови-тѣ сыно-
22 ве, въ земіж-тж Едомъ. А сынове-тѣ на Лотана бѣхж Хоррій, и Емамъ: и сестра
23 Лотанова, Ѳамна. А тѣзи бѣхж сынове-тѣ на Совала: Алванъ, и Манахаѳъ, и Ге-
24 валъ, Сефо, и Онамъ. А тѣзи бѣхж сынове-тѣ на Севегона: Аіа, и Ана; тойзи е Ана, който намѣри горещы-тѣ воды въ пустыніж-тж, когато пасѣше ослы-тѣ на Се-
25 вегона отца си. А тѣзи бѣхж сынове-тѣ Анаеви: Дисонъ, и Оливема Анаева-та дъ-
26 щеря. А тѣзи бѣхж сынове-тѣ на Дисона: Амаданъ, и Асванъ, и Иѳрамъ, и Харранъ.
27 А тѣзи бѣхж сынове-тѣ на Асара: Вала-
28 анъ, и Заванъ, и Аканъ. А тѣзи бѣхж сы-
29 нове-тѣ на Дисана: Узъ, и Аранъ. Тѣзи сж князове-тѣ на Хорреяны-тѣ: князь Лотанъ, князь Совалъ, князь Севегонъ, князь
30 Ана, Князь Дисонъ, князь Асаръ, князь Дисанъ; тѣзи сж князове-тѣ на Хорреяны-тѣ споредъ княжества-та имъ въ земіж-тж Сіиръ.
31 [н]А тѣзи сж царіе-тѣ, които царувахж въ земіж-тж Едомъ, прѣди да ся воцари
32 царь надъ сынове-тѣ Израилевы. И царува въ Едомъ Вела, сынъ-тъ на Веора: а
33 име-то на градъ-тъ му бѣ Деннава. И умрѣ Вела, и воцари ся вмѣсто него Іо-
34 вавъ, сынъ-тъ на Заржа, отъ Восоржа. И умрѣ Іовавъ, и воцари ся вмѣсто него Хусамъ, отъ земіж-тж на Ѳеманяны-тѣ.

ъ Гл. 46; 8. Исх. 1; 2.
ю Гл. 13; 18. 23; 2, 19.
я Іис. Нав. 14; 15. 15; 13.
ѫ Гл. 15; 15. 25; 8.
ѭ Гл. 25; 9. 49; 31.

а Гл. 25; 30.
б Гл. 26; 34.
в Ст. 25.
г Гл. 28; 9.
д 1 Лѣт. 1; 35.

е Гл. 13; 6, 11.
ж Гл. 17; 8. 28; 4.
з Гл. 32; 3. Втор. 2; 5. Іис. Нав. 24; 4.
и Ст. 1.
і 1 Лѣт. 1; 35 и др.

к Исх. 17; 8, 14. Числ. 24; 20. Цар. 15; 2, 3.
л 1 Лѣт. 1; 38.
м Гл. 14; 6. Втор. 2; 12, 22.
н 1 Лѣт. 1; 43.

35 И умрѣ Хусамъ, и воцари ся вмѣсто него Ададъ, сынъ-тъ на Вадада, който порази Мадіамцы-тѣ на поле-то Моавъ: а и-
36 ме-то на градъ-тъ му бѣ Авиѳъ. И умрѣ Ададъ, и воцари ся вмѣсто него Самла
37 отъ Масрекж. И умрѣ Самла, и воцари ся вмѣсто него Саулъ отъ Роовоѳъ, който
38 е при рѣкж-тж. И умрѣ Саулъ, и воцари ся вмѣсто него Ваалананъ, сынъ-тъ на
39 Ахвора. И умрѣ Ваалананъ, Аховоровый сынъ, и воцари ся вмѣсто него [м]Адаръ: а име-то на градъ-тъ му бѣ Пау: и име-то на женж му, Метавеиль, дъщеря на Матреда, внука Мезаавова.

40 [н]И тѣзи сж имена-та на Исавовы-тѣ князове, споредъ племена-та имъ, споредъ мѣста-та имъ, споредъ имена-та имъ: князь
41 Ѳамна, князь Алва, князь Іеѳеѳъ, Князь
42 Оливема, князь Ила, князь Финонъ, Князь Кенезъ, князь Ѳеманъ, князь Мивсаръ,
43 Князь Магедіилъ, князь Ирамъ; тѣзи сж князове-тѣ на Едома, споредъ населенія-та имъ въ земіж-тж на стяжаніе-то имъ: той е Исавъ, отецъ-тъ на Едомяны-тѣ.

ГЛАВА 37.

1 И насели ся Іаковъ въ земіж-тж, [а]въ коіжто бѣ пришлецъ отецъ му, въ Хана-
2 анскж-тж земіж. Това е родословіе-то на Іакова. Іосифъ, като бѣ младъ, на седмнадесеть годинъ, пасеше овцы-тѣ заедно съ братія-та си, синове-тѣ на Валлж, и синове-тѣ на Зелфж, жены-тѣ на отца му: и исказа Іосифъ на бащж имъ [б]лошо-то
3 имъ поведеніе. А Израиль обычаше Іосифа повече отъ всичкы-тѣ си сынове, защото го имаше [в]сынъ на старость-тж си: и
4 направилъ му бѣ [г]пъстрж срачицж. А като гледахж братія-та му, че го обычаше баща имъ повече отъ всичкы-тѣ му братія, [д]възненавидѣхж го, и не можахж да му говорятъ мирно.

5 А Іосифъ видѣ сънъ, и приказа *го* на братія-та си: и възненавидѣхж го още по-
6 вече. И рече имъ: Послушайте, моліж, то-
7 зи сънъ който сънувахъ. [е]Ето, ный връзувахмы снопове всрѣдъ поле-то: и ето, станж мой-тъ снопъ и въсправи ся правъ: и ето, ваши-тѣ снопове ся наредихж на около, и поклонихж ся на мой-тъ снопъ.
8 А братія-та му рекохж му: Царь ли ще бждешь надъ насъ? или господарь ще ни бждешь? И възненавидѣхж го още повече
9 за сънища-та му, и за думы-тѣ му. И видѣ още и другъ сънъ, и приказа го на братія-та си, и рече: Ето, видѣхъ другъ сънъ: и ето, [ж]слънце-то, и луна-та, и е-
10 динадесеть звѣзды ми ся поклонихж. И приказа това на бащж си, и на братія-та си; и облкчи го баща му, и рече му: Що е той сънъ, който си видѣлъ? наистинж ли ще дойдемъ, азъ и майка ти, и [з]братія-та ти, за да ти ся поклонимъ до зе-
11 між-тж? И [и]завидѣхж му братія-та му: [і]а баща му съхраняваше слово-то.

12 И отидохж братія-та му да пасжтъ ста-
13 до-то на бащж си въ Сихемъ. И рече Израиль Іосифу: Не пасжтъ ли братія-та ти въ Сихемъ? ела да тя проводіж при тѣхъ.
14 А той му рече: Ето мя. И рече му: Иди, да видишь, добрѣ ли сж братія-та ти, и стадо-то, и донеси ми извѣстіе. И проводи го отъ [к]Хевронскый-тъ долъ, и дойде въ
15 Сихемъ. И намѣри го единъ человѣкъ, като ся скиташе по поле-то, и попыта го
16 той человѣкъ, и рече: Що търсишь? А той рече: Братія-та си търсіж: [л]кажи ми,
17 дѣ пасжтъ. И рече онзи человѣкъ: Отидохж отъ тука: защото гы чухъ да говорятъ: Да идемъ въ Доѳанъ. И отиде Іосифъ подиръ братія-та си, и намѣри гы
18 [м]въ Доѳанъ. И тѣ като го видѣхж отъ далечь, прѣди да приближи при тѣхъ, [н]сду-
19 махж ся противъ него да го убіжтъ. И рекохж помежду си: Ето, иде онзи съно-
20 видецъ. [о]Елате сега, и да го убіемъ, и да го хвърлимъ въ единъ отъ ровове-тѣ, и ще речемъ: Лошъ звѣрь го изяде: и ще видимъ що ще да излѣзе отъ сънища-та му.
21 [п]И като чу Рувимъ, освободи го отъ ржцѣ-
22 цѣ-тѣ имъ, и рече: Да го не убіемъ. И рече имъ Рувимъ: Да не пролѣете кръвь: хвърлете го въ тоя ровъ, който е въ пустыніж-тж, и ржкж да не турите на него: за да го освободи отъ ржцѣ-тѣ имъ, и да го върне на бащж му.

23 И когато дойде Іосифъ при братія-та си, съблѣкохж отъ Іосифа срачицж-тж му, пъстрж-тж срачицж, която бѣше на него.
24 И зѣхж го, та го хвърлихж въ ровъ-тъ: а ровъ-тъ бѣше празденъ; нѣмаше водж.
25 [р]Послѣ сѣднжхж да яджтъ хлѣбъ, и като подигнжхж очи-тѣ си видѣхж, и ето една дружина отъ [с]Исмаиляны идяхж отъ Галаадъ съ камилы-тѣ си натоварены съ ароматы, [т]балсамж и смирнж, отхождахж
26 да гы носятъ долу въ Егыпетъ. И рече Іуда на братія-та си: Каква полза, ако у-біемъ брата си, [у]и скрыемъ кръвь-тж му?
27 Елате да го продадемъ на Исмаиляны-тѣ: и [ф]ржка-та наша да не бжде върхъ него: защото е [х]нашъ братъ, [ц]наша плъть е. И
28 послушахж *го* братія-та му. И като ми-

1 Лѣт. 1; 50.
н 1 Лѣт. 1; 51.

—

а Гл. 17; 8. 23; 4. 28; 4. 36; 7. Евр. 11; 9.
б 1 Цар. 2; 22, 23, 24.
в Гл. 41; 20.
г Сжд. 5; 30 2 Цар. 13; 18.
д Гл. 27; 41. 49; 23.
е Гл. 42; 6, 9. 43; 26. 41; 14.
ж Гл. 46; 29.
з Гл. 27; 29.
и Дѣян. 7; 29.
і Дѣян. 7; 28. Лук. 2; 19, 51.
к Гл. 35; 27.
л Пѣсн. 1; 7.
м 4 Цар. 6; 13.
н 1 Цар. 19; 1. Псал. 31; 13 37; 12, 32. 94; 21. Мат. 27; 1.
о Марк. 14; 1. Іоан. 11; 53. Дѣян. 23; 12.
н Прит. 1; 11, 16. 6; 17. 27; 4.
п Гл. 42; 22.
р Прит. 30; 20. Амос. 6; 6.
с Ст. 28, 36.
т Іер. 8; 22.
у Гл. 4; 10. Ст. 20. Іов. 16; 18.
ф 1 Цар. 18; 17.
х Гл. 42; 21.
ц Гл. 29; 14.

нѫхѫ [ч]Мадіамскы-тѣ търговци, извлѣкохѫ и извадихѫ Іосифа изъ ровъ-тъ, [ш]и продадохѫ Іосифа, [щ]за двадесеть сребърницы, на Исмаиляны-тѣ: и тѣ заведохѫ
29 Іосифа въ Египетъ. А Рувимъ ся върнѫ въ ровъ-тъ, и ето, Іосифъ не бѣше въ ровъ-
30 тъ: [ъ]и раздра дрехы-тѣ си. И върнѫ ся при братія-та си, и рече: Дѣте-то [ы]нѣма: а азъ, азъ дѣ да идѫ?
31 Тогазь зѣхѫ [ь]Іосифовѫ-тѫ срачицѫ, и заклахѫ ярецъ отъ козы-тѣ, и натопихѫ
32 срачицѫ-тѫ въ кръвь-тѫ: И пратихѫ пьстрѫ-тѫ срачицѫ, и принесохѫ іѫ на отца си, и рекохѫ: Намѣрихмы това: познай сега, да ли е срачица-та на сына
33 ти, или не. И той іѫ позна, и рече: Срачица-та е на сына ми: [ѣ]лютъ звѣрь го е изѣлъ: несумнѣнно Іосифъ е разкѫсанъ.
34 [ю]И раздра Іаковъ дрехы-тѣ си, и тури врѣтище на чрѣсла-та си, и оплакваше
35 сына си много дни. [я]И станѫхѫ всичкы-тѣ му сынове и всичкы-тѣ му дъщери, за да го утѣшатъ: но не щѣше да ся утѣши, и думаше: Съ оплакуваніе-то си [ѫ]ще слѣзѫ при сына си въ гробъ-тъ. И плака го
36 баща му. [ѭ]А Мадіамяни-тѣ го продадохѫ въ Египетъ, на Петефрія, дворникъ Фараоновъ, началникъ на тѣлохранители-тѣ.

ГЛАВА 38.

1 И въ онова врѣме слѣзе Іуда отъ братія-та си, [а]и отиде при единъ человѣкъ Одол-
2 ламянинъ на име Ира. [б]И видѣ тамо Іуда дъщеріѫ-тѫ на едного Хананеянина на
3 име [в]Суя: и зѣ іѫ, и влѣзе при неіѫ. И тя зачнѫ, и роди сынъ: и нарече име-то
4 му [г]Иръ. И зачнѫ пакъ, и роди сынъ: и
5 нарече име-то му [д]Авнанъ. И роди пакъ и другъ сынъ: и нарече име-то му [е]Шела: и *Іуда* бѣше въ Ахзивъ, когато роди тогози.
6 [ж]И зѣ Іуда женѫ за Ира първородный-
7 тъ си, на име Ѳамарь. [з]А Иръ първородный на Іудѫ быде лошъ прѣдъ Господа:
8 [и]и уби го Господь. И рече Іуда Авнану: [і]Влѣзь при женѫ-тѫ братовѫ си, и ожени ся за неіѫ като деверь неинъ, и въз-
9 стави сѣме на брата си. Но Авнанъ знаяше че [к]сѣме-то нѣмаше да бѫде негово: за това, когато влазяше при женѫ-тѫ на брата си, изливаше *сѣме-то* на земіѫ-тѫ,
10 за да не даде сѣме на брата си. А това което правяше бѣ зло прѣдъ Господа: [л]за
11 това уби и него. И рече Іуда на Ѳамарь снѣхѫ си: [м]сѣди вдовица [н]въ домъ-тъ на бащѫ си, додѣ стане голѣмъ Шела сынъ ми; защото думаше: Да не умре и той, като братія-та си. И отиде Ѳамарь, та сѣднѫ въ домъ-тъ на отца си.
12 И слѣдъ много дни, умрѣ Іудина-та жена, дъщеря-та на Суіѫ: и като [о]ся утѣши Іуда, възлѣзе при стригачи-тѣ на овцы-тѣ си [п]въ Ѳамнѫ, той и пріятель-тъ му
13 Ира Одолламянинъ-тъ. И извѣстихѫ на Ѳамарь, и рекохѫ: Ето, свекъръ ти възлиза на Ѳамнѫ, за да остриже овцы-тѣ
14 си. А тя съблѣче вдовичкы-тѣ си дрехы, покры ся съ покрывало, и обви ся, [р]и сѣднѫ при прѣходъ-тъ на Енаимъ, който е при пѫть-тъ на Ѳамнѫ; защото видѣ [с]че станѫ голѣмъ Шела, а тя не бы дадена
15 нему за женѫ. И като іѫ видѣ Іуда, възмнѣ іѫ за блудницѫ: защото бѣше покры-
16 ла лице-то си. И на пѫть-тъ ся обърнѫ къмъ неіѫ, и рече: Остави мя, моліѫ, да влѣзѫ при тебе: защото не позна че бѣше снѣха му. И тя рече: Какво ще ми
17 дадешь, за да влѣзешь при мене? И той рече: Азъ [т]ще ти проводіѫ отъ стадо-то яре отъ козы-тѣ. И тя рече: [у]Давашь ли
18 *ми* залогъ, додѣ го проводишь? И той рече: Що да ти дамъ залогъ? И тя рече: Печатъ-тъ си, и [ф]ширить-тъ си, и тоягѫ-тѫ си, която е въ рѫкѫ-тѫ ти. И даде ѝ *гы*, и влѣзе при неіѫ, и тя зачнѫ отъ
19 него. Послѣ станѫ та си отиде, и [х]като снѣ покрывало-то си, облѣче ся въ вдо-
20 вичкы-тѣ си дрехы. А Іуда проводи яре-то отъ козы-тѣ чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на пріятель-тъ си Одолламянинъ-тъ, за да земе залогъ-тъ отъ рѫцѣ-тѣ на женѫ-тѫ: но
21 не іѫ намѣри. И попыта человѣцы-тѣ отъ мѣсто-то ѝ, и рече: Дѣ е блудница-та, която бѣше при Енаимъ на пѫть-тъ? А тѣ
22 рекохѫ: Не е имало тука блудница. И върнѫ ся при Іудѫ, и рече: Не іѫ намѣрихъ: още и человѣци-тѣ отъ мѣсто-то ре-
23 кохѫ: Не е имало тука блудница. И рече Іуда: Нека *гы* има, да не станемъ за присмѣхъ: ето, азъ пратихъ това яре, но ты
24 не іѫ намѣри. И около три мѣсеца послѣ, извѣстихѫ на Іудѫ и рекохѫ: Ѳамарь снѣха ти [ц]блудствува, а още, ето, непраздна е отъ блудъ-тъ. И рече Іуда:
25 изведѣте іѫ вънъ, и [ч]да ся изгори. И когато іѫ изводяхѫ вънъ, проводи на свекра си и рече: Отъ человѣкъ-тъ, на когото сѫ тѣзи нѣща, непраздна сьмь; и рече още: [ш]Познай, моліѫ, чій е той [щ]пе-

ч Сѫд. 6; 3.
ш Гл. 45; 4, 5. Псал. 105; 17. Дѣян. 7; 9.
щ Мат. 27; 9.
ъ Іов. 1: 20.
ы Гл. 42; 13, 36. Іер. 31; 15.
ь Ст. 23.
ѣ Ст. 20. Гл. 44; 28.
ю Ст. 29. 2 Цар. 3; 31.
я 2 Цар. 12; 17.
ѫ Гл. 42; 38. 44; 29, 31.
ѭ Гл. 39; 1.

—

а Гл. 19; 3. 4 Цар. 4; 8.
б Гл. 34; 2.
в 1 Лѣт. 2; 3.
г Гл. 46; 12. Числ. 26; 19.
д Гл. 46; 12. Числ. 26; 19.
е Гл. 46; 12. Числ. 26; 20.
ж Гл. 21; 21.
з Гл. 46; 12. Числ. 26; 19.
и 1 Лѣт. 2; 3.
і Втор. 25; 5. Мат. 22; 24.
к Втор. 25; 6.
л Гл. 46; 12. Числ. 26; 19.
м Руѳ. 1; 13.
н Лев. 22; 13.
о 2 Цар. 13; 39.
п Іис. Нав. 15; 10, 57. Сѫд. 14; 1.
р Прит. 7; 12.
с Ст. 11, 26.
т Іез. 16; 33.
у Ст. 20.
ф Ст. 25.
х Ст. 14.
ц Сѫд. 19; 2.
ч Лев. 21; 9. Втор. 22; 21.
ш Гл. 37; 32.
щ Ст. 18.

26 чатъ, и ширитъ-тъ, и тояга-та? И Іуда гы [в]познѫ, и рече: [ы]Тя е по праведна отъ мене, защото [ь]не ѭ дадохъ на Шелѫ сына ми. [ѣ]И вече не ѭ позна.

27 И въ което врѣме щѣше да роди, ето, 28 близнета въ утробѫ-тѫ ѝ. И като раждаше, *едно-то* прострѣ рѫкѫ: и баба-та зѣ, та върза на рѫкѫ-тѫ му червенѫ преждѫ 29 и рече: Той излѣзе първый. А като оттегли надиръ рѫкѫ-тѫ си, ето излѣзе братъ му: и тя рече: Какво проломеніе направи ты? на тебе *нека е* проломеніе-то. За това ся нарече име-то му [ю]*Фаресъ 30 И послѣ излѣзе братъ му, който имаше червенѫ-тѫ преждѫ на рѫкѫ-тѫ си: и нарече ся име-то му Зара.

ГЛАВА 39.

1 А Іосифа низведохѫ въ Египетъ: и [а]Петефрій дворникъ Фараоновъ, началникъ на тѣлохранители-тѣ, человѣкъ Египтянинъ, [б]купи го отъ рѫцѣ-тѣ на Исмаиляны-тѣ, 2 които го низведохѫ тамъ. И [в]Господь бѣ съ Іосифа, който бѣ человѣкъ благополученъ, и намираше ся въ домъ-3 тъ на господаря си Египтянина. И видѣ господарь-тъ му, че Господь бѣ съ него, и Господь [г]направи да успѣва въ рѫцѣ-4 тѣ му всичко що правѣше. И [д]намѣри Іосифъ благодать прѣдъ него, и слугуваше му; и постави го [е]настойникъ надъ домъ-тъ си, и всичко що имаше прѣдаде 5 въ рѫцѣ-тѣ му. И отъ онова врѣме, отъ както го постави настойникъ надъ домъ-тъ си, и надъ всичко що имаше, [ж]благослови Господь домъ-тъ на Египтянина поради Іосифа: и благословеніе-то Господне бѣше на всичко що имаше въ домъ-тъ 6 и по нивы-тѣ. И остави всичко що имаше въ рѫцѣ-тѣ Іосифовы, и не знаяше нищо отъ колкото бѣше при него освѣнъ хлѣбъ-тъ що ядѣше: а Іосифъ бѣше [з]доброличенъ и красенъ на гледъ.

7 И слѣдъ това, жена-та на господаря му хвърли очи на Іосифа, и рече: [и]Лежь съ 8 мене. Но той не щѣше, и рече на женѫ-тѫ господаровѫ си: Ето, господарь-тъ мой не знае нищо отъ онова що е съ мене въ домъ-тъ: и всичко що има прѣдаде въ рѫ-9 цѣ-тѣ ми: Нѣма въ този домъ никой по̀ голѣмъ отъ мене, нито ми е запрѣтилъ друго нѣщо, освѣнъ тебе, защото му си жена: и [і]какъ да сторѭ азъ това голѣмо 10 зло, и [к]да съгрѣшѫ Богу? Но ако и да говорѣше тя Іосифу всякой день, той ѭ не послуша да лежи съ неѭ, за да бѫ-11 де съ неѭ. И единъ день влѣзе *Іосифъ* въ кѫщѫ-тѫ за да върши работѫ-тѫ си, и никой отъ домашны-тѣ человѣцы не бѣ-12 ше тамъ въ домъ-тъ. [л]А тя го хванѫ за дрехѫ-тѫ му, и думаше: Легни съ мене: но той остави дрехѫ-тѫ си въ рѫцѣ-тѣ ѝ 13 и побѣгнѫ та излѣзе вънъ. И като видѣ тя, че остави дрехѫ-тѫ си въ рѫцѣ-тѣ ѝ 14 и побѣгнѫ вънъ, Выкнѫ домашны-тѣ си человѣцы, и говори имъ и думаше: Виждте, доведе ни человѣка Евреина, за да ся поругае намъ: влѣзе при мене за да лежи съ мене, и азъ извыкахъ съ голѣмъ гласъ. 15 И като чу че възвысихъ гласъ-тъ си и извыкахъ, остави дрехѫ-тѫ си при мене, и 16 побѣгнѫ та излѣзе вънъ. И удържа дрехѫ-тѫ му при себе си, додѣ дойде гос-17 подарь-тъ му въ домъ-тъ си. [м]И говорѣше му споредъ тѣзи думы и рече: Рабъ-тъ, Евреинъ-тъ, когото ни доведе ты, влѣзе при мене за да ся поругае съ мене. 18 И като възвысихъ гласъ и извыкахъ, остави дрехѫ-тѫ си при мене и побѣгнѫ вънъ.

19 И като чу господарь-тъ му думы-тѣ на женѫ си, които му каза, и думаше: Така ми стори рабъ-тъ ти, [н]запали ся гнѣ-20 въ-тъ му. И господарь-тъ Іосифовъ зѣ и [о]тури го въ [п]крѣпостнѫ-тѫ тъмницѫ, въ мѣсто-то дѣто цареви-тѣ запрѣни бѣхѫ затворени: и останѫ тамо въ крѣпостнѫ-тѫ 21 тъмницѫ. Но Господь бѣше съ Іосифа, [р]и показваше къмъ него милость, и даде му благодать прѣдъ тъмничный-тъ стражарь. 22 И тъмничный-тъ стражарь [с]прѣдаде въ рѫцѣ-тѣ Іосифовы всичкы-тѣ запрѣны, които бѣхѫ у крѣпостнѫ-тѫ тъмницѫ: и всичко що ся правѣше тамъ, той *го* пра-23 вѣше. Тъмничный-тъ стражарь не гледаше нищо отъ онова *което бѣ* въ рѫцѣ-тѣ му, [т]защото Господь бѣше съ него: и Господь правѣше да успѣва каквото той правѣше.

ГЛАВА 40.

1 И слѣдъ това, [а]виночерпецъ-тъ на Египетскый-тъ царь и хлѣбарь-тъ съгрѣшихѫ на господаря си, Египетскый-тъ царь. 2 И [б]разгнѣва ся Фараонъ на двама-та си дворницы, на началникъ-тъ на виночерпцы-тѣ, и на началникъ-тъ на хлѣбари-тѣ. 3 [в]И тури гы подъ стражѫ, въ домъ-тъ на

в Гл. 37; 33.
ы 1 Цар. 24; 17.
ь Ст. 14.
ѣ Іов. 31; 31, 32.
ю Гл. 46; 12. Числ. 26; 20. 1 Лѣт. 2; 4. Мат. 1; 3.
* *Проломеніе.*

—

а Гл. 37; 36. Псал. 105; 17.
б Гл. 37; 28.
в Ст. 21. Гл. 21; 22. 26; 24, 28. 28; 15. 1 Цар. 16; 18. 18; 14, 28. Дѣян. 7; 9.
г Псал. 1; 3.
д Гл. 18; 3. 19; 19. Ст. 21.
е Гл. 24; 2.
ж Гл. 30; 27.
з 1 Цар. 16; 12.
и 2 Цар. 13; 11.
і Прит. 6; 29, 32.
к Гл. 20; 6. Лев. 6; 2. 2 Цар. 12; 13. Псал. 51; 4.
л Притч. 7; 13.
м Исх. 23; 1. Псал. 120; 3.
н Притч. 6; 34, 35.
о Псал. 105; 18. 1 Пет. 2; 19.
п Гл. 40; 3, 15. 41; 14.
р Исх. 3; 21. 11; 3. 12; 36. Псал. 106; 46. Притч. 16; 7. Дан. 1; 9. Дѣян. 7; 9, 10.
с Гл. 40; 3, 4.
т Ст. 2, 3.

—

а Неем. 1; 11.
б Притч. 16; 14.
в Гл. 39; 20, 23.

началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ, у крѣпостнѫ-тѫ тьмницѫ, въ мѣсто-то дѣто Іосифъ бѣ затворенъ. 4 А началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ прѣдаде гы Іосифу, и той имъ слугуваше: и быдохѫ нѣколко врѣме въ тьмницѫ-тѫ.

5 И виночерпецъ-тъ и хлѣбарь-тъ на Египетскый-тъ царь, които бѣхѫ затворени у крѣпостнѫ-тѫ тьмницѫ, видѣхѫ сънъ двама-та, всякой съновидѣніе-то си въ истѫ-тѫ нощь, всякой споредъ тълкованіе-6 то на съновидѣніе-то си. А Іосифъ влѣзе при тѣхъ на утринь-тѫ, и видѣ гы: и е-7 то бѣхѫ смущени. И попыта Фараоновы-тѣ дворницы, които бѣхѫ заедно съ него въ тьмницѫ-тѫ у домъ-тъ на неговый-тъ господарь, и рече: Защо сѫ лица-та ви 8 скърбны днесь? И тѣ му рекохѫ: [г]Сънувахмы сънъ, и нѣма никой който да го истълкува. И рече имъ Іосифъ: [д]Не сѫ ли отъ Бога тълкованія-та? прикажѣте ми гы, молѭ.

9 И приказа началникъ-тъ на виночерпицы-тѣ съновидѣніе-то си Іосифу, и рече му: *Видѣхъ* въ съновидѣніе-то си, и ето 10 лоза прѣдъ мене: И на лозѫ-тѫ имаше три пърчкы, и виждаше ся като че прозябваше и цвѣтове-тѣ й процьвтѣхѫ, *и* 11 гроздове-тѣ на гроздіе-то узрѣхѫ. А чаша-та Фараонова бѣше въ рѫкѫ-тѫ ми: и зѣхъ гроздіе-то и изтискахъ го въ чашѫ-тѫ Фараоновѫ, и дадохъ чашѫ-тѫ въ 12 рѫкѫ-тѫ на Фараона. И рече му Іосифъ: [е]Това е тълкованіе-то му: Три-тѣ пръчкы 13 сѫ [ж]три дни. Слѣдъ три дни, Фараонъ [з]ще възвыси главѫ-тѫ ти, и ще тя постави пакъ на службѫ-тѫ ти, и ще дадешь Фараоновѫ-тѫ чашѫ въ рѫкѫ-тѫ му споредъ първый-тъ обычай, когато му 14 бѣше ты виночерпецъ. Но [и]помени мя, когато ти стане добро-то: [і]и сторп, молѭ, милость съ мене, и помени за мене Фа-15 раону, и извади мя изъ този домъ. Понеже наистинѫ откраднѫтъ быдохъ отъ Еврейскѫ-тѫ землѭ: [к]и тукъ пакъ, не сьмь сторилъ нищо та да мя турятъ въ тѫзи ямѫ.

16 И като видѣ началникъ-тъ на хлѣбари-тѣ че тълкованіе-то бѣше добро, рече Іосифу: И азъ *видѣхъ* въ съновидѣніе-то си, и ето, три бѣлы кошницы на главѫ-тѫ 17 ми: И въ горнѭ-тѫ кошницѫ имаше отъ всичкы-тѣ Фараоновы ястія, направа хлѣбарска: и птицы-тѣ гы ядѣхѫ отъ кош-18 ницѫ-тѫ, отгорѣ на главѫ-тѫ ми. А Іосифъ отговори, и рече: [л]Това е тълкованіе-то му: три-тѣ кошницы сѫ три дни: 19 [м]Слѣдъ три дни Фараонъ ще отнеме главѫ-тѫ ти отъ тебе, и ще тя обѣси на дърво, и птицы-тѣ ще изѣдѫтъ плъть-тѫ ти отъ горѣ ти.

20 И третій-тъ день, день на [н]Фараоновото рождество, [о]направи пиръ на всичкы-тѣ си рабы, [п]и възвыси главѫ-тѫ на началникъ-тъ на виночерпицы-тѣ и главѫ-тѫ на началникъ-тъ на хлѣбари-тѣ между 21 рабы-тѣ си: И [р]началникъ-тъ на виночерпицы-тѣ постави пакъ въ виночерпаніе-то му, [с]и даде чашѫ-тѫ въ рѫкѫ-тѫ Фараоновѫ. 22 [т]А началникъ-тъ на хлѣбари-тѣ обѣси: както имъ истълкува Іосифъ.

23 А началникъ-тъ на виночерпицы-тѣ не поменѫ Іосифа, но [у]го забрави.

ГЛАВА 41.

1 И слѣдъ прѣминуваніе-то на двѣ лѣта, Фараонъ видѣ сънъ: и ето, стояше при 2 рѣкѫ-тѫ. И ето, седмь кравы хубавы и тлъсты възлѣзвахѫ изъ рѣкѫ-тѫ, та па-3 сѣхѫ по ситникъ-тъ. И ето, другы седмь кравы възлизахѫ слѣдъ онѣзи изъ рѣкѫ-тѫ, грозны и посталы, и стояхѫ при *другы-тѣ* кравы на брѣгъ-тъ на 4 рѣкѫ-тѫ. И грозны-тѣ посталы кравы изѣдохѫ седмь-тѣ хубавы и тълсты кра-5 вы. Тогазь ся събуди Фараонъ. И като заспа сънува вторый пѫть; и ето, седмь класове тълсти и добри излѣзохѫ изъ е-6 динъ стволъ. И ето, *другы* седмь класове тънкы и пригорѣли отъ въсточный-тъ 7 вѣтръ, проникнувахѫ слѣдъ тѣхъ. И тънкы-тѣ класове погълнѫхѫ седмь-тѣ тлъсты и пълны класове. И събуди ся Фа-8 раонъ, и ето, бѣше сънъ. И на утриньтѫ [а]духъ-тъ му бѣше смущенъ: и проводи та повыка всичкы-тѣ [б]влъхвы и всичкы-тѣ [в]мудры Египетскы: и приказа имъ Фараонъ съновидѣнія-та си: но нѣмаше никой, който да гы истълкува Фараону.

9 Тогазь началникъ-тъ на виночерпицы-тѣ говори Фараону, и рече: Грѣхъ-тъ си 10 въспоменувамъ днесь. Фараонъ [г]бѣше ся разгнѣвалъ на рабы-тѣ си, [д]и тури мя въ тьмницѫ въ домъ-тъ на началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ, мене и началникъ-тъ 11 на хлѣбари-тѣ. [е]И видѣхмы сънъ въ истѫ-тѫ нощь, азъ и той: сънувахмы всякой споредъ тълкованіе-то на сънъ-тъ си. 12 А бѣше тамъ заедно съ насъ единъ младъ Евреинъ, [ж]рабъ на началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ: и приказахмы му, [з]и истъл-

г Гл. 41; 15.
д Гл. 41; 16. Дан. 2; 11, 28, 47.
е Ст. 18. Гл. 41; 12, 25. Сѫд. 7; 14. Дан. 2; 36. 4; 19.
ж Гл. 41; 26.
з 4 Цар. 25; 27. Псал. 3; 3. Іер. 52; 31.
и Лук. 23; 42.
і Іис. Нав. 2; 12. 1 Цар. 20; 14, 15. 1 Цар. 9; 1. 3 Цар. 2; 7.
к Гл. 39; 20.
л Ст. 12.
м Ст. 13.
н Мат. 14; 6.
о Марк. 6; 21.
п Ст. 13, 19. Мат. 25; 19.
р Ст. 13.
с Неем. 2; 1.
т Ст. 19.
у Іов. 19; 14. Псал. 31; 12. Еккл. 9; 15, 16. Амос. 6; 6.

—

а Дан. 2; 1. 4; 5, 19.
б Исх. 7; 11, 22. Иса. 29; 14. Дан. 1; 20. 2; 2. 4; 7.
в Мат. 2; 1.
г Гл. 40; 2, 3.
д Гл. 39; 20.
е Гл. 40; 5.
ж Гл. 37; 36.
з Гл. 40; 12.

кува ни съница-та ни: на всякого споредъ сънъ-тъ му направи тълкованіе-то: 13 [и]И както ни истълкува, така и станѫ: мене мя постави пакъ на службѫ-тѫ ми, а него обѣси.

14 [і]Тогазь проводи Фараонъ та повыка Іосифа, [к]и изведохѫ го бърже [л]изъ тъмницѫ-тѫ: и обръснѫ ся, и промѣни дрехы-тѣ си, и дойде при Фараона. 15 И рече Фараонъ Іосифу: Видѣхъ сънъ, и нѣма кой да го истълкува: [м]и азъ чухъ за тебе да казуватъ, че разумѣвашь съница-та да гы тълкувашь. 16 И отвѣща Іосифъ Фараону, и рече: [н]Не азъ: [о]Богъ ще даде Фараону благополученъ отвѣтъ.

17 И рече Фараонъ Іосифу: [п]Въ сънъ-тъ си, ето, стояхъ при устіе-то на рѣкѫ-тѫ: 18 И ето, седмь кравы тълсты и хубавы излазѣхѫ изъ рѣкѫ-тѫ, та пасяхѫ по сытникъ-тъ. 19 И ето, другы седмь кравы излазѣхѫ слѣдъ тѣхъ слабы, и много грозны, и посталы, каквито не сьмъ видѣлъ никога толко грозны въ всичкѫ-тѫ Египетскѫ земіѫ. 20 И посталы-тѣ грозны кравы изѣдохѫ първы-тѣ седмь тлъсты кравы. 21 И като влѣзохѫ въ утробы-тѣ имъ, не ся познаваше че сѫ влѣзлы въ утробы-тѣ имъ, но видъ-тъ имъ бѣше грозенъ, както и пó напрѣдъ: тогава ся събудихъ. 22 Послѣ видѣхъ въ сънъ-тъ си, и ето, седмь класове въсхождахѫ изъ единъ стволъ пълни и добри: 23 И ето, *другы* седмь класове сухы, тънкы, пригорѣли отъ въсточный-тъ вѣтръ, проникнувахѫ слѣдъ тѣхъ: 24 И тънкы-тѣ класове поглъщѫхѫ седмь-тѣ добры класове: [р]и казахъ *това* на магесницы-тѣ, но нѣма никой, който да ми *го* истълкува.

25 И рече Іосифъ Фараону: Сънъ-тъ Фараоновъ е единъ: [с]Богъ яви Фараону какво ще направи. 26 Седмь-тѣ добры кравы сѫ седмь лѣта: и седмь-тѣ добри класове сѫ седмь лѣта: сънъ-тъ е единъ. 27 И седмь-тѣ посталы и грозны кравы, които въсхождахѫ слѣдъ тѣхъ, седмь лѣта сѫ: и седмь-тѣ праздни класове, пригорѣли отъ въсточный-тъ вѣтръ, ще бѫдѫтъ [т]седмь лѣта на гладъ. 28 [у]Това е, което казахъ Фараону: Богъ яви Фараону що ще да направи. 29 Ето, идѫтъ [ф]седмь лѣта на голѣмо изобиліе по всичкѫ-тѫ Египетскѫ земіѫ. 30 И [х]слѣдъ тѣхъ ще дойдѫтъ седмь лѣта на гладъ: и всичко-то изобиліе ще ся забрави въ Египетскѫ-тѫ земіѫ, и 31 гладъ-тъ [ц]ще опустоши земіѫ-тѫ. И нѣма да ся познае изобиліе-то по земіѫ-тѫ, поради онзи гладъ, който ще послѣдува: 32 защото ще бѫде твърдѣ тежъкъ. А това че ся повтори сновидѣніе-то Фараону два пѫти, *обявява* че [ч]това нѣщо е опрѣдѣлено отъ Бога, и *че* Богъ ще ускори 33 да извърши това. А сега нека промысли Фараонъ человѣка смысленъ и мудръ и нека го постави надъ Египетскѫ-тѫ земіѫ. 34 Нека направи Фараонъ *това*, и нека опрѣдѣли настойницы по земіѫ-тѫ: и [ш]нека земе петѫ-тѫ часть отъ Египетскѫ-тѫ земіѫ въ седмь-тѣ изобилны лѣта. 35 И [щ]нека съберѫтъ всичкѫ-тѫ хранѫ на тѣзи добры лѣта които идѫтъ: и жито-то което ще съберѫтъ нека е подъ Фараоновѫ рѫкѫ, за хранѫ въ градове-тѣ, и нека *го* пазятъ. 36 И храна-та ще ся упази за земіѫ-тѫ въ седмь-тѣ лѣта на гладъ-тъ, които ще бѫдѫтъ въ Египетскѫ-тѫ земіѫ; [ъ]за да ся не опустоши мѣсто-то отъ гладъ-тъ.

37 И [ы]това нѣщо быде угодно на Фараона 38 и на всичкы-тѣ му рабы. И рече Фараонъ на рабы-тѣ си: Можемъ ли намѣри както тогова человѣка, [ь]въ когото има 39 духъ Божій? И рече Фараонъ Іосифу: Понеже ти показа Богъ всичко това, не е никой толко смысленъ и мудръ колко-40 то си ты. [ѣ]Ты ще бѫдешь надъ домъ-тъ ми, и слово-то на уста-та ти ще слушатъ всичкы-тѣ ми людіе: само споредъ прѣстолъ-тъ ще бѫдѫ пó горенъ отъ тебе. 41 И рече Фараонъ Іосифу: Ето [ю]поставихъ 42 тя надъ всичкѫ-тѫ Египетскѫ земіѫ. И [я]извади Фараонъ пьрстень-тъ си отъ рѫкѫ-тѫ си, и тури го на Іосифовѫ-тѫ рѫкѫ, [ж]и облѣче го съ дрехы отъ виссонъ, [іж]и прѣвърза златенъ ошийникъ около вра-43 тъ-тъ му. И въскачи го на вторѫ-тѫ си колесницѫ: [а]и проповѣдувахѫ прѣдъ него: Колѣничѣте: и постави го [б]надъ всич-44 кѫ-тѫ Египетскѫ земіѫ. И рече Фараонъ Іосифу: Азъ сьмъ Фараонъ, и безъ тебе никой нѣма да дигне рѫкѫ или ногѫ 45 по всичкѫ-тѫ Египетскѫ земіѫ. И наименова Фараонъ Іосифа *Цафнаѳъ Панеахъ: и даде му за женѫ, Асенеѳѫ, дъщеріѫ-тѫ на Потифера Иліополскый-тъ жрецъ. И излѣзе Іосифъ по Египетскѫ-тѫ земіѫ.

46 А Іосифъ бѣ на тридесеть годины, когато [в]ся прѣдстави прѣдъ Фараона Египетскый царь: и излѣзе Іосифъ отъ присѫтствіе-то Фараоново, и пройде всичкѫ-47 тѫ Египетскѫ земіѫ. И сгори земя-та плодъ богатодавно въ седмь-тѣ лѣта на

и Гл. 40; 22.
і Псал. 105; 20.
к Дан. 2; 25.
л 1 Цар. 2; 8. Псал. 113; 7, 8.
м Ст. 12. Псал. 25; 14. Дан. 5; 16.
н Дан. 2; 30. Дѣян. 3; 12. 2 Кор. 3; 5.
о Гл. 40; 8. Дан. 2; 22, 28, 47. 4; 2.
п Ст. 1.
р Ст. 8. Дан. 4; 7.
с Дан. 2; 28, 29, 45. Откр. 4; 1.
т 4 Цар. 8; 1.
у Ст. 25.
ф Ст. 47.
х Ст. 54.
ц Гл. 47; 13.
ч Числ. 23; 19. Иса. 46; 10, 11.
ш Прит. 6; 6, 7, 8.
щ Ст. 48.
ъ Гл. 47; 15, 19.
ы Псал. 105; 19. Дѣян. 7; 10.
ь Числ. 27; 18. Іов. 32; 8. Прит. 2; 6. Дан. 4; 8, 18. 5; 11, 14. 6; 3.
ѣ Псал. 105; 21, 22. Дѣян. 7; 10.
ю Дан. 6; 3.
я Есѳ. 3; 10. 8; 2, 8.
ж Есѳ. 8; 15.
іж Дан. 5; 7 29.
а Есѳ. 6; 9.
б Гл. 42; 6. 45; 8, 26. Дѣян. 7; 10.
* *Спасеніе на вѣкъ-тъ.*
в 1 Цар. 16; 21. 3 Цар. 12; 6, 8. Дан. 1; 19.

48 изобиліе-то. И събра всичкж-тж хранж на седмь-тѣ лѣта, които быдохж въ Египетскж-тж земіж: и тури хранж-тж въ градове-тѣ: храна-та на нивы-тѣ които бѣхж около всякой градъ, тури въ него.
49 И събра Іосифъ жито, [г]както морскый-тъ пѣсъкъ твърдѣ много, щото прѣстанж да го смѣта: защото бѣше безсмѣтно.
50 [д]И родихж ся два сына Іосифу, прѣди да дойджтъ лѣта-та на гладъ-тъ: които му роди Асенеѳа, дъщеря-та на Потифера
51 Иліополскый-тъ жрецъ. И нарече Іосифъ име-то на първородный-тъ *Манассія: защото *(рече)* Богъ мя направи да заборавіж всичкы-тѣ си трудове, и всичкый-тъ
52 домъ на отца си. И име-то на вторый-тъ нарече †Ефремъ: защото *(рече)* Богъ [е]мя направи плодоносенъ въ земіж-тж на скърбь-тж ми.
53 И прѣминжхж седмь-тѣ лѣта на изобиліе-то, което быде въ Египетскж-тж
54 земіж. И [ж]начнахж да иджтъ седмь-тѣ лѣта на гладъ-тъ, [з]както рече Іосифъ: и станж гладъ по всичкы-тѣ мѣста: а по всичкж-тж Египетскж земіж имаше хлѣбъ.
55 И когато огладнѣ всичка-та Египетска земя, извыкахж людіе-тѣ къмъ Фараона за хлѣбъ. И рече Фараонъ на всичкы-тѣ Египтяны: Идѣте при Іосифа: и каквото
56 ви рече, направѣте. И гладъ-тъ бѣше по всичко-то лице на земіж-тж. А Іосифъ отвори всичкы-тѣ житницы, [и]и продаваше *жито* на Египтяны-тѣ: и гладъ-тъ нате-
57 гнуваше по Египетскж-тж земіж. [і]И отъ всичкы-тѣ мѣста дохождахж въ Египетъ при Іосифа за да купуватъ жито: защото гладъ-тъ натегнуваше по всичкж-тж земіж.

ГЛАВА 42.

1 [а]И видѣ Іаковъ че ся намира жито въ Египетъ, и рече Іаковъ на синове-тѣ си:
2 Защо ся гледате единъ другъ? И рече: Ето, чухъ че ся намира жито въ Египетъ: слѣзте тамъ, та купѣте за насъ отъ тамъ,
3 [б]за да живѣемъ, и да не умремъ. И слѣзохж десеть-тѣ Іосифовы братія, за да ку-
4 пятъ жито отъ Египетъ. А Веніамина Іосифовый-тъ братъ не проводи Іаковъ заедно съ братія-та му: защото думаше: [в]Да не бы му ся случило злощастіе.
5 И дойдохж синове-тѣ Израилеви, за да купятъ *жито* между онѣзи, които идѣхж *тамо:* защото гладъ-тъ бѣше [г]въ Хана-
6 анскж-тж земіж. А Іосифъ бѣше [д]управитель-тъ на мѣсто-то: той продаваше на всичкы-тѣ людіе на онжзь земіж: и дойдохж Іосифови-тѣ братія [е]и поклони-
7 хж му ся съ лице до земіж-тж. А Іосифъ, като видѣ братія-та си, позна гы: но показа ся чужденецъ на тѣхъ, и говорѣше имъ жестоко, и рече имъ: Отъ дѣ идете? А тѣ рекохж: Отъ Ханаанскж-тж
8 земіж, за да купимъ хранж. И позна Іосифъ братія-та си: но тѣ него не позна-
9 хж. [ж]И науми си Іосифъ сънища-та, които бѣше сънувалъ за тѣхъ, и рече имъ: Съгледатели сте вы: дойдохте да прѣгле-
10 дате голотж-тж на тжзи земіж. А тѣ му рекохж: Не, господине мой: но дойдохж
11 раби-тѣ ти да купятъ хранж. Ный всички смы синове на едного человѣка: прави *человѣци* смы: раби-тѣ твои не сж
12 съгледатели. И рече имъ: Не, но голотж-тж на мѣсто-то дойдохте да прѣгле-
13 дате. А тѣ рекохж: Ный твои-тѣ раби смы дванадесеть братія, синове на едного человѣка въ Ханаанскж-тж земіж, и ето, най младый-тъ ся намира съ отца ни, и другый
14 [з]не сжществува. И рече имъ Іосифъ: Това е което вы казахъ и рекохъ: Съгледа-
15 тели сте. Съ това ще ся опытате: [и]тако ми Фараоновый-тъ животъ, нѣма да излѣзете отъ тукъ, ако не дойде по младый-
16 тъ вашъ братъ тука. Пратѣте едного отъ васъ, та нека доведе брата ви: а вы ще останете запрѣни додѣ ся покажжтъ думы-тѣ ви, да ли говорите истинж: ако ли не, тако ми Фараоновый-тъ животъ,
17 наистинж сте согледатели. И тури гы наедно подъ стражж три дни.
18 И третій-тъ день имъ рече Іосифъ: Това сторѣте, и ще живѣете: *защото* [і]азъ
19 ся боіж отъ Бога. Ако сте прави, единъ отъ братія-та ви нека остане запрѣнъ въ затворъ-тъ, дѣто сте: а вы идѣте, земѣте
20 жито за гладъ-тъ на домове-тѣ си: [к]Но доведѣте ми най младый-тъ си братъ: така ще ся докажжтъ думы-тѣ ви истинны, и нѣ-
21 ма да умрете. И сторихж така. И рекохж си единъ на другъ: [л]Наистинж повинни смы заради нашій-тъ братъ, защото видѣхмы оскърбѣніе-то на душж-тж му, когато ни ся моляше, и *го* не послушахмы: [м]за това ны постигнж това оскър-
22 бѣніе. А Рувимъ отговори имъ и рече: [н]Не казахъ ли ви, и рекохъ: Да не съгрѣшите противъ дѣте-то? и не послушахте: за това, ето, [о]кръвь-та му ся из-
23 ыскува. И тѣ не знаяхж че разбираше Іосифъ: защото говореніе-то имъ съ него

г Гл. 22; 17. Сжд. 7: 12. 1 Цар. 13: 5. Псал. 78; 27.
д Гл. 46: 20. 48; 5.
* *Забравяніе.*
† *Плодоносенъ.*
е Гл. 49: 22.
ж Псал. 105; 16. Дѣян. 7; 11.
з Ст. 30
и Гл. 42; 6. 47; 14, 24.
і Втор. 9; 28.

—

а Дѣян. 7; 12.
б Гл. 43; 8. Псал. 118; 17. Иса. 38; 1.
в Ст. 38.
г Дѣян. 7; 11.
д Гл. 41; 41.
е Гл. 37; 7.
ж Гл. 37; 5, 9.
з Гл. 37; 30. Плач. 5; 7. Виж. Гл. 44; 20.
и 1 Цар. 1; 26. 17; 55.
і Лев. 25; 43. Неем. 5; 15.
к Ст. 34. Гл. 43; 5. 44; 23.
л Іов. 36; 8, 9. Осія. 5; 15.
м Прит. 21; 13. Мат. 7; 2.
н Гл. 37; 21
о Гл. 9; 5. 3 Цар. 2; 32. 2 Лѣт. 24; 22. Псал. 9; 12. Лук. 11; 50, 51.

24 бѣше чрѣзъ тълковникъ. И оттегли ся отъ тѣхъ и плака: и *пакъ* ся върнѫ при тѣхъ, и говоряше имъ: и зѣ отъ тѣхъ Симеона, и върза го прѣдъ тѣхъ.

25 Тогазь заповѣда Іосифъ да напълнятъ сѫдове-тѣ имъ съсъ жито, и да върнѫтъ сребро-то имъ всякому въ врѣтище-то му, и да имъ дадѫтъ хранѫ за пѫть-тъ: [п]и 26 станѫ имъ така. И натоварихѫ жито-то си на ослы-тѣ си, и тръгнѫхѫ отъ тамъ. 27 [р]И когато единъ отъ тѣхъ развърза врѣтище-то си за да даде на оселъ-тъ си хранѫ въ гостинницѫ-тѫ, видѣ сребро-то си, и ето, бѣше въ устіе-то на врѣтище-28 то му. И рече на братія-та си: Сребро-то ми ся даде назадъ, и наистинѫ ето го въ врѣтище-то ми: и ужасе ся сърдце-то имъ, и смутихѫ ся, и говоряхѫ помежду си: Що е това което ни стори Богъ?

29 И дойдохѫ при Іакова отца си въ Ханаанскѫ-тѫ земіѫ и приказахѫ му всич-30 ко що имъ ся бѣ случило, и рекохѫ: Человѣкъ-тъ, който е господарь на онѫзь земіѫ, [с]говори ни жестоко, и прія ны 31 като съгледатели на мѣсто-то. И рекохмы му: Прави *человѣци* смы, не смы согледа-32 тели. Дванадесеть братія смы, сынове на отца си: единъ-тъ не сѫществува: и най младый-тъ е днесь съ отца ни въ Хана-33 анскѫ-тѫ земіѫ. И рече ни человѣкъ-тъ, господарь-тъ на онѫзь земіѫ: [т]Съ това ще познаіѫ че сте прави *человѣци:* Едного отъ братія-та си оставѣте съ мене, и земѣте *жито* за гладъ-тъ на домове-34 тѣ си, та си идѣте. И доведѣте при мене най младый-тъ си братъ: тогазь ще познаіѫ че не сте согледатели, но сте прави: и ще ви отдамъ брата ви, и [у]ще 35 търгувате въ тѫзь земіѫ. И когато испразднувахѫ врѣтища-та си, ето [ф]всякому вѫзелъ-тъ на сребро-то бѣше въ врѣтище-то му: и като видѣхѫ тѣ и отецъ имъ вѫзлы-тѣ на сребро-то си, уплаши-36 хѫ ся. И рече имъ Іаковъ отецъ имъ: [х]Вы мя обезчадихте: Іосифа нѣма, и Симеона нѣма, и Веніамина искате да зе-37 мете: върхъ мене паднѫ всичко това! А Рувимъ отговори на отца си и рече: Двама-та ми сына убій, ако го не доведѫ при тебе: прѣдай го на рѫкѫ-тѫ ми, и азъ 38 ще го доведѫ пакъ при тебе. А той рече: Нѣма да слѣзе сынъ ми съ васъ: защото [ц]братъ му умрѣ, и той самъ останѫ: и [ч]ако му ся случи нѣкое нещастіе по пѫть-тъ дѣто отхождате, [ш]тогава ще сведете сѣдинѫ-тѫ ми съсъ скърбь въ гробъ-тъ.

ГЛАВА 43.

1 А [а]гладъ-тъ натегнѫ на земіѫ-тѫ. (2) И като свършихѫ да ядѫтъ жито-то което донесохѫ изъ Египетъ, рече имъ отецъ имъ: Идѣте пакъ, та купѣте намъ малко 3 хранѫ. А Іуда му отговори и рече: Строго ни засвидѣтелствува человѣкъ-тъ и рече: Нѣма да видите лице-то ми, [б]ако не 4 е съ васъ братъ ви. Ако испроводишь брата ни съ насъ, ще слѣземъ и ще ти 5 купимъ хранѫ: Но ако *го* не проводишь, нѣма да слѣземъ: защото человѣкъ-тъ ни рече: Нѣма да видите лице-то ми, ако 6 братъ ви не е съ васъ. А Израиль рече: Защо ми сторихте *това* зло, и казахте на человѣкъ-тъ че имате другъ братъ? 7 А тѣ рекохѫ: Человѣкъ-тъ испыта подробно за насъ и за родъ-тъ ни и рече: Отецъ ви живъ ли е още? имате ли *другъ* братъ? И отговорихмы му споредъ тѣзи думы. Отъ дѣ да знаемъ ный, че щѣ-8 ше да рече: Доведѣте брата си? И рече Іуда на Израиля отца си: Проводи дѣте-то съ мене, и да станемъ, да отидемъ, за да бѫдемъ живи, и да не умремъ, и ный 9 и ты, и челяди-тѣ ни. Азъ ся порѫчавамъ за него: отъ рѫкѫ-тѫ ми го искай: [в]ако го не доведѫ при тебе, и го поставіѫ прѣдъ тебе, тогазь нека съмь вынѫгы 10 виноватъ тебѣ. Понеже ако не бѣхмы ся бавили, извѣстно до сега вторый пѫть 11 щѣхмы да ся върнемъ. И рече имъ Израиль отецъ имъ: Ако е тъй, сторѣте това: земѣте въ сѫдове-тѣ си отъ пò добры-тѣ плодове на *нашѫ*-тѫ земіѫ, [г]и отнесѣте даръ на человѣкъ-тъ, малко [д]балсамѫ и малко медъ, ароматы и смирнѫ, 12 фъстѫцы и мыгдалы: И земѣте двойно сребро въ рѫцѣ-тѣ си: и сребро-то [е]върнѫто-то въ устіе-то на врѣтища-та ви, носѣте пакъ въ рѫцѣ-тѣ си: може да е ста-13 нѫло съ погрѣшкѫ. И брата си земѣте, 14 и станѣте та идѣте при человѣкъ-тъ. И Богъ Всемогущій да ви даде благодать прѣдъ человѣкъ-тъ, за да проводи съ васъ другый-тъ ви братъ и Веніамина: а азъ, [ж]ако е да ся обезчадіѫ, нека ся обезчадіѫ.

15 А человѣци-тѣ като зѣхѫ този даръ, зѣхѫ и двойно сребро въ рѫцѣ-тѣ си, и Веніамина: и станѫхѫ та слѣзохѫ въ Египетъ, и прѣдставихѫ ся прѣдъ Іосифа. 16 И когато видѣ Іосифъ Веніамина съ тѣхъ, рече [з]на домашній-тъ си настойникъ: Заведи тѣзь человѣци у домà и заколи какво-то е за кланіе и приготви, защото съ мене ще ядѫтъ тѣзи человѣци на пладне.

п Мат. 5; 44. Рим. 12; 17, 20, 21.
р Гл. 43; 21.
с Ст. 7.
т Ст. 15, 19, 20.
у Гл. 31; 10.
ф Гл. 43; 21.
х Гл. 43; 14
ц Ст. 13. Гл. 37; 33. 44; 28.
ч Ст. 4. Гл. 44; 29.
ш Гл. 37; 35. 44; 31.

а Гл. 41; 54, 57.
б Гл. 42; 20. 44; 23.
в Гл. 44; 32. Филим. 18, 19.
г Гл. 32; 20. Приг. 18; 16.
д Гл. 37; 25. Іер. 8; 22.
е Гл. 42; 25, 35.
ж Есө. 4; 16.
з Гл. 24; 2. 39; 4. 44; 1. 1 Цар. 25; 11.

17 И стори человѣкъ-тъ както рече Іосифъ: и человѣкъ-тъ въведе человѣцы-тѣ у домъ-тъ на Іосифа. 18 И уплашихж ся человѣци-тѣ, защото ся въведохж въ домъ-тъ на Іосифа, и рекохж: Заради сребро-то, върнжто-то въ врѣтища-та ни, първый-тъ пжть, ный ся водимъ, за да намѣри причинж противъ насъ, и да нападне на насъ, 19 и да ны земе рабы, и ослы-тѣ ни. И пристжпихж при человѣкъ-тъ настойникъ-тъ на Іосифовъ-тъ домъ, и говорихж му при 20 врата-та на домъ-тъ, И рекохж: Молимъ ти ся, Господине: [з]слѣзохмы първый-тъ 21 пжть за да купимъ хранж: И [і]когато доидохмы въ гостинницж-тж, отворихмы врѣтища-та си, и ето всякому сребро-то бѣ въ устіе-то на врѣтище-то му, сребро-то ни напълно: за това го донесохмы назадъ въ ржцѣ-тѣ си. 22 Донесохмы и друго сребро въ ржцѣ-тѣ си, за да купимъ хранж: не знаемъ кой тури сребро-то ни въ 23 врѣтища-та ни. А той рече: Миръ на васъ: не бойте ся: Богъ вашъ, и Богъ на отца ви, даде ви сокровище въ врѣтища-та ви: сребро-то ви дойде у мене. И извади имъ Симеона.

24 И человѣкъ-тъ въведе человѣцы-тѣ въ Іосифовъ-тъ домъ [к]и даде водж, та омыхж нозѣ-тѣ си: и даде хранж на ослы-тѣ 25 тѣ имъ. А тѣ приготвихж даръ-тъ, додѣ дойде Іосифъ на пладне: защото чухж че 26 тамъ ще яджтъ хлѣбъ. И когато дойде Іосифъ въ домъ-тъ, принесохж му въ домъ-тъ даръ-тъ, който бѣше въ ржцѣ-тѣ имъ; 27 [л]и поклонихж му ся до земіж-тж. И попыта гы заради здравіе-то *имъ*, и рече: Здравъ ли е отецъ ви, старый, [м]за кого-28 то *ми* рекохте? живъ ли е още? А тѣ рекохж: Здравъ е рабъ-тъ ти, нашій-тъ отецъ, живъ е още. [н]И наведохж ся та 29 ся поклонихж. И подигнж очи и видѣ Веніамина брата си [о]единоматерній-тъ, и рече: Той ли е братъ ви най младый-тъ, [п]за когото ми рекохте? И рече: Богъ да 30 тя помилува, чадо мое. И побърза *да ся оттегли* Іосифъ; защото [р]ся смущаваше утроба-та му, заради брата му: и търсяше *мѣсто* да плаче: а като влѣзе въ стаіж-31 тж *си*, [с]плака тамъ. Послѣ омы лице-то си, и излѣзе, и като удържаваше себе си, 32 рече: [т]Сложете хлѣбъ. И сложихж особно за него, и особно за тѣхъ, и за Египтяны-тѣ които ядяхж съ него, особно: защото Египтяни-тѣ не можахж да яджтъ хлѣбъ съ Евреи-тѣ, понеже това е [у]гнусота на Египтяны-тѣ. 33 И сѣднжхж прѣдъ него, първородный-тъ споредъ първородство-то си, и най младый-тъ споредъ младость-тж си: и чудя-34 хж ся человѣци-тѣ по между си. И зѣ отъ прѣдѣ си дѣлове *и проводи* имъ: а дѣлъ-тъ Веніаминовъ бѣше [ф]петь пжти по голѣмъ отъ дѣлъ-тъ на всякого отъ тѣхъ. И пихж и развеселихж ся съ него.

ГЛАВА 44.

1 И заповѣда на домашній-тъ си настойникъ, и рече: Напълни врѣтища-та на человѣцы-тѣ съ хранж, колкото могжтъ да понесжтъ, и тури сребро-то всякому въ устіе-то на 2 врѣтище-то му. И турй чашж-тж ми, сребърнж-тж ми чашж въ устіе-то на врѣтище-то на най младый-тъ, и сребро-то на жито-то му. И стори споредъ слово-то което рече Іосифъ.

3 На утринь-тж като съвнж, испратихж 4 ся человѣци-тѣ и осли-тѣ имъ. А когато излѣзохж изъ градъ-тъ, прѣди да ся отдалечатъ много, рече Іосифъ на домашній-тъ си настойникъ: Стани та тичай слѣдъ человѣцы-тѣ: и като гы стигнешь, речи имъ: Защо въздадохте зло вмѣсто 5 добро? Не е ли тая *чаша-та*, изъ коіжто піе господарь-тъ мой, и съ коіжто още и гадае? злѣ сторихте което сторих-6 те. И като гы стигнж, рече имъ тѣзи ду-7 мы. А тѣ му рекохж: Защо господарь-тъ нашъ говори таквызъ думы? Да не бжде, 8 раби-тѣ ти да сторятъ такова нѣщо. Ето [а]сребро-то което намѣрихмы въ устіе-то на врѣтища-та си, върнжхмы ти го отъ Ханаанскж-тж земіж, и какъ щѣхмы откраднж изъ домъ-тъ на господаря ти сре-9 бро или злато? У когото отъ рабы-тѣ ти ся намѣри, [б]да умре той, и ный още да 10 бждемъ раби на господаря си. А той рече: Сега нека бжде споредъ думы-тѣ ви: у когото ся намѣри, той ще ми бж-11 де рабъ, а вый ще бждете неповинни. И побързахж, та снѣхж всякой врѣтище-то на земіж-тж, и отвори всякой врѣтище-то 12 си. И тръси, като начнж отъ най старый-тъ додѣ свърши до най младый-тъ, и намѣри ся чаша-та въ врѣтище-то Веніаминово.

13 Тогава [в]раздрахж дрехы-тѣ си, и натоварихж всякой оселъ-тъ си, и върнжхж 14 ся въ градъ-тъ. И влѣзе Іуда и братія-та му въ Іосифовъ-тъ домъ, като бѣше той още тамъ: [г]и паднжхж прѣдъ него на зе-15 між-тж. И рече имъ Іосифъ: Що е това нѣщо, което сторихте? не знаете ли че человѣкъ какъвто сьмь азъ, непрѣмѣнно 16 гадае? И рече Іуда: Що да речемъ господарю нашему? що да говоримъ? или какъ да ся оправдаемъ? Богъ намѣри

з Гл. 42; 3, 10.
і Гл. 42; 27, 35.
к Гл. 18; 4. 24; 32.
л Гл. 37; 7, 10.
м Гл. 42; 11, 13.
н Гл. 37; 7, 10.
о Гл. 35; 17, 18.
п Гл. 42; 13.
р 3 Цар. 3; 26.
с Гл. 42; 24.
т Ст. 25.
у Гл. 46; 34. Исх. 8; 26.
ф Гл. 45; 22.
а Гл. 43; 21.
б Гл. 31; 32.
в Гл. 37; 29, 34. Числ. 14; 6. 2 Цар. 1; 11.
г Гл. 37; 7.

неправдж-тж на рабы-тѣ ти: ето, [д]раби
смы господарю нашему, и ный и онзи у
17 когото ся намѣри чаша-та. А той рече:
[е]Да ми не бжде да сторіж това: онзи че-
ловѣкъ, у когото ся намѣри чаша-та, той
ще ми бжде рабъ: а вый идѣте съ миромъ
при отца си.

18 Тогава приближи при него Іуда, и ре-
че: Моліж ти ся, господарю мой: нека го-
вори рабъ-тъ ти слово въ уши-тѣ на гос-
подаря си, и [ж]да ся не распали гнѣвъ-тъ
ти противъ рабъ-тъ ти: защото ты си ка-
19 то Фараонъ. Господарь мой попыта рабы-
тѣ си и рече: Имате ли бащж, или бра-
20 та? И рекохмы [з]господарю моему: Има-
мы бащж старъ, и дѣте на старость-тж
му, малко, а братъ му умрѣ: и то само
останж отъ майкж си, и баща му го о-
21 быча. И ты рече на рабы-тѣ си: [и]Дове-
дѣте ми го, за да го видіж съ очи-тѣ си.
22 И рекохмы господарю моему: Дѣте-то не
може да остави отца си: защото ако о-
23 стави отца си, той ще умре. А ты рече
на рабы-тѣ си: [і]Ако не слѣзе братъ ви
най младый-тъ съ васъ, нѣма да видите
24 вече лице-то ми. И когато отидохмы при
рабъ-тъ ти отца ми, приказахмы му ду-
25 мы-тѣ на мой-тъ господарь. [к]А отецъ нашъ
рече: Идѣте пакъ, та купѣте за насъ мал-
26 ко хранж. И рекохмы: Не можемъ да слѣ-
земъ: ако най младый-тъ ни братъ е съ
насъ, тогазь ще слѣземъ; защото не мо-
жемъ да видимъ лице-то на человѣкъ-тъ,
ако не е съ насъ най младый-тъ ни братъ.
27 И рабъ-тъ ти отецъ ми рече ни: Вы знае-
28 те че [л]два *сына* ми роди жена ми: И е-
диный-тъ излѣзе отъ мене, и рѣкохъ: [м]Из-
вѣстно раскжса ся отъ звѣрь: и не видѣхъ
29 го до нынѣ. [н]И ако земете и тогози отъ
лице-то ми и му ся случи злощастіе, ще
сведете сѣдинж-тж ми съсъ скърбь въ
30 гробъ-тъ. А сега когато отидж при рабъ-
тъ ти отца ми, и дѣте-то не е съ насъ, (по-
неже [о]душа-та му е свързана съ неговж-
31 тж душж), Като види че дѣте-то нѣма, ще
умре; и раби-тѣ ти ще сведжтъ сѣдинж-
тж на рабъ-тъ ти отца ни съсъ скърбь
32 въ гробъ-тъ. Защото рабъ-тъ ти станжхъ
поржчникъ на отца си за дѣте-то, и рѣ-
кохъ: [п]Ако ти го не доведж, тогазь ще
33 бждж виноватъ на отца си завсегда. А
сега моліж ти ся, да [р]остане рабъ-тъ ти
вмѣсто дѣте-то рабъ господарю моему, а
34 дѣте-то да възлѣзе съ братія-та си. За-
щото какъ да възлѣзж при отца си, ако
дѣте-то не е съ мене? да не видіж зло-
то, което ще намѣри отца ми.

ГЛАВА 45.

1 Тогазь Іосифъ не можѐ да ся стърпи прѣдъ
всичкы-тѣ които прѣдстояваха прѣдъ не-
го: и выкнж: Махнѣте всичкы-тѣ отъ ли-
це-то ми: и не остана никой съ него, ко-
гато Іосифъ ся опозна на братія-та си.
2 И испуснж гласъ съ плачь: и чухж Е-
гыптяни-тѣ: чу още и Фараоновый-тъ
3 домъ. И рече Іосифъ на братія-та си: [а]Азъ
сьмь Іосифъ: отецъ ми живѣе ли още? И
не могохж братія-та му да му отговорятъ,
защото ся смутихж отъ присжтствіе-то му.
4 И рече Іосифъ на братія-та си: Прибли-
жѣте до мене. И тѣ приближихж. И ре-
че: Азъ сьмь Іосифъ братъ ви, [б]когото
5 продадохте въ Египетъ. И сега [в]не скър-
бѣте, нито да ви ся види жестоко, че мя
продадохте тукъ: понеже за съхраненіе
на животъ [г]проводи мя Богъ прѣдъ васъ.
6 Защото тая е втора година на гладъ-тъ
по земіж-тж: и *оставатъ* още петь годи-
ны въ които не ще да бжде ни ораніе ни
7 жьтва. И Богъ мя проводи прѣдъ васъ
за да съхраніж у васъ остатъкъ на зе-
між-тж, и да упазіж животъ-тъ ви съ го-
8 лѣмо избавленіе. Сега не мя проводихте
тукъ вы, но Богъ: и направи мя [д]отецъ
на Фараона, и господарь на всичкый-тъ
му домъ, и началникъ на всичкж-тж Е-
9 гыпетскж земіж. Побързайте, та възлѣзте
при бащж ми, и речѣте му: Така дума
сынъ ти Іосифъ: Богъ мя направи да сьмь
господарь надъ всичкый-тъ Египетъ: слѣзь
10 при мене, не стой. [е]И ще ся населишь въ
земіж-тж Гесенъ, и ще бждешь близу при
мене, ты и синове-тѣ ти, и синове-тѣ на
синове-тѣ ти, стада-та ти и чрѣды-тѣ ти,
11 и всичко що имашь: И ще тя прѣхраніж
тамъ, (защото *оставатъ* още петь годины
гладъ), за да не достигнешь въ оскудность,
12 ты и домъ-тъ ти, и всичко що имашь. И
ето, очи-тѣ ви, и очи-тѣ на брата ми
Веніамина, видятъ че [ж]мои-тѣ уста гово-
13 рятъ вамъ. И да кажете на бащж ми
всичкж-тж ми славж въ Египетъ, и всич-
ко що видѣхте, и побързайте да [з]доведете
14 отца ми тука. И паднж на вратъ-тъ на
Веніамина брата си и плака: и Веніаминъ
15 плака на неговъ-тъ вратъ. И цѣлова всич-
кы-тѣ си братія и плака надъ тѣхъ: и
слѣдъ това говорихж братія-та му съ него.

16 И слухъ-тъ ся чу въ домъ-тъ Фараоновъ
и казахж: Іосифови-тѣ братія дойдохж; и
угодно бы на Фараона и на рабы-тѣ му.
17 И рече Фараонъ Іосифу: Речи на братія-
та си: Това направѣте: натоварѣте добы-

[д] Ст. 9.
[е] Прит. 17; 15.
[ж] Гл. 18; 30, 32. Исх. 32; 22.
[з] Гл. 37; 3.
[и] Гл. 42; 15, 20.
[і] Гл. 43; 3, 5.
[к] Гл. 43; 2.
[л] Гл. 46; 19.
[м] Гл. 37; 33.
[н] Гл. 42; 36, 38.
[о] 1 Цар. 18; 1.
[п] Гл. 43; 9.
[р] Исх. 32; 32.

—

[а] Дѣян. 7; 13.
[б] Гл. 37; 28.
[в] Иса. 40; 2. 2 Кор. 2; 7.
[г] Гл. 50; 20. Псал. 105; 16, 17. Виж. 2 Цар. 16; 10, 11. Дѣян. 4; 27, 28.
[д] Сжд. 17; 10. Іов. 29; 16.
[е] Гл. 47; 1.
[ж] Гл. 42; 23.
[з] Дѣян. 7; 14.

тъцы-тѣ си, и търгнѣте та идѣте въ Хана-18анскѫ-тѫ земіѭ. И като земсте бащѫ си, и челяди-тѣ си, дойдѣте при мене: и ще ви дамъ добро-то на Египетскѫ-тѫ земіѭ, и ще ядете [з]тлъстинѫ-тѫ на тѫзи земіѭ. 19 И тебѣ ся заповѣда, *да имъ речешь:* Това сторѣте, земѣте си кола отъ Египетскѫ-тѫ земіѭ за дѣца-та си и за жены-тѣ си: 20 и земѣте бащѫ си, та дойдете. И не жалѣте сѫдове-тѣ си: защото добро-то на всичкѫ-тѫ Египетскѫ земіѭ ще бѫде ваше.

21 И направихѫ така сынове-тѣ Израилеви: и Іосифъ имъ даде кола споредъ Фараоновѫ-тѫ заповѣдь: даде имъ и хранѫ за 22 пѫть-тъ. На тѣхъ на всичкы-тѣ даде всякому дрехы за прѣмѣнѫ: а на Веніамина даде триста сребърника, [і]и дрехы за петь 23 прѣмѣны. А на бащѫ си проводи това: Десеть ослы натоварены отъ Египетско-то добро, и десеть ослицы натоварены съ жито и хлѣбъ, и хранѫ за бащѫ си за пѫть-24тъ. И испроводи братія-та си, та отидохѫ: И рече имъ: Не ся прѣпирайте по пѫть-тъ.

25 И възлѣзохѫ тѣ отъ Египетъ, та дойдохѫ въ Ханаанскѫ-тѫ земіѭ при бащѫ 26 си Іакова. И извѣстихѫ му, и рекохѫ: Іосифъ е живъ още, и началникъ е на всичкѫ-тѫ Египетскѫ земіѭ: и [к]прѣмрѣ сърд-27це-то му; защото не гы вѣрваше. И казахѫ му всичкы-тѣ Іосифовы думы, които имъ бѣше реклъ: и като видѣ кола-та, които бѣ проводилъ Іосифъ за да го земѫтъ, 28 съживи ся духъ-тъ на Іакова бащѫ имъ. И рече Израиль: Доволно е: Іосифъ сынъ ми живъ е още: ще идѫ, и ще го видіѭ, прѣди да умрѫ.

ГЛАВА 46.

1 И търгнѫ Израиль съсъ всичко що имаше, и дойде въ [а]Вирсавеѐ, и принесе 2 жъртвы [б]на Бога на отца си Исаака. И говори Богъ Израилю [в]въ нощно видѣніе, и рече: Іакове, Іакове. А той рече: Ето 3 мя. И рече: Азъ сьмъ Богъ, [г]Богъ на отца ти: да ся не убоишь да слѣзешь въ Египетъ: защото [д]народъ голѣмъ ще тя на-4правіѭ тамъ. [е]Азъ ще слѣзѫ съ тебе въ Египетъ, и азъ пакъ наистинѫ [ж]ще тя възведѫ: [з]и Іосифъ ще тури рѫкѫ-тѫ си 5 на очи-тѣ ти. И [и]станѫ Іаковъ отъ Вирсавеѐ, и зѣхѫ сынове-тѣ Израилеви Іакова отца си, и дѣца-та си, и жены-тѣ си, на кола-та, [і]които проводи Фараонъ за да 6 го земѫтъ. И зѣхѫ скотове-тѣ си, и имотъ-тъ си, който придобыхѫ въ Ханаанскѫ-тѫ земіѭ, и дойдохѫ въ Египетъ, [к]Іаковъ и 7 всичко-то му сѣме съ него. Сынове-тѣ си, и сынове-тѣ на сынове-тѣ си съсъ себе си, дъщери-тѣ си, и дъщери-тѣ на сынове-тѣ си, и всичко-то си сѣме доведе съсъ себе си въ Египетъ.

8 И [л]тѣзи сѫ имена-та на сынове-тѣ Израилевы, които влѣзохѫ въ Египетъ, Іаковъ и сынове-тѣ му: [м]Рувимъ, първородный на 9 Іакова: А сынове Рувимови: Енохъ и Фал-10лу, и Есронъ, и Хармій. А [н]сынове-тѣ Симеонови: Іемуилъ, и Іаминъ, и Аодъ, и Іахинъ, и Сохаръ, и Саулъ сынъ на Ха-11нанейкѫ. А [о]сынове-тѣ Левіеви: Гир-12сонъ, Кааѳъ, и Мераріи. А [п]сынове-тѣ Іудови: Иръ, и Авнанъ, и Села, и Фаресъ, и Зара: [р]но Иръ и Авнанъ умрѣхѫ въ Ханаанскѫ-тѫ земіѭ. И [с]сынове-тѣ Фаресо-13ви бѣхѫ Есронъ и Амулъ. А [т]сынове-тѣ Иссахарови: Ѳола, и Фуа, и Іовъ, и Сим-14ронъ. А сынове-тѣ Завулонови: Середъ, и 15 Елонъ, и Іалеилъ. Тѣзи сѫ Ліини-тѣ сынове, които роди тя Іакову у Паданъ-Арамъ, и Динѫ дъщеріѭ му. Всичкы-тѣ души, сынове-тѣ му и дъщери-тѣ му, бѣхѫ тридесеть 16 и три. А сынове-тѣ Гадови: [у]Сифонъ, и Аггый, Суній и Есвонъ, Ирій и Ародій, и 17 Арилій. А [ф]сынове-тѣ Асирови: Іемна, и Іесуа, и Іесуій, и Верія, и Серà сестра имъ. И сынове-тѣ Веріеви: Хеверъ и Мал-18хіелъ. [х]Тѣзи сѫ сынове-тѣ на Зелфѫ, [ц]коiѫто даде Лаванъ на дъщеріѭ си Ліѭ: и тѣхъ 19 роди тя Іакову, шестнадесеть души. А сынове-тѣ на Рахыль [ч]Іакововѫ-тѫ женѫ, Іо-20сифъ и Веніаминъ. И [ш]на Іосифа ся родихѫ въ Египетскѫ-тѫ земіѭ Манассія и Ефремъ, които му роди Асенеѳа, дъщеря-21та на Понтифера Иліополскый-тъ жрецъ. А [щ]сынове-тѣ Веніаминови: Вела, и Вехеръ, и Асвилъ, Гира и Нееманъ, [ъ]Ихый и Росъ, 22 [ы]Мупимъ, и Упимъ, и Аредъ. Тѣзи сѫ Рахылини-тѣ сынове, които ся родихѫ Іа-23кову: всичкы-тѣ души, четыринадесеть. И 24 [ь]сынове-тѣ Данови Усимъ. А [ѣ]сынове-тѣ Нефѳалимови: Ясіилъ, и Гуній, и Іесеръ, 25 и Силлимъ. [ю]Тѣзи сѫ сынове-тѣ на Валлѫ, [я]коiѫто даде Лаванъ на дъщеріѭ си Рахыль: и тѣхъ роди тя Іакову: [ѫ]всичкы-тѣ 26 души, седмь. Всичкы-тѣ души които влѣзохѫ съ Іакова въ Египетъ, които излѣзохѫ изъ чрѣсла-та му, освѣнь жены-тѣ на Іакововы-тѣ сынове, всичкы-тѣ души 27 бѣхѫ шестдесеть и шесть. И Іосифови-тѣ

з Гл. 27; 28. Числ. 18; 12, 29.
і Гл. 43; 34.
к Іов. 29; 24. Псал. 126; 1. Лук. 24; 11, 41.

—

а Гл. 21; 31, 33. 28; 10.
б Гл. 26; 24, 25. 28; 13. 31; 42.
в Гл. 15; 1. Іов. 33; 14, 15.
г Гл. 28; 13.
д Гл. 12; 2. Втор. 26; 5.
е Гл. 28; 15. 48; 21.
ж Гл. 15; 16. 50; 13, 24, 25. Ис. 8; 8.
з Гл. 50; 1.
и Дѣян. 7; 15.
і Гл. 45; 19, 21.
к Втор. 26; 5. Іис. Нав. 24; 4. Псал. 105; 23. Иса. 52; 4.
л Исх. 1; 1. 6; 14.
м Числ. 26; 5, 1 Лѣт. 5; 1.
н Исх. 6; 15. 1 Лѣт. 4; 24.
о 1 Лѣт. 6; 1, 16.
п 1 Лѣт. 2; 3. 4; 21.
р Гл. 38; 3, 7, 10.
с Гл. 38; 29. 1 Лѣт. 2; 5.
т 1 Лѣт. 7; 1.
у Числ. 26; 15.
ф 1 Лѣт. 7; 30.
х Гл. 30; 10.
ц Гл. 29; 24.
ч Гл. 44; 27.
ш Гл. 41; 50.
щ 1 Лѣт. 7; 6. 8; 1.
ъ Числ. 26; 38.
ы Числ. 26; 39. 1 Лѣт. 7; 12.
ь 1 Лѣт. 7; 12.
ѣ 1 Лѣт. 7; 18.
ю Гл. 30; 5, 7.
я Гл. 29; 29.
ѫ Исх. 1; 5.

сынове, които му ся родихѫ въ Египетъ, бѣхѫ двѣ души: [ій]всичкы-тѣ души на Іакововый домъ, които влѣзохѫ въ Египетъ, бѣхѫ седмдесеть.

28 И проводи *Іаковъ* Іудѫ прѣдъ себе си при Іосифа, [а]за да прати той извѣстіе прѣди него въ Гесенъ: и [б]дойдохѫ въ земіѭ-тѫ Гесенъ. 29 А Іосифъ впрѣгнѫ колесницѫ-тѫ си и възлѣзе да посрѣщне Израиля отца си въ Гесенъ: и като го видѣ, [в]паднѫ на вратъ-тъ му, и плака много врѣме на вратъ-тъ му. 30 И рече Израиль Іосифу: [г]Нека умрѫ сега като видѣхъ лице-то ти, защото ты си още живъ. 31 И рече Іосифъ на братія-та си и на домъ-тъ на отца си: [д]Азъ ще възлѣзѫ, и ще извѣстіѭ Фараону, и ще му рекѫ: Братія-та ми, и домъ-тъ на отца ми, които бѣхѫ въ Ханаанскѫ-тѫ земіѭ, дойдохѫ при мене: 32 А тѣ человѣцы сѫ пастыри, защото сѫ мѫжіе скотохранители: и докарахѫ стада-та и чрѣды-тѣ си и всичко що имѫтъ. 33 И като вы повыка Фараонъ, и рече: [е]Що е работа-та ви? 34 Ще речете: Мѫжіе [ж]скотохранители смы слугы твои [з]отъ младость-тѫ си до нынѣ, ный и отци-тѣ ни: за да ся населите въ земіѭ-тѫ Гесенъ: защото е [и]гнусота на Египтяны-тѣ всякой пастырь на овцы.

ГЛАВА 47.

1 П[а]дойде Іосифъ и извѣсти Фараону, и рече: Отецъ ми, и братія-та ми, и стада-та имъ, и чрѣды-тѣ имъ, и всичко що имѫтъ, дойдохѫ изъ Ханаанскѫ-тѫ земіѭ, и ето, [б]сѫ въ земіѭ-тѫ Гесенъ. 2 И зѣ отъ братія-та си петь мѫжіе, и [в]прѣдстави гы прѣдъ Фараона. 3 И рече Фараонъ на братія-та му: [г]Що е работа-та ви? А тѣ рѣкохѫ Фараону: Пастыри на овцы сѫ [д]слугы-тѣ твои, и ный и отци-тѣ ни. 4 Рекохѫ още Фараону: Дойдохмы [е]за да пришелствувамы въ тѫзи земіѭ: защото нѣма пасище за стада-та на твои-тѣ слугы, понеже [ж]натегнѫ гладъ-тъ въ Ханаанскѫ-тѫ земіѭ: и сега, [з]да ся населятъ твои-тѣ слугы въ земіѭ-тѫ Гесенъ. 5 И говори Фараонъ Іосифу и рече: Баща ти и братія-та ти дойдохѫ при тебе: 6 [и]Египетска-та земя е прѣдъ тебе: на нáй добро-то *мѣсто* на тѫзь земіѭ насели бащѫ си и братія-та си: нека ся населятъ [і]въ земіѭ-тѫ Гесенъ: и ако познавашь че ся намѣрувѫтъ между тѣхъ достойни мѫжіе, постави гы настойницы надъ стада-та ми.

7 А Іосифъ въведе Іакова бащѫ си, и прѣдстави го прѣдъ Фараона: и благослови Іаковъ Фараона. 8 И рече Фараонъ Іакову: До колко сѫ дни-тѣ на годины-тѣ на животъ-тъ ти? 9 И рече Іаковъ Фараону: [к]Дни-тѣ на годины-тѣ на пришелствованіе-то ми сѫ сто и тридесеть годины: [л]малко и зли быдохѫ дни-тѣ на годины-тѣ на животъ-тъ ми, и [м]не стигнѫхѫ до дни-тѣ на годины-тѣ на животъ-тъ на отцы-тѣ ми въ дни-тѣ на пришелствованіе-то имъ. 10 И [н]благослови Іаковъ Фараона, и излѣзе отъ присѫтствіе-то Фараоново. 11 И насели Іосифъ бащѫ си и братія-та си, и даде имъ притяжаніе въ Египетскѫ-тѫ земіѭ, на нáй добро-то мѣсто на земіѭ-тѫ, въ [о]Рамессійскѫ-тѫ земіѭ, 12 [п]както заповѣда Фараонъ. И хранѣше Іосифъ бащѫ си и братія-та си, и всичкый-тъ домъ на бащѫ си съ хлѣбъ, споредъ челяди-тѣ *имъ*.

13 А хлѣбъ нѣмаше по всичкѫ-тѫ земіѭ: защото гладъ-тъ бѣше твърдѣ тежъкъ, [р]щото Египетска-та земя и Ханаанска-та земя изнемогохѫ отъ гладъ-тъ. 14 И [с]събра Іосифъ всичко-то сребро, което ся намѣрваше въ Египетскѫ-тѫ земіѭ и въ Ханаанскѫ-тѫ земіѭ, за жито-то което купувахѫ: и донесе Іосифъ сребро-то у Фараоновъ-тъ домъ. 15 И като оскудѣ сребро-то отъ Египетскѫ-тѫ земіѭ и отъ Ханаанскѫ-тѫ земіѭ, дойдохѫ всичкы-тѣ Египтяни при Іосифа и рекохѫ: Дай ни хлѣбъ; [т]защо да умремъ прѣдъ лице-то ти? защото оскудѣ сребро-то. 16 А Іосифъ рече: Докарайте скотове-тѣ си, и ще ви дамъ *хлѣбъ* за скотове-тѣ ви, ако е сребро-то оскудѣло. 17 И докарахѫ скотове-тѣ си на Іосифа, и даде Іосифъ хлѣбъ за коніе-тѣ, и за овцы-тѣ, и за говеда-та, и за ослы-тѣ: и храни гы съ хлѣбъ въ онѫзи годинѫ за всичкы-тѣ имъ скотове.

18 И като ся свърши оназь година, дойдохѫ при него вторѫ-тѫ годинѫ, и рекохѫ му: Не ще да скрыемъ отъ господаря нашего че оскудѣ сребро-то: и скотове-тѣ станахѫ на господаря нашего: не останѫ друго прѣдъ господаря нашего, освѣнь тѣлеса-та ни и земя-та ни. 19 Защо да погынемъ прѣдъ твои-тѣ очи, и ный и земя-та ни? Купи насъ и земя-та ни за хлѣбъ, и ще бѫдемъ, ный и земя-та ни, раби Фараону: и дай *ни* сѣме, за да останемъ живи, и да не умремъ, и земя-та да не запустѣе. 20 И купи Іосифъ всичкѫ-тѫ Египетскѫ земіѭ за Фараона: за-

ій Втор. 10; 22. Виж. Дѣян. 7; 14.
а Гл. 31; 21.
б Гл. 47; 1.
в Гл. 45; 14.
г Лук. 2; 29, 30.
д Гл. 47; 1.
е Гл. 47; 2, 3.
ж Ст. 32.
з Гл. 30; 35. 34; 5. 37; 12.
и Гл. 43; 32. Исх. 8; 26.

—

а Гл. 46; 31.
б Гл. 45; 10. 46; 28.
в Дѣян. 7; 13.
г Гл. 46; 33.
д Гл. 46; 34.
е Гл. 15; 13. Втор. 26; 5.
ж Гл. 43; 1. Дѣян. 7; 11.
з Гл. 46; 34.
и Гл. 20; 15.
і Ст. 4.
к Псал. 39; 12. Евр. 11; 9, 13.
л Іов. 14; 1.
м Гл. 25; 7. 35; 28.
н Ст. 7.
о Исх. 1; 11. 12; 37.
п Ст. 6.
р Гл. 41; 30. Дѣян. 7; 11.
с Гл. 41; 56.
т Ст. 19.

щото Египтяни-тѣ продадохѫ всякой ни-
вѫ-тѫ си, понеже гладъ-тъ натегну-
ваше на тѣхъ: така земя-та станѫ Фа-
21 раонова. И прѣмѣсти народъ-тъ по градо-
ве-тѣ, отъ край до край на Египетскы-тѣ
22 прѣдѣлы. [у]Само земіѭ-тѫ на жреци-тѣ
не купи: защото жреци-тѣ имахѫ дѣлъ
опрѣдѣленъ отъ Фараона: и ядѣхѫ дѣлъ-
тъ си, който имъ даде Фараонъ: за то-
23 ва не продадохѫ земіѭ-тѫ си. Тогази ре-
че Іосифъ на народа: Ето, купихъ васъ
и земѭ-тѫ ви днесь за Фараона: на ви
24 сѣме, и сѣйте земіѭ-тѫ. И въ врѣме-то
на плодъ-тъ, ще дадете петѫ-тѫ часть
Фараону, а четыри-тѣ части ще бѫдѫтъ
за васъ, за сѣме на нивя-та и за хранѫ
вамъ, и за онѣзи, които имате въ кѫщы-
25 тѣ, и за хранѫ на дѣца-та ви. И тѣ ре-
кохѫ: Ты упази животъ-тъ ни: [ф]да на-
мѣримъ благодать прѣдъ господаря на-
26 шего, и ще бѫдемъ раби Фараону: И по-
стави Іосифъ това законъ въ Египетскѫ-
тѫ земіѭ, до днесь, да ся дава пета-та
часть Фараону, [х]освѣнь земя-та на жре-
цы-тѣ само, *която* не станѫ Фараонова.
27 [ц]И насели ся Израиль въ Египетскѫ-
тѫ земіѭ, въ земіѭ-тѫ Гесенъ: и придо-
быхѫ въ нея стяжанія, и наплодихѫ ся,
[ч]и твърдѣ ся умножихѫ.
28 И поживѣ Іаковъ въ Египетскѫ-тѫ зе-
міѭ седмнадесеть годинъ: и быдохѫ дни-
тѣ на годины-тѣ на животъ-тъ Іакововъ
29 сто и четыридесеть и седмь годины. И
[ш]приближихѫ дни-тѣ на Израиля да ум-
ре: и повыка сына си Іосифа, и рече му:
Ако намѣрихъ сега благодать прѣдъ те-
бе, [щ]тури рѫкѫ-тѫ си подъ бедро-то ми,
и [ъ]сторѝ ми милость и истинѫ: [ы]да мя
30 не погребешь въ Египетъ; [ь]Но да почи-
нѫ съ отцы-тѣ си, и да мя прѣнесешь
отъ Египетъ, [ѣ]и да мя погребешь въ гро-
бъ-тъ имъ. А той рече: Азъ ще направіѭ
31 споредъ думѫ-тѫ ти. И рече той: Закъл-
ни ми ся: и той му ся заклѣ: [ю]и покло-
ни ся Израиль върху възглавницѫ-тѫ на
одръ-тъ.

ГЛАВА 48.

1 **И** слѣдъ това рекохѫ Іосифу: Ето, баща
ти е боленъ. И той зѣ съсъ себе си два-
2 ма-та си сынове, Манассіѭ и Ефрема. И
извѣстихѫ Іакову, и рекохѫ: Ето, сынъ
ти Іосифъ иде при тебе: тогазь ся под-
3 крѣпи Израиль, и сѣднѫ на одръ-тъ. И
рече Іаковъ Іосифу: Богъ Всемогущій ми
ся яви въ [а]Лузъ въ Ханаанскѫ-тѫ земіѭ,
4 и благослови мя: И рече ми: Ето, азъ ще
тя наплодіѭ, и ще тя умножѫ, и ще тя
направіѭ множество отъ народы: и ще
дамъ тѫзи земіѭ на сѣме-то ти слѣдъ
5 тебе, за [б]всегдашно притяжаніе. И сега
[в]двама-та ти сынове, които ти ся родихѫ
въ Египетскѫ-тѫ земіѭ, прѣди да дойдѫ
азъ при тебе въ Египетъ, мои сѫ: Еф-
ремъ и Манассія ще ми бѫдѫтъ като Ру-
6 вимъ и Симеонъ. А чада-та ти, колкото
родишь подиръ тѣхъ, ще бѫдѫтъ твои:
въ име-то на братія-та си ще ся нарекѫтъ
7 въ наслѣдіе-то си. А когато азъ идѣхъ отъ
Паданъ, [г]умрѣ ми Рахыль на пѫть-тъ въ
Ханаанскѫ-тѫ земіѭ, като оставаше само
едно малко разстояніе за да стигнемъ въ
Ефраѳѫ: и погребохъ іѭ тамъ на пѫть-
тъ на Ефраѳѫ: тя е Виѳлеемъ.
8 И като видѣ Израиль Іосифовы-тѣ сы-
9 нове, рече: Кои сѫ тѣзи? И рече Іосифъ
на бащѫ си: [д]Тія сѫ сынове-тѣ ми, кои-
то ми даде Богъ тука. И той рече: При-
веди гы при мене, [е]за да гы благословіѭ.
10 А [ж]очи-тѣ на Израиля бѣхѫ помрачены
отъ старость, и не можаше да види. И
приближи гы при него: [з]и той гы цѣло-
11 ва, и гы пригърнѫ. И рече Израиль Іо-
сифу: [и]Не ся надѣяхъ да видіѭ лице-то
ти: и ето, Богъ ми показа и сѣме-то ти.
12 И отведе гы Іосифъ отъ колѣна-та му, и
13 поклони *му* ся съ лице до земіѭ-тѫ. И
зѣ гы Іосифъ двама-та, Ефрема въ дес-
ницѫ-тѫ си къмъ лѣвѫ-тѫ на Израиля,
и Манассія въ лѣвѫ-тѫ си къмъ дѣснѫ-
тѫ на Израиля, и приведе гы при него.
14 А Израиль прострѣ десницѫ-тѫ си и въз-
ложи іѭ на главѫ-тѫ на Ефрема, който
бѣше пò младъ, а лѣвѫ-тѫ си на Манас-
сіевѫ-тѫ главѫ, [і]като промѣни нарочно
рѫцѣ-тѣ си; защото Манассія бѣше пър-
15 вородный. И [к]благослови Іосифа, и рече:
Богъ, [л]прѣдъ когото ходихѫ отци-тѣ ми
Авраамъ и Исаакъ, Богъ, който мя е па-
сьлъ отъ рожденіе-то ми до тойзи день,
16 Ангелъ-тъ, [м]който мя избави отъ всичкы-
тѣ злины, да благослови тѣзи дѣца: [н]и да
ся нарече на тѣхъ име-то ми, и име-то на
отцы-тѣ ми Авраама и Исаака, и да ся
умножатъ въ голѣмо множество всрѣдъ
17 земіѭ-тѫ. И като видѣ Іосифъ че [о]възло-
жи отецъ му деснѫ-тѫ си рѫкѫ на Еф-
ремовѫ-тѫ главѫ, станѫ му неугодно: и
хванѫ рѫкѫ-тѫ на бащѫ си, за да іѭ
прѣмѣсти отъ Ефремовѫ-тѫ главѫ на Ма-
18 нассіевѫ-тѫ главѫ. И рече Іосифъ на ба-

у Есдр. 7; 24.
ф Гл. 33; 15.
х Ст. 22.
ц Ст. 11.
ч Гл. 46; 3.
ш Втор. 31; 14. 3 Цар. 2; 1.
щ Гл. 24; 2.
ъ Гл. 24; 49.
ы Гл. 50; 25.
ь 2 Цар. 19; 37.
ѣ Гл. 49; 29. 50; 5, 13.
ю Гл. 48; 2. 3 Цар. 1; 47. Евр. 11; 21.

—

а Гл. 28; 13, 19. 35; 6, 9.
б Гл. 17; 8.
в Гл. 41; 50. 46; 20. Іис. Нав. 13; 7. 14; 4.
г Гл. 35; 9, 16, 19.
д Гл. 33; 5.
е Гл. 27; 4.
ж Гл. 27; 1.
з Гл. 27; 27.
и Гл. 45; 26.
і Ст. 19.
к Евр. 11; 21.
л Гл. 17; 1. 24; 40.
м Гл. 28; 15. 31; 11, 13, 24. Псал. 34; 22. 121; 7.
н Амос. 9; 12. Дѣян. 15; 17.
о Ст. 14.

щж си: Не така, отче мой, защото тойзи е първорордный; положи десницж-тж си на
19 неговж-тж главж. Но отецъ му не рачи: и рече: [п]Знаіж, чадо мое, знаіж: и той ще стане народъ, и той ще бжде голѣмъ: но [р]по младый-тъ му братъ ще бжде по голѣмъ отъ него, и сѣме-то му ще бжде
20 множество народы. И благослови гы въ онзи день, и рече: [с]Въ твое-то *име* ще благославя Израиль и ще казва: Богъ да тя направи като Ефрема и като Манассіж! И постави Ефрема прѣдъ Манассіж.
21 И рече Израиль Іосифу: Ето, азъ умирамъ: и [т]Богъ ще бжде съ васъ, и ще вы отведе пакъ въ земіж-тж на отцы-тѣ
22 ви. И азъ [у]давамъ тебѣ единъ дѣлъ повече отъ братія-та ти, който зѣхъ отъ ржцѣ-тѣ на [ф]Аморрейцы-тѣ чрѣзъ саблж-тж си и чрѣзъ лжкъ-тъ си.

ГЛАВА 49.

1 И повыка Іаковъ синове-тѣ си, и рече:
Съберѣте ся [а]за да ви извѣстіж
Що ще да ся случи вамъ [б]въ послѣдни-тѣ дни.
2 Съберѣте ся и слушайте синове Іаковови,
И [в]послушайте Израиля отца си.

3 РУВИМЕ, [г]ты си първорордный мой,
Крѣпость моя, [д]и начатъкъ на силж-тж ми,
Прѣимуществeнъ въ достоинство, и прѣимуществeнъ въ силж:
4 Изврѣлъ си като вода: [е]не ще да имашь прѣимущество.
[ж]Защото си възлѣзьлъ на одръ-тъ на бащж си:
Тогава си *го* осквърнилъ. На одръ-тъ ми е възлѣзлъ!

5 [з]СИМЕОНЪ и ЛЕВИЙ [и]братія-та,
[і]Сѣчива неправедны сж ножове-тѣ имъ!
6 [к]Въ съвѣтъ-тъ имъ да не влѣзешь, душе моя!
[л]Въ събраніе-то имъ да ся не соединишь, [м]честе моя!
Защото [н]въ гнѣвъ-тъ си убихж человѣцы
И въ упорство-то си прѣрѣзахж жили-тѣ на волове.
7 Проклѣтъ гнѣвъ-тъ имъ, защото бѣ силенъ,
И ярость-та имъ, защото бѣ жестока:
[о]Ще гы раздѣліж въ Іакова,
И ще гы распръснж въ Израиль.

8 [п]ІУДО, тебе ще похвалятъ братія-та ти:
[р]Ржка-та ти ще бжде на вратъ-тъ на врагове-тѣ ти:
[с]Синове-тѣ на бащж ти ще ти ся покланятъ.
9 [т]Щене львово е Іуда:
Отъ ловъ-тъ, сыне мой, си възлѣзлъ:
[у]Легнжлъ е, и распрострѣлъ ся като львъ,
И като львица: кой ще го събуди?
10 Не ще да оскудѣе [ф]скыпетръ отъ Іудж,
Нито [х]законоположникъ [ц]отъ срѣдъ нозѣ-тѣ му,
[ч]Додѣ дойде *СИЛО:
[ш]И нему ще ся покоряватъ народи-тѣ.
11 [щ]Вързува за лозж-тж оселче-то си,
И за избраннж-тж лозж жрѣбе-то на ослицж-тж си.
Ще опере съ вино дрехж-тж си,
И съ кръвь-тж на гроздіе-то облекло-то си.
12 [ъ]Очи-тѣ му ще бждатъ чървены отъ вино,
И зжби-тѣ му бѣли отъ млѣко.

13 [ы]ЗАВУЛОНЪ ще ся насели въ морско пристанище,
И ще бжде пристанище на кораби:
И прѣдѣлъ-тъ му до Сидонъ.

14 ИССАХАРЪ е якъ оселъ,
Който ся е распрострѣлъ въ срѣдъ кошары-тѣ.
15 И като видѣ че упокоеніе-то бѣ добро,
И мѣсто-то весело,
Подложи [ь]плещы-тѣ си на товаръ,
И станж рабъ подданный.

16 [ѣ]ДАНЪ ще сжди людіе-тѣ си,
Като едно отъ Израилевы-тѣ племена.
17 Данъ [ю]ще бжде змія на пжть-тъ,
Аспида на пжтекы-тѣ,
Която хапе петы-тѣ на конь-тъ,
И ездецъ-тъ му ще пада назадъ.
18 [я]Твое-то спасеніе чакахъ, Господи.

19 [ж]ГАДА ще разбіжтъ разбойници,
Но и той най послѣ ще разбіе.

20 [ѭ]Хлѣбъ-тъ на АСИРА ще бжде тлъстъ,
И той ще дава царскы наслажденія.

21 [ѳ]НЕФѲАЛИМЪ е еленъ пуснжтъ,
Който дава угодны думы.

22 ІОСИФЪ е плодоносна вѣтвь,
Плодоносна вѣтвь близу при источникъ:
Лѣторасли-тѣ ся простиратъ по стѣнж-тж.
23 [ѵ]Стрѣлци-тѣ го огорчихж,
И стрѣляхж *на него,* и враждувахж му:
24 Но [в]лжкъ-тъ му останж крѣпъкъ,

п Ст. 14.
р Числ. 1; 33, 35. 2; 19, 21. Втор. 33; 17. Откр. 7; 6, 8.
с Руѳ. 4; 11, 12.
т Гл. 46; 4. 50; 24.
у Іис. Нав. 24; 32. 1 Лѣт. 5; 2. Іоан. 4; 5.
ф Гл. 15; 16. 34; 28. Іис. Нав. 17; 14.

—

а Втор. 33; 1. Амос. 3; 7.
б Числ. 24; 14. Втор. 4; 30. Иса. 2; 2. 29; 6. Іер. 23; 20. Дан. 2; 28, 29. Дѣян. 2; 17. Евр. 1; 1.
в Псал. 44; 11.
г Гл. 29; 32.
д Втор. 21; 17. Псал. 78; 51.
е 1 Лѣт. 5; 1.
ж Гл. 35; 22. Втор. 27; 20. 1 Лѣт. 5; 1.
з Гл. 29; 33, 34.
и Прит. 18; 9.
і Гл. 34; 25.
к Прит. 1: 15, 16.
л Псал. 26; 9. Ефес. 5; 11.
м Псал. 16: 9. 30; 12. 57; 8.
н Гл. 34; 26.
о Іис. Нав. 19; 1. 21; 5, 6, 7. 1 Лѣт. 4; 24, 39.
п Гл. 29; 35. Втор. 33, 7.
р Псал. 18; 40.
с Гл. 27; 29. 1 Лѣт. 5; 2.
т Осія 5; 14. Откр. 5; 5.
у Числ. 23; 24. 24; 9.
ф Числ. 24; 17. Іер. 30; 21. Зах. 10; 11.
х Псал. 60; 7. 108; 8. Числ. 21; 18.
ц Втор. 28; 57.
* Мирный.
ч Иса. 11; 1. 62; 11. Іез. 21; 27. Дан. 9; 25. Мат. 21; 9. Лук. 1; 32, 33.
ш Иса. 2; 2. 11; 10. 42; 1, 4. 49; 6, 7, 22, 23. 55; 4, 5. 60; 1, 3, 4, 5. Агг. 2, 7. Лук. 2; 30, 31, 32.
щ 4 Цар. 18; 32.
ъ Прит. 23; 29
ы Втор. 33; 18, 19. Іис. Нав. 19; 10, 11.
ь 1 Цар. 10; 9.
ѣ Втор. 33; 22. Сжд. 18; 1, 2.
ю Сжд. 18; 27.
я Псал. 25; 6. 119; 166, 174. Иса. 25; 9.
ж Втор. 33; 20. 1 Лѣт. 5; 18.
ѭ Втор. 33; 24. Іис. Нав. 19; 24.
ѳ Втор. 33; 23.
ѵ Гл. 37; 4, 24, 28. 39; 20. 42; 21. Псал. 118; 13.
в Іов. 29; 20. Псал. 37; 15.

И мишцы-тѣ на ржцѣ-тѣ му ся укрѣпихж
Чрѣзъ ржцѣ-тѣ [в]на Силный-тъ Іакововъ:
[д]Отъ тамъ е [е]пастырь-тъ, [ж]Израилевый
камыкъ.
25 [з]Чрѣзъ Бога на отца ти, който ще ти
помага,
И [и]чрѣзъ Всесилный-тъ, [і]който ще тя бла-
гославя
Съ небесны благословенія отгорѣ,
Съ благословенія на безднж-тж отдолу,
Съ благословенія на съсцы-тѣ и на ло-
жесна-та.
26 Благословенія-та на отца ти ся прѣукрѣ-
пихж
Повече отъ благословенія-та на праотцы-
тѣ ми,
[к]До высокы-тѣ върхове на вѣчны-тѣ пла-
нины:
[л]Ще бждать на Іосифовж-тж главж,
И на върхъ-тъ на прѣвъсходный-тъ меж-
ду братія-та си.

27 [м]ВЕНІАМИНЪ ще бжде вълкъ грабитель:
Зарань ще пояжда грабежь.
А [н]вечерь ще дѣли корысть.

28 Всичкы тѣзи сж дванадесеть-тѣ Изра-
илевы племена, и това е което имъ го-
вори отецъ имъ, и благослови гы: всяко-
го споредъ благословеніе-то му благосло-
29 ви гы. И заржча имъ, и рече имъ: [о]Азъ
ся прибирамъ при людіе-тѣ си: [п]погрѣбѣ-
те мя съ отцы-тѣ ми [р]въ пещерж-тж, коя-
то е въ нивж-тж на Ефрона Хеттеянинъ-
30 тъ. Въ пещерж-тж която е въ нивж-тж
на Махпелахъ, която е срещж Мамврій
въ Ханаанскж-тж земіж, [с]коіжто Авраамъ
купи заедно съ нивж-тж отъ Ефрона Хет-
31 теянинъ-тъ за стяжаніе за гробъ. [т]Тамо
погрѣбохж Авраама, и Саррж женж му:
[у]тамо погрѣбохж Исаака, и Ревеккж же-
32 нж му: и тамо погрѣбохъ азъ Ліж. Ку-
пуваніе-то на нивж-тж и на пещерж-тж
която е въ неіж, бѣ отъ синове-тѣ Хето-
33 вы. И като свърши Іаковъ да заржча на
синове-тѣ си, притъргнж нозѣ-тѣ си на
одръ-тъ, и издъхнж, и [ф]прибра ся при
людіе-тѣ си.

ГЛАВА 50.

1 И [а]припаднж Іосифъ на лице-то на бащж
си [б]и плака отъ горѣ му, и цѣлова го.
2 И заповѣда Іосифъ на слугы-тѣ си лѣка-
ри-тѣ [в]да балсамосатъ бащж му: и лѣка-
3 ри-тѣ балсамосахж Израиля. И испълнихж
ся за него четыридесеть дни, защото така
ся испълняватъ дни-тѣ на балсамосуваніе-
то, [г]и плакахж го Египтяне-тѣ седмде-
4 сеть дни. И като прѣминжхж дни-тѣ на
плачь-тъ му, говори Іосифъ [д]на Фараоно-
вый-тъ домъ, и рече: Сега ако намѣрихъ
благодать прѣдъ васъ, говорѣте, моліж ви
5 ся, въ уши-тѣ на Фараона, и речѣте: [е]Ба-
ща ми мя заклѣ, и рече: Ето, азъ уми-
рамъ: въ гробъ-тъ ми [ж]що си ископахъ,
въ Ханаанскж-тж земіж, тамъ ще мя по-
грѣбешь: и сега, да възлѣзж, моліж, и да
6 погрѣбж бащж си: и ще ся върнж. И ре-
че Фараонъ: Възлѣзь, та погрѣби бащж
си, като тя е заклѣлъ.

7 И възлѣзе Іосифъ да погрѣбе бащж си:
и възлѣзохж съ него всичкы-тѣ Фараоно-
ви слугы, старѣйшины на домъ-тъ му, и
всичкы-тѣ старѣйшины на Египетскж-тж
8 земіж. И всичкый домъ Іосифовъ и бра-
тія-та му, и домъ-тъ на бащж му: само
челяди-тѣ си, и стада-та си, и чрѣды-тѣ
9 си оставихж въ земіж-тж Гесенъ. И възлѣзохж
съ него и колесници и конници,
10 щото быде пълкъ много голѣмъ. И дойдо-
хж при гумно-то Атадово, което е отта-
такъ Іорданъ; и тамъ [з]рыдахж съ голѣмо
и много силно рыданіе: [и]и направи *Іосифъ*
11 за бащж си плачь седмь дни. И Хана-
нейци-тѣ, които живѣехж на онова мѣсто,
като видѣхж плачь-тъ при гумно-то Ата-
дово, рекохж: Плачь голѣмъ е това на
Египтяны-тѣ: за това ся нарече име-то
му *Авелъ-Мисраимъ, което е оттатакъ
12 Іорданъ. И направихж му синове-тѣ му,
13 както имъ заповѣда. И [і]прѣнесохж го сы-
нове-тѣ му въ Ханаанскж-тж земіж, та
го погрѣбохж въ пещерж-тж на нивж-тж
Махпелахъ, коіжто [к]Авраамъ купи съ ни-
вж-тж за стяжаніе на гробъ отъ Ефрона
14 Хеттеянинъ-тъ срещж Мамврій. И като по-
грѣбе Іосифъ бащж си, върнж ся въ Еги-
петъ, той и братія-та му, и всичкы-тѣ кои-
то възлѣзохж съ него да погрѣбжтъ ба-
щж му.

15 И като видѣхж братія-та Іосифови че
умрѣ баща имъ, [л]думахж си: Да не бы
Іосифъ злопамятствувалъ на насъ и да не
бы ни въздалъ жестоко за всичко-то зло
16 що му сторихмы. И извѣстихж Іосифу и
рекохж: Баща ти заповѣда, прѣди да ум-
17 ре, и рече: Така ще речете Іосифу: Про-
сти, моліж ти ся, прѣстжпленіе-то на бра-
тія-та си, и грѣхъ-тъ имъ: [м]Защото сто-
рихж ти зло: и сега, прости, молимъ ти
ся, прѣстжпленіе-то на рабы-тѣ [н]на Бога

в Псал. 132; 2, 5.
д Гл. 45; 11. 47; 12. 50; 21.
е Псал. 80; 1.
ж Иса. 28; 16.
з Гл. 28; 13, 21. 35; 3. 43; 23.
и Гл. 17; 1. 35; 11.
і Втор. 33; 13.
к Втор. 33; 15. Авв. 3; 6.
л Втор. 33; 16.
м Сжд. 20; 21, 25. Іез. 22; 25, 27.
н Числ. 23; 24. Есѳ. 8; 11. Іез. 39; 10. Зах. 14; 1, 7.
о Гл. 15; 15. 25; 8.
п Гл. 47; 30. 2 Цар. 19; 37.
р Гл. 50; 13.
с Гл. 23; 16.
т Гл. 23; 19. 25; 9.
у Гл. 35; 29.
ф Ст. 29.

а Гл. 46; 4
б 4 Цар. 13; 14.
в Ст. 26. 2 Лѣт. 16; 14. Мат. 26; 12. Марк. 14; 8. 16; 1. Лук. 24; 1. Іоан. 12; 7. 19; 39, 40.
г Числ. 20; 29. Втор. 34; 8.
д Есѳ. 4; 2.
е Гл. 47; 29.
ж 2 Лѣт. 16; 14. Иса. 22; 16. Мат. 27; 60.
з 2 Цар. 1; 17. Дѣян. 8; 2.
и 1 Цар. 31; 13. Іов. 2; 13.
* Рыданіе Египетско.
і Гл. 49; 29, 30. Дѣян. 7; 16.
к Гл. 23; 16.
л Іов. 15; 21, 22.
м Прит. 28; 13.
н Гл. 49; 25.

на отца ти. А Іосифъ плака когато му говорихѫ. 18 И отидохѫ и братія-та му та [о]припаднѫхѫ прѣдъ него, и рекохѫ: Ето, ный смы ти раби. 19 А Іосифъ имъ рече: [п]Не бойте ся: [р]да ли сьмь азъ вмѣсто Бога? 20 [с]Вый наистинѫ намыслихте зло противъ мене: [т]а Богъ намысли за добро, за да стори както днесь, щото да спасе животъ-тъ на много народъ. 21 И сега не бойте ся: [у]азъ ще хранѭ васъ и челядп-тѣ ви. И утѣши гы, и говори по сьрдце-то имъ.

22 И насели ся Іосифъ въ Египетъ, той и домъ-тъ на бащѫ му: и живѣ Іосифъ 23 сто и десеть годины. И видѣ Іосифъ чада Ефремовы, [ф]до третій-тъ родъ: и [х]дѣцата на Махыра, Манассіевъ-тъ сынъ, [ц]ся родихѫ на Іосифовы-тѣ колѣнѣ.

24 И рече Іосифъ на братія-та си: Азъ умирамъ: [ч]а Богъ непрѣмѣнно ще вы посѣти, и ще вы възведе отъ тѫзи землѭ, въ землѭ-тѫ, за [ш]коіѭто ся клѣ Аврааму, Исааку и Іакову. 25 [щ]И заклѣ Іосифъ сынове-тѣ Израилевы, и рече: Богъ непрѣмѣнно ще вы посѣти, и ще възнесете кости-тѣ ми отъ тука. 26 И умрѣ Іосифъ на възрасть сто и десеть годины: [ъ]и балсамосахѫ го, и положихѫ го въ ракѫ въ Египетъ.

ИСХОДЪ.

ГЛАВА 1.

1 И [а]тѣзи сѫ имена-та на сынове-тѣ Израилевы, които влѣзохѫ въ Египетъ наедно съ Іакова: всякой наедно съ челядь-тѫ 2 си влѣзохѫ. Рувимъ, Симеонъ, Левій, и 3 Іуда, Иссахаръ, Завулонъ и Веніаминъ, 4 Данъ и Нефѳалимъ, Гадъ и Асиръ. (5) И всичкы-тѣ души, които излѣзохѫ изъ чрѣсла-та на Іакова, бѣхѫ [б]души седмдесеть: 6 а Іосифъ бѣше въ Египетъ. [в]И умрѣ Іосифъ, и всичкы-тѣ му братія, и всичкый 7 онзи родъ. И [г]наплодихѫ ся сынове-тѣ Израилеви, и распространихѫ ся, и много станѫхѫ, и укрѣпихѫ ся твърдѣ много, до толко щото мѣсто-то ся напълни отъ тѣхъ.

8 А [д]тогазь станѫ новъ царь надъ Египетъ, 9 който не познаваше Іосифа. И рече на людіе-тѣ си: Ето, [е]людіе-тѣ на сынове-тѣ Израилевы сѫ пó много, и пó якы 10 отъ насъ: [ж]Елате [з]да измыслимъ нѣщо противъ тѣхъ, за да ся не умножать, и, ако ся случи брань, и тѣ ся съединять съ неприятели-тѣ ни, и направять брань противъ насъ и излѣзнѫть изъ мѣсто-то.

11 И поставихѫ надъ тѣхъ настойницы на работы-тѣ, [и]за да гы утѣснявать [і]съ тежкы-тѣ си работы: и съзидахѫ на Фараона градове за житницы, Пиѳомъ, и [к]Рамессій. 12 Но колкото гы утѣснявахѫ, толкозь повече ся умножавахѫ тѣ и нарастнувахѫ. И *Египтяни-тѣ* бѣхѫ неспокойни поради 13 Израилевы-тѣ сынове. И Египтяни-тѣ порабощавахѫ жестоко Израилевы-тѣ сынове: 14 И [л]огорчавахѫ животъ-тъ имъ съ жестоко-то работаніе [м]въ калъ-тъ, и въ кырпичи-тѣ, и въ всичкы-тѣ работы на полета-та: всичкы-тѣ имъ работы, съ които гы поработцавахѫ бѣхѫ жестокы.

15 И говори Египетскый царь на бабы-тѣ Еврейскы, (отъ които пьрва-та ся именуваше Шифра, а втора-та Фуа), 16 И рече имъ: Когато бабувате на Еврейкы-тѣ, и видите *гы* че раждать, ако е мѫжко, убивайте го: ако ли е женско, тогазь нека 17 живѣе. Но бабы-тѣ [н]ся убояхѫ отъ Бога, и [о]не правяхѫ каквото имъ рече Египетскый царь, но оставяхѫ живы мѫжкы-тѣ. 18 Тогазь повыка Египетскый царь бабы-тѣ, и рече имъ: Защо направихте това нѣщо, 19 и оставяте живы мѫжкы-тѣ? [п]И бабы-тѣ говорихѫ Фараону: Че Еврейкы-тѣ не сѫ както Египетскы-тѣ жены: защото сѫ здравы, и раждать прѣди да влѣзнѫть 20 при тѣхъ бабы-тѣ. [р]И Богъ правяше добро на бабы-тѣ: и умножавахѫ ся людіе-21 тѣ и укрѣпявахѫ ся твърдѣ много. И

о Гл. 37; 7, 10.
п Гл. 45; 5.
р Втор. 32; 35. 4 Цар. 5; 7. Іов. 34; 29. Рим. 12; 19. Евр. 10; 30.
с Псал. 56; 5. Иса. 10; 7.
т Гл. 45; 5, 7. Дѣян. 3; 13, 14, 15.
у Гл. 47; 12. Мат. 5; 44.
ф Іов. 42; 16.
х Числ. 32; 39.
ц Гл. 30; 3.
ч Гл. 15; 14. 46; 4. 48; 21. Исх. 3; 16, 17. Евр. 11; 22.
ш Гл. 15; 18. 26; 3. 35; 12. 46; 4.
щ Исх. 13; 19. Інс. Нав. 24; 32. Дѣян. 7; 16.
ъ Ст. 2.

—

а Быт. 46; 8. Гл. 6; 14.
б Быт. 46; 26, 27. Втор. 10; 22.
в Быт. 50; 26. Дѣян. 7; 15.
г Быт. 46; 3. Втор. 26; 5. Псал. 105; 24. Дѣян. 7; 17.
д Дѣян. 7; 18.
е Псал. 105; 24.
ж Псал. 10; 2. 83; 3, 4.
з Іов. 5; 13. Псал. 105; 25. Прит. 16; 25. 21; 30. Дѣян. 7; 19.
и Быт. 15; 13. Гл. 3; 7. Втор. 26; 6.
і Гл. 2; 11. 5; 4, 5. Псал. 81; 6.
к Быт. 47; 11.
л Гл. 2; 23. 6; 9. Числ. 20; 15. Дѣян. 7; 19, 34.
м Псал. 81; 6.
н Прит. 16; 6.
о Дан. 3; 16, 18. 6; 13. Дѣян. 5; 29.
п Виж. Інс. Нав. 2; 4. 2 Цар. 17; 19, 20.
р Прит. 11; 18. Екл. 8; 12. Иса. 3; 10. Евр. 6; 10.

понеже ся бояхѫ бабы-тѣ отъ Бога, [е]на-
22 прави имъ кѫщы. А Фараонъ заповѣда на всичкы-тѣ си людіе и казуваше: [т]Всяко мѫжко което ся роди, хвърляйте го въ рѣкѫ-тѫ, а всяко женско, оставяйте да живѣе.

ГЛАВА 2.

1 И [а]отиде единъ человѣкъ отъ домъ-тъ Левіевъ, та зѣ *за женѫ* еднѫ отъ дъщери-тѣ
2 Левіевы. И зачнѫ жена-та, и роди сынъ: [б]и като го видѣ че бѣше прѣкрасенъ, скры
3 го три мѣсеца. Но понеже не можаше вече да го крые, зѣ за него ковчежецъ рогозенъ и намаза го съсъ смолѫ и катранъ, и тури дѣте-то въ него, и положи го въ тръсть-тѫ при брѣгъ-тъ на рѣкѫ-
4 тѫ. [в]И сестра му стоеше отъ далечь, за да види що ще да му ся случи.
5 И [г]слѣзе Фараонова-та дъщеря да ся укѫпе въ рѣкѫ-тѫ, а служкыни-тѣ ѝ ходяхѫ по брѣгъ-тъ на рѣкѫ-тѫ: и когато съгледа тя ковчежецъ-тъ въ тръсть-тѫ,
6 проводи служкынѭ-тѫ си и го зѣ. И като го отвори, видѣ дѣте-то, и ето, малко-то плачаше: и пожали го, и рече: Отъ
7 дѣца-та Еврейскы е това. Тогазь рече сестра му на Фараоновѫ-тѫ дъщерѭ: Да отидѫ ли да ти повыкнѫ женѫ кърмилицѫ отъ Еврейкы-тѣ, за да ти дои дѣте-то?
8 и рече ѝ Фараонова-та дъщеря: Иди. И отиде момиче-то, та повыкнѫ майкѫ-тѫ
9 на дѣте-то. И рече ѝ Фараонова-та дъщеря: Земи това дѣте, та ми го отдой, и азъ
10 ще *ти* дамъ заплатѫ-тѫ ти. И жена-та зѣ дѣте-то, и доеше го. И когато порастнѫ дѣте-то, донесе го на Фараоновѫ-тѫ дъщерѭ, [д]и станѫ сынъ неинъ: и нарече име-то му *Моисей, и рече: Понеже изъ водѫ-тѫ го извлѣкохъ.
11 И въ онѣзи дни, [е]когато Моисей порастнѫ, излѣзе при братія-та си, и като [ж]гледаше теготи-тѣ имъ, видѣ человѣка Египтянина че біяше едного Евреина отъ бра-
12 тія-та му. И като разгледа на самъ на тамъ, и видѣ че нѣмаше никой, [з]уби Е-
13 гиптянинъ-тъ, и скры го въ пѣсъкъ-тъ. И [и]излѣзе на другый-тъ день, и ето, двама мѫжіе Евреи ся карахѫ: и каза на не-
14 праведный-тъ: Защо біешь ближній-тъ си? А той рече: [і]Кой тя постави да си началникъ и сѫдникъ намъ? Да ли искашь да мя убіешь, както уби Египтянинъ-тъ? И уплаши ся Моисей, и рече: Явно че това
15 нѣщо станѫ познато. И Фараонъ чу това нѣщо, и тръсяше да убіе Моисея: но [к]Моисей бѣга отъ лице-то Фараоново, и насели ся въ землѭ-тѫ Мадіамъ: и седнѫ [л]до
16 кладенецъ-тъ. [м]А священникъ-тъ Мадіамскый имаше седмь дъщери, [н]които дойдохѫ и начерпахѫ *водѫ*, и напълнихѫ корыта-та за да напоѭтъ овцы-тѣ на ба-
17 щѫ си. И дойдохѫ овчари-тѣ и испѫдихѫ гы: а Моисей станѫ та имъ помогнѫ,
18 и [о]напои овцы-тѣ имъ. И като дойдохѫ при [п]Рагуила бащѫ си, рече *имъ той:*
19 Какъ дойдохте днесь *толко* скоро? А тѣ рекохѫ: Человѣкъ Египтянинъ избави ны изъ рѫцѣ-тѣ на овчари-тѣ, и още начер-
20 па ни и водѫ, и напои овцѣ-тѣ. И той рече на дъщери-тѣ си: А дѣ е той? защо оставихте человѣкъ-тъ? повыкайте го
21 [р]да яде хлѣбъ. И възблагодари ся Моисей да живѣе наедно съ человѣкъ-тъ: който даде на Моисеа *за женѫ* [с]Сепфорѫ
22 дъщерѭ си. И роди сынъ, и нарече име-то му [т]†Герсамъ, и думаше: [у]Пришлецъ станѫхъ въ чуждѫ землѭ.
23 [ф]И подиръ много дни умрѣ Египетскый-тъ царь: и [х]въздышахѫ сынове-тѣ Израилеви отъ порабощеніе-то, и выкнѫхѫ: и [ц]выканіе-то имъ възлѣзе прѣдъ Бога отъ
24 причинѫ-тѫ на порабощеніе-то. И [ч]чу Богъ въздыханіа-та имъ, и [ш]поменѫ Богъ [щ]завѣтъ-тъ си съ Авраама, Исаака, и Іа-
25 кова. И [ъ]погледнѫ Богъ на сынове-тѣ Израилевы, и [ы]позна Богъ *състояніе-то имъ.*

ГЛАВА 3.

1 А Моисей пасѣше овцы-тѣ на тестя си Іоѳора, [а]священника Мадіамскаго: и докара овцы-тѣ въ заднѭ-тѫ странѫ на пустынѭ-тѫ, и дойде [б]на горѫ-тѫ Божіѭ Хо-
2 ривъ. И [в]яви му ся ангелъ Господень въ пламень огненъ, отъ срѣдъ кѫпинѫ-тѫ: и погледнѫ, и ето кѫпина-та горѣше въ
3 огнь, а кѫпина-та не изгаряше. И рече Моисей: Да ся върнѫ, и да прѣгледамъ [г]това голѣмо видѣніе, и защо кѫпина-та
4 не изгаря? И като видѣ Господь *Моисея* че ся върнѫ да прѣгледа, [д]повыка го Богъ
5 отсрѣдъ кѫпинѫ-тѫ и рече: Моисее, Моисее. И той рече: Ето мя. И рече: Да не приближишь тука: [е]иззуй обуща-та отъ

е Виж. 1 Цар. 2; 35. 2 Цар. 7; 11, 13, 27, 29. 3 Цар. 2; 24. 11; 38. Псал. 127; 1.
т Дѣян. 7; 19.

—

а Гх. 6; 20. Числ. 26; 59. 1 Лѣт. 23; 14.
б Дѣян. 7; 20. Евр. 11; 23.
в Гх. 15; 20. Числ. 26; 59.
г Дѣян. 7; 21.
д Дѣян. 7; 21.
* Извлѣченъ изъ водѫ.
е Дѣян. 7; 23, 24. Евр. 11; 24, 25, 26.
ж Гх. 1; 11.
з Дѣян. 7; 24.
и Дѣян. 7; 26.
і Дѣян. 7; 27, 28.
к Дѣян. 7; 29. Евр. 11; 27.
л Быт. 24; 11. 29; 2.
м Гх. 3; 1.
н Быт. 24; 11. 29; 10. 1 Цар. 9. 11.
о Быт. 29; 10.
п Числ. 10; 29. Гх. 3; 1. 4; 18. 18; 1.
р Быт. 31; 54. 43; 25.
с Гх. 4; 25. 18; 2.
т Гх. 18; 3.
† *Пришлецъ тука.*
у Дѣян. 7; 29. Евр. 11; 13, 14.
ф Гх. 7; 7. Дѣян. 7; 30.
х Числ. 20; 16. Втор. 26; 7. Псал. 12; 5.
ц Быт. 18; 20. Гх. 3; 9. 22; 23, 27. Втор. 24; 15. Іак. 5; 4.
ч Гх. 6; 5.
ш Гх. 6; 5. Псал. 105; 8, 42. 106; 45.
щ Быт. 15; 14. 46; 4.
ъ Гх. 4; 31. 1 Цар. 1; 11. 2 Цар. 16; 12. Лук. 1; 25.
ы Гх. 3; 7.

—

а Гх. 2; 16.
б Гх. 18; 5. 2 Цар. 19; 8.
в Втор. 33; 16. Иса. 63; 9. Дѣян. 7; 30.
г Псал. 111; 2. Дѣян. 7; 31.
д Втор. 33; 16.
е Гх. 19; 12. Іис. Нав. 5; 15. Дѣян. 7; 33.

нозѣ-тѣ си: защото мѣсто-то, на което стоишь, земя е свята. 6 И рече *му:* [ж]Азъ сьмь Богъ на отца ти, Богъ Авраамовъ, Богъ Исааковъ, и Богъ Іаковов. И Моисей затули лице-то си, защото [з]ся боеше да погледне къмъ Бога.

7 И рече Господь: [и]Видѣхъ, видѣхъ злостраданіе-то на людіе-тѣ ми които сѫ въ Египетъ, и чухъ выкъ-тъ имъ [і]отъ причинѫ-тѫ на притѣснители-тѣ имъ: защото [к]познахъ болѣзни-тѣ имъ. 8 И [л]слѣзохъ [м]за да гы освободіѫ отъ рѫкѫ-тѫ на Египтяны-тѣ, и да гы изведѫ изъ онѫзь земіѫ, [н]въ земіѫ добрѫ и пространнѫ, [о]въ земіѫ, дѣто тече млѣко и медъ, на мѣсто-то [п]на Хананейцы-тѣ, и Хеттейцы-тѣ, и Аморрейцы-тѣ, и Ферезейцы-тѣ, и Евейцы-тѣ, и Іевусейцы-тѣ. 9 И сега ето [р]выканіе-то на синове-тѣ Израилевы стигнѫ при мене: видѣхъ още и [с]утѣсненіе-то, съ което гы утѣснявать Египтяни-тѣ. 10 [т]Ела прочее сега, и ще тя проводіѫ при Фараона, и ще извадишь людіе-тѣ ми синове-тѣ Израилевы изъ Египетъ.

11 И рече Моисей Богу: [у]Кой сьмь азъ да идѫ при Фараона, и да изведѫ синове-тѣ Израилевы изъ Египетъ? 12 И рече *Богъ:* [ф]Азъ ще бѫдѫ съ тебе наедно: и това *ще ти бѫде* знаменіе, че азъ тя проваждамъ; когато изведешь людіе-тѣ ми изъ Египетъ, ще послужите Богу на тѫзи горѫ.

13 И рече Моисей Богу: Ето, *когато* азъ отидѫ при синове-тѣ Израилевы, и имъ рекѫ: Богъ на отцы-тѣ ваши проводи мя при васъ, и тѣ мя попытатъ: Що е име-то му? какво да имъ рекѫ? 14 И рече Богъ Моисею: Азъ сьмь СЫЙ: и рече: Така ще речешь на синове-тѣ Израилевы: [х]СЫЙ мя проводи при васъ. 15 И рече Богъ Моисею още: Така ще речешь на синове-тѣ Израилевы: Господь Богъ на отцы-тѣ ваши, Богъ Авраамовъ, Богъ Исааковъ, и Богъ Іаковов, проводи мя при васъ: [ц]това е име-то ми въ вѣкъ, и това е паметьта ми изъ родъ въ родъ. 16 Иди и [ч]събери старѣйшины-тѣ Израилевы, и кажи имъ: Господь Богъ на отцы-тѣ ваши, Богъ Авраамовъ, и Исааковъ, и Іаковов, яви ми ся, и рече: [ш]Посѣтихъ васъ наистинѫ, и *видѣхъ всичко* онова което ви правятъ въ Египетъ; 17 И рѣкохъ: [щ]*Ще вы избавіѫ* отъ Египетско-то страданіе, *и* ще вы въведѫ въ земіѫ-тѫ на Хананейцы-тѣ, и на Хеттейцы-тѣ, и на Аморрейцы-тѣ, и на Ферезейцы-тѣ, и на Евейцы-тѣ, и на Іевусейцы-тѣ, на земліѫ дѣто тече млѣко и медъ. 18 И ще послушатъ гласъ-тъ ти: и [ъ]ще идешь, ты и старѣйшины-тѣ Израилеви, при Египетскый-тъ царь, и ще му речете: Іеова Богъ на Евреи-тѣ [ы]срѣщнѫ ны; а сега остави ны да отидемъ на пѫть тридневенъ въ пустыніѫ-тѫ, за да принесемъ жьртвѫ на Іеова Бога нашего. 19 А знаіѫ азъ че [ь]не ще да вы остави Египетскый-тъ царь да отидете, нито съ крѣпкѫ рѫкѫ. 20 И [ѣ]като прострѫ рѫкѫ-тѫ си, ще поразіѫ Египетъ съсъ [ю]всичкы-тѣ мои чудеса, които ще направіѫ всрѣдъ него: [я]послѣ това ще вы испроводи. 21 И [ѫ]ще дамъ благодать на тѣзи людіе прѣдъ Египтяны-тѣ: и когато тръгнете нѣма да отидете празднп: 22 Но [іѫ]*всяка* жена ще поиска отъ ближніѫ-тѫ си, и отъ съсѣдкѫ-тѫ си, сребьрны нѣща, и златны нѣща, и облѣкла: и ще гы турите на синове-тѣ си, и на дъщери-тѣ си, и [а]ще оберете Египтяны-тѣ.

ГЛАВА 4.

1 А Моисей отговори и рече: Но ето, тѣ не щѫтъ да мя повѣруватъ, нито ще послушатъ гласъ-тъ ми: защото ще *ми* рекѫтъ: Не ти ся е явилъ Господь.

2 И рече му Господь: Що е това което е въ рѫкѫ-тѫ ти? а той рече: [а]Жезлъ. 3 И рече: Хвьрли го на земіѫ-тѫ. И хвьрли го на земіѫ-тѫ, и станѫ змія: и побѣгнѫ Моисей отъ неіѫ. 4 И рече Господь Моисею: простри рѫкѫ-тѫ си, и хвани іѫ за опашкѫ-тѫ: (И той прострѣ рѫкѫ-тѫ си и хвана іѫ, и станѫ жезлъ въ рѫкѫ-тѫ му): 5 За [б]да повѣруватъ че [в]ти ся яви Господь Богъ на отцы-тѣ имъ, Богъ Авраамовъ, Богъ Исааковъ, и Богъ Іаковов.

6 И рече му още Господь: Турй сега рѫкѫ-тѫ си въ пазухѫ-тѫ си. И тури рѫкѫ-тѫ си въ пазухѫ-тѫ си: и като іѫ извади, ето, рѫка-та му [г]прокажена *бѣла* като снѣгъ. 7 И рече: Турй пакъ рѫкѫ-тѫ си въ пазухѫ-тѫ си. И тури пакъ рѫкѫ-тѫ си въ пазухѫ-тѫ си: и когато іѫ извади изъ пазухѫ-тѫ си, ето, [д]станѫ пакъ както *си бѣше* плъть-та му. 8 А

ж Быт. 28; 13. Ст. 15. Гл. 4; 5. Мат. 22; 32. Марк. 12; 26. Лук. 20; 37. Дѣян. 7; 32.
з 3 Цар. 19; 13. Иса. 6; 1, 5.
и Гл. 2; 23, 24, 25. Неем. 9; 9. Псал. 106; 44. Дѣян. 7; 34.
і Гл. 1; 11.
к Быт. 18; 21. Гл. 2; 25.
л Быт. 11; 5, 7. 18; 21. 50; 24.
м Гл. 6; 6, 8. 12; 51.
н Втор. 1; 25. 8; 7, 8, 9.
о Ст. 17. Гл. 13; 5. 33; 3. Числ. 13; 27. Втор. 26; 9, 15. Іер. 11; 5. 32; 22. Іез. 20; 6.
п Быт. 15; 18.
р Гл. 2; 23.
с Гл. 1; 11, 13, 14, 22.
т Псал. 105; 26. Мих. 6; 4.
у Виж. Гл. 6; 13. 1 Цар. 18; 18. Иса. 6; 5, 8. Іер. 1; 6.
ф Быт. 31; 3. Втор. 31; 23. Іис. Нав. 1; 5. Рим. 8; 31.
х Гл. 6; 3. Іоан. 8; 58. 2 Кор. 1; 20. Евр. 13; 8. Откр. 1; 4.
ц Псал. 135; 13. Осія 12; 5.
ч Гл. 4; 29.
ш Быт. 50; 24. Гл. 2; 25. 4; 31. Лук. 1; 68.
щ Быт. 15; 14, 16. Ст. 8.
ъ Гл. 4; 31.
ы Гл. 5; 1, 3.
ь Числ. 23; 3, 4, 15, 16.
ѣ Гл. 5; 2. 7; 4.
ю Гл. 6; 6. 7; 5. 9; 15.
я Гл. 7; 3, 11; 9. Втор. 6; 22. Неем. 9; 10. Псал. 105; 27. 135; 9. Іер. 32; 20. Дѣян. 7; 36. Виж. Гл. 7 до 13.
ѫ Гл. 12; 31.
іѫ Гл. 11; 3. 12; 36. Псал. 106; 46. Прит. 16; 17.
а Быт. 15; 14. Гл. 11; 2. 12; 35, 36.
б Іов. 27; 17. Прит. 13; 22. Іез. 39; 10.

—

а Ст. 17, 20.
б Гл. 19; 9.
в Гл. 3; 15.
г Чис. 12; 10. 4 Цар. 5; 14. Мат. 8; 3.
д Числ. 12; 13, 14. Втор. 32; 39. 4 Цар. 5; 14. Мат. 8; 3.

(рече Господь) ако не тя повѣруватъ, нито послушатъ гласъ-тъ на първо-то знаменіе, ще повѣруватъ заради гласъ-тъ на второ-то знаменіе. 9 Ако ли не повѣруватъ и въ двѣ-тѣ тѣзи знаменія, нито послушатъ гласъ-тъ ти, ще земешь отъ водѫ-тѫ на рѣкѫ-тѫ, и ще ѭ изсыпешь на сухо: и [е]вода-та, коіѫто ще земешь изъ рѣкѫ-тѫ, ще стане кръвь на сухо-то.

10 И рече Моисей Господу: Молѭ ти ся, Господи, азъ не сьмь благорѣчивъ, нито отъ вчера, нито отъ завчера, нито отъ когато си почелъ да говоришь на твой-тъ рабъ: но [ж]тежкоустъ сьмь и тежкоязыченъ. 11 И рече му Господь: [з]Кой даде уста на человѣка: или кой направи нѣмый-тъ или глухый-тъ, или оногова който гледа, или слѣпый-тъ? не азъ ли Господь? 12 А сега иди, и азъ ще бѫдѫ [и]съ уста-та ти, и ще тя научѫ що ще говоришь.

13 А той рече: Молѭ ти ся, Господи, [і]проводи оногозь когото искашь да проводишь.

14 И распали ся гнѣвъ-тъ Господенъ противъ Моисея, и рече: Ааронъ Левитинъ-тъ не е ли твой братъ? знаѭ че той може да говори добрѣ: а найвече, ето, той [к]излиза да тя посрѣщне, и кога тя види, ще ся зарадува въ сьрдце-то си. 15 А ты [л]ще му говоришь, и [м]ще туришь словеса-та въ уста-та му: и азъ ще бѫдѫ съ уста-та ти, и съ уста-та неговы, и [н]ще вы научѫ що трѣбува да правите. 16 И той вмѣсто тебе ще говори на людіе-тѣ: и той ще ти бѫде вмѣсто уста, а [о]ты ще бѫдешь нему вмѣсто Бога. 17 И земи въ рѫкѫ-тѫ си [п]тозь жезлъ, съ който ще правишь знаменія-та.

18 И тръгнѫ Моисей, и върнѫ ся при тестя си Іоѳора, и рече му: Молѭ ти ся, да идѫ, и да ся върнѫ при братія-та си, които сѫ въ Егыпетъ, и да видѭ, живи ли сѫ още. 19 И рече Іоѳоръ Моисею: Иди съ миромъ. И рече Господь Моисею въ Мадіамъ: Иди, върни ся въ Егыпетъ: защото [р]измрѣхѫ всичкы-тѣ онѣзь человѣци които искахѫ душѫ-тѫ ти. 20 Тогазь зѣ Моисей женѫ си, и чада-та си, и качи гы на оселъ-тъ, и върнѫ ся въ Егыпетскѫ-тѫ земѭ: зѣ Моисей [с]и жезлъ-тъ Божій въ рѫкѫ-тѫ си. 21 И рече Господь Моисею: Кога отидешь и ся върнешь въ Егыпетъ, виждь [т]да сторишь прѣдъ Фараона всичкы-тѣ чудеса, които дадохъ въ рѫкѫ-тѫ ти: но азъ [у]ще ожесточѫ сьрдце-то му, и той не ще да пусне людіе-тѣ. 22 И ще речешь Фараону: Така говори Іеова: Израиль ми е [ф]сынъ, [х]първородный мой: 23 И казувамъ ти: Пусни сына ми, да ми послужи: и ако отречешь и го не пуснешь, ето, азъ [ц]ще умьртвѭ сына ти, първородный-тъ ти.

24 И когато *Моисей* бѣше на пѫть-тъ у гостинницѫ-тѫ, [ч]посрѣщнѫ го Господь, и [ш]искаше да го умьртви. 25 И [щ]зѣ Сепфора камьче остро, и обрѣза краекожіе-то на сына си, и хвьрли го въ нозѣ-тѣ му, и рече: Наистинѫ ты си ми женихъ на кръвь. 26 И дръпнѫ ся отъ него Господь: тогазь рече: Ты си ми женихъ на кръвь, поради обрѣзаніе-то.

27 И рече Господь Аарону: Иди да [ъ]посрѣщнешь Моисея въ пустынѭ-тѫ. И отиде, и посрѣщнѫ го [ы]въ горѫ-тѫ Божіѭ, и цѣлова го. 28 И [ь]извѣсти Моисей Аарону всичкы-тѣ Господни словеса, които му Той заржча, и [ѣ]всичкы-тѣ знаменія които му заповѣда.

29 И [ю]отидохѫ Моисей и Ааронъ, и събрахѫ всичкы-тѣ старѣйшины на сынове-тѣ Израилевы. 30 И [я]говори Ааронъ всичкы-тѣ словеса, които Господь говори на Моисея, и направи знаменія-та прѣдъ людіе-тѣ. 31 И [ѫ]повѣрувахѫ людіе-тѣ; и когато чухѫ че Господь [ѭ]посѣти Израилевы-тѣ сынове, и че [а]погледнѫ на оскърбеніе-то имъ, [б]наведохѫ ся до земѭ-тѫ, и поклонихѫ ся.

ГЛАВА 5.

1 Слѣдъ това влѣзохѫ Моисей и Ааронъ, и рекохѫ Фараону: Така говори Іеова Богъ Израилевъ: Пусни людіе-тѣ ми, [а]за да ми направятъ праздникъ въ пустынѭ-тѫ. 2 А Фараонъ рече: [б]Кой *е той* Іеова, та да послушамъ гласъ-тъ му, да отпуснѫ Израиля? не познавамъ Іеова, и [в]нито Израиля ще пуснѫ. 3 И тѣ рекохѫ: [г]Богъ на Евреи-тѣ ны срѣщнѫ: молимъ ти ся да отидемъ тридневенъ пѫть въ пустынѭ-тѫ, за да принесемъ жъртвѫ на Іеова Бога нашего, за да ны не постигне съ моръ, или съ ножь. 4 И рече имъ Егыпетскый-тъ царь: Защо, Моисее и Аароне, спирате людіе-тѣ отъ работы-тѣ имъ: идѣте [д]на опрѣдѣлены-тѣ си ра-

е Гл. 7; 19.
ж Гл. 6; 12. Іер. 1; 6.
з Псал. 94; 9.
и Иса. 50; 4. Іер. 1; 9. Мат. 10; 19. Марк. 13; 11. Лук. 12; 11, 12. 21; 14, 15.
і Виж Іона 1; 3.
к Ст. 27. 1 Цар. 10; 2, 3, 5.
л Гл. 7; 1, 2.
м Числ. 22; 38. 23; 5, 12, 16. Втор. 18; 18. Иса. 51; 16. Іер. 1; 9.
н Втор. 5; 31.
о Гл. 7; 1. 18; 19.
п Ст. 12.
р Гл. 2; 15, 23. Мат. 2; 20.
с Гл. 17; 9. Числ. 20; 8, 9.
т Гл. 3; 20.
у Гл. 7; 3, 13. 9; 12, 35. 10; 1. 14; 8. Втор. 2; 30. Іис. Нав. 11; 20. Иса. 63; 17. Іоан. 12; 40. Рим. 9; 18
ф Осія 11; 1. Рим. 9; 4. 2 Кор. 6; 18.
х Іер. 31; 9. Іак. 1; 18.
ц Гл. 11; 5. 12; 29.
ч Числ. 22; 22.
ш Быт. 17; 14.
щ Іис. Нав. 5; 2, 3.
ъ Ст. 14.
ы Гл. 3; 1.
ь Ст. 15, 16.
ѣ Ст. 8, 9.
ю Гл. 3; 16.
я Ст. 16.
ѫ Гл. 3; 18. Ст. 8, 9.
ѭ Гл. 3; 16.
а Гл. 2; 25. 3; 7.
б Быт. 24; 26. Гл. 12; 27. 1 Лѣт. 29; 20.

—

а Гл. 10; 9.
б 4 Цар. 18; 35. Іов. 21; 15.
в Гл. 3; 19.
г Гл. 3; 18.
д Гл. 1; 11.

5 боты. И рече Фараонъ: Ето людіе-тѣ на мѣсто-то сѫ сега [е]много, а вы гы правите да прѣставатъ отъ опрѣдѣлены-тѣ си
6 работы. И въ този истый-тъ день заповѣда Фараонъ [ж]на притѣснители-тѣ на людіе-тѣ, и на надзиратели-тѣ имъ, и гово-
7 реше: Не давайте вече на *тыя* людіе плѣвѫ както до сега, за да правятъ тухлы; нека идѫтъ сами и нека си съберѫтъ
8 плѣвѫ. Но ще гы натоварити, *да правятъ* опрѣдѣлено-то на тухлы-тѣ число, което правѣхѫ до сега: да го не смалите: защото оставатъ праздни, *и* за това выкатъ, и казуватъ: Да отидемъ, за да принесемъ
9 жъртвѫ Богу нашему. Нека сѫ тежкы работы-тѣ на *тъзи* человѣцы, за да ся занимаватъ въ тѣхъ, и да не внимаватъ на праздны думы.
10 Излѣзохѫ прочее притѣснители-тѣ на людіе-тѣ, и надзиратели-тѣ имъ, и гово-
11 рихѫ на людіе-тѣ, и казувахѫ: Така рече Фараонъ: Не ви давамъ плѣвѫ. Вы сами идѣте, събирайте плѣвѫ за себе си, дѣто можете да намѣрите: но нѣма да
12 ся смали отъ работы-тѣ ви нищо. И разнесохѫ ся людіе-тѣ по всичкѫ-тѫ Египетскѫ земіѫ, за да събиратъ сламѫ
13 вмѣсто плѣвѫ. И притѣснители-тѣ гы принуждавахѫ, и казувахѫ: Свършувайте работы-тѣ си, *то есть,* онова което е опрѣдѣлено за всякой день, както когато
14 имаше плѣва. И біени быдохѫ надзиратели-тѣ на Израилевы-тѣ сынове които бѣхѫ поставени надъ тѣхъ отъ Фараоновы-тѣ притѣснители, които казвахѫ: Защо не свършихте и вчера и днесь, опрѣдѣлено-то си число на тухлы-тѣ, както пò напрѣдъ?
15 А надзиратели-тѣ на Израилевы-тѣ сынове влѣзохѫ, и извыкахѫ прѣдъ Фараона, и рекохѫ: Защо правишь така на
16 рабы-тѣ си? Плѣва не ся дава на рабы-тѣ ти, а казуватъ ни: Правѣте тухлы: и ето, біени быдохѫ раби-тѣ ти: а погрѣш-
17 ка-та е на твои-тѣ людіе. А той отговори: Лѣниви сте, лѣниви: за това казувате: Да отидемъ да принесемъ жъртвѫ Госпо-
18 ду. Идѣте сега та работѣте: защото плѣва нѣма да ви ся даде: а ще давате о-
19 прѣдѣленно-то число на тухлы-тѣ. И надзиратели-тѣ на Израилевы-тѣ сынове гледахѫ себе си въ зло състояніе, като *имъ* ся рече: Нѣма да ся смали нищо отъ всякодневно-то ви опрѣдѣлено число на
20 тухлы-тѣ. И като излизахѫ отъ присѫтствіе-то Фараоново, срѣщнѫхѫ Моисея и Аарона, които очакувахѫ да ся срѣщнѫтъ
21 съ тѣхъ: И [з]рекохѫ имъ: Господь да погледне на васъ, и да *вы* сѫди: защото вы ны направихте [и]зловонны прѣдъ Фараона, и прѣдъ слугы-тѣ му, а дадохте въ рѫцѣ-тѣ имъ мечь да ны убіѭтъ.
22 И върнѫ ся Моисей при Господа, и рече: Господи, защо си прѣоскърбилъ тѣ-
23 зи людіе? защо си мя проводилъ? Защото отъ когато влѣзохъ при Фараона да говоріѫ въ твое име, той прѣогорчи тѣзи людіе: и ты никакъ не си избавилъ людіе-тѣ си.

ГЛАВА 6.

1 И рече Господь Моисею: Сега ще видишь що ще сторіѫ Фараону: защото [а]съ крѣпкѫ рѫкѫ ще гы пусне: и съ крѣпкѫ рѫкѫ [б]ще гы испѫди изъ земіѭ-тѫ си.
2 Богъ говори още Моисею, и рече му:
3 Азъ сьмь Іеова: И явихъ ся Аврааму, Исааку и Іакову, съ *име-то* [в]Богъ Вседържитель, но не имъ ся опознахъ *съ* име-то
4 си [г]Іеова. А [д]още поставихъ съ тѣхъ завѣтъ-тъ мой, [е]да имъ дамъ Ханаанскѫ-тѫ земіѭ, земіѭ-тѫ на пришелство-то имъ, въ
5 коіѭто бѣхѫ пришелци. И азъ [ж]чухъ още въздыханіе-то на Израилевы-тѣ сынове, за порабощеніе-то което имъ правятъ Египтяни-тѣ:
6 и помянѫхъ завѣтъ-тъ си. За това кажи на Израилевы-тѣ сынове: [з]Азъ сьмь Іеова: и [и]ще вы извадіѫ изъ подъ Египетскы-тѣ товары, и [і]ще вы избавіѫ отъ работаніе-то имъ, и ще вы искупіѫ съ пространнѫ мышцѫ, и съ голѣмы сѫдбы.
7 И [к]ще вы пріемѫ при себе си за мои людіе, и [л]ще бѫдѫ вашъ Богъ: и ще познаете че Азъ сьмь Господь Богъ вашъ, който вы изваждамъ [м]изъ подъ Египетскы-тѣ
8 товары. И ще вы въведѫ въ земіѭ-тѫ, за коіѭто [*]ся клѣхъ че ще іѭ дамъ Авраамy, Исааку, и Іакову: и ще ви іѭ дамъ въ на-
9 слѣдіе. Азъ сьмь Господь. И говори Моисей на Израилевы-тѣ сынове така: но [о]отъ утѣсненіе-то на душы-тѣ *си,* и отъ жестокото порабощеніе тѣ не послушахѫ Моисея.
10 И говори Господь Моисею, и рече:
11 Влѣзь, *и* речи на Фараона, Египетскый-тъ царь, да пусне Израилевы-тѣ сынове
12 изъ земіѭ-тѫ си. И говори Моисей прѣдъ Господа, и рече: Ето, Израилеви-тѣ сынове не мя [п]послушахѫ: и какъ ще мя послуша Фараонъ, като сьмь [р]азъ необ-
13 рѣзанъ въ устны-тѣ? И говори Господь Моисею и Аарону, и проводи гы при Из-

е Гл. 1; 7, 9.
ж Гл. 1; 11.
з Гл. 6; 9.
и 1 Цар. 13; 4. 2 Цар. 10; 6. 1 Лѣт. 19; 6.

—

а Гл. 3; 19.
б Гл. 11; 1. 12; 31, 33, 39.
в Быт. 17; 1. 35; 11. 48; 3.
г Гл. 3; 14. Псал. 68; 4. 83; 18. Іоан. 8; 58. Откр. 1; 4.
д Быт. 15; 18. 17; 4, 7.
е Быт. 17; 8. 28; 4.
ж Гл. 2; 24.

з Ст. 2, 8, 29.
и Гл. 3; 17. 7; 4. Втор. 26; 8. Псал. 81; 6. 136; 11, 12.
і Гл. 15; 13. Втор. 7; 8. 1 Лѣт. 17; 21. Неем. 1; 10.
к Втор. 4; 20. 7; 6. 14; 2. 26; 18. 2 Цар. 7; 24.
л Быт. 17; 7, 8. Гл. 29; 45, 46. Втор. 29; 13. Откр. 21; 7.
м Гл. 5; 4, 5. Псал. 81; 6.
* Евр. вдигнѫхъ рѫкѫ-тѫ си.
н Быт. 15; 18. 26; 3. 28; 13. 35. 12.
о Гл. 5; 21.
п Ст. 9.
р Ст. 30. Гл. 4; 10. Іер. 1; 6.

раилевы-тѣ сынове, и при Фараона Египетскый царь, за да изведѫтъ Израилевы-тѣ сынове изъ Египетскѫ-тѫ земіѫ.

14 Тѣзи сѫ началници на отечественны-тѣ имъ домове: [с]Сынове-тѣ на Рувима, пьрвородный-тъ *сынъ* Израилевъ, Енохъ, и Фаллу, Еронъ и Хармій: тѣзи сѫ Рувимови-тѣ родове. 15 И [т]сынове-тѣ Симеонови, Іемуилъ, и Іаминъ, и Аодъ, и Іахинъ, и Сохаръ, и Саулъ, сынъ на Хананейскѫ женѫ: тѣзи сѫ Симеонови-тѣ родове. 16 И имена-та [у]на Левіевы-тѣ сынове, споредъ родословія-та имъ, сѫ тѣзи: Гирсонъ, и Кааѳъ, и Мерарій: и годины-тѣ на живота Левіевъ бѣхѫ сто и тридесеть и седмь години. 17 [ф]Сынове-тѣ Гирсоновы сѫ Ливній и Семей, по родове-тѣ имъ. 18 И [х]сынове-тѣ Кааѳови сѫ, Амрамъ, и Исааръ, и Хевронъ, и Озіилъ: и годины-тѣ на живота Кааѳовъ бѣхѫ сто и тридесеть и три години. 19 И [ц]сынове-тѣ на Мерарія бѣхѫ Маалій, и Мусій: тѣзи сѫ Левіеви-тѣ родове, по родословія-та имъ. 20 И [ч]зѣ си Амрамъ женѫ лѣлѭ си Іохаведѫ: и роди му Аарона и Моисея: и годины-тѣ на живота Амрамовъ бѣхѫ сто и тридесять и седмь години. 21 И [ш]сынове-тѣ Исаарови бѣхѫ, Коре, и Нефегъ, и Зехрій. 22 И [щ]Озіилови-тѣ сынове, Мисаилъ, и Елисафанъ, и Сиѳрій. 23 И зѣ си Ааронъ женѫ, Елисаветѫ, дъщеріѫ [ъ]Аминадавовѫ, сестрѫ Наасоновѫ: и роди му [ы]Надава и Авіуда, Елеазара и Иѳамара. 24 И [ь]сынове-тѣ Кореевы бѣхѫ, Асиръ, и Елкана, и Авіасафъ: тѣзи сѫ Кореови-тѣ родове. 25 И Елеазаръ Аароновый сынъ, зѣ си женѫ *еднѫ* отъ Футіиловы-тѣ дъщери; и [ѣ]роди му Финееса: тѣзи сѫ началници-тѣ на Левитскы-тѣ отцы, споредъ родове-тѣ имъ. 26 Тѣзи сѫ Ааронъ и Моисей [ю]на които рече Господь: Изведѣте Израилевы-тѣ сынове изъ Египетскѫ-тѫ земіѫ, [я]споредъ пълкове-тѣ имъ. 27 Тѣзи *сѫ* [ѫ]които говорихѫ на Фараона Египетскый царь, [ѭ]за да изведѫтъ Израилевы-тѣ сынове изъ Египетъ: тѣзи, Моисей и Ааронъ.

28 И въ онзи день когато говорѝ Господь 29 Моисею, въ Египетскѫ-тѫ земіѫ, Говорѝ Господь Моисею, и рече: [а]Азъ сьмь Господь: [б]кажи на Фараона, Египетскый царь, 30 всичко що ти казувамъ. И рече Моисей прѣдъ Господа: Ето, [в]азъ сьмь *като* необрѣзанъ въ устны-тѣ, и какъ ще мя послуша Фараонъ?

ГЛАВА 7.

1 И рече Господь Моисею: Ето, азъ тя поставихъ [а]богъ Фараону: и Ааронъ братъ 2 ти ще ти бѫде [б]пророкъ. Ты [в]ще говоришь всичко което ти заповѣдувамъ: и Ааронъ братъ ти ще говори Фараону, за да пусне Израилевы-тѣ сынове изъ земіѫ-тѫ си. 3 А азъ [г]ще ожесточѫ Фараоново-то сьрдце, и [д]ще умножѫ [е]знаменія-та си и чудеса-4 та си въ Египетскѫ-тѫ земіѫ. Но Фараонъ не ще да вы послуша: и [ж]ще положѫ рѫкѫ-тѫ си връху Египетъ, и ще изведѫ воинства-та си, людіе-тѣ си, Израилевы-тѣ сынове, изъ Египетскѫ-тѫ земіѫ, [з]съ го-5 лѣмы сѫдбы. И [и]ще познаіѫтъ Египтяни-тѣ, че Азъ сьмь Господь, [і]кога простржѫ рѫкѫ-тѫ си връху Египетъ, и изведѫ 6 Израилевы-тѣ сынове отъ срѣдъ тѣхъ. А Моисей и Ааронъ [к]направихѫ, както имъ 7 заповѣда Господь; така направихѫ. И Моисей бѣ на възрасть [л]осмдесеть годины, а Ааронъ осмдесеть и три годины, когато говорихѫ Фараону.

8 И говорѝ Господь Моисею, и Аарону и 9 рече: Когато ви говори Фараонъ, и речѐ: [м]Покажѣте вы чудо: тогазь ще речешь Аарону: [н]Земѝ жезлъ-тъ си, и хвьрли *го* прѣдъ 10 Фараона: *и* ще стане змія. И влѣзохѫ Моисей и Ааронъ при Фараона, и направихѫ така [о]както заповѣда Господь: и хвьрли Ааронъ жезлъ-тъ си прѣдъ Фараона, и 11 прѣдъ слугы-тѣ му, и [п]станѫ змія. А [р]Фараонъ призова мудры-тѣ и [с]омаятели-тѣ: и Египетскы-тѣ магесници [т]направихѫ и тѣ 12 така съ баянія-та си. Защото хвьрлихѫ всякой жезлъ-тъ си, и станѫхѫ зміи: Но Аароновый жезлъ погълнѫ тѣхны-тѣ жез-13 лы. И ожесточи ся Фараоново-то сьрдце, и не гы послуша, [у]както говори Господь.

14 И рече Господь Моисею: [ф]Ожесточи ся Фараоново-то сьрдце толкозь, щото ся от-15 рича да пусне людіе-тѣ. Идѝ при Фараона утрѣ: ето, той излази при водѫ-тѫ: и ще застанешь при брѣгъ-тъ на рѣкѫ-тѫ, за да го срѣщнешь: и [х]жезлъ-тъ, който ся бѣше прѣвърнѫлъ въ зміѭ, ще дьр-16 жишь въ рѫкѫ-тѫ си. И ще му речешь: [ц]Господь Богъ Еврейскый мя проводи при тебе, и говори: пусни людіе-тѣ ми, [ч]за да ми послужатъ въ пустыніѫ-тѫ: но ето, ты 17 не послуша до сега. Така говорѝ Господь: Съ това [ш]ще познаешь, че азъ сьмь

с Быт. 46; 9. 1 Лѣт. 5; 3.
т Быт. 46; 10. 1 Лѣт. 4; 24.
у Быт. 46; 11. Числ. 3; 17. 1 Лѣт. 6; 1, 16.
ф 1 Лѣт. 6; 17. 23; 7.
х Числ. 26; 57. 1 Лѣт. 6; 2, 18.
ц 1 Лѣт. 6; 19. 23; 21.
ч Гл. 2; 1, 2. Числ. 26; 59.
ш Числ. 16; 1. 1 Лѣт. 6; 37, 38.
щ Лев. 10; 4. Числ. 3; 30.
ъ Руѳ. 4; 19, 20. 1 Лѣт. 2; 10. Мат. 1; 4.
ы Лев. 10; 1. Числ. 3; 2. 26; 60. 1 Лѣт. 6; 3. 24; 1.
ь Числ. 26; 11.
ѣ Числ. 25; 7, 11. Іис. Нав. 24; 33.
ю Ст. 13.
я Гл. 7; 4. 12; 17, 51. Числ. 33; 1.
ѫ Гл. 5; 1, 3. 7; 10.
ѭ Ст. 13. Гл. 32; 7. 33; 1. Псал. 77; 20.
а Ст. 2.
б Ст. 11. Гл. 7; 2.
в Ст. 12. Гл. 4; 10.

—

а Гл. 4; 16. Іер. 1; 10.
б Гл. 4; 16.
в Гл. 4; 15.
г Гл. 4; 21.
д Гл. 11; 9.
е Гл. 4; 7.
ж Гл. 10; 1. 11; 9.
з Гл. 6; 6.
и Ст. 17. Гл. 8; 22. 14; 4, 18. Псал. 9; 16.
і Гл. 3; 20.
к Ст. 2.
л Втор. 29; 5. 31; 2. 34; 7. Дѣян. 7; 23, 30.
м Иса. 7; 11. Іоан. 2; 18. 6; 30.
н Гл. 4; 2, 17.
о Ст. 9.
п Гл. 4; 3.
р Быт. 41; 8.
с 2 Тим. 3; 8.
т Ст. 22. Гл. 8; 7, 18.
у Гл. 4; 21. Ст. 4.
ф Гл. 8; 15. 10; 1, 20, 27.
х Гл. 4; 2, 3. Ст. 10.
ц Гл. 3; 18.
ч Гл. 3; 12, 18. 5; 1, 8.
ш Гл. 5; 2. Ст. 5.

Господь: ето, съ жезлъ-тъ, който е въ рѫкѫ-тѫ ми, ще ударіѭ върхъ водѫ-тѫ която е въ рѣкѫ-тѫ, и [щ]ще ся прѣвърне [в]въ кръвь. 18 И рыбы-тѣ, които сѫ въ рѣкѫ-тѫ, ще измрѫтъ, и рѣка-та ще ся осмърди, и Египтяни-тѣ [ы]ще ся погнусятъ да піѭтъ водѫ отъ рѣкѫ-тѫ.

19 И рече Господь Моисею: Речи Аарону: Земи жезлъ-тъ си, и [ь]простри рѫкѫ-тѫ си върху Египетскы-тѣ воды, върху потоцы-тѣ имъ, върху рѣкы-тѣ имъ, върху езера-та имъ, и върху всяко тѣхно събраніе отъ водѫ, и ще станѫтъ кръвь: и ще бѫде кръвь по всичкѫ-тѫ Египетскѫ земіѭ, и въ дървены-тѣ и каменны-тѣ *сѫдове.* 20 И направихѫ така Моисей и Ааронъ както заповѣда Господь: и [ѣ]като дигнѫ *Ааронъ* жезлъ-тъ удари водѫ-тѫ на рѣкѫ-тѫ прѣдъ Фараона, и прѣдъ рабы-тѣ му: и [ю]прѣвърнѫ ся въ кръвь всичка-та вода на рѣкѫ-тѫ. 21 И рыбы-тѣ, които бѣхѫ въ рѣкѫ-тѫ, измрѣхѫ, и рѣка-та ся осмърдѣ, щото Египтяни-тѣ [я]не могохѫ да піѭтъ водѫ отъ рѣкѫ-тѫ: и кръвь-та бѣше по всичкѫ-тѫ Египетскѫ земіѭ. 22 Подобно [ѫ]направихѫ и Египетскы-тѣ магесници съ баянія-та си: и ожесточи ся Фараоново-то сърдце, и не гы послуша, [ѭ]както рече Господь. 23 И върнѫ ся Фараонъ, и дойде у дома си, и не тури сърдце-то си нито въ това. 24 И всичкы-тѣ Египтяни копахѫ около рѣкѫ-тѫ, за да піѭтъ водѫ, защото не могохѫ да піѭтъ отъ водѫ-тѫ на рѣкѫ-тѫ. 25 И испълнихѫ ся седмь дни, отъ когато удари Господь рѣкѫ-тѫ.

ГЛАВА 8.

1 И рече Господь Моисею: Иди при Фараона, и речи му: Така говори Господь: Пусни людіе-тѣ ми, [а]за да ми послужатъ. 2 [б]Ако ли не рачишь да гы пуснешь, ето, азъ ще ударіѭ всичкы-тѣ ти прѣдѣлы [в]съсъ жабы. 3 И рѣка-та ще кыпне съсъ жабы, които като излазятъ, ще навлѣзѫтъ въ домъ-тъ ти, и [г]въ ложницѫ-тѫ ти, и на одрове-тѣ ти, и въ кѫщы-тѣ на слугы-тѣ ти, и врьхъ людіе-тѣ ти, и въ пещи-тѣ ти, и въ нощвы-тѣ ти. 4 И върхъ тебе, и върхъ людіе-тѣ ти, и върхъ всичкы-тѣ ти слугы, ще възлѣзѫтъ жабы-тѣ.

5 И рече Господь Моисею: Речи на Аарона: [д]Простри рѫкѫ-тѫ си съ жезлъ-тъ си надъ потоцы-тѣ, и надъ рѣкы-тѣ, и надъ езера-та, и изведи жабы-тѣ по Египетскѫ-тѫ земіѭ. 6 И прострѣ Ааронъ рѫкѫ-тѫ си надъ Египетскы-тѣ воды, и [е]възлѣзохѫ жабы-тѣ, и покрыхѫ Египетскѫ-тѫ земіѭ. 7 И [ж]магесници-тѣ направихѫ така, съ баяніе-то си, и изведохѫ жабы по Египетскѫ-тѫ земіѭ.

8 Тогазь повыка Фараонъ Моисея и Аарона, и рече: [з]Помолѣте ся Господу да дигне жабы-тѣ отъ мене, и отъ людіе-тѣ ми: и ще пуснѫ людіе-тѣ, за да пожертвуватъ Господу. 9 И рече Моисей Фараону: Опрѣдѣли ми, кога да ся помоліѭ за тебе, и за слугы-тѣ ти, и за людіе-тѣ ти: за да истрѣби жабы-тѣ отъ тебе, и отъ домове-тѣ ти, *и* само въ рѣкѫ-тѫ да останѫтъ. 10 А той рече: Утрѣ. И рече: *Ще бѫде* споредъ слово-то ти: за да познаешь, че не [и]е никой както Господь Богъ нашъ. 11 И ще ся дигнѫтъ жабы-тѣ отъ тебе, и отъ домове-тѣ ти, и отъ слугы-тѣ ти, и отъ людіе-тѣ ти: само въ рѣкѫ-тѫ ще останѫтъ.

12 Тогазь излѣзохѫ Моисей и Ааронъ отъ при Фараона и [і]выкнѫ Моисей къмъ Господа за жабы-тѣ които бѣше проводилъ 13 върхъ Фараона. И направи Господь споредъ Моисеево-то слово: и измрѣхѫ жабы-тѣ отъ домове-тѣ, отъ дворове-тѣ, и 14 отъ полета-та. И събирахѫ гы купове 15 купове, и осмърдѣ ся земя-та. А Фараонъ като видѣ че [к]станѫ отрада, [л]ожесточи сърдце-то си, и не гы послуша, както говори Господь.

16 И рече Господь Моисею: Речи Аарону: Простри жезлъ-тъ си, и удари земнѫ-тѫ пърсть, за да стане на скнипы въ 17 всичкѫ-тѫ Египетскѫ земіѭ. И направихѫ така, защото прострѣ Ааронъ рѫкѫ-тѫ си съ жезлъ-тъ си, и удари земнѫ-тѫ пърсть, и [м]тя станѫ скнипы по человѣцы-тѣ, и по скотове-тѣ: всичка-та земна пърсть станѫ скнипы по всичкѫ-тѫ 18 Египетскѫ земіѭ. [н]Така направихѫ и магесници-тѣ съ баянія-та си, за да извадятъ скнипы, но [о]не могохѫ: а скнипы-тѣ бѣ-19хѫ по человѣцы-тѣ и по скотове-тѣ. Тогазь рекохѫ магесници-тѣ Фараону: [п]Божій пърстъ е това. Но [р]сърдце-то Фараоново ся ожесточи, и той не гы послуша, както говорй Господь.

20 И рече Господь Моисею: [с]Стани утрѣ рано, та застани прѣдъ Фараона: ето, той излиза при водѫ-тѫ, и речи му: Така говори Господь: [т]Пусни людіе-тѣ ми за да 21 ми послужатъ. Защото, ако не пуснешь людіе-тѣ ми, ето, ще проводіѭ на тебе, и на слугы-тѣ ти, и на людіе-тѣ твои, и на

щ Гл. 4; 9.
в Откр. 16; 4, 6.
ы Ст. 24.
ь Гл. 8; 5, 6, 16. 9; 22. 10; 12, 21. 14; 21, 26.
ѣ Гл. 17, 5.
ю Псал. 78; 44. 105; 29.
я Ст. 18.
ѫ Ст. 11.
ѭ Ст. 3.

—

а Гл. 3; 12, 18.
б Гл. 7; 14. 9; 2.
в Откр. 16; 13.
г Псал. 105; 30.
д Гл. 7; 19.
е Псал. 78; 45. 105; 30.
ж Гл. 7; 11.
з Гл. 9; 28. 10; 17. Числ. 21; 7. 1 Цар. 13; 6. Дѣян. 8; 24.
и Гл. 9; 14. Втор. 33; 26. 2 Цар. 7; 22. 1 Лѣт. 17; 20. Псал. 86; 8. Иса. 46; 9. Іер. 10; 6. 7.
і Ст. 30. Гл. 9; 33. 10; 18. 32; 11. Іак. 5; 16, 17, 18.
к Екк. 8; 11.
л Гл. 7; 14.
м Псал. 105; 31.
н Гл. 7; 11.
о Лук. 10; 18. 2 Тим. 3; 8, 9.
п 1 Цар. 6; 3, 9. Псал. 8; 3. Мат. 12; 28. Лук. 11; 20.
р Ст. 15.
с Гл. 7; 15.
т Ст. 1.

домове-тѣ ти, песіи мухы, и Египетскы-тѣ кжщи, и земя-та на коіжто *живѣіжтъ*, ще ся напълнятъ съ песіи му- 22 хы. Но [у] ще отдѣліж, въ онзи день, земіж-тж Гесенъ, въ коіжто живѣіжтъ людіе-тѣ ми, щото да нѣма тамъ песіи мухы: за да познаешь, че азъ сьмь Господь въ 23 срѣдъ земіж-тж. И ще поставіж различіе между людіе-тѣ си, и людіе-тѣ ти: утрѣ 24 ще стане това знаменіе. И направи Господь така: и [ф] дойдохж множество песіи мухы на Фараоновъ-тъ домъ, и на домове-тѣ на слугы-тѣ му, и на всичкж-тж Египетскж земіж: земя-та ся повреди отъ песіи-тѣ мухы.

25 И повыка Фараонъ Моисея и Аарона, и рече: Идѣте, направѣте жъртвж на Бо- 26 га вашего въ *тжзи* земіж. А Моисей рече: Не е прилично да направимъ така: защото ный жъртвувамы на Господа Бога нашего [х] жъртвы, отъ които Египтянитѣ ся гнусятъ. Ето, ако жъртвувамы ный жъртвы отъ които ся гнусятъ Египтянитѣ, прѣдъ очи-тѣ имъ, не щжтъ ли ны 27 убій съ камьніе? Ще отидемъ тридневенъ [ц] пжть въ пустыніж-тж, и ще жъртвувамы на Господа Бога нашего, [ч] както 28 ни речѐ. Тогазь рече Фараонъ: Азъ ще вы пуснж, за да пожъртвувате на Господа Бога вашего въ пустыніж-тж: само да не отидете много далечь. [ш] Помолѣте 29 ся *Богу* за мене. И рече Моисей: Ето, азъ излизамъ отъ при тебе, и ще ся помоліж Господу така, щото песіи-тѣ мухы да ся дигнжтъ утрѣ отъ Фараона, отъ слугы-тѣ му, и отъ людіе-тѣ му: но да не слѣдува Фараонъ [щ] да *ны* лъже, и да не пуща людіе-тѣ за да пожъртвуватъ Господу.

30 Тогазь излѣзе Моисей отъ Фараона, [ь] и 31 помоли ся Господу. И стори Господь по Моисеево-то слово: и дигнж песіи-тѣ мухы отъ Фараона, отъ слугы-тѣ му, и 32 отъ людіе-тѣ му; не останж ни една. Но Фараонъ и тойзи пжть [ы] ожесточи сърдце-то си, и не пуснж народъ-тъ.

ГЛАВА 9.

1 И рече Господь Моисею: [а] Иди при Фараона, и кажи му: Така говори Господь Богъ Еврейскый: Пусни людіе-тѣ ми, за да ми 2 послужатъ. Защото, [б] ако не рачишь да гы 3 пуснешь, и ако гы държишь още, Ето, [в] ржка-та Господня ще бжде на скотове-тѣ ти, които сж по поле-то, на коніе-тѣ, на ослы-тѣ, на камилы-тѣ, на говеда-та, и на 4 овцы-тѣ: моръ твърдѣ тежъкъ. И [г] ще направи Господь различіе между Израилевы-тѣ скотове, и Египетскы-тѣ скотове: отъ всичкы-тѣ *скотове* на Израилевы-тѣ сынове, 5 не ще да умре нито единъ. И опрѣдѣли Господь врѣме и рече: Утрѣ ще стори Господь 6 това нѣщо на земіж-тж. И направи Господь това нѣщо на утрешній-тъ день, и [д] измрѣхж всичкы-тѣ Египетскы скотове: а отъ скотове-тѣ на Израилевы-тѣ сынове не умрѣ 7 нито единъ. И проводи Фараонѣ *да видятъ*, и ето, отъ Израилевы-тѣ скотове не умрѣлъ нито единъ: и [е] ожесточи ся сърдце-то Фараоново, и не пуснж людіе-тѣ.

8 Тогазь рече Господь Моисею и Аарону: Напълнѣте шепы-тѣ си съ пепелъ отъ пещь, и нека го распръсне Моисей къмъ 9 небе-то прѣдъ Фараона, И ще стане прахъ по всичкж-тж Египетскж земіж: и ще стане на человѣцы-тѣ и на скотове-тѣ [ж] въспаленіе, което произвожда струпеи по всичкж-тж Египетскж земіж. 10 И зѣхж пепелъ-тъ отъ пещь-тж, и застанжхж прѣдъ Фараона: и распръснж го къмъ небе-то Моисей, и станж [з] въспаленіе което произвождаше струпеи на человѣцы- 11 тѣ, и на скотове-тѣ. И [и] немогохж магесници-тѣ да стоятъ прѣдъ Моисея, поради въспаленіе-то: защото въспаленіе-то бѣше върхъ магесницы-тѣ, и върхъ всич- 12 кы-тѣ Египтяны. Но Господь ожесточи сърдце-то на Фараона, и не гы послуша, [і] както говори Господь Моисею.

13 И рече Господь Моисею: [к] Стани утрѣ рано, та застани прѣдъ Фараона, и кажи му: Така говори Господь Богъ Еврейскый: Пусни людіе-тѣ ми, за да ми послужатъ. 14 Защото тойзи пжть азъ проваждамъ всичкы-тѣ си язвы на сърдце-то ти, и на слугы-тѣ ти, и на людіе-тѣ твои, [л] за да познаешь че нѣма никой подобенъ менѣ въ 15 всичкж-тж земіж. Понеже сега [м] ще прострж ржкж-тж си, и ще поразіж тебе и твои-тѣ людіе съ моръ, и ще ся истрѣ- 16 бишь отъ земіж-тж. И [н] за това наистинж тя повдигнжхъ, да покажж *въ* тебе силж-тж си, и да ся възвѣсти име-то ми по 17 всичкж-тж земіж. Още ли противостоишь на людіе-тѣ ми, за да гы не пуснешь? 18 Ето, утрѣ около този часъ ще одъждіж градъ много тежъкъ, какъвто не е ставалъ никога въ Еипетъ отъ както ся е 19 основалъ до днесь. И сега проводи да съберешь скотове-тѣ си, и всичко що имашь въ полета-та: *защото* всякой человѣкъ и животно, което ся намѣри въ полета-та, и не ся доведе въ кжщи, градъ-тъ ще

у Гл. 9; 4, 6, 26. 10; 23. 11; 6, 7. 12; 13.
ф Псал. 78; 45. 105; 31.
х Быт. 43; 32. 46; 34. Втор. 7; 25, 26. 12; 31.
ц Гл. 3; 18.
ч Гл. 3; 12.
ш Ст. 8. Гл. 9; 28. 3 Цар. 13; 6.
щ Ст. 15.
ь Ст. 12.
ы Ст. 15. Гл. 4; 21.

—

а Гл. 8; 1.
б Гл. 8; 2.
в Гл. 7; 4.
г Гл. 8; 22.
д Псал. 78; 50.
е Гл. 7; 14. 8; 32.
ж Откр. 16; 2.
з Втор. 28; 27.
и Гл. 8; 18, 19. 2 Тим. 3; 9.
і Гл. 4; 21.
к Гл. 8; 20.
л Гл. 8; 10.
м Гл. 3; 20.
н Римл. 9; 17. Виж. Гл. 14; 17. Прит. 16; 4. 1 Петр. 2; 9.

падне на тѣхъ, и ще умрѫтъ. 20 Който отъ слугы-тѣ Фараоновы ся убоя отъ слово-то Господне, прибра бърже въ кѫщи рабы-тѣ си, и скотове-тѣ си. 21 А който не даде вниманіе въ слово-то Господне, остави рабы-тѣ си и скотове-тѣ си по полета-та.

22 И рече Господь Моисею: Простри рѫкѫ-тѫ си къмъ небе-то, и [о]ще бѫде градъ по всичкѫ-тѫ Египетскѫ земіѭ, върхъ человѣцы-тѣ, и върхъ скотове-тѣ, и върхъ всякѫ полскѫ трѣвѫ въ Египетскѫ-тѫ земіѭ. 23 И прострѣ Моисей жезлъ-тъ си къмъ небе-то, и [п]Господь проводи гръмъ и градъ, и течѣше огнь по земіѭ-тѫ: и Господь одъжди градъ по Египетскѫ-тѫ земіѭ. 24 Така бѣше градъ, и огнь размѣсенъ съ градъ-тъ, *градъ* толко тежъкъ, щото не е бывалъ никога по всичкѫ-тѫ Египетскѫ земіѭ, отъ какъ е станѫлъ тамъ народъ. 25 И порази градъ-тъ, въ всичкѫ-тѫ Египетскѫ земіѭ, всичко що имаше по полета-та, отъ человѣкъ до скотъ: и [р]всичкѫ-тѫ полскѫ трѣвѫ порази градъ-тъ, и всичкы-тѣ полскы дървя испочупи. 26 [с]Само въ земіѭ-тѫ Гесенъ, дѣто *бѣхѫ* Израилеви-тѣ сынове, не станѫ градъ.

27 Тогазь Фараонъ проводи, та повыка Моисея и Аарона, и рече имъ: Тойзи пѫть [т]съгрѣшихъ: [у]Господь е праведенъ: а азъ и людіе-тѣ мои нечестиви смы. 28 [ф]Помолѣте ся Господу, за да прѣстанѫтъ, и да не ставатъ Божіи гръмове, и градъ: и азъ ще вы пуснѫ, и не ще останете вече. 29 И рече му Моисей: Щомъ излѣзѫ изъ градъ-тъ, [х]ще прострѫ рѫцѣ-тѣ си къмъ Господа: гръмове-тѣ ще прѣстанѫтъ, и градъ-тъ не ще да бѫде вече: за да познаешь, че [ц]земя-та е Господня. 30 Но [ч]знаіѭ че ты и слугы-тѣ твои още не ще да ся убоите отъ лице-то на Господа Бога. 31 И ленъ-тъ и ечимыкъ-тъ испобити быхѫ [ш]защото ечимыкъ-тъ бѣше на класове, и ленъ-тъ връзуваше сѣме. 32 Но пшеница-та и бѣло-то жито не быхѫ испобиты, защото бѣхѫ късны.

33 И излѣзе Моисей вънъ изъ градъ-тъ отъ при Фараона, и [щ]прострѣ рѫцѣ-тѣ си къмъ Господа: и гръмове-тѣ и градъ-тъ прѣстанѫхѫ, и дъждь не ся изливаше *вече* по земіѭ-тѫ. 34 И като видѣ Фараонъ че прѣстанѫхѫ дъждь-тъ и градъ-тъ и гръмове-тѣ, слѣдова да грѣши, и ожесточи сърдце-то си, той и слугы-тѣ му. 35 И [ъ]ожесточи ся Фараоново-то сърдце, и не пуснѫ Израилевы-тѣ сынове, както говорѝ Господь чрѣзъ Моисея.

ГЛАВА 10.

1 И рече Господь Моисею: Влѣзъ при Фараона: [а]защото азъ ожесточихъ сърдце-то му, и сърдце-то на слугы-тѣ му, [б]за да покажѫ тѣзи мои знаменія въ срѣдъ тѣхъ: 2 И [в]да приказувашь въ уши-тѣ на сына си, и на сынъ-тъ на сына ти, това що направихъ на Египтяны-тѣ, и знаменія-та ми които сторихъ въ срѣдъ тѣхъ, и да познаете че азъ сьмь Господь.

3 И влѣзохѫ Моисей и Ааронъ при Фараона, и рекохѫ му: Така говори Господь Богъ Еврейскый: До кога ще ся отричашь [г]да ся смиришь прѣдъ мене? Пусни людіе-тѣ ми за да ми послужатъ. 4 Защото, ако не рачишь да пуснешь людіе-тѣ ми, ето, утрѣ [д]ще докарамъ скакалцы въ прѣдѣлы-тѣ ти: 5 И ще покрыіѭтъ лице-то на земіѭ-тѫ, щото да не може нѣкой да види земіѭ-тѫ: и [е]ще поядѫтъ остатъкъ-тъ на онова което ся избави, колкото ви остави градъ-тъ, и ще поядѫтъ всичкы-тѣ дървя, които ви растѫтъ по полета-та, 6 И [ж]ще ся напълнятъ домове-тѣ ти, и домове-тѣ на всичкы-тѣ твои слугы, и домове-тѣ на всичкы-тѣ Египтяны: което не сѫ видѣли твои-тѣ отци, нито праотци-тѣ твои, отъ както сѫ сѫществували на земіѭ-тѫ до днесь. И обърнѫ ся ***Моисей*** и излѣзе отъ при Фараона.

7 И Фараонови-тѣ слугы му рекохѫ: До кога ще ни бѫде той [з]спънка? Пусни человѣцы-тѣ, за да послужатъ на Іеова Бога своего. Не знаешь ли още, че погынѫ Египетъ? 8 Тогазь приведохѫ пакъ Моисея и Аарона при Фараона; и рече имъ: Идѣте послужѣте на Іеова Бога вашего: *но* кои и кои ще идѫтъ? 9 А Моисей рече: Наедно съ млады-тѣ си и стары-тѣ си ще идемъ, наедно съсъ сынове-тѣ си и дъщери-тѣ си, наедно съ овцы-тѣ си и съ говеда-та си ще идемъ: защото [и]имамы праздникъ на Іеова. 10 Тогазь имъ рече: Така нека е Іеова съ васъ, както азъ ще вы пуснѫ наедно съ челяди-тѣ ви. Виждте: защото зло има прѣдъ васъ. 11 Не така; идѣте сега вы мѫжіе, та послужѣте на Іеова, защото това искахте. И испѫди гы Фараонъ отъ при себе си.

12 Тогазь рече Господь Моисею: [і]Простри рѫкѫ-тѫ си надъ Египетскѫ-тѫ земіѭ за скакалцы-тѣ за да възлѣзѫтъ на Египетскѫ-тѫ земіѭ, и [к]да поядѫтъ всичкѫ-тѫ трѣвѫ на земіѭ-тѫ, всичко което остави градъ-тъ. 13 И прострѣ Моисей жезлъ-тъ си

о Откр. 16; 21.
п Іис. Нав. 10; 11. Псал. 18; 13. 78; 47. 105; 32. 148; 8. Иса. 30; 30. Іез. 38; 22. Откр. 8; 7.
р Псал. 105; 33.
с Гл. 8; 22. 9; 4, 6. 10; 23. 11; 7. 12; 13. Иса. 32; 18, 19.
т Гл. 10; 16.
у 2 Лѣт. 12; 6. Псал. 129; 4. 145; 17. Плач. 1; 18. Дан. 9; 14.
ф Гл. 8; 8, 28. 10; 17. Дѣян. 8; 24.
х 3 Цар. 8; 22, 38. Псал. 143; 6. Иса. 1; 15.
ц Псал. 24; 1. 1 Кор. 10; 26, 28.
ч Иса. 26; 10.
ш Руѳ. 1; 22. 2; 23.
щ Ст. 29. Гл. 8; 12.
ъ Гл. 4; 21.

—

а Гл. 4; 21. 7; 14.
б Гл. 7; 4.
в Втор. 4; 9. Псал. 44; 1. 71; 18. 78; 5, и друг. Іоил. 1; 3.
г 1 Цар. 21; 29. 2 Лѣт. 7; 14. 34; 27. Іов. 42; 6. Іер. 13; 18. Іак. 4; 10. 1 Петр. 5; 6.
д Прит. 30; 27. Откр. 9; 3.
е Гл. 9; 32. Іоил. 1; 4. 2; 25.
ж Гл. 8; 3, 21.
з Гл. 23; 33. Іис. Нав. 23; 13. 1 Цар. 18; 21. Еккл. 7; 26 1 Кор. 7; 35.
и Гл. 5; 1.
і Гл. 7; 19.
к Ст. 4, 5.

надъ Египетскѫ-тѫ земiѭ, и Господь нанесе на земiѭ-тѫ въ всичкый-тъ онзи день и въ всичкѫ-тѫ нощь, въсточный-тъ вѣтръ: *и* на заранъ-тѫ въсточный-тъ вѣтръ
14 нанесе скакалцы-тѣ. И [л]възлѣзохѫ скакалци-тѣ на всичкѫ-тѫ Египетскѫ земiѭ, и нападнѫхѫ по всичкы-тѣ Египетскы прѣдѣлы, твърдѣ много: [м]по напрѣдъ не сѫ бывали таквизъ скакалци, нито ще бѫ-
15 дѫтъ таквизъ слѣдъ тѣхъ: И [н]покрыхѫ лице-то на всичкѫ-тѫ земiѭ, и потьмни ся земя-та: [о]и поядохѫ всичкѫ-тѫ трѣвѫ на земiѭ-тѫ, и всичкы-тѣ плодове на дрьвя-та, колкото градъ-тъ остави, и не останѫ нищо зелено, по дьрвя-та, нито въ полскѫ-тѫ трѣвѫ, по всичкѫ-тѫ Египетскѫ земiѭ.

16 Тогазь прибързa Фараонъ да повыка Моисея и Аарона, и рече: [п]Съгрѣшихъ на
17 Iеова Бога вашего, и вамъ. Но сега прости, молiѭ, съгрѣшенiе-то ми, само този пѫть, и [р]помолѣте ся на Iеова Бога вашего за да дигне отъ мене тѫзи само
18 смьрть. И [с]излѣзе *Моисей* отъ при Фарао-
19 на, и помоли ся Господу. И промѣни Господь вѣтръ-тъ, и нанесе много силенъ западенъ вѣтръ, който дигнѫ скакалцытѣ, и хвьрли гы [т]въ Чрьвено-то море: не останѫ ни единъ отъ скакалцы-тѣ по
20 всичкы-тѣ Египетскы прѣдѣлы. Но Господь [у]ожесточи Фараоново-то сьрдце, и не пуснѫ Израилевы-тѣ синове.

21 И рече Господь Моисею: [ф]Простри рѫкѫ-тѫ си къмъ небе-то, и ще бѫде тьмнина по Египетскѫ-тѫ земiѭ, тьмнина що
22 може да ся пипа. И прострѣ Моисей рѫкѫ-тѫ си къмъ небе-то, и станѫ [х]тьмнина мрачна по всичкѫ-тѫ Египетскѫ земiѭ три
23 дни. Не ся виждахѫ единъ другый: нито ся помѣсти нѣкой отъ мѣсто-то си три дни: [ц]а всичкы-тѣ Израилеви синове има-
24 хѫ видѣлина въ жилища-та си. Тогазь повыка Фараонъ Моисея, [ч]и рече: Идѣте, послужѣте на Iеова; само овцы-тѣ ви и говеда-та ви нека останѫтъ: [ш]и челяди-тѣ
25 ви нека идѫтъ заедно съ васъ. И рече Моисей: Но трѣба ты да ни дадешь въ рѫцѣ-тѣ и жьртвы и всесъжженiя за да пожьртвувамы на Господа Бога нашего.
26 А още и скотове-тѣ ни ще дойдѫтъ съ насъ наедно: не ще да остане надирѣ нито копыто: защото отъ тѣхъ трѣба да земемъ, за да пожьртвувамы на Господа Бога нашего: и ный додѣ пристигнемъ тамъ, не знаемъ съ какво трѣба да послужимъ Господу.

27 Но Господь [щ]ожесточи Фараоново-то сьрд-
28 це, и не рачи да гы пусне. И рече му Фараонъ: Махни ся отъ мене: пази ся, да не видишь вече лице-то ми; защото въ който
29 день видишь лице-то ми, ще умрешь. И рече Моисей: Добрѣ си реклъ; [ъ]не ще да видѭ вече лице-то ти.

ГЛАВА 11.

1 И рече Господь Моисею: още еднѫ язвѫ ще нанесѫ на Фараона, и на Египетъ: послѣ ще вы пусне отъ тука: [а]като *вы* пу-
2 сне ще вы испѫди съвсѣмъ отъ тука. Говори сега въ уши-тѣ на людiе-тѣ, и нека поиска *всякой* мѫжъ отъ съсѣдъ-тъ си, и *всяка* жена отъ съсѣдкѫ-тѫ си, [б]сребьрны
3 и златны нѣща. И [в]даде Господь благодать на людiе-тѣ прѣдъ Египтяны-тѣ: а още [г]Моисей бѣше единъ человѣкъ твърдѣ голѣмъ въ Египетскѫ-тѫ земiѭ, прѣдъ слугы-тѣ Фараоновы, и прѣдъ людiе-тѣ.
4 И рече Моисей: Така говори Господь: [д]Около полунощь азъ ще излѣзѫ въ срѣдъ
5 Египетъ: И [е]всякой първороденъ въ Египетскѫ-тѫ земiѭ ще умре, отъ първородный-тъ на Фараона, който сѣди на прѣстолъ-тъ си, до първородный-тъ на рабынiѭ-тѫ, която е на воденицѫ-тѫ, и всич-
6 ко първородно на скотове-тѣ. И [ж]ще бѫде по всичкѫ-тѫ Египетскѫ земiѭ выкъ голѣмъ, какъвто никога не е бывалъ, нито
7 ще бѫде вече такъвъ. [з]А нито куче [и]нѣма да поклати языкъ-тъ си противъ синове-тѣ Израилевы, отъ человѣкъ до скотъ: за да познаете, че Господь направи разликѫ между
8 Египтяны-тѣ и Израиляны-тѣ. И [і]всичкы тѣзи твои раби ще слѣзѫтъ при мене, и ще припаднѫтъ прѣдъ мене, и ще рекѫтъ: Излѣзь ты, и всичкы-тѣ людiе които ти слѣдуватъ: и слѣдъ това ще излѣзѫ. И излѣзе *Моисей* отъ присѫтствiе-то на Фараона съ голѣмъ гнѣвъ.
9 И рече Господь Моисею: [к]Не ще да вы послуша Фараонъ, за да ся умножатъ мои-
10 тѣ [л]знаменiя въ Египетскѫ-тѫ земiѭ. А Моисей и Ааронъ направихѫ всичкы-тѣ тѣзи знаменiя прѣдъ Фараона: [м]но Господь ожесточи Фараоново-то сьрдце, и не пуснѫ Израилевы-тѣ синове изъ земiѭ-тѫ си.

ГЛАВА 12.

1 И говори Господь Моисею и Аарону въ
2 Египетскѫ-тѫ земiѭ и рече: [а]Този мѣсецъ ще бѫде вамъ начало на мѣсецы-тѣ: ще

л Псал. 78; 46. 105; 34.
м Iоил. 2; 2.
н Ст. 5.
о Псал. 105; 35.
п Гл. 9; 27.
р Гл. 9; 28. 3 Цар. 13; 6.
с Гл. 8; 30.
т Iоил. 2; 20.
у Гл. 4; 21. 11; 10.
ф Гл. 9; 22.
х Псал. 105; 28.
ц Гл. 8; 22.
ч Ст. 8.
ш Ст. 10.
щ Ст. 20. Гл. 4; 21. 14; 4, 8.
ъ Евр. 11; 27.

—

а Гл. 12; 31, 33, 39.
б Гл. 3; 22. 12; 35.
в Гл. 3; 21. 12; 36. Псал. 106; 46.
г 2 Цар. 7; 9. Ест. 9; 4.
д Гл. 12; 12, 23, 29. Амос. 5; 17.
е Гл. 12; 12, 29. Амос. 4; 10.
ж Гл. 12; 30. Амос. 5; 17.
з Гл. 8; 22.
и Iис. Нав. 10; 21.
і Гл. 12; 33
к Гл. 3; 19. 7; 4. 10; 1.
л Гл. 7; 3.
м Гл. 10; 20. 27. Рим. 2; 5. 9; 22.

—

а Гл. 13; 4. Втор. 16; 1.

ви бѫде първъ въ мѣсецы-тѣ на годинѫ-тѫ.

3 Говорѣте на всичко-то Израилево събраніе, иречѣте: Въ десетый-тъ *день* на тойзи мѣсяцъ нека земѫтъ за себе си всякой *по едно* агне, споредъ отечественны-тѣ *си* домове, *по едно* агне за всякой 4 домъ. Но ако сѫ малцина въ домъ-тъ за агне-то, той и съсѣдъ-тъ му който е по ближенъ на кѫщѫ-тѫ му, нека *го* земѫтъ споредъ число-то на душы-тѣ: всякой ще ся счита за агне-то съразмѣрно съ онова, което му е *доволно* да яде.

5 А агне-то ви или яре-то ще бѫде [б]непорочно, мѫжко единолѣтно: отъ овцы-6 тѣ, или отъ козы-тѣ ще *го* земете. И ще го пазите [в]до четыринадесетый-тъ день на истый-тъ мѣсецъ: и *тогазь* всичко-то множество на събраніе-то Израилево ще го заколе прѣвечеръ.

7 И ще земѫтъ отъ кръвь-тѫ и турятъ на два-та стълпа на врата-та, и на горній-тъ прагъ на кѫщны-тѣ врата, дѣто ще го 8 ядѫтъ. И ще ядѫтъ мѣсо-то прѣзъ онѫзь нощь, печено на огнь-тъ: [г]съ безквасенъ хлѣбъ, и съ горчиво зеліе, ще го ядѫтъ. 9 Да не ядете отъ него сурово, нито варено въ водѫ, но [д]печено на огнь: главѫ-тѫ му съ крака-та му и съ утробѫ-тѫ. 10 И [е]да не оставите остатъкъ отъ него до утринь-тѫ, и онова що остане до утринь-11 тѫ изгорѣте го въ огнь. И така ще го ядете: опасани прѣзъ чресла-та си, съ обуща-та си на нозѣ-тѣ си, и тоягы-тѣ си въ рѫцѣ-тѣ си: и ще го ядете съ бързотѫ: [ж]Пасха е Господня.

12 Защото [з]тая нощь ще заминѫ прѣзъ Египетскѫ-тѫ земіѭ, и ще поразіѭ всяко първородно въ Египетскѫ-тѫ земіѭ, отъ человѣкъ до скотъ: и [и]ще направіѭ сѫдбы противъ всичкы-тѣ Египетскы бо-13 гове: [і]азъ сьмь Господь. И кръвь-та ще бѫде вамъ за знакъ на кѫщы-тѣ, въ които сте: и когато видіѭ кръвь-тѫ, ще вы заминѫ, и язва-та не ще да бѫде у васъ да вы погуби, когато поразіѭ Египетскѫ-тѫ земіѭ.

14 И той день ще ви бѫде [к]за поменъ: и [л]ще го празднувате *като* праздникъ на Господа въ родове-тѣ си: [м]за вѣченъ законъ ще го празднувате.

15 [н]Седмь дни да ядете бесквасенъ хлѣбъ: отъ първый-тъ день ще дигнете квасъ-тъ отъ кѫщы-тѣ си: защото който яде квасно отъ първый-тъ до седмый-тъ день, [о]оназь душа да ся истрѣби отъ Израиля. 16 И въ първый-тъ день *ще бѫде* съзваніе свято: и въ седмый-тъ день, [п]съзваніе свято ще ви бѫде: никаква работа да ся не върши въ тѣхъ, освѣнъ онова което трѣба на всякого человѣка да яде: това са-17 мо ще вършите. Ще увардите, прочее, *праздникъ-тъ на* бесквасны-тѣ; защото [р]тойзи день изведохъ пълкове-тѣ ви изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ: заради това за вѣченъ законъ ще вардите тойзи день въ ро-18 дове-тѣ си. [с]Отъ четыринадесетый-тъ день на първый-тъ мѣсецъ ѝвечеръ, ще ядете бесквасны хлѣбове до двадесеть и първый-19 тъ день на мѣсецъ-тъ ѝвечеръ. [т]Седмь дни да ся не намѣрува квасъ въ кѫщы-тѣ ви: защото който яде квасно, [у]оназь душа ще ся истрѣби изъ Израилево-то събраніе, или былъ пришлецъ, или туземецъ. 20 Нищо квасно да не ядете: въ всичкы-тѣ си обиталища бесквасны хлѣбове ще ядете.

21 Тогазь повыкнѫ Моисей всичкы-тѣ старцы Израилевы, и рече имъ: [ф]Изберѣте, и земѣте за себе си *по едно* агне, споредъ 22 челяди-тѣ си, и заколѣте пасхѫ-тѫ. Послѣ [х]ще земете врьзопъ отъ иссопъ, и ще го потопите въ кръвь-тѫ, която *ще бѫде* въ легенъ: и отъ кръвь-тѫ що е въ легенъ-тъ, [ц]ще ударите горній-тъ прагъ и два-та стълпа на врата-та *кѫщны:* и никой отъ васъ да не излѣзе изъ кѫщны-тѣ си вра-23 та до утринь-тѫ. Защото [ч]Господь ще мине за да порази Египтяны-тѣ: и когато види кръвь-тѫ на горній-тъ прагъ, и на два-та стълпа на врата-та, Господь ще замине врата-та, и [ш]не ще да остави [щ]погубитель-тъ да влѣзе въ кѫщы-тѣ ви, за да пора-24 зи. И ще упазите това като узаконеніе, 25 за себе си и за сынове-тѣ си довѣка. И когато влѣзете въ земіѭ-тѫ, коіѭто Господь ще ви даде [ъ]както говорѝ, ще упа-26 зите тѫзи службѫ. И [ы]когато ви рекѫтъ сынове-тѣ ви: Що *значи* у васъ тая служ-27 ба? Ще отговорите: [ь]Това е жьртва на пасхѫ-тѫ за Господа, защото прѣминѫ кѫщы-тѣ на Израилевы-тѣ сынове въ Египетъ, когато той порази Египтяны-тѣ, а наши-тѣ кѫщы избави. Тогазь людіе-28 тѣ [ѣ]ся наведохѫ, и ся поклонихѫ. И отидохѫ Израилевы-тѣ сынове, та [ю]направихѫ както заповѣда Господь Моисею и Аарону: така направихѫ.

29 И [я]около срѣдъ нощь, [ѫ]Господь порази

б Лев. 22; 19, 20, 21. Мал. 1; 8, 14. Евр. 9; 14. 1 Петр. 1; 19.
в Лев. 23; 5. Числ. 9; 3. 28; 16. Втор. 16; 1, 6.
г Гл. 34; 25. Числ. 9; 11. Втор. 16; 3. 1 Кор. 5; 8.
д Втор. 16; 7.
е Гл. 23; 18. 34; 25.
ж Втор. 16; 5.
з Гл. 11; 4, 5. Амос. 5; 17.
и Числ. 33; 4.
і Гл. 6; 2.
к Гл. 13; 9.
л Лев. 23; 4, 5. 4 Цар. 23; 21.
м Ст. 24, 43. Гл. 13; 10.
н Гл. 13; 6, 7. 23; 15. 34; 18, 25. Лев. 23; 5, 6. Числ. 28; 17. Втор. 16; 3, 8. 1 Кор. 5; 7.
о Быт 17; 14. Числ. 9; 13.
п Лев. 23; 7, 8. Числ. 28; 18, 25.
р Гл. 13; 3.
с Лев. 23; 5. Числ. 28; 16.
т Гл. 23; 15. 34; 18. Втор. 16; 3. 1 Кор. 5; 7, 8.
у Числ. 9; 13.
ф Ст. 3 Числ. 9; 4. Іис. Нав. 5; 10. 4 Цар. 23; 21. Ездр. 6; 20 Мат. 26; 18, 19. Марк. 14; 12 до 16. Лук. 22; 7 и дрг.
х Евр. 11; 28.
ц Ст. 7.
ч Ст. 12, 13.
ш Іез. 9; 6. Откр. 7; 3. 9; 4.
щ 2 Цар. 24; 16. 1 Кор. 10; 10. Евр. 11; 28.
ъ Гл. 3; 8, 17.
ы Гл. 13; 8, 14. Втор. 32; 7. Іис. Нав. 4; 6. Псал. 78; 6.
ь Ст. 11.
ѣ Гл. 4; 31.
ю Евр. 11; 28.
я Гл. 11; 4.
ѫ Числ. 8; 17. 33; 4. Псал. 78; 51. 105; 36. 135; 8. 136. 10.

всяко първородно въ Египетскѫ-тѫ земiѭ: [ю]отъ първородный-тъ на Фараона който сѣдѣше на прѣстолъ-тъ си, до първородный-тъ на плѣнникъ-тъ, който бѣ въ затворъ-тъ: и всичкы-тѣ първородны на скотове-тѣ.

30 И станѫ Фараонъ прѣзъ нощь-тѫ, той, и всичкы-тѣ му слугы, и всичкы-тѣ Египтяни: и [а]станѫ голѣмъ выкъ въ Египетъ; защото нѣмаше кѫща въ коiѭто да нѣма мъртвецъ.

31 И [б]повыка Моисея и Аарона прѣзъ нощь-тѫ, и рече: Станѣте, излѣзте изъ срѣдъ людiе-тѣ ми, [в]и вы, и Израилеви-тѣ синове: и идѣте, *та* послужѣте на Іеовѣ, както рекохте: 32 [г]И овцы-тѣ си, и стада-та си земѣте, както рекохте, та идѣте: [д]и благословѣте и мене.

33 И Египтяни-тѣ [е]принуждавахѫ людiе-тѣ, за да гы извадятъ пò скоро изъ земiѭ-тѫ *си:* защото рекохѫ: [ж]Ный всичкы 34 измирамы. И людiе-тѣ дигнѫхѫ тѣсто-то си прѣди да вкисне, и имахѫ всякой нъщвы-тѣ си на рамена-та си, обвиты въ дрехы-тѣ си. 35 И направихѫ Израилеви-тѣ синове споредъ Моисеево-то слово, и поискахѫ отъ Египтяны-тѣ [з]сребърны и златны нѣща, и дрехы. 36 И [и]Господь даде на людiе-тѣ благодать прѣдъ Египтяны-тѣ, и дадохѫ имъ колкото искахѫ: и [і]обрахѫ Египтяны-тѣ.

37 И [к]дигнѫхѫ ся Израилеви-тѣ синове отъ [л]Рамессы въ Сокхоѳъ, около [м]шестотинъ тысящи мѫжiе пѣшци, освѣнъ челяди-тѣ. 38 Още наедно съ тѣхъ възлѣзе и голѣмо множество смѣсено, и овцы, и говеда, 39 скотове твърдѣ много. И отъ тѣсто-то, което носяхѫ изъ Египетъ, испекохѫ потрѣбницы бесквасны: защото не бѣ вкиснѫло, понеже [н]гы испѫдихѫ изъ Египетъ, и не мòжахѫ да ся бавятъ, нито да при- 40 готвятъ ястiе за себе си. А пришелствованiе-то което направихѫ Израилеви-тѣ синове въ Египетъ, биде [о]четыристотинъ 41 и тридесеть години. И въ свършенiе-то на четыристотинъ и тридесеть години, въ истый-тъ онзи день, излѣзохѫ всичкы-тѣ Господни [п]пълкове изъ Египетскѫ-тѫ земiѭ.

42 [р]Тази е нощь, която трѣба да ся варди за Господа, защото гы изведе изъ Египетскѫ-тѫ земiѭ: тази е оная нощь Господня, която трѣба да ся варди отъ всичкы-тѣ Израилевы синове въ родове-тѣ имъ.

43 И рече Господь на Моисея и Аарона: [с]Тойзи е законъ-тъ на пасхѫ-тѫ: никой иноплеменникъ да не яде отъ неiѭ. 44 И всякой рабъ купенъ съсъ сребро, [т]когато ся обрѣже, тогазь ще яде отъ неiѭ. 45 А [у]пришлецъ и наемникъ да не ядѫтъ 46 отъ неiѭ. Въ истѫ-тѫ кѫщѫ ще ся изѣде: отъ месо-то да не изнесѣте вънъ изъ кѫщѫ-тѫ, [ф]и кость да не строшите отъ 47 неiѭ. [х]Всичко-то събранiе Израилево ще 48 направи това. И [ц]ако нѣкой чужденецъ живѣе както пришлецъ наедно съ тебе, и иска да направи пасхѫ-тѫ на Господа, нека ся обрѣжѫтъ всичкы-тѣ му мѫжкы, и тогазь нека пристѫпи да iѭ направи: и ще бѫде както туземецъ на мѣсто-то: защото никой необрѣзанъ не 49 трѣба да яде отъ неiѭ. И [ч]истый законъ ще бѫде за туземецъ-тъ, и за чужденецъ- 50 тъ, който е пришлецъ между васъ. И направихѫ всичкы-тѣ Израилеви синове както заповѣда Господь Моисею и Аарону: така направихѫ.

51 И [ш]въ истый-тъ онзи день изведе Господь Израилевы-тѣ синове изъ Египетскѫ-тѫ земiѭ [щ]споредъ пълкове-тѣ имъ.

ГЛАВА 13.

1 И говори Господь Моисею, и рече: (2) [а]Посвяти ми всяко първородно, всяко което отваря ложесна между Израилевы-тѣ синове, отъ человѣкъ до скотъ: то е мое.

3 И рече Моисей на людiе-тѣ: [б]Помнѣте тойзи день, въ който излѣзохте изъ Египетъ, изъ домъ-тъ на рабство-то: защото [в]Господь съ крѣпкѫ рѫкѫ вы изведе отъ 4 тамъ: [г]никой да не яде квасно. [д]Днесь из- 5 лизате въ мѣсецъ-тъ Авивъ. И [е]когато тя Господь въведе въ земiѭ-тѫ Ханаанскѫ, и Хеттейскѫ, и Аморрейскѫ, и Евейскѫ, и Іевусейскѫ, коiѭто [ж]ся клѣ на отцы-тѣ ти че ще ти iѭ даде, земiѭ дѣто тече млѣко и медъ, [з]тогазь ще направишь тѫ- 6 зи службѫ въ тойзи мѣсецъ. [и]Седмь дни ще ядешь бесквасны: и въ седмый-тъ день 7 *ще бѫде* праздникъ Господу. Бесквасны ще ся ядѫтъ въ седмь-тѣ дена: и да ти ся [і]не появи квасно нито да ти ся появи 8 квасъ въ всичкы-тѣ твои прѣдѣлы. И [к]въ онзи день ще извѣстишь на сына си, и ще речешь: *Това правiѭ* за онова, което ми Господь стори, когато излѣзохъ изъ 9 Египетъ. И *това* ще ти бѫде за [л]знакъ

[ю] Гл. 4; 23. 11; 5.
[а] Гл. 11; 6. Прит. 21; 13. Амос. 5; 17. Іак. 2; 13.
[б] Гл. 11; 1. Псал. 105; 38.
[в] Гл. 10; 9.
[г] Гл. 10; 26.
[д] Быт. 27; 34.
[е] Гл. 11; 8. Псал. 105; 38.
[ж] Быт. 20; 3.
[з] Гл. 3; 22. 11; 2.
[и] Гл. 3; 21. 11; 3.
[і] Быт. 15; 14. Гл. 3; 22. Псал. 105; 37.
[к] Числ. 33; 3, 5.
[л] Быт. 47; 11.
[м] Быт. 12; 2. 46; 3. Гл. 38; 26. Числ. 1; 46. 11; 21.
[н] Гл. 6; 1. 11; 1. Ст. 33.
[о] Быт. 15; 13. Дѣян. 7; 6. Гал. 3; 17.
[п] Гл. 7; 4. Ст. 51.
[р] Виж. Втор. 16; 6.
[с] Числ. 9; 14.
[т] Быт. 17; 12, 13.
[у] Лев. 22; 10.
[ф] Числ. 9; 12. Іоан. 19; 33, 36.
[х] Ст. 6. Числ. 9; 13.
[ц] Числ. 9; 14,
[ч] Числ. 9; 14. 15; 15, 16. Гал. 3; 28.
[ш] Ст. 41.
[щ] Гл. 6; 26.

—

[а] Ст. 12; 13, 15. Гл. 22; 29, 30. 34; 19. Лев. 27; 26. Числ. 3; 13. 8; 16, 17. 18; 15. Втор. 15; 19. Лук. 2; 23.
[б] Гл. 42; 12. Втор. 16; 3.
[в] Гл. 6; 1.
[г] Гл. 12; 8.
[д] Гл. 23; 15. 34; 18. Втор. 16; 1.
[е] Гл. 3; 8.
[ж] Гл. 6; 8.
[з] Гл. 12; 25, 26.
[и] Гл. 12; 15, 16.
[і] Гл. 12; 19.
[к] Ст. 14. Гл. 12; 26.
[л] Виж Ст. 16. Гл. 12; 14. Числа 15; 39. Втор. 6; 8. 11; 18. Прит. 1; 9. Иса. 49; 16. Іер. 22; 24. Мат. 23; 5.

на рѫкѫ-тѫ ти, и за поменъ между очи-тѣ ти, за да е законъ-тъ Господень въ уста-та ти: защото съ крѣпкѫ рѫкѫ тя
10 изведе Господь изъ Египетъ. И [м]ще вардишь тойзи законъ въ врѣме-то му, всякѫ годинѫ.
11 И когато тя Господь въведѐ въ Ханаанскѫ-тѫ земіѫ, както ся заклѣ на те-
12 бе и на отцы-тѣ ти, и іѫ дадѐ на тебе: Тогазь ще [н]отдѣлишь за Господа всяко което отваря ложесна и всяко първородно отъ животны-тѣ колкото имашь: мѫж-
13 кы-тѣ *ще бѫдѫтъ* на Господа. И [о]всяко първородно отъ оселъ ще искупишь съ овцѫ: Ако ли *го* не искупишь, тогазь ще му прѣсѣчешь вратъ-тъ: И всяко първородно человѣческо между синове-тѣ си, ще [п]искупувашь.
14 И [р]послѣ, когато тя попыта сынъ ти, и рече: Що е това? ще му кажешь: [с]Съ крѣпкѫ рѫкѫ изведе насъ Господь изъ
15 Египетъ, изъ домъ-тъ на рабство-то: И когато Фараонъ ся съпротиви да ны пусне, [т]Господь умьртви всяко първородно въ Египетскѫ-тѫ земіѫ, отъ първородно на человѣкъ до първородно на скотъ: заради това жьртвувамъ Господу всяко мѫжко което отваря ложесна, и всяко первород-
16 но на сынове-тѣ си искупувамъ. И *това* ще бѫде [у]за знакъ на рѫкѫ-тѫ ти, и за надчеліе между очи-тѣ ти: понеже съ крѣпкѫ рѫкѫ ны изведе Господь изъ Египетъ.
17 И когато Фараонъ пуснѫ людіе-тѣ, Богъ не гы прѣведе прѣзъ пѫть-тъ на Филистимскѫ-тѫ земіѫ, ако и да бѣше найближенъ: защото Богъ рече: [ф]Да не бы ся раскаяли людіе-тѣ като видятъ брань,
18 и [х]ся върнѫтъ въ Египетъ. Но Богъ [ц]развождаше людіе-тѣ да обыкалятъ прѣзъ пѫть-тъ на пустыніѫ-тѫ къмъ Чървено-то море: И възлѣзохѫ сынове-тѣ Израилеви отъ Египетскѫ-тѫ земіѫ опълчени.
19 И зѣ съсъ себе си Моисей кости-тѣ на Іосифа: защото той бѣше заклѣлъ съ клѣтвѫ Израилевы-тѣ сынове и реклъ: [ч]Богъ наистинѫ ще вы посѣти: и ще занесете кости-тѣ ми отъ тукъ наедно съ васъ.
20 И [ш]като тръгнѫхѫ отъ Сокхоѳъ, расположихѫ ся въ станъ у Еѳамъ, къмъ края-
21 ща-та на пустыніѫ-тѫ. И [щ]Господь прѣдхождаше прѣдъ тѣхъ, деня въ стълпъ облаченъ, за да гы оправя по пѫть-тъ, а нощя въ стълпъ огненъ, за да имъ свѣ-
22 ти: та да вървятъ деня и нощя: Не отдалечаваше отъ очи-тѣ на людіе-тѣ облачный-тъ стълпъ деня, нито огненный-тъ стълпъ нощя.

ГЛАВА 14.

1 И говори Господь Моисею и рече: (2) Кажи на Израилевы-тѣ сынове, [а]да ся върнѫтъ и да ся расположатъ въ станъ прѣдъ [б]Піаироѳъ, [в]между Мигдолъ и море-то, срещѫ Веелсефонъ ще ся расположите въ
3 станъ близу до море-то. Защото Фараонъ ще рече за Израилевы-тѣ сынове: [г]Тѣ сѫ ся побъркали по земіѫ-тѫ: пустыня-та гы е
4 затворила. И азъ [д]ще ожесточѫ сьрдце-то Фараоново, и ще гы гони отдирѣ: и [е]ще ся прославіѫ надъ Фараона, и надъ всичко-то му воинство: и [ж]Египтяни-тѣ ще познаіѫтъ че азъ сьмь Господь. И направихѫ така.
5 И извѣсти ся на Египетскый-тъ царь че побѣгнѫхѫ людіе-тѣ: [з]и Фараоново-то сьрдце и на слугы-тѣ му ся прѣвърнѫ противъ людіе-тѣ, и рекохѫ: Защо направихмы така, та пуснѫхмы Израиля, да
6 ни не работи вече? И впрегнѫ колесницѫ-тѫ си, и зѣ людіе-тѣ си съсъ себе си.
7 Зѣ и [и]шестстотинъ избранны колесницы, и всичкы-тѣ Египетскы колесницы, и началници надъ всичкы-тѣ. И [і]ожесточи Господь
8 сьрдце-то на Фараона, царя Египетскаго, и погнѫ отдирѣ Израилевы-тѣ сынове: [к]А Израилеви-тѣ сынове исхождахѫ съ вы-
9 сокѫ рѫкѫ: И [л]погнѫхѫ Египтяни-тѣ слѣдъ тѣхъ, всичкы-тѣ коніе, колесницы-тѣ Фараоновы, и конници-тѣ му, и воинство-то му: и стигнѫхѫ гы расположены въ станъ близу до море-то прѣдъ Піаироѳъ, срещѫ Веелсефонъ.
10 И когато приближи Фараонъ, Израилеви-тѣ сынове дигнѫхѫ очи, и ето, Египтяни-тѣ идяхѫ слѣдъ тѣхъ: И убояхѫ ся твърдѣ: И [м]извыкахѫ Израилеви-тѣ сы-
11 нове къмъ Господа. И [н]рекохѫ Моисею: Ужь че нѣмаше гробища въ Египетъ, за това ли ны изведе да умремъ въ пустыніѫ-тѫ? Защо ны стори това, и ны изве-
12 де изъ Египетъ? [о]Не е ли това слово-то което ти казахмы въ Египетъ, и рекохмы: Остави ны, и нека работимъ на Египтяны-тѣ? защото пò добрѣ ни бѣше да работимъ на Египтяны-тѣ нежели да умремъ въ пустыніѫ-тѫ.
13 И рече Моисей на людіе-тѣ: [н]Не бойте ся: стойте, и глѣдайте спасеніе-то Господ-

м Гл. 12; 14, 24.
н Ст. 2. Гл. 22; 29. 34; 19. Лев. 27; 26. Числ. 8; 17. 18; 15. Втор. 15; 19. Іез. 44; 30.
о Гл. 34; 20. Числ. 18; 15, 16.
п Числ. 8; 46, 47. 18; 15, 16.
р Гл. 12; 26. Втор. 6; 20. Іис. Нав. 4; 6, 21.
с Ст. 3.
т Гл. 12; 29.
у Ст. 9.
ф Гл. 14; 11, 12. Числ. 14; 1 до 4.
х Втор. 17; 16.
ц Гл. 11; 2. Числ. 33; 6. и дрг.
ч Быт. 50; 25. Іис. Нав. 24; 32. Дѣян. 7; 16.
ш Числ. 33; 6.
щ Гл. 14; 19, 24. 40; 38. Чис. 9; 15. 10; 34. 14; 14. Втор. 1; 33. Неем. 9; 12, 19. Псал. 78; 14. 99; 7. 105; 39. Иса. 4; 5. 1 Кор. 10; 1.

—

а Гл. 13; 18.
б Числ. 33; 7.
в Іер. 44; 1.
г Псал. 71; 11.
д Гл. 4; 21. 7; 3.
е Гл. 9; 16. Ст. 17, 18. Римл. 9; 17, 22, 23.
ж Гл. 7; 5.
з Псал. 105; 25.
и Гл. 15; 4.
і Ст. 4.
к Гл. 6; 1. 13; 9. Числ. 33; 3.
л Гл. 15; 9. Іис. Нав. 24; 6
м Іис. Нав. 24; 7. Неем 9; 9. Псал. 34; 17. 107; 6.
н Псал. 106; 7, 8.
о Гл. 5; 21. 6; 9.

не, косто ще ви направи днесь: Защото Египтяны-тѣ, които видѣхте днесь, нѣма 14 да гы видите вече дȍ вѣка. [п]Господь ще воюва за васъ: и [р]вы ще останете мирни.
15 И рече Господь Моисею: Защо выкашь 16 къмъ мене? Речи на Израилевы-тѣ сынове да тръгнѫтъ. И [т]ты дигни жезлъ-тъ си и простри рѫкѫ-тѫ си надъ море-то, и раздѣли го, и нека прѣминѫтъ Израилеви-тѣ сынове прѣзъ срѣдъ море-то по су- 17 хо. И азъ, ето, [у]ще ожесточѫ сърдце-то на Египтяны-тѣ, и ще влѣзѫтъ слѣдъ тѣхъ: и [ф]ще ся прославѭ надъ Фараона, и надъ всичко-то му воинство, надъ ко- 18 лесницы-тѣ му, и надъ конницы-тѣ му. И [х]ще познаѭтъ Египтяни-тѣ че азъ сьмь Господь, когато ся прославѭ надъ Фараона, надъ колесницы-тѣ му, и надъ конницы-тѣ му.
19 Тогазь ангелъ Божій, [ц]който прѣдидяше прѣдъ Израилево-то воинство, дигнѫ ся та дойде отдирѣ имъ: и облачный-тъ стълпъ ся дигнѫ отъ лице-то имъ та за- 20 станѫ отдирѣ имъ: И дойде между Египетско-то воинство и Израилево-то: [ч]*на едны-тѣ* бѣше тьменъ облакъ, а *на другы-тѣ* свѣтлъ прѣзъ нощь-тѫ: за то едно-то *воинство* не приближи до друго-то прѣзъ всичкѫ-тѫ нощь.
21 И Моисей [ш]прострѣ рѫкѫ-тѫ си надъ море-то: и направи Господь да ся оттегли море-то всичкѫ-тѫ онѫѭ нощь отъ силенъ всточенъ вѣтръ, и [щ]прѣвърнѫ мо- 22 ре-то въ сушѫ, и [ъ]вода-та ся раздвои. И [ы]влѣзохѫ Израилеви-тѣ сынове въ срѣдъ море-то по сухо, [ь]и вода-та бѣше имъ стѣна отъ деснѫ-тѫ и отъ лѣвѫ-тѫ имъ странѫ.
23 И Египтяни-тѣ *гы* погнахѫ и влѣзохѫ слѣдъ тѣхъ, всичкы-тѣ коніе Фараоновы, колесницы-тѣ му, и конницы-тѣ му, 24 въ срѣдъ море-то. И въ утреннѭ-тѫ стражѫ, [ѣ]погледнѫ Господь отъ огненный-тъ и облачный-тъ стълпъ на Египетско-то воинство, и смути воинство-то на Египт- 25 тяны-тѣ: И извади колета-та на колесницы-тѣ имъ, и ся тегляхѫ мѫчно. И рекохѫ Египтяни-тѣ: Да бѣгамы отъ Израиля, защото [ю]Іеова воюва заради тѣхъ 26 противъ Египтяны-тѣ. И Господь рече Моисею: [я]Простри рѫкѫ-тѫ си надъ море-то, и нека ся възвърне вода-та върхъ Египтяны-тѣ, върхъ колесницы-тѣ имъ и 27 върхъ конницы-тѣ имъ. И прострѣ Моисей рѫкѫ-тѫ си надъ море-то: и около зоры [ѫ]море-то ся върнѫ пакъ на мѣсто-то си: и Египтяни-тѣ като бѣгахѫ посрѣщнѫхѫ го: И [іѫ]истърси Господь Е- 28 гыптяны-тѣ въ срѣдъ море-то. Защото [а]вода-та ся възвърнѫ и [б]покры колесницы-тѣ и конницы-тѣ, всичко-то воинство Фараоново, което бѣше влѣзло слѣдъ тѣхъ въ море-то: не останѫ отъ тѣхъ 29 ни единъ. А [в]Израилеви-тѣ сынове минѫхѫ прѣзъ срѣдъ море-то по сухо: и вода-та бѣше имъ стѣна отъ деснѫ-тѫ и отъ лѣвѫ-тѫ имъ странѫ.
30 И [г]избави Господь въ онзи день Израиля отъ рѫкѫ-тѫ на Египтяны-тѣ: и [д]видѣ Израиль Египтяны-тѣ мьртвы по край 31 море-то. И видѣ Израиль голѣмо-то онова дѣло, което направи Господь на Египтяны-тѣ: и убояхѫ ся людіе-тѣ отъ Господа, и [е]повѣровахѫ Господа, и Моисея слугѫ-тѫ му.

ГЛАВА 15.

1 Тогазь [а]въспѣ Моисей и Израилеви-тѣ сынове тѫзи пѣснь Господу, и говорихѫ и рекохѫ:

[б]Ще пѣѭ Господу, защото ся прослави славно:
Коня и ѣздеца му хвьрли въ море-то.
2 Господь е сила моя и [в]пѣніе,
И станѫ ми спасеніе:
Той ми е Богъ, и ще го прославѭ:
[г]Богъ на отца ми, и [д]ще го прѣвъзнесѫ.
3 Господь е [е]силенъ воеватель:
[ж]Име-то му е Іеовȁ.
4 [з]Колесницы-тѣ Фараоновы и воинство-то му хвьрли въ море-то:
[и]Избранни-тѣ му пълковници потънѫхѫ въ Чьрвено-то море.
5 [і]Бездны-тѣ гы покрыхѫ:
[к]Като камькъ слѣзохѫ въ дълбины-тѣ.
6 [л]Десница-та ти, Господи, прослави ся въ крѣпость:
Десница-та ти, Господи, смаза непріятель-тъ.
7 И съ величинѫ-тѫ [м]на прѣвъсходство-то си истрѣбилъ си противницы-тѣ си:
Проводилъ си гнѣвъ-тъ си *и* [н]пояде гы като [о]сламѫ.

[п] 2 Лѣт. 20; 15, 17. Иса. 41; 10, 13, 14.
[р] Ст. 25. Втор. 1; 30. 3; 22. 20; 4. Іис. Нав. 10; 14, 42. 23; 3. 2 Лѣт. 20; 29. Неем. 4; 20. Иса. 31; 4
[с] Иса. 30; 15.
[т] Ст. 21, 26. Гл. 7; 19.
[у] Ст. 8. Гл. 7; 3.
[ф] Ст. 4.
[х] Ст. 4.
[ц] Гл. 13; 21. 23; 20. 32; 34. Чис. 20; 16. Иса. 63; 9.
[ч] Виж. Иса. 8; 14. 2 Кор. 4; 3.
[ш] Ст. 16.
[щ] Псал. 66; 6.
[ъ] Гл. 15; 8. Іис. Нав. 3; 16. 4; 23. Неем. 9; 11. Псал. 74; 13. 106; 9. 114; 3. Иса. 63; 12.
[ы] Ст. 29. Гл. 15; 19. Числ. 33; 8. Псал. 66; 6. 78; 13. Иса. 63; 13. 1 Кор. 10; 1. Евр. 11; 29.
[ь] Авв. 3; 10.
[ѣ] Виж. Псал. 77; 17 и дрг.
[ю] Ст. 14.
[я] Ст. 16.
[ѫ] Іис. Нав. 4; 18.
[іѫ] Гл. 15; 1, 7. Втор. 11; 4. Неем. 9; 11. Псал. 78; 53. Евр. 11; 29.
[а] Авв. 3; 8, 13.
[б] Псал. 106; 11.
[в] Ст. 22. Псал. 77; 20. 78; 52, 53.
[г] Псал. 106: 8, 10.
[д] Псал. 58; 10. 59; 10.
[е] Гл. 4; 31. 19; 9. Псал. 106; 12. Іоан. 2; 11. 11; 45.

—

[а] Сѫд. 5; 1. 2 Цар. 22; 1. Псал. 106; 12.
[б] Ст. 21.
[в] Втор. 10; 21. Псал. 18; 2. 22; 3. 59; 17. 62; 6. 109; 1. 118; 14. 140; 7. Иса. 12; 2. Авв. 3; 18, 19.
[г] Гл. 3; 15, 16.
[д] 2 Цар. 22; 47. Псал. 99; 5. 118; 28. Иса. 25; 1.
[е] Псал. 24; 8. Отк. 19; 11.
[ж] Гл. 6; 3. Псал. 83; 18.
[з] Гл. 14; 28.
[и] Гл. 14; 7.
[і] Гл. 14; 28.
[к] Неем. 9; 11.
[л] Псал. 118; 15, 16.
[м] Втор. 33; 26.
[н] Псал. 59; 13.
[о] Иса. 5; 24. 47; 14.

8 И съ [н]дыханіе-то на ярость-тѫ ти вода-та ся струпа на купъ:
[р]Вълни-тѣ застанѫхѫ като грамадѫ,
Бездны-тѣ ся сгѫстихѫ въ срѣдъ море-то.
9 [с]Непріятель-тъ рече: Ще погнѭ, ще стигнѭ,
[т]Ще раздѣлѭ корысти-тѣ, душа-та ми ще ся насыти върхъ тѣхъ:
Ще истъргнѭ ножъ-тъ си, рѫка-та ми ще гы погуби.
10 [у]Подухнѫлъ си съ вѣтръ-тъ си *и* [ф]море-то гы покры:
Потънѫхѫ като олово въ силнѫ-тѫ водѫ.
11 [х]Кой е подобенъ тебѣ, Господи, между богове-тѣ?
Кой е подобенъ тебѣ, [ц]славенъ въ святость,
Чуденъ въ пѣнія, [ч]правящъ чудеса?
12 Прострѣлъ си [ш]десницѫ-тѫ си, *и* земя-та гы погълнѫ.
13 Съ милость-тѫ си [щ]водилъ си тыя людіе, *които* си избавилъ:
Наставилъ си *гы* съсъ силѫ-тѫ си [ъ]въ обиталище-то на святынѭ-тѫ си.
14 [ы]Народи-тѣ ще чуѭтъ, *и* ще въстреперятъ,
[ь]Болѣзни ще обладаѭтъ Палестинскы-тѣ жители.
15 Тогазь [ѣ]ще ся уплашатъ [ю]Едомскы-тѣ князове:
Трепетъ ще хване [я]Моавитскы-тѣ началницы:
[ѫ]Всичкы-тѣ жители въ Ханаанъ ще ся стопятъ.
16 [а]Страхъ и трепетъ ще нападне на тѣхъ:
Отъ величинѫ-тѫ на мышцѫ-тѫ ти [б]ще окаменѣѭтъ.
До дѣ замине народъ-тъ ти, Господи,
До дѣ замине този народъ [в]*който* си придобылъ.
17 Ще го въведешь и [г]насадишь въ горѫ-тѫ на наслѣдіе-то си,
Мѣсто-то, Господи, *което* си приготвилъ [д]за свое обиталище,
Святилище-то, Господи, *което* рѫцѣ-тѣ ти поставихѫ.
18 [е]Господь ще царува въ вѣкы вѣковъ.

19 Защото [ж]влѣзохѫ Фараонови-тѣ коніе въ море-то съ колесницы-тѣ му, и съ конницы-тѣ му, и [з]Господь върнѫ върхъ тѣхъ водѫ-тѫ на море-то: а Израилевы-тѣ сынове прѣминѫхѫ прѣзъ срѣдъ море-то по 20 сухо. И [и]пророчица-та Маріамъ Ааронова-та [і]сестра, [к]зѣ тѫпанъ въ рѫкѫ-тѫ си, и всичкы-тѣ жены излѣзохѫ слѣдъ неѭ [л]съ 21 тѫпаны и ликованія. И Маріамъ имъ [м]отвѣтствуваше *и говоряше:*
[н]Пѣйте Господу: защото ся прослави славно:
Коня и ѣздеца му хвьрли въ море-то.

22 Тогазь дигнѫ Моисей Израиляны-тѣ отъ Чьрвено-то море, и излѣзохѫ къмъ пустынѭ-тѫ [о]Суръ: и ходихѫ три дни въ пусты-23 нѭ-тѫ, и не намѣрвахѫ водѫ. И отъ тамъ дойдохѫ въ [п]Меррѫ: но не могохѫ да піѭтъ отъ водѫ-тѫ на Меррѫ, защото бѣше горчива: за това ся наименова Мер-24 ра[*]. И [р]мъмряхѫ людіе-тѣ на Моисея, и 25 говоряхѫ: Що ще піемъ? А *Моисей* [с]извыка къмъ Господа: и показа му Господь [т]дърво *което* като хвьрли у водѫ-тѫ, вода-та ся услади. Тамъ [у]имъ даде заповѣдь и повелѣніе: и тамо [ф]гы опыта.
26 И рече: [х]Ако послушашь прилѣжно гласъ-тъ на Господа Бога твоего: и направишь онова което е угодно прѣдъ очи-тѣ му, и дадешь слушаніе на заповѣди-тѣ му, и увардишь всичкы-тѣ му повелѣнія, не щѫ да ти нанесѫ ни еднѫ [ц]отъ болести-тѣ, които нанесохъ върхъ Египтяны-тѣ: защото азъ сьмь Господь [ч]който тя исцѣлявамъ.

27 Послѣ [ш]дойдохѫ въ Елимъ, дѣто *имаше* дванадесеть водны източницы, и седемдесеть финиковы дървета, и тамъ поставихѫ станъ близо при воды-тѣ.

ГЛАВА 16.

1 И [а]станѫхѫ отъ Елимъ, всичко-то събраніе на Израилевы-тѣ сынове, та дойдохѫ [б]въ пустынѭ-тѫ Синъ, която е между Елимъ и Синѫ, въ петнадесетый-тъ день на вторый-тъ мѣсецъ отъ какъ излѣзохѫ изъ 2 Египетскѫ-тѫ земѭ. И всичко-то събраніе на Израилевы-тѣ сынове [в]мъмрѣше на 3 Моисея и Аарона въ пустынѭ-тѫ. И рекохѫ имъ Израилеви-тѣ сынове: [г]Подобрѣ да быхмы умрѣли отъ рѫкѫ-тѫ на Господа въ Египетскѫ-тѫ земѭ, [д]когато сѣдѣхмы близу до котлы-тѣ на месо-то *и* когато ядѣхмы хлѣбъ до сытость! защото изведохте ны въ тѫзи пустынѭ, за да изморите съ гладъ всичко това събраніе.

[н] Гл. 14; 21. 2 Цар. 22; 16. Іов. 4; 9. 2 Сол. 2; 8.
[р] Псал. 78; 13. Авв. 3; 10.
[с] Сѫд. 5; 30.
[т] Быт. 49; 27. Иса. 53; 12. Лук. 11; 22.
[у] Гл. 14; 21. Псал. 147; 18.
[ф] Ст. 5. Гл. 14; 28.
[х] 2 Цар. 7; 22. 3 Цар. 8; 23. Пс. 71; 19. 86; 8. 89; 6, 8. Іер. 10; 6. 49; 19.
[ц] Иса. 6; 3.
[ч] Псал. 77; 14.
[ш] Ст. 6.
[щ] Псал. 77; 15, 20. 78; 52. 80; 1. 106; 9. Иса. 63; 12, 13. Іер. 2; 6.
[ъ] Псал. 78; 54.
[ы] Числ. 14; 14. Втор. 2; 25. Іис. Нав. 2; 9, 10.
[ь] Псал. 48; 6.
[ѣ] Втор. 2; 4.
[ю] Быт. 36; 40.
[я] Числ. 22; 3. Авв. 3; 7.
[ѫ] Іис. Нав. 5; 1.
[а] Втор. 2; 25. 11; 25. Іис. Нав. 2; 9.
[б] 1 Цар. 25; 37.
[в] Гл. 19; 5. Втор. 32; 9. 2 Цар. 7; 23. Псал. 74; 2. Иса. 43; 1. 3. 51; 10. Іер. 31; 11. 1 Пет. 2; 9. 2 Пет. 2; 1. Тит. 2; 14.
[г] Псал. 44; 2. 80; 8.
[д] Псал. 78; 54.
[е] Псал. 10; 16. 29; 10. 146; 10. Иса. 57; 15.
[ж] Гл. 14; 23. Прит. 21; 31.
[з] Гл. 14; 28, 29.
[и] Сѫд. 4; 4. 1 Цар. 10; 5.
[і] Числ. 26; 59.
[к] 1 Цар. 18; 6.
[л] Сѫд. 11; 34. 21; 21. 2 Цар. 6; 16. Псал. 68; 11, 25. 149; 3. 150; 4.
[м] 1 Цар. 18; 7.
[н] Ст. 1.
[о] Быт. 16; 7. 25; 18.
[п] Числ. 33; 8.
[*] Горесть.
[р] Гл. 16; 2. 17; 3.
[с] Гл. 14; 10. 17; 4. Псал. 50; 15.
[т] 4 Цар. 2; 21. 4; 41.
[у] Іис. Нав. 24; 25.
[ф] Гл. 16; 4. Втор. 8; 2, 16. Сѫд. 2; 22. 3; 1, 4. Псал. 66; 10. 81; 7.
[х] Втор. 7; 12, 15.
[ц] Втор. 28; 27, 60.
[ч] Гл. 23; 25. Псал. 41; 3, 4. 103; 3. 147; 3.
[ш] Числ. 33; 9.

—

[а] Числ. 33; 10, 11.
[б] Іез. 30; 15.
[в] Гл. 15; 24. Псал. 106; 25. 1 Кор. 10; 10.
[г] Плач. 4; 9.
[д] Числ. 11; 4, 5.

4 Тогази рече Господь Моисею: Ето, ще ви одъждіж [е]хлѣбъ отъ небо-то и ще излѣзватъ людіе-тѣ и всякой день ще събиратъ колкото е доволно за день-тъ, [ж]за да гы опытамъ ще ходятъ ли въ законъ-тъ
5 ми или не. А въ шестый-тъ день нека приготвятъ онова което ще внесжтъ, и [з]да е двойно отъ колкото събиратъ всякой день.
6 А Моисей и Ааронъ рекохж на всичкы-тѣ Израилевы сынове: [и]Довечера ще познаете че Господь вы е извелъ изъ Египет-
7 скж-тж земіж. И утрѣ ще видите [і]славж-тж Господніж, защото чу роптанія-та ви противъ Господа: понеже [к]що смы ный, та
8 да роптаете на насъ? И рече Моисей: *Ще видите* когато ви даде Господь довечера месо да ядете, и утрѣ хлѣбъ до сытость: защото чу Господь роптанія-та ви които роптаете на него: защото що смы ный? роптанія-та ви не сж противъ насъ, но
9 [л]противъ Господа. И рече Моисей Аарону: Речи на всичко-то събраніе на Израилевы-тѣ сынове: [м]Приближѣте прѣдъ Господа: защото чу роптанія-та ви.
10 И когато говорѣше Ааронъ на всичкото събраніе на Израилевы-тѣ сынове, обърнжхж лице-то си къмъ пустыніж-тж, и ето, [н]слава-та Господня ся яви въ об-
11 лакъ-тъ. И говорй Господь Моисею, и ре
12 че: [о]Чухъ роптанія-та на Израилевы-тѣ сынове. Кажи имъ, и речи: [п]Довечера ще ядете месо, и [р]утрѣ ще ся насытите съ хлѣбъ, и ще познаете че азъ съмь Господь Богъ вашъ.
13 А на вечерь-тж [с]долѣтѣхж прѣпелицы, и покрыхж станъ-тъ: и на утриньтж, на всякждѣ около станъ-тъ [т]бѣше ся
14 послало роса. И като ся дигнж посланата роса, ето, по лице-то на пустыніж-тж имаше [у]нѣщо дребно като люспы, тънко
15 като слана по земіж-тж. И като видѣхж Израилевы-тѣ сынове, рекохж си единъ другому: Що *е* това? защото не знаяхж що бѣше. И Моисей имъ рече: [ф]Това е хлѣбъ-тъ, който ви дава Господь да яде-
16 те. Това е което заповѣда Господь: Съберѣте отъ него, всякой колкото му трѣба да яде, по [х]гоморъ на главж, спородъ число-то на душы-тѣ ви: земѣте всякой за свои-тѣ които има подъ шатъръ-тъ си.
17 И направихж така Израилеви-тѣ сынове, и събрахж единъ много, а другъ малко.
18 И когато измѣрихж съ гоморъ-тъ, [ц]който бѣше събралъ много, не бѣше му много: и който бѣше събралъ малко, не бѣше му малко: всякой земаше колкото му
19 трѣбаше за хранж. И рече имъ Моисей: Никой да не оставя отъ него до утрѣ.
20 Но, не послушахж Моисея: и нѣкои оставихж отъ него до утрѣ, и очервивѣ, и ся усмърдѣ: и разгнѣви ся на тѣхъ
21 Моисей. И всякж сутринж събирахж го кой колкото му трѣбаше за хранж: и, когато припечеше сълнце-то, стопяваше ся.
22 И въ шестый день събрахж двойнж хранж, по два гомора за едного: дойдохж тогазь всичкы-тѣ началници на събраніе-то,
23 и извѣстихж на Моисея. А той имъ рече: Това е което рече Господь: утрѣ е [ч]сжбота, свято упокоеніе Господу: опечѣте което имате да опечете, и сварѣте което имате да сварите: и колкото остане турѣте го на странж за васъ си, за опазваніе
24 до утрѣ. И увардихж го до утрѣ, както заповѣда Моисей: и [ш]не ся усмърдѣ, нито
25 ся намѣри червей въ него. И рече Моисей: Яждте го днесь: защото днесь *е* сжбота Господу: днесь нѣма да го намѣри-
26 те въ поле-то. [щ]Шесть дни ще го събирате: но въ седмый-тъ день, въ сжбботж-тж,
27 въ неіж нѣма да ся намѣрва. И нѣкои отъ людіе-тѣ излѣзохж въ седмый-тъ день да
28 събержтъ, но не намѣрихж. Тогазь рече Господь Моисею: [ъ]До кога ще ся отричате да вардите мои-тѣ заповѣди, и мои-тѣ за-
29 коны? Виждте че Господь ви даде сжбботж-тж, *и* за това въ шестый-тъ день ви дава хлѣбъ за два дена: сѣдѣте всякой на мѣсто-то си: въ седмый-тъ день да не из-
30 лиза никой отъ мѣсто-то си. И отпочива-
31 хж си людіе-тѣ въ седмый-тъ день. А домъ-тъ Израилевъ нарече име-то му Манна: и [ы]то бѣ подобно на коріандрово-то сѣме, бѣло: и вкусъ-тъ му като на питж съ медъ.
32 И рече Моисей: Това е което заповѣда Господь: Напълнѣте отъ него единъ гоморъ, за да ся варди въ родове-тѣ ви, да гледатъ хлѣбъ-тъ съ който ви исхранихъ въ пустыніж-тж, като вы изведохъ изъ
33 Египетскж-тж земіж. И рече Моисей Аарону: [ь]Земи еднж стомнж, и тури въ неіж единъ гоморъ пъленъ съ маннж, и положй іж прѣдъ Господа, за да ся упазва въ родо-
34 ве-тѣ ви. И положи іж Ааронъ [ѣ]прѣдъ свидѣтелство-то, за да ся упазва, както за-
35 повѣда Господь Моисею. И [ю]четыридесеть годины ядѣхж Израилеви-тѣ сынове маннж-тж, додѣ дойдохж въ обитаемж земіж: ядѣхж маннж, [я]додѣ дойдохж въ прѣдѣлы-

е Псал. 78; 24, 25. 105; 40. Іоан. 6; 31, 32. 1 Кор. 10; 3.
ж Гл. 15; 25. Втор. 8; 2, 16.
з Виж. Ст. 22. Лев. 25; 21.
и Виж. Ст. 12, 13. Гл. 6; 7. Числ. 16; 28. 29, 30.
і Виж. Ст. 10. Иса. 35; 2. 40; 5. Іоан. 11; 4, 40.
к Числ. 16; 11.
л 1 Цар. 8; 7. Лук. 10; 16. Рим. 13; 2.
м Числ. 16; 16.
н Ст. 7. Гл. 13; 21. Числ. 16; 19. 3 Цар. 8; 10, 11.
о Ст. 8.
п Ст. 6.
р Ст. 7.
с Чис. 11; 31. Пс. 78; 27, 28. 105; 10.
т Числ. 11; 9.
у Числ. 11; 7. Втор; 8; 3. Неем. 9; 15. Псал. 78; 24. 105; 40.
ф Іоан. 6; 31, 49, 58. 1 Кор. 10; 3.
х Ст. 36.
ц 2 Кор. 8; 15.
ч Быт. 2; 3. Гл. 20; 8. 31; 15. 35; 3. Лев. 23; 3.
ш Ст. 20.
щ Гл. 20; 9, 10.
ъ 4 Цар. 17; 14. Псал. 78; 10, 22. 106; 13.
ы Числ. 11; 7, 8.
ь Евр. 9; 4.
ѣ Гл. 25; 16, 21. 40: 20. Числ. 17; 10. Втор. 10; 5. 3 Цар. 8; 9.
ю Числ. 33; 38. Втор. 8; 2, 3. Неем. 9; 20, 21. Іоан. 6; 31, 49.
я Іис. Нав. 5; 12. Неем. 9; 15.

тѣ на Ханаанскж-тж земіж. А гоморъ-тъ е десета часть на ефж-тж.

ГЛАВА 17.

1 И [а]тръгнж всичко-то събраніе на Израилевы-тѣ сынове, отъ пустыніж-тж Синъ, и вървяхж споредъ Господніж-тж заповѣдь, и расположихж станъ въ Рафидимъ дѣто 2 нѣмаше водж да піжтъ людіе-тѣ. И [б]карахж ся людіе-тѣ съ Моисея, и рекохж: Дай ни водж да піемъ. И рече имъ Моисей: Защо ся карате съ мене? [в]защо ис- 3 кушавате Господа? А людіе-тѣ бѣхж ожаднѣли тамъ за водж: и [г]роптаяхж людіе-тѣ на Моисея, и думахж: Защо ны възведе изъ Египетъ, за да ны изморишь, насъ и чада-та ни, и скотове-тѣ ни съсъ жаждж?

4 И [д]извыка Моисей къмъ Господа, и каза: Какво да правіж тойзи народъ? [е]още 5 малко и ще мя убіжтъ съ кьмьніе. И рече Господь Моисею: [ж]Замини прѣдъ лицето на людіе-тѣ, и земи съсъ себе си нѣкои отъ Израилевы-тѣ старцы: и жезлътъ си съ който [з]удари ты рѣкж-тж, земи 6 въ ржкж-тж си, и върви. Ето, [и]азъ ще застанж тамъ прѣдъ тебе на канарж-тж въ Хоривъ, и ще ударишь канарж-тж, и ще излѣзе вода изъ неіж да піжтъ людіе-тѣ. И направи така Моисей прѣдъ очи-тѣ на 7 старцы-тѣ Израилевы. И нарече име-то на мѣсто-то: [і]*Масса и †Мерива, заради караніе-то на Израилевы-тѣ сынове, и защото искусихж Господа, и казувахж: Да ли е между насъ Господь, или не?

8 [к]Тогазь дойде Амаликъ, и направи бой 9 съ Израиля въ Рафидимъ. И рече Моисей [л]Іисусу: Избери ни мжжіе, и излѣзь да ся біешь съ Амалика: утрѣ азъ ще застанж на върхъ-тъ на хълма и ще държж въ 10 ржкж-тж си [м]жезлъ-тъ Божій. И створи Іисусъ както му рече Моисей, и ся би съ Амалика. А Моисей, Ааронъ, и Оръ въз- 11 лѣзохж на върхъ-тъ на хълма. И [н]когато Моисей въздигаше ржкж-тж си, надвиваше Израиль: а когато спущаше ржкж-тж 12 си, надвиваше Амаликъ. А ржцѣ-тѣ Моисеовы натегнувахж; за това зѣхж камькъ и подложихж му, и той сѣднж на него: а Ааронъ и Оръ, единъ отъ еднж-тж странж, и другъ отъ другж-тж, подпирахж ржцѣ-тѣ му: и *така* ржцѣ-тѣ му ся подкрѣпявахж до захожданіе-то на слънце- 13 то. И погуби Іисусъ Амалика, и людіе-тѣ 14 му, съ остро-то на ножа. И рече Господь Моисею: [о]Пиши това въ книгж за поменъ, и прѣдай въ уши-тѣ на Іисуса: че [п]ще изгладіж съвсѣмъ поменъ-тъ на Амалика отъ 15 подъ небе-то. И създа *тамо* Моисей олтарь, и нарече име-то му **Іеова Ниссій: 16 И рече: Понеже *Господь *тури* ржкж на прѣстолъ-тъ *си, ще бжде* Господня брань противъ Амалика отъ родъ въ родъ.

ГЛАВА 18.

1 И чу [а]Іоѳоръ Мадіамскый-тъ священникъ, тесть-тъ Моисеовъ, всичкы-тѣ дѣла [б]които направи Богъ на Моисея, и на людіе-тѣ си Израиля, че извелъ Господь Израиля 2 изъ Египетъ: И зѣ Іоѳоръ, тесть-тъ Моисеовъ, Сепфорж, Моисеовж-тж женж, [в]слѣдъ 3 като іж бѣше отпратилъ, И [г]двама-та ѝ сынове, отъ които [д]на единъ-тъ име-то бѣ †Гырсомъ: защото чужденецъ, рече, быхъ 4 въ чуждж земіж: А на другый-тъ име-то §Елісзеръ: защото Богъ на отца ми, *рече*, станж ми помощникъ, и избави мя отъ ножъ- 5 тъ Фараоновъ. И дойде Іоѳоръ Моисеовый тесть при Моисея, съсъ сынове-тѣ му, и съсъ женж му, въ пустыніж-тж, дѣто бѣше расположилъ станъ [е]въ Божіж- 6 тж горж: И извѣсти Моисею: Азъ Іоѳоръ тесть ти идж при тебе, и жена ти, [ж]и два- 7 ма-та ѝ сынове съ неіж. И Моисей излѣзе да посрѣщне тестя си, и поклони ся, и [з]цѣлунж го: и попытахж ся единъ другъ за здравіе-то си, и влѣзохж въ шатъръ-тъ. 8 И Моисей расказа на тестя си всичко що направи Господь на Фараона и на Египтяны-тѣ заради Израиля, и всичкы-тѣ трудове които имъ ся случихж по пжть-тъ, 9 и какъ гы [и]избави Господь. И зарадува ся Іоѳоръ много за всичкы-тѣ добрины които Господь бѣ направилъ на Израиля, когото 10 избави отъ ржкж-тж на Египтяны-тѣ. И рече Іоѳоръ: [і]Благословенъ Господь, който вы избави отъ ржкж-тж на Египтяны-тѣ, и отъ Фараоновж-тж ржкж; който избави людіе-тѣ изъ подъ ржкж-тж на Египтя- 11 ны-тѣ. Сега познавамъ, че Господь е [к]великъ надъ всычкы-тѣ богове: защото [л]въ това въ което ся [м]възгордихж тѣ, станж 12 отъ тѣхъ по горень. Зѣ тогазь Іоѳоръ, Моисеовый тесть, всесъжженіе и жьртвы *да*

а Гл. 16; 1. Числ. 33; 12, 14.
б Числ. 20; 3, 4.
в Втор. 6; 16. Псал. 78; 18, 41. Иса. 7; 12. Матѳ. 4; 7. 1 Кор. 10; 9.
г Гл. 16; 2.
д Гл. 14; 15.
е 1 Царст. 30; 6. Іоан. 8; 59. 10; 31.
ж Іез. 2; 6.
з Гл. 7; 20. Числ. 20; 8.
и Числ. 20; 10, 11. Псал. 78; 15, 20. 105; 41. 114; 8. 1 Коринт. 10; 4.
і Числ. 20; 13. Псал. 81; 7. 95; 8. Евр. 3; 8.
* Искушеніе.
† Караніе.
к Быт. 36; 12. Числ. 24; 20. Втор. 25; 17. 1 Цар. 15; 2.
л Дѣян. 7; 45. Евр. 4; 8.
м Гл. 4; 20.
н Іак. 5; 16.
о Гл. 34; 27.
п Числ. 24; 20. Втор. 25; 19. 1 Цар. 15; 3, 7. 30; 1, 17. 2 Цар. 8; 12. Езлр. 9; 14.
** Господь знамя мое.
* *Или*, ржка *ся подигнж* противъ прѣстолъ-тъ Господень,

—

а Гл. 2; 16. 3; 1.
б Псал. 44; 1. 77; 14, 15. 78; 4. 105; 5, 43. 106; 2, 8.
в Виждь Гл. 4; 26.
г Дѣян. 7; 29.
д Гл. 2; 22.
† Пришлецъ тука.
§ Богъ мой помощникъ.
е Гл. 3; 1, 12.
ж Быт. 14; 17. 18; 2. 19; 1. 1. Цар. 2; 19.
з Быт. 29; 13. 33; 4.
и Псал. 78; 42. 81; 7. 106; 10. 107; 2.
і Быт. 14; 20. 2 Цар. 18; 28. Лук. 1; 68.
к 2 Лѣт. 2; 5. Псал. 95; 3. 97; 9. 135; 5.
л Гл. 1; 10, 16, 22. 5; 2, 7. 14; 8, 18.
м 1 Цар. 2: 3. Неем. 9; 10, 16, 29. Іов. 40; 11, 12. Псал. 31; 23. 119; 21. Лук. 1; 51.

принесе Богу: и дойде Ааронъ, и всичкы-тѣ
старци Израилеви, да ядѫтъ хлѣбъ заедно
съ Моисеовый тесть [н]прѣдъ Бога.
13 И на другый-тъ день сѣднѫ Моисей да
сѫди людіе-тѣ: и стояхѫ людіе-тѣ прѣдъ
14 Моисея отъ зарань-тѫ до вечерь-тѫ. И
като видѣ Моисеовый тесть всичко което
правѣше той на людіе-тѣ, рече: Що е това,
което правишь на людіе-тѣ? Защо ты
самъ сѣдишь, и всичкы-тѣ людіе стоятъ
15 прѣдъ тебе отъ зарань до вечеръ? И рече
Моисей на тестя си: Защото [о]людіе-тѣ
дохождатъ при мене да пытатъ Бога.
16 [п]Когато иматъ нѣщо, дохождатъ при мене,
и азъ сѫдіѫ между единый-тъ и другый-тъ:
и [р]показувамъ *имъ* Божіи-тѣ по-
17 велѣнія, и законы-тѣ му. И Моисеовый
тесть му рече: Това което правишь,
18 не ѐ добро. Непрѣмѣнно и ты ще запрешь,
и тойзи народъ, който е съ тебе:
защото това нѣщо е много тежко за те-
19 бе: [с]не можешь върши това самъ. И сега
послушай гласъ-тъ ми: ще тя съвѣтувамъ,
и [т]Богъ ще бѫде съ тебе: [у]ты
бѫди отъ странѫ Божіѭ за народъ-тъ,
20 [ф]да относишь сѫдбы-тѣ прѣдъ Бога. И [х]учи
гы на повелѣнія-та и на законы-тѣ, и
показувай имъ [ц]пѫть-тъ по който трѣбува
да ходятъ, и [ч]дѣла-та които трѣба да
21 правятъ. Но избери отъ всичкы-тѣ людіе
достойны [ш]мѫжіе, [щ]които ся боятъ
отъ Бога, истиннолюбцы [ъ]мѫжіе, [ы]които
ненавиждатъ сребролюбіе: и постави *гы*
надъ тѣхъ, тысященачалницы, и стоначалницы,
и петдесетоначалницы, и десе-
22 тоначалницы: И нека тѣ сѫдятъ людіе-тѣ
[ь]всякога: и [ѣ]всякѫ голѣмѫ сѫдбѫ, нека
доносятъ до тебе: а всякѫ малкѫ сѫдбѫ
нека сѫдятъ тѣ: така ще ти олекне,
и [ю]ще носятъ товаръ-тъ наедно съ тебе.
23 Ако направишь това (и ако Богъ ти заповѣда),
тогазь [я]ще можешь да ся удържишь,
още и всичкый тойзи народъ ще
стигне [ѫ]на мѣсто-то си съ миръ.
24 И послуша Моисей гласъ-тъ на тестя
25 си, и стори всичко що му рече. И [ѭ]избра
Моисей отъ всичкый Израиль достойны
мѫжіе, и постави гы началницы надъ
народа, тысященачалницы, стоначалницы,
петдесетоначалницы, и десетоначалницы:
26 И [а]сѫдѣхѫ людіе-то всяко врѣме: [б]сѫдбы-тѣ
които бѣхѫ мѫчны доносяхѫ Моисею,
а всякѫ малкѫ сѫдбѫ сѫдяхѫ тѣ.
27 И испроводи Моисей тестя си, и [в]отиде
въ земіѭ-тѫ си.

ГЛАВА 19.

1 Въ третій-тъ мѣсецъ слѣдъ исходъ-тъ на
Израилевы-тѣ сынове изъ Египетскѫ-тѫ
земіѭ, въ истый-тъ день дойдохѫ [а]въ Си-
2 найскѫ-тѫ пустыніѭ. И станѫхѫ отъ [б]Рафидимъ,
та дойдохѫ въ Синайскѫ-тѫ пустыніѭ,
и расположихѫ станъ въ пустыніѭ-тѫ:
и тамъ постави шатры-тѣ си Из-
3 раиль срещѫ [в]горѫ-тѫ. И [г]Моисей възлѣзе
при Бога: и [д]повыка го Господь отъ горѫ-тѫ,
и рече: така ще кажешь на Іакововый
домъ, и ще извѣстишь на Израи-
4 левы-тѣ сынове: Вы [е]видѣхте що сторихъ
на Египтяны-тѣ, и васъ [ж]носихъ *като* на
орловы крила, и доведохъ вы при себе
5 си. И [з]сега, ако наистинѫ послушате
гласъ-тъ ми, и упазите завѣтъ-тъ ми, отъ
всичкы-тѣ народы вы [и]ще ми бѫдете собственно
стяжаніе: защото [і]моя е всичка-
6 та земя. И вы ще ми бѫдете [к]царство
отъ священницы, и [л]народъ святъ. Тѣзи
сѫ думы-тѣ които ще кажешь на Израилевы-тѣ
сынове.
7 И дойде Моисей и повыка старцы-тѣ
народны, и прѣдстави прѣдъ тѣхъ всичкы
тѣзи думы, които му заповѣда Господь.
8 И [м]отговорихѫ съгласно всичкы-тѣ людіе,
и казувахѫ: Всичко което рече Господь
ще сторимъ. И отнесе Моисей Господу
9 думы-тѣ на людіе-тѣ. И рече Господь
Моисею: Ето, азъ идѫ при тебе [н]въ гѫстъ
облакъ, [о]за да чуіѭтъ людіе-тѣ когато говоріѭ
съ тебе, и [п]да тя вѣруватъ вече завсегда.
А Моисей каза Господу думы-тѣ
10 на людіе-тѣ. И рече Господь Моисею: Иди
при людіе-тѣ и [р]освяти гы днесь и утрѣ,
и [с]да исперѫтъ дрехы-тѣ си, и да сѫ
11 готови за третій-тъ день: Защото въ третій-тъ
день [т]ще слѣзе Господь на Синайскѫ-тѫ
горѫ, прѣдъ очи-тѣ на всичкы-тѣ
12 людіе. И ще туришь на около прѣдѣлы
за людіе-тѣ и ще кажешь: Пазѣте ся да
не възлѣзете на горѫ-тѫ, нито да ся допрете
до никой неинъ край: [у]който ся до-
пре до горѫ-тѫ, непрѣмѣнно ще умре:

н Втор. 12; 7. 1 Лѣт. 29; 22. 1 Кор. 10; 18, 21, 31.
о Лев. 24; 12. Числ. 15; 34.
п Гл. 23; 7. 24; 14. Втор. 17; 8. 2 Цар. 15; 3. Іов. 31; 13. Дѣян. 18; 15. 1 Кор. 6; 1.
р Лев. 24; 15. Числ. 25; 35. 27; 6 и дрг. 36; 6 до 9.
с Числ. 11; 14, 17. Втор. 1; 9, 12.
т Гл. 3; 12.
у Гл. 4; 16. 20; 19. Втор. 5; 5.
ф Числ. 27; 5.
х Втор. 4; 1, 5. 5; 1. 6; 1, 2. 7; 11.
ц Псал. 143; 8.
ч Втор. 1; 18.
ш Ст. 25. Втор. 1; 15, 16. 16; 18. 2 Лѣт. 19; 5 до 10. Дѣян. 6; 3.
щ Быт. 42; 18. 2 Цар. 23; 3. 2 Лѣт. 19; 9.
ъ Іез. 18; 8.
ы Втор. 16; 19.
ь Ст. 26.
ѣ Ст. 26. Лев. 24; 11. Числ. 15; 33. 27; 2. 36; 1. Втор. 1; 17. 17; 8.
ю Числ. 11; 17.
я Ст. 18.
ѫ Быт. 18; 33. 30; 25. Гл. 16; 29. 2 Цар. 19; 39.
ѭ Втор. 1; 15. Дѣян. 6; 5.
а Ст. 22.
б Іов. 29; 16.
в Числ. 10; 29, 30.

а Числ. 33; 15.
б Гл. 17; 1, 8.
в Гл. 3; 1, 12.
г Гл. 20; 21. Дѣян. 7; 38.
д Гл. 3; 4.
е Втор. 29; 2.
ж Втор. 32; 11. Иса. 63; 9. Откр. 12; 14.
з Втор. 5; 2.
и Втор. 4; 20. 7; 6. 14; 2, 21. 26; 18. 32; 8, 9. 3 Цар. 8; 53. Псал. 135; 4. Пѣсн. 8; 12. Иса. 41; 8. 43; 1. Іер. 10; 16. Мал. 3; 17. Тит. 2; 14.
і Гл. 9; 29. Втор. 10; 14. Іов. 41; 11. Псал. 24; 1. 50; 12. 1 Кор. 10; 26, 28.
к Втор. 33; 2, 3, 4. 1 Пет. 2; 5, 9. Откр. 1; 6. 5; 10. 20; 6.
л Лев. 20; 24, 26. Втор. 7; 6. 19. 28; 9. Иса. 62; 12. 1 Кор. 3; 17. 1 Сол. 5; 27.
м Гл. 24; 3, 7. Втор. 5; 27. 26; 17.
н Ст. 16. Гл. 20; 21. 24; 15, 16. Втор. 4; 11. Псал. 18; 11, 12. 97; 2. Мат. 17; 5.
о Втор. 4; 12, 36. Іоан. 12; 29, 30.
п Гл. 14; 31.
р Лев. 11; 44, 45.
с Ст. 14. Быт. 35; 2. Лев. 15; 5.
т Ст. 16, 18. Гл. 34; 5. Втор. 32; 2.
у Евр. 12; 20.

13 И да ся не допре до неѭ рѫка, защото съ камьніе ще ся убіе, или съсъ стрѣлѫ ще ся устрѣли: или ако е животно или человѣкъ, живъ да не остане. [ф]Когато трѫба-та затрѫби, тогазь ще възлѣзѫтъ на горѫ-тѫ.
14 И слѣзе Моисей отъ горѫ-тѫ при людіе-тѣ, и [х]освяти людіе-тѣ: а тѣ испрахѫ дрехы-тѣ си.
15 И рече на людіе-тѣ: [ц]Бѫдѣте готови за третій-тъ день: [ч]не ся приближавайте при женѫ.
16 И сутринь-тѫ въ третій-тъ день, [ш]станѫхѫ гръмове и свѣткавицы, и гѫстъ [щ]облакъ *имаше* на горѫ-тѫ, и много силенъ трѫбенъ [ъ]гласъ: и [ы]треперяхѫ всичкы-тѣ людіе които бѣхѫ въ станъ-тъ.
17 Тогазь [ь]изведе Моисей людіе-тѣ изъ станъ-тъ да посрѣщнѫтъ Бога, и застанѫхѫ подъ горѫ-тѫ.
18 [ѣ]А Синайска-та гора бѣше всичка въ дымъ: защото слѣзе Господь [ю]въ огнь на неѭ: и [я]дигаше ся дымъ-тъ ѝ като дымъ отъ пещь, и [ѫ]всичка-та гора ся трьсѣше силно.
19 И [іа]когато трѫбный-тъ гласъ ся продължаваше много силно, [а]Моисей говоряше и [б]Богъ му отговаряше съ гласъ.
20 И слѣзе Господь на Синайскѫ-тѫ горѫ, на върхъ-тъ на горѫ-тѫ: и повыка Господь Моисея на върхъ-тъ на горѫ-тѫ, и възлѣзе Моисей.
21 И рече Господь Моисею: Слѣзь, та зарѫчай на людіе-тѣ, да ся не устремятъ къмъ Господа [в]да гледатъ, и паднѫтъ мнозина отъ тѣхъ.
22 Така и священници-тѣ които приближаватъ при Господа, [г]нека ся освятятъ, [д]за да не нападне Господь върхъ тѣхъ.
23 И рече Моисей Господу: Людіе-тѣ не могѫтъ да възлѣзѫтъ на Синайскѫ-тѫ горѫ: защото ты си ни заповѣдалъ, и реклъ: [е]Тури прѣдѣлы около горѫ-тѫ, и освяти ѭ.
24 И рече му Господь: Иди, слѣзь: послѣ ще възлѣзешь ты и Ааронъ наедно съ тебе: а священници-тѣ и людіе-тѣ да ся не устремятъ да възлѣзѫтъ къмъ Господа, за да не нападне върхъ тѣхъ.
25 И Моисей слѣзе при людіе-тѣ, и каза имъ.

ГЛАВА 20.

1 Тогазь каза Богъ [а]всичкы тѣзи думы и говоряше:
2 [б]Азъ сьмь Іеовà Богъ твой, който тя изведохъ изъ Египетскѫ-тѫ земѭ, [в]изъ домъ-тъ на рабство-то.
3 [г]Да нѣмашь другы богове освѣнь мене.
4 [д]Не си правѝ кумиръ, и никакво подобіе на нѣщо, което е на небе-то горѣ, и което на земѭ-тѫ долу, или което въ воды-тѣ подъ земѭ-тѫ:
5 [е]Да не имъ ся поклонишь, нито да имъ послужишь: защото азъ Господь Богъ твой сьмь [ж]Богъ ревнивъ, който [з]въздавамъ беззаконіе-то на бащы-тѣ върхъ чада-та, до третій и четвъртый родъ на онѣзи които мя ненавиждатъ;
6 И [и]който правѭ милость на тысящы родове на онѣзи които мя любятъ, и съхраняватъ мои-тѣ заповѣди.
7 [і]Не земай име-то на Господа Бога твоего напраздно: защото [к]Господь нѣма да оправдае оногозь който зема напраздно име-то му.
8 [л]Помни сѫбботный-тъ день, да го освящавашь.
9 [м]Шесть дни ще работишь и ще вършишь всичкы-тѣ си дѣла:
10 А [н]седмый-тъ день е сѫббота на Господа Бога твоего: да не правишь *въ него* никое дѣло, *ни* ты, ни сынъ ти, ни дъщеря ти, *ни* слугата ти, нито слугыня-та ти, нито скотъ-тъ ти, [о]нито чужденецъ-тъ ти, който е отвѫтрѣ врата-та ти.
11 Защото [п]въ шесть дни направи Господь небе-то и земѭ-тѫ, море-то, и всичко което е въ тѣхъ: а въ седмый-тъ день си починѫ: за това благослови Господь сѫбботный-тъ день, и освяти го.
12 [р]Почитай бащѫ си и майкѫ си, за да ся продължатъ дни-тѣ ти на земѭ-тѫ, коѭто ти дава Господь Богъ твой.
13 [с]Не убивай.
14 [т]Не прѣлюбодѣйствувай.
15 [у]Не крадѝ.
16 [ф]Не свидѣтелствувай противъ ближній-тъ си лъжливо свидѣтелство.
17 [х]Не пожелай домъ-тъ на ближній-тъ си: [ц]не пожелай женѫ-тѫ на ближній-тъ си: нито слугѫ-тѫ му, нито слугынѭ-тѫ му, нито волъ-тъ му, нито оселъ-тъ му, нито нищо, което е на ближній-тъ ти.
18 И [ч]всичкы-тѣ людіе [ш]гледахѫ гръмежи-тѣ, свѣткавицы-тѣ, и гласъ-тъ на трѫбѫ-тѫ, и [щ]горѫ-тѫ която димеше: и като ви-

ф Ст. 16, 19.
х Ст. 10.
ц Ст. 11.
ч 1 Цар. 21; 4, 5. Зах. 7; 3. 1 Кор. 7; 5.
ш Псал. 77; 18. Евр. 12; 18. 19. Откр. 4; 5. 8; 5. 11; 19.
щ Ст. 9. Гл. 40; 34. 2 Лѣт. 5; 14.
ъ Откр. 1; 10. 4; 1.
ы Евр. 12; 21.
ь Втор. 4; 10.
ѣ Втор. 4; 11. 33; 2. Сѫд. 5; 5. Псал. 68; 7, 8. Иса. 6; 4. Авв. 3; 3.
ю Гл. 3; 2. 24; 17. 2 Лѣт. 7; 1, 2, 3.
я Быт. 15; 17. Псал. 144; 5. Отк. 15; 8.
ѫ Псал. 68; 8. 77; 18. 114; 7. Іер. 4; 24. Евр. 12; 26.
іа Ст. 13.
а Евр. 12; 21.
б Неем. 9; 13. Псал. 81; 7.
в Виж. Гл. 3; 5. 1 Цар. 6; 19.
г Лев. 10; 3.
д 2 Цар. 6; 7, 8.
е Ст. 12. Іис. Нав. 3; 4.

—

а Втор. 5; 22.
б Лев. 26; 1, 13. Втор. 5; 6. Пс. 81; 10. Осія 13; 4.
в Гл. 13; 3.
г Втор. 5; 7. 6; 14. 4 Цар. 17; 35. Іер. 25; 6. 35; 15.
д Лев. 26; 1. Втор. 4; 16. 5; 8. 27; 15. Псал. 97; 7.
е Гл. 23; 24. Іис. Нав. 23; 7. 4 Цар. 17; 35. Иса. 44; 15, 19.
ж Гл. 34; 14. Втор. 4; 24. 6; 15. Іис. Нав. 24; 19. Наум. 1; 2.
з Гл. 34; 7. Лев. 20; 5. 26; 39, 40. Числ. 14; 18, 33. 3 Цар. 21; 29. Іов. 5; 4. 21; 19. Псал. 79; 8. 109; 14. Иса. 14; 20, 21. 65; 6, 7. Іер. 2; 9. 32; 18.
и Гл. 34; 7. Втор. 7; 9. Псал. 89; 34. Рим. 11; 28.
і Гл. 23; 1. Лев. 19; 12. Втор. 5; 11. Псал. 15; 4. Мат. 5; 33.
к Мих. 6; 11.
л Гл. 31; 13, 14. Лев. 19; 3, 30. 26; 2. Втор. 5; 12.
м Гл. 23; 12. 31; 15. 34; 21. Лев. 23; 3. Іез. 20; 12. Лук. 13; 14.
н Быт. 2; 2, 3. Гл. 16; 26. 31; 15.
о Неем. 13; 16 до 19.
п Быт. 2; 2.
р Гл. 23; 26. Лев. 19; 3. Втор. 5; 16. Іер. 35; 7, 18, 19. Мат. 15; 4. 19; 19. Марк. 7; 10. 10; 19. Лук. 18; 20. Ефес. 6; 2.
с Втор. 5; 17. Мат. 5; 21. Рим. 13; 9.
т Втор. 5; 18. Мат. 5; 27.
у Лев. 19; 11. Втор. 5; 19. Мат. 19; 18. Рим. 13; 9. 1 Сол. 4; 6.
ф Гл. 23; 1. Втор. 5; 20. 19; 16. Мат. 19; 18.
х Втор. 5; 21. Мих. 2; 2. Авв. 2; 9. Лук. 12; 15. Дѣян. 20; 33. Рим. 7; 7. 13; 9. Ефес. 5; 3, 5. Евр. 13; 5.
ц Іов. 31; 9. Прит. 6; 29. Іер. 5; 8. Мат. 5; 28.
ч Евр. 12; 18.
ш Откр. 1; 10, 12.
щ Гл. 19; 18.

дѣхж людіе-тѣ *това нѣщо* оттеглихж ся
19 и застанжхж отдалечь. И рекохж на Моисея: [в]Ты говорѝ съ насъ, и ный ще слушамы: и [г]нека не говори съ насъ Богъ,
20 за да не умремъ. И Моисей рече на людіе-тѣ: [д]Не бойте ся: [е]Богъ дойде да вы опыта, и [ж]да бжде страхъ-тъ му прѣдъ васъ, за да не съгрѣшавате.
21 И стояхж людіе-тѣ отдалечь: а Моисей приближи [з]при мракъ-тъ дѣто бѣше Богъ.
22 И рече Господь Моисею: така да кажешь на Израилевы-тѣ сынове: Вы видѣхте че говорихъ съ васъ [и]отъ небе-то.
23 [і]Да не правите при мене *и* сребърны богове, нито да си правите златны богове.
24 Направи ми олтарь отъ земіж, и жъртвувай на него всесъжженія-та си, и примирителны-тѣ си приношенія, [а]овцы-тѣ си, и говеда-та си: [б]на всяко мѣсто дѣто ще туріж поменъ на име-то си, ще дохождамъ
25 при тебе, и [в]ще тя благославямъ. [г]Ако ли ми направишь олтарь отъ камьніе, да го не съзидешь отъ дѣланы камьніе: защото, ако дигнешь сѣчиво върхъ него, ще го оскврьнишь. И да не възлѣзвашь на олтарь-тъ ми по стжпала, за да ся не открые врьхъ него голота-та ти.

ГЛАВА 21.

1 А тѣзи сж сждбы-тѣ които [а]ще имъ прѣдставишь.
2 [б]Ако купишь рабъ Евреинъ, шесть годинъ ще работи: а въ седмж-тж ще из-
3 лѣзе свободенъ, безъ да плати нищо. Ако е влѣзлъ самъ, самъ ще излѣзе: ако е ималъ женж, то и жена му ще излѣ-
4 зе съ него. Ако му е далъ господарь-тъ му женж, и му е родила тя сынове или дъщери, жена-та и чада-та ѝ ще бжджтъ на господаря ѝ, а той ще излѣзе самъ.
5 Но [в]ако рабъ-тъ отговори и рече: Обычамъ господаря си, женж си и чада-та
6 си, не щж да излѣзж свободенъ: Тогазь господарь-тъ му ще го заведе [г]прѣдъ [*]сждіи-тѣ: и ще го доведе при двери-тѣ, или до дверостълпъ-тъ, и господарь-тъ му [д]ще му промуши ухо-то съ шило: и ще му бжде рабъ за всегда.
7 И [е]ако нѣкой продаде дъщеріж си за рабыніж, тя нѣма да излѣзе [ж]както излазятъ раби-тѣ.
8 Ако ли не бжде угодна на господаря си, който іж е направилъ своіж годеницж, то ще іж остави да ся искупи: не ще има власть да іж продаде на чуждъ народъ, понеже ся е обходилъ съ неіж невѣр-
9 но: Но ако іж е сгодилъ за сына си, ще ѝ направи по обыкновеніе-то на дъщери-
10 тѣ. Ако земе за себе си другж, да не лиши онжзь отъ хранж-тж ѝ, и отъ дрехы-тѣ ѝ, и [з]отъ сжпружеско сжжитіе съ
11 неіж. Ако ли не ѝ направи тѣзи три-тѣ, тогазь тя ще излѣзе даромъ, безъ сребро.
12 [и]Който удари человѣка та умре, непрѣ-
13 мѣнно да ся умъртви. [і]Ако ли *го* не е прѣчакувалъ, но [к]Богъ *го* е прѣдалъ въ ржцѣ-тѣ му, тогазь азъ [л]ще ти опрѣдѣлж
14 мѣсто, дѣто ще прибѣгне. [м]Ако ли нѣкой отъ злобж противъ ближній-тъ си го убіе коварно, то *и* [н]изъ олтарь-тъ ми ще го
15 извадишь за да ся умъртви. И който удари бащж си, или майкж си непрѣмѣнно да ся умъртви.
16 И [о]който открадне человѣка, и [п]го продаде, или [р]ако ся намѣри въ ржцѣ-тѣ му, непрѣмѣнно да ся умъртви.
17 И [с]който хули бащж си, или майкж си, непрѣмѣнно да ся умъртви.
18 И кога ся каратъ нѣкои человѣци, и единый удари другый-тъ съ камькъ или съ пестницж, и той не умре, но лежи на
19 одръ-тъ, Ако стане и ходи по вънъ [т]съ тоягж, тогазь ще е невиненъ онзи който го е ударилъ, само ще плати за лежаніе-то му, и ще *го* исцѣри.
20 И ако нѣкой удари рабъ-тъ си, или рабыніж-тж си съ тоягж, и умре подъ ржкж-тж му, непрѣмѣнно да ся накаже.
21 Ако ли поживѣе единъ день, или два, да ся не наказва; понеже [у]му е сребро.
22 Ако ся біжтъ нѣкои и ударятъ непразднж женж, и пометне дѣте-то а друга повреда не стане: онзи *който іж е ударилъ* непрѣмѣнно да заплати глобж-тж, коіжто на женж-тж мжжъ-тъ наложи нему: и ще заплати [ф]колкото *опрѣдѣлятъ*
23 сждіи-тѣ. И ако стане поврѣда, тогазь ще
24 дадешь животъ за животъ, [х]Око за око, зжбъ за зжбъ, ржкж за ржкж, ногж за
25 ногж, Изгореніе за изгореніе, ранж за ранж, ўдаръ за ўдаръ.
26 Ако нѣкой удари рабъ-тъ си, или рабыніж-тж си въ око-то и го ослѣпи, поради око-то му ще го остави свободенъ.
27 И ако извади зжбъ-тъ на рабъ-тъ си, и-

[в] Втор. 5; 27. 18; 16. Гал. 3; 19, 20. Евр. 12; 19.
[г] Втор. 5; 25.
[д] 1 Цар. 12; 20. Иса. 41; 10, 13.
[е] Быт. 22; 1. Втор. 13; 3.
[ж] Втор. 4; 10. 6; 2. 10; 12. 17; 13. 19. 19; 20. 28; 58. Прит. 3; 7. 16; 6. Иса. 8; 13.
[з] Гл. 19; 16. Втор. 5; 5. 3 Цар. 8; 12.
[и] Втор. 4; 36. Неем. 9; 13.
[і] Гл. 32; 1. 2. 4. 1 Цар. 5; 4, 5. 4 Цар. 17; 33. Іез. 20; 39. 43; 6. Дан. 5; 4, 23. Соф. 1; 5. 2 Кор. 6; 14, 15, 16.
[а] Лев. 1; 2.
[б] Втор. 12; 5, 11, 21. 14; 23. 16; 6, 11. 26; 2. 3 Цар. 8; 43. 9; 3. 2 Лѣт. 6; 6. 7; 16. 12; 13. Ездр. 6; 12. Неем. 1; 9. Псал. 74; 7. Іер. 7; 10, 12.
[в] Быт. 12; 2. Втор. 7; 13.
[г] Втор. 27; 5. Іис. Нав. 8; 31.

—

[а] Гл. 24; 3. 4. Втор. 4; 14. 6; 1.
[б] Лев. 25; 39, 40, 41. Втор. 15; 12. Іер. 34; 14.
[в] Втор. 15; 16, 17.
[г] Гл. 12; 12. 22; 8, 28.
[*] *Или* сждъ-тъ Божій.
[д] Псал. 40; 6.
[е] Неем. 5; 5.
[ж] Ст. 2, 3.
[з] 1 Кор. 7; 5.
[и] Быт. 9; 6. Лев. 24; 17. Числ. 35; 30, 31. Мат. 26; 52.
[і] Числ. 35; 22. Втор. 19; 4, 5.
[к] 1 Цар. 24; 4, 10, 18.
[л] Числ. 35; 11. Втор. 19; 3. Іис. Нав. 20; 2.
[м] Числ. 15; 30. 35; 20. Втор. 19; 11, 12. Евр. 10; 26.
[н] 3 Цар. 2; 28 до 34. 4 Цар. 11; 15.
[о] Втор. 24; 7.
[п] Быт. 37; 28.
[р] Гл. 22; 4.
[с] Лев. 20; 9. Прит. 20; 20. Мат. 15; 4. Марк. 7; 10.
[т] 2 Цар. 3; 29.
[у] Лев. 25; 45, 46.
[ф] Ст. 30. Втор. 22; 18, 19.
[х] Лев. 24; 20. Втор. 19; 21. Мат. 5; 38.

ли зѫбъ-тъ на рабынѭ-тѫ си, ще го оостави свободенъ поради зѫбъ-тъ му.

28 Ако волъ убоде мѫжъ или женѫ, та умре, тогазь [ц]волъ-тъ да ся убіе съ камьніе, и месо-то му да ся не яде; а на волъ-тъ стопанинъ-тъ ще е неповиненъ.

29 Но ако волъ-тъ е былъ бодливъ отъ по напрѣдъ и ся казало на стопанина му, и го не упазилъ, то ако убіе мѫжъ или женѫ, волъ-тъ съ камьніе да ся убіе, о-

30 ще и стопанинъ-тъ му да ся умьртви. Ако му ся наложи откупъ, [ч]за избавленіе-то на живота си ще даде колкото му ся

31 наложи. Ако убоде сынъ, или убоде дъщерѭ, по тѫзи сѫдбѫ ще му направятъ.

32 Ако волъ-тъ убоде рабъ или рабынѭ, ще даде на господаря имъ [ш]тридесеть сребърны сикли: [щ]а волъ-тъ да ся убіе съ камьніе.

33 И ако отвори нѣкой ямѫ, или ископае ямѫ, и не ѭ покрые, и падне въ неѭ

34 волъ или оселъ, Стопанинъ-тъ на ямѫ-тѫ ще заплати повредѫ-тѫ, ще даде сребро на стопанина имъ: а мърша-та да бѫде негова.

35 И ако на нѣкого си волъ-тъ убоде вола на ближній-тъ му, та умре, тогазь да продадѫтъ живый-тъ волъ, и да раздѣлятъ на двѣ сребро-то му: така и мър-

36 шѫ-тѫ да раздѣлятъ на двѣ. Ако ли ся е знаяло че волъ-тъ е былъ бодливъ отъ по напрѣдъ, и стопанинъ-тъ му го не упазилъ, непрѣмѣнно ще плати волъ за волъ: а мърша-та ще бѫде негова.

ГЛАВА 22.

1 Ако нѣкой открадне волъ или овцѫ, та го заколе или го продаде, то да плати петь вола вмѣсто волъ-тъ, и [а]четыри овцы вмѣсто овцѫ-тѫ.

2 Ако нѣкой намѣри крадецъ [б]кога подкопава та го удари, и умре, [в]нѣма *да ся*

3 *пролѣе* кръвь за него. Ако ли е слънце-то изгрѣяло надъ него, *ще ся пролѣе* кръвь за него: трѣбва непрѣмѣнно да плати; ако ли нѣма, [г]то да ся продаде за украдено-

4 то. Ако [д]украдено-то ся намѣри живо въ рѫцѣ-тѣ му, или волъ или оселъ, или овцѫ, [е]ще плати двойно.

5 Ако нѣкой повреди нивѫ или лозіе и остави скотъ-тъ си да ся напасе въ чуждѫ нивѫ, да плати отъ най добрѫ-тѫ *рожбѫ* на нивѫ-тѫ си, и отъ най добрый-

6 тъ *плодъ* на лозіе-то си. Ако излѣзе огнь и намѣри търніе, и изгорятъ копни или класове, или нива, който е запалилъ огньтъ непрѣмѣнно ще плати.

7 Ако нѣкой даде на ближній-тъ си пары, или нѣкаквы сѫдове, да *гы* пази, и ся откраднѫтъ отъ кѫщѫ-тѫ на человѣка, [ж]ако ся намѣри крадецъ-тъ, ще плати

8 двойно. Ако ли ся не намѣри крадецъ-тъ, тогазь стопанинъ-тъ на кѫщѫ-тѫ ще ся заведе [з]прѣдъ сѫдіи-тѣ *да ся испыта* да ли е турилъ рѫкѫ вьрхъ притя-

9 жанія-та на ближній-тъ си. За всякакъвъ видъ прѣстѫпленіе; за волъ, за оселъ, за овцѫ, за дрехѫ, за всяко загубено нѣщо, за което бы реклъ нѣкой че е негово, [и]сѫдба-та на двоицѫ-тѫ ще дойде прѣдъ сѫдіи-тѣ, *и* когото осѫдятъ сѫдіи-тѣ, той ще плати двойно-то на ближній-тъ си.

10 Ако нѣкой даде на ближній-тъ си оселъ, или волъ, или овцѫ, или какъвъ годѣ скотъ, за да *го* пази, и умре, или охромѣе, или ся откара безъ да види нѣкой,

11 [і]Клѣтва Господня да бѫде между двоицѫ-тѫ, че не е турилъ рѫкѫ вьрхъ стокѫ-тѫ на ближній-тъ си: и стопанинъ-тъ му ще пріеме *това свидѣтелство*, а *другый-тъ*

12 да не плати. Но [к]ако ся открадне отъ него,

13 ще плати на стопанина му. Ако бѫде *отъ звѣрь* раскѫсано, ще го донесе за свидѣтелство: за раскѫсано-то нѣма да плати.

14 И ако заеме нѣкой отъ ближній-тъ си *животно* и охромѣе, или умре, кога стопанинъ-тъ му не е съ него наедно, непрѣ-

15 мѣнно ще плати. Ако ли е стопанинъ-тъ му наедно съ него, нѣма да плати: ако е было наемнѫто съ пары, ще отиде за наемъ-тъ си.

16 И [л]ако нѣкой прѣльсти не годенѫ дѣвицѫ и легне съ неѭ, непрѣмѣнно ще ѝ да-

17 де вѣно, и ще ѭ земе за женѫ. Ако ли баща ѝ не рачи да му ѭ даде, ще плати сребро [м]споредъ вѣно-то на дѣвицы-тѣ.

18 [н]Магесницѫ живѫ да не оставишь.

19 [о]Всякой скотоложникъ, непрѣмѣнно да ся умьртви.

20 [п]Който жьртвува на богове, а не самому Господу, да погыне като проклѣтъ.

21 И [р]чужденецъ-тъ да не притѣсняващь, нито да го насилствуващь: защото чуж-

22 денци бѣхте въ Егыпетскѫ-тѫ землѭ. [с]Да не угнѣтавате ни еднѫ вдовицѫ или си-

23 раче. Ако гы угнѣтете нѣкакъ, и [т]извыкатъ къмъ мене, [у]непрѣмѣнно ще послу-

24 шамъ гласъ-тъ имъ, И гнѣвъ-тъ ми ще ся распали, и ще вы убіѭ съ ножъ: и

ц Быт. 9; 5.
ч Ст. 22. Числ. 35; 31.
ш Виж. Зах. 11; 12, 13. Мат. 26; 15. Филипп. 2; 7.
щ Ст. 28.

—

а 2 Цар. 12; 6. Виж. Прит. 6; 31. Лук. 19; 8.
б Мат. 24; 43.
в Числ. 35. 27.
г Гл. 21; 2.
д Гл. 21; 16.
е Вижь Ст. 1, 7. Прит. 6; 31.
ж Ст. 4.
з Гл. 21; 6. Ст. 28.
и Втор. 25; 1. 2 Лѣт. 19; 10.
і Евр. 6; 16.
к Быт. 31; 39.
л Втор. 22; 28, 29.
м Быт. 34; 12. Втор. 22; 29. 1 Цар. 18; 25.
н Лев. 19; 26, 31. 20; 27. Втор. 18; 10, 11. 1 Цар. 28; 3, 9.
о Лев. 18; 23. 20; 15.
п Числ. 25; 2, 7, 8. Втор. 13; 1, 2, 5, 6, 9, 13, 14, 15. 17; 2, 3, 5.
р Гл. 23; 9. Лев. 19; 33. 25; 35. Втор. 10; 19. Іер. 7; 6. Зах. 7; 10. Мал. 3; 5.
с Втор. 10; 18. 24; 17. 27; 19. Псал. 94; 6. Иса. 1; 17, 23. 10; 2. Іез. 22; 7. Зах. 7; 10. Іак. 1; 27.
т Втор. 15; 9. 24; 15. Іов. 35; 9. Лук. 18; 7.
у Ст. 27. Іов. 34; 28. Псал. 18; 6. 145; 19. Іак. 5; 4.
ф Іов. 31; 23. Псал. 69; 24.

[х]жены-тѣ ви ще бѫдѫтъ вдовицы, и чада-та ви сирачета.

25 [ц]Ако дадешь назаемъ сребро на съсѣда си сиромаха между мой-тъ народъ, да не постѫпвашь съ него като лихоимецъ, да му не наложишь лихвѫ.

26 [ч]Ако земешь залогъ дрехѫ-тѫ на ближній-тъ си, до захожданіе-то на сълнце-то да му іѭ върнешь:

27 Защото това е само завивка-та му, това е дреха-та на кожѫ-тѫ му: съ какво ще спи? и [ш]като выкне къмъ мене ще чуіѫ, защото азъ [щ]сьмь милостивъ.

28 [ъ]Да не злословишь сѫдіи, нито да проклънешь началникъ-тъ на народа си.

29 [ы]Начаткы-тѣ на гумно-то си и на жлебъ-тъ си да не забавишь: [ь]първородный-тъ отъ

30 сынове-тѣ си ще дадешь на мене: [ѣ]Така ще направишь за говедо-то си, *и* за овцѫ-тѫ си: [ю]седмь дни ще бѫде съ майкѫ си, а въ осмый-тъ день ще го дадешь на мене.

31 И [я]ще ми бѫдете святи мѫжіе: и [ѳ]месо раскѫсано *отъ* звѣрове въ поле-то да не ядете: на псета-та го хвърлѣте.

ГЛАВА 23.

1 [а]Да не разносишь лъжливъ слухъ: да не туришь рѫкѫ съ неправедный-тъ, [б]за да бѫдешь свидѣтель въ ползѫ на неправдѫ-тѫ.

2 [в]Да не отидешь слѣдъ множество-то да правишь зло: [г]нито да говоришь въ сѫдбѫ така, щото да ся увличашь слѣдъ множество-то за да искривишь *право-то.*

3 Нито да покажешь лицепріятіе на сиромаха въ сѫдбѫ-тѫ му.

4 [д]Ако срѣщнешь на непріятеля си волъ-тъ или оселъ-тъ му заблудилъ, непрѣмѣнно да му го закарашь.

5 [е]Ако видишь на враждебника си оселъ-тъ че е паднѫлъ подъ товаръ-тъ си, и ти ся иска да отбѣгнешь да му не помогнешь, непрѣмѣнно трѣба съ него наедно да помогнешь.

6 [ж]Да не искривишь правдѫ-тѫ на нищій-тъ си въ сѫдбѫ-тѫ му.

7 [з]Отдалечавай ся отъ неправеднѫ работѫ, и [и]не убивай неповинный-тъ и праведный-тъ; защото азъ [і]нѣма да оправдаіѫ нечестивый-тъ.

8 И [к]дарове да не земешь: защото дарове-тѣ правятъ слѣпы тѣзи които иматъ отворены очи, и извращатъ думы-тѣ на праведны-тѣ.

9 И [л]да не насилствувашь чужденеца: защото вы познавате какво е на сърдце-то на чужденеца, понеже сте были чужденци въ Египетскѫ-тѫ земіѭ.

10 И [м]шесть лѣта да сѣешь земіѭ-тѫ си, и

11 да събирашь плодове-тѣ й: А въ седмо-то да іѭ оставишь неработенѫ, и да іѭ напустнешь, за да ся хранятъ сиромаси-тѣ на твой-тъ народъ: и щото остане отъ тѣхъ да ядѫтъ полскы-тѣ животны. Така ще сторишь съ лозіе-то си, и съ маслины-тѣ си.

12 [н]Шесть дни ще работишь работы-тѣ си: а въ седмый-тъ день ще си ся успокоишь, за да си почини волъ-тъ ти, и оселъ-тъ ти, и да си отдѫхне сынъ-тъ на рабыніѫ-тѫ

13 ти, и чужденецъ-тъ. И [о]да ся пазите во всичко що ви говорихъ: и [п]име на другы богове да не поменете, нито да ся чуе изъ уста-та ви.

14 [р]Три пѫти въ годинѫ-тѫ ще ми пра-

15 вишь праздникъ. Ще [с]пазишь праздникъ-тъ на бесквасны-тѣ хлѣбове: седмь дни ще ядешь бесквасны хлѣбове, както сьмь ти заповѣдалъ въ отредено-то врѣме на мѣсецъ-тъ Авивъ: защото въ него си излѣзлъ изъ Египетъ: и [т]никой да ся не я-

16 ви прѣдъ мене съ праздны рѫцѣ. И [у]праздникъ-тъ на жетвѫ-тѫ, първы-тѣ плодове на трудъ-тъ ти, които си посѣялъ въ нивѫ-тѫ: и [ф]праздникъ-тъ на събираніе-то на плодове-тѣ, въ свършаніе-то на годинѫ-тѫ, когато съберешь плодове-тѣ си

17 отъ нивѫ-тѫ. [х]Три пѫти въ годинѫ-тѫ да ся явява всичкый твой мѫжкый полъ

18 прѣдъ Господа Іеова. [ц]Да не принесешь кръвь-тѫ на жъртвѫ-тѫ ми съ квасенъ хлѣбъ: нито да остане тлъстина-та на праздникъ-тъ ми прѣзъ нощь-тѫ до утрѣ.

19 [ч]Начаткы-тѣ на първы-тѣ плодове отъ земіѭ-тѫ си ще принесешь въ домъ-тъ на Господа Бога твоего. [ш]Да не сваришь яре въ млѣко-то на майкѫ му.

20 Ето, [щ]азъ проваждамъ Ангелъ прѣдъ те-

х Псал. 109; 9. Плач. 5; 3.
ц Лев. 25; 35, 36, 37. Втор. 23; 19, 20 Неем. 5; 7. Псал. 15; 5. Іез. 18; 8. 17.
ч Втор. 24; 6, 10, 13, 17. Іов. 22; 6. 24; 3, 9. Прит. 20; 16. 22; 27. Іез. 18; 7, 16. Амос. 2; 8.
ш Ст. 23.
щ Гл. 34; 6. 2 Лѣт. 30; 9. Псал. 86; 15.
ъ Екк. 10; 20. Дѣян. 23; 5. Іуд. 8.
ы Гл. 23; 16. 19. Прит. 3; 9.
ь Гл. 13; 2. 12. 34; 19.
ѣ Втор. 15; 19.
ю Лев. 22; 27.
я Гл. 19; 6. Лев. 19; 2. Втор. 14; 21.
ѳ Лев. 22; 8. Іез. 4; 14. 44; 31.

—

а Ст. 7. Лев. 19; 16. Псал. 15; 3. 101; 5. Прит. 10; 18. сравни 2 Цар. 19; 27 съ 16; 3.
б Гл. 20; 16. Втор. 19; 16, 17, 18. Псал. 35; 11. Прит. 19; 5, 9, 28. 24; 28. Виж. 3 Цар. 21; 10, 13. Мат. 26; 59, 60, 61. Дѣян. 6; 11, 13.
в Быт. 7; 1. 19; 4, 7. Гл. 32; 1, 2. Іис. Нав. 24; 15. 1 Цар. 15; 9. 3 Цар. 19; 10. Іов. 31; 34. Прит. 1; 10, 11, 15. 4; 14. Мат. 27; 24, 26. Марк. 15; 15. Лук. 23; 23. Дѣян. 24; 27. 25; 9.
г Ст. 6, 7. Лев. 19; 15. Втор. 1; 17. Псал. 72; 2.
д Втор. 22; 1. Іов. 31; 29. Прит. 24; 17. 25; 21. Мат. 5; 44. Рим. 12; 20. 1 Солун. 5; 15.
е Втор. 22; 4.
ж Ст. 2. Втор. 27; 19. Іов. 31; 13, 21. Екк. 5; 8. Иса. 10; 1, 2. Іер. 5; 28. 7; 6. Амос. 5; 12. Мал. 3; 5.
з Ст. 1. Лев. 19; 11. Лук. 3; 14. Ефес. 4; 25.
и Втор. 27; 25. Псал. 94; 21. Прит. 17; 15, 26. Іер. 7; 6. Мат. 27; 4.
і Гл. 34; 7. Рим. 1; 18.
к Втор. 16; 19. 1 Цар. 8; 3. 12; 3. 2 Лѣт. 19; 7. Псал. 26; 10. Прит. 15; 27. 17; 8, 23. 29; 4. Иса. 1; 23. 5; 23. 33; 15. Іез. 22; 12. Амос. 5; 12. Дѣян. 24; 26.
л Гл. 22; 21. Втор. 10; 19. 24; 14, 17. 27; 19. Псал. 94; 6. Іез. 22; 7. Мал. 3; 5.
м Лев. 25; 3, 4.
н Гл. 20; 8, 9. Втор. 5; 13. Лук. 13; 14.
о Втор. 4; 9. Іис. Нав. 22; 5. Псал. 39; 1. Ефес. 5; 15. 1 Тим. 4; 16.
п Числ. 32; 38. Втор. 12; 3. Іис. Нав. 23; 7. Псал. 16; 4. Осія 2; 17. Зах. 13; 2.
р Гл. 34; 23. Лев. 23; 4. Втор. 16; 16.
с Гл. 12; 15. 13; 6. 34; 18. Лев. 23; 6. Втор. 16; 8.
т Гл. 34; 20. Втор. 16; 16.
у Гл. 34; 22. Лев. 23; 10.
ф Втор. 16; 13.
х Гл. 34; 23. Втор. 16; 16.
ц Гл. 12; 8. 34; 25. Лев. 2; 11. Втор. 16; 4.
ч Гл. 22; 29. 34; 26. Лев. 23; 10, 17. Числ. 18; 12, 13. Втор. 26; 10. Неем. 10; 35.
ш Гл. 34; 26. Втор. 14; 21.
щ Гл. 14; 19. 32; 34. 33; 2, 14. Числ. 20; 16. Іис. Нав. 5; 13. 6; 2. Псал. 91; 11. Иса. 63; 9.

бе, да тя пази по пѫть-тъ, и да тя заведе
21 на мѣсто-то което приготвихъ. Бѫди вни-
мателенъ въ негово-то присѫтствіе, и слу-
шай гласъ-тъ му: [щ]да му ся не опирашь,
защото [ы]нѣма да опрости прѣстѫпленія-та
22 ви: понеже [ь]име-то ми е въ него. Но ако
слушашь внимателно гласъ-тъ му, и пра-
вишь всичко що говорѭ, [ѣ]тогазь азъ ще
бѫдѫ непріятель на непріятели-тѣ ти, и
23 противникъ на противницы-тѣ твои. За-
щото [ю]Ангелъ-тъ ми ще върви прѣдъ те-
бе, и [я]ще тя въведе при Аморрейцы-тѣ, Хет-
тейцы-тѣ, и Ферезейцы-тѣ, и Хананейцы-
тѣ, Евейцы-тѣ, и Іевусейцы-тѣ: и ще гы
24 истрѣбѭ. [ѫ]Да ся не поклонишь на бого-
ве-тѣ имъ, [ѭ]нито да имъ послужишь, ни-
то да правишь по дѣла-та имъ: но [а]да гы
довършишь съвсѣмъ, и да испотрошишь
25 идолы-тѣ имъ: И [б]да служите на Господа
Бога вашего, и той [в]ще благославя хлѣбъ-
тъ ти, и водѫ-тѫ ти: и [г]ще отдалечавамъ
26 *всякѫ* болесть отъ помежду ви. И [д]не ще
да има безчадна нито неплодна въ земіѭ-
тѫ ти: число-то на дни-тѣ ти [е]ще напра-
27 віѭ пълно. [ж]Ще проводіѭ страхъ-тъ си
прѣдъ тебе, и [з]ще хвърля въ смущеніе
всичкы-тѣ народы въ които отидешь, и
ще направіѭ всичкы-тѣ ти непріятели да
28 обърнѫтъ гърбъ на тебе. И [и]ще проводіѭ
стършены прѣдъ тебе и ще испѫдятъ
отъ лице-то ти Евейцы-тѣ, Хананейцы-тѣ,
29 и Хеттейцы-тѣ. [і]Не щѫ да гы испѫдіѭ отъ
лице-то ти въ еднѫ годинѫ, за да не за-
пустѣе земя-та, и ся умножатъ противъ
30 тебе на поле-то звѣрове-тѣ. Малко по мал-
ко ще гы испѫждамъ отъ лице-то ти, до-
дѣ нарастешь и обладаешь земіѭ-тѫ.
31 И [к]ще положѫ прѣдѣлы-тѣ ти отъ Чър-
вено-то море до Филистимско-то море, и
отъ пустыніѭ-тѫ до рѣкѫ-тѫ *Евфратъ:*
защото [л]на ваши-тѣ рѫцѣ ще прѣдамъ жи-
тели-тѣ на мѣсто-то, и ще гы испѫдишь
32 отъ лице-то си. [м]Да не направишь дого-
воръ съ тѣхъ, нито съ богове-тѣ имъ.
33 Да не живѣіѭтъ въ земіѭ-тѫ ти, за да
тя не направятъ да ми съгрѣшишь; за-
щото, ако послужишь на богове-тѣ имъ,
[н]това непрѣмѣнно ще ти бѫде примка.

ГЛАВА 24.

1 И рече Моисею: Възлѣзь къмъ Господа,
ты и Ааронъ, [а]Надавъ и Авіудъ, [б]и седмде-
сеть отъ Израилевы-тѣ старѣйшины, и ся
2 поклонѣте отъ далечь: И [в]Моисей самъ ще
приближи при Господа, а тѣ да не прибли-
жатъ: нито людіе-тѣ да възлѣзѫтъ съ не-
го заедно.

3 Тогазь Моисей дойде, та каза на людіе-
тѣ [г]всичкы-тѣ Господни словеса, и всичкы-
тѣ *му* сѫдбы, и всичкы-тѣ людіе съ единъ
гласъ отговорихѫ и рекохѫ: Ще сторимъ
4 всичко, което говори Господь. И [д]написа
Моисей всичкы-тѣ Господни словеса: и
станѫ рано на утриньтѫ та съгради ол-
тарь подъ горѫ-тѫ, и *исправи* [е]дванаде-
сеть стълпа, споредъ дванадесеть-тѣ Из-
5 раилевы племена. И проводи момцы отъ
Израилевы-тѣ синове, та принесохѫ все-
съжженія, и пожъртвовахѫ Господу при-
6 мирителны жъртвы, телцы. И [ж]Моисей зѣ
половинѫ-тѫ отъ кръвь-тѫ, и тури іѫ въ
тасове, а съ половинѫ-тѫ отъ кръвь-тѫ
7 поръси върху олтарь-тъ. Послѣ [з]зѣ кни-
гѫ-тѫ на завѣтъ-тъ, и прочете іѫ въ
слушаніе-то на людіе-тѣ, и тѣ рекохѫ:
[и]ще правимъ всичко щото рече Господь,
8 и ще бѫдемъ послушни. Тогазь Моисей
зѣ кръвь-тѫ, и поръси людіе-тѣ, и рече:
Ето [і]кръвь-та на завѣтъ-тъ, що направи
Господь съ васъ споредъ всичкы тѣзи
словеса.

9 И [к]възлѣзохѫ Моисей и Ааронъ, Надавъ
и Авіудъ, и седмдесеть отъ Израилевы-тѣ
10 старѣйшины. И [л]видѣхѫ Бога Израилева:
и подъ нозѣ-тѣ му като нѣщо постлано
[м]отъ камыкъ сапфиръ, и по чистотѫ-тѫ
11 като [н]сѫщо небе. И [о]не тури рѫкѫ-тѫ си
на избранны-тѣ отъ Израилевы-тѣ синове:
и [п]видѣхѫ Бога, и [р]ядохѫ и пихѫ.

12 И рече Господь Моисею: [с]Възлѣзь при
мене на горѫ-тѫ, и бѫди тамъ: и ще ти
дамъ [т]каменны-тѣ плочы, и законъ-тъ, и
заповѣди-тѣ които сьмь написалъ да гы
13 поучавашь. И станѫ Моисей наедно [у]съ
Іисуса слугѫ-тѫ си, и [ф]възлѣзе Моисей
14 на Божіѭ-тѫ горѫ. И рече на старѣй-
шины-тѣ: Чакайте ны тукъ, додѣ ся върънемъ
при васъ: и ето Ааронъ и Оръ сѫ съ васъ:

щ Числ. 14; 11. Псал. 78; 40, 56. Ефес. 4; 30. Евр. 3; 10, 16.
ы Гл. 32; 34. Числ. 14; 35. Втор. 18; 19. Іис. Нав. 24; 19. Іер. 5; 7. Евр. 3; 11. 1 Іоан. 5; 16.
ь Иса. 9; 6. Іер. 23; 6. Іоан. 10; 30, 38.
ѣ Быт. 12; 3. Втор. 30; 7. Іер. 30; 20.
ю Ст. 20. Гл. 33; 2.
я Іис. Нав. 24; 8, 11.
ѫ Гл. 20; 5.
ѭ Лев. 18; 3. Втор. 12; 30, 31.
а Гл. 34; 13. Числ. 33; 52. Втор. 7; 5, 25. 12; 3.
б Втор. 6; 13. 10; 12, 20. 11; 13, 14. 13; 4. Іис. Нав. 22; 5. 24; 14, 15, 21, 24. 1 Цар. 7; 3. 12; 20, 24. Мат. 4; 10.
в Втор. 7; 13. 28; 5, 8.
г Гл. 15; 26. Втор. 7; 15.
д Втор. 7; 14. 28; 4. Іов. 21; 10. Мал. 3; 10; 11.
е Быт. 25; 8. 35; 29. 1 Лѣт. 23; 1. Іов. 5; 26. 42; 17. Псал. 55; 23. 90; 10.
ж Быт. 35; 5. Гл. 15; 14, 16. Втор. 2; 25. 11; 25. Іис. Нав. 2; 9, 11. 1 Цар. 14; 15. 2 Лѣт. 14; 14.
з Втор. 7; 23. Псал. 18; 40.
и Втор. 7; 20. Іис. Нав. 24; 12.
і Втор. 7; 22.
к Быт. 15; 18. Числ. 34; 3. Втор. 11; 24. Іис. Нав. 1; 4. 3 Цар. 4; 21, 24. Псал. 72; 8.
л Іис. Нав. 21; 44. Сѫд. 1; 4. 11; 21.
м Гл. 34; 12, 15. Втор. 7; 2.
н Гл. 34; 12. Втор. 7; 16. 12; 30. Іис. Нав. 23; 13. Сѫд. 2; 3. 1 Цар. 18; 21. Псал. 106; 36.

—

а Гл. 28; 1. Лев. 10; 1, 2.
б Гл. 1; 5. Числ. 11; 16.
в Ст. 13, 15, 18.
г Ст. 7. Гл. 19; 8. Втор. 5; 27. Галат. 3; 19, 20.
д Втор. 31; 9.
е Быт. 28; 18. 31; 45.
ж Евр. 9; 18.
з Евр. 9; 19.
и Ст. 3.
і Евр. 9; 20. 13; 20. 1 Петр. 1; 2.
к Ст. 1.
л Виж. Быт. 32; 30. Гл. 3; 6. Сѫд. 13; 22. Сравни Иса. 6; 1, 5. съ Гл. 33; 20, 23. Іоан. 1; 18. 1 Тим. 6; 16. 1 Іоан. 4; 12.
м Іез. 1; 26. 10; 1. Откр. 4; 3.
н Мат. 17; 2.
о Гл. 19; 21.
п Ст. 10. Быт. 16; 13. 32; 30. Гл. 33; 20. Втор. 4; 33. Сѫд. 13; 22.
р Быт. 31; 54. Гл. 18; 12. 1 Кор. 10; 18.
с Ст. 2, 15, 18.
т Гл. 31; 18. 32; 15, 16. Втор. 5; 22.
у Гл. 32; 17. 33; 11.
ф Ст. 2.

който има сѫдбѫ, нека иде при тѣхъ. 15 И възлѣзе Моисей на горѫ-тѫ, и [ц]облакъ-тъ покрываше горѫ-тѫ. 16 И [ч]слава-та Господня застанѫ на Синайскѫ-тѫ горѫ, и облакъ-тъ ѭ покрываше шесть дни: и въ седмый-тъ день повыка *Господь* къмъ 17 Моисея отъ срѣдъ облака. И видъ-тъ на славѫ-тѫ Господнѭ по върхъ-тъ на горѫ-тѫ бѣше въ очи-тѣ на Израилевы-тѣ 18 сынове, [ш]като огнь пояждающъ. И влѣзе Моисей въ срѣдъ облака, и възлѣзе на горѫ-тѫ, и [щ]стоя Моисей на горѫ-тѫ четыридесеть дни и четыридесеть нощи.

ГЛАВА 25.

1 И говорѝ Господь Моисею и рече: (2) Кажи на Израилевы-тѣ сынове да земѫтъ за мене приношеніе: [а]отъ всякого человѣка, който отъ самоволно сърдце *бы далъ* ще 3 пріемете приношеніе-то за мене. И това е приношеніе-то, което ще пріемете отъ 4 тѣхъ: злато, и сребро, и мѣдь, И синьо, и багрѣно, и червено, и виссонъ, и кози- 5 на, И овнешкы кожи очервенены, и кожи 6 [*]отъ язовцы, и дрьво ситтимъ, И [б]масло за свѣтеніе, [в]ароматы за масло-то на помаза- 7 ніе-то, и за [г]благовонно-то каденіе, Камьніе ониксови, и камьніе за вложеніе [д]на 8 ефодъ-тъ и [е]на нагрждникъ-тъ. И да ми направятъ [ж]святилище, [з]за да обитавамъ 9 между тѣхъ. [и]По всичко което ти показувамъ азъ образъ-тъ на скыніѭ-тѫ, и образъ-тъ на всичкы-тѣ ѝ сѫдове, така да направите.

10 И [і]да направятъ ковчегъ отъ дрьво ситтимъ: дължина-та му два лакти и половина, и ширина-та му единъ лакъть и половина, и высочина-та му единъ лакъть и 11 половина. И да го обковешь съ чисто злато: ще го обковешь отъ вънъ и отъ вѫтрѣ, и върху него ще направишь златъ 12 вѣнецъ наоколо. И да излѣешь за него четыри златны колцета, и да *гы* туришь на четыри-тѣ му ѫгла: двѣ колцета на еднѫ-тѫ му странѫ, и двѣ колцета 13 на другѫ-тѫ му странѫ. И да направишь върлины отъ дрьво ситтимъ, и да гы об- 14 ковешь съсъ злато. И да проврешь върлины-тѣ прѣзъ колцета-та отъ страны-тѣ на ковчегъ-тъ, за да ся носи ковчегъ-тъ чрѣзъ 15 тѣхъ. [к]Върлины-тѣ да останѫтъ въ колцета-та на ковчегъ-тъ: да ся не изваждатъ 16 отъ него. И да туришь въ ковчегъ-тъ [л]свидѣтелство-то което ще ти дамъ.

17 И [м]да направишь очистилище отъ чисто злато: два лакти и половина дължина-та 18 му, и лакъть и половина ширина-та му. И да направишь два херувима отъ злато: искованы да гы направишь, на два-та края 19 на очистилище-то. И да направишь единъ херувимъ отъ единый-тъ край, и единъ херувимъ отъ другый-тъ край: херувимы-тѣ да направите отъ сѫщо-то очистилище 20 на два-та му края. И [н]херувими-тѣ да бѫдѫтъ съ распрострѣны отгорѣ крилѣ, и ще прикрыватъ съ крила-та си очистилище-то: и лица-та имъ ще сѫ едно срещѫ друго, къмъ очистилище-то да бѫдѫтъ лица- 21 та на херувимы-тѣ. И [о]да положишь очистилище-то на ковчегъ-тъ отгорѣ: и [п]да туришь вѫтрѣ въ ковчегъ-тъ свидѣтел- 22 ство-то, което ще ти дамъ. И [р]тамъ ще ся виждамъ съ тебе: и отгорѣ на очистилище-то, [с]отъ срѣдѫ-тѫ на два-та херувима, които сѫ надъ ковчегъ-тъ на свидѣтелство-то, ще говоріѭ съ тебе за всичко което ще ти заповѣдамъ за Израилевы-тѣ сынове.

23 И [т]да направишь трапезѫ отъ дрьво ситтимъ: два лакти дължина-та ѝ, и единъ лакъть ширина-та ѝ, а высочина-та ѝ е- 24 динъ лакъть и половина. И да ѭ обковешь съ чисто злато, и да ѝ направишь златъ 25 вѣнецъ наоколо. И да ѝ направишь кравщникъ наоколо, една длань *на широ*, и да направишь на кравщникъ-тъ ѝ златъ вѣ- 26 нецъ наоколо. И да направишь четыри златны колцета, и да туришь колцета-та на четыри-тѣ ѫгла, които сѫ на четыри- 27 тѣ ѝ нозѣ. Колцета-та да бѫдѫтъ около кравщникъ-тъ влагалища на върлины-тѣ, 28 за да ся носи трапеза-та. И да направишь върлины-тѣ отъ дрьво ситтимъ, и да гы обковешь съсъ злато, и да ся носи тра- 29 пеза-та чрѣзъ тѣхъ. И да направишь [у]блюда-та ѝ, и темянницы-тѣ ѝ, и възливалницы-тѣ ѝ, и тасове-тѣ ѝ, за да биватъ чрѣзъ тѣхъ възліянія-та: отъ чисто злато ще гы 30 направишь. И да полагашь на трапезѫ-тѫ [ф]хлѣбове за прѣдложеніе прѣдъ мене всякога.

31 И [х]да направишь свѣтилникъ отъ чисто злато: искованъ да направишь свѣтилникъ-тъ: стебло-то му, и вѣтви-тѣ му, чашкы-тѣ му, и яблъчкы-тѣ му, и цвѣтія- 32 та му, да бѫдѫтъ изъ него си. И отъ страны-тѣ му да исхождатъ шесть вѣтви; три вѣтви на свѣтилникъ-тъ отъ еднѫ-тѫ странѫ, и три вѣтви на свѣтилникъ-тъ

[ц] Гл. 19; 9, 16. Мат. 17; 5.
[ч] Гл. 16; 10. Числ. 14; 10.
[ш] Гл. 3; 2. 19; 18. Втор. 4; 36. Евр. 12; 18, 29.
[щ] Гл. 34; 28. Втор. 9; 9.

—

[а] Гл. 35; 5. 21. 1 Лѣт. 29; 3, 5, 9, 14. Ездр. 2; 68. 3; 5. 7; 16. Неем. 11; 2. 2 Кор. 8; 12. 9; 7.
[*] *Или* свии.
[б] Гл. 27; 20.
[в] Гл. 30; 23.
[г] Гл. 30; 34.
[д] Гл. 28; 4, 6.
[е] Гл. 28; 15.
[ж] Гл. 36; 1, 3, 4. Лев. 4; 6. 10; 4. 21; 12. Евр. 9; 1, 2.
[з] Гл. 29; 45. 3 Цар. 6; 13. 2 Кор. 6; 16. Евр. 3; 6. Откр. 21; 3.
[и] Ст. 40.
[і] Гл. 37; 1. Втор. 10; 3. Евр. 9; 4.
[к] 3 Цар. 8; 8.
[л] Гл. 16; 34. 31; 18. Втор. 10; 2, 5. 31; 26. 3 Цар. 8; 9. 4 Цар. 11; 12. Евр. 9; 4.
[м] Гл. 37; 6. Рим. 3; 25. Евр. 9; 5.
[н] 3 Цар. 8; 7. 1 Лѣт. 28; 18. Евр. 9; 5.
[о] Гл. 26; 34.
[п] Ст. 16.
[р] Гл. 29; 42, 43. 30; 6, 36. Лев. 16; 2. Числ. 17; 4.
[с] Числ. 7; 89. 1 Цар. 4; 4. 2 Цар. 6; 2. 4 Цар. 19; 15. Псал. 80; 1. 90; 1. Иса. 37; 16.
[т] Гл. 37; 10. 3 Цар. 7; 48. 2 Лѣт. 4; 8. Евр. 9; 2.
[у] Гл. 37; 16. Числ. 4; 7.
[ф] Лев. 24; 5, 6.
[х] Гл. 37; 17. 3 Цар. 7; 49. Зах. 4; 2. Евр. 9; 2. Отк. 1; 12. 4; 5.

33 отъ другѫ-тѫ странѫ. На еднѫ-тѫ вѣтвѫ да има три чашкы като на мигдалы, една яблъчка, и едно цвѣтіе: и на другѫ-тѫ вѣтвѫ три чашкы като на мигдалы, една яблъчка, и едно цвѣтіе: така да има на шесть-тѣ вѣтви, които исхождатъ изъ свѣ- 34 тилникъ-тъ. И на *стебло-то на* свѣтилникъ-тъ да има четыри чашкы като на мигдалы, съ яблъчкы-тѣ имъ, и цвѣтія-та 35 имъ. И на шесть-тѣ вѣтви които исхождатъ изъ свѣтилникъ-тъ *да има* подъ двѣ-тѣ му вѣтви една яблъчка, и подъ двѣ-тѣ му вѣтви една яблъчка, и подъ двѣ-тѣ му 36 вѣтви една яблъчка. Яблъчкы-тѣ, и вѣтви-тѣ имъ да бѫдѫтъ отъ него: всичко- 37 то му цѣло исковано отъ чисто злато. И свѣтила-та му да направишь седмь: и [ц]да палятъ свѣтила-та му, [ч]за да свѣтятъ отъ 38 прѣдѣ му. И щипци-тѣ му, и подносници- 39 тѣ му *да бѫдѫтъ* отъ чисто злато. Отъ единъ талантъ чисто злато да ся направи той 40 и всичкы тѣзи сѫдове. И [ш]виждь да *гы* направишь по образъ-тъ имъ който ти бы показанъ на горѫ-тѫ.

ГЛАВА 26.

1 И [а]да направишь скыніѭ-тѫ, десеть опоны отъ прѣпреденъ виссонъ, и синьо, и багрѣно, и червено: на тѣхъ да направишь 2 херувимы отъ искуснѫ работѫ. Дължина-та на еднѫ-тѫ опонѫ двадесеть и осмь лакти, и ширина-та на еднѫ-тѫ опонѫ четыри лакти: всичкы-тѣ опоны отъ еднѫ мѣркѫ. 3 Петь-тѣ опоны да сѫ съединены една съ другѫ: и *другы-тѣ* петь опоны да сѫ съ- 4 единены една съ другѫ. И да направишь сини запетелкы по край-тъ на еднѫ-тѫ опонѫ, по краища-та на съединеніе-то: така да направишь и по край-тъ на край- 5 нѫ-тѫ опонѫ на второ-то съединеніе. Петдесеть запетелкы да направишь на еднѫ-тѫ опонѫ, и петдесеть запетелкы да направишь по край-тъ на опонѫ-тѫ която е въ второ-то съединеніе, запетелкы-тѣ 6 да ся спосрѣщатъ една съ другѫ. И да направишь петдесеть златны петелкы, и съ петелкы-тѣ да съединишь опоны-тѣ еднѫ съ другѫ: така скыния-та ще бѫде една.

7 И [б]да направишь опоны отъ козинѫ, за покрывъ надъ скыніѭ-тѫ: единадесеть 8 да направишь тѣзи опоны. Дължина-та на еднѫ-тѫ опонѫ тридесеть лакти, и ширина-та на еднѫ-тѫ опонѫ четыри лакти: единадесеть-тѣ опоны *да бѫдѫтъ* на еднѫ 9 мѣркѫ. И да съединишь петь-тѣ опоны особно, и шесть-тѣ опоны особно: а шестѫ-тѫ опонѫ да прѣгънешь двойно къмъ 10 лице-то на скыніѭ-тѫ. И да направишь петдесеть запетелкы по край-тъ на еднѫ-тѫ опонѫ, която е крайна въ съединеніе-то, и петдесеть запетелкы по край-тъ на опонѫ-тѫ отъ второ-то съединеніе.

11 И да направишь петдесеть мѣдны петелкы и да запетлѣешь петелкы-тѣ съсъ запетелкы-тѣ, и да съединишь покрывъ-тъ и 12 ще е единъ. А остатъкъ-тъ, който остава повече отъ опоны-тѣ на покрывъ-тъ, половина-та на опонѫ-тѫ, която остава, ще виси на задніѭ-тѫ странѫ на скыніѭ-тѫ. 13 И единъ лакъть отъ еднѫ-тѫ странѫ, и единъ лакъть отъ другѫ-тѫ странѫ, отъ онова което остава повече отъ дължинѫ-тѫ на опоны-тѣ отъ покрывъ-тъ, ще виси по страны-тѣ на скыніѭ-тѫ отъ тукъ и отъ тукъ за да ѭ покрыва.

14 И [в]да направишь покрывъ за скыніѭ-тѫ отъ овнешкы очървенены кожы, и прикрывало отгорѣ отъ язовечкы кожы.

15 И да направишь за скыніѭ-тѫ дъскы 16 отъ дрьво ситтимъ да стоятъ правы. Десеть лакти дължина-та на еднѫ дъскѫ, и лакъть и половина ширина-та на еднѫ 17 дъскѫ. Два шипа да има въ еднѫ-тѫ дъскѫ спосрѣщани единъ съ другъ: така да направишь на всичкы-тѣ дъскы на скыніѭ-тѫ.

18 И да направишь дъскы-тѣ на скыніѭ-тѫ, двадесеть дъскы отъ южнѫ странѫ 19 къмъ пладне. И отъ долу на двадесеть-тѣ дъскы да направишь четыридесеть сребърны подложкы: двѣ подложкы отъ долу на еднѫ-тѫ дъскѫ за два-та ѝ шипа, и двѣ подложкы отъ долу на другѫ-тѫ дъскѫ за два-та ѝ шипа.

20 И за вторѫ-тѫ странѫ на скыніѭ-тѫ която е къмъ сѣверъ, *ще направишь* два- 21 десеть дъскы. И четыридесеть-тѣ имъ сребърны подложкы, двѣ подложкы подъ еднѫ-тѫ дъскѫ, и двѣ подложкы подъ другѫ-тѫ дъскѫ.

22 И за задніѭ-тѫ странѫ на скыніѭ-тѫ къмъ западъ, да направишь шесть дъ- 23 скы. Да направишь и двѣ дъскы за ѫглове-тѣ на скыніѭ-тѫ отъ заднѫ-тѫ стра- 24 нѫ. И да сѫ съединены отъ долу, и отъ горѣ да сѫ ставены наедно съ едно колце: така да бѫде за двѣ-тѣ: за два- 25 та ѫгла да бѫдѫтъ. И така да бѫдѫтъ осмь дъскы, и сребърны-тѣ имъ подложкы шестнадесеть подложкы: двѣ подложкы подъ еднѫ-тѫ дъскѫ, и двѣ подложкы подъ другѫ-тѫ дъскѫ.

26 И да направишь вереи отъ дрьво ситтимъ: петь за дъскы-тѣ отъ еднѫ-тѫ стра- 27 нѫ на скыніѭ-тѫ, И петь вереи за дъскы-тѣ отъ другѫ-тѫ странѫ на скыніѭ-тѫ, и петь вереи за дъскы-тѣ отъ заднѫ-

ц Гл. 27; 21. 30; 8. Лев. 24; 3, 4. 2 Лѣт. 13; 11.
ч Числ. 8; 2.
ш Гл. 26; 30. Числ. 8; 4. 1 Лѣт. 28; 11, 19. Дѣян. 7; 44. Евр. 8; 5.

а Гл. 36; 8.
б Гл. 36; 14.
в Гл. 36; 19.
г Гл. 25; 9, 40. 27; 8. Дѣян. 7; 44. Евр. 8; 5.

тѫ странѫ на скыніѭ-тѫ къмъ западъ. 28 И срѣдня-та вереа, която е въ срѣдѫ-тѫ на дъскы-тѣ, да прѣминува отъ край 29 до край. И дъскы-тѣ да обковешь съсъ злато, и колцета-та имъ да направишь златны, *за* влагалища на верен-тѣ: и да обковешь верен-тѣ съсъ злато.

30 И да въздигнешь скыніѭ-тѫ [г]споредъ начертаніе-то ѝ, каквото ти бѣ показано на горѫ-тѫ.

31 И [д]да направишь завѣсѫ отъ синьо, багрѣно, и червено, и прѣпреденъ виссонъ, съ искуснѫ работѫ: направи на неѭ 32 херувимы. И да ѭ турпшь на четыри стълпа отъ ситтимъ обкованы съсъ злато, съсъ златны кукы и съ четыри сребьрны 33 подложкы. И подъ петелкы-тѣ да окачишь завѣсѫ-тѫ, и да внесешь тамо, отъ вѫтрѣ завѣсѫ-тѫ, [е]ковчегъ-тъ на свидѣтелство-то: и тая завѣса ще отдѣля вамъ 34 [ж]свято-то мѣсто отъ прѣсвято-то. И [з]да положишь очистилище-то вьрхъ ковчегъ-тъ на свидѣтелство-то, въ прѣсвято-то мѣсто. 35 И [и]да положишь тръпезѫ-тѫ отъ вънъ завѣсѫ-тѫ, [і]и свѣтилникъ-тъ срещѫ тръпезѫ-тѫ къмъ южнѫ-тѫ странѫ на скыніѭ-тѫ: а тръпезѫ-тѫ ще положишь къмъ 36 сѣвернѫ-тѫ странѫ. И да направишь за двери-тѣ на скыніѭ-тѫ [к]закровъ отъ синьо, и багрѣно, и червено, и прѣпреденъ 37 виссонъ отъ везанѫ работѫ. И да направишь заради закровъ-тъ [л]петь стълпа отъ ситтимъ, и да гы обковешь съсъ злато, съсъ златы кукы, и да излѣешь за тѣхъ петь мѣдны подложкы.

ГЛАВА 27.

1 И [а]да направишь олтарь отъ дрьво ситтимъ, петь лакти дължина, и петь лакти ширина: четвьрожгъленъ да бѫде олтарь-2 тъ: и высочина-та му три лакти. И да му направишь рогове на четыри-тѣ му жгла: рогове-тѣ да бѫдѫтъ отъ него си: и [б]да 3 го обковешь съ мѣдь. И да му направишь котлы за изсыпваніе на пепелъ-тъ, и лопаты-тѣ му, и тасове-тѣ му, и вилицы-тѣ му, и вѫгляницы-тѣ му: мѣдны да на-4 правишь всичкы-тѣ му сѫдове. И да направишь за него мѣднѫ рѣшеткѫ, работа *като* на мрѣжѫ, и на мрѣжѫ-тѫ да направишь четыри мѣдны колцета на четы-5 ри-тѣ ѝ жгла. И да ѭ положишь подъ околность-тѫ на олтарь-тъ отъ долу, щото мрѣжа-та да е до срѣдѫ-тѫ на ол-6 тарь-тъ. И да направишь вьрлины за олтарь-тъ, вьрлины отъ дрьво ситтимъ, и да 7 гы обковешь съ мѣдь. И вьрлины-тѣ да ся провржтъ прѣзъ колцета-та, и да бѫдѫтъ вьрлины-тѣ отъ двѣ-тѣ страны на 8 олтарь-тъ, за да го носятъ. Хралупъ отъ дъскы да го направишь: [в]както ти ся показа на горѫ-тѫ така да *го* направятъ.

9 И [г]да направишь дворъ-тъ на скыніѭ-тѫ: отъ южнѫ-тѫ странѫ къмъ пладне да има за дворъ-тъ привѣсы отъ прѣпреденъ виссонъ, дължина-та за еднѫ-тѫ 10 странѫ сто лакти. И двадесеть-тѣ му стълпа, и тѣхны-тѣ двадесеть подложкы *да бѫдѫтъ* мѣдны: кукы-тѣ на стълпове-11 тѣ и свьрскы-тѣ имъ сребьрны. Така и къмъ сѣвернѫ-тѫ странѫ на дължь да има привѣсы, дължина сто *лакти*, и за тѣхъ двадесеть стълпа, и тѣхны-тѣ двадесеть мѣдны подложкы: *а* кукы-тѣ на стълпове-тѣ и свьрскы-тѣ имъ сребьрны. 12 И за ширинѫ-тѫ на дворъ-тъ къмъ западнѫ-тѫ странѫ да има петдесеть лакти привѣсы: за тѣхъ стълпове десеть, и тѣх-13 ны-тѣ подложкы десеть. И ширина-та на дворъ-тъ къмъ прѣдніѭ-тѫ странѫ на ис-14 токъ да е петдесеть лакти. И привѣсы-тѣ на еднѫ-тѫ странѫ *на врата-та да бѫдѫтъ* петнадесеть лакти: за тѣхъ три 15 стълпа, и тѣхны-тѣ три подложкы. И на другѫ-тѫ странѫ да има привѣсы петнадесеть *лакти:* за тѣхъ три стълпа, и 16 тѣхны-тѣ три подложкы. И за врата-та на дворъ-тъ да има двадесеть лакти закровъ, отъ синьо, и багрѣно, и червено, и прѣпреденъ виссонъ, отъ везанѫ работѫ: за тѣхъ четыри стълпа, и тѣхны-тѣ подлож-17 кы четыри. Всичкы-тѣ стълпове около дворъ-тъ да бѫдѫтъ свьрзани съсъ сребро, кукы-тѣ имъ сребьрны, и подложкы-18 тѣ имъ мѣдны. Дължина-та на дворъ-тъ да е сто лакти, и ширина-та всякѫдѣ петдесеть лакти, и высочина-та петь лакти, отъ прѣпреденъ виссонъ, и подложкы-тѣ 19 имъ мѣдны. Всичкы-тѣ сѫдове на скыніѭ-тѫ, за всяко служеніе въ неѭ, и всичкы-тѣ ѝ коліе, и всичкы-тѣ коліе на дворъ-тъ да бѫдѫтъ мѣдни.

20 И ты [д]заповѣдай на Израилевы-тѣ синове да ти доносятъ елей пьрвотокъ, чистъ, за свѣтеніе, за да горятъ винѫгы свѣтила-21 та. Въ скыніѭ-тѫ на събраніе-то [е]изъ вънъ завѣсѫ-тѫ, която е прѣдъ свидѣтелство-то, [ж]Ааронъ и синове-тѣ му да гы нареждатъ *да горятъ* отъ вечеръ до заранъ прѣдъ Господа: [з]*това* да е за всякога узаконеніе за Израилевы-тѣ синове въ родове-тѣ имъ.

д Гл. 36; 35. Лев. 16; 2. 2 Лѣт. 3; 14. Мат. 27; 51. Евр. 9; 3.
е Гл. 25; 16. 40; 21.
ж Лев. 16, 2. Евр. 9; 2, 3.
з Гл. 25; 21. 40; 20. Евр. 9; 5.
и Гл. 40. 22. Евр. 9; 2.
і Гл. 40; 24.
к Гл. 36; 37.
л Гл. 36; 38.

а Гл. 38; 1. Іез. 43; 13.
б Числ. 16; 38.
в Гл. 25; 40. 26; 30.
г Гл. 38; 9.
д Лев. 24; 2.
е Гл. 26; 31, 33.
ж Гл. 30; 8. 1 Цар. 3; 3. 2 Лѣт. 13; 11.
з Гл. 28; 43. 29; 9, 28. Лев. 3; 17. 16; 34. 24; 9. Числ. 18; 23. 19; 21. 1 Цар. 30; 25.

ГЛАВА 28.

1 И ты [а]приведи при себе си Аарона брата си, и синове-тѣ му съ него наедно, отъ срѣдъ Израилевы-тѣ синове, за да ми священствуватъ; Аарона, и Надава, и Авіуда, Елеазара, и Иѳамара, Аароновы-тѣ синове.
2 И [б]да направишь святы одежды на брата
3 си Аарона, за славѫ и великолѣпіе. И ты [в]кажи на всички-тѣ остроумны [г]които азъ испълнихъ съ духъ на прѣмудрость, да направятъ одежды на Аарона, за да го
4 посвятишь, да мы священствува. И одежды-тѣ, които ще направятъ сѫ тѣзи: [д]нагрѫдникъ и [е]ефодъ, [ж]мантія, и пьстротьканъ [з]хытонъ, кыдаръ, и поясъ: и да направятъ святы одежды на Аарона брата ти, и на синове-тѣ му, за да ми священствуватъ.
5 И да земѫтъ злато-то, и синьо-то, и багрѣно-то, и червено-то, и прѣпредѣный-тъ
6 виссонъ. И [и]да направятъ ефодъ-тъ отъ злато, отъ синьо, и багрѣно, отъ червено и прѣ-
7 преденъ виссонъ, искуснѫ работѫ. Да има на два-та си края два нарамника, които
8 да ся вържатъ, за да ся свързува. И прѣпоясаніе-то на ефодъ-тъ, което ще е отгорѣ му, да е отъ сѫщій-тъ, споредъ направѫ-тѫ му: отъ злато, отъ синьо, и ба-
9 грѣно, и червено, и прѣпреденъ виссонъ. И да земешь два ониксовы камыка, и да изваешь на тѣхъ имена-та на Израилевы-тѣ
10 синове: Шесть отъ имена-та имъ на единый-тъ камыкъ, и другы-тѣ шесть имена на другый-тъ камыкъ, по *редъ-тъ на* рож-
11 деніе-то имъ. Съ работѫ на каменосѣчецъ, споредъ вааніе на печать, да изваешь два-та камыка съ имена-та на Израилевы-тѣ синове: и да гы вложишь въ
12 златы гнѣздца. И да туришь тѣзи два камыка на нарамницы-тѣ на ефодъ-тъ; каменіе за поменъ на Израилевы-тѣ синове: И [і]Ааронъ ще носи имена-та имъ прѣдъ Господа на двѣ-тѣ си рамена [к]за поменъ.
13 И да направишь златы гнѣздца: (14) И двѣ веригицы отъ чисто злато; вити отъ плетенѫ работѫ да гы направишь, и да туришь плетены-тѣ верижицы на гнѣздца-та имъ.
15 И [л]да направишь сѫдебный-тъ нагрѫдникъ искуснѫ работѫ: споредъ направѫ-тѫ на ефодъ-тъ да го направишь: отъ злато, синьо, и багрѣно, и червено, и прѣ-
16 преденъ виссонъ да го направишь. Да бѫде четврожгъленъ, двоенъ: дължина-та му една педа, и ширина-та му една пе-
17 да. И [м]да спонишь на него каменіе, четыри реда каменіе: редъ сардъ, топазъ, и
18 смарагдъ, *да е* първый-тъ редъ: И вторый-тъ редъ, анѳраксъ, сапфиръ, и адамантъ:
19 И третій-тъ редъ, лигырій, ахатъ, и аме-
20 ѳистъ: И четвьртый-тъ редъ вириллій, и ониксъ и іасписъ: да бѫдѫтъ споены въ
21 златны-тѣ си гнѣздца. И каменіе-тѣ да бѫдѫтъ по имена-та на Израилевы-тѣ синове, дванадесеть, споредъ имена-та имъ, споредъ изваяніе-то на печать: да бѫдѫтъ всякой съ име-то си споредъ два-
22 надесеть-тѣ племена. И върху нагрѫдника да направишь виты верижицы плетена ра-
23 бота отъ чисто злато. И да направишь на нагрѫдникъ-тъ двѣ златны колцета, и да туришь двѣ-тѣ колцета на двата края
24 на нагрѫдникъ-тъ. И да проврешь двѣ-тѣ плетены златы верижицы прѣзъ двѣ-тѣ кол-
25 цета, въ кранща-та на нагрѫдникъ-тъ. А два-та края на двѣ-тѣ плетены верижицы да ставишь съ двѣ-тѣ гнѣздца, и да *гы* туришь на нарамницы-тѣ на ефодъ-тъ отъ
26 къмъ лице-то му. И да направишь двѣ златны колцета, и да гы туришь върху *другы-тѣ* два края на нагрѫдникъ-тъ отъ тѫзи му странѫ, която е къмъ ефодъ-тъ
27 отъ вѫтрѣ. И да направишь *пакъ* двѣ златны колцета, и да гы туришь отъ долу на два-та нарамника на ефодъ-тъ, отъ къмъ лице-то му, срещѫ съединеніе-то му, надъ
28 прѣпоясаніе-то на ефодъ-тъ. И да врързуватъ нагрѫдникъ-тъ съ колцета-та му за колцета-та на ефодъ-тъ съсъ ширить отъ синьо, за да е надъ прѣпоясаніе-то на ефодъ-тъ, и нагрѫдникъ-тъ да не е отдѣ-
29 ленъ отъ ефодъ-тъ. И Ааронъ когато влази въ свято-то мѣсто да носи вынѫгы имена-та на Израилевы-тѣ синове върху сѫдебный-тъ нагрѫдникъ на сърдце-то си, [н]за поменъ прѣдъ Господа.
30 И [о]да положишь на сѫдебный-тъ нагрѫдникъ Уримъ-тъ и Ѳуммимъ-тъ, и да бѫдѫтъ на Аароново-то сърдце, когато влѣзва прѣдъ Господа: и Ааронъ да носи вынѫгы сѫдъ-тъ на Израилевы-тѣ синове на сърдце-то си прѣдъ Господа.
31 И [п]да направишь мантіѭ-тѫ на ефодъ-
32 тъ всичкѫ-тѫ отъ синьо. И кѫдѣ срѣдѫ-тѫ ѝ на върхъ-тъ ѝ да има отворъ: да има тьканѫ обтокѫ около отворъ-тъ си, както е отворъ-тъ на броніѫ-тѫ, за да ся
33 не съдира. И да направишь по полы-тѣ ѝ нарове отъ синьо, и багрѣно, и червено, по полы-тѣ ѝ наоколо: и златы звънцы
34 помежду имъ наоколо. Златъ звънецъ и наръ, златъ звънецъ и наръ, по полы-тѣ
35 на мантіѭ-тѫ наоколо. И да бѫде на Аарона когато служи: и звънченіе-то му да ся чуе, когато влѣзва въ свято-то мѣсто

а Числ. 18; 7. Евр. 5; 1, 4.
б Гл. 29; 5, 29. 31; 10. 39; 1, 2. Лев. 8; 7, 30. Числ. 20; 26, 28.
в Гл. 31; 6. 36; 1.
г Гл. 31; 3. 35; 30, 31.
д Ст. 15.
е Ст. 6.
ж Ст. 31.
з Ст. 39.
и Гл. 39; 2.
і Ст. 29. Гл. 39; 7.
к Виж. Іис. Нав. 4; 7. Зах. 6; 14.
л Гл. 39; 8.
м Гл. 39; 10 и др.
н Ст. 12.
о Лев. 8; 8. Числ. 27; 21. Втор. 33; 8. 1 Цар. 28; 6. Ездр. 2; 63. Неем. 7; 65.
п Гл. 39; 22.

прѣдъ Господа, и когато излѣзва, за да не умре. 36 И [р]да направишь плочицѫ отъ чисто злато, и да изваешь на неіѭ, като ваяніе на печать, СВЯТЫНЯ ГОСПОДУ. 37 И да іѭ туришь на синь ширитъ за да е на кыдаръ-тъ: въ прѣдніѭ-тѫ странѫ на кыдаръ-тъ да бѫде: 38 И да бѫде на Аароново-то чело, [с]за да носи Ааронъ прѣгрѣшенія-та на святы-тѣ нѣща, които Израилевы-тѣ сынове ще посвящаватъ въ всичкы-тѣ свои святы приношенія: и да бѫде вынѫгы на чело-то му, за да сѫ тѣ [т]пріятны прѣдъ Господа.

39 И да направишь пьстротканый-тъ хытонъ отъ виссонъ, и да направишь кыдаръ отъ виссонъ, и да направишь поясъ, работѫ везанѫ.

40 И [у]за Аароновы-тѣ сынове да направишь хытоны, и поясы да направишь за тѣхъ, и гѫжвы да направишь за тѣхъ, за славѫ и великолѣпіе.

41 И да облѣчешь въ тѣхъ Аарона брата си, и сынове-тѣ му наедно съ него, и [ф]да гы помажешь, и [х]да гы посвятишь, и да гы освятишь, за да ми священствуватъ.

42 И да имъ направишь [ц]ленены гащы, за да покрыватъ голотѫ-тѫ на тѣло-то имъ, *и* да сѫ отъ крьстъ-тъ до *подъ* бедра-та. 43 И да бѫдѫтъ на Аарона и на сынове-тѣ му, когато влазятъ въ скыніѭ-тѫ на събраніе-то, или когато пристѫпуватъ [ч]при олтарь-тъ, за да служатъ въ свято-то мѣсто [ш]да не нанесѫтъ *на себе си* прѣстѫпленіе та да умрѫтъ: *това* да е за всякога [щ]узаконеніе за него и за сѣме-то му слѣдъ него.

ГЛАВА 29.

1 И това е което ще направишь на тѣхъ за да гы освятишь, да ми священствуватъ. [а]Земи единъ юнецъ отъ говеда-та, и два овна безъ порокъ, 2 И [б]бесквасенъ хлѣбъ, и бесквасны пиды мѣсены съ елей, и бесквасны коры помазаны съ елей: отъ чисто брашно пшенично да гы направишь. 3 И да гы туришь въ единъ кошъ, и да гы принесешь въ кошъ-тъ съ юнецъ-тъ и два-та овна. 4 Тогазь да приведешь Аарона и сынове-тѣ му при двери-тѣ на скыніѭ-тѫ на събраніе-то, и [в]да гы омыешь съ водѫ. 5 Послѣ [г]да земешь одежды-тѣ и да облѣчешь Аарона въ хытонъ-тъ, и въ мантіѭ-тѫ на ефодъ-тъ, и въ ефодъ-тъ, и въ нагрѫдникъ-тъ, и да го прѣпашешь [д]съ прѣпоясаніе-то на ефодъ-тъ, 6 И [е]да туришь кыдаръ-тъ на главѫ-тѫ му, и на кыдаръ-тъ 7 да туришь святый-тъ вѣнецъ. Тогазь да земешь [ж]масло-то на помазаніе-то, и да го излѣешь на главѫ-тѫ му, и да го помажешь.

8 Послѣ [з]да приведешь сынове-тѣ му, и 9 да гы облѣчешь въ хытоны. И да гы опашешь съ поясы, Аарона и сынове-тѣ му, и да имъ туришь гѫжвы, и [и]священството ще бѫде тѣхно по вѣчно узаконеніе: и [і]да посвятишь Аарона и сынове-тѣ му.

10 И да приведешь юнецъ-тъ прѣдъ скыніѭ-тѫ на събраніе-то, и [к]Ааронъ и сынове-тѣ му да положатъ рѫцѣ-тѣ си на 11 главѫ-тѫ на юнецъ-тъ. И да заколешь юнецъ-тъ прѣдъ Господа, при двери-тѣ на 12 скыніѭ-тѫ на събраніе-то. И [л]да земешь отъ кръвь-тѫ на юнецъ-тъ, и съ пьрстъ-тъ си да туришь [м]на рогове-тѣ на олтарь-тъ: и да излѣешь всичкѫ-тѫ кръвь при 13 основаніе-то на олтарь-тъ. И [н]да земешь всичкѫ-тѫ тлъстинѫ която покрыва вѫтрешности-тѣ, и було-то на дробъ-тъ, и два-та бѫбрека, и тлъстинѫ-тѫ връхъ 14 тѣхъ, и да гы изгоришь на олтарь-тъ. А [о]месо-то на юнецъ-тъ, и кожѫ-тѫ му, и лайна-та му да изгоришь въ огнь вънъ отъ станъ-тъ: това е жьртва за грѣхъ.

15 И [п]единый-тъ овенъ да земешь, и Ааронъ и сынове-тѣ му [р]да турятъ рѫцѣ-тѣ си на 16 главѫ-тѫ на овенъ-тъ. И да заколешь овенъ-тъ, и да земешь кръвь-тѫ му, та да 17 поръсишь олтарь-тъ наоколо. И да разсѣчешь овенъ-тъ на кѫсове, и да измыешь вѫтрешности-тѣ му, и нозѣ-тѣ му, и да *гы* туришь на кѫсове-тѣ му и на главѫ-тѫ 18 му. И всичкый-тъ овенъ да изгоришь на олтарь-тъ: това е всесъжженіе Господу; [с]уханіе благовонно, жьртва Господу.

19 И [т]да земешь вторый-тъ овенъ: и Ааронъ и сынове-тѣ му да турятъ рѫцѣ-тѣ 20 си на главѫ-тѫ на овенъ-тъ. Тогазь да заколешь овенъ-тъ, и да земешь отъ кръвь-тѫ му, и да туришь на край-тъ на десно-то ухо на Аарона, и на край-тъ на десно-то ухо на сынове-тѣ му, и на палецъ-тъ на деснѫ-тѫ имъ рѫкѫ, и на голѣмый-тъ пьрстъ на деснѫ-тѫ имъ ногѫ, и да поръсишь съ кръвь-тѫ олтарь-21 тъ наоколо. И да земешь отъ кръвь-тѫ, която е на олтарь-тъ, и [у]отъ масло-то на

р Гл. 39; 30. Захар. 14; 20.
с Ст. 43. Лев. 10; 17. 22; 9. Числ. 18; 1. Иса. 53; 11. Іез. 4; 4, 5, 6. Іоан. 1; 29. Евр. 9; 28. 1 Петр. 2; 24.
т Лев. 1; 4. 22; 27. 23; 11. Иса. 56; 7.
у Ст. 5. Гл. 39; 27, 28, 29, 41. Іез. 44; 17, 18.
ф Гл. 29; 7. 30; 30. 40; 15. Лев. 10; 7.
х Гл. 29; 9 и друг. Лев. Гл. 8. Евр. 7; 28.
ц Гл. 39; 28. Лев. 6; 10. 16; 4. Іез. 44; 18.
ч Гл. 20; 26.
ш Лев. 5; 1, 17. 20; 19, 20. 22; 9. Числ. 9; 13. 18; 22.
щ Гл. 27; 21. Лев. 17; 7.

—

а Лев. 8; 2.
б Лев. 2; 4. 6; 20, 21, 22.
в Гл. 40; 12. Лев. 8; 6. Евр. 10; 22.
г Гл. 28; 2. Лев. 8; 7.
д Гл. 28; 8.
е Лев. 8; 9.
ж Гл. 28; 41. 30; 25. Лев. 8; 12. 10; 7. 21; 10. Числ. 35; 25.
з Лев. 8; 13.
и Числ. 18; 7.
і Гл. 28; 41. Лев. 8; 22, и друг. Евр. 7; 28.
к Лев. 1; 4. 8; 14.
л Лев. 8; 15.
м Гл. 27; 2. 30; 2.
н Лев. 3; 3.
о Лев. 4; 11, 12, 21. Евр, 13; 11.
п Лев. 8; 18.
р Лев. 1; 4 до 9.
с Быт. 8; 21.
т Ст. 3. Лев. 8; 22.
у Гл. 30; 25 — 31. Лев. 8; 30.

помазаніе-то, и да поръсишь Аарона, и одежды-тѣ му, и сынове-тѣ му, и одежды-тѣ на сынове-тѣ му съ него: и [ф]така ще ся освятятъ, той, и одежды-тѣ му, и сынове-тѣ му, и одежды-тѣ на сынове-тѣ му съ него. 22 И да земешь отъ овенъ-тъ тлъстинѫ-тѫ и опашкѫ-тѫ, и тлъстинѫ-тѫ която покрыва вѫтрешности-тѣ, и було-то на дробъ-тъ, и два-та бѫбрека, и тлъстинѫ-тѫ която е върхъ тѣхъ, и десно-то бедро, (защото е овенъ за посвященіе), 23 И [х]единъ хлѣбъ, и еднѫ питѫ мѣсенѫ съ елей, и еднѫ коржѫ изъ кошъ-тъ на бесквасны-тѣ прѣдложены-тѣ прѣдъ 24 Господа: И да туришь всичкы-тѣ на рѫцѣ-тѣ на Аарона, и на рѫцѣ-тѣ на сынове-тѣ му: и [ц]да гы подвигнешь за дви-25 жимо приношеніе прѣдъ Господа. И [ч]да гы земешь отъ рѫцѣ-тѣ имъ, и да гы изгоришь на олтарь-тъ надъ всесъжженіе-то, за уханіе благовонно прѣдъ Господа: то-26 ва е жьртва Господу. И отъ овенъ-тъ на посвященіе-то, което е за Аарона, да земешь [ш]грѫды-тѣ, и да гы подвигнешь за движимо приношеніе прѣдъ Господа, и 27 то [щ]да бѫде твой дѣлъ. И да освятишь [ъ]грѫды-тѣ на движимо-то приношеніе, и бедро-то на възвышаемо-то приношеніе, което ся е подвигнѫло, и което ся е възвышило отъ овенъ-тъ на посвященіе-то, отъ онзи който е за Аарона, и отъ онзи кой-28 то е за сынове-тѣ му. И това ще бѫде отъ Израилевы-тѣ сынове на Аарона и на сынове-тѣ му [ы]по вѣчно узаконеніе: защото е възвышаемо приношеніе: и [ь]ще бѫде възвышаемо приношеніе отъ Израилевы-тѣ сынове отъ примирителны-тѣ имъ жьртвы, тѣхно-то възвышаемо приношеніе Господу.

29 И святы-тѣ одежды на Аарона [ѣ]да бѫдѫтъ на сынове-тѣ му слѣдъ него, [ю]за да ся помажѫтъ въ тѣхъ, и да ся освятятъ 30 въ тѣхъ. [я]Седмь дни да ся облича въ тѣхъ онзи священникъ отъ сынове-тѣ му, който е [ѫ]вмѣсто него, който ще влази въ скыніѭ-тѫ на събраніе-то за да служи въ свя-31 тилище-то. И да земешь овенъ-тъ на посвященіе-то, и [іѫ]да сваришь месо-то му на 32 свято мѣсто. И да ядѫтъ Ааронъ и сынове-тѣ му месо-то на овенъ-тъ, и [а]хлѣбъ-тъ който е въ кошъ-тъ, при двери-тѣ на 33 скыніѭ-тѫ на събраніе-то. И [б]да ядѫтъ онѣзы *приношенія* съ които быде умилостивеніе за посвященіе и освященіе на тѣхъ; но [в]чужденецъ да не яде, защото 34 сѫ святы. И ако остане отъ месо-то на посвященіе-то, или отъ хлѣбъ-тъ, до утрѣ, тогазь [г]да изгоришь остатъкъ-тъ въ огнь: да ся не яде, защото е святъ.

35 И така да направишь на Аарона и на сынове-тѣ му, по всичко що ти заповѣ-36 дахъ: [д]въ седмь дни ще гы посвятишь. И за грѣхъ [е]да приносишь всякой день единъ юнецъ за умилостивеніе: и да очистишь олтаръ-тъ, като правишь умилостивеніе за него, и [ж]да го помажешь за да го о-37 святишь. Седмь дни да правишь умилостивеніе за олтарь-тъ и да го освящавашь, и [з]да бѫде олтарь прѣсвятъ: [и]всичко що ся прикоснува до олтарь-тъ ще 38 бѫде свято. И това е, което ще приносишь на олтарь-тъ: [і]по двѣ агнета едно-39 лѣтны [к]на день, вынѫгы. Едно-то агне да приносишь [л]зарань, а друго-то агне да при-40 носишь привечерь. И съ едно-то агне еднѫ десетѫ часть *на ефѫ* чисто брашно смѣсено съ четвьртѫ-тѫ часть на единъ инъ отъ пьрвотокъ елей: и за възліяніе четвьртѫ-тѫ часть на единъ инъ отъ ви-41 но. И второ-то агне да приносишь [м]привечеръ: съ приношеніе подобно на утренно-то и съ възліяніе-то му, да направишь нему, за благовонно уханіе, жьртвѫ Го-42 споду. *Това* е [н]всегдашно всесъжженіе въ родове-тѣ ви, при двери-тѣ на скыніѭ-тѫ на събраніе-то прѣдъ Господа, [о]дѣто ще ся виждамъ съ васъ, 43 да говорѭ съ тебе тамъ. И тамъ ще ся виждамъ съ Израилевы-тѣ сынове, и *това мѣсто* [п]ще ся освящава съсъ славѫ-тѫ 44 ми. И ще освятѭ скыніѭ-тѫ на събраніе-то, и олтарь-тъ: [р]ще освятѭ и Аарона и сынове-тѣ му, за да ми священствуватъ. 45 И [с]ще ся населѭ между Израилевы-тѣ сы-46 нове, и ще имъ бѫдѫ Богъ. И тѣ ще познаѭтъ, че [т]азъ сьмь Іеова тѣхный Богъ, който гы изведохъ изъ Еыпетскѫ-тѫ земіѭ, за да ся населѭ между тѣхъ: азъ сьмь Іеова тѣхный Богъ.

ГЛАВА 30.

1 И да направишь [а]олтарь [б]за да кадишь темянъ: отъ дрьво ситтимъ да го напра-2 вишь. Единъ лакъть дължина-та му, и единъ лакъть ширина-та му: четвероѫгъленъ да бѫде: и высочина-та му два лак-

ф Ст. 1. Евр. 6; 22.
х Лев. 8; 2.
ц Лев. 7; 30.
ч Лев. 8; 28.
ш Лев. 8; 29.
щ Псал. 99; 6.
ъ Лев. 7; 31, 34. Числ. 18; 11, 18. Втор. 18; 3.
ы Лев. 10; 15.
ь Лев. 7; 34.
ѣ Числ. 20; 26, 28.
ю Числ. 18; 8. 35; 25.
я Лев. 8; 35. 9; 1, 8.
ѫ Числ. 20; 28.
іѫ Лев. 8; 31.
а Мат. 12; 4.
б Лев. 10; 14, 15, 17.
в Лев. 22; 10.
г Лев. 8; 32.
д Гл. 40; 12. Лев. 8; 33, 34, 35.
е Евр. 10; 11.
ж Гл. 30; 26, 28, 29. 40; 10.
з Гл. 40; 10.
и Гл. 30; 29. Мат. 23; 19.
і Числ. 28; 3. 1 Лѣт. 16; 40. 2 Лѣт. 2; 4. 13; 11. 31; 3. Ездр. 3; 3.
к Дан. 9; 27. 12; 11.
л 4 Цар. 16; 15. Іез. 46; 13, 14, 15.
м 3 Цар. 18; 29, 36. 4 Цар. 16; 15. Ездр. 9; 4, 5. Псал. 141; 2. Дан. 9; 21.
н Ст. 38. Гл. 30; 8. Числ. 28; 6. Дан. 8; 11, 12, 13.
о Гл. 25; 22. 30; 6, 36. Числ. 17; 4.
п Гл. 40; 34. 3 Цар. 8; 11. 2 Лѣт. 5; 14. 7; 1, 2, 3. Іез. 43; 5. Агг. 2; 7, 9. Мал. 3; 1.
р Лев. 21; 15. 22; 9, 16.
с Гл. 25; 8. Лев. 26; 12. Зах. 2; 10. Іоан. 14; 17, 23. 2 Кор. 6; 16. Откр. 21; 3.
т Гл. 20; 2.

—

а Гл. 37; 25. 40; 5.
б Ст. 7, 8, 10. Лев. 4; 7, 18. Откр. 8; 3.

3 та: рогове-тѣ му отъ него си. И да го обковешь съ чисто злато, вървъ-тъ му, и страны-тѣ му наоколо, и рогове-тѣ му: и да му направишь златъ вѣнецъ наоколо.
4 И подъ вѣнецъ-тъ му да му направишь двѣ златны колцета: близо при два-та мужгла на двѣ-тѣ му страны да *гы* направишь, и да бѫдѫтъ влагалища на вьрли-
5 ны-тѣ, за да го носятъ съ тѣхъ. И да направишь вьрлины-тѣ отъ дрьво ситтимъ, и
6 да гы обковешь съсъ злато. И да го туришь прѣдъ завѣсѫ-тѫ, която е прѣдъ ковчегъ-тъ на свидѣтелство-то, [в]срещѫ очистилище-то вьрхъ *ковчегъ-тъ* на свидѣтелство-то, дѣто ще ся виждамъ съ те-
7 бе. И ще кади Ааронъ надъ него [г]благовоненъ темянъ всякѫ заранъ: [д]когато ус-
8 троява свѣтила-та, ще кади съ него. И когато пали Ааронъ свѣтила-та вечеръ, ще кади съ него, темянъ за всегда прѣдъ
9 Господа въ родове-тѣ ви. На него [е]чуждъ темянъ да не приносите, нито всесъжжение, нито хлѣбно приношеніе, нито възлияніе да изливате на него.
10 И надъ рогове-тѣ му единъ пѫть въ годинѫ-тѫ [ж]да прави Ааронъ умилостивеніе, съ кръвьтѫ на умилостивително-то приношеніе за грѣхъ: единъ пѫть въ годинѫ-тѫ на него отгорѣ ще прави умилостивеніе въ родове-тѣ ви: това е прѣсвято Господу.
11 И говори Господь Моисею и рече:
12 [з]Когато земешь цѣло-то число на Израилевы-тѣ сынове при изброеніе-то имъ, тогазь ще дадѫтъ всякой человѣкъ [и]искупуваніе за душѫ-тѫ си Господу, когато гы изброявашь, [і]за да не падне язва вьрхъ
13 тѣхъ, когато гы изброявашь. [к]Тогазь ще даватъ: всякой който минува въ изброеніе-то, половинъ сикль споредъ сикль-тъ на святилище-то: ([л]единъ сикль е двадесеть геры,) [м]половинъ сикль *ще* е приношеніе-
14 то Господу. Всякой който минува въ изброеніе-то отъ двадесеть години на горѣ,
15 ще даде това приношеніе Господу. [н]Богатый-тъ да не даде повече, и сиромахъ-тъ да не даде по малко отъ половинъ сикль, когато давате това приношеніе Господу, [о]за да направите умилостивеніе за душы-
16 тѣ си. И да пріимешь сребро-то на умилостивеніе-то отъ Израилевы-тѣ сынове, и [п]да го употрѣбишь въ служеніе-то на скынііѫ-тѫ на събраніе-то, и да бѫде на Израилевы-тѣ сынове [р]за поменъ прѣдъ Господа, за да бѫде умилостивеніе за ду-
17 шы-тѣ ви. И говори Господь Моисею и
18 рече: И [с]да направишь мѣднѫ умывалницѫ, и стояло-то ѝ мѣ но, за да ся мыѭтъ: и [т]да ѭ поставишь между скынііѫ-тѫ на събраніе-то и олтарь-тъ, и да туришь во-
19 дѫ въ неѭ. И [у]изъ неѭ да мыѭтъ Ааронъ и сынове-тѣ му рѫцѣ-тѣ си и но-
20 зѣ-тѣ си. Когато влизатъ въ скынііѫ-тѫ на събраніе-то, да ся мыѭтъ съ водѫ, за да не умрѫтъ: или когато прихождатъ при олтарь-тъ да служатъ за да из-
21 горятъ жертвѫ Господу, Тогазь ще мыѭтъ рѫцѣ-тѣ си и нозѣ-тѣ си, за да не умрѫтъ: и това [ф]ще имъ бѫде вѣчно узаконеніе, нему и на потомцы-тѣ му въ родове-тѣ имъ.
22 И говори Господь Моисею, и рече: (23) И ты земи за себе си [х]избранны ароматы, отъ чистѫ [ц]смирнѫ петстотинъ *сикли*, и отъ благовоннѫ корицѫ половинѫ-тѫ ѝ, *сирѣчь* двѣстѣ и петдесеть *сикли*, и отъ благовоннѫ [ч]тръсть двѣстѣ и петдесеть *сикли*,
24 И отъ [ш]кассіѭ петстотинъ, споредъ сикль-тъ на святилище-то: и отъ елей [щ]единъ
25 инъ: И да го направишь масло за свято помазаніе, масть варена по художество-то на мироварецъ: да бѫде [ъ]масло за свято
26 помазаніе: И [ы]да помажешь съ него скынііѫ-тѫ на събраніе-то, и ковчегъ-тъ на
27 свидѣтелство-то, И трьпезѫ-тѫ и всичкы-тѣ ѝ сѫдове, и свѣтилникъ-тъ и сѫдове-
28 тѣ му, и олтарь-тъ на каденіе-то, И олтарь-тъ на всесъжженіе-то заедно съсъ всичкы-тѣ му сѫдове, и умывалницѫ-тѫ
29 и стояло-то ѝ: И да гы освятишь, за да сѫ прѣсвяты: [ь]всичко що ся прикоснува до
30 тѣхъ ще бѫде свято. И [ѣ]Аарона и сынове-тѣ му да помажешь и да гы освятишь,
31 за да ми священствуватъ. И да говоришь на Израилевы-тѣ сынове и да речешь: Това ще бѫде за мене масло на пома-
32 заніе свято въ родове-тѣ ви. Человѣческа плъть да ся не помаже съ него, и по сложеніе-то му подобно на него да не правите:
33 [ю]то е свято, *и* свято ще бѫде вамъ. [я]Който прави подобно нему, или който тури отъ него на иноплеменника, [ѫ]да бѫде истрѣбенъ отъ народа си.
34 И рече Господь Моисею: [ѭ]земи за себе си ароматы; стакти, и оникъ, и халванъ, *тѣзи* ароматы наедно съ чистъ ливанъ, отъ
35 равны части да бѫдѫтъ. И да гы направишь темянъ, смѣшеніе [а]по художество-то
36 на мироварецъ, подправено, чисто, свято: И

в Гл. 25; 21. 22.
г Ст. 34. 1 Цар. 2; 28. 1 Лѣт. 23. 13. Лук. 1; 9.
д Гл. 27; 21.
е Лев. 10; 1.
ж Лев. 16: 18. 23; 27.
з Гл. 38; 25. Числ. 1; 2, 5. 26; 2. 2 Цар. 24; 2.
и Виж Числ. 31: 50. Іов. 33; 24. 36: 18. Псал. 49; 7. Матѳ. 20; 28. Марк. 10; 45. 1 Тим. 2; 6. 1 Петр. 1; 18, 19.
і 2 Цар. 24; 15.
к Мат. 17; 24.
л Лев. 27; 25. Числ. 3; 47. Іез. 45; 12.
м Гл. 38; 26.
н Іов. 34: 19. Притч. 22; 2. Ефес. 6; 9. Кол. 3; 25.
о Ст. 12.
п Гл. 38; 25.
р Числ. 16; 40.
с Гл. 38; 8. 3 Цар. 7; 38.
т Гл. 40; 7, 30.
у Гл. 40; 31, 32. Псал. 26; 6. Иса. 52; 11. Іоан. 13; 10. Евр. 10; 22.
ф Гл. 28; 43.
х Пѣсн. 4: 14. Іез. 27; 22.
ц Псал. 45; 8. Прит. 7; 17.
ч Пѣсн. 4; 14. Іер. 6; 20.
ш Псал. 45; 8.
щ Гл, 29; 40.
ъ Гл. 37; 29. Числ. 35; 25. Псал. 89; 20. 133; 2.
ы Гл. 40; 9. Лев. 8; 10. Числ. 7; 1.
ь Гл. 29; 37.
ѣ Гл. 29; 7 и др. Лев. 8; 12, 30.
ю Ст. 25, 37.
я Ст. 38.
ѫ Быт. 17; 14. Гл. 12; 14. Лев. 7; 20, 21.
ѭ Гл. 25; 6. 37; 29.
а Ст. 25.

да счукашь отъ него много дребно, и да туришь отъ него прѣдъ свидѣтелство-то въ скыніѭ-тѫ на събраніе-то, [б]дѣто ще ся виждамъ съ тебе: *това* [в]ще бѫде вамъ 37 прѣсвято. А [г]споредъ сложеніе-то на тойзи темянъ който ще направишь, за себе си да не правите: то да ти бѫде свято за 38 Господа. [д]Който направи подобно нему, за да мирише отъ него, да бѫде истрѣбенъ отъ народа си.

ГЛАВА 31.

1 И говори Господь Моисею и рече: (2) Виждь, [а]азъ повыкнѫхъ на име Веселеила [б]сынъ-тъ на Уріѭ, *който е* сынъ Оровъ, отъ пле-3 ме-то Іудино, И [в]испълнихъ го съ духъ Божій, съ мудрость, и съ разумъ, и съ 4 знаніе, и съсъ всичко искуство, За да измыслѭ художественны дѣла, да работи зла-5 то, и сребро и мѣдь, И да изрѣзва камене за вложеніе, и да дѣла дьрвета, за из-6 работваніе на всяко дѣло. И ето, азъ, дадохъ му [г]Еліава Ахысамаховый-тъ сынъ, отъ Даново-то племе: и [д]на всякыго мудръ сьрдцемъ турихъ мудрость въ сьрдце-то му, за да направятъ всичко което ти за-7 повѣдахъ: [е]Скыніѭ-тѫ на събраніе-то, и [ж]ковчегъ-тъ на свидѣтелство-то, и [з]очистилище-то което е отгорѣ му, и всичкы-тѣ 8 сѫдове на скыніѭ-тѫ, И [и]трѫпезѫ-тѫ и сѫдове-тѣ ѝ, и [і]чистый-тъ свѣтилникъ съсъ всичкы-тѣ му сѫдове, и олтарь-тъ на ка-9 деніе-то, И [к]олтарь-тъ на всесъжженіе-то съсъ всичкы-тѣ му сѫдове, и [л]умывални-10 цѫ-тѫ и стояло-то ѝ, И [м]служебны-тѣ одежды, и святы-тѣ одежды на Аарона священникъ-тъ, и одежды-тѣ на сынове-тѣ му, 11 за да священствуватъ, И [н]масло-то за помазаніе, и [о]благовонно-то каденіе за святилище-то: по всичко що ти заповѣдахъ ще направятъ.

12 И говори Господь Моисею и рече: (13) Говори и ты на Израилевы-тѣ сынове и речи: Сѫбботы-тѣ ми [п]непрѣмѣнно да пазите: защото това е знаменіе между мене и васъ, въ родове-тѣ ви, за да знаете че азъ сьмь 14 Господь, който вы освящавамъ. И [р]да пазите сѫбботѫ-тѫ, защото е свята вамъ: който ѭ оскверни, непрѣмѣнно да ся умьртви: защото [с]всякой който работи въ неѭ, тя душа да ся истрѣби отъ срѣдъ 15 народа си. [т]Шесть дни да ся работи работѫ: а [у]въ седмый-тъ день е сѫббота на почиваніе, свята Господу: всякой който работи въ сѫбботный-тъ день, непрѣ-16 мѣнно да ся умьртви. И да пазятъ Израилевы-тѣ сынове сѫбботѫ-тѫ, за да ѭ празднуватъ въ родове-тѣ си, по вѣченъ 17 завѣтъ. [ф]Това е знаменіе между мене и Израилевы-тѣ сынове за всегда: защото [х]въ шесть дни направи Господь небе-то и земіѭ-тѫ, а въ седмый-тъ день ся успокои и починѫ си.

18 И даде на Моисея, като прѣстанѫ да говори съ него на Синайскѫ-тѫ горѫ, [ц]двѣ плочы, на свидѣтелство-то, плочы каменны написаны съ Божій пьрстъ.

ГЛАВА 32.

1 И като видѣхѫ людіе-тѣ че ся [а]забави Моисей да слѣзе отъ горѫ-тѫ, събрахѫ ся людіе-тѣ вьрхъ Аарона, и говоряхѫ му: [б]Стани, та ни направи богове, които [в]да ходятъ прѣдъ насъ: защото тойзи Моисей человѣкъ-тъ, който ни изведе изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ не знаемъ що му ста-2 нѫ. И рече имъ Ааронъ: [г]Извадѣте златны-тѣ обѣцы, които сѫ на уши-тѣ на жены-тѣ ви, на сынове-тѣ ви, и на дъщери-3 тѣ ви, и донесѣте ми *гы*. И всичкы-тѣ людіе извадихѫ златны-тѣ обѣцы които бѣхѫ на уши-тѣ имъ, и принесохѫ *гы* Ааро-4 ну. И [д]като зѣ отъ рѫцѣ-тѣ имъ, даде му образъ *съ рѣзецъ, и направи го излѣно теле: и тѣ рекохѫ: О Израилю, тѣзи сѫ твои-тѣ богове, които тя изведохѫ изъ 5 Египетскѫ-тѫ земіѭ. И *това* като видѣ Ааронъ, съгради олтарь прѣдъ него: и [е]провъзгласи Ааронъ и рече: Утрѣ е праз-6 дникъ Господу. И станѫхѫ рано на утрешній-тъ день, та пожьртвувахѫ всесъжженіе, и принесохѫ примирителны приношенія: послѣ [ж]сѣднѫхѫ людіе-тѣ да ядѫтъ и да піѭтъ, и станѫхѫ да играіѭтъ.

7 Тогазь рече Господь Моисею: [з]Иди, слѣзь: защото [и]ся развратихѫ твои-тѣ людіе, които си извелъ изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ. 8 Скоро ся уклонихѫ отъ пѫть-тъ [і]който имъ сьмь заповѣдалъ: направихѫ си излѣно теле, и поклонихѫ му ся, и пожьртвувахѫ му, и рекохѫ: О Израилю, [к]тѣзи сѫ твои-тѣ богове които тя изведохѫ 9 изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ. Рече пакъ Господь Моисею: [л]Видѣхъ тѣзь людіе, и ето,

[б] Гл. 29; 42. Лев, 16; 2.
[в] Ст. 32. Гл. 29; 37. Лев. 2; 3.
[г] Ст. 32.
[д] Ст. 33.

—

[а] Гл. 35; 30. 36; 1.
[б] 1 Лѣт. 2; 20.
[в] Гл. 35; 31. 3 Цар. 7; 14.
[г] Гл. 35; 34.
[д] Гл. 28; 3. 35; 10, 35. 36; 1.
[е] Гл. 36; 8.
[ж] Гл. 37; 1.
[з] Гл. 36; 6.
[и] Гл. 37; 10.
[і] Гл. 37; 17.
[к] Гл. 38; 1.
[л] Гл. 38; 8.
[м] Гл 39; 1, 41. Числ. 4; 5 и др,
[н] Гл. 30; 25, 31. 37; 29.
[о] Гл. 30; 34. 37; 29.
[п] Лев. 19; 3, 30. 26; 2. Іез. 20; 12, 20. 44; 24.
[р] Гл. 20; 8. Втор. 5; 12. Іез. 20; 12.
[с] Гл. 35; 2. Числ. 15; 35.
[т] Гл. 20; 9.
[у] Быт. 2; 2. Гл. 16; 23. 20; 10.
[ф] Ст. 13. Іез. 20; 12, 20.
[х] Быт. 1; 31. 2; 2.
[ц] Гл. 24; 12. 32; 15, 16. 34; 28, 29. Втор. 4; 13. 5; 22. 9; 10, 11. 2 Кор. 3; 3.

—

[а] Гл. 24; 18. Втор. 9; 9.
[б] Дѣян. 7; 40.
[в] Гл. 13; 21.
[г] Сѫд. 8; 24 — 27.
[д] Гл. 20; 23. Втор. 9; 16. Сѫд. 17; 3, 4. 3 Цар. 12; 28. Неем. 9; 18. Псал. 106; 19. Иса. 46; 6. Дѣян. 7; 41. Рим. 1; 23.
* *Или* въ маткѫ.
[е] Лев. 23; 2, 4, 21, 37. 4 Цар. 10; 20. 2 Лѣт. 30; 5.
[ж] 1 Кор. 10; 7.
[з] Ст. 1. Гл. 33; 1. Втор. 9; 12. Дан. 9; 24.
[и] Быт 6; 11, 12. Втор. 4; 16. 32; 5. Сѫд. 2; 19. Осія 9; 9.
[і] Гл. 20; 3, 4, 23. Втор. 9; 16.
[к] 3 Цар. 12; 28.
[л] Гл. 33; 3, 5. 31; 9. Втор. 9; 6, 13. 31; 27. 2 Лѣт. 30; 8. Иса. 48; 4. Дѣян. 7; 51.

жьстококыйни людіе сѫ: 10 Сега прочее, [н]остави мя, и ще ся распали гнѣвъ-тъ ми противъ тѣхъ, и [п]ще гы истрѣбіѭ: и [о]ще тя направіѭ да станешь народъ голѣмъ.

11 А Моисей [п]ся помоли на Іеова Бога своего, и рече: Защо, Господи, ся распаля гнѣвъ-тъ ти противъ твои-тѣ людіе, които си извелъ изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ, съ голѣмѫ силѫ, и крѣпкѫ рѫкѫ? 12 [р]Защо да говорятъ Египтяни-тѣ и да рѣкѫтъ: За зло гы изведе, да гы измори въ горы-тѣ, и да гы истрѣби отъ лице-то на земіѭ-тѫ? Повърни ся отъ распаленіе-то на гнѣвъ-тъ си, и [с]раскай ся за зло-то *което си рѣклъ да направишь* на людіе-тѣ си. 13 Помяни Авраама, Исаака, и Израиля, твои-тѣ рабы, на които си ся [т]клѣлъ въ себе си, и реклъ си имъ: Ще умножѫ сѣме-то ви както звѣзды-тѣ на небе-то; и всичкѫ тѫзь земіѭ, за коіѭто говорихъ, ще дамъ на сѣме-то ви, и [у]ще іѭ наслѣдятъ за всякога. 14 Тогазь [ф]ся раская Господь за зло-то, което бѣ реклъ да направи на людіе-тѣ си.

15 Тогазь Моисей [х]ся обърнѫ, и слѣзе отъ горѫ-тѫ и двѣ-тѣ плочи на свидѣтелство-то *бѣхѫ* въ рѫцѣ-тѣ му, плочи написаны отъ двѣ-тѣ страны: отъ еднѫ-тѫ странѫ и отъ другѫ-тѫ бѣхѫ написаны. 16 И [ц]плочи-тѣ бѣхѫ дѣло Божіе, и написаніе-то бѣше написаніе Божіе, начертано на плочы-тѣ. 17 И като чу Іисусъ гласъ-тъ на людіе-тѣ, които выкахѫ, рече на Моисея: 18 Ратенъ гласъ *има* въ станъ-тъ. А той рече: Не е гласъ отъ выкъ за побѣдѫ, нито гласъ отъ выкъ за бѣганіе, но гласъ на пѣяніе чувамъ азъ. 19 И като приближи при станъ-тъ, [ч]видѣ теле-то, и ликованія-та: и распали ся гнѣвъ-тъ Моисеевъ, и хвърли плочы-тѣ отъ рѫцѣ-тѣ си, и строши гы подъ горѫ-тѫ. 20 [ш]Зѣ тогазь тѣле-то, което бѣхѫ направили, и изгори *го* въ огнь-тъ, и стры го додѣ станѫ тънъкъ прахъ, и распръснѫ *го* по водѫ-тѫ, и напои Израилевы-тѣ сынове.

21 И рече Моисей Аарону: [щ]Що ти сторихѫ тѣзи людіе, та си навелъ на тѣхъ грѣхъ голѣмъ? 22 И рече Ааронъ: Да ся не распаля гнѣвъ-тъ на господаря ми: [ъ]ты знаешь людіе-тѣ че клонятъ на зло. 23 Защото ми рекохѫ: [ы]Направи ни богове, които да ходятъ прѣдъ насъ: защото тойзи Моисей, человѣкъ-тъ който ны изведе изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ, не знаемъ що му станѫ. 24 И рекохъ имъ: Който има злато нека го снеме отъ себе си: и дадохѫ ми *го:* тогазь го хвърлихъ въ огнь-тъ, и [ь]излѣзе това теле.

25 И като видѣ Моисей людіе-тѣ че бѣхѫ [*]въ раскошество, (защото Ааронъ [ѣ]бѣше гы оставилъ въ раскошество за посраменіе между непріятели-тѣ имъ,) 26 Застанѫ Моисей при врата-та на станъ-тъ, и рече: Който е Господенъ, *нека дойде* къмъ мене. И събрахѫ ся при него всичкы-тѣ Левіеви сынове. 27 И рече имъ: Така говори Господь Богъ Израилевъ: Турѣте всякой мечь-тъ си на бедро-то си: прѣминѣте отъ врата до врата прѣзъ станъ-тъ, и вьрнѣте ся, и [ю]убійте всякой брата си, и всякой пріятеля си, и всякой ближній-тъ си. 28 И направихѫ Левіеви-тѣ сынове споредъ Моисеево-то слово: и паднѫхѫ въ тойзи день отъ людіе-тѣ около три тысящи мѫжіе. 29 Защото [я]рече Моисей: Посвятѣте себе си днесь Господу, всякой противу сына си, и *всякой* противу брата си, за да ви ся даде днесь благословеніе.

30 И на утрешній-тъ день рече Моисей на людіе-тѣ: Вы [ѫ]сте направили голѣмъ грѣхъ: но сега ще възлѣзѫ къмъ Господа: [ѭ]Дано быхъ *го* [а]умилостивилъ за грѣхъ-тъ ви. 31 И [б]вьрнѫ ся Моисей при Господа, и рече: Увы! тѣзи людіе сторихѫ голѣмъ грѣхъ, че [в]направихѫ за себе си златны богове. 32 Но сега ако щешь прости грѣхъ-тъ имъ, ако ли не, [г]моліѭ ся, заличи мя, [д]отъ твоіѭ-тѫ книгѫ, коіѭто си написалъ.

33 И Господь рече Моисею: [е]Който съгрѣши прѣдъ мене, него ще заличѫ отъ моіѭ-тѫ книгѫ. 34 А ты сега иди, та води людіе-тѣ кѫдѣто сьмь ти рѣклъ: ето, [ж]ангелъ-тъ ми ще ходи прѣдъ тебе: но [з]въ день-тъ на посѣщеніе-то ми, ще посѣтіѭ грѣхъ-тъ имъ врьхъ тѣхъ. 35 И порази Господь людіе-тѣ, [и]защото направихѫ теле-то, което Ааронъ направи.

ГЛАВА 33.

1 И рече Господь Моисею: Иди, възлѣзь отъ тукъ, [а]ты, и людіе-тѣ които си извелъ изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ, въ земіѭ-тѫ за коіѭто ся клѣхъ на Авраама, на Исаака, 2 и на Іакова и рѣкохъ: [б]На сѣме-то ти ще іѭ дамъ: И [в]ще проводіѭ прѣдъ тебе ан-

н Втор. 9; 14, 19.
п Гл. 22; 24.
о Числ. 14; 12.
п Втор. 9; 18, 26 — 29. Псал. 74; 1, 2. 106; 23.
р Числ. 14; 13. Втор. 9; 28. 32; 27.
с Ст. 14.
т Быт. 22; 16. Евр. 6; 13.
у Быт. 12; 7. 13; 15. 15; 7, 18. 26; 4. 28; 13. 35; 11, 12.
ф Втор. 32; 26. 2 Цар. 24; 16. 1 Лѣт. 21; 15. Псал. 106; 45. Іер. 18; 8. 26; 13, 19. Іоил. 2; 13; Іон. 3; 10. 4; 2.
х Втор. 9; 15.
ц Гл. 31; 18.
ч Втор. 9; 16, 17.
ш Втор. 9; 21.
щ Быт. 20; 9. 26; 10.
ъ Гл. 14; 11. 15; 24. 16; 2, 20, 28. 17; 2, 4.
ы Ст. 1.
ь Ст. 4.
* *Или* съблѣчени, (защото Ааронъ бѣше гы съблѣкълъ за...)
ѣ 2 Лѣт. 28; 19.
ю Числ. 25; 5. Втор. 33; 9.
я Числ. 25; 11, 12, 13. Втор. 13; 6 — 11. 33; 9, 10. 1 Цар. 15; 18, 22. Прит. 21; 3. Зах. 13; 3. Мат. 10; 37.
ѫ 1 Цар. 12; 20, 23. Лук. 15; 18.
ѭ 2 Цар. 16; 12. Амос. 5; 15.
а Числ. 25; 13.
б Втор. 9; 18.
в Гл. 20; 23.
г Псал. 69; 28. Рим. 9; 3.
д Псал. 56; 8. 139; 16. Дан. 12; 1. Фил. 4; 3. Откр. 3; 5. 13; 8. 17; 8. 20; 12, 15. 21; 27. 22; 19.
е Лев. 23; 30. Іез. 18; 4.
ж Гл. 33; 2, 14 и дрг. Числ. 20; 16.
з Втор. 32; 35. Амос. 3; 14. Рим. 2; 5, 6.
и 2 Цар. 12; 9. Дѣян. 7; 41.

—

а Гл. 32; 7.
б Быт. 12; 7. Гл. 32; 13.
в Гл. 32; 34. 34; 11.

гелъ, и [г]ще испждіж Хананея, Аморрея,
3 и Хеттея, и Ферезея, Евея, и Іевусея: *И ще вы заведж* въ земіж [д]дѣто тече млѣко и медъ: понеже азъ нѣма да възлѣзж помежду ви, (защото [е]сте жестоковыйни [ж]людіе), [з]да не бы да вы довършж на пжть-тъ.
4 И когато чухж людіе-тѣ това лошо извѣстіе, [и]плакахж горко, и [і]никой не тури
5 на себе си украшенія-та си. Защото Господь рече Моисею: Кажи на Израилевы-тѣ сынове: Вы сте [к]жестоковыйни людіе: [л]една минута ако да възлѣзж помежду вы, ще вы довършж: а сега снѣмѣте украшенія-та си отъ васъ, [м]да видіж какво
6 ще правіж съ васъ. И Израилевы-тѣ синове махнжхж украшенія-та си, при горж-тж Хоривъ.
7 Тогазь зѣ Моисей скыніж-тж и постави іж вънъ отъ станъ-тъ, далечь отъ станъ-тъ, и [н]нарече іж Скыніж на събраніе-то: и [о]всякой който търсяше Господа, излизаше при скыніж-тж на събраніе-то, която
8 бѣше вънъ отъ станъ-тъ. И когато излизаше Моисей къмъ скыніж-тж, всичкы-тѣ людіе ставахж, та стоехж всякой [п]*при* врата-та на шатъръ-тъ си, и гледахж слѣдъ
9 Моисея, додѣ влѣзе въ скыніж-тж. И когато влѣзеше Моисей въ скыніж-тж, слизаше стълпъ облачный, и заставаше на врата-та на скыніж-тж: и [р]говореше *Го-*
10 *сподь* съ Моисея. И гледахж всичкы-тѣ людіе стълпъ-тъ облачный който стоеше на скыніж-тж на врата-та: и ставахж всичкы-тѣ людіе всякой на врата-та на шатъръ-
11 тъ си та ся [с]кланяхж. И [т]говорѣше Господь Моисею лице съ лице, както говори человѣкъ съ пріятеля си. И вращаше ся *Моисей* въ станъ-тъ: [у]а слуга-та му младый, Іисусъ сынъ Навіевъ, не ся отдалечаваше отъ скыніж-тж.
12 И рече Моисей Господу: Виждь, [ф]ты ми казувашь: Изведи тѣзь людіе: но не си ми явилъ кого ще проводишь съ мене: и ты ми рече: [х]Тебе знаіж по име, още
13 си намѣрилъ и благодать прѣдъ мене. А сега, [ц]ако сьмь намѣрилъ благодать прѣдъ тебе, [ч]покажи ми, моліж ти ся, пжть-тъ си за да тя познаіж, да намѣріж благодать прѣдъ тебе, и виждь тойзи на-
14 родъ [ш]твои людіе сж. И той рече: [щ]Моето присжтствіе ще дойде *сь тебе,* и [ъ]азъ
15 ще тя успокоіж. И рече му: [ы]Ако твое-то присжтствіе не дойде *сь мене,* не ны из-
16 вождай отъ тукъ. Защото какъ ще ся познае сега, че сьмь намѣрилъ благодать прѣдъ тебе, азъ и твои-тѣ людіе? [ь]не ли чрѣзъ твое-то дохожданіе съ насъ? [ѣ]така ще ся отличимъ, азъ и людіе-тѣ твои, отъ всичкы-тѣ людіе, които сж по лице-то на земіж-тж.
17 И рече Господь Моисею: [ю]И това което си реклъ, ще сторіж: [я]защото си намѣрилъ благодать прѣдъ мене, и знаіж тя по и-
18 ме. И рече: Покажи ми, моліж, [ж]славж-тж
19 си. И той рече: Азъ [іж]ще сторіж да мине прѣдъ тебе всичка-та моя благость, и ще провъзгласіж име-то Іеова прѣдъ тебе, и ще [а]помилувамъ когото ще помилувамъ, и
20 ще [б]пожаліж когото ще пожаліж. И рече: Не можешь да видишь лице-то ми: защото [в]человѣкъ не може да мя види и да
21 остане живъ. И рече Господь: Ето мѣсто при мене, и ще застанешь на канарж-тж.
22 И когато минува слава-та ми, ще тя поставіж въ пукнжтинж-тж на канарж-тж, и [г]ще тя прѣкрыіж съ ржкж-тж си додѣ
23 прѣминж. И ще вдигнж ржкж-тж си, и ще видишь заднины-тѣ ми: но лице-то ми [д]нѣма да ся види.

ГЛАВА 34.

1 И рече Господь Моисею: [а]Издѣлай си двѣ каменны плочы, като първы-тѣ: и [б]ще напишж на тѣзи плочы думы-тѣ, които бѣхж на първы-тѣ плочы, които ты строши.
2 И бжди готовъ за утрѣ, и възлѣзь утрѣ на Синайскж-тж горж, и застани прѣдъ
3 мене тамъ [в]на върхъ-тъ на горж-тж. Но [г]никой да не възлѣзе съ тебе наедно, нито да ся яви нѣкой по всичкж-тж горж: и овцы-тѣ, и говеда-та да не пасжтъ прѣдъ тжзи горж.
4 И Моисей издѣла двѣ каменны плочы като първы-тѣ: и станж рано на утринж-тж, та възлѣзе на Синайскж-тж горж, както му заповѣда Господь, и зѣ въ рж-
5 цѣ-тѣ си двѣ-тѣ каменны плочы. И слѣзе Господь въ облакъ, и застанж тамъ до
6 него, и [д]провъзгласи име-то Господне. И заминж Господь прѣдъ него, и провъзгласи: Господь, [е]Господь Богъ, благоутро-

[г] Втор. 7; 22. Іис. Нав. 24; 11.
[д] Гл. 3; 8.
[е] Ст. 15, 17.
[ж] Гл. 32; 9. 34; 9. Втор. 9; 6, 13.
[з] Гл. 23; 21. 32; 10. Числ. 16; 21, 45.
[и] Числ. 14; 1, 39.
[і] Лев. 10; 6. 2 Цар. 19; 24. 3 Цар. 21; 27. 4 Цар. 19; 1. Ездр. 9; 3. Есѳ. 4; 1, 4. Іов. 1; 20. 2; 12. Иса. 32; 11. Іез. 24; 17, 23. 26; 16.
[к] Ст. 3.
[л] Вижь Числ. 16; 45, 46.
[м] Втор. 8; 2. Псал. 139; 23.
[н] Гл. 29; 42, 43.
[о] Втор. 4; 29. 2 Цар. 21; 1.
[п] Числ. 16; 27.
[р] Гл. 25; 22. 31; 18. Псал. 99; 7.
[с] Гл. 4; 31.
[т] Быт. 32; 30. Числ. 12; 8. Втор. 34; 10.
[у] Гл. 24; 13.
[ф] Гл. 32; 34.
[х] Ст. 17. Быт. 18; 19. Псал. 1; 6. Іер. 1; 5. Іоан. 10; 14, 15. 2 Тим. 2; 19.
[ц] Гл. 34; 9.
[ч] Псал. 25; 4. 27; 11. 86; 11. 119; 33.
[ш] Втор. 9; 26, 29. Іоил. 2; 17.
[щ] Гл. 13; 21. 40; 34 — 38. Иса. 63; 9.
[ъ] Втор. 3; 20. Іис. Нав. 21; 44. 22; 4. 23; 1. Псал. 95; 11.
[ы] Ст. 3. Гл. 34; 9.
[ь] Числ. 14; 14.
[ѣ] Гл. 34; 10. Втор. 4; 7, 34. 2 Цар. 7; 23. 3 Цар. 8; 53. Псал. 147; 20.
[ю] Быт. 19; 21. Іак. 5; 16.
[я] Ст. 12.
[ж] Ст. 20. 1 Тим. 6; 16.
[іж] Гл. 34; 5, 6, 7. Іер. 31; 14.
[а] Рим. 9; 15, 16, 18.
[б] Вижь Рим. 4; 4, 16.
[в] Быт. 32; 30. Втор. 5; 24. Сжд. 6; 22. 13; 22. Иса. 6; 5. Откр. 1; 16, 17. Вижь Гл. 24; 10.
[г] Иса. 2; 21.
[д] Псал. 91; 1, 4.
[е] Ст. 20. Іоан. 1; 18.

—

[а] Гл. 32; 16, 19. Втор. 10; 1.
[б] Ст. 28. Втор. 10; 2, 4.
[в] Гл. 19; 20. 24; 12.
[г] Гл. 19; 12, 13, 21.
[д] Гл. 33; 19. Числ. 14; 17.
[е] Числ. 14; 18. 2 Лѣт. 30; 9. Неем. 9; 17. Псал. 86; 15. 103; 8. 111; 4. 112; 4. 116; 5. 145; 8. Іоил. 2; 13.

бенъ и милосердъ, дълготърпѣливъ, и
7 [ж]многомилостивъ, и [з]истиненъ, [и]Който съ-
хранява милость въ тысящы *родове*, [і]про-
щава беззаконіе, и прѣстѫпленіе, и грѣхъ,
а [к]никакъ не обезвинява *повинный-тъ*: въз-
дава беззаконіе-то на отцы-тѣ върхъ чада-
та, и върхъ чада-та на чада-та *имъ*, дору
8 до третій и четвъртый родъ. И прибърза
Моисей, и [л]ся наведе до земіѭ-тѫ, и по-
9 клони ся. И рече: Ако сьмь намѣрилъ
сега благодать прѣдъ тебе, Господи, [м]не-
ка дойде, моліѭ, Господь мой между насъ:
защото [н]тѣзи людіе *сѫ* жестоковыйны: про-
сти наше-то беззаконіе и грѣхъ-тъ ны, и
пріими насъ [о]за наслѣдіе твое.

10 И рече: Ето, азъ [п]правіѭ завѣтъ: прѣдъ
всичкый-тъ твой народъ ще [р]направіѭ чу-
деса, които не сѫ ставалы по всичкѫ-тѫ
земіѭ, нито въ единъ народъ: и всичкы-
тѣ твои людіе, между които си ты, ще
видятъ дѣло-то Господне: защото е [с]страш-
но това което азъ ще сторіѭ съ васъ.
11 [т]Упази това което ти заповѣдувамъ азъ
днесь: ето, [у]азъ испѫждамъ прѣдъ тебе
Аморрея, и Хананея, и Хеттея, и Фере-
12 зея, и Евея, и Іевусея. [ф]Пази ся да не
направишь договоръ съ жители-тѣ на тѫ-
зи земіѭ въ коіѭто влизашь, [х]за да не
13 стане примка между васъ. Но [ц]олтари-тѣ
имъ да разоришь, и кумиры-тѣ имъ да
строшишь, и [ч]ашеры-тѣ имъ да изсѣчешь.
14 Защото [ш]ты не ще ся поклонишь на другъ
Богъ: понеже Іеова, [щ]на когото име-то е
15 Ревнивъ, [ъ]Богъ ревнивъ е. [ы]Да не напра-
вишь договоръ съ жители-тѣ на тѫзи зе-
міѭ, и, [ь]когато блудствуватъ въ слѣдъ бо-
гове-тѣ си, и пожъртвуватъ на богове-тѣ
си, ако [ѣ]тя поканятъ, [ю]да не ядешь отъ
16 жъртвы-тѣ имъ: И [я]да не земешь отъ дъ-
щери-тѣ имъ за синове-тѣ си, та когато
[ѫ]блудствуватъ дъщери-тѣ имъ въ слѣдъ
богове-тѣ си да не направятъ синове-тѣ
ти да блудствуватъ въ слѣдъ богове-тѣ
17 имъ. Да не направишь за себе си лѣяни
[ѭ]богове.

18 [а]Праздникъ-тъ на бесквасны-тѣ да па-
зишь: седмь дни да ядешь бесквасенъ
хлѣбъ, както сьмь ти заповѣдалъ, въ от-
рѣденно-то врѣме на мѣсяцъ-тъ Авивъ:
защото [б]въ мѣсецъ-тъ Авивъ излѣзе ты
19 изъ Египетъ. [в]Всяко което отваря ложе-
сна е мое: и всяко мѫжко първородно
20 между скотове-тѣ ти, говедо, или овца. А
[г]първородено-то на оселъ-тъ ще искупишь
съ овцѫ: и ако *го* не искупишь, то да
му прѣсѣчешь вратъ-тъ. Всичкы-тѣ пър-
вородны на синове-тѣ си да искупувашь.
И никой да ся не яви прѣдъ мене [д]съ
праздны рѫцѣ.

21 [е]Шесть дни да работишь; а въ седмый-
тъ день да ся успокоявашь: даже и по
сѣидбѫ и по жьтвѫ да ся успокоявашь.

22 И [ж]да държишь праздникъ-тъ на седми-
цы-тѣ, начаткы-тѣ на жатвѫ-тѫ, на жи-
то-то, и праздникъ-тъ на плодосъбираніе-
то въ свършаніе-то на годинѫ-тѫ.

23 [з]Всяко твое мѫжко три пѫти въ годи-
нѫ-тѫ да ся явява прѣдъ Господа, Іеова,
24 Бога Израилева. Защото [и]ще испѫдіѭ языч-
ницы-тѣ прѣдъ тебе, и [і]ще разширіѭ прѣ-
дѣлы-тѣ ти, и [к]никой не ще пожелае твоіѭ-
тѫ земіѭ, когато възлѣзувашь да ся прѣд-
ставишь прѣдъ Господа Бога твоего три
пѫти въ годинѫ-тѫ.

25 [л]Да не принесешь кръвь-тѫ на жъртвѫ-
тѫ ми съ квасны хлѣбове: и [м]празднична-
та жъртва на Пасхѫ-тѫ да не остане прѣзъ
26 нощь-тѫ до утрѣ. [н]Начаткы-тѣ на първы-
тѣ плодове отъ земіѭ-тѫ си да принесешь
въ домъ-тъ на Господа Бога твоего. [о]Да
не сваришь яре въ млѣко-то на майкѫ му.

27 И рече Господь Моисею: [п]Напиши си тѣ-
зи думы: защото по тѣзи думы направихъ
28 завѣтъ съ тебе, и съ Израиля. И [р]четыри-
десеть дни и четыридесеть нощи стоя тамъ
съ Господа: хлѣбъ не яде, и водѫ не пи.
[с]И написа на плочы-тѣ думы-тѣ на завѣ-
тъ-тъ, десеть-тѣ заповѣди.

29 И като слизаше Моисей отъ Синайскѫ-
тѫ горѫ, [т]и двѣ-тѣ плочи на свидѣтелство-
то *бѣхѫ* въ рѫкѫ-тѫ на Моисея, при слѣз-
ваніе-то му отъ горѫ-тѫ, тогазъ Моисей
не знаяше че [у]кожа-та на лице-то му из-
даваше зары като бѣ говорилъ *Богъ* съ не-
30 го. И видѣ Ааронъ и всичкы-тѣ Израиле-
ви синове Моисея, и ето, кожа-та на ли-
це-то му издаваше зары: и убояхѫ ся да
31 приближатъ при него. И повыка гы Мои-
сей и върнѫхѫ ся къмъ него Ааронъ и
всичкы-тѣ началници на събраніе-то, и

ж Псал. 31; 19. Рим. 2; 4.
з Псал. 57; 10. 108; 4.
и Гл. 20; 6. Втор. 5; 10. Псал. 86. 15. Іер. 32; 18. Дан. 9; 4.
і Псал. 103; 3. 130; 4. Дан. 9; 9. Ефес. 4; 32. 1 Іоан. 1; 9.
к Гл. 23; 7. 21. Іис. Нав. 24; 19. Іов 10; 14. Мих. 6; 11. Наум. 1; 3.
л Гл. 4; 31.
м Гл. 33; 15, 16.
н Гл. 33; 3.
о Втор. 32; 9. Псал. 28; 9. 33; 12. 78; 62. 94; 14. Іер. 10; 16. Зах. 2; 12.
п Втор. 5; 2. 29; 12, 14.
р Втор. 4; 32. 2 Цар. 7; 23. Псал. 77; 14. 78; 12. 147; 20.
с Втор. 10; 21. Псал. 145; 6. Иса. 64; 3.
т Втор. 5; 32. 6; 3, 25. 12; 28, 32. 28; 1.
у Гл. 33; 2.
ф Гл. 23; 32. Втор. 7; 2. Сѫд. 2; 2.
х Гл. 23; 33.
ц Гл. 23; 24. Втор. 12; 3. Сѫд. 2; 2.
ч Втор. 7; 5. 12; 2. Сѫд. 6; 25. 4 Цар. 18; 4. 23; 14. 2 Лѣт. 31; 1. 34; 3, 4.
ш Гл. 20; 3, 5.
щ Иса. 9; 6. 57; 15.
ъ Гл. 20; 5.
ы Ст. 12.
ь Втор. 31; 16. Сѫд. 2; 17. Іер. 3; 9. Іез. 6; 9.
ѣ Числ. 25; 2. 1 Кор. 10; 27.
ю Псал. 106; 28. 1 Кор. 8; 4, 7, 10.
я Втор. 7; 3. 3 Цар. 11; 2. Ездр. 9; 2. Неем. 13; 25.
ѫ Числ. 25; 1, 2. 3 Цар. 11; 4.
ѭ Гл. 32; 8. Лев. 19; 4.
а Гл. 12; 15. 23; 15.
б Гл. 13; 4.
в Гл. 13; 2, 12. 22; 29. Іез. 44; 30. Лук. 2; 23.
г Гл. 13; 13. Числ. 18; 15.
д Гл. 23; 15. Втор. 16; 16. 1 Цар. 9; 7, 8. 2 Цар. 24; 24.
е Гл. 20; 9. 23; 12. 35; 2. Втор. 5; 12, 13. Лук. 13; 14.
ж Гл. 23; 16. Втор. 16; 10, 13.
з Гл. 23; 14, 17. Втор. 16; 16.
и Гл. 33; 2. Лев. 18; 24. Втор. 7; 1. Псал. 78; 55. 80; 8.
і Втор. 12; 20. 19; 8.
к Виж Быт. 35; 5. 2 Лѣт. 17; 10. Прит. 16; 7. Дѣян. 18; 10.
л Гл. 23; 18.
м Гл. 12; 10.
н Гл. 23; 19. Втор. 26; 2, 10.
о Гл. 23; 19. Втор. 14; 21.
п Ст. 10. Втор. 4; 13. 31; 9.
р Гл. 24; 18. Втор. 9; 9, 18.
с Ст. 1. Гл. 31; 18. 32; 16. Втор. 4; 13. 10; 2, 4.
т Гл. 32; 15.
у Мат. 17; 2. 2 Кор. 3; 7, 13.

32 говори съ тѣхъ Моисей. И слѣдъ това всичкы-тѣ Израилеви сынове приближихѫ: и [ф]заповѣда имъ всичко що му говори Господь на Синайскѫ-тѫ горѫ. 33 И свърши Моисей да имъ говори: [х]а имаше на лице-то си покрывало. 34 И [ц]когато влѣзваше прѣдъ Господа да говори съ него, вдигаше покрывало-то, додѣ да излѣзе. И излизаше, и говореше на Израилевы-тѣ сынове онова, което му бѣше заповѣдано. 35 И видѣхѫ Израилеви-тѣ сынове лице-то Моисеево, че кожа-та на Моисеево-то лице издаваше зары: и Моисей туряше пакъ покрывало-то на лице-то си, додѣ да излѣзе да говори съ Него.

ГЛАВА 35.

1 И събра Моисей всичко-то събраніе на Израилевы-тѣ сынове, и рече имъ: [а]Това е което заповѣда Господь, да правите. 2 [б]Шесть дни да ся работи работа: а седмый день да ви бѫде святъ, сѫббота на упокоеніе *посвященна* Господу: всякой който работи въ него *день* да ся умьртви. 3 Сѫбботный день [в]да не кладѣте огнь въ никоіѫ отъ жилища-та си.

4 И говори Моисей на всичко-то събраніе отъ Израилевы-тѣ сынове, и казуваше: [г]Това е слово-то което Господь заповѣда 5 и рече: Земѣте приношеніе за Господа отъ каквото имате: всякой, [д]който има произволеніе въ сърдце-то си, нека принесе приношеніе-то Господне: злато, и сребро, и мѣдь, 6 И синьо, и багрѣно, и червено, и виссонъ, и козинѫ. 7 И очервенены кожы отъ овны, и язовскы кожы, и дьрво ситтимъ, 8 И масло за свѣтеніе, и [е]ароматы за масло на помазаніе-то, и за благовонно-то каденіе, 9 И ониксовы каменіе, и каменіе да ся вложатъ на ефодъ-тъ, и на нагрѫдникъ-тъ. 10 И [ж]всякой мудръ сърдцемъ между васъ да дойде, и да направи всичко което заповѣда Господь: 11 [з]Скыніѭ-тѫ, покровъ-тъ ѝ, прикрывало-то ѝ, петелкы-тѣ ѝ, и дъскы-тѣ ѝ, вереи-тѣ ѝ, 12 стълпове-тѣ ѝ, и подложкы-тѣ ѝ, [и]Ковчегъ-тъ и върлины-тѣ му, очистилище-то, 13 и закрывателнѫ-тѫ завѣсѫ, [і]Трънезѫ-тѫ и върлины-тѣ ѝ, и всичкы-тѣ ѝ сѫдове, 14 и [к]хлѣбъ-тъ на прѣдложеніе-то, И [л]свѣтилникъ-тъ за свѣтеніе-то, и сѫдове-тѣ му, и свѣтила-та му, и масло-то за свѣтеніе-то, 15 И [м]олтарь-тъ на каденіе-то, и върлины-тѣ му, и [н]масло-то за помазаніе, и [о]благовонно-то каденіе, и закровъ-тъ на входъ-тъ на скыніѭ-тѫ, 16 [п]Олтарь-тъ на всесъжженіе-то, и мѣднѫ-тѫ за него рѣшеткѫ, върлины-тѣ му, и всичкы-тѣ му сѫдове, 17 умывалницѫ-тѫ и стояло-то ѝ, [р]Привѣскы-тѣ на дворъ-тъ, стълпове-тѣ му, и подложкы-тѣ имъ, и закровъ-тъ за двери-тѣ на дворъ-тъ, 18 Коліе-тѣ на скыніѭ-тѫ, и коліе-тѣ на дворъ-тъ, и вѫжя-та имъ, 19 [с]Служебны-тѣ одежды за да служатъ въ святилище-то, святы-тѣ одежды за Аарона священника, и одежды-тѣ на сынове-тѣ му, за да священствуватъ.

20 Тогазь всичко-то събраніе на Израилевы-тѣ сынове си отиде отъ лице-то Моисеево. 21 И дойдохѫ, [т]всякой человѣкъ комуто сърдце тегляше; и всякой комуто духъ-тъ произволяваше, та принесохѫ приношеніе Господу за дѣло-то на скыніѭ-тѫ на събраніе-то, и за всяко нейно служеніе, и за святы-тѣ одежды. 22 И дойдохѫ, и мѫжіе и жены, които имахѫ произволно сърдце, та принесохѫ гривны, и обѣцы, и пьрстеніе, и мъниста, всякаквы златны нѣща: и всичкы които принесохѫ златно приношеніе *принесохѫ* Господу. 23 И [у]всякой человѣкъ у когото ся намѣруваше синьо, багрѣно, и червено, и виссонъ, и козина, и очервенены кожы отъ овны, и язовечкы кожы, принесохѫ *гы*. 24 Всякой който можаше да направи приношеніе отъ сребро и мѣдь, принесохѫ приношеніе Господу: и всякой у когото ся нахождаше дрьво ситтимъ за всякѫ работѫ на служеніе-то, принесохѫ. 25 И [ф]всяка жена която умѣяше, предяше съ рѫцѣ-тѣ си, и приносяше напредены: синьо-то, и багрѣно-то, и червено-то, и виссонъ-тъ. 26 И всичкы-тѣ жены, които имъ тегляше сърдце и умѣяхѫ, предяхѫ козинѫ-тѫ. 27 И [х]началницы-тѣ принесохѫ ониксовы-тѣ каменіе, и каменіе-тѣ за вложеніе на ефодъ-тъ и на нагрѫдникъ-тъ: 28 И [ц]ароматы-тѣ и масло-то за свѣтеніе-то, и масло-то за помазаніе-то, и за благовонно-то каденіе. 29 Израилеви-тѣ сынове [ч]принесохѫ самоволно приношеніе Господу, всякой мѫжъ и жена, които имахѫ произволно сърдце да принесѫтъ за всяко дѣло, което заповѣда Господь чрѣзъ Моисеовѫ рѫкѫ да бѫде.

30 И рече Моисей на Израилевы-тѣ сынове: Виждте, [ш]Господь повыкнѫ на име Веселеила сынъ-тъ на Урія, *който е* сынъ Оровъ, отъ Іудино-то племе: 31 И испълни го съ духъ Божій, съ мудрость, разумъ, 32 и знаніе, и съ всяко искуство: За да из-

[ф] Гл. 24; 3.
[х] 2 Кор. 3; 13.
[ц] 2 Кор. 3; 16.

—

[а] Гл. 31; 32.
[б] Гл. 20; 9 31; 14, 15. Лев. 23; 3. Числ. 15; 32 и дрг. Втор. 5 12; Лук. 13; 14.
[в] Гл. 16; 23.
[г] Гл. 25; 1, 2.
[д] Гл. 25; 2.
[е] Гл. 25; 6.
[ж] Гл. 31; 6.
[з] Гл. 26; 1 и дрг.
[и] Гл. 25; 10 и дрг.
[і] Гл. 25; 23.
[к] Гл. 25; 30. Лев. 24; 5, 6.
[л] Гл. 25; 31 и дрг.
[м] Гл. 30; 1.
[н] Гл. 30; 23.
[о] Гл. 30; 34.
[п] Гл. 27; 1.
[р] Гл. 27; 9
[с] Гл. 31; 10. 39; 1, 41. Числ. 4; 5 и дрг.
[т] Ст. 5, 22, 26, 29. Гл. 25; 2. 36; 2. 1 Лѣт. 28, 2, 9. 29; 9. Ездр. 7; 27. 2 Кор. 8; 12. 9; 7.
[у] 1 Лѣт. 29; 8.
[ф] Гл. 28; 3. 31; 6. 36; 1. 4 Цар. 23; 7. Прит. 31; 19, 22, 24.
[х] 1 Лѣт. 29; 6. Ездр. 2; 68.
[ц] Гл. 30; 23.
[ч] Ст. 21. 1 Лѣт. 29; 9.
[ш] Гл. 31; 2 и дрг.

мысля художественни дѣла, да работи 33 злато, и сребро, и мѣдь: И да изсича каменіе за вложеніе, и да дѣла дьрва за изработваніе, на всяко художественно дѣ-34 ло. И даде въ сърдце-то му да поучава, той, и [м]Еліавъ сынъ-тъ Ахысамаховъ, отъ 35 Даново-то племе. [н]Испълни съ мудрость сьрдце-то имъ, за да работятъ всякж работж, на ваятель, и на искусенъ художникъ, и на везатель въ синьо, и въ багрѣно, въ червено, и въ виссонъ, и на ткачь, *сирѣчь* на онѣзи които работятъ всякж работж, и измыслятъ художественны дѣла.

ГЛАВА 36.

1 Тогазь Веселеилъ, и Еліавъ, и [а]всякой който умѣяше, комуто Господь бѣ далъ мудрость и разумъ, за да знае да работи всякж работж за служеніе [б]на святилище-то, направихж по всичко което запо-2 вѣда Господь. Защото повыкнж Моисей Веселеила, и Еліава, и всякого който умѣяше, комуто въ сьрдце-то Господь даде мудрость, всякого [в]комуто сьрдце тегляше да дойде при дѣло-то да го направи. 3 И зѣхж отъ Моисея всичкы-тѣ приношенія, които [г]принесохж Израилеви-тѣ сынове за работж-тж въ служеніе на святилище-то, за да іж работятъ. И всякж зарань още приносяхж нему самоволно приношеніе.

4 И дойдохж всичкы-тѣ мудри които работяхж всякж работж на святилище-то, всякой отъ работж-тж си, коіжто работя-5 ше: Та говорихж Моисею и казувахж: [д]Людіе-тѣ приносятъ повече отъ онова което е доволно за служеніе-то на тжзи работж, коіжто Господь заповѣда да ся на-6 прави. Тогазь заповѣда Моисей, и прогласихж въ станъ-тъ и говоряхж: Никой мжжъ нито жена, да не работи вече за приношеніе на святилище-то. И людіе-тѣ 7 прѣстанжхж да приносятъ вече. Защото вещество-то, което имахж, бѣше имъ доволно за всичкж-тж работж, за да іж направятъ, и повече бѣ.

8 И [е]всичкы-тѣ искусни отъ онѣзи които работяхж скыніж-тж, направихж десеть опоны отъ прѣпреденъ виссонъ и синьо и багрѣно и червено; направихж на тѣхъ 9 херувимы искуснж работж. Дължина-та на еднж-тж опонж двадесеть и осемь лакти, ширина-та на еднж-тж опонж четыри лакти: всичкы-тѣ опоны отъ еднж мѣркж. 10 И съедини петь-тѣ опоны еднж съ другж и *другы-тѣ* петь опоны съедини еднж 11 съ другж. И направи сини запетелкы по край-тъ на еднж-тж опонж, въ кранща-та на съединеніе-то; така направи по край-тъ на крайнж-тж опонж на второ-то съеди-12 неніе. [ж]Петдесеть запетелкы направи на еднж-тж опонж, и петдесеть запетелкы направи по край-тъ на опонж-тж, която бѣше въ второ-то съединеніе, да ся посрѣ-13 щатъ запетелкы-тѣ една съ другж. И направи петдесеть златны петелкы, и съедини опоны-тѣ еднж съ другж съ петелкы-тѣ: и станж скынія-та една.

14 Послѣ [з]направи опоны отъ козинж за покровъ надъ скыніж-тж: единадесеть о-15 поны гы направи. Дължина-та на еднж-тж опонж тридесеть лакти, и ширина-та на еднж-тж опонж четыри лакти: единаде-16 сеть-тѣ опоны на еднж мѣркж. И съедини петь-тѣ опоны особно, и шесть-тѣ опо-17 ны особно. И направи петдесеть запетелкы по край-тъ на крайнж-тж опонж въ съединеніе-то, и петдесеть запетелкы направи по край-тъ на опонж-тж отъ второ-то 18 съединеніе. Направи още петдесеть мѣдны петелкы, за да съедини покровъ-тъ, да е единъ.

19 И [и]направи покрывъ за скыніж-тж отъ овнескы очервенены кожы, и прикрывало отгорѣ отъ язовечкы кожы.

20 И [і]направи дъскы-тѣ за скыніж-тж отъ 21 дьрво ситтимъ да стоятъ правы. Дължина-та на еднж-тж дъскж десеть лакти, и ширина-та на еднж-тж дъскж лакъть и 22 половина. Една дъска имаше два шипа спосрѣщаны единъ съ другъ: така напра-23 ви за всичкы-тѣ дъскы на скыніж-тж. И направи дъскы-тѣ за скыніж-тж, двадесеть дъскы отъ южнж-тж странж къмъ пла-24 дне. И подъ двадесеть-тѣ дъскы направи четыридесеть сребьрны подложкы; двѣ подложкы отъ долу на еднж-тж дъскж за два-та ѝ шипа, и двѣ подложкы отъ долу на другж-тж дъскж за два-та ѝ ши-25 па. И за вторж-тж странж на скыніж-тж, къмъ сѣверъ, направи двадесеть дъ-26 скы, И четыридесеть-тѣ имъ подложкы сребьрны; двѣ подложкы отъ долу на еднж-тж дъскж, и двѣ подложкы отъ долу 27 на другж-тж дъскж. И за страны-тѣ на скыніж-тж отъ къмъ западъ направи 28 шесть дъскы. И двѣ дъскы направи за жглове-тѣ на скыніж-тж на двѣ-тѣ стра-29 ны. И съединихж ся отдолу, и ставихж ся наедно отгорѣ, съ едно колце: така 30 направи и за двѣ-тѣ, на два-та жгла. Така станжхж осемь дъскы, и подложкы-тѣ имъ шестнадесеть подложкы сребьрны, по двѣ подложкы подъ всякж дъскж.

м Гл. 31; 6.
н Ст. 31. Гл. 31; 3, 6. 3 Цар. 7; 14. 2 Лѣт. 2; 14. Иса. 28; 26.

а Гл. 28; 3. 31; 6. 35; 10, 35.
б Гл. 25; 8.
в Гл. 35; 21, 26. 1 Лѣт. 29; 5.
г Гл. 35; 27.

д 2 Кор. 8; 2, 3.
е Гл. 26; 1.
ж Гл. 26; 5.

з Гл. 26; 7.
и Гл. 26; 14
і Гл. 26; 15.

31 И направи [ж]верен-тѣ отъ дърво ситтимъ: петь за дъскы-тѣ отъ еднѫ-тѫ странѫ на 32 скыніѭ-тѫ, И петь вереи за дъскы-тѣ отъ другѫ-тѫ странѫ на скыніѭ-тѫ, и петь вереи за дъскы-тѣ на скыніѭ-тѫ, отъ 33 заднѭ-тѫ странѫ къмъ западъ. И направи срѣднѭ-тѫ вереѭ да прѣминува прѣзъ 34 дъскы-тѣ отъ край до край. И обкова дъскы-тѣ съсъ злато, и направи колцета-та имъ златны *за* влагалища на вереи-тѣ, и обкова вереи-тѣ съсъ злато.

35 И направи [л]завѣсѫ-тѫ отъ синьо, багрѣно, и червено, и прѣпреденъ виссонъ: и съ искуснѫ работѫ направи на неѭ хе-36 рувимы. И направи за неѭ четыри стълпа отъ ситтимъ, и обкова гы съсъ злато: кукы-тѣ имъ бѣхѫ златны; и излѣ за нихъ четыри сребърны подложкы.

37 И направи [м]закровъ за двери-тѣ на скыніѭ-тѫ отъ синьо, и багрѣно, и червено, 38 и прѣпреденъ виссонъ, работа везана: И петь-тѣ му стълпа и кукы-тѣ имъ: и обкова върхове-тѣ имъ и свьрскы-тѣ имъ съсъ злато: а петь-тѣ имъ подложкы бѣхѫ мѣдны.

ГЛАВА 37.

1 И [а]направи Веселеилъ ковчегъ-тъ отъ дърво ситтимъ: два лакти и половина дължина-та му, и единъ лакъть и половина ширина-та му, и единъ лакъть и половина 2 высочина-та му. И обкова го съ чисто злато отвѫтрѣ и отвънъ, и направи му 3 златенъ вѣнецъ наоколо. И излѣ за него четыри златны колцета за четыри-тѣ му ѫгла: двѣ колцета на еднѫ-тѫ му странѫ, и двѣ колцета на другѫ-тѫ му стра-4 нѫ. И направи върлины отъ дърво сит-5 тимъ, и обкова гы съсъ злато. И провръ върлины-тѣ прѣзъ колцета-та отъ страны-тѣ на ковчегъ-тъ, за да ся носи ковчегъ-тъ.

6 И [б]направи очистилище-то отъ чисто злато: два лакти и половина дължина-та му, и единъ лакъть и половина ширина-7 та му. И направи два херувима отъ злато; искованы гы направи, на два-та края 8 на очистилище-то: Единъ херувимъ отъ единый-тъ край, и единъ херувимъ отъ другый-тъ край; отъ сѫщо-то очистилище направи херувимы-тѣ на два-та му края. 9 И херувими-тѣ бѣхѫ съ распрострѣны отгорѣ крылѣ, и покрывахѫ съ крылѣ-тѣ си очистилище-то, и лица-та имъ бѣхѫ едно срещѫ друго; къмъ очистилище-то бѣхѫ лица-та на херувимы-тѣ.

10 И [в]направи трьпезѫ-тѫ отъ дърво ситтимъ; два лакти дължина-та ѝ, и единъ лакъть ширина-та ѝ, и высочина-та ѝ 11 единъ лакъть и половина. И обкова ѭ съ чисто злато, и направи ѝ златъ вѣнецъ 12 наоколо. Направи ѝ и краищникъ наоколо една длань *на ширъ;* и върхъ краищникъ-тъ ѝ наоколо направи златъ вѣнецъ. 13 И излѣ за неѭ четыри златы колцета, и тури колцета-та на четыри-тѣ ѫгла, кои-14 то бѣхѫ на четыри-тѣ ѝ нозѣ. Около краищникъ-тъ бѣхѫ колцета-та, влагалища на върлины-тѣ, за да носятъ трьпезѫ-тѫ. 15 И направи върлины-тѣ отъ дърво ситтимъ, и обкова гы съсъ злато, за да носятъ 16 трьпезѫ-тѫ. И направи отъ чисто злато сѫдове-тѣ конто бѣхѫ на трьпезѫ-тѫ; [г]блюда-та ѝ, и темянницы-тѣ ѝ, и тасове-тѣ ѝ, и възливалницы-тѣ ѝ, за да ставатъ съ тѣхъ възліянія-та.

17 И направи [д]свѣтилникъ-тъ отъ чисто злато; искованъ направи свѣтилникъ-тъ; стебло-то му, и вѣтвы-тѣ му, чашкы-тѣ му, ябълчкы-тѣ му, и цвѣтя-та, бѣхѫ изъ 18 него си. И шесть вѣтвы излѣзвахѫ отъ страны-тѣ му; три вѣтвы на свѣтилникъ-тъ отъ еднѫ-тѫ му странѫ, и три вѣтвы на свѣтилникъ-тъ отъ другѫ-тѫ му стра-19 нѫ: На еднѫ-тѫ вѣтвѫ три чашкы като мигдали, една ябълчка, и едно цвѣте: и на другѫ-тѫ вѣтвѫ три чашкы като мигдали, една ябълчка, и едно цвѣте: така и на шесть-тѣ вѣтвы, които излѣзвахѫ 20 изъ свѣтилникъ-тъ. И на *стебло-то на* свѣтилникъ-тъ *имаше* четыри като мигдали чашкы, съ ябълчкы-тѣ имъ, и цвѣтя-та 21 имъ. И на шесть-тѣ вѣтвы които исхождахѫ отъ свѣтилникъ-тъ, една ябълчка подъ двѣ-тѣ му вѣтвы, и една ябълчка подъ двѣ-тѣ му вѣтвы, и една ябълчка 22 подъ двѣ-тѣ му вѣтвы. Ябълчкы-тѣ имъ, и вѣтвы-тѣ имъ, бѣхѫ отъ него; всичко-23 то му цѣло исковано отъ чисто злато. И направи седмь-тѣ му свѣтила, и щипцы-тѣ му, подноскы-тѣ му, отъ чисто злато. 24 Отъ единъ талантъ чисто злато направи него и всичкы-тѣ му сѫдове.

25 И направи [е]олтарь-тъ на каденіе-то отъ дърво ситтимъ; дължина-та му единъ лакъть, и ширина-та му единъ лакъть, четвероѫгъленъ; и высочина-та му два лак-26 ти: рогове-тѣ му бѣхѫ отъ него си. И обкова го съ чисто злато; върхъ-тъ му, и страны-тѣ му наоколо, и рогове-тѣ му; 27 и направи му златъ вѣнецъ наоколо. И подъ вѣнецъ-тъ му направи двѣ златы колцета за него, близу при два-та му ѫгла, на двѣ-тѣ му страны, за *да сѫ* влагалища на върлины-тѣ, та да го носятъ 28 съ тѣхъ. И направи върлины-тѣ отъ дър-29 во ситтимъ, и обкова гы съсъ злато. И [ж]направи свято-то масло на помазаніе-то, и

ж Гл. 26; 26.
л Гл. 26; 31.
м Гл. 26; 36.

а Гл. 25; 10.
б Гл. 25; 17.

в Гл. 25; 23.
г Гл. 25; 29.
д Гл. 25; 31.

е Гл. 30; 1.
ж Гл. 30; 23, 34.

чистый-тъ благовонный темянъ, по иску-
ство-то на мироварецъ.

ГЛАВА 38.

1 И [а]направи олтарь-тъ на всесъжженіе-то
отъ дьрво ситтимъ; петь лакти дължина-
та му, и петь лакти ширина-та му, четве-
роѫгъленъ; и высочина-та му, три лакти.
2 И направи рогове-тѣ му на четыри-тѣ му
ѫгла; рогове-тѣ му бѣхѫ отъ истый-тъ: и
3 обкова го съ мѣдь. И направи всичкы-тѣ
сѫдове на олтарь-тъ, котлы-тѣ, и лопаты-
тѣ, и тасове-тѣ, и вилицы-тѣ, и вѫглен-
ницы-тѣ; всичкы-тѣ му сѫдове направи
4 мѣдны. И направи за олтарь-тъ мѣднѫ
рѣшеткѫ работа като на мрѣжа, подъ о-
колность-тѫ му отдолу до срѣдѫ-тѫ му.
5 И излѣ четыри колцета за четыри-тѣ края
на мѣднѫ-тѫ рѣшеткѫ, влагалища на вър-
6 лины-тѣ. И направи върлины-тѣ отъ дьр-
7 во ситтимъ, и обкова гы съ мѣдь. И про-
врѣ върлины-тѣ прѣзъ колцета-та отъ стра-
ны-тѣ на олтарь-тъ, за да го носятъ съ
тѣхъ: направи го отъ дъскы хралупъ.

8 И направи [б]умывалницѫ-тѫ мѣднѫ, и
стояло-то ѝ мѣдно, отъ огледала-та на
събираемы-тѣ *жены*, които ся събирахѫ
при врата-та на скыніѭ-тѫ на събраніе-то.

9 И направи [в]дворъ-тъ; отъ южнѫ-тѫ
странѫ къмъ пладне, привѣсы-тѣ на дворъ-
тъ *бѣхѫ* отъ прѣпреденъ виссонъ, сто лак-
10 ти. Стълпове-тѣ имъ *бѣхѫ* двадесеть, и
мѣдны-тѣ имъ подложкы двадесеть. Ку-
кы-тѣ на стълпове-тѣ, и свърскы-тѣ имъ
11 сребьрны. И за сѣвернѫ-тѫ странѫ *при-
вѣсы-тѣ бѣхѫ* сто лакти; стълпове-тѣ имъ
двадесеть, и мѣдны-тѣ имъ подложкы два-
десеть; кукы-тѣ на стълпове-тѣ и свър-
12 скы-тѣ имъ сребьрны. И на западнѫ-тѫ
странѫ *бѣхѫ* привѣсы-тѣ петдесеть лакти;
стълпове-тѣ имъ десеть, и подложкы-тѣ
имъ десеть; кукы-тѣ на стълпове-тѣ и
13 свърскы-тѣ имъ сребьрны. И за въсточ-
нѫ-тѫ странѫ право къмъ истокъ, пет-
14 десеть лакти. Привѣсы-тѣ отъ еднѫ-тѫ
странѫ *на врата-та бѣхѫ* петнадесеть
лакти; стълпове-тѣ имъ три, и подлож-
15 кы-тѣ имъ три: И на другѫ-тѫ странѫ
(отсамъ и отсамъ на дворны-тѣ врата)
привѣсы-тѣ бѣхѫ петнадесеть лакти; стъл-
пове-тѣ имъ три, и подложкы-тѣ имъ три.
16 Всичкы-тѣ дворны привѣсы наоколо отъ
17 прѣпреденъ виссонъ. И подложкы-тѣ за
стълпове-тѣ мѣдны: кукы-тѣ на стълпо-
ве-тѣ и свърскы-тѣ имъ сребьрны; и вър-
хове-тѣ имъ обкованы съсъ сребро; и всич-
кы-тѣ стълпове на дворъ-тъ бѣхѫ свърза-
18 ни съсъ сребро. И закровъ-тъ на дворны-
тѣ врата *бѣше* везана работа, отъ синьо
и багрѣно и червено и прѣпреденъ вис-
сонъ; и двадесеть лакти дължина-та му,
а высочина-та петь лакти широка, какво-
19 то привѣсы-тѣ на дворъ-тъ. И стълпове-
тѣ имъ четыри, и мѣдны-тѣ имъ подлож-
кы четыри; кукы-тѣ имъ сребьрны, и вър-
хове-тѣ имъ обкованы *съсъ сребро,* и свър-
20 скы-тѣ имъ сребьрны. И всичкы-тѣ [г]коліе
на скыніѭ-тѫ и на дворъ-тъ наоколо,
мѣдны.

21 Тѣзи сѫ изброены-тѣ вещи на скы-
ніѭ-тѫ, [д]сирѣчь на скыніѭ-тѫ на свидѣ-
телство-то, както, споредъ повелѣніе-то
Моисеево, ся изброихѫ [е]съ рѫкѫ-тѫ на
Иѳамара, сынъ-тъ на Аарона священникъ-
22 тъ, за служеніе-то на Левиты-тѣ. И [ж]Весе-
лелъ сынъ-тъ на Урія сына Орова, отъ
племе-то Іудино, направи всичко което
23 заповѣда Богъ Моисею. И съ него Еліавъ,
сынъ Ахысамаховъ, отъ племе-то Даново,
ваятель, и искусенъ художникъ, и веза-
тель на синьо, и на багрѣно, и на чер-
вено, и на виссонъ.

24 Всичко-то злато, което ся употрѣби за
работаніе-то въ всичкѫ-тѫ работѫ на свя-
тилище-то, злато-то на приношеніе-то, бѣ-
ше двадесеть и деветь таланта, и седм-
стотинъ и тридесеть сикли, [з]споредъ сикль-
тъ на святилище-то.

25 И сребро-то *отъ дань-тѫ* на изброены-
тѣ отъ събраніе-то, сто таланта и тыся-
щѫ и седмстотинъ и седмдесеть и петь сик-
ли, споредъ сикль-тъ на святилище-то.
26 [и]Единъ векахъ на главѫ, сирѣчь поло-
винъ сикль, споредъ сикль-тъ на святи-
лище-то, за всякого що е минѫлъ въ из-
броеніе-то, на възрастъ отъ двадесеть го-
динъ и на горѣ, [і]за шестстотинъ и три
тысящы и петстотинъ и петдесеть *душы.*
27 И отъ сребро-то на сто-тѣ таланта излѣ-
хѫ ся [к]подложкы-тѣ на святилище-то, и
подложкы-тѣ на завѣсѫ-тѫ; сто подлож-
кы, отъ сто таланта, единъ талантъ за
28 еднѫ подложкѫ. И отъ еднѫ-тѫ тысящѫ
и седмстотинъ и седмдесеть и петь *сикли*
направи кукы-тѣ за стълпове-тѣ, и обко-
ва върхове-тѣ имъ, и свърза гы.

29 И мѣдь-та на приношеніе-то *бѣше* седм-
десеть таланта, двѣ тысящы и четыри-
30 стотинъ сикли. И отъ него направи под-
ложкы-тѣ за двери-тѣ на скыніѭ-тѫ на
събраніе-то, и мѣдный-тъ олтарь, и мѣд-
нѫ-тѫ рѣшеткѫ за него, и всичкы-тѣ ол-
31 тарскы сѫдове, И подложкы-тѣ за дворъ-
тъ наоколо, и подложкы-тѣ за дворны-тѣ
врата, и всичкы-тѣ коліе на скыніѭ-тѫ,
и всичкы-тѣ коліе за дворъ-тъ наоколо.

а Гл. 27; 1.
б Гл. 30; 18.
в Гл. 27; 9.
г Гл. 27; 19.
д Числ. 1; 50, 53. 9; 15. 10; 11. 17; 7, 8. 18; 2. 2 Лѣт. 24; 6. Дѣян. 7; 44.
е Числ. 4; 28, 33.
ж Гл. 31; 2, 6.
з Гл. 30; 13, 24. Лев. 5; 15. 27; 25. Числ. 3; 47. 18; 16.
и Гл. 30; 13, 15.
і Числ. 1; 46.
к Гл. 26; 19, 21, 25, 32.

—

ГЛАВА. 39.

1 И отъ [а]синьо-то, и багрѣно-то, и червено-то, направихѫ [б]служебны одежды за служеніе въ святилище-то, и направихѫ святы-тѣ одежды за Аарона, [в]както заповѣда Господь Моисею.

2 [г]И направи ефодъ-тъ отъ злато, отъ синьо и багрѣно, и червено, и прѣпреденъ 3 виссонъ. И исковахѫ злато-то на тънкы плочы, и изсѣкохѫ гы на тънкы нишкы, за да гы работятъ между синьо-то, и багрѣно-то, и червено-то, и виссонъ-тъ *съ* ис- 4 куснѫ работѫ. Направихѫ му нарамницы които да ся вържѫтъ; за да ся свързува 5 на два-та края. И прѣпоясаніе-то на ефодъ-тъ отъ горѣ му отъ сѫщій-тъ споредъ направѫ-тѫ му; отъ злато, отъ синьо, и багрѣно, и червено и прѣпреденъ виссонъ, както заповѣда Господь Моисею:

6 И [д]изработихѫ ониксовы-тѣ каменіе, споены въ златы гнѣздца, както ся ваіѫтъ, и изваяхѫ на тѣхъ имена-та на Израилевы-тѣ синове както ся ваіѫтъ печати. 7 И тури гы на нарамницы-тѣ на ефодъ-тъ, *като* [е]каменіе за поменъ на Израилевы-тѣ сынове, както заповѣда Господь Моисею.

8 И [ж]направи нагрѫдникъ-тъ отъ искуснѫ работѫ, споредъ направѫ-тѫ на ефодъ-тъ, отъ злато, отъ синьо, и багрѣно, 9 и червено и прѣпреденъ виссонъ. Четверожгъленъ бѣ: двоенъ направихѫ тѣ нагрѫдникъ-тъ; дължината му една педа и 10 ширина-та му една педа, двоенъ. И [з]споихѫ на него четыри реда каменіе; редъ, сардъ, топазъ, и смарагдъ, първый редъ; 11 И вторый редъ анѳраксъ, сапфиръ. и ада- 12 мантъ. И третій редъ, лигырій, ахатъ, и 13 амеѳистъ: И четвъртый редъ вирилій, ониксъ, и іасписъ; споены въ златы гнѣзд- 14 ца по вложеніе-то имъ. И каменіе-тѣ бѣхѫ споредъ имена-та на Израилевы-тѣ сынове, тѣ бѣхѫ дванадесеть, споредъ имена-та имъ, и на всякой отъ тѣхъ бѣ изваяно, *като* на печать, по едно име отъ 15 дванадесеть-тѣ племена. И върху нагрѫдникъ-тъ направихѫ виты верижицы пле- 16 тенѫ работѫ, отъ чисто злато. И направихѫ двѣ златны гнѣздца, и двѣ златны колцета, и турихѫ двѣ-тѣ колцета на два- 17 та края на нагрѫдникъ-тъ. И проврѣхѫ двѣ-тѣ плетены златы верижкы прѣзъ двѣ-тѣ колцета по краища-та на нагрѫдникъ-тъ. 18 И *другы-тѣ* два края на двѣ-тѣ плетены верижкы ставихѫ съ двѣ-тѣ гнѣздца и турихѫ гы на нарамницы-тѣ на ефодъ-тъ 19 отъ къмъ лице-то му. И направихѫ двѣ златны колцета, и турихѫ гы на два-та края на нагрѫдникъ-тъ, отъ тѫзи му странѫ която е къмъ ефодъ-тъ отъ вѫ- 20 трѣ. И направихѫ двѣ *другы* златны колцета и положихѫ гы на двѣ-тѣ страны на ефодъ-тъ отъ долу, къмъ лице-то му срещѫ съединеніе-то му надъ прѣпояса- 21 ніе-то на ефодъ-тъ. И вързахѫ нагрѫдникъ-тъ съ колцета-та му за колцета-та на ефодъ-тъ съ ширитъ отъ синьо, за да е надъ прѣпоясаніе-то на ефодъ-тъ, така щото нагрѫдникъ-тъ да не е отдѣленъ отъ върху ефодъ-тъ; както заповѣда Господь Моисею.

22 И [и]направи мантіѭ-тѫ на ефодъ-тъ, 23 тканѫ работѫ, все отъ синьо. И въ срѣдѫ-тѫ на мантіѭ-тѫ имаше отворъ както отворъ-тъ на броніѭ, *съ* обтокѫ около 24 отворъ-тъ да ся не дере. И по полы-тѣ на мантіѭ-тѫ направихѫ нарове, отъ синьо, и багрѣно, и червено, и прѣпре- 25 денъ *виссонъ*. И [і]направихѫ звънцы отъ чисто злато, и турихѫ звънцы-тѣ между нарове-тѣ по полы-тѣ на мантіѭ-тѫ, ме- 26 жду нарове-тѣ наоколо: Звънецъ и наръ, звънецъ и наръ, по полы-тѣ на служебнѫ-тѫ мантіѭ наоколо; както заповѣда Господь Моисею.

27 И [к]направихѫ хитоны-тѣ отъ виссонъ, тканѫ работѫ, за Аарона, и за сыно- 28 ве-тѣ му, И [л]кыдаръ-тъ отъ виссонъ и великолѣпны-тѣ гѫжвы отъ виссонъ, и [м]ленены-тѣ гащы отъ прѣпреденъ виссонъ, 29 И [н]поясъ-тъ отъ прѣпреденъ виссонъ, и синьо, и багрѣно, и червено, везана работа; както заповѣда Господь Моисею.

30 И [о]направихѫ плочицѫ-тѫ на святый-тъ вѣнецъ отъ чисто злато, и писахѫ на неѭ писмо *като* ваяніе на печать, СВЯТЫНЯ 31 ГОСПОДУ. И привързахѫ ѝ синь ширитъ, за да ѭ турятъ отъ горѣ на кыдаръ-тъ; 32 както заповѣда Господь Моисею. Така ся свърши всичка-та работа на скиніѭ-тѫ, *сирѣчь* на шатъръ-тъ на събраніе-то: и направихѫ Израилеви-тѣ сынове [п]всичко както заповѣда Господь Моисею, така направихѫ.

33 И донесохѫ скиніѭ-тѫ Моисею; скиніѭ-тѫ и всичкы-тѣ ѝ сѫдове; петелкы-тѣ ѝ, дъскы-тѣ ѝ, верен-тѣ ѝ и стълпове- 34 тѣ ѝ, и подложкы-тѣ ѝ. И прикрывало-то отъ овнескы червены кожы, и прикрывало-то отъ язовечкы кожы, и закрыва- 35 телнѫ-тѫ завѣсѫ, Ковчегъ-тъ на свидѣтелство-то, и върлины-тѣ му, и очистили- 36 ще-то, Трьпезѫ-тѫ, всичкы-тѣ ѝ сѫдове, 37 и хлѣбове-тѣ на прѣдложеніе-то, Чистый-тъ свѣтилникъ, свѣтила-та му, свѣтила-та за нарежданіе, и всичкы-тѣ му сѫдове,

[а] Гл. 35; 23.
[б] Гл. 31; 10. 35; 19.
[в] Гл. 28; 4.
[г] Гл. 28; 6.
[д] Гл. 28: 9.
[е] Гл. 28; 12.
[ж] Гл. 28; 15.
[з] Гл. 28; 17 и дрг.
[и] Гл. 28; 31.
[і] Гл. 28; 33.
[к] Гл. 28; 39, 40.
[л] Гл. 28; 4, 39. Іез. 44; 18.
[м] Гл 28; 42.
[н] Гл. 28: 39.
[о] Гл. 28; 36, 37.
[п] Ст. 42, 43. Гл. 25; 40.

38 и масло-то за свѣтеніе-то. И златный-тъ олтарь, и масло-то за помазаніе, и благовонный-тъ темянъ, и закровъ-тъ за две- 39 ри-тѣ на скыніѭ-тѫ, Мѣдный-тъ олтарь, и мѣднѫ-тѫ му рѣшеткѫ, и върлины-тѣ му, и всичкы-тѣ му сѫдове, умывалницѫ- 40 тѫ и стояло-то ѝ, Привѣсы-тѣ на дворъ-тъ, стълпове-тѣ му, и подложкы-тѣ му, и закровъ-тъ за дворны-тѣ врата, вѫжята му, и коліе-тѣ му, и всичкы-тѣ сѫдове за служеніе въ скыніѭ-тѫ, сирѣчь 41 въ шатъръ-тъ на събраніе-то, Служебны-тѣ одежды, за служеніе въ святилище-то, *и* святы-тѣ одежды за Аарона священника, и одежды-тѣ на сынове-тѣ му, за 42 да священствуватъ. Всичко както заповѣда Господь Моисею, [р]така направихѫ Израилеви-тѣ сынове, всичкы тѣзи ра- 43 боты. И видѣ Моисей всичкѫ-тѫ работѫ, и ето, бѣхѫ іѫ направили както заповѣда Господь, така направихѫ; и [с]благослови гы Моисей.

ГЛАВА 40.

1 И говори Господь Моисею и рече: (2) Въ първый-тъ день [а]на първый-тъ мѣсецъ [б]да поставишь скыніѭ-тѫ, шатъръ-тъ на съ- 3 браніе-то. И [в]да туришь тамъ ковчегъ-тъ на свидѣтелство-то, и да закрыешь ков- 4 чегъ-тъ съсъ завѣсѫ-тѫ. И [г]да внесешь трѫпезѫ-тѫ, и [д]да наредишь което е за нарежданіе на неіѫ: и [е]да внесешь свѣтилникъ-тъ, и да запалишь свѣтила-та му. 5 И [ж]да поставишь златый-тъ олтарь на каденіе-то прѣдъ ковчегъ-тъ на свидѣтелство-то, и да туришь закровъ-тъ на входъ- 6 тъ въ скыніѭ-тѫ, И да туришь олтарь-тъ на всесъжженіе-то прѣдъ входъ-тъ на 7 скыніѭ-тѫ, шатъръ-тъ на събраніе-то. И [з]да туришь умывалницѫ-тѫ между шатъръ-тъ на събраніе-то и между олтарь-тъ, 8 и да налѣешь водѫ въ неѭ. И да поставишь дворъ-тъ изоколо, и да туришь за- 9 кровъ-тъ на дворны-тѣ врата. И да земешь масло-то за помазаніе-то и [и]да помажешь скыніѭ-тѫ, и всичко що е въ неіѫ, и да іѫ освятишь, и всичкы-тѣ нейны 10 сѫдове, и ще бѫде свята. И да помажешь олтарь-тъ на всесъжженіе-то, и всичкы-тѣ негови сѫдове, и да освятишь олтарь-тъ 11 и [і]ще бѫде олтарь прѣсвятъ. И да помажешь умывалницѫ-тѫ, и стояло-то ѝ, и 12 да іѫ освятишь. И [к]да приведешь Аарона и сынове-тѣ му при двери-тѣ на скыніѭ-тѫ на събраніе-то, и да гы омыешь съ 13 водѫ. И да облѣчешь Аарона въ святы-тѣ одежды, и [л]да го помажешь, и да го о- 14 святишь, и ще ми священствува. И да приведешь сынове-тѣ му, и да гы облѣ- 15 чешь въ хитоны. И да гы помажешь, както си помазалъ бащѫ имъ, и ще ми священствуватъ; и помазаніе-то имъ [м]ще имъ бѫде за всегдашно священство въ родове-тѣ имъ.

16 И направи Моисей всичко както му за- 17 повѣда Господь: така направи. И въ първый-тъ мѣсецъ на вторѫ-тѫ годинѫ, въ първый-тъ *день* на мѣсецъ-тъ [н]постави ся 18 скынія-та. И постави Моисей скыніѭ-тѫ, и подложи подложкы-тѣ ѝ, и постави дъскы-тѣ ѝ, и намѣсти верен-тѣ ѝ, и въз- 19 прави стълпове-тѣ ѝ. И распрострѣ върхъ шатъръ-тъ скыніѭ-тѫ, и тури прикрывало-то на шатъръ-тъ отгорѣ му, както заповѣда Господь Моисею.

20 И [о]като зѣ свидѣтелство-то положи го въ ковчегъ-тъ, и вложи върлины-тѣ *въ колцета-та* на ковчегъ-тъ, и тури очистили- 21 ще-то на ковчегъ-тъ отгорѣ. И внесе ковчегъ-тъ въ скыніѭ-тѫ, и [п]окачи закрывателнѫ-тѫ завѣсѫ, и закры ковчегъ-тъ на свидѣтелство-то, както бѣ заповѣдалъ Господь Моисею.

22 И [р]положи трѫпезѫ-тѫ въ скыніѭ-тѫ на събраніе-то къмъ сѣвернѫ-тѫ странѫ на 23 скыніѭ-тѫ, отъ вънъ завѣсѫ-тѫ. И [с]нареди на неіѫ хлѣбове-тѣ прѣдъ Господа, както бѣ заповѣдалъ Господь Моисею.

24 И [т]тури свѣтилникъ-тъ въ скыніѭ-тѫ на събраніе-то срещѫ трѫпезѫ-тѫ, къмъ 25 южнѫ-тѫ странѫ на скыніѭ-тѫ. И [у]запали свѣтила-та прѣдъ Господа: както бѣ заповѣдалъ Господь Моисею.

26 И [ф]положи златый-тъ олтаръ въ скыніѭ-тѫ на събраніе-то, прѣдъ завѣсѫ-тѫ, 27 И [х]покади надъ него благовоненъ темянъ, както бѣ заповѣдалъ Господь Моисею.

28 И [ц]окачи закровъ-тъ на входъ-тъ въ 29 скыніѭ-тѫ. И [ч]олтарь-тъ на всесъжженіе-то положи при входъ-тъ въ скыніѭ-тѫ, *сирѣчь* шатъръ-тъ на събраніе-то [ш]и принесе на него всесъжженіе-то и хлѣбно-то приношеніе, както бѣ заповѣдалъ Господь Моисею.

30 И [щ]положи умывалницѫ-тѫ между шатъръ-тъ на събраніе-то и олтарь-тъ, и налѣ 31 въ неіѫ водѫ, за да ся мыіѫтъ: И Моисей и Ааронъ и сынове-тѣ му, мыяхѫ отъ 32 неіѫ рѫцѣ-тѣ си и нозѣ-тѣ си. Когато влазѣхѫ въ шатъръ-тъ на събраніе-то,

р Гл. 35; 10.
с Лев. 9; 9. 22. 23. Числ. 6; 23. Іис. Нав. 22; 6. 2 Цар. 6; 18. 3 Цар. 8; 14. 2 Лѣт. 30; 27.

—

а Гл. 12; 2. 13; 4.
б Ст. 17. Гл. 26; 1, 30.
в Ст. 21. Гл. 26; 33. Числ. 4; 5.
г Ст. 22. Гл. 26; 35.
д Ст. 23. Гл. 25; 30. Лев. 24; 5, 6.
е Ст. 24, 25.
ж Ст. 26.
з Ст. 30. Гл. 30; 18.
и Гл. 30; 26.
і Гл. 29; 36, 37.
к Лев. 8; 1 — 13.
л Гл. 28; 41.
м Числ. 25; 13.
н Ст. 1. Числ. 7; 1.
о Гл. 25; 16.
п Гл. 26; 33. 35; 12.
р Гл. 26; 35.
с Ст. 4.
т Гл. 26; 35.
у Ст. 4. Гл. 25; 37.
ф Ст. 5. Гл. 30; 6.
х Гл. 30; 7.
ц Ст. 5. Гл. 26; 36.
ч Ст. 6.
ш Гл. 29; 38 и дрг.
щ Ст. 7. Гл. 30; 18.

и когато пристѫпвахѫ при олтарь-тъ мыяхѫ ся, [в]както бѣ заповѣдалъ Господь Моисею.
33 И [ы]постави дворъ-тъ около скыніѭ-тѫ и олтарь-тъ, и окачи закровъ-тъ на дворны-тѣ врата. Така свърши Моисей дѣло-то.
34 Тогазь [ь]облакъ-тъ покры шатьръ-тъ на събраніе-то, и слава Господня испълни
35 скыніѭ-тѫ. И [ѣ]не можѐ Моисей да влѣзе въ скыніѭ-тѫ на събраніе-то, защото облакъ-тъ стояше надъ него, и слава Го-
36 сподня испълни скыніѭ-тѫ. И [ю]когато ся дигаше облакъ-тъ отъ скыніѭ-тѫ тогазь Израилевы-тѣ сынове тръгнувахѫ на
37 пѫть въ всичкы-тѣ си пѫтуванія; Но [я]ако облакъ-тъ не ся дигаше тогазь не тръгнувахѫ до день-тъ на дигваніе-то му.
38 Защото [ж]облакъ-тъ Господень *бѣше* надъ скыніѭ-тѫ деня, а нощя надъ неѭ бѣше огнь прѣдъ очи-тѣ на всичкый-тъ домъ Исраилевъ, въ всичкы-тѣ имъ пѫтуванія.

ЛЕВИТЪ.

ГЛАВА 1.

1 И [а]повыка Господь Моисея, и говори му [б]отъ скыніѭ-тѫ на събраніе-то и рече:
2 Говорѝ на Израилевы-тѣ сынове, и кажи имъ: [в]Когато нѣкой отъ васъ принесе Господу отъ скотове приносъ, отъ чрѣдѫ-тѫ или отъ стада-та да принесе приносъ.
3 Приносъ-тъ му за всесъжженіе ако е отъ чрѣдѫ-тѫ нека го принесе мѫжко [г]беспорочно; прѣдъ двери-тѣ на скыніѭ-тѫ на събраніе-то да го принесе за да е
4 пріето прѣдъ Господа. И [д]да положи рѫкѫ-тѫ си на главѫ-тѫ на всесъжженіе-то, и [е]ще бѫде пріето за него, [ж]за да
5 бѫде умилостивеніе за него. И [з]да заколе теле-то прѣдъ Господа; и [и]Ааронови-тѣ сынове, священници-тѣ, да принесѫтъ кръвь-тѫ и [і]да поръсятъ съ кръвь-тѫ наоколо връху олтарь-тъ, който е прѣдъ двери-тѣ на скыніѭ-тѫ на събраніе-то.
6 И да одере *животно-то на* всесъжже-
7 ніе-то, и да го насѣче на кѫсове. И сынове-тѣ на Аарона священника да турятъ огнь на олтарь-тъ, и [к]да наредятъ
8 дърва на огнь-тъ. И Ааронови-тѣ сынове, священници-тѣ, да възложатъ тѣзи кѫсове, главѫ-тѫ, и тлъстинѫ-тѫ, на дърва-та,
9 които сѫ върху огнь-тъ на олтарь-тъ: А вѫтрешности-тѣ му и нозѣ-тѣ му да измые съ водѫ, и да *гы* изгори священникъ-тъ всичкы-тѣ на олтарь-тъ, всесъжженіе, жьртва [л]за уханіе благовонно Господу.
10 И приносъ-тъ му за всесъжженіе ако е отъ стада-та, отъ овцы-тѣ или отъ козы-тѣ, да го принесе мѫжко [м]беспороч-
11 но. И [н]да го заколе прѣдъ Господа въ страны-тѣ на олтарь-тъ къмъ сѣверъ: и священницы-тѣ, Ааронови-тѣ сынове, да поръсятъ съ кръвь-тѫ му олтарь-тъ на-
12 около. И да го насѣче на кѫсове, и главѫ-тѫ му, и тлъстинѫ-тѫ му; и да гы нареди священникъ-тъ на дърва-та, които сѫ върху огнь-тъ, на олтарь-тъ.
13 А вѫтрешности-тѣ и нозѣ-тѣ да измые съ водѫ: и да принесе всичкы-тѣ священникъ-тъ, и да *гы* изгори на олтарь-тъ: това е всесъжженіе, жьртва за уханіе благовонно Господу.
14 И приносъ-тъ му за всесъжженіе Господу, ако е отъ птицы, тогазь да принесе приносъ-тъ си [о]отъ гъргорицы, или
15 отъ гълѫбчета. И да го донесе священникъ-тъ при олтарь-тъ, и да откѫсне главѫ-тѫ му, и да *го* изгори на олтарь-тъ; и кръвь-тѫ му да исцѣди до стѣнѫ-тѫ
16 на олтарь-тъ: И да истръгне гушѫ-тѫ му съ пера-та му, и да гы хвърли [п]до олтарь-тъ къмъ источнѫ странѫ, на мѣсто-
17 то на пепелъ-тъ. И да го расчекне между крыла-та му, *но* [р]да *го* не отдѣля; и священникъ-тъ да го изгори на олтарь-тъ, върху дърва-та които сѫ на огнь-тъ: [с]то е всесъжженіе, жьртва за уханіе благовонно Господу.

в Гл. 30; 19, 20.
ы Ст. 8. Гл. 27; 9, 16.
ь Гл. 29; 43. Лев. 16; 2. Числ. 9; 15. 3 Цар. 8; 10, 11. 2 Лѣт. 5; 13. 7; 2. Иса. 6; 4. Агг. 2; 7, 9. Откр. 15; 8.
ѣ Лев. 16; 2. 3 Цар. 8; 11. 2 Лѣт. 5; 14.
ю Числ. 9; 17. 10; 11. Неем. 9; 19.
я Числ. 9; 19 — 22.
ж Гл. 13; 21. Числ. 9; 15.

—

а Исх. 19; 3.
б Исх. 40; 34, 35. Числ. 12; 4, 5.
в Гл. 22; 18, 19.
г Исх. 12; 5. Гл. 3; 1. 22; 20, 21. Лев. 15; 21. Мал. 1; 14. Ефес. 5; 27. Евр. 9; 14. 1 Пет. 1; 19.
д Исх. 29; 10, 15, 16. Гл. 3; 2, 8, 13. 4; 15. 8; 14, 22. 16; 21.
е Гл. 22; 21, 27. Иса. 56; 7. Рим. 12; 1. Фил. 4; 18.
ж Гл. 4; 20, 26, 31, 35. 9; 7. 16; 24. Числ. 15; 25. 2 Лѣт. 29; 23, 24. Рим. 5; 11.
з Мих. 6; 6.
и 2 Лѣт. 35; 11. Евр. 10; 11.
і Гл. 3; 8. Евр. 12; 24. 1 Петр. 1; 2.
к Быт. 22; 9.
л Быт. 8; 21. Іез. 20; 28, 41. 2 Кор. 2; 15. Ефес. 5; 2. Фил. 4; 18.
м Ст. 3.
н Ст. 5.
о Гл. 5; 7. 12; 8. Лук. 2; 24.
п Гл. 6; 10.
р Быт. 15; 10.
с Ст. 9, 13.

—

ГЛАВА 2.

1 И когато нѣкой ще принесе приносъ Господу, хлѣбно [а]приношеніе, да бѫде приносъ-тъ му чисто брашно: и да възлѣе на него елей, и да тури на него ливанъ. 2 И да го донесе на Аароновы-тѣ сынове, священницы-тѣ, и священникъ-тъ да земе отъ чисто-то му брашно и отъ елей-тъ му еднѫ пълнѫ шепѫ, и всичкый му ливанъ; и да гы изгори на олтарь-тъ [б]за поменъ; жъртва е, уханіе благовонно Господу. 3 А [в]остатъкъ-тъ отъ хлѣбно-то приношеніе да бѫде на Аарона и на сынове-тѣ му: [г]то е прѣсвято отъ Господни-тѣ жъртвы.

4 И когато принесешь приносъ хлѣбно приношеніе печено въ пещь, да бѫде бесквасны питы отъ чисто брашно мѣсены съ елей, или бесквасны коры [д]мазаны съ елей.

5 И приносъ-тъ ти ако е хлѣбно приношеніе на сковрадѫ, да бѫде бесквасно 6 отъ чисто брашно мѣсено съ елей. Да го наломишь на уломцы, и да полѣешь на него елей; то е хлѣбно приношеніе.

7 Ако ли е приносъ-тъ ти хлѣбно приношеніе въ гърне, да бѫде отъ чисто брашно съ елей. 8 И направено-то отъ тѣхъ хлѣбно приношеніе, да го донесешь Господу; и когато ся прѣдстави на священникъ-тъ, той да го приближи при олтарь-тъ. 9 И отъ хлѣбно-то приношеніе да отдѣли священникъ-тъ колкото е [е]за поменъ и да *го* изгори на олтарь-тъ: това е [ж]жъртва 10 за уханіе благовонно Господу. А [з]остатъкъ-тъ отъ хлѣбно-то приношеніе да бѫде на Аарона и на сынове-тѣ му: то е прѣсвято отъ Господни-тѣ жъртвы.

11 Никое хлѣбно приношеніе, което приносите Господу, да ся не прави съ квасъ; [и]защото ни квасъ, нито медъ, да не изгорите въ жъртвѫ Господу. 12 [і]Тѣхъ като приносъ отъ начаткы-тѣ да гы приносите Господу: но да ся не изгорятъ на олтарь-тъ 13 за уханіе благовонно. И отъ хлѣбно-то приношеніе всякой приносъ [к]да посолишь съсъ соль; да не оставишь да липса отъ хлѣбно-то ти приношеніе [л]соль-та на завѣтъ-тъ на Бога твоего: [м]съсъ всякой твой приносъ да приносишь соль.

14 И ако принесешь Господу хлѣбно приношеніе отъ начаткы-тѣ, [н]за хлѣбно-то приношеніе отъ начаткы-тѣ си, да приносишь класове прьжены на огнь, жи- 15 то очукано [о]отъ прѣсны класове. И [п]да излѣешь на него елей, и да туришь на него ливанъ: то е хлѣбно приношеніе. 16 И священникъ-тъ да изгори [р]колкото е за поменъ отъ очукано-то му жито, и отъ елей-тъ му, заедно съсъ всичкый-тъ му ливанъ: това е жъртва Господу.

ГЛАВА 3.

1 И приносъ-тъ му, ако е [а]жъртва примирителна, ако го принесе отъ чрѣдѫ-тѫ, мѫжко или женско [б]беспорочно да го 2 прѣдстави прѣдъ Господа. И [в]да тури рѫкѫ-тѫ си на главѫ-тѫ на приносъ-тъ си, и да го заколе при двери-тѣ на скыніѭ-тѫ на събраніе-то; и Ааронови-тѣ сынове, священници-тѣ, да поръсятъ съ 3 кръвь-тѫ олтарь-тъ изоколо. И да приноси отъ примирителнѫ-тѫ жъртвѫ, жъртвѫ Господу, [г]тлъстинѫ-тѫ която покрыва вѫтрешности-тѣ, и всичкѫ-тѫ тлъстинѫ която е връху вѫтрешности-тѣ, 4 И два-та бѫбрека, и тлъстинѫ-тѫ която е връхъ тѣхъ къмъ чрѣсла-та, и було-то на дробъ-тъ 5 съ бѫбрецы-тѣ да отнеме: И Ааронови-тѣ сынове [д]да изгорятъ *всичко* това на олтарь-тъ, на всесъжженіе-то което е врьхъ дрьва-та, на огнь-тъ: жъртва е за уханіе благовонно Господу.

6 И приносъ-тъ му, който *ся приноси* за примирителнѫ жъртвѫ Господу, ако е отъ стадо-то, мѫжко, или женско, да го при- 7 несе [е]беспорочно. Ако принесе агне за приносъ-тъ си, нека го прѣдстави прѣдъ 8 Господа. И да тури рѫкѫ-тѫ си на главѫ-тѫ на приносъ-тъ си, и да го заколе прѣдъ скыніѭ-тѫ на събраніе-то; и Ааронови-тѣ сынове да поръсятъ съ кръвь-тѫ му олтарь-тъ изоколо. 9 И отъ примирително-то приношеніе, да принесе жъртвѫ Господу; тлъстинѫ-тѫ му, опашкѫ-тѫ цѣлѫ, коіѫто да отнеме отъ гръбнякъ-тъ, и тлъстинѫ-тѫ която покрыва вѫтрешности-тѣ, и всичкѫ-тѫ тлъстинѫ която е връху вѫтрешности-тѣ, 10 И два-та бѫбрека, и тлъстинѫ-тѫ която е връхъ тѣхъ къмъ чрѣсла-та, и було-то на дробъ-тъ което е съ бѫбрецы-тѣ да отнеме. 11 И священникъ-тъ да гы изгори на олтарь-тъ: [ж]*това* е храна на жъртвѫ Господу.

12 И ако е приносъ-тъ му коза, то [з]да 13 ѭ прѣдстави прѣдъ Господа; И да тури рѫкѫ-тѫ си на главѫ-тѫ ѝ, и да ѭ заколе прѣдъ скыніѭ-тѫ на събраніе-то: и Ааронови-тѣ сынове да поръсятъ съ 14 кръвь-тѫ ѝ връху олтарь-тъ изоколо. И

а Гл. 6; 14. 9; 17. Числ. 15; 4.
б Ст. 9. Гл. 5; 12. 6; 15. 24; 7. Иса. 66; 3. Дѣян. 10; 4.
в Гл. 7; 9. 10; 12, 13.
г Исх. 29; 37. Числ. 18; 9.
д Исх. 29; 2.
е Ст. 2.
ж Исх. 29; 18.
з Ст. 3.
и Гл. 6; 17. Виж. Мат. 16; 12. Марк. 8; 15. Лук. 12; 1. 1 Кор. 5; 8. Гал. 5; 9.
і Исх. 22; 29. Гл. 23; 10, 11.
к Марк 9; 49. Колос. 4; 6.
л Числ. 18; 19.
м Іез. 43; 24.
н Гл. 23; 10, 14.
о 4 Цар. 4; 42.
п Ст. 1.
р Ст. 2.

а Гл. 7; 11, 29. 22; 21.
б Гл. 2; 3.
в Исх. 29; 10. Гл. 1; 4, 5.
г Исх. 29; 13, 22. Гл. 4; 8, 9.
д Исх. 29; 13. Гл. 6; 12.
е Ст. 1 и друг.
ж Виж. Гл. 21; 6, 8, 17, 21, 22. 22; 25. Іез. 44; 7. Мал. 1; 7, 12.
з Ст. 1, 7.

да принесе отъ неіѫ приносъ-тъ си, жъртвѫ Господу; тлъстинѫ-тѫ която покрыва вѫтрешности-тѣ, и всичкѫ-тѫ тлъстинѫ, 15 която е връху вѫтрешности-тѣ, И два-та бѫбрека и тлъстинѫ-тѫ която е върхъ тѣхъ, която е къмъ чрѣсла-та, и було-то на дробъ-тъ съ бѫбрецы-тѣ да отнеме: 16 И священникъ-тъ да гы изгори на олтарь-тъ; това е храна на жъртвѫ за уханіе благовонно: [и]всичка-та тлъстина при- 17 надлежи Господу. [і]Узаконеніе вѣчно да бѫде въ родове-тѣ ви, въ всичкы-тѣ ви жилища: да не ядете [к]нито тлъстинѫ [л]нито кръвь.

ГЛАВА 4.

1 И говори Господь Моисею и рече: (2) Говори на Израилевы тѣ сынове, и кажи: [а]Ако нѣкой съгрѣши отъ незнаяніе, и направи нѣщо отъ колкото е заповѣдалъ 3 Господь да ся не прави: [б]Ако помазанный-тъ священникъ съгрѣши и направи съ това да паднѫтъ въ прѣстѫпленіе людіе-тѣ, тогазь, за грѣхъ-тъ си що е сторилъ, нека принесе [в]отъ говеда-та юнецъ непороченъ Господу въ приношеніе за 4 грѣхъ. И да приведе юнецъ-тъ при двери-тѣ на скыніѭ-тѫ на събраніе-то [г]прѣдъ Господа; и да тури рѫкѫ-тѫ си на главѫ-тѫ на юнецъ-тъ, и да заколе юнецъ-тъ 5 прѣдъ Господа. И [д]да земе помазанный-тъ священникъ отъ кръвь-тѫ на юнецъ-тъ, и да ѭ принесе въ скыніѭ-тѫ на съ- 6 браніе-то. И да натопи священникъ-тъ пърстъ-тъ си въ кръвь-тѫ, и да поръси отъ кръвь-тѫ седмь пѫти прѣдъ Господа, 7 прѣдъ завѣсѫ-тѫ на святилище-то: И [е]да тури священникъ-тъ отъ кръвь-тѫ върхъ рогове-тѣ на олтаря на благовонно-то каденіе, който е прѣдъ Господа въ скыніѭ-тѫ на събраніе-то; и [ж]всичкѫ-тѫ кръвь на юнецъ-тъ да излѣе въ основаніе-то на олтаря на всесъжженіе-то, който е при двери-тѣ на скыніѭ-тѫ на събраніе-то. 8 И всичкѫ-тѫ тлъстинѫ на юнецъ-тъ въ приношеніе за грѣхъ да отнеме отъ него; тлъстинѫ-тѫ която покрыва вѫтрешности-тѣ, и всичкѫ-тѫ тлъстинѫ която е 9 върху вѫтрешности-тѣ, И два-та бѫбрека и тлъстинѫ-тѫ която е върхъ тѣхъ къмъ чрѣсла-та, и було-то на дробъ-тъ, съ бѫ- 10 брецы-тѣ да отнеме, [з]Както ся отнема отъ юнецъ-тъ на примирителнѫ-тѫ жертвѫ; и священникъ-тъ да гы изгори на 11 олтарь-тъ на всесъжженіе-то. А [и]кожѫ-тѫ на юнецъ-тъ, и всичко-то му месо, съ главѫ-тѫ му, и съ нозѣ-тѣ му, вѫ- 12 трешности-тѣ и лайна-та му, Сирѣчь всичкый-тъ юнецъ да изнесе вънъ отъ станъ-тъ, на чисто мѣсто, [і]дѣто ся изсыпва пепелъ-тъ, и [к]да го изгори на дърва-та съ огнь: дѣто ся изсыпва пепелъ-тъ, да ся изгори.

13 И [л]ако всичко-то събраніе Израилево съгрѣши отъ незнаяніе, и [м]това нѣщо ся укрые отъ очи-тѣ на съборъ-тъ, и направятъ нѣщо отъ колкото е заповѣдалъ Господь да ся не прави, и станѫтъ 14 повинни: Когато ся познае грѣхъ-тъ който сѫ съгрѣшили, тогазь да принесе съборъ-тъ юнецъ отъ говеда-та въ приношеніе за грѣхъ, и да го приведе прѣдъ 15 скыніѭ-тѫ на събраніе-то; И старѣйшины-тѣ на събраніе-то [н]да положатъ рѫцѣ-тѣ си на главѫ-тѫ на юнецъ-тъ прѣдъ Господа; и да заколятъ юнецъ-тъ прѣдъ 16 Господа. И [о]помазанный-тъ священникъ да внесе отъ кръвь-тѫ на юнецъ-тъ въ 17 скыніѭ-тѫ на събраніе-то: И священникъ-тъ да натопи пърстъ-тъ си въ кръвь-тѫ, и да поръси седмь пѫти прѣдъ Го- 18 спода, прѣдъ завѣсѫ-тѫ. И да тури отъ кръвь-тѫ връхъ рогове-тѣ на олтаря, който е прѣдъ Господа, въ скыніѭ-тѫ на събраніе-то; и всичкѫ-тѫ кръвь да излѣе въ основаніе-то на олтаря на всесъжженіе-то, който е при двери-тѣ на скыніѭ- 19 тѫ на събраніе-то. И всичкѫ-тѫ му тлъстинѫ да отнеме отъ него, и да ѭ из- 20 гори на олтарь-тъ. И да направи на юнецъ-тъ така [п]както направи съ онзи юнецъ, който бѣше приношеніе за грѣхъ; така да направи *и* съ този: и да [р]направи священникъ-тъ умилостивеніе за 21 тѣхъ: и ще имъ ся прости. И да изведе юнецъ-тъ вънъ отъ станъ-тъ, и да го изгори, както изгори първый-тъ юнецъ: това е приношеніе за грѣхъ за събраніе-то.

22 А когато нѣкой князь съгрѣши [с]и направи отъ незнаяніе нѣщо отъ колкото е заповѣдалъ Господь Богъ неговъ да ся 23 не прави, и стане повиненъ: [т]Ако му ся обяви за грѣхъ-тъ му що е направилъ, то да донесе приношеніе-то си, мѫжко 24 непорочно, ярецъ отъ козы-тѣ. И [у]да тури рѫкѫ-тѫ си на главѫ-тѫ на ярецъ-тъ, и да го заколе на мѣсто-то дѣто колятъ всесъжженіе-то прѣдъ Господа: то е при- 25 ношеніе за грѣхъ. И [ф]священникъ-тъ да земе отъ кръвь-тѫ на приношеніе-то за грѣхъ съ пърстъ-тъ си, и да тури върху

и Гл. 7; 23, 25. 1 Цар. 2; 15. 2 Лѣт. 7; 7.
і Гл. 6; 18. 7; 36. 17; 7. 23; 14.
к Сравни Ст. 16. Гл. 7; 23 съ Втор. 32; 14. Неем. 8; 10.
л Бyт. 9; 4. Гл. 7; 26. 17; 10, 14. Втор 12; 16. 1 Цар. 14; 33. Іез. 44; 7, 15.

а Гл. 5; 15, 17. Числ. 15; 22 и др. 1 Цар. 14; 27. Исал. 19; 12.
б Гл. 8; 12.
в Гл. 9; 2.
г Гл. 1; 3, 4.
д Гл. 16; 14. Числ. 19; 4.
е Гл. 8; 15. 9; 9. 16; 18.
ж Гл. 5; 9.

з Гл. 3; 3. 4, 5.
и Исх. 29; 14 Числ. 19; 5.
і Гл. 6; 11.
к Евр. 13; 11.
л Числ. 15; 24. Іис. Нав. 7; 11.
м Гл. 5; 2, 3, 4, 17.
н Гл. 1; 4.
о Ст. 5. Евр. 9; 12, 13, 14.

п Ст. 3.
р Числ. 15; 25. Дан. 9; 24. Рим. 5; 11. Евр. 2; 17. 10; 10, 11, 12. 1 Іоан. 1; 7. 2; 2.
с Ст. 2, 13.
т Ст. 14.
у Ст. 4 и дрг.
ф Ст. 30.

рогове-тѣ на олтаря на всесъжженіе-то, и да излѣе кръвь-тѫ му въ основаніе-то на олтаря на всесъжженіе-то. 26 И всичкѫ-тѫ му тлъстинѫ да изгори на олтарь-тъ, [х]както тлъстинѫ-тѫ на примирителнѫ-тѫ жьртвѫ: [ц]така да направи священникъ-тъ умилостивеніе за него, за грѣхъ-тъ му и ще му ся прости.

27 [ч]И ако нѣкой отъ простый-тъ народъ съгрѣши отъ незнаяніе, и направи нѣщо отъ колкото е заповѣдалъ Господь да ся не прави, и стане повиненъ; 28 [ш]Ако му ся обяви за грѣхъ-тъ му който е сторилъ, то да принесе приношеніе-то си козѫ отъ козы-тѣ, женско безъ порокъ, за грѣхъ-тъ си, който е съгрѣшилъ: 29 И [щ]да тури рѫкѫ-тѫ си на главѫ-тѫ на приношеніе-то за грѣхъ, и да заколи приношеніе-то за грѣхъ на мѣсто-то на всесъжженіе-то. 30 И да земе священникъ-тъ съ пьрстъ-тъ си отъ кръвь-тѫ му, и да тури връхъ рогове-тѣ на олтаря на всесъжженіе-то, и всичкѫ-тѫ му кръвь да излѣе при основаніе-то на олтарь-тъ: 31 И [ъ]всичкѫ-тѫ му тлъстинѫ да отнеме, [ы]както ся отнема тлъстина-та отъ примирителнѫ-тѫ жьртвѫ: и священникъ-тъ да іѫ изгори на олтарь-тъ [ь]за уханіе благовонно Господу; и [ѣ]да направи священникъ-тъ умилостивеніе за него, и ще му ся прости.

32 А ако принесе агне въ приношеніе за грѣхъ, [ю]да го принесе женско, безъ порокъ: 33 И да тури рѫкѫ-тѫ си на главѫ-тѫ на приношеніе-то за грѣхъ, и да го заколе въ приношеніе за грѣхъ, на мѣсто-то дѣто колятъ всесъжженіе-то. 34 И священникъ-тъ да земе отъ кръвь-тѫ на приношеніе-то за грѣхъ съ пьрстъ-тъ си, и да тури връхъ рогове-тѣ на олтаря на всесъжженіе-то, и да излѣе всичкѫ-тѫ му кръвь при основаніе-то на олтарь-тъ. 35 И да отнеме всичкѫ-тѫ му тлъстинѫ, както ся отнема тлъстина-та на агне-то отъ примирителнѫ-тѫ жьртвѫ: и священникъ-тъ да гы изгори на олтарь-тъ, [я]както приношенія-та Господу; [ѫ]и да направи священникъ-тъ умилостивеніе за грѣхъ-тъ му що е съгрѣшилъ, и ще му ся прости.

ГЛАВА 5.

1 И ако нѣкой съгрѣши, [а]и чуе гласъ-тъ на клѣтвѫ, и е свидѣтель, или е видѣлъ, или знае; ако не обади, той [б]ще понесе беззаконіе-то си. 2 [в]Ако ся нѣкой допрѣ до какво да е нечисто нѣщо, или до мършѫ на нечисто животно, или до мършѫ на нечистъ скотъ, или до мършѫ на нечистъ гадъ, и непознато да му е, ще бѫде нечистъ и [г]повиненъ. 3 Или ако ся прикосне [д]до человѣческѫ нечистотѫ, каквато и да е нечистота-та му, чрѣзъ която ся осквернява нѣкой, и непознато да му е, като познае ще бѫде повиненъ. 4 Или ако нѣкой ся закьлне, и произнесе несмысленно съ устны-тѣ *си*, [е]да направи зло [ж]или добро, каквото и да произнесе несмысленно человѣкъ съ клѣтвѫ, и му бѫде непознато: когато познае, ще бѫде повиненъ въ едно отъ тѣхъ. 5 И кога е нѣкой повиненъ въ едно отъ тѣхъ, [з]да исповѣда онова въ което е съгрѣшилъ. 6 И да принесе Господу приношеніе за прѣстѫпленіе-то си, заради грѣхъ-тъ си, който е сторилъ, женско агне отъ овцы-тѣ, или яре отъ козы-тѣ въ приношеніе за грѣхъ; и священникъ-тъ да направи умилостивеніе за него, за грѣхъ-тъ му.

7 А [и]ако му не стига рѫка да принесе овцѫ или козѫ, нека принесе Господу, заради грѣхъ-тъ си що е съгрѣшилъ, двѣ [і]гъргорицы, или двѣ гълѫбчета, едно за приношеніе за грѣхъ, и едно за всесъжженіе. 8 И да гы донесе на священникъ-тъ, който да принесе пьрво онова приношеніе което е за грѣхъ, и [к]да откѫсне главѫ-тѫ му отъ шіѭ-тѫ му, но безъ да іѫ отлѫчи. 9 И отъ кръвь-тѫ на приношеніе-то за грѣхъ да поръси стѣнѫ-тѫ на олтарь-тъ; [л]а останало-то отъ кръвь-тѫ да исцѣди при основаніе-то на олтарь-тъ: това е приношеніе за грѣхъ: 10 А второ-то да направи всесъжженіе, [м]споредъ както е заповѣдано; и [н]да направи священникъ-тъ умилостивеніе за него, за грѣхъ-тъ му що е съгрѣшилъ, и ще му ся опрости.

11 Но ако му не стига рѫка да донесе двѣ гъргорицы, или двѣ гълѫбчета, тогазь онзи който е съгрѣшилъ да донесе въ приношеніе за себе си еднѫ десетѫ часть на еднѫ ефѫ чисто брашно въ приношеніе за грѣхъ; [о]да не налѣе на него елей, нито да тури на него ливанъ, защото е приношеніе за грѣхъ. 12 И да го донесе на священника; и священникъ-тъ да земе отъ него еднѫ пълнѫ шепѫ [п]за поменъ, и да го изгори на олтарь-тъ [р]както приношенія-та Господу: това е приношеніе за грѣхъ. 13 И [с]да направи священникъ-тъ умилостивеніе за него, за грѣхъ-тъ му що е съгрѣшилъ въ едно отъ тѣхъ,

х Гл. 3; 5.
ц Ст. 20. Числ. 15; 28.
ч Ст. 2. Числ. 15; 27.
ш Ст. 23.
щ Ст. 4, 24.
ъ Гл. 3; 14.
ы Гл. 3; 3.
ь Исх. 29; 18. Гл. 1; 9.
ѣ Ст. 26.
ю Ст. 28.
я Гл. 3; 5.
ѫ Ст. 26, 31.

а 3 Цар. 8; 31. Матѳ. 26; 63.
б Ст. 17. Гл. 7; 18. 17; 16. 19; 8. 20; 17. Числ. 9; 13.
в Гл. 11; 24, 28, 31, 39. Числ. 19; 11, 13, 16.
г Ст. 17.
д Гл. 12 и 13 и 15.
е Виж. 1 Цар. 25; 22. Дѣян. 23; 12.
ж Виж. Марк. 6; 23.
з Гл. 16; 21. 26; 40. Числ. 5; 7. Езд. 10; 11, 12.
и Гл. 12; 8. 14; 21.
і Гл. 1; 14.
к Гл. 1; 15.
л Гл. 4; 7, 18, 30, 34.
м Гл. 1; 14.
н Гл. 4; 26.
о Числ. 5; 15.
п Гл. 2; 2.
р Гл. 4; 35.
с Гл. 4; 26.

и ще му ся прости; [т]а *остатъкъ-тъ* да бѫде на священника, както хлѣбно-то приношеніе.

14 И говори Господь Моисею и рече:

15 [у]Ако нѣкой направи законопрѣстѫпленіе, и отъ незнаяніе съгрѣши въ посвятены-тѣ Господу вещи, [ф]то за прѣстѫпленіе-то си да принесе Господу отъ стадо-то овенъ непороченъ, [х]споредъ твое-то оцѣненіе въ сребърны сикли, по сикль-тъ на святилище-то, въ приношеніе за прѣстѫпленіе.

16 И каквото е съгрѣшилъ въ посвященны-тѣ вещи да го плати и [ц]да притури на него еднѫ петѫ часть, и да іѫ даде на священника; и [ч]да направи священникъ-тъ умилостивеніе за него чрѣзъ овенъ-тъ на приношеніе-то за прѣстѫпленіе, и ще му ся прости.

17 И [ш]ако нѣкой съгрѣши, и направи нѣщо отъ колкото е заповѣдалъ Господь да ся не прави, [щ]и да го е не позналъ [ъ]пакъ ще бѫде повиненъ, и ще понесе беззаконіе-то си.

18 И [ы]да принесе при священника отъ стадо-то овенъ непороченъ споредъ твое-то оцѣненіе, въ приношеніе за прѣстѫпленіе, и [ь]да направи священникъ-тъ умилостивеніе за него за прѣстѫпленіе-то му, което е прѣстѫпилъ отъ незнаяніе, и ще му ся прости.

19 Това е приношеніе за прѣстѫпленіе: [ѣ]той е направилъ прѣстѫпленіе противъ Господа.

ГЛАВА 6.

1 И говори Господь Моисею и рече: (2) Ако нѣкой съгрѣши, и [а]направи законопрѣстѫпленіе противъ Господа, и [б]излъже ближній-тъ си за залогъ, или [в]за нѣщо дадено въ рѫцѣ-тѣ му, или за грабежъ, или [г]онеправдува ближній-тъ си,

3 [д]Или намѣри изгубено нѣщо и слъже за него, [е]или ся закьлне лъжливо за нѣщо; отъ всичко това що прави человѣкъ та съгрѣшава съ него:

4 Когато съгрѣши, и е повиненъ, да повърне грабнѫто-то което е грабнѫлъ, или нѣщо което е зѣлъ съ измамѫ, или залогъ-тъ който му е заложенъ, или изгубено-то нѣщо, което е намѣрилъ той,

5 Или всичко за което ся е заклѣлъ лъжливо; [ж]да отдаде главно-то и да притури на това еднѫ петѫ часть: комуто принадлежи, нему да го даде въ день-тъ на приношеніе-то му за прѣстѫпленіе.

6 И да принесе Господу приношеніе-то си за прѣстѫпленіе, отъ стадо-то [з]овенъ безъ порокъ, споредъ твое-то оцѣненіе въ приношеніе за прѣстѫпленіе; при священникъ-тъ *да го принесе.*

7 И [и]священникъ-тъ да направи умилостивеніе за него прѣдъ Господа; и ще му ся прости, за кое да е отъ всичко колкото е направилъ, и е повиненъ въ него.

8 И говори Господь Моисею и рече:

9 Заповѣдай на Аарона и на сынове-тѣ му, и речи: Тойзи е законъ-тъ на всесъжженіе-то; всесъжженіе-то да гори на олтарь-тъ всичкѫ-тѫ нощь до зарань-тѫ, и

10 огнь-тъ на олтаря да гори на него. И [і]да ся облече священникъ-тъ въ лененѫ-тѫ си одеждѫ, и ленены гащы да носи на тѣло-то си, и да дигне пепелъ-тъ на всесъжженіе-то което е изгорилъ огнь-тъ на олтаря;

11 и да го тури [к]при олтарь-тъ. И [л]да съблѣче одежды-тѣ си, та да облѣче другы одежды; и да изнесе пепелъ-тъ вънъ

12 отъ станъ-тъ [м]на чисто мѣсто. И огнь-тъ който е върхъ олтарь-тъ да гори на него: да не угаснува; и священникъ-тъ всякѫ зарань да туря дърва на него да горятъ, и да нареди всесъжженіе-то на него, и да тури на него да гори [н]тлъстинѫ-тѫ на

13 примирителны-тѣ приношенія. Огнь-тъ да гори всякога на олтарь-тъ: да не угаснува.

14 И [о]тойзи е законъ-тъ на хлѣбно-то приношеніе: Ааронови-тѣ сынове да го приносятъ прѣдъ Господа, прѣдъ олтарь-тъ.

15 И да отнеме отъ него еднѫ шепѫ отъ чисто брашно на хлѣбно-то приношеніе и отъ елей-тъ му, и всичкый-тъ ливанъ който е на хлѣбно-то приношеніе; и да гы изгори като неговъ [п]поменъ на олтарь-тъ за уханіе благовонно Господу.

16 А [р]онова което остане отъ него да яде Ааронъ и сынове-тѣ му: [с]безквасно да ся яде на свято мѣсто; въ дворъ-тъ на скыніѫ-тѫ на събраніе-то, да го ядѫтъ.

17 Да [т]не бѫде печено съ квасъ: [у]това *имъ* дадохъ за дѣлъ отъ мои-тѣ приношенія; [ф]прѣсвято е, както приношеніе-то за грѣхъ, и за прѣстѫпленіе.

18 [х]Всяко мѫжко отъ Аароновы-тѣ чада да яде отъ него: *това* [ц]е вѣчно узаконеніе въ родове-тѣ ви, отъ приношенія-та Господу; [ч]всякой който ся прикосне до тѣхъ, ще бѫде святъ.

19 И говори Господь Моисею и рече:

20 [ш]Приносъ-тъ отъ Аарона и сынове-тѣ му е тойзи, който ще принесѫтъ Господу, въ

т Гл. 2; 3.
у Гл. 22; 14.
ф Ездр. 10; 19.
х Исх. 30; 13. Гл. 27; 25.
ц Гл. 6; 5. 22; 14. 27; 13, 15, 27, 31. Числ. 5; 7.
ч Гл. 4; 26.
ш Гл. 4; 2.
щ Ст. 15. Гл. 4; 2, 13, 22, 27. Псал. 19; 12. Лук. 12; 48.
ъ Ст. 1, 2.
ы Ст. 15.
ь Ст. 16.
ѣ Ездр. 10; 2.

—

а Числ. 5; 6.
б Гл. 19; 11. Дѣян. 5; 4. Кол. 3; 9.
в Исх. 22; 7, 10.
г Притч. 24; 28. 26; 19.
д Втор. 22; 1, 2, 3.
е Исх. 22; 11. Гл. 19; 12. Іер. 7; 9. Зах. 5; 4.
ж Гл. 5; 16 Числ. 5; 7. 2 Цар. 12; 6. Лук. 19; 8.
з Гл. 5; 15.
и Гл. 4; 26.
і Исх. 28; 39, 40, 41, 43. Гл. 16. 4. Іез. 44; 17, 18.
к Гл. 1; 16.
л Іезек. 44; 19.
м Гл. 4; 12.
н Гл. 3; 3, 9, 14.
о Гл. 2; 1. Числ. 15; 4.
п Гл. 2; 2, 9.
р Гл. 2; 3. Іез. 44; 29.
с Ст. 26. Гл. 10; 12, 13. Числ. 18; 10.
т Гл. 2; 11.
у Числ. 18; 9, 10.
ф Исх. 29; 37. Ст. 25. Гл. 2; 3. 7; 1.
х Ст. 29. Числ. 18; 10.
ц Гл. 3; 17.
ч Исх. 29; 37. Гл. 22; 3 — 7.
ш Исх. 29; 2.

день-тъ на помазаніе-то си: [ш]десетж-тж часть на еднж ефж отъ чисто брашно за всякогашно хлѣбно приношеніе, полови-21 нж-тж зарань, и половинж-тж вечерь: На сковрадж да ся направи съ елей: сготвено да го донесешь; *и* печены-тѣ уломцы отъ хлѣбно-то приношеніе да принесешь 22 за уханіе благовонно Господу. И [щ]помазанный-тъ вмѣсто него священникъ отъ сынове-тѣ му, да го принесе: *това* е вѣчно узаконеніе заради Господа; [ы]цѣло да 23 ся изгаря. И всяко хлѣбно приношеніе отъ священника да ся изгаря цѣло; да ся не яде.

24 И говори Господь Моисею и рече: 25 Говори на Аарона и на сынове-тѣ му и речи: [ь]Тойзи е законъ-тъ на приношеніе-то за грѣхъ: [ѣ]на мѣсто-то дѣто ся коле всесъжженіе-то, приношеніе-то за грѣхъ да ся закала прѣдъ Господа; [ю]прѣсвято 26 е. [я]Священникъ-тъ който го приноси за грѣхъ, да го яде: [ѧ]на свято мѣсто да ся яде, въ дворъ-тъ на скыніѭ-тж на събра-27 ніе-то. [ѩ]Всичко което ся прикосне до месо-то му, ще бѫде свято; и ако ся упръска отъ кръвь-тж му нѣкоя дреха, упръ-28 скано-то да ся опере на свято мѣсто. А прьстный съсѫдъ въ който ся е варило [а]да ся строшава; но ако ся е варило въ мѣдянъ съсѫдъ, той да ся истрыва, и да 29 ся мые съ водж. [б]Всяко мѫжко отъ священническый родъ да яде отъ него; [в]то 30 е прѣсвято. И [г]всяко приношеніе за грѣхъ, на което отъ кръвь-тж ся вноси въ скыніѭ-тж на събраніе-то за да бѫде умилостивеніе въ святилище-то, да не ся яде; съ огнь да ся изгаря.

ГЛАВА 7.

1 И [а]тойзи е законъ-тъ на приношеніе-то 2 за прѣстѫпленіе; [б]то е прѣсвято. [в]На мѣсто-то дѣто колятъ всесъжженіе-то, да закалатъ приношеніе-то за прѣстѫпленіе; и съ кръвь-тж му да ся поръсува ол-3 тарь-тъ наоколо. И отъ него да ся приноси [г]всичка-та му тлъстина: опашка-та и тлъстина-та която покрыва вжтрешно-4 сти-тѣ, И два-та бѫбрека, и тлъстина-та която е върхъ тѣхъ къмъ чрѣсла-та, и було-то на дробъ-тъ, което е заедно съ бѫ-5 брецы-тѣ да ся отнеме; И да гы гори священникъ-тъ на олтарь-тъ, за жъртвж Господу: това е приношеніе за прѣстѫ-6 пленіе. [д]Всяко мѫжко отъ священническый родъ да го яде: на свято мѣсто да ся яде; [е]то е прѣсвято.

7 [ж]Както е приношеніе-то за грѣхъ, така и приношеніе-то за прѣстѫпленіе: единъ законъ да бѫде за тѣхъ; то да бѫде на священника, който прави умилостиве-8 ніе чрѣзъ него. А който священникъ приноси нѣчіе всесъжженіе, той священникъ да зема за себе си кожж-тж на всесъж-9 женіе-то, което е принеслъ. И [з]всяко хлѣбно приношеніе, което е въ пещь печено, и всичко което е сготвено въ гърне или на сковрадж, да бѫде на священника 10 който го приноси. И всяко хлѣбно приношеніе съ елей мѣсено, или сухо, да бѫде на всичкы-тѣ Аароновы сынове, равенъ дѣлъ на всякого.

11 И [и]тойзи е законъ-тъ на примирителнж-тж жъртвж, коіжто ще ся приноси Го-12 споду. Ако іж приноси нѣкой за благодареніе, то заедно съ благодарителнж-тж жъртвж да принесе бесквасны питы [і]мѣсены съ елей, и бесквасны коры мазаны съ елей, и чисто брашно направено на 13 питы мѣсены съ елей. Наедно съ благодарителнж-тж си примирителнж жъртвж, освѣнъ питы-тѣ да приноси за приносъ-тъ 14 си и [к]квасенъ хлѣбъ. И отъ приносъ-тъ си отъ всяко по едно да приноси възвышаемо приношеніе Господу: *това* [л]да бѫде на священника който ръси съ кръвь-тж на 15 примирително-то приношеніе. И [м]месо-то на благодарителнж-тж му примирителнж жъртвж да ся яде въ истый-тъ день въ който ся приносят: да не оставя отъ него до у-16 трѣ. Ако ли [н]жъртва-та на приносъ-тъ му е обричаніе, или самоволно приношеніе, то да ся яде въ истый-тъ день въ който принесе жъртвж-тж си: и ако остане нѣщо, 17 да ся яде и на утринь-тж. Но колкото отъ месо-то на жъртвж-тж остане до третій-тъ 18 день, да ся изгаря на огнь-тъ. Ако ли ся изъде нѣщо отъ мѣсо-то на примирителнж-тж жъртвж въ третій-тъ день, то онзи който іж приноси да не бѫде пріятъ, [о]нито да му ся вмѣни *за жъртвж:* [п]скверна ще бѫде; и онази душа която бы яла 19 отъ неіж, да понесе беззаконіе-то си. И месо-то до което бы ся прикоснѫло нечисто нѣщо, да ся не яде: на огнь да ся изгаря: а за месо-то, всякой който е чистъ 20 да яде месо: И онази душа, която като [р]има нечистотж на себе си яде отъ месо-то на примирителнж тж жъртвж Господніѭ, тази душа [с]да ся истрѣби отъ лю-

[ш] Исх. 16; 36.
[щ] Гл. 4; 3.
[ы] Исх. 29; 25.
[ь] Гл. 4; 2.
[ѣ] Гл. 1; 3, 5, 11. 4; 24, 29, 33.
[ю] Ст. 17. Гл. 21; 22.
[я] Гл. 10; 17, 18. Числ. 18; 9, 10. Іез. 44; 28, 29.
[ѧ] Ст. 16.
[ѩ] Исх. 29; 37. 30; 29.

[а] Гл. 11; 33. 15; 12.
[б] Ст. 18. Числ. 18; 10.
[в] Ст. 25.
[г] Гл. 4; 7, 11, 12, 18, 21. 10; 18. 16; 27. Евр. 13; 11.

—

[а] Гл. 5 и 6; 1 — 7.
[б] Гл. 6; 17, 25. 21; 22.
[в] Гл. 1; 3, 5, 11. 4; 24, 29, 33.
[г] Исх. 29; 13. Гл. 3; 4, 9, 10, 14, 15, 16. 4; 8, 9.
[д] Гл. 6; 16, 17, 18. Числ. 18; 9, 10.
[е] Гл. 2; 3.
[ж] Гл. 6; 25, 26. 14; 13.
[з] Гл. 2; 3, 10. Числ. 18; 9. Іез. 44; 29.
[и] Гл. 3; 1. 22; 18, 21.
[і] Гл. 2; 4. Числ. 6; 15.
[к] Амос. 4; 5.
[л] Числ. 18; 8, 11, 19.
[м] Гл. 22; 30.
[н] Гл. 19; 6, 7, 8.
[о] Числ. 18; 27.
[п] Гл. 11; 10, 11, 41. 19; 7.
[р] Гл. 15; 3.
[с] Быт. 17; 14.

21 діе-тѣ си. И оназъ душа която бы ся прикоснѫла до нечисто нѣщо, до человѣческѫ [т]нечистотѫ, или до [у]скотъ нечистъ, или до [ф]гадъ нечистъ, и яде отъ месо-то на примирителнѫ-тѫ жьртвѫ Господнѭ, тя душа [х]да ся истрѣби отъ людіе-тѣ си.
22 И говори Господь Моисею и рече:
23 Говорѝ на Израилевы-тѣ сынове, и речи: [ц]Да не ядете никаквѫ тлъстинѫ, нито отъ
24 говедо нито отъ овцѫ нито отъ козѫ. Тлъстина-та на умрѣло, и тлъстина-та на раскѫсано отъ звѣрь, може да ся употрѣби во всякѫ *другѫ* потрѣбѫ; но никакъ да
25 не ядете отъ неѭ. Защото който яде тлъстинѫ отъ добытъкъ, отъ който ся приноси жьртва Господу, тя душа, която бы яла, да ся истрѣби отъ людіе-тѣ си.
26 И ни въ еднѫ отъ кѫщы-тѣ си [ч]да не ядете никаквѫ кръвь отъ птицѫ или отъ
27 добытъкъ. Всяка душа която бы яла каква да е кръвь, тя душа да ся истрѣби отъ людіе-тѣ си.
28 И говори Господь Моисею и рече:
29 Говорѝ на Израилевы-тѣ сынове, и речи: [ш]Който приноси примирителнѫ жьртвѫ Господу, да донесе приносъ-тъ си Господу
30 отъ примирителнѫ-тѫ си жьртвѫ. [щ]Съсъ свои-тѣ си рѫцѣ да донесе Господни-тѣ приношенія: да донесе тлъстинѫ-тѫ съ грѫди-тѣ, [ъ]щото грѫди-тѣ да ся движатъ за приношеніе движимо прѣдъ
31 Господа. И [ы]священникъ-тъ да изгаря тлъстинѫ-тѫ на олтарь-тъ; а [ь]грѫди-тѣ да бѫдѫтъ на Аарона и на сынове-
32 тѣ му. И [ѣ]десно-то бедро да давате на священникъ-тъ като възвышаемо приношеніе отъ примирителны-тѣ си жьртвы.
33 Който отъ Аароновы-тѣ сынове принесе кръвь-тѫ на примирително-то приношеніе, и тлъстинѫ-тѫ, ще има десно-то бедро
34 за свой дѣлъ. Защото [ю]азъ зѣхъ отъ Израилевы-тѣ сынове, отъ примирителны-тѣ имъ жьртвы, грѫди-тѣ на движимо-то приношеніе, и бедро-то на възвышаемо-то и дадохъ гы на Аарона священникъ-тъ, и на сынове-тѣ му, за вѣчно узаконеніе отъ
35 Израилевы-тѣ сынове. Това е *дѣлъ-тъ на* Аароново-то помазаніе и *на* помазаніе-то на сынове-тѣ му, отъ приношенія-та Господни, въ който день гы прѣдстави за
36 да священствуватъ Господу; Което заповѣда Господь да имъ ся дава отъ Израилевы-тѣ сынове, [я]въ който день гы помаза: *това* е вѣчно узаконеніе въ родове-тѣ имъ.
37 Тойзи е законъ-тъ [ж]на всесъжженіе-то, [ѩк]на хлѣбно-то приношеніе, и [а]на приношеніе-то за грѣхъ, и [б]на приношеніе-то за прѣстѫпленіе, и [в]на посвяценія-та, и
38 [г]на примирителнѫ-тѫ жьртвѫ, Когото заповѣда Господь Моисею на Синайскѫ-тѫ горѫ, когато на Синайскѫ-тѫ пустынѭ заповѣда на Израилевы-тѣ сынове [д]да приносятъ Господу приносы-тѣ си.

ГЛАВА 8.

1 И говори Господь Моисею и рече: (2) [а]Земѝ Аарона, и сынове-тѣ му съ него и [б]одежды-тѣ, и [в]масло-то на помазаніе-то, и юнецъ-тъ на приношеніе-то за грѣхъ, и два-та овна, и кошъ-тъ на бесквасны-
3 тѣ: И събери всичкый-тъ съборъ при две-
4 ри-тѣ на скыніѭ-тѫ на събраніе-то. И направи Моисей както му заповѣда Господь; и събра ся съборъ-тъ прѣдъ двери-тѣ на скыніѭ-тѫ на събраніе-то.
5 И рече Моисей на събраніе-то: [г]Това е което заповѣда Господь да направимъ.
6 И доведе Моисей Аарона, и сынове-тѣ му,
7 и [д]измы гы съ водѫ. И [е]тури [ж]хитонъ-тъ на него, и опаса го съ поясъ-тъ, и облѣче го въ мантіѭ-тѫ, и тури на него ефодъ-тъ, и прѣпаса го съ прѣпоясаніе-то на е-
8 фодъ-тъ и стегнѫ го съ него. И тури на него нагрѫдникъ-тъ; [з]и у нагрѫдникъ-
9 тъ тури Уримъ-тъ и Ѳумимъ-тъ. И [и]тури кыдаръ-тъ на главѫ-тѫ му; и отпрѣдъ на кыдаръ-тъ му тури златнѫ-тѫ плочѫ, *сирѣчь* святый-тъ вѣнецъ, [і]както бѣ заповѣдалъ Господь Моисею.
10 И [к]зѣ Моисей масло-то на помазаніе-то, и помаза скыніѭ-тѫ, и всичко въ
11 неѭ и освяти гы. И поръси съ него връху олтарь-тъ седмь пѫти, и помаза олтарь-тъ и всичкы-тѣ му съсѫды, и умывалницѫ-тѫ
12 и стояло-то ѝ, за да гы освяти. И [л]излѣ отъ масло-то на помазаніе-то на Аароновѫ-тѫ главѫ, и помаза го, за да го
13 освяти. И [м]приведе Моисей Аароновы-тѣ сынове, и облѣче гы въ хитоны, и опаса гы съ поясы, и тури имъ гѫжвы както бѣ заповѣдалъ Господь Моисею.
14 И [н]приведе юнецъ-тъ на приношеніе-то за грѣхъ; и Ааронъ и сынове-тѣ му [о]турихѫ рѫцѣ-тѣ си на главѫ-тѫ на юнецъ-
15 тъ приносимый-тъ за грѣхъ. И закла *го*, и [п]зѣ Моисей кръвь-тѫ, и съ пьрстъ-тъ си тури на рогове-тѣ на олтарь-тъ изоколо,

т Гл. 12 и 13 и 15.
у Гл. 11; 24, 28.
ф Іез. 4; 14.
х Ст. 20.
ц Гл. 3; 17.
ч Быт. 9; 4. Гл. 3; 17. 17; 10—14.
ш Гл. 3; 1.
щ Гл. 3; 3, 4, 9, 14.
ъ Исх. 29; 24, 27. Гл. 8; 27. 9; 21. Числ. 6; 20.
ы Гл. 3; 5, 11, 16.
ь Ст. 34.
ѣ Ст. 34. Гл. 9; 21. Числ. 6; 20.
ю Исх. 29; 28. Гл. 10; 14, 15. Числ. 18; 18, 19. Втор. 18; 3.
я Исх. 40; 13, 15. Гл. 8; 12, 30.
ж Гл. 6; 9.
ѩк Гл. 6; 14.
а Гл. 6; 25.
б Ст. 1.
в Исх. 29; 1. Гл. 6; 20.
г Ст. 11.
д Гл. 1; 2.

—

а Исх. 29; 1, 2, 3.
б Исх. 28; 2, 4.
в Исх 30; 24, 25.
г Исх. 29; 4.
д Исх. 29; 4.
е Исх. 29; 5.
ж Исх. 28; 4.
з Исх. 28; 30.
и Исх. 29; 6.
і Исх. 28; 37 и дрг.
к Исх. 30; 26 — 29.
л Исх. 29; 7. 30; 30. Гл. 21; 10, 12. Псал. 133; 2.
м Исх. 29; 8, 9.
н Исх. 29; 10. Іез. 43; 19.
о Гл. 4; 4.
п Исх. 29; 12, 36. Гл. 4; 7. Іез. 43; 20, 26. Евр. 9; 22.

и очисти олтарь-тъ и кръвь-тѫ излѣ въ основаніе-то на олтарь-тъ и освяти го, за да направи умилостивеніе връху него. 16 И [р]зѣ всичкѫ-тѫ тлъстинѫ която е връху вѫтрешности-тѣ, и було-то на дробъ-тъ, и два-та бѫбрека и тлъстинѫ-тѫ имъ, и изгори *гы* Моисей на олтарь-тъ. 17 А юнецъ-тъ, кожѫ-тѫ му, и месо-то му, и лайна-та му изгори на огнь вънъ отъ станъ-тъ, [с]както бѣ заповѣдалъ Господь Моисею.

18 И [т]приведе овенъ-тъ за всесъжженіе-то: и Ааронъ и синове-тѣ му турихѫ рѫцѣ-тѣ си на главѫ-тѫ на овенъ-тъ. 19 И закла *го*, и поръси Моисей олтарь-тъ изоколо съ кръвь-тѫ. 20 И насѣче овенъ-тъ на кѫсове; и изгори Моисей главѫ-тѫ, и кѫсове-тѣ, и тлъстинѫ-тѫ. 21 А вѫтрешности-тѣ и нозѣ-тѣ измы съ водѫ; и изгори Моисей на олтарь-тъ всичкый-тъ овенъ и то бѣ всесъжженіе за уханіе благовонно жьртва Господу: [у]както бѣ заповѣдалъ Господь Моисею.

22 И [ф]приведе вторый-тъ овенъ, овенъ-тъ на посвященіе-то; и Ааронъ и синове-тѣ му турихѫ рѫцѣ-тѣ си на главѫ-тѫ на овенъ-тъ. 23 И закла *го* и зѣ Моисей отъ кръвь-тѫ му, и тури на край-тъ на десно-то Аароново ухо, и на палецъ-тъ на деснѫ-тѫ му рѫкѫ, и на голѣмый-тъ пърстъ на деснѫ-тѫ му ногѫ. 24 И приведе Аароновы-тѣ синове, и тури Моисей отъ кръвь-тѫ на край-тъ на десно-то имъ ухо и на палцы-тѣ на десны-тѣ имъ рѫцѣ, и на голѣмы-тѣ пърсты на десны-тѣ имъ нозѣ; и поръси Моисей олтарь-тъ наоколо съ кръвь-тѫ. 25 И [х]зѣ тлъстинѫ-тѫ, и опашкѫ-тѫ, и всичкѫ-тѫ тлъстинѫ връху вѫтрешности-тѣ и було-то на дробъ-тъ, и два-та бѫбрека и тлъстинѫ-тѫ имъ, и десно-то бедро. 26 И [ц]отъ кошъ-тъ на бесквасны-тѣ, който бѣше прѣдъ Господа, зѣ еднѫ бескваснѫ питѫ и единъ хлѣбъ мѣсенъ съ елей, и еднѫ коржѫ, и тури *гы* на тлъстинѫ-тѫ и на десно-то бедро. 27 И тури всичко това [ч]въ рѫцѣ-тѣ на Аарона, и въ рѫцѣ-тѣ на синове-тѣ му, и двигнѫ гы за приношеніе движимо прѣдъ Господа. 28 И [ш]зѣ гы Моисей отъ рѫцѣ-тѣ имъ и изгори на олтарь-тъ, връху всесъжженіе-то; това бѣ посвященіе за уханіе благовонно; то бѣше жьртва Господу. 29 И зѣ Моисей грѫди-тѣ, и двигнѫ гы за приношеніе движимо прѣдъ Господа: *това* бѣше [щ]дѣлъ на Моисея отъ овенъ-тъ на посвященіе-то, както бѣ заповѣдалъ Господь Моисею.

30 И [ъ]зѣ Моисей отъ масло-то на помазаніе-то, и отъ кръвь-тѫ която бѣше на олтарь-тъ, и поръси Аарона, одежды-тѣ му, и синове-тѣ му, и одежды-тѣ на синове-тѣ му съ него: и освяти Аарона, одежды-тѣ му и синове-тѣ му и одежды-тѣ на синове-тѣ му съ него.

31 И рече Моисей на Аарона, и на синове-тѣ му: [ы]Сварѣте месо-то при двери-тѣ на скыніѭ-тѫ на събраніе-то; и тамъ го яждте, и хлѣбъ-тъ който е въ кошъ-тъ на посвященіе-то, както ми бы заповѣдано и речено: Ааронъ и синове-тѣ му да гы ядѫтъ. 32 А [ь]остатъкъ-тъ на месо-то и на хлѣбъ-тъ да изгорите въ огнь-тъ. 33 И отъ двери-тѣ на скыніѭ-тѫ на събраніе-то седмь дена да не излѣзете, додѣ ся испълнятъ дни-тѣ на посвященіе-то ви: защото въ [ѣ]седмь дена ще ся съвърши посвященіе-то ви. 34 [ю]Както ся направи въ тойзи день, така заповѣда Господь да ся съвършава, за да бива умилостивеніе за васъ. 35 И да сѣдите седмь дена при двери-тѣ на скыніѭ-тѫ на събраніе-то, деня и нощя: и [я]да пазите стражѫ-тѫ Господнѭ, за да не умрете; защото така ми ся заповѣда. 36 И направи Ааронъ и синове-тѣ му всичко това което заповѣда Господь чрѣзъ Моисеовѫ рѫкѫ.

ГЛАВА 9.

1 И [а]въ осмый-тъ день Моисей повыка Аарона и синове-тѣ му, и Израилевы-тѣ старцы; 2 И рече Аарону: [б]Земи си теле отъ говеда-та въ приношеніе за грѣхъ, и [в]овенъ за всесъжженіе, беспорочны; и принесь *гы* прѣдъ Господа. 3 И на Израилевы-тѣ синове да говоришь и да речешь: [г]Земѣте яре отъ козы-тѣ, въ приношеніе за грѣхъ, и теле, и агне, еднолѣтны, беспорочны, за всесъжженіе. 4 И юнецъ и овенъ, за примирително приношеніе, да пожьртвувате прѣдъ Господа, и [д]хлѣбно приношеніе мѣсено съ елей; защото [е]днесь ще ся яви Господь вамъ.

5 И донесохѫ онова което заповѣда Моисей прѣдъ скыніѭ-тѫ на събраніе-то, и приближи всичко-то събраніе, та застанѫ прѣдъ Господа. 6 И рече Моисей: Това е което заповѣда Господь да направите; и [ж]ще ви ся яви слава-та Господня.

7 И рече Моисей Аарону: Пристѫпй при олтарь-тъ, и [з]направй приношеніе-то си за грѣхъ, и всесъжженіе-то си, и направй умилостивеніе за себе си, и за людіе-тѣ; [и]и принесь приносъ-тъ за людіе-тѣ, и

[р] Исх. 29; 13. Гл. 4; 8.
[с] Исх. 29; 14. Гл. 4; 11, 12.
[т] Исх. 29; 15.
[у] Исх. 29; 18.
[ф] Исх. 29; 19. 31.
[х] Исх. 29; 22.
[ц] Исх. 29; 23.
[ч] Исх. 29; 24 и држ.
[ш] Исх. 29; 25.
[щ] Исх. 29; 26.
[ъ] Исх. 29; 21. 30; 30. Числ. 3; 3.
[ы] Исх. 29; 31, 32.
[ь] Исх. 29; 34
[ѣ] Исх. 29; 30, 35. Іез. 43; 25, 26.
[ю] Евр. 7; 16.
[я] Числ. 3; 7. 9, 19. Втор. 11; 1. 3 Цар. 2; 3.

—

[а] Іез. 43; 27.
[б] Исх. 29; 1. Гл. 4; 3. 8; 14.
[в] Гл. 8; 18.
[г] Гл. 4; 23. Ездр. 6; 17. 10; 19.
[д] Глав. 2; 4.
[е] Ст. 6, 23. Исх. 29; 34.
[ж] Ст. 23. Исх. 24; 16.
[з] Гл. 4; 3. 1 Цар. 3; 14. Евр. 5; 3. 7; 27. 9; 7.
[и] Гл. 4; 16, 20. Евр. 5; 1.

направи умилостивеніе за тѣхъ, както заповѣда Господь.

8 И пристѫпи Ааронъ при олтарь-тъ, и закла теле-то на приношеніе-то за грѣхъ, 9 което бѣше за него. И [і]Ааронови-тѣ сынове донесохѫ кръвь-тѫ нему: и натопи пърстъ-тъ си въ кръвь-тѫ, и [к]тури връхь рогове-тѣ на олтарь-тъ, и излѣ кръвь-тѫ 10 въ основаніе-то на олтарь-тъ. А [л]тлъстинѫ-тѫ, и бѫбрецы-тѣ, и було-то на дробъ-тъ отъ приношеніе-то за грѣхъ, изгори на олтарь-тъ [м]както бѣ заповѣдалъ 11 Господь Моисею. А [н]месо-то и кожѫ-тѫ 12 изгори на огнь, вънъ отъ станъ-тъ. И закла всесъжженіе-то; и Ааронови-тѣ сынове му прѣдставихѫ кръвь-тѫ, и [о]поръси съ неіѭ олтарь-тъ изоколо. И [п]до13несохѫ му всесъжженіе-то на кѫсове, и главѫ-тѫ; и изгори *гы* на олтарь-тъ; 14 И[р] измы вѫтрешности-тѣ и нозѣ-тѣ, и изгори *гы* на олтарь-тъ връху всесъжженіе-то.

15 И [с]принесе приносъ-тъ за людіе-тѣ; и зѣ яре-то на приношеніе-то за грѣхъ което бѣше за людіе-тѣ, и закла го, и при16несе го за грѣхъ, както и първо-то. И принесе всесъжженіе-то, и направи [т]го 17 споредъ наредбѫ-тѫ. И принесе [у]хлѣбно-то приношеніе; и напълни рѫкѫ-тѫ си отъ него, и изгори го на олтарь-тъ, 18 [ф]освѣнь утренно-то всесъжженіе. Закла още юнецъ-тъ и овенъ-тъ [х]на примирителнѫ-тѫ жьртвѫ, която бѣше за людіе-тѣ: и Ааронови-тѣ сынове му прѣдставихѫ кръвь-тѫ, и поръси съ неіѭ ол19тарь-тъ изоколо. И тлъстины-тѣ отъ юнецъ-тъ, и отъ овенъ-тъ опашкѫ-тѫ и *тлъстинѫ-тѫ* която покрыва *вѫтрѣшности-тѣ*, и бѫбрецы-тѣ, и було-то на дробъ-тъ. 20 И турихѫ тлъстины-тѣ врьхъ грѫди-тѣ, и [ц]той изгори тлъстины-тѣ връху олтарь-тъ. 21 А грѫди-тѣ и десно-то бедро двигнѫ Ааронъ [ч]за приношеніе движимо прѣдъ Господа, както бѣ заповѣдалъ Моисей.

22 И подигнѫ Ааронъ рѫцѣ-тѣ си къмъ людіе-тѣ, и [ш]благослови гы; и като принесе приношеніе-то за грѣхъ, и всесъжженіе-то, и примирителны-тѣ приношенія, 23 слѣзе. И влѣзе Моисей и Ааронъ въ скыніѭ-тѫ на събраніе-то, и като излѣзохѫ, благословихѫ людіе-тѣ: [щ]и яви ся слава-та Господня на всичкы-тѣ людіе.

24 И [ъ]излѣзе огнь отъ лице-то Господне, и пояде всесъжженіе-то, и тлъстины-тѣ връху олтарь-тъ: и като видѣхѫ *това* всичкы-тѣ людіе [ы]въскликнѫхѫ, и паднѫхѫ на лице.

ГЛАВА 10.

1 И [а]зѣхѫ Ааронови-тѣ сынове, [б]Надавъ и Авіудъ, всякой кадилницѫ-тѫ си, и турихѫ въ тѣхъ огнь и на него турихѫ темянъ, и принесохѫ прѣдъ Господа [в]чуждъ огнь, 2 когото не бѣ имъ заповѣдалъ. И [г]излѣзе огнь отъ лице-то Господне, и пояде гы: 3 и умрѣхѫ прѣдъ Господа. Тогазь рече Моисей Аарону: Това е което рече Господь когато каза: Азъ ще ся освятіѭ [д]въ онѣзи които ся приближаватъ при мене, и [е]ще ся прославіѭ прѣдъ всичкы-тѣ 4 людіе. [ж]И Ааронъ замълча. И повыкнѫ Моисей Мисаила и Елисафана, сынове-тѣ на [з]Озіила, Аароновый-тъ стрыкѫ, и рече имъ: Пристѫпѣте, [и]земѣте братія-та си изъ прѣдъ святилище-то, и изнѣсте гы вънъ 5 отъ станъ-тъ. И тѣ пристѫпихѫ, и изнесохѫ гы съ хитоны-тѣ имъ вънъ отъ станъ-тъ, както рече Моисей.

6 И рече Моисей на Аарона и на сынове-тѣ му, Елеазара и Иѳамара: [і]Главы-тѣ си да не открыете, и дрехы-тѣ си да не раздерете, за да не умрете, [к]и да не дойде гнѣвъ на всичко-то събраніе; но братія-та ви, всичкый Израилевъ домъ, нека плачѫтъ за изгорѣніе-то което направи Го7сподь. И [л]да не излѣзете отъ двери-тѣ на скыніѭ-тѫ на събраніе-то, за да не умрете; [м]защото масло-то на помазаніе-то Господне е на васъ. И направихѫ споредъ слово-то Моисеово.

8 И говори Господь Аарону и рече: (9) [н]Вино и сикерѫ да не піете, ты, и сынове-тѣ ти съ тебе, когато влазите въ скыніѭ-тѫ на събраніе-то, за да не умрете: *това* ще бѫде вѣчно узаконеніе въ родове-тѣ ви; 10 И [о]за да распознавате между свято и 11 скверно, и между нечисто и чисто; И [п]за да учите Израилевы-тѣ сынове, всичкы-тѣ повелѣнія, които имъ говори Господь чрѣзъ Моисеовѫ рѫкѫ.

12 И рече Моисей на Аарона, и на останѫлы-тѣ му сынове, Елеазара и Иѳамара: [р]Земѣте хлѣбно-то приношеніе което е останѫло отъ Господни-тѣ жьр-

---

і Гл. 8; 15.
к Виж. Гл. 4; 7.
л Гл. 8; 16.
м Гл. 4; 8.
н Гл. 4; 11. 8; 17.
о Гл. 1; 5. 8; 19.
п Гл 8; 20.
р Гл. 8; 21.
с Ст. 3. Иса. 53; 10. Евр. 2; 17. 5; 3.
т Гл. 1; 3, 10.
у Ст. 4. Гл. 2; 1, 2.
ф Исх. 29; 38.
х Гл. 3; 1 и дрг.
ц Гл. 3; 5 и 16.
ч Исх. 29; 24, 26. Гл. 7; 30 — 34.
ш Числ. 6; 23. Втор. 21; 5. Лук. 24; 50.
щ Ст. 6. Числ. 14; 10. 16; 19, 42.
ъ Быт. 4; 4. Сѫд. 6; 21. 3 Цар. 18; 38. 2 Лѣт. 7; 1. Псал. 20; 3.
ы 3 Цар. 18; 39. 2 Лѣт. 7; 3. Ездр. 3; 11.

—

а Гл. 16; 12. Числ. 16; 18.
б Гл. 16; 1. 22; 9. Числ. 3; 3, 4. 26; 61. 1 Лѣт. 24; 2.
в Исх. 30; 9.
г Гл. 9; 24. Числ. 16; 35. 2 Цар. 6; 7.
д Исх. 19; 22. 29; 43. Гл. 21; 6, 17, 21. Иса. 52; 11. Іез. 20; 41. 42; 13.
е Иса. 49; 3. Іез. 28; 22. Іоан. 13; 31, 32. 14; 13. 2 Сол. 1; 10.
ж Псал. 39; 9.
з Исх. 6; 18, 22. Числ. 3; 19, 30.
и Лук. 7; 12. Дѣян. 5; 6, 9, 10. 8; 2.
і Исх. 33; 5. Гл. 13; 45. 21; 1, 10. Числ. 6; 6, 7. Втор. 33; 9. Іез. 24; 16, 17.
к Числ. 16; 22, 46. Іис. Нав. 7; 1. 22; 18, 20. 2 Цар. 24; 1.
л Гл. 21; 12.
м Исх. 28; 41. Гл. 8; 30.
н Іез. 44; 21. Лук. 1; 15. 1 Тим. 3; 3. Тит. 1; 7.
о Гл. 11; 47. 20; 25. Іер. 15; 19. Іез. 22; 26. 44; 23.
п Втор. 24; 8. Неем. 8; 2, 8, 9, 13. Іер. 18; 18. Мал. 2; 7.
р Исх. 29; 2. Гл. 6; 16. Числ. 18; 9, 10.

твы, и яждте го бесквасно при олтарь-13 тъ; защото е прѣсвято. И да го ядете на свято мѣсто; понеже то е опрѣдѣлено за тебе, и опрѣдѣлено за синове-тѣ ти, отъ жьртвы-тѣ Господни; защото [т]така ми 14 е заповѣдано. И [у]грѫди-тѣ на движимо-то приношеніе и бедро-то на възвышаемо-то, ще ядете на чисто мѣсто, ты, и синове-тѣ ти, и дъщери-тѣ ти съ тебе; защото то е опрѣдѣлено за тебе, и опрѣдѣлено за синове-тѣ ти, дадено отъ примирителны-тѣ жьртвы на Израилевы-15 тѣ синове. [ф]Бедро-то на възвышаемо-то, и грѫди-тѣ на движимо-то приношеніе да донесѫтъ, наедно съ приношенія-та на тлъстинѫ-тѫ да *гы* двигнѫтъ за движимо приношеніе прѣдъ Господа; и да бѫде твое, и на синове-тѣ ти съ тебе по вѣчно узаконеніе, както заповѣда Господь.

16 И търсяше прилѣжно Моисей [х]ярецъ-тъ на приношеніе-то за грѣхъ; и ето, бѣше изгоренъ: и разгнѣва ся на Елеазара и на Иѳамара, останѫлы-тѣ Аароновы сы-17 нове, и рече: [ц]Защо не ядохте приношеніе-то за грѣхъ на свято мѣсто? защото е прѣсвято; и дадено ви е за да дигате беззаконіе-то отъ събраніе-то, и да правите умилостивеніе за тѣхъ прѣдъ Го-18 спода. Ето [ч]кръвь-та му не ся внесе въ святилище-то: трѣбваше непрѣмѣнно да го ядете въ святилище-то, [ш]както заповѣ-19 дахъ. И рече Ааронъ Моисею: Ето, [щ]тѣ принесохѫ днесь приношеніе-то си за грѣхъ и всесъжженіе-то си, прѣдъ Господа, и таквызь работы ми ся случихѫ; и *ако* быхъ ялъ днесь приношеніе-то за грѣхъ, това [ѣ]ще ли бѫде угодно прѣдъ очи-тѣ Господни?
20 И като чу Моисей станѫ му угодно това.

ГЛАВА 11.

1 И говори Господь Моисею, и Аарону и 2 рече имъ: Говорѣте на Израилевы-тѣ синове и речѣте: [а]Тѣзи сѫ животны-тѣ които ще ядете отъ всичкы-тѣ скотове които сѫ 3 по земіѭ-тѫ. Отъ скотове-тѣ всяко що има раздвоеніе въ копыто-то, и е съ расцѣпены копыта, и прѣгрызва, него да ядете.
4 Но отъ онѣзи които прѣгрызватъ, или отъ онѣзи които иматъ раздвоены копыта, да не ядѣте тѣзи: камилѫ-тѫ, защото прѣгрызва, но нѣма раздвоены копыта; тя е 5 нечиста за васъ; И кроликъ-тъ, защото прѣгрызва, но нѣма раздвоены копыта: 6 нечистъ е за васъ; И заяцъ-тъ, защото прѣгрызва, но нѣма раздвоены копыта; 7 той е нечистъ за васъ; И свиніѭ-тѫ, защото има раздвоеніе въ копыто-то, и е съ расцѣпено копыто, но не прѣгрызва; [б]тя е 8 нечиста за васъ: Отъ месо-то имъ да не ядете, и до мършѫ-тѫ имъ да ся не прикоснувате: [в]тѣ сѫ нечисты за васъ.

9 [г]Отъ всичкы-тѣ които сѫ въ воды-тѣ, да ядете тѣзи: всичкы които иматъ крыла и люспы въ воды-тѣ, въ морета-та и въ 10 рѣкы-тѣ, тѣхъ да ядете. А отъ всичко което ся движи въ воды-тѣ, и отъ всяко одушевленно животно което е въ воды-тѣ, всичкы които нѣматъ крыла и люспы въ морета-та и въ рѣкы-тѣ, гнусны сѫ за 11 васъ. Тѣ непрѣмѣнно [д]да бѫдѫтъ гнусны за васъ: отъ месо-то имъ да не ядете, и отъ мършѫ-тѫ имъ да ся гнусите.
12 Всичко въ воды-тѣ което нѣма пера нито люспы, *да бѫде* гнусно за васъ.

13 [е]И отъ птицы-тѣ, да ся гнусите отъ тѣзи; да не ся ядѫтъ; гнусны сѫ: орелъ-тъ, и грифъ-тъ, и морскый орелъ, 14 И пилякъ-тъ, и соколъ-тъ по видъ-тъ му: 15 Всякой вранъ, по видъ-тъ му: (16) И камилоптица-та, и сова-та, и куковица-та, и 17 ястребъ-тъ по видъ-тъ му. И нощный вранъ, 18 и лиликъ-тъ и ивинъ-тъ, И лебедъ-тъ, и 19 неясыть-та, и сыпъ-тъ, И щръкъ-тъ, и цапля-та по видъ-тъ ѝ, и вдодъ-тъ, и прилѣпъ-тъ.

20 Всичкы-тѣ крылати пълзящи, които ходятъ на четыри *нозѣ*, да бѫдѫтъ за васъ 21 гнусны. Но отъ всичкы-тѣ пълзящы крылаты, тѣзи можете да ядете които ходятъ на четыри *нозѣ*, които иматъ голени надъ нозѣ-тѣ си, за да скачатъ съ тѣхъ по зе-22 міѭ-тѫ. Тѣзи да ядете отъ тѣхъ: [ж]скакалецъ-тъ по видъ-тъ му, и соламъ-тъ по видъ-тъ му, и харголъ-тъ по видъ-тъ му, 23 и акридѫ-тѫ, по видъ-тъ ѝ. А всичкы-тѣ крылаты пълзящи, които иматъ четыри 24 нозѣ, да бѫдѫтъ гнусны за васъ. И отъ тѣхъ ще бѫдете нечисти: всякой който ся прикоснува до мършѫ-тѫ имъ, ще бѫде 25 нечистъ до вечеръ. И всякой който земе отъ мършѫ-тѫ имъ, [з]да опере дрехы-тѣ си, и ще бѫде нечистъ до вечеръ.

26 Отъ скотове-тѣ всичкы що иматъ раздвоеніе въ копыто-то, но не сѫ съ разцѣпены копыта нито прѣгрызватъ, ***мършы-тѣ*** имъ ще бѫдѫтъ нечисти за васъ: всякой който ся прикосне до тѣхъ, ще бѫде 27 нечистъ. И отъ всичкы-тѣ четвероногы животны които ходятъ на длани-тѣ си, ще ви бѫдѫтъ нечисты: всякой който ся прикоснува до мършѫ-тѫ имъ, ще бѫде 28 нечистъ до вечеръ. И който земе мършѫ-

[с] Гл. 21; 22.
[т] Гл. 2; 3. 6; 16.
[у] Исх. 29; 24, 26, 27. Гл. 7; 31, 34. Числ. 18; 11.
[ф] Гл. 7; 29, 30, 34.
[х] Гл. 9; 3, 15.
[ц] Гл. 6; 26, 29.
[ч] Гл. 6; 30.
[ш] Гл. 6; 26.
[щ] Гл. 9; 8, 12.
[ѣ] Iер. 6; 20. 14; 12. Ос. 9; 4. Мал. 1; 10, 13.

[а] Втор. 14; 4. Дѣян. 10; 12, 14.
[б] Иса. 65; 4. 66; 3, 17.
[в] Иса. 52; 11. Виж. Мат. 15; 11, 20. Марк. 7; 2, 15, 18. Дѣян. 10; 14, 15. 15; 29. Рим. 14; 14, 17. 1 Кор. 8; 8. Кол. 2; 16, 21. Евр. 9; 10.
[г] Втор. 14; 9.
[д] Гл. 7; 18. Втор. 14; 3.
[е] Втор. 14; 12.
[ж] Мат. 3; 4. Марк. 1; 6.
[з] Гл. 14; 8. 15; 5. Числ. 19; 10, 22. 31; 21.

тѫ имъ, да опере дрехы-тѣ си, и ще бѫде нечистъ до вечеръ: тѣ сѫ нечисты за васъ.

29 И тѣзи *ще бѫдѫтъ* нечисти за васъ между пълзящы-тѣ които пълзѭтъ по земіѭ-тѫ: невѣстулка-та, и [з]мышка-та и 30 гущеръ-тъ по видъ-тъ му, И ящеръ-тъ, и ящерица-та и савра-та, и саміамиѳъ-тъ, и 31 хамелеонъ-тъ. Тѣзи сѫ нечисты за васъ между всичкы-тѣ пълзящы: всякой който ся прикоснува до мършы-тѣ имъ ще бѫде 32 нечистъ до вечеръ; И всяко нѣщо върхъ което бы паднѫли като умрѭтъ, ще бѫде нечисто: всякой съсѫдъ дръвенъ, или дреха, или кожа, или врѣтище, *или* какъвъ да е съсѫдъ който ся употрѣбява въ работѫ, [і]да ся тури въ водѫ, и ще бѫде нечистъ до вечеръ: тогазъ ще бѫде 33 чистъ; И всякой пьрстенъ съсѫдъ, въ който падне *нѣщо* отъ тѣзи, всичко нѣщо което е вѫтрѣ му, ще бѫде нечисто; [к]а него 34 ще строшите: Всяко яденіе което ся яде въ което влази вода, ще бѫде нечисто; и всяко піеніе което ся піе въ какъвъ и 35 да е съсѫдъ, ще бѫде нечисто. И всяко *нѣщо* върхъ което бы паднѫло отъ мършѫ-тѫ имъ, ще бѫде нечисто: пещь, или огнище, трѣбва да ся развалятъ: нечисты 36 сѫ, и нечисты ще бѫдѫтъ за васъ. А изворъ, или кладенецъ дѣто има вода събрана, ще бѫде чистъ; но каквото ся прикосне до мършѫ-тѫ имъ, ще бѫде не- 37 чисто: И ако падне отъ мършѫ-тѫ имъ върхъ нѣкое сѣме за сѣяніе, което ще ся 38 посѣе, чисто ще бѫде. Ако ли е сѣме-то полѣяно съ водѫ, и падне отъ мършѫ-тѫ имъ на него, нечисто ще бѫде за васъ.

39 И ако умре *нѣкой* отъ скотове-тѣ които ви сѫ за яденіе, който ся прикосне до мършѫ-тѫ му, ще бѫде нечистъ до ве- 40 черъ. И [л]който яде отъ мършѫ-тѫ му трѣба да опере дрехы-тѣ си, и ще бѫде нечистъ до вечеръ: и който земе мършѫ-тѫ му, да опере дрехы-тѣ си, и ще бѫде нечистъ до вечеръ.

41 И всякой гадъ, който пълзи по земіѭ-тѫ, ще бѫде гнусенъ *за васъ*: да го не 42 ядете. Всяко което ходи на коремъ-тъ си, и което ходи иа четыри *нозѣ*, или всичко което има много нозѣ, между всичкы-тѣ гадове които пълзятъ по земіѭ-тѫ, тѣхъ 43 да не ядете, защото сѫ гнусота. [м]Да не омърсите душы-тѣ си ни съ единъ гадъ пълзящъ, нито да ся оскверните съ тѣхъ, за да бѫдете нечисти чрѣзъ тѣхъ. За- 44 щото азъ сьмь Іеова Богъ вашъ: освятѣте ся прочее, и [н]бѫдѣте святи, защото святъ сьмь азъ: и да не оскверните душы-тѣ си съ никакъвъ гадъ пълзящъ по 45 земіѭ-тѫ. [о]Защото азъ сьмь Господь, който вы възведохъ изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ, за да ви сьмь Богъ: [п]бѫдѣте прочее святи, защото азъ сьмь святъ.

46 Тойзи е законъ-тъ за скотове-тѣ, и за птицы-тѣ, и за всяко одушевленно което ся движи въ воды-тѣ, и за всяко одуше- 47 вленно което пълзи по земіѭ-тѫ: [р]За да правите разликѫ между нечисто-то и чисто-то, и между животны-тѣ които ся ядѫтъ, и животны-тѣ които не ся ядѫтъ.

ГЛАВА 12.

1 И говори Господь Моисею и рече: (2) Говорй на Израилевы-тѣ сынове, и кажи: [а]Ако нѣкоя жена зачне и роди мѫжко дѣте, [б]тя ще бѫде нечиста седмь дни: [в]Споредъ дни-тѣ когато е въ разлѫченіе заради мѣсечины-тѣ си, ще бѫде нечиста. 3 И [г]въ осмый-тъ день ще ся обрѣже крае- 4 кожіе-то му. А тя ще сѣди тридесеть и три дни въ очищеніе-то отъ кръвь-тѫ си: до никоѭ святѫ вещь да не допира, и въ святилище-то да не влѣзе, додѣ ся ис- 5 пълнятъ дни-тѣ на очищеніе-то й. Ако ли роди женско, то ще бѫде нечиста двѣ седмицы, както въ разлѫченіе-то си: и да сѣди въ очищеніе-то отъ кръвь-тѫ си шестдесеть и шесть дни.

6 И [д]като ся испълнятъ дни-тѣ на очищеніе-то й, за сынъ, или за дъщеріѭ, да донесе агне еднолѣтно за всесъжженіе, и гълѫбче, или гъргорицѫ, въ приношеніе за грѣхъ, до двери-тѣ на скиніѭ-тѫ на 7 събраніе-то, при священника: И той да го принесе прѣдъ Господа, и да направи умилостивеніе за неіѭ, и тя ще бѫде чиста отъ теченіе-то на кръвь-тѫ си. Тойзи е законъ-тъ за онѭзи която ражда мѫжко 8 дѣте, или женско. [е]Ако ли й не стига рѫка да донесе агне, нека донесе двѣ гъргорицы, или двѣ гълѫбчета, едно за всесъжженіе, а едно въ приношеніе за грѣхъ: и [ж]священникъ-тъ да направи умилостивеніе за неіѭ, и ще бѫде чиста.

ГЛАВА 13.

1 И говори Господь Моисею и Аарону и 2 рече: Когато нѣкой человѣкъ има по кожѫ-тѫ на снагѫ-тѫ си отокъ, или [а]крастѫ, или лъскаво пятно, и стане върху кожѫ-тѫ на снагѫ-тѫ му рана отъ проказѫ, [б]да ся заведе при Аарона священника, или при едного отъ сынове-тѣ

з Иса. 66; 17.
і Гл. 15; 12.
к Гл. 6; 28. 15; 12.
л Гл. 17; 15. 22; 8. Втор. 14; 21. Іез. 4; 14. 44; 31.
м Гл. 20 25.
н Исх. 19; 6. Гл. 19; 2. 20; 7, 26. 1 Сол. 4; 7. 1 Пет. 1; 15, 16.
о Исх. 6; 7.
п Ст. 44.
р Гл. 10; 10.

а Гл. 15; 19.
б Лук. 2; 22.
в Гл. 15; 19.
г Быт. 17; 12. Лук. 1; 59. 2; 21. Іоан. 7; 22, 23.
д Лук. 2; 22.
е Гл. 5; 7. Лук. 2; 24.
ж Гл. 4; 26.

а Втор. 28; 27.
б Втор. 17; 8, 9. 24; 8. Лук. 17; 14.

3 му священницы-тѣ: И священникъ-тъ да прѣгледа ранѫ-тѫ на кожѫ-тѫ на снагѫ-тѫ. И *ако* влакна-та на ранѫ-тѫ сѫ побѣлѣли, и рана-та ся види по дълбока отъ кожѫ-тѫ на снагѫ-тѫ му, тя е рана на проказѫ; и священникъ-тъ като го 4 прѣгледа, ще го обяви нечистъ. Но ако льскаво-то пятно е бѣло на кожѫ-тѫ на снагѫ-тѫ му, и на видъ не е по дълбоко отъ кожѫ-тѫ, и влакна-та му не сѫ ся промѣнили въ бѣло, то священникъ-тъ да затвори оногози който има ранѫ-тѫ седмь 5 дни; И въ седмый-тъ день да го прѣгледа священникъ-тъ; и ако види че рана-та е въ стояніе, *и* не ся е распрострѣла рана-та по кожѫ-тѫ, тогазь священникъ-тъ 6 да го затвори другы седмь дни; И пакъ да го прѣгледа священникъ-тъ въ седмый-тъ день; и рана-та ако е завѣнѫла, и не ся е распрострѣла рана-та по кожѫ-тѫ, тогазь священникъ-тъ да го обяви чистъ: то е краста; и [a]да испере дрехы-7 тѣ си и ще бѫде чистъ. Ако ли ся е распрострѣла много краста-та по кожѫ-тѫ, подиръ являваніе-то му прѣдъ священника за очищеніе-то си, той трѣбва да ся яви 8 пакъ на священника. И ако види священникъ-тъ, че ся е распрострѣла краста-та по кожѫ-тѫ, тогазь священникъ-тъ ще го обяви за нечистъ: това е проказа.

9 Когато единъ человѣкъ има ранѫ отъ проказѫ, то да ся заведе той при 10 священника; И священникъ-тъ ще прѣгледа, и [c]ако отокъ-тъ на кожѫ-тѫ е бѣлъ, влакна-та сѫ ся промѣнили на бѣлы, и 11 има живо месо въ отокъ-тъ, Това е стара проказа на кожѫ-тѫ на снагѫ-тѫ му, и священникъ-тъ трѣбва да го обяви за не-12 чистъ. Но ако ся е распрострѣла много проказа-та по кожѫ-тѫ, и е покрыла всичкѫ-тѫ кожѫ на имущій-тъ ранѫ-тѫ отъ главѫ-тѫ му до нозѣ-тѣ му, колкото могѫтъ да видятъ очи-тѣ на священника; 13 Тогазь ще прѣгледа священникъ-тъ, и ако проказа-та е покрыла всичкѫ-тѫ му снагѫ, да покаже чистъ оногози който има ранѫ-тѫ; тя ся е промѣнила всичка-та 14 въ бѣло: той е чистъ. Но въ който день ся покаже въ него живо месо, да бѫде 15 нечистъ. И като прѣгледа священникъ-тъ живо-то месо, ще го обяви нечистъ; жи-16 во-то месо е нечисто: то е проказа. Или ако живо-то месо ся промѣни пакъ, и стане бѣло, да дойде при священника; 17 И ще го прѣгледа священникъ-тъ; и ако ся е промѣнила рана-та на бѣло, тогазь да обяви священникъ-тъ чистъ оногози, който има ранѫ-тѫ: той е чистъ.

18 Ако снага-та на нѣкого е имала на ко-19 жѫ-тѫ [d]струпей и е оздравѣлъ, И на мѣсто-то на струпей-тъ ако е станѫло бѣлъ отокъ, или льскаво пятно бѣло, червеникаво, той да ся покаже на священника; 20 И священникъ-тъ ще прѣгледа, и ако ся види по дълбоко отъ кожѫ-тѫ, и влакна-та му сѫ ся промѣнили въ бѣло, то да го обяви священникъ-тъ за нечистъ: това е рана на проказѫ, която е избухнѫла 21 въ струпей-тъ. И ако ѭ прѣгледа священникъ-тъ, и ето, нѣма бѣлы влакна въ неѭ, и не е по дълбока отъ кожѫ-тѫ, и завѣнѫла е, тогазь священникъ-тъ да го 22 затвори седмь дни; И ако ся е распрострѣла по кожѫ-тѫ много, тогазь священникъ-тъ да го обяви за нечистъ: то 23 е язва. Но ако льскаво-то пятно остава на мѣсто-то си, *и* не ся е распрострѣло, то е бѣлѣгъ на струпей-тъ; и священникъ-тъ да го обяви за чистъ.

24 Ако ли снага-та на нѣкого има по кожѫ-тѫ си изгорено отъ огнь, и оздравѣло-то на изгорено-то има льскаво пятно, 25 бѣло червеникаво, или бѣло, Тогазь ще го прѣгледа священникъ-тъ; и ако влакна-та на льскаво-то пятно сѫ ся промѣнили въ бѣло, и на видъ е по дълбоко отъ кожѫ-тѫ, то е проказа която е избухнѫла въ изгорено-то; и священникъ-тъ да го обяви нечистъ: то е язва на проказѫ. 26 Ако ли священникъ-тъ го прѣгледа, и ето, нѣма бѣлы влакна въ льскаво-то пятно, и не е по дълбоко отъ кожѫ-тѫ, и завѣнѫло е; то да го затвори священникъ-27 тъ седмь дни; И да го прѣгледа священникъ-тъ въ седмый-тъ день; и ако ся е то распрострѣло много по кожѫ-тѫ, тогазь да го обяви священникъ-тъ за не-28 чистъ: то е язва на проказѫ. Ако ли льскаво-то пятно си стои на мѣсто-то, *и* не ся е распрострѣло по кожѫ-тѫ, и е завѣнѫло, това е отокъ отъ изгорено-то, и священникъ-тъ да го обяви за чистъ; понеже е бѣлѣгъ отъ изгорено-то.

29 И ако мѫжъ или жена има ранѫ на 30 главѫ-тѫ, или на брадѫ-тѫ, То да прѣгледа священникъ-тъ ранѫ-тѫ; и ако е на видъ по дълбока отъ кожѫ-тѫ, и въ неѭ има тънкы влакна русы, то да го обяви священникъ-тъ нечистъ: то е кель, проказа на главѫ-тѫ, или на брадѫ-тѫ. 31 Ако ли прѣгледа священникъ-тъ ранѫ-тѫ на кель-тъ, и ето, на видъ не е по дълбока отъ кожѫ-тѫ, и нѣма черны влакна въ неѭ, тогазь священникъ-тъ да затвори седмь дни оногози който има ранѫ-тѫ 32 на кель-тъ; И да прѣгледа священникъ-тъ оногози който има ранѫ-тѫ въ седмый-тъ день; и ако не ся е распрострѣлъ кельтъ, и нѣма въ него русы влакна, и на видъ кель-тъ не е по дълбокъ отъ ко-

a Гл. 11; 25 14; 8. | c Числ. 12; 10, 12. 4 Цар. 5; 27. 2 Лѣт. 26; 20. | d Исх. 9; 9.

33 жж-тж, Той да ся обрѣсне, но келяво-то да не обрѣсне; и священникъ-тъ да за-
34 твори келявый-тъ другы седмь дни. И въ седмый-тъ день да прѣгледа священникъ-тъ кель-тъ; и ако кель-тъ не ся е распрострѣлъ по кожж-тж, и на видъ не е по дълбокъ отъ кожж-тж, то да го обяви священникъ-тъ за чистъ; и той да испере
35 дрехы-тѣ си, и ще бжде чистъ. Ако ли подирь очищеніе-то му ся е распрострѣлъ
36 много кель-тъ по кожж-тж, То да го прѣгледа священникъ-тъ; и ако кель-тъ ся е распрострѣлъ по кожж-тж, священникъ-тъ да не търси русы влакна: той е не-
37 чистъ. Но ако прѣгледа че кель-тъ е въ стояніе, и сж проникнжли черны влакна въ него, кель-тъ е оздравѣлъ, той е чистъ: и ще го обяви священникъ-тъ за чистъ:

38 И ако мжжъ, или жена има по кожж-тж на снагж-тж си льскавы пятна бѣлы,
39 То да прѣгледа священникъ-тъ, и ако льскавы-тѣ пятна по кожж-тж на снагж-тж му сж бѣлизнавы, лишай е избухнжлъ по кожж-тж: той е чистъ.

40 И ако ся е оскубала глава-та на нѣкого,
41 той е плѣшивъ, чистъ е. И ако му ся е оскубала глава-та къмъ лице-то, възлысъ
42 е, чистъ е; Но ако въ плѣшинж-тж или въ възлысинж-тж има бѣла рана, червеникава, проказа е която е излѣзла въ плѣшинж-тж му, или въ възлысинж-тж му.
43 И священникъ-тъ ще го прѣгледа; и ако отокъ-тъ на ранж-тж е бѣлъ червеникавъ въ плѣшинж-тж му, или въ възлысинж-тж му, както ся види проказа-та по ко-
44 жж-тж на снагж-тж, Той е прокаженъ человѣкъ, нечистъ е: священникъ-тъ да го обяви за нечистъ съвсѣмъ: той има ранж-тж си на главж-тж си.

45 И на прокаженный-тъ който има тжзи ранж дрехы-тѣ му да ся раздерхжтъ, и глава-та му да бжде непокрыта, и [з]устны-тѣ си да покрые, и да выка: [ж]Не-
46 чистъ, нечистъ. Прѣзъ всичкы-тѣ дни, до когато бжде рана-та на него ще е нечистъ; нечистъ е той и да сѣди отлжченъ; [з]вънъ отъ станъ-тъ да бжде обиталище-то му.

47 И ако бжде рана-та на проказж-тж въ дрехж, въ дрехж вълненж, или въ дрехж
48 лененж, Или въ основж-тж, или во вътъкъ-тъ, отъ ленъ, или отъ вълнж, или въ кожж, или въ всяко нѣщо направено
49 отъ кожж, И рана-та е зеленикава, или червеникава, въ дрехж-тж, или въ кожж-тж, или въ основж-тж, или во вътъкъ-тъ, или во всякой коженъ съсждъ, то е рана отъ проказж и да ся покаже
50 на священника; И священникъ-тъ да прѣгледа ранж-тж, и да затвори седмь
51 дена оногози, който има ранж-тж. И въ седмый-тъ день да прѣгледа ранж-тж: ако ся е распрострѣла рана-та по дрехж-тж, или по основж-тж, или по вътъкъ-тъ, или по кожж-тж, въ каквжто работж и да бжде употрѣбена кожа-та, рана-та е [и]проказа гнилотворна: това е
52 нечисто. И да изгори дрехж-тж, или основж-тж, или вътъкъ-тъ, вълненъ или лененъ, или всякой съсждъ коженъ въ който е рана-та; защото е гнилотворна проказа: съ огнь да ся изгори.

53 И ако види священникъ-тъ, и ето, рана-та не ся е распрострѣла по дрехж-тж, или по основж-тж, или по вътъкъ-тъ,
54 или по какъвъ да е коженъ съсждъ, То да заповѣда священникъ-тъ да исперхжтъ онова което има ранж-тж, и да го за-
55 твори другы седмь дни; И да прѣгледа священникъ-тъ ранж-тж, слѣдъ праніе-то: и ако рана-та не е промѣнила видъ-тъ си, и не ся е распрострѣла рана-та, тя е нечиста; съ огнь да іж изгоришь: разядателна е, отъ опако-то, или отъ ли-
56 це-то. И ако види священникъ-тъ и ето рана-та слѣдъ праніе-то си е завѣнжла, то да іж отдере отъ дрехж-тж, или отъ кожж-тж, или отъ основж-тж, или отъ
57 вътъкъ-тъ. Но ако ся яви още на дрехж-тж, или на основж-тж, или на вътъкъ-тъ, или на кой да е коженъ съсждъ, *проказа* е избухнжла: съ огнь да
58 изгоришь онова което има ранж-тж. И дреха-та, или основа-та, или вътъкъ-тъ, или кой да е коженъ съсждъ, който ще исперешь, ако ся заличи рана-та отъ тѣхъ, то да ся испере пакъ, и ще бжде чисто.

59 Тойзи е законъ-тъ за ранж-тж на проказж-тж во вълненж дрехж, или лененж или въ основж-тж, или въ вътъкъ-тъ, или въ кой да е коженъ съсждъ, за да ся обявява чистъ, или нечистъ.

ГЛАВА 14.

1 И говори Господь Моисею, и рече: (2) Този е законъ-тъ за прокаженный-тъ, въ день-тъ на очищеніе-то му: [а]да ся приведе
3 при священникъ-тъ: И да излѣзе священникъ-тъ вънъ отъ станъ-тъ, и да прѣгледа священникъ-тъ, и ако е оздравѣлъ прокаженный-тъ отъ ранж-тж на проказж-тж,
4 Тогазь да заповѣда священникъ-тъ да земхжтъ за очищаемый-тъ двѣ живы чисты птичета, и [б]кедрово дьрво, и [в]червенж *вълнж* и [г]иссопъ: И да заповѣда
5 священникъ-тъ да заколятъ едно-то птиче

в Іез. 24; 17, 22. Мих. 3; 7.
ж Плач. 4; 15.
з Числ. 5; 2. 12; 14. 4 Цар. 7; 3. 15; 5. 2 Лѣт. 26; 21. Лук. 17; 12.
и Гл. 14; 44.

а Мат. 8; 2, 4. Марк. 1; 40, 44. Лук. 5; 12, 14. 17; 14.
б Числ. 19; 6.
в Евр. 9; 19.
г Псал. 51; 7.

въ пьрстенъ съсждъ, надъ живж водж: 6 А той да земе живо-то птиче, и кедрово-то дьрво, и червенж-тж *вълнж* и иссопъ-тъ, и да натопи тѣхъ и живо-то птиче въ кръвь-тж на птиче-то заклано-то надъ живж-тж 7 водж; И [д]да порьси очищаемый-тъ отъ проказж-тж [е]седмь пжти, и да го обяви чистъ; и да испусне живо-то птиче на поле-то. 8 И [ж]очищаемый-тъ да испере дрехы-тѣ си, и да обрьсне всичкы-тѣ си космы, и [з]да ся омые съ водж, и ще бжде чистъ; и слѣдъ това да дойде въ станъ-тъ; но [и]да остане вънъ отъ шатьръ-тъ си седмь дена. 9 И въ седмый-тъ день да обрьсне всичкы-тѣ си космы, главж-тж си, и брадж-тж си, и вѣжды-тѣ си, и всичкы-тѣ си космы да обрьсне; и да испере дрехы-тѣ си, и да омые тѣло-то си съ водж, и ще бжде чистъ.

10 И въ осмый-тъ день [і]да земе двѣ беспорочны мжжкы агнета, и едно беспорочно женско агне еднолѣтно, и три десеты части отъ чисто брашно [к]за хлѣбно приношеніе, мѣсено съ елей, и единъ логъ 11 елей: И священникъ-тъ който очищава да прѣдстави очищаемый-тъ человѣкъ и тѣхъ прѣдъ Господа, въ двери-тѣ на скыніж-12 тж на събраніе-то. И [л]да земе священникъ-тъ едно-то мжжко агне, и да го принесе въ приношеніе за прѣстжпленіе, и логъ-тъ елей-тъ, и [м]да гы двигне за 13 движимо приношеніе прѣдъ Господа. И да заколе агне-то, [н]на мѣсто-то дѣто колятъ приношеніе-то за грѣхъ и всесъжженіе-то на свято-то мѣсто; защото [о]приношеніе-то за прѣстжпленіе, както и приношеніе-то за грѣхъ принадлежи на священника: 14 [п]то е прѣсвято. И да земе священникъ-тъ отъ кръвь-тж на приношеніе-то за прѣстжпленіе, и да тури священникъ-тъ на край-тъ на [р]десно-то ухо на очищаемый-тъ и на палецъ-тъ на деснж-тж му ржкж, и на голѣмый-тъ пьрстъ на де-15 снж-тж му ногж; И да земе священникъ-тъ отъ логъ-тъ елей, и да *го* излѣе въ 16 длань-тж на лѣвж-тж си ржкж: И да натопи священникъ-тъ десный-тъ си пьрстъ въ елей-тъ който има въ лѣвж-тж си длань, и да порьси отъ елей-тъ съ пьрстъ-17 тъ си седмь пжти прѣдъ Господа: И отъ останжлый-тъ елей който има въ длань-тж си, да тури священникъ-тъ на край-тъ на десно-то ухо на очищаемый-тъ, и на палецъ-тъ на деснж-тж му ржкж, и на голѣмый-тъ пьрстъ на деснж-тж му ногж, вьрху кръвь-тж на приношеніе-то 18 за прѣстжпленіе; А останжлый-тъ елей който е въ длань-тж на священникъ-тъ, да тури на главж-тж на очищаемый-тъ и [с]да направи священникъ-тъ умилости-19 веніе за него прѣдъ Господа. И да принесе священникъ-тъ приношеніе-то [т]за грѣхъ, и да направи умилостивеніе за очищаемый-тъ отъ нечистотж-тж си: и по-20 слѣ да заколе всесъжженіе-то. И да принесе священникъ-тъ всесъжженіе-то и хлѣбно-то приношеніе на олтарь-тъ; и да направи умилостивеніе за него священникъ-тъ, и ще бжде чистъ.

21 [у]Ако ли е сиромахъ, и не му стига ржка-та, то нека земе едно агне въ движимо приношеніе за прѣстжпленіе, за да ся направи умилостивеніе за него, и еднж десетж часть *отъ ефж* чисто брашно мѣсено съ елей за хлѣбно приношеніе, и 22 единъ логъ елей, И [ф]двѣ гъргорицы, или двѣ гължбчета, каквото бы намѣрилъ; и една-та да бжде приношеніе за грѣхъ, 23 а друга-та всесъжженіе. И [х]въ осмый-тъ день да гы донесе за очищеніе-то си при священника, у двери-тѣ на скыніж-тж 24 на събраніе-то, прѣдъ Господа. И [ц]да земе священникъ-тъ агне-то на приношеніе-то за прѣстжпленіе, и логъ-тъ елей-тъ, и да гы двигне священникъ-тъ за движимо при-25 ношеніе прѣдъ Господа. И да заколе агне-то на приношеніе-то за прѣстжпленіе; и [ч]да земе священникъ-тъ отъ кръвь-тж на приношеніе-то за прѣстжпленіе, и да тури на край-тъ на десно-то ухо на очищаемый-тъ, и на палецъ-тъ на деснж-тж 26 му ржкж, и на голѣмый-тъ пьрстъ на деснж-тж му ногж. И да излѣе священникъ-тъ елей-тъ въ длань-тж на лѣвж-тж 27 си ржкж; И отъ елей-тъ който има въ лѣвж-тж си ржкж, да порьси священникъ-тъ съ десный-тъ си пьрстъ седмь 28 пжти прѣдъ Господа; И да тури священникъ-тъ отъ елей-тъ, който има въ длань-тж си, на край-тъ на десно-то ухо на очищаемый-тъ, и на палецъ-тъ на деснж-тж му ржкж, и на голѣмый-тъ пьрстъ на деснж-тж му ногж, на туй мѣсто дѣто е кръвь-та отъ приношеніе-то за прѣ-29 стжпленіе; А останжло-то отъ елей-тъ, което е въ длань-тж на священника, да тури на главж-тж на очищаемый-тъ, за да направи умилостивеніе за него прѣдъ Го-30 спода. И да принесе [ш]еднж-тж отъ гъргорицы-тѣ, или отъ гължбчета-та, какво-31 то бы намѣрилъ: Каквото бы намѣрилъ, едно-то приношеніе за грѣхъ, а друго-то всесъжженіе, наедно съ хлѣбно-то приношеніе; и да направи священникъ-тъ у-

[д] Евр. 9; 13.
[е] 4 Цар. 5; 10, 14.
[ж] Гл. 13; 6.
[з] Гл. 11; 25.
[и] Числ. 12; 15.
[і] Мат. 8; 4. Мар. 1; 44. Лук. 6; 14.
[к] Гл. 2; 1. Числ. 15; 4, 15.
[л] Гл. 5; 2, 18. 6; 6, 7.
[м] Исх. 29; 24.
[н] Исх. 29; 11. Гл. 1; 5, 11. 4; 4, 24.
[о] Гл. 7; 7.
[п] Гл. 2; 3. 7; 6. 21; 22.
[р] Исх. 29; 20. Гл. 8; 23.
[с] Гл. 4; 26.
[т] Гл. 5; 1, 6. 12; 7.
[у] Гл. 5; 7. 12; 8.
[ф] Гл. 12; 8. 15; 14, 15.
[х] Ст. 10, 11.
[ц] Ст. 12.
[ч] Ст. 14.
[ш] Ст. 22. Гл. 15; 15.

милостивеніе за очищаемый-тъ, прѣдъ Господа.
32 Тозь е законъ-тъ за оногози който има ранѫ отъ проказѫ, и му не стига рѫка [щ]за очищеніе-то му.
33 И говори Господь Моисею и Аарону и
34 рече: [в]Когато влѣзете въ Ханаанскѫ-тѫ землѭ, която ви давамъ азъ за владѣніе, и турѭ ранѫ отъ проказѫ въ нѣкоѭ кѫщѫ, въ землѭ-тѫ на ваше-то притяжаніе,
35 И онзи на когото е кѫща-та, дойде, та яви на священника и каже: Видѣ ми
36 ся [ы]като язва въ кѫщѫ-тѫ; Тогазь да заповѣда священникъ-тъ да испразднятъ кѫщѫ-тѫ, прѣди да влѣзе священникъ-тъ да прѣгледа язвѫ-тѫ, за да не стане нечисто всичко що е въ кѫщѫ-тѫ: и слѣдъ това да влѣзе священникъ-тъ, да прѣгледа
37 кѫщѫ-тѫ; И като разгледа язвѫ-тѫ: ако е язва-та по стѣны-тѣ на кѫщѫ-тѫ, съсъ зеленикавы или червеникавы трапчинкы, и видъ-тъ имъ е по дълбокъ отъ *лице-то*
38 *на* стѣнѫ-тѫ; Тогазь да излѣзе священникъ-тъ изъ кѫщѫ-тѫ до двери-тѣ на кѫщѫ-тѫ, и да затвори кѫщѫ-тѫ, седмь
39 дни: И да ся върне священникъ-тъ въ седмый-тъ день, и да прѣгледа: и рана-та ако ся е распрострѣла по стѣны-тѣ на
40 кѫщѫ-тѫ, То священникъ-тъ да заповѣда да извадятъ каменіе-тѣ, на които е язва-та, и да гы хвърлятъ вънъ отъ градъ-тъ
41 на нечисто мѣсто. И да направи да остѫржатъ кѫщѫ-тѫ извѫтрѣ околовърстъ и да хвърлятъ острѫганѫ-тѫ пърсть вънъ
42 отъ градъ-тъ на нечисто мѣсто. И да земѫтъ другы каменіе, и да *гы* вложатъ вмѣсто онѣзи каменіе: и да земѫтъ другѫ
43 пърсть, и да помажѫтъ кѫщѫ-тѫ. И ако дойде пакъ язва-та и ся покаже въ кѫщѫ-тѫ, слѣдъ когато извадятъ каменіе-тѣ, и като остѫржѫтъ кѫщѫ-тѫ, и ѭ
44 помажѫтъ. Тогазь да влѣзе священникъ-тъ, и да прѣгледа: и ако ся е распрострѣла язва-та въ кѫщѫ-тѫ, [ь]това е гнилотворна проказа въ кѫщѫ-тѫ: не-
45 чиста е. И ще съборятъ кѫщѫ-тѫ, каменіе-тѣ ѝ, и дрьвіе-то ѝ, и всичкѫ-тѫ пърсть на кѫщѫ-тѫ; и да *гы* изнесѫтъ
46 вънъ отъ градъ-тъ на нечисто мѣсто. И който влѣзе въ кѫщѫ-тѫ, прѣзъ всичко-то врѣме въ което е была затворена, да
47 бѫде нечистъ до вечеръ. И който спи въ кѫщѫ-тѫ, да испере дрехы-тѣ си: и който яде въ кѫщѫ-тѫ, да испере дрехы-тѣ си.
48 Но ако влѣзе священникъ-тъ та прѣгледа, и ето, не ся е распрострѣла рана-та въ кѫщѫ-тѫ, отъ когато ся е помазала кѫща-та, тогазь священникъ-тъ да обяви кѫщѫ-тѫ за чистѫ, защото е ис-
49 цѣлѣла язва-та. И за да очисти кѫщѫ-тѫ, [ѣ]нека земе двѣ птичета, и кедрово дърво,
50 и червенѫ *вълнѫ* и иссопъ. И да заколе едно-то птиче въ пърстень съсѫдъ, надъ
51 живѫ водѫ. И да земе кедрово-то дърво, и иссопъ-тъ, и червенѫ-тѫ *вълнѫ*, и живо-то птиче, и да гы натопи въ кръвь-тѫ на заклано-то птиче и въ живѫ-тѫ водѫ,
52 и да поръси кѫщѫ-тѫ седмь пѫти. И да очисти кѫщѫ-тѫ съ кръвь-тѫ на птиче-то, и съ живѫ-тѫ водѫ, и съ живо-то птиче, и съ кедрово-то дърво, и съ иссопъ-
53 тъ, и съ червенѫ-тѫ *вълнѫ*. И да пусне живо-то птиче вънъ отъ градъ-тъ на поле-то, и [ю]да направи умилостивеніе за кѫщѫ-тѫ: и ще бѫде чиста.
54 Тозь е законъ-тъ за всякоѭ ранѫ отъ
55 проказѫ, и [я]отъ кель, И [ж]за проказѫ на
56 дрехѫ, и [іѫ]на кѫщѫ, И [а]за отокъ и за
57 крастѫ, и за лъскавы пятна: За [б]да показва кога е *нѣщо* нечисто, и кога чисто: тозь е законъ-тъ за проказѫ-тѫ.

ГЛАВА 15.

1 И говори Господь Моисею и Аарону и
2 рече: Говорѣте на Израилевы-тѣ сынове и кажѣте имъ: [а]Ако нѣкой человѣкъ има теченіе изъ тѣло-то си, нечистъ е отъ те-
3 ченіе-то си. И нечистота-та му въ теченіе-то му е тая: или отъ плъть-тѫ тече теченіе-то му, или въ плъть-тѫ му ся спре
4 теченіе-то му: негова е нечистота. Всяка постелка на коѭто легне онзи който има теченіе-то, ще е нечиста: и всяко нѣщо,
5 на което сѣдне, ще бѫде нечисто. И онзи человѣкъ, който ся допре до постелкѫ-тѫ му, трѣба да испере дрехы-тѣ си, и [б]да ся омые съ водѫ, и ще бѫде нечистъ
6 до вечеръ. И който сѣдне на нѣщо върхъ което е сѣдѣлъ онзи който има теченіе-то, да испере дрехы-тѣ си, и да ся омые съ водѫ, и ще бѫде нечистъ до вечеръ.
7 И който ся допре до тѣло-то на оногози който има теченіе-то, да испере дрехы-тѣ си, и да ся омые съ водѫ, и ще бѫде
8 нечистъ до вечеръ. И ако онзи който има теченіе-то плюне върхъ чистый-тъ, той да испере дрехы-тѣ си, и да ся омые съ
9 водѫ, и да бѫде нечистъ до вечеръ. И всяко сѣдло, на което бы сѣднѫлъ онзи който има теченіе-то, ще бѫде нечисто.
10 И който ся допре до всяко нѣщо което е было подъ него, да бѫде нечистъ до вечеръ; и който го земе да испере дрехы-тѣ си, и да ся омые съ водѫ, и ще бѫде нечистъ до вечеръ.

щ Ст. 10.
в Быт. 17; 8. Числ. 32; 22. Втор. 7; 1. 32; 49.
ы Прит. 3; 33. Зах. 5; 4.
ь Гл. 13; 51. Зах. 5; 4.
ѣ Ст. 4.
ю Ст. 20.
я Гл. 13; 30.
ж Гл. 13; 47.
іѫ Ст. 34.

а Гл. 13; 2.
б Втор. 24; 8. Ісз. 44; 23.

а Гл. 22; 4. Числ. 5; 2. 2 Цар. 3; 29. Мат. 9; 20. Марк. 5; 25. Лук. 8; 43.
б Гл. 11; 25. 17; 15.

11 И до когото ся допре онзи който има теченіе-то, безъ да има ржцѣ-тѣ си омыты съ водж, той да испере дрехы-тѣ си, и да ся омые съ водж, и да е нечистъ до вечеръ. 12 И [в]пьрстный съсждъ, до когото бы ся допрѣлъ онзи който има теченіе-то, да ся строши; и всякой съсждъ дьрвенъ да ся измые съ водж. 13 И когато ся очисти отъ теченіе-то си онзи който има теченіе, тогазь [г]да изброи за себе си седмь дни за очищеніе-то си; и да испере дрехы-тѣ си, и да омые тѣло-то си съ живж водж, и ще бжде чистъ. 14 И въ осмый-тъ день да си земе [д]двѣ гъргорицы, или двѣ гължбчета, и да иде прѣдъ Господа у двери-тѣ на скыніж-тж на събраніе-то, и да гы даде на священника: 15 И да гы принесе священникъ-тъ [е]едно-то приношеніе за грѣхъ, а друго-то всесъжженіе; и [ж]да направи священникъ-тъ умилостивеніе за него прѣдъ Господа за теченіе-то му.

16 И [з]онзи человѣкъ, отъ когото излѣзе сѣме отъ съвъкупленіе, да омые всичко-то си тѣло съ водж, и да е нечистъ до вечеръ. 17 И всяка дреха, и всяка кожа, на която бы паднжло сѣме отъ съвъкупленіе, да ся испере съ водж, и да бжде нечиста до вечеръ: 18 А жена-та, съ коіжто бы ся съвъкупилъ мжжъ, да ся омыіжтъ съ водж, и [и]да бжджтъ нечисти до вечеръ.

19 И [і]жена-та ако има теченіе *и* е кръвь теченіе-то ѝ отъ плъть-тж ѝ, да бжде разлжчена седмь дни: и всякой който ся допре до неіж ще бжде нечистъ до вечеръ. 20 И всяко нѣщо на което е лежала въ разлжченіе-то си, ще бжде нечисто: и всяко нѣщо на което бы сѣдѣла, ще бжде нечисто. 21 И всякой който ся допре до постелкж-тж ѝ, да испере дрехы-тѣ си, и да ся омые съ водж, и ще бжде нечистъ до вечеръ. 22 И всякой който ся допре до нѣщо на което е тя сѣдѣла, да испере дрехы-тѣ си, и да ся омые съ водж, и ще бжде нечистъ до вечеръ. 23 И ако бы имало нѣщо врьхъ постелкж-тж или врьхъ това на което бы сѣдѣла тя, та ся допре той до него, ще бжде нечистъ до вечеръ. 24 И [к]ако нѣкой легне съ неіж, и дойде кръвотеченіе-то ѝ на него, ще бжде нечистъ седмь дни, и всяка постелка, на коіжто бы легнжлъ той, ще бжде нечиста.

25 И [л]ако нѣкоя жена има кръвотеченіе много дни, вънъ отъ врѣме-то на разлжченіе-то си, или ако има теченіе по на дълго отъ разлжченіе-то си, всичкы-тѣ дни на теченіе-то на нечистотж-тж ѝ ще бждjтъ както дни-тѣ на разлжченіе-то ѝ: ще бжде нечиста. 26 Всяка постелка, на коіжто лежи въ всичкы-тѣ дни на теченіе-то си, ще ѝ бжде както постелка-та на разлжченіе-то ѝ: и всяко нѣщо, на което сѣдне, ще бжде нечисто, както въ нечистотж-тж на разлжченіе-то ѝ. 27 И всякой който ся допре до тѣхъ, ще бжде нечистъ, и да испере дрехы-тѣ си, и да ся омые съ водж, и ще бжде нечистъ до вечеръ. 28 Но [м]ако ся очисти отъ теченіе-то си, тогазь да изброи за себе си седмь дни, и слѣдъ тѣхъ ще бжде чиста. 29 И въ осмый-тъ день да си земе двѣ гъргорицы, или двѣ гължбчета, и да гы донесе при священника до двери-тѣ на скыніж-тж на събраніе-то. 30 И да принесе священникъ-тъ едно-то приношеніе за грѣхъ, а друго-то всесъжженіе; и священникъ-тъ да направи умилостивеніе заради неіж прѣдъ Господа, за теченіе-то на нечистотж-тж ѝ.

31 Така [н]да отдѣляте Израилевы-тѣ синове отъ нечистоты-тѣ имъ: и да не умржтъ поради нечистотж-тж си, [о]като оскверняватъ скыніж-тж ми, която е въ срѣдъ тѣхъ.

32 [п]Тозь е законъ-тъ за оногозь, който има теченіе; и [р]за оногозь отъ когото излѣзва сѣме отъ съвъкупленіе и ся осквернява чрѣзъ него; 33 И [с]за онжзь която е болна отъ кръвотеченіе-то си; и за оногозь който има теченіе, мжжъ [т]или жена, и [у]за оногозь който легне съ нечистж.

ГЛАВА 16.

1 И говори Господь Моисею, [а]слѣдъ смъртьтж на двама-та Ааронови сынове, когато пристжпихж *съ чуждь огнь* прѣдъ Господа и умрѣхж: 2 И рече Господь Моисею: Кажи на Аарона брата си, [б]да не влази всяко врѣме въ святилище-то, което е отвжтрѣ завѣсж-тж, прѣдъ очистилище-то което е върху ковчегъ-тъ, за да не умре; защото [в]въ облакъ ще ся явявамъ върхъ очистилище-то. 3 Така [г]да влѣзе Ааронъ въ святилище-то [д]съ юнецъ отъ говеда-та въ приношеніе за грѣхъ, и съ овенъ за всесъжженіе. 4 [е]Да ся облѣче въ ленень освятенъ хитонъ, и ленены гащи да има на тѣло-то си, и съ лененъ поясъ да е опасанъ, и лененъ кыдаръ да носи на главж-тж си: тѣ сж святы облѣкла; и [ж]да омые съ водж тѣло-то си, и да ся облече въ тѣхъ. 5 И [з]отъ събраніе-то на Израилевы-тѣ сынове да земе два ярца

[в] Гл. 6; 28. 11; 32, 33.
[г] Ст. 28. Гл. 14; 8.
[д] Гл. 14; 22, 23.
[е] Гл. 14; 30, 31.
[ж] Гл. 14; 19, 31.
[з] Гл. 22; 4. Втор. 23; 10.
[и] 1 Цар. 21; 4.
[і] Гл. 12; 2.
[к] Гл. 20; 18.
[л] Мат. 9; 20. Мар. 5; 25. Лук. 8; 43.
[м] Ст. 13.
[н] Гл. 11; 47. Втор. 24; 8. Іез. 44; 23.
[о] Числ. 5; 3. 19; 13, 20. Іез. 5; 11. 23; 38.
[п] Ст. 2.
[р] Ст. 16.
[с] Ст. 19.
[т] Ст. 25.
[у] Ст. 24.

—

[а] Гл. 10; 1, 2.
[б] Исх. 30; 10. Гл. 23; 27. Евр. 9; 7. 10; 19.
[в] Исх. 25; 22. 40; 34. 3 Цар. 8; 10, 11, 12.
[г] Евр. 9; 7, 12, 24, 25.
[д] Гл. 4; 3.
[е] Исх. 28; 39, 42, 43. Гл. 6; 10. Іез. 44; 17, 18.
[ж] Исх. 30; 20. Гл. 8; 6, 7.
[з] Виж Гл. 4; 14. Числ. 29; 11. 2 Лѣт. 29; 21. Ездр. 6; 17. Іез. 45; 22, 23.

отъ козы-тѣ въ приношеніе за грѣхъ, и единъ овенъ за всесъжженіе.

6 И да приведе Ааронъ юнецъ-тъ на приношеніе-то за грѣхъ, което *ще принесе* за себе си, и [и]да направи умилостивеніе за себе си и за домъ-тъ си. 7 И да земе два-та ярца, и да гы постави прѣдъ Господа, до двери-тѣ на скыніѭ-тѫ на събраніе-то. 8 И да хвърли Ааронъ жрѣбія за два-та ярца; едно жрѣбіе за Господа, и едно жрѣбіе за отпущаемый-тъ ярецъ. 9 И да приведе Ааронъ ярецъ-тъ, на който е паднѫло жрѣбіе-то Господне, и да го принесе въ приношеніе за грѣхъ. 10 А ярецъ-тъ на който е паднѫло жрѣбіе-то на отпущеніе, да *го* прѣдстави живъ прѣдъ Господа, за [і]да направи съ него умилостивеніе, и да го проводи въ пустыніѭ-тѫ на отпущеніе.

11 И да приведе Ааронъ юнецъ-тъ на приношеніе-то за грѣхъ, което *ще принесе* за себе си, и да направи умилостивеніе за себе си, и за домъ-тъ си: и да заколе юнецъ-тъ на приношеніе-то за грѣхъ, което *приноси* за себе си. 12 И [к]да земе кадилницѫ-тѫ пълнѫ съ распалены вѫглища отъ олтарь-тъ, който е прѣдъ Господа, и пълны двѣ шепы [л]съ благовоненъ темянъ счуканъ дребно, и да *го* внесе отъ вѫтрѣ завѣсѫ-тѫ. 13 И [м]да тури темянъ-тъ на огнь-тъ прѣдъ Господа, и [н]дымъ-тъ на темянъ-тъ да покрые очистилище-то, което е на свидѣтелство-то, за да не умре. 14 И [о]да земе отъ кръвь-тѫ на юнецъ-тъ, и [п]да поръси съ прьстъ-тъ си очистилище-то къмъ истокъ; и прѣдъ очистилище-то да поръси седмь пѫти отъ кръвь-тѫ, съ прьстъ-тъ си. 15 Тогазь [р]да заколе ярецъ-тъ на приношеніе-то за грѣхъ, което е за людіе-тѣ; и да внесе кръвь-тѫ му [с]отвѫтрѣ завѣсѫ-тѫ, и да направи съ кръвь-тѫ му, както направи съ кръвь-тѫ на юнецъ-тъ, и да поръси съ неѭ надъ очистилище-то, и прѣдъ очистилище-то. 16 И [т]да направи умилостивеніе за святилище-то, заради нечистоты-тѣ на Израилевы-тѣ сынове, и заради прѣстѫпленія-та имъ и всичкы-тѣ имъ грѣхове: така да направи и за скыніѭ-тѫ на събраніе-то, която стои по между имъ въ срѣдъ нечистоты-тѣ имъ. 17 И [у]никой человѣкъ да ся не намѣри въ скыніѭ-тѫ на събраніе-то, когато влази той въ святилище-то да направи умилостивеніе, додѣ излѣзе като направи умилостивеніе за себе си, и за домъ-тъ си, и за всичкый-тъ Израилевъ съборъ. 18 Тогазь да излѣзе къмъ олтарь-тъ който е прѣдъ Господа, и [ф]да направи умилостивеніе за него; и да земе отъ кръвь-тѫ на юнецъ-тъ, и отъ кръвь-тѫ на ярецъ-тъ, и да тури наоколо по рогове-тѣ на олтарь-тъ. 19 И да поръси върхъ него отъ кръвь-тѫ съ пьрстъ-тъ си седмь пѫти, и [х]да го очисти отъ нечистоты-тѣ на Израилевы-тѣ сынове, и да го освяти.

20 И като свърши [ц]да прави умилостивеніе за святилище-то, и за скыніѭ-тѫ на събраніе-то, и за олтарь-тъ, да приведе живый-тъ ярецъ; 21 И да тури Ааронъ двѣ-тѣ си рѫцѣ на главѫ-тѫ на живый-тъ ярецъ; и да исповѣда надъ него всичкы-тѣ беззаконія на Израилевы-тѣ сынове, и всичкы-тѣ имъ прѣстѫпленія и всичкы-тѣ имъ грѣхове; и [ч]да гы тури на главѫ-тѫ на ярецъ-тъ; и да *го* проводи въ пустыніѭ-тѫ съ рѫкѫ-тѫ на приготвенъ человѣкъ. 22 И [ш]да понесе ярецъ-тъ на себе си всичкы-тѣ имъ беззаконія въ ненаселяемѫ земіѭ: така да пусне ярецъ-тъ въ пустыніѭ-тѫ.

23 И да влѣзе Ааронъ въ скыніѭ-тѫ на събраніе-то, и [щ]да съблѣче ленены-тѣ одежды, въ които ся е облѣклъ когато е влѣзлъ въ святилище-то, и да гы остави тамъ: 24 И да омые тѣло-то си съ водѫ на свято мѣсто, и да облѣче дрехы-тѣ си, и да излѣзе, и [ъ]да принесе свое-то си всесъжженіе, и всесъжженіе-то на людіе-тѣ, и да направи умилостивеніе за себе си, и за людіе-тѣ. 25 И [ы]тлъстинѫ-тѫ на приношеніе-то за грѣхъ да изгори на олтарь-тъ.

26 И онзи който откара отпущаемый-тъ ярецъ, да испере дрехы-тѣ си, и [ь]да омые тѣло-то си съ водѫ; и слѣдъ това да влѣзе въ станъ-тъ. 27 А [ю]юнецъ-тъ на приношеніе-то за грѣхъ, и ярецъ-тъ на приношеніе-то за грѣхъ, на които кръвь-та ся е внесла за да бѫде умилостивеніе въ святилище-то, да изнесѫтъ вънъ отъ станъ-тъ, и да изгорятъ въ огнь-тъ кожы-тѣ имъ, и месо-то имъ, и лайна-та имъ. 28 И онзи който гы изгори, да опере дрехы-тѣ си, и да омые тѣло-то си съ водѫ, и слѣдъ това да влѣзе въ станъ-тъ.

29 И *това* да ви бѫде за вѣчно узаконеніе: [ю]Въ седмый-тъ мѣсецъ, въ десетый-тъ день на мѣсецъ-тъ, да смирите душы-тѣ си, и да не вършите никоѭ работѫ, ни туземецъ, нито пришлецъ който ся е населилъ между васъ; 30 Защото въ тойзи день *священникъ-тъ* ще направи умилостивеніе за васъ, [я]да вы очисти отъ всич-

[и] Гл. 9; 7. Евр. 5; 2. 7; 27, 28. 9; 7.
[і] 1 Іоан. 2; 2.
[к] Гл. 10; 1. Числ. 16; 18, 46. Откр. 8; 5.
[л] Исх. 30; 34.
[м] Исх. 30; 1, 7, 8. Числ. 16; 7, 18, 46. Откр. 8; 3, 4.
[н] Исх. 25; 21.
[о] Гл. 4; 5. Евр. 9; 13, 25. 10; 4.
[п] Гл. 4; 6.
[р] Евр. 2; 17. 5; 2. 9; 7, 28.
[с] Ст. 2. Евр. 6; 19. 9; 3, 7, 12.
[т] Вижь Исх. 29; 36. Іез. 45; 18. Евр. 9; 22 и 23.
[у] Вижь Исх. 34; 3. Лук. 1; 10.
[ф] Исх. 30; 10. Гл. 4; 7, 18. Евр. 9; 22, 23.
[х] Іез. 43; 20.
[ц] Ст. 16. Іез. 45; 20.
[ч] Иса. 53; 6.
[ш] Иса. 53; 11, 12. Іоан. 1; 29. Евр. 9; 28. 1 Пет. 2; 24.
[щ] Іез. 42; 14. 44; 19.
[ъ] Ст. 3, 5.
[ы] Гл. 4; 10.
[ь] Гл. 15; 5.
[ю] Гл. 4; 12, 21. 6; 30. Евр. 13; 11.
[ю] Исх. 30; 10. Гл. 23; 27. Числ. 29; 7. Иса. 58; 3, 5. Дан. 10; 3, 12.
[я] Псал. 51; 2. Іер. 33; 8. Еф. 5; 26. Евр. 6; 13, 14. 10; 1, 2. 1 Іоан. 1; 7, 9.

кы-тѣ ви грѣхове, та да сте чисти прѣдъ 31 Господа. [з]Това ще бѫде за васъ сѫббота на покой, и да смирите душы-тѣ си: то 32 е узаконеніе вѣчно. И [и]да направи умилостивеніе-то онзи священникъ, който е помазанъ и посвятенъ за да священствува вмѣсто бащѫ си, и [і]да ся облѣче въ ле- 33 нены-тѣ одежды, святы-тѣ одежды. И [к]да направи умилостивеніе за свято-то святилище и да направи умилостивеніе за скыніѭ-тѫ на събраніе-то, и за олтарь-тъ; и да направи умилостивеніе за священницы-тѣ, и за всичкы-тѣ людіе на съборъ-тъ. 34 И [л]това ще бѫде вамъ вѣчно узаконеніе да направите умилостивеніе заради Израилевы-тѣ сынове за всичкы-тѣ имъ грѣхове, [м]еднъждь въ годинѫ-тѫ. И направи така, както заповѣда Господь Моисею.

ГЛАВА 17.

1 И говори Господь Моисею и рече: (2) Говори на Аарона, и на сынове-тѣ му, и на всичкы-тѣ Израилевы сынове, и кажи имъ: Това е слово-то което заповѣда Господь 3 и рече: Който человѣкъ отъ домъ-тъ Израилевъ [а]заколе говедо, или агне, или козѫ, въ станъ-тъ, или който заколе вънъ 4 отъ станъ-тъ, И [б]го не приведе до двери-тѣ на скыніѭ-тѫ на събраніе-то, за да принесе приношеніе Господу прѣдъ скыніѭ-тѫ Господнѭ, кръвь [в]ще ся вмѣни на оногози человѣка; кръвь е пролѣлъ, и [г]да ся истрѣби онзи человѣкъ отъ срѣдъ 5 людіе-тѣ си; За да приводятъ Израилеви-тѣ сынове жертвы-тѣ си, [д]които колятъ на поле-то, и да гы приносятъ Господу, до двери-тѣ на скыніѭ-тѫ на събраніе-то, при священника, и да гы заколятъ за 6 примирителны жертвы Господу. И [е]да поръси священникъ-тъ съ кръвь-тѫ олтарь-тъ Господень, при двери-тѣ на скыніѭ-тѫ на събраніе-то, и [ж]да изгори тлъсти- 7 нѫ-тѫ за уханіе благовонно Господу. И да не приносятъ вече жертвы-тѣ си [з]на бѣсове-тѣ, слѣдъ които тѣ [и]блудствуватъ: това да имъ бѫде узаконеніе вѣчно въ родове-тѣ имъ.

8 И да имъ кажешь: Който человѣкъ отъ домъ-тъ Израилевъ, или отъ пришелцы-тѣ прѣселены между васъ, [і]принесе всесъж- 9 женіе или жьртвѫ, И [к]іѭ не приведе до двери-тѣ на скыніѭ-тѫ на събраніе-то, за да іѭ принесе Господу, да ся истрѣби онзи человѣкъ отъ людіе-тѣ си.

10 И ако [л]нѣкой отъ домъ-тъ Израилевъ, или отъ пришелцы-тѣ прѣселены между васъ, яде каква да е кръвь, [м]ще туріѭ лице-то си противъ онѭзи душѫ, която яде кръвь-тѫ, и ще іѭ истрѣбіѭ отъ срѣдъ 11 людіе-тѣ ѝ. [н]Защото животъ-тъ на плътьтѫ е въ кръвь-тѫ; и азъ ви іѭ дадохъ, [о]да правите умилостивеніе на олтарь-тъ за душы-тѣ си; защото [п]кръвь-та е която 12 прави умилостивеніе за душѫ-тѫ. За това казахъ азъ на Израилевы-тѣ сынове: Ни една душа отъ васъ да не яде кръвь; нито пришлецъ-тъ, който е прѣселенъ между васъ да яде кръвь.

13 И ако нѣкой человѣкъ отъ Израилевы-тѣ сынове, или отъ пришелцы-тѣ прѣселены между васъ, [р]отиде на ловъ и улови животно, или птицѫ, която ся яде, [с]да пролѣе кръвь-тѫ ѝ, и [т]да іѭ покрые съ 14 прьсть. Защото [у]животъ-тъ на всякѫ плъть е кръвь-та ѝ; тя е животъ-тъ ѝ; за това казахъ на Израилевы-тѣ сынове: Да не ядѣте кръвь отъ никоіѫ плъть; защото животъ-тъ на всякѫ плъть е кръвь-та ѝ: всякой който іѭ яде, ще ся истрѣби.

15 И [ф]всяка душа която яде мършѫ, или раскѫснѫто отъ звѣрь, туземецъ или пришлецъ, [х]да опере дрехы-тѣ си, и [ц]да ся омые съ водѫ, и ще бѫде нечистъ до ве- 16 черъ: а послѣ ще бѫде чистъ. И ако *гы* не опере, и не омые тѣло-то си, тогазь [ч]ще понесе беззаконіе-то си.

ГЛАВА 18.

1 И говори Господь Моисею и рече: (2) Говори на Израилевы-тѣ сынове, и кажи имъ: 3 [а]Азъ сьмь Іеова Богъ вашъ. [б]Споредъ както правятъ въ Египетскѫ-тѫ земіѭ, въ коіѭто живѣхте, да не правите: и [в]споредъ както правятъ въ Ханаанскѫ-тѫ земіѭ, въ коіѭто вы Азъ завождамъ, да не правите: и по тѣхны-тѣ повелѣнія да не хо- 4 дите. [г]Сѫдбы-тѣ ми да правите, и повелѣнія-та ми да пазите, за да ходите въ 5 тѣхъ. Азъ сьмь Іеова Богъ вашъ. Пазѣте повелѣнія-та ми, и сѫдбы-тѣ ми; [д]които ако прави человѣкъ, ще бѫде живъ чрѣзъ тѣхъ. [е]Азъ сьмь Іеова.

з Гл. 23; 32
и Исх. 29; 29, 30. Гл. 4; 3, 5, 16. Числ. 20; 26, 28.
і Ст. 4.
к Ст. 6, 16, 18, 19, 24.
л Гл. 23; 31. Числ. 29; 7.
м Исх. 30; 10. Евр. 9; 7, 25.

—

а Виж Втор. 12; 5, 15, 21.
б Втор. 12; 5, 6, 13, 14.
в Рим. 5; 13.
г Быт. 17; 14.
д Быт. 21; 33. 22; 2. 31; 54. Втор. 12; 2. 3 Цар. 14; 23. 4 Цар. 16; 4. 17; 10. 2 Лѣт. 28; 4. Іез. 20; 28. 22; 9.
е Гл. 3; 2.
ж Исх. 29; 18. Гл. 3; 5, 11, 16. 4; 31. Числ. 18; 17.
з Втор. 32; 17. 2 Лѣт. 11; 15. Псал. 106; 37. 1 Кор. 10; 20. Откр. 9; 20.
и Исх. 34; 15. Гл. 20; 5. Втор. 31; 16. Іез. 23; 8.
і Гл. 1; 2, 3.
к Ст. 4.
л Быт. 9; 4. Гл. 3; 17. 7; 26, 27. 19; 26. Втор. 12; 16, 23. 15; 23. 1 Цар. 14; 33. Іез. 44; 7.
м Гл. 20; 3, 5, 6. 26; 17. Іер. 44; 11. Іез. 14; 8. 15; 7.
н Ст. 14.
о Мат. 26; 28. Мар. 14; 24. Рим. 3; 25. 5; 9. Еф. 1; 7. Кол. 1; 14, 20. Евр. 13; 12. 1 Пет. 1; 2. 1 Іоан. 1; 7. Откр. 1; 5.
п Евр. 9; 22.
р Гл. 7; 26.
с Втор. 12; 16, 24. 15; 23.
т Іез. 24; 7.
у Ст. 11, 12. Быт. 9; 4. Втор. 12; 23.
ф Исх. 22; 31. Гл. 22; 8. Втор. 14; 21. Іез. 4; 14. 44; 31.
х Гл. 11; 25.
ц Гл. 15; 5.
ч Гл. 5; 1. 7; 18. 19; 8. Числ. 19; 20.

—

а Ст. 4. Исх. 6; 7. Гл. 11; 44. 19; 4, 10, 34. 20; 7. Іез. 20; 5, 7, 19, 20.
б Іез. 20; 7, 8. 23; 8.
в Исх. 23; 24. Гл. 20; 23. Втор. 12; 4, 30, 31.
г Втор. 4; 1, 2. 6; 1. Іез. 20; 19.
д Іез. 20; 11, 13, 21. Лук. 10; 28. Рим. 10; 5. Гал. 3; 12.
е Исх. 6; 2, 6, 29. Мал. 3; 6.

6 Никой человѣкъ да ся не приближи при никоѭ своѭ сродницѫ по плъть, за да от-7 крые срамотѫ-тѫ ѝ. Азъ сьмь Іеова. [ж]Срамотѫ-тѫ на отца си, или срамотѫ-тѫ на майкѫ си, да не открыешь; майка ти е; да 8 не открыешь срамотѫ-тѫ ѝ. [з]Срамотѫ-тѫ на бащинѫ-тѫ си женѫ да не открыешь; 9 тя е срамота на отца ти. [и]Срамотѫ-тѫ на сестрѫ си, бащинѫ-тѫ ти дъщерѭ, или майчинѫ-тѫ ти дъщерѭ, която ся е родила въ кѫщѫ-тѫ, или ся е родила вънъ, 10 срамотѫ-тѫ имъ да не открыешь. Срамотѫ-тѫ на сыновѫ-тѫ си дъщерѭ, или на дъщеринѫ-тѫ си дъщерѭ, срамотѫ-тѫ имъ да не открыешь; защото тѣхна-та 11 срамота е твоя. Срамотѫ-тѫ на дъщерѭ-тѫ на бащинѫ-тѫ ти женѫ, роденѫ отъ бащѫ ти, сестра ти е, да не откры-12 ешь срамотѫ-тѫ ѝ. [і]Срамотѫ-тѫ на бащинѫ-тѫ си сестрѫ да не открыешь; ближ-13 ня роднина е на бащѫ ти. [к]Срамотѫ-тѫ на майчинѫ-тѫ си сестрѫ да не открыешь; защото е ближня роднина на майкѫ ти. 14 Срамотѫ-тѫ на бащинъ-тъ си братъ да не открыешь; при женѫ-тѫ му да не при-15 ближишь; стрына ти е. [л]Срамотѫ-тѫ на снъхѫ си да не открыешь; жена е на сына ти; да не открыешь срамотѫ-тѫ ѝ. 16 [м]Срамотѫ-тѫ на братовѫ-тѫ си женѫ да не открыешь; тя е срамота на брата ти. 17 [н]Срамотѫ-тѫ на женѫ и на дъщерѭ ѝ да не открыешь, нито да земешь на сына ѝ дъщерѭ-тѫ, или на дъщерѭ ѝ дъщерѭ-тѫ, за да открыешь срамотѫ-тѫ ѝ; ближни нейны роднины сѫ: това е не-18 честіе. И да не земешь женѫ наедно съсъ сестрѫ ѝ, [о]та да стане вражда, като открыешь срамотѫ-тѫ ѝ наедно съ другѫ-тѫ, додѣ е тя жива.

19 И [п]при женѫ, когато е раздѫчена за нечистотѫ-тѫ си, да не пристѫпишь да 20 открыешь срамотѫ-тѫ ѝ. И [р]съ женѫ-тѫ на ближнїй-тъ си да ся не съвъкупишь, 21 за да ся осквернишь съ неѭ. И никого отъ сѣме-то си [с]да не прѣкарашь *прѣзъ огнь* [т]за Молоха, и [у]да не осквернишь име-22 то на Бога твоего. Азъ сьмь Іеова. И [ф]съ мѫжкый полъ да не легнешь, като съсъ 23 женѫ: то е мързость. [х]И съ никой скотъ да ся не съвокупишь, за да ся осквернишь съ него, нито жена да застане прѣдъ скотъ за съвъкупеніе съ него: [ц]мрьсота е това.

24 [ч]Не ся оскверняване ни съ едно отъ тѣзи: [ш]защото съсъ всичкы тѣзи ся осквернихѫ языччицы-тѣ, които азъ испѫж-25 дамъ прѣдъ лице-то ви. И [щ]оскверни ся земя-та; за това[ъ] въздавамъ беззаконіе-то ѝ, върхъ неѭ, и тя земя [ы]ще избълва жители-тѣ 26 си. А [ь]вы пазѣте повелѣнія-та ми, и сѫдбы-тѣ ми, и не правѣте *ниеднѫ* отъ всичкы тѣзи гнусоты, туземецъ, или пришлецъ-27 прѣселенъ между васъ; (Защото всичкы тѣзи гнусоты правяхѫ человѣци-тѣ на тѫзи земѭ, които бѣхѫ прѣди васъ, и 28 оскверни ся земя-та.) [ѣ]За да вы не избълва земя-та, когато ѭ оскверняване, както избълва языччицы-тѣ които бѣхѫ 29 прѣди васъ. Защото всякой който прави каква да е отъ тѣзи гнусоты, души-тѣ които бы *гы* направилы, ще ся истрѣбятъ 30 отъ срѣдъ людіе-тѣ си. И тъй пазѣте порѫчванія-та ми, [ю]за да не направите отъ тѣзи гнусны обычаи, които ся правяхѫ прѣди васъ, и [я]да ся не осквернете въ тѣхъ. [ѫ]Азъ сьмь Іеова Богъ вашъ.

ГЛАВА 19.

1 И говори Господь Моисею и рече: Кажи на всичко-то събраніе на Израилевы-тѣ 2 сынове, и речи имъ: [а]Святи да бѫдете; защото азъ Господь Богъ вашъ сьмь святъ. 3 [б]Да ся боите всякой отъ майкѫ си, и отъ бащѫ си: и [в]сѫбботы-тѣ ми да пазите. 4 Азъ сьмь Господь Богъ вашъ. [г]Да ся не обърнете къмъ идолы-тѣ, [д]нито да си направите излѣяны богове. Азъ сьмь Господь Богъ вашъ.

5 И[е] ако принесете жьртвѫ примирителнѫ Господу, да ѭ принесете така щото да е 6 пріета за васъ. Въ който день ѭ приносите трѣбва да ся яде, или въ утрешнїй-тъ: ако ли остане нѣщо до третїй-тъ день, 7 съ огнь да ся изгори. Ако ли нѣкой ѭ яде вь третїй-тъ день, тя е гнусна: не 8 ще бѫде пріета. За това който ѭ яде, ще понесе беззаконіе-то си, защото е осквернилъ святынѭ-тѫ Господнѭ; и тая душа ще ся истрѣби отъ людіе-тѣ си.

9 И [ж]когато жьнете жетвѫ-тѫ на вашѫ-тѫ земѭ, да не дожьнешь краища-та на нивѫ-тѫ си; и паднѫлы-тѣ въ жетвѫ-тѫ 10 си класове да не съберешь. И лозіе-то си да не повторишь да обирашь, нито паби-

ж Гл. 20; 11.
з Быт. 49; 4. Гл. 20; 11. Втор. 22; 30. 27; 20. Іез. 22; 10. Амос. 2; 7. 1 Кор. 5; 1.
и Гл. 20; 17. 2 Цар. 13; 12. Іез. 22; 11.
і Гл. 20; 19.
к Гл. 20; 20.
л Быт. 38; 18, 26. Гл. 20; 12. Іез. 22; 11.
м Гл. 20; 21. Мат. 14; 4. Вижь Втор. 25; 5. Мат. 22; 24. Мар. 12; 19.
н Гл. 20; 14.
о 1 Цар. 1; 6, 8.
п Гл. 20; 18. Іез. 18; 6. 22; 10.
р Исх. 20; 14. Гл. 20; 10. Втор. 5; 18. 22; 22. Прит. 6; 29, 32. Мал. 3; 5. Мат. 5; 27. Рим. 2; 22. 1 Кор. 6; 9. Евр. 13; 4.
с Гл. 20; 2. 4 Цар. 16; 3. 21; 6. 23; 10. Іер. 19; 5. Іез. 20; 31. 23; 37, 39.
т 3 Цар. 11; 7, 33. Дѣян. 7; 43.
у Гл. 19; 12. 20; 3. 21; 6. 22; 2 и 32. Іез. 36; 20 и дрг. Малах. 1; 12.
ф Гл. 20; 13. Рим. 1; 27. 1 Кор. 6; 9. 1 Тим. 1; 10.
х Исх. 22; 19. Гл. 20; 15, 16.
ц Гл. 20; 12.
ч Ст. 30. Мат. 15; 18, 19, 20. Марк. 7; 21, 22, 23. 1 Кор. 3; 17.
ш Гл. 20; 23. Втор. 18; 21.
щ Числ. 35; 34. Іер. 2; 7. 16; 18. Іез. 36; 17.
ъ Псал. 89; 32. Иса. 26; 21. Іер. 5; 9, 29. 9; 9. 14; 10. 23; 2. Осія 2; 13. 8; 13. 9; 9.
ы Ст. 28.
ь Ст. 5, 30. Гл. 20; 22, 23.
ѣ Гл. 20; 22. Іер. 9; 19. Іез. 36; 13, 17.
ю Ст. 3, 26. Гл. 20; 23. Втор. 18; 9.
я Ст. 24.
ѫ Ст. 2, 4.

—

а Гл. 11; 44. 20; 7, 26. 1 Пет. 1; 16.
б Исх. 20; 12.
в Исх. 20; 8. 31; 13.
г Исх. 20; 4. Гл. 26; 1. 1 Кор. 10; 14. 1 Іоан. 5; 21.
д Исх. 34; 17. Втор. 27; 15.
е Гл. 7; 10.
ж Гл. 23; 22. Втор. 24; 19, 20, 21. Руѳ. 2; 15, 16.

ръкъ-тъ на лозіе-то си да събирашь; на сиромаха и на чужденеца да го оставишь. Азъ сьмь Господь Богъ вашъ.

11 [з]Да не крадете, нито да лъжете, [и]и ни-
12 кой да не излъже ближній-тъ си. И [і]да ся не кълнете въ име-то ми на лъжж, и [к]да не оскверняваш име-то на Бога твое-
13 го. Азъ сьмь Господь. [л]Да не направишь неправдж на ближній-тъ си, нито да грабишь: [м]да не прѣнощува заплата-та на наемника ти у тебе до утрѣ.

14 Да не злословишь глухый-тъ, и [н]прѣдъ слѣпый-тъ да не туришь нѣщо за прѣпънваніе, но [о]да ся убоишь отъ Бога твоего. Азъ сьмь Господь.

15 [п]Да не направишь неправдж въ сждбж; да не покажешь лицепріятіе на сиромаха, нито да ся посвѣнишь отъ лице-то на голѣмецъ; по правдж да сждишь ближній-тъ си.

16 [р]Да не ходишь между людіе-тѣ си като одумникъ: [с]нито да ся подигнешь противъ кръвь-тж на ближній-тъ си. Азъ
17 сьмь Господь. [т]Да не възненавидишь брата си въ сърдце-то си: [у]да обличишь смѣло ближній-тъ си, и да ся не натоваришь
18 съ грѣхъ поради него. [ф]Да не отмъщавашь, нито да имашь злобж върхъ сынове-тѣ на людіе-тѣ си; но [х]да обычашь ближній-тъ си както себе си. Азъ сьмь Господь.

19 Повелѣнія-та ми да съхранявате. Да не сочетавашь скотове-тѣ си съсъ скотове отъ другъ родъ: [ц]въ нивж-тж си да не сѣешь разнородны сѣмена; [ч]нито да туришь на себе си дрехж тканж отъ разновиднж преждж.

20 Ако нѣкой ся съвъкупи съ женж и тя е слугыня, годена за мжжъ, а не е искупена, нито ѝ ся е дало свобода, да ся накажжтъ, но не съсъ смьртъ, защото тя не е была
21 свободна. И [ш]той да приведе Господу приношеніе-то си за прѣстжпленіе, при двери-тѣ на скыніж-тж на събраніе-то, овенъ
22 на приношеніе за прѣстжпленіе. И да направи священникъ-тъ умилостивеніе за него съ овенъ-тъ на приношеніе-то за прѣстжпленіе прѣдъ Господа, за грѣхъ-тъ *му що е* съгрѣшилъ: и ще ся прости *грѣхъ-тъ* му що е съгрѣшилъ.

23 И когато влѣзете въ тжзь земіж, и посадите какво да е дърво що дава плодъ за яденіе, то ще имате плодъ-тъ му като необрѣзанъ: три годины ще ви
24 бжде като необрѣзанъ; да ся не яде. И четвъртж-тж годинж всичкый-тъ му плодъ ще бжде святъ, [щ]за хвалж на Господа.
25 И въ петж-тж годинж да ядете плодъ-тъ му, за да ся умножи за васъ произведеніе-то му. Азъ сьмь Господь Богъ вашъ.

26 [ъ]Да не ядете *нищо* съ кръвь-тж *му*; [ы]нито да употрѣбявате гатанія, нито про-
27 кобенія. [ь]Да не стрижете косы-тѣ на главж-тж си кржговидно, нито да разва-
28 ляте краища-та на брады-тѣ си. [ѣ]Да не правите сѣченія по снагж-тж си заради мъртвецъ, нито да начертавате бѣлѣзы по себе си. Азъ сьмь Господь.

29 [ю]Да не осквернишь дъщеріж си, щото да ѝ допустишь да стане блудница; за да не падне земя-та въ блудодѣяніе, и да ся не напълни земя-та съ беззаконіе.

30 [я]Сжбботы-тѣ ми да пазите, и [ѫ]святилище-то ми да почитате. Азъ сьмь Господь.

31 [ѭ]Да ся не обърнете къмъ бѣсовъпрошатели-тѣ, нито да ся прилѣпявате къмъ вълшебницы-тѣ, та да ся оскверняvате чрѣзъ тѣхъ. Азъ сьмь Господь Богъ вашъ.

32 [а]Прѣдъ сѣдинж-тж да ставувашь, и да почиташь старческо-то лице, и [б]да ся боишь отъ Бога твоего. Азъ сьмь Господь.

33 И [в]когато *нѣкой* пришлецъ ся засели при тебе въ вашж-тж земіж, да го не при-
34 тѣснявате. [г]Пришлецъ-тъ, който ся е заселилъ при васъ, да ви бжде като единъ вашъ туземецъ, и [д]да го обычашь като себе си; защото пришелци бѣхте въ Египетскжтж земіж. Азъ сьмь Господь Богъ вашъ.

35 [е]Да не направите неправдж, въ сждбж,
36 въ мѣрж, въ вѣсы, и въ мѣрило. [ж]Вѣсы праведны, теглилкы праведны, ефж праведнж, и инъ праведенъ да имате. Азъ сьмь Господь Богъ вашъ, който ви изведохъ изъ Египетскж-тж земіж. [з]Да пазите всичкы-тѣ ми повелѣнія, и всичкы-тѣ ми сждове, и да гы извършвате. Азъ сьмь Господь.

ГЛАВА 20.

1 И говори Господь Моисею и рече: (2) [а]Да кажешь още на Израилевы-тѣ сынове: [б]Който отъ Израилевы-тѣ сынове, или отъ

з Исх. 20; 15. 22; 1, 7, 10, 12. Втор. 5; 19.
и Гл. 6; 2. Ефес. 4; 25. Кол. 3; 9.
і Исх. 20; 7. Гл. 6; 3. Втор. 5; 11. Мат. 5; 33. Іак. 5; 12.
к Гл. 18; 21.
л Марк. 10; 19. 1 Сол. 4; 6.
м Втор. 24; 14, 15. Мал. 3; 5. Іак. 5; 3.
н Втор. 27; 18. Рим. 14; 13.
о Ст. 32. Быт. 42; 18. Гл. 25; 17. Екл. 5; 7. 1 Пет. 2; 17.
п Исх. 23; 2, 3. Втор. 1; 17. 16; 19. 27; 19. Псал. 82; 2. Прит. 24; 23. Іак. 2; 9.
р Исх. 23; 1. Псал. 15; 3. 50; 20. Прит. 11; 13. 20; 19. Іез. 22; 9.
с Исх. 23: 1, 7. 3 Цар. 21; 13. Мат. 26; 60, 61. 27; 4.
т 1 Іоан. 2; 9, 11. 3; 15.
у Мат. 18; 15. Лук. 17; 3. Гал. 6; 1. Ефес. 5; 11. 1 Тим. 5; 20. 2 Тим. 4; 2. Тит. 1; 13. 2; 15.
ф 2 Цар. 13; 22. Прит. 20; 22. Рим. 12; 17, 19. Гал. 5; 20. Ефес. 4; 31. Іак. 5; 9. 1 Петр. 2; 1.
х Мат. 5; 43. 22; 39. Рим. 13; 9. Гал. 5; 14. Іак. 2; 8.
ц Втор. 22; 9, 10.
ч Втор. 22; 11.
ш Гл. 5; 15. 6; .
щ Втор. 12; 17, 18. Прит. 3; 9.
ъ Гл. 17; 10 и др. Втор. 12; 23.
ы Втор. 18; 10, 11, 14. 1 Цар. 15; 23. 4 Цар. 17; 17. 21; 6. 2 Лѣт. 33; 6. Мал. 3; 5.
ь Гл. 21; 5. Иса. 15; 2. Іер. 9; 26; 48; 37.
ѣ Гл. 21; 5. Втор. 14; 1. Іер. 16; 6. 48; 37.
ю Втор. 23; 17.
я Ст. 3. Гл. 26; 2.
ѫ Екл. 5; 1.
ѭ Исх. 22; 18. Гл. 20; 6, 27. Втор. 18; 10. 1 Цар. 28; 7. 1 Лѣт. 10; 13. Иса. 8; 19. Дѣян. 16; 16.
а Прит. 20; 29; 1 Тим. 5; 1.
б Ст. 14.
в Исх. 22; 21. 23; 9.
г Исх. 12; 48, 49.
д Втор. 10; 19.
е Ст. 15.
ж Втор. 25; 13, 15. Прит. 11; 1. 16; 11. 20; 10.
з Гл. 18; 4, 5. Втор. 4; 5, 6. 5; 1. 6; 25.

—

а Гл. 18; 2.
б Гл. 18; 21. Втор. 12; 31. 18; 10. 4 Цар. 17; 17. 23; 10. 2 Лѣт. 33; 6. Іер. 7; 31. 32; 35. Іез. 20; 26, 31.

пришелцы-тѣ прѣселены въ Израиль, даде отъ сѣме-то си Молоху, непрѣмѣнно да ся умьртви; людіе-тѣ на тѫзи земѭ да го
3 убіѭтъ съ каменіе. И азъ [в]ще турѭ лице-то си противъ оногозь человѣка, и ще го истрѣбѭ отъ срѣдъ людіе-тѣ му, защото е далъ отъ сѣме-то си Молоху, [г]за да омьрси святилище-то ми, и [д]да оскверни
4 свято-то ми име. И ако людіе-тѣ на земѭ-тѫ закрыѭтъ очи-тѣ си, та не видятъ оногозь человѣка, когато дава отъ сѣ-
5 ме-то си Молоху, и [е]не го убіѭтъ, Тогазь [ж]ще турѭ азъ лице-то си противъ оногозь человѣка, и [з]противъ родъ-тъ му; и ще истрѣбѭ отсрѣдъ людіе-тѣ му него, и [и]всичкы онѣзи които му послѣдуватъ въ блудство-то, за да блудствуватъ слѣдъ
6 Молоха. И [і]душѫ-тѫ която послѣдува на бѣсовъпрошатели-тѣ, и на вълшебницы-тѣ, за да блудствува слѣдъ тѣхъ, ще турѭ лице-то си противъ онѫзь душѫ, и ще
7 ѭ истрѣбѭ отсрѣдъ людіе-тѣ ѝ. И [к]тъй освятѣте ся, и бѫдѣте святи; Защото азъ
8 сьмь Господь Богъ вашъ. И [л]да пазите повелѣнія-та ми, и да гы вършите. [м]Азъ сьмь Господь, който вы освящавамъ.
9 [н]Всякой человѣкъ, който прокълне отца си, или майкѫ си, непрѣмѣнно да ся умьртви: отца си, или майкѫ си е проклѣлъ; [о]кръвь-та му *ще бѫде* връхъ него.
10 И [п]человѣкъ, който направи прѣлюбодѣйство съ женѫ-тѫ на нѣкого, който направи прѣлюбодѣйство съ женѫ-тѫ на ближній-тъ си, непрѣмѣнно да ся умьртви, прѣлюбодѣецъ-тъ, и прѣлюбодѣица-та.
11 И [р]человѣкъ, който легне съ женѫ-тѫ на отца си, на бащѫ си срамотѫ-тѫ е открылъ; непрѣмѣнно да ся умьртвятъ и двама-та; кръвь-тѫ имъ *ще бѫде* връхъ тѣхъ.
12 И [с]ако нѣкой легне съсъ снъхѫ си, непрѣмѣнно да ся умьртвятъ и двама-та: [т]мрьсотѫ сѫ направили; кръвь-та имъ *ще бѫде* вьрхъ тѣхъ.
13 И [у]ако нѣкой легне съ мѫжкый полъ, като съ женѫ, гнусотѫ сѫ направили и двама-та: непрѣмѣнно да ся умьртвятъ; кръвь-та имъ *ще бѫде* врьхъ тѣхъ.
14 И [ф]ако нѣкой земе женѫ и майкѫ ѝ, беззаконіе е; съ огнь да ся изгорятъ той и тѣ, да не бѫде беззаконіе между васъ.
15 И [х]ако нѣкой ся съвокупи съсъ скотъ, непрѣмѣнно да ся умьртви, и скотъ-тъ да
16 убіете. И жена която приближи при какъвъ да е скотъ, за да ся съвъкупи съ него, да убіешь женѫ-тѫ, и скотъ-тъ; непрѣмѣнно да ся умьртвятъ; кръвь-та имъ *ще бѫде* врьхъ тѣхъ.
17 И [ц]ако нѣкой земе сестрѫ си, дъщерѭ-тѫ на бащѫ си, или дъщерѭ-тѫ на майкѫ си, и види срамотѫ-тѫ ѝ, и тя види срамотѫ-тѫ му, то е нечестіе: да ся истрѣбятъ прѣдъ очи-тѣ на людіе-тѣ си; срамотѫ-тѫ на сестрѫ си е открылъ;
18 беззаконіе-то си ще понесе. И [ч]онзи человѣкъ, който легне съсъ женѫ която има кръвотеченіе, и открые срамотѫ-тѫ ѝ, той е открылъ теченіе-то ѝ, и тя е открыла теченіе-то на кръвь-тѫ си; за това да ся истрѣбятъ и двама-та отъ срѣдъ людіе-тѣ си.
19 И [ш]на майчинѫ-тѫ си сестрѫ, или на бащинѫ-тѫ си сестрѫ срамотѫ-тѫ да не открыешь, [щ]защото *който е сторилъ това, срамотѫ-тѫ* на тѣло-то си е открылъ; тѣ
20 ще понесѫтъ беззаконіе-то си. И [ъ]ако нѣкой легне съсъ стрынѫ си, срамотѫ-тѫ на стрыкѫ си е открылъ: грѣхъ-тъ си
21 ще понесѫтъ; безчадни да умрѫтъ. И [ы]ако нѣкой земе братовѫ-тѫ си женѫ, нечистота е: на брата си срамотѫ-тѫ е открылъ; безчадни да останѫтъ.
22 [ь]Пазѣте всичкы-тѣ ми повелѣнія, и всичкы-тѣ ми сѫдбы, и да гы извършвате; [ѣ]за да ви не избълва земя-та, дѣто ви азъ
23 завождамъ да живѣете въ неѭ. И [ю]да не ходите по обычаи-тѣ на язычницы-тѣ, които азъ испѫждамъ прѣдъ лице-то ви; защото *тѣ* направихѫ всичкы тѣзи *гну-*
24 *соты*, и [я]азъ ся възгнѫсихъ отъ тѣхъ. И [ѫ]рѣкохъ ви: Вы ще наслѣдите земѭ-тѫ имъ, и азъ ще ѭ дамъ вамъ за стяжаніе, земя въ коѭто тече млѣко и медъ. Азъ сьмь Господь Богъ вашъ, [ѭ]който вы отдѣлихъ отъ народы-тѣ.
25 [а]За това да правите разликѫ между чисты-тѣ скотове и нечисты-тѣ, и между нечисты-тѣ птицы и чисты-тѣ; и [б]да не осквернявате душы-тѣ си съсъ скотове-тѣ, или съ птицы-тѣ, или съсъ всяко кое-то пълзи по земѭ-тѫ, които ви азъ отли-
26 чихъ като нечисты. И да ми бѫдете святи; защото [в]азъ Іеова сьмь святъ, и [г]отдѣлихъ вы отъ народы-тѣ, за да сте мои.
27 И [д]онзи мѫжъ или онази жена която има духъ бѣсовъпрошателскый, или е вълшебникъ, непрѣмѣнно да ся умьртви; съ каменіе да гы убіѭтъ; [е]кръвь-та имъ *ще бѫде* вьрхъ тѣхъ.

в Гл. 17; 10.
г Іез. 5; 11. 23; 38, 39.
д Гл. 18; 21.
е Втор. 17; 2, 3, 5.
ж Гл. 17; 10.
з Исх. 20; 5.
и Гл. 17; 7.
і Гл. 19; 31.
к Гл. 11; 44. 19; 2. 1 Пет. 1; 16.
л Гл. 19; 37.
м Исх. 31; 13. Гл. 21; 8. Іез. 37; 28.
н Исх. 21; 17. Втор. 27; 16. Прит. 20; 20. Мат. 15; 4.
о Ст. 11, 12, 13, 16, 27. 2 Цар. 1; 16.
п Гл. 18; 20. Втор. 22; 22. Іоан. 8; 4, 5.
р Гл. 18; 8.
с Гл. 18; 15.
т Гл. 18; 23.
у Гл. 18; 22. Втор. 23; 17. Вижь Быт. 19; 5. Сѫд. 19; 22.
ф Гл. 18; 17. Втор. 27; 23.
х Гл. 18; 23. Втор. 27; 21.
ц Гл. 18; 9. Втор. 27; 22. Вижь Быт. 20; 12.
ч Гл. 18; 19. Вижь Гл. 15; 24.
ш Гл. 18; 12, 13.
щ Гл. 18; 6.
ъ Гл. 18; 14.
ы Гл. 18; 16.
ь Гл. 18; 26. 19; 37.
ѣ Гл. 18; 25, 28.
ю Гл. 18; 3, 24, 30.
я Гл. 18; 27. Втор. 9; 5.
ѫ Исх. 3; 17. 6; 8.
ѭ Ст. 26. Исх. 19; 5. 33; 16. Втор. 7; 6. 14; 2. 3 Цар. 8; 53.
а Гл. 11; 47. Втор. 14; 4.
б Гл. 11; 43.
в Ст. 7. Гл. 19; 2. 1 Пет. 1; 16.
г Ст. 24. Тит. 2; 14.
д Исх. 22; 18. Гл. 19; 31. Втор. 18; 10, 11. 1 Цар. 28; 7, 8.
е Ст. 9.

ГЛАВА 21.

1 И рече Господь Моисею: Говори на священницы-тѣ, Аароновы-тѣ сынове, и кажи имъ: [а]Никой *отъ тѣхъ* да ся не оскверни 2 между людіе-тѣ си поради мьртвецъ; Освѣнь за ближній-тъ си сродникъ, *сирѣчь* за майкѫ си, или за бащѫ си, или за сына си, или за дъщерѭ си, или за брата 3 си; Или за сестрѫ си дѣвицѫ, която е была при него, и не е была женена; по- 4 ради неѭ може да ся оскверни. Като началникъ на людіе-тѣ си, да ся не оскверни, 5 така щото да стане мрьсенъ. [б]Да не оплѣшатъ главѫ-тѫ си, нито да брѫснѫтъ кранща-та на брады-тѣ си, нито да пра- 6 вятъ сѣченія по снагѫ-тѫ си. Святи да бѫдѫтъ Богу своему, и [в]да не оскверняватъ име-то на Бога своего; защото тѣ приносятъ приношенія-та Господни, *сирѣчь* [г]хлѣбъ-тъ на Бога своего; заради това да 7 бѫдѫтъ святи. [д]Женѫ блудницѫ и оскверненѫ да не земѫтъ, нито [е]да земѫтъ женѫ напуснѫтѫ отъ мѫжа си; защото 8 *священникъ-тъ* е святъ Богу своему. Да го направишь да е святъ; защото той приноси хлѣбъ-тъ на Бога твоего; святъ да ти бѫде; защото [ж]азъ Господь, който 9 вы освящавамъ, святъ сьмь. И [з]дъщерята на нѣкого священника, ако ся омьрси съ блудъ, тя омьрсява бащѫ си: съ огнь да ся изгори.

10 И [и]великый-тъ между братія-та си священникъ, комуто на главѫ-тѫ ся е излѣло масло-то на помазаніе-то, и [і]който ся е посвятилъ за да ся облича въ *священны-тѣ* одежды, [к]да не открыва главѫ-тѫ си, нито да раздира дрехы-тѣ си. 11 И [л]да не влиза при никой умрѣлъ, нито за бащѫ си, или за майкѫ си, да бѫде 12 нечистъ. И [м]отъ святилище-то да не излѣзва, и да не оскверни святилище-то на Бога своего; защото [н]вѣнецъ-тъ на масло-то на Божіе-то му помазаніе е на 13 него. Азъ сьмь Господь. И [о]той даземе 14 за женѫ дѣвицѫ: Вдовицѫ, или напуснѫтѫ, или оскверненѫ, *или* блудницѫ, *да не земе*; но дѣвицѫ отъ людіе-тѣ си 15 *да земе за* женѫ. И да не оскверни сѣме-то си между людіе-тѣ си. Защото [п]азъ сьмь Господь който го освящавамъ.

16 И говори Господь Моисею и рече: (17) Говори Аарону, и кажи: Който отъ твое-то сѣме въ родове-тѣ имъ има порокъ, [р]да не пристѫпва да приноси хлѣбъ-тъ на 18 Бога своего; Защото никой който има порокъ, не трѣбва да пристѫпи: человѣкъ слѣпъ, или хромъ, или съсъ сплесканъ 19 носъ, или [с]ако има нѣщо излишно, Или человѣкъ, който има строшенѫ ногѫ, или 20 строшенѫ рѫкѫ, Или е гърбавъ, или завързлякъ, или който има очи поврѣдены, или има сухѫ крастѫ, или лишаи или е 21 [т]кылавъ: Ни единъ человѣкъ отъ сѣме-то на Аарона священника, който има порокъ, да не пристѫпи за да принесе приношенія-та Господни: той има порокъ; не трѣба да пристѫпи [у]да принесе хлѣбъ- 22 тъ на Бога своего. Хлѣбъ-тъ на Бога своего [ф]отъ прѣсвяты-тѣ, и [х]отъ святы-тѣ ще яде; 23 Но до завѣсѫ-тѫ да не идва, нито при олтарь-тъ да пристѫпва, защото има порокъ; [ц]за да не омьрси святилище-то ми: защото азъ сьмь Господь, който гы освящавамъ.

24 И говори Моисей това Аарону, и на сынове-тѣ му, и на всичкы-тѣ сынове Израилевы.

ГЛАВА 22.

1 И говори Господь Моисею и рече: (2) Кажи на Аарона, и на сынове-тѣ му, [а]какъ да ся въздържатъ отъ святы-тѣ *приношенія* на Израилевы-тѣ сынове, за [б]да не омьрсватъ свято-то мое име [в]въ това което ми 3 посвящаватъ. Азъ сьмь Господь. Кажи имъ: Всякой человѣкъ отъ всичко-то ваше сѣме, въ родове-тѣ ви, който има нечистотѫ на себе си, и пристѫпи до святы-тѣ, които Израилеви-тѣ сынове посвящаватъ Господу, [г]тя душа да ся истрѣби 4 отъ лице-то ми. Азъ сьмь Господь. Който отъ Аароново-то сѣме е прокаженъ, или [д]има теченіе, да не яде отъ святы-тѣ [е]додѣ ся очисти. И [ж]който ся прикосне до всяко нечисто отъ мьршѫ, или [з]изъ когото 5 излѣзе сѣме отъ съвъкупленіе, Или [и]който ся прикосне до какъвъ да е гадъ отъ който може да стане нечистъ, [і]или до человѣка отъ когото може да стане нечистъ, каквато и да е нечистота-та му; 6 Онази душа, която ся прикосне до кое да е отъ тѣхъ, да бѫде нечиста до вечеръ; и да не яде отъ святы-тѣ, [к]но да 7 омые тѣло-то си съ водѫ; И когато залѣзе слънце-то, ще бѫде чистъ, и послѣ да яде отъ святы-тѣ; защото [л]това му е

а Іез. 44; 25.
б Гл. 19; 27, 28. Втор. 14; 1. Іез. 44; 20.
в Гл. 18; 21. 19; 12.
г Виж Гл. 3; 11.
д Іез. 44; 22.
е Виж Втор. 24; 1, 2.
ж Гл. 20; 7, 8.
з Быт. 38; 24.
и Исх. 29; 29, 30. Гл. 8; 12. 16; 32. Числ. 35; 25.
і Исх. 28; 2. Гл. 16; 32.
к Гл. 10; 6.
л Числ. 19; 14. Виж Ст. 1, 2.
м Гл. 10; 7.
н Исх. 28; 36. Гл. 8; 9, 12, 30.
о Ст. 7. Іез. 44; 22.
п Ст. 8.
р Гл. 10; 3. Числ. 16; 5. Псал. 65; 4.
с Гл. 22; 23.
т Втор. 23; 1.
у Ст. 6.
ф Гл. 2; 3, 10. 6; 17, 29. 7; 1. 24; 9. Числ. 18; 9.
х Гл. 22; 10, 11, 12. Числ. 18; 19.
ц Ст. 12.

—

а Числ. 6; 3.
б Гл. 18; 21.
в Исх. 28; 38. Числ. 18; 32. Втор. 15; 19.
г Гл. 7; 20.
д Гл. 15; 2.
е Гл. 14; 2. 15; 13.
ж Числ. 19; 11, 22.
з Гл. 15; 16.
и Гл. 11; 24, 43, 44.
і Гл. 15; 7, 19.
к Гл. 15; 5. Евр. 10; 22.
л Гл. 21; 22. Числ. 18; 11, 13.

8 храна-та: [м]Мъртвечинѫ, или звѣрояденинѫ да не яде, та да ся оскверни отъ тѣхъ.
9 Азъ сьмь Господь. Прочее да пазятъ повелѣнія-та ми, [н]за да не понесѫтъ грѣхъ, и умрѫтъ поради това, ако бы гы омърсили. Азъ сьмь Господь, който гы освящавамъ.
10 И [о]ни единъ чужденецъ да не яде отъ святы-тѣ: който е гость на священника, или наемникъ, да не яде отъ святы-
11 тѣ. Ако ли священникъ-тъ купи нѣкого съсъ сребро, той да яде отъ тѣхъ, както и онзи който ся е родилъ въ домъ-тъ му; [п]тѣ могѫтъ да ядѫтъ отъ хлѣбъ-тъ му.
12 И дъщеря-та на священника ако е оженена за чужденецъ мѫжъ, да не яде отъ
13 святы-тѣ приношенія. Ако ли дъщеря-та на священника овдовѣе или бѫде напуснѫта и нѣма дѣте, [р]и ся върне въ бащиный-тъ си домъ, [с]както е была въ младость-тѫ си, ще яде отъ хлѣбъ-тъ на отца си: никой чужденецъ обаче да не яде отъ
14 него. И [т]ако нѣкой человѣкъ по незнаніе яде нѣщо свято, тогазь да притури въ него петѫ-тѫ му часть, и да отдаде
15 на священника свято-то. И [у]тѣ да не употрѣбяватъ като просто нѣщо святы-тѣ *приношенія* на Израилевы-тѣ синове, кои-
16 то приносятъ Господу: И [ф]да не докаратъ на себе си беззаконіе-то на прѣстѫпленіе, когато ядѫтъ тѣхны-тѣ святы *приношенія;* защото азъ сьмь Господь, който гы
17 освящавамъ. И говори Господь Моисею и
18 рече: Говори Аарону, и на синове-тѣ му, и на всичкы-тѣ Израилевы синове и кажи имъ: [х]Всякой человѣкъ отъ домъ-тъ Израилевъ, или отъ чужденцы-тѣ въ Израиль, който принесе приносъ-тъ си, по каквы да е обричанія, или по каквы да е самоволны приношенія, които приносятъ Господу
19 за всесъжженіе, [ц]За да бѫде пріето за васъ, *трѣбва да приносите* мѫжко безъ порокъ, отъ говеда-та, отъ овцы-тѣ, или
20 отъ козы-тѣ. [ч]Което животно има порокъ, да не приносите; защото не ще
21 бѫде пріето за васъ. [ш]И който [щ]за испълненіе на обричаніе, или за самоволно приношеніе, отъ говеда-та, или отъ овцы-тѣ, принесе примирителнѫ жьртвѫ Господу, да бѫде безъ порокъ за *да е* пріета: никакъвъ порокъ да нѣма въ неѭ.
22 [ъ]*Животно* слѣпо, или съсъ строшенъ или искълченъ удъ, или което има отокъ, или сухѫ крастѫ, или лишаи, тѣхъ да не приносите Господу, нито да правите отъ тѣхъ
23 [ы]жьртвѫ Господу на олтарь-тъ. Юнецъ обаче или овцѫ [ь]съ нѣщо излишно, или недостатъчно *въ удове-тѣ* можешь да го принесешь за самоволно приношеніе; но
24 за обричаніе, не ще бѫде пріето. *Животно* прѣвито, или съсъ смазаны или истъргнѫты ятра, или скопено, да не принесете Господу; нито да правите *това* въ
25 вашѫ-тѫ земѭ. [ѣ]Нито отъ иноплеменничкѫ рѫкѫ [ю]да приносите отъ всичкы тѣзи за хранѫ на вашій-тъ Богъ; защото [я]поврѣденіе-то имъ е въ тѣхъ; порокъ има на тѣхъ: не ще бѫдѫтъ пріеты за васъ.
26 И говори Господь Моисею и рече:
27 [ѫ]Когато ся роди говедо, или овца, или коза, тогазь да бѫде седмь дни подъ майкѫ си; а отъ осмый-тъ день нататъкъ ще бѫде пріето за жьртвоприношеніе
28 Господу. А кравѫ, или овцѫ, и малко-то ѝ [ѭ]да не заколете въ единъ день.
29 И когато приносите [а]жьртвѫ за благодареніе Господу, да ѭ приносите така щото
30 да бѫде пріета за васъ. Въ истый-тъ день да ся изяде: [б]да не оставите нищо отъ неѭ до утрѣ. Азъ сьмь Господь.
31 И тъй [в]да пазите заповѣди-тѣ ми, и да
32 гы вършите. Азъ сьмь Господь. И [г]да не осквернявате свято-то мое име; и [д]ще сьмь освященъ между Израилевы-тѣ синове. Азъ сьмь Господь, [е]който вы освя-
33 щавамъ: [ж]Който вы изведохъ изъ Египетскѫ-тѫ земѭ, за да бѫдѫ Богъ вашъ. Азъ сьмь Іеова.

ГЛАВА 23.

1 И говори Господь Моисею, и рече: (2) Говори на Израилевы-тѣ синове и кажи имъ: [а]Господни-тѣ праздници, [б]въ които ще свыквате събранія святы, праздници мои
3 сѫ тѣзи: [в]Шесть дни да ся работи работѫ, а въ седмый-тъ день е сѫббота на почиваніе, свято събраніе; никаквѫ работѫ да не работите: сѫббота е Господу въ всичкы-тѣ ви жилища.
4 [г]Тѣзи сѫ Господни-тѣ праздници, святи събранія, които ще свыквате на врѣмена-та
5 имъ. [д]Въ първый-тъ мѣсецъ, въ четыринадесетый-тъ день на мѣсеца привечеръ
6 Пасха Господня е. И въ петнадесетый-тъ день на тойзи мѣсецъ, праздникъ Госпо-

м Исх. 22; 31. Гл. 17; 15. Iез. 44; 31.
н Исх. 28; 43. Числ. 18; 22, 32.
о Вижь 1 Цар. 21; 6.
п Числ. 18; 11, 13.
р Быт. 38; 11.
с Гл. 10; 14. Числ. 18; 11, 19.
т Гл. 5; 15, 16.
у Числ. 18; 32.
ф Ст. 9.
х Гл. 1; 2, 3, 10. Числ. 15; 14.
ц Гл. 1; 3.
ч Втор. 15; 21. 17; 1. Мал. 1; 8, 14. Ефес. 5; 27. Евр. 9; 14. 1 Пет. 1; 19.
ш Гл. 3; 16,
щ Гл. 7; 16. Числ. 15; 3, 8. Втор. 23; 21, 23. Псал. 61; 8. 65; 1. Еккл. 5; 4, 5.
ъ Ст. 20. Мал. 1; 8.
ы Гл. 1; 9, 13. 3; 3, 5.
ь Гл. 21; 18.
ѣ Числ. 15; 15, 16.
ю Гл. 21; 6, 17.
я Мал. 1; 14.
ѫ Исх. 22; 30.
ѭ Втор. 22; 6.
а Гл. 7; 12. Псал. 107; 22. 116; 17. Амос. 4; 5.
б Гл. 7; 15.
в Гл. 19; 37. Числ. 15; 40. Втор. 4; 40.
г Гл. 18; 21.
д Гл. 10; 3. Мат. 5; 9. Лук. 11; 2.
е Гл. 20; 8.
ж Исх. 6; 7. Гл. 11; 45. 19; 36. 25; 38. Числ. 15; 41.

а Ст. 4, 37.
б Исх. 32; 5. 4 Цар. 10; 20. Псал. 81; 3.
в Исх. 20; 9. 23; 12. 31; 15. 34; 21. Гл. 19; 3. Втор. 5; 13. Лук. 13; 14.
г Ст. 2, 37. Исх. 23; 14.
д Исх. 12; 6, 14, 18. 13; 3, 10. 23; 15. 34; 18. Числ. 9; 2, 3. 28; 16, 17. Втор. 16; 1—8. Iис. Нав. 5; 10.

день е на бесквасны-тѣ; седмь дни ще 7 ядете бесквасны хлѣбове. [е]Въ първый-тъ день да бжде у васъ свято събраніе; ни- 8 каквж работж да не работите. И седмь дни да приносите жьртвж Господу; въ седмый-тъ день е свято събраніе: никаквж работж да не работите.

9 И говори Господь Моисею и рече: 10 Говори на Израилевы-тѣ сынове и кажи имъ: [ж]Когато влѣзете въ тжзи земіж коіж-то ви азъ давамъ и пожьнете жетвж-тж й, тогазь да донесете на священника [з]единъ снопъ отъ начаткы-тѣ на жетвж- 11 тж си. И [и]да двигне той снопъ-тъ прѣдъ Господа, за да бжде пріетъ за васъ: въ утрешный-тъ день на сжбботж-тж да го 12 двигне священникъ-тъ. И въ онзи день въ който двигнете снопъ-тъ, да принесете, за всесъжженіе Господу, еднолѣтно 13 агне безъ порокъ, И [і]хлѣбно-то му приношеніе, двѣ десетни части *отъ ефж*, чисто брашно мѣсено съ елей, въ жьртвж Господу, за уханіе благовонно; и възліяніе-то му, еднж четвьртж часть отъ инъ-тъ 14 вино. И хлѣбъ, или жито пържено, или прѣсны класове, да не ядете до тозь день, въ който приносите приносъ-тъ на вашій-тъ Богъ. Това *да бжде* вѣчно узаконеніе въ родове-тѣ ви по всичкы-тѣ ви жилища.

15 [к]И да изброите за себе си отъ утрешный-тъ день на сжбботж-тж, отъ който день принесохте снопъ-тъ на движимо-то 16 приношеніе, седмь цѣлы седмицы: До утрешный-тъ день на седмж-тж сжбботж да изброите [л]петдесеть дни, тогазь да принесете [м]ново хлѣбно приношеніе Го- 17 споду. Отъ жилища-та си да донесете за движимо приношеніе два хлѣба, които да бжджтъ двѣ десеты части *отъ ефж* чисто брашно, испечены съ квасъ, [н]начаткы Го- 18 споду. И да принесете наедно съ хлѣбъ-тъ седмь агнета еднолѣтны безъ порокъ, и единъ юнецъ отъ говеда-та, и два овна: да бжджтъ всесъжженіе Господу, наедно съ хлѣбно-то имъ приношеніе, и наедно съ възліянія-та имъ, приношеніе за у- 19 ханіе благовонно Господу. И да принесете [о]единъ ярецъ отъ козы-тѣ приношеніе за грѣхъ, и двѣ еднолѣтны агнета 20 [п]за примирителнж жьртвж. И да гы двигне священникъ-тъ наедно съ хлѣбъ-тъ на начаткы-тѣ, за приношеніе движимо прѣдъ Господа, наедно съ двѣ-тѣ агнета: [р]тѣ ще бжджтъ святы Господу за свя- 21 щенника. И да свыкате въ онзи день събраніе свято за васъ; никаквж работж да не работите: това *да бжде* вѣчно узаконеніе въ всичкы-тѣ ваши жилища въ родове-тѣ ви.

22 И [с]когато жьнете жетвж-тж на земіж-тж си, да не дожьнешь краища-та на нивж-тж си, и [т]паднжлы-тѣ въ жетвж-тж ти класове да не съберешь; за сиромаха и за чужденеца да гы оставишь. Азъ сьмь Господь Богъ вашъ.

23 И говори Господь Моисею и рече: (24) Говорй на Израилевы-тѣ сынове и кажи: [у]Въ седмый-тъ мѣсецъ, въ първый-тъ день на мѣсецъ-тъ да бжде вамъ почиваніе, [ф]поменъ съ *тржбно* възклицаніе, свято 25 събраніе. Никаквж работж да не работите и да принесете жьртвж Господу.

26 И говори Господь Моисею и рече: (27) [х]И въ десетый-тъ день на този седмый-тъ мѣсецъ ще бжде день на умилостивеніе: свято събраніе да имате; и да смирите душы-тѣ си, и да принесете жьртвж Го- 28 споду. И никаквж работж да не работите въ този день; защото е день на умилостивеніе, за да бжде умилостивеніе за 29 васъ прѣдъ Господа Бога вашего. Понеже всяка душа, която не ся смири въ този 30 день, [ц]ще ся истрѣби отъ людіе-тѣ си. И всяка душа, която направи каквж годѣ работж въ този день, [ч]ще истрѣбіж онжзи 31 душж отъ срѣдѣ людіе-тѣ й. Никаквж работж да не работите: това *да бжде* узаконеніе вѣчно въ родове-тѣ ви, по всичкы- 32 тѣ ви жилища. Сжббота на почиваніе ще бжде за васъ, и да смирите душы-тѣ си, въ деветый-тъ день на мѣсецъ-тъ вечеръ-тъ; отъ вечеръ до вечеръ да празднувате сжбботж-тж си.

33 И говори Господь Моисею и рече: 34 Говорй на Израилевы-тѣ сынове, и кажи: [ш]Отъ петнадесетый-тъ день на този седмый-тъ мѣсецъ *ще бжде* седмь дни Господень праздникъ на шатры-тѣ. Въ първый- 35 тъ день *да бжде* свято събраніе: никаквж 36 работж да не работите. Седмь дни да приносите жьртвж Господу; [щ]Въ осмый-тъ день да имате свято събраніе, и да принесете жьртвж Господу: [ъ]то е събраніе 37 тържественно; никаквж работж да не работите. [ы]Тѣзи сж Господни праздници, въ които ще свыквате святы събранія, за да приносите жьртвж Господу, всесъжженіе, и хлѣбно приношеніе, жьртвованіе и възліянія всякой день споредъ опрѣдѣ- 38 лено-то му, [ь]Освѣнь Господни-тѣ сжбботы, и освѣнь дарове-тѣ си, и освѣнь всичкы-тѣ си обричанія, и освѣнь всич-

е Исх. 12; 16. Числ. 28; 18, 25.
ж Исх. 23; 16, 19. 34; 22, 26. Числ. 15; 2, 18. 28; 26. Втор. 16: 9. Іис. Нав. 5; 15.
з Рим. 11; 16. 1 Кор. 15; 20. Іак. 1: 18. Откр. 14; 4.
и Исх 29; 4.
Гл. 2; 14, 15, 16.
к Исх. 34; 22. Гл. 25; 8. Втор. 16; 9.
л Дѣян. 2; 1.
м Числ. 28; 26.
н Исх. 22; 29. 23; 16, 19. 34; 22, 26. Числ. 15; 17 — 21. 28; 26. Втор. 26; 1.
о Гл. 4; 23, 28. Числ. 28; 30.
п Гл. 3; 1.
р Числ. 18; 12. Втор. 18; 4.
с Гл. 19; 9.
т Втор. 24; 19.
у Числ. 29; 1.
ф Гл. 25; 9.
х Гл. 16; 30. Числ. 29; 7.
ц Быт. 17; 14.
ч Гл. 20; 3, 5, 6.
ш Исх. 23; 16. Числ. 29; 12. Втор. 16; 13. Ездр. 3; 4. Неем. 8; 14. Зах. 14; 16. Іоан. 7; 2.
щ Числ. 29; 35. Неем. 8; 18. Іоан. 7; 37.
ъ Втор. 16; 8. 2 Лѣт. 7; 9. Неем. 8; 18. Іоиль 1; 14. 2; 15.
ы Ст. 2, 4.
ь Числ. 29; 39.

кы-тѣ си самоволны приношенія, които давате Господу. 39 А въ петнадесетый-тъ день на седмый-тъ мѣсецъ, [ѣ]като съберете произведенія-та на земіж-тж, да празднувате праздникъ Господень седмь дни: въ първый-тъ день *да бжде* почиваніе, и въ осмый-тъ день почиваніе.

40 И [ю]въ първый-тъ день да земете за себе си плодъ отъ хубавы дьрвія, финиковы вѣтви, и вѣтви отъ широколистны дьрвя, и рѣчны вьрбы; и [я]да ся веселите прѣдъ 41 Господа Бога вашего седмь дни. И [ѫ]да празднувате този праздникъ за Господа седмь дни въ годинж-тж: то *ще бжде* вѣчно узаконеніе въ родове-тѣ ви; въ сед-42 мый-тъ мѣсецъ да го празднувате. [ѭ]Въ шатры да сѣдите седмь дни: всичкы-тѣ туземци Израиляне да сѣдятъ въ шатры; 43 [а]За да познаіжтъ родове-тѣ ви, че въ шатры населихъ Израилевы-тѣ сынове, като гы изведохъ изъ Египетскж-тж зе-44 між: азъ сьмь Господь Богъ вашъ. И [б]каза Моисей Господни-тѣ праздницы на Израилевы-тѣ сынове.

ГЛАВА 24.

1 И говори Господь Моисею и рече: (2) [а]Заповѣдай на Израилевы-тѣ сынове да ти доносятъ първотокъ чисто масло, за освѣтеніе, за да горятъ свѣтила-та всякога.

3 Отъ вънъ завѣсж-тж на свидѣтелство-то, въ скыніж-тж на събраніе-то, да гы нарежда Ааронъ *да горятъ* отъ вечеръ до зарань прѣдъ Господа вынжгы: това *ще бжде* вѣчно узаконеніе въ родове-тѣ ви.

4 На [б]чистый-тъ свѣтилникъ да приготвува свѣтила-та прѣдъ Господа вынжгы.

5 И да земешь чисто брашно, и да опечешь отъ него [в]дванадесеть питы: отъ двѣ десеты части *на ефж-тж* да бждѫтъ 6 всяка пита. И да гы наредишь на два реда, по шесть на всякой редъ, [г]върхъ 7 чистж-тж трьпезж прѣдъ Господа. И на всякой редъ да туришь чисть ливанъ, и то ще бжде на хлѣбъ-тъ за поменъ, 8 въ приношеніе Господу. [д]Въ всякой сжбботенъ день да нарежда това вынжгы прѣдъ Господа, отъ Израилевы-тѣ сы-9 нове: *това е* вѣченъ завѣтъ. И [е]тѣ ще бждѫтъ за Аарона и за сынове-тѣ му; и [ж]да гы ядѫтъ на свято мѣсто: защото сж прѣсвяты нему отъ Господни-тѣ приношенія: *това е* вѣчно узаконеніе.

10 И сынъ-тъ на еднж Израилянкж, кого-то имаше отъ Египтянинъ мжжъ, излѣзе между Израилевы-тѣ сынове; и карахж ся въ станъ-тъ сынъ-тъ на Израилянкж-11 тж и единъ Израилянинъ человѣкъ. И [з]сынъ-тъ на Израилянкж-тж женж похули име-то *Господне* [и]и проклѣ: [і]и приведохж го при Моисея; (а име-то на майкж му бѣше Саломиѳа, дъщеря на Даврія, 12 отъ Даново-то племе;) И [к]турихж го подъ стражж, [л]додѣ имъ ся обяви воля-та Го-13 сподня. И говори Господь Моисею и рече: 14 Изведи вънъ изъ станъ-тъ оногозь който проклѣ; и [м]всичкы-тѣ които сж *го* чули, да турятъ ржцѣ-тѣ си на главж-тж му, и нека го убіе съ каменіе всичко-то съ-15 браніе. И говорѝ на Израилевы-тѣ сынове и речи: Който прокьлне Бога своего, [н]ще 16 понесе грѣхъ-тъ си; И [о]който похули име-то Господне, непрѣмѣнно да ся умьртви: съ каменіе да го убіе всичко-то събраніе; и ако е чужденецъ, или туземецъ, когато похули име-то *Господне*, да ся у-17 мьртви. И [п]който убіе нѣкого человѣка, 18 непрѣмѣнно да ся умьртви. И [р]който убіе скотъ, да отдаде животно за животно. 19 И ако нѣкой направи поврѣжденіе на ближній-тъ си, [с]както е направилъ, така да 20 ся направи *и* нему: Строшеніе за строшеніе, око за око, зжбъ за зжбъ; както направи поврѣжденіе на человѣка, така 21 да ся направи и нему. И [т]който убіе скотъ, да го плати; а [у]който убіе чело-22 вѣка, да ся умьртви *и той*. [ф]Еднж сждбж ще имате, както за чужденеца, така и за туземеца; защото азъ сьмь Го-23 сподь Богъ вашъ. И рече Моисей на Израилевы-тѣ сынове; [х]и изведохж вънъ изъ станъ-тъ оногозь който бѣ проклѣлъ, и убихж го съ каменіе; и Израилеви-тѣ сынове направихж както заповѣда Господь Моисею.

ГЛАВА 25.

1 И говори Господь Моисею на Синайскж-2 тж горж и рече: Говорѝ на Израилевы-тѣ сынове, и кажи имъ: Когато влѣзете въ тжзь земіж, коіжто ви азъ давамъ, тогазь [а]земя-та да държи еднж сжбботж 3 Господу. Шесть годинъ да сѣешь нивж-тж си, и шесть годинъ да рѣжешь лозіе-4 то си, и да събирашь плодъ-тъ му; А въ седмж-тж годинж да бжде сжббота за

ѣ Исх. 23; 16. Втор. 16; 13.
ю Неем. 8; 15.
я Втор. 16; 14, 15.
ѫ Числ. 29; 12. Неем. 8; 18.
ѭ Неем. 8; 14, 15, 16.
а Втор. 31; 13. Псал. 78; 5, 6.
б Ст. 2.

—

а Исх. 27; 20, 21.
б Исх. 31; 8. 39; 37.
в Исх. 25; 30.
г 3 Цар. 7; 48. 2 Лѣт. 4; 19. 13; 11. Евр. 9; 2.
д Числ. 4; 7. 1 Лѣт. 9; 32. 2 Лѣт. 2; 4.
е 1 Цар. 21; 6. Мат. 12; 4. Марк. 2; 26. Лук. 6; 4.
ж Исх. 29; 33. Гл. 8; 3. 21; 22.
з Ст. 16.
и Іов. 1; 5, 11, 22. 2; 5, 9, 10. Иса. 8; 21.
і Исх. 18; 22, 26.
к Числ. 15; 34.
л Исх. 18; 15, 16. Числ. 27; 5. 36; 5, 6.
м Втор. 13; 9. 17; 7.
н Гл. 5; 1. 20; 17. Числ. 9; 13.
о 3 Цар. 21; 10, 13. Псал. 74; 10, 18. Мат. 12; 31. Марк. 3; 28. Іак. 2; 7.
п Исх. 21; 12. Числ. 35; 31. Втор. 19; 11, 12.
р Ст. 21.
с Исх. 21; 24. Втор. 19; 21. Мат. 5; 38. 7; 2.
т Ст. 18. Исх. 21; 33.
у Ст. 17.
ф Исх. 12; 49. Гл. 19; 34. Числ. 15; 16.
х Ст. 14.

—

а Исх. 23; 10. Виж Гл. 26; 34, 35. 2 Лѣт. 36; 21.

почиванiе на земiѭ-тѫ, сѫббота Господу; нивѫ-тѫ си да не сѣешь, и лозiе-то си 5 да не рѣжешь. Да [б]не жьнешь жетвѫ, която расте отъ само себе си, и гроздiе отъ нерѣзано лозiе да не обирашь: година на почиванiе да бѫде за земiѭ-тѫ. 6 И тая сѫббота на земiѭ-тѫ ще ви бѫде храна; на тебе, и на слугѫ-тѫ ти, и на слугынiѭ-тѫ ти, и на наемника ти, и на пришлецъ-тъ който ся е заселилъ при 7 тебе; И на скотове-тѣ ти, и на животны-тѣ които сѫ въ земiѭ-тѫ ти, всичко-то нейно произведенiе ще бѫде за хранѫ.

8 И да изброишь за себе си седмь седмицы отъ годины, седмь пѫти по седмь годины; и дни-тѣ на седмь-тѣ седмицы отъ годины ще ти бѫдѫтъ четыридесеть и деветь го- 9 дины. Тогазь да направишь да възгласятъ трѫбы-тѣ съ въсклицанiе въ десетый-тъ день на седмый-тъ мѣсецъ: [в]въ день-тъ на умилостивенiе-то да направите да възгласи трѫба-та по всичкѫ-тѫ вашѫ 10 земiѭ. И да освятите петдесетѫ-тѫ годинѫ, и [г]да прогласите освобожденiе по земiѭ-тѫ на всичкы-тѣ ѝ жители: това да бѫде за васъ юбилей: и [д]да ся върнете всякой на стяжанiе-то си, и да ся вър- 11 нете всякой при родъ-тъ си. Петдесета-та година да ви бѫде година на юбилей: да [е]не сѣете, нито да жьнете което расте отъ самосебе си по неѭ, и да не обе- 12 рете нерѣзано-то ѝ лозiе. Защото това е юбилей: святъ да бѫде той за васъ; [ж]отъ 13 поле-то да ядете произведенiе-то ѝ. [з]Въ тѫзи годинѫ на юбилей, да ся върнете 14 всякой на стяжанiе-то си. И ако продадешь нѣщо на ближнiй-тъ си, или купишь отъ ближнiй-тъ си, [и]да ся не при- 15 тѣснявате единъ другый: [і]Споредъ число-то на годины-тѣ слѣдъ юбилей да купувашь отъ ближнiй-тъ си *и* споредъ число-то на годины-тѣ на плодосъбиранiе-то 16 да ти продава. Колкото сѫ по много годины-тѣ ще умножишь цѣнѫ-тѫ му, и колкото сѫ по малко годины-тѣ ще умалишь цѣнѫ-тѫ му: защото споредъ число-то на плодосъбиранiя-та той ти про- 17 дава. И [к]да ся не притѣснявате единъ другый, но [л]да ся боишь отъ Бога твоего; защото азъ сьмь Iеова Богъ вашъ.

18 И [м]да правите повелѣнiя-та ми, и сѫдбы-тѣ ми да пазите, и да гы вършите, и 19 [н]да живѣете безбѣдно на земiѭ-тѫ. И земя-та ще дава плодове-тѣ си, и [о]ще ядете до пасыщенiе, и ще живѣете безбѣдно на неѭ.

20 Ако ли речете: [п]Що ще ядемъ въ седмѫ-тѫ годинѫ, [р]като не посѣемъ нито съ- 21 беремъ плодове-тѣ си? Тогазь [с]ще проводѭ благословенiе-то си на васъ въ шестѫ-тѫ годинѫ, и ще направи произве- 22 денiя за три годины. И [т]ще сѣете въ осмѫ-тѫ годинѫ, и ще ядете [у]отъ ветхы-тѣ плодове, до деветѫ-тѫ годинѫ: додѣто дойдѫтъ плодове-тѣ ѝ, ще ядете ветхы *жита*.

23 И земя-та да ся не продава за вѣчно: защото [ф]земя-та е моя; защото [х]вы сте 24 чужденци и пришелци при мене. За това въ всичкѫ-тѫ земiѭ на ваше-то притяжанiе, да позволявате искупуванiе на земiѭ- 25 тѫ. [ц]Ако осиромашѣе братъ ти и продаде отъ стяжанiе-то си, и [ч]дойде най ближнiй-тъ му сродникъ, нека искупи 26 онова което е продалъ братъ му. И ако человѣкъ-тъ нѣма сродникъ да го искупи, а му стигне рѫка и намѣри съ какво да 27 го искупи самъ; Тогазь [ш]нека смѣтне годины-тѣ на продаванiе-то му, и нека повърне останѫло-то на оногова человѣка, комуто *го* е продалъ, и нека ся върне на 28 стяжанiе-то си. Но, ако рѫка-та му не намѣри колкото трѣбва да плати, тогазь продадено-то да остане въ рѫкѫ-тѫ на оногозь който го е купилъ, до годинѫ-тѫ на юбилей; и [щ]въ юбилей-тъ ще ся освободи и той ще ся върне на стяжанiе-то си.

29 И ако нѣкой продаде домъ обитаемъ въ градъ ограденъ, тогазь може да го искупи въ разстоянiе на еднѫ годинѫ отъ продажбѫ-тѫ му: въ еднѫ годинѫ 30 може да го искупи. Но ако ся не искупи до свършенiе-то на годинѫ-тѫ, тогазь онзи домъ който е въ ограденъ градъ да ся подтвърди за всегда на оногозь който го е купилъ въ родове-тѣ му: въ юбилей да не 31 ся освобождава. Но селскы-тѣ кѫщи, които нѣматъ наоколо огражденiе да ся вмѣняватъ както полета-та на земiѭ-тѫ: могѫтъ да ся искупуватъ, и да ся освобо- 32 ждаватъ въ юбилей. А [ъ]за Левитскы-тѣ градове, домове-тѣ въ градове-тѣ на притяжанiе-то имъ, Левити-тѣ могѫтъ да гы 33 искупятъ всякога. И ако нѣкой купи *домъ* отъ Левиты-тѣ, тогазь продаденный-тъ домъ вѫтрѣ въ градъ-тъ на притяжанiе-то му [ы]ще ся освободи въ юбилей; защото домове-тѣ на Левитскы-тѣ градища сѫ тѣхно притяжанiе между Израилевы-тѣ 34 синове. А [ь]поле-то на прѣдградiе-то на градове-тѣ имъ да ся не продава; защото то е вѣчно притяжанiе за тѣхъ.

б 4 Цар. 19; 29.
в Гл. 23; 24, 27.
г Иса. 61; 2. 63; 4. Iер. 34; 8, 15, 17. Лук. 4; 19.
д Ст. 13. Числ. 36; 4.
е Ст. 5.
ж Ст. 6, 7.
з Ст. 10. Гл. 27; 21. Числ. 36; 4.
и Ст. 17. Гл. 19; 13. 1 Цар. 12; 3, 4. Мих. 2; 2. 1 Кор. 6; 8.
і Гл. 27; 18, 23.
к Ст. 14.
л Ст. 43. Гл. 19; 14, 32.
м Гл. 19; 37.
н Гл. 26; 5. Втор. 12; 10. Псал. 4; 8. Прит. 1; 33. Iер. 23; 6.
о Гл. 26; 5. Iез. 34; 25, 27, 28.
п Мато. 6; 25, 31.
р Ст. 4, 5.
с Втор. 28; 8. Виж. Исх. 16; 29.
т 4 Цар. 19; 29.
у Iис. Нав. 5; 11, 12.
ф Втор. 32; 43. 2 Лѣт. 7; 20. Псал. 85; 1. Iоил. 2; 18. 3; 2.
х 1 Лѣт. 29; 15. Псал. 39; 12. 119; 19. 1 Пет. 2; 11.
ц Руѳ. 2; 20. 4; 4, 6.
ч Руѳ. 3; 2, 9, 12. Iер. 32; 7, 8.
ш Ст. 50, 51, 52.
щ Ст. 13.
ъ Вижь Числ. 35; 2. Iис. Нав. 21; 2 и дрг.
ы Ст. 28.
ь Дѣян. 4; 36, 37.

35 И ако осиромашѣе братъ ти, и ослабѣе ржка-та му при тебе, тогазь [ь]да му помогнешь, *като* на чужденецъ или пришлецъ, за да живѣе наедно съ тебе. 36 Да [ю]не земешь отъ него лихвж, или печалбж; но [я]бой ся отъ Бога твоего: и да живѣе 37 братъ ти наедно съ тебе. Сребро-то си да не му дадешь съ лихвж, и за печалбж 38 да не му дадешь хранж-тж си. [ѫ]Азъ сьмь Господь Богъ вашъ, който ви изведохъ изъ Египетскж-тж землж, за да ви дамъ Ханаанскж-тж землж, и да бждж вашъ Богъ.

39 И [ѭ]ако осиромашѣе братъ ти при тебе, и ти ся продаде, да го не натоваришь съ 40 рабскж работж. Като наемникъ или пришлецъ да бжде той при тебе: нека ти ра-41 боти до годинж-тж на юбилей. Тогазь да си излѣзе отъ тебе, [а]той и чада-та му съ него, и да ся върне при родъ-тъ си, и [б]при стяжаніе-то на отцы-тѣ си да ся 42 върне; Защото [в]тѣ сж мои раби конто изведохъ изъ Египетскж-тж землж: да ся 43 не продаватъ както ся продава рабъ. Да [г]не началствувашь вьрху него [д]съ жестокость; но [е]да ся боишь отъ Бога твоего. 44 И рабъ-тъ ти и рабыня-та ти които ще имашь, отъ язычницы-тѣ които сж около васъ, отъ тѣхъ да купувашь рабъ и 45 рабынж. Още и [ж]отъ сынове-тѣ на чужденцы-тѣ които сж пришелци между васъ, отъ тѣхъ да купувате, и отъ тѣхный-тъ родъ който е между васъ, колкото сж ся родили въ землж-тж ви; и да ви бж-46 джтъ стяжаніе. И [з]да гы имате наслѣдіе за чада-та си: слѣдъ васъ да *гы* наслѣдятъ като стяжаніе; вынжгы ваши раби да бждятъ; но вьрхъ братія-та си, Израилевы-тѣ сынове, да [и]не началствувате единъ надъ другъ съсъ жестокость.

47 И когато чужденецъ-тъ, и пришлецъ-тъ който живѣе съ тебе ся замогне, [і]а братъ ти който е съ него осиромашѣе и ся продаде на чужденеца, който е пришлецъ при тебе, или на кого да е отъ родъ-тъ 48 на чужденеца: Слѣдъ продажбж-тж може да ся искупи; [к]кой годѣ отъ братія-та му 49 да го искупи. Или стрыка му, или стрыковъ-тъ му сынъ, да го искупи, или нѣкой ближенъ сродникъ отъ родъ-тъ му да го искупи; или [л]самъ той ако му сти-50 гне ржка да искупи себе си. И да смѣтне съ тогозь който го бѣ купилъ отъ годинж-тж въ којжто му ся е продалъ, до годинж-тж на юбилей; и цѣна-та за којжто ся е продалъ да бжде [м]споредъ число-то иа годины-тѣ: съразмѣрно съ врѣ-51 ме-то на наемникъ да му ся смѣтне. Ако оставатъ още много годины, съразмѣрно съ тѣхъ да плати за искупуваніе-то си 52 отъ сребро-то съ което е купенъ. Ако ли оставатъ малко годины, до годинж-тж на юбилей, да смѣтне, и споредъ годины-тѣ 53 да плати за искупуваніе-то си. Като годишенъ наемникъ да бжде при него, да не началствува вьрху му съ жестокость 54 прѣдъ тебе. И ако така ся не искупи, тогазь [н]да си излѣзе въ годинж-тж на 55 юбилей, той и чада-та му съ него; Защото [о]сынове-тѣ Израилеви мои раби сж: тѣ сж мои раби които изведохъ изъ Египетскж-тж землж. Азъ сьмь Господь Богъ вашъ.

ГЛАВА 26.

1 Да не направите за себе си [а]идолы, нито истуканы, нито да въздигате балваны за себе си, нито да поставите въ землж-тж си камыкъ съ изображенія, за да му ся кланяте; защото азъ сьмь Господь Богъ 2 вашъ. [б]Сжбботы-тѣ ми да пазите, и святилище-то ми да почитате. Азъ сьмь Господь.

3 [в]Ако ходите по повелѣнія-та ми, и пазите 4 заповѣди-тѣ ми, и гы вършите; Тогазь [г]ще дамъ дъждове-тѣ ви въ врѣме-то имъ, и земя-та [д]ще даде рожбы-тѣ си, и дьрвя-та на поле-то ще даджтъ плодъ-тъ си. 5 И [е]вършитба-та ще дьржи до гроздоберъ-тъ, и гроздоберъ-тъ ще дьржи до сѣятбж: и [ж]ще ядете хлѣбъ-тъ си до сытость; и [з]ще живѣете безбѣдно въ землж-тж си. 6 И [и]ще дамъ миръ на землж-тж, и [і]ще си легате, и никой нѣма да *вы* устрашава; и [к]ще истрѣбж злы-тѣ звѣрове отъ землж-тж, и [л]ножъ нѣма да замине прѣзъ 7 землж-тж ви. И ще погнете непріятели-тѣ си, и ще паднжтъ прѣдъ васъ отъ ножъ. 8 И [м]петина отъ васъ ще погнжтъ сто, а сто отъ васъ ще погнжтъ десеть тысящы; и непріятели-тѣ ви ще паднжтъ прѣдъ 9 васъ отъ ножъ. И [н]ще погледнж къмъ васъ, и ще вы нарастіж, и ще [о]вы умножж, и ще утвьрдіж завѣтъ-тъ си съ васъ. 10 И [п]ще ядете ветхы жита, и ще исхвьр-

ь Втор. 15; 7, 8. Псал. 37; 26. 41; 1. 112; 5, 9. Прит. 14; 31. Лук. 6; 35. Дѣян. 11; 29. Рим. 12; 10. 1 Іоан. 3; 17.
ю Исх. 22; 25. Втор. 23; 19. Неем. 5; 7. Псал. 15; 5. Прит. 28; 8. Іез. 18; 8, 13, 17. 22; 12.
я Ст. 17. Неем. 5; 9.
ѫ Гл. 22; 32, 33.
ѭ Исх. 21; 2. Втор. 15; 12. 3 Цар. 9; 22. 4 Цар. 4; 1. Неем. 5; 5. Іер. 34; 14.
а Исх. 21; 3.
б Ст. 28.
в Ст. 55. Рим. 6; 22. 1 Кор. 7; 23.
г Ефес. 6; 9. Кол. 4; 1.
д Ст. 46. Исх. 1; 13.
е Ст. 17. Исх. 1; 17, 21. Втор. 25; 18. Мал. 3; 5.
ж Иса. 56; 3, 6.
з Иса. 14; 2.
и Ст. 43.
і Ст. 25, 35.
к Неем. 5; 5.
л Ст. 26.
м Іов. 7; 1. Иса. 16; 14. 21; 16.
н Ст. 41. Исх. 21; 2, 3.
о Ст. 42.

—

а Исх. 20; 4, 5. Втор. 5; 8. 16; 22. 27; 15. Псал. 97; 7.
б Гл. 19; 30.
в Втор. 11; 13, 14, 15. 28; 1, до 14.
г Иса. 30; 23. Іез. 34; 26. Іоил. 2; 23, 24.
д Псал. 67; 6. 85; 12. Іез. 34; 27. 36; 30. Зах. 8; 12.
е Амос. 9; 13.
ж Гл. 25; 19. Втор. 11; 15. Іоил. 2; 19, 26.
з Гл. 25; 18. Іов. 11; 18. Іез. 34; 25, 27, 28.
и 1 Лѣт. 22; 9. Псал. 29; 11. 147; 14. Иса. 45; 7. Анг. 2; 9.
і Іов. 11; 19. Псал. 3; 5. 4; 8. Иса. 35; 9. Іер. 30; 10. Іез. 34; 25. Ос. 2; 18. Соф. 3; 13.
к 4 Цар. 17; 25. Іез. 5; 17. 14; 15.
л Іез. 14; 17.
м Втор. 32; 30. Іис. Нав. 23; 10.
н Исх. 2; 25. 4 Цар. 13; 23.
о Быт. 17; 6, 7. Неем. 9; 23. Псал. 107; 38.
п Гл. 25; 22.

11 лите ветхы-тѣ за *да турите* новы-тѣ. И [р]ще поставіѭ скыніѭ-тѫ си между васъ; и душа-та ми [с]не ще ся погнуси отъ васъ.
12 И [т]ще ходіѭ между васъ, и [у]ще сьмь Богъ вашъ, и вы ще бѫдете мои людіе.
13 [ф]Азъ сьмь Господь Богъ вашъ, който вы изведохъ изъ земіѭ-тѫ на Египтяны-тѣ, да не имъ сте раби; и [х]строшихъ жеглата на яремъ-тъ ви, и направихъ вы да ходите прави.
14 Но [ц]ако мя не послушате, и не извършите всичкы тѣзи заповѣди,
15 И [ч]ако прѣзрите повелѣнія-та ми, или ако душа-та ви ся погнуси отъ сѫдбы-тѣ ми, да не вършите всичкы-тѣ ми заповѣди, и нарушите завѣтъ-тъ ми:
16 И азъ ще направіѭ вамъ това: ще проводіѭ върхъ васъ [ш]ужасъ, [щ]чахоткѫ и трескѫ, които [ъ]ще погубяватъ очи-тѣ *ви*, и ще стопяватъ душѫ-тѫ ви; и ще [ы]сѣете сѣме-то си напраздно, защото непріятели-тѣ ви ще го ядѫтъ.
17 И [ь]ще туріѭ лице-то си противъ васъ, и [ѣ]ще бѫдете убити прѣдъ непріятели-тѣ си: и [ю]тѣзи които ви ненавидятъ ще владѣѭтъ надъ васъ: и [я]ще бѣгате когато никой не вы гони.
18 И при всичко това ако не мя послушате, ще приложѫ на васъ [ѫ]седмократно наказаніе за грѣхове-тѣ ви.
19 И [ѭ]ще строшѫ гордость-тѫ на силѫ-тѫ ви: и [а]ще направіѭ небе-то ви като желѣзо, и земіѭ-тѫ ви като мѣдь.
20 И [б]сила-та ви ще ся изнурява напразно; защото [в]земя-та ви нѣма да дава рожбы-тѣ си, и дървя-та на земіѭ-тѫ *ви* нѣма да даватъ плодъ-тъ си.
21 И ако ходите противно на мене, и не рачите да мя слушате, ще притуріѭ на васъ седмократны язвы споредъ грѣхове-тѣ ви.
22 [г]Ще проводіѭ върхъ васъ дивы звѣрове, които ще ви лишатъ отъ чада-та ви, и ще истрѣбятъ скотове-тѣ ви, и ще вы направятъ да намалѣете и [д]ще запустѣѭтъ пѫтища-та ви.
23 [е]И отъ това ако ся не исправите къмъ мене, но ходите противно на мене,
24 Тогазь [ж]ще пойдѫ и азъ противно на васъ, и ще вы поразіѭ и азъ седмократно заради грѣхове-тѣ ви.
25 И [з]ще наведѫ на васъ ножъ, който ще направи отмъщеніе за завѣтъ-тъ: и когато ся съберете въ градища-та си, [и]ще проводіѭ между васъ моръ; и ще бѫдете прѣдадени въ рѫцѣ-тѣ на врагъ-тъ.
26 И [і]когато строшѫ утвърждение-то отъ хлѣбъ-тъ ви, десеть жены ще пекѫтъ хлѣбъ-тъ ви въ еднѫ пещь, и ще *ви* отдаватъ хлѣбъ-тъ ви съ теглилкѫ, и [к]ще ядете, и нѣма да ся насыщате.
27 Но [л]ако и слѣдъ това не мя послушате, но ходите противно на мене;
28 То и азъ ще пойдѫ противно на васъ [м]съ ярость, и ще вы накажѫ и азъ седмократно за грѣхове-тѣ ви.
29 И [н]ще ядете плъть-тѫ на синове-тѣ си, и плъть-тѫ на дъщери-тѣ си ще ядете.
30 И [о]ще разоріѭ трѣбища-та ви, и ще разбіѭ кумиры-тѣ ви, и [п]трупове-тѣ ви ще хвърліѭ върхъ трупове-тѣ на гнусны-тѣ ви идолы: и [р]ще ся погнуси отъ васъ душа-та ми.
31 И [с]ще направіѭ градове-тѣ ви пустынѭ, и [т]ще запустіѭ святилища-та ви, и не щѫ да помиришѫ уханіе-то на благовонія-та ви.
32 И [у]ще запустіѭ азъ земіѭ-тѫ *ви*: и [ф]ще ся смаіѭтъ за това непріятели-тѣ ви, които живѣѭтъ въ неіѭ.
33 А васъ [х]ще разсѣіѭ между язычницы-тѣ: и ще истъргнѫ слѣдъ васъ ножъ: и земя-та ви ще бѫде пуста и градове-тѣ ви пустыня.
34 [ц]Тогазь земя-та ще ся радва на сѫбботы-тѣ си, въ всичкы-тѣ дни до когато е тя пуста, и вы сте въ земіѭ-тѫ на непріятели-тѣ си, тогазь ще ся упокои земя-та, и ще ся радва на сѫбботы-тѣ си.
35 Въ всичкы-тѣ дни на запустѣніе-то си ще си почива, защото [ч]не си е почивала въ сѫбботы-тѣ ви, когато вы живѣяхте на неіѭ.
36 И на останѫлы-тѣ отъ васъ [ш]ще вложѫ плахость въ сърдце-то имъ въ земи-тѣ на непріятели-тѣ имъ: и [щ]шумъ отъ листъ завѣванъ ще гы погне: и ще бѣгатъ като бѣгающи отъ ножъ, и ще падатъ когато никой не *гы* гони.
37 И [ъ]ще падатъ единъ върхъ другъ, като прѣдъ ножъ, когато никой *гы* не гони: и [ы]не ще можете да стоите прѣдъ непріятели-тѣ си.
38 И ще погынете между язычницы-тѣ, и земя-та на непріятели-тѣ ви ще вы пояде.
39 И останѫли-тѣ отъ васъ [ь]ще ся стопятъ за беззаконія-та си, по земи-тѣ на непріятели-тѣ си: а още за беззаконія-та на отцы-тѣ си, ще ся сто-

р Исх. 25; 8. 29; 45. Інс. Нав. 22; 19. Псал. 76; 2. Іез. 37; 26, 27, 28. Откр. 21; 3.
с Гл. 20; 23. Втор. 32; 19.
т 2 Кор. 6; 16.
у Исх. 6; 7. Іер. 7; 23. 11; 4. 30; 22. Іез. 11; 20. 36; 28.
ф Гл. 25; 38, 42, 55.
х Іер. 2; 20. Іез. 34; 27.
ц Втор. 28; 15. Плач. 2; 17. Мал. 2; 2.
ч Ст. 43. 4 Цар. 17; 15.
ш Втор. 28; 65, 66, 67. 32; 25. Іер. 15; 8.
щ Втор. 28; 22.
ъ 1 Цар. 2; 33.
ы Втор. 28; 33, 51. Іов. 31; 8. Іер. 5; 17. 12; 13. Мих. 6; 15.
ь Гл. 17; 10.
ѣ Втор. 28; 25. Сжд. 2; 14. Іер. 19; 7.
ю Псал. 106; 41.
я Ст. 36. Псал. 53; 5. Прит. 28; 1.
ѫ 1 Цар. 2; 5. Псал. 119; 164. Притч. 24; 16.
ѭ Иса. 25; 11. 26; 5. Іез. 7; 24. 30; 6.
а Втор. 28; 23.
б Псал. 127; 1. Иса. 49; 4.
в Втор. 11; 17. 28; 18. Агг. 1; 10.
г Втор. 32; 24. 4 Цар. 17; 25. Іез. 5; 17. 14; 15.
д Сжд. 5; 6. 2 Лѣт. 15; 5. Иса. 33; 8. Плачь 1; 4. Зах. 7; 14.
е Іер. 2; 30. 5; 3. Амос. 4; 6, до 12.
ж 2 Цар. 22; 27. Псал. 18; 26.
з Іез. 5; 17. 6; 3. 14; 17. 29; 8. 33; 2.
и Числ. 14; 12. Втор. 28; 21. Іер. 14; 12. 24; 10. 29; 17, 18. Амос. 4; 10.
і Псал. 105; 16. Иса. 3; 1. Іез. 4; 16. 5; 16. 14; 13.
к Иса. 9; 20. Мих. 6; 14. Агг. 1; 6.
л Ст. 21, 24.
м Иса. 59; 18. 63; 3. 65; 15. Іер. 21; 5. Іез. 5; 13, 15. 8; 18.
н Втор. 28; 53. 4 Цар. 6; 29. Плачь 4; 10. Іез. 5; 10.
о 2 Лѣт. 34; 3, 4, 7. Иса. 27. 9. Іез. 6; 3, 4, 5, 6, 13.
п 4 Цар. 23; 20. 2 Лѣт. 34. 5.
р Гл. 20; 23. Псал. 78; 59. 89; 38. Іер. 14; 19.
с Неем. 2; 3. Іер. 4; 7. Іез. 6; 6.
т Псал. 74; 7. Плач. 1; 10. Іез. 9; 6. 21; 7.
у Іер. 9; 11. 25; 11, 18.
ф Втор. 28; 37. 3 Цар. 9; 8. Іер. 18; 16. 19; 8. Іез. 5; 15.
х Втор. 4; 27. 28; 64. Псал. 44; 11. Іер. 9; 16. Іез. 12; 15. 20; 23. 22; 15. Зах. 7; 14.
ц 2 Лѣт. 36; 21.
ч Гл. 25; 2.
ш Іез. 21; 7, 12, 15.
щ Ст. 17. Іов. 15; 21. Прит. 28; 1.
ъ Иса. 10; 4. Вижь Сжд. 7; 22. 1 Цар. 14; 15, 16.
ы Інс. Нав. 7; 12, 13. Сжд. 2; 14.
ь Втор. 4; 27. 28; 65. Неем. 1; 9. Іер. 3; 25. 29; 12, 13. Іез. 4; 17. 6; 9. 20; 43. 24; 23. 33; 10. 36; 31. Осія 5; 15. Зах. 10; 9.

40 пятъ наедно съ тѣхъ. И [ѣ]ако исповѣдатъ беззаконіе-то си, и беззаконіе-то на отцы-тѣ си, за прѣстѫпленіе-то си което сѫ прѣстѫпили противъ мене, и още че сѫ ходили противно на мене, 41 И азъ че ходихъ противно на тѣхъ, и отведохъ гы въ земіѭ-тѫ на неприятели-тѣ имъ: [ю]ако тогазь ся покори [я]необрѣзано-то имъ сърдце, и пріемѫтъ наказаніе-то за беззаконіе-то си, 42 Тогазь [ж]ще поменѫ завѣтъ-тъ си съ Іакова, и завѣтъ-тъ си съ Исаака, и завѣтъ-тъ си съ Авраама ще поменѫ [іж]и земіѭ-тѫ ще поменѫ.

43 И [а]земя-та ще бѫде оставена отъ тѣхъ, и ще ся радва на сѫбботы-тѣ си, като остане пуста отъ тѣхъ: и тѣ ще пріимѫтъ наказаніе-то за беззаконіе-то си: защото [б]прѣзрѣхѫ сѫдбы-тѣ ми, и защото душа-та имъ ся отвърнѫ отъ повелѣнія-та ми. 44 Но и така като сѫ въ земіѭ-тѫ на неприятели-тѣ си, [в]не щѫ да гы отхвърліѭ, нито ще ся погнусіѭ отъ тѣхъ щото да гы истрѣбіѭ *и* да нарушѫ завѣтъ-тъ си съ тѣхъ: защото азъ сьмь Господь Богъ тѣхенъ: 45 Но [г]заради тѣхъ ще поменѫ завѣтъ-тъ на отцы-тѣ *имъ*, [д]които изведохъ изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ, [е]прѣдъ очи-тѣ на язычницы-тѣ, за да бѫдѫ тѣхенъ Богъ. Азъ сьмь Іеова. 46 [ж]Тѣзи сѫ повелѣнія-та, и сѫдбы-тѣ, и законы-тѣ, които направи Господь между Себе си и между синове-тѣ Израилевы, [з]на Синайскѫ-тѫ горѫ, чрѣзъ Моисеевѫ рѫкѫ.

ГЛАВА 27.

1 И говори Господь Моисею и рече: 2 Говори на Израилевы-тѣ синове и кажи имъ: [а]Когато нѣкой направи обричаніе, ты да направишь оцѣненіе-то на лица-та за Господа. 3 И оцѣненіе-то ти да бѫде *така*: на мѫжко отъ двадесеть годинъ до шестдесеть годинъ, оцѣненіе-то ти да бѫде петдесеть сребърни сикли, [б]споредъ сикльтъ на святилище-то. 4 Ако ли е женско, оцѣненіе-то ти да бѫде тридесеть сикли. 5 И ако е отъ петь годинъ до двадесеть годинъ, оцѣненіе-то ти да бѫде за мѫжко-то двадесеть сикли, а за женско-то десеть сикли. 6 Ако ли е отъ единъ мѣсецъ до петь годинъ, оцѣненіе-то ти да бѫде за мѫжко петь сикли сребърни, а за женско оцѣненіе-то ти, три сикли сребърни. 7 Ако ли е отъ шестдесеть годинъ и нагорѣ, ако е мѫжкый полъ, оцѣненіе-то ти да бѫде петнадесеть сикли; ако ли 8 е женскый полъ, десеть сикли. Но ако е по сиромахъ отъ оцѣненіе-то ти, да ся прѣдстави прѣдъ священника, и священникъ-тъ да го оцѣни: споредъ силѫ-тѫ на оногозь който е направилъ обричаніе-то, священникъ-тъ да го оцѣни.

9 И ако *обричаніе-то е за* скотъ, отъ онѣзи които ся приносятъ приносъ Господу, отъ тѣхъ всичко що ся дава Господу ще бѫде свято. 10 Да го не промѣни, нито да замѣни добро-то съ лошо или лошо-то съ добро: ако ли нѣкога замѣни скотъ за скотъ, тогазь и той и промѣненіе-то му ще бѫдѫтъ святи. 11 Ако ли е нѣкой скотъ нечистъ, отъ онѣзи които ся не приносятъ Господу приносъ, тогазь да прѣдстави скотъ-тъ прѣдъ священника; 12 И да го оцѣни священникъ-тъ, или добръ или лошъ: споредъ оцѣненіе-то ти, о священниче, така ще бѫде. 13 И [в]ако нѣкой поиска да го искупи, то да придаде петѫ-тѫ му часть връхъ твое-то оцѣненіе.

14 И когато нѣкой посвяти кѫщѫ-тѫ си за посвященіе Господу, то священникъ-тъ да іѭ оцѣни, была добра или лоша: както оцѣни священникъ-тъ така ще стане. 15 И [г]ако онзи който іѭ посвяти, поиска да искупи кѫщѫ-тѫ си, да придаде петѫ-тѫ часть отъ сребро-то на оцѣненіе-то ти, и ще бѫде негова.

16 И ако нѣкой посвяти Господу отъ нивѫ-тѫ на стяжаніе-то си, оцѣненіе-то ти да бѫде споредъ посѣваніе-то ѝ, единъ коръ отъ ечимѣно сѣме *ще ся цѣни* за петдесеть сребърны сикли. 17 Ако отъ годинѫ-тѫ на юбилей-тъ посвяти нивѫ-тѫ си, то по твое-то оцѣненіе ще стане. 18 Но ако слѣдъ юбилей-тъ посвяти нивѫ-тѫ си, священникъ-тъ [д]да му смѣтне сребро-то споредъ годины-тѣ които оставатъ до юбилейнѫ-тѫ годинѫ, и да ся спадне отъ оцѣненіе-то ти. 19 И [е]тойзи който е посвятилъ нивѫ-тѫ, ако поиска нѣкога да іѭ искупи, да ѝ придаде петѫ-тѫ часть отъ сребро-то на оцѣненіе-то ти и ще стане негова. 20 И ако не искупи нивѫ-тѫ или ако е продалъ нивѫ-тѫ другому, да ся не искупува вече. 21 Но [ж]когато нива-та ся освободи въ юбилей-тъ, ще бѫде свята Господу, като нивѫ [з]съ клѣтвѫ посвященѫ, [и]ще бѫде стяжаніе на священника.

22 И ако нѣкой посвяти Господу нивѫ коіѭто е купилъ, която не е отъ нивы-тѣ [і]на стяжаніе-то му, 23 [к]Священникъ-тъ да смѣтне цѣнѫ-тѫ ѝ по твое-то оцѣненіе, дори до годинѫ-тѫ на юбилей-тъ: и

ѣ Числ. 5; 7. 3 Цар. 8; 33, 35, 47. Неем. 9; 2. Притч. 29; 13. Дан. 9; 3, 4. Лук. 15; 18. 1 Іоан. 1; 9.
ю 3 Цар. 21; 29. 2 Лѣт. 12; 6, 7, 12. 32; 26. 33; 12, 13.
я Вижь Іер. 6; 10. 9; 25, 26. Іез. 44; 7. Дѣян. 7; 51. Рим. 2; 29. Кол. 2; 11.
ж Исх. 2; 24. 6; 5. Псал. 106; 45. Іез. 16; 60.
іж Псал. 136; 23.
а Ст. 34, 35.
б Ст. 15.
в Втор. 4; 31. 4 Цар. 13; 23. Рим. 11; 2.
г Рим. 11; 28.
д Гл. 22; 33. 25; 38.
е Псал. 98; 2. Іез. 20; 9, 14, 22.
ж Гл. 27; 34. Втор. 6; 1. 12; 1. 33; 4. Іоан. 1; 17.
з Гл. 25; 1.

—

а Числ. 6; 2. Вижь Сѫд. 11; 30, 31, 39. 1 Цар. 1; 11, 28.
б Исх. 30; 13.
в Ст. 15, 19.
г Ст. 13.
д Гл. 25; 15, 16.
е Ст. 13.
ж Гл. 25; 10, 28, 31.
з Ст. 28.
и Числ. 18; 14. Іез. 44; 29.
і Гл. 25; 10, 25.
к Ст. 18.

да даде оцѣнено-то отъ тебе въ истый-тъ 24 день: то е свято Господу. [л]Въ годинѫ-тѫ на юбилей-тъ нива-та да ся върне на о-ногозь, отъ когото ся е купила, който 25 има стяжаніе-то на тѫзи земіѫ. И всич-кы-тѣ твои оцѣненія да бывать споредъ си-кль-тъ на святилище-то: [м]двадесеть геры да бѫде сикль-тъ.

26 Но [н]първородно-то между скотове-тѣ, което като първородно надлежи Господу, никой да го не посвящава: говедо или 27 овца, Господне е. И ако е отъ нечисты скотове, да *го* искупи споредъ твое-то о-цѣненіе, и [о]да придаде петѫ-тѫ му часть 28 вьрхъ него: или ако ся не искупува да ся продаде споредъ твое-то оцѣненіе. Но [п]никое посвященіе, което бы посвятилъ нѣкой съ клѣтвѫ Господу, отъ онова що има, человѣкъ или скотъ, или нивѫ отъ стяжаніе-то си нито да ся продаде, нито искупи: всяко съ клѣтвѫ посвященіе прѣ-29 свято е Господу. [р]Никое посвященіе посвятено съ клѣтвѫ отъ человѣкъ, да ся не искупи: непрѣмѣнно ще ся умьртви.

30 И [с]всякой десетъкъ отъ земіѫ-тѫ, отъ сѣме-то на земіѫ-тѫ, и отъ плодъ-тъ на дьрвя-та, Господень е: святъ е Господу. 31 И [т]ако нѣкога поиска нѣкой да искупи десетъкъ-тъ си, да му придаде петѫ-тѫ 32 му часть. И всякой десетъкъ отъ чрѣдѫ, и отъ стадо, на всяко *животно* което [у]минува *на четѣ* подъ жезлъ-тъ, десетъкъ-тъ 33 ще бѫде святъ Господу. Да не различава или добро или лошо, [ф]нито да го промѣни: и ако го нѣкога промѣни, и то и промѣнено-то му ще бѫде свято: да ся не искупи.

34 [х]Тѣзи сѫ заповѣди-тѣ които заповѣда Господь Моисею за Израилевы-тѣ сынове на Синайскѫ-тѫ горѫ.

ЧИСЛА.

ГЛАВА 1.

1 И говори Господь Моисею [а]въ Синайскѫ-тѫ пустыніѫ, [б]въ скыніѫ-тѫ на събраніе-то, въ първый-тъ день на вторый-тъ мѣсецъ, въ вторѫ-тѫ годинѫ отъ какъ излѣзохѫ изъ Египетскѫ-тѫ земіѫ и ре-2 че: [в]Прѣбройте всичко-то събраніе на Израилевы-тѣ сынове, по родъ-тъ имъ, по отеческы-тѣ имъ домове, и избройте по име всякой мѫжкый полъ единъ по е-3 динъ. Отъ двадесеть годины нагорѣ, всичкы-тѣ които могѫть въ Израиль да излѣзѫть на бой, ты и Ааронъ избройте 4 гы по воинства-та имъ. И съ васъ да бѫде по единъ человѣкъ отъ всяко племе: всякой ще бѫде князь на отеческый-тъ си домъ.

5 И тѣзи сѫ имена-та на мѫжіе-тѣ които ще прѣдстоятъ съ васъ наедно: отъ 6 Рувима Елисуръ Седіуровый сынъ: отъ Симеона, Селуміилъ Сурисадаевый сынъ: 7 Отъ Іудѫ, Наассонъ Аминадавовый сынъ: 8 Отъ Иссахара, Наѳанаилъ Суаровый сынъ: 9 Отъ Завулона, Еліавъ Хелоновый сынъ: 10 Отъ Іосифовы-тѣ сынове отъ Ефрема, Елисамà Аміудовый сынъ, а отъ Манассіѫ, 11 Гамаліилъ Федассуровый сынъ: Отъ Ве-12 ніамина, Авиданъ Гедеоніевый сынъ: Отъ 13 Дана, Ахыезеръ Амисадаевый сынъ: Отъ 14 Асира, Фагеилъ Охрановый сынъ: Отъ 15 Гада, Еліасафъ [г]Деуиловый сынъ: Отъ 16 Нефѳалима, Ахырей Енановый сынъ: [д]Тѣзи бѣхѫ избранни-тѣ на събраніе-то, князове на отеческы-тѣ си племена, [е]войводы на Израилевы-тѣ тысящы.

17 И тъй Моисей и Ааронъ зѣхѫ тѣзъ мѫ-18 жіе, които ся нарекохѫ по име: И свыкахѫ всичко-то събраніе, въ първый-тъ день на вторый-тъ мѣсецъ, и написахѫ ся по родъ-тъ си, по отеческы-тѣ си домове, споредъ число-то на имена-та отъ двадесеть годинъ и нагорѣ, единъ по е-19 динъ. Както заповѣда Господь Моисею, така гы изброи въ Синайскѫ-тѫ пустыніѫ.

20 И сынове-тѣ на Рувима, който бѣше първороденъ на Израиля, по потомство-то имъ, по родове-тѣ имъ, по отеческы-тѣ имъ домове, по число-то на имена-та, единъ по единъ, всякой мѫжкый полъ отъ двадесеть годинъ и нагорѣ, всичкы-тѣ ко-21 ито можахѫ да излѣзѫть на бой, Които ся изброихѫ отъ Рувимово-то племе, *бѣхѫ* четыридесеть и шесть тысящи и петстотинъ.

22 Потомство-то на Симеоновы-тѣ сынове

л Гл. 25; 28.
м Исх. 30; 13. Числ. 3; 47. 18; 16. Іез. 45; 12.
н Исх. 13; 2, 12. 22; 30. Числ. 18; 17. Втор. 15; 19.
о Ст. 11, 12, 13.
п Ст. 21. Іис. Нав. 6; 17, 18, 19.
р Числ. 21; 2, 3.
с Быт. 28; 22. Числ. 18; 21, 24. 2 Лѣт. 31; 5, 6, 12. Неем. 13; 12. Мал. 3; 8, 10.
т Ст. 13.
у Виж Іер. 33; 13. Іез. 20; 37. Мих. 7; 14.
ф Ст. 10.
х Гл. 26; 46.

—

а Исх. 19; 1. Гл. 10; 11, 12.
б Исх. 25; 22.
в Исх. 30; 12. 38; 26. Гл. 26; 2, 63, 64. 2 Цар. 24; 2. 1 Лѣт. 21; 2.
г Гл. 2; 14.
д Гл. 7; 2. 1 Лѣт. 27; 16.
е Исх. 18; 21, 25.

по родове-тѣ имъ, по отеческы-тѣ имъ домове, които ся изброихѫ по число-то на имена-та, единъ по единъ, всякой мѫжкый полъ отъ двадесеть годинъ и нагорѣ, всичкы-тѣ които можахѫ да излѣзѫтъ на бой, 23 Които ся изброихѫ отъ Симеоново-то племе, *бѣхѫ* петдесеть и деветь тысящи и триста.

24 Потомство-то на Гадовы-тѣ сынове, по родове-тѣ имъ, по отеческы-тѣ имъ домове, по число-то на имена-та, отъ двадесеть годинъ и нагорѣ, всичкы-тѣ които 25 можахѫ да излѣзѫтъ на бой, Които ся изброихѫ отъ Гадово-то племе, *бѣхѫ* четыридесеть и петь тысящи и шестстотинъ и петдесеть.

26 Потомство-то на Іудины-тѣ сынове, по родове-тѣ имъ, по отеческы тѣ имъ домове, по число-то на имена-та, отъ двадесеть годинъ и нагорѣ, всичкы-тѣ които 27 можахѫ да излѣзѫтъ на бой, Които ся изброихѫ отъ Іудино-то племе, *бѣхѫ* седмдесеть и четыри тысящи и шестстотинъ.

28 Потомство-то на Иссахаровы-тѣ сынове, по родове-тѣ имъ, по отеческы-тѣ имъ домове, по число-то на имена-та, отъ двадесеть годинъ и нагорѣ всичкы-тѣ които 29 можахѫ да излѣзѫтъ на бой, Които ся изброихѫ отъ Иссахарово-то племе, *бѣхѫ* петдесеть и четыри тысящи и четыристотинъ.

30 Потомство-то на Завулоновы-тѣ сынове, по родове-тѣ имъ, по отеческы-тѣ имъ домове, по число-то на имена-та, отъ двадесеть годинъ и нагорѣ, всичкы-тѣ които 31 можахѫ да излѣзѫтъ на бой, Които ся изброихѫ отъ Завулоново-то племе, *бѣхѫ* петдесеть и седмь тысящи и четыристотинъ.

32 Отъ Іосифовы-тѣ сынове: потомство-то на Ефремовы-тѣ сынове, по родове-тѣ имъ, по отеческы-тѣ имъ домове, по число-то на имена-та, отъ двадесеть годинъ и нагорѣ, всичкы-тѣ които можахѫ да излѣ- 33 зѫтъ на бой, Които ся изброихѫ отъ Ефремово-то племе, *бѣхѫ* четыридесеть тысящи и петстотинъ:

34 Потомство-то на Манассіевы-тѣ сынове, по родове-тѣ имъ, по отеческы-тѣ имъ домове, споредъ число-то на имена-та, отъ двадесеть годинъ и нагорѣ, всичкы-тѣ ко- 35 ито можахѫ да излѣзѫтъ на бой, Които ся изброихѫ отъ Манассіево-то племе, *бѣхѫ* тридесеть и двѣ тысящи и двѣстѣ.

36 Потомство-то на Веніаминовы-тѣ сынове, по родове-тѣ имъ, по отеческы-тѣ имъ домове, споредъ число-то на имена-та, отъ двадесеть годинъ и нагорѣ, всичкы-тѣ ко- 37 ито можахѫ да излѣзѫтъ на бой, Които ся изброихѫ отъ Веніаминово-то племе, *бѣхѫ* тридесеть и петь тысящи и четыристотинъ.

38 Потомство-то на Дановы-тѣ сынове, по родове-тѣ имъ, по отеческы-тѣ имъ домове, споредъ число-то на имена-та, отъ двадесеть годинъ и нагорѣ, всичкы-тѣ ко- 39 ито можахѫ да излѣзѫтъ на бой, Които ся изброихѫ отъ Даново-то племе, *бѣхѫ* шестдесеть и двѣ тысящи и седмстотинъ.

40 Потомство-то на Асировы-тѣ сынове, по родове-тѣ имъ, по отеческы-тѣ имъ домове, споредъ число-то на имена-та, отъ двадесеть годинъ и нагорѣ, всичкы-тѣ ко- 41 ито можахѫ да излѣзѫтъ на бой, Които ся изброихѫ отъ Асирово-то племе, *бѣхѫ* тысящи четыридесеть и една и петстотинъ.

42 Потомство-то на Нефѳалимовы-тѣ сынове, по родове-тѣ имъ, по отеческы-тѣ имъ домове, споредъ число-то на имена-та, отъ двадесеть годинъ и нагорѣ, всичкы-тѣ ко- 43 ито можахѫ да излѣзѫтъ на бой. Които ся изброихѫ отъ Нефѳалимово-то племе, *бѣхѫ* петдесеть и три тысящи и четыристотинъ.

44 [ж]Изброени-тѣ сѫ тѣзи, които изброи Моисей и Ааронъ, и Израилеви-тѣ князове, дванадесеть-тѣ мѫжіе: всякой единъ 45 за отеческый-тъ си домъ. И всичкы-тѣ бѣхѫ изброени отъ Израилевы-тѣ сынове, споредъ отеческы-тѣ си домове, отъ двадесеть годинъ и нагорѣ, всичкы-тѣ между Израиля които можахѫ да излѣзѫтъ 46 на бой, Всичкы-тѣ изброени бѣхѫ [з]шестстотинъ и три тысящи и петстотинъ и петдесеть.

47 А [и]Левити-тѣ, споредъ отеческо-то си племе, не быхѫ изброени помежду имъ. 48 Защото Господь бѣше говорилъ Моисею 49 и реклъ: [і]Само Левіино-то племе да не изброишь, и исчисленіе-то имъ да не зе- 50 мешь между Израилевы-тѣ сынове. [к]Но да опрѣдѣлишь Левиты-тѣ настоятели на скыніѭ-тѫ на свидѣтелство-то, и на всичкы-тѣ нейны съсѫды, и на всичкы-тѣ *нѣща* които *принадлежатъ* ней: тѣ да носятъ скыніѭ-тѫ, и всичкы-тѣ нейны съсѫды, и тѣ да ѭ слугуватъ; и [л]да иматъ 51 станъ-тъ *си* около скыніѭ-тѫ. И [м]когато скынія-та трѣба да ся дигне, Левити-тѣ да ѭ снематъ: и когато скынія-та трѣба да стои, Левити-тѣ да ѭ поставятъ: а [н]който чужденецъ бы ся приближилъ *до* 52 *неѭ*, нека ся умьртви. И Израилеви-тѣ сынове да поставятъ шатры-тѣ си, всякой въ станъ-тъ си, и [о]всякой при хорyг- 53 вѫ-тѫ си, споредъ воинства-та си. А [п]Левити-тѣ да поставятъ шатры-тѣ си около скыніѭ-тѫ на свидѣтелство-то, [р]за да нѣ-

ж Гл. 26; 61.
з Исх. 38; 26. Вижь Исх. 12; 37. Гл. 2; 32. 26; 51.
и Гл. 2; 33. Вижь Гл. 3. 4. 26; 57. 1 Лѣт. 6. 21; 6.
і Гл. 2: 33. 26; 62.
к Исх. 38; 21. Гл 3; 7, 8. 4; 15; 25, 26, 27, 33.
л Гл. 3; 23, 29, 35, 38.
м Гл. 10; 17, 21.
н Гл. 3; 10, 38. 18; 22.
о Гл. 2; 2, 34.
п Ст. 50.
р Лев. 10; 6. Гл. 8; 19. 16; 46. 18; 5. 1 Цар. 6; 19.

ма гнѣвъ върху събраніе-то на Израилевы-тѣ сынове: [c]и Левити-тѣ да пазятъ стражѫ-тѫ на скыніѭ-тѫ на свидѣтелство-то.
54 И направихѫ Израилевы-тѣ сынове по всичко което заповѣда Господь Моисею: така направихѫ.

ГЛАВА 2.

1 И говори Господь Моисею и Аарону и 2 рече: [a]Нека поставятъ шатры-тѣ си Израилевы-тѣ сынове, всякой при хоругвѫ-тѫ си, съсъ знакове-тѣ на отеческый-тъ си домъ: [б]срещу скыніѭ-тѫ на събраніето да поставятъ шатры-тѣ си изоколо.

3 И които поставятъ шатры-тѣ си напрѣдъ къмъ истокъ *да бѫдѫтъ отъ* хоругвѫ-тѫ на Іудиный-тъ станъ, споредъ пълкове-тѣ си: и князь на Іудины-тѣ сынове *да бѫде* [в]Наассонъ Аминадавовый 4 сынъ: (И воинство-то му, и изброени-тѣ отъ тѣхъ, *бѣхѫ* седмдесеть и четыри ты5 сящи и шестстотинъ.) И до него ще поставятъ шатры-тѣ си Иссахарово-то племе: и князь на Иссахаровы-тѣ сынове *да* 6 *бѫде* Наѳанаилъ Суаровый сынъ. (А негово-то воинство, и изброени-тѣ отъ тѣхъ, *бѣхѫ* петдесеть и четыри тысящи и четы7 ристотинъ.) *Слѣдъ него* Завулоново-то племе: и князь на Завулоновы-тѣ сынове *да* 8 *бѫде* Еліавъ сынъ-тъ Хелоновъ: (И негово-то воинство, и изброени-тѣ отъ тѣхъ, *бѣхѫ* петдесеть и седмь тысящи и четы9 ристотинъ. Всичкы-тѣ които ся изброихѫ въ станъ-тъ Іудинъ *бѣхѫ* сто и осмдесеть и шесть тысящи и четыристотинъ, споредъ пълкове-тѣ си:) [г]тѣ да ся дигатъ първи.

10 Къмъ пладне *да бѫде* хоругва-та на Рувимовый-тъ станъ, споредъ пълкове-тѣ имъ: и князь на Рувимовы-тѣ сынове *да* 11 *бѫде* Елисуръ Седіуровый сынъ: (А негово-то воинство, и изброени-тѣ отъ тѣхъ. *бѣхѫ* четыридесеть и шесть тысящи и пет12 стотинъ.) И до него да поставятъ шатры-тѣ си Симеоново-то племе: и князь на Симеоновы-тѣ сынове *да бѫде* Селуміилъ 13 Сурисадаевый сынъ: (А негово-то воинство, и изброен-тѣ отъ тѣхъ *бѣхѫ* пет14 десеть и деветь тысящи и триста.) Послѣ Гадово-то племе: и князь на Гадовы-тѣ сынове *да бѫде* Еліасафъ Реуиловый сынъ: 15 (А негово-то воинство, и изброени-тѣ отъ тѣхъ, *бѣхѫ* четыридесеть и петь тысящи 16 и шестстотинъ и петдесеть. Всичкы-тѣ които ся изброихѫ въ Рувимовый-тъ станъ *бѣхѫ* сто и петдесеть и една тысяща и и четыристотинъ и петдесеть, споредъ пълкове-тѣ имъ:) [д]тѣ да ся дигатъ втори.

17 [е]Послѣ да ся дига скынія-та на събраніе-то, станъ-тъ на Левиты-тѣ въ срѣдъ станове-тѣ: както сѫ поставили шатры-тѣ си, така да ся дигатъ: всякой въ редъ-тъ си, при хоругвѫ-тѫ си.

18 Къмъ западъ *да бѫде* хоругва-та на Ефремовый-тъ станъ, споредъ пълкове-тѣ имъ: и князь на Ефремовы-тѣ сынове *да* 19 *бѫде* Елисама Аміудовый сынъ: (А негово-то воинство и изброени-тѣ отъ тѣхъ, *бѣхѫ* четыридесеть тысящи и петстотинъ.) 20 И до него, Манассіино-то племе: и князь на Манассіины-тѣ сынове *да бѫде* Гама21 ліилъ Федасуровый сынъ: (А негово-то воинство, и изброени-тѣ отъ тѣхъ, *бѣхѫ* 22 тридесеть и двѣ тысящи и двѣстѣ.) Послѣ Веніаминово-то племе: и князь на Веніаминовы-тѣ сынове *да бѫде* Авиданъ Ге23 деоніевый сынъ: (А негово-то воинство, и изброени-тѣ отъ тѣхъ, *бѣхѫ* тридесеть и 24 петь тысящи и четыристотинъ. Всичкы-тѣ които ся изброихѫ въ Ефремовый-тъ станъ *бѣхѫ* сто и осмь тысящи и сто, споредъ пълкове-тѣ си:) [ж]тѣ да ся дигатъ трети.

25 Къмъ сѣверъ *да бѫде* хоругва-та на Дановый-тъ станъ, споредъ пълкове-тѣ имъ: и князь на Дановы-тѣ сынове *да бѫде* А26 хиезеръ Амисадаевый сынъ: (А негово-то воинство, и изброени-тѣ отъ тѣхъ, *бѣхѫ* шестдесеть и двѣ тысящи и седмстотинъ.) 27 И до него да поставятъ шатры-тѣ си Асирово-то племе: и князь на Асировы-тѣ сынове *да бѫде* Фагеилъ Охрановый сынъ: 28 (А негово-то воинство, и изброени-тѣ отъ тѣхъ, *бѣхѫ* четыридесеть и една тысяща 29 и петстотинъ.) Послѣ Нефѳалимово-то племе: и князь на Нефѳалимовы-тѣ сынове 30 *да бѫде* Ахырей Енановый сынъ: (А негово-то воинство, и изброени-тѣ отъ тѣхъ, *бѣхѫ* петдесеть и три тысящи и четыри31 стотинъ. Всичкы-тѣ които ся изброихѫ въ Дановый-тъ станъ *бѣхѫ* сто и петдесеть и седмь тысящи и шестстотинъ:) [з]тѣ да ся дигатъ послѣдни при хоругвы-тѣ си.

32 Тѣзи сѫ изброени-тѣ отъ Израилевы-тѣ сынове, по отеческы-тѣ си домове: [и]всичкы-тѣ които ся изброихѫ въ станове-тѣ, по пълкове-тѣ си, *бѣхѫ* шестстотинъ и три тысящи и петстотинъ и петдесеть.
33 А [і]Левити-тѣ не ся изброихѫ между Израилевы-тѣ сынове, както заповѣда Го34 сподь Моисею. И направихѫ Израилеви-тѣ сынове по всичко що заповѣда Господь Моисею: [к]така поставихѫ шатры-тѣ си по хоругвы-тѣ си, така ся и дигахѫ: всякой споредъ родове-тѣ си, по отеческы-тѣ си домове.

---

c Гл. 3; 7, 8. 8; 24, 25, 26. 18; 3. 4, 5 31; 30, 47. 1 Лѣт. 23; 32. 2 Лѣт. 13; 10.
a Гл. 1; 52.
б Іис. Нав. 3; 4.
в Гл. 10; 14. Руѳ. 4; 20. 1 Лѣт. 2; 10. Мат. 1; 4. Лук. 3; 32, 33.
г Гл. 10; 14.
д Гл. 10; 18.
е Гл. 10; 17, 21.
ж Гл. 10; 22.
з Гл. 10. 25.
и Исх. 38; 26. Гл. 1; 46. 11; 21.
і Гл. 1; 47.
к Гл. 24; 2, 5, 6.

ГЛАВА 3.

1 И тѣзи сѫ родословія-та на Аарона и Моисея въ който день говори Господь Моисею на Синайскѫ-тѫ горѫ. 2 И тѣзи сѫ имена-та на Аароновы-тѣ сынове: Надавъ [а]първородный-тъ *му*, и Авіудъ, Елеазаръ, 3 и Иѳамаръ. Тѣзи сѫ имена-та на Аароновы-тѣ сынове, [б]помазаны-тѣ священницы, които ся посвятихѫ за да священствуватъ. 4 И [в]умрѣхѫ Надавъ и Авіудъ прѣдъ Господа, като приносяхѫ чуждь огнь прѣдъ Господа въ Синайскѫ-тѫ пустыніѭ, и чада нѣмахѫ: и священствувахѫ Елеазаръ и Иѳамаръ прѣдъ лице-то на бащѫ си Аарона.

5 И говори Господь Моисею и рече: 6 [г]Приведи Левіево-то племе, и прѣдстави гы прѣдъ Аарона священника, за да 7 му слугуватъ. И да пазятъ стражѫ за него, и стражѫ за всичко-то събраніе прѣдъ скыніѭ-тѫ на събраніе-то, [д]и да 8 слугуватъ въ скыніѭ-тѫ. И да пазятъ всичкы-тѣ съсѫды на скыніѭ-тѫ на събраніе-то, и стражѫ-тѫ за Израилевы-тѣ сынове, и да слугуватъ въ скы-9 ніѭ-тѫ. И [е]да дадешь Левиты-тѣ на Аарона и на сынове-тѣ му: тѣ му сѫ да-10 дени даръ отъ Израилевы-тѣ сынове. А Аарона и сынове-тѣ му да поставишь [ж]за да връшатъ дѣла-та на священничество-то си: а [з]който чуждъ бы приближилъ, да ся умьртви.

11 И говори Господь Моисею и рече: (12) Ето, азъ [и]зѣхъ Левиты-тѣ отъ срѣдъ Израилевы-тѣ сынове, вмѣсто всякой първороденъ отъ Израилевы-тѣ сынове, който отваря ложесна: и Левити-тѣ ще бѫдѫтъ 13 мои. Защото [і]всяко първородно е мое: [к]въ день-тъ когато поразихъ всяко първородно въ Египетскѫ-тѫ земіѭ, азъ освятихъ за себе си всяко първородно въ Израиля, отъ человѣкъ до скотъ: мои ще бѫдѫтъ. Азъ сьмь Іеова.

14 И говори Господь Моисею въ Синай-15 скѫ-тѫ пустыніѭ и рече: Изброй Левіевы-тѣ сынове споредъ отеческы-тѣ имъ домове, по родове-тѣ имъ: [л]всичкы-тѣ мѫжкы отъ единъ мѣсецъ и нагорѣ да гы из-16 броишь. И изброи гы Моисей, споредъ слово-то Господне, както *му* бы заповѣдано. 17 А [м]Левіеви-тѣ сынове по имена-та си бѣхѫ тѣзи: Гырсонъ, и Кааѳъ, и Мерарій. 18 И тѣзи *бѣхѫ* имена-та на Гырсоновы-тѣ сынове, по родове-тѣ имъ: [н]Ливній, и Се-19 мей. И Кааѳови-тѣ сынове, по родове-тѣ имъ, [о]Амрамъ, и Иссааръ, Хевронъ, и О-20 зіилъ. И [п]Мераріеви-тѣ сынове, по родове-тѣ имъ, Маалій, и Мусій. Тѣзи сѫ родове-тѣ на Левиты-тѣ, споредъ отеческы-тѣ имъ домове.

21 Отъ Гырсона *бѣше* родъ-тъ Ливніевъ, и родъ-тъ Семеевъ: тѣзи сѫ родове-тѣ на 22 Гырсоновцы-тѣ. Изброени-тѣ отъ тѣхъ, по число-то на всичкы-тѣ мѫжкы, отъ единъ мѣсецъ и нагорѣ, които ся изброихѫ отъ тѣхъ, *бѣхѫ* седмь тысящи и петстотинъ. 23 [р]Родове-тѣ на Гырсоновцы-тѣ да поставятъ шатры-тѣ си задъ скыніѭ-тѫ къмъ за-24 падъ. И князь-тъ на отеческый-тъ домъ на Гирсоновцы-тѣ *да бѫде* Еліасафъ Лаи-25 ловый сынъ. И [с]подъ пазяніе на Гырсоновы-тѣ сынове въ скыніѭ-тѫ на събраніе-то *да бѫде* [т]скынія-та, и [у]шатръ-тъ, [ф]покровъ-тъ му, и [х]дверный-тъ закровъ на 26 скыніѭ-тѫ на събраніе-то, И [ц]дворны-тѣ привѣсы, и [ч]дверный-тъ закровъ на дворъ-тъ, който е около скыніѭ-тѫ и олтарь-тъ, и [ш]вѫжя-та му за всичкѫ-тѫ му службѫ.

27 И [щ]отъ Кааѳа *бѣше* родъ-тъ на Амрамовцы-тѣ, и родъ-тъ на Иссааровцы-тѣ: и родъ-тъ на Хевроновцы-тѣ, и родъ-тъ на Озіиловцы-тѣ: тѣзи сѫ родове-тѣ на 28 Кааѳовцы-тѣ. Всичкы-тѣ мѫжкы отъ единъ мѣсецъ и нагорѣ, *бѣхѫ* числомъ осмь тысящи и шестстотинъ, които има-29 хѫ стражѫ-тѫ на святилище-то. [ъ]Родове-тѣ на Кааѳовы-тѣ сынове да поставятъ шатры-тѣ си отъ странѫ-тѫ на скыніѭ-30 тѫ къмъ югъ. И князь на отеческый-тъ домъ отъ родове-тѣ на Кааѳовцы-тѣ *да* 31 *бѫде* Елисафанъ Озіиловый-тъ сынъ. И [ы]подъ тѣхно пазяніе *да бѫде* [ь]ковчегъ-тъ, и [ѣ]трьпеза-та, и [ю]свѣтилникъ-тъ и [я]олтари-тѣ, и съсѫди-тѣ на святилище-то съ които служатъ, и [ѫ]закровъ-тъ, и всичко 32 което принадлежи на службѫ-тѫ му. И Еліазаръ сынъ-тъ на Аарона священника *да бѫде* началникъ надъ Левитскы-тѣ началницы, *който да има* настоятелство-то надъ онѣзи които пазятъ стражѫ на святилище-то.

33 Отъ Мерарія *бѣше* родъ-тъ на Мааліевцы-тѣ, и родъ-тъ на Мусіевцы-тѣ: тѣзи сѫ 34 родове-тѣ Мераріевы. И които отъ тѣхъ ся изброихѫ, по число-то на всичкы-тѣ мѫжкы отъ единъ мѣсецъ и нагорѣ, *бѣхѫ* 35 шесть тысящи и двѣстѣ. И князь на отеческый-тъ домъ отъ родове-тѣ на Мераріевцы-тѣ *да бѫде* Суріилъ Авихаиловый сынъ:

а Исх. 6; 23.
б Исх. 28; 41. Лев. 8.
в Лев. 10; 1. Гл. 26; 61. 1 Лѣт. 24; 2.
г Гл. 8; 6. 18; 2.
д Виж Гл. 1; 50. 8; 11, 15, 24, 26.
е Гл. 8; 19. 18; 6.
ж Гл. 18; 7.
з Ст. 38. Гл. 1; 51. 16; 40.
и Ст. 41. Гл. 8; 16. 18; 6.
і Исх. 13; 2. Лев. 27; 26. Гл. 8; 16. Лук. 2; 23.
к Исх. 13; 12, 15. Гл. 8; 17.
л Ст. 39. Гл. 26; 62.
м Быт. 46; 11. Исх. 6; 16. Гл. 26; 57. 1 Лѣт. 6; 1, 16. 23; 6.
н Исх. 6; 17.
о Исх. 6; 18.
п Исх. 6; 19.
р Гл. 1; 53.
с Гл. 4; 24, 25, 26.
т Исх. 25; 9.
у Исх. 26; 1.
ф Исх. 26; 7, 14.
х Исх. 26; 36.
ц Исх. 27; 9.
ч Исх. 27; 16.
ш Исх. 35; 18.
щ 1 Лѣт. 26; 23.
ъ Гл. 1; 53.
ы Гл. 4; 15.
ь Исх. 25; 10.
ѣ Исх. 25; 23.
ю Исх. 25; 31.
я Исх. 27; 1. 30; 1.
ѫ Исх. 26; 32.

[ia]тѣ да поставятъ шатры-тѣ си въ странѫ-36 тѫ на скыніѭ-тѫ къмъ сѣверъ. И [а]*подъ* настоятелство-то на стражѫ-тѫ отъ Мераріевы-тѣ сынове *да бѫдѫтъ* дъскы-тѣ на скыніѭ-тѫ, и вереи-тѣ ѝ, и стълпове-тѣ ѝ, и подложкы-тѣ ѝ, и всичкы-тѣ ѝ съсѫди и всичко което принадлежи на службѫ-37 тѫ ѝ: И стълпове-тѣ на дворъ-тъ изоколо, и подложкы-тѣ имъ, и коліе-тѣ имъ, и вѫжя-та имъ.

38 И [б]тѣзи които ще поставятъ шатры-тѣ си прѣдъ лице-то на скыніѭ-тѫ къмъ истокъ, прѣдъ шатръ-тъ на събраніе-то къмъ истокъ, *да бѫдѫтъ* Моисей и Ааронъ и сынове-тѣ му, и [в]тѣ да пазятъ стражѫ на святилище-то [г]за стражѫ отъ Израилевы-тѣ сынове: и [д]който чуждъ бы 39 приближилъ да ся умьртви. [е]Всичкы-тѣ които ся изброихѫ отъ Левиты-тѣ, които изброи Моисей и Ааронъ съ повелѣніе-то Господне по родове-тѣ имъ, всичкы-тѣ мѫжкы отъ единъ мѣсецъ и нагорѣ, *бѣхѫ* двадесеть и двѣ тысящи.

40 И рече Господь Моисею: [ж]Изброй всичкы-тѣ първородны мѫжкы отъ Израилевы-тѣ сынове, отъ единъ мѣсецъ и нагорѣ, и земи число-то на имена-та имъ. 41 И [з]да земешь Левиты-тѣ за мене, (азъ сьмь Господь), вмѣсто всичкы-тѣ първородны отъ Израилевы-тѣ сынове, и скотове-тѣ на Левиты-тѣ вмѣсто всичкы-тѣ първородны отъ скотове-тѣ на Из-42 раилевы-тѣ сынове. И изброи Моисей, както му заповѣда Господь всичкы-тѣ първородны отъ Израилевы-тѣ сынове. 43 И всичкы-тѣ първородны мѫжкы като ся изброихѫ по име, отъ единъ мѣсецъ и нагорѣ, споредъ исчисленіе-то имъ, бѣхѫ двадесеть и двѣ тысящи и двѣстѣ и седмдесеть и три.

44 И говори Господь Моисею и рече: 45 [и]Земи Левиты-тѣ вмѣсто всичкы-тѣ първородны отъ Израилевы-тѣ сынове, и скотове-тѣ на Левиты-тѣ вмѣсто скотове-тѣ имъ: и Левити-тѣ ще бѫдѫтъ мои. Азъ 46 сьмь Господь. И [і]за искупуваніе на двѣстѣ-тѣ седмдесеть и три отъ първородны-тѣ на Израилевы-тѣ сынове, [к]които сѫ 47 повече отъ Левиты-тѣ, Да земешь по [л]петь сикли на главѫ, споредъ сикль-тъ на святилище-то да *гы* земешь, ([м]единъ сикль 48 прави двадесеть геры): И сребро-то на искупуваніе-то за тѣзи които сѫ повече да го дадешь на Аарона и на сынове-тѣ 49 му. И зѣ Моисей сребро-то на искупуваніе-то отъ онѣзи които бѣхѫ повече отъ 50 размѣнены-тѣ съ Левиты-тѣ: Отъ първородны-тѣ на Израилевы-тѣ сынове зѣ сребро-то: [н]еднѫ тысящѫ триста и шестдесеть и петь *сикли*, споредъ сикль-тъ на 51 святилище-то: И [о]даде Моисей сребро-то на искупуваніе-то Аарону и на сынове-тѣ му, споредъ слово-то Господне, както заповѣда Господь Моисею.

ГЛАВА 4.

1 И говори Господь Моисею и Аарону и 2 рече: Изброй измежду Левіевы-тѣ сынове, сынове-тѣ на Кааѳа, по родове-тѣ имъ, 3 по отеческы-тѣ имъ домове, [а]Отъ тридесеть годинъ и нагорѣ, до петдесеть годинъ, всичкы които влязятъ въ четѫ-тѫ за да вършѫтъ работѫ въ скыніѭ-тѫ на събраніе-то.

4 [б]Това е слугуваніе-то на Кааѳовы-тѣ сынове въ скыніѭ-тѫ на събраніе-то за 5 [в]святая святыхъ. И когато ся дига станъ-тъ да прихождатъ Ааронъ и сынове-тѣ му, и да снемѫтъ [г]закрывалнѫ-тѫ завѣсѫ и [д]да закрыѭтъ съ неѭ ковчегъ-тъ 6 на свидѣтелство-то: И да турятъ на него покровъ отъ язовечкы кожы, и отгорѣ *му* да распрострѫтъ тканіе всичко-то си-7 ньо, и да проврѫтъ [е]вьрлины-тѣ му. И [ж]вьрхъ трънезѫ-тѫ на прѣдложеніе-то да распрострѫтъ тканіе синьо, и да турятъ на неѭ блюда-та, и темянницы-тѣ, и тасове-тѣ, и възливалницы-тѣ за възліяніе-то: и всегдашни-тѣ хлѣбове да бѫдѫтъ 8 на неѭ: И да распрострѫтъ на тѣхъ червено тканіе, и него да покрыѭтъ съ покровъ отъ язовечкы кожы, и да проврѫтъ 9 вьрлины-тѣ ѝ. И да земѫтъ синьо тканіе, и да покрыѭтъ [з]свѣтилникъ-тъ на свѣтеніе-то, и [и]свѣтила-та му, и щипцы-тѣ му, и подносницы-тѣ му, и масленицы-тѣ му, които употрѣбяватъ за служеніе о-10 коло него. И да турятъ него и всичкы-тѣ му съсѫды въ покровъ отъ язовечкы ко-11 жы и да *го* турятъ на пѫржинѫ-тѫ. А [і]на златный-тъ олтарь да распрострѫтъ синьо тканіе, и него да покрыѭтъ съ покровъ отъ язовечкы кожы, и да про-12 врѫтъ вьрлины-тѣ му. И да земѫтъ всичкы-тѣ служебны съсѫды, съ които служатъ въ свято-то мѣсто, и вложатъ въ синьо тканіе, и да гы покрыѭтъ съ покровъ отъ язовечкы кожы, и турятъ на 13 пѫржинѫ. И да очистятъ олтарь-тъ отъ пепель-тъ, и да распрострѫтъ на него 14 багрѣно тканіе: И да положатъ на него

ia Гл. 1; 53.
а Гл. 4; 31, 32.
б Гл. 1; 53.
в Гл. 18; 5.
г Ст. 7, 8.
д Ст. 10.
е Вижь Гл. 26; 62.
ж Ст. 15.
з Ст. 12, 45.
и Ст. 12, 41.
і Исх. 13; 13. Гл. 18; 15.
к Ст. 39, 43.
л Лев. 27; 6. Гл. 18; 16.
м Исх. 30; 13. Лев. 27; 25. Гл. 18; 16. Іез. 45; 12.
н Ст. 46, 47.
о Ст. 48.

—

а Вижь Гл. 8; 24. 1 Лѣт. 23; 3, 24, 27.
б Ст. 15.
в Ст. 19.
г Исх. 26; 31.
д Исх. 25; 10, 16.
е Исх. 25; 13.
ж Исх. 25; 23, 29, 30. Лев. 24; 6, 8.
з Исх. 25; 31.
и Исх. 25; 37, 38.
і Исх. 30; 1, 3.

всичкы-тѣ му съсѫды които употрѣбяватъ за служеніе около него: вѫгленницы-тѣ, вилицы-тѣ, и лопаты-тѣ и легены-тѣ, всичкы-тѣ съсѫды на олтарь-тъ, и да распрострѫтъ на него покрывъ отъ язовечкы
15 кожы, и да проврѫтъ вьрлины-тѣ му. И като свьршатъ Ааронъ и сынове-тѣ му да покрыватъ святы-тѣ вещи, и всичкы-тѣ святы съсѫды, когато трѣбва да ся дигне станъ-тъ, тогазь [к]да пристѫпятъ Кааѳови-тѣ сынове за да *гы* носятъ: но [л]да ся не прикоснѫтъ до святы-тѣ, за да не умрѫтъ. [м]Тѣзи *нѣща* отъ скыніѭ-тѫ на събраніе-то ще носятъ Кааѳови-тѣ сынове.

16 И Елеазаръ сынъ-тъ на Аарона священника да има настоятелство-то върху [н]масло-то на свѣтеніе-то и [о]благовонный-тъ темянъ, и [п]всегдашно-то хлѣбно приношеніе, и [р]масло-то на помазаніе-то; настоятелство-то на всичкѫ-тѫ скыніѭ и *на* всичкы-тѣ *нѣща* които сѫ въ неѭ, на святилище-то, и на съсѫды-тѣ му.

17 И говори Господь Моисею и Аарону и
18 рече: Да не истрѣбите отъ Левиты-тѣ пле-
19 ме-то на родове-тѣ на Кааѳовцы-тѣ. Но за да бѫдѫтъ живи, и да не умрѫтъ, когато прихождатъ при [с]святая святыхъ, направѣте имъ така: Ааронъ и сынове-тѣ му да влизатъ, и да гы поставятъ всякого на службѫ-тѫ му и на товаръ-тъ му;
20 [т]Но тѣ да не влизатъ да видятъ, когато ся обвиватъ святы-тѣ, за да не умрѫтъ.

21 И говори Господь Моисею и рече: (22) Изброй още и Гырсоновы-тѣ сынове, по отеческы-тѣ имъ домове, по родове-тѣ имъ:
23 [у]Отъ тридесеть годинъ и на горѣ, до петдесеть годинъ, да гы изброишь всичкы-тѣ които влизатъ въ четѫ-тѫ, да слугуватъ
24 въ скыніѭ-тѫ на събраніе-то. Това е слугуваніе-то на родове-тѣ на Гырсонов-
25 цы-тѣ, да слугуватъ, и да носятъ: [ф]Ще носятъ опоны-тѣ на скыніѭ-тѫ, и скыніѭ-тѫ на събраніе-то, покровъ-тъ ѝ, и покровъ-тъ отъ язовечкы кожы, който е отгорѣ ѝ, и дверный-тъ закровъ на скы-
26 ніѭ-тѫ на събраніе-то, И дворны-тѣ привѣсы, и дверный-тъ закровъ на дворны-тѣ врата, които сѫ около скыніѭ-тѫ и олтарь-тъ, и вѫжя-та имъ, и всичкы-тѣ съсѫды на слугуваніе-то имъ, и което е потрѣбно за тѣзи нѣща; така тѣ да слу-
27 гуватъ. По повелѣніе-то на Аарона и на сынове-тѣ му да бѫдѫтъ всичкы-тѣ слугуванія на сынове-тѣ на Гырсоновцы-тѣ, въ всичкы-тѣ имъ товары, и въ всичкы-тѣ имъ слугуванія, и вы да имъ опрѣдѣлявате всяко нѣщо което тѣ сѫ длъжни
28 да носятъ. Тая е служба-та на родове-тѣ на сынове-тѣ на Гырсоновцы-тѣ въ скыніѭ-тѫ на събраніе-то: и стража-та имъ *да бѫде* подъ настоятелство-то на Иѳамара сынъ-тъ на Аарона священника.

29 Ще изброишь *така* и Мераріевы-тѣ сынове, по родове-тѣ имъ, по отеческы-тѣ
30 имъ домове: [х]Отъ тридесеть годинъ и нагорѣ, до петдесеть годинъ да гы изброишь всичкы-тѣ, които влизатъ въ четѫ-тѫ за да слугуватъ въ скыніѭ-тѫ на съ-
31 браніе-то. И [ц]тѣзи сѫ нѣща-та които сѫ длъжни да носятъ прѣзъ всичко-то си слугуваніе въ скыніѭ-тѫ на събраніе-то, [ч]дъскы-тѣ на скыніѭ-тѫ и вереи-тѣ ѝ и
32 стълпове-тѣ ѝ, и подложкы-тѣ ѝ, И дворны-тѣ стълпове наоколо, и подложкы-тѣ имъ, и коліе-тѣ имъ, и вѫжя-та имъ, заедно съсъ всичкы-тѣ имъ съсѫды, и всичко що имъ принадлежи: и [ш]да опрѣдѣлите по име съсѫды-тѣ които тѣ сѫ
33 длъжни да носятъ. Тая е служба-та на родове-тѣ на Мераріевы-тѣ сынове, въ всичко-то имъ слугуваніе въ скыніѭ-тѫ на събраніе-то, подъ настоятелство-то на Иѳамара сынъ-тъ на Аарона священника.

34 И тъй [щ]Моисей и Ааронъ и князове-тѣ на събраніе-то изброихѫ сынове-тѣ на Кааѳовцы-тѣ, по родове-тѣ имъ, и по о-
35 теческы-тѣ имъ домове, Отъ тридесеть годинъ и нагорѣ до петдесеть годинъ, всичкы-тѣ които влазѣхѫ въ четѫ-тѫ, за да слугуватъ въ скыніѭ-тѫ на събраніе-то:
36 И изброени-тѣ отъ тѣхъ, по родове-тѣ имъ, бѣхѫ двѣ тысящи и седмстотинъ и
37 петдесеть. Тѣзи сѫ изброени-тѣ отъ родове-тѣ на Кааѳовцы-тѣ, всичкы-тѣ които слугувахѫ въ скыніѭ-тѫ на събраніе-то, които изброихѫ Моисей и Ааронъ, както заповѣда Господь съ Моисеовѫ рѫкѫ.

38 И изброени-тѣ отъ Гырсоновы-тѣ сынове, по родове-тѣ си, и по отеческы-тѣ
39 си домове, Отъ тридесеть годинъ и на горѣ, до петдесеть годинъ, всичкы-тѣ които влазѣхѫ въ четѫ-тѫ, за да слугуватъ
40 въ скыніѭ-тѫ на събраніе-то, И изброени-тѣ отъ тѣхъ по родове-тѣ си, по отеческы-тѣ си домове, бѣхѫ двѣ тысящи и
41 шестстотинъ и тридесеть. [а]Тѣ сѫ които ся изброихѫ отъ родове-тѣ на Гырсоновы-тѣ сынове, всичкы-тѣ които слугувахѫ въ скыніѭ-тѫ на събраніе-то, които изброихѫ Моисей и Ааронъ по повелѣніе-то Господне.

42 И изброени-тѣ отъ родове-тѣ на Мераріевы-тѣ сынове, по родове-тѣ си, по отече-
43 скы-тѣ си домове, Отъ тридесеть годинъ и нагорѣ до петдесеть годинъ, всичкы-тѣ

к Гл. 7; 9. 10; 21. Лев. 31; 9. 2 Цар. 6; 13. 1 Лѣт. 15; 2, 15.
л 2 Цар. 6; 6, 7. 1 Лѣт. 13; 9, 10.
м Гл. 3; 31.
н Исх. 25; 6. Лев. 24; 2.
о Исх. 30; 34.
п Исх. 29; 40.
р Исх. 30; 23.
с Ст. 4.
т Исх. 19; 21. 1 Цар. 6; 19.
у Ст. 3.
ф Гл. 3; 25, 26.
х Ст. 3.
ц Гл. 3; 36, 37.
ч Исх. 26; 15.
ш Исх. 38; 21.
щ Ст. 2.
а Ст. 22.

които влазяхѫ въ четѫ-тѫ да слугуватъ 44 въ скыніѭ-тѫ на събраніе-то, И изброени-тѣ отъ тѣхъ по родове-тѣ си, бѣхѫ 45 три тысящи и двѣстѣ. Тѣ сѫ които ся изброихѫ отъ родове-тѣ на Мераріевы-тѣ сынове, които изброихѫ Моисей и Ааронъ, [ш]както заповѣда Господь съ Моисеовѫ рѫкѫ.

46 Всичкы-тѣ които быхѫ изброени отъ Левиты-тѣ, които изброихѫ Моисей и Аронъ и Израилеви-тѣ князове, по родове-тѣ имъ, и по отеческы-тѣ имъ домове, 47 [ъ]Отъ тридесеть годинъ и нагорѣ до петдесеть годинъ, всичкы-тѣ които влазяхѫ въ скыніѭ-тѫ на събраніе-то за да слу- 48 гуватъ и да носятъ товары, Онѣзи отъ тѣхъ които быхѫ изброени, бѣхѫ осмь 49 тысящи и петстотинъ и осмдесеть. Изброихѫ ся както заповѣда Господь съ Моисеовѫ рѫкѫ, [ь]всякой по службѫ-тѫ си, и по товаръ-тъ си. Така ся изброихѫ отъ него, [ѣ]както заповѣда Господь Моисею.

ГЛАВА 5.

1 И говори Господь Моисею и рече: (2) Заповѣдай на Израилевы-тѣ сынове, да проводятъ вънъ изъ станъ-тъ [а]всякого който е прокаженъ, и [б]всякого който има теченіе, и всякого който е нечистъ [в]отъ 3 мьртвецъ. Както мѫжкый така и женскый полъ проводѣте гы, вънъ изъ станъ-тъ гы проводѣте, за да не мьрсятъ станове-тѣ си, [г]въ срѣдъ които азъ прѣ- 4 бываѭ. И направихѫ така Израилеви-тѣ сынове, и проводихѫ гы вънъ отъ станъ-тъ: както рече Господь Моисею, така направихѫ Израилеви-тѣ сынове.

5 И говори Господь Моисею и рече: (6) Кажи на Израилевы-тѣ сынове: [д]Когато мѫжъ или жена, като человѣкъ направи какъвъ да е грѣхъ и направи прѣстѫпленіе противъ Господа, и стане повинна тя 7 душа, Тогазь [е]да исповѣда грѣхъ-тъ си който е направилъ, и да повърне онова за [ж]което е повиненъ и да притури на него еднѫ петѫ часть, и да го даде на 8 оногова комуто е повиненъ. Ако ли онзи человѣкъ нѣма сродникъ за да повърне нему онова за което е повиненъ, отдаемото за повинность-тѫ нека е Господу, священнику, [з]наедно съ овенъ-тъ на умилостивеніе-то, съ който ще направи умилостивеніе за него.

9 И [и]всяко приношеніе отъ всичкы-тѣ освящены нѣща на Израилевы-тѣ сынове, което доносятъ на священника, да бѫде 10 негово. Неговы да бѫдѫтъ и посвящены-тѣ нѣща отъ всякого человѣка: все що дава нѣкой на священника, негово [і]да бѫде.

11 И говори Господь Моисею и рече: (12) Говори на Израилевы-тѣ сынове, и кажи имъ: Ако жена-та на нѣкого человѣка прѣгрѣши и направи прѣстѫпленіе про- 13 тивъ него, И [к]лежи съ неѭ нѣкой и излѣе сѣме, и то ся укрые отъ очи-тѣ на мѫжа ѝ, и тя ся оскверни тайно, и нѣма 14 свидѣтель за неѭ, и не ся хване, И дойде на него духъ на ревнованіе, и поревнува къмъ женѫ-тѫ си, и тя е оскврънена: или му дойде духъ-тъ на ревнованіе-то, ипоревнува къмъ женѫ-тѫ си, и тя 15 не е осквернена: Тогазь онзи человѣкъ да доведе женѫ-тѫ си при священника, и да принесе приносъ-тъ ѝ за неѭ, десетѫ-тѫ часть на еднѫ ефѫ ечимѣно брашно: *но* съ елей да го не полѣе, нито да тури върхъ него ливанъ; защото е приношеніе на ревнованіе, приношеніе за поменъ, [л]което напомня за беззаконіе.

16 И священникъ-тъ да ѭ приведе и да 17 ѭ постави прѣдъ Господа. Послѣ да земе священникъ-тъ святѫ водѫ въ пьрстенъ съсѫдъ: и да земе священникъ-тъ отъ пьрсть-тѫ която е по земѭ-тѫ на скы- 18 ніѭ-тѫ, и да тури у водѫ-тѫ. И да постави священникъ-тъ женѫ-тѫ прѣдъ Господа, и да открые главѫ-тѫ на женѫ-тѫ, и да тури въ рѫцѣ-тѣ ѝ приношеніе-то за поменъ-тъ, приношеніе-то на ревнованіе-то; а въ рѫкѫ-тѫ на священника да бѫде горчива-та вода, проклинателна- 19 та: И да ѭ закьлне священникъ-тъ, и да рече на женѫ-тѫ: Ако не ся е приближилъ никой при тебе, и ты не си ся осквернила, и прѣгрѣшила противу мѫжа си, бѫди неповрѣдена отъ тѫзи гор- 20 чивѫ проклинателнѫ водѫ. Ако ли си прѣгрѣшила противу мѫжа си и си ся осквернила, и ако е лежалъ съ тебе нѣкой 21 освѣнъ мѫжъ ти, (Тогазь священникъ-тъ [м]да закьлне женѫ-тѫ съ клѣтвѫ на проклѣтіѭ, и да рече священникъ-тъ на женѫ-тѫ:) Господь да тя тури проклѣтіѭ, и клѣтвѫ въ народъ-тъ ти, и [н]да направи Господь да изсъхне бедро-то ти, и да ся 22 надуе коремъ-тъ ти: И [о]да влѣзе тая проклинателна вода у вѫтрешности-тѣ ти и да надуе коремъ-тъ *ти*, и да изсуши бедро-то *ти*. И [п]нека рече жена-та: Аминь, 23 аминь. Послѣ да напише священникъ-тъ тѣзи клѣтвы на книгѫ, и да *гы* заличи съ 24 горчивѫ-тѫ водѫ: И да даде на женѫ-

---

ш Ст. 29.
ъ Ст. 3, 23, 30.
ь Ст. 15, 24, 31.
ѣ Ст. 1, 21.

а Лев. 13; 3, 46. Гл. 12; 14.
б Лев. 15; 2.
в Лев. 21; 1. Гл. 9; 6, 10. 19; 11, 13. 31; 19.
г Лев. 26; 11, 12. 2 Кор. 6; 16.
д Лев. 6; 2, 3.
е Лев. 5; 5. 26; 40. Іис. Нав. 7; 19.
ж Лев. 6; 5.
з Лев. 6: 6, 7. 7; 7.
и Исх. 29; 28. Лев. 6: 17, 18, 26. 7; 6, 7, 9, 10, 14. Гл. 18; 8, 9, 19. Втор. 18; 3, 4. Іез. 44; 29, 30.
і Лев. 10; 16.
к Лев. 18; 20.
л 3 Цар. 17; 18. Іез. 29; 16.
м Іис. Нав. 6; 26. 1 Цар. 14; 24. Неем. 10; 29.
н Іер. 29; 22.
о Псал. 109; 18.
п Втор. 27; 15.

тѫ да испіе горчивѫ-тѫ проклинателнѫ водѫ, и да влѣзе въ неѭ проклинателна-та вода горчива.

25 И да земе священникъ-тъ отъ рѫкѫ-тѫ на женѫ-тѫ приношеніе-то на ревнованіе-то, и [р]да двигне това приношеніе прѣдъ Господа, и да го принесе на ол-
26 тарь-тъ: И [с]да земе священникъ-тъ въ шепѫ-тѫ *си* часть отъ приношеніе-то за поменъ, и да го изгори на олтарь-тъ, и слѣдъ това да даде на женѫ-тѫ да испіе водѫ-тѫ.
27 И когато іѭ напои съ водѫ-тѫ, тогазь ако е тя осквернена и е направила прѣстѫпленіе противъ мѫжа си, проклинателна-та вода ще влѣзе горчива въ неѭ, и ще надуе коремъ-тъ ѝ и бедро-то ѝ ще изсъхне, и [т]тя жена ще бѫде за про-
28 клѣтіѭ въ народъ-тъ си. Ако ли жена-та не е осквернена и е чиста, тогазь ще остане неповрѣдена, и ще заченува.
29 Тойзи е законъ-тъ на ревнованіе-то, когато нѣкоя жена [у]прѣгрѣши на мѫжа
30 си, и ся оскверни. Или когато дойде духъ на ревнованіе върхъ нѣкого мѫжа, и поревнува къмъ женѫ-тѫ си. Тогазь нека постави женѫ-тѫ, прѣдъ Господа, и священникъ-тъ да направи на неѭ споредъ
31 всичкый тозь законъ. Тогазь мѫжъ-тъ ще бѫде чистъ отъ беззаконіе-то, а жена-та [ф]ще понесе беззаконіе-то си.

ГЛАВА 6.

1 И говори Господь Моисею и рече: (2) Говори на Израилевы-тѣ сынове, и кажи имъ: [а]Когато мѫжь или жена даде обричаніе на Назирейство, за да посвяти се-
3 бе си Господу; Тогазь е дълженъ той да ся [б]въздържа отъ вино и отъ сикерѫ, и да не піе оцетъ отъ вино, или оцетъ отъ сикерѫ, и никое питіе направено отъ гроздіе да не піе, и да не яде ни прѣсно ни
4 сухо гроздіе. Прѣзъ всичкы-тѣ дни на назирейство-то си да не яде нищо което става отъ лозіе, отъ зърно-то до кожѫ-тѫ.
5 Прѣзъ всичкы-тѣ дни на назирейско-то си обричаніе [в]да не тури бръсначь на главѫ-тѫ си, до дѣто ся испълнятъ дни-тѣ, които е той обрѣклъ Господу: святъ ще бѫде и ще остави да растѫтъ космы-
6 тѣ на главѫ-тѫ му. Прѣзъ всичкы-тѣ дни въ обричаніе-то на назирейство-то си Господу, [г]да не пристѫпи при мъртвецъ.
7 [д]Да ся не оскверни поради бащѫ си, или майкѫ си, брата си, или сестрѫ си, когато умрѫтъ: понеже назирейско-то обричаніе Богу своему е на главѫ-тѫ му.
8 Прѣзъ всичкы-тѣ дни на назирейство-то
9 си е святъ Господу. И ако нѣкой умре напрасно при него, и глава-та на назирейство-то му ся омърси; тогазь [е]въ деньтъ на очищеніе-то си той да обръсне главѫ-тѫ си: въ седмый-тъ день да іѭ обръ-
10 сне. И [ж]въ осмый-тъ день да донесе двѣ гъргорицы, или двѣ гълѫбчета, при священника, при двери-тѣ на скыніѭ-тѫ на
11 събраніе-то: И священникъ-тъ да принесе [з]еднѫ-тѫ въ приношеніе за грѣхъ, а другѫ-тѫ за всесъжженіе: и да направи умилостивеніе за него, защото е съгрѣшилъ поради мъртвецъ-тъ, и да освяти главѫ-
12 тѫ му въ онзи день. И слѣдъ това да посвяти Господу дни-тѣ на назирейство-то си, и да донесе едногодишно агне въ приношеніе за прѣстѫпленіе: а прѣдни-тѣ дни нѣма да ся броятъ, защото ся е омърсило назирейство-то му.
13 И тойзи е законъ-тъ за Назреинъ-тъ, [и]когато ся испълнятъ дни-тѣ на назирейство-то му: да ся приведе при двери-тѣ
14 на скыніѭ-тѫ на събраніе-то; И той да принесе приносъ-тъ си Господу, едно мѫжко агне еднолѣтно безъ порокъ за всесъжженіе, и едно женско агне еднолѣтно безъ порокъ [і]въ приношеніе за грѣхъ, и единъ овенъ безъ порокъ [к]за примирително приношеніе, И [л]кошъ съ бесквасны пи-
15 ты отъ чисто брашно мѣсены съ елей, и бесквасны коры [м]помазаны съ елей, и хлѣбно-то имъ приношеніе и [н]възліянія-
16 та имъ. И священникъ-тъ да *гы* принесе прѣдъ Господа, и да направи приношеніе-
17 то му за грѣхъ, и всесъжженіе-то му. И да принесе овенъ-тъ за примирителнѫ жъртвѫ Господу, съ кошъ-тъ на бесквасны-тѣ хлѣбове: да принесе още священникъ-тъ хлѣбно-то му приношеніе, и въз-
18 ліяніе-то му. И [о]назреинъ-тъ да обръсне главѫ-тѫ на назирейство-то си при двери-тѣ на скыніѭ-тѫ на събраніе-то, и да земе космы-тѣ на посвященнѫ-тѫ си главѫ, и да гы тури на огнь-тъ който е подъ
19 примирителнѫ-тѫ жъртвѫ. И священникъ-тъ да земе [п]свяренѫ-тѫ плешкѫ на овенъ-тъ, и еднѫ питѫ бесквасиѫ отъ кошъ-тъ, и еднѫ коржѫ бесквасиѫ и [р]да *гы* тури въ рѫцѣ-тѣ на назреинъ-тъ, слѣдъ това, като обръсне *космы-тѣ на* нази-
20 рейство-то си. И да гы двигне священникъ-тъ за движимо приношеніе прѣдъ Господа: [с]това е свято на священника, наедно съ грѫди-тѣ на движимо-то приношеніе, и наедно съ бедро-то на възвы-

[р] Лев. 8; 27.
[с] Лев. 2; 2, 9.
[т] Втор. 28; 37. Псал. 83; 9, 11. Іер. 24; 9. 29; 18, 22. 42; 18. Зах. 8; 13.
[у] Ст. 19.
[ф] Лев. 20; 17, 19, 20.

[а] Лев. 27; 2. Сѫд. 13; 5. Дѣян. 21; 23. Рим. 1; 1.
[б] Амос. 2; 12. Лук. 1; 15.
[в] Сѫд. 13; 5. 16; 17. 1 Цар. 1; 11.
[г] Лев. 21; 11. Гл. 19; 11, 16.

[д] Лев. 21; 1, 2, 11. Гл. 9; 6.
[е] Дѣян. 18; 18. 21; 24.
[ж] Лев. 5; 7. 14; 22. 15; 14, 29.
[з] Лев. 5; 6.
[и] Дѣян. 21; 26.
[і] Лев. 4; 2, 27, 32.
[к] Лев. 3; 6.

[л] Лев. 2; 4.
[м] Исх. 29; 2.
[н] Гл. 15; 5, 7, 10.
[о] Дѣян. 21; 24.
[п] 1 Цар. 2; 15.
[р] Исх. 29; 23, 24.
[с] Исх. 29; 27, 28.

шаемо-то приношеніе: и послѣ назиреинъ-21 тъ може да піе вино. Тойзи е законъ-тъ за назиреинъ-тъ, който е направилъ обричаніе за приносъ-тъ си Господу заради назирейство-то си, освѣнь онова което му дава рѫка; съгласно съ обричаніе-то което ся е обреклъ, така да направи споредъ законъ-тъ на назирейство-то си.

22 И говори Господь Моисею и рече: (23) Говорй на Аарона и на сынове-тѣ му и кажи: Така [т]да благославяте Израилевы-тѣ сынове, и да имъ говорите:

24 Господь да тя благослови, и [у]да тя упази!

25 Господь [ф]да просвѣти лице-то си надъ тебе и [х]да тя помилува!

26 [ц]Господь да възвыси лице-то си надъ тебе, и [ч]да ти даде миръ!

27 Така [ш]да възложатъ име-то ми върху Израилевы-тѣ сынове: и [щ]азъ ще гы благословіѭ.

ГЛАВА 7.

1 И когато свърши Моисей [а]поставяніе-то на скыніѭ-тѫ, и помаза и освяти неѭ и всичкы-тѣ ѝ съсѫды, и олтарь-тъ, и всичкы-тѣ му съсѫды, и помаза гы, и освяти 2 гы; Тогазь [б]Израилеви-тѣ князове, началницы-тѣ на отеческы-тѣ имъ домове, които бѣхѫ князове на племена-та, и поставени главни надзиратели въ исчисленіе-3 то, принесохѫ приношеніе: И прѣдставихѫ приносы-тѣ си прѣдъ Господа, шесть покрыты кола и дванадесеть вола, по едны кола отъ двама князове, и по единъ волъ отъ всякого, и прѣдставихѫ гы прѣдъ скы-4 ніѭ-тѫ. И говори Господь Моисею и рече: 5 Земи *тѣзи нѣща* отъ тѣхъ, и нека бѫдѫтъ за да ся върши работа-та на скыніѭ-тѫ на събраніе-то: и да гы дадешь на Левиты-тѣ, на всякого споредъ работѫ-тѫ му. 6 И зѣ Моисей кола-та и волове-тѣ, и даде 7 гы на Левиты-тѣ. Двѣ-тѣ кола и четыри-тѣ вола, [в]даде на Гырсоновы-тѣ сынове, 8 споредъ работѫ-тѫ имъ. И [г]четыры-тѣ кола и осмь-тѣ вола даде на Мераріевы-тѣ сынове, споредъ работѫ-тѫ имъ, [д]подъ рѫкѫ-тѫ на Иѳамара сынъ-тъ на священ-9 ника Аарона. А на Кааѳовы-тѣ сынове не даде: защото [е]тѣхна-та работа въ святилище-то бѣ [ж]да носятъ на рамена.

10 И принесохѫ князове-тѣ [з]за освященіе-то на олтарь-тъ въ който день ся помаза, и принесохѫ князове-тѣ приносы-тѣ си 11 прѣдъ олтарь-тъ. И рече Господь Моисею: По единъ князь на день, нека приносятъ приносы-тѣ си, за освященіе-то на олтарь-тъ.

12 И тойзи който приносяше приносъ-тъ си въ първый-тъ день бѣше [и]Наассонъ Ами-13 надавовый сынъ отъ Іудино-то племе: И приносъ-тъ му *бѣше* едно сребърно блюдо, тежко сто и тридесеть *сикли:* единъ сребъренъ легенъ отъ седмдесеть сикли, [і]споредъ сикль-тъ на святилище-то; и двѣ-тѣ пълны съ чисто брашно смѣсено съ елей, 14 [к]за хлѣбно приношеніе: Единъ темянникъ златенъ отъ десеть *сикли,* [л]пълнъ съ те-15 мянъ: [м]Единъ юнецъ отъ говеда-та, единъ овенъ, едно агне еднолѣтно, за всесъж-16 женіе: Единъ ярецъ отъ козы-тѣ, [н]въ при-17 ношеніе за грѣхъ: [о]И за примирителнѫ жъртвѫ, два вола, петь овна, петь ярца, петь еднолѣтны агнета. Това *бѣше* приносъ-тъ на Наассона Аминадавовый-тъ сынъ.

18 Въ вторый-тъ день принесе Наѳанаилъ Суаровый сынъ, князь-тъ на Иссахарово-19 то *племе:* И принесе приносъ-тъ си едно блюдо сребърно тежко сто и тридесеть *сикли:* единъ сребъренъ легенъ отъ седмдесеть сикли, споредъ сикль-тъ на святилище-то; и двѣ-тѣ пълны съ чисто брашно смѣсено съ елей, за хлѣбно прино-20 шеніе: Единъ темянникъ златенъ отъ де-21 сеть *сикли,* пълнъ съ темянъ: Единъ юнецъ отъ говеда-та; единъ овенъ, едно а-22 гне еднолѣтно, за всесъжженіе: Единъ ярецъ отъ козы-тѣ, въ приношеніе за 23 грѣхъ: И за примирителнѫ жъртвѫ, два вола, петь овна, петь ярца, петь еднолѣтны агнета. Това *бѣше* приносъ-тъ на Наѳанаила Суаровый-тъ сынъ.

24 Въ третій-тъ день *принесе* князь-тъ на Завулоновы-тѣ сынове, Еліавъ Хелоновый 25 сынъ: Приносъ-тъ му *бѣше* едно сребърно блюдо, тежко сто и тридесеть *сикли:* Единъ сребъренъ легенъ отъ седмдесеть сикли, споредъ сикль-тъ на святилище-то; и двѣ-тѣ пълны съ чисто брашно смѣ-26 сено съ елей, за хлѣбно приношеніе: единъ темянникъ златенъ отъ десеть *сикли,* 27 пълнъ съ темянъ: Единъ юнецъ отъ говеда-та, единъ овенъ, едно агне еднолѣ-28 тно за всесъжженіе: Единъ ярецъ отъ 29 козы-тѣ, въ приношеніе за грѣхъ: И за примирителнѫ жъртвѫ, два вола, петь овна, петь ярца, петь еднолѣтны агнета. Това *бѣше* приносъ-тъ на Еліава Хелоновый-тъ сынъ.

30 Въ четвъртый-тъ день *принесе* Елисуръ Седіуровый сынъ, князь-тъ на Рувимовы-

т Лев. 9; 22. 1 Лѣт. 23; 13.
у Псал. 121; 7. Іоан. 17; 11.
ф Псал. 31; 16. 67; 1. 80; 3, 7, 19. 119; 135. Дан. 9; 17.
х Быт. 43; 29.
ц Псал. 4; 6.
ч Іоан. 14; 27. 2 Сол. 3; 16.
ш Втор. 28; 10. 2 Лѣт. 7; 14. Иса. 43; 7. Дан. 9; 18, 19.
щ Псал. 115; 12.

—

а Исх. 40; 18. Лев. 8; 10, 11.
б Гл. 1; 4 и дрг.
в Гл. 4; 25.
г Гл. 4; 31.
д Гл. 4; 28, 33.
е Гл. 4; 15.
ж Гл. 4; 6, 8, 10, 12, 14. 2 Цар. 6; 13.
з Вижь Втор. 20; 50. 3 Цар. 8; 63. 2 Лѣт. 7; 5, 9. Ездр. 6; 16. Неем. 12. 27. Псал. 30 надписъ-тъ.
и Гл. 2; 3.
і Исх. 30; 13.
к Лев. 2; 1.
л Исх. 30; 34.
м Лев. 1; 2.
н Лев. 4; 23.
о Лев. 3; 1.

31 тѣ сынове: Приносъ-тъ му *бѣше* едно сребьрно блюдо, тежко сто и тридесеть *сикли,* единъ сребьренъ легенъ отъ седмдесеть сикли; споредъ сикль-тъ на святилище-то; и двѣ-тѣ пълны съ чисто брашно смѣ-
32 сено съ елей, за хлѣбно приношеніе: Е-
динъ златенъ темянникъ отъ десеть *сикли*
33 пълнъ съ темянъ: Единъ юнецъ отъ говеда-та, единъ овенъ, едно агне еднолѣ-
34 тно, за всесъжженіе: Единъ ярецъ отъ
35 козы-тѣ, въ приношеніе за грѣхъ, И за примирителнѫ жьртвѫ два вола, петь овна, петь ярца, петь еднолѣтны агнета. Това *бѣше* приносъ-тъ на Елисура Седіуровый-тъ сынъ.

36 Въ петый-тъ день *принесе* князь-тъ на Симеоновы-тѣ сынове, Селуміилъ Сури-
37 садаевый сынъ: Приносъ-тъ му *бѣше* едно сребьрно блюдо, тежко сто и тридесеть *сикли*: единъ сребьренъ легенъ отъ седмдесеть сикли споредъ сикль-тъ на святилище-то; и двѣ-тѣ пълны съ чисто брашно смѣсено съ елей, за хлѣбно прино-
38 шеніе: Единъ темянникъ златенъ отъ де-
39 сеть *сикли,* пълнъ съ темянъ: Единъ юнецъ отъ говеда-та, единъ овенъ, едно
40 агне еднолѣтно, за всесъжженіе: Единъ ярецъ отъ козы-тѣ, въ приношеніе за грѣхъ:
41 И за примирителнѫ жьртвѫ, два вола, петь овна, петь ярца, петь еднолѣтны агнета. Това *бѣше* приносъ-тъ на Селуміила Сурисадаевый-тъ сынъ.

42 Въ шестый-тъ день *принесе* князь-тъ на Гадовы-тѣ сынове, Еліасафъ Деуиловый
43 сынъ: Приносъ-тъ му *бѣше* едно сребьрно блюдо, тежко сто и тридесеть *сикли*: единъ сребьренъ легенъ отъ седмдесеть сикли, споредъ сикль-тъ на святилище-то; и двѣ-тѣ пълны съ чисто брашно смѣ-
44 сено съ елей, за хлѣбно приношеніе: Единъ златенъ темянникъ отъ десеть *сикли,*
45 пълнъ съ темянъ: Единъ юнецъ отъ говеда-та, единъ овенъ, едно агне еднолѣ-
46 тно, за всесъжженіе: Единъ ярецъ отъ
47 козы-тѣ, въ приношеніе за грѣхъ. И за примирителнѫ жьртвѫ, два вола, петь овна, петь ярца, петь агнета еднолѣтны. Това *бѣше* приносъ-тъ на Еліасафа Деуиловый-тъ сынъ.

48 Въ седмый-тъ день *принесе* князь-тъ на Ефремовы-тѣ сынове, Елисама Аміудовый
49 сынъ: Приносъ-тъ му *бѣше* едно сребьрно блюдо, тежко сто и тридесеть *сикли*: единъ сребьренъ легенъ отъ седмдесеть сикли, споредъ сикль-тъ на святилище-то; и двѣ-тѣ пълны съ чисто брашно смѣсено съ елей,
50 за хлѣбно приношеніе: Единъ златенъ темянникъ отъ десеть *сикли,* пълнъ съ те-
51 мянъ: Единъ юнецъ отъ говеда-та, единъ овенъ, едно агне еднолѣтно за всесъж-
52 женіе: Единъ ярецъ отъ козы-тѣ, въ при-
53 ношеніе за грѣхъ: И за примирителнѫ жьртвѫ, два вола, петь овна, петь ярца, петь еднолѣтны агнета. Това *бѣше* приносъ-тъ на Елисамѫ Аміудовый-тъ сынъ.

54 Въ осмый-тъ день *принесе* князь-тъ на Манассіевы-тѣ сынове, Гамаліилъ Федас-
55 суровый сынъ: Приносъ-тъ му *бѣше* едно сребьрно блюдо, тежко сто и тридесеть *сикли*: единъ сребьренъ легенъ отъ седмдесеть сикли, споредъ сикль-тъ на святилище-то; и двѣ-тѣ пълны съ чисто брашно смѣсено съ елей, за хлѣбно прино-
56 шеніе: Единъ златенъ темянникъ отъ де-
57 сеть *сикли,* пълнъ съ темянъ: Единъ юнецъ отъ говеда-та, единъ овенъ, едно а-
58 гне еднолѣтно за всесъжженіе: Единъ ярецъ отъ козы-тѣ, въ приношеніе за грѣхъ:
59 И за примирителнѫ жьртвѫ, два вола, петь овна, петь ярца, петь еднолѣтны агнета. Това *бѣше* приносъ-тъ на Гамаліила Федассуровый-тъ сынъ.

60 Въ деветый-тъ день *принесе* князь-тъ на Веніаминовы-тѣ сынове, Авиданъ Ге-
61 деоніевый сынъ: Приносъ-тъ му *бѣше* едно сребьрно блюдо, тежко сто и тридесеть *сикли*: единъ сребьренъ легенъ отъ седмдесеть сикли, споредъ сикль-тъ на святилище-то; и двѣ-тѣ пълны съ чисто брашно смѣсено съ елей, за хлѣбно при-
62 ношеніе: Единъ темянникъ златенъ отъ
63 десеть *сикли,* пълнъ съ темянъ: Единъ юнецъ отъ говеда-та, единъ овенъ, едно
64 агне еднолѣтно, за всесъжженіе: Единъ ярецъ отъ козы-тѣ, въ приношеніе за грѣхъ:
65 И за примирителнѫ жьртвѫ, два вола, петь овна, петь ярца, петь еднолѣтны агнета. Това *бѣше* приносъ-тъ на Авидана Гедеоніевый-тъ сынъ.

66 Въ десетый-тъ день *принесе* князь-тъ на Дановы-тѣ сынове, Ахыезеръ Амисадаевый
67 сынъ: Приносъ-тъ му *бѣше* едно сребьрно блюдо, тежко сто и тридесеть *сикли*: единъ сребьренъ легенъ отъ седмдесеть сикли, споредъ сикль-тъ на святилище-то; и двѣ-тѣ пълны съ чисто брашно смѣ-
68 сено съ елей, за хлѣбно приношеніе: Единъ златенъ темянникъ отъ десеть *си-*
69 *кли,* пъленъ съ темянъ: Единъ юнецъ отъ говеда-та, единъ овенъ, едно агне едно-
70 лѣтно, за всесъжженіе: Единъ ярецъ отъ
71 козы-тѣ, въ приношеніе за грѣхъ: И за примирителнѫ жьртвѫ, два вола, петь овна, петь ярца, петь еднолѣтны агнета. Това *бѣше* приносъ-тъ на Ахыезера, Амисадаевый-тъ сынъ.

72 Въ единадесетый-тъ день *принесе* князь-тъ на Асировы-тѣ сынове, Фагеилъ Охра-
73 новый сынъ: Приносъ-тъ му *бѣше* едно сребьрно блюдо, тежко сто и тридесеть *сикли:* единъ сребьренъ легенъ отъ седемдесеть сикли, споредъ сикль-тъ на святилище-то; и двѣ-тѣ пълны съ чисто брашно смѣсено
74 съ елей, за хлѣбно приношеніе: Единъ

златенъ темянникъ отъ десеть *сикли*, пъ-
75 ленъ съ темянъ: Единъ юнецъ отъ говеда-та, единъ овенъ, едно агне еднолѣтно,
76 за всесъжженіе: Единъ ярецъ отъ козы-
77 тѣ, въ приношеніе за грѣхъ: И за примирителнѫ жьртвѫ, два вола, петь овна, петь ярца, петь еднолѣтны агнета. Това *бѣше* приносъ-тъ на Фагеила Охрановый-тъ сынъ.

78 Въ дванадесетый-тъ день *принесе* князьтъ на Нефѳалимовы-тѣ сынове, Ахырей
79 Енановый сынъ: Приносъ-тъ му *бѣше* едно сребьрно блюдо, тежко сто и тридесеть *сикли*: единъ сребьренъ легенъ отъ седмдесеть сикли, споредъ сикль-тъ на святилище-то; и двѣ-тѣ пълны съ чисто брашно смѣсено съ елей, за хлѣбно при-
80 ношеніе: Единъ златенъ темянникъ отъ
81 десеть *сикли*, пълнъ съ темянъ: Единъ юнецъ отъ говеда-та, единъ овенъ, едно
82 агне еднолѣтно, за всесъжженіе: Единъ ярецъ отъ козы-тѣ, въ приношеніе за грѣхъ:
83 И за примирителнѫ жьртвѫ, два вола, петь овна, петь ярца, петь еднолѣтны агнета. Това *бѣше* приносъ-тъ на Ахырея Енановый-тъ сынъ.

84 Тѣзи бѣхѫ приноси-тѣ отъ Израилевы-тѣ князове за освященіе-то на олтарь-тъ въ който день ся помаза: сребьрны блюда дванадесеть, сребьрни легени дванаде-
85 сеть, златни темянници дванадесеть: Отъ сто и тридесеть *сикли бѣше* всяко сребьрно блюдо, и седмдесеть *сикли* всякой легенъ: всичко-то сребро на съсѫды-тѣ *бѣше* двѣ тысящи и четыристотинъ *сикли*, споредъ сикль-тъ на святилище-то:
86 Златни темянници дванадесеть, пълни съ темянъ, всякой темянникъ *бѣше* отъ десеть *сикли*, споредъ сикль-тъ на святилище-то: всичко-то злато на темянницы-тѣ
87 *бѣше* сто и двадесеть *сикли*. Всичкы-тѣ говеда за всесъжженіе *бѣхѫ* дванадесеть юнци, още дванадесеть овна, дванадесеть еднолѣтны агнета, заедно съ хлѣбны-тѣ имъ приношенія, и дванадесеть ярци отъ
88 козы-тѣ, въ приношеніе за грѣхъ. И всичкы-тѣ говеда за примирителнѫ жьртвѫ *бѣхѫ* двадесеть и четыри юнца, шестдесеть овна, шестдесеть ярци, шестдесеть еднолѣтны агнета. Така станѫ освященіе-то на олтарь-тъ [a] слѣдъ помазаніе-то му.

89 И когато влѣзе Моисей въ скыніѭ-тѫ на събраніе-то [р] за да говори съ *Бога*, тогазь чу [с] гласъ-тъ който му говоряше отгорѣ на очистилище-то, което *бѣше* надъ ковчегъ-тъ на свидѣтелство-то, помежду двата херувима, и говоряше му.

ГЛАВА 8.

1 И говори Господь Моисею и рече: (2) Говорй Аарону, и кажи му: [а] Когато запалишь свѣтила-та, седмь-тѣ свѣтила да свѣ-
3 тятъ къмъ лице-то на свѣтилника. И Ааронъ направи така: запали къмъ лице-то на свѣтилника свѣтила-та му, както за-
4 повѣда Господь Моисею. И [б] направа-та на свѣтилника *бѣше* тая: кованъ отъ злато, отъ стебло-то си до цвѣтя-та си бѣше той [в] искованъ: [г] по видъ-тъ който показа Господь Моисею, така направи той свѣтилникъ-тъ.

5 И говори Господь Моисею и рече: (6) Земи Левиты-тѣ отъ между Израилевы-тѣ
7 сынове, и да гы очистишь. И така да имъ направишь за очищеніе-то имъ: [д] поръси гы съ чистителнѫ водѫ, и [е] нека обрьснѫтъ всичко-то си тѣло, и да изперѫтъ
8 дрехы-тѣ си, и да ся очистятъ. Послѣ да земѫтъ единъ юнецъ отъ говеда-та [ж] наедно съ хлѣбно-то му приношеніе отъ чисто брашно смѣсено съ елей, и другъ юнецъ отъ говеда-та да земешь въ приношеніе за
9 грѣхъ. И [з] да приведешь Левиты-тѣ прѣдъ скыніѭ-тѫ на събраніе-то, и [и] да съберешь всичко-то събраніе на Израилевы-тѣ сы-
10 нове: И да приведешь Левиты-тѣ прѣдъ Господа, и [і] да положатъ Израилеви-тѣ сы-
11 нове ржцѣ-тѣ си на Левиты-тѣ: И Ааронъ да принесе Левиты-тѣ прѣдъ Господа приношеніе отъ Израилевы-тѣ сынове, за да
12 вършатъ тѣ службѫ-тѫ Господнѭ. И [к] Левити-тѣ да положатъ ржцѣ-тѣ си на главы-тѣ на юнцы-тѣ, и да принесешь единый-тъ въ приношеніе за грѣхъ, а другый-тъ за всесъжженіе Господу: за да направишь умилостивеніе за Левиты-тѣ.

13 И да поставишь Левиты-тѣ прѣдъ Аарона, и прѣдъ сынове-тѣ му: и да гы при-
14 несешь приношеніе Господу. Така да отдѣлишь Левиты-тѣ отъ между Израилевы-тѣ
15 сынове, и Левити-тѣ [л] ще бѫдѫтъ мои. И слѣдъ това да влѣзѫтъ Левити-тѣ да слугуватъ въ скыніѭ-тѫ на събраніе-то: така да гы очистишь, и [м] да гы принесешь
16 приношеніе. Понеже тѣ ми сѫ нарочно дадени отъ между Израилевы-тѣ сынове: [н] вмѣсто всичкы-тѣ първородны отъ Израилевы-тѣ сынове, всичкы които отварятъ
17 ложесна-та, зѣлъ сьмь гы за себе си. [о] Защото всичкы-тѣ първородни между Израилевы-тѣ сынове сѫ мои, отъ человѣкъ до скотъ: въ онзи день когато поразихъ всичкы-тѣ първородны въ Египетскѫ-тѫ зе-
18 мѭ, освятихъ гы за себе си. И зѣхъ Левиты-тѣ вмѣсто всичкы-тѣ първородны отъ

[а] Ст. 1.
[р] Гл. 12; 8. Исх. 33; 9, 11.
[с] Исх. 25; 22.

[а] Исх. 25; 37. 40; 25.
[б] Исх. 25; 31.
[в] Исх. 25; 18.
[г] Исх. 25; 40.
[д] Гл. 19; 9, 17, 18.
[е] Лев. 14; 8, 9.
[ж] Лев. 2; 1.
[з] Виж Исх. 29; 4. 40; 12.
[и] Лев. 8; 3.
[і] Лев. 1; 4.
[к] Исх. 29; 10.
[л] Гл. 3; 45. 16; 9.
[м] Ст. 11, 13.
[н] Гл. 3; 12, 45.
[о] Исх. 13; 2, 12, 13, 15. Гл. 3; 13. Лук. 2; 23.

19 Израилевы-тѣ сынове. И [п]нарочно дадохъ Левиты-тѣ на Аарона и на сынове-тѣ му, отъ срѣдъ Израилевы-тѣ сынове, за да вършатъ слугуваніе-то на Израилевы-тѣ сынове въ скыніѭ-тѫ на събраніе-то, и да правятъ умилостивеніе за Израилевы-тѣ сынове: [р]за да не стане язва въ Израилевы-тѣ сынове, когато приближаватъ сынове-тѣ Израилевы при святилище-то.

20 И Моисей и Ааронъ и всичко-то събраніе отъ Израилевы-тѣ сынове, направихѫ на Левиты-тѣ по всичко както заповѣда Господь Моисею за Левиты-тѣ: така имъ 21 направихѫ Израилеви-тѣ сынове. И [с]очистихѫ ся Левити-тѣ, и испрахѫ дрехы-тѣ си: и [т]принесе гы Ааронъ приношеніе прѣдъ Господа, и Ааронъ направи за тѣхъ умилостивеніе за да гы очисти.

22 И [у]послѣ влѣзохѫ Левити-тѣ за да вършатъ службѫ-тѫ си въ скыніѭ-тѫ на събраніе-то [ф]прѣдъ Аарона и прѣдъ сынове-тѣ му: както заповѣда Господь Моисею за Левиты-тѣ, така имъ направихѫ.

23 И говори Господь Моисею и рече: 24 Това е *опрѣдѣлено-то* за Левиты-тѣ: [х]отъ двадесеть и петь годинъ и нагорѣ да влизатъ въ четѫ-тѫ да вършатъ слугуваніе-то въ скыніѭ-тѫ на събраніе-то: 25 И отъ петдесеть годинъ да прѣстанѫтъ да вършатъ слугуваніе, и да не слугу- 26 ватъ вече: Но да помагатъ на братія-та си въ скыніѭ-тѫ на събраніе-то, [ц]да пазятъ стражы-тѣ: а слугуваніе да не правятъ. Така да направишь на Левиты-тѣ, колкото за стражы-тѣ имъ.

ГЛАВА 9.

1 И говори Господь Моисею, въ Синайскѫ-тѫ пустынѭ, въ първый-тъ мѣсецъ на вторѫ-тѫ годинѫ отъ когато излѣзохѫ 2 изъ Египетскѫ-тѫ землѭ, и рече: [а]Нека направятъ Израилевы-тѣ сынове пасхѫ-3 тѫ въ опрѣдѣлено-то ѝ врѣме. Въ четыринадесетый-тъ день на този мѣсецъ, привечеръ, да ѭ направите, въ опрѣдѣлено-то ѝ врѣме: споредъ всичкы-тѣ ѝ узаконенія, и споредъ всичкы-тѣ ѝ нared- 4 бы, да ѭ направите. И говори Моисей на Израилевы-тѣ сынове за да направятъ пас- 5 хѫ-тѫ. И [б]направихѫ пасхѫ-тѫ въ четыринадесетый-тъ день на първый-тъ мѣсецъ, привечеръ, въ Синайскѫ-тѫ пустынѭ: по всичко както заповѣда Господь Моисею, така направихѫ Израилеви-тѣ сынове.

6 А имаше нѣкои, [в]които бѣхѫ нечисти поради мъртво человѣческо тѣло, и не могохѫ да направятъ пасхѫ-тѫ въ онзи день: и [г]доидохѫ прѣдъ Моисея и прѣдъ Аарона 7 въ онзи день: И рекохѫ му тѣ мѫжіе: Ный смы нечисти поради мъртво человѣческо тѣло: защо да ни е възбранено да принесемъ приносъ-тъ Господень на врѣме-то му, между Израилевы-тѣ сы- 8 нове? А Моисей имъ рече: Постойте, азъ [д]ще чуѭ какво ще заповѣда Господь за 9 васъ. И говори Господь Моисею и рече: 10 Кажи на Израилевы-тѣ сынове и речи: Ако нѣкой человѣкъ отъ васъ, или отъ родове-тѣ ви, бѫде нечистъ поради мъртво тѣло, или е далеко на пѫть, и той 11 да направи пасхѫ-тѫ Господу: Въ [е]четыринадесетый-тъ день на вторый-тъ мѣсецъ, привечеръ, да ѭ направятъ: [ж]съ бесквасны хлѣбове и горчивы трѣвы да ѭ ядѫтъ. 12 Да [з]не оставятъ отъ неѭ до утрѣ, [и]нито да строшатъ кость отъ неѭ: [і]споредъ всичкы-тѣ узаконенія на пасхѫ-тѫ да ѭ на- 13 правятъ. А който е чистъ, и не ся намѣрва на пѫть, ако възнебрѣжи да направи пасхѫ-тѫ, [к]да бѫде истрѣбена оназь душа отъ людіе-тѣ си: понеже [л]не е принесла приносъ-тъ Господень на врѣме-то му, онзи человѣкъ [м]да понесе грѣхъ-тъ си. 14 И ако е нѣкой чужденецъ, пришлецъ между васъ, и направи пасхѫ-тѫ Господу, споредъ узаконенія-та на пасхѫ-тѫ, и споредъ наредбѫ-тѫ ѝ, така да *ѭ* направи: [н]единъ законъ ще имате, и за чужденеца и за туземеца.

15 И [о]въ тойзи день когато ся постави скынія-та, облакъ покры скыніѭ-тѫ, шатъръ-тъ на свидѣтелство-то: и [п]отъ вечеръ до заранъ имаше надъ скыніѭ-тѫ, като 16 огненно явленіе. Така ставаше всякога: облакъ-тъ ѭ покрываше *деня*, и огненно- 17 то явленіе нощя. И [р]когато облакъ-тъ ся подигаше отъ скыніѭ-тѫ, тогазь Израилеви-тѣ сынове тъ ргнувахѫ: и дѣто заставаше облакъ-тъ, тамъ располагахѫ 18 станъ Израилеви-тѣ сынове. По повелѣніе Господне търгнувахѫ Израилеви-тѣ сынове, и по повелѣніе Господне располагахѫ станъ: [с]прѣзъ всичкы-тѣ дни когато облакъ-тъ стояше надъ скыніѭ-тѫ, тѣ си оставахѫ 19 въ станъ-тъ. И когато облакъ-тъ оставаше надъ скыніѭ-тѫ много дни, тогазь Израилеви-тѣ сынове [т]вардяхѫ стражѫ-20 тѫ Господнѭ, и не търгнувахѫ. И когато облакъ-тъ стояше надъ скыніѭ-тѫ мал-

п Гл. 5; 9.
р Гл. 1; 53. 16; 46. 18; 5. 2 Лѣт. 26; 16.
с Ст. 7.
т Ст. 11, 12.
у Ст. 15.
ф Ст. 5 и дрг.
х Вижъ Гл. 4; 3. 1 Лѣт. 23; 3, 24, 27.
ц Гл. 1; 53.

—

а Исх. 12; 1 и дрг. Лев. 23; 5. Гл. 28; 16. Втор. 16; 1, 2.
б Іис. Нав. 5; 10.
в Гл. 5; 2. 19; 11, 16. Вижъ Іоан. 18; 28.
г Исх. 18; 15, 19, 26. Гл. 27; 2.
д Гл. 27; 5.
е 2 Лѣт. 30; 2, 15.
ж Исх. 12; 8.
з Исх. 12; 10.
и Исх. 12; 46. Іоан. 19; 36.
і Исх. 12; 43.
к Быт. 17; 14. Исх. 12; 15.
л Ст. 7.
м Гл. 5; 31.
н Исх. 12; 49.
о Исх 40; 34. Неем. 9; 12, 19. Псал. 78; 14.
п Исх. 13; 21. 40; 38.
р Исх. 40; 36. Гл. 10; 11, 33, 34. Псал. 80; 1.
с 1 Кор. 10; 1.
т Гл. 1; 53. 3; 8.

ко дни, по повелѣніе-то Господне оставахѫ расположени въ станъ-тъ, и по повелѣніе-то Господне тръгнувахѫ. 21 И когато облакъ-тъ стояше отъ вечеръ до зарань, а на зарань-тѫ ся дигаше облакъ-тъ, тогазь и тѣ тръгнувахѫ: или деня, или нощя когато ся дигаше облакъ-тъ, тогазь и тѣ тръгнувахѫ. 22 Два дни, или единъ мѣсецъ, или еднѫ годинѫ, ако облакъ-тъ продължаваше да стои надъ скыніѭ-тѫ, то и сынове-тѣ Израилеви [у]оставахѫ въ станъ-тъ си и не тръгнувахѫ; а когато ся той дигваше, тръгнувахѫ. 23 Споредъ повелѣніе-то Господне располагахѫ станъ, и споредъ повелѣніе-то Господне тръгнувахѫ: [ф]вардяхѫ стражѫ-тѫ Господнѭ, както заповѣда Господь чрѣзъ Моисеовѫ рѫкѫ.

ГЛАВА 10.

1 И говори Господь Моисею и рече: (2) Направи си двѣ сребърны трѫбы: исковани да гы направишь, за да ти служатъ [а]за свикваніе на събраніе-то, и за диганіе на станове-тѣ. 3 И [б]когато затрѫбятъ съ тѣхъ, всичко-то събраніе да ся събере при тебе до двери-тѣ на скыніѭ-тѫ на събраніе-то. 4 И кога затрѫбятъ съ еднѫ-тѫ, [в]тогазь да ся събиратъ при тебе князове-тѣ, тысященачалници-тѣ Израилеви. 5 А кога затрѫбите [г]въсклицателно тогазь да ся дигатъ станове-тѣ които сѫ расположени къмъ истокъ. 6 А когато вторый пѫть затрѫбите въсклицателно, [д]тогазь да ся дигатъ станове-тѣ които сѫ расположени къмъ югъ; да затрѫбятъ съ въсклицаніе за да ся дигатъ. 7 А когато ще съберете събраніе-то, [е]да трѫбите [ж]но не съ въсклицаніе. 8 И [з]Ааронови-тѣ сынове священници-тѣ да трѫбятъ съ трѫбы-тѣ: *това* ще ви бѫде за вѣчно узаконеніе въ родове-тѣ ви. 9 И [и]кога пойдете на брань въ земіѭ-тѫ си, противъ врагъ-тъ [і]който бы вы утѣснявалъ, тогазь да трѫбите съ въсклицаніе, [к]и ще бѫдете поменѫти прѣдъ Господа Бога вашего, и ще ся избавите отъ врагове-тѣ си. 10 И [л]въ дни-тѣ на ваше-то веселіе, и въ ваши-тѣ праздницы, и въ ваши-тѣ новомѣсечія, да трѫбите съ трѫбы-тѣ върхъ всесъжженія-та си, и върхъ примирителны-тѣ си жъртвы, и то ще бѫде вамъ [м]въспоминаніе прѣдъ Бога вашего. Азъ съмь Іеова Богъ вашъ.

11 И въ вторѫ-тѫ годинѫ, въ двадесетый-тъ день на вторый-тъ мѣсецъ [н]възвиси ся облакъ-тъ отъ скыніѭ-тѫ на свидѣтелство-то. 12 И [о]Израилеви-тѣ сынове ся дигнѫхѫ споредъ пѫтуваніе-то си [п]отъ Синайскѫ-тѫ пустыніѭ, и застанѫ облакъ-тъ [р]въ пустыніѭ-тѫ Фаранъ. 13 И дигнѫхѫ ся първо, [с]както заповѣда Господь чрѣзъ Моисеовѫ рѫкѫ.

14 И [т]първо ся дигнѫ оназь хоругва която бѣше въ станъ-тъ на Іудины-тѣ сынове, споредъ пълкове-тѣ имъ, и надъ пълкъ-тъ му бѣше [у]Наассонъ Аминадавовый сынъ. 15 И надъ пълкъ-тъ на племе-то на Иссахаровы-тѣ сынове бѣше Наѳанаилъ Суаровый сынъ. 16 И надъ пълкъ-тъ на племе-то на Завулоновы-тѣ сынове, Еліавъ Хелоновый сынъ. 17 И [ф]снѣхѫ скыніѭ-тѫ: и Гырсонови-тѣ сынове и Мераріеви-тѣ сынове ся дигнѫхѫ, и [х]носяхѫ скыніѭ-тѫ. 18 [ц]Послѣ ся дигнѫ хоругва-та на Рувимовый-тъ станъ, споредъ пълкове-тѣ имъ, и надъ пълкъ-тъ му бѣше Елисуръ Седіуровый сынъ. 19 И надъ пълкъ-тъ на племе-то на Симеоновы-тѣ сынове бѣше Селуміилъ Сурисадаевый-тъ сынъ. 20 И надъ пълкъ-тъ на племе-то на Гадовы-тѣ сынове бѣше Еліасафъ Деуиловый сынъ. 21 Тогазь ся дигнѫхѫ Кааѳовци-тѣ, [ч]които носяхѫ святилище-то, до пристиганіе-то на които скынія-та ся поставяше. 22 Послѣ [ш]ся дигнѫ хоругва-та на станъ-тъ на Ефремовы-тѣ сынове, споредъ пълкове-тѣ имъ, и надъ пълкъ-тъ му бѣше Елисама Аміудовый сынъ. 23 И надъ пълкъ-тъ на племе-то на Манассіевы-тѣ сынове бѣше Гамаліилъ Федассуровый сынъ. 24 И надъ пълкъ-тъ на племе-то на Веніаминовы-тѣ сынове бѣше Авиданъ Гедеоніевый сынъ. 25 Послѣ [щ]ся дигнѫ хоругва-та на станъ-тъ на Дановы-тѣ сынове, послѣдня отъ всичкы-тѣ станове споредъ пълкове-тѣ имъ, и надъ пълкъ-тъ му бѣше Ахыезеръ Амисадаевый сынъ. 26 И надъ пълкъ-тъ на племе-то на Асировы-тѣ сынове бѣше Фагеилъ Охрановый сынъ. 27 И надъ пълкъ-тъ на племе-то на Нефѳалимовы-тѣ сынове бѣше Ахырей Енановый сынъ. 28 [ъ]Така ставаше пѫтуваніе-то на Израилевы-тѣ сынове, споредъ пълкове-тѣ имъ, когато ся дигахѫ.

29 И рече Моисей на Овава, [ы]Рагуиловый-тъ сынъ Мадіамецъ-тъ, тесть-тъ Моисеовъ: Ный отивамы на това мѣсто за което рече Господь: [ь]Ще ви го дамъ: дойди на-

у Исх. 40; 36, 37.
ф Ст. 19

—

а Иса. 1; 13.
б Іер. 4; 5. Іоил. 2; 15.
в Исх. 18; 21. Гл. 1; 16. 7; 2.
г Гл. 2; 3.
д Гл. 2; 10.
е Ст. 3.
ж Іоил. 2; 1.
з Гл. 31; 6. Іис. Нав. 6; 4. 1 Лѣт. 15; 24. 2 Лѣт. 13; 12.
и Гл. 31; 6. Іис. Нав. 6; 5. 2 Лѣт. 13; 14.
і Сѫд. 2; 18. 4; 3. 6; 9. 10; 8, 12. 1 Цар. 10; 18. Псал. 106; 42.
к Быт. 8; 1. Псал. 106; 4.
л Лев. 23; 24. Гл. 29; 1. 1 Лѣт. 15; 24. 2 Лѣт. 5; 12. 7; 26. Ездр. 3; 10. Неем. 12; 35. Псал. 81; 3.
м Ст. 9.
н Гл. 9; 17.
о Исх. 40; 36. Гл. 2; 9, 16, 24, 31.
п Исх. 19; 1. Гл. 1; 1. 9; 5.
р Быт. 21; 21. Гл. 12; 16. 13; 3, 26. Втор. 1; 1.
с Ст. 5, 6. Гл. 2; 34.
т Гл. 2; 3, 9.
у Гл. 1; 7.
ф Гл. 1; 51.
х Гл. 4; 24, 31. 7; 6, 7, 8.
ц Гл. 2; 10, 16.
ч Гл. 4; 4, 15. 7; 9.
ш Гл. 2; 18, 24.
щ Гл. 2; 25, 31. Іис. Нав. 6; 9.
ъ Гл. 2; 34.
ы Исх. 2; 18.
ь Быт. 12; 7.

едно съ насъ и [ѣ]ще ти сторимъ добро: защото [ю]Господь е говорилъ добро за Израиля. 30 И рече му: Не щж да дойдж, но ще идж въ земіж-тж си, и въ родъ-тъ си. 31 И *Моисей* рече: Не ны оставяй, моліж, понеже ты знаешь дѣ трѣба да располагамы станъ въ пустыніж-тж, и ще бждешь [я]око за насъ. 32 И ако дойдешь съ насъ, [ж]добро-то, което ще направи Господь намъ, исто-то добро и ный ще направимъ тебѣ.

33 И отидохж [ѩ]отъ горж-тж Господніж три дни пжть: и ковчегъ-тъ на завѣта Господень [а]прѣдидяше прѣдъ тѣхъ три дни пжть, за да търси упокоително мѣсто за тѣхъ. 34 И [б]облакъ-тъ Господень бѣше надъ тѣхъ деня, когато тръгнувахж отъ станъ-тъ.

35 И когато ся дигаше ковчегъ-тъ на пжть, Моисей говоряше: [в]Стани, Господи, и да ся распръснжтъ врагове-тѣ ти, и да бѣгатъ отъ лице-то ти онѣзи които тя ненавиждатъ. 36 А когато ся спираше, той казуваше: Върни ся, Господи, при тмы-тѣ на Израилевы-тѣ тысящы.

ГЛАВА 11.

1 И [а]роптаяхж людіе-тѣ злѣ въ уши-тѣ на Господа: и Господь чу, и [б]пламнж гнѣвъ-тъ му: и [в]запали ся между тѣхъ огнь отъ Господа, и испояде край-тъ на станъ-тъ. 2 И извыкахж людіе-тѣ къмъ Моисея: и [г]Моисей ся помоли Господу, и прѣстанж огнь-тъ. 3 И нарече ся име-то на онова мѣсто *Тавера: защото ся запали между тѣхъ огнь отъ Господа.

4 И [д]множество-то *другоземци*, които бѣхж между тѣхъ, показа силно желаніе: още и Израилеви-тѣ сынове плакахж пакъ, и рекохж: [е]Кой ще ни даде месо да ядемъ? 5 [ж]Ный помнимъ рыбж-тж, коіжто ядѣхмы въ Египетъ даромъ, и краставицы-тѣ, и дыни-тѣ, и прасъ-тъ, и червеный-тъ, и чесновый-тъ лукъ: 6 А [з]сега душа-та ни е изсъхнжла: нѣма въ очи-тѣ ни нищо освѣнь маннж-тж. 7 А [и]манна-та бѣ като коріандрово сѣме, и видъ-тъ ѝ като [і]на вделліонъ. 8 И людіе-тѣ ходяхж наоколо и іж събирахж, и меляхж іж въ мелницы, или іж чукахж въ кутлы, и варяхж іж въ гърнета, и правяхж потрѣбницы отъ неіж: [к]и вкусъ-тъ ѝ бѣше като вкусъ на пръженицы отъ елей. 9 И [л]когато падаше роса-та въ станъ-тъ нощя, падаше на неіж манна-та.

10 И чу Моисей людіе-тѣ че плачжтъ по родове-тѣ си, всякой на врата-та на шатъръ-тъ си: и [м]распали ся силно гнѣвъ-тъ Господень, и станж мжчно на Моисея. 11 И рече Моисей Господу: [н]Защо си оскърбилъ рабъ-тъ си? и защо не намѣрихъ благодать прѣдъ тебе, та си турилъ върхъ мене товаръ-тъ на всичкы тѣзи людіе? 12 Азъ ли зачнжхъ всичкы тѣзи людіе? или гы сьмь азъ родилъ, та ми говоришь: [о]Носи гы въ пазухж-тж си, [п]както носи доилица-та доимо-то дѣте, до земіж-тж, за коіжто си ся [р]клелъ на отцы-тѣ имъ? 13 [с]Отъ дѣ у мене месо да дамъ на всичкы тѣзи людіе? защото ми ся оплакуватъ и казуватъ: Дай ни месо да ядемъ. 14 [т]Азъ самъ не могж да носіж всичкы тѣзи людіе, защото сж много тежкы за мене. 15 И ако правишь ты така съ мене, то [у]умъртви мя сега, моліж, ако сьмь намѣрилъ благодать прѣдъ тебе, [ф]за да не гледамъ злощастіе-то си.

16 Тогазь рече Господь Моисею: Събери ми [х]седмдесетъ мжжіе отъ Израилевы-тѣ старѣйшины, които познавашь че сж старѣйшины на людіе-тѣ, и [ц]надзиратели тѣхни: и доведи гы въ скыніж-тж на събраніе-то, за да застанжтъ тамъ съ тебе. 17 И азъ ще [ч]слѣзж, и ще говоріж тамъ съ тебе, [ш]и ще земж отъ духъ-тъ който е на тебе, и ще туріж на тѣхъ; и ще носятъ товаръ-тъ на людіе-тѣ наедно съ тебе, да *го* не носишь ты самъ. 18 И кажи на людіе-тѣ: [щ]Очистѣте себе си за утрѣ, и ще ядете месо: защото [ъ]плакахте въ уши-тѣ на Господа, и казувахте: Кой ще ни даде месо да ядемъ? защото [ы]добрѣ ни бѣше въ Египетъ. За това ще ви даде Господь месо, и ще ядете. 19 Нѣма да ядете единъ день, ни два дни, нито петь дена, ни десеть дена, ни двадесеть дена: 20 [ь]Но цѣлъ мѣсецъ, додѣ ви излѣзе изъ ноздри-тѣ, и ви омрьзне: защото прѣзрѣхте Господа който е между васъ, и плакахте прѣдъ него, и думахте: [ѣ]Защо излѣзохмы изъ Египетъ?

21 И рече Моисей: Людіе-тѣ всрѣдъ които сьмь азъ, сж [ю]шестстотинъ тысящи пѣшци, и ты рече: Ще имъ дамъ месо да яджтъ цѣлъ мѣсецъ. 22 [я]Да ся исколятъ ли за тѣхъ овцы-тѣ и говеда-та, за да имъ бжджтъ доволны? или ще ся събержтъ ли за тѣхъ всичкы-тѣ морскы рыбы, за

ѣ Сжд. 1; 16. 4; 11.
ю Быт. 32; 12. Исх. 3; 8. 6; 7, 8.
я Іов. 29; 15.
ж Сжд. 1; 16.
ѩ Исх. 3; 1.
а Втор. 1; 33. Іис. Нав. 3; 3, 4, 6. Псал. 132; 8. Іер. 31; 2. Іез. 20; 6.
б Исх. 13; 21. Неем. 9; 12, 19.
в Псал. 68; 1, 2. 132; 8.

—

а Втор. 9; 22.
б Псал. 78; 21.
в Лев. 10; 2. Гл. 16; 35. 4 Цар. 1; 12. Псал. 106; 18.
г Іак. 5; 16.
* Запаленіе.
д Исх. 12; 38.
е Псал. 78; 18. 106; 14. 1 Кор. 10; 6.
ж Исх. 16; 3.
з Гл. 21; 5.
и Исх. 16; 14, 31.
і Быт. 2; 12.
к Исх. 16; 31.
л Исх. 16; 13, 14.
м Псал. 78; 21.
н Втор. 1; 12.
о Иса. 40; 11.
п Иса. 49; 23. 1 Сол. 2; 7.
р Быт. 26; 3. 50; 24. Исх. 13; 5.
с Мат. 15; 33. Марк. 8; 4.
т Исх. 18; 18.
у Вижь 3 Цар. 19; 4. Іона 4; 3.
ф Соф. 3; 15.
х Вижь Исх. 24; 1, 9.
ц Втор. 16; 18.
ч Ст. 25. Быт. 11; 5. 18; 21. Исх. 19; 20.
ш 1 Цар. 10; 6. 4 Цар. 2; 15. Неем. 9; 20. Иса. 44; 3. Іоил. 2; 28.
щ Исх. 19: 10.
ъ Исх. 16; 7.
ы Ст. 5. Дѣян. 7; 39.
ь Псал. 78; 29. 106; 15.
ѣ Гл. 21; 5.
ю Быт. 12; 2. Исх. 12; 37. 38; 26. Гл. 1; 46.
я Вижь 4 Цар. 7; 2. Мат. 15; 33. Марк. 8; 4. Іоан. 6; 7, 9.

23 да имъ бѫдѫтъ доволны? И рече Господь Моисею: [ж]Скратила ли ся е рѫка-та Господня? сега ты [з]ще видишь ще ся сбѫде ли съ тебе слово-то ми, или не.

24 И Моисей излѣзе, та каза на людіе-тѣ думы-тѣ Господни: и [а]събра седмдесеть-тѣ мѫжіе отъ старѣйшины-тѣ на людіе-тѣ, и постави гы около скыніѭ-тѫ.

25 Тогазь [б]слѣзе Господь въ облакъ, и говори съ него, и зѣ отъ Духъ-тъ който бѣше на него, и тури на седмдесеть-тѣ мѫжіе, старѣйшины-тѣ: и [в]като сѣднѫ на тѣхъ Духъ-тъ, [г]пророчествовахѫ, но не повторихѫ.

26 Останѫхѫ обаче двама мѫжіе въ станъ-тъ, име-то на единый-тъ Елдадъ, и име-то на другый-тъ Модадъ: И сѣднѫ на тѣхъ Духъ-тъ: и тѣ *бѣхѫ* отъ записаны-тѣ, но [д]не отидохѫ до скыніѭ-тѫ, и тѣ пророчествовахѫ въ станъ-тъ.

27 И завтече ся едно момче, и обади на Моисея и рече: Елдадъ и Модадъ пророчествуватъ въ станъ-тъ.

28 И Іисусъ Навіевый сынъ, слуга-та на Моисея, единъ отъ избранны-тѣ негови, отговори и рече: Господине мой Моисее, [е]възбрани имъ.

29 А Моисей му рече: Завиждашь ли ты за мене? [ж]Дано да бѣхѫ всичкы-тѣ людіе Господни пророци, *и* Господь да тури Духъ-тъ си на тѣхъ!

30 И отиде Моисей въ станъ-тъ, той и старѣйшины-тѣ Израилевы.

31 Тогазь [з]излѣзе вѣтръ отъ Господа, и докара преперицы отъ море-то и хвърли *гы* връхъ станъ-тъ, до единъ день пѫть отъ единѫ тѫ странѫ, и до единъ день пѫть отъ другѫ-тѫ странѫ, около станъ-тъ: и тѣ *бѣхѫ* до два лакти надъ лице-то на земіѭ-тѫ.

32 Тогазь станѫхѫ людіе-тѣ всичкый-тъ онзи день, и всичкѫ-тѫ нощь, и всичкый-тъ слѣдующій день, та събирахѫ преперицы-тѣ: онзи който събра най малко, събра [и]десеть корове: и простирахѫ *гы* за себе си около станъ-тъ.

33 [і]А като бѣше месо-то още въ зѫбы-тѣ имъ и не бѣше още сдъвкано, распали ся гнѣвъ-тъ Господень връхъ людіе-тѣ: и порази Господь людіе-тѣ съ много голѣмѫ язвѫ.

34 И нарекохѫ име-то на това мѣсто *Кывроѳъ-аттаава, защото тамо быхѫ погребены пожелавши-тѣ людіе.

35 И [к]дигнѫхѫ ся людіе-тѣ отъ Кывроѳъ-аттаавѫ за Асироѳъ, и останѫхѫ въ Асироѳъ.

ГЛАВА 12.

1 И говори Маріамъ и Ааронъ противъ Моисея, за Еѳіопянкѫ-тѫ коѭто зѣ; защото [а]бѣ зѣлъ женѫ Еѳіопянкѫ;

2 И рекохѫ: Само чрѣзъ Моисея ли говори Господь? [б]не говори ли и чрѣзъ насъ? И [в]чу *това* Господь.

3 А Моисей бѣше человѣкъ много кротъкъ, повече отъ всичкы-тѣ человѣцы, които бѣхѫ на земіѭ-тѫ.

4 И [г]рече Господь тутакси на Моисея, и на Аарона, и на Маріамъ: Излѣзте вы трима къмъ скыніѭ-тѫ на събраніе-то. И излѣзохѫ трима-та.

5 Тогазь [д]слѣзе Господь въ облаченъ стълпъ, и застанѫ при двери-тѣ на скыніѭ-тѫ, и повыка Аарона и Маріамъ: и излѣзохѫ тѣ двама-та.

6 И рече: Слушайте сега думы-тѣ ми. Ако има между васъ пророкъ, азъ Господь [е]чрѣзъ видѣніе ще ся опознаѭ нему; [ж]на сънъ ще му говорѭ.

7 [з]Но съ рабъ-тъ ми Моисея не е така; [и]той е вѣренъ въ всичкый-тъ ми [і]домъ;

8 [к]Уста съ уста ще говорѭ азъ съ него, [л]явно а не съ гаданія, и той ще гледа образъ-тъ [м]Господень: и какъ вы [н]не ся убояхте да говорите противъ рабъ-тъ ми Моисея?

9 И распали ся гнѣвъ-тъ Господень противъ тѣхъ, и отиде си.

10 И облакъ-тъ ся оттегли отъ скыніѭ-тѫ, и [о]сто Маріамъ *станѫ* [п]прокажена *и* като снѣгъ *бѣла*: и погледнѫ Ааронъ на Маріамъ, и сто тя бѣше прокажена.

11 И рече Ааронъ Моисею: Молѭ ти ся, господине мой, [р]не възлагай грѣхъ-тъ на насъ, дѣто сторихмы безуміе и съгрѣшихмы.

12 И сега да не бѫде тя [с]като мьртво *дѣте* на което половина-та отъ снагѫ-тѫ е истлѣла, когато излази изъ утробѫ-тѫ на майкѫ си.

13 И выкнѫ Моисей къмъ Господа, и рече: О, Боже, молѭ ти ся, исцѣли іѭ.

14 И Господь рече Моисею: [т]И отецъ ѝ ако бы іѭ заплюлъ въ лице, не щѣше ли бы тя посрамена седмь дни?

15 [у]Нека бѫде затворена вънъ отъ станъ-тъ седмь дни, и послѣ да ся прибере. И [ф]затворена бы Маріамъ седмь дни вънъ отъ станъ-тъ; и людіе-тѣ не ся дигнѫхѫ додѣ ся прибра Маріамъ.

16 И послѣ ся дигнѫхѫ людіе-тѣ отъ [х]Асироѳъ, и расположихѫ станъ въ пустыніѭ-тѫ Фаранъ.

ж Иса. 50; 2. 59; 1.
з Гл. 23; 19. Іез. 12; 25. 24; 14.
а Ст. 16.
б Ст. 17. Гл. 12; 5.
в Виж 4 Цар. 2; 15.
г Виж 1 Цар. 10; 5, 6, 10. 19; 20, 21, 23. Іоил. 2; 28. Дѣян. 2; 17, 18. 1 Кор. 14; 1, и дрг.
д Виж 1 Цар. 20; 26. Іер. 36; 5.
е Виж Мар. 9; 38. Лук. 9; 49. Іоан. 3; 26.
ж 1 Кор. 14; 5.
з Исх. 16; 13. Псал. 78; 26, 27, 28. 105; 40.
и Іез. 45; 11.
і Псал. 78; 30, 31.
* Гробища на пожеланіе-то.
к Гл. 33; 17.

—

а Исх. 2; 21.
б Исх. 15; 20. Мих. 6; 4.
в Быт. 29; 33. Гл. 11; 1. 4 Цар. 19; 4. Иса. 37; 4. Іез. 35; 12, 13.
г Псал. 76; 9.
д Гл. 11; 25. 16; 19.
е Быт. 15; 1. 46; 2. Іов. 33; 15. Іез. 1; 1. Дан. 8; 2. 10; 8, 16, 17. Лук. 1; 11, 22. Дѣян. 10; 11, 17. 22; 17, 18.
ж Быт. 31; 10, 11. 3 Цар. 3; 5. Мат. 1; 20.
з Псал. 105; 26.
и Евр. 3; 2, 5.
і 1 Тим. 3; 15.
к Исх. 33; 11. Втор. 34; 10.
л 1 Кор. 13; 12.
м Исх. 33; 19.
н 2 Петр. 2; 10. Іуд. 8.
о Втор. 24; 9.
п 4 Цар. 5; 27. 15; 5. 2 Лѣт. 26. 19, 20.
р 2 Цар. 19; 19. 21; 10. Прит. 30; 32.
с Псал. 88; 4.
т Виж Евр. 12; 9.
у Лев. 13; 46. Гл. 5; 2, 3.
ф Втор. 24; 9. 2 Лѣт. 26; 20, 21.
х Гл. 11; 35. 33; 18.

—

ГЛАВА 13.

1 И говори Господь Моисею и рече: (2) [а]Проводи отъ себе си мѫжіе за да съгледателствуватъ Ханаанскѫ-тѫ земіѭ, коіѭто азъ давамъ на Израилевы-тѣ сынове: отъ всяко племе на отцы-тѣ имъ да проводите по единъ мѫжъ, и всичкы да сѫ отъ началницы-тѣ имъ. 3 И споредъ Божіе-то повелѣніе, испроводи гы Моисей [б]отъ пустыніѭ-тѫ Фаранъ. И всичкы тѣзи мѫжіе бѣхѫ главни между Израилевы-тѣ сынове. 4 И тѣзи сѫ имена-та имъ: Отъ Рувимово-то племе, Саммуй, сынъ Закхуровъ: 5 Отъ Симеоново-то племе, Сафатъ сынъ Хоріевъ: 6 [в]Отъ Іудово-то племе, [г]Халевъ сынъ Іефонніевъ: 7 Отъ Иссахарово-то племе, Игалъ сынъ Іосифовъ: 8 Отъ Ефремово-то племе, [д]Осія сынъ Навинъ. 9 Отъ Веніаминово то племе, Фалтій сынъ Рафуевъ: 10 Отъ Завулоново-то племе, Гаддіилъ сынъ Содіевъ: 11 Отъ Іосифово-то племе, отъ Манассіино-то племе, Гаддій сынъ Сусіевъ: 12 Отъ Даново-то племе, Аммиилъ сынъ Гамаліевъ; 13 Отъ Асирово-то племе, Сеѳуръ сынъ Михаиловъ: 14 Отъ Нефѳалимово-то племе, Наавій сынъ Вопсіевъ: 15 Отъ Гадово-то племе, Геуилъ сынъ Махыевъ. 16 Тѣзи сѫ имена-та на мѫжіе-тѣ конто проводи Моисей за да съгледателствуватъ земіѭ-тѫ: и наименова Моисей [е]Осіѭ Навіевый-тъ сынъ Іисусъ.

17 И проводи гы Моисей да съгледателствуватъ Ханаанскѫ-тѫ земіѭ, и рече имъ: Възлѣзте [ж]на южнѫ-тѫ странѫ, и ще възлѣзете [з]на горѫ-тѫ; 18 И виждте земіѭ-тѫ каква е, и людіе-тѣ конто живѣіѫтъ въ неіѭ, силни ли сѫ или слаби, малко ли сѫ или много: 19 И каква е земя-та, на коіѭто тѣ живѣіѫтъ, добра ли е или лоша: и какви сѫ градове-тѣ, въ конто тѣ живѣіѫтъ, отъ шатры ли сѫ или сѫ оградены: 20 И каква е оназь земя, [и]тлъста ли е или постала, има ли на неіѭ дърва или не: и [і]бѫдѣте смѣли та донесѣте отъ плодове-тѣ на земіѭ-тѫ. А въ това врѣме бѣше врѣме-то на първозрѣло-то грозліе.

21 И възлѣзохѫ и съгледателствувахѫ земіѭ-тѫ [к]отъ пустыніѭ-тѫ Цинъ [л]до Роовъ, при входъ-тъ въ Емаѳъ. 22 Послѣ възлѣзохѫ къмъ южнѫ-тѫ странѫ, и дойдохѫ до Хевронъ, дѣто живѣяхѫ [м]Ахыманъ, Сесай, и Ѳалмай, [н]Енакови-тѣ сынове. (А [о]Хевронъ бѣше съграденъ седмь годины прѣди [п]Египетскый-тъ Таписъ.) 23 И [р]дойдохѫ до долинѫ-тѫ Есхолъ, и отрѣзахѫ отъ тамъ единѫ прѫчкѫ отъ лозѫ, съ единъ гроздъ, и носяхѫ го двоица на пѫржинѫ: зѣхѫ и нарове и смокыни. 24 Онова мѣсто ся нарече долина [*]Есхолъ, поради гроздъ-тъ който отрѣзахѫ отъ тамъ Израилеви-тѣ сынове. 25 И въ свършеніе-то на четырдесеть дни върнѫхѫ ся, като съгледателствувахѫ земіѭ-тѫ.

26 И ходихѫ и дойдохѫ при Моисея, и при Аарона, и при всичко-то събраніе на Израилевы-тѣ сынове, [с]въ пустыніѭ-тѫ Фаранъ, [т]въ Кадисъ: и донесохѫ отвѣтъ на тѣхъ и на всичко-то събраніе, и показахѫ имъ плодъ-тъ на земіѭ-тѫ. 27 И обадихѫ му, и рекохѫ: Ходихмы въ земіѭ-тѫ, въ коіѭто ны ты проводи, и наистинѫ тамъ тече [у]млѣко и медъ; и [ф]сто плодъ-тъ ѝ; 28 [х]Людіе-тѣ обаче конто живѣіѫтъ въ онѫзи земіѭ сѫ силни, и градове-тѣ оградени, и много голѣми: видѣхмы още тамъ и [ц]Енаковы-тѣ сынове. 29 [ч]Амаличани-тѣ живѣіѫтъ въ тѫзь земіѭ къмъ югъ, и Хеттейци-тѣ и Іевусейци-тѣ и Аморрейци-тѣ живѣіѫтъ по планины-тѣ, и Хананейци-тѣ живѣіѫтъ при море-то, и при брѣгове-тѣ на Іорданъ. 30 И [ш]Халевъ утишаваше людіе-тѣ прѣдъ Моисея и говоряше: Да възлѣземъ незабавно, и да іѭ завладѣемъ; защото можемъ да іѭ обладаемъ. 31 [щ]А человѣци-тѣ, конто бѣхѫ възлѣзли заедно съ него, рекохѫ: Не можемъ да възлѣземъ противъ тѣзи людіе, защото сѫ по силни отъ насъ. 32 И [ъ]похулихѫ на Израилевы-тѣ сынове земіѭ-тѫ, коіѭто бѣхѫ съгледателствували, и рекохѫ: Земя-та коіѭто прѣминѫхмы за да іѭ съгледателствувамы е земя която пояжда жители-тѣ си: и [ы]всичкы-тѣ людіе, конто видѣхмы въ неіѭ, сѫ мѫжіе прѣвысокы. 33 И тамъ видѣхмы исполины-тѣ, [ь]сынове-тѣ Енаковы, отъ исполинскый-тъ родъ, и гледахмы себе си [ѣ]*прѣдъ тѣхъ* като скакалцы, [ю]таквызь ны гледахѫ и тѣ.

ГЛАВА 14.

1 Тогазь всичко-то събраніе дигнѫ гласъ та выкаше, и [а]плакахѫ людіе-тѣ прѣзъ 2 онѫзи нощь. И [б]всичкы-тѣ Израилеви сынове роптаяхѫ на Моисея и Аарона, и рече имъ всичко-то събраніе: [в]Да бѣхмы

а Гл. 32; 8. Втор. 1; 22.
б Гл. 12; 16. 32; 8. Втор. 1; 19. 9; 23.
в Гл. 34; 19. 1 Лѣт. 4; 15.
г Ст. 30. Гл. 14; 6, 30. Іис. Нав. 14; 6, 7, 13, 14. Сѫд. 1; 12.
д Ст. 16.
е Ст. 8. Исх. 17; 9. Гл. 14; 6, 30.
ж Ст. 21.
з Быт. 14; 10. Сѫд. 1; 9, 19.
и Неем. 9; 25, 35. Іез. 34; 14.
і Втор. 31; 6, 7, 23.
к Гл. 34; 3. Іис. Нав. 15; 1.
л Іис. Нав. 19; 28.
м Іис. Нав. 11; 21, 22. 15; 13, 14. Сѫд. 1; 10.
н Ст. 33.
о Іис. Нав. 21; 11.
п Псал. 78; 12. Иса. 19; 11. 30; 4.
р Втор. 1; 24, 25.
* *Гроздъ.*
с Ст. 3.
т Гл. 20; 1, 16. 32; 8. 33; 36. Втор. 1; 19. Іис. Нав. 14; 6.
у Исх. 3; 8. 33; 3.
ф Втор. 1; 25.
х Втор. 1; 28. 9; 1, 2.
ц Ст. 33.
ч Исх. 17; 8. Гл. 14; 43. Сѫд. 6; 3. 1 Цар. 14; 48. 15; 3, и дрг.
ш Вижь Гл. 14; 6, 24. Іис. Нав. 14; 7.
щ Гл. 32; 9. Втор. 1; 28. Іис. Нав. 14; 8.
ъ Гл. 14; 36, 37.
ы Амос. 2; 9.
ь Втор. 1; 28. 2; 10. 9; 2.
ѣ Иса. 40; 22.
ю 1 Цар. 17; 42.

—

а Гл. 11; 4.
б Исх. 16; 2. 17; 3. Гл. 16; 41. Псал. 106; 25.
в Вижь Ст. 28, 29.

умрѣли въ Египетскѫ-тѫ земіѭ! или въ
3 тѫзи пустыніѭ да бѣхмы умрѣли! И защо
ны води Господь въ тѫзи земіѭ да паднемъ
отъ ножъ, *и* жены-тѣ ни и чада-та ни да
бѫдѫтъ въ разграбеніе? не бѣше ли по
добрѣ намъ да ся върнемъ въ Египетъ?
4 И говоряхѫ си единъ на другъ: [г]Да си турнмъ началникъ, и да [д]ся върнемъ въ Египетъ.

5 Тогазь Моисей и Ааронъ [е]паднѫхѫ на
лице-то си, прѣдъ всичко-то множество
на събраніе-то отъ Израилевы-тѣ синове.
6 А [ж]Іисусъ Навіевъ-тъ сынъ, и Халевъ
Іефонніевъ-тъ сынъ, отъ онѣзи които съ-
гледателствувахѫ земіѭ-тѫ, раскѫснѫхѫ
7 дрехы-тѣ си; И говорихѫ на всичко-то
съборище на Израилевы-тѣ сынове, и ре-
кохѫ: [з]Земя-та прѣзъ коіѭто минѫхмы
за да іѭ съгледателствувамы, е земя
8 много добра. [и]Ако благоволи Господь въ
насъ, тогазь той ще ны въведе въ тѫзи
земіѭ, и ще даде намъ [і]тѫзь земіѭ, дѣто
9 тече млѣко и медъ. Само [к]противъ Го-
спода не възставайте, и [л]не бойте ся
отъ людіе-тѣ на тѫзи земіѭ; защото [м]тѣ
сѫ ястіе за насъ; защита-та имъ ся от-
тегли отъ връху тѣхъ, и [н]Господь е съ
насъ: не бойте ся отъ тѣхъ.

10 Тогазь [о]всичко-то събраніе рече да гы
убіѭтъ съ каменіе; но [п]слава-та Госпо-
дня ся яви въ скыніѭ-тѫ на събраніе-то,
прѣдъ всичкы-тѣ Израилевы сынове.

11 И рече Господь Моисею: [р]До кога ще мя
прѣзиратъ тѣзи людіе? и [с]до кога нѣма
да мя вѣруватъ, при всичкы-тѣ знаменія
12 които направихъ посрѣдъ тѣхъ? Ще гы
поразіѭ съ моръ и ще гы истрѣбіѭ, а
[т]тебе ще направіѭ народъ по голѣмъ
13 и по силенъ отъ тѣхъ. И [у]рече Моисей
Господу: Тогазь Египтяни-тѣ ще чуіѭтъ,
(защото ты възведе тойзи народъ съ
14 твоіѭ-тѫ силѫ отъ срѣдъ тѣхъ,) И ще
кажѫтъ *това* на жители-тѣ на тѫзи зе-
міѭ: [ф]*понеже* сѫ чули че ты, Господи, си
между тѣзи людіе, че ты, Господи, ся я-
вявашь лице съ лице, и [х]облакъ-тъ ти
стои надъ тѣхъ, и ты прѣдходишь прѣдъ
тѣхъ деня въ облаченъ стълпъ, а нощя
15 въ огненъ стълпъ. И ако истрѣбишь ты
тѣзи людіе като едного человѣка, тогазь
народи-тѣ които сѫ чули за тебе, ще ка-
16 жѫтъ и ще рекѫтъ: [ц]Іеова като не мо-
же да въведе тѣзи людіе въ земіѭ-тѫ,
за коіѭто имъ ся клѣ, погуби гы въ пу-
17 стыніѭ-тѫ. И сега, моліѭ ти ся, нека ся
възвеличи сила-та на Господа моего, как-
18 то си говорилъ и реклъ: Господь е [ч]дъл-
готърпѣливъ и многомилостивъ, проща-
ва беззаконіе и прѣстѫпленіе, и никакъ
не обезвинява *повинный-тъ*, [ш]и въздава
беззаконіе-то на отцы-тѣ връху чада-та
19 до третій и четвъртый родъ. [щ]Прости,
моліѭ ся, беззаконіе-то на тѣзи людіе,
[ъ]споредъ твоіѭ-тѫ голѣмѫ милость, и
[ы]споредъ както си прощавалъ тѣзи лю-
діе отъ Египетъ до тука.

20 И рече Господь: Прощавамъ *имъ*, [ь]спо-
21 редъ твое-то слово: Но живъ съмь азъ,
и [ѣ]ще ся напълни всичка-та земя съсъ
22 славѫ-тѫ Господніѭ. [ю]Понеже всичкы тѣзи
мѫжіе които видѣхѫ славѫ-тѫ ми, и зна-
менія-та ми, които направихъ въ Египетъ
и въ пустыніѭ-тѫ, и мя раздразнихѫ до
[я]сега десеть пѫти, и не послушахѫ гласъ-
23 тъ ми, [ѫ]Наистинѫ тѣ нѣма да видятъ зе-
міѭ-тѫ, за коіѭто ся клѣхъ на отцы-тѣ
имъ: ни единъ отъ онѣзи които мя прѣ-
24 зрѣхѫ нѣма да іѭ видятъ. Но [ѭ]раба мое-
го Халева, понеже има въ себе си другъ
духъ, и напълно [а]ми послѣдува, за то,
него ще въведѫ въ земіѭ-тѫ въ коіѭто
25 влѣзе, и сѣме-то му ще іѭ наслѣди. (А
Амаличани-тѣ и Хананаанци-тѣ живѣіѭтъ
въ долинѫ-тѫ). Утрѣ ся върнѣте, та [б]идѣте
въ пустыніѭ-тѫ къмъ Червено-то море.

26 И говори Господь Моисею и Аарону,
27 и рече: [в]До кога *ще търпіѭ* на това лу-
каво събраніе, дѣто ропщаіѭтъ противъ
мене? [г]Чухъ ропщанія-та на Израилевы-
тѣ сынове, които ропщаіѭтъ противъ ме-
28 не. Кажи имъ: [д]Живъ съмь азъ, гово-
ри Господь, [е]както вы говорихте въ у-
шы-тѣ ми, непрѣмѣнно така ще направіѭ
29 вамъ. Трупове-тѣ ви ще паднѫтъ въ тѫ-
зи пустыніѭ: и [ж]всичкы изброени между
васъ, колкото сте на четъ, отъ двадесеть
годинъ и нагорѣ, които сте ропщали про-
30 тивъ мене, Вы нѣма да влѣзете въ зе-
міѭ-тѫ, за коіѭто азъ ся клѣхъ да вы
населіѭ въ неіѭ, [з]освѣнь Халева Іефон-
ніевъ-тъ сынъ, и Іисуса Навіевъ-тъ сынъ.
31 [и]Но дѣца-та ваши, за които вы рекохте

г Неем. 9; 17.
д Вижь Втор. 17; 16. Дѣян. 7; 39.
е Гл. 16; 4. 22.
ж Ст. 24, 30. 38. Гл. 13; 6, 8.
з Гл. 13; 27. Втор. 1; 25.
и Втор. 10; 15. 2 Цар. 15; 25, 26. 22; 20. 3 Цар. 10; 9. Псал. 22; 8. 147; 10, 11. Иса. 62; 4.
і Гл. 13; 27.
к Втор. 9; 7. 23. 24.
л Втор. 7; 18. 20; 3.
м Гл. 24; 8.
н Быт. 28; 21. Исх. 33; 16. Втор. 20; 1, 3, 4. 31; 6, 8. Іис. Нав. 1; 5. Сѫд. 1; 22. 2 Лѣт. 13; 12. 15; 2. 20; 17. 32; 8. Псал. 46; 7, 11. Иса. 41; 10. Амос. 5; 14. Зах. 8; 23.
о Исх. 17; 4.
п Исх. 16; 10. 24; 16, 17. 40; 34. Лев. 9; 23. Гл. 16; 19, 42. 20; 6.
р Ст. 23. Втор. 9; 7, 8, 22. Псал. 95; 8. Евр. 3; 8, 16.
с Втор. 1; 32. 9; 23. Псал. 78; 22, 32, 42. 106; 24. Іоан. 12; 37. Евр. 3; 18.
т Исх. 32; 10.
у Исх. 32; 12. Втор. 9; 26, 27, 28. 32; 27. Псал. 106; 23. Іез. 20; 9, 14.
ф Исх. 15; 14. Іис. Нав. 2; 9, 10. 5; 1.
х Исх. 13; 21. 40; 38. Гл. 10; 34. Неем. 9; 12. Псал. 78; 14. 105; 39.
ц Втор. 9; 28. Іис. Нав. 7; 9.
ч Исх. 34; 6, 7. Псал. 103; 8. 145; 8. Іоан. 4; 2.
ш Исх. 20; 5. 34; 7.
щ Исх. 34; 9.
ъ Псал. 106; 45.
ы Псал. 78; 38.
ь Псал. 106; 23. Іак. 5; 16. 1 Іоан. 5; 14, 15, 16.
ѣ Псал. 72; 19.
ю Втор. 1; 35. Псал. 95; 11. 106; 26. Евр. 3; 17, 18.
я Быт. 31; 7.
ѫ Гл. 32; 11. Іез. 20; 15.
ѭ Втор. 1; 36. Іис. Нав. 14; 6, 8, 9, 14.
а Гл. 32; 12.
б Втор. 1; 40.
в Ст. 11. Исх. 16; 28. Мат. 17; 17.
г Исх. 16; 12.
д Ст. 23. Гл. 26; 65. 32; 11. Втор. 1; 35. Евр. 3; 17.
е Вижь Ст. 2.
ж Гл. 1; 45. 26; 64.
з Ст. 38. Гл. 26; 65. 32; 12. Втор. 1; 36, 38.
и Втор. 1; 39.

че ще бѫдѫтъ въ разграбеніе, тѣхъ ще въведѫ, и *тамъ* тѣ ще познаіѭтъ земіѭ-
32 тѫ коіѭто [і]вы прѣзрѣхте. А [к]ваши-тѣ трупове ще паднѫтъ въ тѫзь пустыніѭ.
33 И [л]чада-та ви ще *обыкалятъ по пустыніѭ-тѫ [м]четыридесеть годинъ, и ще [н]теглятъ за ваши-тѣ блудуванія, додѣ ся довър-
34 шатъ трупове-тѣ ви въ пустыніѭ-тѫ. [о]По число-то на дни-тѣ въ които съгледателствувахте земіѭ-тѫ, [п]четыридесеть дни, всякой день за единѫ годинѫ, четыридесеть годинъ ще теглите за беззаконія-та си,
35 и ще познаете отчужденіе-то ми. [с]Азъ Господь говорихъ: Наистинѫ така ще направіѭ [т]на всичко това лукаво събраніе, което ся е събрало противъ мене: въ тѫзи пустыніѭ ще ся довършатъ и въ неіѭ ще
36 измрѫтъ. И [у]онѣзи человѣци които проводи Моисей да съгледателствуватъ земіѭ-тѫ, които, като ся върнѫхѫ, направихѫ всичко-то събраніе да роптае противъ него,
37 и похулихѫ земіѭ-тѫ, Тѣ человѣци, които похулихѫ земіѭ-тѫ, [ф]измрѣхѫ съ яз-
38 вѫ-тѫ прѣдъ Господа. А [х]Іисусъ Навиевъ-тъ сынъ, и Халевъ Іефонніевъ-тъ сынъ останѫхѫ живи отъ онѣзь человѣцы които ходихѫ да съгледателствуватъ земіѭ-тѫ.
39 И каза Моисей тѣзи думы на всичкы-тѣ Израилевы сынове, и [ц]горко плакахѫ лю-
40 діе-тѣ. И като станѫхѫ сутрина-тѫ рано, възлѣзохѫ на планинскый-тъ върхъ, и говоряхѫ: [ч]Ето ны, и ще възлѣземъ на това мѣсто за което рече Господь; защо-
41 то съгрѣшихмы. А Моисей рече: Защо вы така [щ]прѣстѫпяте повелѣніе-то Госпо-
42 дне? ето това нѣма да успѣе. [ш]Не възлизайте; защото нѣма Господа между васъ: за да ви не поразятъ врагове-тѣ
43 ви. Защото Амаличани-тѣ и Хананаанци-тѣ сѫ тамъ прѣдъ васъ, и вы ще паднете отъ ножъ; [ъ]понеже отстѫпихте отъ Господа, за това Господь нѣма да бѫде съ
44 васъ. Но [ы]тѣ дързнѫхѫ и възлѣзохѫ на планинскый-тъ върхъ; а ковчегъ-тъ на завѣтъ-тъ Господенъ, и Моисей, не излѣзохѫ отъ срѣдъ станъ-тъ.
45 [ь]Тогазь Амаличани-тѣ и Хананаанци-тѣ, които живѣехѫ на онѫзь планинѫ, слѣзохѫ и ударихѫ гы и порази гы до [ѣ]Хормѫ.

ГЛАВА 15.

1 И [а]говори Господь Моисею и рече: (2) Говорѝ на Израилевы-тѣ сынове, и кажи имъ: Когато влѣзете въ земіѭ-тѫ коіѭто
3 ви азъ давамъ за населеніе; И [б]принесете жьртвѫ Господу, всесъжженіе, или [в]жьртвѫ за испълненіе на обричаніе, или самоволно, или [г]въ праздницы-тѣ си, [д]за да направите уханіе благовонно Господу, отъ говеда-та, или отъ
4 овцы-тѣ; Тогазь [е]онзи който приноси приносъ-тъ си Господу, да принесе хлѣбно [ж]приношеніе единѫ десетѫ часть *отъ ефѫ* чисто брашно, смѣсенѫ [з]съ четвър-
5 тѫ-тѫ часть на единъ инъ елей: И [и]вино за възліяніе единѫ четвъртѫ часть отъ инъ-тъ да притуришь на всесъжженіе-то
6 или на жьртвѫ-тѫ, за всяко агне. Или [і]за всякой овенъ да притуришь хлѣбно приношеніе, двѣ десеты части *отъ ефѫ-тѫ*, чисто брашно, смѣсено съ единѫ третіѭ
7 часть отъ инъ-тъ елей: И вино за възліяніе да принесешь единѫ третіѭ часть отъ инъ-тъ за уханіе благовонно Господу.
8 Ако ли приносишь отъ говеда-та за всесъжженіе, или жьртвѫ за испълненіе на обричаніе, [к]или примирително приношеніе
9 Господу; Тогазь да принесешь [л]съ *жьртвѫ-тѫ* отъ говеда-та, хлѣбно приношеніе, три десеты части *отъ ефѫ* чисто брашно,
10 смѣсено съ половинъ инъ елей: И да принесешь вино за възліяніе половинъ инъ въ жьртвѫ за уханіе благовонно Господу.
11 [м]Така трѣба да ся прави за всяко говедо, или за всякой овенъ, или за агне, или
12 за яре. Споредъ число-то което ще приносите, така да направите за всяко, спо-
13 редъ число-то имъ. Всякой туземецъ да прави така, когато приноси жьртвѫ за
14 уханіе благовонно Господу. И ако има нѣкой чужденецъ, пришлецъ между васъ, или какъвгодѣ между васъ въ ваши-тѣ родове, и принесе жьртвѫ за уханіе благовонно Господу; както правите вы, да направи и той.
15 [н]Единъ законъ *ще бѫде* за васъ, които сте отъ събраніе-то и за чужденеца, който е пришлецъ *между васъ*, едно узаконеніе вѣчно въ родове-тѣ ви; както вы, така ще бѫ-
16 де и чужденецъ-тъ прѣдъ Господа. Единъ законъ и едно правило ще бѫде за васъ, и за чужденеца който е пришлецъ между васъ.
17 И говори Господь Моисею и рече;
18 [о]Говорѝ на Израилевы-тѣ сынове и кажи имъ: Когато влѣзете въ земіѭ-тѫ, въ
19 коіѭто вы азъ въвождамъ, И [п]ядете отъ хлѣбъ-тъ на тѫзь земіѭ, тогазь да

і Псал. 106; 21.
к 1 Кор. 10; 5. Евр. 3; 17.
л Гл. 32; 13. Псал. 107; 40.
* *Евр.* пасѫтъ.
м Вижь Втор. 2; 14.
н Іез. 23; 35.
о Гл. 13; 25.
п Псал, 95; 10. Іез. 4; 6.
с Гл. 23; 19.
т Ст. 27, 29. Гл. 26; 65. 1 Кор 10; 5.
у Гл. 13; 31, 32.
ф 1 Кор. 10; 10. Евр. 3; 17. Іуд 5.
х Гл. 26; 65. Іис. Нав. 14; 6, 10.
ц Исх. 33; 4.
ч Втор. 1; 41.
щ Ст. 25. 2 Лѣт. 24; 20.
ш Втор. 1; 42.
ъ 2 Лѣт. 15; 2.
ы Втор. 1; 43.
ь Ст. 43. Втор. 1; 44.
ѣ Гл. 21; 3. Сѫд. 1; 17.

а Ст. 18. Лев. 23; 10. Втор. 7; 1.
б Лев. 1; 2, 3.
в Лев. 7; 16. 22; 18, 21.
г Лев. 23; 8, 12, 36. Гл. 28; 19, 27. 29; 2, 8, 13. Втор. 16; 10.
д Быт. 8; 21. Исх. 29; 19.
е Лев. 2; 1. 6; 14.
ж Исх. 29; 40. Лев. 23; 13.
з Лев. 14; 10. Гл. 28; 5.
и Гл. 28; 7, 14.
і Гл. 28; 12, 14.
к Лев. 7; 11.
л Гл. 28; 12, 14.
м Гл. 28;
н Ст. 29. Исх. 12; 49. Гл. 9; 14.
о Ст. 2. Втор. 26; 1.
п Іис. Нав. 5; 11, 12.

принесете Господу приношеніе възвыша-
20 емо: [р]Да принесете питѫ отъ първо-то ваше тѣсто за приношеніе възвышаемо; [с]да го възвышите така, както възвышаемо
21 приношеніе отъ гумно. Отъ първо-то ваше тѣсто да давате Господу приношеніе възвышаемо, въ родове-тѣ си.

22 [т]Ако ли погрѣшите и не испълните всичкы тѣзи заповѣди, които говори Го-
23 сподь Моисею, За всичко което ви заповѣда Господь чрѣзъ Моисеовѫ рѫкѫ, отъ който день Господь заповѣда, и по-
24 слѣ въ родове-тѣ ви: То [у]ако е сторено отъ незнаяніе скрытомъ отъ събраніе-то, всичко-то събраніе нека принесе единъ юнецъ отъ говеда-та за всесъжженіе, за уханіе благовонно Господу, [ф]наедно съ хлѣбно-то му приношеніе и съ възліяніе-то му, споредъ правило-то, и [х]единъ ярецъ отъ козы-тѣ въ приношеніе за грѣхъ.
25 И [ц]да направи священникъ-тъ умилостивеніе за всичко-то събраніе на Израилевы-тѣ сынове, и ще имъ ся прости: защото е станѫло отъ незнаяніе, и тѣ сѫ принесли приношеніе-то си въ жьртвѫ Господу, и приношеніе-то си за грѣхъ прѣдъ
26 Господа за незнаяніе. И ще ся прости на всичко-то събраніе на Израилевы-тѣ сынове, и на чужденеца който е пришлецъ между тѣхъ, защото всичкы-тѣ людіе бѣхѫ съгрѣшили отъ незнаяніе.

27 [ч]Ако ли единъ человѣкъ съгрѣши отъ незнаяніе, той трѣбва да принесе еднолѣт-
28 нѭ козѫ въ приношеніе за грѣхъ. И священникъ-тъ [ш]да направи умилостивеніе за душѫ-тѫ която е съгрѣшила отъ незнаяніе; когато съгрѣши отъ незнаяніе прѣдъ Господа, да направи умилостивеніе за
29 неѭ, и ще й ся опрости. [щ]Единъ законъ да бѫде за васъ, както за туземеца отъ Израилевы-тѣ сынове така и за чужденеца който е пришлецъ между тѣхъ, когато съгрѣши отъ незнаяніе.

30 [ъ]Ако ли нѣкой туземецъ, или чужденецъ съгрѣши съ дързостливѫ рѫкѫ; той показва прѣзрѣніе къмъ Господа: тая душа да бѫде истрѣбена отъ людіе-тѣ си.
31 Понеже е [ы]прѣзрѣлъ слово-то Господне и прѣстѫпилъ е заповѣдь-тѫ му, тя душа непрѣмѣнно да ся истрѣби: [ь]беззаконіе-то й да бѫде върхъ неѭ.

32 И когато Израилеви-тѣ сынове бѣхѫ въ пустынѭ-тѫ, [ѣ]намѣрихѫ едного человѣка че събираше дърва въ сѫбботенъ день.
33 И онѣзи които го намѣрихѫ че събира дърва, доведохѫ го при Моисея и Аарона,
34 и при всичко-то събраніе: И [ю]турихѫ го подъ стражѫ, понеже не бѣше *още* явно
35 що трѣбваше да сторятъ съ него. И каза Господь Моисею: [я]Този человѣкъ непрѣмѣнно трѣбва да ся умьртви: всичко-то събраніе [ѫ]да го убіе съ каменіе вънъ отъ
36 станъ-тъ. И всичко-то събраніе изведохѫ го вънъ отъ станъ-тъ, и убихѫ го съ каменіе, и умрѣ: както заповѣда Господь Моисею.

37 И говори Господь Моисею и рече:
38 Говорй на Израилевы-тѣ сынове, и [ѭ]кажи имъ да си направятъ ресны по крайща-та на дрехы-тѣ си, въ родове-тѣ си, и да турятъ на ресны-тѣ на крайща-та синь
39 ширитъ. И това ще го имате за ресны, за да го гледате, и да помните всичкы-тѣ заповѣди Господни, и да гы испълняте, и [а]да не слѣдувате подирь сърдце-то си и подирь очи-тѣ си, подирь които
40 [б]вы блудувате: Та да помните и испълняте всичкы-тѣ ми заповѣди, и [в]да сте
41 святи Богу вашему. Азъ съмь Господь Богъ вашъ, който вы изведохъ изъ Египетскѫ-тѫ земѭ, за да съмь Богъ вашъ. Азъ съмь Іеова Богъ вашъ.

ГЛАВА 16.

1 А [а]Корей сынъ-тъ на Исаара, сына на Кааѳа Левіевъ-тъ сынъ, и Даѳанъ и Авиронъ, сынове-тѣ на Еліава, и Онъ сынъ-тъ на Фалеѳа, Рувимови сынове, прѣд-
2 пріехѫ, И дигнѫхѫ ся противъ Моисея, съ двѣстѣ и петдесеть человѣцы отъ Израилевы-тѣ сынове, началницы на събраніе-то [б]избранны совѣтницы, имениты мѫ-
3 жіе. [в]Събрахѫ ся прочее противъ Моисея и противъ Аарона, и рекохѫ имъ: Доста ви е! [г]всичко-то събраніе, всичкы-тѣ сѫ святи, [д]и Господь е врѣдъ тѣхъ. А защо ся възвышавате вы надъ съборъ-тъ Господенъ?

4 А Моисей като чу *това*, [е]паднѫ на ли-
5 це-то си: И говори на Корея, и на всичко-то негово събраніе, и рече: Утрѣ ще покаже Господь кой е неговъ, и [ж]святъ, и *него* ще приближи при себе си. Той [з]когото избере, него [и]ще приближи при
6 себе си. Това направѣте: Ты Корее, и всичко-то ти събраніе, земѣте си кадил-
7 ницы; И турѣте въ тѣхъ огнь, и утрѣ турѣте въ тѣхъ темянъ прѣдъ Господа, и когото избере Господь, той ще бѫде святъ:

р Втор. 26; 2, 10. Прит. 3; 9, 10.
с Лев. 2; 14. 23; 10, 16.
т Лев. 4; 2.
у Лев. 4; 13.
ф Ст. 8, 9, 10.
х Лев. 4; 23. Гл. 28; 15. Ездр. 6; 17. 8; 35.
ц Лев. 4; 20.
ч Лев. 4; 27, 28.
ш Лев. 4; 35.
щ Ст. 15.
ъ Лев. 17; 12. Псал. 19; 13. Евр. 10; 26. 2 Пет. 2; 10.
ы 2 Цар. 12; 9. Прит. 13; 13.
ь Лев. 5; 1. Іез. 18; 20.
ѣ Исх. 31; 14, 15. 35; 2, 3.
ю Лев. 24; 12.
я Исх. 31; 14, 15.
ѫ Лев. 24; 14. 3 Цар. 21; 13. Дѣян. 7; 58.
ѭ Втор. 22; 12. Мат. 23; 5.
а Вижь Втор. 29; 19. Іов. 31; 7. Іер. 9; 14. Іез. 6; 9.
б Псал. 73; 27. 106; 39. Іак. 4; 4.
в Лев. 11; 44, 45. Рим. 12; 1. Кол. 1; 22. 1 Петр. 1; 15, 16.

—

а Исх. 6; 21. Гл. 26; 9. 27; 3. Іуд. 11.
б Гл. 26; 9.
в Псал. 106; 16.
г Исх. 19; 6.
д Исх. 29; 45. Гл. 14; 14. 35; 34.
е Гл. 14; 5. 20; 6.
ж Ст. 3. Лев. 21; 6, 7, 8, 12, 15.
з Исх. 28; 1. Гл. 17; 5. 1 Цар. 2; 28. Псал. 105; 26.
и Гл. 3; 10. Лев. 10; 3. 21; 17, 18. Іез. 40; 46. 44; 15, 16.

8 Доста *и* вамъ, Левіеви сынове. И рече Моисей Корею: Чуйте сега вы, Левіеви сы-
9 нове: [i]Малко ли ви е това [к]дѣто Израилевый Богъ отдѣли васъ отъ събраніе-то Израилево, та вы приближи при себе си, да правите службѫ-тѫ на скыніѭ-тѫ Господнѭ, и да стоите прѣдъ събраніе-то
10 за да служите за тѣхъ? Той приближи при *себе си* тебе и наедно съ тебе всичкы-тѣ ти братія, Левіевы-тѣ сынове: искате ли вы и священство-то? Така ты и
11 и всичко-то твое събраніе събрали сте ся противъ Господа: И [л]Ааронъ кой е, та да роптаете на него?
12 И говори Моисей да повыкатъ Даѳана и Авирона, Еліавовы-тѣ сынове: а тѣ ре-
13 кохѫ: Нѣма да идемъ. [м]Малко ли е това, дѣто си ны извелъ изъ земіѭ въ коіѭто тече млѣко и медъ, за да ны изморишь въ пустыніѭ-тѫ, но [н]още и владѣтель ли ищешь да направишь себе си надъ насъ?
14 Но ты не си ны довелъ въ [о]земіѭ дѣто тече млѣко и медъ, нито си ни далъ наслѣдіе нивя и лозія: ще извадишь ли очи-
15 тѣ на тѣзи людіе? нѣма да идемъ. И разсьрди ся Моисей много и рече Господу: [п]Не погледвай на приношеніе-то имъ: [р]азъ не сьмь зѣлъ отъ тѣхъ нито единъ оселъ, и никому отъ тѣхъ зло не сьмь
16 направилъ. И рече Моисей Корею: [с]утрѣ ты и всичко-то твое събраніе, да бѫдете
17 [т]прѣдъ Господа, ты, и тѣ, и Ааронъ. И земѣте всякой кадилницѫ-тѫ си, и турѣте въ тѣхъ темянъ и принесѣте прѣдъ Господа всякой кадилницѫ-тѫ си, двѣстѣ и петдесеть кадилницы, и ты, и Ааронъ, всякой кадилницѫ-тѫ си.
18 И зѣхѫ всякой кадилницѫ-тѫ си, и турихѫ въ тѣхъ огнь, и турихѫ въ тѣхъ темянъ, и застанѫхѫ прѣдъ двери-тѣ на скыніѭ-тѫ на събраніе-то, наедно съ Мои-
19 сея и Аарона. И събра противъ тѣхъ Корей всичко-то събраніе прѣдъ двери-тѣ на скыніѭ-тѫ на събраніе-то: и яви ся [у]слава-та Господня на всичко-то събраніе.
20 И говори Господь Моисею и Аарону и
21 рече: [ф]Отдѣлѣте ся отъ срѣдъ това събраніе, и азъ [х]ще гы истрѣбіѭ въ едно
22 мьгновеніе. А тѣ [ц]паднѫхѫ на лица-та си, и рекохѫ: О Боже, [ч]Боже на духове-тѣ на всякѫ плъть! ако единъ человѣкъ е съгрѣшилъ, ще ся разгнѣвашь ли
23 ты на всичко-то събраніе? И говори Господь Моисею и рече: Говорѝ на събра-
24 ніе-то и кажи: Отстѫпѣте отъ жилища-та на Корея, Даѳана, и Авирона.
25 И тъй станѫ Моисей та отиде при Даѳана и Авирона, и подирѣ му отидохѫ
26 Израилевы-тѣ старѣйшины. И говори на събраніе-то и рече: [ш]Отстѫпѣте сега отъ шатры-тѣ на тѣзи нечестивы человѣцы, и не ся допирайте до нищо тѣхно, за да не погынете въ всичкы-тѣ имъ грѣхове.
27 И отстѫпихѫ отъ около жилища-та на Корея, Даѳана, и Авирона; а Даѳанъ и Авиронъ излѣзохѫ, та застанѫхѫ при врата-та на шатры-тѣ си, съсъ жены-тѣ си, и сынове-тѣ си, и съ малкы-тѣ си дѣца.
28 И рече Моисей: [щ]Отъ това ще познаете, че Господь мя проводи да направіѭ всичкы тѣзи дѣла, че [ъ]не *правіѭ* отъ само-
29 себе си. Ако тѣ умрѫтъ както умиратъ всичкы-тѣ человѣци, или [ы]ако бѫде врьхъ тѣхъ въздаяніе споредъ въздаяніе-то на всичкы-тѣ человѣцы, то не мя е Господь
30 проводилъ: Но ако [ь]направи Господь чудо, и земя-та отвори уста-та си, та погълне тѣхъ, и всичко което е тѣхно, [ѣ]и слѣзѫтъ тѣ живи въ адъ; тогазь ще познаете че тѣзи человѣци прѣзрѣхѫ Господа.
31 И [ю]като изговори той всичкы тѣзи ду-
32 мы, распукнѫ ся подъ тѣхъ земя-та. И отвори земя-та уста-та си, и погълнѫ тѣхъ, и кѫщы-тѣ имъ, и [я]всичкы-тѣ человѣцы Кореевы, и всичкый-тъ *имъ* и-
33 мотъ. И слѣзохѫ живи въ адъ тѣ и всичко тѣхно, и земя-та гы покры; и по-
34 гынѫхѫ отъ срѣдъ събраніе-то. И всичкый Израиль които бѣхѫ около тѣхъ побѣгнѫхѫ отъ выкъ-тъ имъ, и думахѫ:
35 Да не погълне земя-та и насъ. И [ж]огнь излѣзе отъ Господа, и пояде [іж]онѣзи двѣстѣ и петдесеть мѫжіе които принесохѫ темянъ-тъ.
36 И говори Господь Моисею и рече:
37 Кажи на Елеазара, сынъ-тъ на Аарона священника, да земе кадилницы-тѣ отъ срѣдъ изгорѣніе-то, и огнь-тъ пръсни та-
38 такъ, защото [а]ся освятихѫ: *Да земе* кадилницы-тѣ [б]на тѣзи человѣцы които съгрѣшихѫ противъ души-тѣ си, и нека гы направятъ на плочы, за обкованіе на олтарь-тъ; понеже тѣ гы принесохѫ прѣдъ Господа, и за това сѫ освященны; и [в]ще бѫдѫтъ тѣ за знаменіе на Израилевы-тѣ
39 сынове. И зѣ Елеазаръ священникъ-тъ мѣдны-тѣ кадилницы, които бѣхѫ принесли изгорѣли-тѣ: и направихѫ гы на пло-

i 1 Цар. 18; 23. Иса. 7; 13.
к Гл. 3; 41, 45. 8; 14. Втор. 10; 8.
л Исх. 16; 8. 1 Кор. 3; 5.
м Ст. 9.
н Исх. 2; 14. Дѣян. 7; 27, 35.
о Исх. 3; 8. Лев. 20; 24.
п Быт. 4; 4, 5.
р 1 Цар. 12; 3. Дѣян. 20; 33. 2 Кор. 7; 2.
с Ст. 6, 7.
т 1 Цар. 12; 3, 7.
у Ст. 42. Исх. 16; 7, 10. Лев. 9; 6, 23. Гл. 14; 10.
ф Ст. 45. Вижь Быт. 19; 17, 22. Іер. 51; 6. Дѣян. 2; 40. Откр. 18; 4.
х Ст. 45. Исх. 32; 10. 33; 5.
ц Ст. 45. Гл. 14; 5.
ч Гл. 27; 16. Іов. 12; 10. Еккл. 12; 7. Иса. 57; 16. Зах. 12; 1. Евр. 12; 9.
ш Быт. 19; 12, 14. Иса. 52, 11. 2 Кор. 6; 17. Откр. 18; 4.
щ Исх. 3; 12. Втор. 18; 22. Зах. 2; 9, 11. 4; 9. Іоан. 5; 36.
ъ Гл. 24; 13. Іер. 23; 16. Іез. 13; 17. Іоан. 5; 30. 6; 38.
ы Исх. 20; 5. 32; 34. Іов. 35; 15. Иса. 10; 3. Іер. 5; 9.
ь Іов. 31; 3. Иса. 28; 21.
ѣ Ст. 33. Псал. 55; 15.
ю Гл. 26; 10. 27; 3. Втор. 11; 6. Псал. 106; 17.
я Вижь Ст. 17. Гл. 26; 11. 1 Лѣт. 6; 22, 37.
ж Лев. 10; 2. Гл. 11; 1. Псал. 106; 18.
іж Ст. 17.
а Лев. 27; 28.
б Прит. 20; 2. Авв. 2; 10.
в Гл. 17; 10. 26; 10. Іез. 14; 8.

40 чы, за обкованіе на олтарь-тъ, (Въ поменъ на Израилевы-тѣ сынове, [в]щото никой чужденецъ, който не е отъ Аароново-то сѣме, да не пристѫпва да принесе темянъ прѣдъ Господа, за да не стане каквото Корей, и събраніе-то му,) както му рече Господь чрѣзъ Моисеовѫ рѫкѫ.

41 А на утрѣшній-тъ день [д]всичко-то събраніе на Израилевы-тѣ сынове възроптахѫ на Моисея и Аарона и рекохѫ: Вы избихте людіе-тѣ Господни. 42 И когато ся бѣше събрало събраніе-то противъ Моисея и Аарона, погледнѫххѫ къмъ скыніѭ-тѫ на събраніе-то, и ето, [е]облакъ-тъ іѫ покры, и [ж]яви ся слава-та Господня. 43 И дойде Моисей и Ааронъ при скыніѭ-тѫ на събраніе-то. 44 И говори Господь Моисею, и рече: 45 [з]Оттеглѣте ся отъ срѣдъ това събраніе, и азъ ще гы погубіѫ въ едно мьгновеніе. По [и]тѣ паднѫххѫ на лица-та си. 46 И рече Моисей Аарону: Земи кадилницѫ-тѫ, и тури въ неѭ огнь отъ олтарь-тъ, и тури темянъ, та иди скоро въ събраніе-то и направи умилостивеніе за тѣхъ: защото [і]излѣзе гнѣвъ отъ Господа: язва-та начнѫ. 47 И Ааронъ зѣ *кадилницѫ-тѫ*, както рече Моисей, и завтече ся въ срѣдъ събраніе-то, и ето язва-та бѣше начнѫла въ людіе-тѣ; но той тури темянъ-тъ, и направи умилостивеніе за людіе-тѣ. 48 И застанѫ между мьртвы-тѣ и живы-тѣ, и прѣстанѫ пораженіе-то. 49 И умрѣли-тѣ въ пораженіе-то бѣхѫ четыринадесеть тысящи и седмстотинъ человѣци, освѣнъ онѣзи които умрѣхѫ отъ Корѣевѫ-тѫ причинѫ. 50 И върнѫ ся Ааронъ при Моисея до двери-тѣ на скыніѭ-тѫ на събраніе-то; и прѣстанѫ пораженіе-то.

ГЛАВА 17.

1 И говори Господь Моисею и рече: (2) Говори на Израилевы-тѣ сынове, и земи отъ тѣхъ по единъ жезлъ за всякой домъ, отъ всичкы-тѣ имъ князове споредъ домове-тѣ на отцы-тѣ имъ, дванадесеть жезлы; и на всякого име-то напиши на жезлъ-тъ му. 3 И име-то на Аарона напиши на Левіевъ-тъ жезлъ: понеже по единъ жезлъ ще бѫде за началника на отеческы-тѣ имъ домове. 4 И положи гы въ скыніѭ-тѫ на събраніе-то прѣдъ свидѣтелство-то, [а]дѣто азъ ся нахождамъ съ васъ. 5 И жезлъ-тъ на человѣка [б]когото изберѫ, ще процавти и ще направіѫ да прѣстанѫтъ отъ прѣдъ мене роптанія-та на Израилевы-тѣ сынове, [в]които тѣ роптаіѫтъ противъ васъ.

6 И каза Моисей на Израилевы-тѣ сынове: и дадохѫ му всичкы-тѣ имъ князове, всякой князь по единъ жезлъ, споредъ отеческы-тѣ си домове, дванадесеть жезлы: и Аароновый-тъ жезлъ *бѣше* между жезлы-тѣ имъ. 7 И положи Моисей жезлы-тѣ прѣдъ Господа, [г]въ скыніѭ-тѫ на свидѣтелство-то.

8 И на утрѣшній-тъ день влѣзе Моисей въ скыніѭ-тѫ на свидѣтелство-то: и ето, Аароновый жезлъ за Левіевъ-тъ домъ, покаралъ и прорастилъ пѫпкы, и цьвнѫлъ, и завързалъ зрѣлы мигдалы. 9 И изнесе Моисей всичкы-тѣ жезлы отъ лице-то Господне, при всичкы-тѣ Израилевы сынове; и тѣ видѣхѫ това, и зѣхѫ всякой жезлъ-тъ си.

10 И рече Господь Моисею: [д]Тури пакъ Аароновъ-тъ жезлъ прѣдъ свидѣтелство-то, за да ся пази [е]въ знаменіе на мятежницы-тѣ: и [ж]да направишь да прѣстанѫтъ роптанія-та имъ прѣдъ мене, за да не умрѫтъ. 11 И Моисей направи както му заповѣда Господь, така направи.

12 Тогазь сынове-тѣ Израилеви говорихѫ на Моисея и рекохѫ: Ето, ный умирамы, погынувамы, всинца погынувамы; 13 [з]Всякой който ся приближава, който приближи до скыніѭ-тѫ Господнѭ, умира: така ли всинца ще измремъ?

ГЛАВА 18.

1 И рече Господь Аарону: [а]Ты и сынове-тѣ ти, и домъ-тъ на отца ти съ тебе, ще понесете повинность-тѫ за святилище-то: и ты и сынове-тѣ ти съ тебе [б]ще носятъ повинность-тѫ за священство-то ви. 2 А братія-та си, Левіево-то племе, колѣно-то на отца ти приближи при себе си; [в]Да сѫ соединени съ тебе, и [г]да ти слугуватъ; [д]а ты и сынове-тѣ ти съ тебе да сте при скыніѭ-тѫ на свидѣтелство-то. 3 И *Левити-тѣ* ще пазятъ стражѫ за тебе и [е]стражѫ за всичкѫ-тѫ скыніѭ; [ж]само до съсѫды-тѣ на святилище-то и до олтарь-тъ да ся не приближаватъ, [з]за да не умрѫтъ, и тѣ и вы. 4 Нека бѫдѫтъ соединени съ тебе, и да пазятъ стражѫ-тѫ за скыніѭ-тѫ на събраніе-то въ всяко слугуваніе на скыніѭ-тѫ: и [и]чужденецъ да ся не приближи при васъ. 5 Така ще пазите [і]стражѫ за святилище-то,

в Гл. 3; 10. 2 Лѣт. 26; 18.
д Гл. 14; 2. Псал. 106; 25.
е Исх. 40; 34.
ж Ст. 19. Гл. 20; 6.
з Ст. 21, 24.
и Ст. 22. Гл. 20; 6.
і Лев. 10; 6. Гл. 1; 53. 8; 19. 11; 33. 18; 5. 1 Лѣт. 27; 24. Псал. 106; 29.

—

а Исх. 25; 22. 29; 42, 43. 30; 36.
б Гл. 16; 5.
в Гл. 16; 11.
г Исх. 38; 21. Гл. 18; 2. Дѣян. 7; 44.
д Евр. 9; 4.
е Гл. 16; 38.
ж Ст. 5.
з Гл. 1; 51, 53. 18; 4, 7.

—

а Гл. 17; 13.
б Исх. 28; 38.
в Вижь Быт. 29; 34.
г Гл. 3; 6, 7.
д Гл. 3; 10.
е Гл. 3; 25, 31, 36.
ж Гл. 16; 40.
з Гл. 4; 15.
и Гл. 3; 10.
і Исх. 27; 21. 30; 7. Лев. 24; 3. Гл. 8; 2.

и стражѫ за олтарь-тъ, за [к]да не бѫде вече гнѣвъ връху Израилевы-тѣ сынове.
6 И ето, Азъ [л]зѣхъ братія-та ви Левиты-тѣ отъ срѣдъ Израилевы-тѣ сынове: *Тѣ* сѫ [м]дадени вамъ даръ заради Господа, да вършатъ слугуваніе-то за скыніѫ-тѫ 7 на събраніе-то. А [н]ты и сынове-тѣ ти съ тебе пазѣте священство-то си, во всичко което надлежи на олтарь-тъ, и [о]което е отъ вѫтрѣ на завѣсѫ-тѫ, и да служите; вамъ дадохъ даръ службѫ-тѫ на священство-то: и който чужденецъ ся приближи, да ся умъртви.

8 И рече Господь Аарону: Ето, Азъ [п]дадохъ тебѣ настоятелство-то на мои-тѣ приношенія, *сирѣчь* на всичкы-тѣ посвященія отъ Израилевы-тѣ сынове; [р]на тебе гы дадохъ за помазаніе-то и на сынове-тѣ ти по 9 вѣчно узаконеніе. Това ще бѫде твое отъ прѣсвяты-тѣ нѣща колкото не ся тури на огнь-тъ; всичкы-тѣ имъ приноси, [с]всичкы-тѣ имъ хлѣбны приношенія, [т]всичкы-тѣ имъ приношенія за грѣхъ, и [у]всичкы-тѣ имъ приношенія за прѣстѫпленіе, които тѣ даватъ менѣ, прѣсвяты ще бѫдѫтъ за 10 тебе и за сынове-тѣ ти. [ф]На прѣсвято мѣсто да гы ядете; всякой мѫжкый полъ ще яде отъ тѣхъ: святы ще бѫдѫтъ.
11 И това е твое, [х]възвышаемо-то приношеніе отъ приносы-тѣ имъ съсъ всичкы-тѣ движимы приношенія на Израилевы-тѣ сынове [ц]давамъ гы на тебе, и на сынове-тѣ ти, и на дъщери-тѣ ти съ тебе, по вѣчно узаконеніе. [ч]Всякой чистъ въ домъ-тъ ти 12 да гы яде. [ш]Всичко най добро отъ елей-тъ, и всичко най добро отъ вино-то и отъ жито-то, [щ]начаткы-тѣ имъ, които тѣ даватъ 13 Господу, тебѣ гы давамъ. Начаткы-тѣ на всичкы-тѣ *плодове* на земіѫ-тѫ имъ, [ъ]които тѣ ще донесѫтъ Господу, твои ще бѫдѫтъ: [ы]всякой чистъ въ домъ-тъ ти да 14 гы яде. [ь]Всяко съ клѣтвѫ посвященіе въ 15 Израиль ще бѫде твое. Все което [ѣ]отваря ложесна отъ всякѫ плъть, което приносятъ Господу, отъ человѣкъ или скотъ, твое ще бѫде: [ю]но за първородно отъ человѣка непрѣмѣнно ще земашь искупъ, и за първородно отъ нечисты скотове ще 16 земашь искупъ. Които ще да ся искупуватъ, като станѫтъ на единъ мѣсецъ да земашь искупъ [я]по твое-то оцѣненіе, петь сикли сребърны, споредъ сикль-тъ на свя-17 тилище-то, [ѫ]който е двадесеть геры. А за [ѭ]първородны-тѣ отъ говеда-та, или за първородны-тѣ отъ овцы-тѣ, и за първородны-тѣ отъ козы-тѣ, да не земашь искупъ; тѣ сѫ святы; съ [а]кръвь-тѫ имъ ще поръсвашь олтарь-тъ, и тлъстинѫ-тѫ имъ ще изгаряшь като жъртвѫ за уханіе благовонно 18 Господу. А месо-то имъ ще бѫде твое, както [б]сѫ твои движимы-тѣ грѫди и десно-19 то бедро. [в]Всичкы-тѣ възвышаемы приношенія на святы-тѣ нѣща, които приносятъ Израилеви-тѣ сынове Господу, давамъ тебѣ, и на сынове-тѣ ти, и на дъщери-тѣ ти съ тебе, по вѣчно узаконеніе. [г]Това е вѣченъ завѣтъ на соль прѣдъ Господа, *даденъ* на тебе и на сѣме-то ти съ тебе.

20 И рече Господь Аарону: Въ тѣхнѫ-тѫ земіѫ ты да нѣмашь наслѣдіе, нито да имашь дѣлъ между тѣхъ: [д]Азъ сьмь дѣлъ твой и наслѣдіе твое, между Израилевы-21 тѣ сынове. А на Левіевы-тѣ сынове, ето, [е]Азъ давамъ всичкы-тѣ десетъцы въ Израиля въ наслѣдіе, заради слугуваніе-то що вършатъ, [ж]слугуваніе-то въ скыніѫ-тѫ 22 на събраніе-то. И [з]да не пристѫпятъ вече Израилеви-тѣ сынове при скыніѫ-тѫ на събраніе-то, [и]за да не понесѫтъ грѣхъ и 23 умрѫтъ. [і]Но Левити-тѣ ще вършатъ слугуваніе-то въ скыніѫ-тѫ на събраніе-то, и тѣ ще носятъ повинность-тѫ си: *това е* вѣчно узаконеніе въ родове-тѣ ви; да нѣматъ между Израилевы-тѣ сынове на-24 слѣдіе. [к]Защото десетъцы-тѣ на Израилевы-тѣ сынове, които приносятъ възвышаемо приношеніе Господу, давамъ наслѣдіе на Левиты-тѣ; за това рѣкохъ за тѣхъ: [л]Между Израилевы-тѣ сынове не ще да имать наслѣдіе.

25 И говори Господь Моисею и рече: 26 Говори на Левиты-тѣ, и кажи имъ: Когато земате отъ Израилевы-тѣ сынове десетъкъ-тъ, който ви дадохъ отъ тѣхъ за наслѣдіе ваше, тогазь да приносите отъ тѣхъ приношеніе възвышаемо Господу, 27 [м]десетъкъ отъ десетъкъ-тъ. И [н]*тъзи* възвышаемы ваши приношенія ще ся смѣтатъ вамъ като жито отъ гумно-то, и като 28 изобиліе на вино отъ жлебъ-тъ. Така и вы да приносите приношеніе възвышаемо Господу отъ всичкы-тѣ си десетъцы, които земате отъ Израилевы-тѣ сынове: и отъ тѣхъ да давате възвышаемо-то приношеніе Господне на Аарона священника. 29 Отъ всичкы-тѣ си дарове да приносите

к Гл. 16; 46.
л Гл. 3; 12. 45.
м Гл, 3; 9. 8; 19.
н Ст. 5. Гл. 3; 10.
о Евр. 9; 3, 6.
п Лев. 6; 16, 18, 26. 7; 6, 32. Гл. 5; 9.
р Исх. 29; 29. 40; 13, 15.
с Лев. 2; 2, 3. 10; 12, 13.
т Лев. 4; 22, 27. 6; 25, 26.
у Лев. 5; 1. 7; 7. 10; 12. 14; 13.
ф Лев. 6; 16, 18, 26, 29. 7; 6.
х Исх. 29; 27, 28. Лев. 7; 30, 34.
ц Лев. 10; 14. Втор. 18; 3.
ч Лев. 22; 2, 3, 11, 12, 13.
ш Исх. 23; 19. Втор. 18; 4. Неем. 10; 35, 36.
щ Исх. 22; 29.
ъ Исх. 22; 29. 23; 19. 43; 26. Лев. 2; 14. Гл. 15; 19. Втор. 26; 2.
ы Ст. 11.
ь Лев. 27; 28.
ѣ Исх. 13; 2. 22; 29. Лев. 27; 26. Гл. 3; 13.
ю Исх. 13; 13. 34; 20.
я Лев. 27; 6. Гл. 3; 47.
ѫ Исх. 30; 13. Лев. 27; 25. Гл. 3; 47. Іез. 45; 12.
ѭ Втор. 15; 19.
а Лев. 3; 2, 5.
б Исх. 29; 26, 28. Лев. 7; 31. 32; 34.
в Ст. 11.
г Лев. 2; 13. 2 Лѣт. 13; 5.
д Втор. 10; 9. 12; 12. 14; 27, 29. 18; 1, 2. Іис. Нав. 13; 14, 33. 14; 3. 18; 7. Псал. 16; 5. Іез. 44; 28.
е Ст. 24, 26. Лев. 27; 30, 32. Неем. 10; 37. 12; 44. Евр. 7; 5, 8, 9.
ж Гл. 3; 7, 8.
з Гл. 1; 51.
и Лев. 22; 9.
і Гл. 3; 7.
к Ст. 21.
л Ст. 20. Втор. 10; 9. 14; 27, 29. 18; 1.
м Неем. 10; 38.
н Ст. 30.

всяко възвышаемо приношеніе Господу, отъ всичко най добро отъ тѣхъ, освя-
30 щенѫ-тѫ имъ часть. И да имъ речешь: Когато принесете отъ тѣхъ най добрѫ-тѫ имъ [о]часть, ще ся смѣта *останѫло-то* за Левиты-тѣ като доходъ отъ гумно-то, и
31 като доходъ отъ жлебъ-тъ. И ще го ядете на всяко мѣсто, вы и челяди-тѣ ви; защото това е вамъ [п]заплата за слугуваніе-то ви въ скыніѭ-тѫ на събраніе-то.
32 [р]Тогазь за това нѣма да понесете грѣхъ, когато принесете най добрѫ-тѫ часть отъ тѣхъ: и [с]да не оскверните святы-тѣ нѣща на Израилевы-тѣ сынове, за да не умрете.

ГЛАВА 19.

1 И говори Господь Моисею и Аарону и
2 рече: Това е заповѣдь-та на законъ-тъ, който Господь заповѣда и каза: Говори на Израилевы-тѣ сынове да ти доведѫтъ червеникавѫ юницѫ безъ порокъ, която да нѣма поврѣдѫ, и на коіѭто не
3 е турянъ яремъ: И да іѭ дадете [а]на Елеазара священника, и [б]той да іѭ изведе вънъ отъ станъ-тъ и да іѭ заколятъ
4 прѣдъ него. И да земе Елеазаръ священникъ-тъ отъ кръвь-тѫ ѝ съ пьрсть-тъ си, и [в]да поръси седмь пѫти отъ кръвь-тѫ ѝ прѣдъ лице-то на скыніѭ-тѫ на събра-
5 ніе-то. И да изгорятъ юницѫ-тѫ прѣдъ него: [г]кожѫ-тѫ ѝ, и месо-то ѝ, и кръвь-
6 тѫ ѝ, съ лайна-та ѝ да изгорятъ. И священникъ-тъ да земе [д]кедрово дьрво, и иссопъ, и червенѫ *преждѫ* и да *гы* хвърли въ срѣдъ *огнь-тъ* дѣто гори юницѫ-тѫ.
7 Тогазь [е]да испере священникъ-тъ дрехы-тѣ си, и да омые тѣло-то си съ водѫ, и послѣ да влѣзе въ станъ-тъ, и да бѫде
8 нечистъ священникъ-тъ до вечеръ. Така и онзи който іѭ е горилъ да испере дрехы-тѣ си съ водѫ, и да омые тѣло-то си съ водѫ, и да бѫде нечистъ до вечеръ.
9 Тогазь единъ чистъ человѣкъ [ж]да събере пепелъ-тъ на юницѫ-тѫ, и да *го* тури вънъ отъ станъ-тъ на чисто мѣсто: и да ся пази за съборище-то на Израилевы-тѣ сынове, [з]като водѫ за очищеніе отъ грѣхъ.
10 И онзи който събере пепелъ-тъ на юницѫ-тѫ да испере дрехы-тѣ си, и да бѫде нечистъ до вечеръ: и това ще бѫде за Израилевы-тѣ сынове, и за пришелцы-тѣ които живѣѭтъ между тѣхъ, вѣчно узаконеніе.
11 [и]Който ся допре до нѣкое мъртво человѣческо тѣло, ще бѫде нечистъ седмь
12 дни. Той [і]ще ся очисти съ тѫзи *водѫ* въ третій-тъ день, и въ седмый-тъ день ще бѫде чистъ: ако ли ся не очисти въ третій-тъ день, и въ седмый-тъ день не
13 ще бѫде чистъ. Който ся допре до мъртво тѣло на умрѣлъ человѣкъ, и не ся очисти, [к]осквернява скыніѭ-тѫ Господнѭ: и тя душа да ся истрѣби изъ Израиля; понеже той не е поръсенъ съ [л]очистителнѫ-тѫ водѫ, той ще бѫде нечистъ; [м]не-
14 чистота-та му е още върхъ него. Тойзи е законъ-тъ когато нѣкой человѣкъ умре въ шатъръ; всичкы онѣзи които влазятъ въ шатъръ-тъ, и все що има въ шатъръ-
15 тъ, ще бѫдѫтъ нечисти седмь дни: И [н]всякой съсѫдъ непокрытъ, който нѣма покрывъ вързанъ отгорѣ си, нечистъ е.
16 И [о]който на поле-то ся допре до нѣкого убитъ съ ножъ, или до мъртво тѣло, или до человѣческѫ кость, или до гробъ, ще бѫде нечистъ седмь дни.
17 И за *очищеніе на* нечистый-тъ [п]нека земѫтъ отъ пепелъ-тъ на изгоренѫ-тѫ *юницѫ* въ жъртвѫ за грѣхъ, и да полѣѭтъ на не-
18 го живѫ водѫ въ съсѫдъ. И чистъ человѣкъ да земе [р]иссопъ, и като *го* натопи въ водѫ-тѫ, да поръси шатъръ-тъ, и всичкы-тѣ съсѫды, и человѣцы-тѣ които ся намѣрватъ тамъ, и оногози който ся е допрѣлъ до кость, или до убитъ *чело-*
19 *вѣкъ*, или до мъртъвъ, или до гробъ. И чистый-тъ да поръси нечистый-тъ въ третій-тъ день и въ седмый-тъ день: [с]и ще го очисти въ седмый-тъ день. Тогазь нека испере дрехы-тѣ си, и нека ся омые съ
20 водѫ, и вечеръ-тъ ще бѫде чистъ. И този който е нечистъ и не ся очисти, тя душа да ся истрѣби отъ срѣдъ съборъ-тъ; [т]понеже е осквернилъ святилище-то Господне: той не е поръсенъ съ очистителнѫ
21 водѫ, нечистъ е. И това ще бѫде за тѣхъ вѣчно узаконеніе, че тойзи който е поръсилъ съ очистителнѫ-тѫ водѫ ще испере дрехы-тѣ си, и който ся допре до очистителнѫ-тѫ водѫ ще бѫде нечистъ
22 до вечеръ. И [у]всичко до което ся допре нечистый-тъ, ще бѫде нечисто: и [ф]тойзи който ся допре *до това нѣщо*, ще бѫде нечистъ до вечеръ.

ГЛАВА 20.

1 И [а]дойдохѫ Израилеви-тѣ сынове, всичко-то събраніе, въ пустыніѭ-тѫ Цинъ въ пьрвый-тъ мѣсецъ; и останѫхѫ людіе-тѣ

о Ст. 27.
п Мат. 10; 10. Лук. 10; 7. 1 Кор. 9; 13. 1 Тим. 5; 18.
р Лев. 19; 8. 22; 16.
с Лев. 22; 2, 15.

—

а Втор. 21; 3. 1 Цар. 6; 7.
б Лев. 4; 12, 21. 16; 27. Евр. 13; 11.
в Лев. 4; 6. 16; 14, 19. Евр. 9; 13.
г Исх. 29; 14. Лев. 4; 11, 12.
д Лев. 14; 4, 6, 49.
е Лев. 11; 25. 15; 5.
ж Евр. 9; 13.
з Ст. 13, 20, 21. Гл. 31; 23.
и Ст. 16. Лев. 21; 1. Гл. 5; 2. 9; 6, 10. 31; 19. Плач. 4; 14. Агг. 2; 13.
і Гл. 31; 19.
к Лев. 15; 31.
л Ст. 9. Гл. 8; 7.
м Лев. 7; 20. 22; 3.
н Лев. 11; 32. 31; 20.
о Ст. 11.
п Ст. 9.
р Псал. 51; 7.
с Лев. 14; 9.
т Ст. 13.
у Агг. 2; 13.
ф Лев. 15; 5.

—

а Гл. 33; 36.

въ Кадисъ; и [б]умрѣ тамъ Маріамъ, и погребена бы тамъ.

2 И [в]вода нѣмаше за събраніе-то; и [г]събрахѫ ся противъ Моисея, и противъ Аарона. 3 И [д]скарахѫ ся людіе-тѣ съ Моисея, та говоряхѫ и думахѫ: О да бѣхмы умрѣли и ный [е]когато братія-та ни умрѣхѫ прѣдъ Господа! 4 И [ж]защо възведохте събраніе-то Господне въ тѫзи пустыніѭ, да умремъ въ неѭ ный и скотове-тѣ ни? 5 И защо ны възведохте изъ Египетъ, за да ны доведете на това лошо мѣсто? *това* не е мѣсто за сѣяніе, ни за смоквы, ни за лозія, ни за нарове: нито вода има да піемъ.

6 И отидохѫ Моисей и Ааронъ отъ лице-то на събраніе-то при двери-тѣ на скиніѭ-тѫ на събраніе-то, и [з]паднѫхѫ на лица-та си; и слава-та Господня имъ [и]ся яви. 7 И говори Господь Моисею и рече: 8 [і]Земи жезлъ-тъ, и свыкай събраніе-то, ты и Ааронъ братъ ти, и прѣдъ очи-тѣ имъ речѣте на канарѫ-тѫ; и ще даде водѫ-тѫ си: така [к]ще имъ извадишь водѫ изъ канарѫ-тѫ; и ще напоишь събраніе-то и скотове-тѣ имъ.

9 И зѣ Моисей жезлъ-тъ който бѣше [л]прѣдъ Господа, както му заповѣда той; 10 И свыкахѫ Моисей и Ааронъ събраніе-то прѣдъ канарѫ-тѫ; и рече имъ: [м]Чуйте сега вы мятежници; да ви извадимъ ли 11 водѫ изъ тѫзи канарѫ? Тогазь дигнѫ Моисей рѫкѫ-тѫ си и удари съ жезлъ-тъ си канарѫ-тѫ два пѫти; и [н]потече много вода; и пи събраніе-то, и скотове-тѣ имъ.

12 И рече Господь Моисею и Аарону: Понеже [о]не мя повѣрвахте, [п]да мя освятите прѣдъ Израилевы-тѣ сынове, за това вы нѣма да въведете това събраніе въ 13 земіѭ-тѫ, коіѭто имъ давамъ. [р]Тая е вода-та на *Мeривѫ; защото Израилеви-тѣ сынове ся прѣпирахѫ съ Господа, и той ся освяти врѣдъ тѣхъ.

14 И [с]проводи Моисей посланницы отъ Кадисъ до Едомскый-тъ царь *да му кажѫтъ:* [т]Така говори братъ ти Израиль: Ты знаешь всичкый-тъ трудъ, който ны намѣри: 15 [у]Какъ слѣзохѫ отци-тѣ ни въ Египетъ, и [ф]живѣхмы много врѣме въ Египетъ: и [х]Египтяни-тѣ озлобихѫ насъ и отцы-тѣ 16 ни: И [ц]ный извыкахмы къмъ Господа, и Той чу гласъ-тъ ни, и [ч]проводи едного ангела та ны изведе изъ Египетъ; и ето смы въ Кадисъ, градъ въ край-тъ на 17 твои-тѣ прѣдѣлы. [ш]Да минемъ, молѭ, прѣзъ твоіѭ-тѫ земіѭ; нѣма да минемъ прѣзъ нивя-та или прѣзъ лозія-та, нито ще піемъ водѫ отъ кладенцы-тѣ; но ще вървимъ прѣзъ царскый-тъ пѫть: нѣма да свърнемъ ни надесно, ни налѣво, до-18 дѣ прѣминемъ твои-тѣ прѣдѣлы. Но Едомъ му рече: Нѣма да минешь прѣзъ *земіѭ-тѫ* ми; за да не излѣзѫ съ ножъ 19 на срещѫ ти. А Израилеви-тѣ сынове му рекохѫ: Ный ще минемъ прѣзъ друмъ-тъ; и ако азъ и скотове-тѣ ни піемъ отъ водѫ-тѫ ти, [щ]ще іѭ платимъ; да прѣминѫ само съ нозѣ-тѣ си, и нищо друго. 20 А той рече: [ъ]Нѣма да минешь. И излѣзе Едомъ противъ него съ много людіе, и 21 съсъ силнѫ рѫкѫ. Така [ы]не рачи Едомъ да пусне Израиля да мине прѣзъ прѣдѣлы-тѣ му: и [ь]оттегли ся Израиль отъ него.

22 И дигнѫхѫ ся Израилеви-тѣ сынове, всичко-то събраніе [ѣ]отъ Кадисъ, и [ю]дойдохѫ при горѫ-тѫ Оръ.

23 И говори Господь Моисею и Аарону на горѫ-тѫ Оръ, при прѣдѣлы-тѣ на земіѭ-24 тѫ Едомъ и рече: [я]Ааронъ ще ся прибере при людіе-тѣ си; защото нѣма да влѣзе въ земіѭ-тѫ, коіѭто давамъ на Израилевы-тѣ сынове; понеже [ж]не ся покорихте на думѫ-тѫ ми при водѫ-тѫ на Ме-25 ривѫ. [іж]Земи Аарона и Елеазара сына му, 26 и възведи гы на горѫ-тѫ Оръ: И съблѣчи отъ Аарона одежды-тѣ му, и облѣчи въ тѣхъ Елеазара сына му; и Ааронъ ще ся прибере *при людіе-тѣ си,* и ще у-27 мре тамъ. И стори Моисей както заповѣда Господь, и възлѣзохѫ на горѫ-тѫ Оръ 28 прѣдъ очи-тѣ на всичко-то събраніе. И [а]съблѣче Моисей отъ Аарона одежды-тѣ му, и облѣче въ тѣхъ Елеазара сына му; и [б]умрѣ Ааронъ тамъ на върхъ горѫ-тѫ: и слѣзохѫ Моисей и Елеазаръ отъ горѫ-29 тѫ. И видѣ всичко-то събраніе че умрѣ Ааронъ: и оплаковахѫ Аарона [в]тридесеть дни всичкый Израилевъ домъ.

ГЛАВА 21.

1 И чу [а]Хананей Арадскый-тъ царь, който живѣяше къмъ пладне, че иде Израиль прѣзъ пѫть-тъ Аѳаримъ, и направи бой

б Исх. 15; 20. Гл. 26; 59.
в Исх 17; 1.
г Гл. 16; 19, 42.
д Исх. 17; 2. Гл. 14; 2.
е Гл. 11; 1, 33. 14; 37. 16; 32, 35, 49.
ж Исх. 17; 3.
з Гл. 14; 5. 16; 4, 22, 45.
и Гл. 14; 10.
і Исх. 17; 5.
к Неем. 9; 15. Псал. 78; 15, 16. 105; 41. 114; 8. Иса. 43; 20. 48; 21.
л Гл. 17; 10.
м Псал. 106; 33.
н Исх. 17; 6. Втор. 8; 15. 1 Кор. 10; 4.
о Гл. 27; 14. Втор. 1; 37. 3; 26. 32; 51.
п Лев. 10; 3. Iез. 20; 41. 36; 23. 38; 16. 1 Петр. 3; 15.
р Втор. 33; 8. Псал. 95; 8. 106; 32 и дрг.
* Караніе.
с Сѫд. 11; 16, 17.
т Втор. 2; 4 и дрг. 23; 7. Авд. 10, 12.
у Быт. 46; 7. Дѣян. 7; 15.
ф Исх. 12; 40.
х Исх. 1; 11 и дрг. Втор. 26; 6. Дѣян. 7; 19.
ц Исх. 2; 23. 3; 7.
ч Исх. 3; 2. 14; 19. 23; 20. 33; 2.
ш Вижь Гл. 21; 22. Втор. 2; 27.
щ Втор. 2; 6, 28.
ъ Сѫд. 11; 17.
ы Втор. 2; 27, 29.
ь Втор. 2; 4, 5, 8. Сѫд. 11; 18.
ѣ Гл. 33; 37.
ю Гл. 21; 4.
я Быт. 25; 8. Гл. 27, 13. 31; 2. Втор. 32; 50.
ж Ст. 12.
іж Гл. 33; 38. Втор. 32; 50.
а Исх. 29; 29, 30.
б Гл. 33; 38. Втор. 10; 6. 32; 50.
в Втор. 34; 8.

—

а Гл. 33; 40. Вижь Сѫд. 1; 16.

противъ Израиля, и хванѫ отъ тѣхъ плѣнницы. 2 И [б]направи Израиль обрѣчаніе Господу, и рече: Ако наистинѫ прѣдадешь тѣзи людіе въ рѫкѫ-тѫ ми, съвсѣмъ ще 3 погубѭ градове-тѣ имъ. И Господь послуша гласъ-тъ на Израиля, и прѣдаде Хананейцы-тѣ въ рѫцѣ-тѣ му; и погубихѫ и тѣхъ и градове-тѣ имъ; и нарече име-то на мѣсто-то *Хормѫ.

4 И [в]дигнѫхѫ ся отъ горѫ-тѫ Оръ въ пѫть-тъ отъ кѫдѣ Червено-то море, за [г]да обыколятъ земѭ-тѫ Едомъ; и людіе-тѣ по пѫть-тъ станѫхѫ малодушни. 5 И [д]говорихѫ людіе-тѣ противъ Бога, и противъ Моисея *и рекохѫ:* [е]Защо ны възведе изъ Египетъ за да умремъ въ пустынѭ-тѫ? защото нѣма хлѣбъ, ни вода, и [ж]душа-та ни има отвращеніе отъ 6 тойзи никакъвъ хлѣбъ. И [з]проводи Господь върхъ людіе-тѣ [и]горителны зміи, които хапяхѫ людіе-тѣ, и измрѣхѫ много лю- 7 діе отъ Израиля. И [і]дойдохѫ людіе-тѣ при Моисея, и рекохѫ: Съгрѣшихмы, защото [к]говорихмы противъ Господа, и противъ тебе; [л]помоли ся Господу да махне 8 зміи-тѣ отъ насъ. И помоли ся Моисей за людіе-тѣ. И рече Господь Моисею: Направи си еднѫ горителнѫ змиѭ, и тури ѭ на хоругвенѫ върлинѫ, и всякой ухапанъ като погледне на неѭ, ще оста- 9 не живъ. И [м]направи Моисей мѣднѫ зміѭ, и тури ѭ на хоругвенѫ-тѫ върлинѫ; и когато ухапяше нѣкого змія, той като погледнеше на мѣднѫ-тѫ зміѭ оставаше живъ.

10 И дигнѫхѫ ся Израилеви-тѣ синове, и [н]расположихѫ станъ въ Овоѳъ.

11 И като ся дигнѫхѫ отъ Овоѳъ, [о]расположихѫ станъ въ Іе-Аваримъ, въ пустынѭ-тѫ която е къмъ Моавъ, къмъ истокъ на сълнце-то.

12 [п]Отъ тамъ ся дигнѫхѫ, и расположи- 13 хѫ станъ въ долинѫ-тѫ Зáредъ. Отъ тамъ ся дигнѫхѫ и расположихѫ станъ отъ другѫ-тѫ странѫ на Арнонъ, който е въ пустынѭ-тѫ и излази отъ прѣдѣлы-тѣ на Аморрейцы-тѣ; защото [р]Арнонъ е прѣдѣлъ на Моавъ, между Моавцы-тѣ и Аморрей- 14 цы-тѣ. За това ся и говори въ книгѫ-тѫ на брани-тѣ Господни:

Ваевъ у Суфѫ,
И потоци-тѣ на Арнонъ,
15 И теченіе-то на потоцы-тѣ,
Което ся простира до селеніе-то Аръ,
И [с]досегнува до прѣдѣлъ-тъ на Моавъ.

16 И отъ тамъ *дойдохѫ* [т]при †Виръ: тойзи е кладенецъ-тъ, за който рече Господь Моисею: Събери людіе-тѣ, и ще имъ дамъ 17 водѫ. [у]Тогазь испѣ Израиль тѫзи пѣснь:

18 Възлѣзь, о кладенче, пѣйте за него:
Кладенецъ ископахѫ князове-тѣ,
Благородни-тѣ отъ людіе-тѣ ископахѫ,
Чрѣзъ *заповѣдь на* [ф]законодателя, съсъ жезлы-тѣ си.

И отъ пустынѭ-тѫ *отидохѫ* въ Маттанѫ, 19 И отъ Маттанѫ въ Нааліилъ, и отъ На- 20 аліилъ въ Вамоѳъ, И отъ Вамоѳъ въ долинѫ-тѫ, която е въ Моавово-то поле при върхъ-тъ на Фасгѫ, която гледа [х]къмъ **Іесимонъ.

21 И [ц]проводи Израиль посланицы при 22 Сиона Аморрейскый-тъ царь и рече: [ч]Да заминемъ прѣзъ твоѭ-тѫ земѭ; нѣма да свърщамы по нивя-та нито по лозія-та; не щемъ да піемъ водѫ отъ кладенцы-тѣ; прѣзъ царскый-тъ пѫть ще вървимъ, додѣ заминемъ твои-тѣ прѣдѣлы. 23 А [ш]Сионъ не пуснѫ Израиля да мине прѣзъ прѣдѣлы-тѣ му; но събра Сионъ всичкы-тѣ си людіе, и излѣзе та ся опълчи противъ Израиля въ пустынѭ-тѫ, и [щ]дойде въ Ясеѫ, та направи бой про- 24 тивъ Израиля. И [ъ]порази го Израиль съ остро-то на ножъ-тъ, и облада земѭ-тѫ му отъ Арнонъ до Явокъ, до Аммоновы-тѣ сынове; понеже прѣдѣли-тѣ на Аммо- 25 новы-тѣ сынове бѣхѫ крѣпкы. И облада Израиль всичкы тѣзи градове: и насели ся Израиль въ всичкы-тѣ градове на Аморрейцы-тѣ, въ Есевонъ, и въ всичкы- 26 тѣ негови села. Понеже Есевонъ бѣ градъ на Аморрейскый-тъ царь Сиона, който бѣше направилъ бой съ прѣдишній-тъ Моавскый царь, и зѣлъ бѣ отъ рѫкѫ-тѫ 27 му всичкѫ-тѫ му земѭ до Арнонъ. За това които говорятъ съ притчы казуватъ:

Елате въ Есевонъ:
Да ся съгради и да ся утвърди градъ-тъ на Сиона.
28 Защото [ы]огнь излѣзе изъ Есевонъ,
Пламень изъ градъ-тъ Сионовъ;
Пояде [ь]Аръ Моавовъ,
И князове-тѣ на высокы-тѣ мѣста на Арнонъ.
29 Горко ти, Моаве!
Погынѫ ты, народе [ѣ]Хамосовъ!
Даде избѣгнѫлы-тѣ си сынове,
И дъщери-тѣ си, плѣнницы
На Сиона Аморрейскый-тъ царь.
30 Ный гы устрѣлихмы:

б Быт. 28; 20. Сжд. 11; 30.
* Проклятіе или погыбель.
в Гл. 20; 22. 33; 41.
г Сжд. 11; 18.
д Псал. 78; 19.
е Исх. 17; 3. 17; 3.
ж Гл. 11; 6.
з 1 Кор. 10; 9.
и Втор. 8; 15.
і Псал. 78; 34.
к Ст. 5.
л Исх. 8; 8, 28. 1 Цар. 12; 19. 3 Цар. 13; 6. Дѣян. 8; 24.
м 4 Цар. 18; 4. Іоан. 3; 14, 15.
н Гл. 33; 43.
о Гл. 33; 44.
п Втор. 2; 13.
р Гл. 22; 36. Сжд. 11; 18.
с Втор. 2; 18, 29.
т Сжд. 9; 21.
† Кладенецъ.
у Исх. 15; 1. Псал. 105; 2. 106; 12.
ф Иса. 33; 22.
х Гл. 23; 28.
** *Или* пустынѭ-тѫ
ц Втор. 2; 26, 27. Сжд. 11; 19.
ч Гл. 20; 17.
ш Втор. 29; 7.
щ Втор. 2; 32. Сжд. 11; 20.
ъ Втор. 2; 23. 29; 7. Іис. Нав. 12; 1, 2. 24; 8. Неем. 9; 22. Псал. 135; 10, 11. 136; 19. Амос. 2; 9.
ы Іер. 48; 45, 46.
ь Втор. 2; 9, 18. Иса. 15; 1.
ѣ Сжд. 11; 24. 3 Цар. 11; 7, 33. 4 Цар. 23; 13. Іер. 48; 7, 13.

Есевонъ погынѫ [ю]до Девонъ:
И запустихмы *гы* [я]до Нофѫ,
Която *ся простира* до Медевѫ.

31 И насели ся Израиль въ земiѫ-тѫ на 32 Аморрейцы-тѣ. Послѣ проводи Моисей да съгледателствуватъ [ж]Язиръ: и прѣвзѣхѫ села-та му, и испѫдихѫ Аморрейцы-тѣ които бѣхѫ въ тѣхъ.

33 Тогазь [їж]ся върнѫхѫ и възлѣзохѫ по пѫть-тъ къмъ Васанъ: а Огъ Васанскый-тъ царь излѣзе на срещѫ имъ, той и всичкы-тѣ му людiе, на брань [а]въ Едраи.

34 И рече Господь Моисею: [б]Не бой ся отъ него; защото азъ ще прѣдамъ въ рѫцѣ-тѣ ви него и всичкы-тѣ му людiе, и земiѫ-тѫ му; и [в]да му направишь така, както направи на Сиона Аморрейскый-тъ 35 царь, който живѣяше у Есевонъ. И [г]поразихѫ него, и синове-тѣ му, и всичкы-тѣ му людiе, додѣто му не останѫ ни единъ остатъкъ; и завладѣхѫ земiѫ-тѫ му.

ГЛАВА 22.

1 И [а]дигнѫхѫ ся Израилеви-тѣ синове, и расположихѫ станъ на Моавовы-тѣ полета отсамъ Iорданъ, *срещѫ* Iерихонъ.

2 И [б]Валакъ Сепфоровый синъ видѣ всичко що стори Израиль на Аморрейцы-тѣ.

3 И [в]убоя ся много Моавъ отъ людiе-тѣ, защото бѣхѫ многочисленни; и Моавъ бѣше въ недоумѣнiе поради Израилевы-4 тѣ синове. И рече Моавъ [г]на Мадiамскы-тѣ старѣйшины: Сега *това* множество ще пояде всичко около насъ, както говедо пояжда трѣвѫ-тѫ въ поле-то. И Валакъ синъ Сепфоровъ бѣше царь на Мо-5 авяны-тѣ въ това врѣме. И [д]проводи посланицы до Валаама, [е]сына Веорова въ Фаѳуръ, който бѣше при рѣкѫ-тѫ *Евфратъ* въ земiѫ-тѫ на синове-тѣ на людiе-тѣ му, за да го повыка, и *заржча* да *му* кажѫтъ: Ето, людiе излѣзохѫ изъ Египетъ; ето, покрыватъ лице-то на зе-6 мiѫ-тѫ, и сѣдятъ срещѫ мене. И сега, ела, молiѫ ти ся, [ж]прокълни ми тѣзи людiе, защото сѫ по силни отъ мене: негли быхъ моглъ да гы поразiѫ и да гы испѫдiѫ изъ земiѫ-тѫ; понеже знаiѫ, че ты когото благословишь, благословенъ е, а ко-7 гото прокълнешь проклѣтъ е. И отидохѫ Моавови-тѣ старѣйшины, и Мадiамскы-тѣ старѣйшины [з]съ дарове за вълхвованiе-то въ рѫцѣ; и дойдохѫ при Валаама, и 8 казахѫ му Валаковы-тѣ думы. А той имъ рече: [и]Останѣте тука тѫзи нощь, и ще ви дамъ отвѣтъ, както ми каже Господь. И останѫхѫ Моавови-тѣ князове у Валаама.

9 И [i]дойде Богъ при Валаама, и рече: 10 Що сѫ тѣзи человѣци у тебе? И рече Валаамъ Богу: Валакъ Сепфоровъ-тъ синъ царь-тъ на Моавяны-тѣ, пратилъ 11 *гы* е до мене *и ми казува*: Ето людiе-тѣ които излѣзохѫ изъ Египетъ и покрыхѫ лице-то на земiѫ-тѫ; ела сега, прокълни ми гы; негли быхъ моглъ 12 да ся бiѫ съ тѣхъ, и да гы испѫдiѫ. И рече Богъ Валааму: Да не идешь съ тѣхъ, нито да прокълнешь людiе-тѣ, защото [к]сѫ благословени.

13 И като станѫ Валаамъ сутринь-тѫ, рече на Валаковы-тѣ князове: Идѣте въ земiѫ-тѫ си; защото не рачи да мя пу-14 сне Господь да дойдѫ съ васъ. И станѫхѫ Моавови-тѣ князове, та дойдохѫ при Валака, и рекохѫ: Валаамъ не рачи да дойде съ насъ.

15 А Валакъ проводи пакъ князове, по 16 много и по почтены отъ онѣзи: И дойдохѫ при Валаама та му рекохѫ: Така говори Валакъ синъ Сепфоровъ: Молiѫ ти ся, нищо да тя не въспре да дойдешь 17 до мене; Защото ще тя почтѫ съ голѣмы почести, и ще сторiѫ все що ми речешь: [л]И тъй, ела, молiѫ, прокълни ми тѣзи лю-18 дiе. А Валаамъ отговори, и рече на Валаковы-тѣ слугы: [м]Ако бы ми далъ Валакъ и домъ-тъ си пъленъ съсъ сребро и злато, [н]не могѫ да прѣстѫпiѫ слово-то на Господа Бога моего, и да направiѫ 19 ни по малко ни по много: За това, молiѫ, [о]останѣте тукъ и вы тѫзи нощь, за да видiѫ какво още ще ми каже Господь.

20 И [п]дойде Богъ при Валаама прѣзъ нощь-тѫ, та му рече: Ако дойдѫтъ человѣци-тѣ да тя повыкатъ, стани, иди съ тѣхъ: [р]по каквото ти рекѫ него да направишь.

21 И станѫ Валаамъ на сутринь-тѫ, осѣдла ослицѫ-тѫ си, и отиде съ Моавовы-22 тѣ князове. И распали ся гнѣвъ-тъ Божiй защото отиде; и [с]застанѫ ангелъ Господень на пѫть-тъ *прѣдъ Валаама*, за да му ся съпротиви; (и той ѣздяше на ослицѫ-тѫ си, и двама негови слугы бѣ-23 хѫ съ него;) И [т]понеже ослица-та видѣ ангела Господенъ че стояше на пѫть-тъ, съ голъ ножъ въ рѫкѫ, свърнѫ ослица-та отъ пѫть-тъ, и отиваше къмъ поле-то: а Валаамъ удари ослицѫ-тѫ, за 24 да iѫ управи въ пѫть-тъ. И застанѫ

ю Iер. 48; 18, 22.
я Иса. 15; 2.
ж Гл. 32; 1. Iер. 48; 32.
їж Втор. 3; 1. 29; 7.
а Iис. Нав. 13; 12.
б Втор. 3; 2.
в Ст. 24. Псал. 135; 10, 11. 136; 20.
г Втор. 3; 3 и дрг.

—

а Гл. 33; 48.
б Сжд. 11; 25.
в Исх. 15; 15.
г Гл. 31; 8. Iис. Нав. 13; 21.
д Втор. 23; 4. Iис. Нав. 13; 22. 24; 9. Неем. 13; 1, 2. Мих. 6; 5. 2 Пет. 2; 15. Iуд. 11. Откр. 2; 14.
е Вижь Гл. 23; 7. Втор. 23; 4.
ж Гл. 23; 7.
з 1 Цар. 9; 7, 8.
и Ст. 19.
i Ст. 20. Бит. 20; 3.
к Гл. 23; 20. Рим. 11; 29.
л Ст. 6.
м Гл. 24; 13.
н 3 Цар. 22; 14. 2 Лѣт. 18; 13.
о Ст. 8.
п Ст. 9.
р Ст. 35 Гл. 23; 12, 26. 24; 13.
с Исх. 4; 24.
т Вижь 4 Цар. 6; 17. Дан. 10; 7. Дѣян. 22; 9. 2 Пет. 2; 16. Iуд. 11.

ангелъ-тъ Господень на еднинъ тѣсенъ пѫть между лозія-та, *дѣто имаше* ограда отъ самъ, и ограда отъ тамъ. 25 И понеже ослица-та видѣ ангелъ-тъ Господень, притиснж ся къмъ стѣнж-тж, и притиснж Валаамовж-тж ногж къмъ стѣнж-тж: а той іж удари пакъ. 26 И ангелъ-тъ Господень отиде на напрѣдъ, и застанж на едно тѣсно мѣсто, дѣто нѣмаше пѫть да свърне ни надесно ни налѣво. 27 И понеже ослица-та видѣ ангелъ-тъ Господень, паднж подъ Валаама: а Валаамъ ся разгнѣва, и удари ослицж-тж съ тоягж-тж. 28 Тогазь [у]Господь отвори уста-та на ослицж-тж: и тя рече Валааму: Що ти сьмь сторила, та мя біешь сега третій пѫть? 29 А Валаамъ рече на ослицж-тж: Защото си ся подиграла съ мене; ахъ, да имахъ ножъ въ рѫкж-тж си, [ф]сега быхъ тя убилъ. 30 И [х]ослица-та рече Валааму: Не сьмь ли азъ твоя-та ослица, на коіж-то си ѣздилъ отъ когато си, до този день? Имала ли сьмь навыкновеніе другъ пѫть да ти правіж така? А той рече: 31 Не. Тогазь [ц]отвори Господь на Валаама очи-тѣ, и видѣ ангелъ-тъ Господень че стояше на пѫть-тъ, и голъ ножъ въ рѫкж-тж му: и [ч]прѣклони ся и паднж на лице-то си. 32 И рече му ангелъ-тъ Господень: Защо би ты ослицж-тж си сега три пѫти? Ето азъ излѣзохъ да *ти* ся съпротивіж, защото пѫть-тъ *ти* [ш]не е правъ прѣдъ мене: 33 И ослица-та мя видѣ и свърнж отъ мене его три пѫти; ако да не свърнѣше тя отъ мене, азъ сега щѣхъ да тя убіж, а неіж да оставіж живж. 34 Тогазь рече Валаамъ на ангела Господень: [щ]Съгрѣшихъ, защото не знаяхъ, че ты стояше на пѫть-тъ противъ мене; и сега, ако не ти е угодно, азъ ще ся върнж. 35 А ангелъ-тъ Господень рече Валааму: Иди съ человѣцы-тѣ; [ъ]но каквото ти рекж, него да говоришь. И отиде Валаамъ съ Валаковы-тѣ князове.

36 И като чу Валакъ че иде Валаамъ, [ы]излѣзе да го посрѣщне, до единъ Моавскый градъ [ь]въ прѣдѣлы-тѣ на Арнонъ, 37 който е най крайнъ прѣдѣлъ. Тогазь Валакъ рече Валааму: Не проводихъ ли до тебе нарочно да тя повыкамъ? защо не дойде при мене? не [ѣ]могж ли да ти сторіж почесть? 38 А Валаамъ рече Валаку: Ето, дойдохъ при тебе; имамъ ли сега власть да говоріж нѣщо? [ю]Което слово тури Богъ въ уста-та ми, него ще говоріж.

39 И отиде Валаамъ наедно съ Валака, и 40 дойдохж въ Кыріаѳузоѳъ. И жьртвува Валакъ говеда и овцы, и проводи Валааму и на князове-тѣ които бѣхж съ него. 41 И на сутрииь-тж зѣ Валакъ Валаама, и възведе го [я]на высокы-тѣ Вааловы мѣста, и отъ тамъ видѣ той край-тъ на людіе-тѣ.

ГЛАВА 23.

1 И рече Валаамъ Валаку: [а]съгради ми тукъ седмь олтари, и приготви ми тукъ 2 седмь юнца и седмь овна. И направи Валакъ както рече Валаамъ; и [б]принесохж Валакъ и Валаамъ по юнецъ и овенъ на 3 *всякой* олтарь. И рече Валаамъ Валаку: [в]Застани близу при всесъжженіе-то си, и азъ ще идж; може бы да излѣзе Господь [г]на срещж ми, и каквото ми покаже, азъ ще ти обявіж. И отиде на высоко мѣсто. 4 И [д]срѣщнж Богъ Валаама; и рече му *Валаамъ*: Приготвихъ седмь-тѣ олтари, и принесохъ по юнецъ и овенъ 5 на *всякой* олтарь. И [е]Богъ тури слово въ уста-та на Валаама, и рече: Върни ся 6 при Валака, и така да речешь: И върнж ся при него, и ето, стояше при всесъжженіе-то си, той и всичкы-тѣ Моавови князове. 7 Тогазь [ж]начнж притчж-тж си, и рече:

Валакъ Моавскый царь мя доведе отъ Арамъ,
Отъ въсточны-тѣ горы, *и каза ми*:
[з]Ела прокьлни ми Іакова:
И ела кьлни Израиля.
8 [і]Какъ да прокьлнж *когото* Богъ не проклѣва?
Или какъ да кьлнж *когото* Богъ не кьлне?
9 Защото отъ върхъ канары-тѣ го видіж,
И отъ хълмы-тѣ го гледамъ:
Ето [к]народъ, *който* ще ся насели отдѣлно,
И [л]нѣма да ся счете между языцы-тѣ.
10 [м]Кой може да изброи пѣсъкъ-тъ Іакововъ,
И число-то на четвъртж-тж часть отъ Израиля?
Дано умрж, както [н]умиратъ праведни-тѣ,
И сетнины-тѣ ми да бѫдѫтъ както тѣхны-тѣ.

11 И рече Валакъ Валааму: Що ми направи ты? зѣхъ тя [о]за да прокьлнешь неприятели-тѣ ми: и ето, ты съвсѣмъ си 12 гы благословилъ. А той отговори и рече: [п]Не трѣбва ли да внимнж въ онова което Господь тури въ уста-та ми, него да рекж?

[у] 2 Пет. 2; 16.
[ф] Прит. 12; 10.
[х] 2 Пет. 2; 16.
[ц] Вижъ Быт. 21; 19. 4 Цар. 6; 17. Лук 24; 16, 31.
[ч] Исх. 34; 8.
[ш] 2 Пет. 2; 14, 15.
[щ] 1 Цар. 15; 24, 30. 26; 21. 2 Цар 12; 13. Іов. 34; 31, 32.
[ъ] Ст. 20.
[ы] Быт. 14; 17.
[ь] Гл. 21; 13.
[ѣ] Ст. 17. Гл. 24; 11.
[ю] Гл. 23; 26. 24; 13. 3 Цар. 22; 14. 2 Лѣт. 18; 13.
[я] Втор. 12; 2.

—

[а] Ст. 29.
[б] Ст. 14, 30.
[в] Ст. 15.
[г] Гл. 24; 1.
[д] Ст. 16.
[е] Ст. 16. Гл. 22; 35. Втор. 18; 18. Іер. 1; 9.
[ж] Ст. 18. Гл. 24; 3, 15, 23. Іов. 27; 1. 29; 1. Псал. 78; 2. Іез. 17; 2. Мих. 2; 4. Авв. 2; 6.
[з] Гл. 22; 6, 11, 17.
[і] Иса. 47; 12, 13.
[к] Втор. 33; 28.
[л] Исх. 33; 16. Ездр. 9; 2. Ефес. 2; 14.
[м] Быт. 13; 16. 22; 17.
[н] Псал. 116; 15.
[о] Гл. 22; 11, 17. 24; 10.
[п] Гл. 22; 38.

13 И рече му Валакъ: Ела, моліж, заедно съ мене на друго мѣсто, отъ дѣто ще гы видишь; само край-тъ имъ ще видишь, а всичкы тѣхъ нѣма да видишь:
14 и прокьлни ми гы отъ тамъ. И доведе го на полето Зофимъ, на вьрхъ-тъ на Фасгж, и [р]съгради седмь олтари, и принесе по юнецъ и овенъ на *всякой* ол-
15 тарь. Тогазь рече *Валаамъ* Валаку: Застани тукъ при всесъжженіе-то си, а азъ
16 ще срѣщнж тамъ *Господа*. И срѣщнж Господь Валаама и [с]тури слово въ уста-та му и рече: Вьрни ся при Валака, и ре-
17 чи така. И той дойде при него: и ето стояше той при всесъжженіе-то си, и Моавови-тѣ князове наедно съ него. И рече
18 му Валакъ: Що говори Господь? Тогазь той начнж притчж-тж си, и рече:

[т]Стани, Валаче, та слушай:
[у]Дай ми ухо, ты сыне Сепфоровъ!
19 Богъ не е человѣкъ та да лъже,
Нито человѣческый сынъ та да ся раскае:
Той рече и нѣма ли да направи?
Той говорѝ и нѣма ли да го тури въ дѣйствіе?
20 Ето азъ благословеніе зѣхъ:
И [ф]той като благослови, азъ не могж да го повърнж.
21 [х]Не гледа беззаконіе въ Іакова,
Нито вижда прѣстжпленіе въ Израиля:
[ц]Господь Богъ неговый съ него е,
И царско възклицаніе има между него.
22 [ч]Богъ гы изведе изъ Египетъ:
Има [ш]силж както [*]единорогъ.
23 Наистинж нѣма чародѣяніе противъ Іакова,
И нѣма вълхвованіе противъ Израиля:
На врѣме ще ся говори за Іакова
И за Израиля, [ь]Що е направилъ Богъ?
24 Ето людіе-тѣ ще въстанжтъ [ѣ]като лвица,
И ще ся дигнжтъ като львъ:
[ю]Нѣма да легнжтъ додѣ не изѣджтъ ловъ-тъ,
И испіжтъ кръвь-тж на убиты-тѣ.

25 Тогазь рече Валакъ Валааму: Нито да гы прокьлнешь съвсѣмъ, нито да гы
26 благословишь съвсѣмъ. А Валаамъ отговори Валаку и рече: Не говорихъ ли ти и казахъ: [я]Всичко което *ми* рече Господь това ще направіж?
27 Рече още Валакъ Валааму: [ж]Ела, моліж, ще тя заведж на друго мѣсто; негли ще бжде угодно Богу да ми гы прокьлнешь
28 отъ тамъ. И заведе Валакъ Валаама на вьрхъ-тъ на Фегоръ, който гледа [*]къмъ Іе-
29 симонъ. И рече Валаамъ Валаку: [а]Съгради ми тукъ седмь олтари, и приготви ми
30 тукъ седмь юнца и седмь овна. И направи Валакъ, както рече Валаамъ, и принесе по юнецъ и овенъ на *всякой* олтарь.

ГЛАВА 24.

1 И понеже видѣ Валаамъ, че бѣше угодно прѣдъ Господа да благослови Израиля, не отиде, [а]както другъ, пжть да потърси гатанія, но обърнж лице-то си
2 къмъ пустыніж-тж. И дигнж Валаамъ очи, и видѣ Израиля който бѣше [б]населенъ по племена-та си; и [в]дойде на него
3 Духъ Божій. И [г]начнж притчж-тж си и рече:

Валаамъ сынъ Веоровъ рече,
4 И человѣкъ-тъ който има отворены очи, рече:
Рече онзи, който чу Божіи-тѣ думы,
Който видѣ видѣніе-то на Всесилнаго,
Той [д]паднж *като въ сънъ*, но имаше очи-тѣ *си* отворены:
5 Колко сж красни твои-тѣ шатьри, Іакове,
Твои-тѣ скыніи, Израилю!
6 Като долины сж распрострѣны,
Като градины по рѣчны брѣгове,
[е]Като алоины дрьвя [ж]които е Господь насадилъ,
Като кедри по край воды-тѣ.
7 Ще ся излива вода изъ ведра-та му,
И сѣме-то му *ще бжде* [з]въ много воды,
[и]И царь-тъ му ще бжде по высокъ отъ [і]Агага,
И царство-то му ще ся възвеличи.
8 [к]Богъ го изведе изъ Египетъ:
Има силж както единорогъ:
[л]Ще поядe языччицы-тѣ, врагове-тѣ си,
И ще [м]строши кости-тѣ имъ, и [н]ще *гы* устрѣли съсъ стрѣлы-тѣ си.
9 [о]Легнжлъ е и лежи като львъ,
И като лвица: кой ще го събуди?
[п]Благословенъ който тя благославя!
И проклѣтъ който тя проклѣва!

10 Тогазь ся распали гнѣвъ-тъ на Валака противъ Валаама, и [р]всплеска съ ржцѣ; и рече Валакъ Валааму: [с]Азъ тя повыкахъ да прокьлнешь врагове-тѣ ми; а ето, ты все гы благославяшъ три пжти.
11 И сега бѣгай на мѣсто-то си; [т]рѣкохъ ще тя почтж съ почести; но ето Господь
12 тя лиши отъ почесть. И рече Валаамъ

р Ст. 1, 2.
с Ст. 5. Гл. 22; 35.
т Сжд. 3; 20.
у 1 Цар. 15; 29. Мал. 3; 6. Рим. 11; 29. Тит 1; 2. Іак. 1; 17.
ф Быт. 12; 2. 22; 17. Гл. 22; 12.
х Рим. 4; 7, 8.
ц Исх. 13; 21. 29; 45, 46. 33; 14.
ч Гл. 24; 8.
ш Втор. 33; 17. Іов. 39; 10, 11.
* *Евр.* РЕЕМЪ, диво животно отъ непознатъ видъ.
ь Псал. 31; 19. 44; 1.
ѣ Быт. 49; 9.
ю Быт. 49; 27.
я Ст. 12. Гл. 22; 38. 3 Цар. 22; 14.
ж Ст. 13.
* Гл. 21; 20.
а Ст. 1.

а Гл. 23; 3, 15.
б Гл. 2; 2, и дрг.
в Гл. 11; 25. 1 Цар. 10; 10. 19; 20, 23. 2 Лѣт. 15; 1.
г Гл. 23; 7, 18.
д Вижь 1 Цар. 19; 24. Іез. 1; 28. Дан. 8; 18. 10; 15, 16. 2 Кор. 12; 2, 3, 4. Откр. 1; 10, 17.
е Псал. 1; 3. Іер. 17; 8.
ж Псал. 104; 16.
з Іер. 51; 13. Откр. 17; 1, 15.
и 1 Цар. 15; 9.
і 2 Цар. 5; 12. 2 Лѣт. 14; 2.
к Гл. 23; 22.
л Гл. 14; 9. 23; 24.
м Псал. 2; 9. Иса. 38; 13. Іез. 50; 17.
н Псал. 45; 5. Іер. 50; 9.
о Быт. 49; 9.
п Быт. 12; 3. 27; 29.
р Іез. 21; 14, 17. 22; 13.
с Гл. 23; 11. Втор. 23; 4, 5. Іис. Нав. 24; 9, 10. Неем. 13; 2.
т Гл. 22; 17, 37.

Валаку: Не говорихъ ли азъ и на твои-тѣ посланницы, които бѣше ми пратилъ
13 ты, и рекохъ: Ако [у] ще ми дà Валакъ и домъ-тъ си пълнъ съсъ сребро и злато, не могж да прѣстжпіж повелѣніе-то Господне, за да направіж добро или зло отъ себе си, *но* онова което Господь про-
14 говори него ще рекж? И сега, ето, азъ отивамъ при свои-тѣ си людіе, ела, [ф] да ти кажж какво ще да направятъ тѣзи людіе на твои-тѣ людіе [х] въ послѣдни-тѣ дни.
15 И [ц] начнж притчж-тж си и рече:
Валаамъ сынъ Веоровъ рече,
И человѣкъ-тъ който има отворены очи, рече:
16 Рече онзи който чу Божіи-тѣ думы,
Който има познаніе-то на Всевышняго,
Който видѣ видѣніе-то на Всесилнаго.
Той падна *като въ сънъ*, но имаше очи-тѣ си отворены:
17 [ч] Ще го видіж, но не сега;
Ще го гледамъ, но не отъ близу:
[ш] Ще излѣзе звѣзда отъ Іакова,
[щ] И ще ся въздигне скиптръ отъ Израиля,
И ще порази Моавскы-тѣ князове,
И ще погуби всичкы-тѣ [*] Сиѳовы сынове.
18 И [ъ] Едомъ ще бжде притяжаніе,
И Сиіръ ще бжде притяжаніе на врагове-тѣ си:
И Израиль ще дѣйствува съ крѣпость.
19 И [ы] *който произлѣзе* отъ Іакова ще завладѣе,
И ще погуби останжлы-тѣ отъ градъ-тъ.
20 И като видѣ Амалика, почнж притчж-тж си и рече:
Амаликъ е начало на народы-тѣ:
Но най сетнѣ съвсѣмъ ще ся истрѣби:
21 И като видѣ Кенеяны-тѣ, почнж притчж-тж си, и рече:
Силно е твое-то жилище,
И положилъ си гнѣздо-то си на канарж-тж;
22 Но Кенеяны-тѣ ще ся разорятъ,
Додѣ тя заплѣни Ассуръ.
23 И продължи притчж-тж си, и рече:
О! кой ще остане живъ,
Когато Богъ извърши това!
24 И корабы *ще дойджтъ* отъ [ь] приморія-та на Киттимъ,
И ще смирятъ Ассура, и ще смирятъ [ѣ] Евера:
Но и тѣ съвсѣмъ ще ся истрѣбятъ.
25 И станж Валаамъ и тръгнж, и [ю] върнж ся на мѣсто-то си; а Валакъ отиде и той на пжть-тъ си.

ГЛАВА. 25.

1 И останж Израиль [а] въ Ситтимъ: и [б] почнжхж людіе-тѣ да блудствуватъ съ Мо-
2 авскы-тѣ дъщери, Които [в] поканихж людіе-тѣ [г] на жьртвы-тѣ на богове-тѣ си; и ядохж людіе-тѣ, и [д] поклонихж ся на бо-
3 гове-тѣ имъ. И прилѣпи ся Израиль при Ваалфегора: и [е] распали ся гнѣвъ-тъ Го-
4 сподень противъ Израиля. И рече Господь Моисею: [ж] Земи всичкы-тѣ князове на людіе-тѣ, и обѣси гы прѣдъ Господа срещж слънце-то, [з] за да ся дигне отъ Израиля
5 ярость-та на гнѣвъ-тъ Господень. И Моисей рече [и] на Израилевы-тѣ сждіи: [і] Убійте всякой человѣцы-тѣ си, които ся при-
6 лѣпихж при Ваалфегора. И ето, единъ отъ Израилевы-тѣ сынове дойде и доведе на братія-та си Мадіамкж женж, прѣдъ очи-тѣ на Моисея, и прѣдъ всичко-то събраніе на Израилевы-тѣ сынове, [к] когато тѣ плачахж прѣдъ двери-тѣ на
7 скиніж-тж на събраніе-то. А [л] Финеесъ, [м] сынъ-тъ на Елеазара, сынъ на Аарона священникъ-тъ, като видѣ, станж изъ срѣдъ събраніе-то, и зѣ въ ржкж-тж си
8 копіе, И влѣзе въ слѣдъ человѣкъ-тъ Израилянинъ-тъ въ ложницж-тж, и прободе и двама-та, и человѣкъ-тъ Израилянинъ-тъ, и женж-тж въ коремъ-тъ й. И [н] прѣстанж
9 язва-та отъ Израилевы-тѣ сынове. И [о] умрѣли-тѣ отъ язвж-тж бѣхж двадесеть и четыри тысящи.
10 И говори Господь Моисею и рече:
11 [п] Финеесъ, сынъ-тъ на Елеазара, сынъ на Аарона священникъ-тъ, отвърнж ярость-тж ми отъ Израилевы-тѣ сынове, понеже показа въ срѣдъ тѣхъ ревность за мене, и азъ не истрѣбихъ Израилевы-
12 тѣ сынове [р] въ ревность-тж си. За това, кажи: [с] Ето, азъ му давамъ мирный-тъ
13 мой завѣтъ: И ще бжде нему и [т] на сѣме-то му слѣдъ него, завѣтъ на вѣчно [у] священство; защото [ф] быде ревнитель за Бога своего, и [х] направи умилостивеніе
14 за Израилевы-тѣ сынове. А име-то на убитый-тъ Израилянинъ, който бы убитъ наедно съ Мадіамкж-тж женж, бѣше Зимрій сынъ на Салу князь-тъ на единъ о-
15 теческый домъ отъ Симеоновцы-тѣ. И име-то на Мадіамкж-тж женж, убитж-тж, бѣше Хазвія, дъщеря [ц] на Сура, началникъ на людіе-тѣ, на единъ отеческый домъ въ Мадіамъ.

у Гл. 22; 18.
ф Мих. 6; 5. Откр. 2; 14.
х Быт. 49; 1. Дан. 2; 28. 10; 14.
ц Ст. 3, 4.
ч Откр. 1; 7.
ш Мат. 2; 2. Откр. 22; 16.
щ Быт. 49; 10. Псал. 110; 2.
* *Или мятежны*
ъ 2 Цар. 8; 14. Псал. 60; 8, 9, 12
ы Быт. 49; 10.
ь Быт. 10; 4. Дан. 11; 30.
ѣ Быт. 10; 21, 25.
ю Виж Гл. 31; 8.

—

а Гл. 33; 49. Іис. Нав. 2; 1. Мих. 6; 5.
б Гл. 31; 16. 1 Кор. 10; 8.
в Іис. Нав. 22; 17. Псал. 106; 28. Ос. 9; 10.
г Исх. 34; 15, 16. 1 Кор. 10; 20.
д Исх. 20; 5.
е Псал. 106; 29.
ж Втор. 4; 3. Іис. Нав. 22; 17.
з Ст. 11. Втор. 13; 17.
и Исх. 18; 21, 25.
і Исх. 32; 27. Втор. 13; 6, 9, 13, 15.
к Іоил. 2; 17.
л Псал. 106; 30.
м Исх. 6; 25.
н Псал. 106; 30.
о Втор. 4; 3. 1 Кор. 10; 8.
п Псал. 106; 30.
р Исх. 20; 5. Втор. 32; 16, 21. 3 Цар. 14; 22. Псал. 78; 58. Іез. 16; 38. Соф. 1; 18. 3; 8.
с Мал. 2; 4, 5. 3; 1.
т Виж 1 Лѣт. 6; 4, и дрг.
у Исх. 40; 15.
ф Дѣян. 22; 3. Рим. 10; 2.
х Евр. 2; 17.
ц Гл. 31; 8. Іис. Нав. 13; 21.

16 И говори Господь Моисею и рече:
17 [ч]Гонѣте Мадіамцы-тѣ, и поразѣте гы:
18 Защото тѣ вы гонятъ [ш]съ коварства-та си, съ конто вы прѣльстихѫ чрѣзъ Фегора, и чрѣзъ Хазвіѭ сестрѫ си, дъщеріѭ-тѫ на единъ Мадіамскый князь, която быде убита въ день-тъ на язвѫ-тѫ поради Фегора.

ГЛАВА 26.

1 И слѣдъ язвѫ-тѫ говори Господь Моисею и Елеазару сыну Ааронову священ-
2 нику, и рече: [а]Прѣбройте всичко-то събраніе на Израилевы-тѣ сынове, [б]отъ двадесеть годинъ нагорѣ, по отеческы-тѣ имъ домове, всичкы-тѣ въ Израиль конто мо-
3 гѫтъ да излѣзѫтъ на бой. И Моисей и Елеазаръ священникъ-тъ говорихѫ имъ на [в]Моавовы-тѣ полета, при Іорданъ сре-
4 щѫ Іерихонъ, и рекохѫ: *Избройте людіе-тѣ* отъ двадесеть годинъ нагорѣ, [г]както заповѣда Господь Моисею, и на Израилевы-тѣ сынове, конто излѣзохѫ изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ.
5 [д]Рувимъ пьрвородный-тъ на Израиля. Рувимови-тѣ сынове бѣхѫ, отъ Енохъ, родъ-тъ на Еноховцы-тѣ; отъ Фаллу,
6 родъ-тъ на Фаллуевцы-тѣ; Отъ Есрона, родъ-тъ на Есроновцы-тѣ; отъ Хар-
7 мія, родъ-тъ на Харміевцы-тѣ. Тѣзи сѫ родове на Рувимовцы-тѣ: и изброени-тѣ отъ тѣхъ бѣхѫ четыридесеть и три ты-
8 сящи и седмстотинъ и тридесеть. И сы-
9 нове-тѣ на Фаллу бѣхѫ Еліавъ: И сынове-тѣ на Еліава Намуилъ, и Даѳанъ, и Авиронъ. Тѣзи сѫ Даѳанъ и Авиронъ, [е]избранни-тѣ отъ събраніе-то, конто ся подигнѫхѫ противъ Моисея и противъ Аарона въ събраніе-то на Корея, когато
10 ся подигнѫхѫ противъ Господа: И [ж]раствори земя-та уста-та си, та гы погълнѫ наедно съ Корея въ истрѣбяніе-то на събраніе-то *му*, когато огнь-тъ пояде двѣстѣ-тѣ и петдесеть человѣцы: и [з]станѫ-
11 хѫ за знаменіе. А [и]сынове-тѣ на Корея не умрѣхѫ.
12 Симеонови-тѣ сынове, по родъ-тъ си, бѣхѫ отъ [і]Намуила, родъ-тъ на Намуиловцы-тѣ; отъ Ямина, родъ-тъ на Яминовцы-тѣ; отъ [к]Яхына, родъ-тъ на Яхы-
13 новцы-тѣ; [л]Отъ Зарѫ, родъ-тъ на Заровцы-тѣ; отъ Саула, родъ-тъ на Сауловцы-
14 тѣ. Тѣзи сѫ родове-тѣ на Симеоновцы-тѣ; двадесеть и двѣ тысящи и двѣстѣ *души*.
15 Гадови-тѣ сынове, по родове-тѣ си, бѣхѫ, отъ [м]Сафона, родъ-тъ на Сафоновцы-тѣ; отъ Аггыя, родъ-тъ на Аггыевцы-тѣ;
16 отъ Сунія, родъ-тъ на Суніевцы-тѣ; Отъ [н]Азенія, родъ-тъ на Азеніевцы-тѣ; отъ И-
17 рія, родъ-тъ на Иріевцы-тѣ; Отъ [о]Арода, родъ-тъ на Ародовцы-тѣ; отъ Арилія,
18 родъ-тъ на Ариліевцы-тѣ: Тѣзи сѫ родове-тѣ на Гадовы-тѣ сынове; и изброени-тѣ отъ тѣхъ, четыридесеть тысящи и петстотинъ.
19 [п]Іудини-тѣ сынове бѣхѫ Иръ и Авнанъ: Но Иръ и Авнанъ умрѣхѫ въ Ханаан-
20 скѫ-тѫ земіѭ. И [р]Іудини-тѣ сынове, по родове-тѣ си бѣхѫ отъ Селѫ, родъ-тъ на Селаевцы-тѣ; отъ Фареса, родъ-тъ на Фаресовцы-тѣ; отъ Зарѫ, родъ-тъ на Заров-
21 цы-тѣ: И Фаресови-тѣ сынове бѣхѫ, отъ Есрона, родъ-тъ на Есроновцы-тѣ;
22 отъ Амула, родъ-тъ на Амуловцы-тѣ. Тѣзи сѫ Іудины-тѣ родове, и изброени-тѣ отъ тѣхъ, седмдесеть и шесть тысящи и петстотинъ.
23 [с]Иссахарови-тѣ сынове, по родове-тѣ си, бѣхѫ, *отъ* Ѳолѫ, родъ-тъ на Ѳоловцы-тѣ; отъ Фуа, родъ-тъ на Фуевцы-тѣ;
24 Отъ Іасува, родъ-тъ на Іасувовцы-тѣ; отъ
25 Симрона, родъ-тъ на Симроновцы-тѣ. Тѣзи сѫ Иссахарови-тѣ родове: и изброени-тѣ отъ тѣхъ, шестдесеть и четыри тысящи и триста.
26 [т]Завулонови-тѣ сынове, споредъ родове-тѣ си, бѣхѫ, отъ Середа, родъ-тъ на Середовцы-тѣ; отъ Елона, родъ-тъ на Елоновцы-тѣ; отъ Яленла, родъ-тъ на Ялен-
27 ловцы-тѣ. Тѣзи сѫ родове-тѣ на Завулоновцы-тѣ; и изброени-тѣ отъ тѣхъ, шестдесеть тысящи и петстотинъ.
28 [у]Іосифови-тѣ сынове, споредъ родове-тѣ
29 си, бѣхѫ, Манасія и Ефремъ. Манасіеви-тѣ сынове бѣхѫ, [ф]отъ Махыра, родъ-тъ на Махыровцы-тѣ. И Махыръ роди Галаада; *а* отъ Галаада, родъ-тъ на Галаа-
30 довцы-тѣ. Тѣзи сѫ Галаадови сынове: [х]отъ Ахыезера, родъ-тъ на Ахыезеровцы-тѣ; отъ Хелека, родъ-тъ на Хелековцы-тѣ;
31 И *отъ* Асріила, родъ-тъ на Асріиловцы-тѣ; *отъ* Сихема, родъ-тъ на Сихемовцы-тѣ; и *отъ* Семидѫ, родъ-тъ на Семидов-
32 цы-тѣ; И *отъ* Ефера, родъ-тъ на Еферов-
33 цы-тѣ. И [ц]Салпаадъ, Еферовый сынъ, нѣмаше сынове, но дъщери: а имена-та на Салпаадовы-тѣ дъщери бѣхѫ Маала, и Нуа,
34 Егла, Мелха, и Ѳерса. Тѣзи сѫ Манасіеви-тѣ родове: и изброени-тѣ отъ тѣхъ, петдесеть и двѣ тысящи и седмстотинъ.
35 Тѣзи сѫ Ефремови-тѣ сынове, по родове-

ч Гл. 31; 2.
ш Гл. 31; 16. Откр. 2; 14.

—

а Исх. 30; 12. 38; 25, 26. Гл. 1; 2.
б Гл. 1; 3.
в Ст. 63. Гл. 22; 1. 31; 12. 33; 48. 35; 1.
г Гл. 1; 1.
д Быт. 46; 8. Исх. 6; 14. 1 Лѣт. 5; 1.
е Гл. 16; 1, 2.
ж Гл. 16; 32, 35.
з Гл. 16; 38. Вижь 1 Кор. 10; 6. 2 Петр. 2; 16.
и Исх. 6; 24. 1 Лѣт. 6; 22.
і Быт. 46; 10. Исх. 6; 15.
к 1 Лѣт. 4; 24.
л Быт. 46; 10.
м Быт. 46. 10.
н Быт. 46; 16.
о Быт. 46; 16.
п Быт. 38; 2 и дрг. 46; 12.
р 1 Лѣт. 2; 3.
с Быт. 46; 13. 1 Лѣт. 7; 1.
т Быт. 46; 14.
у Быт. 46; 20.
ф Іис. Нав. 17; 1. 1 Лѣт. 7; 14, 15.
х Іис. Нав. 17; 2.
ц Гл. 27; 1. 36; 11.

тѣ си, отъ Суѳалж, родъ-тъ на Суѳаловцы-тѣ; отъ Вехера, родъ-тъ на Вехеровцы-тѣ; отъ Тахана, родъ-тъ на Тахановцы-тѣ; 36 И тѣзи сж Суѳалови сынове: отъ 37 Ерана, родъ-тъ на Ерановцы-тѣ: Тѣзи сж родове-тѣ на Ефремовы-тѣ сынове; и изброени-тѣ отъ тѣхъ тридесеть и двѣ тысящи и петстотинъ. Тѣзи сж Іосифови сынове, споредъ родове-тѣ си.

38 [ч]Веніаминови-тѣ сынове, по родове-тѣ си, бѣхж, отъ Велж, родъ-тъ на Веловцы-тѣ; отъ Асвила, родъ-тъ на Асвиловцы-тѣ; отъ Ахырама, родъ-тъ на Ахырамовцы-тѣ; 39 Отъ Суфама, родъ-тъ на Суфамовцы-тѣ; отъ Уфама, родъ-тъ на 40 Уфамовцы-тѣ. И Велови-тѣ сынове бѣхж Аредъ и Нееманъ: *отъ Ареда*, родъ-тъ на Аредовцы-тѣ; отъ Неемана, родъ-тъ 41 на Неемановцы-тѣ. Тѣзи сж Веніаминови-тѣ сынове, по родове-тѣ си; и изброени-тѣ отъ тѣхъ бѣхж четыридесеть и петь тысящи и шестстотинъ.

42 Тѣзи сж Данови-тѣ [ш]сынове, по родове-тѣ си: отъ Суама, родъ-тъ на Суамовцы-тѣ; тѣзи сж Данови-тѣ родове, споредъ 43 родове-тѣ си. Изброени-тѣ отъ всичкы-тѣ родове на Суамовцы-тѣ бѣхж шестдесеть и четыри тысящи и четыристотинъ.

44 [щ]Асирови-тѣ сынове, по родове-тѣ си, бѣхж, отъ Іемнж, родъ-тъ на Іемновцы-тѣ; отъ Іесуи, родъ-тъ на Іесуіевцы-тѣ; 45 отъ Веріж, родъ-тъ на Веріевцы-тѣ. Отъ Веріевы-тѣ сынове бѣхж, отъ Хевера, родъ-тъ на Хеверовцы-тѣ; отъ Малхыила, 46 родъ-тъ на Малхыиловцы-тѣ. И име-то 47 на Асировж-тж дъщеріж бѣше Сара. Тѣзи сж родеве-тѣ на Асировы-тѣ сынове, и изброени-тѣ отъ тѣхъ, петдесеть и три тысящи и четыристотинъ.

48 [ъ]Нефѳалимови-тѣ сынове, по родове-тѣ си, бѣхж, ота Ясіила, родъ-тъ на Ясіиловцы-тѣ; отъ Гунія, родъ-тъ на Гуніевцы-тѣ; 49 Отъ Іесера, родъ-тъ на Іесеровцы-тѣ; отъ Силлима, родъ-тъ на Силлимов- 50 цы-тѣ. Тѣзи сж Нефѳалимови родове, по родове-тѣ си: изброени-тѣ отъ тѣхъ бѣхж четыридесеть и петь тысящи и четыристотинъ.

51 [ы]Това е изброеніе-то на Израилевы-тѣ сынове, шестстотинъ и една тысяща и седмстотинъ и тридесеть.

52 И говори Господь Моисею, и рече: 53 [ь]Тѣмъ да ся раздѣли земя-та за наслѣ- 54 діе, по число-то на имена-та *имъ*. [э]На по множина-та дай по голѣмо наслѣдіе, а на по малцина-та дай по малко наслѣдіе; всякому да ся даде наслѣдіе-то му 55 споредъ изброеніе-то му. А [ю]земя-та да ся раздѣли съсъ жрѣбіе: по имена-та на отеческы-тѣ си племена, да иматъ на- 56 слѣдіе. По жрѣбіе да ся раздѣли наслѣдіе-то имъ между множина-та и малцина-та.

57 А [я]изброеніе-то на Левиты-тѣ по родове-тѣ имъ е това: Отъ Гырсона, родъ-тъ на Гырсоновцы-тѣ; отъ Кааѳа, родъ-тъ на Кааѳовцы-тѣ; отъ Мерарія, родъ-тъ 58 на Мераріевцы-тѣ. Тѣзи сж родове-тѣ на Левиты-тѣ: родъ-тъ на Ливніевцы-тѣ, родъ-тъ на Хевроновцы-тѣ, родъ-тъ на Маліевцы-тѣ, родъ-тъ на Мусіевцы-тѣ, родъ-тъ на Кореовцы-тѣ: а Кааѳъ роди Амрама. 59 Име-то на Амрамовж-тж женж бѣше [ж]Іохаведъ, дъщеря Левіева, която ся роди Левію въ Египетъ: и роди Амраму Аарона, и Моисея, и Маріамъ сестрж имъ. 60 И [ік]Аарону ся родихж Надавъ и Авіудъ, 61 Елеазаръ и Иѳамаръ. Но Надавъ и Авіудъ [а]умрѣхж, когато принесохж чуждъ 62 огнь прѣдъ Господа. И [б]изброени-тѣ отъ тѣхъ бѣхж двадесеть и три тысящи, всичкы-тѣ мжжкы отъ единъ мѣсецъ и нагорѣ; защото [в]не ся изброихж помежду Израилевы-тѣ сынове, понеже [г]тѣмъ ся не даде наслѣдіе между Израилевы-тѣ сынове.

63 Тѣзи сж изброени-тѣ чрѣзъ Моисея и Елеазара священникъ-тъ, които изброихж Израилевы-тѣ сынове [д]на Моавовы-тѣ по- 64 лета, при Іорданъ, *срещж* Іерихонъ. Но [е]между тѣхъ не ся намѣрваше человѣкъ, отъ онѣзи които ся изброихж отъ Моисея и Аарона священникъ-тъ, когато тѣ изброихж Израилевы-тѣ сынове въ Си- 65 найскж-тж пустыніж; Защото Господь рече за тѣхъ: [ж]Непрѣмѣнно ще умржтъ въ пустыніж-тж. И не останж отъ тѣхъ ни единъ [з]освѣнь Халева сына Іефоніева, и Іисуса сына Навіева.

ГЛАВА 27.

1 И дойдохж дъщери-тѣ на [а]Салпаада ***който бѣше*** Еферовъ сынъ, ***а Еферъ*** Галаадовъ сынъ, ***а Галаадъ*** Махыровъ сынъ, ***а Махыръ*** Манассіевъ сынъ, отъ родове-тѣ на Манассіж сына Іосифова. И имена-та на дъщери-тѣ му сж тѣзи: Маала, 2 Нуа, и Егла, и Мелха, и Ѳерса. И застанжхж прѣдъ Моисея, и прѣдъ Елеазара священника, и прѣдъ князове-тѣ и всичко-то събраніе, при двери-тѣ на скы- 3 ніж-тж на събраніе-то, и рекохж: Отецъ ни [б]умрѣ въ пустыніж-тж; а той не бѣше отъ [в]събраніе-то на онѣзи които ся

ч Быт. 46; 21. 1 Лѣт. 7; 6.
ш Быт. 46: 23.
щ Быт. 46; 17; 1 Лѣт. 7. 30.
ъ Быт. 46; 24. 1 Лѣт. 7; 13.
ы Вижъ Гл. 1; 46.
ь Іис. Нав. 11; 23. 14; 1.
э Гл. 33; 54.
ю Гл. 33; 54. 34; 13. Іис. Нав. 11; 23. 14; 2.
я Быт. 46; 11. Исх. 6; 16 — 19. 1 Лѣт. 6; 1, 16.
ж Исх. 2; 1, 2. 6; 20.
ік Гл. 3; 2.
а Лев. 10; 1, 2. Гл. 3; 4. 1 Лѣт. 24; 2.
б Вижъ Гл. 3; 39.
в Гл. 1; 49.
г Гл. 18; 20, 23, 24. Втор. 10; 9. Іис. Нав. 13; 14, 33. 14; 3.
д Ст. 3.
е Гл. 1. Втор. 2; 14, 15.
ж Гл. 14; 28, 29. 1 Кор. 10; 5, 6.
з Гл. 14; 30.

—

а Гл. 26; 33. 36; 1, 11. Іис. Нав. 17; 3.
б Гл. 14; 35. 26; 64, 65.
в Гл. 16; 1, 2.

бѣхѫ събрали противъ Господа въ събраніе-то Кореево, но умрѣ за свой-тъ
4 си грѣхъ, и нѣмаше синове. Защо да угасне име-то на отца ни отъ срѣдъ родове-тѣ му, понеже нѣма синъ? [г]Дайте ни наслѣдіе между братія-та на отца ни.
5 И [д]принесе Моисей сѫдъ-тъ имъ прѣдъ
6 Господа. И говори Господь Моисею и рече:
7 Право говорятъ Салпаадовы-тѣ дъщери: [е]непрѣмѣнно да имъ дадешь стяжаніе за наслѣдіе между братія-та на отца имъ: и да направишь да мине върхъ тѣхъ на-
8 слѣдіе-то на отца имъ. И говори на Израилевы-тѣ сынове и кажи: Ако нѣкой человѣкъ умре, и нѣма сынъ, тогазь да прѣминете наслѣдіе-то му на дъщерѭ му.
9 Ако ли нѣма дъщерѭ, тогазь да дадете
10 наслѣдіе-то му на братія-та му. Ако ли нѣма братія, тогазь да дадете наслѣдіе-
11 то му на братія-та на отца му. Ако ли отецъ му нѣма братія, тогазь да дадете наслѣдіе-то му на по ближній-тъ му сродникъ изъ родъ-тъ му, и той да го наслѣди. И *това* да бѫде на Израилевы-тѣ сынове [ж]правило за сѫдъ, както заповѣда Господь Моисею.
12 И рече Господь Моисею: [з]Възлѣзъ на тѫзь горѫ Аваримъ, и виждь земѭ-тѫ коѭто дадохъ на Израилевы-тѣ сынове:
13 И като ѭ видишь, [и]ще ся прибершь и ты при людіе-тѣ си, както ся прибра
14 Ааронъ братъ ти: Защото вы [і]не ся покорихте на повелѣніе-то ми, въ пустынѭ-тѫ Цинъ, въ противорѣчіе-то на събраніе-то, да мя освятите при водѫ-тѫ прѣдъ тѣхъ. (Това е [к]вода-та на Меривѫ при Кадисъ въ пустынѭ-тѫ Цинъ.)
15 И говори Моисей Господу и рече: (16) Господь, [л]Богъ на духове-тѣ на всякѫ плъть, нека опрѣдѣли человѣка надъ събраніе-
17 то, [м]Който да излазя прѣдъ тѣхъ, и който да влазя прѣдъ тѣхъ, и който да гы извожда и който да гы въвожда, за да не бѫде събраніе-то Господне [н]като овцы които нѣматъ пастырь.
18 И рече Господь Моисею: Земи при себе си Іисуса сына Навіевъ, человѣкъ, [о]който има Духъ, и [п]положи на него рѫ-
19 кѫ-тѫ си: И прѣдстави го прѣдъ Елеазара священника, и прѣдъ всичко-то събраніе, и [р]дай му заповѣди прѣдъ тѣхъ.
20 И [с]да положишь на него отъ твоѭ-тѫ славѫ, [т]за да *го* слушатъ всичко-то съ-
21 браніе на Израилевы-тѣ сынове. И [у]да прѣдстане прѣдъ Елеазара священника, [*]и да попыта него [ф]по сѫдъ-тъ на Урима прѣдъ Господа: и [х]по негово-то слово да исхождатъ, и по слово-то му да вхождатъ, той и всичкы-тѣ Израилеви сынове съ него, и всичко-то събраніе.
22 И направи Моисей както му заповѣда Господь: и зѣ Іисуса, и прѣдстави го прѣдъ Елеазара священника, и прѣдъ
23 всичко-то събраніе: И положи рѫцѣ-тѣ си на него, и [ц]даде му заповѣди, както заповѣда Господь чрѣзъ Моисеевѫ рѫкѫ.

ГЛАВА 28.

1 И говори Господь Моисею и рече: Заповѣдай на Израилевы-тѣ сынове, и кажи
2 имъ: Приносы-тѣ ми, [а]хлѣбъ-тъ ми за жъртвѫ въ ухание благовонно менѣ, внимайте да ми *гы* приносите въ опрѣдѣленно-то имъ врѣме.
3 И кажи имъ: [б]Това е приношеніе-то което ще приносите Господу: двѣ агнета на день, еднолѣтны, непорочны за всегда-
4 шно всесъжженіе. Едно-то агне да приносишь заранъ, а друго-то агне да при-
5 носишь вечеръ. И [в]за хлѣбно-то приношеніе да приносишь чисто брашно [г]еднѫ десетѫ часть отъ ефѫ-тѫ, смѣсено съ [д]еднѫ четвъртѫ часть на единъ инъ пър-
6 вотокъ елей. *Това е* [е]всегдашно всесъжженіе, опрѣдѣлено на Синайскѫ-тѫ горѫ, за ухание благовонно въ жъртвѫ Господу.
7 И възлияніе-то му *да бѫде* една четвърта часть отъ инъ-тъ за едно-то агне: въ святилище-то да възливашь сикерѫ за
8 възлияніе Господу. А друго-то агне да приносишь при вечеръ: както утрѣнно-то хлѣбно приношеніе, и както възлияніе-то му, да *го* принесешь жъртвѫ за ухание бла-
9 говонно Господу. А въ сѫботенъ день *да приносите* двѣ агнета еднолѣтны безъ порокъ, и двѣ десеты части чисто брашно смѣсено съ елей за хлѣбно приношеніе,
10 и възлияніе-то му. *Това е* [ж]всесъжженіе-то на всякѫ сѫботѫ, освѣнь всегдашно-то всесъжженіе, и възлияніе-то му.
11 И [и]въ новомѣсечія-та си да приносите всесъжженіе Господу, два юнца отъ говеда-та, единъ овенъ, седмь агнета едно-
12 лѣтны, безъ порокъ. И [і]за всякой юнецъ три десеты части чисто брашно смѣсено съ елей, за хлѣбно приношеніе, и за единъ овенъ двѣ десеты части чисто бра-

г Іис. Нав. 17; 4.
д Исх. 18; 15, 19.
е Гл. 36; 2.
ж Гл. 35; 29.
з Гл. 33; 47. Втор. 3; 27. 32; 49. 34; 1.
и Гл. 20; 24, 28. 31; 2. Втор. 10; 6.
і Гл. 20; 12, 24. Втор. 1; 37. 32; 51. Псал. 106; 32.
к Исх. 17; 7.
л Гл. 16; 22. Евр. 12; 9.
м Втор. 31; 2. 1 Цар. 8; 20. 18; 13. 2 Лѣт. 1; 10.
н 3 Цар. 22; 17. Зах. 10; 2. Мат. 9; 36. Марк 6; 34.
о Быт. 41; 38 Сѫд. 3; 10. 11; 29. 1 Цар. 16; 13, 18.
п Втор. 34; 9.
р Втор. 31; 7.
с Вижь Гл. 11; 17, 28. 1 Цар. 10; 6, 9. 4 Цар. 2; 15.
т Іис. Нав. 1; 16, 17.
у Вижь Іис. Нав. 9; 14. Сѫд. 1; 1. 20; 18, 23, 26. 1 Цар. 23; 9. 30; 7.
* *Или* който ще попыта за него.
ф Исх. 28; 30.
х Іис. Нав. 9; 14. 1 Цар. 22; 10, 13, 15.
ц Втор. 3; 28. 31; 7.

—

а Лев. 3; 11. 21; 6, 8. Мал. 1; 7; 12.
б Исх. 29; 38.
в Лев. 2; 1.
г Исх. 16; 36. Гл. 15; 4.
д Исх. 29; 40.
е Исх. 29; 42. Вижь Амос. 5; 25.
ж Іез. 46; 4.
и Гл. 10; 10. 1 Цар. 20; 5. 1 Лѣт. 23; 31. 2 Лѣт. 2; 4. Ездр. 3; 5. Неем. 10; 33. Иса. 1; 13, 14. Іез. 45; 17. 46; 6. Ос. 2; 11; Кол. 2; 16.
і Гл. 15; 4 — 12.

шно смѣсено съ елей, за хлѣбно приношеніе, 13 И по еднѫ десетѫ часть чисто брашно смѣсено съ елей за хлѣбно приношеніе за всяко агне. *Това е* всесъжженіе, жьртва за уханіе благовонно Господу. 14 И възліяніе-то имъ да бѫде вино, половинъ инъ за юнецъ-тъ, и една третя часть отъ инъ-тъ за овенъ-тъ, и една четвърта часть отъ инъ-тъ за агне-то. Това е всесъжженіе на всякой мѣсецъ, по мѣсецы-тѣ на годинѫ-тѫ. 15 И освѣнь всегдашно-то всесъжженіе, [к]единъ ярецъ отъ козы-тѣ ще ся приноси Господу въ приношеніе за грѣхъ, и възліяніе-то му.

16 И [л]въ четыринадесетый-тъ день на първый-тъ мѣсецъ е Пасха-та Господня. 17 И [м]въ петнадесетый-тъ день на тойзи мѣсецъ е праздникъ: седмь дни да ся яде безквасенъ *хлѣбъ*. 18 [н]Въ първый-тъ день да бѫде съзваніе свято: да не работите никаквѫ работѫ. 19 И да принесете жьртвѫ за всесъжженіе Господу, два юнца отъ говеда-та, и единъ овенъ, и седмь агнета еднолѣтны: [о]непорочны да ви бѫдѫтъ. 20 И хлѣбно-то имъ приношеніе да бѫде отъ чисто брашно смѣсено съ елей, три десеты части да приносите за юнецъ-тъ, и двѣ десеты части за овенъ-тъ, 21 По еднѫ десетѫ часть да приносишь за всяко агне отъ седмь-тѣ агнета. 22 И [п]единъ ярецъ въ приношеніе за грѣхъ, за да бѫде умилостивеніе за васъ. 23 Освѣнь утренно-то всесъжженіе, което е всесъжженіе всегдашно, тыя да приносите. 24 Така да приносите всякой день, въ седмь-тѣ дни, хранѫ-тѫ, жьртвѫ за уханіе благовонно Господу: освѣнь всегдашно-то всесъжженіе, *това* да ся приноси и възліяніе-то му. 25 И [р]въ седмый-тъ день да имате съзваніе свято: да не работите никаквѫ работѫ.

26 И [с]въ день-тъ на начатки-тѣ, когато принесете ново хлѣбно приношеніе Господу, въ *край-тъ на* седмицы-тѣ ваши, да имате съзваніе свято: да не работите никаквѫ работѫ. 27 И да приносите всесъжженіе за уханіе благовонно Господу, [т]два юнца отъ говеда-та, единъ овенъ, седмь еднолѣтны агнета. 28 И хлѣбно-то имъ приношеніе да бѫде отъ чисто брашно смѣсено съ елей, три десеты части за всякой юнецъ, двѣ десеты части за единъ овенъ, 29 По еднѫ десетѫ часть за всяко агне, отъ седмь-тѣ агнета: 30 Единъ ярецъ отъ козы-тѣ, за да бѫде умилостивеніе за васъ. 31 Освѣнь всегдашно-то всесъжженіе и хлѣбно-то му приношеніе, *тѣхъ* ще приносите, ([у]безъ порокъ да ви бѫдѫтъ) и възліянія-та имъ.

ГЛАВА 29.

1 И въ седмый-тъ мѣсецъ, въ първый-тъ день на мѣсецъ-тъ, да имате съзваніе свято: да не работите никаквѫ работѫ: да бѫде *той* у васъ [а]день на *тржбно* въсклицаніе. 2 И да приносите всесъжженіе, за уханіе благовонно Господу, единъ юнецъ отъ говеда-та, единъ овенъ, седмь агнета еднолѣтны, безъ порокъ: 3 И хлѣбно-то имъ приношеніе да бѫде чисто брашно смѣсено съ елей, три десеты части за юнецъ-тъ, двѣ десеты части за овенъ-тъ, 4 И една десета часть за всяко агне, отъ седмь-тѣ агнета: 5 И единъ ярецъ отъ козы-тѣ въ приношеніе за грѣхъ, за да бѫде умилостивеніе за васъ: 6 [б]Освѣнь новомѣсечно-то всесъжженіе, и хлѣбно-то му приношеніе, и [в]всегдашно-то всесъжженіе, и хлѣбно-то му приношеніе, и възліянія-та имъ, [г]по опрѣдѣлено-то за тѣхъ, жьртвѫ за уханіе благовонно Господу.

7 И [д]въ десетый-тъ день на седмый-тъ тойзи мѣсецъ да имате съзваніе свято; и [е]да смирите душы-тѣ си: никаквѫ работѫ да не работите: 8 И да приносите всесъжженіе Господу за уханіе благовонно, единъ юнецъ отъ говеда-та, единъ овенъ, седмь агнета еднолѣтны: [ж]непорочны да ви бѫдѫтъ. 9 И хлѣбно-то имъ приношеніе да бѫде чисто брашно смѣсено съ елей, три десеты части за юнецъ-тъ, двѣ десеты части за единый-тъ овенъ, 10 По еднѫ десетѫ часть за всяко агне, отъ седмь-тѣ агнета: 11 Единъ ярецъ отъ козы-тѣ въ приношеніе за грѣхъ, [з]освѣнь приношеніе-то въ умилостивеніе за грѣхъ, и всегдашно-то всесъжженіе, негово-то хлѣбно приношеніе, и възліянія-та имъ.

12 И [и]въ петнадесетый-тъ день на седмый-тъ мѣсецъ да имате съзваніе свято: да не работите никаквѫ работѫ: и да празднувате праздникъ Господу седмь дни. 13 И [і]да приносите всесъжженіе, жьртвѫ за уханіе благовонно, Господу, тринадесеть юнцы отъ говеда-та, два овна, четыринадесеть агнета еднолѣтны: безъ порокъ да бѫдѫтъ. 14 И хлѣбно-то имъ приношеніе да бѫде чисто брашно смѣсено съ елей, три десеты части за всякой юнецъ отъ тринадесеть юнца, двѣ десеты части за всякой овенъ отъ два-та овна, 15 И по еднѫ десетѫ часть за всяко агне

к Ст. 22. Гл. 15; 24.
л Исх. 12; 6, 18. Лев. 23; 5. Гл. 9; 3. Втор. 16; 1. Iез. 45; 21.
м Лев. 23; 6.
н Исх. 12; 16. Лев. 23; 7.
о Ст. 31. Лев. 22; 20. Гл. 29; 8. Втор. 15; 21.
п Ст. 15.
р Исх. 12; 16. 13; 6. Лев. 23; 8.
с Исх. 23; 16. 34; 22. Лев. 23; 10, 15. Втор. 16; 10. Дѣян. 2; 1.
т Виж Лев. 23; 18, 19.
у Ст. 19.

а Лев. 23; 24.
б Гл. 28; 11.
в Гл. 28; 3.
г Гл. 15; 11, 12.
д Лев. 16; 29. 23; 27.
е Псал. 35; 13. Иса. 58; 5.
ж Гл. 28; 19.
з Лев. 16; 3, 5.
и Лев. 23; 34. Втор. 16; 13. Iез. 45; 25.
і Ездр. 3; 4.

16 отъ четыринадесеть-тѣ агнета: И единъ ярецъ отъ козы-тѣ въ приношеніе за грѣхъ, освѣнь всегдашно-то всесъжженіе, негово-то хлѣбно приношеніе, и възліяніе-то му.
17 И въ вторый-тъ день *да принесете* дванадесеть юнца, отъ говеда-та, два овна, четыринадесеть агнета еднолѣтны, непо-
18 рочны: И хлѣбно-то имъ приношеніе, и възліянія-та имъ, за юнцы-тѣ, за овны-тѣ, и за агнета-та, споредъ число-то имъ,
19 [к]както е опредѣлено: И единъ ярецъ отъ козы-тѣ въ приношеніе за грѣхъ, освѣнь всегдашно-то всесъжженіе, негово-то хлѣбно приношеніе, и възліянія-та имъ.
20 И въ третій-тъ день, единадесеть юнца, два овна, четыренадесеть агнета еднолѣ-
21 тны, непорочны: И хлѣбно-то имъ приношеніе, и възліянія-та имъ, за юнцы-тѣ, за овны-тѣ, и за агнета-та, споредъ чи-
22 сло-то имъ, [л]както е опредѣлено: И единъ ярецъ въ приношеніе за грѣхъ, освѣнь всегдашно-то всесъжженіе, и негово-то хлѣбно приношеніе, и възліяніе-то му.
23 И въ четвьртый-тъ день, десеть юнца, два овна, четыринадесеть агнета еднолѣ-
24 тны, непорочны: Хлѣбно-то имъ приношеніе, и възліянія-та имъ, за юнцы-тѣ, за овны-тѣ, и за агнета-та, по число-то
25 имъ, както е опредѣлено: И единъ ярецъ отъ козы-тѣ въ приношеніе за грѣхъ, освѣнь всегдашно-то всесъжженіе, негово-то хлѣбно приношеніе, и възліяніе-то му.
26 И въ петый-тъ день, деветь юнца, два овна, четыринадесеть еднолѣтны агнета,
27 непорочны: И хлѣбно-то имъ приношеніе и възліянія-та имъ, за юнцы-тѣ, за овны-тѣ, и за агнета-та, споредъ число-то имъ,
28 както е опредѣлено: И единъ ярецъ въ приношеніе за грѣхъ, освѣнь всегдашно-то всесъжженіе, негово-то хлѣбно приношеніе, и възліяніе-то му.
29 И въ шестый-тъ день, осмь юнца, два овна, четыринадесеть еднолѣтны агнета,
30 непорочны: И хлѣбно-то имъ приношеніе, и възліянія-та имъ, за юнцы-тѣ, за овны-тѣ, и за агнета-та, споредъ число-то имъ,
31 както е опредѣлено: И единъ ярецъ въ приношеніе за грѣхъ, освѣнь всегдашно-то всесъжженіе, негово-то хлѣбно приношеніе, и възліянія-та му.
32 И въ седмый-тъ день, седмь юнца, два овна, четыринадесеть еднолѣтны агнета,
33 непорочны: И хлѣбно-то имъ приношеніе, и възліянія-та имъ, за юнцы-тѣ, за овны-тѣ, и за агнета-та, споредъ число-то имъ,
34 както е опредѣлено за тѣхъ: И единъ ярецъ въ приношеніе за грѣхъ, освѣнь всегдашно-то всесъжженіе, негово-то хлѣбно приношеніе, и възліяніе-то му.
35 Въ осмый-тъ день да имате тържественно [м]събраніе; никаквѫ работѫ да не
36 работите: И да приносите всесъжженіе, жьртвѫ за уханіе благовонно Господу, единъ юнецъ, единъ овенъ, седмь едно-
37 лѣтны агнета, непорочны: Хлѣбно-то имъ приношеніе, и възліянія-та имъ, за юнецъ-тъ, за овенъ-тъ, и за агнета-та, споредъ число-то имъ, както е опредѣлено:
38 И единъ ярецъ въ приношеніе за грѣхъ, освѣнь всегдашно-то всесъжженіе, и негово-то хлѣбно приношеніе, и възліяніе-то му.
39 Това да правите Господу [н]въ ваши-тѣ праздницы, [о]освѣнь обричанія-та си, и произволны-тѣ си приношенія, за всесъжженія-та ваши, и за хлѣбны-тѣ ваши приношенія, и за възліянія-та ваши, и за примирителны-тѣ ваши приношенія.
40 И говори Моисей на Израилевы-тѣ сынове, по всичко що заповѣда Господь Моисею.

ГЛАВА 30.

1 И говори Моисей [а]на князове-тѣ отъ племена-та на Израилевы-тѣ сынове, и рече:
2 Това е което заповѣда Господь: [б]Когато нѣкой человѣкъ направи обричаніе Господу, или [в]ся закълне съ клѣтвѫ за да вържe душѫ-тѫ си съ обязателство, да не наруши думѫ-тѫ си, но [г]да стори по всичко що е излѣзло изъ уста-та му.
3 И ако нѣкоя жена направи обричаніе Господу, и вържe *себе си* съ обязателство въ бащинъ-тъ си домъ, въ младость-
4 тѫ си, И чуе баща ѝ обричаніе-то ѝ, и обязателство-то ѝ съ което върза душѫ-тѫ си, и прѣмълчи ѝ баща ѝ, тогазь всичкы-тѣ ѝ обричанія ще си останѫтъ; и всяко нейно обязателство съ което е вързала душѫ-тѫ си, ще си остане. Ако ли
5 ѝ възбрани баща ѝ, въ който день чуе, то всичкы-тѣ ѝ обричанія или обязателства-та ѝ съ които е вързала душѫ-тѫ си, не ще да си останѫтъ: и Господь ще ѝ прости, защото ѝ е възбранилъ баща ѝ.
6 Ако ли ся ожени и има на себе си обричаніе-то си или нѣщо несмысленно изговорено съ устны-тѣ си, съ което е вързала душѫ-тѫ си, И чуе мѫжъ ѝ, и прѣ-
7 мълчи ѝ, въ който день чуе, тогазь обричанія-та ѝ ще си останѫтъ: и обязателства-та ѝ, съ които е вързала душѫ-тѫ
8 си, ще си останѫтъ. Ако ли ѝ [д]възбрани мѫжъ ѝ въ който день чуе, тогазь ще унищожи обричаніе-то ѝ което е зѣла

[к] Ст. 3, 4, 9, 10. Гл. 15; 12. 28; 7, 14.
[л] Ст. 18.
[м] Лев. 23; 36.
[н] Лев. 23; 2. 1 Лѣт. 23; 31. 2 Лѣт. 31; 3. Езд. 3; 5. Неем. 10; 33. Иса. 1; 14.
[о] Лев. 7; 11, 16. 22; 21, 23.

[а] Гл. 1; 4, 16. 7; 2.
[б] Лев. 27; 2. Втор. 23; 21. Сѫд. 11; 30, 35. Еккл. 5; 4.
[в] Лев. 5; 4. Мат. 14; 9. Дѣян. 23; 14.
[г] Іов. 22; 27. Псал. 22; 25. 50; 14. 66; 13, 14. 116; 14, 18. Наум. 1; 15.
[д] Быт. 3; 16.

вьрху си, и онова което е несмысленно продумала съ устны-тѣ си, съ което е вързала душж-тж си; и Господь ще ѝ прости.

9 Но обричаніе направено отъ вдовицж, или отъ напуснжтж женж, всичко съ което бы вързала душж-тж си, ще си остане вьрху ѝ.

10 Ако ли е направила обричаніе въ кжщж-тж на мжжа си, или е вързала душж-тж си съ клѣтвенно обязателство, 11 И е чулъ мжжъ ѝ, и прѣмълчалъ ѝ, *и* не ѝ възбранилъ, тогазь всичкы-тѣ ѝ обричанія ще си останжтъ; и всичкы-тѣ обязателства, съ които е вързала душж-12 тж си, ще си останжтъ. Ако ли гы е мжжъ ѝ съвсѣмъ уничтожилъ, въ който день е чулъ всичко онова което е излѣзло изъ устны-тѣ ѝ за обричанія-та ѝ, и за вързваніе-то на душж-тж ѝ, не ще да остане: мжжъ ѝ гы е унищожилъ, и 13 Господь ще ѝ прости. Всяко обричаніе и всяко съ клѣтвж обязателство за смиреніе на душж-тж ѝ, мжжъ ѝ може да утвьрди, и мжжъ ѝ може да унищожи: 14 Ако ли мжжъ ѝ слѣдува да мълчи день за день, тогазь подтвьрждава всичкы-тѣ ѝ обричанія, и всичкы-тѣ ѝ обязателства, които сж върхъ неіж; той гы е подтвьрдилъ, защото ѝ е замълчалъ въ който 15 день е чулъ. Ако ли гы унищожи нѣкакъ послѣ отъ какъ е чулъ, тогазь той ще понесе грѣхъ-тъ ѝ.

16 Тѣзи сж повелѣнія-та, които заповѣда Господь Моисею, между мжжъ и женж му, *и* между бащж и дъщеріж му въ младость-тж ѝ въ бащинъ-тъ ѝ домъ.

ГЛАВА 31.

1 И говорѝ Господь Моисею и рече: (2) [а]Отмъсти на Мадіамцы-тѣ за Израилевы-тѣ сынове, и послѣ [б]ще ся приберешь при людіе-тѣ си.

3 И говори Моисей на людіе-тѣ и рече: Нека ся оржжать отъ васъ мжжіе за бой, и нека иджтъ противъ Мадіама, за да направятъ за Господа отмъщеніе про-4 тивъ Мадіама. По еднж тысящж отъ всяко племе, отъ всичкы-тѣ племена на Из-5 раиля, да проводите на войскж-тж. И избронихж ся отъ тысящы-тѣ на Израиля, тысяща отъ *всяко* племе, дванадесеть ты-6 сящи оржжени за бой. И проводи гы Моисей на войскж-тж, тысящж отъ *всяко* племе, тѣхъ и Финееса сынъ-тъ на Елеазара священника, заедно съсъ святы-тѣ съсжды, и [в]съ тржбы-тѣ за въсклицаніе 7 въ ржцѣ-тѣ му. И направихж бой противъ Мадіама, както заповѣда Господь 8 Моисею, и [г]убихж [д]всяко мжжко. И наедно съ убиты-тѣ, убихж и царіе-тѣ Мадіамскы, [е]Евія, и Рекема, и Сура, и Ура, и Ревж, петь царіе Мадіамскы; и [ж]Ва-9 лаама сына Веорова убихж съ ножъ. И плѣнихж Израилеви-тѣ сынове жены-тѣ на Мадіямцы-тѣ, и дѣца-та имъ, и всичкы-тѣ имъ скотове, и всичкы-тѣ имъ стада, 10 и всичкый-тъ имъ имотъ разграбихж. И всичкы-тѣ имъ градове въ жилища-та имъ, и всичкы-тѣ имъ оградены села, из-11 горихж съ огнь. И [з]зѣхж всичкы-тѣ корысти, и всичкый-тъ грабежь отъ человѣкъ до 12 скотъ. И донесохж Моисею, и Елеазару священнику, и на събраніе-то на Израилевы-тѣ сынове, плѣнницы-тѣ, и грабежь-тъ, и корысти-тѣ, въ станъ-тъ, на Моавовы-тѣ полета, при Іорданъ *срещж* Іерихонъ.

13 Тогазь излѣзохж Моисей и Елеазаръ священникъ-тъ, и всичкы-тѣ князове на събраніе-то, да гы посрѣщнжтъ, вънъ отъ 14 станъ-тъ. И Моисей ся разгнѣва на военачалницы-тѣ, на тысящницы-тѣ, и на стотницы-тѣ, които дойдохж отъ военный-тъ 15 походъ; И рече имъ Моисей: Оставихте ли 16 [і]живы всичкы-тѣ жены? Ето [к]тѣ, по съвѣтъ-тъ на Валаама, [л]станжхж причина на Израилевы-тѣ сынове, та беззаконновахж противъ Господа въ дѣло-то на Фегора, и [м]станж язва-та въ събраніе-то Госпо-17 дне. И сега [н]умъртвѣте отъ дѣца-та всичкы-тѣ мжжкы, и умъртвѣте всякж женж която е познала мжжъ, и лежала съ него. 18 А всичкы-тѣ момчета, колкото не сж познаны мжжко легло, оставѣте живы за 19 себе си. И вы [о]останѣте вънъ отъ станъ-тъ седмь дни; който е умъртвилъ человѣка, и който ся е [п]допрѣлъ до убитъ, очистѣте ся вы и плѣнници-тѣ ви въ третій-тъ 20 день, и въ седмый-тъ день: И очистѣте всичкы-тѣ дрехы, и всичкы-тѣ кожены съсжды, и всичко което е направено отъ козинж, и всичкы-тѣ дървены съсжды.

21 И рече Елеазаръ священникъ-тъ на ратницы-тѣ, които бѣхж ходили на войскж: Това е законно-то повелѣніе, което 22 заповѣда Господь Моисею: Само злато-то и сребро-то, мѣдь-тж, желѣзо-то, олово-то 23 и свинецъ-тъ, Всичко което може да влѣзе въ огнь-тъ ще прѣминете прѣзъ огнь, и ще бжде чисто; но трѣбва да ся очисти и съ [н]очистителнж-тж водж; и всичко що не влази въ огнь, да прѣминете прѣзъ 24 водж: И [р]да исперете дрехы-тѣ си въ седмый-тъ день, и ще бждете чисти; и послѣ да влѣзете въ станъ-тъ.

а Гл. 25; 17.
б Гл. 27; 13.
в Гл. 10; 9.
г Втор. 20; 13. Сжд. 21; 11. 1 Цар 27; 9. 3 Цар. 11; 15, 16.
д Виж Сжд. 6; 1, 2, 33.
е Іис. Нав. 13; 21.
ж Іис. Нав. 13; 22.
з Втор. 20; 14.
и Виж. Втор. 20; 14. 1 Цар. 15; 8.
і Гл. 25; 2.
к Гл. 24; 14. 2 Петр. 2; 15. Откр. 2; 14.
л Гл. 25; 9.
м Сжд. 21; 11.
н Гл. 5; 2.
о Гл. 19; 11 и дрг.
п Гл. 19; 9, 17.
р Лев. 11; 25.

25 И говори Господь Моисею и рече: 26 Прѣброй грабежь-тъ и плѣнницы-тѣ, отъ человѣкъ до скотъ, ты и Елеазаръ священникъ-тъ, и началници-тѣ на родове-тѣ 27 отъ събраніе-то: И [с]раздѣли грабежъ-тъ на двѣ, между ратницы-тѣ които ходихѫ на бой-тъ, и между всичко-то събраніе: 28 И отъ *дѣлъ-тъ* на ратницы-тѣ, които ходихѫ на бой-тъ, отдѣли за Господа дань по [т]еднѫ душѫ отъ петстотинъ, отъ человѣцы, и отъ говеда, и отъ ослы, и отъ 29 овцы: Отъ тѣхнѫ-тѫ половинѫ да земешь това, и да го дадешь Елеазару 30 священнику въ приношеніе Господу. И отъ половинѫ-тѫ *която принадлежи* на Израилевы-тѣ сынове да земешь [у]по единъ дѣлъ отъ петдесеть, отъ человѣцы, отъ говеда, отъ ослы, и отъ овцы, отъ всякой скотъ, и да гы дадешь на Левиты-тѣ, [ф]които пазятъ стражѫ-тѫ на скыніѭ-тѫ 31 Господнѭ. И направихѫ Моисей и Елеазаръ священникъ-тъ както заповѣда Господь Моисею.

32 И грабежъ-тъ, изобиліе-то на плѣнъ-тъ, който плѣнихѫ ратни-тѣ людіе, бѣше овци шестстотинъ и седмдесеть и петь 33 тысящи, И говеда седмдесеть и двѣ ты34 сящи, И осли шестдесеть и една ты35 сяща, И человѣческы души, отъ жены-тѣ които не бѣхѫ познали мѫжко легло, всичкы-тѣ души тридесеть и двѣ тысящи.

36 И половина-та, дѣлъ-тъ на онѣзи които бѣхѫ ходили на бой-тъ, бѣше на четъ, овцы триста и тридесеть и седмь тысящи 37 и петстотинъ. И данъкъ-тъ за Господа отъ овцы-тѣ бѣше шестстотинъ и седм38 десеть и петь. И говеда-та тридесеть и шесть тысящи, и данъкъ-тъ за Господа 39 отъ тѣхъ, седмдесеть и двѣ. И осли-тѣ тридесеть тысящи и петстотинъ, и данъкъ-тъ за Господа отъ тѣхъ, шестстотинъ и 40 единъ. И человѣческы души *бѣхѫ* шестнадесеть тысящи, и данъкъ-тъ за Господа 41 отъ тѣхъ, тридесеть и двѣ души. И даде Моисей данъкъ-тъ, приношеніе Господу, на Елеазара священника, както [х]заповѣда Господь Моисею.

42 И отъ половинѫ-тѫ *която принадлежеше* на Израилевы-тѣ сынове, коіѭто отдѣли Моисей отъ ратны-тѣ мѫжіе, *зѣ Господ43 ній-тъ данъкъ*, И *тая* половина за събраніе-то бѣше, овцы триста и тридесеть и 44 седмь тысящи и петстотинъ; И говеда 45 тридесеть и шесть тысящи, И осли, три46 десеть тысящи и петстотинъ, И человѣ47 ческы души шестнадесеть тысящи. И [ц]зѣ Моисей отъ тѫзи половинѫ за Израилевы-тѣ сынове по единъ дѣлъ отъ петдесеть, отъ человѣцы, и отъ скотове, и даде гы на Левиты-тѣ, които пазятъ стражѫ-тѫ на скыніѭ-тѫ Господнѭ, както заповѣда Господь Моисею.

48 И приближихѫ при Моисея началници-тѣ, които бѣхѫ надъ тысящы-тѣ на войскѫ-тѫ, тысященачалници и стоначал49 ници, И рекохѫ на Моисея: Слугы-тѣ ти прѣброихѫ ратны-тѣ мѫжіе които сѫ подъ рѫкѫ-тѫ ни, и не е загынѫлъ ни 50 единъ отъ насъ. И принесохмы даръ Господу, всякой каквото намѣри златны нѣща, ченочки и гривны, пьрстеніе, обѣцы и мониста, [ч]за да бѫде умилостивеніе за 51 душы-тѣ ни прѣдъ Господа. И зѣ Моисей и Елеазаръ священникъ-тъ злато-то отъ тѣхъ, всичко въ направены украшенія. 52 И всичко-то злато на приношеніе-то отъ тысященачалницы-тѣ и стоначалницы-тѣ, което принесохѫ Господу, бѣше шестнадесеть тысящи и седмстотинъ и петде53 сеть сикли. *Защото* [ш]ратни-тѣ мѫжіе 54 бѣхѫ грабили, всякой за себе си. И зѣ Моисей и Елеазаръ священникъ-тъ злато-то отъ тысященачалницы-тѣ и стоначалницы-тѣ, и донесохѫ го въ скыніѭ-тѫ на събраніе-то, [щ]за поменъ на Израилевы-тѣ сынове прѣдъ Господа.

ГЛАВА 32.

1 А Рувимови-тѣ сынове и Гадови-тѣ сынове имахѫ твърдѣ много добытъкъ; и когато видѣхѫ [а]земіѭ-тѫ Язиръ и Галаадскѫ-тѫ земіѭ, и ето, мѣсто-то бѣше 2 мѣсто за добытъкъ; Гадови-тѣ сынове и Рувимови-тѣ сынове дойдохѫ та казахѫ Моисею и Елеазару священнику, и на 3 князове-тѣ на събраніе-то и рекохѫ: Атароѳъ, и Девонъ, и Язиръ, и [б]Нимра, и Есевонъ, и Елеала, и [в]Севама, и Нево, 4 и [г]Веонъ, Земя-та [д]коіѭто порази Господь прѣдъ събраніе-то на Израиля, земя е за добытъкъ; а слугы-тѣ ти иматъ 5 добытъкъ, За това, рекохѫ, ако смы намѣрили благодать прѣдъ тебе, нека ся даде тая земя на слугы-тѣ ти за притяжаніе; не ны прѣвождай прѣзъ Іорданъ.

6 А Моисей рече на Гадовы-тѣ сынове, и на Рувимовы-тѣ сынове: Братія-та ви ще идѫтъ на бой, а вы тукъ ли ще сѣдите? 7 И защо разслабяте сьрдце-то на Израилевы-тѣ сынове, да не прѣминѫтъ въ зе8 міѭ-тѫ коіѭто имъ даде Господь? Така сторихѫ отци-тѣ вы, [е]когато гы проводихъ отъ Кадисъ-варни [ж]за да видятъ

с Іис. Нав. 22; 8. 1 Цар. 30; 24.
т Вижь Ст. 30, 47. Гл. 18; 26.
у Вижь Ст. 42 до 47.
ф Гл. 3; 7, 8, 25, 31, 36. 18; 3, 4.
х Вижь Гл. 18; 8, 19.
ц Ст. 30.
ч Исх. 30; 12, 16.
ш Втор. 20; 14.
щ Исх. 30; 16.

а Гл. 21; 32. Іис. Нав. 13; 25. 2 Цар. 24; 5.
б Ст. 36.
в Ст. 38.
г Ст. 38.
д Гл. 21; 24, 31.
е Гл. 13; 3, 26.
ж Втор. 1; 22.

9 земіѭ-тѫ: И [з]възлѣзохѫ до долинѫ-тѫ Есхолъ, и като видѣхѫ земіѭ-тѫ, разслабихѫ сьрдце-то на Израилевы-тѣ сынове, да не влѣзѫтъ въ земіѭ-тѫ коіѭто имъ 10 даде Господь: И [и]распали ся гнѣвъ-тъ Господенъ въ онзи день, и заклѣ ся и 11 каза: Онѣзи мѫжіе които възлѣзохѫ изъ Египетъ, [і]отъ двадесеть годинъ и нагорѣ, нѣма да видятъ земіѭ-тѫ за коіѭто ся клѣхъ на Авраама, Исаака, и Іакова; [к]за-12 щото не мя послѣдувахѫ напълно: Освѣнь Халева сына на Іефонія Кенезовъ, и Іисуса сына Навіева; [л]защото тѣ напълно 13 послѣдувахѫ Господа. И распали ся гнѣвъ-тъ Господень вьрхъ Израиля, и направи гы [м]да ся скытатъ въ пустыніѭ-тѫ четыридесеть годины, додѣ ся довърши [н]всичкый онзи родъ, който бѣше сторилъ зло 14 прѣдъ Господа. И ето повдигнѫхте ся вмѣсто отцы-тѣ си, вы родъ на грѣшны человѣцы, за да распалите повече пламыкъ-тъ на [о]гнѣвъ-тъ Господень вьрхъ 15 Израиля. Понеже [п]ако ся върнете отъ него, пакъ ще гы остави още еднъждь въ пустыніѭ-тѫ, и ще станете причина да погынѫтъ всичкы-тѣ тія людіе.

16 А тѣ пристѫпихѫ при него, и рекохѫ: Ще съградимъ тукъ ограды за добытъкъ-17 тъ си, и градове за челяди-тѣ си: И [р]ный смы готови да вървимъ орѫжени прѣдъ Израилевы-тѣ сынове, додѣ гы заведемъ до мѣсто-то имъ: а челяди-тѣ ни ще сѣдятъ въ градены-тѣ градове, *за безопа-18 сность* отъ жители-тѣ на мѣсто-то. [с]Нѣма да ся върнемъ въ домове-тѣ си, додѣ Израилеви-тѣ сынове не наслѣдятъ всякой 19 наслѣдіе-то си. [т]Защото ный нѣма да наслѣдимъ съ тѣхъ оттамъ Іорданъ, и по нататакъ; защото наслѣдіе-то наше ся паднѫ намъ отсамъ Іорданъ къмъ истокъ.

20 И [у]рече имъ Моисей: Ако направите това, ако пойдете орѫжени на бой прѣдъ Го-21 спода, Ако всичкы орѫжени прѣминете Іорданъ прѣдъ Господа, додѣ изгони вра-22 гове-тѣ си отъ лице-то си, И [ф]ся покори земя-та прѣдъ Господа, и послѣ [х]ся върнете, то ще бѫдете неповинни прѣдъ Господа, и прѣдъ Израиля, и ще [ц]имате тѫзь земіѭ притяжаніе прѣдъ Господа. 23 Ако ли не направите така, ето ще съгрѣшите прѣдъ Господа; и да знаете че 24 [ч]грѣхъ-тъ ви ще вы намѣри. [ш]Съградѣте градове за челяди-тѣ си, и ограды за овцы-тѣ си, и сторѣте това което излѣзе изъ уста-та ви.

25 И говорихѫ Гадови-тѣ сынове и Рувимови-тѣ сынове Моисею, и рекохѫ: Слугы-тѣ ти ще направятъ както господарь-26 тъ ни заповѣдува. [щ]Дѣца-та ни, жены-тѣ ни, и стада-та ни, и всичкы-тѣ ни скотове, ще останѫтъ тукъ въ Галаадскы-27 тѣ градове: А [ъ]слугы-тѣ ти всичкы орѫжени *и* наредени ще пойдѫтъ прѣдъ Господа на бой, както говорй господарь-тъ 28 ни. Тогазь [ы]Моисей даде повелѣніе за тѣхъ на Елеазара священника, и на Іисуса Навина, и на началницы-тѣ на родове-тѣ отъ племена-та на Израилевы-тѣ 29 сынове. И рече имъ Моисей: Гадови-тѣ сынове и Рувимови-тѣ сынове ако прѣминѫтъ съ васъ Іорданъ, всичкы орѫжени за бой прѣдъ Господа, и ся завладѣе земя-та прѣдъ васъ, тогазь ще имъ дадете Галаадскѫ-тѫ земіѭ за притяжа-30 ніе. Ако ли не щѫтъ да прѣминѫтъ съ васъ орѫжени, тогазь да земѫтъ наслѣ-31 діе между васъ въ земіѭ-тѫ Ханаанъ. И отговорихѫ Гадови-тѣ сынове и Рувимови-тѣ сынове и рекохѫ: Както рече Господь на слугы-тѣ ти, така ще на-32 правимъ. Ный ще заминемъ орѫжени прѣдъ Господа въ земіѭ-тѫ Ханаанъ, за да имамы притяжаніе-то на наслѣ-33 діе-то си отсамъ Іорданъ. И [ь]даде имъ Моисей, (на Гадовы-тѣ сынове, и на Рувимовы-тѣ сынове, и на половинѫ-тѫ отъ племе-то на Іосифовъ-тъ сынъ Манассіѭ), [ѣ]царство-то на Сиона Аморрейскый-тъ царь, и царство-то на Ога Васанскый-тъ царь, земіѭ-тѫ, наедно съ градове-тѣ й въ прѣдѣлы-тѣ, градове-тѣ на околнѫ-тѫ земіѭ.

34 И Гадови-тѣ сынове съградихѫ [ю]Де-35 вонъ, и Атароѳъ, и [я]Ароиръ, И Атроѳ-36 софанъ, и [ѫ]Язиръ, и Іогвеіѭ, И [ѭ]Веѳнимрѫ и Веѳаранъ, [а]градове укрѣпены, и ограды за овцы.

37 И Рувимови-тѣ сынове [б]съградихѫ Е-38 севонъ, и Елеалѫ, и Кыріаѳаимъ, И [в]Нево, и [г]Ваалмеонъ, [д](съ промѣнены имена), и Севамѫ: и турихѫ имена на градове-тѣ, които съградихѫ.

39 И [е]сынове-тѣ на Махыра сына Манассіева отидохѫ въ Галаадъ, и завладѣхѫ го, и испѫдихѫ Аморреянинъ-тъ, който 40 бѣше въ него. И даде Моисей [ж]Галаадъ на Махыра Манассіевъ-тъ сынъ; и насе-

з Гл. 13; 24, 31. Втор. 1; 24, 28.
и Гл. 14; 11, 21. Втор. 1; 34.
і Гл. 14; 28, 29. Втор. 1; 35.
к Гл. 14; 24, 30.
л Гл. 14; 24. Втор. 1; 36. Іис. Нав. 14; 8, 9.
м Гл. 14; 33, 34, 35.
н Гл. 26; 64, 65.
о Втор. 1; 34.
п Втор. 30; 17. Іис. Нав. 22; 16, 18. 2 Лѣт. 7; 19. 15; 2.
р Іис. Нав. 4; 12, 13.
с Іис. Нав. 22; 4.
т Ст. 33. Іис. Нав. 12; 1. 13; 8.
у Втор. 3; 18. Іис. Нав. 1; 14. 4; 12, 13.
ф Втор. 3; 20. Іис. Нав. 11; 23. 18; 1.
х Іис. Нав. 22; 4.
ц Втор. 3; 12, 15, 16, 18. Іис. Нав. 1; 15. 13; 8, 32. 22; 4, 9.
ч Быт. 4; 7. 44; 16. Иса. 59. 12.
ш Ст. 16, 34 и дрг.
щ Іис. Нав. 1; 14.
ъ Іис. Нав. 4; 12.
ы Іис. Нав. 1; 13.
ь Втор 3; 12—17. 29; 8. Іис. Нав. 12; 6. 13; 8. 22; 4.
ѣ Гл. 21; 24, 33, 35.
ю Гл. 33; 45, 46.
я Втор. 2; 36.
ѫ Ст. 1, 3.
ѭ Ст. 3.
а Ст. 24.
б Гл. 21; 27.
в Иса. 46; 1.
г Гл. 22; 41.
д Виж Ст. 3. Исх. 23; 13. Іис. Нав. 23; 7.
е Быт. 50; 23.
ж Втор. 3; 12, 13, 15. Іис. Нав. 13; 31. 17; 1.

41 ли ся той въ него. А [з]Іаиръ Манассіевъ-тъ
сынъ отиде та завладѣ паланкы-тѣ му;
42 и наименова гы * [и]Авооъ Іаиръ. И Нова
отиде та прѣвзѣ Кенаоъ и села-та му:
и наименова го Новѫ отъ име-то си.

ГЛАВА 33.

1 Тѣзи сѫ пѫтуванія-та на Израилевы-тѣ
сынове, които излѣзохѫ изъ Египетскѫ-
тѫ земіѭ, съ пълкове-тѣ си, подъ Мои-
2 сеовѫ и Аароновѫ рѫкѫ. И написа Мои-
сей исходы-тѣ имъ, споредъ пѫтуванія-
та имъ, съ повелѣніе Господне: и пѫту-
ванія-та имъ сѫ тѣзи споредъ исходы-
тѣ имъ.
3 И [а]дигнѫхѫ ся отъ Рамессій въ пър-
вый-тъ мѣсецъ, въ петнадесетый-тъ день
[б]на първый-тъ мѣсецъ: на утринь-тѫ на
пасхѫ-тѫ излѣзохѫ Израилеви-тѣ сынове
[в]съ высокѫ рѫкѫ прѣдъ очи-тѣ на всич-
4 кы-тѣ Египтяны: Когато Египтяни-тѣ по-
гребвахѫ онѣзи [г]които Господь порази
помежду имъ, всичкы-тѣ първородны; и
[д]надъ богове-тѣ имъ направи Господь
5 сѫдъ. И [е]като ся дигнѫхѫ Израилеви-тѣ
сынове [ж]отъ Рамессій, расположихѫ станъ
6 въ Сокхооъ. И като ся дигнѫхѫ отъ
Сокхооъ, расположихѫ станъ въ Еоамъ,
7 който е въ край-тъ на пустыніѭ-тѫ. И
[з]като ся дигнѫхѫ отъ Еоамъ, върнѫхѫ
ся къмъ Піаироѳъ, който е срещѫ Веел-
сефонъ; и расположихѫ станъ срещѫ
8 Мигдолъ. А когато ся дигнѫхѫ отъ Аи-
роѳъ, [и]прѣминѫхѫ прѣзъ море-то въ пу-
стыніѭ-тѫ, та пѫтувахѫ три дни пѫть
прѣзъ пустыніѭ-тѫ Еоамъ, и располо-
9 жихѫ станъ въ Меррѫ. И дигнѫхѫ ся
отъ Меррѫ, и [і]дойдохѫ въ Елимъ; и *и-
маше* въ Елимъ дванадесеть водни источ-
ници, и седмдесеть финиковы дървета; и
10 тамъ расположихѫ станъ. И като ся ди-
гнѫхѫ отъ Елимъ, расположихѫ станъ
11 при Чървено-то море. И като ся дигнѫхѫ
отъ Чървено-то море, расположихѫ станъ
12 [к]въ пустыніѭ-тѫ Синъ. И като ся ди-
гнѫхѫ отъ пустыніѭ-тѫ Синъ, располо-
13 жихѫ станъ въ Дофкѫ. И като ся ди-
гнѫхѫ отъ Дофкѫ, расположихѫ станъ
14 въ Елусъ. И като ся дигнѫхѫ отъ Е-
лусъ, расположихѫ станъ [л]въ Рафидинъ,
15 дѣто нѣмаше вода да піѭтъ людіе-тѣ. И
като ся дигнѫхѫ отъ Рафидинъ, распо-
ложихѫ станъ [м]въ Синайскѫ-тѫ пусты-
16 ніѭ. И като ся дигнѫхѫ отъ Синайскѫ-
тѫ пустыніѭ расположихѫ станъ [н]въ Кы-
17 вроѳъ-аттаавѫ. И като ся дигнѫхѫ отъ
Кывроѳъ-аттаавѫ расположихѫ станъ [о]въ
18 Асироѳъ. И като ся дигнѫхѫ отъ Аси-
роѳъ, расположихѫ станъ [п]въ Риѳмѫ.
19 И като ся дигнѫхѫ отъ Риѳмѫ, распо-
20 ложихѫ станъ въ Риммонъ-фаресъ. И
като ся дигнѫхѫ отъ Риммонъ-фаресъ,
21 расположихѫ станъ въ Ливнѫ. И като
ся дигнѫхѫ отъ Ливнѫ, расположихѫ
22 станъ въ Риссѫ. И като ся дигнѫхѫ
отъ Риссѫ расположихѫ станъ въ Кее-
23 лаѳѫ. И като ся дигнѫхѫ отъ Кеелаѳѫ,
расположихѫ станъ въ горѫ-тѫ Саферъ.
24 И като ся дигнѫхѫ отъ горѫ-тѫ Саферъ,
25 расположихѫ станъ въ Харадѫ. И като
ся дигнѫхѫ отъ Харадѫ расположихѫ
26 станъ въ Макылоѳъ. И като ся дигнѫхѫ
отъ Макылоѳъ, расположихѫ станъ въ
27 Тахаѳъ. И като ся дигнѫхѫ отъ Тахаѳъ,
28 расположихѫ станъ въ Ѳарѫ. И като ся
дигнѫхѫ отъ Ѳарѫ, расположихѫ станъ
29 въ Миѳкѫ. И като ся дигнѫхѫ отъ Миѳкѫ
30 расположихѫ станъ въ Асемонѫ. И като
ся дигнѫхѫ отъ Асемонѫ, расположихѫ
31 станъ въ Мосироѳъ. И като ся дигнѫхѫ
отъ Мосироѳъ, расположихѫ станъ въ
32 Венеяканъ. И като ся дигнѫхѫ [с]отъ Ве-
неяканъ, расположихѫ станъ [т]въ Хоръ-
33 гадгадъ. И като ся дигнѫхѫ отъ Хоръ-
гадгадъ, расположихѫ станъ въ Іот-
34 ваѳѫ. И като ся дигнѫхѫ отъ Іотваѳѫ,
35 расположихѫ станъ въ Евронѫ. И като
ся дигнѫхѫ отъ Евронѫ, расположихѫ
36 станъ [у]въ Есіонъ-гаверъ. И като ся ди-
гнѫхѫ отъ Есіонъ-гаверъ, расположихѫ
станъ [ф]въ пустыніѭ-тѫ Цинъ, която е
37 Кадисъ. И като ся дигнѫхѫ [х]отъ Кадисъ
расположихѫ станъ въ горѫ-тѫ Оръ,
при край-тъ на земіѭ-тѫ Едомъ.
38 И [ц]възлѣзе Ааронъ священникъ-тъ съ
повелѣніе Господне на горѫ-тѫ Оръ, и
умрѣ тамъ, въ четыридесетѫ-тѫ годинѫ
отъ исходъ-тъ на Израилевы-тѣ сынове
изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ, въ петый-тъ
мѣсецъ, въ първый-тъ день на мѣсеца.
39 И Ааронъ бѣше на сто и двадесеть и три
годины, когато умрѣ на горѫ-тѫ Оръ.
40 И [ч]чу Хананей, Арадскый царь, който
живѣеше на югъ, въ Ханаанскѫ-тѫ зе-
міѭ, за иденіе-то на Израилевы-тѣ сыно-
41 ве. И като ся дигнѫхѫ [ш]отъ горѫ-тѫ
Оръ, расположихѫ станъ въ Салмонѫ.
42 И като ся дигнѫхѫ отъ Салмонѫ, распо-
43 ложихѫ станъ въ Финонъ. И като ся ди-
гнѫхѫ отъ Финонъ, расположихѫ станъ
44 [щ]въ Овоѳъ. И като ся дигнѫхѫ [ъ]отъ О-

з Втор. 3; 14. Іис. Нав. 13; 30. 1 Лѣт. 2; 21, 22, 23.
* Паланкы Іаировы.
и Сѫд. 10; 4. 3 Цар. 4; 13.

—

а Исх. 12; 37.
б Исх. 12; 2. 13; 4.
в Исх. 14; 8.
г Исх. 12; 29.
д Исх. 12; 12. 18; 11. Иса. 19; 1. Откр. 12; 8.
е Исх. 12; 37.
ж Исх. 13; 20.
з Исх. 14; 2, 9.
и Исх. 14; 22. 15; 22, 23.
і Исх. 15; 27.
к Исх. 16; 1.
л Исх. 17; 1. 19; 2.
м Исх. 16; 1. 19; 1, 2.
н Гл. 11; 34.
о Гл. 11; 35.
п Гл. 12; 16.
с Вижь Быт. 36; 27. Втор. 10; 6. 1 Лѣт. 1; 42.
т Втор. 10; 7.
у Втор. 2; 8. 3 Цар. 9; 26. 22; 48.
ф Гл. 20; 1. 27; 14.
х Гл. 20; 22, 23. 21; 4.
ц Гл. 20; 25, 28. Втор. 10; 6. 32; 50.
ч Гл. 21; 1 и дрг.
ш Гл. 21; 4.
щ Гл. 21; 10.
ъ Гл. 21; 11.

воѳъ, расположихѫ станъ [ы]въ Іе-ава-45римъ, въ прѣдѣлы-тѣ на Моавъ. И като ся дигнѫхѫ отъ Іимъ, расположихѫ станъ 46 [ь]въ Девонъ-гадъ. И като ся дигнѫхѫ отъ Девонъ-гадъ, расположихѫ станъ въ [ѣ]Ал-47монъ-дивлаѳаимъ. И като ся дигнѫхѫ отъ Алмонъ-дивлаѳаимъ, расположихѫ станъ [ю]на горы-тѣ Аваримъ, срещѫ Не-48во. И като ся дигнѫхѫ отъ горы-тѣ Аваримъ, расположихѫ станъ [я]на Моавовы-тѣ полета, при Іорданъ, *срещѫ* Іери-49хонъ. И расположихѫ станъ при Іорданъ, отъ Веѳіесимоѳъ до [ѧ]Авелъ-ситтимъ, на Моавовы-тѣ полета.

50 И говори Господь Моисею на Моавовы-тѣ полета, при Іорданъ, срещѫ Іерихонъ 51 и рече: Говорѝ на Израилевы-тѣ сынове, и кажи имъ: [ѩ]Като прѣминете Іорданъ, 52 къмъ земіѭ-тѫ Ханаанъ, [а]Да изгоните отъ лице-то ваше всичкы-тѣ жители на земіѭ-тѫ, и да истрѣбите всичкы-тѣ имъ изображенія, и да истрѣбите всичкы-тѣ имъ лѣяны истуканы, и съборите всич-53кы-тѣ имъ трѣбища. И да завладѣете земіѭ-тѫ, и да ся населите въ неіѭ; защото вамъ дадохъ тѫзи земіѭ за наслѣдіе. 54 И [б]да раздѣлите земіѭ-тѫ съсъ жрѣбіе между родове-тѣ си за наслѣдіе: на по мнозина-та да дадете по много наслѣдіе, а на по малцина-та да дадете по малко наслѣдіе. Всякому *наслѣдіе-то* да бѫде въ странѫ-тѫ дѣто падне жрѣбіе-то му: по отеческы-тѣ си племена да наслѣ-55дите. Ако ли не изгоните жители-тѣ на земіѭ-тѫ отъ ваше-то лице, то които оставите отъ тѣхъ, ще бѫдѫтъ [в]тръніе въ очи-тѣ ви, и бодли въ ребра-та ви, и ще вы утѣснявать на мѣсто-то въ което жи-56вѣете. И още, което мысляхъ да сторіѭ тѣмъ, ще *го* сторіѭ вамъ.

ГЛАВА 34.

1 И говори Господь Моисею и рече: (2) Заповѣдай на Израилевы-тѣ сынове, и кажи имъ: Когато влѣзете [а]въ земіѭ-тѫ Ханаанъ, тя е земя-та която ще ви ся падне наслѣдіе, земя-та Ханаанъ съ прѣдѣлы-тѣ си.

3 Тогазь [б]южна-та ви страна ще бѫде отъ пустыніѭ-тѫ Цинъ, до страны-тѣ на Едомъ; и южни-тѣ ви прѣдѣли ще бѫдѫтъ отъ край-тъ [в]на Солено-то море 4 къмъ истокъ. И южный-тъ ви прѣдѣлъ ще ся завраща [г]къмъ въсходъ-тъ Акравимъ, и ще минува до Цинъ; и ще ся продължава отъ южнѫ-тѫ странѫ [д]до Кадисъ-варни, и ще излази до [е]Асаръ-5аддаръ, и ще минува до Асмонъ. И ще ся завраща прѣдѣлъ-тъ отъ Асмонъ [ж]до Египетскый-тъ потокъ, и ще стига до море-то.

6 А западенъ прѣдѣлъ ще имате голѣмо-то море; то ще ви бѫде западенъ прѣдѣлъ.

7 И сѣверни-тѣ прѣдѣли ще ви бѫдѫтъ тѣзи: отъ голѣмо-то море да положите 8 *прѣдѣлъ* [з]горѫ-тѫ Оръ: Отъ горѫ-тѫ Оръ да положите *прѣдѣлъ* [и]до Емаѳъ, и ще ся 9 продължава прѣдѣлъ-тъ до Седадъ. И ще ся продължава прѣдѣлъ-тъ [і]до Зифронъ, и ще излази [к]до Асаренанъ: той ще ви бѫде сѣверенъ прѣдѣлъ.

10 И да положите въсточны-тѣ си прѣдѣ-11лы отъ Асаренанъ до Шефамъ. И ще слази прѣдѣлъ-тъ отъ Шефамъ [л]до Ривлѫ, къмъ истокъ на Аинъ; и ще слази прѣдѣлъ-тъ, и ще досяга до брѣгъ-тъ [м]на 12 море-то Хиннероѳъ къмъ Истокъ. И ще слази прѣдѣлъ-тъ къмъ Іорданъ, и ще излази [н]въ солено-то море. Тая ще бѫде земя-та ви, споредъ прѣдѣлы-тѣ си наоколо.

13 И заповѣда Моисей на Израилевы-тѣ сынове и рече: [о]Тая е земя-та, коіѭто ще наслѣдите съ жрѣбіе, която Господь заповѣда да ся даде на деветь-тѣ и полъ 14 племена. [п]Защото племе-то на Рувимовы-тѣ сынове по отеческый-тъ си домъ, и племе-то на Гадовы-тѣ сынове по отеческый-тъ си домъ, зѣ *наслѣдіе-то си;* и половина-та на Манассіино-то племе зѣ на-15слѣдіе-то си. Двѣ-тѣ и полъ племена зѣхѫ наслѣдіе-то си отсамъ Іорданъ *срещѫ* Іерихонъ, къмъ истокъ.

16 И говори Господь Моисею и рече: 17 Тѣзи сѫ имена-та на мѫжіе-тѣ, които ще ви дадѫтъ земіѭ-тѫ за наслѣдіе: [р]Елеазаръ священникъ-тъ, и Іисусъ Навіе-18вый сынъ. И да земете по [с]единъ князь отъ *всяко* племе, за да раздѣлятъ земіѭ-19тѫ за наслѣдіе. И имена-та на мѫжіе-тѣ сѫ тія: Отъ племе-то Іудино, Халевъ 20 Іефонніевый сынъ: И отъ племе-то на Симеоновы-тѣ сынове, Самуилъ Аміудо-21вый сынъ: Отъ Веніаминово-то племе Е-22лидадъ Хыслоновый сынъ. Отъ племе-то на Дановы-тѣ сынове князь Вуккый Іогліе-23вый сынъ. Отъ Іосифовы-тѣ сынове, отъ племе-то на Манассіевы-тѣ сынове, князь А-

---

[ы] Гл. 21; 11.
[ь] Гл. 32; 34.
[ѣ] Іер. 48; 22.
[ю] Гл. 21; 20. Втор. 32; 49.
[я] Гл. 22; 1.
[ѧ] Гл. 25; 1. Іис. Нав. 2; 1.
[ѩ] Втор. 7; 1, 2. 9; 1. Іис. Нав. 3; 17.
[а] Исх. 23; 24, 33. 34; 13. Втор. 7; 2, 5. 12; 3. Іис. Нав. 11; 12. Сѫд. 2; 2.
[б] Гл. 26. 53, 54, 55.
[в] Іис. Нав. 23; 13. Сѫд. 2; 3. Псал. 106; 34, 36. Вижь Исх. 23; 33. Іез. 28; 24.

—

[а] Быт. 17; 8. Втор. 1; 7. Псал. 78; 55. 105; 11. Іез. 47; 14.
[б] Іис. Нав. 15; 1. Вижь Іез. 47; 13 и дрг.
[в] Быт. 14; 3. Іис. Нав. 15; 2.
[г] Іис. Нав. 15; 3.
[д] Гл. 13; 26. 32; 8.
[е] Вижь Іис. Нав. 15; 3, 4.
[ж] Быт. 15; 18. Іис. Нав. 15; 4, 47. 3 Цар. 9; 65. Иса. 27; 12.
[з] Гл. 33; 37.
[и] Гл. 13; 21. 4 Цар. 14; 25.
[і] Іез. 47; 15.
[к] Іез. 47; 17.
[л] 4 Цар. 23; 33. Іер. 39; 5, 6.
[м] Втор. 3; 17. Іис. Нав. 11; 2. 19; 35. Мат. 14; 34. Лук. 5; 1.
[н] Ст. 3.
[о] Ст. 1. Іис. Нав. 14; 1, 2.
[п] Гл. 32; 33. Іис. Нав. 14; 2, 3.
[р] Іис. Нав. 14; 1. 19; 51.
[с] Гл. 1; 4, 16.

—

24 ніилъ Ефодовый сынъ: И отъ племе-то на Ефремовы-тѣ сынове, князь Камуилъ Саф-
25 тановый сынъ: И отъ племе-то на Завулоновы-тѣ сынове, князь Елисафанъ Фар-
26 наховый сынъ: И отъ племе-то на Иссахаровы-тѣ сынове, князь Фалтіилъ Аза-
27 новый сынъ: И отъ племе-то на Асировы-тѣ сынове, князь Ахыудъ Шеломіевый
28 сынъ: И отъ племе-то на Нефѳалимовы-тѣ сынове, князь Федаилъ Аміудовый сынъ.
29 Тія сѫ на които заповѣда Господь да дадѫтъ наслѣдіе на Израилевы-тѣ сынове въ земіѭ-тѫ Ханаанъ.

ГЛАВА 35.

1 И говори Господь Моисею въ Моавскы-тѣ полета, при Іорданъ *срещѫ* Іерихонъ,
2 и рече: [а]Заповѣдай на Израилевы-тѣ сынове да дадѫтъ на Левиты-тѣ, отъ наслѣдственно-то си притяжаніе, градове за да ся населятъ: и прѣдградіяще дадете на Левиты-тѣ за градове-тѣ имъ наоколо.
3 И градове-тѣ да имъ бѫдѫтъ за да ся населяватъ *въ тѣхъ:* а прѣдградія-та да имъ бѫдѫтъ за говеда-та имъ, и за стада-та имъ, и за всичкы-тѣ имъ
4 животны. И прѣдградія-та на градове-тѣ, които ще дадете на Левиты-тѣ, *да бѫдѫтъ* отъ градскѫ-тѫ стѣнѫ на вънъ
5 тысяща лакти наоколо. И да измѣрите изъ вънъ градъ-тъ къмъ въсточнѫ-тѫ странѫ двѣ тысящы лакти, и къмъ южнѫ-тѫ странѫ двѣ тысящы лакти, и къмъ западнѫ-тѫ странѫ двѣ тысящы лакти, и къмъ сѣвернѫ-тѫ странѫ двѣ тысящы лакти; и градъ-тъ *да бѫде* въ срѣдѫ-тѫ. Таквызь ще бѫдѫтъ прѣдградія-та на
6 градове-тѣ имъ. И отъ градове-тѣ, които ще дадете на Левиты-тѣ, [б]шесть градове *да сѫ* за прибѣгнуваніе, които да опрѣдѣлите за да може убіица-та да побѣгне тамъ; и на тѣхъ да притурите още че-
7 тыридесеть и два града. Всичкы-тѣ градове, които ще дадете на Левиты-тѣ, *да бѫдѫтъ* [в]четыридесеть и осмь градове: тѣхъ *дайте* наедно съ прѣдградія-та имъ.
8 И когато дадете, градове [г]отъ притяжаніе-то на Израилевы-тѣ сынове, [д]отъ многото, дайте много, а отъ малкото дайте малко: всякой споредъ наслѣдіе-то което е наслѣдилъ, да даде отъ градове-тѣ си на Левиты-тѣ.
9 И говори Господь Моисею и рече:
10 Говорѝ на Израилевы-тѣ сынове, и кажи имъ: [е]Когато прѣминете Іорданъ къмъ
11 земіѭ-тѫ Ханаанъ, Тогазь [ж]да си опрѣдѣлите градове, които да ви сѫ градове за прибѣжище, за да може да побѣгне тамъ убіица-та, който убіе человѣка по
12 погрѣшкѫ. И [з]да ви бѫдѫтъ градове за избѣгнуваніе отъ сродника мъстителя, за да не умре убіица-та, додѣ ся прѣдстави
13 на сѫдъ прѣдъ събраніе-то. И отъ градове-тѣ, които ще дадете, [и]шесть градо-
14 ве да ви бѫдѫтъ за прибѣгнуваніе. [і]Три градове да дадете отсамъ Іорданъ, и три градове да дадете въ земіѭ-тѫ Ханаанъ, да бѫдѫтъ градове за прибѣгнуваніе.
15 Тѣзи шесть градове да бѫдѫтъ прибѣжище за Израилевы-тѣ сынове, и [к]за чужденеца, и за оногозь който е пришлецъ помежду имъ; за да може да побѣгне тамъ всякой който бы убилъ человѣка по погрѣшкѫ.
16 И [л]ако нѣкой удари нѣкого съ желѣзно орѫдіе, та умре, убіица е: убіица-та
17 непрѣмѣнно да ся умъртви. И ако го е ударилъ съ камыкъ изъ рѫкѫ-тѫ *си,* отъ който може да умре, и умре, убіица е:
18 убіица-та непрѣмѣнно да ся умъртви. Или ако го е ударилъ съ дървено орѫдіе изъ рѫкѫ-тѫ *си,* отъ което може да умре, и умре, убіица е: убіица-та непрѣмѣнно да
19 ся умъртви. [м]Отмъститель-тъ за кръвь-тѫ, той да умъртви убіицѫ-тѫ: когато го
20 срѣщне, да го умъртви. И [н]ако го бълсне отъ омразѫ, или [о]отъ навѣтъ хвърли
21 *нѣщо* върхъ него, и умре, Или отъ омразѫ го удари съ рѫкѫ-тѫ си, и умре, този който е ударилъ непрѣмѣнно да ся умъртви: убіица е; отмъститель-тъ за кръвь-тѫ да умъртви убіицѫ-тѫ, когато го срѣщне.
22 Ако ли го бълсне внезапно безъ враждѫ, или хвърли нѣщо върхъ него [п]безъ
23 навѣтованіе, Или нѣкакъвъ камыкъ, отъ който може да умре, и безъ да съгледа, свали на него та умре, и не му е былъ врагъ, нито е искалъ да му стори зло,
24 Тогазь [р]събраніе-то да сѫди помежду убіицѫ-тѫ и отмъститель-тъ за кръвь-тѫ,
25 по тѣзи сѫдове: И събраніе-то да освободи убіицѫ-тѫ отъ рѫкѫ-тѫ на отмъстителя за кръвь-тѫ, и събраніе-то да го върне въ градъ-тъ на прибѣжище-то му, дѣто бѣ прибѣгнѫлъ; и [с]да живѣе въ него до смърть-тѫ на великый-тъ свещенникъ, [т]който е помазанъ съсъ свято-то масло.
26 Ако ли убіица-та излѣзе нѣкакъ вънъ отъ прѣдѣлы-тѣ на прибѣжищный-тъ си
27 градъ, въ който бѣ прибѣгнѫлъ, И от-

а Іис. Нав. 14; 3, 4. 21; 2. Виждь Іез. 45; 1, и дрг. 48; 8 и дрг.
б Ст. 13. Втор. 4; 41. Іис. Нав. 20; 2, 7, 8. 21; 3, 13, 21, 27, 32, 36, 38.
в Іис. Нав. 21; 41.
г Іис. Нав. 21; 3.
д Гл. 26; 54.
е Втор. 19; 2. Іис. Нав. 20; 2.
ж Исх. 21; 13.
з Втор. 19; 6. Іис. Нав. 20; 3, 5, 6.
и Ст. 6.
і Втор. 4; 41. Іис. Нав. 20; 8.
к Гл. 15; 16.
л Исх. 21; 12, 14. Лев. 24; 17. Втор. 19; 11, 12.
м Ст. 21, 24, 27. Втор. 19; 6, 12. Іис. Нав. 20; 3, 5.
н Быт. 4; 8. 2 Цар. 3; 27. 20; 10. 3 Цар. 2. 31, 32.
о Исх. 21; 14. Втор. 19; 11.
п Исх. 21; 13.
р Ст. 12. Іис. Нав. 20; 6.
с Іис. Нав. 20; 6.
т Исх. 29; 7. Лев. 4; 3. 21; 10.

мьститель-тъ за кръвь-тѫ го намѣри вънъ отъ прѣдѣлы-тѣ на прибѣжищный-тъ му градъ, и отмьститель-тъ за кръвь-тѫ умьртви убійцѫ-тѫ, нѣма да бѫде повиненъ за кръвопролитіе. 28 Защото трѣбваше да остане у градъ-тъ на прибѣжище-то си до смьрть-тѫ на великый-тъ священникъ: а слѣдъ смьрть-тѫ на великый-тъ священникъ, убійца-та да ся върне въ земіѭ-тѫ на притяжаніе-то си. 29 И това ще ви бѫде [у] правило за сѫдъ, во всичкы-тѣ ви родове, по всичкы-тѣ ви селенія.

30 Който убіе нѣкого, този убійца да ся умьртви [ф] чрѣзъ уста-та на свидѣтели; но единъ самъ свидѣтель не може да направи свидѣтелство противъ нѣкого за да ся умьртви. 31 И да не земате никакъвъ искупъ за животъ-тъ на убійцѫ-тѫ, който е повиненъ за смьрть; но непрѣмѣнно да ся умьртви. 32 И да не земате искупъ за оногозь който е побѣгнѫлъ въ прибѣжищный-тъ си градъ, за да ся върне да живѣе на мѣсто-то *си*, прѣди смьрть-тѫ на священника. 33 И да не осквернявате земіѭ-тѫ въ коіѭто сте; защото [х] кръвь-та, тя осквернява земіѭ-тѫ; и земя-та не може да ся очисти отъ кръвь-тѫ която ся е пролѣла на неіѭ, [ц] освѣнь съ кръвь-тѫ на оногозь който іѭ е пролѣлъ. 34 [ч] Да не направите нечистѫ земіѭ-тѫ, въ коіѭто живѣете, въ срѣдъ коіѭто азъ обитавамъ; защото [ш] азъ Іеова обитавамъ въ срѣдъ Израилевы-тѣ сынове.

ГЛАВА 36.

1 И пристѫпихѫ началници-тѣ на отцы-тѣ отъ родове-тѣ [а] на сынове-тѣ на Галаада, сынъ-тъ на Махыра, Манассіевъ-тъ сынъ, отъ родове-тѣ на Іосифовы-тѣ сынове, та говорихѫ прѣдъ Моисея и прѣдъ князове-тѣ, началницы-тѣ на отцы-тѣ на Израилевы-тѣ сынове; 2 И рекохѫ: [б] Господь заповѣда на Господаря ни да даде земіѭ-тѫ за наслѣдіе на Израилевы-тѣ сынове по жрѣбіе, и [в] господарь-тъ ни зѣ заповѣдь отъ Господа да даде наслѣдіе-то на брата ни Салпаада, на неговы-тѣ дъщери. 3 И ако ся оженятъ за нѣкого отъ сынове-тѣ на *други-тѣ* племена на Израилевы-тѣ сынове, тогазь наслѣдіе-то имъ ще ся отнеме отъ наслѣдіе-то на наши-тѣ отцы, и ще ся притури въ наслѣдіе-то на онова племе което ще гы земе *за жены:* така ще ся отнеме отъ жрѣбіе-то на наше-то наслѣдіе. 4 И [г] когато дойде юбилей-тъ на Израилевы-тѣ сынове, тогазь наслѣдіе-то имъ ще ся приложи въ наслѣдіе-то на онова племе което ще гы земе; и наслѣдіе-то имъ ще ся отнеме отъ наслѣдіе-то на отеческо-то ни племе.

5 И заповѣда Моисей на Израилевы-тѣ сынове, по слово-то Господне, и рече: Племе-то на Іосифовы-тѣ сынове [д] говори право. 6 Това е което заповѣда Господь за Салпаадовы-тѣ дъщери и рече: Нека ся оженятъ за когото имъ драго; [е] само да ся оженятъ за *мѫжіе отъ* родъ-тъ на отеческо-то си племе: 7 И да не прѣхожда наслѣдіе-то на Израилевы-тѣ сынове отъ племе на племе; защото всякой отъ Израилевы-тѣ сынове [ж] ще бѫде прилѣпенъ за наслѣдіе-то на племе-то на отцы-тѣ си: 8 И [з] всяка дъщеря, която има наслѣдіе въ нѣкое племе на Израилевы-тѣ сынове, да бѫде жена на едного отъ родъ-тъ на отеческо-то си племе: за да наслѣдуватъ Израилеви-тѣ сынове всякой наслѣдіе-то на отцы-тѣ си. 9 И да не прѣхожда наслѣдіе-то отъ племе въ друго племе, но всякой отъ племена-та на Израилевы-тѣ сынове да бѫде прилѣпенъ за наслѣдіе-то си.

10 Както заповѣда Господь Моисею, така 11 направихѫ Салпаадовы-тѣ дъщери; [и] Защото Маала, Ѳерса, и Егла, и Мелха, и Нуа, Салпаадовы-тѣ дъщери ся оженихѫ 12 за сынове-тѣ на стрыкы-тѣ си: Оженихѫ ся *за мѫжіе* отъ родове-тѣ на сынове-тѣ на Манассіѭ сына Іосифова; и наслѣдіе-то имъ останѫ въ племе-то на отеческый-тъ имъ родъ.

13 Тѣзи сѫ повелѣнія-та и сѫдове-тѣ, които заповѣда Господь на Израилевы-тѣ сынове чрѣзъ Моисеовѫ рѫкѫ, на [і] Моавовы-тѣ полета, при Іорданъ, *срещѫ* Іерихонъ.

у Гл. 27; 11.
ф Втор. 17; 6. 19; 15. Мат. 18; 16. 2 Кор. 13; 1. Евр. 10; 28.
х Псал. 106; 38. Мих. 4; 11.
ц Быт. 9; 6.
ч Лев. 18; 25. Втор. 21; 23.
ш Исх. 29; 45, 46.

—

а Гл. 26; 29.
б Гл. 26; 55. 33; 54. Іис. Нав. 17; 3.
в Гл. 27; 1, 7. Іис. Нав. 17; 3, 4.
г Лев. 25; 10.
д Гл. 27; 7.
е Ст. 12.
ж 3 Цар. 21; 3.
з 1 Лѣт. 23; 22.
и Гл. 27; 1.
і Гл. 26; 3. 33; 50.

—

ВТОРОЗАКОНІЕ.

ГЛАВА 1.

1 Тѣзи сѫ думы-тѣ, които говори Моисей на всичкый Израиль, [а]отсамъ Іорданъ, въ пустынѭ-тѫ, на поле-то срещѫ Суфъ, между Фаранъ, и Тофолъ, и Лаванъ, и Асироѳъ, и Дизаавъ. 2 (Единадесеть дни сѫ отъ Хоривъ, прѣзъ пѫть-тъ на горѫ-тѫ Сіиръ [б]до Кадисъ-варни.) 3 И [в]на четыридесето-то лѣто, на единадесетый-тъ мѣсецъ, въ първый-тъ *день* на мѣсецъ-тъ, говорѝ Моисей на Израилевы-тѣ синове, по всичко що му заповѣда Господь за тѣхъ; 4 [г]Когато бѣше поразилъ Сиона Аморрейскый-тъ царь, който живѣеше въ Есевонъ, и Ога Васанскый-тъ царь, който живѣеше въ Астароѳъ [д]въ Едрай.

5 Отсамъ Іорданъ, въ Моавскѫ-тѫ земѭ, начнѫ Моисей да изяснява тойзи законъ, и рече: 6 Господь Богъ нашъ говорѝ намъ [е]на Хоривъ, и рече: [ж]Стига колкото сѣдѣхте на тѫзи горѫ: 7 Обърнѣте ся и тръгнѣте въ пѫть-тъ си, та идѣте къмъ горѫ-тѫ на Аморрейцы-тѣ и къмъ всичкы-тѣ имъ съсѣды, въ равнины-тѣ, въ горы-тѣ, и въ долины-тѣ и къмъ югъ, и къмъ приморія-та, въ земѭ-тѫ на Хананейцы-тѣ, и къмъ Ливанъ, до голѣмѫ-тѫ рѣкѫ, рѣкѫ-тѫ Евфратъ. 8 Ето, азъ прѣдавамъ вамъ тѫзи земѭ; влѣзте та завладѣйте земѭ-тѫ, за коѭто ся клѣ Господь на отцы-тѣ ви, [з]на Авраама, Исаака, и Іакова, да имъ ѭ даде, и на сѣме-то имъ слѣдъ тѣхъ.

9 И [и]казахъ ви въ онова врѣме, и рѣкохъ: Не могѫ азъ самъ да вы носѭ. 10 Господь Богъ вашъ вы умножи, и ето, [і]на днешній день по множество сте като звѣзды-тѣ на небе-то. 11 [к]Господь Богъ на отцы-тѣ ви да вы умножи тысящѫ пѫти повече отъ колкото сте *сега*, и да вы благослови, [л]както говорѝ вамъ! 12 [м]Какъ ще могѫ азъ самъ да носѭ теготѫ-тѫ ви, и товаръ-тъ ви, и прѣпиранія-та ви? 13 [н]Земѣте отъ между племена-та си мѫжіе мудры и разумны и познаты, и азъ ще гы поставѭ началницы надъ васъ. 14 И отговорихте ми и рекохте: Добра е тая дума коѭто рече да направимъ. 15 Тогазь зѣхъ началницы-тѣ на племена-та ви, мудры мѫжіе и познаты, и [о]поставихъ гы началницы надъ васъ, тысященачалницы, и стоначалницы, и петдесетоначалницы, и десетоначалницы, и надзиратели въ племена-та ви. 16 И заповѣдахъ на сѫдіи-тѣ ви въ онова врѣме, и рѣкохъ: Слушайте сѫдбы-тѣ на братія-та си, и [п]сѫдѣте праведно между человѣка и брата му [р]и чуждый-тъ му. 17 [с]Въ сѫдъ-тъ да не гледате на лица; да слушате малкый-тъ както голѣмый-тъ; да нѣмате страхъ отъ человѣческо лице; защото [т]сѫдъ-тъ е Божій; и всякѫ работѫ която е мѫчна за васъ, [у]отнасяйте до мене, и азъ ще ѭ слушамъ. 18 И заповѣдахъ ви въ онова врѣме всичко което трѣбваше да правите.

19 И като ся дигнѫхмы отъ Хоривъ, [ф]прѣминѫхмы всичкѫ-тѫ онѫзи голѣмѫ и страшнѫ пустынѭ, коѭто видѣхте, и пѫтувахмы къмъ Аморрейскѫ-тѫ горѫ, както Господь Богъ нашъ заповѣда намъ, и [х]дойдохмы до Кадисъ-варни. 20 И рѣкохъ ви: Дойдохте до Аморрейскѫ-тѫ горѫ, коѭто ни дава Господь Богъ нашъ. 21 Ето Господь Богъ твой туря прѣдъ тебе тѫзь земѭ; възлѣзь, завладѣй ѭ както ти говорѝ Господь, Богъ на отцы-тѣ ти: [ц]не бой ся и да не тя е страхъ. 22 И дойдохте при мене всичкы вы, и рекохте: Да проводимъ мѫжіе прѣдъ насъ, и да съгледателствуватъ за насъ земѭ-тѫ, и да ни донесѫтъ отвѣтъ по кой пѫть да възлѣземъ въ неѭ, и въ кои градове да идемъ. 23 Тая дума ми бы угодна, и [ч]зѣхъ отъ васъ дванадесеть мѫжіе, по единъ мѫжъ отъ всяко племе. 24 И [ш]като тръгнѫхѫ възлѣзохѫ на горѫ-тѫ, и дойдохѫ до долинѫ-тѫ Есхолъ, и съгледателствувахѫ ѭ. 25 И зѣхѫ въ рѫцѣ-тѣ си отъ плодове-тѣ на земѭ-тѫ, та ни донесохѫ, и донесохѫ ни отвѣтъ, и казахѫ: [щ]Земя-та е добра, коѭто Господь Богъ нашъ дава намъ.

26 Но [ѳ]вы не рачихте да възлѣзете и въспротивихте ся на повелѣніе-то на Господа Бога вашего. 27 И роптахте въ шатры-тѣ

а Іис. Нав. 9; 1, 10. 22; 4, 7.
б Числ. 13; 26. Гл. 9; 23.
в Числ. 33; 38.
г Числ. 21; 24, 33.
д Числ. 21; 33. Іис. Нав. 13; 12.
е Исх. 3; 1.
ж Вижь Исх. 19; 1. Числ. 10; 11.
з Быт. 12; 7. 13; 18. 17; 7, 8. 26; 4. 28; 13.
и Исх. 18; 18. Числ. 11; 14.
і Быт. 15; 5. Гл. 10; 22. 28; 62.
к 2 Цар. 22; 3.
л Быт. 15; 5. 22; 17. 26; 4. Исх. 32; 13.
м 3 Цар. 3; 8, 9.
н Вижь Исх. 18; 21. Числ. 11; 16, 17.
о Исх. 18; 25.
п Гл. 16; 18. Іоан. 7; 24.
р Лев. 24; 22.
с Лев. 19; 15. Гл. 16; 19. 1 Цар. 16; 7. Притч. 24; 23. Іак. 2; 1.
т 2 Лѣт. 19; 6.
у Исх. 18; 22, 26.
ф Числ. 10; 12. Гл. 8; 15. Іер. 2; 6.
х Числ. 13; 26.
ц Іис. Нав. 1; 9.
ч Числ. 13; 3.
ш Числ. 13; 22, 23, 24.
щ Числ. 13; 27.
ѳ Числ. 14; 1, 2, 3, 4. Псал. 106; 24, 25.

си и рекохте: [ш]Понеже ни мразяше Господь, изведе ны изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ, за да ны прѣдаде въ рѫцѣ-тѣ на Аморрейцы-тѣ, *и* да ны истрѣби. 28 Дѣ ще възлѣземъ ный? братія-та наши ны обезсърчихѫ и рекохѫ: [щ]Людіе-тѣ сѫ по голѣми и по высокы отъ насъ; градове-тѣ голѣмы, и оградены до небе-то; още и [ъ]Енаковы-тѣ сынове видѣхмы тамъ. 29 И азъ ви рѣкохъ: Да ся не ужасавате и да ся не 30 боите отъ тѣхъ. [ы]Господь Богъ вашъ, който върви прѣдъ васъ, той ще ся біе за васъ, по всичко както направи той 31 за васъ въ Египетъ прѣдъ очи-тѣ ви: И въ пустынѭ-тѫ, дѣто видѣ ты какъ Господь Богъ твой [ь]тя е носилъ, както носи человѣкъ сына си, въ всичкый-тъ пѫть по който ходихте додѣ дойдохте на това 32 мѣсто. И въ това [ѣ]не повѣрвахте Господа 33 Бога вашего, [ю]Който вървѣше прѣдъ васъ въ пѫть-тъ, [я]за да ви тръси мѣсто дѣ да турите станъ-тъ, нощя съ огнь, за да ви показува пѫть-тъ по който трѣбваше да вървите, а деня съ облакъ.

34 И чу Господь гласъ-тъ на думы-тѣ ви, 35 и разгнѣва ся, [б]и закле ся, и рече: [в]Ни единъ отъ тѣзи человѣцы на тойзи зълъ родъ нѣма да види добрѫ-тѫ земіѭ, коіѭто ся клѣхъ азъ да дамъ на отцы-тѣ ви: 36 [г]Освѣнь Халевъ, сынъ-тъ Іефонніевъ; той ще іѭ види, и нему ще дамъ земіѭ-тѫ въ коіѭто стѫпи, и на сынове-тѣ му, защото [д]напълно послѣдова Господа. 37 И [е]на мене ся разгнѣва Господь за васъ, и рече: 38 Нито ты ще влѣзешь тамъ: [ж]Іисусъ сынъ-тъ Навіевъ, [з]който прѣдстои прѣдъ тебе, той ще влѣзе тамъ: [и]Насърдчи го, защото той ще іѭ даде за наслѣдіе на 39 Израиля. И [і]дѣца-та ви [к]за които говоряхте че ще бѫдѫтъ разграбены, и сынове-тѣ ви, [л]които на днешній день не познаватъ добро или зло, тѣ ще влѣзѫтъ тамъ,, и на тѣхъ ще іѭ дамъ, и тѣ ще 40 іѭ наслѣдятъ: [м]А вы ся върнѣте та идѣте въ пустынѭ-тѫ, по пѫть-тъ на Чървено-то море.

41 Тогазь отговорихте, и рекохте ми: [н]Съгрѣшихмы противъ Господа; ный ще възлѣземъ и ще направимъ бой, по всичко както ни заповѣда Господь Богъ нашъ. И прѣпасахте всякой воинскы-тѣ си орѫжія, и съ лекомысліе възлѣзохте на горѫ-тѫ. 42 И Господь ми рече: Кажи имъ: [о]Да не възлѣзете нито да направите бой, (защото Азъ не съмь въ срѣдъ васъ,) за да 43 ся не истрыете прѣдъ врагове-тѣ си. Така ви говорихъ, и не послушахте; но прѣстѫпихте повелѣніе-то Господне, и [п]съ 44 дързость възлѣзохте на горѫ-тѫ. И излѣзохѫ на срещѫ ви Аморрейци-тѣ, които живѣяхѫ на онѭзи горѫ, и гонихѫ вы [р]както правятъ пчелы-тѣ, и поразихѫ вы 45 въ Сіиръ до Ормѫ. Тогазь ся върнѫхте та плакахте прѣдъ Господа; но Господь не послуша гласъ-тъ ви, нито даде ухо 46 къмъ васъ. И [с]останѫхте въ Кадисъ много дни, колкото дни останѫхте.

ГЛАВА 2.

1 Тогазь ся върнѫхмы та пѫтувахмы въ пустынѭ-тѫ прѣзъ пѫть-тъ на Чървено-то море, [а]както ми говори Господь; и много дни ходихмы около горѫ-тѫ Сіиръ. 2 И каза ми Господь и рече: (3) [б]Стига ви да ходите около тѫзи горѫ; върнѣте ся 4 къмъ сѣверъ: И заповѣдай на людіе-тѣ и кажи: Ще [в]замннете прѣзъ прѣдѣлы-тѣ на братія-та си сынове-тѣ Исавовы, които живѣѭтъ въ Сіиръ; и тѣ ще ся убоятъ отъ васъ; 5 за то внимайте добрѣ: Да не сторите брань съ тѣхъ; понеже нѣма да ви дамъ отъ земіѭ-тѫ имъ нито еднѫ стъпкѫ на ногѫ; [г]защото на Исава дадохъ горѫ-тѫ Сіиръ въ наслѣдіе. 6 Съсъ сребро ще купувате отъ тѣхъ хранѫ да ядете; още и водѫ съсъ сребро ще купувате отъ тѣхъ да піете: 7 Защото Господь Богъ твой благослови тя во всичкы-тѣ дѣла на рѫцѣ-тѣ ти; познава пѫтуваніе-то ти прѣзъ тѫзи голѣмѫ пустыніѭ; [д]въ тѣзи четыридесеть годины Господь Богъ твой бѣше съ тебе; не си останѫлъ оскуденъ за нищо.

8 И [е]като минѫхмы по край наши-тѣ братія, Исавовы-тѣ сынове, които живѣяхѫ въ Сіиръ, прѣзъ пѫть-тъ на поле-то отъ [ж]Елаѳъ, и отъ Есіонъ-гаверъ, върнѫхмы ся, та минѫхмы прѣзъ пѫть-тъ 9 на Моавовѫ-тѫ пустыніѭ. И рече ми Господь: Да не досадите на Моавяны-тѣ, нито да направите брань съ тѣхъ; защото нѣма да ти дамъ отъ земіѭ-тѫ имъ наслѣдіе; понеже [з]на Лотовы-тѣ сынове 10 дадохъ [и]Аръ за наслѣдіе. (А [і]понапрѣдъ живѣяхѫ въ неіѭ Емими-тѣ, людіе великы и многочисленни, и высокы, [к]като 11 Енакыми-тѣ: *Които* и тѣ ся считахѫ ис-

ш Гл. 9; 28.
щ Числ. 13; 28, 31, 32, 33. Гл. 9; 1, 2.
ъ Числ. 13; 28.
ы Исх. 14; 14, 25. Неем. 4; 20.
ь Исх. 19; 4. Гл. 32; 11, 12. Иса. 46; 3, 4. 63; 9. Осі. 11; 3. Виж Дѣян. 13; 18.
ѣ Псал. 106; 24. Іуд. Ст. 5.
ю Исх. 13; 21. Псал. 78; 14.
я Числ. 10; 33. Іез. 20; 6.
б Гл. 2; 14, 15.
в Числ. 14; 22, 23. Псал. 95; 11.
г Числ. 14; 24, 30. Іис. Нав. 14; 9.
д Числ. 14; 24.
е Числ. 20; 12. 27; 14. Гл. 3; 26. 4; 21. 34; 4. Псал. 106; 32.
ж Числ. 14; 30.
з Исх. 24; 13. 33; 11. Виж 1 Цар. 16; 22.
и Числ. 27; 18, 19. Гл. 31. 7, 23.
і Числ. 14; 31.
к Числ. 14; 3.
л Иса. 7; 15, 16. Рим. 9; 11.
м Числ. 14; 25.
н Числ. 14; 40.
о Числ. 14; 42.
п Числ. 14; 44, 45.
р Псал. 118; 12.
с Числ. 13; 25. 20; 1, 22. Сѫд. 11; 17.

—

а Числ. 14; 25. Гл. 1; 40.
б Виж Ст. 7, 14.
в Числ. 20; 14.
г Быт. 37; 8. Іис. Нав. 24; 4.
д Гл. 8; 2, 3, 4.
е Сѫд. 11; 18.
ж 3 Цар. 9; 26.
з Быт. 19; 36, 37.
и Числ. 21; 28.
і Быт. 14; 5.
к Числ. 13; 22, 33. Гл. 9; 2.

полини, както Енакыми-тѣ; но Моавяни-
12 тѣ гы именуватъ Емимы. И [л]въ Сіиръ живѣяхѫ Хорреяни-тѣ попапрѣдъ; но Исавови-тѣ сынове гы прѣзѣхѫ, и истрѣбихѫ гы отъ лице-то си, и населихѫ ся вмѣсто тѣхъ; както направи Израиль въ земіѭ-тѫ на свое-то наслѣдіе, коіѭто имъ
13 даде Господь.) Станѣте сега, та прѣминѣте [м]потокъ-тъ Заредъ. И прѣминѫхмы потокъ-тъ Заредъ.
14 И дни-тѣ, въ конто пѫтувахмы [н]отъ Кадисъ-варни, додѣ прѣминѫхмы потокъ-тъ Заредъ, *бѣхѫ* тридесеть и осмь годины, [о]додѣ исчезнѫ всичкый родъ на ратницы-тѣ мѫжіе отъ срѣдъ станъ-тъ,
15 [п]както имъ ся клѣ Господь. Още [р]рѫка-та Господня бѣше противъ тѣхъ, за да гы истрѣби отъ срѣдъ станъ-тъ додѣ исчезнѫхѫ.
16 И като исчезнѫхѫ всичкы-тѣ ратни мѫжіе, конто умирахѫ отъ срѣдъ людіе-тѣ,
17 Говори ми Господь и рече: (18) Ты ще прѣминешь днесь Аръ, Моавовъ-тъ прѣ-
19 дѣлъ, И ще приближишь срещѫ Аммоновы-тѣ сынове: не имъ досаждай, нито да направишь брань съ тѣхъ; защото нѣма да ти дамъ отъ земіѭ-тѫ на Аммоновы-тѣ сынове наслѣдіе; понеже [с]іѭ дадохъ на
20 Лотовы-тѣ сынове за наслѣдіе. (Тя ся считаше земя на исполины-тѣ; исполини живѣяхѫ тамъ по напрѣдъ: а Аммоня-
21 ни-тѣ гы именуватъ [т]Замзуммимы: [у]Людіе великы, и многочисленни, и высокы, като Енакыми-тѣ; но Господь гы истрѣби отъ лице-то имъ, и тѣ гы прѣвзѣхѫ, и
22 населихѫ ся на мѣсто-то имъ: Както направи на Исавовы-тѣ сынове, [ф]конто живѣяхѫ въ Сіиръ, когато истрѣби [х]Хорреяны-тѣ отъ лице-то имъ, и тѣ гы прѣзѣхѫ, и населихѫ ся на мѣсто-то имъ
23 до тойзи день. И [ц]Авейцы-тѣ, конто живѣяхѫ въ села [ч]до Газѫ, [ш]Кафѳорци-тѣ излѣзохѫ изъ Кафѳоръ та гы истрѣбихѫ,
24 и населихѫ ся на мѣсто-то имъ.) Станѣте, тръгнѣте та [щ]прѣминѣте потокъ-тъ Арнонъ; сто, прѣдавамъ въ твои-тѣ рѫцѣ Сиона Аммореецъ-тъ, царь-тъ на Есевонъ, и земіѭ-тѫ му; начни дя *іѭ* вла-
25 дѣешь, и направи брань съ него. [ъ]Днесь ще начнѫ да турямъ трепетъ-тъ ти и страхъ-тъ ти вързъ *всичкы*-тѣ народы подъ всичко-то небе; *и* конто чуѭтъ за тебе, ще ся растреперятъ, и ще паднѫтъ въ ужасъ отъ тебе.

26 И проводихъ посланицы отъ пустыніѭ-тѫ Кедемоѳъ при Сиона Есевонскый-
27 тъ царь [ю]съ мирны думы и рѣкохъ: [я]Да заминѫ прѣзъ земіѭ-тѫ ти; право въ пѫть-тъ ще вървіѭ; нѣма да свърнѫ ни
28 на десно, ни на лѣво. Ще ми продадешь храпѫ съсъ сребро за да ямъ, и съсъ сребро ще ми дадешь водѫ да піѭ;
29 [ѣ]само ще заминѫ съ нозѣ-тѣ си, ([ѳ]Както ми направихѫ Исавови-тѣ сынове конто живѣіѭтъ въ Сіиръ, и Моавяни-тѣ конто живѣіѭтъ въ Аръ) додѣ прѣминѫ Іорданъ, къмъ земіѭ-тѫ коіѭто Господь Богъ
30 нашъ дава намъ. Но [ѧ]Сионъ Есевонскый царь не рачи да заминемъ прѣзъ *земіѭ-тѫ* му; понеже [ж]Господь Богъ твой [ѩ]ожесточи духъ-тъ му, и окамени сърдце-то му, за да го прѣдаде въ твои-тѣ рѫцѣ, както днесь.
31 И рече ми Господь: Ето, начнѫхъ [а]да ти прѣдавамъ Сиона и земіѭ-тѫ му; начни да прѣземашь за да наслѣдишь зе-
32 міѭ-тѫ му. [б]Тогазь излѣзе Сионъ срещѫ насъ, той и всичкы-тѣ му людіе на бой
33 въ Ясеѫ. И [в]Господь Богъ нашъ прѣдаде го въ рѫцѣ-тѣ ни; и [г]поразихмы него, и сынове-тѣ му, и всичкы-тѣ му людіе.
34 И прѣзѣхмы всичкы-тѣ му градове въ онова врѣме, и [д]истрѣбихмы во всякой градъ, мѫжіе и жены, и дѣца; не
35 оставихмы никакъвъ остатъкъ. Само скотове-тѣ плѣнихмы за себе си, и користи-
36 тѣ на градове-тѣ конто прѣзѣхмы. [е]Отъ Ароиръ, при устіе-то на потокъ-тъ Арнонъ, и на градъ-тъ койтое припотокъ-тъ, и до Галаадъ, не ся намѣри градъ който да може да ни ся съпротиви: [ж]Господь Богъ нашъ прѣдаде всичкы-тѣ въ рѫцѣ-тѣ ни.
37 Само къмъ земіѭ-тѫ на Аммоновы-тѣ сынове не си приближилъ ты, ни къмъ мѣста-та при потокъ-тъ [з]Явокъ, ни къмъ планинскы-тѣ градове, ни къмъ никоіѭ странѫ, [и]дѣто не *ни* повелѣ Господь Богъ нашъ.

ГЛАВА 3.

1 Тогазь свърнѫхмы та възлѣзохмы къмъ Васанъ: и [а]излѣзе Огъ Васанскый царь на срещѫ ни, той и всичкы-тѣ му лю-
2 діе, на бой [б]въ Едраи. И рече ми Господь: Не бой ся отъ него; защото прѣдадохъ въ рѫкѫ-тѫ ти него, и всичкы-тѣ му людіе, и земіѭ-тѫ му; и да му направишь, както направи [в]на Сиона А-

л Ст. 22. Быт. 14; 6. 36; 20.
м Числ. 21; 12.
н Числ. 13; 26.
о Числ. 14; 33. 26; 64.
п Числ. 14; 35. Гл. 1; 34, 35. Іез. 20; 15.
р Псал. 78; 33. 106; 26.
с Быт. 19; 38.
т Быт. 14; 5.
у Ст. 10.
ф Быт. 36; 8.
х Быт. 14; 6. 36; 20 — 30. Ст. 12.
ц Іис. Нав. 13; 3.
ч Іер. 25; 20.
ш Быт. 10; 14. Амос. 9; 8.
щ Числ. 21; 13, 14. Сѫд. 11; 18, 21.
ъ Исх. 15; 14, 15. Гл. 11; 25. Іис. Нав. 2; 9, 10.
ы Гл. 20; 10.
ь Числ. 21; 21, 22. Сѫд. 11; 19.
ѣ Числ. 20; 19.
ю Вижъ Числ. 20; 18. Гл. 23; 3, 4. Сѫд. 11; 17, 18.
я Числ. 21; 23.
ж Іис. Нав. 11; 20.
ѩ Исх. 4; 21.
а Гл. 1; 8.
б Числ. 21; 23.
в Гл. 7; 2. 20; 16.
г Числ. 21; 24. Гл. 29; 7.
д Лев. 27; 28. Гл. 7; 2, 26.
е Гл. 3; 12. 4; 48. Іис. Нав. 13; 9.
ж Псал. 44; 3.
з Быт. 32; 22. Числ. 21; 24. Гл. 3; 16.
и Ст. 5, 9, 19.

—

а Числ. 21; 33 и дрг. Гл. 29; 7.
б Гл. 1; 4.
в Числ. 21; 34.

моррейскый-тъ царь, който живѣяше въ Е-3 севонъ. И прѣдаде Господь Богъ нашъ въ ржкж-тж ни и Ога Васанскый-тъ царь, и всичкы-тѣ му людіе; и [г]поразихмы го, додѣ не оставихмы у него никакъвъ о-4 статъкъ. И прѣзѣхмы всичкы-тѣ му градове въ онова врѣме; не ся намѣри градъ, който не прѣзѣхмы отъ тѣхъ; шестдесеть градове, [д]всичкж-тж область на Арговъ, царство-то на Ога у Васанъ. 5 Тѣзи градове бѣхж всичкы-тѣ укрѣпени съ высокы стѣны, съ врата и вереи, и освѣнь тѣхъ твърдѣ много неоградены 6 градове. И истрѣбихмы гы както направихмы на Сиона [е]Есевонскый-тъ царь, истрѣбихмы всякой градъ, мжжіе, жены, 7 и дѣца. А всичкы-тѣ скотове, и користитѣ на градове-тѣ, разграбихмы за себе си. 8 И зѣхмы въ онова врѣме, отъ ржцѣ-тѣ на двама-та Аморрейскы царіе, земіж-тж която е отсамъ Іорданъ, отъ потокъ-тъ 9 Арнонъ до горж-тж Ермонъ: ([ж]Ермонъ наричатъ Сидонци-тѣ Сиріонъ, а Амор-10 рейци-тѣ го наричатъ [з]Саниръ): [и]Всичкы-тѣ градове на поле-то, и всичкый Галаадъ, и [і]всичкый Васанъ, до Салхж и Едраи, градове отъ царство-то на Ога 11 у Васанъ. Защото [к]самъ Огъ Васанскый царь бѣше останжлъ отъ остатъкъ-тъ [л]на исполины-тѣ: ето, одръ-тъ му бѣше одръ желѣзенъ; не е ли той [м]въ Раввж у Аммоновы-тѣ сынове? деветь лакти дължина-та му, и четыри лакти ширина-та му, съ мжжкый лакътъ.

12 И тжзи земіж коіжто прѣзѣхмы въ онова врѣме, [н]отъ Ароиръ, който е при потокъ-тъ Арнонъ, и половинж-тж отъ горж-тж Галаадъ, и [о]градове-тѣ му, дадохъ на 13 Рувимовцы-тѣ и на Гадовцы-тѣ. И [п]остатъкъ-тъ на Галаадъ, и всичкый Васанъ, царство-то на Ога, дадохъ на половинж-тж отъ племе-то Манассіино, всичкж-тж область на Арговъ, съсъ всичкый Васанъ, който ся нарича испо-14 линска земя. [р]Іаиръ сынъ-тъ Манассіинъ зѣ всичкж-тж область на Арговъ [с]до прѣдѣлы-тѣ на Гесурій и Маахаѳій, и [т]нарече гы по име-то си, Васанъ-авоѳъ-Іа-15 иръ, до тойзи день. И [у]Махыру дадохъ Га-16 лаадъ. А на Рувимцы-тѣ, и на Гадцы-тѣ дадохъ отъ Галаадъ до потокъ-тъ Арнонъ, до срѣдъ потокъ-тъ прѣдѣлъ-тъ, и до потокъ-тъ Явокъ, [х]прѣдѣлъ-17 тъ на Аммоновы-тѣ сынове: И равнинж-тж, и Іорданъ, прѣдѣлъ-тъ [ц]отъ Хыннероѳъ [ч]до море-то на равнинж-тж, [ш]до Солено-то море, подъ Асдоѳъ-фасгж 18 къмъ истокъ. И заповѣдахъ ви въ онова врѣме, и рѣкохъ: Господь Богъ вашъ даде ви тжзь земіж да іж прѣземете: *Но* [щ]всичкы вы силни мжжіе, минѣте оржжени прѣдъ братія-та си Израилевы-тѣ сы-19 нове. Само жены-тѣ ви и дѣца-та ви, и скотове-тѣ ви, (защото знаіж че имате скотове много), нека останжтъ въ градо-20 ве-тѣ ви, които ви дадохъ: Додѣ даде Господь покой на братія-та ви, както и вамъ, и да прѣземжтъ и тѣ земіж-тж коіжто ще имъ даде Господь Богъ вашъ оттатакъ Іорданъ; и тогазь [ъ]ще ся върнете всякой въ наслѣдіе-то си, което ви дадохъ.

21 И въ онова врѣме [ы]заповѣдахъ азъ на Іисуса, и рѣкохъ: Очи-тѣ ти видѣхж всичко що направи Господь Богъ вашъ на тѣзи двама-та царіе: така ще направи Господь на всичкы-тѣ царства, прѣзъ кои-22 то минувашь. Да имъ ся не убоите; защото [ь]Господь Богъ вашъ, той ратува за васъ.

23 И [ѣ]молихъ ся Господу въ онова врѣ-24 ме и рѣкохъ: Господи Іеова, ты си начнжлъ да показувашь на свой-тъ рабъ [ю]величіе-то си, и крѣпкж-тж си ржкж; защото [я]кой Богъ има на небе-то или на земіж-тж, който може да направи по 25 твои-тѣ дѣла, и по твоіж-тж силж? Моліж ся, да прѣминж, и да видіж [ѫ]добрж-тж земіж, оттатакъ Іорданъ, онжзи добрж 26 горж, и Ливанъ. Но [ѩ]Господь ся разгнѣва на мене за васъ, и не мя послуша; и рече ми Господь: Стига ти; да ми не 27 продумашь вече за това. [а]Възлѣзь на връхъ-тъ на Фасгж, и дигни очи къмъ западъ, и сѣверъ, и югъ, и истокъ, та виждь съ очи-тѣ си; защото нѣма да прѣ-28 минешь този Іорданъ. И [б]заржчай Іисусу, и укрѣпи го, и утвърди го; защото той ще мине прѣдъ тѣзи людіе, и той ще имъ раздѣли за наслѣдіе земіж-тж, коіж-29 то ще видишь. И сѣдѣхмы [в]въ долинж-тж срещж Веѳъ-фегоръ.

ГЛАВА 4.

1 И сега слушай, Израилю, [а]повелѣнія-та и сждове-тѣ които азъ вы учж да правите, за да живѣете, и да влѣзете и на-

[г] Числ. 21; 35.
[д] 3 Цар. 4; 13.
[е] Гл. 2; 24. Псал. 135; 10, 11, 12. 136; 19, 20, 21.
[ж] Гл. 4; 48. Псал. 29; 6.
[з] 1 Лѣт. 5; 23.
[и] Гл. 4; 49.
[і] Іис. Нав. 12; 5. 13; 11.
[к] Амос. 2; 9.
[л] Быт. 14; 5.
[м] 2 Цар. 12; 26. Іер. 49; 2. Іез. 21; 20.
[н] Гл. 2; 36. Іис. Нав. 12; 2.
[о] Числ. 32; 33. Іис. Нав. 12; 6. 13; 8 и драг.
[п] Іис. Нав. 13; 29.
[р] 1 Лѣт. 2; 22.
[с] Іис. Нав. 13; 13. 2 Цар. 3; 3. 10; 6.
[т] Числ. 32; 41.
[у] Числ. 32; 39.
[х] Числ. 21; 24. Іис. Нав. 12; 2.
[ц] Числ. 34; 11.
[ч] Числ. 34; 12. Гл. 4; 49. Іис. Нав. 12; 3.
[ш] Быт. 14; 3.
[щ] Числ. 32; 20 и драг.
[ъ] Іис. Нав. 22; 4.
[ы] Числ. 27; 18.
[ь] Исх. 14; 14. Гл. 1; 30. 20; 4.
[ѣ] Вижь 2 Кор. 12; 8, 9.
[ю] Гл. 11; 2.
[я] Исх. 15; 11. 2 Цар. 7; 22. Псал. 71; 19. 86; 8. 89; 6, 8.
[ѫ] Исх. 3; 8. Гл. 4; 22.
[ѩ] Числ. 20; 12. 27; 14. Гл. 1; 37. 31; 2. 32; 51, 52. 34; 4. Псал. 106; 32.
[а] Числ. 27; 12.
[б] Числ. 27; 18, 23. Гл. 1; 38. 31; 3, 7.
[в] Гл. 4; 46. 34. 6.

—

[а] Лев. 19; 37. 20; 8. 22; 31. Гл. 5; 1. 8; 1. Іез. 20; 11. Рим. 10; 5.

слѣдите земіѭ-тѫ, коіѭто Господь Богъ
2 на отцы-тѣ ви дава вамъ. Да [б]не притуряте върхъ слово-то което ви азъ заповѣдувамъ, нито да отнемате отъ него; да пазите заповѣди-тѣ на Господа Бога ва-
3 шего, които ви азъ заповѣдувамъ. Очи-тѣ ви видѣхѫ що направи Господь заради [в]Ваалфегора, защото всичкы-тѣ человѣцы, които ся поведохѫ по Ваалфегора, Господь Богъ вашъ гы истрѣби отъ
4 срѣдъ васъ. А вы, които сте ся прилѣпили при Господа Бога вашего, всичкы
5 сте живи днесь. Ето азъ ви научихъ повелѣнія и сѫдове, както ми заповѣда Господь Богъ мой, да правите така въ земіѭ-тѫ въ коіѭто влазите да іѭ наслѣ-
6 дите. И тъй пазѣте и правѣте *гы*; защото [г]това е мудрость-та ви, и разумъ-тъ ви прѣдъ очи-тѣ на народы-тѣ, които ще чуіѭтъ за всичкы тѣзи повелѣнія, и ще рекѫтъ: Ето мудри и разумни людіе сѫ
7 великый той народъ. Защото [д]кой е тойзи великъ народъ [е]къмъ когото богове-тѣ му сѫ близу при него, както е всякога Іеова Богъ нашъ когато го призы-
8 вамы? Или кой е тойзи голѣмъ народъ, който има таквызи праведны повелѣнія и сѫдове, какъвто е всичкый той законъ,
9 когото полагамъ прѣдъ васъ днесь? Само внимай въ себе си и [ж]пази добрѣ душѫ-тѫ си, [з]да не забравишь дѣла-та които видѣхѫ очи-тѣ ти, и да ся не отдѣлятъ отъ сърдце-то ти, прѣзъ всичкы-тѣ дни на животъ-тъ ти; но [и]казувай гы на сынове-тѣ си, и на сынове-тѣ на сынове-тѣ си:
10 [і]День-тъ въ който застанѫ ты прѣдъ Господа Бога твоего въ Хоривъ, когато ми рече Господь: Събери ми людіе-тѣ, и ще гы направіѭ да чуіѭтъ думы-тѣ ми, за да ся научатъ да ми ся боятъ во всичкы-тѣ дни колкото живѣіѭтъ на земіѭ-тѫ, и да
11 учатъ сынове-тѣ си. И вы приближихте и застанѫхте подъ горѫ-тѫ; и [к]гора-та горѣше съ огнь до срѣдъ небе-то, *и има-*
12 *ше* тьмнина, облакъ и мракъ. И [л]говори Господь вамъ отъ срѣдъ огнь-тъ; вы [м]чухте гласъ-тъ на думы-тѣ, но не видѣхте
13 никакво подобіе; [н]само гласъ *чухте*. И [о]ви яви завѣтъ-тъ си, който ви заповѣда да вършите, [п]*сирѣчь* десеть-тѣ заповѣди:
14 и [р]написа гы на двѣ каменны плочы. И [с]заповѣда ми Господь въ онова врѣме да вы научѫ повелѣнія и сѫдове, да гы правите въ тѫзи земіѭ, въ коіѭто вы влѣзувате да іѭ наслѣдите.
15 Сега [т]внимайте добрѣ въ душы-тѣ си, защото въ день-тъ въ който Господь говори вамъ въ Хоривъ отъ срѣдъ огнь-тъ
16 вы не видѣхте [у]никакво подобіе: [ф]Да не бы да ся развратите и [х]си направите идолъ, подобіе на нѣкой образъ, [ц]подобіе
17 на мѫжъ или на женѫ, Подобіе на нѣкой скотъ който е на земіѭ-тѫ, подобіе на нѣкоіѭ крылатѫ птицѫ която лѣти
18 подъ небе-то, Подобіе на нѣщо което пълзи по земіѭ-тѫ, подобіе на нѣкоіѭ рыбѫ,
19 която е у воды-тѣ подъ земіѭ-тѫ: И [ч]да не бы като дигнешь очи къмъ небе-то, и видишь сълнце-то, и лунѫ-тѫ, и звѣзды-тѣ, [ш]всичко-то воинство небесно, да ся прѣльстишь [щ]та да имъ ся поклонишь, и да послужишь на тѣхъ, които Господь Богъ твой раздѣли на всичкы-тѣ народы
20 които сѫ подъ всичко-то небе. А васъ зѣ Господь, и [ъ]изведе вы изъ желѣзнѫ-тѫ пещь, изъ Египетъ, да бѫдете [ы]людіе за негово наслѣдіе, както и *сте* днесь.
21 И [ь]разгнѣва ся Господь на мене заради васъ, и заклѣ ся да не прѣминѫ Іорданъ, и да не влѣзнѫ въ онѫзи добрѫ земіѭ, коіѭто Господь Богъ твой ти дава за на-
22 слѣдіе: Но [ѣ]азъ ще умрѫ въ тѫзь земіѭ, [ю]азъ нѣма да прѣминѫ Іорданъ; а вы ще прѣминете, и ще наслѣдите [я]онѫзи
23 добрѫ земіѭ. Внимайте въ себе си, [ѫ]да не забравите завѣтъ-тъ на Господа Бога вашего, който направи съ васъ, [ѭ]та си направите идолъ, подобіе на нѣщо, кое-
24 то запрѣти Господь Богъ твой: Защото [а]Господь Богъ твой е огнь пояждающъ, [б]Богъ ревнивъ.
25 Ако ли ти ся родятъ сынове, и сынове на сынове, и живѣете много врѣме на земіѭ-тѫ [в]и ся развратите, и направите идолъ, образъ на нѣщо, [г]и направите това зло прѣдъ Господа Бога твоего, и го раз-
26 гнѣвате, [д]Выкамъ свидѣтели небе-то и земіѭ-тѫ противъ васъ днесь, че непрѣмѣнно скоро ще ся изгубите отъ земіѭ-тѫ за коіѭто прѣхождате Іорданъ да іѭ прѣземете; нѣма да живѣете много врѣме
27 въ неіѭ, но съвсѣмъ ще ся истрѣбите. И [е]ще вы распръсне Господь между народы-тѣ, и ще останете малцина числомъ между язычницы-тѣ, въ които ще вы въведе
28 Господь. И [ж]ще служите тамъ на богове,

б Гл. 12; 32. Іис. Нав. 1; 7. Притч. 30; 6. Еккл. 12; 13. Откр. 22; 18, 19.
в Числ. 25; 4. и друг. Іис. Нав. 22; 17. Псал. 106; 28, 29.
г Іов. 28; 28. Псал. 19; 7. 111; 10. Притч. 1; 7.
д 2 Цар. 7; 23.
е Псал. 46; 1. 145; 18. 148; 14. Иса. 55; 6.
ж Притч. 4; 23.
з Притч. 3; 1, 3. 4; 21.
и Быт. 18; 19. Гл. 6; 7. 11; 19.
Псал. 78; 5, 9. Ефес. 6; 4.
і Исх. 19; 9, 16. 20; 18. Евр. 12; 18, 19.
к Исх. 19; 18. Гл. 5; 23.
л Гл. 5; 4, 22.
м Ст. 33, 36.
н Исх. 20; 22. 3 Цар. 19; 12.
о Гл. 9; 9, 11.
п Исх. 34; 28.
р Исх. 24; 12. 31; 18.
с Исх. 21; 1. Гл. 22; и Гл. 23.
т Іис. Нав. 23; 11.
у Иса. 40; 18.
ф Исх. 32; 7.
х Исх. 20; 4, 5. Ст. 23. Гл. 5; 8.
ц Рим. 1; 23.
ч Гл. 17; 3. Іов. 31; 26, 27.
ш Быт. 2; 1. 4 Цар. 17; 16. 21; 3.
щ Рим. 1; 25.
ъ 3 Цар. 8; 51. Іер. 11; 4.
ы Исх. 19; 5. Гл. 9; 29. 32: 9.
ь Числ. 20; 12. Гл. 1; 37. 3; 26.
ѣ Вижь 2 Пет. 1; 13, 14, 15.
ю Гл. 3; 27.
я Гл. 3; 25.
ѫ Ст. 9.
ѭ Ст. 16. Исх. 20; 4, 5.
а Исх. 24; 17. Гл. 9; 3. Иса. 33; 14. Евр. 12; 29.
б Исх. 20; 5. Гл. 6; 15. Иса. 42; 8.
в Ст. 16.
г 4 Цар. 17; 17 и друг.
д Гл. 30; 18, 19. Иса. 1; 2. Мих. 6; 2.
е Лев. 26; 33. Гл. 28; 62, 64. Неем. 1; 8.
ж Гл. 28; 64. 1 Цар. 26; 19 Іер. 16; 13.

на дѣла отъ человѣческы рѫцѣ, на дърво и камыкъ, [з]които нито видятъ, нито чуѭтъ, нито ядѫтъ, нито обоняватъ. 29 И [и]отъ тамъ ще потърсите Господа Бога вашего, и ще *го* найдете, когато го потърсите съсъ всичко-то си сърдце, и съсъ всичкѫ-тѫ си душѫ. 30 Когато ся намѣришь въ скърбь, и тя постигне всичко това [і]въ послѣдни-тѣ дни, ако [к]ся обърнешь къмъ Господа Бога твоего, и послушашь гласъ-тъ му, 31 Понеже Господь Богъ твой е [л]Богъ милостивъ, нѣма да тя остави, нито ще тя истрѣби, нито ще забрави завѣтъ-тъ на отцы-тѣ ти, за който имъ ся клѣ.

32 Защото [м]попытай сега за първы-тѣ дни които бѣхѫ прѣди тебе, отъ който день направи Богъ человѣка на земѭ-тѫ, и *попытай* [н]отъ край небе-то до край небе-то, ставало ли е *нѣщо* такова като голѣмо-то това дѣло, или чувало ли ся е подобно на него. 33 [о]Чули ли сѫ *нѣкога* людіе Божій-тъ гласъ да говори отъ срѣдъ огнь, както ты си чулъ, и да останѫтъ живи? 34 Или прѣдпріелъ ли е Богъ да дойде да земе за себе си народъ изъ срѣдъ *другъ* народъ, [п]съ опытованія, [р]знаменія и чудеса, и съ брань, и [с]съсъ силнѫ рѫкѫ, и [т]распрострѣнѫ мышцѫ, и [у]съ голѣмы ужасы, по всичко колкото Господь Богъ вашъ направи за васъ въ Египетъ прѣдъ очи-тѣ ти? 35 Тебѣ ся даде да видишь *това* за да познаешь че Іеова, той е Богъ: [ф]нѣма другъ освѣнъ него. 36 [х]Направи тя да чуешь гласъ-тъ му отъ небе-то, да тя научи, и на земѭ-тѫ показа ти великый-тъ си огнь, и ты чу думы-тѣ му изъ срѣдъ огнь-тъ. 37 И [ц]понеже обичаше той отцы-тѣ ти, за това избра тѣхно-то сѣме слѣдъ тѣхъ, и [ч]изведе тя прѣдъ себе си изъ Египетъ съ крѣпкѫ-тѫ своѭ силѫ, 38 [ш]За да изгони отъ лице-то ти по голѣмы и по силны отъ тебе народы, да тя въведе, да ти даде земѭ-тѫ имъ въ наслѣдіе, както днесь.

39 Познай прочее днесь, и тури на сърдце-то си че [щ]Іеова е Богъ, на небе-то горѣ, и на земѭ-тѫ долу: нѣма другъ. 40 И [ъ]пази повелѣнія-та му и заповѣди-тѣ му, които ти азъ днесь заповѣдвамъ: [ы]за да благоденствувашь ты и сынове-тѣ ти по тебе, и да дълголенствувашь на земѭ-тѫ, коѭто Господь Богъ твой ти дава за всегда.

41 Тогазь Моисей [ь]отдѣли три града отсамъ Іорданъ къмъ истокъ сълнца: 42 За да прибѣгне тамъ онзи убіица, който убіе ближняго си безъ намѣреніе, безъ да го е ненавиждалъ понапрѣдъ, и като побѣгне въ единъ отъ тѣзи градове да живѣе: 43 [ю]Восоръ въ пустынѭ-тѫ, въ полянскѫ-тѫ земѭ на Рувимовцы-тѣ, и Рамоѳъ въ Галаадъ на Гадовцы-тѣ, и Голанъ у Васанъ на Манассіевцы-тѣ.

44 И той е законъ-тъ, когото положи Моисей прѣдъ Израилевы-тѣ сынове: 45 Тѣзи сѫ свидѣтелства-та, и повелѣнія-та, и сѫдове-тѣ, които говори Моисей на Израилевы-тѣ сынове, когато излѣзохѫ изъ Египетъ, 46 Отсамъ Іорданъ [я]въ долъ-тъ срещѫ Веѳъ-фегоръ, въ земѭ-тѫ на Сиона Аморрейскый-тъ царь, който живѣяше въ Есевонъ, [ѫ]когото поразихѫ Моисей и Израилеви-тѣ сынове, като излѣзохѫ изъ Египетъ: 47 И прѣзѣхѫ земѭ-тѫ му, и земѭ-тѫ [ѭ]на Ога Васанскый-тъ царь, на двама Аморрейскы царіе, които бѣхѫ отсамъ Іорданъ къмъ истокъ сълнца, 48 [а]Отъ Ароиръ, който е при устіе-то на рѣкѫ-тѫ Арнонъ, до горѫ-тѫ 49 Сіонъ, тя е [б]Ермонъ: И всичкѫ-тѫ равнинѫ отсамъ Іорданъ, къмъ истокъ, до море-то на равнинѫ-тѫ подъ [в]Асдоѳъ-фасгѫ.

ГЛАВА 5.

1 И повыка Моисей всичкый-тъ Израиль, и рече имъ: Слушай, Израилю, повелѣнія-та и сѫдове-тѣ, които азъ казувамъ въ уши-тѣ ви днесь, за да гы научите и да внимаете да гы вършите. 2 [а]Господь Богъ нашъ направи завѣтъ съ насъ въ Хоривъ. 3 Тоя завѣтъ не направи [б]Господь съ отцы-тѣ ни, но съ насъ, съ насъ които всичкы смы тукъ днесь живи. 4 [в]Лице съ лице говори Господь съ васъ на горѫ-тѫ изъ срѣдъ огнь-тъ, 5 ([г]А азъ стояхъ между Господа и васъ въ онова врѣме, за да ви извѣстѭ думѫ-тѫ Господнѭ: защото ся [д]убояхте отъ огнь-тъ, и не възлѣзохте на горѫ-тѫ), и говорѣше:

6 [е]Азъ сьмь Іеова Богъ твой, който тя изведохъ изъ Египетскѫ-тѫ земѭ, изъ домъ-тъ на рабство-то.

7 [ж]Да нѣмашь другы богове освѣнъ мене.

8 [з]Не си направи кумиръ, нито подобіе

з Псал, 115; 4, 5. 135; 15, 16. Исa. 44; 9. 46; 7.
и Лев. 26; 39, 40. Гл. 30; 1, 2, 3. 2 Лѣт. 15, 4. Неем. 1; 9. Иса. 55; 6, 7. Іер. 29; 12, 13, 14.
Быт. 49; 1. Гл. 31; 29. Іер. 23; 20. Осія. 3; 5.
к Іоил. 2; 12.
л 2 Лѣт. 30; 9. Неем. 9; 31. Псал. 116; 5. Іон. 4; 2.
м Іов 8; 8.
н Мат. 24; 31.
о Исх. 24; 11. 33; 20. Гл. 5; 24, 26.
п Гл. 7; 19. 29; 3.
р Исх. 7; 3.
с Исх. 13; 3.
т Исх. 6; 6.
у Гл. 26; 8. 34; 12.
ф Гл 32; 39. 1 Цар. 2; 2. Иса. 45; 5, 18, 22. Марк. 12; 29 и 32.
х Исх. 19; 9, 19. 20; 18, 22. 24; 16. Евр. 12; 18.
ц Гл. 10; 15.
ч Исх. 13; 3, 9, 14.
ш Гл. 7; 1. 9; 1, 4, 5.
щ Ст. 35. Іис. Нав. 2; 11;
ъ Лев. 22; 31.
ы Гл. 5; 16. 6; 3, 18. 12; 25, 28. 22; 7. Ефес. 6; 3.
ь Числ. 35; 6, 14.
ѣ Гл, 19, 4.
ю Іис. Нав. 20; 8.
я Гл. 3; 29.
ѫ Числ. 21; 24. Гл. 1; 4.
ѭ Числ. 21; 35. Гл. 3; 3, 4.
а Гл. 2; 36. 3; 12.
б Гл. 3; 9. Псал. 133; 3.
в Гл. 3; 17.

а Исх. 19; 5. Гл. 4; 23.
б Вижь Мат. 13; 17. Евр. 8; 9.
в Исх. 19; 9, 19. 20; 22. Гл. 4; 33, 36. 34; 10.
г Исх. 20; 21. Гал. 3; 19.
д Исх. 19; 16. 20; 18. 24; 2.
е Исх. 20; 2, и дрг. Лев. 26; 1. Гл. 6; 4. Псал. 81; 10.
ж Исх. 20; 3.
з Исх. 20; 4.

на нѣщо, косто е на небе-то горѣ, и което на земіѭ-тѫ долу, или което въ
9 воды-тѣ подъ земіѭ-тѫ: Да не имъ ся поклонишь, нито да имъ послужишь: защото азъ Господь Богъ твой сьмь Богъ ревнивъ, който [и]въздавамъ беззаконіе-то на бащы-тѣ вьрхъ чада-та, до третій и четвьртый родъ на онѣзи конто мя ненави-
10 ждатъ; И [і]който правіѭ милость на тысящы родове на онѣзи които мя любятъ, и съхраняватъ мои-тѣ заповѣди.

11 [к]Не земай име-то на Господа Бога твоего напраздно; защото Господь нѣма да оправдае оногозь който зема напраздно име-то му.

12 [л]Пази сѫбботный-тъ день, да го освящавашь, както ти заповѣда Господь Богъ
13 твой. [м]Шесть дни ще работишь, и ще вър-
14 шишь всичкы-тѣ си дѣла: А седмый-тъ день е [н]сѫббота на Господа Бога твоего: да не направишь *въ него* никое дѣло, *ни* ты, ни сынъ ти, ни дъщеря ти, ни слуга-та ти, ни слугыня-та ти, ни волъ-тъ ти, ни оселъ-тъ ти, нито нѣкой отъ скотове-тѣ ти, ни чужденецъ-тъ ти който е отъ вѫтрѣ врата-та ти; за да си почини слуга-та ти и слугыня-та ти, както ты.
15 И [о]помни че ты бѣше рабъ въ Египетскѫ-тѫ земіѭ, и Господь Богъ твой тя изведе отъ тамъ [п]съ крѣпкѫ рѫкѫ и прострѣнѫ мышцѫ; за това Господь Богъ твой ти заповѣда да пазишь сѫбботный-тъ день.

16 [р]Почитай бащѫ си и майкѫ си, както ти заповѣда Господь Богъ твой: [с]за да ся продължатъ дни-тѣ ти, и да благоденствувашь на земіѭ-тѫ, коіѭто ти дава Господь Богъ твой.

17 Не [т]убивай.

18 И [у]не прѣлюбодѣйствувай.

19 И [ф]не кради.

20 И [х]не свидѣтелствувай противъ ближній-тъ си лъжливо свидѣтелство.

21 И [ц]не пожелай женѫ-тѫ на ближній-тъ си; ни да пожелаешь домъ-тъ на ближній-тъ си, *ни* нивѫ-тѫ му, ни рабъ-тъ му, ни рабыніѭ-тѫ му, *ни* волъ-тъ му, ни оселъ-тъ му, нито нищо което е на ближній-тъ ти.

22 Тыя думы говорй Господь на всичкото събраніе ваше на горѫ-тѫ, изъ срѣдъ огнь-тъ, облакъ-тъ, и мракъ-тъ, съ гласъ великъ, и друго не притури; и [ч]написа гы на двѣ каменны плочы, и даде гы на
23 мене. И [ш]като чухте гласъ-тъ изъ срѣдъ тьмнинѫ-тѫ, (и гора-та горѣше съ огнь), тогазь вы дойдохте при мене, всичкы-тѣ началници на племена-та ви, и старѣйши-
24 ны-тѣ ваши, И думахте: Ето, Господь Богъ нашъ показа намъ славѫ-тѫ си, и величинѫ-тѫ си, и [щ]чухмы гласъ-тъ му изъ срѣдъ огнь-тъ; тоя день видѣхмы че Богъ говори съ человѣка, и той остава
25 [ъ]живъ. А сега защо да умирамы? Понеже тойзи голѣмъ огнь ще ны пояде: [ы]ако чуемъ ный още еднъждь гласъ-тъ
26 на Господа Бога нашего, ще умремъ. Защото [ь]кой отъ всичкы-тѣ смьртны е чулъ гласъ-тъ на живый-тъ Богъ говорящъ изъ срѣдъ огнь-тъ, както ный, и е останѫлъ
27 живъ? Пристѫпи ты, и слушай всичко каквото ще рече Господь Богъ нашъ; и [ѣ]ты ни казвай все що ти говори Господь Богъ нашъ, и ный ще слушамы, и ще правимъ.

28 И чу Господь гласъ-тъ на думы-тѣ ви, когато ми говорихте: и рече ми Господь: Чухъ гласъ-тъ на думы-тѣ на тыя людіе, които ти говорихѫ: [ю]добрѣ рекохѫ всичко що
29 говорихѫ. [я]Дано бы было у тѣхъ такова сьрдце, за да ми ся боятъ, и да [ж]пазятъ всякога всичкы-тѣ ми заповѣди, [ѩ]за да благоденствуватъ вѣчно, тѣ и чада-та имъ.
30 Иди, речи имъ: Вьрнѣте ся въ шатры-
31 тѣ си. А ты остани тукъ съ мене, и [а]ще ти кажѫ всичкы-тѣ заповѣди, и повелѣнія, и сѫдове, на които ще гы научишь, да *гы* правятъ въ земіѭ-тѫ коіѭто имъ
32 азъ давамъ за наслѣдіе. Да внимаете да правите така, както ви заповѣда Господь Богъ вашъ: [б]да не свьрщате ни надесно
33 ни налѣво. Да ходите [в]по всичкы-тѣ пѫтища, които Господь Богъ вашъ заповѣда вамъ, за да живѣете, и [г]да благоденствувате, и да ся продължатъ дни-тѣ ви, на земіѭ-тѫ коіѭто ще наслѣдите.

ГЛАВА 6.

1 И тѣзи сѫ [а]заповѣди-тѣ, повелѣнія-та, и сѫдове-тѣ, които заповѣда Господь Богъ вашъ, да вы научѫ, да *гы* правите въ земіѭ-тѫ въ коіѭто прѣминувате за да іѭ
2 наслѣдите: [б]За да ся боишь отъ Господа Бога твоего, да съхранявашь всичкы-тѣ му повелѣнія, и заповѣди-тѣ му, които ти азъ заповѣдувамъ, ты, и сынъ ти, и сынъ-тъ на сына ти прѣзъ всичкы-тѣ дни на живота ти, [в]за да ти ся продължатъ

и Исх. 34; 7.
і Іер. 32; 18. Дан. 9; 4.
к Исх. 20; 7. Лев. 19; 12. Мат. 5; 33.
л Исх. 20; 8
м Исх. 23; 12. 35; 2. Іез. 20; 12.
н Быт. 2; 2. Исх. 16; 29, 30. Евр. 4; 4.
о Гл. 15; 15. 16; 12. 24; 18, 22.
п Гл. 4; 34, 37.
р Исх. 20; 12. Лев. 19; 3. Гл. 27; 16. Ефес. 6; 2, 3. Кол. 3; 20.
с Гл. 4; 40.
т Исх. 20; 13. Мат. 5; 21.
у Исх. 20; 14. Лук. 18; 20. Іак. 2; 11.
ф Исх. 20; 15. Рим. 13; 9.
х Исх. 20; 16.
ц Исх. 20; 17. Мих. 2; 2. Авв. 2; 9. Лук. 12; 15. Рим. 7; 7. 13; 9.
ч Исх. 24; 12. 31; 18. Гл. 4; 13.
ш Исх. 20; 18, 19.
щ Исх. 19; 19.
ъ Гл. 4; 33. Сѫд. 13; 22.
ы Гл. 18; 16.
ь Гл. 4; 33.
ѣ Исх. 20; 19. Евр. 12; 19.
ю Гл. 18; 17.
я Гл. 32; 29. Псал. 81; 13. Иса. 48; 18. Мат. 23; 37. Лук. 19; 42.
ж Гл. 11; 1.
ѩ Гл. 4; 40.
а Гал. 3; 19.
б Гл. 17; 20. 28; 14. Іис. Нав. 1; 7. 23; 6. Притч. 4; 27.
в Гл. 10; 12. Псал. 119; 6. Іер. 7; 23. Лук. 1; 6.
г Гл. 4; 40.

—

а Гл. 4; 1. 5; 31. 12; 1.
б Исх. 20; 20. Гл. 10; 12, 13. Псал. 111; 10. 128; 1. Еккл. 12; 13.
в Гл. 4; 40. Прит 3; 1, 2.

3 дни-тѣ. Чуй сега, Израилю, и внимай да *гы* правишь, за да ти бѫде добрѣ, и да ся умножите много, както [в]Господь Богъ на отцы-тѣ ти е говорилъ на тебе, [г]въ земіѭ-тѫ дѣто тече млѣко и медъ.

4 [д]Слушай, Израилю: Іеова Богъ нашъ е 5 единъ Господь. И [ж]да обичашь Господа Бога твоего [е]съсъ всичко-то си сърдце, и съсъ всичкѫ-тѫ си душѫ, и съсъ всич- 6 кѫ-тѫ си силѫ. И [з]тѣзи думы, които ти азъ заповѣдувамъ днесь, да бѫдѫтъ въ 7 сърдце-то ти: И [і]да учишь съ тѣхъ прилѣжно чада-та си, и за тѣхъ да говоришь когато сѣдишь въ домъ-тъ си, и когато ходишь по пѫть-тъ, и когато ле- 8 гашь, и когато ставашь. И [к]да гы вържешь за бѣлѣгъ на рѫкѫ-тѫ си, и да бѫдѫтъ като надчелія между очи-тѣ ти. 9 И [л]да гы напишешь надъ прагове-тѣ на домъ-тъ си, и надъ врата-та си.

10 И когато Господь Богъ твой тя въведе въ земіѭ-тѫ за коіѭто ся клѣ на отцы-тѣ ти, на Авраама, на Исаака, и на Іакова, да ти даде голѣмы и хубавы гра- 11 дове, [м]които не си съградилъ, И домове пълны съсъ всякакво добро, които не си напълнилъ, и кладенцы ископаны, които не си ископалъ, лозія и маслины, които не си насадилъ: [н]като ядешь, и ся на- 12 сытишь, Внимай себе си, да не забравишь Господа, който тя изведе изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ, изъ домъ-тъ на раб- 13 ство-то. [о]Отъ Господа Бога твоего да ся боишь, и нему да служишь, и [п]въ него- 14 во-то име да ся кълнешь. Да [р]не ходите слѣдъ другы богове, [с]отъ богове-тѣ на 15 народы-тѣ, които сѫ около васъ; (Защото [т]Господь Богъ твой е Богъ ревнивъ въ срѣдъ тебе), [у]да ся не распали гнѣвъ-тъ на Господа Бога твоего противъ тебе, и тя истрѣби отъ лице-то на земіѭ-тѫ.

16 Да [ф]не искушавате Господа Бога ваше- 17 го, [х]както *го* искусихте въ Массѫ. [ц]Да съхранявате прилѣжно заповѣди-тѣ на Господа Бога вашего, и заржчванія-та му, 18 и повелѣнія-та му, които ти заповѣда. И [ч]да правишь право-то и добро-то прѣдъ Господа; за да ти бѫде добрѣ, и да влѣзешь, и наслѣдишь добрѫ-тѫ земіѭ, за коіѭто Господь ся клѣ на отцы-тѣ ти; 19 [ш]Да изгони всичкы-тѣ ти врагове отъ лице-то ти, както рече Господь.

20 [щ]Когато тя попыта сынъ ти отъ сега на тамъ, и рече: Що значатъ заржчванія-та, и повелѣнія-та, и сѫдове-тѣ, които Го- 21 сподь Богъ нашъ заповѣда вамъ? Тогазь да речешь на сына си: Раби бѣхмы на Фараона въ Египетъ, и Господь ны из- 22 веде изъ Египетъ [ъ]съ крѣпкѫ рѫкѫ: И [ы]показа Господь знаменія и чудеса голѣмы и страшны, надъ Египетъ, надъ Фараона, и надъ всичкый-тъ му домъ, прѣдъ 23 очи-тѣ ни. А насъ изведе отъ тамъ, за да ны въведе, и да ни даде земіѭ-тѫ, 24 за коіѭто ся клѣ на отцы-тѣ ни. И заповѣда намъ Господь да правимъ всичкы-тѣ тѣзи повелѣнія, [ь]да ся боимъ отъ Господа Бога нашего, [ѣ]за да бѫдемъ добрѣ вся- 25 кога, [ю]за да пази животъ-тъ ни, както и днесь. И [я]ще бѫде намъ правда, ако внимаемъ да правимъ всичкы-тѣ тѣзи заповѣди прѣдъ Господа Бога нашего, както ни заповѣда.

ГЛАВА 7.

1 [а]Когато Господь Богъ твой тя въведе въ земіѭ-тѫ, въ коіѭто отхождашь да іѭ наслѣдишь, и изгони много народы отъ лице-то ти, [б]Хеттейцы-тѣ, и Гергесейцы-тѣ, и Аморрейцы-тѣ, и Хананейцы-тѣ, и Ферезейцы-тѣ, и Евейцы-тѣ, и Іевусейцы-тѣ, [в]седмь народы по голѣмы 2 и по силны отъ тебе; И когато Господь Богъ твой гы [г]прѣдаде на тебе, да гы поразишь; съ проклѣтіѭ [д]да гы истрѣбишь: [е]да не направишь уговоръ съ тѣхъ, нито 3 да гы пожалишь: [ж]Нито да направишь сватовство съ тѣхъ; да не дадешь дъщеріѭ си на сына му, нито да земешь дъ- 4 щеріѭ му за сына си: Защото ще отвърнѫтъ сынове-тѣ ти отъ слѣдъ мене, за да служатъ на другы богове; и [з]ще ся распали гнѣвъ-тъ Господень на васъ, и 5 скоро ще тя истрѣби. Но така да направите съ тѣхъ: [и]жъртвенницы-тѣ имъ да разорите, и кумиры-тѣ имъ да истрошите, и Ашеры-тѣ имъ да изсѣчете, и истукан- 6 ны-тѣ имъ съ огнь да изгорите: [і]Понеже вы сте людіе святи Господу Богу вашему: [к]избра васъ Господь Богъ вашъ да бѫдете собственъ нему народъ отъ всич-

[в] Быт. 15; 5. 22; 17.
[г] Исх. 3; 8.
[д] Иса. 42; 8. Марк. 12; 29, 32. Іоан 17; 3. 1 Кор. 8; 4, 6.
[ж] Гл. 10; 12. Мат 22; 37. Марк. 12; 30. Лук. 10; 27.
[е] 4 Цар. 23; 25.
[з] Гл. 11; 18. 32; 46. Псал. 37; 31. 40; 8. 119; 11, 98. Притч. 3; 3. Иса. 41; 7.
[і] Гл. 4; 9. 11; 19. Псал. 78; 4, 5, 6. Еф. 6; 4.
[к] Исх. 13; 9, 16. Гл. 11; 18. Прит. 3; 3. 6; 21. 7; 3.
[л] Гл. 11; 20. Иса. 57; 8.
[м] Іис. Нав. 24; 13. Псал. 105; 44.
[н] Гл. 8; 10 и дрг.
[о] Гл. 10; 12, 20. 13; 4. Мат. 4. 10. Лук. 4; 8.
[п] Псал. 63; 11. Иси. 45; 23. 65; 16. Іер. 4; 2. 5; 7. 12; 16.
[р] Гл. 8; 19. 11; 28. Іер. 25; 6.
[с] Гл. 13; 7.
[т] Исх. 20; 5. Гл. 4; 24.
[у] Гл. 7; 4. 11; 17.
[ф] Мат. 4; 7. Лук. 4; 12.
[х] Исх. 17; 2, 7. Числ. 20; 3, 4. 21; 4, 5. 1 Кор. 10; 9.
[ц] Гл. 11; 13, 22. Псал. 119; 4.
[ч] Исх. 15; 26. Гл. 12; 28. 13; 18.
[ш] Числ. 33; 52, 53.
[щ] Исх. 13; 14.
[ъ] Исх. 3; 19. 13; 3.
[ы] Исх. 7; 8; 9; 10; 11; 12; Псал. 135; 9.
[ь] Ст. 2.
[ѣ] Гл. 10; 13. Іов. 35; 7, 8. Іер. 32; 39.
[ю] Гл. 4; 1. 8; 1. Псал. 41; 2. Лук. 10; 28.
[я] Лев. 18; 5. Гл. 24; 13. Рим. 10; 3, 5.

—

[а] Гл. 31; 3. Псал. 44; 2, 3.
[б] Быт. 15; 19, и дрг. Исх. 33; 2.
[в] Гл. 4; 38. 9; 1.
[г] Ст. 23. Гл. 23; 14.
[д] Числ. 33; 52. Гл. 20; 16, 17. Іис. Нав. 6; 17. 8; 24. 9; 24. 10; 28, 40. 11; 11, 12.
[е] Исх. 23; 32. 34; 12, 15, 16. Сѫд. 2; 2. Виж. Гл. 20; 10 и дрг. Іис. Нав. 2; 14. 9; 18. Сѫд. 1; 24.
[ж] Іис. Нав. 23; 12. 3 Цар. 11; 2. Ездр. 9; 2.
[з] Гл. 6; 15.
[и] Исх. 23; 24. 34; 13. Гл. 12; 2, 3.
[і] Исх. 19; 6. Гл. 14; 2. 26; 19. Псал. 50; 5. Іер. 2; 8.
[к] Исх. 19; 5. Амос. 3; 2. 1 Петр. 2; 9.

кы-тѣ народы които сѫ по лице-то 7 на земіѭ-тѫ. Не вы прѣдпочте Господь нито вы избра за това че сте по многочисленни отъ всичкы-тѣ народы; защото вы сте [л]най малочисленни отъ 8 всичкы-тѣ народы: Но [м]понеже вы възлюби Господь, и [н]за да упази клѣтвѫ-тѫ съ коіѭто ся клѣ на отцы-тѣ ви, [о]изведе вы Господь съ крѣпкѫ рѫкѫ, и вы избави отъ домъ-тъ на рабство-то, отъ рѫкѫ-тѫ на Фараона, царя Египетскаго. 9 И тъй да знаешь че Господь Богъ твой, той е Богъ, [п]Богъ вѣрный, [р]който съхранява завѣтъ-тъ и милость-тѫ къмъ онѣзи които го обичатъ и пазятъ заповѣ- 10 ди-тѣ му, до тысящѫ родове: А [с]на онѣзи които го ненавидятъ, въздава имъ въ лице, и гы истрѣбя: [т]нѣма да забавя на оногозь който го ненавиди; ще му въздаде въ лице-то му.

11 За то пази заповѣди-тѣ и повелѣнія-та, и сѫдове-тѣ, които азъ ти заповѣдвамъ днесь, 12 да гы правишь. И [у]ако слушате тѣзи сѫдове, и гы пазите и вършите, ще упази Господь Богъ твой за тебе [ф]завѣтъ-тъ и милость-тѫ, за които ся клѣ на отцы-тѣ 13 ти: И [х]ще тя възлюби, и ще тя благослови, и ще тя умножи, и [ц]ще благослови плодъ-тъ на утробѫ-тѫ ти, и плодъ-тъ на земіѭ-тѫ ти, жито-то ти, и вино-то ти, и масло-то ти, и чрѣды-тѣ на говеда-та ти, и стада-та на овцы-тѣ ти, въ земіѭ-тѫ коіѭто ся клѣ на отцы-тѣ ти 14 да даде тебѣ. Ще бѫдешь благословенъ повече отъ всичкы-тѣ народы: [ч]не ще да има неплоденъ или неплоднѫ въ тебе и въ 15 скотове-тѣ ти. И ще оттегли Господь отъ тебе всякѫ болесть, и нѣма да наведе на тебе [ш]ни еднѫ отъ злы-тѣ Египетскы болести, които познавашь; но ще гы положи върхъ всичкы онѣзь които тя ненавидятъ.

16 И [щ]да истрѣбишь всичкы-тѣ народы, които Господь Богъ твой ти прѣдава: [ъ]око-то ти да гы не пожали; и на богове-тѣ имъ да не служишь; защото това 17 *ще* ти *бѫде* [ы]примка. Ако ли речешь въ сърдце-то си: Тія народи сѫ по многочисленни отъ мене; какъ ще могѫ да 18 гы изгоніѭ? [ь]Да ся не убоишь отъ тѣхъ: [ю]помни добрѣ що направи Господь Богъ твой на Фараона, и на всичкы-тѣ Егы- 19 птяны: [я]Голѣмы-тѣ опытованія, които видѣхѫ очи-тѣ ти, и знаменія-та, и чудеса-та, и крѣпкѫ-тѫ рѫкѫ, и прострѣнѫ-тѫ мышцѫ, съ които тя Господь Богъ твой изведе: така ще направи Господь Богъ твой на всичкы-тѣ народы отъ кои- 20 то ся ты боишь. [ж]Още и стършены ще проводи Господь Богъ твой на тѣхъ, додѣ ся истрѣбятъ които сѫ останѫли и сѫ ся 21 скрыли отъ лице-то ти. Да ся не убоишь отъ тѣхъ: защото Господь Богъ твой е [ѣа]въ срѣдъ тебе, [а]Богъ великъ и стра- 22 шенъ. И [б]ще искорени Господь Богъ твой малко по малко тѣзи народы отъ лице-то ти: не можешь гы ты истрѣби скоро, за да ся не умножатъ върхъ тебе пол- 23 скы-тѣ звѣрове. Но Господь Богъ твой ще ти гы прѣдаде, и ще гы докара въ голѣмо смятеніе, така що тѣ ще погы- 24 нѫтъ. И [в]ще прѣдаде царіе-тѣ имъ въ рѫкѫ-тѫ ти, и ще погубишь име-то имъ [г]отъ поднебеснѫѭ: [д]никой не ще може да устои прѣдъ тебе, додѣ гы истрѣбишь. 25 Кумиры-тѣ на богове-тѣ имъ [е]изгорѣте съ огнь: [ж]да не пожелаешь да земешь за себе си сребро-то или злато-то което е върхъ тѣхъ, [з]за да ся не впримчишь въ него; понеже [и]то е мързость Господу 26 Богу твоему. И да не внесешь гнусотѫ въ домъ-тъ си, за да не станешь проклѣтъ, както неіѭ: да имашь съвършенно отвращеніе отъ неіѭ, и да ти бѫде съвсѣмъ гнусно; защото [і]е проклѣтія.

ГЛАВА 8.

1 Всичкы-тѣ заповѣди, които ви заповѣдувамъ азъ днесь, [а]да внимаете да гы вършите, за да живѣете, и да ся умножите, и да влѣзете и наслѣдите земіѭ-тѫ, за 2 коіѭто ся клѣ Господь на отцы-тѣ ви. И да помнишь всичкый-тъ пѫть по който [б]тя води Господь Богъ твой въ тыя четыридесеть години по пустыніѭ-тѫ, за да тя смири, [в]да тя опыта, [г]за да познае що има въ сърдце-то ти, да ли ще упазишь 3 заповѣди-тѣ му, или не. И смири тя, и [д]остави тя да огладнѣешь, и [е]храни тя съ маннѫ, (коіѭто ты не знаяше, и отци-тѣ ти не знаяхѫ), за да ти покаже че человѣкъ не [ж]живѣе само съ хлѣбъ, но съсъ всяко слово което исхожда изъ

л Гл. 10; 22.
м Гл. 10; 15.
н Исх. 32; 13. Псал. 105; 8, 9, 10. Лук. 1; 55, 72, 73.
о Исх. 13; 3, 14.
п Иса. 49; 7. 1 Кор. 1; 9. 10; 13. 2 Кор. 1; 18. 1 Сол. 5; 24. 2 Сол. 3; 3. 2 Тим. 2; 13. Евр. 11; 11. 1 Іоан. 1; 9.
р Исх. 20; 6. Гл. 5; 10. Неем. 1; 5. Дан. 9; 4.
с Иса. 59; 18. Наум. 1; 2.
т Гл. 32; 35.
у Лев. 26; 3. Гл. 28; 1.
ф Псал. 105; 8, 9. Лук. 1; 55, 72, 73.
х Іоан. 14; 21.
ц Гл. 28; 4.
ч Исх. 23; 26 и дрг.
ш Исх. 9; 14. 15; 26. Гл. 28; 27, 60.
щ Ст. 2.
ъ Гл. 13; 8. 19; 13, 21. 25; 12.
ы Исх. 23; 33. Гл. 12; 30. Сѫд. 8; 27. Псал. 106; 36.
ь Гл. 31; 6.
ю Псал. 105; 5.
я Гл. 4; 34. 29; 3.
ж Исх. 23; 28. Іис. Нав. 24; 12.
ѣа Числ. 11; 20. 14; 9, 14, 42. 16; 8. Іис. Нав. 3; 10.
а Гл. 10; 17. Неем. 1; 5. 4; 14. 9; 32.
б Исх. 23; 29. 30.
в Іис. Нав. 10; 24, 25, 42. 12; 1 и дрг.
г Исх. 17; 14. Гл. 9; 14. 25; 19. 29; 20.
д Гл. 11; 25. Іис. Нав. 1; 5. 10; 8. 23; 9.
е Ст. 5. Исх. 32; 20. Гл. 12; 3. 1 Лѣт. 14; 12.
ж Іис. Нав. 7; 1, 21.
з Сѫд. 8: 27. Софон. 1; 3.
и Гл. 17; 1.
і Лев. 27; 28. Гл. 13; 17. Іис. Нав. 6; 17, 18. 7; 1.

—

а Гл. 4; 1. 5; 32, 33. 6; 1, 2, 3.
б Гл. 1; 3. 2; 7. 29; 5. Псал. 136; 16. Амос. 2; 10.
в Исх. 16; 4. Гл. 13; 3.
г 2 Лѣт. 32; 31. Іоан. 2; 25.
д Исх. 16; 2, 3.
е Исх. 16; 12, 14, 35.
ж Псал. 104; 29. Мат. 4; 4. Лук. 4; 4.

4 уста-та Господни живѣе человѣкъ. [з]Облѣкла-та ти не овехтѣхж на тебе, нито нога-та ти е отекла въ тѣзь четыридесеть 5 годины. [и]Ще познаешь прочее въ сърдце-то си, че както человѣкъ наказува сына си, така Господь Богъ твой тя наказува. 6 За това да пазишь заповѣди-тѣ на Господа Бога твоего, [і]да ходишь въ пжтища-та му и да ся боишь отъ него.

7 Защото Господь Богъ твой тя завожда въ земіж добрж, въ земіж [к]на водны рѣкы, на источницы и бездны, които извиратъ въ долове и планины: 8 Въ земіж на жито и ечимыкъ, и лозія, и смоквы, и нарове; въ земіж на маслины и медъ: 9 Въ земіж дѣто ще ядешь хлѣбъ не съсъ скудость, не ще да си лишенъ отъ нищо въ неіж; въ земіж [л]на коіжто каменіе-тѣ сж желѣзо, и отъ горы-тѣ ѝ ще ископаешь мѣдь.

10 Когато [м]ядешь и ся наситишь, да благословишь Господа Бога твоего за добрж-тж 11 земіж, коіжто ти е далъ. Внимай да не забравишь Господа Бога твоего, и да не прѣстжпяшь заповѣди-тѣ му, и сждове-тѣ му, и повелѣнія-та му, които ти 12 азъ заповѣдвамъ днесь: [н]Да не бы *като* ядешь и ся наситишь, и съградишь до-13 бры кжщы, и ся населишь, И говеда-та ти, и овцы-тѣ ти ся умножатъ, и ся умножи сребро-то ти и злато-то ти, и 14 всичко що имашь ся умножи, Да не бы ся [о]тогазь прѣвъзнесло сърдце-то ти, [п]та забравишь Господа Бога твоего, който тя изведе изъ Египетскж-тж земіж, изъ домъ-15 тъ на рабство-то: Който [р]тя прѣведе прѣзъ тжзи голѣмж и страшнж пустыніж, [с]*дѣто имаше* горителны зміи, скорпіи, и суша, дѣто нѣмаше вода; [т]който ти извади 16 водж изъ твърдый-тъ камыкъ: Който тя храни въ пустыніж-тж [у]съ маннж, коіжто не знаяхж отци-тѣ ти, [ф]за да тя смири, и да тя опыта, да ти направи добро 17 въ сетнины-тѣ ти: И [х]да не бы да речешь въ сърдце-то си: Сила-та ми, и крѣпость-та на ржкж-тж ми, спечалихж ми това 18 богатство. Но да помнишь Господа Бога твоего; защото той е [ц]който ти дава силж да придобывашь богатство, [ч]за да утвърди завѣтъ-тъ си, за който ся клѣ на отцы-тѣ ти, както днесь.

19 Ако ли забравишь Господа Бога твоего, и отидешь слѣдъ другы богове, и служишь имъ, и поклонишь имъ ся, [ш]свидѣтелствувамъ на васъ днесь, че съвсѣмъ ще ся 20 истрѣбите: Както народи-тѣ които Господь истрѣбва отъ лице-то ви, [щ]така ще ся истрѣбите; защото не послушахте гласъ-тъ на Господа Бога вашего.

ГЛАВА 9.

1 Слушай, Израилю: [а]ты прѣминувашь днесь Іорданъ за да влѣзешь да наслѣдишь [б]народы по голѣмы и по силны отъ тебе, градове голѣмы и [в]оградены 2 до небе-то, Людіе великы и высокы, [г]Енаковы-тѣ сынове, които познавашь, и си чулъ, Кой може да устои прѣдъ Енако-3 вы-тѣ сынове? Знай прочее днесь че Іехова Богъ твой е [д]прѣдходящій прѣдъ тебе: [е]огнь пояждающій е, той [ж]ще гы истрѣби, и той ще гы низложи прѣдъ тебе, и [з]ще гы изгонишь, и скоро ще гы по-4 губишь, както ти рече Господь. [и]Когато Господь Богъ твой гы изгони отъ лице-то ти, да не думашь въ сърдце-то си и да не речешь: За моіж-тж правдж мя въведе Господь да наслѣдіж тжзи земіж: но [і]за нечестіе-то на тѣзи народы гы из-5 гонва Господь отъ лице-то ти. Не [к]за твоіж-тж правдж, нито за правость-тж на сърдце-то ти, влазишь да наслѣдишь земіж-тж имъ; но за нечестіе-то на тѣзи народы Господь Богъ твой гы изгонва отъ лице-то ти, и да увѣри [л]думж-тж за коіжто ся клѣ Господь на отцы-тѣ ти, на Авраама, Исаака и Іакова.

6 Знай прочее че Господь Богъ твой ти дава тжзи добрж земіж да іж наслѣдишь не за твоіж-тж правдж; защото сте [м]лю-7 діе жестоковыйни. Помни, да не забравишь, колко си раздражавалъ Господа Бога твоего въ пустыніж-тж: [н]отъ който день излѣзохте изъ Египетскж-тж земіж, додѣто стигнжхте до това мѣсто, вы сте были непокорни Господу.

8 И [о]въ Хоривъ раздражихте Господа, и прогнѣва ся на васъ Господь да вы ис-9 трѣби. [п]Когато азъ възлѣзохъ на горж-тж да земж каменны-тѣ плочы, плочы-тѣ на завѣтъ-тъ който направи Господь съ васъ, [р]тогазь останжхъ на горж-тж четыридесеть дни и четыридесеть нощы: хлѣбъ не ядохъ, и водж не пихъ. 10 И [с]даде ми Господь двѣ-тѣ каменны плочы, написаны съ Божій пърстъ; и на тѣхъ *бѣхж написаны* всичкы-тѣ думы, кои-

з Гл. 29; 5. Неем. 9; 21.
и 2 Цар. 7; 14. Псал. 89; 32. Прит. 3; 12. Евр. 12; 5, 6. Откр. 3; 19.
і Гл. 5; 33.
к Гл. 11; 10, 11, 12.
л Гл. 33; 25.
м Гл. 6; 11, 12.
н Гл. 28; 47. 32; 15. Прит. 30; 9. Ос. 13; 6.
о 1 Кор. 4; 7.
п Псал. 106; 21.
р Иса. 63; 12, 13, 14. Іер. 2; 6.
с Числ. 21; 6. Осі. 13; 5.
т Числ. 20; 11. Псал. 78; 15. 114; 8.
у Ст. 3. Исх. 16; 15.
ф Іер. 24; 5, 6. Евр. 12; 11.
х Гл. 9; 4. 1 Кор. 4; 7.
ц Прит. 10; 22. Осі. 2; 8.
ч Гл. 7; 8, 12.
ш Гл. 4; 26. 30; 18.
щ Дан. 9; 11, 12.

а Гл. 11; 31. Іис. Нав. 3; 16. 4; 19.
б Гл. 4; 38. 7; 1. 11; 23.
в Гл. 1; 28.
г Числ. 13; 22, 28, 32, 33.
д Гл. 31; 3. Іис. Нав. 3; 11.
е Гл. 4; 24. Евр. 12; 29.
ж Гл. 7; 23.
з Исх. 23; 31. Гл. 7; 24.
и Гл. 8; 17. Рим. 11; 6, 20. 1 Кор. 4; 4, 7.
і Быт. 15; 16. Лев. 18; 24, 25. Гл. 18; 12.
к Тит. 3; 5.
л Быт. 12; 7. 13; 15. 15; 7. 17; 8. 26; 4. 28; 13.
м Ст. 13. Исх 32; 9. 33; 3. 34; 9.
н Исх. 14; 11. 16; 2. 17; 2. Числ. 11; 4. 20; 2. 25; 2. Гл. 31; 27.
о Исх. 32; 4. Псал. 106; 19.
п Исх. 24; 12, 15.
р Исх. 24; 18. 34; 28.
с Исх. 31; 18.

то говори вамъ Господь на горѫ-тѫ изъ срѣдъ огнь-тъ [т]въ день-тъ на събраніе-то. 11 И въ свършаніе-то на четыридесеть-тѣ дни и четыридесеть-тѣ нощи, даде ми Господь двѣ-тѣ каменны плочы, плочы-тѣ на завѣтъ-тъ. 12 И рече ми Господь: [у]Стани, слѣзь скоро отъ тукъ; защото твои-тѣ людіе, които изведе ты изъ Египеть, развратихѫ ся: [ф]скоро ся уклонихѫ отъ пѫть-тъ който имъ заповѣдахъ: направихѫ си идолъ излѣянъ. 13 [х]Говори ми още Господь и рече: Видѣхъ тѣзи людіе, и ето, [ц]людіе жестоковыйни сѫ: 14 [ч]Остави мя да гы истрѣбіѫ, и да [ш]погубіѫ име-то имъ отъ поднебеснѫіѫ; а [щ]тебе ще направіѫ народъ по силенъ и по голѣмъ отъ тѣхъ. 15 И [ъ]обърнѫхъ ся, и слѣзохъ отъ горѫ-тѫ, и [ы]гора-та горѣше съ огнь, и двѣ-тѣ плочи на завѣтъ-тъ бѣхѫ въ двѣ-тѣ ми рѫцѣ. 16 И [ь]видѣхъ, и ето бѣхте съгрѣшили противъ Господа Бога вашего, бѣхте си направили теле лѣяно; бѣхте ся уклонили скоро отъ пѫть-тъ, който ви заповѣда Господь. 17 И зѣхъ двѣ-тѣ плочы, та гы хвърлихъ изъ двѣ-тѣ си рѫцѣ, и строшихъ гы прѣдъ очи-тѣ ви. 18 И [ѣ]припаднѫхъ прѣдъ Господа, както понапрѣдъ, четыридесеть дни и четыридесеть нощи; хлѣбъ не ядохъ, и водѫ не пихъ, за всичкый-тъ ви грѣхъ що съгрѣшихте, и направихте зло-то прѣдъ [º]Господа, за да го раздражавате. 19 Защото ся [ю]уплашихъ отъ гнѣвъ-тъ и ярость-тѫ съ коіѫто Господь ся бѣше разгнѣвалъ на васъ да вы истрѣби. [я]Но Господь мя послуша и тозь пѫть. 20 И бѣше Господь разяренъ много на Аарона *щото* да го погуби; и помолихъ ся и за Аарона въ онова врѣме. 21 И [ѫ]зѣхъ грѣхъ-тъ ви, теле-то което направихте, и изгорихъ го съ огнь, и счукахъ го, и стрыхъ *го*, додѣ станѫ дребно като прахъ; и хвърлихъ прахъ-тъ му въ потокъ-тъ който тече отъ горѫ-тѫ.

22 И [ѭ]въ Таверѫ, и въ [а]Массѫ, и [б]въ 23 Кывроѳъ-аттаавѫ, разгнѣвахте Господа. И [в]когато Господь вы испроводи отъ Кадисъварни и рече: Възлѣзте та наслѣдѣте земіѫ-тѫ коіѫто ви давамъ, тогазь вы ся не покорихте на повелѣніе-то на Господа Бога вашего, и [г]не повѣрвахте въ него, нито 24 послушахте гласъ-тъ му. [д]Непокорливи быдохте Господу, отъ който день вы познавамъ.

25 И [е]припаднѫхъ прѣдъ Господа прѣзъ четыридесеть-тѣ дни и четыридесеть-тѣ нощи въ които бѣхъ припаднѫлъ, защото 26 Господь рече да вы истрѣби. И [ж]молихъ ся Господу и рѣкохъ: Господи Іеова, не истрѣбвай людіе-тѣ си и наслѣдіе-то си, които си избавилъ съ величіе-то си, които си извелъ изъ Египетъ съ крѣпкѫ 27 рѫкѫ. Помени рабы-тѣ си, Авраама, Исаака и Іакова: не ся призирай на жестокость-тѫ на тѣзи людіе, нито на нечестіе-то имъ, нито на грѣхъ-тъ имъ: 28 За да не рекѫтъ *жители-тѣ на* тѫіѫ земіѫ, изъ коіѫто си ны извелъ: [з]Понеже Господь не можè да гы въведе въ земіѫ-тѫ, за коіѫто имъ ся бѣ обѣщалъ, и понеже гы ненавидяше, изведе гы за да гы 29 погуби въ пустыніѫ-тѫ. И [і]тѣ сѫ твои людіе, и твое наслѣдіе, които си извелъ съ голѣмѫ-тѫ си силѫ, и съ прострѣнѫ-тѫ си мышцѫ.

ГЛАВА 10.

1 Въ онова врѣме рече ми Господь: [а]Издѣлай си двѣ каменны плочы като първы-тѣ, и възлѣзь при мене на горѫ-тѫ, и [б]направи си дървенъ ковчегъ. 2 И азъ ще напишѫ на плочы-тѣ думы-тѣ които бѣхѫ на първы-тѣ плочы, които строши ты, и [в]да гы туришь въ ковчегъ-тъ. 3 И направихъ ковчегъ [г]отъ дърво ситтимъ, и [д]издѣлахъ двѣ каменны плочы като първы-тѣ, и възлѣзохъ на горѫ-тѫ съ двѣ-тѣ плочы въ рѫцѣ-тѣ си. 4 И [е]написа той на плочы-тѣ, както бѣ написано понапрѣдъ, десеть-тѣ заповѣди, [ж]които говорѝ вамъ Господь на горѫ-тѫ, изъ срѣдъ огнь-тъ, [з]въ день-тъ на събраніе-то; и даде гы Господь менѣ. 5 И обърнѫхъ ся и [и]слѣзохъ отъ горѫ-тѫ, и [і]турихъ плочы-тѣ въ ковчегъ-тъ, който направихъ, [к]за да бѫдѫтъ тамъ, както ми заповѣда Господь.

6 И дигнѫхѫ ся Израилеви-тѣ сынове отъ [л]Вироѳъ Венеяканъ въ Мосерѫ. [м]Тамъ умрѣ Ааронъ, тамъ ся и погребе; и священствова Елеазаръ сынъ му вмѣсто него. 7 [о]Отъ тамъ ся дигнѫхѫ въ Гадгадъ, и отъ Гадгадъ въ Іотваѳѫ, земіѫ на водны рѣкы.

8 Въ онова врѣме [п]отдѣли Господь Левіино-то племе, [р]да носи ковчегъ-тъ на завѣта Господенъ, [с]да стои прѣдъ Господа

т Исх. 19; 17. 20; 1. Гл. 4; 10. 10; 4. 18; 16.
у Исх. 32; 7.
ф Гл. 31; 29. Сѫд. 2; 17.
х Исх. 32; 9.
ц Ст. 6. Гл. 10; 16. 31; 27. 4 Цар. 17; 14.
ч Исх. 32; 10.
ш Гл. 29; 20. Псал. 9; 5. 109; 13.
щ Числ. 14; 12.
ъ Исх. 32; 15.
ы Исх. 19; 18. Гл. 4; 11. 5; 23.
ь Исх. 32; 19.
ѣ Исх. 34; 28. Псал. 106; 23.
ю Исх. 32; 10, 11.
я Исх. 32; 14. 33; 17. Гл. 10; 10. Псал. 106; 23.
ѫ Исх. 32; 20. Иса. 31; 7.
ѭ Числ. 11; 1, 3, 5.
а Исх. 17; 7.
б Числ. 11; 4, 34.
в Числ. 13; 3. 14; 1.
г Псал. 106; 24, 25.
д Гл. 31; 27.
е Ст. 18.
ж Исх. 32; 11, и дрг.
з Исх. 32; 12. Числ. 14; 16.
і Гл. 4; 20. 3 Цар. 8; 51. Неем. 1; 10. Псал. 95; 7.

—

а Исх. 34; 1, 2.
б Исх. 25; 10.
в Исх. 25; 16, 21.
г Исх. 25; 5, 10. 37; 1.
д Исх. 34; 4.
е Исх. 34; 28.
ж Исх. 20; 1.
з Исх. 19; 17. Гл. 9; 10. 18; 16.
и Исх. 34; 29.
і Исх. 40; 20.
к 3 Цар. 8; 9.
л Числ. 33; 31.
м Числ. 20; 28. 33; 38.
о Числ. 33; 32, 33.
п Числ. 3; 6. 4; 4. 8; 14. 16; 9.
р Числ. 4; 15.
с Гл. 18; 5.

за да му слугува, [т]и да благославя въ 9 име-то му, до днесь. [у]За това нѣматъ Левити-тѣ дѣлъ или наслѣдіе между братія-та си: Господь е тѣхно-то наслѣдіе, както Господь Богъ твой имъ ся обѣща.

10 И [ф]азъ стояхъ на горѫ-тѫ, както понапрѣдъ, четыридесеть дни и четыридесеть нощи; и [х]послуша мя Господь и тозь пѫть, *и* не рачи Господь да тя по-11 губи. И [ц]рече ми Господь: Стани, прѣдъиди прѣдъ тѣзи людіе, за да влѣзѫтъ и наслѣдятъ земіѭ-тѫ, за коіѭто ся клѣхъ на отцы-тѣ имъ да іѭ дамъ на тѣхъ.

12 И сега, Израилю, [ч]що иска Господь Богъ твой отъ тебе, [ш]ако не да ся боишь отъ Господа Бога твоего, [щ]да ходишь по всичкы-тѣ му пѫтища, и [ъ]да го обычашь, и да служишь на Господа Бога твоего съсъ всичко-то си сьрдце, и съсъ 13 всичкѫ-тѫ си душѫ, Да пазишь заповѣди-тѣ на Господа, и повелѣнія-та му, които азъ ти заповѣдвамъ днесь [ы]за добро-14 то ти? Ето [ь]небе-то, и небе-то на небеса-та, [ѣ]земя-та, и всичко-то що е на неіѭ 15 е на Господа Бога твоего. Но [ю]само отцы-тѣ ти прѣдпочте Господь, и гы възлюби, и избра васъ сѣме-то имъ по тѣхъ, отъ всичкы-тѣ людіе, както *видите* днесь. 16 Обрѣжѣте прочее [я]краекожіе-то на сьрдце-то си, и не бывайте вече [ѫ]жестоко-17 выйни. Защото Іеова Богъ вашъ е [ѭ]Богъ на богове-тѣ, и [а]Господь на господари-тѣ, Богъ великый, [б]крѣпкый и страшный, [в]който не гледа на лице, и не пріема 18 даръ; [г]Който прави сѫдъ на сираче-то и на вдовицѫ-тѫ, и обыча чужденецъ-тъ, 19 комуто дава хранѫ и облѣкло. [д]Обычайте прочее чужденецъ-тъ; защото и вы бѣхте чужденци въ Египетскѫ-тѫ 20 земіѭ. [е]Отъ Господа Бога твоего да ся боишь; нему да служишь, и при него [ж]да бѫдешь прилѣпенъ, и [з]въ име-то му 21 да ся кълнешь. [и]Той е хвала твоя, и Той е Богъ твой, [і]който е направилъ за тебе тыя голѣмы и страшны дѣла, 22 които видѣхѫ очи-тѣ ти. [к]Съсъ седмдесеть душы слѣзохѫ отци-тѣ ти въ Египетъ, а сега Господь Богъ твой направи тя [л]многочисленъ, като звѣзды-тѣ на небе-то.

ГЛАВА 11.

1 [а]Обычай прочее Господа Бога твоего, и [б]пази заржчванія-та му, и повелѣнія-та му, и сѫдове-тѣ му, и заповѣди-тѣ му, прѣзъ всичкы-тѣ *си* дни.

2 И знайте днесь, защото не *говоріѭ* на чада-та ваши, които не познахѫ, и които не видѣхѫ [в]наказаніе-то на Господа Бога вашего, [г]величества-та му, [д]крѣпкѫ-тѫ му рѫкѫ, и пространнѫ-тѫ му мыш-3 цѫ, И [е]знаменія-та му, и дѣла-та му, които направи въ срѣдъ Египетъ противъ Фараона Египетскый-тъ царь и про-4 тивъ всичкѫ-тѫ му земіѭ, И що направи на воинство-то на Египтяны-тѣ, на коніе-тѣ имъ, и на колесницы-тѣ имъ, [ж]когато вы гоняхѫ отзирь, какъ направи да гы потопятъ воды-тѣ на Червено-то 5 море, и Господь гы погуби до днесь, И що направи вамъ въ пустыніѭ-тѫ, додѣ 6 да дойдете до това мѣсто, И [з]що направи на Даѳана и Авирона синове-тѣ на Еліава сына Рувимова, какъ отвори уста-та си земя-та, та гы погълнѫ, и домородія-та имъ, и шатры-тѣ имъ, и всичкый-тъ имъ имотъ, въ срѣдъ всичкый-тъ И-7 зраиль: Но [и]ваши-тѣ очи видѣхѫ всичкы-тѣ голѣмы дѣла Господни, които той 8 направи. За това да пазите всичкы-тѣ заповѣди, които ви азъ заповѣдвамъ днесь: [і]за да бѫдете дерзновенни, и да влѣзете, и наслѣдите земіѭ-тѫ, въ коіѭто отхо-9 ждате за да іѭ наслѣдите: И [к]да ся продължатъ дни-тѣ ви на земіѭ-тѫ, за [л]коіѭто ся клѣ Господь на отцы-тѣ ви да іѭ даде на тѣхъ, и на сѣме-то имъ, [м]земіѭ въ коіѭто тече млѣко и медъ.

10 Защото земя-та, въ коіѭто влазишь да іѭ наслѣдишь, не е както Египетскѫ-тѫ земіѭ, изъ коіѭто излѣзохте, [н]дѣто сѣяше сѣме-то си, и напояваше съ ногѫ-11 тѫ си, като градинѫ на зеліе: [о]Но земя-та, въ коіѭто прѣминувате да іѭ наслѣдите, земя е на горы и долове; отъ 12 дъждь-тъ на небе-то піе водѫ: Земя, за която Господь Богъ твой ся грыжи; [п]очи-тѣ на Господа Бога твоего сѫ всякога връху неіѭ, отъ начало-то на годинѫ-тѫ и до свършъкъ-тъ на годинѫ-тѫ.

13 И [р]ако прилѣжно послушате заповѣ-

т Лев. 9; 22. Числ. 6; 23. Гл. 21; 5.
у Числ. 18; 20, 24. Гл. 18; 1, 2. Іез. 44; 28.
ф Исх. 34; 28. Гл. 9; 18, 25.
х Исх. 32; 14, 33, 34. 33; 17. Гл. 9; 19.
ц Исх. 32; 34. 33; 1.
ч Мих. 6; 8.
ш Гл. 6; 13.
щ Гл. 5; 33.
ъ Гл. 6; 5. 11; 13. 30; 16, 20. Мат. 22; 37.
ы Гл. 6; 24.
ь 3 Цар. 8; 27. Псал. 115; 16. 148; 4.
ѣ Быт. 14; 19. Исх. 19; 5. Псал. 24; 1.
ю Гл. 4; 37.
я Виж. Лев. 26; 41. Гл. 30; 6. Іер. 4; 4. Рим. 2; 28, 29. Колос. 2; 11.
ѫ Гл. 9; 6, 13.
ѭ Іис. Нав. 22; 22. Псал. 136; 2. Дан. 2; 47. 11; 36.
а Отк. 17; 14. 19; 16.
б Гл. 7; 21.
в 2 Лѣт. 19; 7. Іов. 34; 19. Дѣян. 10; 34. Рим. 2; 11. Гал. 2; 6. Ефес. 6; 9. Колос. 3; 25. 1 Пет. 1; 17.
г Псал. 68; 5. 146; 9.
д Лев. 19; 33, 34.
е Гл. 6; 13. Мат. 4; 10. Лук. 4; 8.
ж Гл. 11; 22. 13; 4.
з Псал. 63; 11.
и Исх. 15; 2. Псал. 22; 3. Іер. 17; 14.
і 1 Цар. 12; 24. 2 Цар. 7; 23. Псал. 106; 21, 22.
к Быт. 46; 27. Исх. 1; 5. Дѣян. 7; 14.
л Быт. 15; 5. Гл. 1; 10. 28; 62.

—

а Гл. 10; 12. 30; 16, 20.
б Зах. 3; 7.
в Гл. 8; 5.
г Гл. 5; 24.
д Гл. 7; 19.
е Псал. 78; 12. 135; 9.
ж Исх. 14; 27, 28. 15; 9, 10. Псал. 106. 11.
з Числ. 16; 1, 31. 27; 3. Псал. 106; 17.
и Гл. 5; 3. 7; 19.
і Іис. Нав. 1; 6, 7.
к Гл. 4; 40. 5; 16. Прит. 10; 27.
л Гл. 9; 5.
м Исх. 3; 8.
н Зах. 14; 18.
о Гл. 8; 7.
п 3 Цар. 9; 3.
р Ст. 22. Гл. 6; 17.

ди-тѣ ми, които ви азъ заповѣдувамъ днесь, [с]да обычате Господа Бога вашего, и да му служите съсъ всичко-то си сърд-
14 це, и съсъ всичкѫ-тѫ си душѫ, Тогазь [т]ще дамъ дъждь-тъ на земіѭ-тѫ ви на врѣме-то му, [у]ранный-тъ и късный-тъ, и ще съберешь жито-то си, и вино-то си,
15 и елей-тъ си. [ф]И ще дамъ трѣвѫ на твоитѣ полета за скотове-тѣ ти, [х]и ще ядешь и ще ся насытишь.
16 Внимайте въ себе си, [ц]да не ся прѣльсти сърдце-то ви, и прѣстѫпите, и [ч]послужите на другы богове, и имъ ся по-
17 клоните: Та ся [ш]распали гнѣвъ-тъ на Господа противъ васъ, [щ]и той затвори небе-то, да не иде дъждь, и земя-та да не даде плодъ-тъ си: [ъ]и ся истрѣбите скоро отъ добрѫ-тѫ земіѭ, коіѭто ви дава Господь.
18 [ы]Турѣте прочее тѣзи мои думы въ сърдце-то си, и въ душѫ-тѫ си; и [ь]вържѣте гы въ знакъ на рѫкѫ-тѫ си, и да бѫ-
19 дѫтъ като надчелія между очи-тѣ ви. И [ѣ]да учите на тѣхъ чада-та си, и да говорите за тѣхъ, когато сѣдишь въ кѫщѫ-тѫ си, и когато ходишь по пѫть-тъ,
20 и когато легашь, и когато ставашь. И [ю]да гы напишешь на прагове-тѣ на кѫ-
21 щѫ-тѫ си, и на врата-та си: За [я]да ся умножатъ дни-тѣ ви, и дни-тѣ на чадата ви, на земіѭ-тѫ за коіѭто ся клѣ Господь на отцы-тѣ ви да даде на тѣхъ, [ж]колкото небесны-тѣ дни на земіѭ-тѫ.
22 Понеже [іѫ]ако упазите прилѣжно всичкы-тѣ тыя заповѣди, които ви азъ заповѣдвамъ, да гы вършите, да обычате Господа Бога вашего, да ходите во всичкы-тѣ неговы пѫтища, и [а]да сте прилѣпени
23 нему, Тогазь [б]ще изгони Господь всичкы тѣзи народы отъ лице-то ви, и [в]ще наслѣдите народы по голѣмы и по силны
24 отъ васъ. [г]Всяко мѣсто, дѣто стѫпи стъпка-та на нозѣ-тѣ ви, ваше ще бѫде: [д]отъ пустыніѭ-тѫ и Ливанъ, отъ рѣкѫ-тѫ, рѣкѫ-тѫ Евфратъ, и дору до западно-то мо-
25 ре, ще бѫде прѣдѣлъ-тъ ви. [е]Никой не ще може да устои прѣдъ васъ: [ж]Господь Богъ вашъ ще тури страхъ и трепетъ отъ васъ по лице-то на всичкѫ-тѫ земіѭ на коіѭто стѫпите, [з]както ви рече.
26 Ето, [и]азъ полагамъ днесь прѣдъ васъ
27 благословеніе и клѣтвѫ: [і]Благословеніе-то, ако послушате заповѣди-тѣ на Господа Бога вашего, които ви азъ заповѣдувамъ
28 днесь, И [к]клѣтвѫ-тѫ, ако не послушате заповѣди-тѣ на Господа Бога вашего, но кръшнете отъ пѫть-тъ когото ви азъ заповѣдувамъ днесь, та да послѣдувате другы богове, които не сте познавали.
29 И когато Господь Богъ твой тя въведе въ земіѭ-тѫ, въ коіѭто отхождашь за да іѭ наслѣдишь, да положишь [л]благословеніе-то на горѫ-тѫ Гаризинъ, а клѣтвѫ-
30 тѫ на горѫ-тѫ Гевалъ. Не сѫ ли тѣ оттамъ Іорданъ, при пѫть-тъ който е къмъ западъ на слънце-то, въ земіѭ-тѫ на Хананейцы-тѣ, които живѣіѭтъ въ поле-то срещѫ Галгалъ, [м]при дѫбове-тѣ Морехъ?
31 Защото [н]вы прѣминувате Іорданъ за да влѣзете да наслѣдите земіѭ-тѫ, коіѭто Господь Богъ вашъ ви дава, и ще іѭ на-
32 слѣдите, и ще ся населите въ неіѭ. И да внимаете [о]да вършите всичкы-тѣ повелѣнія и сѫдове-тѣ, които азъ турямъ прѣдъ васъ днесь.

ГЛАВА 12.

1 Тія сѫ [а]повелѣнія-та и сѫдове-тѣ, които ще внимаете да правите въ тѫзи земіѭ коіѭто Господь Богъ на отцы-тѣ ти дава тебѣ да іѭ наслѣдишь, [б]въ всичкы-тѣ дни въ които живѣете на земіѭ-тѫ.
2 [в]Да разорите всичкы-тѣ мѣста, дѣто народи-тѣ, които ще завладѣете, служихѫ на богове-тѣ си, [г]по высокы-тѣ горы, и по хълмове-тѣ, и подъ всяко зелено дърво:
3 И [д]да съсыпете жъртвенницы-тѣ имъ и строшите стълпове-тѣ имъ, и изгорите съ огнь Ашеры-тѣ имъ, и съсѣчете идолы-тѣ на богове-тѣ имъ, и погубите имена-та имъ отъ онова мѣсто.
4 [е]Вы да не направите такыва нѣща за
5 Господа Бога вашего: [ж]Но на мѣсто-то, което Господь Богъ вашъ избере отъ всичкы-тѣ ваши племена, за да положи име-то си тамъ, жилище-то му да тър-
6 сите и тамъ да идете: И [з]тамъ да приносите всесъжженія-та си, и жъртвы-тѣ си, и [и]десетъцы-тѣ си, и възвышаемы-тѣ приношенія на рѫцѣ-тѣ си, и обричанія-та си, и самоволны-тѣ си приношенія, и първородны-тѣ отъ говеда-та си и отъ овцы-
7 тѣ си: И [і]тамъ да ядете прѣдъ Господа Бога вашего, и [к]да ся веселите, вы и челяди-тѣ ви, въ всичко на каквото ту-

с Гл. 10; 12.
т Лев. 26; 4. Гл. 28; 12.
у Іоил. 2; 23. Іак. 5; 7.
ф Псал. 104; 14.
х Гл. 6; 11. Іоил. 2; 19.
ц Гл. 29; 18. Іов. 31; 27.
ч Гл. 8; 19. 30; 17.
ш Гл. 6; 15.
щ 3 Цар. 8; 35. 2 Лѣт. 6; 26. 7; 13.
ъ Гл. 4; 26. 8; 19, 20. 30; 18. Іис. Нав. 23; 13, 15, 16.
ы Гл. 6; 6. 32; 46.
ь Гл. 6; 8.
ѣ Гл. 4; 9, 10. 6; 7.
ю Гл. 6; 9.
я Гл. 4; 40. 6; 2. Притч. 3; 2. 4; 10. 9; 11.
ж Псал. 72; 5. 89; 29.
іѫ Ст. 13. Гл. 6; 17.
а Гл. 10; 20. 30; 20.
б Гл. 4; 38. 9; 5.
в Гл. 9; 1.
г Іис. Нав. 1; 3. 14; 9.
д Быт. 15; 18. Исх. 23; 31. Числ. 34; 3. и дрг.
е Гл. 7; 24.
ж Гл. 2; 25.
з Исх. 23; 27.
и Гл. 30; 1, 15, 19.
і Гл. 28; 2.
к Гл. 28; 15.
л Гл. 27; 12, 13. Іис. Нав. 8; 33.
м Быт. 12; 6. Сѫд. 7; 1.
н Гл. 9; 1. Іис. Нав. 1; 11.
о Гл. 5; 32. 12; 32.

—

а Гл. 6; 1.
б Гл. 4; 10. 3 Цар. 8; 40.
в Исх. 34; 13. Гл. 7; 5.
г 4 Цар. 16; 4. 17; 10, 11. Іер. 3; 6.
д Числ. 33; 52. Сѫд. 2; 2.
е Ст. 31.
ж Ст. 11. Гл. 26; 2. Іис. Нав. 9; 27. 3 Цар. 8; 29. 2 Лѣт. 7; 12. Псал. 78; 68.
з Лев. 17; 3, 4.
и Ст. 17. Гл. 14; 22, 23. 15; 19, 20.
і Гл. 14; 26.
к Ст. 12, 18. Лев. 23; 40. Гл. 16; 11, 14, 15. 26; 11. 27; 7.

рите ржцѣ, въ каквото тя е благословилъ Господь Богъ твой.

8 Да не правите споредъ всичко което правимъ ный днесь тукъ, [л]всякой онова

9 което му ся вижда за добро. Защото не сте дошли още въ упокоеніе-то и въ наслѣдіе-то, което ви дава Господь Богъ

10 вашъ. Но [м]когато прѣйдете Іорданъ, и ся населите на земіж-тж коіжто ви Господь Богъ вашъ дава да наслѣдите, и ви даде упокоеніе отъ всичкы-тѣ ви непріятели наоколо, та ся населите безо-

11 пасно, Тогазь на [н]мѣсто-то, което избере Господь Богъ вашъ, да насели тамъ име-то си, тамъ да приносите всичко що ви заповѣдувамъ: всесъжженія-та си, и жъртвы-тѣ си, десетъцы-тѣ си, и възвышаемы-тѣ приношенія на ржцѣ-тѣ си, и всичкы-тѣ си избранны обричанія, които

12 сте обрекли Господу: И [о]да ся веселите прѣдъ Господа Бога вашего, вы, и синове-тѣ ви, и дъщери-тѣ ви, и раби-тѣ ви, и рабыни-тѣ ви, и Левитинъ-тъ който е отъ вжтрѣ врата-та ви; защото [п]той нѣма дѣлъ нито наслѣдіе съ васъ.

13 [р]Внимай на себе си, да не бы да принесешь всесъжженія-та си на всяко мѣ-

14 сто което видишь: Но [с]на това мѣсто, което избере Господь въ едно отъ племена-та ти, тамъ да приносишь всесъжженія-та си, и тамъ да правишь всичко що ти заповѣдувамъ.

15 [т]Можешь обаче въ всичкы-тѣ твои жилища да колешь и да ядешь месо, по всичко-то желаніе на душж-тж ти, споредъ благословеніе-то, което ти е далъ Господь Богъ твой: [у]нечистый и чистый могжтъ да яджтъ отъ него, [ф]както отъ

16 сърнж, и както отъ елень. [х]Само кръвьтж да не ядете; на земіж-тж да іж изливате като водж.

17 Не можешь да ядешь отъ вжтрѣ врата-та си, десетъкъ-тъ на жито-то си, или на вино-то си, или на елей-тъ си, или първородны-тѣ на говеда-та си, или на овцы-тѣ си, нито нѣкое отъ обричанія-та си които си обреклъ, нито самоволны-тѣ си приношенія, или възвышаемы-тѣ при-

18 ношенія на ржцѣ-тѣ си. Но [ц]тѣхъ да ядешь прѣдъ Господа Бога твоего, на мѣсто-то което избере Господь Богъ твой, ты и сынъ ти, и дъщеря ти, и слуга-та ти, и слугыня-та ти, и Левитинъ-тъ който е отъ вжтрѣ врата-та ти; и да ся веселишь прѣдъ Господа Бога твоего, въ всич-

19 ко на каквото туришь ржкж. [ч]Внимай на себе си да не оставишь нѣкога Левитинъ-тъ, колкото врѣме живѣешь на земіж-тж си.

20 Когато разшири Господь Богъ твой прѣдѣлы-тѣ ти, [ш]както ти ся обѣща, и речешь: Ще ямъ месо, (защото желае душа-та ти да яде месо,) можешь да ядешь месо, по всичко-то желаніе на

21 душж-тж ти. Ако мѣсто-то, което Господь Богъ твой избра да положи тамъ име-то си, отстои много далечь отъ тебе, тогазь да колешь отъ говеда-та си, и отъ овцы-тѣ си, които ти е далъ Господь, както ти заповѣдахъ, и да ядешь въ жилища-та си по всичко-то желаніе

22 на душж-тж ти. [щ]Както ся яде сърна и елень, така ще гы ядешь: нечистый и чистый могжтъ да яджтъ отъ тѣхъ безъ

23 разликж. [ъ]Само строго да ся вардишь да не ядешь кръвь; [ы]защото кръвь-та е животъ-тъ; и не быва да ядешь животъ-тъ

24 съ месо-то. Да іж не ядешь; на земіж-

25 тж да іж изливашь като водж. Да іж не ядешь; [ь]за да ти бжде добрѣ, на тебе и на чада-та ти слѣдъ тебе, [ѣ]когато правишь право-то прѣдъ Господа.

26 [ю]Но посвященія-та си колкото имашь, [я]и обричанія-та си, да земешь, та да идешь на мѣсто-то което избере Господь,

27 И [ѫ]да принесешь всесъжженія-та си, месо-то и кръвь-тж, върхъ олтарь-тъ на Господа Бога твоего: кръвь-та на жъртвы-тѣ ти ще ся излѣе въ олтарь-тъ на Господа Бога твоего, а месо-то ще изѣдешь.

28 Внимай и слушай всичкы-тѣ тыя думы които ти заповѣдувамъ; [ѭ]за да ти бжде добрѣ, на тебе и на чада-та ти слѣдъ тебе во вѣкъ, когато правишь добро-то и право-то прѣдъ Господа Бога твоего.

29 [а]Когато Господь Богъ твой истрѣби народы-тѣ отъ лице-то ти, дѣто отхождашь да гы наслѣдишь, и когато гы наслѣдишь,

30 и ся населишь въ земіж-тж имъ, Внимай на себе си, [б]да ся не впримчишь да имъ послѣдувашь, когато ся истрѣбятъ отъ лице-то ти; и да не издирувашь за богове-тѣ имъ и говоришь: Както служахж тія народи на богове-тѣ си, така и азъ

31 ще направіж. [в]Да не направишь така Господу Богу твоему; защото всякж гнусотж коіжто Господь ненавиди, направихж тѣ на богове-тѣ си; понеже [г]и сынове-тѣ си и дъщери-тѣ си изгаряхж съ

32 огнь за богове-тѣ си. Всичко що ви за-

[л] Слл. 17; 6. 21; 25.
[м] Гл. 11; 31.
[н] Ст. 5, 14, 18, 21, 26. Гл. 14; 23. 15; 20. 16; 2, и др. 17; 8. 18; 6. 23; 16. 26; 2. 31; 11. Іис. Нав. 18; 1. 3 Цар. 8; 29. Псал. 78; 68.
[о] Ст. 7.
[п] Гл. 10; 9. 14; 29.
[р] Лев. 17; 4.
[с] Ст. 11.
[т] Ст. 21.
[у] Ст. 22.
[ф] Гл. 14; 5. 15; 22
[х] Быт. 9; 4. Лев. 7; 26. 17; 10. Гл. 15; 23. Ст. 23, 24.
[ц] Ст. 11, 12. Гл. 14; 23.
[ч] Гл. 14; 27.
[ш] Быт. 15; 18. 28; 14. Исх. 34; 24. Гл. 11; 24. 19; 8.
[щ] Ст. 15.
[ъ] Ст. 16.
[ы] Быт. 9; 4. Лев. 17; 11, 14.
[ь] Гл. 4; 40. Иса. 3; 10.
[ѣ] Исх. 15; 26. Гл. 13; 18. 3 Цар. 11; 38.
[ю] Числ. 5; 9, 10. 18; 19.
[я] 1 Цар. 1; 21, 22, 24.
[ѫ] Лев. 1; 5, 9, 13. 17; 11.
[ѭ] Ст. 25.
[а] Исх. 23; 23. Гл. 19; 1. Іис. Нав. 23; 4.
[б] Гл. 7; 16.
[в] Ст. 4. Лев. 18; 3, 26, 30. 4 Цар. 17; 15.
[г] Лев. 18; 21. 20; 2. Гл. 18; 10. Іер. 32; 35. Іез. 23; 37.

повѣдувамъ азъ, внимайте това да правите: [д]да не притуришь на него, нито да отнемешь отъ него.

ГЛАВА 13.

1 Ако въстане въ срѣдъ тебе пророкъ, или [а]съновидецъ, [б]и даде ти знаменіе или 2 чудо, И [в]ся сбѫде знаменіе-то, или чудо-то, за което ти говорй и рече: Да идемъ слѣдъ другы богове, които ты не знаешь, 3 и да имъ служимъ, Да не слушашь думы-тѣ на онзи пророкъ, или на онзи съновидецъ; [г]защото вы искушава Господь Богъ вашъ, за да познае дали обычате Господа Бога вашего, отъ всичко-то си 4 сьрдце, и отъ всичкѫ-тѫ си душѫ. [д]Господу Богу вашему да послѣдувате, и нему да ся боите, и заповѣди-тѣ му да пазите, и гласъ-тъ му да слушате, и [е]нему да служите, и при него да сте 5 прилѣпени. [ж]А онзи пророкъ, или онзи съновидецъ да ся умьртви; защото е говорилъ отстѫпленіе отъ Господа Бога вашего, който вы изведе изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ, и вы избави отъ домъ-тъ на рабство-то, за да тя отбіе отъ пѫть-тъ, по който ти заповѣда Господь Богъ твой да ходишь; [з]така да истрѣбишь зло-то отъ срѣдъ си.

6 [и]Ако тя убѣждава скрытомъ братъ ти, сынъ-тъ на майкѫ ти, или сынъ ти, или дъщеря ти, или [і]жена-та на пазухѫ-тѫ ти, или пріятель-тъ ти [к]който е като душа-та ти, и рече: Да идемъ и да служимъ на другы богове, които не 7 си зналъ ты, нито отци-тѣ ти, (Отъ богове-тѣ на тѣзи народы, които сѫ около васъ, или близу при тебе, или далечь отъ тебе, отъ единый-тъ край на земіѭ-тѫ до 8 другый-тъ); [л]Да му не съизволишь, нито да го слушашь, нито да го пощади око-то ти, нито да *го* пожалишь, нито да го 9 скрыешь: Но [м]непрѣмѣнно да го умьртвишь; [н]рѫка-та ти да бѫде първа връхъ него за да го умьртвишь, и послѣ рѫ-10 ка-та на всичкы-тѣ людіе. И да го убіешь съ каменіе, да умре; защото поиска да тя отбіе отъ Господа Бога твоего, който тя изведе изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ, изъ 11 домъ-тъ на рабство-то. И [о]всичкый Израиль като чуіѭтъ ще ся убоіѭтъ; и не ще да направятъ вече въ срѣдъ тебе такова зло.

12 [п]Ако чуешь въ нѣкой отъ градове-тѣ, които Господь Богъ твой ти дава за да 13 ся населишь тамъ, че ся говори: Лоши человѣци сѫ [р]излѣзли отъ срѣдъ тебе, [с]и отбихѫ жители-тѣ на градъ-тъ си и рекохѫ: [т]Да идемъ, да служимъ на дру-14 гы богове, които не знаешь, Тогазь да разыскашь, и испыташь, и добрѣ да издиришь, и това нѣщо ако е истинно *и* вѣрно, ако таквая гнусота е сторена въ 15 срѣдъ тебе, Непрѣмѣнно да поразишь жители-тѣ на онзи градъ съ остро-то на ножъ-тъ, [у]и да истрѣбишь като проклѣто нѣщо него, и всичкы-тѣ що сѫ въ него, и скотове-тѣ му, съ остро-то на ножъ-тъ. 16 И да съберешь всичкы-тѣ му корысти въ срѣдъ стъгдѫ-тѫ му, и [ф]да изгоришь съ огнь градъ-тъ и всичкы-тѣ му корысти съвсѣмъ *да изгоришь* за Господа Бога твоего; и [х]да бѫде вѣчно той раз-17 валины; вече да ся не съгради. И [ц]да ся не залѣпи за рѫкѫ-тѫ ти нищо отъ проклѣтіѭ-тѫ: [ч]за да ся върне Господь отъ ярость-тѫ на гнѣвъ-тъ си, и да ти даде милость, и да тя помилува, и да тя умножи, [ш]както ся клѣ на отцы-тѣ ти, 18 Ако послушашь гласъ-тъ на Іеова Бога твоего, за [щ]да пазишь всичкы-тѣ му заповѣди, които ти заповѣдувамъ днесь, да правишь право-то прѣдъ Господа Бога твоего.

ГЛАВА 14.

1 Вы сте [а]сынове на Господа Бога вашего: [б]да не правите *по тѣло-то си* нарѣзванія, нито да правите плѣшивость между 2 очи-тѣ си за мьртвецъ. Защото сте [в]людіе святи на Господа Бога вашего; и избра васъ Господь, за да сте народъ собственъ нему, отъ всичкы-тѣ народы които сѫ по лице-то на земіѭ-тѫ.

3 Да [г]не ядешь нищо гнусно. (4) [д]Тія сѫ скотове-тѣ, които ще ядете: говедо-5 то, овца-та, и коза-та, Елень-тъ, и сьрна-та, и сайгакъ-тъ, и дивый-тъ ярецъ, и пигаргъ-тъ, и ориксъ-тъ, и камило-6 пардъ-тъ. И всяко четвероного което има ногѫ раздвоенѫ, и копыто расцѣпено на два ногта *и* прѣгрызва помежду че-7 твероногы-тѣ, тѣхъ да ядете. Но отъ които прѣгрызватъ, или отъ които иматъ копыто раздвоено *и* расцѣпено да не ядете тыя: камилѫ-тѫ, и заяцъ-тъ, и кро-

д Гл. 4; 2. 13; 18. Іис. Нав. 1; 7. Прит. 30; 6. Отк. 22; 18.

—

а Зах. 10; 2.
б Мат. 24; 24. 2 Сол. 2; 9.
в Вижь Гл. 18; 22. Іер. 28; 9. Мат. 7; 22.
г Гл. 8; 2. Вижь Мат. 24; 24. 1 Кор. 11; 19. 2 Сол. 2; 11. Откр. 13; 14.
д 4 Цар. 23; 3. 2 Лѣт. 34; 31.
е Гл. 10; 20. 30; 20.
ж Гл. 18; 20. Іер. 14; 15. Зах. 13; 3.
з Гл. 17; 7. 22; 21, 22, 24. 1 Кор. 5; 13.
и Гл. 17; 2.
і Вижь Быт. 16; 5. Гл. 28; 54. Притч. 5; 20. Мих 7; 5.
к 1 Цар. 18; 1, 3. 20; 17.
л Притч. 1; 10.
м Гл. 17; 5.
н Гл. 17; 7. Дѣян. 7; 58.
о Гл. 17; 13. 19; 20.
п Іис. Нав. 22; 11, и дрг. Сѫд. 20; 1, 2,
р 1 Іоан. 2; 19. Іуд. 19.
с 4 Цар. 17; 21.
т Ст. 2, 6.
у Исх. 22; 20. Лев. 27; 28. Іис. Нав. 6; 17, 21.
ф Іис. Нав. 6; 24.
х Іис. Нав. 8; 28. Иса. 17; 1. 25; 2. Іер. 49; 2.
ц Гл. 7; 26. Іис. Нав. 6; 18.
ч Іис. Нав. 6; 26.
ш Быт. 22; 17. 26; 4, 24. 28; 14.
щ Гл. 12; 25, 28, 32.

—

а Рим. 8; 16. 9; 8. 26. Гал. 3; 26.
б Лев. 19; 28. 21; 5. Іер. 16; 6. 41; 5. 47; 5. 1 Сол. 4; 13.
в Лев. 20; 26. Гл. 7; 6. 26; 18, 19.
г Іез. 4; 14. Дѣян. 10; 13, 14.
д Лев. 11; 2 и дрг.

ликъ-тъ; защото прѣгрызватъ, но нѣматъ раздвоено копыто: тѣ сѫ за васъ нечисти: 8 И свинѭ-тѫ, защото има копыто раздвоено, но не прѣгрызва; нечиста е за васъ; отъ месо-то имъ да не ядете, [е]нито до трупове-тѣ имъ да ся прикоснете.

9 [ж]Отъ всичкы-тѣ що сѫ у воды-тѣ, тыя да ядете: всичкы-тѣ които иматъ крыла 10 и люспы да ядете; Но всичкы които нѣматъ крыла и люспы, да не ядете; нечисты сѫ за васъ.

11 Всякѫ птицѫ чистѫ да ядете. (12) А [з]тыя сѫ които нѣма да ядете: орелъ-тъ, и 13 грифъ-тъ, и морскый-тъ орелъ, И пилякъ-тъ, и соколъ-тъ, и сѫпъ-тъ по видъ-14 тъ му, И всякой вранъ по видъ-тъ му, 15 И камилоптица-та, и сова-та, и кукови-16 ца-та, и ястребъ-тъ по видъ-тъ му, И нощный-тъ вранъ, и ивинъ-тъ, и лебедъ-17 тъ, И неясыть-та, и сипъ-тъ, и лиликъ-18 тъ, И щръкъ-тъ, и цапля-та по видъ-тъ 19 ѝ, и вдодъ-тъ, и прилѣпъ-тъ. И [и]всичкы-тѣ крылаты пълзящи нечисты сѫ за васъ; 20 [і]не ще да ся ядѫтъ. Всякѫ птицѫ чистѫ ще ядете.

21 [к]Никаквѫ мършѫ да не ядете; (на чужденецъ-тъ, който е отъ вѫтрѣ врата-та ти, можешь да ѭ давашь, да ѭ яде; или да ѭ продавашь на другоземецъ); защото [л]вы сте людіе святи на Господа Бога вашего. [м]Да не сваришь яре въ млѣко-то на майкѫ му.

22 [н]Давай непрѣмѣнно десетъкъ-тъ отъ всичкы-тѣ си произведенія които си посѣятъ, които производи нива-та *ти* вся-23 кѫ годинѫ. [о]И да ядешь десетъкъ-тъ на жито-то си, на вино-то си, и на масло-то си, и [п]първородны-тѣ отъ говеда-та си, и отъ овцы-тѣ си, прѣдъ Господа Бога твоего, на мѣсто-то, което избере за да положи име-то си тамъ; за да ся научишь да ся боишь всякога отъ Господа Бога твоего.

24 Ако ли е пѫть-тъ много далечь за тебе щото да не можешь да гы занесешь, [р]понеже е много далечь отъ тебе мѣсто-то, което избере Господь Богъ твой за да положи тамъ име-то си, когато тя бла-25 гослови Господь Богъ твой, Тогазь да *гы* размѣнишь за сребро, и да вържешь сребро-то въ рѫкѫ-тѫ си, и да идешь на мѣсто-то което избере Господь Богъ 26 твой: И да дадешь сребро-то за каквото нѣщо пожелае душа-та ти, за говеда, или за овцы, или за вино, или за сикерѫ, или за какво да е което бы пожелала душа-та ти: и [с]да ядешь тамъ прѣдъ Господа Бога твоего, и да ся развеселишь, 27 ты и домъ-тъ ти, И [т]Левитинъ-тъ който е отъ вѫтрѣ врата-та ти; да го не оставишь; [у]защото той нѣма дѣлъ нито наслѣдіе съ тебе.

28 [ф]Въ свършъкъ-тъ на третѭ-тѫ годинѫ да извадишь всичкый-тъ десетъкъ отъ произведеніе-то си прѣзъ онѭѭ годинѫ, и да го туришь отъ вѫтрѣ врата-та си: 29 И [х]Левитинъ-тъ, (защото [ц]нѣма дѣлъ нито наслѣдіе съ тебе), и чужденецъ-тъ, и сираче-то, и вдовица-та, които сѫ отъ вѫтрѣ врата-та ти, да дохождатъ и да ядѫтъ, и да ся насытятъ; [ч]за да тя благослови Господь Богъ твой въ всичкы-тѣ дѣла на рѫцѣ-тѣ ти, които ще работишь.

ГЛАВА 15.

1 Въ свършъкъ-тъ [а]на седмь годины да на-2 правишь оставяніе. И това е правило-то на оставяніе-то: всякой заимодавецъ, който даде назаемъ на ближній-тъ си, да *го* остави; да *го* не иска отъ ближній-тъ си, или отъ брата си; защото ся провъзгла-3 сява оставяніе за Господа. [б]Отъ чужденецъ-тъ можешь да *го* искашь; но каквото има твое у брата ти, рѫка-та ти да 4 *го* оставя: Додѣ да ся не намѣрва сиромахъ между васъ; защото [в]Господь ще тя благослови много въ земѭ-тѫ, коѭто ти Господь Богъ твой дава въ наслѣ-5 діе за да ѭ владѣешь. [г]Ако само съ прилѣжаніе слушашь гласъ-тъ на Господа Бога твоего, за да внимаешь да правишь всичкы-тѣ тыя заповѣди, които ти азъ 6 заповѣдувамъ днесь, То Господь Богъ твой ще тя благослови, както ти ся обѣща; и [д]ще давашь назаемъ на много народы, но ты не ще да земашь назаемъ; и [е]ще владѣешь надъ много народы, но надъ тебе нѣма да владѣѭтъ.

7 Ако има у тебе сиромахъ отъ братія-та ти, отъ вѫтрѣ въ нѣкои отъ врата-та ти, въ земѭ-тѫ ти, коѭто Господь Богъ твой ти дава, [ж]да не ожесточавашь сърдце-то си, нито да затворишь рѫкѫ-тѫ 8 си отъ брата си сиромахъ-тъ: Но [з]непрѣмѣнно да отворишь рѫкѫ-тѫ си къмъ него, и непрѣмѣнно да му дадешь на заемъ доволно за нуждѫ-тѫ му, за каквото 9 има потрѣбѫ. Внимай въ себе си, да не влѣзе лоша мысль въ сърдце-то ти, та речешь: Приближава седма-та година, година-та на оставяніе-то: и [и]да не стане лука-

[е] Лев. 11; 26, 27.
[ж] Лев. 11; 9.
[з] Лев. 11; 13.
[и] Лев. 11; 20.
[і] Вижь Лев. 11; 21.
[к] Лев. 17; 15. 22; 8. Iез. 4; 14.
[л] Ст. 2.
[м] Исх. 23; 19. 34; 26.
[н] Лев. 27; 30. Гл. 12; 6, 17. Неем. 10; 37.
[о] Гл. 12; 5, 6, 7, 17, 18.
[п] Гл. 15; 19, 20.
[р] Гл. 12; 21.
[с] Гл. 12; 7, 18. 26; 11.
[т] Гл. 12; 12, 18, 19.
[у] Числ. 18; 20. Гл. 18; 1, 2.
[ф] Гл. 26; 12. Амос. 4; 4.
[х] Гл. 26; 12.
[ц] Ст. 27. Гл. 12; 12.
[ч] Гл. 15; 10. Прит. 3; 9, 10. Вижь Мал. 3; 10.

—

[а] Исх. 21; 2. 23; 10, 11. Лев. 25; 2, 4. Гл. 31; 10. Iер. 34; 14.
[б] Вижь Гл. 23; 20.
[в] Гл. 28; 8.
[г] Гл. 28; 1.
[д] Гл. 29; 12, 44.
[е] Гл. 28; 13. Притч. 22; 7.
[ж] 1 Iоан. 3; 17.
[з] Лев. 25; 35. Мат. 5; 42. Лук. 6; 34, 35.
[и] Гл. 28; 54, 56. Притч. 23; 6. 28; 22. Мат. 20; 15.

во око-то ти противъ брата ти сиромахъ-тъ, и му не дадешь, [і]и извыка къмъ Господа противъ тебе, и [к]бжде ти грѣхъ.

10 Да му дадешь непрѣмѣнно, и [л]сърдце-то ти да не скърби когато му давашь; понеже [м]за това ще тя благослови Господь Богъ твой во всичкы-тѣ ти дѣла, и во 11 всичкы-тѣ ти прѣдпріятія. Защото [н]нѣма да исчезне сиромахъ отъ срѣдъ земіж-тж *ти*; за това ти азъ заповѣдувамъ, и казувамъ: Непрѣмѣнно да отваряшь ржкж-тж си къмъ брата си, къмъ сиромахъ-тъ си, и къмъ оскудный-тъ си на земіж-тж си.

12 [о]Ако ти ся продаде братъ ти, Евреинъ или Еврейка, да ти слугува шесть годины, а въ седмж-тж годинж да го ис- 13 пратишь свободенъ отъ себе си. И когато го испратишь свободенъ отъ себе си, 14 да го не испратишь празденъ: Непрѣмѣнно да го дарувашь съ нѣщо отъ стадо-то си, и отъ гумно-то си, и отъ жлебъ-тъ си; *отъ* каквото тя е [п]Господь Богъ 15 твой благословилъ, да му дадешь. И [р]да си напомнишь че и ты бѣше рабъ въ Египетскж-тж земіж, и Господь Богъ твой тя избави; за това и азъ ти заповѣдувамъ това нѣщо днесь.

16 [с]Ако ли ти рече: Не излизамъ изъ тебе; понеже обича тебе и домъ-тъ ти, 17 защото е благополученъ съ тебе: Тогазь да земешь шило, и да промушишь ухо-то му на врата-та, и ще ти бжде рабъ за вынжгы; и на рабыніж-тж си да напра- 18 вишь така. Да ти ся не види жестоко когато го испратишь свободенъ отъ себе си; защото [т]ти е слугувалъ двойно отъ колкото уцѣненъ слуга, шесть годины; и Господь Богъ твой ще тя благослови во всичко що правишь.

19 [у]Всичкы-тѣ първородны, които ся раждатъ отъ говеда-та ти и овцы-тѣ ти които сж мжжкы, да посвящавашь на Господа Бога твоего; да не употрѣбишь въ работаніе първородно-то на говедо-то си, нито острижешь първородно-то на ов- 20 цы-тѣ си. [ф]Прѣдъ Господа Бога твоего да го ядешь всякж годинж, ты и домъ ти, на мѣсто-то което избере Господь.

21 [х]Ако ли има нѣкой порокъ, *ако е* хромо, или слѣпо, *или има* нѣкой порокъ лошъ, да го не принесешь жъртвж на Господа 22 Бога твоего. Отъ вжтрѣ врата-та си да го ядешь като сърнж и като елень; [ц]безъ разликж, нечистый и чистый *да яджтъ*.

23 [ч]Но кръвь-тж му да не ядешь: на земіж-тж да іж излѣешь като водж.

ГЛАВА 16.

1 Пази [а]мѣсецъ-тъ Авивъ, и прави пасхж-тж на Господа Бога твоего; понеже [б]въ мѣсецъ Авивъ тя изведе Господь Богъ 2 твой изъ Египетъ [в]прѣзъ нощь. И да жъртвувашь пасхж-тж на Господа Бога твоего, отъ овцы и [г]говеда, [д]на мѣсто-то което избере Господь за да насели тамъ 3 име-то си. [е]Да не ядешь съ неіж нищо квасно: седмь дни да ядешь съ неіж бесквасны *хлѣбове*, хлѣбъ на оскърбеніе, (защото на бързомъ излѣзе ты изъ Египетскж-тж земіж;) за да помнишь день-тъ на излизаніе-то си изъ Египетскж-тж земіж прѣзъ всичкы-тѣ дни на живота 4 си. И [ж]да ся не види квасъ, въ всичкы-тѣ ти прѣдѣлы, седмь дни; и [з]отъ месо-то, което ще жъртвувашь на първый-тъ день надъ вечеръ, да не остане нищо до 5 сутринь-тж. Не можешь да жъртвувашь пасхж-тж въ кой да е отъ градове-тѣ ти, 6 които ти дава Господь Богъ твой: Но на онова мѣсто, което избере Господь Богъ твой за да насели тамъ име-то си, да жъртвувашь пасхж-тж [и]вечерь около захожданіе-то на слънце-то, во врѣме-то въ 7 което си излѣзлъ изъ Египетъ, И [і]да іж испечешь и ядешь [к]на мѣсто-то което избере Господь Богъ твой; и на сутринь-тж да ся върнешь, и да идешь въ кжщж-тж си. 8 Шесть дни да ядешь бесквасны, и [л]въ седмый-тъ день *да бжде* тържественно събраніе на Господа Бога твоего: да не работишь *никаквж* работж.

9 [м]Седмь седмицы да изброишь за себе си: начни да броишь седмь-тѣ седмицы, отъ когато първъ пжть туришь сърпъ на 10 жетвж-тж. И да направишь праздникъ-тъ на седмицы-тѣ Господу Богу твоему, съ възможно-то отъ ржкж-тж ти самоволно приношеніе, което ще приносишь, [н]споредъ колкото тя е благословилъ Господь 11 Богъ твой. И [о]да ся веселишь прѣдъ Господа Бога твоего, ты и сынь ти, и дъщеря ти, и слуга-та ти, и слугыня-та ти, и Левитинъ-тъ който е отъ вжтрѣ врата-та ти, и чужденецъ-тъ, и сираче-то, и вдовица-та, които сж въ срѣдъ васъ, на онова мѣсто което избере Господь Богъ твой, за да насели тамъ име-то си. 12 И [п]да помнишь че си былъ ты рабъ въ

[і] Гл. 24; 15.
[к] Мат. 25; 41, 42.
[л] 2 Кор. 9; 5, 7.
[м] Гл. 14; 29. 24; 19. Псал. 41; 1. Притч. 22; 9.
[н] Мат. 26; 11. Марк. 14; 7. Іоан. 12; 8.
[о] Исх. 21; 2. Лев. 25; 39. Іер. 34; 14.
[п] Притч. 10; 22.
[р] Гл. 5; 15. 16; 12.
[с] Исх. 21; 5, 6.
[т] Вижь Иса. 16; 14. 21; 16.
[у] Исх. 13; 2. 34; 19. Лев. 27; 26. Числ. 3; 13.
[ф] Гл. 12; 5, 6, 7, 17. 14; 23. 16; 11, 14.
[х] Лев. 22; 20. Гл. 17; 1.
[ц] Гл. 12; 15, 22.
[ч] Гл. 12; 16, 23.

—

[а] Исх. 12; 2 и друг.
[б] Исх. 13; 4. 34; 18.
[в] Исх. 12; 29 и 42.
[г] Числ. 28; 19.
[д] Гл. 12; 5, 26.
[е] Исх. 12; 15, 19, 39. 13; 3, 6, 7. 34; 18.
[ж] Исх. 13; 7.
[з] Исх. 12; 10. 34; 25.
[и] Исх. 12; 6.
[і] Исх. 12; 8, 9. 2 Лѣт. 35; 13.
[к] 4 Цар. 23; 23. Іоан. 2; 13, 23. 11; 55.
[л] Исх. 12; 16. 13; 6. Лев. 23; 8.
[м] Исх. 23; 16. 34; 22. Лев. 23 15. Числ. 28; 26. Дѣян. 2; 1.
[н] Ст. 17. 1 Кор. 16; 2.
[о] Гл. 12; 7, 12, 18. Ст. 14.
[п] Гл. 15; 15.

Египетъ: и внимай да вършишь тыя повелѣнія.

13 [р]Да правишь праздникъ-тъ на шатры-тѣ седмь дни като съберешь жито-то си 14 и вино-то си: И [с]да ся веселишь на праздникъ-тъ си, ты, и сынъ ти, и дъщеря ти, и слуга-та ти, и слугыня-та ти, и Левитинъ-тъ, и чужденецъ-тъ, и сираче-то, и вдовица-та, които сѫ отъ 15 вѫтрѣ врата-та ти. [т]Седмь дни да празднувашь Господу Богу твоему, на мѣсто-то което избере Господь; защото Господь Богъ твой ще тя благослови во всичкы-тѣ ти произведенія и во всичкы-тѣ дѣла на рѫцѣ-тѣ ти; и ты само ще ся веселишь.

16 [у]Три пѫти въ годинѫ-тѫ да ся явява всякой твой мѫжкый полъ прѣдъ Господа Бога твоего, на мѣсто-то което избере той, въ праздникъ-тъ на бесквасны-тѣ, и въ праздникъ-тъ на седмицы-тѣ, и въ праздникъ-тъ на шатры-тѣ: и [ф]да ся не явяватъ 17 прѣдъ Господа съ праздны рѫцѣ. Всякой *да дава* по силѫ-тѫ си, [х]споредъ благословеніе-то на Господа Бога твоего, което ти е далъ.

18 [ц]Да си поставишь сѫдіи и надзиратели по всичкы-тѣ си градове, които ти дава Господь Богъ твой по племена-та ти; и 19 да сѫдятъ людіе-тѣ съ правосѫдіе. [ч]Да не развратишь сѫдъ; [ш]да не гледашь на лице, [щ]нито да земашь даръ; защото даръ-тъ заслѣпява очи-тѣ на мудры-тѣ, и прѣвраща думы-тѣ на праведны-тѣ. 20 Правдѫ-тѫ, правдѫ-тѫ да диришь; [ъ]за да поживѣешь, и да наслѣдишь земіѭ-тѫ, коіѭто ти дава Господь Богъ твой.

21 [ы]Да не насадишь за себе си [*]дѫбравѫ отъ каквы да е дървета при олтарь-тъ на Господа Бога твоего, когото ще си 22 направишъ; [ь]Нито да си поставишь идолъ, нѣщо което ненавиди Господь Богъ твой.

ГЛАВА 17.

1 [а]Да не принесешь Господу Богу твоему говедо или овцѫ, което има порокъ, *или* какъвъ да е недостатъкъ; понеже то е гнусота Господу Богу твоему.

2 [б]Ако ся намѣри въ срѣдъ васъ, въ нѣкой отъ градове-тѣ ти които Господь Богъ твой ти дава, мѫжъ или жена, който стори зло прѣдъ Господа Бога твоего, и 3 [в]прѣстѫпи завѣта му, И отиде и послужи на другы богове, и имъ ся поклони, [г]на слънце-то, или на лунѫ-тѫ, или на каквo да е отъ небесно-то воинство, [д]нѣщо кое-4 то не сьмь заповѣдалъ: И [е]ти ся извѣсти и чуешь, и добрѣ испиташь, и ето е истина, извѣстно е това, сторила ся е 5 таквая мерзость въ Израиль: Тогазь да изведешь вънъ при врата-та си мѫжъ-тъ или женѫ-тѫ, които сѫ сторили това зло; мѫжъ-тъ или женѫ-тѫ [ж]да гы убіете съ каменіе, и да умрѫтъ.

6 [з]Чрѣзъ уста-та на двама или на трима свидѣтели, да ся умъртвява който е за смърть; чрѣзъ уста-та *само* на единъ 7 свидѣтель, да не ся умъртвява. [и]Рѫцѣ-тѣ на свидѣтели-тѣ да бѫдѫтъ първы на него, за да го умъртвятъ, и послѣ рѫцѣ-тѣ на всичкы-тѣ людіе: [і]така ще отмахнешь зло-то отъ срѣдъ си.

8 [к]Ако ти ся случи нѣкоя работа много мѫчна за тебе да іѭ отсѫдишь, между [л]кръвь и кръвь, между сѫдъ и сѫдъ, и между біеніе и біеніе, прѣпирателны работы вѫтрѣ въ селенія-та ти, тогазь да станешь [м]и да възлѣзешь на мѣсто-то 9 което избере Господь Богъ твой; И [н]да идешь при священницы-тѣ Левиты-тѣ, и [о]при сѫдіѭ-тѫ който ще бѫде въ оныя дни, и да попиташь; и [п]ще ти кажѫтъ 10 рѣшеніе-то на сѫдъ-тъ: И да направишь споредъ думѫ-тѫ, коіѭто ти кажѫтъ отъ онова мѣсто което избере Господь; и да внимаешь да сторишь по всичко, както 11 тя научатъ. И по изреченіе-то на законъ-тъ, както тя научатъ, и по сѫдъ-тъ когото ти рекѫтъ, да направишь; да ся не уклонявашь отъ думѫ-тѫ коіѭто ти кажѫтъ, 12 на десно, или на лѣво. А [р]человѣкъ-тъ който постѫпи дързостливо, и не послуша священникъ-тъ [с]който прѣдстои да служи тамъ *прѣдъ* Господа Бога твоего, или на сѫдіѭ-тѫ, той человѣкъ да умре; и 13 [т]да отмахнешь зло-то отъ Израиля. И [у]всичкы-тѣ людіе като чуіѭтъ, ще ся убоіѭтъ, и не ще бѫдѫтъ вече дързостливи.

14 Като влѣзешь въ земіѭ-тѫ коіѭто ти дава Господь Богъ твой, и іѭ наслѣдишь и ся населишь въ неіѭ, и речешь: [ф]Ще си поставіѭ царь, както всичкы-тѣ на-15 роди които сѫ около мене: Тогазь да си поставишь царь [х]когото избере Господь

р Исх. 23; 16. Лев. 23; 34. Числ. 29; 12.
с Неем. 8; 9, и дрг.
т Лев. 23; 39, 40.
у Исх. 23; 14, 17. 34; 23.
ф Исх. 23; 15. 34; 20.
х Ст. 10.
ц Гл. 1; 16. 1 Лѣт. 23; 4. 26; 29. 2 Лѣт. 19; 5, 8.
ч Исх. 23; 2, 6. Лев. 19; 15.
ш Гл. 1; 17. Притч. 24; 23.
щ Исх. 23; 8. Притч. 17; 23. Еккл. 7; 7
ъ Іез. 18; 5, 9.
ы Исх. 34; 13. 3 Цар. 14; 15. 16 33. 4 Цар. 17; 16. 21; 3. 2 Лѣт. 33; 3.
* *Евр.* Ашера, т. е. идолъ на Астартѫ наедно съ дървета, подъ сѣнкѫ-тѫ на които стоеше.
ь Лев. 26; 1.

—

а Гл. 15; 21. Мал. 1; 8, 13, 14.
б Гл. 13; 6.
в Іис. Нав. 7; 11, 15. 23; 16. Сѫд. 2; 20. 4 Цар. 18; 12. Осія 8; 1.
г Гл. 4; 19. Іов. 31; 26.
д Іер. 7; 22, 23, 31. 19; 5. 32; 35.
е Гл. 13; 12, 14.
ж Лев. 24; 14, 16. Гл. 13; 10. Іис. Нав. 7; 25.
з Числ. 35; 30. Гл. 19; 15. Мат. 18; 16. Іоан. 8; 17. 2 Кор. 13; 1. 1 Тим. 5; 19. Евр. 10; 28.
и Гл. 13; 9. Дѣян. 7; 58.
і Ст. 12. Гл. 13; 5. 19; 19.
к 2 Лѣт. 19; 10. Анг. 2; 11. Мал. 2; 7.
л Вижь Исх. 21; 13, 20, 22, 28. 22; 2. Числ. 35; 11, 16, 19. Гл. 19; 4, 10, 11.
м Гл. 12; 5. 19; 17. Псал. 122; 5.
н Іер. 18; 18.
о Гл. 19; 17.
п Іез. 44; 24.
р Числ. 15; 30. Ездр. 10; 8. Осія 4; 4.
с Гл. 18; 5, 7.
т Гл. 13; 5.
у Гл. 13; 11. 19; 20.
ф 1 Цар. 8; 5, 19, 20.
х Вижь 1 Цар. 9; 15. 10; 24. 16· 12. 1 Лѣт. 22; 10.

Богъ твой; [ц]отъ братія-та си да си поставишь царь; не можешь да поставишь надъ себе си чуждъ человѣкъ, който не ти е братъ. 16 Но [ч]да не трупа много коніе за себе си, [ш]нито да върне людіе-тѣ въ Египетъ за умноженіе на коніе; защото [щ]Господь ви рече: [ъ]Да ся не върнете вече прѣзъ онай пжть. 17 Нито да зема много жены за себе си, [ы]за да не отстжпи сърдце-то му; нито да трупа твърдѣ много сребро и злато за себе си. 18 И [ь]когато сѣдне на царскый-тъ си прѣстолъ, да прѣпише въ еднж книгж за себе си прѣписъ на тоя законъ, [ѣ]отъ *онжзи който е* прѣдъ священницы-тѣ Левиты-тѣ. 19 И [ю]той да бжде при него, и да прочита въ него прѣзъ всичкы-тѣ дни на животъ-тъ си: за да ся научи да ся бои отъ Господа Бога своего, да пази всичкы-тѣ думы на тоя законъ, и тыя повелѣнія, и да гы върши: 20 За да ся не прѣвъзнесе сърдце-то му надъ братія-та му, и [я]да ся не уклонява отъ заповѣдь-тж на десно или на лѣво; за да бжде многолѣтенъ на царство-то си, той и чада-та му, въ срѣдъ Израиля.

ГЛАВА 18.

1 Священници-тѣ Левити, *и* всичко-то Левіино племе, [а]да нѣматъ дѣлъ нито наслѣдіе заедно съ Израиля: [б]жъртвоприношенія-та Господу, и negово-то наслѣдіе 2 да ядтъ. За това не ще иматъ наслѣдіе между братія-та си: тѣхно-то наслѣдіе е Господь, както имъ рече.

3 И това ще бжде правдина-та на священницы-тѣ отъ людіе-тѣ, отъонѣзи които приносятъ въ жъртвж, или говедо, или овцж: [в]да даватъ на священникъ-тъ плешкж-тж, и челюсти-тѣ, и търбухъ-тъ. 4 [г]Начаткы-тѣ на жито-то си, на вино-то си и на елей-тъ си, и начатъкъ-тъ на стриженіе-то на овцы-тѣ си, да давашь нему. 5 Защото [д]него избра Господь Богъ твой отъ всичкы-тѣ ти племена, [е]за да прѣдстои да служи въ име-то на Господа, той и синове-тѣ му винжгы.

6 И ако дойде Левитинъ, изъ нѣкой отъ градове-тѣ ти, отъ всичкый Израиль, [ж]дѣто е былъ пришлецъ, и дойде съсъ всичко-то желаніе [з]на душж-тж си на мѣсто-7 то което избере Господь; Тогазь ще служи въ име-то на Господа Бога своего, [и]както всичкы-тѣ му братія Левити-тѣ, които прѣдстоятъ тамъ прѣдъ Господа. 8 [і]Равны дѣлове да ядтъ, освѣнь происходящо-то отъ [*]продажбж-тж на отеческый-тъ му *имотъ*.

9 Като влѣзешь въ земіж-тж коіжто ти дава Господь Богъ твой, [к]не ся учи да правишь по гнусоты-тѣ на оныя народы. 10 Да ся не намѣрва въ тебе никой който [л]да прѣкарва сына си или дъщеріж си прѣзъ огнь, чародѣй, *или* прокобитель, или 11 [м]гататель, или омаятель, Или обаятель, или [н]бѣсовъпрошатель, или вълшебникъ, или 12 [о]мъртвовъпрошатель; Защото всякой който прави тыя дѣла гнусенъ е Господу: и [п]за тыя гнусоты Господь Богъ твой гы 13 изгонва отъ лице-то ти. Съвършенъ да 14 бждешь прѣдъ Господа Бога твоего. Защото тія народи, които ще наслѣдишь, слушатъ прокобители-тѣ и чародѣи-тѣ; а на тебе така не е далъ Господь Богъ твой.

15 [р]Господь Богъ твой ще ти въздигне отъ срѣдъ тебе, отъ братія-та ти, пророкъ 16 както мене; него да слушате: По всичко както просяше отъ Господа Бога твоего при Хоривъ [с]въ день-тъ на събраніе-то, и говорѣше ты: [т]Да не чуіж вече гласъ-тъ на Господа Бога моего, и да не видіж вече тоя голѣмъ огнь, за да не умрж. 17 И рече ми Господь: [у]Добрѣ е каквото 18 говорихж. [ф]Азъ ще имъ въздигнж отъ срѣдъ братія-та имъ пророкъ, както тебе, и [х]ще туріж думы-тѣ си въ уста-та му, и [ц]ще имъ говори всичко каквото му азъ 19 заповѣдвамъ. А [ч]който не послуша думы-тѣ ми, които той ще говори въ мое име, азъ ще искамъ отвѣтъ отъ него.

20 [ш]Но пророкъ който дързне и говори въ мое име думж коіжто азъ не му сьмь заповѣдалъ да говори, или [щ]който говори въ име-то на другы богове, той пророкъ 21 да ся умъртви. Ако ли речешь въ сърдце-то си: Какъ ще познаемъ думж-тж, 22 коіжто Господь не е говорилъ? [ъ]Когато нѣкой пророкъ говори въ име-то на Господа, и [ы]дума-та не ся сбжде, нито ся случи, тая е дума-та коіжто Господь не е говорилъ: пророкъ-тъ іж е говорилъ [ь]отъ дързость: да ся не убоишь отъ него.

ц Іер. 30; 21.
ч 3 Цар. 4; 26. 10; 26, 28. Псал. 20; 7.
ш Иса. 31; 1. Іез. 17; 15.
щ Исх. 13; 17. Числ. 14; 3, 4.
ъ Гл. 28; 68. Осія 11; 5. Вижь Іер. 42; 15.
ы Вижь 3 Цар. 11; 3, 4.
ь 4 Цар. 11; 12.
ѣ Гл. 31; 9, 26. Вижь 4 Цар. 22; 8.
ю Іис. Нав. 1; 8. Псал. 119; 97, 98.
я Гл. 5; 32. 3 Цар. 15; 5.

—

а Числ. 18; 20. 26; 62. Гл. 10; 9.
б Числ. 18; 8, 9. 1 Кор. 9; 13.
в Лев. 7; 30 — 34.
г Исх. 22; 29. Числ. 18; 12, 24.
д Исх. 28; 1. Числ. 3; 10.
е Гл. 10; 8. 17; 12.
ж Числ. 35; 2, 3.
з Гл. 12; 5.
и 2 Лѣт. 31; 2.
і 2 Лѣт. 31; 4. Неем. 12; 44, 47.

* *Или* наемъ-тъ
к Лев. 18; 26, 27, 30. Гл. 12; 29, 30, 31.
л Лев. 18; 21. Гл. 12; 31.
м Лев. 19; 26, 31. 20; 27. Иса. 8; 19.
н Лев. 20; 29.
о 1 Цар. 28; 7.
п Лев. 18; 24, 25. Гл. 9; 4.
р Ст. 18. Іоан. 1; 45. Дѣян. 3; 22. 7; 37.
с Гл. 9; 10.
т Исх. 20; 19. Евр. 12; 19.
у Гл. 5; 28.
ф Ст. 15. Іоан. 1; 46. Дѣян. 3; 22. 7; 37.
х Иса. 51; 16. Іоан. 17; 8.
ц Іоан. 4; 25. 8; 28. 12; 49, 50.
ч Дѣян. 3; 23.
ш Гл. 13; 5. Іер. 14; 14, 15. Зах. 13; 3.
щ Гл. 13; 1, 2. Іер. 2; 8.
ъ Іер. 28; 9.
ы Вижь Гл. 13; 2.
ь Ст. 20.

—

ГЛАВА 19.

1 Когато Господь Богъ твой погуби [а]народы-
тѣ, на които земіѭ-тѫ дава тебѣ Господь
Богъ твой, и гы наслѣдишь и ся насе-
лишь въ градове-тѣ имъ, и въ кѫщы-тѣ
2 имъ; [б]Тогазь да си отдѣлишь три града въ
срѣдѣ земіѭ-тѫ си, коіѭто ти Господь
3 Богъ твой дава да іѭ наслѣдишь. Да си
приготвишь пѫть-тъ; и да раздѣлишь на
три части прѣдѣлы-тѣ на земіѭ-тѫ си,
коіѭто ти Господь Богъ твой дава да на-
слѣдишь, за да бѣга тамъ всякой убіица.
4 И [в]това е правило-то за убіицѫ-тѫ, който
може да побѣгне тамъ, и да остане живъ:
Който удари ближній-тъ си безъ намѣ-
реніе, когото по напрѣдъ не е мразилъ,
5 Както когато отхожда нѣкой заедно съ
другарь-тъ си въ лѣсъ-тъ за да сѣче дърва,
и рѫка-та му като удари съсъ сѣкырѫ-тѫ
за да прѣсѣче дърво-то, искочи желѣзо-
то изъ топорище-то, и улучи другарь-тъ
му, и той умре, такъвъ нека бѣга въ е-
динъ отъ тыя градове, и ще бѫде живъ:
6 Да [г]не бы отмъститель-тъ за кръвь-тѫ
въ распаленіе на сърдце-то си да ся за-
втече въ слѣдъ убіицѫ-тѫ и го пристигне,
(ако е пѫть-тъ далеченъ), и го убіе, безъ
да е достоинъ за смърть, понеже го не
7 мразѣше отъ понапрѣдъ. За това азъ
ти заповѣдвамъ и казвамъ: Три градове
да ся отдѣлишь.
8 А [д]когато Господь Богъ твой разшири
прѣдѣлы-тѣ ти, както ся клѣ на отцы-
тѣ ти, и ти даде всичкѫ-тѫ земіѭ, коіѭ-
9 то ся обѣща да даде на отцы-тѣ ти, Ако
пазишь и вършишь всичкы тыя заповѣди,
които ти заповѣдвамъ днесь, да обы-
чашь Господа Бога твоего, и да ходишь
всякога въ неговы-тѣ пѫтища, [е]тогазь
при тыя три-тѣ ще си притуришь още
10 три града: За да ся не пролѣе неповин-
на кръвь въ твоіѭ-тѫ земіѭ, коіѭто ти
Господь Богъ твой дава наслѣдіе, и да
нѣма върхъ тебе повинность на кръвь.
11 Но [ж]ако има нѣкой ненависть на ближ-
ній-тъ си, и го прѣчака и ся устреми на
него та го удари, и умре, и побѣгне въ
12 единъ отъ тыя градове, Тогазь старѣй-
шины-тѣ на градъ-тъ му да проводятъ
и да го земѫтъ отъ тамъ, и да го прѣ-
дадѫтъ въ рѫкѫ-тѫ на отмъститель-тъ
13 за кръвь-тѫ за да умре. [з]Око-то ти да
го не пожали, но [и]да отмахнешь отъ
Израиля *проливаніе на* неповиннѫ кръвь,
за да ти бѫде добрѣ.

14 Да [і]не помѣстишь межды-тѣ на ближ-
ній-тъ си, които дѣды-тѣ ти сѫ поста-
вили въ твое-то наслѣдіе, което ще на-
слѣдишь въ земіѭ-тѫ коіѭто Господь Богъ
твой ти дава за да іѭ наслѣдишь.
15 [к]Единъ свидѣтель да ся не подигне про-
тивъ нѣкого человѣка, за какво да е без-
законіе, или за какво да е съгрѣшеніе,
каквото съгрѣшеніе бы съгрѣшилъ: чрѣзъ
уста-та на двама свидѣтели, или чрѣзъ
уста-та на трима свидѣтели, да ся увѣ-
рява *всяка* дума.
16 [л]Ако ся подигне неправеденъ свидѣтель
противъ человѣка, за да свидѣтелствува
17 противъ него неправедно, Тогазь и два-
ма-та человѣци, между които е прѣніе-то,
да застанѫтъ прѣдъ Господа, [м]прѣдъ свя-
щенницы-тѣ и прѣдъ сѫдіи-тѣ, които сѫ
18 въ оныя дни: И сѫдіи-тѣ да испытатъ
потънко, и ако е свидѣтель-тъ лъжесви-
дѣтель, и свидѣтелствува лъжливо про-
19 тивъ брата си, [н]Тогазь да му направите
това което той бѣ намыслилъ да направи
на брата си: и [о]да отмахнешь зло-то отъ
20 срѣдъ си. И [п]другы-тѣ ще чуіѫтъ и ще
ся убоятъ, и не ще направятъ за напрѣдъ
21 такова зло въ срѣдъ тебе. Да *го* [р]не по-
жали око-то ти: [с]животъ за животъ, око
за око, зѫбъ за зѫбъ, рѫка за рѫкѫ,
нога за ногѫ.

ГЛАВА 20.

1 Когато излѣзешь на бой противъ непрія-
тели-тѣ си, [а]и видишь коніе, и колесницы,
и людіе повече отъ тебе, да не ся убо-
ишь отъ тѣхъ; защото [б]съ тебе е Господь
Богъ твой, който тя изведе изъ Египет-
2 скѫ-тѫ земіѭ. И когато приближишь при
бой-тъ, священникъ-тъ да пристѫпи и
3 говори на людіе-тѣ, И да имъ рече: Слу-
шай, Израилю; вы приближавате днесь
при бой-тъ противъ непріятели-тѣ си; да
не ослабне сърдце-то ви; не бойте ся,
нито ся смущавайте, нито ся ужаса-
4 вайте отъ тѣхъ; Защото Господь Богъ
вашъ е който ходи съ васъ, [в]да ся біе
за васъ противъ врагове-тѣ ви, за да вы
спасе.
5 И надзиратели-тѣ да говорятъ на лю-
діе-тѣ, и да рекѫтъ: Кой человѣкъ е съ-
градилъ новъ домъ, и не го е [г]обновилъ?
Нека иде, и да ся върне въ домъ-тъ си,
да не бы да умре въ бой-тъ и го обнови
6 другъ человѣкъ. И кой человѣкъ е на-
садилъ лозіе, и не е ялъ първы-тѣ му

а Гл. 12; 29.
б Исх. 21; 13. Числ. 35; 10, 14. Іис. Нав. 20; 2.
в Числ. 35; 15. Гл. 4; 42.
г Числ. 35; 12.
д Быт. 15; 18. Гл. 12; 20.
е Іис. Нав. 20; 7, 8.
ж Исх. 21; 12 и дрг. Числ. 35; 16, 24. Гл. 27; 24. Прит. 28; 17.
з Гл. 13; 8. 25; 12.
и Числ. 35; 33, 34. Гл. 21; 9. 3 Цар. 2; 31.
і Гл. 27; 17. Іов. 24; 2. Притч. 22; 28. Осія 5; 10.
к Числ. 35; 30. Гл. 17; 6. Мат. 18; 16. Іоан. 8; 17. 2 Кор. 13; 1. 1 Тим. 5; 19. Евр. 10; 28.
л Псал. 27; 12. 35; 11.
м Гл. 17; 9. 21; 5.
н Прит. 19; 5, 9. Дан. 6; 24.
о Гл. 13; 5. 17; 7. 21; 21. 22; 21, 24. 24; 7.
п Гл. 17; 13. 21; 21.
р Ст. 13.
с Исх. 21; 23, 24. Лев. 24; 20. Мат. 5; 38.

—

а Вижь Псал. 20; 7. Иса. 31; 1.
б Числ. 23; 21. Гл. 31; 6, 8. 2 Лѣт. 13; 12. 32; 7, 8.
в Гл. 1; 30. 3; 22. Іис. Нав. 23; 10.
г Вижь Неем. 12; 27. Псал. 30 надписъ-тъ.

плодове? Нека иде, и нека ся върне въ домъ-тъ си, да не бы да умре въ бой-тъ, и яде другъ человѣкъ първы-тѣ му пло-
7 дове. И [д]кой человѣкъ ся е сгодилъ за женѫ, и не ѭ е зѣлъ? Нека иде, и нека ся върне въ домъ-тъ си, да не бы да умре
8 на бой-тъ, и ѭ земе другъ человѣкъ. И надзиратели-тѣ да говорятъ още на людіе-тѣ, и да рекѫтъ: [е]Кой человѣкъ е боязливъ и безсърдченъ? Нека иде, и нека ся върне въ домъ-тъ си, да не бы ослабнѫло сърдце-то на братія-та му,
9 като негово-то сърдце. И като свършатъ надзиратели-тѣ да говорятъ на людіе-тѣ, да поставятъ воеводы на пълкове-тѣ, за началницы на людіе-тѣ.
10 Когато приближишь при градъ за да
11 го завоювашь, [ж]прѣдложи му миръ. И ако ти отговори мирно, и ти отвори, тогазь всичкы-тѣ людіе които ся намѣрватъ въ него ще ти бѫдѫтъ поддании, и
12 ще ти работятъ: Ако ли не направи миръ съ тебе, но воюва противъ тебе,
13 тогазь да го обсадишь; И като го прѣдаде Господь Богъ твой въ рѫцѣ-тѣ ти, тогазь [з]да поразишь всичкы-тѣ му мѫж-
14 кы съ остро-то на ножъ-тъ: А жены-тѣ, и дѣца-та, и [и]скотове-тѣ, и всичко що ся намѣрва въ градъ-тъ, всичкы-тѣ му корысти, да земешь за себе си: и [і]да ядешь корысти-тѣ на врагове-тѣ си, кои-
15 то Господь Богъ твой ти даде. Така да правишь на всичкы-тѣ градове които сѫ много далечь отъ тебе, които не сѫ отъ
16 градове-тѣ на тыя народы: А [к]отъ градове-тѣ на тыя людіе, които Господь Богъ твой ти дава за наслѣдіе, да не оставишь живо нищо което има ды-
17 ханіе: Но да гы истрѣбишь, като проклѣто нѣщо: Хеттейцы-тѣ, и Аморрейцы-тѣ, Хананейцы-тѣ, и Ферезейцы-тѣ, Евейцы-тѣ, и Іевусейцы-тѣ, както ти заповѣда
18 Господь Богъ твой; [л]За да не вы научатъ да правите по всичкы-тѣ имъ гнусоты които сѫ правили на богове-тѣ си, и [м]съгрѣшите противъ Господа Бога вашего.
19 Когато обсаждашь нѣкой градъ много дни, и воювашь го за да го прѣземешь, да не истрѣбишь дървя-та му, и да не дигашь на тѣхъ топоръ; защото отъ тѣхъ можешь да ся хранишь, и да не гы изсѣчешь. Человѣкъ ли е дърво-то на поле-то, та да влѣзе отъ лице-то ти въ об-
20 садѫ-тѫ? Само дървя-та които знаешь че не сѫ дървя за хранѫ, тѣхъ можешь да истрѣбишь и изсѣчешь; и да направишь окопъ противъ градъ-тъ, който ти ся противи, додѣ ся прѣдаде.

ГЛАВА 21.

1 Ако въ земѭ-тѫ, коѭто ти Господь Богъ твой дава да наслѣдишь, ся намѣри убитъ нѣкой паднѫлъ на поле-то *и* не ся
2 знае кой го е убилъ, Тогазь да излѣзѫтъ старѣйшины-тѣ ти и сѫдіи-тѣ ти, и да измѣрятъ *разстояніе-то* до градове-тѣ
3 които сѫ около убитый-тъ: И старѣйшины-тѣ на градъ-тъ който е най близу до убитый-тъ, да земѫтъ юницѫ, съ коѭто
4 не е работено, нито е теглила яремъ; И старѣйшины-тѣ на онай градъ да докаратъ юницѫ-тѫ въ единъ долъ каменливъ, дѣто не е оранъ, нито е сѣянъ; и тамъ въ долъ-тъ да прѣсѣкѫтъ
5 вратъ-тъ на юницѫ-тѫ. И да пристѫпятъ священници-тѣ сынове-тѣ Левіеви; (понеже [а]тѣхъ избра Господь Богъ твой да му служатъ, и да благославятъ въ име-то Господне, и [б]по думѫ-тѫ имъ да ся сѫди всяко прѣпираніе, и всяко біеніе:)
6 И всичкы-тѣ старѣйшины отъ онзи градъ който е най близу до убитый-тъ, [в]да омыѭтъ рѫцѣ-тѣ си надъ закланѫ-тѫ ю-
7 ницѫ въ долъ-тъ; И да отговорятъ и рекѫтъ: Рѫцѣ-тѣ ни не сѫ пролѣли тѫзи
8 кръвь, нито очи-тѣ ни сѫ видѣли: Бѫди милостивъ, Господи, на людіе-тѣ си Израиля, които си избавилъ, и [г]не считай на людіе-тѣ си Израиля кръвь неповиннѫ.
9 И ще имъ ся прости кръвь-та. Така [д]ще изгладишь изъ срѣдъ себе си неповиннѫ-тѫ кръвь, когато направишь право-то прѣдъ очи-тѣ на Господа.
10 Когато излѣзешь да воювашь противъ врагове-тѣ си, и Господь Богъ твой гы прѣдаде въ рѫцѣ-тѣ ти, и земешь отъ
11 тѣхъ плѣиницы, И видишь между плѣнницы-тѣ женѫ доброличнѫ, и ѭ възлю-
12 бишь, да ѭ земешь за своѭ женѫ, Тогазь да ѭ заведешь у дома си, и тя да обръсне главѫ-тѫ си и отрѣже ногты-тѣ
13 си; И да съблѣче отъ себе си дрехы-тѣ на плѣненіе-то си, и да сѣди въ домъ-тъ ти, и [е]да оплаква бащѫ си и майкѫ си цѣлъ мѣсецъ; и послѣ това да влѣзешь при неѭ, и да ѝ бѫдешь мѫжъ, и тя
14 да ти бѫде жена. Ако ли не ся благодаришь отъ неѭ, тогазь да ѭ испроводишь свободнѫ; и да не ѭ продадешь за сребро, да не ѭ направишь рабынѭ, [ж]защото си ѭ смирилъ.
15 Ако нѣкой има двѣ жены, еднѫ-тѫ любимѫ, [з]а другѫ-тѫ нелюбимѫ, и му

д Гл. 24; 5.
е Сѫд. 7; 3.
ж 2 Цар. 20; 18, 20.
з Чисх. 31; 7.
и Іис. Нав. 8; 2.
і Іис. Нав. 22; 8.
к Чисх. 21; 2, 3, 35. 33; 52. Гл. 7; 1. 2. Іис. Нав. 11; 14.
л Гл. 7; 4. 12; 30, 31. 18; 9.
м Исх. 23; 33.

а Гл. 10; 8. 1 Лѣт. 23; 13.
б Гл. 17; 8, 9.
в Вижь Псал. 19; 20. 26; 6. Мат. 27; 24.
г Іона 1; 14.
д Гл. 19; 13.
е Вижь Псал. 45; 10.
ж Быт. 34; 2. Гл. 22; 29. Сѫд. 19; 24.
з Быт. 29; 33.

народятъ чада, любима-та и нелюбима-та, и първородный сынъ е на нелю-
16 бимѫ-тѫ, Тогазь [в]въ който день дѣли на сынове-тѣ си имотъ-тъ си, не може да направи първороденъ сынъ-тъ на любимѫ-тѫ, и да прѣзри сынъ-тъ на нелю-
17 бимѫ-тѫ, първородный-тъ: Но да припознае за първороденъ сынъ-тъ на нелюбимѫ-тѫ, и [г]да му даде двоенъ дѣлъ отъ всичкый-тъ си имотъ; защото е [д]начатъкъ на силѫ-тѫ му; [е]нему принадлежи право-то на първородство-то.
18 Ако има нѣкой сынъ упоритъ и непокорливъ, който не слуша гласъ-тъ на отца си, или гласъ-тъ на майкѫ си, и тѣ сѫ го наказували, но той не гы е слу-
19 шалъ, Тогазь отецъ му и майка му да го хванѫтъ и да го заведѫтъ при старѣйшины-тѣ на градъ-тъ му, и при пор-
20 тѫ-тѫ на мѣсто-то му: И да рекѫтъ на старѣйшины-тѣ на градъ-тъ му: Тоя нашъ сынъ е упоритъ и непокорливъ; не слуша гласъ-тъ ни; раскошенъ е и піяница:
21 Тогазь всичкы-тѣ человѣци отъ градъ-тъ му да го убіѭтъ съ каменіе, и да умре: и [ж]да отмахнешь зло-то отъ срѣдъ си; и [з]всичкый Израиль да чуе и да ся убои.
22 И ако нѣкой стори съгрѣшеніе [и]достойно за смърть, и *осѫденъ бѫде* на смърть,
23 и го обѣсишь на дърво, Да [к]не остане тѣло-то му всичкѫ-тѫ нощь на дърво-то, но непрѣмѣнно да го погребешь въ истый-тъ день, (защото [л]е проклѣтъ отъ Бога обѣсеный;) и [м]да не осквернишь землѭ-тѫ си, коѭто Господь Богъ твой ти дава въ наслѣдіе.

ГЛАВА 22.

1 Когато видишь говедо-то на брата си или овцѫ-тѫ му загубены, [а]да гы не прѣнебрежишь; непрѣмѣнно да гы върнешь
2 при брата си. И ако братъ ти не е близу при тебе, или ако го не познавашь, тогазь прибери гы у дома си, и да бѫдѫтъ при тебе додѣ гы потърси братъ ти;
3 и тогазь да му гы дадешь. Така да правишь и за оселъ-тъ му; така да правишь и за дрехѫ-тѫ му; така да правишь и за всяко изгубено нѣщо на брата си, което е изгубилъ, и ты го намѣришь; не
4 бива да го прѣнебрѣжишь. Когато видишь оселъ-тъ на брата си или говедо-то му паднѫло на пѫть-тъ, [б]да гы не прѣнебрѣжишь; непрѣмѣнно да *гы* дигнешь съ него.
5 Жена да не носи мѫжко облѣкло, нито мѫжъ да ся облѣче въ женскѫ дрехѫ; понеже всичкы-тѣ които правятъ така гнусота сѫ на Господа Бога твоего.
6 Ако ти ся случи на пѫть-тъ птичіе гнѣздо на нѣкое дърво, или на землѭ-тѫ, *и въ него* пилета, или яйца, и майка-та лежи на пилета-та или на яйца-та, [в]да
7 не земешь майкѫ-тѫ съ чада-та. Непрѣмѣнно да пустишь майкѫ-тѫ, а чада-та да земешь за себе си; [г]за да ти бѫде добрѣ, и да ся продължатъ дни-тѣ ти.
8 Когато съградишь новѫ кѫщѫ, да направишь огражденіе около стрѣхы-тѣ си за да не направишь кѫщѫ-тѫ си повиннѫ на кръвь, ако падне нѣкой человѣкъ отъ неѭ.
9 [д]Да не насѣешь лозіе-то си съ разнородны сѣмена: за да ся не оскверни произведеніе-то на сѣме-то което си насѣялъ,
10 и плодъ-тъ на лозіе-то. [е]Да не орешь
11 съ волъ и оселъ наедно. [ж]Да не облѣчешь дрехѫ смѣсенѫ отъ вълнѫ и ленъ заедно.
12 Да си направишь [з]рѣсны въ четыри-тѣ краища на дрехѫ-тѫ си, съ коѭто ся покрывашь.
13 Ако нѣкой земе женѫ, и [и]влѣзе при
14 неѭ, и ѭ възненавиди, И даде причинѫ да ѭ злословятъ, и нанесе на неѭ лошо име, и рече: Зѣхъ тѫѭ женѫ, и като приближихъ при неѭ, не ѭ намѣрихъ
15 дѣвицѫ, Тогазь на момѫ-тѫ баща ѝ, и майка ѝ, да земѫтъ и занесѫтъ *бѣлѣзы-тѣ отъ* дѣвичество-то на момѫ-тѫ при старѣйшины-тѣ градскы, въ портѫ-
16 тѫ: И на момѫ-тѫ баща ѝ да рече на старѣйшины-тѣ: Дадохъ дъщерѭ си на тогози человѣка за женѫ, а той ѭ нена-
17 види; И ето, даде причинѫ да ѭ злословятъ, и казува: Не намѣрихъ дъщерѭ ти дѣвицѫ; но ето дѣвичества-та на дъщерѭ ми. И да разгънѫтъ ризѫ-тѫ
18 прѣдъ старѣйшины-тѣ градскы. Тогазь старѣйшины-тѣ на онай градъ да земѫтъ
19 человѣкъ-тъ, и да го накажѫтъ; И да го глобятъ сто *сикли* сребърны, и да гы даде на бащѫ-тѫ на момѫ-тѫ; защото нанесе лошо име на Израилскѫ дѣвицѫ: и да му бѫде жена; не бива да ѭ напусне въ всичкый-тъ си живо-
20 тъ. Ако ли е това нѣщо истинно, *и* не ся намѣри дѣвичество у момѫ-тѫ;
21 Тогазь да извадятъ момѫ-тѫ прѣдъ врата-та на бащинъ-тъ ѝ домъ, и человѣци-тѣ отъ градъ-тъ ѝ да ѭ убіѭтъ съ каме-

в 1 Лѣт 5; 2. 26; 10. 2 Лѣт. 11; 19. 22.
г Виж 1 Лѣт. 5; 1.
д Бит 49; 3.
е Бит. 25; 31, 33.
ж Гл. 13; 5. 10; 19, 20. 22; 21, 24.
з Гл. 13; 11.
и Гл. 19; 6. 22; 26. Дѣян. 23; 29. 25; 11, 25. 26: 31
к Іис. Нав. 8; 29. 10; 26, 27, Іоан. 19; 31.
л Гал. 3; 13.
м Лев. 18; 25. Числ. 35; 34.

а Исх. 23; 4.
б Исх. 23; 5.
в Лев. 22; 28.
г Гл. 4; 40.
д Лев. 19; 19.
е Виж 2 Кор. 6; 14, 15, 16.
ж Левитъ 19; 19.
з Числ. 15; 38. Мат. 23; 5.
и Бит. 29; 21. Съд. 15; 1.

ніе, и да умре; защото [і]е сторила безчестіе въ Израиль, като е блудствувала въ бащинъ-тъ си домъ: така [к]да отмахнешь зло-то отъ срѣдъ си.

22 [л]Ако ся намѣри нѣкой лежащъ съ ожененѫ женѫ, тогазь и двама-та да бѫдѫтъ убити, мѫжъ-тъ който е лежалъ съ женѫ-тѫ и жена-та: така да отмахнешь зло-то отъ Израиля. 23 Ако нѣкоя млада дѣвица е [м]годена за мѫжъ, и іѫ намѣри нѣкой въ градъ-тъ, и лежи съ неіѫ, 24 Тогазь да гы изведите двама-та прѣдъ врата-та на онай градъ, и да гы убіете съ каменіе, и да умрѫтъ: момѫ-тѫ, защото не извыкала *като е была* въ градъ-тъ: и мѫжъ-тъ, защото е [н]смирилъ женѫ-тѫ на ближній-тъ си: така [о]да отмахнешъ зло-то отъ срѣдъ си.

25 Но ако нѣкой намѣри на поле-то момѫ годенѫ и іѫ насилова, и лежи съ неіѫ, тогазь само человѣкъ-тъ, който е лежалъ съ неіѫ, да бѫде убитъ: 26 А на момѫ-тѫ да не направишь нищо: нѣма въ момѫ-тѫ грѣхъ за смьрть; защото като кога ся нѣкой устреми на ближній-тъ си и го убіе, така е това нѣщо. 27 Защото на поле-то іѫ намѣри, извыка годена-та мома, но нѣмаше който да іѫ отърве.

28 [п]Ако нѣкой намѣри младѫ дѣвицѫ, негоденѫ, и іѫ хване, та лежи съ неіѫ и гы намѣрятъ: 29 Тогазь онай человѣкъ който е лежалъ съ неіѫ да даде на бащѫ-тѫ на момѫ-тѫ петдесеть *сикли* сребьрны, и тя да му бѫде жена; [р]понеже іѫ е смирилъ, не бива да іѫ напусне въ всичкый си животъ.

30 [с]Никой да не земе женѫ-тѫ на бащѫ си, нито [т]да открые покрывкѫ-тѫ на отца си.

ГЛАВА 23.

1 Онай който е подвитъ или има отрѣзанъ дѣтородный си удъ да не влѣзе въ събраніе-то Господне. 2 Копеличищъ да не влѣзе въ събраніе-то Господне; и до десетый-тъ си родъ да не влѣзе въ събраніе-то Господне. 3 [а]Аммонецъ и Моавецъ да не влѣзе въ събраніе-то Господне; и до десетый-тъ си родъ да не влѣзѫтъ въ събраніе-то Господне никога. 4 [б]Защото не вы посрѣщнѫхѫ съ хлѣбъ и водѫ на пѫть-тъ, когато излазѣхте изъ Египетъ; и [в]защото цѣнихѫ противъ тебе Валаама сына Веорова отъ Фаѳуръ Месопотамскый за да тя прокьлне. 5 Но Господь Богъ твой не рачи да послуша Валаама; но Господь Богъ твой промѣни клѣтвѫ-тѫ на благословеніе тебѣ, понеже Господь Богъ твой тя обыча. 6 [г]Да не поискашь миръ-тъ имъ, нито благополучіе-то имъ, прѣзъ всичкы-тѣ си дни до вѣка. 7 Да ся не гнусишь отъ Едомецъ; [д]защото е братъ твой: да ся не гнусишь отъ Египтянинъ, [е]защото си былъ пришлецъ въ земіѫ-тѫ му. 8 Дѣца-та които ся родятъ отъ тѣхъ, въ третій-тъ си родъ да влѣзѫтъ въ събраніе-то Господне.

9 Когато излѣзешь на войскѫ, противъ непріятели-тѣ си, пази ся отъ всякѫ лошѫ работѫ. 10 [ж]Ако има въ срѣдъ ти человѣкъ нечистъ, отъ нѣщо което *му* ся е случило прѣзъ нощь-тѫ, да излѣзе вънъ отъ станъ-тъ, и да не влѣзе въ станъ-тъ: 11 А привечеръ [з]да ся омые съ водѫ: и когато зайде сълнце-то нека влѣзе въ станъ-тъ. 12 Да имашь мѣсто вънъ отъ станъ-тъ, дѣто да излазишь тамъ по вънъ. 13 И да имашь лопаткѫ малкѫ между орѫжія-та си; и когато клекнешь вънъ, да изровишь съ неіѫ, и ся повърнешь, да заровишь онова което излиза изъ тебе. 14 Защото Господь Богъ твой [и]ходи прѣзъ срѣдъ станъ-тъ ти, за да тя избавя, и да прѣдава врагове-тѣ ти прѣдъ тебе; за това станъ-тъ ти трѣбва да бѫде святъ; за да не види нѣщо нечисто въ тебе, и ся отвърне отъ тебе.

15 [і]Рабъ който е прибѣгнѫлъ отъ господаря си при тебе, да го не прѣдадешь на господаря му: 16 При тебе да живѣе, въ срѣдъ васъ, на мѣсто-то което избере отъ вѫтрѣ врата-та ти дѣто му е угодно; [к]да го не притѣсняваш.

17 [л]Блудница да нѣма отъ дъщери-тѣ Израилевы, нито да има [м]мѫжеложникъ отъ Израилевы-тѣ сынове. 18 Да не приносишь заплатѫ отъ блудницѫ, нито цѣнѫ отъ куче, въ домъ-тъ на Господа Бога твоего, за никакво обѣщаніе; защото и двѣ-тѣ тія сѫ гнусота Господу Богу твоему.

19 [н]Да не заемнешь на брата си за лихвѫ пары, ни хранѫ, нито друго което ся заемнува. 20 [о]На чужденецъ можешь да давашь съ лихвѫ; на брата си обаче да не дадешь съ лихвѫ; [п]за да тя благославя Господь Богъ твой въ всичкы-тѣ ти прѣдпріятія, на земіѫ-тѫ въ коіѫто отхождашь за да іѫ наслѣдишь.

21 [р]Когато обречешь обричаніе Господу Богу твоему, да не забавяшь да го дадешь; защото Господь Богъ твой непрѣмѣнно

і Быт. 34; 7. Сѫд. 20; 6, 10. 2 Цар. 13; 12, 13.
к Гл. 13; 5.
л Лев. 20; 10. Іоан. 8; 5.
м Мат. 1; 18, 19.
н Гл. 21; 14.
о Ст. 21, 22.
п Исх. 22; 16, 17.
р Ст. 24.
с Лев. 18; 8. 20; 11. Гл. 27; 20. 1 Кор. 5; 1.
т Вижь Руѳ. 3; 9. Іез. 16; 8.

—

а Неем. 13; 1, 2.
б Виж. Гл. 2; 29.
в Числ. 22; 5, 6.
г Ездр. 9; 12.
д Быт. 25; 24, 25, 26. Авд. 10, 12.
е Исх. 22; 21. 23; 9. Лев. 19; 34. Гл. 10; 19.
ж Лев. 15; 16.
з Лев. 15; 5.
и Лев. 26; 12.
і 1 Цар. 30; 15.
к Исх. 22; 21.
л Лев. 19; 29. Виж. Прит. 2; 16.
м Быт. 19; 5. 4 Цар. 23; 7.
н Исх. 22; 25. Лев. 25; 36, 37. Неем. 5; 2, 7. Псал. 15; 5. Лук. 6; 34, 35.
о Виж. Лев. 19; 34. Гл. 15; 3.
п Гл. 15; 10.
р Числ. 30; 2. Екл. 5; 4, 5.

ще го прѣдири отъ тебе, и ще бѫде грѣхъ 22 на тебе. Но ако не щешь да ся обре- 23 чешь, нѣма да ти бѫде грѣхъ. [с]Каквото излѣзе изъ устны-тѣ ти, да го пазишь и да го вършишь, както си обреклъ Господу Богу твоему, самоволно-то приношеніе, което си обреклъ съ уста-та си.

24 Когато влѣзешь въ лозіе-то на ближній-тъ си, можешь да ядешь гроздіе колкото искашь, додѣ ся насытишь; но въ 25 съсѫдъ-тъ си да не туришь. Когато влѣзешь въ сѣятбы-тѣ на ближній-тъ си, [т]можешь да откѫснешь съ рѫкѫ-тѫ си класове; но сьрпъ не быва да туришь въ сѣятбы-тѣ на ближній-тъ си.

ГЛАВА 24.

1 Когато [а]нѣкой земе женѫ, и ся ожени за неѭ, и ако бы че не намѣри тя благодать въ очи-тѣ му, защото намѣрва той въ неѭ грозно нѣщо, тогазь да ѝ напише разводно писмо, и да *го* даде въ рѫкѫ-тѫ ѝ, и да ѭ отпрати 2 изъ кѫщѫ-тѫ си. И като излѣзе изъ кѫщѫ-тѫ му, може да иде и да ся о- 3 жени за другъ мѫжъ. И ако ѭ възненавиди вторый-тъ мѫжъ, та ѝ напише разводно писмо, и *го* даде въ рѫкѫ-тѫ ѝ, и ѭ отпрати отъ домъ-тъ си, или ако умре вторый-тъ ѝ мѫжъ, който ѭ е зѣлъ 4 за своѭ женѫ; [б]Първый-тъ ѝ мѫжъ, който ѭ е напуснѫлъ, не може да ѭ земе пакъ за женѫ на себе си, като е осквернена; защото това е гнусота прѣдъ Господа; и да не нанесешь грѣхъ на земіѭ-тѫ, коіѭто Господь Богъ твой ти дава наслѣдіе.

5 [в]Ако нѣкой е зѣлъ женѫ наскоро, да не отиде на брань, и да ся не натовари на него нищо; да бѫде свободенъ въ кѫщѫ-тѫ си еднѫ годинѫ, и [г]да весели женѫ-тѫ си коіѭто е зѣлъ.

6 Да не земе никой въ залогъ рѫкомелницѫ, нито горній-тъ камыкъ; защото животъ зема въ залогъ.

7 [д]Ако ся съгледа нѣкой че е откраднѫлъ нѣкого отъ братія-та си, отъ Израилевы-тѣ сынове, та го е направилъ робъ, или го е продалъ, тогазь тоя крадецъ да ся умъртви; и [е]да отмахнешь зло-то отъ срѣдъ си.

8 Внимай [ж]въ ранѫ-тѫ на проказѫ-тѫ, да пазишь прилѣжно, и да правишь по всичко каквото вы научатъ священници-тѣ Левити-тѣ: както имъ заповѣдахъ, да 9 внимаете да правите. [з]Помни що направи [и]на Маріамъ Господь Богъ твой на пѫть-тъ, когато излѣзохте изъ Египетъ.

10 Когато дадешь на заемъ нѣщо на ближній-тъ си, да не влѣзешь въ кѫщѫ-тѫ 11 му за да земешь залогъ отъ него. Вънъ да застанешь, и онай человѣкъ, комуто 12 заемашь, да ти изнесе залогъ-тъ. Ако ли е человѣкъ-тъ сиромахъ, да не лѣгашь 13 да спишь съсъ залогъ-тъ му. [і]Непрѣмѣнно да му върнешь залогъ-тъ около захожданіе-то на сълнце-то, за да спи съ дрехѫ-тѫ си, и [к]да тя благослови; [л]и да ти бѫде правда прѣдъ Господа Бога твоего.

14 [м]Да не онеправдувашь нѣкого цѣненъ, сиромахъ и нищъ, отъ братія-та си, или отъ чужденцы-тѣ които сѫ въ земіѭ-тѫ 15 ти, отъ вѫтрѣ врата-та ти. [н]Въ истый-тъ день дай заплатѫ-тѫ му, прѣди да зайде сълнце-то на неѭ; защото е сиромахъ, и има надеждѫ-тѫ си на неѭ; [о]за да не извыка противъ тебе къмъ Господа, и ти бѫде грѣхъ.

16 [п]Бащи-тѣ да ся не умъртвуватъ за чада-та, нито чада-та да ся умъртвуватъ за бащы-тѣ: всякой да ся умъртвува за свой-тъ си грѣхъ.

17 [р]Да не извърнешь сѫдъ-тъ на чужденецъ-тъ, на сираче-то, [с]нито да земешь 18 дрехѫ-тѫ на вдовицѫ-тѫ въ залогъ: Но [т]да помнишь че ты си былъ рабъ въ Египетъ, и Господь Богъ твой тя избави отъ тамъ; за това азъ ти заповѣдувамъ да правишь това нѣщо.

19 [у]Когато жнешь жетвѫ-тѫ си на нивѫ-тѫ си, и заборавишь нѣкой снопъ на нивѫ-тѫ, да не ся върнешь да го земешь; за чужденецъ-тъ ще бѫде, за сираче-то, и за вдовицѫ-тѫ; [ф]за да тя благослови Господь Богъ твой во всичкы-тѣ дѣла на 20 рѫцѣ-тѣ ти. Като брулишь маслины-тѣ си, да не прѣтръсувашь пакъ вѣтвы-тѣ: нека бѫде за чужденецъ-тъ, за сираче-то, 21 и за вдовицѫ-тѫ. Като оберешь лозіе-то си, да ся не вращашь да го прѣбирашь; да бѫде за чужденецъ-тъ, за сираче-то, 22 и за вдовицѫ-тѫ: И [х]да помнишь че рабъ си былъ ты въ Египетскѫ-тѫ земіѭ; за това азъ ти заповѣдувамъ да правишь това нѣщо.

ГЛАВА 25.

1 Ако стане [а]прѣпираніе между человѣцы, и дойдѫтъ на сѫдъ-тъ, и гы сѫдятъ, то-

---

с Числ. 30; 2. Псал. 66; 13, 14.
т Мат. 12; 1. Марк. 2; 23. Лук. 6; 1.

—

а Мат. 5; 31. 19; 7. Марк. 10; 4.
б Іер. 3; 1.
в Гл. 20; 7.
г Притч. 5; 18.
д Исх. 21; 16.
е Гл. 19; 19.
ж Лев. 13; 2. 14; 2.
з Виж Лук. 17; 32. 1 Кор. 10; 6.
и Числ. 12; 10.
і Исх. 22; 26.
к Іов. 29; 11, 13. 31; 20. 2 Кор. 9; 13. 2 Тим. 1; 18.
л Гл. 6; 25. Псал. 106; 31. 112; 9. Дан. 4; 27.
м Мал. 3; 5.
н Лев. 19; 13. Іер. 22; 13. Іак. 5; 4.
о Іак. 5; 4.
п 4 Цар. 14; 6. 2 Лѣт. 25; 4. Іер. 31; 29, 30. Іез. 18; 20.
р Исх. 22; 21, 22. Притч. 22; 22. Иса. 1; 23. Іер. 5; 28. 22; 3. Іез. 22; 29. Зах. 7; 10. Мал. 3; 5.
с Исх. 22; 26.
т Ст. 22. Гл. 16; 12.
у Лев. 19; 9, 10. 23; 22.
ф Гл. 15; 10. Псал. 41; 1. Притч. 19; 17.
х Ст. 18.

—

а Гл. 19; 17. Иез. 44; 24.

газь [б]*сѫдіи-тѣ* да оправдаѭтъ праве-
2 дный-тъ, и осѫдятъ повинный-тъ. И ако повинный-тъ е [в]достоинъ за бой, сѫдія-та да заповѣда да го свалятъ долу, и [г]прѣдъ него, споредъ прѣстѫпленіе-то му да му
3 ударятъ нѣколко удары съ четъ. [д]Четыридесеть удара може да му ударятъ, а не повече; да не бы като притури да му удари много повече отъ тыя удары, [е]да стане братъ ти прѣзрѣнъ прѣдъ очи-тѣ ти.

4 [ж]Да не обвържешь уста-та на вола когато вършее.

5 [з]Ако живѣѭтъ братія наедно, и умре единъ отъ тѣхъ, и нѣма чада, жена-та на умрѣлый-тъ да не ся ожени за чуждъ: братъ-тъ на мѫжъ-тъ ѝ да влѣзе при неѭ, и да ѭ земе за себе си женѫ, и да испълни къмъ неѭ дължность-
6 тѫ на деверъ. И първородный-тъ когото тя роди, [и]да ся наименува на име-то на умрѣлый-тъ му братъ, за [і]да ся не из-
7 глади име-то му отъ Израиля. Ако ли человѣкъ-тъ не ся благодари да земе на брата си женѫ-тѫ, тогазь братова-та му жена да възлѣзе [к]на градскы-тѣ порты при старѣйшины-тѣ, и да рече: Деверъ ми ся отрича да възстави име-то на брата си въ Израиль; не ще да испълни къмъ
8 мене дължность-тѫ на деверъ. Тогазь старѣйшины-тѣ на градъ-тъ му да го повыкатъ, и да му говорятъ: и *ако* той постоянствува, и казва: [л]Нѣмамъ благода-
9 реніе да ѭ земѫ, Тогазь жена-та на брата му да пристѫпи при него прѣдъ старѣйшины-тѣ, и [м]да изуе калеврѫ-тѫ му отъ ногѫ-тѫ му, и да плюне на лице-то му, послѣ да отговори и рече: Така ще ся прави на человѣкъ, който [н]не ще
10 да съзиде домъ-тъ на брата си. И да ся именува име-то му въ Израиль, домъ-тъ на изутый-тъ.

11 Ако ся біѭтъ человѣци помежду си, и на единый-тъ жена-та пристѫпи да освободи мѫжа си отъ рѫкѫ-тѫ на тогова който го біе, и простре рѫкѫ-тѫ си та
12 го хване за срамны-тѣ му уды, Тогазь да отсѣчешь рѫкѫ-тѫ ѝ; [о]око-то ти да ѭ не пожали.

13 [п]Да нѣмашь въ врѣтище-то си различ-
14 ны теглилкы тежкы и лекы. Да нѣмашь въ кѫщѫ-тѫ си различны ефы, голѣмѫ
15 и малкѫ. Истиннѫ и праведнѫ теглилкѫ да имашь; истиннѫ и праведнѫ ефѫ да имашь; [р]за да ся продължатъ дни-тѣ ти на земѭ-тѫ, коѭто Господь Богъ твой
16 ти дава: Защото [с]всичкы-тѣ които правятъ това, всичкы-тѣ които правятъ неправдѫ, гнусота сѫ на Господа Бога твоего.

17 [т]Помни що ти направи Амаликъ на пѫть-тъ, когато излѣзохте изъ Египетъ:
18 Какъ ти ся противи на пѫть-тъ, и посѣче задній-тъ твой пълкъ, всичкы-тѣ ослабнѫли задъ тебе, като бѣше ты запрѣлъ и у-
19 моренъ; и [у]не ся убоя отъ Бога. Заради това [ф]когато тя успокои Господь Богъ твой отъ всичкы-тѣ ти непріятели наоколо, въ земѭ-тѫ коѭто Господь Богъ твой ти дава наслѣдіе да ѭ наслѣдишь, [х]изглади поменъ-тъ на Амалика отъ подъ небо-то; да не забравишь.

ГЛАВА 26.

1 И когато влѣзешь въ земѭ-тѫ, коѭто ти дава Господь Богъ твой наслѣдіе, и ѭ наслѣдишь, и ся населишь въ неѭ,
2 [а]Тогазь да земешь отъ начаткы-тѣ на всичкы-тѣ земны плодове, които съберешь отъ земѭ-тѫ си, коѭто ти дава Господь Богъ твой, и да гы турышь въ кошницѫ, и [б]да идешь на мѣсто-то, което избере Господь Богъ твой за да насели
3 тамъ име-то си: И да идешь при священника, който е въ оныя дни, и да му речешь: Исповѣдувамъ днесь Господу Богу твоему, че влѣзохъ въ земѭ-тѫ, за коѭто Господь ся клѣ на отцы-тѣ ни да даде
4 намъ. И священникъ-тъ да земе кошницѫ-тѫ отъ рѫкѫ-тѫ ти, и да ѭ тури прѣдъ олтарь-тъ на Господа Бога твоего:
5 И да говоришь, и речешь прѣдъ Господа Бога твоего: Отецъ ми бѣше единъ [в]Сиріянинъ [г]скытающъ ся, и [д]слѣзе въ Египетъ, и пришелствува тамъ [е]съ малко человѣцы, и станѫ тамъ народъ
6 голѣмъ, силенъ, и многочисленъ: А [ж]Египтяни-тѣ ны злоупотрѣбихѫ и утѣснихѫ ны, и възложихѫ на насъ тежкѫ
7 работѫ: И [з]выкнѫхмы къмъ Господа Бога на отцы-тѣ ни, и послуша Господь гласъ-тъ ни, и видѣ униженіе-то ни, и
8 трудъ-тъ ни, и угнетеніе-то ни: И [и]изведе ны Господь изъ Египетъ съ крѣпкѫ рѫкѫ, и съ прострѣнѫ мышцѫ, и [і]съ голѣмъ ужасъ, и съсъ знаменія, и съ чу-
9 деса; И въведе ны въ това мѣсто, и даде ни тѭѭ земѭ, [к]земѭ дѣто тече млѣко
10 и медъ. И сега ето, донесохъ начаткы-тѣ на плодове-тѣ на земѭ-тѫ коѭто ми ты,

б Вижъ Притч. 17; 15.
в Лук. 12; 48.
г Мат. 10: 17.
д 2 Кор. 11; 24.
е Іоа. 18; 3.
ж Притч. 12; 10. 1 Кор. 9; 9. 1 Тим. 5: 18.
з Мат. 22; 24. Марк. 12; 19. Лук. 20; 28.
и Быт. 38; 9.
і Руѳ. 4; 10.
к Руѳ. 4; 1, 2.
л Руѳ. 4; 6.
м Руѳ. 4; 7.
н Руѳ. 4; 11.
о Гл. 19: 13.
п Лев. 19; 35, 36. Притч. 11; 1. Іез. 45; 10. Мих. 6; 11.
р Исх 20; 12.
с Притч. 11; 1. 1 Сол. 4; 6.
т Исх. 17; 8.
у Псал 36; 1. Притч. 16; 6. Рим. 3; 18.
ф 1 Цар. 15; 3.
х Исх. 17; 14.

—

а Исх. 23; 19. 31; 26. Числ. 18; 13. Гл. 16; 10. Притч. 3; 9.
б Гл. 12; 5.
в Осія 12; 12.
г Быт. 43; 1, 2. 45; 7, 11.
д Быт. 46; 1, 6. Дѣян. 7; 15.
е Быт. 46; 27 Гл. 10; 22.
ж Исх. 1; 11, 14
з Исх. 2; 23, 24, 25. 3; 9. 4; 31.
и Исх. 12; 37, 51. 13; 3, 14, 16. Гл. 5; 15.
і Гл. 4; 34.
к Исх. 3; 8.

Господи, даде. И да гы поставишь прѣдъ Господа Бога твоего, и да ся поклонишь прѣдъ Господа Бога твоего. 11 И [л]да ся развеселишь въ всичкы-тѣ благости, конто Господь Богъ твой даде на тебе и на твой-тъ домъ, ты, и Левитинъ-тъ, и пришлецъ-тъ, който е въ срѣдъ васъ.

12 Когато свършишь да отдѣляшь [м]всичкы-тѣ десетъцы на рожбы-тѣ си, въ трето-то лѣто, [н]въ лѣто-то на десетъцы-тѣ, и гы дадешь на Левитина, на пришлеца, на сираче-то, и на вдовицѫ-тѫ, и ядѫтъ отъ вѫтрѣ врата-та ти, и ся насытятъ, 13 Тогазь да речешь прѣдъ Господа Бога твоего: Очистихъ отъ кѫщѫ-тѫ *си* посвященія-та, и дадохъ гы на Левитина, и на пришлеца, на сираче-то, и на вдовицѫ-тѫ, по всичкы-тѣ твои заповѣди които ми си заповѣдалъ; азъ не прѣстѫпихъ заповѣди-тѣ ти, [о]нито *гы* забравихъ; 14 [п]Не сьмь ялъ отъ тѣхъ въ плачь-тъ си, нито сьмь гы иждивилъ за нечисто нѣщо, нито сьмь далъ отъ тѣхъ за мъртвецъ; послушахъ гласъ-тъ на Господа Бога моего; направихъ по всичко колкото ми си заповѣдалъ. 15 [р]Погледни отъ свято-то си жилище, отъ небе-то, и благослови людіе-тѣ си, Израиля, и земіѭ-тѫ коіѭто си далъ намъ, както си ся клѣлъ на отцы-тѣ ни, земіѭ дѣто тече млѣко и медъ.

16 Днесь ти заповѣдува Господь Богъ твой да правишь тыя повелѣнія и сѫдове; за това да гы пазишь и да гы правишь съсъ всичко-то си сърдце, и съсъ всичкѫ-тѫ си душѫ. 17 [с]Реклъ си днесь Іеова да е Богъ твой, и да ходишь по неговы-тѣ пѫтища, и да пазишь повелѣнія-та му, и заповѣди-тѣ му, и сѫдове-тѣ му, и да слушашь неговъ-тъ гласъ: 18 И [т]Господь рече днесь, ты да си нему собственъ народъ, както ти е говорилъ той, и да пазишь всичкы-тѣ неговы заповѣди: 19 И да тя направи [у]высокъ надъ всичкы-тѣ народы които е направилъ той, за похвалѫ, и за име, и за славѫ; и да си [ф]народъ святъ Господу Богу твоему, както е той говорилъ.

ГЛАВА 27.

1 **И** заповѣда Моисей, съ Израилевы-тѣ старѣйшины, на людіе-тѣ, и рече: Пазѣте всичкы-тѣ заповѣди, които ви азъ днесь заповѣдвамъ. 2 И [а]въ день-тъ въ който прѣминете Іорданъ, къмъ земіѭ-тѫ коіѭто Господь Богъ твой ти дава, [б]да поставишь за себе си голѣмы каменіе, и да гы измажешь съ варъ: 3 И да напишешь на тѣхъ всичкы-тѣ думы на тоя законъ, като заминешь *Іорданъ*, за да влѣзешь въ земіѭ-тѫ коіѭто ти Господь Богъ твой дава, въ земіѭ-тѫ дѣто тече млѣко и медъ, както ти ся е обѣщалъ Господь Богъ на отцы-тѣ ти. 4 За това като прѣминете Іорданъ, да поставите тыя каменіе които ви азъ днесь заповѣдвамъ, въ [в]горѫ-тѫ Гевалъ, и да гы измажешь съ варъ. 5 И да съзидешь тамъ олтарь Господу Богу твоему, олтарь отъ каменіе: [г]желѣзо да не подигнешь върхъ тѣхъ. 6 Да съзидешь олтарь-тъ Господу Богу твоему отъ цѣлы каменіе; и да принесешь на него всесъжженія Господу Богу твоему: 7 И да принесешь примирителны жьртвы, и да ядешь тамъ, и да ся възвеселишь прѣдъ Господа Бога твоего: 8 И да напишешь на каменіе-тѣ всичкы-тѣ думы на тоя законъ твърдѣ ясно. 9 И говори Моисей съсъ свяшенницы-тѣ, Левиты-тѣ, на всичкый Израиль и рече: Мълчи и слушай, Израилю: [д]въ тоя день сте станѫли людіе на Господа Бога вашего. 10 За то слушай гласъ-тъ на Господа Бога твоего, и върши заповѣди-тѣ му, и повелѣнія-та му които азъднесь ти заповѣдвамъ.

11 И заповѣда Моисей на людіе-тѣ въ онзи день и рече: 12 Тія да застанѫтъ [е]на горѫ-тѫ Гаризинъ за да благославятъ людіе-тѣ, като прѣминете Іорданъ; Симеонъ, и Левій, и Іуда, и Иссахаръ, и Іосифъ, и Веніаминъ. 13 И [ж]тія да застанѫтъ на горѫ-тѫ Гевалъ за проклинаніе; Рувимъ, Гадъ, и Асиръ, и Завулонъ, Данъ, и Нефѳалимъ. 14 И [з]да възгласятъ Левити-тѣ и рекѫтъ на всичкы-тѣ Израилевы человѣцы съ высокъ гласъ:

15 [и]Проклѣтъ онай человѣкъ, който направи изваянъ или излѣянъ кумиръ, мерзость Господу, дѣло отъ рѫцѣ на художникъ, и *го* тури въ скрыто мѣсто. И [і]всичкы-тѣ людіе да отговорятъ и рекѫтъ: Аминь. 16 [к]Проклѣтъ който похули бащѫ си или майкѫ си. И всичкы-тѣ людіе да рекѫтъ: Аминь. 17 [л]Проклѣтъ който прѣмѣсти межды-тѣ на ближній си. И всичкы-тѣ людіе да рекѫтъ: Аминь. 18 [м]Проклѣтъ който отбіе слѣпый-тъ отъ пѫть-тъ. И всичкы-тѣ людіе да рекѫтъ: Аминь. 19 [н]Проклѣтъ който искривява сѫдъ-тъ на пришлецъ-тъ, на сираче-то, и на вдовицѫ-тѫ. И всичкы-тѣ людіе да рекѫтъ: Аминь. 20 [о]Про-

л Гл. 12; 7, 12, 18. 16; 11.
м Лев. 27; 30. Числ. 18; 24.
н Гл. 14; 28, 29.
о Псал. 119; 141, 153, 176.
п Лев. 7; 20. 21; 1, 11. Осія 9; 4.
р Иса. 63; 15. Зах. 2; 13.
с Исх. 20; 19.
т Исх. 6; 7. 19; 5. Гл. 7; 6. 14; 2. 26; 9.
у Гл. 4; 7, 8. 28; 1. Псал. 148; 14.
ф Исх. 19; 6. Гл. 7; 6. 28; 9. 1 Петр. 2; 9.

—

а Іис. Нав. 4; 1.
б Іис. Нав. 8; 32.
в Гл. 11; 29. Іис. Нав. 8; 30.
г Исх. 20; 25. Іис. Нав. 8; 31.
д Гл. 26; 18.
е Гл. 11; 29. Іис. Нав. 8; 33. Сѫд. 9; 7.
ж Гл. 19; 29. Іис. Нав. 8; 33.
з Гл. 33; 10. Іис. Нав. 8; 33. Дан. 9; 11.
и Исх. 20; 4, 23. 34; 17. Лев. 19; 4. 26; 1. Гл. 4; 16, 23. 5; 8. Иса. 44; 9. Осія 13; 2.
і Вижь Числ. 5; 22. Іер. 11; 5. 1 Кор. 14; 16.
к Исх. 20; 12. 21; 17. Лев. 19; 3. Гл. 21; 18.
л Гл. 19; 14. Прит. 22; 28.
м Лев. 19; 14.
н Исх. 22; 21, 22. Гл. 10; 18. 24; 17. Мал. 3; 5.
о Лев. 18; 8. 20; 11. Гл. 22; 30.

клѣтъ който лежи съ женж-тж на отца си; защото открыва покрывало-то на отца си. И всичкы-тѣ людіе да рекжтъ: 21 Аминь. [п]Проклѣтъ който лежи съ какъвъ да е скотъ. И всичкы-тѣ людіе да рекжтъ: 22 Аминь. [р]Проклѣтъ който лежи съсъ сестрж си, дъщеріж-тж на бащж си, или дъщеріж-тж на майкж си. И всичкы-тѣ 23 людіе да рекжтъ: Аминь. [с]Проклѣтъ който лежи съ тъщж си. И всичкы-тѣ людіе да 24 рекжтъ: Аминь. [т]Проклѣтъ който скрытомъ удари ближній-тъ си. И всичкы-тѣ 25 людіе да рекжтъ: Аминь. [у]Проклѣтъ който земе дарове за да убіе человѣка *и пролѣе* кръвь неповиннж. И всичкы-тѣ 26 людіе да рекжтъ: Аминь. [ф]Проклѣтъ който не прѣбжде въ думы-тѣ на тоя законъ, да гы прави. И всичкы-тѣ людіе да рекжтъ: Аминь.

ГЛАВА 28.

1 И [а]ако слушашь добрѣ гласъ-тъ на Господа Бога твоего, и внимаешь да правишь всичкы-тѣ неговы заповѣди, които ти азъ днесь заповѣдувамъ, [б]ще тя възвыши Господь Богъ твой надъ всичкы-тѣ 2 народы на земіж-тж. И ще дойджтъ на тебе всичкы-тѣ тѣзи благословенія, и [в]ще починжтъ на тебе, ако послушашь гласъ-3 тъ на Господа Бога твоего. [г]Благословенъ ще бждешь въ градъ-тъ, и благо-4 словенъ ще бждешь [д]въ поле-то. Благословенъ [е]плодъ-тъ на утробж-тж ти, и плодъ-тъ на земіж-тж ти, и плодъ-тъ на скотове-тѣ ти, чрѣды-тѣ на говеда-5 та ти, и стада-та на овцы-тѣ ти. Благословенъ кошъ-тъ ти, и нощвы-тѣ ти. 6 [ж]Благословенъ ще бждешь въ входъ-тъ си, и благословенъ ще бждешь въ исходъ-7 тъ си. [з]Врагове-тѣ ти, които ся дигатъ върхъ тебе, Господь ще даде да бджтъ поразени прѣдъ тебе; отъ единъ пжть ще излѣзжтъ тѣ върхъ тебе, а отъ седмь 8 пжтища ще побѣгнжтъ отъ лице-то ти. Господь [и]ще ти проводи благословеніе въ житницы-тѣ ти, и [і]во всичко на каквото туришь ржкж-тж си; и ще тя благослови на земіж-тж коіжто ти дава Го-9 сподь Богъ твой. [к]Господь ще тя постави за себе си народь святъ, както ся клѣ тебѣ, ако пазишь заповѣди-тѣ на Господа Бога твоего, и ходишь по неговы-тѣ пжти-10 тища. И всичкы-тѣ людіе на земіж-тж ще видятъ, че [л]ты ся наричашь по име-11 то Господне, и [м]ще ся убоятъ отъ тебе. И [н]Господь ще тя умножи въ благости, въ плодъ-тъ на утробж-тж ти, и въ плодъ-тъ на скотове-тѣ ти, и въ плодъ-тъ на земіж-тж ти, върхъ земіж-тж коіжто ся клѣ Господь на твои-тѣ отцы да ти даде. 12 Ще ти отвори Господь добро-то си съкровище, небе-то, за [о]да дава дъждь на земіж-тж ти на врѣме-то му, и [п]да благославя всичкы-тѣ дѣла на ржцѣ-тѣ ти; и [р]ще давашь на заемъ на много народы, 13 а ты нѣма да земешь на заемъ. И ще тя постави Господь [с]главж, а не опашкж; и ще бждешь само отгорѣ, и нѣма да бждешь отдолу; ако слушашь заповѣди-тѣ на Господа Бога твоего, които ти азъ днесь заповѣдувамъ, да пазишь и да вър-14 шишь. И отъ думы-тѣ, които ви азъ днесь заповѣдувамъ, да [т]не отстжпвашь на десно или на лѣво, за да идешь вслѣдъ другы богове да имъ служишь.

15 [у]Ако ли не послушашь гласъ-тъ на Господа Бога твоего, и не внимаешь да правишь всичкы-тѣ му заповѣди, и повелѣнія-та му, които ти азъ днесь заповѣдувамъ, всичкы тыя клѣтвы ще дойджтъ 16 на тебе, и [ф]ще тя постигнжтъ. Проклѣтъ ще бждешь [х]въ градъ-тъ, и проклѣтъ ще 17 бждешь въ поле-то. Проклѣтъ кошъ-тъ 18 ти, и нощвы-тѣ ти. Проклѣтъ плодъ-тъ на утробж-тж ти, и плодъ-тъ на земіж-тж ти, чрѣды-тѣ на говеда-та ти, и стада-та 19 на овцы-тѣ ти. Проклѣтъ ще бждешь въ входъ-тъ си, и проклѣтъ ще бждешь въ 20 исходъ-тъ си. Господь ще прати върхъ тебе [ц]проклѣтіж, [ч]смятеніе, и [ш]разореніе, въ всичко, на каквото туришь ржкж да направишь, додѣ ся истрѣбишь и погынешь скоро, за злы-тѣ си дѣла, защото 21 си мя оставилъ ты. [щ]Господь ще направи да ся залѣпи за тебе моръ, додѣ тя довърши отъ земіж-тж, въ коіжто оти-22 вашь да іж наслѣдишь. [ъ]Господь ще тя порази съ чахоткж, и съ трескж, и съ огницж, и съ възпаленіе, и съсъ *сушж, и [ы]съ вѣтротлѣніе, и съ ръждж; и ще тя 23 гонятъ додѣ погынешь. И [ь]небе-то ти надъ главж-тж ти ще бжде мѣдь, и зе-24 мя-та подъ тебе желѣзо. Господь ще обърне дъждь-тъ на земіж-тж ти на прахъ и на пепелъ; отъ небе-то ще слази на тебе,

п Лев. 18; 22. 20; 15.
р Лев. 18; 9. 20; 17.
с Лев. 18; 17. 20; 14.
т Исх. 20; 13. 21; 12, 14. Лев. 24; 17. Числ. 35; 31. Гл. 19; 11.
у Исх. 23; 7, 8. Гл. 10; 17. 16; 19. Iез. 22; 12.
ф Гл. 28: 15. Псал. 119; 21. Iер. 11; 3. Гал 3; 10.

а Исх. 15; 26. Лев. 26; 3. Иса. 55; 2.
б Гл. 26; 19.
в Ст. 15. Зах. 1; 6.
г Псал. 128; 1, 4.
д Быт. 39; 5.
е Ст. 11. Быт. 22; 17. 49; 25. Гл. 7: 13. Псал. 107: 38. 127; 3 128; 3. Прит. 10; 22. 1 Тим. 4; 8.
ж Псал. 121; 8.
з Лев. 26; 7, 8. 2 Цар. 22; 38, 39, 41. Псал. 89; 23. Виж Ст. 25.
и Лев. 25; 21.
і Гл. 15; 10.
к Исх. 19; 5, 6. Гл. 7; 6. 26; 18, 19. 29; 13.
л Числ. 6; 27. 2 Лѣт. 7; 14. Иса. 63; 19 Дан; 9; 18, 19.
м Гл. 11; 25.
н Ст. 4. Гл. 30; 9. Прит. 10; 22.
о Лев 26; 4. Гл. 11; 14.
п Гл. 11; 29.
р Гл. 15; 6.
с Иса. 9; 14, 15.
т Гл. 5; 32. 11; 16.
у Лев. 26; 14. Плач. 2; 17. Дан. 9; 11, 13. Мал. 2; 2.
ф Ст. 2.
х Ст. 3 и дрг.
ц Мал. 2; 2.
ч 1 Цар 14; 20. Зах. 14; 13.
ш Псал. 80; 16. Иса. 30; 17. 51; 20. 66; 15.
щ Лев. 26; 25. Iер. 24; 10.
ъ Лев 26; 16.
* *Или* ножъ
ы Амос. 4; 9.
ь Лев. 26; 19.

25 додѣ ся истрѣбишь. [ш]Господь ще направи да бѫдешь поразенъ прѣдъ врагове-тѣ си; отъ единъ пѫть ще излѣзешь противъ тѣхъ, а отъ седмь пѫтища ще побѣгнешь отъ лице-то имъ; и [щ]ще бѫдешь тласканъ по всичкы-тѣ царства на земіѭ-тѫ.
26 И [я]трупъ-тъ ти ще бѫде храна на всичкы-тѣ птицы небесны, и на земны-тѣ звѣрове, и не ще има никой да гы отпѫжда.
27 Господь ще тя порази [ж]съ Египетскый струпей, и [ю]съ кръвотеченія, и съ крастѫ, и съсъ сърбежь, отъ конто да не
28 можешь да ся исцѣлишь. Господь ще тя порази съ несвѣсность, и съсъ слѣпотѫ
29 и [а]съсъ смаюваніе на сърдце-то: [б]И ще ходишь пипающъ въ срѣдъ пладне, както слѣпый пипа въ тъмнинѫ-тѫ, и не ще да имашь успѣхъ въ пѫтища-та си, и ще бѫдешь само утѣсняванъ и обирванъ всякой день, и не ще да има който да тя из-
30 бави. [в]Ще ся сгодишь за женѫ, и другъ мѫжъ ще лежи съ неіѭ; [г]кѫщѫ ще съградишь, но нѣма да живѣешь въ неіѭ; [д]лозіе ще насадишь, и нѣма да ядешь
31 отъ плодъ-тъ му. Говедо-то ти ще бѫде заклано прѣдъ очи-тѣ ти, и нѣма да ядешь отъ него; оселъ-тъ ти ще бѫде грабнѫтъ прѣдъ лице-то ти, и нѣма да ти ся върне; овцы-тѣ ти ще бѫдѫтъ прѣдадены на врагове-тѣ ти, и не ще имашь
32 кой да *гы* избави. Сынове-тѣ ти и дъщери-тѣ ти ще бѫдѫтъ прѣдадени на другъ народъ, и очи-тѣ ти ще гледатъ, и ще [е]чезнѫтъ за тѣхъ всякой день; и не ще да има сила въ рѫкѫ-тѫ ти.
33 [ж]Плодъ-тъ на земіѭ-тѫ ти, и всичкы-тѣ ти трудове, ще изѣде народъ когото не познавашь; и ты ще бѫдешь само притѣсняванъ и мѫченъ прѣзъ всичкы-тѣ
34 дни. И ще бѫдешь изумленъ [з]като гледашь това което ще видятъ очи-тѣ ти.
35 Господь [и]ще тя порази съ лошо въспаленіе въ колѣна-та и въ голѣни-тѣ, щото да не можешь да ся исцѣлишь, отъ плесны-тѣ на нозѣ-тѣ ти дори до тѣме-то ти.
36 Ще [і]заведе Господь тебе, и царь-тъ ти, когото поставишь надъ себе си, при народъ когото не си позналъ ни ты, нито отци-тѣ ти; и [к]тамъ ще служишь на дру-
37 гы богове, на дърво и камень. И ще бѫдешь [л]за учудуваніе, за притчѫ, и [м]за поруганіе, на всичкы-тѣ народы, дѣто тя
38 отведе Господь. [н]Много сѣме ще износишь на поле-то, а малко ще събирашь; защо-
39 то [о]ще го поядѫтъ скакалци-тѣ. Лозія ще насадишь и обработишъ, а вино нѣма да піешь, нито ще съберешь гроздіе; за-
40 щото червій ще гы изѣде. Маслины ще имашь во всичкы-тѣ си прѣдѣлы, а съ елей нѣма да ся помажешь; защото ма-
41 слины-тѣ ще окапѫтъ. Сынове и дъщери ще родишь, но тѣ не ще бѫдѫтъ при тебе; защото [п]ще отидѫтъ въ плѣнъ.
42 Всичкы-тѣ ти дървя, и плодъ-тъ на зе-
43 міѭ-тѫ ти, ще владѣе щурецъ-тъ. Чужденецъ-тъ, който е въ срѣдъ тебе, ще възлиза надъ тебе, горѣ и по горѣ, а ты
44 ще слизашь долу и по долу. [р]Той ще ти заема, а ты не ще да му заемашь; [с]той ще бѫде глава, а ты ще бѫдешь опашка.
45 И [т]ще дойдѫтъ върхъ тебе всичкы тія проклѣтіи, и ще тя гонятъ, и ще тя стигнѫтъ додѣ ся истрѣбишь; защото не послуша ты гласъ-тъ на Господа Бога твоего, за да пазишь заповѣди-тѣ му и по-
46 велѣнія-та му, които ти заповѣда. И това ще бѫде върхъ тебе, и [у]върхъ сѣме-то
47 ти, знаменіе и чудо за вынѫгы. Понеже [ф]не си служилъ на Господа Бога твоего съ веселіе,и съсъ сърдечнѫ радость, [х]по-
48 ради изобиліе-то на всичко: Заради това ще служишь на врагъ-тъ си, когото Господь ще проводи върхъ тебе, въ гладъ, и въ жедность, и въ голотѫ, и въ скудость отъ всичко: и [ц]ще тури на шіѭ-тѫ
49 ти яремъ желѣзенъ, додѣ тя погуби. [ч]Ще проводи върхъ тебе Господь народъ отъ далечь, отъ край земіѭ-тѫ, [ш]като съ орлово летѣніе; народъ на когото языкъ-тъ
50 не разумѣвашь: Народъ съсъ свирѣпъ погледъ, [щ]който не ще да почте старъ, нито
51 да пожали младъ: И [ъ]ще яде плодъ-тъ на скотове-тѣ ти, и плодъ-тъ на земіѭ-тѫ ти, додѣ погынешь; който не ще ти остави ни жито, ни вино, ни масло, ни чрѣды-тѣ на говеда-та ти, ни стада-та на овцы-
52 тѣ ти, додѣ тя погуби. И [ы]ще тя обсади по всичкы-тѣ ти градове, додѣ по всичкѫ-тѫ ти земіѭ паднѫтъ высокы-тѣ и крѣпкы-тѣ ти стѣны, на които ся ты надѣешь; и ще тя обсади по всичкы-тѣ ти градове, въ всичкѫ-тѫ ти земіѭ, коіѭто ти даде
53 Господь Богъ твой. И [ь]тогазь плодъ-тъ на утробѫ-тѫ си, плъть-тѫ на сынове-тѣ си, и на дъщери-тѣ си които ти даде Господь Богъ твой, ще ядешь въ обсажденіе-то, и въ утѣсненіе-то, съ което ще тя
54 утѣсни врагъ-тъ ти: Мѫжъ тънкый ме-

ш Ст. 7. Лев. 26; 17, 37. Гл. 32; 30 Иса. 30; 17.
щ Iер. 15; 4. 24; 9. Iез. 23; 46.
я 1 Цар. 17; 44, 46. Псал. 79; 2. Iер. 7; 33. 16; 4. 34; 20.
ж Ст. 35. Исх. 9; 9. 15; 26.
ю 1 Цар. 5; 6. Псал. 78, 66.
а Iер. 4; 9.
б Iов. 5; 14. Иса. 59; 10.
в Iов. 31; 10. Iер. 8; 10.
г Iов. 31; 8. Iер. 12; 13. Амос. 5; 11. Мих. 6; 15. Соф. 1; 13.
д Гл. 20; 6.
е Псал. 119; 82.
ж Ст. 51. Лев. 26; 16. Iер. 5; 17.
з Ст. 67.
и Ст. 27.
і 4 Цар. 17; 4, 6. 14; 12, 14. 25; 7, 11. 2 Лѣт. 33; 11. 36; 6, 20,
к Гл. 4; 28. Ст. 64. Iер. 16; 13.
л 3 Цар. 9; 7, 8. Iер. 24; 9. 25; 9. Зах. 8; 13.
м Псал. 44; 14.
н Мих. 6; 15. Агг. 1; 6.
о Iоил. 1; 4.
п Плач. 1; 5.
р Ст. 12.
с Ст. 13. Плач. 1; 5.
т Ст. 15.
у Ис. 8; 18. Iез. 14; 8.
ф Неем. 9; 35, 36, 37.
х Гл. 32; 15.
ц Iер. 28; 14.
ч Iер. 5; 15. 6; 22, 23. Лук. 19; 43.
ш Iер. 48; 40. 49; 22. Плач. 4; 19. Iез. 17; 3, 12. Осія. 8; 1.
щ 2 Лѣт. 36; 17. Иса. 47; 6.
ъ Ст. 33. Иса. 1; 7. 62, 8.
ы 4 Цар. 25; 1, 2, 4.
ь Лев. 26; 29. 4 Цар. 6; 28, 29. Iер. 19; 9. Плач. 2; 20. 4; 10.

жду васъ и изнѣженный, [ъ]ще гледа съ
безжалостно око на брата си, и на [ю]же-
нѫ-тѫ на пазухѫ-тѫ си и на останалы-
55 тѣ си чада, които му останѫтъ: И нѣма
да даде нито на едного отъ тѣхъ отъ
плъть-тѫ на чада-та си които ще яде:
защото не ще му остане нищо въ обса-
жденіе-то, и въ утѣсненіе-то съ което
врагъ-тъ ти ще тя утѣсни въ всичкы-тѣ
56 ти градове. Истънчена-та и изнѣженна-та
между васъ *жена*, на коіѫто нога-та отъ
тънчинѫ и изнѣженность не е навыкнѫла
да стѫпи на земіѫ-тѫ, [я]ще гледа съ без-
жалостно око на мѫжъ-тъ на пазухѫ-тѫ
57 си, и на сына си, и на дъщеріѫ си, И на
послѣдъ-тъ си който е излѣзлъ [ѫ]изъ срѣдъ
нозѣ-тѣ й, и на чада-та си които е ро-
дила; защото ще гы яде тайно, въ ску-
дость-тѫ отъ всичко, въ обсажденіе-то,
и въ утѣсненіе-то, съ което врагъ-тъ ти
ще тя утѣсни въ градове-тѣ ти.
58 Ако не внимаешь да правишь всичкы-
тѣ думы на тоя законъ, които сѫ напи-
саны въ тѫіѫ книгѫ, и не ся убоишь
отъ това [ѩ]славно и страшно име, ІЕОВА
59 БОГЪ ТВОЙ; Тогазь Господь [а]ще на-
прави ужасны твои-тѣ язвы, и язвы-тѣ
на сѣме-то ти, язвы голѣмы и непрѣ-
станны, и болести злы и непрѣстанны.
60 И ще обърне върхъ тебе [б]всичкы-тѣ
Египетскы немощи, отъ които ты ся бо-
61 еше; и тѣ ще прилѣпнѫтъ за тебе: Още
всякѫ болесть, и всякѫ язвѫ, която не е
написана въ книгѫ-тѫ на тоя законъ,
тѣхъ Господь ще нанесе на тебе, додѣ ся
62 истрѣбишь. И [в]ще останете малцина чи-
сломъ, додѣ бѣхте [г]както звѣзды-тѣ на
небе-то по множество-то; защото ты не
послуша гласъ-тъ на Господа Бога твоего.
63 И [д]както бѣ драго на Господа да ви стру-
ва добро, и да вы умножава, [е]така ще
бѫде драго на Господа да вы истрѣбя,
и да вы погубя; и ще бѫдете искоренени
отъ земіѫ-тѫ, коіѫто отхождате да на-
64 слѣдите. И [ж]ще тя разсѣе Господь по
всичкы-тѣ народы, отъ край земіѫ-тѫ
дори до край земіѫ-тѫ; и [з]ще служишь
тамъ на другы богове, (които ты не си
позналъ, нито отци-тѣ ти,) на дърво и
65 камень. Но и [и]въ срѣдъ тыя народы не
ще да найдешь покой, нито ще има мѣ-
сто дѣто да стѫпи нога-та ти; по [і]ще ти
даде Господь тамъ трепераніе на сърдце-
то и помраченіе на очи-тѣ, и [к]таяніе на
66 душѫ-тѫ. И животъ-тъ ти ще виси прѣдъ
тебе; и ще ся боишь деня и нощя, и не
67 ще да си увѣренъ за живота си. [л]Заранѣ
ще думашь: О, да мръкнѣше! и вечеръ
ще думашь: О, да съмнѣше! поради
страхъ-тъ на сърдце-то ти, отъ който ще
ся страхувашь, и [м]поради гледанія-та на
68 очи-тѣ ти, които ще гледашь. И [н]ще тя
върне Господь въ Египетъ съ кораби
прѣзъ той пѫть за който ти рѣкохъ:
[о]Нѣма да го видишь вече другъ пѫть;
и тамъ ще ся продавате на врагове-тѣ
си въ рабы и въ рабыни, и не ще да
има никой който да *вы* купува.

ГЛАВА 29.

1 Тія сѫ думы-тѣ [а]на завѣта, който запо-
вѣда Господь Моисею да направи съ И-
зраилевы-тѣ сынове въ Моавскѫ-тѫ зе-
міѫ, освѣнь завѣтъ-тъ който направи съ
тѣхъ на Хоривъ.
2 И повыка Моисей всичкый-тъ Израиль,
и рече имъ: [б]Вы видѣхте всичко що
направи Господь прѣдъ очи-тѣ ви въ Е-
гипетскѫ-тѫ земіѫ, на Фараона, и на
всичкы-тѣ му рабы, и на всичкѫ-тѫ му
3 земіѫ; Голѣмы-тѣ [в]опытованія които ви-
дѣхѫ очи-тѣ ти, знаменія-та, и голѣмы-
4 тѣ оныя чудеса: [г]Но Господь не ви даде
сърдце за да разумѣете, и очи за да гле-
дате, и уши за да слушате дори до той-
5 зи день. И [д]водихъ вы четыридесеть го-
дины по пустыніѫ-тѫ; [е]дрехы-тѣ ви не
овехтѣхѫ на васъ, и обуща-та ти не о-
6 вехтѣхѫ на ногѫ-тѫ ти. [ж]Хлѣбъ не я-
дохте, и вино и сикерѫ не пихте; за да
знаете че азъ сьмь Господь Богъ вашъ.
7 И когато дойдохте на това мѣсто, [з]Си-
онъ Есевонскый-тъ царь, и Огъ Васан-
скый-тъ царь, излѣзохѫ срещѫ насъ на
8 бой, и ный гы поразихмы: И обладахмы
земіѫ-тѫ имъ, и [и]дадохмы іѫ въ наслѣ-
діе на Рувимовцы-тѣ, и на Гадовцы-тѣ, и
на половинѫ-тѫ отъ Манассіево-то пле-
9 ме. [і]Пазѣте сега слова-та на тоя завѣтъ,
и правѣте гы, [к]за да успѣвате въ всичко
що правите.
10 Вы всичкы стоите днесь прѣдъ Го-
спода Бога вашего, началници-тѣ на
племена-та ви, старѣйшины-тѣ ви, и над-
зиратели-тѣ ви, всичкы-тѣ мѫжіе Израи-
11 леви, Чада-та ви, жены-тѣ ви, и при-
шлецъ-тъ ти който е въ срѣдъ станъ-тъ
ти, [л]отъ дървосѣчецъ-тъ ти дори до водоно-
12 сеца ти: За да влѣзешь въ завѣтъ-тъ на

[ъ] Гл. 15; 9.
[ю] Гл. 16; 6.
[я] Ст. 54.
[ѫ] Быт. 49; 10.
[ѩ] Исх. 6; 3.
[а] Дан. 9; 12.
[б] Гл. 7; 15.
[в] Гл. 4; 27.
[г] Гл. 10; 22. Неем. 9; 23.
[д] Гл. 30; 9. Іер. 32; 41.
[е] Притч. 1; 26. Иса. 1; 24.
[ж] Лев. 26; 33. Гл. 4; 27, 28. Неем. 1; 8 Іер. 16; 13.
[з] Ст. 36
[и] Амос. 9; 4.
[і] Лев. 26; 36.
[к] Лев 26; 16.
[л] Іов. 7; 4.
[м] Ст. 34.
[н] Іер. 43; 7. Осія 8; 13. 9; 3.
[о] Гл. 17; 16.

—

[а] Гл. 5; 2, 3.
[б] Исх. 19; 4.
[в] Гл 4; 34. 7; 19.
[г] Вижь Иса. 6; 9, 10. 63; 17. Іоан. 8; 43. Дѣян. 28; 26, 27 Еф. 4; 18 2 Сол. 2; 11, 12.
[д] Гл. 1; 3. 8; 2.
[е] Гл. 8; 4.
[ж] Вижь Исх. 16; 12. Гл. 8; 3. Псал. 78; 24, 25.
[з] Числ. 21; 23, 24, 33. Гл. 2; 32. 3; 1.
[и] Числ. 32; 33. Гл. 3; 12, 13.
[і] Гл. 4; 6. Іис. Нав. 1; 7. 3 Цар. 2; 3.
[к] Іис. Нав. 1; 7.
[л] Вижь Іис. Нав. 9; 21, 23, 27.

Господа Бога твоего, и [м]въ клѣтвѫ-тѫ му, коіѭто Господь Богъ твой прави съ 13 тебе днесь: [н]За да тя постави днесь народъ за себе си, и той да ти е Богъ, [о]както рече тебѣ, и [п]както ся клѣ на отцы-тѣ ти, на Авраама, на Исаака, и на Іакова. 14 И [р]азъ не правіѭ тоя завѣтъ, и тѫіѭ 15 клѣтвѫ само съ васъ; Но *и* съ оныя които днесь стоятъ тукъ съ насъ прѣдъ Господа Бога нашего, [с]и съ оныя които 16 днесь не сѫ тукъ съ насъ: (Защото вы знаете какъ живѣяхмы въ Египетскѫ-тѫ земіѭ, и какъ минѫхмы посрѣдъ народы-тѣ, 17 прѣзъ които прѣйдохте: И видѣхте мьрзости-тѣ имъ, и кумиры-тѣ имъ, дьрвены и каменны, сребьрны и златны, 18 които сѫ между тѣхъ:) За да нѣма между васъ мѫжъ, или жена, или родъ, или племе, [т]на които сьрдце-то да ся уклонява днесь отъ Господа Бога нашего, та да иде да служи на богове-тѣ на оныя народы; [у]за да нѣма между васъ корень 19 който да ражда ядъ и пелинъ: И когато чуе думы-тѣ на тѫіѭ клѣтвѫ, да ласкае себе си въ сьрдце-то си, и да рече: Азъ ще имамъ миръ, ако и да ходіѭ [ф]въ жестокость-тѫ на сьрдце-то си, и [х]притурямъ піянство на жаждѫ-тѫ: 20 [ц]Не ще да ся умилостиви Господь на него, но тутакси [ч]гнѣвъ-тъ Господенъ и [ш]ревность-та му ще ся распалятъ върхъ оногова человѣка; и всяка клѣтва която е написана въ тѫіѭ книгѫ ще падне на него, и Господь ще изглади [щ]име-то му отъ 21 подъ небе-то. И [ъ]ще го отдѣли Господь за погыбель отъ всичкы-тѣ Израилевы племена, споредъ всичкы-тѣ клѣтвы на завѣтъ-тъ написаный-тъ въ тѫіѭ книгѫ 22 на законъ-тъ: И идущій-тъ родъ, синове-тѣ ви, които ще настанѫтъ подиръ васъ, и чужденецъ-тъ който дойде отъ далечнѫ земіѭ, ще рекѫтъ когато видятъ язвы-тѣ на онѫіѭ земіѭ, и болести-тѣ които Господь е нанеслъ на неіѭ: 23 Че всичка-та земя е изгорена съ жупелъ и съсъ [ы]соль, и нито ся сѣе, нито прорастява, и никаква трѣва не изникнува на неіѭ, [ь]споредъ съсыпваніе-то на Содомъ и Гоморръ, на Адмѫ и Севоимъ, които съсыпа Господь въ гнѣвъ-тъ си и 24 въ ярость-тѫ си, И ще рекѫтъ всичкы-тѣ народи: [ѣ]Защо Господь направи така на тѫіѭ земіѭ? Що е ярость-та на тоя 25 голѣмъ гнѣвъ? Тогазь ще рекѫтъ: Защото оставихѫ завѣтъ-тъ на Господа Бога на отцы-тѣ си, що направи съ тѣхъ, когато гы изведе изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ, 26 И отидохѫ та служихѫ на другы богове, и поклонихѫ имъ ся, богове които не 27 знаяхѫ, нито бѣ имъ *гы* далъ: За това ся распали ярость-та на Господа върху онѫіѭ земіѭ, [ю]за да наведе на неіѭ всичкы-тѣ проклѣтіи които сѫ написаны въ 28 тѫіѭ книгѫ: И [я]искорени гы Господь отъ земіѭ-тѫ имъ съ гнѣвъ, и съ ярость, и съ голѣмо негодованіе; и хвьрли гы 29 въ другѫ земіѭ, както *сѫ* днесь. Скрыто-то *принадлежи* на Господа Бога нашего; а открыто-то намъ и на чада-та ни до вѣка, за да правимъ всичкы-тѣ думы на тоя законъ.

ГЛАВА 30.

1 И [а]когато дойдѫтъ на тебе всичкы тыя, благословеніе-то и проклѣтія-та които положихъ прѣдъ тебе, [б]и *гы* поменешь въ сьрдце-то си въ срѣдъ всичкы-тѣ народы, дѣто ще тя изгони Господь 2 Богъ твой, И [в]ся обърнешь къмъ Господа Бога твоего, и послушашь гласъ-тъ му, по всичко що ти азъ заповѣдувамъ днесь, ты и чада-та ти, съсъ всичко-то си сьрдце, и съсъ всичкѫ-тѫ си душѫ, 3 [г]Тогазь Господь Богъ твой ще тя върне отъ плѣнъ-тъ, и ще тя помилува, и [д]пакъ ще тя събере отъ всичкы-тѣ народы, дѣто 4 ще тя распърсне Господь Богъ твой: И [е]до край небе-то ако си ты изгоненъ, и отъ тамъ ще тя събере Господь Богъ 5 твой, и отъ тамъ ще тя земе: И ще тя въведе Господь Богъ твой въ земіѭ-тѫ, коіѭто наслѣдихѫ отци-тѣ ти, и ще іѭ наслѣдишь; и ще ти стори добро, и ще 6 тя умножи повече отъ отцы-тѣ ти. И [ж]ще обрѣже Господь Богъ твой сьрдце-то ти, и сьрдце-то на сѣме-то ти, за да обычашь Господа Бога твоего отъ всичко-то си сьрдце, и отъ всичкѫ-тѫ си душѫ, 7 за да бѫдешь живъ. И ще наведе Господь Богъ твой всичкы тыя клѣтвы върхъ врагове-тѣ ти, и върхъ оныя които тя ненавидятъ, и тя гонятъ. 8 И ты ще ся обърнешь и послушашь гласъ-тъ на Господа и ще правишь всичкы-тѣ му заповѣди, 9 които ти азъ заповѣдувамъ днесь. И [з]ще тя умножи съ благость Господь Богъ твой въ всичкы-тѣ дѣла на рѫцѣ-тѣ ти, въ плодъ-тъ на утробѫ-тѫ ти, и въ плодъ-тъ на добытцы-тѣ ти, и въ рожбы-тѣ на

м Неем. 10; 29.
н Гл. 28; 9.
о Изх. 6; 7.
п Бит. 17; 7.
р Іер. 31; 31, 32, 33. Евр. 8; 7, 8.
с Дѣян. 2; 39. 1 Кор. 7; 14.
т Гл. 11; 16.
у Дѣян. 8; 23. Евр. 12; 15.
ф Числ. 15; 39. Еккл. 11; 9.
х Иса. 30; 1.
ц Іез. 14; 7, 8.
ч Псал. 74; 1.
ш Псал 79; 5. Іез. 23; 25.
щ Гл. 9; 14.
ъ Мат. 24; 51.
ы Псал 107; 34. Іер. 17; 6. Соф. 2; 9.
ь Бит. 19; 24, 25. Іер. 20; 16.
ѣ 3 Цар. 9; 8, 9. Іер. 22; 8, 9.
ю Дан. 9; 11, 13, 14.
я 3 Цар. 14; 15. 2 Лѣт. 7; 20. Псал. 52; 5. Притч. 2; 22.

—

а Лев. 26; 40. Гл. 28;
б Гл. 4; 29, 30. 3 Цар. 8; 47, 48.
в Неем. 1; 9. Иса. 55; 7. Плач. 3; 40. Іона. 2; 12, 13.
г Псал. 106; 45. 126; 1, 4. Іер. 29; 14. Плач. 3; 22, 32.
д Псал. 147; 2. Іер. 32; 37. Іез. 34; 13. 36; 24.
е Гл. 28; 64. Неем. 1; 9.
ж Гл. 10; 16. Іер. 32; 39. Іез. 11; 19. 36; 26.
з Гл. 28; 11.

земіѭ-тѫ ти; защото Господь [и]пакъ ще ся зарадува за тебе да ти прави добро, 10 както ся зарадувà за отцы-тѣ ти, Ако послушашь гласъ-тъ на Господа Бога твоего, и пазишь заповѣди-тѣ му, и повелѣнія-та му, написаны-тѣ въ книгѫ-тѫ на тоя законъ; ако ся обърнешь къмъ Господа Бога твоего съсъ всичко-то си сърдце, и съсъ всичкѫ-тѫ си душѫ.

11 Понеже тая заповѣдь, коіѭто ти азъ заповѣдувамъ днесь, [і]не е много дълбока 12 за тебе, нито е далечь. [к]Не е на небе-то, за да речешь: Кой ще възлѣзе за насъ на небе-то, и ще ни іѫ донесе, за да іѫ 13 чуемъ, и да іѫ извършвамы? Нито е отъ онѫіѫ странѫ на море-то, за да речешь: Кой ще прѣмине море-то за насъ, и ще ни іѫ донесе, за да іѫ чуемъ, и да іѫ 14 извършвамы? Но дума-та е много близу при тебе въ уста-та ти, и въ сърдце-то ти, за да іѫ извършвашь.

15 Ето, [л]азъ положихъ днесь прѣдъ тебе животъ-тъ и добро-то, и смърть-тѫ и зло-16 то: Както ти азъ заповѣдувамъ днесь, да обычашь Господа Бога твоего, да ходишь по неговы-тѣ пѫтища, и да пазишь заповѣди-тѣ му, и повелѣнія-та му, и сѫдове-тѣ му, за да живѣешь и да ся умножавашь; и да тя благослови Господь Богъ твой въ земіѭ-тѫ, въ коіѭто вла-17 зишь за да іѫ наслѣдишь. Ако ли ся отвърне сърдце-то ти, та не послушашь, но заблудишь, та ся поклонишь на другы 18 богове, и послужишь имъ, Азъ [м]ви извѣстявамъ днесь, че непрѣмѣнно ще погынете; нѣма да ся продължатъ дни-тѣ ви на земіѭ-тѫ, къмъ коіѭто прѣминувате Іорданъ за да влѣзете да іѫ наслѣдите. 19 [н]Выкамъ свидѣтель противъ васъ днесь небе-то и земіѭ-тѫ, *че* [о]положихъ прѣдъ васъ животъ-тъ и смърть-тѫ, благословеніе-то и проклѣтіѭ-тѫ; за това изберѣте животъ-тъ, за да живѣете, ты и сѣме-то 20 ти: Да обычашь Господа Бога твоего, да слушашь гласъ-тъ му, и да си прилѣпенъ нему; защото това [п]е животъ-тъ ти, и дължина-та на дни-тѣ ти; за да живѣешь на земіѭ-тѫ, за коіѭто ся клѣ Господь на отцы-тѣ ти, Авраама, Исаака, и Іакова, да имъ іѫ даде.

ГЛАВА 31.

1 И отиде Моисей та говори тыя думы на 2 всичкый Израиль. И рече имъ: [а]Сто и двадесеть годинъ сьмь азъ днесь: [б]не могѫ вече да излазямъ и да влазямъ; и Господь ми рече: [в]Нѣма да прѣминешь 3 тоя Іорданъ. Господь Богъ твой, той ще прѣдиде прѣдъ тебе, Той ще истрѣби тыя народы отъ лице-то ти, и ты ще гы наслѣдишь; Іисусъ, [г]той ще прѣдиде прѣдъ 4 тебе, [д]както говори Господь. И [е]ще имъ направи Господь така, [ж]както направи на Сиона и на Ога, Аморрейскы-тѣ царіе, и на земіѭ-тѫ имъ, които истрѣби. 5 И [з]ще гы прѣдаде Господь вамъ, и ще имъ сторите по всичкы-тѣ заповѣди кои-6 то ви заповѣдахъ. [и]Бѫдѣте крѣпкы и дързновенни, [і]не бойте ся, нито да ся страхувате отъ лице-то имъ; защото Господь Богъ твой, [к]Той е който прѣдиде прѣдъ тебе; [л]не ще отстѫпи отъ тебе нито ще тя остави.

7 И повыка Моисей Іисуса, и рече му прѣдъ всичкый Израиль: [м]Бѫди крѣпъкъ и мѫжественъ; защото ты ще въведешь тѣзи людіе въ земіѭ-тѫ, за коіѭто ся клѣ Господь на отцы-тѣ имъ да даде на тѣхъ, и ты ще имъ іѫ расподѣлишь за на-8 слѣдіе. И Господь, [н]той е който ходи прѣдъ тебе; [о]той ще бѫде съ тебе: не ще отстѫпи отъ тебе нито ще тя остави; не бой ся, нито ся страхувай.

9 И написа Моисей тоя законъ, и [п]прѣдаде го на священницы-тѣ Левіевы-тѣ сынове, [р]които носяхѫ ковчегъ-тъ на завѣтъ-тъ Господень, и на всичкы-тѣ ста-10 рѣйшины Израилевы. И заповѣда имъ Моисей, и рече: Въ свършъкъ-тъ на *всякѫ* седмѫ годинѫ, въ опрѣдѣленѫ-тѫ [с]годинѫ на оставяніе-то, [т]въ праздникъ-тъ 11 на шатры-тѣ, Когато ся събере всичкый Израиль [у]за да ся яви прѣдъ Господа Бога твоего, на мѣсто-то което избере, [ф]ще прочиташь тоя законъ, прѣдъ всичкый Израиль въ слушаніе-то имъ. 12 [х]Събери людіе-тѣ, мѫжіе-тѣ, и жены-тѣ, и дѣца-та, и чужденецъ-тъ си който е отъ вѫтрѣ врата-та ти, за да чуіѫтъ, и да ся научатъ, и да ся боятъ отъ Господа Бога вашего, и да внимаіѫтъ да правятъ всичкы-тѣ словеса на тоя законъ: 13 И да чуіѫтъ чада-та имъ, [ц]които не знаіѫтъ, и [ч]да ся научатъ да ся боятъ отъ Господа Бога вашего въ всичкы-тѣ дни, колкото живѣете на земіѭ-тѫ, къмъ коіѭто прѣминувате Іорданъ за да іѫ наслѣдите.

14 И рече Господь Моисею: [ш]Ето, при-

[и] Гл. 28; 63. Іер. 32; 41.
[і] Иса. 45; 19.
[к] Рим. 10; 6, и дрг.
[л] Ст. 1, 19 Гл. 11; 26.
[м] Гл. 4; 26. 8; 19.
[н] Гл. 4: 26. 31; 28.
[о] Ст. 15.
[п] Псал. 27; 1. 66; 9. Іоан. 11; 25.

—

[а] Исх. 7; 7. Гл. 31; 7.
[б] Числ. 27; 17. 3 Цар. 3; 7.
[в] Числ. 20; 12. 27; 13. Гл. 3; 27.
[г] Гл 9; 3.
[д] Числ. 27; 21. Гл. 3; 28.
[е] Гл. 3; 21.
[ж] Числ. 21; 21, 25.
[з] Гл. 7; 2.
[и] Іис. Нав. 10; 25. 1 Лѣт. 22; 13.
[і] Гл. 1; 29. 7; 18.
[к] Гл. 20; 4.
[л] Іис. Нав. 1; 5. Евр. 13; 5.
[м] Ст. 23. Гл. 1; 38. 3; 28. Іис. Нав. 1; 6.
[н] Исх. 13; 21, 22. 33; 14. Гл. 9; 3.
[о] Іис. Нав. 1; 5, 9. 1 Лѣт. 28; 20.
[п] Ст. 25. Гл. 17; 18.
[р] Числ. 4; 15. Іис. Нав. 3; 3. 1 Лѣт. 15; 12, 15.
[с] Гл. 15; 1.
[т] Лев. 23: 34.
[у] Гл. 16; 16.
[ф] Іис. Нав. 8; 34, 35. 4 Цар. 23; 2 Неем. 8; 1 и дрг.
[х] Гл. 4; 10.
[ц] Гл 11; 2.
[ч] Псал. 78; 6, 7.
[ш] Числ. 27; 13. Гл. 34; 5.

ближавать дни-тѣ на смърть-тѫ ти; повикай Іисуса, и застанѣте въ скынѭ-тѫ на събраніе-то, [щ]за да му дамъ заповѣди. И отиде Моисей и Іисусъ, и заста-
15 нѫхѫ въ скынѭ-тѫ на събраніе-то. И [ъ]яви ся Господь въ скынѭ-тѫ въ стълпъ облаченъ; и застанѫ облачный-тъ стълпъ
16 надъ двери-тѣ на скынѭ-тѫ. И рече Господь Моисею: Ето ты ще заспишь съ отцы-тѣ си, и [ы]ще станѫтъ тія людіе [ь]да блудствуватъ въ слѣдъ чужды богове на земѭ-тѫ, въ коѭто тѣ влазятъ, и [ѣ]ще мя оставятъ, и [ю]ще прѣстѫпятъ завѣтъ-
17 тъ ми, който направихъ съ тѣхъ. И ще ся распали ярость-та ми противъ тѣхъ въ онай день, и [я]ще гы оставѭ, и [ѫ]ще скрыѭ лице-то си отъ тѣхъ, и ще бѫдѫтъ въ изнуреніе; и ще гы намѣрятъ много злыни и скърби, и ще рекѫтъ въ онай день: [ѭ]Не намѣрихѫ ли ны тія злыни, понеже Богъ нашъ [а]не е въ срѣдъ
18 насъ? И азъ [б]непрѣмѣнно ще скрыѭ *отъ тѣхъ* лице-то си въ онзи день, за всичкы-тѣ злыни които сторихѫ, защото ся
19 обърнѫхѫ къмъ чужды богове. И сега напишѣте за себе си тѫѭ пѣснь, и научѣте Израилевы-тѣ сынове на неѭ; турѣте ѭ въ уста-та имъ, да ми бѫде тая пѣснь [в]за свидѣтелство противъ И-
20 зраилевы-тѣ сынове. Защото като гы въведѫ въ земѭ-тѫ, за коѭто ся клѣхъ на отцы-тѣ имъ, *земѭ* дѣто тече млѣко и медъ, и тѣ ядѫтъ и ся насытятъ, и [г]отлъстѣѭтъ, [д]тогазь ще ся обърнѫтъ къмъ чужды богове, и ще имъ служатъ, и ще мя отхвърлятъ съ прѣзрѣніе и ще нару-
21 шатъ завѣтъ-тъ ми. И [е]като гы стигнѫтъ много злыни и скърби, тая пѣснь ще отговори противъ тѣхъ като свидѣтель; защото не ще да ся забрави отъ уста-та на сѣме-то имъ; понеже [ж]азъ познавамъ размышленія-та имъ, [з]които правятъ още отъ днесь, прѣди да гы въведѫ въ зе-
22 мѭ-тѫ за коѭто ся клѣхъ. И написа Моисей тѫѭ пѣснь въ истый тъ день, и
23 научи Израилевы-тѣ сынове на неѭ. И [и]заповѣда на Іисуса Навіевъ-тъ сынъ, и рече: [і]Бѫди крѣпъкъ и дързай; защото ты ще въведешь Израилевы-тѣ сынове въ земѭ-тѫ за коѭто имъ ся клѣхъ, и азъ ще бѫдѫ съ тебе.
24 И когато Моисей [к]свърши да писува словеса-та на тоя законъ въ книгѫ, дори
25 до край, Тогазь Моисей заповѣда на Левиты-тѣ, които носяхѫ ковчегъ-тъ на за-
26 вѣтъ-тъ Господень, и рече: Земѣте тѫѭ книгѫ на законъ-тъ, и [л]турѣте ѭ отъ странѫ-тѫ на ковчегъ-тъ на завѣтъ-тъ на Господа Бога вашего, и ще бѫде тамъ
27 [м]за свидѣтелство противъ тебе: Защото [н]азъ знаѭ непокорство-то ти, и [о]жестокый-тъ ти вратъ. Ето, додѣ сьмь още живъ съ васъ днесь, вы ся не покорихте Господу; а колко повече като умрѫ?
28 Съберѣте при мене всичкы-тѣ старцы на племена-та си, и князове-тѣ си, за да говорѭ тыя словеса въ слушаніе тѣмъ, и да призовѫ [п]небе-то и земѭ-тѫ сви-
29 дѣтели противъ тѣхъ. Понеже знаѭ че по смърть-тѫ ми непрѣмѣнно [р]ще ся развратите и уклоните отъ пѫть-тъ който ви заповѣдахъ; и [с]въ послѣдни-тѣ дни ще [т]вы стигнѫтъ злыни-тѣ, понеже ще сторите зло прѣдъ Господа, и ще го разгнѣвате съ дѣла-та на рѫцѣ-тѣ си.
30 И говори Моисей, въ слушаніе на всичко-то Израилево събраніе, словеса-та на тѫѭ пѣснь до край-тъ.

ГЛАВА 32.

1 Слушай, [а]небе, и ще говорѭ:
И да чуе земя-та думы-тѣ на уста-та ми.
2 [б]Ученіе-то ми ще покапе като дъждь,
Дума-та ми ще слѣзе като роса,
[в]Като дребенъ дъждь на зеленище,
И като пороенъ дъждь на трѣвѫ:
3 Защото ще провъзгласѭ име-то на Господа.
[г]Дайте величіе Богу нашему.
4 *Той е* [д]Канара: [е]дѣла-та неговы сѫ съвършенны;
Защото [ж]всичкы-тѣ му пѫтища сѫ праведны;
[з]Богъ на истинѫ-тѫ, и [и]нѣма неправдѫ въ него.
Праведенъ и правъ е Той.
5 [і]Тія ся развратихѫ;
Порокъ-тъ имъ не е на сынове-тѣ му;
[к]Тѣ сѫ родъ строптивъ и кривъ.
6 [л]Това ли въздавате Господу,
Людіе глупави и неразумни?
Не е ли той [м]Отецъ ти, [н]който тя усвои?
Той [о]който тя създаде, и тя утвърди?
7 Помени прѣдишни-тѣ дни,
Смысли лѣта-та на много родове;
[п]Попытай бащѫ си, и той ще ти извѣсти,

щ Ст. 23. Числ. 27; 17.
ъ Исх. 33; 9.
ы Исх. 32; 6.
ь Исх. 31; 15. Сѫд. 2; 17.
ѣ Гл. 32; 15; Сѫд. 2; 12. 10; 6, 13.
ю Сѫд. 2; 20.
я 2 Лѣт 15; 2.
ѫ Гл. 32; 20 Псал. 101; 29. Иса. 8; 17. 64; 7. Іез. 39; 23.
ѭ Сѫд. 6; 13.
а Числ. 14; 42.
б Ст 17.
в Ст. 26.
г Гл. 32; 15. Неем. 9; 25, 26. Осія 13; 6.
д Ст. 16.
е Ст. 17.
ж Осія 5; 3. 13; 5, 6.
з Амос. 5; 25, 26.
и Ст. 14.
і Ст. 7; Іис. Нав. 1; 6.
к Ст. 9.
л Виж 4 Цар. 22; 8.
м Ст. 19.
н Гл. 9; 24. 32; 20.
о Исх. 32; 9. Гл. 9; 6.
п Гл. 30; 19. 32; 1.
р Гл. 32; 5. Сѫд. 2; 19. Осія 9; 9.
с Гл. 28; 15.
т Быт. 49; 1. Гл. 4; 30.

а Гл. 4; 26. 30; 19. 31; 28. Псал. 50; 4. Иса. 1; 2. Іер. 2; 12. 6; 19.
б Иса. 55; 10, 11. 1 Кор. 3; 6, 7, 8.
в Псал. 72; 6. Мих. 5; 7.
г 1 Лѣт. 29; 11.
д 2 Цар. 22; 3. 23; 3. Псал. 18; 2, 31, 46. Авв. 1; 12.
е 2 Цар 22; 31.
ж Дан. 4; 37. Откр. 15; 3.
з Іер. 10; 10.
и Іов. 34; 10. Псал. 92; 15.
і Гл. 31; 29.
к Мат. 17; 17. Лук. 9; 41. Филип. 2; 15.
л Псал. 116; 12.
м Иса. 63; 16.
н Псал 74; 2.
о Ст. 15. Иса. 27; 11. 44; 2.
п Исх. 13; 14. Псал. 44; 1. 78; 3, 4.

Старцы-тѣ си, и тѣ ще ти кажжтъ:
8 Когато [р]Всевышній даваше наслѣдіе на народы-тѣ,
Когато [с]разсѣя Адамовы-тѣ сынове,
Постави прѣдѣлы-тѣ на народы-тѣ
По число-то на Израилевы-тѣ сынове.
9 Защото [т]жрѣбіе на Господа сж неговитѣ людіе;
Іаковъ е дѣлъ-тъ на наслѣдіе-то му.
10 [у]Намѣри го въ пустж земіж,
И въ пустыніж на дивость и рыканіе;
Огради го, [ф]настави го,
[х]Упази го като зѣницж-тж на око-то си.
11 [ц]Както орелъ побужда гнѣздо-то си,
Трепти надъ пилета-та си,
Распростира крыла-та си,
Та гы поима, и вдига гы на крыла-та си,
12 *Така* Господь самъ гы водй,
И нѣмаше съ него чуждъ богъ.
13 [ч]Възнесе гы на высокы-тѣ страны на земіж-тж,
И ядохж произведенія-та на нивы-тѣ,
И кърми гы [ш]съ медъ отъ камыкъ,
И съ елей отъ скалж кременливж.
14 Съ кравіе масло, и съ овче млѣко,
Съ тлъстинж отъ агнета,
И отъ овны Васанскы, и отъ ярцы,
Съ [щ]тлъстинж отъ пшеницж:
И ты пи вино, [ъ]кръвь гроздовж.
15 А [ы]Іесурунъ отлъстѣ, и [ь]отритнж:
[ѣ]Отлъстѣлъ си, огоилъ си ся,
Надебелѣлъ си;
Тогазъ [ю]забрави Бога [я]който го създаде,
И прѣзрѣ [ѫ]Канарж-тж на спасеніе-то си.
16 [ѭ]Съ чужды *богове* го раздразнихж на ревнованіе;
Съ гнжсоты го раздразнихж на гнѣвъ.
17 [а]Пожъртвовахж на бѣсове, а не Богу;
На богове които не знаяхж,
На новы *богове* въведены наскоро,
Отъ които отци-тѣ ви не ся бояхж;
18 А [б]Канарж-тж, която тя роди, ты остави,
И [в]забрави Бога създателя твоего.
19 И [г]видѣ Господь, и огорчи ся,
[д]Защото *го* разгнѣвахж сынове-тѣ му и дъщери-тѣ му.
20 И рече: [е]Ще скрыж лице-то си отъ тѣхъ,
Ще видіж каква *ще бжде* сетнина-та имъ;
Защото тѣ сж родъ развратенъ,
[ж]Сынове въ които нѣма вѣрность.
21 Тѣ [з]мя раздразнихж на ревнованіе съ *онова което* не е Богъ;
[и]Съ кумиры-тѣ си мя разгнѣвахж;
И [і]азъ ще гы раздразніж на ревнованіе съ *людіе които* не сж народъ;
Съ народъ неемысленъ ще гы разгнѣвамъ.
22 Защото [к]огнь ся распали въ гнѣвъ-тъ ми,
И ще пламне дори до ада прѣисподняго,
И ще пояде земіж-тж съ произведенія-та й,
И ще изгори основанія-та на планины-тѣ.
23 Ще [л]съберж на тѣхъ зло,
[м]Всичкы-тѣ си стрѣлы ще исхвьрліж вързъ тѣхъ.
24 Ще истаіжтъ отъ гладъ,
И ще бждж тъ испоядени отъ въспалителнж болесть
И отъ лютж моръ;
И [н]звѣрскы зжбы ще испроводіж вързъ тѣхъ,
И ядъ отъ пълзящы-тѣ по земіж-тж.
25 [о]Изъ вънъ ножъ, а изъ вжтрѣ ужасъ,
Ще погуби дѣца-та имъ,
И младый-тъ и дѣвицж-тж,
Дѣте на цицж и сѣдинавый старецъ.
26 Рѣкохъ, [п]распрьснжлъ быхъ гы,
Изгладилъ быхъ поменъ-тъ имъ отъ срѣдъ человѣцы-тѣ,
27 Ако не ся бояхъ отъ гнѣвъ-тъ на непріятель-тъ,
За да не *ся отричатъ противницитѣ имъ,
И рекжтъ: [с]Висока-та наша ржка
Направи всичко това, а не Господь.
28 Защото е народъ оскудѣлъ отъ съвѣты,
И [т]нѣма въ тѣхъ разумъ.
29 [у]О, да бѣхж мудри, да разумѣвахж това,
[ф]Да смысляхж сетнинж-тж си!
30 Какъ [х]бы моглъ единъ да прогне тысящж,
И двама да обърнжтъ въ бѣгъ тмы,
[ц]Ако Канара-та имъ не бы гы продала,
И Господь не бы гы прѣдалъ?
31 Защото [ч]канара-та имъ не е като наша-та Канара:
И [ш]сами-тѣ ни непріятели нека сждятъ.
32 Понеже лоза-та имъ е [щ]отъ Содомскж-тж лозж,
И отъ Гоморрскы-тѣ нивя:
Гроздіе-то имъ е гроздіе ядовито,
Гроздове-тѣ имъ сж горчиви:
33 Вино-то имъ е [ъ]отрова зміина,
И неисцѣлимъ [ы]ядъ аспидовъ.
34 [ь]Това не е ли скрыто у мене?

р Зах. 9; 2. Дѣян. 17; 26.
с Быт. 11; 8
т Исх. 15; 16. 19; 5. 1 Цар. 10; 1. Псал 78; 71.
у Гл. 8; 15. Іер. 2; 6. Осія 13; 5.
ф Гл. 4; 36.
х Псал. 17; 8. Притч. 7; 2. Зах. 2; 8.
ц Исх 19; 4. Гл. 1; 31. Иса. 31; 5. 46; 4. 63; 9. Осія 11; 3.
ч Гл 33; 29. Иса. 58; 14. Іез. 36; 2.
ш Іов. 29; 6 Псал. 81; 16.
щ Псал. 81; 16. 147; 14.
ъ Быт. 49; 11.
ы Гл. 32; 5, 26. Иса. 44; 2.
ь 1 Цар. 2; 29.
ѣ Гл. 31; 20 Неем. 9; 25. Псал. 17; 10 Іер. 2; 7. 5; 7, 28. Осія 13; 6.
ю Гл. 31; 16. Иса. 1; 4.
я Ст 6. Иса. 51; 13.
ѫ 2 Цар. 22; 47. Псал 89; 26. 95; 1.
ѭ 3 Цар. 14; 22. 1 Кор. 10; 22.
а Лев. 17; 7. Псал. 106; 37. 1 Кор. 10; 20. Откр. 9; 20.
б Иса. 17; 10.
в Іер. 2; 32.
г Сжд. 2; 14.
д Иса. 1; 2.
е Гл. 31; 17.
ж Иса. 30; 9. Мат. 17; 17.
з Ст 16. Псал. 78; 58.
и 1 Цар. 12; 21. 3 Цар. 16; 13, 26. Псал 31; 6. Іер. 8, 19. 10; 8. 14; 22. Іона. 2; 8. Дѣян. 14; 16.
і Осія 1; 10. Рим 10; 19.
к Іер. 15; 14. 17; 4. Плач. 4; 11.
л Иса. 26; 15.
м Псал. 7; 12, 13. Іез 5; 16.
н Лев 26; 22.
о Плач. 1; 20. Іез. 7; 15. 2 Кор 7; 5.
п Іез. 20; 13, 14, 23.
* Или высокоумствуватъ
с Псал. 140; 8.
т Иса. 27; 11. Іер. 4; 22.
у Гл. 5; 29. Псал. 81; 13. 107; 43. Лук. 19; 42.
ф Иса. 47; 7. Плач. 1; 9.
х Лев. 26; 8. Іис. Нав 23; 10 2 Лѣт. 24; 24. Иса. 30; 17.
ц Псал. 44; 12. Иса. 50; 1. 52; 3.
ч 1 Цар 2; 2.
ш 1 Цар. 4; 8. Іер. 40; 3.
щ Иса 1; 10.
ъ Псал. 58; 4.
ы Псал. 140; 3. Рим. 3; 13.
ь Іов. 14; 17. Іер. 2; 22. Осія 13; 12. Рим. 2; 5.

Не е ли запечатано въ съкровища-та ми?
35 [ъ]Мое е отмъщеніе-то, и въздаяніе-то:
Нога-та имъ съ врѣме ще ся подплъзне:
Защото [ы]близу е день-тъ на погынуваніе-то имъ,
И което е готово за тѣхъ бърза.
36 Защото [ь]Господь ще сѫди людіе-тѣ си,
И [ѣ]ще пожали слугы-тѣ си,
Когато види че погынѫ сила-та *имъ*,
[ю]И не останѫ никой затворенъ, нито оставенъ.
37 И ще рече· [а]Дѣ сѫ богове-тѣ имъ,
Канара-та на коіѭто имахѫ упованіе-то си,
38 Които ядѣхѫ тлъстинѫ-тѫ на жьртвы-тѣ имъ,
Піяхѫ вино-то на възліянія-та имъ?
Нека станѭтъ и нека ви помогнѭтъ,
Нека ви бѫдѭтъ покровъ.
39 Вижте сега че [б]Азъ сьмь, Азъ,
И [в]освѣнь мене нѣма Богъ;
Азъ умъртвявамъ, и съживявамъ;
[г]Азъ наранявамъ и исцѣлявамъ:
И нѣма кой да избавя отъ рѫкѫ-тѫ ми.
40 Защото азъ дигамъ рѫкѫ-тѫ си къмъ небе-то,
И говоріѭ: Живъ сьмь азъ въ вѣкъ:
41 [е]Ако изостріѭ свѣткавый-тъ си мечь,
И туріѭ рѫкѫ-тѫ си на сѫдъ,
[ж]Ще отмъстіѭ на врагове-тѣ си,
И ще въздамъ на ненавистницы-тѣ си.
42 [з]Ще упоіѭ стрѣлы-тѣ си съ кръвь,
И мечь-тъ ми ще яде меса, *ще ся насыти*
Отъ кръвь-тѫ на убиты-тѣ и на плѣнены-тѣ,
[и]Отъ главѫ-тѫ на непріятелскы-тѣ князове.
43 [i]Възвеселѣте ся, языччици, съ людіе-тѣ му:
Защото [к]ще отмъсти за кръвь-тѫ на слугы-тѣ си,
[л]И отдаде отмъщеніе на противницы-тѣ си,
[м]И ще направи умилостивеніе на земіѭ-тѫ си, на людіе-тѣ си.

44 И дойде Моисей, та говори всичкы-тѣ думы на тѫіѭ пѣснь въ уши-тѣ на лю-
45 діе-тѣ, той и Iисусъ Навіевый сынъ. И свърши Моисей да говори всичкы-тѣ тыя
46 думы на всичкый Израиль: И рече имъ: [н]Положѣте сърдца-та си на всичкы-тѣ тыя думы, които азъ днесь ви засвидѣтелствувамъ; които ще заръчате на чада-та си да внимаіѭтъ за да правятъ
47 всичкы-тѣ думы на тоя законъ. Защото това не е за васъ суетно нѣщо; понеже [о]това е животъ-тъ ви; и съ това нѣщо ще ся продължи животъ-тъ ви на земіѭ-тѫ, къмъ коіѭто прѣминувате Iорданъ за да іѭ наслѣдите.
48 И [п]говори Господь Моисею въ истый
49 той день, и рече: Възлѣзь [р]на тѫіѭ горѫ Аваримъ, горѫ-тѫ Нево, която е въ Моавовѫ-тѫ земіѭ, срещѫ Iерихонъ: и виждь земіѭ-тѫ Ханаанъ, коіѭто азъ давамъ на Израилевы-тѣ сынове за притя-
50 жаніе. И умри на горѫ-тѫ дѣто възлѣзувашь, и прибери ся при людіе-тѣ си, [с]както братъ ти Ааронъ умрѣ на горѫ-тѫ Оръ, и ся прибра при людіе-тѣ
51 си; Защото [т]не ми ся покорихте между Израилевы-тѣ сынове при воды-тѣ на *Меривѫ Кадисъ, въ пустыніѭ-тѫ Цинъ; понеже [у]не освятихте мене врѣдъ Израи-
52 левы-тѣ сынове. [ф]За това отъ срещѫ ще видишь земіѭ-тѫ, но тамъ нѣма да влѣзешь, въ земіѭ-тѫ коіѭто азъ давамъ на Израилевы-тѣ сынове.

ГЛАВА 33.

1 И това е [а]благословеніе-то съ което [б]Моисей, Божій человѣкъ, благослови Израилевы-тѣ сынове прѣдъ смьрть-тѫ си:
2 И рече: [в]Господь дойде отъ Синай,
И яви имъ ся отъ Сіиръ;
Осія отъ горѫ-тѫ Фаранъ,
И дойде [г]съ тмы святы;
Отъ десницѫ-тѫ му излѣзе огненъ законъ за тѣхъ.
3 Ей, [д]възлюби людіе-тѣ;
[е]Всичкы-тѣ негови святи сѫ подъ рѫкѫ-тѫ ти:
И [ж]сѣдѣхѫ при нозѣ-тѣ ти
[з]За да пріемѫтъ думы-тѣ ти.
4 [и]Законъ заповѣда намъ Моисей,
[i]Наслѣдіе-то на Iаковово-то събраніе.
5 И [к]той бѣше царь [л]въ Iесурунъ,
Когато князове-тѣ на людіе-тѣ ся събрахѫ
Съ Израилевы-тѣ племена.

6 Да е живъ Рувимъ, и да не умре,
И да бѫдѫтъ людіе-тѣ му многочисленни.

7 И това е Iудино-то *благословеніе*; и рече:
Послушай, Господи, гласъ-тъ на Iудѫ,
И доведи го при людіе-тѣ му.
[м]Рѫцѣ-тѣ му да бѫдѫтъ доволны за него;
И [н]бѫди *му* помощь противъ врагове-тѣ му.

ъ Псал. 94; 1. Рим. 12; 19. Евр. 10, 30.
ы 2 Пет. 2; 3.
ь Псал. 135. 14.
ѣ Сѫд. 2; 18. Псал. 106; 45. Iер. 31; 20. Iоил. 2; 14.
ю 3 Цар. 14; 10. 21; 22. 4 Цар. 9; 8. 14; 26.
а Сѫд. 10; 14. Iер. 2; 28.
б Псал. 102; 27. Иса. 41; 4. 48; 12.
в Гл. 4; 35 Иса. 45; 5, 18, 22.
г 3 Цар. 2; 6. 4 Цар. 5; 7 Iов. 5; 18. Псал. 68; 20. Осія 6; 1.
д Быт. 14; 12. Иез. 6; 8. Числ. 14; 30.
е Иса. 27; 1. 34; 5. 66; 16. Iез. 21; 9, 10, 14. 20.
ж Иса. 1; 24. Наум. 1; 2
з Iер. 46; 10.
и Iов. 13; 24. Iер. 30; 14. Плач. 2; 5.
i Рим. 15; 10.
к Откр. 6; 10. 19; 2.
л Ст. 41.
м Псал. 85; 1.
н Гл 6; 6. 11; 18. Iез. 40; 4.
о Гл 30; 19. Лев. 18; 5. Прит. 3; 2, 22. 4; 22. Рим. 10; 5.
п Числ. 27; 12, 13.
р Числ. 33; 47, 48. Гл. 34; 1.
с Числ. 20; 25, 28. 33; 38.
* Прѣпираніе.
т Числ. 20; 11, 12, 13. 27; 14.
у Виж. Лев. 10; 3.
ф Числ. 27; 12. Гл. 34; 4.

—

а Быт. 49; 28.
б Псал. 90; надписъ-тъ
в Исх. 19; 18, 20. Сѫд. 5; 4, 5. Авв. 3; 3.
г Вижь Псал. 68; 17. Дан. 7; 10. Дѣян. 7; 53. Гал. 3; 19. Евр. 2; 2. Откр. 5; 11. 9; 16.
д Исх 19; 5. Гл. 7; 7. 8. Псал. 47; 40. Осія 11; 1. Мал. 1; 2.
е Гл. 7; 6. 1 Цар. 2; 9. Псал. 50; 5.
ж Лук. 10; 39. Дѣян. 22; 3.
з Прит. 2; 1.
и Iоан. 5; 17. 7; 19.
i Псал 119; 111.
к Вижь Быт. 33; 31. Сѫд. 9; 2. 17; 6.
л Гл. 32; 15.
м Быт. 49; 8.
н Псал. 146; 5.

8 И за Левія рече:
[о]Ѳуммимъ-тъ ти и Уримъ-тъ ти
Да бѫдѫтъ съ прѣподобный-тъ ти человѣкъ,
Когото си [п]искусилъ въ Массѫ,
И съ когото си ся прѣпиралъ при воды-тѣ на Меривѫ:
9 Който рече за отца си и за майкѫ си: [р]Не гледамъ на тѣхъ.
И [с]който не припозна братія-та си,
И не позна синове-тѣ си.
Защото [т]съхранихѫ твоѭ-тѫ думѫ,
И упазихѫ завѣтъ-тъ твой.
10 [у]Ще учатъ Іакова на сѫдбы-тѣ ти,
И Израиля на законъ-тъ ти.
[ф]Ще турятъ темянъ прѣдъ тебе,
[х]И всесъжженія на олтарь-тъ ти.
11 Благослови, Господи, силѫ-тѫ му,
[ц]И благоволи въ дѣла-та на рѫцѣ-тѣ му.
Порази чрѣсла-та на тыя които възставатъ противъ него,
И на тыя които го мразятъ, та да ся не вдигнѫтъ вече.

12 За Веніамина рече:
Възлюбленный Господу ще живѣе безбѣдно при него.
Господь ще го закрыва всякой день,
И ще почива между рамена-та му.

13 И за Іосифа рече:
[ч]Благословена да бѫде отъ Господа земя-та му,
Съ многоцѣнны небесны дарове,
[ш]Съ росѫ, и *съ дарове* отъ лежащѫ-тѫ долу безднѫ,
14 И съ многоцѣнны плодове отъ слънце-то,
И съ многоцѣнны произведенія отъ мѣсецы-тѣ,
15 И съ изрядны нѣща отъ [щ]стары-тѣ горы,
И съ многоцѣнны нѣща отъ [ъ]вѣчны-тѣ планины,
16 И съ многоцѣнны нѣща отъ земѭ-тѫ и испълненіе-то й;
И благоволеніе-то на Оногова [ы]който ся яви въ кѫпинѫ-тѫ,
Да дойде на [ь]главѫ-тѫ Іосифовѫ,
И на тѣме-то на избранный-тъ между братія-та си.
17 Слава-та му е *като* [ѣ]на първородный му юнецъ,
И рогове-тѣ му *като* [ю]рогове-тѣ на единорогъ;
Съ тѣхъ [я]ще избоде народы-тѣ до краища-та на земѭ-тѫ:
И тѣ сѫ [ѫ]Ефремовы-тѣ тмы,
И тѣ Манассіевы-тѣ тысящи.

18 И за Завулона рече:
[ѭ]Весели ся, Завулоне, въ исходъ-тъ си;
И ты, Иссахаре, въ шатьры-тѣ си.
19 [а]Ще повыкатъ людіе-тѣ на горѫ-тѫ;
Тамъ [б]ще принесѫтъ жьртвы праведны;
Защото ще ссучѫтъ изобиліе-то на море-то,
И скрыты-тѣ въ пѣсъкъ-тъ съкровища.

20 И за Гада рече:
Благословенъ [в]който разширява Гада.
Сѣди като львъ, и раскьснува мышцѫ и главѫ.
21 И [г]промысли за себе си първый-тъ дѣлъ;
Защото ся упази тамъ въ дѣлъ-тъ *даденъ* отъ законоположителя;
А [д]дойде *съ* князове-тѣ на людіе-тѣ,
Та направи правдѫ-тѫ Господнѭ
И неговы-тѣ сѫдове съ Израиля.

22 И за Дана рече:
Данъ е младъ львъ,
[е]Ще скочи отъ Васанъ.

23 И за Нефѳалима рече:
О Нефѳалиме, [ж]насыщенный отъ благоволеніе,
И испълненный съ благоволеніе Господне,
[з]Наслѣдй ты западъ и югъ.

24 И за Асира рече:
[и]Благословенъ да е съ чада Асиръ;
Нека е благоугоденъ на братія-та си,
И [і]да натопи ногѫ-тѫ си въ елей.
25 [к]Желѣзо и мѣдь да бѫдѫтъ [*]обуща-та ти.
И сила-та ти *да расте* като дни-тѣ ти.
26 [л]Нѣма подобенъ на [м]Іесуруноваго Бога,
[н]Който ся носи на небеса въ помощь тебѣ,
И на облацы-тѣ въ великолѣпіе-то си.
27 Богъ вѣчный е [о]*твое* прибѣжище
И подпоръ *ти* сѫ вѣчны-тѣ мышцы:
И [п]ще изгони врагъ-тъ отъ лице-то ти,
И ще рече: Истрѣбй!
28 [р]Тогазь Израиль ще ся насели самъ въ безбѣдствіе,
[с]Источникъ-тъ Іакововъ *ще бѫде* въ земѭ на жито и на вино:
И [т]небеса-та му ще капѫтъ росѫ.
29 [у]Блаженъ си ты, Израилю:
[ф]Кой е подобенъ тебѣ, народе спасаемый
Отъ Господа, който е [х]щитъ на помощь-тѫ ти,
И мечь на прѣвъсходство-то ти?

о Исх. 28; 30.
п Исх. 17; 7. Числ. 20; 13. Гл. 8; 2, 3, 16. Псал. 81; 7.
с Исх. 32; 26, 27, 28.
т Вижъ Іер. 18; 18. Мал. 2; 5, 6.
у Лев. 10; 11. Гл. 17; 9, 10, 11. 21; 8. Іез. 44; 23, 24. Мал. 2; 7.
ф Исх. 30; 7, 8. Числ. 16; 40. 1 Цар. 2; 28.
х Левв. 1; 9, 13, 17. Псал. 51; 19. Іез. 43; 27.
ц 2 Цар. 24; 23. Псал. 20; 3. Іез. 20; 40, 41. 43; 27.
ч Быт. 49; 25.
ш Быт. 27; 28.
щ Быт. 49; 26.
ъ Авв. 3; 6.
ы Исх. 3; 2, 4. Дѣян. 7; 30, 35.
ь Быт. 49; 26.
ѣ 1 Лѣт. 5; 1.
ю Числ 23; 22. Псал. 92; 10.
я 3 Цар. 22; 11. Псал. 44; 5.
ѫ Быт. 48; 19.
ѭ Быт. 49; 13, 14, 15.
а Иса. 2; 3.
б Псал. 4; 5.
в Вижъ Іис. Нав. 13; 10 и дрг. 1 Лѣт. 12; 8 и дрг.
г Числ. 32; 16 и дрг.
д Іис. Нав. 4; 12.
е Іис. Нав. 19; 47. Сѫд. 18; 27.
ж Быт. 49; 21.
з Вижъ Іис. Нав. 19; 32 и дрг.
и Быт. 49; 20.
і Іов. 29; 6.
к Гл. 8; 9.
* *Или* верен-тѣ.
л Исх. 15; 11. Псал. 86; 8. Іер. 10; 6.
м Гл. 32; 15.
н Псал. 68; 4, 33, 34. 104; 3. Авв. 3; 8.
о Псал. 90; 1.
п Гл. 9; 3, 4, 5.
р Числ. 23; 9. Іер. 23; 6. 33; 16.
с Гл. 8; 7, 8.
т Быт. 27; 28 Гл. 11; 11.
у Псал. 144; 15.
ф 2 Цар. 7; 23.
х Псал. 115; 9 10, 11.

[я]И [я]ще ти ся покорятъ врагове-тѣ ти,
И ты ще стѫпишь на высокы-тѣ имъ мѣста.

ГЛАВА 34.

1 И възлѣзе Моисей отъ Моавовы-тѣ полета [а]на горѫ-тѫ Нево, *на* върхъ-тъ Фасгѫ, който е срещѫ Іерихонъ. И [б]показа му Господь всичкѫ-тѫ Галаадскѫ земіѫ 2 [в]дори до Данъ, И всичкѫ-тѫ Нефталимовѫ *земіѫ* и земіѫ-тѫ Ефремовѫ, и Манасіинѫ, и всичкѫ-тѫ Іудинѫ земіѫ, 3 [г]дори до послѣдньо-то море, И полудень, и околность-тѫ на долъ-тъ на Іерихонъ, 4 [д]градъ на финицы, дори до Сигоръ. И рече му Господь: [е]Тая е земя-та за коіѭто ся клѣхъ на Авраама, на Исаака, и на Іакова, и рѣкохъ: На сѣме-то ти ще іѭ дамъ; [ж]азъ тя направихъ да *іѭ* видишь съ очи-тѣ си, но тамъ нѣма да минешь.
5 И [з]умрѣ тамъ Моисей, рабъ-тъ Господень, въ Моавовѫ-тѫ земіѫ, споредъ ду6 мѫ-тѫ Господніѫ. И погребе го въ долъ-тъ въ Моавовѫ-тѫ земіѫ, срещѫ Веѳъ Фегоръ; и [и]никой не знае гробъ-тъ му 7 дори до днесь. И [і]Моисей бѣше на сто и двадесеть годинъ, когато умре: [к]очи-тѣ му не запрѣхѫ, и сила-та му не на8 малѣ. И плакахѫ Израилеви-тѣ синове за Моисея въ Моавовы-тѣ полета [л]тридесеть дни; и свършихѫ ся дни-тѣ на плачь-тъ и жалѣяніе-то за Моисея.
9 И Іисусъ сынъ Навіевъ бѣше пълнъ [м]съ духъ на мудрость; защото [н]Моисей бѣше възложилъ рѫцѣ-тѣ си на него, и слушахѫ го Израилеви-тѣ синове, и правѣхѫ както заповѣда Господь Моисею.
10 И [о]не ся въздигнѫ вече въ Израиль пророкъ както Моисей, [п]когото позна Го11 сподь лице съ лице, [р]Въ всичкы-тѣ знаменія и чудеса, които Господь го прати да направи въ Египетскѫ-тѫ земіѫ, на Фараона, и на всичкы-тѣ му слугы, и на 12 всичкѫ-тѫ му земіѫ, И въ всичкѫ-тѫ крѣпкѫ рѫкѫ, и въ всичкы-тѣ голѣмы и удивителны дѣла, които направи Моисей прѣдъ очи-тѣ на всичкый Израиль.

КНИГА
НА
ІИСУСА НАВИНА.

ГЛАВА 1.

1 И подирь смърть-тѫ на Моисея рабъ-тъ Господень, говори Господь на Іисуса Навіевъ-тъ сынъ, [а]слугѫ-тѫ Моисеовъ, и 2 рече: [б]Рабъ-тъ ми Моисей умрѣ; сега прочее стани та мини този Іорданъ, ты и всичкы-тѣ тія людіе, въ земіѫ-тѫ коіѭто азъ давамъ на тѣхъ, на Израилевы-тѣ 3 сынове. [в]Всяко мѣсто на което стѫпи стѫпка-та на нозѣ-тѣ ви, давамъ го вамъ, 4 както казахъ Моисею: [г]Отъ пустыніѫ-тѫ и отъ този Ливанъ до голѣмѫ-тѫ рѣкѫ, рѣкѫ-тѫ Евфратъ, всичка-та земя на Хеттейцы-тѣ, и до голѣмо-то море къмъ западъ на слънце-то, ще бѫдѫтъ прѣдѣли5 тѣ ви. [д]Никой нѣма да устои прѣдъ тебе въ всичкы-тѣ дни на живота ти; [е]както бѣхъ съ Моисея, така [ж]ще бѫдѫ *и* съ тебе: [з]Нѣма да тя оставіѫ, нито да тя 6 напуснѫ. Бѫди крѣпъкъ и мѫжественъ; защото ты ще раздѣлишь, въ наслѣдіе на тыя людіе, земіѫ-тѫ, коіѭто ся клѣхъ 7 на отцы-тѣ имъ да дамъ на тѣхъ. Само бѫди крѣпъкъ и твърдѣ мѫжественъ, за да правишь прилѣжно по всичкый-тъ законъ, [і]който ти заповѣда рабъ-тъ ми Моисей; [к]не ся уклонявай ни на десно ни

я 2 Цар. 22; 45. Псал. 18; 44. 66; 3. 81; 15.

—

а Числ. 27; 12. 33; 47. Гл. 32; 49.
б Гл 3; 27.
в Быт. 11; 14.
г Гл. 11; 21.
д Сид. 1; 16. 3; 13. 2 Лѣт. 28; 15.
е Быт. 12; 7. 13; 15. 15; 18. 26; 3. 28; 13.
ж Гл. 3; 27. 32; 52.
з Гл. 32; 50. Іис. Нав. 1; 1, 2.
и Іуд. 9.
і Гл. 31; 2.
к Виж Быт. 27; 1. 48; 10. Іис. Нав. 14; 10. 11.
л Виж Быт. 50; 3, 10. Числ. 20; 29.
м Иса. 11; 2. Дан. 6; 3.
н Числ. 27; 18, 23.
о Виж Гл. 18; 15, 18.
п Исх 33; 11. Числ. 12; 6, 8. Гл. 5; 4.
р Гл. 4; 34. 7; 19.

—

а Исх. 24; 13. Втор. 1; 38.
б Втор. 34; 5.
в Втор. 11; 24. 14; 9.
г Быт. 15; 18. Исх. 23; 31, Числ. 34; 3 — 12.
д Втор. 7; 24.
е Исх. 3; 12.
ж Втор. 31; 8, 23. Ст. 9, 17. Гл. 3; 7. 6; 27. Иса. 43; 2, 5.
з Втор. 31; 6, 8. Евр. 13; 5.
и Втор. 31; 7, 23.
і Числ. 27; 23. Втор. 31; 7. Гл. 11; 15.
к Втор. 5; 32. 28; 14.

на лѣво, *за да имашь добръ успѣхъ кѫдѣто и да идешь.

8 [л]Да ся не отдалечи тазь книга на закона отъ уста-та ти; но [м]неѭ да прѣговаряшь деня и нощя, за да правишь прилѣжно по всичко каквото е написано въ неѭ; защото тогазь ще напрѣдувашь въ пѫть-тъ си, и тогазь ще имашь добръ 9 успѣхъ. Ето, [н]заповѣдувамъ ти: Бѫди крѣпъкъ и мѫжественъ; [о]да не ся уплашишь и да не ся страхувашь; защото е съ тебе Господь Богъ твой дѣ и да идешь. 10 И заповѣда Іисусъ на надзирате- 11 ли-тѣ на людіе-тѣ и рече: Прѣминѣте прѣзъ срѣдъ станъ-тъ, и заповѣдайте на людіе-тѣ и речѣте: Приготвѣте си храни за пѫть; защото [п]още три дни и вы ще прѣминете този Іорданъ, за да влѣзете да наслѣдите земѭ-тѫ, коѭто Господь 12 Богъ вашъ дава да ѭ наслѣдите. И на Рувимовцы-тѣ, и на Гадовцы-тѣ, и на половинѫ-тѫ отъ племе-то Манассіево, говорѝ 13 Іисусъ и рече: [р]Поменѣте думѫ-тѫ коѭто ви заповѣда Моисей рабъ Господенъ и рече: Господь Богъ вашъ вы упокои, 14 и даде ви тѫзь земѭ. Жены-тѣ ви, чада-та ви, и добытъкъ-тъ ви, да останѫтъ въ земѭ-тѫ коѭто ви Моисей даде отъ самъ Іорданъ: а вы всичкы силни юнаци да прѣминете прѣдъ братія-та си орѫ- 15 жени, и да имъ помогнете: Додѣ успокои Господь братія-та ви както и васъ, и наслѣдятъ и тѣ земѭ-тѫ, коѭто Господь Богъ вашъ имъ дава: [с]Тогазь да ся върнете въ земѭ-тѫ на наслѣдіе-то си, и да ѭ наслѣдите, коѭто Моисей рабъ-тъ Господенъ ви даде, отъ самъ Іорданъ, къмъ истокъ на слънце-то.

16 И отговорихѫ Іисусу, и казахѫ: Всичко що ни заповѣдувашь, ще направимъ; 17 и кѫдѣто ны проводишь ще идемъ. Както слушахмы въ всичко Моисея така ще слушамы и тебе; само Господь Богъ твой [т]да е съ тебе, както бѣше съ Моисея. 18 Всякой человѣкъ който ся съпротиви на твои-тѣ заповѣди, и не послуша думы-тѣ ти по всичко що му заповѣдувашь, да ся умъртви: само ты бѫди крѣпъкъ и мѫжественъ.

ГЛАВА 2.

1 И проводи Іисусъ сынъ Навіевъ [а]отъ Ситтимъ двама человѣцы да съгледатъ тайно, и рече: Идѣте, вижте земѭ-тѫ, и Іерихонъ. И тѣ отидохѫ, и [б]влѣзохѫ въ кѫщѫ-тѫ на еднѫ женѫ блудницѫ именуемѫ [в]Раавъ, и прѣвитахѫ тамъ. 2 [г]Тогазь извѣстихѫ на Іерихонскый-тъ царь и рекохѫ: Ето дойдохѫ тукъ нощесъ мѫжіе отъ Израилевы-тѣ сынове, за да 3 съгледатъ земѭ-тѫ. И проводи Іерихонскый царь при Раавъ и рече: Изведи мѫжіе-тѣ които дойдохѫ при тебе, и които влѣзохѫ въ кѫщѫ-тѫ ти; защото сѫ дошли да съгледатъ всичкѫ-тѫ земѭ. 4 И [д]жена-та зѣ двама-та человѣцы, та гы скры, и рече: Наистинѫ дойдохѫ при мене человѣци-тѣ, но не знаяхъ отъ дѣ 5 бѣхѫ: И когато щѣхѫ да ся затворятъ врата-та, като ся смрачи, человѣци-тѣ излѣзохѫ; не знаѭ кѫдѣ отидохѫ человѣци-тѣ; тичайте скоро слѣдъ тѣхъ, и ще гы стигнете.

6 [е]Но тя гы бѣше въскачила на кѫщный-тъ покрывъ, и скрыла гы бѣ въ лене-ны-тѣ грьстіе които имаше наредены на 7 кѫщный-тъ покрывъ. И мѫжіе тѣ ся затекохѫ слѣдъ тѣхъ по пѫть-тъ който отива къмъ Іорданъ, дори до бродове-тѣ, и щомъ тръгнѫхѫ тѣзи които гы погнѫхѫ, 8 затворихѫ ся врата-та. И прѣди да си легнѫтъ тѣ, възлѣзе тя при тѣхъ на кѫщ- 9 ный-тъ покрывъ, И рече на человѣцы-тѣ: Знаѭ че Господь ви даде тѫзи земѭ, и [ж]страхъ-тъ ви нападнѫ на насъ, и всичкы-тѣ жители на тѫзи земѭ ся сто- 10 пихѫ прѣдъ васъ: Понеже чухмы какъ [з]Господь изсуши водѫ-тѫ на Червено-то море прѣдъ васъ, когато излѣзохте изъ Егыпетъ; и [и]какъ направихте на двама-та Аморрейскы царіе, които бѣхѫ оттатъкъ Іорданъ, на Сиона и на Ога, ко- 11 ито истрѣбихте: И [і]като чухмы, [к]стопи ся сърдце-то ни, и не останѫ вече духъ въ никого отъ лице-то ви; [л]защото Господь Богъ вашъ, той е Богъ на небе-то горѣ, 12 и на земѭ-тѫ долу. И сега [м]закълнѣте ми ся, молѭ, въ Господа, че, както азъ направихъ милость съ васъ, ще направите и вы милость [н]на домъ-тъ на отца 13 ми; и [о]дайте ми знакъ на вѣрность, Че ще увардите животъ-тъ на отца ми и на майкѫ ми, и на братія-та ми, и на сестры-тѣ ми, и всичко що иматъ, и ще 14 избавите душы-тѣ ни отъ смърть. И отговорихѫ ѝ мѫжіе-тѣ: Душа-та ни на смърть *нека бѫде* вмѣсто васъ [п]само ако не изявите тѫзь нашѫ работѫ: и когато Господь прѣдадѐ намъ земѭ-тѫ, ще ти 15 покажемъ милость и вѣрность. Тогазь [р]гы спуснѫ съ вѫже прѣзъ прозорецъ-тъ;

* *Или* да постѫпвашь благоразумно
л Втор. 17; 18, 19.
м Псал 1; 2.
н Втор. 31; 7. 8, 23.
о Псал. 27; 1. Іер. 1; 8.
п Гл. 3; 2. Виж. Втор. 9; 1. 11; 31.
р Числ. 32; 20 — 28. Гл. 22; 2, 3, 4.
с Гл. 22; 4 и др.
т Ст. 5. 1 Цар. 20; 13. 3 Цар. 1; 37.

—

а Чис. 25; 1.
б Евр. 11; 31. Іак. 2; 25.
в Мат. 1; 5.
г Псал. 127; 1. Прит. 21; 30.
д Виж. 2 Цар. 17; 19, 20.
е Виж. Исх. 1; 17. 2 Цар. 17; 19.
ж Быт. 35; 5. Исх. 23; 27. Втор. 2; 25. 11; 25.
з Исх. 14; 21. Гл. 4; 23.
и Числ 21; 21, 34, 35.
і Исх. 15; 14, 15.
к Гл. 5; 1. 7; 5. Иса. 13; 7.
л Втор. 4; 39.
м Виж. 1 Цар. 20; 14, 15, 17.
н Вижь 1 Тим. 5; 8.
о Ст. 18.
п Сѫд. 1; 24. Мат. 5; 7.
р Діян. 9; 25.

защото кѫща-та ѝ бѣше на стѣнѫ-тѫ на градъ-тъ, и на стѣнѫ-тѫ живѣяше.

16 И рече имъ: Идѣте въ горѫ-тѫ, за да не вы срѣщнѫтъ гонящи-тѣ; и скрыйте ся тамъ три дни, додѣ ся върнѫтъ гонящи-тѣ; и послѣ ще отидете на пѫть-тъ си.

17 И рекохѫ ѝ мѫжіе-тѣ: [с]*Така* ще бѫдемъ чисти отъ тѫзи твоѭ клѣтвѫ, съ коѭто 18 ны направи ты да ся закълнемъ: Ето, [т]когато ный влѣземъ въ земѭ-тѫ, да вържешь вѫже-то отъ тѫзи чьрвенѫ преждѫ за прозорецъ-тъ, отъ който ны спуснѫ ты, а [у]отца си и майкѫ си, и братія-та си, и всичкый-тъ домъ на отца си да съберешь при себе си въ кѫщѫ-тѫ 19 *си*. И всякой който излѣзе изъ врата-та на кѫщѫ-тѫ ти, [ф]кръвь-та му ще бѫде на главѫ-тѫ му, а ный ще бѫдемъ чисти; а който остане съ тебе въ кѫщѫ-тѫ, кръвь-та му ще бѫде на главѫ-тѫ ни, 20 ако ся дигне рѫка на него. Но ако изявишь тѫзи нашѫ работѫ, тогазь ще бѫдемъ чисти отъ клѣтвѫ-тѫ твоѭ, съ коѭто ни направи ты да ся закълнемъ.

21 И рече: Да бѫде споредъ думы-тѣ ви. И испроводи гы и отидохѫ си; и тя върза 22 червено-то вѫже за прозорецъ-тъ. И пойдохѫ, и отидохѫ въ горѫ-тѫ, и останѫхѫ тамъ три дни, додѣ ся върнѫхѫ гонящи-тѣ; и търсихѫ *гы* гонящи-тѣ по всич- 23 кый-тъ пѫть, и не *гы* намѣрихѫ. Тогазь ся върнѫхѫ двама-та мѫжіе, и слѣзохѫ отъ горѫ-тѫ, и прѣминѫхѫ, и дойдохѫ при Іисуса сына Навіева, и казахѫ му 24 всичко що имъ ся бѣ случило. И рекохѫ на Іисуса: Наистинѫ [х]Господь прѣдаде въ рѫцѣ-тѣ ни всичкѫ-тѫ земѭ; а найвече всичкы-тѣ жители на мѣсто-то ся стопихѫ отъ лице-то ни.

ГЛАВА 3.

1 И станѫ Іисусъ рано; и дигнѫхѫ ся [а]отъ Ситтимъ, и дойдохѫ до Іорданъ, той и всичкы-тѣ Израилеви сынове, и прѣнощувахѫ тамъ прѣди да прѣминѫтъ.

2 [б]И слѣдъ три дни прѣминѫхѫ прѣзъ 3 станъ-тъ надзиратели-тѣ, Та заповѣдахѫ на людіе-тѣ и рекохѫ: [в]Кога видите ковчегъ-тъ на завѣта на Господа Бога вашего, и [г]священницы-тѣ Левиты-тѣ че го носятъ, тогазь вы да ся дигнете отъ мѣ- 4 ста-та си, и да идете слѣдъ него. Но [д]да има разстояніе между васъ и него, до двѣ тысящы лакти въ мѣрѫ; да ся не приближите при него, за да знаете пѫть-тъ по който трѣбва да вървите; защото не сте минували прѣзъ тозь пѫть вчера и завчера.

5 И рече Іисусъ на людіе-тѣ: [е]Освятѣте ся, защото утрѣ ще направи Господь въ срѣдъ 6 васъ чудны дѣла. И говори Іисусъ на священницы-тѣ, и рече: [ж]Дигнѣте ковчегъ-тъ на завѣта, и заминѣте прѣдъ людіе-тѣ. И дигнѫхѫ ковчегъ-тъ на за- 7 вѣта и вървѣхѫ прѣдъ людіе-тѣ. И рече Господь Іисусу: Днесь почнувамъ [з]да тя увеличавамъ прѣдъ всичкый Израиль, за да познаѭтъ че [и]както бѣхъ съ Мои- 8 сея, ще бѫдѫ *и* съ тебе. А ты заповѣдай [і]на священницы-тѣ, които носятъ ковчегъ-тъ на завѣта, и речи: Когато стигнете при край-тъ на Іорданскѫ-тѫ водѫ, [к]ще застанете въ Іорданъ.

9 И рече Іисусъ на Израилевы-тѣ сынове: Приближѣте ся тукъ, и слушайте думы- 10 тѣ на Господа Бога вашего. И рече Іисусъ: Отъ това ще познаете че [л]Богъ живый е въ срѣдъ васъ, и че съвсѣмъ [м]ще изгони отъ лице-то ви Ханаанцы-тѣ, и Хеттейцы-тѣ, и Евейцы-тѣ, и Ферезейцы-тѣ, и Гергесейцы-тѣ, и Амморейцы-тѣ, 11 и Іевусейцы-тѣ. Ето, ковчегъ-тъ на завѣта [н]на Господа на всичкѫ-тѫ земѭ, прѣдиде прѣдъ васъ въ Іорданъ.

12 И сега [о]изберѣте си дванадесеть мѫжіе отъ Израилевы-тѣ племена, по единъ мѫжъ 13 отъ всяко племе. И [п]щомъ стъпкы-тѣ на нозѣ-тѣ на священницы-тѣ, които носятъ ковчегъ-тъ на Іеова, [р]Господа на всичкѫ-тѫ земѭ, стѫпятъ въ водѫ-тѫ на Іорданъ, вода-та Іорданска ще ся прѣсѣче, вода-та която слази отъ горѣ, и [с]ще 14 застане въ единъ купъ. И щомъ ся дигнѫхѫ людіе-тѣ изъ шатры-тѣ си, за да прѣминѫтъ Іорданъ, и священници-тѣ които [т]носяхѫ ковчегъ-тъ на завѣта 15 прѣдъ людіе-тѣ, И щомъ дойдохѫ които носяхѫ ковчегъ-тъ до Іорданъ, и [у]нозѣ-тѣ на священницы-тѣ които носяхѫ ковчегъ-тъ ся намокрихѫ въ край-тъ на водѫ-тѫ, (защото [ф]Іорданъ наводнява всичкы-тѣ си брѣгове прѣзъ [х]всичкы-тѣ 16 дни на жетвѫ-тѫ,) Застанѫ вода-та която слазяше отъ горѣ, *и* възвыси ся въ единъ купъ много далечь отъ градъ-тъ Адамъ, който е отъ страны-тѣ [ц]на Царе- ѳанъ; а която слазяше долу [ч]къмъ море-то на поле-то, [ш]къмъ Солено-то море, свърши ся и изчезнѫ: и людіе-тѣ прѣми-

с Исх. 20; 7.
т Ст. 12.
у Гл. 6; 23.
ф Мат. 27; 25.
х Исх. 23; 31. Гл. 6; 2. 21; 44.

—

а Гл. 2; 1.
б Гл. 1; 10, 11.
в Виж. Числ. 10; 33.
г Втор. 31; 9, 25.
д Исх. 19; 12.
е Исх. 19; 10, 14, 15. Лев. 20; 7. Числ. 11; 18. Гл. 7; 13. 1 Цар. 16; 5. Іоиль 2; 16.
ж Числ. 4; 15.
з Гл. 4; 14. 1 Лѣт. 29; 25. 2 Лѣт. 1; 1.
и Гл. 1; 5.
і Ст. 3.
к Ст. 17.
л Втор. 5; 26. 1 Цар. 17; 26. 4 Цар. 19; 1. Осія 1; 10. Мат. 16; 16. 1 Сол. 1; 9.
м Исх. 33; 2. Втор. 7; 1. Псал. 41; 2.
н Ст. 13. Мих. 4; 13. Зах. 4; 14. 6; 5.
о Гл. 4; 2.
п Ст. 15, 16.
р Ст. 11.
с Псал. 78; 13. 114; 3.
т Дѣян. 7; 45.
у Ст. 13.
ф 1 Лѣт. 12; 15. Іер. 12; 5. 49; 19.
х Гл. 4; 18. 5; 10, 12.
ц 3 Цар. 4; 12. 7; 46.
ч Втор. 3; 17.
ш Быт. 14; 3. Числ. 34; 3.

17 нѫхѫ срещѫ Іерихонъ. А священници-тѣ, които носяхѫ ковчегъ-тъ на завѣта Господенъ, стояхѫ твърди на сухо въ срѣдъ Іорданъ: и [щ]всичкы-тѣ Израиляни прѣминувахѫ по сухо, додѣ свършихѫ всичкы-тѣ людіе да прѣминуватъ Іорданъ.

ГЛАВА 4.

1 И когато всичкы-тѣ людіе свършихѫ [а]да прѣминуватъ Іорданъ, говори Господь Ін-
2 сусу, и рече: [б]Земѣте си дванадесеть человѣцы отъ людіе-тѣ, по единъ человѣкъ
3 отъ всяко племе, И заповѣдайте имъ и речѣте: Земѣте си отъ тукъ отъ срѣдъ Іорданъ, отъ мѣсто-то [в]дѣто на священницы-тѣ нозѣ-тѣ стояхѫ твърды, дванадесеть каменіе; и да гы прѣнесете съсъ себе си, и да гы турите на мѣсто-то, [г]дѣто ще прѣнощувате тѫзи нощь.
4 Тогазь Іисусъ повыка дванадесеть-тѣ человѣцы, които бѣше опрѣдѣлилъ отъ Израилевы-тѣ сынове, по единъ человѣкъ
5 отъ всяко племе: И рече имъ Іисусъ: Заминѣте прѣдъ ковчегъ-тъ на Господа Бога вашего въ срѣдъ Іорданъ, и дигнѣте си всякой отъ васъ по единъ камыкъ на рамена-та си, споредъ число-то на пле-
6 мена-та на Израилевы-тѣ сынове: За да бѫде това знаменіе между васъ: [д]*и* утрѣ когато попытатъ сынове-тѣ ви и рекѫтъ:
7 Защо ви сѫ тѣзи каменіе? Тогазь ще имъ отговорите: [е]Че ся прѣсѣче вода-та на Іорданъ прѣдъ ковчегъ-тъ на завѣта Господенъ; когато прѣминуваше Іорданъ, вода-та на Іорданъ ся прѣсѣче; и тѣзи каменіе ще бѫдѫтъ на Израилевы-тѣ сы-
8 нове [ж]за поменъ до вѣка. И направихѫ Израилеви-тѣ сынове така както заповѣда Іисусъ; и зѣхѫ дванадесеть каменіе отъ срѣдъ Іорданъ, както рече Господь Іисусу, по число-то на племена-та на Израилевы-тѣ сынове, и донесохѫ гы съсъ себе си на мѣсто-то дѣто нощувахѫ, и
9 положихѫ гы тамъ. И *другы* дванадесеть каменіе постави Іисусъ въ срѣдъ Іорданъ, на мѣсто-то дѣто стояхѫ нозѣ-тѣ на священницы-тѣ които носяхѫ ковчегъ-тъ на
10 завѣта; и тѣ сѫ тамъ дори до днесь. А священници-тѣ които носяхѫ ковчегъ-тъ стояхѫ въ срѣдъ Іорданъ, додѣ ся свърши всичко що заповѣда Господь Іисусу да речѐ на людіе-тѣ, по всичко както заповѣда Моисей Іисусу; и побързахѫ людіе-тѣ та прѣминѫхѫ.
11 И като свършихѫ всичкы-тѣ людіе да прѣминуватъ, минѫ и ковчегъ-тъ Господенъ, и священници-тѣ прѣдъ людіе-тѣ.
12 И [з]сынове-тѣ Рувимови, и сынове-тѣ Гадови, и половина-та отъ племе-то Манассіино, прѣминѫхѫ орѫжени прѣдъ Израилевы-тѣ сынове, както имъ рече Моисей.
13 До четыридесеть тысящи орѫжени ратници прѣминѫхѫ прѣдъ Господа на брань, къмъ полета-та на Іерихонъ.
14 [и]Въ онзи день възвеличи Господь Іисуса прѣдъ очи-тѣ на всичкый Израиль, и бояхѫ му ся, както ся бояхѫ на Мои-
15 сея, во всичкы-тѣ дни на живота му. И
16 говори Господь Іисусу и рече: Заповѣдай на священницы-тѣ които носятъ [і]ковчегъ-тъ на свидѣтелство-то, да излѣзѫтъ изъ
17 Іорданъ. И заповѣда Іисусъ на священницы-тѣ, и рече: Излѣзте изъ Іорданъ.
18 И священници-тѣ които носяхѫ ковчегъ-тъ на завѣта Господенъ, като излѣзохѫ изъ срѣдъ Іорданъ, *и* стѫпкы-тѣ на нозѣ-тѣ священническы стѫпихѫ на сухо, вода-та на Іорданъ ся върнѫ на мѣсто-то си, и [к]прѣлѣ всичкы-тѣ му брѣгове,
19 както понапрѣдъ. И възлѣзохѫ людіе-тѣ отъ Іорданъ въ десетый день на първый-тъ мѣсецъ, и расположихѫ станъ [л]въ Галгалъ, къмъ въсточнѫ-тѫ странѫ на
20 Іерихонъ. И [м]онѣзи дванадесеть-тѣ каменіе, които зѣхѫ отъ Іорданъ, постави
21 Іисусъ въ Галгалъ. И говори на Израилевы-тѣ сынове, и рече: Утрѣ когато [н]попытатъ сынове-тѣ ви отцы-тѣ си и ре-
22 кѫтъ: Що сѫ тѣзи каменіе? Тогазь ще извѣстите на сынове-тѣ си, и ще речете: [о]По сухо прѣминѫ Израиль този Іор-
23 данъ. Защото изсуши Господь Богъ вашъ Іорданскѫ-тѫ водѫ прѣдъ васъ, додѣ прѣминѫхте, както направи Господь Богъ вашъ въ Червено-то море, [п]което изсуши
24 прѣдъ насъ додѣ прѣминѫхмы: [р]За да знаіѫтъ всичкы-тѣ народи на земіѫ-тѫ рѫкѫ-тѫ Господнiѫ, [с]че є крѣпка: [т]та да ся боите отъ Господа Бога вашего прѣзъ всичкы-тѣ дни.

ГЛАВА 5.

1 И [а]когато чухѫ всичкы-тѣ царіе Аморрейскы които бѣхѫ отсамъ Іорданъ, къмъ западъ, и всичкы-тѣ царіе Ханаанскы, [б]които бѣхѫ при море-то, че Господь изсуши водѫ-тѫ на Іорданъ прѣдъ Израилевы-тѣ сынове додѣ прѣминѫхѫ, стопихѫ ся сърдца-та имъ; и [в]не останѫ въ тѣхъ духъ, отъ лице-то на Израилевы-тѣ сынове.

щ Виж. Исх. 14; 29.

—

а Втор. 27; 2. Гл. 3; 17.
б Гл. 3; 12.
в Гл. 3; 13.
г Ст. 19, 20.
д Ст. 21. Исх. 12; 26. 13; 14. Втор. 6; 20. Псал. 44; 1. 78; 3 — 6.
е Гл. 3; 13, 16.
ж Исх. 12; 14. Числ. 16; 40.
з Числ. 32; 20, 27, 28.
и Гл. 3; 7.
і Исх. 25; 16, 22.
к Гл. 3; 15.
л Гл. 5; 9.
м Ст. 3.
н Ст. 6.
о Гл. 3; 17.
п Исх. 14; 21.
р 3 Цар. 8; 42, 43. 4 Цар. 19; 19. Псал. 106; 8.
с Исх. 15; 16. 1 Лѣт. 29; 12. Псал. 89; 13.
т Исх. 14; 31. Втор. 6; 2. Псал. 89; 7. Іер. 10; 7.

—

а Исх. 15; 14, 15. Гл. 2; 9, 10, 11. Псал. 48; 6. Іез. 21; 7.
б Числ. 13; 29.
в 3 Цар. 10; 5.

2 Въ онова врѣме рече Господь Іисусу: [в]Направи си *каменны ножове и обрѣжи Израилевы-тѣ сынове пакъ, вторый пжть. 3 И направи си Іисусъ каменны ножове, и обрѣза Израилевы-тѣ сынове на хълмъ-тъ на краекожія-та. 4 И това бѣше причина-та за коіжто Іисусъ направи обрѣзаніе-то: [д]всичкы-тѣ людіе които излѣзохж изъ Египетъ, мжжкы-тѣ, всичкы-тѣ ратни мжжіе, измрѣхж въ пустыніж-тж по пжть-тъ, като излѣзохж изъ Египетъ, 5 И всичкы-тѣ людіе които излѣзохж бѣхж обрѣзани; а всичкы-тѣ людіе които ся родихж въ пустыніж-тж по пжть-тъ, като излѣзохж изъ Египетъ, не бѣхж обрѣзани. 6 Защото [е]четыридесеть годины ходихж Израилеви-тѣ сынове по пустыніж-тж, додѣ ся скончахж всичкы-тѣ людіе, ратни мжжіе, излѣзли-тѣ изъ Египетъ, които не послушахж гласъ-тъ Господень; на които Господь ся клѣ, че [ж]не ще гы остави да видятъ земіж-тж за коіжто ся клѣ Господь на отцы-тѣ имъ че ще іж даде намъ, [з]земіж дѣто тече млѣко и медъ. 7 А [и]вмѣсто тѣхъ постави сынове-тѣ имъ, които Іисусъ обрѣза; защото бѣхж необрѣзани, понеже не гы бѣхж обрѣзали по пжть-тъ. 8 И като свършихж да обрѣзуватъ всичкы-тѣ людіе, сѣдѣхж на мѣста-та си въ станъ-тъ, [і]додѣ оздравѣхж. 9 И рече Господь Іисусу: Днесь отърколихъ отъ васъ [к]Египетско-то поношеніе. За това ся наименова онова мѣсто [л]†Галгалъ дори до днесь.

10 И Израилеви-тѣ сынове положихж станъ-тъ въ Галгалъ, и направихж пасхж-тж [м]въ четыринадесетый-тъ день на мѣсецъ-тъ, привечеръ, на Іерихонскы-тѣ полета. 11 И [н]на утринь-тж на пасхж-тж ядохж бесквасны хлѣбове отъ жито-то на земіж-тж и *жито* испръжено, въ истый-тъ день. 12 И на утринь-тж като ядохж отъ жито-то на земіж-тж прѣстанж манна-та: и нѣмахж вече маннж Израилеви-тѣ сынове, но прѣзъ тжзи годинж ядяхж отъ рожбы-тѣ на Ханаанскж-тж земіж.

13 И когато бѣше Іисусъ при Іерихонъ, подигнж очи-тѣ си и видѣ, и ето [о]стояше срещж му человѣкъ [п]съ ножъ измъкнжтъ въ ржкж-тж му: и пристжпи Іисусъ при него и рече му: Нашъ ли си, или отъ противницы-тѣ наши? 14 А той рече: Не; но азъ сега дойдохъ военачалникъ на силж-тж Господніж. И Іисусъ [р]паднж съ лице-то си на земіж-тж и поклони ся: и рече му: Що заповѣдува Господарь-тъ ми на рабъ-тъ си? 15 А Военачалникъ-тъ на силж-тж Господніж рече Іисусу: [с]Изуй обуща-та си отъ нозѣ-тѣ си; защото мѣсто-то на което стоишь, свято е. И Іисусъ направи така.

ГЛАВА 6.

1 А Іерихонъ бѣше заключенъ и затворенъ отъ лице-то на Израилевы-тѣ сынове: никой не излазѣше, и никой не влазѣше. 2 И рече Господь Іисусу: Ето, [а]прѣдадохъ въ ржкж-тж ти Іерихонъ, и [б]царь-тъ му, и силны-тѣ съ крѣпость. 3 И да идете около градъ-тъ, всичкы ратни мжжіе, да обыколите градъ-тъ еднъждь: така да правишь шесть дни. 4 И седмь священници да носятъ прѣдъ ковчегъ-тъ [в]седмь въсклицателны тржбы: и на седмый-тъ день да обыколите градъ-тъ седмь пжти: и [г]священници-тѣ да тржбятъ съ тржбы-тѣ. 5 И когато въстржбятъ съ въсклицателный-тъ рогъ продължающе, като чуете гласъ-тъ на тржбж-тж, всичкы людіе да въскликнжтъ съ голѣмо въсклицновеніе, и ще падне градска-та стѣна на мѣсто-то си, и людіе-тѣ ще възлѣзжтъ всякой прѣдъ себе си.

6 И повыка Іисусъ сынъ-тъ Навіевъ священницы-тѣ, и рече имъ: Земѣте ковчегъ-тъ на завѣта, и седмь священници нека държатъ седмь въсклицателны тржбы прѣдъ ковчегъ-тъ Господень. 7 И рече на людіе-тѣ: Прѣминѣте, и обыколѣте градъ-тъ, а оржжени-тѣ нека заминжтъ прѣдъ ковчегъ-тъ Господень.

8 И като говори Іисусъ на людіе-тѣ, седмь-тѣ священници които държахж седмь-тѣ въсклицателны тржбы прѣдъ Господа прѣминжхж, и тржбѣхж съ тржбы-тѣ: и ковчегъ-тъ на завѣта Господень вървѣше подирѣ имъ. 9 И оржжени-тѣ вървѣхж прѣдъ священницы-тѣ, които тржбѣхж съ тржбы-тѣ, и [д]задня-та стража слѣдоваше задъ ковчегъ-тъ, когато *священници-тѣ* прѣдъидяхж и тржбѣхж съ тржбы-тѣ. 10 И заповѣда Іисусъ на людіе-тѣ, и рече: Да не въскликнете, нито да ся чуе гласъ-тъ ви, нито да излѣзе дума изъ уста-та ви, дори до день-тъ въ който ще ви рекж да въскликнете; тогазь да въскликнете: 11 И ковчегъ-тъ Господень обыколи градъ-тъ наоколо еднъжь: и дойдохж въ станъ-тъ, и прѣнощувахж въ станъ-тъ.

12 И станж Іисусъ рано на утринь-тж, и [е]священници-тѣ дигнжхж ковчегъ-тъ Го-

[в] Исх. 4; 25.
[*] *Или* остры
[д] Числ. 14; 29. 26; 64, 65. Втор. 2; 16.
[е] Числ 14; 33. Втор. 1; 3. 2; 7. 14. Псал. 95; 10.
[ж] Числ 14; 23. Псал. 95; 11. Евр. 3; 11.
[з] Исх. 3; 8.
[и] Числ. 14; 31. Втор. 1; 39.
[і] Виж. Быт. 34; 25.
[к] Быт. 34; 14. 1 Цар. 14; 6. Вижь Лев. 18; 3. Гл. 24; 14. Іез. 20; 7. 23; 3, 8.
[л] Гл. 4; 19.
† Търкаляніе.
[м] Исх. 12; 6. Числ. 9; 5.
[н] Исх. 16; 35.
[о] Быт. 18; 2. 32; 24. Исх. 23; 23. Зах. 1; 8. Дѣян. 1; 10.
[п] Числ. 22; 23.
[р] Быт. 17; 3.
[с] Исх. 3; 5. Дѣян. 7; 33.
[а] Гл. 2; 9, 24. 8; 1.
[б] Втор. 7; 24.
[в] Вижь Сжд. 7; 16, 22.
[г] Числ. 10; 8.
[д] Числ. 10; 25.
[е] Втор. 31; 25.

сподень: 13 И седмь-тѣ священници, които дьржѣхѫ седмь-тѣ въсклицателны трѫбы, прѣдидяхѫ прѣдъ ковчегъ-тъ Господень, ходяще и трѫбяще съ трѫбы-тѣ; и прѣдъ тѣхъ вървѣхѫ орѫжени-тѣ; а задня-та стража слѣдоваше подиръ ковчегъ-тъ Господень, и *священници-тѣ* прѣдидяхѫ и трѫбѣхѫ съ трѫбы-тѣ. 14 И въ вторый-тъ день обыколихѫ градъ-тъ еднъждь, и върнѫхѫ ся въ станъ-тъ: така направихѫ шесть дни.

15 И въ седмый-тъ день станѫхѫ рано, при появленіе-то на зорѫ-тѫ, и обыколихѫ градъ-тъ седмь пѫти съ истый-тъ начинъ; само тойзи день обыколихѫ градъ-тъ седмь пѫти. 16 И въ седмый-тъ пѫть, като трѫбѣхѫ священници-тѣ съ трѫбы-тѣ, рече Іисусъ на людіе-тѣ: Въскликнѣте; защото Господь прѣдаде вамъ градъ-тъ. 17 И градъ-тъ и всичко що е въ него ще бѫде проклѣтія Господу; само Раавъ блудница-та да остане жива, тя и всичкы-тѣ които сѫ въ кѫщѫ-тѫ съ неѭ; [ж]защото скры вѣстители-тѣ, които проводихмы. 18 Но [з]вы пазѣте ся отъ проклѣтіѭ-тѫ, за да не бѫдете проклѣтія, като земате отъ проклѣтіѭ-тѫ и наведете проклѣтіѭ въ станъ-тъ на Израиля, [и]и го докарате въ смятеніе. 19 А всичко-то сребро и злато, и мѣдни-тѣ и желѣзни-тѣ съсѫди, посвященни сѫ Господу: да ся внесѫтъ въ съкровище-то Господне.

20 И въскликнѫхѫ людіе-тѣ, когато затрѫбихѫ съ трѫбы-тѣ; и като чухѫ людіе-тѣ трѫбный гласъ, въскликнѫхѫ людіе-тѣ съ голѣмо въскликновеніе, и [і]паднѫ стѣна-та на мѣсто-то си, и възлѣзохѫ людіе-тѣ въ градъ-тъ, всякой прѣдъ себе си, и прѣвзѣхѫ градъ-тъ. 21 И [к]истрѣбихѫ съ остро-то на ножъ-тъ всичкы-тѣ въ градъ-тъ, мѫжіе и жены, млады и стары, и говеда, и овцы, и ослы.

22 И рече Іисусъ на два-та мѫжа, които изгледахѫ земіѭ-тѫ: Влѣзте въ кѫщѫ-тѫ на блудницѫ-тѫ, и извадѣте отъ тамъ женѫ-тѫ, и всичко каквото има, [л]както ѝ ся заклѣхте. 23 И влѣзохѫ млади-тѣ, съгледатели-тѣ и извадихѫ Раавъ, и [м]бащѫ ѝ, и майкѫ ѝ, и братія-та ѝ, и всичко що имаше; изведохѫ всичкы-тѣ ѝ роднины, и турихѫ гы вънъ отъ станъ-тъ на Израиля.

24 И изгорихѫ градъ-тъ съ огнь, и всичко-то въ него: [н]само сребро-то и злато-то, и мѣдны-тѣ и желѣзны-тѣ съсѫды турихѫ въ съкровище-то на домъ-тъ Господень.

25 И Раавъ блудницѫ-тѫ, и домородіе-то на отца ѝ, и всичко що имаше тя, Іисусъ остави живы; и [о]обитава въ срѣдъ Израиля дори до днесь; защото скры съгледатели-тѣ които прати Іисусъ за да изгледатъ Іерихонъ.

26 И заклѣ ся Іисусъ въ онова врѣме и рече: [п]Проклѣтъ прѣдъ Господа онзи человѣкъ, който стане да съгради тоя градъ Іерихонъ; съсъ *смьрть-тѫ на* пьрвородный-тъ си *сынъ*, ще тури основанія-та му, и съсъ *смьрть-тѫ на* най младый-тъ си *сынъ* ще постави врата-та му.

27 И [р]Господь бѣше съ Іисуса, и [с]прочу ся име-то му по всичкѫ-тѫ земіѭ.

ГЛАВА 7.

1 А Израилеви-тѣ сынове направихѫ прѣстѫпленіе въ проклѣтіѭ-тѫ; защото [а]Аханъ, сынъ-тъ на Хармія, *който бѣше* сынъ на Завдія, *а Завдій* сынъ на Зарѫ, отъ Іудино-то племе, зѣ отъ проклѣтіѭ-тѫ; и распали ся гнѣвъ-тъ Господень вьрхъ Израилевы-тѣ сынове.

2 И прати Іисусъ человѣцы отъ Іерихонъ въ Гай, който е близу при Веѳавенъ, къмъ въсточнѫ-тѫ странѫ на Веѳиль; и говори имъ, и рече: Възлѣзте, та изгледайте земіѭ-тѫ. И человѣци-тѣ възлѣзохѫ та изгледахѫ Гай. 3 И като ся върнѫхѫ при Іисуса, рекохѫ му: Да не възлѣзватъ всичкы-тѣ людіе, *но* да възлѣзѫтъ до двѣ или три тысящи мѫжіе, и да поразятъ Гай; да не туришь всичкы-тѣ людіе въ трудъ до тамъ; защото сѫ малцина. 4 И възлѣзохѫ тамъ отъ людіе-тѣ до три тысящы мѫжіе; и [б]побѣгнѫхѫ 5 отъ лице-то на Гайскы-тѣ мѫжіе. И Гайскы-тѣ мѫжіе поразихѫ отъ тѣхъ до тридесеть и шесть мѫжіе; и прогонихѫ гы отъ врата-та дори до Сиваримъ, и поразихѫ гы въ нисходъ-тъ; за което [в]сърдца-та на людіе-ты ся стопихѫ, и станѫхѫ като вода.

6 И [г]раздра Іисусъ дрехы-тѣ си, и паднѫ на земіѭ-тѫ на лице-то си прѣдъ ковчегъ-тъ Господень дори до вечерь-тѫ, той и старѣйшины-тѣ Израилевы, и [д]турихѫ пьрсть на главы-тѣ си. 7 И рече Іисусъ: Ахъ! Господи Іеова, [е]защо прѣведе ты тія людіе прѣзъ Іорданъ, за да ны прѣдадешь въ рѫцѣ-тѣ на Аморреяны-тѣ, да ны погубятъ? О! да бѣхмы были благодарни да си сѣдѣхмы оттамъ Іорданъ! 8 О Господи, що да рекѫ, като Израиль обърнѫ гърбъ прѣдъ врагове-тѣ си? 9 И като

ж Гл. 2; 4.
з Втор. 7; 26. 13; 17. Гл. 7; 1, 11, 12.
и Гл. 7; 25. 3 Цар. 18; 17, 18. Іона. 1; 12.
і Ст. 5. Евр. 11; 30.
к Втор. 7; 2.
л Гл. 2; 14. Евр. 11; 31.
м Гл. 2; 13.
н Ст. 19.
о Виж. Мат. 1; 5.
п 1 Цар. 16 34.
р Гл. 1; 5.
с Гл. 9; 1, 3.

а Гл. 22; 20.
б Лев. 26; 17. Втор. 28; 25.
в Гл. 2; 9, 11. Лев. 26; 36. Псал. 22; 14.
г Быт. 37; 29, 34.
д Цар. 4; 12. 2 Цар. 1; 2. 13; 19. Неем. 9; 1. Іов. 2; 12.
е Исх. 5; 22. 4 Цар. 3; 10.

чуѭтъ Хананейци-тѣ, и всичкы-тѣ жители на земіѭ-тѫ, ще ны обиколятъ, и [ж]ще изчезне име-то ни отъ земіѭ-тѫ; и [з]що ще направишь за велико-то си име?

10 И рече Господь Іисусу: Стани; защо 11 паднѫ така на лице-то си? [и]Съгрѣши Израиль, а найвече прѣстѫпихѫ завѣтъ-тъ ми, който имъ заповѣдахъ; още и [і]зѣхѫ отъ проклѣтіѭ-тѫ, още и откраднѫхѫ, още и [к]излъгахѫ, още и [л]турихѫ 12 *откраднѫто* въ свои-тѣ съсѫды. За това не ще могѫтъ Израилеви-тѣ сынове да застанѫтъ прѣдъ врагове-тѣ си, *но* ще обърнѫтъ гърбъ-тъ си прѣдъ врагове-тѣ, защото [м]станѫхѫ проклѣтія; и азъ не ще бѫдѫ вече съ васъ, ако не истрѣбите 13 проклѣтый-тъ отъ срѣдъ васъ. Стани та [н]освяти людіе-тѣ, и речи: [о]Освятѣте ся за утрѣ; защото така говори Господь Богъ Израилевъ: Проклѣтія *има* въ срѣдъ тебе, Израилю; не можешь да застанешь прѣдъ врагове-тѣ си, додѣ не отнемете 14 проклѣтіѭ-тѫ отъ срѣдъ васъ. И тъй утрѣ да ся приближите споредъ племена-та си; и племе-то, [п]което хване Господь, да приближи по родове-тѣ *си:* и родъ-тъ, който хване Господь, да приближи по домочадія-та; и домочадіе-то, което хване Господь, да приближи споредъ 15 мѫжіе-тѣ. И [р]който ся хване съ проклѣтіѭ-тѫ, ще ся изгори съ огнь, той и всичко що има; защото [с]прѣстѫпи завѣтъ-тъ Господень, и защото [т]стори безуміе въ Израиль.

16 И като станѫ Іисусъ рано на утриньтѫ, приведе Израиля по племена-та имъ: 17 и хванѫ ся Іудино-то племе: И приведе родове-тѣ Іудины, и хванѫ ся родъ-тъ на Зарийцы-тѣ; и приведе родъ-тъ на Зарийцы-тѣ по мѫжіе, и [у]хванѫ ся Завдій. 18 И приведе домочадіе-то му по мѫжіе, и хванѫ ся Аханъ, сынъ-тъ на Хармія, *който бѣше* сынъ на Завдія, *а Завдій* сынъ на Зарѫ, отъ Іудино-то племе.

19 И рече Іисусъ Ахану: Чадо мое, [ф]дай сега славѫ на Господа Бога Израилева и [х]исповѣдай му ся, и [ц]кажи ми що си 20 сторилъ, не скрывай отъ мене. И отговори Аханъ Іисусу, и рече: Наистинѫ азъ съгрѣшихъ на Господа Бога Израилева, 21 и сторихъ така и така: Като видѣхъ между користи-тѣ еднѫ добрѫ Вавилонскѫ дрехѫ, и двѣстѣ сикли сребърны, и златнѫ плочѫ тежкѫ петдесеть сикли, пожелахъ гы, и зѣхъ гы; и ето, скрыты сѫ въ земіѭ-тѫ, въ срѣдъ шатъръ-тъ ми, и 22 сребро-то подъ неіѭ. И прати Іисусъ вѣстители; и притекохѫ ся въ шатъръ-тъ, и ето, бѣше скрыта въ шатъръ-тъ му, 23 и сребро-то подъ неіѭ. И зѣхѫ гы отъ срѣдъ шатъръ-тъ, и донесохѫ гы при Іисуса и при всичкы-тѣ Израилевы сынове, и положихѫ гы прѣдъ Господа.

24 Тогазь Іисусъ, и всичкый Израиль съ него, хванѫхѫ Ахана сынъ-тъ Заринъ, и сребро-то, и дрехѫ-тѫ, и златнѫ-тѫ плочѫ, и сынове тѣ му, и дъщери-тѣ му, и и говеда-та му, и ослы-тѣ му, и овцы-тѣ му, и шатъръ-тъ му, и всичко каквото имаше, и приведохѫ гы [ч]въ долъ-тъ А-25 хоръ. И рече Іисусъ: [ш]Защо ны смути? Господь ще тя смути тоя день. И [щ]всичкый Израиль убихѫ него съ каменіе, и изгорихѫ гы съ огнь, и убихѫ гы съ 26 каменіе. И [ъ]турихѫ на него каменіе голѣмѫ грамадѫ, *която стои* и до днесь: [ы]така прѣстанѫ Господь отъ распаленіе-то на гнѣвъ-тъ си; за това ся нарича име-то на онова мѣсто дори до днесь [ь]Долъ *Ахоръ.

ГЛАВА 8.

1 И рече Господь Іисусу: [а]Не бой ся, нито да ся ужасишь; земи съсъ себе си всичкы-тѣ ратны мѫжіе, и стани, и възлѣзь въ Гай: ето, азъ [б]прѣдадохъ въ рѫкѫ-тѫ ти Гайскый-тъ царь, и людіе-тѣ 2 му, и градъ-тъ му, и земіѭ-тѫ му; И да направишь на Гай, и на царя му, както направи [в]на Іерихонъ и на царя му; само [г]користи-тѣ му, и скотове-тѣ му, да заплѣните за себе си: тури си противъ градъ-тъ засадѫ задъ него.

3 И станѫ Іисусъ, и всичкы-тѣ ратни людіе, за да възлѣзѫтъ на Гай; и избра Іисусъ тридесеть тысящи мѫжіе силны 4 съ крѣпость, и проводи гы нощя, И заповѣда имъ, и рече: Ето, вы [д]да направите засадѫ противъ градъ-тъ, задъ градъ-тъ: да ся не отдалечите много отъ градъ-5 тъ, и да сте всичкы готови: А азъ, и всичкы-тѣ людіе които сѫ съ мене, ще приближимъ при градъ-тъ; и когато излѣзѫтъ противъ насъ, както първо, тогазь 6 ный [е]ще бѣгамы отъ лице-то имъ; И ще излѣзѫтъ слѣдъ насъ, додѣ гы отдалечимъ отъ градъ-тъ, защото ще рекѫтъ: Тѣ бѣгатъ отъ лице-то ни, както прѣди: и ный 7 ще бѣгамы отъ лице-то имъ. Тогазь вы

[ж] Псал 83; 4.
[з] Вижь Исх. 32; 12. Числ. 14; 13.
[и] Ст. 1.
[і] Гл. 6, 17, 18.
[к] Вижь Дѣян. 5; 1, 2.
[л] Вижь Числ. 14; 45. Сѫд. 2; 14.
[м] Втор. 7; 26. Гл. 6; 18.
[н] Исх. 19; 10.
[о] Гл. 3; 5.
[п] Прит. 16: 33.
[р] Виж. 1 Цар. 14; 38, 39.
[с] Ст. 11.
[т] Быт 34; 7. Сѫд. 20, 6.
[у] 1 Цар. 14; 42.
[ф] Виж. 1 Цар; 6; 5. Іер. 13; 16. Іоан. 9; 24.
[х] Числ. 5; 6, 7. 2 Лѣт. 30; 22. Псал. 51; 3. Дан. 9; 4.
[ц] 1 Цар. 14; 43.
[ч] Ст. 26. Гл. 15; 7.
[ш] Гл. 6; 18. 1 Лѣт. 2; 7. Гал. 5; 12.
[щ] Втор. 17; 5.
[ъ] Гл 8; 29. 2 Цар. 18; 17. Плач. 3; 53.
[ы] Втор. 13; 17. 2 Цар. 21; 14.
[ь] Ст. 24. Иса. 65, 10. Осі. 2; 15.
[*] Смущеніе.

[а] Втор. 1; 21. 7; 18. 31; 8. Гл. 1; 9.
[б] Гл. 6; 2.
[в] Гл. 6; 21.
[г] Втор. 20; 14.
[д] Сѫд. 20; 29.
[е] Сѫд. 20; 32.

станѣте отъ засадж-тж, и прѣвземѣте градъ-тъ; защото Господь Богъ вашъ ще 8 го прѣдаде въ ржкж-тж ви. И като прѣвземете градъ-тъ, да турите огнь въ градъ-тъ; да направите споредъ повелѣніе-то 9 Господне: [ж]сто ви заповѣдахъ. И тъй гы испроводи Іисусъ, и отидохж въ засадж, и сѣднжхж между Веѳиль и Гай, къмъ западнж-тж странж на Гай; а Іисусъ останж онжзи нощь въ срѣдъ людіе-тѣ.

10 И като станж Іисусъ на утринь-тж рано, прѣгледа людіе-тѣ, и възлѣзе, той и старци-тѣ Израилеви, прѣдъ людіе-тѣ 11 на Гай. И [з]всичкы-тѣ ратни людіе, които бѣхж съ него, възлѣзохж и приближихж, и дойдохж срещж градъ-тъ, и положихж станъ къмъ сѣвернж-тж странж на Гай: а между тѣхъ и Гай *имаше* долъ. 12 И зѣ до петь тысящы мжжіе, и тури гы въ засадж между Веѳиль и Гай къмъ 13 западнж-тж странж на градъ-тъ. И като наредихж людіе-тѣ, всичко-то воинство което бѣше къмъ сѣверъ на градъ-тъ, и засадж-тж му къмъ западъ на градъ-тъ, отиде Іисусъ прѣзъ онжіж нощь въ срѣдъ 14 долъ-тъ. И като видѣ Гайскый царь, прибърза той и всичкы-тѣ негови людіе, мжжіе-тѣ на градъ-тъ, и станжхж рано, и излѣзохж противъ Израиля на брань, въ опрѣдѣленъ часъ на поле-то; [и]но той не знаяше че *имаше* засада противъ него 15 задъ градъ-тъ. А Іисусъ и всичкый Израиль [і]присторихж ся *ужъ като* разбити прѣдъ тѣхъ, и бѣгахж прѣзъ пжть-тъ на 16 пустынiж-тж. И свыкахж ся всичкы-тѣ людіе които бѣхж въ Гай, за да гы прогнжтъ; и прогнжхж Іисуса, и отдалечи- 17 хж ся отъ градъ-тъ. И не остана человѣкъ въ Гай и Веѳиль, който не излѣзе слѣдъ Израиля; и оставихж отворенъ градъ-тъ, и гоняхж Израиля.

18 Тогазь рече Господь Іисусу: Простри копіе-то, което държишь въ ржкж-тж си, къмъ Гай; защото ще го прѣдамъ въ ржкж-тж ти. И прострѣ Іисусъ копіе-то, което държѣше въ ржкж-тж си, къмъ 19 градъ-тъ. И засада-та станж скоро отъ мѣсто-то си, и завтекохж ся тутакси щомъ простре ржкж-тж си; и влѣзохж въ градъ-тъ, и прѣзѣхж го, и прибърза- 20 хж и прѣдадохж градъ-тъ на огнь. И когато ся обзрѣхж отзирѣ си Гайскы-тѣ мжжіе, видѣхж, и ето, възлѣзваше дымъ отъ градъ-тъ къмъ небе-то, и нѣмахж дѣ да бѣгатъ ни тукъ ни тамъ; понеже людіе-тѣ които бѣгахж къмъ пустыніж-тж, обърнжхж ся назадъ противъ гони- 21 тели-тѣ. А Іисусъ и всичкый Израиль, като видѣхж че засада-та бѣше прѣвзѣла градъ-тъ, и че възлѣзваше дымъ отъ градъ-тъ, обърнжхж ся назадъ, и пора- 22 зихж Гайскы-тѣ мжжіе. И другы-тѣ излѣзохж изъ градъ-тъ противъ тѣхъ, и тъй ся намѣрихж въ срѣдъ Израиляны-тѣ, *които бѣхж* едни отъ самъ а едни отъ тамъ; и поразихж гы, щото [к]направихж да не остане отъ тѣхъ никой нито да по- 23 бѣгне. А Гайскый-тъ царь хванжхж живъ, и доведохж го при Іисуса.

24 И като испотрепа Израиль всичкы-тѣ жители на Гай въ поле-то у пустыніж-тж, дѣто гы гоняхж, и паднжхж всичкы-тѣ отъ остро-то на ножъ-тъ, додѣ ся истрѣбихж, тогазь ся върнж всичкый Израиль въ Гай, и поразихж го съ остро- 25 то на ножъ-тъ. И всичкы-тѣ паднжли въ онзи день, и мжжіе и жены, бѣхж дванадесеть тысящи, всичкы-тѣ Гайскы че- 26 ловѣци. И не оттегли Іисусъ ржкж-тж си, коіжто прострѣ съ копіе-то, додѣ *не* истрѣби всичкы-тѣ жители на Гай. 27 [л]Само скотове-тѣ, и корысти-тѣ на онзи градъ, плѣни Израиль за себе си, по слово-то на Господа, [м]което заповѣда Іисусу. 28 И изгори Іисусъ Гай, и [н]направи го всегдашенъ купъ отъ развалины, дори до то- 29 зи день. [о]А Гайскый-тъ царь обѣси на дърво *да виси* до вечерь-тж: и [п]като зайде слънце-то, заповѣда Іисусъ, та снѣхж трупъ-тъ му отъ дърво-то, и [р]хвърлихж го въ входъ-тъ на градскы-тѣ врата, и въздигнжхж на него голѣмж грамадж каменіе, *което стои* дори до днесь.

30 Тогазь съгради Іисусъ олтарь на Господа Бога Израилева [с]на горж-тж Ге- 31 валъ, Както Моисей рабъ-тъ Господень заповѣда на Израилевы-тѣ сынове, по написано-то [т]въ книгж-тж на законъ-тъ Моисеовъ, олтарь отъ цѣлы каменіе, върхъ които желѣзо не ся бѣ дигало: и [у]принесохж на него всесъжженія Господу, и пожъртвувахж примирителны приношенія. 32 И [ф]написа тамъ на каменіе-тѣ прѣписъ-тъ на Моисеовый законъ, когото написа прѣдъ 33 Израилевы-тѣ сынове. И всичкый Израиль, и старѣйшины-тѣ имъ, и князове-тѣ, и сждіи-тѣ имъ, застанжхж отъ тукъ и отъ тукъ на ковчегъ-тъ, срещж священницы-тѣ Левиты-тѣ, [х]които държѣхж ковчегъ-тъ на завѣта Господень, [ц]и чужденецъ, и туземецъ: половина-та имъ къмъ горж-тж Гаризинъ, и половина-та имъ къмъ горж-тж Гевалъ: [ч]както по напрѣдъ бѣ заповѣдалъ Моисей рабъ-тъ Господень, за да бла- 34 гословятъ Израилевы-тѣ людіе. И слѣдъ това [ш]прочете всичкы-тѣ слова на за-

ж 2 Цар. 13; 28.
з Ст. 5.
и Сжд. 20; 34. Екил. 9; 12.
і Сжд 20; 36 и дрг.
к Втор. 7; 2.
л Числ. 31; 22, 26.
м Ст. 2.
н Втор. 13; 16.
о Гл. 10; 26. Псал. 107; 40. 110; 5.
п Втор. 21; 23. Гл. 10; 27.
р Гл. 7; 26. 10; 27.
с Втор. 27; 4, 5.
т Исх. 20; 25. Втор. 27; 5, 6.
у Исх. 20; 24.
ф Втор. 27; 2, 8.
х Втор. 31; 9, 25.
ц Втор. 31; 12.
ч Втор. 11; 29. 27; 12.
ш Втор. 31; 11. Неем. 8; 3.

конъ-тъ, [ш] благословенія-та и клѣтвы-тѣ, споредъ всичко-то написано въ книгж-тж 35 на законъ-тъ. Не бѣше слово отъ всичко що заповѣда Моисей, което Іисусъ не прочете прѣдъ всичко-то Израилево събраніе, [ъ] съ жены-тѣ и дѣца-та, [ы] и чужденцы-тѣ които ся намѣрвахж между тѣхъ.

ГЛАВА 9.

1 И когато чухж всичкы-тѣ царіе отсамъ Іорданъ, въ планинскы-тѣ, и въ полянскы-тѣ, и въ всичкы-тѣ приморія [а] на голѣмо-то море, дори до срещж Ливанъ, [б] Хеттейци-тѣ, и Аморрейци-тѣ, Хананейци-тѣ, Ферезейци-тѣ, Евейци-тѣ, и Іевусейци-тѣ, 2 [в] Събрахж ся единомысленно да ся біжтъ съ Іисуса и Израиля.

3 А жители-тѣ [г] на Гаваонъ [д] чухж онова което стори Іисусъ на Іерихонъ и на Гай. 4 И направихж и тѣ съ коварство, и отидохж та си приготвихж хранж, и зѣхж ветхы врѣтища на ослы-тѣ си, и за вино 5 мѣхове ветхы и раздраны и вързаны, И на нозѣ-тѣ си обуща ветхы и кърпены, и ветхы дрехы на себе си; и всичкый хлѣбъ на хранж-тж имъ бѣше сухъ и 6 плесенясалъ. И дойдохж при Іисуса [е] въ станъ-тъ въ Галгалъ, та рекохж нему и на мжжіе-тѣ Израилевы: Отъ далечнж землж смы дошли; сега прочее направѣте 7 уговоръ съ насъ. И рекохж Израилеви-тѣ мжжіе [ж] на Евейцы-тѣ: Вы може бы да живѣете въ срѣдъ насъ, и [з] какъ ще направимъ уговоръ съ васъ? А тѣ ре- 8 кохж Іисусу: [и] Раби смы твои. И Іисусъ 9 имъ рече: Кои сте? и отъ дѣ идете? А тѣ му рекохж: [і] Отъ много далечнж землж дойдохж раби-тѣ ти, за име-то на Іеова Бога твоего; защото [к] чухмы слухъ-тъ му, и всичко що направи въ Египетъ, 10 И [л] всичко що направи на двама-та Аморрейскы царіе, които бѣхж оттамъ Іорданъ, на Сиона Есевонскый-тъ царь, и на Ога Васанскый-тъ царь, който живѣ- 11 яше въ Астароѳъ. За това ни рекохж старѣйшины-тѣ ни, и всичкы-тѣ жители на нашж-тж землж, и казахж: Земѣте въ ржкж-тж си хранж за пжть-тъ, та идѣте да гы посрѣщнете, и речѣте имъ: Раби ваши смы. И тъй сега направѣте 12 уговоръ съ насъ. Този нашъ хлѣбъ топлъ зѣхмы за пжть отъ кжщы-тѣ си, въ който день излѣзохмы за да дойдемъ при васъ; 13 сега, ето, сухъ е и плесенясалъ: И тѣзи мѣхове за вино, които напълнихмы новы, ето, сж съдрани; и тѣзи наши дрехы и обуща-та ни овехтѣхж отъ многодалечный-тъ пжть. 14 И пріяхж мжжіе-тѣ по причинж на хранж-тж, [м] а Господа не 15 попытахж. И [н] направи Іисусъ миръ съ тѣхъ, и свърза уговоръ съ тѣхъ да упази животъ-тъ имъ; и началници-тѣ на събраніе-то ся заклѣхж тѣмъ.

16 И подиръ три дни, отъ какъ свързахж уговоръ съ тѣхъ, чухж че имъ бѣхж съ- 17 сѣди, и живѣяхж между тѣхъ. И станжхж Израилеви-тѣ сынове та отидохж въ градове-тѣ имъ на третій-тъ день; а градове-тѣ имъ бѣхж [о] Гаваонъ, и Хефи- 18 ра, и Вироѳъ, и Кыріаѳіаримъ. И не гы поразихж Израилеви-тѣ сынове, [п] защото началници-тѣ на събраніе-то бѣхж имъ ся заклѣли въ Господа Бога Израилева: и всичко-то събраніе роптаяше на нача- 19 лницы-тѣ. Всичкы-тѣ началници обаче рекохж на всичко-то събраніе: Ный имъ ся заклѣхмы въ Господа Бога Израилева; и тъй сега не можемъ да ся прикоснемъ 20 до тѣхъ. Това ще направимъ съ тѣхъ; ще упазимъ животъ-тъ имъ, [р] да не бжде гнѣвъ *Божій* на насъ, за клѣтвж-тж, съ 21 коіжто имъ ся заклѣхмы. И началници-тѣ имъ рекохж: Нека живѣіжтъ; но да бждж тъ [с] дървосѣчци и водоносци на всичко-то събраніе; [т] както имъ ся обѣщахж началници-тѣ.

22 И свыка гы Іисусъ та имъ говори и рече: Защо ны излъгахте и рекохте: [у] Много далечь смы отъ васъ, когато вы сте были 23 живѣяли [ф] между насъ? Сега прочее [х] проклѣти сте, и не ще оскудѣе отъ васъ рабъ, и [ц] дървосѣчецъ, и водоносецъ, за 24 домъ-тъ на Бога моего. И отговорихж на Іисуса, и рекохж: Понеже раби-тѣ ти ся добрѣ извѣстихж за онова което Іеова [ч] Богъ твой заповѣда на рабъ-тъ си Моисея, да даде вамъ всичкж-тж землж, и да истрѣби отъ лице-то ви всичкы-тѣ жители на землж-тж, за това ся [ш] уплашихмы много отъ васъ за животъ-тъ си, и на- 25 правихмы това нѣщо. И сега, ето, [щ] въ ржцѣ-тѣ ти смы; което ти ся види добро и право да ни направишь, направи. 26 И сторя съ тѣхъ така, и избави гы отъ ржкж-тж на Израилевы-тѣ сынове, и не гы 27 убихж. И въ онзи день направи гы Іисусъ [ъ] дървосѣчцы и водоносцы на събраніе-то, и на олтарь-тъ на Господа, до днешній-тъ день [ы] на мѣсто-то което бы избралъ.

ш Втор. 28; 2, 15, 45. 29; 20, 21. 30; 19.
ъ Втор. 31; 12.
ы Ст. 33.

—

а Числ. 34; 6.
б Исх. 3; 17. 23; 23.
в Псал. 83; 3, 5.
г Гл. 10; 2. 2 Цар. 21; 1, 2.
д Гл. 6; 27.
е Гл. 5; 10.
ж Гл. 11; 19.
з Исх. 23; 32. Втор. 7; 2. 20; 16. Сжд. 2; 2.
и Втор. 20; 11. 4 Цар. 10; 5.
і Втор. 20; 15;
к Исх. 15; 14. Гл. 2; 10.
л Числ. 21; 24, 33.
м Числ. 27; 21. Иса. 30; 1, 2. Виж Сжд. 1; 1. 1 Цар. 22; 10. 23; 10, 11. 30; 8. 2 Цар. 2; 1. 5; 19.
н Гл. 11; 19. 2 Цар. 21; 2.
о Гл. 18; 25, 26, 28. Езд. 2; 25.
п Псал. 15; 4. Екк. 5; 2.
р 2 Цар. 21; 1, 2, 6. Іез. 17; 13, 15, 18, 19. Зах. 5; 3, 4. Мал. 3; 5.
с Втор. 29; 11.
т Ст. 15.
у Ст. 6, 9.
ф Ст. 16.
х Быт. 9; 25.
ц Ст. 21, 27.
ч Исх. 23; 32. Втор. 7; 1, 2.
ш Исх. 15; 14.
щ Быт. 16; 6.
ъ Ст. 21, 28.
ы Втор. 12; 5.

ГЛАВА 10.

1 И като чу Адониседекъ Іерусалимскый царь че Іисусъ прѣвзѣ Гай, и го истрѣби, [а]както направи на Іерихонъ и на царя му, [б]така направи на Гай и на царя му, [в]и че жители-тѣ на Гаваонъ направихж миръ съ Израиля, и останжхж между 2 тѣхъ, [г]Уплашихж ся много; защото Гаваонъ бѣше голѣмъ градъ, като единъ отъ царскы-тѣ градове, и защото бѣше по голѣмъ отъ Гай, и всичкы-тѣ му мжжіе силни. 3 За това прати Адониседекъ Іерусалимскый царь на Оама Хевронскый-тъ царь, и на Пирама Іармуѳскый-тъ царь, и на Яфія Лахысскый-тъ царь, и на Девира Еглонскый-тъ царь, и рече: 4 Възлѣзте при мене, та ми помогнѣте, да поразимъ Гаваонъ; защото [д]направи миръ 5 съ Іисуса, и съ Израилевы-тѣ сынове. И [е]събрахж ся петь-тѣ Аморрейскы царіе, Іерусалимскый царь, Хевронскый царь, Іармуѳскый царь, Лахысскый царь, Еглонскый царь, та възлѣзохж тѣ и всичкы-тѣ имъ воинства, и расположихж станъ-тъ си прѣдъ Гаваонъ, и ратовахж противъ него.

6 А Гаваоняни-тѣ пратихж къмъ Іисуса [ж]въ станъ-тъ въ Галгалъ, и рекохж: Да не оттеглишь ржкж-тж си отъ рабы-тѣ си; възлѣзь при насъ скоро, и избави ны, и помогни ни; защото ся събрахж противъ насъ всичкы-тѣ Аморрейскы царіе, които живѣжтъ въ планинскы-тѣ мѣста. 7 И възлѣзе Іисусъ отъ Галгалъ, той и [з]всичкы-тѣ ратници людіе съ него, и всичкы-тѣ силни съ крѣпость. 8 И рече Господь Іисусу: [и]Да ся не убоишь отъ тѣхъ; защото гы прѣдадохъ въ ржкж-тж ти; [і]не 9 ще устои прѣдъ тебе никой отъ тѣхъ. И тъй Іисусъ като възлѣзваше цѣлж нощь отъ Галгалъ, внезапно дойде при тѣхъ. 10 И [к]тури гы въ смятеніе Господь прѣдъ Израиля, и поразихж гы съ голѣмо пораженіе въ Гаваонъ, и прогонихж гы по пжть-тъ по който възлѣзвахж во [л]Веѳоронъ, и поразихж гы дори до [м]Азикж и 11 до Маккыдж. И като бѣгахж отъ лице-то на Израиля, и бѣхж въ нисходъ-тъ на Веѳоронъ, [н]Господь хвърли отъ небето на тѣхъ голѣмы каменіе дори до Азикж, и умрѣхж; умрѣли-тѣ отъ каменіе-тѣ на градушкж-тж бѣхж по много отъ колкото Израилеви-тѣ сынове убихж съ ножъ.

12 Тогазь говори Іисусъ Господу, въ който день Господь прѣдаде Аморрейцы-тѣ прѣдъ лице-то на Израилевы-тѣ сынове, и рече прѣдъ очи-тѣ на Израиля: [о]Застани слънце надъ Гаваонъ, и ты луно, надъ долъ-тъ 13 [п]Еалонъ. И слънце-то застанж и луна-та ся спрѣ, додѣто си отмъстихж людіе-тѣ на неприятели-тѣ си. [р]Не е ли това написано въ книгж-тж на Праведный-тъ? И застанж слънце-то въ срѣдъ небе-то, и не побърза да зайде почти цѣлъ день. 14 И [с]такъвъ день не е былъ понапрѣдъ, ни послѣ въ който да послуша Господь человѣческый гласъ; защото [т]Господь 15 ратоваше за Израиля. И [у]върнж ся Іисусъ, и всичкый Израиль съ него въ станъ-тъ въ Галгалъ.

16 А онѣзи петь-тѣ царіе бѣгахж, та ся 17 скрыхж въ пещерж-тж Маккыдж. И извѣстихж на Іисуса, и рекохж: Петь-тѣ царіе ся намѣрихж скрыти въ пещерж-18 тж въ Маккыдж. И рече Іисусъ: Привалѣте голѣмы каменіе на устіе-то на пещерж-тж, и да поставите человѣцы при 19 неіж да гы пазятъ: А вы не стойте; гонѣте врагове-тѣ си, и поразѣте заднинж-тж имъ; не гы оставяйте да влѣзжтъ въ градове-тѣ си; защото Господь Богъ вашъ 20 гы прѣдаде въ ржцѣ-тѣ ви. И когато Іисусъ и Израилеви-тѣ сынове гы поразихж, съ пораженіе твърдѣ голѣмо, додѣ ся истрѣбихж, и останжли-тѣ отъ тѣхъ, колкото ся избавихж, влѣзохж въ огра-21 дены градове, Тогазь всичкы-тѣ людіе ся върнжхж въ станъ-тъ при Іисуса въ Маккыдж съ миръ; [ф]и не поклати нѣкой языкъ противъ нѣкого отъ Израилевы-тѣ сынове.

22 И рече Іисусъ: отворѣте устіе-то на пещерж-тж, та изведѣте при мене онѣзь 23 петь-тѣ царіе изъ пещерж-тж. И направихж така, и изведохж при него онѣзь петь-тѣ царіе изъ пещерж-тж, Іерусалимскый-тъ царь, Хевронскый-тъ царь, Іармуѳскый-тъ царь, Лахысскый-тъ царь и 24 Еглонскый-тъ царь. И като изведохж при Іисуса онѣзи царіе, повыка Іисусъ всичкы-тѣ Израилевы человѣцы, и рече на началницы-тѣ на ратницы-тѣ които дойдохж съ него: Приближѣте, [х]турѣте нозѣ-тѣ си на вратове-тѣ на тѣзи царіе. И тѣ приближихж и турихж нозѣ-тѣ си 25 на вратове-тѣ имъ. И рече имъ Іисусъ: [ц]Не бойте ся, нито да ся страхувате; бждѣте крѣпкы и мжжественни; понеже [ч]така ще направи Господь на всичкы-тѣ ви неприятели, противъ 26 които ратувате. И послѣ гы порази Іисусъ, и уби гы, и обѣси гы на петь

[а] Гл. 6; 21.
[б] Гл. 8; 22, 26, 28.
[в] Гл. 9; 15.
[г] Исх. 15; 14, 15, 16. Втор. 11; 25.
[д] Ст. 1. Гл. 9; 15.
[е] Гл. 9; 2.
[ж] Гл. 5; 10. 9; 6.
[з] Гл. 8; 1.
[и] Гл. 11; 6. Сжд. 4; 14.
[і] Гл. 1; 5.
[к] Сжд. 4; 15. 1 Цар. 7; 10, 12. Псал. 18; 14. Иса. 28; 21.
[л] Гл. 16; 3, 5.
[м] Гл. 15; 35.
[н] Псал. 18; 13, 14. 77; 17. Иса. 30; 30. Откр. 16; 21.
[о] Иса. 28; 21. Авв. 3; 11.
[п] Сжд. 12; 12.
[р] 2 Цар 1; 18.
[с] Иса. 38; 8.
[т] Втор. 1; 30. Ст. 42. Гл. 23; 3.
[у] Ст. 43.
[ф] Исх. 11; 7.
[х] Псал. 107; 40. 110; 5. 149; 8, 9. Иса. 26; 5, 6. Мал. 4; 3.
[ц] Втор. 31; 6, 8. Гл. 1; 9.
[ч] Втор. 3; 21. 7; 19.

дървета; и [ш]висѣхѫ на дървета-та до вечерь-тѫ. 27 А при захождание-то на слънце-то, заповѣда Іисусъ, и [щ]снѣхѫ гы отъ дървета-та, и хвърлихѫ гы въ пещерѫ-тѫ, дѣто ся бѣхѫ скрыли, и турихѫ голѣмы каменіе въ устіе-то на пещерѫ-тѫ, *които стоятъ* тамъ до днешній-тъ дънь.

28 И въ този день прѣвзѣ Іисусъ Маккыдѫ, и порази іѫ съ остро-то на ножъ-тъ, и царь-тъ ѝ; истрѣби гы, и всичкы-тѣ души които бѣхѫ въ неіѫ; не остави остатъкъ; и направи на Маккыдскый-тъ царь, [ъ]както направи на Іерихонскый-тъ царь.

29 И прѣминѫ Іисусъ, и всичкый Израиль съ него, отъ Маккыдѫ въ Ливнѫ, и ратоваше Ливнѫ. 30 И прѣдаде Господь и неіѫ и царя ѝ въ рѫкѫ-тѫ на Израиля; и порази съ остро-то на ножъ-тъ неіѫ, и всичкы-тѣ души които бѣхѫ въ неіѫ: не остави въ неіѫ остатъкъ; и направи на царя ѝ, както направи на Іерихонскый-тъ царь.

31 И прѣминѫ Іисусъ, и всичкый Израиль съ него, отъ Ливнѫ въ Лахысъ, и тури станъ-тъ срещѫ него, и ратоваше противъ него. 32 И прѣдаде Господь Лахысъ въ рѫкѫ-тѫ на Израиля, и прѣвзѣхѫ го вторый-тъ день, и поразихѫ съ остро-то на ножъ-тъ него, и всичкы-тѣ души които бѣхѫ въ него, по всичко що направихѫ на Ливнѫ.

33 Тогазь възлѣзе Орамъ Гезерскый царь за да помогне на Лахысъ; и Іисусъ порази него и людіе-тѣ му, додѣ му не остави остатъкъ.

34 И прѣминѫ Іисусъ, и всичкый Израиль съ него, отъ Лахысъ въ Еглонъ, и турихѫ станъ срещѫ него, и ратовахѫ противъ него: 35 И прѣвзѣхѫ го въ тойзи день, и поразихѫ го съ остро-то на ножъ-тъ; и истрѣби въ той день всичкы-тѣ души които бѣхѫ въ него, по всичко що направи на Лахысъ.

36 И възлѣзе Іисусъ, и всичкый Израиль съ него, отъ Еглонъ [ы]въ Хевронъ, и ратовахѫ противъ него: 37 И прѣвзѣхѫ го, и поразихѫ го съ остро-то на ножъ-тъ, и царя му, и всичкы-тѣ му градове, и всичкы-тѣ души които бѣхѫ въ него; не остави остатъкъ, по всичко що направи на Еглонъ, и истрѣби го, и всичкы-тѣ души които бѣхѫ въ него.

38 И обърнѫ ся Іисусъ и всичкый Израиль съ него, [ь]въ Девиръ, и ратова противъ него: 39 И прѣвзѣ го, и царя му, и всичкы-тѣ му градове; и поразихѫ гы съ остро-то на ножъ-тъ, и истрѣбихѫ всичкы-тѣ души които бѣхѫ въ него; не остави остатъкъ: както направи на Хевронъ, така направи на Девиръ и на царя му; и както направи на Ливнѫ и на царя ѝ.

40 Така порази Іисусъ всичкѫ-тѫ планинскѫ, и южнѫ, и полянскѫ земіѫ, и подгорія-та, и всичкы-тѣ имъ царіе: не остави остатъкъ, но истрѣби всяко дыханіе, [э]както заповѣда Господь Богъ на Израиля. 41 И порази гы Іисусъ отъ Кадисъ-варни [ю]дори до Газѫ, и [я]всичкѫ-тѫ земіѫ Гесенъ, дори до Гаваонъ. 42 И всичкы тѣзи царіе и земіѫ-тѫ имъ прѣвзѣ Іисусъ заеднъждь; [ѫ]защото Господь Богъ Израилевъ ратоваше за Израиля. 43 И върнѫ ся Іисусъ и всичкый Израиль съ него въ станъ-тъ въ Галгалъ.

ГЛАВА 11.

1 И като чу *това* Іавинъ Асорскый царь, [а]прати на Іовава Мадонскый-тъ царь, и [б]на Симвронскый-тъ царь, и на Ахсафскый-тъ царь, 2 И на царіе-тѣ които бѣхѫ къмъ сѣверъ въ планинскѫ-тѫ *странѫ* и полянскѫ-тѫ, къмъ югъ на [в]Хиннероѳъ, и въ долъ-тъ, и въ *Нафатъ-доръ къмъ западъ, 3 И на Ханаанцы-тѣ които бѣхѫ къмъ истокъ и къмъ западъ, и на Аморрейцы-тѣ, и Хеттейцы-тѣ, и Ферезейцы-тѣ, и Іевусейцы-тѣ въ горѫ-тѫ, и [г]на Евейцы-тѣ [д]подъ Ермонъ [е]въ земіѫ-тѫ Масфѫ. 4 И излѣзохѫ, тѣ и всичкы-тѣ имъ воинства заедно съ тѣхъ, людіе много, [ж]както е пѣсъкъ-тъ който е по край море-то по множество, съ коніе и колесницы твърдѣ много. 5 И като ся събрахѫ всичкы тѣзи царіе, дойдохѫ и расположихѫ заедно станъ-тъ си близу при водѫ-тѫ Меромъ, за да ся біѭтъ съ Израиля.

6 И рече Господь Іисусу: [з]Да ся не убоишь отъ лице-то имъ; защото утрѣ, около този часъ, азъ ще гы прѣдамъ всичкы-тѣ убиты прѣдъ Израиля: [и]на коніе-тѣ имъ ще прѣрѣжешь жилы-тѣ, и колесницы-тѣ имъ ще изгоришь съ огнь. 7 И отиде внезапно Іисусъ, и съ него всичкы-тѣ ратни людіе, противъ тѣхъ при водѫ-тѫ Меромъ, и нападнѫхѫ върхъ тѣхъ. 8 И прѣдаде гы Господь въ рѫкѫ-тѫ на Израиля, и поразихѫ гы, и прогнахѫ гы дори до голѣмый Сидонъ, и дори до [і]Мисрефоѳъ-маимъ, и дори до долъ-тъ на Масфѫ къмъ истокъ; и поразихѫ гы, додѣ не

[ш] Гл. 8; 29.
[щ] Втор. 21; 23. Гл. 8; 29.
[ъ] Гл. 6; 21.
[ы] Виж Гл. 14; 13. 15; 13. Сѫд. 1; 10.
[ь] Виж Гл. 15; 15. Сѫд. 1; 11.
[э] Втор. 20; 16, 17.
[ю] Быт. 10; 19.
[я] Гл. 11; 16.
[ѫ] Ст. 14.

—

[а] Гл. 10; 3.
[б] Гл. 19; 15.
[в] Числ. 34; 11.
* Хрыдове, *или* область на Доръ.
[г] Гл. 17; 11. Сѫд. 1; 27. 3 Цар. 4; 11.
[д] Сѫд. 3; 3.
[е] Гл. 13; 11.
[ж] Бытіе 31; 49.
[з] Быт. 22; 17. 32; 12. Сѫд. 7; 12. 1 Цар. 13; 5.
[и] Гл. 10; 8.
[і] 2 Цар. 8; 4.
[к] Гл. 13; 6.

9 оставихѫ отъ тѣхъ остатъкъ. И направи имъ Іисусъ [л]както му заповѣда Господь: на коніе-тѣ имъ прѣрѣза жилы-тѣ, и колесницы-тѣ имъ изгори съ огнь.

10 И върнѫ ся Іисусъ въ исто-то врѣме, и прѣвзѣ Асоръ, и порази царя му съ ножъ; защото Асоръ бѣше понапрѣдъ първенствующій на всичкы тѣзи царства. 11 И всичкы-тѣ душы които бѣхѫ въ него, поразихѫ съ остро-то на ножъ-тъ, *и* истрѣбихѫ гы: не останѫ нищо което имаше дыханіе; и изгори Асоръ съ огнь. 12 И всичкы-тѣ градове на онѣзи царіе, и всичкы-тѣ имъ царіе хванѫ Іисусъ, и порази гы съ остро-то на ножъ-тъ; истрѣби гы, [м]както заповѣда Моисей рабъ Господень. 13 А всичкы-тѣ градове които стояхѫ връзъ хълмове-тѣ си, тѣхъ не изгори Израиль, 14 освѣнь единъ Асоръ изгори Іисусъ. И всичкы-тѣ корысти на тѣзи градове, и скотове-тѣ, плѣнихѫ за себе си Израилеви-тѣ сынове; и всичкы-тѣ человѣцы поразихѫ съ остро-то на ножъ-тъ, додѣ гы истрѣбихѫ: не оставихѫ нищо което 15 имаше дыханіе. [н]Както заповѣда Господь на Моисея рабъ-тъ си, [о]така заповѣда Моисей на Іисуса, и [п]така направи Іисусъ: не прѣстѫпи нищо отъ всичко що заповѣда Господь Моисею.

16 И прѣвзѣ Іисусъ всичкѫ-тѫ онѫзь [р]планинскѫ земіѫ и всичкѫ-тѫ южнѫ, и [с]всичкѫ-тѫ земіѫ Гесенъ, и равнинѫ-тѫ и поле-то, и горѫ-тѫ на Израиль, и рав- 17 нинѫ-тѫ му, [т]Отъ горѫ-тѫ Алакъ която въсходи къмъ Сіиръ, дори до Ваалгадъ въ долъ-тъ на Ливанъ, подъ горѫ-тѫ Ермонъ; и хванѫ [у]всичкы-тѣ имъ царіе 18 и порази гы, и умъртви гы. Много врѣме ратоваше Іисусъ противъ всичкы тѣзи царіе.

19 Нѣмаше градъ който бы направилъ миръ съ Израилевы-тѣ сынове, освѣнь [ф]Евейцы-тѣ които живѣяхѫ въ Гаваонъ: 20 всичкы-тѣ прѣвзѣхѫ съ брань. Защото [х]отъ Господа станѫ да ся ожесточатъ сърдца-та имъ, да срѣщнѫтъ съ бой Израиля, за да гы истрѣби той, да нѣма помилованіе за тѣхъ, но да гы истрѣбятъ, [ц]както заповѣда Господь Моисею.

21 И дойде Іисусъ въ онова врѣме, и [ч]истрѣби Енакымы-тѣ отъ горы-тѣ, отъ Хевронъ, отъ Девиръ, отъ Анавъ, и отъ всичкы-тѣ горы Іудины и отъ всичкы-тѣ горы Израилевы; истрѣби гы Іисусъ 22 заедно съ градове-тѣ имъ. Не останѫхѫ Енакыми въ земіѫ-тѫ на Израилевы-тѣ сынове: само въ Газѫ, [ш]въ 23 Геѳъ, и [щ]въ Азотъ останѫхѫ. И прѣвзѣ Іисусъ всичкѫ-тѫ земіѫ, [ъ]по всичко що рече Господь Моисею; и даде іѫ Іисусъ на Израиля за наслѣдіе, [ы]споредъ раздѣленіе-то имъ по племена-та имъ. И [ь]земя-та ся утиши отъ брань.

ГЛАВА 12.

1 А царіе-тѣ на тѫзи земіѫ сѫ тѣзи, които Израилеви-тѣ сынове поразихѫ, и прѣвзѣхѫ земіѫ-тѫ имъ, оттамъ Іорданъ къмъ истокъ слънца, [а]отъ потокъ-тъ Арнонъ [б]до горѫ-тѫ Ермонъ, и всичко-то 2 поле къмъ истокъ: [в]Сиона Аморрейскый-тъ царь, който живѣеше въ Есевонъ, и който владѣеше отъ Ароиръ, който е при устіе-то на потокъ-тъ Арнонъ, и срѣдѫ-тѫ на потокъ-тъ и половинѫ-тѫ на Галаадъ до потокъ-тъ Явокъ, който е прѣдѣлъ 3 на Аммоновы-тѣ сынове; И [г]отъ поле-то до море-то Хыннероѳъ къмъ истокъ, и до море-то на поле-то, *сирѣчь* Солено-то море къмъ истокъ, [д]до пѫть-тъ къмъ Веѳъ-іесимоѳъ, и отъ южнѫ-тѫ странѫ подъ 4 [е]Асдоѳъ-фасгѫ: И [ж]прѣдѣлы-тѣ на Ога Васанскый-тъ царь, [з]който бѣше останѫлъ отъ исполины-тѣ, и [и]живѣяше въ Аста- 5 роѳъ и въ Едраи; Който владѣеше [і]въ горѫ-тѫ Ермонъ, и [к]въ Салхѫ, и во всичкый-тъ Васанъ, [л]до прѣдѣлы-тѣ на Гесурцы-тѣ и на Маахаицы-тѣ, и половинѫ-тѫ на Галаадъ, прѣдѣлъ на Сиона 6 Есевонскый-тъ царь. [м]Тѣхъ порази Моисей рабъ Господень, и Израилеви-тѣ сынове, и [н]даде *земіѫ-тѫ имъ* Моисей рабъ Господень наслѣдіе на Рувимовцы-тѣ, и на Гадовцы-тѣ, и на половинѫ-тѫ отъ Манассіино-то племе.

7 И тѣзи сѫ царіе-тѣ на земіѫ-тѫ, [о]които порази Іисусъ и Израилеви-тѣ сынове отсамъ Іорданъ къмъ западъ, отъ Ваалгадъ въ долъ-тъ на Ливанъ, дори до горѫ-тѫ Халакъ, която възлиза [п]въ Сіиръ: и [р]даде іѫ Іисусъ на Израилевы-тѣ племена наслѣдіе, споредъ раздѣленія-та имъ: 8 [с]Въ горы-тѣ и въ равнины-тѣ, и въ полета-та, и въ подгорія-та, и въ пустынѭ-тѫ, и въ южнѫ-тѫ странѫ: [т]Хеттейцы-тѣ, Аморрейцы-тѣ, и Хананейцы-тѣ, Ферезейцы-тѣ, Евейцы-тѣ, и Іевусейцы-тѣ:

л Ст. 6.
м Числ. 33; 52. Втор. 7; 2. 20; 16, 17.
н Исх. 34; 11, 12.
о Втор. 7; 2.
п Гл. 1; 7.
р Гл. 12; 8.
с Гл. 10; 41.
т Гл. 12; 7.
у Втор. 7; 24. Гл. 12; 7.
ф Гл. 9; 3, 7.
х Втор 2; 30. Сѫд. 14; 4. 1 Цар. 2; 25. 3 Цар. 12; 15. Рим. 9; 18.
ц Втор. 20; 16, 17.
ч Числ. 13; 22, 33. Втор. 1; 28. Гл. 15; 13, 14.
ш 1 Цар. 17; 4.
щ Гл. 15; 46.
ъ Числ. 34; 2 и дрг.
ы Числ. 26; 53. Гл. 14; 15; 16; 17; 18; 19.
ь Гл. 14; 15. 21; 44. 22; 4. 23; 1.

—

а Числ. 21; 24.
б Втор. 3: 8, 9.
в Числ. 21; 24. Втор. 2; 33, 36. 3; 6, 16.
г Втор. 3; 17.
д Гл. 13; 20.
е Втор. 3; 17. 4; 49.
ж Числ. 21; 35. Втор; 3; 4, 10.
з Втор. 3; 11. Гл. 13; 12.
и Втор. 1; 4.
і Втор. 3; 8.
к Втор. 3; 10. Гл. 13; 11.
л Втор. 3; 14.
м Числ. 21; 24, 33.
н Числ. 32; 29, 33. Втор. 3; 11, 12. Гл. 13; 8.
о Гл. 11; 17.
п Быт. 14; 6. 32; 3. Втор. 2; 1, 4.
р Гл. 11; 23.
с Гл. 10; 40. 11; 16.
т Исх. 3; 8. 23; 23. Гл. 9; 1.

9 [у]Iерихонскый царь, единъ; [ф]царь-тъ на Гай *градъ* близу при Веѳиль, единъ; 10 [х]Iерусалимскый царь, единъ; Хевронскый 11 царь единъ; Iармуѳскый царь, единъ; 12 Лахыскый царь, единъ; Еглонскый царь, 13 единъ; [ц]Гезерскый царь, единъ; [ч]Девирскый царь, единъ; Гедерскый царь, е- 14 динъ; Царь-тъ на Хормѫ, единъ; Арад- 15 скый царь, единъ; [ш]Ливнанскый царь, е- 16 динъ; Одолламскый царь, единъ; [щ]Маккыдскый царь, единъ; [ъ]Веѳилскый царь, 17 единъ; Ѳапфускый царь единъ; Ефер- 18 скый царь, единъ; [ы]Афекскый царь е- 19 динъ; Ласаронскый царь единъ; Мадонскый царь, единъ; [ь]Асорскый царь, е- 20 динъ; [ѣ]Симронъ-меронскый царь, единъ; 21 Ахсафскый царь, единъ; Ѳаанахскый царь, 22 единъ; Магеддонскый царь, единъ; [ю]Кедесскый царь, единъ; Iокнеамскый царь 23 въ Кармилъ единъ; Дорскый царь [я]въ Нафаѳъ-доръ, единъ; [ѫ]царь-тъ на Гоимъ въ 24 Галгалъ, единъ; Царь-тъ на Ѳерсѫ, единъ: всичкы-тѣ царіе, тридесеть и единъ.

ГЛАВА 13.

1 А Iисусъ [а]бѣше старъ, *и* прѣминѫлъ на възрастъ; и рече му Господь: Ты си старъ, прѣминѫлъ на възрастъ, а остава още 2 много земя да ся прѣземе. [б]Тая е земя-та, която остава още: [в]Всичкы-тѣ околности на Филистимцы-тѣ, и всичка-та 3 [г]Гесурска *земя*, [д]Отъ Сіоръ, който е срещѫ Египетъ, до прѣдѣлы-тѣ на Аккаронъ къмъ сѣверъ, *които* ся считатъ на Хананцы-тѣ; [е]петь-тѣ войводства на Филистимцы-тѣ, на Газяны-тѣ, на Азотяны-тѣ, на Аскалонцы-тѣ, на Геѳцы-тѣ и на Аккаронцы-тѣ; и *земя-та* която е [ж]на 4 Авейцы-тѣ: Отъ южнѫ-тѫ странѫ, всичка-та земя на Хананцы-тѣ, и Меара, която е на Сидонцы-тѣ [з]до Афекъ, [и]до 5 Аморрейскы-тѣ прѣдѣлы: И земя-та [і]на Гавалцы-тѣ, и всичкый Ливанъ, къмъ истокъ сълнца, [к]отъ Ваалгадъ подъ го- 6 рѫ-тѫ Ермонъ, до входъ-тъ Емаѳъ: Всичкы-тѣ горскы жители, отъ Ливанъ [л]до Мисрефоѳъ-маимъ, всичкы-тѣ Сидонци: [м]тѣхъ азъ ще истрѣбіѫ отъ лице-то на Израилевы-тѣ сынове; [н]а ты іѫ раздѣли за наслѣдіе на Израиляны-тѣ, както ти заповѣдахъ.

7 Сега прочее раздѣли тѫзи земіѫ, за наслѣдіе, на деветь-тѣ племена и на по- 8 ловинѫ-тѫ отъ Манассіино-то племе. Рувимовцы-тѣ и Гадовцы-тѣ, съ *другѫ-тѫ* му *половинѫ* зѣхѫ наслѣдіе-то си, [о]което имъ даде Моисей, оттамъ Iорданъ къмъ истокъ, както Моисей рабъ Господень имъ даде, 9 Отъ Ароиръ, който е при устіе-то на потокъ-тъ Арнонъ, и градъ-тъ, който е въ срѣдѫ-тѫ на потокъ-тъ, и [п]всичкѫ-тѫ 10 равнинѫ Медевѫ до Девонъ, И [р]всичкы-тѣ градове на Сиона Аморрейскый-тъ царь, който царуваше въ Есевонъ до прѣдѣлы- 11 тѣ на Аммоновы-тѣ сынове, И [с]Галаадъ, и прѣдѣлы-тѣ на Гесурцы-тѣ и на Мааханцы-тѣ, и всичкѫ-тѫ горѫ Ермонъ, и 12 всичкый-тъ Васанъ до Салхѫ, Всичко-то царство на Ога во Васанъ, който царуваше въ Астароѳъ и въ Едраи, който останѫ [т]отъ остатъцы-тѣ на исполины-тѣ; [у]Защото тѣхъ Моисей порази, и гы из- 13 гони. Израилеви-тѣ сынове обаче не изгонихѫ [ф]Гесурцы-тѣ и Мааханци-тѣ, но Гесурци-тѣ и Мааханцы-тѣ живѣіѫтъ ме- 14 жду Израиля дори до днесь. [х]Само на Левіино-то племе не даде наслѣдіе; жъртвы-тѣ Господу Богу Израилеву сѫ тѣхно-то наслѣдіе, [ц]както имъ рече.

15 И даде Моисей на племе-то на Рувимовы-тѣ сынове *наслѣдіе*, споредъ родо- 16 ве-тѣ имъ: И прѣдѣли-тѣ имъ бѣхѫ [ч]отъ Ароиръ, който е при устіе-то на потокъ-тъ Арнонъ, и градъ-тъ който е въ срѣдѣ потокъ-тъ, и [ш]всичка-та равнина до Ме- 17 девѫ, Есевонъ, и всичкы-тѣ му градове въ равнинѫ-тѫ, Девонъ, и Вамоѳъ-ваалъ, 18 и Веѳъ-ваалмеонъ, И [щ]Iасса, и Кеди- 19 моѳъ, и Мафааѳъ, И [ъ]Кыріаѳаимъ, и [ы]Сивма, и Зареѳъ-сааръ въ горѫ-тѫ на Емакъ. 20 И Веѳъ-фегоръ, и [ь]Асдоѳъ-фасга, и Веѳъ- 21 іесимоѳъ, И [ѣ]всичкы-тѣ градове на равнинѫ-тѫ, и всичко-то царство на Сиона Аморрейскый-тъ царь, който царуваше въ Есевонъ, [ю]когото порази Моисей, него [я]и князове-тѣ на Мадіамъ, Евія, и Рекема, и Сура, и Ура, и Ревѫ князове на Си- 22 она, които живѣяхѫ въ онѫзь земіѫ. И [ѫ]Валаама сынъ-тъ Веоровъ чародѣй-тъ, убихѫ Израилеви-тѣ сынове съ ножъ ме- 23 жду убити-тѣ отъ тѣхъ. И на Рувимовы-тѣ сынове, прѣдѣлъ-тъ имъ бѣше Iорданъ. Това е наслѣдіе-то на Рувимовы-тѣ сынове, споредъ родове-тѣ имъ, градове-тѣ и села-та имъ.

у Гл. 6; 2.
ф Гл. 8; 29.
х Гл. 10; 23.
ц Гл. 10; 33.
ч Гл. 10; 38.
ш Гл. 10; 29.
щ Гл. 10; 28.
ъ Гл. 8; 17. Сѫд. 1; 22.
ы 3 Цар 4; 10.
ь Гл. 11; 10.
ѣ Гл. 11; 1. 19; 15.
ю Гл. 19; 37.
я Гл. 11; 2.
ѫ Быт. 14; 1, 2. Иса. 9; 1.

—

а Вижь Гл. 14; 10. 23; 1.
б Сѫд. 3; 1.
в Iоил. 3; 4.
г Ст. 13; 2 Цар. 3; 3. 13; 37, 38.
д Iер. 2; 18.
е Сѫд. 3; 3. 1 Цар. 6; 4, 16. Соф. 2; 5.
ж Втор. 2; 23.
з Гл. 19. 30.
и Виж. Сѫд. 1; 34.
і 3 Цар. 5; 18. Псал. 83; 7. Iез. 27; 9.
к Гл. 12; 7.
л Гл. 11; 8.
м Вижь Гл. 23; 13. Сѫд. 2; 21, 23.
н Гл. 14; 1, 2.
о Числ. 32; 33. Втор. 3; 12, 13. Гл. 22; 4.
п Ст. 16. Числ. 21; 30.
р Числ. 21; 24, 25.
с Гл. 12; 5.
т Втор. 3; 11. Гл. 12; 4.
у Числ. 21; 24, 35.
ф Ст. 11.
х Числ. 18; 20, 23, 24. Гл. 14 3. 4.
ц Ст. 33.
ч Гл. 12; 2.
ш Числ. 21; 30. Ст. 9.
щ Числ. 21; 23.
ъ Числ. 32; 37.
ы Числ. 32; 38.
ь Втор. 3; 17. Гл. 12; 3.
ѣ Втор. 3; 10.
ю Числ. 21; 24.
я Числ. 31; 8.
ѫ Числ. 22; 5. 31; 8.

24 И даде Моисей *наслѣдіе* на Гадово-то племе, на Гадовы-тѣ сынове, споредъ родове-тѣ имъ: 25 И [щ]прѣдѣлъ-тъ имъ бѣше Іазиръ, и всичкы-тѣ Галаадскы градове, и [а]половина-та отъ земіж-тж на Аммоновы-тѣ сынове до Ароиръ, [б]срещж Раввж, 26 И отъ Есевонъ до Рамаѳъ-масфж и Ветонимъ, и отъ Маханаимъ до прѣдѣлы-тѣ на Девиръ, 27 И въ долъ-тъ [в]Веѳарамъ и Веѳнимра, и [г]Сокхоѳъ, и Сафонъ, остатъкъ-тъ отъ царство-то на Сиона Есевонскый-тъ царь, и прѣдѣлъ-тъ Іорданъ до край-тъ [д]на море-то Хыннероѳъ оттамъ Іорданъ къмъ истокъ. 28 Това е наслѣдіе-то на Гадовы-тѣ сынове споредъ родове-тѣ имъ, градове-тѣ и села-та имъ.

29 И даде Моисей *наслѣдіе* на половинж-тж на Манассіино-то племе: и станж *стяжаніе* на половинж-тж отъ племе-то на Манассіины-тѣ сынове споредъ родове-тѣ имъ. 30 И прѣдѣлъ-тъ имъ бѣше отъ Маханаимъ всичкый-тъ Васанъ, всичко-то царство на Ога Васанскый-тъ царь, и всичкы-тѣ [е]паланкы на Іаиръ, които сж у Васанъ, шестдесеть градове: 31 И половина-та отъ Галаадъ, и [ж]Астароѳъ, и Едраи градове на Огово-то царство во Васанъ, *дадохж ся* [з]на сынове-тѣ на Махыра сынъ-тъ Манассіинъ, на половинж-тж отъ Махыровы-тѣ сынове споредъ родове-тѣ имъ.

32 Тѣзи сж *мѣста-та* които Моисей даде за наслѣдіе въ Моавовы-тѣ полета оттамъ Іорданъ, *срещж* Іерихонъ, къмъ истокъ. 33 А [и]на Левіево-то племе не даде наслѣдіе Моисей; Господь Богъ Израилевъ, той бѣше наслѣдіе-то имъ, [і]както имъ рече.

ГЛАВА 14.

1 И тѣзи сж *мѣста-та* които Израилеви-тѣ сынове зѣхж наслѣдіе въ Ханаанскж-тж земіж, [а]които имъ раздѣлихж за наслѣдіе Елеазаръ священникъ-тъ, и Іисусъ сынъ Навинъ, и началници-тѣ на отцы-тѣ отъ племена-та на Израилевы-тѣ сынове. 2 [б]Съсъ жрѣбіе станж наслѣдіе-то на тѣзи деветь племена и половинж, както заповѣда Господь чрѣзъ Моисея. 3 Защото [в]Моисей бѣше далъ наслѣдіе-то на двѣ-тѣ и половинж племена оттамъ Іорданъ: но на Левиты-тѣ не даде наслѣдіе между тѣхъ. 4 Защото [г]Іосифови-тѣ сынове бѣхж двѣ племена, на Манассіж и на Ефрема, и не дадохж на Левиты-тѣ дѣлъ въ тжзь земіж, само градове за да обитавать, съ околности-тѣ имъ, за добытъкъ-тъ имъ и за стокж-тж имъ. 5 [д]Както заповѣда Господь Моисею, така направихж Израилеви-тѣ сынове, и раздѣлихж земіж-тж.

6 И приближихж Іудини-тѣ сынове при Іисуса въ Галгалъ, и рече му Халевъ сынъ-тъ на Іефонніа [е]Кенезовъ: Ты [ж]знаешь слово-то което говори Господь Моисею, человѣку Божію, за мене и за тебе [з]въ Кадисъ-варни. 7 Азъ бѣхъ на четыридесеть годинъ, [и]когато мя прати Моисей рабъ Господень отъ Кадисъ-варни за да прѣгледамъ земіж-тж; и донесохъ му извѣстіе споредъ както ми бѣше на сърдце. 8 [і]Братія-та ми обаче, които възлѣзохж съ мене, обезсърчихж людіе-тѣ: но [к]азъ послѣдовахъ напълно Господу Богу моему. 9 И заклѣ ся Моисей въ тойзи день, и рече: [л]Непрѣмѣнно земя-та, [м]на коіжто сж стжпили нозѣ-тѣ ти, ще бжде твое наслѣдіе, и на сынове-тѣ ти за всегда; защото напълно послѣдова ты Господу Богу моему. 10 И сега, ето, Господь мя упази живъ, [н]както рече, тѣзь четыридесеть и петь лѣта, отъ който день говори Господь това слово Моисею, когато Израиль ходяше по пустыніж-тж; и сега, ето, азъ сьмь днесь на осмдесеть и петь годины. 11 Още [о]и днесь сьмь силенъ, като въ день-тъ когато мя прати Моисей: както бѣше тогазь сила-та ми, така е и сега сила-та ми, за брань, и [п]да излазямъ, и да влазямъ. 12 Сега прочее дай ми тжзи горж, за коіжто говори Господь въ оный день; защото ты чу въ оный день, че [р]имаше тамъ Енакыми, и голѣми укрѣпени градове; [с]само Господь да е съ мене, [т]азъ ще гы изгоніж, както рече Господь.

13 И [у]благослови го Іисусъ, [ф]и даде на Халева Іефонніевый-тъ сынъ Хевронъ за наслѣдіе. 14 [х]За това Хевронъ станж наслѣдіе на Халева сынъ-тъ на Іефонніа Кенезовъ дори до днесь, защото [ц]напълно послѣдова Господу Богу Израилеву. 15 А [ч]името на Хевронъ първо бѣше Кыріаѳъ-арва: *а Арва бѣше* голѣмъ человѣкъ между Енакымы-тѣ. [ш]И земя-та ся утиши отъ брань.

ГЛАВА 15.

1 А жрѣбіе-то за племе-то на Іудины-тѣ сынове по родове-тѣ имъ бѣше [а]при Иду-

щ Числ. 32; 35.
а Сравни Числ. 21; 26, 28, 29. съ Втор. 2; 19 и Сжд. 11; 13, 15 и дрг.
б 2 Цар 11; 1. 12; 26.
в Числ. 32; 36.
г Быт. 33; 17. 3 Цар. 7; 46.
д Числ. 34; 11.
е Числ. 32; 41. 1 Лѣт. 2; 23.
ж Гл. 12; 4.
з Числ. 32; 39, 40.
и Ст. 14. Гл. 18; 7.
і Числ. 18; 20. Втор. 10; 9. 18; 1, 2.

—

а Числ. 34; 17, 18.
б Числ. 26; 55 33; 54. 34; 13.
в Гл. 13; 8, 32. 33.
г Быт. 48; 5. 1 Лѣт. 5; 1, 2.
д Числ. 35; 2. Гл. 21; 2.
е Числ. 32; 12, Гл. 15; 17.
ж Числ. 14; 24, 30. Втор. 1; 36, 38.
з Числ. 13; 26.
и Числ. 13; 6. 14; 6.
і Числ. 13; 31, 32. Втор. 1; 28.
к Числ. 14; 24. Втор. 1; 36.
л Числ. 14; 23, 24. Втор. 1; 36. Гл. 1; 3.
м Вижь Числ. 13; 22.
н Числ 14; 30.
о Вижь Втор. 34; 7.
п Втор. 31; 2.
р Числ. 13; 28, 33.
с Псал 18; 32, 34. 60; 12. Рим. 8; 31.
т Гл. 15; 14. Сжд. 1; 20.
у Гл. 22; 6.
ф Гл. 10; 37. 15; 13. Сжд. 1; 20. Вижь Гл. 21; 11, 12. 1 Лѣт. 6; 55, 56.
х Гл. 21; 12.
ц Ст. 8, 9.
ч Быт. 23; 2. Гл. 15; 13.
ш Гл. 11; 23.

—

а Числ. 34; 3.

мейскый-тъ прѣдѣлъ: [б]пустыня-та Цинъ, къмъ югъ, бѣше полуденный край.

2 И южный прѣдѣлъ имъ бѣше отъ приморія-та на солено-то море, отъ залива, 3 който-ся протака къмъ югъ; И простираше ся къмъ южнѫ-тѫ странѫ [в]въ въсходъ-тъ на Акраввимъ, и прѣминуваше въ Цинъ, и възлизаше отъ южнѫ-тѫ странѫ въ Кадисъ-варни, и минуваше Есронъ, и възлизаше въ Аддаръ, и вра- 4 щаше ся къмъ Карксѫ: И минуваше [г]въ Асмонъ, и излизаше до потокъ-тъ на Египетъ, и свършуваше ся прѣдѣлъ-тъ въ море-то. Това ще ви бѫде юженъ прѣдѣлъ.

5 А въсточный прѣдѣлъ бѣше солено-то море, до край Іорданъ. И прѣдѣлъ-тъ къмъ сѣвернѫ-тѫ странѫ *почнуваше* отъ заливъ-тъ на море-то къмъ край-тъ на 6 Іорданъ: И възлизаше прѣдѣлъ-тъ до [д]Веѳаглѫ и минуваше къмъ сѣверъ на Веѳаравѫ; и възлазѣше прѣдѣлъ-тъ [е]до камыкъ-тъ на Воана Рувимовый-тъ сынъ: 7 И възлазѣше прѣдѣлъ-тъ къмъ Девиръ [ж]отъ долъ-тъ Ахоръ, и къмъ сѣверъ повращаше ся къмъ Галгаль, срещѫ въсходъ-тъ на Адуммимъ, който е къмъ южнѫ-тѫ странѫ на потокъ-тъ; послѣ прѣминуваше прѣдѣлъ-тъ връху водѫ-тѫ на Енсемесъ, и свършаше [з]до источникъ-тъ 8 Рогыль: И възлазѣше прѣдѣлъ-тъ [и]прѣзъ долъ-тъ на Енномовый-тъ сынъ къмъ южнѫ-тѫ странѫ [і]на Іевусъ; (това е Іерусалимъ:) и възлазѣше прѣдѣлъ-тъ на върхъ-тъ на горѫ-тѫ, която е срещѫ долъ-тъ на Енномъ къмъ западъ, който е въ край-тъ [к]на долъ-тъ на Рафаимы-тѣ 9 къмъ сѣверъ: И прѣминуваше прѣдѣлъ-тъ отъ върхъ-тъ на горѫ-тѫ [л]до источникъ-тъ на водѫ-тѫ Нефѳоіѫ, и излазѣше въ градища-та на горѫ-тѫ Ефронъ: и управяше ся прѣдѣлъ-тъ [м]къмъ Ваалѫ, която е 10 [н]Кыріаѳіаримъ: И вращаше ся прѣдѣлъ-тъ отъ Ваалѫ къмъ западъ въ горѫ-тѫ Сіиръ, и минуваше къмъ сѣверъ въ странѫ-тѫ на горѫ-тѫ Іаримъ, която е Хасалонъ; и слазѣше у Веѳсемесъ, и минуваше [о]въ 11 Ѳамнѫ: Послѣ излазѣше прѣдѣлъ-тъ въ странѫ-тѫ [п]на Аккаронъ къмъ сѣверъ; и управяше ся прѣдѣлъ-тъ въ Сикронъ, и минуваше въ горѫ-тѫ на Ваалѫ и излазѣше въ Іавнеилъ, и свършаше ся прѣдѣлъ-тъ въ море-то.

12 И западный прѣдѣлъ бѣше [р]голѣмо-то море, и приморія-та. Тѣзи бѣхѫ прѣдѣли-тѣ на Іудины-тѣ сынове изоколо, споредъ родове-тѣ имъ.

13 И [с]на Халева Іефонніевый сынъ даде дѣлъ между Іудины-тѣ сынове, споредъ повелѣніе-то Господне на Іисуса, [т]градъ-тъ на Арвѫ отца Енакова, който е Хевронъ.
14 И испѫди отъ тамъ Халевъ [у]трима-та Енаковы сынове, [ф]Сесая, и Ахымана, и 15 Ѳалмая, Енаковы-тѣ чада. И [х]отъ тамъ възлѣзе противъ жители-тѣ на Девиръ: а име-то на Девиръ по напрѣдъ бѣше Кы- 16 ріаѳъ-сеферъ. И [ц]рече Халевъ: Който порази Кыріаѳъ-сеферъ, и го прѣземе, нему 17 ще дамъ Ахсѫ дъщерѭ си за женѫ. И [ч]прѣзѣ го Гоѳоніилъ [ш]сынъ-тъ на Кенеза братъ-тъ Халевовъ; и даде му Ахсѫ дъ- 18 щерѭ си за женѫ. И [щ]тя, когато отхождаше, подстори го да иска отъ бащѫ ѝ нивѫ; и [ъ]слѣзе отъ осселъ-тъ, и рече ѝ 19 Халевъ: Що ти е? А тя рече: [ы]Дай ми благословеніе; понеже ми си далъ южнѫ землѭ, дай ми и водны источницы. И даде ѝ горни-тѣ источницы, и долни-тѣ источницы.

20 Това е наслѣдіе-то на племе-то на Іудины-тѣ сынове споредъ родове-тѣ имъ.

21 И най крайны-тѣ градове въ племе-то на Іудины-тѣ сынове къмъ прѣдѣлы-тѣ на Едомъ къмъ пладне бѣхѫ, Кавсеилъ, 22 и Едаръ, и Іагуръ, И Кына, и Димона, 23 и Адада, И Кадесъ, и Асоръ, и Іонанъ, 24 Зифъ, и Телемъ, и Ваалоѳъ, (25) И Асоръ-адатта, и Кыріоѳъ, Есронъ, който е А- 26 соръ, Амамъ, и Сема, и Молада, (27) И 28 Асаргадда, и Есемонъ, и Веѳфалеѳъ, И 29 Асаръ-суалъ, и Вирсавее, и Визіотіа, Ваа- 30 ла, и Іимъ, и Асемъ, И Елѳоладъ, и Хе- 31 силъ, и Хорма, И [ь]Сиклагъ, и Мадманна, 32 и Сансанна, И Леваоѳъ, и Силеимъ, и Аинъ, и Риммонъ: всичкы-тѣ градове двадесеть и деветь, и села-та имъ.

33 Въ равнинѫ-тѫ бѣхѫ [ѣ]Есѳаолъ, и Са- 34 раа, и Асна, И Заноа, и Енганнимъ, Ѳап- 35 фуа, и Инамъ, Іармуѳъ, и Одолламъ, Со- 36 хо, и Азика, И Сагаримъ, и Адиѳаимъ, и Гедира, (и Гедироѳаимъ,) градове четы- 37 ринадесеть, и села-та имъ; Сенанъ, и А- 38 даса, и Мигдалгадъ, И Далаанъ, и Масфа, 39 и [ю]Іокѳеилъ, Лахысъ, и Васкаѳъ, и Ег- 40 лонъ, И Хаввонъ, и Лахмасъ, и Хыѳлисъ, 41 И Гедироѳъ, Веѳъ-дагонъ, и Наама, и Маккыда, градове шестнадесеть, и села-та 42 имъ: Ливна, и Еѳеръ, и Асанъ, (43) И 44 Іефѳа, и Асена, и Несивъ, И Кеила, и Ахзивъ, и Мариса, градове деветь, и се- 45 ла-та имъ: Аккаронъ, и паланкы-тѣ му, 46 и села-та му: Отъ Аккаронъ до море-то, всичкы-тѣ които сѫ близу при Азотъ, и

б Числ. 33; 36.
в Числ. 31; 4.
г Числ. 34; 5.
д Гл. 18; 19.
е Гл. 18; 17.
ж Гл. 7; 26.
з 2 Цар. 17; 17. 3 Цар. 1; 9.
и Гл. 18; 16. 4 Цар. 23; 10. Іер. 19; 2, 6.
і Гл. 18; 28. Сѫд. 1; 21. 19; 10.
к Гл. 18; 16.
л Гл. 18; 15.
м 1 Лѣт. 13; 6.
н Сѫд. 18; 12.
о Быт 38: 13. Сѫд. 14; 1.
п Гл. 19; 43.
р Ст. 47. Числ. 34; 6, 7.
с Гл. 14; 13.
т Гл. 14; 15.
у Сѫд. 1; 10, 20.
ф Числ. 13; 22.
х Гл. 10; 38. Сѫд. 1; 11.
ц Сѫд; 1; 12.
ч Сѫд. 1; 13. 3; 9.
ш Числ. 32; 12. Гл. 14; 6.
щ Сѫд. 1; 14.
ъ Виж Быт. 24; 64. 1 Цар. 25; 23.
ы Быт. 33; 11.
ь 1 Цар. 27; 6.
ѣ Числ. 13; 23.
ю 4 Цар. 14; 7.

47 села-та имъ: Азотъ, паланкы-тѣ му и села-та му, Газа, паланкы-тѣ ѝ и села-та ѝ, [д]до Египетскый-тъ потокъ и [е]голѣмо-то море съ прѣдѣлъ-тъ *му*.

48 И въ планинскы-тѣ мѣста, Самиръ, и 49 Іаѳиръ, и Сохо, И Данна, и Кырiаѳъ-сан-50 на, която е Девиръ, И Анавъ, и Есѳемо, 51 и Анимъ, И [іж]Гесенъ, и Олонъ, и Гыло, 52 градове единадесеть, и села-та имъ: А-53 равъ, и Дума, и Есанъ, И Іанумъ, и Веѳъ-54 ѳапфуа, и Афека, И Хумата, и [а]Кырiаѳъ-арва, който е Хевронъ, и Сiоръ, градове 55 деветь, и села-та имъ: Маонъ, Кармилъ, 56 и Зифъ, и Іута, И Іезраелъ, и Іокдеамъ, 57 и Заноа, Акаинъ, Гаваа, и Ѳамна, гра-58 дове десеть, и села-та имъ: Алулъ, Веѳ-59 суръ, и Гедоръ, И Маараѳъ, и Веѳаноѳъ, и Елтеконъ, градове шесть, и села-та имъ: 60 [б]Кырiаѳъ-ваалъ, който е Кырiаѳiаримъ, и Равва, градове два, и села-та имъ.

61 Въ пустынѭ-тѫ, Веѳарава, Миддинъ, и 62 Сехаха, И Нивсанъ, и градъ-тъ на сольтѫ, и Енгадди, градове шесть, и села-та имъ.

63 А [в]Іудини-тѣ сынове не могохѫ да изгонятъ Іевусейцы-тѣ, които населявахѫ Іерусалимъ, [г]но живѣѭтъ Іевусейци-тѣ съ Іудины-тѣ сынове въ Іерусалимъ до този день.

ГЛАВА 16.

1 И паднѫ жрѣбiе на Іосифовы-тѣ сынове отъ Іорданъ *при* Іерихонъ, дори до воды-тѣ на Іерихонъ къмъ истокъ, къмъ пустынѭ-тѫ която възлази отъ Іерихонъ 2 прѣзъ горѫ-тѫ Веѳиль, И простираше ся отъ Веѳиль [а]до Лузъ, и минуваше прѣзъ 3 прѣдѣлъ-тъ на Архiатароѳъ: И слазѣше отъ западъ въ прѣдѣлъ-тъ на Іафлети, [б]до прѣдѣлъ-тъ на долнiй-тъ Веѳоронъ, и [в]до Гезеръ, и излазѣше въ море-то.

4 И [г]зѣхѫ наслѣдiе-то си Іосифови-тѣ сы-5 нове, Манассiй и Ефремъ: И прѣдѣлъ-тъ на Ефремовы-тѣ сынове споредъ родове-тѣ имъ бѣше *тойзи:* прѣдѣлъ-тъ на наслѣдiе-то имъ къмъ въсточнѫ-тѫ странѫ бѣше [д]Атароѳъ-аддаръ, [е]до горнiй-тъ Ве-6 ѳоронъ: И простираше ся прѣдѣлъ-тъ къмъ море-то [ж]въ Михмеѳаѳъ кѫдѣ сѣверъ; и прѣдѣлъ-тъ ся вращаше къмъ истокъ до Танаѳъ-сило, и отъ тамъ прѣ-7 минуваше къмъ истокъ въ Іанохъ: И слазѣше отъ Іанохъ въ Атароѳъ, и въ [з]Нааравъ, и достигаше въ Іерихонъ, и изла-8 зѣше въ Іорданъ. Прѣдѣлъ-тъ отхождаше отъ Ѳапфуѭ къмъ западъ [и]до потокъ-тъ Канѫ, и свършваше ся въ море-то. Това е наслѣдiе-то на племе-то на Ефремовы-9 тѣ сынове споредъ родове-тѣ имъ. Имаше [i]и градове отдѣлены за Ефремовы-тѣ сынове между наслѣдiе-то на Манассiины-тѣ сынове, всичкы-тѣ градове и села-10 та имъ. И [к]не изгонихѫ Ханаанцы-тѣ които живѣяхѫ въ Гезеръ; но Ханаанци-тѣ живѣяхѫ между Ефремцы-тѣ дори до този день, и станѫхѫ раби подданни.

ГЛАВА 17.

1 И *това* бѣше жрѣбiе-то за племе-то на Манассiѭ, (защото той бѣше [а]първородный на Іосифа,) [б]за Махыра първородный-тъ Манассiевъ който е отецъ на Галаада; понеже той бѣше мѫжъ ратникъ, [в]за това Галаадъ и Васанъ бѣхѫ негови.

2 Имаше *жрѣбiе* и [г]за другы-тѣ Манассiины сынове споредъ родове-тѣ имъ, [д]за сынове-тѣ на Авiезера, и за сынове-тѣ на Хелека, и [е]за сынове-тѣ на Асрiиля, и за сынове-тѣ на Сихема, и [ж]за сынове-тѣ на Ефера, и на сынове-тѣ на Семида. Тiя бѣхѫ мѫжкы-тѣ чада на Манассiѭ Іосифовъ-тъ сынъ, споредъ родо-3 ве-тѣ имъ. [з]Салпаадъ обаче (сынъ-тъ на Ефера, *който бѣше* сынъ на Галаада, *а Галаадъ* сынъ на Махыра, *а Махыръ* сынъ на Манассiѭ,) нѣмаше сынове, но дъщери; и тѣзи сѫ имена-та на дъщери-тѣ му, Маала, и Нуа, Егла, Мелха, и Ѳер-4 са. И дойдохѫ прѣдъ [и]Елеазара священникъ-тъ, и прѣдъ Іисуса сына Навина, и прѣдъ князове-тѣ, та рекохѫ: [i]Господь заповѣда Моисею да ни даде наслѣдiе между братiя-та ни. И даде имъ споредъ повелѣнiе-то Господне наслѣдiе между бра-5 тiя-та на отца имъ. И паднахѫ ся на Манассiѭ десеть дѣлове, освѣнъ землѭ-тѫ Галаадъ и Васанъ, които сѫ оттамъ Іор-6 данъ; Защото дъщери-тѣ на Манассiѭ зѣхѫ наслѣдiе между сынове-тѣ му: а Галаадска-та земя бѣше на другы-тѣ сынове на Манассiѭ.

7 И прѣдѣлъ-тъ на Манассiѭ бѣше отъ Асиръ [к]до Михмеѳаѳъ който е срещѫ Сихемъ: и простираше ся прѣдѣлъ-тъ на 8 десно до жители-тѣ на Енѳапфуѭ. Манассiя имаше землѭ-тѫ Ѳапфуѭ: [л]а Ѳапфуа надъ Манассiиный-тъ прѣдѣлъ, *надлѣжеше* на Ефремовы-тѣ сынове. И сла-9 зѣше прѣдѣлъ-тъ [м]до потокъ-тъ Канѫ, къмъ пладне на потокъ-тъ: [н]тѣзи Ефре-

з Ст. 4.
ж Числ. 34; 6.
іж Гл. 10; 41. 11; 16.
а Ст. 13. Гл. 14; 15.
б Гл. 18; 14.
в Вижь Сѫд. 1; 8, 21. 2 Цар. 5; 6.
г Сѫд. 1; 21.

—

а Гл. 18; 13. Сѫд. 1; 26.
б Гл. 18; 13. 2 Лѣт. 8; 5.
в 3 Цар. 9; 15. 1 Лѣт. 7; 28.
г Гл. 17; 14.
д Гл. 18; 13.
е 2 Лѣт. 8; 5.
ж Гл. 17; 7.
з 1 Лѣт. 7; 28.
и Гл. 17; 9.
i Гл. 17; 9.
к Сѫд. 1; 29. Вижь 3 Цар. 9; 16.

—

а Быт. 41; 51. 46; 20. 48; 18.
б Быт. 50; 23. Числ. 26; 29. 32; 39, 40. 1 Лѣт. 7; 14.
в Втор. 3; 15.
г Числ. 26; 29 — 32.
д 1 Лѣт. 7; 18.
е Числ. 26; 31.
ж Числ. 26; 32.
з Числ. 26; 33. 27; 1. 36; 2.
и Гл. 14; 1.
i Числ. 27; 6. 7.
к Гл. 16; 6.
л Гл. 16; 8.
м Гл. 16; 8.
н Гл. 16; 9.

мови градове бѣхѫ между градове-тѣ на Манассіѭ, и прѣдѣлъ-тъ на Манасіѭ бѣше къмъ сѣверъ на потокъ-тъ, и свършаше
10 ся въ море-то. Къмъ пладне бѣше на Ефрема, а къмъ сѣверъ, на Манассіѭ; и море-то бѣше прѣдѣлъ-тъ му; и допрахѫ къмъ сѣверъ до Асиръ, и къмъ и-
11 стокъ до Иссахаръ. И [о]имаше Манассія, въ *земіѭ-тѫ* Иссахаръ и Асиръ, [п]Веѳсанъ, и паланкы-тѣ му, и Ивлеамъ и паланкы-тѣ му, и жители-тѣ на Доръ и паланкы-тѣ му, и жители-тѣ на Ендоръ и паланкы-тѣ му, и жители-тѣ на Ѳаанахъ и паланкы-тѣ му, и жители-тѣ на Магед-
12 донъ и паланкы-тѣ му, три области. А [р]Манассіини-тѣ сынове не могохѫ да изгонятъ *жители-тѣ на* тѣзи градове, но Хананеци-тѣ упорствовахѫ да живѣѭтъ
13 въ онѫзь земіѭ. Но като ся укрѣпихѫ Израилеви-тѣ сынове, [с]турихѫ Хананеци-тѣ подъ данъкъ, но съвсѣмъ не гы изгонихѫ.
14 И [т]говорихѫ Іосифови-тѣ сынове на Іисуса, и рекохѫ: Защо ни даде ты [у]едно *само* жрѣбіе и единъ дѣлъ да наслѣдимъ, като смы [ф]много людіе, както ны
15 благослови Господь до сега? А Іисусъ имъ рече: Ако сте много людіе, възлѣзте на дѫбравѫ-тѫ, и изсѣчѣте еднѫ странѫ отъ неіѭ за себе си въ земіѭ-тѫ на Ферезейцы-тѣ, и на Рафаимы-тѣ, понеже
16 е тѣсна за васъ гора-та Ефремъ. И рекохѫ Іосифови-тѣ сынове: Не ще ся падне намъ тая гора; и всичкы-тѣ Хананеци които живѣѭтъ въ земіѭ-тѫ на долъ-тъ, иматъ [х]желѣзны колесници, които во Веѳсанъ и въ паланкы-тѣ му,
17 и които въ [ц]долъ-тъ Іезраель. И говори Іисусъ на Іосифовъ-тъ домъ, на Ефрема и на Манассіѭ, и рече: Вы сте много людіе, и имате голѣмѫ силѫ; вы не ще да
18 имате *само* едно жрѣбіе; Но гора-та ще бѫде ваша; понеже е дѫбрава, и ще іѭ изсѣчете; и до краища-та си ще бѫде ваша; понеже ще испѫдите Хананецы-тѣ, [ч]ако и да иматъ желѣзны колесници и сѫ силни.

ГЛАВА 18.

1 **И** събра ся всичко-то събраніе на Израилевы-тѣ сынове [а]въ Сило, и [б]поставихѫ тамъ скыніѭ-тѫ на събраніе-то; и покори имъ ся земя-та.
2 И останѫхѫ между Израилевы-тѣ сынове седмь племена които не бѣхѫ зѣли
3 наслѣдіе-то *си*. И рече Іисусъ на Израилевы-тѣ сынове: [в]До кога вы ще бѫдете нерадиви за да идете да обладаете земіѭ-тѫ, коіѭто Господь Богъ на отцы-тѣ
4 ви даде вамъ? Изберѣте си по трима мѫжіе отъ племе: и ще гы пратіѭ, и като станѫтъ ще минѫтъ прѣзъ тѫзи земіѭ, и ще іѭ опишѫтъ споредъ наслѣдія-та
5 си, и ще дойдѫтъ при мене. И ще іѭ раздѣлятъ на седмь дѣлове: [г]Іуда ще остане въ прѣдѣлы-тѣ си къмъ пладне, и [д]Іосифовый домъ ще остане въ прѣдѣлы-
6 тѣ си къмъ сѣверъ. И тый ще опишете земіѭ-тѫ на седмь дѣлове, и ще донесете тукъ при мене *описаніе-то*, и азъ ще [е]хвърліѭ жрѣбіе за васъ тукъ прѣдъ Го-
7 спода Бога нашего. Защото [ж]Левиты-тѣ нѣматъ дѣлъ между васъ; защото священство-то Господне е наслѣдіе тѣмъ; [з]и Гадъ и Рувимъ и половина-та отъ племе-то Манассіино зѣхѫ наслѣдіе-то си оттамъ Іорданъ къмъ истокъ, което Моисей рабъ-тъ Господень имъ даде.
8 И станѫхѫ мѫжіе-тѣ та отидохѫ; и заповѣда Іисусъ на онѣзи които отидохѫ за да опишѫтъ земіѭ-тѫ, и рече: Идѣте и обходѣте земіѭ-тѫ, за да іѭ опишете, и върнѣте ся при мене, и азъ ще хвърліѭ жрѣбіе за васъ тукъ
9 прѣдъ Господа въ Сило. И отидохѫ мѫжіе-тѣ и обходихѫ земіѭ-тѫ, и описахѫ іѭ въ книгѫ по градове на седмь дѣла, и дойдохѫ при Іисуса въ станъ-тъ въ
10 Сило. И хвърли Іисусъ жрѣбіе за тѣхъ въ Сило прѣдъ Господа; и раздѣли Іисусъ тамъ земіѭ-тѫ на Израилевы-тѣ сынове споредъ раздѣленія-та имъ.
11 И излѣзе жрѣбіе за племе-то на Веніаминовы-тѣ сынове по родове-тѣ имъ, и паднѫ ся прѣдѣлъ-тъ на наслѣдіе-то имъ между Іудины-тѣ сынове и Іосифовы-тѣ сынове.
12 И [и]прѣдѣлъ-тъ имъ бѣше къмъ сѣверъ отъ Іорданъ, и възлазяше прѣдѣлъ-тъ къмъ странѫ-тѫ на Іерихонъ кѫдѣ сѣверъ, и възлазяше прѣзъ горы-тѣ къмъ западъ, и свършаше ся въ пустыніѭ-тѫ
13 Веѳавенъ. И отъ тамъ минуваше прѣдѣлъ-тъ къмъ Лузъ, кѫдѣ южнѫ-тѫ странѫ на Лузъ, [і]която е Веѳилъ; и слазѣше прѣдѣлъ-тъ въ Атароѳъ-аддаръ, на горѫ-тѫ която е къмъ пладне [к]на долній-тъ Веѳоронъ.
14 И прѣдѣлъ-тъ ся простираше *отъ тамъ*, и завращаше ся на западнѫ странѫ къмъ пладне, отъ горѫ-тѫ която е срещѫ Веѳоронъ къмъ пладне; и свършаше ся [л]въ Кыріаѳъ-ваалъ, който е Кыріаѳіаримъ,

о 1 Лѣт. 7; 29.
п 1 Цар. 31; 10. 3 Цар. 4; 12.
р Сѫд. 1; 27, 28.
с Гл. 16; 10.
т Гл. 16; 4.
у Быт. 48; 22.
ф Быт. 48; 19. Чис. 26; 34, 37.
х Сѫд. 1; 19. 4; 3.
ц Гл. 19; 18. 3 Цар. 4; 12.
ч Втор. 20; 1.

—

а Гл. 19; 51. 21; 1. 22; 9. Іер. 7; 12.
б Сѫд. 18; 31. 1 Цар. 1; 3, 24. 4; 3, 4.
в Сѫд. 18; 9.
г Гл. 15; 1.
д Гл. 16; 1, 4.
е Гл. 14; 2. Ст. 10.
ж Гл. 13; 33.
з Гл. 13; 8.
и Гл. 16; 1.
і Быт. 28; 19. Сѫд. 1; 23.
к Гл. 16; 3.
л Вижъ Гл. 15; 9.

градъ на Iудины-тѣ синове: това бѣше западна-та страна.

15 И южна-та страна бѣше отъ край-тъ на Кыріаѳіаримъ и минуваше прѣдѣлъ-тъ къмъ западъ, и свършаше ся [м]до източникъ-тъ на водж-тж Нефѳоіж: 16 И слазѣше прѣдѣлъ-тъ въ край-тъ на горж-тж която е срещж дебрь-тъ на Енномовый-тъ синъ, който е въ долинж-тж на Рафаимы-тѣ къмъ сѣверъ, и слазѣше прѣзъ [н]дебрь-тъ на Еннома, въ южнж-тж странж на Iевусъ, и слазяше [о]при източникъ-тъ Рогылъ, 17 И като ся распростираше отъ сѣверъ, минуваше въ Енсемесъ, и исхождаше въ Галилоѳъ, който е срещж въсходъ-тъ на Адуммимъ, и слазѣше [п]при камыкъ-тъ на Воана Рувимовый-тъ синъ, 18 И минуваше въ странж-тж, която е срещж Аравж къмъ сѣверъ, и слазяше [р]въ Аравж: 19 И минуваше прѣдѣлъ-тъ къмъ сѣвернж-тж странж на Веѳаглж; и свършаше ся прѣдѣлъ-тъ въ сѣверный заливъ на Солено-то море, къмъ южный-тъ край на Iорданъ: той бѣше южный прѣдѣлъ. 20 А Iорданъ бѣше прѣдѣлъ-тъ му къмъ въсточнж-тж странж. Това бѣше, споредъ прѣдѣлъ-тъ си изоколо, наслѣдіе-то на Веніаминовы-тѣ синове, по родове-тѣ имъ.

21 А градове-тѣ за племе-то на Веніаминовы-тѣ синове по родове-тѣ имъ бѣхж 22 Iерихонъ, и Веѳагла, и Емекъ-кесисъ, 23 И Веѳарава, и Семараимъ, и Веѳиль, 24 И Авимъ, и Фара, и Офра, И Хефаръ-аммона, и Афни, и Гава, дванадесеть градове, и села-та имъ: 25 Гаваонъ, и Рама, и Вироѳъ, 26 И Масфа, и Хефира, и Моса, 27 И Рекемъ, и Iерфаилъ, и Ѳарала, (28) И Сила, Елефъ, и [с]Iевусъ, който е Iерусалимъ, Гавааѳъ и Кыріаѳъ, четыринадесеть градове, и села-та имъ. Това е наслѣдіе-то на Веніаминовы-тѣ синове по родове-тѣ имъ.

ГЛАВА 19.

1 И излѣзе второ-то жрѣбіе Симеону, за племе-то на Симеоновы-тѣ синове по родове-тѣ имъ; и [а]наслѣдіе-то имъ бѣше вжтрѣ въ наслѣдіе-то на Iудины-тѣ синове. 2 И [б]зѣхж за наслѣдіе свое Вирсавее, 3 (и Савее,) и Моладж, И Асаръ-суалъ, и 4 Валж, и Асемъ, И Елѳоладъ, и Веѳулъ, 5 и Хормж. И Сиклагъ и Веѳъ-маркавоѳъ, 6 и Асаръ-суса, И Веѳлеваоѳъ, и Саруенъ, 7 градове тринадесеть, и села-та имъ; Аинъ, Риммонъ, и Еѳеръ, и Асанъ, градове четыри и села-та имъ; 8 И всичкы-тѣ села които бѣхж около тѣзи градове до Ваалаѳъ-виръ, южный Рамаѳъ. Това е наслѣдіе-то за племе-то на Симеоновы-тѣ 9 синове по родове-тѣ имъ. Отъ дѣлъ-тъ на Iудины-тѣ синове *ся даде* наслѣдіе-то на Симеоновы-тѣ синове, защото дѣлъ-тъ на Iудины-тѣ синове бѣше голѣмъ за тѣхъ; [в]за това Симеонови-тѣ синове зѣхж наслѣдіе-то си вжтрѣ въ тѣхно-то наслѣдіе.

10 И излѣзе трете-то жрѣбіе на Завулоновы-тѣ синове по родове-тѣ имъ; и прѣдѣлъ-тъ на наслѣдіе-то имъ бѣше до Саридъ: 11 И [г]възлазяше прѣдѣлъ-тъ имъ къмъ море-то, и Маралж, и досягаше до Давасеѳъ, и досягаше до потокъ-тъ който е [д]срещж Iокнеамъ: 12 И обращаше ся отъ Саридъ къмъ истокъ слънца въ прѣдѣлъ-тъ на Кыслоѳъ-ѳаворъ, и излазяше 13 въ Давраѳъ, и възлазяше въ Iафіж: И отъ тамъ минуваше къмъ истокъ въ Геѳеферъ, въ Итта-касинъ, и излазяше 14 въ Риммонъ-меѳоаръ, къмъ Нуіж; И вращаше ся прѣдѣлъ-тъ отъ сѣвернж-тж странж въ Анаѳонъ и свършаше ся въ 15 долъ-тъ Iефѳаилъ: И *обземаше* Каттаѳъ, и Наадалъ, и Симронъ и Идалж, и Виѳлеемъ: градове дванадесеть и села-та 16 имъ. Това е наслѣдіе-то на Завулоновы-тѣ синове по родове-тѣ имъ, тѣзи градове и села-та имъ.

17 Четвърто-то жрѣбіе излѣзе на Иссахара, за Иссахаровы-тѣ синове по родове-тѣ 18 имъ. И прѣдѣлъ-тъ имъ бѣше Iезраель, 19 и Кесулоѳъ, и Сунамъ, И Аферaимъ, и 20 Сеонъ, и Анахараѳъ, И Раввиѳъ, и 21 Кысіонъ, и Авесъ, И Ремеѳъ, и Енганнимъ, 22 и Енадда, и Веѳъ-фасисъ: И досѣгаше прѣдѣлъ-тъ до Ѳаворъ, и Сахасимж и Веѳсемесъ, и прѣдѣлъ-тъ имъ ся свършваше въ Iорданъ: градове шестнадесять, 23 и села-та имъ. Това е наслѣдіе-то за племе-то на Иссахаровы-тѣ синове, по родове-тѣ имъ, градове-тѣ и села-та имъ.

24 И излѣзе пето-то жрѣбіе за племе-то на Асировы-тѣ синове споредъ родове-тѣ 25 имъ. И прѣдѣлъ-тъ имъ бѣше Хелкаѳъ, 26 и Али и Ветенъ, и Ахсафъ, И Аламелехъ, и Амадъ, и Мисалъ; и досѣгаше до Кармилъ къмъ западъ, и въ Сихоръ-ливнаѳъ: 27 И обращаше ся къмъ истокъ слънца въ Веѳъ-дагонъ, и досѣгаше въ Завулонъ и въ долъ-тъ Iефѳаилъ къмъ сѣвернж-тж странж на Веѳемекъ, и Наилъ, и излазѣше въ Хавуль на лѣво. 28 И Евронъ, и Роовъ, и Аммонъ, и Кана, [е]до голѣмый-тъ Сидонъ: 29 И обращаше ся прѣдѣлъ-тъ въ Рамж, и до укрѣпенный-тъ градъ Тиръ, и обращаше ся прѣдѣлъ-тъ въ Осж, и свършаше ся при море-то кждѣ 30 странж-тж на [ж]Ахзивъ: И Амма, и Афекъ, и Роовъ: градове двадесеть и два, и се-

м Гл. 15; 9.
н Гл. 15; 8.
о Гл. 15; 7.
п Гл. 15; 6.
р Гл. 15; 6.
с Гл. 15; 8.

а Ст. 9.
б 1 Лѣт. 4; 28.
в Ст. 1.
г Бит. 49; 13.
д Гл. 12; 22.
е Гл. 11; 8. Сжд. 1; 31.
ж Бит. 38; 5. Сжд. 1; 31. Мих. 1; 14.

31 ла-та имъ. Това е наслѣдіе-то за племе-то на Асировы-тѣ сынове по родове-тѣ имъ, тѣзи градове и села-та имъ.

32 Шесто жрѣбіе излѣзе на Нефѳалимовы-тѣ сынове, за Нефѳалимовы-тѣ сынове по родове-тѣ имъ. 33 И прѣдѣлъ-тъ имъ бѣше отъ Елефъ, отъ Аллонъ близу при Саананимъ, и Адами-некевъ, и Іавнеилъ, до Лаккумъ, и свършваше ся при Іорданъ: 34 И [з]обращаше ся прѣдѣлъ-тъ отъ западъ въ Азноѳъ-ѳаворъ, и отъ тамъ излазеше въ Уккокъ, и досѣгаше до Завулонъ къмъ югъ, и досѣгаше до Асиръ къмъ западъ, и до Іуджь къмъ истокъ сълнца при Іорданъ.

35 И оградени-тѣ градове бѣхж Сиддимъ, Серъ, и Аммаѳъ, Раккаѳъ, и Хыннероѳъ, 36 И Адама, и Рама, и Асоръ, (37) И Кедесъ, и Едраи, и Енасоръ, 38 И Иронъ, и Мигдалилъ, Орамъ, и Веѳанаѳъ, и Веѳсемесъ: градове деветнадесеть, и села-та 39 имъ. Това е наслѣдіе-то за племе-то на Нефѳалимовы-тѣ сынове по родове-тѣ имъ, градове-тѣ и села-та имъ.

40 Седмо жрѣбіе излѣзе за племе-то на Дановы-тѣ сынове по родове-тѣ имъ. 41 И прѣдѣлъ-тъ на наслѣдіе-то имъ бѣше Сараа, и Есѳаолъ, и Ерсемесъ, 42 И [и]Салавинъ и Еалонъ, и Іеѳла, 43 И Елонъ, и Ѳамнаѳа, и Аккаронъ, 44 И Елтеко, и Гыввеѳонъ, и Ваалаѳъ, 45 И Іудъ, и Вани-варакъ, и Геѳриммонъ, 46 И Меіарконъ, и Ракконъ, съ прѣдѣлъ-тъ който е срещж Іоппж. 47 А [і]прѣдѣлъ-тъ на Дановы-тѣ сынове не имъ стигаше; за това Данови-тѣ сынове възлѣзохж и воевахж Лесемъ, и прѣзѣхж го, и поразихж го съ остро-то на ножъ-тъ, и зѣхж го за наслѣдіе, и населихж ся въ него, и [к]Лесемъ наименовахж Данъ, по име-то на отца си Дана. 48 Това е наслѣдіе-то за племе-то на Дановы-тѣ сынове по родове-тѣ имъ, тѣзи градове и села-та имъ. 49 А като свършихж да дѣлятъ земіж-тж споредъ прѣдѣлы-тѣ й, Израилеви-тѣ сынове дадохж помежду си наслѣдіе на Іисуса Навіевый сынъ: 50 Споредъ слово-то Господне дадохж му градъ-тъ, който поиска, [л]Ѳамнаѳъ-сарахъ въ Ефремовж-тж горж; и съгради градъ-тъ и насели ся въ него.

51 [м]Тѣзи сж наслѣдія-та, които Елеазаръ священникъ-тъ и Іисусъ Навіевый сынъ и началници-тѣ на отечественны-тѣ племена на Израилевы-тѣ сынове, раздѣлихж съ жрѣбіе [н]въ Сило, прѣдъ Господа при двери-тѣ на скыніж-тж на събраніе-то. И свършихж раздѣленіе-то на земіж-тж.

ГЛАВА 20.

1 И говори Господь Іисусу и рече: 2 Кажи на Израилевы-тѣ сынове, и речи *имъ*: [а]Опрѣдѣлѣте си градове-тѣ за прибѣгнуваніе, за които ви рѣкохъ чрѣзъ Моисея: 3 За да прибѣгнува тамъ онзи убіица, който убіе человѣка безъ намѣреніе, по незнаяніе; и тѣ да ви бждхтъ за прибѣжище отъ отмъстителя на кръвь-тж. 4 И когато онзи който побѣгне въ единъ отъ тѣзи градове застане [б]въ входъ-тъ на градскы-тѣ врата, и си каже работж-тж въ слушаніе на старѣйшины-тѣ отъ онзи градъ, тѣ да го пріемжтъ въ градъ-тъ при себе си, и да му дадхтъ мѣсто, и да живѣе у тѣхъ. 5 И [в]ако отмъститель-тъ на кръвь-тж го погне, тѣ да не прѣдадхтъ убіицж-тж въ ржкж-тж му; защото по незнаяніе е поразилъ ближній-тъ си, и не го е мразялъ отъ понапрѣдъ. 6 И да живѣе въ онзи градъ, [г]додѣ ся прѣдстави прѣдъ събраніе-то на сждъ, до смъртъ-тж на великый-тъ священникъ, който е въ онѣзъ дни: тогазъ убіица-та да ся върне, и да отиде въ градъ-тъ си, и въ домъ-тъ си, въ градъ-тъ отъ който е побѣгнжлъ.

7 И отдѣлихж [д]Кадесъ въ Галилеіж въ Нефѳалимовж-тж горж, и [е]Сихемъ въ Ефремовж-тж горж, и [ж]Кыріаѳъ-арвж (която е Хевронъ), [з]въ Іудинж-тж горж. 8 А оттамъ Іорданъ срещж Іерихонъ, къмъ истокъ, опрѣдѣлихж [и]Восоръ въ пустыніж-тж на поле-то отъ Рувимово-то племе, и [і]Рамоѳъ въ Галаадъ отъ Гадово-то племе, и [к]Голанъ во Васанъ отъ Манассіино-то племе.

9 [л]Тѣзи бѣхж опрѣдѣлени-тѣ градове за всичкы-тѣ Израилевы сынове, и за чужденцы-тѣ които живѣіжтъ между тѣхъ, щото всякой който бы убилъ нѣкого безъ намѣреніе, да бѣга тамъ, и да ся не убіе отъ ржкж-тж на отмъстителя на кръвь-тж, [м]додѣ да ся прѣдстави прѣдъ събраніе-то.

ГЛАВА 21.

1 И дойдохж началници-тѣ на отцы-тѣ Левитскы при [а]Елеазара священника, и при Іисуса Навыевый сынъ, и при началницы-тѣ на отцы-тѣ отъ племена-та на Израилевы-тѣ сынове, 2 Та имъ говорихж [б]въ Сило въ земіж-тж Ханаанъ, и рекохж: [в]Господь заповѣда чрѣзъ Моисея да ни ся дадхтъ градове да обитавами и околности-тѣ имъ за скотове-тѣ ни. 3 И

з Втор. 33; 23.
и Съд. 1; 35.
і Виж. Съд. 18.
к Съд. 18; 29.
л Гл. 21; 30.
м Числ. 34; 17. Гл. 14; 1.
н Гл. 18; 1, 10.

—

а Исх. 21; 13. Числ. 35; 6, 11, 14. Втор. 19; 2, 9.
б Руѳ. 4; 1, 2.
в Числ. 35; 12.
г Числ. 35; 12, 25.
д Гл. 21; 32. 1 Лѣт. 6; 76.
е Гл. 21; 21. 2 Лѣт. 10; 1.
ж Гл. 14; 15. 21; 11, 13.
з Лук. 1; 39.
и Втор. 4; 43. Гл. 21; 36. 1 Лѣт. 6; 78.
і Гл. 21; 38. 3 Цар. 22; 3.
к Гл. 21; 27.
л Числ. 35; 15.
м Ст. 6.

—

а Гл. 14; 1. 17; 4.
б Гл. 18; 1.
в Числ. 35; 2.

дадохѫ Израилеви-тѣ сынове на Левиты-тѣ отъ наслѣдіе-то си, споредъ слово-то Господне, тѣзи градове съ околности-тѣ имъ.

4 И излѣзе жрѣбіе за родове-тѣ на Кааѳовцы-тѣ; и [г]сынове-тѣ на Аарона священника, които бѣхѫ отъ Левиты-тѣ, [д]зѣхѫ чрѣзъ жрѣбіе отъ Іудино-то племе, и отъ Симеоново-то племе и отъ Веніаминово-то племе, тринадесеть градове.

5 [е]А останѫли-тѣ Кааѳови сынове *зѣхѫ* чрѣзъ жрѣбіе отъ родове-тѣ на Ефремово-то племе, и отъ Даново-то племе, и отъ половинѫ-тѫ на Манассіино-то племе, десеть градове.

6 И [ж]Гирсонови-тѣ сынове *зѣхѫ* чрѣзъ жрѣбіе отъ родове-тѣ на Иссахарово-то племе, и отъ Асирово-то племе, и отъ Нефѳалимово-то племе, и отъ половинѫ-тѫ на Манассіино-то племе у Васанъ, тринадесеть градове.

7 [з]Мераріеви-тѣ сынове споредъ родове-тѣ си *зѣхѫ* отъ Рувимово-то племе, и отъ Гадово-то племе, и отъ Завулоново-то племе, дванадесеть градове.

8 И [и]дадохѫ Израилеви-тѣ сынове чрѣзъ жрѣбіе на Левиты-тѣ тѣзи градове, и прѣдградія-та имъ, [і]както заповѣда Господь чрѣзъ Моисея.

9 И дадохѫ отъ племе-то на Іудины-тѣ сынове, и отъ племе-то на Симеоновы-тѣ сынове, тѣзи градове, които ся въспоменуватъ *тукъ* по име: 10 И [к]зѣхѫ гы Аароневи-тѣ сынове, които бѣхѫ отъ родове-тѣ на Кааѳовцы-тѣ, които сѫ отъ Левіевы-тѣ сынове; защото първо-то жрѣбіе станѫ за тѣхъ. 11 И [л]дадохѫ имъ градъ-тъ на Арвѫ [м]Енаковый-тъ отецъ, (който е Хевронъ) [н]въ Іудинѫ-тѫ горѫ, и прѣдградія-та му около него. 12 А [о]нивы-тѣ на градъ-тъ, и села-та му, дадохѫ на Халева Іефонніевъ-тъ сынъ за притяжаніе нему. 13 И [п]дадохѫ на сынове-тѣ на Аарона священника градъ-тъ на прибѣжище за убіицѫ, [р]Хевронъ, и прѣдградія-та му, и [с]Ливнѫ, и прѣдградія-та ѝ, 14 И [т]Іаѳиръ и прѣдградія-та му, и [у]Есѳемой и прѣдградія-та му, 15 И [ф]Олонъ и прѣдградія-та му, и [х]Девиръ и прѣдградія-та му, 16 И [ц]Аинъ и прѣдградія-та му, и [ч]Іуттѫ и прѣдградія-та ѝ, и [ш]Веѳсемесъ и прѣдградія-та му: деветь градове отъ тѣзи двѣ-тѣ племена; 17 И отъ Веніаминово-то племе, [щ]Гаваонъ и прѣдградія-та му, 18 [ѳ]Гавѫ и прѣдградія-та ѝ, Анаѳоѳъ и прѣдградія-та му, и [ы]Алмонъ и 19 прѣдградія-та му: четыри градове. Всичкы-тѣ градове на Аароновы-тѣ сынове священницы-тѣ, тринадесеть градове, и прѣдградія-та имъ.

20 И [ь]родове-тѣ на Кааѳовы-тѣ сынове, на Левиты-тѣ които оставахѫ отъ Кааѳовы-тѣ сынове, зѣхѫ градове-тѣ на свое-21 то жрѣбіе отъ Ефремово-то племе. И дадохѫ имъ градъ-тъ на прибѣжище за убіицѫ, [ѣ]Сихемъ и прѣдградія-та му въ Ефремовѫ-тѫ горѫ, и Гезеръ и прѣд-22 градія-та му, И Кывзаимъ и прѣдградія-та му, и Веѳоронъ и прѣдградія-та му: 23 четыри градове; И отъ Даново-то племе, Елтеко и прѣдградія-та му, Гыввеѳонъ 24 и прѣдградія-та му, Еалонъ и прѣдгра-25 дія-та му, Геѳриммонъ и прѣдградія-та му; четыри градове: И отъ половинѫ-тѫ на Манассіино-то племе, Ѳаанахъ и прѣдградія-та му, и Геѳриммонъ и прѣд-26 градія-та му: два града. Всичкы-тѣ градове бѣхѫ десеть, и прѣдградія-та имъ, за родове-тѣ на останѫлы-тѣ Кааѳовы сынове.

27 А [ю]на Гырсоновы-тѣ сынове, отъ родове-тѣ на Левиты-тѣ, *дадохѫ* отъ *другѫ-тѫ* половинѫ на Манассіино-то племе, градъ-тъ на прибѣжище за убіицѫ, [я]Голанъ у Васанъ и прѣдградія-та му, и Веесѳерѫ и прѣдградія-та ѝ; два града: 28 И отъ Иссахарово-то племе, Кысіонъ и 29 прѣдградія-та му, Давраѳъ, и прѣдградія-та му, Іармуѳъ и прѣдградія-та му, Енганимъ и прѣдградія-та му; четыри града: 30 И отъ Асирово-то племе, Мисаалъ и прѣдградія-та му, Авдонъ и прѣдградія-та му, 31 Хелкаѳъ и прѣдградія-та му, Роовъ и 32 прѣдградія-та му; четыри града: И отъ Нефѳалимово-то племе, градъ-тъ на прибѣжище за убіицѫ, [ѫ]Кедесъ въ Галилеѭ и прѣдградія-та му, и Аммоѳъ-доръ и прѣдградія-та му, и Карѳанъ и 33 прѣдградія-та му; три града. Всичкы-тѣ градове на Гырсоновцы-тѣ, споредъ родове-тѣ имъ, бѣхѫ тринадесеть градове и прѣдградія-та имъ.

34 И [ѩ]на родове-тѣ на Мераріевы-тѣ сынове, останѫлы-тѣ отъ Левиты-тѣ, *дадохѫ* отъ Завулоново-то племе, Іокнеамъ и прѣдградія-та му, *и* Карѳѫ и прѣдгра-35 дія-та ѝ, и Димнѫ и прѣдградія-та ѝ, Наалолъ и прѣдградія-та му; четыри града: 36 И отъ Рувимово-то племе *дадохѫ* [а]Восоръ и прѣдградія-та му, и Іассѫ и прѣдгра-37 дія-та ѝ, Кедимоѳъ и прѣдградія-та му, и Мефааѳъ и прѣдградія-та му; четыри

г Ст. 8, 19.
д Виж Гл. 24; 33.
е Ст. 20 и дрг.
ж Ст. 27 и дрг.
з Ст. 34 и дрг.
и Ст. 8.
і Числ. 35; 2.
к Ст. 4.
л 1 Лѣт. 6; 55.
м Гл. 15; 13, 14.
н Гл. 20; 7. Лук. 1; 39.
о Гл. 14; 14. 1 Лѣт. 6; 56.
п 1 Лѣт. 6; 57 и дрг.
р Гл. 15; 55. 20; 7.
с Гл. 15; 42.
т Гл. 15; 48.
у Гл. 15; 50.
ф Гл. 15; 51. 1 Лѣт. 6; 58.
х Гл. 15; 49.
ц Гл. 15; 42. 1 Лѣт. 6; 59.
ч Гл. 15; 55.
ш Гл. 15; 10.
щ Гл. 18; 25.
ѳ Гл. 18; 24.
ы 1 Лѣт. 6; 60.
ь Ст. 5. 1 Лѣт. 6; 66.
ѣ Гл. 20; 7.
ю Ст. 6. 1 Лѣт. 6; 71.
я Гл. 20; 8.
ѫ Гл. 20; 7.
ѩ Ст. 7. Виж 1 Лѣт. 6; 77.
а Гл. 20; 8.

38 града: И отъ Гадово-то племе *дадохж* градъ-тъ на прибѣжище за убицж, [б]Рамоѳъ въ Галаадъ и прѣдградія-та му, и 39 Маханаимъ и прѣдградія-та му, Есевонъ и прѣдградія-та му, Іазиръ и прѣдградія-та му; всичкы-тѣ четыри градове. Всич-40 кы-тѣ градове *които дадохж* чрѣзъ жрѣбіе на Мераріевы-тѣ сынове, споредъ родове-тѣ имъ, на останжлы-тѣ отъ родове-тѣ на Левиты-тѣ, бѣхж дванадесеть градове.

41 [в]Всичкы-тѣ градове на Левиты-тѣ между притяжаніе-то на Израилевы-тѣ сынове, бѣхж четыридесеть и осмь градове 42 съ прѣдградія-та имъ. Тѣзи градове бѣхж всякой съ прѣдградія-та си наоколо; така бѣхж всичкы тѣзи градове.

43 И даде Господь на Израиля [г]всичкжтж земіж, коіжто ся заклѣ да даде на отцы-тѣ имъ, и обладахж іж, и населихж 44 ся въ неіж. И [д]даде имъ Господь упокоеніе отъ всякждѣ, по всичко що ся клѣ на отцы-тѣ имъ: и [е]никой отъ всичкы-тѣ имъ врагове не можѐ да застане срещж лице-то имъ; всичкы-тѣ имъ врагове прѣ-45 даде Господь въ ржкж-тж имъ. [ж]Не подпаднж нито една отъ всичкы-тѣ добры думы, които Господь говори на Израилевый домъ: всичкы-тѣ ся сбждохж.

ГЛАВА 22.

1 Тогазь повыка Іисусъ Рувимовцы-тѣ, и Гадовцы-тѣ, и половинж-тж отъ Манассіино-2 то племе, Та имъ рече: [а]Вы упазихте всичко що ви заповѣда Моисей рабъ-тъ Господень, [б]и послушахте гласъ-тъ ми 3 по всичко що ви заповѣдахъ. Не оставихте братія-та си въ тѣзи много-то дни дори до днесь, но упазихте съвършенно 4 заповѣдь-тж на Господа Бога вашего. И сега Господь Богъ вашъ успокои братія-та ви, както имъ ся обѣща: сега прочее вьрнѣте ся, та идѣте въ кжщы-тѣ си, въ земіж-тж на ваше-то притяжаніе, [в]което Моисей рабъ-тъ Господень даде вамъ от-5 тамъ Іорданъ. [г]Но пазѣте добрѣ да вършите заповѣди-тѣ и законъ-тъ, който ви заповѣда Моисей рабъ-тъ Господень, [д]да обычате Господа Бога вашего, и да ходите въ всичкы-тѣ му пжтища, и да пазите заповѣди-тѣ му, и да сте прилѣпени нему, и да му служите съсъ всичко-то си 6 сьрдце, и съсъ всичкж-тж си душж. И [е]благослови гы Іисусъ, и отпуснж гы; и 7 отидохж въ кжщы-тѣ си. И на половинжтж отъ Манассіино-то племе даде Моисей *наслѣдіе* во Васанъ; а [ж]на *другж-тж* му половинж даде Іисусъ *наслѣдіе* между братія-та имъ отсамъ Іорданъ къмъ западъ. И когато гы проводи Іисусъ въ кж-8 щы-тѣ имъ, благослови гы: И говори имъ и каза: Върнѣте ся съ много богатство въ кжщы-тѣ си, и съ твърдѣ много скотове, съсъ сребро и злато, и съ мѣдь и съ желѣзо, и съ твърдѣ много дрехы, [з]раздѣлѣте корысти-тѣ на непріятели-тѣ си съ братія-та си.

9 И Рувимови-тѣ сынове, и Гадови-тѣ сынове и половина-та отъ Манассіино-то племе ся върнжхж и тръгнжхж отъ Израилевы-тѣ сынове отъ Сило, който е въ земіж-тж Ханаанъ, за да идж тъ въ земіж-тж Галаадъ, [и]въ земіж-тж на стяжаніе-то си, коіжто придобыхж споредъ слово-то Господне чрѣзъ Моисея.

10 И като дойдохж въ околность-тж на Іорданъ, която е въ Ханаанскж-тж земіж, Рувимови-тѣ сынове, и Гадови-тѣ сынове, и половина-та отъ Манассіино-то племе, съзидахж тамъ олтарь при Іорданъ, ол-11 тарь голѣмъ на гледъ. И [і]чухж Израилеви-тѣ сынове да ся говори: Ето Рувимови-тѣ сынове, и Гадови-тѣ сынове, и половина-та Манассіино-то племе, съзидахж олтарь отъ странж-тж на земіж-тж Ханаанъ, въ околность-тж на Іорданъ, до прѣ-12 ходъ-тъ на Израилевы-тѣ сынове. И когато чухж Израилеви-тѣ сынове, събра ся [к]всичко-то събраніе на Израилевы-тѣ сынове въ Сило, за да възлѣзжтъ да ра-13 туватъ противъ тѣхъ. И [л]пратихж Израилеви-тѣ сынове на Рувимовы-тѣ сынове, и на Гадовы-тѣ сынове, и на половинж-тж отъ Манассіино-то племе, въ земіж-тж Галаадъ, [м]Финееса сынъ-тъ на Елеазара 14 священника, И съ него десеть князове *по* единъ князь на отеческый-тъ домъ, отъ всяко Израилево племе, и [н]всякой бѣше глава на отеческый-тъ си домъ, 15 надъ Израилевы-тѣ тысящы. И отидохж при Рувимовы-тѣ сынове, и при Гадовы-тѣ сынове, и при половинж-тж на Манассіино-то племе въ земіж-тж Галаадъ, та 16 имъ говорихж, и казахж: Така говори всичко-то събраніе Господне: Какво е това прѣстжпленіе което сторихте противъ Бога Израилевъ, да ся върнете днесь да не слѣдувате Господа и сте си съградили олтарь, [о]за да отстжпите днесь 17 отъ Господа? Малко ли быде за насъ сългрѣшеніе-то [п]Фегорово, отъ което дори до днесь не смы ся очистили, и станж 18 язва въ събраніе-то Господне, И вы ще ся върнете ли днесь отъ подиръ Господа? И ще бжде че ако отстжпите вы днесь

б Гл. 20; 8.
в Числ 35: 7.
г Быт. 13; 15. 15; 18. 26; 3. 28; 4. 13.
д Гл. 11; 23. 22; 4.
е Втор. 7; 24.
ж Гл. 23; 14.

а Числ. 32; 20. Втор. 3; 18.
б Гл. 1; 16, 17.
в Числ. 32; 33. Втор. 29; 8. Гл. 13; 8.
г Втор. 6; 6, 17. 11; 22.
д Втор. 10; 12.

е Быт. 47; 7. Исх. 39; 43. Гл. 14; 13. 2 Цар. 6; 18. Лук. 24; 50.
ж Гл. 17; 5.
з Числ. 31; 27. 1 Цар. 30; 24.
и Числ. 32; 1, 26, 29.
і Втор. 13; 12, и арг. Сжд. 20; 12.

к Сжд. 20; 1.
л Втор. 13; 14. Сжд 20; 12.
м Исх. 6; 25. Числ. 25; 7.
н Числ. 1; 4.
о Виж Лев. 17; 8, 9.
п Числ. 25; 3, 4. Втор. 4; 3.

отъ Господа, утрѣ [р]ще ся разгнѣва про-
19 тивъ всичко-то Израилево събраніе. Ако
ли земя-та на стяжаніе-то ви е нечиста,
минѣте въ земіѫ-тѫ на стяжаніе-то Го-
сподне, [с]дѣто стой скынія-та Господня, и
земѣте стяжаніе между насъ; и не отстѫп-
вайте отъ Господа, нито отъ насъ да отстѫ-
пите, и да си съградите олтарь освѣнъ
20 олтарь-тъ на Господа Бога нашего. [т]Не
стори ли прѣстѫпленіе Аханъ Зараевый
сынъ въ проклѣтіѭ-тѫ, и паднѫ гнѣвъ
вързъ всичко-то Израилево събраніе? И
той человѣкъ не погынѫ самъ въ безза-
коніе-то си.
21 Тогазь отговорихѫ Рувимови-тѣ сынове,
и Гадови-тѣ сынове, и половина-та Ма-
нассіино-то племе, та рекохѫ на Израи-
22 левы-тѣ тысященачалницы: [у]Крѣпкый
Богъ Іеова, крѣпкый Богъ Іеова, [ф]той
знае, и Израиль самъ ще узнае: ако *смы
сторили това* за отстѫпленіе, или ако, за
прѣстѫпленіе противъ Господа, да ны не
23 избавишь, *Господи,* тозь день. Ако смы
си съградили олтарь за да ся върнемъ да
не слѣдувамы Господа, или ако за да
принесемъ върху него всесъжженіе или
приношенія, или ако за да принесемъ
върху него примирителны жьртвы, самъ
24 Господь [х]нека издири *това.* И ако не
сторихмы това отъ страхъ, като думахмы:
Утрѣ могѫтъ чада-та ви да говорятъ на
чада-та ни, и да рекѫтъ: Що имате вы
да правите съ Господа Бога Израилева?
25 Защото Господь положи Іорданъ прѣдѣлъ
между насъ и васъ, Рувимови сынове и
Гадови сынове; нѣмате дѣлъ въ Го-
спода; и сынове-тѣ ви направятъ сынове-
тѣ ни да прѣстанѫтъ да ся боятъ отъ
26 Господа. За това рекохмы: Да земемъ да
си съградимъ този олтарь, не за всесъж-
27 женіе, нито за жьртвѫ, Но да е [ц]свидѣ-
телство между насъ и васъ, и между
родове-тѣ ни по насъ, че ный можемъ [ч]да
правимъ службѫ-тѫ Господнѭ прѣдъ
него съсъ всесъжженія-та си и съ жьр-
твы-тѣ си, и съ примирителны-тѣ си при-
ношенія; за да не рекѫтъ утрѣ чада-та
ви на чада-та ни: Вы нѣмате дѣлъ въ
28 Господа. За това рѣкохмы: Ако ся случи
да говорятъ *така* намъ, или на родове-тѣ
ни утрѣ, тогазь ще отговоримъ: Ето по-
добіе-то на олтарь-тъ Господень, който
съградихѫ отци-тѣ ни, не за всесъжже-
ніе, нито за жьртвѫ, но за да е свидѣ-
29 телство между насъ и васъ. Да не бѫде,
да отстѫпимъ ный отъ Господа, и да ся
върнемъ днесь да не слѣдувамы Господа
да [ш]съградимъ олтарь за всесъжженіе,
за приношеніе, и за жьртвѫ, освѣнь ол-
тарь-тъ на Господа Бога нашего, който
е прѣдъ скыніѭ-тѫ му.
30 И като чухѫ Финеесъ священникъ-тъ
и князове-тѣ на събраніе-то, и тысяще-
началници-тѣ Израилеви, които бѣхѫ съ
него, думы-тѣ които говорихѫ Рувимо-
ви-тѣ сынове, и Гадови-тѣ сынове, и Ма-
нассіини-тѣ сынове, възблагодарихѫ ся.
31 И рече Финеесъ, сынъ-тъ Елеазаровъ свя-
щенникъ-тъ, на Рувимовы-тѣ сынове, и
на Гадовы-тѣ сынове, и на Манассіины-
тѣ сынове: Днесь познахмы че Господь
[щ]е въ срѣдъ насъ, защото не направихте
това прѣстѫпленіе противъ Господа; чрѣзъ
това избавихте Израилевы-тѣ сынове отъ
32 рѫкѫ-тѫ Господнѭ. Тогазь Финеесъ
сынъ-тъ Елеазаровъ священникъ-тъ съ
князове-тѣ върнѫхѫ ся отъ Рувимовы-тѣ
сынове, и отъ Гадовы-тѣ сынове, отъ зе-
міѭ-тѫ Галаадъ, въ земіѭ-тѫ Ханаанъ,
при Израилевы-тѣ сынове, и донесохѫ
33 имъ отвѣтъ. И това нѣщо угодно быде
на Израилевы-тѣ сынове; и [ъ]благословихѫ
Бога Израилеви-тѣ сынове, и не рекохѫ
вече да възлѣзѫтъ противъ тѣхъ на бой,
за да разорятъ земіѭ-тѫ дѣто живѣяхѫ
Рувимови-тѣ сынове и Гадови-тѣ сынове.
34 И нарекохѫ Рувимови-тѣ сынове и Га-
дови-тѣ сынове олтарь-тъ * *Едъ*; защото
думахѫ: Това ще бѫде [ы]свидѣтелство ме-
жду насъ, че Іеова е Богъ.

ГЛАВА 23.

1 И слѣдъ много врѣме отъ [а]както успо-
кои Господь Израиля отъ всичкы-тѣ му
неприятели изоколо, и [б]Іисусъ бѣше оста-
2 рѣлъ и прѣминѫлъ на възрастъ, [в]Свыка
Іисусъ всичкый Израиль, старѣйшины-тѣ
имъ и началницы-тѣ имъ, и сѫдіи-тѣ имъ,
3 и надзиратели-тѣ имъ, та имъ рече: Азъ о-
старѣхъ, и прѣминѫлъ сьмь на възрастъ.
А вы видѣхте всичко що направи за васъ
Господь Богъ вашъ на всичкы тѣзи на-
роды; [г]защото Господь Богъ вашъ, той е
4 който ратова за васъ. Ето, [д]азъ раздѣлихъ
съ жрѣбіе вамъ за наслѣдіе на племена-та
ви тѣзи останѫлы народы, съсъ всичкы-тѣ
народы които погубихъ, отъ Іорданъ дори
до голѣмо-то море, къмъ западъ сълнца.
5 И Господь Богъ вашъ, той [е]ще гы ис-
пѫди отъ лице-то ви, и ще гы изгони
отъ лице-то ви; и ще завладѣете земіѭ-тѫ
имъ, [ж]както Господь Богъ вашъ ся о-
6 бѣща вамъ. [з]Бѫдѣте много крѣпкы да
пазите и да вършите всичко що е написано

р Чисх. 16; 22.
с Гл. 18; 1.
т Гл. 7; 1, 5.
у Втор. 10; 17.
ф 3 Цар. 8; 39. Іов. 10; 7. 23; 10. Псал. 44; 21. 139; 1, 2. Іер. 12; 3. 2 Кор. 11; 11, 31.
х Втор. 18; 19. 1 Цар. 20: 16.
ц Ст. 34. Гл. 24; 27. Быт. 31; 48.
ч Втор. 12; 5, 6, 11, 12, 17, 18, 26, 27.
ш Втор. 12; 13, 14.
щ Лев. 26; 11, 12. 2 Лѣт. 15; 2.
ъ 1 Лѣт. 29; 20. Неем. 8; 6. Дан. 2; 19. Лук. 2; 28.
* Свидѣтелство.
ы Гл. 24; 27.

—

а Гл. 21; 44. 22; 4.
б Гл. 13; 1.
в Втор. 31; 28. Гл. 24; 1. 1 Лѣт. 28; 1.
г Исх. 14; 14. Гл. 10; 14, 42.
д Гл. 13; 2, 6. 18; 10.
е Исх. 23; 30. 33; 2. 34; 11. Втор. 11; 23. Гл. 13; 6.
ж Числ. 33; 53.
з Гл. 1; 7.

въ книгѫ-тѫ на Моисеевый законъ, [и]безъ да ся уклонявате отъ него на десно или на лѣво: 7 [і]За да ся не смѣсите съ тѣзи народы, които останѫхѫ по между вы, [к]нито да поменувате имена-та на богове-тѣ имъ, нито да ся закьлнете, нито да имъ послужите, нито да имъ ся поклоните: 8 Но [л]при Господа Бога вашего да сте прилѣпени, както сте были до тойзи день. 9 Защото [м]Господь изгони отъ лице-то ви народы голѣмы и силны; и [н]никой не можѐ до днешній день да устои прѣдъ васъ. 10 [о]Единъ отъ васъ ще погне тысящѫ; защото Господь Богъ вашъ, той е който ратува за васъ, [п]както ся обѣща вамъ.

11 [р]За това внимайте добрѣ въ себе си, 12 да любите Господа Бога вашего. Понеже [с]ако ся върнете нѣкога назадъ, та ся прилѣпите при остатъкъ-тъ на тѣзи народы, при тѣзи останѫлы-тѣ между васъ, и [т]направите съ тѣхъ сватовство, и ся смѣсите съ тѣхъ, и тѣ съ васъ, 13 Да знаете добрѣ че Господь [у]Богъ вашъ не ще вече да изгони отъ лице-то ви тѣзи народы, но [ф]ще ви бѫдѫтъ сѣти и примкы, и бичове по ребра-та ви, и тьрніе въ очи-тѣ ви, додѣ исчезнете изъ тѫзи добрѫ земѭ, 14 коѭто ви Господь Богъ вашъ даде. И ето, [х]азъ днесь отхождамъ въ пѫть-тъ на всичкѫ-тѫ земѭ, и вы познавате съсъ всичко-то си сърдце, и съсъ всичкѫ-тѫ си душѫ, че [ц]не паднѫ напраздно нито една отъ тѣзи добры думы, които Господь Богъ вашъ говори за васъ: всичкы-тѣ ся сбѫдохѫ на васъ, ни една отъ 15 тѣхъ не паднѫ напраздно. [ч]За това както ся сбѫдохѫ на васъ всичкы-тѣ добры думы които говори вамъ Господь Богъ вашъ, така [ш]Господь ще нанесе на васъ всичкы-тѣ злы думы, додѣ вы истрѣби отъ тѫзи добрѫ земѭ, коѭто ви 16 даде Господь Богъ вашъ. Когато прѣстѫпите завѣтъ-тъ на Господа Бога вашего, който заповѣда вамъ, и отидете та послужите на другы богове, и имъ ся поклоните, тогазь гнѣвъ-тъ Господенъ ще ся запали противъ васъ, и ще исчезнете скоро изъ добрѫ-тѫ земѭ, коѭто ви даде.

ГЛАВА 24.

1 И събра Іисусъ всичкы-тѣ Израилевы племена [а]въ Сихемъ, [б]и свыка старѣйшины-тѣ на Израиля, и началницы-тѣ имъ, и сѫдіи-тѣ имъ, и надзирателп-тѣ имъ; та [в]застанѫхѫ прѣдъ Бога.

2 И рече Іисусъ на всичкы-тѣ людіе: Така говори Господь Богъ Израилевъ; [г]Оттамъ рѣкѫ-тѫ обитавахѫ въ старо врѣме отци-тѣ ви, Ѳарра, Авраамовый отецъ и Нахоровый отецъ, и [д]служихѫ на другы 3 богове. И [е]зѣхъ отца ви Авраама, отъ онѫзь странѫ на рѣкѫ-тѫ, и водихъ го прѣзъ всичкѫ-тѫ Ханаанскѫ земѭ, и умножихъ сѣме-то му, и [ж]дадохъ му Исаака; 4 И [з]на Исаака дадохъ Іакова и Исава; и [и]дадохъ на Исава горѫ-тѫ Сіиръ, да ѭ наслѣди; а [і]Іаковъ и синове-тѣ му 5 слѣзохѫ въ Египетъ. И [к]пратихъ Моисея и Аарона, и [л]поразихъ Египетъ съ язвы, които направихъ въ срѣдъ него, и 6 послѣ вы изведохъ. И като [м]изведохъ отцы-тѣ вы изъ Египетъ, [н]дойдохте въ море-то; и [о]погнахѫ Египтяни-тѣ вслѣдъ отцы-тѣ ви съ колесницы и коніе въ Черно-то море: 7 И [п]выкнѫхѫ къмъ Господа, и той [р]тури мракъ между васъ и Египтяны-тѣ, и [с]наведе вързъ тѣхъ море-то, и покры гы; и [т]очи-тѣ ви видѣхѫ що направихъ въ Египетъ; и живѣхте въ 8 пустынѭ-тѫ [у]много дни. И доведохъ ви въ земѭ-тѫ на Аморрейцы-тѣ, които живѣѭхѫ оттамъ Іорданъ, и [ф]ратовахѫ противъ васъ, и прѣдадохъ гы въ рѫцѣ-тѣ ви, и наслѣдихте земѭ-тѫ имъ, и истрѣбихъ гы отъ лице-то ви.

9 И [х]станѫ Валакъ Сепфоровый сынъ, Моавскый-тъ царь, и ратова противъ Израиля; и [ц]прати та повыка Валаама 10 Веоровъ-тъ сынъ за да вы прокьлне; Но [ч]азъ не рачихъ да послушамъ Валаама; и [ш]той даже вы и благослови, и избавихъ вы 11 отъ рѫкѫ-тѫ му. И [щ]прѣминѫхте Іорданъ, та дойдохте въ Іерихонъ; и ратовахѫ противъ васъ, Іерихонскы-тѣ мѫжіе, Аморрейци-тѣ, и Ферезейци-тѣ, и Хананейци-тѣ, и Хеттейци-тѣ, и Гергесейцы-тѣ, и Евейци-тѣ, и Іевусейци-тѣ: 12 и прѣдадохъ гы въ рѫцѣ-тѣ ви. И [ъ]пратихъ прѣдъ васъ [ы]стършени-тѣ, които гы изгонихѫ отъ лице-то ви, двама-та Аморрейскы царіе: [ь]не съ твой-тъ ножъ, нито 13 съ твой-тъ лѫкъ. И дадохъ ви земѭ, въ коѭто ся не трудихте, и [ѣ]градове, които вы не сте съградили, и живѣете

и Втор. 5; 32. 28; 14.
і Исх. 23; 33. Втор. 7; 2, 3. Прит. 4; 14. Ефес. 5; 11.
к Исх. 23; 13. Псал. 16; 4. Іер. 5; 7. Соф. 1; 5. Вижь Числ. 32; 38.
л Втор. 10; 20. 11; 22. 13; 4. Гл. 22; 5.
м Втор. 11; 23.
н Гл. 1; 5.
о Лев. 26; 8. Втор. 32; 30. Вижь Сѫд. 3; 31. 15; 15. 2 Цар. 23; 8.
п Исх. 14; 14. 23; 27. Втор. 3; 22.
р Гл. 22; 5.
с Евр. 10; 38, 39. 2 Петр. 2; 20, 21.
т Втор. 7; 3.
у Сѫд. 2; 3.
ф Исх. 23; 33. Числ. 33; 55. Втор. 7; 16. 3 Цар. 11; 4.
х 3 Цар. 2; 2. Вижь Евр. 9; 27.
ц Гл. 21; 45. Лук. 21; 33.
ч Втор. 28; 63.
ш Лев. 26; 16. Втор. 28; 15 и др.

—

а Быт. 35; 4.
б Гл. 23; 2.
в 1 Цар. 10; 19.
г Быт. 11; 26, 31.
д Быт. 31; 53.
е Быт. 12; 1. Дѣян. 7; 2, 3.
ж Быт. 21; 2, 3. Псал. 127; 3.
з Быт. 25; 24, 25, 26.
и Быт. 36; 8. Втор. 2; 5.
і Быт. 46; 1, 6. Дѣян. 7; 15.
к Исх. 3; 10.
л Исх. 7; 8; 9; 10; 12.
м Исх. 12; 37, 51.
н Исх. 14; 2.
о Исх. 14; 9.
п Исх. 14; 10.
р Исх. 14; 20.
с Исх. 14; 27, 28.
т Втор. 4; 34. 29; 2.
у Гл. 5; 6.
ф Числ. 21; 21, 33. Втор. 2; 32. 3; 1.
х Вижь Сѫд. 11; 25.
ц Числ. 22; 5. Втор. 23; 4.
ч Втор. 23; 5.
ш Числ. 23; 11, 20. 24; 10.
щ Гл. 3; 14, 17. 4; 10, 11, 12.
ъ Гл. 6; 1. 10; 1. 11; 1.
ы Исх. 23; 28. Втор. 7; 20.
ь Псал. 44; 3, 6.
ѣ Втор. 6; 10, 11. Гл. 11; 13.

въ тѣхъ; *и* ядете отъ лозія и маслины, които не сте садили.

14 [ю]Сега прочее бойте ся отъ Господа, и служѣте му съ [я]цѣлость и истинѫ; и [ѫ]отхвърлѣте богове-тѣ на които послужихѫ отци-тѣ ви оттамъ рѣкѫ-тѫ, и [ѭ]въ

15 Египетъ, и служѣте Господу. Но ако не ви е угодно да служите Господу, [а]изберѣте днесь кому искате да служите, [б]на онѣзи ли богове на които служихѫ отци-тѣ ви оттамъ рѣкѫ-тѫ, [в]или на тѣзи богове на Аморрейцы-тѣ, на които въ земѭ-тѫ живѣете; [г]но азъ и домъ-тъ ми ще служимъ Господу.

16 И отговорихѫ людіе-тѣ, и рекохѫ: Да не бѫде да оставимъ Господа, за да ся

17 поклонимъ на другы богове! Защото Господь е Богъ нашъ, той възведе насъ и отцы-тѣ ни изъ Египетскѫ-тѫ земѭ, отъ домъ-тъ на рабство-то, и той направи прѣдъ насъ голѣмы-тѣ онѣзи знаменія, и упази ны въ всичкый-тъ пѫть който пѫтувахмы, и между всичкы-тѣ народы,

18 прѣзъ които прѣминѫхмы: И изгони Господь отъ лице-то ни всичкы-тѣ народы, и Аморрейцы-тѣ които живѣѭхѫ въ тѫзь земѭ. И ный ще служимъ Господу; защото той е Богъ нашъ.

19 И рече Іисусъ на людіе-тѣ: [д]Не ще можете да служите Господу; защото той [е]е Богъ прѣсвятъ; [ж]Богъ ревнивъ е; [з]не ще да прости прѣстѫпленія-та и грѣхо-

20 ве-тѣ ви. Защото [и]когато оставите Господа, и ся поклоните на чужды богове; [і]тогазь ще ся обърне и ще ви стори зло, и ще вы истрѣби, подиръ добро-то което ви е сторилъ.

21 И рекохѫ людіе-тѣ Іисусу: Не, но Господу ще служимъ.

22 И рече Іисусъ на людіе-тѣ: Вы сте свидѣтели за себе си, че вы [к]избрахте за себе си Господа, да му служите. И тѣ рекохѫ: Свидѣтели смы.

23 Сега прочее [л]отхвърлѣте чужды-тѣ богове, които сѫ въ срѣдъ васъ, и прѣклонѣте сърдце-то си къмъ Господа Бога Израилева.

24 И рекохѫ людіе-тѣ Іисусу: На Господа Бога нашего ще служимъ, и неговый гласъ ще слушамы.

25 И [м]направи Іисусъ завѣтъ съ людіе-тѣ въ онзи день, и тури имъ законъ и сѫдъ

26 [н]въ Сихемъ. И [о]написа Іисусъ тѣзи думы въ книгѫ-тѫ на Божій-тъ законъ; и зѣ [п]голѣмъ камыкъ, та го [р]постави тамъ [с]подъ теревинѳъ-тъ, който е близу при свя-

27 тилище-то Господне. И рече Іисусъ на всичкы-тѣ людіе: Ето, тойзи камыкъ ще бѫде [т]намъ за свидѣтелство, защото [у]той чу всичкы-тѣ Господни думы, които говори той намъ; и тъй ще бѫде за свидѣтелство вамъ, за да ся не отречете отъ Бога

28 вашего. И [ф]испрати Іисусъ людіе-тѣ, всякого въ наслѣдіе-то му.

29 И [х]слѣдъ това, умрѣ Іисусъ сынъ Навіевъ рабъ Господень, на възрастъ сто

30 и десеть годинъ. И погребохѫ го въ прѣдѣлъ-тъ на наслѣдіе-то му въ [ц]Ѳамнаѳсарахъ, който е въ горѫ-тѫ Ефремъ, къмъ сѣверъ на горѫ-тѫ Гаасъ.

31 И служи [ч]Израиль Господу прѣзъ всичкы-тѣ дни на Іисуса, и прѣзъ всичкы-тѣ дни на старцы-тѣ, на които животъ-тъ ся продължи подиръ Іисуса, и [ш]които бѣхѫ познали всичкы-тѣ Господни дѣла, колкото направи за Израиля.

32 И [щ]кости-тѣ Іосифовы, които изнесохѫ Израилеви-тѣ сынове изъ Египетъ, погребохѫ *гы* въ Сихемъ въ прѣдѣлъ-тъ на нивѫ-тѫ коѭто [ъ]купи Іаковъ отъ сынове-тѣ на Еммора, отца Сихемова, за сто сребърницы, и станѫ наслѣдіе на Іосифовы-тѣ сынове.

33 И умрѣ Елеазаръ Аароновый-тъ сынъ, и погребохѫ го на хълмъ-тъ на сына му [ы]Финееса, който му ся даде въ горѫ-тѫ Ефремъ.

[ю] Втор. 10; 12. 1 Цар. 12; 24.
[я] Быт. 17; 1. 20; 5. Втор. 18; 13. Псал. 119; 1. 2 Кор. 1; 12. Еф. 6; 24.
[ѫ] Ст. 2, 23. Лев. 17; 7. Іез. 20; 18.
[ѭ] Іез. 20; 7, 8. 23; 3.
[а] Виж Руѳ. 1; 15. 3 Цар. 18; 21. Іез. 20; 39. Іоан. 6; 67.
[б] Ст. 14.
[в] Исх. 23; 24, 32, 33. 34; 15. Втор. 13; 7. 29; 18. Сѫд. 6; 10.
[г] Быт. 18; 19.
[д] Мат. 6; 24.
[е] Лев. 19; 2. 1 Цар. 6; 20. Псал. 99; 5, 9. Иса. 5; 16.
[ж] Исх. 20; 5.
[з] Исх. 23; 21.
[и] 1 Лѣт. 28; 9. 2 Лѣт. 15; 2. Ездр. 8; 22. Иса. 1; 28. 65; 11, 12. Іер. 17; 13.
[і] Гл. 23; 15. Иса. 63; 10. Дѣян. 7; 42.
[к] Псал. 119; 173.
[л] Ст. 14. Быт. 35; 2. Сѫд. 10; 16. 1 Цар. 7; 3.
[м] Виж Исх. 15; 25. 4 Цар. 11; 17.
[н] Ст. 26.
[о] Втор. 31; 24.
[п] Виж Сѫд. 9; 6.
[р] Виж Быт. 28; 18. Гл. 4; 3.
[с] Быт. 35; 4.
[т] Виж Быт. 31; 48, 52. Втор. 31; 19, 21, 26. Гл. 22; 27, 28, 34.
[у] Втор. 32; 1.
[ф] Сѫд. 2; 6.
[х] Сѫд. 2; 8.
[ц] Гл. 19; 50. Сѫд. 2; 9.
[ч] Сѫд. 2; 7.
[ш] Виж Втор. 11; 2. 31; 13.
[щ] Быт. 50; 25. Исх. 13; 19.
[ъ] Быт. 33; 19.
[ы] Исх. 6; 25. Сѫд. 20; 28.

КНИГА

НА

СѪДІИ-ТѢ.

ГЛАВА 1.

1 И по смърть-тѫ на Іисуса, [а]попытахѫ Израилеви-тѣ сынове Господа, и рекохѫ: Кой ще възлѣзе за насъ първый противъ Ханаанцы-тѣ, да ратува противъ тѣхъ? 2 И рече Господь: [б]Іуда ще възлѣзе; ето, прѣдадохъ мѣсто-то въ рѫкѫ-тѫ му. 3 И рече Іуда на Симеона брата си: Възлѣзь съ мене въ мое-то жрѣбіе, да ратувамы противъ Ханаанцы-тѣ, и [в]азъ ще дойдѫ съ тебе въ твое-то жрѣбіе; и отиде съ него Симеонъ. 4 И възлѣзе Іуда; и прѣдаде Господь Ханаанцы-тѣ и Ферезейцы-тѣ въ рѫкѫ-тѫ имъ; и поразихѫ отъ тѣхъ [г]во Везекъ десеть тысящы мѫжіе. 5 И намѣрихѫ Адонивезека во Везекъ, и ратовахѫ противъ него, и поразихѫ Ханаанцы-тѣ и Ферезейцы-тѣ. 6 А Адонивезекъ побѣгнѫ; и тѣ ся завтекохѫ подирѣ му, и хванѫхѫ го, и отсѣкохѫ палцы-тѣ на рѫцѣ-тѣ му и на нозѣ-тѣ му. 7 И рече Адонивезекъ: Седмдесеть царіе, съ отсѣчени палцы на рѫцѣ-тѣ и на нозѣ-тѣ имъ, събирахѫ *трохы* подъ трѫпезѫ-тѫ ми; [д]както азъ направихъ, така ми въздаде Богъ. И доведохѫ го въ Іерусалимъ, и умрѣ тамъ.

8 И [е]Іудини-тѣ сынове направихѫ бой противъ Іерусалимъ, и обладахѫ го; и поразихѫ го съ остро-то на ножъ-тъ, и 9 градъ-тъ прѣдадохѫ на огнь. И [ж]подирь това слѣзохѫ Іудини-тѣ сынове за да направятъ бой противъ Ханаанцы-тѣ, които живѣяхѫ въ планинскѫ-тѫ, и въ южнѫ-10 тѫ, и въ полянскѫ-тѫ странѫ. И отиде Іуда противъ Ханаанцы-тѣ, които живѣяхѫ въ Хевронъ; а име-то на Хевронъ бѣше понапрѣдъ [з]Кыріаѳъ-арва: и убихѫ 11 Сесая, и Ахымана, и Ѳалмая. И [и]отъ тамъ отидохѫ противъ жители-тѣ на Девиръ: а име-то на Девиръ бѣше пона-12 прѣдъ Кыріаѳъ-сеферъ: И [і]рече Халевъ: Който удари Кыріаѳъ-сеферъ, и го завладѣе, нему ще дамъ дъщерѭ си Ахсѫ 13 за женѫ. И завладѣ го Гоѳоніилъ сынъ-тъ на Кенеза, [к]по малкый-тъ братъ на Халева; и даде му дъщерѭ си Ахсѫ за 14 женѫ. И [л]тя когато отхождаше, подбуди го да иска отъ бащѫ ѝ нивѫ; и слѣзе отъ оселъ-тъ, а Халевъ ѝ рече: Що ти 15 е? А тя му рече: [м]Дай ми благословеніе: понеже ми си далъ южнѫ земѭ, дай ми и водны источницы. И даде ѝ Халевъ горни-тѣ источници, и долни-тѣ источницы.

16 И възлѣзохѫ [н]сынове-тѣ на Кенеянина, Моисеевый-тъ тесть, [о]отъ градъ-тъ на Финицы-тѣ, съ Іудины-тѣ сынове въ Іудинѫ-тѫ пустынѭ, която е къмъ пладне [п]на Арадъ; [р]и отидохѫ та ся населихѫ съ людіе-тѣ.

17 И [с]отиде Іуда съсъ Симеона брата си, та поразихѫ Ханаанцы-тѣ, които живѣяхѫ въ Сефаѳъ, и съсыпахѫ го като про-18 клѣтъ, и нарекохѫ градъ-тъ [т]Ормѫ. Іуда завладѣ и [у]Газѫ и прѣдѣлы-тѣ ѝ, и Асkалонъ, и прѣдѣлы-тѣ му, и Аккаронъ, 19 и прѣдѣлы-тѣ му. И [ф]Господь бѣше съ Іудѫ; и завладѣ горѫ-тѫ; но не *можè* да изгони жители-тѣ на долъ-тъ, защото 20 имахѫ [х]желѣзны колесницы. И [ц]дадохѫ Хевронъ на Халева, както рече Моисей; и изгони отъ тамъ трима-та Енаковы сынове.

21 А [ч]Веніаминови-тѣ сынове не изгонихѫ Іевусейцы-тѣ, които живѣяхѫ въ Іерусалимъ; за това Іевусейци-тѣ ся населихѫ съ Веніаминовы-тѣ сынове въ Іерусалимъ до тойзи день.

22 И домъ-тъ Іосифовъ възлѣзохѫ и тѣ 23 въ Веѳиль: и [ш]Господь бѣше съ тѣхъ. И [щ]прати домъ-тъ Іосифовъ да съгледателствуватъ Веѳиль: а имя-то на градъ-тъ

а Числ. 27; 21. Гл. 20; 18.
б Быт. 49; 8.
в Ст. 17.
г 1 Цар. 11; 8.
д Лев. 24; 11. 1 Цар. 15; 33. Іак. 2; 13.
е Вижь Іис. Нав. 15; 63.
ж Іис. Нав. 10; 36. 11; 21. 15; 13.
з Іис. Нав. 14; 15. 15; 13, 14.
и Іис. Нав. 15; 15.
і Іис. Нав. 15; 16, 17.
к Гл. 3; 9.
л Іис. Нав. 15; 18, 19.
м Быт. 33; 11.
н Гл. 4; 11, 17. 1 Цар. 15; 6. 1 Лѣт. 2; 55.
о Втор. 34; 3.
п Гл. 21; 1.
р Числ. 10; 32.
с Ст. 3.
т Числ. 21; 3. Іис. Нав. 19; 4.
у Іис. Нав. 11; 22.
ф Ст. 2. 4 Цар. 18; 7.
х Іис. Нав. 17; 16, 18.
ц Числ. 14; 24. Втор. 1; 36. Іис. Нав. 14; 9, 13. 15; 13, 14.
ч Вижь Іис. Нав. 15; 63. 18; 28.
ш Ст. 19.
щ Іис. Нав. 2; 1. 7; 2. Гл. 18; 2.

24 бѣше понапрѣдъ [ъ]Лузъ. И видѣхѫ пазачи-тѣ единого человѣка който излѣзуваше изъ градъ-тъ: и рекохѫ му: Покажи ни, молимъ, входъ-тъ на градъ-тъ, 25 и [ы]ще сторимъ милость съ тебе. И показа имъ входъ-тъ на градъ-тъ, и поразихѫ градъ-тъ съ остро-то на ножъ-тъ: а человѣкъ-тъ и всичкый му родъ испра- 26 тихѫ. И отиде человѣкъ-тъ въ земіѫ-тѫ на Хеттейцы-тѣ, и съгради градъ, и нарече го Лузъ: това е име-то му до тойзи день.

27 [ь]Нито Манассій изгони жители-тѣ на Веѳсанъ и на села-та му, нито на Ѳаанахъ и на села-та му, нито жители-тѣ на Доръ и на села-та му, нито жители-тѣ на Ивлеамъ и на села-та му, нито жители-тѣ на Магеддонъ и на села-та му; но Ханананци-тѣ ся рѣшихѫ да живѣіѫтъ въ 28 онова мѣсто. И когато станѫ Израиль силенъ, тури Хананцы-тѣ подъ данъкъ, 29 но да гы изгони не гы изгони. [ѣ]Нито Ефремъ изгони Хананцы-тѣ които живѣяхѫ въ Гезеръ; но Хананци-тѣ жи- 30 вѣяхѫ въ Гезеръ помежду имъ. Нито Завулонъ изгони жители-тѣ на Кытронъ, нито [ю]жители-тѣ на Наалолъ; но Хананци-тѣ живѣяхѫ помежду имъ и ста- 31 нѫхѫ подданници. [я]Нито Асиръ изгони жители-тѣ на Акхо, нито жители-тѣ на Сидонъ, нито на Ахлавъ, нито на Ахзивъ, нито на Хелвѫ, нито на Афекъ, нито на Роовъ: 32 Но [ѫ]Асиръ имаше населеніе-то си между Хананцы-тѣ жители-тѣ на мѣсто-то; за- 33 щото не гы изгони. [іѫ]Нито Нефѳалимъ изгони жители-тѣ на Веѳсемесъ, нито жители-тѣ на Веѳанаѳъ, но [а]живѣяше между Хананцы-тѣ, жители-тѣ на мѣсто-то; а жители-тѣ на Веѳсемесъ и на Веѳа- 34 наѳъ му [б]станѫхѫ подданници. И утѣснихѫ Аморрейци-тѣ Дановы-тѣ сынове въ горѫ-тѫ; защото не гы оставяхѫ да 35 слизатъ въ долъ-тъ: И Аморрейци-тѣ ся рѣшихѫ да живѣіѫтъ въ горѫ-тѫ Ересъ, [в]въ Еалонъ и въ Саалвимъ; но рѫка-та на Іосифовый домъ прѣодолѣ, за това 36 станѫхѫ подданници. А прѣдѣлъ-тъ на Аморрейцы-тѣ бѣше [г]отъ въсходъ-тъ на Акраввимъ, отъ камыкъ-тъ и нагорѣ.

ГЛАВА 2.

1 И възлѣзе ангелъ Господень отъ Галгалъ [а]у Бохымъ, та рече: Възведохъ вы изъ Египетъ, и доведохъ вы въ земіѫ-тѫ за коіѫто ся клѣхъ на отцы-тѣ ви; и [б]рѣкохъ; Не щѫ да нарушіѫ завѣтъ-тъ си 2 съ васъ въ вѣкъ. И вы [в]да не направите уговоръ съ жители-тѣ на тѫзи земіѫ: [г]олтари-тѣ имъ да съсыпете; [д]но вы не послушахте гласъ-тъ ми. Защо сторихте 3 това? И тъй рѣкохъ и азъ: Не щѫ да гы изгоніѫ отъ лице-то ви; но [е]ще бѫдѫтъ противници вамъ, и [ж]богове-тѣ имъ 4 ще ви бѫдѫтъ [з]примка. И като говори ангелъ Господень тѣзи думы на всичкы-тѣ Израилевы сынове, людіе-тѣ възвышихѫ 5 гласъ-тъ си, и плакахѫ. И нарекохѫ име-то на онова мѣсто [*]Бохымъ; и принесохѫ тамъ жьртвѫ Господу.

6 И [и]когато отпуснѫ Іисусъ людіе-тѣ, Израилеви-тѣ сынове отидохѫ, всякой въ наслѣдіе-то си, за да наслѣдятъ зе- 7 міѫ-тѫ. И [і]служихѫ людіе-тѣ Господу въ всичкы-тѣ дни на Іисуса, и въ всичкы-тѣ дни на старѣйшины-тѣ що поживѣхѫ по Іисуса, които бѣхѫ видѣли всичкы-тѣ големы Господни дѣла, що направи 8 заради Израиля. И [к]умрѣ Іисусъ, сынъ Навіевъ, рабъ-тъ Господень, на възрасть 9 сто и десеть лѣта. И [л]погребохѫ го въ прѣдѣлъ-тъ на наслѣдіе-то му въ [м]Ѳамнаѳаресъ, въ горѫ-тѫ Ефремъ, къмъ сѣ- 10 вернѫ-тѫ странѫ на горѫ-тѫ Гаасъ. И всичкый още онзи родъ ся прибра при отцы-тѣ си. И настанѫ другъ родъ слѣдъ тѣхъ, който [н]не знаяше Господа нито дѣла-та които направи заради Израиля.

11 И направихѫ Израилеви-тѣ сынове зло прѣдъ Господа, и поклонихѫ ся на Ва- 12 алимы-тѣ: И [о]оставихѫ Господа Бога на отцы-тѣ си, който гы изведе изъ Египетскѫ-тѫ земіѫ, та [п]отидохѫ слѣдъ другы богове, отъ богове-тѣ на народы-тѣ които бѣхѫ около тѣхъ, и [р]поклонихѫ имъ 13 ся, и разгнѣвахѫ Господа. И оставихѫ Господа, та [с]служихѫ на Ваала и на А- 14 стартины-тѣ *идолы*. И [т]распали ся гнѣвъ-тъ Господень върхъ Израиля, и [у]прѣдаде гы въ рѫкѫ-тѫ на грабители-тѣ, и разграбихѫ гы; и [ф]прѣдаде гы въ рѫкѫ-тѫ на околны-тѣ имъ непріятели щото [х]не могохѫ вече да устоятъ прѣдъ лице-то на 15 непріятели-тѣ си. На всякѫдѣ дѣто излизахѫ, рѫка-та Господня бѣше противъ тѣхъ за зло, както говори Господь, и [ц]както имъ ся клѣ; и достигнѫхѫ до голѣмо утѣсненіе.

ъ Быт. 28; 19.
ы Іис. Нав. 2; 12, 14.
ь Іис. Нав. 17; 11, 12, 13.
ѣ Іис. Нав. 16; 10. 3 Цар. 9; 16.
ю Іис. Нав. 19; 15.
я Іис. Нав. 19; 24—30.
ѫ Псал. 106; 34, 35.
іѫ Іис. Нав. 19; 38.
а Ст. 32.
б Ст. 30.
в Іис. Нав. 19; 42.
г Числ. 34; 4. Іис. Нав. 15; 3.

—

а Ст. 5.
б Быт. 17; 7.
в Втор. 7; 2.
г Втор. 12; 3.
д Ст. 20. Псал. 106; 34.
е Іис. Нав. 23; 13.
ж Гл. 3; 6.
з Исх. 23; 33. 34; 12. Втор. 7; 16. Псал. 106; 36.
* Плачуще.
и Іис. Нав. 22; 6 24; 28.
і Іис. Нав. 24; 31.
к Іис. Нав 24; 29.
л Іис. Нав. 24; 30.
м Іис. Нав. 19; 50. 24; 30.
н Исх. 5; 2. 1 Цар. 2; 12. 1 Лѣт. 28; 9. Іер. 9; 3. 22; 16. Гал. 4; 8. 2 Сол. 1; 8. Тит. 1; 16.
о Втор. 31; 16.
п Втор 6; 14.
р Исх. 20; 5.
с Гл. 3; 7. 10; 6. Псал. 106; 36.
т Гл. 3; 8. Псал. 106; 40, 41, 42.
у 4 Цар. 17; 20.
ф Гл. 3; 8. 4; 2. Псал. 44; 12. Иса. 50; 1.
х Лев. 26; 37. Іис. Нав. 7; 12, 13.
ц Лев. 26. Втор. 28.

16 Тогазъ [ч]въздвиже Господь сѫдіи, които гы избавихѫ отъ рѫкѫ-тѫ на грабители-тѣ имъ. 17 Но тѣ и сѫдіи-тѣ си не послушахѫ, а [ш]блудувахѫ слѣдъ другы богове, и поклонихѫ имъ ся: уклонихѫ ся скоро отъ пѫть-тъ, въ който ходихѫ отци-тѣ имъ, които слушахѫ заповѣди-тѣ Господни: тѣ не направихѫ така: 18 И когато Господь имъ въздвигаше сѫдіи, [щ]тогазъ бѣше Господь съсъ сѫдіѭ-тѫ, и избавяше гы отъ рѫкѫ-тѫ на неприятели-тѣ имъ въ всичкы-тѣ дни на сѫдіѭ-тѫ; [ъ]защото ся смиляваше Господь за въздыханія-та имъ, поради онѣзи които гы угнѣтявахѫ и притѣснявахѫ. 19 А [ы]когато умираше сѫдія-та, повращахѫ ся и развращавахѫ ся по злѣ отъ отцы-тѣ си, понеже отхождахѫ слѣдъ другы богове, за да имъ служатъ, и да имъ ся кланятъ: не прѣставахѫ отъ дѣянія-та си, нито отъ строптивый-тъ си пѫть.

20 И [ь]распали ся гнѣвъ-тъ Господенъ върхъ Израиля, и рече: Понеже тѣзи люде [ѣ]прѣстѫпихѫ завѣтъ-тъ ми, който заповѣдахъ на отцы-тѣ имъ, и не послушахѫ гласъ-тъ ми, 21 И [ю]азъ не щѫ да изгонѭ вече отъ лице-то имъ ни едного отъ народы-тѣ, които остави Іисусъ когато умрѣ, 22 [я]За да искусѭ Израиля [ѫ]чрѣзъ тѣхъ, да ли пазятъ пѫть-тъ Господенъ, и ходятъ въ него, както *го* пазихѫ отци-тѣ имъ, или не. 23 И остави Господь тѣзи народы безъ да гы изгони скоро: и не гы прѣдаде въ рѫкѫ-тѫ на Іисуса.

ГЛАВА 3.

1 Ни [а]тѣзи сѫ народи-тѣ, които остави Господь, за да опыта Израиля чрѣзъ тѣхъ, всичкы онѣзи които не знаяхѫ всичкы-тѣ боеве на Ханаанъ: 2 Поне да знаѭтъ родове-тѣ на Израилевы-тѣ сынове и да ся научатъ на бой-тъ, поне тѣзи които понапрѣдъ не бѣхѫ гы познали: 3 [б]Петь-тѣ войводства на Филистимцы-тѣ, и всичкы-тѣ Хананейци, и Сидонци, и Евейци които живѣѭтъ въ горѫ-тѫ Ливанъ, отъ горѫ-тѫ Ваалъ-ермонъ до входъ-тъ на Емаѳъ. 4 И [в]тѣ бѣхѫ за да опыта Израиля чрѣзъ тѣхъ; за да познае ще ли слушатъ заповѣди-тѣ Господни, които заповѣда на отцы-тѣ имъ чрѣзъ Моисея.

5 И [г]населихѫ ся Израилеви-тѣ сынове между Хананейцы-тѣ, Хеттейцы-тѣ, и Аморрейцы-тѣ, и Ферезейцы-тѣ, и Евейцы-тѣ, и Іевусейцы-тѣ. 6 И [д]зѣхѫ за себе си дъщери-тѣ имъ за жены, и дъщери-тѣ си дадохѫ на сынове-тѣ имъ, и [е]служихѫ на богове-тѣ имъ. 7 И [ж]сторихѫ Израилеви-тѣ сынове зло прѣдъ Господа, и забравихѫ Господа Бога своего, и служихѫ на Ваалимы-тѣ и [з]на *Ашеры-тѣ. 8 За това ся распали гнѣвъ-тъ Господенъ върхъ Израиля, и [и]продаде гы въ рѫкѫ-тѫ на Хусанрисаѳаима Месопотамскый-тъ царь: и работихѫ Израилеви-тѣ сынове [і]на Хусанрисаѳаима осмь годины.

9 И когато выкнѫхѫ Израилеви-тѣ сынове къмъ Господа, [к]Господь въздвиже избавитель на Израилевы-тѣ сынове, който гы избави, [л]Гоѳоніила сынъ-тъ на Кенеза, по младый-тъ братъ на Халева. 10 И [м]върху него бѣше Духъ Господенъ, и сѫди Израиля; и излѣзе на бой, и прѣдаде Господь въ рѫкѫ-тѫ му Хусанрисаѳаима Месопотамскый-тъ царь; и рѫка-та му 11 ся укрѣпи противъ Хусанрисаѳаима. И земя-та бѣше въ покой четыридесеть годины; и умрѣ Гоѳоніилъ Кенезовый сынъ.

12 И [н]Израилевы-тѣ сынове пакъ направихѫ зло прѣдъ Господа; и укрѣпи Господь [о]Еглона Моавскый-тъ царь противъ Израиля, защото направихѫ зло прѣдъ 13 Господа. И събра при себе си сынове-тѣ на Аммона и [п]на Амалика, и отиде та порази Израиля, и облада [р]градъ-тъ на 14 Финицы-тѣ. И [с]работихѫ Израилеви-тѣ сынове на Еглона Моавскый-тъ царь осмнадесеть годины.

15 И [т]выкнѫхѫ Израилеви-тѣ сынове къмъ Господа; и въздвиже имъ Господь избавитель, Аода сынъ-тъ на Гырѫ Веніаминовъ, мѫжъ лѣвакъ. И пратихѫ Израилеви-тѣ сынове чрѣзъ рѫкѫ-тѫ му даръ на Еглона Моавскый-тъ царь. 16 И направи си Аодъ мечь и отъ двѣ-тѣ страны остръ, длъгъ единъ лакъть: и опаса го подъ горнѭ-тѫ си дрехѫ на десно-то си бедро. 17 И принесе даръ-тъ на Еглона Моавскый-тъ царь: а Еглонъ бѣше человѣкъ твърдѣ тълстъ.

18 И като свърши да приноси даръ-тъ, испроводи человѣцы-тѣ които държахѫ даръ-тъ, 19 Тогазъ той ся върнѫ [у]отъ [†]сѣченны-тѣ каменіе, които сѫ при Галгалъ, та рече: Тайнѫ думѫ имамъ къмъ тебе, царю. А той рече: Мълчи. И излѣзохѫ отъ него всичкы-тѣ които стояхѫ при не-

---

[ч] Гл. 3; 9, 10, 15. 1 Цар. 12; 11. Дѣян. 13; 20.
[ш] Исх. 34; 15, 16. Лев. 17; 7.
[щ] Іис. Нав. 1; 5.
[ъ] Виж Быт. 6; 6. Втор. 32; 36. Псал. 106; 44, 45.
[ы] Гл. 3; 12. 4; 1. 8; 33.
[ь] Ст. 14
[ѣ] Іис. Нав, 23; 16.
[ю] Іис. Нав. 23; 13
[я] Втор. 8; 2, 16. 13; 3.
[ѫ] Гл. 8; 1, 4.

—

[а] Гл. 2; 21, 22.
[б] Іис. Нав. 13; 3.
[в] Гл. 2; 22.
[г] Псал. 106; 35.
[д] Исх. 34; 16. Втор. 7; 3.
[е] Гл. 2; 11.
[ж] Гл. 2; 13.
[з] Исх. 34; 13. Втор. 16; 21. Гл. 6; 25
[*] *Или* Астарты.
[и] Гл. 2; 14.
[і] Ст. 15. Гл. 4; 3. 6; 7. 10; 10. 1 Цар. 12; 10. Неем. 9; 27. Псал. 22; 5. 106; 44. 107; 13, 19.
[к] Гл. 2; 16.
[л] Гл. 1; 13.
[м] Виж Числ. 27; 18. Гл. 6; 34. 11; 29. 13; 25. 14; 6, 19. 1 Цар. 11; 6. 2 Лѣт. 15; 1.
[н] Гл. 2; 19.
[о] 1 Цар. 12; 9.
[п] Гл. 5; 14.
[р] Гл. 1; 16
[с] Втор. 28; 48.
[т] Ст. 9. Псал. 78; 34.
[у] Іис. Нав. 4; 20.
[†] *Или* истуканы-тѣ.

20 го. И влѣзе при него Аодъ: а той сѣдѣше въ лѣтнѭ-тѫ си горницѫ самъ. И рече Аодъ: Имамъ думѫ отъ Бога къмъ 21 тебе: тогазь станѫ отъ прѣстолъ-тъ. А Аодъ прострѣ лѣвѫ-тѫ си рѫкѫ, и измькнѫ мечъ-тъ отъ десно-то си бедро, и 22 заби го въ коремъ-тъ му, Щото и дьржка-та още влѣзе слѣдъ желѣзо-то; и тлъстина-та стиснѫ толкозь желѣзо-то, щото неможаше да истьргне мечь-тъ изъ ко- 23 ремъ-тъ му; и излѣзе *лайно. Тогазь излѣзе Аодъ прѣзъ притворъ-тъ, и затвори слѣдъ себе си врата-та на горницѫ-тѫ, и заключи.

24 И когато излѣзе той, дойдохѫ раби-тѣ на *Еглока;* и като видѣхѫ че, ето, врата-та на горницѫ-тѫ бѣхѫ заключены, рекохѫ; Несумнѣнно †нозѣ-тѣ си покры- 25 ва въ лѣтнѭ-тѫ стаiѭ. И чакахѫ додѣ ся посрамихѫ; и ето, не отваряше врата-та на горницѫ-тѫ; и тѣй зѣхѫ ключъ-тъ, та отворихѫ; и ето, господарь-тъ имъ лежеше на земiѭ-тѫ мьртъвъ.

26 А додѣ тѣ ся бавяхѫ Аодъ избѣгнѫ; и прѣминѫ сѣчены-тѣ каменiе, та ся отър- 27 ва въ Сеироѳѫ. И когато дойде, [ф]затрѫби съ трѫбѫ-тѫ [х]въ горѫ-тѫ Ефремъ, та слѣзохѫ съ него Израилеви-тѣ сынове 28 отъ горѫ-тѫ, и той прѣдъ тѣхъ. И рече имъ: Вървѣте подирѣ ми; защото [ц]Господь прѣдаде врагове-тѣ ви Моавцы-тѣ въ рѫкѫ-тѫ ви. И слѣзохѫ слѣдъ него, и прѣзѣхѫ прѣдъ Моавцы-тѣ [ч]бродове-тѣ на Iорданъ, и не оставихѫ да прѣмине 29 человѣкъ. И поразихѫ отъ Моавцы-тѣ въ онова врѣме, около десеть тысящы мѫжiе, всичкы-тѣ едры, и всичкы-тѣ якы; и 30 не ся избави ни единъ. Така ся смири Моавъ въ онзи день подъ рѫкѫ-тѫ на Израиля. И земя-та бѣше [ш]въ покой осмдесеть лѣта.

31 И по него настанѫ [щ]Самегаръ сынъ-тъ Анаѳовъ, който порази отъ Филистимцы-тѣ шестстотинъ мѫжiе [ъ]съ единъ волскый остенъ; и [ы]избави и той Израиля.

ГЛАВА 4.

1 И [а]подирь смьрть-тѫ на Аода Израилеви-тѣ сынове направихѫ пакъ зло прѣдъ Го- 2 спода. И [б]продаде гы Господь въ рѫкѫ-тѫ на Iавина Ханаанскый-тъ царь, който царуваше [в]въ Асоръ; и войвода на воинства-та му бѣше [г]Сисара, който живѣеше 3 [д]въ Аросеѳъ на язычницы-тѣ. И выкнѫхѫ къмъ Господа Израилеви-тѣ сынове; защото той имаше деветстотинъ [е]желѣзны колесницы; и [ж]жестоко притѣсни Израилевы-тѣ сынове двадесеть лѣта.

4 И Девора, жена пророчица, жена на Лафидоѳа, тя сѫдѣше Израиля въ онова 5 врѣме. И [з]тя живѣеше подъ финикъ-тъ на Деворѫ, между Рамѫ и Веѳиль, въ горѫ-тѫ Ефремъ; и възлизахѫ къмъ неѭ 6 Израилеви-тѣ сынове за сѫдъ. И прати та повыка [и]Варака Авиноамовый-тъ сынъ отъ Нефѳалимовъ [i]Кадисъ, и му рече: Не заповѣда ли Господь Богъ Израилевъ, и рече: Иди та ся оттегли въ горѫ-тѫ Ѳаворъ, и земи съсъ себе си десеть тысящы мѫжiе отъ Нефѳалимовы-тѣ сынове, и отъ 7 Завулоновы-тѣ сынове. И [к]ще привлѣкѫ при тебе, [л]въ рѣкѫ-тѫ Кысонъ, Сисарѫ, войводѫ-тѫ на Iавиново-то воинство, и колесницы-тѣ му, и множество-то му, и 8 ще го прѣдамъ въ рѫкѫ-тѫ ти. А Баракъ ѝ рече: Ако дойдешь ты съ мене, ще идѫ; но ако не дойдешь съ мене, не 9 щѫ да идѫ. А тя рече: Ще дойдѫ непрѣмѣнно съ тебе; но не ще земешь честь на пѫть-тъ въ който отхождашь; защото [м]въ рѫкѫ-тѫ на женѫ ще прѣдаде Господь Сисарѫ. И Девора станѫ та отиде 10 съ Варака въ Кадисъ. И свыка Баракъ [н]Завулона и Нефѳалима въ Кадисъ, и пойдохѫ [о]слѣдъ него десеть тысящы мѫжiе; и Девора възлѣзе съ него.

11 А Хеверъ [п]Кенеецъ-тъ, отъ сынове-тѣ на [р]Овава Моисеовый-тъ тесть, бѣше ся раздвоилъ отъ Кенейцы-тѣ, та бѣше поставилъ шатьръ-тъ си до дѫбъ-тъ на Заанаима, който е близу [с]при Кадисъ.

12 И възвѣстихѫ на Сисарѫ, че Баракъ Авиноамовый-тъ сынъ възлѣзлъ на горѫ- 13 тѫ Ѳаворъ. И свыка Сисара всичкы-тѣ си колесницы, деветстотинъ желѣзны колесницы, и всичкы-тѣ людiе които бѣхѫ съ него, отъ Аросеѳъ на языччицы-тѣ въ рѣкѫ-тѫ Кысонъ.

14 И рече Девора на Варака; Стани; защото тойзи е день-тъ, въ който Господь прѣдаде Сисарѫ въ рѫкѫ-тѫ ти: [т]не излѣзе ли Господь прѣдъ тебе? И слѣзе Баракъ отъ горѫ-тѫ Ѳаворъ, и десеть ты- 15 сящы мѫжiе слѣдъ него. И [у]разби Господь Сисарѫ, и всичкы-тѣ колесницы, и всичко-то воинство, съ остро-то на ножъ-тъ, прѣдъ Варака: и слѣзе Сисара 16 изъ колесницѫ-тѫ, та побѣгнѫ пѣшь. И тича Баракъ слѣдъ колесницы-тѣ и слѣдъ воинство-то, до Аросеѳъ на языччицы-тѣ: и паднѫ всичко-то воинство на Сисарѫ

* Или въ залнiѭ-тѫ часть.
† Или по нуждѫ-тѫ си е.
ф Гл. 5; 14. 6; 34. 1 Цар. 13; 3.
х Iис. Нав. 17; 15. Гл. 7; 24. 17; 1. 19; 1.
ц Гл. 7; 9, 15. 1 Цар. 17; 47.
ч Iис. Нав. 2; 7. Гл. 12; 5.
ш Ст. 11.
щ Гл. 5; 6, 8. 1 Цар. 18; 19, 22.
ъ 1 Цар. 17; 47, 50.
ы Гл. 2; 16.

—

а Гл. 2; 19.
б Гл. 2; 14.
в Iис. Нав. 11; 1, 10. 19; 36.
г 1 Цар. 12; 9. Псал. 83. 9.
д Ст. 13; 16.
е Гл. 1; 19.
ж Гл. 5; 8. Псал. 106; 42.
з Быт. 35; 8.
и Евр. 11; 32.
i Iис. Нав. 19; 37.
к Исх. 14; 4.
л Гл. 5; 21. 3 Цар. 18; 40. Псал. 83; 9, 10.
м Гл. 2; 14.
н Гл. 5; 18.
о Вижь Исх. 11; 8. 3 Цар. 20; 10.
п Гл. 1; 16.
р Числ. 10; 29.
с Ст. 6.
т Втор. 9; 3. 2 Цар. 5; 24. Псал. 68; 7. Иса. 52; 12.
у Псал. 83; 9, 10. Вижь Iис. Нав. 10; 10.

чрѣзъ остро-то на ножъ-тъ: не останж 17 нито единъ. И побѣгнж Сисара пѣшь въ шатъръ-тъ на Іаиль женж-тж на Хевера Кенеецъ-тъ; защото бѣше миръ между Іавина Асорскый-тъ царь, и между домъ-тъ 18 на Хевера Кенеецъ-тъ. И излѣзе Іаиль да посрѣщне Сисарж, и рече му: Влѣзь, Господине мой, влѣзь при мене; не бой ся. И когато влѣзе при неіж въ шатъръ-тъ, 19 покры го съ губеръ. И рече ѝ: Напой мя, моліж, съ малко водж, защото ожаднѣхъ. 20 И [ф]развърза мѣхъ съ млѣко, та го напои, и покры го. И рече ѝ: Застани при врата-та на шатъръ-тъ, и ако дойде нѣкой та тя попыта, и рече: Има ли нѣкой 21 тукъ? речи: Нѣма. И [х]зѣ Іаиль Хеверова-та жена колъ-тъ на шатъръ-тъ, зѣ и чукъ въ ржкж-тж си, та отиде тихо при него, и заби колъ-тъ въ слѣпы-тѣ му очи, щото ся закова въ земіж-тж; а той като бѣше уморенъ, спѣше дълбоко; и умрѣ.
22 И ето, Варакъ гоняше Сисарж; а Іаиль излѣзе да го посрѣщне, и рече му: Ела, и ще ти покажж мжжъ-тъ когото търсишь. И когато влѣзе при неіж, ето, Сисара лежеше мъртъвъ, и колъ-тъ въ слѣпы-тѣ му очи.
23 И [ц]покори Богъ въ онзи день Іавина Ханаанскый-тъ царь прѣдъ Израилевы-тѣ 24 синове. И укрѣпяваше ся ржка-та на Израилевы-тѣ синове непрѣстанно надъ Іавина Ханаанскый-тъ царь, додѣ истрѣбихж Іавина Ханаанскый-тъ царь.

ГЛАВА 5.

1 П[а]пѣяхж Девора и Варакъ Авиноамовый сынъ въ онзи день и говоряхж:

2 За войводство-то на войводы-тѣ въ Израиля,
[б]За самоволно-то слѣдованіе на людіе-тѣ,
Хвалѣте Господа.
3 [в]Чуйте царіе; дайте ухо, князове;
Азъ Господу, азъ ще пѣіж;
На Господа Бога Израилева ще псалмопѣіж.
4 Господи, [д]когато излѣзе ты отъ Сіиръ,
Когато тръгнж ты отъ поле-то Едомъ,
[е]Земя-та ся потръси, и небеса-та покапахж,
И облаци-тѣ покапахж водж.
5 [ж]Горы-тѣ ся растопихж отъ лице-то Господне;
[з]Самый-тъ Синай, отъ лице-то на Господа Бога Израилева.
6 Въ дни-тѣ [и]на Самегара Анаѳовый-тъ сынъ,
Въ дни-тѣ [і]на Іаиль [к]прѣстанжхж пжтища-та,
И пжтници-тѣ вървяхж по кривы пжтища.
7 Неостанжхж князове-тѣ въ Израиля, неостанжхж,
Додѣ въстанжхъ азъ Девора,
Въстанжхъ [л]майка въ Израиля.
8 [м]Избрахж новы богове:
Тогазь станж бой въ врата-та:
[н]Яви ли ся щить или копіе
Между четыридесеть тысящы въ Израиля?
9 Сърдце-то ми е къмъ началницы-тѣ на Израиля,
Които между людіе-тѣ [о]принесохж себе си самоволно:
Хвалѣте Господа.
10 Вы [п]които яздите на бѣлы ослы,
[р]Които сѣдите, въ * сждилище,
И които ходите по пжть, [с]говорѣте.
11 *Избавени* отъ гласъ-тъ на †стрѣлцы-тѣ
На мѣста-та гдѣто наливатъ водж,
Тамъ ще въсхваляватъ правды-тѣ Господни,
[т]Правды-тѣ на князове-тѣ му между Израиля.
Тогазь людіе-тѣ Господни слѣзохж въ врата-та.
12 [у]Събуди ся, събуди ся, Деворо:
Събуди ся, събуди ся, изречи пѣснь:
Стани, Вараче,
И [ф]оплѣни плѣнницы-тѣ си, сыне Авиноамовъ.
13 Тогазь слѣзохж остатъкъ отъ людіе-тѣ противъ [х]благородны-тѣ:
Господь слѣзе съ мене противъ крѣпкы-тѣ.
14 [ц]Които сж отъ корень-тъ на Ефрема, *слѣзохж* противъ [ч]Амалика,
Вслѣдъ тебе, Веніамине, между твои-тѣ людіе:
[ш]Отъ Махыра слѣзохж началницы,
И отъ Завулона онѣзи които държатъ жезлъ на писецъ.
15 И князове-тѣ Иссахарови съ Деворж,
Иссахаръ още съ [щ]Варака:
Слѣдъ него тичахж въ долъ-тъ.
Въ раздѣленія-та Рувимовы
Подигнжхж ся голѣмы сърдечны съвѣщанія.
16 Защо си сѣднжлъ между [ъ]огради-тѣ
За да слушашь ** блѣянія-та на стада-та?
Въ раздѣленія-та Рувимовы
Подигнжхж ся голѣмы сърдечны разысканія.

ф Гл. 5; 25.
х Гл. 5; 26.
ц Псал. 18; 47.

5

а Вижь Исх. 15; 1. Псал. 18; надписъ-тъ.
б 2 Лѣт. 17; 16.
в Втор. 32; 1, 3. Псал. 2; 10.
д Втор. 33; 2. Псал. 68; 7.
е 2 Цар. 22; 8. Псал. 68; 8. Иса. 64; 3. Аввак. 3; 3, 10.
ж Втор. 4; 11. Псал. 97; 5.
з Исх. 19; 18.
и Гл. 3; 31.
і Гл. 4; 17.
к Лев. 26; 22. 2 Лѣт. 15; 5. Иса. 33; 8. Плач. 1; 4. 4; 18.
л Иса. 49; 23.
м Втор. 32; 16. Гл. 2; 12, 17.
н 1 Цар. 13; 19, 22. Гл. 4; 3.
о Ст. 2.
п Гл. 10; 4. 12; 14.
р Псал. 107; 32.
* *Или* на сѣдалище-то
с Псал. 105; 2. 145; 5.
† *Или* дѣлящы-тѣ користь
т 1 Цар. 12; 7. Псал. 145; 7.
у Псал. 57; 8.
ф Псал. 68; 18.
х Псал. 49; 14.
ц Гл. 3; 27.
ч Гл. 3; 13.
ш Числ. 32; 39, 40.
щ Гл. 4; 14.
ъ Числ. 32; 1.
** *Или* свиреніе-то при

17 [ы] Галаадъ мируваше оттамъ Іорданъ:
И Данъ защо оставаше въ корабы-тѣ?
[ь] Асиръ сѣдѣше въ краеморія-та,
И мируваше въ пристанища-та си.
18 [ъ] Завулонъ сѫ людіе които приносятъ животъ-тъ си на смьрть,
И Нефѳалимъ, по высочины-тѣ на поле-то.
19 Дойдохѫ царіе-тѣ, ратовахѫ:
Тогазь ратовахѫ Ханаански-тѣ царіе
Въ Ѳаанахъ близу при воды-тѣ на Магеддонъ,
[ю] Корысть отъ сребро не зѣхѫ.
20 [я] Отъ небе-то ратовахѫ,
[аа] Звѣзды-тѣ отъ пѫтища-та си ратовахѫ противъ Сисарѫ.
21 Рѣка-та Кысонъ гы завлече,
Стара-та рѣка, [ба] рѣка-та Кысонъ.
Потъпкала си, душе моя, силѫ.
22 Тогазь ся строшихѫ конскы-тѣ копыта,
Отъ устремително-то тичаніе, устремително-то тичаніе на крѣпкы-тѣ имъ.
23 Кълнѣте Мироза, рече Ангелъ Господень,
Кълнѣте съ клѣтвѫ жители-тѣ му;
[а] Защото не дойдохѫ на помощь Господу,
[б] На помощь Господу противъ силны-тѣ.
24 Благословена нека е повече отъ жены-тѣ
[в] Іаиль жена-та на Хевера Кенеецъ-тъ,
[г] Надъ жены-тѣ въ шатры-тѣ, нека е благословена.
25 [д] Водѫ поиска той, тя *му* млѣко даде;
Масло принесе въ великолѣпнѫ чашѫ.
26 [е] Рѫкѫ-тѫ си прострѣ къмъ колъ-тъ,
И деснѫ-тѫ си къмъ чукъ-тъ на работницы-тѣ;
И съ чукъ-тъ удари Сисарѫ и расцѣпи му главѫ-тѫ,
И проби и прониза слѣпы-тѣ му очи.
27 Между нозѣ-тѣ ѝ ся повали, паднѫ, прострѣ ся:
Между нозѣ-тѣ ѝ ся повали, паднѫ:
Дѣто ся повали, тамъ *и* паднѫ погынѫлъ.
28 Сисарова-та майка надничаше прѣзъ прозорецъ-тъ,
И выкаше прѣзъ решеткѫ-тѫ:
Защо ся бави колесница-та му да дойде?
Защо закъснѣхѫ колела-та на колесницы-тѣ му?
29 Мѫдры-тѣ нейны госпожи ѝ отговаряхѫ:
Даже и тя даваше отвѣтъ на себе си:
30 [ж] Да ли не сѫ намѣрили и дѣлятъ корысти?
По момѫ, по двѣ момы на всякой мѫжъ?
На Сисарѫ корысти пьстрошарны,
Корысти пьстрошарны, везаны,
Пьстрошарны везаны и отъ двѣ-тѣ страны,
Корысть отъ огърлія?
31 [з] Така да погынѫтъ вси-тѣ твои врази, Господи!
А онѣзи които Го обычатъ *нека сѫ* [и] както сълнце-то което [і] изгрѣва въ силѫ-тѫ си.

И земя-та бѣше въ покой четыридесеть лѣта.

ГЛАВА 6.

1 И [а] сторихѫ Израилеви-тѣ сынове зло прѣдъ Господа; и прѣдаде гы Господь въ
2 рѫкѫ-тѫ [б] на Мадіама седмь годины. И укрѣпи ся рѫка-та на Мадіама врьху Израиля: поради Мадіамцы-тѣ направихѫ си Израилеви-тѣ сынове [в] онѣзи дупкы, които сѫ по горы-тѣ, и пещеры-тѣ, и
3 твърдыни-тѣ. И когато сѣеше Израиль, възлизахѫ Мадіамци-тѣ, и [г] Амаличани-тѣ, и [д] въсточны-тѣ жители, та дохождахѫ
4 противъ него: И като ся опълчавахѫ противъ тѣхъ, [е] разваляхѫ рожбы-тѣ на земѭ-тѫ дори до входъ-тъ на Газѫ, и не оставяхѫ хранѫ на Израиля, нито
5 овцѫ, нито говедо, нито оселъ. Защото възлѣзувахѫ тѣ и стада-та имъ, та дохождахѫ съ шатры-тѣ си на четъ много [ж] като скакалцы: безбройни бѣхѫ и тѣ и камилы-тѣ имъ; и влизахѫ въ земѭ-тѫ
6 за да ѭ разорятъ. И осиромашѣ Израиль много поради Мадіамцы-тѣ; за това Израилеви-тѣ сынове [з] извыкахѫ къмъ Господа.
7 И когато извыкахѫ къмъ Господа Израилевы-тѣ сынове заради Мадіамцы-тѣ,
8 Тогазь прати Господь единого мѫжа пророка на Израилевы-тѣ сынове, та имъ рече: Така говори Господь Богъ Израилевъ: Азъ вы възведохъ отъ Египеть, и изведохъ вы изъ домъ-тъ на рабство-то,
9 И избавихъ вы отъ Египетскѫ-тѫ рѫкѫ, и отъ рѫкѫ-тѫ на всичкы онѣзи които вы насилствувахѫ, и [и] изпѫдихъ гы отъ лице-то ви, и дадохъ ви земѭ-тѫ
10 имъ: И рѣкохъ ви: Азъ сьмь Господь Богъ вашъ; [і] да не почтете богове-тѣ на Аморрейцы-тѣ, въ земѭ-тѫ на които живѣете; и не послушахте гласъ-тъ ми.
11 И дойде ангелъ Господень, та сѣднѫ подъ теревинѳъ-тъ, който е въ Офрѫ, и принадлежеше на Іоаса [к] Авіезерецъ-тъ: а [л] сынъ му Гедеонъ млатѣше жито въ жлебъ-тъ, за да *го* скрые отъ Мадіамцы-
12 тѣ. И [м] яви му ся ангелъ Господень, и рече му: [н] Господь е съ тебе, силне съ

ы Вижь Іис. Нав. 13; 25, 31.
ь Іис. Нав. 19; 29, 31.
ъ Гл. 4; 10.
ю Гл. 4; 16. Псал. 44; 12. Вижь Ст. 30.
я Вижь Іис. Нав. 10; 11. Псал. 77; 17, 18.
аа Гл. 4; 15.
ба Гл. 4; 7.
а Гл. 21; 9, 10. Неем. 8; 6.
б 1 Цар. 17; 47. 18; 17. 25; 28.
в Гл. 4; 17.
г Лук. 1; 28.
д Гл. 4; 19.
е Гл. 4; 21.
ж Исх. 15; 9.
з Псал. 83; 9, 10.
и 2 Цар. 23; 4.
і Псал. 19; 5.

—

а Гл. 2; 19.
б Аввак. 3; 7.
в 1 Цар. 13; 6. Евр. 11; 38.
г Гл. 3; 13.
д Быт 29; 1. Гл. 7; 12. 8; 10. 1 Цар. 4; 30. Іов. 1; 3.
е Лев. 26; 16. Втор. 28; 30, 33, 51. Мих. 6; 15.
ж Гл. 7; 12.
з Гл. 3; 15. Осія 5; 15.
и Псал. 44; 2, 3.
і 4 Цар. 17; 35, 37, 38. Іер. 10; 2.
к Іис. Нав. 17; 2.
л Евр. 11; 32.
м Гл. 13; 3. Лук. 1; 11, 28.
н Іис. Нав. 1; 5.

13 крѣпость. А Гедеонъ му рече: О! Господи мой, ако е Господь съ насъ, то защо ны снамѣри всичко това? и [о]дѣ сѫ всичкы-тѣ му чудеса, [п]които ни казахѫ отци-тѣ ни, и говоряхѫ: Не възведе ли ны Господь отъ Египетъ? но [р]сега ны остави Господь, и прѣдаде ны въ рѫкѫ-
14 тѫ на Мадіамцы-тѣ. И погледнѫ къмъ него Господь, и рече му: [с]Иди съ тѫзи твоіѫ силѫ, и ще освободишь Израиля отъ рѫкѫ-тѫ на Мадіама; [т]не пратихъ
15 ли тя Азъ? А той му рече: О! Господи мой, съсъ що ще освобождіѫ азъ Израиля? ето, [у]тысяща-та ми е най долня между Манассіѭ, и азъ сьмь най малъкъ въ
16 домъ-тъ на отца си. И рече му Господь: [ф]Но азъ ще бѫдѫ съ тебе, и ще поразишь Мадіамцы-тѣ, както едного человѣка.
17 А той му рече: Моліѫ ти ся ако сьмь намѣрилъ благодать прѣдъ очи-тѣ ти, [х]покажи ми знаменіе че ты си който гово-
18 ришь съ мене. [ц]Моліѫ ти ся не си отивай отъ тукъ, додѣ дойдѫ при тебе, и изнесѫ приношеніе-то си, и *го* положѫ прѣдъ тебе. И той му рече: Ще чакамъ додѣ ся върнешь.

19 И [ч]влѣзе Гедеонъ, та приготви яре отъ козы-тѣ, и прѣсны питы отъ еднѫ ефѫ брашно: месо-то тури въ кошницѫ, а юхѫ-тѫ тури въ гърне, и изнесе му вънъ подъ теревинеъ-тъ, та принесе.
20 И рече му ангелъ Божій: Земи месо-то и прѣсны-тѣ питы, та тури на [ш]тойзи камыкъ, и [щ]юхѫ-тѫ излей. И направи
21 така. И прострѣ ангелъ Господенъ край-тъ на жезлъ-тъ, който бѣше въ рѫкѫ-тѫ му, та досегнѫ месо-то и прѣсны-тѣ питы; и [ѣ]възлѣзе огнь изъ камыкъ-тъ, и пояде месо-то и прѣсны-тѣ питы. Тогазь си отиде ангелъ-тъ Господенъ отъ очи-тѣ му.
22 И [ы]като видѣ Гедеонъ че това бѣ ангелъ Господень, рече Гедеонъ: Горко ми, Господи Іеова! [ь]Защото видѣхъ ангела
23 Господня лице съ лице. И рече му Господь: [ъ]Миръ тебѣ; не бой ся; нѣма да умрешь.
24 И съгради тамъ Гедеонъ олтарь Господу, и нарече го *Іеова-шаломъ: той е до тойзи день [ю]въ Офрѫ на Авіезер-
25 цы-тѣ. И въ тѫзи нощь рече му Господь: Земи волъ-тъ на отца си, вторый-тъ волъ седмолѣтный-тъ, та съсыпи Вааловъ-тъ олтарь който има отецъ ти, и [я]Ашерѫ-тѫ
26 която е при него изсѣчи: И съгради олтарь на Господа Бога твоего на върхъ-тъ на тѫзи скалѫ, споредъ наредбѫ-тѫ; и земи вторый-тъ волъ, та принесь всесъжженіе съ дърва-та на Ашерѫ-тѫ коіѫто
27 ще изсѣчешь. И зѣ Гедеонъ десеть мѫжіе отъ рабы-тѣ си, та направи както му рече Господь; и понеже ся убоя отъ домъ-тъ на отца си, и отъ жители-тѣ градскы да направи *това* деня, направи *го* нощя.
28 И когато градскы-тѣ жители станѫхѫ на утринь-тѫ, ето олтарь-тъ Вааловъ съборенъ, и Ашера-та която бѣше при него изсѣчена, и вторый-тъ волъ всесъж-
29 женъ на съграденый-тъ олтарь. И рекохѫ си единъ на другъ: Кой направи тѫзи работѫ? И като испытахѫ и прѣдирихѫ, рекохѫ: Гедеонъ сынъ-тъ Іоа-
30 совъ е направилъ тѫзи работѫ. Тогазь жители-тѣ градскы рекохѫ Іоасу: Изведи сына си да ся умъртви, понеже събори Вааловъ-тъ олтарь, и понеже изсѣче
31 Ашерѫ-тѫ която бѣше при него. И рече Іоасъ на всичкы-тѣ що бѣхѫ ся подигнѫли противъ него: Вы ли ще защитите сѫдбѫ-тѫ на Ваала? или вы ще го спасете? който защити неговѫ-тѫ сѫдбѫ ще бѫде умъртвенъ до утрѣ: ако е той Богъ нека защити сѫдбѫ-тѫ си, защото
32 сѫ съборили олтарь-тъ му. За това въ онзи день го нарече [ж]†Іероваалъ, и говоряше: Нека ся сѫди съ него Ваалъ, защото е съборилъ олтарь-тъ му.
33 Тогазь [іѧ]ся събрахѫ заедно всичкы-тѣ Мадіамци, и Амаличани, и въсточни-тѣ жители, та прѣминѫхѫ, и расположихѫ
34 станъ [а]въ долъ-тъ Іезраель. И [б]Духъ Господень облѣче Гедеона, и [в]въстрѫби съ трѫбѫ, и събрахѫ ся Авіезерци-тѣ слѣдъ
35 него. И испрати вѣстители на всичкый Манассіѭ, и събра ся и той слѣдъ него: прати още вѣстители на Асира, и на Завулона, и на Нефѳалима; и тѣ дойдохѫ та гы посрѣщнѫхѫ.
36 И рече Гедеонъ Богу: Ако ще освободишь Израиля съ моіѫ-тѫ рѫкѫ, както
37 си казалъ, [г]Ето азъ ще туріѫ на гумното руно вълнѫ: ако стане роса само на руно-то, а по всичкѫ-тѫ земіѫ суша, тогазь ще познаіѫ, че ще освободишь Израиля съ моіѫ-тѫ рѫкѫ, както си рѣ-
38 клъ. Така и быде; защото като станѫ на утринь-тѫ рано, истиска руно-то, и истече росѫ изъ руно-то, легенъ пълнъ
39 съ водѫ. И рече Гедеонъ Богу: Да [д]ся не распали гнѣвъ-тъ ти на мене, и ще продумамъ само тойзи пѫть: Да опытамъ, моліѫ ся, само тойзи пѫть съ ру-

[о] Псал. 89; 49. Иса. 59; 1. 63; 15.
[п] Псал. 44; 1.
[р] 2 Лѣт. 15; 2.
[с] 1 Цар. 12; 11. Евр. 11; 32, 34.
[т] Іис. Нав. 1; 9. Гл. 4; 6.
[у] Виж 1 Цар. 9; 21.
[ф] Исх. 3; 12. Іис. Нав. 1; 5.
[х] Исх. 4; 1 — 8. Ст. 36, 37. 4 Цар. 20; 8. Псал. 86; 17. Иса. 7; 11.
[ц] Быт. 18; 3, 5. Гл. 13; 15.
[ч] Быт. 18; 6, 7, 8.
[ш] Гл. 13; 19.
[щ] Виж 3 Цар. 18; 33, 34.
[ѣ] Лев. 9; 24. 3 Цар. 18; 38, 2 Лѣт. 7; 1.
[ы] Гл. 13; 21.
[ь] Быт. 16; 13. 32; 30. Исх. 33; 20. Гл. 13; 22.
[ъ] Дан. 10; 19.
* Господь мира.
[ю] Гл. 8; 32.
[я] Исх. 34; 13. Втор. 7; 5.
[ж] 1 Цар. 12; 11. 2 Цар. 11; 21.
† Нека ся сѫди Ваалъ.
[іѧ] Ст. 3.
[а] Іис. Нав. 17; 16.
[б] Гл. 3; 10. 1 Лѣт. 12; 18. 2 Лѣт. 24; 20.
[в] Числ. 10; 3. Гл. 3; 27.
[г] Исх. 5; 3, 4, 6, 7.
[д] Быт. 18; 32.

но-то: нека бѫде сега суша само на руно-то, а по всичкѫ-тѫ землѭ нека е ро-
40 са. И направи Богъ така, прѣзъ онѫзи нощь; и станѫ суша само на руно-то а по всичкѫ-тѫ землѭ бѣше роса.

ГЛАВА 7.

1 Тогазь [а]Іероваалъ (който е Гедеонъ), станѫ рано, и всичкы-тѣ людіе които бѣхѫ съ него, та расположихѫ станъ-тъ си при источникъ-тъАродъ; а станъ-тъ на Мадіамцы-тѣ бѣше къмъ сѣверъ отъ него при хълмъ-тъ Море въ долинѫ-тѫ.
2 И рече Господь Гедеону: Твърдѣ много сѫ людіе-тѣ които сѫ съ тебе за да прѣдамъ Мадіамцы-тѣ въ рѫкѫ-тѫ имъ, [б]да не бы ся похвалилъ Израиль противъ мене, и реклъ: Моя-та рѫка мя спасе.
3 Сега прочее провъзгласи въ уши-тѣ на людіе-тѣ и кажи: [в]Който е боязливъ и страшливъ, нека ся върне, и да си отиде отъ горѫ-тѫ Галаадъ. И върнѫхѫ ся отъ людіе-тѣ двадесеть и двѣ тысящи; и оста-
4 нѫхѫ десеть тысящи. И рече Господь Гедеону: Пакъ сѫ много людіе-тѣ; низведи гы при водѫ-тѫ, и тамъ ще ти гы прѣчистѭ; и за когото ти рекѫ: Тойзи ще дойде съ тебе, той да дойде съ тебе; а за когото ти рекѫ: Тойзи нѣма да дойде съ тебе,
5 той да не дойде. И низведе людіе-тѣ при водѫ-тѫ; и рече Господь Гедеону: Всякой който полоче съ языкъ-тъ си отъ водѫ-тѫ, както лоче куче, него да поставишь особно, така и всякого който ко-
6 лѣничи на колѣнѣ-тѣ си за да піе. И число-то на онѣзи които полокахѫ отъ рѫкѫ-тѫ си въ уста-та си, бѣше триста мѫжіе; а всичкый остатъкъ на людіе-тѣ колѣничи на колѣнѣ-тѣ си за да піе водѫ.
7 И рече Господь Гедеону: [г]Чрѣзъ тѣзи триста-та мѫжіе които полокахѫ ще вы избавѭ, и ще прѣдамъ Мадіамцы-тѣ въ рѫкѫ-тѫ ти; а всичкы-тѣ *другы* людіе
8 нека идѫтъ всякой на мѣсто-то си. И тъй зѣхѫ людіе-тѣ хранѫ въ рѫцѣ-тѣ си и трѫбы-тѣ си; и проводи всичкы-тѣ Израилевы человѣцы всякого въ шатъръ-тъ му, и удържа триста-та мѫжіе. А станъ-тъ на Мадіама бѣше подъ него въ долъ-тъ.
9 И [д]въ истѫ-тѫ нощь му рече Господь: Стани, слѣзь въ станъ-тъ; защото го прѣ-
10 дадохъ въ рѫкѫ-тѫ ти. Но ако ся боишь да слѣзешь, слѣзь ты и Фура слуга-та
11 ти въ станъ-тъ; И [е]ще чуешь що говорятъ; и слѣдъ това рѫцѣ-тѣ ти ще ся укрѣпятъ, и ще слѣзешь въ станъ-тъ. И слѣзе той съ Фурѫ слугѫ-тѫ си до
12 прѣднѭ-тѫ стражѫ на станъ-тъ. А Мадіамъ, и Амаликъ, и [ж]всичкы-тѣ въсточни жители бѣхѫ ся распрострѣли въ долинѫ-тѫ по множество-то си като скакалци: и камилы-тѣ имъ по множество-то си безбройны като пѣсъкъ-тъ по край море-то.
13 И като дойде Гедеонъ, ето, единъ человѣкъ приказуваше на другаря си сънъ, и говоряше: Ето, сънувахъ сънъ, и ето, пита отъ ечимыченъ хлѣбъ ся търкаляше въ станъ-тъ на Мадіама, и дойде до шатъръ-тъ, та го удари, и паднѫ; и прѣвърнѫ
14 го, и паднѫ шатъръ-тъ. И отговори другарь-тъ му, и рече: Това не е *друго* тъкмо сабля-та на Гедеона, сынъ-тъ Іоасовъ, мѫжъ Израилянинъ: Богъ прѣдаде въ рѫкѫ-тѫ му Мадіама, и всичкый-тъ станъ.
15 И като чу Гедеонъ приказваніе-то на сънъ-тъ, и тълкованіе-то му, поклони ся, и върнѫ ся въ Израилевый-тъ станъ, и рече: Станѣте; защото Господь прѣдаде
16 въ рѫкѫ-тѫ ви Мадіамскый-тъ станъ. И ръздѣли триста-та мѫжіе на три тѣла, и даде трѫбы въ рѫцѣ-тѣ на всичкы тѣзи, и праздны водоносы, и свѣщи въ водо-
17 носы-тѣ. И рече имъ: Гледайте мене, и правѣте подобно; и ето, когато азъ стигнѫ при край-тъ на станъ-тъ, каквото направѭ *азъ* така ще направите *и вы*.
18 Когато затрѫбѭ съ трѫбѫ-тѫ, азъ и всичкы-тѣ които сѫ съ мене, тогазь ще затрѫбите и вы съ трѫбы-тѣ около всичкый-тъ станъ, и ще речете: *Сабля* Господня и Гедеонова.
19 И тъй Гедеонъ, и сто-тѣ мѫжіе които бѣхѫ съ него, дойдохѫ при край-тъ на станъ-тъ около начало-то на срѣднѭ-тѫ стражѫ: едва бѣхѫ поставили стражы-тѣ; и въстрѫбихѫ съ трѫбы-тѣ, и строшихѫ водоносы-тѣ които бѣхѫ въ рѫцѣ-
20 тѣ имъ. И три-тѣ тѣла въстрѫбихѫ съ трѫбы-тѣ, и строшихѫ водоносы-тѣ, и държъхѫ свѣщи-тѣ въ лѣвы-тѣ си рѫцѣ, и трѫбы-тѣ въ десны-тѣ си рѫцѣ, за да трѫбятъ; и выкахѫ: Сабля Господня и
21 Гедеонова. И [з]застанѫ всякой на мѣсто-то си около станъ-тъ; и [и]всичкый станъ
22 ся растича, и выкахѫ, и бѣгахѫ. И триста-та души [і]въстрѫбихѫ съ трѫбы-тѣ: и [к]обърнѫ Господь [л]саблѭ-тѫ на всякого противъ другаря му въ всичкый станъ: и воинство-то побѣгнѫ въ Веѳаситтѫ къмъ Зерераѳъ, дори до прѣдѣлъ-тъ на Авелмеолѫ къмъ Таваѳъ.
23 И събрахѫ ся Израилеви-тѣ мѫжіе отъ Нефѳалима, и отъ Асира, и отъ всичкый Манассіѭ, та тичахѫ вслѣдъ Мадіама.
24 И прати Гедеонъ вѣстители по [м]всичкѫ-тѫ горѫ Ефремъ, и думаше: Слѣзте да

а Гл. 6; 32.
б Втор. 8; 17. Иса. 10; 13. 1 Кор. 1; 29. 2 Кор. 4; 7.
в Втор. 20; 8.
г 1 Цар. 14; 6.
д Быт. 46; 2, 3.
е Ст. 13, 14, 15. Вижь Быт. 24; 14. 1 Цар. 14; 9, 10.
ж Гл. 6; 5, 33. 8; 10.
з Исх. 14; 13, 14. 2 Лѣт. 20; 17.
и 4 Цар. 7; 7.
і Іис. Нав. 6; 4, 16, 20. Вижь 2 Кор. 4; 7.
к Псал. 83; 9. Иса. 9; 4.
л 1 Цар. 14; 20. 2 Лѣт. 20; 23.
м Гл. 3; 27.

посрѣщнете Мадіама, и [м]захванѣте прѣдъ тѣхъ воды-тѣ дори [н]до Веѳъ-варж и Іорданъ. Тогазь ся събрахж всичкы-тѣ Ефремови мѫжіе, та захванѫхж воды-тѣ
25 дори до Веѳъ-варж и Іорданъ. И хванѫхж [о]двама началницы на Мадіама, Орива, и Зива; и умьртвихж Орива при [п]скалѫ-тѫ Оривъ, а Зива умьртвихж при жлебъ-тъ Зивъ; и гонихж Мадіама, и донесохж главы-тѣ на Орива и Зива Гедеону [р]оттамъ Іорданъ.

ГЛАВА 8.

1 И [а]рекохж му Ефремови-тѣ мѫжіе: Що е това, дѣто ни направи ты, че ны не повыкнж, когато отиде да ратувашь противъ Мадіама? и прѣпирахж ся силно съ
2 него. А той имъ рече: Що направихъ азъ въ сравненіе съ васъ сега? не е ли по добръ пабиръкъ-тъ на Ефрема отъ гроз-
3 доберъ-тъ на Авіезера? [б]Прѣдаде Богъ въ рѫцѣ-тѣ ви Мадіамскы-тѣ началницы, Орива и Зива; и що можахъ азъ да направіѭ въ сравненіе съ васъ? тогазь [в]ся утиши духъ-тъ имъ къмъ него, когато рече това слово.
4 И като дойде Гедеонъ на Іорданъ, прѣминж той и триста-та мѫжіе които бѣхж
5 съ него, уморени но пакъ гоняхж. И рече [г]на Сокхоѳскы-тѣ жители: Дайте, моліѭ, нѣколко хлѣба на людіе-тѣ които мя слѣдуватъ; защото сж изнемощѣли, а азъ гоніѭ Зевея и Салмана, Мадіам-
6 скы-тѣ царіе. А Сокхоѳскы-тѣ началници отговорихж: [д]Да ли сж рѫцѣ-тѣ на Зевея и на Салмана сега въ рѫкѫ-тѫ ти, [е]та да дадемъ хлѣбъ на войскѫ-тѫ ти?
7 А Гедеонъ рече: Заради това, когато прѣдаде Господь Зевея и Салмана въ рѫкѫ-тѫ ми, тогазь азъ [ж]ще сдробіѭ плъть-тѫ ви съ тьрніе-тѣ на пустыніѭ-тѫ, и съ гло-
8 жіе-тѣ. И възлѣзе отъ тамъ [з]въ Фануилъ, и говори имъ исто-то; и отговорихж му Фануилскы-тѣ мѫжіе, както отговорихж
9 Сокхоѳскы-тѣ мѫжіе. А той говори и на Фануилскы-тѣ мѫжіе, и рече: [и]Когато ся върнж съ миромъ, [і]ще съборіѭ тойзи стълпъ.
10 А Зевей и Салманъ бѣхж въ Каркоръ, и воинства-та имъ съ тѣхъ, до петнадесеть тысящы, всичкы що бѣхж [к]останѫли отъ всичко-то воинство на въсточны-тѣ жители; защото паднѫхж сто и двадесеть тысящы мѫжіе които тегляхж ножъ.
11 И възлѣзе Гедеонъ отъ пѫть-тъ на онѣзи които живѣяхж въ шатьры, отъ истокъ [л]на Новж и на Іогвеіж, та порази станъ-тъ
12 когато станъ-тъ бѣше [м]въ безгрыжіе. А Зевей и Салманъ побѣгнѫхж, и той погнж въ слѣдъ нихъ, и [н]хванж двама-та Мадіамскы царіе Зевея и Салмана, и развали всичкый-тъ станъ.
13 И върнж ся Гедеонъ сынъ-тъ Іоасовъ отъ войнѫ-тѫ *прѣди изгрѣваніе-то на
14 слънце-то. И като хванж *единъ* момъкъ отъ мѫжіе-тѣ на Сокхоѳъ, попыта го; и той му написа началницы-тѣ на Сокхоѳъ, и старѣйшины-тѣ му, седмдесеть и седмь
15 мѫжіе. И дойде *Гедеонъ* при Сокхоѳскы-тѣ мѫжіе, та рече: Ето, Зевей и Салманъ, за които [о]мя укорихте, и говорихте: Да ли сж рѫцѣ-тѣ на Зевея и на Салмана сега въ рѫкѫ-тѫ ти, та да дадемъ хлѣбъ на человѣцы-тѣ ти, които ся
16 изнемощѣли? И [п]зѣ старѣйшины-тѣ градскы, и тьрніе-тѣ на пустыніѭ-тѫ и гложіе-тѣ, та наказа съ тѣхъ Сокхоѳскы-тѣ
17 мѫжіе. И стълпъ-тъ на [р]Фануила [с]събори, и умьртви градскы-тѣ мѫжіе.
18 Тогазь рече на Зевея и на Салмана: Какви бѣхж онѣзи человѣци които убихте [т]въ Ѳаворъ? И тѣ рекохж; Какъвто си ты, таквизь бѣхж; всякой приличаше
19 на царскый сынъ. А той рече: Братія мои, сынове на майкж ми бѣхж: живъ е Господь, ако бѣхте упазили животъ-тъ имъ,
20 азъ не быхъ вы умьртвилъ. И рече на Іеѳера пьрвородный-тъ си: Стани, убій гы: но младый-тъ не извлѣче мечъ-тъ си, защото ся боеше, понеже бѣше още младъ.
21 Тогазь рече Зевей и Салманъ: Стани ты, та нападни вързъ насъ; защото споредъ человѣка *и* сила-та му. И станж Гедеонъ та [у]уби Зевея и Салмана, и зѣ луницы-тѣ които бѣхж около вратове-тѣ на камилы-тѣ имъ.
22 И рекохж Израилеви-тѣ мѫжіе Гедеону: Владѣй надъ насъ, и ты, и сынъ ти, и сынъ-тъ на сына ти, защото ты ны
23 освободи отъ рѫкѫ-тѫ на Мадіама. А Гедеонъ имъ рече: Не щѫ да владѣіѭ азъ надъ васъ, но нито сынъ ми ще владѣе надъ васъ: [ф]Господь ще владѣе надъ васъ.
24 И рече имъ Гедеонъ: Ще поискамъ отъ васъ едно исканіе; да ми дадете всякой колцета-та отъ плѣнъ-тъ си; защото *непріятели-тѣ* имахж златны колцета, [х]по-
25 неже бѣхж Исмаиляни. И отговорихж: Съ радость ще *гы* дадемъ. И прострѣхж дрехж, и хвьрляше тамъ всякой колце-
26 та-та отъ плѣнъ-тъ си. И тежина-та на

м Гл. 3; 28.
н Іоан. 1; 28.
о Гл. 8; 3. Псал. 83; 11.
п Иса 10; 26.
р Гл. 8; 4.

а Вижь Гл. 12; 1. 2 Цар. 19; 41.
б Гл. 7; 24, 25. Филип. 2; 3.
в Притч. 15; 1.
г Быт. 33; 17. Псал. 60; 6.
д Вижь 3 Цар. 20; 11.
е Вижь 1 Цар. 25; 11.
ж Ст. 16.
з Быт. 32; 30. 3 Цар. 12; 25.
и 3 Цар. 22; 27.
і Ст. 17.
к Гл. 7; 12.
л Числ. 32; 35, 42.
м Гл. 18; 27. 1 Сол. 5; 3.
н Псал. 83; 11.
* *Или* прѣзъ въсходъ-тъ.
о Ст. 6.
п Ст. 7.
р 3 Цар. 12; 25.
с Ст. 9.
т Гл. 4; 6. Псал. 89; 12.
у Псал. 83; 11.
ф 1 Цар. 8; 7. 10; 19. 12; 12.
х Быт. 25; 13. 37; 25, 28.

златны-тѣ колцета, които поиска, бѣше една тысяща и седмстотинъ златни *сикли:* освѣнь луницы-тѣ, и обѣцы-тѣ, и багряны-тѣ дрехы, които бѣхѫ на Мадіамскы-тѣ царіе, и освѣнь огърлія-та които бѣ- 27 хѫ на вратове-тѣ на камилы-тѣ имъ. И [ц]направи Гедеонъ ефодъ отъ тѣхъ, и положи го въ градъ-тъ си, [ч]въ Офрѫ: и [ш]блудува всичкый Израиль слѣдъ него тамъ; и [щ]станѫ примка на Гедеона и на домъ-тъ му.

28 И смири ся Мадіамъ прѣдъ Израилевы-тѣ сынове, и не подигнѫ вече главѫ. И [ъ]земя-та бѣше въ покой четыридесеть лѣ- 29 та въ дни-тѣ на Гедеона. Тогазь отиде Іероваалъ Іоасовый сынъ и сѣднѫ въ 30 домъ-тъ си. И Гедеонъ имаше [ы]седмдесеть сынове които излѣзохѫ отъ чрѣсла- 31 та му; защото имаше много жены. И [ь]наложница-та му, която бѣше въ Сихемъ, и тя му роди сынъ, когото той нарече 32 Авимелехъ. И [ѣ]умрѣ Гедеонъ Іоасовый сынъ въ добрѫ старость, и погребе ся въ гробъ-тъ на Іоаса отца си, [ю]въ Офрѫ на Авіезерцы-тѣ.

33 А когато [я]умрѣ Гедеонъ, върнѫхѫ ся Израилеви-тѣ сынове, и [ѧ]блудувахѫ вслѣдъ Ваалимы-тѣ, и [іѧ]поставихѫ си за 34 богъ Ваалвериѳа. И [а]не поменѫхѫ Израилеви-тѣ сынове Господа Бога своего, който гы избави отъ рѫкѫ-тѫ на всич- 35 кы-тѣ имъ околны непріятели. И [б]не направихѫ милость на домъ-тъ на Іероваала Гедеона, споредъ всичкы-тѣ добрины, които направи той на Израиля.

ГЛАВА 9.

1 И отиде Авимелехъ сынъ-тъ Іеровааловъ въ Сихемъ [а]при братія-та на майкѫ си, та говори тѣмъ, и на всичкый-тъ родъ отъ отеческый-тъ домъ на майкѫ си, и ре- 2 че: Говорѣте, молѭ, въ уши-тѣ на всичкы-тѣ Сихемскы мѫжіе: Що е по добрѣ вамъ, да владѣѭтъ надъ васъ всичкы-тѣ Іероваалови сынове, [б]седмдесеть мѫжіе, или да владѣе надъ васъ единъ мѫжъ? поменѣте още че азъ сьмь [в]ваша кость, 3 и ваша плъть. И говорихѫ за него братія-та на майкѫ му въ уши-тѣ на всичкы-тѣ Сихемскы мѫжіе, всичкы тѣзи думы; и склони ся сърдце-то имъ слѣдъ Авимелеха; защото рекохѫ: [г]Той е братъ 4 нашъ. И дадохѫ му седмдесеть сребърницы отъ домъ-тъ [д]на Ваалвериѳа, и съ тѣхъ [е]нае Авимелехъ мѫжіе никаквы и развращенны, които отидохѫ слѣдъ не- 5 го. И влѣзе въ домъ-тъ на отца си [ж]въ Офрѫ [з]та изби братія-та си сынове-тѣ на Іероваала, седмдесеть мѫжіе, върху единъ камыкъ: останѫ само Іоѳамъ най младый-тъ Іеровааловъ сынъ, защото ся скры.

6 И събрахѫ ся всичкы-тѣ Сихемскы мѫжіе, и всичкый домъ Милловъ, и дойдохѫ та направихѫ Авимелеха царь, близу при 7 дѫбъ-тъ на стражѫ-тѫ въ Сихемъ. И когато ся извѣсти *това* на Іоѳама, отиде та застанѫ на върхъ-тъ [и]на горѫ-тѫ Гаризинъ, и въздвиси гласъ-тъ си, и выкнѫ, и говори имъ: Послушайте мя, мѫжіе Сихемскы, и ще вы послуша Богъ.

8 [і]Отидохѫ нѣкога си дървя-та да помажѫтъ царь надъ себе си; и рекохѫ на маслинено-то дърво: [к]Царувай надъ насъ. 9 Но маслинено-то дърво имъ рече: Да оставѭ ли азъ тлъстинѫ-тѫ си, [л]чрѣзъ коѭто ся почитатъ Богъ и человѣци-тѣ, та да идѫ да *началствувамъ на дървя- 10 та? И рекохѫ дървя-та на смоковницѫ- 11 тѫ: Ела ты, и царувай надъ насъ Но смоковница-та имъ рече: Да оставѭ ли сладость-тѫ си, и добрый-тъ си плодъ, та да идѫ да началствувамъ надъ дървя- 12 та? И рекохѫ дървя-та на лозѫ-тѫ: Ела 13 ты, та царувай надъ насъ. И лоза-та имъ рече: Да оставѭ ли вино-то си, [м]което весели Бога и человѣцы-тѣ, та да идѫ и 14 да началствувамъ надъ дървя-та? Тогазь рекохѫ всичкы-тѣ дървя на тръиъ-тъ: Ела 15 ты, та царувай надъ насъ. И рече трънъ-тъ на дървя-та: Ако наистинѫ вы мя помазувате царь надъ васъ, елате, прибѣгнѣте [н]подъ сѣнкѫ-тѫ ми; ако ли не, [о]огнь да излѣзе изъ трънъ-тъ, и да изпояде [п]Ливанскы-тѣ кедры!

16 Сега прочее, ако направихте по истинѫ и правдѫ, като турихте Авимелеха царь, и ако ся обходихте добрѣ съ Іероваала и съ домъ-тъ му, и ако му направихте [р]споредъ достоинство-то на рѫ- 17 цѣ-тѣ му: (Защото отецъ ми ратова заради васъ, и хвърли животъ-тъ си въ бѣдѫ, та вы избави отъ рѫкѫ-тѫ на Ма- 18 діама: А [с]вы станѫхте днесь противъ домъ-тъ на отца ми, и избихте сынове-тѣ му, седмдесеть мѫжіе върху единъ камыкъ, и направихте Авимелеха, сынъ-тъ на рабынѭ-тѫ му, царь на Сихем- 19 скы-тѣ мѫжіе, защото ви е братъ:) Ако

ц Гл. 17; 5.
ч Гл. 6; 24.
ш Псал. 106; 39.
щ Втор. 7; 16.
ъ Гл. 5; 31.
ы Гл. 9; 2, 5.
ь Гл. 9; 1.
ѣ Быт. 25; 8. Іов. 5; 26.
ю Ст. 27. Гл. 6; 24.
я Гл. 2; 19.
ѧ Гл. 2; 17.
іѧ Гл. 9; 4, 46.
а Псал. 78; 11, 42. 106; 13, 21.
б Гл. 9; 16, 17, 18. Еккл. 9; 14, 15.

—

а Гл. 8; 31.
б Гл. 8; 30.
в Быт; 29; 14.
г Быт. 29; 15.
д Гл. 8; 33.
е Гл. 11; 3. 2 Лѣт. 13; 7. Прит. 12; 11. Дѣян. 17; 5.
ж Гл. 6; 24.
з 4 Цар. 11; 1, 2.
и Втор. 11; 29. 27; 12. Іис. Нав. 8; 33. Іоан. 4; 20.
і Вижь 4 Цар. 14; 9.
к Гл. 8; 22, 23.
л Псал. 104; 15.
* *Евр.* да ся клатѭ надъ
м Псал. 104; 15.
н Иса. 30; 2. Дан. 4; 12. Осія 14; 7.
о Ст. 20. Числ. 21; 28. Іез. 19; 14.
п 4 Цар. 14; 9. Псал. 104; 16. Иса. 2; 13. 37; 24; Іез. 31; 3.
р Гл. 8; 35.
с Ст. 5, 6.

прочее направихте днесь по истинѫ и правдѫ, съ Іероваала и съ домъ-тъ му, [т]радувайте ся на Авимелеха, и нека ся радува и той на васъ. 20 Ако ли не, [у]огнь да излѣзе изъ Авимелеха, и да испояде Сихемскы-тѣ мѫжіе, и Милловый-тъ домъ; и огнь да излѣзе изъ Сихемскы-тѣ мѫжіе и изъ Милловый-тъ домъ, и да испояде Авимелеха! 21 Тогазь побѣгнѫ Іоамъ и отърва ся, та отиде въ [ф]Виръ, и насели ся тамъ, отъ лице-то на Авимелеха брата си.

22 И началствова Авимелехъ надъ Израиля три годины. 23 И [х]проводи Богъ лукавъ духъ между Авимелеха и Сихемскы-тѣ мѫжіе: и [ц]станѫхѫ невѣрни Сихемскы-тѣ мѫжіе на Авимелеха: 24 За [ч]да дойде насилство-то *което станѫ* на седмдесеть-тѣ Іеровааловы сынове, и да ся върне кръвь-та имъ връзъ Авимелеха брата имъ, който гы искла, и връзъ Сихемскы-тѣ мѫжіе, които укрѣпихѫ рѫцѣ-тѣ му, за да исколе братія-та си. 25 И турихѫ противъ него Сихемскы-тѣ мѫжіе засады по върхове-тѣ на горы-тѣ, та събличахѫ всичкы които прѣминувахѫ близу при тѣхъ по пѫть-тъ; и извѣсти ся на Авимелеха. 26 И дойде Гаалъ Еведовый сынъ и братія-та му, та заминѫхѫ въ Сихемъ, и увѣрихѫ ся нему Сихемскы-тѣ мѫжіе. 27 И излѣзохѫ въ поле-то и обрахѫ лозія-та си, и истъпкахѫ, и развеселихѫ ся, и отидохѫ [ш]въ домъ-тъ на свой-тъ богъ, и ядохѫ и пихѫ и проклѣхѫ Авимелеха. 28 И рече Гаалъ Еведовый сынъ: [щ]Кой е Авимелехъ, и кой Сихемъ, та да му работимъ? не *е ли той* сынъ Іеровааловъ? и не е ли Зевулъ настойникъ-тъ му? работѣте на мѫжіе-тѣ [ъ]на Еммора Сихемовый-тъ отецъ: а нему защо да работимъ ный? 29 [ы]Дано ся дадѣхѫ тѣзи людіе подъ рѫкѫ-тѫ ми, и азъ быхъ изгонилъ Авимелеха. И рече на Авимелеха: Умножи войскѫ-тѫ си, и излѣзь.

30 И чу Зевулъ, управитель-тъ на градъ-тъ, думы-тѣ на Гаала Еведовъ-тъ сынъ, 31 и распали ся гнѣвъ-тъ му: И прати скрышно вѣстители Авимелеху и рече: Ето, Гаалъ Еведовый сынъ и братія-та му дойдохѫ въ Сихемъ: и ето тѣ подигать градъ-тъ противъ тебе. 32 За това прочее стани прѣзъ нощь, ты и людіе-тѣ които сѫ съ тебе, та тури засады по поле-то. 33 И на утринь-тѫ, щомъ изгрѣе слънце-то, ще станешь рано, и ще ся устремишь връзъ градъ-тъ: и ето, той и людіе-тѣ които сѫ съ него ще излѣзѫть противъ тебе, и ты ще му направишь както ти дойде отъ рѫкѫ.

34 И станѫ Авимелехъ, и всичкы-тѣ людіе които бѣхѫ съ него, прѣзъ нощь-тѫ, и турихѫ въ засадѫ противъ Сихемъ четыри пълка. 35 И излѣзе Гаалъ сынъ-тъ Еведовъ, та застанѫ у входъ-тъ на градскы-тѣ врата: и станѫ Авимелехъ, и людіе-тѣ които бѣхѫ съ него отъ засадѫ-тѫ. 36 И когато видѣ Гаалъ людіе-тѣ, рече Зевулу: Ето, людіе слизать отъ върхове-тѣ на горы-тѣ. А Зевулъ му рече: Сѣнка-та на горы-тѣ ти ся види като мѫжіе. 37 И говори пакъ Гаалъ и рече: Ето людіе слизать отъ высочины-тѣ на мѣсто-то, и единъ пълкъ иде прѣзъ пѫть-тъ на дѫбъ-тъ Маоненимъ. 38 Тогазь Зевулъ му рече: Дѣ сѫ сега уста-та ти, съ които [ь]рече ты: Кой е Авимелехъ, та да му работимъ? Не сѫ ли тѣзи людіе, които ты прѣзираше? Излѣзь прочее сега, та ся бій съ тѣхъ. 39 И излѣзе Гаалъ прѣдъ Сихемскы-тѣ мѫжіе, та ся би съ Авимелеха: 40 И погнѫ го Авимелехъ, и побѣгнѫ той прѣдъ него, и паднѫхѫ мнозина смьртно ранени до входъ-тъ на врата-та. 41 И сѣднѫ Авимелехъ въ Арумѫ: а Зевулъ испѫди Гаала и братія-та му, да не живѣѭтъ въ Сихемъ. 42 И на утринь-тѫ излѣзохѫ людіе-тѣ на поле-то: и извѣсти ся това на Авимелеха. 43 Тогазь зѣ той людіе-тѣ *си*, та гы раздѣли на три пълка и тури засады на поле-то: и видѣ, и ето, людіе-тѣ излазѣхѫ изъ градъ-тъ: 44 и станѫ противъ тѣхъ, та гы порази. И Авимелехъ, и пълкъ-тъ който бѣше съ него, устремихѫ ся, та застанѫхѫ въ входъ-тъ на градскы-тѣ врата: а два-та пълка ся устремихѫ връзъ всичкы-тѣ които бѣхѫ по поле-то, та гы поразихѫ. 45 И ратоваше Авимелехъ противъ градъ-тъ прѣзъ всичкый-тъ онзи день: и [ѣ]облада градъ-тъ, и уби людіе-тѣ които бѣхѫ въ него, и [ю]разори градъ-тъ, и посѣѩ го съсъ соль.

46 И като чухѫ това всичкы-тѣ мѫжіе на Сихемскый-тъ стълпъ, влѣзохѫ въ твьрдѣль-тъ на домъ-тъ [я]на бога *си* Верива. 47 И извѣсти ся на Авимелеха, че ся събрахѫ всичкы-тѣ мѫжіе въ Сихемовый-тъ стълпъ. 48 И възлѣзе Авимелехъ на горѫ-тѫ [ѫ]Салмонъ, той и всичкы-тѣ людіе които бѣхѫ съ него; и зѣ Авимелехъ топоръ въ рѫкѫ, та отсѣче вѣтвѫ отъ дьрво, и дигнѫ ѭ, и тури ѭ на рамо-то си; и рече на людіе-тѣ които бѣхѫ съ него: Каквото видѣхте че направихъ азъ, побързайте да направите и вы както

т Иса. 8; 6. Филип. 3; 3.
у Ст. 15, 56, 57.
ф 2 Цар. 20; 14.
х 1 Цар. 16; 14. 18; 9, 10. Виж 3 Цар. 12; 15. 22; 22. 2 Лѣт. 10; 15. 18; 19 и друг. Иса. 19; 2, 14.
ц Иса. 33; 1.
ч 3 Цар. 2; 32. Есо. 9; 25. Псал. 7; 16. Мат. 23; 35, 36.
ш Ст. 4.
щ 1 Цар. 25; 10. 3 Цар. 12; 16.
ъ Быт. 34; 2, 6.
ы 2 Цар. 15; 4.
ь Ст. 28, 29.
ѣ Ст. 20.
ю Втор. 29; 23. 3 Цар. 12; 25. 4 Цар. 3; 25.
я Гл. 8; 33.
ѫ Псал. 68; 14.

49 азъ. И отсѣкохѫ всичкы-тѣ людіе всякой вѣтвѫ-тѫ си, и като отидохѫ слѣдъ Авимелеха, турихѫ *гы* на твърдѣль-тъ и надъ тѣхъ запалихѫ твърдѣль-тъ съ огнь; и умрѣхѫ купно всичкы-тѣ мѫжіе на Сихемскый-тъ стълпъ; до тысящѫ мѫжіе и жены.

50 Тогазь отиде Авимелехъ въ Ѳевесъ; та расположи станъ противъ Ѳевесъ, и 51 облада го. Но имаше крѣпъкъ стълпъ въ срѣдъ градъ-тъ, и прибѣгнѫхѫ тамъ всичкы-тѣ мѫжіе и жены, и всичкы-тѣ градскы жители, та ся затворихѫ, и въз- 52 лѣзохѫ на покрывъ-тъ на стълпъ-тъ. И стигнѫ Авимелехъ дори до стълпъ-тъ, и ратоваше го, и приближи дори до врата-та на стълпъ-тъ за да го изгори съ 53 огнь. Тогазь [ія]една жена хвърли часть отъ водениченъ камыкъ на Авимелехо- 54 вѫ-тѫ главѫ, та му строши теме-то. И [а]той извыка скоро къмъ момъка орѫженосеца си, и рече му: Истъргни мечь-тъ си, та мя убій, да не рекѫтъ за мене: Жена го уби. И прободе го момъкъ-тъ 55 му и умрѣ. И когато видѣхѫ Израилеви-тѣ мѫжіе че умрѣ Авимелехъ, отидохѫ си всякой на мѣсто-то си.

56 [б]Така въздаде Богъ зло-то на Авимелеха, което направи на отца си, понеже 57 уби седмдесеть-тѣ си братія. И всичко-то зло на Сихемскы-тѣ мѫжіе, Богъ въздаде на главы-тѣ имъ: и дойде на тѣхъ [в]клѣтва-та на Іоѳама Іеровааловый-тъ сынъ.

ГЛАВА 10.

1 И [а]слѣдъ Авимелеха въстанѫ да избави Израиля Ѳола сынъ-тъ на Фуѧ сынъ-тъ на Додо, Иссахаровъ мѫжъ; и той живѣяше въ Самиръ въ горѫ-тѫ Ефремъ. 2 И сѫди Израиля двадесеть и три годины; и умрѣ, и погребе ся въ Самиръ.

3 А по него настанѫ Іаиръ Галаадецъ-тъ, и сѫди Израиля двадесеть и двѣ годины. 4 И имаше тридесеть сынове, [б]които яздѣхѫ на тридесеть ослові жрѣбеста, и имахѫ тридесеть града, [в]называемы Іаирови паланкы дори до днесь, които сѫ въ зе- 5 міѭ-тѫ Галаадъ. И умрѣ Іаиръ, и погребе ся въ Камонъ.

6 И [г]сторихѫ пакъ Израилеви-тѣ сынове зло прѣдъ Господа, и [д]служихѫ на Ваалимы-тѣ, и на Астарты-тѣ, и [е]на богове-тѣ на Сиріѭ и [ж]на богове-тѣ на Сидонъ, и на богове-тѣ на Моавъ, и на богове-тѣ на Аммоновы-тѣ сынове, и на богове-тѣ на Филистимцы-тѣ, и оставихѫ Господа, 7 и не служихѫ нему. И распали ся гнѣвъ-тъ Господень противъ Израиля, и [з]прѣдаде гы въ рѫцѣ-тѣ на Филистимцы-тѣ, и въ 8 рѫцѣ-тѣ на Аммоновы-тѣ сынове. И отъ тѫзь годинѫ, озлобихѫ и утѣснихѫ Израилевы-тѣ сынове осмнадесеть годины, всичкы-тѣ Израилевы сынове които бѣхѫ оттамъ Іорданъ, въ земіѭ-тѫ на Аммор- 9 рейцы-тѣ, която е въ Галаадъ. И прѣминѫхѫ Аммонови-тѣ сынове Іорданъ, за да ратуватъ противъ Іудѫ, и противъ Веніамина, и противъ Ефремовый-тъ домъ: и Израиль бѣше въ крайно утѣсненіе.

10 И [и]выкнѫхѫ Израилеви-тѣ сынове къмъ Господа, и говоряхѫ: Съгрѣшихмы ти, защото оставихмы Бога нашего, та слу- 11 жихмы на Ваалимы-тѣ. И рече Господь на Израилевы-тѣ сынове: Не *избавихъ ли вы* [і]отъ Египтяны-тѣ, и [к]отъ Аморрейцы-тѣ, и [л]отъ Аммоновы-тѣ сынове, и 12 [м]отъ Филистимцы-тѣ? И [н]Сидонци-тѣ още, и [о]Амаличани-тѣ, и Маоняни-тѣ [п]вы притѣснихѫ; и выкнѫхте къмъ мене, и 13 азъ вы избавихъ отъ рѫкѫ-тѫ имъ. Но [р]вы мя оставихте, та служихте на другы богове: заради това не щѫ да вы избавіѭ 14 вече. Идѣте та [с]выкайте къмъ богове-тѣ които избрахте: тѣ нека вы избавятъ во 15 врѣме-то на утѣсненіе-то ви. И рекохѫ Господу Израилеви-тѣ сынове: Съгрѣшихмы: [т]направи ни ты както е угодно прѣдъ очи-тѣ ти: но, молимъ ти ся, из- 16 бави ны днесь. И [у]исхвърлихѫ чужды-тѣ богове изъ срѣдъ себе си, та служихѫ Господу; и [ф]съжали ся душа-та му за оскърбеніе-то на Израиля.

17 Тогазь ся събрахѫ Аммонови-тѣ сынове, та расположихѫ станъ-тъ си въ Галаадъ. И събрахѫ ся Израилеви-тѣ сынове, та расположихѫ станъ-тъ си [х]въ 18 Масфѫ. И рекохѫ людіе-тѣ, *и* началници-тѣ на Галаадъ едни на другы: Който захване да ся біе съ Аммоновы-тѣ сынове, той ще бѫде [ц]началникъ на всичкы-тѣ жители въ Галаадъ.

ГЛАВА 11.

1 И [а]Іефѳай Галаадецъ-тъ [б]бѣше силенъ въ крѣпость: и той бѣше сынъ на блудницѫ женѫ, а отецъ Іефѳаевъ бѣше Галаадъ. 2 И жена-та на Галаада роди му сынове: и порастнѫхѫ сынове-тѣ на женѫ-тѫ, и испѫдихѫ Іефѳая, и рекохѫ му: Ты нѣ-

ія 2 Цар. 11; 21.
а 1 Цар. 31; 4.
б Ст. 24. Іов 31; 8. Псал. 91; 23. Прит. 5; 22.
в Ст. 20.

—

а Гл. 2; 16.
б Гл. 5; 10. 12; 14.
в Втор. 3; 14.
г Гл. 2; 11. 3; 7. 4; 1. 6; 1. 13; 1.
д Гл. 2; 13.
е Гл. 2. 12.
ж 3 Цар. 11; 33. Псал. 106; 36.
з Гл. 2; 14. 1 Цар. 12; 9.
и 1 Цар. 12; 10.
і Исх 14; 30.
к Числ. 21; 21, 24, 25.
л Гл. 3; 12, 13.
м Гл. 3; 31.
н Гл. 5; 19.
о Гл. 6; 3.
п Псал. 106; 42, 43.
р Втор. 32; 15. Іер 2; 13.
с Втор. 32; 37, 38. 4 Цар. 3; 13. Іер. 2; 28.
т 1 Цар. 3; 18. 2 Цар. 15; 26.
у 2 Лѣт. 7; 14. 15; 8. Іер. 18; 7, 8.
ф Псал 106; 44, 45. Иса. 63; 9.
х Быт. 31; 49. Гл. 11; 11, 29.
ц Гл. 11; 8, 11.

—

а Евр. 11; 32.
б Гл. 6; 12. 4 Цар. 5; 1.

ма да наслѣдишь въ домъ-тъ на отца ни;
3 защото си сынъ на чуждѫ женѫ. И побѣгнѫ Іефѳай отъ лице-то на братія-та си, та ся насели въ земіѭ-тѫ Товъ: и събрахѫ ся при Іефѳая [а]человѣци бездѣл-
4 ници та излазѣхѫ съ него. И слѣдъ нѣколко врѣме Аммонови-тѣ сынове направихѫ
5 бой противъ Израиля. И като ся біяхѫ Аммонови-тѣ сынове противъ Израиля Галаадскы-тѣ старѣйшины отидохѫ да земѫтъ съсъ себе си Іефѳая отъ земіѭ-тѫ Товъ.
6 И рекохѫ на Іефѳая: Ела, та ни стани началникъ, за да ся біемъ противъ Ам-
7 моновы-тѣ сынове. И рече Іефѳай на Галаадскы-тѣ старѣйшины: Не възненавидѣхте ли мя [г]вы, и не мя ли испѫдихте изъ домъ-тъ на бащѫ ми? А сега защо сте дошли при мене, като сте въ утѣ-
8 сненіе? И [д]рекохѫ Галаадскы-тѣ старѣйшины на Іефѳая: За това ся [е]върнѫхмы сега при тебе, за да дойдешь съ насъ, и да ся біешь противъ Аммоновы-тѣ сынове, и [ж]да си князь надъ насъ, надъ
9 всичкы които живѣѭтъ въ Галаадъ. И рече Іефѳай на Галаадскы-тѣ старѣйшины: Ако мя заведете пакъ вы да ратувамъ противъ Аммоновы-тѣ сынове, и Господь гы прѣдаде менѣ, азъ ще бѫдѫ ли князь
10 надъ васъ? И рекохѫ Галаадскы-тѣ старѣйшины на Іефѳая: [з]Господь нека е свидѣтель между насъ, ако не направимъ
11 споредъ думѫ-тѫ ти. Тогазь отиде Іефѳай съ Галаадскы-тѣ старѣйшины, и поставихѫ го людіе-тѣ надъ себе си [и]главѫ и князь: и говори Іефѳай всичкы-тѣ си слова [і]прѣдъ Господа въ Масфѫ.

12 И проводи Іефѳай посланницы на царя на Аммоновы-тѣ сынове, и рече: Що имашь да правишь съ мене, та си дошелъ противъ мене да ся біешь въ земіѭ-тѫ
13 ми? И царь-тъ на Аммоновы-тѣ сынове отговори на Іефѳаевы-тѣ посланницы: [к]Защото Израиль зѣ земіѭ-тѫ ми, когато възлизаше отъ Египетъ, отъ Арнонъ до [л]Явокъ и до Іорданъ: сега прочее върни тѣзи *мѣста* съ миръ.

14 И прати пакъ Іефѳай посланницы до
15 царя на Аммоновы-тѣ сынове, Та му рече: Така говори Іефѳай: [м]Израиль не е зѣлъ Моавскѫ-тѫ земіѭ, нито земіѭ-тѫ на Ам-
16 моновы-тѣ сынове; Но като възлѣзе Израиль изъ Египетъ, и [н]отиде прѣзъ пустыніѭ-тѫ при Червено-то море, и [о]дойде
17 въ Кадисъ, Тогазь [п]Израиль прати посланницы на Едомскый-тъ царь, и рече: Да прѣминѫ, молѭ, прѣзъ земіѭ-тѫ ти: [р]а Едомскый-тъ царь не послуша. Прати още и на Моавскый-тъ царь: но и той не склони, и [с]сѣднѫ Израиль въ Кадисъ.
18 Тогазь отиде прѣзъ пустыніѭ-тѫ, та [т]обыколи Едомскѫ-тѫ земіѭ, и Моавскѫ-тѫ земіѭ, и [у]дойде отъ истокъ на Моавскѫ-тѫ земіѭ, та [ф]расположи станъ-тъ си оттамъ Арнонъ, и не влѣзе въ Моавовы-тѣ прѣдѣлы: защото Арнонъ бѣше
19 прѣдѣлъ на Моава. И [х]прати Израиль посланницы при Сиона Аморрейскый-тъ царь, Есевонскый-тъ царь: та му рече Израиль: [ц]Да прѣминемъ, молимъ тя,
20 прѣзъ земіѭ-тѫ ти до наше-то мѣсто. Но [ч]Сионъ не ся увѣри на Израиля *да го пусне* да мине прѣзъ прѣдѣлъ-тъ му: за това събра Сионъ всичкы-тѣ си людіе, та расположи станъ-тъ си въ Яссѫ, и
21 ратова на Израиля. И прѣдаде Господь Богъ Израилевъ Сиона и всичкы-тѣ му людіе въ рѫкѫ-тѫ на Израиля, та гы [ш]поразихѫ: и Израиль наслѣди всичкѫ-тѫ земіѭ на Аморрейцы-тѣ, които живѣяхѫ
22 въ онѫзь земіѭ. И наслѣдихѫ [щ]всичкы-тѣ прѣдѣлы на Аморрейцы-тѣ, отъ Арнонъ до Явокъ, и отъ пустыніѭ-тѫ дори
23 до Іорданъ. И сега, като изгони Господь Богъ Израилевъ Аморрейцы-тѣ отъ лице-то на людіе-тѣ си Израиля, ты ли ще
24 гы наслѣдишь? Не наслѣдувашь ли ты онова което ти е далъ за наслѣдіе богъ твой [ъ]Хамосъ? и [ы]ный, всичко що ни е далъ за наслѣдіе Іеова Богъ нашъ, него
25 ще наслѣдимъ. И сега да ли си ты въ нѣщо по добръ [ь]отъ Валака Сепфоровый-тъ сынъ Моавскый-тъ царь? прѣпиралъ ли ся е той нѣкога съ Израиля, или направилъ ли е нѣкога брань про-
26 тивъ него? Отъ както ся е населилъ Израиль [ѣ]въ Есевонъ и въ села-та му, и [ю]въ Ароиръ и въ села-та му, и во всичкы-тѣ градове, които сѫ близу при Арнонъ, триста годины сѫ: защо въ това
27 разстояніе не сте *гы* отървали? И тъй азъ не ти сьмь съгрѣшилъ: но ты ми правишь неправдѫ, като ратувашь противъ мене. Господь [я]Сѫдія [ѫ]нека сѫди днесь между Израилевы-тѣ сынове и Аммоновы-тѣ сынове.

28 Но царь-тъ на Аммоновы-тѣ сынове не послуша Іефѳаевы-тѣ думы, които му про-
29 води. Тогазь [ѭ]дойде на Іефѳая Духъ Господень, и минѫ той прѣзъ Галаадъ и Манассіѭ, минѫ и прѣзъ Галаадскѫ-тѫ

а Гл. 9; 4. 1 Цар. 22; 2.
г Быт. 26; 27.
д Гл. 10; 18.
е Лук. 17; 4.
ж Гл. 10; 18.
з Іер. 42; 5.
и Ст. 8
і Гл. 10; 17. 20; 1. 1 Цар. 10; 17. 11; 15.
к Числ. 21; 24, 25, 26.
л Быт. 32; 22
м Втор. 2; 9, 19.
н Числ. 14; 25. Втор. 1; 40. Іис. Нав. 5; 6.
о Числ. 13; 26. 20; 1. Втор. 1; 46.
п Числ. 20; 14.
р Числ. 20; 18, 21.
с Числ. 20; 1.
т Числ. 21; 4. Втор. 2; 1 — 8.
у Числ. 21; 11.
ф Числ. 21; 13. 22; 36.
х Числ. 21; 21. Втор. 2; 26.
ц Числ. 21; 22. Втор. 2; 27.
ч Числ. 21; 23. Втор. 2; 31.
ш Числ. 21; 24, 25. Втор. 2; 33, 34.
щ Втор. 2; 36.
ъ Числ. 21; 29. 3 Цар. 11; 7. Іер. 48; 7.
ы Втор. 9; 4, 5. 18; 12. Іис. Нав. 3; 10.
ь Числ. 22; 2. Виж Іис. Нав. 24; 9.
ѣ Числ. 21; 25.
ю Втор. 2; 36.
я Быт. 18; 25.
ѫ Быт. 16; 5. 31; 53. 1 Цар. 24; 12, 15.
ѭ Гл. 3; 10.

Масфѫ, и отъ Галаадскѫ-тѫ Масфѫ минѫ
30 противъ Аммоновы-тѣ сынове. И [а]обрече
Іефѳай обричаніе Господу, и рече: Ако
наистинѫ прѣдадешь Аммоновы-тѣ сы-
31 нове въ рѫкѫ-тѫ ми, Тогазь онова което
излѣзе изъ врата-та на домъ-тъ ми да
мя посрѣщне, когато ся върнѫ съ миръ
отъ Аммоновы-тѣ сынове, [б]ще бѫде Го-
споду, и [в]ще го принесѫ всесъжженіе.
32 Тогазь заминѫ Іефѳай къмъ Аммоно-
вы-тѣ сынове да гы ратова: и прѣдаде
33 гы Господь въ рѫкѫ-тѫ му, Та гы по-
рази отъ Ароиръ, дори до [г]Минниѳъ, два-
десеть градове, и до Авелъ-керамимъ, съ
пораженіе твърдѣ голѣмо. И покорихѫ
ся Аммонови-тѣ сынове прѣдъ Израиле-
вы-тѣ сынове.
34 И дойде Іефѳай [д]въ Масфѫ у домъ-тъ
си: и ето, [е]дъщеря му излазѣше да го
посрѣщне съ тѫпаны и ликованія; и тя
му бѣ еднородна: освѣнь неіѫ, нѣмаше
35 нито сына, нито дъщеріѫ. И като іѫ видѣ
[ж]раздра дрехы-тѣ си, и рече: Горко ми,
дъщеро моя! ты съвсѣмъ си мя закопала,
и ты си отъ онѣзи които мя смущаватъ:
защото азъ [з]отворихъ уста-та си къмъ
36 Господа, и [и]не могѫ да ся повърнѫ. А
тя му рече; Отче мой, *ако* си отворилъ
уста-та си къмъ Господа, [і]стори съ мене
онова което е излѣзло изъ уста-та ти:
[к]понеже Господь направи за тебе отмь-
щеніе на неприятели-тѣ ти, Аммоновы-тѣ
37 сынове. И рече на отца си: Това нека
ми бѫде: остави мя два мѣсеца, да идѫ
да ходіѫ по горы-тѣ, и да оплачѫ дѣв-
38 ство-то си, азъ и другаркы-тѣ ми. И той
рече: Иди; и пуснѫ іѫ за два мѣсеца,
и отиде тя съ другаркы-тѣ си, та плака
39 дѣвство-то си по горы-тѣ. И въ свърше-
ніе-то на два-та мѣсеца ся върнѫ при
отца си, и [л]направи съ неіѫ по обрича-
ніе-то си което ся обрече: и тя не позна
40 мѫжа. И станѫ обычай въ Израиль: Да
ходятъ дъщери-тѣ Израилеви отъ врѣме
на врѣме, да оплакуватъ дъщеріѫ-тѫ на
Іефѳая Галаадецъ-тъ, четыри дни въ го-
динѫ-тѫ.

ГЛАВА 12.

1 И [а]събрахѫ ся Ефремови-тѣ мѫжіе та
прѣминѫхѫ къмъ сѣверъ, и рекохѫ на
Іефѳая: Защо прѣминѫ ты да ратувашь
противъ Аммоновы-тѣ сынове, и не ны по-
выкнѫ да дойдемъ съ тебе? ный ще изго-
2 римъ домъ-тъ ти отгорѣ ти съ огнь. А Іеф-
ѳай имъ рече: Азъ и людіе-тѣ ми имахмы
голѣмо прѣпираніе съ Аммоновы-тѣ сы-
нове; и повыкахъ вы, и не мя избавихте
3 отъ рѫкѫ-тѫ имъ. И като видѣхъ че не
мя избавихте, [б]хвърлихъ въ бѣдѫ жи-
вотъ-тъ си, та прѣминѫхъ противъ Ам-
моновы-тѣ сынове, и Господь гы прѣдаде
въ рѫкѫ-тѫ ми: И сега вы защо сте
възлѣзли къмъ мене днесь да мя ударите?
4 Тогазь събра Іефѳай всичкы-тѣ Гала-
адскы мѫжіе, та удари Ефрема: и по-
разихѫ Галаадскы-тѣ мѫжіе Ефремцы-тѣ
защото рекохѫ: [в]Бѣжанци отъ Ефрема
сте вы Галаадци, между Ефремцы-тѣ *и*
5 между Манассійцы-тѣ. И захванѫхѫ Га-
лаадци-тѣ [г]бродове-тѣ на Іорданъ прѣдъ
Ефремцы-тѣ: и когато нѣкой отъ Ефрем-
цы-тѣ бѣжанцы говоряше: Оставѣте да
прѣминѫ, тогазь Галаадскы-тѣ мѫжіе му
казувахѫ; Ефремецъ ли си ты? Ако ре-
6 чеше той: Не сьмь, Тогазь му думахѫ:
Речи [*]Шибболеѳъ; а той казуваше Сибболеѳъ; защото не можаше да произнесе
право. Тогазь го хващахѫ, та го закалахѫ,
въ бродове-тѣ на Іорданъ. И паднѫхѫ
въ онова врѣме четыридесеть и двѣ ты-
сящи отъ Ефрема.
7 И сѫди Іефѳай Израиля шесть годины.
И умрѣ Іефѳай Галаадецъ-тъ, и погребе
ся въ *единъ отъ* Галаадскы-тѣ градове.
8 А подирь него станѫ сѫдія въ Изра-
9 иль Ивцанъ отъ Виѳлеемъ. Той имаше
тридесеть сынове, и тридесеть дъщери,
които ожени на вънъ; и зѣ изъ вънъ три-
десеть *чужды* дъщери за сынове-тѣ си.
10 И сѫди Израиля седмь годины. И умрѣ
Ивцанъ, и погребе ся въ Виѳлеемъ.
11 А слѣдъ него станѫ сѫдія въ Израиль
Елонъ Завулонецъ-тъ; и сѫди Израиля
12 десеть годины. И умрѣ Елонъ Завуло-
нецъ-тъ, и погребе ся въ Еалонъ, въ зе-
міѫ-тѫ Завулоновѫ.
13 А слѣдъ него станѫ сѫдія въ Израиль
Авдонъ, сынъ-тъ Иллеловъ, Пираѳонецъ-тъ.
14 Той имаше четыридесеть сынове, и три-
десеть внуцы, които [д]яздѣхѫ на седмде-
сеть ослята; и сѫди Израиля осмь го-
15 динъ. И умрѣ Авдонъ сынъ-тъ Иллеловъ
Пираѳонецъ-тъ, и погребе ся въ Пира-
ѳонъ, въ земіѫ-тѫ Ефремовѫ, [е]на горѫ-
тѫ Амаликъ.

ГЛАВА 13.

1 И [а]направихѫ пакъ Израилеви-тѣ сы-
нове зло прѣдъ Господа: и прѣдаде гы
Господь [б]въ рѫкѫ-тѫ на Филистимцы-тѣ
четыридесеть лѣта.

а Быт. 28; 20. 1 Цар. 1; 11.
б Вижь Лев. 27; 2, и др. 1 Цар. 1; 11, 28. 2; 18.
в Псал. 66; 13. Вижь Лев. 27; 11, 12.
г Іез. 27; 17.
д Ст. 11. Гл. 10; 17.
е Исх. 15; 20. 1 Цар. 18; 6. Псал. 68; 25. Іер. 31; 4.
ж Быт. 37; 29, 34.
з Екал. 5; 2.
и Числ. 30; 2. Псал. 15; 4. Екал. 5; 4, 5.
і Числ. 30; 2.
к 2 Цар. 18; 19, 31.
л Ст. 31. 1 Цар. 1; 22, 24. 2; 18.

—

а Гл. 8; 1.
б 1 Цар. 19; 5. 28; 21. Іов. 13; 14. Псал. 119; 109.
в Вижь 1 Цар. 25; 10. Псал. 78; 9.
г Іис. Нав. 22; 11. Гл. 3; 28. 7; 24.
* Класъ, или порой.
д Гл. 5; 10. 10; 4.
е Гл. 3; 13, 27. 5; 14.

—

а Гл. 2; 11. 3; 7. 4; 1. 6; 1. 10; 6.
б 1 Цар. 12; 9.

2 И имаше единъ человѣкъ [в]отъ Сараіѫ, отъ Даново-то племе, и име-то му Маное: и жена-та му бѣ неплодна, и не раждаше. 3 И [г]яви ся ангелъ Господень на женѫ-тѫ, и рече ѝ: Ето, сега си неплодна, и не раждашь: но ще зачнешь и ще родишь сынъ. 4 И сега ты да ся пазишь [д]да не піешь вино, или сикерѫ, и да не ядешь нищо нечисто. 5 Защото, ето, ще зачнешь, и ще родишь сынъ: и [е]бръсначь да не възлѣзе на главѫ-тѫ му, защото дѣте-то ще бѫде [ж]Назирей Богу отъ утробѫ-тѫ *на майкѫ си*; и той [з]ще начне да избавя Израиля отъ рѫкѫ-тѫ на Филистимцы-тѣ.

6 И отиде жена-та та обади на мѫжа си, и рече: [и]Человѣкъ Божій дойде при мене, и [і]видъ-тъ му бѣше като видъ на ангелъ Божій, страшенъ много: но азъ [к]го не попитахъ отъ дѣ е, и той ми не яви име-то си. 7 И рече ми: Ето, ще зачнешь, и ще родишь сынъ; и сега да не піешь вино, нито сикерѫ, и да не ядешь нищо нечисто; защото дѣте-то ще бѫде Назирей Богу отъ утробѫ-тѫ *на майкѫ си* дори до день-тъ на смьрть-тѫ си.

8 Тогазь ся помоли Маное Господу, и рече: Моліѫ ся, Господи мой, нека дойде пакъ при насъ онзи Божій человѣкъ, когото си пратилъ, и нека ны научи що да сторимъ съ дѣте-то, което ще ся роди. 9 И послуша Богъ гласъ-тъ Маноевъ: и дойде пакъ ангелъ Божій при женѫ-тѫ, като сѣдѣше тя на нивѫ-тѫ: а Маное мѫжъ ѝ не бѣше съ неіѫ. 10 И завтече ся жена-та на бързо, та яви на мѫжа си и му рече: Ето, яви ми ся онзи человѣкъ, който дойде при мене онзи день. 11 И станѫ Маное та отиде подиръ женѫ си, и дойде при человѣка, та му рече: Ты ли си онзи человѣкъ който си говорилъ на тѫзи женѫ? И той рече: Азъ. 12 И рече Маное: Сега когато ся сбѫде слово-то ти: що трѣбва за дѣте-то, и [*]то 13 какво да прави? И рече ангелъ Господень на Маноя: Отъ всичко що рекохъ на женѫ-тѫ, нека ся пази; 14 Отъ всичко що излиза отъ лозіе да не яде, и [л]вино и сикера да не піе; и нищо нечисто да не яде: всичко що ѝ заржчахъ, нека упази.

15 И рече Маное на ангелъ-тъ Господень: [м]Да тя задържимъ, моліѫ, и да ти приготвимъ яре отъ козы-тѣ. 16 И рече ангелъ-тъ Господень Маною: Ако и да мя задържишь, не щѫ да ямъ отъ хлѣбъ-тъ ти; но ако ще направишь всесъжженіе, принесь го Господу. Защото не позна Маное че бѣше ангелъ Господень: 17 И рече Маное на ангелъ-тъ Господень: Какъ ти е име-то, за да тя прославимъ, когато ся сбѫде слово-то ти? 18 А ангелъ Господень му рече: [н]Защо тъй пыташь за име-то ми? а то е чудно. 19 Тогазь зѣ Маное яре-то отъ козы-тѣ и хлѣбно-то приношеніе, та [о]принесе Господу на камыкъ-тъ: и *ангелъ-тъ* направи чудо: а Маное и жена му гледахѫ. 20 Защото, като въсхождаше пламыкъ-тъ надъ олтарь-тъ къмъ небе-то, възлѣзе и ангелъ-тъ Господень въ пламыкъ-тъ на олтарь-тъ, а Маное и жена му гледахѫ; и [п]паднѫхѫ съ лице-то на земіѫ-тѫ. 21 И не ся яви вече ангелъ-тъ Господень на Маноя и на женѫ му. [р]Тогазь позна Маное че бѣше ангелъ Господень. 22 И рече Маное на женѫ си: [с]Непрѣмѣнно ще умремъ, защото видѣхмы Бога. 23 А жена му рече: Ако Господь искаше да ны умори, не щѣше да пріеме всесъжженіе и приношеніе отъ рѫкѫ-тѫ ни, нито щѣше да ни покаже всичко това, нито бы ни направилъ да чуемъ таквызь нѣща въ това врѣме.

24 И роди жена-та сынъ, и нарече име-то му [т]Самсонъ: и [у]порастнѫ дѣте-то, и благослови го Господь. 25 И [ф]Духъ Господень начнѫ да го подбужда въ Дановый-тъ станъ [х]между Сараіѫ и Есѳаолъ.

ГЛАВА 14.

1 И слѣзе Самсонъ [а]въ Θамнаѳъ, и [б]видѣ женѫ въ Θамнаѳъ отъ дъщери-тѣ на Филистимцы-тѣ. 2 И възлѣзе та възвѣсти на бащѫ си и на майкѫ си, и казваше: Видѣхъ женѫ въ Θамнаѳъ отъ дъщери-тѣ на Филистимцы-тѣ: и сега [в]земѣте ми 3 іѫ за женѫ. А баща му и майка му рекохѫ му: Нѣма ли между [г]дъщери-тѣ на братія-та ти, и между всичкы-тѣ ми людіе жена, та отхождашь ты да земешь женѫ [д]отъ необрѣзаны-тѣ Филистимцы? А Самсонъ рече на бащѫ си: Неіѫ ми земи; защото тя е угодна на очи-тѣ ми. 4 Но баща му и майка му не познахѫ че [е]отъ Господа бѣше това, че той търсяше причинѫ противъ [ж]Филистимцы-тѣ; защото въ онова врѣме Филистимци-тѣ владѣяхѫ надъ Израиля. 5 Тогазь слѣзе Самсонъ съ бащѫ си и съ майкѫ си въ

в Іис. Нав. 19; 41.
г Гл. 6; 12. Лук. 1; 11, 13, 28, 31.
д Ст. 14. Числ. 6; 2, 3. Лук. 1; 15.
е Числ. 6; 5. 1 Цар. 1; 11.
ж Числ. 6; 2.
з Виж 1 Цар. 7; 13. 2 Цар. 8; 1. 1 Лѣт. 18; 1.
и Втор. 33; 1. 1 Цар. 2; 27. 9; 6. 3 Цар. 17; 24.
і Мат. 28; 3. Лук. 9; 29. Дѣян. 6; 15.
к Ст. 17, 18.
* *Или* какво да му правимъ?
л Ст. 4.
м Быт. 18; 5. Гл. 6; 18.
н Быт. 32; 29.
о Гл. 6; 19, 20.
п Лев. 9; 24. 1 Лѣт. 21; 16. Іез. 1; 28. Мат. 17; 6.
р Гл. 6, 22.
с Быт. 32; 30. Исх. 33; 20. Втор. 5; 26. Гл. 6; 22.
т Евр. 11; 32.
у 1 Цар. 3; 19. Лук. 1; 80. 2; 52.
ф Гл. 3; 10. 1 Цар. 11; 6. Мат. 4; 1.
х Іис. Нав. 15; 33. Гл. 18; 11.

а Быт. 38; 13. Іис. Нав. 15; 10.
б Быт. 34; 2.
в Быт. 21; 21. 34; 4.
г Быт. 24; 3, 4.
д Быт. 34; 14. Исх. 34; 16. Втор. 7; 3.
е Іис. Нав. 11; 20. 3 Цар. 12; 15. 4 Цар. 6; 33. 2 Лѣт. 10; 15. 22; 7. 25; 20.
ж Гл. 13; 1. Втор. 28; 48.

Ѳамнаѳъ, та дойдохѫ до лозія-та на Ѳамнаѳъ: и ето, единъ младъ львъ който рыкаяше срещѫ него. 6 И [з]дойде на него Духъ Господень, и раскѫснѫ го както че бѣше раскѫснѫлъ яре, и нѣмаше нищо въ рѫцѣ-тѣ си; но не обяви на бащѫ си или на майкѫ си що бѣ направилъ. 7 И слѣзе, та говори на женѫ-тѫ: и тя быде угодна прѣдъ очи-тѣ на Самсона.

8 И върнѫ ся слѣдъ *нѣколко* дни да іѫ земе; и свърнѫ *отъ пѫть-тъ* за да види трупъ-тъ на львъ-тъ: и ето, рой пчелы 9 въ трупъ-тъ львовъ, и медъ. И зѣ отъ него въ рѫцѣ-тѣ си, и вървѣше напрѣдъ и ядѣше, и дойде при бащѫ си и при майкѫ си, и даде имъ, та ядохѫ; но не имъ каза че отъ трупъ-тъ львовъ зѣ медъ-тъ.

10 И слѣзе баща му при женѫ-тѫ; и направи тамъ Самсонъ пиръ; защото така 11 правяхѫ млади-тѣ. И като го видѣхѫ, зѣхѫ тридесеть дружина за да бѫдѫтъ 12 съ него. И рече имъ Самсонъ: Сега [и]ще ви прѣдложѫ гатанкѫ: ако можете да ми іѫ кажете [і]въ седмь-тѣ дни на пиръ-тъ, и да *іѫ* намѣрите, тогазь азъ ще ви дамъ тридесеть ризы ленены и тридесеть 13 [к]дрехы за прѣмѣнѫ; Но ако не можете да ми *іѫ* кажете, тогазь вы ще ми дадете тридесеть ризы ленены и тридесеть 14 дрехы за прѣмѣнѫ. И рекохѫ му: Прѣдложи гатанкѫ-тѫ си, да іѫ чуемъ. И рече имъ:

Отъ ядущій-тъ излѣзе ястіе,
И отъ крѣпкый-тъ излѣзе сладость.

15 И тѣ не могохѫ да истълкуватъ гатанкѫ-тѫ за три дни. И въ седмый-тъ день, рекохѫ на Самсоновѫ-тѫ женѫ: [л]Прѣдумай мѫжа си, и нека ни каже гатанкѫ-тѫ, [м]за да не изгоримъ тебе и домъ-тъ на бащѫ ти съ огнь: за да ны оберете ли ны поканихте? не е ли *така?* 16 И жена-та Самсонова плака прѣдъ него, и рече: [н]Ты само мя мразишь, и не мя обычашь; прѣдложи гатанкѫ на синове-тѣ на людіе-тѣ ми, а на мене не си *іѫ* казалъ. А той ѝ рече: Ето, на бащѫ си и на майкѫ си не *іѫ* казахъ; та на 17 тебе ли ще *іѫ* кажѫ? Но тя плачаше прѣдъ него седмь-тѣ дена въ конто бѣше пированіе-то имъ: а въ седмый-тъ день ѝ іѫ каза, защото му много досади: и тя каза гатанкѫ-тѫ на синове-тѣ на лю- 18 діе-тѣ си. Тогазь въ седмый-тъ день прѣди да зайде сълнце-то, градскы-тѣ мѫжіе му рекохѫ:

Що е по сладко отъ медъ?
И що е по яко отъ львъ?

А той имъ рече: Ако не быхте орали съ моіѫ-тѫ юницѫ, не щѣхте да намѣрите 19 гатанкѫ-тѫ ми. И [о]дойде на него Духъ Господень: и слѣзе въ Аскалонъ, та изби тридесеть мѫжіе отъ тѣхъ, и зѣ облѣкла-та имъ, и даде прѣмѣны-тѣ на онѣзи конто казахѫ гатанкѫ-тѫ. И распали ся гнѣвъ-тъ му, и възлѣзе въ бащинъ-тъ си домъ.

20 [п]А жена-та Самсонова ся ожени за другаря му, [р]който му бѣше пріятель.

ГЛАВА 15.

1 И слѣдъ нѣколко врѣме, въ дни-тѣ на жетвѫ-тѫ на пшеницѫ-тѫ, посѣти Самсонъ женѫ-тѫ си, съ едно яре отъ козы-тѣ; и рече: Да влѣзѫ при женѫ-тѫ си въ ложницѫ-тѫ. Но баща ѝ не го остави 2 да влѣзе. И рече баща ѝ: Наистинѫ азъ рѣкохъ че ты съвсѣмъ си іѫ [а]намразилъ: за това іѫ дадохъ на другаря ти: по малка-та ѝ сестра не е ли по хубава отъ неіѫ? земи іѫ сега, вмѣсто неіѫ.

3 А Самсонъ рече за тѣхъ: Сега ще бѫдѫ неповиненъ къмъ Филистимцы-тѣ, ако имъ правіѫ зло *и* азъ.

4 И отиде Самсонъ та хванѫ триста лисицы, и зѣ свѣщи, и обърчѫ опашкѫ къмъ опашкѫ, и тури по еднѫ свѣщь 5 въ срѣдѫ-тѫ между двѣ-тѣ опашкы. И като запали свѣщи-тѣ, пуснѫ гы по сѣятбы-тѣ на Филистимци-тѣ, и изгори копны-тѣ, дори и непожьнѫты-тѣ класове, 6 даже и лозія-та, *и* маслины-тѣ. Тогазь Филистимци-тѣ рекохѫ: Кой направи това? И отговорихѫ: Самсонъ, зеть-тъ на Ѳамнаѳецъ-тъ; защото зѣ женѫ му, та іѫ даде на другаря му. И [б]възлѣзохѫ Филистимци-тѣ, та изгорихѫ неіѫ и бащѫ ѝ съ огнь.

7 И рече имъ Самсонъ: Ако и да сторихте вы това, но азъ ще отмьстіѫ вамъ, 8 и послѣ ще прѣстанѫ. И порази гы, въ голень и въ бедро, съ голѣмо пораженіе; и слѣзе та сѣднѫ въ разсѣлинѫ-тѫ на канарѫ-тѫ Иѳамъ.

9 А Филистимци-тѣ възлѣзохѫ, та расположихѫ станъ-тъ си въ Іудѫ, и рас- 10 пространихѫ ся [в]въ Лехы. И рекохѫ Іудини-тѣ человѣци: Защо възлѣзохте противъ насъ? И тѣ отговорихѫ: Възлѣзохмы да вържемъ Самсона да му напра- 11 вимъ както направи той намъ. И слѣзохѫ три тысящы мѫжіе изъ Іудѫ въ разсѣлинѫ-тѫ на канарѫ-тѫ Иѳамъ, та рекохѫ Самсону: Не знаешь ли че [г]Филистимци-тѣ владѣіѫтъ надъ насъ? що е прочее това *което* ни стори ты? А той

з Гл. 3; 10. 13; 25. 1 Цар. 11; 6.
и 3 Цар. 10; 1. Іез. 17; 2. Лук. 14; 7.
і Быт. 29; 27.
к Быт. 45; 22. 4 Цар. 5; 22.
л Гл. 16; 5.
м Гл. 15; 6.
н Гл. 16; 15.
о Гл. 3; 10. 13; 25.
п Гл. 15; 2.
р Іоан. 3; 29.
а Гл. 14; 20.
б Гл. 14; 15.
в Ст. 19.
г Гл. 14; 4.

имъ рече: Както ми направихж, така имъ направихъ. 12 И рекохж му: Ный смы слѣзли да тя вържемъ, за да тя прѣдадемъ въ ржкж-тж на Филистимцы-тѣ. И рече имъ Самсонъ: Закълнѣте ми ся че вы не ще нападнете на мене. 13 А тѣ му говорихж и рекохж: Не; но ще тя вържемъ само, и ще тя прѣдадемъ въ ржкж-тж имъ; а да тя умъртвимъ не щемъ. И тѣй вързахж го съ двѣ новы вжжя, и възведохж го вънъ отъ канарж-тж.

14 *И* когато дойде въ Лехы, Филистимци-тѣ го посрѣщнжхж съ въсклицаніе. И [д]дойде на него Духъ Господень: и вжжя-та които бѣхж на мышцы-тѣ му, станжхж като ленъ прѣгоренъ съ огнь, и врьскы-тѣ му ся раскжсахж отъ ржцѣ-тѣ му. 15 И намѣри челюсть отъ оселъ прѣснж *още*, и прострѣ ржкж-тж си, та іж зѣ, и [е]уби съ неіж тысящж мжжіе.

16 И рече Самсонъ: Съ ословж челюсть купове купове *гы направихъ*, съ ословж челюсть убихъ тысящж мжжіе. 17 И като прѣстанж да говори, хвърли челюсть-тж отъ ржкж-тж си; и нарече онова мѣсто *Рамаѳъ-лехы.

18 И ожаднѣ прѣмного, и выкнж къмъ Господа, и рече: [ж]Ты даде чрѣзъ ржкж-тж на рабъ-тъ си това голѣмо спасеніе; а сега да умрж ли отъ жаждж, и да паднж ли въ ржкж-тж на необрѣзаны-тѣ? 19 И расцѣпи Богъ трапъ-тъ който е въ Лехы и излѣзе вода изъ него: и като пи, [з]съзѣ ся духъ-тъ му, и съживи ся; за това нарече име-то му † Ен-аккоре който е въ Лехы до тойзи день.

20 И той сжди Израиля [и]въ дни-тѣ на Филистимцы-тѣ двадесеть годины.

ГЛАВА 16.

1 И отиде Самсонъ въ Газж, и видѣ тамъ женж блудницж и влѣзе при неіж. 2 И каза ся на Газяны-тѣ: Самсонъ дойде тукъ. А тѣ го [а]обыколихж и сѣдѣхж цѣлж нощь за него въ засадж при градскы-тѣ врата; и таяхж ся цѣлж нощь, и говоряхж: Додѣ съвне утрѣ ще го убіемъ. 3 А Самсонъ спа до срѣдъ нощь: и като станж въ полунощь, хванж двери-тѣ на градскж-тж портж, и два-та дверостълпа, та гы искърти съсъ запоръ-тъ, тури *гы* на рамена-та си, и гы изнесе на върхъ-тъ на горж-тж, която е срещж Хевронъ.

4 И слѣдъ това залюби единж женж въ долъ-тъ Сорикъ, име-то й Далида. 5 И възлѣзохж при неіж Филистимскы-тѣ войводы, та й рекохж: [б]Измами го, и виждь въ що е голѣма-та му сила, и какъ можемъ му надви, та да го вържемъ, за да го смиримъ; а ный ще ти дадемъ всякой по тысящж и сто сребърницы.

6 И рече Далида Самсону: Яви ми, моліж, въ що е голѣма-та ти сила, и съ какво да тя вържжтъ та да ся смиришь. 7 И рече й Самсонъ: Ако мя вържжтъ съсъ седмь прѣсны тетивы, които не сж още изсъхнжлы, тогазь ще станж безсиленъ, и ще бждж както единъ отъ человѣцы-тѣ. 8 Тогазь й донесохж Филистимскы-тѣ войводы седмь прѣсны тетивы, които още не бѣхж изсъхнжлы, и върза го съ тѣхъ. 9 (А засада-та сѣдѣше съ неіж въ ложницж-тж.) И тя му рече: Филистимци-тѣ връзъ тебе, Самсоне. А той скжса тетивы-тѣ, както бы ся скжсала вървь отъ кълчища когато помирише огнь-тъ. И не ся позна сила-та му.

10 И рече Далида Самсону: Ето, ты мя излъга, и лъжы ми си казалъ; кажи ми сега, моліж, съ какво да тя вържжтъ? 11 А той й рече: Ако мя вържжтъ яко съ новы вжжя, които не сж още употрѣбены, тогазь ще станж безсиленъ, и ще бждж като единъ отъ человѣцы-тѣ. 12 Зѣ прочее Далида новы вжжя, та го върза съ тѣхъ, и рече му: Филистимци-тѣ връзъ тебе, Самсоне. (А засада-та сѣдѣше въ ложницж-тж.) И скжса гы отъ мышцы-тѣ си като нишкж.

13 И рече Далида Самсону: До сега си мя лъгалъ, и казалъ ми си лъжы; кажи ми съсъ що да тя вържжтъ. И рече й: Ако втъчешь седмь-тѣ плетенницы на главж-тж ми въ тканіе-то. 14 И тя *гы втъка и* уврѣ и колче-то, и рече му: Филистимци-тѣ връзъ тебе, Самсоне. И събуди ся отъ сънъ-тъ си, и истъргнж колче-то на станъ-тъ съ тканіе-то.

15 Тогазь му рече: [в]Какъ думашь: Обычамъ тя, като сърдце-то ти не е съ мене? ето ты мя излъга три пжти, и не ми яви въ що е голѣма-та ти сила. 16 И понеже му досаждаше всякой день съ думы-тѣ си, и принуждаваше го толкозь, щото душа-та му ся утѣсни до смърть, 17 [г]откры й всичко-то си сърдце, и рече й: [д]Бръснячь не е възлѣзвалъ на главж-тж ми; защото азъ съмь Назирей Богу отъ утробж-тж на майкж си. Ако ся обръснж, тогазь сила-та ми ще ся оттегли отъ мене, и ще станж безсиленъ, и ще бждж като всичкы-тѣ человѣци.

18 И като видѣ Далида, че й откры всичко-то си сърдце, прати та повыка войводы-тѣ Филистимскы, и говоряше: Възлѣз-

д Гл. 3; 10. 11; 6.
е Гл. 3; 31. Лев. 26; 8. Іис. Нав. 23; 10.
* Хвърляніе-то или хълмъ-тъ на челюсть-тж.
ж Псал. 3; 7.
з Быт. 45; 27. Иса. 40; 29.
† Источникъ-тъ на выкащій-тъ.
и Гл. 13; 1.

а 1 Цар. 23; 26. Псал. 118; 10, 11. 12. Дѣян. 9; 24.
б Гл. 14; 15. Виж Прит. 2; 16, — 19. 5; 8 — 11. 6; 24, 25, 26. 7; 21, 22, 23.
в Гл. 14; 16.
г Мих. 7; 5.
д Числ. 6; 5. Гл. 13; 5.

те тойзи пѫть; защото ми откры всичко-то си сърдце. Тогазь възлѣзохѫ при неѭ войводы-тѣ Филистимскы, та донесохѫ и сребро-то въ рѫцѣ-тѣ си. 19 И [е]приспа го на колѣнѣ-тѣ си; и повыка человѣка, та обърнѫ седмь-тѣ плетеницы на главѫ-тѫ му; и начнѫ да го смирява, и сила-та му ся оттегли отъ него. 20 И тя рече: Филистимци-тѣ вързъ тебе Самсоне. И той ся събуди отъ сънъ-тъ си, и рече: Ще излѣзѫ като другъ пѫть, и ще ся отърсіѭ. Но той [ж]не позна че Господь бѣше ся оттеглилъ отъ него. 21 И хванѫхѫ го Филистимци-тѣ, и избодохѫ му очи-тѣ, и снѣхѫ го въ Газѫ, и вързахѫ го съ оковы: и меляше въ тъмницѫ-тѫ.

22 И космы-тѣ на главѫ-тѫ му начнѫхѫ да порастуватъ *пакъ* отъ както бы обърснѫтъ. 23 И събрахѫ ся войводы-тѣ Филистимскы за да принесѫтъ голѣмѫ жъртвѫ на Дагона богъ-тъ си, и да ся възвеселятъ; защото рекохѫ: Нашій богъ прѣдаде въ рѫкѫ-тѫ ни Самсона непріятеля нашъ. 24 И когато го видѣхѫ людіе-тѣ, [з]хваляхѫ богъ-тъ си, и говоряхѫ: Нашій богъ прѣдаде въ рѫкѫ-тѫ ни непріятеля ни и разорителя на земіѭ-тѫ ни, който уби множество отъ насъ. 25 И [и]когато ся възвесели сърдце-то имъ, рекохѫ: Повыкайте Самсона, за да ни поиграе. И повыкахѫ Самсона изъ тъмницѫ-тѫ, та игра прѣдъ тѣхъ; и поставихѫ го между стълпове-тѣ. 26 И рече Самсонъ на дѣте-то, което го държеше за рѫкѫ-тѫ: Остави мя да напипамъ стълпове-тѣ, на които стои домъ-тъ, за да ся подпрѫ на тѣхъ. 27 А домъ-тъ бѣше пълнъ съ мѫжіе и жены: и тамъ бѣхѫ всичкы-тѣ войводы Филистимскы: и [і]на покрывъ-тъ около три тысящи мѫжіе и жены, които гледахѫ Самсона като играяше. 28 И извыка Самсонъ къмъ Господа, и рече: Господи Іегова, [к]помени мя, молѭ; и укрѣпи мя, молѭ, само тойзи пѫть, Боже, за да си отмъстіѭ противъ Филистимцы-тѣ еднъждь, за двѣ-тѣ си очи. 29 И пригърнѫ Самсонъ срѣдни-тѣ два стълпа, на които стоеше домъ-тъ, и опрѣ ся на тѣхъ, на единый-тъ съ деснѫ-тѫ си рѫкѫ, и на другый-тъ съ лѣвѫ-тѫ си. 30 И рече Самсонъ: Нека умре душа-та ми съ Филистимцы-тѣ: и наведе ся съсъ силѫ: и домъ-тъ паднѫ вързъ войводы-тѣ, и вързъ всичкы-тѣ людіе които бѣхѫ въ него. А умрѣли-тѣ които умъртви на умираніе-то си, бѣхѫ повече отъ онѣзи които бѣ умъртвилъ въ животъ-тъ си.

31 Тогазь слѣзохѫ братія-та му, и всичкый домъ на отца му, та го зѣхѫ, и занесохѫ та го [л]погребохѫ между Сарѳѫ и Есѳаолъ, въ гробъ-тъ на отца му Маноя. И сѫди той Израиля двадесеть години.

ГЛАВА 17.

1 И имаше единъ человѣкъ отъ горѫ-тѫ Ефремъ, име-то му Михей. 2 И рече на майкѫ си: Тысяща-та и сто-тѣ сребърници които ти ся зѣхѫ, *за които* и ты клѣ, още говори и въ уши-тѣ ми, ето, сребро-то е у мене: азъ го зѣхъ. А майка му рече: [а]Благословенъ *да си,* сыне мой, отъ Господа. 3 И върнѫ тысящѫ-тѫ и сто-тѣ сребърницы на майкѫ си, и рече майка му: Посвященіе посвятихъ сребро-то Господу отъ рѫкѫ-тѫ си, за сына ми, [б]за да направи истуканъ и кумиръ лѣянъ: и сега ще го върнѫ на тебе. 4 А той върнѫ сребро-то на майкѫ си: и майка му [в]зѣ двѣстѣ сребърницы, и даде гы на златаря, който направи отъ тѣхъ истуканъ и кумиръ лѣянъ: и тѣ бѣхѫ въ домъ-тъ на Михея. 5 И той человѣкъ Михей имаше домъ божій, и направи [г]ефодъ и [д]ѳерафимъ: и посвяти едного отъ сынове-тѣ си, и станѫ му священникъ. 6 [е]Въ онѣзи дни нѣмаше царь въ Израиль: [ж]всякой правяше що му ся виждаше угодно.

7 И имаше единъ момъкъ [з]отъ Виѳлеемъ Іудинъ, отъ родъ-тъ Іудинъ, който бѣше Левитинъ, и той бѣше пришлецъ тамъ. 8 И отиде человѣкъ-тъ отъ градъ-тъ Виѳлеемъ Іудинъ да пришелствува дѣто намѣри; и дойде въ горѫ-тѫ Ефремъ, до домъ-тъ Михеевъ, и слѣдоваше пѫть-тъ си. 9 И рече му Михей: Отъ дѣ идешь? А той му рече: Азъ съмь Левитинъ отъ Виѳлеемъ Іудинъ, и отхождамъ да пришелствувамъ дѣто намѣрѭ. 10 И рече му Михей: Сѣди съ мене, и [и]бѫди ми [і]отецъ и священникъ, и азъ ще ти давамъ десеть сребърницы на годинѫ-тѫ, и еднѫ прѣмѣнѫ дрехы, и хранѫ-тѫ ти. 11 И Левитинъ-тъ влѣзе *при него.* И благодаренъ бѣше Левитинъ-тъ да сѣди съ человѣка: и тойзи момъкъ му бѣше като единъ отъ сынове-тѣ му. 12 И [к]посвяти Михей Левитина: и той момъкъ му [л]станѫ священникъ, и останѫ въ домъ-тъ Михеевъ. 13 Тогазь рече Михей: Сега знаѭ че Господь ще ми стори добро, защото имамъ Левитина за священникъ.

[е] Прит. 7; 26, 27.
[ж] Числ. 14; 9, 42, 43. Іис. Нав. 7; 12. 1 Цар. 16; 14. 18; 12. 28; 15, 16. 2 Лѣт. 15; 2.
[з] Дан. 5; 4.
[и] Гл. 9; 27.
[і] Втор. 22; 8.
[к] Іер. 15; 15.
[л] Гл. 13; 25.

—

[а] Быт. 14; 19. Руѳ. 3; 10.
[б] Виж Исх. 20; 4, 23. Лев. 19; 4.
[в] Иса. 46; 6.
[г] Гл. 8; 27.
[д] Быт. 31; 19, 30. Ос. 3; 4.
[е] Гл. 18; 1. 19; 1. 21; 25. Втор. 33; 5.
[ж] Втор. 12; 8.
[з] Виж Іис. Нав. 19; 15. Гл. 19; 1. Руѳ. 1; 1, 2. Мих. 5; 2. Мат. 2; 1, 5, 6.
[и] Гл. 18; 19.
[і] Быт. 45; 8. Іов. 29; 16.
[к] Ст. 5.
[л] Гл. 18; 30.

—

ГЛАВА 18.

1 [а]Въ онѣзи дни нѣмаше царь въ Израиль: и въ онѣзи дни [б]Даново-то племе търсяше за себе си наслѣдіе за да ся насели; защото до тогазь не бѣше имъ ся паднѫло наслѣдіе между Израилевы-тѣ племена. 2 И пратихѫ Данови-тѣ синове отъ родъ-тъ си петь мѫжіе, отъ прѣдѣлы-тѣ си, силны мѫжіе, [в]отъ Сараѧ и отъ Есѳаолъ, [г]за да съгледателствуватъ мѣсто-то, и да го изслѣдятъ: и рекохѫ имъ: Идѣте, изслѣдѣте мѣсто-то. И дойдохѫ въ горѫ-тѫ Ефремъ, [д]до Михеевъ-тъ домъ, 3 и прѣнощувахѫ тамъ. *Защото,* като приближихѫ до Михеевъ-тъ домъ, познахѫ гласъ-тъ на младый-тъ Левитинъ; и свърнѫхѫ тамъ, и му рекохѫ: Кой тя доведе тукъ? и що правишь ты на това *мѣсто*? 4 и защо си тукъ? А той имъ рече: Така и така ми направи Михей, и [е]уцѣни мя, 5 та му сьмь священникъ. И рекохѫ му: Молимъ, [ж]попытай [з]Бога, да познаемъ ще бѫде ли благополученъ пѫть-тъ ни въ 6 който отхождамы. А священникъ-тъ имъ рече: [и]Идѣте съ миромъ: *угоденъ* е прѣдъ Господа пѫть-тъ ви, въ който отхождате.

7 Тогазь търгнѫхѫ петь-тѣ мѫжіе, та дойдохѫ въ [і]Лаисъ, и видѣхѫ людіе-тѣ които живѣяхѫ въ него [к]безгрыжно, по обычай-тъ на Сидонцы-тѣ, спокойни, и живѣюще безъ страхъ: и нѣмаше въ това мѣсто нѣкой да гы утѣснява въ нѣщо или да има власть, и тѣ бѣхѫ далечь отъ Сидонцы-тѣ, и нѣмахѫ съобщеніе съ 8 никого. И върнѫхѫ ся при братія-та си [л]въ Сараѧ и Есѳаолъ: и рекохѫ имъ 9 братія-та имъ: Какво *ще кажете* вы? А тѣ рекохѫ: [м]Станѣте, и да възлѣземъ противъ тѣхъ; защото видѣхмы мѣсто-то, и ето, твърдѣ е добро: и [н]вы сѣдите ли? да ся не облѣните да идете, да влѣзете 10 за да наслѣдите мѣсто-то. Като отидете ще найдете людіе които живѣѭтъ [о]безгрыжно, и на широко мѣсто; защото Богъ го даде въ рѫкѫ-тѫ ви: [п]мѣсто, въ което нѣма скудость отъ нищо каквото има на землѭ-тѫ.

11 И търгнѫхѫ отъ тамъ, отъ Дановъ-тъ родъ, отъ Сараѧ и отъ Есѳаолъ шестстотинъ мѫжіе прѣпасани съ воинскы орѫжія. 12 И възлѣзохѫ, та расположихѫ станъ у [р]Кыріаѳіаримъ, въ Іудѫ; за това нарекохѫ онова мѣсто *[с]Махане-данъ, дори до тойзи день: *а* лежи задъ Кыріаѳіаримъ. 13 И отъ тамъ прѣминѫхѫ въ горѫ-тѫ Ефремъ, та дойдохѫ [т]до Михеевъ-тъ домъ. 14 Тогазь [у]петь-тѣ мѫжіе, които бѣхѫ ходили да съгледателствуватъ мѣсто-то Лаисъ, отговорихѫ и рекохѫ на братія-та си: Знаете ли че [ф]има въ тѣзи домове ефодъ, и ѳерафимъ, и истуканъ, и кумиръ лѣянъ? И сега размыслѣте какво ще направите. 15 И свърнѫхѫ тамъ, та отидохѫ въ домъ-тъ на младый-тъ Левитинъ, въ Михеевъ-тъ домъ, и го 16 поздравихѫ. И [х]шесть-тѣ стотинъ мѫжіе, прѣпасани-тѣ съ воинскы-тѣ си орѫжія, които бѣхѫ отъ Дановы-тѣ синове, застанѫхѫ 17 въ входъ-тъ на врата-та. И [ц]възлѣзохѫ петь-тѣ мѫжіе, които бѣхѫ ходили да съгледателствуватъ мѣсто-то, *и* влѣзохѫ тамъ, *та* [ч]зѣхѫ истуканъ-тъ, и ефодъ-тъ, и ѳерафимъ-тъ, и лѣяный-тъ кумиръ: а священникъ-тъ стоеше въ входъ-тъ на врата-та съсъ шесть-тѣ стотинъ мѫжіе, които бѣхѫ прѣпасани съ воинскы орѫ- 18 жія. И като влѣзохѫ тѣ въ Михеевъ-тъ домъ, и зѣхѫ истуканъ-тъ, ефодъ-тъ, и ѳерафимъ-тъ, и лѣяный-тъ кумиръ, священникъ-тъ имъ рече: Що правите вы? 19 И тѣ му рекохѫ: Мълчи, [ш]тури рѫкѫ-тѫ си на уста-та си, та ела съ насъ, и [щ]бѫди ни отецъ и священникъ: по добрѣ ли ти е да си священникъ на домъ-тъ на единъ человѣкъ, или да си священникъ на едно племе и на единъ родъ 20 въ Израиль? И зарадува ся сърдце-то на священника; и зѣ ефодъ-тъ, и ѳерафимъ-тъ, и истуканъ-тъ, та отиде между лю- 21 діе-тѣ. Й върнѫхѫ ся та търгнѫхѫ, и турихѫ прѣдъ себе си дѣца-та, и скотове-тѣ, и по скѫпы-тѣ си нѣща.

22 Като ся отдалечихѫ тѣ отъ Михеевъ-тъ домъ, человѣци-тѣ въ домове-тѣ които бѣхѫ ближни съ Михеевъ-тъ домъ събрахѫ ся, и стигнѫхѫ Дановы-тѣ синове. 23 И выкнѫхѫ на Дановы-тѣ синове. И тѣ обърнѫхѫ лице-то си та рекохѫ на Михея: Що ти е та си излѣзлъ *съ толко* 24 множество? А той рече: Зѣхте ми богове-тѣ които си направихъ, и священника и търгнѫхте: и що ми *остава* вече? и 25 защо ми казувате: Що ти е? И рекохѫ му Данови-тѣ синове: Да ся не чуе гласъ-тъ ти между насъ, да не бы да нападнѫтъ на васъ мѫжіе яростливи та изгубишь животъ-тъ си, и животъ-тъ на 26 домъ-тъ си. И вървѣхѫ Данови-тѣ синове въ пѫть-тъ си: и като видѣ Михей че тѣ бѣхѫ по силни отъ него, върнѫ ся та дойде у дома си.

а Гл. 17; 6. 21; 25.
б Іис. Нав. 19; 47.
в Гл. 13; 25.
г Числ. 13; 17. Іис. Нав. 2; 1.
д Гл. 17; 1.
е Гл. 17; 10.
ж 3 Цар. 22; 5. Иса. 30; 1. Ос. 4; 12.
з Виж Гл. 17; 5. Ст. 14.
и 3 Цар. 22; 6.
і Іис. Нав. 19; 47.
к Ст. 27, 28.
л Ст. 2.
м Числ. 13; 30. Іис. Нав. 2; 23. 24.
н 3 Цар. 22; 3.
о Ст. 7, 27.
п Втор. 8; 9.
р Іис. Нав. 15; 60.
* Дановъ станъ.
с Гл. 13; 25.
т Ст. 2.
у 1 Цар. 14; 28.
ф Гл. 17; 5.
х Ст. 11.
ц Ст. 2, 14.
ч Гл. 17; 4, 5.
ш Іов. 21; 5. 29; 9. 40. 4. Прит. 30; 32. Мих. 7; 16.
щ Гл. 17; 10.

27 И тѣ зѣхѫ това що бѣше направилъ Михей, и священникъ-тъ когото имаше, та [в]доидохѫ въ Лаисъ при людіе които бѣхѫ спокойни и живѣяхѫ безъ страхъ: и [ы]поразихѫ гы съ остро-то на ножъ-тъ, 28 и градъ-тъ изгорихѫ съ огнь. И нѣмаше никой да *го* избави, защото ся намираше [ь]далечь отъ Сидонъ, и нѣмахѫ съобщеніе съ никого: и той бѣше [ѣ]въ долъ-тъ на Веѳ-реовъ. И съградихѫ градъ-тъ, и населихѫ ся въ него.

29 И [ю]нарекохѫ име-то на градъ-тъ [я]Данъ, по име-то на Дана отца си, който ся роди Израилю: а име-то на градъ-тъ бѣше 30 по напрѣдъ Лаисъ. И поставихѫ за себе си Данови-тѣ сынове истуканъ-тъ: а Іонаѳанъ сынъ-тъ на Гирсона, сынъ на Манассіѭ, той и синове-тѣ му бѣхѫ священници на Даново-то племе, [ѫ]до день-тъ 31 на плѣненіе-то на онѭзь земіѭ. И поставихѫ си истуканъ-тъ който направи Михей, [іѫ]прѣзъ всичко-то врѣме въ което домъ-тъ Божій бѣ въ Сило.

ГЛАВА 19.

1 И [а]въ онѣзи дни нѣмаше царь въ Израиль: и имаше единъ Левитинъ който живѣяше въ страны-тѣ на горѫ-тѫ Ефремъ, и зѣ за себе си наложницѫ женѫ [б]отъ 2 Виѳлеемъ Іудинъ. И наложница-та му стори блудъ противъ него, и отиде си отъ него въ домъ-тъ на отца си въ Виѳлеемъ Іудинъ, и останѫ тамъ около четыри мѣсецы.

3 И станѫ мѫжъ ѝ та отиде слѣдъ неіѭ, за да ѝ говори съ добро и да іѭ върне; *и имаше* съсъ себе си слугѫ-тѫ си, и два осла: и тя го въведе въ домъ-тъ на бащѫ си: и когато го видѣ на младѫ-тѫ бащѫ ѝ, зарадова ся че го посрѣщнѫ. 4 И удържа го тесть му, на младѫ-тѫ баща ѝ, та сѣдѣ съ него три дни: и я5 дохѫ и пихѫ, и прѣнощувахѫ тамъ. И четвъртый-тъ день, когато станѫхѫ на ранинѫ, той ся дигнѫ да си иде: но баща-та на младѫ-тѫ рече на зетя си: [в]Укрѣпи сърдце-то си съ малко хлѣбъ, 6 и послѣ ще си отидете. И сѣднѫхѫ, та ядохѫ и пихѫ двама-та наедно: и на младѫ-тѫ баща ѝ рече на мѫжъ-тъ: Склони, моліѭ, да прѣнощувашь, и нека ся раз7 весели сърдце-то ти. И когато ся дигнѫ человѣкъ-тъ да си иде, тесть-тъ му го принуди: за това останѫ та прѣнощува 8 тамъ. И станѫ рано въ петый-тъ день за да си иде: и на младѫ-тѫ баща ѝ рече: Укрѣпи, моліѭ, сърдце-то си. И останѫхѫ додѣ день-тъ ся прѣклони, и 9 ядохѫ двама-та. И когато станѫ человѣкъ-тъ да си отиде, той, и наложница-та му, и слуга-та му, рече му тесть му, на младѫ-тѫ баща ѝ: Ето, сега день-тъ ся прѣклонява къмъ вечеръ: прѣнощувайте, моліѭ: ето день-тъ е на свършеніе: прѣнощувай тукъ, и нека ся развесели сърдце-то ти: и утрѣ ставате рано за пѫть-тъ си, и ще си отидешь на 10 жилище-то си. Но человѣкъ-тъ не рачи да прѣнощува; но станѫ и тръгнѫ, и отиде до срещѫ [г]Іевусъ, който е Іерусалимъ: и *имаше* съсъ себе си два осла осѣдланы, и наложница-та му бѣше съ него.

11 И когато приближихѫ до Іевусъ, день-тъ бѣше много прѣминѫлъ: и рече слуга-та на господаря си: Я ела, и да свърнемъ въ тоизи градъ [д]на Іевусеи-тѣ, за 12 да прѣнощувамы въ него. И рече му господарь му: Да не свращамы въ чуждь градъ, който не е отъ Израилевы-тѣ сы13 нове; но да заминемъ до [е]Гаваѭ. И рече на слугѫ-тѫ си: Ела, и да приближимъ при едно отъ тѣзи мѣста, за да прѣно14 щувамы, въ Гаваѭ, или [ж]въ Рамѫ. И заминѫхѫ та вървѣхѫ: и зайде гы слънце-то близу при Гаваѭ, който надлежи 15 на Веніамина. И свърнѫхѫ тамъ, за да влѣзѫтъ да прѣнощуватъ въ Гаваѭ; и когато влѣзе, сѣднѫ на стъгдѫ-тѫ въ градъ-тъ: и нѣмаше человѣкъ [з]да гы прибере въ кѫщѫ-тѫ *си* за да прѣнощуватъ.

16 И ето единъ старъ [и]человѣкъ идяше отъ работѫ-тѫ си отъ поле-то вечеръ-тъ, и той человѣкъ бѣше отъ горѫ-тѫ Ефремъ: и бѣше пришлецъ въ Гаваѭ: а человѣ17 ци-тѣ на мѣсто-то бѣхѫ Веніаминци. И като подигнѫ очи-тѣ си видѣ человѣка, пѫтника на стъгдѫ-тѫ въ градъ-тъ; и рече старецъ-тъ: Дѣ отивашь? и отъ дѣ 18 идешь? А той му рече: Ный заминувамы отъ Виѳлеемъ Іудинъ, до страны-тѣ на горѫ-тѫ Ефремъ, отъ кѫдѣто сьмь азъ; и ходихъ до Виѳлеемъ Іудинъ, а *сега* отивамъ [і]въ домъ-тъ Господень: и нѣма никой да мя прибере въ кѫщѫ-тѫ *си*. 19 А ный си имамы плѣвѫ и хранѫ за ослы-тѣ си, още и хлѣбъ и вино за мене, и за рабѫ-тѫ ти, и за момче-то, *което е* съ рабы-тѣ ти: не смы оскудни отъ нищо. 20 И рече старый-тъ человѣкъ: [к]Миръ тебѣ; и всичка-та ти оскѫдность да бѫде на мене; [л]само на стъгдѫ-тѫ да не прѣно21 щувашь. И [м]въведе го въ домъ-тъ си и

в Ст. 7, 10. Втор. 33; 22.
ы Іис. Нав. 19; 47.
ь Ст. 7.
ѣ Числ. 13; 21. 2 Цар. 10; 6.
ю Іис. Нав. 19; 47.
я Быт. 14; 14. Гл. 20; 1. 3 Цар. 12; 29, 30. 15; 20,
ѫ Гл. 13; 1. 1 Цар. 4; 2, 3, 10, 11. Псал. 78; 60, 61
іѫ Іис. Нав. 18; 1. Гл. 19; 18. 21; 12.

—

а Гл. 17; 6. 18; 1. 21; 25.
б Гл. 17; 7.
в Быт. 18; 5.
г Іис. Нав. 18; 28.
д Іис. Нав. 15; 8, 63. Гл. 1; 21. 2 Цар. 5; 6.
е Іис. Нав. 18; 28.
ж Іис. Нав. 18; 25.
з Мат. 25; 43. Евр. 13; 2.
и Псал. 104; 23.
і Іис. Нав. 18; 1. Гл. 18; 31. 20; 18. 1 Цар. 1; 3, 7.
к Быт. 43; 23. Гл. 6; 23.
л Быт. 19; 2.
м Быт. 24; 32. 43; 24.

даде хранж на ослы-тѣ: и [н]омыхж нозѣ-тѣ си, и ядохж и пихж.

22 Като весселяхж сърдца-та си, ето, градскы-тѣ [о]мжжіе человѣци [п]беззаконни [п]обыколихж кжщж-тж и тропахж на врата-та, и говоряхж на старый-тъ человѣкъ домакынъ-тъ и думахж: [р]Изведи человѣкъ-тъ, който влѣзе въ домъ-тъ ти, за
23 да го познаемъ. И [с]излѣзе при тѣхъ человѣкъ-тъ, домакынъ-тъ, та имъ рече: Не дѣйте, братіе мои, моліж, не дѣйте [т]прави *това* зло: като е влѣзлъ тойзи человѣкъ въ домъ-тъ ми, не дѣйте стру-
24 ва това безуміе. Ето [у]дъщеря ми дѣвица-та, и наложница-та му: сега ще гы изведж вънъ, и [ф]смирѣте гы и направѣте имъ щото ви е угодно; но на тогозь человѣка да не сторите едно таквозь
25 дѣло на безуміе. Но мжжіе-тѣ не рачихж да го послушатъ: и зѣ человѣкъ-тъ наложницж-тж си, та имъ іж изведе вънъ: и [х]познахж іж, и ругахж ся надъ неіж всичкж-тж нощь дори до утринь-тж: и като ся яви зора-та пустнжхж іж.

26 И въ зазоряваніе-то на день-тъ, дойде жена-та и паднж при врата-та на кжщж-тж на человѣка, дѣто бѣше госпо-
27 динъ й, додѣ съмнж. И станж господинъ й на утринь-тж, та отвори врата-та на кжщж-тж и излѣзе за да отиде въ пжть-тъ си: и ето жена-та наложница-та му паднжла при врата-та на кжщж-тж и
28 ржцѣ-тѣ й на прагъ-тъ. И рече й: Стани и да си идемъ. [ц]Но нѣмаше кой да отговори. Тогазь человѣкъ-тъ іж дигнж на оселъ-тъ, и станж та отиде на мѣсто-то си.

29 И като дойде въ домъ-тъ си, зѣ ножъ, и хванж наложницж-тж си, [ч]та іж разсѣче съ кости-тѣ й на дванадесеть части, и прати гы въ всичкы-тѣ прѣдѣлы
30 на Израиля. И всичкы които гледахж, думахж: Не е ставало нито ся е виждало таквозь нѣщо, отъ който день Израилеви-тѣ сынове възлѣзохж изъ Египетскж-тж земіж, дори до тойзи день; размыслѣте за това, [ш]съвѣтувайте ся, и кажѣте.

ГЛАВА 20.

1 Тогазь [а]излѣзохж всичкы-тѣ Израилеви сынове, и събра ся *всичко-то* събраніе, като единъ человѣкъ, [б]отъ Данъ до Вирсавее, и земя-та Галаадъ, прѣдъ Го-
2 спода [в]въ Масфж. И прѣдставихж ся въ събраніе-то на людіе-тѣ Божіи, началници-тѣ на всичкы-тѣ людіе, всичкы-тѣ племена Израилевы, четыри стотинъ тысяща
3 мжжіе пѣшци, [г]които тегляхж мечь. И чухж Веніаминови-тѣ сынове, че възлѣзохж Израилеви-тѣ сынове въ Масфж. И рекохж Израилеви-тѣ сынове: Кажѣте, какъ станж това зло?

4 И отговори Левитинъ-тъ, мжжъ-тъ на убитж-тж женж, и рече: [д]Дойдохъ въ Гаваіж, който е *градъ* Веніаминовъ, азъ и наложница-та ми, за да прѣнощувамы.
5 И [е]подигнжхж ся върхъ мене мжжіе-тѣ на Гаваіж, и обыколихж прѣзъ нощь-тж кжщж-тж противъ мене; мене искахж да убіжтъ; а [ж]наложницж-тж ми наси-
6 ловахж, та умрѣ. За това [з]зѣхъ наложницж-тж си, и разсѣкохъ іж, та іж распратихъ по всичкы-тѣ прѣдѣлы на Израилево-то наслѣдіе; защото [и]направихж
7 беззаконіе и безуміе въ Израиль. Ето, всичкы вы сте Израилеви сынове; [і]поговорѣте си тукъ помежду си, и дайте мнѣніе-то си.

8 И станжхж всичкы-тѣ людіе, като единъ человѣкъ, и говоряхж: Нѣма да отиде никой въ шатъръ-тъ си, нито ще
9 ся върне нѣкой въ домъ-тъ си: Но сега това е което ще направимъ на Гаваіж: *ще възлѣземъ* противъ неіж по жрѣбіе:
10 И ще земемъ десеть мжжіе отъ сто отъ всичкы-тѣ Израилевы племена, и сто отъ тысящж, и тысящж отъ тмж, за да донесжтъ хранж на людіе-тѣ, щото като стигнжтъ въ Гаваіж Веніаминовж, да *имъ* направятъ по всичко-то безуміе което тѣ направихж въ Израиль.

11 И събрахж ся противъ градъ-тъ всичкы-тѣ Израилеви мжжіе, съединени ку-
12 пно като единъ человѣкъ. И [к]пратихж Израилеви-тѣ племена мжжіе въ всичко-то Веніаминово племе, та рекохж: Кое е това зло, което ся стори помежду ви?
13 И сега прѣдайте [л]человѣцы-тѣ, онѣзи беззаконницы които сж въ Гаваіж, за да гы умъртвимъ, и [м]да отмахнемъ зло-то отъ Израиля. Но не рачихж да послушатъ Веніаминови-тѣ сынове гласъ-тъ на братія-
14 та си Израилевы-тѣ сынове. И събрахж ся Веніаминови-тѣ сынове, отъ градове-тѣ въ Гаваіж, за да излѣзжтъ на бой
15 противъ Израилевы-тѣ сынове. И изброихж ся Веніаминови-тѣ сынове въ онзи день отъ градове-тѣ двадесеть и шесть тысящи мжжіе които тегляхж мечь, освѣнъ жители-тѣ на Гаваіж, *които* ся изброихж
16 седмьстотинъ избранни мжжіе. Между

н Быт. 18; 4. Іоан. 13; 5.
о Быт. 19; 4. Гл. 20; 5. Осіа 9; 9. 10; 9.
п Втор 13; 13.
р Быт. 19: 5. Рим. 1; 26, 27.
с Быт. 19; 6, 7.
т 2 Цар. 13; 12.
у Быт. 19; 8.
ф Быт. 34; 2. Втор 21; 14.
х Быт. 4: 1.
ц Гл. 20; 5.
ч Гл. 20; 6. Вижь 1 Цар. 11; 7.
ш Гл. 20; 7. Прит. 13; 10.

—

а Втор. 13; 12. Іис. Нав. 22; 12. Гл. 21; 5. 1 Цар. 11; 7.
б Гл. 18; 29. 1 Цар. 3; 20. 2 Цар 3; 10. 21; 2.
в Гл. 10; 17. 11; 11. 1 Цар. 7; 5 10; 17.
г Гл. 8; 10.
д Гл. 19; 15.
е Гл. 19; 22.
ж Гл. 19; 25, 26.
з Гл. 19; 29.
и Іис. Нав. 7; 15.
і Гл. 19; 30
к Втор. 13; 14. Іис. Нав. 22; 13, 16.
л Втор. 13; 13. Гл. 19; 22.
м Втор. 17; 12.

всичкы тѣзи людіе *имаше* седмь стотинъ избранни мѫжіе [н]лѣваци; тѣ всичкы хвърляхѫ каменіе съ працы на косьмъ, безъ
17 да погрѣшатъ. И Израилеви-тѣ мѫжіе ся изброихѫ, освѣнь Веніамина, четыристотинъ тысящи мѫжіе които тегляхѫ мечь: всичкы тѣзи военни мѫжіе.
18 И станѫхѫ Израилеви-тѣ сынове, и [о]възлѣзохѫ въ Веѳилъ, та [п]попытахѫ Бога, и рекохѫ: Кой отъ насъ да възлѣзе първъ противъ Веніаминовы-тѣ сынове? А Господь рече: Iуда първый.
19 И станѫхѫ Израилеви-тѣ сынове на утринь-тѫ та расположихѫ станъ про-
20 тивъ Гаваѭ. И излѣзохѫ Израилеви-тѣ мѫжіе на бой противъ Веніамина; и опълчихѫ ся Израилеви-тѣ мѫжіе на бой
21 противъ тѣхъ, въ Гаваѭ. И излѣзохѫ [р]Веніаминови-тѣ сынове изъ Гаваѭ та прострѣхѫ на земіѭ-тѫ въ онзи день отъ Израиля двадесеть и двѣ тысящи мѫжіе.
22 Но людіе-тѣ, Израилеви-тѣ мѫжіе ся ободрихѫ и опълчихѫ ся пакъ за бой, на мѣсто-то, дѣто бѣхѫ ся опълчили пър-
23 вый-тъ день. И [с]възлѣзохѫ Израилеви-тѣ сынове, та плакахѫ прѣдъ Господа дори до вечеръ-тъ и попытахѫ Господа, и рекохѫ: Да възлѣземъ ли пакъ на бой противъ сынове-тѣ на брата ни Веніамина?
24 И Господь рече: Възлѣзте противъ него. И приближихѫ ся Израилеви-тѣ сынове при Веніаминовы-тѣ сынове, вторый-тъ
25 день. И [т]излѣзе Веніаминъ противъ тѣхъ вторый-тъ день изъ Гаваѭ, та прострѣ пакъ на земіѭ-тѫ отъ Израилевы-тѣ сынове осмнадесеть тысящы мѫжіе: всичкы тѣзи тегляхѫ мечь.
26 Тогазь всичкы-тѣ Израилеви сынове, и всичкы-тѣ людіе, [у]възлѣзохѫ та дойдохѫ въ Веѳиль, и плакахѫ, и сѣднѫхѫ тамъ прѣдъ Господа, и постихѫ въ онзи день дори до вечеръ-тъ, и принесохѫ всесъжженія и примирителны жъртвы прѣдъ Го-
27 спода. И попытахѫ Израилеви-тѣ сынове Господа, (защото [ф]ковчегъ-тъ на Божій
28 завѣтъ бѣше тамъ прѣзъ онѣзи дни, И [х]Финеесъ сынъ-тъ на Елеазара, Аароновъ-тъ сынъ, [ц]стояше прѣдъ него прѣзъ онѣзи дни,) и рекохѫ: Да излѣземъ ли пакъ на бой противъ сынове-тѣ на брата ни Веніамина? или да прѣстанемъ? И Господь рече: Възлѣзте; защото утрѣ ще гы прѣдамъ въ рѫкѫ-тѫ ви.
29 И [ч]постави Израиль засадѫ около Га-
30 ваѭ. И възлѣзохѫ Израилеви-тѣ сынове въ третій-тъ день противъ Веніаминовы-тѣ сынове, та ся опълчихѫ противъ Гаваѭ, както първый-тъ и вторый-тъ пѫть.
31 И излѣзохѫ Веніаминови-тѣ сынове противъ людіе-тѣ, отдѣлихѫ ся отъ градъ-тъ, и начнахѫ както първый и вторый пѫть да поражаватъ отъ людіе-тѣ по пѫтища-та, (отъ които единый-тъ възлиза къмъ Веѳиль, а другый-тъ къмъ Гаваѭ въ поле-то,) и убихѫ около триде-
32 сеть мѫжіе отъ Израиля. И рекохѫ Веніаминови-тѣ сынове: Тѣ падатъ прѣдъ насъ, както понапрѣдъ. А Израилеви-тѣ сынове рекохѫ: Да подбѣгнемъ и да гы поотдѣлимъ отъ градъ-тъ въ пѫтища-та.
33 И станѫхѫ отъ мѣсто-то си всичкы-тѣ Израилеви мѫжіе та ся опълчихѫ въ Ваалъ-ѳамаръ: и засада-та на Израиля изскокнѫ отъ мѣсто-то си, отъ ливадѫ-тѫ
34 на Гаваѭ: Та дойдохѫ противъ Гаваѭ десеть тысящи избранни мѫжіе отъ всичкый Израиль, и битва-та бѣше тежка: но [ш]тѣ не знаяхѫ че зло-то гы пристигаше.
35 И порази Господь Веніамина прѣдъ Израиля, и погубихѫ Израилеви-тѣ сынове онзи день отъ Веніаминовцы-тѣ двадесеть и петь тысящы и сто мѫжіе: всичкы
36 тѣзи тегляхѫ мечь. И видѣхѫ Веніаминови-тѣ сынове че ся поразихѫ; защото [щ]Израилеви-тѣ мѫжіе дадохѫ мѣсто на Веніаминовцы-тѣ, понеже уповаяхѫ на засадѫ-тѫ, коіѭто бѣхѫ турили противъ
37 Гаваѭ. И [ъ]засада-та прибърза та нападнѫ на Гаваѭ: и распрострѣ ся засада-та, и поразихѫ всичкый-тъ градъ
38 съ остро-то на ножъ-тъ. И Израилеви-тѣ мѫжіе бѣхѫ опрѣдѣлили знакъ съ тѣзи които бѣхѫ въ засадѫ-тѫ, да направятъ да ся възвыши пламыкъ голѣмъ съ дымъ
39 отъ градъ-тъ. И когато устѫпихѫ Израилеви-тѣ сынове въ бой-тъ, Веніаминъ начнѫ да поражава, *и* уби отъ Израиляны-тѣ около тридесеть мѫжіе; защото рекохѫ: Наистинѫ пакъ падатъ прѣдъ
40 насъ, както въ първый-тъ бой. Но когато хванѫ да ся възвышава пламыкъ-тъ съ дыменъ стълпъ отъ градъ-тъ, Веніаминовци-тѣ [ы]погледнѫхѫ назадъ, и ето, пожаръ-тъ на градъ-тъ възлизаше къмъ
41 небе-то. И когато ся повърнѫхѫ Израилеви-тѣ мѫжіе, смутихѫ ся Веніаминови-тѣ мѫжіе; защото видѣхѫ че зло-то
42 гы постигнѫ. И обърнѫхѫ ся прѣдъ Израилевы-тѣ мѫжіе къмъ пѫть-тъ на пустыніѭ-тѫ; но бой-тъ гы притиснѫ; защото онѣзи които *излазяхѫ* изъ градове-
43 тѣ погубвахѫ гы въ срѣдъ тѣхъ. Заобыколихѫ Веніаминовцы-тѣ, прогнахѫ гы, стѫпкахѫ гы лесно дори до срещѫ
44 Гаваѭ къмъ истокъ сълнца. И паднѫхѫ отъ Веніамина мѫжіе осмнадесеть
45 тысящи; всичкы-тѣ силни мѫжіе. Тогазь ся върнѫхѫ та побѣгнѫхѫ къмъ пусты-

[н] Гл. 3; 15. 1 Лѣт. 12; 2.
[о] Ст. 23, 26.
[п] Числ. 27; 21. Гл. 1; 1.
[р] Бит. 49; 27.
[с] Ст. 26, 27.
[т] Ст. 21.
[у] Ст. 18.
[ф] Iис. Нав. 18; 1. 1 Цар. 4; 3, 4.
[х] Iис. Нав. 24; 33.
[ц] Втор. 10; 8. 18; 5.
[ч] Iис. Нав. 8; 4.
[ш] Iис. Нав. 8; 14. Иса. 47; 11.
[щ] Iис. Нав. 8; 15.
[ъ] Iис. Нав. 8; 19.
[ы] Iис. Нав. 8; 20.

ніѫ-тѫ въ канарѫ-тѫ [ь]Риммонъ: а *Израилеви-тѣ синове* обрахѫ пабиръкъ отъ тѣхъ въ пѫтища-та мѫжіе петь тысящы; и гонихѫ гы до Гидомъ, и убихѫ отъ 46 тѣхъ двѣ тысящы мѫжіе. Така всичкы-тѣ които паднѫхѫ въ онзи день отъ Веніамина бѣхѫ двадесеть и петь тысящи мѫжіе които тегляхѫ мечь; всичкы-тѣ сил- 47 ни мѫжіе. [ъ]А шестстотинъ мѫжіе ся обърнѫхѫ та побѣгнѫхѫ въ пустыніѫ-тѫ въ канарѫ-тѫ Риммонъ, и сѣдѣхѫ въ канарѫ-тѫ Риммонъ четыри мѣсецы.

48 И върнѫхѫ ся Израилеви-тѣ мѫжіе къмъ Веніаминовы-тѣ синове, та гы поразихѫ съ остро-то на ножъ тъ отъ человѣкъ на *всякой* градъ до скотъ, и всичко що ся намираше: и всичкы-тѣ градове които ся намирахѫ прѣдадохѫ на огнь.

ГЛАВА 21.

1 И [а]Израилеви-тѣ мѫжіе бѣхѫ ся заклѣли въ Масфѫ, и казали: Ни единъ отъ насъ да не даде дъщеріѫ си на Веніа- 2 мина за женѫ. И [б]дойдохѫ людіе-тѣ въ Веѳиль, та сѣдѣхѫ тамъ до вечеръ-тъ прѣдъ Бога и възвышихѫ гласъ-тъ си, 3 та плакахѫ съ голѣмъ плачъ: И рекохѫ: Защо, Господи Боже Израилевъ, станѫ това въ Израиля, да оскудѣе днесь отъ 4 Израиля едно племе? И на утрешній-тъ день станѫхѫ людіе-тѣ рано, та [в]съзидахѫ тамъ олтарь, и принесохѫ всесъжженія и примирителны жьртвы.

5 И рекохѫ Израилеви-тѣ синове: Кой отъ всичкы-тѣ Израилевы племена не възлѣзе въ събраніе-то при Господа? [г]Защото бѣхѫ направили голѣмѫ клѣтвѫ противъ оногозь който не бы възлѣзлъ при Господа въ Масфѫ, и рекли бѣхѫ: 6 Непрѣмѣнно да ся умьртви. И раскаяхѫ ся Израилеви-тѣ синове за Веніамина брата си, и рекохѫ: Днесь ся отсѣче е- 7 дно племе отъ Израиля. Какво ще направимъ за жены за останѫлы-тѣ, като ся заклѣхмы въ Господа да имъ не дадемъ 8 жены отъ дъщери-тѣ си? И рекохѫ: Кой отъ Израилевы-тѣ племена, не е възлѣзлъ 9 въ Масфѫ при Господа? И ето, [д]отъ Іависъ Галаадскый не бѣше дошелъ никой на събраніе-то въ станъ-тъ; защото прѣгледахѫ людіе-тѣ, и ето, нѣмаше тамъ ни единъ отъ жители-тѣ на Іависъ Га- 10 лаадскый. И прати тамъ събраніе-то дванадесеть тысящы мѫжіе отъ най силны-тѣ, и заповѣда имъ, и рече: [е]Идѣте та поразѣте жители-тѣ на Іависъ Галаадскый съ остро-то на ножъ-тъ, и жены-тѣ и дѣ- 11 ца-та. И това е което ще направите: [ж]всяко мѫжко, и всякѫ женѫ която е познала мѫжко легло, ще погубите съвсѣмъ. 12 И намѣрихѫ между жители-тѣ на Іависъ Галаадскый четыристотинъ млады дѣвицы, които не бѣхѫ познали мѫжъ нито лежали съ мѫжъ: и доведохѫ гы въ станъ-тъ [з]въ Сило, който е въ земіѫ-тѫ Ханаанъ.

13 И прати всичко-то събраніе, та говорихѫ на Веніаминовы-тѣ синове, [и]които бѣхѫ въ канарѫ-тѫ Риммонъ, и повыкахѫ 14 гы съ миръ. И върнѫ ся Веніаминъ въ онова врѣме: и дадохѫ имъ жены-тѣ, които бѣхѫ оставили живы отъ жены-тѣ на Іависъ Галаадскый: но и така не имъ 15 стигнѫхѫ. И [і]смилихѫ ся людіе-тѣ за Веніамина, защото Господь направи проломъ въ Израилевы-тѣ племена.

16 Тогазь рекохѫ старѣйшины-тѣ на събраніе-то: Що да направимъ за жены за останѫлы-тѣ? понеже погынѫхѫ жены- 17 тѣ отъ Веніамина. И рекохѫ: *Трѣбува да остане* наслѣдіе-то на уцѣлѣли-тѣ отъ Веніамина, за да не исчезне *едно* племе 18 отъ Израиля. Но ный не можемъ да имъ дадемъ жены отъ дъщери-тѣ си; [к]защото Израилеви-тѣ синове ся заклѣхѫ и говорихѫ: Проклѣтъ който даде женѫ на Веніамина.

19 Тогазь рекохѫ: Ето, всякѫ годинѫ *става* праздникъ Господу въ Сило, който е къмъ сѣверъ на Веѳиль, къмъ истокъ на пѫть-тъ що възлиза отъ Веѳиль въ Си- 20 хемъ, и къмъ югъ на Левонѫ. И тѣй заповѣдахѫ на Веніаминовы-тѣ синове, и рекохѫ: Идѣте та направѣте засадѫ въ 21 лозія-та: И гледайте, и ето, ако дъщери-тѣ на Сило излѣзѫтъ [л]да играіѫтъ въ ликове, тогазь излѣзте изъ лозія-та, та си грабнѣте всякой за себе си женѫ отъ дъщери-тѣ на Сило, и идѣте въ земіѫ-тѫ 22 на Веніамина. И когато бащи-тѣ имъ или братія-та имъ дойдѫтъ при насъ за да ся оплачѫтъ, ный ще имъ речемъ: Сторѣте съ тѣхъ милость заради насъ, понеже въ бой-тъ не задьржахмы женѫ за всякого: а вы сега не сте имъ дали че да сте по- 23 винни. И направихѫ така Веніаминови-тѣ синове, и зѣхѫ жены споредъ число-то си отъ играющы-тѣ въ ликове, които грабнѫхѫ; и тьргнѫхѫ си, и върнѫхѫ ся въ наслѣдіе-то си, и [м]съградихѫ градо- 24 ве-тѣ, и населихѫ ся въ тѣхъ. И въ онова врѣме тьргнѫхѫ отъ тамъ Израилеви-тѣ синове, всякой въ племе-то си и въ родъ-тъ си; и излѣзохѫ отъ тамъ, вся- 25 кой въ наслѣдіе-то си. [н]Въ онѣзи дни нѣмаше царь въ Израиль: [о]всякой правяше що му ся виждаше угодно.

ь Іис. Нав. 15; 32.
ъ Гл. 21; 13.

—

а Гл. 20; 1.
б Гл. 20; 18, 26.
в 2 Цар. 24; 25.
г Гл. 5; 23.
д 1 Цар. 11; 1. 31; 11.
е Ст. 5. Гл. 5; 23. 1 Цар. 11; 7.
ж Числ. 31; 17.
з Іис. Нав. 18; 1.
и Гл. 20; 47.
і Ст. 6.
к Ст. 1. Гл. 11; 35.
л Виж Исх. 15; 20. Гл. 11; 34. 1 Цар. 18; 6. Іер. 31; 13.
м Виж Гл. 20; 48.
н Гл. 17; 6. 18; 1. 19; 1.
о Втор. 12; 8. Гл. 17; 6.

—

РУѲЬ.

ГЛАВА 1.

1 И въ дни-тѣ [а]въ които сѫдіи-тѣ сѫдяхѫ, [б]станѫ гладъ въ земіѭ-тѫ. И отиде единъ человѣкъ [в]отъ Виѳлеемъ Іудинъ да пришелствува въ Моавскѫ-тѫ земіѭ, той и жена му, и двама-та му сынове. 2 А име-то на человѣка бѣше Елимелехъ, и име-то на женѫ му Ноеминь, и име-то на двама-та му сынове Маалонъ и Хелеонъ: [г]тѣ бѣхѫ Ефраѳци отъ Виѳлеемъ Іудинъ. И дойдохѫ [д]въ Моавскѫ-тѫ земіѭ, и живѣяхѫ тамъ.

3 И умрѣ Елимелехъ мѫжъ-тъ на Ноеминь: и останѫ тя и двама-та ѝ сынове. 4 И тѣ си зѣхѫ жены Моавкы: име-то на еднѫ-тѫ, Орфа, а име-то на другѫ-тѫ, Руѳь: и живѣхѫ тамъ до десеть годины. 5 И умрѣхѫ и двама-та, Маалонъ и Хелеонъ: и лиши ся жена-та отъ двама-та си сынове, и отъ мѫжа си. 6 Тогазь станѫ тя съсъ снъхы-тѣ си, и ся върнѫ отъ Моавскѫ-тѫ земіѭ; защото чу въ Моавскѫ-тѫ земіѭ, че [е]посѣти Господь людіе-тѣ си, и [ж]даде имъ хлѣбъ. 7 И излѣзе отъ мѣсто-то дѣто бѣше тя, и двѣ-тѣ ѝ снъхы съ неіѭ, и вървѣхѫ въ пѫть-тъ да ся върнѫтъ въ Іудинѫ-тѫ земіѭ. 8 И рече Ноеминь на двѣ-тѣ си снъхы: [з]Идѣте, върнѣте ся всяка въ домъ-тъ на майкѫ си. [и]Господь да стори съ васъ милость, както вы сторихте [і]съ умрѣлы-тѣ, и съ мене. 9 Господь да ви даде [к]да намѣрите успокоеніе, всяка въ домъ-тъ на мѫжа си. И цѣлова гы: а тѣ възвышихѫ гласъ-тъ си, та плакахѫ. 10 И рекохѫ ѝ: Не; но съ тебе ще ся върнемъ при твои-тѣ людіе.

11 И рече Ноеминь: Върнѣте ся, дъщери мои; защо да дойдете съ мене? имамъ ли още сынове въ утробѫ-тѫ си, [л]за да ви станѫтъ мѫжіе? 12 Върнѣте ся, дъщери мои, идѣте си; защото остарѣхъ *и* не сьмь вече за мѫжъ. Ако быхъ и рекла: Имамъ надеждѫ, даже ако ся и оженяхъ тѫзи нощь, още и родяхъ сынове, 13 Вы быхте ли гы чакали додѣ порастѫтъ? Быхте ли ся държали и да ся не ожените? Не, дъщери мои; понеже сьмь въ голѣмо огорченіе за васъ, защото [м]рѫка-та Господня излѣзе противъ мене. 14 А тѣ възвышихѫ гласъ-тъ си, та плакахѫ пакъ; и цѣлова Орфа свекървѫ си; [н]а Руѳь ся прилѣпи при неіѭ.

15 И рече *Ноеминь*: Ето, ятърва ти ся върнѫ при людіе-тѣ си, и [о]при богове-тѣ си: [п]върни ся *и ты* подиръ ятървѫ си. 16 А Руѳь рече: [р]Не мя принуждавай да тя оставіѭ, и да не идѫ подирѣ ти; защото дѣто идешь ты, *и* азъ ще идѫ: и дѣто останешь, *и* азъ ще останѫ: [с]твои-тѣ людіе ще бѫдѫтъ людіе мои, и Богъ 17 твой, Богъ мой. Дѣто умрешь ты, ще умрѫ и азъ, и тамъ ще ся погребѫ; така да ми направи Господь, и [т]така да приложи, ако освѣнь смърть-тѫ друго мя 18 раздвои отъ тебе. И [у]като видѣ *Ноеминь* че тя упорствува за да иде съ неіѭ, прѣстанѫ да ѝ говори.

19 И вървѣхѫ двѣ-тѣ, додѣ дойдохѫ въ Виѳлеемъ. И когато дойдохѫ въ Виѳлеемъ, [ф]всичкый градъ ся поклати за тѣхъ, 20 и *жены-тѣ* думахѫ: [х]тая ли е Ноеминь? А тя имъ рече: Не мя наричайте *Ноеминь: наричайте мя †Марѫ: защото Все- 21 държитель мя твърдѣ огорчи. Азъ пълна тръгнѫхъ, и [ц]празнѫ мя доведе Господь: защо мя наричате Ноеминь? като Господь направи свидѣтелство противъ мене, и Вседържитель мя оскърби.

22 И тъй върнѫ ся Ноеминь съ Руѳь Моавкѫ-тѫ снъхѫ си, която дойде отъ Моавскѫ-тѫ земіѭ. И тѣ стигнѫхѫ во Виѳлеемъ [ч]въ начало-то на жетвѫ-тѫ на ечимыкъ-тъ.

ГЛАВА 2.

1 И Ноеминь имаше единого [а]сродника на мѫжа си человѣкъ многоимотенъ отъ родъ-тъ на Елимелеха; и име-то му [б]Воозъ. 2 И рече Руѳь Моавка-та на Ноеминь: Да отидѫ на нивѫ-тѫ, [в]да съберѫ класове подиръ оногозь, прѣдъ очи-тѣ на когото намѣріѭ благодать: и тя ѝ рече: Иди, дъ-

а Сѫд. 2; 15.
б Вижь Быт. 12; 10. 26; 1. 4 Цар. 8; 1.
в Сѫд. 17; 8.
г Вижь Быт. 35; 19.
д Сѫд. 3; 30.
е Исх. 4; 31. Лук. 1; 68.
ж Псал. 132; 15. Мат. 6; 11.
з Вижь Іис. Нав. 24 15.
и 2 Тим. 1; 16, 17, 18.
і Ст. 5. Гл. 2; 20.
к Гл. 3; 1.
л Быт. 38; 11. Втор. 25; 5.
м Сѫд. 2; 15. Іов. 19; 21. Псал. 32: 4. 38; 2. 39: 9, 10.
н Прит. 17; 17. 18; 24.
о Сѫд. 11; 24.
п Іис. Нав. 24; 15, 19. 4 Цар. 2; 2. Лук. 24; 28.
р 4 Цар. 2; 2, 4, 6.
с Гл. 2; 11, 12.
т 1 Цар. 3; 17. 25; 22. 2 Цар. 19; 13. 4 Цар. 6; 31.
у Дѣян. 21; 14.
ф Мат. 21; 10.
х Вижь Иса. 23; 7. Плач. 2; 15.
* Благоугодность.
† Горесть.
ц Іов. 1; 21;
ч Исх. 9. 31. 32. Гл. 2; 23. 2 Цар. 21; 9.

—

а Гл. 3: 2, 12.
б Гл. 4; 21. Мат. 1; 5.
в Лев. 19; 9. Втор. 24; 19.

щеро моя. 3 И отиде, и като стигнѫ, събираше класове въ нивѫ-тѫ слѣдъ жетвари-тѣ: и случи ѝ ся да е въ нивѫ-тѫ на Вооза, който бѣше отъ родъ-тъ на Елимелеха.

4 И ето, Воозъ дойде отъ Виѳлеемъ та рече на жетвари-тѣ: [в]Господь съ васъ. И отговорихѫ му: Господь да тя благослови. 5 Тогазь рече Воозъ на слугѫ-тѫ си, на настойникъ-тъ на жетвари-тѣ: Чія 6 е тая млада жена? И слуга-та, настойникъ-тъ на жетвари-тѣ отговори, и рече: Тая млада жена е Моавка-та, [д]която ся вѫрнѫ съ Ноеминь отъ Моавскѫ-тѫ земіѭ: 7 И тя рече: Да берѫ, моліѭ, класове, и да съберѫ *нѣщо* между сноповетѣ подиръ жетвари-тѣ: и дойде, та стоя отъ сутринь-тѫ дори до тойзи часъ; *сега* 8 само си починѫ малко въ кѫщи. И рече Воозъ на Руѳь: Чуешь ли, дъщеро моя? не ходи да сбирашь класове на другѫ нивѫ, и да си не отидешь отъ тукъ, но 9 стой тукъ съ момичета-та ми. *Нека сѫ* очи-тѣ ти въ нивѫ-тѫ дѣто жьнѭтъ, и ходи подирь тѣхъ: ето, азъ заповѣдахъ на момчета-та, да ся не прикоснѫтъ при тебе: и когато ожаднѣешь, иди при съсѫды-тѣ, та пій отъ онова което наливатъ 10 момчета-та. А [е]тя паднѫ на лице, та ся поклони до земіѭ-тѫ, и рече му: Какъ намѣрихъ азъ благодать прѣдъ очи-тѣ ти, та да мя приглѣдашь, като сьмь чуж-11 дипка? А Воозъ отговори, и рече ѝ: Извѣсти ми ся добрѣ [ж]всичко което си направила на свекървѫ си слѣдъ смьрть-тѫ на мѫжа си; и *че* си оставила бащѫ си и майкѫ си, и земіѭ-тѫ на рожденіе-то си, та си дошла въ людіе които ты до 12 вчера и завчера не познаваше. [з]Господь да *ти* въздаде за дѣло-то ти, и мьзда-та ти да е пълна отъ Господа Бога Израилева, [и]подъ крыла-та на когото си дошла да 13 ся покрыешь. И тя рече: [і]Да намѣріѭ благодать прѣдъ очи-тѣ ти, господарю мой; понеже мя утѣши, и понеже говорй благосклонно на рабѫ-тѫ си, [к]ако и да не сьмь азъ *нито* като една отъ рабы-14 ни-тѣ ти. И рече ѝ Воозъ въ часъ-тъ на яденіе-то: Ела тукъ та яждь отъ хлѣбъ-тъ, и натопи уломкъ-тъ си въ оцетъ-тъ. И тя сѣднѫ до жетвари-тѣ: и той ѝ даде прьженѫ пшеницѫ, та яде, и ся [л]на-15 сыти, и остави остатъкъ. И станѫ да бере класове, и заповѣда Воозъ на момчета-та си, и говоряше: И помежду снопове-тѣ нека събира класове, и не іѭ о-16 бличавайте: И даже подхвьрляйте отъ рѫкойкы-тѣ за неіѫ, и оставяйте да съ-17 бира това, и не ѝ възбранявайте. И бра класове-тѣ въ нивѫ-тѫ дори до вечера, и очука колкото събра; и то бѣше до единѫ ефѫ ечимыкъ.

18 И зѣ това та влѣзе въ градъ-тъ: и видѣ свекърва ѝ колко класове бѣ събрала: и извади *Руѳь* та ѝ даде [м]онова което бѣше оставила, слѣдъ като ся бѣ 19 насытила. И рече ѝ свекърва ѝ, Дѣ събира ты днесь класове? и дѣ работи? благословенъ да е онзи [н]който тя приглeда. И тя яви на свекървѫ си въ чіѭ *нивѫ* бѣ работила, и рече: Име-то на человѣка, комуто работихъ днесь, е Воозъ. 20 И рече Ноеминь на снъхѫ си: [о]Благословенъ отъ Господа онзи който [п]не лиши отъ милость-тѫ си ни живы-тѣ, ни умрѣлы-тѣ. И рече ѝ Ноеминь: Тойзи человѣкъ е [р]отъ нашій-тъ родъ, ближень намъ 21 сродникъ. И рече Руѳь Моавка-та: Той ми рече още: Ты да не ся дѣлишь отъ момчета-та ми, додѣ свьршатъ всичкѫ-тѫ 22 ми жетвѫ. И рече Ноеминь на Руѳь снъхѫ си: Добрѣ е, дъщеро моя, да излазишь съ момичета-та му, и да тя не срѣ-23 щнѫтъ въ другѫ нивѫ. И прилѣпи ся при момичета-та на Вооза за да бере класове додѣ ся свърши жетва-та на ечимыкъ-тъ, и жетва-та на пшеницѫ-тѫ: и сѣдѣше съсъ свекървѫ си.

ГЛАВА 3.

1 И рече ѝ Ноеминь свекърва ѝ: Дъщеро моя, [а]да не поискамъ ли [б]успокоеніе за 2 тебе та да благоденствувашь? И сега не е ли отъ нашій-тъ родъ [в]Воозъ, съ момичета-та на когото бѣше ты? Ето, той вѣе тѫзи нощь на гумно-то ечимыкъ-тъ. 3 Омый ся прочее, и [г]помажи ся, и облѣчи ся съ дрехы-тѣ си, та слѣзь на гумно-то; да ся не покажешь на человѣка, додѣ 4 не свърши да яде и піе; И като си лега, съгледай мѣсто-то дѣто лега, и иди та подигни покрывкѫ-тѫ изъ къмъ нозѣ-тѣ му, и легни: и той ще ти каже що ще 5 да направишь. А тя ѝ рече: Всичко що ми говоришь, ще направіѭ.

6 И слѣзе на гумно-то, та направи всич-7 ко що ѝ заповѣда свекърва ѝ. И Воозъ като яде и пи, и [д]ся развесели сърдце-то му, отиде да *си* легне край купъ-тъ: а тя дойде скрышно, та подигнѫ покрыв-8 кѫ-тѫ отъ нозѣ-тѣ му, и легнѫ. И около полунощь человѣкъ-тъ ся стреснѫ и възви ся; и ето, жена лежеше при нозѣ-тѣ

в Псал. 129; 7, 8. Лук. 1; 28. 2 Сол. 3; 16.
д Гл. 1; 22
е 1 Цар. 25; 23
ж Гл. 1; 14, 16, 17.
з 1 Цар. 24, 19.
и Гл. 1; 16. Псал. 17; 8. 36; 7. 57; 1. 63; 7.
і Быт. 33; 15. 1 Цар. 1; 18.
к 1 Цар. 25; 41.
л Ст. 18.
м Ст. 14.
н Ст. 10. Псал. 41; 1.
о Гл. 3; 10. 2 Цар. 2; 5. Іов. 29; 13.
п Прит. 17; 17.
р Гл. 3; 9. 4; 6.

а 1 Кор. 7; 36. 1 Тим. 5; 8.
б Гл. 1; 9.
в Гл. 2; 8.
г 2 Цар. 14: 2.
д Сѫд. 19; 6, 9, 22. 2 Цар. 13; 28. Есѳ. 1; 10.

9 му. И рече: Коя си ты? и тя отговори: Азъ сьмь Руѳь раба-та ти: [в]простри прочее крыло-то си надъ рабѫ-тѫ си; за-10 щото *ми* си [ж]ближень сродникъ. А той рече: [з]Благословена да си отъ Господа, дъщеро: тая послѣдня-та добрина коіѭто си показала, е по голѣма [и]отъ понапрѣжніѭ-тѫ, понеже не отиде ты слѣдъ млады, сиромасы или богаты. 11 И сега, дъщеро, не бой ся: ще сторіѭ за тебе всичко що речешь; защото всичкый градъ на людіе-тѣ ми знае че си [і]добродѣтелна жена. 12 И сега истина е че азъ сьмь [к]ближень сродникъ; [л]има обаче другъ сродникъ по ближень отъ мене. 13 Остани тѫзи нощь: и утрѣ [м]ако иска той да ти испълни длъжность-тѫ на сродникъ, добро; нека ѭ испълни; но ако не ще да ти испълни длъжность-тѫ на сродникъ, тогазь азъ ще испълнѭ къмъ тебе тѫзь длъжность; [н]живъ Господь: прѣлежь до зори.

14 И лежа при нозѣ-тѣ му до утринь-тѫ: и станѫ прѣди да распознава человѣкъ человѣка. И той рече: [о]Нека ся не знае 15 че е дохождала жена на гумно-то. Рече още: Донеси прѣкрывкѫ-тѫ която е отгорѣ ти, и държь ѭ. И тя ѭ държеше, а той прѣмѣри шесть *мѣры* ечимыкъ та възложи на неѭ: и отиде си въ градъ-тъ.

16 И като отиде при свекървѫ си, тя *ѝ* рече: Що ти *станѫ*, дъщеро моя? И тя ѝ извѣсти всичко що ѝ направи человѣкъ-тъ: 17 И рече: Даде ми тѣзи шесть *мѣры* ечимыкъ; защото ми рече: Да не 18 идешь праздна при свекървѫ си. И тя рече: [п]Сѣди, дъщеро моя, додѣ видишь какъ ще ся свърши *тая* работа; защото человѣкъ-тъ не ще прѣстане, додѣ не свърши тѫзи работѫ днесь.

ГЛАВА 4.

1 И възлѣзе Воозъ на врата-та, та сѣднѫ тамъ: и ето [а]заминуваше сродникъ-тъ, за когото говорѝ Воозъ. И рече: Господине, върни ся, сѣдни тукъ. 2 И върнѫ ся той и сѣднѫ. И зѣ *Воозъ* десеть мѫжіе [б]отъ градскы-тѣ старѣйшины и рече: Сѣднѣте 3 тукъ. И сѣднѫхѫ. Тогазь рече на сродника: Ноеминь, която ся върнѫ отъ Моавскѫ-тѫ земіѭ, продава дѣлъ-тъ на нивѫ-тѫ, която бѣше на брата ни Елимелеха: 4 А азъ рѣкохъ да ти извѣстіѭ, и *да ти* кажіѭ: [в]Купи *го* [г]прѣдъ жители-тѣ, и прѣдъ старѣйшины-тѣ на людіе-тѣ ми; ако щешь да *го* искупишь като сродникъ, искупи *го*, но ако не щешь да *го* искупишь, кажи ми, за да знаѭ; [д]защото нѣма другъ да *го* искупи като сродникъ освѣнь тебе: и азъ сьмь подирь тебе. И 5 той рече: Азъ ще *го* искупѭ. И рече Воозъ: Въ който день купишь нивѫ-тѫ отъ рѫкѫ-тѫ на Ноеминь, трѣбува да купи и отъ Руѳь Моавкѫ-тѫ, женѫ-тѫ на умрѣлый-тъ, за да [е]въздигнешь име-то 6 на умрѣлый-тъ надъ наслѣдіе-то му. И рече сродникъ-тъ: Не [ж]могѫ да испълнѭ длъжность-тѫ на сродникъ, за да не развалѭ наслѣдіе-то си: испълни ты моѭ-тѫ длъжность на сродникъ, защото не 7 могѫ азъ да ѭ испълнѭ. А [з]въ старо врѣме въ Израиль за искупуваніе-то и отчужденіе-то за да ся утвърдява всяка работа, *обычай-тъ бѣше* тойзи: человѣкъ-тъ изуваше калеврѫ-тѫ си, та ѭ даваше на ближній-тъ си; и това бѣше 8 свидѣтелство въ Израиль. За това рече сродникъ-тъ Воозу: Купи *го ты* за себе си. И изу калеврѫ-тѫ си.

9 Тогазь рече Воозъ на старѣйшины-тѣ и на всичкы-тѣ людіе: Свидѣтели сте днесь че купихъ отъ рѫкѫ-тѫ на Ноеминь всич-10 ко що е Елимелехово и всичко що е Хелеоново и Маалоново. А още, Руѳь Моавкѫ-тѫ женѫ-тѫ Маалоновѫ, зѣхъ за себе си за женѫ, за да въздигнѫ име-то на умрѣлый-тъ надъ наслѣдіе-то му, [и]за да ся не заглади име-то на умрѣлый-тъ отъ братія-та му, и отъ врата-та на обитаніе-то му: свидѣтели сте 11 днесь. И всичкы-тѣ людіе които бѣхѫ на врата-та, и старѣйшины-тѣ, рекохѫ: Свидѣтели смы: [і]Господь да направи женѫ-тѫ, която влази въ домъ-тъ ти, като Рахыль и като Ліѭ, [к]които двѣ-тѣ съградихѫ Израилевый-тъ домъ: и да намѣришь крѣпость [л]въ Ефраѳѫ, и да бѫдешь зна-12 менитъ во Виѳлеемъ; И нека бѫде домъ-тъ ти като домъ-тъ на Фареса, [м]когото роди Ѳамарь на Іудѫ [н]отъ сѣме-то което Господь ще ти даде отъ тѫзи младѫ женѫ.

13 И [о]зѣ Воозъ Руѳь, и станѫ му жена: и като влѣзе при неѭ, [п]Господь ѝ даде 14 зачатіе, и роди сынъ. И [р]рекохѫ жены-тѣ на Ноеминь: Благословенъ Господь, който днесь не тя лиши отъ сродникъ, щото негово-то име да ся нарича въ Из-15 раиль: И тойзи *сынъ* ще бѫде обновленіе на животъ-тъ ти, и прѣхрана на старины-тѣ ти; защото го роди снъха ти, която тя обича, която [с]е за тебе по добра

в Іез. 16; 8.
ж Гл. 2; 20. Ст. 12.
з Гл. 2; 20.
и Гл. 1; 8.
і Прит. 12; 4.
к Ст. 9.
л Гл. 4; 1.
м Втор. 25; 5. Гл. 4; 5. Мат. 22; 24.
н Сѫд. 8; 19. Іер. 4; 2.
о Рим. 12; 17. 14; 16. 1 Кор. 10; 32. 2 Кор. 8; 21. 1 Сол. 5; 22.
п Псал. 37; 3, 5.

—

а Гл. 3; 12.
б 3 Цар. 21; 8. Прит. 31; 23.

в Іер. 32; 7, 8.
г Быт. 23; 18.
д Лев. 25; 25.
е Быт. 38; 8. Втор. 25; 5, 6. Гл. 3; 13. Мат. 22; 24.
ж Гл. 3; 12, 13.
з Втор. 25; 7, 9.
и Втор. 25; 6.
і Псал. 127; 3. 128; 3.
к Втор. 25; 9.
л Быт. 35; 16, 19.
м Быт. 38; 29. 1 Лът. 2; 4. Мат. 1; 3.
н 1 Цар. 2; 20.
о Гл. 3; 11.
п Быт. 29; 31. 33; 5.
р Лук. 1; 58. Рим. 12; 15.
с 1 Цар. 1; 8.

16 отъ седмь сынове. И зѣ Ноеминь дѣте-то, и тури го на лоно-то си, и станѫ му пи-
17 тателница. И [т]дадохѫ му съсѣдкы-тѣ име, и казувахѫ: Сынъ ся роди на Ноеминь: и нарекохѫ име-то му Овидъ: той е отецъ на Іессея, Давидовъ-тъ отецъ.
18 И това е родословіе-то Фаресово: [у]Фа-
19 ресъ роди Есрона, А Есронъ роди Арама,
20 а Арамъ роди Аминадава, А Аминадавъ роди [ф]Наасона, а Наасонъ роди [х]Салмо-
21 на, А Салмонъ роди Вооза, а Воозъ роди
22 Овида, А Овидъ роди Іессея, а Іессей роди [ц]Давида.

ПЬРВА КНИГА
НА
ЦАРІЕ-ТѢ
или
ПЬРВА КНИГА НА САМУИЛА.

ГЛАВА 1.

1 Имаше единъ человѣкъ отъ Рамаѳаимъ-софимъ, отъ горѫ-тѫ Ефремъ, и име-то му [а]Елкана, сынъ Іероамовъ, *а Іероамъ* сынъ Еліуевъ, *а Еліу* сынъ Ѳоуевъ, *а Ѳоу*
2 сынъ Суфовъ [б]Ефраѳецъ. И той имаше двѣ жены: име-то на еднѫ-тѫ Анна, а име-то на другѫ-тѫ Фенинна: и Фенинна имаше чада, а Анна нѣмаше чада.
3 И тойзи человѣкъ [в]всякѫ годинѫ възлизаше изъ градъ-тъ си, [г]за да ся поклони и да принесе жьртвѫ Господу Саваѳу [д]въ Сило. И тамо бѣхѫ двама-та сынове на Илія, Офній и Финеесъ, свя-
4 щенници Господни. И дойде день-тъ, [е]въ който принесе жьртвѫ Елкана, и даде дѣлове на женѫ си Фениннѫ, и на всич-
5 кы-тѣ й сынове и на дъщери-тѣ й: А на Аннѫ даде двоенъ дѣлъ; защото обичаше Аннѫ: но [ж]Господь бѣше заключилъ ло-
6 жесна-та й. И противница-та й іѫ [з]раздразняше много, за да іѫ прави да тѫжи, защото Господь бѣше затворилъ ло-
7 жесна-та й. И така правяше всякѫ годинѫ; колкото пѫти възлизаше въ домъ-тъ Господень, така іѫ раздразняше:
8 а тя плачеше, и не ядеше. И рече й мѫжъ й Елкана: Анно, защо плачешь? и защо не ядешь? и защо е сьрдце то ти оскърбено? [и]не сьмь ли ти азъ по добръ отъ десеть сынове?
9 И станѫ Анна, като ядохѫ въ Сило, и като пихѫ: а Илій священникъ-тъ сѣдѣше на столъ, близу при дверостълпъ-тъ
10 [і]на храмъ-тъ Господень. И [к]тя бѣше прѣогорчена духомъ, и моляше ся Господу
11 и плачаше твърдѣ много. И [л]направи обрекъ и рече: Господи на силы-тѣ, [м]ако наистинѫ пригледашь на смиреніе-то на рабѫ-тѫ си, [н]и мя поменешь, и не забравишь рабѫ-тѫ си, но дадешь на рабѫ-тѫ си мѫжко чадо, то ще го дамъ Господу въ всичкы-тѣ дни на животъ-тъ му, и [о]бръсначь не ще възлѣзе на главѫ-тѫ му.
12 И като слѣдоваше тя да ся моли прѣдъ
13 Господа, Илій іѫ гледаше въ уста-та. Но Анна говоряше въ сьрдце-то си: само устны-тѣ й мьрдахѫ, а гласъ-тъ й ся не чуеше: за това на Илія ся стори че бѣ-
14 ше піяна. И рече й Илій: До кога ще

[т] Лук. 1; 58, 59.
[у] 1 Лѣт. 2; 4, и дрг. Мат. 1; 3.
[ф] Числ. 1; 7.
[х] Мат. 1; 4. и дрг.
[ц] 1 Лѣт. 2; 15. Мат. 1; 6.

[а] 1 Лѣт. 6; 27, 34.
[б] Руѳ. 1; 2.
[в] Исх. 23; 14. Втор. 16; 16. Лук. 2; 41.
[г] Втор. 12; 5, 6, 7.
[д] Іис. Нав. 18; 1.
[е] Втор. 12; 17, 18. 16; 11.
[ж] Быт. 30; 2.
[з] Іов. 24; 21.
[и] Руѳ. 4; 15.
[і] Гл. 3; 3.
[к] Іов. 7; 11. 10; 1.
[л] Быт. 28; 20. Числ. 30; 3. Сѫд. 11; 30.
[м] Быт. 29; 32. Исх. 4; 31. 2 Цар. 16; 12. Псал. 25; 18.
[н] Быт. 8; 1. 30; 22.
[о] Числ. 6; 5. Сѫд. 13; 5.

15 си піяна? остави ся отъ вино-то си. А
Анна отговори и рече: Не, Господине
мой, азъ сьмь жена прѣоскърбена духомъ:
ни вино, ни сикерж не сьмь пила, но
16 [п]излѣхъ душж-тж си прѣдъ Господа. Не
считай рабж-тж си за [р]лошж женж: защото
отъ много-то си оплакуваніе и отъ
17 скърбь-тж си думахъ до сега. Тогазь отговори
Илій и рече: [с]Иди съ миромъ: и
[т]Богъ Израилевъ нека *ти* даде проше-
18 ніе-то ти, което си просила отъ него. И
тя рече: [у]Дано раба-та ти да намѣри
благодать прѣдъ очи-тѣ ти. Тогазь [ф]отиде
жена-та на пжть-тъ си, и яде, и лицето
ѝ не ся развали вече.

19 И на утринь-тж станжхж рано, та ся
поклонихж прѣдъ Господа, и върнжхж
ся, та отидохж въ домъ-тъ си у Рамж:
и [х]Елкана позна Аннж женж-тж си: [ц]и
20 Господь іж поменж. И когато ся испълнихж
дни-тѣ отъ когато Анна зачнж,
роди сынъ, и нарече име-то му *Самуилъ;
Защото отъ Господа го испросихъ, *рече.*

21 И [ч]възлѣзе человѣкъ-тъ Елкана, и всичкый
му домъ, за да принесе Господу
годишнж-тж жьртвж, и обрѣчаніе-то си.
22 Но Анна не възлѣзе; защото рече на
мжжа си: *Не щж да възлѣзж* додѣ ся отдои
дѣте-то: и *тогазь* [ш]ще го занесж, да
ся яви прѣдъ Господа, и [щ]да живѣе тамъ
23 [в]вынжгы. И [ы]рече ѝ Елкана мжжъ ѝ:
Стори каквото ти ся види за добро: сѣди
додѣ го отдоишь: [ь]само Господь да утвърди
слово-то си! И сѣдѣ жена-та, та
дояше сына си додѣ го отдои.

24 И когато го отдои, [ѣ]възведе го съсъ
себе си, наедно съ три юнца, и съ еднж
ефж брашно, и съ единъ мѣхъ вино, и
донесе го [ю]въ домъ-тъ Господенъ въ Сило:
25 а дѣте-то бѣше малко. И заклахж юнецъ-
тъ, и [я]донесохж дѣте-то при Илія *свя-*
26 *щенника.* И рече *Анна*: О, господине мой!
[ѫ]жива е душа-та ти, господине мой, азъ
сьмь жена-та, която бѣхъ застанжла тукъ
близу при тебе, та ся молихъ Господу.
27 [іж]За това дѣте ся молихъ: и Господь
ми даде прошеніе-то ми, което испросихъ
28 отъ него. [а]За това и азъ го †посвящавамъ
Господу: въ всичкы-тѣ дни на живота
си ще бжде заемнжто Господу.
[б]И поклони ся тамъ Господу.

ГЛАВА 2.

1 И [а]помоли ся Анна, и рече:
[б]Възвесели ся сьрдце-то ми въ Господа;
[в]Въздигнж ся родъ-тъ ми чрѣзъ Господа:
Разширихж ся уста-та ми противъ неприятели-тѣ ми:
Защото [г]ся възвеселихъ въ спасеніе-то ти.
2 [д]Нѣма святъ както е Господь:
Защото [е]нѣма *другъ* освѣнь тобе:
Нито канара като нашій Богъ.
3 Не продължавайте да говорите гордѣливо:
[ж]Да не излѣзе велерѣчіе изъ уста-та ви:
Защото Господь е Богъ на знанія,
И отъ него ся прѣтеглятъ дѣла-та.
4 [з]Лжкове-тѣ на силны-тѣ ся стрыхж,
А немощни-тѣ ся прѣпасахж съсъ силж.
5 [и]Сыти-тѣ ся цѣнихж за хлѣбъ:
А гладни-тѣ прѣстанжхж:
Даже и [і]неплодна-та роди седмь,
А [к]многочадна-та изнемощѣ.
6 [л]Господь умъртвява, и съживява:
Низводи въ адъ, и възводи.
7 [м]Господь осиромашава, и обогатява:
[н]Смирява, и възвышава.
8 [о]Въздига бѣдный-тъ отъ пьрсть-тж,
И възвишава сиромахъ-тъ отъ гной-тъ,
[п]За да *гы* направи да сѣднжтъ между князове-тѣ.
И да гы направи да наслѣдятъ славенъ прѣстолъ:
Защото сж [р]Господни стълпове-тѣ на земіж-тж,
И тури вселеннжіж на тѣхъ.
9 [с]Ще пази нозѣ-тѣ на святы-тѣ си:
А нечестиви-тѣ ще погынжтъ въ тьмнинж-тж:
Понеже съсъ силж не ще ся прѣукрѣпи человѣкъ.
10 Господь, [т]супостати-тѣ му ще ся стрыжтъ,
[у]Ще гърмне отъ небе-то върхъ тѣхъ:
[ф]Господь ще сжди краища-та на земіж-тж,
И ще даде крѣпость на царя си,
И [х]ще възвыши рогъ-тъ на помазанника си.

11 Тогазь си отиде Елкана въ Рамж у
домъ-тъ си. А [ц]дѣте-то слугуваше Го-
12 споду прѣдъ Илія священника. А Иліеви-
тѣ синове бѣхж [ч]лоши человѣци: [ш]не
13 познавахж Господа. И обычай-тъ на священницы-тѣ
къмъ людіе-тѣ *бѣше таковъ:*
когато нѣкой приносяше жьртвж, като

[п] Псал. 62; 8. 142; 2.
[р] Втор. 13; 13.
[с] Сжд. 18; 6. Марк. 5; 34. Лук. 7; 50. 8; 48.
[т] Псал. 20; 4, 5.
[у] Быт. 33; 15. Руѳ. 2; 13.
[ф] Еккл. 9; 7.
[х] Быт. 4; 1.
[ц] Быт. 30; 22.
* Изысканъ отъ Бога.
[ч] Ст. 3.
[ш] Лук. 2; 22.
[щ] Ст. 11, 28. Гл. 2; 11, 18. 3; 1.
[в] Исх. 21; 6.
[ы] Числ. 3; 7.
[ь] 2 Цар. 7; 25.
[ѣ] Втор. 12; 5, 6, 11.
[ю] Іис. Нав. 18; 1.
[я] Лук. 2: 22.
[ѫ] Быт. 42; 15. 4 Цар. 2; 2, 4, 6.
[іж] Мат. 7; 7.
[а] Ст. 11, 22.
† *Евр.* дадохъ на заемъ
[б] Быт. 24; 26, 52.

—

[а] Фил. 4; 6.
[б] Вижь Лук. 1; 46. и дрг.
[в] Псал. 92; 10. 112; 9.
[г] Псал. 9; 14. 13; 5. 20; 5. 35; 9.
[д] Исх. 15; 11. Втор. 3; 24. 32; 4. Псал. 86; 8. 89; 6, 8.
[е] Втор. 4; 35. 2 Цар. 22; 32.
[ж] Псал. 94; 4. Мал. 3; 13. Іуд. 15.
[з] Псал. 37; 15, 17. 76; 3.
[и] Псал. 34; 10. Лук. 1; 53.
[і] Псал. 113; 9.
[к] Иса. 54; 1. Іер. 15; 9.
[л] Втор. 32; 39. Іов. 5; 18. Осія 6; 1.
[м] Іов. 1; 21.
[н] Псал. 75; 7.
[о] Псал. 113; 7, 8. Дан. 4; 17. Лук. 1; 52.
[п] Іов. 36; 7.
[р] Іов. 38; 4, 5, 6. Псал. 24; 2. 102; 25. 104; 5. Евр. 1; 3.
[с] Псал. 91; 11. 121; 3.
[т] Псал. 2; 9.
[у] Гл. 7; 10. Псал. 18; 13.
[ф] Псал. 96; 13. 98; 9.
[х] Псал. 89; 24.
[ц] Ст. 18. Гл. 3; 1.
[ч] Втор. 13; 13.
[ш] Сжд. 2; 10. Іер. 22; 16. Рим. 1; 28.

ся вареше месо-то, дохождаше слуга-та на священника, съ тризѫбнѫ вилицѫ 14 въ рѫкѫ: И задълбуваше іѭ въ конобъ-тъ, или въ котелъ-тъ, или въ котле-то, или въ гърне-то, и каквото издигнеше вилица-та, земаше *го* священникъ-тъ за себе си. Така правяхѫ въ Сило на всичкы-тѣ Израиляны които дохождахѫ тамъ.
15 Още и [щ] прѣди да изгорятъ тлъстинѫ-тѫ, дохождаше слуга-та на священника, та казваше на человѣка който приносяше жьртвѫ-тѫ: Дай на священника месо за печеніе; защото не ще да земе отъ тебе 16 месо варено, но сурово. И *ако* му речеше человѣкъ-тъ: Нека изгорятъ първо тлъстинѫ-тѫ, и *сетнѣ* си земи колкото желае душа-та ти: тогазь му отговаряше: *Не*, но сега ще дадешь, ако ли 17 не, ще земѫ съсъ силѫ. Така грѣхъ-тъ на млады-тѣ бѣше твърдѣ голѣмъ [ъ] прѣдъ Господа; защото человѣци-тѣ ся [ы] отвращахѫ отъ жьртвѫ-тѫ Господнѭ.
18 А [ь] Самуилъ слугуваше прѣдъ Господа, 19 дѣте [ѣ] прѣпасано съ лененъ ефодъ. И майка му правяше му горнѭ дрехѫ малкѫ, та му доносяше всякѫ годинѫ, [ю] когато възлѣзуваше съ мѫжа си за да 20 принесе годишнѫ-тѫ жьртвѫ. И [я] благослови Илій Елканѫ и женѫ му, и говоряше: Господь да ти въздаде сѣме отъ тѫзи женѫ, вмѣсто заемъ-тъ който си [ѫ] заемнѫлъ Господу! И [ѭ] отидохѫ на мѣ- 21 сто-то си. И посѣти Господь Аннѫ: и зачнѫ, и роди три сына и двѣ дъщери. А дѣте-то Самуилъ [а] порастнѫ прѣдъ Господа.
22 А Илій бѣше много старъ: и чу всичко що правяхѫ синове-тѣ му на всичкый Израиль; и че лежехѫ [б] съ жены-тѣ, които ся събирахѫ на четы при две- 23 ри-тѣ на скыніѭ-тѫ на събраніе-то. И рече имъ: Защо правите таквызь работы? понеже азъ слушамъ лошы работы за 24 васъ отъ всичкы тѣзи людіе. Не дѣйте, чада мои; защото не е добръ слухъ-тъ, който азъ слушамъ: вы правите людіе-тѣ 25 Господни да ставатъ прѣстѫпници. [в] Ако съгрѣши человѣкъ на человѣка, * Богъ ще го сѫди, но ако съгрѣши нѣкой Господу, кой ще ся моли за него? Но тѣ не ся покорявахѫ на гласъ-тъ на отца си: [г] защото Господь искаше да гы умр- 26 тви. А дѣте-то Самуилъ [д] растеше, и [е] благоугождаваше и Господу и на человѣцы-тѣ.
27 И [ж] дойде единъ Божій человѣкъ при Илія та му рече: Така говори Господь: [з] *Не* открыхъ ли ся явно на отеческый ти домъ, когато бѣхѫ тѣ въ Египетъ у Фа- 28 раоновъ-тъ домъ? И [и] *не* избрахъ ли него отъ всичкы-тѣ племена на Израиля за священникъ менѣ, за да приноси *жьртвы* на олтарь-тъ ми, да гори темянъ, да носи ефодъ прѣдъ мене? и [і] *не* дадохъ ли на домъ-тъ на отца ти всичкы-тѣ при- 29 ношенія отъ Израилевы-тѣ синове? [к] Защо ритате жьртвѫ-тѫ ми и приношеніе-то ми, което заповѣдахъ *да правятъ* [л] въ жилище-то *ми*, и славишь синове-тѣ си повече отъ мене, за да ся тълстите съ по добро-то отъ всичкы-тѣ приношенія на 30 Израиля людіе-тѣ ми? За това Господь Богъ Израилевъ говори: [м] Азъ думахъ наистинѫ че домъ-тъ ти, и домъ-тъ на отца ти, щѣхѫ да ходятъ прѣдъ мене до вѣка; но сега Господь говори: [н] Далечь отъ мене; защото онѣзи които мя славятъ, ще гы [о] прославя, а [п] онѣзи които 31 мя прѣзиратъ ще ся обезчестятъ. Ето, [р] идѫтъ дни-тѣ, когато ще прѣсѣкѫ мышцѫ-тѫ ти, и мышцѫ-тѫ на отеческый ти домъ, щото не ще да има старъ человѣкъ 32 въ домъ-тъ ти. И ще видишь въ жилище-то *ми* † утѣсненіе, между всичкы-тѣ благости що ще ся даватъ на Израиля: и [с] не ще да има старецъ въ домъ-тъ ти 33 въ вѣкъ: И онзи отъ твои-тѣ когото не отсѣкѫ отъ олтарь-тъ си, *ще бѫде* за да изнурява очи-тѣ ти, и да прави да истава душа-та ти: и всичкы-тѣ внуци на домъ-тъ ти ще ся скончаватъ въ срѣдень 34 възрастъ. И това *ще* ти *бѫде* [т] знаменіе което ще дойде връзъ двама-та ти синове, връзъ Офнія и Финееса: [у] въ единъ 35 день ще умрѫтъ и двама-та. И ще [ф] въздигнѫ за себе си вѣренъ священникъ, да прави споредъ сърдце-то ми, и споредъ душѫ-тѫ ми: и [х] ще му съградѭ непоколебимъ домъ: и ще ходи [ц] прѣдъ 36 помазанника ми въ вѣкъ. И [ч] всякой който остане въ домъ-тъ ти ще дохожда да припада нему за малко сребро и за единъ хлѣбъ, и ще говори: Опрѣдѣли мя, молѭ, въ нѣкоѭ отъ священническы-тѣ службы за да ямъ единъ уломъкъ хлѣбъ.

ГЛАВА 3.

1 И [а] дѣте-то Самуилъ слугуваше Господу прѣдъ Илія. А [б] слово-то Господне бѣ

щ Лев. 3: 3, 4, 5, 16.
ъ Быт. 6; 11.
ы Мал. 2; 8.
ь Ст. 11.
ѣ Исх 28; 4. 2 Цар. 6; 14.
ю Гл 1: 3.
я Быт. 14; 19.
ѫ Гл. 1; 28
ѭ Быт. 21; 1.
а Ст. 26. Гл. 3: 19. Сѫд. 13; 24. Лук. 1; 80. 2; 40.
б Вижь Исх. 38; 8.
в Числ. 15; 30.
* *Или* ще бѫде моленіе Богу за него
г Іис. Нав. 11; 20. Притч. 15; 10.
д Ст. 21.
е Притч. 3; 4. Лук. 2; 52. Дѣян. 2; 47. Рим. 14; 18.
ж 3 Цар. 13; 1.
з Исх. 4; 14, 27.
и Исх. 28; 1, 4. Числ. 16; 5. 18; 1, 7.
і Лев. 2; 3, 10. 6; 16. 7; 7, 8, 34, 35. 10; 14, 15. Числ. 5; 9, 10. 18; 8 — 19.
к Втор. 32; 15.
л Втор. 12; 5, 6.
м Исх. 29; 9.
н Іер. 18; 9, 10.
о Псал. 18; 20. 91; 14.
п Мал. 2; 9.
р 3 Цар. 2; 27. Іез. 44; 10. Вижь Гл. 4; 11, 18, 20. 14; 3. 22; 18, и др.
† *Или* противникъ
с Вижь Зах. 8; 4.
т 3 Цар. 13; 3.
у Гл. 4; 11.
ф 3 Цар. 2; 35. 1 Лѣт. 29; 22. Іез. 44; 15.
х 2 Цар. 7; 11, 27. 3 Цар. 11; 38.
ц Псал. 2; 2. 18; 50.
ч 3 Цар. 2; 27.

—

а Гл. 2; 11.
б Псал. 74; 9. Амос. 8; 11. Вижь Ст. 21.

рѣдко въ онѣзи дни: явно видѣніе нѣмаше.
2 И въ онова врѣме, когато Илій лежеше на мѣсто-то си, и [в]зрѣніе-то на очи-тѣ му бѣше начнало да затъмнява, *та* не мо-
3 жаше да гледа, И Самуилъ лежеше [г]въ храмъ-тъ Господень, дѣто бѣ ковчегъ-тъ Божій, [д]прѣди да угасне свѣтилникъ-тъ
4 Божій, Выкнѫ Господь Самуила: и той
5 отговори: Ето мя, И завтече ся при Илія, та рече: Ето мя; защото си мя выкнѫлъ. А той рече: Не сьмь *тя* выкнѫлъ: върни ся та си легни. И отиде и си легнѫ.
6 А Господь выкнѫ пакъ вторый пѫть: Самуиле. И станѫ Самуилъ, та отиде при Илія, и рече: Ето мя; защото си мя выкнѫлъ. А той рече: Не сьмь *тя* выкнѫлъ, чадо мое: върни ся та си легни.
7 И Самуилъ [е]не знаяше още Господа, и слово-то Господне не бѣше му ся още
8 открывало. И выкнѫ Господь Самуила пакъ третій пѫть. И станѫ та отиде при Илія, и рече: Ето мя; защото си мя выкнѫлъ. И разумѣ Илій че Господь е който
9 е выкнѫлъ дѣте-то. И рече Илій Самуилу: Иди та си легни: и ако тя повыкне, ще речешь: Говори, Господи; защото слуга-та ти слуша. И Самуилъ отиде та си легнѫ
10 на мѣсто-то си. И дойде Господь, та застанѫ и повыка както по напрѣдъ: Самуиле, Самуиле. Тогазь Самуилъ отговори: Говори, защото слуга-та ти слуша.
11 И рече Господь Самуилу: Ето, азъ ще направіѫ въ Израиля едно дѣло, [ж]щото всякой който го чуе ще му писнѫтъ двѣ-
12 тѣ уши. Въ онзи день ще свършѫ противъ Илія [з]всичко що говорихъ за домъ-
13 тъ му; ще начнѫ, и ще свършѫ. Защото му [и]извѣстихъ, че [і]азъ ще сѫдіѫ домъ-тъ му до вѣка, за беззаконіе-то, което знае той; понеже [к]синове-тѣ му нанесохѫ клѣтвѫ на себе си, [л]а той гы не възбрани.
14 И за това ся заклѣхъ за Илієвый [м]домъ, че беззаконіе-то на Илієвъ-тъ домъ нѣма да ся очисти въ вѣкъ съ жъртвѫ, нито съ приношенія.
15 И легнѫ си Самуилъ до утринь-тѫ: послѣ отвори двери-тѣ на домъ-тъ Господень. И боеше ся Самуилъ да каже ви-
16 дѣніе-то на Илія. А Илій повыка Самуила, та рече: Самуиле, чадо мое. А той
17 отговори: Ето мя. И рече: Кое е слово-то, което ти говори *Господь*? не крый *го*, моліѫ, отъ мене: [н]така да ти направи Богъ, и така да приложи, ако скриешь отъ мене нѣкоіѫ отъ всички-тѣ думы кои-
18 то ти говорй. И каза му Самуилъ всичкы-тѣ думы, и не скры отъ него *ниеднѫ*. И рече *Илій:* [о]Господь е; нека направи онова което е угодно прѣдъ очи-тѣ му.
19 И [п]растеше Самуилъ: и [р]Господь бѣ съ него, и [с]не оставяше да пада ниедно
20 отъ слова-та му на земіѫ-тѫ. И всичкый Израиль, [т]отъ Данъ до Виръ-савее, позна че Самуилъ бѣше *опрѣдѣленъ за да
21 е пророкъ Господень. И пакъ захванѫ Господь да ся явява въ Сило; защото ся открываше Господь Самуилу въ Сило [у]чрѣзъ слово-то Господне. И †расчу ся слово-то Самуилово по всичкый Израиль.

ГЛАВА 4.

1 И излѣзе Израиль противъ Филистимцы-тѣ на бой, и расположи станъ-тъ си близу при [а]Евенъ-езеръ: а Филистимци-тѣ рас-
2 положихѫ станъ-тъ си въ Афекъ. И ополчихѫ ся Филистимци-тѣ противъ Израиля: и когато ся распрострѣ бой-тъ, поразенъ бы Израиль прѣдъ Филистимцы-тѣ: и быдохѫ убити на поле-то въ сраженіе-то до четыри тысящы мѫжіе.
3 А като дойдохѫ людіе-тѣ въ станъ-тъ, рекохѫ Израилеви-тѣ старѣйшины: Защо ны порази Господь днесь прѣдъ Филистимцы-тѣ? нека земемъ при себе си отъ Сило ковчегъ-тъ на завѣтъ-тъ Господень, и като дойде въ срѣдъ насъ ще ны избави отъ рѫкѫ-тѫ на непріятели-тѣ ни.
4 И пратихѫ людіе-тѣ въ Сило, та дигнѫхѫ отъ тамъ ковчегъ-тъ на завѣтъ-тъ на Господа на силы-тѣ, [б]който сѣди *на* [в]Херувимы-тѣ: и двама-та Илієви синове, Офній и Финеесъ, бѣхѫ тамъ съ ковче-
5 гъ-тъ на Божій-тъ завѣтъ. И като дойде ковчегъ-тъ на завѣтъ-тъ Господень въ станъ-тъ, всичкый Израиль въскликнѫ съ
6 голѣмъ гласъ, щото поектѣ земя-та. И като чухѫ Филистимци-тѣ гласъ-тъ на въсклицаніе-то, рекохѫ: Що *значи* гласъ-тъ на това голѣмо въсклицаніе въ станъ-тъ на Евреи-тѣ? И научихѫ ся че ковчегъ-тъ
7 Господень дошелъ въ станъ-тъ. И уплашихѫ ся Филистимци-тѣ, защото говорѧхѫ: Богъ дойде въ станъ-тъ. И рекохѫ: Горко намъ! защото не е ставало
8 такова нѣщо вчера и завчера. Горко намъ! кой ще ны избави отъ рѫкѫ-тѫ на тѣзи крѣпкы богове? тѣ сѫ богове-тѣ които поразихѫ Египтяны-тѣ съсъ всякаквѫ язвѫ
9 въ пустыніѫ-тѫ. [г]Укрѣпѣте ся, Филистимци, бѫдѣте като мѫжіе, за да не станете раби на Евреи-тѣ, [д]както тѣ станѫхѫ

в Быт. 27; 1. 48; 10. Гл. 2; 22. 4; 15.
г Гл. 1; 9.
д Исх. 27; 21. Лев. 24; 3. 2 Лѣт. 13; 11.
е Виж Дѣян. 19; 2.
ж 4 Цар. 21; 12. Іер. 19; 3.
з Гл. 2; 30 — 36.
и Гл. 2; 29 и дрг.
і Іез. 7, 3. 18; 30.
к Гл. 2; 12, 17, 22.
л Гл. 2; 23, 25.
м Числ. 15; 30, 31. Иса. 22; 14.
н Руѳ. 1; 17.
о Іов. 1; 21. 2; 10. Псал. 39; 9. Иса. 39; 8.
п Гл. 2; 21.
р Быт. 39; 2, 21, 23.
с Гл. 9; 6.
т Сѫд. 20; 1.
* *Или* вѣренъ
у Ст. 1; 4.
† *Евр.* быде

—

а Гл. 5; 1. 7; 12.
б 2 Цар. 6; 2. Псал. 80; 1. 99; 1.
в Исх. 25; 18, 22. Числ. 7; 89.
г 1 Кор. 16; 13.
д Сѫд. 13; 1.

рабн вамъ: бѫдѣте мѫжіе, та ся бійте *съ тѣхъ*.

10 Тогазь ся бихѫ Филистимци-тѣ: и поразенъ бы Израиль, и побѣгнѫ всякой въ шатъръ-тъ си: и станѫ пораженіе много голѣмо; защото паднѫхѫ отъ Израиля 11 тридесеть тысящи пѣшци. И ковчегъ-тъ Божій быде хванѫтъ: и [з]двама-та Иліеви сынове, Офній и Финеесъ, умрѣхѫ.

12 И завтече ся отъ бой-тъ единъ человѣкъ отъ Веніамина, та [и]отиде въ Сило, въ истый-тъ день, и дрехы-тѣ му раздра-13 ны, и [і]пьрсть на главѫ-тѫ му. И като стигнѫ, ето, Илій сѣдѣше [к]на столъ-тъ, при странѫ-тѫ на пѫть-тъ, та гледаше: защото сьрдце-то му треперяше за Божій-тъ ковчегъ. И като дойде человѣкъ-тъ въ градъ-тъ та извѣсти *това*, извыка 14 всичкый градъ. И чу Илій гласъ-тъ на выкъ-тъ, и рече: Що е гласъ-тъ на тойзи гълчь? И человѣкъ-тъ дойде на бързо, 15 та извѣсти на Илія. Тогазь *бѣше* Илій на деветдесеть и осмь годинъ; и [л]очи-тѣ му бѣхѫ отѫпѣлы, та не можаше да вижда. 16 И рече человѣкъ-тъ на Илія: Азъ сьмь който дойдохъ отъ бой-тъ, и побѣгнѫхъ азъ отъ бой-тъ днесь. И рече: [м]Що ста-17 нѫ, чадо мое? И отговори вѣститель-тъ, и рече: Побѣгнѫ Израиль прѣдъ Филистимцы-тѣ, и още голѣмо пораженіе станѫ въ людіе-тѣ: и още и двама-та ти сынове, Офній и Финеесъ, умрѣхѫ: и ков-18 чегъ-тъ Божій ся хванѫ. И щомъ поменѫ за ковчегъ-тъ Божій, *Илій* паднѫ отъ столъ-тъ възнакъ отъ къмъ врата-та, и строши ся вратъ-тъ му, и умрѣ; защото бѣше старъ человѣкъ-тъ, и тежъкъ. И той сѫди Израиля четыридесеть годины.

19 И снъха му, жена-та на Финееса, понеже бѣше непраздна *готова* да роди, щомъ чу извѣстіе-то, че ковчегъ-тъ Божій ся хванѫ, и че свекъръ ѝ и мѫжъ ѝ умрѣхѫ, прѣгърби ся и роди; защото 20 дойдохѫ на неѭ болѣзни-тѣ ѝ. И въ косто врѣме умираше, *жены-тѣ* [н]които стоехѫ около неѭ рекохѫ ѝ: Не бой ся, защото си родила сынъ. Но тя не отго-21 вори, нито даде вниманіе. И нарече дѣте-то [о]*Ихаводъ, и говоряше: [п]Слава-та побѣгнѫ отъ Израиля; (защото ковчегъ-тъ Божій ся хванѫ, и защото свекъръ ѝ и 22 мѫжъ ѝ *умрѣхѫ*.) И рече: Слава-та побѣгнѫ отъ Израиля; защото ковчегъ-тъ Божій ся хванѫ.

ГЛАВА 5.

1 А Филистимци-тѣ зѣхѫ Божій-тъ ковчегъ та го донесохѫ [а]отъ Евенъ-езеръ въ А-2 зотъ. И зѣхѫ Филистимци-тѣ Божій-тъ ковчегъ, та го донесохѫ въ домъ-тъ на [б]Дагона, и поставихѫ го близу при Да-3 гона. И когато Азотяни-тѣ станѫхѫ рано на утрѣшній-тъ день, ето [в]Дагонъ паднѫлъ на лице-то си на земѭ-тѫ прѣдъ ковчегъ-тъ Господень. И зѣхѫ Дагона, та 4 го поставихѫ [г]на мѣсто-то му. И на утринь-тѫ като станѫхѫ рано, ето Дагонъ паднѫлъ на лице-то си на земѭ-тѫ прѣдъ ковчегъ-тъ Господень: и [д]глава-та на Дагона и двѣ-тѣ длани на рѫцѣ-тѣ му изсѣчены връзъ прагъ-тъ: само *трупъ-тъ на* Дагона бѣше останѫлъ. За това и 5 Дагонови-тѣ священници, и всичкы-тѣ които вхождатъ въ Дагоновъ-тъ домъ, [е]не стѫпатъ на прагъ-тъ на Дагона въ Азотъ, дори до тойзи день.

6 И [ж]натегнѫ рѫка-та Господня на Азотяны-тѣ, и [з]истрѣби гы, и порази гы съ [и]почечуи (*маясѫлъ*), и Азотъ и прѣдѣ-7 лы-тѣ му. И като видѣхѫ Азотскы-тѣ мѫжіе че *станѫ* така, рекохѫ: Ковчегъ-тъ на Бога Израилевъ да не прѣбывае съ насъ, защото рѫка-та му ся ожесточи връзъ насъ и връзъ Дагона на-8 шій-тъ богъ. За това пратихѫ та събрахѫ при себе си всичкы-тѣ войводы на Филистимцы-тѣ, и рекохѫ: Що да направимъ за ковчегъ-тъ на Израилевъ-тъ Богъ? А тѣ рекохѫ: Ковчегъ-тъ на Израилевъ-тъ Богъ нека ся прѣнесе въ Геѳъ. И прѣнесохѫ *въ Геѳъ* ковчегъ-тъ на Из-9 раилевъ-тъ Богъ. И като го прѣнесохѫ, [і]рѫка-та Господня бѣше противъ градъ-тъ [к]съ ужасъ много голѣмъ; и [л]порази градскы-тѣ мѫжіе отъ малъкъ до голѣмъ, 10 и избухнѫхѫ по тѣхъ почечуи. За това пратихѫ Божій-тъ ковчегъ въ Аккаронъ. И като дойде ковчегъ-тъ Божій въ Аккаронъ, Аккароняни-тѣ выкнѫхѫ, и рекохѫ: Донесохѫ ковчегъ-тъ на Израилевъ-тъ Богъ у насъ, за да измори насъ 11 и людіе-тѣ наши. И пратихѫ та събрахѫ всичкы-тѣ войводы на Филистимцы-тѣ, и рекохѫ: Проводѣте ковчегъ-тъ на Израилевъ-тъ Богъ, и нека ся върне на мѣсто-то си, за да не измори насъ и людіе-тѣ наши; защото бѣше смъртенъ ужасъ по всичкый-тъ градъ: [м]рѫка-та Бо-12 жія бѣше тамъ твърдѣ тежка. И мѫжіе-тѣ които не умрѣхѫ, наранихѫ ся отъ

е Ст. 2. Лев. 26; 17. Втор. 28; 25. Псал. 78. 9. 62.
ж Гл. 2; 32. Псал. 78; 61.
з Гл. 2; 31. Псал. 78; 64.
и 2 Цар. 1; 2.
і Іис. Нав. 7; 6. 2 Цар. 13; 19. 15; 32. Неем. 9; 1. Іов. 2; 12.
к Гл. 1; 9.
л Гл. 3; 2.
м 2 Цар. 1; 4.
н Быт. 35; 17.
о Гл. 14; 3.
* Неславенъ.
п Псал. 26; 8. 78; 61.

—

а Гл. 4; 1. 7; 12.
б Сѫд. 16; 23.
в Иса. 19; 1. 46; 1, 2.
г Иса. 46; 7.
д Іер. 50; 2. Іез. 6; 4, 6. Мих. 1; 7.
е Вижь Соф. 1; 9.
ж Ст. 7; 11. Исх. 9; 3. Псал. 32; 4. Дѣя. 13; 11.
з Гл. 6; 5.
и Втор. 28; 27. Псал. 78; 66.
і Втор. 2; 15. Гл. 7; 13. 12; 15.
к Ст. 11.
л Ст. 6. Псал. 78; 66.
м Ст. 6, 9.

—

почечуи: и градскый-тѣ выкъ възлѣзе до небе-то.

ГЛАВА 6.

1 И стоя ковчегъ-тъ Господень въ земіж-2 тж на Филистимцы-тѣ седмь мѣсецы. И [а]повыкахж Филистимци-тѣ священницы-тѣ и чародѣи-тѣ, и рекохж: Що да направимъ за ковчегъ-тъ Господень? кажѣте ни какъ да го пратимъ на мѣсто-3 то му. А тѣ рекохж: Ако пратите ковчегъ-тъ на Израилевый Богъ, не пращайте го [б]празденъ, но непрѣмѣнно отдайте му [в]приношеніе за прѣстжпленіе: тогазь ще ся излѣкувате, и [г]ще познаете за какво 4 ржка-та му не ся оттегли отъ васъ. И рекохж: Кое е приношеніе-то за прѣстжпленіе, което ще му отдадемъ? А *тѣ* рекохж: [д]*Споредъ* число-то на Филистимскы-тѣ войводы, петь златны почечуи, и петь златны мышкы; защото иста-та язва бѣше вырхъ всинца вы, и вырхъ войводы-5 тѣ ви. За това ще направите подобія на почечуи-тѣ си, и подобія на мышкы-тѣ си, които [е]поврѣждатъ земіж-тж: и [ж]ще дадете славж Богу Израилеву: [з]негли олегчи ржкж-тж си отъ васъ и [и]отъ бо-6 гове-тѣ ви, и отъ земіж-тж ви. Защо прочее ожесточавате сърдца-та си, [і]както Египтяни-тѣ и Фараонъ ожесточихж сърдца-та си? когато направи чудеса въ срѣдъ тѣхъ, [к]не оставихж ли гы да иджтъ, и 7 отидохж? И тъй сега земѣте та пригответе [л]едны новы кола, и двѣ дойны кравы, [м]на които яремъ не ся е турялъ, и впрегнѣте кравы-тѣ въ кола-та, а телцы-тѣ имъ отъ подиръ тѣхъ върнѣте у 8 дома. И земѣте ковчегъ-тъ Господень та го турѣте на кола-та: и [н]златны-тѣ нѣща, които му отдавате въ приношеніе за прѣстжпленіе, турѣте въ ковчежецъ отъ стра-9 нж-тж му, и испратѣте го да иде. И гледайте ако възлази по пжть-тъ на прѣдѣлы-тѣ си у [о]Веѳсемесъ, той е направилъ намъ това голѣмо зло: ако ли не, [п]тогазь ще познаемъ че не ны е поразила ржка-та му, *но* това е станжло намъ по случай.

10 И направихж така мжжіе-тѣ, и зѣхж двѣ дойны кравы, та гы впрегнжхж въ кола-та, а телцы-тѣ имъ затворихж 11 у дома. И положихж ковчегъ-тъ Господень на кола-та, и ковчежецъ-тъ съсъ златны-тѣ мышкы и подобія-та на почечуи-12 тѣ си. И управихж ся кравы-тѣ по пжть-тъ въ Веѳсемесъ: все въ друмъ-тъ вырвяхж, и ревяхж като отхождахж, и не ся обращахж ни на десно ни на лѣво: а Филистимскы-тѣ войводы идяхж слѣдъ тѣхъ дори до прѣдѣлы-тѣ на Веѳсемесъ.

13 А Веѳсемесци-тѣ жънѣхж пшеницж-тж *си* въ долъ-тъ: и като подигнжхж очи, видѣхж ковчегъ-тъ, и като видѣхж зарадо-14 вахж ся. И влѣзохж кола-та въ нивж-тж на Іисуса Веѳсемесецъ-тъ, та застанжхж тамъ, дѣто имаше голѣмъ камыкъ: и нацѣпихж дърва-та на кола-та, та при-15 несохж кравы-тѣ всесъжженіе Господу. И Левити-тѣ снѣхж ковчегъ-тъ Господень, и ковчежецъ-тъ който бѣше съ него, въ който бѣхж златны-тѣ нѣща, и положихж гы на голѣмый-тъ камыкъ: и Веѳсемесскы-тѣ мжжіе принесохж всесъжженія, и пожъртвовахж жъртвы Господу въ ис-16 тый-тъ день. И [р]като видѣхж петь-тѣ Филистимскы войводы, върнжхж ся въ Акаронъ въ истый-тъ день.

17 А [с]златни-тѣ почечуи, които Филистимци-тѣ отдадохж Господу въ приношеніе за прѣстжпленіе, бѣхж тѣзи: За Азотъ единъ, за Газж единъ, за Аскалонъ единъ, 18 за Геѳъ единъ, за Аккаронъ единъ: И златны-тѣ мышкы *споредъ* число-то на всичкы-тѣ Филистимскы градове на петь-тѣ войводы, отъ оградены-тѣ градове, и неоградены-тѣ села, дори до голѣмый-тъ [*]камыкъ, на който положихж ковчегъ-тъ Господень; *който сжществува* дори до тойзи день въ нивж-тж на Іисуса Веѳсемесецъ-тъ.

19 И [т]порази *Господь* Веѳсемесскы-тѣ мжжіе, защото погледнжхж въ ковчегъ-тъ Господень: и порази отъ людіе-тѣ петдесеть тысящы *и* седмдесеть мжжіе: и плакахж людіе-тѣ, защото порази Господь 20 людіе-тѣ съ голѣмж язвж. И рекохж Веѳсемесскы-тѣ мжжіе: [у]Кой може да застане прѣдъ Господа, прѣдъ святый-тъ тойзи Богъ? и отъ насъ къмъ кого ще 21 възлѣзе? И пратихж вѣстители [ф]на Кыріаѳіаримскы-тѣ жители, и рекохж: Филистимци-тѣ донесохж назадъ ковчегъ-тъ Господень: слѣзте, и възнесете го при себе си.

ГЛАВА 7.

1 И дойдохж [а]Кыріаѳіаримскы-тѣ мжжіе, та възнесохж ковчегъ-тъ Господень, и донесохж го въ [б]Авинадавовъ-тъ домъ на хълмъ-тъ; и Елеазара сына му освя-

а Бьт. 41; 8. Исх. 7; 11. Дан. 2; 2. 5; 7. Мат. 2; 4.
б Исх. 23; 15. Втор. 16; 16.
в Лев. 5; 15, 16.
г Ст. 9.
д Вижь Ст. 17, 18. Іис. Нав. 13; 3. Сжд. 3; 3.
е Гл. 5; 6.
ж Іис. Нав. 7; 19. Иса. 42; 12. Мал. 2; 2. Іоан. 9; 24.
з Вижь Гл. 5; 6, 11. Псал. 39; 10.
и Гл. 5; 3, 4, 7.
і Исх. 7, 13. 8; 15. 14; 17.
к Исх. 12; 31.
л 2 Цар. 6; 3.
м Числ. 19; 2.
н Ст. 4, 5.
о Іис. Нав. 15; 10.
п Ст. 3.
р Іис. Нав. 13; 3.
с Ст. 4.
* *Или* Авелъ
т Вижь Исх. 19; 21. Числ. 4; 5, 15, 20. 2 Цар. 6; 7.
у 2 Цар. 6; 9. Мал. 3; 2.
ф Іис. Нав. 18; 14. Сжд. 18; 12. 1 Лѣт. 13; 5, 6.

—

а Гл. 6; 21. Псал. 132; 6
б 2 Цар. 6; 4.

тихѫ, за да пази ковчегъ-тъ Господень.
2 И отъ който день ся положи ковчегъ-тъ въ Кыріаѳіаримъ, минѫ ся много врѣме: и станѫхѫ двадесеть годины: и всичкый домъ Израилевъ въздышаше вслѣдъ 3 Господа. И говори Самуилъ на всичкый домъ Израилевъ, и рече: [в]Ако ся обращате вы отъ все сърдце къмъ Господа, [г]махнѣте отъ срѣдъ васъ чужды-тѣ богове, и [д]Астарты-тѣ, та [е]приготвѣте сърдца-та си къмъ Господа, и [ж]нему самому служѣте: и ще вы избави отъ ръкѫ-тѫ 4 на Филистимцы-тѣ. Тогазь Израилеви-тѣ сынове махнѫхѫ [з]Ваалимы-тѣ и Астарты-тѣ, та служихѫ на самого Господа.
5 И рече Самуилъ: [и]Сберѣте всичкый Израиль въ Масфѫ, и ще ся помолѭ за 6 васъ Господу. И събрахѫ ся въ Масфѫ, и [і]налѣхѫ водѫ, и излѣхѫ прѣдъ Господа, и [к]постихѫ прѣзъ онзи день, и рекохѫ тамъ: [л]Съгрѣшихмы Господу. И сѫдѣше Самуилъ Израилевы-тѣ сынове въ Масфѫ.
7 А като чухѫ Филистимци-тѣ че ся събрахѫ Израилеви-тѣ сынове въ Масфѫ, възлѣзохѫ Филистимскы-тѣ войводы противъ Израиля. А Израилеви-тѣ сынове чухѫ, и уплашихѫ ся отъ лице-то на 8 Филистимцы-тѣ. И рекохѫ Израилеви-тѣ сынове Самуилу: [м]Не прѣмълквай да выкашь за насъ къмъ Господа Бога нашего, за да ны избави отъ ръкѫ-тѫ на Фи- 9 листимцы-тѣ. И зѣ Самуилъ едно млѣчниче агне, та го принесе цѣло всесъжженіе Господу: и [н]выкнѫ Самуилъ къмъ Господа заради Израиля: и послуша го 10 Господь. И като приносяше Самуилъ всесъжженіе-то приближихѫ Филистимци-тѣ да ся біѭтъ съ Израиля: и [о]гърмнѫ Господь съ великъ гласъ, въ онзи день, връзъ Филистимцы-тѣ, и смути гы, и по- 11 разени быдохѫ прѣдъ Израиля. И излѣзохѫ Израилеви-тѣ мѫжіе изъ Масфѫ, та прогнахѫ Филистимцы-тѣ, и поразихѫ 12 гы до подъ Веѳъ-харъ. Тогазь [п]зѣ Самуилъ единъ камыкъ, та постави между Масфѫ и Сенъ, и нарече име-то му *Евенъ-езеръ, и рече: До тука ни помогнѫ 13 Господь. И [р]смирихѫ ся Филистимци-тѣ и [с]не дойдохѫ вече въ прѣдѣлы-тѣ на Израиля: и рѫка-та Господня бѣше противъ Филистимцы-тѣ въ всичкы-тѣ дни 14 Самуиловы. И градове-тѣ, които бѣхѫ прѣзѣли Филистимци-тѣ отъ Израиля, дадохѫ ся назадъ на Израиля, отъ Аккаронъ до Геѳъ: и освободи Израиль прѣдѣлы-тѣ имъ отъ рѫкѫ-тѫ на Филистимцы-тѣ. И бѣше миръ между Израиля и Аморрейцы-тѣ.
15 И [т]сѫдяше Самуилъ Израиля въ всич- 16 кы-тѣ дни на живота си. И идяше всякѫ годинѫ та обхождаше Веѳиль, и Галгалъ, и Масфѫ, и сѫдеше Израиля по 17 всичкы-тѣ тѣзи мѣста. А [у]възвращеніе-то му бѣше въ Рамѫ; защото домъ-тъ му бѣше тамъ, и тамъ сѫдяше Израиля; [ф]тамъ съгради и олтарь Господу.

ГЛАВА 8.

1 И когато остарѣ Самуилъ, [а]постави сы- 2 нове-тѣ си сѫдіи надъ Израиля. И име-то на първородный-тъ му сынъ бѣше Іоиль, а име-то на вторый-тъ му Авія: тѣ 3 бѣхѫ сѫдіи въ Виръ-савее. Но [б]сынове-тѣ му не ходяхѫ въ неговы-тѣ пѫтища, но уклонихѫ ся [в]слѣдъ лихоимство, та [г]земахѫ дарове, и извращахѫ сѫдъ-тъ.
4 И събрахѫ ся всичкы-тѣ старѣйшины Израилеви, та дойдохѫ при Самуила въ 5 Рамѫ, И му рекохѫ: Ето, ты остарѣ, а сынове-тѣ ти не ходятъ въ твои-тѣ пѫтища: [д]постави ни прочее царь за да ны сѫди, както *иматъ* всичкы-тѣ народи.
6 Това нѣщо обаче не бы угодно Самуилу дѣто рекохѫ: Дай ни царь за да ны сѫди. И помоли ся Самуилъ Господу. И 7 рече Господь Самуилу: Послушай гласъ-тъ на людіе-тѣ, за всичко що ти говорятъ; защото [е]не отхвърлихѫ тебе, но [ж]мене отхвърлихѫ за да не царувамъ 8 надъ тѣхъ. Споредъ всичкы-тѣ дѣла които тѣ сторихѫ, отъ който день гы съмь възвелъ отъ Египетъ дори до тойзи день, като мя оставихѫ, и служихѫ на другы 9 богове, така правятъ и на тебе. Сега прочее послушай гласъ-тъ имъ; но засвидѣтелствувай имъ явно, и [з]покажи имъ обычай-тъ на царь-тъ, който ще царува надъ тѣхъ.
10 И говори Самуилъ всичкы-тѣ Господни слова на людіе-тѣ, които искахѫ царь 11 отъ него: И рече: [и]Такъвъ ще бѫде обычай-тъ на царя, който ще ся въцари надъ васъ: [і]сынове-тѣ ви ще зема, и ще си *гы* опрѣдѣля за колесницы-тѣ си, и за конницы свои, и за да тичатъ прѣдъ ко- 12 лесницы-тѣ му. И ще си опрѣдѣля тыся-

в Втор. 30; 2—10. 3 Цар. 8; 48. Иса. 55; 7. Осія 6; 1. Іоил. 2; 12.
г Быт. 35; 2. Іис. Нав. 24; 14, 23.
д Сѫд. 2; 13.
е 2 Лѣт. 30; 19. Іов. 11; 13, 14.
ж Втор. 6; 13. 10; 20. 13; 4. Мат. 4; 10. Лук. 4; 8.
з Сѫд. 2; 11.
и Сѫд. 20; 1. 4 Цар. 25; 23.
і 2 Цар. 14; 14.
к Неем. 9; 1, 2. Дан. 9; 3, 4, 5. Іонл. 2; 12.
л Сѫд. 10; 10. 3 Цар. 8; 47. Псал. 106; 6.
м Иса. 37; 4.
н Псал. 99; 6. Іер. 15; 1.
о Вижъ Іис. Нав. 10; 10. Сѫд. 4; 15. 5; 20. Гл. 2; 10. 2 Цар. 22; 14, 15.
п Быт. 28; 18. 31; 45. 35; 14. Іис. Нав. 4; 9. 24; 26.
* Камень на помощь.
р Сѫд. 13; 1.
с Гл. 13; 5.
т Ст. 6. Гл. 12; 11. Сѫд. 2 16.
у Гл. 8; 4
ф Сѫд. 21; 4.

—

а Втор. 16; 18. 2 Лѣт. 19; 5. Сравн. Сѫд. 10; 4. 12; 14 съ 5; 10. 1 Лѣт. 6; 28.
б Іер. 22; 15, 16, 17.
в Исх. 18; 21. 1 Тим. 3; 3. 6; 10.
г Втор. 16; 19. Псал. 15; 5.
д Ст. 19, 20. Втор. 17; 14. Осія 13; 10. Дѣян. 13; 21.
е Вижъ Исх. 16; 8.
ж Гл. 10; 19. 12; 17, 19. Осія 13; 10, 11.
з Ст. 11.
и Вижъ Втор. 17; 16, и дрг. Гл. 10; 25.
і Гл. 14; 52.

щеначалницы, и петдесетоначалницы: и да работятъ земіж-тж му, и да жынжтъ жетвж-тж му, и да правятъ воинскы-тѣ му оржділ, и потрѣбны-тѣ за колесницы-
13 тѣ му. И дъщери-тѣ ви ще зема за ми-
14 роварицы, и готвачкы, и хлѣбаркы: И [к]нивы-тѣ ви, и лозія-та ви, и маслиичины-тѣ ви, по добры-тѣ ще земе, и ще *гы*
15 даде на рабы-тѣ си. И десетъкъ-тъ на сѣянія-та ви, и на лозія-та ще зема, и ще гы дава на скопцы-тѣ си, и на рабы-тѣ
16 си. И рабы-тѣ ви, и рабыни-тѣ ви, и по добры-тѣ вы момчета, и ослы-тѣ ви, ще зема, и ще *гы* употрѣбява въ работы-
17 тѣ си. Стада-та ви ще одесетствува: и
18 вы ще му бждете раби. И ще выкате въ онзи день отъ царя си когото сте си вы избрали; но [л]Господь не ще да вы послуша въ онзи день.

19 Людіе-тѣ обаче [м]не рачихж да послушатъ Самуиловъ-тъ гласъ; и рекохж:
20 Не, но царь ще бжде надъ насъ: За да смы и ный [н]както всичкы-тѣ народи: и да ны сжди нашій царь, и да излази прѣдъ
21 насъ, и да ратува въ боеве-тѣ ни. И чу Самуилъ всичкы-тѣ думы на людіе-тѣ, и
22 каза гы въ уши-тѣ на Господа. И рече Господь Самуилу: [о]Послушай гласъ-тъ имъ, и постави имъ царь. И рече Самуилъ на мжжіе-тѣ Израилевы: Идѣте всякой въ градъ-тъ си.

ГЛАВА 9.

1 И имаше единъ мжжъ отъ Веніамина, на име [а]Кысъ, сынъ на Авіила, *който бѣше* сынъ на Серора, *а Серорз* сынъ на Вехораѳа, *а Вехораѳз* сынъ на Афіѭ, мжжъ Веніаминецъ, силенъ съ крѣпость.
2 А той имаше сынъ, на име Саулъ, избранъ и прѣкрасенъ: и нѣмаше между Израилевы-тѣ синове человѣкъ по красенъ отъ него: [б]отъ рамена-та си и нагорѣ бѣше по высокъ отъ всичкы-тѣ людіе.
3 И ослицы-тѣ на Кыса Сауловъ-тъ отецъ ся загубихж: и рече Кысъ на сына си Саула: Земи сега съсъ себе си едного отъ слугы-тѣ, и стани та иди да търсишь
4 ослицы-тѣ. И минж прѣзъ горж-тж Ефремъ, и минж прѣзъ земіж-тж [в]Салисж, но не *гы* намѣрихж; и минж и прѣзъ земіж-тж Саалимъ, но нѣмаше *гы тамз*: и заминжхж прѣзъ земіж-тж Веніами-
5 новж, но не *гы* намѣрихж. *А* когато дойдохж въ земіж-тж Суфъ, рече Саулъ на слугж-тж си който бѣше съ него: Ела да ся върнемъ, да не бы отецъ ми да оставн *грыжж-тж* за ослицы-тѣ, и хване
6 да мысли за насъ. А той му рече: Ето, въ тойзи градъ има [г]человѣкъ Божій, и человѣкъ-тъ е славенъ; всичко [д]що рече става непрѣмѣнно: Да идемъ прочее тамъ: негли ни каже пжть-тъ ни, по който да
7 идемъ. И рече Саулъ на слугж-тж си: Но ако отидемъ, [е]какво да занесемъ на человѣкъ-тъ? защото хлѣбъ-тъ ся свърши изъ съсжды-тѣ ни: и нѣма даръ да занесемъ на человѣка Божій: що имамы?
8 И отговори пакъ слуга-та на Саула, и рече: Ето, намѣрува ся въ ржкж-тж ми единъ четвъртъ сребърнъ сикль, *който* ще дамъ на Божій-тъ человѣкъ, за да
9 ни каже пжть-тъ ни. (Въ старо врѣме въ Израиля, когато нѣкой [ж]отиваше да попыта Бога, думаше така: Елате, да идемъ при гледачь-тъ; защото сегашній пророкъ ся называше въ старинж [з]гле-
10 дачь.) Тогазь рече Саулъ на слугж-тж си: Добра е дума-та ти: Ела да идемъ. И тый отидохж въ градъ-тъ, дѣто бѣше человѣкъ-тъ Божій.

11 *И* като възлазяхж възъ въсходъ-тъ на градъ-тъ, [и]намѣрихж момы които излазяхж да налѣіжтъ водж, и рекохж имъ:
12 Тукъ ли е гледачь-тъ? И тѣ имъ отговорихж, и рекохж: Тукъ е; ето го прѣдъ тебе: сега побързай; защото днесь дойде въ градъ-тъ, [і]понеже людіе-тѣ *иматз*
13 днесь жъртвж [к]на высоко-то мѣсто. И тутакси като влѣзете въ градъ-тъ, ще го намѣрите, прѣди да възлѣзе на высоко-то мѣсто да яде; защото людіе-тѣ не ядятъ додѣ не дойде той, понеже той благославя жъртвж-тж: послѣ ядятъ поканени-тѣ. И тый сега възлѣзте; защото около
14 тойзи часъ ще го намѣрите; И възлѣзохж въ градъ-тъ; *и* като влазяхж въ градъ-тъ, ето, Самуилъ излазяше прѣдъ тѣхъ, за да възлѣзе на высоко-то мѣсто.

15 И [л]Господь бѣше открылъ въ ухо-то Самуилу, единъ день прѣди да дойде Са-
16 улъ, и реклъ *бѣ*: Утрѣ, около тойзи часъ, ще пратіѭ при тебе человѣка отъ земіж-тж Веніаминъ, и [м]ще го помажешь князь надъ людіе-тѣ ми Израиля, и ще избави людіе-тѣ ми отъ ржкж-тж на Филистимцы-тѣ; защото [н]пригледнжхъ на людіе-тѣ си, понеже выкъ-тъ имъ дойде до мене.
17 И когато Самуилъ видѣ Саула, Господь му рече: [о]Ето, человѣкъ-тъ, за когото ти рѣкохъ: той ще началствува надъ людіе-тѣ ми.
18 Тогазь пристжпи Саулъ при Самуила въ врата-та, и рече: Покажи ми, молѭ,

к 3 Цар. 21; 7. Вижь Іез. 46; 18.
л Прит. 1; 25 — 28. Иса. 1; 15. Мих. 3; 4.
м Іер. 44; 16.
н Ст. 5.
о Ст. 7. Осія 13; 11.

а Гл. 14; 51. 1 Лѣт. 8; 33. 9; 39.
б Гл. 10; 23.
в 4 Цар. 4; 42.
г Втор. 33; 1. 3 Цар. 13; 1.
д Гл. 3; 19.
е Вижь Сжд. 6; 18. 13; 17. 3 Цар. 14; 3. 4 Цар. 4; 42. 8; 8.

ж Быт. 25; 22.
з 2 Цар. 24; 11. 4 Цар. 17; 13. 1 Лѣт. 26; 28. 29; 29. 2 Лѣт. 16; 7, 10. Иса. 30; 10. Амос. 7; 12.
и Быт. 24; 11.

і Быт. 31; 54. Гл. 16; 2.
к 3 Цар. 3; 2.
л Гл. 15; 1. Дѣян. 13; 21.
м Гл. 10; 1.
н Исх. 2; 25. 3; 7, 9.
о Гл. 16; 12. Осія 13; 11.

19 дѣ е домъ-тъ на гледачь-тъ. И отговори Самуилъ на Саула, и рече: Азъ сьмь гледачь-тъ: възлѣзь прѣдъ мене на высоко-то мѣсто: и ще ядете днесь съ мене заедно, и утрѣ ще тя испратіѫ, и ще ти явіѫ всичко що имашь на сърдце-то 20 си. А [п]за ослицы-тѣ, които си загубилъ днесь три дни, нѣмай грыжѫ за тѣхъ, защото ся намѣрихѫ. И [р]къмъ кого е всичко-то желаніе на Израиля? не е ли къмъ тебе, и къмъ всичкый-тъ домъ на 21 отца ти? А Саулъ отговори, и рече: [с]Не сьмь ли азъ Веніаминецъ, [т]отъ най малко-то на Израилевы-тѣ племена? и [у]домородіе-то ми най малко отъ всичкы-тѣ домородія на Веніаминово-то племе? защо прочее ми думашь такавѫ думѫ?

22 И зѣ Самуилъ Саула и слугѫ-тѫ му, та гы въведе въ кѫщѫ-тѫ, и даде имъ първо-то мѣсто между поканены-тѣ, кои-23то бѣхѫ почти тридесеть мѫжіе. И рече Самуилъ на готвачь-тъ: Донеси дѣлъ-тъ който ти дадохъ, за който ти рѣкохъ; 24 Пази това при себе си. И подигнѫ готвачь-тъ [ф]бедро-то и онова що бѣше връзъ него, та сложи прѣдъ Саула. И рече *Самуилъ*: Ето, оставено-то: тури *го* прѣдъ себе си, яждь; защото за тозь часъ ся упази то за тебе, когато рѣкохъ: Поканихъ людіе-тѣ. И яде Саулъ съсъ Самуила въ онзи день.

25 И като слѣзохѫ отъ высоко-то мѣсто въ градъ-тъ, разговори ся *Самуилъ* съсъ 26 Саула [х]на кѫщный-тъ покрывъ. И станѫхѫ рано, и около зазоряваніе-то на день-тъ, повыка Самуилъ Саула на кѫщный-тъ покрывъ, и рече: Стани да тя испроводіѫ. И станѫ Саулъ, та излѣзохѫ двама-та, той и Самуилъ до вънъ.

27 А като слизахѫ къмъ край-тъ на града, рече Самуилъ Саулу: Заповѣдай на слугѫ-тѫ да замине прѣдъ насъ: (и той заминѫ:) но ты постой малко, и ще ти извѣстіѫ Божіе-то слово.

ГЛАВА 10.

1 Тогазь [а]зѣ Самуилъ съсѫдъ-тъ съ елей-тъ, та излѣ на главѫ-тѫ му, и [б]цѣлува го, и рече: [в]Не помаза ли тя Господь князь 2 [г]надъ наслѣдіе-то си? Като тръгнешь днесь отъ мене, ще намѣришь двама человѣцы [д]близу при Рахылинъ-тъ гробъ, въ прѣдѣлъ-тъ на Веніамина [е]у Селсѫ: и ще ти рекѫтъ: Намѣрихѫ ся ослицы-тѣ, които отиде ты да търсишь: и ето, бащя ти остави грыжѫ-тѫ на ослицы-тѣ, та скърби много за васъ, и казува: Ка-3кво да сторіѫ за сына си? И като идешь отъ тамъ по нататакъ, ще дойдешь до дѫбъ-тъ на Ѳаворъ, и тамъ ще тя намѣрятъ трима человѣци, които възлѣзватъ [ж]къмъ Бога въ Веѳиль, и единъ-тъ носи три ярета, а другый-тъ носи три хлѣба, 4 и другый-тъ носи мѣхъ съ вино: И ще тя поздравятъ, и ще ти дадѫтъ два хлѣба, които ще пріемешь отъ рѫцѣ-тѣ имъ. 5 Послѣ ще отидешь [з]на Божій-тъ хълмъ, [и]дѣто е стража-та на Филистимцы-тѣ: и като отидешь тамъ въ градъ-тъ, ще срѣщнешь ликъ пророцы които слизатъ [і]отъ высоко-то мѣсто, съ псалтирь, и тѫпанъ, и свыркѫ, и кытарѫ прѣдъ тѣхъ, 6 които и ще [к]пророчествуватъ. И [л]ще дойде връзъ тебе Духъ Господень, и [м]ще пророчествувашь съ тѣхъ наедно, и ще ся 7 промѣнишь въ другъ человѣкъ. И [н]когато тѣзи знаменія дойдѫтъ на тебе, прави каквото намѣри рѫка-та ти; защото [о]Богъ 8 е съ тебе. И ще слѣзешь прѣди мене [п]въ Галгалъ: и ето, азъ ще слѣзѫ при тебе, за да принесѫ всесъжженія, да пожъртвувамъ примирителны жъртвы: [р]чакай седмь дни, додѣ дойдѫ при тебе, и ще ти кажѫ що да направишь.

9 И когато обърнѫ плещы-тѣ си да пойде отъ Самуила Богъ му даде друго сърдце: и дойдохѫ всичкы онѣзи знаменія 10 въ онзи день. И [с]като дойдохѫ тамъ на хълмъ-тъ, ето [т]ликъ пророци го посрѣщнѫхѫ: и [у]дойде връзъ него Духъ Бо-11жій, и пророчествова между тѣхъ. И като видѣхѫ всичкы които го познавахѫ понапрѣдъ, и ето, пророчествоваше между пророцы-тѣ, тогазь говоряхѫ людіе-тѣ всякой къмъ ближній-тъ си: Що е това *косто* станѫ на Кысовый-тъ сынъ? [ф]И 12 Саулъ ли е между пророцы-тѣ? А единъ отъ онѣзи що бѣхѫ тамъ отговори, и рече: Но [х]кой е тѣхный-тъ отецъ? За това станѫ пословица: И Саулъ ли е 13 между пророцы-тѣ? И като свърши да пророчествува, дойде на высоко-то мѣсто.

14 И рече Сауловый стрыка нему и на слугѫ-тѫ му: Кѫдѣ ходихте? И рече: Да търсимъ ослицы-тѣ: и когато видѣхмы 15 че *гы* нѣма, отидохмы при Самуила. И рече Сауловый стрыка: Я ми кажи, що 16 ви рече Самуилъ. И рече Саулъ на стрыкѫ си: Каза ни наздраво че ся намѣрихѫ

п Ст. 3.
р Гл. 8; 5, 19. 12; 13.
с Гл. 15; 17.
т Сѫд. 20, 46, 47, 48. Псал. 68; 27.
у Вижь Сѫд. 6; 15.
ф Лев. 7; 32, 33. Iез. 24; 4.
х Втор. 22; 8. 2 Цар. 11; 2. Дѣян. 10; 9.

—

а Гл. 9; 16. 16; 13. 4 Цар. 9; 3. 6.
б Псал. 2; 12.
в Дѣян. 13; 21.
г Втор. 32; 9. Псал. 78; 71.
д Быт. 35; 19; 20.
е Iис. Нав. 18; 28.
ж Быт. 28; 22. 35; 1, 3, 7.
з Ст. 10.
и Гл. 13; 3.
і Гл. 9; 12.
к Исх. 15; 20, 21. 4 Цар. 3; 15. 1 Кор. 14; 1.
л Числ. 11; 25. Гл. 16; 13.
м Ст. 10. Гл. 19; 23, 24.
н Исх. 4; 8. Лук. 2; 12.
о Сѫд. 6; 12.
п Гл. 11; 14, 15. 13; 4.
р Гл. 13; 8.
с Ст. 5.
т Гл. 19; 20.
у Ст. 6.
ф Гл. 19; 24. Мат. 13; 54, 55. Iоан. 7; 15. Дѣян. 4; 13.
х Иса. 54; 13. Iоан. 6; 45. 7; 16.

ослицы-тѣ. По думѫ-тѫ за царство-то, коіѧто рече Самуилъ, не му обади.

17 И събра Самуилъ людіе-тѣ [ц]при Господа [ч]въ Масфѫ: 18 И рече на Израилевы-тѣ сынове: [ш]Така говори Господь Богъ Израилевъ: Азъ възведохъ Израиля отъ Египетъ, и избавихъ вы отъ рѫкѫ-тѫ на Египтяны-тѣ, и отъ рѫкѫ-тѫ на всичкы-тѣ царства, които вы утѣснявахѫ: 19 А [щ]вы днесь отхвърлихте Бога вашего, който вы избави отъ всичкы-тѣ ви злины и скърби, и рекохте му: Какъ и да е, постави царь надъ насъ. Сега прочее прѣдстанѣте прѣдъ Господа, споредъ племена-та си, и споредъ тысящы-тѣ си.

20 И [ъ]когато направи Самуилъ да приближатъ всичкы-тѣ Израилевы племена, хванѫ ся Веніаминово-то племе. 21 И като направи да приближи Веніаминово-то племе споредъ родове-тѣ си, хванѫ ся родъ-тъ на Матри, и хванѫ ся Саулъ сынъ-тъ Кысовъ: и потърсихѫ го, но не ся намѣри.

22 За [ы]това попытахѫ пакъ Господа, Да ли вече иде человѣкъ-тъ тукъ? И рече Господь: Ето той е скрытъ между съсѫды-тѣ. 23 Тогазь ся завтекохѫ та го зѣхѫ отъ тамъ: и като застанѫ между людіе-тѣ, [ь]надминуваше всичкы-тѣ людіе, отъ рамена-та си и нагорѣ.

24 И рече Самуилъ на всичкы-тѣ людіе: Видите ли оногозь, [ѣ]когото избра Господь, че нѣма подобенъ нему между всичкы-тѣ людіе? И всичкы-тѣ людіе выкнѫхѫ и рекохѫ: [ю]Да е живъ царь-тъ. 25 И каза Самуилъ на людіе-тѣ [я]уставъ-тъ на царство-то, и написа *го* въ книгѫ, и положи *го* прѣдъ Господа. И отпуснѫ Самуилъ всичкы-тѣ людіе, всякого въ домъ-тъ му.

26 Така и Саулъ отиде въ домъ-тъ си [ѫ]въ Гаваіѫ: и отиде съ него *тамъ* пълкъ отъ силны мѫжіе, на които сърдца-та 27 бѣше склонилъ Богъ. Но [ѭ]лоши человѣци рекохѫ: Какъ ще ны спасе той? И прѣзирахѫ го, и [а]не му приносяхѫ дарове: а той ся правяше глухъ.

ГЛАВА 11.

1 И възлѣзе [а]Наасъ Аммонецъ-тъ, та расположи станъ-тъ си [б]срещѫ Іависъ-галаадъ: и рекохѫ всичкы-тѣ Іависскы мѫжіе Наасу: [в]направи завѣтъ съ насъ, и 2 ще ти бѫдемъ раби. И рече имъ Наасъ Аммонецъ-тъ: Съ това ще направіѫ *завѣтъ* съ васъ, да ви извъртіѫ на всичца *ви* десны-тѣ очи, и да положѫ това [г]поношеніе върху всичкый Израиль.

3 И рекохѫ му Іависскы-тѣ старѣйшины: Дай ни седмь дни врѣме, за да пратимъ вѣстители въ всичкы-тѣ прѣдѣлы на Израиля: и тогазь, ако нѣма нѣкой да ны 4 избави, ще излѣземъ къмъ тебе. И тъй дойдохѫ вѣстители-тѣ въ [д]Гаваіѫ *градъ* Сауловъ, та казахѫ тѣзи думы въ ушы-тѣ на людіе-тѣ: и [е]възвысихѫ всичкы-тѣ 5 людіе гласъ-тъ си, та плакахѫ. И ето, Саулъ идѣше слѣдъ стадо-то отъ поле-то: и рече Саулъ: Що иматъ тѣзи людіе та плачѫтъ? И казахѫ му думы-тѣ 6 на Іависскы-тѣ мѫжіе. И [ж]дойде Духъ Божій на Саула, като чу онѣзи думы: и распали ся гнѣвъ-тъ му твърдѣ много. 7 И зѣ двѣ говеда, и като гы [з]нарѣза на части прати *гы* по всичкы-тѣ прѣдѣлы на Израиля съ рѫкѫ-тѫ на вѣстители-тѣ и думаше: [и]Който не излѣзе слѣдъ Саула и слѣдъ Самуила, така ще бѫде на говеда-та му. И нападнѫ страхъ Господень на людіе-тѣ, и излѣзохѫ като единъ че- 8 ловѣкъ. И като гы изброи у [і]Везекъ, [к]Израилеви-тѣ сынове бѣхѫ триста тысящи, и Іудини-тѣ мѫжіе тридесеть тысящи.

9 И рекохѫ на вѣстители-тѣ що бѣхѫ дошли: Така ще речете на Іависъ-галаадскы-тѣ мѫжіе: Утрѣ, като припече слънце-то, ще имате избавленіе. И дойдохѫ вѣстители-тѣ и извѣстихѫ на Іависскы-тѣ мѫ- 10 жіе: и тѣ ся зарадовахѫ; И рекохѫ Іависскы-тѣ мѫжіе: Утрѣ [л]ще излѣземъ при васъ, и ще ни направите всичко що ви ся види добро.

11 И на утринь-тѫ [м]раздѣли Саулъ людіе-тѣ [н]на три пълка: и на утреннѫ-тѫ стражѫ влѣзохѫ въ срѣдъ станъ-тъ, и додѣ ся стопли день-тъ поразихѫ Амонцы-тѣ: и останѫли-тѣ ся распърснѫхѫ толкозь, щото нито двама отъ тѣхъ не останѫхѫ наедно.

12 И рекохѫ людіе-тѣ Самуилу: [о]Кой е онзи що рече: Саулъ ли ще ся въцари надъ насъ? [п]прѣдайте мѫжіе-тѣ, да гы 13 убіемъ. И рече Саулъ: [р]Да ся не убіе никой тойзи день; защото днесь [с]направи Господь избавленіе въ Израиля.

14 Тогазь рече Самуилъ на людіе-тѣ: Елате да идемъ [т]въ Галгалъ, и да обновимъ тамъ царство-то. 15 И отидохѫ всичкы-тѣ людіе въ Галгалъ: и направихѫ

ц Сѫд. 11; 11. 20; 1. Гл. 11; 15.
ч Гл. 7; 5, 6.
ш Сѫд. 6; 8, 9.
щ Гл. 8; 7, 19. 12; 12.
ъ Іис. Нав. 7; 14, 16, 17. Дѣян. 1; 24, 26.
ы Гл. 23; 2, 4, 10, 11.
ь Гл. 9; 2.
ѣ 2 Цар. 21; 6.
ю 3 Цар. 1; 25, 39. 4 Цар. 11; 12.
я Вижь Втор. 17; 14 и др. Гл. 8; 11.
ѫ Сѫд. 20; 14. Гл. 11; 4.
ѭ Гл. 11; 12. Втор. 13; 13.
а 2 Цар. 8; 2. 3 Цар. 4; 21. 10; 25. 2 Лѣт. 17; 5. Псал. 72; 10. Мат. 2; 11.

—

а Гл. 12; 12.
б Сѫд. 21; 8.
в Быт. 26; 28. Исх. 23; 32. 3 Цар. 20; 34. Іов. 41; 4. Іез. 17; 13.
г Быт. 34; 14. Гл. 17; 26.
д Гл. 10; 26. 15; 34. 2 Цар. 21; 6.
е Сѫд. 2; 4. 21; 2.
ж Сѫд. 3; 10. 6; 34. 11; 29. 13; 25. 14; 6. Гл. 10; 10. 16; 13.
з Сѫд. 19; 29.
и Сѫд. 21; 5, 8, 10.
і Сѫд. 1; 5.
к 2 Цар. 24; 9.
л Ст. 3
м Вижь Гл. 31; 11.
н Сѫд. 7; 16.
о Гл. 10; 27.
п Вижь Лук. 19; 27.
р 2 Цар. 19; 22.
с Исх. 14; 13, 30. Гл. 19; 5.
т Гл. 10; 8.

тамо Саула царь [у]прѣдъ Господа въ Галгалъ: и пожъртвовахѫ тамо примирителны жьртвы прѣдъ Господа: и [ф]развеселихѫ ся тамо Саулъ и всичкы-тѣ Израилеви мѫжіе твърдѣ много.

ГЛАВА 12.

1 И рече Самуилъ на всичкый Израиль: Ето, [а]послушахъ гласъ-тъ ви за всичко що ми рекохте: и [б]поставихъ царь надъ 2 васъ. И сега, ето, [в]царь-тъ прѣдходи прѣдъ васъ: а [г]азъ сьмь старъ и сѣдинавъ: и сынове-тѣ ми, ето, сѫ съ васъ: и азъ ходихъ прѣдъ васъ отъ младость-3 тѫ си до тойзи день. Ето мя: отговорѣте противъ мене прѣдъ Господа, и прѣдъ [д]помазанника му: [е]Кому сьмь зѣлъ волъ-тъ? или кому сьмь зѣлъ оселъ-тъ? или кому сьмь сторилъ неправдѫ? кого сьмь утѣснилъ? или изъ рѫкѫ-тѫ на кого сьмь зѣлъ дарове [ж]за да ослѣпіѫ очи-тѣ си съ тѣхъ? та да ви го върнѫ. 4 И тѣ рекохѫ: Не си ни направилъ неправдѫ, нито си ны утѣснилъ, нито си 5 зѣлъ нѣщо отъ рѫкѫ-тѫ на нѣкого. И рече имъ: Свидѣтель вамъ Господь, свидѣтель и помазанникъ-тъ неговъ тойзи день, [з]че не намѣрихте [и]въ рѫкѫ-тѫ ми нищо. И отговорихѫ: Свидѣтель е:

6 И рече Самуилъ на людіе-тѣ: [і]Господь е който постави Моисея и Аарона, и възведе отцы-тѣ ви отъ Египетскѫ-тѫ земіѫ. 7 Сега прочее прѣдстанѣте [к]да ся разговоріѫ съ васъ прѣдъ Господа, за всичкы-тѣ правдины Господни, които направи вамъ 8 и на отцы-тѣ ви. [л]Когато Іаковъ дойде въ Египетъ, и [м]отци-тѣ ви выкнѫхѫ къмъ Господа, тогазь прати Господь Моисея и Аарона, та изведохѫ [н]отцы-тѣ ви изъ Египетъ, и населихѫ гы на това мѣ-9 сто. [о]Заборавихѫ обаче Господа Бога своего: за това гы [п]прѣдаде въ рѫкѫ-тѫ на [р]Сисарѫ Асорскый-тъ военачалникъ, и въ рѫкѫ-тѫ на Филистимцы-тѣ, и въ рѫкѫ-тѫ [с]на Моавскый-тъ царь, та на-10 правихѫ брань противу тѣхъ. И выкнѫхѫ къмъ Господа, и рекохѫ: [т]Съгрѣшихмы понеже оставихмы Господа, та [у]послужихмы на Ваалимы-тѣ и на Астарты-тѣ: [ф]но сега избави ны отъ рѫкѫ-тѫ на не-11 пріятели-тѣ ни, и ще ти служимъ. И испрати Господь [х]Іероваала и Ведана, и [ц]Іефѳая, и [ч]Самуила, та вы избави отъ рѫкѫ-тѫ на непріятели-тѣ ви отъ всякѫдѣ, и населихте ся въ безопасность. 12 Но когато видѣхте че [ш]дойде противъ васъ Наасъ царь-тъ на Аммоновы-тѣ сынове, [щ]рекохте ми: Не, но царь да царува надъ насъ: [ъ]тогазь когато Господь 13 Богъ вашъ ви бѣше царь. Сега прочее [ы]ето, царь-тъ, когото избрахте, [ь]когото искахте! и ето, [ѣ]Господь постави царь 14 надъ васъ. [ю]Ако ся боите отъ Господа, и му служите, и слушате гласъ-тъ му, и не ся подигате противъ повелѣніе-то Господне, тогазь и вы, и онзи царь, който царува надъ васъ, ще ходите слѣдъ Го-15 спода Бога вашего. [я]Ако ли не слушате гласъ-тъ Господень, но ся подигнете противъ повелѣніе-то Господне, тогазь рѫка-та Господня ще бѫде противъ васъ, 16 [ѫ]и противъ отцы-тѣ ви. Сега прочее, [ѭ]прѣдстанѣте, та вижте това велико дѣло, което Господь ще направи прѣдъ очи-тѣ 17 ви. Не е ли [а]жетва на пшеницѫ-тѫ днесь? [б]Ще призовѫ Господа, и ще прати гърмове и дъждь: за да познаете и видите че е голѣмо [в]зло-то ви, което направихте прѣдъ Господа, като поискахте за себе си царь.

18 Тогазь призва Самуилъ Господа: и прати Господь гърмове и дъждь прѣзъ онзи день: и [г]всичкы-тѣ людіе ся уплашихѫ твърдѣ много отъ Господа и отъ 19 Самуила. И рекохѫ всичкы-тѣ людіе Самуилу: [д]Помоли ся за рабы-тѣ си на Господа Бога твоего, за да не умремъ; защото върхъ всичкы-тѣ си грѣхове притурихмы *това* зло, да искамы за себе си 20 царь. И рече Самуилъ на народъ-тъ: Не бойте ся; вы сторихте всичко това зло; но да ся не уклоните отъ вслѣдъ Господа, 21 а служѣте Господу съ все сърдце: И [е]да ся не уклоните; [ж]защото *тогазь ще идете* вслѣдъ суетны-тѣ, които не могѫтъ да дадѫтъ ползѫ, нито да избавятъ, по-22 неже сѫ суетни. Защото [з]нѣма да остави Господь людіе-тѣ си [и]заради голѣмо-то си име, понеже [і]благоизволи Господь да 23 вы направи свои людіе. А мене да ми не бѫде да съгрѣшѫ Господу, [к]да прѣстанѫ да ся моліѫ за васъ! но [л]ще вы

у Гл. 10; 17.
ф Гл. 10; 8.

—

а Гл. 8; 5. 19. 20.
б Гл. 10; 24. 11; 14. 15.
в Числ. 27; 17. Гл. 8; 20.
г Гл. 8; 1, 5.
д Ст. 5. Гл. 10; 1. 24; 7. 2 Цар. 1; 14, 15.
е Числ. 16; 15. Дѣян. 20; 33. 1 Сол. 2; 5.
ж Втор. 16; 19.
з Іоан. 18; 38. Дѣян. 23; 9. 24; 16; 20.
и Исх. 22; 4.
і Мих. 6; 4.
к Иса. 1; 18. 5; 3, 4. Мих. 6; 2. 3.
л Быт. 46; 5, 6.
м Исх. 2; 23.
н Исх. 3; 10. 4; 16.
о Сѫд. 3; 7.
п Сѫд. 4; 2.
р Сѫд. 10; 7. 13; 1.
с Сѫд. 3; 12.
т Сѫд. 10; 10.
у Сѫд. 2; 13.
ф Сѫд. 10; 15, 16.
х Сѫд. 6; 14, 32.
ц Гл. 11; 1.
ч Гл. 7; 13.
ш Сѫд. 11; 1.
щ Гл. 8; 5, 19.
ъ Сѫд. 8; 23. Гл. 8; 7. 10; 19.
ы Гл. 10; 24.
ь Гл. 8; 5. 9; 20.
ѣ Осія 13; 11.
ю Іис. Нав. 24; 14. Псал. 81; 13, 14.
я Лев. 26; 14 и дрг. Втор. 28; 15 и дрг. Іис. Нав. 24; 20.
ѫ Ст. 9.
ѭ Исх. 14; 13, 31.
а Прит. 26; 1.
б Іис. Нав. 10; 12. Гл. 7; 9, 10. Іак. 5; 16, 17, 18.
в Гл. 8; 7.
г Исх. 14; 31. Вижь Ездр. 10; 9.
д Исх. 9; 28. 10; 17. Іак. 5; 15. 1 Іоан. 5; 16.
е Втор. 11; 16.
ж Іер. 16; 19. Авв. 2; 18. 1 Кор. 8; 4.
з 3 Цар. 6; 13. Псал. 94; 14.
и Іис. Нав. 7; 9. Псал. 106; 8. Іер. 14; 21. Іез. 20; 9, 14.
і Втор. 7; 7, 8. 14; 2. Мал. 1, 2.
к Дѣян. 12; 5. Рим. 1; 9. Кол. 1; 9. 2 Тим. 1; 3.
л Псал. 34; 11. Притч. 4; 11.

24 учѫ [м]добрый-тъ и правый-тъ пѫть. [н]Само бойте ся отъ Господа и служѣте му съ истинѫ отъ все сърдце; защото [о]видѣхте 25 [п]колко величія направи за васъ. Но ако слѣдувате да правите зло-то, [р]и вы, и [с]царь-тъ ви ще погынете.

ГЛАВА 13.

1 Саулъ *тогазь* бѣше царувалъ еднѫ годинѫ: а като царува двѣ години надъ 2 Израиля, Избра Саулъ за себе си три тысящи отъ Израиля: и двѣ тысящи *отъ тѣхъ* бѣхѫ съсъ Саула въ Михмасъ и въ горѫ-тѫ Веѳиль, а тысяща бѣхѫ съ Іонаѳана [а]въ Гаваіѫ *градъ*-тъ Веніаминовъ: а остатъкъ-тъ на людіе-тѣ испрати всякого въ шатъръ-тъ му.

3 И порази Іонаѳанъ [б]стражѫ-тѫ на Филистимцы-тѣ, която бѣше въ Гавѫ: и чухѫ Филистимци-тѣ. И възтрѫби Саулъ съ трѫбѫ-тѫ по всичкѫ-тѫ земіѫ, и говоряше: Нека чуіѫтъ Евреи-тѣ. 4 И всичкый Израиль чу да говорятъ: Порази Саулъ стражѫ-тѫ на Филистимцы-тѣ, и даже Израиль станѫ омразенъ на Филистимцы-тѣ. И събра ся народъ-тъ велѣдъ Саула въ 5 Галгалъ. А Филистимци-тѣ ся събрахѫ за да направятъ бой съ Израиля тридесеть тысящи колесницы и шесть тысящи конници, и людіе много като пѣсъкъ-тъ по брѣгъ-тъ на море-то: и възлѣзохѫ та расположихѫ станъ въ Михмасъ, къмъ истокъ на Веѳавенъ.

6 Когато Израилеви-тѣ мѫжіе видѣхѫ че бѣхѫ въ утѣсненіе, защото людіе-тѣ бѣхѫ утѣснени, тогазь ся скрыхѫ [в]людіе-тѣ въ пещеры-тѣ, и въ гѫстацы-тѣ и въ скалы-тѣ, и въ твърдели-тѣ, и въ ро- 7 вове-тѣ. И *нѣкои* Евреи прѣминѫхѫ Іорданъ, къмъ земіѫ-тѫ Гадъ и Галаадъ. А Саулъ, той бѣше още въ Галгалъ: и всичкы-тѣ людіе го слѣдовахѫ съ тре- 8 петъ. И [г]чака седмь дни, споредъ опрѣдѣлено-то отъ Самуила врѣме: но Самуилъ не бѣше дошелъ въ Галгалъ: и людіе-тѣ ся распръснувахѫ отъ при него. 9 И рече Саулъ: Донесѣте тука при мене всесъжженіе-то, и примирителны-тѣ приношенія. И принесе всесъжженіе.

10 И като свърши приношеніе-то на всесъжженіе-то, ето, Самуилъ дойде: и излѣзе Саулъ да го посрѣщне, и да го по- 11 здрави. И рече Самуилъ: Що стори ты? И отговори Саулъ: Понеже видѣхъ че людіе-тѣ ся распръснувахѫ отъ мене, и ты не дойде въ опрѣдѣлены-тѣ дни, а Филистимци-тѣ ся събирахѫ въ Михмасъ. 12 За това рѣкохъ: Сега ще слѣзѫтъ Филистимци-тѣ противъ мене въ Галгалъ, а пакъ азъ не съмь направилъ молбѫ къмъ Господа: и тъй дързнѫхъ, и при- 13 несохъ всесъжженіе-то. И рече Самуилъ Саулу: [д]Безуміе си сторилъ ты: не [е]упази повелѣніе-то на Господа Бога твоего, което ти заповѣда; защото сега Господь щѣше да укрѣпи царство-то ти надъ 14 Израиля до вѣка. Но [ж]сега царство-то ти нѣма да ся утвърди: [з]Господь потърси за себе си человѣка споредъ сърдце-то си, и опрѣдѣли го *да е* князь надъ людіе-тѣ му, понеже ты не упази онова, което ти заповѣда Господь.

15 И станѫ Самуилъ, та възлѣзе отъ Галгалъ въ Гаваіѫ Веніаминовѫ. А Саулъ изброи людіе тѣ които ся намирахѫ съ 16 него, [и]около шестстотинъ мѫжіе. А Саулъ, и Іоанаѳанъ сынъ му, и людіе-тѣ които ся намѣрихѫ съ тѣхъ, сѣдѣхѫ въ Гаваіѫ Веніаминовѫ: а Филистимци-тѣ бѣхѫ расположили станъ въ Михмасъ.

17 И излѣзохѫ грабители изъ станъ-тъ на Филистимцы-тѣ въ три тѣла: едно-то тѣло ся върнѫ по пѫть-тъ [і]на Офрѫ, къмъ зе- 18 міѫ-тѫ Согалъ: А друго-то тѣло ся върнѫ по пѫть-тъ [к]Веѳоронъ: а друго-то тѣло ся върнѫ по пѫть-тъ на прѣдѣлъ-тъ, който гледа къмъ долъ-тъ [л]Севоимъ, кѫдѣ пустыніѫ-тѫ.

19 И [м]не ся намираше ковачь въ всичкѫ-тѫ земіѫ Израилевѫ; защото Филистимци-тѣ рекохѫ: Да не бы направили 20 нѣкога Евреи-тѣ мечове или копія; Но всичкы-тѣ Израиляни слазяхѫ при Филистимцы-тѣ за да острятъ всякой търнокопъ-тъ си, и палечникъ-тъ си, и сѣ- 21 кырѫ-тѫ си, и мотыкѫ-тѫ си. Но имахѫ пилѫ за търнокопы-тѣ, и палечницы-тѣ, и тризѫбцы-тѣ, и сѣкыры-тѣ, и да острятъ 22 остены-тѣ. За това въ день-тъ на бой-тъ, не ся намираше нито ножъ, [н]нито копіе, въ рѫкѫ-тѫ на нѣкого отъ людіе-тѣ които бѣхѫ съсъ Саула и Іонаѳана: въ Саула обаче, и въ Іонаѳана сына му, намѣрихѫ 23 ся. [о]А стража-та на Филистимцы-тѣ излѣзе къмъ прѣходъ-тъ на Михмасъ.

ГЛАВА 14.

1 А единъ день рече Іонаѳанъ, Сауловый сынъ, на момъка който носяше орѫжія-та му: Ела да прѣминемъ къмъ стражѫ-тѫ на Филистимцы-тѣ, която е на срещѫ.

м 3 Цар 8; 36. 2 Лѣт. 6; 27. Іер. 6; 16.
н Евр. 12; 13.
о Иса. 5; 12.
п Втор. 10; 21. Псал. 126; 2, 3.
р Іис. Нав. 24; 20.
с Втор. 28; 36.

а Гл. 10; 26.
б Гл. 10; 5.
в Сѫд. 6: 2.
г Гл. 10; 8.
д 2 Лѣт. 16; 9.
е Гл. 15; 11.
ж Гл. 15; 28.
з Псал. 89; 20. Дѣян. 13; 22.
и Гл. 14; 2.
і Іис. Нав. 18; 23.
к Іис. Нав. 16; 3. 18; 13, 14.
л Неем. 11; 34.
м Виж 4 Цар. 24; 14. Іер. 24; 1.
н Сѫд. 5; 8.
о Гл. 14; 1, 4.

2 Но на бащѫ си не каза *това*. А Саулъ сѣдѣше при край Гаваіѫ, подъ нарово-то дьрво което е въ Мигронъ: и людіе-тѣ които бѣхѫ съ него, бѣхѫ [а]до шестстотинъ мѫжіе: 3 И [б]Ахыя, сынъ-тъ на Ахытова, [в]братъ-тъ на Ихавода, сынъ-тъ на Финееса, сынъ-тъ на Илія бѣ священникъ Господень въ Сило, и [г]носяше ефодъ. И людіе-тѣ не знаяхѫ че е отишелъ Іонаѳанъ. 4 А между прѣходы-тѣ, прѣзъ които Іонаѳанъ искаше да прѣмине [д]къмъ стражѫ-тѫ на Филистимцы-тѣ, имаше остра скала отъ еднѫ-тѫ странѫ, и остра скала отъ другѫ-тѫ странѫ: и име-то на еднѫ-тѫ Восесъ, а име-то на 5 другѫ-тѫ Сене. Чело-то на еднѫ-тѫ скалѫ бѣше къмъ сѣверъ срещѫ Михмасъ, а на другѫ-тѫ къмъ югъ срещѫ Гаваіѫ.

6 И рече Іонаѳанъ на момъка който носяше орѫжіе-та му: Ела да прѣминемъ къмъ стражѫ-тѫ на тѣзи необрѣзаны: негли Господь подѣйствува за насъ; защото нищо не възбранява Господа [е]да спасе 7 съ мнозина или съ малцина. И рече му орѫженосецъ-тъ му: Направи все що ти е на сьрдце; върви напрѣдъ; ето, азъ сьмь 8 съ тебе споредъ сьрдце-то ти. Тогазъ рече Іонаѳанъ: Ето, ный ще прѣминемъ къмъ мѫжіе-тѣ, и ще имъ ся покажемъ. 9 Ако ни рекѫтъ така: Стойте додѣ да дойдемъ при васъ, тогазъ ще застанемъ на наше-то мѣсто, и нѣма да възлѣземъ 10 при тѣхъ. Ако ли рекѫтъ така: Възлѣзте къмъ насъ: тогазъ ще възлѣземъ: защото Господь гы прѣдаде въ рѫкѫ-тѫ ни: и [ж]това *ще бѫде* намъ знаменіе.

11 И тъй показахѫ ся и двама-та на стражѫ-тѫ на Филистимцы-тѣ: и Филистимци-тѣ рекохѫ: Ето, Евреи-тѣ излазятъ 12 изъ дупкы-тѣ, дѣто бѣхѫ ся скрыли. И говорихѫ мѫжіе-тѣ отъ стражѫ-тѫ на Іонаѳана и на орѫженосеца му, и рекохѫ: Възлѣзте при насъ, и ще ви обявимъ нѣщо. И рече Іонаѳанъ на орѫженосеца си: Възлѣзъ слѣдъ мене; защото гы прѣдаде Господь въ Израилевѫ-тѫ рѫкѫ. 13 И въспълзѣ нагорѣ Іонаѳанъ съ рѫцѣ-тѣ си и съ нозѣ-тѣ си, и орѫженосецъ-тъ му вслѣдъ него: и паднѫхѫ прѣдъ Іонаѳана: и орѫженосецъ-тъ му *гы* убиваше вслѣдъ него. 14 И пьрво-то *това* пораженіе, което направихѫ Іонаѳанъ и орѫженосецъ-тъ му, бѣше около двадесеть мѫжіе, въ разстояніе половинъ уврать земіѫ.

15 И [з]станѫ трепетъ въ станъ-тъ, по нивы-тѣ, и по всичкы-тѣ людіе: стража-та, и [и]грабители-тѣ, и тѣ потреперахѫ, и земя-та ся тресѣше: така що бѣше [і]като трепетъ отъ Бога.

16 И видѣхѫ Саулови-тѣ пазачи въ Гаваіѫ Веніаминовѫ, и ето, множество-то ся губяше, и [к]постепенно ся распьрснуваше. 17 Тогазъ рече Саулъ на людіе-тѣ съ него: Прѣгледайте сега, та вижте кой отъ насъ е отишелъ. И когато прѣгледахѫ, ето Іонаѳана и орѫженосеца му 18 *гы* нѣмаше. И рече Саулъ на Ахыіѫ: донеси тукъ ковчегъ-тъ Божій. Защото ковчегъ-тъ Божій бѣше тогазъ съ Израилевы-тѣ сынове. 19 И [л]като говоряше Саулъ на священника мятежъ-тъ въ станъ-тъ на Филистимцы-тѣ напрѣдуваше повече и умножаваше ся: а Саулъ рече на священника: Потегли назадъ рѫкѫ-тѫ си. 20 И събрахѫ ся Саулъ и всичкы-тѣ людіе що бѣхѫ съ него, та дойдохѫ дори до бой-тъ: и ето, мечь-тъ [м]на всякого мѫжа бѣ противъ другаря му, смущеніе бѣше твьрдѣ голѣмо. 21 И Евреи-тѣ които отъ понапрѣдъ бѣхѫ заедно съ Филистимцы-тѣ, *и* тѣзи отъ околны-тѣ страны които бѣхѫ възлѣзли съ тѣхъ въ станъ-тъ, още и тѣ ся съединихѫ съ Израиляны-тѣ, които бѣхѫ съсъ Саула и Іонаѳана. 22 И всичкы-тѣ Израилеви мѫжіе които ся [н]крыяхѫ въ горѫ-тѫ Ефремъ, като чухѫ че Филистимци-тѣ бѣгахѫ, завтекохѫ ся и тѣ вслѣдъ тѣхъ, на бой. 23 И [о]избави Господь Израиля въ онзи день: и бой-тъ прѣминѫ [п]въ Веѳавенъ.

24 А Израилеви-тѣ мѫжіе ся утѣснихѫ въ онзи день; защото Саулъ бѣше [р]заклѣлъ людіе-тѣ, и реклъ: Проклѣтъ онзи человѣкъ, който бы ялъ хлѣбъ до вечеръ, додѣ отмьстіѫ на непріятели-тѣ си. За това не вкусихѫ хлѣбъ всичкы-тѣ людіе. 25 И [с]всичко-то множество дойде въ единъ гѫстакъ, дѣто [т]имаше медъ по земіѫ-тѫ. 26 И когато влѣзохѫ людіе-тѣ въ гѫстакъ-тъ, ето, медъ-тъ покапа; но никой не приближи рѫкѫ-тѫ си до уста-та си; защото ся бояхѫ людіе-тѣ отъ клѣтвѫ-тѫ. 27 Іонаѳанъ обаче не бѣше чулъ, че отецъ му заклѣ людіе-тѣ: за това прострѣ край-тъ на жезлъ-тъ си, който бѣше въ рѫкѫ-тѫ му, та го натопи въ сотъ-тъ, и тури рѫкѫ-тѫ си въ уста-та си, и 28 свѣтнѫ му на очи-тѣ. И отговори единъ отъ людіе-тѣ, и рече: Баща ти заклѣ съ клѣтвѫ людіе-тѣ, и каза: Проклѣтъ онзи человѣкъ, който яде хлѣбъ днесь: и 29 людіе-тѣ бѣхѫ изнемощѣли. А Іонаѳанъ рече: Баща ми смути свѣтъ-тъ: Я вижте, какъ ми свѣтнѫ на очи-тѣ, защото

а Гл. 13; 15.
б Гл. 22; 9, 11, 20.
в Гл. 4; 21.
г Гл. 2; 28.
д Гл. 13; 23.
е Сѫд. 7; 4, 7. 2 Лѣт. 14; 11.
ж Вижь Быт. 24; 14. Сѫд. 7; 11.
з 4 Цар. 7; 7. Іов. 18; 11.
и Гл. 13; 17.
і Быт. 35; 5.
к Ст. 20.
л Чисх. 27; 21.
м Сѫд. 7; 22. 2 Лѣт. 20; 23.
н Гл. 13; 6.
о Исх. 14; 30. Псал. 44; 6, 7. Осія 1; 7.
п Гл. 13; 5.
р Іис. Нав. 6; 26.
с Втор. 9; 28; Мат. 3; 5.
т Исх. 3; 8. Чисх. 13; 27. Мат. 3; 4.

30 вкусихъ малко отъ тойзи медъ. Колко повече, ако людіе-тѣ бѣхѫ яли днесь свободно отъ користи-тѣ на непріятели-тѣ си които намѣрихѫ! защото не щѣше ли да стане сега по голѣмо пораженіе между Филистимцы-тѣ?

31 И прѣзъ онзи день поразихѫ Филистимцы-тѣ отъ Михмасъ дори до Еалонъ:

32 и людіе-тѣ бѣхѫ много изнемощѣли. Заради това ся хвьрлихѫ людіе-тѣ връху користи-тѣ, та зѣхѫ овцы, и говеда, и телцы, та заклахѫ по земіѭ-тѫ: и ядохѫ

33 людіе-тѣ [у]съ кръвь-тѫ. И извѣстихѫ Саулу, и му казахѫ: Ето, людіе-тѣ съгрѣшаватъ Господу, защото ядѫтъ съ кръвь-тѫ. И рече: Прѣстѫпници станѫхте; търколѣте къмъ мене днесь голѣмъ ка-

34 мыкъ. И рече Саулъ: Распръснѣте ся между людіе-тѣ, та имъ речѣте: Донесѣте ми тукъ всякой говедо-то си, и всякой овцѫ-тѫ си, та заколѣте тукъ, и яжте: и не съгрѣшавайте Господу, да ядете съ кръвь-тѫ. И донесохѫ всичкы-тѣ людіе всякой говедо-то си съсъ себе си онѫзи

35 нощь, та заклахѫ тамъ. И [ф]съгради Саулъ олтарь Господу: тойзи бѣше пьрвъ олтарь, що съгради *Саулъ* Господу.

36 И рече Саулъ: Да слѣземъ изотзадъ на Филистимцы-тѣ прѣзъ нощь, и да гы разграбимъ додѣ ся развидѣли день-тъ, и да не оставимъ нито едного отъ тѣхъ. И рекохѫ: Направи всичко що ти ся види добро. Тогазь рече священникъ-тъ: Да

37 ся приближимъ тукъ къмъ Бога. И попыта Саулъ Бога: Да слѣзѫ ли изотзадъ на Филистимцы-тѣ? ще гы прѣдадешь ли въ рѫкѫ-тѫ на Израиля? Но [х]не му отговори прѣзъ онзи день.

38 И рече Саулъ: [ц]Приближѣте ся тукъ, всичкы началници на людіе-тѣ: та ся научѣте, и вижте, въ кого быде това съ-

39 грѣшеніе днесь. Защото [ч]живъ Господь, който избави Израиля, че и въ Іонаөана сына ми ако бѫде, непрѣмѣнно ще ся умьртви. И не ся намѣри ниединъ между всичкы-тѣ людіе, който да му отговори.

40 И рече на всичкый Израиль: Застанѣте вы отъ еднѫ-тѫ странѫ, а азъ и Іонаөанъ сынъ ми ще застанемъ отъ другѫ-тѫ странѫ. И рекохѫ людіе-тѣ Саулу:

41 Стори каквото ти ся види добро. Тогазь рече Саулъ на Господа Бога Израилева: [ш]Покажи истинѫ-тѫ. И [щ]хванѫ ся Іонаөанъ и Саулъ: а людіе-тѣ ся пустнѫхѫ.

42 И рече Саулъ: Хвьрлѣте *жрѣбій* между мене и сына ми Іонаөана. И хванѫ ся

43 Іонаөанъ. Тогазь рече Саулъ на Іонаөана: [ъ]Кажи ми що си направилъ. И каза му Іонаөанъ, и рече: Наистинѫ [ы]вкусихъ малко медъ съ край-тъ на жезлъ-тъ, който имахъ въ рѫкѫ-тѫ си:

44 ето, азъ умирамъ. И отговори Саулъ: [ь]Така да направи Богъ, и така да приложи: [ѣ]извѣстно ще умрешь, Іонаөане.

45 А людіе-тѣ рекохѫ Саулу: Іонаөанъ ли ще умре, който направи това голѣмо спасеніе въ Израиля? Да не бѫде! [ю]Живъ Господь, нито единъ власъ отъ главѫ-тѫ му не ще да падне на земіѭ-тѫ; защото подѣйствува съ Бога тойзи день. И изба-

46 вихѫ людіе-тѣ Іонаөана, та не умрѣ. Тогазь възлѣзе Саулъ отъ гоненіе-то на Филистимцы-тѣ: и Филистимци-тѣ оти-

47 дохѫ на мѣсто-то си. И зѣ Саулъ царуваніе-то надъ Израиля та ратова противъ всичкы-тѣ си непріятели наоколо: противъ Моава, и противъ [я]Аммоновы-тѣ сынове, и противъ Едома, и противъ [ж]Совскы-тѣ царіе, и противъ Филистимцы-тѣ: и противъ всичкы-тѣ на кѫдѣто ся обра-

48 щаше побѣждаваше. И подѣйствува съсъ силѫ и [іж]порази Амалика, и избави Израиля отъ рѫкѫ-тѫ на онѣзи които гы разграбяхѫ.

49 А [а]сынове-тѣ Саулови бѣхѫ Іонаөанъ и Іисуй и Мелхысуе: и имена-та на двѣ-тѣ му дъщери, име-то на пьрворожденѫ-тѫ Мерава, и име-то на по младѫ-тѫ Ми-

50 хала: А име-то на Сауловѫ-тѫ женѫ бѣше Ахыноама дъщеря Ахымаасова. И име-то на военачалника му Авениръ, сынъ

51 на Нира, стрыкѫ-тѫ Сауловъ. А [б]Кысъ на Саула баща му, и Ниръ на Авенира баща му, бѣхѫ Авіилови сынове.

52 И имаше силна брань противъ Филистимцы-тѣ въ всичкы-тѣ дни на Саула: и когато видѣше Саулъ нѣкого мѫжа силенъ, или юнакъ, [в]земаше го при себе си.

ГЛАВА 15.

1 И рече Самуилъ Саулу: [а]Господь мя проводи да тя помажѫ царь надъ людіе-тѣ му, надъ Израиля: сега прочее послушай гласъ-тъ на слова-та Господни.

2 Така говори Господь Саваоөъ: Помнѭ онова което направи Амаликъ на Израиля, [б]защото му ся противи на пѫть-тъ

3 когато възлизаше отъ Египетъ: Иди сега та порази Амалика, и [в]истрѣби всичко що има, и да го не пожалишь; но умьртви отъ мѫжъ до женѫ, отъ дѣте до сучаще, отъ говедо до овцѫ, отъ камилѫ до оселъ.

4 И Саулъ повыка людіе-тѣ, та гы из-

у Лев. 3; 17. 7; 26. 17; 10. 19; 26. Втор. 12; 16, 23, 24.
ф Гл. 7; 17.
х Гл. 28; 6.
ц Іис. Нав. 7; 14. Гл. 10; 19.
ч 2 Цар. 12; 5.
ш Прит. 16; 33. Дѣян. 1; 24.
щ Іис. Нав. 7; 16. Гл. 10; 20, 21.
ъ Іис. Нав. 7; 19.
ы Ст. 27.
ь Руө. 1; 17.
ѣ Ст. 39.
ю 2 Цар. 14; 11. 3 Цар. 1; 52. Лук. 21; 18.
я Гл. 11; 11.
ж 2 Цар. 10; 6.
іж Гл. 15; 3, 7.
а Гл. 31; 2, 1 Лѣт. 8; 33.
б Гл. 9; 1.
в Гл. 8; 11.

—

а Гл. 9; 16.
б Исх. 17; 8, 14. Числ. 24; 20. Втор. 25; 17, 18, 19.
в Лев. 27; 28, 29. Іис. Нав. 6; 17, 21.

брои въ Телаимъ, двѣстѣ тысящи пѣшцы, 5 и десеть тысящи Іудины мѫжіе. И дойде Саулъ до единъ Амаликовъ градъ, И тури 6 засадѫ въ долъ-тъ. И рече Саулъ [г]на Кенейцы-тѣ: [д]Идѣте, оттеглѣте ся, слѣзте отъ срѣдъ Амаличаны-тѣ, за да вы не прѣмахнѫ съ тѣхъ: [е]защото вы показахте милость на всичкы-тѣ Израилевы сынове, когато възлизахѫ отъ Египетъ. И оттеглихѫ ся Кенейци-тѣ отъ срѣдъ Амаличаны-тѣ. 7 И [ж]порази Саулъ Амаличаны-тѣ отъ [з]Евила *до* входъ-тъ [и]на Суръ, срещѫ 8 Египетъ. И [і]хванѫ живъ Агага, царя на Амаличаны-тѣ, а [к]всичкы-тѣ людіе 9 истрѣби съ остро-то на ножъ-тъ. [л]Саулъ обаче и людіе-тѣ пожалихѫ Агага, и по добры-тѣ отъ овцы-тѣ, и отъ говеда-та, и °тълсты-тѣ, и агнета-та, и всичко благо, и не рачиха да гы истрѣбятъ; но всичко худо и нищожно, него истрѣбихѫ.

10 Тогазь быде слово Господне къмъ Самуила, 11 и рече: [м]Раскаяхъ ся защото направихъ Саула царь; [н]понеже ся отвърнѫ отъ слѣдъ мене, и [о]повелѣнія-та ми не извърши. И [п]това оскърби Самуила, и 12 выка къмъ Господа цѣлѫ нощь. И като станѫ Самуилъ рано на утринь-тѫ за да иде да посрѣщне Саула, извѣстихѫ Самуилу, и рекохѫ: Саулъ дойде [р]въ Кармилъ, и ето, въздигнѫ за себе си †побѣдоносный знакъ; сетнѣ ся върнѫ та прѣминѫ, и слѣзе въ Галгалъ.

13 И отиде Самуилъ при Саула: и рече му Саулъ: [с]Благословенъ да си отъ Го-14 спода! извършихъ слово-то Господне. А Самуилъ рече: А кой е тойзи гласъ на овцы въ уши-тѣ ми, и гласъ на говеда 15 що слушамъ? И рече Саулъ: Отъ Амаличаны-тѣ гы доведохѫ; защото [т]людіе-тѣ пожалихѫ онова що бѣше по добро отъ овцы-тѣ, и отъ говеда-та, за да пожъртвуватъ на Господа Бога твоего: а 16 другы-тѣ истрѣбихмы. Тогазь рече Самуилъ Саулу: Потърпи, и ще ти извѣстіѫ що ми говори Господь нощесь. А той му рече: Кажи.

17 И рече Самуилъ: [у]Като *бѣше* ты малъкъ прѣдъ очи-тѣ си, не станѫ ли глава на Израилевы-тѣ племена, и помаза тя 18 Господь царь надъ Израиля? И проводи тя Господь на пѫть, и рече: Иди та истрѣби грѣшны-тѣ Амаличаны, и ратувай 19 противъ тѣхъ додѣ гы истрѣбишь. Защо прочее не послуша ты гласъ-тъ на Господа, но ся устреми на корысти-тѣ, та 20 стори това зло прѣдъ Господа? И рече Саулъ Самуилу: [ф]Ей, послушахъ гласъ-тъ на Господа, и отидохъ въ пѫть-тъ въ който мя Господь проводи, и доведохъ Агага царя Амаличкаго, а Амаличаны-21 тѣ истрѣбихъ. [х]Но людіе-тѣ зѣхѫ отъ корысти-тѣ овцы, и говеда, по добры-тѣ отъ прокълнѫты-тѣ, за да пожъртвуватъ на Господа Бога твоего въ Галгалъ. И 22 рече Самуилъ: [ц]Да ли сѫ угодны Господу всесъжженія-та и жъртвы-тѣ, както послушаніе-то на гласъ-тъ Господень? Ето [ч]послушаніе-то е по добро отъ жъртвѫ-тѫ: покореніе-то, отъ тлъстинѫ-тѫ 23 на овны. Защото непокореніе-то е *като* грѣхъ-тъ на чародѣяніе-то: и упорство-то, *като* нечестіе-то и идолопоклонство-то. Понеже ты отхвърли слово-то Господне, 24 и [ш]той тя отхвърли да не си царь. И [щ]рече Саулъ Самуилу: Съгрѣшихъ; защото прѣстѫпихъ повелѣніе-то Господне, и твои-тѣ думы, понеже ся [ъ]убояхъ отъ людіе-тѣ, и послушахъ тѣхный-тъ гласъ. 25 Сега прочее, прости, моліѫ, съгрѣшеніе-то ми, и върни ся съ мене, за да ся по-26 клоніѫ Господу. А Самуилъ рече Саулу: Не щѫ да ся върнѫ съ тебе; [ы]защото ты отхвърли слово-то Господне, и Господь тя отхвърли да не си царь надъ Израиля. 27 И като ся обърнѫ Самуилъ за да си отиде, [ь]той *го* хванѫ за полѫ-тѫ на мантіѭ-тѫ 28 му: и тя ся раздра. И рече му Самуилъ: [ѣ]Раздра Господь Израилево-то царство отъ тебе днесь, и даде го на ближній-тъ 29 ти, на по добрый-тъ отъ тебе. [ю]Нито ще ся излъже Крѣпкый Израилевъ, нито ще ся раскае; защото той не е человѣкъ 30 та да ся раскае. А той рече: Съгрѣшихъ, *но* [я]стори ми честь сега, моліѫ, прѣдъ старѣйшины-тѣ на людіе-тѣ ми, и прѣдъ Израиля, и върни ся съ мене, за да ся 31 поклоніѫ на Господа Бога твоего. И върнѫ ся Самуилъ вслѣдъ Саула, и поклони ся Саулъ Господу.

32 Тогазь рече Самуилъ: Доведѣте ми тукъ Агага Амаличкый-тъ царь. И дойде при него Агагъ весело; защото казуваше Агагъ: Несумнѣнно горчина-та на смърть-33 тѫ е прѣминѫла. А Самуилъ рече: [ѫ]Както обезчади жены мечь-тъ ти, така ще ся обезчади между жены-тѣ майка ти. И съсѣче Самуилъ Агага прѣдъ Господа въ Галгалъ.

[г] Числ. 24; 21. Сѫд. 1; 16. 4; 11.
[д] Быт. 18; 25. 19; 12, 14. Откр. 18, 4.
[е] Исх. 18; 10, 19. Числ. 10; 29, 32.
[ж] Гл. 14; 48.
[з] Быт. 2; 11. 25; 18.
[и] Быт. 16; 7.
[і] Вижь 3 Цар. 20; 34 и дрг.
[к] Вижь Гл. 30; 1.
[л] Ст. 3, 15.
° *Или* тѣзи по второ качество.
[м] Ст. 35. Быт. 6; 6, 7. 2 Цар. 24; 16.
[н] Іис. Нав. 22; 16. 3 Цар. 9; 6.
[о] Ст. 3, 9. Гл. 13; 13.
[п] Ст. 35. Гл. 16; 1.
[р] Іис. Нав. 15; 55.
† *Евр.* рѫкѫ.
[с] Быт. 14; 19. Сѫд. 17; 2. Руѳ. 3; 10.
[т] Ст. 9, 21. Быт. 3; 12. Прит. 28; 13.
[у] Гл. 9; 21.
[ф] Ст. 13.
[х] Ст. 15.
[ц] Псал. 50; 8, 9. Прит. 21; 3. Иса. 1; 11, 12, 13, 16, 17. Іер. 7; 22, 23. Мих. 6; 6—8. Евр. 10; 6—9.
[ч] Еккл. 5; 1. Осія 6: 6. Мат. 5; 24. 9; 13. 12; 7. Марк. 12; 33.
[ш] Гл. 13; 14.
[щ] Вижь 2 Цар. 12; 13.
[ъ] Исх. 23; 2. Прит. 29; 25. Иса. 51; 12, 13.
[ы] Вижь Гл. 2; 30.
[ь] Вижь 3 Цар. 11; 30.
[ѣ] Гл. 28; 17, 18. 3 Цар. 11; 31.
[ю] Числ. 23; 19. Іез. 24; 14. 2 Тим. 2; 13. Тит. 1. 2.
[я] Іоан. 5; 44. 12; 43.
[ѫ] Исх. 17; 11. Числ. 14. 45. Вижь Сѫд. 1; 7.

34 Тогазъ си отиде Самуилъ въ Рамѫ: а Саулъ възлѣзе въ домъ-тъ си, въ [іж]Сауловѫ Гаваіѫ. 35 И [а]Самуилъ не видѣ вече Саула дори до день-тъ на смърть-тѫ си; [б]плачаше обаче Самуилъ за Саула: и [в]Господь ся раская защото направи Саула царь надъ Израиля.

ГЛАВА 16.

1 И рече Господь Самуилу: [а]До кога ще плачешь за Саула, понеже [б]азъ го отхвърлихъ да не царува надъ Израиля? [в]Напълни рогъ-тъ си съ елей, та иди: азъ тя проваждамъ при Іессея Виѳлеемецъ-тъ; защото [г]промыслихъ за себе си царь между синове-тѣ му. 2 И рече Самуилъ: Какъ да идѫ? ако чуе Саулъ, убива мя. И рече Господь: Земи съсъ себе си юницѫ, та речи: [д]Дойдохъ да пожъртвувамъ Господу. 3 И повыкай Іессея на жъртвѫ-тѫ, и [е]азъ ще ти кажѫ какво ще правишь: и [ж]ще ми помажешь когото ти рекѫ.

4 И направи Самуилъ онова което рече Господь, и дойде въ Виѳлеемъ. А [з]старѣйшины-тѣ на градъ-тъ ся стреснѫхѫ въ посрѣщаніе-то му, и рекохѫ: [и]Съ миръ ли идешь? 5 И той рече: Съ миръ; идѫ да пожъртвувамъ Господу: [і]освятѣте ся, и дойдѣте съ мене на жъртвѫ-тѫ. И освяти Іессея и синове-тѣ му, и покани гы на жъртвѫ-тѫ. 6 И като влизахѫ, видѣ [к]Еліава, и [л]рече: Несумнѣнно прѣдъ Господа е помазанникъ-тъ неговъ. 7 И рече Господь Самуилу: Не гледай [м]на лице-то му, или на высокый-тъ му растъ, понеже сьмь го отхвърлилъ; защото [н]не е както гледа человѣкъ; понеже [о]человѣкъ гледа на лице, а Господь гледа на [п]сърдце. 8 Тогазъ повыка Іессей [р]Авинадава, та го прѣдстави прѣдъ Самуила. И рече: И тогози не избра Господь. 9 Тогазъ прѣдстави Іессей [с]Саммѫ. А *Самуилъ* рече: Нити тогова избра Господь. 10 И прѣдстави Іессей седмь-тѣ си синове прѣдъ Самуила. И рече Самуилъ Іессею: Господь не избра тѣзи. 11 И рече Самуилъ на Іессея: Свършихѫ ли ся дѣца-та? И рече: [т]Остава още най младый-тъ: и ето, пасе овцы-тѣ. И рече Самуилъ Іессею: [у]Проводи, та го доведи; защото нѣма да сѣднемъ на тръпезѫ-тѫ додѣ не дойде тукъ. 12 И прати та го доведе. И той бѣше [ф]русъ, доброокъ, и красенъ на гледъ. [х]И рече Господь: Стани, та го помажи; защото е той: 13 Тогазъ зѣ Самуилъ рогъ-тъ съ елей-тъ, та го [ц]помаза врѣдъ братія-та му: и [ч]дойде Духъ Господень на Давида отъ онзи день и послѣ. Тогазъ станѫ Самуилъ та си отиде въ Рамѫ.

14 И [ш]Духъ-тъ Господень ся оттегли отъ Саула, и [щ]духъ лукавъ отъ Господа го смущаваше. 15 А Саулови-тѣ раби рекохѫ нему: Ето сега, лукавъ духъ отъ Бога тя смущава. 16 Нека заповѣда сега господарь-тъ ни на рабы-тѣ си, що сѫ [ъ]прѣдъ него, да потърсятъ человѣкъ който знае [ы]да свири съ кытарѫ: и когато лукавый духъ отъ Бога е на тебе, да свири съ рѫкѫ-тѫ си, и ще ти бѫде добрѣ. 17 И рече Саулъ на рабы-тѣ си: Намѣрѣте ми человѣкъ който свири добрѣ, и доведѣте *го* при мене. 18 Тогазъ отговори единъ отъ рабы-тѣ и рече: Ето, видѣхъ едного сына на Іессея Виѳлеемецъ-тъ, който знае да свири, и е [ь]силенъ юнакъ, и ратникъ мѫжъ, и въ слово разуменъ, и человѣкъ красенъ, и [ѣ]Господь е съ него. 19 И прати Саулъ вѣстители на Іессея, и рече: Проводи ми Давида сына си, [ю]който е съ овцы-тѣ. 20 И [я]зѣ Іессей оселъ *натоваренъ* съ хлѣбъ, и мѣхъ съ вино, и едно яре отъ козы-тѣ, та *гы* проводи Саулу съ Давида сына си. 21 И дойде Давидъ при Саула, [ѫ]та застанѫ прѣдъ него: и обыкнѫ го много: и станѫ му орѫженосецъ. 22 И проводи Саулъ Іессею, и каза: Давидъ нека стои, молѭ, прѣдъ мене; защото намѣри благодать прѣдъ очи-тѣ ми. 23 И [іж]когато духъ-тъ отъ Бога бѣше на Саула, Давидъ земаше кытарѫ-тѫ, и свиряше съ рѫкѫ-тѫ си: тогазъ олекнуваше на Саула, и ставаше му добрѣ, и оттеглюваше ся отъ него лукавый духъ.

ГЛАВА 17.

1 И [а]събрахѫ Филистимци-тѣ воинства-та си за бой, и събрали ся бѣхѫ въ Сокхоѳъ Іудинъ, и расположихѫ станъ-тъ си, между [б]Сокхоѳъ и Азикѫ, въ Ефесъ-даммимъ. 2 А Саулъ и Израилеви-тѣ мѫжіе ся събрахѫ та расположихѫ станъ-тъ си въ долъ-тъ Илѫ, и ся опълчихѫ на бой противу Филистимцы-тѣ. 3 И Филистим-

іж Гл. 11; 4.
а Виж. Гл. 19; 24.
б Ст. 11. Гл. 16; 1.
в Ст. 11.

—

а Гл. 15; 35.
б Гл. 15; 23.
в Гл. 9; 16. 4 Цар. 9; 1.
г Псал. 78; 70. 89; 19, 20. Дѣян. 13; 22.
д Гл. 9; 12. 20; 29.
е Исх. 4; 15.
ж Гл. 9; 16.
з Гл. 21; 1.
и 3 Цар. 2; 13. 4 Цар. 9; 22.
і Исх. 19; 10, 11.
к Гл. 17; 13. 1 Лѣт. 27; 18.
л 3 Цар. 12; 26.
м Псал. 147; 10, 11.
н Иса. 55; 8.
о 2 Кор. 10; 7.
п 3 Цар. 8; 39. 1 Лѣт. 28; 9. Псал. 7; 9. Іер. 11; 20. 17; 10. 20; 12. Дѣян. 1; 24.
р Гл. 17; 13.
с Гл. 17; 13. 1 Лѣт. 2; 13. 2 Цар. 13; 3.
т Гл. 17; 12.
у 2 Цар. 7; 8. Псал. 78; 70.
ф Гл. 17; 42. Пѣсн. 5; 10.
х Гл. 9; 17.
ц Гл. 10; 1. Псал. 89; 20.
ч Вижь Числ. 27; 18. Сѫд. 11; 29. 13; 25. 14; 6. Гл. 10; 6, 10.
ш Гл. 11; 6. 18; 12. 28; 15. Сѫд. 16; 20. Псал. 51; 11.
щ Сѫд. 9; 23. Гл. 18; 10. 19; 9.
ъ Быт. 41; 46. Ст. 21, 22. 3 Цар. 10; 8.
ы Ст. 23. 4 Цар. 3; 15.
ь Гл. 17; 32, 34, 35, 36.
ѣ Гл. 3; 19. 18; 12, 14.
ю Ст. 11. Гл. 17; 15, 34.
я Вижь Гл. 10; 27. 17; 18. Быт. 43; 11. Прит. 18; 16.
ѫ Быт. 41; 46. 3 Цар. 10; 8. Прит. 22; 29.
іж Ст. 14, 16.

—

а Гл. 13; 5.
б Іис. Нав. 15; 35. 2 Лѣт. 28; 18,

ци-тѣ стояхж на горж-тж отсамъ, а Израиль стояше на горж-тж оттамъ: дол-4ъ-тъ бѣше помежду имъ. И излѣзе мжжъ проборникъ изъ станъ-тъ на Филистимцы-тѣ на име [а]Голіаѳъ, [б]отъ Геѳъ, вы-5сокъ шесть лакти и еднж педж. И *имаше* мѣденъ шлемъ на главж-тж си, и облѣченъ бѣ въ броніж люспатж: и тежината на броніж-тж бѣше петь тысящи мѣ-6дны сикли: И мѣдны поножи на голены-тѣ му, и мѣдна [в]сулица между рамена-7та му. И [г]държаліе-то на копіе-то му *бѣше* като кросно на ткачь: и желѣзо-то на копіе-то му *тегняше* шесть стотинъ сикли желѣзо: и единъ щитоносецъ вървѣше 8прѣдъ него. И застанж та выкнж къмъ Израилевы-тѣ пълкове, и рече имъ: Защо излазяте да ся опълчите на бой? не сьмь *ли* азъ Филистимецъ, и [д]вы Саулови раби? изберѣте си единъ мжжъ, та нека 9слѣзе къмъ мене. Ако може да ся біе съ мене, и да мя убіе, тогазь ный ще бждемъ вамъ раби: ако ли му азъ надвіж, та го убіж, тогазь вы [е]ще бж-10дете раби намъ, и ще ни работите. И рече Филистимецъ-тъ: [ж]Азъ унищожихъ Израилевы-тѣ пълкове тойзи день: дайте 11ми мжжъ да ся біемъ двама. Когато чу Саулъ и всичкый Израиль тѣзи думы на Филистимецъ-тъ, смаяхж ся и уплашихж ся твърдѣ много.

12 А Давидъ бѣше [з]сынъ на оногозь [і]Ефраѳянина отъ Виѳлеемъ Іудинъ, който ся именуваше Іессей: и [к]имаше осмь сынове: и тойзи человѣкъ въ дни-тѣ на Саула имаше чинъ на старѣйшинж между 13человѣцы-тѣ. И отидохж трима-та Іессееви сынове по голѣми-тѣ да слѣдуватъ Саула въ бой-тъ: и [л]имена-та на трима-та му сынове които отидохж на бой-тъ бѣхж; Еліавъ, първородный, и вторый му 14Авинадавъ, и третій Самма. А Давидъ бѣше най младый: и трима-та по голѣ-15ми-тѣ слѣдовахж Саула. И Давидъ бѣше ся върнжлъ отъ Саула, [м]за да пасе ов-16цы-тѣ на бащж си въ Виѳлеемъ. А Филистимецъ-тъ ся приближаваше заранъ и вечерь, и прѣдставяше ся четыридесеть дни.

17 И рече Іессей на сына си Давида: Земи сега за братія-та си еднж ефж пържено *жито*, и тѣзи десеть хлѣбове, та тичай 18въ станъ-тъ при братія-та си: И тѣзи десеть питы сыреніе занесь на тысященачалника, и [н]виждь здрави ли сж братія-та ти, и земи бѣлѣгъ отъ тѣхъ. 19А Саулъ, и тѣ, и всичкы-тѣ Израилеви мжжіе, бѣхж въ долъ-тъ Илж и біяхж 20ся съ Филистимцы-тѣ. И станж Давидъ рано на сутринь-тж, и остави овцы-тѣ подъ пазачь, и зѣ, и отиде, както му заповѣда Іессей: и дойде при оплотъ-тъ отъ кола-та, като излизаше воинство-то на опълченіе и въсклинжхж къмъ бой-тъ. 21 Защото ся опълчихж Израиль и Фили-22стимци-тѣ, воинство срещж воинство. А Давидъ снѣ отъ себе си съсжды-тѣ, остави гы въ ржкж-тж на съсждопазителя, и завтече ся къмъ воинство-то, и дойде та 23попыта братія-та си какъ сж. И като ся разговаряше съ тѣхъ, ето, възлизаше проборникъ-тъ, Филистимецъ-тъ отъ Геѳъ, Голіаѳъ на име, отъ Филистимскы-тѣ воинства, та говори [о]пакъ споредъ исты-24тѣ думы: и чу Давидъ. А всичкы-тѣ Израилеви мжжіе, като видѣхж тогози мжжа, побѣгнжхж отъ лице-то му и у-25плашихж ся много. И говоряхж Израилеви-тѣ мжжіе: Видѣхте ли тогозь мжжа който възлиза? Наистинж, той възлѣзе да унищожи Израиля: и който го убіе, него ще обогати царь-тъ съ голѣмо богатство, и [п]ще му даде дъщеріж си, и бащинъ-тъ му домъ ще направи свобо-26денъ въ Израиля. И говори Давидъ на мжжіе-тѣ които стоехж при него, и рече: що ще да бжде на тойзи мжжъ, който порази тогози Филистимеца, и отмахне [р]укоръ-тъ отъ Израиля? защото кой е тойзи [с]необрѣзанъ Филистимецъ, та [т]да унищожава воинства-та [у]на Бога живаго? 27 И отговорихж му людіе-тѣ споредъ истж-тж думж, и рекохж: Така ще бжде на 28тойзи мжжъ, който бы го поразилъ: [ф]И чу Еліавъ братъ му най голѣмый-тъ, като говоряше на мжжіе-тѣ, и [х]распали ся гнѣвъ-тъ на Еліава противъ Давида, и рече: Защо си слѣзлъ тукъ? и кому остави малко-то онѣзь овцы въ пустыніж-тж? азъ знаіж гордость-тж ти, и лукавство-то на сърдце-то ти; несумнѣнно за 29да видишь бой-тъ си слѣзлъ ты. И рече Давидъ: Що направихъ сега? [ц]†не е ли 30дума? И върнж ся отъ него къмъ другыго, и [ч]говори исты-тѣ думы: и людіе-тѣ му отговорихж пакъ споредъ първо-31то слово. И когато ся чухж думы-тѣ които говори Давидъ, извѣстихж Саулу: и піре го.

32 И рече Давидъ Саулу: [ш]Нека не ослабѣва сърдце-то на никого человѣка за тогози; [щ]рабъ-тъ ти ще иде и ще ся біе 33съ тогозь Филистимеца. И рече Саулъ Давиду: [ъ]Не можешь ты да идешь противъ тогозь Филистимеца да ся біешь съ

а 2 Цар. 21; 19.
б Іис. Нав. 11; 22.
в *Или* щитъ.
г 2 Цар. 21; 19.
д Гл. 8; 17.
е Гл. 11; 1.
ж Ст. 26. 2 Цар. 21; 21.
з Ст. 58. Рут. 4; 22. Гл. 16; 1, 18.
і Быт. 35; 19.
к Гл. 16; 10, 11. Вижь 1 Лѣт. 2; 13, 14, 15.
л Гл. 16; 6, 8, 9. 1 Лѣт. 2; 13.
м Гл. 16; 19.
н Быт. 37; 14.
о Ст. 8.
п Іис. Нав. 15; 16.
р Гл. 11; 2.
с Гл. 14; 6.
т Ст. 10.
у Втор. 5; 26.
ф Ст. 25.
х Быт. 37; 4, 8, 11. Мат. 10; 36.
ц Ст. 17.
† *Или* нѣма ли причина?
ч Ст. 26, 27.
ш Втор. 20; 1, 3.
щ Гл. 16; 18.
ъ Вижь Числ. 13; 31. Втор. 9; 2.

него; защото ты си дѣте, а той е мѫжъ
34 ратникъ още отъ младость-тѫ си. И рече
Давидъ Саулу: Рабъ-тъ ти като насеше
овцы-тѣ на отца си, и дохождаше львъ
или мечка та грабнуваше овцѫ отъ стадо-
35 то, Излазяхъ вслѣдъ него, та го поразя-
вахъ, и отървяхъ ѭ отъ уста-та му: и
като ся повдигнеше врѣзъ мене, хващахъ
го за брадѫ-тѫ, и поразявахъ го, и уби-
36 вахъ го. Рабъ-тъ ти е убилъ и львъ и
мечкѫ: и тойзи необрѣзанный Филисти-
мецъ ще бѫде като едно отъ тѣхъ, по-
неже унищожи воинства-та на Бога жи-
37 ваго. И рече Давидъ: [ы]Господь който
мя отърва отъ рѫкѫ-тѫ на льва, и отъ
рѫкѫ-тѫ на мечкѫ-тѫ, той ще мя отърве
и отъ рѫкѫ-тѫ на тойзи Филистимецъ.
И рече Саулъ Давиду: Иди, и [ь]Господь
да бѫде съ тебе.
38 И облѣче Саулъ Давида съсъ облѣк-
ло-то си, и тури мѣденъ шлемъ на гла-
39 вѫ-тѫ му: и облѣче го въ бронѭ. И прѣ-
паса Давидъ неговъ-тъ мечь отгорѣ на
облѣкло-то му, и поиска да походи: за-
щото не бѣше навыкнѫлъ. И рече Да-
видъ Саулу: Не могѫ да ходѭ съ тѣзи
орѫжія; защото не сьмь навыкнѫлъ. И
40 съблѣче гы Давидъ. И зѣ тоягѫ-тѫ си
въ рѫкѫ, и избра си петь камыка глад-
кы отъ потокъ-тъ, и като гы тури въ па-
стырскый-тъ си мѣшецъ, (тоболецъ-тъ,) и
пращѫ-тѫ си въ рѫкѫ-тѫ си, приближа-
41 ваше къмъ Филистимеца. А Филисти-
мецъ-тъ вървеше и приближаваше къмъ
Давида: и мѫжъ-тъ щитоносецъ-тъ прѣдъ
него.
42 И когато погледнѫ Филистимецъ-тъ,
и видѣ Давида, [ѣ]прѣзрѣ го; защото бѣше
43 дѣте, и [ю]русъ, и красенъ на лице. И рече
Филистимецъ-тъ Давиду: [я]Куче ли сьмь
азъ, та идешь противъ мене съ тоягѫ?
И проклѣ Филистимецъ-тъ Давида съ бо-
44 гове-тѣ си. И [ѫ]рече Филистимецъ-тъ Да-
виду: Ела при мене, и ще дамъ плъть-тѫ
ти на небесны-тѣ птицы, и на земны-тѣ
45 звѣрове. И рече Давидъ на Филистимеца:
Ты идешь противъ мене съ мечь и копіе
и сулицѫ; [ѭ]а азъ идѫ противъ тебе съ
име-то на Господа Саваоѳа, Бога на Изра-
илевы-тѣ воинства, които ты [а]унищожи.
46 Въ тойзи день ще тя прѣдаде Господь
въ рѫкѫ-тѫ ми: и ще тя поразѭ и ще
отнемѫ отъ тебе главѫ-тѫ ти: и ще прѣ-
дамъ [б]трупове-тѣ на Филистимскый-тъ
станъ тойзи день на небесны-тѣ птицы,
и на земны-тѣ звѣрове: [в]за да познае
всичка-та земя че има Богъ въ Израиля.
47 И ще познае всичко-то това множество че
[г]Господь не избавя съ мечь и копіе: за-
щото бой-тъ е на Господа, [д]и той ще вы
прѣдаде въ нашѫ-тѫ рѫкѫ.
48 И когато станѫ Филистимецъ-тъ та
идяше и приближаваше да посрѣщне Да-
вида, Давидъ прибърза, и ся завтече къмъ
49 опълченіе-то противъ Филистимеца. И
прострѣ Давидъ рѫкѫ-тѫ си въ мѣшецъ-
тъ, та зѣ отъ тамъ камыкъ, и хвърли съ
пращѫ-тѫ, та удари Филистимеца въ
чело-то му, щото камыкъ-тъ ся заби въ
чело-то му: и паднѫ на лице-то си на зе-
50 мѭ-тѫ. Така [е]ся прѣукрѣпи Давидъ надъ
Филистимеца съ пращѫ-тѫ и съ ка-
мыкъ-тъ, и удари Филистимеца и го уби.
Но нѣмаше мечь въ рѫкѫ-тѫ на Давида:
51 За това завтече ся Давидъ, та застанѫ
надъ Филистимеца и зѣ мечь-тъ му,
и истъргнѫ го изъ ножницѫ-тѫ му, и
като го уби, отсѣче главѫ-тѫ му съ него.
А Филистимци-тѣ като видѣхѫ, че умрѣ
52 юнакъ-тъ имъ, [ж]побѣгнѫхѫ. Тогазь ста-
нѫхѫ Израилеви-тѣ мѫжіе, и Іудини-тѣ,
та извыкахѫ, и прогнахѫ Филистимцы-
тѣ, дори до входъ-тъ на долъ-тъ, и дори
до порты-тѣ на Аккаронъ. И паднѫхѫ
наранены-тѣ Филистимци по пѫть-тъ [з]Са-
53 араимъ, до Геѳъ, и до Аккаронъ. И вър-
нѫхѫ ся Израилеви-тѣ сынове отъ го-
неніе-то на Филистимцы-тѣ та разгра-
54 бихѫ станъ-тъ имъ. И Давидъ зѣ главѫ-
тѫ на Филистимеца, та ѭ донесе въ Іе-
русалимъ: а орѫжія-та му тури въ ша-
търъ-тъ си.
55 А когато видѣ Саулъ Давида че изли-
заше противъ Филистимеца, рече на Аве-
нира началника на воинство-то: Авенире,
[и]чій е сынъ тойзи момъкъ? И Авениръ
рече: Да е жива душа-та ти, царю, не
56 знаѭ. И рече царь-тъ: Попытай ты, чій
57 сынъ е тойзи момъкъ. И като ся върнѫ
Давидъ, слѣдъ като порази Филистимеца,
зѣ го при себе си Авениръ, та го при-
веде прѣдъ Саула: и [і]глава-та на Фи-
58 листимеца бѣше въ рѫкѫ-тѫ му. И рече
му Саулъ: Чій си сынъ, юноше? И отго-
вори Давидъ: [к]Сынъ на рабъ-тъ ти Іес-
сея Виѳлеемецъ-тъ.

ГЛАВА 18.

1 И като свърши да говори Саулу, [а]душа-
та на Іонаѳана ся свърза съ душѫ-тѫ
на Давида, и [б]възлюби го Іонаѳанъ както

ы Псал. 18; 16, 17. 68; 7. 77; 11. 2 Кор. 1; 10. 2 Тим. 4; 17, 18.
ь Гл. 20; 13. 1 Лѣт. 22; 11, 16.
ѣ Псал. 123; 3, 4. 1 Кор. 1; 27, 28.
ю Гл. 16; 12.
я Гл. 24; 15. 2 Цар. 3; 8. 9; 8. 16; 9. 4 Цар. 8; 13.
ѫ 3 Цар. 20; 10, 11.
ѭ 2 Цар. 22; 33, 35. Псал. 124; 8. 125; 1. 2 Кор. 10; 4. Евр. 11; 33, 34.
а Ст. 10.
б Втор. 28; 26.
в Іис. Нав. 4; 24. 3 Цар. 8; 43. 18; 36. 4 Цар. 19; 19. Иса. 42; 10.
г Псал. 44; 6, 7. Осія 1; 7. Зах. 4; 6.
д 2 Лѣт. 20; 15.
е Гл. 21; 9. Вижь Сѫд. 3; 31. 15; 15. 2 Цар. 23; 21.
ж Евр. 11; 34.
з Іис. Нав. 15; 36.
и Вижь Гл. 16; 21, 22.
і Ст. 54.
к Ст. 12.

—

а Быт. 44; 30.
б Гл. 19; 2. 20; 17. 2 Цар. 1; 26. Втор. 13; 6.

2 истѫ-тѫ си душѫ. И зѣ го при себе си Саулъ онзи день, и го [в]не остави да ся 3 върне *вече* въ бащинъ-тъ си домъ. Тогазь Іонаѳанъ направи уговоръ съ Давида, защото го обычаше както истѫ-тѫ си душѫ. 4 И съблѣче Іонаѳанъ мантіѭ-тѫ си коѭто имаше на себе си, та ѭ даде Давиду, и дрехы-тѣ си, дори и истый-тъ си мечь и лѫкъ-тъ си, и поясъ-тъ си.

5 И излазяше Давидъ на всякѫдѣ дѣто го пращаше Саулъ, *и* обхождаше ся разумно: и постави го Саулъ надъ ратны-тѣ мѫжіе, и той бѣше угоденъ прѣдъ очи-тѣ на всичкы-тѣ людіе, а още и прѣдъ очи-тѣ на Сауловы-тѣ служители.

6 А като идяхѫ, когато ся връщаше Давидъ, отъ пораженіе-то на Филистимеца, [г]излазяхѫ жены-тѣ отъ всичкы-тѣ Израилевы градове, та пѣяхѫ и хоро играяхѫ, въ посрѣщаніе на царя Саула, съ 7 тѫпаны, съ радость, и съ кымвалы: И [д]жены-тѣ които играяхѫ отговаряхѫ *една на другѫ*, и думахѫ:

[е]Саулъ порази тысящы-тѣ си,
А Давидъ тмы-тѣ си:

8 А Саулъ ся разсърди много, и [ж]това слово ся видѣ неугодно прѣдъ очи-тѣ му и рече: Давиду отдадохѫ тмы, а менѣ отдадохѫ тысящы: и що му *остава* вече 9 освѣнь [з]царство-то? И отъ онзи день и послѣ, Саулъ гледаше Давида съ лошо око.

10 И на утрѣшный-тъ день [и]нападнѫ духъ лукавъ отъ Бога на Саула, и [і]пророчествуваше [і]врѣдъ домъ-тъ *си*: и Давидъ свиряше съ рѫкѫ-тѫ си, както всякой день: [к]а копіе-то бѣше въ рѫкѫ-тѫ на 11 Саула. И [л]хвърли Саулъ копіе-то и рече: Ще поразѭ Давида дори до стѣнѫ-тѫ. Но Давидъ ся уклони отъ прѣдъ него два пѫти.

12 И [м]убоя ся Саулъ отъ Давидово-то лице, понеже [н]Господь бѣше съ него, а 13 [о]отъ Саула бѣше ся отдалечилъ. За това го отдалечаваше Саулъ отъ при себе си и постави го тысященачалникъ: и [п]изла- 14 зяше и влазяше прѣдъ людіе-тѣ. И обхождаше ся Давидъ разумно въ всичкы-тѣ 15 си пѫтища: и [р]Господь бѣше съ него. За това Саулъ, като гледаше че *Давидъ* ся обхождаше съ голѣмъ разумъ, боеше ся 16 отъ него. А [с]всичкый Израиль и Іуда обычахѫ Давида, понеже излазяше и влазяше прѣдъ тѣхъ.

17 И рече Саулъ Давиду: Ето по голѣмата ми дъщеря Мерава: [т]неѭ ще ти дамъ за женѫ: само бѫди ми юнакъ, и [у]ратувай въ брани-тѣ Господни. Защото рече Саулъ: [ф]Нека не бѫде рѫка-та ми връзъ него, но рѫка-та на Филистимцы-тѣ нека 18 бѫде врѣзъ него. И рече Давидъ Саулу: [х]Кой сьмь азъ? и кой е животъ-тъ ми, *и кое е* домородіе-то на отца ми между Из- 19 раиля, та да станѫ царскый зеть? Но въ което врѣме Мерава Саулова-та дъщеря трѣбваше да ся даде Давиду, тя ся даде на [ц]Адріила [ч]Меолаѳянина за женѫ.

20 [ш]А Михала Саулова-та дъщеря обычаше Давида: и извѣстихѫ това Саулу: и това 21 нѣщо му быде угодно. И рече Саулъ: Ще му ѭ дамъ, [щ]за да му бѫде примка, и [ъ]да бѫде върху му рѫка-та на Филистимцы-тѣ. Заради това рече Саулъ Давиду: [ы]Днесь ще ми бѫдешь зеть за 22 вторѫ-тѫ. И заповѣда Саулъ на рабы-тѣ си, и рече: Говорѣте тайно Давиду, и речѣте: Ето, царь-тъ тя има въ благоволеніе-то си, и всичкы-тѣ му служители тя обычатъ: сега прочее стани зеть на 23 царя. И говорихѫ Саулови-тѣ служители тѣзи думы въ уши-тѣ на Давида. И рече Давидъ: Просто нѣщо ли ви ся види да стане нѣкой царскый зеть? А азъ сьмь 24 человѣкъ сиромахъ, и ничтоженъ. И Сауловы-тѣ служители му извѣстихѫ и ре- 25 кохѫ: Това казува Давидъ. И рече Саулъ: Така ще речете Давиду: Царь-тъ [ь]не ще вѣно, но сто Филистимскы краекожія, [ѣ]за да си отмьсти царь-тъ противъ непріятели-тѣ си. Но [ю]Саулъ мысляше да направи Давида да падне въ 26 рѫцѣ-тѣ на Филистимцы-тѣ. И когато негови-тѣ служители извѣстихѫ Давиду тѣзи думы, угодно быде Давиду да стане зеть на царя: за това и [я]прѣди да ся ис- 27 пълнятъ дни-тѣ, Станѫ Давидъ та отиде, той [ѫ]и мѫжіе-тѣ му, и уби отъ Филистимцы-тѣ двѣстѣ мѫжіе: и [ѭ]донесе Давидъ краекожія-та имъ, и даде гы на пълно на царя, за да стане царскый зеть. И даде му Саулъ дъщерѭ си Михалѫ 28 за женѫ. И видѣ Саулъ и позна че Господь бѣше съ Давида: и Михала Сау- 29 лова-та дъщеря го обычаше. И тъй още повече ся боеше Саулъ отъ Давида: и станѫ Саулъ вынѫгы врагъ на Давида.

30 И [а]излѣзохѫ Филистимскы-тѣ князове *на брань*: и отъ какъ излѣзохѫ, [б]Давидъ ся обхождаше по разумно отъ всичкы-тѣ Сауловы служители: за това име-то му придобы голѣмѫ почесть.

в Гл. 17; 15.
г Исх. 15; 20. Сѫд. 11; 34.
д Исх. 15; 21.
е Гл. 21; 11. 29; 5.
ж Еккл. 4; 4.
з Гл. 15; 28.
и Гл. 16; 14.
і Гл. 19; 24. 3 Цар. 18; 29. Дѣян. 16; 16.
к Гл. 19; 9.
л Гл. 19; 10. 20; 33. Прит. 27; 4.
м Ст. 15, 29.
н Гл. 16; 13, 18.
о Гл. 16; 14. 28; 15.
п Ст. 16. Числ. 27; 17. 2 Цар. 5; 2.
р Быт. 39; 2, 3, 23. Іис. Нав. 6; 27.
с Ст. 5.
т Гл. 17; 25.
у Числ. 32; 20, 27, 29. Гл. 25; 28.
ф Ст. 21, 25. 2 Цар. 12; 9.
х Вижь Ст. 23. Гл. 9; 21. 2 Цар. 7; 18.
ц 2 Цар. 21; 8.
ч Сѫд. 7; 22.
ш Ст. 28.
щ Исх. 10; 7.
ъ Ст. 17.
ы Вижь Ст. 26.
ь Быт. 34; 12. Исх. 22; 17.
ѣ Гл. 14; 24.
ю Ст. 17.
я Вижь Ст. 21.
ѫ Ст. 13.
ѭ 2 Цар. 3; 14.
а 2 Цар. 11; 1.
б Ст. 5.

ГЛАВА 19.

1 И рече Саулъ на Іонаѳана сына си, и на всичкы-тѣ си служители да умъртвятъ Давида. 2 Но Іонаѳанъ, Сауловый сынъ, [а]имаше Давида въ голѣмо благоволеніе, и извѣсти Іонаѳанъ Давиду, и рече: Саулъ баща ми иска да тя умъртви: и тъй сега пази ся, молѭ, до утрѣ, и стой на тайно мѣсто и крый ся: 3 А азъ ще излѣзѫ и ще застанѫ при бащѫ си на нивѫ-тѫ дѣто ще бѫдешь ты, и ще говорѭ за тебе на бащѫ си: и ще видѭ що е, и ще ти извѣстѭ. 4 И [б]говори Іонаѳанъ добрѣ за Давида на бащѫ си Саула, и рече му: [в]Нека не съгрѣши царь-тъ противъ рабъ-тъ си, противъ Давида; понеже не ти е съгрѣшилъ, и дѣла-та му бѣхѫ тебѣ много добры: 5 Защото [г]хвърли животъ-тъ си въ бѣдѫ, та [д]уби Филистимеца, и Господь [е]направи голѣмо спасеніе на всичкый Израиль: ты видѣ и ся зарадува; [ж]защо прочее искашь [з]да съгрѣшишь противъ неповиннѫ кръвь, и да умъртвишь Давида безъ причинѫ? 6 И послуша Саулъ Іонаѳановъ-тъ гласъ, и заклѣ ся Саулъ: Живъ Господь, нѣма да ся умъртви *Давидъ*. 7 И повыка Іонаѳанъ Давида, и извѣсти му Іонаѳанъ всичко това. И доведе [и]Іонаѳанъ Давида при Саула, и бѣше прѣдъ него както понапрѣдъ.

8 И станѫ пакъ бой: и излѣзе Давидъ, та ся би съ Филистимцы-тѣ, и порази гы съ голѣмо пораженіе, и бѣгахѫ отъ лице-то му. 9 И [і]лукавый духъ отъ Господа дойде връзъ Саула, като сѣдѣше въ домъ-тъ си съ копіе-то въ рѫкѫ-тѫ си: а Давидъ свиряше съ рѫкѫ-тѫ *си*. 10 И поиска Саулъ да удари съ копіе-то Давида и да го *забіе* у стѣнѫ-тѫ: Но той ся уклони отъ лице-то на Саула, и удари стѣнѫ-тѫ съ копіе-то: а Давидъ побѣгнѫ, та ся избави прѣзъ онѫзи нощь. 11 И [к]проводи Саулъ вѣстители въ домъ-тъ на Давида, за да го пазятъ, и да го умъртвятъ на утринь-тѫ: и извѣсти на Давида жена му Михала и рече: Ако не спасешь животъ-тъ си тѫзи нощь, утрѣ ще си умъртвенъ. 12 И [л]спуснѫ Михала Давида прѣзъ прозорецъ-тъ: и отиде, и побѣгнѫ, и избави ся. 13 Тогазь зѣ Михала единъ *терафимъ, та положи на постелкѫ-тѫ, и тури на главѫ-тѫ му възглавіе отъ козинѫ и покры го съ дрехѫ. 14 И когато прати Саулъ вѣстители за да хванѫтъ Давида, тя рече: Боленъ е. 15 И *пакъ* прати Саулъ вѣстители за да видятъ Давида, и каза: Донесѣте ми го на постелкѫ-тѫ, за да го умъртвѭ. 16 И когато влѣзохѫ вѣстители-тѣ, ето, терафимъ-тъ бѣше на постелкѫ-тѫ, и възглавіе на главѫ-тѫ му отъ козинѫ. 17 И рече Саулъ на Михалѫ: [м]Защо мя излъга ты така, и пустнѫ врагъ-тъ ми, та ся отърва? И отговори Михала Саулу: Той ми рече: Пустни мя: защо да тя умъртвѭ?

18 И побѣгнѫ Давидъ, та ся отърва, и дойде при Самуила въ Рамѫ, та му извѣсти всичко що му бѣше сторилъ Саулъ: и отидохѫ, той и Самуилъ, та сѣдѣхѫ въ Навіоѳъ. 19 При това извѣстихѫ Саулу, и рекохѫ: Ето, Давидъ е въ Навіоѳъ въ Рамѫ. 20 И [н]прати Саулъ вѣстители да хванѫтъ Давида: и [о]като видѣхѫ събраніе-то на пророцы-тѣ които пророчествовахѫ, и Самуила който настояваше надъ тѣхъ, дойде Духъ Божій на Сауловы-тѣ вѣстители, и [п]пророчествувахѫ и тѣ. 21 И като ся извѣсти Саулу, прати другы вѣстители: и тѣ подобно пророчествовахѫ. 22 И прати пакъ Саулъ, третій пѫть вѣстители, и тѣ подобно пророчествовахѫ. Тогазь отиде и самъ въ Рамѫ, и дойде до голѣмый-тъ кладенецъ въ Сокхо: и попыта, и рече: Дѣ сѫ Самуилъ и Давидъ? И рекохѫ: Ето, въ Навіоѳъ въ Рамѫ. 23 И отиде тамъ въ Навіоѳъ който е въ Рамѫ: и [р]Духъ Божій дойде и на него: и като вървеше въ пѫть-тъ си пророчествоваше, додѣ дойде въ Навіоѳъ въ Рамѫ. 24 И [с]съблѣче и той дрехы-тѣ си, и пророчествоваше и той прѣдъ Самуила, и лежеше [т]голъ прѣзъ всичкый-тъ онзи день и всичкѫ-тѫ нощь. За това казуватъ: И [у]Саулъ ли е между пророцы-тѣ?

ГЛАВА 20.

1 И побѣгнѫ Давидъ отъ Навіоѳъ *който е* въ Рамѫ, та дойде, и рече прѣдъ Іонаѳана: Що сторихъ? коя е неправда-та ми, и кой е грѣхъ-тъ ми прѣдъ бащѫ ти, за който иска душѫ-тѫ ми? 2 А той му рече: Да не бѫде: ты нѣма да умрешь: ето, баща ми нѣма да направи нищо, ни голѣмо ни малко, което да ми не обади: и защо бы скрылъ баща ми това нѣщо отъ мене? не е така. 3 И заклѣ ся Давидъ още, и рече: Баща ти знае извѣстно че азъ намѣрихъ благодать прѣдъ тебе; за това дума: Нека не знае това Іонаѳанъ, за да ся не оскърби; но живъ Господь, и жива душа-та ти, само единъ раскрачь има между мене и смърть-

а Гл. 18; 1.
б Прит. 31; 8, 9.
в Быт. 42; 22. Псал. 35; 12. 109; 5. Прит. 17; 13. Іер. 18; 20.
г Сѫд. 9; 17. 12; 3. Гл. 28; 21. Псал. 119; 109.
д Гл. 17; 49, 50.
е Гл. 11; 13. 1 Лѣт. 11; 14.
ж Гл. 20; 32.
з Мат. 27; 4.
и Гл. 16; 21. 18; 2, 13.
і Гл. 16; 14. 18; 10, 11.
к Псал. 59, надписъ-тъ.
л Іис. Нав. 2; 15. Дѣян. 9; 24. 25.
* Домашенъ идолъ.
м 2 Цар. 2; 22.
н Іоан. 7; 32, 45 и др.
о Гл. 10; 5, 6. 1 Кор. 14; 3. 24, 25.
п Числ. 11; 25. Іоилъ 2; 28.
р Гл. 10; 10.
с Иса. 20; 2.
т Мих. 1; 8. Виж 2 Цар. 6; 14, 20.
у Гл. 10; 11.

4 тѫ. Тогазь рече Іонаѳанъ Давиду: Каквото желае душа-та ти ще ти направѭ.
5 И рече Давидъ Іонаѳану: Ето, утрѣ е [а]новъ мѣсецъ, въ който азъ имамъ обычай да сѣдамъ съ царя заедно да ямъ: остави мя прочее да идѫ, [б]да ся скрыѭ на поле-то до вечеръ-тъ на третій-тъ
6 *день*. Ако баща ти съзрѣ че мя нѣма, тогазь речѝ: Давидъ поиска убѣдително отъ мене дозволеніе да отиде [в]за скоро въ градъ-тъ си Виѳлеемъ; защото става тамъ годишна жьртва, за всичкый-тъ *му*
7 родъ. [г]Ако рече така: Добрѣ: *ще бѫде* миръ на рабъ-тъ ти: ако ли ся разгнѣва много, да знаешь че [д]зло-то е рѣшено
8 отъ него. [е]И тъй ты ще направишь милость на рабъ-тъ си; защото [ж]си въвелъ ты рабъ-тъ си въ завѣтъ Господенъ съсъ себе си. [з]Но ако има неправда въ мене, умьртви мя ты: защо да мя доведешь
9 при бащѫ си? И рече Іонаѳанъ: Да ти не бѫде никога *това:* щото да знаяхъ азъ наистинѫ че зло-то е рѣшено отъ бащѫ ми да дойде вързъ тебе, и да ти не извѣстѭ това.
10 И рече Давидъ Іонаѳану: Кой ще ми обади, ако ти отговори баща ти жестоко?
11 А Іонаѳанъ рече Давиду: Ела да излѣ-
12 земъ на поле-то. И излѣзохѫ двама-та на поле-то. И рече Іонаѳанъ Давиду: Господь Богъ Израилевъ *е свидѣтель* ако, около тойзи часъ утрѣ, *или* въ третій день, като испытамъ бащѫ си, и ето, *има нѣщо* добро за Давида, не испратѭ тогазь до
13 тебе да ти го извѣстѭ, [и]Така да направи Господь Іонаѳану, и така да приложи! Ако ли баща ми е рѣшилъ зло-то противъ тебе, ще ти извѣстѭ *това,* и ще тя испроводѭ, и ще отидешь съ миръ: и [і]Господь да бѫде съ тебе, както бѣше
14 съ бащѫ ми! И не само додѣ сьмь живъ ще покажешь къмъ мене милость-тѫ Го-
15 споднѭ, за да не умрѫ, Но и [к]въ вѣкъ нѣма да отсѣчешь милость-тѫ си отъ домъ-тъ ми: и тогазь даже когато Господь истрѣби отъ лице-то на земѭ-тѫ всякого отъ Давидовы-тѣ врагове.
16 И направи Іонаѳанъ уговоръ съ Давидовый домъ, и *рече*: Господь [л]да изыска
17 *отмьщеніе* отъ Давидовы-тѣ врагове. И направи още Іонаѳанъ Давида да ся закьлне, поради любовь-тѫ му, коіѧто имаше къмъ него; защото [м]го обичаше както обичаше истѫ-тѫ си душѫ.
18 И рече му Іонаѳанъ: [н]Утрѣ е новъ мѣсецъ: и ще видятъ че тя нѣма, защото
19 сѣдалище-то ти ще бѫде праздно. И *като* стоишь три дни, да слѣзешь по скоро и [о]да дойдешь на мѣсто-то, дѣто бѣше ся скрылъ въ день-тъ на онѫзи работѫ, и
20 да сѣднешь при камыкъ-тъ Езилъ. И азъ ще устрѣлѭ три стрѣлы отъ стра-
21 нѫ, като че стрѣлямъ въ цѣль. И ето, ще пратѭ момче-то *и ще му кажѫ*: Иди, намѣри стрѣлы-тѣ. Ако рекѫ нарочно на момче-то: Ето, стрѣлы-тѣ сѫ отъ самъ тебе, земи гы: тогазь ты ела, защото е миръ тебѣ, и нѣма никаквѫ по-
22 врѣдѫ, [п]живъ Господь: Ако ли рекѫ на момче-то така: Ето, стрѣлы-тѣ сѫ отъ татъкъ тебе: иди въ пѫть-тъ си, защото
23 Господь тя е испроводилъ. А [р]за слово-то което смы говорили азъ и ты, ето, Господь *нека е свидѣтель* между мене и тебе въ вѣкъ.
24 И тъй скры ся Давидъ на поле-то: и когато дойде новомѣсечіе-то, царь-тъ
25 сѣднѫ на трьпезѫ-тѫ да яде. И сѣднѫ царь-тъ на сѣдалище-то си както вынѫгы, на сѣдалище при стѣнѫ-тѫ: а Іонаѳанъ станѫ, и сѣднѫ Авениръ при Саула, а Давидово-то мѣсто бѣше праздно. Саулъ обаче не каза нищо прѣзъ онзи день:
26 защото рече въ себе си: Нѣщо му ся е случило та [с]не е чистъ; нечистъ ще да е.
27 И на утринь-тѫ, вторый-тъ день на мѣсецъ-тъ, *пакъ* Давидово-то мѣсто бѣше праздно: и рече Саулъ на Іонаѳана сына си: Защо не дойде Іессеевъ-тъ сынъ на
28 трьпезѫ-тѫ, нито вчера, нито днесь? И [т]отговори Іонаѳанъ Саулу: Давидъ поиска убѣдително отъ мене дозволеніе *да*
29 *иде* до Виѳлеемъ, И рече: Пустни мя, молѭ, защото родъ-тъ ни *прави* жьртвѫ въ градъ-тъ: и братъ ми, той ми заржча *да ся намѣрѭ*: сега прочее, ако сьмь намѣрилъ благодать прѣдъ очи-тѣ ти, остави мя, молѭ, да идѫ, и да видѭ братія-та си. За това не дойде на царскѫ-тѫ трьпезѫ.
30 Тогазь ся распали гнѣвъ-тъ на Саула вързъ Іонаѳана, и рече му: Сыне развращенный и отстѫпный, не знаѭ ли че ты си избралъ Іессеевъ-тъ сынъ за срамъ на тебе, и за срамъ на майчинѫ-тѫ ти
31 голотѫ? Защото до дѣто Іессеевъ-тъ сынъ живѣе на земѭ-тѫ, ни ты, ни царство-то ти не ще ся утвьрди. Сега прочее прати та го доведи при мене, защото непрѣ-
32 мѣнно ще умре. И отговори Іонаѳанъ на бащѫ си Саула, та му рече: [у]Защо да
33 ся умьртви? що е сторилъ? А [ф]Саулъ хвьрли копіе-то на него, за да го удари: [х]тогазь позна Іонаѳанъ, че бѣше рѣшено

а Числ. 10; 10. 28; 11.
б Гл. 19; 2.
в Гл. 16; 4.
г Вижь Втор. 1; 23. 2 Цар. 17; 4.
д Гл. 25; 17. Есѳ. 7; 7.
е Іис. Нав. 2; 14.
ж Ст. 16. Гл. 18; 3. 23; 18.
з 2 Цар. 14; 32.
и Руѳ. 1; 17.
і Іис. Нав. 1; 5. Гл. 17; 37. 1 Лѣт. 22; 11, 16.
к 2 Цар. 9; 1, 3, 7. 21; 7.
л Гл. 25; 22. Вижь Гл. 31; 2. 2 Цар. 4; 7. 21; 8.
м Гл. 18; 1.
н Ст. 5.
о Гл. 19; 2.
п Іер. 4; 2.
р Ст. 14, 15. Вижь Ст. 42.
с Лев. 7; 21. 15; 5 и друг.
т Ст. 6.
у Гл. 19; 5. Мат. 27; 23. Лук. 23; 22.
ф Гл. 18; 11.
х Ст. 7.

34 отъ бащѫ му да умьртви Давида. И станѫ Іонаѳанъ отъ трьпезѫ-тѫ разяренъ отъ гнѣвъ и не яде хлѣбъ вторый-тъ день на мѣсецъ-тъ; защото бѣше оскърбенъ за Давида, понеже го обезчести баща му.

35 И на утринь-тѫ излѣзе Іонаѳанъ на поле-то въ врѣме-то което бѣхѫ опрѣдѣлили съ Давида, и имаше съсъ себе си

36 едно малко момче. И рече на момче-то си: Тичай, намѣри стрѣлы-тѣ, които азъ стрѣлямъ. *И* като тичаше момче-то, той устрѣли стрѣлѫ-тѫ по нататакъ отъ него.

37 И като дойде момче-то на мѣсто-то на стрѣлѫ-тѫ, коіѫто бѣше Іонаѳанъ устрѣлилъ, выкнѫ Іонаѳанъ вслѣдъ момче-то и рече: Не е ли стрѣла-та понататакъ отъ тебе?

38 И выкнѫ Іонаѳанъ вслѣдъ момче-то: Скоро, прибързай, не стой. И събра Іонаѳаново-то момче стрѣлы-тѣ, и дойде при

39 господаря си. Но момче-то не знаяше нищо: само Іонаѳанъ и Давидъ знаяхѫ

40 работѫ-тѫ. И даде Іонаѳанъ орѫжія-та си на момче-то което бѣше съ него, и рече му: Иди, занесь *гы* въ градъ-тъ.

41 *А* като отиде момче-то, станѫ Давидъ отъ южнѫ-тѫ странѫ, та паднѫ на лице-то си на земіѫ-тѫ, и поклони ся три пѫти: и цѣлувахѫ ся единъ другъ, и плакахѫ и двама-та; но Давидъ твърдѣ

42 много. И рече Іонаѳанъ Давиду: [ц]Иди съ миромъ, както ся заклѣхмы ный двама въ име-то Господне, и рекохмы: Господь нека е между мене и тебе, и между моето сѣме и твое-то сѣме въ вѣкъ! И станѫ та отиде: а Іонаѳанъ влѣзе въ градъ-тъ.

ГЛАВА 21.

1 И дойде Давидъ въ Нобъ, при [а]Ахымелеха священника: и [б]Ахымелехъ съ трепетъ посрѣщнѫ Давида, и рече му: Защо

2 си ты самъ, и нѣма никой съ тебе? И рече Давидъ на Ахымелеха священника: Царь-тъ ми заповѣда еднѫ работѫ, и рече ми: Нека не знае никой за тѫзи работѫ за коіѫто тя азъ испращамъ, нито що ти сьмь заповѣдалъ: и опрѣдѣлихъ на рабы-тѣ едикое и едикое мѣсто.

3 И сега що имашь подъ рѫкѫ? дай ми петь хлѣба въ рѫкѫ, или каквото ся

4 намира. И отговори священникъ-тъ Давиду, и рече: Нѣмамъ подъ рѫкѫ ниединъ общъ хлѣбъ, но има [в]освященни хлѣбове; [г]ако момци-тѣ сѫ ся упазили

5 *чисти* поне отъ жены. И отговори Давидъ на священника, и рече му: Ей, жены-тѣ сѫ далечь отъ насъ въ тѣзи три дни, отъ когато сьмь излѣзлъ, и [д]съсѫды-тѣ на момцы-тѣ сѫ чисти: и тойзи *хлѣбъ* е нѣкакъ общъ, и още понеже днесь има *другъ* освященъ [е]въ съсѫдъ-тъ.

6 [ж]И тъй даде му священникъ-тъ святы-тѣ *хлѣбове;* защото нѣмаше тамъ хлѣбъ, освѣнь хлѣбове-тѣ на прѣдложеніе-то, [з]които бѣхѫ дигнѫти отъ прѣдъ Господа, за да положатъ топлы хлѣбове въ който

7 день ся дигнѫхѫ онѣзи. И имаше тамъ единъ человѣкъ отъ Сауловы-тѣ рабы, задържанъ прѣзъ онзи день прѣдъ Господа: и име-то му [и]Доикъ, Едомянинъ, началникъ на Сауловы-тѣ овчари.

8 И рече Давидъ Ахымелеху: А нѣмашь ли тукъ подъ рѫкѫ нѣкое копіе, или мечь? защото нито мечь-тъ си, нито орѫжія-та си зѣхъ въ рѫкѫ-тѫ си, понеже царска-

9 та работа бѣше принудителна. И рече священникъ-тъ: Мечь-тъ на Голіаѳа Филистимеца, когото ты порази [і]въ долъ-тъ Илѫ, [к]сто, обвитъ е въ дрехѫ задъ ефодъ-тъ: ако искашь да го земешь, земи *го;* защото тукъ нѣма другъ освѣнь него. И рече Давидъ: Нѣма другъ като него: дай ми го.

10 И станѫ Давидъ, та побѣгнѫ въ онзи день отъ лице-то на Саула, и отиде при

11 Анхуса Геѳскый-тъ царь. И [л]рекохѫ Анхусови-тѣ раби нему: Не е ли тойзи Давидъ царь на мѣсто-то? не е *ли той,* комуто взаимно пѣехѫ въ ликованія-та, и говоряхѫ: [м]Саулъ порази тысящы-тѣ

12 си, а Давидъ тмы-тѣ си? И [н]тури Давидъ тѣзи думы въ сьрдце-то си, и уплаши ся

13 много отъ Анхуса Геѳскый-тъ царь. И измѣни образъ-тъ си прѣдъ тѣхъ, и [о]престори ся въ лудъ между рѫцѣ-тѣ имъ, и правяше бѣлѣзы по врата-та на двери-тѣ, и оставяше лигы-тѣ си да текѫтъ по

14 брадѫ-тѫ му. Тогазь рече Анхусъ на рабы-тѣ си: Ето, вы видите че е лудъ той-

15 зи человѣкъ; защо го доведохте при мене?

16 Луди ли ми сѫ потрѣбали, та сте довели тогози да прави лудины прѣдъ мене? той ли ще влѣзе въ домъ-тъ ми?

ГЛАВА 22.

1 И търгнѫ Давидъ отъ тамъ, та ся [а]отърва [б]въ пещерѫ-тѫ Одолламъ: и когато чухѫ братія-та му, и всичкый му бащинъ

2 домъ, слѣзохѫ тамъ при него. И [в]събрахѫ ся при него всякой който бѣше въ утѣсненіе, и всякой длъжникъ, и всякой оскърбенъ: и станѫ началникъ надъ тѣхъ: и така бѣхѫ съ него до четыристотинъ мѫжіе.

ц Гл. 1; 17.

—

а Гл. 14; 3. Мар. 2; 26.
б Гл. 16; 4.
в Исх. 25; 30. Лев. 24; 5. Мат. 12; 4.
г Исх. 19; 15. Зах. 7; 3.
д 1 Солун. 4; 4.
е Лев. 8; 26.
ж Мат. 12; 3, 4. Марк. 2; 25, 26. Лук. 6; 3, 4.
з Лев. 24; 8, 9.
и Гл. 22; 9. Псал. 52; надписъ-тъ.
і Гл. 2, 50.
к Вижь. Гл. 31; 10.
л Псал. 56; надписъ-тъ.
м Гл. 18; 7. 29; 5.
н Лук. 2; 19.
о Псал. 34; надписъ-тъ.

—

а Псал. 57; надписъ-тъ. 142; надписъ-тъ.
б 2 Цар. 23; 13.
в Сѫд. 11; 3.

3 И отиде Давидъ отъ тамъ въ Масфѫ на Моавъ: та рече на Моавскый-тъ царь: Нека дойдѫтъ, молѭ, баща ми и майка ми при васъ, додѣ познаѭ що ще створи 4 съ мене Богъ. И изведе гы прѣдъ Моавскый-тъ царь: та живѣяхѫ съ него прѣзъ всичко-то врѣме въ което Давидъ бѣше 5 въ крѣпость-тѫ. А пророкъ ᵈГадъ рече Давиду: Не оставай въ крѣпость-тѫ: иди, та влѣзь въ Іудинѫ-тѫ земѭ. Тогазь отиде Давидъ, та влѣзе въ дѫбравѫ-тѫ Аревъ.

6 А като чу Саулъ че ся яви Давидъ, и мѫжіе-тѣ които бѣхѫ съ него, (а Саулъ сѣдѣше въ Гаваѭ подъ дърво-то въ Рамѫ и имаше копіе-то си въ рѫкѫ-тѫ си, и всичкы-тѣ му раби стоехѫ прѣдъ 7 него:) Тогазь рече Саулъ на рабы-тѣ си които стоехѫ прѣдъ него: Чуйте сега, Веніаминци: да ли ще Іессеевый-тъ сынъ на всичца ви ᵈда даде нивы и лозія, *и* всичца вы ще направи тысящници и сот- 8 ници, Та да направите всичца вы заговоръ противъ мене, и да нѣма никой да ми каже на ухо-то че ᵉсынъ ми е направилъ уговоръ съ Іессеевый-тъ сынъ, и да нѣма ниединъ отъ васъ да го боли сърдце-то за мене, или да ми каже на ухо-то, че сынъ ми подигнѫ рабъ-тъ ми противъ мене да тури засадѫ, както днесь?

9 И отговори ᶻДоикъ Едомянинъ-тъ, който бѣше опрѣдѣленъ надъ Сауловы-тѣ рабы, и рече: Видѣхъ Іессеевъ-тъ сынъ че дойде въ Нобъ ᶻпри Ахымелеха ᵘАхы- 10 товъ-тъ сынъ: Който ᶦпопыта Господа за него, и ᵏдаде му хранѫ, и му даде мечь-тъ на Голіаѳа Филистимецъ-тъ.

11 Тогазь прати царь-тъ да выкнѫтъ Ахымелеха Ахытовъ-тъ сынъ, священника, и всичкый-тъ му бащинъ домъ, священницы-тѣ които бѣхѫ въ Нобъ: и дойдохѫ 12 всичкы-тѣ при царя. И рече Саулъ: Чуй сега, сыне Ахытововъ. А той отговори: 13 Ето мя, господарю мой. И рече му Саулъ: Защо направихте заговоръ противъ мене, ты и Іессеевый-тъ сынъ, та си му далъ хлѣбъ, и мечь, и си попыталъ Бога за него, да ся подигне противъ мене, и 14 да тури засадѫ, както днесь? И отговори Ахымелехъ на царя и рече: И кой е между всичкы-тѣ ти рабы както Давидъ вѣренъ, и зеть царевъ, и *има свободенъ входъ при тебе, и почитаемъ въ домъ-тъ 15 ти? Днесь ли начнѫхъ да пытамъ Бога за него? Да не бѫде! нека не възложи царь-тъ нищо върхъ рабъ-тъ си, *нито* върхъ всичкый-тъ ми бащинъ домъ; защото рабъ-тъ ти не знае нищо за всичко това, 16 ни малко ни много. И рече царь-тъ: Непрѣмѣнно ще умрешь, Ахымелехе, ты и 17 всичкый ти бащинъ домъ. И рече царь-тъ на скороходцы-тѣ които стоехѫ прѣдъ него, обърнѣте ся, та умъртвѣте священницы-тѣ Господни; понеже иматъ и тѣ рѫкѫ-тѫ си съ Давида, и понеже познахѫ че той бѣгаше, и не ми извѣстихѫ *това.* Но цареви-тѣ раби ᶫне рачихѫ да прострѫтъ рѫцѣ-тѣ си за да нападнѫтъ 18 върхъ священницы-тѣ Господни. И рече царь-тъ на Доика: Обърни ся ты, та нападни на священницы-тѣ. И обърнѫ ся Доикъ Едомянинъ-тъ, и нападнѫ на священницы-тѣ, та ᵐуби прѣзъ онзи день осмдесеть и петь мѫжіе които носяхѫ ле- 19 ненъ ефодъ. И ⁿНобъ, градъ-тъ на священницы-тѣ порази съ остро-то на ножъ-тъ, мѫжіе и жены, дѣца и младенцы на цицѫ, и говеда, и ослы, и овцы, съ остро-то на ножъ-тъ.

20 И ᵒизбави ся единъ отъ синове-тѣ на Ахымелеха Ахытовъ-тъ сынъ, на име Авіаѳаръ, та ⁿпобѣгнѫ вслѣдъ Давида. 21 И извѣсти Авіаѳаръ Давиду, че изби Са- 22 улъ священницы-тѣ Господни. И рече Давидъ Авіаѳару: Знаяхъ въ онзи день, въ който Доикъ Едомянинъ-тъ бѣше тамъ, че непрѣмѣнно щѣше да обади на Саула: азъ станѫхъ причина за смърть-тѫ на всичкы-тѣ человѣцы отъ бащинъ-тъ ти 23 домъ. Сѣди съ мене, не бой ся; защото ᵖонзи който иска мой-тъ животъ, иска и твой-тъ; но ты ще бѫдешь съ мене въ безопасность.

ГЛАВА 23.

1 И извѣстихѫ Давиду, и рекохѫ: Ето, Филистимци-тѣ ратоватъ ᵃпротивъ Кеилѫ, и 2 разграбятъ гумна-та. И ᵇпопыта Давидъ Господа, и рече: Да идѫ ли, и да поразѭ тѣзи Филистимцы? И рече Господь Давиду: Иди, та порази Филистимцы-тѣ, 3 и избави Кеилѫ. И рекохѫ Давидови-тѣ мѫжіе нему: Ето, ный тукъ въ Іудеѭ ся боимъ; а колко повече, ако отидемъ въ Кеилѫ противъ Филистимскы-тѣ воин- 4 ства? За то пакъ попыта Давидъ Господа. И отговори му Господь, и рече: Стани, слѣзь въ Кеилѫ; защото ще прѣдамъ Фи- 5 листимцы-тѣ въ рѫкѫ-тѫ ти. Тогазь дойде Давидъ и мѫжіе-тѣ му въ Кеилѫ и ратова съ Филистимцы-тѣ, и зѣ скотове-тѣ имъ, и порази гы съ голѣмо пораженіе. И избави Давидъ Кеилскы-тѣ жители.

в 2 Пар. 24; 11. г 1 Лѣт. 21; 9. 2 Лѣт. 29; 25.
д Гл. 8; 14.
е Гл. 18; 3. 20; 30.
ж Гл. 21; 7. Псал. 52; надписъ-тъ
в Ст. 1, 2, 3.
з Гл. 21; 1.
и Гл. 14; 3.
і Числ. 27; 21.
к Гл. 21; 6, 9.
* *Или* ходящъ по твои-тѣ повелѣнія.
л Вижь Исх. 1; 17.
м Вижь Гл. 2; 31.
н Ст. 9, 11.
о Гл. 23; 6.
п Гл. 2; 33.
р 3 Цар. 2; 26.

а Іис. Нав. 15; 44.
б Ст. 4, 6, 9. Гл. 30; 8. 2 Цар. 5; 19, 23.

6 (А когато Авіаѳаръ Ахымелеховъ-тъ сынъ [в]побѣгнѫ при Давида въ Кеилѫ, той бѣше слѣзлъ съ ефодъ въ рѫкѫ-тѫ си).
7 И извѣсти ся Саулу че дойде Давидъ въ Кеилѫ. И рече Саулъ: Богъ го прѣдаде въ рѫкѫ-тѫ ми: защото влѣзе и ся затвори въ градъ, който има врата и ве-
8 реи. И свыка Саулъ всичкы-тѣ людіе на брань, да слѣзѫтъ въ Кеилѫ, да обса-
9 дятъ Давида и неговы-тѣ мѫжіе. И Давидъ ся научи че Саулъ кроеше зло противъ него: и [г]рече на Авіаѳара священ-
10 ника: Донеси тукъ ефодъ-тъ. И рече Давидъ: Господи Боже Израилевъ, рабъ-тъ ти чу наздраво че Саулъ иска да дойде въ Кеилѫ, [д]да съсыпе градъ-тъ заради
11 мене. Ще мя прѣдадѫтъ ли Кеилскы-тѣ мѫжіе въ рѫкѫ-тѫ му? ще слѣзе ли Саулъ както чу рабъ-тъ ти? Господи Боже Израилевъ, обяви, молѭ ся, на рабъ-тъ
12 си. И рече Господь: Ще слѣзе. Рече пакъ Давидъ: Ще прѣдадѫтъ ли Кеилскы-тѣ мѫжіе мене и мѫжіе-тѣ ми въ рѫкѫ-тѫ на Саула? И рече Господь: Ще прѣдадѫтъ.
13 Тогазь Давидъ и мѫжіе-тѣ му, [е]до шестстотинъ души, дигнѫхѫ ся та излѣзохѫ изъ Кеилѫ и отидохѫ дѣто могохѫ. И извѣсти ся Саулу, че ся избави Давидъ отъ Кеилѫ: за това ся остави да не из-
14 лѣзе. А Давидъ сѣднѫ въ пустынѭ-тѫ, въ крѣпкы мѣста, и сѣдѣше на [ж]еднѫ горѫ въ пустынѭ-тѫ [з]Зифъ. [и]И търсяше го Саулъ всякой день: но Богъ не го
15 прѣдаде въ рѫкѫ-тѫ му. И видѣ Давидъ че излѣзе Саулъ за да иска животъ-тъ му: и Давидъ бѣше въ пустынѭ-тѫ Зифъ, вѫтрѣ въ дѫбравѫ-тѫ.
16 Тогазь станѫ Іонаѳанъ, Сауловый сынъ, та отиде при Давида въ дѫбравѫ-тѫ, и
17 укрѣпи рѫкѫ-тѫ му въ Бога. И рече му: Не бой ся; защото нѣма да тя намѣри рѫка-та на бащѫ ми Саула: и ты ще царувашь надъ Израиля, а азъ ще бѫдѫ вторый по тебе: [і]ей Саулъ баща ми знае това.
18 И [к]направихѫ двама-та завѣтъ прѣдъ Господа: и сѣдѣше Давидъ вѫтрѣ въ дѫбравѫ-тѫ, а Іонаѳанъ си отиде въ домъ-тъ си.
19 А [л]Зифци-тѣ възлѣзохѫ при Саула въ Гаваѭ, и рекохѫ: Не е ли скрытъ Давидъ у насъ въ крѣпкы мѣста вѫтрѣ въ дѫбравѫ-тѫ, на хълмъ-тъ Ехелѫ, който
20 е къмъ югъ отъ Іесимонъ? Сега прочее, царю, слѣзь, споредъ всичко-то желаніе на душѫ-тѫ си за да слѣзешь: а [м]наше дѣло ще бѫде, да го прѣдадемъ въ рѫ-
21 кѫ-тѫ на царя. И рече Саулъ: Благословени вы отъ Господа, защото мя по-
22 жалихте. Идѣте прочее, увѣрѣте ся по точно, научѣте ся и виждте мѣсто-то му, дѣто стѫпа нога-та му, кой го е видѣлъ тамъ? защото ми казахѫ че е много
23 коваренъ. И тъй виждте и научѣте ся въ кое отъ всичкы-тѣ скрышны мѣста е скрытъ, и като ся извѣстите върнѣте ся при мене: и ще идѫ съ васъ: и ако е въ тѫзи землѭ, непрѣмѣнно ще го издирѭ
24 между всичкы-тѣ тысящы Іудины. И станѫхѫ, та отидохѫ въ Зифъ прѣди Саула. А Давидъ и мѫжіе-тѣ му бѣхѫ въ пустынѭ-тѫ [н]Маонъ, на поле-то къмъ югъ отъ Іесимонъ.
25 И тъй отиде Саулъ и мѫжіе-тѣ му да *го* търсятъ. И извѣсти ся това Давиду: заради това слѣзе въ камыкъ-тъ, и сѣдѣше въ пустынѭ-тѫ Маонъ. И като чу Саулъ, завтече ся слѣдъ Давида въ пу-
26 стынѭ-тѫ Маонъ. И Саулъ ходяше отъ еднѫ-тѫ странѫ на горѫ-тѫ, а Давидъ и мѫжіе-тѣ му отъ другѫ-тѫ странѫ на горѫ-тѫ: и [о]побърза Давидъ да побѣгне отъ лице-то на Саула: но Саулъ и мѫжіе-тѣ му [п]заобыколихѫ Давида и него-
27 вы-тѣ мѫжіе, да гы хванѫтъ. И [р]дойде вѣститель при Саула, та рече: Побързай та ела, защото Филистимци-тѣ нападнѫхѫ
28 на землѭ-тѫ. За това ся върнѫ Саулъ да не гони Давида, та отиде противъ Филистимцы-тѣ: за това нарекохѫ онова мѣсто * Села-аммалекоѳъ.

ГЛАВА 24.

1 Слѣдъ това Давидъ възлѣзе отъ тамъ та сѣднѫ въ крѣпкы-тѣ мѣста на [а]Енъ-гаддѝ.
2 И [б]като ся върнѫ Саулъ отъ да гони Филистимцы-тѣ, извѣстихѫ му, и рекохѫ: Ето, Давидъ е въ пустынѭ-тѫ Енъ-гаддѝ.
3 Тогазь зѣ Саулъ три тысящы мѫжіе, избранны отъ всичкый Израиль, та [в]отиде да търси Давида и мѫжіе-тѣ му по ска-
4 лы-тѣ на дивы-тѣ козы. И дойде въ ограды-тѣ на овцы-тѣ при пѫть-тъ, дѣто имаше пещера: и [г]влѣзе Саулъ [д]за нуждѫ-тѫ си: а [е]Давидъ и мѫжіе-тѣ му
5 сѣдѣхѫ понавѫтрѣ въ пещерѫ-тѫ. И [ж]рекохѫ мѫжіе-тѣ Давидови нему: Ето день-тъ, за който ти говорѝ Господь, и рече: Ето, азъ ще прѣдамъ неприятеля ти въ рѫкѫ-тѫ ти, и ще му направишь както ти ся види добро. Тогазь станѫ Давидъ, та отрѣза скрышно полѫ-тѫ на

в Гл. 22; 20.
г Числ. 27; 21. Гл. 30; 7.
д Гл. 22; 19.
е Гл. 22; 2. 25; 13.
ж Псал. 11; 1.
з Іис. Нав. 15; 55.
и Псал. 54; 3, 4.
і Гл. 24; 20.
к Гл. 18; 3. 20; 16, 42. 2 Цар. 21; 7.
л Вижь Гл. 26; 1. Псал. 54; надписъ-тъ.
м Псал. 54; 3.
н Іис. Нав. 15; 55. Гл. 25; 2.
о Псал. 31; 22.
п Псал. 17; 9.
р Вижь 4 Цар. 19; 9.
* Камыкъ на дѣленія.

—

а 2 Лѣт. 20; 2.
б Гл. 23; 28.
в Псал. 38; 12.
г Псал. 141; 6.
д Сѫд. 3; 24.
* *Евр.* да покрые нозѣ-тѣ си.
е Псал. 57; надписъ-тъ. 142; надписъ-тъ.
ж Гл. 26; 8.

6 Сауловж-тж мантіж. И слѣдъ това, [з]сърдце-то на Давида ся растрепера, понеже 7 отрѣза полж-тж на Саула. И рече на мжжіе-тѣ си: [и]Да ми не даде Господь, да направіж това нѣщо на господаря си, помазанникъ-тъ Господень, да туріж ржкж-тж си на него; защото е помазанникъ Господень.

8 И [і]възбрани Давидъ мжжіе-тѣ си съ тѣзи рѣчи, и не гы остави да станжтъ противъ Саула. А Саулъ станж отъ пе- 9 щерж-тж, та отиде на пжть-тъ си. И слѣдъ това станж Давидъ, та излѣзе изъ пещерж-тж, и извыка отзадъ Саула и рече: Господарю мой царю. И когато погледнж Саулъ назадъ си, Давидъ ся наведе съ лице-то до земіж-тж, та *му* ся 10 поклони. И рече Давидъ Саулу: [к]Защо слушашь думы-тѣ на человѣцы, които думатъ: Ето, Давидъ иска зло-то ти? 11 Ето тойзи день видѣхж очи-тѣ ти, какъ тя прѣдаде Господь въ ржкж-тж ми днесь въ пещерж-тж: и едни рекохж да тя убіж: но око-то ми тя пожали; и рекохъ: Не щж да туріж ржкж вързъ господаря си; защото е помазанникъ Господень. 12 Виждь още, отче мой, виждь даже полж-тж на мантіж-тж си въ ржкж-тж ми: и отъ това че отрѣзахъ полж-тж на мантіж-тж ти, а не тя убихъ, познай и виждь, че [л]нѣма злобж нито прѣстжпленіе въ ржкж-тж ми, и не сьмь съгрѣшилъ противъ тебе: [м]но ты гонишь жи- 13 вотъ-тъ ми за да го отнемешь. [н]Нека сжди Господь между мене и тебе, и да ми отмьсти Господь отъ тебе: но моя-та 14 ржка не ще да бжде на тебе. Както говори пословица-та на древни-тѣ: Отъ беззаконны-тѣ излази беззаконіе: но моя-та 15 ржка не ще да бжде вързъ тебе. Подиръ кого е излѣзлъ Израилевый царь? подиръ кого тичашь ты? [о]подиръ умрѣло куче ли, [п]подиръ еднж бълхж ли?

16 [р]Господь прочее нека е сждія, и нека сжди между мене и тебе: и [с]нека види, [т]и нека мя защити, и нека мя избави 17 отъ ржкж-тж ти, И като свърши Давидъ да говори тѣзи думы Саулу, рече Саулъ: [у]Твой-тъ ли гласъ е тойзи, чадо мое Давиде? И възвиси Саулъ гласъ-тъ си, и 18 плака: И [ф]рече Давиду: [х]Ты си по праведенъ отъ мене; защото [ц]ты ми въздаде 19 добро, а азъ ти въздадохъ зло. И ты показа днесь колко добро ми си направилъ; защото [ч]като мя заключи Господь въ рж- 20 цѣ-тѣ ти, ты мя не уби. И кой като намѣри врагъ-тъ си, бы го оставилъ да отиде по пжть-тъ си безъ поврѣдж? Господь прочее да ти въздаде добро, за онова което ми ты направи тойзи день. 21 И сега, ето, [ш]познавамъ че наистинж ты ще ся въцаришь, и царство-то Израилево 22 ще ся утвърди въ ржкж-тж ти. [щ]Сега прочее закьлни ми ся въ Господа, [ъ]че нѣма да истрѣбишь сѣме-то ми слѣдъ мене, и че нѣма да погубишь име-то ми отъ домъ-тъ на отца ми. И заклѣ ся Давидъ 23 Саулу. И отиде си Саулъ въ домъ-тъ си: а Давидъ и мжжіе-тѣ му възлѣзохж [ы]въ крѣпость-тж.

ГЛАВА 25.

1 И [а]умрѣ Самуилъ: и събрахж ся всичкый Израиль, та го [б]плакахж, и погребохж го въ домъ-тъ му въ Рамж. И станж Давидъ, та слѣзе въ пустыніж-тж [в]Фаранъ.

2 И имаше единъ человѣкъ [г]въ Маонъ, на когото работа-та бѣше [д]на Кармилъ, и тойзи человѣкъ бѣше много голѣмъ, и имаше три тысящы овцы, и тысящж козы: 3 и стрижеше овцы-тѣ си на Кармилъ. И име-то на человѣка бѣше Навалъ, а име-то на женж му Авигея: и жена-та бѣше благоразумна, и краснолична, а человѣкъ-тъ жестокъ, и лукавъ въ работы-тѣ *си*, и той бѣше *отъ родъ-тъ на Халева. 4 И чу Давидъ въ пустыніж-тж, че [е]Навалъ 5 стрижеше овцы-тѣ си. И проводи Давидъ десеть момка, и рече Давидъ на момцы-тѣ: Възлѣзте на Кармилъ, та идѣте при Навала, и поздравѣте го въ име-то ми. 6 И да речете: Да си живъ! [ж]миръ и на тебе, миръ и на домъ-тъ ти, миръ и на 7 всичко що имашь! И сега чухъ че имашь стригачи: ето, овчари-тѣ ти, които бѣхж съ насъ, не гы поврѣдихмы, [з]нито имъ ся нѣщо изгуби, прѣзъ всичко-то врѣме 8 въ което бѣхж на Кармилъ. Попытай момцы-тѣ си, и ще ти кажжтъ. И сега нека намѣрятъ *тѣзи* момци благодать прѣдъ очи-тѣ ти, защото [и]въ добръ день дойдохмы: дай, моліж, каквото ти дава ржка, на рабы-тѣ си, и на сына си Да- 9 вида. И дойдохж Давидови-тѣ момци та говорихж Навалу, споредъ всичкы тѣзи думы въ име-то на Давида, и прѣстанжхж. 10 Но Навалъ отговори на Давидовы-тѣ рабы, и рече: [і]Кой е Давидъ? и кой е Іессе-

з 2 Цар. 24; 10.
и Гл. 26; 11.
і Псал. 7; 4. Мат. 5; 44. Рим. 12; 17, 19.
к Псал. 141; 6. Прит. 16; 28. 17; 9.
л Псал. 7; 3. 35; 7.
м Гл. 26; 20.
н Быт 16; 5. Сжд. 11; 27. Гл. 26; 10. Іов. 5; 8.
о Гл. 17; 43. 2 Цар. 9; 8.
п Гл. 26; 20.
р Ст. 13.
с 2 Лѣт. 24; 22.
т Псал. 35; 1. 43; 1. 119; 154. Мих. 7; 9.
у Гл. 26; 17.
ф Гл. 26; 21.
х Быт. 38; 26.
ц Мат. 5; 44.
ч Гл. 26; 23.
ш Гл. 23; 17.
щ Быт. 21; 23.
ъ 2 Цар. 21; 6, 8.
ы Гл. 23; 29.

—

а Гл. 28; 3.
б Числ. 20; 29. Втор. 34; 8.
в Быт. 21; 21. Псал. 120; 5.
г Гл. 23; 24.
д Іис. Нав. 15; 55.
* *Или*. кучешкый.
е Быт. 38; 13. 2 Цар. 13; 23.
ж 1 Лѣт. 12; 18. Псал. 122; 7. Лук. 10; 5.
з Ст. 15, 21.
и Неем. 8; 10. Есѳ. 9; 19.
і Сжд. 9; 28. Псал. 78; 7, 8. 123; 3, 4.

евъ-тъ сынъ? много сѫ станѫли днесь раби-тѣ, които бѣгатъ всякой отъ господаря си. 11 [к]И тъй ще земѫ ли хлѣбъ-тъ си, и водѫ-тѫ си, и заклано-то си, което заклахъ за стригачи-тѣ си, та да *гы* дамъ на человѣцы които не познавамъ отъ кѫдѣ сѫ? 12 И върнѫхѫ ся Давидови-тѣ момци на пѫть-тъ си, та си отидохѫ, и като дойдохѫ извѣстихѫ му всичкы тѣзи думы. 13 И рече Давидъ на мѫжіе-тѣ си: Прѣпашѣте всякой мечь-тъ си: и прѣпасахѫ всякой мечь-тъ си: така и Давидъ прѣпаса мечь-тъ си: и възлѣзохѫ вслѣдъ Давида до четыри стотинъ мѫжіе: а двѣстѣ останѫхѫ [л]при сѫсѫды-тѣ.

14 А единъ отъ момцы-тѣ извѣсти на Авигеіѫ, Наваловѫ-тѫ женѫ, и рече: Ето, Давидъ прати вѣстители отъ пустыніѫ-тѫ за да поздрави нашій-тъ господарь, а той 15 *люто имъ говори. Но тѣзи мѫжіе бѣхѫ много добри къмъ насъ, и [м]не ся повредихмы, нито изгубихмы нѣщо, колкото врѣме ся дружихмы съ тѣхъ, когато бѣхмы въ поле-то: 16 [н]Бѣхѫ като стѣна около насъ и нощя и деня, прѣзъ всичко-то врѣме въ което бѣхмы съ тѣхъ, и пасехмы овцы-тѣ. 17 И сега, познай и виждь ты какво ще направишь; защото [о]зло-то ся изрече противъ господаря ни, и противъ всичкый-тъ му домъ; понеже е [п]человѣкъ толкозь лошъ, щото никой не може да му продума. 18 Тогазь побърза Авигея, та [р]зѣ двѣстѣ хлѣба, и два мѣха вино, и петь овцы приготвены, и петь мѣры жито пържено, и сто грозда сухо гроздіе, и двѣстѣ низаницы смоквы, и тури *гы* на ослы. 19 И рече на момчетата си: [с]Вървѣте прѣдъ мене: ето, азъ идѫ слѣдъ васъ. Но на Навала, мѫжа си, не обади. 20 И като сѣдѣше тя на оселъ-тъ, и слазяше подъ покровъ-тъ на горѫ-тѫ, ето, Давидъ и мѫжіе-тѣ му слазяхѫ къмъ неіѫ: и срѣщнѫ гы. 21 А Давидъ бѣше реклъ: Напраздно наистинѫ упазихъ всичко що имаше той въ пустыніѫ-тѫ, и не ся изгуби нищо отъ всичко що имаше: и [т]въздаде ми зло за добро. 22 [у]Така да направи Богъ на Давидовы-тѣ неприятели, и така да приложи, [ф]ако до утрѣшнѫ-тѫ зорѫ оставіѫ отъ всичко що е негово [х]†единъ кракъ.

23 И като видѣ Авигея Давида, побърза, та [ц]слѣзе отъ оселъ-тъ, и паднѫ прѣдъ Давида на лице, та ся поклони доземи, 24 И припаднѫ на нозѣ-тѣ му, и рече: На мене, *нека е* тая неправда, господарю мой: и нека говори, моліѫ, раба-та ти въ уши-тѣ ти, и послушай слова-та на рабѫ-тѫ си. 25 Нека не даде господарь-тъ ми, моліѫ, никакво вниманіе на тойзи лошъ человѣкъ, Навала: защото споредъ име-то си, такъвъ е: **Навалъ е име-то му, и безуміе е съ него: а пакъ азъ твоя-та раба, не видѣхъ момцы-тѣ на господаря си, които си проводилъ. 26 Сега прочее, Господарю мой, [ч]живъ Господь и жива душа-та ти, Господь [ш]тя удържа отъ да влѣзешь въ кръвь, и [щ]да отмьстишь съ рѫкѫ-тѫ си: а сега [ъ]врази-тѣ ти, и тѣзи които искатъ зло на господаря 27 ми нека сѫ както Навалъ. И сега [ы]тойзи ††подарокъ, който донесе твоя-та раба на господаря си, нека ся даде на момцы-тѣ 28 които слѣдуватъ господаря ми. Прости, моліѫ, съгрѣшеніе-то на рабѫ-тѫ си: защото [ь]Господь несумнѣнно ще направи на господаря ми домъ твърдъ, понеже [ѣ]господарь-тъ ми ратува брани-тѣ Господни, и [ю]зло не ся намѣри въ тебе никога. 29 Ако и да ся е дигнѫлъ человѣкъ, да тя гони, и да иска душѫ-тѫ ти, душа-та обаче на господаря ми ще бѫде вързана въ вързаницѫ-тѫ на живота при Господа Бога твоего: а души-тѣ на неприятели-тѣ ти, тѣхъ [я]ще захвърли като отъ срѣдъ прашкѫ. 30 И когато направи Господь на господаря ми по всичкы-тѣ благости които е говорилъ за тебе, и тя постави управитель 31 надъ Израиля, Тогазь това да ти не бѫде съблазнь, нито прѣпъваніе сърдечно на господаря ми, че си пролѣлъ неповиннѫ кръвь, или че господарь-тъ ми е отмьстилъ самъ за себе си: но когато Господь направи добро на господаря ми, тогазь помени рабѫ-тѫ си.

32 И рече Давидъ на Авигеіѫ: Благословенъ Господь Богъ Израилевъ, който тя 33 прати тойзи день да мя посрѣщнешь. И благословенъ съвѣтъ-тъ ти, и благословена ты, [іѫ]която мя упази тойзи день да не влѣзѫ въ кръвь и да си отмьстіѫ съ 34 рѫкѫ-тѫ си. Защото наистинѫ, живъ е Господь Богъ Израилевъ, [а]който мя възбрани отъ да ти сторіѫ зло, ако не бѣше побързала да дойдешь да мя посрѣщнешь, [б]нѣмаше да остане Навалу до утрѣшнѫ-тѫ зорѫ нито единъ кракъ нѣщо. 35 И зѣ Давидъ отъ рѫкѫ-тѫ ѝ онова що му бѣ донесла: и рече ѝ: [в]Възлѣзь въ домъ-тъ

к Сѫд. 8; 6.
л Гх. 30; 24.
* *Евр.* нападнѫ върхъ тѣхъ.
м Ст. 7.
н Исх. 14; 22. Іов. 1; 10.
о Гх. 20; 7.
п Втор. 13; 13. Сѫд. 19; 22.
р Быт. 32; 13. Прит. 18; 16. 21; 14.
с Быт. 32 16, 20.
т Псал. 109; 5. Притч. 17; 13.
у Руѳ. 1; 17. Гх. 3; 17. 20; 13, 16.
ф Ст. 34.
х 3 Цар. 14; 10. 21; 21. 4 Цар. 9; 8.
† *Евр.* пикаящій въ стѣнѫ.
ц Іис. Нав. 15; 18. Сѫд. 1; 14.
** Безуменъ.
ч 4 Цар. 2; 2.
ш Быт. 20; 6. Ст. 33.
щ Рим. 12; 19.
ъ 2 Цар. 18; 32.
ы Быт. 33; 11. Гх. 30; 26. 4 Цар. 5; 15.
†† *Евр.* благословеніе.
ь 2 Цар. 7; 11, 27. 3 Цар. 9; 5. 1 Лѣт. 17; 10, 25.
ѣ Гх. 18; 17.
ю Гх. 24; 11.
я Іер. 10; 18.
ж Быт. 24; 27. Исх. 18; 10. Псал. 41; 13. 72; 18. Лук. 1; 68.
іѫ Ст. 26.
а Ст. 26.
б Ст. 22.
в Гх. 20; 42. 2 Цар. 15; 9. 4 Цар. 5; 19. Лук. 7; 50. 8; 48.

си съ миръ: виждь послушахъ гласъ-тъ ти, и [г]пріехъ лице-то ти.

36 И дойде Авигея при Навала: и ето, [д]той имаше пиръ въ домъ-тъ си, като пиръ царскый: и сърдце-то Навалово *бѣше* весело въ него, и той бѣше крайно піянъ: заради това му не извѣсти нищо, ни ма-
37 ло ни голѣмо до утрѣшнж-тж зорж. Но на утринь-тж като ся истрезви Навалъ, исказа му жена-та му тѣзи работы: и примрѣ сърдце-то му въ него, и станж
38 като камыкъ. И *слѣдъ* десеть дни почти, порази Господь Навала и умрѣ.
39 И когато чу Давидъ че умрѣ Навалъ, рече: [е]Благословенъ Господь, [ж]който сждп сждъ-тъ ми *за* поношеніе-то ми отъ Навала, и [з]възбрани рабъ-тъ си отъ зло-то: и [и]Наваловж-тж злобж обърнж Господь на главж-тж му! И прати Давидъ та говори на Авигеіж, да іж земе
40 за женж за себе си. И дойдохж Давидови-тѣ раби при Авигеіж, въ Кармилъ, та й говорихж, и рекохж: Давидъ ны прати при тебе, да тя земе за женж за себе
41 си. И станж та ся поклони съ лице-то доземи, и рече: Ето, [і]*нека е* раба-та ти слугыня да мые нозѣ-тѣ на рабы-тѣ на
42 господаря си. И побърза Авигея, та станж и качи ся на оселъ-тъ, заедно съ петь нейны момичета които отивахж велѣдъ неіж: и отиде велѣдъ Давидовы-тѣ вѣсти-
43 тели, и станж му жена. Давидъ зѣ още и Ахиноамъ [к]отъ Іезраель: [л]и тѣзи двѣ-
44 тѣ бѣхж му жены. А Саулъ бѣше далъ [м]Михалж, дъщеріж си, Давидовж-тж женж, на Фалтія Лаисовъ-тъ сынъ, който бѣше отъ [н]Галлимъ.

ГЛАВА 26.

1 А дойдохж Зифейци-тѣ при Саула въ Гаваіж, и рекохж: [а]Не крые ли ся Давидъ въ хълмъ-тъ Ехелж, срещж Іеси-
2 монъ? И станж Саулъ, та слѣзе въ Зифскж-тж пустыніж, и имаше съсъ себе си три тысящы избранны мжжіе отъ Израиля, да търси Давида въ Зифскж-тж пу-
3 стыніж. И расположи станъ-тъ си Саулъ на хълмъ-тъ Ехелж, който е срещж Іесимонъ, при пжть-тъ. А Давидъ сѣдѣше въ пустыніж-тж, и видѣ че Саулъ идяше
4 отдирѣ му въ пустыніж-тж. За това прати Давидъ съгледатели, та ся научи че Саулъ наистинж дойде.
5 И станж Давидъ та дойде на мѣсто-то дѣто Саулъ бѣше расположилъ станъ-тъ си: и съгледа Давидъ мѣсто-то дѣто лежеше Саулъ, и [б]Авениръ Нировый сынъ военачалникъ-тъ му. А Саулъ лежеше въ оплотъ-тъ отъ кола-та, и людіе-тѣ
6 бѣхж расположени около него. Тогазь отговори Давидъ и рече на Ахымелеха Хеттеянинъ-тъ, и на Ависея [в]сынъ-тъ Саруинъ, братъ-тъ на Іоава: [г]Кой ще слѣзе съ мене при Саула въ станъ-тъ? И рече Ависей: Азъ ще слѣзж съ тебе.
7 И тъй дойдохж Давидъ и Ависей прѣзъ нощь при людіе-тѣ: и ето, Саулъ лежеше заспалъ въ оплотъ-тъ отъ кола-та, и копіе-то му забито въ земіж-тж при главж-тж му: а Авениръ и людіе-тѣ лежехж
8 около него. Тогазь рече Ависей Давиду: Богъ заключи днесь врагъ-тъ ти въ ржкж-тж ти: и сега да го поразіж съ копіе-то дори до земіж-тж за единъждь и
9 нѣма да повторіж върхъ него. А Давидъ рече на Ависея: Да го не погубишь: защото [д]кой може тури ржкж на помазан-
10 ника Господень и да е неповиненъ? И рече още Давидъ: Живъ Господь, [е]Господь ще го порази: или [ж]день-тъ му ще дойде, и ще умре: или [з]ще влѣзе въ
11 брань, и ще ся свърши. [и]Да ми не бжде отъ Господа, да туріж ржкж на помазанника Господень! Но земи сега, моліж, копіе-то което е при главж-тж му, и кърчагъ-тъ съ водж-тж та да си оти-
12 демъ. И тъй зѣ Давидъ копіе-то и кърчагъ-тъ съ водж-тж, отъ при главж-тж на Саула: та си отидохж, и никой не видѣ, и никой не усѣти, и никой не ся събуди; защото всички-тѣ спяхж, понеже [і]дълбокъ сънъ отъ Господа бѣ надижлъ на тѣхъ.
13 Тогазь минж Давидъ на срещж, та застанж на върхъ-тъ на горж-тж отъ далечь: между тѣхъ имаше голѣмо раз-
14 стояніе. И извыка Давидъ къмъ людіе-тѣ, и къмъ Авенира Нировъ-тъ сынъ, и говореше: Не отговаряшь ли, Авенире? И отговори Авениръ та рече; Кой си ты
15 дѣто выкашь къмъ царя? И рече Давидъ Авениру: Не си ли мжжъ ты? и кой е подобенъ тебѣ между Израиля? а защо не пазишь господаря си царь-тъ? понеже влѣзе единъ отъ людіе-тѣ да по-
16 губи царя господарь-тъ ти. Не е добро това нѣщо което стори ты: живъ Господь, вы сте достойни за смърть, понеже не упазихте господаря си, помазанникъ-тъ Господень. И сега, виждте дѣ е копіе-то на царя, и кърчагъ-тъ съ водж-тж които
17 бѣхж при главж-тж му: И позна Саулъ гласъ-тъ Давидовъ, и рече: [к]Твой-тъ
18 гласъ ли е, чадо мое Давиде? И Давидъ

г Быт. 19; 21.
д 2 Цар. 13; 23.
е Ст. 32.
ж Прит. 22; 23.
з Ст. 26, 34.
и 3 Цар. 2; 44. Псал. 7; 16.
і Руѳ. 2; 10, 13. Прит. 15; 33.
к Іис. Нав. 15; 56.
л Гл. 27; 3. 30; 5.
м 2 Цар. 3; 14, 15.
н Иса. 10; 30.

—

а Гл. 23; 19. Псал. 54; надписъ-тъ.
б Гл. 14; 50. 17; 55.
в 1 Лѣт. 2; 16.
г Сжд. 7; 10, 11.
д Гл. 24; 6, 7. 2 Цар. 1; 16.
е Гл. 25; 38. Псал. 94; 1, 2, 23. Лук. 18; 7. Рим. 12; 19.
ж Вижь Быт. 47; 29. Втор. 31; 14. Іов. 7; 1. 14; 5. Псал. 37; 13.
з Гл. 31; 6.
и Гл. 21; 7, 13.
і Быт. 2; 21, 15; 12.
к Гл. 24; 17.

рече: Мой-тъ гласъ е, господарю мой царю. И рече: [л]Защо господарь-тъ ми гони така рабъ-тъ си? какво сьмь сторилъ?
19 или какво зло *има* въ ржкж-тж ми? И сега нека чуе, молiж, господарь-тъ ми царь-тъ думы-тѣ на рабъ-тъ си: Ако Господь [м]тя подигнж противъ мене, нека пріеме жьртвж; но ако сж человѣческы сынове, тѣ *нека бждять* проклѣти прѣдъ Господа: [н]защото мя испждихж днесь да нѣмамъ съобщеніе [о]въ наслѣдіе-то Господне, и казуватъ *ми*: Иди, служи на другы богове.
20 И сега, нека не падне кръвьта ми на земiж-тж прѣдъ Господа: защото царь-тъ Израилевъ е излѣзлъ да търси [п]еднж бълхж, като кога гони нѣкой еребицж въ горы-тѣ.
21 И рече Саулъ: [р]Съгрѣшихъ: върни ся, чадо мое Давиде: защото нѣма вече да ти сторiж зло, понеже душа-та ми [с]быде днесь многоцѣнна прѣдъ твои-тѣ очи: ето, безуміе сторихъ и голѣмж погрѣшкж направихъ.
22 И отговори Давидъ, и рече: Ето царско-то копіе: и нека мине единъ отъ момцы-тѣ и да го земе.
23 [т]А Господь да отдаде всякому споредъ правдж-тж му, и споредъ вѣрность-тж му; защото тя прѣдаде Господь днесь въ ржкж-тж *ми*, но азъ не рачихъ да турiж ржкж-тж си на помазанника Господень.
24 Ето прочее, както животъ-тъ ти быде днесь многоцѣненъ прѣдъ очи-тѣ ми, така и мой-тъ животъ нека бжде многоцѣненъ прѣдъ очи-тѣ на Господа, и той да мя избави отъ всичкы-тѣ скърби.
25 Тогазь рече Саулъ Давиду: Да си благословенъ, чадо мое Давиде! ты непрѣмѣнно ще извършишь *великы дѣла*, и [у]наистинж ще ся прѣукрѣпишь. И Давидъ си отиде въ пжть-тъ си, а Саулъ ся върнж на мѣсто-то си.

ГЛАВА 27.

1 И рече Давидъ въ сьрдце-то си: Най сетнѣ ще погынж единъ день отъ ржкж-тж на Саула: нѣма по добро за мене, освѣнь да ся отървж поскоро въ Филистимскжтж земiж: тогазь ще ся отчае Саулъ отъ мене, *и ще ся напусне* да мя не търси вече по всичкы-тѣ прѣдѣлы на Израиля: така ще ся отървж отъ ржкж-тж му.
2 И станж Давидъ, та [а]прѣминж той и шесть-тѣ стотинъ мжжіе които бѣхж съ него, [б]при Анхуса Маоховъ-тъ сынъ, царя на Геѳъ.
3 И останж Давидъ съ Анхуса въ Геѳъ, той и мжжіе-тѣ му, всякой съ домородіе-то си, *и* Давидъ [в]съ двѣ-тѣ си жены, Ахыноамъ Іезраелянкж-тж, и Авигеiж Кармилчанкж-тж Наваловж-тж женж.
4 И възвѣстихж Саулу че побѣгнж Давидъ въ Геѳъ: [г]за това не го потърси вече.
5 И рече Давидъ Анхусу: Ако сьмь намѣрилъ сега благодать прѣдъ очи-тѣ ти, нека ми ся даде мѣсто въ нѣкой отъ полскы-тѣ градове, да сѣдiж тамъ: и защо да сѣди рабъ-тъ ти съ тебе въ царскый-тъ градъ?
6 И даде му Анхусъ въ тойзи день Сиклагъ: за това Сиклагъ останж на Іудины-тѣ царіе *и* до днесь.
7 А число-то на дни-тѣ, колкото сѣдѣ Давидъ въ земiж-тж на Филистимцы-тѣ, быде една година и четыри мѣсецы.
8 А възлазяше Давидъ и мжжіе-тѣ му, та нападахж [д]връзъ Гессурійцы-тѣ, [е]Гезрейцы-тѣ, и [ж]Амаличаны-тѣ: защото тѣ *бѣхж* отъ старо врѣме жители на земiжтж, [з]отъ входъ-тъ на Суръ, и дори до Египетскж-тж земiж.
9 И поразяваше Давидъ земiж-тж, и не оставяше живъ ни мжжа ни женж: и зимаше овцы, и говеда, и ослы, и камилы, и дрехы: и като ся вращаше дохождаше при Анхуса.
10 И говоряше Анхусъ *Давиду*: Дѣ направихте нападеніе днесь? И отговаряше Давидъ: Къмъ югъ на Іудж, и къмъ югъ на [и]Іерамеилцы-тѣ, и къмъ югъ [і]на Кенеяны-тѣ.
11 И ни мжжа нито женж не оставяше Давидъ живы, да донесжтъ въ Геѳъ, и думаше: Да не бы да възвѣстятъ противъ насъ, и кажжтъ: Така прави Давидъ. И такъвъ бѣше обычай-тъ му, прѣзъ всичкы-тѣ дни колкото сѣдѣ въ Филистимскж-тж земiж.
12 И вѣроваше Анхусъ Давида, и казуваше: Той направи себе си съвсѣмъ омразенъ на людіе-тѣ си Израиля; заради това ще ми бжде рабъ вынжгы.

ГЛАВА 28.

1 Въ онѣзи дни [а]събрахж Филистимци-тѣ воинства-та си за да излѣзжтъ да направятъ бой противъ Израиля. И рече Анхусъ Давиду: Да знаешь извѣстно, че ще излѣзешь съ мене на бой-тъ, ты и мжжіе-тѣ ти.
2 И рече Давидъ Анхусу: Ты наистинж ще познаешь що ще да направи рабъ-тъ ти: И рече Анхусъ Давиду: Заради това ще тя направiж стражъ на главж-тж ми завсегда.
3 А [б]Самуилъ умрѣ, и всичкый Израиль го плака, и погребе го въ Рамж градъ-тъ му. И испждилъ бѣ Саулъ отъ мѣсто-то [в]бѣсовъпрошатели-тѣ и вълшебницы-тѣ.

л Гл. 24; 10, 12.
м 2 Цар. 16; 11. 24; 1.
н Втор. 4; 28. Псал. 120. 5.
о 2 Цар. 14; 16. 20; 19.
п Гл. 25; 15.
р Гл. 15; 24. 24; 18.
с Гл. 18; 30.
т Псал. 7; 8. 18; 20.
у Быт. 32; 28.

—

а Гл. 25; 13.
б Гл. 21; 10.
в Гл. 25; 43.
г Вижь Іис. Нав. 15; 31. 19; 5.
д Іис. Нав. 13; 2.
е Іис. Нав. 16; 10. Сжд. 1; 29.
ж Исх. 17; 16. Вижь Гл. 15; 7, 8.
з Быт. 25; 18.
и Вижь 1 Лѣт. 2; 9, 25.
і Сжд. 1; 16.

—

а Гл. 29; 1.
б Гл. 25; 1.
в Ст. 9. Исх. 22; 18. Лев. 19; 31. 20; 27. Втор. 18; 10, 11.

4 И тъй събрахѫ ся Филистимци-тѣ купно и дойдохѫ та расположихѫ станъ-тъ си [г]въ Сунамъ: и събра Саулъ всичкый Израиль, та расположихѫ станъ-тъ си [д]въ 5 Гелвуѐ. И когато видѣ Саулъ станъ-тъ на Филистимцы-тѣ, [е]уплаши ся, и растрепера ся сьрдце-то му твьрдѣ много. 6 И попыта Саулъ Господа: [ж]но Господь не му отговори, нито [з]чрѣзъ сънища, нито [и]чрѣзъ Уримъ-тъ, нито чрѣзъ про- 7 роцы. Тогазь рече Саулъ на рабы-тѣ си: Потърсѣте ми женѫ бѣсовъпрошателкѫ, за да идѫ при неѭ, и да ѭ попытамъ. И раби-тѣ му рекохѫ му: Ето, *има* въ Ендоръ една жена бѣсовъпрошателка.

8 И прѣличи ся Саулъ, и облѣче другы дрехы, и отиде той и двама мѫжіе съ него та дойдохѫ при женѫ-тѫ прѣзъ нощь: [і]и рече: Почародѣйствувай ми, моліѭ, чрѣзъ бѣсовъпрошеніе, и възведи 9 ми когото ти рекѫ. И рече му жена-та: Ето, ты знаешь що направи Саулъ, какъ [к]истрѣби бѣсовъпрошатели-тѣ и вълшебницы-тѣ отъ мѣсто-то: защо сега впримчашь животъ-тъ ми, да мя умьртвятъ? 10 И заклѣ ѝ ся Саулъ въ Господа, и рече: Живъ Господь, нѣма да ти ся случи ни- 11 какво зло за това. Тогазь рече жена-та: Кого да ти възведѫ? И рече: Самуила ми възведи.

12 И когато видѣ жена-та Самуила, извыка съ голѣмъ гласъ: и говори жена-та Саулу, и рече: Защо мя излъга ты? 13 и ты си Саулъ. И рече ѝ царь-тъ: Не бой ся; но какво видѣ ты? И рече жена-та Саулу: Богове видѣхъ които изли- 14 захѫ изъ земіѭ-тѫ. И рече ѝ: Какъвъ е образъ-тъ му: А тя рече: Единъ старецъ възлази, и е обвитъ [л]съ мантіѭ, И позна Саулъ че бѣше Самуилъ, и наведе ся 15 съ лице-то доземи, та ся поклони: И рече Самуилъ Саулу: Защо ми досади ты, и мя направи да възлѣзѫ? И рече Саулъ: [м]Нахождамъ ся въ голѣмо утѣсненіе; защото Филистимци-тѣ ратуватъ противъ мене, а [о]Богъ ся отдалечи отъ мене, и [п]не ми отговаря вече, нито чрѣзъ пророцы, нито чрѣзъ сънища: за това тя повыкнѫхъ да ми обадишь какво да 16 правіѭ. Тогазь рече Самуилъ: А защо мя пыташь, като Господь ся е отдалечилъ отъ тебе, и станѫ ти непріятель? 17 Ето, Господь си направи, [р]както бѣ говорилъ чрѣзъ мене; защото раздра Господь царство-то отъ рѫкѫ-тѫ ти, и 18 го даде на ближній-тъ ти Давида. [с]Понеже ты ся не покори на гласъ-тъ Господень, нито извьрши голѣмый-тъ неговъ гнѣвъ вързъ Амалика, заради това Господь ти направи това нѣщо въ тойзи 19 день. И ще прѣдаде Господь Израиля съ тебе въ рѫкѫ-тѫ на Филистимцы-тѣ: и утрѣ ты и синове-тѣ ти *ще бѫдете* съ мене: и станъ-тъ Израилевъ ще прѣдаде Господь въ рѫкѫ-тѫ на Филистимцы-тѣ.

20 Тогазь паднѫ Саулъ тутакси цѣлъ простръ̀нъ на земіѭ-тѫ; защото ся много уплаши отъ Самуиловы-тѣ думы и сила нѣмаше въ него, понеже не бѣ ялъ хлѣбъ 21 всичкый-тъ день, и всичкѫ-тѫ нощь. И дойде жена-та при Саула и видѣ го че бѣше много смутенъ, и рече му: Ето раба-та ти послуша гласъ-тъ ти, [т]турихъ животъ-тъ си въ рѫкѫ-тѫ си, и покорихъ ся на твои-тѣ думы, които ми ты 22 говори. Сега прочее послушай и ты, моліѭ, гласъ-тъ на рабѫ-тѫ си, и нека туріѭ малко хлѣбъ прѣдъ тебе: та яждь, за да пріемешь силѫ, понеже отивашь на 23 пѫть. Но не щѣше, и думаше: Не щѫ да ямъ. Раби-тѣ му обаче съ женѫ-тѫ наедно принудихѫ го, та послуша гласъ-тъ имъ; и станѫ отъ земіѭ-тѫ, та сѣднѫ 24 на постелкѫ-тѫ. А жена-та имаше храненѫ юницѫ въ кѫщѫ-тѫ: и побърза, та ѭ закла: и зѣ брашно, та омѣси, и 25 испече отъ него бесквасны питы: И донесе прѣдъ Саула и прѣдъ рабы-тѣ му, та ядохѫ. И станѫхѫ та си отидохѫ прѣзъ онѫзи нощь.

ГЛАВА 29.

1 И [а]събрахѫ Филистимци-тѣ всичкы-тѣ си воинства [б]въ Афекъ: а Израиляни-тѣ расположихѫ станъ-тъ си при изворъ-тъ 2 който е въ Іезраель. И Филистимскы-тѣ войводы заминувахѫ съсъ стотины и съ тысящы: а Давидъ и мѫжіе-тѣ му идяхѫ 3 отзирѣ [в]съ Анхуса. И рекохѫ Филистимскы-тѣ началници: Що щѫтъ *тука* тѣзи Евреи? И рече Анхусъ на Филистимскы-тѣ началницы: Не е ли тойзи Давидъ рабъ-тъ на Саула царя Израилевъ, който быде съ мене [г]прѣзъ тѣзи дни, или годины? и [д]не намѣрихъ въ него никаквѫ *грѣшкѫ* отъ както е припаднѫлъ *при мене* 4 до тойзи день. И негодовахѫ противъ него Филистимскы-тѣ началници и рекохѫ му Филистимскы-тѣ началници: [е]Испроводи тогозь человѣка, и нека ся върне на мѣсто-то си което му си опрѣдѣлилъ, и да не слѣзе съ насъ въ бой-тъ, да не бы да ни стане [ж]въ бой-тъ сѫпостатъ; защото

[г] Іис. Нав. 19; 18. 4 Цар. 4; 8.
[д] Гл. 31; 1.
[е] Іов. 18; 11.
[ж] Гл. 14; 37. Прит. 1; 28. Плач. 2; 9.
[з] Числ. 12; 6.
[и] Исх. 28; 30. Числ. 27; 21. Втор. 33; 8.
[і] Втор. 18; 11. 1 Лѣт. 10; 13. Иса. 8; 19.
[к] Ст. 3.
[л] Гл. 15; 27. 4 Цар. 2; 8, 13.
[м] Прит. 5; 11, 12, 13. 14; 14.
[о] Гл. 18; 12.
[п] Ст. 6.
[р] Гл. 15; 28.
[с] Гл. 15; 9. 3 Цар. 20; 42. 1 Лѣт. 10; 13. Іер. 48; 10.
[т] Сѫд. 12; 3. Гл. 19; 5; Іов. 13; 14.

—

[а] Гл. 28; 1.
[б] Гл. 4; 1.
[в] Гл. 28; 1, 2.
[г] Виж Гл. 27; 7.
[д] Дан. 6; 5.
[е] 1 Лѣт. 12; 19.
[ж] Виж Гл. 14; 21.

какъ бы ся примирилъ той съ господаря си? не съ главы-тѣ ли на тѣзи мѫжіе?
5 Не е ли той Давидъ, за когото пѣехѫ взаимно въ ликове-тѣ, и говоряхѫ: [з]Саулъ порази тысящы-тѣ си, а Давидъ тмы-тѣ си?
6 Тогазь повыка Анхусъ Давида, та му рече: Живъ Господь, наистинѫ ты быде правъ, [и]и исходъ-тъ ти и входъ-тъ ти съ мене въ станъ-тъ е угоденъ прѣдъ очи-тѣ ми; защото [і]зло не намѣрихъ въ тебе, отъ който день си дошелъ при мене дори до тойзи день: но прѣдъ очи-тѣ на вой-
7 воды-тѣ не си ты угоденъ. Сега прочее върни ся, та иди съ миръ, за да не нанесешь неугодность въ Филистимскы-тѣ
8 войводы. И рече Давидъ Анхусу: Но що сьмь направилъ? и що намѣри ты въ рабъ-тъ си отъ който день сьмь прѣдъ тебе до тойзи день, та да не идѫ да ратувамъ противъ неприятели-тѣ на госпо-
9 даря си царь-тъ? И отговори Анхусъ и рече Давиду: Знаіѫ че си угоденъ прѣдъ очи-тѣ ми, [к]като ангелъ Божій: но [л]Филистимскы-тѣ началници рекохѫ: Да не
10 възлѣзе той съ насъ въ бой-тъ. Сега прочее стани утрѣ рано, съ рабы-тѣ на господаря си, които дойдохѫ съ тебе: и като станете утрѣ рано, тутакси като ви ся разсъвне, идѣте си.
11 И станѫ рано на утринь-тѫ Давидъ, и мѫжіе-тѣ му, за да си идѫтъ, да ся върнѫтъ въ Филистимскѫ-тѫ земіѫ. А [м]Филистимци-тѣ възлѣзохѫ въ Іезраель.

ГЛАВА 30.

1 И когато Давидъ и мѫжіе-тѣ му влѣзохѫ въ Сиклагъ въ третій-тъ день, [а]Амаличани-тѣ бѣхѫ направили нападеніе въ южнѫ-тѫ странѫ, и въ Сиклагъ, и поразили бѣхѫ Сиклагъ и изгорили го бѣхѫ
2 съ огнь: И заплѣнили бѣхѫ жены-тѣ които бѣхѫ въ него: отъ мало до голѣмо не умъртвихѫ никого, но зѣхѫ *гы*, та о-
3 тидохѫ въ пѫть-тъ си. А Давидъ и мѫжіе-тѣ му дойдохѫ въ градъ-тъ, и ето, *бѣше* изгоренъ съ огнь: и жены-тѣ имъ, и синове-тѣ имъ, и дъщери-тѣ имъ за-
4 плѣнены. Тогазь Давидъ и людіе-тѣ които бѣхѫ съ него възвысихѫ гласъ-тъ си та плакахѫ, додѣ не имъ останѫ вече
5 сила да плачѫтъ. Така и [б]двѣ-тѣ жены на Давида быдохѫ заплѣнены, Ахиноамъ Іезраелянка-та, и Авигея жена-та на На-
6 вала Кармилецъ-тъ. И оскърби ся Давидъ много, защото людіе-тѣ говоряхѫ [в]съ каменіе да го убіѭтъ, понеже душа-та на всичкы-тѣ людіе бѣше прѣогорчена, всякой за синове-тѣ си и за дъщери-тѣ си: а [г]Давидъ ся укрѣпи въ Господа Бога своего.
7 И [д]рече Давидъ на Авіаѳара священника, Ахимелеховый-тъ сынъ: Донеси ми тукъ, моліѫ, ефодъ-тъ. И донесе Авіаѳаръ
8 ефодъ-тъ при Давида. И [е]попыта Давидъ Господа, и рече: Да гоніѫ ли вслѣдъ тойзи пълкъ? ще гы стигнѫ ли? А той му рече: Гони; защото наистинѫ ще стигнешь, и непрѣмѣнно ще отървешь *все-*
9 *чко.* Тогазь отиде Давидъ, той и шестьтѣ стотинъ мѫжіе които бѣхѫ съ него, та дойдохѫ до потокъ-тъ Восоръ, дѣто
10 останѫли-тѣ ся спрѣхѫ: А Давидъ самъ и четыристотинъ мѫжіе гоняхѫ; понеже [ж]останѫхѫ назадъ двѣстѣ, които умо-рени не можахѫ да прѣминѫтъ потокъ-тъ Восоръ.
11 И намѣрихѫ человѣкъ Египтянинъ въ поле-то, и доведохѫ го при Давида: и дадохѫ му хлѣбъ, и яде, и напоихѫ го
12 съ водѫ: И дадохѫ му еднѫ часть отъ низаницѫ смоквы, и два грозда сухо грозді́е, [з]та яде и върнѫ ся духъ-тъ му въ него; защото не бѣше ялъ хлѣбъ, нито бѣше пилъ водѫ, три дни и три нощи.
13 И рече му Давидъ: Чій си? и отъ дѣ си? И рече: Отрокъ сьмь Египтянинъ, рабъ на единъ Амаличанинъ: и остави мя господарь-тъ ми, понеже ся разболѣхъ три
14 дни сега. Ный направихмы нападеніе въ южнѫ-тѫ странѫ [и]на Херееци-тѣ, и въ страны-тѣ на Іудѫ, и въ южнѫ-тѫ странѫ [і]на Халева: и изгорихмы Сиклагъ съ
15 огнь. И рече му Давидъ: Можешь ли да мя низведешь къмъ тойзи пълкъ? А той рече: Закьлни ми ся въ Бога, че нѣма да мя умъртвишь, нито ще мя прѣдадешь въ рѫкѫ-тѫ на господаря ми, и ще тя низведѫ при тойзи пълкъ.
16 И когато го низведе, ето, тѣ *бѣхѫ* распърснѫти по лице-то на всичко-то мѣсто, [к]та ядяхѫ, и піяхѫ, и веселяхѫ ся, заради всичкы-тѣ голѣмы користи които зѣхѫ отъ Филистимскѫ-тѫ земіѫ, и отъ
17 Іудинѫ-тѫ земіѫ. И удари гы Давидъ отъ зорѫ-тѫ дори до вечеръ-тъ на утрѣшный-тъ день: и не ся избави нито единъ отъ тѣхъ, освѣнь четыристотинъ момци, които сѣдѣхѫ на камилы, и побѣгнѫхѫ.
18 И отърва Давидъ все що бѣхѫ зѣли Амаличани-тѣ: и двѣ-тѣ си жены отърва Да-
19 видъ. И не имъ ся изгуби ни мало ни голѣмо, ни синове ни дъщери, ни ко-

з Гл. 18; 7. 21; 11.
и 2 Цар. 3; 25. 4 Цар. 19; 27.
і Ст. 3.
к 2 Цар. 14; 17, 20. 19; 27.
л Ст. 4.
м 2 Цар. 4; 4.

—

а Вижь Гл. 15; 7. 27; 8.
б Гл. 25; 42, 43. 2 Цар. 2; 2.
в Исх. 17; 4.
г Псал. 42; 5. 56; 3, 4, 11. Авв. 3; 17, 18.
д Гл. 23; 6, 9.
е Гл. 23; 2, 4.
ж Ст. 21.
з Сѫд. 15; 19. Гл. 14; 27.
и Ст. 16. 2 Цар. 8; 18. 3 Цар. 1; 38, 44. Іез. 25; 16. Соф. 2; 5.
і Іис. Нав. 14; 13. 15; 13.
к 1 Сол. 5; 3.

рысть, ни нищо отъ колкото бѣхѫ зѣли отъ тѣхъ: [л]всичко-то вѣрнѫ Давидъ. 20 И зѣ Давидъ всичкы-тѣ овцы и говеда, *и като гы* карахѫ прѣдъ другы-тѣ скотове, говоряхѫ: Тѣзи сѫ Давидовы-тѣ корысти.

21 И дойде Давидъ [м]при двѣстѣ-тѣ мѫжіе, конто бѣхѫ изнемощѣли та не могохѫ да идѫтъ слѣдъ Давида, за това гы бѣ оставилъ на потокъ-тъ Восоръ: и излѣзохѫ да посрѣщнѫтъ Давида и да посрѣщнѫтъ людіе-тѣ конто бѣхѫ съ него: и когато приближи Давидъ при людіе-тѣ, поздрави гы. 22 И отговорихѫ [н]всичкы-тѣ лоши и развращенни мѫжіе отъ конто бѣхѫ ходили съ Давида, и рекохѫ: понеже тѣ не дойдохѫ съ насъ, не щемъ да имъ дадемъ отъ корысти-тѣ конто отървахмы, освѣнь на всякого женѫ-тѫ му, и чада-та му: и нека *гы* земѫтъ, та нека си отидѫтъ. 23 Но Давидъ рече: Не направяйте така, братіе мои, за онѣзи нѣща, конто ни даде Господь, който ны упази, и прѣдаде въ рѫкѫ-тѫ ни пълкъ-тъ който бѣ дошелъ противу насъ. 24 И кой ще вы послуша въ тѫзи работѫ? но [о]споредъ дѣлъ-тъ на слазящій-тъ въ бой-тъ, така *ще бѫде* и дѣлъ-тъ на сѣдящій-тъ при съсѫды-тѣ: равно ще ся дѣлятъ. 25 И станѫ *така* отъ онзи день и послѣ: и направи това законъ и повелѣніе въ Израиля до тойзи день.

26 А когато дойде Давидъ въ Сиклагъ, проводи отъ тѣзи корысти на Іудины-тѣ старѣйшины, на пріятели-тѣ си, и рече: Ето вамъ благословеніе, отъ корысти-тѣ на врагове-тѣ Господни: 27 *Проводи* на онѣзи конто *живѣяхѫ* въ Веѳиль, и на онѣзи въ южный [п]Рамоѳъ, и на онѣзи въ [р]Іаѳиръ, 28 И на онѣзи въ [с]Ароиръ, и на онѣзи въ Сифмоѳъ, и на онѣзи [т]въ Есѳемо, 29 И на онѣзи въ Рахалъ, и на онѣзи въ градища-та [у]на Іерамеилцы-тѣ, и на онѣзи въ градища-та [ф]на Кенейцы-тѣ. 30 И на онѣзи [х]въ Хормѫ, и на онѣзи въ Хорасанъ, и на онѣзи въ Аѳахъ, 31 И на онѣзи [ц]въ Хевронъ, и на всичкы-тѣ мѣста, по конто Давидъ ходяше, той и мѫжіе-тѣ му.

ГЛАВА 31.

1 [а]А Филистимци-тѣ правяхѫ брань противъ Израиля: и побѣгнѫхѫ Израилеви-тѣ мѫжіе отъ лице-то на Филистимцы-тѣ, и паднѫхѫ убити въ горѫ-тѫ [б]Гелвуе. 2 И стигнѫхѫ Филистимци-тѣ Саула и синове-тѣ му: и поразихѫ Филистимци-тѣ [в]Іонаѳана, и Авинадава, и Мелхысуя, Сауловы-тѣ сынове. 3 И [г]натегнуваше битва-та връзъ Саула, и получихѫ го стрѣлци-тѣ мѫжіе: и наранн ся тежко отъ стрѣлцы-тѣ. 4 И [д]рече Саулъ на орѫженосеца си: Истръгни мечь-тъ си, та мя прободи съ него: [е]за да не дойдѫтъ тѣзи необрѣзани, та мя прободѫтъ, и ся поругаіѫтъ съ мене. Но орѫженосецъ-тъ му не рачаше, [ж]защото много ся боеше. За това зѣ Саулъ мечь-тъ, та [з]паднѫ връзъ него. 5 И като видѣ орѫженосецъ-тъ му че умрѣ Саулъ, паднѫ и той на мечь-тъ си, и умрѣ съ него. 6 Така умрѣ Саулъ, и трима-та му сынове, и орѫженосецъ-тъ му, и всичкы-тѣ му мѫжіе, наедно въ самый-тъ онзи день.

7 И Израилеви-тѣ мѫжіе, конто бѣхѫ оттатакъ долъ-тъ и оттатакъ Іорданъ, като видѣхѫ че бѣгахѫ Израилеви-тѣ мѫжіе, и че Саулъ и сынове-тѣ му измрѣхѫ, оставихѫ градове-тѣ та побѣгнѫхѫ: а Филистимци-тѣ дойдохѫ и ся населихѫ въ тѣхъ.

8 И на утрѣшный-тъ день, когато дойдохѫ Филистимци-тѣ да съблѣкѫтъ убиты-тѣ, намѣрихѫ Саула и трима-та му сынове паднѫли на горѫ-тѫ Гелвуе. 9 И отсѣкохѫ главѫ-тѫ му, и извадихѫ орѫжія-та му, и распратихѫ по Филистимскѫ-тѫ земіѫ наоколо, [и]за да раздадѫтъ извѣстіе въ домъ-тъ на идолы-тѣ си, и между людіе-тѣ. 10 И [і]турихѫ орѫжія-та му въ домъ-тъ [к]на Астарты-тѣ, и [л]обѣсихѫ тѣло-то му на стѣнѫ-тѫ на [м]Веѳсанъ.

11 А като [н]чухѫ жители-тѣ на Іависъ-галаадъ за това, какво направихѫ Филистимци-тѣ Саулу, 12 [о]Станѫхѫ всичкы-тѣ силни мѫжіе, та ходихѫ всичкѫ-тѫ нощь, и зѣхѫ тѣло-то на Саула и тѣла-та на сынове-тѣ му отъ стѣнѫ-тѫ на Веѳсанъ, и дойдохѫ въ Іависъ, та гы [п]изгорихѫ тамо. 13 И зѣхѫ кости-тѣ имъ та [р]гы закопахѫ подъ дърво-то въ Іависъ, и [с]постихѫ седмь дни.

л Ст. 8.
м Ст. 10.
н Втор. 13; 13. Сѫд. 19; 22.
о Вижь Числ. 31; 27. Іис. Нав. 22; 8.
п Іис. Нав. 19; 8.
р Іис. Нав. 15; 48.
с Іис. Нав. 13; 16.
т Іис. Нав. 15; 50.
у Гл. 27; 10.
ф Сѫд. 1; 16.
х Сѫд. 1; 17.
ц Іис. Нав. 14; 13. 2 Цар. 2; 1.

—

а 1 Лѣт. 10; 1 до 12.
б Гл. 28; 4.
в Гл. 14; 49. 1 Лѣт. 8; 33.
г Вижь 2 Цар. 1; 6 и др.
д Сѫд. 9; 54.
е Гл. 14; 6. 17; 26.
ж 2 Цар. 1; 14.
з 2 Цар. 1; 10.
и 2 Цар. 1; 20.
і Гл. 21; 9.
к Сѫд. 2; 13.
л 2 Цар. 21; 12.
м Іис. Нав. 17; 11. Сѫд. 1; 27.
н Гл. 11; 3, 9, 10.
о Вижь Гл. 11; 1 — 11. 2 Цар. 2; 4 — 7.
п 2 Лѣт. 16; 14. Іер. 34; 5. Амос. 6; 10.
р 2 Цар. 2; 4, 5. 21; 12, 13, 14.
с Быт. 50; 10.

—

ВТОРА КНИГА
НА
ЦАРІЕ-ТѢ
или
ВТОРА КНИГА НА САМУИЛА.

ГЛАВА 1.

1 А слѣдъ смърть-тж на Саула, като ся върнж Давидъ [а]отъ пораженіе-то на Амаличаны-тѣ, сѣдѣ Давидъ въ Сиклагъ два 2 дни. А въ третій-тъ день, ето, [б]дойде человѣкъ изъ станъ-тъ, отъ при Саула [в]съ раздраны дрехы, и пьрсть на главж-тж му: и като влѣзе при Давида, паднж на 3 земіж-тж, та ся поклони. И рече му Давидъ: Отъ дѣ идешь? А той му рече: Азъ ся отървахъ отъ Израилевый-тъ станъ. 4 И рече му Давидъ: Какво станж? кажи ми, моліж. И отговори: Побѣгнжхж людіе-тѣ отъ бой-тъ, и мнозина даже отъ людіе-тѣ паднжхж, и умрѣхж; умрѣхж още и Са-5 улъ и Іонаѳанъ сынъ му. И рече Давидъ на момъка който му извѣстяваше: Какъ знаешь че умрѣ Саулъ, и Іонаѳанъ сынъ 6 му? И рече онзи момъкъ който му извѣстяваше: Намѣрихъ ся по случаю въ [г]горж-тж Гелвуе, и ето, [д]Саулъ бѣше ся подпрѣлъ на копіе-то си, и ето, колесницы-тѣ и конницы-тѣ го пристигнувахж. 7 И като погледнж отъ дирiж си, видѣ мя, и повыка мя. И отговорихъ; Ето азъ. И 8 рече ми: Кой си ты? И отговорихъ му: 9 Амаличанинъ сьмь азъ. Пакъ ми рече: Нападни на мене, моліж, та мя убій; защото помраченіе мя обзѣ, понеже жи-10 вотъ-тъ ми е още всичкый въ мене. И тъй застанжхъ вързъ него, и го [е]убихъ: понеже бѣхъ увѣренъ че не можаше да поживѣе като паднж: и зѣхъ вѣнецъ-тъ, който бѣше на главж-тж му, и гривнж-тж която бѣше на ржкж-тж му, та гы донесохъ тукъ при господаря ми.

11 Тогазь хванж Давидъ дрехы-тѣ си, [ж]та гы раздра: така и всичкы-тѣ мжжіе които 12 бѣхж съ него. И жалихж, и плакахж, и постихж до вечеръ-тъ за Саула, и за Іонаѳана сына му, и за людіе-тѣ Господни, и за домъ-тъ Израилевъ, защото паднжхж отъ мечь.

13 А Давидъ рече на момъка който му извѣстяваше: Отъ дѣ си ты? И отговори: Азъ сьмь сынъ на единъ пришлецъ Ама-14 личанинъ. И рече му Давидъ: [з]Какъ ся не убоя ты [и]да простреть ржкж-тж си 15 за да убіешь помазанника Господень? И [і]повыка Давидъ едного отъ момцы-тѣ и рече: Пристжпи, нападни вързъ него. И пора-16 зи го, и умрѣ. И рече му Давидъ: [к]Кръвь-та ти на главж-тж ти; защото [л]уста-та ти свидѣтелствовахж противъ тебе, като рече: Азъ убихъ помазанника Господень.

17 И плака Давидъ тойзи плачь[м] за Саула, 18 и за сына му Іонаѳана. (И заржча да научатъ Іудины-тѣ сынове *тжзи пѣснь на Лжкъ-тъ*: ето, писана е [н]въ книгж-тж на Праведный-тъ).

19 О Израилева славо, на высокы-тѣ си
мѣста устрѣлена!
[о]Какъ паднжхж силни-тѣ!
20 [п]Не възвѣстявайте въ Геѳъ,
Не проповѣдвайте по улицы-тѣ на Аскалонъ,
[р]За да ся не зарадуватъ Филистимскы-тѣ
дъщери,
[с]За да ся не развеселятъ дъщери-тѣ на
необрѣзанны-тѣ.
21 [т]Горы, които сте въ Гелвуѐ, [у]*нека* нѣма
роса, нито дъждь, на васъ,
Нито нивы които даватъ начаткы:
Защото тамъ бы захвърленъ щитъ-тъ на
крѣпкы-тѣ,
Сауловый-тъ щитъ, *като* [ф]че не е былъ
помазанъ съ елей.

а 1 Цар. 30; 17, 26.
б Гл. 4; 10.
в 1 Цар. 4; 12.
г 1 Цар. 31; 1.
д Вижъ 1 Цар. 31; 2, 3, 4.
е Сжд. 9; 54.
ж Гл. 3; 31. 13; 31.
з Числ. 12; 8. 1 Цар. 31; 4.
и 1 Цар. 24; 6. 26; 9. Псал. 105; 15.
і Гл. 4; 10, 12.
к 1 Цар. 26; 9. 3 Цар. 2; 32, 33, 37.
л Ст. 10. Лук. 19; 22.
н Іис. Нав. 10; 13,
о Ст. 27;
п 1 Цар. 31; 9. Мих. 1; 10. Вижъ Сжд. 16; 23.
р Вижъ Исх. 15; 20. Сжд. 11; 34. 1 Цар. 18; 6.
с 1 Цар. 31; 4.
т 1 Цар. 31; 1.
у Сжд. 5; 23. Іов. 3; 3, 4. Іер. 20; 14.
ф 1 Цар. 10; 1.

22 Отъ кръвь-тѫ на убиты-тѣ,
Отъ лой-тъ на крѣпкы-тѣ,
[р]Лѫкъ-тъ Іонаѳановъ не ся вращаше назадъ,
И мечь-тъ Сауловъ не ся вращаше празденъ.
23 Саулъ и Іонаѳанъ,
Любезни-тѣ и рачителни-тѣ въ животъ-тъ си,
И въ смърть-тѫ си не ся раздвоихѫ:
Бѣхѫ по лекы отъ орлы-тѣ,
[с]По силни отъ лвы-тѣ.
24 Израилеви дъщери, плачѣте за Саула,
Който вы облачеше въ червено съ украшенія,
Който туряше златны украшенія по дрехы-тѣ ви.
25 Какъ паднѫхѫ силни-тѣврѣдъ бой-тъ!
Іонаѳане, ударенный на высокы-тѣ си мѣста!
26 Прѣоскърбенъ сьмь за тебе, брате мой Іонаѳане!
Рачителенъ ми бѣше ты:
[т]Твоя-та любовь къмъ мене бѣше чудесна:
Прѣвъсхождаше любовь-тѫ на жены-тѣ.
27 [у]Какъ паднѫхѫ силни-тѣ,
И погынѫхѫ орѫжія-та на бой-тъ.

ГЛАВА 2.

1 **И** слѣдъ това [а]попыта Давидъ Господа, и рече: Да възлѣзѫ ли въ нѣкой отъ Іудины-тѣ градове? И Господь рече: Възлѣзь. И рече Давидъ: Дѣ да възлѣзѫ? 2 А той му рече: [б]Въ Хевронъ. И тъй възлѣзе тамъ Давидъ [в]и двѣ-тѣ му жены, Ахыноамъ Іезраелянка-та, и Авигея жена-та на Навала Кармилецъ-тъ. 3 И [г]мѫжіе-тѣ които бѣхѫ съ него възведе Давидъ, всякого съ домородіе-то му: и населихѫ ся въ Хевронскы-тѣ градове. 4 И [д]дойдохѫ Іудини-тѣ мѫжіе, та помазахѫ тамъ Давида за царь надъ Іудиный-тъ домъ.

И извѣстихѫ Давиду, и рекохѫ; [е]Мѫжіе-тѣ на Іависъ-галаадъ бѣхѫ, които 5 погребохѫ Саула. И прати Давидъ вѣстители при мѫжіе-тѣ на Іависъ-галаадъ, и рече имъ: Да сте [ж]благословени отъ Господа, защото направихте тѫзи милость на господаря си, на Саула, и погребохте 6 го! [з]Сега прочее да направи Господь вамъ милость и истинѫ! така и азъ ще ви въздамъ тѫзи добринѫ, понеже направихте 7 това нѣщо. Сега прочее, нека ся укрѣпятъ рѫцѣ-тѣ ви и бѫдѣте мѫжественни; защото господарь-тъ ви Саулъ умрѣ, а Іудиный домъ помазахѫ мене царь 8 надъ себе си. [и]Но Авениръ, Нировый сынъ, Сауловъ-тъ военачалникъ, зѣ Исвосѳея, Сауловъ-тъ сынъ, та го заведе 9 въ Маханаимъ, И направи го царь надъ Галаадъ, и надъ Ассурцы-тѣ, и надъ Іезраелцы-тѣ, и надъ Ефрема, надъ Веніамина, и надъ всичкый Израиль.

10 На четыридесеть годинъ бѣше Исвосѳей Сауловый сынъ, когато станѫ царь надъ Израиля: и царува двѣ годины: но Іу- 11 диный домъ послѣдова Давида. И [і]число-то на дни-тѣ, въ които царува Давидъ въ Хевронъ, надъ Іудиный домъ, бѣхѫ седмь годины и шесть мѣсеца.

12 И тъй излѣзе Авениръ Нировый сынъ, и раби-тѣ на Исвосѳея, сына Саулова, изъ 13 Маханаимъ, [к]въ Гаваонъ. И Іоавъ Саруиный сынъ, и раби-тѣ Давидови, излѣзохѫ та ся спосрѣщнѫхѫ близу при водоемъ-тъ на Гаваонъ: и сѣднѫхѫ, едни-тѣ отсамъ [л]на водоемъ-тъ, а другы-тѣ оттатакъ на 14 водоемъ-тъ. И рече Авениръ Іоаву: Нека станѫтъ сега момци-тѣ, и да поиграѭтъ прѣдъ насъ. И рече Іоавъ: Нека станѫтъ. 15 И тъй станѫхѫ та прѣминѫхѫ на четъ, дванадесеть отъ Веніамина, отъ странѫ-тѫ на Исвосѳея, сына Саулова, и двана- 16 десеть отъ Давидовы-тѣ рабы. И хванѫхѫ всякой ближній-тъ си за главѫ-тѫ, та прѣкара ножъ-тъ си въ ребро-то на ближній-тъ си, и паднѫхѫ заедно: за то онова мѣсто ся нарече, *Хелкаѳъ- 17 ассуримъ, което е Гаваонъ. И станѫ сраженіе-то много жестоко въ онзи день: и Авениръ и Израилеви-тѣ мѫжіе ся побѣдихѫ отъ Давидовы-тѣ рабы.

18 И тамо бѣхѫ [м]трима-та Саруины синове: Іоавъ и Ависей и Асаилъ: а Асаилъ бѣ [н]лекъ въ нозѣ-тѣ, [о]като една отъ 19 полскы-тѣ сърны. И погнѫ Асаилъ вслѣдъ Авенира: и като тичаше, не свърнѫ ни на десно, ни на лѣво, отъ вслѣдъ Аве- 20 нира. И погледнѫ Авениръ назадъ си, и рече: Ты ли си Асаиле? А той отго- 21 вори: Азъ. И рече му Авениръ: Свърни ты на десно или на лѣво, та хвани нѣкого отъ момцы-тѣ, и земи за себе си всеорѫжіе-то му. Но не рачи Асаилъ да 22 свърне отъ слѣдъ него. И пакъ рече Авениръ Асаилу: Върни ся отъ слѣдъ мене: защо да тя ударѭ до земѭ-тѫ? какъ ще дигнѫ тогазь лице-то си къмъ Іоава 23 брата ти? Но не рачи да ся върне: заради това го порази Авениръ съсъ заднe-то на копіе-то *си* [п]въ коремъ-тъ, и излѣзе копіе-то отъ заднины-тѣ му и па-

р 1 Цар. 18; 4.
с Сал. 11; 18.
т 1 Цар. 18; 1, 3. 19; 2. 20; 17, 41. 23; 16.
у Ст. 19.

а Сал. 1; 1. 1 Цар. 23; 2, 4, 9. 30; 7, 8.
б 1 Цар. 30; 31. Ст. 11. Гл. 5; 1, 3. 3 Цар. 2; 11.
в 1 Цар. 30; 5.
г 1 Цар. 27; 2, 3. 30; 1. 1 Лѣт. 12; 1.
д Ст. 11. Гл. 5; 5.
е 1 Цар. 31; 11, 13.
ж Руѳ. 2; 20. 3; 10. Псал. 115; 15.
з 2 Тим. 1; 16, 18.
и 1 Цар. 14; 50.
і Гл. 5; 5. 3 Цар. 2; 11.
к Іис. Нав. 18; 25.
л Іер. 41; 12.
* Нива на ножове-тѣ
м 1 Лѣт. 2; 16.
н 1 Лѣт. 12; 8.
о Псал. 18; 33. Пѣсн. 2; 17. 8; 14.
п Гл. 3; 27. 4; 6. 20; 10.

днѧ тамъ, и умрѣ на само-то мѣсто: и колкото дохождахѫ на мѣсто-то, дѣто паднѫ та умрѣ Асаилъ, спирахѫ ся. 24 А Іоавъ и Ависсѝ гоняхѫ вслѣдъ Авенира: и слънце-то захождаше когато тѣ дойдохѫ до хълмъ-тъ Аммѫ, който е срещѫ Гыѭ, при пѫть-тъ на Гаваонскѫ-тѫ пустынѭ.

25 И събрахѫ ся Веніаминови-тѣ сынове отдирь Авенира, и станѫхѫ едно тѣло, и застанѫхѫ на връхъ-тъ на единъ хълмъ. 26 Тогазь Авениръ извыка къмъ Іоава, и рече: Ще пояжда ли непрѣстанно мечь-тъ? не знаешь ли че сетнина-та ще бѫде горчива, и до кога не щешь да заповѣдашь на людіе-тѣ да ся върнѫтъ отъ да 27 гонятъ братія-та си? И рече Іоавъ: Живъ Богъ, [р]ако не бы говорилъ ты, непрѣмѣнно тогазь людіе-тѣ щѣхѫ да възлѣзѫтъ въ зоры, всякой отъ гоненіе-то на 28 брата си. И въстрѫби Іоавъ съ трѫбѫ-тѫ та застанѫхѫ всичкы-тѣ людіе и не гоняхѫ вече вслѣдъ Израиля, нито ся біяхѫ вече.

29 И вървяхѫ Авениръ и мѫжіе-тѣ му прѣзъ поле-то всичкѫ-тѫ онѫзи нощь, и прѣйдохѫ Іорданъ, та минѫхѫ прѣзъ всичкый-тъ Виѳронъ, и дойдохѫ въ Махана- 30 имъ. А Іоавъ ся върнѫ отъ гоненіе-то на Авенира: и като събра всичкы-тѣ людіе, недоставахѫ отъ Давидовы-тѣ рабы де- 31 ветнадесеть мѫжіе и Асаилъ. Но Давидови-тѣ раби поразихѫ отъ Веніаминцы-тѣ, и отъ Авенировы-тѣ мѫжіе триста и 32 шестдесеть мѫжіе *които* умрѣхѫ. И дигнѫхѫ Асаила, та го заровихѫ въ гробъ-тъ на бащѫ му, който бѣ въ Виѳлеемъ. А Іоавъ и мѫжіе-тѣ му вървяхѫ цѣлѫ нощь, и стигнѫхѫ въ Хевронъ около зазоряваніе.

ГЛАВА 3.

1 И държа много бой-тъ между Сауловый-тъ домъ, и Давидовый-тъ домъ. И Давидъ непрѣстанно ся укрѣпяваше, а Сауловый домъ непрѣстанно изнемогваше. 2 И [а]родихѫ ся Давиду сынове въ Хевронъ: и първородный-тъ му бѣше Амнонъ [б]отъ 3 Ахыноамѫ Іезраелянкѫ-тѫ. А вторый му, *Хылеавъ, отъ Авигеѭ, женѫ-тѫ на Навала Кармилецъ-тъ: а третій Авессаломъ, сынъ-тъ на Маахѫ, дъщеря на Ѳалмая, 4 [в]Гессурскый-тъ царь: А четвъртый, [г]Адонія, сынъ на Аггыѳѫ: и петый, Сефатія, 5 сынъ на Авиталѫ: И шестый, Иѳраамъ, отъ Еглѫ, Давидовѫ-тѫ женѫ. Тѣ ся родихѫ Давиду въ Хевронъ.

6 И като слѣдоваше бой-тъ между Сауловъ-тъ домъ и Давидовъ-тъ домъ, Авениръ 7 бѣше подпорка-та на Сауловъ-тъ домъ. А Саулъ имаше наложницѫ на име [д]Ресфа, дъщеря на Аіѭ: И рече *Исвосѳей* на Авенира: [е]Защо влѣзе ты при наложницѫ-8 тѫ на бащѫ ми? И разяри ся много Авениръ за думы-тѣ на Исвосѳея, и рече: [ж]Кученика глава ли сьмь азъ, който правѭ днесь милость къмъ домъ-тъ на бащѫ ти Саула, къмъ братія-та му, и къмъ пріятели-тѣ му, противъ Іудѫ, и не тя прѣдадохъ въ рѫкѫ-тѫ на Давида, та да мя обвиняваш днесь за тѫзи женѫ? 9 [з]Така да направи Богъ Авениру, и така да му приложи, ако, [и]както ся клѣ Господь Давиду, не направѭ така нему: 10 Да прѣведѫ царство-то отъ Сауловъ-тъ домъ, и да поставѭ прѣстолъ-тъ Давидовъ надъ Израиля, и надъ Іудѫ [і]отъ 11 Данъ до Вирсавее. И не можеше вече *Исвосѳей* да отговори ни рѣчь Авениру, понеже му ся боеше.

12 Тогазь проводи Авениръ вѣстители Давиду отъ своѭ странѫ, и рече: Чія е земя-та? и думаше *още*: Направи уговоръ съ мене, и ето, рѫка-та ми ще бѫде съ тебе щото да доведѫ подъ власть-тѫ ти 13 всичкый Израиль. А той рече: Добрѣ; азъ ще направѭ уговоръ съ тебе; но едно нѣщо искамъ азъ отъ тебе: и рече: [к]Нѣма да видишь лице-то ми, ако не доведешь прѣдъ мене [л]Михалѫ Сауловѫ-тѫ дъщерѭ, когато дойдешь да видишь ли- 14 це-то ми. И прати Давидъ вѣстители на Исвосѳея Сауловъ-тъ сынъ, и рече: Дай женѫ-тѫ ми Михалѫ, коіѫто зѣхъ женѫ за себе си [м]за сто Филистимскы краеко- 15 жія. И прати Исвосѳей та ѭ зѣ отъ мѫжа ѝ, отъ [н]Фалтіила Лаисовъ-тъ сынъ. 16 И дойде съ неѭ мѫжъ ѝ, та вървѣше и плачаше слѣдъ неѭ [о]до Вауримъ. Тогазь му рече Авениръ: Иди, върни ся: и върнѫ ся.

17 А Авениръ ся разговори съсъ старѣйшины-тѣ на Израиля, и рече: И вчера, и завчера искахте Давида да царува надъ 18 васъ. Сега прочее направѣте *това*: защото [п]Господь говорѝ за Давида, и рече: Чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на Давида рабъ-тъ си ще избавѭ людіе-тѣ си отъ рѫкѫ-тѫ на Филистимцы-тѣ, и отъ рѫкѫ-тѫ на всич- 19 кы-тѣ имъ неприятели. И говорѝ още Авениръ въ уши-тѣ [р]на Веніаминцы-тѣ: и отиде Авениръ да говори и въ уши-тѣ на Давида въ Хевронъ, всичко щото бѣ угодно на Израиля, и на всичкый Веніа-

р Ст. 14. Прит. 17; 14.

—

а 1 Лтт. 3; 1—4.
б 1 Цар. 25; 43.
* Даниилъ, 1 Лѣт. 3; 1.
в 1 Цар. 27; 8. Гл. 13; 37.
г 3 Цар. 1; 5.
д Гл. 21; 8, 10.
е Гл. 16; 21.
ж Втор. 23; 18. 1 Цар. 24; 15. Гл. 9; 8. 16; 9.
з Руѳ. 1; 17. 3 Цар. 19; 2.
и 1 Цар. 15; 28. 16; 1, 12. 28; 17. 1 Лѣт. 12; 23.
і Съд. 20; 1. Гл. 17; 11. 3 Цар. 4; 25.
к Быт. 43; 3.
л 1 Цар. 18; 20.
м 1 Цар. 18; 25, 27.
н 1 Цар. 25; 44.
о Гл. 19; 16.
п Ст. 9.
р 1 Лѣт. 12; 29.

20 миновъ домъ. И тъй дойде Авениръ при Давида въ Хевронъ, и съ него двадесеть мѫжіе. И направи Давидъ на Авенира, и на мѫжіе-тѣ които бѣхѫ съ него, пиръ.
21 И рече Авениръ Давиду: Ще станѫ и ще идѫ, и [с]ще съберѫ всичкый Израиль при господаря си царя, за да направятъ уговоръ съ тебе, та [т]да царувашь споредъ всичко-то желаніе на душѫ-тѫ си. И проводи Давидъ Авенира та отиде съ миръ.
22 И ето, Давидови-тѣ раби и Іоавъ идехѫ отъ едно нашествіе, и носехѫ съсъ себе си много корысти: но Авениръ не бѣ съ Давида въ Хевронъ, защото го бѣ не-
23 проводилъ, и отишелъ бѣ съ миръ. А като дойде Іоавъ и всичко-то воинство съ него, извѣстихѫ Іоаву, и рекохѫ: Авениръ Нировый сынъ дойде при царя, и испроводи го, та си отиде съ миръ.
24 Тогазь влѣзе Іоавъ при царя, и рече: Що направи ты? ето, Авениръ дойде при
25 тебе: защо го испрати, та си отиде? Знаешь *добрѣ* Авенира Нировъ-тъ сынъ, че дойде за да тя измами, и да научи [у]исходъ-тъ ти и входъ-тъ ти, и да научи всичко що правишь.
26 И като излѣзе Іоавъ отъ Давида, прати вѣстители слѣдъ Авенира, и върнѫхѫ го отъ кладенецъ-тъ Сирѫ: Давидъ обаче
27 не знаеше. И когато ся върнѫ Авениръ въ Хевронъ, [ф]Іоавъ го свърнѫ при еднѫ-тѫ странѫ на врата-та, за да му говори ужь тайно; и тамъ го удари [х]въ коремъ-тъ, и [ц]умрѣ, за кръвь-тѫ на брата му Асаила.
28 И слѣдъ това като чу Давидъ, рече: Неповиненъ сьмь азъ, и царство-то ми, прѣдъ Господа во вѣкъ, отъ кръвь-тѫ на
29 Авенира сына Нирова: И [ч]нека остане на Іоавовѫ-тѫ главѫ, и на всичкый му бащинъ домъ: и да не оскудѣе отъ Іоавовъ-тъ домъ такъвъ който има [ш]сѣметеченіе, или прокаженъ, или който ся *подпира* на тоягѫ, или пада отъ мечь,
30 или лишенъ отъ хлѣбъ. Така Іоавъ и Ависей братъ му убихѫ Авенира, защото бѣ убилъ [щ]Асаила брата имъ у Гаваонъ въ сраженіе-то.
31 И рече Давидъ на Іоава, и на всичкы-тѣ людіе които бѣхѫ съ него: [ъ]Раздерѣте дрехы-тѣ си, и [ы]прѣпашѣте ся съ врѣтище, та плачѣте прѣдъ Авенира. И царь
32 Давидъ идеше вслѣдъ носило-то. И погребохѫ Авенира въ Хевронъ: и възвыси царь-тъ гласъ-тъ си, и плака надъ Авеннровъ-тъ гробъ: и всичкы-тѣ людіе пла-
33 кахѫ. И плака царь-тъ надъ Авенира, и рече:

Умрѣ ли Авениръ, [я]както умира безуменъ?

34 Рѫцѣ-тѣ ти не ся вързахѫ,
Нито нозѣ-тѣ ти ся турихѫ въ желѣза.
Ты паднѫ както пада нѣкой
Прѣдъ сынове-тѣ на неправдѫ-тѫ.

И всичкы-тѣ людіе плакахѫ пакъ надъ
35 него. И дойдохѫ сетнѣ всичкы-тѣ людіе [ь]за да прѣдуматъ Давида да яде хлѣбъ, като бѣше още день: но Давидъ ся заклѣ, и рече: [ѣ]Така да ми направи Богъ, и така да приложи, ако вкусіѭ хлѣбъ, или каквогодѣ нѣщо, [ѫ]прѣди да зайде
36 слънце-то. И научихѫ *това* всичкы-тѣ людіе, и угодно имъ быде; както бѣше угодно на всичкы-тѣ людіе всичко което
37 правяше царь-тъ. Защото всичкы-тѣ людіе и всичкый Израиль познахѫ въ онзи день, че не бѣше отъ царя да ся умъртви Авениръ Нировый сынъ.
38 И рече царь-тъ на рабы-тѣ си: Не знаете ли че войвода великъ паднѫ тойзи день въ Из-
39 раиля? А азъ сьмь днесь слабъ, ако и да сьмь помазанъ царь: и тѣзи мѫжіе Саруини-тѣ сынове [ю]много сѫ жестокы за мене: [ѭ]Господь ще направи въздаяніе на дѣлателя на злинѫ-тѫ, споредъ злинѫ-тѫ му.

ГЛАВА 4.

1 И когато чу Сауловый сынъ че Авениръ умрѣ въ Хевронъ, [а]рѫцѣ-тѣ му ослабнѫхѫ, и всичкы-тѣ Израиляни ся [б]смутихѫ.
2 А Сауловый сынъ имаше двама мѫжіе, *които бѣхѫ* пълководци, име-то на единый-тъ Ваана, а име-то на другый-тъ Рихавъ, сынове на Риммона Вирооянинъ-тъ отъ Веніаминовы-тѣ сынове; (защото [в]Вирооъ ся вмѣняваше на Веніамина:
3 А Вироояни-тѣ бѣхѫ побѣгнѫли въ [г]Геоаимъ, и тамъ бѣхѫ пришелци до тойзи день.)
4 [д]А Іонаоанъ Сауловый сынъ, имаше сына поврѣденъ въ нозѣ-тѣ. Бѣше на петь годинъ на възрасть когато дойде извѣстіе [е]отъ Іезраель за Саула и Іонаоана, и дигнѫ го питателница-та му та бѣгà: и като бързаше да бѣга, паднѫ той, и охромѣ: а име-то му бѣше Мемфивосоей.
5 И отидохѫ сынове-тѣ на Риммона Вирооянинъ-тъ, Рихавъ и Ваана, и въ горещинѫ-тѫ на день-тъ влѣзохѫ въ домъ-тъ на Исвосоея, който лежеше на одръ-тъ
6 въ пладнинѫ: И влѣзохѫ тамъ дори до

с Ст. 10, 12.
т 3 Цар. 11; 37.
у 1 Цар. 29; 6. Иса. 37; 28.
ф 3 Цар. 2; 5. Гл. 20; 9, 10.
х Гл. 4; 6.
ц Гл. 2, 23.
ч 3 Цар. 2; 32, 33.
ш Лев. 15; 2.
щ Гл. 2; 23.
ъ Іис. Нав. 7; 6. Гл. 1; 2, 11.
ы Быт. 37; 34.
ь Гл. 13; 12, 13.
ѣ Гл. 12; 17. Іер. 16; 7.
ю Руѳ. 1; 17.
я Гл. 1; 12.
ѫ Гл 19; 7.
ѭ Вижь Гл. 19; 13. 3 Цар. 2; 5, 6, 33, 34. Псал. 28; 4. 62; 12. 2 Тим. 4; 14.
а Езар 4; 4. Иса. 13; 7.
б Мат. 2; 3.
в Іис. Нав. 18; 25.
г Неем. 11; 33.
д Гл. 9; 3
е 1 Цар. 29; 1, 11.

срѣдъ домъ-тъ, *като* че ще земжтъ жито; и ударихж го [ж]въ коремъ-тъ; и Рихавъ 7 и Ваана братъ му ся избавихж. Защото, когато влѣзохж въ домъ-тъ, той лежеше на одръ-тъ си въ ложницж-тж си: и ударихж го, и умьртвихж го, и отсѣкохж му главж-тж, и като зѣхж главж-тж му, отидохж и вървѣхж прѣзъ поле-то всичкж-тж нощь. 8 И донесохж главж-тж на Исвосѳея при Давида въ Хевронъ, и рекохж на царя: Ето глава-та на Исвосѳея, сынъ-тъ на врагъ-тъ ти Саула, [з]който искаше животъ-тъ ти: и Господь даде днесь на господаря ни царя тойзи день отмъщеніе, отъ Саула и отъ сѣме-то му.

9 А Давидъ отговори на Рихава и на Ваанж брата му, сынове-тѣ на Риммона Вироѳянинъ-тъ, та имъ рече: Живъ Господь, [и]който избави душж-тж ми отъ 10 всичко утѣсненіе: [і]Оногози, който ми извѣсти, и рече: Ето умрѣ Саулъ, и мысляше себе си вѣститель на добро извѣстіе, хванжхъ го, та го убихъ въ Сиклагъ, вмѣсто мъздж за извѣстіе-то му; 11 А колко повече человѣцы лукавы, които сж убили мжжъ праведенъ въ кжщж-тж му, на одръ-тъ му? сега прочее [к]не щж 12 ли да вы истрѣбіж отъ земіж-тж? И [л]заповѣда Давидъ на момцы-тѣ и гы убихж, и отсѣкохж ржцѣ-тѣ имъ и нозѣ-тѣ имъ, та гы обѣсихж надъ водоемъ-тъ въ Хевронъ: а главж-тж на Исвосѳея зѣхж, та іж заровихж въ [м]Авенировъ-тъ гробъ въ Хевронъ.

ГЛАВА 5.

1 И [а]дойдохж всичкы-тѣ Израилевы племена при Давида, въ Хевронъ, и говорихж и рекохж: Ето, [б]кость твоя и плъть твоя 2 смы ный. И понапрѣдъ още, когато Саулъ царуваше надъ насъ, [в]ты бѣше който извождаше и въвождаше Израиля; и на тебе рече Господь: [г]Ты ще упасешь людіе-тѣ ми Израиля, и ты ще бждешь вождь 3 надъ Израиля. И [д]дойдохж всичкы-тѣ старѣйшины Израилеви при царя въ Хевронъ: и [е]направи царь Давидъ завѣтъ съ тѣхъ въ Хевронъ [ж]прѣдъ Господа: и помазахж Давида царь надъ Израиля. 4 Давидъ бѣше на тридесеть годины когато станж царь, *и* [з]царува четыридесеть го- 5 дины. Въ Хевронъ царува надъ Іуджж [и]седмь годины и шесть мѣсецы; а въ Іерусалимъ царува тридесеть и три годины надъ всичкый Израиль и Іуджж.

6 И отиде царь-тъ и мжжіе-тѣ му [і]въ Іерусалимъ, [к]при Іевусецы-тѣ които живѣяхж въ тжзь земіж; които говорихж Давиду и рекохж: Нѣма да влѣзешь тукъ ако не извадишь слѣпы-тѣ и хромы-тѣ: защото думахж че Давидъ не ще може 7 да влѣзе тука. Но Давидъ прѣзе твърдѣль-тъ Сіонъ: [л]той е Давидовъ-тъ градъ. 8 И рече Давидъ въ онзи день: Който стигне при водоводъ-тъ, та удари Іевусецы-тѣ и слѣпы-тѣ и хромы-тѣ, които ненавиди душа-та Давидова, [м]*ще бжде военачалникъ*. За това казуватъ: Слѣпъ и 9 хромъ нѣма да влѣзжтъ въ домъ-тъ. И насели ся Давидъ въ твърдѣль-тъ, и нарече го [н]градъ Давидовъ. И направи Да- 10 видъ зданія около Милло и вжтрѣ. И напрѣдоваше Давидъ, и увеличаваше ся, и Господь Богъ Саваоѳъ бѣ съ него.

11 И [о]прати Хырамъ Тирскый-тъ царь, посланницы при Давида, и кедровы дьрва, и дърводѣлцы, и зидари, та съградихж 12 домъ Давиду. И позна Давидъ, че Господь го утвърди царь надъ Израиля, и че въздигнж царство-то му заради людіе-тѣ си Израиля.

13 И [п]зѣ Давидъ още наложницы и жены отъ Іерусалимъ, когато дойде отъ Хевронъ: и родихж ся Давиду още сынове и дъ- 14 щери. А [р]имена-та на онѣзи които му ся родихж въ Іерусалимъ сж тѣзи: Саммуа, и Соваваъ, и Наѳанъ, и Соломонъ, 15 И Іеваръ, и Елисуа, и Нефегъ, и Іафія, 16 И Елисама, и Еліада, и Елифалетъ.

17 А [с]когато чухж Филистимци-тѣ че помазахж Давида за царь надъ Израиля, възлѣзохж всичкы-тѣ Филистимци, да търсять Давида: и Давидъ чу *за това*, и 18 [т]слѣзе въ твърдѣль-тъ. И дойдохж Филистимци-тѣ, та ся разлѣхж [у]въ долъ-тъ 19 Рафаимъ. И [ф]попыта Давидъ Господа, и рече: Да възлѣзж ли къмъ Филистимцы-тѣ? ще гы прѣдадешь ли въ ржкж-тж ми? И рече Господь Давиду: Възлѣзь: защото непрѣмѣнно ще прѣдамъ Фили- 20 стимцы-тѣ въ ржкж-тж ти. И дойде Давидъ [х]въ Ваалъ-ферасимъ, и гы порази тамъ Давидъ, и рече: Господь проломи между врагове-тѣ ми прѣдъ мене, както проломятъ воды-тѣ. Заради това ся нарече име-то на онова мѣсто *Ваалъ-ферасимъ. 21 И тамъ оставихж идолы-тѣ си, и [ц]дигнжхж гы Давидъ и мжжіе-тѣ му. 22 И [ч]възлѣзохж пакъ Филистимци-тѣ та

ж Гл. 2; 23.
з 1 Цар. 19; 2, 10, 11. 23; 15. 25; 29.
и Быт. 48; 16. 3 Цар. 1; 29. Псал. 31; 7.
і Гл 1; 2, 4, 15.
к Быт. 9; 5, 6.
л Гл. 1; 15.
м Гл. 3; 32.

а 1 Лѣт. 11; 1. 12; 23.
б Быт. 29; 14.
в 1 Цар. 18; 13.
г 1 Цар. 16; 1, 12. Псал. 78; 71. Вижь Гл. 7; 7.
д 1 Лѣт. 11; 3.
е 4 Цар. 11; 17.
ж Сжд. 11; 11. 1 Цар. 23; 18.
з 1 Лѣт. 26; 31. 29; 27.

и Гл. 2; 11. 1 Лѣт. 3; 4.
і Сжд. 1; 21.
к Іис. Нав. 15; 63. Сжд. 1; 8. 19; 11, 12.
л Ст. 9. 3 Цар. 2; 10. 8; 1.
м 1 Лѣт. 11; 6—9.
н Ст. 7.
о 3 Цар. 5; 2. 1 Лѣт. 14; 1.
п Втор. 17; 17. 1 Лѣт. 3; 9. 14; 3.

р 1 Лѣт. 3; 5. 14; 4.
с 1 Лѣт. 11; 16. 14; 8.
т Гл. 23; 14.
у Іис. Нав. 15; 8. Иса. 17; 5.
ф Гл. 2; 1. 1 Цар. 23; 2, 4. 30; 8.
х Иса. 28; 21.
* Мѣсто на проломы-тѣ.
ц Втор. 7; 5, 25. 1 Лѣт. 14; 12.
ч 1 Лѣт. 14; 13.

23 ся разлѣхѫ по долъ-тъ Рафаимъ. И [ш]когато попыта Давидъ Господа, той рече: Не възлизай: обърни ся отзадѣ имъ та нападни върхъ тѣхъ отъ срещѫ черницы-
24 тѣ: И [щ]когато чуешь шумъ като отъ прѣхожданіе по върхове-тѣ на черницы-тѣ, тогазь ще прибързашь: защото [ъ]тогазь Господь ще излѣзе прѣдъ тебе, да порази
25 Филистимскый-тъ станъ. И направи Давидъ както му заповѣда Господь, и порази Филистимцы-тѣ отъ [ы]Гавѫ дори до входъ-тъ въ [ь]Гезеръ.

ГЛАВА 6.

1 Ипакъ събра Давидъ всичкы-тѣ избранны
2 отъ Израиля, тридесеть тысящы. И [а]станѫ Давидъ, та отиде, и всичкы-тѣ людіе съ него, отъ Ваалѫ Іудинѫ, за да възнесе отъ тамъ Божій-тъ ковчегъ, надъ който ся призыва име-то на Господа Саваоѳа, [б]който сѣди на херувимы-тѣ.
3 И турихѫ Божій-тъ ковчегъ [в]на новѫ колесницѫ, и дигнѫхѫ го отъ домъ-тъ на Авинадава, който бѣ на хълмъ-тъ: и возяхѫ новѫ-тѫ колесницѫ Оза и Ахыо,
4 синове-тѣ Авинадавови. И дигнѫхѫ го (Божій-тъ ковчегъ) [г]отъ Авинадавовъ-тъ домъ, който бѣ на хълмъ-тъ: и Ахыо
5 идяше прѣдъ ковчегъ-тъ. А Давидъ и всичкый Израилевъ домъ свиряхѫ прѣдъ Господа съсъ всякаквы видове *органы* отъ дърво елхѫ, съ кытары и съ псалтыри, и съ тѫпаны, и съсъ систры, и съ кымвалы.
6 И когато дойдохѫ до гумно-то на [д]Нахона, [е]простре Оза *рѫкѫ-тѫ си* къмъ Божій-тъ ковчегъ, та го придържа: защото
7 го потресохѫ волове-тѣ. И распали ся гнѣвъ-тъ Господенъ противъ Озѫ и [ж]порази го Богъ тамъ за грѣшкѫ-тѫ *му*:
8 и умрѣ тамъ при Божій-тъ ковчегъ. И оскърби ся Давидъ, че Господь направи пораженіе на Озѫ: и нарече име-то на мѣсто-то *Фарезъ Оза, дори до тойзи
9 день. И [з]уплаши ся Давидъ отъ Господа въ онзи день, и рече: Какъ ще влѣзе при
10 мене ковчегъ-тъ Господенъ? И не рачи Давидъ да прѣмѣсти ковчегъ-тъ Господенъ при себе си въ Давидовъ-тъ градъ, но върнѫ го Давидъ въ домъ-тъ на Овидъ-
11 едома [и]Геѳецъ-тъ. И [і]стоя ковчегъ-тъ Господенъ въ домъ-тъ на Овидъ-едома Геѳецъ-тъ три мѣсецы: и [к]благослови Господь Овидъ-едома, и всичкый му домъ.
12 И извѣстихѫ на царь Давида, и рекохѫ: Господь благослови домъ-тъ на Овидъ-едома, и всичкый-тъ му имотъ, поради ковчегъ-тъ Божій. Тогазь [л]отиде Давидъ, та възведе Божій-тъ ковчегъ отъ домъ-тъ на Овидъ-едома въ градъ-тъ Да-
13 видовъ съ веселіе. И [м]когато прѣминѫхѫ шесть стѫпкы тѣзи които носяхѫ ковчегъ-тъ Господенъ, [н]пожертвува говеда и
14 огоены *телцы*. И [о]играеше Давидъ прѣдъ Господа съсъ всіѫ силѫ; и Давидъ бѣше
15 прѣпасанъ съ [п]лененъ ефодъ. И [р]Давидъ и всичкый Израилевъ домъ възведохѫ ковчегъ-тъ Господень съ въсклицаніе, и съ трѫбенъ гласъ.
16 А [с]като влазяше ковчегъ-тъ Господень въ градъ-тъ Давидовъ, Михала, Саулова-та дъщеря, погледнѫ отъ прозорецъ-тъ, и, като видѣ царь Давида че скача и играе прѣдъ Господа, уничижи го въ сърдце-то си.
17 И [т]донесохѫ ковчегъ-тъ Господенъ, та го [у]положихѫ на мѣсто-то му, всрѣдъ скыніѭ-тѫ коіѭто постави Давидъ за него: и принесе Давидъ [ф]всесъжженія и примири-
18 телны приношенія прѣдъ Господа. И когато свърши Давидъ да приноси всесъжженія-та и примирителны-тѣ приношенія, [х]благослови народъ-тъ въ име-то на Господа
19 Саваоѳа. И [ц]раздаде на всичкы-тѣ людіе, и на всичко-то Израилево множество, отъ мѫжъ до женѫ, на всякого человѣка по единъ хлѣбъ, и по еднѫ мървкѫ месо, и по едно млинче. Тогазь всичкы-тѣ людіе си отидохѫ, всякой въ кѫщѫ-тѫ си.
20 И [ч]върнѫ ся Давидъ за да благослови домъ-тъ си. И излѣзе Михала, Саулова-та дъщеря, да посрѣщне Давида, и рече: Колко славенъ бѣше днесь царь-тъ Израилевъ, [ш]който ся съблѣче днесь прѣдъ очи-тѣ на рабыни-тѣ на служители-тѣ си, [щ]както ся съблича безстыдно единъ отъ
21 никаквы-тѣ человѣцы! И рече Давидъ на Михалѫ: Прѣдъ Господа, [ъ]който мя избра повече отъ бащѫ ти, и повече отъ всичкый-тъ неговъ домъ, да мя постави вождь надъ людіе-тѣ Господни, надъ Израиля,
22 ей, прѣдъ Господа играхъ. И ще ся уничтожѫ още повече, и ще ся смиріѭ въ очи-тѣ си: и съ рабыни-тѣ, за които ты
23 рече, съ тѣхъ ще ся прославіѭ. За това Михала, Саулова-та дъщеря, не роди чадо дори до день-тъ на смърть-тѫ си.

ш Ст. 19.
щ 1 Цар. 7; 6.
ъ Сѫд. 4; 14.
ы 1 Лѣт. 14; 16.
ь Іис. Нав. 16; 10.

а 1 Лѣт. 13; 5, 6.
б 1 Цар. 4; 4. Псал. 80; 1.
в Вижь Числ. 7; 9. 1 Цар. 6; 7.
г 1 Цар. 7; 1.
д Вижь 1 Лѣт. 13; 9.
е Вижь Числ. 4; 15.
ж 1 Цар. 6; 19.
* Пораженіе (проломъ) на Озѫ.
з Псал. 119; 120. Вижь Лук. 5; 8, 9.
и 1 Лѣт. 13; 13.
і 1 Лѣт. 13; 14.
к Быт. 30: 27. 39; 5.
л 1 Лѣт. 15; 25.
м Числ. 4; 15. Іис. Нав. 3; 3. 1 Лѣт. 15: 2, 15.
н Вижь 3 Цар. 8; 5. 1 Лѣт. 15; 26.
о Вижь Исх. 15; 20. Псал. 30; 11.
п 1 Цар. 2; 18. 1 Лѣт. 15; 27.
р 1 Лѣт. 15; 28.
с 1 Лѣт. 15; 29.
т 1 Лѣт. 16; 1.
у 1 Лѣт. 15; 1. Псал. 132; 8.
ф 3 Цар. 8; 5, 62, 63.
х 3 Цар. 8; 55. 1 Лѣт. 16; 2.
ц 1 Лѣт. 16; 3,
ч Псал. 30; надписъ-тъ.
ш Ст. 14, 16. 1 Цар. 19; 24.
щ Сѫд. 9; 4.
ъ 1 Цар. 13; 14. 15; 28.

ГЛАВА 7.

1 И като сѣднѫ царь-тъ [а]въ домъ-тъ си, и успокои го Господь отъ всякѫдѣ, отъ всичкы-тѣ му врагове, 2 Рече царь-тъ Наѳану: Виждь сега азъ живѣѭ [б]въ кедровъ домъ, [в]а ковчегъ-тъ Божій стои [г]врѣдъ опоны. 3 И рече Наѳанъ на царя: Иди, и [д]направи всичко което е въ сърдце-то ти: защото Господь е съ тебе.

4 И прѣзъ онѫзи нощь быде слово Господне къмъ Наѳана, и рече: 5 Иди та кажи на рабъ-тъ ми Давида: Така говори Господь: [е]Ты ли ще ми съградишь домъ за да обитавамъ? 6 Защото не обитахъ въ домъ, [ж]отъ който день възведохъ Израилевы-тѣ сынове отъ Египетъ, дори до тойзи день, но ходяхъ [з]въ шатъръ и въ скыніѭ. 7 Всякѫдѣ [и]дѣто ходихъ съсъ всичкы-тѣ Израилевы сынове, говорихъ ли нѣкога нѣкому отъ Израилевы-тѣ племена, на когото заповѣдахъ [і]да пасе людіе-тѣ ми Израиля, да кажѭ: Защо ми не съградихте кедровъ домъ? 8 Сега прочее, така ще речешь на рабъ-тъ ми Давида: Така говори Господь Саваоѳъ: [к]Азъ тя зѣхъ отъ оградѫ-тѫ, отъ подирь стадо-то, за да си вождь надъ людіе-тѣ ми, надъ Израиля: 9 И [л]съ тебе бѣхъ всякѫдѣ дѣто ходи ты, и [м]истрѣбихъ всичкы-тѣ ти врагове отъ прѣдъ тебе, и [н]направихъ тя именитъ споредъ име-то на голѣмы-тѣ които сѫ на земіѭ-тѫ. 10 И ще опрѣдѣлѭ мѣсто за людіе-тѣ си Израиля, и [о]ще гы насадѭ та ще обитаватъ на свое особно мѣсто, и нѣма да ся прѣмѣстятъ вече: [п]и сынове-тѣ на неправдѫ-тѫ нѣма да гы притѣсняватъ вече, както попрѣдъ, 11 И [р]както отъ дни-тѣ въ които поставихъ сѫдіи надъ людіе-тѣ си Израиля. И [с]ще тя успокоѭ отъ всичкы-тѣ ти врагове. Господь ти още възвѣщава, че Господь [т]ще ти съгради домъ. 12 [у]Като ся испълнятъ дни-тѣ ти [ф]и заспишь съ отцы-тѣ си, [х]ще въздигнѫ сѣме-то ти слѣдъ тебе, което ще излѣзе изъ утробѫ-тѫ ти, и ще утвърдѭ царство-то му. 13 [ц]Той ще съгради домъ за име-то ми: и азъ [ч]ще утвърдѭ прѣстолъ-тъ на царство-то му въ вѣкъ. 14 Азъ [ш]ще му бѫдѫ отецъ, и той ще ми бѫде сынъ: [щ]ако стори беззаконіе, ще го накажѫ съ тоягѫ на мѫжіе, и съ біенія на человѣческы сынове: 15 Но милость-та ми нѣма да ся отнеме отъ него, [ъ]както іѫ отнѣхъ отъ Саула, когото отмахнѫхъ отъ лице-то ти. 16 И [ы]ще ся утвърди домъ-тъ ти и царство-то ти прѣдъ тебе до вѣка: прѣстолъ-тъ ти ще бѫде утвърденъ въ вѣкъ. 17 По всичкы тѣзи думы и по всичко това видѣніе, така говори Наѳанъ Давиду.

18 Тогазь влѣзе царь Давидъ, та сѣднѫ прѣдъ Господа, и рече: [ь]Кой съмь азъ, Господи Іеова? и кой е домъ-тъ ми, та мя доведе ты до това? 19 Но и това още быде малко прѣдъ очи-тѣ ти, Господи Іеова: [ѣ]и говорилъ си ты още за дългѫ бѫдѫщность, заради домъ-тъ на рабъ-тъ си. [ю]И той ли е способъ-тъ на человѣцы-тѣ, Господи Іеова? 20 И що може да ти рече вече Давидъ? защото [я]ты познавашь рабъ-тъ си, Господи Іеова. 21 За слово-то си, и споредъ сърдце-то си, направилъ си ты всичкы тѣзи величія, за да *гы* направишь извѣстны на рабъ-тъ си. 22 За това си [ѫ]великъ, Господи Боже: защото [іѫ]нѣма подобенъ тебѣ: нито има богъ освѣнь тебе, споредъ всичко колкото смы чули съ уши тѣ си. 23 И [а]кой е другъ народъ на земіѭ-тѫ както твои-тѣ людіе, както Израиль, когото Богъ дойде да искупи за свои людіе, и да гы направи имениты, и да направи заради тѣхъ голѣмы и чудны дѣла, заради земіѭ-тѫ ти, [б]прѣдъ твои-тѣ людіе, които избави ты за себе си отъ Египетъ, отъ народы-тѣ, и отъ богове-тѣ имъ. 24 Защото си [в]утвърдилъ ты за себе си людіе-тѣ си Израиля, за да ти сѫ людіе въ вѣкъ: и [г]ты, Господи, имъ станѫ Богъ. 25 И сега, Господи Боже, слово-то което си говорилъ ты за рабъ-тъ си, и за домъ-тъ му, утвърди въ вѣкъ, и направи както си говорилъ ты. 26 И да ся възвеличи име-то ти до вѣка, та да говорятъ: Господь на силы-тѣ е Богъ надъ Израиля: и домъ-тъ на рабъ-тъ ти Давида да е утвърденъ прѣдъ тебе. 27 Защото ты, Господи на силы-тѣ, Боже Израилевъ, откры на рабъ-тъ си, и рече: Домъ ще ти съградѭ: за това рабъ-тъ ти намѣри сърдце-то си *готово* да ти ся помоли тѫзи молитвѫ. 28 И сега, Господи Іеова, ты си Богъ, и [д]думы-тѣ ти ще бѫдѫтъ истинны, и ты си обѣщалъ тѣзи благости на рабъ-тъ си: 29 Сега прочее благоволи да благословишь домъ-тъ на рабъ-тъ си, за да е

а 1 Лѣт. 17; 1, и дрг.
б Гл. 5; 11.
в Виждь Дѣян. 7: 46.
г Исх. 26; 1. 40; 21.
д 3 Цар. 8; 17, 18. 1 Лѣт. 22; 7. 28: 2.
е Виждь 3 Цар. 5; 3. 8; 19. 1 Лѣт. 22; 8. 28; 3.
ж 3 Цар. 8; 16.
з Исх. 40; 18, 19, 34.
и Лев. 26; 11, 12. Втор. 23; 14.
і Гл. 5; 2. Псал. 78; 71, 72. Мат. 2; 6. Дѣян. 20; 28.
к 1 Цар. 16; 11, 12. Псал. 78; 70.
л 1 Цар. 18; 14. Гл. 5; 10. 8; 6, 14.
м 1 Цар. 31; 6. Псал. 89; 23.
н Быт. 12; 2.
о Псал. 44; 2. 80; 8. Іер. 24; 6. Амос. 9; 15.
п Псал. 89; 22.
р Сѫд. 4; 14, 15, 16. 1 Цар. 12; 9, 11. Псал. 106; 42.
с Ст. 1.
т Исх. 1; 21. Ст. 27. 1 Цар. 11; 38.
у 3 Цар. 2; 1.
ф Втор. 31: 16. 3 Цар. 1; 21. Дѣян. 13; 36.
х 3 Цар. 8; 20. Псал. 132; 11.
ц 3 Цар. 5: 5. 6: 12. 8; 19. 1 Лѣт. 22; 10. 28: 6.
ч Ст. 16. Псал. 89; 4, 29, 36, 37.
ш Псал. 89; 26, 27. Евр. 1; 5.
щ Псал. 89; 30—33.
ъ 1 Цар. 15; 23. 28. 16; 14. 3 Цар. 11; 13, 34.
ы Ст. 13. Псал. 89; 36, 37. Іоан. 12; 34.
ь Быт. 32; 10.
ѣ Ст. 12, 13.
ю Иса. 55; 8.
я Быт. 18: 19. Псал. 139; 1.
ѫ 1 Лѣт. 16; 25. 2 Лѣт. 2; 5. Псал. 48: 1. 86; 10. 96: 4. 135: 5. 115; 3. Іер. 10: 6.
іѫ Втор. 3; 24. 4; 35. 32; 39. 1 Цар. 2; 2. Псал. 86; 8. 89; 6, 8. Иса. 45; 5, 18, 22.
а Втор. 4: 7, 32, 34. 33; 29. Псал. 147; 20.
б Втор. 9; 26. Неем. 1; 10.
в Втор. 26; 18.
г Псал. 48; 14.
д Іоан. 17; 17.

прѣдъ тебе въ вѣкъ: защото ты, Господи Іеова, си говорилъ: и подъ благословеніе-то ти нека е домъ-тъ на рабъ-тъ ти благословенъ [е]въ вѣкъ.

ГЛАВА 8.

1 И [а]слѣдъ това порази Давидъ Филистимцы-тѣ, и побѣди гы: и зѣ Давидъ Меѳегъ-аммѫ отъ рѫкѫ-тѫ на Филистимцы-тѣ.
2 И [б]порази Моавцы-тѣ, и размѣри гы съ вѫжя, като гы распрострѣ на земіѭ-тѫ; и размѣри съ двѣ вѫжя за да умьртви, и съ едно цѣло вѫже за да остави живы. Така Моавци-тѣ [в]станѫхѫ раби на Давида подданни.
3 Порази още Давидъ Ададезера, сынъ-тъ на Реова царь-тъ [г]на Совѫ, като отхождаше да постави власть-тѫ си [д]на рѣ-
4 кѫ-тѫ Евфратъ. И зѣ Давидъ отъ него тысящѫ и седмстотинъ конницы, и двадесеть тысящы пѣшцы: и прѣсѣче Давидъ [е]жилы-тѣ на всичкы-тѣ коніе на колесницы-тѣ, и упази отъ тѣхъ сто ко-
5 ніе. И [ж]когато дойдохѫ Дамаскови-тѣ Сиріяни за да помогнѫтъ на Ададезера, царь-тъ на Совѫ, Давидъ порази отъ Сиріяны-тѣ двадесеть и двѣ тысящы
6 мѫжіе. И тури Давидъ стражы въ Дамасковѫ-тѫ Сиріѭ и Сиріяни-тѣ [з]станѫхѫ раби подданни Давиду. И [и]упазваше Господь Давида всякѫдѣ дѣто от-
7 хождаше. И зѣ Давидъ златны-тѣ [і]щитове, които бѣхѫ вырху рабы-тѣ на Ада-
8 дезера, та гы донесе въ Іерусалимъ. И отъ Ветахъ, и отъ Вероѳай, градове-тѣ Ададезеровы зѣ царь Давидъ твърдѣ много мѣдь.
9 Чу прочее Ѳой Емаѳскый-тъ царь, че Давидъ порази всичкѫ-тѫ силѫ на Ада-
10 дезера, Прати Ѳой Іорама, сына си, при царь Давида, за да го поздрави, и да го благослови, че побѣдилъ Ададезера, и го поразилъ: защото Ададезеръ бѣ непріятель на Ѳоя. И донесе Іорамъ съсъ себе си сребьрны съсѫды, и златны съсѫды,
11 и мѣдны съсѫды: И тѣхъ [к]посвяти царь Давидъ Господу, съсъ сребро-то и злато-то, което бѣше посвятилъ отъ всичкы-тѣ
12 народы, които покори; Отъ Сиріѭ, и отъ Моавъ, отъ Аммоновы-тѣ сынове, и отъ Филистимцы-тѣ, и отъ Амаличаны-тѣ, и отъ корысти-тѣ на Ададезера, сынъ-тъ на Реова, царя на Совѫ.
13 И придобы Давидъ име, когато ся вращаше [л]отъ пораженіе-то на осмнадесеть-тѣ тысящы Сиріяны [м]въ долъ-тъ на соль-тѫ.
14 И тури стражы въ Едомъ: въ всичкый Едомъ тури стражы: и [н]всичкы-тѣ Едомци станѫхѫ раби Давиду. И [о]упазваше Господь Давида всякѫдѣ дѣто отхождаше.
15 И царува Давидъ надъ всичкый Израиль: и правяше Давидъ сѫдъ и правдѫ
16 на всичкы-тѣ си людіе. А [п]Іоавъ, сынъ-тъ Саруинъ, бѣше надъ воинство-то: а [р]Іосафатъ, сынъ-тъ Ахылудовъ, паметопи-
17 сецъ: А [с]Садокъ, сынъ-тъ Ахытововъ, и Ахымелехъ, сынъ-тъ Авіаѳаровъ, священ-
18 ници: а Сараія, писецъ: А [т]Ванаія, Іодаевъ-тъ сынъ, бѣше *надъ* [у]Хереѳцы-тѣ и *надъ* Фелеѳцы-тѣ: а Давидови-тѣ сынове бѣхѫ двороначалници.

ГЛАВА 9.

1 И рече Давидъ: Остава ли още нѣкой отъ Сауловъ-тъ домъ, [а]да му направіѭ
2 милость, заради Іонаѳана? И имаше единъ рабъ отъ Сауловъ-тъ домъ, на име [б]Сива. И повыкахѫ го при Давида, и рече му царь-тъ: Ты ли си Сива? И той рече:
3 Рабъ-тъ ти е. И рече царь-тъ: Не остава ли още нѣкой отъ Сауловъ-тъ домъ, [в]за да му направіѭ милость Божіѭ? И рече Сива на царя: *Има* още единъ сынъ Іо-
4 наѳановъ, [г]поврѣденъ въ позѣ-тѣ. И рече му царь-тъ: Дѣ е той? А Сива рече на царя: Ето го, въ домъ-тъ [д]на Махыра,
5 Аммііловъ-тъ сынъ, въ Ло-даваръ. Тогазь проводи царь Давидъ, та го зѣ отъ домъ-тъ на Махыра, сынъ-тъ на Аммііла, отъ Ло-даваръ.
6 И когато дойде при Давида Мемфивосѳей, сынъ-тъ на Іонаѳана Сауловъ-тъ сынъ, паднѫ на лице та ся поклони. И рече Давидъ: Мемфивосѳее! А той рече:
7 Ето, рабъ-тъ ти. И рече му Давидъ: Не бой ся: [е]защото непрѣмѣнно ще сторіѭ милость съ тебе, заради Іонаѳана отца ти, и ще ти отдамъ всичкы-тѣ стяжанія на отца ти Саула, и ты ще ядешь хлѣбъ
8 на трьпезѫ-тѫ ми всякога. А той му ся поклони, и рече: Кой е рабъ-тъ ти та да пригледашь таквозь [ж]умрѣло псе, като
9 мене? И повыка царь-тъ Сивѫ, Сауловъ-тъ рабъ, та му рече: [з]всичко що имаше Са-улъ, и всичкый-тъ му домъ, дадохъ на
10 сына на господаря ти. И тъй ты ще работишь земіѭ-тѫ за него, ты и сынове-тѣ

[е] Гл. 22; 51.

—

[а] 1 Лѣт. 18; 1, и дрг.
[б] Числ 24; 17.
[в] Ст 6. 14. Псал. 72; 10. Вижь 1 Цар. 10; 27.
[г] Гл. 10; 6. Псал. 60; надписъ-тъ.
[д] Быт. 15; 18.
[е] Іис. Нав. 11; 6, 9.
[ж] 3 Цар. 11; 23, 21, 25.
[з] Ст. 2.
[и] Ст. 14. Гл. 7; 9.
[і] Вижь 3 Цар. 10; 16.
[к] 3 Цар. 7; 51. 1 Лѣт. 18; 11. 26; 26.
[л] 4 Цар. 14; 7.
[м] 1 Лѣт. 18; 12. Псал. 60; надписъ-тъ.
[н] Быт. 27; 29, 37, 40. Числ. 24; 18.
[о] Ст. 6.
[п] Гл 19; 13, 20; 23. 1 Лѣт. 11; 6. 18; 15.
[р] 3 Цар. 4; 3.
[с] 1 Лѣт. 24; 3.
[т] 1 Лѣт. 18; 17.
[у] 1 Цар. 30; 14.

—

[а] 1 Цар. 18; 3. 20; 14, 15, 16, 17, 42. Прит. 27; 10.
[б] Гл. 16; 1. 19; 17, 29.
[в] 1 Цар. 20; 14.
[г] Гл. 4; 4.
[д] Гл. 17; 27.
[е] Ст. 1, 3.
[ж] 1 Цар. 24; 15. Гл. 16; 9.
[з] Вижь Гл. 16; 4. 19; 29.

ти, и раби-тѣ ти, и ще доносишь *доходы-тѣ,* за да има сынъ-тъ на господаря ти хранѫ да яде: но Мемфивосѳей, сынъ-тъ на господаря ти [и]ще яде всякога хлѣбъ на трѫпезѫ-тѫ ми. А Сива имаше [i]петнадесеть сынове и двадесеть рабы. 11 И Сива рече на царя: Всичко що заповѣда господарь-тъ ми царь-тъ на рабъ-тъ си, така ще направи рабъ-тъ ти. А Мемфивосѳей, *рече царь-тъ,* ще яде на трѫпезѫ-тѫ ми, като единъ отъ царскы-тѣ сынове. 12 И имаше Мемфивосѳей сынъ малъкъ, [к]на име Миха. А всичкы-тѣ които живѣяхѫ въ домъ-тъ на Сивѫ бѣхѫ раби на Мемфивосѳея. 13 А Мемфивосѳей живѣеше въ Іерусалимъ: [л]защото ядѣше вынѫгы на царскѫ-тѫ трѫпезѫ: и [м]хромъ бѣ той съ двѣ-тѣ нозѣ.

ГЛАВА 10.

1 И слѣдъ това [а]умрѣ царь-тъ на Аммоновы-тѣ сынове, и възцари ся вмѣсто него сынъ му Анунъ. 2 И рече Давидъ: Ще направіѭ милость на Ануна, Наасовъ-тъ сынъ, понеже баща му ми направи милость. И прати Давидъ да го утѣши заради отца му, чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на рабы-тѣ си. И дойдохѫ Давидови-тѣ раби въ землѭ-тѫ на Аммоновы-тѣ сынове. 3 А началници-тѣ на Аммоновы-тѣ сынове рекохѫ на господаря си Ануна: Да ли за честь на отца ти прѣдъ очи-тѣ ти прати Давидъ при тебе утѣшители? не прати ли Давидъ рабы-тѣ си при тебе, за да испыта градъ-тъ, и да го съгледа, та да го съсыпе? 4 И хванѫ Анунъ Давидовы-тѣ рабы, та обърснѫ половинѫ-тѫ отъ брадѫ-тѫ имъ, и отсѣче до половинѫ дрехы-тѣ имъ, [б]до бедра-та имъ, и испрати гы. 5 Когато извѣстихѫ *това* Давиду, той испрати *вѣститель* да гы посрѣщне, (понеже мѫжіе-тѣ бѣхѫ крайно обесчестени): и рече царь-тъ: Сѣдѣте въ Іерихонъ, додѣ порастѫтъ брады-тѣ ви, и върнѣте ся.

6 А като гледахѫ Аммонови-тѣ сынове че бѣхѫ [в]омразни Давиду, пратихѫ Аммонови-тѣ сынове, та наехѫ [г]отъ Веѳъреовскы-тѣ Сиріаны, и Совскы-тѣ Сиріаны, двадесеть тысящы пѣшцы, и отъ царя на Маахѫ тысящѫ мѫжіе, и отъ Истова дванадесеть тысящы мѫжіе.

7 И когато чу *това* Давидъ, прати Іоава, 8 и всичко-то воинство [д]на силны-тѣ. И излѣзохѫ Аммонови-тѣ сынове, та ся опълчихѫ на бой при входъ-тъ на врата-та: а [е]Сиріяни-тѣ отъ Совѫ, и Реовъ, и Истовъ, и Маахѫ *бѣхѫ* сами на поле-то.

9 А Іоавъ като гледаше че сраженіе-то ся опълчи противъ него отпрѣдъ и отзадъ, избра отъ всичкы-тѣ избранны Израилевы, та *гы* опълчи противъ Сиріяны-тѣ: 10 А остатъкъ-тъ отъ людіе-тѣ даде въ рѫкѫ-тѫ на Ависея брата си, и опълчи *гы* противъ Аммоновы-тѣ сынове. 11 И рече: Ако ся прѣукрѣпятъ Сиріяни-тѣ противъ мене, тогазь ты ще ми помогнешь: ако ли Аммонови-тѣ сынове ся прѣукрѣпятъ противъ тебе, тогазь азъ ще дойдѫ да ти помогнѫ. 12 [ж]Мѫжай ся, и [з]да бѫдемъ мѫжественни за людіе-тѣ си, и за градове-тѣ на Бога нашего: [и]а Господь нека направи което е угодно прѣдъ очи-тѣ му.

13 И приближихѫ ся Іоавъ и людіе-тѣ съ него въ сраженіе противъ Сиріяны-тѣ: 14 а тѣ побѣгнѫхѫ отъ лице-то му. И когато видѣхѫ Аммонови-тѣ сынове че Сиріяни-тѣ побѣгнѫхѫ, тогазь побѣгнѫхѫ *и тѣ* отъ лице-то на Ависея, та влѣзохѫ въ градъ-тъ. И Іоавъ ся върнѫ отъ Аммоновы-тѣ сынове, та дойде въ Іерусалимъ.

15 А като видѣхѫ Сиріяни-тѣ че быхѫ побѣдены отъ Израиля, събрахѫ ся накупъ. 16 И прати Адарезеръ, та изведе Сиріяны-тѣ оттатакъ рѣкѫ-тѫ: и дойдохѫ въ Еламъ: и Совакъ, войвода-та на Адарезера *прѣдидеше* прѣдъ тѣхъ. 17 И когато ся извѣсти Давиду, събра всичкый Израиль, и прѣминѫ Іорданъ та дойде въ Еламъ. А Сиріяни-тѣ ся опълчихѫ противъ Давида, и бихѫ ся съ него. 18 И побѣгнѫхѫ Сиріяни-тѣ отъ Израиля: и истрѣби Давидъ отъ Сиріяны-тѣ, седмстотинъ колесницы, и четыридесеть тысящы [i]конницы, и Совака войводѫ-тѫ имъ порази, и умрѣ тамъ. 19 И като видѣхѫ всичкы-тѣ царіе, раби-тѣ на Адарезера че ся побѣдихѫ отъ Израиля, направихѫ миръ съ Израиля, и [к]станѫхѫ имъ раби. И Сиріяни-тѣ ся бояхѫ да помогнѫтъ вече на Аммоновы-тѣ сынове.

ГЛАВА 11.

1 И на друго-то лѣто, въ което врѣме излазятъ царіе-тѣ на бой, [а]прати Давидъ Іоава, и рабы-тѣ си съ него, и всичкый Израиль: и разбихѫ Аммоновы-тѣ сынове, и обсадихѫ Раввѫ. А Давидъ останѫ въ Іерусалимъ.

2 И привечеръ, когато станѫ Давидъ отъ одръ-тъ си, [б]расхождаше ся по покрывъ-тъ на царскый-тъ домъ: и [в]видѣ отъ по-

---

и Ст. 7; 11, 13. Гл. 19; 28.
i Гл. 19; 17.
к 1 Лѣт. 8; 34.
л Ст. 7, 10.
м Ст. 3.

а 1 Лѣт. 19; 1, и дрг.
б Исп. 20; 4. 47; 2.
в Быт. 34; 30. Исх. 5; 21. 1 Цар. 13; 4.
г Гл. 8; 3, 5.
д Гл. 23; 8.

е Ст. 6.
ж Втор. 31; 5.
з 1 Цар. 4; 9. 1 Кор. 16; 13.
и 1 Цар. 3; 18.
i Виж 1 Лѣт. 19; 18.
к Гл. 8; 6.

а 1 Лѣт. 20; 1.
б Втор. 22; 8.
в Быт. 34; 2. Іов. 31; 1. Мат. 5; 28.

крывъ-тъ женѫ която ся кѫпеше: и жена-та бѣ много красна на гледъ. И прати 3 Давидъ та испыта за женѫ-тѫ. И рече *единъ*: Не е ли тя Виѳсавее, дъщеря-та на Еліама, жена-та [г]на Урія Хеттея-4 нинъ-тъ? И прати Давидъ вѣстители та iѫ зѣ, и когато дойде при него, [д]лежа съ неіѫ, (защото [е]ся бѣ очистила отъ нечистотѫ-тѫ си:) и вьрнѫ ся тя у дома 5 си. И зачнѫ жена-та: и прати та извѣ-6 сти Давиду, и рече: Непраздна сьмь. И прати Давидъ на Іоава, и каза: Испрати ми Урія Хеттеянинъ-тъ. И испрати Іоавъ Урія при Давида.

7 И когато дойде при него Урія попыта *го* Давидъ какъ е Іоавъ, и какъ сѫ лю-8 діе-тѣ, и какъ отива бой-тъ. И рече Давидъ на Урія: Слѣзь въ домъ-тъ си, та [ж]омый нозѣ-тѣ си. И излѣзе Урія изъ царевъ-тъ домъ: и слѣдъ него отиде 9 дѣлъ отъ царевѫ-тѫ *трапезѫ*. Но Урія спа при врата-та на царскый-тъ домъ, съсъ всичкы-тѣ рабы на господаря си, 10 и не слѣзе у домъ-тъ си. И когато извѣстихѫ Давиду, и рекохѫ: Не слѣзе Урія у дома си, рече Давидъ на Урія: Не си ли дошелъ отъ пѫтуваніе? защо 11 не слѣзе у домъ-тъ си? И рече Урія Давиду: [з]Ковчегъ-тъ, и Израиль, и Іуда обитаватъ въ шатры: [и]и господарь-тъ ми Іоавъ, и раби-тѣ на господаря ми сѫ расположени въ станъ по лице-то на поле-то: а азъ ли да идѫ у домъ-тъ си, за да ямъ, и да піѭ, и да спіѭ съ женѫ си? Живъ си, и жива е душа-та ти, 12 не направямъ азъ това нѣщо. И рече Давидъ на Урія: Прѣстой тука и днесь, и утрѣ ще тя испроводіѭ. И прѣстоя Урія въ Іерусалимъ прѣзъ онзи день, и на 13 другый-тъ. И повыка го Давидъ, та яде прѣдъ него, и пи: и [і]опои го: и вечерь-тъ излѣзе да спи на одръ-тъ си [к]съ рабы-тѣ на господаря си, а у домъ-тъ си не слѣзе.

14 И на утринь-тѫ [л]писа Давидъ писмо Іоаву, и прати *го* чрѣзъ Урiинѫ рѫкѫ. 15 И писа въ писмо-то, и рече: Турѣте Урія тамъ дѣто бой-тъ е най силенъ: сетнѣ ся оттеглѣте отъ него, [м]за да ся удари той, и да умре.

16 И като държеше Іоавъ градъ-тъ подъ стражѫ, опрѣдѣли Урія на едно мѣсто, 17 дѣто знаеше че *има* силни мѫжіе: И излѣзохѫ мѫжіе-тѣ отъ градъ-тъ, та ся бихѫ съ Іоава: и паднѫхѫ *нѣколцина* отъ людіе-тѣ, отъ Давидовы-тѣ рабы; умрѣ още и Урія Хеттеянинъ-тъ.

18 И прати Іоавъ, та извѣсти Давиду всич-19 кы-тѣ случаи на бой-тъ. И заповѣда на вѣстителя, и рече: Като свършишь да казувашь на царя всичкы-тѣ случаи на 20 бой-тъ, Ако ся распали гнѣвъ-тъ на царя, и ти рече: Защо ся приближихте при градъ-тъ да ся біете? не знаете ли че 21 щѣхѫ да устрѣлятъ отъ стѣнѫ-тѫ? Кой порази [н]Авимелеха сынъ-тъ на *Іерувесеѳа? не хвьрли ли една жена отъ стѣнѫ-тѫ часть отъ воденичень камыкъ вързъ него, та умрѣ въ Ѳевесъ? защо приближихте при стѣнѫ-тѫ? тогазь ты речи: Умрѣ и рабъ-тъ ти Урія Хеттеянинъ-тъ.

22 И отиде вѣститель-тъ, и дойде та извѣсти Давиду всичко-то, за което го ис-23 прати Іоавъ. И рече вѣститель-тъ Давиду: Прѣукрѣпихѫ ся противъ насъ мѫжіе-тѣ, та излѣзохѫ къмъ насъ на поле-то, и прогонихмы гы дори до входъ-тъ на вра-24 та-та. Но стрѣлцы-тѣ устрѣлихѫ отъ стѣнѫ-тѫ вързъ рабы-тѣ ти, и умрѣхѫ едни отъ рабы-тѣ на царя, още и рабъ-тъ ти 25 Урія Хеттеянинъ-тъ умрѣ. Тогазь рече Давидъ на вѣстителя: Така ще речешь Іоаву: Да тя не смущава това нѣщо, защото мечь-тъ пояжда нѣкогашь едного, а нѣкогашь другыго: укрѣпи бой-тъ си противъ градъ-тъ, и съсыпи го: и ты го насърдчй.

26 И като чу жена-та Урiева, че умрѣлъ 27 мѫжъ ѝ Урія, плака за мѫжа си. И като прѣминѫ плачь-тъ, проводи Давидъ та iѫ зѣ въ домъ-тъ си: и [о]станѫ му жена, и роди му сынъ. Но дѣло-то което направи Давидъ, видѣ ся зло прѣдъ очи-тѣ на Господа.

ГЛАВА 12.

1 И проводи Господь Наѳана при Давида. И [а]дойде при него, та му [б]рече: Имаше двама мѫжіе въ единъ градъ, единый-тъ 2 богатъ, а другый-тъ сиромахъ. Богатый-тъ 3 имаше овцы и говеда твърдѣ много. А сиромахъ-тъ нѣмаше друго, освѣнь едно малко агне женско, което бѣ купилъ, и храняше *го*, и порастнѫ то съ него, и съ чада-та му наедно: отъ хлѣбъ-тъ му ядеше, и отъ чашѫ-тѫ му піеше, и на лоно-то му лежеше, и то му бѣше като 4 дъщеря. И дойде единъ пѫтникъ при богатый-тъ, и посвидѣ му ся да земе отъ овцы-тѣ си, и отъ говеда-та си, да приготви на пѫтника който бѣ дошелъ при него, но зѣ на сиромаха агне-то та го приготви за человѣка, който бѣ дошелъ 5 при него. И распали ся много гнѣвъ-тъ на Давида противъ тогозь человѣка: и

[г] Гл. 23: 39.
[д] Псал. 51; надписъ-тъ. Іак. 1; 14.
[е] Лев. 15; 19, 28. 18; 19.
[ж] Быт. 18; 4. 19; 2.
[з] Гл. 7; 2, 6.
[и] Гл. 20; 6.
[і] Быт. 19; 33, 35.
[к] Ст. 9.
[л] Виж 3 Цар. 21; 8, 9.
[м] Гл. 12; 9.
[н] Сѫд. 9; 53.
* Сѫд 6: Іеровааль.
[о] Гл. 12; 9.

—

[а] Псал. 51; надписъ-тъ.
[б] Виж Гл. 14; 5 и др. 3 Цар. 20; 35—41. Иса. 5; 3.

рече Наѳану: Живъ Господь, достоинъ е за смърть той человѣкъ, който е сто-
6 рилъ това: И ще плати агне-то [в]четвьрогубо, понеже е сторилъ това дѣло, и понеже не ся е смилилъ.

7 И рече Наѳанъ Давиду: Ты си той человѣкъ. Така говори Господь Богъ Израилевъ: [г]Азъ тя помазахъ царь надъ Израиля, и азъ тя избавихъ отъ Сауловж-
8 тж ржкж: И дадохъ ти домъ-тъ на господаря ти, и жены-тѣ на господаря ти въ лоно-то ти, и дадохъ ти Израилевъ-тъ и Іудинъ-тъ домъ: и ако бѣше малко *това*, приложилъ быхъ ти това и това.
9 [д]Защо [е]прѣзрѣ ты слово-то Господне, та стори зло-то прѣдъ очи-тѣ му? ты порази съ мечь [ж]Уріж Хеттеанинъ-тъ, и зѣ си за женж, женж му, а него умьртви ты съ мечь-тъ на Аммоновы-тѣ сынове.
10 Сега прочее [з]нѣма да ся оттегли никога мечь отъ домъ-тъ ти: понеже мя прѣзрѣ ты, та зѣ женж-тж на Уріж Хеттеянинъ-тъ
11 за да ти е жена. Така говори Господь: Ето, ще подигнж противъ тебе злины отъ домъ-тъ ти, и [и]ще земж жены-тѣ ти прѣдъ очи-тѣ ти, та ще гы дамъ на ближній-тъ ти, и ще лежи съ жены-тѣ ти
12 прѣдъ това слънце. Защото ты направи тайно: но [і]азъ ще направіж това нѣщо прѣдъ всичкый Израиль, и прѣдъ слън-
13 це-то. И [к]рече Давидъ Наѳану: [л]Съгрѣшихъ Господу. А Наѳанъ рече Давиду: И Господь [м]отнѣ съгрѣшеніе-то ти: нѣма
14 да умрешь. Но понеже съ това нѣщо ты даде голѣмж причинж на врагове-тѣ Господни да [н]хулятъ, за това дѣте-то което ти ся роди непрѣмѣнно ще умре.

15 И отиде си Наѳанъ въ домъ-тъ си. А Господь порази дѣте-то, което роди Уріе-
16 ва-та жена Давиду, и разболѣ ся. И моли ся Давидъ Богу за дѣте-то: и пости Давидъ, и влѣзе та [о]прѣнощува легнжлъ
17 на земіж-тж. И станжхж старѣйшины-тѣ на домъ-тъ му, *та дойдохж* при него за да го дигнжтъ отъ земіж-тж: но не рачи,
18 нито яде хлѣбъ съ тѣхъ. И въ седмый-тъ день умрѣ дѣте-то. И уплашихж ся Давидови-тѣ раби да му обадятъ че е умрѣло дѣте-то; защото думахж: Ето, додѣ бѣ живо още дѣте-то, говоряхмы му, и не послушуваше гласъ-тъ ни: а какъ да му кажемъ че е умрѣло дѣте-то, та да си
19 направи зло? Но като видѣ Давидъ че раби-тѣ му шепнехж помежду си, разумѣ Давидъ че е умрѣло дѣте-то: за това рече Давидъ на рабы-тѣ си: Умрѣ ли дѣ-
20 те-то? и тѣ рекохж: Умрѣ. Тогазь станж Давидъ отъ земіж-тж, и омы ся и [п]помаза ся, и промѣни дрехы-тѣ си, и влѣзе въ домъ-тъ Господень, та [р]ся поклони: Послѣ влѣзе въ домъ-тъ си: и поиска *да яде*,
21 и турихж прѣдъ него хлѣбъ та яде. И раби-тѣ му рекохж му: Що е това което направи ты? ты пости и плака за дѣте-то, до когато бѣше живо: а като
22 умрѣ дѣте-то, ты станж и яде хлѣбъ. И рече: До когато още дѣте-то бѣше живо, постихъ и плакахъ, защото рѣкохъ: [с]Кой знае? може да мя помилува Богъ, и да
23 остане дѣте-то живо. Но сега умрѣ: защо да постіж? могж ли да го повърнж пакъ? азъ ще идж при него, а то [т]не ще да ся върне при мене.

24 И утѣши Давидъ женж си Виѳсавее, и влѣзе при неіж, та лежа съ неіж, и [у]роди сынъ, и [ф]нарече име-то му Соло-
25 монъ: и Господь го възлюби. И проводи чрѣзъ ржкж-тж на Наѳана пророка, та нарече име-то му [*]Іедидіж, заради Господа.

26 А [х]Іоавъ ратова противъ Раввж на Аммоновы-тѣ сынове, и облада царскый-тъ
27 градъ. И прати Іоавъ вѣстители Давиду, и рече: Ратовахъ противъ [ц]Раввж, и прѣзѣлъ сьмь даже градъ-тъ на воды-тѣ:
28 Сега прочее събери остатъкъ-тъ на людіе-тѣ та расположи станъ-тъ си противъ градъ-тъ, и обладай го, за да не обладаіж азъ градъ-тъ, и ся нарече име-то
29 ми надъ него. И събра Давидъ всичкы-тѣ людіе, та отиде въ Раввж, и ся би про-
30 тивъ него, и облада го: И [ч]зѣ вѣнецъ-тъ на царя имъ отъ главж-тж му, на който тежина-та бѣше единъ златенъ талантъ съ многоцѣнны каменіе: и положи ся на Давидовж-тж главж. И изнесе изъ градъ-тъ
31 корысти твърдѣ много. И людіе-тѣ които бѣхж въ него изведе, та гы тури подъ тріоны, и подъ желѣзны дикани, и подъ желѣзны сѣкыры, и прѣведе гы прѣзъ пещь-
32 тж на кирпичи-тѣ. И така направи въ всичкы-тѣ градове на Аммоновы-тѣ сынове. Тогазь ся върнж Давидъ, и всичкы-тѣ людіе, въ Іерусалимъ.

ГЛАВА 13.

1 И слѣдъ това [а]Авессаломъ Давидовъ-тъ сынъ имаше сестрж хубавж на име [б]Ѳамарь, и възлюби іж Амнонъ сынъ-тъ Да-
2 видовъ. И страдаше Амнонъ *толкозь*, щото ся разболѣ за сестрж си Ѳамарь: защото

в Исх. 22; 1. Лук. 19; 8.
г 1 Цар. 16: 13.
д Виж 1 Цар. 15; 19.
е Числ. 15; 31.
ж Гл 11; 15, 16, 17, 27.
з Амос. 7; 9,
и Втор. 28; 30. Гл. 16; 22.
і Гл. 16; 22.
к Виж 1 Цар. 15; 24.
л Гл. 24; 10. Іов. 7; 20. Псал. 32; 5. 51; 4. Прит 28; 13.
м Гл. 24; 10. Іов. 7; 21 Псал. 32; 1. Мих. 7; 18. Зах. 3; 4.
н Иса. 52; 5. Іез. 36; 20, 21. Рим. 2; 24.
о Гл. 13; 31.
п Руѳ. 3; 3.
р Іов. 1; 20.
с Виж Иса. 38; 1, 5. Іон. 3; 9.
т Іов. 7: 8, 9, 10.
у Мат. 1; 6.
ф 1 Лѣт. 22; 9.
* Любезенъ Господу.
х 1 Лѣт. 20; 1.
ц Втор. 3; 11.
ч 1 Лѣт. 20; 2.

а Гл. 3; 2, 3.
б 1 Лѣт. 3; 9.

бѣше дѣвица, и видѣше ся на Амнона
3 твърдѣ мѫчно да ѝ стори нѣщо. И имаше Амнонъ единъ пріятель, име-то му Іонадавъ, [в]сынъ на Саммѫ, Давидовъ-тъ братъ: а Іонадавъ бѣше человѣкъ много хытръ.

4 И рече му: Защо ты, сыне царевъ, слабѣешь толкозь изъ день въ день? не щешь ли да ми явишь *това*? И рече му Амнонъ: Обичамъ Θамарь, сестрѫ-тѫ на
5 брата ми Авессалома. А Іонадавъ му рече: Легни на легло-то си, та ся прѣстори боленъ: и когато дойде отецъ ти да тя види, речи му: Нека дойде, молѭ, Θамарь, сестра ми, и нека ми донесе да ямъ, и нека сготви прѣдъ мене ястіе-то,
6 да видѭ и да ямъ отъ рѫкѫ-тѫ ѝ. И легнѫ Амнонъ та ся престори боленъ: и като дойде царь-тъ да го види, рече Амнонъ на царя: Нека дойде, молѭ, сестра ми Θамарь, и [г]нека направи прѣдъ мене два мекыка за да ямъ отъ рѫкѫ-тѫ ѝ.

7 И проводи Давидъ въ домъ-тъ при Θамарь и каза: Иди сега въ домъ-тъ на
8 брата си Амнона, та му сготви ястіе. И отиде Θамарь въ домъ-тъ на брата си Амнона, който бѣше легнѫлъ: и зѣ тѣсто, та омѣси и направи мекыцы прѣдъ
9 него, и сготви мекыцы-тѣ. Сетнѣ зѣ сковрадѫ-тѫ та гы изсыпа прѣдъ него: но не рачи да яде. И рече Амнонъ: [д]Извадѣте всичкы-тѣ человѣцы що сѫ при мене.
10 И излѣзохѫ отъ при него всичкы. И рече Амнонъ на Θамарь: Донеси ястіе-то въ ложницѫ-тѫ за да ямъ отъ рѫкѫ-тѫ ти. И Θамарь зѣ мѣкыцы-тѣ които направи та гы донесе въ ложницѫ-тѫ при Амнона
11 брата си. И като *гы* донесе близу при него да яде, [е]хванѫ ѭ, та ѝ рече: Ела,
12 лежь съ мене, сестро моя. А тя му рече: Не, брате мой, не мя насилувай: защото не [ж]прилича таквозь нѣщо да стане въ Израиль: да не направишь това [з]безуміе.
13 И азъ дѣ да скрыѭ укоръ-тъ си? но и ты ще бѫдешь като единъ отъ безумны-тѣ въ Израиля. Сега прочее, молѭ, говори на царя: [и]защото не ще мя отрече
14 на тебе. Но той не рачи да послуша гласъ-тъ ѝ: и понеже бѣ по якъ отъ неѭ, [і]насилова ѭ, и лежа съ неѭ.

15 Тогазь Амнонъ ѭ възненавидѣ съ ненависть много голѣмѫ: щото ненависть-та, съ коѭто ѭ възненавидѣ, бѣ по голѣма отъ любовь-тѫ, съ коѭто ѭ бѣ възлюбилъ. И рече ѝ Амнонъ: Стани,
16 иди си. А тя му рече: Нѣма причина: това зло, дѣто да мя испѫдишь, е по голѣмо отъ друго-то, което ми стори.
17 Но той не рачи да ѭ послуша. И выкнѫ момъкъ-тъ, който му слугуваше, и рече: Отпрати сега тѫзи вънъ отъ мене и за-
18 ключи врата-та слѣдъ неѭ. И [к]тя бѣ облѣчена въ пьстрѫ дрехѫ: защото царскы-тѣ дъщери, дѣвицы-тѣ, въ таквызь дрехы ся обличахѫ. И изведи ѭ вънъ слуга-та му, та заключи врата-та слѣдъ неѭ.

19 Тогазь [л]Θамарь зѣ пепелъ на главѫ-тѫ си, [м]и раздра пьстрѫ-тѫ дрехѫ, която бѣ на неѭ, и като тури рѫцѣ-тѣ си на главѫ-тѫ си, отхождаше, вървѣше и
20 выкаше. И рече ѝ Авессаломъ братъ ѝ: Амнонъ ли братъ ти ся сходи съ тебе? но мълчи сега, сестро моя: братъ ти е: не оскърбявай сърдце-то си за това нѣщо.
21 И тъй Θамарь сѣдѣше като вдовица, въ домъ-тъ на брата си Авессалома.

22 И когато чу царь Давидъ всичкы тѣзи работы, много ся разгнѣва. А Авессаломъ не говори съ Амнона, [н]ни зло, ни добро: защото [о]ненавидяше Авессаломъ Амнона, понеже насилствова сестрѫ му Θамарь.
23 И слѣдъ цѣлы двѣ годины, Авессаломъ имаше [п]стригачи въ Ваалъ-асоръ, който е близу при Ефремъ, и покани Авесса-
24 ломъ всичкы-тѣ царскы сынове. И дойде Авессаломъ при царя, та рече: Ето сега, рабъ-тъ ти има стригачи: нека дойде, молѭ, царь-тъ и раби-тѣ му, съ рабъ-тъ
25 ти. И рече царь-тъ на Авессалома: Не, сыне мой, да не идемъ сега всичкы за да не смы ти тегота. И принуди го, но
26 не рачи да иде, и го благослови. Тогазь рече Авессаломъ: Ако не, нека дойде съ насъ поне Амнонъ братъ ми. И рече му
27 царь-тъ: Защо да дойде съ тебе? Но Авессаломъ го принуди, та проводи съ него Амнона, и всичкы-тѣ царскы сынове.
28 И заповѣда Авессаломъ на слугы-тѣ си, и рече: Гледайте, [р]когато ся развесели сърдце-то на Амнона отъ вино-то, и ви рекѫ: Поразѣте Амнона, тогазь го убійте; не бойте ся: не сьмь ли азъ който ви заповѣдувамъ? мѫжайте ся, и бѫдѣте
29 сынове на силѫ. И направихѫ Авессаломови-тѣ слугы на Амнона, както заповѣда Авессаломъ. Тогазь станѫхѫ всичкы-тѣ царскы сынове, та възсѣднѫхѫ всякой на мьскѫ-тѫ си и побѣгнѫхѫ.

30 И като бѣхѫ тѣ на пѫть-тъ, слухъ стигнѫ до Давида, и казуваше ся: Авессаломъ порази всичкы-тѣ царскы сынове,
31 и не останѫ отъ тѣхъ ни единъ. Тогазь станѫ царь-тъ, [с]раздра дрехы-тѣ си и [т]легнѫ на земѭ-тѫ: и всичкы-тѣ му

в Вижъ 1 Цар. 16; 9.
г Быт 18; 6.
д Быт 45; 1.
е Быт. 39; 12.
ж Лев. 18; 9, 11. 20; 17.
з Быт. 34; 7. Сѫд. 19; 23. 20; 6.
и Вижъ Лев 18; 9, 11.
і Втор. 22; 25. Вижъ Гл. 12; 11.
к Быт. 37; 3. Сѫд. 5; 30. Псал. 45; 14.
л Іис. Нав. 7; 6. Гл. 1; 2. Іов. 2; 12.
м Іер. 2; 37.
н Быт 24; 50. 31; 24.
о Лев. 19; 17, 18.
п Вижъ Быт. 38; 12, 13. 1 Цар 25; 4, 36.
р Сѫд. 19; 6. 9, 22. Руѳ. 3; 7. 1 Цар. 25; 36. Есѳ. 1; 10. Псал. 104; 15.
с Гл. 1; 11.
т Гл. 12; 16.

раби конто прѣдстояваха раздрахѫ дрехы-тѣ *си*. 32 И [у]отговори Іонадавъ, сынъ-тъ на Саммѫ братъ-тъ Давидовъ, и рече: Да не речѐ господарь-тъ ми че сѫ убити всичкы-тѣ момци, царскы-тѣ сынове: защото само Амнонъ е умрѣлъ; понеже Авессаломъ бѣше рѣшилъ това, отъ който 33 день насилова сестрѫ му Ѳамарь. Сега прочее, [ф]нека не тури господарь-тъ ми царь-тъ нѣщо въ сьрдце-то си, и речѐ че всичкы-тѣ царскы сынове сѫ умрѣли: 34 защото само Амнонъ е умрѣлъ. А [х]Авессаломъ побѣгнѫ. И стражъ-тъ момъкъ-тъ дигнѫ очи-тѣ си, та видѣ, и ето, людіе много вьрвяхѫ въ пѫть-тъ задъ него 35 отъ кѫдѣ странѫ-тѫ на горѫ-тѫ. И рече Іонадавъ на царя: Ето, царскы-тѣ сынове идѫтъ: споредъ думѫ-тѫ на рабъ-тъ 36 ти, така е станѫло. И като свьрши да говори, ето, царскы-тѣ сынове дойдохѫ, и дигнѫхѫ гласъ-тъ си, та плакахѫ: и царь-тъ още, и всичкы-тѣ му раби, плакахѫ съ плачь много голѣмъ.

37 А Авессаломъ побѣгнѫ, и отиде [ц]при Ѳалмая, Амміудовъ-тъ сынъ царь-тъ на Гессуръ: и жали *Давидъ* за сына си всич- 38 кы-тѣ дни. Авессаломъ прочее побѣгнѫ, та отиде [ч]въ Гессуръ, и тамо бѣ три 39 годины. А царь Давидъ имаше силно желаніе да излѣзе къмъ Авессалома, защото [ш]бѣше ся утѣшилъ за Амноновѫ-тѫ смьрть.

ГЛАВА 14.

1 И позна Іоавъ Саруиный сынъ, че сьрдце-то на царя бѣше [а]къмъ Авессалома. 2 И проводи Іоавъ [б]въ Ѳекое, та доведе отъ тамо еднѫ умнѫ женѫ, и рече ѝ: Прѣстори ся, молѭ, че си въ сѣтованіе, и [в]облѣчи дрехы на сѣтованіе, и не ся помазувай съ елей, но бѫди като жена 3 сѣтующа много дни за мьртвецъ: И иди при царя та му говори споредъ тѣзи думы. И [г]тури Іоавъ думы-тѣ въ уста-та ѝ.

4 А като говорѝ Ѳекоянка-та жена на царя, [д]паднѫ на лице до земѭ-тѫ, та ся по- 5 клони, и рече: [е]Помогни *ми*, царю. И рече ѝ царь-тъ: Що имашь? А тя рече: Охъ! азъ сьмь, [ж]жена вдовица, и умрѣ мѫжъ 6 ми. И раба-та ти имаше двама сынове, конто ся сбихѫ и двама-та на поле-то и нѣмаше нѣкой да гы раздвои, но удари 7 единый-тъ другый-тъ, и го уби. И ето, станѫхѫ [з]всичкы-тѣ роднины противъ рабѫ-тѫ ти, та рекохѫ: Прѣдай оногози който удари брата си, за да го умьртвимъ за животъ-тъ на брата му когото уби, и да истрѣбимъ купно наслѣдника: и така ще угасятъ вѫглянъ-тъ който ми е останѫлъ, та да не оставятъ на мѫжа ми име, нито остатъкъ, по лице-то на 8 земѭ-тѫ. И рече царь-тъ на женѫ-тѫ: Иди въ домъ-тъ си, а азъ ще заповѣдамъ 9 за тебе. И рече Ѳекоянка-та жена на царя: Господарю мой царю, нека е [и]на мене беззаконіе-то, и на отеческый-тъ ми домъ: а [і]царь-тъ и прѣстолъ-тъ му, да 10 сѫ неповинни. И рече царь-тъ: Който проговори противъ тебе, доведи го при 11 мене, и нѣма вече да тя докачи. И тя рече: Нека помене, молѭ, царь-тъ Господа Бога своего, и нека не остави [к]да ся умножатъ отмьстители-тѣ на кръвь-тѫ за истрѣбленіе, и да погубятъ сына ми. А той рече: [л]Живъ Господь, нито единъ косьмъ на сына ти не ще да падне на земѭ-тѫ.

12 Тогазь рече жена-та: Нека говори, молѭ, раба-та ти слово на господаря си 13 царя. И рече: Говорѝ. И рече жена-та: Защо си помыслилъ ты таквозь нѣщо [м]противъ Божіи-тѣ людіе? понеже царь-тъ говори това като повиненъ человѣкъ, когато царь-тъ не възвраща [н]заточенный-тъ си. 14 Защото [о]непрѣмѣнно ще умремъ, и смы като вода разлѣна по земѭ-тѫ, която ся не събира пакъ: и Богъ не отнема душѫ, но [п]намѣрва срѣдства, щото заточенный-тъ 15 да не остане отдалеченъ отъ него. Сега за това дойдохъ да проговорѭ това на господаря си царь-тъ, защото людіе-тѣ мя уплашихѫ и раба-та ти рече: Ще говорѭ сега на царя: Може бы царь-тъ да испълне прошеніе-то на рабѫ-тѫ си. 16 Защото царь-тъ ще послуша, за да избави рабѫ-тѫ си отъ рѫкѫ-тѫ на человѣка *който иска* да погуби мене и сына 17 ми купно, отъ Божіе-то наслѣдіе. Рече даже раба-та ти: Рѣчь-та на господаря ми царь-тъ ще бѫде сега утѣшителна: защото [р]както е ангелъ Божій, така е господарь-тъ ми царь-тъ, за да разсѫждава добро-то и зло-то: и Господь Богъ твой ще бѫде съ тебе.

18 Тогазь отговори царь-тъ и рече на женѫ-тѫ: Да не скрыешь отъ мене сега това, за което ще тя попытамъ азъ: И рече жена-та: Нека проговори, молѭ, 19 господарь-тъ ми царь-тъ. И рече царь-тъ: Съ тебе ли е въ всичко това рѫка-та на Іоава? И жена-та отговори и рече: Жива е душа-та ти, господарю мой царю, отъ всичко това що изрече господарь-тъ ми

у Ст. 3.
ф Гл. 19; 19.
х Ст. 38.
ц Гл. 3; 3.
ч Гл. 14; 23, 32. 15; 8.
ш Быт. 38; 12.

а Гл. 13; 39.
б 2 Лѣт. 11; 6.
в Вижь Рут. 3; 3.
г Ст. 14. Исх. 4; 15.
д 1 Цар. 20; 41. Гл. 1; 2.
е Вижь 4 Цар. 6; 26, 28.

ж Вижь Гл. 12; 1.
з Числ. 35; 19. Втор. 19; 12.
и Быт. 27; 13. 1 Цар. 25; 24. Мат. 27; 25.
і Гл. 3; 28, 29. 3 Цар. 2; 33.
к Числ. 35; 19.

л 1 Цар. 14; 45. Дѣян. 27; 34.
м Сѫд. 20; 2.
н Гл. 13; 37, 38.
о Іов. 34; 15. Евр. 9; 27.
п Числ. 35; 15, 25, 28.
р Ст. 20. Гл. 19; 27.

царь-тъ никой не може ся уклони ни надесно, ни налѣво: защото рабъ-тъ ти Іоавъ, той ми заповѣда, и [с]той тури всичкы тѣзи думы въ уста-та на рабѫ-тѫ ти.
20 Рабъ-тъ ти Іоавъ направи това, за да обърне лице-то на тѫзи думѫ: и господарь-тъ ми е мудръ, [т]като мудрость-та на ангела Божія, за да познава всичко що е на земіѭ-тѫ.
21 И рече царь-тъ на Іоава: Ето, сега направихъ това нѣщо: иди прочее, доведи младый-тъ Авессалома.
22 И паднѫ Іоавъ съ лице-то на земіѭ-тѫ, та ся поклони, и благослови царя: и рече Іоавъ: Днесь познава рабъ-тъ ти че намѣрихъ благодать прѣдъ очи-тѣ ти, господарю мой царю, защото царь-тъ стори споредъ думѫ-тѫ на рабъ-тъ си.
23 Тогазь станѫ Іоавъ та [у]отиде въ Гессуръ, и доведе Авессалома въ Іерусалимъ.
24 И рече царь-тъ: Да ся върне въ домъ-тъ си, и [ф]да не види лице-то ми. И върнѫ ся Авессаломъ въ домъ-тъ си, и не видѣ лице-то на царя.
25 А во всичкый Израиль нѣмаше человѣкъ толкозь много похваленъ заради красотѫ-тѫ си, както Авессаломъ; [х]отъ петѫ-тѫ на ногѫ-тѫ му, дори до върхъ-тъ му, нѣмаше въ него порокъ.
26 И когато стрижеше главѫ-тѫ си, (защото всякѫ годинѫ *іѫ* стрижеше: понеже *космы-тѣ* му натегнувахѫ, за това гы стрижеше:) прѣтегляше власы-тѣ на главѫ-тѫ си, и *тежехѫ* двѣстѣ сикли споредъ царскѫ-тѫ теглилкѫ.
27 И [ц]родихѫ ся Авессалому трима сынове, и една дъщеря именуема Ѳамарь: тя бѣ прѣкрасна жена.
28 И сѣдѣ Авессаломъ въ Іерусалимъ двѣ годины цѣлы, а [ч]лице-то на царя не видѣ.
29 За това проводи Авессаломъ до Іоава за да го проводи при царя: но той не рачи да дойде при него: прати пакъ вторый пѫть, но не рачи да дойде.
30 Тогазь рече на рабы-тѣ си: Виждте нивата на Іоава е близу при моіѫ-тѫ, и има ечимыкъ тамъ: идѣте та го изгорѣте съ огнь: и изгорихѫ Авессаломови-тѣ раби нивѫ-тѫ съ огнь.
31 И станѫ Іоавъ, та дойде при Авессалома въ кѫщѫ-тѫ, и рече му. Защо изгорихѫ слугы-тѣ ти нивѫ-тѫ ми съ огнь?
32 А Авессаломъ отговори Іоаву: Ето, пратихъ при тебе, и рѣкохъ: Ела тукъ, за да тя проводіѫ при царя да речешь: Защо съмь дошелъ отъ Гессуръ? подобрѣ *щѣше* да е за мене да бѣхъ още тамъ: сега прочее нека видіѫ лице-то на царя: и ако има неправда въ мене, нека мя умьртви.
33 Тогазь Іоавъ дойде при царя, та му извѣсти *това:* и повыкнѫ Авессалома, та дойде при царя, и поклони ся съ лице-то до земіѭ-тѫ прѣдъ царя: и царь-тъ [ш]цѣлова Авессалома.

ГЛАВА 15.

1 И [а]слѣдъ това [б]приготви си Авессаломъ колесницы и коніе, и петдесеть мѫжіе, за да тичатъ прѣдъ него.
2 И ставаше Авессаломъ рано, та стоеше при пѫть-тъ на портѫ-тѫ: и когато нѣкой имаше нѣкоіѫ прѣпирніѫ, та дохождаше при царя за сѫдъ, тогазь Авессаломъ го выкаше *при себе си,* и думаше: Отъ кой си градъ? А той отговаряше: Слугата ти е отъ едикое племе на Израиля.
3 И говоряше му Авессаломъ: Виждь, твоя-та работа е добра и права: но нѣма кой да тя слуша отъ странѫ на царя.
4 Говоряше още Авессаломъ: [в]Кой да мя опрѣдѣлеше сѫдіѫ на тѫзь земіѫ, за да иде при мене всякой който има прѣпирніѫ или сѫдъ, та да го оправдавамъ!
5 И когато нѣкой приближаваше за да му ся поклони, простираше рѫкѫ-тѫ си, та го хващаше, и го цѣлуваше.
6 И така правяше Авессаломъ, на всякого Израилянина който дохождаше при царя за сѫдъ: [г]и подкраднуваше Авессаломъ сьрдца-та на Израилевы-тѣ мѫжіе.
7 И въ свьршъкъ-тъ на [*]четыридесеть годины, рече Авессаломъ на царя: Да идѫ, моліѫ, за да испълніѫ въ Хевронъ обричаніе-то си, което обрѣкохъ Господу:
8 Защото [е]рабъ-тъ ти [ж]обрече обричаніе, [з]когато обитаваше въ Гессуръ, въ Сиріѫ, и казахъ: Ако мя върне наистинѫ Господь въ Іерусалимъ, тогазь ще послужѫ Господу.
9 И рече му царь-тъ: Иди съ миръ. И станѫ и отиде въ Хевронъ.
10 А Авессаломъ распрати съгледатели по всичкы-тѣ Израилевы племена, и каза: Като чуете гласъ-тъ на трѫбѫ-тѫ, ще речете: Авессаломъ ся въцари въ Хевронъ.
11 И отидохѫ съ Авессалома двѣстѣ мѫжіе отъ Іерусалимъ, [и]поканени: и отидохѫ [і]съ незлобіе, и не знаяхѫ нищо.
12 И покани Авессаломъ Ахытофела Гылонецъ-тъ, Давидовъ-тъ [к]съвѣтникъ, отъ градъ-тъ му, отъ [л]Гыло, като приносяше жьртвы-тѣ. И съзаклѣтіе-то бѣ яко: и [м]людіе-тѣ ся умножавахѫ непрѣстанно при Авессалома.
13 И дойде вѣститель при Давида, и рече: [н]Сьрдца-та на Израилевы-тѣ мѫжіе ся обърнѫхѫ вслѣдъ Авессалома. И рече Да-

[с] Ст. 3.
[т] Ст. 17. Гл. 19; 27.
[у] Гл. 13; 37.
[ф] Быт. 43; 3. Гл. 3; 13.
[х] Иса. 1; 6.
[ц] Виж Гл. 18; 18.
[ч] Ст. 24.
[ш] Быт. 33; 4. 45; 15. Лук. 15; 20.

—

[а] Гл. 12; 11.
[б] 3 Цар. 1; 5.
[в] Сѫд. 9; 29.
[г] Рим. 16; 18.
[*] *По Сирскый-тъ и Арабскый прѣводъ,* четыри.
[е] 1 Цар. 16; 2.
[ж] Быт. 28; 20, 21.
[з] Гл. 13; 38.
[и] 1 Цар. 9; 13. 16; 3, 5.
[і] Быт. 20; 4
[к] Псал. 41; 9. 55; 12, 13, 14.
[л] Іис. Нав. 15; 51.
[м] Псал. 3; 1.
[н] Ст. 6. Сѫд. 9; 3.

видъ на всичкы-тѣ си слугы, които бѣхѫ
14 съ него въ Іерусалимъ: Станѣте [о] да бѣгамы; защото не ще можемъ да ся упазимъ отъ лице-то на Авессалома; побързайте да отидемъ, за да не ускори та ны стигне, и докара зло-то върхъ насъ, и порази градъ-тъ съ остро-то на ножъ-тъ.
15 И царскы-тѣ слугы рекохѫ на царя: Всичко що избере господарь-тъ ни царь-тъ, ето ный раби-тѣ ти.
16 И [п] излѣзе царь-тъ, и всичкый му домъ слѣдъ него. И остави царь-тъ [р] десеть жены наложницы за да пазятъ домъ-тъ.
17 И излѣзе царь-тъ, и всичкы-тѣ людіе слѣдъ него, и застанѫхѫ на едно мѣсто далечь.
18 И всичкы-тѣ му слугы вървехѫ близу до него: и [с] всичкы-тѣ Хереѳци, и всичкы-тѣ Фелеѳци, и всичкы-тѣ Геѳци, шестстотинъ мѫжіе, които дойдохѫ слѣдъ него отъ Геѳъ, вървехѫ прѣдъ царя.
19 Тогазь рече царь-тъ [т] на Иттая Геѳецъ-тъ: Защо идешь и ты съ насъ? върни ся та обитавай съ царя, защото си чужденецъ, и прѣселенъ отъ мѣсто-то си.
20 Вчера дойде, и днесь да тя направіѭ ли да ся скиташь съ насъ? сто азъ ще идѫ [у] кѫдѣто могѫ: ты ся върни, земи още и братія-та си: милость и истина съ тебе!
21 А Иттай отговори на царя и рече: [ф] Живъ Господь, и живъ господарь-тъ ми царь-тъ, дѣто и да е господарь-тъ ми царь-тъ, или въ смьрть, или въ животъ, непрѣмѣнно тамъ ще бѫде и рабъ-тъ ти.
22 И рече Давидъ на Иттая: Ела та прѣмини. И прѣминѫ Иттай Геѳецъ-тъ, и всичкы-тѣ му мѫжіе, и всичкы-тѣ дѣца що бѣхѫ съ него.
23 А всичко-то мѣсто плачаше съ голѣмъ гласъ, и прѣминувахѫ всичкы-тѣ людіе: прѣминѫ и царь-тъ потокъ-тъ Кедронъ: и всичкы-тѣ людіе прѣминѫхѫ прѣзъ пѫть-тъ [х] на пустыніѭ-тѫ.
24 И ето и Садокъ, и съ него всичкы-тѣ Левити, които [ц] носяхѫ ковчегъ-тъ на Божій-тъ завѣтъ: и поставихѫ Божій-тъ ковчегъ: и Авіаѳаръ принасяше жертвѫ додѣ свършихѫ всичкы-тѣ людіе да прѣминуватъ отъ градъ-тъ.
25 И рече царь-тъ на Садока: Върни Божій-тъ ковчегъ въ градъ-тъ: ако намѣріѭ благодать прѣдъ очи-тѣ на Господа, [ч] ще мя направи да ся върнѫ, и да видіѭ него и обиталище-то му:
26 Ако ли рече така: [ш] Нѣмамъ благоволеніе въ тебе, ето азъ, [щ] нека ми направи каквото му е угодно прѣдъ очи-тѣ.
27 Рече царь-тъ още на Садока священникъ-тъ: Не си ли ты [ъ] гледающій? върни ся въ градъ-тъ съ миръ, ты и [ы] Ахымаасъ сынъ ти, и Іонаѳанъ сынъ-тъ Авіаѳаровъ, двама-та ви сынове съ васъ.
28 Виждте, [ь] азъ ще ся забавіѭ по полета-та на пустыніѭ-тѫ, додѣ дойде рѣчь отъ васъ за да ми извѣсти.
29 И тъй Садокъ и Авіаѳаръ върнѫхѫ Божій-тъ ковчегъ въ Іерусалимъ, и останѫхѫ тамъ.
30 А Давидъ въсхождаше прѣзъ въсходъ-тъ на Маслиненѫ-тѫ горѫ, въсхождаше и плачаше, и [ѣ] имаше главѫ-тѫ си покрытѫ, и вървѣше [ю] босъ: и всичкы-тѣ людіе що бѣхѫ съ него [я] имахѫ всякой главѫ-тѫ си покрытѫ, и [ѫ] възлазяхѫ и плачахѫ.
31 И извѣстихѫ Давиду, и рекохѫ: [ѭ] Ахытофелъ е между съзаклѣты-тѣ съ Авессалома. И рече Давидъ: Господи, моліѭ ти ся, [а] осуети съвѣтъ-тъ на Ахытофела.
32 И когато дойде Давидъ на върхъ-тъ на горѫ-тѫ, дѣто ся поклони Богу, ето, посрѣщнѫ го Хусай [б] Архыецъ-тъ, и [в] имаше раздранѫ дрехѫ-тѫ си, и пьрсть на главѫ-тѫ си.
33 И Давидъ му рече: Ако минешь съ мене, то ще ми бѫдешь [г] товаръ.
34 Ако ли ся върнешь въ градъ-тъ, та речешь на Авессалома: [д] Царю, ще ти бѫдѫ рабъ: *както* бѣхъ рабъ на бащѫ ти до сега, така ще бѫдѫ сега на тебе рабъ; тогазь можешь заради мене да прѣвърнешь съвѣтъ-тъ на Ахытофела.
35 И не е ли тамъ съ тебе Садокъ и Авіаѳаръ, священници-тѣ? всичко прочее каквото бы чулъ отъ домъ-тъ на царя, [е] ще извѣстишь на Садока и Авіаѳара, священници-тѣ:
36 Ето, тамо [ж] съ тѣхъ двама-та имъ сынове, Ахымаасъ Садоковъ, и Іонаѳанъ Авіаѳаровъ: и чрѣзъ тѣхъ ще ми испращате всичко каквото чуете.
37 И като влѣзе въ градъ-тъ [з] Хусай Давидовъ-тъ пріятель, [и] Авессаломъ влѣзе въ Іерусалимъ.

ГЛАВА 16.

1 И [а] когато прѣминѫ Давидъ малко върхъ-тъ, ето, [б] Сива, слуга-та на Мемфивосѳея, срѣщнѫ го, съ два осла осѣдланы, и имаше на тѣхъ двѣстѣ хлѣба, и сто грозда сухо гроздіе, и сто низаницы лѣтны овощія, и мѣхъ вино.
2 И рече царь-тъ на Сивѫ: Защо носишь това? А Сива рече: Осли-тѣ сѫ за домородіе-то на царя за да яздятъ, а хлѣбове-тѣ и лѣтны-тѣ овощія да ядѫтъ момци-тѣ: а вино-то, [в] да піѭтъ които изнемощѣіѫтъ въ пустыніѭ-тѫ.
3 Тогазь рече царь-тъ: А дѣ е сынъ-тъ на

о Гл. 19; 9. Псал. 3; надписъ-тъ.
п Псал. 3; надписъ-тъ.
р Гл. 16; 21, 22.
с Гл. 8; 18.
т Гл. 18; 2.
у 1 Цар. 23, 13.
ф Руѳ. 1; 16, 17. Прит. 17; 17. 18; 24.
х Гл. 16; 2.
ц Числ. 4; 15.
ч Псал. 43; 3.
ш Числ. 14; 8. Гл. 22; 20. 3 Цар. 10; 9. 2 Лѣт. 9; 8. Иса. 62; 4.
щ 1 Цар. 3; 18.
ъ 1 Цар. 9; 9.
ы Вижъ Гл. 17; 17.
ь Гл. 17; 16.
ѣ Гл. 19; 4. Есѳ. 6; 12.
ю Иса. 20; 2, 4.
я Іер. 14; 3, 4.
ѫ Псал. 126; 6.
ѭ Псал. 3; 1, 2. 55; 12 и дрг.
а Гл. 16; 23. 18; 14, 23.
б Вижъ Іис. Нав. 16; 2.
в Гл. 1; 2.
г Гл. 19; 35.
д Гл. 18; 16.
е Гл. 17; 15, 16.
ж Ст. 27.
з Гл. 16; 16. 1 Лѣт. 27; 33.
и Гл. 16; 15.

—

а Гл. 15; 30, 32.
б Гл. 9; 2.
в Гл. 15; 23. 17; 29.

господаря ти? И [г]рече Сива на царя: Ето, сѣди въ Ієрусалимъ; защото рече: Днесь Израилевый домъ ще възвърне къмъ мене царство-то на отца ми. 4 И [д]рече царь-тъ на Сивж: Ето, твой е всичкый имотъ Мемфивосѳеевъ. И рече Сива: кланямъ ти ся; нека намѣріж благодать прѣдъ очи-тѣ ти, господарю мой царю.

5 И когато дойде царь Давидъ у Вауримъ, его, излазяше отъ тамъ человѣкъ отъ родъ-тъ на Сауловъ-тъ домъ, на име [е]Семей, сынъ Гыраевъ; и излѣзе та вървеше и кълнеше; 6 И хвърлеше каменіе върхъ Давида, и върхъ всичкы-тѣ слугы на царь Давида: а всичкы-тѣ людіе и всичкы-тѣ силни бѣхж му отдесно, и отлѣво. 7 И така говоряше Семей и кълнеше: Излѣзь, излѣзь, мжжу кървниче, и [ж]мжжу злотворниче! 8 [з]Върнж ти Господь [и]всичкж-тж кръвь на Сауловъ-тъ домъ, вмѣсто когото ся въцари ты: и прѣдаде Господь царство-то въ ржкж-тж на Авессалома сына ти: и ето, ты *ся хванж* въ зло-то си, защото си мжжъ кървникъ. 9 Тогазь Авесей Саруинъ-тъ сынъ рече на царя: Защо [і]това мъртво псе [к]да кълне господаря ми царь-тъ? остави, моліж, да прѣминж и да му отсѣкж главж-тж. 10 А царь-тъ рече: [л]Що *има* между мене и васъ, сынове Саруини? нека кълне, защото [м]Господь му рече: Прокълни Давида. [н]А кой ще рече: Защо направи ты така? 11 И рече Давидъ на Авесея, и на всичкы-тѣ си слугы: Ето, [о]сынъ ми, [п]който е излѣзлъ изъ утробж-тж ми, иска животъ-тъ ми: колко повече сега тойзи Вениаминецъ? оставѣте го, нека кълне, защото Господь му заповѣда. 12 Негли пригледа Господь оскърбеніе-то ми, [р]и ми въздаде Господь добро вмѣсто клѣтвж-тж на тогози днесь. 13 И вървеше Давидъ и мжжіе-тѣ му по пжть-тъ, а Семей вървеше по край горж-тж срещж него, та кълнеше като вървеше, и хвърляше каменіе на него, и прашеше съ пърсть. 14 И дойде царь-тъ, и всичкы-тѣ людіе що бѣхж съ него, уморени, та си починжхж тамъ.

15 А [с]Авессаломъ, и всичкы-тѣ людіе, и Израилеви-тѣ мжжіе, дойдохж въ Ієрусалимъ, и Ахытофелъ съ него. 16 И когато *дойде при* Авессалома Хусай Архыецъ-тъ, [т]пріятель-тъ Давидовъ, рече Хусай на Авессалома: Да е живъ царь-тъ! Да е живъ царь-тъ! 17 А Авессаломъ, рече на Хусая: Тая ли е милость-та ти къмъ пріятеля ти? [у]Защо не отиде съ пріятеля си? 18 И рече Хусай Авессалому: Не: но на *оногозь*, когото избра Господь, и тѣзи людіе, и всичкы-тѣ Израилеви мжжіе, неговъ ще бждж, и съ него ще живѣіж. 19 И послѣ, [ф]кому ще слугувамъ азъ? не прѣдъ сына му ли? както слугувахъ прѣдъ отца ти, така ще бждж прѣдъ тебе.

20 Тогазь рече Авессаломъ на Ахытофела: Сдумайте ся помежду си що ще да правимъ. 21 И рече Ахытофелъ на Авессалома: Влѣзь [х]при наложницы-тѣ на отца си, които е оставилъ да пазятъ домъ-тъ: и ще чуе всичкый Израиль, [ц]че си станжлъ ты омразенъ на отца си; и [ч]ще ся усилятъ ржцѣ-тѣ на всичкы-тѣ които сж съ тебе. 22 И поставихж на Авессалома шатъръ върхъ кжщный-тъ покрывъ, та влѣзе Авессаломъ при наложницы-тѣ на отца си, [ш]прѣдъ всичкый Израиль. 23 И съвѣтъ-тъ на Ахытофела, който даваше въ онѣзи дни бѣше както кога бы търсилъ нѣкой съвѣтъ отъ Бога: така *ся имаше* всякой Ахытофеловъ съвѣтъ, [щ]и прѣдъ Давида и прѣдъ Авессалома.

ГЛАВА 17.

1 И рече Ахытофелъ на Авессалома: Да изберж сега двадесеть тысящи мжжіе, и да станж да погнж вслѣдъ Давида прѣзъ нощь-тж: 2 И ще идж върхъ него, като е [а]утруденъ и ослабѣли ржцѣ-тѣ му, и ще го уплашіж; и всичкы-тѣ людіе що сж съ него ще побѣгнжтъ, и [б]ще поразіж само царя: 3 И ще върнж всичкы-тѣ людіе къмъ тебе: мжжъ-тъ, когото ты търсишь, струва колкото вращаніе-то на всичкы-тѣ; всичкы-тѣ людіе ще бждjтъ въ миръ. 4 И угодно быде това слово на Авессалома, и на всичкы-тѣ Израилевы старѣйшины. 5 Тогазь рече Авессаломъ: Повыкай сега и Хусая Архыецъ-тъ, и нека чуемъ що ще да рече и той.

6 И когато влѣзе Хусай при Авессалома, говори му Авессаломъ и рече: Ахытофелъ говорі по тойзи начинъ: трѣбва ли да направимъ *споредъ* негово-то слово? 7 ако ли не, говорі *и* ты. И рече Хусай на Авессалома: Не е добръ тойзи съвѣтъ, който даде Ахытофелъ тозь пжть. 8 И рече Хусай: Ты знаешь бащж си и неговы-тѣ мжжіе, че сж силни, и прѣогорчени въ душж-тж, [в]както мечка лишена отъ чада-та си въ поле-то: и баща ти е ратникъ мжжъ, и не ще да остане прѣзъ

г Гл. 19; 27.
д Прит. 18; 13.
е Гл. 19; 16. 3 Цар. 2; 8, 44.
ж Втор. 13; 13.
з Сѫд. 9; 24, 56, 57. 3 Цар. 2; 32, 33.
и Вижь Гл. 1; 16. 3; 28, 29. 4; 11, 12.
і 1 Цар. 24; 15. Гл. 9; 8.
к Исх. 22; 28.
л Гл. 19; 22. 1 Пет. 2; 23.
м Вижь 4 Цар. 18; 25. Плач. 3; 38.
н Рим. 9; 20.
о Гл. 12; 11.
п Быт. 15; 4.
р Рим. 8; 28.
с Гл. 15; 37.
т Гл. 15; 37.
у Гл. 19; 25. Прит. 17; 17.
ф Гл. 15; 34.
х Гл. 15; 16. 20; 3.
ц Быт. 34; 30. 1 Цар. 13; 4.
ч Гл. 2; 7. Зах. 8; 13.
ш Гл. 12; 11, 12.
щ Гл. 15; 12.

—

а Вижь Втор. 25; 18. Гл. 16; 14.
б Зах. 13; 7.
в Осія 13; 8.

9 нощь-тѫ съ людіе-тѣ. Ето, сега е скрытъ въ нѣкой ровъ, или въ *друго* нѣкое мѣсто: и ако паднѫтъ нѣкои отъ тѣзи въ начало, всякой който чуе ще рече: Съкрушеніе станѫ въ людіе-тѣ, които слѣ-10 дуватъ Авессалома: Тогазь и юначный-тъ, комуто сьрдце-то е като сьрдце-то на львъ-тъ, съвсѣмъ [г]ще прѣмре: защото всичкый Израиль знае, че баща ти е юнакъ, и които сѫ съ него, силни мѫжіе 11 сѫ. Заради това азъ съвѣтувамъ да ся съберe при тебе всичкый Израиль, [д]отъ Данъ до Виръ-савее, [е]на множество както пясъкъ-тъ при край море-то, и да идешь 12 лично въ срѣдъ тѣхъ. Така ще идемъ вързъ него въ което мѣсто ся намѣри, и ще паднемъ на него както пада роса-та на земіѭ-тѫ: щото отъ него, и отъ всичкы-тѣ человѣцы които сѫ съ него, не ще 13 остане нито единъ. А ако прибѣгне въ нѣкой градъ, тогазь всичкый Израиль ще донесе противъ онзи градъ вѫжя, та ще го завлѣчемъ дори до потокъ-тъ, тъй що 14 да не остане тамъ нито камыче. И рече Авессаломъ, и всичкы-тѣ Израилеви мѫжіе: Съвѣтъ-тъ на Хусая Архыецъ-тъ е по добръ нежели съвѣтъ-тъ на Ахытофела. [ж]Защото Господь изрече да развали добрый-тъ Ахытофеловъ съвѣтъ, за да наведе Господь зло-то на Авессалома.

15 И рече [з]Хусай на Садока и на Авіаѳара, священницы-тѣ: Така и така съвѣтува Ахытофелъ Авессалома и Израилевы-тѣ старѣйшины, и така и така совѣто-16 вахъ азъ. Сега прочее пратѣте скоро, та извѣстѣте Давиду, и речѣте: Не оставай тѫзи нощь [и]въ полета-та на пустыніѭ-тѫ, но побързай да прѣминешь, за да не бѫде поглъннѫтъ царь-тъ, и всичкы-тѣ 17 людіе които сѫ съ него. А [і]Іонаѳанъ и Ахымаасъ стояхѫ при источникъ-тъ [к]Рогыль, защото не смѣяхѫ да ся явятъ че влазехѫ въ градъ-тъ: и отиде една слугыня та имъ извѣсти *това нѣщо:* и тѣ отидохѫ та извѣстихѫ на царь Да-18 вида. А единъ момъкъ като гы видѣ, каза на Авессалома: но двама-та отидохѫ скоро, та влѣзохѫ въ кѫщѫ-тѫ на едного человѣка [л]въ Вауримъ, който имаше кладенецъ въ дворъ-тъ си, и слѣзохѫ 19 тамъ. И [м]жена-та зѣ едно покрывкѫ та прострѣ вьрху устіе-то на кладенецъ-тъ, и насыпа вързъ него грухано жито; що-20 то не ся позна това нѣщо. И като дойдохѫ Авессаломови-тѣ раби въ кѫщѫ-тѫ при женѫ-тѫ, рекохѫ: Дѣ сѫ Ахымаасъ и Іонаѳанъ? А [н]жена-та имъ рече: Заминѫхѫ барѫ-тѫ на водѫ-тѫ. И като тьрсихѫ и не *гы* намѣрихѫ, върнѫхѫ ся 21 въ Іерусалимъ. А когато си отидохѫ тѣ, они възлѣзохѫ отъ кладенецъ-тъ, и отидохѫ та извѣстихѫ на царь Давида, и рекохѫ Давиду: [о]Станѣте та прѣминѣте скоро водѫ-тѫ: защото така съвѣтува 22 противъ васъ Ахытофелъ. Тогазь станѫ Давидъ, и всичкы-тѣ людіе що бѣхѫ съ него, та прѣминѫхѫ Іорданъ: до зазоряваніе-то на день-тъ, не останѫ нито единъ *отъ тѣхъ,* който да не прѣминѫ Іорданъ.

23 А Ахытофелъ, като видѣ че съвѣтъ-тъ му не ся сбы, осѣдла оселъ-тъ си, и станѫ, та отиде къмъ кѫщѫ-тѫ си, [п]въ градъ-тъ си: и като нареди кѫщны-тѣ си работы, [р]обѣси ся, и умрѣ, и погребенъ бы въ гробъ-тъ на отца си.

24 И Давидъ дойде [с]въ Маханаимъ: а Авессаломъ прѣминѫ Іорданъ, той, и всич-25 кы-тѣ Израилеви мѫжіе съ него. И постави Авессаломъ военачалникъ Амасѫ вмѣсто Іоава. (А Амаса бѣ сынъ на мѫжа който ся именуваше Іеѳра, [*]Израилянинъ, който влѣзе при [т]Авигеіѫ, Наасовѫ-тѫ дъщеріѫ, сестрѫ-тѫ на Саруіѫ, 26 Іоавовѫ-тѫ майкѫ.) И расположихѫ станъ-тъ си Израиль и Авессаломъ въ земіѭ-тѫ Галаадъ.

27 А когато дойде Давидъ въ Маханаимъ, [у]Совей Наасовый сынъ, отъ Раввѫ на Аммоновы-тѣ сынове, и [ф]Махыръ, Аміиловый сынъ отъ Ло-деваръ, и [х]Верзеллай 28 Галаадецъ-тъ отъ Рогелимъ, Донесохѫ постелкы, и легены, и пьрстены сѫсѫдове, и жито, и ечимыкъ, и брашно, и пържено *жито,* и бобъ, и лещѫ, и пържены 29 *сочива,* И медъ, и масло, и овцы, и говеждо сыреніе, на Давида, и на людіе-тѣ съ него за да ядѫтъ: защото рекохѫ: Людіе-тѣ сѫ гладни, и изнемощѣли, и жадни [ц]въ пустыніѭ-тѫ.

ГЛАВА 18.

1 И прѣгледа Давидъ людіе-тѣ които бѣхѫ съ него, и постави надъ тѣхъ тысященача-2 чалницы и сотницы. И проводи Давидъ людіе-тѣ, [а]еднѫ третинѫ подъ рѫкѫ-тѫ на Іоава, и еднѫ третинѫ подъ рѫкѫ-тѫ на Ависея, Саруинъ-тъ сынъ, Іоавовъ-тъ братъ, и еднѫ третинѫ подъ рѫкѫ-тѫ на Иттая Геѳецъ-тъ. И рече царь-тъ на людіе-тѣ: Непрѣмѣнно ще излѣзѫ и азъ 3 съ васъ. [б]Людіе-тѣ обаче отговорихѫ: Да не излѣзешь; защото, ако ся обърнемъ

г Іис. Нав. 2; 11.
д Сѫд. 20; 1.
е Быт. 22; 17.
ж Гл. 15; 31, 34.
з Гл. 15: 35.
и Гл. 15; 28.
і Гл. 15; 27, 36.
к Іис. Нав. 15; 7. 18; 16.
л Гл. 16; 5.
м Виж Іис. Нав. 2; 6.
н Виж Исх. 1; 19. Іис. Нав. 2. 4, 5.
о Ст. 15, 16.
п Гл. 15; 12.
р Мат. 27; 5.
с Быт. 32; 2. Іис. Нав. 13; 26. Гл. 2; 8.
т 1 Лѣт. 2; 16, 17.
* Исмаилянинъ, 1 Лѣт. 2; 17.
у Гл. 10; 1. 12; 29, 30.
ф Гл. 9; 4.
х Гл. 19; 31, 32. 3 Цар. 2; 7.
ц Гл. 16; 2.

—

а Гл. 15; 19.
б Гл. 21; 17.

въ бѣгъ, не ще да иматъ грыжѫ за насъ: ако щѫтъ умрѣ и половина-та отъ насъ, не ще да иматъ грыжѫ за насъ: понеже сега *ты си* като десеть тысящи отъ насъ: за това сега е по добрѣ да ни си помощ-
4 никъ отъ градъ тъ. И рече имъ царь-тъ: Каквото ви ся види добро, ще направіѫ. И застанѫ царь-тъ отъ еднѫ-тѫ странѫ на портѫ-тѫ: и всичкы-тѣ *военни* людіе излѣзохѫ по стотины и по тысящы.
5 И заповѣда царь-тъ на Іоава и на Ависсея, и на Иттая, и рече: Пощадѣте ми отрока Авессалома. И [в]всичкы-тѣ людіе чухѫ, когато царь-тъ заповѣдуваше на
6 всичкы-тѣ князове за Авессалома. И тъй излѣзохѫ людіе-тѣ въ поле-то противъ Израиля: и сраженіе-то станѫ [г]въ дѫ-
7 бравѫ-тѫ Ефремъ. И разбихѫ ся тамъ Израилеви-тѣ людіе отъ Давидовы-тѣ рабы: и станѫ тамъ въ онзи день съкрушеніе
8 голѣмо, до двадесеть тысящы: Защото сраженіе-то станѫ тамъ разсѣяно по лице-то на всичко-то мѣсто: и дѫбрава-та *пояде* повече людіе, отъ колкото пояде
9 ножъ-тъ, въ онзи день. И срѣщнѫ Авессаломъ Давидовы-тѣ рабы. И сѣдѣше Авессаломъ на мьскѫ, и влѣзе мьска-та подъ гѫсты-тѣ вѣтви на единъ голѣмъ теревинѳъ, и хванѫ ся глава-та му въ теревинѳъ-тъ, та овиснѫ между небе-то и земіѭ-тѫ: а мьска-та изминѫ подъ него.
10 И като видѣ единъ мѫжъ, извѣсти на Іоава, и рече: Ето, видѣхъ Авессалома
11 че висяше на теревинѳъ. И рече Іоавъ на мѫжа който му извѣсти: И ето, ты го видѣ, а защо *го* не удари тамъ на земіѭ-тѫ? и азъ быхъ ти далъ десеть сребърны
12 *сикли*, и единъ поясъ. А мѫжъ-тъ рече Іоаву: И тысящѫ сребърны *сикли* ако быхѫ ся набройли въ длань-тѫ ми не быхъ турилъ рѫкѫ-тѫ си на царскый-тъ сынъ: защото [д]при уши-тѣ ни заповѣда царь-тъ на тебе и на Ависея и на Иттая, и рече: Внимайте всякой за отрока Авес-
13 салома. А то инакъ азъ быхъ сторилъ лъжѫ противъ животъ-тъ си; а отъ царя ся нищо не укрыва: и ты бы ми стоялъ
14 противенъ. Тогазь рече Іоавъ: Не трѣба да губіѭ врѣме тукъ съ тебе. И зѣ въ рѫкѫ-тѫ си три стрѣлы, та прониза съ тѣхъ сърдце-то на Авессалома, като бѣше още живъ той въ срѣдѫ-тѫ на тере-
15 винѳъ-тъ. И десеть момци, които носяхѫ орѫжія-та на Іоава, заобыколихѫ та ударихѫ Авессалома, и умъртвихѫ го.
16 И възтрѫби Іоавъ съ трѫбѫ-тѫ, и върнѫхѫ ся людіе-тѣ отъ да гонятъ вслѣдъ Израиля: защото въспрѣ Іоавъ людіе-тѣ.
17 И зѣхѫ Авессалома, та го хвърлихѫ въ единъ голѣмъ ровъ вѫтрѣ у дѫбравѫ-тѫ: и [е]натрупахѫ на него купъ каменіе много голѣмъ: и всичкый Израиль побѣгнѫ
18 всякой въ шатъръ-тъ си. А Авессаломъ като бѣше живъ, зѣ та постави за себе си стълпъ, който е [ж]въ царевъ-тъ долъ: защото рече: [з]Нѣмамъ сына за да спази память-тѫ на име-то ми: и нарече стълпъ-тъ съ име-то си: и нарича ся до тойзи день: Авессаломовъ стълпъ.
19 Тогазь рече Ахымаасъ Садоковый сынъ: Да ся завтекѫ сега та да занесѫ на царь-тъ извѣстіе, че Господь му отмьсти
20 отъ рѫкѫ-тѫ на врагове-тѣ му. А Іоавъ му рече: Нѣма да бѫдешь вѣститель, тойзи день, по другъ день ще занесешь извѣстія: а тойзи день нѣма да занесешь из-
21 вѣстія: понеже царскый-тъ сынъ умрѣ. Тогазь рече Іоавъ Хусію: Иди извѣсти на царя което си видѣлъ. И Хусій ся покло-
22 ни Іоаву, и завтече ся. Тогазь Ахымаасъ Садоковый сынъ рече пакъ Іоаву: Но каквото и да е, нека тичамъ и азъ, моліѭ, вслѣдъ Хусія. А Іоавъ рече: Защо искашь да тичашь, чадо мое, като нѣмашь прія-
23 тны извѣстія? Но какво и да е, (*рече*) нека ся притекѫ. Тогазь му рече: Тичай. И завтече ся Ахымаасъ прѣзъ пѫть-тъ на поле-то, и заминѫ Хусія.
24 А Давидъ сѣдѣше между двѣ-тѣ порты: и [и]възлѣзе стражъ-тъ на горницѫ-тѫ на портѫ-тѫ, на стѣнѫ-тѫ, и подигнѫ очи-тѣ си, и видѣ, и ето человѣкъ тичаше
25 самъ. И извыка стражъ-тъ, и извѣсти на царя. И царь-тъ рече: Ако е самъ, има
26 извѣстія въ уста-та си. И идеше и наближаваше. И видѣ стражъ-тъ че тича другъ человѣкъ: и извыка стражъ-тъ къмъ вратаря, и рече: Ето *другъ* человѣкъ що тича самъ. И рече царь-тъ:
27 И той е вѣститель: И рече стражъ-тъ: Тичаніе-то на първый-тъ ми ся види като тичаніе-то на Ахымааса, Садоковъ-тъ сынъ. И рече царь-тъ: Добръ человѣкъ е той, и иде съ добры извѣстія.
28 И выкнѫ Ахымаасъ, та рече на царя: Радуй ся: и поклони ся на царя съ лице-то до земіѭ-тѫ: и рече: Благословенъ Господь Богъ твой, който прѣдаде человѣцы-тѣ, които подигнѫхѫ рѫкѫ-тѫ си
29 противъ господаря ми царь-тъ. И рече царь-тъ: Здравъ ли е отрокъ-тъ Авессаломъ? И отговори Ахымаасъ: Когато Іоавъ прати царскый-тъ рабъ, и *мене* рабъ-тъ ти, видѣхъ голѣмо-то смущеніе,
30 но не знаяхъ що бѣше. И рече царь-тъ: Върни ся та застани тамъ. И върнѫ ся та
31 застанѫ. И ето, дойде Хусій: и рече Хусій: Извѣстія, господарю мой царю! защото Господь отмьсти за тебе въ тойзи день отъ рѫкѫ-тѫ на всичкы, които ся

в Ст. 12.
г Іис. Нав. 17; 15, 18.
д Ст. 5.
е Іис. Нав. 7; 26.
ж Быт. 14; 17.
з Вижь Гл. 14; 27.
и 4 Цар. 9; 17.

32 подигнѫхѫ вързъ тебе. И рече царь-тъ на Хусія: Здравъ ли е отрокъ-тъ Авессаломъ? И отговори Хусій: Дано станѫтъ като онзи отрокъ врагове-тѣ на господаря ми царь-тъ, и всичкы конто ся по-
33 дигатъ вързъ тебе за зло! И смути ся царь-тъ и възлѣзе въ горницѫ-тѫ на портѫ-тѫ, та плака: и като ходяше, говоряше така: Сыне мой [і]Авессаломе, сыне мой, сыне мой Авессаломе! да бѣхъ умрѣлъ азъ вмѣсто тебе, Авессаломе, сыне мой, сыне мой!

ГЛАВА 19.

1 И възвѣсти ся на Іоава: Ето, царь-тъ
2 плаче и жали за Авессалома. И въ онзи день побѣда-та ся обърнѫ въ печаль въ всичкый-тъ народъ: защото чу народъ-тъ да говорятъ въ онзи день: Царь-тъ е пе-
3 чаленъ за сына си. И влазехѫ людіе-тѣ [а]въ градъ-тъ прѣзъ онзи день скрытомъ, както людіе, конто ся крыѭтъ посрамени,
4 когато бѣгатъ въ сраженіе-то. А царь-тъ [б]покры лице-то си, и выкаше царь-тъ съ голѣмъ гласъ: [в]Сыне мой Авессаломе, Авессаломе, сыне мой, сыне мой!
5 И влѣзе Іоавъ въ домъ-тъ при царя, та рече: Ты посрами днесь лица-та на всичкы-тѣ си рабы, които упазихѫ днесь животъ-тъ ти, и животъ-тъ на сынове-тѣ ти, и на дъщери-тѣ ти, и животъ-тъ на жены-тѣ ти, и животъ-тъ на наложницы-
6 тѣ ти. Понеже обичашь онѣзи конто тя ненавидять, а ненавидишь онѣзи, конто тя обичатъ: защото ты показа днесь, че за тебе не сѫ нищо князове и раби: защото днесь познахъ, че ако бы Авессаломъ да останеше живъ, а ный всинца да измрѣхмы днесь, тогазь щѣше да ти
7 е угодно. Сега прочее стани, излѣзь, та говори по сърдце-то на рабы-тѣ си: защото ся кълнѫ въ Господа, че ако не излѣзешь, не ще да остане съ тебе тѫзи нощь нити единъ: и това ще ти стане по лошо отъ всичкы-тѣ злины, колкото сѫ дошли връхъ тебе отъ младость-тѫ ти
8 до сега. Тогазь станѫ царь-тъ, та сѣднѫ при портѫ-тѫ. И възвѣстихѫ на всичкы-тѣ людіе и казахѫ: Ето царь-тъ сѣди при портѫ-тѫ. И дойдохѫ всичкы-тѣ людіе прѣдъ царя: а Израиль побѣгнѫ, всякой въ шатъръ-тъ си.
9 И всичкы-тѣ людіе въ всичкы-тѣ Израилевы племена, бѣхѫ въ прѣпираніе и говоряхѫ: Царь-тъ ны избави отъ рѫкѫ-тѫ на непріятели-тѣ ни: и той ны освободи отъ рѫкѫ-тѫ на Филистимцы-тѣ: а сега [г]побѣгнѫ отъ мѣсто-то поради
10 Авессалома. А Авессаломъ когото помазахмы *царь* надъ насъ, умрѣ въ сраженіе-то. Сега прочее защо не говорите да върнемъ царя?
11 И прати царь Давидъ на Садока и на Авіаѳара, священницы-тѣ, и рече: Говорѣте на Іудины-тѣ старѣйшины, и кажѣте: Защо сте вы послѣдни за да възвърнете царя въ домъ-тъ му? (защото думы-тѣ на всичкый Израиль стигнѫхѫ
12 при царя въ домъ-тъ му.) Вы сте ми братія, [д]вы кости мои, и плъть моя: защо прочее сте послѣдни за да върнете царя?
13 [е]А найвече на Амасѫ речѣте: Не си ли ты кость моя и плъть моя? [ж]така да ми направи Богъ, и така да приложи, ако не бѫдешь ты военачалникъ вынѫгы
14 прѣдъ мене вмѣсто Іоава. И прѣклони сърдце-то на всичкы-тѣ Іудины мѫжіе [з]като на единого человѣка: и проводихѫ на царя да му кажѫтъ: Върни ся ты,
15 и всичкы-тѣ твои раби. И тъй върнѫ ся царь-тъ та дойде до Іорданъ. И дойде Іуда [и]до Галгалъ, за да иде да посрѣщне царя, да прѣведе царя прѣзъ Іорданъ.
16 [і]Тогазь побърза Семей сынъ-тъ Гыраевъ, Веніаминецъ-тъ, отъ Ваурнмъ, та слѣзе съ Іудины-тѣ мѫжіе да посрѣщне
17 царь Давида. И имаше съ него тысящѫ мѫжіе отъ Веніамина, и [к]Сива рабъ-тъ на Сауловъ-тъ домъ, петнадесеть-тѣ му сынове, и двадесеть негови раби съ него:
18 и стигнѫхѫ на Іорданъ прѣди царя. Послѣ прѣминѫ ладія-та за да прѣведе царско-то домородіе, и да направи каквото бы му ся видѣло угодно. И Семей сынъ-тъ Гыраевъ паднѫ прѣдъ царя, като прѣ-
19 минуваше Іорданъ: И рече на царя: [л]Нека не вмѣни господарь-тъ ми беззаконіе въ мене, и нека не помене [м]беззаконіе-то което стори рабъ-тъ ти въ день-тъ когато излазяше господарь-тъ ми царь-тъ изъ Іерусалимъ, [н]щото да тури *това*
20 царь-тъ въ сърдце-то си: Защото азъ рабъ-тъ ти познахъ че съгрѣшихъ: и ето, азъ дойдохъ днесь понапрѣдъ отъ всичкый [о]Іосифовъ домъ, за да слѣзѫ да
21 посрѣщнѫ господаря си царь-тъ. И отговори Ависей Саруинъ-тъ сынъ, и рече: Не трѣбува ли Семей да ся умъртви за това, защото [п]проклѣ помазанника Го-
22 сподень? А Давидъ рече: [р]Що *има* между мене и васъ, Саруини сынове, та ми ставате днесь навѣтници? [с]трѣбва ли тойзи день да ся умъртви человѣкъ въ

і Гл. 19; 4.

—

а Ст. 32.
б Гл. 15; 30.
в Гл. 18; 33.
г Гл. 15; 14.
д Гл. 5; 1.
е Гл. 17; 25.
ж Руѳ. 1; 17.
з Сѫд. 20; 1.
и Іис. Нав. 5; 9.
і Гл. 16; 5. 3 Цар. 2; 8.
к Гл. 9; 2, 10. 16; 1, 2.
* *Или* прѣминѫхѫ Іорданъ.
л 1 Цар. 22; 15.
м Гл. 16; 5, и др.
н Гл. 13; 33.
о Вижь Гл. 16; 5.
п Исх. 22; 28.
р Гл. 16; 10.
с 1 Цар. 11; 13.

Израиль? защото не знамъ ли азъ днесь
23 че сьмь царь надъ Израиля? И [т]рече
царь-тъ на Семея: Нѣма да умрешь. И
заклѣ му ся царь-тъ.
24 И [у]Мемфивосѳей, Сауловъ-тъ сынъ,
слѣзе да посрѣщне царя: и нито нозѣ-тѣ
си бѣше омылъ, нито брадж-тж си сгладилъ,
нито дрехы-тѣ си бѣше опралъ, отъ
който день царь-тъ тьргнѫ дори до день-тъ
25 въ който ся върнѫ съ миръ. И когато
дойде въ Іерусалимъ да посрѣщне царя,
царь-тъ му рече: [ф]Защо не дойде съ
26 мене, Мемфивосѳее? А той отговори: Господарю
мой царю, рабъ-тъ ми мя измами:
защото рабъ ти рече: Да осѣдлаѭ
за себе си оселъ-тъ, и ще ся качѫ на
него, та да идѫ при царя: защото
27 рабъ-тъ ти е хромъ. И [х]наклевети той
рабъ-тъ ти на господаря ми царь-тъ: [ц]но
господарь-тъ ми царь-тъ е като ангелъ
Божій: направи прочее това що е угодно
28 прѣдъ очи-тѣ ти. Защото всичкый домъ
на отца ми не бѣ освѣнь мѫжіе за смьрть
прѣдъ господаря ми царь-тъ: [ч]но ты нареди
рабъ-тъ си между онѣзи които ядехѫ
на трьпезѫ-тѫ ти. И каквѫ правдѫ
имамъ азъ вече, и *защо* да ся опла-
29 кувамъ още на царя? И рече му царь-тъ:
Защо говоришь още за нѣща-та си? азъ
рѣкохъ: Ты и Сива раздѣлѣте си нивы-
30 тѣ. И рече Мемфивосѳей на царя: И всичкы-тѣ
нека земе, като господарь-тъ ми
царь-тъ ся върнѫ въ домъ-тъ си съ миръ.
31 И [ш]Верзеллай Галаадецъ-тъ слѣзе отъ
Рогелимъ та прѣминѫ Іорданъ съ царя,
за да го испроводи до оттатъкъ Іорданъ.
32 И Верзеллай бѣше много старъ, осмдесеть
годинъ на възрастъ: [щ]и прѣхранваше
царя, когато сѣдѣше въ Маханаимъ:
33 защото бѣше человѣкъ много голѣмъ. И
рече царь-тъ на Верзеллая: Прѣмини ты
съ мене, и ще тя хранѭ съ мене въ Іе-
34 русалимъ. А Верзеллай рече на царя:
колко сѫ дни-тѣ на годины-тѣ на животъ-тъ
ми, та да възлѣзѫ съ царь-тъ
35 въ Іерусалимъ? Днесь сьмь [ъ]осмдесеть
годинъ на възрастъ: могѫ ли да направѭ
разсѫжденіе между добро и зло? може
ли рабъ-тъ ти да усѣти що яде, или що
піе? могѫ ли да чуѭ вече гласъ-тъ на
пѣячи-тѣ или на пѣячкы-тѣ? защо прочее
рабъ-тъ ти да е още и товаръ на госпо-
36 даря ми царь-тъ? Рабъ-тъ ти ще прѣмине
Іорданъ съ царя до мало разстояніе:
а защо бы ми направилъ царь-тъ това
37 въздаяніе? Нека ся върне рабъ-тъ ти,
молѭ, за да умрѫ въ градъ-тъ си при
гробъ-тъ на отца ми и майкѫ ми: но
ето, рабъ-тъ ти [ы]Хамаамъ нека прѣмине
съ господаря ми царь-тъ: и стори съ
него както бѫде угодно прѣдъ очи-тѣ ти.
38 И рече царь-тъ: Съ мене ще прѣмине
Хамаамъ, и азъ ще му сторѭ каквото
ся види угодно прѣдъ очи-тѣ ти: и на
тебе ще направѭ всичко каквото пои-
39 скашь отъ мене. И прѣминѫхѫ всичкы-тѣ
людіе Іорданъ. И когато прѣминѫ царь-тъ,
[ь]цѣлова царь-тъ Верзеллая, и благослови
40 го: и той ся върнѫ на мѣсто-то си. Тогазь
заминѫ царь-тъ въ Галгалъ, и Хамаамъ
заминѫ съ него: и всичкы-тѣ Іудини
людіе, още и половина-та отъ Израилевы-тѣ
людіе, прѣведохѫ царя.
41 И ето, всичкы-тѣ Израилеви мѫжіе
дойдохѫ при царя, та рекохѫ на царя:
Защо тя откраднѫхѫ братія-та ни, Іудини-тѣ
мѫжіе, [ѣ]та прѣведохѫ царя и домородіе-то
му прѣзъ Іорданъ, и всичкы-
42 тѣ Давидовы мѫжіе съ него? И отговорихѫ
всичкы-тѣ Іудини мѫжіе на Израилевы-тѣ
мѫжіе: Защото царь-тъ ни е
[ю]сродникъ: и защо ся сьрдите за това
нѣщо? да ли изѣдохмы нѣщо отъ царя?
43 или ни даде даръ? И отговорихѫ Израилеви-тѣ
мѫжіе на Іудины-тѣ мѫжіе, и
рекохѫ: Ный имамы десеть части въ
царя, и даже имамы въ Давида повече
нежели вы: защо прочее ны прѣзрѣхте,
и не станѫ пьрво съвѣтъ между насъ за
вращаніе-то на царя ни? И [я]думы-тѣ на
Іудины-тѣ мѫжіе бѣхѫ по жестокы отъ
думы-тѣ на Израилевы-тѣ мѫжіе.

ГЛАВА 20.

1 А случи ся да има тамъ единъ лошь человѣкъ,
на име Савей, сынъ Вихріевъ,
Веніаминецъ: и въстрѫби съ трѫбѫ-тѫ,
и рече: [а]Нѣмамы ный дѣлъ въ Давида,
нито имамы наслѣдіе въ Іессеевъ-тъ сынъ:
2 Израилю, [б]въ кѫщы-тѣ си всякой. И всичкы-тѣ
Израилеви мѫжіе оттеглихѫ ся
отъ Давида, та послѣдовахѫ Савея Вихріевъ-тъ
сынъ: а Іудини-тѣ мѫжіе останѫхѫ
прилѣпени при царя си, отъ Іорданъ
до Іерусалимъ.
3 И дойде Давидъ въ домъ-тъ си въ Іерусалимъ:
и зѣ царь-тъ десеть-тѣ жены
[в]наложницы-тѣ, които бѣ оставилъ да пазятъ
домъ-тъ, та гы тури въ домъ подъ
пазѫ, и храняше гы: но не влазѣше при
тѣхъ; и останѫхѫ затворены до день-тъ
на смьрть-тѫ си, живѣюще като вдовицы.
4 И царь-тъ рече на Амасѫ: [г]Събери ми
Іудины-тѣ мѫжіе въ три дни, и ты да
5 ся намѣришь тукъ. И отиде Амаса да

[т] 3 Цар. 2; 8, 9, 37, 46.
[у] Гл. 9; 6.
[ф] Гл. 16; 17.
[х] Гл. 16; 3.
[ц] Гл. 14; 17, 20.
[ч] Гл. 9; 7, 10, 13.
[ш] 3 Цар. 2; 7.
[щ] Гл. 17; 27.
[ъ] Псал. 90; 10.
[ы] 3 Цар. 2; 7. Іер. 41; 17.
[ь] Быт. 31; 55.
[ѣ] Ст. 15.
[ю] Ст. 12.
[я] Вижь Сѫд. 8; 1. 12; 1.
[а] Гл. 19; 43.
[б] 3 Цар. 12; 16. 2 Лѣт. 10; 16.
[в] Гл. 15; 16. 16; 21, 22.
[г] Гл. 19; 13.

събере Іудѫ: забави ся обаче повече отъ опрѣдѣлено-то врѣме, което бѣ му опрѣдѣлилъ. 6 И рече Давидъ на Ависея: Сега Савей Вихрієвый сынъ ще ни направи по голѣмо зло нежели Авессаломъ. [д]Земи ты рабы-тѣ на господаря си, та гони вслѣдъ него, за да не намѣри за себе си укрѣпены градове, и ся избави отъ очи-тѣ ни. 7 И излѣзохѫ подирѣ му Іоавови-тѣ мѫжіе, и [е]Херееци-тѣ, и Фелееци-тѣ, и всички-тѣ силни: и излѣзохѫ отъ Іерусалимъ, за да гонятъ вслѣдъ Савея, Вихрієвъ-тъ сынъ.

8 Когато стигнѫхѫ при голѣмый-тъ камыкъ, въ Гаваонъ, Амаса дойде да гы посрѣщне. А Іоавъ имаше прѣпасанѫ дрехѫ-тѫ, съ коіѭто бѣше облѣченъ, и вързъ неіѫ прѣпасанъ мечь, вързанъ около чрѣсла-та му въ ножницѫ-тѫ си: 9 и като излѣзе той, паднѫ *мечь-тъ*, И рече Іоавъ на Амасѫ: здравъ ли си, брате мой? [ж]И хванѫ Іоавъ Амасѫ съ деснѫ-тѫ си рѫкѫ за брадѫ-тѫ, за да го цѣлува. 10 А Амаса не ся упази отъ мечь-тъ, който бѣ въ рѫкѫ-тѫ на Іоава: и *Іоавъ* го [з]удари [и]въ коремъ-тъ, и излѣ чрева-та му на земіѭ-тѫ, безъ да го удари вторый пѫть: и умрѣ: Тогазь Іоавъ и Ависей братъ му гонихѫ вслѣдъ Савея Вихрієвъ-тъ сынъ. 11 А единъ отъ момцы-тѣ Іоавовы застанѫ при *Амасѫ* и рече: Който обича Іоава, и който е Давидовъ, нека слѣдува Іоава. 12 А Амаса лежеше увалянъ въ кръвь-тѫ си на срѣдъ пѫть-тъ. И когато видѣ тоізи мѫжъ че всички-тѣ людіе ся спирахѫ, отвлѣче Амасѫ отъ пѫть-тъ въ нивѫ-тѫ, и хвърли вързъ него дрехѫ, понеже видѣ че всякой 13 който идяше при него ся спираше. Като ся прѣмѣсти отъ пѫть-тъ, всички-тѣ людіе прѣминѫхѫ вслѣдъ Іоава, за да гонятъ Савея, Вихрієвъ-тъ сынъ.

14 А той прѣминѫ прѣзъ всички-тѣ Израилевы племена [і]въ Авель и въ Веѳъ-маахѫ, съсъ всички-тѣ Вирцы, които ся събрахѫ купно, та го послѣдовахѫ и тѣ. 15 Тогазь дойдохѫ та го обсадихѫ въ Авель на Веѳъ-маахѫ, и [к]дигнѫхѫ окопъ противъ градъ-тъ, като *го* поставихѫ при прѣдстѣніе-то, и всички-тѣ людіе, които бѣхѫ съ Іоава, копаяхѫ стѣнѫ-тѫ за да іѭ съсыпѭтъ. 16 Тогазь една умна жена извыка изъ градъ-тъ: Слушайте, слушайте: речѣте, моліѫ, Іоаву: Приближи 17 ся до тукъ, и ще ти говоріѫ. И когато ся приближи при неіѫ, жена-та рече: Ты ли си Іоавъ? И той отговори: Азъ. Тогазь му рече: Слушай думы-тѣ на рабѫ-тѫ си. 18 И отговори: Слушамъ. И продума и рече: Имахѫ обычай да говорятъ въ старо врѣме, и казувахѫ: Нека идѫтъ да ся допытатъ въ Авель, и така да свършатъ *работѫ-тѫ*. 19 Азъ сьмь отъ мирны-тѣ, *и* вѣрны-тѣ на Израиля: ты искашь да съсыпешь градъ, и даже столицѫ въ Израиля: защо искашь да погубишь [л]наслѣдіе-то Господне? 20 И отговори Іоавъ, и рече: Да не бѫде, да ми не бѫде, да погубіѫ, или да съсыпѫ! 21 Работа-та не е така: но единъ мѫжъ отъ горѫ-тѫ Ефремъ, на име Савей, сынъ Вихрієвъ подигнѫ рѫкѫ-тѫ си противъ царя, противъ Давида: прѣдайте него самъ, и ще си отидѫ отъ градъ-тъ. И рече жена-та Іоаву: Ето, глава-та му ще ти ся хвърли отъ стѣнѫ-тѫ. 22 И дойде жена-та при всички-тѣ людіе, *та говори* [м]съ мѫдрость-тѫ си. И отсѣкохѫ главѫ-тѫ на Савея Вихрієвъ-тъ сынъ, та іѭ хвърлихѫ Іоаву. Тогазь той затрѫби съ трѫбѫ-тѫ, и разнесохѫ ся отъ градъ-тъ, всякой въ шатъръ-тъ си. И Іоавъ ся върнѫ въ Іерусалимъ, при царя.

23 И [н]Іоавъ бѣше надъ всичко-то Израилево воинство: а Ванаія, Іодаевый сынъ, надъ Херееци-тѣ, и надъ Фелееци-тѣ: 24 А Адорамъ бѣше [о]надъ данъкъ-тъ: а [п]Іосафатъ, Ахылудовый сынъ памятописецъ: 25 А Сева писецъ: [р]а Садокъ и Авіаѳаръ, 26 священници: Още и [с]Ирасъ Іаирецъ-тъ бѣше велможа при Давида.

ГЛАВА 21.

1 И станѫ гладъ въ дни-тѣ на Давида три годинъ наредъ: и попыта Давидъ Господа. И Господь отговори: *Това станѫ* поради Саула, и поради убійственный-тъ му 2 домъ, защото умъртви Гаваонци-тѣ. И повыкнѫ царь-тъ Гаваонци-тѣ, та имъ рече: (а Гаваонци-тѣ не бѣхѫ отъ Израилевы-тѣ синове, но [а]отъ останѫлы-тѣ Аморрейцы: и Израилеви-тѣ синове бѣхѫ имъ ся заклѣли: а Саулъ поиска да гы умъртви, отъ ревность-тѫ си къмъ Израилевы-тѣ и Іудины-тѣ синове.) 3 Давидъ прочее рече на Гаваонци-тѣ: Що да ви направіѫ? и съ какво да направіѫ умилостивеніе за да благословите [б]наслѣдіе-то Господне? 4 А Гаваонци-тѣ му рекохѫ: Ный нито за сребро нито за злато работѫ имамы съсъ Саула, или съ домъ-тъ му: нито искамы да умъртвишь за насъ 5 человѣка отъ Израиля. И рече: Каквото речете ще ви направіѫ. И отговорихѫ на царя: На человѣка който ны погуби,

д Гл. 11; 11. 3 Цар. 1; 33.
е Гл. 8; 18. 3 Цар. 1; 38.
ж Мат. 26; 49. Лук. 22; 47.
з 3 Цар. 2; 5.
и Гл. 2; 23.
і 4 Цар. 15: 29. 2 Лѣт. 16; 4.
к 4 Цар. 19; 32.
л 1 Цар. 26; 19. Гл. 21; 3.
м Еккл. 9; 14, 15.
н Гл. 8; 16, 18.
о 3 Цар. 4: 6.
п Гл. 8; 16. 1 Цар. 4; 3.
р Гл. 8; 17. 3 Цар. 4; 4.
с Гл. 23; 38.

—

а Іис. Нав. 9; 3, 15, 16, 17.
б Гл. 20; 19.

и който ухытри да ны истрѣби, щото да не сѫществувамы въ никой отъ прѣдѣ-6 лы-тѣ на Израиля, Нека ся прѣдадѫтъ намъ седмь человѣцы отъ синове-тѣ му, и ще гы обѣсимъ прѣдъ Господа [в] въ Гаваіѫ *градъ-тъ* на Саула [г] избранный-тъ Господень. И рече царь-тъ: Азъ ще *гы* прѣдамъ.

7 Мемфивосѳея обаче, сынъ-тъ на Іонаѳана, Сауловъ-тъ сынъ, пожали царь-тъ [д] заради клѣтвѫ-тѫ Господніѫ помежду имъ, между Давида и Іонаѳана Сауловъ-тъ 8 сынъ. И зѣ царь-тъ двама-та сынове [е] на Ресфѫ, дъщеріѫ-тѫ на Аіѫ, които роди Саулу, Армонія и Мемфивосѳея: и петина-та сынове на Михалѫ, дъщеріѫ-тѫ на Саула, които роди на Адріила Верзелласвъ-тъ сынъ Меолаѳянинъ-тъ: 9 Та гы прѣдаде въ рѫцѣ-тѣ на Гаваонцы-тѣ, и обѣсихѫ гы на хълмъ-тъ [ж] прѣдъ Господа и паднѫхѫ купно и седмь-тѣ, та ся умъртвихѫ въ първы-тѣ дни на жетвѫ-тѫ, въ начало-то на жетвѫ-тѫ на 10 ечимыцы-тѣ. [з] А Ресфа дъщеря-та на Аіѫ, зѣ врѣтище, та си го постла на канарѫ-тѫ, [и] отъ начало на жетвѫ-тѫ додѣ капнѫ на тѣхъ вода отъ небе-то, и не оставяше небесны-тѣ птицы да ся прикоснѫтъ до тѣхъ деня, нито горскы-тѣ звѣрове нощя.

11 И извѣсти ся Давиду онова което направи Ресфа, дъщеря-та на Аіѫ Сауло-12 вѫ-тѫ наложницѫ. И отиде Давидъ, та зѣ Сауловы-тѣ кости, и кости-тѣ на Іонаѳана сына му, отъ мѫжіе-тѣ [і] на Іависъ-галаадъ, които гы бѣхѫ открадиѫли отъ улицѫ-тѫ на Веѳсанъ, [к] дѣто гы бѣхѫ обѣсили Филистимци-тѣ, въ който день Филистимци-тѣ умъртвихѫ Саула въ Гел-13 вуе: И възведе отъ тамъ кости-тѣ на Саула, и кости-тѣ на Іонаѳана сына му: 14 и събрахѫ кости-тѣ на обѣсены-тѣ И заровихѫ кости-тѣ на Саула и на Іонаѳана сына му въ Веніаминовѫ-тѫ земіѫ [л] въ Силѫ, въ гробъ-тъ на Кыса, отца му: и направихѫ всичко що заповѣда царь-тъ. И слѣдъ това [м] умилостиви ся Богъ къмъ 15 земіѫ-тѫ. И направихѫ пакъ бой Филистимци-тѣ противъ Израиля: и слѣзе Давидъ, и раби-тѣ му съ него, та направихѫ бой противъ Филистимцы-тѣ, и умори 16 ся Давидъ. А Исви-веновъ, който бѣше отъ чада-та на Рафѫ на когото копіе-то тежеше триста мѣдны сикли, който бѣше прѣпасанъ съ новъ *мечь*, имаше намѣ-17 реніе да умъртви Давида. Помогнѫ му обаче Ависсій, Саруинный сынъ, та порази Филистимеца, и го умъртви. Тогазь мѫжіе-тѣ на Давида клѣхѫ му ся, и рекохѫ: [н] Да не излѣзешь вече съ насъ на бой, за да не угасишь [о] свѣтило-то на Израиля.

18 И [п] слѣдъ това станѫ пакъ бой съ Филистимцы-тѣ въГовъ, въ който [р] Сивве-хай Хусаѳецъ-тъ умъртви Сафа, който 19 бѣ отъ чада-та на Рафѫ. И пакъ станѫ бой въ Говъ, съ Филистимцы-тѣ, и Елханань сынъ-тъ на Іаре-орегыма, Виѳлеемецъ-тъ, умъртви [с] *братъ-тъ на* Голіаѳа Геѳецъ-тъ, и дърво-то на копіе-то му 20 бѣ като кросно на ткачь. [т] Станѫ пакъ бой въ Геѳъ, и имаше единъ мѫжъ великотѣлесенъ и пръсти-тѣ на рѫцѣ-тѣ му, и пръсти-тѣ на нозѣ-тѣ му бѣхѫ шесть и шесть, двадесеть и четыри на четъ: още 21 и той бѣ роденъ на Рафѫ. И уничтожи Израиля: а Іонаѳанъ сынъ-тъ [у] на Самаіѫ 22 братъ-тъ на Давида, го порази. [ф] Тѣзи четырма-та ся родихѫ на Рафѫ въ Геѳъ, и паднѫхѫ чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на Давида и чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на рабы-тѣ му.

ГЛАВА 22.

1 И [а] говори Давидъ Господу думы-тѣ на тѫзи пѣснь, въ день-тъ когато го [б] избави Господь отъ рѫкѫ-тѫ на всичкы-тѣ му 2 непріятели, и отъ рѫкѫ-тѫ на Саула: И рече:

[в] Господь е канара моя, и твърдыня моя,
и избавитель мой:
3 Богъ е скала моя: [г] на него ще ся надѣіѫ:
[д] Щитъ мой и [е] рогъ на спасеніе-то ми,
[ж] Высокъ мой стълпъ е, и [з] прибѣжище ми е,
Спаситель мой е: ты мя избавяшь отъ
насиліе-то.
4 Ще призовѫ Господа хвалимаго,
И ще ся избавіѫ отъ врагове-тѣ си.
5 Защото волны-тѣ на смърть-тѫ мя окружихѫ,
Порои на беззаконіе мя устрашихѫ:
6 [и] Адовы болѣзни мя обыколихѫ,
Смъртны примкы мя стигнѫхѫ.
7 Въ утѣсненіе-то си [і] призвахъ Господа,
И [к] къмъ Бога моего выкнѫхъ:
И чу отъ храмъ-тъ си гласъ-тъ ми,
И выканіе-то ми *стигнѫ* въ уши-тѣ му.
8 Тогазь [л] ся поклати и потресе земя-та:
[м] Основанія-та небесны ся разлюляхѫ,
И поклатихѫ ся, защото ся разгнѣва той.

в 1 Цар. 10; 26. 11; 4.
г 1 Цар. 10; 24.
д 1 Цар. 18; 3. 20; 8, 15, 42. 23; 18
е Гл. 3; 7.
ж Гл. 6; 17.
з Ст. 8. Гл. 3; 7.
и Виж Втор. 21; 23
і 1 Цар. 31; 11, 12, 13.
к 1 Цар. 31; 10.
л Іис. Нав. 18; 28.
м Виж Іис. Нав. 7; 26. Гл. 24; 25.
н Гл. 18; 3.
о 3 Цар. 11; 36. 15; 4. Псал. 132; 17.
п 1 Лѣт. 20; 4.
р 1 Лѣт. 11; 29.
с 1 Лѣт. 20; 5.
т 1 Лѣт. 20; 6.
у 1 Цар. 16; 9.
ф 1 Лѣт. 20; 8.

—

а Исх. 15; 1. Сѫд. 5; 1.
б Псал. 18; надписъ-тъ. 34; 19.
в Втор. 32; 4. Псал. 18; 2 и дрг. 31; 3. 71; 3. 91; 2. 144; 2.
г Евр. 2; 13
д Быт. 15; 1.
е Лук. 1; 69.
ж Прит. 18; 10.
з Псал. 9; 9. 14; 6. 59; 16. 71; 7. Іер. 16; 19.
и Псал. 116; 3.
і Псал. 116; 4. 120; 1. Іон. 2; 2.
к Исх. 3; 7. Псал. 34; 6, 15, 17.
л Сѫд. 5; 4. Псал. 77; 18. 97; 4.
м Іов. 26; 11.

9 Дымъ въсхождаше изъ ноздри-тѣ му,
И [н]огнь пояждающъ изъ уста-та му:
Вжглища ся распалихж отъ него.
10 И [о]прѣклони небеса-та, и слѣзе,
И [п]мракъ бѣ подъ нозѣ-тѣ му.
11 И възлѣзе на херувимы, и летѣ,
И [р]яви ся на вѣтренны крыла.
12 И [с]положи за скынiж около си тьмнинж-тж,
Тьмны воды, гжсты облацы на въздухъ-тъ.
13 Отъ свѣтканiе-то прѣдъ него,
[т]Огненны вжглища ся разгоряхж.
14 [у]Гърмнж Господь отъ небе-то,
И Вышнiй даде гласъ-тъ си.
15 И [ф]проводи стрѣлы, и распьрснж гы:
Свѣткавицы, и смути гы.
16 И явихж ся морскы-тѣ дълбины,
Открыхж ся основанiя-та на вселеннжж,
[х]Въ запрѣщенiе-то на Господа,
Отъ духанiе-то на дыхъ-тъ на ноздри-тѣ му.
17 [ц]Проводи отъ высочинж-тж: зѣ мя:
Извлѣче мя изъ много воды.
18 [ч]Избави мя отъ силный-тъ ми врагъ,
И отъ онѣзи които мя ненавидятъ,
Защото бѣхж по силни отъ мене.
19 Стигнжхж мя въ день-тъ на скърбь-тж ми:
Но Господь ми станж подпорка,
20 И [ш]изведе мя на ширинж:
И избави мя, защото [щ]благоволи въ мене.
21 [ъ]Въздава ми Господь споредъ правдж-тж ми:
[ы]Споредъ чистотж-тж на ржцѣ-тѣ ми възмьзди мя.
22 Защото [ь]упазихъ пжтища-та Господни,
И не ся уклонихъ отъ Бога моего въ нечестiе.
23 Защото [ѣ]всичкы-тѣ му сждбы бѣхж прѣдъ мене:
И отъ повелѣнiя-та му не ся отдалечихъ.
24 И [ю]непороченъ быдохъ прѣдъ него,
И упазихъ ся отъ беззаконiе-то си.
25 И [я]въздаде ми Господь споредъ правдж-тж ми,
Споредъ чистотж-тж ми прѣдъ очи-тѣ си.
26 [ѫ]Съ прѣподобенъ прѣподобенъ ще бждешь:
Съ мжжъ непороченъ, непороченъ ще бждешь.
27 Съ чистъ, чистъ ще бждешь:
А [ѭ]съ развратенъ, противно ще ся поведешь.
28 И [а]ще спасешь ты оскърбены людiе:
[б]А вързъ гордѣливы-тѣ сж очи-тѣ ти за да гы смиришь.
29 Защото ты си свѣтилникъ мой, Господи:
И Господь ще просвѣти тьмнинж-тж ми.
30 Защото чрѣзъ тебе ще разбiж пълкъ:
Чрѣзъ Бога моего ще прѣскокнж стѣнж.
31 На Бога [в]пжтъ-тъ му е непороченъ,
[г]Слово-то Господне е опытано:
Той е щитъ на всичкы-тѣ които ся надѣжтъ на него.
32 Защото [д]кой е Богъ, освѣнь Господа?
И кой е крѣпость освѣнь Бога нашего?
33 Богъ е [е]крѣпко-то ми утвърждение:
И [ж]поставя непороченъ пжть-тъ ми.
34 Прави нозѣ-тѣ ми [з]като на елени-тѣ,
И [и]поставя мя на высокы-тѣ ми мѣста.
35 Учи [і]ржцѣ-тѣ ми на брань,
И мышцы-тѣ ми запъватъ мѣдянъ лжкъ.
36 И далъ си ми щитъ-тъ на спасенiе-то си,
И благость-та ти мя възвеличи.
37 [к]Ты си разширилъ стъпкы-тѣ ми подъ мене,
И нозѣ-тѣ ми не ся подплъзнжхж.
38 Гонихъ врагове-тѣ си, и истрѣбихъ гы:
И не ся върнжхъ додѣ гы не свършихъ.
39 И свършихъ гы, и сътрыхъ гы, и не могохж да ся подигнжтъ:
И паднжхж [л]подъ нозѣ-тѣ ми.
40 И [м]прѣпасалъ си мя съ силж за брань:
[н]Завалилъ си подъ мене въстающы-тѣ върхъ мене.
41 И [о]обърнжлъ си къмъ мене гърбъ-тъ на врагове-тѣ ми;
И азъ истрѣбихъ непрiятели-тѣ си.
42 Извыкахж, но нѣмаше кой да спасава;
[п]Къмъ Господа, и не гы послуша.
43 И стрыхъ гы [р]както земный-тъ прахъ:
Истънчихъ гы [с]както калъ-тъ на пжтища-та и стъпкахъ гы.
44 И [т]избавилъ си мя отъ противленiя-та на народъ-тъ ми:
Поставилъ си мя [у]главж на язычницы-тѣ:
[ф]Народъ, *който* не познахъ, работи ми.
45 Чужденци ми ся покорихж:
Щомъ чухж, и послушахж мя.
46 Чужденци ослабнжхж
И растреперахж ся [х]изъ мѣста-та дѣто сж ся затворили.
47 Живъ Господь:
И благословена [ц]Твърдыня-та ми:

н Псал. 97; 3. Авв. 3; 5. Евр. 12; 29.
о Псал. 144; 5. Иса. 64; 1.
п Исх. 20; 21. 3 Цар. 8; 12. Псал. 97; 2.
р Псал. 104; 3.
с Ст. 10. Псал. 97; 2.
т Ст. 9.
у Сжд. 5; 20. 1 Цар. 2; 10. 7; 10. Псал. 29; 3. Иса. 30; 30.
ф Втор. 32; 23. Псал. 7; 13. 77; 17. 144; 6. Авв. 3; 11.
х Исх. 15; 8. Псал. 106; 9. Наум. 1; 4. Мат. 8; 26.
ц Псал. 144; 7.
ч Ст. 1.
ш Псал. 31; 8. 118; 5.
щ Гл. 15; 26. Псал. 22; 8.
ъ Ст. 25. 1 Цар. 26; 23. 3 Цар. 8; 32. Псал. 7; 8.
ы Псал. 24; 4.
ь Быт. 18; 19. Псал. 119; 3. 128. 1. Прит. 8; 32.
ѣ Втор. 7; 12. Псал. 119; 30, 102.
ю Быт. 6; 9. 17; 1. Iов. 1; 1.
я Ст. 21.
ѫ Мат. 5; 7.
ѭ Лев. 26; 23, 24, 27, 38.
а Исх. 3; 7, 8. Псал. 72; 12, 13.
б Iов. 40; 11, 12. Иса. 2; 11, 12, 17. 5; 15. Дан. 4; 37.
в Втор. 32; 4. Дан. 4; 37. Откр. 15; 3.
г Псал. 12; 6. 119; 140. Прит. 30; 5.
д 1 Цар. 2; 2. Иса. 45; 5, 6.
е Исх. 15; 2. Псал. 27; 1. 28; 7, 8. 31; 4. Иса. 12; 2.
ж Втор. 18; 13. Iов. 22; 3. Псал. 101; 2, 6. 119; 1. Евр. 13; 21.
з Гл. 2; 18. Авв. 3; 19.
и Втор. 32; 13. Иса. 33; 16. 58; 14.
і Псал. 144; 1.
к Прит. 4; 12.
л Мал. 4; 3.
м Псал. 18; 32, 39.
н Псал 44; 5.
о Быт. 49; 8. Исх 23; 27. Iис. Нав. 10; 24.
п Iов. 27; 9. Прит. 1; 28. Иса. 1; 15. Мих. 3; 4.
р 4 Цар. 13; 7. Псал. 35; 5. Дан. 2; 35.
с Иса. 10; 6. Мих. 7; 10. Зах. 10; 5.
т Гл. 3; 1. 5; 1. 19; 9, 14. 20; 1, 2, 22.
у Втор. 28; 13. Гл. 8; 1 — 14. Псал. 2; 8.
ф Иса. 55; 5.
х Мих. 7; 17.
ц Псал. 89; 26.

И да ся възвыси Богъ, крѣпость-та на спасеніе-то ми.
48 Богъ е който отмъщава за мене,
И [ч]покорява народы подъ мене:
49 И който мя изведе отъ врагове-тѣ ми:
Ей, възвышавашь мя надъ въстающы-тѣ вързъ мене:
Избавилъ си мя отъ [ш]насилникъ мѫжъ.
50 За то ще тя хвалїѭ, Господи, [щ]между язычницы-тѣ,
И на име-то ти ще въспѣѭ.
51 *Ты си* [ъ]който величишь спасенія-та на царя си:
И правишь милость [ы]на помазанника си,
На Давида, [ь]и на сѣме-то му до вѣка.

ГЛАВА 23.

1 И тѣзи сѫ послѣдни-тѣ Давидовы слова:
Давидъ, Іессеевый сынъ, рече,
И [а]мѫжъ-тъ който ся възведе на высочинѫ,
[б]Помазанникъ-тъ на Бога Іакововъ,
И сладкый-тъ Израилевъ псалмопѣвецъ, рече:
2 [в]Духъ Господень говорѝ чрѣзъ мене,
И слово-то му *дойде* на языкъ-тъ ми.
3 Богъ Израилевъ ми рече:
[г]Скала-та Израилева говорѝ:
Тойзи който владѣе надъ человѣцы, *нека е* праведенъ,
Който владѣе [д]съсъ страхъ Божій:
4 И [е]ще е като видѣлина въ утро,
Когато изгрѣва слънце-то,
Въ безоблачно утро,
Както зеліе *що никне* изъ земїѭ-тѫ,
Отъ блескость-тѫ която става слѣдъ дъждь.
5 Ако домъ-тъ ми и да не е такъвъ прѣдъ Бога,
[ж]Но той направи съ мене завѣтъ вѣченъ,
Нареденъ въ всичко и твърдъ:
Отъ това е всичко-то ми спасеніе, и всичко-то желаніе:
[*]И не ще ли направи да прозябне?
6 А беззаконни-тѣ, тѣ всичкы *ще бѫдѫтъ* като търніе исхвърлени,
Защото съ рѫцѣ не ся хващатъ:
7 И който ся прикосне до тѣхъ,
Трѣбва да е орѫженъ съ желѣзо, и съ дърво на копіе:
И ще ся изгорятъ съ огнь на исто-то мѣсто.

8 Тѣзи сѫ имена-та на крѣпкы-тѣ които имаше Давидъ: Іосевъ-васевеѳъ Тахмонецъ-тъ, първый чиноначалникъ: той бѣше Адинонъ Асонецъ-тъ, който умъртви осм- 9 стотинъ въ единъ бой. И по него, [з]Елеазаръ сынъ-тъ на Додо сынъ Ахохысвъ, *единъ* отъ трима-та крѣпкы съ Давида, когато тѣ укорихѫ Филистимцы-тѣ, събраны-тѣ тамъ на бой, а Израилеви-тѣ 10 мѫжіе ся оттеглихѫ: Той станѫ та порази Филистимцы-тѣ додѣ изнеможе рѫка-та му, и прилепнѫ рѫка-та му за ножъ-тъ: и направи Господь голѣмо спасеніе въ онзи день, и людіе-тѣ ся върнѫхѫ вслѣдъ него само за да съберѫтъ корысти.

11 И по него [и]Самма, сынъ-тъ Агеевъ, Арарецъ-тъ: [і]и Филистимци-тѣ ся бѣхѫ събрали въ тѣло, дѣто имаше часть нива пълна съ лещѫ, а людіе-тѣ побѣгнѫхѫ 12 отъ лице-то на Филистимцы-тѣ. А той ся въсправи всрѣдъ нивѫ-тѫ, та ѭ защити, и порази Филистимцы-тѣ: и Господь направи голѣмо спасеніе.

13 [к]Слѣзохѫ още трима отъ тридесеть-тѣ началницы, та дойдохѫ при Давида въ жетвенно врѣме, [л]въ Одолламскѫ-тѫ пещерѫ: а станъ-тъ на Филистимцы-тѣ ся 14 расположи [м]въ Рафаимскый-тъ долъ. И Давидъ бѣ тогазь [н]въ твърдѣль-тъ, а стража-та на Филистимцы-тѣ бѣ тогазь въ 15 Виѳлеемъ. И пожела Давидъ *водѫ*, и рече: Кой бы ми далъ да пїѭ водѫ отъ Виѳлеемскый-тъ кладенецъ, който е при 16 портѫ-тѫ? И процѣпихѫ трима-та крѣпкы Филистимскый-тъ станъ, та налѣхѫ водѫ отъ Виѳлеемскый-тъ кладенецъ, който е при портѫ-тѫ, и зѣхѫ та донесохѫ на Давида: но не рачѝ да ѭ піе, а направи 17 ѭ възліяніе Господу: И рече: Да не бѫде отъ мене, Господи, да сторїѭ това! [о]Кръвь-тѫ ли на мѫжіе-тѣ, които ходихѫ съ опасность на животъ-тъ си *да пїѭ азъ*? И не рачѝ да ѭ піе. Това направихѫ трима-та крѣпкы.

18 И [п]Ависей, Іоавовый братъ, Саруинъ-тъ сынъ, бѣше първый отъ трима-та: и той като махаше съ копіе-то си противъ триста, умъртви *гы*, и придобы име между три- 19 ма-та. Не станѫ ли той по славенъ отъ трима-та? Заради това имъ станѫ началникъ: но не стигнѫ до трима-та *първы-тѣ*.

20 И Ванаія, Іодаевъ-тъ сынъ, сынъ на силенъ мѫжъ, [р]отъ Кавсеилъ, който бѣше направилъ много храбрости, [с]той порази двама-та львовидны Моавскы мѫжіе: той още слѣзе, та порази львъ всрѣдъ ровъ-тъ 21 въ снѣженъ день. Той още порази мѫжъ-тъ Египтянина, красенъ мѫжъ: и въ рѫкѫ-тѫ на Египтянина *имаше*

ч Псал. 144; 2.
ш Псал. 140; 1.
щ Рим. 15; 9.
ъ Псал. 144; 10.
ы Псал. 89; 20.
ь Гл. 7; 12, 13. Псал. 89; 29.

—

а Гл. 7; 8, 9. Псал. 78; 70, 71. 89; 27.
б 1 Цар. 16; 12, 13. Псал. 89; 20.
в 2 Пет. 1; 21.
г Втор. 32; 4, 31. Гл. 22; 2, 32.
д Исх. 18; 21. 2 Лѣт. 17; 7, 9.
е Сѫд. 5; 31. Псал. 89; 36. Прит. 4; 18. Осія 6; 5. Вижь Псал. 110; 3.
ж Гл. 7; 15, 16. Псал. 89; 29. Иса. 55; 3.
* *Или* ако и да не
з 1 Лѣт. 11; 12. 27; 4.
и 1 Лѣт. 11; 27.
і 1 Лѣт. 11; 13, 14.
к 1 Лѣт. 11; 15.
л 1 Цар. 22; 1.
м Гл. 5; 18.
н 1 Цар. 22; 4, 5.
о Лев. 17; 10.
п 1 Лѣт. 11; 20.
р Іис. Нав. 15; 21.
с Исх. 15; 15. 1 Лѣт. 11; 22.

копіе: а той слѣзе при него съ тоягѫ, и грабнѫ копіе-то отъ рѫкѫ-тѫ на Египтянина, та го уби съ исто-то му копіе.

22 Това направи Ванаія, Іодаевъ-тъ сынъ, та придобы име между трима-та крѣпкы. 23 По славенъ бѣ отъ тридесеть-тѣ: но недостигнѫ до трима-та *първы-тѣ*: и постави го Давидъ [т]надъ таинницы-тѣ си.

24 [у]Асаилъ, братъ-тъ на Іоава, *бѣше* между тридесеть-тѣ: *които бѣхѫ*, Елхананъ, 25 сынъ-тъ на Додо, отъ Виѳлеемъ: [ф]Самма 26 Ародецъ-тъ: Елика Ародецъ-тъ: Хелисъ Фалтянинъ-тъ: Ирасъ, сынъ-тъ Еккысовъ, 27 Ѳекоецъ-тъ: Авіезеръ Анаѳоѳецъ-тъ: Мевунай 28 Хусаѳецъ-тъ: Салмонъ Ахохыецъ-тъ: 29 Маарай Нетофаѳецъ-тъ: Хелевъ, сынъ-тъ на Ваанѫ Нетофаѳецъ-тъ: Иттай, сынъ-тъ на Ривая, отъ Гаваѭ на Веніаминовы-тѣ 30 сынове: Ванаія Пираѳонецъ-тъ: Иддай, 31 отъ долове-тѣ [х]Гаасъ: Ави-албонъ Арваѳецъ-тъ, 32 Азмавеѳъ Варумецъ-тъ: Еліава Саалвонецъ-тъ: Іонаѳанъ, отъ Іасиновы-тѣ 33 сынове: Самма Арарецъ-тъ: Ахыамъ, 34 Сараровый сынъ, Арарецъ-тъ: Елифелеѳъ, сынъ-тъ на Аасве, сынъ на Маахаѳецъ-тъ: Еліамъ, сынъ-тъ на Ахытофела Гылонецъ-тъ: 35 Есрай Кармилецъ-тъ: Фаарай 36 Арвіецъ-тъ: Игалъ, Наѳановый сынъ отъ 37 Совѫ: Ваній Гадецъ-тъ: Селекъ Аммонецъ-тъ: Наарай Вироѳецъ-тъ, орѫженосецъ-тъ на Іоава, Саруинъ-тъ сынъ: 38 [ц]Ирасъ Іеѳерецъ-тъ: Гаривъ Іеѳерецъ-тъ: 39 [ч]Урія Хеттеянинъ-тъ: всичкы-тѣ тридесеть и седмь.

ГЛАВА 24.

1 И [а]распали ся пакъ гнѣвъ-тъ Господень противъ Израиля, и [*]подигнѫ Давида противъ тѣхъ да рече: [б]Иди, изброй Израиля и Іудѫ. 2 И рече царь-тъ на Іоава, началникъ-тъ на воинство-то, който бѣ съ него: Прѣмини сега прѣзъ всичкы-тѣ Израилевы племена, [в]отъ Данъ до Вирсавее, та избройте людіе-тѣ, [г]за да научѫ 3 число-то на людіе-тѣ. И рече Іоавъ на царя: Дано приложи Господь Богъ твой на людіе-тѣ стократно отъ колкото сѫ, и да видятъ очи-тѣ на господаря ми царь-тъ: но защо господарь-тъ ми царь-тъ 4 желае това нѣщо? Но слово-то царево прѣвъзмогнѫ надъ Іоава, и надъ началницы-тѣ на воинство-то.

И излѣзе Іоавъ, и началници-тѣ на воинство-то отъ при царя, за да изброятъ 5 Израилевы-тѣ людіе. И прѣминѫхѫ Іорданъ, та расположихѫ станъ-тъ си въ [д]Ароиръ, отдесно на градъ-тъ, който е въ срѣдъ долъ-тъ Гадъ, и къмъ [е]Язиръ. 6 Послѣ дойдохѫ въ Галаадъ, и въ землѭ-тѫ Тахтимъ-одси: и дойдохѫ въ [ж]Данъ-7 янъ, и наоколо, дори до [з]Сидонъ: И дойдохѫ въ Тирскѫ-тѫ крѣпость, и въ всичкы-тѣ градове на Евейцы-тѣ и на Хананейцы-тѣ: и излѣзохѫ къмъ югъ 8 на Іудѫ въ Вирсавее. И тъй като прѣминѫхѫ всичкѫ-тѫ землѭ, дойдохѫ въ Іерусалимъ, въ свършъкъ-тъ на де-9 веть мѣсецы и двадесеть дни. И даде Іоавъ на царя смѣткѫ-тѫ отъ изчисленіе-то на людіе-тѣ: [и]и бѣхѫ Израиль осмстотинъ тысяци мѫжіе силни теглящe ножь: и Іудини-тѣ мѫжіе петстотинъ тысяци.

10 И като изброи людіе-тѣ Давидъ, [і]удари го сърдце-то му. И рече Давидъ Господу: [к]Съгрѣшихъ тежко като сторихъ това нѣщо: и сега, молѭ ти ся, Господи, отнеми беззаконіе-то на рабъ-тъ си, защото [л]направихъ голѣмѫ глупость. 11 И като станѫ Давидъ на утринь-тѫ, быде слово-то Господне [м]къмъ Гада пророка, 12 [н]гледачь-тъ Давидовъ и рече: Иди, та кажи Давиду: Така говори Господь: Три нѣща ти прѣдставямъ азъ: избери си едно отъ 13 тѣхъ, и ще ти *го* направѭ. Дойде прочее Гадъ при Давида, та му извѣсти, и рече му: Да ли [о]седмь годины гладъ да нападне на тебе по землѭ-тѫ ти? или три мѣсецы да бѣгашь отъ врагове-тѣ си, и да тя гонятъ? или три дни да е моръ въ землѭ-тѫ ти? размысли сега, та вижь кой отвѣтъ ще носѭ на оногозь който 14 мя е пратилъ. И рече Давидъ Гаду: Тѣсно ми е много; нека прочее паднемъ въ рѫкѫ-тѫ на Господа, ([п]защото сѫ много милости-тѣ му): [р]а въ рѫкѫ на человѣка да не паднѫ.

15 [с]И тъй прати Господь моръ въ Израиля, отъ сутринь-тѫ дори до опрѣдѣлено-то врѣме: и умрѣхѫ отъ людіе-тѣ, отъ Данъ до Вирсавее, седемдесеть тысящи 16 мѫжіе. И [т]когато ангелъ-тъ прострѣ рѫкѫ-тѫ си противъ Іерусалимъ, за да го погуби, [у]раская ся Господь за зло-то, и рече на ангелъ-тъ който правеше погубленіе-то въ людіе-тѣ: Стига вече: тегли рѫкѫ-тѫ си. А ангелъ-тъ Господень бѣ близу при гумно-то [ф]на Орнѫ Іевусецъ-тъ. 17 И говорй Давидъ Господу, когато видѣ ангелъ-тъ който поразяваше

т Гл. 8; 18. 20; 23.
у Гл. 2; 18.
ф 1 Лѣт. 11; 27.
х Сѫд. 2; 9.
ц Гл. 20; 26.
ч Гл. 11; 3, 6.

а Гл. 21; 1.
* Вижъ 1 Лѣт. 21; 1. Іак. 1; 13, 14.
б 1 Лѣт. 27; 23, 24.
в Сѫд. 20; 1.
г Іер. 17; 5.
д Втор. 2; 36. Іис. Нав. 13; 9, 16.
е Числ. 32; 1, 3.
ж Іис. Нав. 19; 47. Сѫд. 18; 29.
з Іис. Нав. 19; 28. Сѫд. 18; 28.
и Вижъ 1 Лѣт. 21; 5.
і 1 Цар. 24; 6.
к Гл. 12; 13.
л 1 Цар. 13; 13.
м 1 Цар. 22; 5.
н 1 Цар. 9; 9. 1 Лѣт. 29; 29.
о Вижъ 1 Лѣт. 21; 12.
п Псал. 103; 8, 13, 14. 119; 156.
р Вижъ Иса. 47; 6. Зах. 1; 15.
с 1 Лѣт. 21; 14 27; 24.
т Исх. 12; 23 1 Лѣт. 21; 15.
у Быт. 6; 6. 1 Цар. 15; 11. Іоил. 2; 13, 14.
ф 1 Лѣт. 21; 15. 2 Лѣт. 3; 1. Вижъ Ст. 18.

людіе-тѣ, и рече: Ето, [ф]азъ съгрѣшихъ и азъ беззаконіе сторихъ: но тѣзи овцы, що сѫ сторили? на мене прочее нека е рѫка-та ти, и на домъ-тъ на отца ми.
18 И дойде Гадъ въ онзи день при Давида, та му рече: [х]Възлѣзь, постави олтарь Господу въ гумно-то на Орнѫ Іеву-
19 сецъ-тъ. И възлѣзе Давидъ споредъ сло-
20 во-то Гадово, както заповѣда Господь. И погледнѫ Орна, и видѣ царя и рабы-тѣ му че идѫтъ къмъ него: и излѣзе Орна, та ся поклони на царя съ лице до земѭ-
21 тѫ. И рече Орна: Защо дойде господарь-тъ ми царь-тъ при рабъ-тъ си? И рече Давидъ: [ц]Да купіѫ гумно-то отъ тебе, та да съградіѫ олтарь Господу, за
22 [ч]да прѣстане язва-та отъ людіе-тѣ. И рече Орна Давиду: Нека земе господарь-тъ ми царь-тъ, и нека принесе въ жертвѫ каквото е угодно прѣдъ очи-тѣ му: [ш]ето волове-тѣ за всесъжженіе, и дыкани-тѣ
23 и орѫдія-та на волове-тѣ за дърва. Всички-тѣ даде Орна, *като* царь, на царя. И рече Орна на царя: Господь Богъ
24 твой [щ]да благоволи въ тебе. И рече царь-тъ на Орнѫ: Не, но непрѣмѣнно ще *го* купіѫ отъ тебе съсъ заплатѫ: защото не щѫ да принесѫ всесъжженія на Господа Бога моего безъ да платіѫ. И [ы]купи Давидъ гумно-то и волове-тѣ за петдесеть сикли
25 сребърны. И съгради тамъ Давидъ олтарь Господу, и принесе всесъжженія и примирителны приношенія. И [ь]пріе Господь молбѫ-тѫ за земіѫ-тѫ, та [ѣ]прѣстанѫ язва-та отъ Израиля.

ТРЕТА КНИГА НА ЦАРІЕ-ТѢ,

КОЯТО СЯ ИМЕНУВА И

ПЪРВА КНИГА НА ЦАРІЕ-ТѢ.

ГЛАВА 1.

1 А царь Давидъ бѣ старъ, прѣминѫлъ на възрастъ: и покрывахѫ го съ дрехы, но
2 не ся стоплюваше. И рекохѫ му раби-тѣ му: Нека потърсятъ за господаря ни царь-тъ младѫ дѣвицѫ, за да прѣдстоява прѣдъ царя, и да му пригодява, и да спи въ нѣдро-то му, за да ся топли госпо-
3 дарь-тъ ни царь-тъ: И търсихѫ по всички-тѣ прѣдѣлы на Израиля дѣвицѫ краснѫ, и намѣрихѫ Ависагѫ [а]Сунамянкѫ-
4 тѫ, и доведохѫ іѫ при царя. А дѣвица-та бѣ много красна, и пригодяваше на царя, и слугуваше му: но царь-тъ не іѫ позна.
5 Тогазь [б]Адонія, сынъ-тъ на Аггыѭ надигнѫ ся въ себе си, и каза: Азъ ще царувамъ; и [в]приготви си колесницы, и конницы, и петдесеть мѫжіе за да ти-
6 чатъ прѣдъ него. И отецъ му не бѣше го огорчавалъ никога, да каже: Защо струвашь ты това? а той бѣше и много хубавецъ на гледъ: и [г]*майка му* бѣше
7 го родила слѣдъ Авессалома. И сдума ся съ Іоава Саруинъ-тъ сынъ, и съ [д]Авіаѳара священникъ-тъ: и тѣ [е]послѣдовахѫ
8 Адоніѭ, и помагахѫ *му*. Но Садокъ священникъ-тъ, и Ванаія Іодаевъ-тъ сынъ, и Наѳанъ пророкъ-тъ, и [ж]Семей, и Реій, и [з]силни-тѣ Давидови, не бѣхѫ съ Адо-
9 ніѭ. И закла Адонія овцы, и говеда и угоены *телцы* при камыкъ-тъ на Зоелеѳъ, който е при источникъ-тъ Рогиль, и покани всички-тѣ си братія царскы-тѣ сынове, и всички-тѣ Іудины мѫжіе царскы-
10 тѣ слугы. Наѳана обаче пророкъ-тъ, и Ванаіѭ, и силны-тѣ, и Соломона брата си не покани.
11 И говори Наѳанъ на Виѳсавее Соломо-

[ф] 1 Лѣт. 21; 17.
[х] 1 Лѣт. 21; 18 и др.
[ц] Виж Быт. 23; 8 — 16.
[ч] Числ. 16; 48, 50.
[ш] 3 Цар. 19; 21.
[щ] Іез. 20; 40, 41.
[ы] Виж 1 Лѣт. 21; 24, 25.
[ь] Гл. 21; 14.
[ѣ] Ст. 21.

[а] Іис. Нав. 19; 18.
[б] 2 Цар. 3; 4.
[в] 2 Цар. 15; 1.
[г] 2 Цар. 3; 3, 4. 1 Лѣт. 3; 2.
[д] 2 Цар. 20; 25.
[е] Гл. 2; 22, 28.
[ж] Гл. 4; 18.
[з] 2 Цар. 23; 8.

новѫ-тѫ майкѫ, и рече: Не чу ли ты че ся въцари Адонія [ж]Аггыѳинъ-тъ сынъ? и господарь-тъ ни Давидъ не знае *това.*
12 Сега прочее ела, моліѭ, да ти дамъ съвѣтъ, за да избавишь животъ-тъ си, и
13 животъ-тъ на сына си Соломона. Иди, та влѣзь при царь Давида, и речи му: Господарю мой царю, не заклѣ ли ся ты на рабѫ-тѫ си, и каза: [і]Соломонъ сынъ ти ще ся въцари слѣдъ мене, и той ще сѣдне на прѣстолъ-тъ ми? за-
14 що прочее ся въцари Адонія? Ето, ты още като говоришь тамъ съ царя, ще дойдѫ и азъ слѣдъ тебе, и ще допълніѭ думы-тѣ ти.
15 И влѣзе Виѳсавее при царя въ ложницѫ-тѫ: а царь-тъ бѣше много старъ: и Ависага Сунамянка-та слугуваше на ца-
16 ря. И прѣклони ся Виѳсавее, та ся поклони на царя. И царь-тъ рече: Що и-
17 машь? А тя му рече: Господарю мой, [к]ты ся заклѣ въ Господа Бога твоего на рабѫ-тѫ си, *и каза:* Соломонъ, сынъ ти, ще ся въцари слѣдъ мене, и той
18 ще сѣдне на прѣстолъ-тъ ми. Но сега, ето, Адонія ся въцари: и ты сега, го-
19 сподарю мой царю, не знаешь *това.* И [л]закла говеда, и угоены *телцы,* и овцы съ изобиліе, и покани всичкы-тѣ царскы сынове, и Авіаѳара священникъ-тъ, и Іоава военачалникъ-тъ: рабъ-тъ ти о-
20 баче Соломона не покани. Но на тебе, господарю мой царю, на тебе *гледатъ* очитѣ на всичкый Израиль, да имъ извѣстишь кой ще сѣдне на прѣстолъ-тъ на госпо-
21 даря ми царь-тъ слѣдъ него. Ако ли не, когато господарь-тъ ми царь-тъ [м]заспи съ отцы-тѣ си, азъ и сынъ ми Соломонъ виновни ще ся считамы.
22 И ето, додѣ още говоряше тя съ царя,
23 дойде и Наѳанъ пророкъ-тъ. И възвѣстихѫ на царя и рекохѫ: Ето, Наѳанъ пророкъ-тъ. И като влѣзе той прѣдъ царя, поклони ся на царя съ лице до земіѭ-
24 тѫ. И рече Наѳанъ: Господарю мой царю, реклъ ли си ты: Адонія ще ся въцари слѣдъ мене, и той ще сѣдне на прѣ-
25 столъ-тъ ми? Защото той [н]слѣзе днесь, та закла говеда, и угоены *телцы,* и овцы изобилно, и покани всичкы-тѣ царскы сынове, и войводы-тѣ, и Авіаѳара священникъ-тъ: и ето, ядѫтъ и піѭтъ прѣдъ него, и думатъ: [о]Да е живъ царь Адо-
26 нія. А мене, мене рабъ-тъ ти, и Садока священникъ-тъ, и Ванаіѭ Іодаевъ-тъ сынъ, и Соломона рабъ-тъ ти, не пока-
27 ни. Отъ господаря ми царь-тъ ли станѫ това нѣщо, и не си обявилъ ты на рабъ-тъ си, кой ще сѣдне на прѣстолъ-тъ на господаря ми царь-тъ слѣдъ него?
28 И отговори царь Давидъ, и рече: Повыкайте ми Виѳсавее. И влѣзе при ца-
29 ря, та застанѫ прѣдъ царя. И заклѣ ся царь-тъ, и рече: [п]Живъ Господь, който избави душѫ-тѫ ми отъ всичко утѣсне-
30 ніе, Непрѣмѣнно [р]както ти ся заклѣхъ въ Господа Бога Израилева, и рѣкохъ: Че Соломонъ сынъ ти ще ся въцари слѣдъ мене, и той ще сѣдне вмѣсто мене на прѣстолъ-тъ ми, така ще направіѭ въ
31 тойзи день. Тогазь Виѳсавее, наведе ся съ лице-то до земіѭ-тѫ, та ся поклони на царя, и рече: [с]Да е живъ господарь-тъ ми царь Давидъ въ вѣкъ.
32 И рече царь Давидъ: Повыкайте ми Садока священникъ-тъ, и Наѳана пророкъ-тъ, и Ванаіѭ Іодаевъ-тъ сынъ. И
33 дойдохѫ прѣдъ царя. И рече имъ царь-тъ: [т]Земѣте съсъ себе си рабы-тѣ на вашій-тъ господарь, та турѣте Соломона сына ми да сѣдне на мьскѫ-тѫ ми, и низведѣте
34 го [у]въ Гыонъ: И [ф]нека го помажѫтъ тамъ Садокъ священникъ-тъ, и Наѳанъ пророкъ-тъ, за царь надъ Израиля: и [х]затрѫбѣте съ трѫбѫ-тѫ, и речѣте; Да
35 е живъ царь Соломонъ. Тогазь ще възлѣзете слѣдъ него, да дойде и да сѣдне на прѣстолъ-тъ ми: и той ще царува вмѣсто мене, и нему заповѣдахъ да е князь
36 надъ Израиля, и надъ Іудѫ. И отговори Ванаія Іодаевъ-тъ сынъ, на царя, и рече: Аминь: Господь Богъ на господаря ми
37 царь-тъ така нека заповѣда. [ц]Както быде Господь съ господаря ми царь-тъ, така да е *и* съсъ Соломона, и [ч]да увеличи прѣстолъ-тъ му повече отъ прѣстолъ-тъ на господаря ми царь Давида.
38 Тогазь слѣзе Садокъ священникъ-тъ, и Наѳанъ пророкъ-тъ, и [ш]Ванаія Іодаевъ-тъ сынъ, и Хереѳци-тѣ, и Фелеѳци-тѣ, та турихѫ Соломона на мьскѫ-тѫ на царь
39 Давида, и доведохѫ го въ Гыонъ. И зѣ Садокъ священникъ-тъ рогъ-тъ [щ]съ елей-тъ отъ скыніѭ-тѫ, та [ъ]помаза Соломона. И въстрѫбихѫ съ трѫбѫ-тѫ: и [ы]рѣкохѫ всичкы-тѣ людіе: Да е живъ царь Соло-
40 монъ. И възлѣзохѫ всичкы-тѣ людіе слѣдъ него: и свиряхѫ людіе-тѣ съсъ свиркы, и веселяхѫ ся съ голѣмо веселіе, и земя-та ся разсѣдаше отъ гласове-тѣ имъ.
41 И чу Адонія, и всичкы-тѣ му поканени, като свършихѫ да ядѫтъ. И когато чу Іоавъ трѫбный-тъ гласъ, рече: Какъвъ е
42 *тойзи* гласъ отъ глъчь въ градъ-тъ? Ка-

ж 2 Цар. 3; 4.
і 1 Лѣт. 22; 9.
к Ст. 13, 30.
л Ст. 7, 8, 9, 25.
м Втор. 31; 16. Гл. 2; 10.
н Ст. 19.
о 1 Цар. 10; 24.
п 2 Цар. 4; 9.
р Ст. 17.
с Неем. 2; 3. Дан. 2; 4.
т 2 Цар. 20; 6.
у 2 Лѣт. 32; 30.
ф 1 Цар. 10; 1. 16; 3, 12. 2 Цар. 2; 4. 5; 3. Гл. 19; 16. 4 Цар. 9; 3. 11; 12.
х 2 Цар. 15; 10. 4 Цар. 9; 13. 11; 14.
ц Іис. Нав. 1; 5, 17. 1 Цар. 20; 13.
ч Ст. 47.
ш 2 Цар. 8; 18. 23; 20—23.
щ Исх. 30; 23, 25, 32. Псал. 89; 20.
ъ 1 Лѣт. 29; 22.
ы 1 Цар. 10; 24.

то още говоряше, ето, Іонаѳанъ, сынъ-тъ на Авіаѳара священникъ-тъ, дойде: и рече Адонія: Влѣзь: защото ты [ь]си храбръ 43 мѫжъ, и носишь добры вѣсти. И отговори Іонаѳанъ и рече на Адоніѭ: Наистинѫ господарь-тъ ни царь Давидъ направи Со- 44 ломона царь: И проводи съ него царь-тъ Садока священникъ-тъ, и Наѳана пророкъ-тъ, и Ванаіѭ Іодаевъ-тъ сынъ, и Хереѳцы-тѣ, и Фелеѳцы-тѣ, та го турихѫ 45 на царскѫ-тѫ мьскѫ: И помазахѫ го Садокъ священникъ-тъ и Наѳанъ пророкъ-тъ за царь въ Гыонъ: и възлѣзохѫ отъ тамъ веселяще ся, и градъ-тъ екнѫ. Тоізи е 46 гласъ-тъ, който чухте. Още и [ъ]Соломонъ 47 сѣднѫ на царскый-тъ прѣстолъ. И влѣзохѫ даже слугы-тѣ на царя да честитятъ на господаря ни царь Давида, и рекохѫ: [ю]Богъ да освѣтли име-то на Соломона повече отъ твое-то име, и да увеличи прѣстолъ-тъ му повече отъ твой-тъ прѣстолъ: и [я]поклони ся царь-тъ вьрху 48 одръ-тъ. И рече още царь-тъ така: Благословенъ Господь Богъ Израилевъ, [ѧ]който *ми* даде днесь *наслѣдникъ* сѣднѫлъ на прѣстолъ-тъ ми, и очи-тѣ ми видятъ *това.*

49 Тогазь всичкы-тѣ поканени, които бѣхѫ съ Адоніѭ, уплашихѫ ся, и станѫхѫ, 50 та си отидохѫ всякой въ пѫть-тъ си. А Адонія ся уплаши отъ Соломоново-то лице, и станѫ та отиде, и [ѩ]ся хванѫ за 51 рогове-тѣ на олтарь-тъ. И извѣстихѫ на Соломона, и рекохѫ: Ето, Адонія ся бои отъ царь Соломона: и ето, ся хванѫ за рогове-тѣ на олтарь-тъ, и говори: Нека ми ся закьлне днесь царь Соломонъ, че 52 не ще да умьртви рабъ-тъ си съ мечь. И рече Соломонъ: Ако бѫде добръ мѫжъ, [ѳ]нито единъ kосмь отъ kосмы-тѣ му нѣма да падне на земіѭ-тѫ: но ако ся на- 53 мѣри зло въ него, ще ся умьртви. И проводи царь Соломонъ, та го сведохѫ отъ олтарь-тъ: и дойде, та ся поклони на царь Соломона: и рече му Соломонъ: Иди въ домъ-тъ си.

ГЛАВА 2.

1 И [а]приближихѫ ся дни-тѣ на Давида да умре: и зарѫча на Соломона сына си, и 2 каза: Азъ [б]отивамъ въ пѫть-тъ на всичкѫ-тѫ земіѭ: [в]а ты ся крѣпи, и бѫди 3 мѫжъ: И пази порѫчанія-та на Господа Бога твоего, и ходи въ пѫтища-та му, и пази повелѣнія-та му, и заповѣди-тѣ му, и сѫдбы-тѣ му, и свидѣтелства-та му, както е писано въ Моисеевъ-тъ законъ, [г]за да благоденствувашъ въ всичко каквото правишь, и всякѫдѣ дѣто и да ся 4 обърнешь: [д]За да утвьрди Господь слово-то си, което говорѝ за мене, и рече: [е]Ако сынове-тѣ ти внимаѭтъ въ пѫть-тъ си, [ж]да ходятъ прѣдъ мене съ истинѫ, съсъ всичко-то си сьрдце и съсъ всичкѫ-тѫ си душѫ, непрѣмѣнно [з]нѣма да оскудѣе отъ тебе мѫжъ вьрху прѣстолъ-тъ 5 Израилевъ. А още ты знаешь това [и]което ми направи Іоавъ Саруинъ-тъ сынъ, що направи на двама-та воеводы на Израилевы-тѣ воинства, на [і]Авенира Нировъ-тъ сынъ, и [к]на Амасѫ Іеѳеровъ-тъ сынъ, които уби, и излѣ кървь-тѫ на бой-тъ въ миръ, и тури кървь-тѫ на бой-тъ въ поясъ-тъ си който бѣ около чрѣсла-та му, и въ обуща-та си които 6 бѣхѫ на нозѣ-тѣ му. Направи прочее [л]споредъ мудрость-тѫ си, и да не оставишь да слѣзе сѣдина-та му съ миръ въ 7 гробъ-тъ. Но на сынове-тѣ [м]на Варзеллая Галаадецъ-тъ направи милость, и нека сѫ [н]отъ тѣзи които ядѫтъ на тръпезѫ-тѫ ти: [о]защото така ся приближихѫ тѣ при мене, когато бѣгахъ отъ лице-то 8 на брата ти Авессалома. И ето, съ тебе [п]Семей Гыраевъ-тъ сынъ, Веніаминецъ-тъ, отъ Ваurимъ, който мя проклѣ съ горкѫ клѣтвѫ въ който день отивахъ въ Маханаимъ: [р]слѣзе обаче да мя посрѣщне въ Іорданъ, [с]и заклѣхъ му ся въ Господа, и рекохъ: Нѣма да тя умьртвіѭ съ мечь. 9 Сега прочее [т]да го не обезвинишь: защото си мѫжъ мудръ, и знаешь що да му направишь, и да [у]сведешь сѣдинѫ-тѫ му съ кръвь въ гробъ-тъ.

10 И [ф]заспа Давидъ съ отцы-тѣ си, и по- 11 гребе ся [х]въ Давидовъ-тъ градъ. А дни-тѣ, [ц]въ които царува Давидъ надъ Израиля, *быдохѫ* четыридесеть годинъ: седмь годинъ царова въ Хевронъ, и тридесеть и три годинъ царова въ Іерусалимъ.

12 И [ч]сѣднѫ Соломонъ на прѣстолъ-тъ на отца си Давида: и укрѣпи ся царство-то 13 му много. А Адонія Аггыѳинъ-тъ сынъ дойде при Виѳсавее, Соломоновѫ-тѫ май- 14 кѫ. И тя рече: [ш]Съ миръ ли идешь? И рече: Съ миръ. Послѣ рече: Имамъ еднѫ 15 думѫ да ти рекѫ. И тя рече: Говори. И рече: Ты знаешь че [щ]менѣ надлежеше царство-то, и на мене бѣше турилъ всичкый Израиль лице-то си, за да царувамъ:

[ь] 2 Цар. 18; 27.
[ъ] 1 Лѣт. 29; 23.
[ю] Ст. 37.
[я] Быт. 47; 31.
[ѧ] Гл. 3; 6. Псал. 132; 11; 12.
[ѩ] Гл. 2; 28.
[ѳ] 1 Цар. 14; 45. 2 Цар. 14; 11. Дѣян. 27; 34.

[а] Быт. 47; 29. Втор. 31; 14.
[б] Іис. Нав. 23; 14.
[в] Втор. 17; 19, 20.
[г] Втор. 29; 9. Іис. Нав. 1; 7. 1 Лѣт. 22; 12, 13.
[д] 2 Цар. 7; 25.
[е] Псал. 132; 12.
[ж] 4 Цар. 20; 3.
[з] 2 Цар. 7; 12, 13. Гл. 8; 25.
[и] 2 Цар. 3; 39. 18; 5. 12, 14. 19; 5, 6, 7.
[і] 1 Цар. 3; 27.
[к] 2 Цар. 20; 10.
[л] Ст. 9. Прит. 20; 26.
[м] 2 Цар. 19; 31, 38.
[н] 2 Цар. 9; 7, 10. 19; 28.
[о] 2 Цар. 17; 27.
[п] 2 Цар. 16; 5.
[р] 2 Цар. 19; 18.
[с] 2 Цар. 19; 23.
[т] Исх. 20; 7. Іов. 9; 28.
[у] Быт. 42; 38. 44; 31.
[ф] Гл. 1; 21. Дѣян. 2; 29. 13; 36.
[х] 2 Цар. 5; 7.
[ц] 2 Цар. 5; 4. 1 Лѣт. 29; 26, 27.
[ч] 1 Лѣт. 29; 23. 2 Лѣт. 1; 1.
[ш] 1 Цар. 16; 4, 5.
[щ] Гл. 1; 5.

но царство-то ся обърнѫ та станѫ на брата ми: [в]защото отъ Господа му станѫ. 16 Сега прочее искамъ едно исканіе отъ тебе: не ми *го* отричай. И тя му рече: Говорй. 17 И каза: Речи, молїѫ, на Соломона царь-тъ, (защото не ще да ти отрече *това*,) да ми даде [ы]Ависагѫ Сунамянкѫ-тѫ, за женѫ. 18 И рече Виѳсавее: Добрѣ: азъ ще говорїѫ за тебе на царя.

19 И влѣзе Виѳсавее при царь Соломона, за да му говори за Адоніѭ. И станѫ царь-тъ да ѭ посрѣщне, и [ь]поклони ѝ ся: сетнѣ сѣднѫ на прѣстолъ-тъ си, положи и прѣстолъ за царскѫ-тѫ майкѫ, 20 която [ъ]сѣднѫ отдесно нему. И рече: Едно мало прошеніе просїѫ отъ тебе: не ми *го* отричай. И рече ѝ царь-тъ: Проси, майко моя: защото не щѫ да ти отрекѫ. 21 И тя рече: Нека ся даде Ависага Сунамянка-та на Адоніѭ брата ти за женѫ. 22 И отговори царь Соломонъ и рече на майкѫ си: А защо ты просишь Ависагѫ Сунамянкѫ-тѫ за Адоніѭ? испроси за него и царство-то, (защото ми е по голѣмъ братъ:) и за него, и за [ю]Авіаѳара священникъ-тъ, и за Іоава Саруинъ-тъ сынъ. 23 И заклѣ ся царь Соломонъ въ Господа, и каза: [я]Така да ми направи Богъ, и така да приложи, ако Адонія не говорй това слово противъ животъ-тъ си. 24 И сега, живъ Господь, който мя подтвърди, и тури мя да сѣднѫ на прѣстолъ-тъ на отца ми Давида, и който ми направи домъ, [ж]както ся обѣща, днесь ще ся умъртви 25 Адонія. И проводи царь Соломонъ чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на Ванаіѭ Іодаевъ-тъ сынъ, та нападнѫ на него, и умрѣ.

26 А на Авіаѳара священникъ-тъ рече царь-тъ: [ѩ]Иди въ Анаѳоѳъ, на нивы-тѣ си: защото си достоинъ за смърть: но въ тойзи день не щѫ да тя умъртвїѫ, [а]понеже ты дигнѫ ковчегъ-тъ на Господа Іеова прѣдъ Давида отца ми, и [б]понеже злострада ты въ всичко колкото злострада 27 отецъ ми. И отмѣтнѫ Соломонъ Авіаѳара да не е священникъ Господу: [в]за да ся испълни слово-то Господне, което говорй за Иліевъ-тъ домъ въ Сило.

28 И тойзи слухъ дойде до Іоава: (защото [г]Іоавъ клоняше слѣдъ Адоніѭ, ако и да не клоняше слѣдъ Авессалома:) И побѣгнѫ Іоавъ въ скыніѭ-тѫ Господнїѫ, та 29 [д]ся хванѫ за рогове-тѣ на олтарь-тъ. И извѣсти ся на царь Соломона че Іоавъ побѣгнѫлъ въ скыніѭ-тѫ Господнїѫ: и ето *го* при олтарь-тъ. Тогазь проводи Соломонъ Ванаіѭ Іодаевъ-тъ сынъ, и рече: 30 Иди нападни на него. И дойде Ванаія въ скыніѭ-тѫ Господнїѫ, та му рече: Така говори царь-тъ: Излѣзь. А той рече: Не, но тукъ ще умрѫ. И донесе Ванаія отвѣтъ на царя, и каза: Така рече Іоавъ, 31 и така ми отговори. А царь-тъ му рече: [е]Направи както рече той, и нападни на него, и погреби го: [ж]за да изгладишь неповиннѫ-тѫ кръвь, коїѭто пролѣ Іоавъ, 32 отъ мене, и отъ домъ-тъ на отца ми. И Господь [з]да възвърне кървь-тѫ му на главѫ-тѫ му, който нападнѫ върхъ двама мѫжіе по праведны [и]и по добры отъ него, та гы умъртви съ мечь, безъ да знае отецъ ми Давидъ, [і]Авенира Нировъ-тъ сынъ, военачалникъ-тъ на Израиля, и [к]Амасѫ Іеѳеровъ-тъ сынъ военачалникъ-тъ 33 на Іудѫ. И да ся възвърне кръвь-та имъ на Іоавовѫ-тѫ главѫ, и [л]на главѫ-тѫ на сѣме-то му въ вѣкъ: [м]а на Давида, и на сѣме-то му, и на домъ-тъ му, и на прѣстолъ-тъ му, да бѫде миръ отъ Го- 34 спода до вѣка. Тогазь възлѣзе Ванаія Іодаевъ-тъ сынъ, та нападнѫ на него, и го умъртви: и заровенъ бы въ домъ-тъ 35 си въ пустыніѭ-тѫ. И постави царь-тъ вмѣсто него Ванаіѭ Іодаевъ-тъ сынъ надъ воинство-то: [н]и Садока священникъ-тъ постави царь-тъ [о]вмѣсто Авіаѳара.

36 И прати царь-тъ та повыка [п]Семея, и рече му: Съгради си домъ въ Іерусалимъ, та сѣди тамъ, и да не излѣзешь отъ тамъ 37 на никѫдѣ: Защото въ който день излѣзешь, и прѣминешь [р]потокъ-тъ Кедронъ, знай извѣстно че непрѣмѣнно ще ся умъртвишь: [с]кръвь-та ти ще бѫде на гла- 38 вѫ-тѫ ти. И рече Семей на царя: Добро е слово-то: както рече господарь-тъ ми царь-тъ, така ще направи рабъ-тъ ти. И сѣдѣ Семей въ Іерусалимъ много дни.

39 И слѣдъ три годины, двама отъ слугы-тѣ на Семея, прибѣгнѫхѫ при [т]Анхуса сынъ-тъ на Маахѫ, Геѳскый-тъ царь: и възвѣстихѫ на Семея, и казахѫ: Ето, 40 слугы-тѣ ти сѫ въ Геѳъ. И Семей станѫ та оѣдла оселъ-тъ си, и отиде въ Геѳъ при Анхуса, за да иска слугы-тѣ си: и отиде Семей, та доведе слугы-тѣ си отъ 41 Геѳъ. И възвѣсти ся Соломону, че Семей ходилъ отъ Іерусалимъ въ Геѳъ, и ся вър- 42 нѫлъ. И проводи царь-тъ та повыка Семея, и рече му: Не заклѣхъ ли тя въ Господа, и засвидѣтелствовахъ ти и рекохъ: Знай извѣстно, че въ който день излѣзешь, та отидишь вънъ дѣто да е, непрѣмѣнно

в 1 Лѣт. 22; 9, 10. 28; 5, 6, 7. Прит. 21; 30. Дан. 2; 21.
ы Гл. 1; 3, 4.
ь Исх. 20; 12.
ъ Вижь Псал. 45; 9.
ю Гл. 1; 7.
я Руѳ. 1; 17.
ж 2 Цар. 7; 11, 13. 1 Лѣт. 22; 10.
ѩ Іис. Нав. 21; 18.
а 1 Цар. 23; 6. 2 Цар. 15; 24, 29.
б 1 Цар. 22; 20, 23. 2 Цар. 15; 24.
в 1 Цар. 2; 31—35.
г Гл. 1; 7.
д Гл. 1; 50.
е Исх. 21; 14.
ж Числ. 35; 33. Втор. 19; 13. 21; 8, 9.
з Сѫд. 9; 24, 57. Псал. 7; 16.
и 2 Лѣт. 21; 13.
і 2 Цар. 3; 27.
к 2 Цар. 20; 10.
л 2 Цар. 3; 29.
м Прит. 25; 5.
н Числ. 25; 11, 12. 13. 1 Цар. 2; 35. Вижь 1 Лѣт. 6; 53. 24; 3.
о Ст. 27.
п 2 Цар. 16; 5. Ст. 8.
р 2 Цар. 15; 23.
с Лев. 20; 9. Іис. Нав. 2; 19. 2 Цар. 1; 16.
т 1 Цар. 27; 2.

ще умрешь? и ты ми рече: Добро е сло-
43 во-то *косто* чухъ. Защо прочее не упази ты клѣтвѫ-тѫ Господнѭ, и заповѣдь-тѫ
44 коѭто ти заповѣдахъ? И рече царь-тъ на Семея: Ты знаешь [у] всичкѫ-тѫ злинѫ, коѭто познава сърдце-то ти, що стори на бащѫ ми Давида: за това ще [ф] възвърне Господь злинѫ-тѫ ти на главѫ-тѫ
45 ти: А царь Соломонъ ще е благословенъ, и [х] Давидовый прѣстолъ утвърженъ прѣдъ
46 Господа до вѣка. Тогазь царь-тъ заповѣда на Ванаіѭ Іодаевъ-тъ сынъ, който излѣзе та нападнѫ на него, и той умрѣ. И [ц] царство-то ся утвърди въ рѫкѫ-тѫ на Соломона.

ГЛАВА 3.

1 А [а] Соломонъ направи сватовство съ Фараона, Египетскый-тъ царь, и зѣ дъщерѭ-тѫ на Фараона: и доведе ѭ [б] въ Давидовъ-тъ градъ, додѣ свърши съграждевіе-то [в] на домъ-тъ си, и [г] на домъ-тъ Господень, и [д] на стѣнѫ-тѫ около Іерусали-
2 мъ. [е] Но людіе-тѣ жрехѫ на высокы-тѣ мѣста, понеже до онѣзи дни нѣмаше домъ
3 съграденъ на име-то Господне. И [ж] възлюби Соломонъ Господа, [з] и ходеше въ повелѣнія-та на отца си Давида: само жреше и кадеше на высокы-тѣ мѣста.

4 И [и] отиде царь-тъ въ Гаваонъ, за да принесе жертвѫ тамъ: [і] защото той бѣ голѣмо-то высоко мѣсто: тысящѫ всесъжженія принесе Соломонъ на онзи олтарь.

5 А [к] Господь ся яви въ Гаваонъ Соломону [л] въ сънъ прѣзъ нощь; и рече Богъ:
6 Искай що да ти дамъ. [м] А Соломонъ рече: Ты направи голѣмѫ милость на рабъ-тъ си Давида отца ми, [н] понеже ходи прѣдъ тебе съ истинѫ, и съ правдѫ, и съсъ сърдечнѫ правотѫ съ тебе: и ты за него упази тѫзи голѣмѫ милость, и [о] даде му сынъ да сѣдне на прѣстолъ-тъ му, както
7 тойзи день. И сега, Господи Боже мой, ты направи рабъ-тъ си царь вмѣсто Давида отца ми: и [п] азъ сьмь момче малко: не знаѭ какъ [р] да излизамъ и да влизамъ.
8 И рабъ-тъ ти е въ срѣдъ твои-тѣ людіе [с] които си ты избралъ, людіе много, [т] които отъ множество не могѫтъ да ся из-
9 броятъ нито да ся смѣтнѫтъ. [у] Дай прочее на рабъ-тъ си сърдце разумно, [ф] за да сѫди людіе-тѣ ти, [х] за да различа между добро и зло: защото кой може да сѫди тойзи голѣмъ твой народъ?

10 И угодно быде това слово Господу, че
11 Соломонъ поиска това нѣщо. И рече му Богъ: Понеже ты поиска това нѣщо, и [ц] не поиска за себе си много дни, и не поиска за себе си богатство, и не поиска смьрть-тѫ на непріятели-тѣ си, но поиска за себе си разумъ за да разумѣвашь сѫдъ,
12 Ето, [ч] направихъ споредъ слово-то ти: [ш] ето, дадохъ ти сърдце мудро и разумно, щото не е былъ прѣди тебе подобенъ тебѣ, нито подиръ тебе ще въстане подо-
13 бенъ тебѣ. А [щ] още ти дадохъ каквото не си искалъ, [ъ] и богатство и славѫ, щото между царіе-тѣ не ще да има подобенъ
14 тебѣ въ всичкы-тѣ ти дни. И ако ходишь въ пѫтища-та ми, и пазишь повелѣнія-та ми, и заповѣди-тѣ ми, [ы] както ходи отецъ ти Давидъ, тогазь [ь] ще продължѫ дни-тѣ
15 ти. И [ѣ] събуди ся Соломонъ: и ето, бѣ сновидѣніе. И дойде въ Іерусалимъ, и застанѫ прѣдъ ковчегъ-тъ на завѣтъ-тъ Господень, и принесе всесъжженія, и [ю] направи примирителны приношенія, и направи пиръ на всичкы-тѣ си рабы.

16 Тогазь дойдохѫ при царя двѣ жены
17 блудницы, та [я] застанѫхѫ прѣдъ него. И рече една-та жена: О, господарю мой! азъ и тая жена живѣемъ въ еднѫ кѫщѫ, и родихъ *като живѣяхъ* въ кѫщѫ-
18 тѫ съ неѭ. А въ третій-тъ день отъ какъ родихъ азъ, роди и тая жена: и живѣяхмы заедно: нѣмаше чужденецъ съ насъ въ кѫщѫ-тѫ: само ный двѣ-тѣ бѣхмы
19 въ кѫщѫ-тѫ: И прѣзъ нощь-тѫ умира сынъ-тъ на тѫзи женѫ, понеже легнѫла
20 върхъ него. А тя като станѫла въ полунощь, зѣла сына ми отъ до мене, като спеше раба-та ти, та го турила въ лоно-то си, а сына си мъртвый-тъ турила на
21 лоно-то ми. И като станѫхъ на утриньтѫ, за да накърмѭ сына си, ето, той бѣ мъртъвъ: но на утринь-тѫ като го съгледахъ, ето, не бѣ сынъ ми когото родихъ.
22 А друга-та жена рече: Не, но живый-тъ е мой-тъ сынъ, а мъртвый-тъ е твой-тъ сынъ. А тя рече: Не, но мъртвый-тъ е твой-тъ сынъ, а живый-тъ е мой-тъ сынъ.
23 Така говорихѫ прѣдъ царя. И рече царь-тъ: Една-та казува: Тойзи живый-тъ е мой-тъ сынъ, а мъртвый-тъ е твой-тъ сынъ: а друга-та казува: Не, но мъртвый-тъ е твой-тъ сынъ, а живый-тъ е
24 мой-тъ сынъ. И рече царь-тъ: Донесѣте

у 2 Цар. 16: 5.
ф Псал. 7: 16. Іез. 17; 19.
х Прит. 25; 5.
ц Ст. 12. 2 Лѣт. 1; 1.

—

а Гл. 7; 8. 9; 24.
б 2 Цар. 5; 7.
в Гл. 7; 1.
г Гл. 6;
д Гл. 9; 15, 19.
е Лев. 17; 3, 4, 5. Втор. 12; 2, 4, 5. Гл. 22; 43.
ж Втор. 6; 5. 30; 16, 20. Псал. 31; 23. Рим. 8; 28. 1 Кор. 8; 3.
з Ст. 6, 14.
и 2 Лѣт. 1; 3.
і 1 Лѣт. 16: 39. 2 Лѣт. 1; 3.
к Гл. 9; 2. 2 Лѣт. 1; 7.
л Числ. 12; 6. Мат. 1; 20. 2; 13, 19.
м 2 Лѣт. 1; 8 и друг.
н Гл. 2; 4. 9; 4. 4 Цар 20; 3. Псал. 15; 2.
о Гл. 1; 48.
п 1 Лѣт. 29; 1.
р Числ. 27; 17.
с Втор. 7; 6.
т Быт 13; 16. 15; 5.
у 2 Лѣт. 1; 10. Прит. 2; 3—9. Іак. 1; 5.
ф Псал. 72; 1, 2.
х Евр. 5; 14.
ц Іак. 4; 3.
ч 1 Іоан. 5; 14, 15.
ш Гл. 4; 29, 30, 31. 5; 12. 10; 24. Еккл. 1; 16.
щ Мат. 6; 33. Ефес. 3; 20.
ъ Гл. 4; 21, 24. 10; 23, 25 и друг. Прит 3; 16.
ы Гл. 15; 5.
ь Псал. 91; 16. Прит. 3; 2.
ѣ Вижь Быт. 41; 7.
ю Вижь Быт. 40; 20. Гл. 8; 65. Есө. 1; 2. Дан. 5; 1. Марк. 6; 21.
я Числ. 27; 2.

ми ножъ. И донесохѫ ножъ-тъ прѣдъ ца-
25 ря. И рече царь-тъ: Раздѣлѣте на двѣ живо-то дѣте, та дайте половинѫ-тѫ на еднѫ-тѫ, и половинѫ-тѫ на другѫ-тѫ.
26 Тогазь онази жена, на коіѭто бѣше живый-тъ сынъ, говорй на царя; [ж](защото утроба-та ѝ іѫ заболѣ за сына ѝ) и рече: О, господарю мой! дай ѝ живо-то дѣте, и недѣй го умъртвява. А друга-та рече: Нито мое да е, нито твое: раздѣ-
27 лѣте го. Тогазь отговори царь-тъ и рече: Дайте на тѫзи живо-то дѣте, и недѣйте
28 го умъртвява: тая е майка му. И чу всичкый Израиль за сѫдъ-тъ който царь-тъ сѫди, и уплашихѫ ся отъ царя: защото видѣхѫ че [ѭ]мудрость Божія бѣ въ него, за да прави сѫдъ.

ГЛАВА 4.

1 А царь Соломонъ царуваше надъ всич-
2 кый Израиль. И тѣзи бѣхѫ началницы-тѣ които имаше: Азарія Садоковый сынъ, священникъ: Еліорефъ и Ахыя, сынове-тѣ
3 на Сисѫ, писци: [а]Іосафатъ, Ахылудовый
4 сынъ памятописецъ: И [б]Ванаія Іодаевый сынъ надъ воинство-то: а Садокъ и [в]А-
5 віаѳаръ, священници-тѣ. И Азарія, сынъ-тъ на Наѳана, надъ [г]надзиратели-тѣ *на храны-тѣ*: и Завудъ Наѳановый сынъ, [д]велможа, [е]другарь на царя: И Ахысаръ,
6 строитель: и [ж]Адонирамъ, сынъ-тъ на Авдѫ надъ данъцы-тѣ.
7 А имаше Соломонъ дванадесеть надзиратели надъ всичкый Израиль, и промышлявахѫ храны-тѣ за царя и за домъ-тъ му: Всякой правяше въ годинѫ-тѫ за
8 единъ мѣсецъ промышленіе. И имена-та имъ сѫ тѣзи: Оровый сынъ *надзиратель*
9 въ горѫ-тѫ Ефремъ: Декеровый сынъ, въ Макасъ, и въ Саавимъ, и Веѳсемесъ,
10 и Елонъ на Веѳананъ: Еседовый сынъ, въ Арувоѳъ: подъ него бѣ Сохо, и всич-
11 ка-та земя Еферъ: Авинадавовый сынъ, *въ* всичкый-тъ Нафаѳъ-доръ: той имаше женѫ Тафаѳѫ, Соломоновѫ-тѫ дъщеріѭ:
12 Ваана, Ахылудовый сынъ, *въ* Ѳаанахъ и Магеддонъ, и *въ* всичкый-тъ Веѳсанъ, който е при Цареѳанъ подъ Іезраель, отъ Веѳсанъ до Авелъ-меола, до понататъкъ
13 отъ Іокмеамъ: Геверовый сынъ, въ Рамоѳъ-галаадъ: той имаше [з]паланкы-тѣ на Іаира, Манассіинъ-тъ сынъ, които сѫ въ Галаадъ: той [и]имаше и область-тѫ Арговъ, която е въ Васанъ, шестдесеть голѣмы градове съсъ стѣны и мѣдны вереи:
14 Ахынадавъ, Иддовый сынъ, въ Маханаимъ:
15 Ахымаасъ въ Нефѳалимъ: и той зѣ за женѫ Васемаѳѫ, Соломоновѫ-тѫ дъщеріѭ:
16 Ваана, Хуссаевый сынъ, въ Асиръ
17 и въ Алоѳъ: Іосафатъ, Фаруевый сынъ,
18 въ Иссахаръ: Семей, Илаевый сынъ, въ
19 Веніаминъ: Геверъ, Уріевый сынъ, въ земіѭ-тѫ Галаадъ, [і]въ земіѭ-тѫ на Сиона Аморрейскый-тъ царь, и на Ога Васанскый-тъ царь: и той *бѣ* самъ надзиратель въ тѫзи земіѭ.
20 Іуда и Израиль бѣхѫ многочисленни, [к]както пѣсъкъ-тъ край море-то въ множество, [л]ядяхѫ и піяхѫ, и веселяхѫ ся.
21 И [м]владѣеше Соломонъ надъ всичкы-тѣ царства, [н]отъ рѣкѫ-тѫ *дори до* Филистимскѫ-тѫ земіѭ, и дори до прѣдѣлы-тѣ на Египетъ: и [о]приносяхѫ дарове, и бѣхѫ раби на Соломона прѣзъ всичкы-тѣ дни на животъ-тъ му.
22 А храна-та на Соломона за единъ день бѣ тридесеть корове чисто брашно, и шест-
23 десеть корове брашно, Десеть угоены говеда, и двадесеть паственны говеда, и сто овцы, освѣнь елени, и сърны, и сай-
24 гацы, и тълсты птицы. Защото владѣеше надъ всичкѫ-тѫ *земіѭ*, отсамъ рѣкѫ-тѫ надъ Ѳапсѫ дори до Газѫ, [п]надъ всичкы-тѣ царіе отсамъ рѣкѫ-тѫ: и [р]имаше
25 миръ отъ всякѫдѣ наоколо си. [с]И живѣяхѫ Іуда и Израиль безопасно, [т]всякой подъ лозѫ-тѫ си и подъ смоквѫ-тѫ си, [у]отъ Данъ до Вирсавее, въ всичкы-тѣ дни на Соломона.
26 И [ф]имаше Соломонъ четыридесеть тысящы [х]обора конскы за колесницы-тѣ си,
27 и дванадесеть тысящы конницы. И [ц]онѣзи надзиратели промышлявахѫ хранѫ за царь Соломона, и за всичкы-тѣ що прихождахѫ на трѫпезѫ-тѫ на царь Соломона, всякой въ мѣсецъ-тъ си: не оста-
28 вяхѫ да става никаква скудость. Доносяхѫ още ечимыкъ и сламѫ за коніе-тѣ и ристатели-тѣ, на мѣсто-то дѣто бѣхѫ, всякой споредъ опрѣдѣленно-то нему.
29 И [ч]даде Богъ Соломону мудрость и разумъ много голѣмъ, и пространство на духъ-тъ, като пѣсъкъ-тъ който е край
30 море-то. И Соломонова-та мудрость прѣвзыде мудрость-тѫ на всичкы-тѣ [ш]въсточны жители, и [щ]всичкѫ-тѫ Египет-
31 скѫ мудрость: Защото [ъ]бѣ отъ всичкы-тѣ человѣцы по мудръ, [ы]отъ Еѳана Езраецъ-тъ, и [ь]отъ Емана, и отъ Хал-

ж Быт. 43; 30 Иса. 49; 15. Іер. 31; 20. Осія 11; 8.
ѭ Ст. 9, 11, 12.

—

а 2 Цар. 8; 16. 20; 24.
б Гл. 2; 35.
в Вижь Гл. 2; 27.
г Ст. 7.
д 2 Цар. 8; 18. 20; 26.
е 2 Цар. 15; 37. 16; 16. 1 Лѣт 27; 33.
ж Гл. 5; 14.
з Числ. 32; 41.
и Втор 3; 4.
і Втор. 3; 8.
к Быт. 22; 17. Гл 3; 8. Прит. 14; 28.
л Псал. 72; 3, 7. Мих. 4; 4.
м 2 Лѣт. 9; 26 Псал. 72; 8.
н Быт. 15; 18. Іис. Нав. 1; 4.
о Псал. 68; 29. 72; 10, 11.
п Псал. 72: 11.
р 1 Лѣт. 22; 9.
с Вижь Іер. 23; 6.
т Мих. 4; 4. Зах. 3; 10.
у Сѫд. 20; 1.
ф Гл. 10; 26. 2 Лѣт. 1; 14. 9; 25.
х Вижь Втор. 17; 16.
ц Ст. 7.
ч Гл. 3; 12.
ш Быт. 25; 6.
щ Вижь Дѣян. 7; 22.
ъ Гл. 3; 12.
ы 1 Лѣт. 15; 19. Псал. 89; надписъ тъ.
ь Вижь 1 Лѣт. 2; 6. 6; 33. 15; 19. Псал. 88; надписъ-тъ.

кола, и отъ Дардѫ, синове-тѣ на Маола: и прочу ся име-то му по всичкы-тѣ народы наоколо. 32 И [ъ]изрече три тысящи притчы: и [ы]пѣсни-тѣ му бѣхѫ тысяща и петь. 33 И говорѝ за дървета, отъ кедръ-тъ който е въ Ливанъ, дори до иссопъ-тъ, който изникнува изъ стѣнѫ-тѫ: говорѝ още за скотове-тѣ, и за птицы-тѣ, и за гадове-тѣ, и за рыбы-тѣ. 34 И [ь]дохождахѫ отъ всичкы-тѣ народы да чуѭтъ Соломоновѫ-тѫ мудрость, отъ всичкы-тѣ царіе на земѭ-тѫ, които слушахѫ *за* мудрость-тѫ му.

ГЛАВА 5.

1 И проводи [а]Хырамъ Тирскый-тъ царь рабы-тѣ си при Соломона, като чу че го помазахѫ за царь вмѣсто отца му: защото [б]Хырамъ бѣ всякога пріятель Давиду. 2 И [в]проводи Соломонъ Хыраму, и 3 рече: Ты знаешь че Давидъ отецъ ми не можѐ да съгради домъ въ име-то на Господа Бога своего, [г]отъ боеве-тѣ, които го обыкаляхѫ отъ всякѫдѣ, додѣ Господь гы тури подъ стѫпкы-тѣ на нозѣ-тѣ му. 4 Но сега Господь Богъ мой ми даде [д]успокоеніе отъ всякѫдѣ: нѣма противникъ, 5 нито зълъ случай. И ето, [е]азъ казувамъ да съградѭ домъ въ име-то на Господа Бога моего, [ж]както Господь говорѝ на Давида отца ми, и рече: Сынъ ти, когото ще турѭ вмѣсто тебе на прѣстолъ-тъ ти, той ще съгради домъ-тъ на име-то ми. 6 Сега прочее заповѣдай да ми отсѣкѫтъ [з]кедры отъ Ливанъ: и мои-тѣ слугы ще бѫдѫтъ съ твои-тѣ слугы: и ще ти дамъ заплатѫ за рабы-тѣ ти, по всичко колкото речешь: защото ты знаешь че между насъ нѣма ни единъ толкозь искусенъ да сѣче дърва, както Сидонци-тѣ.

7 И като чу Хырамъ Соломоновы-тѣ думы, зарадува ся много, и рече: Благословенъ Господь днесь, който даде Давиду мудръ 8 сынъ връху тѣзи много людіе. И проводи Хырамъ Соломону, и рече: Чухъ за всичко що ми извѣсти ты: азъ ще направѭ всичко що искашь за кедровы-тѣ дърва, 9 и за елховы-тѣ дърва. Раби-тѣ ми ще *гы* снематъ отъ Ливанъ до море-то: и [и]азъ ще направѭ да гы носятъ въ плоты (*салове*) прѣзъ море-то до мѣсто-то което ми извѣстишь, и да гы развържѫтъ тамъ: а ты ще *гы* приберешь: и ще направишь и ты което искамъ, [і]да давашь хранѫ за домъ-тъ ми.

10 И тъй Хырамъ даваше Соломону кедровы дърва и елховы дърва, колкото 11 искаше. [к]А Соломонъ даде Хыраму двадесеть тысящы корове пшеницѫ за хранѫ на домъ-тъ му, и двадесеть корове първотокъ елей: така даваше Соломонъ Хыраму всякѫ годинѫ. 12 И даде Господь Соломону мудрость, [л]както му рече: и миръ имаше между Хырама и Соломона: и направихѫ завѣтъ двама-та.

13 И събра царь Соломонъ мѫжіе отъ всичкый Израиль, и събрани-тѣ бѣхѫ 14 тридесеть тысящи мѫжіе. И проводи гы въ Ливанъ, десеть тысящы въ мѣсецъ съ промѣняваніе: единъ мѣсецъ бѣхѫ въ Ливанъ, *и* два мѣсеца въ домове-тѣ си: а надъ събираніе-то бѣше [м]Адонирамъ. 15 И [н]имаше Соломонъ седмдесеть тысящы брѣменосцы, и осмдесеть тысящы каме- 16 носѣчцы въ горѫ-тѫ: Освѣнь настойници-тѣ опрѣдѣлены-тѣ отъ Соломона, които бѣхѫ надъ работы-тѣ, три тысящы и триста, които настоявахѫ надъ людіе-тѣ 17 които работяхѫ тѫзи работѫ. И заповѣда царь-тъ, та извадихѫ голѣмы каменіе, каменіе великолѣпны, [о]дѣланы каменіе, 18 за основанія-та на домъ-тъ. И издѣлахѫ Соломонови-тѣ зидатели, и Хырамови-тѣ зидатели, и Гевалци-тѣ, и приготвихѫ дърва-та и каменіе-тѣ, за да съградятъ домъ-тъ.

ГЛАВА 6.

1 И [а]въ четыристотно-то и осмдесето-то лѣто, отъ исходъ-тъ на Израилевы-тѣ синове изъ Египетскѫ-тѫ земѭ, въ четвърто-то лѣто на Соломоново-то царуваніе надъ Израиля, въ мѣсецъ Зивъ, който е вторый мѣсецъ, [б]начнѫ да гради домъ-тъ Господень.

2 И [в]на домъ-тъ, който царь Соломонъ съгради Господу, дължина-та му бѣше шестдесеть лакти, и ширина-та му двадесеть, а высочина-та му тридесеть лакти. 3 А притворъ-тъ, къмъ лице-то на храмъ-тъ на домъ-тъ, имаше дължинѫ двадесеть лакти, споредъ ширинѫ-тѫ на домъ-тъ: *а* ширинѫ десеть лакти прѣдъ домъ-тъ. 4 И направи на домъ-тъ рѣшетчесты [г]про- 5 зорцы затворены. И съгради ярусы околовръзъ до стѣнѫ-тѫ на домъ-тъ [д]околовръзъ до стѣны-тѣ на домъ-тъ, на храмъ-тъ и [е]на *давиръ-тъ: така направи бочны 6 стаи околовръзъ. На по долній-тъ ярусъ ширина-та *бѣ* петь лакти, и на срѣдній-тъ шесть лакти ширина-та, и на третій-тъ

[ъ] Прит. 1; 1. Еккл. 12; 9.
[ы] Псс. 1; 1.
[ь] Гл. 10; 1. 2 Лѣт. 9; 1, 23.

—

а Ст. 10, 18.
б 2 Цар. 5; 11. 1 Лѣт. 14; 1. Амос. 1; 9.
в 2 Лѣт. 2; 3.
г 1 Лѣт. 22; 8. 28; 3.
д Гл. 4; 24. 1 Лѣт. 22; 9.
е 2 Лѣт. 2; 4.
ж 2 Цар 7; 13. 1 Лѣт. 17; 12. 22; 10.
з 2 Лѣт. 2; 8, 10.
и 2 Лѣт. 2; 16.
і Вижъ Ездр. 3; 7. Іез. 27; 17. Дѣян. 12; 20.
к Вижъ 2 Лѣт. 2; 10.
л Гл. 3; 12.
м Гл. 4; 6.
н Гл. 9; 21. 2 Лѣт. 2; 17, 18.
о 1 Лѣт. 22; 2.

—

а 2 Лѣт. 3; 1, 2.
б Дѣян. 7; 47.
в Вижъ Іез. 41; 1 и дрг.
г Вижъ Іез. 40; 16. 41; 16.
д Вижъ Іез. 41; 6.
е Ст. 16, 19, 20, 21, 31.
* Прорицалище.

седмь лакти ширина-та: защото изъ вънъ домъ-тъ направи стѣспенія *на стѣнж-тж* наоколо, за да не влазятъ *греды-тѣ* въ стѣны-тѣ на домъ-тъ.

7 И [ж]домъ-тъ, като ся градеше, съгради ся съ каменіе приготвены прѣди да ся прѣнесжтъ тамъ: щото ни чукъ, ни топоръ, *нито* никакво желѣзно сѣчиво, не ся чу въ домъ-тъ, като ся градеше.

8 Двери-тѣ на срѣдни-тѣ стаи бѣхж въ десно-то ребро на домъ-тъ: и възлизахж въ срѣдній-тъ ярусъ чрѣзъ витловиднж сълбж, и отъ срѣдній-тъ въ третій-тъ.

9 [з]Така съгради домъ-тъ, и съвърши го: и покры домъ-тъ съ дъскы кедровы направены въ *хралупавы* редове.

10 И съгради ярусы-тѣ *прилѣпены* до всичкый-тъ домъ, петь лакти въ высочинж-тж, и държехж ся съ домъ-тъ съ кедровы дърва.

11 И быде слово Господне къмъ Соломона, и рече:

12 *За* тойзи домъ, който ты градишь, [и]ако ходишь въ повелѣнія-та ми, и вършишь сждбы-тѣ ми, и пазишь всичкы-тѣ ми заповѣди, и ходишь въ тѣхъ, тогазь ще утвърдіж съ тебе слово-то си, [і]което говорихъ на Давида отца ти:

13 И [к]ще обитавамъ врѣдъ Израилевы-тѣ сынове, и [л]нѣма да оставіж людіе-тѣ си Израиля.

14 [м]Така съгради Соломонъ домъ-тъ, и съвърши го.

15 И направи стѣны-тѣ на домъ-тъ отвжтрѣ съ кедровы дъскы, отъ подъ-тъ на домъ-тъ до стѣны-тѣ на покрывъ-тъ: съ дърво *гы* покры извжтрѣ: и покры подъ-тъ на домъ-тъ съ елховы дъскы.

16 Направи още съ кедровы дъскы двадесеть лакти, въ по вжтрѣшно-то на домъ-тъ, отъ подъ-тъ до стѣны-тѣ: и направи го извжтрѣ за давиръ-тъ, [н]най свято-то мѣсто.

17 А домъ-тъ, то есть храмъ-тъ отпрѣдъ, бѣ четыридесеть лакти.

18 И кедровы-тѣ дърва на домъ-тъ извжтрѣ бѣхж ваяны съ пъпкы, и съ развиты цвѣтове: всичко бѣ кедрово: не ся виждаше камыкъ.

19 И приготви давиръ-тъ въ по вжтрѣшно-то на домъ-тъ, за да положи тамъ ковчегъ-тъ на завѣтъ-тъ Господень.

20 И лице-то на давиръ-тъ имаше двадесеть лакти дължинж, и двадесеть лакти ширинж, и двадесеть лакти высочинж: и обкова го съ чисто злато: и обкова и кедровый-тъ олтарь.

21 И обкова Соломонъ домъ-тъ извжтрѣ съ чисто злато: и прокара *завѣсж-тж* съсъ златны цѣпи прѣдъ давиръ-тъ и покры іж съсъ злато.

22 И всичкый-тъ домъ обкова съсъ злато, додѣ свърши всичкый-тъ домъ: обкова още [о]съсъ злато всичкый-тъ олтарь, който е при давиръ-тъ.

23 И извжтрѣ на давиръ-тъ [п]направи два херувима отъ маслено дърво, десеть лакти въ высочинж-тж.

24 И едно-то крыло на единъ херувимъ бѣше петь лакти, и петь лакти друго-то крыло на единъ херувимъ: отъ край-тъ на едно-то му крыло, до край-тъ на друго-то му крыло, десеть лакти.

25 И другый-тъ херувимъ бѣше десеть лакти: отъ истж-тж мѣркж и отъ истж-тж направж бѣхж два-та херувима.

26 Высочина-та на единъ-тъ херувимъ десеть лакти, така и на другый-тъ херувимъ.

27 И положи херувимы-тѣ въ срѣдж-тж на вжтрѣшній-тъ домъ: и [р]имахж херувими-тѣ крыла-та си распрострѣны, щото крыло-то на единъ-тъ досѣгаше еднж-тж стѣнж, и крыло-то на другый-тъ херувимъ досѣгаше другж-тж стѣнж: и крыла-та имъ ся допирахж едно съ друго, въ срѣдж-тж на домъ-тъ.

28 И обкова херувимы-тѣ съсъ злато.

29 И всичкы-тѣ стѣны на домъ-тъ наоколо издълба съ ваяны образы на херувимы, и финицы, и развиты цвѣтове, извжтрѣ и извънъ.

30 И подъ-тъ на домъ-тъ обкова съсъ злато, извжтрѣ и извънъ.

31 И за входъ-тъ въ давиръ-тъ направи двери отъ маслено дърво: и горній-тъ прагъ *и* двеpостълпи-тѣ бѣха една пета часть.

32 И двѣ-тѣ двери *бѣхж* отъ маслено дърво: и издълба по тѣхъ изваяны херувимы и финицы, и развиты цвѣтове, и обкова *гы* съсъ злато, като растла злато-то върху херувимы-тѣ, и върху финицы-тѣ.

33 Така направи и при врата-та на храмъ-тъ двеpостълпы отъ маслено дърво, една четвърта часть.

34 И двѣ-тѣ двери *бѣхж* отъ елхово дърво: два-та листа на еднж-тж дверь ся сгъвахж, и [с]два-та листа на другж-тж дверь ся сгъвахж.

35 И изваяа *на тѣхъ* херувимы и финицы и развиты цвѣтове: и покры *гы* съсъ злато приспособено върху изваяно-то дѣланіе.

36 И съгради вжтрѣшній-тъ дворъ съ три реда дѣланы каменіе, и съ единъ редъ кедровы греды.

37 [т]Четвърто-то лѣто, въ мѣсецъ Зивъ, положихж ся основанія-та на домъ-тъ Господень.

38 И единадесето-то лѣто, въ мѣсецъ Вулъ, който е осмый мѣсецъ, свърши ся домъ-тъ въ всичкы-тѣ си части, и въ всичкж-тж си направж. Така [у]въ седмь годины го съгради.

ГЛАВА 7.

1 И домъ-тъ си съгради Соломонъ [а]въ тринадесеть годины, и свърши всичкый-тъ си домъ.

ж Вижъ Втор. 27; 5, 6. Гл. 4; 18.
з Ст. 14, 38.
и Гл. 2; 4. 9; 4.
і 2 Цар. 7; 13. 1 Лѣт. 22: 10.
к Исх. 25; 8. Лев. 26; 11. 2 Кор. 6; 16. Отк. 21; 3.
л Втор. 31; 6.
м Ст 38.
н Исх. 26; 33. Лев. 16; 2. Гл. 8; 6. 2 Лѣт. 3; 8. Іез. 45; 3. Евр. 9; 3.
о Исх. 30; 1, 3, 6.
п Исх. 37; 7, 8, 9. 2 Лѣт. 3; 10, 11, 12.
р Исх. 25; 20. 37; 9. 2 Лѣт. 5; 8.
с Іез. 41; 23, 24, 25.
т Ст. 1.
у Сравни Ст. 1.

а Гл. 9; 10. 2 Лѣт. 8; 1.

2 И съгради домъ-тъ на Ливанскѫ-тѫ дѫбравѫ: дължина-та му бѣ сто лакти, и ширина-та му петдесеть лакти, и высочина-та му тридесеть лакти, на четыри реда отъ кедровы стѫлпове, съ кедровы 3 греды върху стълпове-тѣ. И покрытъ бы съ кедръ отъ горѣ на греды-тѣ, които *ся подпирахѫ* на четырдесеть и петь стълпа, по петнадесеть въ единъ редъ. 4 И имаше рѣшеткы *въ* три реда, и срѣщаше ся прозорецъ съ прозорецъ *въ* три 5 реда. И всичкы-тѣ двери и дверостълпи бѣхѫ четвърожгълни съ прозорцы-тѣ, и срѣщаше ся прозорецъ съ прозоречъ *въ* 6 три реда. И направи притворъ отъ стълпове: дължинѫ-тѫ му петдесеть лакти, а ширинѫ-тѫ му тридесеть лакти: и притворъ-тъ бѣше отъ прѣдъ на *стълпове-тѣ на домъ-тъ*, щото стълпове-тѣ и стѫпа-7 ла-та бѣхѫ къмъ лице-то имъ. Направи още притворъ за прѣстолъ-тъ, дѣто щѣше да сѫди, притворъ-тъ на сѫдъ-тъ: и той бѣ постланъ съ кедръ отъ подъ-тъ 8 до върхъ-тъ. И домъ-тъ му, въ който сѣдѣше, имаше единъ другъ дворъ извѫтрѣ на притворъ-тъ, който бѣ отъ истѫ-тѫ направѫ.

Соломонъ направи още домъ за Фараоновѫ-тѫ дъщерѭ, [б]коіѭто бѣ зѣлъ, подобенъ на тойзи притворъ.

9 Всичкы тѣзи бѣхѫ отъ великолѣпны каменіе, споредъ мѣркы-тѣ на дѣланы-тѣ каменіе, прѣтрыены съ тріонъ, извѫтрѣ и извънъ, отъ основаніе-то дори до връхъ-тъ на зидъ-тъ, и извънъ дори до 10 голѣмый-тъ дворъ. И основаніе-то бѣ отъ великолѣпны каменіе, отъ голѣмы каменіе, отъ каменіе десетлакотны, и отъ 11 каменіе осмлакотны. И отъ горѣ имаше великолѣпны каменіе, споредъ мѣркѫ-тѫ 12 на дѣланы-тѣ каменіе, и кедры. И голѣмый-тъ дворъ изоколо бѣше отъ три реда каменіе дѣланы, и отъ единъ редъ кедровы греды, както и вѫтрѣшній-тъ дворъ на домъ-тъ Господень, и [в]както притворъ-тъ на домъ-тъ.

13 И проводи царь Соломонъ та зѣ [г]Хы-14 рама отъ Тиръ. [д]Той *бѣ* сынъ на вдовицѫ женѫ отъ Нефѳалимово-то племе, и [е]отецъ му мѫжъ Тирянинъ, който работеше мѣдь: и [ж]той бѣ пълнъ съ художество, и съ разумъ, и съ знаніе за да работи всякѫ работѫ отъ мѣдь. И дойде при царь Соломона, та направи всичкѫ-тѫ му работѫ.

15 Защото [з]излѣ два-та мѣдны стълпа, осмнадесеть лакти высокъ всякой стълпъ: и съ еднѫ връвъ отъ дванадесеть лакти ся измѣряше окружность-та на всякой 16 стълпъ. И направи отъ лѣянѫ мѣдь двѣ наглавія, за да *гы* тури на главы-тѣ на стълпове-тѣ: высочина-та на едно-то наглавіе петь лакти, и высочина-та на дру-17 го-то наглавіе петь лакти: *Направи още* мрежи отъ плетенѫ работѫ, *и* чеповидны украшенія, за наглавія-та които бѣхѫ на главы-тѣ на стълпове-тѣ: седмь за едно-то наглавіе, и седмь за друго-то наглавіе. 18 И направи стълпове-тѣ, и два реда *нарове* наоколо върху еднѫ-тѫ мрежѫ, за да покрые съ нарове наглавія-та които бѣхѫ на главѫ-тѫ *на стълпове-тѣ*: и направи 19 исто-то на друго-то наглавіе. И наглавія-та, които бѣхѫ на главѫ-тѫ на стълпове-тѣ въ притворъ-тъ, бѣхѫ изработены въ видъ на кринове отъ четыри лакти. 20 И наглавія-та които бѣхѫ на два-та стълпа имахѫ и отъ горѣ *нарове*, близу до коремъ-тъ, който бѣ при мрежовидно-то; и [и]тѣзи нарове *бѣхѫ* двѣстѣ на редъ 21 изоколо върху всяко наглавіе. И [і]въсправи стълпове-тѣ [к]въ притворъ-тъ на храмъ-тъ: и въсправи десный-тъ стълпъ, и нарече име-то му *Іахынъ: и въсправи лѣвый-тъ стълпъ, и нарече име-то му 22 †Воазъ. И на главѫ-тѫ на стълпове-тѣ имаше изработены кринове: така ся свърши направа-та на стълпове-тѣ.

23 Направи още [л]лѣяно-то море, десеть лакти отъ устіе до устіе, кругло наоколо: и высочина-та му петь лакти: и връвъ отъ тридесеть лакти го измѣрваше нао-24 коло. И подъ устіе-то му наоколо имаше пѫпкы, които го обикаляхѫ, десеть въ лакъть, [м]обикаляхѫ море-то наоколо. Два реда бѣхѫ пѫпкы-тѣ излѣяны заедно съ него. 25 И стоеше [н]на дванадесеть вола: три гледахѫ къмъ сѣверъ, и три гледахѫ къмъ западъ, и три гледахѫ къмъ югъ, и три гледахѫ къмъ истокъ. и море-то върху тѣхъ: и всичкы-тѣ имъ 26 заднины бѣхѫ къмъ вѫтрѣ. И дебелината му *бѣше* една длань, и устіе-то му направено като устіе на чашѫ, *като* цвѣтъ отъ кринъ: *и* вмѣщаваше [о]двѣ тысящы 27 ваѳы (*мѣры*). Направи още десеть мѣдны подставы: четыри лакти дължина-та на еднѫ подставѫ, и четыри лакти ширина-28 та ѝ, и три лакти высочина-та ѝ. А изработаніе-то на подставы-тѣ бѣше таквозъ: имахѫ краищницы, и краищницы-тѣ *бѣхѫ* 29 между стълповце. И върху краищницы-тѣ които бѣхѫ между стълповце-тѣ *имаше* львове, волове, и херувими: и върху стълповце-тѣ отгорѣ бѣ поддържало-то: а отдолѣ на львове-тѣ и волове-тѣ *имаше*

б Гл. 3; 1. 2 Лѣт. 8; 11.
в Іоан. 10; 23. Дѣян. 3; 11.
г 2 Лѣт. 4; 11.
д 2 Лѣт. 2; 14.
е 2 Лѣт. 4; 16.
ж Исх. 31; 3. 36; 1.
з 4 Цар. 25; 17. 2 Лѣт. 3; 15. 4; 12. Іер. 52; 21.
и Виж 2 Лѣт. 3; 16. 4; 13. Іер. 52; 23.
і 2 Лѣт. 3; 17.
к Гл. 6; 3.
* Ще утвърди.
† Въ него сила.
л 4 Цар. 25; 13. 2 Лѣт. 4; 2. Іер. 52; 17.
м 2 Лѣт. 4; 3.
н 2 Лѣт. 4; 4, 5. Іер. 52; 20.
о Виж 2 Лѣт. 4; 5.

30 рѣсны направены като высящи. И всяка подстава имаше четыри мѣдны колела, и мѣдны оси: и четыри-тѣ й возѣ имахѫ рамена: подъ омывалницѫ-тѫ бѣхѫ рамена-та лѣяны, всяко срещѫ рѣсны-тѣ. 31 И уста-та й, извѫтрѣ наглавіе-то и отгорѣ, бѣхѫ единъ лакъть: а уста-та й бѣхѫ круглы, направены у поддьржало-то, единъ лакъть и полъ: и още вързъ *тѣзи* й уста *имаше* ваянія съсъ кранщницы-тѣ имъ, четвьртиты а не круглы. 32 И подъ краищницы-тѣ *имаше* четыри колела: и оси-тѣ на колела-та ся съединявахѫ съ подставѫ-тѫ: и высочина-та на всяко колело *бѣ* единъ лакъть и полъ. 33 И направа-та на колела-та бѣ като направа-та на колело отъ колесницѫ: оси-тѣ имъ, и наплаты-тѣ имъ, и спицы-тѣ имъ, и главины-тѣ имъ всичкы-тѣ бѣхѫ лѣяны. 34 И *имаше* четыри рамена въ четыри-тѣ ѫгла на всякѫ подставѫ: и рамена-та бѣхѫ съдьржаніе на подставѫ-тѫ. 35 И на върхъ-тъ на подставѫ-тѫ *имаше* кругло прѣпасаніе половинъ лакъть на высочинѫ: и на вьрхъ-тъ на подставѫ-тѫ устны--тѣ й и кращницы-тѣ й *бѣхѫ* отъ неіѫ. 36 И на плочы-тѣ на устны-тѣ й, и на краищницы-тѣ й издълба херувимы, и львове, и финицы, съразмѣрно на всякѫ, 37 и рѣсны наоколо. Така направи десеть-тѣ подставы: всичкы-тѣ имахѫ исто-то лѣяніе, истѫ-тѫ мѣркѫ, исто-то начертаніе. 38 Направи още [п]десеть мѣдны омывалницы: всяка омывалница вмѣщаваше четыридесеть ваөы: всяка омывалница бѣ четыри лакти: *и* върху всякѫ отъ десеть-тѣ подставы *тури ся* една омывалница. 39 И тури подставы-тѣ, петь отъ деснѫ-тѫ странѫ на домъ-тъ, и петь отъ лѣвѫ-тѫ странѫ на домъ-тъ: и тури море-то отъ деснѫ-тѫ странѫ на домъ-тъ, къмъ истокъ срещѫ южнѫ тѫ странѫ.

40 И направи Хырамъ омывалницы-тѣ и лопаты-тѣ, и легены-тѣ. Така свьрши Хырамъ да прави всичкы-тѣ дѣла, които направи царь Соломону за домъ-тъ Господень: 41 Два-та стълпа, и ядра-та на наглавія-та, които бѣхѫ на главѫ-тѫ на двата стълпа: и двѣ-тѣ [р]мрѣжи, за да покрыватъ двѣ-тѣ ядра на наглавія-та които 42 бѣхѫ на главѫ-тѫ на стълпове-тѣ: И четыристотинъ нарове за двѣ-тѣ мрежы, два реда нарове за всякѫ мрежѫ. за да покрыватъ двѣ-тѣ ядра на наглавія-та, 43 които бѣхѫ върху стълпове-тѣ: И десеть-тѣ подставы, и десеть-тѣ омывалницы 44 върху подставы-тѣ: И едно-то море, и 45 дванадесеть-тѣ вола подъ море-то: И [с]котлы-тѣ, и лопаты-тѣ, и легены-тѣ: а всичкы тѣзи съсѫди, които Хырамъ направи царь Соломону за домъ-тъ Господень, 46 бѣхѫ отъ свѣтлѫ мѣдь. [т]Въ поле-то на Іорданъ гы излѣя царь-тъ, въ земіѫ глинянѫ, 47 между [у]Сокхоөъ и [ф]Цареөанъ. И Соломонъ остави всичкы-тѣ съсѫды *непрътеглены*, защото бѣхѫ твьрдѣ много: тежина-та на мѣдь-тѫ неможеше да ся смѣтне.

48 И направи Соломонъ всичкы-тѣ съсѫды които бѣхѫ на домъ-тъ Господень, [х]златный-тъ олтарь, и [ц]златнѫ-тѫ трѫпезѫ, на коіѫто *ся полагахѫ* [ч]хлѣбове-тѣ на 49 прѣдложеніе-то, И свѣтилницы-тѣ, петь отдесно, и петь отлѣво, прѣдъ давиръ-тъ, отъ чисто злато, и цвѣтія-та, и 50 свѣтила-та, и клещи-тѣ отъ злато. И чашы-тѣ, и щипцы-тѣ, и легены-тѣ, и темянницы-тѣ, и кадилницы-тѣ отъ чисто злато, и резета-та отъ злато, за дверы-тѣ на най вѫтрѣшный-тъ домъ, святая святыхъ, *и* за двери-тѣ на домъ-тъ, на храмъ-тъ.

51 И свърши ся всичко-то дѣло, което направи царь Соломонъ за домъ-тъ Господень. И внесе Соломонъ [ш]посвященія-та на Давида отца си: сребро-то, и злато-то, и съсѫды-тѣ положи въ съкровища-та на домъ-тъ Господень.

ГЛАВА 8.

1 Тогазь [а]събра Соломонъ при себе си въ Іерусалимъ старѣйшины-тѣ Израилевы, и всичкы-тѣ началницы на племена-та, началницы-тѣ на отечествія-та на Израилевы-тѣ сынове, [б]за да възнесѫтъ ковчегъ-тъ на завѣтъ-тъ Господень, [в]отъ Давидовъ-тъ градъ, който е Сіонъ.

2 И събрахѫ ся всичкы-тѣ Израилеви мѫжіе при царь Соломона [г]на праздникъ-тъ въ мѣсецъ Еөанимъ, който е 3 седмый мѣсецъ. И дойдохѫ всичкы-тѣ старѣйшины Израилеви, и священници-4 тѣ [д]дигнѫхѫ ковчегъ-тъ. И възнесохѫ ковчегъ-тъ Господень, и [е]скыніѭ-тѫ на събраніе-то, и всичкы-тѣ святы съсѫды, които бѣхѫ въ скыніѭ-тѫ: священни-5 ци-тѣ и Левити-тѣ гы възнесохѫ. И царь Соломонъ, и всичко-то събраніе на Израиля, които ся бѣхѫ събрали при него, бѣхѫ съ него, прѣдъ ковчегъ-тъ, и [ж]жертвувахѫ овци и говеда, *толкозь* много, щото не бѣ възможно да ся смѣтнѫтъ 6 и да ся изброіѫтъ. И [з]внесохѫ священници-тѣ ковчегъ-тъ на завѣтъ-тъ Господень [и]на мѣсто-то му, въ давиръ-тъ на

[п] 2 Лѣт. 4; 6.
[р] Ст. 17, 18.
[с] Исх. 27; 3. 2 Лѣт. 4; 16.
[т] 2 Лѣт. 4; 17.
[у] Быт. 33; 17.
[ф] Іис. Нав. 3; 16.
[х] Исх. 37; 25 и дрг.
[ц] Исх. 37; 10 и дрг.
[ч] Исх. 25; 30. Лев. 24; 5—8.
[ш] 2 Цар. 8; 11. 2 Лѣт. 5; 1.

[а] 2 Лѣт. 5; 2.
[б] 2 Цар 6; 17.
[в] 2 Цар 5; 7, 9. 6; 12, 16.
[г] Лев. 23; 34. 2 Лѣт. 7; 8.
[д] Числ. 4; 15. Втор. 31; 9. Іис. Нав. 3; 3, 6. 1 Лѣт. 15; 14 15.
[е] Гл. 3; 4. 2 Лѣт. 1; 3.
[ж] 2 Цар. 6; 13.
[з] 2 Цар 6; 17.
[и] Исх. 26; 33, 34. Гл. 6; 19.

домъ-тъ, въ святая святыхъ, отъ долѣ 7 [і]подъ крыла-та на херувимы-тѣ. Защото херувими-тѣ бѣхѫ распрострѣли крыла надъ мѣсто-то на ковчегъ-тъ, и херувими-тѣ покрывахѫ ковчегъ-тъ и вьрлины-8 тѣ му отгорѣ. И [к]истеглихѫ вьрлины-тѣ та ся виждахѫ краища-та на вьрлины-тѣ отъ свято-то *мѣсто* прѣдъ давиръ-тъ, но извънъ не ся виждахѫ: и тамъ сѫ дори 9 до днесь. [л]Нѣмаше въ ковчегъ-тъ друго [м]освѣнъ двѣ-тѣ каменны плочы, които [н]Моисей положи тамъ въ Хоривъ, [о]дѣто Господь направи завѣтъ съ Израилевы-тѣ сынове, когато излѣзохѫ изъ Египетскѫ-тѫ земѭ.

10 И като излѣзохѫ священници-тѣ изъ святилище-то, [п]облакъ-тъ испълни домъ-тъ 11 Господень: И не можахѫ священници-тѣ да застанѫтъ за да служатъ, отъ облакъ-тъ: защото слава-та Господня испълни домъ-тъ Господень.

12 [р]Тогазь говорѝ Соломонъ: Господь рече 13 че ще обитава [с]въ мракъ: [т]Съградихъ ти домъ за обитаніе, [у]мѣсто за да обиташь вѣчно. 14 И обърнѫ царь-тъ лице-то си, [ф]та благослови всичко-то Израилево 15 събраніе: И всичко-то Израилево събраніе стоеше. И рече: [х]Благословенъ Господь Богъ Израилевъ, който съвърши чрѣзъ рѫкѫ-тѫ си онова [ц]което говорѝ съ уста-та си на Давида отца ми, и рече: 16 [ч]Отъ който день изведохъ людіе-тѣ си Израиля изъ Египетъ, не избрахъ отъ всичкы-тѣ Израилевы племена ни единъ градъ за да ся съгради домъ, [ш]щото да е име-то ми тамъ: но избрахъ [щ]Давида, 17 за да е надъ людіе-тѣ ми Израиля. И [ъ]дойде въ сьрдце-то на Давида отца ми да съгради домъ на име-то на Господа 18 Бога Израилева. [ы]Но Господь рече на Давида отца ми: Понеже дойде въ сьрдце-то ти да съградишь домъ на име-то ми, добрѣ си направилъ че е дошло 19 *това* въ сьрдце-то ти: Ты обаче [ь]нѣма да съградишь домъ-тъ: но сынъ ти, който ще излѣзе изъ чрѣсла-та ти, той ще съ-20 гради домъ-тъ на име-то ми. Господь прочее испълни слово-то си, което говори: и азъ възстанѫхъ вмѣсто Давида отца си, и сѣднѫхъ на Израилевъ-тъ прѣстолъ, [ѣ]както говорѝ Господь, и съградихъ домъ-тъ на име-то на Господа Бога Израилева. 21 И приготвихъ тамъ мѣсто за ковчегъ-тъ, въ който е [ю]завѣтъ-тъ Господень, когото направи съ отцы-тѣ ни, когато гы изведе изъ Египетскѫ-тѫ земѭ.

22 И застанѫ Соломонъ [я]прѣдъ олтарь-тъ Господень, прѣдъ всичко-то Израилево събраніе, и [ж]распрострѣ рѫцѣ-тѣ си къмъ 23 небе-то, И рече: Господи Боже Израилевъ, [ѭ]нѣма Богъ подобенъ тебѣ, на небе-то горѣ, и на земѭ-тѫ долу, [а]ты който пазишь завѣтъ-тъ и милость-тѫ къмъ рабы-тѣ си, [б]които ходятъ прѣдъ тебе съсъ 24 всичко-то си сьрдце; Ты който си упазилъ къмъ рабъ-тъ си Давида отца ми това което му си говорилъ; и говорилъ 25 си съ уста-та си, и съвършилъ съ рѫкѫ-тѫ си, както въ тойзи день. И сега, Господи Боже Израилевъ, упази къмъ рабъ-тъ си Давида отца ми онова което си говорилъ ты нему, и реклъ: [в]Нѣма да ти оскудѣе мѫжъ който да сѣди прѣдъ мене на Израилевъ-тъ прѣстолъ, само ако внимаѭтъ сынове-тѣ ти въ пѫть-тъ си, за да ходятъ прѣдъ мене, както ты 26 ходи прѣдъ мене. [г]Сега прочее, Боже Израилевъ, нека ся утвърди, молѭ, слово-то ти, което говори ты на рабъ-тъ си Давида отца ми.

27 Но [д]ще обитава ли наистинѫ Богъ на земѭ-тѫ? ето, небе-то [е]и небе-то на небеса-та не сѫ доволны да тя вмѣстятъ: колко по малко тойзи домъ, който съ-28 градихъ! Но пригледни къмъ молитвѫ-тѫ на рабъ-тъ си, и къмъ моленіе-то му, Господи Боже мой, щото да послушашь выканіе-то и молитвѫ-тѫ, съ коѭто рабъ-тъ ти ся моли прѣдъ тебе днесь: 29 За да сѫ очи-тѣ ти нощя и деня отворены къмъ тойзи домъ, къмъ мѣсто-то за което ти рече: [ж]Име-то ми ще бѫде тамъ: за да слушашь молитвѫ-тѫ, съ коѭто рабъ-тъ ти ся моли на това мѣ-30 сто. И [и]слушай моленіе-то на рабъ-тъ си, и на людіе-тѣ си Израиля, когато ся молятъ на това мѣсто: и слушай ты отъ мѣсто-то на обиталище-то си, отъ небе-то: и като слушашь, бывай милостивъ.

31 Ако съгрѣши нѣкой человѣкъ на ближній-тъ си, [і]и *ближній-тъ* поиска клѣтвѫ отъ него за да направи да ся закълне, и клѣтва-та дойде прѣдъ олтарь-тъ ти 32 въ тойзи домъ, Тогазь послушай ты отъ небе-то, и подѣйствувай, и направи сѫдъ на рабы-тѣ си, [к]и осѫждай беззаконный-тъ, щото да върнешь вързъ главѫ-тѫ му дѣяніе-то му, а оправдай правед-

і Гл. 6; 27
к Исх. 25; 14, 15.
л Исх. 25; 21. Втор 10; 2.
м Втор 10; 5. Евр. 9; 4.
н Исх 40; 20.
о Исх 34; 27, 28. Втор. 4; 13. Ст 21.
п Исх 40; 34, 35. 2 Лѣт. 5; 13, 14. 7; 2.
р 2 Лѣт. 6; 1, и дрг.
с Лев. 16; 2. Псал. 18; 11. 97; 2.
т 2 Цар. 7; 13.
у Псал 132; 14.
ф 2 Цар. 6; 18.
х Лук. 1; 68.
ц 2 Цар. 7; 5, 25.
ч 2 Цар 7; 6. 2 Лѣт. 6; 5 и дрг.
ш Ст. 29. Втор. 12; 11.
щ 1 Цар. 16; 1. 2 Цар. 7; 8. 1 Лѣт. 28; 4.
ъ 2 Цар. 7; 2. 1 Лѣт. 17; 1.
ы 2 Лѣт. 6; 8, 9.
ь 2 Цар. 7; 5, 12, 13. Гл. 5; 3, 5.
ѣ 1 Лѣт. 28; 5, 6.
ю Ст. 9. Втор. 31; 26.
я 2 Лѣт. 6; 12, и дрг.
ж Исх. 9; 33. Езд. 9; 5. Иса. 1; 15.
ѭ Исх. 15; 11. 2 Цар. 7; 22
а Втор. 7; 9. Неем. 1; 5. Дан. 9; 4.
б Быт. 17; 1. Гл. 3; 6. 4 Цар. 20; 3.
в Гл. 2; 4. 2 Цар. 7; 12, 16.
г 2 Цар. 7; 25.
д 2 Лѣт. 2; 6. Иса. 66; 1. Іер. 23: 24. Дѣян. 7; 49. 17; 24.
е 2 Кор. 12; 2.
ж Втор. 12; 11.
и 2 Лѣт. 20; 9. Неем. 1; 6.
і Исх. 22; 11.
к Втор. 25; 1.

ный-тъ, да му отдадешь споредъ правдѫ-тѫ му.

33 [л]Когато людіе-тѣ ти Израиль бѫдѫтъ ударени прѣдъ непріятеля, защото сѫ ти съгрѣшили, [м]и ся върнѫтъ къмъ тебе, та прославятъ име-то ти, и направятъ молитвѫ, и ся помолятъ прѣдъ тебе въ 34 тойзи домъ, Тогазь ты послушай отъ небе-то, и прости грѣхъ-тъ на людіе-тѣ си Израиля, и възвърни гы въ земіѫ-тѫ, коіѫто си далъ на отцы-тѣ имъ.

35 [н]Когато ся небе-то затвори, та не става дъждь, защото сѫ ти съгрѣшили, ако ся помолятъ на това мѣсто, и прославятъ име-то ти, и ся обърнѫтъ отъ грѣхове-тѣ 36 си, като гы смиришь; Тогазь ты послушай отъ небе-то, и прости грѣхъ-тъ на рабы-тѣ си, и на людіе-тѣ си Израиля, [о]и покажи имъ благый-тъ [п]пѫть, въ който трѣбва да ходятъ, и дай дъждь на земіѫ-тѫ си, коіѫто си далъ на людіе-тѣ си за наслѣдіе.

37 [р]Гладъ ако стане въ земіѫ-тѫ, моръ ако стане, вѣтротлѣніе, ръжда, скакалци, или гѫсеницы ако станѫтъ, непріятель-тъ имъ ако гы обсади въ мѣсто-то на обитаніе-то имъ, каква годѣ язва, каква годѣ 38 болесть *ако стане*, Всякѫ молитвѫ, всяко моленіе що быва отъ всякой человѣкъ, отъ всичкы-тѣ ти людіе Израиля, когато познае всякой ранѫ-тѫ на сърдце-то си, и прострѣ рѫцѣ-тѣ си къмъ тойзи домъ; 39 Тогазь ты послушай отъ небе-то, отъ мѣсто-то на обитаніе-то си, и прости, и подѣйствувай, та дай всякому споредъ всичкы-тѣ му пѫтища, както [с]познавашь сърдце-то му, защото ты, самъ ты познавашь сърдца-та на всичкы-тѣ человѣческы сы-40 нове; [т]За да ти ся боятъ въ всичкы-тѣ дни колкото живѣіѫтъ по лице-то на земіѫ-тѫ, коіѫто си далъ на отцы-тѣ ни.

41 И чужденецъ-тъ още, който не е отъ людіе-тѣ ти Израиля, но иде отъ далечнѫ 42 земіѫ заради име-то ти, (Защото ще чуіѫтъ велико-то твое име, [у]и държавнѫ-тѫ твоіѫ рѫкѫ, и распрострѣнѫ-тѫ ти мышцѫ,) когато дойде та ся помоли въ 43 тойзи домъ, Ты послушай отъ небе-то, отъ мѣсто-то на обитаніе-то си, и подѣйствувай въ всичко за което чужденецъ-тъ тя призове: [ф]за да познаіѫтъ всичкы-тѣ людіе на земіѫ-тѫ име-то ти, [х]да ти ся боятъ, както людіе-тѣ ти Израиль: и да познаіѫтъ че твое-то име ся призова върху тойзи домъ, който съградихъ.

44 Когато людіе-тѣ ти излѣзнѫтъ на бой противъ непріятели-тѣ си, дѣто гы проводишь, и ся помолятъ Господу, къмъ странѫ-тѫ на градъ-тъ който ты избра, и домъ-тъ който съградихъ на твое-то 45 име, Тогазь послушай отъ небе-то молитвѫ-тѫ имъ, и моленіе-то имъ, и защити 46 право-то имъ. Когато ти съгрѣшатъ, (защото [ц]никой человѣкъ не е безгрѣшенъ,) и имъ ся разгнѣвашь, та гы прѣдадешь на непріятеля, и плѣнители-тѣ имъ гы заведѫтъ плѣнницы [ч]въ земіѫ-тѫ на не-47 пріятеля, далечь или близу, И [ш]дойдѫтъ въ себе си въ земіѫ-тѫ, дѣто сѫ отведени плѣнници, та ся обърнѫтъ, и ся помолятъ тебѣ въ земіѫ-тѫ на онѣзи които сѫ гы заплѣнили, и рекѫтъ: [щ]Съгрѣшихмы, беззаконновахмы, неправдова-48 хмы, И [ъ]ся обърнѫтъ къмъ тебе съсъ всичко-то си сърдце, и съсъ всичкѫ-тѫ си душѫ, въ земіѫ-тѫ на непріятели-тѣ си които сѫ гы заплѣнили, и [ы]ся помолятъ тебѣ къмъ земіѫ-тѫ си, коіѫто си далъ на отцы-тѣ имъ, къмъ градъ-тъ който си избралъ, и къмъ домъ-тъ който 49 съградихъ на име-то ти; Тогазь послушай отъ небе-то, отъ мѣсто-то на обитаніе-то си, молитвѫ-тѫ имъ, и моленіе-то 50 имъ, и защити право-то имъ, И прости на людіе-тѣ, си които сѫ ти съгрѣшили, и *остави* всичкы-тѣ имъ прѣстѫпленія, чрѣзъ които станѫхѫ прѣстѫпницы противъ тебе, и [ь]прѣклони въ милость къмъ тѣхъ тѣзи които сѫ гы плѣнили, за да гы 51 милуватъ: Защото [ѣ]тѣ сѫ людіе твои, и наслѣдіе твое сѫ, които си извелъ ты изъ Египетъ, [ю]отъ срѣдъ желѣзнѫ-тѫ 52 пещь. Нека сѫ прочее очи-тѣ ти отворены къмъ моленіе-то на рабъ-тъ ти и къмъ моленіе-то на людіе-тѣ ти Израиля, за да гы послушувашь за каквото 53 тя призовѫтъ: Защото ты гы отлѫчи отъ всичкы-тѣ народы на земіѫ-тѫ, за *да сѫ* наслѣдіе твое, [я]както говори ты чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на Моисея рабъ-тъ си, когато изведе отцы-тѣ ни изъ Египетъ, Господи Іеова.

54 И като свърши Соломонъ да прави всичкѫ-тѫ тѫзи молитвѫ и това моленіе къмъ Господа, станѫ отъ прѣдъ олтарь-тъ Господень, дѣто бѣ колѣничилъ съ рѫцѣ прострѣны къмъ небе-то.

55 И застанѫ, [ѫ]та благослови всичко-то събраніе на Израиля съ голѣмъ гласъ, и 56 рече: Благословенъ Господь, който даде упокоеніе на людіе-тѣ си Израиля, по всичко колкото ся обѣща: [ѭ]не паднѫ

л Лев. 26; 17. Втор. 28; 25.
м Лев. 26; 39, 40. Неем. 1; 9.
н Лев. 26; 19. Втор. 28; 23.
о Псал. 25; 4. 27; 11. 94; 12. 143; 8.
п 1 Цар. 12; 23.
р Лев. 26; 16, 25, 26. Втор. 28; 21, 22, 27, 38, 42, 52. 2 Лѣт. 20; 9.
с 1 Цар. 16; 7. 1 Лѣт. 28; 9. Псал. 11; 4. Іер. 17; 10. Дѣян. 1; 24.
т Псал. 130; 4.
у Втор. 3; 24.
ф 1 Цар. 17; 46. 4 Цар. 19; 19. Псал. 67; 2.
х Псал. 102; 15.
ц 2 Лѣт. 6; 36. Прит. 20; 9. Екк. 7; 20. Іак. 3; 2. 1 Іоан. 1; 8, 10.
ч Лев. 26; 34, 44. Втор. 28; 36, 64.
ш Лев. 26; 40.
щ Неем. 1; 6. Псал. 106; 6. Дан. 9; 5.
ъ Іер. 29; 12, 13, 14.
ы Дан. 6; 10.
ь Ездр. 7; 6. Псал. 106; 46.
ѣ Втор. 9; 29. Неем. 1; 10.
ю Втор. 4; 20. Іер. 11; 4.
я Исх. 19; 5. Втор. 9; 26, 29. 14; 2.
ѫ 2 Цар. 6; 18.
ѭ Втор. 12; 10. Іис. Нав. 21; 45. 23; 14.

нито едно отъ всичкы-тѣ добры слова, които говорй чрѣзъ ржкж-тж на Моисея 57 рабъ-тъ си. Дано бжде Господь Богъ нашъ съ насъ, както бѣ съ отцы-тѣ ни, [а]да ны не остави, нито да ны отхвърли! 58 Да [б]прѣклони сърдца-та ни къмъ себе си, щото да ходимъ по всичкы-тѣ му пжтища, и да пазимъ заповѣди-тѣ му, и повелѣнія-та му, и сждбы-тѣ му, които за- 59 повѣда на отцы-тѣ ни! И тѣзи мои думы, съ които ся помолихъ прѣдъ Господа, да сж деня и нощя близу при Господа Бога нашего, за да защити право-то на рабъ-тъ си, и право-то на людіе-тѣ си Израиля, споредъ нуждж-тж на 60 всякой день: [в]За да познаіжтъ всичкы-тѣ народи на земіж-тж, че [г]Іеова 61 той е Богъ, нѣма другъ. [д]Нека прочее бжде сърдце-то ви съвършенно къмъ Господа Бога нашего, за да ходите въ повелѣнія-та му, и да съхранявате заповѣди-тѣ му както въ тойзи день.

62 И [е]царь-тъ, и всичкый Израиль съ него, 63 принесохж жертвы прѣдъ Господа. И пожрѣ Соломонъ примирителны жертвы, които принесе Господу, двадесеть и двѣ тысящы говеда, и сто и двадесеть тысящы овцы. Така обновихж домъ-тъ Господень царь-тъ и всичкы-тѣ Израилеви сынове. 64 [ж]Въ истый-тъ день освяти царь-тъ срѣдж-тж на дворъ-тъ, който е къмъ лице-*то* на домъ-тъ Господень: защото тамъ принесе всесъжженіе-то, и хлѣбно-то приношеніе, и тлъстинж-тж на примирителны-тѣ приношенія: понеже [з]мѣдный олтарь, който бѣ прѣдъ Господа, бѣ малъкъ за да вмѣсти всесъжженіе-то, и хлѣбно-то приношеніе, и тлъстинж-тж на примирителны-тѣ приношенія.

65 И въ онова врѣме направи Соломонъ [и]праздникъ-тъ, и всичкый Израиль съ него, съборъ голѣмъ, [і]отъ входъ-тъ Емаѳъ, дори [к]до Египетскый-тъ потокъ, прѣдъ Господа Бога нашего, седмь дни 66 и [л]седмь дни, четыринадесеть дни. [м]Въ осмый-тъ день отпустнж людіе-тѣ: и благословихж царь-тъ, и отидохж си въ шатры-тѣ си съ радостно и весело сърдце, за всичко-то добро което Господь направи на Давида рабъ-тъ си, и на Израиля людіе-тѣ си.

ГЛАВА 9.

1 И [а]както свърши Соломонъ да гради домъ-тъ Господень, и [б]царскый-тъ домъ, и [в]всичко което желаеше Соломонъ да 2 направи, Яви ся Господь Соломону вторый пжть, [г]както му ся яви въ Гаваонъ. 3 И рече му Господь: [д]Чухъ молитвж-тж ти и моленіе-то ти, съ което ся помоли ты прѣдъ мене. Освятихъ тойзи домъ, който ты съгради, [е]за да туріж тамъ име-то си въ вѣкъ; и [ж]ще бждатъ очи-тѣ ми и сърдце-то ми тамъ за всегда. 4 И ты [з]ако ходишь прѣдъ мене, [и]както ходи Давидъ отецъ ти, съ цѣло сърдце, и съ правотж, щото да правишь по всичко което ти заповѣдахъ, да съхранявашь 5 повелѣнія-та ми и сждбы-тѣ ми; Тогазь ще утвърдіж прѣстолъ-тъ на царство-то ти надъ Израиля въ вѣкъ, [і]както ся обѣщахъ на Давида отца ти, и рѣкохъ: Нѣма да ти оскудѣе мжжъ отъ върху 6 прѣстолъ-тъ Израилевъ. [к]Ако нѣкога ся уклоните отъ мене, вы или чада-та ви, и не упазите заповѣди-тѣ ми, повелѣнія-та ми които положихъ прѣдъ васъ, но отидете та послужите на другы бо- 7 гове, и имъ ся поклоните, [л]Тогазь ще искореніж Израиля отъ лице-то на земіж-тж коіжто имъ дадохъ: и тойзи домъ, който освятихъ [м]за име-то си, ще отхвърліж отъ лице-то си: и [н]Израиль ще бжде въ притчж и въ поруганіе, между 8 всичкы-тѣ народы. А [о]за тойзи домъ, *който* станж толкозь высокъ, всякой който минува по край него ще остане учуденъ и ще подсвирнува: и ще говорятъ: [п]Защо Господь направи така на тжзь земіж, и 9 на тойзи домъ? И ще отговарятъ: Понеже оставихж Господа Бога своего, който изведе отцы-тѣ имъ изъ Египетскж-тж земіж, та ся прилѣпихж при другы богове, и имъ ся поклонихж и имъ послужихж, за това Господь наведе на тѣхъ всичко това зло.

10 И [р]въ свършъкъ-тъ на двадесеть-тѣ годины, въ които Соломонъ съгради двата дома, домъ-тъ Господень, и царскый-тъ 11 домъ, (А [с]Хырамъ Тырскый-тъ царь бѣ помогнжлъ Соломону съ кедровы дърва, и съ елховы дърва, и съсъ злато, споредъ всичко-то му желаніе,) тогазь царь Соломонъ даде на Хырама двадесеть 12 града въ Галилейскж-тж земіж. И излѣзе Хырамъ отъ Тиръ за да види градове-тѣ, които му даде Соломонъ: и не му 13 ся видѣхж угодни. И рече: Що сж тѣзи градове които ми си далъ, брате? [т]И

а Втор. 31; 6. Іис. Нав. 1; 5.
б Псал. 119; 36
в Іис. Нав. 4; 24. 1 Цар. 17; 46. 4 Цар 19; 19.
г Втор. 4; 35, 39.
д Гл. 11; 4. 15; 3, 14. 4 Цар. 20; 3.
е 2 Лѣт. 7; 4 и дрг.
ж 2 Лѣт. 7; 7.
з 2 Лѣт. 4; 1.
и Ст. 2. Лев. 23; 34.
і Числ. 34; 8. Іис. Нав. 13; 5. Сжд. 3; 3. 4 Цар. 14; 25.
к Быт. 15; 18. Числ. 34; 5.
л 2 Лѣт. 7; 8.
м 2 Лѣт. 7; 9, 10.

—

а 2 Лѣт. 7; 11 и дрг.
б Гл. 7; 1.
в 2 Лѣт. 8; 6.
г Гл. 3; 5.
д 4 Цар. 20; 5. Псал. 10; 17.
е Гл. 8; 29.
ж Втор. 11; 12.
з Быт. 17; 1.
и Гл. 11; 4, 6, 38. 14; 8. 15; 5.
і 2 Цар. 7; 12, 16. Гл. 2; 4. 6; 12. 1 Лѣт. 22; 10. Псал. 132; 12.
к 2 Цар. 7; 14. 2 Лѣт. 7; 19, 20. Псал. 89; 30 и дрг.
л Втор. 4; 26. 4 Цар. 17; 23. 25; 21.
м Іер. 7; 14.
н Втор. 28; 37. Псал. 44; 14.
о 2 Лѣт. 7; 21.
п Втор. 29; 24, 25, 26. Іер. 22; 8, 9.
р Гл. 6; 37, 38. 7; 1. 2 Лѣт. 8; 1.
с 2 Лѣт. 8; 2.
т Іис. Нав. 19; 27.

нарече гы земіѫ Хавуль дори до тойзи 14 день. И проводи Хырамъ на царя сто и двадесеть таланта злато.

15 А тая е причина-та [у]на дань-тѫ, коіѫто тури царь Соломонъ; за да съгради домъ-тъ Господень, и домъ-тъ си, и [ф]Милло, и стѣнѫ-тѫ на Іерусалимъ, и [х]Асоръ, 16 и [ц]Магеддонъ, и [ч]Гезеръ. *Защото* Фараонъ Египетскый царь бѣ възлѣзлъ и обладалъ Гезеръ, и изгорилъ го бѣ съ огнь, и [ш]убилъ бѣ Хананцы-тѣ които живѣехѫ въ градъ-тъ и далъ го бѣ даръ на дъщеріѫ си, Соломоновѫ-тѫ женѫ. 17 И съгради Соломонъ Гезеръ, и долній-тъ 18 [щ]Веѳоронъ, И [ъ]Ваалаѳъ, и Ѳадморъ въ 19 пустыніѫ-тѫ на земіѫ-тѫ, И всичкы-тѣ градове на житницы-тѣ които имаше Соломонъ, и [ы]градове-тѣ на колесницы-тѣ, и градове-тѣ на конницы-тѣ, и [ь]все що пожела Соломонъ да съгради въ Іерусалимъ, и въ Ливанъ, и въ всичкѫ-тѫ 20 земіѫ на царство-то си. *И* [ѣ]всичкы-тѣ людіе които останѫхѫ отъ Аморрейцы-тѣ, Хеттейцы-тѣ, Ферезейцы-тѣ, Евейцы-тѣ, и Іевусейцы-тѣ, които не бѣхѫ отъ 21 Израилевы-тѣ синове, Чада-та на онѣзи [ю]които останѫхѫ въ земіѫ-тѫ, [я]*и* които Израилеви-тѣ синове не могохѫ да истрѣбятъ, [ѫ]тѣхъ Соломонъ направи рабы [ѭ]под- 22 данны дори до тойзи день. А отъ Израилевы-тѣ синове Соломонъ [а]не направи никого рабъ: защото бѣхѫ мѫжіе ратници, и негови слугы, и негови князове, и негови чиноначалници, и началници на 23 колесницы-тѣ му и на конницы-тѣ му. А началници-тѣ на тѣзи които настоявахѫ надъ дѣла-та на Соломона, бѣхѫ [б]петстотинъ и петдесеть, и началствувахѫ надъ людіе-тѣ които работехѫ въ дѣла-та.

24 А [в]дъщеря-та на Фараона възлѣзе отъ Давидовъ-тъ градъ [г]въ домъ-тъ си, който съгради *Соломонъ* за неіѫ: [д]тогазъ той съгради Милло.

25 И [е]принесе Соломонъ три пѫти въ годинѫ-тѫ всесъжженія и примирителны приношенія на олтарь-тъ който съгради Господу, и кадеше върху онзи *олтарь* който бѣ прѣдъ Господа: така свърши домъ-тъ.

26 [ж]И направи царь Соломонъ кораби въ [з]Есіонъ-гаверъ, който е при Елоѳъ, на устіе-то на Червено-то море, въ земіѫ-тѫ 27 Едомъ. [и]И прати Хырамъ въ кораби-тѣ отъ рабы-тѣ си искусны по море-то кораб- 28 ницы, съсъ Соломоновы-тѣ рабы. И отидохѫ [і]въ Офиръ, та зѣхѫ отъ тамъ четыристотинъ и двадесеть таланта злато, и донесохѫ *го* на царь Соломона.

ГЛАВА 10.

1 И [а]като чу [*]Савска-та царица слухъ-тъ Соломоновъ, за име-то Господне, дойде 2 [б]за да го искуси съ гатанкы. И дойде въ Іерусалимъ съ едно твърдѣ голѣмо множество, съ камилы натоварены съ ароматы, и съ твърдѣ много злато, и съ многоцѣнны каменіе: и като дойде при Соломона, говори съ него за всичко що 3 имаше на сърдце-то си. И истълкува ѝ Соломонъ всичкы-тѣ ѝ въпросы: не быде нищо скрыто отъ царя което да не ѝ 4 истълкува. И като видѣ Савска-та царица всичкѫ-тѫ Соломоновѫ мудрость, 5 и домъ-тъ който съгради, И ястія-та на трапезѫ-тѫ му, и сѣданіе-то на рабы-тѣ му, и стояніе-то на служители-тѣ му, и облѣкло-то имъ, и виночерпціи-тѣ му, [в]и възлизаніе-то съ което възлизаше въ домъ-тъ Господень, не останѫ духъ въ 6 неіѫ: И рече на царя: Истинны сѫ думы-тѣ които чухъ въ земіѫ-тѫ си, за твое-то състояніе и за мудрость-тѫ ти. 7 Но не вѣрувахъ на тѣзи думы, додѣ дойдохъ, и очи-тѣ ми видѣхѫ: и ето, нити половина-та не бѣше ми извѣстено: мудрость-тѫ ти и благоденствіе-то ти 8 надминуватъ слухъ-тъ който чухъ: [г]Блажени мѫжіе-тѣ ти, блажени раби-тѣ ти, тѣзи които стоятъ всякога прѣдъ тебе, 9 та слушатъ мудрость-тѫ ти. Нека бѫде [д]благословенъ Господь Богъ твой, който благоволи за тебе да тя тури на Израилевъ-тъ прѣстолъ. Понеже Господь възлюби въ вѣкъ Израиля, заради това тя постави царь, [е]за да правишъ сѫдъ и 10 правдѫ. И [ж]даде на царя сто и двадесеть таланта злато, и твърдѣ много ароматы, и многоцѣнны каменіе: не дойде вече толко изобиліе отъ ароматы, колкото онѣзи които Савска-та царица даде на царь Соломона.

11 [з]Още и кораби-тѣ на Хырама, които донесохѫ злато отъ Офиръ, донесохѫ отъ Офиръ и голѣмо множество алмуговы дърва, и драгоцѣнны каменіе. 12 И [и]направи царь-тъ отъ алмуговы-тѣ дърва перила въ домъ-тъ Господень, и

у Гл. 5; 18.
ф Ст. 24. 2 Цар. 5; 9.
х Іис. Нав. 19; 36.
ц Іис. Нав. 17; 11.
ч Іис. Нав. 16; 10. Сѫд. 1; 29.
ш Іис. Нав. 16; 10.
щ Іис. Нав. 16; 3. 21; 22. 2 Лѣт. 8; 5.
ъ Іис. Нав. 19; 44. 2 Лѣт. 8; 4, 6, и друг.
ы Гл. 4; 26.
ь Ст. 1.
ѣ 2 Лѣт. 8; 7. и друг.
ю Сѫд. 1; 21, 27, 29. 3; 1.
я Іис. Нав. 15; 63. 17; 12.
ѫ Сѫд. 1; 28.
ѭ Вижь Быт. 9; 25, 26. Ездр. 2; 55, 58. Неем. 7; 57. 11; 3.
а Лев. 25; 39.
б Вижь 2 Лѣт. 8; 10.
в Гл. 3; 1. 2 Лѣт. 8; 11.
г Гл. 7; 8.
д 2 Цар. 5; 9. Гл. 11; 27. 2 Лѣт. 32; 5.
е 2 Лѣт. 8; 12, 13, 16.
ж 2 Лѣт. 8; 17, 18.
з Числ. 33; 35. Втор. 2; 8. Гл. 22; 49.
и Гл. 10; 11.
і Іов. 22; 24.

—

а 2 Лѣт. 9; 1 и друг. Мат. 12; 42. Лук. 11; 31.
* *Евр.* Шевска.
б Вижь Сѫд. 14; 12. Прит. 1; 6.
в 1 Лѣт. 26; 16.
г Прит. 8; 34.
д Гл. 5; 7.
е 2 Цар. 8; 15. Псал. 72; 2. Прит. 8; 15.
ж Псал. 72; 10, 15.
з Гл. 9; 27.
и 2 Лѣт. 9; 11.

въ царскый-тъ домъ, и кытары и псалтири за пѣвцы-тѣ: таквызь алмуговы [і]дьрва не бѣхѫ дохождали нито бѣхѫ ся
13 явявали до тойзи день. И даде царь Соломонъ на Савскѫ-тѫ царицѫ всичко що желаеше, каквото поиска, освѣнь онова което й даде отъ волѭ-тѫ си царь Соломонъ. И върнѫ ся та си отиде въ своѭ-тѫ си земѭ, тя и раби-тѣ й.
14 А тежина-та на злато-то, което дохождаше на Соломона всякѫ годинѫ, бѣше шестстотинъ и шестдесеть и шесть та-
15 ланта злато, Освѣнь онова което *събираше* отъ купцы-тѣ, и отъ товары-тѣ на търговцы-тѣ, и [к]отъ всичкы-тѣ Арабскы царіе, и отъ войводы-тѣ на земѭ-тѫ.
16 И направи царь Соломонъ двѣстѣ щита отъ ковано злато: шестстотинъ *сикли* злато ся иждивяваше за всякой щитъ:
17 И [л]триста щитчета отъ ковано злато: три литры злато ся иждивявахѫ за всяко щитче: и тури гы царь-тъ [м]въ домъ-тъ на Ливанскѫ-тѫ дѫбравѫ.
18 [н]Направи още царь-тъ велякъ слоновенъ прѣстолъ, и позлати го съ чисто
19 злато. И прѣстолъ-тъ имаше шесть стѫпала, и връхъ-тъ на прѣстолъ-тъ бѣше кругль отзадѣ, и мышцы отъ тукъ и отъ тукъ на сѣдалище-то, и два льва
20 стоехѫ отъ страны-тѣ на мышцы-тѣ. А вьрху шесть-тѣ стѫпала, тамъ стоехѫ дванадесеть льва отъ тукъ и отъ тукъ: таквозь не ся е направило въ никое цар-
21 ство. И [о]всичкы-тѣ съсѫди за питіе на царь Соломона бѣхѫ златни, и всичкы-тѣ съсѫди въ домъ-тъ на Ливанскѫ-тѫ дѫбравѫ отъ чисто злато: ни единъ отъ сребро: *сребро-то* ся вмѣняваше за нищо
22 въ дни-тѣ на Соломона. Защото имаше царь-тъ на море-то [п]Ѳарсійскы кораби съ кораби-тѣ на Хырама: еднаждь въ три годины дохождахѫ кораби-тѣ отъ Ѳарсисъ, та доносяхѫ злато и сребро, слоновы зѫбы, и обезяны, и пауны.
23 И [р]възвеличи ся царь Соломонъ повече отъ всичкы-тѣ земны царіе съ бо-
24 гатство и прѣмудрость. И всичка-та земя търсяше Соломоново-то лице, за да чуѭтъ мудрость-тѫ му, коѭто Богъ даде
25 въ сърдце-то му. И доносяхѫ всякой отъ тѣхъ даръ-тъ си, сребърны съсѫды, и златны съсѫды, и облѣкла, и орѫжія, и ароматы, коніе и мьскы, всякѫ годинѫ.
26 И [с]събра Соломонъ колесницы и конницы: и имаше тысящѫ и четыристотинъ колесницы, и дванадесеть тысящы конницы, които тури въ градове-тѣ на колесницы-тѣ, и при царя въ Іерусалимъ.
27 И [т]направи царь-тъ въ Іерусалимъ сребро-то като каменіе, и кедры-тѣ направи като черницы-тѣ въ поле-то, по
28 множество. И [у]за Соломона извозвахѫ коніе изъ Египетъ: и керванъ отъ царскы търговцы земахѫ съ *опредѣленѫ*
29 цѣнѫ стада *коніе*. А всяка колесница въсхождаше и исхождаше изъ Египетъ за шестстотинъ сребърны *сикли*, и всякой конь за сто и петдесеть: [ф]и така за всичкы-тѣ Хеттейскы царіе, и за Сирійскы-тѣ царіе, извозваніе-то ставаше чрѣзъ тѣхнѫ рѫкѫ.

ГЛАВА 11.

1 [а]А възлюби царь Соломонъ освѣнь Фараоновѫ-тѫ дъщерѭ, [б]много чужды жены, Моавкы, Аммонкы, Едомкы, Си-
2 донкы, Хеттейкы: Отъ народы-тѣ *за* които Господь рече на Израилевы-тѣ сынове: [в]Не влизайте при тѣхъ, нито тѣ да влизатъ при васъ, за да не прѣклонять сърдца-та ви вслѣдъ богове-тѣ си. При тѣхъ
3 Соломонъ ся прилѣпи съ раченіе. И имаше седмстотинъ жены княгыни, и триста наложницы: и жены-тѣ му обърнѫхѫ сърд-
4 це-то му: Защото когато остарѣ Соломонъ, [г]жены-тѣ му обърнѫхѫ сърдце-то му вслѣдъ другы богове: и [д]сърдце-то му не бѣше съвършенно съ Господа неговъ-тъ Богъ, [е]както сърдце-то на отца му Да-
5 вида. И ходи Соломонъ вслѣдъ [ж]Астартѫ, богынѭ-тѫ на Сидонцы-тѣ, и вслѣдъ [*]Мелхома, мьрзость-тѫ на Аммонцы-тѣ.
6 И стори Соломонъ зло прѣдъ Господа, и не ходи съвършенно вслѣдъ Господа,
7 както Давидъ отецъ му. Тогазь [з]съгради Соломонъ высоко мѣсто на [и]Хамоса, мьрзость-тѫ на Моава, [і]въ горѫ-тѫ която е срещѫ Іерусалимъ, и на Молоха, мьр-
8 зость-тѫ на Аммоновы-тѣ сынове. И така направи за всичкы-тѣ си чужды жены, които кадяхѫ и жертвувахѫ на богове-тѣ си.
9 И разгнѣва ся Господь на Соломона, понеже [к]сърдце-то му ся отвърнѫ отъ Господа Бога Израилева, [л]който му ся
10 яви два пѫти, Та [м]му заповѣда за това нѣщо, да не отхожда никакъ вслѣдъ другы богове: Но той не упази онова, което
11 Господь заповѣда. За това рече Господь Соломону: Понеже ся намѣри това въ тебе, и ты не упази завѣтъ-тъ ми и по-

і 2 Лѣт. 9; 10.
к 2 Лѣт. 9; 24. Псал 72. 10.
л Гл 14: 26.
м Гл. 7; 2.
н 2 Лѣт. 9; 17 и дрг.
о 2 Лѣт 9; 20 и дрг.
п Бытѣ 10; 4. 2 Лѣт. 20; 36.
р Гл. 3; 12, 13. 4; 30.
с Втор. 17; 16. Гл. 4; 26. 2 Лѣт. 1; 14. 9; 25.
т 2 Лѣт. 1; 15 — 17.
у Втор. 17; 16. 2 Лѣт. 1. 16. 9; 28.
ф Іис. Нав. 1; 4. 4 Цар. 7; 6.

а Неем. 13; 26.
б Втор. 17; 17.
в Исх. 34; 16. Втор. 7: 3, 4.
г Втор. 17; 17. Неем. 13; 26.
д Гл. 8; 61.
е Гл. 9; 4.
ж Ст. 33. Сѫд. 2; 13. 4 Цар. 23; 13.
* Молохъ Ст. 7.
з Числ. 33; 52.
и Числ. 21; 29. Сѫд. 11; 24.
і 4 Цар. 23; 13.
к Ст. 2, 3.
л Гл. 3; 5. 9; 2.
м Гл. 6; 12. 9; 6.

велѣнія-та ми, които ти заповѣдахъ, непрѣмѣнно [н]ще откъснѫ царство-то отъ 12 тебе, и ще го дамъ на рабъ-тъ ти. Но въ твои-тѣ дни не щѫ да направіѭ това заради Давида отца ти: отъ рѫкѫ-тѫ на 13 сына ти ще го откъснѫ. [о]Не щѫ обаче да откъснѫ всичко-то царство: [п]едно племе ще дамъ на сына ти, заради Давида рабъ-тъ ми, и заради Іерусалимъ, [р]който избрахъ.

14 И [с]подигнѫ Господь противникъ на Соломона, Адада Едомянинъ-тъ: той бѣ 15 отъ царско сѣме въ Едомъ. Защото, [т]когато бѣ Давидъ въ Едомъ, и Іоавъ военачалникъ-тъ възлѣзе да погребе избиты-тѣ, и [у]порази всяко мѫжко въ Едомъ, 16 (Понеже шесть мѣсецы сѣдѣ тамъ Іоавъ съсъ всичкый-тъ Израиль, додѣ истрѣби 17 всяко мѫжко отъ Едомъ;) Ададъ побѣгнѫ, той, и съ него нѣколко Едомци отъ рабы-тѣ на отца му, за да отидѫтъ 18 въ Египетъ; а Ададъ *бѣ* малко дѣте. И станѫхѫ отъ Мадіамъ, та дойдохѫ въ Фаранъ: и зѣхѫ съсъ себе си мѫжіе отъ Фаранъ, та дойдохѫ въ Египетъ, при Фараона Египетскый-тъ царь: който му даде кѫщѫ, и опрѣдѣли му хранѫ, и 19 даде му земіѭ. И намѣри Ададъ голѣмѫ благодать прѣдъ Фараона, щото му даде за женѫ сестрѫ-тѫ на женѫ-тѫ си, се- 20 стрѫ-тѫ на царицѫ-тѫ Тахпенесѫ. И роди му сестра-та Тахпенесина, сына му Генуваѳа, когото Тахпенеса отдои вѫтрѣ у Фараоновъ-тъ домъ: и Генуваѳъ бѣ въ домъ-тъ на Фараона, между Фарао- 21 новы-тѣ сынове. И [ф]когато чу Ададъ въ Египетъ че заспа Давидъ съ отцы-тѣ си, и че умрѣ Іоавъ военачалникъ-тъ, рече Ададъ Фараону: Отпусти мя, да си оти- 22 дѫ въ моіѭ-тѫ земіѭ. И рече му Фараонъ: Но отъ що си лишенъ при мене, та искашь да отидешь въ земіѭ-тѫ си? И отговори: Нищо: но отпусти мя, моліѭ.

23 И подигнѫ Богъ нему *и другыго* противника, Резона, Еліадаевъ-тъ сынъ, който бѣ побѣгнѫлъ отъ господаря си [х]Ададе- 24 зера, Совскый-тъ царь: И като събра за себе си мѫжіе, станѫ началникъ на четѫ, [ц]когато порази Давидъ онѣзи *които бѣхѫ отъ Совѫ*: и отидохѫ въ Дамаскъ, та ся населихѫ тамъ, и царувахѫ въ Дамаскъ: 25 И той бѣ противникъ на Израиля прѣзъ всичкы-тѣ дни на Соломона, освѣнь злины-тѣ които *направи* Ададъ: и досаждаше на Израиля, като царуваше надъ Сиріѭ.

26 И [ч]Іеровоамъ, Наватовый сынъ, Ефраѳецъ отъ Саридѫ, Соломоновъ рабъ, на когото майка му ся наричаше Серуа, жена вдовица, и *той* [ш]подигнѫ рѫкѫ про- 27 тивъ царя. А тази бѣ причина-та, за коіѭто подигнѫ рѫкѫ противъ царя: [щ]Соломонъ съгради Милло, *и* поправяше развалѫ-тѫ на стѣнѫ-тѫ на градъ-тъ на Да- 28 вида отца си: И человѣкъ-тъ Іеровоамъ бѣ силенъ съ крѣпость: и видѣ Соломонъ момъка че бѣше способенъ за работѫ, и постави го настоятель надъ всичкы-тѣ товары на Іосифовъ-тъ домъ.

29 И въ онова врѣме, когато Іеровоамъ излѣзе изъ Іерусалимъ, намѣри го на пѫть-тъ пророкъ [ъ]Ахыя Силонецъ-тъ, облѣченъ въ новѫ дрехѫ: и двама-та бѣ- 30 хѫ сами на поле-то. И хванѫ Ахыя новѫ-тѫ дрехѫ коіѭто носеше, и [ы]раскѫса 31 іѭ на дванадесеть части: И рече на Іеровоама: Земи за себе си десеть части: защото [ь]така говори Господь Богъ Израилевъ: Ето, ще откѫснѫ царство-то отъ Соломоновѫ-тѫ рѫкѫ, и ще дамъ на 32 тебе десеть-тѣ племена: (Ще остане обаче нему едно племе, заради рабъ-тъ ми Давида, и заради Іерусалимъ, градъ-тъ който избрахъ отъ всичкы-тѣ Израилевы 33 племена:) [ѣ]Защото мя оставихѫ, та послужихѫ на Астартѫ богыніѭ-тѫ на Сидонцы-тѣ, на Хамоса богъ-тъ на Моавцы-тѣ, и на Мелхома богъ-тъ на Аммоновы-тѣ сынове: и не ходихѫ въ пѫтища-та ми, за да правятъ право-то прѣдъ мене, и *да съхранявать* повелѣнія-та ми и сѫдбы-тѣ ми, както Давидъ отецъ му. 34 Не щѫ обаче да земѫ всичко-то царство отъ рѫкѫ-тѫ му, но ще го поставіѭ князь въ всичкы-тѣ дни на животъ-тъ му, заради Давида рабъ-тъ ми, когото избрахъ, защото пазяше заповѣди-тѣ ми и повелѣ- 35 нія-та ми. [ю]Ще земѫ обаче царство-то отъ рѫкѫ-тѫ на сына му, и ще го дамъ 36 на тебе, десеть-тѣ племена. А на сына му ще дамъ едно племе, [я]за да има Давидъ рабъ-тъ ми свѣтилникъ всякога прѣдъ мене въ Іерусалимъ, въ градъ-тъ който избрахъ за себе си за да положѫ 37 име-то си тамъ: А тебе ще земѫ, и ще царувашь споредъ всичко колкото душата ти желае, и ще бѫдешь царь надъ 38 Израиля. И ако послушашь всичко което ти заповѣдувамъ, и ходишь въ пѫтищата ми, и правишь което е право прѣдъ мене, и пазишь повелѣнія-та ми и заповѣди-тѣ ми, както правяше Давидъ рабъ-тъ ми, тогазь [ѫ]ще бѫдѫ съ тебе, и [ѭ]ще ти съградіѭ безопасенъ домъ, както съградихъ на Давида, и ще ти дамъ Израиля.

[н] Ст. 31. Гл. 12; 15, 16.
[о] 2 Цар. 7; 15. Псал. 89; 33.
[п] Гл. 12; 20.
[р] Втор. 12; 11.
[с] 1 Лѣт. 5; 26.
[т] 2 Цар. 8; 14. 1 Лѣт. 18; 12, 13.
[у] Числ. 24; 19. Втор. 20; 13.
[ф] Гл. 2; 10, 34.
[х] 2 Цар. 8; 3.
[ц] 2 Цар. 8; 3. 10; 8, 18.
[ч] Гл. 12; 2. 2 Лѣт. 13; 6.
[ш] 2 Цар. 20; 21.
[щ] Гл. 9; 24.
[ъ] Гл. 14; 2.
[ы] Виж 1 Цар. 15; 27. 24; 5.
[ь] Ст. 11, 13.
[ѣ] Ст. 5, 6, 7.
[ю] Гл. 12; 16, 17.
[я] Гл. 15; 4. 4 Цар. 8; 19. Псал. 132; 17.
[ѫ] Іис. Нав. 1; 5.
[ѭ] 2 Цар. 7; 11, 27.

39 И ще оскърбіѭ за това Давидово-то сѣме, 40 но не завсегда. Заради това поиска Соломонъ да убіе Іеровоама. И станѫ Іеровоамъ, та побѣгнѫ въ Египетъ при Сисака Египетскый-тъ царь, и останѫ въ Египетъ дòдѣ умрѣ Соломонъ.

41 [а]А другы-тѣ отъ Соломоновы-тѣ дѣянія, и всичко колкото направи, и мудрость-та му, не сѫ ли писаны въ кни- 42 гѫ-тѫ на Соломоновы-тѣ дѣянія? [б]А дни тѣ колкото царова Соломонъ въ Іерусалимъ надъ всичкый Израиль, бѣхѫ че- 43 тыридесеть годинъ. И [в]заспа Соломонъ съ отцы-тѣ си, и погребе ся въ градъ-тъ на отца си Давида: и възцари ся вмѣсто него [г]Ровоамъ сынъ му.

ГЛАВА 12.

1 И [а]отиде Ровоамъ въ Сихемъ: защото въ Сихемъ идеше всичкый Израиль за да го направи царь.

2 А [б]когато чу това Іеровоамъ Наватовый сынъ, който бѣше още въ Египетъ, дѣто бѣ побѣгнѫлъ отъ лице-то на царь Соломона, останѫ още Іеровоамъ [в]въ Египетъ: проводихѫ обаче, та го повыка- 3 хѫ. Тогазь дойде Іеровоамъ и всичко-то събраніе на Израиля, та говорихѫ Ро- 4 воаму, и рекохѫ: Отецъ ти [г]ожесточи яремъ-тъ ни: сега прочее олекчи ты жестоко-то работаніе на отца ти, и тежкый-тъ му яремъ, който наложи връзъ 5 насъ, и ще ти работимъ. А той имъ рече: Идѣте си до три дни: послѣ ся върнѣте при мене. И отидохѫ си людіе-тѣ.

6 И съвѣтува ся царь Ровоамъ съсъ старѣйшины-тѣ, които прѣдстояваxѫ прѣдъ отца му Соломона, като бѣ още живъ, и говоряше: Какъ мя съвѣтувате вы да от- 7 говоріѭ на тѣзи людіе? И говорихѫ му и рекохѫ: [д]Ако станешь днесь рабъ на тѣзи людіе, и имъ работишь, и имъ отговоришь, и имъ продумашь добры думы, тогазь ще ти бѫдѫтъ раби за всегда.

8 Но той отхвърли съвѣтъ-тъ на старѣйшины-тѣ, що му дадохѫ, та ся съвѣтува съ млады-тѣ въспитаны-тѣ съ него, и 9 прѣдстоящы-тѣ прѣдъ него. И рече имъ: какъ *мя* съвѣтувате вы да отговоріѭ на тѣзи людіе, които ми говорихѫ, и рекохѫ: Олекчи яремъ-тъ, който отецъ ти 10 наложи връзъ насъ? И говорихѫ му млади-тѣ, въспитани-тѣ съ него, и рекохѫ: Така ще говоришь на тѣзи людіе, които ти говорихѫ, и рекохѫ: Отецъ ти направи тежъкъ яремъ-тъ ни, но ты *го* олекчи намъ: така ще имъ речешь: Малкый-тъ ми пърстъ ще бѫде по дебелъ отъ чрѣ- 11 сла-та на отца ми. Сега прочее, отецъ ми натовари на васъ тежъкъ яремъ, а азъ ще направіѭ по тежъкъ яремъ-тъ ви: отецъ ми вы наказа съ бичеве, а азъ ще вы накажѫ съсъ скорпіи.

12 И дойде Іеровоамъ и всичкы-тѣ людіе при Ровоама въ третій-тъ день, както бѣ говорилъ царь-тъ, и реклъ: Върнѣте ся 13 при мене въ третій-тъ день. И отговори царь-тъ на людіе-тѣ жестоко, и остави съвѣтъ-тъ на старѣйшины-тѣ, който му 14 дадохѫ: И говори имъ споредъ съвѣтъ-тъ на млады-тѣ и рече: Отецъ ми направи тежъкъ яремъ-тъ ви; но азъ ще приложѫ на яремъ-тъ ви: отецъ ми вы наказа съсъ бичеве, но азъ ще вы накажѫ съсъ скорпіи.

15 И не послуша царь тъ людіе-тѣ: защото [е]това нѣщо быде отъ Господа, за да испълни слово-то си, което Господь [ж]говори чрѣзъ Ахыѭ Силонецъ-тъ на Іеро- 16 воама Наватовъ-тъ сынъ. И като видѣ всичкый Израиль че царь-тъ не гы послуша, отговорихѫ людіе-тѣ на царя и рекохѫ: [з]Какъвъ дѣлъ имамы ный въ Давида? никакво наслѣдіе *нѣмамы* въ Іессеевъ-тъ сынъ: въ шатры-тѣ си, Израилю: промысли сега, Давиде, за домъ-тъ си. И отиде Израиль въ шатры-тѣ си.

17 [и]А за Израилевы-тѣ сынове които живѣехѫ въ Іудины-тѣ градове, Ровоамъ царуваше надъ тѣхъ.

18 И проводи царь Ровоамъ [і]Адорама, който бѣ надъ данъ-тѫ: и бихѫ го съ камение всичкый Израиль, и умрѣ. Заради това прибърза царь Ровоамъ да възлѣзе на колесницѫ-тѫ, за да побѣгне въ Іерусалимъ. Така [к]отстѫпи Израиль отъ Давидовъ-тъ домъ дори до тойзи день.

20 И когато чу всичкый Израиль че Іеровоамъ ся върнѫ, пратихѫ та го повыкахѫ въ събраніе-то, и направихѫ го царь надъ всичкый Израиль: освѣнь [л]Іудино-то племе другъ не послѣдова Давидовъ-тъ домъ.

21 И [м]като дойде Ровоамъ въ Іерусалимъ, събра всичкый Іудинъ домъ, и Веніаминово-то племе, сто и осмдесеть тысящы избранны ратницы, за да направятъ брань противъ Израилевъ-тъ домъ, за да възвърнѫтъ царство-то подъ Ровоама сынъ-тъ 22 Соломоновъ. [н]Но слово Божіе быде къмъ 23 Семаіѭ человѣка Божія, и рече: Говори на Ровоама, Соломоновъ-тъ сынъ, царя Іудинъ, и на всичкый Іудинъ и Веніаминовъ домъ, и на остатъкъ-тъ на людіе-тѣ и 24 кажи: Така говори Господь: Не възлѣз-

[а] 2 Лѣт. 9; 29.
[б] 2 Лѣт. 9; 30.
[в] 2 Лѣт. 9; 31.
[г] Мат. 1; 7.

[а] 2 Лѣт. 10; 1, и др.
[б] Гл. 11; 26.
[в] Гл. 11; 40.
[г] 1 Цар. 8; 11—18. Гл. 4; 7.
[д] 2 Лѣт. 10; 7. Прит. 15; 1.
[е] Ст. 24. Сѫд. 14; 4. 2 Лѣт. 10; 15. 22; 7. 25; 20.
[ж] Гл. 11; 11, 31.
[з] 2 Цар. 20; 1.
[и] Гл. 11; 13, 36.
[і] Гл. 4; 6. 5; 14.
[к] 4 Цар. 17; 21.
[л] Гл. 11; 13, 32.
[м] 2 Лѣт. 11; 1.
[н] 2 Лѣт. 11; 2.

вайте, нито правѣте брань противъ братія-та си Израилевы-тѣ сынове: вързѣте ся всякой въ домъ-тъ си: защото [о]отъ мене станѫ това нѣщо. И послушахѫ слово-то Господне, та ся върнѫхѫ да си идѫтъ, споредъ слово-то Господне.

25 Тогазь [п]съгради Іеровоамъ Сихемъ на горѫ-тѫ Ефремъ, и насели ся въ него: послѣ излѣзе отъ тамъ, та съгради [р]Фануилъ. 26 И рече Іеровоамъ въ сърдце-то си: Сега ще ся върне царство-то въ Давидовъ-тъ домъ: 27 Ако тѣзи людіе [с]възлизатъ да приносятъ жертвы въ домъ-тъ Господень въ Іерусалимъ, тогазь сърдце-то на тѣзи людіе ще ся обърне къмъ господаря имъ Ровоама, Іудинъ-тъ царь, а мене ще убіѭтъ, и ще ся обърнѫтъ къмъ Ровоама Іудинъ-тъ царь. 28 И съвѣтова ся царь-тъ, и [т]направи двѣ златны телета, и рече имъ: Стига ви да въсхождате въ Іерусалимъ: [у]ето, богове-тѣ ти, Израилю, които тя изведохѫ изъ Египетскѫ-тѫ землѭ. 29 И тури единъ-тъ *идолъ* въ [ф]Веѳиль, а другый-тъ тури [х]въ Данъ. 30 И това нѣщо станѫ [ц]грѣхъ: защото отивахѫ людіе-тѣ дори до Данъ, *за да ся покланятъ* прѣдъ единый-тъ. 31 И направи [ч]домове на высокы-тѣ мѣста, и [ш]направи священницы отъ най долни-тѣ людіе, които не бѣхѫ отъ Левіины-тѣ сынове. 32 И направи Іеровоамъ праздникъ въ осмый-тъ мѣсецъ, въ петнадесетый-тъ день на мѣсецъ-тъ, [щ]както праздникъ-тъ който става въ Іудѫ, и приносяше жертвѫ на олтарь-тъ. Така направи въ Веѳиль, и жертвуваше на телета-та които направи: и [ъ]настани въ Веѳиль священницы-тѣ на высокы-тѣ мѣста които направи. 33 И приносяше жертвѫ на олтарь-тъ който направи въ Веѳиль, въ петнадесетый-тъ день на осмый-тъ мѣсецъ, въмѣсецъ-тъ [ы]който измысли отъ сърдце-то си: и направи праздникъ на Израилевы-тѣ сынове, и принесе жертвѫ на олтарь-тъ и [ь]кадеше.

ГЛАВА 13.

1 И ето, [а]дойде человѣкъ Божій отъ Іудѫ въ Веѳиль съсъ слово Господне: [б]а Іеровоамъ стоеше на олтарь-тъ, за да покади. 2 И извыка къмъ олтарь-тъ съсъ слово Господне, и рече: Олтарю, олтарю, така говори Господь: Ето, сынъ ще ся роди на Давидовъ-тъ домъ, [в]Іосія име-то му, и ще заколе върхъ тебе священницы-тѣ на высокы-тѣ мѣста, които кадятъ върхъ тебе, и человѣческы кости ще ся изгорятъ върхъ тебе. 3 И [г]даде знаменіе въ истый-тъ день, и каза: Това е знаменіе-то, което говори Господь: ето, олтарь-тъ ще ся разсѣдне, и пепелъ-тъ който е на него ще ся разсыпе.

4 И когато чу царь Іеровоамъ слово-то на Божій-тъ человѣкъ, което извыка къмъ олтарь-тъ въ Веѳиль, прострѣ рѫкѫ-тѫ си отъ олтарь-тъ, и каза: Хванѣте го. И изсъхнѫ рѫка-та му, коѭто прострѣ върхъ него, щото не можѐ да ѭ повърне къмъ себе си. 5 И разсѣднѫ ся олтарь-тъ, и разсыпа ся пепелъ-тъ отъ олтарь-тъ, споредъ знаменіе-то което даде человѣкъ-тъ Божій чрѣзъ слово-то Господне. 6 И отговори царь-тъ и рече на Божій-тъ человѣкъ: [д]Помоли ся, молѭ, на Господа Бога твоего, и направи моленіе за мене, за да ся повърне рѫка-та ми къмъ мене. И помоли ся человѣкъ-тъ Божій Господу, и повърнѫ ся рѫка-та на царя къмъ него, и станѫ както понапрѣдъ. 7 И рече царь-тъ на Божій-тъ человѣкъ: Влѣзь съ мене у дома, и обѣдувай, и [е]ще ти дамъ даръ. 8 Но человѣкъ-тъ Божій рече на царя: Ако щешь ми да̀ [ж]половинѫ-тѫ отъ домъ-тъ си, не щѫ да влѣзѫ съ тебе; нито ще ямъ хлѣбъ, нито 9 ще піѭ водѫ, на това мѣсто. Защото така ми е заповѣдано чрѣзъ слово-то Господне, което ми каза: [з]Не яждь хлѣбъ, и не пій водѫ, и не ся връщай прѣзъ 10 пѫть-тъ прѣзъ който си дошелъ. И тръгнѫ си по другъ пѫть, и не ся върнѫ прѣзъ пѫть-тъ по който дойде въ Веѳиль.

11 И живѣеше въ Веѳиль единъ старъ пророкъ: и дойдохѫ сынове-тѣ му, та му приказахѫ всичкы-тѣ дѣла, които направи человѣкъ-тъ Божій *прѣзъ онзи* день въ Веѳиль: приказахѫ още на отца си и слова-та, които говорѝ на царя. 12 И рече имъ отецъ имъ: Прѣзъ кой пѫть тръгнѫ? А сынове-тѣ му бѣхѫ видѣли прѣзъ кой пѫть тръгнѫ человѣкъ-тъ Божій, който 13 бѣше дошелъ отъ Іудѫ. И рече на сынове-тѣ си: Приготвѣте ми оселъ-тъ. И приготвихѫ му оселъ-тъ: и сѣднѫ на него, 14 Та отиде вслѣдъ Божій-тъ человѣкъ, и намѣри го че сѣди подъ единъ теревинтъ: и рече му: Ты ли си человѣкъ-тъ Божій, 15 който си дошелъ отъ Іудѫ? И той рече: Азъ. И рече му: Дойди съ мене въ кѫщѫ-тѫ 16 *ми*, та яждь хлѣбъ. А той рече: [и]Не могѫ да ся върнѫ съ тебе, нито да дойдѫ съ тебе: нито ще ямъ хлѣбъ, ни-

[о] Ст. 15.
[п] Сѫд. 9; 45.
[р] Сѫд 8; 17.
[с] Втор. 12; 5, 6.
[т] 4 Цар. 10; 29. 17; 16.
[у] Исх. 32; 4, 8.
[ф] Быт. 28; 19. Осія 4; 15.
[х] Сѫд. 18; 29.
[ц] Гл. 13; 34. 4 Цар. 17; 21,
[ч] Гл. 13; 32.
[ш] Числ. 3; 10. Гл. 13; 33. 4 Цар. 17; 32. 2 Лѣт. 11; 14, 15. Іез. 44; 7, 8.
[щ] Лев 23; 33, 34. Числ. 29; 12. Гл. 8; 2, 5.
[ъ] Амос. 7; 13.
[ы] Числ. 15; 39.
[ь] Гл. 13; 1.

—

[а] 4 Цар. 23; 17.
[б] Гл. 12; 32, 33.
[в] 4 Цар. 23; 15, 16.
[г] Иса. 7; 14. Іоан. 2; 18. 1 Кор. 1; 22.
[д] Исх. 8; 8. 9; 28. 10; 17. Числ. 21; 7. Дѣян. 8; 24. Іак. 5; 16.
[е] 1 Цар 9; 7. 4 Цар. 5; 15.
[ж] Числ. 22; 18. 24; 13.
[з] 1 Кор. 5; 11.
[и] Ст. 8, 9.

то ще пія водж съ тебе, на това мѣсто:
17 Защото ми ся говорй [і]чрѣзъ слово-то Господне: Да не ядешь хлѣбъ, нито да піешь водж тамъ, нито да ся върнешь та да отидешь прѣзъ пжть-тъ прѣзъ кой-
18 то си дошелъ. И рече му: И азъ сьмь пророкъ, както ты: и ангелъ ми говорй чрѣзъ слово Господне, и рече: Върни го съ тебе въ кжщж-тж си, за да яде хлѣбъ
19 и да піе водж. Слъга го, И върнж ся съ него, та яде хлѣбъ въ кжщж-тж му, и пи водж.
20 И като сѣдеше на трѫпезж-тж, быде слово Господне къмъ пророка който бѣ-
21 ше го върнжлъ: Та извыка къмъ Божій-тъ человѣкъ що бѣ дошелъ отъ Іудж, и рече: Така говори Господь: Понеже не послуша ты гласъ-тъ Господень, и не упази заповѣдь-тж, коіжто ти заповѣда Го-
22 сподь Богъ твой, Но ся върнж, та яде хлѣбъ и пи водж, [к]на мѣсто-то за което ти рече: Да не ядешь хлѣбъ, нито да піешь водж: тѣло-то ти нѣма да влѣзе въ гробъ-тъ на отцы-тѣ ти.
23 И като яде хлѣбъ, и като пи, осѣдла онзи оселъ-тъ на пророка когото вър-
24 нж, И отиде си: [л]но намѣри го львъ на пжть-тъ, и го умьртви: и тѣло-то му бѣ прострѣно на пжть-тъ: а оселъ-тъ стоеше при него, и львъ-тъ стоеше при тѣ-
25 ло-то. И ето мжжіе които минувахж видѣхж тѣло-то прострѣно на пжть-тъ, и львъ-тъ че стои при тѣло-то: и дойдохж та извѣстихж *това* въ градъ-тъ, дѣто жи-
26 вѣеше старый-тъ пророкъ. И когато чу онзи пророкъ, който го върнж отъ пжть-тъ, рече: Тойзи е человѣкъ-тъ Божій, който не послуша гласъ-тъ Господень: за това го прѣдаде Господь на львъ-тъ, та го раскъснж и го умьртви, спорѣдъ слово-то
27 Господне, което му говорй. И говори на сынове-тѣ си, и рече: Осѣдлайте за мене
28 оселъ-тъ. И осѣдлахж. И отиде та намѣри тѣло-то му прострѣно на пжть-тъ, и оселъ-тъ и львъ-тъ че стоехж при тѣло-то: львъ-тъ не бѣ изѣлъ тѣло-то, нито рас-
29 къснжлъ оселъ-тъ. И дигнж пророкъ-тъ тѣло-то на Божій-тъ человѣкъ, та го тури на оселъ-тъ, и занесе го: и дойде въ градъ-тъ старый-тъ пророкъ, за да го о-
30 плаче и да го погребе. И тури тѣло-то му въ гробъ-тъ си: и плакахж надъ не-
31 го, *и казувахж:* [м]Горко! брате мой! И като го погребе, говори на сынове-тѣ си, и рече: Като умрж, погребѣте и мене въ гробъ-тъ, дѣто е погребенъ человѣкъ-тъ Божій: [н]турѣте кости-тѣ ми при кости-тѣ
32 му; [о]Защото непрѣмѣнно ще ся испълни това нѣщо, което извыка чрѣзъ слово-то Господне противъ олтарь-тъ въ Веѳиль, и противъ всичкы-тѣ домове на высокы-тѣ мѣста, които сж [п]въ Самарійскы тѣ
33 градове. [р]Слѣдъ това Іеровоамъ не ся повърнж отъ лошій-тъ си пжть, но направи пакъ отъ най долны-тѣ людіе священницы на высокы-тѣ мѣста: който искаше, посвящаваше го, и бываше свя-
34 щенникъ на высокы-тѣ мѣста. И [с]станж това нѣщо грѣхъ на домъ-тъ Іеровоамовъ, [т]за да *го* истрѣби и погуби отъ лице-то на земіж-тж.

ГЛАВА 14.

1 Въ онова врѣме разболѣ ся Авія Іеро-
2 воамовъ-тъ сынъ. И рече Іеровоамъ на женж си: Стани, моліж, и прѣличи ся, щото да не познаіжтъ че си жена на Іеровоама, и иди въ Сило: ето тамъ е Ахыя пророкъ-тъ, който ми рече [а]че ще ца-
3 рувамъ надъ тѣзи людіе. И [б]земи въ ржкж-тж си десеть хлѣба, и сухари, и стомнж съ медъ, та иди при него: той ще ти
4 обади какво ще стане на дѣте-то. И направи така Іеровоамова-та жена: и станж, [в]та отиде въ Сило, и дойде въ домъ-тъ на Ахыіж. А Ахыя не можаше да гледа: защото очи-тѣ му бѣхж отжпѣли отъ ста-
5 рость-тж му. А Господь бѣше реклъ на Ахыіж: Ето, жена-та на Іеровоама иде да иска отъ тебе слово за сына си, защото е боленъ: така и така ще ѝ речешь: защото, когато влѣзе, ще ся пристори че е друга.
6 И като чу Ахыя шумъ-тъ на нозѣ-тѣ ѝ като влазяше въ врата-та, рече: Влѣзь, Іеровоамова жено: защо ся преструвашь че си друга? но азъ сьмь пратенъ при
7 тебе съ жестокы *извѣстія.* Иди, речи на Іеровоама: Така говори Господь Богъ Израилевъ: [г]Понеже азъ тя възвысихъ отъ срѣдъ людіе-тѣ, и тя поставихъ вождь
8 надъ людіе-тѣ си Израиля, И [д]като раздрахъ царство-то отъ Давидовъ-тъ домъ, дадохъ го на тебе, а ты не быде както рабъ-тъ ми Давидъ, [е]който съхрани заповѣди-тѣ ми, и който мя послѣдова съсъ всичко-то си сьрдце, да прави само кое-
9 то е право прѣдъ мене: Но ты надминж въ зло-то всичкы които сж были прѣди тебе, защото [ж]отиде ты та си направи другы богове, и лѣяны идолы, за да мя прогнѣвашь, и да мя [з]отхвърлишь задъ
10 гърбъ-тъ си: Заради това, ето, [и]ще до-

[і] Гл. 20; 35. 1 Сол. 4; 15.
[к] Ст. 9.
[л] Гл. 20; 36.
[м] Іер 22; 18.
[н] 4 Цар. 23; 17, 18.
[о] Ст. 2. 4 Цар. 23; 16, 19.
[п] Вижь Гл. 16; 24.
[р] Гл. 12; 31, 32. 2 Лѣт. 11; 15. 13; 9.
[с] Гл. 12; 30.
[т] Гл. 14; 10.

[а] Гл. 11; 31.
[б] Вижь 1 Цар. 9; 7, 8.
[в] Гл. 11; 29.
[г] Вижь 2 Цар. 12; 7, 8. Гл. 16; 2.
[д] Гл. 11; 31.
[е] Гл. 11; 33, 38. 15; 5.
[ж] Гл. 12; 28. 2 Лѣт. 11; 15.
[з] Неем. 9; 26. Псал. 50; 17. Іез. 23; 35.
[и] Гл. 15; 29.

карамъ зло на Іеровоамовъ-тъ домъ, и [і]ще истрѣбіѫ отъ Іеровоамовы-тѣ всичко до кракъ, [к]затвореный-тъ и оставеный-тъ въ Израиля, и ще пометѫ вслѣдъ Іеровоамовъ-тъ домъ, както помита нѣкой гной-тъ, додѣ не остане. 11 [л]Който Іеровоамовъ умре въ градъ-тъ, псета-та ще *го* изѣдѫтъ: и който умре въ поле-то, птицы-тѣ небесны ще *го* изѣдѫтъ: защото Господь говорй. 12 Ты прочее стани, та иди въ домъ-тъ си: [м]като влѣзѫтъ нозѣ-тѣ ти въ градъ-тъ, дѣте-то ще умре. 13 И ще го оплаче всичкый Израиль, и ще го погребѫтъ: защото само оно отъ Іеровоама ще дойде въ гробъ, понеже [н]въ него ся намѣри нѣщо добро прѣдъ Господа Бога Израилева, въ домъ-тъ на Іеровоама. 14 И [о]ще си въздигне Господь царь надъ Израиля, който ще истрѣби домъ-тъ на Іеровоама въ онзи день: но що? и сега. 15 И ще порази Господь Израиля, како тръсть която ся клати у водѫ-тѫ, и [п]ще искорени Израиля [р]изъ тѫзи добрѫ земіѫ, коіѭто даде на отцы-тѣ имъ, и ще гы распръсне [с]оттатъкъ рѣкѫ-тѫ: [т]понеже направихѫ Ашеры-тѣ си, за да прогнѣватъ Господа. 16 И ще прѣдаде Израиля заради грѣхове-тѣ на Іеровоама, [у]който съгрѣши, и който направи Израиля да съгрѣши.

17 И станѫ Іеровоамова-та жена, та си отиде, и дойде [ф]въ Ѳерсѫ: [х]и като стѫпи на прагъ-тъ на врата-та, умрѣ дѣте-то. 18 И погребохѫ го: и оплака го всичкый Израиль, [ц]споредъ слово-то Господне, което говори чрѣзъ рабъ-тъ си Ахыѭ пророкъ-тъ.

19 А останѫлы-тѣ отъ дѣянія-та на Іеровоама, [ч]какъ прави бой, и какъ царова, ето, тѣ сѫ писаны въ книгѫ-тѫ на лѣтовницы-тѣ на Израилевы-тѣ царіе. 20 И дни-тѣ въ които царова Іеровоамъ, *бѣхѫ* двадесеть и двѣ годины: и заспа съ отцы-тѣ си, и въцари ся вмѣсто него Надавъ сынъ му.

21 А Ровоамъ Соломоновый сынъ царова надъ Іудѫ. [ш]На четырдесеть и еднѫ годинѫ бѣ Ровоамъ когато станѫ царь, и царова седмнадесеть годинъ въ Іерусалимъ, въ градъ-тъ [щ]който Господь избра отъ всичкы-тѣ Израилевы племена за да тури име-то си тамъ. [ъ]И име-то на майкѫ му бѣ Наама Аммонка. 22 [ы]А Іуда стори зло прѣдъ Господа, и [ь]раздразнихѫ го въ ревнованіе съ грѣхове-тѣ си, съ които съгрѣшихѫ повече отъ всичко що направихѫ отци-тѣ имъ. 23 Защото и тѣ си съградихѫ [ѣ]высокы мѣста, и *направихѫ* кумиры [ю]и Ашеры, на всякой высокъ хълмъ, и [я]подъ всяко зелено дърво. 24 [ѫ]А имаше още въ земіѫ-тѫ мѫжеложци: *и* правяхѫ споредъ всичкы-тѣ мързости на языччицы-тѣ, които Господь изгони отъ лице-то на Израилевы-тѣ сынове.

25 И [іѫ]въ пето-то лѣто на Ровоамово-то царство, възлѣзе Сисакъ Египетскый царь 26 противъ Іерусалимъ: Та [а]зѣ съкровища-та на домъ-тъ Господенъ, и съкровища-та на царскый-тъ домъ; зѣ всичко; зѣ още всичкы-тѣ златны щитове, [б]които бѣ направилъ Соломонъ. 27 А вмѣсто тѣхъ направи царь Ровоамъ мѣдны щитове, и прѣдаде *гы* въ рѫцѣ-тѣ на началницы-тѣ на тѣлохранители-тѣ, които пазяхѫ двери-тѣ на царскый-тъ домъ. 28 И когато влазеше царь-тъ въ домъ-тъ Господенъ, държехѫ гы тѣлохранители-тѣ: послѣ гы заносяхѫ пакъ въ жилище-то на тѣлохранители-тѣ.

29 [в]А останѫлы-тѣ отъ дѣянія-та на Ровоама, и всичко що направи, не сѫ ли писаны въ книгѫ-тѫ на лѣтовницы-тѣ на Іудины-тѣ царіе? 30 А имаше [г]бой между Ровоама и Іеровоама въ всичкы-тѣ дни. 31 И [д]заспа Ровоамъ съ отцы-тѣ си, и погребе ся съ отцы-тѣ си въ Давидовъ-тъ градъ. И [е]име-то на майкѫ му бѣ Наама Аммонка. А въцари ся вмѣсто него Авія сынъ му.

ГЛАВА 15.

1 И въ осмнадесето-то лѣто на царуваніе-то на Іеровоама Наватовъ-тъ сынъ, [а]въцари ся Авія надъ Іудѫ: 2 Три годины царова въ Іерусалимъ. [б]И име-то на майкѫ му бѣ [в]Мааха, дъщеря [г]на Авессалома. 3 И ходи въ всичкы-тѣ грѣхове на отца си, които стори прѣдъ него: и [д]не бѣ сърдце-то му съвършенно съ Господа Бога неговъ, както сърдце-то на Давида отца му. 4 Но [е]заради Давида даде му Господь Богъ неговъ свѣтилникъ въ Іерусалимъ, понеже възстави сына му по него, и утвърди Іерусалимъ: 5 Защото [ж]Давидъ направи което бѣ право прѣдъ Господа, и не ся уклони въ всичкы-тѣ дни на животъ-тъ си отъ всичко колкото му

і Гл. 21; 21. 4 Цар. 9; 8.
к Втор. 32; 36. 4 Цар. 14; 26.
л Гл. 16; 4. 21; 24.
м Ст. 17.
н 2 Лѣт. 12; 12. 19; 3.
о Гл. 15; 27, 28, 29.
п 4 Цар. 17; 6. Псал. 52; 5.
р Іис. Нав. 23; 15, 16.
с 4 Цар. 15; 29.
т Исх. 34; 13. Втор. 12; 3, 4.
у Гл. 12; 30. 13; 34. 15; 30, 34. 16; 2.
ф Гл. 16; 6, 8, 15, 23. Пѣсн. 6; 4.
х Ст. 12.
ц Ст. 13.
ч 2 Лѣт. 13; 2 и друг.
ш 2 Лѣт. 12; 13.
щ Гл. 11; 36.
ъ Ст. 31.
ы 2 Лѣт. 12; 1.
ь Втор. 32; 21. Псал. 78; 58. 1 Кор. 10; 22.
ѣ Втор. 12; 2. Іез. 16; 24, 25.
ю 4 Цар. 17; 9, 10.
я Иса. 57; 5.
ѫ Втор. 23; 17. Гл. 15; 12. 22; 46. 4 Цар. 23; 7.
іѫ Гл. 11; 40. 2 Лѣт. 12; 2.
а 2 Лѣт. 12; 9, 10, 11.
б Гл. 10; 17.
в 2 Лѣт. 12; 15.
г Гл. 12; 24. 15; 6. 2 Лѣт. 12; 15.
д 2 Лѣт. 12; 16.
е Ст. 21.

—

а 2 Лѣт. 13; 1, 2.
б 2 Лѣт. 11; 20, 21, 22.
в 2 Лѣт. 13; 2.
г 2 Лѣт. 11; 21.
д Гл. 11; 4. Псал. 119; 80.
е Гл. 11; 32, 36. 2 Лѣт. 21; 7.
ж Гл. 14; 8.

заповѣда, освѣнъ дѣло-то за Уріѭ Хет-6 теянинъ-тъ. И [н]имаше бой между Ровоама и Іеровоама въ всичкы-тѣ дни на животъ-тъ му.

7 [і]А останѫлы-тѣ дѣянія на Авіѭ, и всичко що направи не сѫ ли писаны въ книгѫ-тѫ на лѣтовницы-тѣ на Іудины-тѣ царіе? И имаше бой между Авіѭ и Іе-8 ровоама. И заспа [к]Авія съ отцы-тѣ си, и погребохѫ го въ Давидовъ-тъ градъ: и въцари ся вмѣсто него Аса сынъ му.

9 И въцари ся Аса надъ Іудѫ, въ двадесето-то лѣто на Іеровоама царя Изра-10 илевъ. И царова въ Іерусалимъ четыридесеть и еднѫ годинѫ. А име-то на майкѫ му бѣ Мааха Авессаломова дъщеря.

11 И [л]направи Аса което бѣ право прѣдъ 12 Господа, както Давидъ отецъ му. И [м]отмахнѫ отъ земіѭ-тѫ мѫжеложцы-тѣ и дигнѫ всичкы-тѣ идолы които направи-13 хѫ отци-тѣ му. А още и [н]майкѫ си Маахѫ, и неѭ отхвърли отъ да е царица, понеже направи идолъ на Ашерѫ: и насѣче Аса нейный-тъ идолъ, та *го* [о]изгори 14 при потокъ-тъ Кедронъ. [п]Но высокы-тѣ мѣста не ся отмахнѫхѫ: [р]сърдце-то обаче на Асѫ бѣ съвършенно съ Господа 15 въ всичкы-тѣ му дни. И донесе въ домъ-тъ Господень посвященія-та на отца си, и свои-тѣ си посвященія, сребро, и злато, и съсѫды.

16 И имаше бой между Асѫ и Ваасѫ Израилевъ-тъ царь въ всичкы-тѣ имъ дни.

17 И [с]възлѣзе Вааса Израилевый царь противъ Іудѫ, та съгради [т]Рамѫ, [у]за да не оставя никого да излиза, нито да влиза при Асѫ Іудинъ-тъ царь,

18 Тогазъ зѣ Аса всичко-то сребро и злато което бѣ останѫло въ съкровища-та на домъ-тъ Господень, и въ съкровища-та на царскый-тъ домъ, та гы даде въ рѫцѣ-тѣ на рабы-тѣ си; и прати гы царь Аса при [ф]Венадада, сынъ-тъ на Тавримона, сынъ-тъ на Есіона, Сирійскый-тъ царь, който живѣеше [х]въ Да-19 маскъ, и рече: Уговоръ *има* между мене и тебе, *и* между отца ми и отца ти: ето, пратихъ ти даръ сребро и злато: иди, развали уговоръ-тъ си съ Ваасѫ Израилевъ-тъ царь, за да ся оттегли отъ мене.

20 И послуша Венададъ царя Асѫ та прати началницы-тѣ на силы-тѣ си противъ градове-тѣ на Израиля, и порази [ц]Ііонъ, и [ч]Данъ, и [ш]Авель-веѳъ-маахѫ, и всичкый-тъ Хыннсроѳъ, съсъ всичкѫ-21 тѫ Нефѳалимовѫ земіѭ. И като чу Вааса, прѣстанѫ да гради Рамѫ, и сѣднѫ въ Ѳерсѫ.

22 Тогазъ [щ]свыка царь Аса всичкый Іудѫ, безъ никакво изятіе: та дигнѫхѫ каменіе-тѣ на Рамѫ, и дърва-та му, съ които Вааса градеше: и съгради царь Аса съ тѣхъ [ъ]Гавѫ Веніаминовѫ, и [ы]Масфѫ.

23 А всичкы-тѣ останѫлы дѣянія на Асѫ, и всичко-то му юначество, и всичко колкото стори, и градове-тѣ които съгради, не сѫ ли писаны въ книгѫ-тѫ на лѣтовницы-тѣ на Іудины-тѣ царіе? [ь]А въ врѣме-то на старость-тѫ си хванѫ го бо-24 лесть въ нозѣ-тѣ. И заспа Аса съ отцы-тѣ си, и погребе ся съ отцы-тѣ си въ градъ-тъ на Давида отца си: [ѣ]а вмѣсто него въцари ся Іосафатъ сынъ му.

25 И въцари ся Надавъ Іеровоамовъ-тъ сынъ надъ Израиля въ второ-то лѣто на Асѫ царя на Іудѫ, и царува надъ Изра-26 иля двѣ годины. И стори зло прѣдъ Господа, и ходи въ пѫть-тъ на отца си, и [ю]въ грѣхъ-тъ му, чрѣзъ който направи Израиля да съгрѣши.

27 И [я]направи съзаклѣтіе противъ него Вааса Ахыевъ-тъ сынъ, отъ Иссахаровъ-тъ домъ: и порази го Вааса [ѫ]въ Гыввеѳонъ, който *бѣ* на Филистимцы-тѣ: защото Надавъ и всичкый Израиль обсадихѫ Гыв-28 веѳонъ. А Вааса го уби въ трето-то лѣто на Асѫ Іудинъ-тъ царь, и въцари ся вмѣ-29 сто него. И като ся въцари, порази всичкый Іеровоамовъ домъ: не остави на Іеровоама нищо живо, додѣ го не истрѣби, [ѭ]според слово-то Господне, което говори 30 чрѣзъ рабъ-тъ си Ахыѭ Силонецъ-тъ, [а]За грѣхове-тѣ на Іеровоама, които съгрѣши, и чрѣзъ които направи Израиля да съгрѣши, *и* заради прогнѣваніе-то съ което 31 прогнѣва Господа Бога Израилева. А останѫлы-тѣ дѣянія на Надава, и всичко що направи, не сѫ ли писаны въ книгѫ-тѫ на лѣтовницы-тѣ на Израилевы-тѣ 32 царіе? И [б]имаше бой между Асѫ и Ваасѫ Израилевъ-тъ царь въ всичкы-тѣ имъ дни.

33 Въ трето-то лѣто на Асѫ Іудинъ-тъ царь въцари ся Вааса Ахыевъ-тъ сынъ надъ всичкый Израиль въ Ѳерсѫ: *и ца-34 рова* двадесеть и четыри годины. И направи зло прѣдъ Господа, и ходи [в]въ пѫть-тъ на Іеровоама, и въ грѣхъ-тъ му чрѣзъ който направи Израиля да съгрѣши.

з 2 Цар. 11; 4, 15. 12; 9.
и Гл. 14; 30.
і 2 Лѣт. 13; 2, 3, 22.
к 2 Лѣт. 14; 1.
л 2 Лѣт. 14; 2.
м Гл. 14; 24. 22; 46.
н 2 Лѣт. 15; 16.
о Виж Исх. 32; 20.
п Гл. 22; 44. 2 Лѣт. 15; 17, 18.
р Виж Ст. 3.
с 2 Лѣт. 16; 1 и дрг.
т Іис. Нав. 18; 25.
у Виж Гл. 12; 27.
ф 2 Лѣт. 16; 2.
х Гл. 11; 23, 24.
ц 4 Цар. 15; 29.
ч Сѫд. 18; 29.
ш 2 Цар. 20; 14.
щ 2 Лѣт. 16; 6.
ъ Іис. Нав. 21; 17.
ы Іис. Нав. 18; 26.
ь 2 Лѣт. 16; 12.
ѣ 2 Лѣт. 17; 1. Мат. 1; 8.
ю Гл. 12; 30. 14; 16.
я Гл. 14; 14.
ѫ Іис. Нав. 19; 44. 21; 23. Гл. 16; 15.
ѭ Гл. 14; 10, 14.
а Гл. 14; 9, 16.
б Ст. 16.
в Гл. 12; 28, 29. 13; 33. 14; 16.

ГЛАВА 16.

1 И дойде слово Господне [а]къмъ Іиуя Ананіевъ-тъ сынъ противъ Ваасж, и рече: 2 [б]Понеже, като тя възвысихъ отъ пьрсть-тж, и тя поставихъ вождь надъ людіе-тѣ си Израиля, ты [в]ходи въ пжть-тъ на Іеровоама, и направи людіе-тѣ ми Израиля да съгрѣшатъ, за да мя прогнѣватъ съ грѣхове-тѣ си, 3 Ето, [г]истрѣбямъ съвършенно Ваасж, и домъ-тъ му: и ще направіж домъ-тъ ти [д]както домъ-тъ на Іеровоама Наватовъ-тъ сынъ. 4 [е]Който Ваасовъ умре въ градъ-тъ, псета-та ще *го* изѣджтъ: и който неговъ умре въ поле-та-та, небесны-тѣ птицы ще *го* изѣджтъ.

5 А останжлы-тѣ дѣянія на Ваасж, и което направи, и юначество-то му, [ж]не сж ли писаны въ книгж-тж на лѣтовницы-тѣ на Израилевы-тѣ царіе? 6 И заспа Вааса съ отцы-тѣ си, и погребе ся [з]въ Өерсж: и въцари ся вмѣсто него Ила сынъ му.

7 И чрѣзъ [и]Іиуя пророка, Ананіевъ-тъ сынъ, быде слово Господне противъ Ваасж, и противъ домъ-тъ му, и поради всичкы-тѣ злыни които направи прѣдъ Господа, понеже го прогнѣва съ дѣла-та на ржцѣ-тѣ си, та станж както домъ-тъ на Іеровоама; още и защото го [і]порази.

8 Въ двадесеть и шесто-то лѣто на Асж, Іудинъ-тъ царь, въцари ся Ила сынъ-тъ на Ваасж надъ Израиля въ Өерсж, *и царова* двѣ годины. 9 [к]И направи съзаклѣтіе противъ него рабъ-тъ му Зимрій, началникъ-тъ на половинж-тж на воинскы-тѣ колесницы, като бѣше въ Өерсж, та піеше *и* ся опиваше въ домъ-тъ на Арсж, домостроитель-тъ *му* въ Өерсж. 10 И влѣзе Зимрій, та го порази, и уби го, въ двадесеть и седмо-то лѣто на Асж Іудинъ-тъ царь, и въцари ся вмѣсто него. 11 И като ся въцари, тутакси щомъ сѣднж на прѣстолъ-тъ му порази всичкый-тъ домъ на Ваасж: не остави му [л]нищо до кракъ: нито сродницы неговы, нито пріятели неговы. 12 И истрѣби Зимрій всичкый-тъ домъ на Ваасж, [м]споредъ слово-то Господне, което говорй противъ Ваасж [н]чрѣзъ Іиуя пророка, 13 За всичкы-тѣ грѣхове на Ваасж, и за грѣхове-тѣ на сына му Илж, които съгрѣшихж, и чрѣзъ които направихж Израиля да съгрѣши, понеже разгнѣвахж Господа Бога Израилева [о]съсъ суеты-тѣ си. 14 А останжлы-тѣ дѣянія на Илж, и всичко що направи, не сж ли писаны въ книгж-тж на лѣтовницы-тѣ на Израилевы-тѣ царіе?

15 Въ двадесеть и седмо-то лѣто на Асж Іудинъ-тъ царь, царова Зимрій седмь дни въ Өерсж. А людіе-тѣ бѣхж ся расположили въ станъ [п]противъ Гыввеөонъ, който 16 *бѣ* на Филистимцы-тѣ. И като чухж людіе-тѣ които бѣхж расположили станъ, че говоряхж: Зимрій направи съзаклѣтіе, още порази царя, всичкый Израиль прѣзъ онзи день въ станъ-тъ, направи царь надъ Израиля Амрія войводж-тж на воинство-то. 17 И възлѣзе Амрій, и всичкый Израиль съ него, отъ Гыввеөонъ, та обсадихж Өерсж. 18 И като видѣ Зимрій че ся облада градъ-тъ, влѣзе въ вжтрѣшній-тъ царскый домъ, та изгори врьзъ себе си царскый-тъ домъ съ огнь и умрѣ 19 За грѣхове-тѣ си които съгрѣши, понеже стори зло прѣдъ Господа, и [р]ходи въ пжть-тъ на Іеровоама, и въ грѣхъ-тъ му, що стори той като направи Израиля да съгрѣши. 20 А останжлы-тѣ дѣянія на Зимрія, и съзаклѣтіе-то му което направи, не сж ли писаны въ книгж-тж на лѣтовницы-тѣ на Израилевы-тѣ царіе?

21 Тогазь ся раздѣлихж Израилеви-тѣ людіе на двѣ части: половина-та на людіе-тѣ слѣдовахж Өивнія Гынаөовъ-тъ сынъ, за да направятъ него царь: а половина-та слѣдовахж Амрія. 22 Но людіе-тѣ които слѣдовахж Амрія, прѣвъзмогохж врьзъ людіе-тѣ които слѣдовахж Өивнія Гынаөовъ-тъ сынъ: и умрѣ Өивній, и въцари ся Амрій.

23 Въ тридесеть и пьрво-то лѣто на Асж Іудинъ-тъ царь, царова Амрій надъ Израиля, дванадесеть годины: шесть годины царова въ Өерсж. 24 И купи Самарійскый-тъ хълмъ отъ Семера за два таланта сребро, и съгради *градъ* на хълмъ-тъ, и нарече име-то на градъ-тъ, който съгради, Самаріж, споредъ име-то на Семера, господаря на [с]хълмъ-тъ. 25 [т]И стори Амрій зло прѣдъ Господа, и стори по зло отъ всичкы-тѣ що бѣхж прѣди него: 26 И [у]ходи въ всичкы-тѣ пжтища на Іеровоама, Наватовъ-тъ сынъ, и въ неговъ-тъ грѣхъ, чрѣзъ който направи Израиля да съгрѣши, понеже разгнѣвахж Господа Бога Израилева, 27 [ф]съсъ суеты-тѣ си. А останжлы-тѣ дѣянія на Амрія които направи, и юначества-та му които извърши, не сж ли писаны въ книгж-тж на лѣтовницы-тѣ на Израилевы-тѣ царіе? 28 И заспа Амрій съ отцы-тѣ си, и погребе ся въ Самаріж: и въцари ся вмѣсто него Ахаавъ сынъ му.

29 А Ахаавъ Амріевъ-тъ сынъ ся въцари надъ Израиля въ тридесеть и осмо-то

а Ст. 7. 2 Лѣт. 19; 2. 20; 34.
б Гл. 14; 7.
в Гл. 15; 34.
г Ст. 11.
д Гл. 14; 10. 15; 29.
е Гл. 14; 11.
ж 2 Лѣт. 16; 1.
з Гл. 14; 17. 15; 21.
и Ст. 1.
і Гл. 15; 27, 29. Вижь Ос. 1; 4.
к 4 Цар. 9; 31.
л 1 Цар. 25; 22.
м Ст. 3.
н Ст. 1.
о Втор. 32; 21. 1 Цар. 12; 21. Иса. 41; 29. Іон. 2; 9. 1 Кор. 8; 4. 10; 19.
п Гл. 15; 27.
р Гл. 12; 28. 15; 26, 34.
с Вижь Гл. 13; 32. 4 Цар. 17; 24. Іоан. 4; 4.
т Мих. 6; 16.
у Ст. 19.
ф Ст. 13.

лѣто на Асѫ Іудинъ-тъ царь: и царова Ахаавъ Амріевъ-тъ сынъ надъ Израиля 30 въ Самаріѭ двадесеть и двѣ години. И стори Ахаавъ Амріевъ-тъ сынъ зло прѣдъ Господа, повече отъ всичкы-тѣ които бы- 31 дохѫ прѣди него. И като че бѣше малко това дѣто да ходи въ грѣхове-тѣ на Іеровоама Натавовъ-тъ сынъ, [з]зѣ още за женѫ Іезавель, дъщеріѭ-тѫ на Еѳваала [и]Сидонскый-тъ царь, и [і]отиде та служи 32 на Ваала, и му ся поклони. И възстави требище на Ваала, [к]вѫтрѣ въ Вааловъ-тъ 33 домъ, който съгради въ Самаріѭ. И [л]направи Ахаавъ Ашерѫ: и [м]отъ всичкы-тѣ Израилевы царіе, които быдохѫ прѣди него, Ахаавъ направи повече за да прогнѣва Господа Бога Израилева.

34 Въ неговы-тѣ дни Хыилъ Веѳилецъ-тъ съгради Іерихонъ: тури основанія-та му съсъ *смьрть-тѫ на* Авирона първородный-тъ си, и тури врата-та му съсъ *смьрть-тѫ на* Сегува по младый-тъ си *сынъ*, [н]споредъ слово-то Господне, което говорѝ чрѣзъ Іисуса сынъ-тъ Навіева.

ГЛАВА 17.

1 И Илія Ѳесвіецъ-тъ, който бѣ отъ Галадскы-тѣ жители, рече Ахааву: [а]Живъ Господь Богъ Израилевъ [б]прѣдъ когото прѣдстоѭ, нѣма да бѫде прѣзъ тѣзи [в]*години* [г]роса, и дъждь, освѣнь чрѣзъ мое-то слово.

2 И быде слово Господне къмъ него, и 3 рече: Иди отъ тукъ, и обърни ся къмъ истокъ, и скрый ся при потокъ-тъ Хе- 4 риѳъ, който е срещѫ Іорданъ. И ще піешь отъ потокъ-тъ: и заповѣдахъ на 5 вранове-тѣ, да тя хранятъ тамъ. И отиде, та направи споредъ слово-то Господне; защото отиде, та сѣднѫ при потокъ-тъ 6 Херинѳъ, който е срещѫ Іорданъ. И доносяхѫ му вранове-тѣ хлѣбъ и месо заранѣ, и хлѣбъ и месо вечеръ: и піеше 7 отъ потокъ-тъ. А слѣдъ нѣколко дни изсъхнѫ потокъ-тъ, понеже не станѫ дъждь по земіѭ-тѫ.

8 И быде слово Господне къмъ него, и 9 рече: Стани та иди въ [д]Сарептѫ Сидонскѫ, и сѣди тамъ: ето, заповѣдахъ тамъ 10 на еднѫ вдовицѫ женѫ да тя храни. И станѫ та отиде въ Сарептѫ. И като отиде при портѫ-тѫ на градъ-тъ, ето, тамъ една вдовица жена която събираше дърва, и выкнѫ къмъ неіѫ и рече: Донесь ми, моліѭ, малко водѫ въ съсѫдъ, да піѭ. 11 И като отиде да донесе, выкнѫ слѣдъ неіѫ, и рече: Донесь ми, моліѭ, уломъкъ 12 хлѣбъ въ рѫкѫ-тѫ си. А тя рече: Живъ Господь Богъ твой, нѣмамъ ни еднѫ питѫ, но само еднѫ шепѫ брашно въ делвѫ-тѫ, и малко елей въ кърчагъ-тъ: и ето събирамъ двѣ дървцета, за да идѫ и да го направіѭ за мене, и за сына ми, та да 13 го изѣдемъ, и да умремъ. А Илія ѝ рече: Не бой ся: иди, направи както рече ты: но отъ него направи първо за мене единъ малъкъ потрѣбникъ, та ми донесь, и послѣ направи за себе си, и за сына си: 14 Защото така говори Господь Богъ Израилевъ: Делва-та на брашно-то не ще да ся испраздни, нито кърчагъ-тъ на елей-тъ ще оскудѣе, до день-тъ *въ който* Господь ще даде дъждь по лице-то на земіѭ-тѫ. 15 И тя отиде, та направи споредъ Иліево-то слово: и ядеше тя и той, и домъ-тъ ѝ, 16 *много* дни: Делва-та на брашно-то не ся испразднн, нито кърчагъ-тъ на елей-тъ оскудѣ, споредъ слово-то Господне, което говори чрѣзъ Иліѭ.

17 И слѣдъ това, разболѣ ся сынъ-тъ на женѫ-тѫ, на госпожѫ-тѫ на домъ-тъ: и болесть-та му бѣ силна много, щото 18 не останѫ дыханіе въ него. И рече на Иліѭ: [е]Що имашь съ мене, человѣче Божій? Дали си дошелъ при мене да докарашь на память беззаконія-та ми, и 19 да уморишь сына ми? А той ѝ рече: Дай ми сына си. И зѣ го отъ пазухѫ-тѫ ѝ, та го изнесе на горницѫ-тѫ, дѣто сѣ- 20 дѣше, и положи го на одръ-тъ си. И извыка къмъ Господа, и рече: Господи Боже мой! нанеслъ ли си зло и на вдовицѫ-тѫ, при коіѭто азъ живѣѭ да умо- 21 ришь сына ѝ? И [ж]распрострѣ ся три пѫти връзъ дѣте-то, и извыка къмъ Господа, и рече: Господи Боже мой, нека ся върне, моліѭ ся, душа-та на това дѣте 22 въ него. И послуша Господь Иліинъ-тъ 23 гласъ: та ся върнѫ душа-та на дѣте-то въ него, и [з]оживѣ. И зѣ Илія дѣте-то, та го снѣ отъ горницѫ-тѫ въ кѫщѫ-тѫ, и даде го на майкѫ му. И рече Илія: 24 Виждь, живъ е сынъ ти. И рече жена-та на Иліѭ: Сега [и]познавамъ отъ това че си Божій человѣкъ, и слово-то Господне въ уста-та ти е истина.

ГЛАВА 18.

1 И [а]слѣдъ много дни быде слово Господне къмъ Иліѭ въ трето-то лѣто, и рече: Иди, яви ся Ахааву: и [б]ще дамъ дъждь 2 по лице-то на земіѭ-тѫ, И отиде Илія

[з] Втор. 7; 3.
[и] Съд. 18; 7.
[і] Гл. 21; 25, 26. 4 Цар. 10; 18. 17; 16.
[к] 4 Цар. 10; 21, 26, 27.
[л] 4 Цар. 13; 6. 17; 10. 21; 3. Іер. 17; 2.
[м] Ст. 30. Гл. 21; 25.
[н] Іис. Нав. 6; 26.

—

[а] 4 Цар. 3; 14.
[б] Втор. 10: 8.
[в] Лук. 4; 25.
[г] Іак. 5; 17.
[д] Авд. 20; Лук. 4; 26.
[е] Вижъ Лук. 5; 8.
[ж] 4 Цар. 4; 34, 35.
[з] Евр. 11; 35.
[и] Іоан. 3; 2. 16; 30.

—

[а] Лук. 4; 25. Іак. 5; 17.
[б] Втор. 28; 12.

да ся яви Ахааву. А гладъ-тъ бѣ тежъкъ въ Самаріѭ.

3 И повыка Ахаавъ Авдіѭ домостроитель-тъ. (А Авдія ся боеше много отъ 4 Господа: Защото когато Іезавель истрѣби пророцы-тѣ Господни, Авдія зѣ сто пророцы, та гы скры, петдесеть въ еднѫ пещерѫ и петдесеть въ другѫ, и хранеше 5 гы съ хлѣбъ и водѫ.) И рече Ахаавъ на Авдіѭ: Обыколи земіѭ-тѫ, *и иди* къмъ всичкы-тѣ водны источницы, и къмъ всичкы-тѣ потоцы: негли намѣримъ трѣвѫ, за да упазимъ животъ-тъ на коніе-тѣ и на мьскы-тѣ, и да ся не лишимъ отъ ско- 6 тове-тѣ. И тъй раздѣлихѫ земіѭ-тѫ помежду си, за да ѭ обыколятъ: Ахаавъ отиде по единъ пѫть особенъ, и Авдія отиде по другъ пѫть особенъ.

7 И като бѣше Авдія на пѫть-тъ, ето, Илія го срѣщнѫ: и той го позна и паднѫ на лице, и рече: Ты ли си, Господине 8 мой Иліе? И той му рече: Азъ: иди, 9 речи на господаря си: Ето, Илія. А той рече: Що сьмь съгрѣшилъ, та искашь да прѣдадешь рабъ-тъ си въ рѫкѫ-тѫ 10 на Ахаава, за да мя убіе? Живъ Господь Богъ твой, нѣма народъ или царство, дѣто да не е провождалъ господарь-тъ ми да тя търси: и когато казувахѫ: Нѣма го, той заклѣваше царство-то и народъ-тъ, че не сѫ тя намѣрили. 11 А сега ты казувашь: Иди, кажи на го- 12 сподаря си: Ето, Илія: И като ся отдѣлѭ азъ отъ тебе, [в]Духъ Господенъ ще тя отведе дѣто не знаѭ: и когато отидѫ та извѣстіѭ *това* Ахааву, и не тя намѣри, ще мя убіе. Но рабъ-тъ ти ся бои отъ 13 Господа отъ младость-тѫ си. Не извѣсти ли ся на господаря ми що сторихъ азъ, когато Іезавель убиваше Господни-тѣ пророцы, какъ скрыхъ сто мѫжіе отъ Господни-тѣ пророцы, петдесеть въ еднѫ пещерѫ, и петдесеть въ другѫ пещерѫ, 14 и хранихъ гы съ хлѣбъ и водѫ? А сега ты казувашь: Иди, речи на господаря 15 си: Ето, Илія: но той ще мя убіе. И рече Илія: Живъ Господь на силы-тѣ, прѣдъ когото прѣдстоѭ, че днесь ще ся явѭ нему.

16 И тъй отиде Авдія да посрѣщне Ахаава, и извѣсти му. И Ахаавъ отиде да 17 посрѣщне Иліѭ. И като видѣ Ахаавъ Иліѭ, рече му Ахаавъ: [г]Ты ли си който 18 [д]смущавашь Израиля? А той рече: Не смущавамъ азъ Израиля, но ты, и твой-тъ бащинъ домъ: [е]защото вы оставихте заповѣди-тѣ Господни, и отиде ты вслѣдъ 19 Ваалимы-тѣ. Сега прочее проводи, и събери при мене всичкый Израиль на горѫ-тѫ [ж]Кармилъ, и пророцы-тѣ Вааловы четыристотинъ и петдесеть, [з]и четыри-тѣ стотинъ пророцы на Ашерѫ, които ядѫтъ 20 на Іезавелинѫ-тѫ трънезѫ. И проводи Ахаавъ до всичкы-тѣ Израилевы синове [и]та събра пророцы-тѣ на горѫ-тѫ Кармилъ.

21 И дойде Илія при всичкы-тѣ людіе, та рече: [і]До кога ще хромите между двѣ мѫдрованія? Іеова ако е Богъ слѣдувайте го: ако ли е [к]Ваалъ, слѣдувайте него. А людіе-тѣ не му отговорихѫ ни рѣчь.

22 Тогазь рече Илія на людіе-тѣ: [л]Азъ самъ останѫхъ пророкъ Господень: а [м]Ваалови-тѣ пророци сѫ четыристотинъ 23 и петдесеть мѫжіе. Нека ни дадѫтъ два юнца: и нека изберѫтъ единый-тъ юнецъ за тѣхъ си, и нека го раздробятъ, и нека *го* турятъ на дърва-та, и огнь да не турятъ: и азъ ще приготвіѭ другый-тъ юнецъ, и ще *го* туріѭ на дърва-та, и огнь 24 нѣма да туріѭ. И призовѣте име-то на богъ-тъ си, и азъ ще призовѫ име-то на Господа: и онзи Богъ, [н]който отговори чрѣзъ огнь, той нека е Богъ. И отговорихѫ всичкы-тѣ людіе та рекохѫ: Добро е това слово.

25 И рече Илія на Вааловы-тѣ пророцы: Изберѣте си единый-тъ юнецъ, та *го* приготвѣте вы първо: защото сте много: и призовѣте име-то на богъ-тъ си, огнь 26 обаче да не турите. И зѣхѫ юнецъ-тъ който имъ ся даде, та го приготвихѫ, и призовавахѫ име-то на Ваала отъ утриньтѫ дори до пладне, и выкахѫ: Послушай насъ, Ваале: но [о]нѣмаше гласъ, и нѣмаше слушаніе: и скачахѫ около олтарь-тъ, 27 който бѣхѫ създали. А около пладне Илія имъ ся присмиваше: и казуваше: Выкайте съ голѣмъ гласъ: защото богъ е: или ся разговаря, или има нѣщо работѫ, или е на пѫть, или може бы спи, 28 и ще ся сѣбуди. И выкахѫ съ голѣмъ гласъ и [п]рѣжахѫ ся споредъ обычай-тъ си съ ножове и съ копія, додѣ ся излѣ 29 кръвь на тѣхъ. И като прѣминѫ пладне, [р]и тѣ пророчествовахѫ дори до часъ-тъ на приношеніе-то, не бѣ гласъ, и [с]не бѣ слушаніе, и не бѣ вниманіе.

30 Тогазь рече Илія на всичкы-тѣ людіе: Приближѣте при мене. И всичкы-тѣ людіе приближихѫ при него. И [т]поправи олтарь-тъ Господенъ, който бѣше съборенъ. 31 И зѣ Илія дванадесеть каменіе споредъ число-то на племена-та на синове-тѣ на Іакова, къмъ когото быде слово Господне, и рече: [у]Израиль ще бѫде име-

в 4 Цар. 2; 16. Іез. 3; 12, 14. Мат. 4; 1. Дѣян. 8; 39.
г Гл. 21; 20.
д Іис. Нав. 7; 25. Дѣян. 16; 20.
е 2 Лѣт. 15; 2.
ж Іис. Нав. 19; 26.
з Гл. 16; 33.
и Гл. 22; 6
і 4 Цар. 17; 41. Мат. 6; 24.
к Вижь Іис. Нав. 24; 15.
л Гл. 19; 10, 14.
м Ст. 19.
н Ст. 38; 1 Лѣт. 21; 26.
о Псал. 115; 5. Іер. 10; 5. 1 Кор. 8; 4. 12; 2.
п Лев. 19; 28. Втор. 14; 1.
р 1 Кор. 11; 4, 5.
с Ст. 26.
т Гл. 19; 10.
у Быт. 32; 28. 35; 10. 4 Цар. 17; 34.

32 то ти: И съзида съ каменіе-тѣ олтарь [ф]въ име-то Господне: и направи браздѫ около олтарь-тъ която вмѣщаваше двѣ 33 саты сѣме. И [х]нареди дърва-та, и насѣче юнецъ-тъ на кѫсове, та го тури на дър- 34 ва-та. И рече: Напълнѣте съ водѫ четыри водоносы, та [ц]излѣйте на всесъжженіе-то и на дърва-та. И рече Повторѣте: и повторихѫ. И рече: Потретѣте: 35 и потретихѫ. И обыкаляше вода-та около олтарь-тъ: още и [ч]бразда-та ся напълни 36 съ водѫ. И въ часъ-тъ на приношеніе-то приближи Илія пророкъ-тъ, и рече: Господи, [ш]Боже Авраамовъ, и Исааковъ и Израилевъ, [щ]нека бѫде извѣстно днесь, че Ты си Богъ въ Израиля, и азъ рабъ твой, и [ъ]че споредъ твое-то слово направихъ 37 всичкы тѣзи дѣла: Послушай мя, Господи, послушай мя, за да познаіѫтъ тѣзи людіе че ты си Господь Богъ, и ты си обърнѫлъ 38 сърдца-та имъ назадъ. Тогазь [ы]паднѫ огнь отъ Господа, та пояде всесъжженіе-то, и дърва-та, и каменіе-тѣ и пърсть-тѫ, и облиза водѫ-тѫ която бѣ въ браздѫ-тѫ.

39 И когато видѣхѫ това всичкы-тѣ людіе, паднѫхѫ на лице, и рекохѫ: [ь]Іеова, 40 той е Богъ: Іеова, той е Богъ. И рече имъ Илія: [ѣ]Хванѣте Вааловы-тѣ пророцы: никой отъ тѣхъ да не избѣгне. И хванѫхѫ гы: и низведе гы Илія при потокъ-тъ Кысонъ, и [ю]искла гы тамъ.

41 И рече Илія на Ахаава: Възлѣзь, яждь и пій, защото *иде* гласъ на много дъждь. 42 И възлѣзе Ахаавъ да яде и да піе: а Илія възлѣзе на върхъ Кармилъ, и [я]наведе ся на земіѭ-тѫ та тури лице-то си 43 между колѣнѣ-тѣ си: И рече на слугѫ-тѫ си: Възлѣзь сега, погледни къмъ море-то. И възлѣзе, та погледнѫ, и рече: Нѣма нищо. А той рече: Иди пакъ, до 44 седмь пѫти. И седмый-тъ пѫть рече: Ето малъкъ облакъ, колкото человѣческа длань, възлѣзва отъ море-то. И рече Възлѣзь, кажи Ахааву: Впрегни *колесницѫ-тѫ си* та слѣзь, за да тя не хване 45 дъждь-тъ. И между това небе-то ся помрачи отъ облацы и вѣтръ, и станѫ голѣмъ дъждь. И качи ся Ахаавъ на ко- 46 лесницѫ-тѫ си та отиде въ Іезраель. И рѫка Господня быде връху Иліѭ: [ѫ]и стегнѫ чрѣсла-та си, та тичаше прѣдъ Ахаава дори до входъ-тъ на Іезраель.

ГЛАВА 19.

1 И възвѣсти Ахаавъ на Іезавель всичко що направи Илія, и какъ [а]изби съ мечь 2 всичкы-тѣ пророцы. И проводи Іезавель вѣститель на Иліѭ, и рече: [б]Така да направятъ богове-тѣ, и така да притурятъ, ако утрѣ около тойзи часъ не направіѭ животъ-тъ ти както животъ-тъ на едного 3 отъ тѣхъ. И [*]като видѣ *това Илія*, станѫ, и отиде заради животъ-тъ си, и дойде въ Вирсавее Іудинъ, и остави тамъ слугѫ-тѫ си.

4 А той отиде въ пустыніѭ-тѫ единъ день пѫть, и отиде та сѣднѫ подъ едно смерчіе: и [в]пожела въ себе си да умре, и рече: Стига: сега, Господи, земи душѫ-тѫ ми, защото не сьмь по добръ отъ от- 5 цы-тѣ си. И легнѫ та заспа подъ едно смерчіе, и ето, ангелъ ся допрѣ до него, 6 и рече му: Стани, яждь. И погледнѫ, и ето, при главѫ-тѫ му потрѣбникъ *печенъ* въ жаравѫ-тѫ, и кърчагъ съ водѫ. И 7 яде и пи, и пакъ легнѫ. И върнѫ ся ангелъ Господень пакъ, та ся допрѣ до него, и рече: Стани, яждь: защото 8 много ти е пѫть-тъ. И станѫ та яде и пи, и съ крѣпость-тѫ на онова ястіе пѫтова [г]четыридесеть дни и четыридесеть нощи, дори до [д]Хоривъ горѫ-тѫ Божіѭ.

9 И влѣзе тамъ въ пещерѫ, и насели ся тамъ: и ето, *быде* слово Господне къмъ него, та му рече: Що правишь тукъ, 10 Иліе? А той рече: [е]Поревновахъ много [ж]за Господа, Бога на силы-тѣ: защото Израилеви-тѣ сынове оставихѫ завѣтъ-тъ ти, олтари-тѣ ти съборихѫ, и [з]пророцы-тѣ ти избихѫ съ мечь: и [и]останѫхъ азъ самъ, и искатъ животъ-тъ ми, да го от- 11 немѫтъ. И рече: Излѣзь, та застани [і]на горѫ-тѫ, прѣдъ Господа. И ето, Господь минува и [к]вѣтръ голѣмъ и силенъ цѣпеше горы-тѣ и стрываше скалы-тѣ прѣдъ Господа: *и* Господь не бѣ въ вѣтръ-тъ: и подиръ вѣтръ-тъ тръсъ: Господь не бѣ 12 въ тръсъ-тъ: И подиръ тръсъ-тъ огнь: Господь не бѣ въ огнь-тъ: и подиръ 13 огнь-тъ, тихъ и тънъкъ гласъ. И като чу Илія, [л]покры лице-то си съ кожухъ-тъ си, та излѣзе, и застанѫ въ входъ-тъ на пещерѫ-тѫ. [м]И ето, гласъ къмъ него: и 14 рече: що правишь тукъ, Иліе? [н]И рече: Поревновахъ много за Господа, Бога на силы-тѣ: защото Израилеви-тѣ сынове оставихѫ завѣтъ-тъ ти, олтари-тѣ ти съборихѫ, и пророцы-тѣ ти избихѫ съ мечь: и останѫхъ азъ самъ, и искатъ животъ-тъ 15 ми да го отнемѫтъ. И рече му Господь: Иди, върни ся въ пѫть-тъ си къмъ пустыніѭ-тѫ на Дамаскъ: и когато оти-

ф Быт 3: 17.
х Лев. 1; 6, 7, 8.
ц Вижъ сжд. 6; 20.
ч Ст. 32, 38.
ш Исх. 3; 6.
щ Гл. 8; 43. 4 Цар. 19; 19. Псал. 83; 18.
ъ Числ. 16; 28.
ы Лев. 9; 24. Сжд. 6; 21. 1 Лѣт. 21; 26. 2 Лѣт. 7; 1.
ь Ст. 24.
ѣ 4 Цар. 10; 25.
ю Втор. 13; 5. 18; 20.
я Іак. 5; 17, 18.
ѫ 4 Цар. 4; 29. 9; 1.

—

а Гл. 18; 40.
б Руѳ. 1; 17. Гл. 20; 10. 4 Цар. 6; 31.
* *Или* убоя ся и
в Числ 11; 15. Іон. 4; 3, 8.
г Вижъ Исх. 34; 28. Втор. 9; 9, 18. Мат. 4; 2.
д Исх. 3; 1.
е Рим. 11; 3.
ж Числ. 25; 11, 13. Псал. 69; 9.
з Гл. 18; 4.
и Гл. 18; 22. Рим. 11; 3.
і Исх. 24; 12;
к Іез. 1; 4. 37; 7.
л Вижъ Исх. 3; Иса. 6; 2.
м Ст. 9.
н Ст. 10.

дешь, [о]помажи Азаила за царь надъ Сиріѭ: 16 А [п]Іиуя Намессіевъ-тъ сынъ ще помажешь за царь надъ Израиля: и [р]Елиссея Сафатовъ-тъ сынъ, отъ Авелмеолѫ, ще помажешь за пророкъ вмѣсто 17 тебе. И [с]ще бѫде, щото оногози, който ся избави отъ мечь-тъ на Азаила, ще *го* умьртви Іиуй: и оногози, който ся избави отъ мечь-тъ на Іиуя, [т]ще го умьртви Елиссей. 18 [у]Оставихъ обаче въ Израиль седмь тысящы, всичкы-тѣ които не сѫ прѣклонили колѣна Ваалу, и [ф]всякы уста които не сѫ го цѣлунѫли.

19 И търгнѫ отъ тамъ, та намѣри Елиссея Сафатовъ-тъ сынъ, като ореше *съ* дванадесеть супруга волове прѣдъ себе си, и той бѣ съ дванадесетый-тъ: и минѫ Илія близу край него, та хвьрли вързъ 20 него кожухъ-тъ си. А той остави волове-тѣ, та ся завтече вслѣдъ Иліѭ, и рече: [х]Нека цѣлунѫ, молѭ, отца си и майкѫ си, и *тогазь* ще тя послѣдувамъ. И рече му: Иди, върни ся: защото що ти сьмь 21 направилъ? И върнѫ ся отъ подирѣ му та зѣ единъ супругъ волове, и закла гы, и [ц]опече месо-то имъ съ орѫдія-та на волове-тѣ, и даде на людіе-тѣ, та ядохѫ. Тогазь станѫ та отиде вслѣдъ Иліѭ, и слугуваше му.

ГЛАВА 20.

1 Тогазь Венададъ Сирійскый царь събра всичкѫ-тѫ си силѫ: (а *имаше* съ него тридесеть и два царіе, и коніе, и колесницы:) и възлѣзе, та обсади Самаріѭ, 2 и ратоваше ѭ. И проводи вѣстители на Ахаава Израилевъ-тъ царь въ градъ-тъ, и рече му: Така говори Венададъ: 3 Сребро-то ти и злато-то ти е мое: и жены-тѣ ти и красны-тѣ ти чада сѫ мои. 4 И отговори Израилевый царь и рече: Споредъ слово-то ти, господарю мой царю, твой сьмь азъ, и всичко каквото имамъ. 5 И дойдохѫ пакъ вѣстители-тѣ, та рекохѫ: Така говори Венададъ, и казува: Понеже испроводихъ къмъ тебе, и рѣкохъ: Сребро-то си, и злато-то си, и жены-тѣ 6 си, и чада-та си, ще дадешь менѣ; Но утрѣ, около тойзи часъ ще пратѭ рабы-тѣ си при тебе и ще прѣдирятъ домъ-тъ ти, и домове-тѣ на рабы-тѣ ти: и каквото е желателно прѣдъ очи-тѣ ти, ще турятъ 7 въ рѫцѣ-тѣ си, и ще *го* земѫтъ. Тогазь повыкнѫ Израилевый царь всичкы-тѣ старѣйшины на мѣсто-то, та рече: Размыслѣте, молѭ, и виждте че той зло иска: защото проводи до мене за жены-тѣ ми, и за чада-та ми, и за сребро-то ми, и за злато-то 8 ми, и не му отрѣкохъ *нищо*. И рекохѫ му всичкы-тѣ старѣйшины и всичкы-тѣ людіе: Да не послушашь, нито да скло-9 нишь. За то рече на Венададовы-тѣ вѣстители: Речѣте на господаря ми царь-тъ: Всичко каквото заръча ты на рабъ-тъ си най напрѣдъ, ще направѭ: но това нѣщо не могѫ да направѭ. И вѣстители-тѣ си отидохѫ, та му отнесохѫ отвѣтъ.

10 И пакъ му проводи Венададъ, и рече: [а]Така да ми направятъ богове-тѣ, и така да приложатъ, ако пьрсть-та на Самаріѭ бѫде доволна за по еднѫ шепѫ на всич-11 кы-тѣ людіе, които мя слѣдуватъ. И отговори Израилевый царь и рече: Речѣте *му*: Който ся опасува *съ орѫжія*, нека ся не хвали, както който *гы* распасува. 12 А когато *Венададъ* чу това слово, [б]піеше той и царіе-тѣ *що бѣхѫ съ него* въ шатры-тѣ, и рече на рабы-тѣ си: Опълчѣте ся. И опълчихѫ ся противъ градъ-тъ.

13 И ето дойде при Ахаава Израилевъ-тъ царь единъ пророкъ, и рече: Така говори Господь: Видишь ли всичко това голѣмо множество? ето, [в]азъ го прѣдавамъ въ рѫцѣ-тѣ ти днесь: и ще позна-14 ешь че азъ сьмь Господь. И рече Ахаавъ: Чрѣзъ кого? А той отговори: Така говори Господь: Чрѣзъ слугы-тѣ на князове-тѣ на области-тѣ. Тогазь рече: Кой ще начне сраженіе-то: И отвѣща: Ты.

15 Тогазь изброи слугы-тѣ на князове-тѣ на области-тѣ, и тѣ бѣхѫ двѣстѣ и тридесеть и два; и слѣдъ тѣхъ, изброи всичкы-тѣ людіе, всичкы-тѣ Израилевы сынове, седмь 16 тысящы. И излѣзохѫ около пладне. А Венададъ [г]піеше *и* опиваше ся въ шатры-тѣ, той, и царіе-тѣ, тридесеть-тѣ и 17 два царіе, союзници-тѣ му. И излѣзохѫ първи слугы-тѣ на князове-тѣ на области-тѣ: и проводи Венададъ *да ся научи*: и възвѣстихѫ му, и рекохѫ: Мѫжіе из-18 лѣзохѫ изъ Самаріѭ. А той рече: Ако сѫ излѣзли мирно, хванѣте гы живы: а ако сѫ излѣзли за бой, *пакъ* гы живы 19 хванѣте. Излѣзохѫ прочее изъ градъ-тъ тѣзи слугы на князове-тѣ на области-тѣ, 20 и воинство-то което гы слѣдуваше. И порази всякой человѣкъ-тъ си: и Сиріяни-тѣ побѣгнѫхѫ: и гони гы Израиль: а Венададъ Сирійскый царь ся отърва на 21 конь съ конницы-тѣ. И излѣзе Израилевый царь, та порази конницы-тѣ и колесницы-тѣ, и направи на Сиріяны-тѣ го-22 лѣмо пораженіе. И дойде пророкъ-тъ при Израилевъ-тъ царь, та му рече: Иди, укрѣпи ся, и размысли, та виждь що ще да направишь: защото [д]въ завращаніе-то

о 4 Цар. 8; 12, 13.
п 4 Цар. 9; 1—3.
р Лук. 4; 27.
с 4 Цар. 8: 12. 9; 14 и дрг. 10; 6 и дрг. 13; 3.
т Виж Осія 6; 5.
у Рим. 11; 4.
ф Виж Осія 13; 2.
х Мат. 8; 21, 22. Лук. 9; 61, 62.
ц 2 Цар. 24; 22.
—
а Гл. 19; 2.
б Ст. 16.
в Ст. 28.
г Ст. 12. Гл. 16; 9.
д 2 Цар. 11; 1.

на годинѫ-тѫ Сирійскый царь ще възлѣзе противъ тебе.

23 А раби-тѣ на Сирійскый-тъ царь рекохѫ му: Тѣхни-тѣ богове сѫ богове планинскы: заради това ся прѣукрѣпихѫ противъ насъ: но ако направимъ бой съ тѣхъ въ поле-то, непрѣмѣнно ще ся 24 прѣукрѣпимъ ный противъ тѣхъ. Направѝ прочее това нѣщо; извадѝ царіе-тѣ всякого отъ мѣсто-то му, та турѝ вмѣсто 25 тѣхъ войводы. И ты си събери войскѫ, колкото войска ти загынѫ, и конь вмѣсто конь, и колесницѫ вмѣсто колесницѫ: и нека направимъ бой съ тѣхъ въ поле-то, и непрѣмѣнно ще ся прѣукрѣпимъ противъ тѣхъ. И послуша гласъ-тъ имъ, та направи така.

26 И въ завращаніе-то на годинѫ-тѫ, изброи Венададъ Сирійцы-тѣ, и възлѣзе [в]въ Афекъ, за да направи бой противъ 27 Израиля. И Израилеви-тѣ сынове ся изброихѫ, и ся приготвихѫ та отидохѫ да гы посрѣщнѫтъ; и расположихѫ станъ-тъ си Израилеви-тѣ сынове срещѫ тѣхъ като двѣ малкы козіи стада: а Сирійци-28 тѣ испълнихѫ земіѭ-тѫ. И дойде Божій-тъ человѣкъ, та говорѝ на Израилевъ-тъ царь, и рече: Така говори Господь: Понеже Сиріяни-тѣ рекохѫ: Іеова е Богъ на планины-тѣ, а не Богъ на долове-тѣ, заради това [ж]ще прѣдамъ въ рѫкѫ-тѫ ти всичко това голѣмо множество, и ще познаете че азъ сьмь Іеова.

29 И бѣхѫ расположени въ станъ едни срещѫ другы седмь дни. И въ седмый-тъ день станѫ сраженіе: и поразихѫ Израилеви-тѣ сынове Сиріяны-тѣ сто тысящы 30 пѣшцы въ единъ день. А останѫли-тѣ побѣгнѫхѫ въ Афекъ, къмъ градъ-тъ: и паднѫ стѣна-та върхъ двадесеть и седмь тысящы отъ останѫлы-тѣ мѫжіе. И побѣгнѫ Венададъ, та влѣзе въ градъ-тъ, *и скры ся* изъ клѣть въ клѣть.

31 И рекохѫ му раби-тѣ му: Ето сега чухмы че на Израилевый домъ царіе-тѣ сѫ милостиви царіе: [з]да туримъ прочее врѣтища на чрѣсла-та си, и вѫжя на главы-тѣ си, и да излѣземъ прѣдъ Израилевъ-тъ царь: негли бы ти подарилъ жи-32 вотъ-тъ. И прѣпасахѫ ся съ врѣтища около чрѣсла-та си, и съ вѫжя на главы-тѣ си дойдохѫ при Израилевъ-тъ царь, та рекохѫ: Рабъ-тъ ти Венададъ говори: Нека живѣе душа-та ми, моліѭ. И рече: Живъ ли е още? братъ ми е. 33 И мѫжіе-тѣ зѣхѫ *това* за добръ знакъ, и побързахѫ да *повторятъ това що излѣзе изъ уста-та му: и рекохѫ: Братъ ти Венададъ. И рече: Идѣте, доведѣте го. И когато дойде при него Венададъ, 34 той го въскачи на колесницѫ-тѫ *си*. И рече му *Венададъ*: [и]Градове-тѣ, които зѣ баща ми отъ бащѫ ти, ще ти гы отдамъ: и ще си направишь стъгды въ Дамаскъ, както направи баща ми въ Самаріѭ. И азъ, *рече Ахаавъ*, ще тя пустнѫ съ тойзи уговоръ. Така направи уговоръ съ него, и пустнѫ го.

35 А единъ человѣкъ [і]отъ сынове-тѣ на пророцы-тѣ рече на ближній-тъ си [к]съсъ слово Господне: Удари мя, моліѭ. Но не 36 рачѝ человѣкъ-тъ да го удари. И рече му: Понеже не послуша ты гласъ-тъ Господень, ето, като търгнешь отъ мене, львъ ще тя порази. И като търгнѫ отъ 37 него, [л]намѣри го львъ, и порази го. Намѣри сетнѣ другыго человѣка и рече: Удари мя, моліѭ. И человѣкъ-тъ го у-38 дари, и съ ударъ-тъ направи ранѫ. Тогазь си отиде пророкъ-тъ, та чакаше на пѫть-тъ за царя, прѣличенъ съ по-39 кровъ на очи-тѣ си. И [м]като минуваше царь-тъ, той извыка къмъ царя и рече: рабъ-тъ ти излѣзе въ срѣдъ сраженіе-то: и ето, единъ человѣкъ като свърнѫ на странѫ, доведе едного при мене и рече: Пази тогозь человѣка: ако побѣгне нѣкакъ, тогазь [н]животъ-тъ ти ще бѫде вмѣсто животъ-тъ му, или ще платишь единъ 40 талантъ сребро: И като ся упражняваше рабъ-тъ ти тукъ и тамъ, той ся изгуби. И рече му Израилевый царь: Тойзи е сѫдъ-тъ ти: ты самъ си *го* изреклъ. 41 Тогазь ускори та дигнѫ покровъ-тъ отъ очи-тѣ си: и позна го Израилевый царь 42 че бѣше отъ пророцы-тѣ: И рече му: Така говори Господь: [о]Понеже ты пустнѫ отъ рѫкѫ-тѫ *си* человѣка, когото азъ бѣхъ опрѣдѣлилъ за истрѣбленіе, заради това животъ-тъ ти ще бѫде вмѣсто неговъ-тъ животъ, и людіе-тѣ ти вмѣсто 43 людіе-тѣ му. И [п]отиде Израилевый царь въ домъ-тъ си дряхлъ и огорченъ, и дойде въ Самаріѭ.

ГЛАВА 21.

1 И слѣдъ тѣзи събытія, Навуѳей Іезраелецъ-тъ имаше лозіе въ Іезраель, близу до домъ-тъ на Ахаава Самарійскый-тъ 2 царь. И говорѝ Ахаавъ на Навуѳея, и рече: Дай ми [а]лозіе-то си да го имамъ за градинѫ на зеліе, понеже е близу до домъ-тъ ми: и ще ти дамъ вмѣсто него по добро лозіе отъ него: *или*, ако ти е угодно, ще ти дамъ цѣнѫ-тѫ въ сребро. 3 И Навуѳей рече Ахааву: Да ми не даде Господь, [б]да ти дамъ бащино-то си наслѣдіе.

в Іис. Нав. 13; 4.
ж Ст. 13
з Быт 37; 34.
* *Евр.* грабнѫтъ що изъ него.

и Гл. 15; 20.
і 4 Цар. 2; 3, 5, 7, 15.
к Гл. 13; 17, 18.
л Гл. 13; 24.

м Вижь 2 Цар. 12; 1 и дрг.
н 4 Цар. 10; 24.
о Гл. 22; 31 — 37.
п Гл. 21; 4.

—
а 1 Цар. 8; 14.
б Лев. 25; 23. Числ. 36; 7. Іез. 46; 18.

4 И дойде Ахаавъ въ домъ-тъ си дряхлъ и огорченъ, за тѫзи думѫ коіѫто му каза Навуѳей Іезраелецъ-тъ и рече: Не щѫ да ти дамъ бащино-то си наслѣдіе. И легнѫ на одръ-тъ си, та отвърнѫ ли-5 це-то си, и не яде хлѣбъ. И дойде при него Іезавель жена му, та му рече: Защо е духъ-тъ ти дряхлъ, та не ядешь хлѣбъ? 6 А той ѝ рече: Понеже говорихъ на Навуѳея Іезраелецъ-тъ, и рѣкохъ му: Дай ми лозіе-то си съсъ сребро: или, ако обичашь, ще ти дамъ *друго* лозіе вмѣсто него: а той отговори: Не щѫ да ти дамъ 7 лозіе-то си. И рече му Іезавель жена му: Ты ли сега царувашь надъ Израиля? Стани, яждь хлѣбъ, и нека е весело сърдце-то ти: азъ ще ти дамъ лозіе-то на 8 Навуѳея Іезраелецъ-тъ. Тогазь писа писма въ Ахаавово име, и запечати съ печать-тъ му, та проводи писма-та на старѣйшины-тѣ и на благородны-тѣ, които бѣхѫ въ градъ-тъ му, които живѣехѫ съ 9 Навуѳея. И пишеше въ писма-та и казуваше: Прогласѣте постъ, и турѣте На-10 вуѳея на чело на людіе-тѣ. И турѣте двама лошы человѣцы срещѫ него, за да засвидѣтелствуватъ противъ него, и да кажѫтъ: Ты [в]похули Бога и царя. Тогазь изведѣте го и [г]убійте го съ каменіе, и нека умре.

11 И направихѫ мѫжіе-тѣ отъ градъ-тъ му, старѣйшины-тѣ и благородни-тѣ които живѣехѫ въ градъ-тъ му, както имъ бѣ проводила Іезавель, споредъ написано-то 12 въ писма-та които имъ прати. [д]Прогласихѫ постъ, и турихѫ Навуѳея на чело 13 на людіе-тѣ: И влѣзохѫ двама лоши человѣци, та сѣднѫхѫ срещѫ него: и свидѣтелствовахѫ лоши-тѣ человѣци противъ него, противъ Навуѳея, прѣдъ людіе-тѣ, и рекохѫ: Навуѳей похули Бога и царя. [е]Тогазь го извадихѫ вънъ отъ градъ-тъ, 14 та го убихѫ съ каменіе, и [ж]умрѣ. И пратихѫ на Іезавель, и казахѫ: Навуѳей быде убитъ съ каменіе и умрѣ.

15 И като чу Іезавель че Навуѳей быде убитъ съ каменіе, и умрѣ, рече Іезавель Ахааву: Стани, наслѣди лозіе-то на Навуѳея, Іезраелецъ-тъ, което не рачеше да ти даде съсъ сребро: защото Наву-16 ѳей не е живъ, но умрѣ. И като чу Ахаавъ че Навуѳей умрѣ, станѫ Ахаавъ да слѣзе въ лозіе-то на Навуѳея Іезраелецъ-тъ за да го наслѣди.

17 И [ж]быде слово Господне къмъ Иліѭ 18 Ѳесвіецъ-тъ, и рече: Стани, слѣзь да посрѣщнешь Ахаава, Израилевъ-тъ царь, [з]който *живѣе* въ Самаріѭ: ето, той е въ лозіе-то на Навуѳея, дѣто слѣзе да го 19 наслѣди: И ще му говоришь, и речешь: Така говори Господь: Уби ли ты, а още наслѣдова ли ты? И ще му говоришь и речешь: Така говори Господь: [и]На мѣсто-то, дѣто псета-та лизахѫ кръвь-тѫ на Навуѳея, ще лижѫтъ псета-та кръвь-20 тѫ ти, ей, твоѭ-тѫ. И рече Ахаавъ Илію: [і]Намѣри ли мя ты, враже мой? И отговори: Намѣрихъ тя: защото [к]продаде ты себе си за да правишь зло прѣдъ Го-21 спода. Ето, *говори Господь,* [л]Азъ ще докарамъ зло вързъ тебе, и ще пометѫ вслѣдъ тебе, и ще истрѣбіѫ на Ахаава [м]всичко до кракъ, и [н]затворенный-тъ и 22 оставенный-тъ въ Израиля: И ще направіѭ домъ-тъ ти както домъ-тъ [о]на Іеровоама Наватовъ-тъ сынъ, и както домъ-тъ [п]на Ваасѫ Ахыинъ-тъ сынъ, заради прогнѣваніе-то съ което мя ты прогнѣва, и на-23 прави ты Израиля да съгрѣши. И [р]за Іезавель още говорй Господь, и каза: Псета-та ще изѣдѫтъ Іезавель при прѣд-24 стѣніе-то на Іезраель. [с]Който Ахаавовъ умре въ градъ-тъ, псета-та ще *го* изѣдѫтъ: и който умре въ поле-то, птицы-тѣ небесны ще *го* изѣдѫтъ.

25 [т]Никой наистинѫ не быде подобенъ Ахааву, който продаде себе си за да прави което е лошо прѣдъ Господа, [у]както 26 го побуждаше Іезавель жена му. И направи много мързости, като слѣдуваше на идолы-тѣ, [ф]по всичко както правяхѫ Аморрейци-тѣ, които Господь изгони отъ лице-то на Израилевы-тѣ сынове.

27 И като чу Ахаавъ тѣзи думы, раздра дрехы-тѣ си, и [х]тури врѣтище на снагѫ-тѫ си, и пости, и лежеше обвитъ въ 28 врѣтище, и ходеше внимателно. И быде слово Господне къмъ Иліѭ Ѳесвіецъ-тъ, 29 и рече: Видѣ ли какъ ся смири Ахаавъ прѣдъ мене? Понеже ся смири прѣдъ мене, не щѫ да докарамъ зло-то въ дни-тѣ му: [ц]въ дни-тѣ на сына му ще докарамъ зло-то на домъ-тъ му.

ГЛАВА 22.

1 И минѫхѫ ся три годины безъ бой ме-2 жду Сиріѭ и Израиля. А въ третѫ-тѫ годинѫ [а]слѣзе Іосафатъ Іудиный царь, 3 при Израилевъ-тъ царь. И рече Израилевый царь на рабы-тѣ си: Знаете ли че [б]Рамоѳъ-галаадъ е нашъ, а ный *небрежимъ да го земемъ отъ рѫкѫ-тѫ на 4 Сирійскый-тъ царь? И рече на Іосафата:

в Исх. 22; 28. Лев. 24; 15, 16. Дѣян. 6; 11.
г Лев. 24; 14.
д Иса. 58; 4.
е Виж 4 Цар. 9; 26.
ж Псал. 9; 12.
з Гл. 13; 32. 2 Лѣт. 22; 9.
и Гл. 22; 38.
і Гл. 18; 17.
к 4 Цар 17; 17. Рим. 7; 14.
л Гл. 14, 10. 4 Цар. 9; 8.
м 1 Цар. 25; 22.
н Гл. 14; 10.
о Гл. 15; 29.
п Гл. 16; 3, 11.
р 4 Цар. 9; 36.
с Гл. 14; 11. 16; 4.
т Гл. 16; 30 и дрг.
у Гл. 16; 31.
ф Гл. 15; 16. 4 Цар. 21; 11.
х Быт. 37; 34.
ц 4 Цар. 9; 25.

—

а 2 Лѣт. 18; 2 и дрг.
б Втор. 4; 43.
* Евр. мълчимъ.

Дохождашь ли съ мене на бой въ Рамоѳъ-галаадъ? И рече Іосафатъ на Израилевъ-тъ царь: [а]Азъ сьмь както ты, людіе-тѣ ми както людіе-тѣ ти, коніе-тѣ ми както коніе-тѣ ти.

5 И рече Іосафатъ на Израилевъ-тъ царь: Допытайте ся, молѭ, отъ слово-то Господне днесь.

6 И [в]събра Израилевый царь пророцы-тѣ, почти четыристотинъ мѫжіе, та имъ рече: Да идѫ ли противъ Рамоѳъ-галаадъ на бой, или да не идѫ? А тѣ рекохѫ: Възлѣзь, и Господь ще го прѣдаде въ рѫкѫ-тѫ на царя.

7 И рече [д]Іосафатъ: Нѣма ли тукъ още единъ пророкъ Господень, да попытамы чрѣзъ него?

8 И рече Израилевый царь на Іосафата: Има още единъ человѣкъ Михей, сынъ на Іемлѫ, чрѣзъ когото можемъ да попытамы Господа: но азъ го мразѭ: защото не пророчествува добро за мене, но зло. И рече Іосафатъ: Нека не говори царь-тъ така.

9 И повыка Израилевый царь едного скопца, та рече: Доведи скоро Михея сынъ-тъ на Іемлѫ.

10 А Израилевый царь и Іосафатъ Іудиный царь сѣдѣхѫ, всякой на прѣстолъ-тъ си, облѣчени въ одежды, на открыто мѣсто при входъ-тъ на Самарійскѫ-тѫ портѫ: и всичкы-тѣ пророци пророкувахѫ прѣдъ тѣхъ.

11 И Седекыя сынъ-тъ на Ханаанѫ бѣше си направилъ желѣзны рогове: и рече: Така говори Господь: Съ тѣзи ще избодешь Сиріяны-тѣ, додѣ гы свършишь.

12 И всичкы-тѣ пророци пророкувахѫ така, и казувахѫ: Възлѣзь въ Рамоѳъ-галаадъ, и ще имашь добръ успѣхъ: защото Господь ще *го* прѣдаде въ рѫкѫ-тѫ на царя.

13 А вѣститель-тъ който отиде да повыка Михея, говори му, и рече: Ето сега думы-тѣ на пророцы-тѣ изъ едны уста сѫ добры за царя: молѭ прочее и твое-то слово да е така както слово-то на едного отъ тѣхъ, и говори добро-то.

14 А Михей рече: Живъ Господь, [е]което ми рече Господь, него ще говорѭ.

15 И тъй дойде при царя. И рече му царь-тъ: Михее, да идемъ ли въ Рамоѳъ-галаадъ на бой, или да не идемъ? А той му отговори: Възлѣзь, и ще имашь добръ успѣхъ: защото Господь ще *го* прѣдаде въ рѫкѫ-тѫ на царя.

16 И рече му царь-тъ: До колко пѫти ще тя заклѣвамъ да ми не говоришь друго освѣнь истинѫ-тѫ въ име Господне?

17 А той рече: Видѣхъ всичкый Израиль [ж]распьрснѫтъ по горы-тѣ, като овцы които нѣматъ овчарь. И рече Господь: Тѣ нѣматъ господарь: нека ся върнѫтъ всякой въ домъ-тъ си съ миръ.

18 И рече Израилевый царь Іосафату: Не рѣкохъ ли ти че не ще прорече добро за мене, но зло?

19 И *Михей* рече: Чуй прочее слово-то Господне. [з]Видѣхъ Господа че сѣди на прѣстолъ-тъ си, и [и]всичко-то небесно воинство че прѣдстои около него, отдесно му и отлѣво.

20 И рече Господь: Кой ще прѣльсти Ахаава, за да възлѣзе и да падне въ Рамоѳъ-галаадъ? И единъ рече така, а другъ рече така.

21 И излѣзе единъ духъ, та застанѫ прѣдъ Господа, и рече: Азъ ще го прѣльстѭ.

22 И рече му Господь: Какъ? И рече: Ще излѣзѫ, и ще бѫдѫ лъжливъ духъ въ уста-та на всичкы-тѣ му пророцы. И рече *Господь*: [і]Ще прѣльстишь и още ще сполучишь: излѣзь, та направи така.

23 [к]Сега прочее, ето, Господь тури духъ лъжливъ въ уста-та на всичкы-тѣ тѣзи твои пророцы, но Господь говорѝ зло за тебе.

24 Тогазь приближи Седекыя сынъ-тъ на Ханаанѫ, та плеснѫ Михея въ ланитѫ-тѫ, и рече: [л]Прѣзъ кой пѫть прѣминѫ Духъ-тъ Господень отъ мене, за да говори на тебе?

25 И рече Михей: Ето, ще видишь *въ* който день ще влазишь изъ клѣть въ клѣть за да ся укрыешь.

26 И рече Израилевый царь: Хванѣте Михея, та го върнѣте при Амона градскый-тъ князь, и при Іоаса царскый-тъ сынъ.

27 И речѣте: Така говори царь-тъ: Турѣте тогозь въ тьмницѫ-тѫ, и хранѣте го съ хлѣбъ печаленъ, и съ водѫ печалнѫ, додѣ ся върнѫ съ миръ.

28 И рече Михей: Ако наистинѫ ся върнешь съ миръ, [м]то Господь не е говорилъ чрѣзъ мене. И рече: Чуйте вы всичкы людіе.

29 И възлѣзе Израилевъ-тъ царь, и Іосафатъ Іудинъ-тъ царь въ Рамоѳъ-галаадъ.

30 И рече Израилевый царь на Іосафата: Азъ ще ся прѣличѫ и ще влѣзѫ въ сраженіе-то: а ты облѣчи одежды-тѣ си. [н]И прѣличи ся Израилевый царь, та влѣзе въ сраженіе-то.

31 А Сирійскый царь бѣ заповѣдалъ на тридесеть и два-та свои колесниценачалницы, и реклъ: Не ся бійте *нито* съ малъкъ нито съ голѣмъ, но само съ Израилевъ-тъ царь.

32 И като видѣхѫ колесниценачалници-тѣ Іосафата, тогазь тѣ рекохѫ: Несумнѣнно тойзи е Израилевъ-тъ царь, И заобыколихѫ да го ударятъ: но Іосафатъ [о]извыка.

33 И като видѣхѫ колесниценачалници-тѣ че не бѣше Израилевъ-тъ царь, върнѫхѫ ся отъ да го гонятъ.

34 А единъ человѣкъ, устрѣли *безъ да мѣри

а 4 Цар. 3; 7.
в Гл. 18; 19.
д 4 Цар. 3; 11.
е Числ. 22; 38.
ж Мат. 9 36.
з Иса. 6; 1. Дан. 7; 9.
и Іов. 1; 6. 2; 1. Псал. 103; 20, 21. Дан. 7; 10. Зах. 1; 10. Мат. 18; 10. Евр. 1; 7, 14.
і Съд. 9; 23. Іов. 12; 16. Іез. 14; 9. 2 Сол. 2; 11.
к Іез. 14; 9.
л 2 Лѣт. 18; 23.
м Числ. 16; 29. Втор. 18; 20, 21, 22.
н 2 Лѣт. 35; 22.
о 2 Лѣт. 18; 31. Прит. 13; 20.
* Или съсъ всичкы-тѣ си силы.

и удари Израилевъ-тъ царь между ставы-тѣ на броніѭ-тѫ: а той рече на колесничника си: Завърни рѫкѫ-тѫ си, та мя изведи изъ воинство-то: защото ся
35 ранихъ. И сраженіе-то станѫ голѣмо въ онзи день: а царь-тъ ся удьржа на колесницѫ-тѫ срещѫ Сиріяны-тѣ, и привечеръ умрѣ: и кръвь-та течеше отъ ранѫ-тѫ въ нѣдро-то на колесницѫ-тѫ.
36 И около захождаціе-то на слънце-то, станѫ проглашеніе въ станъ-тъ, и казваше: Всякой *да си иде* въ градъ-тъ си, и вся-
37 кой на мѣсто-то си. И умрѣ царь-тъ, и донесе ся въ Самаріѭ: и погребохѫ царя
38 въ Самаріѭ. И измыхѫ колесницѫ-тѫ въ водоемъ-тъ на Самаріѭ: измыхѫ още и орѫжія-та *му*: и лизахѫ псета-та кръвь-тѫ му [п]споредъ слово-то Господне което говорѝ.
39 А останѫлы-тѣ дѣянія на Ахаава, и всичко що направи, и [р]слоновный-тъ домъ който съгради, и всичкы-тѣ градове които направи, не сѫ ли писаны въ книгѫ-тѫ на лѣтовницы-тѣ на Израилевы-тѣ царіе?
40 И заспа Ахаавъ съ отцы-тѣ си, и въцари ся вмѣсто него Охозія сынъ му.
41 А [с]Іосафатъ сынъ-тъ на Асѫ въцари ся надъ Іудѫ въ четвърто-то лѣто на
42 Ахаава Израилевъ-тъ царь. Іосафатъ бѣ на възрастъ тридесеть и петь годинъ когато ся въцари: и царова двадесеть и петь годины въ Іерусалимъ: а име-то на майкѫ му бѣше Азува, дъщеря на Си-
43 лея. И [т]ходи въ всичкы-тѣ пѫтища на Асѫ отца си: не ся уклони отъ тѣхъ, и правеше което бѣ право прѣдъ Господа.
44 [у]Высокы-тѣ обаче мѣста не ся отмахнѫхѫ: людіе-тѣ жертвувахѫ още и ка-
45 дехѫ по высокы-тѣ мѣста. И [ф]имаше миръ Іосафатъ съ Израилевъ-тъ царь.
46 А останѫлы-тѣ дѣянія на Іосафата, и юначества-та му колкото направи, и боеве-тѣ му, не сѫ ли писаны въ книгѫ-тѫ на лѣтовницы-тѣ на Іудины-тѣ царіе?
47 И [х]остатъкъ-тъ на мѫжеложцы-тѣ, който бѣ останѫлъ въ дни-тѣ на Асѫ отца му,
48 той *го* истрѣби отъ земіѭ-тѫ. [ц]Тогазь нѣмаше царь въ Едомъ, *но* намѣстникъ царевъ.
49 [ч]Іосафатъ [ш]направи Ѳарсійскы корабы, за да идѫтъ въ Офиръ за злато: [щ]но не отидохѫ, защото корабы-тѣ ся строшихѫ
50 [ъ]въ Есіонъ-гаверъ. Тогазь рече Охозія Ахаавовый сынъ Іосафату: Нека отидѫтъ мои-тѣ раби съ твои-тѣ рабы въ корабы-тѣ: но Іосафатъ не рачи.
51 И [ы]заспа Іосафатъ съ отцы-тѣ си, и погребе ся съ отцы-тѣ си въ градъ-тъ на Давида отца си: и въцари ся вмѣсто него Іорамъ сынъ му.
52 [ь]Охозія Ахаавовый сынъ ся въцари надъ Израиля въ Самаріѭ въ седмнадесето-то лѣто на Іосафата Іудинъ-тъ царь:
53 и царова двѣ годины надъ Израиля. И стори зло прѣдъ Господа, и [ѣ]ходи въ пѫть-тъ на отца си, и въ пѫть-тъ на майкѫ си, и въ пѫть-тъ на Іеровоама Наватовъ-тъ сынъ, който направи Изра-
54 иля да съгрѣши: Защото [ю]служи Ваалу, и поклони му ся, и прогнѣва Господа Бога Израилева по всичко що стори отецъ му.

ЧЕТВЬРТА КНИГА НА ЦАРІЕ-ТѢ

или

ВТОРА КНИГА НА ЦАРІЕ-ТѢ.

ГЛАВА 1.

1 [а]А слѣдъ смърть-тѫ на Ахаава [б]подигнѫ
2 ся Моавъ противъ Израиля. И паднѫ Охозія прѣзъ решеткѫ-тѫ на горницѫ-тѫ си, която бѣ въ Самаріѭ, и разболѣ ся: и прати вѣстители, и имъ рече: Идѣте, попытайте Ваалъ-зевува [в]Аккаронскый-тъ богъ, да ли ще оздравѣѭ отъ тѫзи бо-
3 лесть. Но ангелъ Господень рече на Иліѭ Ѳесвіецъ-тъ: Стани, възлѣзь, да посрѣщнешь вѣстители-тѣ на Самарійскый-тъ царь, и речи имъ: Нѣма ли Богъ въ Израиля, та отивате да попытате Ваалъ-
4 зевува, Аккаронскый-тъ богъ? Сега прочее така говори Господь: Нѣма да слѣзешь отъ одръ-тъ, на който си възлѣзлъ, но непрѣмѣнно ще умрешь. И отиде си Илія.

[п] Гл. 21; 19.
[р] Амос. 3; 15.
[с] 2 Лѣт. 20; 31.
[т] 2 Лѣт. 17; 3.
[у] Гл. 14; 23. 15; 14. 4 Цар. 12; 3.
[ф] 2 Лѣт. 19; 2. 2 Кор. 6; 14.
[х] Гл. 14; 24. 15; 12.
[ц] Быт. 25; 23. 2 Цар. 8. 14. 4 Цар. 8; 9. 8; 20.
[ч] 2 Лѣт. 20; 35 и дрг.
[ш] Гл. 10; 22.
[щ] 2 Лѣт. 20; 37.
[ъ] Гл. 9: 26.
[ы] 2 Лѣт. 21; 1.
[ь] Ст. 40.
[ѣ] Гл. 15; 26.
[ю] Сѫд. 2; 11. Гл. 16; 31.

[а] Гл. 3; 5.
[б] 2 Цар. 8; 2.
[в] 1 Цар. 5; 10.

5 И върнѫхѫ ся при него вѣстители-тѣ:
6 а той имъ рече: Защо ся върнѫхте? И
рекохѫ му: единъ человѣкъ възлѣзе да
ны посрѣщне, и рече ни: Идѣте, върнѣте
ся при царя, който вы е проводилъ, та
му кажѣте: Така говори Господь: Нѣма
ли Богъ въ Израиля, та пращашь ты да
попыташь Ваалъ-зевува, Аккаронскый-тъ
богъ? Нѣма прочее да слѣзешь отъ одръ-
тъ, на който си възлѣзлъ, но непрѣмѣн-
но ще умрешь.
7 И рече имъ: Какъвъ видъ *имаше* че-
ловѣкъ-тъ, който възлѣзе да вы посрѣ-
8 щне, та ви говорѝ тѣзи думы? И отгово-
рихѫ му: [в]Человѣкъ косматъ, и прѣпа-
санъ около чрѣсла-та си съ коженъ по-
ясъ. И рече: Илія е Ѳесвіецъ-тъ.
9 Тогазь проводи *царь-тъ* при него пет-
десетоначалникъ съ петдесеть-тѣ му: И
възлѣзе при него: и ето той сѣдѣше на
връхъ горѫ-тѫ. И рече му: Человѣче
10 Божій, царь-тъ рече: Слѣзь. И отговори
Илія и рече на петдесетоначалника: Ако
сьмь азъ человѣкъ Божій, [г]нека слѣзе
огнь отъ небе-то, та нека изѣде тебе и
петдесеть-тѣ ти. И слѣзе огнь отъ небе-
11 то, та изѣде него и петдесеть-тѣ му. И
прати пакъ при него другъ петдесетона-
чалникъ съ петдесеть-тѣ му. И говорѝ
той и рече му: Человѣче Божій, така го-
12 вори царь-тъ: Скоро слѣзь. И отговори
Илія та имъ рече: Ако сьмь азъ чело-
вѣкъ Божій, нека слѣзе огнь отъ небе-то,
та нека изѣде тебе и петдесеть-тѣ ти. И
слѣзе огнь Божій отъ небе-то, та изѣде
13 него и петдесеть-тѣ му. И пакъ прати
третій петдесетоначалникъ съ петдесеть-
тѣ му. И възлѣзе третій-тъ петдесетона-
чалникъ, и дойде та колѣничи прѣдъ И-
ліѭ, и моли го и рече му: Человѣче Бо-
жій, [д]нека бѫде, молѭ ся, многоцѣненъ
прѣдъ очи-тѣ ти животъ-тъ ми, и жи-
вотъ-тъ на тѣзи петдесеть твои рабы:
14 Ето, слѣзе огнь отъ небе-то та изѣде пър-
вы-тѣ двама петдесетоначалницы съ пет-
десеть-тѣ имъ: нека бѫде прочее жи-
вотъ-тъ ми многоцѣненъ прѣдъ очи-тѣ ти.
15 И рече Ангелъ Господенъ на Иліѭ: Слѣзь
съ него: да ся не убоишь отъ лице-то
му. И станѫ, та слѣзе съ него при царя.
16 И рече му: Така говори Господь: Понеже
си пратилъ вѣстители да попытатъ Ваалъ-
зевува, Аккаронскый-тъ богъ, (като че
нѣмаше Богъ въ Израиля за да искашь
слово-то му,) за това нѣма да слѣзешь
отъ одръ-тъ, на който си възлѣзлъ, но
непрѣмѣнно ще умрешь.
17 И умрѣ споредъ слово-то Господне,
което говорѝ Илія: и въцари ся вмѣсто
него Іорамъ въ второ-то лѣто на Іорама,
Іосафатовъ-тъ сынъ, царь-тъ Іудинъ: по-
18 неже нѣмаше сынъ. А останѫлы-тѣ дѣ-
янія на Охозіѭ, колкото направи, не сѫ
ли писаны въ книгѫ-тѫ на лѣтовницы-тѣ
на Израилевы-тѣ царіе?

ГЛАВА 2.

1 И когато щеше Господь [а]да възведе Иліѭ
на небе-то съ вихрушкѫ, отиде Илія [б]съ
2 Елиссея отъ Галгалъ. И рече Илія Елис-
сею: [в]Сѣди тукъ, молѭ: защото Господь
мя проводи до Веѳиль. И рече Елиссей:
Живъ Господь, и [г]жива душа-та ти, нѣма
да тя оставѭ. И [д]слѣзохѫ въ Веѳиль.
3 И излѣзохѫ сынове-тѣ на пророцы-тѣ
които бѣхѫ въ Веѳиль при Елиссея, та
му рекохѫ: Знаешь ли че Господь днесь
зема господаря ти отъ върху главѫ-тѫ
ти? И рече: И азъ знаѭ *това*: мълчѣте.
4 И рече му Илія: Елиссее, сѣди тукъ,
молѭ, защото Господь мя проводи въ
Іерихонъ. А той рече: Живъ Господь,
жива и душа-та ти, нѣма да тя оставѭ.
5 И дойдохѫ въ Іерихонъ. И дойдохѫ сы-
нове-тѣ на пророцы-тѣ, които бѣхѫ въ
Іерихонъ, при Елиссея, та му рекохѫ:
Знаешь ли че Господь днесь зема госпо-
даря ти отъ върху главѫ-тѫ ти? И рече:
6 И азъ знаѭ *това*: мълчѣте. И рече му
Илія: Сѣди тукъ, молѭ: защото Господь
мя проводи до Іорданъ. А той рече:
Живъ Господь, жива и душа-та ти, нѣма
7 да тя оставѭ: и отидохѫ двама-та. И
отидохѫ петдесеть мѫжіе отъ сынове-тѣ
на пророцы-тѣ, та застанѫхѫ на срещѫ
отъ далечь: а тѣ двама-та застанѫхѫ
8 при Іорданъ. И зѣ Илія кожухъ-тъ си,
та го сгънѫ, и удари водѫ-тѫ, и [е]раз-
дѣли ся отъ тукъ и отъ тукъ, и прѣми-
нѫхѫ двама-та по сухо.
9 И когато прѣминѫхѫ, рече Илія Елис-
сею: Искай що да ти направѭ прѣди да
ся земѫ отъ тебе. И рече Елиссей: Двойна
часть на духъ-тъ ти, да бѫде, молѭ,
10 въ мене. А той рече: Мѫчно нѣщо по-
иска ты: *но* ако мя видишь когато ся
взимамъ отъ тебе, ще ти бѫде така: ако
ли не, не ще да бѫде.
11 И като ходехѫ тѣ още и говорехѫ,
ето [ж]огненна колесница, и огненни коніе,
и раздвоихѫ гы единъ отъ другъ: и въз-
12 лѣзе Илія съ вихрушкѫ на небе-то: А
Елиссей гледаше, и выкаше: [з]Отче мой,
отче мой, колесница Израилева, и кон-
ница негова! И не го видѣ вече: и хванѫ
дрехы-тѣ си, та гы раскѫснѫ на два кѫса.
13 И като дигнѫ Иліевъ-тъ кожухъ, който

в Вижь Зах. 13; 4. Мат 3; 4.
г Лук. 9; 54.
1 Цар. 26; 21. Псал. 72; 14.

а Быт. 5; 24.
б 3 Цар. 19; 21.
в Вижь Руѳ. 1; 15, 16.
г 1 Цар. 1; 26. Ст. 4, 6. Гл. 4; 30.
д 3 Цар. 20; 35. Ст. 5, 7, 15. Гл. 4; 1, 38. 9; 1.
е Вижь Исх. 14; 21. Іис. Нав. 3; 16. Ст. 14.
ж Гл. 6; 17. Псал. 104; 4.
з Гл. 13; 14.

паднж отъ него, върнж ся, и застанж на брѣгъ-тъ на Іорданъ. 14 И зѣ Иліевъ-тъ кожухъ, който паднж отъ него, та удари водж-тж и рече: Дѣ е Господь Богъ Иліевъ? И като удари и той водж-тж, [з]раздѣли ся отъ тукъ и отъ тукъ: и прѣминж Елиссей.

15 И [і]като го видѣхж сынове-тѣ на пророцы-тѣ, които бѣхж въ Іерихонъ отъ срещж, рекохж: Иліевый духъ почива на Елиссея. И дойдохж да го посрѣщнжтъ, и му ся поклонихж дòземи. 16 И рекохж му: Ето сега, има петдесеть силни мжжіе съ рабы-тѣ ти: нека отиджтъ, молимъ, да потърсятъ господаря ти, [к]да го не е дигнжлъ Духъ-тъ Господень, и го е хвърлилъ на нѣкоіж горж, или въ нѣкой долъ. 17 И рече: Не испращайте. Но като го принудихж толкозь, щото ся посрами, рече: Испратѣте. Испратихж прочее петдесеть мжжіе, та търсихж три дни, но не го намѣрихж. 18 И когато ся върнжхж при него, (защото остана въ Іерихонъ,) рече имъ: Не рѣкохъ ли ви, Не отивайте?

19 И рекохж градскы-тѣ мжжіе Елиссею: Ето сега, положеніе-то на градъ-тъ е добро, както господарь-тъ ни види: но воды-тѣ сж лоши, и земя-та е бесплодна. 20 И рече: Донесѣте ми ново блюдо, и турѣте соль въ него. И донесохж му. 21 И излѣзе при источникъ-тъ на водж-тж, [л]та хвърли соль-тж тамъ, и рече: Така говори Господь: Исцѣлихъ тѣзи воды: не ще да бжде вече отъ тѣхъ смърть, или бесплодіе. 22 И исцѣлихж ся воды-тѣ дори до тойзи день, споредъ Елиссеево-то слово, което говорѝ.

23 И възлѣзе отъ тамъ въ Веѳиль: и като възлизаше по пжть-тъ, излѣзохж изъ градъ-тъ малкы дѣца, та му ся присмивахж, и казувахж му: Възлизай плѣшиве, възлизай плѣшиве! 24 А той ся обърнж назадъ, и като гы видѣ, проклѣ гы въ име-то Господне. И излѣзохж изъ джбравж-тж двѣ мечкы, та раскжснжхж отъ тѣхъ четыридесеть и двѣ дѣца. 25 И отиде отъ тамъ въ горж-тж Кармилъ: и отъ тамъ ся върнж въ Самаріж.

ГЛАВА 3.

1 А [а]Іорамъ Ахаавовъ-тъ сынъ ся въцари надъ Израиля въ Самаріж, въ осмнадесето-то лѣто на Іосафата Іудинъ-тъ царь: 2 и царова дванадесеть годины. И стори зло прѣдъ Господа, но не както баща му и майка му: защото дигнж кумиръ-тъ на Ваала, [б]който бѣ направилъ баща му. 3 Но бѣше прилѣпенъ [в]въ грѣхове-тѣ на Іеровоама Наватовъ-тъ сынъ, който направи Израиля да съгрѣши: не ся отдалечи отъ тѣхъ.

4 А Миса Моавскый-тъ царь имаше паствы, и даваше на Израилевъ-тъ царь сто тысящы [г]агнета, и сто тысящы овны съ вълнж-тж *имъ*. 5 Но [д]като умрѣ Ахаавъ, Моавскый-тъ царь ся подигнж противъ Израилевъ-тъ царь.

6 И излѣзе царь Іорамъ изъ Самаріж въ онова врѣме, та изброи всичкый Израиль. 7 И отиде та проводи на Іосафата Іудинъ-тъ царь, и рече: Моавскый-тъ царь ся подигнж противъ мене: дохождашъ ли съ мене противъ Моава на бой? И той рече: Ще възлѣзж: [е]азъ сьмь както си ты, людіе-тѣ ми сж както людіе-тѣ ти, коніе-тѣ ми сж както коніе-тѣ ти. 8 И рече: прѣзъ кой пжть ще възлѣземъ? А той отговори: Прѣзъ пжть-тъ на Едомскж-тж пустыніж. 9 И отиде Израилевый царь, и Іудиный царь, и Едомскый царь: и обыколихж седмь дни пжть: и нѣмаше вода за станъ-тъ и за скотове-тѣ които бѣхж съ тѣхъ.

10 И рече Израилевый царь: Охъ! наистинж че свыка Господь тѣзи трима царіе, за да гы прѣдаде въ ржкж-тж на Моава! 11 А [ж]Іосафатъ рече: Нѣма ли тука пророкъ Господень, за да попытамы Господа чрѣзъ него? И отговори единъ отъ рабы-тѣ на Израилевый царь, и рече: Тукъ е Елиссей Сафатовый сынъ, който поливаше водж на Иліевы-тѣ ржцѣ. 12 И рече Іосафатъ: Има слово Господне съ него. И [з]слѣзохж при него Израилевъ-тъ царь, и Іосафатъ, и Едомскый-тъ царь.

13 И рече Елиссей на Израилевъ-тъ царь: [и]Що има между мене и тебе? [і]Иди [к]при пророцы-тѣ на бащж си, и при пророцы-тѣ на майкж си. И рече му Израилевый царь: Не: защото Господь свыка тѣзи трима царіе, за да гы прѣдаде въ ржкж-тж на Моава. 14 И рече Елиссей: [л]Живъ Господь на силы-тѣ прѣдъ когото прѣдстоіж, наистинж ако не почитахъ азъ лице-то на Іосафата Іудинъ-тъ царь, не щѣхъ да погледнж на тебе, нито щѣхъ да тя видіж: 15 Но сега [м]доведѣте ми свирецъ: И като свиреше свирецъ-тъ, [н]дойде на него ржка Господня. 16 И рече: Така говори Господь: [о]Направи тойзи долъ трапове трапове: 17 Защото така говори Господь: Не ще видите вѣтръ, и не ще

з Ст. 8.
і Ст. 7.
к Вижь 3 Цар. 18; 12. Іез. 8; 3. Дѣян. 8; 39.
л Вижь Исх. 15; 25. Гл. 4; 41. 6; 6. Іоан. 9; 6.

—

а Гл. 1; 17.
б 3 Цар. 16; 31, 32.
в 3 Цар. 12; 28, 31, 32.
г Вижь Иса. 16; 1.
д Гл. 1 1.
е 3 Цар. 22; 4.
ж 3 Цар. 22; 7.
з Гл. 2; 25.
и Іез. 14; 3.
і Сжд. 10; 14. Руѳ. 1; 15.
к 3 Цар. 18; 19.
л 3 Цар. 17; 1. Гл. 5; 16.
м Вижь 1 Цар. 10; 5.
н Іез. 1; 3. 3; 14, 22. 8; 1.
о Гл. 4; 8.

видите дъждь: а тойзи долъ ще ся напълни съ водѫ, и ще піете вы, и паст-
18 вы-тѣ ви, и скотове-тѣ ви. Но това е *малко* нѣщо прѣдъ очи-тѣ на Господа:
19 ще прѣдаде Моава въ рѫкѫ-тѫ ви: И ще поразите всякой граденъ градъ, и всякой избранъ градъ, и ще низложите всяко добро дьрво, и ще заградите всичкы-тѣ водны источницы, и ще развалите съ каменіе всякѫ добрѫ часть земіѭ.

20 И на утринь-тѫ, [в]като ставаше приношеніе-то, ето, дойдохѫ воды отъ пѫть-тъ на Едомъ, и напълни ся земя-та съ водѫ.
21 И като чухѫ всичкы-тѣ Моавци че възлѣзохѫ царіе-тѣ за да ся біѭтъ съ тѣхъ, събрахѫ ся всичкы, които можахѫ да прѣпасуватъ ножъ, та застанѫхѫ на прѣ-
22 дѣлы-тѣ. И станѫхѫ на утринь-тѫ, и като изгрѣя слънце-то върху воды-тѣ, видѣхѫ Моавци-тѣ воды-тѣ отъ срещѫ чер-
23 вены като кръвь: И рекохѫ: Това е кръвь: несумнѣнно царіе-тѣ сѫ направили бой, и ударили сѫ ся едни съ други: сега
24 прочее на корысти-тѣ Моаве. И когато дойдохѫ въ Израилевъ-тъ станъ, станѫхѫ Израиляни-тѣ та поразихѫ Моавцы-тѣ тъй щото побѣгнѫхѫ отъ лице-то имъ; и біюще
25 Моавцы-тѣ влѣзохѫ въ земіѭ-тѫ *имъ*: И градове-тѣ съсыпахѫ; и въ всякѫ добрѫ часть земіѭ, хвърлихѫ всякой камыкъ-тъ си, та іѭ напълнихѫ: и всичкы-тѣ водны источницы затыкнѫхѫ, и всяко добро дьрво изсѣкохѫ: само въ [г]Кыръ-арасеѳъ оставихѫ каменіе-тѣ му, и заобыколихѫ
26 *го* пращници-тѣ та го поразихѫ. И когато Моавскый царь видѣ че сраженіе-то ся прѣукрѣпяваше противъ него, зѣ съсъ себе си седмстотинъ мѫжіе сабленосцы, за да разсѣкѫтъ *воинство-то* дори до Е-
27 домскый-тъ царь: но не могохѫ. Тогазь зѣ първородный-тъ си сынъ, който щеше да ся въцари вмѣсто него, та го принесе всесъжженіе на стѣнѫ-тѫ. И станѫ голѣмо негодованіе върхъ Израиля: и оттеглихѫ ся отъ него, и ся върнѫхѫ въ земіѭ-тѫ си.

ГЛАВА 4.

1 А една жена отъ жены-тѣ [а]на пророческы-тѣ сынове выкаше къмъ Елисея, и казуваше: Рабъ-тъ ти мѫжъ ми умрѣ: и ты знаешь че рабъ-тъ ти ся боеше отъ Господа: а заимодавецъ-тъ дойде [б]да земе двама-та ми сынове при себе си
2 за рабы. И рече ѝ Елиссей: Що да ти направіѭ? Кажи ми, що имашь въ домъ-тъ *си*? А тя рече: Раба-та ти нѣма нищо въ домъ-тъ, освѣнь еднѫ масленицѫ съ
3 елей. И рече; Иди, земи назаемъ отъ вънъ сѫдове, отъ всичкы-тѣ си съсѣды сѫдове праздны: [в]земи на заемъ не
4 малко. Сетнѣ влѣзь, та затвори врата-та задъ себе си, и задъ сынове-тѣ си, и налей *отъ елей-тъ* въ всичкы-тѣ онѣзь
5 сѫдове, и пълны-тѣ тури на странѫ. И тя си тръгнѫ отъ него, та затвори врата-та задъ себе си, и задъ сынове-тѣ си; *и* тѣ приближавахѫ при неіѭ сѫдове-тѣ,
6 а тя наливаше. И като ся напълнихѫ сѫдове-тѣ, рече на сына си: Донесь ми и другъ сѫдъ. А той ѝ рече: Нѣма другъ
7 сѫдъ. И прѣстанѫ елей-тъ. Тогазь дойде та обади на Божій-тъ человѣкъ. И той рече: Иди продай елей-тъ, та плати дългъ-тъ си, и живѣй съ остатъкъ-тъ, ты *и* чада-та ти.

8 И единъ день заминѫ Елиссей [г]въ Сунамъ, дѣто имаше една голѣма жена, и тя го задържа да яде хлѣбъ. И колкото пѫти заминуваше, свращаше тамъ за да
9 яде хлѣбъ. И рече *жена-та* на мѫжа си: Ето сега познавамъ че той е святъ Божій человѣкъ, който всякога наминува
10 у насъ. Да направимъ, моліѫ, малкѫ горничкѫ на стѣнѫ-тѫ: и да туримъ тамъ за него одръ, и трънезѫ, и сѣдалище, и свѣтилникъ, за да свраща тамъ, когато
11 дохожда при насъ. И единъ день дойде тамъ, и свърнѫ въ горницѫ-тѫ, та спа
12 тамъ. И рече на Гыезія слугѫ-тѫ си: Повыкай тѫзи Сунамкѫ. И повыкнѫ іѭ
13 и тя застанѫ прѣдъ него. И рече му: Речи ѝ сега: Ето, ты зѣ всичкы тѣзи грыжы за насъ: що да ти направимъ? имашь ли нѣщо да речешь на царя, или на военачалника? А тя отговори: Азъ
14 живѣіѫ между людіе-тѣ си. И рече: Що да направимъ за неіѭ? А Гыезій отговори: Наистинѫ тя нѣма чадо, а мѫжъ ѝ
15 е старъ. И рече: Повыкни іѭ. И когато іѭ повыкнѫ, тя застанѫ при врата-та.
16 И *Елиссей* рече: До годинѫ [д]въ това врѣме ще имашь сынъ въ обятія-та си. А тя рече: Не, Господине мой, человѣче
17 Божій, [е]не лъжи рабѫ-тѫ си. И жена-та зачнѫ, и роди сынъ до годинѫ-тѫ въ онова врѣме което ѝ рече Елиссей.
18 И когато порастнѫ дѣте-то, излѣзе въ единъ день къмъ бащѫ си, при жетва-
19 ри-тѣ. И рече на бащѫ си: Глава-та ми, глава-та ми! А той рече на момче-то:
20 Занесь го при майкѫ му. И зѣ го, та го занесе при майкѫ му, и сѣдѣ на колѣ-
21 на-та ѝ до пладне, и умрѣ. И възлѣзе, та го тури да лежи на одръ-тъ на Божій-тъ человѣкъ, и затвори го, и излѣзе.
22 И повыка мѫжа си, и рече: Проводи ми,

в Изх 29; 39, 40.
г Иса. 16; 7, 11.

а 3 Цар. 20; 35.
б Вижъ Лев. 25; 39. Мат. 18; 25.

в Вижъ Гл. 3; 16.
г Іис. Нав. 19; 18.

д Быт. 18; 10, 14.
е Ст. 28.

молія, едного отъ момчета-та, и еднѫ отъ ослицы-тѣ, за да тичамъ при Божій-тъ человѣкъ, и да ся върнѫ. 23 А той рече: Защо отивашь ты днесь при него? не е новъ мѣсецъ, нито сѫбботѫ. А тя рече: Миръ. 24 Тогазь осѣдла ослицѫ-тѫ, и рече на рабъ-тъ си: Върви, и напрѣдувай: не забавяй поради мене караніе-то, освѣнь ако ти за- 25 повѣдамъ. И търгнѫ та отиде при Божій-тъ человѣкъ въ горѫ-тѫ Кармилъ. И като іѭ видѣ Божій-тъ [ж] человѣкъ отъ далечь, рече на Гыезія слугѫ-тѫ си: Ето оная Сунамка! 26 Сега прочее, тичай да іѭ посрѣщнешь: и речи ѝ: Добрѣ ли си? Добрѣ ли е мѫжъ ти? Добрѣ ли е дѣте-то? 27 А тя рече: Добрѣ. А когато дойде при Божій-тъ человѣкъ въ горѫ-тѫ, хванѫ ся за нозѣ-тѣ му: а Гыезій ся приближи за да іѭ оттегли. Но человѣкъ-тъ Божій рече: Остави іѭ: защото душа-та ѝ е прѣогорчена въ неіѭ: и Господь скры 28 *това* отъ мене, и не ми яви. А тя рече: Дали искахъ сынъ отъ господаря си? [з] не 29 рѣкохъ ли: Не мя лъжй? Тогазь рече на Гыезія: [и] Прѣпаши чрѣсла-та си и земи тоягѫ-тѫ ми въ рѫкѫ, та иди: ако срѣщнешь человѣкъ, [і] да го не поздравишь: и ако тя поздрави нѣкой, да му не отговоришь: и [к] тури тоягѫ-тѫ ми връзъ лице- 30 то на дѣте-то. А майка-та на дѣте-то рече: [л] Живъ Господь, и жива душа-та ти, 31 не щѫ да тя оставіѭ. И станѫ та отиде слѣдъ неіѭ. А Гыезій отиде прѣди тѣхъ, и тури тоягѫ-тѫ връзъ лице-то на дѣте-то: но ни гласъ, нито слушаніе. За това ся върнѫ да го посрѣщне, и му извѣсти, 32 и рече: [м] Не ся събуди дѣте-то. И когато влѣзе Елиссей въ домъ-тъ, ето дѣте-то 33 мъртво, положено на одръ-тъ му. [н] Влѣзе прочее, та затвори врата-та задъ тѣхъ си 34 двамина-та и [о] помоли ся Господу. И възлѣзе, та легнѫ връзъ дѣте-то, и тури уста-та си връзъ уста-та му, и очи-тѣ си връзъ очи-тѣ му, и рѫцѣ-тѣ си връзъ рѫцѣ-тѣ му: и [п] прострѣ ся връзъ него: и стопли 35 ся плъть-та на дѣте-то. Послѣ ся оттегли, та ходеше въ домъ-тъ кога тукъ и кога тамъ: и възлѣзе *пакъ*, та [р] ся прострѣ връзъ него: и [с] дѣте-то кыхнѫ до седмь 36 пѫти, и отвори дѣте-то очи-тѣ си. Тогазь выкнѫ Гыезія, и рече: Повыкни тѫзи Сунамкѫ. И повыкнѫ іѭ: и когато влѣзе 37 при него, рече *ѝ:* Земи сына си. И тя влѣзе, и паднѫ на нозѣ-тѣ му, та ся поклони до земіѭ-тѫ, и [т] дигнѫ сына си, та излѣзе.

38 А Елиссей ся върнѫ [у] въ Галгалъ: и [ф] имаше гладъ въ земіѭ-тѫ: и сынове-тѣ на пророцы-тѣ [х] сѣдѣхѫ прѣдъ него: и рече на слугѫ-тѫ си: Тури голѣмый-тъ котелъ, та свари вариво за сынове-тѣ на 39 пророцы-тѣ. И излѣзе единъ на поле-то за да набере зеленище, и намѣри диво растеніе, и набра отъ него дивы тыквычкы та напълни дрехѫ-тѫ си, и като ся върнѫ срѣза *гы* въ котелъ-тъ на варивo- 40 то, понеже не *гы* познахѫ. Послѣ насыпахѫ на человѣцы-тѣ да ядѫтъ: и като ядохѫ отъ вариво-то, извыкахѫ, и рекохѫ: Человѣче Божій, [ц] смърть има въ ко- 41 телъ-тъ. И не могохѫ да ядѫтъ. А той рече: Донесѣте брашно. И [ч] хвърли *го* въ котелъ-тъ. Сетнѣ рече: Сыпи на людіе-тѣ, да ядѫтъ. И нѣмаше нищо лошо въ котелъ-тъ.

42 И дойде единъ человѣкъ отъ [ш] Ваалсалисѫ [щ] та донесе на Божій-тъ человѣкъ хлѣбъ отъ начаткы-тѣ, двадесеть ечимены хлѣба, и прѣсны класове жито, въ врѣтище-то си. И рече: Дай на людіе-тѣ 43 да ядѫтъ. И слуга-та му рече: [ъ] Що? да турія ли това прѣдъ сто человѣцы? А той рече: Дай на людіе-тѣ, да ядѫтъ: защото така говори Господь: [ы] Ще ядѫтъ, и 44 остатъкъ ще оставятъ. Тогазь тури прѣдъ тѣхъ, та ядохѫ, [ь] и оставихѫ остатъкъ, споредъ слово-то Господне.

ГЛАВА 5.

1 А [а] Нееманъ, войвода-та на Сирійскый-тъ царь, бѣ [б] мѫжъ великъ прѣдъ господаря си, и почитаемъ, понеже Господь чрѣзъ него даде спасеніе на Сиріѭ: и человѣкъ-тъ бѣше силенъ съ крѣпость, *но* 2 прокаженъ. И излѣзохѫ Сиріяне-тѣ съ пълкове, та доведохѫ плѣнницѫ отъ Израилевѫ-тѫ земіѭ еднѫ малкѫ момѫ: и 3 слугуваше на Неемановѫ-тѫ женѫ. И рече на господаркѫ-тѫ си: Дано да бѣше господарь-тъ ми прѣдъ пророкъ-тъ, който е въ Самаріѭ, и той бы го исцѣлилъ отъ проказѫ-тѫ му!

4 И *Нееманъ* слѣзе та извѣсти на господаря си, и рече: Така и така говорй мома-та която е отъ Израилевѫ-тѫ земіѭ. 5 И рече Сирійскый царь: Стани, иди, и ще проводіѭ писмо на Израилевъ-тъ царь. И отиде, и [в] зѣ въ рѫкѫ-тѫ си десеть таланта сребро, и шесть тысящы злати- 6 цы, и десеть прѣмѣны дрехы. И донесе писмо-то на Израилевъ-тъ царь, което

[ж] Гл. 2; 25.
[з] Ст. 16.
[и] 3 Цар. 18; 46. Гл. 9; 1.
[і] Лук. 10; 4.
[к] Вижь Исх. 7; 19. 14; 16. Гл. 2; 8, 14. Дѣян. 19; 12.
[л] Гл. 2; 2.
[м] Іоан. 11; 11.
[н] Ст. 4. Мат. 6; 6.
[о] 3 Цар. 17; 20.
[п] 3 Цар. 17; 21. Дѣян. 20; 10.
[р] 3 Цар. 17; 21.
[с] Гл. 8; 1, 5.
[т] 3 Цар. 17; 23. Евр. 11; 35.
[у] Гл. 2; 1.
[ф] Гл. 8; 1.
[х] Гл. 2; 3. Лук. 10; 39. Дѣян. 22; 3.
[ц] Исх. 10; 17.
[ч] Вижь Исх. 15; 25. Гл. 2; 21. 5; 10. Іоан. 9; 6.
[ш] 1 Цар. 9; 4.
[щ] 1 Цар. 9; 7. 1 Кор. 9; 11. Гал. 6; 6.
[ъ] Лук. 9; 13. Іоан. 6; 9.
[ы] Лук. 9; 17. Іоан. 6; 11.
[ь] Мат. 14; 20. 15; 37. Іоан. 6; 13.

—

[а] Лук. 4; 27.
[б] Исх. 11; 3.
[в] 1 Цар. 9; 8. Гл. 8; 8, 9.

казуваше: И сега като дойде това писмо при тебе, ето, проводихъ при тебе Неемана рабъ-тъ си, да го исцѣлишь отъ про-
7 казѫ-тѫ му. И като прочете Израилевый царь писмо-то, раздра дрехы-тѣ си, и рече: [в]Богъ ли сьмь азъ, за да умъртвявамъ и да оживявамъ, та провažда той до мене да исцѣлѭ человѣка отъ проказѫ-тѫ му? разумѣйте прочее, молѭ, и виждте че той търси причинѫ противъ мене.

8 А като чу Елиссей, Божій-тъ человѣкъ, че Израилевъ-тъ царь раздралъ дрехы-тѣ си, проводи до царя, и рече: Защо си раздралъ дрехы-тѣ си? нека дойде сега при мене, и ще познае че има пророкъ въ
9 Израиля. Тогазь дойде Нееманъ съ коніе-тѣ си и съ колесницѫ-тѫ си, та застанѫ при врата-та на Елиссеевъ-тъ домъ.
10 И проводи при него Елиссей вѣститель, и рече: Иди, та [д]ся окѫпи седмь пѫти въ Іорданъ, и ще ся възвърне плъть-та ти
11 къмъ тебе, и ще ся очистишь. А Нееманъ ся разгнѣва, та си отиде, и рече: Ето, азъ говоряхъ, че непрѣмѣнно ще излѣзе при мене, и ще застане, та ще призове име-то на Господа Бога своего, и ще дигне рѫкѫ-тѫ си върхъ мѣсто-то,
12 и ще исцѣли прокаженный-тъ. Авана и Фарфаръ, рѣкы-тѣ на Дамаскъ, не сѫ ли по добры отъ всичкы-тѣ воды на Израиля? не можехъ ли да ся окѫпѭ въ тѣхъ, и да ся очистѭ? И върнѫ ся, та
13 си отиде съ гнѣвъ. А раби-тѣ му приближихѫ, та му говорихѫ, и рекохѫ: Отче мой, *ако* бы ти пророкъ-тъ казалъ нѣщо голѣмо, не бы ли *го* направилъ? колко повече сега, когато ти казува: О-
14 кѫпи ся, и очисти ся? Тогазь слѣзе, та ся погрузи седмь пѫти въ Іорданъ, споредъ слово-то на Божій-тъ человѣкъ: и [е]плъть-та му ся възвърнѫ, като плъть на малко дѣте, и [ж]очисти ся.

15 И върнѫ ся при Божій-тъ человѣкъ, той и всичко-то му спѫтство, и дойде, та застанѫ прѣдъ него: и рече: Ето, сега познахъ че [з]нѣма Богъ въ всичкѫ-тѫ землѭ, освѣнь въ Израиль: за това сега, [и]пріими, молѭ, благословеніе отъ рабъ-тъ
16 си. А той рече: [і]Живъ Господь, прѣдъ когото прѣдстоѭ, [к]не щѫ да пріемѫ. А той го принуждаваше да пріеме, но не
17 рачи. И Нееманъ рече: Ако ли не, то нека ся даде, молѭ, на рабъ-тъ ти за двѣ мьскы товаръ отъ *тѫзи* пьрсть, защото рабъ-тъ ти не ще да приноси отъ днесь на тамъ всесъжженіе, нито жертвѫ на другы богове, но само Господу.
18 Това нѣщо нека прости Господь на рабъ-тъ ти, дѣто, когато влиза господарь-тъ ми въ домъ-тъ на Риммона за да ся поклони тамъ, и ся [л]подпира на рѫкѫ-тѫ ми, и азъ ся покланямъ въ домъ-тъ на Риммона, като ся покланямъ въ домъ-тъ на Риммона, Господь нека прости рабъ-тъ ти
19 за това нѣщо! И рече му: Иди съ миръ. И отиде отъ него едно малко разстояніе.

20 Тогазь Гыезій, слуга-та на Елиссея Божій-тъ человѣкъ, рече: Ето, господарь-тъ ми пожали Неемана тогозь Сиріянина, та не зѣ отъ рѫкѫ-тѫ му онова което донесе: но, живъ Господь, азъ ще ся завтекѫ слѣдъ него, и ще земѫ нѣщо отъ
21 него. И завтече ся Гыезій вслѣдъ Неемана. И когато *го* видѣ Нееманъ че тича вслѣдъ него, скокнѫ отъ колесницѫ-тѫ да го посрѣщне, и рече: Добрѣ ли сте?
22 А той рече: Добрѣ. Господарь-тъ ми мя проводи, и рече: Ето, тойзи часъ дойдохѫ при мене, отъ горѫ-тѫ Ефремъ, двама млади отъ синове-тѣ на пророцы-тѣ: дай имъ, молѭ, единъ талантъ сребро,
23 и двѣ прѣмѣны дрехы. И рече Нееманъ: благоволи да земешь два таланта. И принуди го, и върза два-та таланта сребро въ два мѣшца, съ двѣ прѣмѣны дрехы: и тури *гы* на двама отъ рабы-тѣ
24 си, та *гы* носехѫ прѣдъ него. И когато дойде до хълмъ-тъ, зѣ *гы* отъ рѫцѣ-тѣ имъ, та *гы* скры въ домъ-тъ: и отпуснѫ
25 мѫжіе-тѣ, та си отидохѫ. А той влѣзе, та застанѫ прѣдъ господаря си. И рече му Елиссей: Отъ дѣ, Гыезіе? А той ре-
26 че: Рабъ-тъ ти не е ходилъ никѫдѣ. И рече му: Не бѣ ли отишло сьрдце-то ми *съ тебе*, когато ся върнѫ человѣкъ-тъ отъ колесницѫ-тѫ си да тя посрѣщне? Врѣме ли е да земешь сребро, и да земешь дрехы, и маслины, и лозія, и овцы, и го-
27 веда, и рабы, и рабыни? Заради това проказа-та на Неемана [м]ще ся залѣпи за тебе, и за сѣме-то ти въ вѣкъ. И излѣзе отъ лице-то му [н]прокаженъ като снѣгъ.

ГЛАВА 6.

1 И [а]рекохѫ пророческы-тѣ синове на Елиссея: Ето сега, мѣсто-то, въ което ный живѣемъ прѣдъ тебе, тѣсно е за насъ.
2 Нека отидемъ, молимъ, до Іорданъ, и отъ тамъ да земемъ всякой по еднѫ гредѫ, и да си направимъ тамъ мѣсто дѣто да
3 живѣемъ. А той рече: Идѣте. И рече единый: Благоволи, молѭ, да дойдешь съ
4 рабы-тѣ си. И рече: Ще дойдѫ. И отиде
5 съ тѣхъ. И като отидохѫ при Іорданъ, сѣчехѫ дърва. И като сваляше единъ-тъ гредѫ-тѫ, паднѫ желѣзо-то въ водѫ-тѫ:

[в] Быт. 30; 2. Втор. 32; 39. 1 Цар. 2; 6.
[д] Вижь Гл. 4; 41. Іоан. 9; 7.
[е] Іов. 33; 25.
[ж] Лук. 4; 27.
[з] Дан. 2; 47. 3; 29. 6; 26, 27.
[и] Быт. 33; 11.
[і] Гл. 3; 14.
[к] Быт. 14; 23 Вижь Мат. 10; 8. Дѣян. 8; 18, 20.
[л] Гл. 7; 2, 17.
[м] 1 Тим. 6; 10.
[н] Исх. 4; 6. Числ. 12; 10. Гл. 15; 5.

[а] Гл. 4; 38.

и извыка, и рече: О, господарю! и то 6 бѣше заемнѫто! А человѣкъ-тъ Божій рече: Дѣ паднѫ? И показа му мѣсто-то. Тогазь [б]отсѣче едно дьрво, та хвьр- 7 ли тамъ: и желѣзо-то исплава. И рече: Земи си го. И прострѣ рѫкѫ-тѫ си, та го зѣ.

8 А Сирійскый-тъ царь ратоваше противъ Израиля, и направи съвѣтъ съ рабы-тѣ си, и рече: На единое и на единое мѣ- 9 сто ще расположѫ станъ-тъ си. И проводи человѣкъ-тъ Божій на Израилевъ-тъ царь, и рече: Упази ся да не прѣминешь това мѣсто, защото Сиріяни-тѣ нападнѫ- 10 хѫ тамъ. И проводи Израилевый царь на мѣсто-то, което му рече человѣкъ-тъ Божій и зарѫча за него; и упази ся отъ тамъ не еднъждь, нито дважды.

11 И смути ся сьрдце-то на Сирійскый-тъ царь за това нѣщо: и свыка рабы-тѣ си, та имъ рече: Не щете ли да ми извѣстите, кой отъ наши-тѣ е къмъ Израиле- 12 въ-тъ царь? И рече единъ отъ рабы-тѣ му: Никой, господарю мой царю: но Елиссей пророкъ-тъ, който е въ Израиль, извѣщава на Израилевъ-тъ царь думы-тѣ, които говоришь въ клѣть-тѫ на ложни- 13 цѫ-тѫ си. И рече: Идѣте, та виждте дѣ е, за да проводіѭ да го хванѫтъ. И извѣстихѫ му, и рекохѫ: Ето [в]въ Доѳанъ 14 е. И проводи тамъ коніе, и колесницы, и велико воинство, които дойдохѫ прѣзъ 15 нощь та обыколихѫ градъ-тъ. И когато станѫ на утринь-тѫ слуга-та на человѣкъ-тъ Божій, та излѣзе, ето, войска бѣше обыколила градъ-тъ съ коніе и колесницы: и рече му слуга-та му: Ахъ, 16 господарю! какво ще правимъ? А той рече: Не бой ся: защото [г]повече сѫ онѣзи които сѫ съ насъ нежели онѣзи 17 които сѫ съ тѣхъ. И помоли ся Елиссей, и рече: Господи, отвори, моліѭ ся, очи-тѣ му, за да види. И отвори Господь очи-тѣ на слугѫ-тѫ, та видѣ: и ето, гора-та бѣ пълна [д]съ коніе и колесницы 18 огненны около Елиссея. И когато слѣзохѫ къмъ него *Сирійци-тѣ*, помоли ся Елиссей Господу, и рече: Порази, моліѭ ся, тѣзи людіе съсъ слѣпотѫ. И [е]порази гы съ невидѣніе, споредъ слово-то на Е- 19 лиссея. И рече имъ Елиссей: Не е тойзи пѫть, нито тойзи градъ: дойдѣте вслѣдъ мене, и ще вы заведѫ при человѣкъ-тъ когото търсите. И отведе гы въ Самаріѭ. 20 И когато дойдохѫ въ Самаріѭ, рече Елиссей: Отвори, Господи, очи-тѣ на тѣзи, да гледатъ. И отвори Господь очи-тѣ имъ, та видѣхѫ: и ето, бѣхѫ въ срѣдъ Самаріѭ.

21 И като гы видѣ Израилевъ-тъ царь, рече на Елиссея: Да поразіѭ ли, да пора- 22 зіѭ ли, отче мой? А той рече: Не поражавай: поразилъ ли бы ты онѣзи които си плѣнилъ съ мечь-тъ си и съ лѫкъ-тъ си? [ж]Тури хлѣбъ и водѫ прѣдъ тѣхъ, и да ядѫтъ, и да піѭтъ, и да отидѫтъ при 23 господаря си. И тури прѣдъ тѣхъ много ястіе: и като ядохѫ и пихѫ, пустнѫ гы, та отидохѫ при господаря си. И [з]не дойдохѫ вече Сирійскы-тѣ пълкове въ землѭ-тѫ на Израиля.

24 А слѣдъ това, Венададъ Сирійскый царь събра всичко-то си воинство, и възлѣзе, та обсади Самаріѭ. И станѫ го- 25 лѣмъ гладъ въ Самаріѭ: и ето, обсадихѫ іѭ, додѣто глава ослова ся продаде за осмдесеть сребьрника, и четвьрть-та на единъ кавъ *харейонимъ за петь сребьрника.

26 И като заминуваше Израилевъ-тъ царь по стѣнѫ-тѫ, една жена извыка къмъ него, и казваше: Помогни, господарю мой 27 царю. А той рече: Ако ти Господь не помогне, отъ дѣ ще ти помогнѫ азъ? да ли 28 отъ гумно-то, или отъ жлебъ-тъ? И рече ѝ царь-тъ: Що имашь? А тя рече: Тая жена ми рече: Дай сына си, да го изѣдемъ днесь, а утрѣ ще изѣдемъ мой-тъ 29 сынъ. И [и]сварихмы мой-тъ сынъ, та го изѣдохмы: и рѣкохъ ѝ на утрѣшній-тъ день: Дай сына си, да го изѣдемъ: а тя 30 скры сына си. И като чу царь-тъ думы-тѣ на женѫ-тѫ, [і]раздра дрехы-тѣ си: и като минуваше вьрху стѣнѫ-тѫ, людіе-тѣ видѣхѫ, и ето, врѣтище извнѫтрѣ вьр- 31 ху снагѫ-тѫ му. И рече: [к]Така да ми направи Богъ, и така да приложи, ако глава-та на Елиссея Сафатовъ-тъ сынъ остане на него днесь.

32 А Елиссей сѣдѣше въ домъ-тъ си, и [л]старци-тѣ сѣдѣхѫ съ него: и проводи *царь-тъ* мѫжъ отъ себе си: но прѣди да дойде при него вѣститель-тъ, той рече на старцы-тѣ: [м]Не видите ли че тойзи сынъ-тъ [н]на убійцѫ-тѫ проводи да отнеме главѫ-тѫ ми? гледайте, като дойде вѣститель-тъ, затворѣте врата-та, и спрѣте го при врата-та: тропотъ-тъ на нозѣ-тѣ на господаря му не е ли вслѣдъ не- 33 го? И още като говореше съ тѣхъ, ето слѣзе при него вѣститель-тъ: и рече: Ето, отъ Господа е това зло: [о]какво вече да ся надѣіѭ на Господа?

ГЛАВА 7.

1 И рече Елиссей: Чуйте слово-то Господне: така говори Господь: [а]Утрѣ, около тойзи

б Гл. 2; 21.
в Быт. 37; 17.
г 2 Лѣт. 32; 7. Псал. 55; 18. Рим. 8; 31.
д Гл. 2; 11. Псал. 34; 7. 68; 17. Зах. 1; 8. 6; 1 — 7.
е Быт. 19; 11.
ж Рим. 12; 20.
з Гл. 5; 2. Ст. 8, 9.
* Гълъбовъ гной, вѣроятно единъ видъ сочиво.
и Лев. 26; 29. Втор. 28; 53, 57.
і 3 Цар. 21; 27.
к Руѳ. 1; 17. 3 Цар. 19; 2.
л Іез. 8; 1. 20; 1.
м Лук. 13; 32.
н 3 Цар. 18; 4.
о Іов. 2; 9.

а Ст. 18, 19.

часъ, една сата чисто брашно *ще ся продаде* за единъ сикль, и двѣ саты ечимыкъ за единъ сикль, при портѫ-тѫ на Самаріѭ. 2 И князь-тъ, на когото на рѫкѫ-тѫ ся подпираше царь-тъ [б]отговори на Божій-тъ человѣкъ, та рече: И [в]прозорцы ако бы направилъ Господь на небе-то, можеше ли това нѣщо да стане? А той рече: Ето, ще видишь съ очи-тѣ си, но нѣма да ядешь отъ него.

3 А [г]въ входъ-тъ на портѫ-тѫ имаше четырма мѫжіе прокажени и рекохѫ си 4 единъ на другъ: Защо *да* сѣдимъ ный тукъ додѣ умремъ? Ако речемъ, да влѣземъ въ градъ-тъ, гладъ-тъ е въ градъ-тъ, и ще умремъ тамъ: ако сѣдимъ тукъ, пакъ ще умремъ. Сега прочее, да идемъ, та да припаднемъ въ Сирійскый-тъ станъ. Ако ны оставятъ живы, ще живѣемъ, ако ли ны умъртвятъ, ще у- 5 мремъ. И станѫхѫ като мъркнуваше, за да влѣзѫтъ въ Сирійскый-тъ станъ: и когато дойдохѫ до край-тъ на Сирійскый-тъ станъ, ето, нѣмаше человѣкъ 6 тамъ. Защото Господь бѣше направилъ [д]да ся чуе въ станъ-тъ на Сирійцы-тѣ тропотъ отъ колесницы, и тропотъ отъ коніе, тропотъ отъ голѣмѫ войскѫ: и рекохѫ си единъ на другъ: Ето, Израилевый царь е наемнѫлъ противъ насъ, [е]Хеттейскы-тѣ царіе и Египетскы-тѣ ца- 7 ріе, за да дойдѫтъ вързъ насъ. Заради това [ж]станѫхѫ та побѣгнѫхѫ въ тъмнинѫ-тѫ, и оставихѫ шатры-тѣ си, и коніе-тѣ си, и ослы-тѣ си, станъ-тъ както бѣше, и побѣгнѫхѫ за животъ-тъ си.

8 И когато тѣзи прокажени отидохѫ до край-тъ на станъ-тъ, влѣзохѫ въ единъ шатъръ, та ядохѫ, и пихѫ, и зѣхѫ отъ тамъ сребро и злато и дрехы, и отидохѫ та *гы* скрыхѫ: и върнѫхѫ ся та влѣзохѫ въ другъ шатъръ, и зѣхѫ *другы* отъ тамъ, 9 и отидохѫ та скрыхѫ *и тѣхъ*. Тогазь рекохѫ помежду си: Ный не правимъ добрѣ: тойзи день е день на добры извѣстія, а ный мълчимъ: ако чакамы до развидѣленіе-то на зорѫ-тѫ, нѣкоя бѣда ще ны сполѣти: нека прочее отидемъ да извѣстимъ *това* въ домъ-тъ царевъ.

10 И тъй отидохѫ, та извыкахѫ на градскый-тъ портарь: и извѣстихѫ имъ, и рекохѫ: Отидохмы въ станъ-тъ на Сирійцы-тѣ, и ето, нѣмаше тамъ человѣкъ, нито гласъ отъ человѣкъ, само коніе вързани, и осли вързани, и шатри както ся 11 намирахѫ. И извыкахѫ портари-тѣ, и тѣ извѣстихѫ *това* въ домъ-тъ на царя.

12 И станѫ царь-тъ прѣзъ нощь-тѫ, та рече на рабы-тѣ си: Сега ще ви извѣстіѫ що направихѫ намъ Сирійци-тѣ: познахѫ че смы гладни: и излѣзохѫ изъ станъ-тъ, за да ся скрыіѫтъ по нивы-тѣ, и казуватъ: Когато излѣзѫтъ изъ градъ-тъ, ще гы хванемъ живы, и ще влѣземъ въ 13 градъ-тъ. А единъ отъ рабы-тѣ му отговори и рече: Нека земѫтъ, моліѫ, петь отъ останѫлы-тѣ коніе, които останѫхѫ въ градъ-тъ, (ето, тѣ сѫ както всичко-то множество на Израиля което останѫ въ него: ето, тѣ сѫ както всичко-то множество на Израиляны-тѣ които ся изну- 14 рихѫ:) и нека проводимъ да видимъ. И зѣхѫ двѣ колесницы съ коніе: и проводи царь-тъ задъ Сирійскый-тъ станъ, и рече: 15 Идѣте, та вижте. И отидохѫ слѣдъ тѣхъ дори до Іорданъ: и ето, всичкый пѫть пълнъ съ дрехы и съсѫды, които Сирійци-тѣ бѣхѫ хвърлили въ бързаніе-то си. И върнѫхѫ ся вѣстители-тѣ та извѣстихѫ *това* на царя.

16 И излѣзохѫ людіе-тѣ, та разграбихѫ станъ-тъ на Сирійцы-тѣ. И продаде ся една сата чисто брашно за единъ сикль, и двѣ саты ечимыкъ за единъ сикль, [з]спо- 17 редъ слово-то Господне. И тури царь-тъ на портѫ-тѫ князя, на когото на рѫкѫ-тѫ ся подпираше: и стъпкахѫ го людіе-тѣ въ портѫ-тѫ, и умрѣ: [и]както рече человѣкъ-тъ Божій, който говорѝ когато 18 царь-тъ слѣзе при него. И както говорѝ человѣкъ-тъ Божій на царя, и рече: [і]Двѣ саты ечимыкъ за сикль, и една сата чисто брашно за сикль ще бѫдѫтъ утрѣ, около тойзи часъ, въ портѫ-тѫ на Сама- 19 ріѭ, А князь-тъ отговори на человѣка Божій, и рече: Ако бы Господь направилъ и прозорцы на небе-то, можеше ли таквозь нѣщо да стане? А той рече: Ето, ще видишь *това* съ очи-тѣ си, но не ще 20 да ядешь отъ него, Така му и станѫ: защото людіе-тѣ го стъпкахѫ въ портѫ-тѫ, и умрѣ.

ГЛАВА 8.

1 И говорѝ Елиссей на женѫ-тѫ, [а]на коіѫ-то съживи сынъ-тъ, и рече: Стани, та иди, ты и домъ-тъ ти, и пришелствувай дѣто можешь пришелствовà: защото Господь [б]повыкнѫ гладъ-тъ, и ще дойде 2 вързъ земіѭ-тѫ седмь годины. И станѫ жена-та, та направи споредъ слово-то на Божій-тъ человѣкъ: и отиде, тя и домъ-тъ ѝ, та пришелствова въ земіѭ-тѫ на Филистимцы-тѣ седмь годины.

3 А слѣдъ свършъкъ-тъ на седмь-тѣ годины, върнѫ ся жена-та отъ земіѭ-тѫ на Филистимцы-тѣ: и излѣзе да извыка

—

б Ст. 17, 19, 20. Гл. 5; 18.
в Мал. 3; 10.
г Лев. 13; 46.
д 2 Цар. 5; 24. Гл. 19; 7. Іов. 15; 21.
е 3 Цар. 10; 29.
ж Псал. 48; 4, 5, 6. Прит. 28; 1.
з Ст. 1.
и Гл. 6; 32. Ст. 2.
і Ст. 1.

а Гл. 4; 35.
б Псал. 105; 16. Агг. 1; 11.

къмъ царя за кѫщѫ-тѫ си, и за нивы-
4 тѣ си. И говорй царь-тъ на [а]Гыезія, слугѫ-тѫ на человѣка Божій, и рече: Я ми прикажи, всичкы-тѣ голѣмы дѣла, които
5 направи Елиссей. И като приказваше на царя [б]какъ бѣ съживилъ мьртвый-тъ, ето жена-та, на коіѫто сынъ-тъ бѣше съживилъ той, извыка къмъ царя за кѫщѫ-тѫ си, и за нивы-тѣ си. И рече Гыезій: Господарю мой царю, тая е жена-та, и тойзи е сынъ ѝ, когото съживи Елиссей.
6 И попыта царь-тъ женѫ-тѫ, и тя му приказа *работѫ-тѫ*. Тогазь ѝ даде царь-тъ единъ скопецъ, и рече: Повьрни всичкы-тѣ ѝ нѣща, и всичкы-тѣ произведенія отъ нивы-тѣ *ѝ*, отъ който день е оставила земіѫ-тѫ до сега.
7 А Елиссей отиде въ Дамаскъ. А Венададъ Сирійскый-тъ царь бѣ боленъ: и извѣстихѫ му, и рекохѫ: Человѣкъ-тъ
8 Божій дойде до тукъ. И рече царь-тъ [д]Азаилу: [е]Земи въ рѫкѫ-тѫ си даръ, та иди да посрѣщнешь человѣка Божій, и [ж]попытай чрѣзъ него Господа: Ще ся
9 съземѫ ли отъ тѫзи болесть? И отиде Азаилъ да го посрѣщне, като зѣ даръ въ рѫкѫ-тѫ си, и отъ всяко добро отъ Дамаскъ, четыридесеть камилы товаръ: и отиде та застанѫ прѣдъ него, и рече: Сынъ ти Венададъ Сирійскый-тъ царь, прати мя при тебе, и казува: Ще ся съземѫ
10 ли отъ тѫзи болесть? И рече му Елиссей: Иди, речи му: Ей, ще ся съземешь: но Господь ми яви че [з]непрѣмѣнно ще
11 умре. И утвьрди лице-то си *на него* безъ да мьрдне, додѣ ся засрами той: [и]и плака
12 человѣкъ-тъ Божій. И рече Азаилъ: Защо плачешь, господине мой? А той отговори: Защото знаіѫ [і]колко зло щешь да направишь на Израилевы-тѣ сынове: тврьдыни-тѣ имъ ще прѣдадешь на огнь, и юношы-тѣ имъ [к]ще избіешь съ мечь, и младенцы-тѣ имъ ще съкрушишь, и непраздны-тѣ имъ
13 ще распорешь. И рече Азаилъ: Но [л]що е рабъ-тъ ти, псе-то, та да направи това голѣмо нѣщо? И рече Елиссей: [м]Господь ми показа, че ты ще ся въцаришь надъ
14 Сиріѭ. Тогазь тьргнѫ отъ Елиссея, та дойде при господаря си: а той му рече: Що ти каза Елиссей? И отговори: Рече
15 ми: Ей ще ся съземешь: А на другый-тъ день, зѣ завивкѫ-тѫ, и като іѫ натопи въ водѫ, распрострѣ по лице-то му: и умрѣ: а вмѣсто него въцари ся Азаилъ.
16 И въ пето-то лѣто на Іорама, сынъ-тъ на Ахаава Израилевъ-тъ царь, когато царуваше Іосафатъ надъ Іудѫ, [н]въцари ся Іорамъ, сынъ-тъ на Іосафата Іудинъ-тъ царь.
17 [о]На възрастъ тридесеть и двѣ годинѣ бѣ когато ся въцари: и царова
18 осмь годины въ Іерусалимъ. И ходи въ пѫть-тъ на Израилевы-тѣ царіе, както направи Ахаавовъ-тъ домъ: защото [п]Ахаавова дъщеря бѣше жена му: и напра-
19 ви зло прѣдъ Господа. Но Господь не рачй да истрѣби Іудѫ, заради Давида рабъ-тъ си, [р]както му рече, че ще му даде свѣтилникъ, *и* на сынове-тѣ му въ вѣкъ.
20 Въ неговы-тѣ дни [с]отстѫпи Едомъ отъ подъ рѫкѫ-тѫ на Іудѫ, и [т]поставихѫ
21 царь надъ себе си. За това заминѫ Іорамъ въ Саиръ, и всичкы-тѣ колесницы съ него: и като станѫ прѣзъ нощь, порази Едомцы-тѣ които бѣхѫ около него, и колесниценачалницы-тѣ: а людіе-тѣ по-
22 бѣгнѫхѫ въ шатры-тѣ си. Но Едомъ отстѫпи отъ подъ рѫкѫ-тѫ на Іудѫ, дори до тойзи день. Тогазь въ исто-то врѣме [у]отстѫпи и Ливна.
23 А останѫлы-тѣ дѣянія на Іорама, и всичко каквото стори той, не сѫ ли писаны въ книгѫ-тѫ на лѣтовницы-тѣ на
24 Іудины-тѣ царіе? И заспа Іорамъ съ отцы-тѣ си, и погребе ся съ отцы-тѣ си въ Давидовъ-тъ градъ: и въцари ся вмѣсто него [ф]Охозія сынъ му.
25 Въ дванадесето-то лѣто на Іорама, Ахаавовъ-тъ сынъ Израилевъ-тъ царь, въцари ся Охозія сынъ-тъ на Іорама Іу-
26 динъ-тъ царь. [х]На възрастъ двадесеть и двѣ годинѣ бѣ Охозія когато ся въцари: и царова единѫ годинѫ въ Іерусалимъ. И име-то на майкѫ му бѣ Гоѳолія, дъ-
27 щеря на Амрія Израилевъ-тъ царь. И [ц]ходи въ пѫть-тъ на Ахаавовъ-тъ домъ, и направи той зло прѣдъ Господа, както Ахаавовъ-тъ домъ: защото бѣ зеть на
28 Ахаавовъ-тъ домъ. И отиде [ч]съ Іорама Ахаавовъ-тъ сынъ на бой противъ Азаила Сирійскый-тъ царь въ Рамоѳъ-галаадъ:
29 и наранихѫ Сирійци-тѣ Іорама. И [ш]вьрнѫ ся царь Іорамъ за да ся исцѣли въ Іезраель отъ раны-тѣ *си* които му направихѫ Сирійци-тѣ въ *Рамѫ, когато ратоваше противъ Азаила Сирійскый-тъ царь. И [щ]Охозія Іорамовъ-тъ сынъ, Іудинъ-тъ царь, слѣзе за да види Іорама Ахаавовъ-тъ сынъ въ Іезраель, защото бѣ боленъ.

а Гл. 5; 27.
б Гл. 4; 35.
д 3 Цар. 19; 15.
е 1 Цар. 9; 7. 3 Цар. 14; 3. Гл. 5: 5
ж Гл. 1; 2.
з Ст. 15.
и Лук. 19; 41.
і Гл. 10; 32. 12; 17. 13; 3, 7. Амос. 1; 3.
к Гл. 15; 16. Осія 13; 16. Амос. 1; 13
л 1 Цар. 17; 43.
м 3 Цар. 19; 15,
н 2 Лѣт. 21; 3, 4.
о 2 Лѣт. 21; 5 и дрг.
п Ст. 26.
р 2 Цар. 7; 13. 3 Цар. 11; 36. 15; 4. 2 Лѣт. 21; 7.
с Быт. 27; 40. 2 Лѣт. 21; 8, 9, 10.
т 3 Цар. 22; 48.
у 2 Лѣт. 21; 10.
ф 2 Лѣт. 22; 1.
х Вижь 2 Лѣт. 22; 2.
ц 2 Лѣт. 22; 3, 4.
ч 2 Лѣт. 22; 5.
* Т. е. Рамоѳъ.
ш Гл. 9; 15.
щ Гл. 9; 16. 2 Лѣт. 22; 6, 7.

ГЛАВА 9.

1 А пророкъ Елиссей повыкнѫ едного [а]отъ пророческы-тѣ сынове, та му рече: [б]Прѣпаши чрѣсла-та си, и земи въ рѫкѫ-тѫ си тойзи съсѫдъ съ елей-тъ, та [в]иди въ 2 Рамоѳъ-галаадъ: И когато влѣзешь тамъ, ще видишь тамо Іиуя, сынъ-тъ на Іосафата, Намессіевъ-тъ сынъ: и ще влѣзешь, та ще го дигнешь [г]отъ срѣдъ братія-та му, и ще го въведешь въ по вѫтрѣшнѭ-3 тѫ стаѭ. И [д]земи съсѫдъ-тъ съ елей-тъ, та излей на главѫ-тѫ му, и речи: Така говори Господь: Помазахъ тя царь надъ Израиля. Тогазь отвори врата-та, и бѣ-4 гай, и не ся бави. И отиде юноша-та, младый-тъ пророкъ, въ Рамоѳъ-галаадъ.

5 И когато дойде, ето, началници-тѣ на воинство-то сѣдѣхѫ: и рече: Имамъ слово къмъ тебе, о началниче. И рече Іиуй: Къмъ кого отъ всичкы насъ? А той рече: 6 Къмъ тебе, началниче. И станѫ та влѣзе въ домъ-тъ: и излѣ елей-тъ на главѫ-тѫ му, и рече му: [е]Така говори Господь Богъ Израилевъ: Помазахъ тя царь надъ 7 людіе-тѣ Господни, надъ Израиля: И ще поразишь домъ-тъ на господаря си Ахаава, за да отмьстіѭ кървь-тѫ на рабы-тѣ си, пророцы-тѣ, и кървь-тѫ на всичкы-тѣ рабы Господни, [ж]отъ рѫкѫ-тѫ на 8 Іезавель: Защото всичкый Ахааовъ домъ ще ся истрѣби: и [з]ще погубіѭ отъ Ахаава [и]всичко до кракъ, и [і]затвореный-тъ 9 и оставеный-тъ въ Израиля: И ще направіѭ домъ-тъ на Ахаава както [к]домъ-тъ на Іеровоама Наватовъ-тъ сынъ, и както 10 [л]домъ-тъ на Ваасѫ, Ахыинъ-тъ сынъ: И [м]Іезавель псета-та ще ѭ изѣдѫтъ въ нивѫ-тѫ на Іезраель, и не ще да има кой да ѭ погребе. И като отвори врата-та, побѣгнѫ.

11 И излѣзе Іиуй при рабы-тѣ на господаря си: и рече му *единъ*: Миръ ли? [н]Защо дойде при тебе тойзи безуменъ? А той имъ рече: Вы познавате чело-12 вѣкъ-тъ, и говореніе-то му. И рекохѫ: Лъжливо е: кажи ни, молимъ. А той рече: Така и така ми говорй и рече: Така говори Господь: Помазахъ тя царь 13 надъ Израиля. Тогазь побързахѫ, и [о]като зѣхѫ всякой дрехѫ-тѫ си, турихѫ гы подъ него на върхъ-тъ на стѫпала-та: и въстрѫбихѫ съ трѫбѫ, и рекохѫ: Въ-14 цари ся Іиуй. И Іиуй, сынъ-тъ на Іосафата Намессіевъ-тъ сынъ направи съзаклѣтіе противъ Іорама. (А Іорамъ пазяше Рамоѳъ-галаадъ, той и всичкый Израиль, отъ лице-то на Азаила Сирійскый-тъ царь. 15 И [п]върнѫлъ ся бѣше царь Іорамъ за да ся исцѣли въ Іезраель отъ раны-тѣ, които Сиріяни-тѣ му направихѫ, когато ратоваше противъ Азаила Сирійскый-тъ царь). И рече Іиуй: Ако е ваше-то мнѣніе *съ мене*, то нека не излѣзе *никой* да бѣга изъ градъ-тъ, за да отиде да извѣсти 16 *това* въ Іезраель. И възсѣднѫ Іиуй, та отиде въ Іезраель: защото Іорамъ лежеше тамъ. [р]И Охозія Іудинъ-тъ царь 17 бѣ слѣзлъ да види Іорама. И стоеше стражъ-тъ на стълпъ-тъ въ Іезраель, и, като видѣ четѫ-тѫ на Іиуя който идеше, рече: Четѫ гледамъ. И рече Іорамъ: Земи всадникъ, и проводи да гы посрѣщ-18 нешь: и нека попыта: Миръ ли? Отиде прочее всадникъ на конь да го посрѣщне, и рече: Така говори царь-тъ: Миръ ли? И рече Іиуй: Що имашь ты съ миръ-тъ? завърни ся вслѣдъ мене. И извѣсти стражъ-тъ, и рече: Вѣститель-тъ отиде 19 до тѣхъ, и не ся върнѫ. И проводи вторый всадникъ на конь, който отиде при тѣхъ, та рече: Така говори царь-тъ: Миръ ли? И отговори Іиуй: Що имашь ты съ миръ-тъ? завърни ся вслѣдъ мене. 20 И извѣсти стражъ-тъ и рече: Отиде до тѣхъ, и не ся върнѫ: а ходеніе-то е както ходеніе-то на Іиуя, Намессіевъ-тъ сынъ: 21 защото ходи като неистовъ. И рече Іорамъ: Впрѣгнѣте. И впрѣгнѫхѫ колесницѫ-тѫ му. И [с]излѣзохѫ Іорамъ Израилевый царь, и Охозія Іудиный царь, всякой въ колесницѫ-тѫ си, та отидохѫ да посрѣщнѫтъ Іиуя, и намѣрихѫ го въ нивѫ-тѫ на Навуѳея Іезраелянинъ-тъ.

22 И като видѣ Іорамъ Іиуя, рече: Миръ ли Іиуе? А той отговори: Какъвъ миръ, додѣ ся умножаватъ блудове-тѣ на Іе-23 завель майкѫ ти, и чарованія-та й? И завърнѫ Іорамъ рѫцѣ-тѣ си, та побѣгнѫ, и думаше на Охозіѭ: Лесть, Охозіе. 24 А Іиуй дърпнѫ лѫкъ-тъ си та порази Іорама между мышцы-тѣ му: и стрѣла-та излѣзе прѣзъ сърдце-то му. А той ся 25 прѣгърби въ колесницѫ-тѫ си. И рече *Іиуй* на Видкара, войводѫ-тѫ си: Земи *та* го хвърли въ часть-тѫ на нивѫ-тѫ на Навуѳея Іезраелянинъ-тъ: защото напомни си, когато азъ и ты бѣхмы яхнѫли вслѣдъ Ахаава отца му, че [т]Господь про-26 изнесе противъ него това изреченіе: Ей, видѣхъ вчера кръвь-тѫ на Навуѳея, и кървь-тѫ на синове-тѣ му, говори Господь: и [у]ще ти направіѭ въздаяніе въ тѫзи часть, говори Господь. Сега прочее

[а] 3 Цар. 20; 35.
[б] Гл. 4; 29. Іер. 1; 17.
[в] Гл. 8; 28, 29.
[г] Ст. 5, 11.
[д] 3 Цар. 19; 16.
[е] 3 Цар. 19; 16. 2 Лѣт. 22; 7.
[ж] 3 Цар. 18; 4. 21; 15.
[з] 3 Цар. 14; 10. 21; 21.
[и] 1 Цар. 25; 22.
[і] Втор. 32; 36.
[к] 3 Цар. 14; 10. 15; 29. 21; 22.
[л] 3 Цар. 16; 3, 11.
[м] 3 Цар. 21; 23. Ст. 35, 36.
[н] Іер. 29; 26. Іоан. 10; 20. Дѣян. 26; 24. 1 Кор. 4; 10.
[о] Мат. 21; 7.
[п] Гл. 8; 29.
[р] Гл. 8; 29.
[с] 2 Лѣт. 22; 7.
[т] 3 Цар. 21; 29.
[у] 3 Цар. 21; 19.

дигни, хвьрли го въ *тѫзи* часть, споредъ слово-то Господне.

27 А Охозія Iудинъ-тъ царь, като видѣ *това*, побѣгнѫ прѣзъ пѫть-тъ на кѫщѫ-тѫ на градинѫ-тѫ. И погна вслѣдъ него Iиуй, и рече: Поразѣте и тогози въ колесницѫ-тѫ. *И поразихѫ го*, въ въсходъ-тъ на Гуръ, близу до Ивлеамъ. И побѣгнѫ 28 [ф]въ Магеддонъ, и умрѣ тамъ. И донесохѫ го раби-тѣ му на колесницѫ въ Iерусалимъ, и погребохѫ го въ гробъ-тъ му, съ отцы-тѣ му, въ Давидовъ-тъ градъ.

29 А въцарилъ ся бѣ Охозія надъ Iудѫ въ единадесето-то лѣто на Iорама Ахаавовъ-тъ синъ.

30 И дойде Iиуй въ Iезраель, и като чу Iезавель [х]тегли стивіе на очи-тѣ си, и украси главѫ-тѫ си, та надникнѫ прѣзъ 31 прозорецъ-тъ. И, като влизаше въ портѫ-тѫ Iиуй, тя рече: [ц]Имѣ ли миръ Зим-32 рій, убіецъ-тъ на господаря си? А той подигнѫ лице-то си къмъ прозорецъ-тъ, и рече: Кой е съ мене? кой? И надникнѫ-33 хѫ къмъ него двама трима скопци. И рече: Хвьрлѣте іѫ долу: и хвьрлихѫ іѫ долу; и пьрснѫ отъ кръвь-тѫ ѝ по стѣнѫ-тѫ 34 и по коніе-тѣ: и той іѫ стъпка. И като влѣзе, та яде и пи, рече: Идѣте да видите сега тѫзи проклѣтѫ, и іѫ погребѣте: 35 [ч]защото е царска дъщеря. И отидохѫ да іѫ погребѫтъ: но не намѣрихѫ отъ неіѫ ос-36 вѣнь лобъ-тъ, и нозѣ-тѣ, и длани-тѣ, на рѫцѣ-тѣ. И върнѫхѫ ся та му извѣстихѫ. А той рече: Това е слово-то Господне, което говорй чрѣзъ рабъ-тъ си Иліѭ Өесвіецъ-тъ и каза: [ш]Въ нивѫ-тѫ на Iезраель ще изѣдѫтъ псета-та плъть-тѫ на Iезавель: 37 И трупъ-тъ на Iезавель ще бѫде [щ]като гной по лице-то на поле-то въ нивѫ-тѫ на Iезраель, щото да не рекѫтъ: Тая е Iезавель.

ГЛАВА 10.

1 А имаше Ахаавъ седмдесеть сынове въ Самаріѭ. И писа Iиуй писма, та проводи въ Самаріѭ, на Iезраелскы-тѣ началницы, на старѣйшины-тѣ, и на дѣтовъспитате-2 ли-тѣ на Ахаава, и рече: Сега като пристигне у васъ това посланіе, понеже имате сынове-тѣ на господаря си, и имате колесницы-тѣ, и коніе-тѣ, и градъ утвър-3 денъ, и орѫжія, Виждте, кой е по добрый-тъ и по угодный-тъ помежду сынове-тѣ на господаря ви, та *го* поставѣте на отеческый-тъ му прѣстолъ, и ратовайте 4 за домъ-тъ на господаря си. Но тѣ ся уплашихѫ твърдѣ много, и рекохѫ: Ето, двама царіе не устояхѫ прѣдъ лице-то 5 му: и какъ ще устоимъ ный? И попечитель-тъ на домъ-тъ, и попечитель-тъ на градъ-тъ, и старѣйшины-тѣ, и дѣтовъспитатели-тѣ проводихѫ на Iиуя, и рекохѫ: Ный смы ти раби, и ще направимъ всичко каквото ни речешь: нѣма да направимъ никого царь: направи каквото е угодно прѣдъ очи-тѣ ти.

6 Тогазь имъ писа второ посланіе, и рече: Ако сте мои, и слушате гласъ-тъ ми, земѣте главы-тѣ на человѣцы-тѣ, на сынове-тѣ на господаря си, та дойдѣте при мене въ Iезраель утрѣ въ тойзи часъ. (А царскы-тѣ сынове, седмдесеть человѣци, бѣхѫ съ градскы-тѣ голѣмцы, които 7 гы въспитавахѫ.) И като стигнѫ посланіе-то при тѣхъ, хванѫхѫ царскы-тѣ сынове [а]та гы заклахѫ, седмдесеть человѣцы, и турихѫ главы-тѣ имъ въ кош-8 ницы та му гы пратихѫ въ Iезраель. И дойде вѣститель-тъ та му възвѣсти, и рече: Донесохѫ главы-тѣ на царскы-тѣ сынове. И той рече: Турѣте гы на два купа, въ входъ-тъ на портѫ-тѫ до утрѣ. 9 И на утринь-тѫ излѣзе, та застанѫ и рече на всичкы-тѣ людіе: Вы сте праведни: ето [б]азъ направихъ съзаклѣтіе противъ господаря си, та го умьртвихъ; 10 но кой порази всичкы тѣзи? Познайте сега, че [в]нѣма да падне на земіѭ-тѫ *нищо* отъ слово-то Господне, което говорй Господь противъ домъ-тъ на Ахаава: защото свърши Господь което говорй [г]чрѣзъ 11 рабъ-тъ си Иліѭ. И порази Iиуй всичкы-тѣ останѫлы отъ домъ-тъ на Ахаава въ Iезраель, и всичкы-тѣ му голѣмцы, и домашны-тѣ му, и священницы-тѣ му, щото не му остави остатъкъ.

12 Сетнѣ станѫ та тръгнѫ, и дойде въ Самаріѭ. *И* въ пѫть-тъ като бѣше близу 13 при Веѳакадъ на овчари-тѣ, [д]Намѣри Iиуй братія-та на Охозіѭ Iудинъ-тъ царь, и рече: Кои сте? А тѣ рекохѫ: Братія смы на Охозіѭ и слизамы да поздравимъ сынове-тѣ на царя и сынове-тѣ на царицѫ-14 тѫ. И рече: Хванѣте гы живы. И хванѫхѫ гы живы, та гы заклахѫ при кладенецъ-тъ на Веѳакадъ четыридесеть и два человѣка: не оставихѫ ни единого отъ тѣхъ.

15 И като тръгнѫ отъ тамъ, намѣри [е]Iонадава [ж]Рихавовъ-тъ сынъ, *който идеше* да го посрѣщне: и поздрави го, и рече му: Право ли е сьрдце-то ти, както е мое-то сьрдце съ твое-то сьрдце? И отговори Iонадавъ: Право е. Ако е, [з]дай рѫкѫ-тѫ си. И даде рѫкѫ-тѫ си: та го 16 въскачи при себе си на колесницѫ-тѫ. И рече: Дойди съ мене, та [и]виждь ревность-

ф 2 Лѣт. 22; 9.
х Iез. 23; 40.
ц 3 Цар. 16; 9—20.
ч 3 Цар. 16; 31.
ш 3 Цар. 21; 23.
щ Псал. 83; 10.
а 3 Цар. 21; 21.
б Гл. 9; 14, 21.
в 1 Цар. 3; 19.
г 3 Цар. 21; 19, 21, 29.
д Гл. 8; 29. 2 Лѣт. 22; 8.
е Iез. 35; 6 и дрг.
ж 1 Лѣт. 2; 55.
з Езд. 10; 19.
и 3 Цар. 19; 10.

тѫ ми заради Господа. И качихѫ го въ колесницѫ-тѫ му.

17 И когато дойде въ Самаріѭ, [і]порази всичкы-тѣ останѫлы отъ Ахаава въ Самаріѭ, додѣ го погуби, споредъ слово-то Господне, [к]18 което говорй на Иліѭ. Тогазь събра Іиуй всичкы-тѣ людіе, та имъ рече: [л]Ахаавъ работи на Ваала малко: Іиуй 19 ще му работи много. Сега прочее повыкайте ми [м]всичкы-тѣ пророцы на Ваала, всичкы-тѣ му служители, и всичкы-тѣ му жрецы: нека не отсѫтствува никой: защото имамъ голѣмѫ жьртвѫ на Ваала: всякой който отсѫтствува нѣма да остане живъ. Но Іиуй направи *това* съ измамѫ, съ намѣреніе да истрѣби Вааловы-тѣ слу- 20 жители. И рече Іиуй: Прогласѣте тър- 21 жество за Ваала. И прогласихѫ. И проводи Іиуй по всичкый Израиль: та дойдохѫ всичкы-тѣ Ваалови служители: и не останѫ никой да не дойде. И дойдохѫ [н]въ домъ-тъ на Ваала: и напълни ся Ваа- 22 ловъ-тъ домъ отъ край до край. И рече на одеждохранителя: Извади одежды за всичкы-тѣ Ваалови служители. И извади 23 имъ одежды. И влѣзе Іиуй, и Іонадавъ Рихавовъ-тъ сынъ, у Вааловъ-тъ домъ: и рече на Вааловы-тѣ служители: Испытайте, та виждте да нѣма съ васъ никой отъ рабы-тѣ на Іеова, но само служите- 24 ли-тѣ на Ваала. И когато влѣзохѫ за да принесѫтъ жьртвы и всесъжженія, Іиуй нареди вънъ осмдесеть мѫжіе, и рече: Който остави да избѣгне нѣкой отъ человѣцы-тѣ, които азъ приведохъ въ рѫцѣ-тѣ ви, [о]животъ-тъ му *ще бѫде* вмѣсто неговъ-тъ животъ.

25 И като свърши да приноси всесъжженіе-то, рече Іиуй на тѣлохранители-тѣ, и на пълковницы-тѣ: Влѣзте, поразѣте гы: никой да не излѣзе. И поразихѫ гы тѣлохранители-тѣ и пълковници-тѣ съ остро-то на ножъ-тъ, и хвьрлихѫ *гы* вънъ: и отидохѫ до градъ-тъ на Вааловъ-тъ 26 домъ. И [п]извадихѫ кумиры-тѣ на Ваа- 27 ловъ-тъ домъ, та гы изгорихѫ. И строшихѫ идолъ-тъ на Ваала, и съсыпахѫ Вааловъ-тъ домъ, и [р]направихѫ го гнощне дори до тойзи день.

28 Така истрѣби Іиуй Ваала отъ Израиля. 29 Но не ся отдалечи Іиуй отъ грѣхове-тѣ на Іеровоама Наватовъ-тъ сынъ, който направи Израиля да съгрѣши, *сирѣчь отъ* [с]златны-тѣ телета които бѣхѫ въ Веѳиль и въ Данъ.

30 И рече Господь на Іиуя: Понеже стори ты добро, че свърши онова което е угодно прѣдъ очи-тѣ ми, *и* направи ты на Ахааовъ-тъ домъ споредъ всичко което *бѣ* въ сърдце-то ми, [т]сынове-тѣ ти до четвьртый родъ ще сѣдятъ на Израилевъ-тъ 31 прѣстолъ. Но не внима Іиуй да ходи съсъ всичко-то си сърдце въ законъ-тъ на Господа Бога Израилева: не ся отдалечи [у]отъ грѣхове-тѣ на Іеровоама, който на- 32 прави Израиля да съгрѣши. Въ онѣзи дни начнѫ Господь да кастри Израиля: и [ф]порази гы Азаилъ въ всичкы-тѣ Израиле- 33 вы прѣдѣлы: Отъ Іорданъ къмъ истокъ на сълнце-то, всичкѫ-тѫ Галаадскѫ земіѭ, Гадцы-тѣ, и Рувимцы-тѣ, и Манассійцы-тѣ отъ Аронръ, на потокъ-тъ Арнонъ, и [х]Галаадъ, и Васанъ.

34 А останѫлы-тѣ дѣянія на Іиуя, и всичко що направи, и всичкы-тѣ му юначества, не сѫ ли писаны въ книгѫ-тѫ на лѣтовницы-тѣ на Израилевы-тѣ царіе? И 35 заспа Іиуй съ отцы-тѣ си: и погребохѫ го въ Самаріѭ. И въцари ся вмѣсто 36 него Іоахазъ сынъ му. И врѣме-то, въ което Іиуй царова надъ Израиль въ Самаріѭ *бѣ* двадесеть и осмь годины.

ГЛАВА 11.

1 А [а]Гоѳолія Охозіева-та [б]майка, като видѣ че умрѣ сынъ ѝ, станѫ та погуби всич- 2 ко-то царско сѣме. Но Іосавееѳа, дъщерята на царь Іорама, сестра на Охозіѭ, зѣ Іоаса Охозіевъ-тъ сынъ, та го откраднѫ отъ срѣдъ царскы-тѣ сынове, като гы убивахѫ, него и доилицѫ-тѫ му, *и тури го* въ ложницѫ-тѫ, и скрыхѫ го отъ лице-то на Гоѳоліѭ, та не быде убитъ. 3 И съ неѭ бѣ скрытъ въ домъ-тъ Господень шесть годины: и Гоѳолія царуваше въ тѫзи земіѭ.

4 И [в]въ седмо-то лѣто Іодай проводи, и като зѣ стоначалницы-тѣ, съ чиноначалницы-тѣ и тѣлохранители-тѣ, доведе гы при себе си въ домъ-тъ Господень, и направи уговоръ съ тѣхъ, и заклѣ гы въ домъ-тъ Господень и показа имъ цар- 5 скый-тъ сынъ. И заповѣда имъ, и рече: Това е дѣло-то което ще направите: Третина-та отъ васъ, които влазите [г]въ сѫбботѫ, ще пазите стражѫ-тѫ на цар- 6 скый-тъ домъ: И третина-та *ще бѫде* при врата-та Суръ: и третина-та при врата-та които сѫ задъ тѣлохранители-тѣ: така ще пазите стражѫ-тѫ на домъ-тъ, за да 7 ся не насилствува. И два пълка отъ васъ, всичкы които излазятъ въ сѫбботѫ, ще пазятъ стражѫ-тѫ на домъ-тъ Господень 8 около царя. И ще заобыкаляте царя наоколо, всякой да има орѫжія-та си въ

і Гл. 9; 8. 2 Лѣт. 22; 8.
к 3 Цар. 21; 21.
л 3 Цар. 16; 31, 32.
м 3 Цар. 22; 6.
н 3 Цар. 16; 32.
о 3 Цар. 20; 39.
п 3 Цар. 14; 23.
р Ездр. 6; 11. Дан. 2; 5. 3; 29.
с 3 Цар. 12; 28, 29.
т Виж Ст. 35. Гл. 13; 1, 10. 14; 23. 15; 8, 12.
у 3 Цар. 14; 16.
ф Гл. 8; 12.
х Амос. 1; 3.

а 2 Лѣт. 22; 10.
б Гл. 8; 26.
в 2 Лѣт. 23; 1 и дрг.
г 1 Лѣт. 9; 25.

ржкж-тж си, и който влѣзе въ редове-тѣ, да ся умьртви: и ще бждете съ царя, когато излази, и когато влази.

9 И [д]направихж стоначалници-тѣ по всичко що заповѣда Іодай священникъ-тъ и зѣхж всякой мжжіе-тѣ си, които влазяхж въ сжбботж, съ тѣзи които излазяхж въ сжбботж, та дойдохж при Іодая священникъ-тъ. 10 И даде священникъ-тъ на стоначалницы-тѣ копія-та и щитове-тѣ на царь Давида, които бѣхж въ домъ-тъ Господень. 11 И тѣлохранители-тѣ имахж всякой оржжія-та си въ ржкж-тж си, и прѣдстанжхж около царя отъ деснж-тж странж на домъ-тъ дори до лѣвж-тж, при олтарь-тъ и при храмъ-тъ. 12 Тогазь изведе царскый-тъ сынъ та положи на него вѣнецъ-тъ и свидѣтелство-то: и направихж го царь, и помазахж го: тогазь исплескахж съ ржцѣ, и рекохж: [е]Да е живъ царь-тъ! 13 И като чу [ж]Гоѳолія гласъ-тъ на людіе-тѣ които ся стичахж, дойде при людіе-тѣ въ домъ-тъ Господень. 14 И видѣ, и ето, царь-тъ стоеше при [з]стълпъ-тъ по обычаю, и началници-тѣ и тржбы-тѣ при царя: и всичкы-тѣ людіе отъ земіж-тж ся радовахж, и тржбехж съ тржбы-тѣ. И раздра Гоѳолія дрехы-тѣ си, и извыка: Съзаклѣтіе, съзаклѣтіе! 15 И заповѣда Іодай священникъ-тъ на стоначалницы-тѣ, на началницы-тѣ на воинство-то, та имъ рече: Извадѣте іж вънъ отъ редове-тѣ: и който отиде слѣдъ неіж, умьртвѣте го съ мечь. Защото священникъ-тъ бѣше реклъ: Да ся не умьртви вжтрѣ въ домъ-тъ Господень. 16 Така турихж ржцѣ на неіж: и когато дойде на пжть-тъ, прѣзъ който коніе-тѣ дохождатъ въ царскый-тъ домъ, быде убита тамъ.

17 И [и]направи Іодай завѣтъ [і]помежду Господа и царя и людіе-тѣ, че ще бждатъ людіе Господни: и помежду царя и людіе-тѣ. 18 И влѣзохж всичкы-тѣ людіе отъ земіж-тж [к]въ домъ-тъ на Ваала, та го съборихж: олтари-тѣ му и кумиры-тѣ му [л]испотрошихж съвсѣмъ, и Матѳана жрецъ-тъ на Ваала убихж прѣдъ олтари-тѣ. И [м]священникъ-тъ постави надзиратели надъ домъ-тъ Господень. 19 И зѣ стоначалницы-тѣ, и чиноначалницы-тѣ, и тѣлохранители-тѣ и всичкы-тѣ людіе отъ земіж-тж: та снѣхж царя отъ домъ-тъ Господень, и дойдохж въ царскый-тъ домъ прѣзъ пжть-тъ на врата-та на тѣлохранители-тѣ, 20 и сѣднж на царскый-тъ прѣстолъ. И зарадовахж ся всичкы-тѣ людіе отъ земіж-тж и градъ-тъ ся умири: а Гоѳоліж убихж съ мечь *при* царскый-тъ домъ. 21 [н]На седмь годинъ бѣше Іоасъ, когато ся въцари.

ГЛАВА 12.

1 Въ седмо-то лѣто на Інуя [а]въцари ся Іоасъ: и царова четыридесеть годинъ въ Іерусалимъ: и име-то на майкж му бѣ Савія отъ Вирсавее. 2 И правеше Іоасъ което бѣ право прѣдъ Господа, въ всичкы-тѣ си дни въ които го наставляваше Іодай священникъ-тъ. 3 [б]Высокы-тѣ обаче мѣста не ся отмахнжхж: людіе-тѣ жьртвувахж още и кадехж по высокы-тѣ мѣста.

4 И рече Іоасъ на священницы-тѣ: [в]Всичко-то сребро на посвященія-та що ся вноси въ домъ-тъ Господень, [г]сребро-то на всякого що минува *въ изброены-тѣ*, сребро-то на всякого споредъ уцѣненіе-то му, всичко-то сребро [д]което бы дошло въ сьрдце-то нѣкому да принесе въ домъ-тъ Господень, 5 Священници-тѣ нека *го* зематъ у себе си, всякой отъ познатый-тъ си: и нека поправятъ развалeнія-та на домъ-тъ, дѣто ся намѣри развалeніе.

6 Но въ двадесеть и трето-то лѣто на царь Іоаса [е]священници-тѣ не бѣхж поправили развалeнія-та на домъ-тъ. 7 Заради това [ж]повыкнж царь Іоасъ Іодая священникъ-тъ, и священницы-тѣ, та имъ рече: Защо не поправихте развалeнія-та на домъ-тъ? Сега прочее не земайте *вече* сребро отъ познаты-тѣ си, но давайте го за развалeнія-та на домъ-тъ.

8 И склонихж священници-тѣ да не земать *вече* сребро отъ людіе-тѣ, и да не поправятъ развалeнія-та на домъ-тъ. 9 И зѣ Іодай священникъ-тъ [з]единъ ковчежецъ, и отвори дупкж връзъ покровъ-тъ му, та го тури при олтарь-тъ отдесно на входъ-тъ въ домъ-тъ Господень: и священници-тѣ които пазяхж двери-тѣ, туряхж въ него всичко-то сребро, вносимо-то въ домъ-тъ Господенъ.

10 И когато гледахж че бѣше много сребро-то което бѣ въ ковчежецъ-тъ, царскый-тъ писецъ и великый-тъ священникъ възлизахж, та вързувахж въ мѣшцы и броехж сребро-то, намѣрено-то въ домъ-тъ Господень. 11 И давахж изброено-то сребро въ ржцѣ-тѣ на онѣзи които правехж дѣло-то, които имахж настоятелство-то на домъ-тъ Господень: а тѣ го иждивявахж по дьрводѣлцы-тѣ и градители-тѣ, които работехж въ домъ-тъ Господень, 12 И по зидари-тѣ, и по каменосѣчцы-тѣ, за да купуватъ дьрва, и дѣланы каменіе, та да

д 2 Лѣт. 23; 8.
е 1 Цар. 10; 24.
ж 2 Лѣт. 23; 12 и дрг.
з Гл. 23; 3. 2 Лѣт. 34; 31.
и 2 Лѣт. 23; 16.
і 2 Цар. 5; 3.
к Гл. 10; 26.
л Втор. 12; 3. 2 Лѣт. 23; 17.
м 2 Лѣт. 23; 18. и дрг.
н 2 Лѣт. 24; 1.

а 2 Лѣт. 24; 1.
б 3 Цар. 15; 14. 22; 44. Гл. 14; 4.
в Гл. 22; 4.
г Исх. 30; 13.
д Исх. 35; 5. 1 Лѣт. 29; 9.
е 2 Лѣт. 24; 5.
ж 2 Лѣт. 24; 6.
з 2 Лѣт. 24; 8 и дрг.

поправятъ разваленія-та на домъ-тъ Господень, и за всичко що трѣбваше за по-13правяніе-то на домъ-тъ. Но [з]отъ сребро-то що ся вносяше въ домъ-тъ Господень не ся направихѫ сребърны чаши, щипци, легени, трѫбы, ни единъ златенъ съсѫдъ 14 или сребърнъ съсѫдъ: Но давахѫ го на работницы-тѣ, и поправяхѫ съ него 15 домъ-тъ Господень. И [і]не търсехѫ смѣтѫ отъ человѣцы-тѣ, на които давахѫ сребро-то за да ся расподѣли на рабо-16тницы-тѣ, защото работехѫ вѣрно: [к]Сребро-то което бѣ за прѣстѫпленіе, и сребро-то което бѣ за грѣхъ, не ся носеше въ домъ-тъ Господень: *то* [л]бѣше на священницы-тѣ.

17 Тогазь възлѣзе [м]Азаилъ Сирійскый-тъ царь, та ратова противъ Геѳъ, и облада го: сетнѣ [н]обърнѫ Азаилъ лице-то си 18 за да възлѣзе противъ Іерусалимъ. И [о]зѣ Іоасъ Іудинъ-тъ царь всичкы-тѣ посвященія които Іосафатъ, и Іорамъ, и Охозія, отци-тѣ му, Іудини-тѣ царіе бѣхѫ посвятили, и свои-тѣ си посвященія, и всичко-то злато което ся намѣри въ съкровища-та на домъ-тъ Господень, и на царскый-тъ домъ, та *гы* прати на Азаила Сирійскый-тъ царь: и оттегли ся отъ Іерусалимъ.

19 А останѫлы-тѣ дѣянія на Іоаса, и всичко що стори, не сѫ ли писаны въ книгѫ-тѫ на лѣтовницы-тѣ на Іудины-тѣ ца-20 ріе? И [п]станѫхѫ раби-тѣ му та направихѫ съзаклѣтіе, и поразихѫ Іоаса въ домъ-тъ Милло, въ нисходъ-тъ Силла.
21 Защото [р]Іозахаръ Симеаѳовъ-тъ сынъ, и Іозавадъ Сомировъ-тъ сынъ, слугы-тѣ му, поразихѫ го, и умрѣ; и погребохѫ го съ отцы-тѣ му въ Давидовъ-тъ градъ: и [с]въцари ся вмѣсто него Амасія сынъ му.

ГЛАВА 13.

1 Въ двадесеть и трето-то лѣто на Іоаса Охозіевъ-тъ сынъ Іудинъ-тъ царь, въцари ся Іоахазъ, Іиуевъ-тъ сынъ, надъ Израиля въ Самаріѭ *и царова* седмнадесеть годи-2 ны. И направи зло прѣдъ Господа, и слѣдова грѣхове-тѣ на Іеровоама Наватовъ-тъ сынъ, който направи Израиля да съгрѣши: 3 не ся отдалечи отъ тѣхъ. И [а]распали ся гнѣвъ-тъ Господень противъ Израиля, и прѣдаде го въ рѫкѫ-тѫ [б]на Азаила Сирійскый-тъ царь, и въ рѫкѫ-тѫ на Венадада Азаиловъ-тъ сынъ, въ всичкы-тѣ 4 дни. И [в]помоли ся Господу Іоахазъ, и послуша го Господь: защото видѣ [г]притѣсненіе-то на Израиля, понеже Сирійскый 5 царь гы притѣсняваше. (И [д]даде Господь на Израиля избавитель, та излѣзохѫ отъ подъ рѫкѫ-тѫ на Сиріяны-тѣ: и населихѫ ся Израилеви-тѣ сынове въ обита-6 лища-та си, както понапрѣдъ. Но не ся отдалечихѫ отъ грѣхове-тѣ на Іеровоамовъ-тъ домъ, който направи Израиля да съгрѣши: въ тѣхъ ходихѫ: [е]и още 7 стоеше Ашера-та въ Самаріѭ.) И не остави на Іоахаза людіе, освѣнь петдесеть конницы, и десеть колесницы, и десеть тысящы пѣшцы: защото гы погуби Сирійскый-тъ царь, и [ж]направи гы като пърсть стъпкана.

8 А останѫлы-тѣ дѣянія на Іоахаза, и всичко що направи, и юначества-та му, не сѫ ли писаны въ книгѫ-тѫ на лѣтов-9 ницы-тѣ на Израилевы-тѣ царіе? И заспа Іоахазъ съ отцы-тѣ си, и погребохѫ го въ Самаріѭ: а въцари ся вмѣсто него Іоасъ сынъ му.

10 Въ тридесеть и седмо-то лѣто на Іоаса Іудинъ-тъ царь, въцари ся Іоасъ Іоахазовъ-тъ сынъ надъ Израиля въ Самаріѭ *и* 11 *царова* шестнадесеть годины. И направи зло прѣдъ Господа: не ся отдалечи отъ всичкы-тѣ грѣхове на Іеровоама Наватовъ-тъ сынъ, който направи Израиля 12 да съгрѣши: въ тѣхъ ходи. А [з]останѫлы-тѣ дѣянія на Іоаса, и всичко [и]що направи, и [і]юначества-та му, какъ ратова противъ Амасіѭ Іудинъ-тъ царь, не сѫ ли писаны въ книгѫ-тѫ на лѣтовницы-13 тѣ на Израилевы-тѣ царіе? И заспа Іоасъ съ отцы-тѣ си: а на прѣстолъ-тъ му сѣднѫ Іеровоамъ: и погребе ся Іоасъ въ Самаріѭ съ Израилевы-тѣ царіе.

14 А Елиссей ся разболѣ отъ болесть-тѫ си отъ коіѭто умрѣ. И слѣзе при него Іоасъ Израилевый царь, та плака надъ лице-то му, и рече: Отче мой, отче мой, [к]колесница Израилева, и конница негова!
15 И рече му Елиссей: Земи лѫкъ и стрѣ-16 лы. И зѣ лѫкъ и стрѣлы. И рече на Израилевъ-тъ царь: Тури рѫкѫ-тѫ си на лѫкъ-тъ. И тури рѫкѫ-тѫ си: и положи Елиссей рѫцѣ-тѣ си върхъ рѫцѣ-17 тѣ на царя: И рече: Отвори прозорецъ-тъ къмъ истокъ. И отвори. И рече Елиссей: Стрѣляй. И устрѣли. И рече: Стрѣла-та на спасеніе-то Господне, и стрѣла-та на спасеніе-то отъ Сирійцы-тѣ! и ще поразишь Сирійцы-тѣ [л]въ Афекъ, додѣ 18 *гы* свършишь. И рече: Земи стрѣлы-тѣ. И зѣ *гы*. И рече на Израилевъ-тъ царь: Удари на земіѭ-тѫ. И удари три пѫти,

з Виж 2 Лѣт. 24; 14.
і Гл. 22; 7.
к Лев. 5; 15, 18.
л Лев. 7; 7. Числ. 18; 9.
м Гл. 8; 12.
н Виж. 2 Лѣт. 24; 23.
о 3 Цар. 15; 18. Гл. 18; 15, 16.
п Гл. 14; 5. 2 Лѣт. 24; 25.
р 2 Лѣт. 24; 26.
с 2 Лѣт. 24; 27.

а Съд. 2; 14.
б Гл. 8; 12.
в Псал. 78; 34.
г Исх. 3; 7. Гл. 14; 26.
д Виж Ст. 25, Гл. 14; 25, 27.
е 3 Цар. 16; 33.
ж Амос. 1; 3.
з Гл. 14; 15.
и Виж Ст. 14, 25.
і Гл. 14; 9 и дрг. 2 Лѣт. 25; 17 и дрг.
к Гл. 2; 12.
л 3 Цар. 20; 26.

19 и прѣстанѫ. И разгнѣва ся на него человѣкъ-тъ Божій, и рече: Трѣбуваше да ударишь петь пѫти или шесть пѫти: тогазь щѣше да ударишь Сирійцы-тѣ додѣ *гы* свършишь; [м]но сега *само* три пѫти ще поразишь Сирійцы-тѣ.

20 И умрѣ Елиссей и погребохѫ го. А въ слѣдующе-то лѣто нѣкакви Моавскы пълкове направихѫ нападеніе на земіѭ-тѫ:

21 И като погребвахѫ едного человѣка, ето, видѣхѫ пълкъ: и хвърлихѫ человѣкъ-тъ въ гробъ-тъ на Елиссея: и като стигнѫ человѣкъ-тъ та досегнѫ кости-тѣ на Елиссея, оживѣ, и станѫ на нозѣ-тѣ си.

22 И [н]Азаилъ Сирійскый-тъ царь притѣсняваше Израиля въ всичкы-тѣ дни на 23 Іоахаза. Но [о]Господь гы помилува, и пожали гы, и [п]пригледнѫ на тѣхъ, [р]заради завѣтъ-тъ си съ Авраама, Исаака, и Іакова; и не рачи да гы истрѣби, и не гы 24 отхвърли отъ лице-то си до нынѣ. И умрѣ Азаилъ Сирійскый-тъ царь, и въцари ся 25 вмѣсто него Венададъ сынъ му. И зѣ пакъ Іоасъ Іоахазовъ-тъ сынъ отъ рѫкѫ-тѫ на Венадада Азаиловъ-тъ сынъ градове-тѣ които *Азаилъ* бѣше зѣлъ отъ рѫкѫ-тѫ на бащѫ му Іоахаза въ бой-тъ, [с]Три пѫти го порази Іоасъ, и зѣ пакъ Израилевы-тѣ градове.

ГЛАВА 14.

1 [а]Въ второ-то лѣто на Іоаса, Іоахазовъ-тъ сынъ царь-тъ Израилевъ, [б]въцари ся Амасія, сынъ-тъ Іоасовъ Іудинъ-тъ царь.

2 Двадесеть и петь годинъ на възрастъ бѣ когато ся въцари, и царова двадесеть и деветь годины въ Іерусалимъ. И името на майкѫ му бѣ Іоадана отъ Іеруса- 3 лимъ. И направи което бѣ право прѣдъ Господа, но не както Давидъ отецъ му: направи по всичко що бѣ направилъ ба- 4 ща му Іоасъ. [в]Высокы-тѣ обаче мѣста не ся отмахнѫхѫ: людіе-тѣ жъртвувахѫ 5 още и кадехѫ по высокы-тѣ мѣста. И като ся утвърди царство-то въ рѫкѫ-тѫ му, уби слугы-тѣ си [г]които бѣхѫ убили 6 царя бащѫ му. Чада-та обаче на убійцы-тѣ не умъртви: споредъ писано-то въ книгѫ-тѫ на Моисеевъ-тъ законъ, дѣто заповѣда Господь, и каза: [д]Бащи-тѣ да ся не умъртвуватъ за чада-та, нито чада-та да ся умъртвуватъ за бащы-тѣ, но всякой да ся умъртвува за съгрѣшеніе-то си.

7 Той [е]порази отъ Едома десеть тысящы [ж]въ долъ-тъ на соль-тѫ, и прѣзѣ *градъ-тъ* Селѫ съ бой, и [з]нарече име-то му Іокѳеилъ до тойзи день.

8 Тогазь [и]проводи Амасія вѣстители на Іоаса, сынъ-тъ на Іоахаза, Іиуевъ-тъ сынъ, Израилевъ-тъ царь, и рече: Ела 9 да ся видимъ лице съ лице. И проводи Іоасъ Израилевый царь на Амасіѭ Іудинъ-тъ царь, и рече: [і]Търнъ-тъ Ливанскый проводилъ на [к]кедръ-тъ Ливанскый, та казалъ: Дай дъщеріѭ си на сына ми за женѫ: но заминѫ единъ дивъ звѣрь който бѣ въ Ливанъ, та стъпка търнъ-тъ.

10 Ты порази наистинѫ Едома, и [л]възвыси тя сърдце-то ти: радувай ся на славѫ-тѫ си и сѣди въ домъ-тъ си: защо да ся силиташь въ зло, за което бы паднѫлъ ты, 11 и Іуда съ тебе? Но Амасія не послуша. Прѣминѫ прочее Іоасъ Израилевъ-тъ царь, та ся видѣхѫ лице съ лице, той и Амасія Іудинъ-тъ царь, [м]въ Веѳсемесъ, 12 който надлежи на Іудѫ. И поразенъ бы Іуда прѣдъ Израиля: и побѣгнѫхѫ все- 13 кой въ шатры-тѣ си. И Іоасъ Израилевъ-тъ царь хванѫ Амасіѭ Іудинъ-тъ царь, сынъ-тъ на Іоаса Охозіевъ-тъ сынъ въ Веѳсемесъ: и дойде въ Іерусалимъ, та съсыпа стѣнѫ-тѫ на Іерусалимъ [н]отъ портѫ-тѫ Ефремъ дори [о]до портѫ-тѫ на 14 ѫглъ-тъ, четыристотинъ лакти. И като [п]зѣ всичко-то злато и сребро, и всичкы-тѣ съсѫды които ся намѣрихѫ въ домъ-тъ Господень, и въ съкровища-та на царскый-тъ домъ, и человѣцы залогъ, върнѫ ся въ Самаріѭ.

15 А [р]останѫлы-тѣ дѣянія на Іоаса които направи, и юначества-та му, и какъ ратова съ Амасіѭ Іудинъ-тъ царь, не сѫ ли писаны въ книгѫ-тѫ на лѣтовницы-тѣ 16 на Израилевы-тѣ царіе? И заспа Іоасъ съ отцы-тѣ си, и погребе ся въ Самаріѭ съ Израилевы-тѣ царіе: и въцари ся вмѣсто него Іеровоамъ сынъ му.

17 А [с]Амасія Іоасовъ-тъ сынъ, Іудинъ-тъ царь, поживѣ слѣдъ смърть-тѫ на Іоаса, Іоахазовъ-тъ сынъ, Израилевъ-тъ царь, 18 петнадесеть годины. А останѫлы-тѣ дѣянія на Амасіѭ не сѫ ли писаны въ книгѫ-тѫ на лѣтовницы-тѣ на Іудины-тѣ 19 царіе? И [т]направихѫ съзаклѣтіе противъ него въ Іерусалимъ, и [у]побѣгнѫ въ Лахысъ: но пратихѫ слѣдъ него въ Лахысъ, 20 та го убихѫ тамъ. И донесохѫ го на коніе, та ся погребе въ Іерусалимъ съ отцы-тѣ си въ Давидовъ-тъ градъ.

21 А всичкы-тѣ Іудини людіе зѣхѫ [ф]*Азаріѭ, който бѣ на шестнадесеть годинъ

м Ст. 25.
н Гл. 8; 12.
о Гл. 14; 27.
п Исх. 2; 24, 25.
р Исх. 32; 13.
с Ст. 18, 19.

а Гл. 13; 10.
б 2 Лѣт. 25; 1.
в Гл. 12; 3.
г Гл. 12; 20.
д Втор. 24; 16. Іез. 18; 4, 20.
е 2 Лѣт. 25; 11.
ж 2 Цар. 8; 13. Псал. 60; надписъ-тъ.

з Іис. Нав. 15; 38.
и 2 Лѣт. 25; 17 и друг.
і Виж Сѫд. 9; 8.
к 3 Цар. 4; 33.
л Втор. 8; 14. 2 Лѣт. 32; 25. Іез. 28; 2, 5, 17. Авв. 2; 4.
м Іис. Нав. 19; 38. 21; 16.
н Неем. 8; 16. 12; 39.

о Іер. 31; 38. Зах. 14; 10.
п 3 Цар. 7; 51.
р Гл. 13; 12.
с 2 Лѣт. 25; 25 и друг.
т 2 Лѣт. 25; 27.
у Іис. Нав. 10; 31.
ф Гл. 15; 13. 2 Лѣт. 26; 1.
* *Или* Озія.

на възрастъ, та го направихѫ царь вмѣсто 22 бащѫ му Амасіѭ. Той съгради [х]Елаѳъ, и възвърнѫ го на Іудѫ, когато заспа *баща му* царь-тъ съ отцы-тѣ си.

23 Въ петнадесето-то лѣто на Амасіѭ, сынъ-тъ на Іоаса Іудинъ-тъ царь, въцари ся въ Самаріѭ Іеровоамъ, сынъ-тъ на Іоаса, Израилевъ-тъ царь, *и царова* годины 24 четыридесеть и еднѫ. И направи зло прѣдъ Господа: не ся отдалечи отъ всичкы-тѣ грѣхове на Іеровоама Наватовъ-тъ сынъ, 25 който направи Израиля да съгрѣши. Той постави пакъ прѣдѣлъ-тъ на Израиля, [ц]отъ входъ-тъ на Емаѳъ [ч]до море-то на поле-то, споредъ слово-то на Господа Бога Израилева, което говори чрѣзъ рабъ-тъ си [ш]Іонѫ, Амаѳіевъ-тъ сынъ, пророкъ-тъ 26 който бѣ отъ [щ]Геѳеферъ. Защото [ъ]видѣ Господь притѣсненіе-то на Израиля горко много, че [ы]нѣмаше ни затворенъ, нито оставенъ, нито имаше кой да помогне на 27 Израиля. И Господь [ь]не рече да изглади отъ подъ небе-то име-то на Израиля, но гы избави чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на Іеровоама Іоасовъ-тъ сынъ.

28 А останѫлы-тѣ дѣянія на Іеровоама, и всичко що направи, и юначества-та му, какъ ратова, и какъ зѣ пакъ Дамаскъ и Емаѳъ [ѣ]на Іудѫ въ Израиля, не сѫ ли писаны въ книгѫ-тѫ на лѣтовницы-29 тѣ на Израилевы-тѣ царіе: И заспа Іеровоамъ съ отцы-тѣ си, Израилевы-тѣ царіе; [ю]*и* въцари ся вмѣсто него Захарія сынъ му.

ГЛАВА 15.

1 Въ двадесеть и седмо-то лѣто на Іеровоама Израилевъ-тъ царь, [а]въцари ся Азарія, сынъ на Амасіѭ, Іудинъ-тъ царь. 2 Шестнадесеть годинъ на възрастъ бѣше когато ся въцари, и царова петдесеть и двѣ годины въ Іерусалимъ: и име-то на майкѫ му бѣ Іехолія, отъ Іерусалимъ. 3 И направи което бѣ право прѣдъ Господа, по всичко що бѣше сторилъ баща му 4 Амасія. [б]Но высокы-тѣ мѣста не ся отмахнѫхѫ: людіе-тѣ още жьртвувахѫ и кадехѫ по высокы-тѣ мѣста.

5 И [в]порази Господь царя, и той бѣше прокаженъ до день-тъ на смьрть-тѫ си, и [г]живѣеше въ отдѣленѫ кѫщѫ. А надъ домъ-тъ бѣ Іоѳамъ царевъ-тъ сынъ, и той сѫдеше людіе-тѣ на земѭ-тѫ.

6 А останѫлы-тѣ дѣянія на Азаріѭ, и всичко що направи, не сѫ ли писаны въ книгѫ-тѫ на лѣтовницы-тѣ на Іуди-7 ны-тѣ царіе? И заспа Азарія съ отцы-тѣ си: и [д]погребохѫ го съ отцы-тѣ му въ Давидовъ-тъ градъ: и въцари ся вмѣсто него Іоѳамъ сынъ му.

8 Въ тридесеть и осмо-то лѣто на Азаріѭ Іудинъ-тъ царь, Захарія Іеровоамовъ-тъ сынъ ся въцари надъ Израиля въ Сама-9 ріѭ *и царова* шесть мѣсецы. И направи зло прѣдъ Господа, както направихѫ отци-тѣ му: не ся отдалечи отъ грѣхове-тѣ на Іеровоама Наватовъ-тъ сынъ, който 10 направи Израиля да съгрѣши. И направи противъ него съзаклѣтіе Саллумъ Іависовъ-тъ сынъ, и [е]порази го прѣдъ людіе-тѣ, и уби го, и въцари ся вмѣсто него.

11 А останѫлы-тѣ дѣянія на Захаріѭ, ето, писаны сѫ въ книгѫ-тѫ на лѣто-12 вницы-тѣ на Израилевы-тѣ царіе. Това е [ж]слово-то Господне, което говорѝ на Іиуя, и рече: Синове-тѣ ти ще сѣдятъ на Израилевъ-тъ прѣстолъ до четвьртый родъ. 13 И станѫ така. *И* въцари ся Саллумъ Іависовъ-тъ сынъ въ тридесеть и девето-то лѣто на [з]Озіѭ Іудинъ-тъ царь, и ца-14 рова единъ мѣсецъ въ Самаріѭ. И възлѣзе Манаимъ Гадіинъ-тъ сынъ отъ [и]Ѳерсѫ, та дойде въ Самаріѭ, и порази Саллума Іависовъ-тъ сынъ въ Самаріѭ, и уби го, та ся въцари вмѣсто него.

15 А останѫлы-тѣ дѣянія на Саллума, и съзаклѣтіе-то му, което направи, ето, писаны сѫ въ книгѫ-тѫ на лѣтовницы-тѣ 16 на Израилевы-тѣ царіе. Тогазь порази Манаимъ [і]Ѳапсѫ, и всичко що бѣ въ неѭ, и прѣдѣлы-тѣ ѝ отъ Ѳерсѫ: понеже *му* не отворихѫ, за това ѭ порази: *и* [к]всичкы-тѣ въ неѭ непраздны жены распрà.

17 Въ тридесеть и девето-то лѣто на Азаріѭ Іудинъ-тъ царь, Манаимъ Гадіинъ-тъ сынъ ся въцари надъ Израиля, *и царова* 18 десеть годинъ въ Самаріѭ. И направи зло прѣдъ Господа: не ся отдалечи въ всичкы-тѣ си дни отъ грѣхове-тѣ на Іеровоама Наватовъ-тъ сынъ, който направи 19 Израиля да съгрѣши. *Тогазь* [л]дойде Фулъ Ассирійскый-тъ царь противъ земѭ-тѫ: и даде Манаимъ на Фула тысящѫ таланты сребро, за да е съ него рѫка-та му, та [м]да въскрѣпи царство-то въ рѫ-20 кѫ-тѫ му. И прибра Манаимъ сребро-то отъ Израиля, отъ всичкы-тѣ силны съ богатство, петдесеть сикли сребьрны отъ всякого, за да даде на Ассирійскый-тъ царь. И върнѫ ся Ассирійскый-тъ царь, и не стоя тамъ въ земѭ-тѫ.

21 А останѫлы-тѣ дѣянія на Манаима, и всичко що направи, не сѫ ли писаны

[х] Гл. 16; 6. 2 Лѣт. 26; 2.
[ц] Числ. 13; 21; 34; 8.
[ч] Втор. 3; 17.
[ш] Іон. 1; 1. Мат. 12; 39, 40.
[щ] Іис. Нав. 19; 13.
[ъ] Гл. 13; 4.
[ы] Втор. 32; 36.
[ь] Гл. 13; 5.
[ѣ] 2 Цар. 8; 6. 3 Цар. 11; 24. 2 Лѣт. 8; 3.
[ю] Гл. 15; 8.

[а] Гл. 14; 21. 2 Лѣт. 26; 1, 3, 4.
[б] Ст. 35. Гл. 12; 3. 14; 4.
[в] 2 Лѣт. 26; 19—21.
[г] Лев. 13; 46.
[д] 2 Лѣт. 26; 23.
[е] Вижь Амос. 7; 9.
[ж] Гл. 10; 30.
[з] Мат. 1; 8, 9. Ст. 1.
[и] 3 Цар. 14; 17.
[і] 3 Цар. 4; 24.
[к] Гл. 8; 12.
[л] 1 Лѣт. 5; 26. Иса. 9; 1. Осія 8; 9.
[м] Гл. 14; 5.

въ книгѫ-тѫ на лѣтовницы-тѣ на Израилевы-тѣ царіе? **22** И заспа Манаимъ съ отцы-тѣ си: и възцари ся вмѣсто него Факыя сынъ му.

23 Въ петдесето-то лѣто на Азаріѫ Іудинъ-тъ царь, Факыя Манаимовъ-тъ сынъ ся въцари надъ Израиля въ Самаріѫ **24** *и царова* двѣ годины. И направи зло прѣдъ Господа: не ся отдалечи отъ грѣхове-тѣ на Іеровоама Наватовъ-тъ сынъ, който **25** направи Израиля да съгрѣши. И направи противъ него съзаклѣтіе Факей Ромеліевъ-тъ сынъ, пълководецъ-тъ му, та го порази въ Самаріѫ, въ вѫтрѣшный-тъ царскый домъ, съ Аргова и Аріе, като имаше съсъ себе си *и* петдесеть мѫжіе отъ Галаадцы-тѣ: и уби го, та ся въцари вмѣсто него.

26 А останѫлы-тѣ дѣянія на Факыѭ, и всичко що направи, ето, писаны сѫ въ книгѫ-тѫ на лѣтовницы-тѣ на Израилевы-тѣ царіе.

27 Въ петдесеть и второ-то лѣто на Азаріѫ Іудинъ-тъ царь, [н]Факей Ромеліевъ-тъ сынъ ся въцари надъ Израиля въ Самаріѫ **28** *и царова* двадесеть годины. И направи зло прѣдъ Господа: не ся отдалечи отъ грѣхове-тѣ на Іеровоама Наватовъ-тъ сынъ, който направи Израиля да съгрѣши. **29** Въ дни-тѣ на Факея Израилевъ-тъ царь, [о]дойде Ѳеглаѳъ-феласаръ Ассирійскый-тъ царь, та прѣзѣ [п]Иіонъ, и Авелъ-веѳъ-мааха, и Янохъ, и Кадесъ, и Асоръ, и Галаадъ, и Галилеѭ, всичкѫ-тѫ Нефѳалимовѫ земіѭ, и заведе гы плѣнницы въ Ассиріѭ. **30** И направи Осія, сынъ-тъ на Илѫ, съзаклѣтіе противъ Факея Ромеліевъ-тъ сынъ, та го порази, и го уби, и [р]въцари ся вмѣсто него, въ двадесето-то лѣто на Іоѳама Озіевъ-тъ сынъ.

31 А останѫлы-тѣ дѣянія на Факея, и всичко що направи, ето, сѫ писаны въ книгѫ-тѫ на лѣтовницы-тѣ на Израилевы-тѣ царіе.

32 Въ второ-то лѣто на Факея Ромеліевъ-тъ сынъ Израилевъ-тъ царь, [с]въцари ся Іоѳамъ сынъ-тъ на Озіѭ Іудинъ-тъ царь. **33** Двадесеть и петь годинъ на възрастъ бѣше когато ся въцари, и царова шестнадесеть годины въ Іерусалимъ. и име-то на майкѫ му бѣ Іеруса, Садокова дъщеря. **34** И направи което бѣ право прѣдъ Господа: [т]направи по всичко както бѣ направилъ Озія баща му. **35** [у]Но высокы-тѣ мѣста не ся отмахнѫхѫ: людіе-тѣ още жъртвувахѫ и кадехѫ по высокы-тѣ мѣста. Той [ф]съгради высокы-тѣ двери на домъ-тъ Господенъ.

36 А останѫлы-тѣ дѣянія на Іоѳама, и всичко що направи, не сѫ ли писаны въ книгѫ-тѫ на лѣтовницы-тѣ на Іудины-тѣ царіе? **37** Въ онѣзи дни начнѫ Господь да проважда противъ Іудѫ [х]Расина Сирійскый-тъ царь, и [ц]Факея Ромеліевъ-тъ сынъ. **38** А Іоѳамъ заспа съ отцы-тѣ си, и погребе ся съ отцы-тѣ си въ градъ-тъ на Давида отца си: и въцари ся вмѣсто него Ахазъ сынъ му.

ГЛАВА 16.

1 Въ седмнадесето-то лѣто на Факея Ромеліевъ-тъ сынъ, въцари ся [а]Ахазъ сынъ-тъ на Іоѳама Іудинъ-тъ царь. **2** Двадесеть годинъ на възрастъ бѣ Ахазъ когато ся въцари, и царова шестнадесеть годины въ Іерусалимъ: но не направи което бѣ право прѣдъ Господа Бога своего, както **3** Давидъ отецъ му. Но ходи въ пѫть-тъ на Израилевы-тѣ царіе, и даже [б]прѣведе сына си прѣзъ огнь-тъ [в]споредъ мерзости-тѣ на язычницы-тѣ, които испѫди Господь отъ лице-то на Израилевы-тѣ сынове. **4** И жреше и кадеше [г]по высокы-тѣ мѣста, и по върхове-тѣ, и подъ всяко зелено дьрво.

5 Тогазь [д]възлѣзохѫ въ Іерусалимъ на бой, Расинъ Сирійскый-тъ царь, и Факей Ромеліевъ-тъ сынъ, Израилевъ-тъ царь, та обсадихѫ Ахаза, но не можехѫ да **6** *му* надвіѭтъ. Въ онова врѣме Расинъ Сирійскый-тъ царь [е]тури пакъ Елаѳъ подъ власть-тѫ на Сиріѭ, и испѫди Іудеи-тѣ изъ Елаѳъ: и дойдохѫ Сирійци-тѣ въ Елаѳъ, та ся населихѫ тамъ дори до тойзи **7** день. А Ахазъ проводи вѣстители [ж]на Ѳеглаѳъ-феласара, Ассирійскый-тъ царь, и рече: Азъ съмь рабъ твой и сынъ твой: възлѣзь, та мя избави отъ рѫкѫ-тѫ на Сирійскый-тъ царь и отъ рѫкѫ-тѫ на Израилевъ-тъ царь които станѫхѫ върхъ **8** мене. И [з]зѣ Ахазъ сребро-то и злато-то което ся намѣри въ домъ-тъ Господенъ, и въ съкровища-та на царскый-тъ домъ, та гы проводи даръ на Ассирійскый-тъ **9** царь. И послуша го Ассирійскый-тъ царь, и възлѣзе Ассирійскый-тъ царь въ Дамаскъ, та го [и]прѣзѣ, и прѣсели *народъ-тъ* му въ Кыръ, а Расина уби.

10 И отиде царь Ахазъ въ Дамаскъ да посрѣщне Ѳеглаѳъ-феласара, Ассирійскый-тъ царь, и видѣ олтарь-тъ въ Дамаскъ: и проводи царь Ахазъ на Уріѭ священникъ-тъ подобіе-то на олтарь-тъ, и образъ-тъ му, споредъ всичкѫ-тѫ му на-

н Иса. 7; 1.
о 1 Лѣт. 5; 26. Иса. 9; 1.
п 3 Цар. 15; 20.
р Гл. 17; 1. Осія 10; 3, 7, 15.
с 2 Лѣт. 27; 1.
т Ст. 3.
у Ст. 4.
ф 2 Лѣт. 27; 3 и дрг.
х Гл. 16; 5. Иса. 7; 1.
ц Ст. 27.

а 2 Лѣт. 28; 1 и дрг.
б Лев. 18; 21. 2 Лѣт. 28; 3. Псал. 106; 37, 38.
в Втор. 12; 31.
г Втор. 12; 2. 3 Цар. 14; 23.
д Иса. 7; 1, 4 и дрг.
е Гл. 14; 22.
ж Гл. 15; 29.
з Гл. 12; 18 Виж 2 Лѣт. 28; 21.
и Виж Амос. 1; 5.

11 правѫ. И съгради Урія священникъ-тъ олтарь-тъ, по всичко що проводи царь Ахазъ отъ Дамаскъ. Така направи Урія священникъ-тъ, додѣ дойде царь 12 Ахазъ отъ Дамаскъ. И когато дойде царь-тъ отъ Дамаскъ, видѣ царь-тъ олтарь-тъ: и [і]приближи ся царь-тъ при олтарь-тъ, та направи приношеніе върху 13 него. И изгори всесъжженіе-то си и хлѣбно-то си приношеніе, и излѣ възліяніе-то си, и поръси кръвь-тѫ на примирителны-14 тѣ си приношенія по олтарь-тъ. И [к]мѣдный-тъ олтарь, който бѣ прѣдъ Господа прѣнесе отъ лице-то на домъ-тъ, което е между олтарь-тъ и домъ-тъ Господень, та го тури къмъ сѣвернѫ-тѫ странѫ на 15 олтарь-тъ. И заповѣда царь Ахазъ на Урiѭ священникъ-тъ, и рече: На великый-тъ олтарь принасяй утрѣнно-то [л]всесъжженіе, и вечерно-то хлѣбно приношеніе, и всесъжженіе-то на царя, и хлѣбно-то негово приношеніе съсъ всесъжженіе-то на всичкы-тѣ людіе на земiѭ-тѫ, и хлѣбно-то имъ приношеніе, и възліянія-та имъ, и поръси по него всичкѫ-тѫ кръвь на всесъжженіе-то, и всичкѫ-тѫ кръвь на жъртвѫ-тѫ: а мѣдный-тъ олтарь ще 16 бѫде за мене за да пытамъ *Господа.* И направи Урія священникъ-тъ, по всичко 17 каквото *му* заповѣда царь Ахазъ. И [м]отсѣче царь Ахазъ [н]краищницы-тѣ на подставы-тѣ, и дигнѫ изъ отгорѣ имъ омывалницѫ-тѫ: и снѣ [о]море-то изъ отгорѣ на мѣдны-тѣ волове които бѣхѫ отдолу подъ него, та го тури на каменнъ помостъ. 18 И сѫбботный-тъ покрывъ който бѣхѫ съградили въ домъ-тъ, и външній-тъ входъ на царя, прѣмѣсти въ домъ-тъ Господень, заради Ассирійскый-тъ царь.

19 А останѫлы-тѣ дѣянія на Ахаза които стори, не сѫ ли писаны въ книгѫ-тѫ на 20 лѣтовницы-тѣ на Іудины-тѣ царіе? И заспа Ахазъ съ отцы-тѣ си, и [п]погребе ся съ отцы-тѣ си въ Давидовъ-тъ градъ: и въцари ся вмѣсто него Езекыя сынъ му.

ГЛАВА 17.

1 Въ дванадесето-то лѣто на Ахаза Іудинъ-тъ царь, [а]въцари ся Осія сынъ-тъ на Илѫ въ Самарiѭ надъ Израиля, *и* 2 *царова* деветь годины. И направи зло прѣдъ Господа, но не както Израилеви-тѣ царіе 3 които бѣхѫ прѣди него. Противъ него [б]възлѣзе Салманасаръ, Ассирійскый-тъ царь: и станѫ му Осія рабъ, и даваше му данъкъ.

4 А намѣри Ассирійскый-тъ царь съзаклѣтіе въ Осiѭ: защото проводи вѣстители на Совѫ Египетскый-тъ царь, и не даде данъкъ на Ассирійскый-тъ царь, както *даваше* всякѫ годинѫ: за това го затвори въ тьмницѫ Ассирійскый-тъ царь, 5 и го върза. И [в]възлѣзе Ассирійскый-тъ царь прѣзъ всичкѫ-тѫ земiѭ, и възлѣзе въ 6 Самарiѭ та iѭ обсади три годины. *И* [г]въ девето-то лѣто на Осiѭ, Ассирійскый-тъ царь прѣзѣ Самарiѭ, и [д]отведе Израиля въ плѣнъ въ Ассирiѭ, и [е]насели гы въ Алѫ, и въ Аворъ, *при* рѣкѫ-тѫ Гозанъ, и въ Мидскы-тѣ градове.

7 А *това* станѫ защото Израилеви-тѣ сынове съгрѣшихѫ на Господа Бога своего, който гы възведе изъ Египетскѫ-тѫ земiѭ, изъ подъ рѫкѫ-тѫ на Фараона Египетскый-тъ царь, и почетохѫ другы 8 богове; *И* [ж]ходихѫ въ узаконенія-та на язычницы-тѣ, които испѫди Господь отъ лице-то на Израилевы-тѣ сынове, и *въ узаконенія-та* на Израилевы-тѣ царіе, 9 които узаконихѫ. И правехѫ Израилеви-тѣ сынове скрышно работы които не бѣхѫ правы прѣдъ Господа тѣхный-тъ Богъ, и съградихѫ си высокы мѣста въ всичкы-тѣ си градове, [з]отъ стълпъ на стражы 10 до утвърденъ градъ. И [и]въздигнѫхѫ си кумиры и [і]Ашеры [к]върху всякой высокъ 11 хълмъ, и подъ всяко зелено дърво: И тамъ кадехѫ по всичкы-тѣ высокы мѣста, както язычници-тѣ които испѫди Господь отъ лице-то имъ: и правехѫ лошы 12 работы за да прогнѣвуватъ Господа: И служехѫ на идолы-тѣ, [л]за които имъ рече Господь: [м]Не правѣте това дѣло.

13 И засвидѣтелствова Господь противъ Израиля, и противъ Іудѫ, чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на всичкы-тѣ пророцы, [н]на всичкы-тѣ гледачи, и рече: [о]Върнѣте ся отъ лошы-тѣ си пѫтища, и пазѣте заповѣди-тѣ ми, и повелѣнія-та ми, споредъ всичкый-тъ законъ, който заповѣдахъ на отцы-тѣ ви, и който ви проводихъ чрѣзъ рѫкѫ-14 тѫ на рабы-тѣ ми пророцы-тѣ. Но тѣ не послушахѫ, но [п]ожесточихѫ вратъ-тъ си, както вратъ-тъ на отцы-тѣ имъ, които не повѣровахѫ въ Господа Бога своего. 15 И отхвърлихѫ повелѣнія-та му, и [р]завѣтъ-тъ му, който направи съ отцы-тѣ имъ, и засвидѣтелствуванія-та му, които засвидѣтелствова противъ тѣхъ: и [с]отидохѫ вслѣдъ суетѫ-тѫ, и [т]осуетихѫ ся, и вслѣдъ язычницы-тѣ които бѣхѫ около тѣхъ, за които имъ Господь заповѣда [у]да

[і] 2 Лѣт. 26; 16, 19.
[к] 2 Лѣт. 4; 1.
[л] Исх. 29; 39, 40, 41.
[м] 2 Лѣт. 28; 24.
[н] 3 Цар. 7; 27, 28.
[о] 3 Цар. 7; 23, 25.
[п] 2 Лѣт. 28; 27.

[а] Гл. 15; 30.
[б] Гл. 18; 9.
[в] Гл. 18; 9.
[г] Гл. 18; 10, 11. Виж Осія 13; 16.
[д] Лев. 26; 32, 33. Втор. 28; 36, 64. 29; 27, 28.
[е] 1 Лѣт. 5; 26.
[ж] Лев. 18; 3. Втор. 18; 9. Гл. 16; 3.
[з] Гл. 18; 8.
[и] 3 Цар. 14; 23. Иса. 57; 5.
[і] Исх. 34; 13. Втор. 16; 21. Мих. 5; 14.
[к] Втор. 12; 2. Гл. 16; 4.
[л] Исх. 20; 3, 4. Лев. 26; 1. Втор. 5; 7, 8.
[м] Втор. 4 19.

[н] 1 Цар. 9; 9.
[о] Іер. 18; 11. 25; 5. 35; 15.
[п] Втор. 31; 27. Прит. 29; 1.
[р] Втор. 29; 25.
[с] Втор. 32; 21. 3 Цар. 16; 13. 1 Кор. 8; 4.
[т] Псал. 115; 8. Рим. 1; 21.
[у] Втор. 12; 30, 31.

16 не правятъ както тѣ. И оставихѫ всичкы-тѣ заповѣди на Господа Бога своего, та си [ф]направихѫ двѣ лѣяны телета, и [х]направихѫ Ашеры, и поклонихѫ ся на всичко-то небесно воинство, и [ц]служихѫ
17 Ваалу. И [ч]прѣвождахѫ сынове-тѣ си и дъщери-тѣ си прѣзъ огнь, и [ш]употрѣбявахѫ чародѣянія и гатанія, и [щ]продадохѫ себе си за да правятъ зло прѣдъ Господа
18 да го прогнѣвяватъ. Заради това Господь ся разгнѣва много противъ Израиля, и отхвьрли гы отъ лице-то си: не останѫ
19 [ъ]освѣнь едно-то Іудино племе. Но и [ы]Іуда не упази заповѣди-тѣ на Господа Бога своего, но ходихѫ въ повелѣнія-та на Израиля, които тѣ направихѫ.

20 И отхвьрли Господь всичко-то Израилево сѣме, и унижи гы, и [ь]прѣдаде гы въ рѫкѫ-тѫ на разграбители-тѣ, додѣ гы
21 отхвьрли отъ лице-то си. Защото [ѣ]отцѣпи Израиля отъ Давидовъ-тъ домъ; и [ю]тѣ направихѫ царь Іеровоама Наватовъ-тъ сынъ: и Іеровоамъ оттегли Израиля отъ вслѣдъ Господа, и направи гы да съгрѣ-
22 шатъ грѣхъ голѣмъ. Защото Израилеви-тѣ сынове ходихѫ въ всичкы-тѣ грѣхове на Іеровоама, които той стори: не ся от-
23 далечихѫ отъ тѣхъ: Додѣ Господь отместнѫ Израиля отъ лице-то си, както [я]говорй чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на всичкы-тѣ си рабы, пророцы-тѣ. И [ѫ]прѣсели ся Израиль отъ земіѭ-тѫ си въ Ассиріѭ, дори до тойзи день.

24 И [ѭ]доведе Ассирійскый-тъ царь *человѣцы* [а]отъ Вавилонъ, и отъ Хуѳѫ, и отъ [б]Авѫ, и отъ Емаѳъ, и отъ Сефаруимъ, та *гы* насели въ градове-тѣ на Самаріѭ вмѣсто Израилевы-тѣ сынове, та наслѣдихѫ тѣ Самаріѭ, и населихѫ ся въ
25 градове-тѣ ѝ. И въ начало-то на населеніе-то си тамо, не ся убояхѫ отъ Господа: и проводи Господь львове помежду имъ,
26 които убивахѫ отъ тѣхъ. И говорихѫ на Ассирійскый-тъ царь, и рекохѫ: Народи-тѣ които ты прѣсели и насели въ градове-тѣ на Самаріѭ, не знаѭтъ законъ-тъ на мѣстный-тъ Богъ: за това прати львове между тѣхъ, и ето, убиватъ гы, понеже не знаѭтъ законъ-тъ на мѣст-
27 ный-тъ Богъ. Тогазь Ассирійскый-тъ царь заповѣда, и рече: Заведѣте тамъ едного отъ священницы-тѣ, които плѣнихте отъ тамъ: и нека идѫтъ, и нека ся населятъ тамъ: и нека гы научи священникъ-тъ на законъ-тъ на мѣст-
28 ный-тъ Богъ. И единъ отъ священницы-тѣ, които бѣхѫ заплѣнили отъ Самаріѭ, дойде та ся насели въ Веѳиль, и поучаваше гы какъ да ся боятъ отъ Господа.
29 Всякой обаче народъ направихѫ си богове, и турихѫ въ домове-тѣ на высокы-тѣ мѣста, които Самаряни-тѣ направихѫ, всякой народъ въ градове-тѣ си, дѣто
30 живѣехѫ. И [в]Вавилонскы-тѣ мѫжіе направихѫ Сокхоѳъ-веноѳъ, а Хуѳайскы-тѣ мѫжіе направихѫ Нергалъ, и Емаѳскы-
31 тѣ мѫжіе направихѫ Асимѫ, И [г]Авци-тѣ направихѫ Нивазъ и Тартакъ, и Сефаруимци-тѣ [д]горехѫ сынове-тѣ си съ огнь на Адраммелеха и Анаммелеха,
32 Сефаруимскы-тѣ богове. Така ся боехѫ отъ Господа: и [е]направихѫ си отъ най долни-тѣ помежду си священницы за высокы-тѣ мѣста, които служахѫ за тѣхъ
33 въ домове-тѣ на высокы-тѣ мѣста. [ж]Боехѫ ся отъ Господа, но на свои-тѣ си богове служахѫ, споредъ обичай-тъ на народы-тѣ отъ дѣто быхѫ прѣселени.

34 Дори до тойзи день правятъ споредъ по напрѣжни-тѣ обичаи: не ся боятъ отъ Господа, и нито правятъ споредъ свои-тѣ си повелѣнія, и споредъ сѫдбы-тѣ си, нито споредъ законъ-тъ и заповѣдь-тѫ коіѭто заповѣда Господь на сынове-тѣ
35 на Іакова, [з]когото нарече Израиль: И направи съ тѣхъ Господь завѣтъ, и заповѣда имъ, и рече: [и]Да ся не убоите отъ другы богове, и [і]да не имъ ся поклоните, нито да имъ служите, нито
36 да имъ пожрете: Но Господу, който вы възведе изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ съ голѣмѫ крѣпость и [к]съ прострѣнѫ мышцѫ, нему ще ся боите, и [л]нему ще ся кланяте, и нему ще приносите жьртвѫ. И
37 повелѣнія-та, и сѫдбы-тѣ, и законъ-тъ, и заповѣдь-тѫ, коіѭто писа за васъ, [м]да внимаете да вьршите всякога: а отъ другы богове да ся не убоите. И завѣтъ-тъ,
38 който направихъ съ васъ, [н]да не забравите: и да не ся боите отъ другы богове. Но отъ Господа Бога вашего да ся
39 боите: и той ще вы избави изъ рѫкѫ-тѫ
40 на всичкы-тѣ ви непріятели. Тѣ обаче не послушахѫ, но правехѫ споредъ пьрвы-тѣ си обичаи.

41 [о]И тѣзи народи ся боехѫ отъ Господа, но служахѫ на идолы-тѣ си: и сынове-тѣ имъ, и сынове-тѣ на сынове-тѣ имъ, както правехѫ отци-тѣ имъ, така правятъ тѣ дори до тойзи день.

[ф] Исх. 32; 8. 3 Цар. 12; 28.
[х] 3 Цар. 14; 15, 23. 15; 13. 16; 33.
[ц] 3 Цар. 16; 31. 22; 54. Гл. 11. 18.
[ч] Лев. 18; 21. Гл. 16; 3. Іез. 23; 37.
[ш] Втор. 18; 10.
[щ] 3 Цар. 21; 20.
[ъ] 3 Цар. 11; 13, 32.
[ы] Іер. 3; 8.
[ь] Гл. 13; 3. 15; 29.
[ѣ] 3 Цар 11; 11, 31.
[ю] 3 Цар. 12; 20.
[я] 3 Цар. 14; 16.
[ѫ] Ст. 6.
[ѭ] Ездр. 4; 2, 10.
[а] Вижь Ст. 30.
[б] Гл. 18; 34.
[в] Ст. 24.
[г] Ездр. 4. 9.
[д] Лев. 18; 21. Втор. 12; 31.
[е] 3 Цар. 12; 31.
[ж] Соф. 1; 5.
[з] Быт. 32; 28. 35; 10. 3 Цар. 11; 31.
[и] Сѫд. 6; 10.
[і] Исх. 20; 5.
[к] Исх. 6; 6.
[л] Втор. 10; 20.
[м] Втор. 5; 32.
[н] Втор. 4; 23.
[о] Ст. 32, 33.

ГЛАВА 18.

1 И въ трето-то лѣто на Осіѭ сынъ-тъ на Илѫ, Израилевъ-тъ царь, въцари ся [а]Езекыя сынъ-тъ на Ахаза, Іудинъ-тъ 2 царь. Двадесеть и петь годинъ бѣше на възрастъ когато ся въцари: и царова двадесеть и деветь годины въ Іерусалимъ. И име-то на майкѫ му бѣше [б]Авія, За-3харіева дъщеря. И направи което бѣ право прѣдъ Господа, по всичко що направи 4 Давидъ отецъ му. Той [в]съсыпа высокы-тѣ мѣста, и истроши кумиры-тѣ; и изсѣче Ашеры-тѣ, и съкруши [г]мѣднѫ-тѫ зміѭ, коіѭто направи Моисей: защото дори до онѣзи дни сынове-тѣ Израилеви ѝ 5 кадехѫ: и нарече іѭ *Нехущанъ. [д]На Господа Бога Израилева упова: и [е]не быде слѣдъ него подобенъ нему между всичкы-тѣ Іудины царіе, но нито между 6 онѣзи които бѣхѫ прѣди него: Защото ся [ж]прилѣпи при Господа: не ся отдалечи отъ слѣдъ него, но упази заповѣдитѣ му, които Господь заповѣда Моисею.

7 И [з]Господь бѣ съ него: [и]добрѣ успѣваше на кѫдѣто излазеше: и [і]подигнѫ ся противъ Ассирійскый-тъ царь, и му не 8 работи. Той [к]порази Филистимцы-тѣ дори до Газѫ, и прѣдѣлы-тѣ ѝ, [л]отъ стълпъ 9 на стражѫ до утвърденъ градъ. [м]А въ четвърто-то лѣто на царь Езекыѭ, което бѣ седмо-то лѣто на Осіѭ сынъ-тъ на Илѫ, Израилевъ-тъ царь, Салманасаръ Ассирійскый царь възлѣзе върхъ Сама-10 ріѭ и іѭ обсаждаше. И въ свършъкъ-тъ на три годины іѭ прѣзѣ: въ шесто-то лѣто на Езекыѭ, което бѣ [н]девето-то лѣто на Осіѭ Израилевъ-тъ царь, прѣ-11 зѣ ся Самарія. И [о]отведе Ассирійскый-тъ царь Израиля въ плѣнъ въ Ассиріѭ, и тури гы [п]въ Алѫ, и въ Аворъ *при* рѣкѫ-тѫ Гозанъ, и въ Мидскы-тѣ градове: 12 [р]Защото не послушахѫ гласъ-тъ на Господа Бога своего, но прѣстѫпихѫ завѣтъ-тъ му, всичко което заповѣда Моисей рабъ-тъ Господень, и не послушахѫ, нито *го* направихѫ.

13 [с]А въ четыринадесето-то лѣто на царь Езекыѭ, възлѣзе Сеннахыримъ Ассирійскый-тъ царь върхъ всичкы-тѣ оградены 14 Іудины градове, и гы прѣзѣ. И проводи Езекыя Іудинъ-тъ царь на Ассирійскый-тъ царь въ Лахысъ, и рече: Съгрѣшихъ: върни ся отъ мене: каквото туришь върхъ мене, ще *го* носіѭ. И тури Ассирійскый-тъ царь на Езекыѭ, Іудинъ-тъ царь, триста таланта сребро и тридесеть 15 таланта злато. И [т]даде *му* Езекыя всичко-то сребро колкото ся намѣри въ домъ-тъ Господень, и въ съкровища-та на цар-16 скый-тъ домъ. Въ онова врѣме раскова Езекыя *злато-то отъ* двери-тѣ на храмъ-тъ Господень, и *отъ* стълпове-тѣ които той, Езекыя Іудинъ-тъ царь бѣ, покрылъ *съсъ злато*, та го даде на Ассирійскый-тъ царь.

17 И проводи Ассирійскый-тъ царь Тартана, и Рапсариса, и Рапсака, отъ Лахысъ при царь Езекыѭ, съ голѣмѫ силѫ въ Іерусалимъ. А тѣ възлѣзохѫ та дойдохѫ въ Іерусалимъ. И когато възлѣзохѫ, дойдохѫ та застанѫхѫ при водоводъ-тъ на горній-тъ водоемъ, [у]който е въ друмъ-тъ 18 на нивѫ-тѫ на тепавичаря. И извыкахѫ къмъ царя, и излѣзохѫ при тѣхъ Еліакымъ, Хелкыевъ-тъ сынъ, домостроитель-тъ, и Шевна писецъ-тъ, и Іоахъ, Асафовъ-тъ сынъ, памятописецъ-тъ.

19 И рече имъ Рапсакъ: Кажѣте сега на Езекыѭ: Така говори великый-тъ царь, Ассирійскый-тъ царь: [ф]Кое е това упо-20 ваніе въ което уповаешь? Ты говоришь: *Имамъ* съвѣтъ и силѫ за брань: но това е *само* думы на устны: Сега на кого ся надѣешь, та си ся подигнѫлъ противъ 21 мене? [х]Сега ето, ты ся надѣешь на жезлъ-тъ на строшенѫ-тѫ онѫзи тръсть, на Египетъ, на коіѭто ако ся нѣкой подпре, ще ся втыкне въ рѫкѫ-тѫ му, та ще іѭ промуши. Такъвъ е Фараонъ Египетскый-тъ царь къмъ всичкы които 22 ся надѣѭтъ на него. Но ако ми речете: На Господа Бога нашего уповаемъ: не е ли той [ц]на когото высокы-тѣ мѣста и олтари-тѣ отнѣ Езекыя, и рече на Іудѫ и на Іерусалимъ: Прѣдъ тойзи олтарь 23 ще ся поклоните въ Іерусалимъ? Сега прочее, дай залозы на господаря ми Ассирійскый-тъ царь, а азъ ще ти дамъ двѣ тысящы коніе, ако можешь отъ твоіѭ странѫ да дадешь всадницы върхъ тѣхъ. 24 И какъ ще върнешь ты назадъ лице-то на единъ мѣстоначалникъ отъ най малкы-тѣ рабы на господаря ми, та си уповалъ на Египетъ за колесницы и за кон-25 ницы? Сега безъ Господа ли възлѣзохъ на това мѣсто за да го съсыпіѭ? Господь ми рече: Възлѣзь върхъ тѫзи земіѭ та іѭ съсыпи.

26 Тогазь Еліакымъ Хелкыевъ-тъ сынъ, и Шевна, и Іоахъ рекохѫ на Рапсака: Говорѝ, молимъ, на рабы-тѣ си по Сирійскый языкъ: защото *го* разумѣвамы: и не ни говори Іудейскы, да чуѭтъ лю-27 діе-тѣ които сѫ на стѣнѫ-тѫ. Но Рап-

[а] 2 Лѣт. 28; 27. 29; 1. Мат. 1; 9.
[б] 2 Лѣт. 29; 1.
[в] 2 Лѣт. 31; 1.
[г] Числ. 21; 9.
* Парче мѣдь.
[д] Гл. 19; 10. Іов. 13; 15. Псал. 13; 5.
[е] Гл. 23; 25.
[ж] Втор. 10; 20. Іис. Нав. 23; 8.
[з] 2 Лѣт. 15; 2.
[и] 1 Цар. 18; 5, 14. Псал. 60; 12.
[і] Гл. 16; 7.
[к] 1 Лѣт. 4; 41. Иса. 14; 29.
[л] Гл. 17; 9.
[м] Гл. 17; 3.
[н] Гл. 17; 6.
[о] Гл. 17; 6.
[п] 1 Лѣт. 5; 26.
[р] Гл. 17; 7. Дан. 9; 6, 10.
[с] 2 Лѣт. 32; 1 и друг. Иса. 36; 1 и друг.
[т] Гл. 16; 8.
[у] Иса. 7; 3.
[ф] 2 Лѣт. 32; 10 и друг.
[х] Іез. 29; 6, 7.
[ц] Ст. 4. 2 Лѣт. 31; 1. 32; 12.

сакъ имъ рече: Да ли само при господаря ти, и при тебе мя проводи господарь-тъ ми да говорѭ тѣзи думы? не при мѫжіе-тѣ ли които сѣдятъ на стѣнѫ-тѫ, да ядѫтъ съ васъ наедно лайната си, и да піѭтъ пикочь-тѫ си?

28 Тогазь Рапсакъ застанѫ та извыка Іудейскы съ голѣмъ гласъ, и говорй и рече: Слушайте думѫ-тѫ на великый-тъ

29 царь, Ассирійскый-тъ царь: [ч]Така говори царь-тъ: Да вы не прѣлщава Езекыя: защото не ще може да вы избави отъ

30 рѫкѫ-тѫ му: И да вы не прави Езекыя да уповаете на Господа, като казува: Господь непрѣмѣнно ще ны избави, и тойзи градъ нѣма да бѫде прѣдаденъ въ

31 рѫкѫ-тѫ на Ассирійскый-тъ царь: Не слушайте Езекыѭ: защото така говори Ассирійскый-тъ царь: Направѣте съгласіе съ мене, и излѣзте при мене: и яждте всякой отъ лозіе-то си, и всякой отъ смоковницѫ-тѫ си, и пійте всякой отъ

32 водѫ-тѫ на щернѫ-тѫ си: Додѣ дойдѫ, та вы земѫ въ земіѭ подобнѫ на вашѫ-тѫ земіѭ, [ш]земіѭ на жито и вино, земіѭ на хлѣбъ и лозія, земіѭ на елей и медъ, за да живѣете, и да не умрете: и не слушайте Езекыѭ, защото вы прѣлщава, като казува: Господь ще ны избави.

33 [щ]Има ли да е избавилъ нѣкой отъ богове-тѣ на народы-тѣ земіѭ-тѫ си отъ рѫ-

34 кѫ-тѫ на Ассирійскый-тъ царь? [ъ]Дѣ сѫ богове-тѣ на Емаѳъ и Арфадъ? Дѣ сѫ богове-тѣ на Сефаруимъ, на Енѫ, и [ы]на

35 Авѫ? избавихѫ ли тѣ Самаріѭ отъ рѫкѫ-тѫ ми? Кои между всичкы-тѣ мѣстны богове избавихѫ земіѭ-тѫ си отъ рѫкѫ-тѫ ми, [ь]та *и* Іеова да избави Іерусалимъ отъ рѫкѫ-тѫ ми?

36 А людіе-тѣ мълчахѫ, и нищо не му отговорихѫ! защото царь-тъ бѣше заповѣдалъ, и реклъ: Да му не отговорите.

37 Тогазь Еліакымъ, Хелкыевъ-тъ сынъ, домостроитель-тъ, и Шевна писецъ-тъ, и Іоахъ, Асафовъ-тъ сынъ, памятописецъ-тъ, дойдохѫ при Езекыѭ съ [ю]раздраны дрехы та му извѣстихѫ думы-тѣ на Рапсака.

ГЛАВА 19.

1 И [а]когато чу царь Езекыя, раздра дрехы-тѣ си, и ся покры съ врѣтище, и влѣзе въ домъ-тъ Господень.

2 И проводи Еліакыма домостроителя, и Шевнѫ писеца, и старѣйшины-тѣ на священницы-тѣ, покрыты съ врѣтища, [б]при пророкъ Исаіѭ Амосовъ-тъ сынъ.

3 И рекохѫ му: Така говори Езекыя: День на скърбь, и на обличеніе, и на хулѫ е тойзи день: защото настанѫ часъ-тъ да ся родятъ дѣца-та, но сила

4 нѣма за ражданіе. [в]Може бы Господь Богъ твой да чуе всичкы-тѣ думы на Рапсака, [г]когото Ассирійскый-тъ царь господарь-тъ му проводи за [д]да укорява Бога живаго, и да обличи думы-тѣ които чу Господь Богъ твой: за това възвыси моленіе за остатъкъ-тъ що е останѫлъ.

5 И отидохѫ при Исаіѭ раби-тѣ на царь

6 Езекыѭ. И [е]рече имъ Исаія: Така ще речете на господаря си: Така говори Господь: Не бой ся отъ думы-тѣ които си чулъ, [ж]съ които раби-тѣ на Ассирій-

7 скый-тъ царь мя похулихѫ. Ето, [з]азъ ще турѭ въ него *такъвъ* духъ, щото като чуе слухъ, ще ся върне въ земіѭ-тѫ си: и ще го направѭ да падне чрѣзъ ножъ въ земіѭ-тѫ си.

8 И върнѫ ся Рапсакъ, и намѣри Ассирійскый-тъ царь че ратуваше противъ Ливнѫ: защото чу че бѣше тър-

9 гнѫлъ [и]отъ Лахысъ. И *царь-тъ*, [і]когато чу че говорятъ за Ѳиракѫ Еѳіопскый-тъ царь: Ето, излѣзе да ратува противъ тебе, проводи пакъ посланницы Езекыю, и

10 каза: Така ще говорите на Езекыѭ Іудинъ-тъ царь, и ще речете: Богъ твой [к]на когото уповаешь, да тя не прѣлщава като казува: Іерусалимъ нѣма да бѫде прѣдаденъ въ рѫкѫ-тѫ на Ассирійскый-тъ

11 царь. Ето ты чу що направихѫ Ассирійскы-тѣ царіе на всичкы-тѣ мѣста, какъ гы истрѣбнхѫ: и ты ли ще ся избавишь?

12 [л]Богове-тѣ на народы-тѣ избавихѫ ли онѣзи които отци-тѣ ми истрѣбихѫ, Гозанъ, и Харранъ, и Ресефъ и [м]Еденовы-тѣ сынове които бѣхѫ въ Ѳалассаръ?

13 [н]Дѣ е царь-тъ на Емаѳъ, и царь-тъ на Арфадъ, и царь-тъ на градъ-тъ Сефаруимъ, Енѫ, и Авѫ?

14 И [о]зѣ Езекыя писмо-то отъ рѫкѫ-тѫ на посланницы-тѣ, та го прочете: и възлѣзе Езекыя въ домъ-тъ Господень, та

15 го разгънѫ прѣдъ Господа. И помоли ся прѣдъ Господа Езекыя, и рече: Господи Боже Израилевъ, [п]който сѣдишь на Херувимы-тѣ, [р]ты си самъ Богъ единъ, на всичкы-тѣ царства на земіѭ-тѫ: ты си

16 направилъ небе-то и земіѭ-тѫ. [с]Приклони, Господи, ухо-то си, и чуй: [т]отвори, Господи, очи-тѣ си и виждь: и чуй думы-

[ч] 2 Лѣт. 32; 15.
[ш] Втор. 8; 7, 8.
[щ] Гл. 19; 12. 2 Лѣт. 32; 14. Иса. 10; 10, 11.
[ъ] Гл. 19; 13.
[ы] Гл. 17; 24.
[ь] Дан. 3; 15.
[ю] Иса. 33; 7.

[а] Иса. 37; 1 и дрг.
[б] Лук. 3; 4.
[в] 2 Цар. 16; 12.
[г] Гл. 18; 35.
[д] Псал. 50; 21.
[е] Иса. 37; 6 и дрг.

[ж] Гл. 18; 17.
[з] Ст. 35, 36, 37. Іер. 51; 1.
[и] Гл. 18; 14.
[і] Вижь 1 Цар. 23; 27.
[к] Гл. 18; 5.
[л] Гл. 18; 33.
[м] Іез. 27; 23.

[н] Гл. 18; 34.
[о] Иса. 37; 14 и дрг.
[п] 1 Цар. 4; 4. Псал. 80; 1.
[р] 3 Цар. 18; 39. Иса. 44; 6. Іер. 10; 10, 11, 12.
[с] Псал. 31; 2.
[т] 2 Лѣт. 6; 40.

тѣ на Сеннахырима, [у]който проводи то-
17 гозь за да укори Бога живаго. Наистинѫ,
Господи, Ассирійскы-тѣ царіе запустихѫ
18 народы-тѣ, и земѭ-тѫ имъ, И хвърлихѫ
въ огнь богове-тѣ имъ: защото не бѣхѫ
богове, но [ф]дѣло на человѣческы рѫцѣ,
дърва и каменіе: за това гы погубихѫ.
19 Сега прочее, Господи Боже нашъ, отърви
ны, молѭ ся, отъ рѫкѫ-тѫ му: [х]за да
познаѭтъ всичкы-тѣ царства на земѭ-тѫ,
че ты си Господь Богъ единъ.
20 Тогазь проводи Исаія Амосовый сынъ
до Езекыѭ, и рече: Така говори Господь
Богъ Израилевъ: [ц]Чухъ [ч]което си ся по-
молилъ менѣ противъ Сеннахырима Ас-
21 сирійскый-тъ царь. Това е слово-то което
Господь говорѝ за него.
[ш]Уничижи тя, присмѣя ти ся, дѣвица-
та, дъщеря-та Сіонова:
[щ]Задъ тебе кывнѫ съ главѫ Іерусалим-
ска-та дъщеря.
22 Кого си укорилъ и похулилъ ты?
И противъ кого си възвысилъ гласъ,
И си надигнѫлъ высоко очи-тѣ си?
Противъ [ъ]Святаго Израилева.
23 [ы]Господа си укорилъ ты чрѣзъ послан-
ницы-тѣ си, и реклъ си:
[ь]Съ множество-то на колесницы-тѣ си
възлѣзохъ азъ
Връзъ высочинѫ-тѫ на горы-тѣ,
Връзъ ребра-та на Ливанъ:
И ще изсѣкѫ высокы-тѣ му кедры,
Избранны-тѣ му елхы:
И ще влѣзѫ въ крайны-тѣ му обиталища,
Въ дѫбравѫ-тѫ на неговъ-тъ Кармилъ:
24 Азъ ископахъ, и пихъ чужды воды:
И съсъ стѫпкѫ-тѫ на нозѣ-тѣ си,
Изсушихъ всичкы-тѣ рѣкы на [*]обса-
дены-тѣ.
25 Не си ли чулъ че [ѣ]азъ направихъ това
отдавна, и отъ древни дни опрѣдѣ-
лихъ това?
А сега свършихъ това,
Така [ю]щото ты да обращашь утвърдены
градове *въ* купове на развалины.
26 За това жители-тѣ имъ станѫхѫ без-
силни,
Уплашихѫ ся, и посрамихѫ ся:
Бѣхѫ трѣва на поле-то, и злакъ,
И [я]трѣва на кѫщный покрывъ,
И *жито* прѣпърлено прѣди да стане
тръсть.
27 Но [ѫ]азъ знаѭ жилище-то ти,
И исходъ-тъ ти, и входъ-тъ ти,
И буйство-то ти противъ мене.
28 Понеже буйство-то ти противъ мене,
И надменность-та ти, възлѣзохѫ въ у-
ши-тѣ ми,
За това [ѩ]ще турѭ кукѫ-тѫ си въ ноз-
дри-тѣ ти,
И уздѫ-тѫ си въ устны-тѣ ти,
Та ще тя върнѫ прѣзъ [а]пѫть-тъ прѣзъ
който си дошелъ.
29 И то *ще* ти *бѫде* [б]знаменіе:
Това лѣто ще ядете което е саморасло:
И второ-то лѣто, което прорастува отъ
исто-то:
А трето-то лѣто, посѣйте, и ожнѣте,
И насадѣте лозія, и яждте плодъ-тъ имъ.
30 И [в]упазено-то отъ Іудинъ-тъ домъ
Което е останѫло, ще пусне корени
пакъ долу,
И ще даде горѣ плодъ.
31 Защото изъ Іерусалимъ ще излѣзе оста-
тъкъ-тъ,
И изъ горѫ-тѫ Сіонъ упазено-то:
[г]Ревность-та на Господа Саваоѳа ще свър-
ши това.
32 Заради това така говори Господь за Ас-
сирійскый-тъ царь:
Нѣма да влѣзе въ тойзи градъ,
Нито ще хвърли тамъ стрѣлѫ,
Нито ще излѣзе прѣдъ него съсъ щитъ,
Нито ще въздигне противъ него окопъ.
33 По пѫть-тъ по който е дошелъ, по него
ще ся върне,
И въ тойзи градъ нѣма да влѣзе, говори
Господь.
34 Защото [д]ще защитѭ тойзи градъ, да го
спазѭ,
Заради мене, и [е]заради раба ми Давида.

35 И [ж]въ онѫзи нощь излѣзе ангелъ Го-
споденъ, та порази въ Ассирійскый-тъ
станъ сто и осмдесеть и петь тысящы:
и когато станѫхѫ на утринь-тѫ, ето,
36 всичкы онѣзи бѣхѫ мъртви трупове. И
търгнѫ Сеннахыримъ Ассирійскый-тъ
царь, та отиде, и върнѫ ся, и живѣеше
37 [з]въ Ниневіѭ. И като ся кланяше въ
домъ-тъ на Нисроха богъ-тъ си, [и]Адра-
мелехъ и Сарасаръ синове-тѣ му [і]пора-
зихѫ го съ ножъ, и тѣ побѣгнѫхѫ въ
Араратскѫ-тѫ земѭ, а вмѣсто него [к]въ-
цари ся Есараддонъ сынъ му.

ГЛАВА 20.

1 [а]Въ онѣзи дни разболѣ ся Езекыя до
смърть: и дойде при него пророкъ Исаія,
Амосовый сынъ, та му рече: Така го-
вори Господь: Нареди за домъ-тъ си, по-
2 неже ще умрешь, и нѣма да живѣешь. То-

[у] Ст. 4.
[ф] Псал. 115; 4. Іер. 10; 3.
[х] Псал. 83; 18.
[ц] Псал 65; 2.
[ч] Иса. 37; 21 и дрг.
[ш] Плач. 2; 13.
[щ] Іов. 16; 4. Псал. 22; 7, 8. Плач. 2; 15.
[ъ] Псал. 71; 22. Иса. 5; 24. Іер. 51; 5.
[ы] Гл. 18; 17.
[ь] Псал. 20; 7.
[*] или Египетъ.
[ѣ] Иса. 45; 7.
[ю] Иса. 10; 5.
[я] Псал. 129; 6.
[ѫ] Псал. 139; 1 и дрг.
[ѩ] Іов. 41; 2. Іез. 29; 4. 38; 4. Амос. 4; 2.
[а] Ст. 33, 36, 37.
[б] 1 Цар. 2; 34. Гл. 20; 8, 9. Иса. 7; 11, 14 Лук. 2; 12.
[в] 2 Лѣт. 32; 22, 23.
[г] Иса. 9; 7.
[д] Гл 20; 6.
[е] 3 Цар. 11; 12, 13.
[ж] 2 Лѣт. 32; 21. Иса. 37; 36.
[з] Быт. 10; 11.
[и] 2 Лѣт. 32; 21.
[і] Ст. 7.
[к] Ездр. 4; 2.

—

[а] 2 Лѣт. 32; 24 и дрг. Иса. 38; 1 и дрг.

газь обърнѫ лице-то си къмъ стѣнѫ-тѫ, 3 та ся помоли Господу, и рече: Молѭ ся, Господи, [б]помени сега, [в]какъ ходихъ прѣдъ тебе съ истинѫ, и съ цѣло сьрдце, и направихъ угодно-то прѣдъ тебе. И плака Езекыя съ голѣмъ плачь.

4 И прѣди да излѣзе Исаія въ срѣдній-тъ дворъ, быде слово Господне къмъ него, 5 и рече: Върни ся, та кажи на Езекыѭ [г]вождь-тъ на людіе-тѣ ми: Господь Богъ на Давида отца ти така говори: [д]Чухъ молитвѫ-тѫ ти, [е]видѣхъ сьлзы-тѣ ти: ето, азъ ще тя исцѣлѭ: на третій-тъ день ще възлѣзешь въ домъ-тъ Господень. 6 И [ж]ще приложѫ на дни-тѣ ти петнадесеть годины: и ще освободѭ тебе и тойзи градъ отъ рѫкѫ-тѫ на Ассирійскый-тъ царь: и ще защитѭ тойзи градъ заради 7 мене, и заради раба ми Давида. И [з]рече Исаія: Земѣте низаницѫ смоквы. И зѣхѫ, та турихѫ на въспаленіе-то, и оздравѣ. 8 И рече Езекыя Исаію: [и]Кое е знаменіе-то че Господь ще мя исцѣли, и че на третій-тъ день ще възлѣзѫ въ домъ-тъ 9 Господень? И [і]рече Исаія: Това ще ти бѫде знаменіе отъ Господа, че ще направи Господь това нѣщо което говорй: да напрѣдне ли сѣнка-та десеть стѫпала, 10 или да ся върне десеть стѫпала? И отговори Езекыя: Леко нѣщо е да слѣзе сѣнка-та десеть стѫпала: не, но нека ся върне назадъ десеть стѫпала сѣнка-та. 11 И извыка пророкъ Исаія къмъ Господа, и [к]върнѫ назадъ сѣнкѫ-тѫ десеть стѫпала, прѣзъ стѫпала-та по които слѣзе върху сълнечный-тъ часовникъ на Ахаза.

12 [л]Въ онова врѣме *Веродахъ-валаданъ, сынъ-тъ на Валадана, Вавилонскый-тъ царь, проводи писма и даръ Езекыю: защото чу че бѣше ся разболѣлъ Езекыя. 13 И [м]послуша гы Езекыя, и показа имъ всичкый-тъ домъ на многоцѣнны-тѣ си вещи, сребро-то, злато-то, и ароматы-тѣ, и многоцѣнны-тѣ масла, и всичкѫ-тѫ си орѫжницѫ, и всичко каквото ся намираше въ съкровища-та му: не останѫ нѣщо въ домъ-тъ му, нито подъ всичко-то му владѣніе, което Езекыя не имъ показа.

14 Тогазь дойде пророкъ Исаія при царь Езекыѭ, та му рече: Що говорятъ тѣзи человѣци? и отъ дѣ дойдохѫ при тебе? И рече Езекыя: Отъ далечнѫ земѭ идѫтъ, отъ Вавилонъ. 15 А той рече: Що видѣхѫ въ домъ-тъ ти? И отговори Езекыя: Видѣхѫ [н]всичко що има въ домъ-тъ ми: нѣма нѣщо въ съкровища-та ми което не имъ показахъ. 16 Тогазь рече Исаія 17 Езекыю: Слушай слово-то Господне: Ето, идѫтъ дни, въ които всичко що е въ домъ-тъ ти, и каквото отци-тѣ ти сѫ събрали до тойзи день, [о]ще ся прѣнесе у Вавилонъ: нѣма да остане нищо, говори 18 Господь. И отъ сынове-тѣ ти които ще излѣзѫтъ отъ тебе, които ще родишь, [п]ще земѫтъ, и ще станѫтъ скопци въ домъ-тъ 19 на Вавилонскый-тъ царь. Тогазь рече Езекыя Исаію: [р]Добро е слово-то Господне, което каза ты. Рече още: Не е ли *добро*, понеже ще бѫде миръ и утвърждение въ мои-тѣ дни?

20 А [с]останѫлы-тѣ дѣянія на Езекыѭ, и всичко-то му юначество, и какъ [т]направи водоемъ-тъ, и водоводъ-тъ, та [у]доведе водѫ-тѫ въ градъ-тъ, не сѫ ли писаны въ книгѫ-тѫ на лѣтовницы-тѣ на Іудины-тѣ царіе? 21 И [ф]заспа Езекыя съ отцы-тѣ си: и въцари ся вмѣсто него Манассія сынъ му.

ГЛАВА 21.

1 [а]Дванадесеть годинъ на възрастъ бѣ Манассія, когато ся въцари: и царова петдесеть и петь годины въ Іерусалимъ: и 2 име-то на майкѫ му бѣ Ефсива. И стори зло прѣдъ Господа, [б]споредъ мерзости-тѣ на язычницы-тѣ, които испѫди Господь 3 отъ лице-то на Израилевы-тѣ сынове. И съгради пакъ высокы-тѣ мѣста, [в]които баща му Езекыя бѣ разорилъ, и вздигнѫ олтари Ваалу, и направи Ашерѫ, [г]както направи Ахаавъ Израилевъ-тъ царь: и [д]поклони ся на всичко-то небесно воинство, и служи имъ. 4 И [е]съгради олтари въ домъ-тъ Господень, за който Господь рече: [ж]Въ Іерусалимъ ще турѭ 5 име-то си. И съгради олтари на всичко-то небесно воинство, вѫтрѣ въ два-та двора 6 на домъ-тъ Господень. И [з]прѣведе сына си прѣзъ огнь-тъ, [и]още правяше прокобенія, и гатанія, и употрѣбяваше бѣсовъпрошатели, и вълшебницы: той направи голѣмо зло прѣдъ Господа, та го 7 прогнѣва. И постави ваяно-то на Ашерѫ-тѫ, което направи, [і]въ домъ-тъ, за който Господь рече на Давида, и на Соломона сына му: Въ тойзи домъ, и въ Іерусалимъ,

б Неем. 13; 22.
в Быт. 17; 1. 3 Цар. 3; 6.
г 1 Цар. 9; 16. 10; 1.
д Гл. 19; 20. Псал. 65; 2.
е Псал. 39; 12. 56; 8.
ж Гл. 19; 34.
з Иса. 38; 21.
и Вижь Сѫд. 6; 17, 37, 39. Иса. 7; 11, 14. 38; 22.
і Иса. 38; 7, 8.
к Вижь Іис. Нав. 10; 12, 14. Иса. 38; 8.
л Иса. 39; 1 и дрг.
* *Или* Меродахъ-валаданъ.
м 2 Лѣт. 32; 27 и 31.
н Ст. 13.
о Гл. 24; 13. 25; 13. Іер. 27; 21, 22. 52; 17.
п Гл. 24; 12. 2 Лѣт. 33; 11. Дан. 1; 3.
р 1 Цар. 3; 18. Іов. 1; 21. Псал. 39; 9.
с 2 Лѣт 32; 32.
т Неем. 3; 16.
у 2 Лѣт. 32; 30.
ф 2 Лѣт. 32; 33.

—

а 2 Лѣт. 33; 1 и дрг.
б Гл. 16; 3.
в Гл. 18; 4.
г 3 Цар. 16; 32, 33.
д Втор. 4; 19. 17; 3. Гл. 17; 16.
е Іер. 32; 34.
ж 2 Цар. 7; 13. 3 Цар. 8; 29. 9; 3.
з Лев. 18; 21. 20; 2. Гл. 16; 3. 17; 17.
и Лев. 19; 26, 31. Втор. 18; 10, 11. Гл. 17; 17.
і 2 Цар. 7; 13. 3 Цар. 8; 29. 9; 3. Гл. 23; 27. Псал. 132; 13, 14. Іер. 32; 34.

който избрахъ отъ всичкы-тѣ Израилевы *племена*, ще положѫ име-то си въ вѣкъ: 8 И [к]не щѫ да поклатіѭ Израилевѫ-тѫ ногѫ отъ земіѭ-тѫ, коіѭто дадохъ на отцы-тѣ имъ: само ако внимаіѫтъ да правятъ по всичко що имъ заповѣдахъ, споредъ всичкый-тъ законъ който слуга-та ми Моисей имъ заповѣда. 9 Но не послушахѫ: и [л]прѣльсти гы Манассія да правятъ по лошо отъ язычницы-тѣ, които Господь погуби отъ лице-то на Израилевы-тѣ сынове.

10 И говори Господь чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на 11 рабы-тѣ си пророцы-тѣ, и рече: [м]Понеже Манассія Іудинъ-тъ царь стори тѣзи [н]мерзости, по лошы отъ всичко колкото направихѫ Аморрейци-тѣ които бѣхѫ прѣди него, и [о]чрѣзъ идолы-тѣ си направи 12 още да съгрѣши Іудѫ, За това така говори Господь Богъ Израилевъ: Ето, азъ навождамъ *таквозъ* зло на Іерусалимъ, и на Іудѫ, щото всякой който чуе за него, 13 [п]ще писнѫтъ и двѣ-тѣ му уши. И ще прострѫ върху Іерусалимъ [р]правило-то на Самаріѭ, и мѣрило-то на Ахаавовъ-тъ домъ: и ще избършѫ Іерусалимъ, както избърсува *нѣкой* блюдо, и като го избърше обраща *го* на опакы. 14 И ще оставіѭ остатъкъ-тъ на наслѣдіе-то си, и ще гы прѣдамъ въ рѫкѫ-тѫ на врагове-тѣ имъ: и ще бѫдѫтъ въ разграбеніе и плѣнъ отъ 15 всичкы-тѣ си врагове: Защото сторихѫ зло прѣдъ мене, и прогнѣвахѫ мя, отъ който день отци-тѣ имъ излѣзохѫ изъ Египетъ, дори до тойзи день. 16 Още и [с]кръвь неповиннѫ излѣ Манассія твърдѣ много, додѣто напълни Іерусалимъ отъ край до край: освѣнь грѣхъ-тъ му съ който направи да съгрѣши Іуда, като стори той зло прѣдъ Господа.

17 А [т]останѫлы-тѣ дѣянія на Манассіѭ, и всичко що стори, и грѣхъ-тъ му който съгрѣши, не сѫ ли писаны въ книгѫ-тѫ 18 на лѣтовницы-тѣ на Іудины-тѣ царіе? [у]Заспа прочее Манассія съ отцы-тѣ си, и погребе ся въ градинѫ-тѫ на домъ-тъ си, въ градинѫ-тѫ на Озѫ: и въцари ся вмѣсто него Амонъ сынъ му.

19 [ф]Двадесеть и двѣ годинъ на възрастъ бѣ Амонъ, когато ся въцари, и царова двѣ годины въ Іерусалимъ: и име-то на майкѫ му бѣ Месуллемеѳа, дъщеря на 20 Аруса отъ Іотевѫ. И стори зло прѣдъ Господа, [х]както стори баща му Манас- 21 сія. И ходи въ всичкы-тѣ пѫтища, въ които ходи баща му: и служи на идолы-тѣ, на които служаше баща му, и по- 22 клони имъ ся. И [ц]остави Господа Бога на отцы-тѣ си, и не ходи въ пѫть-тъ Го- 23 сподень. И [ч]направихѫ съзаклѣтіе Амонови-тѣ раби противъ него: та убихѫ 24 царя въ домъ-тъ му. А людіе-тѣ на земіѭ-тѫ избихѫ всичкы-тѣ що бѣхѫ ся съзаклѣли противъ царь Амона: и людіе-тѣ на земіѭ-тѫ направихѫ Іосіѭ сына му царь вмѣсто него.

25 А останѫлы-тѣ дѣянія на Амона колкото направи, не сѫ ли писаны въ книгѫ-тѫ на лѣтовницы-тѣ на Іудины-тѣ царіе? 26 И погребохѫ го въ гробъ-тъ му, въ градинѫ-тѫ на Озѫ: и въцари ся вмѣсто него Іосія сынъ му.

ГЛАВА 22.

1 [а]Осмь годинъ на възрастъ бѣ Іосія, когато ся въцари, и царова въ Іерусалимъ тридесеть и еднѫ годинѫ: и име-то на майкѫ му бѣ Іедида, дъщеря на Адаіѭ, 2 отъ [б]Васкаѳъ. И стори което бѣ право прѣдъ Господа, и ходи въ всичкы-тѣ пѫтища на Давида отца си, и [в]не ся уклони надесно или налѣво.

3 И [г]въ осмнадесето-то лѣто на царь Іосіѭ, царь-тъ проводи въ домъ-тъ Господень, Сафана сынъ-тъ на Азаліѭ сына 4 Месулламова, писецъ-тъ, и рече *му:* Възлѣзь до Хелкыѭ великый-тъ священникъ, та *речи* да изброи сребро-то [д]що е внесено въ домъ-тъ Господень, което [е]пазачи-тѣ на двери-тѣ събрахѫ отъ людіе-тѣ. 5 И [ж]нека го прѣдадѫтъ въ рѫкѫ-тѫ на тѣзи които правятъ работѫ-тѫ, които настояватъ въ домъ-тъ Господень: а тѣ нека го дадѫтъ на тѣзи които работятъ работы-тѣ въ домъ-тъ Господень, за да попра- 6 вятъ разваленія-та на домъ-тъ, На дърводѣлцы-тѣ, и градители-тѣ, и зидари-тѣ, и за да купятъ дърва и дѣланы каменіе, за 7 да поправятъ домъ-тъ. Но [з]не правехѫ съ тѣхъ никаквѫ смѣткѫ за сребро-то що имъ давахѫ въ рѫцѣ-тѣ, защото работехѫ вѣрно.

8 И рече Хелкыя великый-тъ священникъ на Сафана писецъ-тъ:. [и]Намѣрихъ книгѫ-тѫ на законъ-тъ въ домъ-тъ Господень. И даде Хелкыя книгѫ-тѫ на Сафана, та 9 іѭ прочете. И отиде Сафанъ писецъ-тъ при царя, и нанесе думѫ на царя, и рече: Раби-тѣ ти събрахѫ сребро-то което намѣрихѫ въ домъ-тъ, и го прѣдадохѫ въ рѫкѫ-тѫ на онѣзи които правятъ работѫ-тѫ, които настояватъ въ домъ-тъ 10 Господень. И извѣсти Сафанъ писецъ-тъ

к 2 Цар. 7; 10.
л Прит. 29; 12.
м Гл 23; 26, 27. 24; 3, 4. Іер. 15; 4.
н 3 Цар. 21; 26.
о Ст. 9.
п 1 Цар. 3; 11. Іер. 19; 3.
р Вижь Иса. 34; 11. Плач. 2; 8. Амос. 7; 7, 8.
с Гл. 24; 4.
т 2 Лѣт. 33; 11—19.
у 2 Лѣт. 33; 20.
ф 2 Лѣт. 33; 21—23.
х Ст. 2 и дрг.
ц 3 Цар. 11; 33.
ч 2 Лѣт. 33; 24, 25.

—

а 2 Лѣт. 34; 1.
б Іис. Нав. 15; 39.
в Втор. 5; 32.
г 2 Лѣт. 34; 8 и дрг.
д Гл. 12; 4.
е Гл. 12; 9. Псал. 84; 10.
ж Гл. 12; 11, 12, 14.
з Гл. 12; 15.
и Втор. 31; 24 и дрг. 2 Лѣт. 34; 14 и дрг.

на царя, и рече: Хелкыя священникъ-тъ ми даде книгѫ. И прочете ѭ Сафанъ 11 прѣдъ царя. И като чу царь-тъ думы-тѣ на книгѫ-тѫ на законъ-тъ, раздра дре- 12 хы-тѣ си. И заповѣда царь-тъ на Хелкыѭ священникъ-тъ, и на Ахыкама Сафановъ-тъ сынъ, и на [і]Аховора Михеинъ-тъ сынъ, и на Сафана писецъ-тъ, и 13 на Асаіѭ царскый-тъ слугѫ, и рече: Идѣте, попытайте Господа за мене, и за людіе-тѣ, и за всичкый Іудѫ, заради думы-тѣ на тѫзи книгѫ, която ся намѣри: защото е голѣмъ [к]гнѣвъ-тъ Господень распаленный-тъ противъ насъ, понеже отци-тѣ ни не послушахѫ думы-тѣ на тѫзи книгѫ, та да правятъ споредъ всичко-то що е писано заради насъ.

14 Тогазь Хелкыя священникъ-тъ, и Ахыкамъ, и Аховоръ, и Сафанъ, и Асаія, отидохѫ при Олдѫ пророчицѫ-тѫ, женѫ-тѫ на Селлума, сынъ-тъ [л]на Θекуя, сына Арасова, одеждохранителя, (и тя живѣеше въ Іерусалимъ, въ Масенѫ,) та гово- 15 рихѫ съ неѭ. И рече имъ: Така говори Господь Богъ Израилевъ: Речѣте на человѣка, който вы е проводилъ при мене: 16 Така говори Господь: Ето, [м]азъ докарувамъ зло на това мѣсто, и на жители-тѣ му, *по* всичкы-тѣ думы на книгѫ-тѫ, 17 коѭто Іудинъ-тъ царь прочете: [н]Защото мя оставихѫ, та кадихѫ на другы богове, за да мя прогнѣватъ съсъ всичкы-тѣ дѣла на рѫцѣ-тѣ си: за това ще ся распали гнѣвъ-тъ ми вързъ това мѣсто, и нѣма 18 да угасне. Но [о]на Іудинъ-тъ царь, който вы проводи да попытате Господа, така ще му речете: Така говори Господь Богъ 19 Израилевъ: *За* думы-тѣ които чу ты, Понеже [п]сърдце-то ти умекнѫ, и [р]ты си ся смирилъ прѣдъ Господа, когато чу ты което говорихъ противъ това мѣсто, и противъ жители-тѣ му, че ще станѫтъ [с]запустѣніе и [т]проклѣтія, и раздра ты дрехы-тѣ си, и плака прѣдъ мене: заради това 20 и азъ послушахъ, говори Господь. Ето, прочее, азъ ще тя приберѫ при отцы-тѣ ти, и [у]ще ся приберешь въ гробъ-тъ си съ миръ: и нѣма да видятъ очи-тѣ ти всичко-то зло, което азъ ще докарамъ на това мѣсто. И донесохѫ отвѣтъ на царя.

ГЛАВА 23.

1 Тогазь [а]проводи царь-тъ, та събрахѫ при него всичкы-тѣ Іудины и Іерусалимскы ста- 2 рѣйшины. И възлѣзе царь-тъ въ домъ-тъ Господень, и всичкы-тѣ Іудини мѫжіе, и всичкы-тѣ Іерусалимскы жители съ него, и священници-тѣ и пророци-тѣ, и всичкый народъ, отъ малъкъ до голѣмъ: и прочете въ слушаніе тѣмъ всичкы-тѣ думы на книгѫ-тѫ на завѣтъ-тъ, [б]която ся 3 намѣри въ домъ-тъ Господень. И [в]застанѫ царь-тъ при стълпъ-тъ, та направи завѣтъ прѣдъ Господа, да ходи вслѣдъ Господа, да пази заповѣди-тѣ му, и свидѣтелства-та му, и повелѣнія-та му, съсъ всичко сърдце и съсъ всичкѫ душѫ, та да вършатъ слова-та на тойзи завѣтъ, които сѫ писаны въ тѫзи книгѫ. И всичкый народъ утвърди завѣтъ-тъ.

4 И заповѣда царь-тъ на Хелкыѭ великый-тъ священникъ, и на священницы-тѣ отъ вторый-тъ чинъ, и на дверны-тѣ стражы, да извадятъ изъ храмъ-тъ Господень всичкы-тѣ съсѫды, що бѣхѫ направены за Ваала, и за [г]Ашерѫ, и за всичко-то небесно воинство, и изгори гы вънъ отъ Іерусалимъ, въ полета-та на Кедронъ, и прѣнесе пепелъ-тъ имъ въ 5 Веѳиль. И отмахнѫ священницы-тѣ идолопоклонницы, които Іудини-тѣ царіе бѣхѫ опрѣдѣлили да кадятъ по высокы-тѣ мѣста, въ Іудины-тѣ градове, и въ околности-тѣ на Іерусалимъ: и тѣзи които кадехѫ на Ваала, на слънце-то, и на лунѫ-тѫ, и на зодіи-тѣ, и [д]на всичко-то 6 небесно воинство. И [е]изнесе Ашерѫ-тѫ изъ домъ-тъ Господень, вънъ отъ Іерусалимъ, на потокъ-тъ Кедронъ, та ѭ изгори въ потокъ-тъ Кедронъ, и стры ѭ въ прахъ, и хвърли прахъ-тъ ѝ [ж]по гро- 7 бища-та на сынове-тѣ на народъ-тъ. И съсыпа домове-тѣ [з]на мѫжеложцы-тѣ, които бѣхѫ въ домъ-тъ Господень, [и]дѣто 8 жены-тѣ тъчехѫ покровы за Ашерѫ. И доведе всичкы-тѣ священницы отъ Іудины-тѣ градове, и оскверни высокы-тѣ мѣста, въ които жреци-тѣ кадехѫ, [і]отъ Гевѫ дори до Вирсавее, и съсыпа высокы-тѣ мѣста на портѫ-тѫ които бѣхѫ въ входъ-тъ на двери-тѣ на Іисуса началника на градъ-тъ, който бѣше от- 9 лѣво на градскѫ-тѫ портѫ. [к]А священници-тѣ на высокы-тѣ мѣста не възлѣзохѫ при олтарь-тъ Господень въ Іерусалимъ, [л]но ядехѫ бесквасны между 10 братія-та си. И оскверни [м]Тофеѳа, който бѣ [н]въ долъ-тъ на Енномовы-тѣ сынове, [о]за да не може никой да прѣведе сына си, или дъщерѭ си, прѣзъ огнь-тъ Мо- 11 лоху. И отмахнѫ коніе-тѣ, които Іуди-

і Вижъ 2 Лѣт 34; 20.
к Втор. 29; 27.
л 2 Лѣт. 34; 22.
м Втор. 29; 27. Дан. 9; 11 — 14.
н Втор. 29; 25, 26, 27.
о 2 Лѣт. 34; 26 и дрг.
п Псал. 51; 17. Иса. 57; 15.
р 3 Цар. 21; 29.
с Лев. 26; 31, 32.
т Іер. 26; 6. 44; 22.
у Псал. 37; 37. Иса. 57; 1, 2.

—

а 2 Лѣт. 34; 29 и дрг.
б Гл. 22; 8.
в Гл. 11; 14, 17.
г Гл. 21; 3, 7.
д Гл. 21; 3.
е Гл. 21; 7.
ж 2 Лѣт. 34; 4.
з 3 Цар. 14; 24. 15; 12.
и Іез. 16; 16.
і 3 Цар. 15; 22.
к Вижъ Іез. 44; 10 — 14.
л 1 Цар. 2; 36.
м Иса. 30; 33. Іер. 7; 31. 19; 6, 11, 12, 13.
н Іис. Нав. 15; 8.
о Лев. 18; 21. Втор. 18; 10. Іез. 23; 37, 39.

ни-тѣ царіе поставихѫ на слънце-то, въ входъ-тъ на домъ-тъ Господень, при жилище-то на Наѳанъ-мелеха скопецъ-тъ, което бѣ въ Парваримъ, и изгори съ огнь колесницы-тѣ на слънце-то. 12 И олтари-тѣ които бѣхѫ [н]вързъ покрывъ-тъ на Ахазовѫ-тѫ горницѫ, [р]които направихѫ Іудини-тѣ царіе, и олтари-тѣ които направи Манассія въ два-та двора на домъ-тъ Господень, събори *гы* царь-тъ и свали *гы* отъ тамъ, и хвърли прахъ-тъ имъ въ потокъ-тъ Кедронъ. 13 И высокы-тѣ мѣста които бѣхѫ прѣдъ Іерусалимъ, които бѣхѫ отдесно на горѫ-тѫ на развращеніе-то, [с]които съгради Соломонъ Израилевъ-тъ царь, за Астартѫ мерзость-тѫ на Сидонцы-тѣ, и за Хамоса мерзость-тѫ на Моавцы-тѣ, и за Мелхома мерзость-тѫ на Аммоновы-тѣ синове, оскверни царь-тъ. 14 И [т]съкруши истуканы-тѣ, и изсѣче Ашеры-тѣ, и напълни мѣста-та имъ съ человѣчески кости.

15 И олтарь-тъ който бѣ въ Веѳиль, *и* высоко-то мѣсто [у]което направи Іеровоамъ Наватовъ-тъ синъ, който направи Израиля да съгрѣши, и онзи олтарь и высоко-то мѣсто изразвали, и изгори высоко-то мѣсто, *и* стры *гы* въ прахъ, и Ашерѫ-тѫ изгори. 16 И когато ся обърнѫ Іосія и видѣ гробища-та които бѣхѫ тамъ въ горѫ-тѫ, проводи та зѣ кости-тѣ изъ гробища-та, и изгори *гы* на олтарь-тъ, и оскверни го, [ф]споредъ слово-то Господне, което прогласи человѣкъ-тъ Божій, който прогласи тѣзи думы. 17 Тогазь рече: Каква е тая могыла коіѭто азъ гледамъ? И градскы-тѣ мѫжіе му рекохѫ: [х]Тя е гробъ-тъ на человѣка Божій, който дойде отъ Іудѫ та прогласи тѣзи дѣла, които ты направи противъ Веѳилскый-тъ олтарь. 18 И рече: Оставѣте го; да не поклати никой кости-тѣ му: И упазихѫ кости-тѣ му, съ кости-тѣ [ц]на пророка който дойде отъ Самаріѭ.

19 Всичкы-тѣ още домове на высокы-тѣ мѣста които бѣхѫ [ч]въ градове-тѣ на Самаріѭ, които направихѫ Израилеви-тѣ царіе за да прогнѣватъ *Господа*, Іосія *гы* отмахнѫ и направи имъ споредъ всичкы-тѣ дѣла които направи въ Веѳиль. 20 И [ш]закла на олтари-тѣ [щ]всичкы-тѣ жрецы отъ высокы-тѣ мѣста които бѣхѫ тамъ, и [ъ]изгори вързъ тѣхъ человѣчески кости: и върнѫ ся въ Іерусалимъ.

21 Тогазь заповѣда царь-тъ на всичкы-тѣ людіе, и рече: [ы]Направѣте пасхѫ-тѫ Господу Богу вашему, [ь]както е писано въ тѫзи книгѫ на завѣтъ-тъ: 22 Защото [ѣ]не станѫ таквазь пасха отъ дни-тѣ на сѫдіи-тѣ които сѫдихѫ Израиля, нито въ всичкы-тѣ дни на Израилевы-тѣ царіе, и на Іудины-тѣ царіе, 23 Каквато станѫ Господу въ Іерусалимъ тая пасха, въ осмнадесето-то лѣто на царь Іосіѭ.

24 [ю]Отмахнѫ още Іосія и бѣсовъпрошатели-тѣ, и вълшебницы-тѣ, домашны-тѣ идолы, и кумиры-тѣ, и всичкы-тѣ мерзости които ся видѣхѫ въ Іудинѫ-тѫ земіѭ и въ Іерусалимъ, [я]за да свърши думы-тѣ на законъ-тъ, писаны-тѣ въ книгѫ-тѫ, коіѭто намѣри Хелкыя священникъ-тъ въ домъ-тъ Господень. 25 И [ѫ]подобенъ нему не е былъ прѣди него царь, който да ся е обърнѫлъ къмъ Господа съсъ всичко-то си сърдце, и съсъ всичкѫ-тѫ си душѫ, и съсъ всичкѫ-тѫ си силѫ, споредъ всичкый-тъ Моисеевъ законъ: нито настанѫ слѣдъ него подобенъ нему. 26 Но Господь не ся повърнѫ отъ ярость-тѫ на голѣмый-тъ си гнѣвъ, защото ся распали гнѣвъ-тъ му противъ Іудѫ, [ѭ]заради всичкы-тѣ прогнѣванія, съ които го прогнѣва Манассія. 27 И рече Господь: И Іудѫ ще отметнѫ отъ лице-то си, [а]както отметнѫхъ Израиля, и ще отхвърліѭ тойзи градъ, Іерусалимъ, който избрахъ, и домъ-тъ за който рѣкохъ: [б]Име-то ми ще бѫде тамъ.

28 А останѫлы-тѣ дѣянія на Іосіѭ, и всичко що направи, не сѫ ли писаны въ книгѫ-тѫ на лѣтовницы-тѣ на Іудины-тѣ царіе?

29 [в]Въ неговы-тѣ дни, възлѣзе Фараонъ Нехао, Египетскый-тъ царь, противъ Ассирійскый-тъ царь при рѣкѫ-тѫ Евфратъ. И отиде царь Іосія да го посрѣщне, а той [г]като го видѣ, уби го [д]въ Магеддонъ. 30 И [е]слугы-тѣ му го възведохѫ мъртвъ въ колесницѫ-тѫ отъ Магеддонъ, и донесохѫ го въ Іерусалимъ, и заровихѫ го въ гробъ-тъ му. [ж]А людіе-тѣ на тѫзи земіѭ зѣхѫ Іоахаза Іосинъ-тъ синъ, та го помазахѫ и направихѫ го царь вмѣсто бащѫ му.

31 Двадесеть и три годинъ на възрастъ бѣ *Іоахазъ, когато ся въцари: и царова три мѣсецы въ Іерусалимъ. А име-то на майкѫ му бѣше [з]Амитала, дъщеря на Іереміѭ отъ Ливнѫ. 32 И стори зло прѣдъ Господа, споредъ всичко що направихѫ отци-тѣ му. 33 И затвори го Фараонъ Нехао [и]въ Ривлѫ въ земіѭ-тѫ Емаѳъ, за да не

[н] Виж Іер. 19; 13. Соф. 1; 5.
[р] Гл. 21; 5.
[с] 3 Цар. 11; 7.
[т] Исх. 23; 24. Втор. 7; 5, 25.
[у] 3 Цар. 12; 28, 33.
[ф] 3 Цар. 13; 2.
[х] 3 Цар. 13; 1 и 30.
[ц] 3 Цар. 13; 31.
[ч] Виж 2 Лѣт. 34; 6, 7.
[ш] 3 Цар. 13; 2.
[щ] Исх. 22; 20. 3 Цар. 18; 40. Гл. 11; 18.
[ъ] 2 Лѣт. 34; 5.
[ы] 2 Лѣт. 35; 1.
[ь] Исх. 12; 3. Лев. 23; 5. Числ. 9; 2. Втор. 16; 2.
[ѣ] 2 Лѣт. 35; 18, 19.
[ю] Гл. 21; 6.
[я] Лев. 19; 31. 20; 27. Втор. 18; 11.
[ѫ] Гл. 18; 5.
[ѭ] Гл. 21; 11, 12. 24; 3, 4. Іер. 15; 4.
[а] Гл. 17; 18. 20. 18; 11. 21; 13.
[б] 3 Цар. 8; 29. 9; 3. Гл. 21; 4, 7.
[в] 2 Лѣт. 35; 20.
[г] Гл. 14; 8.
[д] Зах. 12; 11.
[е] 2 Лѣт. 35; 24.
[ж] 2 Лѣт. 36; 1.
* 1 Лѣт. 3; 15. Іер. 22; 11 Селлумъ
[з] Гл. 24; 18.
[и] Гл. 25; 6. Іер. 52; 27.

царува въ Іерусалимъ: и осѫди земѭ-тѫ на глобѫ сто таланта сребро, и единъ 34 талантъ злато. И [і]направи Фараонъ Нехао Еліакыма Іосіинъ-тъ сынъ царь вмѣсто бащѫ му Іосіѭ, и [к]промѣни име-то му въ Іоакымъ: а Іоахаза зѣ та го [л]заведе въ Египетъ, и умрѣ тамъ. 35 А Іоакымъ [м]даде Фараону сребро-то и злато-то: расписа обаче дань на земѭ-тѫ, за да даде сребро-то споредъ заповѣдь-тѫ на Фараона; изыска сребро-то и злато-то отъ людіе-тѣ на земѭ-тѫ, отъ всякого споредъ расписаніе-то му, за да даде на Фараона Нехао.

36 [н]Двадесеть и петь годинъ бѣ на възрастъ Іоакымъ когато ся въцари: и царова единадесеть годины въ Іерусалимъ. И име-то на майкѫ му бѣ Зевуда, дъщеря на Федаіѭ отъ Румѫ. И направи зло прѣдъ Господа, споредъ всичко що направихѫ отци-тѣ му.

ГЛАВА 24.

1 [а]Въ неговы-тѣ дни възлѣзе Навуходоносоръ Вавилонскый царь, и Іоакымъ му станѫ рабъ три годины: сетнѣ ся отвърнѫ 2 и подигнѫ ся противъ него. И [б]проводи Господь противъ него Халдейскы-тѣ пълкове, и Сирійскы-тѣ пълкове, и Моавскы-тѣ пълкове, и пълкове-тѣ на Аммоновы-тѣ синове, и прати гы противъ Іудѫ, за да го съсыпять, [в]споредъ слово-то Господне, което говорѝ чрѣзъ рѫкѫ-тѫ 3 на рабы-тѣ си, пророцы-тѣ. Наистинѫ съсъ заповѣдь Господнѭ станѫ *това* на Іудѫ, за да *го* отметне отъ лице-то си, [г]поради грѣхове-тѣ на Манассіѭ, по всич-4 ко що бѣ направилъ. [д]А още заради неповиннѫ-тѫ кръвь коіѭто бѣ пролѣлъ, (защото испълни Іерусалимъ съ неповиннѫ кръвь:) и не рачѝ Господь да *му* прости.

5 А останѫлы-тѣ дѣянія на Іоакыма, и всичко що направи, не сѫ ли писаны въ книгѫ-тѫ на лѣтовницы-тѣ на Іудины-тѣ царіе?

6 И [е]заспа Іоакымъ съ отцы-тѣ си, и въцари ся вмѣсто него Іоахынъ сынъ му.

7 [ж]А Египетскый-тъ царь не излѣзе вѣче изъ земѭ-тѫ си: защото [з]Вавилонскый царь зѣ, отъ Египетскѫ-тѫ рѣкѫ до рѣкѫ-тѫ Евфратъ, всичко колкото бѣше *подъ власть-тѫ* на Египетскый-тъ царь.

8 [и]Осмнадесеть годинъ бѣ на възрастъ Іоахынъ, когато ся въцари: и царова три мѣсецы въ Іерусалимъ. И име-то на майкѫ му бѣ Неусѳа, дъщеря на Елнаѳана 9 отъ Іерусалимъ. И направи зло прѣдъ Господа, по всичко що направи баща му.

10 [і]Въ онова врѣме, възлѣзохѫ раби-тѣ на Навуходоносора Вавилонскый-тъ царь връзъ Іерусалимъ, та обсадихѫ градъ-тъ.

11 И дойде Навуходоносоръ Вавилонскый-тъ царь, противъ градъ-тъ, и раби-тѣ му го 12 обсаждахѫ. И [к]излѣзе Іоахынъ Іудинъ-тъ царь къмъ Вавилонскый-тъ царь, той и майка му, и раби-тѣ му, и началници-тѣ му, и скопци-тѣ му: и [л]хванѫ го [м]Вавилонскый-тъ царь, [н]въ осмо-то лѣто на 13 царство-то си. И [о]извади отъ тамъ всичкы-тѣ съкровища на домъ-тъ Господень, и съкровища-та на царскый-тъ домъ, и [п]съсѣче всичкы-тѣ златны съсѫды, които направи Соломонъ Израилевъ-тъ царь въ храмъ-тъ Господень, [р]както говорѝ Господь. 14 И [с]прѣсели всичкый-тъ Іерусалимъ, и всичкы-тѣ князове, и всичкы-тѣ силны юнацы, [т]десеть тысящы плѣнницы, и [у]всичкы-тѣ дърводѣлцы и ковачи: не останѫ освѣнь [ф]по сиромашка-та часть отъ лю-15 діе-тѣ на земѭ-тѫ. И [х]прѣсели Іоахына у Вавилонъ: и [ц]майкѫ-тѫ на царя, и жены-тѣ царевы, и скопцы-тѣ му, и силны-тѣ на земѭ-тѫ, заведе плѣнницы отъ 16 Іерусалимъ у Вавилонъ: И [ч]всичкы-тѣ силны мѫжіе седмь тысящы, и дърводѣлцы-тѣ и ковачи-тѣ тысящѫ, всичкы-тѣ юнацы ратницы: и заведе гы Вавилон-17 скый-тъ царь плѣнницы у Вавилонъ. И Вавилонскый-тъ царь [ш]направи Матѳаніѭ [щ]братъ-тъ на бащѫ му, царь вмѣсто него, и [ъ]промѣни име-то му въ Седекыѭ.

18 [ы]Двадесеть и еднѫ годинѫ бѣ на възрастъ Седекыя, когато ся въцари: и царова единадесеть годины въ Іерусалимъ. И име-то на майкѫ му бѣ [ь]Амитала, 19 дъщеря на Іереміѭ отъ Ливнѫ. И [ѣ]стори зло прѣдъ Господа, по всичко що направи 20 Іоакымъ. Защото отъ гнѣвъ-тъ на Господа *който ся разгнѣва* на Іерусалимъ, и на Іудѫ, додѣ гы отхвърли отъ лице-то си, [ѣ]станѫ това да ся подигне Седекыя противъ Вавилонскый-тъ царь.

ГЛАВА 25.

1 И [а]въ девето-то лѣто на царство-то му, въ десетый-тъ мѣсецъ, въ десетый-тъ

і 2 Лѣт. 36; 4.
к Вижь Гл. 24; 17. Дан. 1; 7.
л Іер. 22; 11, 12. Іез. 19; 3, 4.
м Ст. 33.
н 2 Лѣт. 36; 5.

—

а 2 Лѣт. 36; 6. Іер. 25; 1, 9. Дан. 1; 1.
б Іер. 25; 9. 32; 28. Іез. 19; 8.
в Гл. 20; 17. 21; 12, 13, 14. 23; 27.
г Гл. 21; 2, 11. 23; 26.
д Гл. 21; 16.
е Вижь 2 Лѣт. 36; 6, 8. Іер. 22; 18, 19. 36; 30.
ж Вижь Іер. 37; 5, 7.
з Іер. 46; 2.
и 2 Лѣт. 36; 9.
* 1 Лѣт. 3. 16. Іер. 24; 1 Іехонія.
і Дан. 1; 1.
к Іер. 24; 1. 29; 1, 2. Іез. 17; 12.
л Вижь Гл. 25; 27.
м Іер. 25; 1.
н Вижь Іер. 52; 28.
о Гл. 20; 17. Иса. 39; 6.
п Вижь Дан. 5; 2, 3.
р Іер. 20; 5.
с Іер. 24; 1.
т Вижь Іер. 52; 28.
у Вижь 1 Цар. 13; 19, 22.
ф Гл. 25; 12. Іер. 40; 7.
х 2 Лѣт. 36; 10. Есѳ. 2; 6. Іер. 22; 24 и дрг.
ц Вижь Іер. 52; 28.
ч Іер. 37; 1.
ш 1 Лѣт. 3; 15. 2 Лѣт. 36; 10.
щ Вижь Гл. 23; 34. 2 Лѣт. 36; 4.
ъ 2 Лѣт 36; 11. Іер. 37; 1. 52; 1.
ы Гл. 23; 31.
ь 2 Лѣт. 36; 12.
ѣ 2 Лѣт. 36; 13. Іез. 17; 15.

—

а 2 Лѣт. 36; 17. Іер. 34; 2. 39; 1. 52; 4, 5. Іез. 24; 1.

день на мѣсецъ-тъ дойде Навуходоносоръ Вавилонскый-тъ царь, той, и всичко-то му воинство, противъ Іерусалимъ, и расположи станъ-тъ си противъ него: и съградиѫ наоколо бойницы противъ него. 2 И градъ-тъ ся обсаждаше дори до единадесето-то лѣто на царь Седекыѭ. 3 И въ деветый-тъ *день* [б]на *четвъртый-тъ* мѣсецъ гладъ-тъ ся прѣукрѣпи въ градъ-тъ, и нѣмаше хлѣбъ за людіе-тѣ на мѣсто-то. 4 И [в]тъй градъ-тъ ся развали, и всичкы-тѣ ратны мѫжіе *побѣгнѫхѫ* прѣзъ нощь, прѣзъ пѫть-тъ на врата-та които сѫ между двѣ-тѣ стѣны, при царскѫ-тѫ градинѫ: (А Халдейци-тѣ бѣхѫ близу при градъ-тъ наоколо: [г]и *царь-тъ* отиде по пѫть-тъ на поле-то. 5 А Халдейско-то воинство погнѫ слѣдъ царя та го стигнѫхѫ въ полета-та на Іерихонъ: а всичко-то му воинство ся распьрснѫ отъ него. 6 И хванѫхѫ царя, та го заведохѫ при Вавилонскый-тъ царь [д]въ Ривлѫ: и изрекохѫ осѫжденіе противъ него. 7 И посѣкохѫ сынове-тѣ на Седекыѭ прѣдъ очи-тѣ му, и [е]избодохѫ очи-тѣ на Седекыѭ, и като го вързахѫ съ оковы, заведохѫ го у Вавилонъ.

8 А въ петый-тъ мѣсецъ, [ж]въ седмый-тъ день на мѣсецъ-тъ, [з]на деветнадесето-то лѣто на Навуходоносора, Вавилонскый-тъ царь, [и]дойде въ Іерусалимъ Навузарданъ, началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ, рабъ на Вавилонскый-тъ царь: 9 Та [і]изгори домъ-тъ Господень, и [к]царскый-тъ домъ, и всичкы-тѣ домове на Іерусалимъ и всякой голѣмъ домъ изгори съ огнь. 10 И всичко-то воинство на Халдейцы-тѣ, което бѣ съ началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ, [л]съсыпа Іерусалимскы-тѣ стѣны наоколо. 11 И [м]остатъкъ-тъ на людіе-тѣ, който бѣше останѫлъ въ градъ-тъ, и бѣжанцы-тѣ, които прибѣгнѫхѫ при Вавилонскый-тъ царь, и останѫло-то множество, заведе плѣнницы Навузарданъ началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ. 12 А [н]отъ сиромасы-тѣ на земіѭ-тѫ остави началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ, за лозари и земледѣлцы.

13 А [о]мѣдны-тѣ [п]стълпове, които бѣхѫ въ домъ-тъ Господень, и [р]подставы-тѣ, и [с]мѣдно-то море което бѣше въ домъ-тъ Господень, Халдейци-тѣ изломихѫ, та прѣнесохѫ мѣдь-тѫ имъ у Вавилонъ: 14 Зѣхѫ още и [т]котлы-тѣ, и лопаты-тѣ, и щипцы-тѣ, и темянницы-тѣ и всичкы-тѣ мѣдны съсѫды, съ които ставаше служба-та. 15 Зѣ още началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ и кадилницы-тѣ, и тасове-тѣ, каквото бѣше златно *като* злато, и каквото сребърно *като* сребро: 16 Два-та стълпа, едно-то море, и подставы-тѣ които Соломонъ направи за домъ-тъ Господень: [у]мѣдь-та на всичкы тѣзи съсѫды бѣше безъ теглилкѫ. 17 [ф]Высочина-та на единъ-тъ стълпъ бѣше осмнадесеть лакти, и наглавіе-то което бѣ вързъ него мѣдно: а высочина-та на наглавіе-то три лакти: а мрѣжа-та и нарове-тѣ вързъ наглавіе-то наоколо, бѣхѫ всичкы-тѣ мѣдны: исто-то имаше и вторый-тъ стълпъ, съ мрѣжѫ-тѫ.

18 И [х]зѣ началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ [ц]Сараіѭ пьрвый-тъ священникъ, и [ч]Софоніѭ вторый-тъ священникъ, и трима-та дверницы. 19 И отъ градъ-тъ зѣ единого скопца, който бѣше настоятель на ратны-тѣ мѫжіе, и [ш]петь мѫжіе отъ прѣдстоящы-тѣ прѣдъ царя, които ся намѣрихѫ въ градъ-тъ, и писецъ-тъ, главный-тъ на воинства-та, който правеше воесъбраніе-то отъ народъ-тъ на мѣсто-то, и шестдесеть мѫжіе отъ людіе-тѣ на земіѭ-тѫ, които ся намѣрихѫ въ градъ-тъ. 20 И зѣ гы Навузарданъ началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ, та гы заведе при Вавилонскый-тъ царь въ Ривлѫ. 21 И порази гы Вавилонскый-тъ царь, и уби гы въ Ривлѫ, въ земіѭ-тѫ Емаѳъ. [щ]Така бы плѣненъ Іуда отъ земіѭ-тѫ си.

22 А [ъ]за людіе-тѣ които останѫхѫ въ Іудинѫ-тѫ земіѭ, които остави Навуходоносоръ Вавилонскый царь, постави надъ тѣхъ Годоліѭ сынъ-тъ на Ахыкама Сафановъ-тъ сынъ. 23 И [ы]като чухѫ всичкы-тѣ началници на воинства-та, тѣ и мѫжіе-тѣ *имъ*, че Вавилонскый царь постави Годоліѭ, дойдохѫ при Годоліѭ въ Масфѫ, и Исмаилъ сынъ-тъ на Наѳаніѭ, и Іоананъ сынъ-тъ на Карія, и Сараія сынъ-тъ на Танумеѳа Нетофатецъ-тъ, и Яазанія, сынъ-тъ на единъ Маахаѳецъ, тѣ и мѫжіе-тѣ имъ. 24 И заклѣ ся Годолія на тѣхъ, и на мѫжіе-тѣ имъ, и рече имъ: Не бойте ся да сте раби на Халдейцы-тѣ: населѣте ся въ земіѭ-тѫ, та работѣте на Вавилонскый-тъ царь: и ще ви бѫде добрѣ.

25 И [ь]въ седмый-тъ мѣсецъ, Исмаилъ сынъ-тъ на Наѳаніѭ, сынъ-тъ на Елисамѫ, отъ царско-то сѣме, дойде и имаше съсъ себе си десеть мѫжіе, та поразихѫ Годоліѭ, и умрѣ, и Іудеи-тѣ и Халдеи-тѣ, които бѣхѫ съ него въ

б Іер. 39; 2. 52; 6.
в Іер. 39; 2. 52; 7 и дрг.
г Іер. 39; 4 — 7. 52; 7. Іез. 12; 12.
д Гл. 23; 33. Іер. 52; 9.
е Іер. 39; 7. Іез. 12; 13.
ж Вижь Іер. 52; 12 — 14.
з Вижь Гл. 24; 12. Ст. 27.
и Іер. 39; 9.
і 2 Лѣт. 36; 19. Псал. 79; 1.
к Іер. 39; 8. Амос. 2; 5.
л Неем. 1; 3. Іер. 52; 14.
м Іер. 39; 9. 52; 15.
н Гл. 24; 14. Іер. 39; 10. 40; 7. 52; 16.
о Гл. 20; 17. Іер. 27; 19, 22. 52; 17 и дрг.
п 3 Цар. 7; 15.
р 3 Цар. 7; 27.
с 3 Цар. 7; 23.
т Исх. 27; 3. 3 Цар. 7; 45, 50.
у 3 Цар. 7; 47.
ф 3 Цар. 7; 15. Іер. 52; 21.
х Іер. 52; 24 и дрг.
ц 1 Лѣт. 6; 14. Ездр. 7; 1.
ч Іер. 21; 1. 29; 25.
ш Вижь. Іер. 52; 25.
щ Лев. 26; 33. Втор. 28; 36, 64. Гл. 23; 27.
ъ Іер. 40; 5.
ы Іер. 40; 7, 8, 9.
ь Іер. 41; 1, 2.

26 Масфѫ. И станѫхѫ всички-тѣ людіе, отъ малъкъ до голѣмъ, и началници-тѣ на воинства-та, та [ъ]отидохѫ въ Египетъ: защото ся уплашихѫ отъ лице-то на Халдейцы-тѣ.

27 [ю]А въ тридесеть и седмо-то лѣто отъ плѣненіе-то на Іоахына Іудинъ-тъ царь, въ дванадесетый-тъ мѣсецъ, двадесеть и седмый-тъ *день* на мѣсецъ-тъ, Евилъ-меродахъ Вавилонскый царь, въ лѣто-то въ което ся въцари, [я]възвыси отъ тьмницѫ-тѫ главѫ-тѫ на Іоахына Іудинъ-тъ 28 царь: И говорѝ благосклонно съ него, и тури прѣстолъ-тъ му отгорѣ на прѣстолъ-тъ на царіе-тѣ, които бѣхѫ съ него 29 у Вавилонъ: И промѣни тьмничны-тѣ му дрехы: и [ѫ]ядеше той хлѣбъ всякога прѣдъ него прѣзъ всички-тѣ дни на жи-30 вотъ-тъ си: И храна-та му бѣ всякогашна храна, давана нему отъ царя, дѣлъ за всякой день прѣзъ всички-тѣ дни на животъ-тъ му.

ПЬРВА КНИГА НА ЛѢТОВНИЦЫ-ТѢ.

ГЛАВА 1.

1 Адамъ, [а]Сиѳъ, Еносъ, (2) Каинанъ, Ма-3 алалеилъ, Іаредъ, Енохъ, Маѳусалъ, Ла-4 мехъ, Ное: Симъ, Хамъ, и Іафеѳъ.

5 [б]Сынове на Іафеѳа: Гомеръ, и Магогъ, и Мадай, и Іаванъ, и Ѳувалъ, и Мосохъ, 6 и Ѳирасъ: А Гомерови сынове, Асханазъ, 7 и Рифаѳъ, и Ѳогарма: А Іаванови сынове, Елиса, и Ѳарсисъ, Кыттимъ, и Доданимъ.

8 [в]Хамови сынове: Хусъ, и Мицраимъ, 9 Футъ, и Ханаанъ: А Хусови сынове, Сева, и Евила, и Савѳа, и Раама, и Савѳека: а сынове на Раамѫ: Шева, и Де-10 данъ. И Хусъ [г]роди Нимрода: той начнѫ 11 да е силенъ на земѭ-тѫ. И Мицраимъ роди Лудимы-тѣ, и Анамимы-тѣ, и Леа-12 вимы-тѣ, и Нафтухимы-тѣ, И Патрусимы-тѣ, и Каслухимы-тѣ, (отъ които произлѣзохѫ Филистимци-тѣ,) и [д]Кафтори-13 мы-тѣ. А [е]Ханаанъ роди Сидона първо-14 родный-тъ си, и Хета, И Іевусейцы-тѣ 15 и Аморрейцы-тѣ, и Гергесейцы-тѣ, И Евейцы-тѣ, и Арукейцы-тѣ, и Асенейцы-16 тѣ, И Арвадцы-тѣ, и Цемарейцы-тѣ, и 17 Амаѳейцы-тѣ. [ж]Симови сынове: Еламъ, и Ассуръ, и Арфаксадъ, и Лудъ, и Арамъ: а *Арамови сынове*, Узъ, и Улъ, и 18 Геѳеръ и *Мосохъ. А Арфаксадъ роди 19 Салѫ, а Сала роди Евера. И Еверу ся родихѫ два сына: име-то на единый-тъ †Фалекъ: защото въ дни-тѣ му ся раздѣли земя-та: а име-то на брата му, Іок-20 танъ. А [з]Іоктанъ роди Алмодада, и Ша-21 лефа, и Хацармавеѳа, и Іараха, И Адо-22 рама, и Узала, и Диклѫ, И Гевала, и 23 Авимаила, и Шевѫ, И Офира, и Евилѫ, и Іовава: всички тѣзи бѣхѫ сынове на Іоктана.

24 [и]Симъ, Арфаксадъ, Сала, (25) [і]Еверъ, 26 Фалекъ, Рагавъ, Серухъ, Нахоръ, Ѳара, 27 [к]Аврамъ, който е Авраамъ,

28 А сынове на Авраама, [л]Исаакъ, и [м]Исмаилъ.

29 Тѣзи сѫ родове-тѣ имъ: [н]първородный-тъ на Исмаила, Наваіоѳъ: послѣ Кы-30 даръ, и Адвеилъ, и Мавсамъ, Масма, и 31 Дума: Масса, Ададъ, и Ѳема, Іетуръ, Нафисъ, и Кедмѫ: тѣзи бѣхѫ сынове-тѣ на Исмаила.

32 А [о]сынове-тѣ на Хеттурѫ, Авраамовѫ-тѫ наложницѫ, бѣхѫ тѣзи: тя роди Землана, и Іоксана, и Мадана, и Мадіама, и Іесвока, и Шуаха: а сынове на Іок-33 сана, Шева и Деданъ: А сынове на Мадіама, Гефа, и Еферъ, и Енохъ, и Авида и Елдага; всички тѣзи бѣхѫ сынове на Хеттурѫ.

34 И [п]роди Авраамъ Исаака: *а* [р]сынове на Исаака, Исавъ, и Израиль.

35 [с]Сынове на Исава: Елифазъ, Рагуилъ,

ъ Іер. 43; 4, 7.
ю Іер. 52; 31 и дрг.
я Виж Быт. 40; 13; 20.
ѫ 2 Цар. 9; 7.

а Быт. 4; 25, 26. 5; 3, 9.
б Быт. 10; 2 и дрг.
в Быт. 10; 6 и дрг.
г Быт. 10; 8 и дрг.
д Втор. 2; 23.
е Быт. 10; 15 и дрг.
ж Быт. 10; 22. 11; 10.
* Быт. 10; 23 Машъ.
† Раздѣленіе. Быт. 10; 25.
з Быт. 10; 26.
и Быт. 11; 10 и дрг. Лук. 3; 34 и дрг.
і Быт. 11; 15.
к Быт. 17; 5.
л Быт. 21; 2, 3.
м Быт. 16; 11, 15.
н Быт. 25; 13—16.
о Быт. 25; 1, 2.
п Быт. 21; 2, 3.
р Быт. 25; 25, 26.
с Быт. 36; 9, 10.

36 и Іеусъ, и Іегломъ, и Корей: Сынове на
Елифаза, Ѳеманъ, и Омаръ, Сефо, и Го-
37 ѳомъ, Кенезъ, и Ѳамна, и Амаликъ. Сы-
нове на Рагуила, Нахаѳъ, Зара, Самма,
38 и Миза. А [т]сынове на Сіира: Лотанъ,
и Совалъ, и Севегонъ, и Ана, и Дисонъ,
39 и Асаръ, и Дисанъ. А сынове на Лотана,
Хорри, и Емамъ: а сестра на Лотана,
40 Ѳамна: Сынове на Совала: Алванъ, и
Манахаѳъ, и Гевалъ, Сефо, и Онамъ: а
41 сынове на Севегона, Аіа, и Ана: Сынъ
на Анѫ, Дисонъ: а сынове на [у]Дисона:
Амаданъ, и Асванъ, и Иѳрамъ, и Хар-
42 ранъ. Сынове на Асара: Валаанъ, и За-
ванъ, *и* Аканъ: сынове на Дисана, Узъ,
43 и Аранъ. А [ф]царіе-тѣ бѣхѫ тѣзи, които
царувахѫ въ земіѭ-тѫ Едомъ, прѣди да
ся въцари царь надъ Израилевы-тѣ сы-
нове: Вела, сынъ-тъ Веоровъ: и име-то
44 на градъ-тъ му Деннава. И умрѣ Вела,
и въцари ся вмѣсто него Іовавъ, сынъ-тъ
45 на Зарѫ, отъ Восорѫ. И умрѣ Іовавъ,
и въцари ся вмѣсто него Хусамъ, отъ
46 земіѭ-тѫ на Ѳеманяны-тѣ. И умрѣ Ху-
самъ, и въцари ся вмѣсто него Ададъ
сынъ-тъ на Вадада, който порази Мадіам-
цы-тѣ на Моавово-то поле: а име-то на
47 градъ-тъ му Авиѳъ. И умрѣ Ададъ, и
въцари ся вмѣсто него Самла, който
48 бѣше отъ Масрекѫ. И [х]умрѣ Самла, и
въцари ся вмѣсто него Саулъ, който
49 бѣше отъ Рооовоѳъ, при рѣкѫ-тѫ. И у-
мрѣ Саулъ, и въцари ся вмѣсто него
50 Ваалананъ, сынъ-тъ Аховоровъ. И умрѣ
Ваалананъ, и въцари ся вмѣсто него
Ададъ: а име-то на градъ-тъ му бѣ Пау,
а име-то на женѫ му Метавеилъ, дъ-
51 щеря на Матреда, внука Мезаавова. А
като умрѣ Ададъ, [ц]станѫхѫ Едомскы
князове, Князь Ѳамна, князь Алва, князь
52 Іеѳеѳъ, Князь Оливема, князь Ила, князь
53 Финонъ, Князь Кенезъ, князь Ѳеманъ,
54 князь Мивсаръ, Князь Магедіилъ, князь
Ирамъ: тѣзи быдохѫ Едомскы князове.

ГЛАВА 2.

1 Тѣзи сѫ Израилеви-тѣ сынове: [а]Рувимъ,
Симеонъ, Левій, и Іуда, Иссахаръ, и За-
2 вулонъ, Данъ, Іосифъ, и Веніаминъ, Неф-
ѳалимъ, Гадъ, и Асиръ.
3 [б]Сынове на Іудѫ, Иръ, и Авнанъ, и
Шела: трима-та му ся родихѫ отъ дъще-
ріѭ-тѫ [в]на Суіѫ Хананейкѫ-тѫ. [г]А Иръ
първородный-тъ на Іудѫ бѣ лошъ прѣдъ
4 Господа; и уби го. И Ѳамарь, снъха му,
роди му Фареса и [д]Зарѫ. Всичкы-тѣ
сынове на Іудѫ бѣхѫ петима.
5 [е]Сынове на Фареса, Есронъ и Амулъ.
6 А сынове на Зарѫ, [*]Зимрій, и [ж]Еѳанъ,
и Еманъ, и Халколъ, и [†]Дара: всичкы-
тѣ петима.
7 А [з]сынове на Хармія, [‖]Ахаръ, който
смути Израиля, който направи прѣстѫ-
8 пленіе [и]въ проклѣтіѭ-тѫ. А сынъ на
9 Еѳана, Азарія. А сынове на Есрона, кои-
то му ся родихѫ Іерамеилъ, и Арамъ,
и Халевъ.
10 И Арамъ [і]роди Амминадава, а Амми-
надавъ роди Наассона, [к]князь на Іуди-
11 ны-тѣ сынове. А Наассонъ роди Салмона,
12 а Салмонъ роди Вооза, А Воозъ роди
13 Овида, а Овидъ роди Іессея: А [л]Іессей
роди Еліава първородный-тъ си, и Ави-
надава вторый-тъ, и Саммѫ третій-тъ,
14 Наѳанаила четвъртый-тъ, Раддая петый-тъ,
15 Осема шестый-тъ, Давида седмый-тъ.
16 А сестры имъ бѣхѫ Саруія, и Авигея.
А [м]Саруини сынове, Ависей, и Іоавъ, и
17 Асаилъ, трима. И [н]Авигея роди Амасѫ,
а отецъ на Амасѫ бѣше [§]Іеѳеръ Исма-
илецъ-тъ.
18 И Халевъ Есроновъ-тъ сынъ роди
сынове отъ Азувѫ женѫ *си*, и отъ Іе-
ріоѳѫ: сынове-тѣ ѝ бѣхѫ: Іесеръ, и Со-
19 вавъ, и Ардонъ. И като умрѣ Азува,
Халевъ зѣ при себе си [о]Ефраѳѫ, която
20 му роди Ора. А Оръ роди Урія, а Урій
21 роди [п]Веселеила. И послѣ влѣзе Есронъ
при дъщеріѭ-тѫ [р]на Махыра Галаадовъ-тъ
бащѫ: и зѣ іѭ той като бѣше на възрастъ
шестдесеть годинъ: и роди му Сегува,
22 А Сегувъ роди Іаира, който имаше два-
десеть и три града въ земіѭ-тѫ Галаадъ.
23 И [с]зѣ отъ тѣхъ Гессуръ и Арамъ Іаи-
ровы паланкы, Кенаѳъ и села-та му,
шестдесеть града. Всичкы тѣзи бѣхѫ на
сынове-тѣ на Махыра, Галаадовъ-тъ бащѫ.
24 И когато умрѣ Есронъ въ Халевъ-ефраѳѫ,
Авія Есронова-та жена му роди [т]Асхора,
бащѫ-тѫ на Ѳекуе.
25 И сынове-тѣ на Іерамеила, първород-
ный-тъ на Есрона, бѣхѫ Арамъ първо-
родный, и Вуна, и Оренъ, и Осемъ, *и*
26 Ахыя. Іерамеилъ зѣ и другѫ женѫ, на
коіѭто име-то бѣ Атара: тя бѣ майка на
27 Онама. И сынове-тѣ на Арама, първород-
ный-тъ на Іерамеила, бѣхѫ Маасъ, и
28 Іаминъ, и Екеръ. А сынове-тѣ на Онама
бѣхѫ Саммай, и Іадай. А сынове-тѣ на
29 Саммая, Надавъ, и Ависуръ. И име-то
на Ависуровѫ-тѫ женѫ бѣ Авыхаила,

т Быт. 36; 20.
у Быт. 36; 25.
ф Быт. 36; 31 и дрг.
х Быт. 36; 37.
ц Быт. 36; 40.

а Быт. 29; 32. 30; 5 и дрг. 35; 18, 22. 46; 8 и дрг.
б Быт. 28; 3. 46; 12. Числ. 26; 19.
в Быт. 38; 2.
г Быт. 38; 7.
д Быт. 38; 29, 30. Мат. 1; 3.
е Быт. 46; 12. Руѳ. 4; 18.
* Іис. Нав. 7; 1 Завдій.
ж 3 Цар. 4; 31.
† 3 Цар. 4; 31 Дарда.
з Виж Гл. 4; 1.
‖ Іис. Нав. 7; 1 Аханъ.
и Іис. Нав. 6; 18. 7; 1.
і Руѳ. 4; 19, 20. Мат. 1; 4.
к Числ. 1; 7. 2; 3.
л 1 Цар. 16; 6.
м 2 Цар. 2; 18.
н 2 Цар. 17; 25.
§ 2 Цар. 17; 25 Іора Израилянинъ.
о Ст. 50.
п Исх. 31; 2.
р Числ. 27; 1.
с Числ. 32; 41. Втор. 3; 14. Іис. Нав. 13; 30.
т Гл. 4; 5.

30 и роди му Аавана, и Молида. А синове-тѣ Надавови бѣхѫ Селедъ, и Аппаимъ: 31 и Селедъ умрѣ безчаденъ. А сынъ-тъ на Аппаима, Iесiй. А сынъ-тъ на Iесiя, Сисанъ. А [у]сынъ-тъ на Сисана, Аалай. 32 А синове-тѣ на Iадая, братъ-тъ на Саммая, Iееѳръ, и Iонаѳанъ: и Iееѳръ умрѣ 33 безчаденъ. А синове-тѣ на Iонаѳана, Фалеѳъ, и Заза: тѣзи бѣхѫ синове-тѣ на Iерамеила.

34 А Сисанъ нѣмаше синове, но дъщери. И имаше Сисанъ рабъ Египтянинъ, на 35 име Iараа: И даде Сисанъ дъщерiѭ си на Iараа, рабъ-тъ си, за женѫ: и роди 36 му Аттая. А Аттай роди Наѳана, а На-37 ѳанъ роди [ф]Завада. А Завадъ роди Е-38 флала, а Ефлалъ роди Овида, А Овидъ 39 роди Iиуя, а Iиуй роди Азарiѭ, А Азарiя роди Хелиса, а Хелисъ роди Елеаса, 40 А Елеасъ роди Сисамая, а Сисамай роди 41 Селлума, А Селлумъ роди Iекамiѭ, а а Iекамiя реди Елисамѫ.

42 А синове-тѣ на Халева, братъ-тъ на Iерамеила, бѣхѫ Миса пьрвородный-тъ му, който бѣ отецъ на Зифъ: и сынъ-тъ 43 на Марисѫ отецъ-тъ на Хеврона. А синове-тѣ на Хеврона: Корей, Ѳапфуа, 44 и Рекемъ, и Сема. А Сема роди Раама, отецъ-тъ на Iоркоама: а Рекемъ роди 45 Саммая. И сынъ на Саммая бѣше Маонъ, 46 А Маонъ бѣше отецъ на Веѳсуръ. А Гефа, наложница-та на Халева, роди Харрана, и Мосѫ, и Газеза. А Харранъ роди Га-47 зеза. А синове-тѣ на Iадая: Регемъ, и Iоѳамъ, и Гысанъ, и Фелетъ, и Гефа, и 48 Сагафъ. Мааха наложница-та на Халева, 49 роди Севера, и Ѳирхана. Роди още Сагафа отецъ-тъ на Мадманнѫ, Сева отецъ-тъ на Махвинѫ, и отецъ-тъ на Гаваiѫ: а дъщеря-та на Халева бѣ [х]Ахса.

50 Тѣзи бѣхѫ синове-тѣ на Халева, сынъ-тъ на Ора, пьрвородный-тъ на Ефра-51 ѳѫ: Совалъ отецъ-тъ на Кырiаѳiаримъ, Салма отецъ-тъ на Виѳлеемъ, Арефъ о-52 тецъ-тъ на Веѳъ-гадеръ. А на Совала отецъ-тъ на Кырiаѳiаримъ, быдохѫ синове, *Арое, *и* половина-та на Манахаѳ-53 цы-тѣ. А родове-тѣ Кырiаѳiаримовы бѣхѫ Iеѳерци-тѣ, и Фуѳци-тѣ, и Сумаѳци-тѣ, и Мисрайци-тѣ. Отъ тѣхъ произлѣзо-54 хѫ Сарайци-тѣ, и Есѳаолци-тѣ. Синове-тѣ на Салмѫ Виѳлеемъ, и Неѳофаѳци-тѣ, Атароѳъ, отъ домъ-тъ на Iоава, и половина-та отъ Манахаѳцы-тѣ, *и* Сарайци-тѣ, 55 И родове-тѣ на Писцы-тѣ, които живѣѭтъ въ Iависъ, Ѳираѳци-тѣ, Симеаѳци-тѣ, *и* Сухаѳци-тѣ. Тѣзи сѫ [ц]Кенейци-тѣ които излѣзохѫ отъ Аммаѳа, отецъ-тъ на [ч]Рихавовъ-тъ домъ.

ГЛАВА 3.

1 А тѣзи бѣхѫ синове-тѣ на Давида, които му ся родихѫ въ Хевронъ: пьрвородный-тъ, [а]Амнонъ, отъ Ахыноамѫ [б]Iезраелянкѫ-тѫ: Вторый *Данiилъ, отъ Ави-2 геѭ Кармилчанкѫ-тѫ: Третiй, Авессаломъ, сынъ-тъ на Маахѫ, дъщерiѭ-тѫ на Ѳалмая Гессурскый-тъ царь: четвьр-3 тый, Адонiя, сынъ-тъ на Аггыѳѫ: Петый, Сефатiя, отъ Авиѳалѫ: шестый, Иѳраамъ, 4 [в]отъ женѫ му Еглѫ. Шестина му ся родихѫ въ Хевронъ: и [г]царова тамъ седмь годины и шесть мѣсецы: [д]а въ Iерусалимъ царова тридесеть и три годины. 5 [е]А тѣзи му ся родихѫ въ Iерусалимъ: † Самма, и Соваѳъ, и Наѳанъ, [ж]и Соломонъ, четырма, отъ Виѳсавее, дъщерiѭ-6 тѫ на ‖Аммiила: И Iеваръ, и §Ели-7 сама, и Елифалетъ, И Ногахъ, и Нефегъ, 8 и Iафiя, И Елисама, и Елiада, и Елифа-9 летъ, [з]деветь. Всичкы-тѣ Давидови синове, освѣнь синове-тѣ на наложницы-тѣ, и [и]Ѳамарь сестра имъ.

10 А сынъ на Соломона бѣ [i]Ровоамъ, сынъ неговъ Авiя, сынъ неговъ Аса, сынъ не-11 говъ Iосафатъ, Сынъ неговъ Iорамъ, сынъ неговъ **Охозiя, сынъ неговъ Iо-12 асъ, Сынъ неговъ Амасiя, сынъ неговъ 13 †† Азарiя, сынъ неговъ Iоѳамъ, Сынъ неговъ Ахазъ, сынъ неговъ Езекыя, сынъ 14 неговъ Манассiя, Сынъ неговъ Амонъ, сынъ неговъ Iосiя.

15 А синове-тѣ на Iосiѭ бѣхѫ пьрворудный *му* Iоананъ, вторый Iоакымъ, третiй Седекыя, четвьртый Селлумъ.

16 А синове на Iоакыма, [к]Iехонiя сынъ му, [л]Седекыя сынъ неговъ.

17 А сынъ на Iехонiѭ бѣ Асиръ. Сала-18 ѳiилъ [м]сынъ неговъ, И Малхырамъ, и Федаiя, и Сенасаръ, Iекамiя, Осама, и Недавiя.

19 А синове на Федаiѭ, Зоровавель, и Семей; а синове на Зоровавеля, Месулламъ, и Ананiя, и Саломиѳа сестра имъ: 20 И Ассува, и Оелъ, и Варахыя, и Асадiя, *и* Iусавъ-еседъ, пстина.

21 А синове на Ананiѭ, Фелатiя, и Исаiя: синове-тѣ на Рафаiѭ, синове-тѣ на Арнана, синове-тѣ на Авдiѭ, синове-тѣ на Сеханiѭ.

22 А сынъ на Сеханiѭ Семаiя, а синове на Семаiѭ, [н]Хаттусъ, и Игалъ, и Варiя, и Неарiя, и Сафатъ, шестина.

[у] Вижъ Ст. 34, 35.
[ф] Гл. 11; 41.
[х] Iис. Нав. 15; 17.
* Гл. 4; 2 Реаiя.
[ц] Сѫд. 1; 16.
[ч] Iер. 35; 2.

[а] 2 Цар. 3; 2.
[б] Iис. Нав. 15; 56.
* 2 Цар 3; 3 Хылеавъ.
[в] 2 Цар. 3; 5.
[г] 2 Цар. 2; 11.
[д] 2 Цар. 5; 5.
[е] 2 Цар. 5; 14. Гл. 14; 4.

† 2 Цар. 5; 14 Самуа.
[ж] 2 Цар. 12; 24.
‖ 2 Цар. 11; 3 Елiамъ.
§ 2 Цар. 5; 15 Елисуа.
[з] Вижъ 2 Цар. 5; 14, 15, 16.
[и] 2 Цар. 13; 1.
[i] 3 Цар. 11; 43. 15; 6.

** 2 Лѣт. 21; 17 Iоахазъ.
†† 4 Цар 15; 30 Озiя.
[к] Мат. 1; 11.
[л] 4 Цар. 24; 17.
[м] Мат. 1; 12.
[н] Езд. 8; 2.

23 А сынове на Пеаріѭ, Еліоинай, и Езекыя, и Азрикамъ, трима.

24 А сынове на Еліоиная, Одаія, и Еліясивъ, и Фелаія, и Аккувъ, и Іоананъ, и Далаія, и Ананій, седмина.

ГЛАВА 4.

1 СЫНОВЕ Іудини, [а]Фаресъ, Есронъ, и 2 Харміи, и Оръ, и Совалъ. И Реаія, сынъ-тъ на Совала, роди Іаата: а Іааѳъ роди Ахумая, и Лаада. Тѣзи сѫ родове-3 тѣ на Сараіцы-тѣ. И тѣзи бѣхѫ *сынове-тѣ* на отецъ-тъ на Итамъ: Іезраель, и Іесма, и Іедвасъ, и име-то на сестрѫ имъ Аселел-4 фонія: И Фануилъ отецъ-тъ на Гедоръ, и Езеръ отецъ-тъ на Хусѫ. Тѣзи сѫ сынове-тѣ [б]на Ора, първородный-тъ на Ефраѳѫ, отецъ-тъ на Виѳлеемъ.

5 И [в]Асхоръ отецъ-тъ на Ѳекуе имаше 6 двѣ жены, Халѫ, и Наарѫ. И Наара му роди Ахузама, и Ефера, и Ѳеманій, и А-7 хастара. Тѣзи бѣхѫ сынове на Наарѫ. А сынове-тѣ на Халѫ, Сереѳъ *и* Іесуаръ, 8 и Еѳнанъ. И Косъ роди Анува, и Совива, и родове-тѣ на Ахарила, сынъ-тъ на Арума.

9 А Іависъ бѣше по [г]славенъ отъ братія-та си: и майка му нарече име-то му *Іависъ, и думаше: Понеже *го* родихъ 10 въ скърбь: И призова Іависъ Бога Израелева, и рече: Дано мя благословишь съ благословеніе, и дано распространишь прѣдѣлы-тѣ ми, и рѫка-та ти да е съ мене, и да *мя* пазишь отъ зло, та да нѣмамъ скърбь. И даде *му* Богъ което поиска.

11 А Хелувъ, братъ на Суіѭ, роди Ма-12 хыра: той бѣ отецъ на Есѳона. А Есѳонъ роди Веѳрафѫ, и Фасея, и Ѳехиннѫ, отецъ-тъ на градъ-тъ Наасъ: тѣзи сѫ 13 мѫжіе-тѣ на Рихѫ. И сынове-тѣ на Кеneза, [д]Гоѳоніилъ, и Сараія: а сынъ-тъ 14 на Гоѳоніила, Аѳаѳъ. А Меоноѳай роди Офрѫ: а Сараія роди Іоава, отецъ-тъ [е]на долъ-тъ на дърводѣлцы-тѣ, защото 15 бѣхѫ дърводѣлцы. А сынове-тѣ на Халева сынъ-тъ Іефонніевъ, Иру, Ила, и На-16 амъ: а сынъ-тъ на Илѫ, Кенезъ. И сынове-тѣ на Іалелеила, Зифъ, и Зифа, Ѳи-17 рія, и Асареилъ. А сынове-тѣ на Езрѫ, Іеѳеръ, и Мередъ, и Еферъ, и Іалонъ: а *жена-та на Мереда* роди Маріяма, и 18 Саммая, и Іесвѫ отецъ-тъ на Есѳемо: А *друга-та* му жена Іудея, роди Іареда отецъ-тъ на Гедоръ, и Хевера отецъ-тъ на Сохо, и Іекуѳиила отецъ-тъ на Заноіѭ. И тѣзи сѫ сынове-тѣ на Виѳіѭ Фараоновѫ-тѫ дъщеріѭ, коіѭто зѣ Мередъ: 19 И сынове-тѣ на женѫ *му* Одіѭ, сестрѫ-тѫ на Нахама, отецъ-тъ на Кеилѫ, 20 Гармій, и Есѳемо Маахаѳецъ-тъ. И сынове-тѣ на Симона бѣхѫ, Амнонъ, и Ринна, Венананъ, и Ѳилонъ. И сынове-тѣ на Іесія, Зохеѳъ, и Венъ-зохеѳъ.

21 Сынове-тѣ [ж]на Шелѫ, сынъ-тъ на Іудѫ, бѣхѫ Иръ отецъ-тъ на Лихѫ, и Лаада отецъ-тъ на Марисѫ, и родове-тѣ на домъ-тъ на тѣзи които работехѫ виссонъ, 22 въ домъ-тъ на Асвеіѭ, И Іоакымъ, и мѫжіе-тѣ на Хозивѫ, и Іоасъ, и Сарафъ, които владѣехѫ въ Моавъ, и Іасувиле-23 хемъ. Но *тѣзи сѫ* древни нѣща. Тѣ бѣхѫ грънчари-тѣ и които живѣехѫ въ Нееаимъ, и Гедирѫ: тамъ живѣехѫ съ царя, за да му работятъ.

24 Сынове-тѣ на Симеона бѣхѫ, †Намуилъ, и Іаминъ, Іаривъ, Зара *и* Саулъ: 25 Сынъ неговъ Селлумъ, сынъ неговъ Мав-26 самъ, сынъ неговъ Масма. А сынове-тѣ на Масмѫ: сынъ му Амуилъ, сынъ неговъ 27 Закхуръ, сынъ неговъ Семей. А Семей роди шестнадесеть сынове, и шесть дъщери: братія-та му обаче нѣмахѫ много сынове, нито ся умножи всичкый-тъ имъ 28 родъ както на Іудины-тѣ сынове. И населихѫ ся [з]въ Вирсавее, и Моладѫ, и 29 Асаръ-суалъ, И въ Валѫ, и въ Есемъ, 30 и въ ||Ѳоладъ, И въ Ваѳуилъ, и въ Хормѫ 31 и въ Сиклагъ, И въ Веѳъ-мархавоѳъ, и въ Асаръ-сусимъ, и въ Веѳъ-вирей, и въ Саараимъ. Тѣзи бѣхѫ градове-тѣ имъ до 32 царствованіе-то на Давида. И села-та имъ бѣхѫ, Итамъ, и Аинъ, Риммонъ, и Ѳо-33 хенъ, и Асанъ, петь града: И всичкы-тѣ имъ села които бѣхѫ около тѣзи градове, дори до §Ваалъ. Тѣзи бѣхѫ насе-34 ленія-та имъ, и родословія-та имъ. И Месовавъ и Іамлихъ, и Іоса Амасіевъ-тъ сынъ, 35 И Іоиль, и Іиуй сынъ-тъ на Іосивіѭ, 36 сынъ на Сараіѭ, сынъ на Асіила, И Еліоинай, и Якова, и Іесохаія, и Асаія, и 37 Адіилъ, и Іесиміилъ, и Ванаія, И Зиза сынъ-тъ на Сифія, сынъ на Аллона, сынъ на Іедаіѭ, сынъ на Симрія, сынъ на Се-38 маіѭ: Тѣзи именно поменѫти-тѣ бѣхѫ князове на родове-тѣ имъ: и домъ-тъ на отцы-тѣ имъ нарастнѫ прѣмного.

39 И отидохѫ дори до входъ-тъ на Гедоръ къмъ истокъ на долинѫ-тѫ, за да тър-40 сятъ пашѫ на стада-та си: И намѣрихѫ пашѫ тлъстѫ и добрѫ, и земя-та бѣ широка, спокойна и мирна: защото тѣзи които понапрѣдъ живѣехѫ тамъ бѣхѫ отъ Хама. 41 И тѣзи писани-тѣ по име дойдохѫ въ дни-тѣ на Езекыѭ Іудинъ-тъ царь, та [и]поразихѫ шатры-тѣ имъ, и Маонцы-тѣ които намѣрихѫ тамъ, и погубихѫ гы дори до тойзи день, и вмѣсто тѣхъ на-

[а] Быт. 38; 29. 46; 12.
[б] Гл. 2; 50.
[в] Гл. 2; 24.
[г] Быт. 31; 19.
* Скърбенъ.
[д] Іис. Нав. 15; 17.
[е] Неем. 11; 35.
[ж] Быт. 38; 1, 5. 46; 12.
† Быт. 46; 10 Іемуилъ.
[з] Іис. Нав. 19; 2.
|| Іис. Нав. 19; 4 Елѳоладъ.
§ Іис. Нав. 19; 8. Ваалаѳъ-виръ.
[и] 4 Цар. 18; 8.

селихѫ ся *тѣ*: защото имаше тамъ пàша
42 за стада-та имъ. И отъ тѣхъ, отъ Симеоновы-тѣ сынове петстотинъ мѫжіе отидохѫ въ горѫ-тѫ Сіиръ, като си имахѫ за главѫ Фелатіѭ, и Неаріѭ, и Рафаіѭ,
43 и Озіила, сынове на Іесія, Та поразихѫ [і]остатъкъ-тъ на Амаличаны-тѣ що бѣ останѫлъ, и населихѫ ся тамъ дори до тойзи день.

ГЛАВА 5.

1 И сынове-тѣ на Рувима първородный-тъ на Израиля, [а](защото той бѣ първородный; [б]но понеже оскверни ложе-то на отца си, [в]първородство-то му ся даде на сынове-тѣ на Іосифа сына Израилева: и не влѣзе въ родословіе-то споредъ първородство-то
2 *си*: Защото [г]Іуда ся прѣукрѣпи повече отъ братія-та си, щото отъ него *излизаше* [д]вождь-тъ: първородство-то обаче бѣше
3 на Іосифа:) [е]Сынове-тѣ на Рувима първородный-тъ на Израиля бѣхѫ, Енохъ, и
4 Фаллу, Есронъ, и Хармій. Сынове на Іоиля: сынъ неговъ Семаія, сынъ неговъ
5 Гогъ, сынъ неговъ Семей, Сынъ неговъ Михей, сынъ неговъ Реаія, сынъ неговъ
6 Ваалъ, Сынъ неговъ, Веера, когото прѣсели Θеглаѳъ-феласаръ Ассирійскый-тъ царь: той бѣ князь на Рувимцы-тѣ.
7 И на братія-та му споредъ родове-тѣ имъ, [ж]когато родословіе-то на родове-тѣ имъ ся изброи, началницы-тѣ бѣхѫ, Іе-
8 іилъ, и Захарія. И Вела сынъ-тъ на Азаза, сынъ на Семѫ, сынъ на Іоиля: той ся насели въ [з]Ароиръ, и до Нево и Ва-
9 алъ-меонъ: И къмъ истокъ ся насели до входъ-тъ на пустыніѭ-тѫ отъ Евфраѳъ рѣкѫ: защото скотове-тѣ имъ бѣхѫ ся
10 умножили [и]въ земіѭ-тѫ Галаадъ. А въ дни-тѣ на Саула направихѫ брань [і]противъ Агаряны-тѣ, които паднѫхѫ чрѣзъ рѫкѫ-тѫ имъ: и населихѫ ся въ шатъры-тѣ имъ по всичкѫ-тѫ въсточнѫ
11 странѫ на Галаадъ. И Гадови-тѣ сынове ся населихѫ срещѫ тѣхъ, въ зе-
12 міѭ-тѫ [к]Васанъ до Салхѫ: Іоиль началникъ-тъ, и Сафамъ, вторый, и Іанай, и
13 Сафатъ въ Васанъ. И братія-та имъ отъ домъ-тъ на отцы-тѣ имъ бѣхѫ Михаилъ, и Месулламъ, и Сева, и Іорай, и Іаханъ,
14 и Зія, и Еверъ, седмь. Тѣзи сѫ сынове-тѣ на Авихаила сынъ-тъ на Урія, сынъ на Іароіѭ, сынъ на Галаада, сынъ на Михаила, сынъ на Іесисая, сынъ на Іадо,
15 сынъ на Вуза. Ахый сынъ-тъ на Авдіила, сына Гуніева, бѣше началникъ на домъ-тъ
16 на отцы-тѣ имъ. И населихѫ ся въ Галаадъ, въ Васанъ, и въ села-та му, и въ всичкы-тѣ околности [л]на Саронъ, дори
17 до прѣдѣлы-тѣ имъ. Всичкы тѣзи ся изброихѫ споредъ родословіе-то си въ дни-тѣ [м]на Іоѳама царя Іудинъ, и въ дни-тѣ [н]на Іеровоама царя Израилевъ.
18 Рувимови-тѣ сынове, и Гадци-тѣ, и половина-та отъ Манассіино-то племе, отъ силны-тѣ мѫжіе, които носехѫ щитъ и ножъ, и запъвахѫ лѫкъ, и обучени на бой, бѣхѫ четыридесеть и четыри тысящи и седмстотинъ и шестдесеть, които изла-
19 зехѫ на брань. И правехѫ брань противъ Агаряны-тѣ и [о]Іетуряны-тѣ и На-
20 фисцы-тѣ, и Нодавцы-тѣ. И [п]укрѣпихѫ ся противъ тѣхъ, и Агаряни-тѣ ся прѣдадохѫ въ рѫцѣ-тѣ имъ, и всичкы които бѣхѫ съ тѣхъ: защото извыкахѫ къмъ Бога въ бой-тъ, и послуша гы [р]понеже
21 уповахѫ на него. И оплѣнихѫ скотове-тѣ имъ, камилы-тѣ имъ петдесеть тысящы, и овцы двѣстѣ и петдесеть тысящы, и ослы двѣ тысящы, и душы человѣческы сто
22 тысящы: Защото много паднѫхѫ умъртвени, понеже бой-тъ бѣ отъ Бога. И населихѫ ся вмѣсто тѣхъ дори до [с]плѣненіе-то.
23 А сынове-тѣ на половинѫ-тѫ Манассіино племе ся населихѫ въ онѭзи земіѭ: тѣ нарастнѫхѫ отъ Васанъ до Ваалъ-ермонъ, и Саниръ, и до горѫ-тѫ Ермонъ.
24 А началници-тѣ на отеческый-тъ имъ домъ бѣхѫ тѣзи: Еферъ, и Іесій, и Еліилъ, и Азріилъ, и Іеремія, и Одуія, и Іадиилъ, мѫжіе силни съ крѣпость, мѫжіе именити, началници на домъ-тъ на
25 отцы-тѣ си: И станѫхѫ прѣстѫпници противъ Бога на отцы-тѣ си, и [т]блудувахѫ вслѣдъ богове-тѣ на народы-тѣ на онѭзи земіѭ, които погуби Богъ отъ ли-
26 це-то имъ. За това Богъ Израилевъ подигнѫ духъ-тъ [у]на Фула Ассирійскый-тъ царь, и духъ-тъ [ф]на Θеглаѳъ-фласара Ассирійскый-тъ царь, та плѣни Рувимцы-тѣ и Гадцы-тѣ, и половинѫ-тѫ отъ Манассіино-то племе, и заведе гы [х]въ Алѫ и въ Аворъ, и въ Арѫ, и на рѣкѫ-тѫ Гозанъ, дори до тойзи день.

ГЛАВА 6.

1 Сынове-тѣ на Левія бѣхѫ [а]Гырсонъ,
2 Кааѳъ, и Мерарій. А сынове-тѣ на Кааѳа: Амрамъ, [б]Иссааръ, и Хевронъ, и Озіилъ.

і Вижь 1 Цар. 15; 8. 30; 17. 2 Цар. 8; 12.

а Быт. 29; 32. 49; 3.
б Быт. 35; 22. 49; 4.
в Быт. 48; 15, 22.
г Быт. 49; 8, 10. Псал. 60; 7. 108; 8.
д Мих. 5; 2. Мат. 2; 6.
е Быт. 46; 9. Исх. 6; 14. Числ. 26; 5.
ж Вижь Ст. 17.
з Іис. Нав. 13; 15, 16.
и Іис. Нав. 22; 9.
і Быт. 25; 12.
к Іис. Нав. 13; 11, 24.
л Гл. 27; 29.
м 4 Цар. 15; 5, 32.
н 4 Цар. 14; 16, 28.
о Быт. 25; 15. Гл. 1; 31.
п Вижь Ст. 22.
р Псал 22; 4, 5.
с 4 Цар. 15; 29 17; 6.
т 4 Цар. 17; 7.
у 4 Цар. 15; 19.
ф 4 Цар. 15; 29.
х 4 Цар. 17; 6. 18; 11.

а Быт. 46; 11. Исх. 6; 16. Числ. 26; 57. Гл. 23; 6.
б Вижь Ст. 22.

3 А синове-тѣ на Амрама: Ааронъ, и Моисей, и Маріямъ. А синове-тѣ на Аарона: [б]Надавъ, и Авіудъ, Елеазаръ, и Иѳамаръ.
4 Елеазаръ роди Финееса, Финеесъ роди
5 Авису̀я. А Авису̀й роди Вуккыя, а Вук-
6 кый роди Озія, А Озій роди Зараіѭ,
7 а Зараія роди Мераіоѳа: Мераіоѳъ роди
8 Амаріѭ, а Амарія роди Ахытова, А [в]Ахытовъ роди Садока, а [д]Садокъ роди А-
9 хымааса, А Ахымаасъ роди Азаріѭ, а
10 Азарія роди Іоанана, А Іоананъ роди Азаріѭ, [е](той е който священствова [ж]въ храмъ-тъ който съгради Соломонъ въ
11 Іерусалимъ:) А [з]Азарія роди Амаріѭ,
12 а Амарія роди Ахытова, А Ахытовъ роди
13 Садока, а Садокъ роди *Селлума, А Селлумъ роди Хелкыѭ, а Хелкыя роди А-
14 заріѭ, А Азарія роди [и]Сараіѭ, а Сараія
15 роди Іоседека. А Іоседекъ отиде въ плѣненіе-то, [і]когато Господь направи да бѫде плѣненъ Іуда и Іерусалимъ чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на Навуходоносора.
16 Левіини-тѣ синове, [к]Гырсонъ, Кааѳъ,
17 и Мерарій. А имена-та на Гырсоновы-тѣ
18 синове сѫ тѣзи: Ливній, и Семей. А Кааѳови-тѣ синове бѣхѫ Амрамъ, и Иссааръ и Хевронъ, и Озіилъ. Мераріеви-тѣ
19 синове: Маалій, и Мусій. И тѣзи сѫ родове-тѣ на Левиты-тѣ, споредъ отече-
20 скы-тѣ имъ домове: На Гырсона, синъ неговъ Ливній, синъ неговъ Іааѳъ, [л]синъ
21 неговъ Зимма, Синъ неговъ Іоахъ, синъ неговъ Иддо, синъ неговъ Зара, синъ
22 неговъ Іеѳрай. Кааѳови-тѣ синове, синъ му †Амминадавъ, синъ неговъ Корей,
23 синъ неговъ Асиръ, Синъ неговъ Елкана, синъ неговъ Авіасафъ, синъ неговъ А-
24 сиръ, Синъ неговъ Тахаѳъ, синъ неговъ Уріилъ, синъ неговъ Озія, и синъ неговъ
25 Саулъ. А Елканови-тѣ синове, [м]Амасай,
26 и Ахымоѳъ, *И* Елкана: Елканови-тѣ синове, синъ неговъ Суфъ, и синъ не-
27 говъ [н]Нахаѳъ, Синъ неговъ [о]Еліавъ, синъ неговъ Іероамъ, синъ неговъ Елкана.
28 А Самуилови-тѣ синове, първородный ||*Іо-*
29 *иль*, и вторый Авія. Мераріеви-тѣ синове, Маалій, синъ неговъ Ливній, синъ не-
30 говъ Семей, синъ неговъ Оза, Синъ неговъ Самма, синъ неговъ Аггыя, синъ неговъ Асаія.
31 И тѣзи сѫ които постави Давидъ надъ службѫ-тѫ на пѣснопѣяніе-то въ домъ-тъ Господенъ, [п]когато ковчегъ-тъ ся успо-
32 кои. И слугувахѫ прѣдъ скиніѭ-тѫ, шатъръ-тъ на събраніе-то съ пѣснопѣнія, додѣ Соломонъ съгради домъ-тъ Господенъ въ Іерусалимъ: и тогазь тѣ стоехѫ въ службѫ-тѫ си, споредъ чинъ-тъ си.
33 И тѣзи сѫ които стоехѫ съ чада-та си. Отъ Кааѳовы-тѣ синове, Еманъ пѣвецъ-тъ, синъ на Іоиля, *а Іоиль* синъ на
34 Самуила, *Самуилъ* синъ на Елканѫ, *Елкана* синъ на Іероама, *Іероамъ* синъ на
35 Еліила, *Еліилъ* синъ на Ѳоя, *Ѳой* синъ на Суфа, *Суфъ* синъ на Елканѫ, *Елкана* синъ на Мааѳа, *Мааѳъ* синъ на Амасая,
36 *Амасай* синъ на Елканѫ, *Елкана* синъ на Іоиля, *Іоиль* синъ на Азаріѭ, *Азарія*
37 синъ на Софоніѭ, *Софонія* синъ на Тахаѳа, *Тахаѳъ* синъ на Ассира, *Ассиръ* синъ на [р]Авіасафа, *Авіасафъ* синъ на Корея,
38 *Корей* синъ на Иссаара, *Иссааръ* синъ на Кааѳа, *Кааѳъ* синъ на Левія, синъ-тъ
39 на Израиля: И братъ му Асафъ, който стоеше отдесно нему. Асафъ синъ на Ва-
40 рахыѭ, *Варахыя* синъ на Саммѫ, *Самма* синъ на Михаила, *Михаилъ* синъ на Ваасіѭ, *Ваасія* синъ на Малхыѭ, *Мал-*
41 *хыя* синъ на [с]Еѳнія, *Еѳній* синъ на За-
42 рѫ, *Зара* синъ на Адаіѭ, *Адаія* синъ на Еѳана, *Еѳанъ* синъ на Зиммѫ, *Зимма*
43 синъ на Семея, *Семей* синъ на Іааѳа, *Іааѳъ* синъ на Герсона, *Герсонъ* синъ на
44 Левія: И братія-та имъ, Мераріеви-тѣ синове, които бѣхѫ отъ лѣво: Еѳанъ синъ на Кысія, *Кысій* синъ на Авдія,
45 *Авдій* синъ на Маллуха, *Маллухъ* синъ на Асавіѭ, *Асавія* синъ на Амасіѭ, *А-*
46 *масія* синъ на Хелкыѭ, *Хелкыя* синъ на Амсія, *Амсій* синъ на Ванія, *Ваній*
47 синъ на Самира, *Самиръ* синъ на Маалія, *Маалій* синъ на Мусія, *Мусій* синъ
48 на Мерарія, *Мерарій* синъ на Левія: И братія-та имъ Левити-тѣ, които бѣхѫ опрѣдѣлени за всичкѫ-тѫ службѫ въ скиніѭ-тѫ на Божій-тъ домъ.
49 А Ааронъ и синове-тѣ му правехѫ приношеніе [т]върху олтарь-тъ на всесъжженіе-то, и [у]върху олтарь-тъ на темянъ-тъ *като опрѣдѣлени* за всичкѫ-тѫ службѫ на святая святыхъ, и да правятъ умилостивеніе за Израиля, по всичко що запо-
50 вѣда Моисей рабъ Божій. И тѣзи сѫ Аронови-тѣ синове: синъ неговъ Елеазаръ, синъ неговъ Финеесъ, синъ неговъ
51 Авису̀й, Синъ неговъ Вуккый, синъ не-
52 говъ Озій, синъ неговъ Зараія, Синъ неговъ Мераіоѳъ, синъ неговъ Амарія,
53 синъ неговъ Ахытовъ, Синъ неговъ Садокъ, синъ неговъ Ахымаасъ.
54 И [ф]тѣзи сѫ жилища-та имъ споредъ оградены-тѣ имъ села въ прѣдѣлы-тѣ имъ, на Аароновы-тѣ синове: отъ родъ-тъ на Кааѳцы-тѣ: защото тѣмъ паднѫ жрѣбіе-

б Лев. 10; 1.
в 2 Цар. 8; 17.
д 2 Цар. 15; 27.
е Вижь 2 Лѣт. 26; 17, 18.
ж 3 Цар. 6. 2 Лѣт. 3.
з Вижь Ездр. 7; 3.
* Гл. 9; 11 Месулламъ.
и Неем. 11; 11.
і 4 Цар. 25; 18.
к Исх. 6; 16.
л Ст. 42.
† Ст. 2, 18 Иссааръ.
м Вижь Ст. 35, 36.
н Ст. 34.
о Ст. 34 Еліилъ.
|| Ст. 33 и 1 Цар. 8; 2.
п Гл. 16; 1.
р Исх. 6; 24.
с Вижь Ст. 21.
т Лев. 1; 9.
у Исх. 30; 7.
ф Іис. Нав. 21.

55 то: И [ш]дадохѫ имъ Хевронъ въ Iудинѫ-тѫ землѭ, и прѣдградiя-та му около него. 56 [щ]Нивы-тѣ обаче на градъ-тъ и села-та му дадохѫ на Халева Iефонниевъ-тъ сынъ. 57 А [ч]на Аароновы-тѣ сынове дадохѫ тѣзи Iудины градове: Хевронъ *градъ-тъ* на прибѣжище-то, и Ливнѫ и прѣдградiя-та ѝ. и Iаѳиръ, и Есѳемо и прѣдградiя-та му, 58 И Олонъ и прѣдградiя-та му, Девиръ и 59 прѣдградiя-та му, И *Асанъ и прѣдградiя-та му, и Веѳсемесъ и прѣдградiя-та 60 му, И отъ Вениаминово-то племе, Гавѫ и прѣдградiя-та ѝ, и †Алемеѳъ и прѣдградiя-та му, и Анаѳоѳъ и прѣдградiя-та му: всичкы-тѣ имъ градове, споредъ ро- 61 дове-тѣ имъ, тринадесеть града. И на Кааѳовы-тѣ сынове, [ш]които оставахѫ отъ родъ-тъ на племе-то, *дадохѫ ся* [щ]съсъ жрѣбiе десеть града отъ половинѫ-тѫ Ма- 62 нассiино племе; И на Гырсоновы-тѣ сынове споредъ родове-тѣ имъ: отъ Иссахарово-то племе, и отъ Асирово-то племе, и отъ Нефѳалимово-то племе, и отъ Манассiино-то племе въ Васанъ, тринаде- 63 сеть града. На Мерарiевы-тѣ сынове, споредъ родове-тѣ имъ, *дадохѫ ся* съсъ жрѣбiе отъ Рувимово-то племе, и отъ Гадово-то племе, и отъ Завулоново-то племе, 64 [ѣ]дванадесеть града. И Израилеви-тѣ сынове дадохѫ на Левиты-тѣ *тѣзи* градове 65 и околности-тѣ имъ. И дадохѫ споредъ жрѣбiе отъ племе-то на Iудины-тѣ сынове, и отъ племе-то на Симеоновы-тѣ сынове, и отъ племе-то на Вениаминовы-тѣ сынове, тѣзи градове, споменѫты-тѣ споредъ имена-та *имъ*.

66 И *нѣкои* [ю]отъ родове-тѣ на Кааѳовы-тѣ сынове зѣхѫ градове на прѣдѣлы-тѣ 67 си отъ Ефремово-то племе. И [я]дадохѫ имъ градове-тѣ на прибѣжище-то: Сихемъ и прѣдградiя-та му, въ горѫ-тѫ Ефремъ, и Гезеръ и прѣдградiя-та му, 68 И [ж]Iокмеамъ и прѣдградiя-та му, и Ве- 69 ѳоронъ и прѣдградiя-та му, И Еалонъ и прѣдградiя-та му, и Геѳримонъ и прѣд- 70 градiя-та му: И, отъ половинѫ-тѫ на Манассiино-то племе, Аниръ и прѣдградiя-та му, Вилеамъ и прѣдградiя-та му: *тѣхъ дадохѫ* на родове-тѣ на останѫлы-тѣ Кааѳовы сынове.

71 На Гырсоновы-тѣ сынове *дадохѫ* отъ родове-тѣ на половинѫ-тѫ Манассiино племе, Голанъ во Васанъ и прѣдградiя-та му, и Астароѳъ и прѣдградiя-та му, 72 И, отъ Иссахарово-то племе, Кедесъ и прѣдградiя-та му, Давраѳъ и прѣдградiя- 73 та му; Рамоѳъ и прѣдградiя-та му, и А- 74 нимъ и прѣдградiя-та му: И отъ Асирово-то племе, Масалъ и прѣдградiя-та му, 75 и Авдонъ и прѣдградiя-та му, И Хукокъ и прѣдградiя-та му, и Роовъ и прѣдгра- 76 дiя-та му: И, отъ Нефѳалимово-то племе, Кедесъ въ Галилеѭ и прѣдградiя-та му, и Аммонъ и прѣдградiя-та му, и Кырiаѳаимъ и прѣдградiя-та му.

77 А на Мерарiевы-тѣ сынове, които оставахѫ, *дадохѫ* отъ Завулоново-то племе Риммонъ и прѣдградiя-та му, Ѳаворъ и 78 прѣдградiя-та му: А оттамъ Iорданъ *при* Iерихонъ, къмъ истокъ на Iорданъ, *дадохѫ* отъ Рувимово-то племе Восоръ въ пустынѭ-тѫ и прѣдградiя-та му: и Iассѫ 79 и прѣдградiя-та ѝ, И Кедимоѳъ, и прѣдградiя-та му, и Мефааѳъ, и прѣдградiя-та 80 му: И, отъ Гадово-то племе, Рамоѳъ въ Галаадъ и прѣдградiя-та му, и Маханаимъ 81 и прѣдградiя-та му, И Есевонъ и прѣдградiя-та му, и Iазиръ и прѣдградiя-та му.

ГЛАВА 7.

1 А сынове-тѣ на Иссахара бѣхѫ [а]Ѳола, 2 и Фуа, Iасувъ, и Симронъ, четырма. А сынове-тѣ на Ѳолѫ: Озiй, и Рафаiя, и Iерiилъ, и Iамай, и Iевсамъ, и Самуилъ, началници на отеческый-тъ имъ домъ отъ Ѳолѫ силни съ крѣпость въ родове-тѣ имъ: [б]число-то имъ въ дни-тѣ на Давида бѣ двадесеть и двѣ тысящи и шест- 3 стотинъ: А Озiеви-тѣ сынове: Iезраiя и сынове-тѣ на Iезраiѭ Михаилъ и Авдiя и Iоиль *и* Iесiя, петина, всичкы-тѣ началници.

4 И съ тѣхъ, споредъ родове-тѣ имъ, споредъ отеческы-тѣ имъ домове, *имаше* пълкове на войскѫ за бой, тридесеть и шесть тысящи *мѫжiе*: защото имахѫ 5 много жены и сынове. А братiя-та имъ всичкы-тѣ Иссахаровы домородiя силны съ крѣпость, всичкы-тѣ изброены споредъ родословiя-та си, бѣхѫ осмдесеть и седмь тысящи.

6 [в]Вениаминови-тѣ *сынове*: Вела, и Ве- 7 херъ, и Iедiилъ, трима. А сынове-тѣ на Вела: Есвонъ, и Озiй, и Озiилъ, и Iеримоѳъ, и Ирiй, петина, началници на отеческы домове, силни съ крѣпость, които ся изброихѫ споредъ родословiя-та си, и бѣхѫ двадесеть и двѣ тысящи и три- 8 десеть и четыри. А сынове-тѣ на Вехера: Земира, и Iоасъ, и Елiезеръ, и Елiоинай, и Амрiй, и Iеримоѳъ, и Авiя, и Анаѳоѳъ, и Аламеѳъ: всичкы тѣзи бѣ- 9 хѫ сынове на Вехера. А исчисленiе-то на родословiе-то имъ споредъ родове-тѣ имъ, бѣ двадесеть тысящи и двѣстѣ на-

[ш] Iис. Нав. 21; 11, 12.
[щ] Iис. Нав. 14; 13. 15; 13.
[ч] Iис. Нав. 21; 13.
* Iис. Нав. 21; 16 Аинъ.
† Iис. Нав. 21; 18 Алмонъ.
[ш] Ст. 66.
[щ] Iис. Нав. 21; 5.
[ѣ] Iис. Нав. 21; 7, 34.
[ю] Ст. 61.
[я] Iис. Нав. 21; 21.
[ж] Вижь Iис. Нав. 21; 22 — 35, (дѣто нѣкои отъ тѣзи градове имать другы имена.)
[а] Быт. 46; 13. Числ. 26; 23.
[б] 2 Цар. 24; 1, 2. Гл. 27; 1.
[в] Быт. 46; 21. Числ. 26; 38. Гл. 8; 1 и др.

чалници на отеческы-тѣ имъ домове,
10 силни съ крѣпость. А сынъ-тъ на Іедіила, Валаанъ: а сынове-тѣ на Валаана: Іеусъ, и Веніаминъ, и Аодъ, и Ханаана,
11 и Зиѳанъ, и Ѳарсисъ, и Ахысааръ: Всичкы тѣзи сынове на Іедіила, началници на отечествія, силни съ крѣпость, бѣхѫ седмнадесеть тысящи и двѣстѣ, които
12 можахѫ да излазятъ на бой. А *Суфамъ и Уфамъ, сынове на Ира: *а* Ахыровъ сынъ Усимъ.
13 Сынове-тѣ на Нефѳалима: Іасіилъ, и Гуній и Іесеръ, и [д]Селлумъ, сынове на Валлѫ.
14 Сынове-тѣ на Манассіѭ: Асріилъ, когото *жена-та му* роди: (*а* наложница-та му Сиріянка-та роди Махыра Галаадовъ-тъ
15 отецъ: А Махыръ зѣ за женѫ *сестрѫ-тѫ* на Уфама и Суфама: и име-то на сестрѫ имъ бѣ Мааха:) а на вторый-тъ име-то бѣ Салпаадъ: и Салпаадъ роди
16 дъщери. А Мааха Махырова-та жена роди сынъ, и нарече име-то му Фаресъ: а име-то на брата му бѣ Саресъ:
17 а сынове-тѣ му: Уламъ, и Ракымъ. И сынъ-тъ на Улама, [е]Веданъ. Тѣзи бѣхѫ сынове-тѣ на Галаада, сынъ-тъ на Ма-
18 хыра, Манассіевъ-тъ сынъ. А сестра му Аммолехеѳъ роди Исуда, и [ж]Авіезера, и
19 Маалѫ. А сынове-тѣ на Семидѫ бѣхѫ: Ахыанъ, и Сихемъ, и Ликхый, и Аніамъ.
20 А [з]сынове-тѣ на Ефрема: Суѳала, и неговъ сынъ Вередъ, и неговъ сынъ Тахаѳъ, и неговъ сынъ Елеада, и неговъ
21 сынъ Тахаѳъ. И неговъ сынъ Завадъ, и неговъ сынъ Суѳала, и Езеръ, и Елеадъ: а убихѫ гы Геѳскы-тѣ мѫжіе, които ся родихѫ въ това мѣсто, защото слѣзохѫ
22 да земѫтъ скотове-тѣ имъ. А Ефремъ отецъ имъ жали много дни, и дойдохѫ
23 братія-та му да го утѣшатъ. Сетнѣ влѣзе при женѫ си, която зачнѫ, и роди сынъ, и нарече име-то му Верія, понеже *ся роди* въ скърбь която ся случи въ домъ-тъ
24 му. (А дъщеря му бѣ Сеера, която съгради Веѳоронъ, долній-тъ и горній-тъ,
25 и Узенъ-сеера.) И неговъ сынъ бѣ Рефа, и негови сынове Ресефъ и Ѳела, и не-
26 говъ сынъ Таханъ, Неговъ сынъ Ладанъ, неговъ сынъ Аммиудъ, неговъ сынъ Ели-
27 сама, Неговъ сынъ Нави, неговъ сынъ Іисусъ.
28 А стяжанія-та имъ и жилища-та имъ бѣхѫ, Веѳиль и села-та му, и къмъ истокъ [и]Нааранъ, и къмъ западъ Гезеръ и села-та му, и Сихемъ и села-та му,
29 дори до Газѫ и села-та ѝ: А, въ прѣдѣлы-тѣ на [і]Манассіины-тѣ сынове, Веѳсанъ и села-та му, Ѳаанахъ и села-та му, [к]Магеддонъ и села-та му, Доръ и села-та му. Въ тѣхъ ся населихѫ сынове-тѣ на Іосифа сынъ-тъ на Израиля.
30 [л]Асирови-тѣ сынове: Іемна, и Іесуа, и Іесуій, и Верія, и Серà сестра имъ.
31 А сынове-тѣ на Веріѭ: Хеверъ, и Мал-
32 хыилъ, който е отецъ на Вирзавиѳъ. А Хеверъ роди Іафлета, и Сомира, и Хоѳама,
33 и Суіѭ сестрѫ имъ. А сынове-тѣ на Іафлета, Фасахъ, и Вималъ, и Асуаѳъ:
34 тѣзи сѫ Іафлетови сынове. А Сомирови-тѣ сынове: Ахый, и Рога, Іехува, и А-
35 рамъ. А сынове-тѣ на Елема брата му:
36 Софа, и Іемна, и Селлисъ, и Амалъ. Сынове-тѣ на Софа: Суа, и Арнеферъ, и
37 Согалъ, и Верій, и Іемра, Восоръ, и Одъ, и Самма, и Силса, и Иѳранъ, и Веера.
38 А сынове-тѣ на Іеѳера: Іефонній, и
39 Фасфа, и Ара. А сынове-тѣ на Уллѫ: Арахъ, и Аніилъ и Рисія.
40 Всичкы тѣзи бѣхѫ Асирови сынове, началници на отеческы домове, избранни, силни съ крѣпость, главни князове. И исчисленіе-то имъ, споредъ родословіе-то имъ, за ополченіе на бой, бѣше двадесеть и шесть тысящи мѫжіе.

ГЛАВА 8.

1 А Веніаминъ роди [а]Велѫ пьрвородный-тъ си, Асвила вторый-тъ, и Аарѫ третій-тъ,
2 Ноіѭ четвъртый-тъ, и Рафѫ петый-тъ.
3 А сынове-тѣ на Велѫ бѣхѫ *Аддаръ,
4 и Гыра, и Авіудъ, И Ависсуй, и Нееманъ,
5 и Ахоа, И Гыра, и †Сефуфанъ, и Урамъ.
6 И тѣзи сѫ Аодови сынове, които бѣхѫ началници на отечествія-та на живущы-тѣ въ Гавѫ, и ся прѣселихѫ въ [б]Ма-
7 нахаѳъ: И Нееманъ, и Ахыя, и Гыра, който гы прѣсели, и роди Оза, и Ахыуда.
8 А Саараимъ роди *сынове* въ земіѭ-тѫ Моавъ, като гы отпрати; Усима и Ваара
9 бѣхѫ му жены: И роди, отъ Одесѫ женѫ-тѫ си, Іовава, и Савіѭ, и Мисѫ, и Мал-
10 хама, И Іеуса, и Сахыіѫ, и Мирмѫ: тѣзи бѣхѫ сынове-тѣ му, началници на
11 отечествія. А отъ Усимѫ бѣше родилъ
12 Авитова, и Елфаала. А Елфаалови-тѣ сынове бѣхѫ: Еверъ, и Мисаамъ, и Самеръ, който съгради Оно, и Лодъ и села-та му:
13 А Верія, и [в]Сема, тѣ бѣхѫ началници на отечествія на живущы-тѣ въ Еалонъ:
14 тѣ испѫдихѫ Геѳскы-тѣ жители: И Ахыо,
15 Сасакъ, и Іеримоѳъ, И Зевадія, и Арадъ,
16 и Адеръ, И Михаилъ, и Іеспа, и Іоха,
17 Веріеви сынове: И Зевадія, и Месулламъ,
18 и Езекый, и Хеверъ, И Есмерай, и Іе-
19 злія, и Іовавъ, Елфаалови сынове: И Іа-
20 кымъ и Зехрій, и Завдій, И Елінай, и

[г] Числ. 26; 39.
[д] Быт. 46; 24.
[е] 1 Цар. 12; 11.
[ж] Числ. 26; 30.
[з] Числ. 26; 35.
[и] Іис. Нав. 16; 7 Наараѳъ.
[і] Іис. Нав. 17; 7.
[к] Іис. Нав. 17; 11.
[л] Быт. 46; 17. Числ. 26; 44.
—
[а] Быт. 46; 21. Числ. 26; 38. Гл. 7; 6.
* Быт. 46; 21 Аредъ.
† Числ. 26; 39 Суфамъ.
[б] Гл. 2; 52.
[в] Ст. 21.

21 Силаѳай, и Елiилъ, И Адаiя, и Вераiя,
22 и Симраѳъ сынове на Семея: И Iесфанъ,
23 и Еверъ, и Елiилъ, И Авдонъ, и Зехрiй,
24 и Ананъ, И Ананiя, и Еламъ, и Анаѳо-
25 ѳiя, И Iефадiя, и Фануилъ, Сасакови
26 сынове: И Самсерай, и Сеарiя, и Гоѳо-
27 лiя, И Iаресiя, и Илiя, и Зехрiй, Iероа-
28 мови сынове: Тѣ бѣхѫ началници на о-
течествiя; началници споредъ родове-тѣ
29 имъ. Тѣ ся населихѫ въ Iерусалимъ. А
въ Гаваонъ ся насели Гаваоновый отецъ,
30 и [г]име-то на женѫ му бѣ Мааха: А пър-
вородный му сынъ бѣ Авдонъ, сетнѣ Суръ,
31 и Кысъ, и Ваалъ, и Надавъ, И Гедоръ,
32 и Ахыо, и Захеръ, И Макелоѳъ *който*
роди Саммѫ. И тѣ ся още населихѫ съ
братiя-та си въ Iерусалимъ, срещѫ бра-
33 тiя-та си. А [д]Ниръ роди Кыса, а Кысъ
роди Саула, а Саулъ роди Iонаѳана, и
Мелхысуе, и Авинадава, и [е]Есъ-ваала.
34 А Iонаѳановъ сынъ бѣ *Меривъ-ваалъ:
35 а Меривъ-ваалъ роди [ж]Михея. А сыно-
ве-тѣ на Михея бѣхѫ: Фиѳонъ, и Мелехъ,
36 и Ѳарея, и Ахазъ. А Ахазъ роди [з]Iоадѫ:
а Iоада роди Алемеѳа, и Азмавеѳа, и
37 Зимрiя: а Зимрiй роди Мосѫ: А Моса
роди Винсiѭ: [и]сынъ неговъ Рафа, сынъ
38 неговъ Елеаса, сынъ неговъ Асiилъ. А
Асилъ имаше шестина сынове, на които
имена-та сѫ тѣзи: Азрикамъ, Вохеру, и
Исмаилъ, и Сеарiя, и Авдiя, и Ананъ:
39 всичкы тѣзи бѣхѫ Асилови сынове. А
сынове-тѣ на Исека брата му бѣхѫ: У-
ламъ първородный му, Iеусъ вторый, и
40 Елифалетъ третiй. А Уламови-тѣ сынове
бѣхѫ мѫжiе силни съ крѣпость, които
запъннувахѫ лѫкъ, и имахѫ много сы-
нове, и сынове на сынове, сто и петде-
сеть. Всичкы тѣзи бѣхѫ отъ Венiамино-
вы-тѣ сынове.

ГЛАВА 9.

1 ТАКА [а]всичкый Израиль ся изброи по
родословiя: и ето писани сѫ въ книгѫ-
тѫ на Израилевы-тѣ и Iудины-тѣ царiе.
И плѣнени быхѫ у Вавилонъ поради без-
законiя-та си.
2 И [б]първи-тѣ жители които бѣхѫ въ
стяжанiя-та имъ, въ градове-тѣ имъ, бѣхѫ
Израиляни-тѣ, священници-тѣ, Левити-тѣ,
3 и †[в]Неѳиними-тѣ. И [г]въ Iерусалимъ ся
населихѫ отъ Iудины-тѣ сынове, и отъ
Венiаминовы-тѣ сынове, и отъ Ефремо-
4 вы-тѣ и Манассiины-тѣ сынове. Уѳай сынъ
на Аммiуда, сынъ-тъ на Амрiя, който бѣ
сынъ на Имрiя, сына Ванiева, отъ сыно-
5 ве-тѣ на Фареса Iудинъ-тъ сынъ, И отъ
Шелаевцы-тѣ: Асаiя първорoдный, и сыно-
6 ве-тѣ му. И отъ сынове-тѣ на Зарѫ: Iе-
уилъ, и братiя-та имъ, шестстотинъ и де-
ветдесеть.
7 И отъ Венiаминовы-тѣ сынове: Саллу
сынъ на Месуллама, сынъ-тъ на Одуiя,
8 сына Асенуева, И Iевнiя сынъ на Iеро-
ама, и Ила сынъ на Озiя, сына Михрiева,
и Месулламъ сынъ на Сефатiѭ, сынъ-тъ
9 на Рагуила, сына Iевнiева: И братiя-та
имъ, споредъ родове-тѣ имъ деветстотинъ
и петдесеть и шесть; всичкы тѣзи мѫжiе
бѣхѫ началници на отечествiя споредъ
отечески-тѣ имъ домове.
10 А [д]отъ священницы-тѣ: Iедаiя, и Iоiа-
11 ривъ, и Iахынъ, И Азарiя сынъ на Хел-
кыѭ, сынъ-тъ на Месуллама, който бѣ
сынъ на Садока, сынъ-тъ на Мераiоѳа,
сына Ахытовова, началникъ на домъ-тъ
12 Божiй: И Адаiя сынъ на Iероама, сынъ-тъ
на Пасхора, сына Мелхыева, и Маасай
сынъ на Адiила, сынъ-тъ на Iазирѫ който
бѣ сынъ на Месуллама, сынъ-тъ на Ме-
13 силлемиѳа, сына Еммирова: И братiя-та
имъ началници на отечески-тѣ имъ до-
мове, тысяща и седмстотинъ и шестде-
сеть силни съ крѣпость, за дѣло-то на
службѫ-тѫ въ домъ-тъ Божiй.
14 И отъ Левиты-тѣ: Семаiя сынъ на Ас-
сува, сынъ-тъ на Азрикама, сына Аса-
15 вiева, отъ сынове-тѣ на Мерарiя: И Вак-
вакаръ, Ересъ, и Галалъ, и Матѳанiя
сынъ на Михея, сынъ-тъ на Зехрiя, сына
16 Асафова: И Авдiя сынъ на Семаiѭ,
сынъ-тъ на Галала, сына Iедуѳунова, и
Варахыя сынъ на Асѫ, сынъ-тъ на Ел-
канѫ, който ся насели въ села-та на Не-
17 тофаѳцы-тѣ. А вратари-тѣ бѣхѫ: Селлумъ,
и Аккувъ, и Талмонъ, и Ахыманъ, и бра-
18 тiя-та имъ: Селлумъ бѣше началникъ-тъ:
тѣ дори до нынѣ бѣхѫ, въ царскы-тѣ
врата къмъ истокъ вратари, споредъ пъл-
19 кове-тѣ на Левiины-тѣ сынове. А Сел-
лумъ сынъ-тъ на Коре, който бѣ сынъ
на Авiасафа, сына Кореева, и братiя-та
му отъ домъ-тъ на отца му, Кореовци-
тѣ бѣхѫ надъ работѫ-тѫ на службѫ-тѫ,
стражи на врата-та на скынiѭ-тѫ: и от-
ци-тѣ имъ, въ станъ-тъ Господенъ, бѣхѫ
20 стражи на входъ-тъ. И [е]началникъ надъ
тѣхъ понапрѣдъ бѣше Финеесъ сынъ-тъ на
21 Елеазара, съ когото бѣ Господь. Захарiя
сынъ на Меселемiѭ бѣше вратарь на
врата-та на скынiѭ-тѫ на събранiе-то.
22 Всичкы тѣзи, избранни-тѣ *за да сѫ* вра-
тари на врата-та, бѣхѫ двѣстѣ и двана-
десеть. Тѣ бѣхѫ изброени по родословiя
въ села-та си, които [ж]Давидъ и Самуилъ

г Гл. 9; 35.
д 1 Цар. 14; 51.
е 1 Цар. 14; 49.
* 2 Цар. 4; 4. 9; 6 и 10 Мемфивосоѳея.
ж 2 Цар. 9; 12.
з Гл. 9; 42.
и Гл. 9; 43.

а Ездр. 2; 59.
б Ездр. 2; 70. Неем. 7; 73.
† *Или* посвященни-тѣ.
в Iис. Нав. 9; 27. Ездр. 2; 43. 8; 20.
г Неем. 11; 1.
д Неем. 11: 10 и дрг.
е Числ. 31. 6.
ж Гл. 26; 1, 2.

[з]гледачь-тѣ бѣхѫ поставили въ служб-
23 тѫ имъ, И тѣ и сынове-тѣ имъ имахѫ настоятелство-то на врата-та на домъ-тъ Господень, на домъ-тъ на скыніѭ-тѫ, за
24 да вардятъ по редъ. Къмъ четыри-тѣ вѣтрища бѣхѫ вратари-тѣ: къмъ истокъ, къмъ западъ, къмъ сѣверъ, и къмъ югъ.
25 А братія-та имъ, които бѣхѫ по села-та имъ, *трѣбваше* да дохождатъ [и]по седмь дни въ опрѣдѣлены-тѣ врѣмена съ тѣхъ.
26 Защото тѣзи Левити, четырма-та главни вратари, оставахѫ въ служб-тѫ *си*, и имахѫ настоятелство-то на обиталища-та
27 и на съкровища-та на домъ-тъ Божій. И нощувахѫ около домъ-тъ Божій, защото стража-та бѣ върхъ тѣхъ, и тѣ трѣбваше
28 да го отварятъ всякѫ заранъ. И *нѣкои* отъ тѣхъ бѣхѫ надъ служебны-тѣ съсѫды, защото по число гы вносехѫ, и по число
29 гы износехѫ. Отъ тѣхъ още бѣхѫ опрѣдѣлени надъ *другы-тѣ* съсѫды, и надъ всичкы-тѣ священны съсѫды и надъ чисто-то брашно, и вино-то, и елей-тъ, и
30 ливанъ-тъ, и ароматы-тѣ. А *нѣкои* отъ сынове-тѣ на священницы-тѣ правехѫ
31 благовонно-то [i]миро. А Маттаѳія, който бѣ отъ Левиты-тѣ, първородный на Селлума Кореецъ-тъ, имаше настоятелство-то [к]надъ пържены-тѣ въ сковрадѫ *жертвы*.
32 И *другы* отъ братія-та имъ, отъ сынове-тѣ на Кааѳцы-тѣ, бѣхѫ [л]надъ хлѣбове-тѣ на прѣдложеніе-то за да гы при-
33 готвятъ всякѫ сѫбботѫ. И *отъ* тѣхъ бѣхѫ [м]пѣвци-тѣ, началници на отечествія-та на Левиты-тѣ, *които оставахѫ* въ обиталища-та свободни; защото ся упражнявахѫ
34 въ *това* дѣло деня и нощя. Тѣзи бѣхѫ началници на отечествія-та на Левиты-тѣ, началници споредъ родове-тѣ имъ: тѣ обитавахѫ въ Іерусалимъ.

35 А въ Гаваонъ ся насели Гаваоновъ-тъ отецъ Іеилъ, и име-то на женѫ му бѣ
36 [н]Мааха. А първородный му сынъ бѣ Авдонъ, послѣ Суръ, и Кысъ, и Ваалъ, и
37 Ниръ, и Надавъ, И Гедоръ, и Ахыо, и Захарія, и Макелоѳъ: А Макелоѳъ роди
38 Симеама. Още и тѣ ся населихѫ съ братія-та си въ Іерусалимъ, срещѫ братія-
39 та си. А [о]Ниръ роди Кыса, а Кысъ роди Саула, а Саулъ роди Іонаѳана, и Мел-
40 хысуя и Авинадава, и Есваала. А сынъ-тъ на Іонаѳана бѣ Меривъ-ваалъ: а Меривъ-
41 ваалъ роди Михея. А сынове-тѣ на Михея бѣхѫ: Фиѳонъ, и Мелехъ, и Ѳарея,
42 И Ахазъ *който* роди Іарѫ: а Іара роди Алемеѳа, и Азмавеѳа, и Зимрія: а Зим-
43 рій роди Мосѫ: А Моса роди Винеѭ: а неговъ сынъ бѣ Рафаія, неговъ сынъ
44 Елеаса, неговъ сынъ Асилъ. А Асилъ имаше шестина сынове, на които имената сѫ тѣзи: Азрикамъ, Вохеру, и Исмаилъ, и Сеарія, и Авдія, и Ананъ: тѣ бѣхѫ Асилови сынове.

ГЛАВА 10.

1 [а]А Филистимци-тѣ ратовахѫ противъ Израиля: и побѣгнѫхѫ Израилеви-тѣ мѫжіе отъ лице-то на Филистимцы-тѣ, и
2 паднѫхѫ ранени въ горѫ-тѫ Гелвуе. И въ гоненіе-то пристигнѫхѫ Филистимци-тѣ Саула, и сынове-тѣ му, и ударихѫ Филистимци-тѣ Іонаѳана, и Авинадава,
3 и Мелхысуя, Сауловы-тѣ сынове. И натегнуваше бой-тъ върхъ Саула, и получихѫ го стрѣлци-тѣ, и ранн ся отъ
4 стрѣлцы-тѣ. И рече Саулъ на орѫженосеца си: истъргни мечь-тъ си, та мя прободи съ него, за да не дойдѫтъ тѣзи необрѣзани и ся поругаѭтъ съ мене. Но орѫженосецъ-тъ му не рачи; защото ся боеше много. За това зѣ Саулъ мечь-тъ,
5 та паднѫ върхъ него. И като видѣ орѫженосецъ-тъ му че умрѣ Саулъ, паднѫ и
6 той на мечь-тъ *си*, та умрѣ. Така умрѣ Саулъ, и трима-та му сынове: и всичкый
7 му домъ умрѣ заедно. И всичкы-тѣ Израилеви мѫжіе, които бѣхѫ въ долъ-тъ, като видѣхѫ че побѣгнѫхѫ, и че Саулъ и сынове-тѣ му умрѣхѫ, тогазь оставихѫ градове-тѣ си, та побѣгнѫхѫ: а Филистимци-тѣ дойдохѫ та ся населихѫ въ тѣхъ.

8 И на утрешній-тъ день, когато дойдохѫ Филистимци-тѣ за да съблѣкѫтъ убиты-тѣ, намѣрихѫ Саула и сынове-тѣ
9 му паднѫли на горѫ-тѫ Гелвуе. И съблѣкохѫ го, и зѣхѫ главѫ-тѫ му, и орѫжія-та му, и распратихѫ наоколо во Филистимскѫ-тѫ земѭ, за да раздадѫтъ извѣстіе на идолы-тѣ си, и на людіе-тѣ.
10 И [б]положихѫ орѫжія-та му въ домъ-тъ на богове-тѣ си: и въ Дагоновъ-тъ храмъ приковахѫ главѫ-тѫ му.

11 А когато чухѫ всичкы-тѣ *жители* на Іависъ-галаадъ всичко що направихѫ
12 Филистимци-тѣ на Саула, Подигнѫхѫ ся всичкы-тѣ силни мѫжіе, та дигнѫхѫ тѣло-то на Саула, и тѣла-та на сынове-тѣ му, и донесохѫ гы въ Іависъ, и погребохѫ кости-тѣ имъ подъ теревинѳъ-тъ
13 въ Іависъ, и постихѫ седмь дни. Така умрѣ Саулъ за беззаконіе-то си което стори Господу, [в]противъ слово-то Господне което не упази: а още защото бѣ потърсилъ бѣсовопрошатель, [г]за да ся
14 допыта, А Господа не попыта: за това го умъртви, и [д]вървѫ царство-то къмъ Давида Іессеевъ-тъ сынъ.

з 1 Цар. 9; 9.
и 4 Цар. 11; 5.
і Исх. 30; 23.
к Лев. 2; 5. 6; 21.
л Лев. 24; 8.
м Гл. 6; 31. 25; 1.
н Гл. 8; 29.
о Гл. 8; 33.

а 1 Цар. 31; 1, 2.
б 1 Цар. 31; 10.
в 1 Цар. 13; 13. 15; 23.
г 1 Цар. 28; 7.
д 1 Цар. 15; 28. 2 Цар. 3; 9, 10. 5; 3.

ГЛАВА 11.

1 Тогазъ ся [а]събра всичкый Израиль при Давида въ Хевронъ, и рекохж: Ето, кость 2 твоя и плъть твоя смы. И понапрѣдъ още, когато Саулъ царуваше, ты бѣше който извождаше и въвождаше Израиля: и на тебе рече Господь Богъ твой: Ты [б]ще упасешь людіе-тѣ ми Израиля, и ты ще бждешь вождь надъ людіе-тѣ ми Израиля. 3 И дойдохж всичкы-тѣ Израилеви старѣйшины при царя въ Хевронъ: и направи Давидъ уговоръ съ тѣхъ въ Хевронъ прѣдъ Господа: и [в]помазахж Давида за царь надъ Израиля, споредъ слово-то Господне [г]чрѣзъ Самуила.

4 И [д]отидохж Давидъ и всичкый Израиль въ Іерусалимъ, (който бѣ Іевусъ,) [е]дѣто бѣхж Іевусци-тѣ които живѣехж въ земіж-тж. 5 А жители-тѣ на Іевусъ рекохж Давиду: Не ще да влѣзешь тукъ. Но Давидъ прѣзѣ твърдѣль-тъ Сіонъ: той е Давидовъ-тъ градъ. 6 И рече Давидъ: Който пьрвый удари Іевусцы-тѣ, той ще бжде началникъ и войвода. И пьрвый възлѣзе Іоавъ Саруинъ-тъ сынъ, и станж началникъ. 7 И насели ся Давидъ въ твърдѣль-тъ: 8 за това ся нарече Давидовъ градъ. И съгради градъ-тъ околовьрсть отъ Милло, и наоколо: и поднови Іоавъ остатъкъ-тъ 9 на градъ-тъ. И Давидъ напрѣдоваше, и увеличаваше ся: и Господь на силы-тѣ бѣ съ него.

10 А [ж]тѣзи бѣхж началници-тѣ на крѣпкы-тѣ които имаше Давидъ, които ся подвизахж съ него за царство-то му, съсъ всичкый-тъ Израиль, за да го направятъ царь, [з]споредъ слово-то Господне което 11 быде за Израиля. И това е число-то на крѣпкы-тѣ които имаше Давидъ: Іасовеамъ Ахмоновый сынъ, пьрвый чиноначалникъ: той като ратуваше и махаше копіе-то си противъ триста, уби гы въ единъ 12 бой. И по него Елеазаръ Додовый сынъ, Ахохыецъ-тъ, който бѣ *единъ* отъ трима-13 та крѣпкы. Той бѣ съ Давида въ [*]Фасдаммимъ, и Филистимци-тѣ ся събрахж тамъ за бой, дѣто имаше часть нивж пълна съ ечимыкъ: и людіе-тѣ побѣгнжхж 14 отъ лице-то на Филистимцы-тѣ. А тѣ ся въсправихж въ срѣдъ нивж-тж, та іж освободихж, и поразихж Филистимцы-тѣ: и направи Господь голѣмо спасеніе.

15 [и]Слѣзохж още трима отъ тридесеть-тѣ началницы въ камыкъ-тъ при Давида, въ Одолламскж-тж пещерж: а станъ-тъ на Филистимцы-тѣ бѣ расположенъ [і]въ 16 Рафаимскый-тъ долъ. И Давидъ бѣ тогазъ въ твърдѣль-тъ: а стража-та на Фи-17 листимцы-тѣ бѣ тогазъ въ Виѳлеемъ. И пожела Давидъ *водж*, и рече: Кой бы ми далъ да піж водж отъ Виѳлеемскый-тъ 18 кладенецъ, който е при портж-тж? И трима-та процѣпихж станъ-тъ на Филистимцы-тѣ, та налѣхж водж отъ Виѳлеемскый-тъ кладенецъ, който е при портж-тж, и зѣхж та донесохж на Давида: но Давидъ не рачи да піе *отъ неіж*, а 19 направи іж възліяніе Господу, И рече: Да ми не бжде отъ Бога моего да сторіж това! кръвь-тж ли на тѣзи мжжіе да піж, които турихж животъ-тъ си въ опасность? защото съ опасность-тж на животъ-тъ си іж донесохж. За това не рачи да піе *отъ* неіж. Това направихж трима-та крѣпкы.

20 И [к]Ависей Іоавовъ-тъ братъ бѣше пьрвый отъ трима-та: и той като махаше съ копіе-то си противъ триста, уби гы, 21 и придобы име между трима-та. [л]Отъ трима-та бѣ по славенъ надъ двама-та, и станж имъ началникъ: но не стигнж до трима-та *пьрвы-тѣ*.

22 Ванаія Іодаевъ-тъ сынъ, сынъ на силенъ мжжъ отъ Кавсеилъ, който направи много храбрости, той [м]порази двама-та львовидны Моавскы мжжіе: той още слѣзе, та порази львъ всрѣдъ ровъ-тъ 23 въ снѣженъ день. Той още порази мжжа Египтянина, мжжа съ голѣмъ растъ, петь лакти: и въ ржкж-тж на Египтянина имаше копіе като кросно на ткачь: и слѣзе при него съ тоягж, и като грабнж копіе-то отъ ржкж-тж на Египтянина, 24 уби го съ исто-то му копіе. Това направи Ванаія Іодаевъ-тъ сынъ, и придобы име 25 между трима-та крѣпкы. Ето, той быде по славенъ отъ тридесеть-тѣ, но не стигнж до трима-та *пьрвы-тѣ*: и постави го Давидъ надъ таинницы-тѣ си.

26 А крѣпкы-тѣ на воинства-та бѣхж: [н]Асаилъ Іоавовъ-тъ братъ, Елхананъ, 27 сынъ-тъ на Додо отъ Виѳлеемъ, Саммоѳъ 28 Арорецъ-тъ, Хелисъ Фелонецъ-тъ, Ирасъ Еккысовъ-тъ сынъ Ѳекоецъ-тъ, Авіезеръ 29 Анаѳоѳецъ-тъ, Сиввехай Хусаѳецъ-тъ, 30 Илай Ахохыецъ-тъ, Маарай Нетофаѳецъ-тъ Хеледъ сынъ-тъ на Ваанж Нетофаѳецъ-тъ, 31 Иттай сынъ-тъ на Ривая отъ Гаваіж на Веніаминовы-тѣ синове, Ванаія Пираѳо-32 нецъ-тъ, Урай отъ долове-тѣ Гаасъ, А-33 віилъ Арваѳецъ-тъ, Азмавеѳъ Вару-34 мецъ-тъ, Еліава Саалвонецъ-тъ, Синове-тѣ на Асима Гызонецъ-тъ, Іонаѳанъ 35 сынъ-тъ на Сагы Арарецъ-тъ. Ахыамъ Сахаровъ-тъ сынъ Арарецъ-тъ, Елифалъ

а 2 Цар. 5; 1.
б Псал. 78; 71.
в 2 Цар. 5; 3.
г 1 Цар. 16; 1, 12, 13.
д 2 Цар. 5; 6.
е Сжд. 1; 21. 19; 10.
ж 2 Цар. 23; 8.
з 1 Цар. 16; 1, 12.
* 1 Цар. 17; 1 Ефесъ-даммимъ.
и 2 Цар. 23; 13.
і Гл. 14; 9.
к 2 Цар. 23; 18.
л 2 Цар. 23; 19.
м 2 Цар. 23; 20.
н 2 Цар. 23; 24 — 33 (дѣто нѣкои отъ имена-та които слѣдуватъ ся пишжтъ различно.)

36 Уровъ-тъ сынъ, Еферъ Мехыраѳецъ-тъ, 37 Ахыя Фелонецъ-тъ, Есро Кармилецъ-тъ, 38 Наарай Есвеовъ-тъ сынъ, Іоилъ Наѳановъ-тъ братъ, Миваръ Агріевъ-тъ сынъ, 39 Селекъ Аммонецъ-тъ, Нахарай Вироѳецъ-тъ, оржженосецъ-тъ на Іоава Сару-40 инъ-тъ сынъ, Ирасъ Іеѳерецъ-тъ, Гаривъ 41 Іеѳерецъ-тъ, Урія Хеттеяниnъ-тъ, Завадъ 42 Ааласвъ-тъ сынъ, Адина сынъ-тъ на Сизж Рувимецъ-тъ, началникъ на Рувимцы-тѣ, 43 и тридесеть съ него. Ананъ сынъ-тъ на 44 Маахж, и Іосафатъ Миѳнецъ-тъ, Озія Астероѳецъ-тъ, Сама, и Іеіилъ сынове-тѣ 45 на Хоѳама Ароирецъ-тъ, Іедіилъ сынъ-тъ на Симрія, и Іоха братъ му Ѳисецъ-тъ, 46 Еліилъ Маавецъ-тъ, и Іеривай, и Іосавія, Елнаамови-тѣ сынове, и Іеѳема Моавя-47 нинъ-тъ, Еліилъ, и Овидъ, и Іасіилъ Месоваецъ-тъ.

ГЛАВА 12.

1 И [а] тѣзи сж конто дойдохж при Давида [б] въ Сиклагъ, когато още бѣше затворенъ поради Саула Кысовъ-тъ сынъ, и тѣ бѣхж отъ крѣпкы-тѣ, конто помагахж 2 въ бой-тъ, Оржжени съ лжкове, и употрѣбявахж [в] и деснж-тж и лѣвж-тж ржкж за каменіе и стрѣлы съ лжкъ-тъ, конто бѣхж отъ братія-та Саулова, отъ Ве-3 ніамина: Началникъ-тъ Ахыезеръ, послѣ Іоасъ, сынове на Саммж Гавааѳецъ-тъ: и Іезіилъ и Фелетъ, Азмавеѳови сынове: 4 и Вераха, и Іиуй Анаѳоѳецъ-тъ, И Исмаія Гаваонецъ-тъ крѣпъкъ между тридесеть-тѣ, и надъ тридесеть-тѣ: и Іеремія, и Іаазіилъ, и Іоананъ, и Іозавадъ Гедиро-5 ѳецъ-тъ, Елузай, и Іеримоѳъ, и Ваалія, 6 и Семарія, и Сафатія Аруфецъ-тъ, Елкана, и Іесія, и Азареилъ, и Іосеръ, и Іа-7 совеамъ, Корсовци-тѣ, И Іоила, и Зевадія, Іероамови-тѣ сынове отъ Гедоръ.

8 И отъ Гадцы-тѣ ся отдѣлихж *нѣкои та дойдохж* при Давида у твърдѣль-тъ въ пустынiж-тж, силни съ крѣпость, мжжіе за опълченіе на бой, щитоносци и копіеносци, и лица-та имъ лица львовы, а въ бързаніе-то, [г] като сърны-тѣ по го-9 ры-тѣ: Езеръ първый, Авдія вторый, 10 Еліавъ третій, Мисмана четвъртый, Іе-11 ремія петый, Аттай шестый, Еліилъ сед-12 мый, Іоананъ осмый, Елзавадъ деветый, 13 Іеремія десетый, Махванай единадесетый. 14 Тѣзи бѣхж отъ Гадовы-тѣ сынове, началници на воинство-то, единъ по малъкъ връху сто, а по голѣмъ връху тысящж. 15 Тѣзи бѣхж конто прѣминжхж Іорданъ въ първый-тъ мѣсецъ, когато наводнявалше [д] всичкы-тѣ си брѣгове: и распржнжхж всичкы-тѣ *жители* на долъ-тъ къмъ истокъ и къмъ западъ.

16 Дойдохж още въ твърдѣль-тъ при Давида отъ Веніаминовы-тѣ и Іудины-тѣ 17 сынове. И Давидъ излѣзе да гы посрѣщне, и отговори и рече имъ: Ако идете при мене съ миръ за да ми помогнете, сърдце-то ми ще бжде съединено съ васъ: но ако, за да мя прѣдадете на неприятели-тѣ ми, като нѣма неправда въ ржцѣ-тѣ ми, Богъ на отцы-тѣ ни да види, и да 18 обличи *това.* И духъ облѣче [е] Амасая, главатаръ-тъ на началницы-тѣ, *и рече:* Твои смы, Давиде, и съ тебе, Іессеевый сыне. Миръ, миръ тебѣ, миръ и на помощницы-тѣ ти! защото Богъ твой ти помага. Тогазъ гы пріе Давидъ и постави гы началници на пълкъ-тъ *си.*

19 И отъ Манассіж припаднжхж при Давида, [ж] когато дойде съ Филистимцы-тѣ противъ Саула, за да ся біе, но не имъ помогнжхж; защото войводы-тѣ на Филистимцы-тѣ ся съвѣтувахж и върнжхж го, понеже думахж: [з] Ще припадне при Саула господаря си за *бѫдж на* главы-тѣ ни. 20 Като ся вращаше въ Сиклагъ, припаднжхж при него отъ Манассіж: Адна, и Іозавадъ, и Іедіилъ, и Михаилъ, и Іозавадъ, и Еліу, и Силѳай, началници на 21 Манассіины-тѣ тысящи: И тѣ помогнжхж Давиду [и] противъ разбойницы-тѣ; защото бѣхж всичкы-тѣ силни съ крѣпость, и 22 станжхж началници на воинство-то. Защото тогазъ, отъ день на день дохождахж при Давида за да му помогнжтъ, додѣ *станж* станъ голѣмъ, като станъ Божій.

23 И тѣзи сж изброенія-та на началницы-тѣ оржжены-тѣ за бой, [і] конто дойдохж при Давида въ Хевронъ, [к] за да възвърнжтъ нему царство-то Саулово, [л] споредъ 24 слово-то Господне. Іудини-тѣ сынове щитоносци и копіеносци, шесть тысящи и 25 осмстотинъ, оржжени за бой. Отъ Симеоновы-тѣ сынове, силни съ крѣпость, за 26 бой, седмь тысящи и сто. Отъ Левіины-тѣ сынове, четыри тысящи и шестстотинъ. 27 И Іодай бѣше началникъ на Аароновцы-тѣ, и съ него бѣхж три тысящи и седм-28 стотинъ: И [м] Садокъ, младъ, силенъ съ крѣпость, и отъ домъ-тъ на отца му два-29 десеть и двама началници. И отъ Веніаминовы-тѣ сынове, Сауловы-тѣ братія, три тысящи: защото до тогазъ [н] по голѣма-та имъ часть защищаваше Сауловъ-тъ домъ. 30 И отъ Ефремовы-тѣ сынове, двадесеть тысящи и осмстотинъ, силни съ крѣпость, именити мжжіе на отеческый-тъ имъ домъ. 31 И отъ половинж-тж Манассіино племе, осмнадесеть тысящи: конто ся нарекохж

[а] 1 Цар. 27; 2.
[б] 1 Цар. 27; 6.
[в] Сжд. 20; 16.
[г] 2 Цар. 2; 18.
[д] Іис Нав. 3; 15.
[е] 2 Цар. 17; 25.
[ж] 1 Цар. 29; 2.
[з] 1 Цар. 29; 4.
[и] 1 Цар. 30; 1, 9, 10.
[і] 2 Цар. 2; 3, 4. 5; 1. Гл. 11; 1.
[к] Гл. 10; 14.
[л] 1 Цар. 16; 1, 3.
[м] 2 Цар. 8; 17.
[н] 2 Цар. 2; 8, 9.

по име, за да дойдѫтъ да направятъ Давида царь. 32 И отъ Иссахаровы-тѣ сынове, [о] *мѫжіе* разумни въ знаніе-то на врѣмената, щото да познаватъ що трѣбуваше да прави Израиль: началници-тѣ имъ бѣхѫ двѣстѣ: и всичкы-тѣ имъ братія подъ повелѣніе-то имъ. 33 Отъ Завулона, колкото излѣзохѫ на брань, опълчасми на бой съсъ всичкы-тѣ воинскы орѫжія, петдесеть тысящи, за опълченіе, не съ непостоянно сьрдце. 34 И отъ Нефѳалима, тысяща началници, и съ тѣхъ щитоносци и копіеносци 35 тридесеть и седмь тысящи. И отъ Дановцы-тѣ, *мѫжіе* опълчаеми на бой, двадесеть и осмь тысящи и шестстотинъ. 36 И отъ Асира, колкото излѣзохѫ на брань, за опълченіе на бой, четыри-37 десеть тысящи. И оттамъ Іорданъ, отъ Рувимовцы-тѣ, и отъ Гадовцы-тѣ, и отъ половинѫ-тѫ племе на Манассіѭ, съсъ всичкы-тѣ воинскы орѫжія за бой, сто и 38 двадесеть тысящи. Всичкы тѣзи ратници мѫжіе, нарежданы въ опълченіе, дойдохѫ съ пълно сьрдце въ Хевронъ, за да направятъ Давида царь надъ всичкый Израиль: и всичкый още остатъкъ отъ Израиля бѣхѫ едно сьрдце, за да направятъ 39 Давида царь. И тамъ бѣхѫ съ Давида три дни, и ядехѫ и піехѫ: защото братія-та имъ бѣхѫ приготвили за тѣхъ. 40 А още които бѣхѫ близу при тѣхъ, дори до Иссахара, и Завулона, и Нефѳалима, донесохѫ *имъ* хранѫ съ ослы, и съ камилы, и съ мьскы, и съ волове, хранѫ брашно, низаницы смоквы, и сухо гроздіе, и вино, и елей, и говеда, и овцы изобилно: защото бѣше веселіе въ Израиля.

ГЛАВА 13.

1 И съвѣтова ся Давидъ съ тысященачалницы-тѣ и стоначалницы-тѣ, съсъ всич-2 кы-тѣ началницы. И рече Давидъ на всичко-то Израилево събраніе: Ако ви е угодно, и е отъ Господа Бога нашего, да проводимъ всякѫдѣ на братія-та си, [а] останѫлы-тѣ по всичкѫ-тѫ Израилевѫ земіѭ, и съ тѣхъ на священницы-тѣ и на Левиты-тѣ въ градове-тѣ имъ и околности-тѣ, 3 за да ся съберѫтъ при насъ: И да донесемъ при насъ ковчегъ-тъ на Бога нашего; [б] защото го не потьрсихмы въ дни-4 тѣ на Саула. И всичко-то събраніе рекохѫ да направятъ така: защото това нѣщо бѣше угодно прѣдъ очи-тѣ на всичкы-тѣ людіе.

5 Тогазь [в] Давидъ събра всичкый Израиль, отъ Египетскый [г] Сихоръ дори до входъ-тъ Емаѳъ, за да донесѫтъ ковчегъ-тъ Божій 6 отъ [д] Кыріаѳіаримъ. И възлѣзе Давидъ, и всичкый Израиль [е] во Ваалѫ, въ Іудинъ Кыріаѳіаримъ, за да дигне отъ тамъ ковчегъ-тъ на оногозь комуто име-то ся нарича, Господь Богъ [ж] който сѣди *на* херувимы-тѣ. 7 И турихѫ ковчегъ-тъ Божій [з] на новѫ колесницѫ [и] отъ Авинадавовъ-тъ домъ: и Озѫ и Ахыо возехѫ колесни-8 цѫ-тѫ. А [і] Давидъ и всичкый Израиль играехѫ прѣдъ Бога, съсъ всичкѫ силѫ, и съ пѣсни, и съ кытары, и съ псалтири, и съ тѫпаны, и съ кымвалы, и съ 9 трѫбы. И като стигнѫхѫ до гумно-то на [*] Хыдона, Оза прострѣ рѫкѫ-тѫ си, за да придьржи ковчегъ-тъ: защото волове-10 тѣ *го* потресохѫ. И распали ся гнѣвъ-тъ Господень противъ Озѫ, и порази го, [к] защото прострѣ рѫкѫ-тѫ си вързъ ков-11 чегъ-тъ: и [л] умрѣ тамъ прѣдъ Бога. И оскърби ся Давидъ, че Господь направи пораженіе на Озѫ: и нарече това мѣсто 12 † Фарезъ-оза дори до тойзи день. И уплаши ся Давидъ отъ Бога онзи день, и говореше: Какъ ще донесѫ при себе си ков-13 чегъ-тъ Божій? И не прѣмѣсти Давидъ ковчегъ-тъ къмъ себе си въ Давидовъ-тъ градъ, но го върнѫ въ домъ-тъ на Овидъ-14 едома Геѳецъ-тъ. И [м] стоя ковчегъ-тъ Божій три мѣсецы съ домородіе-то на Овидъедома въ домъ-тъ му. И благослови Господь [н] домъ-тъ на Овидъ-едома, и всичко каквото имаше.

ГЛАВА 14.

1 И [а] Хырамъ Тирскый-тъ царь проводи посланницы Давиду, и кедровы дьрва, и зидари, и дьрводѣлцы, за да му съградятъ 2 домъ. И позна Давидъ че Господь го постави царь надъ Израиля: защото царство-то му ся възвыси на высоко, поради людіе-тѣ му Израиля.

3 И зѣ Давидъ още жены въ Іерусалимъ: 4 и роди Давидъ още сынове и дъщери. И [б] тѣзи сѫ имена-та на чада-та му, които му ся родихѫ въ Іерусалимъ: Саммуа, 5 и Соватъ, Наѳанъ, и Соломонъ, И Іеваръ, 6 и Елисуа, и Елфалетъ, И Ногахъ, и Не-7 фегъ, и Іафія, И Елисама, и || Вееліада, и Елифалетъ.

8 А като чухѫ Филистимци-тѣ че [в] Давидъ ся помаза за царь надъ всичкый Израиль, възлѣзохѫ всичкы-тѣ Филистимци да търсятъ Давида. И Давидъ като чу излѣзе 9 противъ тѣхъ. И дойдохѫ Филистимци-

о Есѳ. 1; 13.

—

а 1 Цар. 31; 1. Иса. 37; 4.
б 1 Цар. 7; 1, 2.
в 1 Цар. 7; 1. 2 Цар. 6; 1.
г Іис. Нав. 13; 3.
д 1 Цар. 6; 21. 7; 1.
е Іис. Нав. 15; 9, 60.
ж 1 Цар. 4; 4. 2 Цар. 6; 2.
з Вижь Числ. 4; 15. Гл. 15; 2, 13.
и 1 Цар. 7; 1.
і 2 Цар. 6; 5.
* 2 Цар. 6; 6 Нахонъ.
к Числ. 4; 15. Гл. 15; 13, 15.
л Лев. 10; 2.
† Пораженіе на Озѫ.
м 2 Цар. 6; 11.
н Вижь Быт. 30; 27. Гл. 26; 5.

—

а 2 Цар. 5; 11 и дрг.
б Гл. 3; 5.
|| 2 Цар. 5; 16 Еліада.
в 2 Цар. 5; 17.

тѣ та ся разлѣхѫ [в]въ долъ-тъ Рафаимъ. 10 И попыта Давидъ Бога, и рече: Да възлѣзѫ ли противъ Филистимцы-тѣ? и ще гы прѣдадешь ли въ рѫкѫ-тѫ ми? И Господь му отговори: Възлѣзь: защото ще гы прѣдамъ въ рѫкѫ-тѫ ти. 11 И възлѣзохѫ на Ваалъ-ферасимъ: и тамъ гы порази Давидъ. Тогазь рече Давидъ: Богъ ся устреми вързъ непріятели-тѣ ми чрѣзъ рѫкѫ-тѫ ми, както ся устремяватъ воды-тѣ: заради това ся нарече име-то на онова мѣсто *Ваалъ-ферасимъ. 12 И тамъ оставихѫ богове-тѣ си, а Давидъ заповѣда, та *гы* изгорихѫ съ огнь. 13 А [д]Филистимци-тѣ пакъ ся разлѣхѫ въ долъ-тъ: 14 Заради това пакъ попыта Давидъ Бога: и Богъ му рече: Не възлизай подиръ тѣхъ: *но* изобыколи гы, [е]та нападни вързъ тѣхъ отъ срещѫ черницы-тѣ. 15 И когато чуешь шумъ като отъ прѣхожданіе по върхове-тѣ на черницы-тѣ, тогазь ще излѣзешь въ бой-тъ: защото Богъ ще излѣзе прѣдъ тебе, за да поразишь Филистимскый-тъ станъ. 16 И направи Давидъ както му заповѣда Богъ: и поразихѫ Филистимскый-тъ станъ [ж]отъ Гаваонъ до Гезеръ. 17 И [з]име-то на Давида излѣзе по всичкы-тѣ мѣста: и Господь [и]нанесе страхъ-тъ му вързъ всичкы-тѣ народы

ГЛАВА 15.

1 И направи си *Давидъ* домове въ Давидовъ-тъ градъ, и приготви мѣсто за ковчегъ-тъ Божій, и [а]постави шатъръ за него. 2 Тогазь рече Давидъ: [б]Не трѣбува да дигнѫтъ ковчегъ-тъ Божій другы освѣнь Левиты-тѣ: защото тѣхъ избра Господь за да дигатъ ковчегъ-тъ Божій, и да му слугуватъ за всегда.

3 И [в]събра Давидъ всичкый-тъ Израиль въ Іерусалимъ, за да възведѫтъ ковчегъ-тъ Господенъ на мѣсто-то му, което приготви за него. 4 И събра Давидъ Аароновы-тѣ сынове, и Левиты-тѣ: 5 Отъ Кааѳовы-тѣ сынове: Уріила началникъ-тъ, и братія-та му, сто и двадесеть: 6 Отъ Мераріевы-тѣ сынове: Асаіѧ началникъ-тъ, и братія-та му, двѣстѣ и двадесеть: 7 Отъ Гырсоновы-тѣ сынове: Іоиля началникъ-тъ, и братія-та му, сто и тридесеть: 8 Отъ [г]Елисафановы-тѣ сынове: Семаіѧ началникъ-тъ, и братія-та му, двѣстѣ: 9 Отъ [д]Хевроновы-тѣ сынове: Еліила началникъ-тъ, и братія-та му, осмдесеть: 10 Отъ Озіиловы-тѣ сынове: Амминадава началникъ-тъ, и братія-та му, сто и дванадесеть.

11 И повыка Давидъ Садока и Авіаѳара, священницы-тѣ, и Левиты-тѣ: Уріила, Асаіѧ, и Іоиля, Семаіѧ, и Еліила, и Амминадава, 12 Та имъ рече: Вы сте началници на отечествія-та на Левиты-тѣ; освятѣте ся вы и братія-та ви, и възведѣте ковчегъ-тъ на Господа Бога Израилева дѣто сьмь приготвилъ за него. 13 Защото, [е]понеже вы испьрво не присѫтствувахте, [ж]Господь Богъ нашъ направи пораженіе вързъ насъ, защото не го търсихмы споредъ както е заповѣдано.

14 И священници-тѣ и Левити-тѣ ся освятихѫ, за да възведѫтъ ковчегъ-тъ на Господа Бога Израилева. 15 И дигнѫхѫ Левіини-тѣ сынове ковчегъ-тъ Божій на рамена, съ пѫржины-тѣ отгорѣ си, [з]както заповѣда Моисей споредъ слово-то Господне.

16 И рече Давидъ на Левитскы-тѣ началницы да поставятъ братія-та си пѣвцы-тѣ съ музикалны орѫдія, псалтири и кытары и кымвалы, за да свирятъ възвышающе гласъ съ веселіе. 17 И поставихѫ Левити-тѣ [и]Емана Іоилевъ-тъ сынъ: а отъ братія-та му, [і]Асафа Варахыинъ-тъ сынъ: а отъ Мераріевы-тѣ сынове братія-та имъ: [к]Еѳана Кысіевъ-тъ сынъ: 18 И съ тѣхъ отъ вторый-тъ чинъ братія-та имъ: Захаріѧ, Вена, и Іаазіила, и Семирамоѳа, и Іехыила, и Уннія, Еліава, и Ванаіѧ, и Маасіѧ, и Маттаѳіѧ, и Елифалея, и Микнеіѧ, и Овидъ-едома, и Іеіила, вратари-тѣ. 19 Така пѣвци-тѣ, Еманъ, Асафъ и Еѳанъ, *ся опрѣдѣлихѫ* за да дрънкатъ съ мѣдны кымвалы: 20 А Захарія, и Азіилъ и Семирамоѳъ, и Іехыилъ, и Унній, и Еліавъ, и Маасія, и Ванаія, съ псалтири [л]надъ Аламоѳъ: 21 А Маттаѳія, и Елифалей, и Микнеія, и Овидъ-едомъ, и Іеіилъ, и Азазія, съ кытары надъ Семиниѳъ, за да управятъ гласъ-тъ.

22 А Хананія бѣ първопѣвецъ на Левиты-тѣ, който първенствуваше въ пѣснопѣяніе-то, понеже бѣ искусенъ. 23 А Варахыя и Елкана бѣхѫ вратари на ковчегъ-тъ. 24 А Севанія, и Іосафатъ, и Наѳанаилъ, и Амасай, и Захарія, и Ванаія, и Еліезеръ, священници-тѣ, [м]трѫбехѫ съ трѫбы-тѣ прѣдъ ковчегъ-тъ Божій: а Овидъ-едомъ и Іехыя бѣхѫ вратари на ковчегъ-тъ.

25 И [н]отидохѫ Давидъ, и Израилеви-тѣ старѣйшины, и тысященачалници-тѣ да дигнѫтъ ковчегъ-тъ на завѣтъ-тъ Господенъ отъ домъ-тъ Овидъ-едомовъ съ веселіе. 26 И когато Богъ укрѣпяваше Левиты-тѣ които носехѫ ковчегъ-тъ на завѣтъ-тъ Господенъ, пожъртвовахѫ седмь

в Гл. 11; 15.
* Мѣсто на устремленія.
д 2 Цар. 5; 22.
е 2 Цар. 5; 23.
ж 2 Цар. 5; 25.
з Іис. Нав. 6; 27. 2 Лѣт. 26; 8.
и Втор. 2; 25. 11; 25.
—
а Гл. 16; 1.
б Числ. 4; 2, 15. Втор. 10; 8. 31; 9.
в 3 Цар. 8; 1. Гл. 13; 5.
г Исх. 6; 22.
д Исх. 6; 18.
е 2 Цар. 6; 3. Гл. 13; 7.
ж Гл. 13; 10, 11.
з Исх. 25; 14. Числ. 4; 15. 7; 9.
и Гл. 6; 33.
і Гл. 6; 39.
к Гл. 6; 44.
л Псал. 46; надписъ-тъ.
м Числ. 10; 8. Псал 81; 3.
н 2 Цар. 6; 12, 13 и друг. 3 Цар. 8; 1.

27 юнца, и седмь овна. И Давидъ бѣ облѣченъ съ одеждѫ отъ виссонъ, и всичкы-тѣ Левити които носехѫ ковчегъ-тъ, и пѣвци-тѣ, и Хананія, пѣсноначалникъ на пѣвцы-тѣ: и носеше Давидъ ефодъ лененъ.
28 [о]Така всичкый Израиль възводеше ковчегъ-тъ на завѣтъ-тъ Господень съ въсклицаніе, и съ гласъ отъ рогъ, и съ трѫбы, и съ кымвалы, свиряще съ псал-
29 тири, и съ кытары. И [п]ковчегъ-тъ на завѣтъ-тъ Господень като влазеше въ Давидовъ-тъ градъ, Михала Саулова-та дъщеря, ся наведе прѣзъ прозорецъ-тъ, и, като видѣ царь Давида че ликуваше и играеше, уничижи го въ сърдце-то си.

ГЛАВА 16.

1 И [а]донесохѫ ковчегъ-тъ Божій, та го положихѫ въ срѣдъ скиніѭ-тѫ, коіѭто постави за него Давидъ: и принесохѫ всесъжженія и примирителны приношенія
2 прѣдъ Бога. И като свърши Давидъ да приноси всесъжженія-та и примирителны-тѣ приношенія, благослови людіе-тѣ
3 въ име-то Господне. И раздаде на всякой человѣкъ отъ Израиля отъ мѫжъ до женѫ, на всякого по единъ хлѣбъ, и по единѫ мървкѫ месо, и по едно млинче.
4 И опрѣдѣли отъ Левиты-тѣ да служатъ прѣдъ ковчегъ-тъ Господень, [б]да поменуватъ и да благодарятъ, и да хвалятъ
5 Господа Бога Израилева. Асафъ бѣ първый-тъ, и вторый нему Захарія, *послѣ* Іеиилъ, и Семирамоѳъ, и Іехыилъ, и Маттаѳія, и Еліавъ, и Ванаія, и Овидъ-едомъ, и Іеилъ, свирехѫ съ псалтири и кытары,
6 а Асафъ съ кымвалы: А Ванаія и Іаазіилъ священници-тѣ, съ трѫбы всякога прѣдъ ковчегъ-тъ на завѣтъ-тъ Божій.
7 Тогазъ [в]първо прѣзъ онзи день прѣдаде Давидъ въ рѫкѫ-тѫ на Асафа и на братія-та му *тойзи псаломъ*, за да славословятъ Господа.
8 [г]Славословѣте Господа: призывайте име-то му.
Възвѣщавайте въ народы-тѣ дѣла-та му.
9 Пѣйте му: пѣснопѣйте му:
Говорѣте за всичкы-тѣ му чудеса.
10 Хвалѣте ся въ свято-то негово име:
Да ся весели сърдце-то на онѣзи които търсятъ Господа.
11 Търсѣте Господа и неговѫ-тѫ силѫ:
Търсѣте лице-то му винѫгы.
12 Поменувайте чудеса-та му, които е направилъ,
Знаменія-та му, и сѫдбы-тѣ на уста-та му,
13 Вы сѣме на неговъ-тъ рабъ Израиля,
Сынове Іаковови, избранни негови.
14 Той е Господь Богъ нашъ:
Сѫдбы-тѣ му сѫ въ всичкѫ-тѫ земіѭ.
15 Помнѣте всякога завѣтъ-тъ му,
Слово-то което заповѣда на тысящы родове:
16 [д]Което завѣща Аврааму,
И клѣтвѫ-тѫ му къмъ Исаака:
17 И утвърди го Іакову за законъ,
Израилю *за* вѣченъ завѣтъ,
18 И рече: Тебѣ ще дамъ Ханаанскѫ-тѫ земіѭ,
Дѣлъ на наслѣдіе-то ви,
19 Като бѣхте малцина на число,
[е]Малцина и пришелци въ неѭ.
20 И прѣхождахѫ отъ народъ въ народъ,
И отъ царство въ другы людіе.
21 Не остави никого да гы озлоби:
[ж]И заради тѣхъ царіе обличи,
22 *И казуваше*: [з]Да не докачите помазанны-тѣ ми,
И да не сторите зло на пророцы-тѣ ми.
23 [и]Пѣйте Господу всичка земя:
Благовѣствувайте изъ день въ день спасеніе-то му.
24 Възвѣстѣте между язычницы-тѣ славѫ-тѫ му,
Въ всичкы-тѣ народы чудеса-та му.
25 Защото е великъ Господь, и много дохваленъ,
И страшенъ е надъ всичкы-тѣ богове.
26 Защото [і]всичкы-тѣ богове на язычницы-тѣ сѫ суетни,
А Господь направи небеса-та.
27 Слава и великолѣпіе е прѣдъ него;
Сила и радость на мѣсто-то му.
28 Принесѣте Господу, вы отечествія на народы-тѣ,
Принесѣте Господу славѫ и силѫ.
29 Принесѣте Господу славѫ-тѫ на име-то му;
Донесѣте приношенія, и влѣзте прѣдъ него;
Поклонѣте ся Господу съ великолѣпіе свято.
30 Бойте ся отъ лице-то му всичка земя:
Вселенная наистинѫ ще е утвърдена, нѣма да ся поклати.
31 Да ся веселятъ небеса-та, и да ся радува земя-та;
И да говорятъ между язычницы-тѣ: Господь царува.
32 Да шуми море-то, и испълненіе-то му;
Нека ся радуватъ полета-та, и всичко щото е въ тѣхъ.
33 Тогазъ ще ся зарадуватъ дървя-та на дѫбравѫ-тѫ,
Прѣдъ лице-то на Господа: защото иде да сѫди земіѭ-тѫ.
34 [к]Славословѣте Господа, защото е благъ,

о Гл. 13; 8.
п 2 Цар. 6; 16.

а 2 Цар. 6; 17 — 19.
б Псал. 38 и 70: надписи-тѣ.
в Вижь 2 Цар. 23; 1.
г Псал. 105; 1 — 15.
д Быт. 17; 2. 26; 3. 28; 13. 35; 11.
е Быт. 34; 30.
ж Быт. 12; 17. 20; 3. Исх. 7; 15 — 18.
з Псал. 105; 15.
и Псал. 96; 1 и драг.
і Лев. 19; 4.
к Псал. 106; 1. 107; 1. 118; 1. 136; 1.

Защото милость-та му е въ вѣкъ.
35 [л]Иречѣте: Спаси ны, Боже на спасеніе-то ни,
И събери ны, и избави ны отъ язычницы-тѣ,
За да славословимъ свято-то твое име,
И да ся хвалимъ съ твоѭ-тѫ хвалѫ.
36 [м]Благословенъ Господь Богъ Израилевъ,
Отъ вѣка и до вѣка.
И [н]всичкы-тѣ людіе рекохѫ, Аминь, и похвалихѫ Господа.
37 Тогазь остави тамъ прѣдъ ковчегъ-тъ на завѣтъ-тъ Господень Асафа и братія-та му, за да служатъ прѣдъ ковчегъ-тъ всякога, споредъ както трѣбаше за всякой
38 день; И Овидъ-едома и братія-та му, шестдесеть и осмь, а Овидъ-едома сынъ-тъ на Іедуѳуна, и Осѫ, за вра-
39 тари: А Садока священникъ-тъ, и братія-та му священницы-тѣ, [о]прѣдъ скыніѭ-тѫ Господнѭ [п]на высоко-то мѣсто
40 което бѣ въ Гаваонъ, За да приносятъ всесъжженія Господу на олтарь-тъ на всесъжженія-та всякога [р]зарань и вечерь, и *да правятъ* споредъ всичко що бѣ писано въ законъ-тъ Господень, когото за-
41 повѣда на Израиля: И съ тѣхъ Емана и Іедуѳуна, и прочіи-тѣ избранны, които ся опрѣдѣлихѫ по име, да славословятъ Господа, [с]защото негова-та милость е въ
42 вѣкъ: И съ тѣхъ, *съ* Емана и Іедуѳуна, трѫбы и кымвалы, за онѣзи които трѣбуваше да издаватъ гласъ, и орѫдія за Божіи-тѣ пѣсни. А сынове-тѣ Іеду-
43 ѳунови бѣхѫ вратари. И [т]отидохѫ си всичкы-тѣ людіе, всякой въ домъ-тъ си: и върнѫ ся Давидъ за да благослови домъ-тъ си.

ГЛАВА 17.

1 А като [а]сѣднѫ Давидъ въ домъ-тъ си, рече Давидъ на Наѳана пророкъ-тъ: Ето, азъ живѣѭ въ кедровъ домъ, а ковчегъ-тъ на завѣтъ-тъ Господень подъ опо-
2 ны. И рече Наѳанъ Давиду: Направи всичко що е въ сърдце-то ти; защото Богъ
3 е съ тебе. И прѣзъ онѫзи нощь быде слово Господне къмъ Наѳана, и каза:
4 Иди та речи на Давида рабъ-тъ ми: Така говори Господь: Ты нѣма да ми съгра-
5 дишь домъ-тъ за да обитавамъ: Защото не обитахъ въ домъ, отъ който день възведохъ Израиля *отъ Египетъ*, дори до тойзи день; но бѣхъ изъ шатъръ въ
6 шатъръ и изъ скыніѭ *въ скыніѭ*. На всякѫдѣ дѣто ходехъ съсъ всичкый Израиль, говорихъ ли нѣкога нѣкому отъ Израилевы-тѣ сѫдіи, на които заповѣдахъ да пасѫтъ людіе-тѣ ми, да кажѫ: Защо не ми съградихте кедровъ домъ?
7 Сега прочсе така ще речешь на рабъ-тъ ми Давида: Така говори Господь Саваоѳъ: Азъ тя зѣхъ отъ оградѫ-тѫ, отъ подиръ стадо-то, за да си вождь надъ людіе-тѣ
8 ми Израиля: И съ тебе бѣхъ всякѫдѣ дѣто си ходилъ, и истрѣбихъ всичкы-тѣ ти врагове отъ прѣдъ тебе, и направихъ ти име, споредъ име-то на голѣмы-тѣ
9 които сѫ по земіѭ-тѫ. И ще опрѣдѣлѭ мѣсто за людіе-тѣ си Израиля, и ще гы насадѭ, та ще обитаватъ на свое особно мѣсто, и нѣма да ся прѣносятъ вече: и сынове-тѣ на неправдѫ-тѫ нѣма да гы
10 озлобяватъ вече, както понапрѣдъ, И както отъ дни-тѣ въ които поставихъ сѫдіи върху людіе-тѣ си Израиля. И ще смирѭ всичкы-тѣ ти врагове. Извѣстявамъ ти още, че Господь ще съгради за
11 тебе домъ. И като ся испълнятъ дни-тѣ ти, за да отидешь съ отцы-тѣ си, ще възставѭ по тебе сѣме-то ти, което ще бѫде отъ сынове-тѣ ти, и ще утвърдѭ цар-
12 ство-то му. Той ще ми съгради домъ, и ще
13 утвърдѭ прѣстолъ-тъ му въ вѣкъ. [б]Азъ ще му бѫдѫ отецъ, и той ще ми бѫде сынъ: и нѣма да отнемѫ милость-тѫ си отъ него, както ѭ отнѣхъ отъ оногозь който бѣ прѣди
14 тебе: Но [в]ще го поставѭ въ домъ-тъ си и въ царство-то си до вѣка: и прѣстолъ-тъ му ще бѫде утвърденъ въ вѣкъ.
15 Споредъ всичкы тѣзи думы, и по всичко това видѣніе, така говорѝ Наѳанъ Давиду.
16 [г]Тогазь влѣзе царь Давидъ, та сѣднѫ прѣдъ Господа, и рече: Кой съмь азъ, Господи Боже, и кой е домъ-тъ ми, та си мя довелъ ты до това? Но и това
17 быде малко прѣдъ очи-тѣ ти, Боже: и говорилъ си заради домъ-тъ на рабъ-тъ си за дългѫ бѫдѫщность, и призрѣлъ си на мене както на человѣка отъ вы-
18 сокъ степень, Господи Боже. Що може *да рече* вече Давидъ на тебе, за честь-тѫ къмъ рабъ-тъ ти? защото ты познавашь
19 рабъ-тъ си. Господи, заради рабъ-тъ си, и споредъ сърдце-то си, направилъ си всичко това величіе, за да направишь
20 извѣстны всичкы *тѣзи* величія. Господи, нѣма подобенъ тебѣ, нито има Богъ освѣнь тебе, споредъ всичко що смы чули
21 съ уши-тѣ си. И кой е другъ народъ на земіѭ-тѫ както твои-тѣ людіе Израиль, когото Богъ искупи за свои людіе, за да си направишь име величественно и ужасно, като испѫди ты язычницы-тѣ отъ лице-то на людіе-тѣ си, които си избавилъ
22 отъ Египетъ? Защото людіе-тѣ си Израиля направилъ си людіе свои въ вѣкъ:
23 и ты, Господи, имъ станѫ Богъ. И сега,

[л] Псал. 106; 47, 48.
[м] 3 Цар. 8; 15.
[н] Втор. 27; 15.
[о] Гл. 21; 29. 2 Лѣт. 1; 3.
[п] 3 Цар. 3; 4.
[р] Исх. 29; 38. Числ. 28; 3.
[с] Ст. 34. 2 Лѣт. 5; 13. 7; 3. Езд. 3; 11. Іер. 33; 11.
[т] 2 Цар. 6; 19, 20.

—

[а] 2 Цар. 7; 1 и др.
[б] 2 Цар. 7; 14, 15.
[в] Лук. 1; 33.
[г] 2 Цар. 7; 18.

—

Господи, слово-то което си говорилъ за рабъ-тъ си, и за домъ-тъ му, нека ся утвърди въ вѣкъ, и направи както си го-24 ворилъ: И да ся утвърди, и да ся възвеличи име-то ти до вѣка, *щото* да говорятъ: Господь на силы-тѣ, Богъ Израилевъ, е Богъ на Израиля: и домъ-тъ на Давида рабъ-тъ ти *да е* утвърденъ 25 прѣдъ тебе. Защото ты, Боже мой, ты откры на рабъ-тъ си че ще му съградишь домъ: за това рабъ-тъ ти намѣри *сърдце-то си готово* да ся помоли прѣдъ тебе. 26 И сега, Господи, ты си Богъ, и обѣщалъ 27 си тѣзи благости на рабъ-тъ си. Сега прочее, благоволи да благословишь домъ-тъ на рабъ-тъ си, за да е прѣдъ тебе въ вѣкъ: защото ты, Господи, ты си благословилъ, и *ще бѫде* благословенъ въ вѣкъ.

ГЛАВА 18.

1 А слѣдъ това [а]удари Давидъ Филистимцы-тѣ и побѣди гы, и зѣ Геѳъ и села-та му отъ рѫкѫ-тѫ на Филистимцы-тѣ.

2 И порази Моавцы-тѣ, и станѫхѫ Моавци-тѣ раби подданни Давиду.

3 Порази още Давидъ Ададезера Совскый-тъ царь, въ Емаѳъ, когато отхождаше да постави власть-тѫ си надъ рѣ-4 кѫ-тѫ Евфратъ. И зѣ Давидъ отъ него тысящѫ колесницы, и [б]седмь тысящы конницы, и двадессть тысящы пѣшцы: и прѣсѣче Давидъ жилы-тѣ на всичкы-тѣ *коніе на* колесницы-тѣ, и упази отъ тѣхъ сто коніе.

5 И когато дойдохѫ Дамаскови-тѣ Сиріани да помогнѫтъ на Ададезера Совскый-тъ царь, Давидъ погуби отъ Сиріаны-тѣ двадесеть и двѣ тысящы мѫжіе.

6 И тури Давидъ *стражы* въ Дамасковѫ-тѫ Сиріѭ; и Сиріани-тѣ станѫхѫ раби подданни Давиду. И упазваше Господь 7 Давида, всякѫдѣ дѣто отхождаше. И зѣ Давидъ златны-тѣ щитове които бѣхѫ върху рабы-тѣ на Ададезера, та гы до-8 несе въ Іерусалимъ. И, отъ Тиваѳъ, и отъ Хунъ, градове на Ададезера, зѣ Давидъ мѣдь твърдѣ много, отъ коіѭто [в]Соломонъ направи мѣдно-то море, и стъл-9 пове-тѣ и мѣдны-тѣ съсѫды. А като чу Ѳой Емаѳскый царь че порази Давидъ всичкѫ-тѫ силѫ на Ададезера Совскый-тъ 10 царь, Проводи Адорама сына си при царь Давида, да го поздрави, и да го благослови, че ся е билъ съ Ададезера и го поразилъ: защото Ададезеръ бѣше непріятель на Ѳоя: и *да занесе* всякакъвъ видъ съсѫды, 11 златны, и сребърны, и мѣдны. И тѣхъ посвяти царь Давидъ Господу, съсъ сребро-то и злато-то което донесе отъ всичкы-тѣ народы, отъ Едомъ, и отъ Моавъ и отъ Аммоновы-тѣ сынове, и отъ Филистимцы-тѣ, и отъ Амалика.

12 И Ависей Саруинъ-тъ сынъ порази Едомцы-тѣ, въ долъ-тъ на соль-тѫ, [г]осмпа-13 десеть тысящы. [д]И тури стражы въ Едомъ: и всичкы-тѣ Едомци станѫхѫ раби Давиду. И упазваше Господь Давида, всякѫдѣ дѣто отхождаше.

14 И царуваше Давидъ надъ всичкый Израиль, и правеше сѫдъ и правдѫ на всич-15 кы-тѣ си людіе. А Іоавъ Саруинъ-тъ сынъ бѣ надъ воинство-то: а Іосафатъ 16 Ахилудовъ-тъ сынъ, памятописецъ: А Садокъ Ахитововъ-тъ сынъ, и Авимелехъ Авіаѳаровъ-тъ сынъ, священници: а Суса, 17 писецъ. А [е]Ванаія Іодаевъ-тъ сынъ бѣ надъ Херѳцы-тѣ и Фелеѳцы-тѣ: а Давидови-тѣ сынове, първи около царя.

ГЛАВА 19.

1 А слѣдъ това [а]умрѣ Наасъ царь-тъ на Аммоновы-тѣ сынове, и въцари ся вмѣ-2 сто него сынъ му *Анунъ*. И рече Давидъ: ще направіѭ милость на Ануна, Наасовъ-тъ сынъ, понеже баща му ми направи милость. И проводи Давидъ посланници да го утѣшатъ заради бащѫ му. И дойдохѫ Давидови-тѣ раби въ земіѭ-тѫ на Аммоновы-тѣ сынове, при А-3 нуна, за да го утѣшатъ. А князове-тѣ на Аммоновы-тѣ сынове рекохѫ на Ануна: Да ли за честь на отца ти прѣдъ очи-тѣ ти пратѝ Давидъ при тебе утѣшители? не дойдохѫ ли раби-тѣ му при тебе, за да испитатъ и да съсыпѫтъ като 4 съгледатъ мѣсто-то? И хванѫ Анунъ Давидовы-тѣ рабы, та гы обръснѫ, и отсѣче до половинѫ дрехы-тѣ имъ, до 5 бедра-та, и проводи гы. И отидохѫ та явихѫ Давиду за мѫжіе-тѣ. И проводи да гы посрѣщнѫтъ: понеже мѫжіе-тѣ бѣхѫ много обесчестени. И рече царь-тъ: Сѣдѣте въ Іерихонъ додѣ ви порастѫтъ брады-тѣ, и върнѣте ся.

6 А като гледахѫ Аммонови-тѣ сынове че бѣхѫ омразни Давиду, проводихѫ Анунъ и Аммонови-тѣ сынове тысящѫ таланта сребро, за да си наемѫтъ колесницы и конницы отъ Месопотаміѭ, и 7 отъ Сиріѭ-маахѫ, [б]и отъ Совѫ. И наехѫ си тридесеть и двѣ тысящы колесницы, и наехѫ царя на Маахѫ съ людіе-тѣ му, които дойдохѫ та расположихѫ станъ срещѫ Медевѫ. И като ся събрахѫ Аммонови-тѣ сынове отъ градове-тѣ си, дойдохѫ да направятъ брань.

[а] 2 Цар. 8; 1 и др.
[б] 2 Цар. 8; 4 седемстотинъ.
[в] 3 Цар. 7; 15, 23. 2 Лѣт. 4; 12, 15, 16.
[г] 2 Цар. 8; 13.
[д] 2 Цар. 8; 14 и др.
[е] 2 Цар. 8; 18.

[а] 2 Цар. 10; 1 и др.
[б] Гл. 18; 5, 9.

8 И когато чу *това* Давидъ, проводи Іоава, и всичко-то воинство на силны-тѣ.
9 И излѣзохѫ Аммонови-тѣ сынове та ся опълчихѫ на брань при градскѫ-тѫ портѫ: а царіе-тѣ що бѣхѫ дошли бѣхѫ
10 особно на поле-то. А Іоавъ като гледаше че лице-то на брань-тѫ бѣше противъ него отпрѣдъ и отзадъ, избра отъ всичкы-тѣ избранны Израилевы, та *гы* опълчи
11 противъ Сирійцы-тѣ. А остатъкъ-тъ отъ людіе-тѣ даде въ рѫкѫ-тѫ на брата си Авися, и опълчихѫ ся противъ Аммо-
12 новы-тѣ сынове. И рече: Ако ся прѣукрѣпятъ Сирійци-тѣ противъ мене, тогазь ты ще ми помогнешь: ако ли Аммонови-тѣ сынове ся прѣукрѣпятъ противъ тебе,
13 тогазь азъ ще ти помогнѫ. Мѫжай ся, и да бѫдемъ мѫжественни за людіе-тѣ си, и за градове-тѣ на Бога нашего: а Господь да направи което е угодно прѣдъ очи-тѣ му.
14 И приближихѫ Іоавъ, и людіе-тѣ които бѣхѫ съ него, въ сраженіе противъ Сирійцы-тѣ: а тѣ побѣгнѫхѫ отъ лице-
15 то му. И когато видѣхѫ Аммонови-тѣ сынове че Сирійци-тѣ побѣгнѫхѫ, побѣгнѫхѫ и тѣ отъ лице-то на Авися брата му, та влѣзохѫ въ градъ-тъ. И Іоавъ дойде въ Іерусалимъ.
16 А като видѣхѫ Сирійци-тѣ че ся побѣдихѫ прѣдъ Израиля, проводихѫ вѣстители, та изведохѫ Сирійци-тѣ които бѣхѫ оттамъ рѣкѫ-тѫ: и Совакъ, военачалникъ-тъ на Ададезера, прѣдъ тѣхъ.
17 И когато ся извѣсти Давиду, събра всичкый Израиль, и прѣминѫ Іорданъ, та дойде върхъ тѣхъ, и опълчи ся противъ тѣхъ. И като ся опълчи Давидъ на брань противъ Сирійцы-тѣ, бихѫ ся съ
18 него. И побѣгнѫхѫ Сирійци-тѣ отъ лице-то на Израиля: и истрѣби Давидъ отъ Сирійцы-тѣ седмь тысящы колесницы, и четыридесеть тысящы пѣшцы: и Совака
19 военачалникъ-тъ уби. И като видѣхѫ раби-тѣ на Ададезера че ся обърнѫхѫ въ бѣгъ прѣдъ Израиля, направихѫ миръ съ Давида, и станѫхѫ му раби: и не рачихѫ вече Сирійци-тѣ да помогнѫтъ на Аммоновы-тѣ сынове.

ГЛАВА 20.

1 А [а]въ слѣдующо-то лѣто, въ което врѣме исхождатъ царіе-тѣ на брань, Іоавъ потегли *всичкѫ-тѫ* силѫ на воинство-то, и разори землѭ-тѫ на Аммоновы-тѣ сынове, и дойде та обсади Раввѫ: а Давидъ о-
2 станѫ въ Іерусалимъ. И [б]удари Іоавъ Раввѫ, и съсыпа ѭ. И [в]зѣ Давидъ вѣнецъ-тъ на царя имъ отъ главѫ-тѫ му: и намѣри ся тежина-та му единъ талантъ злато: и *имаше* на него многоцѣнни каменіе: и положи ся на Давидовѫ-тѫ главѫ: и изнесе изъ градъ-тъ корысти
3 твърдѣ много. И людіе-тѣ които бѣхѫ въ него изведе, та *гы* прѣтры съ тріоны, и съ желѣзны дикани, и съ топоры. И така направи Давидъ на всичкы-тѣ градове на Аммоновы-тѣ сынове. Тогазь ся върнѫ Давидъ и всичкы-тѣ людіе въ Іерусалимъ.
4 А слѣдъ това, [г]станѫ бой въ Гезеръ съ Филистимцы-тѣ: тогазь [д]Сиввехай Хусаѳецъ-тъ порази Сиффая, отъ чада-та
5 на Рафѫ; и побѣдихѫ ся. И пакъ станѫ бой съ Филистимцы-тѣ: и Елхананъ Іаировъ-тъ сынъ порази Лаамія братъ-тъ на Голіаѳа Геѳецъ-тъ, и дърво-то на копіе-то му бѣ като кросно на ткачь.
6 И пакъ [е]станѫ бой въ Геѳъ, дѣто имаше мѫжъ великотѣлесенъ, и пръсти-тѣ му бѣхѫ шесть и шесть, двадесеть и четыри, още и той бѣ роденъ отъ Рафѫ,
7 И унищожи Израиля, а Іонаѳанъ сынъ-тъ на Саммѫ, Давидовъ-тъ братъ, го пора-
8 зи. Тѣзи ся родихѫ на Рафѫ въ Геѳъ: и паднѫхѫ чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на Давида, и чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на рабы-тѣ му.

ГЛАВА 21.

1 Но [а]Сатана ся подигнѫ противъ Израиля, и подигнѫ Давида да изброи Израиля.
2 И рече Давидъ на Іоава и на князове-тѣ на людіе-тѣ: Идѣте избройте Израиля, отъ Виръ-савее до Данъ, и [б]донесѣте при
3 мене, за да научѫ число-то имъ. А Іоавъ отговори: Господь да притури на людіе-тѣ си стократно отъ колкото сѫ! *но*, господарю мой царю, не сѫ ли всичкы-тѣ раби на господаря ми? защо господарь-тъ ми желае това: защо да стане
4 *това* грѣхъ на Израиля? Слово-то обаче на царя прѣвъзмогнѫ надъ Іоава. И тръгнѫ Іоавъ, и, като обходи всичкый И-
5 зраиль, върнѫ ся въ Іерусалимъ. И даде Іоавъ число-то на изброены-тѣ людіе Давиду. И всичкый Израиль бѣхѫ тысяща тысящи и сто тысящи мѫжіе които теглехѫ ножъ: а Іуда, четыристотинъ и седмдесеть тысящи мѫжіе които теглехѫ
6 ножъ. А [в]Левиты-тѣ и Веніаминцы-тѣ не брои между тѣхъ: защото слово-то царево бѣше гнусно Іоаву.
7 И видѣ ся зло прѣдъ очи-тѣ на Бога това нѣщо: заради това порази Израиля.
8 Тогазь рече Давидъ Богу: [г]Тежко съгрѣшихъ, защото сторихъ това нѣщо;

а 2 Цар. 11; 1.
б 2 Цар. 12; 26.
в 2 Цар. 12; 30, 31.
г 2 Цар. 21; 18.
д Гл. 11; 29.
е 2 Цар. 21; 20.

—

а 2 Цар. 24; 1 и др.
б Гл. 27; 23.
в Гл. 27; 24.
г 2 Цар. 24; 10.

[д]но сега молія ся, отнеми беззаконіе-то на рабъ-тъ си: защото сторихъ голѣмѫ глупость. 9 И говорѝ Господь на Гада [е]гле- 10 дачь-тъ Давидовъ, и рече: Иди, говорѝ Давиду, и кажи: Така говори Господь: Три нѣща ти прѣдставямъ азъ: избери си едно отъ тѣхъ, и ще ти го направіѫ. 11 Дойде прочее Гадъ при Давида, та му рече: Така говори Господь: Избери си, 12 [ж]Или три годины гладъ, или три мѣсецы да тлѣешь прѣдъ непріятели-тѣ си, и да тя пристигне ножъ-тъ на врагове-тѣ ти, или три дни мечь-тъ Господень, и моръ по земіѭ-тѫ, и ангелъ Господень да прави погубленіе по всичкы-тѣ прѣдѣлы на Израиля. Сега прочее виждь кой отвѣтъ ще занесѫ на оногози който мя е 13 проводилъ. И рече Давидъ Гаду: Тѣсно ми е много: нека паднѫ прочее въ рѫкѫ-тѫ на Господа, защото неговы-тѣ милости сѫ твърдѣ много; а въ человѣческѫ рѫкѫ да не паднѫ.

14 И тъй проводи Господь моръ върхъ Израиля: и паднѫхѫ отъ Израиля седм- 15 десеть тысящи мѫжіе. И [з]проводи Богъ ангела въ Іерусалимъ, за да го истрѣби, и като истрѣбяваше, видѣ Господь, и [и]раская ся за зло-то, и рече на ангела който правяше погубленіе: Стига вече: тегли рѫкѫ-тѫ си. А ангелъ-тъ Господень стоеше при гумно-то на Орнѫ 16 Іевусецъ-тъ. И като подигнѫ Давидъ очи, [і]видѣ ангела Господень, че стоеше между земіѭ-тѫ и небе-то, и имаше въ рѫкѫ-тѫ си мечь-тъ си голъ, прострѣнъ надъ Іерусалимъ. И паднѫхѫ Давидъ и старѣйшины-тѣ, облѣчени съ врѣтища, на 17 лице-то си. И рече Давидъ Богу: Не сьмь ли азъ който заповѣдахъ да изброятъ людіе-тѣ? наистинѫ азъ сьмь който съгрѣшихъ и сторихъ зло-то: а тѣзи овцы що сѫ сторили? Върхъ мене прочее, Господи Боже мой, и върхъ отеческый-тъ ми домъ, нека е рѫка-та ти, а не върхъ твои-тѣ людіе за пораженіе.

18 Тогазь [к]ангелъ Господень заповѣда Гаду да рече Давиду, да възлѣзе Давидъ *та* да постави олтарь Господу въ гумно-то 19 на Орнѫ Іевусецъ-тъ. И възлѣзе Давидъ споредъ слово-то Гадово, което говорѝ 20 въ име-то Господне. И обърнѫ ся Орна та видѣ ангела: и скрыхѫ ся четырмата му синове съ него. А Орна вършеше 21 жито. И като дойде Давидъ при Орнѫ, погледнѫ Орна та видѣ Давида, и излѣзе изъ гумно-то, та ся поклони Давиду съ 22 лице до земіѭ-тѫ. И рече Давидъ на Орнѫ: Дай ми мѣсто-то на гумно-то, за да съградіѭ въ него олтарь Господу: дай ми го съ пълнѫ цѣнѫ: за да прѣ- 23 стане язва-та отъ людіе-тѣ. И рече Орна Давиду: Земи *го* за себе си, и нека направи господарь-тъ ми царь-тъ което е угодно прѣдъ очи-тѣ му: ето, давамъ волове-тѣ за всесъжженіе, и дикани-тѣ за дърва, и жито-то за приношеніе; всич- 24 ко-то давамъ. А царь Давидъ рече на Орнѫ: Не, но непрѣмѣнно ще *го* купіѭ съ пълнѫ цѣнѫ: защото не щѫ да земѫ твое-то за Господа, нито ще при- 25 несѫ всесъжженіе безъ да платіѭ. И [л]даде Давидъ на Орнѫ за мѣсто-то 26 злато шестстотинъ сикли прѣтеглено. И съгради тамъ Давидъ олтарь Господу, и принесе всесъжженія и примирителны приношенія, и призова Господа, [м]който му и отговори отъ небе-то съ огнь върхъ 27 олтарь-тъ на всесъжженіе-то. И заповѣда Господь на ангела, та върнѫ мечь-тъ си въ ножницѫ-тѫ му.

28 Въ онова врѣме, когато видѣ Давидъ че Господь го послуша въ гумно-то на Орнѫ Іевусецъ-тъ, принесе жъртвѫ тамъ. 29 [н]Защото скынія-та Господня, коіѭто направи Моисей въ пустыніѭ-тѫ, и олтарь-тъ на всесъжженіе-то, бѣхѫ въ онова врѣме на высоко-то мѣсто [о]въ Гаваонъ. И не 30 можеше Давидъ да иде прѣдъ неіѭ да попыта Бога, понеже ся боеше отъ мечь-тъ на ангела Господень.

ГЛАВА 22.

1 Тогазь рече Давидъ: [а]Тойзи е домъ-тъ на Господа Бога, и тойзи олтарь-тъ на всесъжженіе-то за Израиль.

2 И заповѣда Давидъ да съберѫтъ [б]чужденцы-тѣ които бѣхѫ въ Израилевѫ-тѫ земіѭ: и постави каменосѣчцы за да изсѣкѫтъ дѣланы каменіе, за съграденіе-то 3 на домъ-тъ Божій. Давидъ приготви и желѣзо много за гвоздіе за двери-тѣ на врата-та и за скобы-тѣ: и мѣдь много 4 [в]нетегленѫ: И кедровы дървіе бесчетны; защото [г]Сидонци-тѣ и Тиряни-тѣ доне- 5 сохѫ Давиду много кедровы дървіе. И рече Давидъ: [д]Соломонъ сынъ ми е младъ и нѣженъ; и домъ-тъ, който ще ся съгради Господу, трѣбува да е крайно великолѣпенъ, именитъ и славенъ въ всичкѫ вселеннѫіѫ: ще направіѫ прочее приготвеніе за него. И направи Давидъ голѣмо приготвеніе прѣди смърть-тѫ си.

6 Тогазь повыка Соломона сына си, та му заповѣда да съгради домъ-тъ на Го- 7 спода Бога Израилева. И рече Давидъ

д 2 Цар. 12; 13.
е Вижь 1 Цар. 9; 9.
ж 2 Цар. 24; 13.
з 2 Цар. 24; 16.
и Вижь Быт. 6; 6.
і 2 Лѣт. 3; 1.
к 2 Лѣт. 3; 1.
л 2 Цар. 24; 24.
м Лев. 9: 24. 2 Лѣт. 3; 1. 7; 1.
н Гл. 16; 39.
о 3 Цар. 3; 4. Гл. 16; 39. 2 Лѣт. 1; 3.

—

а Втор. 12; 5. 2 Цар. 24: 18. Гл. 21; 18, 19, 26, 28. 2 Лѣт. 3; 1.
б 3 Цар. 9; 21.
в Ст. 14. 3 Цар. 7; 47.
г 3 Цар. 5; 6.
д Гл. 29; 1.

Соломону: Сыне мой, [е]азъ пожелахъ въ
сьрдце-то си да съградіж [ж]домъ за име-
8 то на Господа Бога моего: Но дойде ми
слово Господне, и рече: Много [з]кръвь
си пролѣлъ, и голѣмы боеве си напра-
вилъ: ты нѣма да съградишь домъ за
име-то ми, защото си пролѣлъ много
9 кръвь на земіж-тж прѣдъ мене. Ето, [и]ще
ти ся роди сынъ, който ще бжде мжжъ
на спокойствіе: и [і]ще го успокоіж отъ
всичкы-тѣ му непріятели наоколо: защото
*Соломонъ ще бжде име-то му, и въ не-
говы-тѣ дни ще дамъ миръ и тишинж
10 на Израиля. [к]Той ще съгради домъ за
име-то ми: и той [л]ще ми бжде сынъ, и
азъ нему отецъ: и ще утвърдіж прѣ-
столъ-тъ на царство-то му надъ Израиля
11 до вѣка. Сега, сыне мой, [м]Господь да е
съ тебе: и да благоуспѣешь, та да съ-
градишь домъ-тъ на Господа Бога твоего,
12 както говорѝ за тебе. Само [н]Господь да
ти даде мудрость и разумъ, и да тя по-
стави надъ Израиля, за да съхранявашь
13 законъ-тъ на Господа Бога твоего. [о]То-
газь ще благоуспѣешь, ако внимаешь да
вършишь повелѣнія-та и сждбы-тѣ, които
Господь заповѣда на Моисея за Израиля:
[п]бжди крѣпъкъ и мжжественъ: не бой
ся, и не ся страхувай.

14 И ето, азъ въ бѣдствія-та си приготвихъ
за домъ-тъ Господень сто тысящы та-
ланта злато, и тысящж тысящы таланта
сребро: а мѣдь и желѣзо [р]нетеглено, за-
щото е много: и приготвихъ и дьрвіе и
15 каменіе: и ты придай на тѣхъ. А имашь
и работници доста много, каменосѣчцы
и зидари и дьрводѣлцы, и всякакъвъ
16 видъ искусны въ всяко дѣло. Злато-то,
сребро-то, и мѣдь-та, и желѣзо-то, сж
безбройны. Стани та прави, и [с]Господь
да е съ тебе!

17 Заповѣда още Давидъ на всичкы-тѣ И-
зраилевы князове да помогнжтъ на Соло-
18 мона сына му, и рече: Не е ли съ васъ
Господь Богъ вашъ, и не [т]даде ли ви
успокоеніе отъ всякждѣ? защото прѣ-
даде въ ржкж-тж ми жители-тѣ на тжзи
земіж: и земя-та ся покори прѣдъ Го-
19 спода, и прѣдъ неговы-тѣ людіе. [у]Дайте
прочее сьрдце-то си и душж-тж си за
да търсите Господа Бога вашего: и ста-
нѣте, та съградѣте святилище-то на Го-
спода Бога, за [ф]да донесете ковчегъ-тъ
на завѣтъ-тъ Господень, и святы-тѣ Бо-
жіи съсжды, въ домъ-тъ който ще ся
съгради [х]за име-то на Господа.

ГЛАВА 23.

1 И Давидъ като остарѣ, и ся насыти
съ дни, [а]направи Соломона сына си царь
надъ Израиля.

2 И събра всичкы-тѣ Израилевы князове,
3 и священницы-тѣ, и Левиты-тѣ. А Леви-
ти-тѣ бѣхж изброени [б]отъ тридесеть го-
дины и нагорѣ: и като ся изброихж
мжжіе-тѣ единъ по единъ, число-то имъ
4 бѣ тридесеть и осмь тысящи. Отъ тѣхъ,
рече Давидъ, двадесеть и четыри тысящи
да сж настоятели въ дѣло-то на домъ-тъ
Господень; а шесть тысящи [в]надзиратели
5 и сждіи: И четыри тысящи вратари; и
четыри тысящи които да пѣіжтъ Господу
съ орждія-та, [г]които направихъ, за да
6 хвалятъ *Господа.* И [д]раздѣли гы Давидъ
на отдѣленія споредъ Левіины-тѣ сынове:
Гырсона, Кааѳа, и Мерарія.

7 [е]Отъ Гырсоновцы-тѣ бѣхж: Ладанъ, и
8 Семей. Ладанови-тѣ сынове бѣхж: Іехылъ
9 князь-тъ, и Зеѳамъ, и Іоилъ, трима. Се-
мееви-тѣ сынове: Селомиѳъ, и Азіилъ,
и Арранъ, трима. Тѣ бѣхж началници-тѣ
10 на Ладановы-тѣ отечествія. А Семееви-тѣ
сынове: Іааѳъ, Зиза, и Іеусъ, и Верія.
Тѣ бѣхж Семееви сынове, четырма. А
11 Іааѳъ бѣ началникъ-тъ, и Зиза вторый:
а Іеусъ и Верія нѣмахж много сынове:
за това ся изброихж купно, като едно
отечествіе.

12 [ж]Кааѳови-тѣ сынове: Амрамъ, Исса-
13 аръ, Хевронъ, и Озіилъ, четырма. [з]А-
мрамови-тѣ сынове: Ааронъ и Моисей:
и [и]Ааронъ бѣ отдѣленъ, той и сынове-
тѣ му, [і]за да освятяватъ прѣсвяты-тѣ
нѣща всякога, за да кадятъ прѣдъ Го-
спода, [к]да му служатъ, и [л]да благосла-
14 вятъ въ име-то му за всегда. А [м]сынове-
тѣ на Моисея Божій-тъ человѣкъ ся счи-
15 слихж съ Левіино-то племе. [н]Сынове-тѣ
на Моисея бѣхж Гырсамъ и Еліезеръ.
16 Отъ Гырсамовы-тѣ сынове, [о]Суваилъ бѣ
17 началникъ-тъ. И Еліезеровъ-тъ сынъ бѣ-
ше Равія началникъ-тъ: и нѣмаше Е-
ліезеръ другы сынове; а [п]на Равіж сы-
18 нове-тѣ бѣхж прѣмного. Отъ Иссааро-
вы-тѣ сынове, Селомиѳъ бѣ началникъ-тъ.
19 [р]Хевронови-тѣ сынове бѣхж: Іерія първый,
Амарія вторый, Яазіилъ третій и Іека-

е 2 Цар. 7; 2. 3 Цар. 8; 17. Гл. 17; 1. 28; 2.
ж Втор. 12; 5, 11.
з 3 Цар. 5; 3. Гл. 28; 3.
и Гл. 28; 5.
і 3 Цар. 4; 25. 5; 4.
* Миренъ.
к 2 Цар. 7; 13. 3 Цар. 5; 5. Гл. 17; 12, 13. 28; 6.
л Евр. 1; 5.
м Ст. 16.
н 3 Цар. 3; 9, 12. Псал. 72; 1.
о Іис. Нав. 1; 7, 8. Гл. 28; 7.
п Втор. 31; 7, 8. Іис. Нав. 1; 6, 7, 9. Гл. 28; 20.
р Ст. 3.
с Ст. 11.
т Втор. 12; 10. Іис. Нав. 22; 4. 2 Цар. 7; 1. Гл. 23; 25.
у 2 Лѣт. 20; 3.
ф 3 Цар. 8; 6, 21. 2 Лѣт. 5; 7. 6; 11.
х Ст. 7. 3 Цар. 5; 3.

а 3 Цар. 1; 33—39. Гл. 28; 5.
б Числ. 4; 3, 47.
в Втор. 16; 18. Гл. 26; 29. 2 Лѣт. 19; 8.
г Вижь 2 Лѣт. 29; 25, 26. Амос. 6; 5.
д Исх. 6; 16. Числ. 26; 57. Гл. 6; 1 и дрг. 2 Лѣт. 8; 14. 29; 25.
е Гл. 26; 21.
ж Исх. 6; 18.
з Исх. 6; 20.
и Исх. 28; 1. Евр. 5; 4.
і Исх. 30; 7. Числ. 16; 40. 1 Цар. 2; 28.
к Втор. 21; 5.
л Числ. 6; 23.
м Вижь Гл. 26; 23—25.
н Исх. 2; 22. 18; 3, 4.
о Гл. 26; 24.
п Гл. 26; 25.
р Гл. 24; 28.

20 меамъ четвьртый. Озіилови-тѣ сынове: Михей пьрвый, и Іессія вторый.
21 [с]Мераріеви-тѣ сынове: Маалій и Мусій. Мааліеви-тѣ сынове: Елеазаръ и [т]Кысъ.
22 А Елеазаръ умрѣ, и [у]нѣмаше сынове, но дъщери: и [ф]зѣхж гы братія-та имъ
23 Кысови-тѣ сынове. [х]Мусіини-тѣ сынове: Маалій, и Едеръ, и Іеримоѳъ, трима.
24 Тѣ бѣхж [ц]Левіини сынове споредъ отеческы-тѣ си домове, началници на отечествія-та си, споредъ изброеніе-то си, изброени по име, единъ по единъ, конто правехж дѣла-та на службж-тж на домъ-тъ Господень, отъ [ч]двадесеть годины и на-
25 горѣ. Защото Давидъ рече: Господь Богъ Израилевъ [ш]даде спокойствіе на людіе-тѣ си, и ще обитаватъ въ Іерусалимъ за все-
26 гда. А Левити-тѣ [щ]не щжтъ *вече* да носятъ скыніж-тж, и всичкы-тѣ нейны съсжды
27 за службж-тж ѝ. Заради това споредъ послѣдни-тѣ думы на Давида, Левіини-тѣ сынове бѣхж изброени отъ двадесеть го-
28 дины и нагорѣ: Понеже тѣхна-та работа бѣ да прѣдстояватъ на Аароновы-тѣ сынове, въ слугуваніе-то на домъ-тъ Господень, надъ дворове-тѣ, и надъ обиталища-та, и надъ очищеніе-то на всичкы-тѣ святы нѣща, и за да вършатъ слугуваніе-
29 то на домъ-тъ Божій, И за [ъ]хлѣбове-тѣ на прѣдложеніе-то, и [ы]за чисто-то брашно на хлѣбны-тѣ приношенія, и [ь]за безквасны-тѣ коры, и за [ѣ]нѣща-та на сковрадж *пържены*, и за прѣпържены-тѣ, и [ю]за
30 всякакъвъ видъ мѣрж: И да стоятъ всякж заранъ за да славятъ и да хвалятъ
31 Господа, подобно и вечеръ: И да приносятъ Господу всичкы-тѣ всесъжженія въ [я]сжбботы-тѣ, и въ новомѣсечія-та, и [ѫ]въ праздницы-тѣ, споредъ число-то, споредъ опрѣдѣлено-то имъ, всякога прѣдъ Го-
32 спода: И [ѭ]да пазятъ стражж-тж на скыніж-тж на събраніе-то, и [а]стражж-тж на святилище-то, и стражж-тж на братія-та си Аароновы-тѣ сынове, въ слугуваніе-то на домъ-тъ Господень.

ГЛАВА 24.

1 И *тѣзи бѣхж* отдѣленія-та на Аароновы-тѣ сынове: [а]Ааронови-тѣ сынове: Надавъ, и Авіудъ, Елеазаръ, и Иѳамаръ.
2 И [б]умрѣхж Надавъ и Авіудъ прѣди отца си, и нѣмахж сынове; за това священ-
3 ствовахж Елеазаръ и Иѳамаръ. И раздѣли гы Давидъ и Садокъ отъ Елеазаровы-тѣ сынове, и Ахымелехъ отъ Иѳамаровы-тѣ сынове, споредъ исчисленіе-то имъ въ службж-тж имъ.
4 А намѣрихж ся повече началници отъ Елеазаровы-тѣ сынове, неже отъ Иѳамаровы-тѣ сынове; и раздѣлихж ся *така*: отъ Елеазаровы-тѣ сынове бѣхж шестнадесеть началници на отеческый домъ, а отъ Иѳамаровы-тѣ сынове осмь *началници*
5 на отеческый домъ. И раздѣлихж гы съсъ жрѣбіе, помежду имъ: защото управители на святилище-то, и управители на *домъ-тъ* Божій, бѣхж отъ Елеазаровы-тѣ сынове, и отъ Иѳамаровы-тѣ сынове.
6 И Семаія Наѳанаиловъ-тъ сынъ писецъ-тъ, който бѣ отъ Левиты-тѣ, написа гы прѣдъ царя, и князове-тѣ, и Садока священникъ-тъ, и Ахымелеха Авіаѳаровъ-тъ сынъ, и *прѣдъ* началницы-тѣ на отечествія-та на священницы-тѣ, и на Левиты-тѣ, и земаше ся едно отечествіе отъ Елеазара, и едно отъ Иѳамара.
7 А пьрво жрѣбіе излѣзе на Іоіарива,
8 второ на Іедаіж, Трето на Харима, че-
9 твьрто на Сеорима, Пето на Мелхыіж,
10 шесто на Меіамина, Седмо на Аккоса,
11 осмо на [в]Авіж, Девето на Іисуя, десето
12 на Сеханіж, Единадесето на Еліасива,
13 дванадесето на Іакыма, Тринадесето на
14 Уффж, четыринадесето на Іесевава, Петнадесето на Велгж, шестнадесето на Ем-
15 мира, Седмнадесето на Изира, осмнаде-
16 сето на Афисиса, Деветнадесето на Пе-
17 ѳаіж, двадесето на Іезекыиля, Двадесеть и пьрво на Іахына, двадесеть и второ
18 на Гамула, Двадесеть и трето на Делаіж, Двадесеть и четвьрто на Маазіж.
19 Тѣзи бѣхж нарежданія-та имъ въ службж-тж имъ, [г]за да влязатъ въ домъ-тъ Господень споредъ опрѣдѣлено-то имъ чрѣзъ ржкж-тж на Аарона отца имъ, както му заповѣда Господь Богъ Израилевъ.
20 А за останжлы-тѣ Левіины сынове: отъ Амрамовы-тѣ сынове бѣ [д]Суваилъ,
21 отъ Суваиловы-тѣ сынове Іадаія. За [е]Равіж отъ Равіины-тѣ сынове, пьрвый бѣ
22 Іессія. Отъ Иссаарцы-тѣ, [ж]Селомоѳъ:
23 отъ Селомоѳовы-тѣ сынове, Іааѳъ. А [з]*Хевронови-тѣ* сынове *бѣхж* Іерія *пьрвый*, Амарія вторый, Язіилъ третій, Іекаме-
24 амъ четвьртый. Отъ Озіиловы-тѣ сынове Михей: отъ Михеевы-тѣ сынове, Самиръ.
25 Михеевъ братъ бѣ Іессія: отъ Іессіины-
26 тѣ сынове, Захарія. [и]Мераріеви-тѣ сынове бѣхж Маалій и Мусій: Язіинъ-тъ

с Гл. 24; 26.
т Гл. 24; 29.
у Гл. 24; 28.
ф Вижь Числ. 36; 6, 8.
х Гл. 24; 30.
ц Числ. 10; 17, 21.
ч Ст. 27. Вижь Числ. 1; 3. 4; 3. 8; 24. Езд. 3; 8.
ш Гл. 22; 18.
щ Числ. 4; 5 и др.
ъ Исх. 25; 30.
ы Лев. 6; 20. Гл. 9; 29 и др.
ь Лев. 2; 4.
ѣ Лев. 2; 5, 7.
ю Лев. 19; 35.
я Числ. 10; 10. Псал. 81; 3.
ѫ Лев. 23; 4.
ѭ Числ. 1; 53.
а Числ. 3; 6—9.

—

а Лев. 10; 1, 6. Числ. 26; 60.
б Числ. 3; 4. 26; 61.
в Неем. 12; 4, 17. Лук. 1; 5.
г Гл. 9; 25.
д Гл. 23; 16.
е Гл. 23; 17.
ж Гл. 23; 18.
з Гл. 23; 19. 26; 31.
и Исх. 6; 19. Гл. 23; 21.

27 сынъ, Вено. Мераріеви-тѣ сынове чрѣзъ Язіія, Вено, и Соамъ, и Закхуръ, и И-
28 врій. Отъ Маалія бѣ Елеазаръ, [i]който
29 нѣмаше сынове. И за Кыса: Кысовъ
30 сынъ, Іерамеилъ. И [к]Мусини-тѣ сынове, Маалій и Едеръ и Іеримоѳъ. Тѣзи бѣхѫ сынове на Левиты-тѣ споредъ отеческы-
31 тѣ имъ домове. Хвърлихѫ и тѣ жрѣбія, както братія-та имъ Аронови-тѣ сынове, прѣдъ царь Давида, и прѣдъ Садока, и Ахымелеха, и началницы-тѣ на отечествія-та на священницы-тѣ и на Левиты-тѣ, колкото за първы-тѣ си отцы, толкозъ и за по млады-тѣ си братія.

ГЛАВА 25.

1 А Давидъ, и князове-тѣ на воинство-то, опрѣдѣлихѫ въ службѫ-тѫ [а]отъ Асафовы-тѣ и Емановы-тѣ и Іедуѳуновы-тѣ сынове, да пророчествуватъ съ кытары и съ псалтири, и съ кымвалы: а число-то на тѣзи които ся занимавахѫ въ служ-
2 бѫ-тѫ си бѣше, Отъ Асафовы-тѣ сынове Закхуръ, и Іосифъ, и Наѳанія, и Асарила, Асафови сынове, подъ наставленіе-то на Асафа, който пророчествуваше подъ рѫ-
3 кѫ-тѫ на царя: Отъ Іедуѳуна, Іедуѳунови-тѣ сынове: Годолія, и Іезрій, и Исаія, *Семей*, Асавія, и Маттаѳія, шестина подъ наставленіе-то на отца си Іедуѳуна, който пророчествуваше съ кытары, и
4 славословеше Господа: Отъ Емана, Еманови-тѣ сынове: Вуккыя, Матѳанія, Озіилъ, Суваилъ, и Іеримоѳъ, Ананія, Ананій, Еліаѳа, Гыддалѳій, и Ромамѳіезеръ, Іосвекаса, Маллоѳій, Оѳиръ, *и* Маазіоѳъ:
5 Всичкы тѣзи бѣхѫ сынове на Емана царскый-тъ гледачь въ Божіи-тѣ слова, *опрѣ-*
6 *дѣленъ* да възвышава рогъ-тъ. И даде Богъ на Емана четыринадесеть сынове и три дъщери. Всичкы тѣзи подъ наставленіе-то на отца си бѣхѫ пѣснопѣйѫще въ домъ-тъ Господень съ кымвалы, псалтири, и кытары, за службѫ-тѫ на домъ-тъ Божій; а Асафъ, Іедуѳунъ, и Еманъ бѣхѫ
7 [б]подъ рѫкѫ-тѫ на царя. И станѫ число-то имъ съ братія-та имъ, изучены-тѣ въ пѣянія-та Господни, двѣстѣ и осмдесеть и осмь, всичкы-тѣ искусны.
8 И хвърлихѫ жрѣбія за редъ-тъ на службѫ-тѫ малъкъ и голѣмъ, [в]искусенъ и у-
9 ченикъ наедно. И първо жрѣбіе излѣзе на Іосифа за Асафа: второ на Годолія: той, и братія-та му, и сынове-тѣ му бѣхѫ два-
10 надесеть. Трето Закхуру: *той*, сынове-тѣ
11 му, и братія-та му, дванадесеть. Четвърто Іезрію: *той*, сынове-тѣ му, и братія-та
12 му, дванадесеть. Пето на Наѳанія: *той*, сынове-тѣ му, и братія-та му, дванаде-
13 сеть. Шесто на Вуккыя: *той*, сынове-
14 тѣ му, и братія-та му, дванадесеть. Седмо на Асарилѫ: *той*, сынове-тѣ му, и бра-
15 тія-та му, дванадесеть. Осмо на Исаія: *той*, сынове-тѣ му, и братія-та му, два-
16 надесеть. Девето на Матѳанія: *той*, сынове-тѣ му, и братія-та му, дванадесеть.
17 Десето Семею: *той*, сынове-тѣ му, и бра-
18 тія-та му, дванадесеть. Единадесето Азареилу: *той*, сынове-тѣ му, и братія-та
19 му, дванадесеть. Дванадесето на Асавія: *той*, сынове-тѣ му, и братія-та му, два-
20 надесеть. Тринадесето Суваилу: *той*, сынове-тѣ му, и братія-та му, дванадесеть.
21 Четыринадесето на Маттаѳія: *той*, сынове-тѣ му, и братія-та му, дванадесеть.
22 Петнадесето Іеримоѳу: *той*, сынове-тѣ му,
23 и братія-та му, дванадесеть. Шестнадесето на Ананія: *той*, сынове-тѣ му, и
24 братія-та му, дванадесеть. Седмнадесето на Іосвекасѫ: *той*, сынове-тѣ му, и братія-
25 та му, дванадесеть. Осмнадесето Ананію: *той*, сынове-тѣ му, и братія-та му, два-
26 надесеть. Деветнадесето Маллоѳію: *той*, сынове-тѣ му, и братія-та му, дванаде-
27 сеть. Двадесето на Еліаѳѫ: *той*, сынове-тѣ му, и братія-та му, дванадесеть.
28 Двадесеть и първо Оѳиру: *той*, сынове-тѣ
29 му, и братія-та му, дванадесеть. Двадесеть и второ Гыддалѳію: *той*, сынове-тѣ
30 му, и братія-та му, дванадесеть. Двадесеть и трето Маазіоѳу: *той*, сынове-тѣ му, и
31 братія-та му, дванадесеть. Двадесеть и четвърто Ромамѳіезеру: *той*, сынове-тѣ му, и братія-та му, дванадесеть.

ГЛАВА 26.

1 За отдѣленія-та на вратари-тѣ: отъ Кореовцы-тѣ бѣ Меселемія Кореевъ-тъ сынъ,
2 отъ Асафовы-тѣ сынове. И сынове на Меселемія бѣхѫ: Захарія първородный, Іедіилъ вторый, Зевадія третій, Іаѳніилъ
3 четвъртый, Еламъ петый, Іоананъ шестый,
4 Еліоинай седмый. И Овидъ-едомови-тѣ сынове: Семаія първородный, Іозавадъ вторый, Іоахъ третій, и Сахаръ четвъртый,
5 и Наѳанаилъ петый, Аммііилъ шестый, Иссахаръ седмый, Феуллаѳай осмый: за-
6 щото го Богъ благослови. А на сына му Семаія родихѫ ся сынове, които имахѫ власть на отеческый-тъ си домъ: защо-
7 то *бѣхѫ* силни съ крѣпость. Семаіини-тѣ сынове: Офній, и Рафаилъ, и Овидъ, *и* Елзавадъ, *Ахыосъ, Венхаилъ, Еліу, и
8 Семахыя. Всичкы тѣзи отъ Овидъ-едомовы-тѣ сынове, тѣ и сынове-тѣ имъ и братія-та имъ, отъ Овидъ-едома, крѣпкы

---

[i] Гл. 23; 22.
[к] Гл. 23; 23.
[а] Гл. 6; 33, 39, 44.
[б] Ст. 2.
[в] 2 Лѣт. 23; 13.
* Или на които братія-та бѣхѫ крѣпкы.

и достойни за служба-тж, бѣхж шест-
9 десеть и два. А Меселемія имаше сы-
10 нове и братія крѣпкы осмнадесеть. А [а]сы-
нове-тѣ на Осж, отъ Мерарінны-тѣ сы-
нове бѣхж: Симрій пьрвый-тъ, (защото
не бѣше пьрвороденъ, но отецъ му го
11 направи пьрвъ:) Хелкыя вторый, Тевалія
третій, Захарія четвьртый: всичкы-тѣ сы-
нове и братія на Осж бѣхж тринадесеть.
12 Помежду имъ станжхж отдѣленія-та
на вратари-тѣ: началници-тѣ на силны-тѣ
дьржехж наредъ стражж-тж равно съ
братія-та си, за да слугуватъ въ домъ-тъ
13 Господень. А хвьрлихж жрѣбіе, малъкъ
и голѣмъ наедно, споредъ отеческый-тъ си
14 домъ, за всякы врата. И паднж жрѣбіе-
то на Селеміж къмъ истокъ. Тогазь хвьр-
лихж жрѣбіе за сына му Захарія, мудръ
съвѣтникъ, и жрѣбіе-то му излѣзе къмъ
15 сѣверъ. Овидъ-едому, къмъ югъ: а на
16 сынове-тѣ му, Исасупимъ. На Суфима,
и Осж, къмъ западъ, съ врата-та Сале-
хеѳъ, при пжть-тъ на възлизаніе-то, стра-
17 жа срещж стражж. Къмъ истокъ бѣхж
шестина Левити, къмъ сѣверъ четырма
въ день, къмъ югъ четырма въ день, и
18 къмъ Асупимъ по двама. Въ Парваръ
къмъ западъ, четырма къмъ пжть-тъ *на*
19 *възлизаніе-то, и* двама въ Парваръ. Тѣзи
сж отдѣленія-та на вратари-тѣ между
Кореевы-тѣ сынове, и Мерарінны-тѣ сы-
нове.
20 А отъ Левиты-тѣ, Ахыя бѣ надъ съ-
кровища-та на домъ-тъ Божій, и [б]надъ
21 съкровища-та на посвященія-та. Ладано-
ви-тѣ сынове: сынове-тѣ на Ладана Гыр-
сонецъ-тъ, началници на отечествія-та
на Ладана Гырсонецъ-тъ, бѣхж Іехыилъ:
22 Іехыилови-тѣ сынове, Зеѳамъ и братъ
му Іоиль бѣхж надъ съкровища-та на
23 домъ-тъ Господень. Отъ Амрамовцы-тѣ,
Иссааровцы-тѣ, Хевроновцы-тѣ, *и* Озіи-
24 ловцы-тѣ: [в]Суваилъ сынъ-тъ на Гыр-
сама Моисеевъ-тъ сынъ, бѣ настоятель
25 надъ съкровища-та, А братія-та му, отъ
Еліезера, на когото сынъ бѣ Равія, а
сынъ неговъ Исаія, а сынъ неговъ Іо-
рамъ, а сынъ неговъ Зехрій, а [г]сынъ
26 неговъ Селомиѳъ. Тойзи Селомиѳъ и
братія-та му бѣхж надъ всичкы-тѣ съ-
кровища на посвященія-та, които посвя-
тихж царь Давидъ, и князове-тѣ на оте-
чествія-та, тысященачалници-тѣ, и стона-
чалници-тѣ, и началници-тѣ на воинство-
27 то. Отъ боеве-тѣ и отъ корысти-тѣ бѣхж
направили посвященіе, за устроеніе-то на
28 домъ-тъ Господень. И всичко което по-
святихж Самуилъ [д]гледачь-тъ, и Саулъ
Кысовъ-тъ сынъ, и Авениръ Нировъ-тъ
сынъ, и Іоавъ Саруинъ-тъ сынъ, всичко-
то посвященіе бѣ подъ ржкж-тж на Село-
миѳа и на братія-та му.
29 Отъ Иссааровцы-тѣ: Хананія и сынове-
тѣ му бѣхж за вънншны-тѣ дѣла надъ
30 Израиля, [е]надзиратели и сждіи. Отъ Хе-
вроновцы-тѣ: Асавія и братія-та му, мжжіе
крѣпкы тысяща и седмстотинъ, бѣхж
надзиратели на Израиля отсамъ Іорданъ
къмъ западъ, за всичкы-тѣ Господни
31 дѣла, и за слугуваніе-то на царя. Между
Хевроновцы-тѣ началникъ бѣше [ж]Іерія,
между Хевроновцы-тѣ, споредъ родове-тѣ
имъ, споредъ отечествія-та. Въ четыри-
десето-то лѣто на Давидово-то царуваніе,
испытахж ся и изнамѣрихж ся между
тѣхъ силни съ крѣпость, [з]въ Іазиръ Га-
32 лаадъ. И братія-та му, мжжіе крѣпкы,
бѣхж двѣ тысящи и седмстотинъ начал-
ници на отечествія, които постави царь
Давидъ надъ Рувимцы-тѣ, и Гадцы-тѣ, и
надъ половинж-тж Манассіино племе, за
всяко Божіе дѣло, и [и]царско дѣло.

ГЛАВА 27.

1 А Израилеви-тѣ сынове споредъ исчисле-
ніе-то имъ, началници-тѣ на отечествія-
та и тысященачалници-тѣ, и стоначалници-
тѣ, и чиновници-тѣ имъ които слугувахж на
царя, по всичко що принадлежи на отдѣле-
нія-та, които вхождахж и исхождахж отъ
мѣсецъ въ мѣсецъ, прѣзъ всичкы-тѣ мѣ-
сецы на годинж-тж, бѣхж двадесеть и
четыри тысящи въ всяко отдѣленіе.
2 Надъ пьрво-то отдѣленіе, за пьрвый-тъ
мѣсецъ, бѣ [а]Іасовеамъ Завдіиловъ-тъ
сынъ: и въ отдѣленіе-то му бѣхж два-
3 десеть и четыри тысящи. *Той* бѣше отъ
Фаресовы-тѣ сынове, князь на всичкы-тѣ
началницы на воинства-та, за пьрвый-тъ
4 мѣсецъ. И надъ отдѣленіе-то на вторый-тъ
мѣсецъ бѣше Додай Ахохецъ-тъ: а на
отдѣленіе-то му князь Макелоѳъ: въ не-
гово-то отдѣленіе бѣхж подобно двадесеть
5 и четыри тысящи. Третій началникъ на
воинство-то за третій-тъ мѣсецъ бѣше
Ванаія сынъ на Іодая священника пьрвъ:
и въ отдѣленіе-то му бѣхж двадесеть и
6 четыри тысящи. Тойзи Ванаія, [б]е сил-
ный-тъ между тридесеть-тѣ, и надъ три-
десеть-тѣ: а надъ отдѣленіе-то му бѣше
7 Аммизавадъ сынъ му. Четвьртый за че-
твьртый-тъ мѣсецъ [в]Асаилъ Іоавовъ-тъ
братъ, и съ него Зевадія сынъ му: и въ
отдѣленіе-то му двадесеть и четыри ты-
8 сящи. Петый началникъ за петый-тъ мѣ-
сецъ Саммоѳъ Іезраецъ-тъ: и въ отдѣле-
ніе-то му двадесеть и четыри тысящи.

а Гл. 16; 38.
б Гл. 28; 12. Мал. 3; 10.
в Гл. 23; 16.
г Гл. 23; 18.
д 1 Цар. 9; 9.
е Гл. 23; 4.
ж Гл. 23; 19.
з Виж Іис. Нав. 21; 39.
и 2 Лѣт. 19; 11.

—

а Гл. 11; 11.
б 2 Цар. 23; 20, 22, 23. Гл. 11; 22, и дрг.
в 2 Цар. 23; 24. Гл. 11; 26.

9 Шестый за шестый-тъ мѣсецъ [г]Ирасъ Еккысовъ-тъ сынъ Θекоецъ-тъ: и въ отдѣленіе-то му двадесеть и четыри тысящи.
10 Седмый за седмый-тъ мѣсецъ [д]Хелисъ Фелонецъ-тъ, отъ Ефремовы-тѣ сынове: и въ отдѣленіе-то му двадесеть и четыри
11 тысящи. Осмый за осмый-тъ мѣсецъ [е]Сивехай Хусаθецъ-тъ, отъ Заровцы-тѣ: и въ отдѣленіе-то му двадесеть и четыри ты-
12 сящи. Деветый за деветый-тъ мѣсецъ [ж]Авіезеръ Анаθоθецъ-тъ, отъ Веніаминцы-тѣ: и въ отдѣленіе-то му двадесеть
13 и четыри тысящи. Десетый за десетый-тъ мѣсецъ [з]Маарай Нетофаθецъ-тъ, отъ Заровцы-тѣ: и въ отдѣленіе-то му дваде-
14 сеть и четыри тысящи. Единадесетый за единадесетый-тъ мѣсецъ [и]Ванаія Пираθонецъ-тъ, отъ Ефремовы-тѣ сынове: и въ отдѣленіе-то му двадесеть и четыри ты-
15 сящи. Дванадесетый за дванадесетый-тъ мѣсецъ Хелдай Нетофаθецъ-тъ, отъ Гоθоніила: и въ отдѣленіе-то му двадесеть и четыри тысящи.

16 А надъ Израилевы-тѣ племена, князь на Рувимцы-тѣ бѣ Еліезеръ Зехріевъ-тъ сынъ: на Симеоновцы-тѣ, Сафатія сынъ-тъ
17 на Маахѫ: На Левиты-тѣ, [і]Асавія Кемуиловъ-тъ сынъ: на Аароновцы-тѣ, Садокъ:
18 На Іудѫ, [к]Еліу, отъ Давидовы-тѣ братія: на Иссахара, Амрій Михаиловъ-тъ сынъ:
19 На Завулона, Исмаія Авдіевъ-тъ сынъ: на Нефθалима, Іеримоθъ Азріиловъ-тъ
20 сынъ: На Ефремовы-тѣ сынове, Осія Азазіевъ-тъ сынъ: на половинѫ-тѫ Манассіино племе, Іоиль Федаіевъ-тъ сынъ:
21 На половинѫ-тѫ Манассіино *племе* въ Галаадъ, Иддо Захаріевъ-тъ сынъ: на Веніамина, Іасіилъ Авенировъ-тъ сынъ:
22 На Дана, Азареилъ Іероамовъ-тъ сынъ. Тѣзи бѣхѫ князове на Израилевы-тѣ племена.

23 Но Давидъ не зѣ число-то имъ отъ двадесеть годинъ и по долу на възрастъ: защото [л]Господь рече, че ще умножава
24 Израиля както звѣзды-тѣ на небе-то. Іоавъ Саруинъ-тъ сынъ начнѫ да брои, но не свърши, защото [м]паднѫ за това гнѣвъ надъ Израиля: заради това не ся внесе число-то между повѣствованія-та на лѣтовницы-тѣ за царь Давида.

25 А надъ царскы-тѣ съкровища бѣ Азмавеθъ Адіиловъ-тъ сынъ: и надъ съкровища-та на полета-та, на градове-тѣ, и на села-та, и на твърдѣли-тѣ Іонаθанъ
26 Озіевъ-тъ сынъ: А надъ тѣзи които работехѫ на поле-то, за земледѣліе, Езрій,
27 Хелувовъ-тъ сынъ: А надъ лозія-та, Семей Рамаθецъ-тъ: а надъ приходъ-тъ на лозія-та, за влагалища на вино, Завдій
28 Сифаміевъ: А надъ маслины-тѣ и черницы-тѣ, които бѣхѫ въ поле-то, Ваалананъ Гедерецъ-тъ: а надъ влагалища-та
29 на елей-тъ, Іоасъ: А надъ говеда-та които пасехѫ въ Саронъ, Ситрай Саронецъ-тъ: а надъ говеда-та които бѣхѫ въ долове-тѣ, Сафатъ Адлаіевъ-тъ сынъ:
30 А надъ камилы-тѣ, Овилъ Исмаилецъ-тъ
31 а надъ ослы-тѣ, Іадаія Мероноθецъ-тъ: А надъ овцы-тѣ, Іазизъ Агарецъ-тъ. Всичкы тѣзи бѣхѫ настойници на имотъ-тъ на царь Давида.

32 А Іонаθанъ, Давидовъ-тъ стрыка, бѣше съвѣтникъ, мѫжъ разуменъ, и книжникъ: а Іехиилъ, Ахмоніевъ-тъ сынъ, бѣше съ
33 царскы-тѣ сынове: А [н]Ахытофелъ царскый съвѣтникъ: а [о]Хусай Архыецъ-тъ,
34 пріятель на царя: А по Ахытофела, Іодай Ванаіевъ-тъ сынъ, и [п]Авіаθаръ: а военачалникъ царевъ, [р]Іоавъ.

ГЛАВА 28.

1 И свыка Давидъ всичкы-тѣ Израилевы князове: [а]князове-тѣ на племена-та, и [б]князове-тѣ на отдѣленія-та които слугувахѫ на царя, и тысященачалницы-тѣ, и стоначалницы-тѣ, и [в]настоятели-тѣ на всичкый-тъ имотъ и стяжанія на царя и на сынове-тѣ му, съсъ скопцы-тѣ, и [г]юнацы-тѣ, и всичкы-тѣ силны съ крѣпость, въ Іерусалимъ.

2 И станѫ царь Давидъ на нозѣ-тѣ си, та рече: Чуйте мя, братіе мои, и людіе мои: [д]азъ имахъ въ сьрдце-то си да съградѭ упокоителенъ домъ за ковчегъ-тъ на завѣтъ-тъ Господень, и [е]за подножіето на нозѣ-тѣ на Бога нашего: и напра-
3 вихъ пріуготовленіе за съграденіе-то. Но Богъ ми рече: [ж]Ты нѣма да съградишь домъ-тъ на име-то ми, защото си мѫжъ
4 на боеве, и много кръвь си пролѣлъ. А Господь Богъ Израилевъ [з]избра мене отъ всичкый-тъ ми бащинъ домъ, за да сьмь царь надъ Израиля въ вѣкъ: защото избра [и]Іудѫ князь: а отъ домъ-тъ Іудинъ *избра* [і]домъ-тъ на отца ми: и [к]между сынове-тѣ на отца ми благоизволи да направи мене царь надъ всичкый Израиль:
5 И [л]отъ всичкы-тѣ ми сынове, (защото Господь ми даде много сынове,) [м]избра Соломона сына ми, за да сѣдне на прѣстолъ-тъ на царство-то Господне, надъ

г Гл. 11; 28.
д Гл. 11; 27.
е 2 Цар. 21; 18. Гл. 11; 29.
ж Гл. 11; 28.
з 2 Цар. 23; 28. Гл. 11; 30.
и Гл. 11; 31.
і Гл. 26; 30.
к 1 Цар. 16; 6.
л Быт. 15; 5.
м 2 Цар. 24; 15. Гл. 21; 7.
н 2 Цар. 15; 12.
о 2 Цар. 15; 37. 16; 16.
п 3 Цар. 1; 7.
р Гл. 11; 6.

а Гл. 27; 16.
б Гл. 27; 1, 2.
в Гл. 27; 25.
г Гл. 11; 10.
д 2 Цар. 7; 2. Псал. 132; 3, 4, 5.
е Псал. 99; 5. 132; 7.
ж 2 Цар. 7; 5, 13. 3 Цар. 5; 3. Гл. 17; 4. 22; 8.
з 1 Цар. 16; 7 — 13.
и Быт. 49; 8. Гл. 5; 2. Псал. 60; 7; 78; 68.
і 1 Цар. 16; 1.
к 1 Цар. 16; 12, 13.
л Гл. 3; 1 и друг. 23; 1.
м Гл. 22; 9.

6 Израиля. И рече ми: [н]Соломонъ сынъ ти, той ще съгради домъ-тъ ми и дворове-тѣ ми: защото го избрахъ да ми е 7 сынъ, и азъ ще му бѫдѫ отецъ: И ще утвьрдіѭ царство-то му до вѣка, [о]ако остане постоянъ за да върши заповѣди-тѣ ми и сѫдбы-тѣ ми, както въ тойзи день.
8 Сега прочее, прѣдъ всичкый Израиль *прѣдъ* събраніе-то Господне, и въ уши-тѣ на Бога нашего, *говоріѭ ви*: пазѣте и търсѣте всичкы-тѣ заповѣди на Господа Бога вашего, да наслѣдите *тѫзи* добрѫ землѭ, и да ѭ оставите послѣ отъ васъ наслѣдіе на синове-тѣ си за всегда.
9 И ты, Соломоне сыне мой, [п]познай Бога на отца си, и служи му [р]съ цѣло сьрдце и съсъ самоволнѫ душѫ: защото [с]Господь испытува всичкы-тѣ сьрдца, и знае всичкы-тѣ помысли на умъ-тъ: [т]ако го търсишь, ще ти ся намѣрува, ако ли го оставишь, ще тя отхвьрли завсегда.
10 Виждь сега, че [у]Господь тя избра за да съградишь домъ за святилище; бѫди крѣпъкъ, и върши.
11 И даде Давидъ на Соломона сына си [ф]начертаніе-то на прѣдхраміе-то, и на домове-тѣ му, и на съкровищницы-тѣ му, и на горницы-тѣ му, и на вѫтрешни-тѣ му стаи, и на домъ-тъ на очистилище-то,
12 И начертаніе-то на всичко колкото зѣ чрѣзъ Духъ-тъ, за дворове-тѣ на домъ-тъ Господень, и за всичкы-тѣ наоколо обиталища, за [х]съкровищницы-тѣ на домъ-тъ Божій, и съкровищницы-тѣ на посвяще-13 нія-та: И за отдѣленія-та на священницы-тѣ и Левиты-тѣ, и за всяко дѣло на служба-тѫ въ домъ-тъ Господень и за всичкы-тѣ съсѫды на служба-тѫ въ 14 домъ-тъ Господень: За злато съ теглилкѫ за златны-тѣ, за всичкы-тѣ съсѫды на всякакъвъ видъ службѫ, *и* за *сребро* съ теглилкѫ за всичкы-тѣ сребьрны съсѫды, за всичкы-тѣ съсѫды 15 на всякакъвъ видъ службѫ: И тежинѫ-тѫ за златны-тѣ свѣтилницы, и за златны-тѣ имъ свѣтила, съ теглилкѫ за всякой свѣтилникъ, и за свѣтила-та му: и за сребьрны-тѣ свѣтилницы съ теглилкѫ, за свѣтилникъ-тъ и за свѣтила-та му, споредъ употрѣбеніе-то на всякой свѣ-16 тилникъ. И злато съ теглилкѫ за трьпезы-тѣ *на хлѣбове-тѣ* на прѣдложеніе-то, за всякѫ трьпезѫ: и сребро за сре-17 бьрны-тѣ трьпезы: И чисто злато за вилицы-тѣ, и за легены-тѣ, и за възливалницы-тѣ: и за златны-тѣ крондиры съ теглилкѫ за всякой крондиръ: подобно съ теглилкѫ за всякой сребьрнъ крон-18 диръ. И за олтарь-тъ на каденіе-то, очистено злато съ теглилкѫ: и злато за начертаніе-то на колесницѫ-тѫ [ц]на херувимы-тѣ, които распростиратъ *крыла*, та покрыватъ ковчегъ-тъ на завѣтъ-тъ Го-19 сподень. Всичко това, *рече Давидъ*, [ч]Господь ми даде да разумѣѭ чрѣзъ написаніе съ рѫкѫ-тѫ си, всичкы-тѣ дѣла на начертаніе-то.
20 И рече Давидъ на Соломона сына си: [ш]Бѫди крѣпъкъ и мѫжественъ, и върши: не бой ся, нито да имашь страхъ: защото Господь Богъ, Богъ мой, е съ тебе: [щ]Нѣма да тя остави, нито ще тя напусне, додѣ свършишь всичко-то дѣло за службѫ-тѫ 21 на домъ-тъ Господень. И ето, [ъ]отдѣленія-та на священницы-тѣ и Левиты-тѣ, за всякѫ службѫ на домъ-тъ Божій; и за всяко дѣло *ще бѫдѫтъ* съ тебе [ы]всякой усерденъ въ мудрость за всякаквѫ работѫ; така и князове-тѣ и всичкы-тѣ людіе, въ всичкы-тѣ твои заповѣди.

ГЛАВА 29.

1 Тогазь рече царь Давидъ на всичко-то събраніе: Соломонъ сынъ ми, когото самъ Богъ избра, *още* е [а]младъ и нѣженъ: а дѣло-то голѣмо: защото тая палата не е за человѣка, но е за Господа Бога.
2 Азъ прочее приготвихъ споредъ всичкѫ-тѫ си силѫ за домъ-тъ на Бога моего, злато-то за златны-тѣ, и сребро-то за сребьрны-тѣ, и мѣдь-та за мѣдны-тѣ, желѣзо-то за желѣзны-тѣ, и дьрвіе за дьрвены-тѣ, [б]ониксовы каменіе, и *каменіе* за спояваніе, каменіе стивіевидны и пьстрошарны, и всякаквы скѫпоцѣнны каменіе, 3 и множество мраморы. И още за желаніе-то ми къмъ домъ-тъ на Бога моего, освѣнь всичко що приготвихъ за святый-тъ домъ, дадохъ *и* отъ свой-тъ си имотъ повече злато и сребро за домъ-тъ 4 на Бога моего: Три тысящы таланта злато, отъ [в]Офирско-то злато, и седмь тысящы таланта очистено сребро, за да 5 покрыѭтъ стѣны-тѣ на домове-тѣ: Злато-то за златны-тѣ, и сребро-то за сребьрны-тѣ, и за всичко работаніе съ рѫцѣ-тѣ на художницы-тѣ. Кой прочее ще направи днесь самоволно приношеніе Господу?
6 Тогазь [г]князове-тѣ на отечествія-та, и князове-тѣ на Израилевы-тѣ племена, и

н 2 Цар. 7; 13, 14. Гл. 22; 9, 10. 2 Лѣт. 1; 9.
о Гл. 22; 13.
п Іер. 9; 24. Осія 4; 1. Іоан. 17; 3.
р 4 Цар. 20; 3. Псал. 101; 2.
с 1 Цар. 16; 7. 3 Цар. 8; 39. Гл. 29; 17. Псал. 7; 9. 139; 2. Прит. 17; 3. Іер. 11; 20. 17; 10. 20; 12. Откр. 2; 23.
т 2 Лѣт. 15; 2.
у Ст. 6.
ф Вижь Исх. 25; 40. Ст. 19.
х Гл. 26; 20.
ц Исх. 25; 18—22. 1 Цар. 4; 4. 3 Цар. 6; 23 и дрг.
ч Вижь Исх. 25; 40. Ст. 11, 12.
ш Втор. 31; 7, 8. Іис. Нав. 1; 6, 7, 9. Гл. 22; 13.
щ Іис. Нав. 1; 5.
ъ Гл. 24, 25, 26.
ы Исх. 35; 25, 26. 36; 1, 2.

а 3 Цар. 3; 7. Гл. 22; 5. Прит. 4; 3.
б Вижь Иса. 54; 11, 12. Откр. 21; 18 и дрг.
в 3 Цар. 9; 28.
г Гл. 27; 1.

тысященачалници-тѣ, и стоначалници-тѣ, и [д]настоятели-тѣ на царскы-тѣ дѣла, по-
7 казахѫ усердіе, И дадохѫ за дѣло-то на домъ-тъ Божій, злато петь тысящы таланта и десеть тысящы драхмы, и сребро десеть тысящы таланта, и мѣдь осмнадесеть тысящы таланта, и сто тысящы таланта
8 желѣзо. И у които ся намѣрихѫ каменіе, дадохѫ *гы* на съкровищницѫ-тѫ на домъ-тъ Господень, съ рѫкѫ-тѫ на [е]Іе-
9 хыила Гырсонецъ-тъ. И зарадувахѫ ся людіе-тѣ, защото имахѫ усердіе, понеже съ пълно сьрдце [ж]приносехѫ самоволно Господу; още и царь Давидъ ся зарадова съ голѣмѫ радость.
10 И благослови Давидъ Господа прѣдъ всичко-то събраніе: и рече Давидъ: Благословенъ си, Господи Боже на Израиля,
11 отца нашего, отъ вѣка и до вѣка. [з]Твоя е, Господи, величина-та, и сила-та, и велелѣпіе-то, и сіяніе-то, и слава-та: защото е *твое* всичко що е на небе-то и на земіѭ-тѫ: твое е царство-то, Господи, и ты ся възвышавашь като глава надъ
12 всичко: И [и]богатство-то и слава-та отъ тебе сѫ, и ты владѣешь надъ всичко: и въ рѫкѫ-тѫ ти е крѣпость-та и сила-та: и въ рѫкѫ-тѫ ти е да възвеличавашь и
13 да укрѣпявашь всичко. Сега прочее, Боже нашъ, ный ти благодаримъ, и хвалимъ
14 твое-то славно име. Но кой сьмь азъ, и кои сѫ людіе-тѣ ми, та да можемъ да ти приносимъ самоволно приношеніе както това? защото всичко-то е отъ тебе, и отъ
15 твое-то давамы тебѣ. Защото [і]смы чужденци прѣдъ тебе, и пришелци, както всичкы-тѣ ни отци: [к]дни-тѣ ни на земіѭ-тѫ сѫ като сѣнка, и трайность нѣма.
16 Господи Боже нашъ, всичко това множество, което приготвихмы да ти съградимъ домъ за свято-то твое име, отъ твоіѫ-
17 тѫ рѫкѫ иде, и твое е всичко. И познавамъ, Боже мой, че си ты [л]който испытувашь сьрдце-то, и [м]благоволишь въ правдѫ-тѫ. Азъ съ правотѫ-тѫ на сьрдце-то си принесохъ самоволно всичко това: и сега съ радость видѣхъ твои-тѣ людіе, които присѫтствуватъ тукъ, че
18 самоволно ти приносятъ. Господи Боже на отцы-тѣ наши, Авраама, Исаака, и Израиля, съхрани това за всегда въ сьрдечны-тѣ размышленія на людіе-тѣ си, и
19 управи сьрдце-то имъ къмъ тебе: И [н]дай на Соломона сына ми съвършенно сьрдце, за да съхранява заповѣди-тѣ ти, и свидѣтелства-та ти, и повелѣнія-та ти, и да върши всичко, и да направи палатѫ-тѫ, за [о]коіѫто направихъ приготовленіе.
20 И рече Давидъ на всичко-то събраніе: Благословѣте сега Господа Бога вашего. И всичко-то събраніе благослови Господа Бога на отцы-тѣ си, и като ся наведохѫ,
21 поклонихѫ ся Господу и на царя. И въ слѣдующій-тъ день пожрѣхѫ жьртвы Господу, и принесохѫ всесъжженія Господу, тысящѫ юнцы, тысящѫ овны, тысящѫ агнета, и възліянія-та имъ, и жьртвы
22 множество за всичкый Израиль: И ядохѫ и пихѫ прѣдъ Господа въ онзи день, съ голѣмѫ радость. И прогласихѫ вторый пѫть Соломона Давидовъ-тъ сынъ за царь, и [п]помазахѫ *го* Господу за князь, и Садока за священникъ.
23 Тогазь Соломонъ сѣднѫ на прѣстолъ-тъ Господень царь вмѣсто Давида отца си, и благоуспѣваше: и всичкый Израиль му
24 ся покори. И всичкы-тѣ князове, и силни-тѣ, още и всичкы-тѣ царь Давидови сынове ся [р]покорихѫ на царь Соломона.
25 И възвеличи Господь крайно Соломона прѣдъ всичкый Израиль, и [с]тури на него царско величество, което не бѣ ималъ ни единъ царь прѣди него въ Израиль.
26 Така Давидъ Іессеевъ-тъ сынъ царова
27 надъ всичкый Израиль; И [т]врѣме-то въ което царова надъ Израиля бѣ четыридесеть годины. [у]Седмь годины царова въ Хевронъ, а тридесеть и три царова въ
28 Іерусалимъ. И [ф]умрѣ въ добрѫ старость, [х]сытъ отъ дни, богатство, и славѫ: и въцари ся вмѣсто него Соломонъ сынъ му.
29 А дѣянія-та на царь Давида, първы-тѣ и послѣдни-тѣ, ето сѫ писаны въ книгѫ-тѫ на Самуила гледачь-тъ, и въ книгѫ-тѫ на Наѳана пророкъ-тъ, и въ книгѫ-тѫ
30 на Гада гледачь-тъ, Съсъ всичко-то му царство, и съсъ силѫ-тѫ му, [ц]и врѣмена-та които прѣминѫхѫ върхъ него и върхъ Израиля, и върхъ всичкы-тѣ царства земны.

[д] Гл. 27; 25 и др.
[е] Гл. 26; 21.
[ж] 2 Кор. 9; 7.
[з] Мат. 6; 13. 1 Тим. 1; 17. Откр. 5; 13.
[и] Рим. 11; 36.
[і] Псал. 39; 12. Евр. 11; 13. 1 Петр. 2; 11.
[к] Іов. 14; 2. Псал. 90; 9. 102; 11. 144; 4.
[л] 1 Цар. 16; 7. Гл. 28; 9.
[м] Прит. 11; 20.
[н] Псал. 72; 1.
[о] Ст. 2. Гл. 22; 14.
[п] 3 Цар. 1; 35, 39.
[р] Еккл. 8; 2.
[с] 3 Цар. 3; 13. 2 Лѣт. 1; 12. Еккл. 2; 9.
[т] 2 Цар. 5; 4. 3 Цар. 2; 11.
[у] 2 Цар. 5; 5.
[ф] Быт. 25; 8.
[х] Гл. 23; 1.
[ц] Дан. 2; 21.

ВТОРА КНИГА

НА

ЛѢТОВНИЦЫ-ТѢ.

ГЛАВА 1.

1 И [а]укрѣпи ся Соломонъ Давидовъ-тъ сынъ на царство-то си: и [б]Господь Богъ неговъ бѣ съ него, и крайно го [в]възвеличи. 2 И говорѝ Соломонъ на всичкый Израиль, [г]на тысященачалницы-тѣ и стоначалницы-тѣ, и на сѫдіи-тѣ, и на всичкы-тѣ князове отъ всичкый Израиль, началницы-тѣ на отечествія-та: 3 И отидохѫ Соломонъ, и всичко-то събраніе съ него, на высоко-то мѣсто, което е [д]въ Гаваонъ: защото тамъ бѣше скынія-та на събраніе-то Божіе, коіжто Моисей, рабъ-тъ Господень, направи въ пустынѭ-тѫ. 4 А [е]Давидъ бѣше възнеслъ ковчегъ-тъ Божій отъ Кыріаѳіаримъ, дѣто му бѣ приготвилъ Давидъ: защото бѣ поставилъ шатъръ за него въ Іерусалимъ. 5 [ж]И мѣдный-тъ олтарь който бѣ направилъ [з]Везелеилъ сынъ-тъ на Урія, сына Орова, бѣ тамъ прѣдъ скыніѭ-тѫ Господнѭ: и потърсихѫ го Соломонъ, и събраніе-то. 6 И възлѣзе Соломонъ тамъ на мѣдный-тъ олтарь прѣдъ Господа, който бѣ прѣдъ скыніѭ-тѫ на събраніе-то, та [и]принесе на него тысящѫ всесъжженія.

7 [і]Въ онѫзи нощь яви ся Богъ Соломону и рече му: Искай що да ти дамъ. 8 А Соломонъ рече Богу: Ты си направилъ голѣмѫ милость на Давида отца ми, и 9 [к]поставилъ си мя царь вмѣсто него. Сега, Господи Боже, да ся утвърди слово-то ти *което си реклъ* на Давида отца ми: защото [л]ты мя направи царь надъ людіе много както пърсть-та на земѭ-тѫ. 10 [м]Дай ми сега мудрость и разумъ, [н]за да излизамъ и да влизамъ прѣдъ тѣзи людіе: защото кой може да сѫди тойзи голѣмъ твой народъ?

11 И [о]рече Богъ Соломону: Понеже си ималъ това въ сърдце-то си, и не си просилъ богатство, имѣнія, и славѫ, нито животъ-тъ на тѣзи които тя ненавидятъ, нито си просилъ много дни, но си просилъ за себе си мудрость и разумъ, за да сѫдишь людіе-тѣ ми, надъ които 12 тя направихъ царь: Даватъ ти ся мудрость и разумъ: и богатство, и имѣнія, и славѫ, ще ти дамъ, [п]както не е было на царіе-тѣ които бѣхѫ прѣди тебе, нито 13 слѣдъ тебе ще бѫде подобно. Тогазь ся върнѫ Соломонъ въ Іерусалимъ, отъ высоко-то мѣсто което е въ Гаваонъ, отъ скыніѭ-тѫ на събраніе-то, и царуваше надъ Израиля.

14 И [р]събра Соломонъ колесницы и конницы, и имаше тысящѫ и четыристотинъ колесницы, и двадесеть тысящы конницы, които тури въ градове-тѣ на колесницы-тѣ, и при царя въ Іерусалимъ.

15 И [с]направи царь-тъ въ Іерусалимъ сребро-то и злато-то като каменіе, и кедры-тѣ направи като черницы-тѣ въ по-16 ле-то, по множество. И [т]за Соломона извозвахѫ коніе, изъ Египетъ: и кервани отъ царскы търговцы земахѫ съ *опрѣдѣленѫ* 17 цѣнѫ стада *коніе*. А възваждахѫ и извождахѫ изъ Египетъ еднѫ колесницѫ за шестстотинъ сребърны *сикли*, и единъ конь за сто и петдесеть: така и за всичкы-тѣ Хеттейскы царіе, и за Сирійскы-тѣ царіе, извозваніе-то ставаше чрѣзъ тѣхнѫ рѫкѫ.

ГЛАВА 2.

1 И [а]рѣши Соломонъ да съгради домъ на име-то Господне, и царскый домъ за 2 себе си. И [б]изброи Соломонъ седмдесеть тысящы мѫжіе брѣменосцы, и осмдесеть тысящы *каменосѣчцы въ горѫ-тѫ: и три тысящы и шестстотинъ настойницы надъ тѣхъ.

3 И проводи Соломонъ до Хырама Тирскый-тъ царь, и рече: [в]Както си напра-

а 3 Цар. 2; 46.
б Быт. 39; 2.
в 1 Лѣт. 29; 25.
г 1 Лѣт. 27; 1.
д 3 Цар. 3; 4. 1 Лѣт. 16; 39. 21; 29.
е 2 Цар. 6; 2, 17. 1 Лѣт. 15; 1.
ж Исх. 27; 1, 2. 38; 1, 2.
з Исх. 31; 2.
и 3 Цар. 3; 4.
і 3 Цар. 3; 5, 6.
к 1 Лѣт. 28; 5.
л 3 Цар. 3; 7, 8.
м 3 Цар. 3; 9.
н Числ. 27; 17. Втор. 31; 2.
о 3 Цар. 3; 11, 12, 13.
п 1 Лѣт. 29; 25. Гл. 9; 22. Еккл. 2; 9.
р 3 Цар. 4; 26. 10; 26 и држ. Гл. 9; 25.
с 3 Цар. 10; 27. Гл. 9; 27. Іов. 22; 24.
т 3 Цар. 10; 28, 29. Гл. 9; 28.

—

а 3 Цар. 5; 5.
б 3 Цар. 5; 15. Ст. 18.
* *Или* дървосѣчцы.
в 1 Лѣт. 14; 1.

вилъ на Давида отца ми, и си му пратилъ кедры за да си съгради домъ да живѣе въ него, *направи така и менѣ.*

4 Ето, [г]азъ градіѫ домъ на име-то на Господа Бога моего, да *го* посвятіѫ нему, [д]за да ся приноси прѣдъ него благовоненъ темянъ, и [е]всегдашни-тѣ *хлѣбове* на прѣдложеніе-то, и [ж]всесъжженія-та утренни и вечерни, въ сѫбботы-тѣ, и въ новомѣсечія-та, и въ праздницы-тѣ на Господа Бога нашего. Това е дължность на Израиля за винѫгы.

5 А домъ-тъ който градіѫ е голѣмъ: защото е [з]голѣмъ нашій Богъ надъ всичкы-тѣ богове.

6 Но [и]кой може да му съгради домъ, когато небе-то и небе-то на небеса-та не сѫ доволны да го вмѣстятъ? А кой сьмь азъ, та да му съградіѫ домъ? но само да кадіѫ прѣдъ него.

7 Сега прочее проводи ми мѫжъ искусенъ за да работи въ злато, и въ сребро, и въ мѣдь, и въ желѣзо, и въ багрѣно, и въ червено, и въ синьо, и който знае да вае ваянія, съ искусны-тѣ които сѫ съ мене въ Іудеіѫ, и въ Ieрусалимъ, [і]които Давидъ отецъ ми приготви.

8 [к]Проводи ми и кедровы дървіе, и елховы дървіе, и алмуговы дървіе, отъ Ливанъ: защото азъ знаіѫ че твои-тѣ раби знаіѫтъ да сѣкѫтъ дървіе въ Ливанъ: и ето, мои-тѣ раби ще бѫдѫтъ съ твои-тѣ рабы,

9 За да ми приготвятъ дървіе изобилно; защото домъ-тъ който азъ градіѫ

10 ще бѫде голѣмъ и чуденъ. И ето, [л]ще дамъ на твои-тѣ рабы дървосѣчцы-тѣ двадесеть тысящы корове жито чукано, и двадесеть тысящы корове ечимыкъ, и двадесеть тысящы ваѳы вино, и двадесеть тысящы ваѳы елей.

11 И отговори Хырамъ Тирскый царь съ писмо, което проводи Соломону: [м]Понеже Господь възлюби людіе-тѣ си, постави тя царь надъ тѣхъ.

12 Рече още Хырамъ: [н]Благословенъ Господь Богъ Израилевъ, [о]Създатель-тъ на небе-то и на земіѫ-тѫ, който даде на царь Давида мудръ сынъ, който има остроуміе и разумъ, който ще съгради домъ Господу, и царскый домъ за себе си.

13 Проваждамъ прочее сега человѣкъ искусенъ и разуменъ, мастора си Хырама,

14 [п]Сынъ на *еднѫ* женѫ отъ Дановы-тѣ дъщери, и на отца Тирянинъ, художникъ за да работи въ злато, и въ сребро, въ мѣдь, въ желѣзо, въ каменіе, и въ дървіе, въ багрѣно, въ синьо, и въ виссонъ, и въ червено: и да вае всякакъкъ видъ ваяніе, и да изнамѣрва всяко изнамѣрваніе каквото му ся прѣдстави, наедно съ твои-тѣ мудры, и съ мудры-тѣ на господаря ми Давида отца ти.

15 Сега прочее нека проводи на рабы-тѣ си жито-то, и ечимыкъ-тъ, елей-тъ, и вино-то, [р]което господарь-тъ ми рече:

16 А [с]ный ще насѣчемъ дървіе отъ Ливанъ, за всичкѫ-тѫ ти потрѣбѫ, и ще ти гы донесемъ съ плотове прѣзъ море-то въ Іоппіѫ: и ты ще гы възвезешь въ Ieрусалимъ.

17 И [т]изброи Соломонъ всичкы-тѣ чужды мѫжіе които бѣхѫ въ Израилевѫ-тѫ земіѫ подиръ изброеніе-то [у]съ което Давидъ отецъ му гы изброи: и намѣрихѫ ся сто и петдесеть и три тысящи и шестстотинъ.

18 И отъ тѣхъ [ф]направи седмдесеть тысящы брѣменосцы, и осмдесеть тысящы каменосѣчцы въ горѫ-тѫ и три тысящы и шестстотинъ настойницы върху дѣла-та на людіе-тѣ.

ГЛАВА 3.

1 И [а]начнѫ Соломонъ да гради домъ-тъ Господень [б]въ Ieрусалимъ на хълмъ-тъ Морія, дѣто ся яви *Господь* на Давида отца му, на мѣсто-то което приготви Давидъ въ гумно-то на [в]Орнѫ Iевусецъ-тъ.

2 И начнѫ да гради въ вторый-тъ день на вторый-тъ мѣсецъ, въ четвърто-то лѣто на царуваніе-то си.

3 А [г]основаніе-то което тури Соломонъ за да съгради домъ-тъ Божій бѣ това: дължина-та въ лакти, споредъ ветхѫ-тѫ мѣркѫ, бѣ шестдесеть лакти, а ширина-та двадесеть лакти.

4 А [д]притворъ-тъ, който бѣ къмъ лице-то *на домъ-тъ,* имаше дължинѫ, споредъ ширинѫ-тѫ на домъ-тъ, двадесеть лакти, а высочинѫ сто и двадесеть; и обкова го извѫтрѣ съ чисто злато.

5 И [е]покры великый-тъ домъ съ елховы дървіе, които и обкова съ чисто злато, и извая по него финицы и верижицы.

6 И украси домъ-тъ съсъ скѫпоцѣнны каменіе за красотѫ: а злато-то бѣ злато отъ Фаруимъ.

7 Обкова още съсъ злато домъ-тъ, греды-тѣ, двеpoстълпы-тѣ, и стѣны-тѣ му: и извая херувимы по стѣны-тѣ.

8 И направи домъ-тъ на святая святыхъ, дължинѫ-тѫ му споредъ ширинѫ-тѫ на домъ-тъ, двадесеть лакти, и ширинѫ-тѫ му двадесеть лакти: и обкова го съ чисто злато, отъ шестстотинъ таланта.

9 А тежина-та на гвоздіе-тѣ бѣше петдесеть

г Ст. 1.
д Исх. 30; 7.
е Исх. 25; 30. Лев. 27; 8.
ж Числ. 28; 3, 9, 11.
з Псал. 135; 5.
и 3 Цар. 8; 27. Гл. 6; 18. Иса. 66; 1.
і 1 Лѣт. 22; 15.
к 3 Цар. 5; 6.
л 3 Цар. 5; 11.
м 3 Цар. 10; 9. Гл. 9; 8.
н 3 Цар. 5; 7.
о Быт. 1; 2. Псал. 33; 6. 102; 25. 124; 8. 136; 5, 6. Дѣян. 4; 24. 14; 15. Откр. 10; 6.
п 3 Цар. 7; 13, 14.
р Ст. 10.
с 3 Цар. 5; 8, 9.
т Ст. 2. 3 Цар. 5; 13, 15, 16. 9; 20, 21. Гл. 8; 7, 8.
у 1 Лѣт. 22; 2.
ф Ст. 2.

—

а 3 Цар. 6; 1 и др.
б Быт. 22; 2, 14.
в 1 Лѣт. 21; 18. 22; 1.
г 3 Цар. 6; 2.
д 3 Цар. 6; 3.
е 3 Цар. 6; 17.

сикли злато. И обкова горницы-тѣ съсъ злато.

10 И [ж]въ домъ-тъ на святая святыхъ направи два херувима дѣло ваяно, и об- 11 кова гы съсъ злато. А крыла-та на херувимы-тѣ имахѫ длъжинѫ двадесеть лакти: едно-то крыло петь лакти, и досегаше стѣнѫ-тѫ на домъ-тъ: и друго-то крыло петь лакти, и досегаше крыло-то 12 на другый-тъ херувимъ. И *едно-то* крыло на другый-тъ херувимъ петь лакти, и досегаше стѣнѫ-тѫ на домъ-тъ: и друго-то крыло петь лакти, и досегаше кры- 13 ло-то на другый-тъ херувимъ. Крыла-та на тѣзи херувимы ся простирахѫ двадесеть лакти: и тѣ стоехѫ на нозѣ-тѣ си, и лица-та имъ гледахѫ къмъ домъ-тъ.

14 И [з]направи завѣсѫ-тѫ отъ синьо, и багрѣно, и червено, и виссонъ, и исткà на неіѫ херувимы.

15 Направи още прѣдъ домъ-тъ [и]два стълпа, тридесеть и петь лакти на высочинѫ, и наглавіе-то което бѣ на главѫ-тѫ на 16 всякой, петь лакти. И направи верижицы *както* въ давиръ-тъ, и тури *гы* на главы-тѣ на стълпове-тѣ: [і]и направи сто нара, и 17 тури *гы* на верижицы-тѣ: И [к]постави стълпове-тѣ прѣдъ лице-то на храмъ-тъ, единъ отдесно, а единъ отлѣво: и нарече име-то на онзи отдесно *Іахынъ, а име-то на онзи отлѣво †Воазъ.

ГЛАВА 4.

1 И [а]направи мѣденъ олтарь, длъжинѫ-тѫ му двадесеть лакти, и ширинѫ-тѫ му двадесеть лакти, и высочинѫ-тѫ му десеть лакти.

2 [б]Направи още море-то лѣяно, десеть лакти отъ устіе до устіе, кругло наоколо, и высочинѫ-тѫ му петь лакти: и вървь отъ тридесеть лакти го измѣрваше нао- 3 коло. И [в]подъ *устіе-то* му имаше подобіе на волове, които го окружавахѫ наоколо, десеть въ лакъть окружавахѫ море-то наоколо. Два-та реда на волове- 4 тѣ бѣхѫ излѣяни заедно съ него. И стоеше на дванадесеть вола: три гледахѫ къмъ сѣверъ, и три гледахѫ къмъ западъ, и три гледахѫ къмъ югъ, и три гледахѫ къмъ истокъ: и море-то върхъ тѣхъ: и всичкы-тѣ имъ задницы бѣхѫ 5 къмъ вѫтрѣ. И дебелина-та му бѣ една длань, и устіе-то му направено като устіе на чашѫ, като цвѣтъ отъ кринъ: *и* събираше, когато бѣ пълно, [г]три ты- 6 сящы ваѳы. Направи още [д]десеть омывалницы, и тури петь отдесно, и петь отлѣво, за да мыѭтъ въ тѣхъ: тамъ мыехѫ това което бѣше за всесъжженіе: море-то обаче бѣ за да ся мыѭтъ въ него священници-тѣ.

7 И [е]направи златны-тѣ свѣтилницы десеть, [ж]споредъ наредено-то за тѣхъ, и тури *гы* въ храмъ-тъ, петь отдесно, и петь отлѣво.

8 И [з]направи десеть трѫпезы, и тури *гы* въ храмъ-тъ, петь отдесно и петь отлѣво. И направи сто златны легена.

9 И [и]направи дворъ-тъ на священницы-тѣ, и голѣмый-тъ дворъ, и двери за дворъ-тъ, 10 и покры двери-тѣ имъ съ мѣдь. И [і]тури море-то отъ деснѫ-тѫ странѫ къмъ истокъ, срещѫ южнѫ-тѫ странѫ.

11 И [к]направи Хырамъ котлы-тѣ, и лопаты-тѣ, и легены-тѣ. И свърши Хырамъ да прави дѣло-то което правеше на царь Со- 12 ломона, за домъ-тъ Божій: Два-та стълпа, и [л]ядра-та, и двѣ-тѣ наглавія които бѣхѫ на главѫ-тѫ на стълпове-тѣ, и двѣ-тѣ мрѣжы за да покрыватъ двѣ-тѣ ядра на наглавія-та които бѣхѫ на главѫ-тѫ 13 на стълпове-тѣ: И [м]четыристотинъ нарове за двѣ-тѣ мрѣжы, два реда нарове за всякѫ мрѣжѫ, да покрыватъ двѣ-тѣ ядра на наглавія-та които бѣхѫ на стълпове- 14 тѣ. Направи още подставы-тѣ, и направи 15 омывалницы-тѣ върхъ подставы-тѣ: Едно-то [н]море, и дванадесеть-тѣ вола подъ не- 16 го, И котлы-тѣ, и лопаты-тѣ, и вилицы-тѣ, и всичкы-тѣ имъ съсѫды, [о]Хырамъ масторъ му направи на царь Соломона, за домъ-тъ Господенъ, отъ свѣтлѫ мѣдь.

17 [п]Въ поле-то на Іорданъ гы излѣ царь-тъ, въ глинянѫ земіѫ, между Сокхоѳъ и Саридаѳѫ.

18 [р]Така направи Соломонъ всичкы тѣзи съсѫды твърдѣ много, щото не можеше 19 да ся смѣтне тежина-та на мѣдь-тѫ. И [с]направи Соломонъ всичкы-тѣ съсѫды, които бѣхѫ за домъ-тъ Божій, и златный-тъ олтарь, и трѫпезы-тѣ, [т]и на тѣхъ *ся полагахѫ* хлѣбове-тѣ на прѣдложеніе- 20 то: И свѣтилницы-тѣ и свѣтила-та имъ, за да горятъ [у]споредъ наредено-то прѣдъ 21 давиръ-тъ, отъ чисто злато: И [ф]цвѣтове-тѣ, и свѣтила-та, и клещы-тѣ, отъ злато, 22 *и* то чисто злато: И щипцы-тѣ, и легены-тѣ, и темянницы-тѣ, и кадилницы-тѣ, отъ чисто злато: и входъ-тъ на домъ-тъ, вѫтрешни-тѣ му двери за святая святыхъ, и двери-тѣ на домъ-тъ на храмъ-тъ, бѣхѫ отъ злато.

ж 3 Цар. 6; 23 и дрг.
з Исх. 26; 31. Мат. 27; 51. Евр. 9; 3.
и 3 Цар. 7; 15—21. Іер. 52; 21.
і 3 Цар. 7; 20.
к 3 Цар. 7; 21.
* Ще утвърди.
† Въ него сила.

—

а Исх. 27: 1, 2. 4 Цар. 16; 14. Іез. 43; 13, 16.
б 3 Цар. 7; 23.
в 3 Цар. 7; 24, 25, 26.
г Вижь 3 Цар. 7; 26.
д 3 Цар. 7; 38.
е 3 Цар. 7; 49.
ж Исх. 25; 31, 40. 1 Лѣт. 28; 12, 19.
з 3 Цар. 7; 48.
и 3 Цар. 6; 36.
і 3 Цар. 7; 39.
к Вижь 3 Цар. 7; 40.
л 3 Цар. 7; 41.
м 3 Цар. 7; 20.
н 3 Цар. 7; 27, 43.
о 3 Цар. 7; 14, 45.
п 3 Цар. 7; 46.
р 3 Цар. 7; 47.
с 3 Цар. 7; 48, 49, 50.
т Исх. 25; 30.
у Исх. 27; 20, 21.
ф Исх. 25; 31 и дрг.

ГЛАВА 5.

1 И [а]свърши ся всичко-то дѣло което направи Соломонъ за домъ-тъ Господень: и внесе Соломонъ посвященія-та на Давида отца си: и сребро-то и злато-то, и всичкы-тѣ съсѫды, положи въ съкровища-та на домъ-тъ Божій.

2 Тогазь [б]събра Соломонъ въ Іерусалимъ Израилевы-тѣ старѣйшины, и всичкы-тѣ началницы на племена-та, началницы-тѣ на отечествія-та на Израилевы-тѣ сынове, за да възнесѫтъ ковчегъ-тъ на завѣта Господень [в]отъ Давидовъ-тъ градъ, който е Сіонъ.

3 И [г]събрахѫ ся всичкы-тѣ Израилеви мѫжіе при царя, [д]въ праздникъ-тъ на седмый-тъ мѣсецъ. 4 И дойдохѫ всичкы-тѣ Израилеви старѣйшины: и дигнѫхѫ Левити-тѣ ковчегъ-тъ. 5 И възнесохѫ ковчегъ-тъ, и скыніѭ-тѫ на събраніе-то, и всичкы-тѣ святы съсѫды които бѣхѫ въ скыніѭ-тѫ, священници-тѣ *и* Левити-тѣ гы възнесохѫ. 6 И царь Соломонъ и всичко-то Израилево събраніе, що бѣхѫ ся събрали при него прѣдъ ковчегъ-тъ, жъртвувахѫ овцы и говеда толкозь много щото не бѣше възможно да ся смѣтнѫтъ нито да ся изброіѭтъ. 7 И внесохѫ священници-тѣ ковчегъ-тъ на завѣта Господень на мѣсто-то му, въ давиръ-тъ на домъ-тъ, въ святая святыхъ, подъ крыла-та на херувимы-тѣ. 8 Защото херувими-тѣ имахѫ распрострѣны крыла-та *си* върху мѣсто-то на ковчегъ-тъ, и херувими-тѣ покрывахѫ ковчегъ-тъ и върлины-тѣ му отгорѣ. 9 И истеглилѫ върлины-тѣ та ся виждахѫ краища-та на върлины-тѣ вънъ отъ ковчегъ-тъ прѣдъ давиръ-тъ: но извънъ не ся виждахѫ. И тамъ сѫ дори до днесь.

10 Нѣмаше въ ковчегъ-тъ *друго* освѣнь двѣ-тѣ плочы, които [е]тури Моисей *тамъ* въ Хоривъ, дѣто Господь направи завѣтъ съ Израилевы-тѣ сынове, когато излѣзохѫ изъ Египетъ.

11 И като излѣзохѫ священници-тѣ изъ святилище-то, (защото всичкы-тѣ священници които ся намирахѫ, освятихѫ ся безъ да чакатъ редъ-тъ на отдѣленія-та: 12 [ж]И Левити-тѣ, всичкы-тѣ пѣвци съ Асафа, Емана, Іедуѳуна и сынове-тѣ имъ и братія-та имъ, облѣчени въ виссонъ, съ кымвалы и псалтири и кытары, стоехѫ къмъ истокъ на олтарь-тъ, [з]и съ тѣхъ сто и двадесеть священници трѫбяще съ трѫбы:) 13 Тогазь, като възгласихѫ трѫбачи-тѣ и пѣвци-тѣ купно съ единъ гласъ, пѣіѭще и славословяще Господа, и като подигнѫхѫ гласъ съ трѫбы и кымвалы и музикалны орѫдія, та хвалехѫ Господа: [и]Защото е благъ, защото е въ вѣкъ милость-та му, домъ-тъ ся испълни съ облакъ, домъ-тъ Господень, 14 И отъ облакъ-тъ не можехѫ священници-тѣ да стоіѭтъ за да служатъ: [і]защото славата Господня испълни Божій-тъ домъ.

ГЛАВА 6.

1 Тогазь [а]каза Соломонъ: Господь рече че ще обитава [б]въ мракъ: 2 Но азъ ти съградихъ домъ за обитаніе, и мѣсто за да обитавашь вѣчно. 3 И обърнѫ царь-тъ лице-то си, та благослови всичко-то Израилево събраніе: и всичко-то събраніе Израилево стоеше на крака.

4 И рече: Благословенъ Господь Богъ Израилевъ, който свърши съ рѫцѣ-тѣ си онова което говори съ уста-та си на Давида отца ми, и рече: 5 Отъ който день изведохъ людіе-тѣ си изъ Египетскѫ-тѫ землѭ, не избрахъ отъ всичкы-тѣ Израилевы племена ни единъ градъ, за да ся съгради домъ, та да е име-то ми тамъ: нито избрахъ мѫжъ, за да е управитель надъ людіе-тѣ ми Израиля: 6 Но [в]избрахъ Іерусалимъ, за да е име-то ми тамъ: и [г]избрахъ Давида, за да е надъ людіе-тѣ ми Израиля. 7 И [д]дойде въ сърдце-то на Давида отца ми да съгради домъ на име-то на Господа Бога Израилева. 8 Но Господь рече на Давида отца ми: Понеже дойде въ сърдце-то ти да съградишь домъ на име-то ми, добрѣ си направилъ че е дошло *това* въ сърдце-то ти: 9 Ты обаче нѣма да съградишь домъ-тъ: но сынъ ти, който ще излѣзе изъ чрѣсла-та ти, той ще съгради домъ-тъ на име-то ми. 10 Господь прочее испълни слово-то си което говорѝ: и азъ възстанѫхъ вмѣсто Давида отца си, и сѣднѫхъ на Израилевъ-тъ прѣстолъ, както говорѝ Господь, и съградихъ домъ-тъ на име-то на Господа Бога Израилева. 11 И турихъ тамъ ковчегъ-тъ, [е]въ който е завѣтъ-тъ Господень, когото направи съсъ Израилевы-тѣ сынове.

12 И [ж]застанѫ *Соломонъ* прѣдъ олтарь-тъ Господень, срещѫ всичко-то Израилево събраніе, и прострѣ рѫцѣ-тѣ си: 13 Защото Соломонъ направи мѣденъ подставъ който имаше петь лакти дължинѫ, и петь лакти ширинѫ, и три лакти височинѫ: и положи го въ срѣдъ дворъ-тъ, и застанѫ на него, та паднѫ на колѣнѣ-тѣ си прѣдъ всичко-то Израилево събраніе, и прострѣ рѫцѣ-тѣ си къмъ небе-то.

а 3 Цар. 7; 51.
б 3 Цар. 8; 1 и дрг.
в 2 Цар. 6; 12.
г 3 Цар. 8; 2.
д Виж Гл. 7; 8, 9, 10.
е Втор. 10; 2, 5. Гл. 6; 11.
ж 1 Лѣт. 25; 1.
з 1 Лѣт. 15; 24.
и Псал. 136. Виж 1 Лѣт. 16; 34, 41.
і Исх. 40; 35. Гл. 7; 2.

—

а 3 Цар. 8; 12 и дрг.
б Лев. 16; 2.
в Гл. 12; 13.
г 1 Лѣт. 28; 4.
д 2 Цар. 7; 2. 1 Лѣт. 17; 1. 28; 2.
е Гл. 5; 10.
ж 3 Цар. 8; 22.

14 И рече: Господи Боже Израилевъ, [з]нѣма на небе-то и на земіж-тж Богъ подобенъ на Тебе, който пазишь завѣтъ-тъ и милость-тж къмъ рабы-тѣ си, които ходятъ прѣдъ тебе съсъ всичко-то си сърд-
15 це, [и]Който си упазилъ къмъ рабъ-тъ си Давида отца ми това което му си говорилъ, а говорилъ си съ уста-та си, и свършилъ си съ ржкж-тж си, както въ тойзи
16 день. И сега, Господи Боже Израилевъ, упази къмъ рабъ-тъ си Давида отца ми онова което си говорилъ нему, и реклъ: [і]Нѣма да ти оскудѣе мжжъ който да сѣди прѣдъ мене на Израилевъ-тъ прѣстолъ, [к]само ако внимаіжтъ синове-тѣ ти въ пжть-тъ си, за да ходятъ въ законъ-тъ
17 ми, както ходи ты прѣдъ мене. Сега прочее, Господи Боже Израилевъ, нека ся утвърди слово-то ти, което си говорилъ на рабъ-тъ си Давида.
18 Но ще обитава ли наистинж Богъ съ человѣка на земіж-тж? [л]ето, небе-то и небе-то на небеса-та не сж доволны да тя вмѣстятъ: колко по малко тойзи домъ
19 който съградихъ? Но пригледни къмъ молитвж-тж на рабъ-тъ си, и къмъ моленіе-то му, Господи Боже мой, щото да послушашь выканіе-то и молитвж-тж съ коіжто рабъ-тъ ти ся моли прѣдъ
20 тебе: За да сж очи-тѣ ти отворены къмъ тойзи домъ деня и нощя, къмъ мѣсто-то за което си реклъ че ще туришь име-то си тамъ, за да послушашь молитвж-тж съ коіжто рабъ-тъ ти ще ся моли на
21 това мѣсто. И слушай моленія-та на рабъ-тъ си, и на людіе-тѣ си Израиля когато ся молятъ на това мѣсто: и слушай ты отъ мѣсто-то на обиталище-то си, отъ небе-то; и като слушашь, бывай милостивъ.
22 Ако съгрѣши нѣкой человѣкъ на ближній-тъ си, и *ближній-тъ* поиска клѣтвж отъ него за да го направи да ся закълне, и клѣтва-та дойде прѣдъ олтарь-тъ ти
23 въ тойзи домъ, Тогазь послушай ты отъ небе-то, и подѣйствувай, и направи сждъ на рабы-тѣ си, като въздавашь на беззаконный-тъ и обращашь на главж-тж му дѣяніе-то му, а оправдавашь праведный-тъ и му отдавашь споредъ правдж-тж му.
24 И ако бждатъ ударени людіе-тѣ ти Израиль прѣдъ непріятеля, защото сж ти съгрѣшили, и ся обърнжтъ та прославятъ име-то ти, и направятъ молитвж, и ся помолятъ прѣдъ тебе въ тойзи домъ,
25 Тогазь ты послушай отъ небе-то, и прости грѣхъ-тъ на людіе-тѣ си Израиля, и възвърни гы въ земіж-тж коіжто си далъ на тѣхъ и на отцы-тѣ имъ.
26 [м]Когато ся затвори небе-то та не става дъждь, защото сж ти съгрѣшили, ако ся помолятъ на това мѣсто, и прославятъ име-то ти, *и* ся обърнжтъ отъ грѣ-
27 хове-тѣ си, като гы смиришь, Тогазь ты послушай отъ небе-то, и прости грѣхъ-тъ на рабы-тѣ си, и на людіе-тѣ си Израиля, и покажи имъ благый-тъ пжть по който трѣбва да ходятъ: и дай дъждь на земіж-тж си, коіжто си далъ на людіе-тѣ си за наслѣдіе.
28 [н]Гладъ ако стане въ земіж-тж, моръ ако стане, вѣтротлѣніе, ръжда, скакалци, или гжсеницы ако станжтъ, непріятели-тѣ имъ ако гы обсадятъ въ мѣсто-то на обитаніе-то имъ, каква годѣ язва,
29 каква годѣ болесть *ако стане*, Всякж молитвж, всяко моленіе що бива отъ всякой человѣкъ, и отъ всичкы-тѣ ти людіе Израиля, когато познае всякой ранж-тж си и болкж-тж си, и простре ржцѣ-
30 тѣ си къмъ тойзи домъ, Тогазь ты послушай отъ небе-то, отъ мѣсто-то на обитаніе-то си, и прости, и дай всякому споредъ всичкы-тѣ му пжтища, както [о]познавашь сърдце-то му, защото ты, самъ ты познавашь сърдца-та на человѣческы-
31 тѣ синове: За да ти ся боятъ, и да ходятъ въ твои-тѣ пжтища прѣзъ всичкы-тѣ дни колкото живѣіжтъ по лице-то на земіж-тж, коіжто си далъ на отцы-тѣ ни.
32 И чужденецъ-тъ още, [п]който не е отъ людіе-тѣ ти Израиля, но иде отъ далечнж земіж заради велико-то твое име, и заради държавнж-тж твоіж ржкж, и заради прострѣнж-тж твоіж мышцж: ако дойдатъ, та ся помолятъ въ тойзи домъ,
33 Тогазь послушай отъ небе-то, отъ мѣсто-то на обитаніе-то си, и подѣйствувай въ всичко за което чужденецъ-тъ тя призове, за да познаіжтъ всичкы-тѣ людіе на земіж-тж име-то ти, и да ти ся боятъ както людіе-тѣ ти Израиль, и да познаіжтъ че твое-то име ся призова върху тойзи домъ, който съградихъ.
34 Когато людіе-тѣ ти излѣзнжтъ на бой противъ непріятели-тѣ си, прѣзъ пжть-тъ прѣзъ който гы проводишь, и ти ся помолятъ къмъ странж-тж на тойзи градъ който ты избра, и домъ-тъ който съгра-
35 дихъ на твоето име, Тогазь послушай отъ небе-то молитвж-тж имъ и моленіе-то имъ, и защити право-то имъ.
36 Когато ти съгрѣшатъ, (защото [р]никой человѣкъ не е безгрѣшенъ,) и имъ ся разгнѣвашь, та гы прѣдадешь прѣдъ непріятеля, и плѣнители-тѣ имъ гы заведжтъ плѣнницы въ земіж далечнж или

з Исх. 15; 11. Втор. 4; 39. 7; 9.
и 1 Лѣт. 22; 9.
і 2 Цар. 7; 12, 16. 3 Цар. 2; 4. 6; 12. Гл. 7; 18.
к Псал. 132; 12.
л Гл. 2; 6. Иса. 66; 1. Дѣян. 7; 49.
м 3 Цар. 17; 1.
н Гл. 20; 9.
о 1 Лѣт. 28; 9.
п Іоан. 12; 20. Дѣян. 8; 27.
р Прит. 20; 9. Екkл. 7; 20. Іак. 3; 2. 1 Іоан. 1; 8.

37 ближніѭ, И дойдѫтъ въ себе си въ земіѭ-тѫ дѣто сѫ отведени плѣнници, та ся обърнѫтъ и помолятъ тебѣ въ земіѭ-тѫ на плѣненіе-то си, и рекѫтъ: Съгрѣшихмы, беззаконновахмы, и неправдовахмы: 38 И ся обърнѫтъ къмъ тебе, съсъ всичко-то си сърдце, и съсъ всичкѫ-тѫ си душѫ, въ земіѭ-тѫ на плѣненіе-то си дѣто сѫ заведени плѣнници и ся помолятъ къмъ странѫ-тѫ на земіѭ-тѫ си, коіѭто си далъ на отцы-тѣ имъ, и къмъ градъ-тъ който си избралъ, и къмъ домъ-тъ който съградихъ на име-то ти, 39 Тогазь послушай отъ небе-то, отъ мѣсто-то на обитаніе-то си, молитвѫ-тѫ имъ и моленія-та имъ, и защити право-то имъ, и прости на людіе-тѣ си които сѫ ти съгрѣшили.

40 Сега, Боже мой, да сѫ отворены, моліѫ, очи-тѣ ти, и внимателны уши-тѣ ти, въ молитвѫ-тѫ която ся прави на това мѣсто. 41 И сега, [с]стани, Господи Боже, [т]*и влѣзь* въ упокоеніе-то си, ты, и ковчегъ-тъ на силѫ-тѫ ти: священници-тѣ ти, Господи Боже, да ся облѣкѫтъ въ спасеніе, и прѣподобни-тѣ твои [у]да ся веселятъ въ благости. 42 Господи Боже, да не отхвърлишь лице-то на помазанника си: [ф]помени *свои-тѣ* милости къмъ Давида рабъ-тъ си.

ГЛАВА 7.

1 И [а]като свърши Соломонъ да ся моли, [б]слѣзе огнь отъ небе-то, та пояде всесъжженія-та и жьртвы-тѣ: и [в]слава Господня испълни домъ-тъ. 2 И [г]не можехѫ священници-тѣ да влѣзѫтъ въ домъ-тъ Господень, защото слава Господня испълни домъ-тъ Господень. 3 А всичкы-тѣ Израилеви сынове, като гледахѫ огнь-тъ че слази и славѫ-тѫ Господніѫ надъ домъ-тъ, прѣклонихѫ лице до земіѭ-тѫ, вързъ помостъ-тъ, та ся поклонихѫ, и прославихѫ Господа: [д]защото е благъ: [е]защото е въ вѣкъ милость-та му.

4 [ж]Тогазь царь-тъ и всичкы-тѣ людіе 5 принесохѫ жьртвы прѣдъ Господа. И пожрѣ царь Соломонъ жьртвѫ, двадесеть и двѣ тысящы говеда, и сто и двадесеть тысящы овцы: така царь-тъ и всичкы-тѣ людіе обновихѫ домъ-тъ Божій. 6 И [з]стоехѫ священници-тѣ въ служби-тѣ си, и Левити-тѣ съ музикалны-тѣ орѫдія Господни, които царь Давидъ направи да славословятъ Господа, защото е въ вѣкъ милость-та му, [*]като имахѫ въ рѫцѣ-тѣ си Давидовы-тѣ пѣсни: а священници-тѣ [и]трѫбехѫ срещѫ тѣхъ, 7 и всичкый Израиль стоеше. [і]Освяти още Соломонъ срѣдѫ-тѫ на дворъ-тъ, която бѣ прѣдъ лице-то на домъ-тъ Господень: защото тамъ принесе всесъжженія-та, и тлъстинѫ-тѫ на примирителны-тѣ приношенія: понеже мѣдный-тъ олтарь, който бѣ направилъ Соломонъ, не можеше да събере всесъжженія-та, и хлѣбно-то приношеніе, и тлъстинѫ-тѫ.

8 И [к]въ онова врѣме направи Соломонъ праздникъ-тъ седмь дни, и всичкый Израиль съ него, събраніе твърдѣ голѣмо, отъ входъ-тъ на Емаѳъ до [л]Египетскѫ-тѫ рѣкѫ. 9 И въ осмый-тъ день направихѫ всенародно събраніе: защото направихѫ обновеніе-то на олтарь-тъ седмь дни, и праздникъ-тъ седмь дни. 10 И [м]въ двадесеть и третій-тъ день на седмый-тъ мѣсецъ отпустнѫ людіе-тѣ въ шатры-тѣ имъ радостны и веселы въ сърдце за благости-тѣ които Господь направи на Давида, и на Соломона, и на людіе-тѣ си Израиля.

11 И [н]свърши Соломонъ домъ-тъ Господень, и царскый-тъ домъ: и всичко каквото дойде въ сърдце-то на Соломона да направи въ домъ-тъ Господень, и въ домъ-тъ си, свърши го съ успѣхъ.

12 И яви ся Господь Соломону прѣзъ нощь, и рече му: Послушахъ молитвѫ-тѫ ти, и [о]избрахъ това мѣсто менѣ за 13 домъ на жьртвѫ. [п]Ако заключѫ небе-то да не става дъждь, или ако заповѣдамъ на скакалцы-тѣ да поядѫтъ земіѭ-тѫ, или ако проводіѫ моръ между людіе-тѣ 14 си; И людіе-тѣ ми, надъ които ся призова име-то ми, [р]смирятъ себе си, та ся помолятъ, и потърсятъ лице-то ми, и ся върнѫтъ отъ лукавы-тѣ си пѫтища, [с]тогазь азъ ще послушамъ отъ небе-то, и ще простіѫ грѣхъ-тъ имъ, и исцѣліѫ земіѭ-тѫ имъ. 15 Сега [т]очи-тѣ ми ще бѫдѫтъ отворены, и уши-тѣ ми внимателны въ молитвѫ-тѫ която ся прави на това мѣсто. 16 Защото сега [у]избрахъ и осветихъ тойзи домъ, за да е име-то ми тамъ до вѣка: и очи-тѣ ми и сърдце-то ми ще 17 бѫдѫтъ тамъ въ всичкы-тѣ дни. И [ф]ты, ако ходишь прѣдъ мене, както ходи Давидъ отецъ ти, и правишь всичко споредъ колкото ти сьмь заповѣдалъ, и пазишь 18 повелѣнія-та ми и сѫдбы-тѣ ми, Тогазь ще утвърдіѫ прѣстолъ-тъ на царство-то ти, както направихъ завѣтъ съ Давида

с Псал. 132; 8, 9, 10, 16.
т 1 Лѣт. 28; 2.
у Неем. 9; 25.
ф Псал. 132; 1. Иса. 55; 3.

а 3 Цар. 8; 54.
б Лев. 9; 24. Сѫд. 6; 21. 3 Цар. 18; 38. 1 Лѣт 21; 26.
в 3 Цар. 8; 10, 11. Гл. 5; 13, 14. Iез. 10; 3, 4.
г Гл. 5; 14.
д Гл. 5; 13. Псал. 136; 1.
е 1 Лѣт. 16; 41. Гл. 20; 21.
ж 3 Цар. 8; 62, 63.
з 1 Лѣт. 15; 16.
* *Евр.* когато Давидъ чрѣзъ тѣхнѫ рѫкѫ хвалеше.
и Гл. 5; 12.
і 3 Цар. 8; 64.
к 3 Цар. 8; 65.
л Iис. Нав. 13; 3.
м 3 Цар. 8; 66.
н 3 Цар. 9; 1 и дрг.
о Втор. 12; 5.
п Гл. 6; 26, 28.
р Iак. 4; 10.
с Гл. 6; 27, 30.
т Гл. 6; 40.
у 3 Цар. 9; 3. Гл. 6; 6.
ф 3 Цар. 9; 4 и дрг.

отца ти, и рѣкохъ: [з]Нѣма да ти оску-
дѣе мѫжъ управитель надъ Израиля.

19 [и]Ако ли ся отвърнете вы, и оставите
повелѣнія-та ми и заповѣди-тѣ ми които
турихъ прѣдъ васъ, и отидете та слу-
жите на другы богове, и имъ ся покло-
20 ните, Тогазь ще гы искоренѭ отъ зе-
мѭ-тѫ си коѭто имъ дадохъ: и тойзи
домъ, който освятихъ за име-то си, ще
го отхвърлѭ отъ лице-то си, и ще го на-
правѭ притчѫ и поруганіе между всич-
21 кы-тѣ народы. А за тойзи домъ, който
станѫ толкозь высокъ, всякой който ми-
нува покрай него ще остане учуденъ:
и ще рече: [і]Защо Господь направи така
22 на тѫзь земѭ, и на тойзи домъ? И ще
отговарятъ: Понеже оставихѫ Господа
Бога на отцы-тѣ си, който гы изведе
изъ Египетскѫ-тѫ земѭ, та ся прилѣ-
пихѫ при другы богове, и имъ ся покло-
нихѫ, и послужихѫ имъ: за това наведе
на тѣхъ всичко това зло.

ГЛАВА 8.

1 А [а]въ свършъкъ-тъ на двадесеть-тѣ го-
дины, въ които Соломонъ съгради домъ-тъ
2 Господень, и домъ-тъ си, Градове-тѣ кои-
то Хырамъ бѣ далъ Соломону, съгради
гы Соломонъ, и насели тамъ отъ Израи-
левы-тѣ синове.

3 И отиде Соломонъ въ Емаѳъ-совѫ, и
4 прѣукрѣпи ся противъ него. И [б]съгради
Ѳадморъ въ пустынѭ-тѫ, и всичкы-тѣ
градове на житницы-тѣ, които съгради
5 въ Емаѳъ. Съгради още горній Веѳоронъ,
и долній Веѳоронъ, градове укрѣпены
6 съсъ стѣны, порты, и верен: И Ваалаѳъ,
и всичкы-тѣ градове на житницы-тѣ кои-
то имаше Соломонъ, и всичкы-тѣ градове
на колесницы-тѣ, и градове-тѣ на кон-
ницы-тѣ и все що пожела Соломонъ да
съгради въ Іерусалимъ, и въ Ливанъ, и
по всичкѫ-тѫ земѭ на царство-то си.

7 И всичкы-тѣ [в]людіе които бѣхѫ оста-
нѫли отъ Хеттейцы-тѣ, и Аморрейцы-
тѣ, и Ферезейцы-тѣ, и Евейцы-тѣ, и Іе-
вусейцы-тѣ, които не бѣхѫ отъ Израиль,
8 Но отъ чада-та на онѣзи, които останѫхѫ
въ земѭ-тѫ подиръ онѣзь, които Изра-
илеви-тѣ синове не истрѣбихѫ, тѣхъ Со-
ломонъ направи подданницы, дори до
9 тойзи день. А отъ Израилевы-тѣ синове
Соломонъ не направи рабы за работѫ-тѫ
си, защото бѣхѫ мѫжіе ратници, и кня-
зове на чиновницы-тѣ му, и началници на
колесницы-тѣ му, и на конницы-тѣ му.

10 И тѣзи бѣхѫ началници-тѣ на настоя-
тели-тѣ, които имаше царь Соломонъ,
[г]двѣстѣ и петдесеть, които началствува-
хѫ надъ людіе-тѣ.

11 И [д]възведе Соломонъ Фараоновѫ-тѫ
дъщерѭ отъ Давидовъ-тъ градъ, въ
домъ-тъ който съгради за неѭ: защото
рече: Жена ми да не живѣе въ домъ-тъ
на Давида Израилевъ-тъ царь: понеже
мѣста-та, дѣто е влѣзвалъ ковчегъ-тъ
Божій святы сѫ.

12 Тогазь принесе Соломонъ всесъжженія
Господу на олтарь-тъ Господень, който
13 съгради прѣдъ притворъ-тъ, И принесеше,
[е]споредъ както трѣбаше за всякой день,
по заповѣди-тѣ на Моисея, въ сѫбботы-
тѣ, и въ новомѣсечія-та, и въ праздни-
цы-тѣ, които ставахѫ [ж]три пѫти въ го-
динѫ-тѫ, въ праздникъ-тъ на бесквасны-
тѣ, и въ праздникъ-тъ на седмицы-тѣ, и
14 въ праздникъ-тъ на шатъры-тѣ. И постави
споредъ наредбѫ-тѫ на Давида отца си,
[з]отдѣленія-та на священницы-тѣ въ служ-
бѫ-тѫ имъ, и [и]Левиты-тѣ въ стражы-тѣ
имъ, за да пѣснопѣѭтъ и служатъ прѣдъ
священницы-тѣ, споредъ както трѣбаше
за всякой день: и [і]вратари-тѣ споредъ
отдѣленія-та имъ, въ всякои врата: за-
щото таквазь бѣ заповѣдь-та отъ Давида
15 Божій-тъ человѣкъ. И не ся уклонихѫ
отъ царскѫ-тѫ заповѣдь за священницы-
тѣ и Левиты-тѣ въ нищо, нито за съкро-
16 вища-та. А всичко-то дѣло на Соломона
ся приготвяше, отъ който день ся осно-
ва домъ-тъ Господень, додѣ ся свърши.
Така ся съврши домъ-тъ Господень.

17 Тогазь отиде Соломонъ въ [к]Есіонъ-га-
веръ, и въ Елоѳъ, връху брѣгъ-тъ на мо-
18 ре-то въ Едомскѫ-тѫ земѭ. И [л]проводи
му Хырамъ, прѣзъ рѫкѫ-тѫ на рабы-тѣ
си, кораби и рабы искусны по море: та
отидохѫ съсъ Соломоновы-тѣ рабы въ
Офиръ, и зѣхѫ отъ тамъ четыристотинъ
и петдесеть таланта злато, та *го* донe-
сохѫ на царь Соломона.

ГЛАВА 9.

1 А [а]като чу Савска-та царица слухъ-тъ
Соломоновъ, дойде въ Іерусалимъ да
искуси Соломона съ гатанкы, и имаше
едно твърдѣ голѣмо множество, и камилы
натоварены съ ароматы, и съ много злато,
и многоцѣнны каменіе: и когато дойде
при Соломона, говорѝ съ него за всичко
2 що имаше на сърдце-то си. И истълкува ѝ
всичкы-тѣ ѝ въпросы: и не быде нищо

[з] Гл. 6; 16.
[и] Лев. 26; 14, 33. Втор. 28; 15, 36, 37.
[і] Втор. 29; 24. Іер. 22; 8, 9.

[а] 3 Цар. 9; 10 и др.
[б] 3 Цар. 9; 17 и др.
[в] 3 Цар. 9; 20 и др.
[г] Виж 3 Цар. 9; 23.
[д] 3 Цар. 3; 1. 7; 8. 9; 24.
[е] Исх. 29; 38. Числ. 28; 3, 9, 11, 26, 29; 1 и др.
[ж] Исх. 23; 14. Втор. 16; 16.
[з] 1 Лѣт. 24; 1.
[и] 1 Лѣт. 25; 1.
[і] 1 Лѣт. 9; 17. 26; 1.
[к] 3 Цар. 9; 26.
[л] 3 Цар. 9; 27. Гл 9; 10, 13.

[а] 3 Цар. 10; 1 и др. Мат. 12; 42. Лук. 11; 31.

скрыто отъ Соломона, което да не ѝ истълкува.

3 И като видѣ Савска-та царица Соломоновѫ-тѫ мудрость, и домъ-тъ който съгради, 4 И ястія-та на трьпезѫ-тѫ му, и сѣданія-та на рабы-тѣ му, и стояніе-то на служители-тѣ му, и облѣкло-то имъ, и виночерпчіи-тѣ му, и облѣкло-то имъ, и възлизаніе-то му съ което възлизаше въ домъ-тъ Господень, не останѫ духъ въ неѭ: 5 И рече на царя: Истинны сѫ были думы-тѣ, които чухъ въ земіѭ-тѫ си, за твоето състояніе, и за мудрость-тѫ ти. 6 Но не вѣрувахъ на думы-тѣ имъ, додѣ дойдохъ, и очи-тѣ ми видѣхѫ: и ето, нити половина-та отъ множество-то на мудрость-тѫ ти не бѣше ми ся извѣстило: ты надминувашь слухъ-тъ, който чухъ. 7 Блажени мѫжіе-тѣ ти, и блажени раби-тѣ ти, тѣзи които стоятъ всякога прѣдъ тебе, та слушатъ мудрость-тѫ ти. 8 Господь Богъ твой да е благословенъ, който благоволи за тебе, да тя тури на прѣстолъ-тъ си, царь на Господа Бога твоего: понеже Богъ твой възлюби Израиля, за да го утвърди въ вѣкъ, заради това тя постави царь надъ тѣхъ, за да правишь сѫдъ и правдѫ. 9 И даде на царя сто и двадесеть таланта злато, и твърдѣ много ароматы, и многоцѣнны каменіе: и не сѫ были никога таквызь ароматы, каквыто Савска-та царица даде на царь Соломона.

10 Още и Хырамови-тѣ раби, и Соломонови-тѣ раби, [б]които донесохѫ злато отъ Офиръ, донесохѫ и [в]алмугови дървіе, и 11 многоцѣнны каменіе. И направи царь-тъ отъ алмугови-тѣ дървіе въсхожденія въ домъ-тъ Господень, и въ царскый-тъ домъ, и кытары и псалтыри за пѣвцы-тѣ: и таквызь не бѣхѫ ся явявали понапрѣдъ въ Іудинѫ-тѫ земіѭ. 12 И даде царь Соломонъ на Савскѫ-тѫ царицѫ всичко що желаеше, каквото поиска, освѣнь онова което донесе тя на царя. И върнѫ ся, та си отиде въ земіѭ-тѫ си, тя и раби-тѣ ѝ.

13 А тежина-та на злато-то, което дохождаше на Соломона всякѫ годинѫ, бѣше шестстотинъ и шестдесеть и шесть таланта злато, 14 Освѣнь онова отъ купцы-тѣ и отъ това що вносехѫ търговци-тѣ, и отъ всичкы-тѣ Арабскы царіе, и отъ войводы-тѣ на земіѭ-тѫ, които доносехѫ злато и сребро Соломону.

15 И направи царь Соломонъ двѣстѣ щита отъ ковано злато: шестстотинъ *сикли* ковано злато ся иждивихѫ за всякой щитъ: 16 И триста щитчета отъ ковано злато: триста *сикли* злато ся иждивихѫ за всяко щитче: и тури гы царь-тъ въ домъ-тъ на Ливанскѫ-тѫ дѫбравѫ.

17 Направи още царь-тъ великъ слоновенъ прѣстолъ, и позлати го съ чисто злато. 18 И прѣстолъ-тъ имаше шесть стѫпала и златно подножіе, съединены съ прѣстолъ-тъ, и мышцы отъ тукъ и отъ тукъ на сѣдалище-то, и два льва стоящы отъ страны-тѣ на мышцы-тѣ: 19 И дванадесеть львове стосхѫ тамъ, отъ двѣ-тѣ страны вързъ шесть-тѣ стѫпала. Таквозь не ся е направило въ никое царство. 20 И всичкы-тѣ съсѫди за піеніе на царь Соломона бѣхѫ отъ злато, и всичкы-тѣ съсѫди на домъ-тъ на Ливанскѫ-тѫ дѫбравѫ отъ чисто злато: ни единъ отъ сребро: *сребро-то* ся вмѣняваше за нищо въ дни-тѣ на Соломона. 21 Защото царь-тъ имаше кораби които отивахѫ въ Ѳарсисъ съ Хырамовы-тѣ рабы: еднаждь въ три годины дохождахѫ кораби-тѣ отъ Ѳарсисъ, та доносехѫ злато, и сребро, слоновы зѫбы, и обезяны и пауны.

22 И възвеличи ся царь Соломонъ повече отъ всичкы-тѣ царіе на земіѭ-тѫ съ богатство и съ мудрость. 23 И всичкы-тѣ царіе на земіѭ-тѫ търсехѫ лице-то Соломоново, за да чуіѭтъ мудрость-тѫ му, коіѭто Богъ тури въ сърдце-то му. 24 И доносехѫ всякой отъ тѣхъ даръ-тъ си, сребърны съсѫды, и златны съсѫды, и облѣкла, орѫжія, и ароматы, коніе, и мьскы, всякѫ годинѫ.

25 И [г]имаше Соломонъ четыри тысящы обора за коніе и за колесницы, и дванадесеть тысящы конницы, които тури въ градове-тѣ на колесницы-тѣ, и при царя въ Іерусалимъ.

26 И [д]царуваше надъ всичкы-тѣ царіе [е]отъ рѣкѫ-тѫ до Филистимскѫ-тѫ земіѭ, и до прѣделы-тѣ на Египетъ. 27 И [ж]направи царь-тъ сребро-то въ Іерусалимъ като каменіе, и кедры-тѣ направи като черницы-тѣ които сѫ въ поле-то, по множество. 28 И [з]докарвахѫ Соломону коніе отъ Египетъ, и отъ всичкы-тѣ мѣста.

29 А [и]останѫлы-тѣ дѣянія на Соломона, пьрвы и послѣдни не сѫ ли писаны въ книгѫ-тѫ на Наѳана пророкъ-тъ, и въ пророчество-то на [і]Ахыѭ Силонецъ-тъ, и въ видѣнія-та на [к]Иддо гледачь-тъ, противъ Іеровоама Наватовъ-тъ сынъ? 30 И [л]царова Соломонъ въ Іерусалимъ, надъ всичкый Израиль, четыридесеть годины. 31 И заспа Соломонъ съ отцы-тѣ си: и погребохѫ го въ градъ-тъ на Давида отца му: и въцари ся вмѣсто него Ровоамъ сынъ му.

б Гл. 8; 18.
в 3 Цар. 10; 11.
г 3 Цар. 4; 26. 10; 26. Гл. 1; 14.
д 3 Цар. 4; 21.
е Быт. 15; 18. Псал. 72; 8.
ж 3 Цар. 10; 27. Гл. 1; 15.
з 3 Цар. 10; 28. Гл. 1; 16.
и 3 Цар. 11; 41.
і 3 Цар. 11; 29.
к Гл. 12; 15. 13; 22.
л 3 Цар. 11; 42, 43.

ГЛАВА 10.

1 П[а]отиде Ровоамъ въ Сихемъ: защото въ Сихемъ идеше всичкый Израиль за да го направятъ царь.

2 И като чу *това* Іеровоамъ Наватовъ-тъ сынъ, който бѣ въ Египетъ, [б]дѣто бѣ побѣгнжлъ отъ лице-то на царь Соломона, върнж ся Іеровоамъ отъ Египетъ. 3 И проводихж та го повыкахж. Тогазь дойдохж Іеровоамъ и всичкый Израиль, 4 та говорихж Ровоаму, и рекохж: Отецъ ти ожесточи яремъ-тъ ни: сега прочее олегчи ты жестоко-то работаніе на отца ти, и тежкый-тъ яремъ, който наложи 5 вързъ насъ, и ще ти работимъ. А той имъ рече: върнѣте ся при мене слѣдъ три дни. И отидохж си людіе-тѣ.

6 И съвѣтова ся царь Ровоамъ съсъ старѣйшины-тѣ които прѣдстояваxж прѣдъ Соломона отца му, като бѣ още живъ, и говоряше: Какъ *мя* съвѣтувате вы да 7 отговорiж на тѣзи людіе? И говорихж му и рекохж: Ако ся поведешь благосклонно къмъ тѣзи людіе, и имъ угодишь, и имъ говоришь добры думы, то8 газь ще ти бждžтъ раби завсегда. Но той отхвърли съвѣтъ-тъ на старѣйшины-тѣ, що му дадохж, и съвѣтова ся съ млады-тѣ, въспитаны-тѣ съ него, и 9 прѣдстоящи-тѣ прѣдъ него. И рече имъ: Що *мя* съвѣтувате вы да отговорiж на тѣзи людіе, които ми говорихж, и рекохж: Олегчи яремъ-тъ който отецъ ти 10 наложи вързъ насъ? И говорихж му млади-тѣ, въспитани-тѣ съ него, и рекохж: Така ще говоришь на тѣзи людіе които ти говорихж, и рекохж: Отецъ ти направи тежъкъ яремъ-тъ ни, но ты *го* олегчи намъ: така ще имъ речешь: Малкый-тъ ми пърстъ ще бжде по дебелъ отъ 11 чрѣсла-та на отца ми. Сега прочее, отецъ ми натовари на васъ тежъкъ яремъ, а азъ ще направiж по тежъкъ яремъ-тъ ви: отецъ ми вы наказа съ бичеве, а азъ *ще вы накажж* съсъ скорпіи.

12 И дойде Іеровоамъ и всичкы-тѣ людіе при Ровоама въ третій-тъ день, както бѣ говорилъ царь-тъ и реклъ: Върнѣте ся 13 при мене въ третій-тъ день. И отговори имъ царь-тъ жестоко, и остави царь Ро14 воамъ съвѣтъ-тъ на старѣйшины-тѣ. И говори имъ споредъ съвѣтъ-тъ на млады-тѣ, и рече: Отецъ ми направи тежъкъ яремъ-тъ ви, но азъ ще приложж на него: отецъ ми вы наказа съ бичеве, но азъ *ще вы накажж* съсъ скорпіи.

15 И не послуша царь-тъ людіе-тѣ: защото [в]това нѣщо быде отъ Бога за да испълни Господь слово-то си, което говорй [г]чрѣзъ Ахыж Силонецъ-тъ на Іеровоама На16 ватовъ-тъ сынъ. И като видѣ всичкый Израиль че царь-тъ не гы послуша, отговорихж людіе-тѣ на царя, и рекохж: Какъвъ дѣлъ имамы ный въ Давида? никакво наслѣдіе *нѣмамы* въ Іессеевъ-тъ сынъ: всякой въ шатры-тѣ си, Израилю: промысли сега, Давиде, за домъ-тъ си. И отиде всичкый Израиль въ шатры-тѣ 17 си. А за Израилевы-тѣ сынове които живѣехж въ Іудины-тѣ градове, Ровоамъ царуваше надъ тѣхъ.

18 И проводи царь Ровоамъ Адорама, който бѣ надъ данъцы-тѣ; а Израилеви-тѣ сынове го бихж съ каменіе, и умрѣ. Заради това прибърза царь Ровоамъ да възлѣзе на колесницж-тж, за да побѣгне 19 въ Іерусалимъ. [д]Така отстжпи Израиль отъ Давидовъ-тъ домъ дори до тойзи день.

ГЛАВА 11.

1 И[а]като дойде Ровоамъ въ Іерусалимъ, събра Іудинъ-тъ и Веніаминовъ-тъ домъ сто и осмдесеть тысящы избранни ратницы, за да направятъ бой противъ Израиля, за да възвърнжтъ царство-то Ро2 воаму. Быде обаче слово Господне [б]къмъ 3 Семаіж, человѣка Божія, и рече: Говорй на Ровоама Соломоновъ-тъ сынъ, Іудинъ-тъ царь, и на всичкый Израиль 4 въ Іудж и въ Веніаминъ, и кажи: Така говори Господь: Не възлизайте, нито ратувайте противъ братія-та си: върнѣте ся всякой въ домъ-тъ си, защото отъ мене станж това нѣщо. И послушахж слова-та Господни, та ся върнжхж и не отидохж противъ Іеровоама.

5 И насели ся Ровоамъ въ Іерусалимъ, и съгради градове съсъ стѣны въ Іудж. 6 И съгради Виѳлеемъ, и Итамъ, и Ѳекуе, 7 И Веѳсуръ, и Сохо, и Одолламъ, (8) И 9 Геѳъ, и Марисж, и Зифъ, И Адораимъ, и 10 Лахисъ, и Азикж, И Сараіж, и Еалонъ, и Хевронъ, които сж въ Іудж и въ Веніаминъ, оградены градове. 11 И укрѣпи стражы-тѣ, и тури въ тѣхъ войводы, и вла12 галища за хранж и елей и вино. И въ всякой градъ *тури* щитове и копія, и укрѣпи гы твърдѣ много. И подъ него бѣхж Іуда и Веніаминъ.

13 И священници-тѣ и Левити-тѣ които бѣхж въ всичкый Израиль събрахж ся при него, отъ всичкы-тѣ си прѣдѣлы. 14 Защото Левити-тѣ оставихж [в]прѣдградія-та си и стяжанія-та си, та дойдохж въ Іудж и въ Іерусалимъ: [г](понеже Іеровоамъ и сынове-тѣ му бѣхж гы испждили отъ

а 3 Цар. 12; 1 и дрг.
б 3 Цар. 11; 40.
в 1 Цар, 2; 25. 3 Цар. 12; 15, 24.
г 3 Цар. 11; 29.
д 3 Цар. 12; 19.

а 3 Цар. 12; 21 и дрг.
б Гл. 12; 15.
в Числ. 35. 2.
г Гл. 13; 9.

15 да священствуватъ Господу: И [д]постави си той священницы за высокы-тѣ мѣста, и [е]за бѣсове-тѣ, и [ж]за телета-та които 16 направи:) И [з]вслѣдъ тѣхъ, колкото отъ всичкы-тѣ Израилевы племена дадохѫ сърдца-та си да търсятъ Господа Бога Израилева, дойдохѫ въ Іерусалимъ, за да пожьртвуватъ Господу Богу на отцы-17 тѣ си. И [и]укрѣпихѫ Іудино-то царство, и укрѣпихѫ Ровоама Соломоновъ-тъ сынъ, три годины: защото три годины ходихѫ въ пѫть-тъ на Давида и на Соломона.

18 И зѣ си Ровоамъ женѫ Маелеѳѫ, дъщерѭ на Іеримоѳа Давидовъ-тъ сынъ, *и* Авихаилѫ дъщерѭ на Еліава Іессеевъ-тъ 19 сынъ: Която му роди сынове: Іеуса, и 20 Самаріѭ, и Заама. А подиръ неіѭ зѣ [і]Маахѫ Авессаломовѫ-тѫ дъщерѭ, която му роди Авіѭ, и Аттая, и Зизѫ, и Се-21 ломиѳа. И възлюби Ровоамъ Маахѫ Авессаломовѫ-тѫ дъщерѭ повече отъ всичкы-тѣ си жены и отъ наложницы-тѣ си: (защото зѣ осмнадесеть жены, и шестдесеть наложницы: и роди двадесеть и осмь сынове, и шестдесеть дъщери:) 22 И [к]постави Ровоамъ Авіѭ сынъ-тъ на Маахѫ князь да началствува надъ братія-та си: защото *мыслеше* да го направи 23 царь. И разумно като правеше, разсѣя всичкы-тѣ си сынове по всичкы-тѣ Іудины и Веніаминовы мѣста, въ всякой граденъ градъ, и даде имъ хранѫ съ изобиліе: и поиска много жены.

ГЛАВА 12.

1 И [а]като утвърди Ровоамъ царство-то *си* и ся укрѣпи, [б]остави законъ-тъ Господень, и всичкый Израиль съ него.

2 И [в]въ пето-то лѣто на Ровоамово-то царство, Сисакъ Египетскый-тъ царь възлѣзе противъ Іерусалимъ, (понеже направихѫ беззаконіе прѣдъ Господа,) 3 Съ тысящѫ и двѣстѣ колесницы, и шестдесеть тысящы конницы: и людіе-тѣ които дойдохѫ съ него отъ Египетъ бѣхѫ безбройни, [г]Ливійци, *Суккыяни, и Еѳіопяни. 4 И като прѣзѣ Іудины-тѣ оградены гра-5 дове, дойде до Іерусалимъ. Тогазь [д]пророкъ Семаія дойде при Ровоама, и при князове-тѣ на Іудѫ що бѣхѫ ся събрали въ Іерусалимъ поради страхъ-тъ отъ Сисака, та имъ рече: Така говори Господь: [е]Вы мя оставихте: за това вы оставямъ 6 и азъ въ рѫкѫ-тѫ на Сисака. И [ж]смирихѫ ся Израилеви-тѣ князове и царь-тъ, 7 и говорехѫ: [з]Праведенъ е Господь. И когато видѣ Господь че ся смирихѫ, [и]быде слово Господне къмъ Семаіѭ и казуваше: Тѣ ся смирихѫ: нѣма да гы истрѣбіѭ, но [і]ще имъ дарѭ нѣкакво избавленіе: и ярость-та ми нѣма да ся излѣе върхъ Іерусалимъ чрѣзъ Сисаковѫ-8 тѫ рѫкѫ. Но ще му станѫтъ раби, [к]за да познаіѫтъ слугуваніе-то на мене, и слугу-9 ваніе-то на земны-тѣ царства. И [л]възлѣзе Сисакъ Египетскый-тъ царь противъ Іерусалимъ, та зѣ съкровища-та на домъ-тъ Господень, и съкровища-та на царскый-тъ домъ: всичко зѣ: зѣ още златны-тѣ щи-10 тове, които [м]направи Соломонъ. А вмѣсто тѣхъ направи царь Ровоамъ мѣдны щитове, и прѣдаде *гы* [н]въ рѫцѣ-тѣ на началницы-тѣ на тѣлохранители-тѣ, които вардехѫ входъ-тъ на царскый-тъ домъ. 11 И когато влазеше царь-тъ въ домъ-тъ Господень, тѣлохранители-тѣ дохождахѫ та гы земахѫ, и пакъ гы доносехѫ въ 12 жилище-то на тѣлохранители-тѣ. И като ся смири, повърнѫ ся отъ него гнѣвъ-тъ Господень, за да го не разори конечно: защото имаше още добры нѣща въ Іудѫ.

13 И укрѣпи ся царь Ровоамъ въ Іерусалимъ, и царуваше: защото [о]Ровоамъ бѣ на възрастъ четыридесеть и еднѫ годинѫ когато ся въцари, и царова седмнадесеть годины въ Іерусалимъ, [п]въ градъ-тъ който Господь избра отъ всичкы-тѣ Израилевы племена, за да положи име-то си тамъ. И име-то на майкѫ му 14 бѣ Наама Аммонка. И стори зло, понеже не оправи сърдце-то си за да търси Господа.

15 А дѣянія-та на Ровоама, първы-тѣ и послѣдни-тѣ, не сѫ ли писаны въ книгѫ-тѫ на Семаіѭ пророкъ-тъ, [р]и на Иддо гледачь-тъ, въ родословія-та? а имаше [с]всякога боеве между Ровоама и 16 Іеровоама. И заспа Ровоамъ съ отцы-тѣ си, и погребе ся въ Давидовъ-тъ градъ: и въцари ся вмѣсто него [т]Авія сынъ му.

ГЛАВА 13.

1 И [а]въцари ся Авія надъ Іудѫ въ ос-2 мнадесето-то лѣто на царь Іеровоама. Три годины царова въ Іерусалимъ. А име-то на майкѫ му бѣ [б]Михаія дъщеря на Уріила отъ Гаваіѫ. И имаше брань между Авіѭ и Іеровоама.

3 И опълчи ся Авія на бой съ войскѫ отъ силны ратницы, четыристотинъ ты-

д 3 Цар. 12; 31. 13; 33.
е Лев. 17; 7. 1 Кор 10; 20.
ж 3 Цар. 12; 28. 14; 9. Осія 13; 2.
з Вижь Гл. 15; 9. 30; 11, 18.
и Гл. 12; 1.
і 3 Цар. 15; 2. Вижь и Гл. 13; 2.
к Вижь Втор. 21; 15, 16, 17.

—

а Гл. 11; 17.
б 3 Цар. 14; 22, 23, 24.
в 3 Цар 14; 24, 25.
г Гл. 16; 8.
* *Или* троглодиты.
д Гл. 11; 2.
е Гл. 15; 2.
ж Іак. 4; 10.
з Исх. 9; 27.
и 3 Цар. 21; 28, 29.
і Вижь Иса. 26; 13.
к Втор. 28; 47, 48.
л 3 Цар. 14; 25. 26.
м 3 Цар. 10; 16, 17. Гл. 9; 15, 16.
н 2 Цар. 8; 18.
о 3 Цар. 14; 21.
п Гл. 6; 6.
р Гл. 9; 29. 13; 22.
с 3 Цар. 14; 30.
т 3 Цар. 14; 31.

—

а 3 Цар. 15; 1 и дрг.
б Вижь Гл. 11; 20.

сящы избранны мѫжіе: а Іеровоамъ ся опълчи на бой противъ него съ осмстотинъ тысящы избранны мѫжіе силны съ крѣпость.

4 И застанѫ Авія на хълмъ-тъ [в]Семараимъ, който е въ горѫ-тѫ Ефремъ, и рече: Чуйте мя, Іеровоаме, и всичкый 5 Израилю: Не трѣбва ли да познаете, че Господь Богъ Израилевъ [г]даде царство-то надъ Израиля за всегда Давиду, нему и на сынове-тѣ му [д]съсъ завѣтъ на соль? 6 А Іеровоамъ Наватовъ-тъ сынъ, рабъ-тъ на Соломона Давидовъ-тъ сынъ, станѫ 7 и [е]подигнѫ ся противъ господаря си. И събрахѫ ся при него нищожни и лоши [ж]человѣцы, та ся укрѣпихѫ противъ Ровоама Соломоновъ-тъ сынъ, когато бѣ Ровоамъ младъ и съ меко сърдце, и не 8 можеше да устои противъ тѣхъ. И сега вы казувате да станете противъ царство-то на Господа, което е въ рѫцѣ-тѣ на Давидовы-тѣ сынове, защото сте голѣмо множество, и *имате* съсъ себе си златны телета, които Іеровоамъ [з]ви направи за 9 богове. [и]Не отхвърлихте ли священницы-тѣ Господни, Аароновы-тѣ сынове, и Левиты-тѣ, и не направихте ли си священницы споредъ народы-тѣ на *другы-тѣ* земли? [і]всякой който прихожда да ся освяти съ теле отъ говедо и седмь овна, става священникъ на онѣзи които не сѫ 10 богове. А за насъ Іеова е Богъ нашъ, и не оставямы го: и священници-тѣ, които служатъ Господу, Ааронови сынове сѫ: 11 и Левити-тѣ, върхъ служеніе-то: И [к]всякѫ заранъ и всякой вечеръ горятъ прѣдъ Господа всесъжженія и благовоненъ темянъ: и *нареждатъ* [л]хлѣбове-тѣ на прѣдложеніе-то връху чистѫ-тѫ трѫпезѫ, и златный-тъ свѣтилникъ, и свѣтила-та му, [м]за да гори всякой вечеръ: защото ный пазимъ стражѫ-тѫ на Господа Бога на- 12 шего: вы обаче го оставихте. И ето, Богъ самъ е съ насъ глава, и [н]священници-тѣ му съ въсклицателны трѫбы, за да въсклицаватъ противъ васъ. Сынове Израилеви, [о]не ратувайте противъ Господа Бога на отцы-тѣ си: защото нѣма да успѣете.

13 А Іеровоамъ направи засадѫ-тѫ да обиколи за да иде изъ отзадѣ имъ: и тѣ бѣхѫ прѣдъ лице-то на Іудѫ, а за- 14 сада-та задъ тѣхъ. И като разгледа Іуда, ето, бой-тъ бѣ отпрѣдъ и отзадъ: и извикахѫ къмъ Господа, и священници- 15 тѣ въстрѫбихѫ съ трѫбы-тѣ. Тогазь Іудини-тѣ мѫжіе въскликнѫхѫ: и като въскликнѫхѫ Іудини-тѣ мѫжіе, Богъ [п]порази Іеровоама, и всичкый Израиль, 16 прѣдъ Авіѭ и Іудѫ. И бѣгахѫ Израилеви-тѣ сынове отъ лице-то на Іудѫ: и 17 прѣдаде гы Богъ въ рѫкѫ-тѫ имъ. И направихѫ Авія и негови-тѣ людіе голѣмо пораженіе въ тѣхъ: и паднѫхѫ смъртно ранени отъ Израиля петстотинъ тысящи 18 избранни мѫжіе. И смирихѫ ся Израилеви-тѣ сынове въ онова врѣме, а Іудини-тѣ сынове ся прѣукрѣпихѫ, [р]понеже турихѫ надеждѫ на Господа Бога 19 на отцы-тѣ си. И погнѫ Авія въ слѣдъ Іеровоама, и зѣ отъ него градове: Веѳиль и села-та му, и Іесанѫ и села-та 20 й, и [с]Ефронъ и села-та му. И въ дни-тѣ на Авіѭ не придобы вече силѫ Іеровоамъ: но [т]порази го Господь и [у]умрѣ.

21 И укрѣпи ся Авія: и зѣ си четиринадесеть жены, и роди двадесеть и два 22 сына, и шестнадесеть дъщери. А останѫлы-тѣ дѣянія на Авіѭ, и дѣла-та му, и слова-та му, сѫ писаны въ повѣсти-тѣ на пророкъ [ф]Иддо.

ГЛАВА 14.

1 И заспа Авія съ отцы-тѣ си, и погребохѫ го въ Давидовъ-тъ градъ: [а]а вмѣсто него ся въцари Аса сынъ му. Въ неговы-тѣ дни земя-та *му* ся утиши десеть години.

2 И направи Аса което бѣ добро и право 3 прѣдъ Господа Бога своего. Защото махнѫ олтари-тѣ на чужды-тѣ *богове*, и [б]высокы-тѣ мѣста, и [в]истроши идолы-тѣ, и [г]изсѣче 4 Ашеры-тѣ. И рече на Іудѫ да търсятъ Господа Бога на отцы-тѣ си, и да испъл- 5 няватъ законъ-тъ и заповѣди-тѣ *му*. Махнѫ още отъ всичкы-тѣ Іудины градове высокы-тѣ мѣста, и кумиры-тѣ на слънце-то: и утиши ся царство-то прѣдъ него.

6 И съгради крѣпкы градове въ Іудѫ: защото ся утиши земя-та, и нѣмаше той брань въ онѣзи години, понеже му даде 7 Господь покой. За това рече на Іудѫ: Да съградимъ тѣзи градове, и да направимъ *за тѣхъ* стѣны, и стълпове, порты, и вереи, додѣ смы господари на тѫзь земѭ, понеже потърсихмы Господа Бога нашего: потърсихмы *го*, и даде ни покой отъ всякѫдѣ. И съградихѫ и успѣхѫ.

8 А имаше Аса воинство отъ Іудѫ триста тысящи, които носехѫ щитове и копія: а отъ Веніамина двѣстѣ и осмдесеть тысящи стрѣлцы, които носехѫ щитчета: всичкы тѣзи бѣхѫ силни съ крѣпость.

в Іис. Нав. 18; 22.
г 2 Цар. 7; 12, 13, 16.
д Числ. 18; 19.
е 3 Цар. 11; 26, 12; 20.
ж Съд. 9; 4.
з 3 Цар. 12; 28. 14; 9. Ос. 8; 6.
и Гл. 11; 14, 15.
і Исх. 29; 35.
к Гл. 2; 4.
л Лев. 24; 6.
м Исх. 27; 20, 21. Лев. 24; 2, 3.
н Числ. 10; 8.
о Дѣян. 5; 39.
п Гл. 14; 12.
р 1 Лѣт. 5; 20. Псал. 22; 5.
с Іис. Нав. 15; 9.
т 1 Цар. 25; 38.
у 3 Цар. 14; 20.
ф Гл. 12; 15.

а 3 Цар. 15; 8 и др.
б Вижь 3 Цар. 15; 14. Гл. 15; 17.
в Исх. 34; 13.
г 3 Цар. 11; 7.

9 А [д]излѣзе противъ тѣхъ Зара Еѳіопянинъ-тъ, съ воинство сто тмы, и съ триста колесницы, и дойде дори [е]до Марисж. 10 И излѣзе Аса противъ него, та ся опълчихж на бой въ долъ-тъ Сефаѳж, при Марисж. 11 И [ж]извыка Аса къмъ Господа Бога своего, и рече: Господи, [з]не е нищо прѣдъ тебе да помагашь на тѣзи които сж мнозина, или на тѣзи които нѣматъ никаквж силж: помогни намъ, Господи Боже нашъ: защото на тебе уповахмы, и [и]съ твое-то име идемъ противъ това множество. Господи, ты си Богъ нашъ: да ся не прѣукрѣпи человѣкъ противъ тебе. 12 И [і]порази Господь Еѳіопяны-тѣ прѣдъ Асж, и прѣдъ Іудж: и побѣгнжхж Еѳіопяни-тѣ. 13 А Аса и людіе-тѣ които бѣхж съ него гонихж гы [к]дори до Герарь: и паднжхж отъ Еѳіопяны-тѣ толкозь, щото не могохж вече да ся съвземжтъ: защото ся истрыхж прѣдъ Господа, и прѣдъ негово-то воинство: и зѣхж корысти твърдѣ много. 14 И поразихж всичкы-тѣ градове около Герарь: защото [л]страхъ-тъ Господень нападнж върхъ тѣхъ: и оплѣнихж всичкы-тѣ градове; защото имаше въ тѣхъ корысти много. 15 Поразихж още и шатры-тѣ на скотове-тѣ, и зѣхж много овцы и камилы, и върнжхж ся въ Іерусалимъ.

ГЛАВА 15.

1 Тогазь [а]дойде Духъ Божій на Азаріж 2 Одидовъ-тъ сынъ: И излѣзе да посрѣщне Асж, и рече му: Чуйте мя Асо, и всичкый Іудо и Веніамине: [б]Господь е съ васъ, когато вы сте съ него: и [в]ако го търсите, ще ся намѣри у васъ: [г]Ако ли го оставите, ще вы остави. 3 [д]Много врѣме *стоя* Израиль безъ истиннаго Бога, и [е]безъ священникъ поучающъ, и безъ законъ: 4 Но [ж]когато въ утѣсненіе-то си ся обърнжхж къмъ Господа Бога Израилева, и го потърсихж, намѣри имъ ся. 5 И [з]въ онѣзи врѣмена, нѣмаше миръ на исходящій-тъ, и на входящій-тъ, но бѣхж голѣми мятежи между всичкы-тѣ жители на мѣста-та: 6 И [и]съкрушаваше ся народъ отъ народъ, и градъ отъ градъ: защото Богъ гы смущаваше съсъ всякакво утѣсненіе. 7 А вы ся укрѣпявайте, и да не сж ослабнжли ржцѣ-тѣ ви: защото ще има мьзда за дѣло-то ви.

8 И когато чу Аса тѣзи думы, и пророчество-то на Одида пророкъ-тъ, укрѣпи ся, и отмахнж мерзости-тѣ отъ всичкж-тж земіж на Іудж и на Веніамина, и отъ градове-тѣ [і]които бѣ зѣлъ отъ горж-тж Ефремъ, и поднови олтарь-тъ Господень, който е отпрѣдъ на прѣдхраміе-то Господне. 9 И събра всичкый-тъ Іудж и Веніамина, и [к]които живѣехж съ тѣхъ, пришелцы отъ Ефрема и Манассіж, и отъ Симеона; защото мнозина отъ Израиля прибѣгнжхж при него, като видѣхж че Господь неговый Богъ бѣ съ него. 10 И събрахж ся въ Іерусалимъ, въ третій-тъ мѣсецъ, въ петнадесето-то лѣто на царуваніе-то на Асж. 11 И [л]принесохж жъртвы Господу, въ онзи день, [м]отъ корысти-тѣ *които* донесохж, седмстотинъ говеда, и седмь тысящы овцы. 12 И [н]влѣзохж въ завѣтъ да потърсятъ Господа Бога на отцы-тѣ си, съсъ всичко-то си сърдце и 13 съсъ всичкж-тж си душж. И [о]всякой който не потърси Господа Бога Израилева [п]да ся умъртвява отъ малъкъ до 14 голѣмъ, отъ мжжъ до женж. И заклѣхж ся Господу съ голѣмъ гласъ, и съ въсклицаніе, и съ трждбы, и съ рогове. 15 И всичкый Іуда ся развесели заради клѣтвж-тж: защото ся заклѣхж съсъ всичко-то си сърдце, [р]и потърсихж го съсъ всичкж-тж си волж: и намѣри имъ ся: и даде имъ Господь покой отъ всякждѣ.

16 А [с]още и майкж си Маахж отхвърли царь Аса отъ да е царица, понеже направи идолъ на Ашерж: и насѣче Аса идолъ-тъ й, и стры *го*, и изгори *го* въ 17 потокъ-тъ Кедронъ. Но [т]высокы-тѣ мѣста не ся отмахнжхж отъ Израиля: сърдце-то обаче на Асж бѣ съвършенно прѣзъ 18 всичкы-тѣ му дни. И донесе въ домъ-тъ Божій посвященія-та на отца си, и своитѣ си посвященія, сребро, и злато, и съ- 19 сжды. И не станж брань до тридесеть и пето-то лѣто на царуваніе-то на Асж.

ГЛАВА 16.

1 Въ тридесеть и шесто-то лѣто на царуваніе-то на Асж, [а]Вааса Израилевъ-тъ царь възлѣзе противъ Іудж, та съгради Рамж, [б]за да не оставя никого да излиза нито да влиза при Асж Іудинъ-тъ царь.

2 Тогазь Аса извади сребро и злато изъ съкровища-та на домъ-тъ Господень, и на царскый-тъ домъ, та проводи на Венадада Сирійскый-тъ царь, който живѣеше 3 въ Дамаскъ, и рече: Уговоръ *има* между

д Гл. 16; 8.
е Іис. Нав. 15; 44.
ж Исх. 14; 10. Гл. 13; 14. Псал. 22; 5.
з 1 Цар. 14; 6.
и 1 Цар. 17; 45. Прит. 18; 10.
і Гл. 13; 15.
к Быт. 10; 19. 20; 1.
л Быт. 35; 5. Гл. 17; 10.

—

а Числ. 24; 2. Сжд. 3; 10. Гл. 20; 14 24; 20.
б Іак. 4; 8.
в Ст. 4 и 15. 1 Лѣт. 28; 9. Гл. 33: 12, 13. Іер. 29; 13. Мат. 7; 7
г Гл. 24; 20.
д Осія 3; 4.
е Лев. 10; 11.
ж Втор. 4; 29.
з Сжд. 5; 6.
и Мат. 24; 7.
і Гл. 13; 19.
к Гл. 11; 16.
л Гл. 14; 15.
м Гл. 14; 13.
н 4 Цар. 23; 3. Гл. 34; 31. Песм. 10; 29.
о Исх. 22; 20.
п Втор. 13; 5, 9, 15.
р Ст. 2.
с 3 Цар. 15; 13.
т Гл. 14; 3, 5. 3 Цар. 15; 14 и дрг.

—

а 3 Цар. 15; 17 и дрг.
б Гл. 15; 9.

мене и тебе, и между отца ми и отца ти: ето, пратихъ ти сребро и злато: иди, развали уговоръ-тъ си съ Ваасж Израилевъ-тъ царь, за да ся оттегли отъ
4 мене. И послуша Венададъ царя Асж, та проводи началницы-тѣ на силы-тѣ си противъ градове-тѣ на Израиля: и поразихж Іiонъ, и Данъ, и Авелъ-маимъ, и всичкы-тѣ житницы на Нефѳалимовы-тѣ градове.
5 И като чу Вааса, прѣстанж да гради
6 Рамж, и остави дѣло-то си. А царь Аса зѣ съсъ себе си всичкый Іудж, та дигнжхж каменіе-тѣ на Рамж, и дървіе-то й, съ които градеше Вааса: и съ тѣхъ съгради Гавж и Масфж.
7 А въ онова врѣме [в]Ананій гледачь-тъ отиде при Асж Іудинъ-тъ царь, та му рече: [г]Понеже си уповалъ на Сирійскый-тъ царь, и не си уповалъ на Господа Бога твоего, за това избѣгнж воинство-то на Сирійскый-тъ царь изъ ржкж-тж ти.
8 [д]Еѳіопяни-тѣ и [е]Ливіани-тѣ не бѣхж ли голѣмо воинство, съ многочисленны колесницы и конницы? и понеже упова ты на Господа, прѣдаде гы
9 въ ржкж-тж ти. Защото [ж]очи-тѣ Господни прѣтичатъ прѣзъ всичкж-тж земіж, за да ся покаже силенъ за онѣзи които имать сърдце-то си съвършенно къмъ Него. Въ това [з]си сторилъ безумно: за
10 това отъ нынѣ [и]ще имашь боеве. И разгнѣва ся Аса на гледача, и [і]тури го въ тьмницж: защото ся разсърди противъ него за това. И утѣсни Аса *нѣколко* отъ людіе-тѣ въ онова врѣме.
11 И [к]ето, дѣянія-та на Асж, първы-тѣ и послѣдни-тѣ, ето, писаны сж въ книгж-тж на царіе-тѣ на Іудж и на Израиля.
12 А въ тридесеть и девето-то лѣто на царуваніе-то на Асж, хванж го болесть въ нозѣ-тѣ додѣто станж болесть-та му твърдѣ тежка: [л]нито въ болесть-тж си обa-
13 че потърси Господа, но лѣкари-тѣ. И [м]заспа Аса съ отцы-тѣ си: и умрѣ въ четыридесеть и първо-то лѣто на царува-
14 ніе-то си. И погребохж го въ гробъ-тъ му, който си ископа въ Давидовъ-тъ градъ, и турихж го на одръ [н]пълнъ съ благовоніе и различны мироварены ароматы: и [о]направихж за него много голѣмо горѣніе *отъ ароматы*.

ГЛАВА 17.

1 А въцари ся вмѣсто него [а]Іосафатъ сынъ
2 му, и укрѣпи ся противъ Израиля. И тури силы въ всичкы-тѣ оградены Іудины градове, и постави стражы въ Іудинж-тж земіж, и въ Ефремовы-тѣ градове, [б]които
3 бѣ прѣзѣлъ Аса баща му. И Господь бѣ съ Іосафата, понеже ходи въ първы-тѣ пжтища на Давида отца си, и не потър-
4 си Ваалимы-тѣ: Но Бога на отца си потърси, и въ неговы-тѣ заповѣди ходи, а
5 [в]не споредъ дѣла-та на Израиля. За това утвърди Господь царство-то въ ржкж-тж му: и всичкый Іуда [г]даде дарове на Іосафата: и [д]придобы богатство и голѣмж
6 славж. И възвыси ся сърдце-то му въ пжтища-та Господни: и още [е]отмахнж высокы-тѣ мѣста и Ашеры-тѣ отъ Іудж.
7 А въ трето-то лѣто на царуваніе-то си, проводи началницы-тѣ си, Венхаила, и Авдіж, и Захаріж, и Наѳанаила, и Михаіж, [ж]за да поучаватъ въ Іудины-тѣ градове:
8 И съ тѣхъ Левиты-тѣ, Семаіж, и Наѳанаіж и Зевадіж, и Асаила, и Семирамоѳа, и Іонаѳана, и Адоніж, и Товіж, и Товадоніж, Левиты-тѣ, и съ тѣхъ Елиса-
9 мж и Іорама, священницы-тѣ. И [з]поучавахж въ Іудж, имающе съсъ себе си книгж-тж на законъ-тъ Господень, и обхождахж въ всичкы-тѣ Іудины градове, та поучавахж людіе-тѣ.
10 И [и]нападнж страхъ Господень на всичкы-тѣ царства на земи-тѣ които бѣхж около Іудж, и не ратовахж противъ Іо-
11 сафата. И отъ Филистимцы-тѣ [і]донесохж дарове на Іосафата, и дань сребро: Аравяни-тѣ още му докарахж стада, овны седмь тысящы и седмстотинъ, и ярцы
12 седмь тысящы и седмстотинъ. И напрѣдоваше Іосафатъ и ся увеличаваше твърдѣ много: и съгради въ Іудж твърдѣли и
13 градове на житницы. И имаше много работж въ Іудины-тѣ градове: и мжжіе ратницы, силны съ крѣпость, въ Іерусалимъ.
14 А исчисленіе-то имъ това бѣ, споредъ домове-тѣ на отечествія-та имъ: Отъ Іудж, тысященачалници: Адна началникъ-тъ, и съ него силни съ крѣпость, триста тыся-
15 щи. И слѣдъ него Іоананъ началникъ-тъ, и съ него двѣстѣ и осмдесеть тысящи.
16 И слѣдъ него Амасія Зехріевъ-тъ сынъ, [к]който самоволно принесе себе си Господу: и съ него двѣстѣ тысящи силни съ
17 крѣпость. А отъ Веніамина, силенъ съ крѣпость, Еліада, и съ него двѣстѣ ты-
18 сящи оржжени съ лжкове и щитчета. И слѣдъ него Іозавадъ, и съ него сто и
19 осмдесеть тысящи оржжени за брань. Тѣзи бѣхж които слугувахж на царя, [л]ос-

в 3 Цар. 16; 1. Гл. 19; 2.
г Иса. 31; 1. Іер. 17; 5.
д Гл. 14; 9.
е Гл. 12; 3.
ж Іов. 34; 21. Прит. 5; 21. 15; 3. Іер. 16; 17. 32; 19. Зах. 4; 10.
з 1 Цар. 13; 13.
и 3 Цар. 15; 32.
і Гл. 18; 26. Іер. 20; 2. Мат. 14; 3.
к 3 Цар. 15; 23.
л Іер. 17; 5.
м 3 Цар. 15; 24.
н Быт. 50; 2. Мар. 16; 1. Іоан. 19; 39, 40.
о Гл. 21; 19. Іер. 34; 5.

а 3 Цар. 15; 24.
б Гл. 15; 8.
в 3 Цар. 12; 28.
г 1 Цар. 10; 27. 3 Цар. 10; 25.
д 3 Цар. 10; 27. Гл. 18; 1.
е 3 Цар. 22; 43. Гл. 15; 17. 19; 3. 20; 33.
ж Гл. 15; 3.
з Гл. 35; 3. Неем. 8; 7.
и Быт. 35; 5.
і 4 Цар. 8; 2.
к Сжд. 5; 2, 9.
л Ст. 2.

вѣнь онѣзи които тури царь-тъ въ оградены-тѣ градове въ всичкый-тъ Іудѫ.

ГЛАВА 18.

1 И [а]имаше Іосафатъ богатство и славѫ много: и [б]направи сватовство съ Ахаава.
2 И [в]слѣдъ годины слѣзе при Ахаава въ Самаріѭ. И закла Ахаавъ овцы и говеда изобилно за него, и за людіе-тѣ които бѣхѫ съ него: и прѣдума го да възлѣзе
3 въ Рамоѳъ-галаадъ. И рече Ахаавъ Израилевъ-тъ царь на Іосафата Іудинъ-тъ царь: Дохождашь ли съ мене въ Рамоѳъ-галаадъ? И той му отговори: Азъ сьмь както ты, и людіе-тѣ ми както твои-тѣ людіе: и *ще бѫдемъ* съ тебе въ бой-тъ.
4 И рече Іосафатъ на Израилевъ-тъ царь: [г]попытай днесь, моліѭ, слово-то Господ-
5 не. И събра Израилевъ-тъ царь пророцы-тѣ, четыристотинъ мѫжіе, та имъ рече: Да идемъ ли въ Рамоѳъ-галаадъ за да ратовамы? или да не идѫ: А тѣ рекохѫ: Възлѣзь, и ще *го* прѣдаде Богъ въ рѫкѫ-тѫ на царя.
6 И рече Іосафатъ: Нѣма ли тукъ още *нѣкой* пророкъ Господенъ, за да попыта-
7 мы чрѣзъ него? И рече Израилевъ-тъ царь на Іосафата: Има още единъ человѣкъ, чрѣзъ когото можемъ да попытамы Господа: но азъ го мразіѭ: защото не пророчествува добро за мене, но всякога зло: Михей е, сынъ-тъ на Іемлѫ. И рече Іосафатъ: Да не дума царь-тъ така.
8 И повыка Израилевъ-тъ царь единъ скопецъ, та рече: Доведи скоро Михея
9 сынъ-тъ на Іемлѫ. А Израилевъ-тъ царь и Іосафатъ Іудинъ-тъ царь сѣдѣхѫ, всякой на прѣстолъ-тъ си, облѣчени въ одежды, и сѣдѣхѫ на открыто мѣсто при входъ-тъ на Самарійскѫ-тѫ портѫ: и всичкы-тѣ пророци пророкувахѫ прѣдъ
10 тѣхъ. И Седекыя сынъ-тъ на Ханаанѫ бѣше си направилъ желѣзны рогове, и рече: Така говори Господь: Съ тѣзи ще избодешь Сиріяны-тѣ додѣ гы свършишь.
11 И всичкы-тѣ пророци пророкувахѫ така, и казувахѫ: Възлѣзь въ Рамоѳъ-галаадъ, и ще имашь добръ успѣхъ: защото Господь ще *го* прѣдаде въ рѫкѫ-тѫ на царя.
12 А вѣститель-тъ, който отиде да повыка Михея, говори му и рече: Ето, думы-тѣ на пророцы-тѣ изъ едны уста сѫ добры за царя: моліѭ, прочее, и твое-то слово да е, както на едного отъ тѣхъ, и
13 говорѝ добро-то. А Михей рече: Живъ Господь, [д]което речѐ Богъ мой, него ще говоріѭ.
14 И тъй дойде при царя, и рече му царь-тъ: Михее, да идемъ ли въ Рамоѳъ-галаадъ на бой? или да не идѫ? А той рече: Възлѣзте, и ще имате добръ успѣхъ, защото ще ся прѣдаде въ рѫкѫ-
15 тѫ ви. И рече му царь-тъ: До колко пѫти ще тя заклѣвамъ, да ми не говоришь друго освѣнь истинѫ-тѫ въ име Господ-
16 не? А той рече: Видѣхъ всичкый Израиль распърснѫтъ по горы-тѣ, като овцы които нѣматъ овчарь: и рече Господь: Тѣ нѣматъ господарь: нека ся върнѫтъ всякой въ домъ-тъ си съ миръ.
17 И рече Израилевый царь Іосафату: Не рѣкохъ ли ти *че* не ще да прорече добро
18 за мене, но зло? И *Михей* рече: Чуйте прочее слово-то Господне: Видѣхъ Господа че сѣди на прѣстолъ-тъ си, и всичко-то небесно воинство че прѣдстои около
19 него отдесно му и отлѣво му. И рече Господь: Кой ще прѣльсти Ахаава Израилевъ-тъ царь, за да възлѣзе и да падне въ Рамоѳъ-Галаадъ? И единъ говорѝ
20 и рече така, а другъ инакъ. И [е]излѣзе единъ духъ, та застанѫ прѣдъ Господа, и
21 рече: Азъ ще го прѣльстіѭ. И рече му Господь: Какъ? И рече: Ще излѣзѫ, и ще бѫдѫ лъжливъ духъ въ уста-та на всичкы-тѣ му пророцы. И рече *Господь:* Ще прѣльстишь, и още ще сполучишь:
22 излѣзь, та направи така. И сега, ето [ж]Господь тури духъ лъжливъ въ уста-та на тѣзи твои пророцы, но Господь говорѝ зло за тебе.
23 Тогазь приближи Седекыя сынъ-тъ на Ханаанѫ, [з]та плеснѫ Михея въ ланитѫ-тѫ, и рече: Прѣзъ кой пѫть прѣминѫ Духъ-тъ Господенъ отъ мене, за да гово-
24 ри на тебе? И рече Михей: Ето, ще видишь, въ който день ще влазишь изъ клѣть въ клѣть, за да ся укрыешь.
25 И рече Израилевый царь: Хванѣте Михея та го върнѣте при Амона градскый-тъ началникъ, и при Іоаса царскый-тъ сынъ,
26 И речѣте: Така говори царь-тъ: [и]Турѣте тогозь въ тъмницѫ-тѫ, и хранѣте го съ хлѣбъ печаленъ и съ водѫ печалнѫ, до-
27 дѣ ся върнѫ съ миръ. И рече Михей: Ако наистинѫ ся върнешь съ миръ, то Господь не е говорилъ чрѣзъ мене. И рече: Чуйте вы, всичкы людіе.
28 И възлѣзе Израилевъ-тъ царь, и Іосафатъ Іудинъ-тъ царь, въ Рамоѳъ-галаадъ.
29 И рече Израилевъ-тъ царь Іосафату: Азъ ще ся прѣличѫ, и ще влѣзѫ въ сраженіе-то: а ты облѣчи одежды-тѣ си. И прѣличи ся Израилевъ-тъ царь, та влѣзохѫ въ
30 сраженіе-то. А Сирійскый царь бѣ заповѣдалъ на началницы-тѣ на колесницы-тѣ

а Гл. 17; 5.
б 4 Цар. 8; 18.
в 3 Цар. 22; 2 и дрг.
г 1 Цар. 23; 2, 4, 9. 2 Цар. 2; 1.
д Числ. 22; 18, 20, 35. 23; 12, 26. 24; 13. 3 Цар. 22; 14.
е Іов. 1; 6.
ж Іов. 12; 16. Иса. 19; 14. Іез. 14; 9.
з Іер. 20; 2. Мар. 14; 65. Дѣян. 23; 2.
и Гл. 16; 10.

си, и рекль: Не ся бійте *нито* съ малъкъ нито съ голѣмъ, но само съ Израилевъ-тъ царь. 31 И като видѣхѫ началници-тѣ на колесницы-тѣ Іосафата, тогазь тѣ рекохѫ: Тойзи е Израилевъ-тъ царь: и обиколихѫ го за да *го* ударятъ: но Іосафатъ извыка и помогнѫ му Господь: и 32 отвърнѫ гы Богъ отъ него. И като видѣхѫ началници-тѣ на колесницы-тѣ че не бѣше Израилевъ-тъ царь, върнѫхѫ ся отъ 33 да го гонятъ. А единъ человѣкъ, устрѣли безъ да мѣри, и удари Израилевъ-тъ царь между ставы-тѣ на броніѭ-тѫ: а той рече на колесничникъ-тъ: Завърни рѫкѫ-тѫ си, и мя изведи изъ воинство-то, за- 34 щото ся ранихъ. И сраженіе-то станѫ голѣмо въ онзи день: а Израилевый царь ся удържа на колесницѫ-тѫ срещѫ Сирійцы-тѣ дори до вечеръ-тъ: и около захожданіе-то на сълнце-то умрѣ.

ГЛАВА 19.

1 И върнѫ ся Іосафатъ Іудинъ-тъ царь въ 2 домъ-тъ си съ миръ, въ Іерусалимъ. И излѣзе Іиуй Ананіевъ-тъ синъ, [а]гледачь-тъ да го посрѣщне, и рече на царь Іосафата: На нечестивый-тъ ли помагашь, и [б]тѣзи кои мразятъ Господа ли обичашь? поради това [в]гнѣвъ отъ Господа има вързъ 3 тебе. Но [г]намѣрихѫ ся въ тебе добры работы, защото отмахнѫ ты Ашеры-тѣ отъ земіѭ-тѫ, и [д]оправи сърдце-то си за да търсишь Бога.

4 И насели ся Іосафатъ въ Іерусалимъ: сетнѣ излѣзе пакъ при людіе-тѣ отъ Вирсавее до горѫ-тѫ Ефремъ, та гы обърнѫ 5 къмъ Господа Бога на отцы-тѣ имъ. И постави сѫдіи въ земіѭ-тѫ, въ всичкы-тѣ оградены Іудины градове, въ всякой 6 градъ. И рече на сѫдіи-тѣ: Гледайте що правите вы: защото [е]не сѫдите за человѣка, но за Господа, [ж]който е съ васъ 7 въ сѫдбѫ-тѫ. Зато нека е върху васъ страхъ-тъ Господень: внимайте въ дѣянія-та си: защото [з]нѣма неправда при Господа Бога нашего, [и]нито лицепріятіе, 8 нито даропріятіе. Още и въ Іерусалимъ [і]постави Іосафатъ отъ Левиты-тѣ и священницы-тѣ, и отъ началницы-тѣ на Израилевы-тѣ отечествія, за сѫдъ-тъ Господень, и за прѣпиранія-та: и върнѫхѫ ся въ Іеруса- 9 лимъ. И заповѣда имъ, и рече: Така ще правите [к]съсъ страхъ Господень, вѣрно, и 10 съсъ съвършенно сърдце. И [л]какво годѣ прѣпираніе ако дойде при васъ отъ братія-та ви, които живѣѭтъ въ градове-тѣ си, между кръвь и кръвь, между законъ и заповѣдь, повелѣнія и узаконенія, ще гы увѣщавате, да не ставатъ повинни Господу, та [м]дойде гнѣвъ [н]вързъ васъ, и вързъ братія-та ви: така правѣте и нѣма 11 да станете повинни. И ето, Амарія първосвященникъ-тъ ще бѫде надъ васъ [о]въ всяко дѣло Господне, и Зевадія Исмаиловъ-тъ синъ, началникъ-тъ на Іудинъ-тъ домъ, въ всяко царско дѣло: а Левити-тѣ ще бѫдѫтъ надзиратели прѣдъ васъ. Бѫдѣте мужественни, и дѣйствувайте, и Господь ще бѫде [п]съ добрый-тъ.

ГЛАВА 20.

1 А слѣдъ това дойдохѫ противъ Іосафата Моавови-тѣ синове, и Аммонови-тѣ синове, и съ тѣхъ отъ [*]Аммонцы-тѣ, за да ра- 2 туватъ. И дойдохѫ та извѣстихѫ Іосафату, и рекохѫ: Голѣмо множество иде противъ тебе, изъ оттамъ море-то, отъ Сиріѭ: и ето, сѫ [а]въ Асасонъ-ѳамаръ, кой- 3 то е [б]Енгадди. И уплаши ся Іосафатъ, и даде себе си за [в]да търси Господа, и [г]про- 4 гласи постъ по всичкый Іудѫ. И събрахѫ ся Іудини-тѣ мѫжіе, за да искатъ *помощь* отъ Господа: още и отъ всичкы-тѣ Іудины градове дойдохѫ за да търсятъ Господа.

5 И застанѫ Іосафатъ срѣдъ Іудино-то и Іерусалимско-то събраніе въ домъ-тъ 6 Господень, прѣдъ новый-тъ дворъ, Та рече: Господи Боже на отцы-тѣ ни, не си ли ты [д]Богъ който си на небе-то? и не си ли [е]ты който владѣешь надъ всичкы-тѣ царства на народы-тѣ, и не е ли [ж]въ рѫкѫ-тѫ ти сила-та и крѣпость-та, и никой не може да ти ся съпротиви? 7 Не си ли [з]ты Богъ нашъ, [и]който си испѫдилъ жители-тѣ на тѫзи земіѭ прѣдъ людіе-тѣ си Израиля, и далъ си іѭ на сѣме-то [і]из възлюбленнаго си Авраама 8 въ вѣкъ? И населихѫ ся въ неіѭ, и съградихѫ ти святилище въ неіѭ за име-то 9 ти, и рекохѫ: [к]Ако, нападне вързъ насъ зло, мечь, сѫдъ, или моръ, или гладъ, та застанемъ прѣдъ тойзи домъ, и прѣдъ тебе (защото [л]име-то ти е въ тойзи домъ,) и възопіемъ къмъ тебе въ скърбь-тѫ си, 10 тогазь ще послушашь, и помогнешь. И сега, ето, Аммонови-тѣ и Моавови-тѣ синове, и онѣзи отъ горѫ-тѫ Сіиръ, къмъ които не си оставилъ Израиля да отиде, [м]когато идехѫ отъ Египетскѫ-тѫ земіѭ,

а 1 Цар. 9; 9.
б Псал. 139; 21.
в Гл. 32; 5.
г Гл. 17; 2, 6. Вижь Гл. 12; 12.
д Гл. 30; 19. Ездр. 7; 10.
е Втор. 1; 17.
ж Псал. 82; 1. Еккл. 5; 8.
з Втор. 32; 4. Рим. 9; 14.
и Втор. 10; 17. Іов. 34; 19. Дѣян. 10; 34. Рим. 2; 11. Гал. 2; 6. Еф. 6; 9. Кол. 3; 25. 1 Пет. 1; 17.
і Втор. 16; 18. Гл. 17; 8.
к 2 Цар. 23; 3.
л Втор. 17; 8 и друг.
м Числ. 16; 46.
н Іез. 3; 18.
о 1 Лѣт. 26; 30.
п Гл. 15; 2.

* *Или* Маонцы. Вижь Ст. 10. Гл. 26; 7.
а Быт. 14; 7.
б Іис. Нав. 15; 62.
в Гл. 19; 3
г Ездр. 8; 21. Іер. 36; 9. Іон. 3; 5.
д Втор. 4; 39. Іис. Нав. 2; 11. 3 Цар. 8; 23. Мат. 6; 9.
е Псал. 47; 2, 8. Дан. 4; 17, 25, 32.
ж 1 Лѣт. 29; 12. Псал. 62; 11. Мат. 6; 13.
з Быт. 17; 7. Исх. 6; 7.
и Псал. 44; 2.
і Иса. 41; 8. Іак. 2; 23.
к 3 Цар. 8; 33, 37. Гл. 6; 28, 29, 30.
л Гл. 6; 20.
м Втор. 2; 4, 9, 19.

но [н]ся уклонихѫ отъ тѣхъ, и не гы истрѣбихѫ, 11 И ето какъ ни въздаватъ, и [о]идѫтъ да ны испѫдятъ отъ наслѣдіе-то ти, 12 което си далъ да наслѣдимъ. Боже нашъ, [п]не щешь ли да гы сѫдишь? защото нѣма силѫ въ насъ за да противостанемъ на това голѣмо множество което иде връзъ насъ, и не знаемъ що да правимъ: [р]но къмъ тебе сѫ очи-тѣ ни.

13 И стоеше всичкый Іуда прѣдъ Господа съ челяди-тѣ си, жены-тѣ си и синове-тѣ си. 14 Тогазь [с]дойде Духъ Господень на Язіила Захаріинъ-тъ сынъ, (*а Захарія* сынъ на Венаіѭ, *а Венаія* сынъ на Іеіила, *а Іеіилъ* сынъ на Матѳаніѭ,) Левитина, отъ Асафовы-тѣ сынове, въ срѣдъ 15 събраніе-то: Та рече: Слушайте, всичкый Іудо, и жители Іерусалимскы, и ты царю Іосафате: така говори Господь вамъ: [т]Не бойте ся вы, нито да ся устрашите отъ лице-то на това голѣмо множество: за-16 щото бой-тъ не е вашъ, но Божій. Слѣзте утрѣ противъ тѣхъ: ето въсхождатъ прѣзъ въсходъ-тъ Асписъ, и ще гы намѣрите при край-тъ на потокъ-тъ, прѣдъ 17 пустынѭ-тѫ Іеруилъ. [у]Нѣма вы да ся біете въ тойзи *бой*: прѣдстанѣте, стойте, и виждте спасеніе-то Господне съ васъ, Іудо и Іерусалиме: не бойте ся, нито да ся устрашите: утрѣ излѣзте противъ 18 тѣхъ, и [ф]Господь е съ васъ: И [х]наведе ся Іосафатъ съ лице до земѭ-тѫ: и всичкый Іуда и Іерусалимскы-тѣ жители паднѫхѫ прѣдъ Господа, та ся поклонихѫ 19 Господу. И станѫхѫ Левити-тѣ, отъ сынове-тѣ на Кааѳовцы-тѣ и отъ сынове-тѣ на Корсовцы-тѣ, да хвалятъ Господа Бога Израилева съ гласъ много възвышенъ.

20 И станѫхѫ на утринь-тѫ та излѣзохѫ къмъ пустынѭ-тѫ Ѳекуе: и когато излѣзохѫ застанѫ Іосафатъ, та рече: Слушайте мя, Іудо, и жители Іерусалимскы: [ц]вѣрувайте въ Господа Бога вашего, и ще ся утвърдите: вѣрувайте пророцы-тѣ 21 му, и ще имате добръ успѣхъ. И като ся съвѣтова съ людіе-тѣ, нареди пѣвцы *да пѣѭтъ* Господу, и [ч]да пѣснословятъ великолѣпіе-то на святынѭ-тѫ *му*, като излѣзѫтъ прѣдъ воинство-то, и да говорятъ: [ш]Славословѣте Господа, [щ]защото милость-та му е въ вѣкъ.

22 И когато начнѫхѫ да пѣѭтъ и да пѣснословятъ, [ъ]Господь постави подсады противъ Аммоновы-тѣ и Моавовы-тѣ сынове, и противъ онѣзи отъ горѫ-тѫ Сіиръ, що бѣхѫ дошли врьзъ Іудѫ, и ся ударихѫ. 23 Защото станѫхѫ Аммонови-тѣ и Моави-тѣ сынове връзъ жители-тѣ на горѫ-тѫ Сіиръ, за да *гы* истрѣбятъ и заличатъ: и като свършихѫ жители-тѣ на Сіиръ, помогнѫхѫ си помежду си да ся истрѣбятъ.

24 А Іуда като отиде до стражѫ-тѫ на пустынѭ-тѫ, погледнѫ къмъ множество-то, и ето, бѣхѫ мьртвы тѣла паднѫлы на земѭ-тѫ, и никой не бѣше ся избавилъ. 25 И когато дойдохѫ Іосафатъ и людіе-тѣ му за да гы оберѫтъ, намѣрихѫ между мьртвы-тѣ имъ тѣла твърдѣ много богатство, и скѫпы съсѫды, и зѣхѫ си толкозь, щото не можехѫ да *гы* прѣносятъ: и три дни обирахѫ, защото коры-26 сти-тѣ бѣхѫ много. И въ четвьртый-тъ день ся събрахѫ въ Долъ-тъ на Благословеніе-то: защото тамъ благословихѫ Господа: за това ся нарече име-то на онова мѣсто Долъ на Благословеніе, дори до тойзи день.

27 Тогазь всичкы-тѣ Іудини и Іерусалимскы мѫжіе, и Іосафатъ прѣдъ тѣхъ, тръгнѫхѫ да ся върнѫтъ въ Іерусалимъ съ веселіе: защото гы [ы]развесели Господь 28 за неприятели-тѣ имъ. И дойдохѫ въ Іерусалимъ съ псалтири и кытары и 29 трѫбы, въ домъ-тъ Господень. И [ь]нападнѫ страхъ Божій на всичкы-тѣ царства на *онѣзь* мѣста, когато чухѫ че Господь ратова противъ неприятели-тѣ на Израиля. 30 И умири ся царство-то Іосафатово: защото [ѣ]неговый Богъ му даде покой отъ всякѫдѣ.

31 И [ю]царова Іосафатъ надъ Іудѫ: тридесеть и петь годинъ на възрастъ бѣ когато ся въцари, и царова двадесеть и петь годины въ Іерусалимъ. И име-то на майкѫ му бѣ Азува дъщеря на Силея. 32 И ходи въ пѫть-тъ на Асѫ отца си, и не ся уклони отъ него, и правеше което 33 бѣ право прѣдъ Господа. [я]Но высокы-тѣ мѣста не ся отмахнѫхѫ: защото людіе-тѣ [ж]не бѣхѫ още оправили сьрдца-та си къмъ Бога на отцы-тѣ си.

34 А останѫлы-тѣ дѣянія на Іосафата, първы-тѣ и послѣдни-тѣ, ето, писаны сѫ въ слова-та на Іиуя Ананіевъ-тъ сынъ, [ѩ]що ся споменува въ книгѫ-тѫ на Израилевы-тѣ царіе.

35 А слѣдъ това [а]съедини ся Іосафатъ Іудинъ-тъ царь съ Охозіѭ Израилевъ-тъ царь, на когото дѣла-та бѣхѫ нечестивы. 36 И съедини ся съ него, за да направятъ кораби които да идѫтъ въ Ѳарсисъ: и направихѫ кораби-тѣ въ Есіонъ-гаверъ. 37 Тогазь Еліезеръ Додовъ-тъ сынъ отъ Ма-

н Числ. 20; 21.
о Псал 83; 12.
п 1 Цар. 3; 13.
р Псал. 25; 15. 121; 1, 2. 123; 1, 2. 141; 8.
с Числ. 11; 25, 26. 24; 2. Гл. 15; 1. 24; 20.
т Исх. 14; 13, 14. Втор. 1; 29, 30. 31; 6, 8. Гл. 32; 7.
у Исх. 14; 13, 14.
ф Числ. 14; 9. Гл. 15; 2. 32; 8.
х Исх. 4; 31.
ц Иса. 7; 9.
ч 1 Лѣт. 16; 29.
ш 1 Лѣт. 16; 34. Псал. 136; 1.
щ 1 Лѣт. 16; 41. Гл. 5; 13. 7; 3, 6.
ъ Сѫд. 7; 22. 1 Цар. 14; 20.
ы Неем. 12; 43.
ь Гл. 17; 10.
ѣ Гл. 15; 15. Іов. 34; 29.
ю 3 Цар. 22; 41 и дрг.
я Вижь Гл. 17; 6.
ж Гл. 12; 14. 19; 3.
ѩ 3 Цар. 16; 1, 7.
а 3 Цар. 22; 49, 50.

рисѫ пророчествува противъ Іосафата, и рече: Понеже си ся съединилъ съ Охозіѭ, Господь сътры дѣла-та ти. И [б]строшихѫ ся кораби-тѣ, и не могохѫ да идѫтъ [в]въ Ѳарсисъ.

ГЛАВА 21.

1 И [а]заспа Іосафатъ съ отцы-тѣ си, и погребе ся съ отцы-тѣ си въ Давидовъ-тъ градъ: и въцари ся вмѣсто него Іорамъ сынъ му.

2 И имаше братія, Іосафатовы сынове: Азаріѭ, и Іехыила, и Захаріѭ, и Азаріѭ, и Михаила, и Сафатіѭ: всичкы тѣзи бѣхѫ сынове на Іосафата Израилевъ-тъ 3 царь. И даде имъ баща имъ много дарове, сребро и злато, и многоцѣнны нѣща, съ градове оградены въ Іудѫ: но царство-то даде на Іорама, понеже бѣ пьр-4 вороденъ. А когато ся възвиси Іорамъ въ царство-то на отца си, и ся утвьрди, уби всичкы-тѣ си братія съ мечь, и *нѣколцина* още отъ Израилевы-тѣ началницы.

5 [б]Тридесеть и двѣ годинъ на възрастъ бѣ Іорамъ когато ся въцари, и царова 6 осмь годины въ Іерусалимъ. И ходи въ пѫть-тъ на Израилевы-тѣ царіе, както направи Ахаавовъ-тъ домъ: защото [в]жена му бѣше Ахаавова дъщеря: и стори зло 7 прѣдъ Господа. Но Господь не рачи да истрѣби Давидовъ-тъ домъ, заради завѣтъ-тъ който направи съ Давида, и защото рече че ще даде свѣтилникъ нему и [г]на сынове-тѣ му за всегда.

8 [д]Въ неговы-тѣ дни отстѫпи Едомъ отъ подъ рѫкѫ-тѫ на Іудѫ, та постави 9 царь надъ себе си. И заминѫ Іорамъ съ началницы-тѣ си, и всичкы-тѣ колесницы съ него: и станѫ прѣзъ нощь, та порази Едомцы-тѣ които бѣхѫ го заобыколили, 10 и началницы-тѣ на колесницы-тѣ. Така отстѫпи Едомъ отъ подъ рѫкѫ-тѫ на Іудѫ дори до тойзи день. Тогазь въ исто-то врѣме отстѫпи *и* Ливна отъ подъ рѫкѫ-тѫ му, понеже остави Господа Бога на отцы-тѣ си.

11 Той направи и высокы мѣста по горы-тѣ на Іудѫ, и направи Іерусалимскы-тѣ жители [е]да блудствуватъ, и раз-12 врати Іудѫ. И дойде до него писмо отъ Иліѭ пророкъ-тъ, което казуваше: Така говори Господь Богъ на Давида отца ти: Понеже не ходи ты въ пѫтища-та на бащѫ си Іосафата, и въ пѫтища-та на 13 Асѫ Іудинъ-тъ царь, Но ходи въ пѫть-тъ на Израилевы-тѣ царіе, и [ж]направи Іудѫ и Іерусалимскы-тѣ жители [з]да блудствуватъ, [и]по блудове-тѣ на Ахаавовъ-тъ домъ, още [і]си избилъ и братія-та си, домъ-тъ на отца си, по добры-тѣ отъ 14 тебе, Ето Господь ще порази съ голѣмѫ язвѫ твои-тѣ людіе, и чада-та ти, и жены-15 тѣ ти, и всичкый-тъ ти имотъ: И ты *ще бѫдешь поразенъ* съ голѣмы болести, [к]съ болесть въ чрѣва та си, додѣто ти излѣзѫтъ чрѣва-та отъ болесть-тѫ изъ день въ день.

16 [л]Подигнѫ още Господь противъ Іорама духъ-тъ на Филистимцы-тѣ, и на Аравяны-тѣ, които сѫ близу до Еѳіопяны-тѣ: 17 Та възлѣзохѫ противъ Іудѫ, и ся устремихѫ на него, и разграбихѫ всичкый-тъ имотъ що ся намѣри въ царскый-тъ домъ, [м]и сынове-тѣ му още, и жены-тѣ му: щото не му останѫ *другъ* сынъ, освѣнь Іоахаза, най младый-тъ отъ 18 сынове-тѣ му. И слѣдъ всичко това порази го Господь [н]въ чрѣва-та му съ бо-19 лесть неисцѣлнѫ: И като ся минѫ врѣме слѣдъ истеченіе-то на двѣ годины, излѣзохѫ му чрѣва-та, отъ болесть-тѫ му, и умрѣ въ люты болѣдуванія. А людіе-тѣ му не му направихѫ горѣніе *отъ ароматы*, 20 [о]споредъ горѣніе-то за отцы-тѣ му. Тридесеть и двѣ годинъ на възрастъ бѣ когато ся въцари: и царова въ Іерусалимъ осмь годины, и отиде не желаемъ: и погребохѫ го въ градъ-тъ Давидовъ, но не въ царскы-тѣ гробища.

ГЛАВА 22.

1 И Іерусалимскы-тѣ жители направихѫ царь вмѣсто него [а]Охозіѭ най младый-тъ му сынъ: защото [б]пълкове-тѣ, които дойдохѫ съ Аравяны-тѣ въ станъ-тъ бѣхѫ убили всичкы-тѣ по стары. И въцари ся Охозія сынъ-тъ на Іорама Іудинъ-тъ царь.

2 [в]Четыридесеть и двѣ годинъ на възрастъ бѣ Охозія когато ся въцари, и царова еднѫ годинѫ въ Іерусалимъ. И име-то на майкѫ му бѣ [г]Гоѳолія, дъщеря на 3 Амрія. И той ходи въ пѫтища-та на Ахаавовъ-тъ домъ: защото съвѣтница му 4 бѣше майка му за да нечествува. И стори зло прѣдъ Господа, както Ахаавовъ-тъ домъ: защото слѣдъ смьрть-тѫ на бащѫ му, тѣ му бѣхѫ съвѣтници за погубле-5 ніе-то му. И чрѣзъ тѣхны-тѣ съвѣты, [д]отиде съ Іорама сынъ-тъ на Ахаава Израилевъ-тъ царь, на бой противъ Аза-

---

б 3 Цар. 22; 49.
в Гл. 9; 23.

—

а 3 Цар. 22; 51.
б 4 Цар. 8; 17 и друг.
в Гл. 22; 2.
г 2 Цар. 7; 12, 13. 3 Цар. 11; 36. 4 Цар. 8; 19. Псал. 132; 11 и друг.
д 4 Цар. 8; 20 и друг.
е Лев. 17; 7. 20; 5. Ст. 13.
ж Ст. 11.
з Исх. 34; 15. Втор. 31; 16.
и 3 Цар. 16; 31 — 33. 4 Цар. 9; 22.
і Ст. 4.
к Ст. 18, 19.
л 3 Цар. 11; 14, 23.
м Гл. 24; 7.
н Ст. 15.
о Гл. 16; 14.

—

а 4 Цар. 8; 24 и друг. Вижь Гл. 21; 17. Ст. 6.
б Гл. 21; 17.
в Двадесеть и двѣ. Вижь 4 Цар. 8; 26.
г Гл. 21; 6.
д 4 Цар. 8; 28 и друг.

ила Сирійскый-тъ царь въ Рамоѳъ-галаадъ: 6 и поразихж Сиріяни-тѣ Іорама. И [е]върнж ся за да ся исцѣли въ Іезраель, отъ раны-тѣ що бѣхж го ранили въ Рамж, когато ратоваше противъ Азаила Сирійскый-тъ царь. И слѣзе [*]Азарія Іорамовъ-тъ сынъ, Іудинъ-тъ царь, за да види Іорама Ахаавовъ-тъ сынъ въ Іезраель, понеже 7 бѣ болѣнъ. И [ж]отъ Бога станж погынуваніе-то на Охозія съ идваніе-то му при Іорама: защото, когато дойде, [з]излѣзе съ Іорама противъ Іиуя Намессіевъ-тъ сынъ, [и]когото помаза Господь да истрѣби 8 Ахаавовъ-тъ домъ. И [і]когато правеше Іиуй отмщеніе-то противъ Ахаавовъ-тъ домъ, [к]намѣри Іудины-тѣ началницы, и сынове-тѣ на Охозіевы-тѣ братія, които 9 слугувахж на Охозіж, и гы уби: И [л]потърси Охозіж: и хванжхж го като бѣ скрытъ въ Самаріж, и доведохж го при Іиуя: и убихж го, и погребохж го: защото рекохж: Сынъ е на Іосафата, [м]който потърси Господа съсъ всичко-то си сърдце. И Охозіевъ-тъ домъ нѣмаше силж да удържи вече царство-то.

10 А [н]Гоѳолія, Охозіева-та майка, като видѣ че умрѣ сынъ ѝ, станж та истрѣби всичко-то царско сѣме на Іудинъ-тъ домъ.

11 Но [о]Іосавееѳа дъщеря-та на царя, зѣ Іоаса Охозіевъ-тъ сынъ та го откраднж отъ срѣдъ царскы-тѣ сынове като гы убивахж, и тури него и доилицж-тж му въ ложницж-тж. Така Іосавееѳа дъщеря-та на царь Іорама, жена-та на Іодая священникъ-тъ, (защото бѣ сестра на Охозіж,) скры го отъ лице-то на Гоѳоліж, 12 та го не уби. И съ тѣхъ бѣ скрытъ въ домъ-тъ Божій шесть годины: а Гоѳолія царуваше върхъ земіж-тж.

ГЛАВА 23.

1 А [а]въ седмо-то лѣто, укрѣпи ся Іодай, като зѣ стоначалницы-тѣ, Азаріж Іероамовъ-тъ сынъ, и Исмаила Іоанановъ-тъ сынъ, и Азаріж Овидовъ-тъ сынъ, и Масіж Адаіевъ-тъ сынъ, и Елисафата Зехріевъ-тъ сынъ, та направи завѣтъ съ 2 тѣхъ. И обходихж Іуджт, та събрахж Левиты-тѣ отъ всичкы-тѣ Іудины градове, и началницы-тѣ на Израилевы-тѣ отече- 3 ствія, и дойдохж въ Іерусалимъ. И всичко-то събраніе направи завѣтъ съ царя въ домъ-тъ Божій. И рече имъ: Ето, сынъ-тъ на царя ще ся въцари, [б]както говорй Господь за Давидовы-тѣ сынове. 4 Това е дѣло-то което ще направите: Трета-та часть отъ васъ, отъ священницы-тѣ и отъ Левиты-тѣ, [в]които влазите въ сжбботж, *ще стоятъ* на прагове-тѣ вратари. 5 И трета-та часть въ царскый-тъ домъ: и трета-та въ врата-та на основаніе-то: а всичкы-тѣ людіе въ дворове-тѣ 6 на домъ-тъ Господень. И никой да не влази въ домъ-тъ Господень, само священници-тѣ, и [г]които отъ Левиты-тѣ слугуватъ, тѣ ще влазятъ: защото сж святи: а всичкы-тѣ людіе да вардятъ стражж- 7 тж Господніж. И Левити-тѣ да обиколятъ царя, всякой да има оржжія-та си въ ржкж-тж си: и който влѣзе въ домъ-тъ да ся умъртви: и ще бждете съ царя, когато влази, и когато излази.

8 И направихж Левити-тѣ и всичкый Іуда по всичко което заповѣда Іодай священникъ-тъ, и зѣхж всякой мжжіе-тѣ си които влизахж въ сжбботж, съ тѣзи които излизахж въ сжбботж: защото Іодай священникъ-тъ не распущаше [д]отдѣленія- 9 та. И даде Іодай священникъ-тъ на стоначалницы-тѣ копія-та и щитчета-та и щитове-тѣ на царь Давида, които бѣхж 10 въ домъ-тъ Божій. И постави всичкы-тѣ людіе, всякой мжжъ съ оржжія-та му въ ржкж-тж му, отъ деснж-тж странж на домъ-тъ дори до лѣвж-тж странж на домъ-тъ, при олтарь-тъ и 11 храмъ-тъ, около царя. Тогазь изведохж царскый-тъ сынъ, и положихж на него вѣнецъ-тъ, и [е]свидѣтелство-то, и направихж го царь. И помазахж го Іодай и сынове-тѣ му, и казувахж: Да е живъ царь-тъ.

12 И като чу Гоѳолія гласъ-тъ на людіе-тѣ които тичахж и хвалехж царя, дойде 13 при людіе-тѣ въ домъ-тъ Господень, Та видѣ, и ето, царь-тъ стоеше при стълпъ-тъ си въ входъ-тъ, и началници-тѣ и тржбы-тѣ при царя: и всичкы-тѣ людіе отъ земіж-тж ся радувахж, и тржбехж съ тржбы-тѣ, и *пѣехж* съ музикалны-тѣ орждія пѣвци-тѣ, и онѣзи [ж]които бѣхж искусни да пѣснопѣжтъ: тогазь раздра Гоѳолія дрехы-тѣ си, и рече: Съзаклѣтіе! 14 съзаклѣтіе! А Іодай священникъ-тъ изведе стоначалницы-тѣ, началницы-тѣ на воинство-то, та имъ рече: Изваде́те іж вънъ отъ редове-тѣ: и който іж послѣдува, да ся умъртви съ мечь. Защото священникъ-тъ бѣ реклъ: Да іж не умър- 15 твите въ домъ-тъ Господень. И турихж ржцѣ на неіж: и когато отиде въ входъ-тъ на [з]врата-та на коніе-тѣ, въ царскый-тъ домъ, убихж іж тамъ.

[е] 4 Цар. 9; 15.
[*] Охозія, Ст. 1. Іоахазъ, Гл, 21; 17.
[ж] Сжд. 14; 4. 3 Цар. 12; 15. Гл. 10; 15.
[з] 4 Цар. 9; 21.
[и] 4 Цар. 9: 6, 7.
[і] 4 Цар. 10; 10, 11.
[к] 4 Цар. 10; 13, 14.
[л] 4 Цар. 9; 27.
[м] Гл. 17; 4.
[н] 4 Цар. 11; 1 и дрг.
[о] 4 Цар. 11; 4 и дрг.

—

[а] 4 Цар. 11; 4 и дрг.
[б] 2 Цар. 7; 12. 3 Цар. 2; 4. 9; 5. Гл. 6; 16. 7; 18. 21; 7.
[в] 1 Лѣт. 9; 25.
[г] 1 Лѣт. 23; 28, 29.
[д] Виж 1 Лѣт. 24; 25.
[е] Втор. 17; 18.
[ж] 1 Лѣт. 25; 8.
[з] Неем. 3; 28.

16 И направи Іодай завѣтъ между себе си и всичкы-тѣ людіе и царя че ще 17 бѫдѫтъ людіе Господни. И влѣзохѫ всичкы-тѣ людіе въ домъ-тъ на Ваала, та го съборихѫ, и олтари-тѣ му и кумиры-тѣ му истрошихѫ: И [и]Матѳана жрецъ-тъ на Ваала убихѫ прѣдъ олта- 18 ри-тѣ. И нареди Іодай службы-тѣ на домъ-тъ Господень въ рѫцѣ-тѣ на священницы-тѣ, Левиты-тѣ, [і]които бѣше Давидъ раздѣлилъ надъ домъ-тъ Господень, за да приносятъ всесъжженія-та Господни, както е писано [к]въ законъ-тъ на Моисея, съ веселіе и съ пѣсни споредъ 19 Давидовѫ-тѫ наредбѫ. И постави [л]вратари-тѣ въ врата-та на домъ-тъ Господень, да не влази *никой* нечистъ отъ как- 20 вѫ да е работѫ. И [м]зѣ стоначалницы-тѣ, и кметове-тѣ, и началницы-тѣ на людіе-тѣ, и всичкы-тѣ людіе отъ земіѭ-тѫ, та снѣхѫ царя отъ домъ-тъ Господень и заминѫхѫ прѣзъ высокы-тѣ врата въ царскый-тъ домъ, и турихѫ да сѣдне 21 царь-тъ на царскый-тъ прѣстолъ. И възвеселихѫ ся всичкы-тѣ людіе отъ земіѭ-тѫ: и градъ-тъ ся умири: а Гоѳоліѭ убихѫ съ мечь.

ГЛАВА 24.

1 [а]Седмь годинъ на възрастъ бѣ Іоасъ когато ся въцари: и царова четыридесеть годины въ Іерусалимъ: и име-то на май- 2 кѫ му бѣ Савія, отъ Вирсавее. И [б]стори Іоасъ което бѣ право прѣдъ Господа, въ всичкы-тѣ дни на Іодая священникъ-тъ. 3 И зѣ му Іодай двѣ жены, и роди сынове и дъщери.

4 И слѣдъ това дойде въ сърдце-то на 5 Іоаса да поднови домъ-тъ Господень. И събра священницы-тѣ и Левиты-тѣ, та имъ рече: Излѣзте въ Іудины-тѣ градове та [в]съберѣте отъ годинѫ до годинѫ отъ всичкый Израиль сребро, за поправяніе на домъ-тъ на Бога вашего, и побързайте за това нѣщо: Левити-тѣ обаче не побързахѫ.

6 И [г]повыка царь-тъ Іодая началникъ-тъ та му рече: Защо не си изыскалъ отъ Левиты-тѣ, да съберѫтъ отъ Іудѫ и отъ Іерусалимъ данъкъ-тъ [д]на Моисея рабъ-тъ Господень, и на събраніе-то Израилево, 7 за [е]скыніѭ-тѫ на свидѣтелство-то? Защото [ж]нечестива-та Гоѳолія, *и* сынове-тѣ й, развалихѫ домъ-тъ Божій: още и всичкы-тѣ [з]посвященія на домъ-тъ Господень посвятихѫ на Ваалимы-тѣ.

8 [и]Направихѫ прочее по царскѫ заповѣдь единъ ковчежецъ, и турихѫ го при врата-та на домъ-тъ Господень извънъ. 9 И прогласихѫ въ Іудѫ и въ Іерусалимъ да приносятъ Господу [і]данъкъ-тъ наложеный-тъ отъ Моисея рабъ-тъ Божій 10 връху Израиля въ пустыніѭ-тѫ. И зарадувахѫ ся всичкы-тѣ князове и всичкы-тѣ людіе, и вносехѫ, и турехѫ въ ков- 11 чежецъ-тъ, додѣ ся напълни. И когато ся доносеше ковчежецъ-тъ при царскы-тѣ настоятели съ рѫкѫ-тѫ на Левиты-тѣ, и [к]когато тѣ виждахѫ че е много сребро-то, дохождаше царскый-тъ писецъ, и настоятель-тъ на първый-тъ священникъ, та испразднувахѫ ковчежецъ-тъ, и доносехѫ та го поставехѫ пакъ на мѣсто-то му. Така правехѫ отъ день до день, и 12 събрахѫ много сребро. И даваше го царь-тъ и Іодай на тѣзи които правехѫ дѣло-то на работаніе-то на домъ-тъ Господень, и наемахѫ зидари и дърводѣлцы за да подновяватъ домъ-тъ Господень: и ковачи още и мѣдоковачи, за да по- 13 правятъ домъ-тъ Господень. И работехѫ работници-тѣ дѣло-то, и съ рѫкѫ-тѫ имъ успѣ дѣло-то на поправяніе-то: и докарахѫ домъ-тъ Божій въ *първо-то* 14 му състояніе, и утвърдихѫ го. И като свършихѫ, донесохѫ останѫло-то сребро прѣдъ царя и Іодая, и [л]отъ него направихѫ съсѫды за домъ-тъ Господень, съсѫды за служеніе и всесъжженіе, и темянницы, и златны и сребърны съсѫды. И приносехѫ всесъжженія въ домъ-тъ Господень непрѣстанно прѣзъ всичкы-тѣ дни на Іодая.

15 *И* остарѣ Іодай, и сытъ бѣ отъ дни, и умрѣ: сто и тридесеть годинъ на въз- 16 растъ бѣ когато умрѣ. И погребохѫ го въ Давидовъ-тъ градъ, съ царіе-тѣ: понеже стори добро въ Израиля, и къмъ Бога и домъ-тъ му.

17 А слѣдъ смърть-тѫ на Іодая дойдохѫ началници-тѣ Іудини, та ся поклонихѫ на царя. Тогазь царь-тъ гы послуша: 18 Та оставихѫ домъ-тъ на Господа Бога на отцы-тѣ си, и служихѫ [м]на Ашеры-тѣ и идолы-тѣ: и [н]дойде гнѣвъ врьзъ Іудѫ и Іерусалимъ, за това тѣхно прѣ- 19 стѫпленіе. И [о]проводи имъ пророцы, за да гы обърнѫтъ къмъ Господа, и засвидѣтелствувахѫ противъ тѣхъ: но не да- 20 дохѫ слушаніе. И [п]дойде Духъ Божій на Захаріѭ сынъ-тъ на Іодая священникъ-тъ, и застанѫ надъ людіе-тѣ, и рече имъ: Така говори Богъ: [р]Защо

и Втор. 13; 9.
і 1 Лѣт. 23; 6, 30, 31. 24; 1.
к Числ. 28; 2.
л 1 Лѣт. 26; 1 и дрг.
м 4 Цар. 11; 19.

а 4 Цар. 11: 21. 12; 1 и дрг.
б Вижь Гл 26; 5.
в 4 Цар. 12: 4.
г 4 Цар. 12; 7.
д Исх. 30; 12, 13, 14, 16.
е Числ. 1; 50. Дѣян. 7; 44.
ж Гл 21; 17.
з 4 Цар 12: 4.
и 4 Цар. 12; 9.
і Ст 6.
к 4 Цар. 12; 10.
л Вижь 4 Цар. 12; 13.
м 3 Цар. 14; 23.
н Сѫд. 5; 8. Гл. 19; 2. 28; 13. 29; 8. 32; 25.
о Гл. 36; 15. Іер. 7; 25, 26. 25; 4.
п Гл. 15; 1. 20; 14.
р Числ. 14; 41.

прѣстжпвате вы заповѣди-тѣ Господни? нѣма да успѣете: [с]понеже вы оставихте 21 Господа, и той васъ остави. И направихж съзаклѣтіе противъ него, та [т]го убихж съ каменіе, съсъ заповѣдь отъ царя, въ 22 дворъ-тъ на домъ-тъ Господень. И не си науми царь Іоасъ милость-тж коіжто му направи Іодай отецъ му, но уби сына му: и той като умираше, рече: Господь да види, и да издири.

23 И въ свършуваніе-то на годинж-тж [у]възлѣзе Сирійско-то воинство противъ него: и дойдохж вързъ Іудж и вързъ Іерусалимъ, и истрѣбихж всичкы-тѣ началницы на людіе-тѣ отъ срѣдъ людіе-тѣ, и проводихж всичкы-тѣ имъ ко-24 рысти до царя на Дамаскъ. Ако и да [ф]дойде Сирійско-то воинство съ малко мжжіе, Господь обаче [х]прѣдаде воинство твърдѣ голѣмо въ ржкж-тж имъ, понеже бѣхж оставили Господа Бога на отцы-тѣ си; така *Сирійци-тѣ* [ц]извършихж сждъ противъ Іоаса.

25 А като тръгнжхж отъ него, и го оставихж въ голѣмы болести, [ч]раби-тѣ му направихж съзаклѣтіе противъ него [ш]за кръвь-тж на сынове-тѣ на Іодая священикъ-тъ, и убихж го на одръ-тъ му, и умрѣ: и погребохж го въ Давидовъ-тъ градъ, но го не погребохж въ цар-26 скы-тѣ гробница. А онѣзь които бѣхж направили съзаклѣтіе противъ него бѣхж тѣзи: Завадъ сынъ-тъ на Симеаөж Амонкж-тж, и Іозавадъ сынъ-тъ на Сама-27 риөж Моавкж-тж. А за сынове-тѣ му, и [щ]за множество-то на товары-тѣ при него, и за поправяніе-то на домъ-тъ Божій, ето писано е въ повѣсти-тѣ на книгж-тж на царіе-тѣ. И [ъ]въцари ся вмѣсто него Амасія сынъ му.

ГЛАВА 25.

1 [а]На двадесеть и петь годинъ бѣ Амасія като ся въцари, и царова двадесеть и деветь годины въ Іерусалимъ. И име-то на майкж му бѣ Іоадана отъ Іерусалимъ.
2 И направи което бѣ право прѣдъ Господа,
3 [б]но не съсъ съвършенно сърдце. [в]А като ся утвърди царство-то въ ржцѣ-тѣ му, умъртви рабы-тѣ си които убихж царя
4 бащж му: Чада-та имъ обаче не умъртви, споредъ писано-то въ законъ-тъ, въ книгж-тж на [г]Моисея, дѣто Господь заповѣда, и рече: Бащи-тѣ да не умиратъ за чада-та, нито чада-та да умиратъ за бащы-тѣ: но всякой да умира за съгрѣшеніе-то си.

5 И събра Амасія Іудж, та постави отъ тѣхъ тысященачалницы, и стоначалницы споредъ домове-тѣ на отечествія-та, по всичкый Іудж и Веніамина: и изброи гы [д]отъ двадесеть годинъ и нагорѣ, и намѣри гы триста тысящи, избранны, които да излѣзватъ на бой и да държатъ
6 копіе и щитъ. Нае отъ Израиля още сто тысящы силны съ крѣпость, за сто таланта сребро.

7 А дойде при него человѣкъ Божій, и рече: Царю, да не отиде съ тебе Израилево-то воинство: защото Господь не е съ Израиля, *съсъ* всичкы-тѣ Ефремовы
8 сынове. Но ако искашь да идешь, направи *това*: укрѣпи ся за бой-тъ: Богъ *обаче* ще тя направи да паднешь прѣдъ врагъ-тъ: защото [е]Богъ има силж да по-
9 могне, и да свали. А Амасія рече на человѣка Божій: Но какво ще направимъ за сто-тѣ таланта, които дадохъ на Израилево-то воинство? А человѣкъ-тъ Божій отговори: [ж]Господь е силенъ да ти даде повече отъ тѣхъ.

10 Тогазь гы отлжчи Амасія, (воинство-то което бѣ дошло при него отъ Ефрема,) за да ся върнжтъ на мѣсто-то си: и распали ся върло гнѣвъ-тъ имъ вързъ Іудж, и върнжхж ся на мѣсто-то съ распаленъ
11 гнѣвъ. А Амасія ся укрѣпи, и изведе людіе-тѣ си, и отиде [з]въ долъ-тъ на Сольтж, та порази Сіировы-тѣ сынове десеть
12 тысящы. И десеть тысящы живы заплѣнихж Іудини-тѣ сынове, и закарахж гы на връхъ-тъ на скалж-тж та гы низринжхж отъ върхъ-тъ на скалж-тж, и
13 всичкы-тѣ ся разсѣднжхж. Но тѣзи мжжіе отъ воинство-то които върнж Амасія, за да не иджтъ съ него на брань, нападнжхж вързъ Іудины-тѣ градове, отъ Самаріж дори до Веөоронъ, та поразихж три тысящы отъ тѣхъ, и зѣхж много корысти.

14 А Амасія като ся върнж отъ пораженіе-то на Едомцы-тѣ, [и]донесе богове-тѣ на Сіировы-тѣ сынове, та [і]гы постави за себе си богове, и кланеше ся прѣдъ
15 тѣхъ, и приносеше имъ темянъ. За това ся распали гнѣвъ-тъ Господень върху Амасіж: и проводи при него пророкъ та му рече: Защо потърси ты [к]богове-тѣ на тойзи народъ, които [л]не могохж да освободятъ свой-тъ си народъ отъ рж-
16 кж-тж ти? И като му говореше той, *царь-тъ* му рече: Съвѣтникъ ли тя поставихж на царя? прѣстани: защо да ся умъртвишь? И прѣстанж пророкъ-тъ като

с Гл. 15; 2.
т Мат. 23; 35. Дѣян. 7; 58, 59.
у 4 Цар. 12; 17.
ф Лев. 26; 8. Втор. 32; 30. Иса. 30; 17.
х Лев. 26; 25. Втор. 28; 25.
ц Гл. 22; 8. Иса. 10; 5.
ч 4 Цар. 12; 20.
ш Ст. 21.
щ 4 Цар, 12; 18.
ъ 4 Цар. 12; 21.

—

а 4 Цар. 14; 1 и драг.
б Вижь 4 Цар. 14; 4. Ст. 14.
в 4 Цар. 14; 5 и драг.
г Втор. 24; 16. 4 Цар. 14; 6. Іер. 31; 30. Іез. 18; 20.
д Числ. 1; 3.
е Гл. 20; 6.
ж Прит. 10; 22.
з 4 Цар. 14; 7.
и Вижь Гл. 28; 23.
і Исх. 20; 3, 5.
к Псал. 96; 5.
л Ст. 11.

рече: Знаѭ че [м]Богъ е турилъ намѣреніе да тя истрѣби, понеже направи ты това, и не послуша мой-тъ съвѣтъ.

17 Тогазь [н]ся съвѣтова Амасія Іудинъ-тъ царь, и проводи на Іоаса сынъ-тъ на Іоахаза, Іиуевъ-тъ сынъ, Израилевъ-тъ царь, и рече: Ела да ся видимъ лице 18 съ лице. И проводи Іоасъ Израилевъ-тъ царь, на Амасіѭ Іудинъ-тъ царь, и рече: Тьрнъ-тъ Ливанскый проводилъ на кедръ-тъ Ливанскый и казалъ: Дай дъщеріѭ си на сына ми за женѫ: но заминѫлъ единъ горскый звѣрь който былъ 19 въ Ливанъ, и стъпкалъ тьрнъ-тъ. Ты говоришь: Ето, поразихъ Едома: и сьрдце-то ти тя надигнѫ да ся хвалишь: сѣди сега въ домъ-тъ си: защо да ся сплиташь въ зло, за което бы паднѫлъ ты, 20 и Іуда съ тебе? Но Амасія не послуша: защото [о]отъ Бога бѣ това, за да гы прѣдаде въ рѫкѫ-тѫ *на непріятели-тѣ*, понеже [п]потьрсихѫ Едомскы-тѣ богове.

21 Възлѣзе прочее Іоасъ Израилевый царь: та ся видѣхѫ лице съ лице, той и Амасія Іудинъ-тъ царь, въ Веѳсемесъ, който 22 надлежи на Іудѫ. И поразенъ бы Іуда прѣдъ Израиля, и побѣгнѫхѫ всякой въ 23 шатры-тѣ си. И хванѫ Іоасъ Израилевъ-тъ царь Амасіѭ Іудинъ-тъ царь, сынъ-тъ [р]на Іоаса Іоахазовъ-тъ сынъ, въ Веѳсемесъ, и доведе го въ Іерусалимъ и съсыпа стѣнѫ-тѫ на Іерусалимъ, отъ портѫ-тѫ Ефремъ дори до портѫ-тѫ на ѫглъ-тъ, четыристотинъ 24 лакти. И *като зе* всичко-то злато и сребро, и всичкы-тѣ съсѫды които ся намѣрихѫ въ домъ-тъ Божій при Овидъедома, и съкровища-та на царскый-тъ домъ, и человѣцы залогъ, върнѫ ся въ Самаріѭ.

25 И [с]поживѣ Амасія Іоасовъ-тъ сынъ Іудинъ-тъ царь, слѣдъ смьрть-тѫ на Іоаса Іоахазовъ-тъ сынъ Израилевъ-тъ царь, 26 петнадесеть годины. А останѫлы-тѣ дѣянія на Амасіѭ, пьрвы-тѣ и послѣдни-тѣ, ето, писаны сѫ въ книгѫ-тѫ на Іудины-27 тѣ и Израилевы-тѣ царіе. И слѣдъ като ся уклони Амасія отъ Господа, направихѫ съзаклѣтіе противъ него въ Іерусалимъ: и побѣгнѫ въ Лахысъ: но проводихѫ вслѣдъ него въ Лахысъ, та го уби-28 хѫ тамъ. И донесохѫ го на коніе, та го погребохѫ съ отцы-тѣ му въ [*]градъ-тъ Іудинъ.

ГЛАВА 26.

1 А всичкы-тѣ Іудини людіе зѣхѫ [а]† Озія, който бѣ на шестнадесеть годинъ, та го направихѫ царь вмѣсто бащѫ му Ама-2 сіѭ. Той съгради Елоѳъ, и възвърнѫ го на Іудѫ, като заспа *баща му* царь-тъ съ отцы-тѣ си.

3 Шестнадесеть годинъ на възрастъ бѣ Озія когато ся въцари, и царова петдесеть и двѣ годины въ Іерусалимъ: и името на майкѫ му бѣ Іехолія отъ Іеруса-4 лимъ. И направи което бѣ право прѣдъ Господа, по всичко що бѣше сторилъ о-5 тецъ му Амасія. И [б]търсеше Бога въ дни-тѣ на Захаріѭ, [в]който бѣше вѣщъ въ Божіи-тѣ видѣнія: и колкото врѣме търсеше Господа, Богъ му даваше успѣхъ.

6 И излѣзе та [г]направи брань противъ Филистимцы-тѣ, и съсыпа стѣнѫ-тѫ на Геѳъ, и стѣнѫ-тѫ на Іавни, и стѣнѫ-тѫ на Азотъ, и съгради градове въ Азотъ, и 7 въ Филистимцы-тѣ. И помогнѫ му Богъ [д]противъ Филистимцы-тѣ, и противъ Араяны-тѣ които живѣехѫ въ Гуръ-ваалъ, 8 и Маонцы-тѣ. И [е]дадохѫ Аммонцы-тѣ дарове на Озіѭ: и прочу ся име-то му дори до входъ-тъ на Египетъ: защото ся укрѣпи крайно.

9 И съгради Озія стълпове въ Іерусалимъ, [ж]върху портѫ-тѫ на ѫглъ-тъ, и върху портѫ-тѫ на долъ-тъ, и върху кѫтъ-тъ *на стѣнѫ-тѫ*, и укрѣпи гы.

10 Съгради още стълпове въ пустыніѭ-тѫ, и ископа много кладенцы: защото имаше много скотове, и въ нискы-тѣ мѣста и въ поля-та: *и* орачи и лозари, въ горы-тѣ и въ Кармилъ: защото обичаше земледѣліе-то.

11 И имаше Озія воинство ратницы, които излазѣхѫ на бой съ пълкове, споредъ число-то на исчисленіе-то имъ чрѣзъ Іеиила писецъ-тъ и Маасіѭ настоятель-тъ, подъ рѫкѫ-тѫ на Ананіѭ, *единъ* отъ цар-12 скы-тѣ военачалницы. Всичко-то число на началницы-тѣ на отечествія-та силны-тѣ съ крѣпость бѣше двѣ тысящи и шест-13 стотинъ. И подъ рѫкѫ-тѫ имъ имаше военна сила, триста и седмь тысящи и петстотинъ, силни и юначни на бой, за да помагатъ на царя противъ непріяте-14 ли-тѣ. И приготви имъ Озія за всичко-то воинство, щитове, и копія, и шлемове, и брони, и лѫкове, и пращы за каменіе.

15 И направи въ Іерусалимъ машины, измыслены отъ машинистъ, да стоятъ на стълпове-тѣ и на ѫглы-тѣ, за да хвърлятъ *съ тѣхъ* стрѣлы и голѣмы каменіе: и прочу ся име-то му на далечь: защото чудно му ся помагаше, додѣто ся укрѣпи.

16 Но [з]като ся укрѣпи, [и]надигнѫ ся сьрд-

[м] 1 Цар. 2; 25.
[н] 4 Цар. 14; 8, 9 и дрг.
[о] 3 Цар. 12; 15. Гл. 22; 7.
[п] Ст. 14.
[р] Вижь Гл. 21; 17. 22; 1, 6.
[с] 4 Цар. 14; 17.
[*] Вижь 4 Цар. 14; 20.

[а] 4 Цар. 14; 21, 22. 15; 1 и дрг.
† *Или* Азарія.
[б] Вижь Гл. 24; 2.
[в] Быт. 41; 15. Дан. 1; 17. 2; 19. 10; 1.
[г] Иса. 14; 29.
[д] Гл. 21; 16.
[е] 2 Цар. 8; 2. Гл. 17; 11.
[ж] 4 Цар. 14; 13. Неем. 3; 13, 32. Зах. 14; 10.
[з] Втор. 32; 15.
[и] Втор. 8; 14. Гл. 25; 19.

це-то му въ растлѣніе: и направи прѣстжпленіе противъ Господа Бога своего, и [i]влѣзе въ храмъ-тъ Господень за да покади надъ олтарь-тъ на темянъ-тъ.
17 И влѣзе слѣдъ него [к]Азарія священникъ-тъ, и съ него осмдесеть священници
18 Господни, храбри мжжіе: И въспротивихж ся на царь Озіж, и рекохж му: [л]Не надлежи на тебе, Озіе, да кадишь Господу, но [м]на священницы-тѣ, Аароновы-тѣ сынове, освящены-тѣ да кадятъ: излѣзь изъ святилище-то; защото си направилъ прѣстжпленіе: и това не *ще ти бжде* за славж отъ Господа Бога.
19 А Озія, като имаше въ ржкж-тж си кадилницж за да кади, разяри ся: и като ся разяри на священницы-тѣ, [н]излѣзе проказа-та на чело-то му прѣдъ священницы-тѣ въ домъ-тъ Господень, близу
20 при олтарь-тъ на темянъ-тъ. И погледнж на него Азарія пьрвосвященникъ-тъ, и всичкы-тѣ священници, и ето, бѣ прокаженъ на чело-то си: и побързахж да го извадятъ отъ тамъ: и даже самъ [о]той побърза да излѣзе, защото го порази Го-
21 сподь. И [п]прокаженъ бѣше царь Озія дори до день-тъ на смьрть-тж си: и живѣеше [р]въ отдѣленж кжщж прокаженъ: понеже бѣше отбитъ отъ домъ-тъ Господень: а надъ царскый-тъ домъ бѣ Іоѳамъ сынъ му, и сждеше людіе-тѣ на земіж-тж.
22 А останжлы-тѣ дѣянія на Озіж, пьрвы-тѣ и послѣдни-тѣ, [с]писа пророкъ Исаія
23 Амосовъ-тъ сынъ. И [т]заспа Озія съ отцы-тѣ си, и погребохж го съ отцы-тѣ му въ оградж-тж на царскы-тѣ гробища: защото рекохж: Прокаженъ е. И въцари ся вмѣсто него Іоѳамъ сынъ му.

ГЛАВА 27.

1 [а]На двадесеть и петь годинъ бѣ Іоѳамъ когато ся въцари: и царова шестнадесеть годины въ Іерусалимъ. А име-то на майкж му бѣ Іеруса, Садокова дъщеря.
2 И направи което бѣ право прѣдъ Господа, по всичко що стори баща му Озія: не влѣзе обаче въ храмъ-тъ Господень. И [б]лю-
3 діе-тѣ бѣхж още развращени. Той съгради высокы-тѣ врата на домъ-тъ Господень: и съгради много върхъ стѣнж-тж на Офилъ.
4 Съгради още градове въ Іудины-тѣ горы, и въ джбравы-тѣ съгради твърдѣли
5 и стълпове. И като направи брань съ царя на Аммоновы-тѣ сынове, прѣукрѣпи ся противъ тѣхъ. И въ онова лѣто Аммонови-тѣ сынове му дадохж сто таланта сребро, и десеть тысящы корове жито, и десеть тысящы ечимыкъ. Толкозь му платихж Аммонови-тѣ сынове, и вторж-
6 тж годинж, и третж-тж. И укрѣпи ся Іоѳамъ, понеже управяше пжтища-та си прѣдъ Господа Бога своего.
7 А останжлы-тѣ дѣянія на Іоѳама, и всичкы-тѣ му боеве, и пжтища-та му, ето, писаны сж въ книгж-тж на Израи-
8 левы-тѣ и Іудины-тѣ царіе. На двадесеть и петь годинъ бѣ когато ся въцари, и царова шестнадесеть годины въ Іеруса-
9 лимъ. И [в]заспа Іоѳамъ съ отцы-тѣ си, и погребохж го въ Давидовъ-тъ градъ: а вмѣсто него ся въцари Ахазъ сынъ му.

ГЛАВА 28.

1 [а]На двадесеть годинъ бѣ Ахазъ когато ся въцари, и царова шестнадесеть годины въ Іерусалимъ: не направи обаче което бѣ право прѣдъ Господа, както Давидъ
2 отецъ му; Но ходи въ пжтища-та на Израилевы-тѣ царіе, и направи още [б]на Ва-
3 алимы-тѣ [в]лѣяны идолы. И той покади [г]въ долъ-тъ на Енномовъ-тъ сынъ, и [д]прѣведе чада-та си прѣзъ огнь-тъ, споредъ мерзости-тѣ на язычницы-тѣ, които испжди Господь отъ лице-то на Израиле-
4 вы-тѣ сынове. И жьртвуваше и кадеше на высокы-тѣ мѣста, и на хълмове-тѣ, и подъ всяко зелено дьрво.
5 За това Господь неговый Богъ [е]прѣдаде го въ ржкж-тж на Сирійскый-тъ царь: и [ж]поразихж го *Сиріани-тѣ*, и зѣхж плѣнници голѣмо множество отъ него, и отведохж *гы* въ Дамаскъ. И още прѣдаденъ быде въ ржкж-тж на Израилевъ-тъ царь, който го порази съ голѣмо пора-
6 женіе. Защото [з]Факей Ромеліевъ-тъ сынъ уби отъ Іудж сто и двадесеть тысящы въ единъ день, всичкы-тѣ силны съ крѣпость; понеже бѣхж оставили Господа Бога на отцы-тѣ си.
7 И Зехрій, мжжъ силенъ отъ Ефрема, уби Маасіж царскый-тъ сынъ, и Азрикама настоятеля на палатж-тж, и Ел-
8 канж вторый-тъ слѣдъ царя. И плѣнихж Израилеви-тѣ сынове [и]отъ братія-та си двѣстѣ тысящы жены, сынове, и дъщери, и зѣхж още много корысти отъ тѣхъ, и отнесохж корысти-тѣ въ Самаріж.
9 А имаше тамъ пророкъ Господень, на име Одидъ: и излѣзе да посрѣщне воинство-то което идеше въ Самаріж, та имъ рече: Ето, [i]понеже Господь Богъ на отцы-тѣ ви ся разгнѣва на Іудж, прѣдаде

i Вижь 4 Цар 16; 12, 13.
к 1 Лѣт. 6; 10.
л Числ 16; 40 18; 7.
м Исх 30; 7, 8.
н Числ. 12; 10. 4 Цар. 5; 27.
о Вижь Есо. 6; 12.
п 4 Цар. 15; 5.
р Лев. 13; 46. Числ. 5; 2.
с Исв 1; 1.
т 4 Цар. 15; 7. Иса. 6; 1.

—

а 4 Цар. 15; 32 и дрг.
б 4 Цар. 15; 35.
в 4 Цар. 16; 38.

—

а 4 Цар. 16; 2.
б Исх 34; 17. Лев. 19; 4.
в Сжд 2: 11.
г 4 Цар 23; 10.
д Лев. 18; 21. 4 Цар. 16; 3. Гх. 83; 6.
е Иса. 7; 1.
ж 4 Цар. 16; 5, 6.
з 4 Цар 15; 27.
и Гл. 11; 4.
i Псал. 69; 26. Иса. 10; 5. 47; 6. Іез. 25; 12, 15. 26; 2. Авд. 10 и дрг. Зах. 1; 15.

гы въ рѫкѫ-тѫ ви: и вы гы убихте съ
10 ярость *която* [к]тигнѫ до небе-то: И сега
казувате да покорите Іудины-тѣ и Іерусалимскы-тѣ сынове [л]за рабы и рабыни
на себе си. Нѣма ли у васъ, у самы
васъ, прѣстѫпленія противъ Господа
11 Бога вашего? Сега прочее послушайте
мя, и ввърнѣте плѣнницы-тѣ, които заробихте отъ братія-та си: [м]защото гнѣвъ
на ярость Господнѭ *лежи* върхъ васъ.
12 И станѫхѫ нѣкои отъ князове-тѣ на Ефремовы-тѣ сынове, Азарія Іоанановъ-тъ
сынъ, Варахыя Месиллемоѳовъ-тъ сынъ,
и Езекыя Селлумовъ-тъ сынъ, и Амаса,
Адлаевъ-тъ сынъ, противъ идущы-тѣ отъ
13 бой-тъ, Та имъ рекохѫ: Не въвождайте
тукъ плѣнницы-тѣ: защото като *вече* беззаконновахмы Господу, вы искате да притурите на грѣхове-тѣ ни, и на прѣстѫпленія-та ни: защото прѣстѫпленіе-то ни
е голѣмо, и яростенъ гнѣвъ *лежи* върхъ
14 Израиля. И войни-тѣ оставихѫ плѣнницы-тѣ и корысти-тѣ прѣдъ князове-тѣ и
15 прѣдъ всичко-то събраніе. И станѫхѫ
мѫжіе-тѣ [н]наименовани-тѣ по име, та
зѣхѫ плѣнницы-тѣ, и всичкы-тѣ голы
между тѣхъ облѣкохѫ отъ корысти-тѣ:
и облѣкохѫ гы, и обухѫ гы, и [о]дадохѫ
имъ да ядѫтъ и да піѭтъ, и помазахѫ
гы, и всичкы-тѣ немощны отъ тѣхъ прѣнесохѫ на ослы, та гы заведохѫ въ Іерихонъ, [п]градъ-тъ на Финицы-тѣ, при
братія-та имъ: и върнѫхѫ ся въ Самаріѭ.
16 [р]Въ онова врѣме царь Ахазъ проводи
до Ассирійскы-тѣ царіе да му помогнѫтъ.
17 Защото дойдохѫ пакъ Едомци-тѣ та по-
18 разихѫ Іудѫ, и зѣхѫ плѣнницы. И [с]Филистимци-тѣ нападнѫхѫ на полянскы-тѣ
градове, и въ южнѫ-тѫ странѫ на Іудѫ,
та прѣзѣхѫ Веѳсемесъ, и Еалонъ, и Гедироѳъ, и Сокхо и села-та му, и Ѳамнѫ и села-та ѝ, и Гымзо и села-та
19 му: и ся населихѫ тамъ. Защото Господь смири Іудѫ, заради [т]Ахаза Израилевъ-тъ царь: [у]Понеже разврати Іудѫ,
и нечествова много противъ Господа.
20 И [ф]дойде при него Ѳеглаѳъ-феласаръ Ассирійскый-тъ царь, и го утѣсни а го не
21 подкрѣпи. Защото Ахазъ като оголи домъ-тъ Господень, и царскый-тъ домъ, и
началницы-тѣ, даде на Ассирійскый-тъ
царь *всичко-то*: но не му быде за по-
22 мощь. И въ врѣме-то на утѣсненіе-то си
още повече нечествова противъ Господа;
такъвъ бѣ царь Ахазъ.
23 И [х]жъртвуваше на Дамасковы-тѣ богове, които го поразихѫ: и думаше: Понеже богове-тѣ на Сирійскы-тѣ царіе
имъ помагатъ, на тѣхъ ще принесѫ жъртвѫ, [ц]за да помогнѫтъ и на мене. Но
тѣ станѫхѫ причина на паденіе нему и
24 на всичкый Израиль. И събра Ахазъ съсѫды-тѣ на домъ-тъ Божій, и съсѣче съсѫды-тѣ на домъ-тъ Божій, [ч]и затвори
двери-тѣ на домъ-тъ Господень, и направи
си олтари въ всякой ѫгълъ въ Іерусалимъ.
25 И въ всякой Іудинъ градъ направи высокы мѣста, да кади на другы богове, и
прогнѣва Господа Бога на отцы-тѣ си.
26 А [ш]останѫлы-тѣ негови дѣянія, и всичкы-тѣ му пѫтища, първы-тѣ и послѣдни-тѣ, ето, писаны сѫ въ книгѫ-тѫ на Іу-
27 дины-тѣ и Израилевы-тѣ царіе. И заспа
Ахазъ съ отцы-тѣ си, и погребохѫ го
въ градъ-тъ, въ Іерусалимъ: но го не занесохѫ въ гробища-та на Израилевы-тѣ
царіе: а вмѣсто него ся въцари Езекыя
сынъ му.

ГЛАВА 29.

1 [а]Езекыя като ся въцари бѣше на двадесеть и петь годинъ, и царова двадесеть и деветь годины въ Іерусалимъ. И
име-то на майкѫ му бѣ Авія, [б]Захаріина
2 дъщеря. И направи което бѣ право прѣдъ
Господа, по всичко що направи Давидъ
отецъ му.
3 Въ първо-то лѣто на царство-то си въ
първый-тъ мѣсецъ, [в]той отвори двери-тѣ
4 на домъ-тъ Господень, и гы поправи. И
въведе священницы-тѣ и Левиты-тѣ, и
5 събра гы на въсточнѫ-тѫ стъгдѫ, Та
имъ рече: Чуйте мя, Левити: [г]освятѣте
ся сега, и освятѣте храмъ-тъ на Господа
Бога на отцы-тѣ си, и извадѣте нечисто-
6 тѫ-тѫ отъ свято-то мѣсто. Защото отци-тѣ ни отстѫпихѫ, и сторихѫ зло прѣдъ
Господа Бога нашего, и оставихѫ го, и
отвърнѫхѫ [д]лице-то си отъ жилище-то
7 Господне, и обърнѫхѫ гърбъ. И [е]затворихѫ двери-тѣ на прѣдхраміе-то, и угасихѫ свѣтилницы-тѣ, и темянъ не кадехѫ
и всесъжженія не приносехѫ на Бога Из-
8 раилева въ свято-то мѣсто: Заради това
[ж]гнѣвъ-тъ Господень дойде върхъ Іудѫ
и Іерусалимъ, и прѣдаде гы на утѣсненіе, на смятеніе, и [з]на звизданіе, както
9 видите съ очи-тѣ си. Защото, ето, [и]отци-тѣ ни паднѫхѫ отъ ножъ: и сынове-тѣ
ни, и дъщери-тѣ ни, и жены-тѣ ни сѫ
10 за това въ плѣнъ. Сега *прочее* имамъ на
сърдце [і]да направимъ завѣтъ съ Господа
Бога Израилева, за да отвърне гнѣвъ-тъ

к Ездр. 9; 6. Откр. 18; 5.
л Лев. 25; 39, 42, 43, 46.
м Іак. 2; 13.
н Ст. 12.
о 4 Цар. 6; 22. Притч. 25: 21, 22. Лук. 6; 27. Рим. 12; 20.
п Втор. 34; 3. Сѫд. 1; 16.
р 4 Цар. 16; 7.
с Іез. 16; 27, 57.
т Гл. 21; 2.
у Исх. 32; 25.
ф 4 Цар. 15; 29. 16; 7, 8, 9.
х Виж Гл. 25; 14.
ц Іер. 44; 17, 18.
ч Вижь Гл. 29; 3, 7.
ш 4 Цар. 16; 19, 20.

—

а 4 Цар. 18; 1.
б Гл. 26; 5.
в Вижь Гл. 28; 24. Ст. 7.
г 1 Лѣт. 15; 12. Гл. 35; 6.
д Іер. 2; 27. Іез. 8; 16.
е Гл. 28; 24.
ж Гл. 24; 18.
з 3 Цар. 9; 8. Іер. 18; 16. 19; 8. 25; 9, 18. 29; 18.
и Гл. 28; 5, 6, 8, 17.
і Гл. 15; 12.

11 на ярость-тѫ си отъ насъ. Чада мои, не бывайте небрежливи сега: защото Господь [к]вы избра да прѣдстоявате прѣдъ него, да му слугувате, и да му сте служители и да кадите.

12 Тогазь станѫхѫ Левити-тѣ, Мааѳъ Амасаевъ-тъ сынъ, и Іоилъ Азаріевъ-тъ сынъ, отъ сынове-тѣ на Кааѳовцы-тѣ: а отъ Мераріевы-тѣ сынове, Кысъ Авдіевъ-тъ сынъ и Азарія Іалелеиловъ-тъ сынъ: а отъ Герсоновцы-тѣ, Іоахъ сынъ-тъ на Земмѫ и Еденъ сынъ-тъ на Іоаха:
13 А отъ Елисафановы-тѣ сынове, Симрій и Іеіилъ: а отъ Асафовы-тѣ сынове, За-
14 харія и Маттанія: А отъ Емановы-тѣ сынове, Іехыилъ и Семей: а отъ Іедуѳу-
15 новы-тѣ сынове, Семаія и Озіилъ: И събрахѫ братія-та си, та ся [л]освятихѫ, и дойдохѫ, както заповѣда царь-тъ, споредъ слово-то Господне, [м]да очистятъ
16 домъ-тъ Господень. И влѣзохѫ священници-тѣ въ по вѫтрѣшно-то на домъ-тъ Господень, за да *го* очистятъ: и всичкѫ-тѫ нечистотѫ коіѫто намѣрихѫ въ храмъ-тъ Господень извадихѫ въ дворъ-тъ на домъ-тъ Господень: а Левити-тѣ зѣхѫ, та іѫ изнесохѫ вънъ въ потокъ-тъ Ке-
17 дронъ. И начнѫхѫ да освящаватъ въ пьрвый-тъ день на пьрвый-тъ мѣсецъ, и въ осмый-тъ день на мѣсецъ-тъ влѣзохѫ въ прѣдхраміе-то Господне. И освятихѫ домъ-тъ Господень въ осмь дни, и въ шестнадесетый-тъ день на пьрвый-тъ мѣсецъ свьршихѫ.

18 Тогазь влѣзохѫ вѫтрѣ при царь Езекыѭ, та рекохѫ: Очистихмы всичкый-тъ домъ Господень, и олтарь-тъ на всесъжженіе-то, и всичкы-тѣ му съсѫды, и трьпезѫ-тѫ на прѣдложеніе-то, и всичкы-тѣ
19 ѝ съсѫды: И всичкы-тѣ съсѫды, които [н]оскверни царь Ахазъ, въ царуваніе-то си когато отстѫпи, приготвихмы и освятихмы: и ето гы прѣдъ олтарь-тъ Господень.

20 Тогазь станѫ рано царь Езекыя, и събра градскы-тѣ началницы, та възлѣзе въ
21 домъ-тъ Господень. И докарахѫ седмь юнцы, и седмь овны, и седмь агнета, и седмь ярцы [о]въ приношеніе за грѣхъ за ца ство-то и за святилище-то и за Іудѫ. И рече на священницы-тѣ, сынове-тѣ Аароновы, да *гы* принесѫтъ на ол-
22 тарь-тъ Господень. И заклахѫ юнцы-тѣ: и зѣхѫ священници-тѣ кръвь-тѫ, та [п]попьрскахѫ по олтарь-тъ: подобно заклахѫ овны-тѣ и попьрскахѫ кръвь-тѫ по ол-
23 тарь-тъ. Сетнѣ прикарахѫ ярцы тѣ, които бѣхѫ приношеніе за грѣхъ, прѣдъ царя и събраніе-то, и [р]положихѫ рѫцѣ-тѣ си
24 на тѣхъ. И заклахѫ гы священници-тѣ и попьрскахѫ по олтарь-тъ кръвь-тѫ имъ въ приношеніе за грѣхъ, [с]за да направятъ умилостивеніе за всичкый Израиль; защото царь-тъ заповѣда да стане всесъжженіе-то и приношеніе-то за грѣхъ за
25 всичкый Израиль. И [т]постави Левиты-тѣ въ домъ-тъ Господень съ кымвалы, съ псалтири, и съ кытары, [у]споредъ заповѣданіе-то на Давида, и на [ф]Гада гледачь-тъ царевъ, и на пророка Наѳана: защото [х]заповѣданіе-то бѣ отъ Господа, чрѣзъ
26 пророцы-тѣ му. И станѫхѫ Левити-тѣ [ц]съ Давидовы-тѣ *музикалны* орѫдія, и
27 священници-тѣ [ч]съ трѫбы-тѣ. И рече Езекыя да принесѫтъ всесъжженіе-то на олтарь-тъ. И когато начнѫ всесъжженіе-то, [ш]начнѫ пѣніе-то Господне, съ трѫбы-тѣ, и съ орѫдія-та на Давида царя
28 Израилева. И кланяше ся всичко-то събраніе, и пѣвци-тѣ все пѣехѫ, и трѫбы-тѣ трѫбехѫ додѣ ся свьрши всесъжже-
29 ніе-то. И като свьршихѫ да приносятъ, [щ]прѣклонихѫ колѣна царь-тъ и всичкы-тѣ които ся намѣрихѫ съ него, та ся по-
30 клонихѫ. И рече на Левиты-тѣ Езекыя царь-тъ и князове-тѣ, да пѣснословятъ Господа съ думы-тѣ на Давида, и на Асафа гледачь-тъ. И пѣехѫ съ веселіе, и наведохѫ ся та ся поклонихѫ.

31 Тогазь отговори Езекыя и рече: Сега сте освящени Господу: пристѫпѣте та принесѣте жьртвы и [ъ]благодарителны приношенія въ домъ-тъ Господень. И принесе събраніе-то жьртвы и благодарителны приношенія, и всякой който имаше
32 усердіе, всесъжженія. И станѫ число-то на всесъжженія-та които принесе събраніе-то, седмдесеть юнци, сто овни, двѣстѣ агнета: всичкы тѣзи бѣхѫ за все-
33 съжженіе Господу. А посвященія-та бѣхѫ шестстотинъ говеда и три тысящи овцы.
34 Священници-тѣ обаче бѣхѫ малцина, и не можахѫ да одерѫтъ всичкы-тѣ всесъжженія: [ы]за това братія-та имъ Левити-тѣ помогнѫхѫ имъ, додѣ ся свьрши работа-та, и додѣ ся освятихѫ священници-тѣ: защото [ь]Левити-тѣ бѣхѫ [ѣ]по усердни за да ся освятятъ, неже свя-
35 щенници-тѣ. А пакъ всесъжженія-та бѣхѫ много, [ю]наедно съ тлъстины-тѣ на примирителны-тѣ приношенія, и [я]съ възліянія-та за *всяко* всесъжженіе. Така ся нареди служба-та на домъ-тъ Господень.
36 И развесели ся Езекыя, и всичкы-тѣ лю-

к Числ. 3; 6. 8; 14. 18; 2, 6.
л Ст. 5.
м 1 Лѣт 23; 28.
н Гл. 28; 24.
о Лев. 4; 3, 14.
п Лев. 8; 14, 15, 19, 24. Евр. 9; 21.
р Лев. 4; 15, 24.
с Лев 14; 20.
т 1 Лѣт. 16; 4. 25; 6.
у 1 Лѣт. 23; 5. 25; 1. Гл. 8; 14.
ф 2 Цар. 24; 11.
х Гл. 30; 12.
ц 1 Лѣт. 23; 5. Амос. 6; 5.
ч Числ. 10; 8, 10. 1 Лѣт. 15; 24. 16; 6.
ш Гл. 23; 18.
щ Гл. 20; 18.
ъ Лев. 7; 12.
ы Гл. 35; 11.
ь Гл. 30; 3.
ѣ Псал. 7; 10.
ю Лев. 3; 16.
я Числ. 15; 5, 7, 10.

діе, че Богъ прѣдуготови людіе-тѣ: понеже това нѣщо станѫ внезапно.

ГЛАВА 30.

1 И проводи Езекыя по всичкый Израиль и Іудѫ; писа още писма на Ефрема и Манассіѭ, за да дойдѫтъ въ домъ-тъ Господень въ Іерусалимъ, да направятъ 2 пасхѫ на Господа Бога Израилева. Защото ся съвѣтова царь-тъ, и князове-тѣ му, и всичко-то събраніе въ Іерусалимъ, да направятъ пасхѫ-тѫ [а]въ вторый-тъ 3 мѣсецъ. Понеже не могохѫ да ѭ направятъ [б]въ онова врѣме, [в]защото нѣмаше доволно священници освящени, и людіе-тѣ не бѣхѫ ся събрали въ Іерусалимъ. 4 И това нѣщо ся видѣ угодно 5 на царя, и на всичко-то събраніе. За това рѣшихѫ да прогласятъ по всичкый Израиль, отъ Вирсавее до Данъ, да дойдѫтъ за да направятъ пасхѫ на Господа Бога Израилева въ Іерусалимъ; защото отъ много врѣме не бѣхѫ направяли споредъ писано-то.

6 И отидохѫ скороходци-тѣ съ писма-та отъ царя и князове-тѣ му по всичкый Израиль и Іудѫ, споредъ заповѣдь-тѫ на царя, и говоряхѫ: Сынове Израилеви, [г]обърнѣте ся къмъ Господа Бога на Авраама, на Исаака, и на Израиля: и той ще ся обърне къмъ останѫлы-тѣ отъ васъ, колкото ся избавихте [д]отъ рѫкѫ-тѫ на 7 Ассирійскы-тѣ царіе. И не ставайте [е]както отци-тѣ ви, и както братія-та ви, които нечествовахѫ на Господа Бога на отцы-тѣ си: и [ж]прѣдаде гы въ запустеніе, 8 както видите. Сега [з]не ожесточавайте вратъ-тъ си, както отци-тѣ ви: покорѣте ся Господу, и влѣзте въ святилище-то му, което освяти за вынѫгы: и работѣте на Господа Бога вашего, [и]за да отвърне 9 ярость-тѫ на гнѣвъ-тъ си отъ васъ. Защото ако ся обърнете къмъ Господа, братія-та ви и чада-та ви *ще намѣрятъ* [і]милость прѣдъ тѣзи които сѫ гы плѣнили и ще ся повърнѫтъ въ тѭзь земѭ: защото [к]щедръ и милостивъ е Господь Богъ вашъ, и нѣма да отвърне лице-то си отъ васъ, [л]ако ся обърнете къмъ него.

10 И прѣминѫхѫ скороходци-тѣ изъ градъ въ градъ, прѣзъ Ефремовѫ-тѫ и Манассіинѫ-тѫ земѭ, и до Завулонъ: но тѣ [м]имъ ся присмѣхѫ и подиграхѫ ся съ 11 тѣхъ. Но [н]нѣкои отъ Асира и Манассіѭ и Завулона смирихѫ ся и дойдохѫ въ 12 Іерусалимъ. А надъ Іудѫ [о]бѣ рѫка Божія, за да имъ даде едно сърдце, да направятъ по заповѣдь-тѫ на царя и на князове-тѣ [п]споредъ слово-то Господне.

13 И събрахѫ ся въ Іерусалимъ много народъ, за да направятъ праздникъ-тъ на бесквасны-тѣ въ вторый-тъ мѣсецъ, 14 събраніе твърдѣ голѣмо. И станѫхѫ [р]та отмахнѫхѫ олтари-тѣ които бѣхѫ въ Іерусалимъ: и всичкы-тѣ олтари на темянъ-тъ отмахнѫхѫ, та *гы* хвърлихѫ въ 15 потокъ-тъ Кедронъ. И заклахѫ *агнета-та на* пасхѫ-тѫ въ четыринадесетый-тъ день на вторый-тъ мѣсецъ: и [с]засрамихѫ ся священници-тѣ и Левити-тѣ, та ся освятихѫ, и внесохѫ всесъжженія въ домъ-тъ 16 Господень. И застанѫхѫ на мѣсто-то си споредъ чинъ-тъ си, споредъ законъ-тъ на Моисея Божій-тъ человѣкъ: *и* пръскахѫ священници-тѣ кръвь-тѫ, *като ѭ земахѫ* отъ рѫкѫ-тѫ на Левиты-тѣ.

17 Защото бѣхѫ мнозина въ събраніе-то, които не бѣхѫ ся освятили: за това зѣхѫ Левити-тѣ *товаръ-тъ* да заколятъ *агнета-та на* пасхѫ-тѫ за всякого който не бѣше чистъ, [т]за да гы освятятъ Господу. 18 Понеже голѣма часть отъ людіе-тѣ, [у]мнозина отъ Ефрема, и Манассіѭ, Иссахара, и Завулона не бѣхѫ ся очистили, [ф]но ядохѫ пасхѫ-тѫ не споредъ писано-то. Но Езекыя ся помоли за тѣхъ, и рече: Благый Господь 19 да бѫде милостивъ на всякого, *Който* [х]управя сърдце-то си за да търси Бога, Господа Бога на отцы-тѣ си, ако и не споредъ 20 очищеніе-то на святилище-то. И послуша Господь Езекыѭ, та [*]прости людіе-тѣ.

21 И направихѫ Израилеви-тѣ сынове, които ся намѣрихѫ въ Іерусалимъ, [ц]праздникъ-тъ на бесквасны-тѣ седмь дни съ голѣмо веселіе: и славословехѫ Левити-тѣ и священници-тѣ Господа всякой день 22 съ орѫдія звучаще прѣдъ Господа. И говорѝ Езекыя споредъ сърдце-то на всичкы-тѣ Левиты, [ч]които имахѫ добро знаніе за Господа: и ядехѫ прѣзъ праздникъ-тъ седмь дни, жъртвующе примирителны жъртвы, и [ш]славословяще Господа Бога на отцы-тѣ си.

23 И съвѣтова ся всичко-то събраніе да празднуватъ [щ]другы седмь дни: и празд- 24 нувахѫ *другы* седмь дни съ веселіе. Защото [ъ]принесе Езекыя Іудинъ-тъ царь на събраніе-то тысящѫ юнцы и седмь тысящы овцы; и князове-тѣ принесохѫ на събраніе-то тысящѫ юнцы и десеть тысящы овцы: и [ы]освятихѫ ся много священници.

25 И възвесели ся всичко-то Іудино събра-

а Числ. 9; 10, 11.
б Исх. 12; 6, 18.
в Гл. 29; 34.
г Іер. 4; 1 Іоил. 2; 13.
д 4 Цар. 15; 19, 29.
е Іез. 20; 18.
ж Гл. 29; 8.
з Втор. 10; 16.
и Гл. 29; 10.
і Псал. 106; 46.
к Исх. 34; 6.
л Иса. 55; 7.
м Гл. 36. 16.
н Вижь Гл. 11; 16. Ст. 18, 21.
о Филип. 2; 13.
п Гл. 29; 25.
р Гл. 28; 24.
с Гл. 29; 34.
т Гл. 29; 34.
у Ст. 11.
ф Исх. 12; 43 и др.
х Гл. 19; 3.
* Евр. исцѣли.
ц Исх. 12; 15. 13; 6.
ч Втор. 33; 10. Гл. 17; 9. 35; 3.
ш Ездр. 10; 11.
щ Вижь 3 Цар. 8; 65.
ъ Гл. 35; 7, 8.
ы Гл. 29; 34.

ніе, и священници-тѣ и Левити-тѣ, и всичко-то събраніе което [ь]ся стече отъ Израиля, и чужденци-тѣ които дойдохж отъ Израилевж-тж земіж, и които живѣ-26 ехж въ Іудж. И станж голѣмо веселіе въ Іерусалимъ: защото отъ дни-тѣ на Соломона Давидовъ-тъ сынъ, Израилевъ-тъ царь, не бѣ *ставало* таквозь нѣщо въ Іеру-27 салимъ. Слѣдъ това станжхж Левити-тѣ, священници-тѣ, та [ю]благословихж людіе-тѣ: и послуша ся гласъ-тъ имъ *отъ Господа*, и отиде молитва-та имъ на небе-то, свято-то негово жилище.

ГЛАВА 31.

1 А като ся свърши всичко това, всичкый Израиль които ся намѣрихж излѣзохж по Іудины-тѣ градове, та [а]истрошихж кумиры-тѣ и изсѣкохж Ашеры-тѣ, и съсыпахж высокы-тѣ мѣста и олтари-тѣ отъ всичкый Іудж и Веніамина: *тъй* и въ Ефрема и Манассіж, додѣ свършихж. Тогазь ся върнжхж всичкы-тѣ Израилеви сынове, всякой въ стяжаніе-то си, въ градове-тѣ си.

2 И нареди Езекыя отдѣленія-та на священницы-тѣ и на Левиты-тѣ, споредъ [б]отдѣленія-та имъ, всякого споредъ служеніе-то му, священницы-тѣ и Левиты-тѣ [в]за всесъжженія-та и примирителны-тѣ приношенія, за да служатъ и да славословятъ и да пѣснословятъ, въ врата-та 3 на станъ-тъ Господень. *Нареди* и царскый-тъ дѣлъ отъ имотъ-тъ си за всесъжженія-та, за утренни-тѣ, и вечерни-тѣ всесъжженія, и за всесъжженія-та на сжботы-тѣ и на новомѣсечія-та и на праздницы-тѣ, споредъ писано-то [г]въ законъ-тъ Господень.

4 Рече още на людіе-тѣ които живѣехж въ Іерусалимъ, да даватъ [д]дѣлъ-тъ на священницы-тѣ и на Левиты-тѣ, за да ся 5 укрѣпяватъ [е]въ законъ-тъ Господень. И като ся издаде тая заповѣдь, Израилеви-тѣ сынове донесохж много [ж]начатки отъ жито, вино и елей, и медъ, и отъ всичкы-тѣ земны плодове: донесохж още изобилно и десетъцы-тѣ отъ всяко нѣщо. 6 И Израилеви-тѣ и Іудини-тѣ сынове, които живѣехж въ Іудины-тѣ градове, и тѣ донесохж десетъцы-тѣ отъ говеда и овцы, и [з]десетъцы-тѣ на святы-тѣ нѣща посвятены-тѣ на Господа тѣхный-тъ Богъ, 7 и туряхж *гы* на купове. Въ третій-тъ мѣсецъ начнжхж да правятъ купове-тѣ, 8 и въ седмый-тъ мѣсецъ свършихж. И когато дойдохж Езекыя и князове-тѣ, та видѣхж купове-тѣ, благословихж Господа 9 и неговы-тѣ людіе Израиля. Сетнѣ попыта Езекыя священницы-тѣ и Левиты-тѣ 10 за купове-тѣ. И отговори му Азарія първый-тъ священникъ, отъ домъ-тъ Садоковъ, и рече: [и]Отъ както начнжхж да доносятъ приносы-тѣ въ домъ-тъ Господень, яли смы до насыщеніе, и останж твърдѣ много: защото Господь благослови людіе-тѣ си, и останжло-то е това изобиліе.

11 Тогазь рече Езекыя да приготвятъ клѣтове въ домъ-тъ Господень: и приго-12 твихж, И внесохж вѣрно приносы-тѣ, и десетъцы-тѣ, и посвященія-та: [і]а връху тѣхъ бѣ настоятель Хоненія Левитинъ-тъ, 13 и слѣдъ него Семей братъ му. А Іехыилъ, и Азазія, и Нахаөъ, и Асаилъ, и Іеримоөъ, и Іозавадъ, и Еліилъ, и Исмахыя, и Мааөъ, и Ванаія бѣхж надзиратели, подъ ржкж-тж на Хоненія и Семея брата му, чрѣзъ заповѣдь на Езекыж царь-тъ, и на Азарію настоятель-тъ на домъ-тъ 14 Божій. А Коре сынъ-тъ на Іемнж Левитинъ-тъ, вратарь-тъ къмъ истокъ, бѣ надъ самоволны-тѣ приносы Богу, за да раздава приносы-тѣ Господни и прѣсвяты-тѣ 15 нѣща. А слѣдъ него Еденъ, и Миніаминъ, и Іисусъ, и Семаія, и Амарія, и Сехенія [к]въ градове-тѣ на священницы-тѣ, на които бѣ прѣпоржчено да раздаватъ на братія-та си споредъ отдѣленія-та *имъ*, равно на голѣмый-тъ и на малкый-тъ, 16 На всякого, който влазеше въ домъ-тъ Господень, повседневный-тъ му *дѣлъ* за служеніе-то имъ въ службж-тж имъ, споредъ отдѣленія-та имъ, освѣнъ мжжкы-тѣ имъ, които ся изброихж споредъ родословіе отъ три годинъ възрастъ и на 17 горѣ. А изброеніе-то на священницы-тѣ и на Левиты-тѣ *станж*, споредъ домъ-тъ на отечествія-та имъ, [л]отъ двадесеть годинъ възрастъ и на горѣ, споредъ службы-тѣ имъ, споредъ отдѣленія-та имъ: 18 И на всичкы-тѣ имъ челяди, на жены-тѣ имъ и на сынове-тѣ имъ и на дъщери-тѣ имъ, въ всичко-то събраніе, които ся изброихж по родословіе; защото вѣрно 19 ся освятихж въ освященіе. А за Аароновы-тѣ сынове, священницы-тѣ [м]въ поле-та-та на градскы-тѣ имъ прѣдградія, имаше въ всякой градъ человѣци [н]опрѣдѣлени по име за да даватъ дѣлове на всичкы-тѣ мжжкы между священницы-тѣ и на всичкы-тѣ изброены между Левиты-тѣ.

20 И така направи Езекыя въ всичкый Іудж: и [о]стори което бѣ добро и право

ь Ст. 11, 18.
ю Числ. 6; 23.
а 4 Цар. 18; 4.
б 1 Лѣт. 23; 6. 24; 1.
в 1 Лѣт. 23; 30, 31.
г Числ. 28; 29.
д Числ. 18; 8 и дрг. Неем. 13; 10.
е Мал. 2; 7.
ж Исх. 22; 29. Неем. 13; 12.
з Лев. 27; 30. Втор. 14; 28.
и Мал. 3; 10
і Неем 13; 13.
к Іис. Нав. 21; 9.
л 1 Лѣт. 23; 24, 27.
м Лев 25; 34. Числ. 35; 2.
н Ст. 12 — 15.
о 4 Цар. 20; 3.

и истинно прѣдъ Господа Бога своего.
21 И въ всяко дѣло, което начнѫ въ служеніе-то на домъ-тъ Божій и въ законъ-тъ и въ заповѣди-тѣ, като търсеше Бога своего, отъ все сърдце *го* вършаше и успѣваше.

ГЛАВА 32.

1 [а]Слѣдъ тѣзи дѣла и *тѫзи* истинѫ, дойде Сеннахыримъ Ассирійскый-тъ царь, та влѣзе въ Іудѫ, и расположи станъ-тъ си противъ крѣпкы-тѣ градове, и рече да гы покори на себе си.

2 И като видѣ Езекыя, че Сеннахыримъ дойде, и намѣреніе-то му бѣ да ратува 3 противъ Іерусалимъ, Съвѣтова ся съ князове-тѣ си, и съсъ силны-тѣ си, да затыкне воды-тѣ на источницы-тѣ които сѫ вънъ отъ градъ-тъ; и помогнѫхѫ 4 му. И събрахѫ ся много людіе, та затыкнѫхѫ всичкы-тѣ источницы, и потокъ-тъ който тече прѣзъ срѣдъ земіѭ-тѫ, защото казувахѫ: Ассирійскы-тѣ царіе като дойдѫтъ, защо да намѣрятъ много 5 водѫ? [б]И укрѣпи ся *Езекыя* [в]и съгради пакъ всичкѫ-тѫ стѣнѫ която бѣ разсыпана, и възвыси стълпове-тѣ, и другѫ стѣнѫ извънъ, и поправи [г]Милло на Давидовъ-тъ градъ, и направи много копія 6 и щитове. И тури войводы надъ людіе-тѣ, и събра гы при себе си въ стъгдѫ-тѫ на градскѫ-тѫ портѫ, и говори споредъ 7 сърдце-то имъ и рече: [д]Бѫдѣте крѣпкы и мѫжественни, [е]не бойте ся, нито да ся устрашите отъ лице-то на Ассирійскый-тъ царь и отъ лице-то на всичко-то множество което е съ него: защото [ж]по 8 мнозина сѫ съ насъ неже съ него. Съ него сѫ [з]плътскы мышцы; [и]а съ насъ е Господь Богъ нашъ, за да ни помогне и да ся біе въ боеве-тѣ ни. И укрѣпихѫ ся людіе-тѣ отъ думы-тѣ на Езекыѭ Іудинъ-тъ царь.

9 [і]Слѣдъ това проводи Сеннахыримъ Ассирійскый-тъ царь рабы-тѣ си въ Іерусалимъ, (а той, като имаше съсъ себе си всичкы-тѣ си началницы, обсаждаше Лахысъ,) до Езекыѭ Іудинъ-тъ царь, и до всичкый Іудѫ който бѣ въ Іерусалимъ, 10 и рече: [к]Така говори Сеннахыримъ Ас- 11 сирійскый-тъ царь: На що ся надѣете та сѣдите обсадени въ Іерусалимъ? Не прѣлщава ли вы Езекыя за да вы прѣдаде на смърть отъ гладъ и отъ жаждѫ, като казува: [л]Господь Богъ нашъ ще ны освободи отъ рѫкѫ-тѫ на Ассирійскый-тъ 12 царь? [м]Не е ли тойзи Езекыя който махнѫ высокы-тѣ му мѣста, и олтари-тѣ му, и говори на Іудѫ и на Іерусалимъ, и каза: прѣдъ единъ *само* олтарь ще ся кланяте, 13 и върху него ще кадите? Не знаете ли що сторихъ азъ, и отци-тѣ ми, на всичкы-тѣ людіе на земи-тѣ? [н]могохѫ ли богове-тѣ на народы-тѣ на тѣзь земи да избавятъ земіѭ-тѫ си отъ рѫкѫ-тѫ ми? 14 Кой отъ всичкы-тѣ богове на онѣзи народы, които отци-тѣ ми истрѣбихѫ, е моглъ да избави людіе-тѣ си отъ рѫкѫ-тѫ ми, та да може *и* вашій Богъ да вы 15 избави отъ рѫкѫ-тѫ ми? Сега прочее да вы не мами Езекыя, и [о]да вы не прѣлщава така, и не вѣрувайте го: защото никой богъ на никой народъ или царство не можѐ да избави людіе-тѣ си отъ рѫкѫ-тѫ ми, и отъ рѫкѫ-тѫ на отцы-тѣ ми: та вашій ли Богъ ще може да вы 16 избави отъ рѫкѫ-тѫ ми? И още *повече* говорихѫ рабы-тѣ му противъ Господа Бога, и противъ рабъ-тъ му Езекыѭ.

17 И [п]писа писма за да укори Господа Бога Израилева, и да говори противъ него и да каже: [р]Както богове-тѣ на народы-тѣ на тѣзи земи не избавихѫ своитѣ людіе отъ рѫкѫ-тѫ ми, така и Езекыинъ-тъ Богъ не ще избави людіе-тѣ 18 си отъ рѫкѫ-тѫ ми. [с]Тогазь извыкахѫ Іудейскы, съ голѣмъ гласъ, къмъ Іерусалимскы-тѣ людіе [т]които бѣхѫ по стѣнѫ-тѫ, за да гы уплашатъ и да гы сму- 19 тятъ, та да прѣзематъ градъ-тъ: И говорихѫ противъ Бога Іерусалимскаго, както противъ богове-тѣ на народы-тѣ на земіѭ-тѫ, *които сѫ* [у]дѣла на человѣческы рѫцѣ.

20 И [ф]за това ся помоли Езекыя царь-тъ, и [х]Исаія пророкъ-тъ, Амосовъ-тъ сынъ, 21 и выкнѫхѫ къмъ небе-то. И [ц]проводи Господь ангела, който погуби всичкы-тѣ силны съ крѣпость, и князове-тѣ, и войводы-тѣ въ станъ-тъ на Ассирійскый-тъ царь. И върнѫ ся съ посрамено лице въ земіѭ-тѫ си. И когато влѣзе въ домъ-тъ на бога си, тѣзи що бѣхѫ излѣзли изъ утробѫ-тѫ му убихѫ го тамъ съ ножъ.
22 Така избави Господь Езекыѭ и Іерусалимскы-тѣ жители отъ рѫкѫ-тѫ на Сеннахырима Ассирійскый-тъ царь, и отъ рѫкѫ-тѫ на всичкы-тѣ, и утвърди гы 23 отъ всякѫдѣ. И [ч]мнозина донесохѫ дарове Господу въ Іерусалимъ, и многоцѣнны нѣща на Езекыѭ Іудинъ-тъ царь: и [ш]възвеличи ся отъ тогазь прѣдъ всичкы-тѣ народы.

а 4 Цар. 18; 13 и дрг. Иса. 36; 1 и дрг.
б Иса 22; 9, 10.
в Гл. 25; 23.
г 2 Цар. 5; 9. 3 Цар. 9; 24.
д Втор. 31; 6.
е Гл. 20; 15.
ж 4 Цар. 6; 16.
з Іер. 17; 5. 1 Іоан. 4; 4.
и Гл. 13; 12. Рим. 8; 31.
і 4 Цар. 18; 17.
к 4 Цар 18; 19.
л 4 Цар. 18; 30.
м 4 Цар. 18; 22.
н 4 Цар. 18; 33, 34, 35.
о 4 Цар. 18; 29.
п 4 Цар. 19; 9.
р 4 Цар. 19; 12.
с 4 Цар. 18; 28.
т 4 Цар. 18; 26, 27, 28.
у 4 Цар. 19; 18.
ф 4 Цар 19; 15.
х 4 Цар. 19; 2, 4.
ц 4 Цар 19; 35 и дрг.
ч Гл. 17; 5.
ш Гл. 1; 1.

24 [ш]Въ онѣзи дни разболѣ ся Езекыя до смьрть, и помоли ся Господу: и говори 25 му *Господь*, и даде му знаменіе. Но [щ]не въздаде Езекыя споредъ станѫло-то нему благодѣяніе; [ы]защото ся прѣвъзнесе сърдце-то му: [ь]за това нападнѫ гнѣвъ на 26 него, и на Іудѫ и Іерусалимъ. Но [ѣ]смири ся Езекыя за прѣвъзносяніе-то на сърдце-то си, той и Іерусалимскы-тѣ жители, и не дойде на тѣхъ гнѣвъ-тъ Господень 27 [ю]въ Езекыины-тѣ дни. И придобы Езекыя богатство и славѫ много голѣмѫ; и направи си съкровища за сребро и злато, и за многоцѣнны каменіе, и за ароматы, и за щитове, и за всякакъвъ видъ из-28 бранны съсѫды: И житници за доходъ-тъ на жито-то, и на вино-то, и на елей-тъ: и оборы за всякакъвъ видъ скотове, и ограды за стада-та.

29 И направи си градове, и придобы овцы и говеда множество: защото [я]Богъ му даде имотъ твърдѣ много.

30 [ѫ]Той Езекыя затыкнѫ още и горній-тъ изворъ на водѫ-тѫ на Гыонъ, и управи ѭ долу къмъ западъ на Давидовъ-тъ градъ. И успѣ Езекыя въ всичкы-тѣ си 31 дѣла. Но въ това съ посланницы-тѣ, [ѭ]които му проводихѫ Вавилонскы-тѣ князове да испытатъ за знаменіе-то което станѫ въ земіѭ-тѫ, остави го Богъ, [а]за да го искуси, и да познае всичко що бѣше на сърдце-то му.

32 А другы-тѣ дѣянія на Езекыѭ, и добрины-тѣ му, ето, писаны сѫ [б]въ видѣніе-то на пророкъ Исаіѭ, Амосовъ-тъ сынъ, [в]въ книгѫ-тѫ на Іудины-тѣ и Израиле-33 левы-тѣ царіе. И [г]заспа Езекыя съ отцы-тѣ си, и погребохѫ го въ по высокый-тъ отъ гробове-тѣ на Давидовы-тѣ сынове: и всичкый Іуда и Іерусалимскы-тѣ жители му [д]направихѫ честь въ смьрть-тѫ му: а вмѣсто него ся въцари Манассія сынъ му.

ГЛАВА 33.

1 На [а]дванадесеть годинъ бѣ Манассія когато ся въцари, и царова петдесеть и 2 петь годины въ Іерусалимъ. И стори зло прѣдъ Господа [б]споредъ мерзости-тѣ на язычницы-тѣ, които испѫди Господь отъ 3 лице-то на Израилевы-тѣ сынове: И съгради пакъ высокы-тѣ мѣста, които Езекыя отецъ му [в]бѣ съсыпалъ, и въздигнѫ олтари на Ваалимы-тѣ, и [г]направи Ашеры, и поклони ся [д]на всичко-то небесно воин-4 ство, и служи имъ. И съгради олтари въ домъ-тъ Господенъ, за който Господь рече: [е]Въ Іерусалимъ ще бѫде име-то 5 ми въ вѣкъ. И съгради олтари на всичко-то небесно воинство, [ж]въ два-та двора 6 на домъ-тъ Господенъ. И [з]той прѣведе сынове-тѣ си прѣзъ огнь-тъ въ долъ-тъ на Енномовъ-тъ сынъ: и [и]употрѣбяваше прокобенія, гатанія и омаянія, и [і]имаше бѣсовъпрошатели и вълшебницы: много зло стори прѣдъ Господа, та го раз-7 дражи. И [к]постави изваяно-то, образъ-тъ който направи, въ домъ-тъ Божій, за който Богъ рече на Давида и на Соломона сына му: [л]Въ тойзи домъ, и въ Іерусалимъ, който избрахъ отъ всичкы-тѣ Израилевы племена, ще турѭ име-то си 8 въ вѣкъ: И [м]не щѫ да поклатіѭ ногѫ-тѫ на Израиля отъ земіѭ-тѫ коіѭто опрѣдѣлихъ за отцы-тѣ ви: ако само вниматъ да правятъ всичко що имъ заповѣдахъ, споредъ всичкый-тъ законъ и повелѣнія-та и сѫдове-тѣ *дадены-тѣ* чрѣзъ 9 Моисея. И измами Манассія Іудѫ и Іерусалимскы-тѣ жители, да правятъ по лошо отъ язычницы-тѣ, които Господь истрѣби отъ лице-то на Израилевы-тѣ сы-10 нове. И говорѝ Господь на Манассіѭ и 11 на людіе-тѣ му, но не послушахѫ. [н]За това доведе противъ тѣхъ Господь главатари-тѣ на воинство-то на Ассирійскый-тъ царь та хванѫхѫ Манассіѭ съ кукы, и [о]вързахѫ го съ веригы, та го заведохѫ 12 у Вавилонъ. И като бѣше въ скърбь, помоли ся на Господа Бога своего, и [п]смири 13 ся много прѣдъ Бога на отцы-тѣ си, И помоли му ся. [р]Тогазь го помилува, и послуша моленіе-то му, та го доведе пакъ въ Іерусалимъ, въ царство-то му. [с]Тогазь позна Манассія че Господь той е Богъ.

14 И слѣдъ това съгради стѣнѫ вънъ отъ Давидовъ-тъ градъ, къмъ западъ [т]на Гыонъ, въ долъ-тъ, дори до рыбнѫ-тѫ портѫ, та обыколи [у]Офилъ, и дигнѫ ѭ много высоко, и тури военачалницы въ всич-15 кы-тѣ оградены Іудины градове. И махнѫ [ф]чужды-тѣ богове, и образъ-тъ отъ домъ-тъ Господенъ, и всичкы-тѣ олтари, които бѣ съградилъ на хълмъ-тъ на домъ-тъ Господень, и въ Іерусалимъ, и 16 хвърли *гы* вънъ отъ градъ-тъ. И поправи олтарь-тъ Господень, и пожрѣ на него примирителны и [х]благодарителны жьртвы,

ш 4 Цар. 20; 1. Иса. 38; 1.
щ Псал. 116; 12.
ы Гл. 26; 16. Авв. 2; 4.
ь Гл. 24; 18.
ѣ Іер. 26; 18, 19.
ю 4 Цар. 20; 19.
я 1 Лѣт. 29; 12.
ѫ Иса. 22; 9, 11.
ѭ 4 Цар. 20; 12. Иса. 39; 1.
а Втор. 8; 2.
б Иса. 36; 37; 38; и 39.
в 4 Цар. 18; 19; и 20.
г 4 Цар. 20; 21.
д Прит. 10; 7.

—

а 4 Цар. 21; 1 и др.
б Втор. 18; 9. Гл. 28; 3.
в 4 Цар. 18; 4. Гл. 30; 14. 31; 1. 32; 12.
г Втор. 16; 21.
д Втор. 17; 3.
е Втор. 12; 11. 3 Цар. 8; 29. 9; 3. Гл. 6; 6. 7; 16.
ж Гл. 4; 9.
з Лев. 18; 21. Втор. 18; 10. 4 Цар. 23; 10. Гл. 28; 3. Іез. 23; 37, 39.
и Втор. 18; 10, 11.
і 4 Цар. 21; 6.
к 4 Цар. 21; 7.
л Псал. 132; 14.
м 2 Цар. 7; 10.
н Втор. 28; 36.
о Іов. 36; 8. Псал. 107; 10, 11.
п 1 Петр. 5; 6.
р 1 Лѣт. 5; 20. Ездр. 8; 23.
с Псал. 9; 16. Дан. 4; 25.
т 3 Цар. 1; 33.
у Гл. 27; 3.
ф Ст. 3, 5, 7.
х Лев. 7; 12.

и заповѣда на Іудѫ да служи на Господа 17 Бога Израилева. [ц]Людіе-тѣ обаче жрехѫ още по высокы-тѣ мѣста, но само на Господа Бога своего.

18 А другы-тѣ дѣянія на Манассіѭ, и молитва-та му къмъ неговъ-тъ Богъ, и думы-тѣ на [ч]гледачи-тѣ които му говорихѫ въ име-то на Господа Бога Израилева, ето, *писаны* сѫ въ лѣтовни-19 цы-тѣ на Израилевы-тѣ царіе. И молитва-та му, и *какъ* ся послуша, и всичкы-тѣ му грѣхове, и отстѫпленіе-то му, и страны-тѣ дѣто съгради высокы мѣста, и постави Ашеры-тѣ, и истуканы-тѣ прѣди да ся смири, ето, писаны сѫ въ 20 слова-та на *Хозая. И заспа [ш]Манассія съ отцы-тѣ си, и погребохѫ го въ домъ-тъ му: а вмѣсто него ся въцари Амонъ сынъ му.

21 На [щ]двадесеть и двѣ годинъ бѣ Амонъ когато ся въцари, и царова двѣ годины 22 въ Іерусалимъ. И стори зло прѣдъ Господа, както стори Манассія отецъ му: и жреше Амонъ на всичкы-тѣ истуканы които Манассія отецъ му бѣ направилъ, 23 и служаше имъ: И не ся смири прѣдъ Господа, [ъ]както ся смири Манассія отецъ му: но тойзи Амонъ направи твърдѣ 24 много прѣстѫпленія. И [ы]направихѫ съзаклѣтіе раби-тѣ му противъ него, та го убихѫ въ домъ-тъ му. А людіе-тѣ на земіѭ-тѫ *Іудинѫ* убихѫ всичкы-тѣ що бѣхѫ ся съзаклѣли противъ царь Амона: и направихѫ людіе-тѣ на земіѭ-тѫ царь вмѣсто него Іосіѭ сына му.

ГЛАВА 34.

1 На [а]осмь годинъ бѣ Іосія когато ся въцари: и царова въ Іерусалимъ годины 2 тридесеть и еднѫ. И направи което бѣ право прѣдъ Господа, и ходи въ пѫтища-та на Давида отца си, и не ся уклони 3 надесно или налѣво. И въ осмо-то лѣто на царство-то си, като бѣ още младъ, начна [б]да търси Бога на Давида отца си; и въ дванадесето-то лѣто начна [в]да чисти Іудѫ и Іерусалимъ [г]отъ высокы-тѣ мѣста, и отъ Ашеры-тѣ, и отъ ваяны-тѣ 4 и лѣяны-тѣ. И [д]съсыпахѫ прѣдъ лицето му олтари-тѣ на Ваалимы-тѣ: и кумиры-тѣ на слънце-то които бѣхѫ отгорѣ имъ строши: и Ашеры-тѣ, и ваяны-тѣ, и лѣяны-тѣ стры, и истънчи въ прахъ, [е]та го хвърли върхъ гробища-та на тѣзи ко-5 ито бѣхѫ имъ жъртвували. И [ж]кости-тѣ на жрецы-тѣ изгори на олтари-тѣ имъ, 6 и очисти Іудѫ и Іерусалимъ. И *направи исто-то* въ градове-тѣ на Манассіѭ, и Ефрема, и Симеона, и до Нефѳалима, 7 около запустѣны-тѣ имъ мѣста. И като съсыпа олтари-тѣ и Ашеры-тѣ, и [з]истънчи въ прахъ ваяны-тѣ, и строши всичкы-тѣ кумиры на слънце-то по всичкѫ-тѫ Израилевѫ земіѭ, върнѫ ся въ Іерусалимъ.

8 А [и]въ осмнадесето-то лѣто на царство-то си, като очисти земіѭ-тѫ и храмъ-тъ, проводи Сафана Азаліевъ-тъ сынъ, и Маасіѭ градскый-тъ началникъ, и Іоаха сынъ-тъ на Іоахаза памятописецъ-тъ, за да поправятъ домъ-тъ на Господа неговъ-тъ 9 Богъ. И отидохѫ при Хелкыѭ великый-тъ священникъ, [і]та прѣдадохѫ сребро-то което бѣ внесено въ домъ-тъ Божій, което Левити-тѣ които пазехѫ двери-тѣ събрахѫ отъ рѫкѫ-тѫ на Манассіѭ и Ефрема, и отъ всичкый-тъ остатъкъ на Израиля, и отъ всичкый Іудѫ и Веніамина и които живѣехѫ въ Іерусалимъ. 10 И дадохѫ *го* въ рѫкѫ-тѫ на онѣзи които правехѫ дѣло-то и имахѫ настоятелство-то на домъ-тъ Господень; а тѣ го прѣдадохѫ на работницы-тѣ които работехѫ въ домъ-тъ Господень, за да поправятъ и 11 обновятъ домъ-тъ: На дърводѣлцы-тѣ и на градители-тѣ *го* дадохѫ, за да купятъ дѣланы каменіе, и дървіе за греды, и да направятъ домове-тѣ които съсыпахѫ Іу-12 дини-тѣ царіе. И работехѫ мѫжіе-тѣ дѣло-то вѣрно: а надзиратели надъ тѣхъ бѣхѫ Іааѳъ и Авдія, Левити-тѣ, отъ Мераріевы-тѣ сынове: и Захарія и Месулламъ, отъ сынове-тѣ на Каафовцы-тѣ, за да настояватъ: и отъ Левиты-тѣ всичкы-тѣ искусни вѣдци на музикалны-тѣ орѫ-13 дія. Имаше още настойници надъ брѣменосцы-тѣ и надъ всичкы които работехѫ въ какво да е слугуваніе: и [к]отъ Левиты-тѣ имаше писци и надзиратели и вратари.

14 И като изнесохѫ сребро-то внесено-то въ домъ-тъ Господень, [л]намѣри Хелкыя священникъ-тъ книгѫ-тѫ на законъ-тъ Господень, *даденѫ-тѫ* съ Моисеовѫ рѫкѫ. 15 И отговори Хелкыя та рече на Сафана писецъ-тъ: Намѣрихъ книгѫ-тѫ на законъ-тъ въ домъ-тъ Господень. И даде 16 Хелкыя книгѫ-тѫ на Сафана. А Сафанъ донесе книгѫ-тѫ на царя, и нанесе още думѫ на царя, и рече: Раби-тѣ ти пра-17 вятъ всичко що е опрѣдѣлено тѣмъ: И събрахѫ сребро-то което ся намѣри въ домъ-тъ Господень, и прѣдадохѫ го въ рѫкѫ-тѫ на настоятели-тѣ, и въ рѫкѫ-

ц Гл. 32; 12.
ч 1 Цар. 9; 9.
* Или гледачи.
ш 4 Цар. 21; 18.
щ 4 Цар. 21; 19 и др.
ъ Ст. 12.
ы 4 Цар. 21; 23, 24.

—

а 4 Цар. 22; 1 и др.
б Гл. 15; 2.
в 3 Цар. 13; 2.
г Гл. 33; 17, 22.
д Лев. 26; 30. 4 Цар. 23; 4.
е 4 Цар. 23; 6.
ж 3 Цар. 13; 2.
з Втор. 9; 21.
и 4 Цар. 22; 3.
і Вижь 4 Цар. 12; 4 и др.
к 1 Лѣт. 23; 4, 5.
л 4 Цар. 22; 8 и др.

18 тѫ на онѣзи които правятъ дѣло-то. И извѣсти Сафанъ писецъ-тъ на царя и рече: Хелкыя священникъ-тъ ми даде книгѫ. И прочете ѭ Сафанъ прѣдъ царя. 19 И като чу царь-тъ думы-тѣ на законъ-тъ, 20 раздра дрехы-тѣ си. И заповѣда царь-тъ на Хелкыѭ, и на Ахыкама Сафановъ-тъ сынъ, и на *Авдона Михеевъ-тъ сынъ, и на Сафана писецъ-тъ, и на Асаіѭ цар- 21 скый-тъ слугѫ, и рече: Идѣте попытайте Господа за мене, и за останѫлы-тѣ въ Израиля и въ Іудѫ, за думы-тѣ на намѣренѫ-тѫ книгѫ: защото е голѣмъ гнѣвъ-тъ Господень който ся излѣ на насъ, понеже отци-тѣ ни не упазихѫ слово-то Господне, да правятъ споредъ всичко що е писано въ тѫзи книгѫ.

22 Тогазь Хелкыя и онѣзи около царя, отидохѫ при Олдѫ пророчицѫ-тѫ, женѫ-тѫ на Селлума сынъ-тъ на [м]Ѳекуя, сына Арасова, одеждохранителя, (а тя живѣеше въ Іерусалимъ, въ Масенѫ,) и 23 говорихѫ ѝ споредъ това. А тя имъ рече: Така говори Господь Богъ Израилевъ: Речѣте на человѣка който вы про- 24 води при мене: Така говори Господь: Ето, азъ докарувамъ зло на това мѣсто и на жители-тѣ му, всичкы-тѣ клѣтвы които сѫ писаны въ книгѫ-тѫ коѭто 25 прочетохѫ прѣдъ Іудинъ-тъ царь: Понеже мя оставихѫ, та кадихѫ на другы богове, за да мя прогнѣватъ съсъ всичкы-тѣ дѣла на рѫцѣ-тѣ си: за това ще ся излѣе гнѣвъ-тъ ми на това мѣсто, и нѣма 26 да угасне. А на Іудинъ-тъ царь, който вы е проводилъ да попытате Господа, така ще речете нему: Така говори Господь Богъ Израилевъ, *за* думы-тѣ които 27 чу ты: Понеже сьрдце-то ти омекнѫ и ся смири ты прѣдъ Бога, като чу неговы-тѣ думы противъ това мѣсто и противъ жители-тѣ му, и ся смири ты прѣдъ мене, и раздра дрехы-тѣ си, и плака прѣдъ мене, заради това и азъ *тя* послу- 28 шахъ, говори Господь. Ето, азъ ще тя приберѫ при отцы-тѣ ти, и ще ся приберешь въ гробъ-тъ си съ миръ, и нѣма да видятъ очи-тѣ ти всичко-то зло, което ще докарамъ азъ на това мѣсто, и на жители-тѣ му. И донесохѫ отвѣтъ на царя.

29 Тогазь [н]проводи царь-тъ та събра всичкы-тѣ Іудины и Іерусалимскы старѣй- 30 шины. И възлѣзе царь-тъ въ домъ-тъ Господень, и всичкы-тѣ Іудини мѫжіе, и Іерусалимскы-тѣ жители, и священници-тѣ, и Левити-тѣ, и всичкый народъ отъ малкъ до голѣмъ: и прочете въ слушаніе тѣмъ всичкы-тѣ думы на книгѫ-тѫ на завѣтъ-тъ, която ся намѣри въ 31 домъ-тъ Господень. И застанѫ царь-тъ [о]на мѣсто-то си, та направи завѣтъ прѣдъ Господа, да ходи вслѣдъ Господа, и да пази заповѣди-тѣ му, и свидѣтелства-та му, и повелѣнія-та му, съсъ всичко-то си сьрдце, и съсъ всичкѫ-тѫ си душѫ, да върши думы-тѣ на завѣтъ-тъ, които 32 сѫ писаны въ тѫзи книгѫ. И направи всичкы които ся намѣрихѫ въ Іерусалимъ и въ Веніаминъ да стоятъ *въ това*. И Іерусалимскы-тѣ жители направихѫ споредъ завѣтъ-тъ на Бога, Бога на от- 33 цы-тѣ си. И отмахнѫ Іосія [п]всичкы-тѣ мерзости отъ всичкы-тѣ мѣста на Израилевы-тѣ сынове, и направи всичкы-тѣ що ся намѣрихѫ въ Израиль да служатъ, да служатъ на Господа Бога своего: [р]прѣзъ всичкы-тѣ му дни не ся отдалечихѫ отъ вслѣдъ Господа Бога на отцы-тѣ си.

ГЛАВА 35.

1 [а]Направи още Іосія пасхѫ Господу въ Іерусалимъ: и заклахѫ *агнета-та на* пасхѫ-тѫ [б]въ четыринадесетый-тъ день 2 на пьрвый-тъ мѣсецъ. И постави священницы-тѣ [в]въ стражы-тѣ имъ, и [г]насьрдчи гы въ службѫ-тѫ на домъ-тъ Господень. 3 И рече на освященны-тѣ Господу Левиты, [д]които учахѫ всичкый Израиль: [е]положѣте святый-тъ ковчегъ [ж]въ домъ-тъ, който съгради Соломонъ Давидовъ-тъ сынъ, Израилевъ-тъ царь: [з]нѣма да *го* носите *вече* на рамена: слугувайте сега на Господа Бога вашего, и на людіе-тѣ 4 му Израиля: И приготвѣте ся [и]споредъ домове-тѣ на отечествія-та си, [і]споредъ отдѣленія-та си, споредъ писано-то отъ Давида Израилевъ-тъ царь, и [к]споредъ 5 писано-то отъ Соломона сына му. И [л]стойте въ святилище-то, споредъ отдѣленія-та на домове-тѣ на отечествія-та, заради братія-та си сынове-тѣ на людіе-тѣ, и *споредъ* раздѣленіе-то на домове-тѣ на Левит- 6 скы-тѣ отечествія. И заколѣте *агнета-та на* [м]пасхѫ-тѫ, и освятѣте ся, и приготвѣте за братія-та си, за да направятъ споредъ слово-то Господне, 7 *дадено-то* съ Моисеевѫ рѫкѫ. И [н]принесе Іосія на людіе-тѣ овцы, агнета и ярета, всичкы-тѣ за жьртвы на пасхѫ-тѫ, за всичкы-тѣ колкото ся намѣрихѫ, тридесеть тысящи въ число, и три ты-

* 4 Цар. 22; 12. Ахоборъ.
м 4 Цар. 22; 14.
н 4 Цар. 23; 1 и др.
о 4 Цар. 11; 14. 23; 3. Гл. 6; 13.
п 3 Цар. 11; 5.
р Іер. 3; 10.

—

а 4 Цар. 23; 21, 22.
б Исх 12; 6. Езд. 6; 19.
в Гл. 23; 18. Езд. 6; 18.
г Гл 29; 5, 11.
д Втор. 33; 10. Гл. 30; 22. Мал. 2; 7.
е Виж Гл. 34; 14.
ж Гл 5; 7.
з 1 Лѣт 23; 26.
и 1 Лѣт. 9; 10.
і 1 Лѣт. 23; 24; 25; и 26.
к Гл. 8; 14.
л Псал. 131; 1.
м Гл. 29; 5, 15. 30; 3, 15. Езд. 6; 20.
н Гл. 30; 24.

сящи говеда: тѣ бѣхѫ отъ имотъ-тъ на царя. 8 И князове-тѣ му принесохѫ самоволно на людіе-тѣ, на священницы-тѣ, и на Левиты-тѣ. Хелкыя, и Захарія, и Іехыилъ, князове-тѣ на домъ-тъ Божій, дадохѫ на священницы-тѣ, за жьртвы-тѣ на пасхѫ-тѫ двѣ тысящы и шестстотинъ *агнета и ярета*, и триста говеда. 9 И Хоненія, и Семаія, и Наѳанаилъ, братія-та му, и Асавія и Іеіилъ, и Іозавадъ, началници на Левиты-тѣ, принесохѫ на Левиты-тѣ, за жьртвы на пасхѫ-тѫ, петь тысящы *агнета и ярета*, и петстотинъ говеда.

10 И приготви ся служба-та, и [о]священници-тѣ застанѫххѫ на мѣсто-то си, и Левити-тѣ по отдѣленія-та си, споредъ заповѣдь-тѫ на царя. 11 И заклахѫ *агнета-та на* пасхѫ-тѫ и [п]поръсихѫ священници-тѣ *кръвь-тѫ като земахѫ* отъ рѫкѫ-тѫ имъ, и Левити-тѣ [р]одрахѫ *жьртвы-тѣ*. 12 И отдѣлихѫ *части-тѣ за* всесъжженіе-то, за да гы дадѫтъ споредъ отдѣленія-та на домове-тѣ на отечествія-та на людіе-тѣ, за да принесѫтъ Господу споредъ писано-то [с]въ Моисеевѫ-тѫ книгѫ: така подобно и за говеда-та. 13 И [т]опекохѫ *агнета-та на* пасхѫ-тѫ съ огнь, споредъ повелѣно-то: а святы-тѣ *меса* [у]сварихѫ въ котлы, и въ гърнета, и въ тавы, и раздѣлихѫ скоро помежду всичкы-тѣ людіе.

14 И послѣ приготвихѫ за себе си, и за священницы-тѣ: защото священници-тѣ Ааронови-тѣ сынове *ся упражнявахѫ* за да приносятъ всесъжженія-та и тлъстини-тѣ до нощь-тѫ: за това Левити-тѣ приготвихѫ за себе си, и за священницы-тѣ Аароновы-тѣ сынове. 15 И пѣвци-тѣ Асафови-тѣ сынове, бѣхѫ на мѣсто-то си, [ф]споредъ повелѣніе-то на Давида, и на Асафа, и на Емана, и на Іедуѳуна, царскый-тъ гледачь: и вратари-тѣ [х]*пазехѫ* на всякои врата: не бѣ нужда да ся отдалечатъ отъ службѫ-тѫ си: защото братія-та имъ Левити-тѣ приготвихѫ за тѣхъ.

16 И приготви ся всичка-та служба Господня въ истый-тъ день, за да направятъ пасхѫ-тѫ, и да приносятъ всесъжженія на олтарь-тъ Господень, споредъ повелѣніе-то на царь Іосіѭ. 17 И Израилеви-тѣ сынове колкото ся намѣрихѫ направихѫ пасхѫ-тѫ въ онова врѣме, и праздникъ-тъ [ц]на бесквасны-тѣ седмь дни.

18 И [ч]не станѫ пасха както неіѭ въ Израиль отъ дни-тѣ на пророкъ Самуила: нито направихѫ всичкы-тѣ Израилеви царіе като пасхѫ-тѫ коіѭто направи Іосія, и священници-тѣ, и Левити-тѣ, и всичкый Іуда и Израиль които ся намѣрихѫ, и Іерусалимскы-тѣ жители. 19 Въ осмнадесето-то лѣто на Іосіино-то царство станѫ тая пасха.

20 А [ш]слѣдъ всичко това, като приготви Іосія домъ-тъ, възлѣзе Нехао Египетскый-тъ царь за да направи брань въ Кархамисъ при Евфратъ *рѣкѫ*: и излѣзе Іосія противъ него. 21 И проводи вѣстители при него, и рече: Що *има* между мене и тебе, царю Іудинъ? не *идѫ* днесь противъ тебе, но противъ домъ-тъ съ който имамъ брань: и Богъ ми заповѣда да побързамъ: отстой отъ Бога, който е съ мене, за да тя не истрѣби. 22 Но Іосія не отвърнѫ лице-то си отъ него: но [щ]прѣличи ся, за да направи брань противъ него, и не послуша думы-тѣ на Нехао, които бѣхѫ изъ уста-та Божіи, и дойде да направи брань въ долъ-тъ Магеддонъ.

23 И стрѣляхѫ стрѣлци-тѣ връзъ царь Іосіѭ: и рече царь-тъ на рабы-тѣ си: Извадѣте мя вънъ, защото ся ранихъ тежко. 24 И [ъ]извадихѫ го раби-тѣ му изъ колесницѫ-тѫ, та го качихѫ на вторѫ-тѫ му колесницѫ: и докарахѫ го въ Іерусалимъ, и умрѣ, и погребе ся въ гробища-та на отцы-тѣ си. И [ы]всичкый Іуда и Іерусалимъ жалихѫ за Іосіѭ. 25 И [ь]плака Іеремія за Іосіѭ: и [ѣ]всичкы-тѣ пѣвци и пѣвачкы напомняватъ до днесь Іосіѭ въ плачове-тѣ си, и [ю]направихѫ гы обычай въ Израиль: и ето сѫ писани въ Плачь-тъ.

26 А другы-тѣ дѣянія на Іосіѭ, и добрины-тѣ му, споредъ писано-то въ законъ-тъ Господень, 27 И дѣла-та му, първы-тѣ и послѣдни-тѣ, ето сѫ писаны въ книгѫ-тѫ на Израилевы-тѣ и Іудины-тѣ царіе.

ГЛАВА 36.

1 **Н** [а]зѣхѫ людіе-тѣ отъ *Іудинѫ-тѫ* земіѭ Іоахаза Іосіинъ-тъ сынъ, та го направихѫ царь въ Іерусалимъ вмѣсто отца му. 2 На двадесеть и три годинъ бѣ Іоахазъ когато ся въцари, и царова три мѣсеца въ Іерусалимъ. 3 И свали го *отъ прѣстолъ-тъ* Египетскый царь въ Іерусалимъ, и глоби земіѭ-тѫ сто таланта сребро и единъ талантъ злато. 4 И направи Египетскый царь Еліакыма брата му царь надъ Іудѫ и Іерусалимъ, и промѣни име-то му въ Іоакымъ. А Іоахаза, брата му, зѣ Нехао, та го заведе въ Египетъ.

5 На [б]двадесеть и петь годинъ бѣ Іоакымъ когато ся въцари, и царова единадесеть годины въ Іерусалимъ: и направи

о Ездр. 6; 18.
п Гл. 29; 22.
р Виж Гл. 29; 34.
с Лев. 3; 3.
т Исх. 12; 8, 9. Втор. 16; 7.
у 1 Цар. 2; 13, 14, 15.
ф 1 Лѣт. 25; 1 и др.
х 1 Лѣт 9; 17, 18. 26; 14 и др.
ц Исх. 12; 15. 13; 6. Гл. 30; 21.
ч 4 Цар. 23; 22, 23.
ш 4 Цар. 23; 29. Іер. 46; 2.
щ 3 Цар. 22; 30.
ъ 4 Цар. 23; 30.
ы Зах 12; 11.
ь Плач. 4; 20.
ѣ Виж Мат. 9; 23.
ю Іер. 22; 20.

36

а 4 Цар. 23; 30 и др.
б 4 Цар. 23; 36, 37.

зло прѣдъ Господа Бога своего. 6 [в]Възлѣзе противъ него Навуходоносоръ Вавилонскый царь, та го тури въ оковы, [г]за да го заведе у Вавилонъ. 7 И [д]отъ съсжды-тѣ на домъ-тъ Господень занесе Навуходоносоръ у Вавилонъ, и тури гы въ храмъ-тъ си у Вавилонъ.

8 А другы-тѣ дѣла на Іоакыма, и мерзости-тѣ му които направи, и които ся намѣрихж въ него, ето сж писаны въ книгж тж на Израилевы-тѣ и Іудины-тѣ царіе: и въцари ся вмѣсто него Іоахынъ сынъ му.

9 На [е]осм*надесеть* годинъ бѣ Іоахынъ когато ся въцари, и царова три мѣсецы и десеть дни въ Іерусалимъ: и направи зло прѣдъ Господа. 10 А въ свршеніе-то на годинж-тж, [ж]проводи царь Навуходоносоръ, та го доведе у Вавилонъ, [з]съсъ избранны-тѣ съсжды на домъ-тъ Господень: и [и]направи Седекыж братъ-тъ *на отца* му царь надъ Іудж и Іерусалимъ.

11 На [і]двадесеть и еднж годинж бѣ Седекыя когато ся въцари, и царова единадесеть годины въ Іерусалимъ. 12 И створи зло прѣдъ Господа Бога своего: не ся смири прѣдъ Іеремія пророкъ-тъ, *който говореше* изъ уста Господни. 13 А [к]още ся подигнж противъ царь Навуходоносора, който го бѣ заклѣлъ въ Бога: и [л]ожесточи вратъ-тъ си, и упорствова въ сърдце-то си да ся не върне къмъ Господа Бога Израилева. 14 Всичкы-тѣ още първи отъ священницы-тѣ, и людіе-тѣ прѣумножихж прѣстжпленія-та си споредъ всичкы-тѣ мерзости на язычницы-тѣ, и оскверних домъ-тъ Господень, който освяти въ Іерусалимъ. 15 И [м]заржча имъ Господь Богъ на отцы-тѣ имъ чрѣзъ ржкж-тж на посланницы-тѣ си, като ставаше заранъ и *гы* проваждаше: защото жалеше людіе-тѣ си, и жилище-то си. 16 Но [н]тѣ ся присмивахж на посланницы-тѣ Божіи, и [о]прѣзирахж слова-та му, и [п]ся подигравахж съ пророцы-тѣ му, додѣто [р]възлѣзе гнѣвъ-тъ Господень врьзъ людіе-тѣ му, и нѣмаше вече исцѣленіе.

17 [с]Заради това доведе противъ тѣхъ Халдейскый-тъ царь, та [т]уби юношы-тѣ имъ съ ножъ вжтрѣ въ домъ-тъ на святилище-то имъ, и не пожали юношж ни дѣвицж, старецъ ни сѣдинавъ: всичкы-тѣ прѣдаде въ ржкж-тж му. 18 И [у]всичкы-тѣ съсжды на домъ-тъ Божій, голѣмы и малкы, и съкровища-та на домъ-тъ Господень, и съкровища-та на царя, и на князове-тѣ му, всичкы-тѣ занесе у Вавилонъ. 19 И [ф]изгорихж домъ-тъ Божій, и съсыпахж стѣнж-тж на Іерусалимъ, и всичкы-тѣ му палаты изгорихж съ огнь, и всичкы-тѣ му скжпоцѣнны съсжды истрѣбихж. 20 И [х]избѣгнжлы-тѣ отъ ножъ-тъ плѣни у Вавилонъ, [ц]дѣто бѣхж раби нему и на сынове-тѣ му дори до врѣме-то на Персійско-то царство: 21 За да ся испълни слово-то Господне, чрѣзъ уста-та на [ч]Іеремія, додѣто [ш]си зѣ земя-та сжбботы-тѣ си; *защото* въ всичко-то врѣме на запустѣніе-то *си* [щ]пазеше сжбботж, додѣ да ся испълнятъ седмдесеть годины.

22 А [ъ]въ първо-то лѣто на Кыра Персійскый-тъ царь, за да ся испълни слово-то Господне [ы]чрѣзъ уста-та на Іеремія, възбуди Господь духъ-тъ [ь]на Кыра Персійскый-тъ царь, та прогласи по всичко-то си царство, още и писменно, и рече: 23 [ю]Така говори Кыръ Персійскый царь: Іеова, Богъ небесный ми даде всичкы-тѣ царства на земля-тж: и той ми заповѣда да му съградія домъ въ Іерусалимъ, който е въ Іудж. Който ся намира между васъ отъ всичкы-тѣ неговы людіе, Іеова неговый Богъ да бжде съ него, и нека възлѣзе.

в 4 Цар. 24; 1. Вижъ Авв. 1; 6.
г Вижъ 4 Цар. 34; 6. Іер. 22; 18, 19. 36; 30.
д 4 Цар. 24; 13. Дан. 1; 1, 2. 5; 2.
е 4 Цар. 24; 8.
ж 4 Цар. 24; 10—17.
з Дан. 1; 1, 2. 5; 2.
и Іер. 37; 1.
і 4 Цар. 24; 18. Іер. 52; 1 и дрг.
к Іер. 52; 3. Іез. 17; 15, 18.
л 4 Цар. 17; 14.
м Іер. 25; 3, 4. 35; 15. 44; 4.
н Іер. 5; 12, 13.
о Прит. 1; 25, 30.
п Іер. 32; 3. 38; 6. Мат. 23; 34.
р Псал. 74; 1. 79; 5
с Втор. 28; 49. 4 Цар. 25; 1 и дрг. Езд. 9; 7.
т Псал. 74; 20. 79; 2, 3.
у 4 Цар. 25; 13 и дрг.
ф 4 Цар. 25; 9. Псал. 74; 6, 7 79; 1, 7.
х 4 Цар. 25; 11.
ц Іер. 27; 7.
ч Іер. 25; 9, 11, 12. 26; 6, 7. 29; 10.
ш Лев. 26; 34, 35, 43. Дан. 9; 2.
щ Лев. 25; 4, 5.
ъ Езд. 1; 1.
ы Іер. 25; 12, 13. 29; 10. 33; 10, 11, 14.
ь Иса. 44; 28.
ю Езд. 1; 2, 3.

ЕЗДРА.

ГЛАВА 1.

1 А въ първо-то лѣто на Кыра Персійскый-тъ царь, за да ся испълни слово-то Господне [а]чрѣзъ уста-та на Іереміѭ, възбуди Господь духъ-тъ на Кыра Персійскый-тъ царь, та [б]прогласи по всичко-то си царство, още и писменно, и рече: 2 Така говори Кыръ Персійскый царь: Іеова Богъ небесный ми даде всичкы-тѣ царства на земіѭ-тѫ: и [в]той ми заповѣда да му съградіѭ домъ въ Іерусалимъ, който е въ Іудѫ. 3 Който ся намира между васъ отъ всичкы-тѣ неговы людіе, неговъ-тъ Богъ да бѫде съ него, и нека възлѣзе въ Іерусалимъ, който е въ Іудѫ, и нека съгради домъ-тъ на Іеова Бога Израилева: [г]Той е Богъ който е въ Іерусалимъ. 4 А всичкы-тѣ които останѫтъ, по всичкы-тѣ мѣста, дѣто пришелствуватъ, да му помогнѫтъ мѫжіе-тѣ на онова мѣсто съсъ сребро, и съсъ злато, и съ имотъ, и съсъ скотове, освѣнь самоволно-то приношеніе за домъ-тъ Божій, който е въ Іерусалимъ.

5 Тогазь станѫхѫ началници-тѣ на отечествія-та на Іудѫ и на Веніамина, и священници-тѣ, и Левити-тѣ, съсъ всичкы-тѣ [д]на които Богъ подбуди духъ-тъ да възлѣзѫтъ за да съградятъ домъ-тъ Господень, който е въ Іерусалимъ: 6 И всичкы-тѣ имъ околни помогнѫхѫ имъ съсъ сребърны съсѫды, съсъ злато, съ имотъ, и съсъ скотове, и съсъ скѫпоцѣнны нѣща, освѣнь всичкы-тѣ самоволны приношенія. 7 И [е]извади царь Кыръ съсѫды-тѣ на домъ-тъ Господень, [ж]които Навуходоносоръ бѣ донеслъ отъ Іерусалимъ, и турилъ гы бѣ въ домъ-тъ на богъ-тъ си: 8 И извади тѣхъ Кыръ Персійскый царь съ рѫкѫ-тѫ на Миѳридаѳа съкровищникъ-тъ, и брой гы на [з]Сасавассара Іудейскый-тъ князь. 9 И число-то имъ е това: тридесеть златни легени, тысяща сребърни легени, и двадесеть и деветь ножеве, 10 Тридесеть златни крондири, четыристотинъ и десеть крондири сребърни втори, другы съсѫди тысяща. 11 Всичкы-тѣ златни и сребърни съсѫди бѣхѫ петь тысящи и четыристотинъ: всичкы-тѣ занесе Сасавассаръ, съ плѣнницы-тѣ които възлѣзохѫ отъ Вавилонъ въ Іерусалимъ.

ГЛАВА 2.

1 [а]А тѣзи сѫ человѣци-тѣ на область-тѫ които възлѣзохѫ отъ плѣненіе-то на плѣнницы-тѣ, [б]които Навуходоносоръ Вавилонскый царь прѣсели у Вавилонъ, и които ся вървѫхѫ въ Іерусалимъ, и въ Іудеіѭ, всякой въ градъ-тъ си: 2 Които дойдохѫ съсъ Зоровавеля, Іисуса, Неемію, Сараію, Рееліѭ, Мардохея, Валасана, Масфара, Вагуя, Реума, Ваанѫ. *Това бѣ* число-то на мѫжіе-тѣ отъ Израилевы-тѣ людіе: 3 Фаросови сынове, двѣ тысящи и сто и седмдесеть и два: 4 Сефатіеви сынове, триста и седмдесеть и два: 5 Арахови сынове, [в]седмстотинъ и седмдесеть и петь: 6 [г]Фааѳъ-моавови сынове, отъ Іисусовы-тѣ *и* Іоавовы-тѣ сынове, двѣ тысящи и осмстотинъ и дванадесеть: 7 Еламови сынове, тысяща и двѣстѣ и петдесеть и четыри: 8 Затѳуеви сынове, деветстотинъ и четыридесеть и петь: 9 Закхееви сынове, седмстотинъ и шестдесеть: 10 Ванууеви сынове, шестстотинъ и четыридесеть и два: 11 Виваіеви сынове, шестстотинъ и двадесеть и три: 12 Азгадови сынове, тысяща и двѣстѣ и двадесеть и два: 13 Адоникамови сынове, шестстотинъ и шестдесеть и шесть: 14 Вагуеви сынове, двѣ тысящи и петдесеть и шесть: 15 Адинови сынове, четыристотинъ и петдесеть и четыри: 16 Атирови сынове отъ Езекыѭ, деветдесеть и осмь: 17 Висаеви сынове, триста и двадесеть и три: 18 Іораеви сынове, сто и дванадесеть: 19 Асумови сынове, двѣстѣ и двадесеть и три: 20 Гывварови сынове, деветдесеть и петь: 21 Виѳлеемови сынове, сто и двадесеть и три: 22 Нетофаѳскы мѫжіе, петдесеть и шесть: 23 Анаѳоѳскы мѫжіе, сто и двадесеть и осмь: 24 Азмавеѳови сынове, четыридесеть и два: 25 Сынове на Кыріаѳіаримъ, на Хефирѫ, и на Вироѳъ, седмстотинъ и четыридесеть и три: 26 Сынове на Рамѫ и Гаваіѫ, шестстотинъ и двадесеть и единъ: 27 Мѫжіе на Михмасъ, сто и двадесеть и два: 28 Веѳилскы и Гайскы

а 2 Лѣт. 36; 22, 23. Іер. 25; 12. 29; 10.
б Гл. 5; 13, 14.
в Иса. 44; 28. 45; 1, 13.
г Дан. 6; 26.
д Фил. 2; 13.
е Гл. 5; 14. 6; 5.
ж 4 Цар. 24; 13. 2 Лѣт. 36; 7.
з Виж Гл. 5; 14.

—

а Неем. 7; 6 и дрг.
б 4 Цар. 24; 14, 15, 16. 25; 11. 2 Лѣт. 36; 20.
в Виж Неем. 7; 10.
г Виж Неем. 7; 11.

29 мѫжіе, двѣстѣ и двадесеть и три: Сыно-
30 ве на Нево, петдесеть и два: Магвисови
31 сынове, сто и петдесеть и шесть: Сыно-
ве [д]на другый Еламъ, тысяща и двѣстѣ
32 и петдесеть и четыри: Харимови сынове,
33 триста и двадесеть: Сынове на Лодъ, на
Адидъ, и на Оно, седмстотинъ и дводе-
34 сеть и петь: Сынове на Іерихонъ, триста
35 и четыридесеть и петь: Сынове на Се-
наѭ, три тысящи и шестстотинъ и три-
десеть.

36 Священници-тѣ: Іедаіеви сынове, отъ
Іисусовъ-тъ домъ, [е]деветстотинъ и седм-
37 десеть и три: [ж]Еммирови сынове, тыся-
38 ща и петдесеть и два: [з]Пасхорови сынове,
тысяща и двѣстѣ и четыридесеть и седмь:
39 [и]Харимови сынове, тысяща и семнадесеть.

40 Левити-тѣ: Іисусови и Кадміилови сы-
нове, отъ Одавіевы-тѣ сынове, седмдесеть
и четыри.

41 Пѣвци-тѣ: Асафови-тѣ сынове, сто и
двадесеть и осмь.

42 Сынове-тѣ на вратари-тѣ: Селумови сы-
нове, Атерови сынове, Талмонови сынове,
Аккувови сынове, Атитаеви сынове, Со-
ваеви сынове, всичкы-тѣ сто и тридесеть
и деветь.

43 [і]Неѳиними-тѣ: Сихаеви сынове, Асу-
фаеви сынове, Тавваоѳови сынове, Кыро-
44 сови сынове, Сіаеви сынове, Фадонови
45 сынове, Леванаеви сынове, Агаваеви сы-
46 нове, Аккувови сынове, Агавови сынове,
47 Салмаеви сынове, Ананови сынове, Гед-
дилови сынове, Гаарови сынове, Реаіеви
48 сынове, Расинови сынове, Некодаеви сы-
49 нове, Газамови сынове, Озаеви сынове,
50 Фассееви сынове, Висаеви сынове, Аса-
наеви сынове, Меунимови сынове, Нефу-
51 симови сынове, Ваквукови сынове, Аку-
52 фаеви сынове, Арурови сынове, Васало-
ѳови сынове, Меидаеви сынове, Арсаеви
53 сынове, Варкосови сынове, Сисарови сы-
54 нове, Ѳамаеви сынове, Несіеви сынове,
Атифаеви сынове.

55 Сынове-тѣ [к]на Соломоновы-тѣ рабы:
Сотаеви сынове, Софереѳови сынове, Фе-
56 рудаеви сынове, Ялаеви сынове, Дарко-
57 нови сынове, Геддилови сынове, Сефатіе-
ви сынове, Аттилови сынове, Фохереѳо
ви сынове отъ Севаимъ, Аміеви сынове.
58 [л]Всичкы-тѣ Неѳиними, и сынове-тѣ [м]на
Соломоновы-тѣ рабы, бѣха триста и де-
ветдесеть и два.

59 А тѣзи бѣхѫ възлѣзли-тѣ отъ Ѳелъ-ме-
лахъ, Ѳелъ-ариса, Херувъ, Аданъ, *и* Ем-
миръ: и не могохѫ да покажѫтъ домъ-тъ
на отечествіе-то си, и сѣме-то си, дали
60 бѣхѫ отъ Израиля: Далаіеви сынове,
Товіеви сынове, Некодаеви сынове: шест-
61 стотинъ и петдесеть и два: И отъ свя-
щеническы-тѣ сынове: Аваіеви сынове,
Аккосови сынове, сынове на Верзеллая,
който зѣ женѫ отъ дъщери-тѣ [н]на Вер-
зеллая Галаадецъ-тъ, и наименова ся спо-
62 редъ име-то имъ. Тѣ потърсихѫ описа-
ніе-то си *между* изброены-тѣ по родо-
словіе, и не ся намѣрихѫ: [о]заради това
63 ся исхвърлихѫ отъ священство-то. И ре-
че имъ управитель-тъ, [п]да не ядѫтъ отъ
прѣсвяты-тѣ нѣща, додѣ не въстане свя-
щенникъ [р]съ Уримъ и Ѳуммимъ.

64 [с]Всичко-то събраніе купно бѣхѫ четы-
ридесеть и двѣ тысящи и триста и шест-
65 десеть. Освѣнь рабы-тѣ имъ и рабыни-тѣ
имъ, които бѣхѫ седмь тысящи и триста
и тридесеть и седмь: и отъ тѣхъ двѣстѣ
66 пѣвци и пѣвачкы. Коніе-тѣ имъ седмсто-
тинъ и тридесеть и шесть: мьскы-тѣ имъ,
67 двѣстѣ и четыридесеть и петь: Камилы-
тѣ имъ, четыристотинъ и тридесеть и петь:
осли-тѣ имъ, шесть тысящи и седмстотинъ
и двадесеть.

68 А [т]*нѣкои си* отъ началницы-тѣ на оте-
чествія-та, когато дойдохѫ въ домъ-тъ
Господенъ който е въ Іерусалимъ, прине-
сохѫ своеволно за домъ-тъ Божій, за да
69 го въздигнѫтъ на мѣсто-то му: Дадохѫ
споредъ силѫ-тѫ си [у]въ съкровище-то
за дѣло-то, шесть тмы и еднѫ тысящѫ
драхмы злато, и петь тысящы мнасы сре-
бро, и сто священическы одежды.

70 [ф]Така священници-тѣ и Левити-тѣ, и
отъ людіе-тѣ, и пѣвци-тѣ, и вратари-тѣ,
и Неѳиними-тѣ, ся населихѫ въ градо-
ве-тѣ си, и всичкый Израиль въ градо-
ве-тѣ си.

ГЛАВА 3.

1 И като стигнѫ седмый мѣсецъ, и Израи-
леви-тѣ сынове бѣхѫ въ градове-тѣ, съ-
брахѫ ся людіе-тѣ като единъ человѣкъ
2 въ Іерусалимъ. И станѫ Іисусъ Іоседе-
ковъ-тъ сынъ, и братія-та му, священни-
ци-тѣ, и Зоровавель [а]Салаѳииловъ-тъ сынъ,
и братія-та му, та съградихѫ олтарь-тъ
на Бога Израилева, за да приносятъ все-
съжженіе върху него, [б]споредъ писано-то
въ законъ-тъ на Моисея человѣка Божія.
3 И поставихѫ олтарь-тъ на мѣсто-то му,
понеже ся страхувахѫ отъ людіе-тѣ на о-
нѣзи мѣста: и принесохѫ върху него все-
съжженія Господу, [в]всесъжженія заранъ
4 и вечеръ. И [г]направихѫ праздникъ-тъ на

д Виж Ст. 7.
е 1 Лѣт. 24; 7.
ж 1 Лѣт. 24; 14.
з 1 Лѣт. 9; 12.
и 1 Лѣт. 24; 8.
і 1 Лѣт. 9; 2.
к 3 Цар. 9; 21.
л Іис. Нав 9; 21, 27. 1 Лѣт. 9; 2.
м 3 Цар 9; 21.
н 2 Цар. 17; 26.
о Числ. 3; 10.
п Лев. 22; 2, 10, 15, 16.
р Исх. 28; 30 Числ. 27; 21.
с Неем 7; 66 и др.
т Неем. 7; 70.
у 1 Лѣт. 26; 20.
ф Гл. 6; 16, 17. Неем. 7; 73.
а Мат. 1; 12. Лук. 3; 27.
б Втор 12; 5.
в Числ. 28; 3, 4.
г Неем. 8; 14, 17. Зах. 14; 16, 17.

шатры-тѣ, [д] споредъ писано-то, [е] и повседневны-тѣ всесъжженія по число, както бѣ повелѣно споредъ опрѣдѣлено-то на всякой день. 5 И слѣдъ това *принесохѫ* [ж] всегдашни-тѣ всесъжженія, и на новомѣсечія-та, и на всичкы-тѣ освященны Господни праздницы, и на всякого който приноси самоволно приношеніе Господу. 6 Отъ първый-тъ день на седмый-тъ мѣсецъ начнѫхѫ да приносятъ всесъжженія Господу: но основанія-та на храмъ-тъ Господень не бѣхѫ ся турили *още*. 7 И дадохѫ сребро на каменосѣчцы-тѣ, и на дърводѣлцы-тѣ: [з] и хранѫ, и піеніе, и елей, на Сидоняны-тѣ, и на Тиряны-тѣ, за да донесѫтъ кедровы дървіе отъ Ливанъ въ море-то [и] на Іоппіѭ, [і] споредъ *даденото* тѣмъ дозволеніе отъ Кыра Персійскый-тъ царь.

8 И въ второ-то лѣто отъ завращаніе-то имъ въ домъ-тъ Божій въ Іерусалимъ, въ вторый-тъ мѣсецъ, начнѫхѫ Зоровавель Салаѳіиловъ-тъ сынъ, и Іисусъ Іоседековъ-тъ сынъ, и прочіи-тѣ отъ братія-та имъ, священници, и Левити, и всичкы-тѣ що бѣхѫ дошли отъ плѣнъ-тъ въ Іерусалимъ: [к] и поставихѫ Левиты-тѣ, отъ възрастъ двадесеть годинъ и нагорѣ, за да настояватъ върху работаніе-то на домъ-тъ Господень. 9 И [л] прѣдстоя Іисусъ, синове-тѣ му и братія-та му, Кадміилъ и синове-тѣ му, Іудини сынове, като единъ *человѣкъ*, за да настояватъ върху тѣзи които работехѫ въ домъ-тъ Божій: синове-тѣ Инададови, сынове-тѣ имъ, и братія-та имъ Левити-тѣ.

10 И когато градители-тѣ турихѫ основанія-та на домъ-тъ Господень, [м] поставихѫ священницы-тѣ съ одежды-тѣ имъ, съ трѫбы, и Левиты-тѣ Асафовы-тѣ сынове съ кымвалы, за да пѣснословятъ Господу, [н] споредъ уставъ-тъ на Давида царя Израилева: 11 И [о] пѣехѫ взаимно пѣснословяще и благодаряще Господа: [п] защото е благъ, [р] защото е въ вѣкъ милость-та му надъ Израиля. И всичкы-тѣ людіе въскликнѫхѫ съ голѣмо въсклицаніе и хвалехѫ Господа, заради основаніе-то на домъ-тъ Господень. 12 И [с] мнозина отъ священницы-тѣ и Левиты-тѣ, и началницы-тѣ на отечествія-та, старци, които бѣхѫ видѣли първый-тъ домъ, като ся основаваше тойзи домъ прѣдъ очи-тѣ имъ, плачехѫ съ голѣмъ гласъ: а мнозина въскликнѫхѫ велегласно съ веселіе. 13 И не различавахѫ людіе-тѣ гласъ-тъ на весело-то въсклицаніе отъ гласъ-тъ на плачь-тъ на людіе-тѣ: защото людіе-тѣ въсклицавахѫ съ голѣмъ гласъ, и гласъ-тъ ся чуеше на далечь.

ГЛАВА 4.

1 А [а] Іудини-тѣ и Веніаминови-тѣ врагове, като чухѫ че сынове-тѣ на плѣнъ-тъ градятъ храмъ-тъ на Господа Бога Израилева, 2 Дойдохѫ при Зоровавеля и при началницы-тѣ на отечествія-та, та имъ рекохѫ: Да съградимъ съ васъ: защото *и ный* търсимъ вашій-тъ Богъ, както вы, нему и жремъ [б] отъ дни-тѣ на Есараддона Ассирійскый-тъ царь, който ны възведе тукъ. 3 Но Зоровавель, и Іисусъ, и другы-тѣ отъ началницы-тѣ на Израилевы-тѣ отечествія, имъ рекохѫ: [в] Не е *възможно* вамъ и намъ да съградимъ домъ на нашій-тъ Богъ: но ный сами ще съградимъ на Господа Бога Израилева, [г] както ни заповѣда царь Кыръ, Персійскый царь. 4 Тогазь [д] людіе-тѣ на тѫзь земіѭ ослабявахѫ рѫцѣ-тѣ на Іудины-тѣ людіе, 5 и прѣчехѫ имъ въ граденіе-то, И наемахѫ съвѣтницы противъ тѣхъ, за да правятъ суетенъ съвѣтъ-тъ имъ, въ всичкы-тѣ дни на Кыра Персійскый-тъ царь, дори и до царство-то на Дарія Персійскый-тъ царь.

6 И въ царство-то на Ассуира, въ начало-то на царство-то му, писахѫ обвиненія противъ жители-тѣ на Іудеіѭ и Іерусалимъ. 7 И въ дни-тѣ на Артаксеркса писа Висламъ, Миѳридаѳъ, Тавеилъ, и другы-тѣ имъ съслужители, на Артаксеркса Персійскый-тъ царь: и писмо-то бѣ писано Сиркы, и истълкувано Сиркы. 8 Реумъ повелитель-тъ, и Самса писецъ-тъ писахѫ посланіе противъ Іерусалимъ къмъ Артаксеркса царь-тъ, споредъ тоя образъ:

9 Реумъ повелитель-тъ и Самса писецъ-тъ, и другы-тѣ имъ съслужители: [е] Динци-тѣ, Афарсахцы-тѣ, Тарфалци-тѣ, Афарсяни-тѣ, Архевци-тѣ, Вавилоняни-тѣ, Сусанци-тѣ, 10 Деавци-тѣ, Еламци-тѣ, И [ж] прочіи-тѣ отъ народы-тѣ които великый и славный Асенафаръ прѣведе та насели въ градове-тѣ на Самаріѭ, и другы-тѣ които бѣхѫ оттамъ рѣкѫ-тѫ, [з] и прочая. 11 Това е прѣписъ-тъ на посланіе-то което проводихѫ нему, на царь Артаксеркса:

Раби-тѣ ти, мѫжіе-тѣ които сѫ оттамъ рѣкѫ-тѫ, и прочая.

12 Да е извѣстно на царя, че Іудеи-тѣ които възлѣзохѫ отъ тебе при насъ, като дойдохѫ въ Іерусалимъ, градятъ отстѫ-

д Исх 23; 16.
е Числ. 29; 12 и дрг.
ж Исх 29; 38. Числ. 28; 3, 11, 19, 26. 29; 2, 8, 13
з 3 Цар 5; 6, 9. 2 Лѣт. 2; 10. Дѣян. 12; 20.
и 2 Лѣт. 2; 16. Дѣян. 9; 36.
і Гл. 6; 3.
к 1 Лѣт. 23; 24, 27.
л Гл. 2; 40.
м 1 Лѣт. 16; 5, 6, 42.
н 1 Лѣт. 6; 31. 16; 4. 25; 1.
о Исх. 15; 21. 2 Лѣт. 7; 3. Неем. 12; 24.
п 1 Лѣт. 16; 34. Псал. 136; 1.
р 1 Лѣт. 16; 41. Іер. 33; 11.
с Вижь Агг. 2; 3.

—

а Вижь Ст. 7, 8, 9.
б 4 Цар. 17; 24, 32, 33. 19; 37. Ст. 10.
в Неем. 2; 20.
г Гл. 1; 1, 2, 3.
д Гл. 3; 3.
е 4 Цар. 17; 30, 31.
ж Ст. 1.
з Вижь Ст. 11, 17. Гл. 7; 12.

пникъ-тъ и лукавый-тъ градъ, и въздигатъ стѣнѫ-тѫ, и съединяватъ основанія-та.

13 Да е извѣстно сега на царя, че ако ся съгради тойзи градъ, и ся въздигнѫтъ стѣны-тѣ, не щѫтъ да платятъ [з]данъкъ, мыто, или пошлинѫ: и ще поврѣдишь доходъ-тъ на царіе-тѣ. 14 А понеже ся хранимъ отъ палатѫ-тѫ, было бы неприлично за насъ да гледамы поврѣдѫ-тѫ на царя, за то проводихмы да извѣстимъ на царя, 15 За да ся придири въ книгѫ-тѫ на памятописанія-та на отцы-тѣ ти: и ще намѣришь въ книгѫ-тѫ на памятописанія-та, и ще познаешь че тойзи градъ е градъ отстѫпникъ, и пагубенъ на царіе-тѣ и на области-тѣ, и че отъ старо врѣме дигахѫ въстанія въ срѣдъ него, за коіѫто винѫ тойзи градъ ся опустоши. 16 Извѣстявамы на царя, че тойзи градъ ако ся *пакъ* съгради, и ся въздигнѫтъ стѣны-тѣ му, не ще да имашь никаквѫ часть отсамъ рѣкѫ-тѫ.

17 Царь-тъ отговори на Реума повелитель-тъ, и Самса писецъ-тъ, и на другы-тѣ имъ съслужители които живѣехѫ въ Самаріѭ, и на другы-тѣ които бѣхѫ отсамъ рѣкѫ-тѫ: миръ, и прочая. 18 Писмо-то което проводихте намъ прочете ся прѣдъ мене. 19 И издаде ся повелѣніе отъ мене, та издирихѫ, и намѣрихѫ че тойзи градъ отъ старо врѣме ся е подигалъ противъ царіе-тѣ, и ставахѫ въ него мятежи и въстанія. 20 Имало още крѣпкы царіе надъ Іерусалимъ, [і]които владѣяли надъ всичкы-тѣ които бѣхѫ [к]отсамъ рѣкѫ-тѫ: и имъ ся плащало данъкъ, мыто, и пошлина. 21 Сега прочее заповѣдайте да прѣстанѫтъ онѣзи мѫжіе, и тойзи градъ да ся не съгради, додѣ ся издаде повелѣніе отъ мене. 22 И внимайте да не направите небрѣженіе въ това: за да не порасте зло-то за тщетѫ на царіе-тѣ. 23 А когато ся прочете прѣписъ-тъ на посланіе-то на царь Артаксеркса прѣдъ Реума, и Самсѫ писецъ-тъ, и прѣдъ съслужители-тѣ имъ, прибързахѫ да възлѣзѫтъ въ Іерусалимъ при Іудеи-тѣ, та гы спрѣхѫ съсъ силнѫ рѫкѫ. 24 И прѣстанѫ дѣло-то на домъ-тъ Божій който е въ Іерусалимъ, и останѫ въспрѣно дори до второ-то лѣто на царствованіе-то на Дарія Персійскый царь.

ГЛАВА 5.

1 Тогазь пророци-тѣ, пророкъ [а]Аггей, и [б]Захарія Иддовъ-тъ сынъ, пророчествувахѫ на Іудеи-тѣ, които бѣхѫ въ Іудеѭ и Іерусалимъ, въ име-то на Бога Израилева. 2 Тогазь станѫхѫ [в]Зоровавель Салаѳіиловъ-тъ сынъ, и Іисусъ Іоседековъ-тъ сынъ, та начнѫхѫ да градятъ домъ-тъ Божій който е въ Іерусалимъ: и съ тѣхъ пророци-тѣ Божіи имъ помагахѫ.

3 Въ това врѣме дойдохѫ при тѣхъ [г]Таѳанай, областникъ-тъ отсамъ рѣкѫ-тѫ, и Сеѳаръ-вознай, и съслужители-тѣ имъ, та имъ рекохѫ така: [д]Кой ви заповѣда да градите тойзи домъ, и да въздигате тѫзи стѣнѫ? 4 И [е]тогазь имъ казахмы кои сѫ имена-та на мѫжіе-тѣ, които градятъ това зданіе. 5 Но [ж]вързху старѣйшины-тѣ на Іудеи-тѣ бѣше око-то на тѣхный-тъ Богъ, и не могохѫ да гы спрѫтъ, додѣ отиде работа-та при Даріѭ: и [з]тогазь дадохѫ отвѣтъ чрѣзъ посланіе за това. 6 Прѣписъ на посланіе-то, което Таѳанай, областникъ-тъ отсамъ рѣкѫ-тѫ, и Сеѳаръ-вознай, [и]и съслужители-тѣ му Афарсахцы-тѣ които сѫ отсамъ рѣкѫ-тѫ, 7 проводихѫ на царь Дарія. Проводихѫ му посланіе, въ което бѣ писано така:

Царю Дарію всяко благополучіе.

8 Вѣдомо да бѫде на царя, че ходихмы въ Іудейскѫ-тѫ область къмъ домъ-тъ на великаго Бога, и той ся гради съ голѣмы каменіе, и турятъ ся дървіе въ стѣны-тѣ, и това дѣло прави ся скоро, и успѣва въ рѫцѣ-тѣ имъ. 9 А като попытахмы онѣзи старѣйшины, говорихмы имъ така: [і]Кой ви заповѣда да градите тойзи домъ, 10 и да въздигате тѣзи стѣны? Още и за имена-та имъ попытахмы, за да ти явимъ и да *ти* пишемъ имена-та на мѫжіе-тѣ 11 които сѫ главатари-тѣ имъ. И отговорихѫ ни така, и рекохѫ: Ный смы раби на Бога небеснаго и земнаго, и градимъ домъ-тъ който е былъ съграденъ прѣдъ много уже годины, когото великъ Израилевъ царь съгради [к]и свърши: 12 [л]Но отци-тѣ ни като разгнѣвахѫ Бога небеснаго, прѣдаде гы въ рѫкѫ-тѫ на [м]Навуходоносора, Вавилонскый-тъ царь, Халдеецъ-тъ, та съсыпа тойзи домъ, и прѣсели людіе-тѣ у Вавилонъ. 13 Но въ първо-то лѣто [н]на Кыра Вавилонскый-тъ царь, царь Кыръ даде повелѣніе да ся съгради тойзи Божій домъ. 14 Още [о]и златны-тѣ и сребърны-тѣ съсѫды на Божій-тъ домъ които Навуходоносоръ бѣ зѣлъ отъ храмъ-тъ що бѣ въ Іерусалимъ, та гы бѣ отнеслъ въ храмъ-тъ на Вавилонъ, тѣхъ Кыръ царь-тъ дигнѫ отъ Вавилонскый-тъ храмъ, та ся прѣдадохѫ на именуемый-тъ Сасавассаръ, когото бѣ направилъ област-

з Гл. 7; 24.
і 3 Цар. 4; 21. Псал. 72; 8.
к Быт. 15; 18. Іис. Нав. 1; 4.
—
а Агг. 1; 1.
б Зах. 1; 1.
в Гл. 3; 2.
г Ст 6. Гл. 6; 6.
д Ст. 9.
е Ст. 10.
ж Вижь Гл. 7; 6, 28. Псал. 33; 18.
з Гл 6: 6.
и Гл. 4; 9.
і Ст. 3, 4.
к 3 Цар. 6; 1.
л 2 Лѣт. 36: 16, 17.
м 4 Цар. 24; 2. 25; 8, 9, 11.
н Гл. 1; 1.
о Гл. 1: 7, 8. 6; 5.

шатры-тѣ, [д]споредъ писано-то, [е]и повседневны-тѣ всесъжженія по число, както бѣ повелѣно споредъ опрѣдѣлено-то на вся-
5 кой день. И слѣдъ това *принесохѫ* [ж]всегдашни-тѣ всесъжженія, и на новомѣсечія-та, и на всичкы-тѣ освященны Господни праздницы, и на всякого който приноси самоволно приношеніе Господу.
6 Отъ първый-тъ день на седмый-тъ мѣсецъ начнѫхѫ да приносятъ всесъжженія Господу: но основанія-та на храмъ-тъ Го-
7 сподень не бѣхѫ ся турили *още*. И дадохѫ сребро на каменосѣчцы-тѣ, и на дърводѣлцы-тѣ: [з]и хранѫ, и піеніе, и елей, на Сидоняны-тѣ, и на Тиряны-тѣ, за да донесѫтъ кедровы дървіе отъ Ливанъ въ море-то [и]на Іоппіѭ, [і]споредъ *дадено-то* тѣмъ дозволеніе отъ Кыра Персійскый-тъ царь.
8 И въ второ-то лѣто отъ завращаніе-то имъ въ домъ-тъ Божій въ Іерусалимъ, въ вторый-тъ мѣсецъ, начнѫхѫ Зоровавель Салаѳіиловъ-тъ сынъ, и Іисусъ Іоседековъ-тъ сынъ, и прочіи-тѣ отъ братія-та имъ, священници, и Левити, и всичкы-тѣ що бѣхѫ дошли отъ плѣнъ-тъ въ Іерусалимъ: [к]и поставихѫ Левиты-тѣ, отъ възрастъ двадесеть годинъ и нагорѣ, за да настояватъ върху работаніе-то на домъ-тъ
9 Господень. И [л]прѣдстоя Іисусъ, синове-тѣ му и братія-та му, Кадміилъ и синове-тѣ му, Іудини сынове, като единъ *человѣкъ*, за да настояватъ върху тѣзи които работехѫ въ домъ-тъ Божій: синове-тѣ Инададови, синове-тѣ имъ, и братія-та имъ Левити-тѣ.
10 И когато градители-тѣ турихѫ основанія-та на домъ-тъ Господень, [м]поставихѫ священницы-тѣ съ одежды-тѣ имъ, съ трѫбы, и Левиты-тѣ Асафовы-тѣ синове съ кымвалы, за да пѣснословятъ Господу, [н]споредъ уставъ-тъ на Давида царя Из-
11 раилева: И [о]пѣехѫ взаимно пѣснословяще и благодаряще Господа: [п]защото е благъ, [р]защото е въ вѣкъ милость-та му надъ Израиля. И всичкы-тѣ людіе въскликнѫхѫ съ голѣмо въсклицаніе и хвалехѫ Господа, заради основаніе-то на
12 домъ-тъ Господень. И [с]мнозина отъ священницы-тѣ и Левиты-тѣ, и началницы-тѣ на отечествія-та, старци, които бѣхѫ видѣли първый-тъ домъ, като ся основаваше тойзи домъ прѣдъ очи-тѣ имъ, плачехѫ съ голѣмъ гласъ: а мнозина въскликнѫ-
13 хѫ велегласно съ веселіе. И не различавахѫ людіе-тѣ гласъ-тъ на весело-то въсклицаніе отъ гласъ-тъ на плачь-тъ на людіе-тѣ: защо съ голѣмъ гла[...] на далечь.

ГЛ[...]

1 А [а]Іудини-тѣ и [...] като чухѫ че сыно[...] дятъ храмъ-тъ на [...]
2 лева, Дойдохѫ при [...] чалницы-тѣ на отеч[...] кохѫ: Да съградим[...] *ный* търсимъ вашій-[...] нему и жремъ [б]отъ [...] на Ассирійскый-тъ ц[...]
3 веде тукъ. Но Зоров[...] другы-тѣ отъ началн[...] вы-тѣ отечествія, имъ [...] *можно* вамъ и намъ д[...] на нашій-тъ Богъ: но [...] градимъ на Господа [...] [в]както ни заповѣда царь [...]
4 скый царь. Тогазь [г]лю[...] земіѭ ослабявахѫ рѫцѣ-т[...]
5 людіе, и прѣчехѫ имъ въ [...] наемахѫ съвѣтницы противъ [...] правятъ суетенъ съвѣтъ-тъ [...] кы-тѣ дни на Кыра Персійс[...] дори и до царство-то на Д[...] скый-тъ царь.
6 И въ царство-то на Ассуир[...] ло-то на царство-то му, писахѫ противъ жители-тѣ на Іудеѭ
7 лимъ. И въ дни-тѣ на Артаксе[...] Висламъ, Миѳридаѳъ, Тавеилъ, тѣ имъ съслужители, на Артаксер[...] сійскый-тъ царь: и писмо-то бѣ
8 Сирскы, и истълкувано Сирскы. повелитель-тъ, и Самса писецъ-[...] сахѫ посланіе противъ Іерусалимъ Артаксеркса царь-тъ, споредъ тоя об[...]
9 Реумъ повелитель-тъ и Самса писец[...] и другы-тѣ имъ съслужители: [д]Динцы Афарсахцы-тѣ, Тарфалци-тѣ, Афарса[...] тѣ, Архевци-тѣ, Вавилоняни-тѣ, Сус[...]
10 ци-тѣ, Деавци-тѣ, Еламци-тѣ, И [е]пр[...] чіи-тѣ отъ народы-тѣ които великый славный Асенафаръ прѣведе та насел[...] въ градове-тѣ на Самаріѭ, и другы-тѣ които бѣхѫ оттамъ рѣкѫ-тѫ, [ж]и прочая.
11 Това е прѣписъ-тъ на посланіе-то което проводихѫ нему, на царь Артаксеркса:
Раби-тѣ ти, мѫжіе-тѣ които сѫ оттамъ рѣкѫ-тѫ, и прочая.
12 Да е извѣстно на царя, че Іудеи-тѣ които възлѣзохѫ отъ тебе при насъ, като дойдохѫ въ Іерусалимъ, гр[...]

[д] Исх. 23; 16.
[е] Числ. 29; 12 и дрг.
[ж] Исх. 29; 38. Числ. 28; 3, 11, 19, 26. 29; 2, 8, 13
[з] 3 Цар. 5; 6, 9. 2 Лѣт. 2; 10. Дѣян. 12; 20.
[и] 2 Лѣт. 2; 16. Дѣян. 9; 36.
[і] Гл. 6; 3.
[к] 1 Лѣт. 23; 24, 27.
[л] Гл. 2; 40.
[м] 1 Лѣт. 16; 5, 6, 42.
[н] 1 Лѣт. 6; 31. 16; 4. 25; 1.
[о] Исх. 15; 21. 2 Лѣт. 7; 3. Неем. 12; 24.
[п] 1 Лѣт. 16; 34. Псал. 136; 1.
[р] 1 Лѣт. 16; 41. Іер. 33; 11.
[с] Вижь Агг. 2; 3.

[а] Вижь Ст. 7, 8, 9.
[б] 4 Цар. 17; 2[...] Ст. 10.

пникъ-тъ и лукавый-тъ
стѣнѫ-тѫ, и съединя
13 Да е извѣстно сега н
съгради тойзи градъ,
стѣны-тѣ, не щѫтъ да
мыто, или пошлинѫ: и
14 ходъ-тъ на царіе-тѣ. А
нимъ отъ палатѫ-тѫ, б
но за насъ да гледамъ
царя, за то проводихмы
15 царя, За да ся придири
памятописанія-та на от
мѣришь въ книгѫ-тѫ на
и ще познаешь че тойз
отстѫпникъ, и пагубенъ
области-тѣ, и че отъ ста
въстанія въ срѣдъ него,
16 тойзи градъ ся опустош
на царя, че тойзи градъ
гради, и ся въздигнѫтъ
ще да имашь никаквѫ ч
кѫ-тѫ.
17 Царь-тъ отговори на
тель-тъ, и Самса писец
гы-тѣ имъ съслужители
въ Самаріѭ, и на други
18 отсамъ рѣкѫ-тѫ: миръ,
смо-то косто проводихте
19 ся прѣдъ мене. И издад
отъ мене, та издирихѫ,
тойзи градъ отъ старо вр
галъ противъ царіе-тѣ, и
20 мятежи и въстанія. Имал
царіе надъ Іерусалимъ,
надъ всичкы-тѣ които бѣх
кѫ-тѫ: и имъ ся плащал
21 то, и пошлина. Сега пр
те да прѣстанѫтъ онѣзи
градъ да ся не съгради,
22 повелѣніе отъ мене. И в
направите небрѣженіе въ
23 порасте зло-то за тщетѫ
когато ся прочете прѣпис
ніе-то на царь Артаксеркс
ма, и Самсѫ писецъ-тъ,
служители-тѣ имъ, прибр
лѣзѫтъ въ Іерусалимъ пр
24 гы спрѣхѫ съсъ силѫ рѫ
нѫ дѣло-то на домъ-тъ
въ Іерусалимъ, и останѫ
до второ-то лѣто на царствов
рія Персійскый царь.

ГЛАВА 5.

1 Тогазь пророц
Захарія
вахѫ

1 Тогазь царь Дарі
придирихѫ въ
ся полагатъ
2 И намѣри ся въ
която е въ
единъ свитъкъ
таквозь памятопис
3 Въ първо-то лѣто
Кыръ издаде повел
домъ въ Іерусал
домъ-тъ, мѣсто-то
жъртвы, и да ся ту
здравы: высочина
кти, ширина-та
4 Три реда голѣми
новы дърве: и
5 дѫтъ отъ царскы
още и сребърни
домъ, които Н
храмъ-тъ който б
донесе у Вавилонъ
и да ся повърнѫтъ
русалимъ, всякой
ся положатъ въ
6 Сега прочее, Т
тамъ рѣкѫ-тѫ, С
служители-тѣ
сѫ оттамъ рѣкѫ
7 тамъ: Оставѣте тойзи Божій домъ
домъ: областникъ
пѣшини-тѣ на
Божій дом
ся още от
направите
Іудеи, за
Божій домъ: отъ
данъкъ-тъ на
тѫ ще ся дадѫтъ
на тѣзи человѣцы
9 нятъ. И отъ каквото

а Гл. 3; 8, 10.
р Гл. 6; 15.
с Гл. 6; 1, 2.

а Гл. 5; 17.
б 3 Цар. 6; 36.

15 никъ: И рече му: Земи тѣзи съсѫды, иди, занесь гы въ храмъ-тъ който е въ Iерусалимъ, и Божій домъ нека ся съ-
16 гради на мѣсто-то си. Тогазь дойде тойзи Сасавассаръ та [п]тури основанія та на Божій-тъ домъ който е въ Iерусалимъ: и отъ онова врѣме до сега ся гради, и [р]не
17 ся е свършилъ. Сега прочее, ако е угодно на царя, [с]нека ся придири въ царско-то съкровищно хранилище тамъ у Вавилонъ, ако е *истина* че ся е издало повелѣніе отъ царь Кыра да ся съгради тойзи Божій домъ въ Iерусалимъ: и да ни проводи царь-тъ волѭ-тѫ си за това.

ГЛАВА 6.

1 Тогазь царь Дарій издаде повелѣніе, [а]та придирихѫ въ книгохранилища-та, дѣто ся полагатъ съкровища-та у Вавилонъ.
2 И намѣри ся въ Ахмеѳѫ, въ палатѫ-тѫ която е въ область-тѫ на Мидяны-тѣ, единъ свитъкъ, и въ него имаше едно таквозь памятописаніе:
3 Въ първо-то лѣто на царя Кыра, царь Кыръ издаде повелѣніе *за* тойзи Божій домъ въ Iерусалимъ: Да ся съгради домъ-тъ, мѣсто-то въ което ся приносятъ жьртвы, и да ся турятъ основанія-та му здравы: высочина-та му шестдесеть лакти, ширина-та му шестдесеть лакти:
4 [б]Три реда голѣми каменіе, и единъ редъ новы дьрвіе: и иждивенія-та да ся да-
5 дѫтъ отъ царскый-тъ домъ. [в]Златни-тѣ още и сребьрни-тѣ съсѫди на Божій домъ, които Навуходоносоръ зѣ отъ храмъ-тъ който бѣ въ Iерусалимъ, та гы донесе у Вавилонъ, да ся дадѫтъ назадъ, и да ся повърнѫтъ на храмъ-тъ въ Iерусалимъ, *всякой* на мѣсто-то си, и да ся положатъ въ Божій-тъ домъ.
6 [г]Сега прочее, Таѳанае, областниче оттамъ рѣкѫ-тѫ, Сеѳаръ-вознае, и съслуслужитили-тѣ ви Афарсахци-тѣ, които сѫ оттамъ рѣкѫ-тѫ, отдалечѣте ся от-
7 тамъ: Оставѣте дѣло-то на тойзи Божій домъ: областникъ-тъ на Iудеи-тѣ и старѣйшини-тѣ на Iудеи-тѣ нека съградятъ
8 тойзи Божій домъ на мѣсто-то му. Издаде ся още отъ мене повелѣніе, що има да направите на старѣйшины-тѣ на тѣзи Iудеи, за съграденіе-то на тойзи Божій домъ: отъ царскый-тъ имотъ, отъ данъкъ-тъ на *жители-тѣ* оттамъ рѣкѫ-тѫ ще ся дадѫтъ незабавно иждивенія-та на тѣзи человѣцы, за да ся не възбранятъ.
9 И отъ каквото нѣщо иматъ потрѣбѫ, и телцы, и овны и агнета за всесъжженія-та на небеснаго Бога, жито, соль, вино, и елей, споредъ исканіе-то на священницы-тѣ които сѫ въ Iерусалимъ, нека имъ ся даватъ всякой день безъ
10 лишеніе, [д]За да приносятъ благовонны жьртвы на небеснаго Бога, и [е]да ся молятъ за животъ-тъ на царя и на сыно-
11 ве-тѣ му. Издаде ся още отъ мене повелѣніе на всякой человѣкъ, който бы промѣнилъ това слово, да ся искърти дьрво отъ домъ-тъ му, та да ся въсправи, и да ся обѣси на него: [ж]а за това кѫща-та
12 му да бѫде гноище, И Богъ [з]който насели име-то си тамъ, да истрѣби всякой царь и народъ, който бы прострѣлъ рѫкѫ-тѫ си за да промѣни *нѣщо*, щото да съсыпе тойзи Божій домъ който е въ Iерусалимъ. Азъ Дарій издадохъ повелѣніе-то: да ся извърши незабавно.
13 Тогазь Таѳанай, областникъ-тъ отсамъ рѣкѫ-тѫ, Сеѳаръ-вознай, и съслужители-тѣ имъ, споредъ заповѣдано-то отъ царь Дарія, така направихѫ незабавно.
14 И [и]Iудейскы-тѣ старѣйшины градехѫ, и успѣвахѫ, чрѣзъ пророчество-то на пророкъ Аггея, и на Захаріѭ Иддовъ-тъ сынъ. И съградихѫ, и свършихѫ, споредъ заповѣданіе-то на Бога Израилева, и споредъ заповѣдь-тѫ [і]на Кыра и [к]Дарія, и
15 [л]Артаксеркса Персійскый-тъ царь. И свърши ся тойзи домъ въ третій-тъ день на мѣсецъ Адаръ, въ шесто-то лѣто въ
16 царуваніе-то на царь Дарія. И Израилеви-тѣ сынове, священници-тѣ и Левити-тѣ и другы-тѣ отъ сынове-тѣ на плѣненіе-то [м]обновихѫ съ веселіе тойзи Божій домъ:
17 И за обновленіе-то на тойзи Божій домъ [н]принесохѫ сто юнца, двѣстѣ овны, четыристотинъ агнета: и въ приношеніе за грѣхъ за всичкый Израиль, дванадесеть ярцы, споредъ число-то на Израи-
18 левы-тѣ племена. И поставихѫ священницы-тѣ [о]въ чинове-тѣ имъ, и Левиты-тѣ [п]въ отдѣленія-та имъ, за Божіѭ-тѫ службѫ която е въ Iерусалимъ, споредъ [р]писано-то въ Моисеевѫ-тѫ книгѫ.
19 И сынове-тѣ на плѣненіе-то направихѫ пасхѫ-тѫ [с]въ четыринадесетый-тъ день
20 на първый-тъ мѣсецъ: Защото священници-тѣ и Левити-тѣ [т]ся очистихѫ заедно: всичкы-тѣ станѫхѫ чисти, и [у]заклахѫ пасхѫ-тѫ за всичкы-тѣ сынове на плѣненіе-то, и за братія-та си свя-
21 щенницы-тѣ, и за себе си. И ядохѫ Израилеви-тѣ сынове, които ся върнѫхѫ отъ плѣненіе-то, и всичкы които ся отлѫ-

п Гл. 3; 8, 10.
р Гл. 6; 15.
с Гл. 6; 1, 2.

а Гл. 5; 17.
б 3 Цар. 6; 36.

в Гл. 1; 7, 8. 5; 14.
г Гл. 5; 3.
д Гл 7; 23. Iер 29; 7.
е 1 Тим 2; 1, 2.
ж Дан. 2; 5. 3; 29.
з 3 Цар. 9; 3.

и Гл. 5; 1, 2.
і Гл 1; 1. 5; 13. Ст. 3.
к Гл. 4; 24.
л Гл. 7; 1.
м 3 Цар. 8; 63. 2 Лѣт. 7; 5.
н Гл. 8; 35.

о 1 Лѣт. 24; 1.
п 1 Лѣт. 23; 6.
р Числ. 3; 6 8; 9.
с Исх. 12; 6.
т 2 Лѣт. 30; 15.
у 2 Лѣт. 35; 11.

чихѫ [φ]отъ нечистотѫ-тѫ на язычницы-тѣ на *онѫзь* землѭ, *и ся присоединихѫ* при тѣхъ за да потърсятъ Господа Бога Израилева. 22 И [χ]направихѫ праздникъ-тъ на бесквасны-тѣ седмь дни съ веселіе: защото гы развесели Господь, и [ψ]обърнѫ къмъ тѣхъ сърдце-то [ω]на Ассирійскый-тъ царь, за да укрѣпи рѫцѣ-тѣ имъ въ дѣло-то на домъ-тъ на Бога, Израилевъ-тъ Богъ.

ГЛАВА 7.

1 И слѣдъ тѣзи събытія [а]въ царуваніе-то на Артаксеркса Персійскый-тъ царь, Ездра [б]сынъ-тъ на Сараіѭ, *Сараіа* сынъ на Азаріѭ, *Азарія* сынъ на Хелкыѭ, 2 *Хелкыя* сынъ на Селлума, *Селлумъ* сынъ 3 на Садока, *Садокъ* сынъ на Ахытова, *Ахытовъ* сынъ на Амаріѭ, *Амарія* сынъ на 4 Азаріѭ, *Азарія* сынъ на Мераіоѳа, *Мераіоѳъ* сынъ на Зараіѭ, *Зараія* сынъ на 5 Озія, *Озій* сынъ на Вуккыя, *Вуккый* сынъ на Ависсуя, *Ависсуй* сынъ на Финееса, *Финеесъ* сынъ на Елеазара, *Елеазаръ* сынъ 6 на Аарона първый-тъ священникъ, Тойзи Ездра възлѣзе отъ Вавилонъ, [в]и бѣ книжникъ искусенъ въ Моисеевъ-тъ законъ който даде Господь Богъ Израилевъ: и царь-тъ му дари всичкы-тѣ му прошенія, [г]споредъ рѫкѫ-тѫ на Господа неговъ-тъ Богъ надъ него. 7 И [д]възлѣзохѫ и *нѣкои* отъ Израилевы-тѣ сынове, и отъ священницы-тѣ, и [е]Левиты-тѣ, и пѣвцы-тѣ, и вратари-тѣ, [ж]и Неѳинимы-тѣ, въ Іерусалимъ, въ седмо-то лѣто на царь Артаксеркса: 8 И дойде въ Іерусалимъ въ петый-тъ мѣсецъ на седмо-то лѣто на царя. 9 Защото въ първый-тъ день на първый-тъ мѣсецъ начна той да възлиза отъ Вавилонъ, и въ първый-тъ день на петый-тъ мѣсецъ дойде въ Іерусалимъ [з]споредъ добрѫ тѫ рѫкѫ на неговъ-тъ Богъ надъ него. 10 Понеже Ездра бѣ приготвилъ сърдце-то си за [и]да търси законъ-тъ Господень, и да извършува, и [і]да учи въ Израиль повелѣнія и сѫдове.

11 А тойзи е прѣписъ-тъ на писмо-то, което царь Артаксерксъ даде на Ездрѫ священникъ-тъ, книжникъ-тъ, книжникъ въ думы-тѣ на заповѣди-тѣ Господни, и въ повелѣнія-та му къмъ Израиля.

12 Артаксерксъ [к]царь на царіе-тѣ къмъ Ездрѫ священникъ-тъ, книжникъ-тъ въ законъ-тъ на небеснаго Бога, съвършеный-тъ [л]и прочая. 13 Издаде ся отъ мене повелѣніе, щото всичкы които сѫ отъ людіе-тѣ на Израиля, и отъ священницы-тѣ и отъ Левиты-тѣ, въ царство-то ми, които бы поискали самоволно да идѫтъ въ Іерусалимъ, 14 да отидѫтъ съ тебе. Защото ся провождашь отъ царя, и [м]отъ седмь-тѣ му съвѣтницы, за да посѣтишь Іудеѭ и Іерусалимъ, споредъ законъ-тъ на Бога твоего 15 който е въ рѫкѫ-тѫ ти: И да занесешь сребро-то, и злато-то, което царь-тъ и съвѣтници-тѣ му принесохѫ самоволно на Бога Израилева, [н]на когото обиталище-то е въ Іерусалимъ, 16 И [о]всичко-то сребро и злато, колкото съберешь по всичкѫ-тѫ Вавилонскѫ область, съсъ [п]самоволны-тѣ приношенія на людіе-тѣ и на священницы-тѣ, които приносятъ самоволно за домъ-тъ на Бога своего въ Іерусалимъ: 17 За да купишь скоро съ това сребро, юнцы, овни, агнета, [р]и хлѣбны-тѣ имъ приношенія, и възліянія-та имъ, и [с]да гы принесешь на олтарь-тъ на домъ-тъ на Бога вашего, който е въ Іерусалимъ. 18 И всичко каквото ся види угодно тебѣ и на братія-та ти да направите съ останѫло-то сребро и злато, направѣте *го* споредъ волѭ-тѫ на Бога вашего. 19 И съсѫды-тѣ, които ти сѫ дадени за службѫ-тѫ на домъ-тъ на Бога твоего, прѣдай прѣдъ Бога Іерусалимскаго. 20 И каквото повече потрѣбува за домъ-тъ на Бога твоего, каквото ся случи да иждивишь, иждиви отъ царско-то съкровище. 21 И отъ мене, мене царь Артаксеркса, издаде ся повелѣніе на всичкы-тѣ съкровищницы които сѫ оттамъ рѣкѫ-тѫ, всичко каквото поиска отъ васъ Ездра священникъ-тъ, книжникъ-тъ въ законъ-тъ на Бога небеснаго, да става скоро, 22 До сто таланта сребро, и до сто кора жито, и до сто ваѳы вино, и до сто ваѳы елей, и соль неопрѣдѣленѫ. 23 Всичко каквото е заповѣдано отъ Бога небеснаго нека стане прилѣжно за домъ-тъ на Бога небеснаго: за да не дойде гнѣвъ връзъ царство-то на царя и на сынове-тѣ му. 24 Още ся увѣдомява вамъ, че на никого отъ священницы-тѣ и Левиты-тѣ, пѣвцы-тѣ, вратари-тѣ, Неѳинимы-тѣ, и отъ слугы-тѣ на тойзи Божій домъ, не ще да бѫде узаконено да ся наложи данъкъ, мыто или пошлина на тѣхъ. 25 И ты, Ездро, споредъ мудрость-тѫ на Бога твоего що имашь, [т]постави сѫдіи и управители, за да сѫдятъ всичкы-тѣ людіе които сѫ оттамъ рѣкѫ-тѫ, всичкы-тѣ които знаѭтъ законы-тѣ на Бога твоего: и [у]учѣте които

φ Гл. 9; 12.
χ Исх. 12; 15. 13; 6. 2 Лѣт. 30; 21 35; 17.
ψ Прит. 21; 1.
ω 4 Цар. 23; 29. 2 Лѣт. 33; 11. Гл. 1; 1. Ст. 6 и друг.

а Неем. 2; 1.
б 1 Лѣт. 6; 14.
в Ст. 11, 12, 21.
г Ст. 9. Гл. 8; 22, 31.
д Гл. 8; 1.
е Виж Гл. 8; 15 и друг.
ж Гл. 2; 43. 8; 20.
з Ст. 6. Неем. 2; 8, 18.

и Псал. 119; 45.
і Ст. 6, 25. Втор. 33; 10. Неем. 8; 1 — 8. Мал. 2; 7.
к Іез. 26; 7. Дан. 2; 37.
л Гл. 4; 10.
м Есѳ. 1; 14.
н 2 Лѣт. 6; 2. Псал. 135; 21.

о Гл. 8; 25.
п 1 Лѣт. 29; 6, 9.
р Числ. 15; 4 — 13.
с Втор. 12; 5, 11.
т Исх. 18; 21, 22. Втор. 16; 18.
у Ст. 10. 2 Лѣт 17; 7. Мал. 2; 7. Мат. 23; 2, 3.

26 не знаѭтъ. И всякой който не прави законъ-тъ на Бога твоего, и законъ-тъ на царя, нека ся извършува скоро сѫдъ вързъ него, или за смрть, или за заточеніе, или за присвоеніе на имотъ, или за тьмницѫ.

27 [ф]Благословенъ Господь Богъ на нашы-тѣ отцы, [х]който даде такова *нѣщо* въ сърдце-то на царя, за да прослави домъ-тъ

28 на Господа, който е въ Іерусалимъ: И [ц]направи да намѣрѭ милость прѣдъ царя и съвѣтницы-тѣ му, и прѣдъ всичкы-тѣ силны князове на царя! И азъ ся укрѣпихъ [ч]споредъ рѫкѫ-тѫ на Господа Бога моего надъ мене, и събрахъ отъ Израиля кметове за да възлѣзѫтъ купно съ мене.

ГЛАВА 8.

1 А началници-тѣ на отечествія-та имъ сѫ тѣзи, и родословіе-то на онѣзи които възлѣзохѫ съ мене отъ Вавилонъ, въ цар-

2 ствованіе-то на царь Артаксеркса. Отъ Финессовы-тѣ сынове, Гырсомъ: отъ Иѳамаровы-тѣ сынове, Даніилъ: отъ Дави-

3 довы-тѣ сынове [б]Хаттусъ. Отъ сынове-тѣ на Сеханіѭ, изъ [в]Фаросовы-тѣ сынове, Захарія: и съ него ся прѣброихѫ по ро-

4 дословіе мѫжкы-тѣ, сто и петдесеть. Отъ Фааѳъ-моавовы-тѣ сынове, Зараіевъ-тъ сынъ Еліоинай, и съ него мѫжкы-тѣ

5 двѣстѣ. Отъ Сеханіевы-тѣ сынове, Язииловъ-тъ сынъ, и съ него мѫжкы-тѣ три-

6 ста. И отъ Адиновы-тѣ сынове, Іонаѳановъ-тъ сынъ Еведъ, и съ него мѫжкы-

7 тѣ петдесеть. И отъ Еламовы-тѣ сынове Гоѳоліевъ-тъ сынъ Исаія, и съ него мѫж-

8 кы-тѣ седмдесеть. И отъ Сефатіевы-тѣ сынове, Михаиловъ-тъ сынъ Зевадія, и съ

9 него мѫжкы-тѣ осмдесеть. Отъ Іоавовы-тѣ сынове, Іехыиловъ-тъ сынъ Авдія, и съ него мѫжкы-тѣ двѣстѣ и осмнадесеть.

10 И отъ Селомиѳовы-тѣ сынове, Іосифіевъ-тъ сынъ, и съ него мѫжкы-тѣ сто и шест-

11 десеть. И отъ Виваевы-тѣ сынове, Захарія Виваевъ-тъ сынъ, и съ него мѫжкы-

12 тѣ двадесеть и осмь. И отъ Азгадовы-тѣ сынове, Іоананъ Аккатановъ-тъ сынъ, и

13 съ него мѫжкы-тѣ сто и десеть. И отъ Адоникамовы-тѣ сынове послѣдни-тѣ, на които имена-та сѫ: Елифалетъ, Іеіилъ, и Семаія, и съ тѣхъ мѫжкы-тѣ шестде-

14 сеть. А отъ Вагуевы-тѣ сынове Уѳай, и Заввудъ, и съ тѣхъ мѫжкы-тѣ седмдесеть.

15 И събрахъ гы при рѣкѫ-тѫ, която тече къмъ Аавѫ, и тамъ расположихмы станъ-тъ си три дни: и прѣгледахъ между людіе-тѣ, и священницы-тѣ, и не намѣ-

16 рихъ тамъ [г]отъ Левіины-тѣ сынове. Тогазь проводихъ на Еліезера, Аріила, Семаіѭ, и Елнаѳана, и Іарива, и Елнаѳана, и Наѳана, и Захаріѭ, и Мессуллама, кметове: и Іоіарива, и Елнаѳана, благо-

17 разумны. И дадохъ имъ порѫчаніе къмъ князь-тъ Иддо, на мѣсто-то Касифіѭ: и турихъ въ уста-та имъ думы, да говорятъ на Иддо, *и* на братія-та му Неѳинимы-тѣ, на мѣсто-то Касифіѭ, да ни проводятъ служители за домъ-тъ на Бога нашего.

18 И споредъ благѫ-тѫ рѫкѫ на Бога нашего надъ насъ, [д]доведохѫ ни единъ разуменъ человѣкъ отъ сынове-тѣ на Малія, сынъ-тъ на Левія сына Израилева: и Саравіѭ, съсъ сынове-тѣ му и братія-

19 та му осмнадесеть: И Асавіѭ, и съ него Исаіѭ отъ Мераріины-тѣ сынове, братія-

20 та му и сынове-тѣ имъ двадесеть: И [д]отъ Неѳинимы-тѣ, които Давидъ и князове-тѣ опрѣдѣлихѫ за службѫ-тѫ на Левиты-тѣ, двѣстѣ и двадесеть Неѳинимы: всичкы тѣзи бѣхѫ назначени по име.

21 Тогазь прогласихъ [е]тамъ постъ, при рѣкѫ-тѫ Аавѫ, [ж]за да ся смиримъ прѣдъ Бога нашего, и да просимъ отъ него [з]добръ пѫть за насъ, и за чада-та ни,

22 и за всичкый-тъ ни имотъ. Защото [и]ся усрамихъ да поискамъ отъ царя силѫ и конницы за да ни помогнѫтъ противъ непріятеля въ пѫть-тъ: понеже бѣхмы говорили на царя, и рекли: [і]Рѫка-та на Бога нашего е [к]за добро надъ всичкы които го търсятъ; а сила-та му и [л]гнѣвъ-тъ

23 му надъ [м]всичкы които го оставятъ. Постихмы прочее и молихмы ся Богу нашему за това: и [н]станѫ милостивъ къмъ насъ.

24 Тогазь отлѫчихъ дванадесеть отъ главны-тѣ священницы, Саравіѭ, Асавіѭ, и

25 съ тѣхъ десеть отъ братія-та имъ. И прѣтеглихъ имъ [о]сребро-то и злато-то, и съсѫды-тѣ, приношеніе-то за домъ-тъ на Бога нашего което принесе царь-тъ и съвѣтници-тѣ му, и князове-тѣ му, и всич-

26 кый Израиль, който ся намѣри: Прѣтеглихъ прочее въ рѫкѫ-тѫ имъ шестетотинъ и петдесеть таланта сребро, и сребърны съсѫды сто таланта, *и* сто талан-

27 та злато: И двадесеть златны крондиры тысящѫ драхмы, и два съсѫда отъ мѣдь льскавѫ, добрѫ, скѫпоцѣнны като злато.

28 И рѣкохъ имъ: [п]Вы сте святи Господу, [р]и съсѫди-тѣ святи: и сребро-то и злато-то е самоволно приношеніе Господу

ф 1 Лѣт. 29; 10.
х Гл. 6; 22.
ц Гл. 9; 9.
ч Вижь Гл. 5; 5. Ст. 6, 9. Гл. 8; 18.

а 1 Лѣт. 3; 22.
б Гл. 2; 3.
в Вижь Гл. 7; 7.
г Неем. 8; 7. 9; 4, 5.
д Вижь Гл. 2; 43.
е 2 Лѣт. 20; 3.
ж Лев. 16; 29. 23; 29. Иса. 58; 3, 5.
з Псал. 5; 8.
и Вижь 1 Кор. 9; 15.
і Гл. 7; 6, 9, 28.
к Псал. 33; 18, 19. 34; 15, 22. Рим. 8; 28.
л Псал. 34; 16.
м 2 Лѣт. 15; 2.
н 1 Лѣт. 5; 20. 2 Лѣт. 33; 13. Иса. 19; 22.
о Гл. 7; 15, 16.
п Лев. 21; 6, 7, 8. Втор. 33; 8.
р Лев. 22; 2, 3. Числ. 4; 4, 15, 19, 20.

29 Богу на отцы-тѣ ви. Внимайте и пазѣте *гы*, додѣ *гы* прѣтеглите прѣдъ главатари-тѣ на священницы-тѣ и на Левиты-тѣ, и началницы-тѣ на Израилевы-тѣ отечествія, въ Іерусалимъ, въ стаи-тѣ на 30 домъ-тъ Господень. И поехж священници-тѣ и Левити-тѣ тежинж-тж на сребро-то и на злато-то, и съсжды-тѣ, да *гы* донесжтъ въ Іерусалимъ, въ домъ-тъ на Бога нашего.

31 И станжхмы отъ рѣкж-тж Аавж въ дванадесетый-тъ *день* на пьрвый-тъ мѣсецъ, за да отидемъ въ Іерусалимъ, и [с]ржка-та на Бога нашего бѣ надъ насъ, и избави ны отъ непріятелскж ржкж и 32 отъ засѣдающы-тѣ на пжть-тъ. И [т]дойдохмы въ Іерусалимъ: и сѣдѣхмы тамъ 33 три дни. А въ четвьртый-тъ день [у]ся прѣтегли сребро-то и злато-то, и съсжди-тѣ въ домъ-тъ на Бога нашего съ ржкж-тж на Меримоѳа сынъ-тъ на Уріж священникъ-тъ: и съ него бѣ Елеазаръ Финеесовъ-тъ сынъ, и съ тѣхъ Левити-тѣ, Іозавадъ Іисусовъ-тъ сынъ, и Ноадія 34 Вануевъ-тъ сынъ, Всичко на число, и на тежинж: и всичка-та тежина ся писа въ онова врѣме.

35 Сынове-тѣ на плѣнъ-тъ, които дойдохж отъ плѣненіе-то, [ф]принесохж всесъжженія на Бога Израилева, дванадесеть юнцы за всичкый Израиль, деветдесеть и шесть овна, седмдесеть и седмь агнета, дванадесеть ярцы въ приношеніе за грѣхъ, 36 всичкы-тѣ всесъжженія на Господа. И прѣдадохж [х]царскы-тѣ заповѣди на царскы-тѣ [*]Сатрапы, и на областницы-тѣ които бѣхж отсамъ рѣкж-тж: и тѣ помогнжхж на людіе-тѣ и на Божій-тъ домъ.

ГЛАВА 9.

1 И като ся свърши това, дойдохж при мене началници-тѣ, и казахж: Израилеви-тѣ людіе, и священници-тѣ, и Левити-тѣ, [а]не ся отлжчихж отъ людіе-тѣ на *тъзи* земи, *и струватъ* споредъ тѣхны-тѣ мерзости: [б]*споредъ мерзости-тѣ* на Хананейцы-тѣ, на Хеттейцы-тѣ, на Ферезейцы-тѣ, на Іевусейцы-тѣ, на Аммонцы-тѣ, на Моавцы-тѣ, на Египтяны-тѣ, и на А-2 морреяны-тѣ: Защото [в]зѣхж отъ дъщери-тѣ имъ за себе си и за сынове-тѣ си, та [г]ся смѣси свято-то [д]сѣме съ людіе-тѣ на тѣзи земи: и ржка-та на началницы-тѣ и на кметове-тѣ бѣ пьрва въ това 3 прѣстжпленіе. И като чухъ това нѣщо, [е]раздрахъ дрехж-тж си и мантіж-тж си, и скубехъ космы-тѣ отъ главж-тж си и отъ брадж-тж си, и [ж]сѣдѣхъ смутенъ. 4 Тогазь ся събрахж при мене всичкы [з]които треперятъ отъ думы-тѣ на Бога Израилева за прѣстжпленіе-то на плѣнены-тѣ: и сѣдѣхъ смутенъ [и]до вечерніж-тж жьртвж.

5 И въ вечерніж-тж жьртвж станжхъ отъ сѣтованіе-то си, и съ дрехж-тж си и мантіж-тж си раздраны, прѣклонихъ колѣнѣ-тѣ си, и [і]прострѣхъ ржцѣ-тѣ си 6 къмъ Господа Бога моего, И рѣкохъ: Боже мой, [к]срамъ мя е, и стыдіж ся да подигнж лице-то си къмъ тебе, Боже мой: защото [л]наши-тѣ беззаконія надминжхж надъ главж-тж *ни*, и прѣстжпле-7 нія-та ни [м]пораснжхж до небеса-та. Отъ дни-тѣ на отцы-тѣ си [н]ный смы въ голѣмо прѣстжпленіе, дори до тойзи день: и заради беззаконія-та си [о]прѣдадени быхмы, ный, царіе-тѣ ни, священници-тѣ ни, въ ржкж-тж на царіе-тѣ на земи-тѣ, въ ножъ, въ плѣнъ, и въ разграбеніе, и [п]въ срамъ на лице-то *ни*, както е въ тойзи 8 день. И сега като за твърдѣ малко врѣме станж милость отъ Господа Бога нашего, да ся упази въ насъ остатъкъ, и да ся даде намъ утвърждение въ свято-то негово мѣсто, [р]за да просвѣщава нашій Богъ очи-тѣ ни, и да ни даде малко от-9 дыханіе въ рабство-то ни. Защото [с]смы раби: и [т]въ рабство-то ни не ны остави нашій Богъ, но [у]благоволи да намѣримъ милость прѣдъ Персійскы-тѣ царіе, та [ф]да ни даде отдыханіе, за да въздигнемъ домъ-тъ на Бога нашего, и да въсправимъ запустѣнія-та му, и да ни даде огражденіе въ Іудеж и въ Іерусалимъ. 10 Но сега, Боже нашъ, що ще речемъ слѣдъ 11 това? защото оставихмы твои-тѣ повелѣнія, Които си заповѣдалъ ты чрѣзъ ржкж-тж на рабы-тѣ си пророцы-тѣ, и си реклъ: Земя-та, въ коіжто влазите за да іж наслѣдите, тя е земя осквьрнена [х]съ осквьрненіе-то на людіе-тѣ на тѣзь земи, съ мерзости-тѣ имъ, които іж напълнихж отъ край до край, съ нечистоты-тѣ си. 12 Сега прочее [ц]не давайте дъщери-тѣ си на сынове-тѣ имъ, и не зимайте дъщери-тѣ имъ за сынове-тѣ си, и [ч]не искайте никога миръ-тъ имъ или благополучіе-то имъ; за да ся укрѣпите, и да ядете добры-тѣ нѣща на тжзи земіж, и [ш]да іж оставите наслѣдіе на сынове-тѣ си за 13 всегда. И слѣдъ всичко което дойде

с Гл. 7; 6, 9, 28.
т Неем. 2; 11.
у Ст. 26, 30.
ф Вижь Гл. 6; 17.
х Гл. 7; 21.
* Главни управители.

—

а Гл. 6; 21. Неем. 9; 2.
б Втор. 12; 30, 31.
в Исх. 34; 16. Втор. 7; 3. Неем. 13; 23.
г Исх. 19; 6. 22; 31. Втор. 7; 6. 14; 2.
д 2 Кор. 6; 14.
е Іов. 1; 20.
ж Псал. 143; 4.
з Гл. 10; 3. Иса. 66; 2.
и Исх. 29; 39.
і Исх. 9; 29, 33.
к Дан. 9; 7, 8.
л Псал. 38; 4.
м 2 Лѣт. 28; 9. Откр. 18; 5.
н Псал. 106; 6. Дан. 9; 5, 6, 8.
о Втор. 28; 36, 64. Неем. 9; 30.
п Дан. 9; 7, 8.
р Псал. 13; 3. 34; 5.
с Неем. 9; 36.
т Псал. 136; 23.
у Гл. 7; 28.
ф Иса. 5; 2.
х Гл. 6; 21.
ц Исх. 23; 32. 34; 16. Втор. 7; 3.
ч Втор. 23; 6.
ш Прит. 13; 22. 20; 7.

вързъ насъ заради наши-тѣ лошы дѣянія, и за голѣмо-то наше прѣстѫпленіе, като ся [щ]въздържа ты, Боже нашъ, да ны не накажешь споредъ беззаконія-та ни, и
14 даде ни ты таквозь освобожденіе, [ъ]Трѣбува ли да нарушимъ ный пакъ твои-тѣ повелѣнія, и [ы]да ся съсватимъ съ людіе-тѣ на тѣзи мерзости? [ь]не бы ли ся разгнѣвалъ на насъ, додѣ *ни* довършишь, та да
15 не остане остатъкъ или избавенъ? Господи Боже Израилевъ, [ѣ]праведенъ си: защото останѫхмы избавени, както тойзи день: ето, [ю]прѣдъ тебе смы [я]съ прѣстѫпленіе-то си! защото [ж]поради това не бѣше възможно да застанемъ прѣдъ тебе.

ГЛАВА 10.

1 И [а]като ся молеше Ездра, и ся исповѣдуваше съ плачь, [б]паднѫлъ прѣдъ домъ-тъ Божій, събра ся при него отъ Израиля събраніе много голѣмо: мѫжіе, и жены, и дѣца: защото плачехѫ людіе-тѣ съ го-
2 лѣмъ плачь. И отговори Сеханія Іехыиловъ-тъ сынъ, отъ Еламовы-тѣ синове, та рече на Ездрѫ: Ный [в]беззаконновахмы прѣдъ Бога нашего, и зѣхмы чужды жены отъ людіе-тѣ на земіѭ-тѫ: но сега има надежда въ Израиль колкото за това
3 нѣщо. Сега прочее [г]нека направимъ завѣтъ съ Бога нашего, да напуснемъ всичкы-тѣ жены, и родены-тѣ отъ тѣхъ, споредъ съвѣтъ-тъ на господаря ми, и на [д]онѣзи които треперятъ [е]отъ заповѣдьтѫ на Бога нашего: и нека бѫде спо-
4 редъ законъ-тъ. Стани: защото това нѣщо на тебе надлежи: и ный смы съ тебе: [ж]мѫжай ся и прави.
5 Тогазь станѫ Ездра, [з]та заклѣ началницы-тѣ на священницы-тѣ, на Левиты-тѣ, и на всичкый Израиль, че ще направятъ споредъ тѫзи думѫ. И тѣ ся за-
6 клѣхѫ. И станѫ Ездра отъ лице-то на домъ-тъ Божій, та отиде въ обиталище-то на Іоанана Еліасивовъ-тъ сынъ: и когато дойде тамъ, [и]хлѣбъ не яде, и водѫ не пи: защото бѣше въ сѣтованіе поради
7 прѣстѫпленіе-то на плѣнены-тѣ. И прогласихѫ по Іудеіѭ и Іерусалимъ къмъ всичкы-тѣ сынове на плѣнъ-тъ, да ся съ-
8 берѫтъ въ Іерусалимъ: И всякой който не дойде въ три дни споредъ съвѣтъ-тъ на началницы-тѣ и старѣйшины-тѣ, ще бѫде подъ проклѣтіѭ всичкый му имотъ, и той ще ся отлѫчи отъ събраніе-то на плѣнены-тѣ.
9 И събрахѫ ся въ три дни всичкы-тѣ Іудини и Веніаминови мѫжіе въ Іерусалимъ. Бѣше деветый мѣсецъ, и двадесетый-тъ *день* на мѣсецъ-тъ: [і]и всичкы-тѣ людіе сѣднѫхѫ въ стъгдѫ-тѫ на домъ-тъ Божій, и треперехѫ поради това нѣщо,
10 и отъ буйный-тъ дъждь. И станѫ Ездра священникъ-тъ, та имъ рече: Вы беззаконновахте, и зѣхте чужды жены да притурите въ прѣстѫпленіе-то на Израиля.
11 Сега прочее [к]исповѣдайте ся Господу Богу на отцы-тѣ си, и направѣте волѭтѫ му: и [л]отдѣлѣте ся отъ людіе-тѣ на тѫзь земіѭ, и отъ чужды-тѣ жены.
12 И отговори всичко-то събраніе та рече съ голѣмъ гласъ: Както говорй ты, така
13 ще направимъ. Людіе-тѣ обаче сѫ много и врѣме-то много дъждовито, и не можемъ да стоимъ вънъ, и дѣло-то не е за единъ день, нито за два: защото смы множина които съгрѣшихмы въ това нѣщо.
14 За то нека ся опрѣдѣлятъ наши началници за всичко-то събраніе, и нека дойдѫтъ въ опрѣдѣлены врѣмена всичкы които сѫ зѣли чужды жены по наши-тѣ градове, и съ тѣхъ старѣйшины-тѣ на всякой градъ, и сѫдіи-тѣ му, [м]додѣто пламенный-тъ гнѣвъ на Бога нашего за
15 това нѣщо ся отвърне отъ насъ. Опрѣдѣлихѫ ся прочее за това Іонаѳанъ Асаиловъ-тъ сынъ, и Язія Ѳекуевъ-тъ сынъ: а Мессулламъ и Савваѳай Левитинъ-тъ
16 бѣхѫ имъ помощници. И направихѫ така сынове-тѣ на плѣнъ-тъ. И Ездра священникъ-тъ, и нѣкои началници на отечествія-та, споредъ отеческы-тѣ си домове, и тѣ всичкы по име, ся отдѣлихѫ, и сѣднѫхѫ първый-тъ день на десетый-тъ
17 мѣсецъ за да испитатъ тѫзи работѫ. И свършихѫ съсъ всичкы-тѣ мѫжіе, които бѣхѫ зѣли чужды жены, до първый-тъ
18 день на първый-тъ мѣсецъ. И помежду сынове-тѣ на священницы-тѣ ся намѣрихѫ таквызъ които бѣхѫ зѣли чужды жены: отъ сынове-тѣ на Іисуса Іоседековъ-тъ сынъ, и братія-та му, Маасія, и Еліезеръ,
19 и Іаривъ и Годолія. И [н]дадохѫ рѫцѣ-тѣ си, че ще отпратятъ жены-тѣ си: и [о]като прѣстѫпници, *принесохѫ* за прѣстѫпле-
20 ніе-то си овенъ отъ стадо-то. И отъ Ем-
21 мировы-тѣ сынове: Ананій, и Зевадія. И отъ Харимовы-тѣ сынове: Маасія, и Илія,
22 и Семаія, и Іехыилъ, и Озія. И отъ Пасхоровы-тѣ сынове: Еліоинай, Маасія, Исмаилъ, Наѳанаилъ, Іозавадъ, и Еласа.
23 А отъ Левиты-тѣ: Іозавадъ, и Семей, и Келаія, (той е Келита,) Пеѳаія, Іуда, и
24 Еліезеръ. И отъ пѣвцы-тѣ, Еліасивъ: и

щ Псал. 103; 10.
ъ Іоан. 5; 14. 2 Пет. 2; 20, 21.
ы Ст. 2. Неем. 13; 23, 27.
ь Втор. 9; 8.
ѣ Неем. 9; 33. Дан. 9; 14.
ю Рим. 3; 19.
я 1 Кор. 15; 17.
ж Псал. 130; 3.

а Дан. 9; 20.
б 2 Лѣт. 20; 9.
в Неем. 13; 27.
г 2 Лѣт. 34; 31.
д Гл. 9; 4.
е Втор. 7; 2, 3.
ж 1 Лѣт. 28; 10.
з Неем. 5; 12.
и Втор. 9; 18.
і Виж 1 Цар. 12; 18.
к Іис. Нав. 7; 19. Прит. 28; 13.
л Ст. 3.
м 2 Лѣт. 30; 8.
н 4 Цар. 10; 15. 1 Лѣт. 29; 24. 2 Лѣт. 30; 8.
о Лев. 6; 4, 6.

отъ вратари-тѣ: Селлумъ, и Телемъ, и (25) Урій. А отъ Израиль, отъ Фаросовы-тѣ сынове: Рамія, и Іезія, и Мелхыя, и Міаминъ, и Елеазаръ, и Мелхыя, и Ванаія. 26 И отъ Еламовы-тѣ сынове: Матѳанія, Захарія, и Іехыилъ, и Авдій, и Іеримоѳъ, и (27) Илія. И отъ Затѳуевы-тѣ сынове: Еліоинай, Еліасивъ, Матѳанія, и Іеримоѳъ, и (28) Завадъ, и Азиза. А отъ Виваевы-тѣ сынове: Іоананъ, Ананія, Заввай, и Аѳлай. 29 И отъ Ваніевы-тѣ сынове: Мессулламъ, Маллухъ, и Адаія, Іасувъ, и Сеалъ, и (30) Рамоѳъ. И отъ сынове-тѣ на Фааѳъ-моава: Адна, и Хелалъ, Ванаія, Маасія, Матѳа- (31) нія, Веселеилъ, и Вануй, и Манассія. И отъ Харимовы-тѣ сынове: Еліезеръ, Іесія, (32) Мелхыя, Семаія, и Симеонъ, Веніаминъ, (33) Маллухъ, и Самарія. Отъ Асумовы-тѣ сынове: Матѳенай, Маттаѳа, Завадъ, Ели- (34) фалетъ, Іеремай, Манассія, и Семей. Отъ Ваніевы-тѣ сынове: Маадай, Амрамъ, и (35) Уилъ, Ванаія, Ведеія, Хелуй, (36) Ванія, (37) Меримоѳъ, Еліасивъ, Матѳанія, Матѳенай, (38) и Ясо, И Ваній, и Вануй, и Семей, (39) И Селемія, и Наѳанъ, и Адаія, (40) Мах- (41) надевай, Сасай, Сарай, Азареилъ, и Се- (42) лемія, Самарія, Селлумъ, Амарія, и Іо- (43) сифъ. Отъ Невоевы-тѣ сынове: Іеіилъ, Маттаѳія, Завадъ, Зевина, Іадавъ, и Іо- (44) иль, и Ванаія. Всичкы тѣзи бѣхѫ зѣли чужды жены: и нѣкои отъ тѣхъ *имахѫ* жены отъ които бѣхѫ родили чада.

НЕЕМІА.

ГЛАВА 1.

1 Думы на [а]Нееміѭ Ахаліевъ-тъ сынъ.

2 И въ мѣсецъ Хаслевъ, въ двадесето-то лѣто, когато бѣхъ въ Сусѫ, столицѫ-тѫ, Ананій единъ отъ братія-та ми, дойде, той и нѣкои отъ Іудеіѭ, и попытахъ гы за избавены-тѣ Іудеи, които бѣхѫ останѫли отъ плѣненіе-то, и за Іерусалимъ. 3 И рекохѫ ми: Останѫли-тѣ, които останѫхѫ отъ плѣненіе-то тамъ въ областьтѫ, въ голѣмо озлобленіе сѫ и поношеніе: и [б]стѣна-та на Іерусалимъ е [в]разорена, и порты-тѣ му сѫ изгорены съ огнь.

4 И когато чухъ тѣзи думы, сѣднѫхъ та плакахъ, и сѣтовахъ нѣколко дни, и постихъ, и молихъ ся прѣдъ небеснаго Бога, 5 И рѣкохъ: Моліѭ ся, [г]Господи, [д]Боже небесный, великый и страшный Боже, който пазишь завѣтъ-тъ, и милость-тѫ къмъ тѣзи които тя любятъ и пазятъ 6 твои-тѣ заповѣди, Дано бѫде сега ухо-то ти внимателно, [е]и очи-тѣ ти отворены, за да чуешь молитвѫ-тѫ на твой-тъ рабъ, съ коіѭто ся моліѭ сега прѣдъ тебе деня и нощя за Израилевы-тѣ сынове твои-тѣ рабы, и [ж]исповѣдувамъ грѣхове-тѣ на Израилевы-тѣ сынове съ които ти съгрѣшихмы: и азъ и домъ-тъ на отца ми съ- 7 грѣшихмы. Съвсѣмъ ся [з]развратихмы прѣдъ тебе, и не упазихмы заповѣди-тѣ и повелѣнія-та, [и]и сѫдбы-тѣ, които ты за- 8 повѣда на рабъ-тъ си Моисея. Помени, моліѭ ся, слово-то което си заповѣдалъ ты на рабъ-тъ си Моисея, и реклъ: [і]*Ако* станете прѣстѫпници, азъ ще вы 9 расърснѫ между народы-тѣ: Но [к]*ако* ся обърнете къмъ мене, и упазите заповѣди-тѣ ми и гы вършите, [л]ако има отъ васъ хвърлени и до краища-та на небеса-та, и отъ тамъ ще гы съберѫ, и ще гы доведѫ на мѣсто-то, което избрахъ 10 да населіѭ име-то си тамъ. А [м]тѣзи сѫ раби твои и людіе твои, които ты избави съ голѣмѫ-тѫ си силѫ, и съ крѣпкѫ-тѫ 11 си рѫкѫ. Моліѭ ся, Господи, [н]да бѫде ухо-то ти внимателно въ молитвѫ-тѫ на рабъ-тъ ти, и въ молитвѫ-тѫ на рабы-тѣ ти, [о]които желаіѭтъ да ся боятъ отъ име-то ти: и направи да благоуспѣе, моліѭ ся, рабъ-тъ ти тойзи день, и дай му да намѣри милость прѣдъ тогози человѣка: Защото азъ [п]бѣхъ виночерпецъ на царя.

ГЛАВА 2.

1 И въ мѣсецъ Нисанъ, въ двадесето-то лѣто [а]на царь Артаксеркса, *имаше* вино

[а] Гл. 10; 1.
[б] Гл. 2; 17.
[в] 4 Цар. 25; 10.
[г] Дан. 9; 4.
[д] Исх. 20; 6.
[е] 3 Цар. 8; 28, 29. 2 Лѣт. 6; 40. Дан. 9; 17, 18.
[ж] Дан. 9; 20
[з] Псал. 106; 6. Дан. 9; 5.
[и] Втор. 28; 15.
[і] Лев. 26; 33. Втор. 4; 25, 26, 27. 28; 64.
[к] Лев. 26; 39 и друг. Втор. 4; 29, 30, 31. 30; 2.
[л] Втор. 30; 4.
[м] Втор. 9; 29. Дан. 9; 15.
[н] Ст. 6.
[о] Иса. 26; 8. Евр. 13; 18.
[п] Гл. 2; 1.

[а] Ездр. 7; 1.

прѣдъ него: и [б]зѣхъ вино-то, та дадохъ на царя. И азъ *никога* не бѣхъ былъ
2 дряхлъ прѣдъ него. За това царь-тъ ми рече: Защо е лице-то ти дряхло, а ты не си болѣнъ? това не е освѣнь [в]сърдечна скърбь. Тогазь ся уплашихъ твърдѣ
3 много. И рѣкохъ на царя: [г]Да живѣе царь-тъ въ вѣкъ: какъ да не е лице-то ми дряхло, [д]като градъ-тъ, мѣсто-то на гробища-та на отцы-тѣ ми, е запустенъ,
4 и порты-тѣ му изгорены съ огнь? Тогазь ми рече царь-тъ: За какво правишь ты прошеніе? И помолихъ ся на Бога не-
5 беснаго. И рѣкохъ на царя: Ако е угодно на царя, и ако рабъ-тъ ти е намѣрилъ благодать прѣдъ тебе, да мя проводишь въ Іудеѭ, въ градъ-тъ на гробища-та на
6 отцы-тѣ ми, за да го съградѭ. И рече ми царь-тъ, (като сѣдеше при него царица-та:) Колко ще ся продължи ходеніе-то ти? и кога ще ся върнешь? И угодно быде прѣдъ царя та мя проводи:
7 и дадохъ му [е]срокъ. И рѣкохъ на царя: Ако е угодно на царя, да ми ся дадѫтъ посланія къмъ областницы-тѣ оттамъ рѣкѫ-тѫ за да мя испроводятъ додѣ отидѫ
8 въ Іудеѭ: И посланіе за Асафа стражъ-тъ на царско-то бранище, за да ми даде дьрвіе да направѭ врата-та на твърдѣль-тъ на храмъ-тъ, и градскѫ-тѫ стѣнѫ, [ж]и домъ-тъ въ който ще влѣзѫ. И подари ми царь-тъ *всичко*, [з]споредъ благѫ-тѫ рѫкѫ на Бога моего надъ мене.
9 Дойдохъ прочее при областницы-тѣ отсамъ рѣкѫ-тѫ, та имъ дадохъ царскы-тѣ посланія. А царь-тъ бѣ проводилъ началницы на силѫ и конницы съ мене.
10 А когато Санаваллатъ Оронецъ-тъ, и Товія рабъ-тъ, Аммонецъ-тъ, чухѫ, оскърбихѫ ся твърдѣ много че дошелъ человѣкъ да иска добро-то на Израилевы-тѣ сынове.
11 И [и]дойдохъ въ Іерусалимъ, и стояхъ
12 тамъ три дни. И станѫхъ прѣзъ нощь-тѫ азъ и малцина нѣкои съ мене: и не явихъ никому що бѣше турилъ Богъ мой въ сърдце-то ми да направѭ за Іерусалимъ: и *другъ* скотъ нѣмаше съ мене,
13 освѣнь скотъ-тъ на който ѣздехъ. И излѣзохъ прѣзъ нощь-тѫ [і]прѣзъ портѫ-тѫ на долъ-тъ та *дойдохъ* срещѫ источникъ-тъ на смокъ-тъ, и къмъ портѫ-тѫ на гноище-то, та прѣгледахъ Іерусалимскы-тѣ стѣны, който бѣхѫ [к]разорены, и порты-
14 тѣ имъ изгорены съ огнь. Сетнѣ заминѫхъ [л]въ портѫ-тѫ на источникъ-тъ, и въ царскый-тъ водоемъ: и нѣмаше мѣсто за да прѣмине скотъ-тъ който бѣ
15 подъ мене. И възлѣзохъ прѣзъ нощь-тѫ [м]прѣзъ потокъ-тъ: и като прѣгледахъ стѣнѫ-тѫ, завърнѫхъ ся и влѣзохъ прѣзъ портѫ-тѫ на долъ-тъ, та ся върнѫхъ.
16 А кметове-тѣ не знаехѫ дѣ ходихъ, и какво направихъ: нито бѣхъ явилъ още *това*, нито на Іудеи-тѣ, нито на священницы-тѣ, нито на благородны-тѣ, нито на кметове-тѣ, нито на другы-тѣ които
17 бѣхѫ на работѫ. И рѣкохъ имъ: Вы видите озлобленіе-то въ което смы, какъ Іерусалимъ е опустошенъ, и порты-тѣ му сѫ изгорены съ огнь: елате, и да съградимъ стѣнѫ-тѫ на Іерусалимъ,
18 за да не смы вече [н]въ поношеніе. И извѣстихъ имъ [о]за рѫкѫ-тѫ на Бога моего която бѣше блага надъ мене, още и за думы-тѣ на царя, които ми рече: И тѣ рекохѫ: Да станемъ, и да съградимъ. Така [п]укрѣпихѫ рѫцѣ-тѣ си къмъ добро-то.
19 Но когато чухѫ Санаваллатъ Оронецъ-тъ, и Товія рабъ-тъ, Аммонецъ-тъ, и Гысамъ Аравянинъ-тъ, [р]присмѣхѫ ни ся, и прѣзрѣхѫ ны, и думахѫ: Що е това нѣщо което правите? [с]искате ли да
20 ся подигнете противъ царя? А азъ имъ отговорихъ, и рѣкохъ имъ: Небесный Богъ, той ще ны направи да успѣемъ: за това ный раби-тѣ му ще станемъ и съградимъ. [т]Вы обаче нѣмате дѣлъ, нито правдѫ, нито поменъ въ Іерусалимъ.

ГЛАВА 3.

1 Тогазь [а]станѫ Еліасивъ великый-тъ священникъ, и братія-та му священници-тѣ, та [б]съградихѫ овчѫ-тѫ портѫ: тѣ ѭ освятихѫ, и поставихѫ двери-тѣ ѝ: и освятихѫ ѭ [в]до стълпъ-тъ Меѭ, до
2 стълпъ-тъ [г]Ананеилъ. И до него съградихѫ [д]Іерихонскы-тѣ мѫжіе. И до тѣхъ съгради Закхуръ Имріевъ-тъ сынъ.
3 А [е]рыбнѫ-тѫ портѫ съградихѫ Сеннааеви-тѣ сынове, които ѭ направихѫ и [ж]поставихѫ двери-тѣ ѝ, ключелницы-тѣ ѝ,
4 и вереи-тѣ ѝ. И до тѣхъ поправи Меримоѳъ сынъ-тъ на Уріѭ, Аккосовъ-тъ сынъ. И до него поправи Месулламъ сынъ на Варахыѭ, Месизавеиловъ-тъ сынъ. И до него поправи Садокъ Ваанаевъ-тъ сынъ.
5 И до него поправихѫ Ѳекойци-тѣ: но голѣмци-тѣ имъ не подложихѫ вратъ-тъ си [з]въ дѣло-то на Господа своего.
6 И [и]ветхѫ-тѫ портѫ поправи Іодай

б Гл. 1; 11.
в Прит. 15; 13.
г 3 Цар. 1; 31. Дан. 2; 4. 5; 10. 6; 6, 21.
д Гл. 1; 3.
е Гл. 5; 14. 13; 6.
ж Гл. 3; 7.
з Ездр. 5; 5. 7; 6, 9, 28. Ст. 18.
и Ездр. 8; 32.
і 2 Лѣт. 26; 9. Гл. 3; 13.
к Гл. 1; 3. Ст. 17.
л Гл. 3; 15.
м 2 Цар. 15; 23 Іер. 31; 40.
н Гл. 1; 3. Псал. 44; 13. 79; 4 Іер. 24; 9. Іез. 5; 14, 15. 22; 4.
о Ст. 8.
п 2 Цар. 2; 7.
р Псал. 44; 13. 79; 4. 80; 6.
с Гл. 6; 6.
т Ездр. 4; 3.

—

а Гл. 12; 10.
б Іоан. 5; 2.
в Гл. 12; 39.
г Іер. 31; 38. Зах. 14; 10.
д Ездр. 2; 34.
е 2 Лѣт. 33; 14. Гл. 12; 39. Соф. 1; 10.
ж Виж Гл. 6; 1. 7; 1.
з Сѫд. 5; 23.
и Гл. 12; 39.

Фассеевъ-тъ сынъ, и Месулламъ Весодіевъ-тъ сынъ: тѣ іѫ направихѫ, и поставихѫ двери-тѣ ѝ, и ключелницы-тѣ ѝ, 7 и вереи-тѣ ѝ. И до тѣхъ поправи Мелатія Гаваонецъ-тъ, и Іадонъ Мероноѳецъ-тъ, мѫжіе отъ Гаваонъ и отъ Масфѫ, [ι]до прѣстолъ-тъ на областникъ-тъ на онѣзи 8 отсамъ рѣкѫ-тѫ. До тѣхъ поправи Озіилъ Арахыевъ-тъ сынъ, отъ златари-тѣ. И до него поправи Ананія, който бѣ отъ мироварцы-тѣ: и оставихѫ Іерусалимъ [κ]до 9 широкѫ-тѫ стѣнѫ. И до него поправи Рафаія Оровъ-тъ сынъ, началникъ-тъ на 10 половинѫ-тѫ окрѫжіе на Іерусалимъ. И до него поправи Іедаія Арумафовъ-тъ сынъ, и срещѫ домъ-тъ си. И до него поправи Хаттусъ Асаваніевъ-тъ сынъ. 11 Мелхыя Харимовъ-тъ сынъ, и Ассувъ Фааѳъ-моавовъ-тъ сынъ, поправихѫ другѫ-тѫ часть, и [λ]стълпъ-тъ на пещи-тѣ. 12 И до тѣхъ поправи Селлумъ Аллоисовъ-тъ сынъ, началникъ-тъ на половинѫ-тѫ окрѫжіе на Іерусалимъ, той и дъщери-тѣ му.

13 [μ]Портѫ-тѫ на долъ-тъ поправи Анунъ, и жители-тѣ на Заноіѫ: тѣ іѫ съградихѫ и поставихѫ двери-тѣ ѝ, ключелницы-тѣ ѝ, и вереи-тѣ ѝ, и тысящѫ лакти въ стѣнѫ-тѫ до [ν]портѫ-тѫ на гноище-то.

14 А портѫ-тѫ на гноище-то поправи Мелхыя Рихавовъ-тъ сынъ, началникъ-тъ на Веѳъ-аккаремско-то окрѫжіе: той іѫ съгради, и постави двери-тѣ ѝ, ключелницы-тѣ ѝ, и вереи-тѣ ѝ.

15 А [ο]портѫ-тѫ на источникъ-тъ поправи Селлунъ Холозеевъ-тъ сынъ, началникъ-тъ на Масфаско-то окрѫжіе: той іѫ съгради, и направи іѫ, и постави двери-тѣ ѝ, ключелницы-тѣ ѝ, и вереи-тѣ ѝ, и стѣнѫ-тѫ [π]на Силоамскый-тъ водоемъ при царскѫ-тѫ градинѫ, и до стѫпала-та които слазятъ отъ Давидовъ-тъ градъ. 16 Вслѣдъ него поправи Неемія Азвуковъ-тъ сынъ, началникъ-тъ на половинѫ-тѫ Веѳъ-сурско окрѫжіе, до срещѫ Давидовы-тѣ гробища, и [ρ]до направеный-тъ водоемъ, 17 и до Домъ-тъ на крѣпкы-тѣ. Вслѣдъ него поправихѫ Левити-тѣ, Реумъ Ваніевъ-тъ сынъ. До него поправи Асавія началникъ-тъ на половинѫ-тѫ Кеилско окрѫ- 18 жіе, за окрѫжіе-то си. Вслѣдъ него поправихѫ братія-та имъ, Вавай Инададовъ-тъ сынъ, началникъ-тъ на *другѫ-тѫ* 19 половинѫ на Кеилско-то окрѫжіе. И до него поправи Есеръ Іисусовъ-тъ сынъ, началникъ-тъ на Масфѫ, другѫ часть срещѫ въсходъ-тъ [σ]къмъ орѫжницѫ-тѫ 20 на жгълъ-тъ. Вслѣдъ него Варухъ Завваевъ-тъ сынъ поправи съ ревность другѫ-тѫ часть, отъ жгълъ-тъ до двери-тѣ на домъ-тъ на Еліасива великый-тъ свя- 21 щенникъ. Вслѣдъ него поправи Меримоѳъ сынъ-тъ на Урііѫ, Аккосовъ-тъ сынъ, другѫ часть, отъ двери-тѣ на Еліасивовъ-тъ домъ до свършъкъ-тъ на Еліа- 22 сивовъ-тъ домъ. И вслѣдъ него поправихѫ священници-тѣ, жители-тѣ на околность- 23 тѫ. Вслѣдъ тѣхъ поправихѫ Веніаминъ и Ассувъ срещѫ домъ-тъ си. Вслѣдъ тѣхъ поправи Азарія сынъ-тъ на Масііѫ, Ананіевъ-тъ сынъ, при домъ-тъ си. 24 Вслѣдъ него поправи Вануй Инададовъ-тъ сынъ другѫ часть, отъ домъ-тъ на Азаріѫ 25 [τ]до кѫтъ-тъ, дори до жгълъ-тъ. Фалалъ Узаевъ-тъ сынъ *поправи* срещѫ кѫтъ-тъ, и стълпъ-тъ издаденый-тъ отъ высокый-тъ царскый домъ, който бѣ при [υ]дворъ-тъ на тьмницѫ-тѫ. Вслѣдъ него, Федаія 26 Фаросовъ-тъ сынъ. А [φ]Неѳиними-тѣ живѣехѫ [χ]въ Офилъ, *и поправихѫ* до срещнѫ-тѫ [ψ]портѫ на водѫ-тѫ къмъ истокъ, 27 и на издаденый-тъ стълпъ. Вслѣдъ тѣхъ Ѳекойци-тѣ поправихѫ другѫ часть, срещѫ голѣмый-тъ издаденъ стълпъ, и до стѣнѫ-тѫ на Офилъ.

28 Отгорѣ [ω]на конскѫ-тѫ портѫ поправихѫ священници-тѣ, всякой срещѫ 29 домъ-тъ си. Вслѣдъ тѣхъ поправи Садокъ Еммировъ-тъ сынъ, срещѫ домъ-тъ си. И вслѣдъ него поправи Семаія Сехаліевъ-тъ сынъ, стражъ-тъ на въсточнѫ- 30 тѫ портѫ. Вслѣдъ него поправи Ананія Селеміевъ-тъ сынъ, и Анунъ шестый-тъ Салафовъ сынъ, другѫ часть. Вслѣдъ него поправи Месулламъ Варахыинъ-тъ 31 сынъ срещѫ жилище-то си. Вслѣдъ него поправи Мелхыя Сарефіевъ-тъ сынъ, до домъ-тъ на Неѳинимы-тѣ, и на търговцы-тѣ, срещѫ врата-та Мифкадъ, и до въсходъ-тъ на жгълъ-тъ. А между въсходъ-тъ 32 на жгълъ-тъ и овчѫ-тѫ портѫ, поправихѫ златари-тѣ и търговци-тѣ.

ГЛАВА 4.

1 А [a]когато чу Санаваллатъ че ный градимъ стѣнѫ-тѫ, разгнѣва ся, и много ся 2 разсърди, и присмѣ ся на Іудеи-тѣ. И говорѝ прѣдъ братія-та си и прѣдъ Самарійско-то воинство, и каза: Що правятъ тѣзи окаянни Іудеи? ще гы оставятъ ли? ще пожрѫтъ ли? ще свършатъ ли въ тойзи день? ще съживятъ ли отъ купове-тѣ на пърсть-тѫ каменіе-тѣ, и тѣхъ 3 изгорены? А [б]при него бѣ Товія Аммонецъ-тъ, и рече: И да съградятъ, лисица като ся покачи ще съсыпе каменнѫ-тѫ имъ стѣнѫ.

ι Гл. 2; 8.
κ Гл 12; 39.
λ Гл. 12; 38.
μ Гл. 2; 13.
ν Гл. 2; 13.
ο Гл. 2; 14.
π Іоан. 9; 7.
ρ 4 Цар. 20; 20. Иса. 22; 11.
σ 2 Лѣт. 26; 9.
τ Ст. 19.
υ Іер. 32; 2. 33; 1. 37; 21.
φ Ездр. 2; 43. Гл. 11; 21.
χ 2 Лѣт. 27; 3.
ψ Гл. 8; 1, 3. 12; 37.
ω 4 Цар. 11; 16. 2 Лѣт. 23; 15. Іер. 31; 40.
a Гл. 2; 10, 19.
б Гл. 2; 10, 19.

4 [в]Чуй, Боже нашъ: защото станжхмы за присмѣхъ: и [г]обърни поношеніе-то имъ на главж-тж имъ, и направи гы да ста-
5 нжтъ плѣнъ въ земіж на плѣненіе: И [д]не покрый беззаконіе то имъ, и грѣхъ-тъ имъ да ся не изглади прѣдъ тебе: защото тя прогнѣвахж прѣдъ градящы-тѣ.

6 Така съградихмы стѣнж-тж: и всичка-та стѣна ся свърза, до половинж-тж си: защото людіе-тѣ имахж сърдце за да работятъ.

7 Но когато [е]Санаваллатъ, и Товія, и Аравяни-тѣ, и Аммонци-тѣ, и Азотци-тѣ, чухж че поправленіе-то на Іерусалимскы-тѣ стѣны напрѣдува, *и* че развалины-тѣ начнахж да ся заграждатъ, разгнѣвахж
8 ся много: И [ж]направихж съзаклѣтіе всичкы-тѣ купно да дойджтъ да ратуватъ противъ Іерусалимъ, и да му направятъ
9 пакость. А [з]ный ся помолихмы на Бога нашего, и поставихмы стражы противъ тѣхъ деня и нощя, *понеже ся боехмы* отъ
10 тѣхъ. И рече Іуда: Сила-та на брѣменосцы-тѣ ослабнж, а пьрсть-та е много, и ный не можемъ да градимъ стѣнж-тж.

11 И непріятели-тѣ ни рекохж: Нѣма да усѣтятъ, нито ще видятъ, додѣ дойдемъ въ срѣдъ тѣхъ и гы избіемъ, та въспремъ работж-тж.

12 И като дойдохж Іудеи-тѣ, които живѣехж при тѣхъ, рекохж ни десеть пжти: Отъ всякж странж, къмъ коіжто ся обър-
13 нете къмъ насъ, *ще дойджтъ.* За това поставихъ въ по ниcкы-тѣ мѣста задъ стѣнж-тж, *и* въ по высокы-тѣ мѣста, поставихъ людіе-тѣ по родове, съ мечове-тѣ имъ, съ копія-та имъ, и съ лжкове-тѣ
14 имъ: И видѣхъ, и станжхъ та рѣкохъ на благородны-тѣ, и на кметове-тѣ, и на другы-тѣ людіе: [и]Да ся не убоите отъ тѣхъ: помнѣте Господа [і]великаго и страшнаго, и [к]бійте ся за братія-та си, за синове-тѣ си и дъщери-тѣ си, за женытѣ си и за домове-тѣ си.

15 А когато врагове-тѣ ни чухж че *това* станж извѣстно намъ, и [л]осуети Богъ совѣтъ-тъ имъ, върнжхмы ся всичкы ный на стѣнж-тж, всякой на работж-тж си.

16 И отъ тойзи день половина-та отъ рабы-тѣ ми бѣхж на работж-тж, а половина-та отъ тѣхъ държехж копія-та, щитчета-та, и лжкове-тѣ, *облъчени* въ брони: и началници-тѣ бѣхж задъ всякой Іудинъ
17 домъ. Онѣзи които градехж стѣнж-тж, и които носехж брѣмена-та, *и* които товарехж, *всякой* съ еднж-тж си ржкж работеше на работж-тж, а съ другж-тж
18 държеше оржжіе-то. А градители-тѣ, всякой имаше мечь-тъ си опасанъ на чрѣсла-та си, и градеше: а тойзи който тржбеше съ тржбж-тж бѣше близу до мене.

19 И рѣкохъ на благородны-тѣ, и на кметове-тѣ, и на другы-тѣ людіе: работа-та е голѣма и пространна: а ный смы распьрснжти по стѣнж-тж, далечь единъ отъ
20 другый: Въ което мѣсто чуете гласъ-тъ на тржбж-тж, тамъ ся стичайте при насъ: [м]Богъ нашъ ще ратува заради насъ.

21 Така работихмы работж-тж: а половина-та отъ тѣхъ държеше копія-та, отъ въсходъ-тъ на зорж-тж до изгрѣваніе-то
22 на звѣзды-тѣ. И въ сжщо-то врѣме рѣкохъ на людіе-тѣ: Всякой съ рабъ-тъ си нека нощува въ срѣдъ Іерусалимъ, за да ни бжджтъ стражи нощя, а да рабо-
23 тятъ деня. И нито азъ, нито братія-та ми, нито раби-тѣ ми, нито мжжіе-тѣ на стражж-тж които мя слѣдовахж, никой отъ насъ не събличаше дрехы-тѣ си: *само* за да ся кжпе събличаше ся всякой.

ГЛАВА 5.

1 И [а]станж голѣмъ выкъ отъ людіе-тѣ и отъ жены-тѣ имъ, [б]противъ братія-та имъ
2 Іудеи-тѣ. Защото имаше едни да говорятъ: Ный, синове-тѣ ни, и дъщери-тѣ ни, смы мнозина; за това да земемъ жито, да
3 ядемъ, и да живѣемъ. И имаше другы да говорятъ: Ный дадохмы на залогъ нивя-та си, лозія-та си, и кжщы-тѣ си за да земемъ жито по причинж на
4 гладъ-тъ. Имаше още другы да говорятъ: Ный надъ нивя-та и надъ лозія-та си зѣхмы на заемъ сребро за царскы-тѣ дано-
5 цы. А сега [в]снага-та ни е като снага-та на братія-та ни, чада-та ни както чада-та имъ: и ето, [г]ный подчинихмы синове-тѣ си и дъщери-тѣ си въ работж, за *да сж* раби, и едни отъ дъщери-тѣ ни сж заведены въ поробощеніе: и нѣма нищо въ нашж-тж власть, защото другы иматъ нивя-та и лозія-та ни.

6 И оскърбихъ ся твърдѣ много, като
7 чухъ выкъ-тъ имъ и тѣзи думы. И размыслихъ въ себе си, и обличихъ благородны-тѣ и кметове-тѣ, и рѣкохъ имъ: [д]Вы земате лихвж всякой отъ брата си. И свыкахъ противъ тѣхъ голѣмо събраніе,
8 Та имъ рѣкохъ: Ный споредъ силж-тж си, [е]искупихмы братія-та си Іудеи-тѣ, продадены-тѣ на языччници-тѣ: а вы сами ще продадете ли братія-та си? ще ся продаджтъ ли тѣ намъ? А тѣ мълчехж,

[в] Псал. 123; 3, 4.
[г] Псал. 79; 12. Притч. 3; 34.
[д] Псал. 69; 27, 28. 109; 14, 15. Іер. 18; 23.
[е] Ст. 1.
[ж] Псал. 83; 3, 4, 5.
[з] Псал. 50; 15.
[и] Числ. 14; 9. Втор. 1; 29.
[і] Втор. 10; 17.
[к] 2 Цар. 10; 12.
[л] Іов. 5; 12.
[м] Исх. 14; 14, 25. Втор. 1; 30. 3; 22. 20; 4. Іис. Нав. 23; 10.

—

[а] Иса. 5; 7.
[б] Лев. 25; 35, 36, 37. Втор. 15; 7.
[в] Иса. 58; 7.
[г] Исх. 21; 7. Лев. 25; 39.
[д] Исх. 22; 25. Лев. 25; 36. Іез. 22; 12.
[е] Лев. 25; 48.

9 и не намѣрихѫ отвѣтъ. И рѣкохъ: Не е добро това нѣщо което вы правите: не трѣбува ли да ходите [ж]въ страхъ-тъ на Бога нашего, [з]за да *ны* не укорявать 10 языччници-тѣ, врагове-тѣ ни? И азъ още, *и* братія-та ми, и раби-тѣ ми, заемнѫли смы имъ сребро и жито. *Но* да оставимъ, 11 молѭ, това изыскуваніе. Върнѣте имъ, прочее днесь, нивя-та имъ, лозія-та имъ, и маслины-тѣ имъ, и кѫщы-тѣ имъ, и стотно-то отъ сребро-то, и отъ жито-то, и отъ вино-то, и отъ елей-тъ, което изы- 12 скувате отъ тѣхъ. Тогазь рекохѫ: Ще отдадемъ *всичко*, и не щемъ да искамы нищо отъ тѣхъ: така ще направимъ, както ты казувашь. Тогазь повыкахъ священницы-тѣ *чрѣзъ които* [и]зѣхъ клѣтвѫ отъ тѣхъ, че ще направятъ споредъ 13 това слово. [i]Отърсихъ още пазухѫ-тѫ си, и рѣкохъ: Така да отърси Богъ всякого человѣка отъ домъ-тъ му, и отъ трудъ-тъ му, който не свърши това слово, и така да бѫде отърсенъ и празденъ. И рекохѫ всичко-то събраніе: Аминь, и прославихѫ Господа. И [к]направихѫ людіе-тѣ споредъ това слово.

14 А отъ който день ми ся заповѣда да бѫдѫ областникъ надъ тѣхъ, въ земѭ-тѫ на Iудѫ, отъ двадесето-то лѣто [л]до тридесеть и второ-то лѣто на Артаксеркса царя, дванадесеть години, азъ и братія-та ми [м]не ядохмы хлѣбъ-тъ на областникъ.

15 А първы-тѣ областници, които бѣхѫ прѣди мене, бѣхѫ товаръ на людіе-тѣ, и освѣнь четыридесеть сикли сребро, зѣмахѫ отъ тѣхъ хлѣбъ и вино: още и раби-тѣ имъ властвувахѫ надъ людіе-тѣ: но [н]азъ не правехъ така, [о]понеже ся 16 боехъ отъ Бога. Още и прилѣжахъ въ работѫ-тѫ на тѫзи стѣнѫ, и нивѫ не купихмы: и всичкы-тѣ ми раби бѣхѫ съ- 17 брани тамъ за тѫзи работѫ. Имаше още [п]на трѫпезѫ-тѫ ми сто и петдесеть мѫжіе отъ Iудеи-тѣ и кметове-тѣ, и които идяхѫ при насъ отъ языччницы-тѣ що 18 бѣхѫ около насъ. А [р]всякой день това що ся готвеше *за мене*, бѣ едно говедо и шесть избранны овцы: и птицы ся готвехѫ за мене, и еднъждь въ десеть дни изобилно отъ всякакъвъ видъ вино: [с]и съсъ всичко това не поискахъ хлѣбъ-тъ на областникъ: защото рабство-то бѣ тежко връзъ тѣзи людіе.

19 [т]Помени мя, Боже мой, за добро, по всичко колкото направихъ за тѣзи людіе.

ГЛАВА 6.

1 А като [а]чухѫ Санаваллатъ, и Товія, и Гысамъ Аравянинъ-тъ, и другы-тѣ отъ врагове-тѣ ни, че азъ заградихъ стѣнѫ-тѫ, и не останѫ вече проломъ въ неѭ, [б]ако и да не бѣхъ до онова врѣме турилъ 2 двери на порты-тѣ, Санаваллатъ и Гысамъ [в]проводихѫ до мене, и казувахѫ: Ела, та да ся съберемъ въ *нѣкое отъ* села-та на [г]Оново-то поле. [д]Но тѣ мыслягхѫ да 3 ми направятъ зло. И проводихъ имъ вѣстители, и казахъ: Голѣмо дѣло правѭ, и не могѫ да слѣзѫ: защо да прѣстане дѣло-то, като го оставѭ азъ и слѣзѫ 4 при васъ? И проводихѫ при мене четыри пѫти, по тойзи начинъ: и азъ имъ отговорихъ все така.

5 Тогазь Санаваллатъ проводи при мене рабъ-тъ си исто така, петый пѫть, съ 6 отворено писмо въ рѫкѫ-тѫ му, Въ което бѣ писано: Чу ся между языччницы-тѣ, и Гысамъ казува, *че* [е]ты и Iудеи-тѣ мыслите да ся подигнете: *и* споредъ тѣзи думы, за това ты градишь стѣнѫ-тѫ, за 7 да имъ станешь царь. Поставилъ си още пророцы, да выкатъ за тебе въ Iерусалимъ, и да казуватъ: Царь има въ Iудеѭ: и сега ще ся извѣсти на царя споредъ тѣзи думы. Но ела сега и да ся съвѣту- 8 вамы купно. Тогазь проводихъ при него, и рѣкохъ: Нѣма таквозь нѣщо, както ты говоришь, но ты го изваждашь отъ себе 9 си. Защото всичкы тѣзи ны плашехѫ, и казувахѫ: Ще ослабѣѭтъ рѫцѣ-тѣ имъ отъ дѣло-то, и нѣма да ся свърши. А сега, *о Боже*, укрѣпи рѫцѣ-тѣ ми.

10 И азъ отидохъ въ домъ-тъ на Семаіѭ, сынъ-тъ на Делаіѭ сына Метавеилова, и той бѣ заключенъ: и рече: Да ся съберемъ купно въ домъ-тъ Божій, въ срѣдъ храмъ-тъ, и да заключимъ двери-тѣ на храмъ-тъ: защото тѣзи идѫтъ да тя убіѭтъ, ей, тѫзи нощь идѫтъ да тя убіѭтъ. 11 Но азъ отговорихъ: Человѣкъ като мене бѣгалъ ли бы? и кой, както мене человѣкъ, бы влѣзлъ въ храмъ-тъ за да спасе 12 животъ-тъ си? не щѫ да влѣзѫ. И ето, познахъ че не бѣ го проводилъ Богъ, [ж]но той произнесе *това* пророчество противъ мене; защото Товія и Санаваллатъ 13 бѣхѫ го подкупили. За това бѣ подкупенъ, за да ся уплашѭ, та да направѭ така, и да съгрѣшѭ, и да иматъ извиненіе да злословятъ за да мя укорятъ.

14 [з]Помени, Боже мой, Товіѭ и Санаваллата споредъ тѣзи тѣхны дѣла, [и]още и

ж Лев 25; 36.
з 2 Цар. 12; 14. Рим. 2; 24. 1 Пет. 2; 12.
и Ездр. 10; 5. Iер. 34; 8, 9.
i Мат. 10; 14 Деян. 13; 51. 18; 6.
к 4 Цар. 23; 3.
л Гл. 13; 6.
м 1 Кор. 9; 4, 15.
н 2 Кор. 11; 9. 12; 13.
о Ст. 9.
п 2 Цар. 9; 7. 3 Цар. 18; 19.
р 3 Цар. 4; 22.
с Ст. 14, 15.
т Гл. 13; 22.

—

а Гл. 2; 10, 19. 4; 1, 7.
б Гл. 3; 1, 3.
в Прит. 26; 24, 25.
г 1 Лѣт. 8; 12. Гл. 11; 35.
д Псал. 37; 12, 32.
е Гл. 2; 19.
ж Iез. 13; 22.
з Гл. 13; 29.
и Iез. 13; 17.

пророчицѫ-тѫ Ноадіѭ, и другы-тѣ пророцы, които мя плашехѫ:
15 Така ся свърши стѣна-та въ двадесеть и петый на Елулъ, въ петдесеть и два
16 дни. И [i]когато чухѫ всичкы-тѣ ни врагове, уплашихѫ ся тогазь всичкы-тѣ язычници които бѣхѫ около насъ, и паднѫхѫ много прѣдъ очи-тѣ си: защото [к]познахѫ че това дѣло станѫ отъ Бога нашего.
17 Още въ онѣзи дни благородни-тѣ отъ Іудѫ провождахѫ често писма-та си до Товіѭ, и Товіевы-тѣ дохождахѫ до тѣхъ.
18 Защото имаше въ Іудеѭ множина заклѣти нему, понеже бѣ зеть на Сеханіѭ Араховъ-тъ сынъ: и Іоананъ сынъ му бѣ зѣлъ дъщерѭ-тѫ на Месуллама, Вара-
19 хиевъ-тъ сынъ. Още и приказовахѫ прѣдъ мене неговы-тѣ благотворенія, и носехѫ нему мои-тѣ думы: *а* Товія провождаше писма за да мя уплаши.

ГЛАВА 7.

1 А като ся съгради стѣна-та, и поставихъ двери-тѣ, и [а]опрѣдѣлихѫ ся вратари-тѣ
2 и пѣвци-тѣ и Левити-тѣ, Прѣпорѫчихъ Іерусалимъ на брата си Ананія, и на Ананіѭ началникъ-тъ [б]на твърдѣль-тъ: защото ся виждаше че бѣ вѣренъ человѣкъ, и [в]боеше ся отъ Бога, повече отъ мно-
3 зина. И рѣкохъ имъ: Да ся не отварятъ Іерусалимскы-тѣ порты додѣ не припече сълнце-то: и додѣто още тѣ присѫтствуватъ, да ся заключатъ двери-тѣ, и да ся залостятъ: и стражи да ся опрѣдѣляватъ отъ Іерусалимскы-тѣ жители, всякой въ стражѫ-тѫ си, всякой срещѫ домъ-тъ си.
4 И градъ-тъ бѣ широкъ и голѣмъ, а людіе-тѣ малцина въ него, и кѫщи не
5 бѣхѫ съградены. И тури Богъ мой въ сърдце-то ми да съберѫ благородны-тѣ и кметове-тѣ, и людіе-тѣ, за да ся изброятъ по родословіе. И намѣрихъ книгѫ-тѫ на родословіе-то на онѣзи, които възлѣзохѫ най напрѣдъ, и намѣрихъ писано въ неѭ:
6 [г]Тѣзи сѫ человѣци на область-тѫ, които възлѣзохѫ отъ плѣненіе-то, на плѣнены-тѣ, които прѣсели Навуходоносоръ Вавилонскый-тъ царь, и които ся върнѫхѫ въ Іерусалимъ и въ Іудеѭ, все-
7 кой въ градъ-тъ си, Които дойдохѫ съсъ Зоровавеля, Іисуса, Неемія, Азаріѭ, Раамія, Наамания, Мардохея, Валасана,
8 Мисперева, Вагуя, Наума, Ваанѫ. Това бѣ число-то на мѫжіе-тѣ отъ Израилевы-тѣ людіе: Фаросови сынове, двѣ тысящи
9 и сто и седмдесеть и два. Сефатіеви сы-
10 нове триста и седмдесеть и два. Арахови сынове, шестстотинъ и петдесеть и два.
11 Фаавъ-моавови-тѣ сынове, отъ Іисусовы-тѣ и Іоавовы-тѣ сынове, двѣ тысящи и
12 осмстотинъ и осмнадесеть. Еламови сынове, тысяща и двѣстѣ и петдесеть и че-
13 тыри. Затоуеви сынове, осмстотинъ и че-
14 тыридесеть и петь. Закхееви сынове, седм-
15 стотинъ и шестдесеть. Вануеви сынове,
16 шестстотинъ и четыридесеть и осмь. Виваеви сынове, шестстотинъ и двадесеть и
17 осмь. Азгадови сынове, двѣ тысящи и
18 триста и двадесеть и два. Адоникамови сы-
19 нове, шестстотинъ и шестдесеть и седмь. Вагуеви сынове, двѣ тысящи и шестдесеть
20 и седмь. Адинови сынове, шестстотинъ и
21 петдесеть и петь. Атирови сынове отъ
22 Езекыѭ, деветдесеть и осмь. Асумови
23 сынове, триста и двадесеть и осмь. Ви-
24 саеви сынове, триста и двадесеть и четыри. Арифови сынове, сто и дванадесеть.
25 Гаваонови сынове, деветдесеть и петь.
26 Виѳлеемови и Нетофаеви мѫжіе, сто и
27 осмдесеть и осмь. Анаѳоѳови мѫжіе, сто
28 и двадесеть и осмь. Веѳъ-асмавеѳови мѫ-
29 жіе, четыридесеть и два. Мѫжіе на Кыріаѳіаримъ, на Хефирѫ, и на Вироѳъ,
30 седмстотинъ и четыридесеть и три. Мѫжіе на Рамѫ и на Гавѫ, шестстотинъ
31 и двадесеть и единъ. Мѫжіе на Михмасъ,
32 сто и двадесеть и два. Мѫжіе на Веѳиль,
33 и на Гай, сто и двадесеть и три. Мѫжіе
34 [д]на другый-тъ Нево, петдесеть и два. Сынове на другый-тъ Еламъ, тысяща и двѣ-
35 стѣ и петдесеть и четыри. Харимови сы-
36 нове, триста и двадесеть. Сынове на Іерихонъ, триста и четыридесеть и петь.
37 Сынове на Лодъ, на Адидъ, и на Оно,
38 седмстотинъ и двадесеть и единъ. Сынове на Сенаѭ, три тысящи и деветстотинъ и тридесеть.
39 Священници-тѣ: [е]Іедаіеви сынове, отъ Іисусовъ-тъ домъ, деветстотинъ и седм-
40 десеть и три. [ж]Еммирови сынове, тысяща
41 и петдесеть и два. [з]Пасхорови сынове, тысяща и двѣстѣ и четыридесеть и седмь.
42 [и]Харимови сынове, тысяща и седмнадесеть.
43 Левити-тѣ: Іисусови сынове отъ Кадміила, отъ Одавіевы-тѣ сынове, седмдесеть и четыри.
44 Пѣвци-тѣ: Асафови-тѣ сынове сто и четыридесеть и осмь.
45 Вратари-тѣ: Селлумови сынове, Атирови сынове, Талмонови сынове, Аккувови сынове, Атитаеви сынове, Соваеви сынове, сто и тридесеть и осмь.
46 Неѳиними-тѣ: Сихаеви сынове, Асуфови
47 сынове, Тавваоѳови сынове, Кыросови сынове, Сіаеви сынове, Фадонови сынове,

і Гл. 2; 10. 4; 1, 7. 6; 1.
к Псал. 126; 2.

а Гл. 6; 1.
б Гл. 2; 8.
в Исх. 18; 21.

г Ездр. 2; 1 и друг.
д Ст. 12.
е 1 Лѣт. 24; 7.

ж 1 Лѣт. 24; 14.
з Виж. 1 Лѣт. 9; 12.
и 1 Лѣт. 24; 8.

48 Леванаеви сынове, Агаваеви сынове, Сал-
49 маеви сынове, Анановисынове, Геддилови
50 сынове, Гаарови сынове, Реаіеви сынове,
51 Расинови сынове, Некодаеви сынове, Газамови сынове, Озаеви сынове, Фасееви
52 сынове, Висаеви сынове, Меунимови сы-
53 нове, Нафусесимови сынове, Ваквукови сынове, Акуфаеви сынове, Арурови сы-
54 нове, Васалоѳови сынове, Меидаеви сы-
55 нове, Арсаеви сынове, Варкосови сынове,
56 Сисарини сынове, Ѳамаеви сынове, Не-
57 сіеви сынове, Атифаеви сынове. Сынове-тѣ на Соломоновы-тѣ рабы: Сотаіеви сынове, Софереѳови сынове, Феридини сы-
58 нове, Яалаеви сынове, Дарконови сыно-
59 ве, Геддилови сынове, Сефатіеви сынове, Аттилови сынове, Фохереѳови сынове
60 отъ Севаимъ, Амонови сынове. Всичкы-тѣ Неѳиними, и сынове-тѣ на Соломоновы-тѣ рабы, бѣхѫ триста и деветдесеть и два.

61 А [l]тѣзи бѣхѫ възлѣзли-тѣ отъ Ѳелъмелахъ, Ѳелъ-арисѫ, Херувъ, Аддонъ, и Еммиръ: и не могохѫ да покажѫтъ домъ-тъ на отечествіе-то си и сѣме-то
62 си, да ли бѣхѫ отъ Израиль: Сынове Делаіеви, сынове Товіеви, сынове Некодаеви, шестстотинъ и четыридесеть и два.

63 И отъ священницы-тѣ: Аваіеви сынове, Аккосови сынове, сынове на Варзеллая, който зѣ женѫ отъ дъщери-тѣ на Варзеллая Галаадецъ-тъ, и наименова ся спо-
64 редъ име-то имъ. Тѣ потърсихѫ описаніе-то си *между* изброены-тѣ по родословіе, и не ся намѣри: За това ся ис-
65 хвърлихѫ изъ священство-то. И рече имъ управитель-тъ, да не ядѫтъ отъ прѣсвяты-тѣ нѣща, додѣ не въстане священникъ съ Уримъ и Ѳуммимъ.

66 Всичко-то събраніе купно бѣхѫ четыридесеть и двѣ тысящи и триста и шест-
67 десеть, Освѣнь рабы-тѣ имъ и рабыни-тѣ имъ, които бѣхѫ седмь тысящи и триста и тридесеть и седмь: и отъ тѣхъ двѣстѣ и четыридесеть и петь пѣвци и пѣвачкы.
68 Коніе-тѣ имъ, седмстотинъ и тридесеть и шесть: мьскы-тѣ имъ, двѣстѣ и четы-
69 ридесеть и петь: Камилы, четыристотинъ и тридесеть и петь: осли, шесть тысящи и седмстотинъ и двадесеть.

70 И нѣкои отъ началницы-тѣ на отечествія-та дадохѫ за дѣло-то: [к]Управитель-тъ даде въ съкровище-то тысящѫ драхмы злато, петдесеть легены, петстотинъ и тридесеть священническы одежды.
71 И *нѣкои* отъ началницы-тѣ на отечествія-та дадохѫ въ съкровище-то на дѣло-то, [л]двадесеть тысящы драхмы злато, и двѣ тысящы и двѣстѣ мнасы сребро.
72 И дадено-то отъ другы-тѣ людіе бѣ двадесеть тысящи драхмы злато, и двѣ тысящи мнасы сребро, и шестдесеть и седмь священническы одежды.
73 Така священници-тѣ, и Левити-тѣ, и вратари-тѣ, и пѣвци-тѣ, и *часть* отъ людіе-тѣ, и Неѳиними-тѣ, и всичкый Израиль ся населихѫ въ градове-тѣ си: и [м]когато стигнѫ седмый-тъ мѣсецъ, Израилеви-тѣ сынове бѣхѫ въ градове-тѣ си.

ГЛАВА 8.

1 И [а]събрахѫ ся всичкы-тѣ людіе, като единъ человѣкъ, въ стъгдѫ-тѫ която бѣ [б]прѣдъ портѫ-тѫ на водѫ-тѫ: и рекохѫ на Ездрѫ [в]книжникъ-тъ, да донесе книгѫ-тѫ на Моисеевъ-тъ законъ, който
2 Господь заповѣда на Израиля. И въ [г]първый-тъ день на седмый-тъ мѣсецъ [д]донесе Ездра священникъ-тъ законъ-тъ прѣдъ събраніе-то на мѫжіе и на жены, и на всичкы що можахѫ да разумѣватъ
3 като слушатъ. И чете въ него, на стъгдѫ-тѫ която е прѣдъ портѫ-тѫ на водѫ-тѫ, отъ зоры до пладне, прѣдъ мѫжіе-тѣ и жены-тѣ, и които можахѫ да разумѣватъ: и уши-тѣ на всичкы-тѣ людіе бѣхѫ
4 въ книгѫ-тѫ на законъ-тъ. А Ездра книжникъ-тъ стоеше на дървено стоялище высоко, което бѣхѫ направили за това: и при него стоеше Маттаѳія, и Сема, и Анаія, и Урія, и Хелкыя, и Маасія, отдесно му: а отлѣво му, Федаія, и Мисаилъ, и Мелхыя, и Асумъ, и Асвадана,
5 Захарія, *и* Месулламъ. И разгънѫ Ездра книгѫ-тѫ прѣдъ всичкы-тѣ людіе: (защото бѣ надъ всичкы-тѣ людіе:) и когато іѫ разгънѫ, [е]всичкы-тѣ людіе ста-
6 нѫхѫ прави. И благослови Ездра Господа Бога великаго. И всичкы-тѣ людіе [ж]отговорихѫ: Аминь, аминь, [з]възвышающе рѫцѣ-тѣ си: и [и]наведохѫ ся, та ся поклонихѫ Господу съ лица-та до земіѫ-
7 тѫ. А Іисусъ, и Ваній, и Серевія, Іаминъ, Аккувъ, Саввеѳай, Одія, Маасія, Келита, Азарія, Іозавадъ, Ананъ, Фелаія, и Левити-тѣ, [і]тълкувахѫ законъ-тъ на людіе-тѣ: и людіе-тѣ *стоехѫ* на мѣсто-то си.
8 И четохѫ въ книгѫ-тѫ на законъ-тъ Божій ясно, и дадохѫ разумѣніе-то, и истълкувахѫ прочетено-то.

9 И [к]Неемія, който бѣ управитель, и Ездра священникъ-тъ, книжникъ-тъ, и [л]Левити-тѣ които тълкувахѫ на людіе-тѣ, рекохѫ на всичкы-тѣ людіе: [м]Тойзи день е святъ на Господа Бога вашего:

[і] Ездр. 2; 59.
[к] Гл. 8; 9.
[л] Вижь Езд. 2; 69.
[м] Езд. 3; 1.

[а] Езд. 3; 1.
[б] Гл. 3; 26.
[в] Езд. 7; 6.
[г] Лев. 23; 24.
[д] Втор. 31; 11, 12.

[е] Сѫд. 3; 20.
[ж] 1 Кор. 14; 16.
[з] Плач. 3; 41. 1 Тим. 2; 8.
[и] Исх. 4; 31. 12; 27. 2 Лѣт. 20; 18.

[і] Лев. 10; 11. Втор. 33; 10. 2 Лѣт. 17; 7, 8, 9. Мал. 2; 7.
[к] Езд. 2; 63. Гл. 7; 65. 10; 1.
[л] 2 Лѣт. 35; 3. Ст. 8.
[м] Лев. 23; 24. Числ. 29; 1.

[н]не сѣтувайте, нито плачѣте. Защото всичкы-тѣ людіе плачахѫ, като чухѫ думы-тѣ на законъ-тъ. 10 И рече имъ; идѣте, яждте тълсто, и пійте сладко, и [о]проводѣте дѣлове на тѣзи които нѣматъ нищо приготвено: защото день-тъ е святъ Господу нашему: и не скърбѣте: защото радость-та Господня е ваша-та сила. 11 И Левити-тѣ утишихѫ всичкы-тѣ людіе, и говорехѫ: Мълчѣте: защото день-тъ е святъ: и не тѫжѣте. 12 И отидохѫ всичкы-тѣ людіе да ядѫтъ и да піѭтъ, и [п]да проводятъ дѣлове, и да направятъ голѣмо веселіе, защото [р]разумѣхѫ словеса-та които имъ изяснихѫ.

13 И въ вторый-тъ день ся събрахѫ началници-тѣ на отечествія-та на всичкы-тѣ людіе, священници-тѣ, и Левити-тѣ, при Ездрѫ книжникъ-тъ, за да ся поучатъ въ думы-тѣ на законъ-тъ. 14 И намѣрихѫ писано [с]въ законъ-тъ, че Господь бѣ заповѣдалъ чрѣзъ Моисея, да обитаватъ Израилеви-тѣ сынове въ шатры въ праздникъ-тъ на седмый-тъ мѣсецъ: 15 [т]И да обнародуватъ и да прогласяватъ въ всичкы-тѣ си градове, и [у]въ Іерусалимъ, и да кажѫтъ: Излѣзте въ горѫ-тѫ, та [ф]донесте маслинены вѣтви, и маслены вѣтви, и мирсинены вѣтви, и финиковы вѣтви, и вѣтви отъ гѫстолистны дьрвія, за да направите шатры, споредъ писано-то. 16 И излѣзохѫ людіе-тѣ, та донесохѫ, и направихѫ си шатры, всякой [х]вързъ кѫщѫ-тѫ си, и въ дворове-тѣ си, и въ дворове-тѣ на домъ-тъ Божій, и въ стъгдѫ-тѫ [ц]на портѫ-тѫ на водѫ-тѫ, и [ч]въ стъгдѫ-тѫ на портѫ-тѫ Ефремовѫ. 17 И всичко-то събраніе на онѣзи които ся вьрнѫхѫ отъ плѣненіе-то направихѫ шатры, и сѣднѫхѫ въ шатры-тѣ: защото отъ дни-тѣ на Іисуса сынъ-тъ Навіевъ, до онай день, Израилеви-тѣ сынове, не бѣхѫ направяли така. И [ш]станѫ веселіе много голѣмо.

18 И [щ]всякой день, отъ пьрвый-тъ день до послѣдній-тъ день, четеше въ книгѫ-тѫ на законъ-тъ Божій: и направихѫ праздникъ седмь дни; а въ осмый-тъ день, всенародно събраніе, [ѣ]споредъ повелѣно-то.

ГЛАВА 9.

1 И въ двадесеть и четвьртый-тъ день [а]на тойзи мѣсецъ, събрахѫ ся Израилеви-тѣ сынове съ постъ, и съ врѣтища, и [б]съ пьрсть на себе си. 2 И [в]отлѫчи ся Израилево-то сѣме отъ всичкы-тѣ чужденцы: и застанѫхѫ та исповѣдахѫ свои-тѣ грѣхове и беззаконія-та на отцы-тѣ си. 3 И застанѫхѫ на мѣсто-то си, [г]та прочетохѫ въ книгѫ-тѫ на законъ-тъ на Господа Бога своего, *еднѫ* четвьрть на день-тъ: и *една* четвьрть ся исповѣдувахѫ, и кланяхѫ ся на Господа Бога своего. 4 Тогазь застанѫхѫ на стоялище-то отъ Левиты-тѣ, Іисусъ, и Ваній, Кадміилъ, Севанія, Вунній, Серевія, Ваній, *и* Хананій, та извыкахѫ съ голѣмъ гласъ къмъ Господа Бога своего. 5 И Левити-тѣ, Іисусъ, и Кадміилъ, Ваній, Асавнія, Серевія, Одія, Севанія, *и* Пеѳаія, рекохѫ: Станѣте, та благословѣте Господа Бога вашего отъ вѣка до вѣка: и нека е, *Боже*, благословено [д]славно-то твое име, което надминува всяко благословеніе и хвалѫ. 6 [е]Ты си самъ Господь единъ: [ж]Ты си направилъ небе-то, [з]небе-то на небеса-та, [и]и всичко-то имъ украшеніе, земѭ-тѫ, и всичко що е на неѭ, моря-та, и всичко що е въ тѣхъ, и [і]Ты оживявашь всичко това: и тебѣ ся кланятъ небесны-тѣ воинства: 7 Ты си Господь Богъ, който си [к]избралъ Аврама, и извелъ си го отъ Уръ Халдейскый, и далъ си му име [л]Авраамъ: 8 И намѣрилъ си сьрдце-то му [м]вѣрно прѣдъ тебе, и [н]направилъ си съ него завѣтъ, че ще дадешь земѭ-тѫ Ханаанскѫ, Хеттейскѫ, Аморрейскѫ, и Ферезейскѫ, и Іевусейскѫ, и Гергесейскѫ, че ще ѭ дадешь на сѣме-то му: и [о]извьршилъ си думы-тѣ си: защото си праведенъ.

9 И [п]видѣ ты озлобленіе-то на наши-тѣ отцы въ Египетъ, и [р]чу выкъ-тъ имъ при Червено-то море: 10 И [с]показа ты знаменія и чудеса надъ Фараона, и надъ всичкы-тѣ му рабы, и надъ всичкы-тѣ людіе на земѭ-тѫ му: понеже позна ты че [т]ся възгордѣхѫ противъ тѣхъ. И [у]направи си ты име, както е днесь. 11 И [ф]раздра ты море-то прѣдъ тѣхъ, та прѣминѫхѫ по сухо всрѣдъ море-то: а тѣзи които гы гонехѫ хвьрли ты въ дълбочины-тѣ, [х]като камыкъ въ силнѫ водѫ. 12 И [ц]води гы ты деня съ облаченъ стълпъ, а нощя съ огненъ стълпъ, за да имъ свѣтишь по пѫть-тъ, по който щехѫ да минѫтъ. 13 И [ч]слѣзе ты на горѫ-тѫ Синай, та говори съ тѣхъ отъ небе-то, и [ш]даде

н Втор. 16; 14, 15. Еккл. 3; 4.
о Есѳ. 9; 19, 22. Отк. 11; 10.
п Ст. 10.
р Ст. 7, 8.
с Лев. 23; 34, 42. Втор. 16; 13.
т Лев. 23; 4.
у Втор. 16; 16.
ф Лев. 23; 40.
х Втор. 22; 8.
ц Гл. 12; 37.
ч 4 Цар. 14; 13. Гл. 12; 39.
ш 2 Лѣт. 30; 21.
щ Втор. 31; 10 и дрг.
ѣ Лев. 23; 36. Числ. 29; 35.

—

а Гл. 8; 2.
б Іис. Нав. 7; 6. 1 Цар. 4; 12. 2 Цар. 1; 2. Іов. 2; 12.
в Езд. 10; 11. Гл. 13; 3, 30.
г Гл. 8; 7, 8.
д 1 Лѣт. 29; 13.
е 4 Цар. 19; 15, 19. Псал. 86; 10. Иса. 37; 16, 20.
ж Быт. 1; 1. Исх. 20; 11. Отк. 14; 7.
з Втор. 10; 14. 3 Цар. 8; 27.
и Быт. 2; 1.
і Псал. 36; 6.
к Быт. 11; 31. 12; 1.
л Быт. 17; 5.
м Быт. 15; 6.
н Быт. 12; 7. 15; 18. 17; 7, 8.
о Іис. Нав. 23; 14.
п Исх. 2; 25. 3; 7.
р Исх. 14; 10.
с Исх. 7. 8. 9. 10. 12. 14.
т Исх. 18; 11.
у Исх. 9; 16. Иса. 63; 12, 14. Іер. 32; 20. Дан. 9; 15.
ф Исх. 14; 21, 22, 27, 28. Псал. 78; 13
х Исх. 15; 5, 10.
ц Исх. 13; 21.
ч Исх. 19; 20. 20; 1.
ш Псал. 19; 8, 9. Рим. 7; 12.

имъ правы сѫдбы, и истинны законы, повелѣнія и заповѣди добры. 14 И [щ]направи познатѫ тѣмъ святѫ-тѫ своѭ сѫбботѫ, и заповѣда имъ ты заповѣди, и повелѣнія, и законы, чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на рабъ-тъ си Моисея: 15 И [ъ]хлѣбъ отъ небе-то имъ даде ты въ гладъ-тъ имъ, и [ы]водѫ изъ камыкъ имъ изведе въ жаждѫ-тѫ имъ: и рече имъ [ь]да влѣзѫтъ за да наслѣдятъ земѭ-тѫ, за коѭто възвиси ты рѫкѫ-тѫ си че ще имъ ѭ дадешь.

16 [ѣ]А тѣ и отци-тѣ ни ся възгордѣхѫ, и [ю]ожесточихѫ вратъ-тъ си, и не послушахѫ твои-тѣ заповѣди: 17 И отрекохѫ ся да послушатъ, и [я]не поменѫхѫ чудеса-та ти които имъ ты направи: но ожесточихѫ вратъ-тъ си, и въ подиганіе-то си [ѫ]опрѣдѣлихѫ началникъ за да ся върнѫтъ въ рабство-то си: но ты си Богъ снисходителенъ, [ѭ]милостивъ и благоутробенъ, дълготърпѣливъ и многомилостивъ, и не гы остави. 18 Даже, [а]когато си направихѫ лѣяно теле, и рекохѫ: Тойзи е твой-тъ Богъ, който тя възведе изъ Египетъ, и направихѫ голѣмы прогнѣванія, 19 Ты обаче, [б]въ голѣмы-тѣ си щедроты не гы остави въ пустынѭ-тѫ: [в]облачный-тъ стълпъ не ся уклони отъ връху тѣхъ деня, за да гы води въ пѫть-тъ, нито огненный-тъ стълпъ нощя, за да имъ свѣти въ пѫть-тъ, по който щехѫ да минѫтъ. 20 И даде *имъ* ты [г]благый-тъ твой Духъ, за да гы вразумява, и не лиши ты [д]маннѫ-тѫ си отъ уста-та имъ, и [е]водѫ имъ даде въ жаждѫ-тѫ имъ. 21 И [ж]храни гы ты четыридесеть годины въ пустынѭ-тѫ: не имъ станѫ нищо оскудно: [з]дрехы-тѣ имъ не овехтѣхѫ, и нозѣ-тѣ имъ не отекохѫ. 22 И даде имъ ты царства и людіе, и раздѣли имъ за дѣлове: и наслѣдихѫ земѭ-тѫ [и]на Сиона, и земѭ-тѫ на Есевонскый-тъ царь, и земѭ-тѫ на Ога Васанскый-тъ царь. 23 И [і]сынове-тѣ имъ умножи ты, като небесны-тѣ звѣзды: и заведе гы въ земѭ-тѫ въ коѭто рече ты на отцы-тѣ имъ да влѣзѫтъ, за да ѭ наслѣдятъ. 24 И [к]влѣзохѫ сынове-тѣ *имъ* та наслѣдихѫ земѭ-тѫ: и [л]порази ты прѣдъ тѣхъ жители-тѣ на земѭ-тѫ, Ханаанцы-тѣ, и прѣдаде гы въ рѫцѣ-тѣ имъ, и царіе-тѣ имъ, и людіе-тѣ на земѭ-тѫ, за да имъ направятъ споредъ щѣніе то си. 25 И прѣзѣхѫ крѣпкы градове, и [м]земѭ тълстѫ, и наслѣдихѫ [н]домове пълны съсъ всичко благо, ископаны кладенцы, лозія и маслины, и плодовиты дьрвія множество: и ядохѫ и ся насытихѫ, и [о]отълстѣхѫ и ся насладихѫ [п]въ голѣмѫ-тѫ твоѭ благость.

26 Но тѣ ся не покорихѫ, и подигнѫхѫ ся противъ тебе, и [р]хвърлихѫ законъ-тъ ти задъ гърбове-тѣ си, и [с]убихѫ пророцы-тѣ ти, които засвидѣтелствовахѫ противъ тѣхъ за да гы обърнѫтъ къмъ тебе, и направихѫ голѣмы прогнѣванія. 27 [т]Заради това гы прѣдаде ты въ рѫкѫ-тѫ на утѣснители-тѣ имъ, които гы утѣснихѫ: и въ врѣме-то на утѣсненіе-то си, выкнѫхѫ къмъ тебе, и [у]ты послуша отъ небе-то: и споредъ много-то свои щедроты [ф]даде имъ ты избавители, та гы избавихѫ отъ рѫкѫ-тѫ на онѣзи които гы утѣснихѫ. 28 Но като ся упокоихѫ, [х]обърнѫхѫ ся за да правятъ зло прѣдъ тебе: заради това гы остави ты въ рѫкѫ-тѫ на врагове-тѣ имъ, та гы завладѣхѫ: но когато ся обърнѫхѫ, та выкнѫхѫ къмъ тебе, ты гы послуша отъ небе-то: и [ц]много пѫти гы избави ты споредъ щедроты-тѣ си: 29 И засвидѣтелствова ты противъ тѣхъ, за да гы обърнешь въ законъ-тъ си: но тѣ [ч]ся възгордѣхѫ, и не послушахѫ твои-тѣ заповѣди, но съгрѣшихѫ въ сѫдбы-тѣ ти ([ш]които ако върши нѣкой, ще живѣе чрѣзъ тѣхъ:) и дадохѫ непокорливо рамо, и ожесточихѫ вратъ-тъ си, та не чухѫ. 30 Но и много годины гы търпѣ ты, и засвидѣтелствова [щ]противъ тѣхъ чрѣзъ Духъ-тъ си, [ъ]чрѣзъ пророцы-тѣ си: но не дадохѫ слушаніе: [ы]заради това гы прѣдаде ты въ рѫкѫ-тѫ на людіе-тѣ на земи-тѣ. 31 Но заради много-то свои щедроты [ь]не гы направи да ся довършатъ, нито гы остави: защото си [ѣ]Богъ щедръ и милостивъ.

32 Сега прочее, Боже нашъ, великый, [ю]крѣпкый, и страшный Боже, който пазишь завѣтъ-тъ и милость-тѫ, да ся не вмѣни малко прѣдъ тебе всичко-то злостраданіе, което снамѣри насъ, царіе-тѣ ни, князове-тѣ ни, и священницы-тѣ ни, и пророцы-тѣ ни, и отцы-тѣ ни, и всичкы-тѣ твои людіе, [я]отъ дни-тѣ на Асирійскы-тѣ царіе до тойзи день. 33 [ѫ]Наистинѫ си праведенъ въ всичко което дойде вързъ насъ: защото ты направи

щ Быт. 2; 3. Исх. 20; 8, 11.
ъ Исх. 16; 14, 15. Іоан. 6; 31.
ы Исх. 17; 6. Числ. 20; 9 и дрг.
ь Втор. 1; 8.
ѣ Ст. 29. Псал. 106; 6.
ю Втор. 31; 27. 4 Цар. 17; 14. 2 Лѣт. 30; 8. Іер. 19; 15.
я Псал. 78; 11, 42, 43.
ѫ Числ. 14; 4.
ѭ Исх. 34; 6. Числ. 14; 18. Псал. 86; 5, 15. Іоил. 2; 13.
а Исх. 32, 4.
б Ст. 27. Псал. 106; 45.
в Исх. 13; 21, 22. Числ. 14; 14. 1 Кор. 10; 1.
г Числ. 11; 17. Иса. 63; 11.
д Исх. 16; 15. Іис. Нав. 5; 12.
е Исх. 17; 6.
ж Втор. 2; 7.
з Втор. 8; 4. 29; 5.
и Числ. 21; 21 и дрг.
і Быт. 22; 17.
к Іис. Нав. 1; 2 и дрг.
л Псал. 44; 2 и 3
м Ст. 35. Числ. 13; 27. Втор. 8; 7, 8. Іез. 20; 1.
н Втор. 6; 11.
о Втор. 32; 15.
п Осія 8; 5.
р Сѫд. 2; 11, 12. Іез. 20; 21.
с 3 Цар. 14; 9. Псал. 50; 17.
т 3 Цар. 18; 4. 19; 10. 2 Лѣт. 24; 20, 21. Мат. 23; 37. Дѣян. 7; 52.
у Сѫд. 2; 14. 3; 8 и дрг. Псал. 106; 41, 42.
ф Псал. 106; 44.
х Сѫд. 2; 18. 3; 9.
ц Вижь Сѫд. 3; 11, 12, 30. 4; 1. 5; 31. 6; 1.
ч Псал. 106; 43.
ш Ст. 16.
щ Лев. 18; 5. Іез. 20; 11. Рим. 10; 5. Гал. 3; 12.
ъ 4 Цар. 17; 13. 2 Лѣт. 36; 15. Іер. 7; 25. 25; 4.
ы Вижь Дѣян. 7; 51. 1 Пет. 1; 11. 2 Пет. 1; 21.
ь Иса. 5; 5. 42; 24.
ѣ Іер. 4; 27. 5; 10, 18.
ю Ст. 17.
я Исх. 34; 6, 7. Гл. 1; 5.
ѫ 4 Цар. 17; 3.

истинѫ, а [ік]ный направихмы нечестіе. 34 И царіе-тѣ ни, князове-тѣ ни, священници-тѣ ни, отци-тѣ ни не упазихѫ законъ-тъ ти, и не дадохѫ вниманіе въ твои-тѣ заповѣди, и въ свидѣтелства-та ти, съ които си засвидѣтелствовалъ противъ 35 тѣхъ. Защото въ царство-то си тѣ, и [а]въ голѣмѫ-тѫ твоѭ благость коѭто имъ даде ты, и [б]въ широкѫ-тѫ и тлъстѫ-тѫ землѭ коѭто даде ты прѣдъ тѣхъ, [в]не ти послужихѫ, нито ся обърнѫхѫ 36 отъ лукавы-тѣ си дѣла. Ето, [г]раби смы тойзи день: и *въ* землѭ-тѫ коѭто даде ты на отцы-тѣ ни за да ядѫтъ плодъ-тъ ѝ и добры-тѣ ѝ нѣща, ето, раби смы връху 37 неѭ: И тя [д]дава голѣмо изобиліе на царіе-тѣ които тури ты връху насъ за грѣхове-тѣ ни: и [е]властвуватъ надъ тѣлата ни, и надъ скотове-тѣ ни, споредъ щѣніе-то си: и ный смы въ голѣмо утѣсненіе.

38 За всичко това ный [ж]правимъ завѣтъ вѣренъ, и пишемъ: и [з]ударятъ си печати-тѣ князове-тѣ ни, Левити-тѣ ни, *и* священници-тѣ ни.

ГЛАВА 10.

1 А тѣзи които ударихѫ печати бѣхѫ: [а]Неемія управитель-тъ [б]Ахаліевъ-тъ сынъ, 2 и Седекыя, [в]Сераія, Азарія, Іеремія, 3 Пасхоръ, Амарія, Мелхыя, (4) Хаттусъ, 5 Севанія, Маллухъ, Харимъ, Меримоѳъ, 6 Авдія, Даніилъ, Ганнаѳонъ, Варухъ, 7 Месулламъ, Авія, Міаминъ, (8) Маазія, Велгай, Семаія: тѣ бѣхѫ священници.

9 А Левити: Іисусъ Азаніевъ-тъ сынъ, Ваную отъ Инададовы-тѣ сынове, Кад-10 міилъ: И братія-та имъ Севанія, Одія, 11 Келита, Фелаія, Ананъ, Михей, Ре-12 овъ, Асавія, Закхуръ, Серевія, Севанія, 13 Одія, Ваній, Венину.

14 Началници на людіе-тѣ: [г]Фаросъ, Фа-15 аѳъ-моавъ, Еламъ, Затѳу, Ваній, Вунній, 16 Азгадъ, Вивай, Адонія, Вагуй, Адинъ, 17 Атиръ, Езекыя, Азуръ, (18) Одія, Асумъ, 19 Висай, Арифъ, Анаѳоѳъ, Невай, (20) Маг-21 фіасъ, Месулламъ, Изиръ, Месизавеилъ, 22 Садокъ, Іаддуа, Фелаѳія, Ананъ, Анаія, 23 Осія Ананія, Ассувъ, (24) Аллоисъ, Фи-25 лея, Совивъ, Реумъ, Асавна, Маасія, 26 И Ахыя, Ананъ, Гананъ, (27) Маллухъ, Харимъ, Ваана.

28 И [д]остатъкъ-тъ на людіе-тѣ: священници-тѣ, Левити-тѣ, вратари-тѣ, пѣвци-тѣ, Неѳиними-тѣ, [е]и всичкы които сѫ ся отлѫчили отъ людіе-тѣ на мѣста-та, къмъ Божій-тъ законъ, жены-тѣ имъ, синове-тѣ имъ, и дъщери-тѣ имъ, всякой който 29 знаеше и разумѣваше, Съединихѫ ся съ братія-та си, голѣмцы-тѣ си, и [ж]влѣзохѫ въ проклѣтіѭ и клѣтвѫ, [з]да ходятъ въ Божій-тъ законъ, даденый-тъ чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на Моисея рабъ-тъ Божій, и да съхраняватъ и да вършатъ всичкы-тѣ заповѣди на Іеовѫ, Господа нашего, и сѫдбы-тѣ му, и повелѣнія-та 30 му: И да не дадемъ [и]дъщери-тѣ си на людіе-тѣ на землѭ-тѫ, и дъщери-тѣ имъ 31 да не земемъ за синове-тѣ си: И ако [і]людіе-тѣ отъ землѭ-тѫ донесѫтъ нѣща за продаваніе, или каквѫ да е хранѫ да продадѫтъ въ сѫбботенъ день, да не земемъ отъ тѣхъ въ сѫбботѫ, и въ святъ день: и да оставимъ [к]седмо-то лѣто, и [л]исканіе-то на всякой дългъ.

32 Наредихмы още за себе си, да ся натоваримъ да давамы всяко лѣто еднѫ третинѫ отъ сикль, за службѫ-тѫ на 33 домъ-тъ на Бога нашего, За [м]хлѣбове-тѣ на прѣдложеніе-то и за всегдашно-то хлѣбно приношеніе, и [н]за всегдашно-то всесъжженіе на сѫбботы-тѣ, на новомѣсечія-та, за праздницы-тѣ, и за святы-тѣ *нѣща*, и за приношенія-та за грѣхъ, за да правимъ умилостивеніе за Израиля, и за всичко-то дѣло на домъ-тъ на Бога 34 нашего. И мѣтнѫхмы жрѣбія между священницы-тѣ, Левиты-тѣ, и людіе-тѣ, [о]за приносъ-тъ на дърва-та, за да *гы* докарватъ въ домъ-тъ на Бога нашего, споредъ отечествія-та ни въ опрѣдѣлены врѣмена всяко лѣто, за да горятъ на олтарь-тъ на Господа Бога нашего, [п]споредъ пи-35 сано-то въ законъ-тъ: И [р]да доносимъ всяко лѣто, въ домъ-тъ Господенъ начаткы-тѣ отъ землѭ-тѫ ни, и начаткы-тѣ отъ 36 плодове-тѣ на всяко дърво: И първородны-тѣ отъ синове-тѣ ни, и отъ скотове-тѣ ни, споредъ писано-то [с]въ законъ-тъ, и първородны-тѣ отъ говеда-та ни, и отъ стада-та ни, да *гы* докарамы въ домъ-тъ на Бога нашего, на священницы-тѣ които служатъ въ домъ-тъ на Бога нашего: 37 И [т]да доносимъ начаткы-тѣ отъ наше-то тѣсто, и приношенія-та си и плодове-тѣ отъ всяко дърво, отъ вино, и отъ елей, на священницы-тѣ, въ стаи-тѣ на домъ-тъ на Бога нашего: и на Левиты-тѣ десетъцы-тѣ отъ нашѫ-тѫ землѭ, и тѣзи Левити да земать десетъцы-тѣ по всичкы-

ік Псал. 119: 137. Дан. 9: 11.
а Псал. 106; 6. Дан. 9; 5, 6, 8.
б Ст. 25
в Ст. 25.
г Втор. 28; 47.
д Втор. 28; 48. Езд. 9; 9.
е Втор. 28; 33, 51.
ж Втор. 28; 48.
з 4 Цар. 23; 3. 2 Лѣт. 29; 10. 34; 31. Езд. 10; 3. Гл. 10; 29.
и Гл. 10; 1.

—

а Гл. 8; 9.
б Гл. 1: 1.
в Вижъ Гл. 12; 1 — 21.
г Вижъ Езд. 2; 3 и дрг. Гл. 7; 8 и дрг.
д Езд. 2; 36 — 43.
е Езд. 9; 1. 10; 11, 12, 19. Гл. 13; 3.
ж Втор. 29; 12, 14. Гл. 5; 12, 13. Псал. 119; 106.
з 4 Цар. 23; 3. 2 Лѣт. 34; 31.
и Исх. 34; 16. Втор. 7; 3. Езд. 9; 12, 14.
і Исх. 20; 10. Лев. 23; 3. Втор. 5; 12 Гл. 13; 15 и дрг.
к Исх. 23; 10, 11. Лев. 25; 4.
л Втор. 15; 1, 2. Гл. 5; 12.
м Лев. 24; 5 и дрг. 2 Лѣт. 2; 4.
н Вижъ Числ. 28. 29.
о Гл. 13; 31. Иса. 40; 16.
п Лев. 6; 12
р Исх. 23; 19. 34; 26. Лев 19; 23 Числ. 18; 12. Втор. 26; 2.
с Исх. 13; 2, 12, 13. Лев. 27; 26, 27. Числ. 18; 15, 16.
т Лев. 23; 17. Числ. 15; 19. 18; 12 и дрг. Втор. 18; 4. 26; 2.
у Лев. 27; 30. Числ. 18; 21 и дрг.

38 тѣ градове на земледѣліе-то ни. И священникъ-тъ Аароновъ сынъ, ще бѫде съ Левиты-тѣ, [φ]когато зематъ десетъцы-тѣ: и Левити-тѣ ще доносятъ десетъкъ-тъ отъ десетъцы-тѣ въ домъ-тъ на Бога нашего, [x]въ стаи-тѣ на съкровищный-тъ 39 домъ. Защото Израилеви-тѣ синове и Левиини-тѣ сынове, ще [ч]доносятъ приношенія-та отъ жито-то, отъ вино-то, и отъ елей-тъ, въ стаи-тѣ, дѣто сѫ съсѫди-тѣ на святилище-то, и священници-тѣ които служатъ, и вратари-тѣ, и пѣвци-тѣ: и [ѳ]нѣма да оставимъ домъ-тъ на Бога нашего.

ГЛАВА 11.

1 И населихѫ ся началници-тѣ на людіе-тѣ въ Іерусалимъ: а остатъкъ-тъ на людіе-тѣ мѣтнѫхѫ жрѣбія, за да доведѫтъ отъ десеть единъ да ся насели въ Іерусалимъ, [а]въ святый-тъ градъ, а деветь-тѣ 2 части въ *другы*-тѣ градове. И благословихѫ людіе-тѣ всичкы онѣзи человѣцы, [б]които принесохѫ самоволно себе си да ся населятъ въ Іерусалимъ.

3 А [в]тѣзи сѫ главатари-тѣ на область-тѫ, които ся населихѫ въ Іерусалимъ: а въ Іудины-тѣ градове ся населихѫ, всякой въ притяжаніе-то си, въ градове-тѣ си, Израиль, священници-тѣ, и Левити-тѣ, и [г]Неѳиними-тѣ, и [д]синове-тѣ на Соломо-4 новы-тѣ рабы. И [е]въ Іерусалимъ ся населихѫ *нѣкои* отъ Іудины-тѣ сынове, и отъ Веніаминовы-тѣ сынове.

Отъ Іудины-тѣ сынове: Аѳаія сынъ-тъ на Озіѭ, сынъ на Захаріѭ, сынъ на Амаріѭ, сынъ на Сафатіѭ сына Маала-5 леилова, отъ [ж]Фаресовы-тѣ сынове: И Маасія сынъ-тъ на Варуха, сынъ на Холозея, сынъ на Азаіѭ, сынъ на Адаіѭ, сынъ на Іоіарива, сынъ на Захаріѭ сына 6 Силоніева: Всичкы-тѣ Фаресови сынове които ся населихѫ въ Іерусалимъ бѣхѫ четыристотинъ и шестдесеть и осмь мѫжіе силни.

7 А Веніаминови-тѣ сынове бѣхѫ тѣзи: Саллу сынъ-тъ на Месуллама, сынъ на Іоада, сынъ на Федаіѭ, сынъ на Колаіѭ, сынъ на Маасіѭ, сынъ на Иѳиила сына 8 Исаіева: И съ тѣхъ, Гаввай, Саллай, де-9 ветстотинъ и двадесеть и осмь: И Іоиль Зехріевъ-тъ сынъ бѣше надзиратель надъ тѣхъ: а Іуда Сенуинъ-тъ сынъ, вторый надъ градъ-тъ.

10 [з]Отъ священницы-тѣ: Іедаія сынъ Іоіа-11 ривовъ, Іахынъ, Сераія сынъ-тъ на Хелкыѭ, сынъ на Месуллама, сынъ на Садока, сынъ на Мераіоѳа сына Ахытовова, 12 войвода-та на домъ-тъ Божій. И братія-та имъ които правехѫ дѣло-то на домъ-тъ бѣхѫ осмстотинъ и двадесеть и два: и Адаія сынъ-тъ на Іероама, сынъ на Фелаліѭ, сынъ на Амсія, сынъ на Захаріѭ, 13 сынъ на Пасхора сына Мелхыева, И братія-та му, началници на отечествія, двѣстѣ и четыридесеть и два: и Амасай сынъ-тъ на Азареиля, сынъ на Аазая, сынъ на Месиллемоѳа сына Еммирова, 14 И братія-та имъ мѫжіе силни съ крѣпость, сто и двадесеть и осмь: а надзиратель надъ тѣхъ бѣ Завдіилъ, Гедолимовъ-тъ сынъ.

15 А отъ Левиты-тѣ: Семаія сынъ-тъ на Ассува, сынъ на Азрикама, сынъ на Аса-16 віѭ сына Вунніева: И Саввеѳай, и Іозавадъ, отъ Левитскы-тѣ началницы, бѣхѫ надъ [и]вънкашны-тѣ дѣла на домъ-тъ Бо-17 жій. И Матѳанія сынъ-тъ на Михея, сынъ на Завдія сына Асафова, бѣше началникъ на пѣснопѣвіе-то въ молитвѫ-тѫ: и Ваквукыя вторый между братія-та си, и Авда сынъ-тъ на Саммуя, сынъ на Га-18 лала сына Іедуѳунова. Всичкы-тѣ Левити [і]въ святый-тъ градъ бѣхѫ двѣстѣ и осмдесеть и четыри.

19 А вратари-тѣ: Аккувъ, Талмонъ, и братія-та имъ които пазехѫ врата-та, бѣхѫ сто и седмдесеть и два.

20 А останѫли-тѣ отъ Израиля, священници-тѣ *и* Левити-тѣ, бѣхѫ по всичкы-тѣ Іудины градове, всякой въ наслѣдіе-то си.

21 А [к]Неѳиними-тѣ ся населихѫ въ Офилъ: а Сиха и Гесфа бѣхѫ върху Неѳинимы-тѣ.

22 А надзиратель-тъ на Левиты-тѣ въ Іерусалимъ бѣ Озій, сынъ на Ванія, сынъ на Асавіѭ, сынъ на Матѳаніѭ сына Михеева. Отъ Асафовы-тѣ сынове, пѣвци-тѣ бѣхѫ върху дѣло-то на домъ-тъ Божій. 23 Защото [л]бѣ царска заповѣдь за тѣхъ, и оброкъ за пѣвцы-тѣ всякой день.

24 А Пеѳаія Месизавеиловъ-тъ сынъ, отъ сынове-тѣ [м]на Зарѫ Іудинъ-тъ сынъ, [н]бѣше отъ странѫ на царя въ всяко дѣло за людіе-тѣ.

25 А за села-та, съ нивя-та имъ, *нѣкои* отъ Іудины-тѣ сынове ся населихѫ [о]въ Кыріаѳъ-арвѫ и по села-та ѝ, и въ Девонъ и по села-та му, и въ Кавсеилъ и 26 по села-та му, И въ Іисуіѭ, и въ Моладѫ, 27 и въ Веѳъ-фелетъ, И въ Асаръ-суалъ, и въ 28 Вирсавее и по села-та му, И въ Сиклагъ, 29 и въ Меконѫ и по села-та ѝ, И въ Енъ-30 риммонъ, и въ Сараіѭ, и въ Іармуѳъ, Въ

φ Числ. 18; 26.
x 1 Лѣт. 9; 26. 2 Лѣт. 31; 11.
ч Втор. 12; 6, 11. 2 Лѣт. 31; 12. Гл. 13; 12.
ѳ Гл. 13; 10, 11.
а Ст. 18. Мат. 4; 5. 27; 53.
б Сѫд. 5; 9.
в 1 Лѣт. 9; 2, 3.
г Езд. 2; 43.
д Езд. 2; 55.
е 1 Лѣт. 9; 3 и дрг.
ж Быт. 38; 29.
з 1 Лѣт. 9; 10 и дрг.
и 1 Лѣт. 26; 29.
і Ст. 1.
к Вижь Гл. 3; 26.
л Вижь Езд. 6; 8, 9. 7; 20 и дрг.
м Быт. 38; 30.
н 1 Лѣт. 18; 17. 23; 28.
о Іис. Нав. 14; 15.

Заноіж, Одолламъ, и по села-та имъ, въ Лахысъ, и по полета-та му, въ Азикж, и по села-та ѝ. И населихж ся отъ Вирсавее дори до долъ-тъ Енномовъ.

31 А Веніаминови-тѣ сынове ся населихж отъ Гавж въ Михмасъ, и въ Гаіж, и въ 32 Веѳиль и по села-та му, Въ Анаѳоѳъ, въ 33 Нобъ, въ Ананіж, Въ Асорж, въ Рамж, 34 въ Геѳаимъ, Въ Адидъ, въ Севоимъ, 35 въ Неваллатъ, Въ Лодъ, и въ Оно, [н] въ долъ-тъ на дърводѣлцы-тѣ.

36 И отъ Левиты-тѣ *ся населихж* отдѣлѣнія въ Іудж *и* въ Веніаминъ.

ГЛАВА 12.

1 А тѣзи бѣхж [а] священници-тѣ и Левити-тѣ, които възлѣзохж съсъ Зоровавеля 2 Салаѳіиловъ-тъ сынъ, и съ Іисуса: [б] Сараія, Іеремія, Ездра, Амарія, Маллухъ, 3 Хаттусъ, Сеханія, Реумъ, Меримоѳъ, 4 Иддо, Ганнаѳонъ, [в] Авія, (5) Міаминъ, 6 Маадія, Велга, Семаія, и Іоіаривъ, Іе-7 даія, Саллу, Амокъ, Хелкыя, Іедаія. Тѣзи бѣхж началници на священницы-тѣ и на братія-та имъ въ дни-тѣ на [г] Іисуса.

8 А Левити-тѣ: Іисусъ, Ваннуй, Кадміилъ, Серевія, Іуда, *и* Матѳанія, [д] който бѣ надъ 9 пѣсни-тѣ, той и братія-та му. А Ваквукыя и Унний, братія-та имъ, бѣхж срещж тѣхъ за стражы-тѣ.

10 И Іисусъ роди Іоакыма, а Іоакымъ роди 11 Еліасива, а Еліасивъ роди Іодая, А Іодай роди Іонаѳана, а Іонаѳанъ роди Іаддуіж.

12 А въ дни-тѣ на Іоакыма, священници, началници на отечествія, бѣхж на Се-13 раіж, Мераія; на Іереміж, Ананія; На Ездрж, Месулламъ; на Амаріж, Іоананъ; 14 На Мелиху, Іонаѳанъ; на Севаніж, Іо-15 сифъ На Харима, Адна; на Мераіоѳа, Хел-16 кай; На Иддо, Захарія; на Ганнаѳона, 17 Месулламъ: На Авіж, Зехрій; на Миніа-18 мина, отъ Моадіж, Фелтай: На Велгж, 19 Саммуа; на Семаіж, Іонаѳанъ: И на Іоіа-20 рива, Матѳенай: на Іедаіж, Озій: На Сал-21 лая, Каллай: на Амока, Еверъ: На Хелкыіж, Асавія: на Іедаіж, Наѳанаилъ.

22 Левити-тѣ въ дни-тѣ на Еліасива, Іодая, Іоанана, и на Іаддуя, бѣхж писани началници на отечествія, още и священници-тѣ, въ царуваніе-то на Дарія Персія-23 нинъ-тъ. Левіеви-тѣ сынове, началници на отечествія, бѣхж писани [е] въ книгж-тж на лѣтовницы-тѣ, даже до дни-тѣ на Іо-24 анана Еліасивовъ-тъ сынъ. И началници-тѣ на Левиты-тѣ: Асавія, Серевія, и Іисусъ Кадміиловъ-тъ сынъ, и братія-та имъ, срещж тѣхъ, за да хвалятъ, *и* пѣснословятъ [ж] споредъ заповѣдь-тж на Давида человѣкъ-тъ Божій, [з] стража срещж 25 стражж. Матѳанія, и Ваквукыя, Авдія, Месулламъ, Талмонъ, Аккувъ, бѣхж вратари и пазехж стражж-тж въ клѣтове-тѣ 26 на врата-та. Тѣзи бѣхж въ дни-тѣ на Іоакыма, сынъ на Іисуса, Іоседековъ сынъ, и въ дни-тѣ на Нееміж [и] областникъ-тъ, и на священника Ездрж [і] книжникъ-тъ.

27 И [к] въ обновеніе-то на Іерусалимскж-тж стѣнж потърсихж Левиты-тѣ по всичкы-тѣ имъ мѣста, за да гы доведжтъ въ Іерусалимъ, да правятъ обновеніе-то [л] съ веселіе, съ пѣянія и пѣсни, съ кым-28 валы, псалтири, и кытары. И събрахж ся сынове-тѣ на пѣвцы-тѣ отъ окржжность-тж около Іерусалимъ, и отъ Нето-29 фаѳскы-тѣ села. И отъ Галгаловъ-тъ домъ и отъ села-та на Гавж и на Азмавеѳъ: защото пѣвци-тѣ си съградихж села около 30 Іерусалимъ. И очистихж ся священници-тѣ и Левити-тѣ, и очистихж людіе-тѣ, и порты-тѣ, и стѣнж-тж.

31 Тогазъ възведохъ Іудины-тѣ началницы на стѣнж-тж, и поставихъ два голѣмы лика хвалители: [м] *единъ-тъ* отиваше на десно върху стѣнж-тж [н] къмъ портж-тж 32 на гноище-то: И вслѣдъ тѣхъ вървѣхж Осаія, и половина-та отъ Іудины-тѣ на-33 чалницы, И Азарія, Ездра, и Мессулламъ, 34 Іуда, и Веніаминъ, и Семаія, и Іеремія: 35 И отъ сынове-тѣ на священницы-тѣ [о] съ тржбы: Захарія сынъ-тъ на Іонаѳана, сынъ на Семаіж, сынъ на Матѳанія, сынъ на Михея, сынъ на Закхура, сынъ на 36 Асафа: И братія-та му: Семаія, и Азареилъ, Милалай, Гылалай, Маай, Наѳанаилъ, и Іуда, Ананій, [п] съ музикалны-тѣ оржділ на Давида Божій-тъ человѣкъ, и 37 Ездра книжникъ-тъ прѣдъ тѣхъ. И [р] при портж-тж на источникъ-тъ, и срещж тѣхъ, възлѣзохж [с] прѣзъ стъпала-та на Давидовъ-тъ градъ, въ въсходъ-тъ на стѣнж-тж изотгорѣ на Давидовъ-тъ домъ, и [т] до портж-тж на водж-тж къмъ истокъ.

38 А [у] другый-тъ ликъ хвалители вървеше отъ срещж, и азъ вслѣдъ тѣхъ, и половина-та на людіе-тѣ по стѣнж-тж, изотгорѣ [ф] на стълпъ-тъ на пещи-тѣ, и 39 до [х] широкж-тж стѣнж. И [ц] изотгорѣ [ч] на портж-тж Ефремъ, и изотгорѣ [ш] на ветхж-тж портж, и изотгорѣ [щ] на рыбнж-тж портж, и [щ] на стълпъ-тъ Ананеиль, и на

н 1 Лѣт. 4; 14.

а Езд. 2; 1, 2.
б Виж Гл. 10; 2—8.
в Лук. 1; 5.
г Езд. 3; 2. Агг. 1; 1. Зах. 3; 1.
д Гл. 11; 17.
е 1 Лѣт. 9; 14 и дрг.
ж 1 Лѣт 23. 25. 26.
з Езд. 3: 11.
и Гл 8; 9.
і Езд. 7; 6, 11.
к Втор. 20; 5. Псал. 30; надписъ-тъ.
л 1 Лѣт. 25; 6. 2 Лѣт. 5; 13. 7; 6.
м Виж Ст. 38.
н Гл. 2; 13. 3; 13.
о Числ. 10: 2, 8.
п 1 Лѣт. 23; 5.
р Гл. 2; 14 3; 15.
с Гл. 3; 15.
т Гл. 3; 26. 8; 1, 3, 16.
у Виж Ст. 31.
ф Гл. 3: 11.
х Гл 3: 8.
ц 4 Цар 14; 13. Гл. 8; 16.
ч Гл 3; 6.
ш Гл. 3: 3.
щ Гл. 3; 1.

стълпъ-тъ Меіж, до [ш]овчж-тж портж: и застанжхж [ы]въ портж-тж на тьмницж-тж.

40 И застанжхж два-та лика на пѣвцы-тѣ въ домъ-тъ Божій, и азъ и половина-та

41 отъ кметове-тѣ съ мене: И священници-тѣ: Еліакымъ, Маасія, Миніаминъ, Михей, Еліоинай, Захарія *и* Ананія съ тржбы:

42 И Маасія, и Семаія, и Елеазаръ, и Озій, и Іоананъ, и Малхыя, и Еламъ, и Езеръ. И пѣвци-тѣ възвысихж гласъ-тъ си, съ

43 Іезраіж надзиратель-тъ. И принесохж въ онзи день голѣмы жьртвы, и ся развеселихж: защото Богъ гы развесели съ голѣмо весселіе. И жены-тѣ още и дѣца-та ся развеселихж: и весселіе-то на Іерусалимъ чу ся на далечь.

44 И [ь]въ онзи день ся опрѣдѣлихж едни вьрху стаи-тѣ за съкровища-та, за приношенія-та, за начаткы-тѣ, и за десетъцы-тѣ, за да събиратъ въ тѣхъ отъ полета-та на градове-тѣ узаконены-тѣ дѣлове за священницы-тѣ и Левиты-тѣ: защото Іуда ся развесели за священницы-тѣ и за Левиты-тѣ които прѣдстояхж.

45 И пѣвци-тѣ и вратари-тѣ пазяхж стражж-тж на Бога своего, и стражж-тж на очищеніе-то, [ѣ]споредъ заповѣдь-тж на Да-

46 вида, *и* Соломона сына му. Защото въ дни-тѣ на Давида и [ю]на Асафа *имаше* отколѣ пьрвопѣвци, и пѣнія на хвалж и

47 благословенія Богу. И всичкый Израиль въ дни-тѣ на Зоровавеля, въ дни-тѣ на Неемііж, давахж отредены-тѣ за всякой день дѣлове на пѣвцы-тѣ и на вратари-тѣ: тѣ [я]освящавахж за Левиты-тѣ, [ѫ]а Левити-тѣ освящавахж за Аароновы-тѣ сынове.

ГЛАВА 13.

1 Въ той день ся [а]чете въ книгж-тж на Моисея и людіе-тѣ слушахж: и намѣри ся писано въ неіж, [б]че Аммонци-тѣ и Моавци-тѣ не трѣбваше да влѣзжтъ въ

2 събраніе-то Божіе до вѣка; Защото не посрѣщнжхж Израилевы-тѣ сынове съ хлѣбъ и водж, но [в]наемнжхж Валаама противъ тѣхъ, за да гы прокьлне: [г]но Богъ нашъ обьрнж клѣтвж-тж въ бла-

3 гословеніе. И като чухж законъ-тъ, [д]отлжчихж отъ Израиля всяко смѣсено.

4 А прѣди това, Еліасивъ священникъ-тъ, който имаше настоятелство-то вьрху стаи-тѣ на домъ-тъ на Бога нашего, бѣше ся

5 сродилъ съ Товіиж: И приготвилъ бѣ за него голѣмж стаіж, [е]дѣто по напрѣдъ туряхж хлѣбны-тѣ приношенія, ливанъ-тъ, и съсжды-тѣ, и десетъцы-тѣ отъ жито-то, отъ вино-то, и отъ елей-тъ, [ж]отредены-тѣ за Левиты-тѣ и за пѣвцы-тѣ и за вратари-

6 тѣ, и приношенія-та за священницы-тѣ. Но въ всичко това врѣме азъ не бѣхъ въ Іерусалимъ: защото [з]въ тридесеть и второ-то лѣто на Артаксеркса Вавилонскый-тъ царь отидохъ при царя, и слѣдъ нѣ-

7 колко дни испросихъ *волія* отъ царя, Та дойдохъ въ Іерусалимъ, и научихъ ся за зло-то което Еліасивъ направилъ за Товіиж, [и]като приготвилъ за него стаіж въ

8 дворове-тѣ на домъ-тъ Божій. И станж ми много мжчно: и исхвьрляхъ вънъ отъ стаіж-тж всичкы-тѣ кжщны съсжды

9 на Товіиж. И заповѣдахъ та [і]очистихж стаи-тѣ: и внесохъ пакъ тамъ съсжды-тѣ на домъ-тъ Божій, хлѣбны-тѣ приношенія и ливанъ-тъ.

10 И научихъ ся че дѣлове-тѣ на Левиты-тѣ [к]не были *имъ* дадени: защото Левити-тѣ и пѣвци-тѣ, които вършехж дѣло-то *на служеніе-то* [л]бѣхж побѣгнжли

11 всякой въ село-то си. И [м]обличихъ кметове-тѣ, и рѣкохъ: [н]Защо е оставенъ домъ-тъ Божій? И събрахъ гы та гы по-

12 ставихъ на мѣсто-то имъ. [о]Тогазь донесе всичкый Іуда въ съкровища-та десетъкъ-тъ отъ жито-то и отъ вино-то и

13 отъ елей-тъ. И [п]поставихъ съкровищницы вьрху съкровища-та, Селеміж священникъ-тъ, и Садока писецъ-тъ, и отъ Левиты-тѣ Федаіж: и при тѣхъ, Анана сынъ-тъ на Закхура, Матθаніевъ-тъ сынъ: защото ся считахж [р]за вѣрны: а дѣло-то имъ бѣ да раздаватъ на братія-та си.

14 [с]Помени мя, Боже мой, за това, и не залічи добрины-тѣ ми които направихъ въ домъ-тъ на Бога моего, и въ нареды-тѣ му.

15 Прѣзъ онѣзи дни видѣхъ *нѣколцина* въ Іудеіж, че [т]въ сжбботж тъпчехж гроздіе въ жлебъ-тъ, и вносехж снопіе, и товарехж на ослы, и вино, гроздіе, и смоквы, и всякаквы товары, [у]които докаровахж въ Іерусалимъ, въ сжббoтенъ день: и засвидѣтелствовахъ *противъ тѣхъ* въ день-тъ въ който продавахж хранж.

16 И Тиряни-тѣ които живѣехж въ него доносехж рыбы, и всякаквы нѣща за продаваніе, та продавахж въ сжбботж на

17 Іудины-тѣ сынове, и въ Іерусалимъ. И [ф]обличихъ благородны-тѣ отъ Іудж, и рѣкохъ имъ: Какво е това зло което правите вы, и осквьрнявате сжбботный-тъ

18 день? [х]Не правехж ли така отци-тѣ ви,

[ш] Гл. 3; 32.
[ы] Іер. 32; 2.
[ь] 2 Лѣт. 31; 11, 12. Гл. 13; 5, 12, 13.
[ѣ] 1 Лѣт. 25; 26.
[ю] 1 Лѣт. 25; 1 и дрг. 2 Лѣт. 29; 30.
[я] Числ. 18; 21, 24.
[ѫ] Числ. 18; 26.

—

[а] Втор. 31; 11, 12. 4 Цар. 23; 2. Гл. 8; 3, 8. 9; 8. Иса. 34; 16.
[б] Втор. 23; 3, 4.
[в] Числ. 22; 5. Іис. Нав. 24; 9, 10.
[г] Числ 23; 11. 24; 10. Втор. 23; 5.
[д] Гл. 9; 2. 10; 28.
[е] Гл. 12; 44.
[ж] Числ. 18; 21, 24.
[з] Гл. 5; 14.
[и] Ст. 1, 5.
[і] 2 Лѣт. 29; 5, 15, 16, 18.
[к] Мал. 3; 8.
[л] Числ. 35; 2.
[м] Ст. 17. 25. Прит. 28; 4.
[н] Гл. 10; 39.
[о] Гл. 10; 38, 39. 12; 44.
[п] 2 Лѣт. 31; 12. Гл. 12; 44.
[р] Гл. 7; 2. 1 Кор. 4; 2.
[с] Ст. 22, 31. Гл. 5; 19.
[т] Исх. 20; 10.
[у] Гл. 10; 31. Іер. 17; 21, 22.
[ф] Ст. 11.
[х] Іер. 17; 21, 22, 23.

та докара Богъ нашъ всичко това зло на насъ, и на тойзи градъ? но вы прилагате гнѣвъ на Израиля, като оскврънявате сѫбботѫ-тѫ.

19 Заради това, [ц]когато начнѫ да мръкнува въ Іерусалимскы-тѣ порты прѣди сѫбботѫ-тѫ, рѣкохъ, та затворихѫ врата-та, и заповѣдахъ да ся не отварятъ до подиръ сѫбботѫ: и [ч]поставихъ въ [ш]порты-тѣ нѣколцина отъ мои-тѣ слугы, за да не влѣзе товаръ въ сѫбботенъ 20 день. И прѣнощувахѫ търговци-тѣ и продавци-тѣ на всякаквы нѣща за продаваніе вънъ отъ Іерусалимъ еднаждь, 21 дваждь. Тогазь засвидѣтелствовахъ противъ тѣхъ, и рѣкохъ имъ: Защо нощувате прѣдъ стѣнѫ-тѫ? ако повторите ще турѭ рѫкѫ на васъ. Отъ тогазь не дойдохѫ въ сѫбботѫ.

22 И рѣкохъ на Левиты-тѣ [щ]да ся очистуватъ, и да дохождатъ да вардятъ врата-та, за да освящаватъ сѫбботный-тъ день. [ъ]Помени мя, Боже мой, и за това, и помилуй мя споредъ множество-то на милость-тѫ си.

23 А още, въ онѣзи дни, видѣхъ Іудеи-тѣ, които бѣхѫ [ь]зѣли жены Азотки, Ам- 24 монкы, и Моавкы: И чада-та имъ говорехѫ половинъ Азотскы, а не знаехѫ да продуматъ Іудейскы, но споредъ языкъ-тъ 25 на всякой народъ. И [ю]обличихъ гы, и проклѣхъ гы, и бихъ нѣколцина отъ тѣхъ, и оскубахъ имъ космы-тѣ, и [я]заклѣхъ гы въ Бога *и казахъ:* Да не дадете дъщери-тѣ си на синове-тѣ имъ, и да не земете отъ дъщери-тѣ имъ за сы- 26 нове-тѣ си, или за себе си. [ж]Не съгрѣши ли така Соломонъ Израилевый царь? [іа]ако и да не е имало между много народы царь подобенъ нему, [а]който бѣше възлюбенъ отъ Бога своего, и направи го Богъ царь надъ всичкый Израиль: [б]но и него чужды-тѣ жены направихѫ да 27 съгрѣши. И ный ще вы слушамы ли, да правите всичко това голѣмо зло; [в]да ставате прѣстѫпници противъ Бога нашего като земате чужды жены?

28 И *единъ* отъ синове-тѣ на [г]Іодая, сынъ-тъ на Еліасива великый-тъ священникъ, бѣше зеть на Санаваллата Оронецъ-тъ: за това го испѫдихъ отъ мене.

29 [д]Помени гы, Боже мой, защото оскврънихѫ священство-то, и [е]завѣтъ-тъ на священство-то и на Левиты-тѣ.

30 [ж]И очистихъ гы отъ всичкы-тѣ чужденцы, и [з]опрѣдѣлихъ стражы отъ священницы-тѣ и Левиты-тѣ, всякого въ дѣ- 31 ло-то му: И [и]за приношеніе-то на дърва-та, въ опрѣдѣлены врѣмена, и за начаткы-тѣ. [і]Помени мя, Боже мой, за добро.

ЕСѲИРЬ.

ГЛАВА 1.

1 И въ дни-тѣ [а]на Ассуира, (той е Ассуиръ, който царуваше [б]отъ Индіѭ дори до Еѳіопіѭ, [в]върху сто и двадесеть и 2 седмь области:) Въ онѣзи дни, когато царь Ассуиръ [г]сѣднѫ на прѣстолъ-тъ на царство-то си, [д]въ Сусѫ столицѫ-тѫ, 3 Въ трето-то лѣто на царствованіе-то си, [е]направи пиръ на всичкы-тѣ си князове и на рабы-тѣ си: и прѣдъ него *бѣше* Перска-та и Мидска-та сила, голѣмци-тѣ 4 и князове-тѣ на области-тѣ, Тогазь за много дни, сто и осмдесеть дни показова славно-то богатство на царство-то си и прѣвъсходнѫ-тѫ свѣтлость на величество-то си.

5 И като ся испълнихѫ тѣзи дни направи царь-тъ пиръ на всичкы-тѣ людіе, които ся намѣрихѫ въ Сусѫ столицѫ-тѫ, отъ голѣмъ до малъкъ, седмь дни, въ дворъ-тъ на градинѫ-тѫ на царскѫ-тѫ палатѫ: 6 *Украсенъ съсъ завѣсы* отъ бѣлъ карпасъ, и синьо, прострѣны *на* върви виссонны и

ц Лев. 23; 32.
ч Іер. 17; 21, 22.
ш Гл. 12; 30.
щ Ст. 14, 31.
ъ Езд. 9; 2.
ь Ст. 11. Прит. 28; 4.
ь Езд. 10; 5. Гл. 10; 29, 30.
ю 3 Цар. 11; 1 и друг.
ю 3 Цар. 3; 13. 2 Лѣт. 1; 12.
я 2 Цар. 12; 24.
ж 3 Цар. 11; 4 и друг.
іа Езд. 10; 2.
а Гл. 12; 10, 22.
б Гл. 6; 14.
в Мал. 2; 4, 11,12.
г Гл. 10; 30.
д Гл. 12; 1 и друг.
е Гл. 10; 34.
ж Ст. 14, 22

а Езд. 4; 6. Дан. 9; 1.
б Гл. 8; 9.
в Дан. 6; 1.
г 3 Цар. 1; 46.
д Неем 1; 1.
е Бит. 40; 20. Гл. 2; 18. Мар. 6; 21.

багрѣны съсъ сребърны колцета на мраморны стълпове: *и съсъ* златны и сребърны [ж]одрове вързъ помостъ отъ червенъ и бѣлъ
7 мраморъ, алавастръ и черпъ мраморъ. И наливахж въ златны чашы, (и чаши-тѣ бѣхж различны едны отъ другы) и имаше царско вино, изобилно, споредъ както бѣ
8 прилично на царя, А піеніе-то бѣше по правило: никой не принуждаваше: защото царь-тъ заповѣда така на всичкы-тѣ си домостроители, да правятъ споредъ во-
9 ліж-тж на всякого. А и Астинь царица-та направи на жены-тѣ пиръ въ царскый-тъ домъ на царь Ассуира.
10 И въ седмый-тъ день [з]когато сърдце-то на царя бѣ весело отъ вино-то, заповѣда на Меумана, на Визаѳж, на [и]Арвонж, на Вигѳж, и на Авагѳж, на Зеѳара, и на Харкаса, на седмь-тѣ скопцы които
11 слугувахж прѣдъ царь Ассуира, Да доведжтъ Астинь царицж-тж прѣдъ царя, съ царскый-тъ вѣнецъ, за да покаже хубость-тж ѝ на людіе-тѣ и на князове-тѣ:
12 защото бѣ красна на гледъ. Но Астинь царица-та ся отрече да дойде споредъ заповѣдь-тж на царя, която станж чрѣзъ скопцы-тѣ. Заради това царь-тъ ся разяри твърдѣ много, и гнѣвъ-тъ му ся распали въ него.
13 Тогазь рече царь-тъ [і]на мудры-тѣ, [к]които познавахж врѣмена-та, (защото такъвъ бѣ обычай-тъ на царя къмъ всич-
14 кы които знаяхж законъ и сждъ: А при него бѣ Карсена, Сеѳаръ, Адмаѳа, Ѳарсисъ, Мересъ, Марсена, *и* Мемуканъ, [л]седмь-тѣ Перскы и Мидскы князове, [м]които гледахж лице-то на царя, *и* имахж
15 прѣдсѣдателство-то въ царство-то.) Що прилича да направимъ на Астинь царицж-тж споредъ законъ-тъ, защото не испълни заповѣдь-тж на царь Ассуира чрѣзъ скопцы-тѣ?
16 И отговори Мемуканъ прѣдъ царя и князове-тѣ: Астинь царица-та не обидѣ само царя, но и всичкы-тѣ князове, и всичкы-тѣ людіе които сж въ всичкы-тѣ
17 области на царь Ассуира. Защото дѣяніе-то на царицж-тж ще ся расчуе по всичкы-тѣ жены, щото [н]ще прѣзиратъ мжжіе-тѣ си прѣдъ очи-тѣ си, когато ся раздаде слухъ, че царь Ассуиръ заповѣда да ся доведе царица-та Астинь прѣдъ
18 него, и тя не дойде. И днесь госпожи-тѣ на Персіж и Мидіж, които чухж за дѣяніе-то на царицж-тж, ще говорятъ *за това* на всичкы-тѣ царскы князове: отъ
19 тукъ голѣмо прѣзрѣніе и гнѣвъ. Ако е угодно на царя, нека излѣзе отъ него царско изреченіе, и нека ся пише между Перскы-тѣ и Мидскы-тѣ законы, за да е непрѣложно: да не дойде *вече* Астинь прѣдъ царь Ассуира: и нека даде царь-тъ царско-то ѝ достоинство на другж по
20 добрж отъ неіж. И когато повелѣніе-то, което ще направи царь-тъ, ся обнародува по всичко-то му царство, (защото е голѣмо,) всичкы-тѣ жены [о]ще отдаватъ честь на мжжіе-тѣ си, на голѣмъ и на малъкъ.
21 И угодна быде дума-та на царя и на князове-тѣ: и направи царь-тъ споредъ
22 думж-тж на Мемукана: И проводи писма по всичкы-тѣ области на царя, [п]въ всякж область споредъ буквы-тѣ ѝ, и въ всякой народъ споредъ языкъ-тъ му, всякой мжжъ [р]да е господарь въ домъ-тъ си, и да говори споредъ языкъ-тъ на людіе-тѣ си.

ГЛАВА 2.

1 И слѣдъ тѣзи събытія като ся укроти ярость-та на царь Ассуира, напомни си за Астинь, [а]и що бѣ направила тя, и какво бѣше ся рѣшило противъ неіж.
2 И рекохж царскы-тѣ раби, които му слугувахж: Да ся потърсятъ за царя
3 млады дѣвицы, красны на гледъ: И да опрѣдѣли царь-тъ настоятели по всичкы-тѣ области на царство-то си, и да събержтъ въ Сусж столицж-тж всичкы-тѣ млады дѣвицы красны на гледъ въ женскый-тъ домъ, подъ ржкж-тж на Игая царскый-тъ скопецъ, стражъ-тъ на жены-тѣ: и да *имъ* ся дадатъ потрѣбны-тѣ
4 за сглажданіе тѣмъ. И млада-та която бжде угодна на царя, да бжде царица вмѣсто Астинь. И това нѣщо быде угодно на царя, и направи така.
5 Имаше въ Сусж столицж-тж единъ человѣкъ Іудеянинъ, на име Мардохей, сынъ на Іаира, сынъ на Семея, сынъ на
6 Кыса, Веніаминецъ: [б]Който бѣше плѣненъ отъ Іерусалимъ, съ плѣнницы-тѣ които ся плѣнихж съ Іехоніж Іудинъ-тъ царь, които плѣни Навуходоносоръ Вавилон-
7 скый-тъ царь. И той въспита Адассж (която е Есѳирь,) [в]дъщеріж-тж на стрыкж си: защото тя нѣмаше нито бащж нито майкж: и момиче-то бѣ прилично и красно на гледъ; което, като умрѣ баща му и майка му, Мардохей *го* зѣ за своіж дъщеріж.
8 И когато ся чу изреченіе-то на царя и повелѣніе-то му, и когато ся [г]събрахж много момичета въ Сусж столицж-тж, подъ ржкж-тж на Игая, доведе ся и Ес-

ж Виж Гл. 7; 8. Іез. 23; 41. Амо. 6; 4.
з 2 Цар. 13; 28.
и Гл. 7; 9.
і Іер. 10; 7. Дан. 2; 12. Мат. 2; 1.
к 1 Лѣт. 12; 32.
л Езд. 7; 14.
м 4 Цар. 25; 19.
н Еѳе. 5; 33.
о Еѳе. 5; 33. Кол. 3; 18. 1 Пет. 3; 1.
п Гл. 8; 9.
р Еѳе. 5; 22, 23, 24. 1 Тим. 2; 12.

а Гл. 1; 19, 20.
б 4 Цар. 24; 14, 15. 2 Лѣт. 36; 10, 20. Іер. 24; 1.
в Ст. 15.
г Ст. 8.

ѳирь въ царскый-тъ домъ, подъ ржкж-тж 9 на Игая, стражъ-тъ на жены-тѣ. И момиче-то быде угодно нему, и намѣри благодать прѣдъ него, та побърза да ѝ даде потрѣбны-тѣ [д]за сглажданіе-то ѝ, и дѣлъ-тъ ѝ; даде ѝ още и седмь-тѣ момичета опрѣдѣлены-тѣ отъ царскый-тъ домъ: и прѣведе неіж и момичета-та ѝ въ най до- 10 бро-то мѣсто на женскый-тъ домъ. [е]Есѳирь не изяви народъ-тъ си, нито родъ-тъ си; защото Мардохей бѣше ѝ заповѣдалъ да не яви.

11 И всякой день ходеше Мардохей прѣдъ дворъ-тъ на женскый-тъ домъ, за да ся научава какъ е Есѳирь, и какво ще стане 12 за неіж. А когато дохождаше врѣме-то на всякж момж, за да влѣзе при царь Ассуира, като стоеше дванадесеть мѣсецы споредъ обыкновенно-то за жены-тѣ, (защото така ся испълняхж дни-тѣ на сглажданіе-то имъ, шесть мѣсецы *ся мажехж* съсъ смирненъ елей, и шесть мѣсецы съ ароматы и съ *другы* женскы сглады:) 13 И така влѣзваше мома-та при царя; всичко каквото речеше, даваше ѝ ся, за да земе съсъ себе си отъ женскый-тъ домъ 14 въ царскый-тъ домъ. Вечеръ влѣзваше, а зарань ся вращаше въ вторый-тъ женскый домъ, подъ ржкж-тж на Саасгаза, царскый-тъ скопецъ, който пазеше наложницы-тѣ: не влѣзваше вече при царя, освѣнь ако іж поискаше царь-тъ, и ся повыкнуваше именно.

15 А когато пристигнж врѣме-то за да влѣзе при царя Есѳирь [ж]дъщеря-та на Авихаиля, стрыкж на Мардохея, коіжто бѣше зѣлъ той за своіж дъщеріж, не поиска друго освѣнь каквото опрѣдѣли Игай царскый-тъ скопецъ, стражъ-тъ на жены-тѣ. И Есѳирь намираше благодать 16 прѣдъ всичкы-тѣ които іж гледахж. И заведена бы Есѳирь при царь Ассуира, въ царскый-тъ му домъ, въ десетый-тъ мѣсецъ, той е мѣсецъ Тевеѳъ, въ седмо-то 17 лѣто на царуваніе-то му. И възлюби царь-тъ Есѳирь повече отъ всичкы-тѣ жены, и намѣри тя благодать и милость прѣдъ него повече отъ всичкы-тѣ дѣвицы: и тури царскый вѣнецъ на главж-тж ѝ, и направи іж царицж вмѣсто 18 Астинь. Тогазь [з]направи царь-тъ голѣмъ пиръ на всичкы-тѣ си князове и на рабы-тѣ си, пиръ-тъ на Есѳирь: и направи облегченіе въ области-тѣ, и даде дарове, споредъ както бѣ прилично на царя.

19 И когато ся събрахж дѣвицы-тѣ вторый пжть, тогазь сѣдеше Мардохей [и]въ цар- 20 скы-тѣ врата. [і]Есѳирь не яви родъ-тъ си нито народъ-тъ си, както ѝ заповѣда Мардохей: защото Есѳирь правеше по заповѣдь-тж на Мардохея, както когато ся въспитаваше при него.

21 Въ онѣзи дни, като сѣдеше Мардохей въ царскы-тѣ врата, двама отъ царскы-тѣ скопцы, Вихѳанъ и Ѳересъ, отъ тѣзи които пазяхж входъ-тъ, разгнѣвахж ся, и искахж да турятъ ржкж вързъ 22 царь Ассуира. А това нѣщо станж извѣстно на Мардохея, [к]и обади *го* на Есѳирь царицж-тж: а Есѳирь обади на царя, въ 23 име-то на Мардохея. И като станж испитаніе за това нѣщо, намѣри ся *така*: за това обѣсени быхж и двама-та на дърво: и ся [л]писа въ книгж-тж на лѣтовницы-тѣ прѣдъ царя.

ГЛАВА 3.

1 Слѣдъ това възвеличи царь Ассуиръ Амана сынъ-тъ на Аммидаѳж [а]Агагецъ-тъ, и възвыси го, и тури столъ-тъ му надъ всичкы-тѣ князове които имаше около си. 2 И всичкы-тѣ царскы раби, [б]които бѣхж въ царскы-тѣ врата, навождахж ся и ся покланяхж на Амана: защото така заповѣда царь-тъ за него. Но [в]Мардохей не ся навождаше, и не му ся покланяше. 3 И царскы-тѣ раби, които бѣхж въ царскы-тѣ врата, рекохж на Мардохея: [г]Защо прѣстжпвашь ты заповѣдь-тж на царя?

4 И като му думахж всякой день, а той гы не слушаше, обадихж на Амана, за да видятъ да ли ще бжде твърда работа-та на Мардохея: защото имъ бѣше 5 явилъ че бѣше Іудеянинъ. И когато видѣ Аманъ [д]че Мардохей не ся навождаше, и му ся не покланяше, [е]испълни ся Аманъ 6 съ ярость. И помысли че да тури ржкж само на Мардохея ниско е: защото му бѣхж явили за народъ-тъ отъ който е Мардохей: за това [ж]искаше Аманъ да погуби народъ-тъ Мардохеевъ, всичкы-тѣ Іудеи които бѣхж въ всичко-то царство на Ассуира.

7 *И* въ първый-тъ мѣсецъ, той е мѣсецъ Нисанъ, въ дванадесето-то лѣто на царь Ассуира, [з]хвърлихж Фуръ (сирѣчь жрѣбіе) прѣдъ Амана, изъ день въ день, и изъ мѣсецъ въ мѣсецъ, дори до дванадесе- 8 тый-тъ *мѣсецъ*, той е мѣсецъ Адаръ. И рече Аманъ на царь Ассуира: Има единъ народъ расрьрснжтъ и разсѣянъ между народы-тѣ по всичкы-тѣ области на царство-то ти: и [и]закони-тѣ имъ различатъ отъ *законы-тѣ на* всичкы-тѣ народы, и не пазятъ царскы-тѣ законы: заради това

д Ст. 3, 12.
е Ст. 20.
ж Ст. 7.
з Гл. 1; 3.
и Ст. 21. Гл. 3; 2.
і Ст. 10.
к Гл. 6; 2.
л Гл. 6; 1.

а Числ. 24; 7. 1 Цар. 15; 8.
б Гл. 2; 19.
в Ст. 5. Псал. 15; 4.
г Ст. 2.
д Ст. 2. Гл. 5; 9.
е Дан. 3; 19.
ж Псал. 83; 4.
з Гл. 9; 24.
и Езд. 4; 13. Дѣян. 16; 20.

не е прилично на царя да гы търпи. Ако 9 е угодно на царя, нека ся пише да ся истрѣбятъ: и азъ ще начетѫ десеть тысящы таланта сребро въ рѫцѣ-тѣ на настоятели-тѣ, за да внесѫтъ въ царскы-тѣ 10 съкровища. И [і]извади царь-тъ [к]пърстень-тъ си отъ рѫкѫ-тѫ си и го даде на Амана сынъ-тъ на Аммедаѳѫ Агагецъ-тъ, не-11 пріятель-тъ на Іудеи-тѣ. И рече царь-тъ на Амана: Дава ти ся сребро-то и тѣзи людіе, да направишь съ тѣхъ както ти е угодно.

12 И въ тринадесетый-тъ день на първый-тъ мѣсецъ, [л]повыкнѫхѫ ся царскы-тѣ писци та ся писа по всичко както заповѣда Аманъ, на царскы-тѣ сатрапы, и на областницы-тѣ въ всякѫ область, и на началницы-тѣ на всякой народъ въ всякѫ область споредъ тѣхны-тѣ буквы, и на всякой народъ [м]споредъ языкъ-тъ му; [н]въ име-то на царь Ассуира ся писа, и 13 ся запечата съ царскый-тъ пьрстень. И [о]проводихѫ ся писма чрѣзъ скороходцы по всичкы-тѣ царскы области, за да погубятъ, и да убіѭтъ, и да истрѣбятъ всичкы-тѣ Іудеи, млады и стары, дѣца-та и жены-тѣ, [п]въ единъ день, тринадесетый-тъ на дванадесетый-тъ мѣсецъ, той е мѣсецъ Адаръ, и [р]да разграбятъ ко-14 рысти-тѣ имъ. [с]Прѣписъ-тъ на писано-то, чрѣзъ което щеше да ся раздаде тая заповѣдь по всякѫ область, обнародова ся на всичкы-тѣ народы, за да сѫ готови 15 за онзи день. Скороходци-тѣ излѣзохѫ, и бързахѫ за царскѫ-тѫ заповѣдь, и повелѣніе-то ся издаде въ Сусѫ столицѫ-тѫ. А царь-тъ и Аманъ сѣднѫхѫ да пируватъ: [т]а градъ-тъ Суса бѣ въ смятеніе.

ГЛАВА 4.

1 А Мардохей като ся научи за всичко що бѣ станѫло, [а]раздра дрехы-тѣ си, и облѣче ся въ врѣтище [б]съ пепелъ, и излѣзе въ срѣдъ градъ-тъ, [в]та выкаше съ голѣмо 2 и горко выканіе: И дойде до прѣдъ царскы-тѣ врата: защото никой *не можеше* да влѣзе въ царскы-тѣ врата облѣченъ 3 въ врѣтище. И у всякѫ область, дѣто стигнѫ тая царска заповѣдь и повелѣніе-то му, станѫ между Іудеи-тѣ голѣмо сѣтованіе, постъ, и плачь, и рыданіе: мнозина имахѫ подъ себе си послано врѣтище и пепелъ.

4 И влѣзнѫхѫ слугыни-тѣ на Есѳирь и скопци-тѣ ѝ, та ѝ извѣстихѫ *за това.* И смути ся царица-та много: и проводи дрехы за да облѣкѫтъ Мардохея, и да съблѣкѫтъ врѣтище-то му отъ него; но той 5 не пріе. Тогазь повыкнѫ Есѳирь Аѳаха, отъ скопцы-тѣ на царя, когото бѣ опрѣдѣлилъ той за слугуваніе ней, и заповѣда му за Мардохея, да ся научи що е това, и 6 защо е то. И излѣзе Аѳахъ при Мардохея въ стьгдѫ-тѫ на градъ-тъ, която бѣ прѣдъ 7 царскы-тѣ врата. И обади му Мардохей всичко що му станѫ, [г]и количество-то на сребро-то, което Аманъ обѣща да плати на царско-то съкровище за Іудеи-8 тѣ, за да гы погуби. И даде му [д]прѣписъ-тъ отъ писмо-то на повелѣніе-то, което бѣ издадено въ Сусѫ да гы погубятъ, за да *го* яви на Есѳирь, и да ѝ извѣсти, и да ѝ заржча да влѣзе при царя, да му ся помоли, и да направи прошеніе нему за народъ-тъ си.

9 И дойде Аѳахъ та извѣсти на Есѳирь 10 думы-тѣ на Мардохея. А Есѳирь говорѝ на Аѳаха, и даде му заповѣдь къмъ Мар-11 дохея: Всичкы-тѣ царскы раби, и людіе-тѣ на царскы-тѣ области знаіѭтъ, че който, мѫжъ или жена, влѣзе при царя невыканъ [е]у вѫтрѣшній-тъ дворъ, [ж]единъ законъ е за него, да ся убива, [з]освѣнь онзи къмъ когото царь-тъ бы прострѣлъ златный-тъ скиптръ за да остане живъ: но азъ не сьмь повыкана да влѣзѫ при 12 царя има тридесеть дни. И извѣстихѫ на Мардохея думы-тѣ Есѳирины.

13 Тогазь Мардохей заржча да отговорятъ на Есѳирь: Не мысли въ себе си че отъ всичкы-тѣ Іудеи ты ще ся избавишь въ 14 царскый-тъ домъ. Защото ако прѣмълчишь съвсѣмъ въ това врѣме, ще дойде отъ другадѣ помощь и спасеніе на Іудеи-тѣ, но ты и домъ-тъ на отца ти ще погынете: и кой знае да ли не си дошла ты на царство-то за *таквозь* врѣме ка-15 квото е това? Тогазь заповѣда Есѳирь 16 да отговорятъ на Мардохея: Иди, събери всичкы-тѣ Іудеи които ся намѣруватъ въ Сусѫ, и постѣте за мене, и не яждте и не пійте [и]три дни, нощя и деня: и азъ и слугыни-тѣ ми ще постимъ подобно: и тогазь ще влѣзѫ при царя, което не е споредъ законъ-тъ: и [і]ако погынѫ, да 17 погынѫ. И отиде Мардохей, та направи по всичко що му заповѣда Есѳирь.

ГЛАВА 5.

1 А [а]въ третій-тъ день, Есѳирь ся облѣче въ царскы-тѣ *си* дрехы и застанѫ [б]у вѫтрѣшній-тъ дворъ на царскѫ-тѫ па-

і Быт. 41; 42.
к Гл. 8; 2, 8.
л Гл. 8; 9.
м Гл. 1; 22. 8; 9.
н 3 Цар. 21; 8. Гл. 8; 8, 10.
о Гл. 8; 10.
п Гл. 8; 12 и др.
р Гл. 8; 11.
с Гл. 8; 13, 14.
т Вижь Гл. 8; 15. Прит. 29; 2.

—

а 2 Цар. 1; 11.
б Іис. Нав. 7; 6. Іез. 27; 30.
в Быт. 27; 34.
г Гл. 3; 9.
д Гл. 3; 14, 15.
е Гл. 5; 1.
ж Дан. 2; 9.
з Гл. 5; 2. 8; 4.
и Вижь Гл. 5; 1.
і Вижь Быт. 43; 14.

—

а Вижь Гл. 4; 16.
б Вижь Гл. 4; 11. 6; 4.

латж, срещж домъ-тъ на царя: а царь-тъ сѣдеше на царскый-тъ си прѣстолъ, въ царскый-тъ домъ, срещж врата-та на 2 домъ-тъ. И като видѣ царь-тъ че стоеше въ дворъ-тъ [в]Есѳирь царицж-тж, намѣри тя благодать прѣдъ него: и [г]прострѣ царь-тъ къмъ Есѳирь златный-тъ скыптръ който държеше въ ржкж-тж си: и приближи ся Есѳирь, та ся допрѣ при край-тъ 3 на скыптръ-тъ. И рече ѝ царь-тъ: Що искашь, царице Есѳирь? и кое е исканіе-то ти? и [д]до половинж-тж отъ царство-то 4 ще ти ся даде. И отговори Есѳирь: Ако е угодно на царя, да дойде царь-тъ и Аманъ днесь на пиръ-тъ, който приготвихъ за 5 него. И рече царь-тъ: Повыкайте скоро Амана, да направи думж-тж на Есѳирь. И дойдохж царь-тъ и Аманъ на пиръ-тъ, който направи Есѳирь.

6 И като піяхж вино, [е]рече царь-тъ на Есѳирь: [ж]Що е прошеніе-то ти? и ще ти ся даде: и що е исканіе-то ти? и ще 7 бжде, и до половинж-тж отъ царство-то. Тогазь отговори Есѳирь и рече: Прошеніе-8 то ми и исканіе-то ми е: Ако сьмь намѣрила благодать прѣдъ царя, и ако е угодно на царя да испълни прошеніе-то ми, и да направи исканіе-то ми, нека дойде царь-тъ и Аманъ на пиръ-тъ който ще приготвіж за тѣхъ, и утрѣ ще направіж споредъ слово-то на царя.

9 И излѣзе Аманъ въ тойзи день радостенъ и съ весело сърдце: но когато видѣ Аманъ Мардохея при царскы-тѣ врата [з]че не станж, нито ся поклати за него, испълни ся Аманъ съ ярость про-10 тивъ Мардохея. Но [и]Аманъ удържа себе си; и като влѣзе въ домъ-тъ си, проводи та повыка пріятели-тѣ си, и Зересж же-11 нж-тж си, И приказа имъ Аманъ за славж-тж на богатство-то си, и [і]за много-то си чада, и какъ го е възвеличилъ царь-тъ, [к]и какъ го е възвысилъ надъ князове-тѣ 12 и царскы-тѣ рабы. И рече Аманъ: Даже и царица-та Есѳирь не покани *другыго* на пиръ-тъ който направи, но само мене, съ царь-тъ: още и утрѣ сьмь поканенъ 13 при неіж съ царь-тъ: Но всичко това не мя благодари додѣ гледамъ Мардохея 14 Іудеянинъ-тъ да сѣди при царскы-тѣ врата. И рече му Зереса жена му и всичкы-тѣ му пріятели: [л]Да ся приготви едно дърво высоко петдесеть лакти, и утрѣ [м]речи на царя да ся обѣси Мардохей на него: тогазь иди радостенъ съ царь-тъ на пиръ. И това нѣщо быде угодно Аману, и [н]приготви дърво-то.

ГЛАВА 6.

1 Въ онжзи нощь сънъ-тъ побѣгнж отъ царя: и заповѣда [а]да донесжтъ книгж-тж на памятописанія-та на лѣтовницы-тѣ: и 2 прочитахж ся прѣдъ царя. И намѣри ся писано, че Мардохей извѣстилъ за Вихѳана и Ѳереса, двама-та отъ царскы-тѣ скопцы, вратари-тѣ, които бѣхж поискали да турятъ ржкж на царь Ассуира.

3 И рече царь-тъ: Каква честь и достолѣпіе станж на Мардохея за това? И рекохж царскы-тѣ раби, които му слугу-вахж: Не ся е направило нищо за него.

4 И рече царь-тъ: Кой е въ дворъ-тъ? И Аманъ бѣше дошелъ [б]у външній-тъ дворъ на царскый-тъ домъ, [в]за да рече на царя да обѣси Мардохея на дърво-то, което бѣ 5 приготвилъ за него. И раби-тѣ на царя рекохж му: Ето, Аманъ стои въ дворъ-тъ. И рече царь-тъ: Да влѣзе.

6 И като влѣзе Аманъ, рече му царь-тъ: Що трѣбва да ся направи на тогозь человѣка за когото царь-тъ бы благоволилъ да *му* направи честь? А Аманъ помысли въ сърдце-то си: Кому *другыму* бы благоволилъ царь-тъ да направи честь освѣнь 7 менѣ? И отговори Аманъ на царя: За человѣкъ-тъ, за когото царь-тъ благово-8 лява да му направи честь, Да донесжтъ царекж-тж дрехж, въ коіжто ся царь-тъ облачи, и [г]конь-тъ на когото царь-тъ язди, и царскый-тъ вѣнецъ който ся туря 9 на главж-тж му: И *тая* дреха и конь-тъ да ся дадж тъ въ ржкж-тж на нѣкого отъ по голѣмы-тѣ царскы князове, за да облѣкжтъ человѣка, когото царь-тъ благоволява да почте: и като го водятъ възсѣднжлъ на конь-тъ чрѣзъ градскж-тж стъгдж, [д]да прогласяватъ прѣдъ него: Така ще бжде на человѣка, когото царь-тъ 10 благоволи да почте. И рече царь-тъ на Амана: Скоро, земи дрехж-тж и конь-тъ, както си реклъ, и направи така на Мардохея Іудеянинъ-тъ, който сѣди при царскы-тѣ врата: да ся не остави нищо отъ всичко що си реклъ.

11 И зѣ Аманъ дрехж-тж и конь-тъ, та облѣче Мардохея, и го прѣведе яхнжлъ чрѣзъ градскж-тж стъгдж, и прогласяваше прѣдъ него: Така ще бжде на человѣка, когото царь-тъ благоволи да почте.

12 И върнж ся Мардохей въ царскы-тѣ врата: а Аманъ [е]отиде скоро въ домъ-тъ си печаленъ, и [ж]имаше главж-тж си по-13 крытж. И приказа Аманъ на Зересж женж си, и на всичкы-тѣ си пріятели, всичко каквото му ся случи. И рекохж му

[в] Прѣт. 21; 1.
[г] Гл. 4; 11. 8; 4.
[д] Виж Мар. 6; 22.
[е] Гл. 7; 2.
[ж] Гл. 9; 12.
[з] Гл. 3; 5.
[и] Виж 2 Цар. 13; 22.
[і] Гл. 9; 7 и дрг.
[к] Гл. 3; 1.
[л] Гл. 7; 9.
[м] Гл. 6; 4.
[н] Гл. 7; 10.

—

[а] Гл. 2; 23.
[б] Виж Гл. 5; 1.
[в] Гл. 5; 14.
[г] 3 Цар. 1; 33.
[д] Быт. 41; 43.
[е] 2 Лѣт. 26; 20
[ж] 2 Цар. 15; 30. Іер. 14; 3, 4.

мудри-тѣ му и Зереса жена му: Мардохей, прѣдъ когото си начнѫлъ да испадашь, ако е отъ сѣме-то на Іудеи-тѣ, не ще му надвіешь, но съвсѣмъ ще паднешь прѣдъ него.

14 Като говорехѫ още съ него, стигнѫхѫ царскы-тѣ скопци и побързахѫ да заведѫтъ Амана [a]на пиръ-тъ, който бѣ приготвила Есѳирь.

ГЛАВА 7.

1 Дойдохѫ прочее царь-тъ и Аманъ да пи-
2 руватъ съ Есѳирь царицѫ-тѫ. И рече пакъ царь-тъ на Есѳирь вторый-тъ день [a]като піяхѫ вино: що е прошеніе-то ти, царице Есѳирь? и ще ти ся даде: и що е исканіе-то ти? ще бѫде и до полови-
3 нѫ-тѫ отъ царство-то. Тогазь отговори Есѳирь царица-та, и рече: Ако сьмь намѣрила благодать прѣдъ тебе, царю, и ако е угодно на царя, животъ-тъ ми да ми ся даде на прошеніе-то ми, и на-
4 родъ-тъ ми на исканіе-то ми: Защото смы [б]продадени, азъ и народъ-тъ ми да бѫдемъ погубени, убити, и истрѣбени. И ако бы да ся продадехмы *само* като раби и рабыни, прѣмълчала быхъ, ако неприятель-тъ и да не можеше да допълни тщетѫ-тѫ на царя.

5 Тогазь отговори царь Ассуиръ и рече на Есѳирь царицѫ-тѫ: Кой е той, и дѣ е онзи който е дързнѫлъ да направи така?
6 И рече Есѳирь: Противникъ-тъ и непріятель-тъ е тойзи лукавый Аманъ. Тогазь ся смути Аманъ прѣдъ царь-тъ и цари-
7 цѫ-тѫ. И станѫ царь-тъ отъ винопитіе-то разгнѣванъ, *и отиде* въ градинѫ-тѫ на палатѫ-тѫ: а Аманъ станѫ, за да испроси животъ-тъ си отъ Есѳирь царицѫ-тѫ: защото видѣ че зло-то бѣше рѣшено противъ него отъ царя.

8 И върнѫ ся царь-тъ отъ градинѫ-тѫ на палатѫ-тѫ, въ домъ-тъ на винопитіе-то: а Аманъ бѣ паднѫлъ [в]на постелкѫ-тѫ, на коіѫто бѣше Есѳирь. И рече царь-тъ: Още и царицѫ-тѫ ли *иска* да насили прѣдъ мене, въ домъ-тъ? Слово-то излѣзе изъ уста-та на царя, и [г]покрыхѫ лице-то
9 на Амана. И [д]рече Арвона, единъ отъ скопцы-тѣ, прѣдъ царя: [е]Ето, и дърво-то което направи Аманъ за Мардохея, който бѣ говорилъ добро за царя, стои въ кѫщѫ-тѫ на Амана, петдесеть лакти высоко: И рече царь-тъ: Обѣсѣте го на
10 него. И [ж]обѣсихѫ Амана на дърво-то което бѣ приготвилъ за Мардохея. И прѣстанѫ ярость-та на царя.

ГЛАВА 8.

1 Въ онзи день царь Ассуиръ даде на Есѳирь царицѫ-тѫ домъ-тъ на Амана, непріятель-тъ на Іудеи-тѣ. И дойде Мардохей прѣдъ царя: защото [а]Есѳирь яви
2 що бѣше ѝ той. И извади царь-тъ [б]пърстень-тъ си, който бѣ зелъ отъ Амана, и даде го на Мардохея. И постави Есѳирь Мардохея надъ домъ-тъ на Амана.

3 И говорѝ пакъ Есѳирь прѣдъ царя, и припаднѫ на нозѣ-тѣ му, и моли му ся съсъ сьлзы да унищожи зло-то на Амана Агагецъ-тъ, и негово-то ухыщреніе което
4 ухытри противъ Іудеи-тѣ. И [в]прострѣ царь-тъ златный-тъ скыптръ къмъ Есѳирь.
5 Тогазь ся въсправи Есѳирь, застанѫ прѣдъ царя, и рече: Ако е угодно на царя, и ако сьмь намѣрила благодать прѣдъ него, и *ся види* право това нѣщо на царя, и му сьмь угодна, нека ся пише да ся повърнѫтъ писма-та ухыщрены-тѣ отъ Амана сынъ-тъ на Аммедаѳѫ Агагецъ-тъ, които писа да ся погубятъ Іудеи-тѣ, по
6 всичкы-тѣ области на царя: Защото какъ могѫ да търпіѫ да видѭ зло-то което ще снамѣри народъ-тъ ми? или какъ могѫ да търпіѫ [г]да видѭ погынуваніе-то на родъ-тъ си?

7 Тогазь рече царь Ассуиръ на Есѳирь царицѫ-тѫ, и на Мардохея Іудеянинъ-тъ: Ето, [д]дадохъ на Есѳирь домъ-тъ на Амана, и обѣсихѫ него на дърво-то, защото прострѣ рѫкѫ-тѫ си противъ Іудеи-
8 тѣ. Вы прочее пишѣте за Іудеи-тѣ, както ви ся види добро, въ име-то на царя, и запечатайте съ царскый-тъ пърстень: защото писмо-то което е писано въ име-то на царя, и запечатано съ царскый-тъ пърстень, [е]не ся повраща.

9 И [ж]повыкахѫ ся царскы-тѣ писци въ онова врѣме въ третій-тъ мѣсецъ, той е мѣсецъ Сиванъ, въ двадесеть и третій-тъ негов день: и писа ся, по всичко както заповѣда Мардохей, на Іудеи-тѣ и на сатрапы-тѣ и обласстници-тѣ и началницы-тѣ на области-тѣ, които бѣхѫ [з]отъ Индіѭ до Еѳіопіѭ, сто и двадесеть и седмь области, въ всякѫ область [и]споредъ буквы-тѣ ѝ, и на всякой народъ споредъ языкъ-тъ му, и на Іудеи-тѣ споредъ буквы-тѣ имъ и споредъ языкъ-тъ имъ.

10 И [і]писа въ име-то на царь Ассуира, и запечати *го* съ царскый-тъ пърстень, и чрѣзъ скороходцы конеяздцы, които яздехѫ на бързы коніе *и* мьскы отъ кобилы,
11 испроводи писма-та: Чрѣзъ които царь-тъ

[а] Гл. 5; 8.

[а] Гл. 5; 6.
[б] Гл. 3; 9. 4; 7.
[в] Гл. 1; 6.

[г] Іов. 9; 24.
[д] Гл. 1; 10.
[е] Гл. 5; 14. Псал. 7; 16. Притч. 11; 5, 6.
[ж] Псал. 37; 35, 36. Дан. 6; 24.

[а] Гл. 2; 7.
[б] Гл. 3; 10.
[в] Гл. 4; 11. 5; 2.
[г] Неем. 2; 3. Гл. 7; 4.
[д] Ст. 1. Притч. 13; 22.

[е] Виж Гл. 1; 19. Дан. 6; 8, 12, 15.
[ж] Гл. 3; 12.
[з] Гл. 1; 1.
[и] Гл. 1; 22. 3; 12.
[і] 3 Цар. 21; 8. Гл. 3; 12, 13.

допущаше на Іудеи-тѣ, които бѣхѫ въ всякой градъ, да ся съберѫтъ, и да станѫтъ за животъ-тъ си, да погубятъ, да убіѭтъ, и да истрѣбятъ всичкѫ-тѫ силѫ на людіе-тѣ и на область-тѫ които бы гы нападнѫли, дѣца и жены, и [к]корысти-тѣ имъ да разграбятъ, 12 [л]Въ единъ день, по всичкы-тѣ области на царь Ассуира, въ тринадесетый-тъ день на дванадесетый-тъ мѣсецъ, той е мѣсецъ Адаръ.

13 [м]Прѣписъ-тъ на писмо-то, което бѣ за раздаваніе на заповѣдь-тѫ по всякѫ область, обнародова ся на всичкы-тѣ людіе, за да сѫ Іудеи-тѣ готови въ онзи день, да си отмъстятъ противъ непріятели-тѣ си. 14 *И* излѣзохѫ скороходци-тѣ, които яздехѫ на бързы коніе *и* мьскы, и бързахѫ понуждавани отъ царскѫ-тѫ заповѣдь. И повелѣніе-то ся издаде въ Сусѫ столицѫ-тѫ.

15 А Мардохей излѣзе отъ при царя въ царскы дрехы сини и бѣлы, и съ голѣмъ вѣнецъ златенъ, и горніѭ дрехѫ отъ виссонъ и багрѣно: и [н]градъ Суса радоваше ся и веселеше. 16 *И* Іудеи-тѣ имахѫ 17 [о]свѣтъ, и веселіе, и радость, и славѫ. И въ всякѫ область, и въ всякой градъ, дѣто дойде царска-та заповѣдь и повелѣніе, Іудеи-тѣ имахѫ радость и веселіе, пированіе [п]и добръ день. И мнозина отъ людіе-тѣ на земіѭ-тѫ [р]станѫхѫ Іудеи: защото [с]страхъ-тъ отъ Іудеи-тѣ нападнѫ вързъ тѣхъ.

ГЛАВА 9.

1 А [а]въ дванадесетый-тъ мѣсецъ, той е мѣсецъ Адаръ, въ тринадесетый-тъ день на истый-тъ, [б]когато заповѣдь-та на царя и повелѣніе-то му бѣ близу да ся извърши, въ день-тъ, въ който врагове-тѣ на Іудеи-тѣ ся надѣехѫ да гы обладаіѭтъ, (но ся обърнѫ на противъ, защото [в]Іудеи-тѣ обладахѫ онѣзи които гы ненавидяхѫ,) 2 [г]Събрахѫ ся Іудеи-тѣ въ градове-тѣ си, по всичкы-тѣ области на царь Ассуира, за да турятъ рѫкѫ [д]на тѣзи които искахѫ зло-то имъ: и никой не можѐ да имъ ся съпротиви, защото [е]страхъ-тъ имъ нападнѫ вързъ всичкы-тѣ людіе. 3 И всичкы-тѣ началници на области-тѣ, и сатрапи-тѣ, и областници-тѣ, и царскы-тѣ настоятели, помагахѫ на Іудеи-тѣ: защото страхъ-тъ на Мардохея нападнѫ вързъ 4 тѣхъ. Понеже Мардохей бѣ голѣмъ въ царскый-тъ домъ, и слухъ-тъ му ся раздаде по всичкы-тѣ области: Защото человѣкъ-тъ Мардохей [ж]напрѣдуваше и ся увеличаваше.

5 И поразихѫ Іудеи-тѣ всичкы-тѣ си непріятели, съ ударъ на мечь, и убіеніе, и погибель, и направихѫ както искахѫ 6 на онѣзи които гы мразяхѫ. И въ Сусѫ столицѫ-тѫ убихѫ Іудеи-тѣ и погубихѫ 7 петстотинъ мѫжіе. И Фарсандаѳѫ, и Дал- 8 фона, и Аспаѳѫ, И Пораѳѫ, и Адаліѭ, 9 и Аридаѳѫ, И Фармастѫ, и Арисая, и 10 Аридая, и Ваезаѳѫ, [з]Десеть-тѣ сынове на Амана Аммедаѳаевъ-тъ сынъ, непріятель-тъ на Іудеи-тѣ, убихѫ; [и]вързъ корысти обаче не турихѫ рѫкѫ.

11 Въ онзи день, число-то на убиты-тѣ въ Сусѫ столицѫ-тѫ ся донесе прѣдъ 12 царя. И рече царь-тъ на Есѳирь царицѫ-тѫ: Въ Сусѫ столицѫ-тѫ убихѫ Іудеи-тѣ и погубихѫ петстотинъ мѫжіе, и десеть-тѣ Амановы сынове: какво ли сѫ направили въ другы-тѣ царскы области? Сега [і]що е прошеніе-то ти? и ще ти ся даде: и що е още исканіе-то ти? и ще 13 бѫде. И рече Есѳирь: Ако е угодно на царя, да ся даде на Іудеи-тѣ които сѫ въ Сусѫ, да направятъ и утрѣ [к]споредъ днешно-то повелѣніе, и [л]да обѣсятъ на дьрво де- 14 сеть-тѣ Амановы сынове. И заповѣда царь-тъ да бѫде така, и издаде ся повелѣніе въ Сусѫ, та обѣсихѫ десеть-тѣ 15 Амановы сынове. И [м]събрахѫ ся Іудеи-тѣ, които бѣхѫ въ Сусѫ още и въ четыринадесетый-тъ день на мѣсецъ Адаръ, та убихѫ триста мѫжіе въ Сусѫ; [н]вързъ корысти обаче не турихѫ рѫкѫ.

16 А другы-тѣ Іудеи, които бѣхѫ по области-тѣ на царя, [о]събрахѫ ся та стояхѫ за животъ-тъ си, и намѣрихѫ упокоеніе отъ непріятели-тѣ си, и убихѫ отъ тѣзи които гы мразяхѫ седмдесеть и петь тысящы, [п]вързъ корысти обаче не турихѫ 17 рѫкѫ, Въ тринадесетый-тъ день на мѣсецъ Адаръ; а въ четыринадесетый-тъ день на истый-тъ ся упокоихѫ, и напра- 18 вихѫ въ тойзи день пиръ и веселіе. Но Іудеи-тѣ които бѣхѫ въ Сусѫ събрахѫ ся [р]въ тринадесетый-тъ и въ четыринадесетый-тъ на истый-тъ; а въ петнадесетый-тъ ся упокоихѫ, и направихѫ въ 19 тойзи день пиръ и веселіе. За това Іудеи-тѣ селачи-тѣ, които живѣехѫ въ неградены-тѣ градове, правехѫ четыринадесетый-тъ день на мѣсецъ Адаръ [с]*день* на веселіе и на пиръ, и [т]день добръ, [у]и проваждахѫ си дѣлове едни на другы.

к Вижъ Гл. 9; 10, 15, 16.
л Гл. 3; 13. 9; 1.
м Гл. 8; 14, 15.
н Вижъ Гл. 3; 15. Прит. 29; 2.
о Псал. 97; 11.
п 1 Цар. 25; 8. Гл. 9; 19, 22.
р Псал. 18; 43.
с Быт. 35; 5. Исх. 15; 16. Втор. 2; 25. 11; 25. Гл. 9; 2.

а Гл. 8; 12.
б Гл. 3; 13.
в 2 Цар. 22; 41.
г Гл. 8; 11.
д Псал. 71; 13, 24.
е Гл. 8; 17.
ж 2 Цар. 3; 1. 1 Лѣт. 11; 9. Прит. 4; 18.
з Гл. 5; 11. Іов. 18; 19. 27; 13, 14, 15. Псал. 21; 10.
и Вижъ Гл. 8; 11.
і Гл. 5; 6. 7; 2.
к Гл. 8; 11.
л 2 Цар. 21; 6, 9.
м Ст. 2. Гл. 8; 11.
н Ст. 10.
о Ст. 2. Гл. 8; 11.
п Вижъ Гл. 8; 11.
р Ст. 11, 15.
с Втор. 16; 11, 14.
т Гл. 8; 17.
у Ст. 22. Неем. 8; 10, 12.

20 И писа Мардохей тѣзи събытія, и проводи писма на всичкы-тѣ Іудеи които бѣхѫ по всичкы-тѣ области на царь Ассуира, на близкы-тѣ и на далечны-тѣ, 21 Като имъ опрѣдѣляваше да пазятъ четыринадесетый-тъ день на мѣсецъ Адаръ, и петнадесетый-тъ на истый-тъ, всякѫ 22 годинѫ, Като дни въ които Іудеи-тѣ ся упокоихѫ отъ непріятели-тѣ си, и мѣсецъ въ който [ф] скърбь-та имъ ся обърнѫ въ радость, и плачь-тъ въ добръ день: та да гы правятъ дни на пиръ и на веселіе, и [х] да си проваждатъ дѣлове едни 23 на другы, и дарове на сиромасы-тѣ. И пріехѫ Іудеи-тѣ онова което начнѫхѫ да правятъ, и онова което имъ писа Мар- 24 дохей: Защото Аманъ сынъ-тъ на Аммедаѳѫ Агагецъ-тъ, врагъ-тъ на всичкы-тѣ Іудеи, [ц] ухытри противъ Іудеи-тѣ да гы погуби, и хвърли фуръ, (сирѣчь жрѣбіе,) 25 да гы погуби, и да гы истрѣби: [ч] Когато обаче дойде тя *(Есѳирь)* прѣдъ царя, заповѣда чрѣзъ писма, [ш] да ся върне на главѫ-тѫ му зло-то му ухыщреніе, което ухытри противъ Іудеи-тѣ, и обѣсихѫ на 26 дърво-то него и синове-тѣ му. За това наименовахѫ тѣзи дни Фуримъ, отъ име-то фуръ. Поради това за всичкы-тѣ думы [щ] на това писмо, и за онова което видѣхѫ въ това събытіе, и което ся случи на 27 тѣхъ, Іудеи-тѣ направихѫ уставъ, и пріехѫ на себе си и на потомство-то си, и [ъ] на всичкы що ся приложихѫ тѣмъ, да не прѣстанѫтъ никога отъ да пазятъ тѣзи два дена, споредъ писано-то за тѣхъ, и споредъ врѣме-то имъ всякѫ годинѫ. 28 И тѣзи дни да ся поменуватъ и да ся пазятъ въ всякой вѣкъ, и въ всякой родъ, въ всякѫ область, и въ всякой градъ: и тѣзи дни Фуримъ да ся не отнемѫтъ отъ срѣдъ Іудеи-тѣ, и да не прѣстане поменъ-тъ имъ отъ потомство-то имъ.

29 Тогазь Есѳирь парица-та [ы] дъщеря-та на Авихаила, и Мардохей Іудеянинъ-тъ, писахѫ вторый пѫть съсъ всичко-то пълновластіе, [ь] за да утвърдятъ написа- 30 но-то за Фуримъ-тъ. И проводи писма на всичкы-тѣ Іудеи, [ѣ] въ сто-тѣ и двадесеть и седмь области на Ассуирово-то 31 царство, *съ* мирны и истинны думы, За да утвърди тѣзи дни Фуримъ въ врѣмена-та имъ, както имъ опрѣдѣлихѫ Мардохей Іудеянинъ-тъ и Есѳирь царица-та, и както опрѣдѣлихѫ, за себе си и за потомство-то си, дѣло-то [ю] на посты-тѣ и 32 на выкъ-тъ имъ. И съ повелѣніе-то на Есѳирь подтвърди ся това дѣло на Фуримъ-тъ: и писа ся въ книгѫ.

ГЛАВА 10.

1 И тури царь Ассуиръ данъкъ на земѭ- 2 тѫ, [а] и на морскы-тѣ острове. А всичкы-тѣ дѣянія на силѫ-тѫ му и крѣпость-тѫ му, и описаніе-то на величіе-то на Мардохея, [б] на което го царь-тъ възведе, не сѫ ли писаны въ книгѫ-тѫ на лѣтовницы-тѣ на Перскы-тѣ и Мидскы-тѣ царіе? 3 Защото Мардохей Іудеянинъ-тъ *станѫ* [в] вторый слѣдъ царь Ассуира, и голѣмъ между Іудеи-тѣ, и благопріятенъ на множество-то отъ братія-та си, [г] и търсеше добро-то на народъ-тъ си, и говореше миръ за всичко-то си сѣме.

ІОВЪ.

ГЛАВА 1.

1 Имаше единъ человѣкъ въ [*] Узскѫ-тѫ земѭ, име-то му [а] Іовъ: и той человѣкъ бѣ [б] непороченъ и правъ, и [в] бояше ся отъ 2 Бога, и отдалечаваше ся отъ зло-то. И родихѫ му ся седмь синове и три дъ- 3 щери. И добытъкъ-тъ му бѣше седмь тысящи овцы, и три тысящи камилы, и петстотинъ супруга волове, и петстотинъ ослицы, и голѣмо множество слугы: и той человѣкъ бѣ най голѣмъ отъ всичкы-тѣ жители на истокъ.

4 И синове-тѣ му ходехѫ та правехѫ пирове по кѫщя-та си, всякой на день-тъ си, и проваждахѫ та повыквахѫ три-тѣ

ф Псал. 30; 11.
х Ст. 19. Неем. 8; 10.
ц Гл. 8; 6, 7.
ч Ст. 18, 14. Гл. 7; 5 и др. 8; 8 и др.
ш Гл. 7; 10. Псал. 7; 16.
щ Ст. 20.
ъ Гл. 8; 17. Иса. 56; 3, 6. Зах. 2; 11.
ы Гл. 2; 15.
ь Виж Гл. 8; 10. Ст. 20.
ѣ Гл. 1; 1.
ю Гл. 4; 8, 16.

а Быт. 10; 5. Псал. 72; 10. Иса. 24; 15.
б Гл. 8: 15. 9; 4.
в Быт. 41; 40. 2 Лѣт. 28; 7.
г Неем. 2; 10. Псал. 122; 8, 9.

* *Или* Авситисъ. Виж Быт. 22; 20, 21.
а Іез. 14; 14. Іак. 5; 11.
б Быт. 6; 9. 17; 1. Гл. 2; 3.
в Прит. 8; 13. 16; 6.

си сестры за да ядѫтъ и да піѭтъ съ тѣхъ. 5 И когато ся свършувахѫ дни-тѣ на пируваніе-то, проваждаше Іовъ та гы освящаваше, и, като ставаше заранъ, [в]приносяше всесъжженія по число-то на всичкы тѣхъ: защото думаше Іовъ: Да не бы синове-тѣ ми, да сѫ съгрѣшили, и сѫ [д]похулили Бога въ сърдце-то си. Така правеше Іовъ вынѫгы.

6 [е]И единъ день [ж]дойдохѫ Божіи-тѣ синове да прѣдстанѫтъ прѣдъ Господа, и 7 между тѣхъ дойде и Сатана: И рече Господь на Сатанѫ: [з]Отъ дѣ идешь? И Сатана отговори Господу, и рече: Отъ да обыкалямъ земіѭ-тѫ и да ходіѭ на самъ 8 на тамъ по неіѭ. И рече Господь на Сатанѫ: [и]Турилъ ли си вниманіе на рабъ-тъ ми Іова, че нѣма подобенъ нему на земіѭ-тѫ, [і]человѣкъ непороченъ и правъ, който ся бои отъ Бога, и който ся отдалечава 9 отъ зло-то? И отговори Сатана Господу, и рече: Да ли напразно ся бои Іовъ 10 отъ Бога? [к]Не си ли оградилъ ты него, и кѫщѫ-тѫ му, и всичко каквото има? благословилъ си [л]дѣла-та на рѫцѣ-тѣ му, и умножи ся добытъкъ-тъ му 11 на земіѭ-тѫ. Но [м]сега простри рѫкѫ, и докачи всичко каквото има: [н]не ще ли 12 тя похули въ лице? И рече Господь на Сатанѫ: Ето въ рѫкѫ-тѫ ти е всичко каквото има; само на него да не туришь рѫкѫ. И излѣзе Сатана отъ при Господа.

13 И единъ день [о]сынове-тѣ му и дъщери-тѣ му ядехѫ и піехѫ вино въ домъ-тъ 14 на най старый-тъ си братъ, И дойде вѣститель при Іова та рече: Волове-тѣ орехѫ, и ослицы-тѣ пасехѫ при тѣхъ: 15 И нападнѫхѫ Савци-тѣ та гы откарахѫ: и рабы-тѣ поразихѫ съ остро-то на ножъ-тъ: и само азъ ся отървахъ да ти 16 обадіѭ. Като още говореше той, дойде и другъ, та рече: Огнь Божій паднѫ отъ небеса, та изгори овцы-тѣ и рабы-тѣ, и 17 пояде гы; и отървахъ ся само азъ да ти обадіѭ: Тойзи като говореше още, дойде и другъ, та рече: Халдеи-тѣ направихѫ три четы и ся устремихѫ връзъ камилы-тѣ, и гы откарахѫ; и рабы-тѣ поразихѫ съ остро-то на ножъ-тъ; и отървахъ ся 18 само азъ да ти обадіѭ. Тойзи като говореше още, дойде и другъ, та рече: [п]Сынове-тѣ ти и дъщери-тѣ ти ядехѫ, и піехѫ вино, въ домъ-тъ на най старый-тъ 19 си братъ: И ето, дойде голѣмъ вѣтръ изъ отъ тамъ пустыніѭ-тѫ, та удари четыри-тѣ ѫгла на домъ-тъ, и паднѫ връзъ дѣца-та, и умрѣхѫ; и отървахъ ся само азъ да ти обадіѭ.

20 Тогазь станѫ Іовъ, [р]раздра дрехѫ-тѫ си, и остриже главѫ-тѫ си, и [с]паднѫ на 21 земіѭ-тѫ, та ся поклони, И рече: [т]Голъ излѣзохъ изъ утробѫ-тѫ на майкѫ си, голъ ще и да ся върнѫ тамъ: [у]Господь даде, [ф]Господь отнѣ: [х]Да бѫде име-то 22 Господне благословено. [ц]Въ всичко това Іовъ не съгрѣши, и не даде безуміе Богу.

ГЛАВА 2.

1 И [а]пакъ единъ день, дойдохѫ Божіи-тѣ сынове за да прѣдстанѫтъ прѣдъ Господа: и между тѣхъ дойде и Сатана, 2 да прѣдстане прѣдъ Господа. И рече Господь [б]на Сатанѫ: Отъ дѣ идешь? И Сатана отговори Господу, и рече: Отъ да обыкалямъ земіѭ-тѫ, и да ходіѭ 3 на самъ на тамъ по неіѭ. И рече Господь на Сатанѫ: Тури ли вниманіе на рабъ-тъ ми Іова, че нѣма подобенъ нему на земіѭ-тѫ, [в]человѣкъ непороченъ и правъ, който ся бои отъ Бога, и ся отдалечава отъ зло-то? и [г]още държи незлобіе-то си, ако и да мя подстори ты противъ него, [д]за да го погубіѭ безъ причинѫ. 4 И отговори Сатана Господу, и рече: Кожѫ за кожѫ и все що има человѣкъ 5 ще даде за живота си. Но [е]сега простри рѫкѫ-тѫ си, та ся прикосни до [ж]кости-тѣ му и до плъть-тѫ му: да ли не ще 6 тя похули въ лице? И [з]рече Господь на Сатанѫ: Ето той е въ рѫкѫ-тѫ ти: само животъ-тъ му упази.

7 Тогазь излѣзе Сатана отъ при Господа, та порази Іова съ лошъ струпей, [и]отъ плесны-тѣ на нозѣ-тѣ му до връхъ-тъ му. 8 И зѣ си чрѣпъ, за да ся чеше съ него; [і]и сѣдѣше въ пепелъ.

9 Тогазь му рече жена му: [к]Още ли държишь [л]незлобіе-то си? Похули Бога, и 10 умри. А той ѝ рече: Ты говоришь както говори една отъ безумны-тѣ жены. [м]Доброто ли *само* ще пріемемъ отъ Бога, злото да не пріемемъ ли? [н]Въ всичко това [о]не съгрѣши Іовъ съ устны-тѣ си.

11 А [п]като чухѫ трима-та пріятели на Іова всичко това зло което бѣ нападнѫло връзъ него, дойдохѫ всякой отъ мѣсто-то си: Елифазъ [р]Θеманецъ-тъ, и Валдадъ

в Быт. 8; 20. Гл. 42; 8.
д 3 Цар. 21; 10, 13.
е Гл. 2; 1.
ж 3 Цар. 22; 19. Гл. 38; 7.
з Гл. 2; 2. Мат. 12; 43. 1 Пет. 5; 8.
и Гл. 2; 3.
і Ст. 1.
к Псал. 34; 7. Иса. 5; 2.
л Псал. 128; 1, 2. Прит. 10; 22.
м Гл. 2; 5. 19; 21.
н Иса. 8; 21. Мал. 3; 13, 14.
о Еккл. 9; 12.
п Ст. 4, 13.
р Быт. 37; 29. Езд. 9; 3.
с 1 Пет. 5; 6.
т Псал. 49; 17. Еккл. 5; 15. 1 Тим. 6; 7.
у Еккл. 5; 19. Іак. 1; 17.
ф Мат. 20; 15.
х Ефес. 5; 20. 1 Сол. 5; 18.
ц Гл. 2; 10.

—

а Гл. 1; 6.
б Гл. 1; 7.
в Гл. 1; 1, 8.
г Гл. 27; 5, 6.
д Гл. 9; 17.
е Гл. 1; 11.
ж Гл. 19; 20.
з Гл. 1; 12.
и Иса. 1; 6.
і 2 Цар. 13; 19. Гл. 42; 6. Іез. 27; 30. Мат. 11; 21.
к Гл. 21; 15.
л Ст. 3.
м Гл. 1; 21. Рим. 12; 12. Іак. 5; 10, 11.
н Гл. 1; 22.
о Псал. 39; 1.
п Прит. 17; 17.
р Быт. 36; 11. Іер. 49; 7.

[с]Шуахецъ-тъ, и Софаръ Наамаѳецъ-тъ: защото ся бѣхѫ съгласили да дойдѫтъ наедно [т]да го съжалятъ и да го утѣшатъ.
12 И като подигнѫхѫ очи-тѣ си отъ далечь и го не познахѫ, възвысихѫ гласъ та плакахѫ; и раздра всякой дрехѫ-тѫ си, и [у]хвърлихѫ пьрсть на главы-тѣ си къмъ
13 небе-то. И сѣдехѫ съ него на пьрсть-тѫ [ф]седмь дни и седмь нощи, и никой не говори думѫ нему, защото виждахѫ че болка-та *му* бѣше много голѣма.

ГЛАВА 3.

1 Слѣдъ това отвори Іовъ уста-та си, та
2 проклѣ день-тъ си. И говори Іовъ и рече:
3 Да [а]погыне день-тъ въ който ся родихъ,
И нощь-та въ *коіѧто* рекохѫ: Роди ся мѫжко.
4 Да бѫде тьмнина онзи день:
Богъ да го не потърси отъ горѣ,
И да не изгрѣе на него видѣлина.
5 Тьмнина и [б]смъртна сѣнка да го обладаіѫтъ:
Мракъ да сѣди на него:
Мрачность-та на день-тъ да го направи ужасенъ.
6 Тьмнина да обладае онѫзи нощь:
Да ся не събере съ дни-тѣ на годинѫ-тѫ:
Да не влѣзе въ число-то на мѣсецы-тѣ.
7 Ето, пуста да остане оная нощь:
Гласъ радостенъ да не дойде върху неіѫ.
8 Да іѫ прокълнѫтъ тѣзи които кълнѫтъ дни-тѣ,
Тѣзи които сѫ [в]готови да дигнѫтъ Левіаѳана.
9 Да помрачеіѫтъ звѣзды-тѣ на вечеръ-тъ ѝ:
Да чака видѣло, и да нѣма:
И да не види първы-тѣ лучы на зорѫ-тѫ:
10 Защото не затвори двери-тѣ на *майчинѫ-тѫ* ми утробѫ,
И *не* скры скърбь-тѫ отъ очи-тѣ ми.
11 [г]Защо не умрѣхъ отъ рожденіе-то?
И не издъхнѫхъ щомъ излѣзохъ изъ утробѫ-тѫ?
12 [д]Защо мя пріехѫ колѣнѣ-тѣ?
Или защо съсци-тѣ, за да ссучѫ?
13 Защото сега щѣхъ да лежѫ и да почивамъ; щѣхъ да спіѫ;
Тогазь щѣхъ да сьмь въ упокоеніе,
14 Наедно съ царіе и съвѣтницы земны,
[е]Които си градятъ запустѣнія:
15 Или съ князове които имахѫ злато,
Които бѣхѫ напълнили домове-тѣ си съсъ сребро:
16 Или [ж]като извъргъ, скрытъ, не щѣше да мя има,
Както младенци които видѣло не сѫ видѣли.
17 Тамъ нечестиви-тѣ прѣставатъ да смущаватъ,
И тамъ утрудени-тѣ ся упокояватъ.
18 Наедно ся упокояватъ и плѣнени-тѣ:
[з]Не чуіѫтъ гласъ насилническъ.
19 Тамъ сѫ малъкъ и голѣмъ:
И рабъ-тъ е свободенъ отъ господаря си.
20 [и]Защо ся даде видѣло на злощастный-тъ,
И животъ [і]на огорченый-тъ въ душѫ-тѫ,
21 Които [к]желаіѫтъ смърть-тѫ, и нѣма іѫ,
Ако и да ископаіѫтъ за неіѫ [л]повече отъ колкото за скрыты съкровища,
22 Които ся много радуватъ, и веселятъ,
Когато намѣрятъ гробъ-тъ?
23 *Защо ся е дало видѣло* на человѣка, комуто пѫть-тъ е скрытъ,
И [м]когото Богъ е затворилъ?
24 Защото прѣди ястіе-то ми дохожда стенаніе-то ми,
И рыканія-та ми ся изливатъ като вода.
25 Защото онова отъ което ся боехъ, случи ми ся,
И онова отъ което треперяхъ дойде връзъ мене.
26 Нѣмамъ миръ, нито упокоеніе, нито тишинѫ;
И смущеніе *мя* нападнѫ.

ГЛАВА 4.

1 Тогазь Елифазъ Ѳеманецъ-ть отговори, и рече:
2 Ако начнемъ да ти говоримъ, ще ти дотегне ли?
Но кой може ся удържа да не говори?
3 Ето, ты си научилъ мнозина,
И [а]немощны рѫцѣ си укрѣпилъ.
4 Твои-тѣ думы сѫ заячили онѣзи които ся колебаехѫ,
И [б]колѣна ослабнѫли си укрѣпилъ.
5 А сега дойде *това* на тебе и ти е дотегнѫло:
Докача тя, и смутилъ си ся.
6 [в]Страхъ-тъ ти не е ли [г]твое-то дързновеніе,
И правость-та на пѫтища-та ти твоя-та надежда?
7 Я си напомни: [д]кой неповиненъ е погынѫлъ?
И дѣ сѫ были истрѣбени прави-тѣ?
8 Както сьмь азъ видѣлъ, [е]които орѫтъ беззаконіе,
И сѣятъ нечестіе, тѣхъ и жьнѫтъ.
9 Истрѣбуватъ ся отъ духаніе-то на Бога,
И отъ дыханіе-то на ноздры-тѣ му погынуватъ.

с Быт. 25; 2.
т Гл. 42; 11. Рим. 12; 15.
у Неем. 9; 1. Плач. 2; 10. Іез. 27; 30.
ф Быт. 50; 10.

а Гл. 10; 18, 19. Іер. 15; 10. 20; 14.
б Гл. 10; 21, 22. 16; 16. 28; 3. Псал. 23; 4. 44; 19. 107; 10, 14. Іер. 13; 16. Амо. 5; 8.
в Іер. 9; 17, 18.
г Гл. 10; 18.
д Быт. 30; 3. Иса. 66; 12.
е Гл. 15; 28.
ж Гл. 58; 8.
з Гл. 89; 7.
и Іер. 20; 18.
і 1 Цар. 1; 10. 4 Цар. 4; 27. Прит. 31; 6.
к Отк. 9; 6.
л Прит. 2; 4.
м Гл. 19; 8. Плач. 3; 7.

а Иса. 35; 3.
б Иса. 35; 3.
в Гл. 1; 1.
г Прит. 3; 26.
д Псал. 37; 25.
е Псал. 7; 14. Прит. 22; 8. Осія 10; 13. Гал. 6; 7, 8.

10 Рыканіе-то на львъ-тъ, и гласъ-тъ на рыкатель львъ *угаснѫхѫ*,
И [ж]зѫби-тѣ на малкы-тѣ львове, искъртихѫ ся.
11 [з]Львъ-тъ погынува отъ нѣманіе на ловъ,
И на львицѫ-тѫ щенята-та ся распърснуватъ.
12 И скрышно дойде връху ми дума,
И ухо-то ми дозѣ едно шьпнатіе отъ неіѫ.
13 [и]Врѣдъ мысли-тѣ отъ нощны-тѣ видѣнія,
Когато дълбокъ сънъ пада врьзъ человѣцы-тѣ,
14 Ужасъ мя хванѫ, и [і]трепетъ,
И растресе всичкы-тѣ ми кости.
15 И духъ прѣминѫ отъ прѣдѣ ми,
Косми-тѣ на тѣло-то ми настърхнѫхѫ.
16 Застанѫ, но азъ не познахъ образъ-тъ му:
Зракъ *ся яви* прѣдъ очи-тѣ ми:
Въ мълчаніе-то чухъ гласъ *който рече:*
17 Ще бѫде ли [к]смьртный-тъ по праведенъ отъ Бога?
Ще бѫде ли человѣкъ по чистъ отъ Създателя си?
18 Ето, той [л]не ся увѣрява на рабы-тѣ си,
И въ ангелы-тѣ си гледа недостатъкъ:
19 [м]Колко повече *въ* [н]онѣзи които живѣіѫтъ въ кѫщы отъ калъ,
На които основаніе-то е въ пьрсть-тѫ,
И смазватъ ся по скоро отъ молецъ-тъ?
20 [о]Отъ зарань до вечеръ съсыпуватъ ся:
Безъ да усѣти нѣкой, губятъ ся за всякога.
21 [п]Величество-то имъ което е въ тѣхъ не прѣхожда ли?
[р]Умиратъ не въ мудрость.

ГЛАВА 5.

1 Повыкни сега, има ли нѣкой да ти отговори?
И къмъ кого отъ святы-тѣ ще погледнешь?
2 Наистинѫ гнѣвъ-тъ убива безумный-тъ,
И ревнованіе-то умьртвява глупавый-тъ.
3 Азъ [а]видѣхъ безумный-тъ като ся вкореняваше:
Но абіе проклѣхъ кѫщѫ-тѫ му.
4 [б]Сынове-тѣ му сѫ далечь отъ безопасность,
И смазватъ гы по сѫдовища-та,
И [в]нѣма кой да гы отърве:
5 На които жетвѫ-тѫ изяда гладный-тъ,
И граби іѫ прѣзъ тьрніе-тѣ,
И [г]имотъ-тъ имъ поглъща грабитель-тъ.
6 Защото не излази скърбь-та отъ пьрсть-тѫ,
Нито печаль-та изникнува изъ земіѫ-тѫ:
7 Но [д]человѣкъ ся ражда за печаль,
И искры-тѣ да хвъркатъ высоко.
8 Но азъ Бога ще потърсіѫ,
И дѣло-то си ще възложѫ на Бога:
9 [е]Който прави неизслѣдимы величія,
И чудеса бесчисленны:
10 [ж]Който дава дъждь по лице-то на земіѫ-тѫ,
И провожда воды по нивя-та:
11 [з]Който възвышава смиренны-тѣ,
И въздига въ безопасность нажалены-тѣ:
12 [и]Който распилява намѣренія-та на хытры-тѣ,
И не могѫтъ рѫцѣ-тѣ имъ да извършатъ прѣдпріятіе-то *си*;
13 [і]Който хваща мудры-тѣ въ пронырство-то имъ:
И съвѣтъ-тъ на льстивы-тѣ ся низвьргава.
14 [к]Деня посрѣщатъ тьмнинѫ,
И по пладне пипатъ както нощя.
15 Но [л]избавя сиромахъ-тъ отъ мечь,
Отъ уста-та имъ, и отъ рѫкѫ-тѫ на силный-тъ.
16 И [м]сиромахъ-тъ има надеждѫ,
А уста-та на беззаконіе-то ся затулятъ.
17 Ето [н]блаженъ е онзи человѣкъ когото обличава Богъ:
За то не прѣзирай наказаніе-то на Всесилнаго;
18 Защото [о]той наранява, и обвързува;
Поразява, и рѫцѣ-тѣ му исцѣляватъ.
19 [п]Въ шесть скърби ще тя освободи,
И [р]въ седмѫ-тѫ нѣма да тя досѣгне зло.
20 [с]Въ гладъ ще тя избави отъ смьрть,
И въ брань отъ рѫкѫ на мечь.
21 [т]Отъ бычь на языкъ ще бѫдешь упазенъ:
И не ще ся уплашишь отъ погыбель когато дойде.
22 На погыбель-тѫ и на гладъ-тъ ще ся присмивашь;
И [у]не ще ся уплашишь отъ земны-тѣ звѣрове.
23 [ф]Защото ще имашь споборство съ каменіе-тѣ на поле-то:
И диви-тѣ звѣрове ще мируватъ съ тебе.
24 И ще познаешь че шатъръ-тъ ти е въ миръ,
И ще посѣтишь жилище-то си, и не ще намѣришь нищо оскудно.
25 И ще познаешь [х]че е много твое-то сѣме,
И потомци-тѣ ти [ц]както трѣва-та на земіѫ-тѫ.
26 Ще [ч]идешь въ дълбокѫ старость въ гробъ-тъ,
Както ся скупува копенъ отъ жито въ врѣме-то си.
27 Ето, [ш]това издирихмы, така е:
Чуй го и познай за себе си.

ж Псал. 58; 6.
з Псал. 34; 10.
и Гл. 33; 15.
і Авв 3; 16.
к Гл. 9; 2.
л Гл. 15; 15. 25; 5. 2 Пет. 2; 4.
м Гл. 15; 16.
н 2 Кор. 4; 7. 5; 1.
о Псал. 90; 5, 6.
п Псал 39; 11. 49; 14.
р Гл. 36; 12.

а Псал. 37: 35, 36. Іер. 12; 2, 3.
б Псал. 119; 155. 127; 5.
в Псал. 109; 12.
г Гл 18; 9.
д Быт. 3; 17, 18, 19. 1 Кор. 10; 13.
е Гл. 9; 10. 37; 5. Псал. 40; 5. 72; 18 145; 3. Рим. 11; 33.
ж Гл. 28; 26. Псал. 65; 9, 10. 147; 8. Іер. 5; 24. 10; 13. 51; 16. Дѣян. 14; 17.
з 1 Цар. 2; 7. Псал. 113; 7.
и Неем. 4; 15. Псал. 33; 10. Иса. 8; 10.
і Псал. 9; 15. 1 Кор. 3; 19.
к Втор. 28; 29. Иса. 59; 10. Амос. 8; 9.
л Псал. 35; 10.
м 1 Цар. 2; 9. Псал. 107; 42.
н Псал. 94; 12. Прит. 3; 11, 12. Евр. 12; 5. Іак. 1; 12. Отк. 3; 19.
о Втор. 32; 39. 1 Цар. 2; 6. Иса. 30; 26. Осія 6; 1.
п Псал. 34; 19. 91; 3. Прит. 24; 16. 1 Кор. 10; 13.
р Псал. 91; 10.
с Псал. 33; 19. 37; 19.
т Псал. 31; 20
у Иса. 11; 9. 35; 9. 65; 25. Іез. 34; 25.
ф Псал. 91; 12. Осія 2; 18.
х Псал. 112; 2.
ц Псал. 72; 16.
ч Прит. 9; 11. 10; 27.
ш Псал. 111; 2.

ГЛАВА 6.

1 А Іовъ отговори и рече:
2 Дано бы ся прѣтеглила наистинж моята печаль,
И злополучіе-то ми да бы ся турило *всичко-то* наедно въ кжпоны-тѣ;
3 Понеже сега бы была [а]по тежка отъ морскый-тъ пѣсъкъ:
За това думы-тѣ ми оскудѣвать.
4 Защото [б]стрѣлы-тѣ на Всесилнаго сж вжтрѣ въ мене,
На които ядъ-тъ испива духъ-тъ ми:
[в]Божіи-тѣ ужаси ся опълчавать противъ мене.
5 Реве ли дивый оселъ при трѣвж-тж?
Или мучи ли волъ-тъ при яслы-тѣ си?
6 Яде ли ся невкусно-то безъ соль?
Или има ли вкусъ въ бѣлтъкъ-тъ на яйце-то?
7 *Нѣща отъ които* душа-та ми ся отвращаше да *гы* не досѣгне,
Тѣ ми станжхж както блудкаво ястіе.
8 Дано да получахъ прошеніе-то си,
И да *ми* дадеше Богъ желаніе-то ми!
9 И [г]да бы благоизволилъ Богъ да мя погубеше:
Да бы отпуснжлъ ржкж-тж си, та да мя посѣчеше.
10 Но ще ми бжде още това утѣшеніе,
И въ скърбь когато не бы *мя* пожалилъ ще ся развеселіж,
Че азъ [д]не скрыхъ думы-тѣ [е]на Святаго.
11 Що е сила-та ми, та да ся стърпѣвамъ?
И що е сетнина-та ми, та да продължж животъ-тъ си?
12 Да ли е сила-та ми сила каменна?
Или плъть-та ми мѣдна?
13 Не исчезнж ли въ мене помощь-та ми?
И не ся ли отдалечи отъ мене избавеніе-то?
14 [ж]На оскърбеный-тъ *трѣбува* съжалѣніе отъ пріятеля му:
Но той е оставилъ страхъ-тъ на Всесилнаго.
15 [з]Братія-та ми *мя* измамихж като потокъ,
[и]Прѣминжхж като теченіе на потоцы,
16 Които ся мжтятъ отъ ледъ-тъ,
Въ които ся топи снѣгъ-тъ:
17 Когато ся стоплятъ, исчезнувать:
Когато стане топлина, изглаждать ся отъ мѣсто-то си.
18 Кервани-тѣ като забыкалятъ пжтищата си,
Пристигать въ нищо и ся губятъ.
19 Кервани-тѣ [і]Θемански гледахж,
Пжтници-тѣ [к]Шевскы гы чакахж.
20 [л]Излъгахж ся въ надеждж-тж си:
Дойдохж тамъ, и ся посрамихж.
21 Сега и [м]вы сте никакви:
Видѣхте ужасъ, и [н]ся уплашихте.
22 Рѣкохъ ли азъ: Донесѣте ми?
Или: Дайте ми даръ отъ имотъ-тъ си?
23 Или: Отървѣте мя отъ ржкж-тж на непріятеля?
Или: Избавѣте мя отъ ржкж-тж на насилницы-тѣ?
24 Научѣте мя, и азъ ще мълкнж:
И покажѣте ми въ що сьмь съгрѣшилъ.
25 Колко сж якы правы-тѣ думы:
Но ваше-то изобличеніе, що показува?
26 Мечтаете ли да изобличите думы,
Когато на отчаянный-тъ думы-тѣ сж като вѣтръ?
27 Наистинж, вы впримчате сираче-то,
И [о]копаете *ровъ* на пріятеля си.
28 Сега прочее, благоволѣте да погледнете на мене,
Защото прѣдъ васъ *е явно* ако азъ лъжж.
29 [п]Повърнѣте ся, моліж: нека не става неправда:
Ей, повърнѣте ся пакъ: азъ имамъ правдж въ това.
30 Има ли неправда въ языкъ-тъ ми?
Не може ли небце-то ми да разбере лошо-то?

ГЛАВА 7.

1 Не е [а]ли воинствованіе человѣческый *животъ* на земіж-тж?
И дни-тѣ му *не сж ли* като дни на наемникъ?
2 Както рабъ желае сѣнкж,
И както наемникъ очакува заплатж-тж си,
3 Така азъ зѣхъ за наслѣдіе [б]мѣсецы на суетж,
И печални нощи ми ся опрѣдѣлихж.
4 [в]Когато си лѣгамъ, казувамъ:
Кога ще станж, и ще прѣмине нощь-та?
И омързнж ми да ся обращамъ до зоры.
5 Плъть-та ми е [г]облѣчена съ червіе и буцы отъ пърсть;
Кожа-та ми ся пука, и тече.
6 [д]Дни-тѣ ми сж по бързи отъ совалкж-тж на ткачь-тъ,
И чезнжтъ безъ надеждж.
7 Помени че [е]животъ-тъ ми е вѣтръ:
Око-то ми нѣма да ся върне за да види добро.
8 [ж]Око-то на оногози който мя гледа, нѣма да мя види *вече*:
Очи-тѣ ти сж върху мене, а ето нѣма мя.
9 Облакъ-тъ ся распилява и исчезнува,
[з]Така и слазящій въ гробъ-тъ нѣма да възлѣзе пакъ:

а Прит. 27; 8.
б Псал. 38; 2.
в Псал. 88: 15, 16.
г 3 Цар. 19; 4.
д Дѣян. 20; 20.
е Лев. 19; 2. Иса. 57; 15. Осія 11; 9.
ж Прит. 17; 17.
з Псал. 38; 11; 41; 9.
и Іер. 15; 18.
і Быт. 25; 15.
к 3 Цар. 10; 1. Псал. 72; 10. Іез. 27; 22, 23.
л Іер. 13; 3.
м Гл. 13; 4.
н Псал. 38; 11.
о Псал. 57; 6.
п Гл. 17; 10.

—

а Гл. 14; 5, 13, 14. Псал. 39; 4.
б Виж Гл. 29; 2.
в Втор. 28; 67. Гл. 17; 12.
г Иса. 14; 11.
д Гл. 9; 25. 16; 22. 17: 11. Псал. 90; 6. 102; 11. 103; 15. 144; 4. Иса. 38; 12. 40; 6. Іак. 4; 14.
е Псал. 78; 39. 89; 47.
ж Гл. 20; 9.
з 2 Цар. 12; 23.

10 Нѣма да ся върне вече въ домъ-тъ си,
[и]И мѣсто-то му нѣма да го познае вече.
11 За то азъ [і]не ще удържж уста-та си:
Ще говорйж въ утѣсненіе-то на духъ-тъ си:
[к]Ще плачж въ горесть-тж на душж-тж си.
12 Море ли сьмь азъ, или китъ,
Та да турншь надъ мене стражж?
13 [л]Когато казувамъ: Одръ-ть ми ще мя утѣши,
Легло-то ми ще олегчи оплакованіе-то ми;
14 Тогазь мя устрашавашь съсъ сънища,
И мя ужасавашь съ видѣнія:
15 И душа-та ми избира удавеніе,
И смьрть, а не тѣзи ми кости.
16 [м]Додѣя ми ся; не щж да живѣйж до вѣка:
[н]Оттегли ся отъ мене; защото [о]дни-тѣ ми сж суета.
17 [п]Що е человѣкъ та да го възвеличавашь,
И да туряшь на умъ-тъ си за него?
18 И да го посѣщавашь всякж зарань,
И да го искушавашь всякж минутж?
19 До кога не ще ся отвърнешь отъ мене,
И не ще мя оставишь, ни колкото слюнкж-тж си да погълнж?
20 Съгрѣшихъ; що могж да ти направйж,
Смотрителю на человѣцы-тѣ?
[р]Защо си мя турилъ за своіж цѣль,
И станжхъ тегота на себе си?
21 И защо не прощавашь прѣстжпленіе-то ми,
И не отнемашь беззаконіе-то ми?
Защото слѣдъ малко ще спйж въ пьрсть-тж:
И сутринь-тж ще мя потьрсишь, и нѣма да мя има.

ГЛАВА 8.

1 А Валдадъ Шуахецъ-тъ отговори, и рече:
2 До кога ще говоришь така,
И думы-тѣ на уста-та ти ще сж силенъ вѣтръ?
3 [а]Да ли Богъ извраща сждбж-тж?
Или Всесилный извраща правдж-тж?
4 [б]Ако му сж съгрѣшили синове-тѣ ти,
И гы е прѣдалъ въ ржкж-тж на беззаконіе-то имъ;
5 [в]Ако бы ты рано потьрсилъ Бога,
Ако бы ся помолилъ Всесилному,
6 Ако бы былъ ты чистъ и правъ,
Непрѣмѣнно сега бы ся събудилъ той за тебе,
И направилъ бы благополучно жилище-то на правдж-тж ти.
7 И ако да е было начало-то ти малко;
Но сетнины-тѣ ти быхж ся уголѣмили много.
8 Понеже [г]попытай, молйж, отъ пьрвы-тѣ родове,
И испытай прилѣжно отцы-тѣ имъ:
9 Защото [д]ный смы вчерашни, и не знаемъ *нищо*,
Понеже наши-тѣ дни на землж-тж сж сѣнка:
10 Не щжтъ ли да тя научатъ тѣ, *и* да ти рекжтъ,
И да произнесжтъ думы отъ сьрдце-то си?
11 Никне ли рогозъ-тъ безъ тинйж?
Расте ли ситникъ-тъ безъ водж?
12 [е]Додѣ е още зеленъ, *и* не окосенъ,
Изсъхнува прѣди всякж травж.
13 Така сж пжтища-та на всичкы които забравятъ Бога:
И [ж]надежда-та на лицемѣръ-тъ ще ся изгуби:
14 Надежда-та му ще ся прѣсѣче,
Дързновеніе-то му ще бжде паяжчина.
15 [з]Ще ся опрѣ на кжщж-тж си, но тя не ще устои:
Ще ся хване за неіж, но не ще ся въсправи.
16 Влаженъ е прѣдъ слънце-то,
И вѣтва-та му ся простира въ градинжтж му.
17 Кореніе-тѣ му ся сплитатъ въ грамаджтж на каменіе-тѣ,
И гледа каменно-то мѣсто.
18 [и]Ако го истръгне нѣкой отъ мѣсто-то му,
Тогазь *мѣсто-то* ще ся отрече отъ него,
и ще каже: Не сьмь тя видѣлъ.
19 Ето, тая е радость-та на пжть-тъ му,
И [і]отъ пьрсть-тж другы ще изникнжтъ.
20 Ето, Богъ не ще да отхвьрли непорочный-тъ,
Нито ще хване ржкж-тж на злотворцы-тѣ:
21 Додѣ напълни уста-та ти съсъ смѣхъ,
И устны-тѣ ти съ въскликновеніе.
22 Които тя ненавидятъ [к]ще ся облѣкжтъ въ срамъ:
И жилище-то на нечестивы-тѣ нѣма да сжществува.

ГЛАВА 9.

1 И отговори Іовъ, и рече:
2 Наистинж знайж че това е така;
Но [а]какъ ще ся оправдае человѣкъ прѣдъ Бога?
3 Ако поиска да ся сжди съ него,
Не може му отговори едно отъ тысящж.
4 [б]Мудръ е въ сьрдце, и крѣпъкъ въ силж:
Кой ся е ожесточилъ противъ него, и е станжлъ благополученъ?
5 Той прѣмѣстя горы-тѣ, и не познаватъ;
Прѣвърнжлъ гы е въ гнѣвъ-тъ си.
6 Той [в]поклаща землж-тж отъ мѣсто-то й,

и Гл. 8; 18. 20; 9. Псал. 103; 16.
і Псал. 39; 1, 9. 40; 9.
к 1 Цар. 1; 10. Гл. 10; 1.
л Гл. 9; 27.
м Гл. 10; 1.
н Гл. 10; 20. 14; 6. Псал. 39; 13.
о Псал. 62; 9.
п Псал. 8; 4. 144; 3. Евр. 2; 6.
р Гл. 16; 12. Псал. 21; 12. Плач. 3; 12.

—

а Быт. 18; 25. Втор. 32; 4. 2 Лѣт. 19; 7. Гл. 34; 12, 17. Дан. 9; 14. Рим. 3; 5.
б Гл. 1; 5, 18.
в Гл. 5; 8. 11, 13. 22; 23 и др.
г Втор. 4; 32. 32; 7. Гл. 15; 18.
д Быт. 47; 9. 1 Лѣт. 29; 15. Гл. 7; 6. Псал. 39; 5. 102; 11. 144: 4.
е Псал. 129; 6. Іер. 17; 6.
ж Гл. 11; 20. 18; 14. 27; 8. Псал. 112; 10. Прит. 10; 28.
з Гл. 27; 18.
и Гл. 7; 10. 20; 9. Псал. 37; 36.
і Псал. 113; 7.
к Псал. 35; 26. 109; 29.

—

а Псал. 143; 2. Рим. 3; 20.
б Гл. 36; 5.
в Иса. 2; 19, 21. Агг. 2; 6, 21. Евр. 12; 26.

И [в]стълпове-тѣ ѝ треперятъ.
7 Той заповѣдува на сълнце-то, и не изгрѣва:
И туря подъ печать звѣзды-тѣ.
8 [г]Той самъ простира небеса-та,
И стѫпа на морскы-тѣ высочины.
9 Той [д]прави *съзвѣздія-та,* Мечкѫ-тѫ, Оріонъ-тъ и Пліады-тѣ,
И клѣтове-тѣ на Югъ.
10 Той [е]прави величія неизслѣдимы,
И чудеса безбройны.
11 Ето [ж]минува по край мене, и *го* не видѭ:
Прѣминува, и го не съглеждамъ.
12 Ако [з]отнема, кой ще го възбрани?
Кой ще му рече: Що правишь?
13 *Ако* Богъ не оттегли гнѣвъ-тъ си,
[і]Гордѣливи-тѣ помощници ся свалятъ подъ него.
14 Колко по малко азъ бы моглъ да му отговорѭ,
И да избирамъ думы-тѣ си къмъ него?
15 [к]Къмъ когото, и праведенъ ако бѣхъ, не можахъ отговори,
Но щѣхъ да попросѭ милость отъ Сѫдіѭ-тѫ си.
16 Ако извыкамъ, и ми отговори,
Не щѣхъ да повѣрувамъ че е послушалъ гласъ-тъ ми.
17 Защото мя смазва съ вихрушкѫ,
И умножава раны-тѣ ми [л]безъ причинѫ.
18 Не мя оставя да си отдъхнѫ,
Но мя насыща съ горчины.
19 Ако е *рѣчь* за силѫ, ето, силенъ е:
И ако е за сѫдъ, кой ще мя прѣдстави?
20 Ако быхъ искалъ да оправдаѭ себе си, осѫдили мя быхѫ уста-та ми.
Ако быхъ искалъ да рѣкѫ: Непороченъ сьмь, строптивъ быхѫ мя показали.
21 *Ако* бѣхъ непороченъ, не быхъ позналъ духъ-тъ си:
Прѣзрѣлъ быхъ животъ-тъ си.
22 Едно това *знамъ,* за то рѣкохъ:
Той [м]погубя непорочный-тъ и нечестивый-тъ.
23 И ако бичь-тъ *му* убива внезапу,
Той ся смѣе въ опытованіе-то на неповинны-тѣ.
24 Земя-та е прѣдадена въ рѫцѣ-тѣ на нечестивый-тъ.
Той [н]покрыва лица-та на сѫдіи-тѣ ѝ;
Ако ли не, дѣ е *и* кой е?
25 [о]А мои-тѣ дни сѫ по бързи отъ скоротечецъ;
Бѣгатъ, безъ да видятъ добро.
26 Прѣминѫхѫ като лекы кораби:
[п]Като орелъ който лети връзъ ловъ-тъ.
27 [р]Ако рекѫ че ще забравѭ оплакуваніе-то си,
Ще оставѭ жалѣяніе-то си, и ще ся утѣшѫ,
28 [с]Въ ужасъ сьмь отъ всичкы-тѣ си скърби;
Знаѭ че [т]не ще мя обезвинишь.
29 Нечестивъ ще излѣзѫ;
Защо прочее да ся трудѭ напраздно?
30 [у]Ако ся омыѭ съсъ снѣжнѫ водѫ,
И очистѭ съ мыло рѫцѣ-тѣ си,
31 Ты пакъ ще мя хвърлишь въ тынѭ-тѫ,
Щото и самы-тѣ ми дрехы ще ся гнусятъ отъ мене.
32 [ф]Защото не е человѣкъ, както сьмь азъ, че да му отговорѭ,
И да дойдемъ наедно на сѫдъ.
33 [х]Нѣма ходатай помежду ни,
За да тури рѫкѫ-тѫ си връху двама ны.
34 [ц]Нека отдалечи отъ мене жезлъ-тъ си,
И страхъ-тъ му да мя не ужасава:
35 *Тогазь* ще говорѭ и нѣма да ся боѭ отъ него;
Защото така, не сьмь на себе си.

ГЛАВА 10.

1 [а]Душа-та ми е отегчена отъ животъ-тъ ми:
Ще ся прѣдамъ на оплакованіе-то си:
[б]Ще говорѭ въ горесть-тѫ на душѫ-тѫ си.
2 Ще рекѫ Богу: Не дѣй мя осѫжда:
Покажи ми защо ми ставашь съперникъ.
3 Добрѣ ли ти е да оскърбявашь,
И да прѣзирашь дѣло-то на рѫцѣ-тѣ си,
И да озарявашь съвѣтъ-тъ на нечестивы-тѣ?
4 Тѣлесны ли очи имашь?
Или [в]гледашь ли както гледа человѣкъ?
5 Да ли сѫ дни-тѣ ти като дни-тѣ на человѣка?
Или годины-тѣ ти като человѣческы дни,
6 Та да истърсвашь беззаконіе-то ми,
И да издирвашь грѣхъ-тъ ми?
7 [г]Знаешь че не сьмь сторилъ нечестіе;
И нѣма кой да избавя отъ рѫкѫ-тѫ ти.
8 [д]Рѫцѣ-тѣ ти мя образихѫ,
И създадохѫ всичкы-тѣ ми удове:
И съсыпвашь ли мя?
9 Помени, молѭ, че [е]както калъ си мя направилъ:
И въ пьрсть ли ще мя възвърнешь?
10 [ж]Не си ли мя издоилъ като млѣко;
И не си ли мя съсырилъ като сыреніе?
11 Съ кожѫ и плъть си мя облѣклъ,
И съ кости и жилы си мя оплелъ;
12 Животъ и милость си ми дарилъ,

в Гл. 26; 11.
д Гл. 1; 6. Псал. 104; 2, 3.
е Быт. 1; 16. Гл. 38; 31 и драг. Амос. 5; 8.
ж Гл. 5; 9. Псал. 71; 15.
з Гл. 23; 8, 9. 35; 14.
и Иса. 45; 9. Іер. 18; 6. Рим. 9; 20.
і Гл. 26; 12. Иса. 30; 7.
к Гл. 10; 15.
л Гл. 2; 3. 34; 6.
м Екк. 9; 2, 3. Іез. 21; 3.
н 2 Цар. 15; 30. 19; 4. Іер. 14; 4.
о Гл. 7; 6, 7.
п Авв. 1; 8.
р Гл. 7; 13.
с Псал. 119; 120.
т Исх. 20; 7.
у Іер. 2; 22.
ф Екк. 6; 10. Иса. 45; 9. Іер. 49. 19. Рим. 9; 20.
х Ст. 19. 1 Цар. 2; 25.
ц Гл. 13; 20, 21, 22. 33; 7. Псал. 89; 10.
а 3 Цар. 19; 4. Гл. 7; 16. Іона. 4; 3, 8.
б Гл. 7; 11.
в 1 Цар. 16; 7.
г Псал. 139; 1, 2.
д Псал. 119; 73.
е Быт. 2; 7. 3; 19. Иса. 64; 8.
ж Псал. 139; 14, 15, 16.

И посѣщеніе-то ти е упазило духъ-тъ ми;
13 Но и това си крыялъ ты въ сърдце-то си:
Знаіж че това бѣ съ тебе.
14 Ако съгрѣшж, [з]наблюдавашь мя,
И отъ беззаконіе-то ми не щешь да мя обезвинишь.
15 Ако направіж нечестіе, [и]горко ми:
И [і]праведенъ да сьмь; не могж дигнж главж-тж си.
Пъленъ сьмь съ бесчестіе: [к]виждь прочее скърбь-тж ми;
16 Защото расте. [л]Гонишь мя като львъ:
И като ся вращашь показувашь ся страшенъ противъ мене.
17 Новы свидѣтели прѣдставяшь противъ мене,
И умножавашь гнѣвъ-тъ си върху ми:
Едно подиръ друго воинства нападатъ връзъ мене.
18 [м]А защо мя извади ты изъ маткж-тж *на майкж ми?*
О да бѣхъ издъхнжлъ, и око да не бѣ мя виждало.
19 Щѣхъ да сьмь като че не сьмь былъ:
Отъ маткж-тж въ гробъ-тъ щѣхъ да ся отнесж.
20 [н]Дни-тѣ ми малко не сж ли? [о]прѣстани прочее,
[п]И остави мя, да *си* отдъхнж малко,
21 Прѣди да отидж отъ дѣто нѣма да ся върнж,
[р]Въ тьмнж земіж [с]и въ смъртнж сѣнкж;
22 Въ мрачнж земіж, както тьма-та на смъртнж-тж сѣнкж,
Дѣто нѣма никакъвъ редъ,
И видѣло-то е като тьма.

ГЛАВА 11.

1 И отговори Софаръ Наамаѳецъ-тъ, и рече:
2 Не ся ли дава отвѣтъ на много думы?
И многорѣчивый-тъ ще ся оправдае ли?
3 Праздны-тѣ ти думы ще затулятъ ли устата на человѣцы-тѣ?
И ты да ся присмивашь, а *тебе* нѣкой да *тя* не посрами ли?
4 [а]Защото ты си реклъ: Говореніе-то ми е право,
И чистъ сьмь азъ прѣдъ очи-тѣ ти.
5 Но дано бы проговорилъ Богъ,
И да бы отворилъ устны-тѣ си противъ тебе:
6 И да ти явеше тайны-тѣ на мудрость-тж,
Че сж сугубы отъ колкото ся знае.
Знай прочее, че [б]Богъ *по малко* отъ беззаконіе-то ти изыскува отъ тебе.
7 [в]Можешь ли да избродишь Божіи-тѣ дълбины?
Можешь ли да издиришь Всесилный-тъ съвършенно?
8 Тѣ сж высокы до небе-то: що можешь да направишь?
По дълбокы сж отъ ада: що можешь да познаешь?
9 Мѣра-та имъ е по дълга отъ земіж-тж,
И по широка отъ море-то.
10 [г]Ако дойде той та затвори, или събере,
То кой може да го възбрани?
11 Защото [д]той знае суетж-тж на человѣцы-тѣ,
И нечестіе-то види,
И нѣма ли да даде вниманіе?
12 А [е]человѣкъ суетенъ горди ся,
И человѣкъ ся ражда диво оселче.
13 [ж]Ако приготвишь ты сърдце-то си,
[з]И простришь ржцѣ-тѣ си къмъ него:
14 Ако има беззаконіе въ ржцѣ-тѣ ти, отдалечи го,
И [и]не оставяй да ся насели нечестіе въ шатры-тѣ ти.
15 [і]Тогазь само ще повдигнешь лице-то си безъ пятно:
И утвърденъ ще бждешь, и нѣма да ся боишь:
16 Защото [к]ты ще забравишь скърбь-тж:
Ще іж помнишь както воды които сж оттекли.
17 И твой-тъ вѣкъ [л]ще бжде по свѣтлъ отъ пладне:
И тьмнина ако си, *пакъ* ще станешь като зора:
18 И ще си безопасенъ, защото има надежда:
Ей, ще копаешь, *и* [м]ще си лѣгнешь безопасно.
19 Ще лѣгнешь, и не ще има кой да тя устрашава:
И многина ще търсятъ твое-то лице.
20 А [н]очи-тѣ на нечестивы-тѣ ще истаіжтъ,
И прибѣжище не ще да има за тѣхъ,
И [о]надежда-та имъ ще е издъхваніе.

ГЛАВА 12.

1 А Іовъ отговори, и рече:
2 Наистинж вы сте *само* людіе,
И съ васъ ще мудрость-та да умре!
3 И [а]азъ имамъ разумъ както и вы:
Не сьмь по доленъ отъ васъ:
И таквызь работы кой гы не знае?
4 [б]Станжхъ за поруганіе на ближній-тъ си,

з Псал. 139; 1.
и Иса. 3; 11.
і Гл. 9; 12, 15, 20, 21.
к Псал. 25; 18.
л Иса. 38; 13. Плач. 3; 10.
м Гл. 3; 11.
н Гл. 7; 6, 16. 8; 9. Псал. 39; 5.
о Псал. 39; 13.
п Гл. 7; 16, 19.
р Псал. 88; 12.
с Псал. 23; 4.

—

а Гл. 6; 10. 10; 7.
б Езд. 9; 13.
в Екк. 3; 11. Рим. 11; 33.
г Гл. 9; 12. 12; 14. Откр. 3; 7.
д Псал. 10; 11, 14. 35; 22. 94; 11.
е Псал. 73; 22. 92; 6. Екк. 3; 18. Рим. 1; 22.
ж 1 Цар. 7; 3. Гл. 5; 8. 22; 21. Псал. 78; 8.
з Псал. 88; 9. 143; 6.
и Псал. 101; 3.
і Вижь Быт. 4; 5, 6. Гл. 22; 26. Псал. 119; 6. 1 Іоа. 3; 21.
к Иса. 65; 16.
л Псал. 37; 6. 112; 4. Иса. 58; , 10.
м Лев. 26; 5, 6. Псал. 3; 5. 4; 8. Прит. 3; 24.
н Лев. 26; 16. Втор. 28; 65.
о Гл. 8; 14. 18; 14. Прит. 11; 7.

—

а Гл. 13; 2.
б Гл. 16; 10. 17; 2, 6. 21; 3. 30; 1.

[в] А който призыва Бога отговаря му:
Праведный-тъ *и* непорочный-тъ е за присмѣхъ.
5 [г] Тойзи който е близу да ся подпълзнжтъ нозѣ-тѣ му,
Въ мысль-тж на благополучный-тъ е като свѣтилникъ прѣзрѣнъ.
6 [д] Шатри-тѣ на разбойницы-тѣ сж въ благополучіе,
И тѣзи които раздражаватъ Бога сж въ безопасность,
Въ ржцѣ-тѣ на които Богъ доноси *изобиліе.*
7 Но попытай сега животны-тѣ, и ще тя научатъ:
И птицы-тѣ небесны, и ще ти кажжтъ:
8 Или говори на земіж-тж и ще тя научи:
И морскы-тѣ рыбы ще ти прикажжтъ.
9 Отъ всичкы тѣзи кой не разумѣва,
Че ржка-та на Господа е направила това?
10 [е] На когото въ ржкж-тж е душа-та на всичко живо,
И дыханіе-то на всякж человѣческж плъть.
11 [ж] Не испытва ли ухо-то думы-тѣ?
Както небце-то вкушава ястіе-то си?
12 [з] Мудрость-та е у сѣдинявы-тѣ,
И разумъ-тъ бива въ дългъ животъ:
13 [и] Въ Него е мудрость-та и сила-та:
Той има съвѣтъ и разумъ.
14 Ето, [і] той събаря, и не ся съгражда вече:
[к] Затваря противъ человѣка, и нѣма кой да отвори.
15 Ето, [л] задържа воды-тѣ, и изсъхнуватъ:
[м] Пуща гы пакъ, и низвращатъ земіж-тж.
16 [н] Съ него е сила-та и мудрость-та:
Неговъ е измаменый-тъ и измамитель-тъ.
17 Закарва съвѣтницы-тѣ оплѣнены,
И [о] прави сждіи-тѣ глупавы.
18 Развързува поясъ-тъ на царіе-тѣ,
И опасува чрѣсла-та имъ съ вжже.
19 Закарва князове-тѣ оплѣнены,
И низвраща крѣпкы-тѣ.
20 [п] Отнема думж-тж отъ увѣрены-тѣ,
И зема умъ-тъ на старѣйшины-тѣ.
21 [р] Излива прѣзрѣніе вързъ князове-тѣ,
И ослабя силж-тж на якы-тѣ.
22 [с] Открыва изъ тьмнинж-тж дълбокы-тѣ работы,
И изважда на видѣло смъртнж-тж сѣнкж.
23 [т] Увеличава народы-тѣ, и погубя гы:
Разширява народы-тѣ, и стѣснява гы.
24 Отнема умъ-тъ отъ началницы-тѣ на мѣстны-тѣ людіе,
И [у] прави гы да ся скытатъ по непроходимж пустыніж:
25 [ф] Пипатъ въ тьмнинж-тж безъ видѣлинж,
И прави гы [х] да сполитатъ като піянъ.

ГЛАВА 13.

1 Ето око-то ми видѣ всичко:
Ухо-то ми чу, и разумѣ това.
2 [а] Което знаете вы, знаіж и азъ,
Не сьмь по долень отъ васъ;
3 Но [б] азъ ще говоріж на Всесилнаго,
И желаіж да влѣзж въ състязаніе съ Бога.
4 А вы сте измислители на лъжж:
[в] Всинца сте бесполезни лѣкари.
5 Дано мълкнехте съвсѣмъ!
И *това* [г] щѣше да ви бжде за мудрость.
6 Чуйте сега състязаніе-то ми,
И дайте вниманіе въ оправданія-та на устны-тѣ ми.
7 [д] За Бога неправедно ли ще говорите?
За него льсть ли ще произносите?
8 За него лицепріятіе ли ще направите?
Ще ся сждите ли за Бога?
9 Добро ли е да вы изслѣди той?
Или ще можете ли да го излъжете както излъгватъ человѣка?
10 Той непрѣмѣнно ще вы обличи,
Ако тайно правите лицепріятіе.
11 Величіе-то му не ще ли да вы ужаси?
И страхъ-тъ му не ще ли да падне вързъ васъ?
12 Ваши-тѣ въспоминанія сж подобны на пепелъ,
Твърдѣли-тѣ ви сж като твърдѣли отъ калъ.
13 Мълкнѣте, оставѣте мя и азъ да говоріж,
И нека дойде вързъ мене каквото ще.
14 [е] Защо земамъ плъть-тж си въ зжбы-тѣ си,
И [ж] турямъ животъ-тъ си въ шепж-тж си?
15 Той [з] ако и да мя убива, азъ на него ся надѣіж:
[и] Но ще защитіж пжтища-та си прѣдъ него.
16 Даже той ще е мое-то спасеніе,
Защото лицемѣръ не ще излѣзе прѣдъ него.
17 Послушайте внимателно слово-то ми,
И изявеніе-то ми да бжде въ уши-тѣ ви.
18 Ето сега, азъ сьмь наредилъ сждбж-тж си:
Знаіж че ще ся оправдаіж.
19 [і] Кой е онзи *който* ще ся сжди съ мене?
Защото ако мълкнж сега ще издъхнж.
20 Но само [к] двѣ нѣща не ми направяй,
Тогазь не ще ся скрыіж отъ лице-то ти.
21 [л] Отдалечи ржкж-тж си отъ мене:
И страхъ-тъ ти да мя не ужаси.
22 Послѣ ты повыкай, и азъ ще дамъ отговоръ:

в Псал. 91; 15.
г Прит. 14; 2.
д Гл. 21; 7. Псал. 37; 1, 35. 73; 11, 12. 92; 7. Іер. 12; 1. Мал. 3; 15.
е Числ. 16; 22. Дан. 5; 23. Дѣян. 17; 28.
ж Гл. 34; 3.
з Гл. 32; 7.
и Гл. 9; 4. 36; 5.
і Гл. 11: 10.
к Иса. 22; 22. Отк. 3; 7.
л 3 Цар. 8; 35. 17; 1.
м Быт. 7; 11 и др.
н Ст 13.
о 2 Цар. 15: 31. 17: 14, 23. Иса. 19; 12 29; 14. 1 Кор. 1; 19
п Гл. 32; 9. Иса. 3; 1, 2, 3.
р Псал. 107; 40. Дан. 2; 21.
с Дан. 2; 22. Мат. 10; 26. 1 Кор. 4; 5.
т Псал. 107; 38. Иса. 9; 3. 26; 15.
у Псал. 107; 4, 40.
ф Втор. 28; 29. Гл. 5; 14.
х Псал. 107; 27.

—

а Гл. 12; 3.
б Гл. 23; 3. 31; 35.
в Гл. 6; 21. 16; 2.
г Прит. 17; 28.
д Гл. 17; 5. 32; 21. 36; 4.
е Гл. 18; 4.
ж 1 Цар. 28; 21. Псал. 119; 109.
з Псал. 23; 4. Прит. 14; 32.
и Гл. 27; 5.
і Гл 33; 6. Иса. 50; 8.
к Гл. 9; 34. 33; 7.
л Псал. 39; 10.

Или азъ да говорѭ, и ты ми върни отговоръ.
23 Колко сѫ беззаконія-та ми и грѣховетѣ ми?
Яви ми прѣгрѣшеніе-то ми и грѣхъ-тъ ми.
24 [м]Защо крыешь лице-то си,
И [н]мене считашь за непріятель на себе си?
25 [о]Ще покажешь ли себе си страшенъ на листъ завѣванъ?
И ще гонишь ли сухѫ плѣвѫ?
26 Защото пишешь горести противъ мене,
И [п]правишь мя да наслѣдувамъ беззаконія-та на младость-тѫ си:
27 И [р]туряшь нозѣ-тѣ ми въ кладѫ,
И наблюдавашь всичкы-тѣ ми пѫтища:
Забѣлѣжвашь дири-тѣ на нозѣ-тѣ ми:
28 И това *мое тѣло* тлѣе като гнила вещь,
Като дреха отъ молецъ сядена.

ГЛАВА 14.

1 Роденый-тъ отъ женѫ человѣкъ е кратковрѣменъ,
И [а]пълнъ съсъ смущеніе.
2 [б]Прозябава като цвѣтъ, и ся покосява:
Бѣга като сѣнка, и не ся спира.
3 И [в]вързъ такъвъ ли отваряшь очи-тѣ си,
И [г]мя карашь на сѫдъ съ тебе?
4 [д]Кой може да извади чисто отъ нечисто?
Никой.
5 Понеже [е]дни-тѣ му сѫ опрѣдѣлени,
Число-то на мѣсецы-тѣ му е у тебе,
Ты си положилъ прѣдѣлы-тѣ му, които не може да надмине.
6 [ж]Отвърни ся отъ него за да си почини,
Додѣ [з]като наемникъ доискара день-тъ си.
7 Защото за дърво-то има надежда,
Че ако ся отсѣче, пакъ [и]ще прозябне,
И че младокъ-тъ му нѣма да исчезне.
8 И корень-тъ му ако остарѣе въ земѭ-тѫ,
И пънь-тъ му ако умре въ пърсть-тѫ,
9 *То* отъ дѫхъ-тъ на водѫ-тѫ ще прозябне,
И ще покара вѣтви като новосаденіе.
10 Но человѣкъ умира, и прѣхожда:
И человѣкъ издъхнува, и дѣ го?
11 *Както* воды-тѣ чезнѫтъ изъ море-то,
И рѣка-та прѣстава и прѣсъхнува,
12 Така человѣкъ лѣга, и не става вече:
[і]Додѣ небеса-та не прѣйдѫтъ, тѣ нѣма да ся събудятъ,
И нѣма да станѫтъ отъ сънъ-тъ си.
13 О, дано да бѣше мя скрылъ ты въ гробъ-тъ,
Да бѣше мя покрылъ додѣ прѣмине гнѣвъ-тъ ти,
Да бѣше ми опрѣдѣлилъ сърокъ, и *тогазь* да бы мя поменѫлъ.
14 Ако умре человѣкъ, ще оживѣе ли?
Прѣзъ всичкы-тѣ дни на воинствованіе-то си [к]ще чакамъ,
[л]Додѣ дойде промѣненіе-то ми.
15 [м]Ще повыкнешь, и азъ ще ти ся обадѭ:
Ще имашь пожеланіе къмъ дѣло-то на рѫцѣ-тѣ си.
16 Защото [н]сега броишь стъпкы-тѣ ми:
Не наблюдавашь ли грѣхове-тѣ ми?
17 [о]Прѣстѫпленіе-то ми е запечатано въ мѣшецъ,
И пришивашь вьрху беззаконіе-то ми.
18 Наистинѫ и гора-та като пада унищожава ся,
И скала-та ся прѣмѣстя отъ мѣсто-то си.
19 Воды-тѣ истрывать каменіе-тѣ:
Наводненія-та имъ завличатъ пьрсть-тѫ отъ земѭ-тѫ:
Така ты погубвашь надеждѫ-тѫ на человѣка.
20 Прѣвъзмогвашь всякога противъ него, и той прѣхожда:
Измѣнявашь лице-то му, и го отпращашь.
21 Сынове-тѣ му ся възвышаватъ, а [п]той не знае:
И смиряватъ ся, а той не разумѣва *нищо* за тѣхъ.
22 Само плъть-та му вьрху него ще болѣдува,
И душа-та му въ него ще жалѣе.

ГЛАВА 15.

1 Тогазь отговори Елифазъ Θеманецъ-тъ, и рече:
2 Мудръ человѣкъ съ въздушны мысли отговаря ли?
И пълни ли търбухъ-тъ си съ въсточенъ вѣтръ?
3 Прѣпира ли ся съсъ суетны думы,
И съ неполезны рѣчи?
4 Наистинѫ ты унищожавашь страхъ-тъ,
И исключашь моленіе-то прѣдъ Бога.
5 Защото уста-та ти показуватъ беззаконіе-то ти,
И избралъ си языкъ-тъ на пронырливы-тѣ.
6 [а]Уста-та ти тя осѫждатъ, а не азъ:
Устны-тѣ ти свидѣтелствуватъ противъ тебе.
7 Ты ли си пьрвъ роденъ человѣкъ?
[б]Или си създанъ прѣди хълмове-тѣ?
8 [в]Чулъ ли си ты Божіи-тѣ съвѣты?
Или си заключилъ въ себе си мудрость-тѫ:
9 [г]Що знаешь ты, което ный не знаемъ?

м Втор. 32, 20. Псал. 13; 1. 44; 24. 88; 14. Иса. 8; 17.
н Втор. 32; 42. Руѳ. 1; 21. Гл. 16; 9. 19; 11. 33; 10. Плач. 2; 5.
о Иса. 42; 3.
п Гл. 20; 11. Псал. 25; 7.
р Гл. 33; 11.

—

а Гл. 5; 7. Екк. 2; 23.
б Гл. 8; 9. Псал. 90; 5, 6, 9. 102; 11. 103; 15. 144; 4. Иса. 4; 6. Іак. 1; 10, 11. 4; 14. 1 Петр. 1; 24.
в Псал. 144; 3.
г Псал. 143; 2.
д Быт. 5; 3. Псал. 51; 5. Іоан. 3; 6. Рим. 5; 12. Ефес. 2; 3.
е Гл. 7; 1.
ж Гл. 7; 16, 19. 10; 20. Псал. 39; 13.
з Гл. 7; 1.
и Ст. 14.
і Псал. 102; 26. Иса. 51; 6. 65; 17. 66; 22. Дѣян. 3; 21. Рим. 8; 20. 2 Пет. 3; 7, 10, 11. Откр. 20; 11. 21; 1.
к Гл. 13; 15.
л Ст. 7.
м Гл. 13; 22.
н Гл. 10; 6, 14. 13; 27. 31; 4. 34; 21. Псал. 56; 8. 139; 1, 2, 3. Прит. 5; 21. Іер. 32; 19.
о Втор. 32; 34. Осія 13; 12.
п Екк. 9; 5. Иса. 63; 16.

—

а Лук. 19; 22.
б Псал. 90; 2. Прит. 8; 25.
в Рим. 11; 34. 1 Кор. 2; 11.
г Гл. 13; 2.

Що разумѣвашь, което нѣма у насъ?
10 [д]*Има* и между насъ сѣдинави и стари,
Но прѣминжли на възрасть и отъ бащж ти.
11 Божіи-тѣ утѣшенія и мекы-тѣ къмъ тебе думы,
За тебе малко нѣщо ли сж?
12 Какво тя блазни сьрдце-то ти?
И на какво смигатъ очи-тѣ ти,
13 Та обращашь духъ-тъ си противъ Бога,
И изваждашь *таквызи* думы изъ уста-та си?
14 [е]Що е человѣкъ та да е чистъ?
И роденый отъ женж, та да е праведенъ?
15 [ж]Ето, на святы-тѣ си не ся увѣрява:
И небеса-та не сж чисты въ очи-тѣ му:
16 [з]Колко повече е гнусенъ и непотрѣбенъ человѣкъ,
[и]Който піе неправдж като водж?
17 Азъ ще ти обадіж: послушай мя:
И това което сьмь видѣлъ, ще ти прикажж,
18 Което мудри-тѣ не скрыхж но възвѣстихж
[і]*Както бѣхж чули* отъ свои-тѣ отцы:
19 На които самы быде дадена земя-та,
И [к]чужденецъ не заминж между тѣхъ.
20 Нечестивый-тъ ся мжчи прѣзъ всичкы-тѣ дни,
И [л]прѣброены годины сж упазены за мжчителя.
21 Ужасни гласове има въ уши-тѣ му,
[м]Че като е въ спокойствіе ще нападне на него истрѣбитель-тъ:
22 Не вѣрува че ще ся върне отъ тьмнинж-тж,
И опрѣдѣленъ е той за ножъ.
23 [н]Скыта ся за хлѣбъ, *но дѣ го?*
Знае че [о]день-тъ на тьмнинж-тж е готовъ въ ржкж-тж му.
24 Скърбь и утѣсненіе ще го ужасятъ:
Като царь приготвенъ за бой, ще прѣвъзмогнжтъ противъ него.
25 Защото прострѣ ржкж-тж си противъ Бога,
И възгордѣ ся противъ Всесилнаго.
26 Устреми ся на него, съ вратъ-тъ *си,*
Съ дебелы-тѣ гърбове на щитове-тѣ си:
27 [п]Защото покры лице-то си съ тълстинж-тж си,
И направи тълсты чрѣсла-та *си.*
28 И насели ся въ разорены градове,
Въ домове ненаселены,
Готовы за събаряніе.
29 Нѣма да ся обогати, и имотъ-тъ му нѣма да прѣбжде;
Нито ще ся распространи изобиліе-то му по земіж-тж.
30 Нѣма да ся отлжчи отъ тьмнинж-тж:
Пламыкъ ще изсуши младоцы-тѣ му,
И [р]съ дыханіе-то на неговы-тѣ уста, ще ся земе.
31 [с]Да не повѣрува на суетж-тж прѣльстеный-тъ,
Защото суета ще бжде заплата-та му.
32 [т]Прѣди врѣме-то си ще ся отсѣче,
И вѣтва-та му не ще ся раззелени.
33 Ще изрони неузрѣло-то си гроздіе като лозіе-то,
И ще хвьрли цвѣтъ-тъ си като маслина-та.
34 Защото събраніе-то на лицемѣры-тѣ ще остане пусто,
И огнь ще пояде шатры-тѣ на мьздоимство-то.
35 [у]Зачнуватъ лукавство, и раждатъ беззаконіе,
И сьрдце-то имъ исхытря льсть.

ГЛАВА 16.

1 Тогазь Іовъ отговори и рече:
2 Много таквызь сьмь слушалъ:
[а]Окаянни утѣшители сте всинца.
3 Свършватъ ли ся празны-тѣ думы?
Или що ти дава смѣлость, та да отговаряшь?
4 И азъ можахъ да говоріж както вы:
Ако бѣше ваша-та душа на мѣсто-то на моіж-тж душж,
Можахъ да натрупамъ думы противъ васъ,
И [б]да кывамъ съ главж противъ васъ.
5 Азъ быхъ вы укрѣпилъ съ уста-та си,
И мьрданіе-то на устны-тѣ ми олекчило бы *скърбь-тж ви.*
6 Ако говоріж, болка-та ми не олекнува:
И ако мълчж, какво ми отминува?
7 Но сега мя много утоми:
Запусти ты всичко-то ми събраніе.
8 Сграбчилъ си мя, и то е свидѣтелство:
И худость-та ми стои срещж мене,
И свидѣтелствува на лице-то ми.
9 [в]Раскжсва *мя* ярость-та му, и мя мрази;
Скърца съсъ зжбы-тѣ си противъ мене;
Непріятель-тъ ми [г]остри очи-тѣ си връзъ мене.
10 [д]Отварятъ уста-та си противъ мене:
[е]Удрятъ мя по челюсть-тж съ хуленіе:
[ж]Трупатъ ся всичкы противъ мене.
11 Богъ [з]мя прѣдаде на неправедный-тъ,
И хвьрли мя въ ржцѣ-тѣ на нечестивы-тѣ.
12 Бѣхъ въ тишинж, и мя накжса:
И хванж мя за вратъ-тъ и съсыпа мя,
И [и]тури мя цѣль за себе си.
13 Стрѣлци-тѣ му мя обыколихж:
Пронизува бжбрецы-тѣ ми, и не щади:
Излива жьлчь-тж ми на земіж-тж.
14 Съсыпа мя съсъ съсыпніж върху съсыпніж:
Впуснж ся върху мене като исполинъ.
15 Врѣтище съшихъ върху кожж-тж си,

д Гл. 32; 6, 7.
е 3 Цар. 8; 46. 2 Лѣт. 6; 36. Гл. 14; 4. Псал. 14; 3. Прит. 20; 9. Екк. 7; 20. 1 Іоан. 1; 8, 10.
ж Гл. 4; 18. 25; 5.
з Гл. 4; 19. Псал. 14; 3. 53; 3.
и Гл. 34; 7. Прит. 19; 28.
і Гл. 8; 8.
к Іоил. 3; 18.
л Псал. 90; 12.
м 1 Сол. 5; 3.
н Псал. 59; 15. 109; 10.
о Гл. 18; 12.
п Псал. 17; 10.
р Гл. 4; 9.
с Иса. 59; 4.
т Гл. 22; 16. Псал. 55; 23.
у Псал. 7; 14. Иса. 59; 4. Осія 10; 13.

а Гл. 13; 4.
б Псал. 22; 7. 109 25. Плач. 2; 15.
в Гл. 10; 16, 17.
г Гл. 13, 24.
д Псал. 22; 13.
е Плач. 3; 30. Мих. 5; 1.
ж Псал. 35; 15.
з Гл. 1; 15, 17.
и Гл. 7; 20.

И [і]окаляхъ рогъ-тъ си въ пърсть-тж.
16 Лице-то ми подпухнж отъ плачь,
И смъртна сѣнка има върху клепачи-тѣ ми;
17 Ако и да нѣма неправда въ ржцѣ-тѣ ми,
И молитва-та ми е чиста.
18 О земле, не покривай кръвь-тж ми,
И [к]за выкъ-тъ ми мѣсто да нѣма.
19 И сега, ето, [л]свидѣтель-тъ ми е на небе-то,
И свидѣтелство-то ми въ высочины-тѣ.
20 Пріятели-тѣ ми сж които ми ся присмиватъ:
Око-то ми рони *сълзы* къмъ Бога:
21 [м]Ахъ, да бѣ възможно да ся сжди нѣкой съ Бога,
Както человѣкъ съ ближній-тъ си!
22 Защото съ минуваніе-то на прѣброены години,
Азъ [н]ще отидж на пжть *отъ който* нѣма да ся върнж.

ГЛАВА 17.

1 Дыханіе-то ми чезне,
Дни-тѣ ми гаснжтъ,
[а]За мене вече гробища-та *оставатъ*.
2 Нѣма ли присмѣятели при мене?
И *не* нощува ли око-то ми [б]въ огорченія-та имъ?
3 Тури, моліж, поржчникъ за мене при себе си:
[в]Кой бы плеснжлъ ржкж съ мене?
4 Защото си скрылъ сърдце-то имъ отъ разумность:
За това не ще гы възвысишь.
5 Който прѣдава пріятели на грабежъ,
Очи-тѣ на чада-та му ще истаіжтъ.
6 И постави мя [г]притчж на людіе-тѣ:
И укоръ станжхъ азъ прѣдъ *тѣхъ*.
7 И [д]отжпѣхж очи-тѣ ми отъ скърбь,
И всичкы-тѣ ми удове *станжхж* като сѣнка.
8 Прави-тѣ ще ся почудятъ на това,
И неповинный-тъ ще ся подигне противъ лицемѣръ-тъ.
9 А праведный-тъ ще държи пжть-тъ си,
И [е]който има чисти ржцѣ ще нарасти силж-тж *си*.
10 А вы всичкы [ж]върнѣте ся, и дойдѣте:
Защото не ще могж намѣри между васъ разуменъ.
11 [з]Дни-тѣ ми прѣминжхж,
Намѣренія-та ми, и желанія-та на сърдце-то ми ся прѣсѣкохж.
12 Турихж нощь за день:
Видѣлина-та е близу при тъмнинж-тж.
13 Ако чакамъ, гробъ-тъ е жилище-то ми:
Послахъ одръ-тъ си въ тъмнинж-тж.
14 Выкнжхъ къмъ тлѣніе-то: Отецъ ми си ты:
Къмъ червіе-тѣ: Майка, и сестра ми сте.
15 И дѣ е сега надежда-та ми?
И кой ще види надеждж-тж ми?
16 [и]Въ дълбочинж-тж на ада ще слѣзе тя,
[і]Когато ся упокоимъ наедно въ пърсть-тж.

ГЛАВА 18.

1 А Валдадъ Шуахецъ-тъ отговори, и рече:
2 Кога ще свършите думы-тѣ?
Разумѣйте, и послѣ да говоримъ.
3 Защо ся вмѣнявамы [а]като скотове,
И ставамы непотрѣбни прѣдъ васъ?
4 *О* ты, [б]който раскжсувашь душж-тж си, въ ярость-тж си,
За тебе ще бжде ли напуснжта земя-та?
И ще ся подвигнжтъ ли отъ мѣсто-то си скалы-тѣ?
5 Наистинж [в]свѣтъ-тъ на нечестивы-тѣ ще угасне.
И пламыкъ-тъ на огнь-тъ имъ нѣма да свѣти:
6 Свѣтъ-тъ *ще е* мракъ въ шатъръ-тъ му,
И [г]свѣтилникъ-тъ му при него ще угасне.
7 Стжпкы-тѣ на силж-тж му ще ся стѣснятъ,
[д]И съвѣтъ-тъ му ще го низрине.
8 Защото [е]съ нозѣ-тѣ си ся хвърли въ мрѣжж,
И ходи върху примкы.
9 Тенето ще *го* хване за петж-тж:
[ж]Разбойникъ ще ся прѣукрѣпи противъ него.
10 Сѣть има за него скрыта въ земіж-тж,
И клюса на пжть-тъ му.
11 [з]Ужаси ще му задаватъ страхъ изъ около,
И ще го правятъ да бѣга съ нозѣ-тѣ си.
12 Сила-та му ще погыне отъ гладъ,
[и]И погибель ще бжде готова до ребро-то му.
13 Първородный-тъ на смърть-тж ще пояде хубость-тж на кожж-тж му:
Хубость-тж му ще пояде.
14 [і]Дързновеніе-то му ще ся искорени отъ шатъръ-тъ му,
И той ще бжде закаранъ при царя на ужасы-тѣ.
15 Тѣ ще ся населятъ въ шатъръ-тъ му, който не е вече неговъ:
Жупелъ ще ся распърсне върху жилище-то му.
16 [к]Отъ долу кореніе-тѣ му ще изсъхнжтъ,
И отъ горѣ вѣтви-тѣ му ще ся отсѣкжтъ.
17 [л]Поменъ-тъ му ще ся изглади отъ земіж-тж,
И име-то му не ще да го има вече по улицы-тѣ.
18 Ще ся испжди отъ видѣло-то въ тъмно-то.
И ще ся изгони отъ свѣтъ-тъ.

і Гл. 30; 19. Псал. 7; 5.
к Гл. 27; 9. Псал. 66; 18, 19.
л Рим. 1; 9.
м Гл. 31; 35. Екк. 6; 10. Иса. 45; 9. Рим. 9; 20.
н Екк. 12; 5.

а Псал. 88; 3, 4.
б 1 Цар. 1; 6, 7.
в Прит. 6; 1. 17; 18. 22; 26.
г Гл. 30; 9.
д Псал. 6; 7. 31; 9.
е Псал. 24; 4.
ж Гл. 6; 29.
з Гл. 7; 6. 9; 25.
и Гл. 18; 13.
і Гл. 3; 17, 18, 19.

а Псал. 73; 22.
б Гл. 13; 14.
в Прит. 13; 9. 20; 20. 24; 20.
г Гл. 21; 17. Псал. 18; 28.
д Гл. 5; 13.
е Гл. 22; 10. Псал. 9; 15. 35; 8.
ж Гл. 5; 5.
з Гл. 15; 21. 20; 25. Іер. 6; 25. 20; 3. 46; 5. 49; 29.
и Гл. 15; 23.
і Гл. 8; 14. 11; 20. Псал. 112; 10. Прит. 10; 28.
к Гл. 29; 19. Иса. 5; 24. Амос. 2; 9. Мал. 4; 1.
л Псал. 34; 16. 109; 13. Прит. 2; 22. 10; 7.

19 ᵐНе ще да има ни сынъ ни внукъ между людіе-тѣ си,
Нито остатъкъ въ жилища-та си.
20 Послѣдородни-тѣ ще ся смаіѫтъ ⁿза день-тъ му,
Както и прѣждеродени-тѣ зѣхѫ ужасъ.
21 Наистинѫ таквызь сѫ жилища-та на нечестивый-тъ
И това е мѣсто-то ᵒна того който не познава Бога.

ГЛАВА 19.

1 И отговори Іовъ, та рече:
2 До кога ще оскърбявате душѫ-тѫ ми,
И ще мя съкрушавате съ думы?
3 ᵃДесеть пѫти вече станѫ мя укорявате:
Не вы ли е срамъ да ми смаювате главѫ-тѫ?
4 И ако наистинѫ сьмь сгрѣшилъ,
Грѣшка-та ми остава съ мене.
5 *Но* ᵇако непрѣмѣнно искате да ся нагоЛѣмѣете противъ мене,
И да хвърляте противъ мене укоръ-тъ ми,
6 Научѣте ся сега че Богъ мя събори,
И мя обыколи съ мрѣжѫ-тѫ си.
7 Ето, выіѫ: Неправда! но нѣма кой да мя чуе:
Выкамъ, но никакъвъ сѫдъ.
8 ᵉПрѣградилъ е пѫть-тъ ми, и не могѫ да прѣминѫ,
И турилъ е тьмнинѫ въ пѫтекы-тѣ ми.
9 ᵍСъблѣклъ мя е отъ славѫ-тѫ ми,
И отнѣлъ е вѣнецъ-тъ отъ главѫ-тѫ ми:
10 Погубилъ мя е отъ всякѫдѣ, и отивамъ:
И искоренилъ е надеждѫ-тѫ ми като дърво.
11 И распалилъ е противъ мене ярость-тѫ си,
И ᵈсчита мя като единъ отъ врагове-тѣ си.
12 Пълкове-тѣ му дойдохѫ наедно,
ᵉТа приготвихѫ пѫть-тъ си противъ мене,
И расположихѫ ся въ станъ около шатъръ-тъ ми.
13 ᵐОтдалечилъ е отъ мене братія-та ми,
И които мя знаяхѫ станѫхѫ за мене съвсѣмъ чужди.
14 Оставихѫ *мя* ближни-тѣ ми,
И забравихѫ мя познанници-тѣ ми.
15 Които живѣіѫтъ въ домъ-тъ ми
И слугыни-тѣ ми считатъ мя като чуждъ:
Страненъ станѫхъ въ очи-тѣ имъ.
16 Выкамъ слугѫ-тѫ си, и не отговаря:
Съ уста-та си му ся молѭ.
17 Дыханіе-то ми *станѫ* странно на женѫ ми;
Тъй и моленія-та ми на чада-та на *майчинѫ-тѫ* ми утробѫ.
18 И ᶻсамы-тѣ малкы дѣца мя прѣзрѣхѫ:
Когато ставамъ говорятъ противъ мене.
19 ᵃВсичкы-тѣ ми тайни пріятели ся погнусихѫ отъ мене:
И онѣзи, които възлюбихъ, обърнѫхѫ ся противъ мене.
20 ᶦКости-тѣ ми залѣпнѫхѫ за кожѫ-тѫ ми и за плъть-тѫ ми,
И отървахъ ся *само* съ кожѫ-тѫ на зѫбы-тѣ си.
21 Помилуйте мя, помилуйте мя, вы пріятели мои;
Защото ᵏрѫка Божія ся допрѣ до мене.
22 Защо ˡмя гоните както *и* Богъ,
И не ся насыщате отъ плъть-тѫ ми?
23 О, да можахѫ да ся напишѫтъ думы-тѣ ми!
Да ся начертаяхѫ на книгѫ!
24 Да ся издълбяхѫ на скалѫ за всегда,
Съ желѣзнѫ писалкѫ и олово!
25 Защото знаѭ *че* е живъ Искупитель-тъ ми,
И въ послѣдньо врѣме ще въстане на земіѭ-тѫ:
26 И като истлѣе слѣдъ кожѫ-тѫ ми това *тѣло*,
Пакъ ᵐсъ плъть-тѫ си ще видѭ Бога;
27 Когото самъ азъ ще видѭ,
И ще гледатъ очи-тѣ ми, а не другъ:
Дробове-тѣ ми истаюватъ вѫтрѣ въ мене.
28 Но вы трѣбваше да речете: ⁿЗащо го гонимъ?
Понеже корень-тъ на *това* нѣщо ся намѣрва въ мене.
29 Устрашѣте ся отъ мечъ-тъ;
Защото мечъ-тъ е отмьститель-тъ на беззаконія-та,
ᵒЗа да познаете че има сѫдъ.

ГЛАВА 20.

1 И отговори Софаръ Наамаѳецъ-тъ, та рече:
2 Заради това мя каратъ мысли-тѣ ми да отговорѭ,
И за това бързамъ:
3 Чухъ укорително-то обличеніе противъ мене,
И духъ-тъ на разумъ-тъ ми кара мя да отвѣщаѭ.
4 *Не* знаешь ли това отъ старо врѣме,
Отъ когато е поставенъ человѣкъ на земіѭ-тѫ,
5 Че ᵃтържество-то на нечестивы-тѣ е маловрѣменно,
И радость-та на лицемѣра е минутна?
6 И ᵇвеличіе-то му ако възлѣзе на небеса,
И глава-та му ако стигне до облацы-тѣ,
7 Ще ся порине завсегда ᵉкакто лайно-то му:
Които сѫ го гледали ще говорятъ: Дѣ е онзи?

ᵐ Иса. 14; 22. Іер. 22; 30.
ⁿ Псал. 37; 13.
ᵒ Іер. 9; 3. 10; 25. 1 Сол. 4; 5. 2 Сол. 1; 8. Тит. 1; 16.

ᵃ Быт. 31; 7. Лев. 26; 26.
ᵇ Псал. 38; 16.
ᵉ Гл. 3; 23 Псал. 88; 8.
ᵍ Псал. 89; 44.
ᵈ Гл. 13; 24. Плач. 2; 5.
ᵉ Гл. 30; 12.
ᵐ Псал. 31; 11. 38; 11. 69; 8. 88; 8, 18.
ᶻ 4 Пар. 2; 23.
ᵃ Псал. 41; 9. 55; 13, 14, 20.
ᶦ Гл. 30; 30. Псал. 102; 5. Плач. 4; 8.
ᵏ Гл. 1; 11. Псал. 38; 2.
ˡ Псал. 69; 26.
ᵐ Псал. 17; 15. 1 Кор. 13; 12.
1 Іоан. 3; 2.
ⁿ Ст. 22.
ᵒ Псал. 58; 10, 11.

ᵃ Псал. 37; 35, 36.
ᵇ Иса. 14; 13, 14. Авд. 3, 4.
ᵉ Псал. 83; 10.

8 Ще отлети [г]като сънъ, и нѣма да ся намѣри:
И, като нощно видѣніе ще исчезне.
9 [д]Око-то което го е гледало не ще *го гледа* вече:
И мѣсто-то му нѣма да го види вече.
10 Синове-тѣ му [е]ще поискатъ добрж-тж волж на сиромасы-тѣ,
И ржцѣ-тѣ му ще повърнжтъ имотъ-тъ имъ.
11 Кости-тѣ му сж [ж]пълны съсъ *сгрѣшенія-та на* младины-тѣ му,
И [з]ще лежатъ съ него въ пърсть-тж
12 Ако и да е сладка злина-та въ уста-та му,
Та іж крые подъ языкъ-тъ си;
13 *И* іж жали, и не іж оставя,
Но іж държи въ срѣдъ небце-то си:
14 *То пакъ* храна-та му ще ся измѣни въ утробж-тж му:
Жьлчь отъ аспиды *ще стане* у вжтрѣшности-тѣ му.
15 Богатство-то което е погълнжлъ, ще го избълва:
Богъ ще го истьргне изъ търбухъ-тъ му.
16 Ядъ отъ аспиды ще ссуче,
Ехыднинъ языкъ ще го умьртви.
17 Нѣма да види [и]утокы-тѣ,
Рѣкы-тѣ съ порои отъ медъ и масло.
18 Това за което ся е трудилъ, [і]ще го даде назадъ,
И нѣма да *го* погълне:
Споредъ имотъ-тъ *ще стане* отдаваніе-то му,
И нѣма да ся зарадува.
19 Защото угнете сиромасы-тѣ *и гы* остави;
Грабнж домъ, когото не бѣ съградилъ.
20 Наистинж [к]нѣма да познае упокоеніе въ себе си:
Не ще упази *нищо* отъ пожеланны-тѣ си.
21 Нѣма да му остане *нищо* за хранж:
За то добро-то му не ще бжде трайно.
22 Когато е въ пълно изобиліе ще го сполети утѣсненіе:
Всичка-та сила на бѣдствіе-то ще нападне на него.
23 Когато е да напълни търбухъ-тъ си,
Богъ ще проводи ярость-тж на гнѣвъ-тъ си връзъ него,
И ще іж одъжди противъ него [л]въ ядение-то му.
24 [м]Когато бѣга отъ желѣзно-то оржжіе,
Мѣдный-тъ лжкъ ще го прониже.
25 *Стрѣла-та* ся истьргнува, та пронизува тѣло-то,
И [н]блещащій върхъ ще излѣзе изъ жьлчь-тж му:
[о]Ужаси има върху му.
26 Всякаква тьмнина има скрыта въ клѣтове-тѣ му:
[п]Огнь нераздуханъ ще го пояде:
Които останжтъ въ шатъръ-тъ му злѣ ще бжде за тѣхъ.
27 Небе-то ще открые беззаконіе-то му:
И земя-та ще ся подигне противъ него.
28 Имотъ-тъ на домъ-тъ му ще исчезне:
Ще ся расплѣе въ день-тъ на гнѣвъ-тъ му.
29 [р]Той е отъ Бога дѣлъ-тъ на нечестивый-тъ человѣкъ,
И отредено-то нему отъ Бога наслѣдіе.

ГЛАВА 21.

1 А Іовъ отговори и рече:
2 Слушайте съ вниманіе говореніе-то ми,
И това да сж утѣшенія-та ви.
3 Потърпѣте мя да изговорж:
И като изговорж, [а]присмивайте ся.
4 На человѣка ли ся оплакувамъ азъ?
А защо да ся не утѣсни духъ-тъ ми?
5 Погледнѣте на мене та ся почудѣте,
И [б]турѣте ржкж на уста.
6 Само да си наумж, ужасавамъ ся,
И трепетъ обладава плъть-тж ми:
7 [в]Защо нечестиви-тѣ живѣжтъ,
Остарѣватъ, още и ставатъ много силни?
8 Сѣме-то имъ ся утвърдява съ тѣхъ наедно прѣдъ лице-то имъ,
И внуци-тѣ имъ прѣдъ очи-тѣ имъ.
9 Кжщи-тѣ имъ сж безопасны отъ страхъ:
И [г]Божій жезлъ не е връзъ тѣхъ.
10 Говеда-та имъ ся гонятъ, и не напразно;
Юница-та имъ ся тели, и [д]не пометнува.
11 Пущатъ чада-та си като овцы,
И дѣца-та имъ скачатъ.
12 Зематъ тжпанъ-тъ, и кытарж-тж,
И веселятъ ся съ гласъ-тъ на свиркж-тж.
13 [е]Прѣминуватъ дни-тѣ си въ благополучіе,
И въ еднж минутж слазятъ въ адъ.
14 И [ж]говорятъ Богу: Оттегли ся отъ насъ,
Защото не благоволимъ въ знаніе-то на пжтища-та ти:
15 [з]Що е Всесилный та да му работимъ?
И [и]що ся ползувамы като го призывамы?
16 Ето, благополучіе-то имъ не е въ ржкж-тж имъ:
[і]Далечь да е отъ мене съвѣтъ-тъ на нечестивы-тѣ!
17 [к]Колко пжти угаснува свѣтилникъ-тъ на нечестивы-тѣ,
И дохожда погибель-та имъ връзъ тѣхъ!
Богъ имъ [л]раздѣля болѣзни въ гнѣвъ-тъ си.
18 Тѣ сж като [м]плѣва прѣдъ вѣтръ-тъ:
И като прахъ отъ плѣвж, когото граби вихрушка-та.

г Псал. 78; 20. 90; 5.
д Гл. 7; 8, 10. 8; 18. Псал. 37; 36. 103; 16.
е Ст. 18.
ж Гл. 13; 26. Псал. 25; 7.
з Гл. 21; 26.
и Псал. 36; 9. Іер. 17; 6.
і Ст. 10, 15.
к Екк. 5; 13, 14.
л Числ. 11; 33. Псал. 78; 30, 31.
м Иса. 24; 18. Іер. 48; 43. Амос. 5; 19.
н Гл. 16; 13.
о Гл. 18; 11.
п Псал. 21; 9.
р Гл. 27; 13. 31; 2, 3.

—

а Гл. 16; 10. 17; 2.
б Сжд. 18; 19. Гл. 29; 9. 40; 4. Псал. 39; 9.
в Гл. 12; 6. Псал. 17; 10, 14. 73; 3, 12. Іер. 12; 1. Авв. 1; 16
г Псал. 73; 5.
д Исх. 23; 26.
е Гл 36; 11.
ж Гл. 22; 17.
з Исх 5; 2. Гл. 34. 9.
и Гл. 35; 3. Мал. 3; 14.
і Гл. 22; 18. Псал. 1; 1. Прит. 1; 10.
к Гл. 18; 6.
л Лук. 12; 46.
м Псал. 1; 4. 35; 5. Иса. 17; 13. 29; 5. Осія 13; 3.

19 Богъ пази наказаніе-то на тѣхно-то беззаконіе [н]за синове-тѣ имъ:
Въздава имъ, и ще познаѭтъ.
20 Очи-тѣ имъ ще видятъ погыбель-тѫ имъ,
И [о]ще піѭтъ отъ ярость-тѫ на Всесилнаго.
21 Защото кое наслажденіе има *нечестивый* слѣдъ себе си въ домъ-тъ си,
Като ся прѣсѣче прѣзъ срѣдъ число-то на мѣсецы-тѣ му?
22 [п]Ще научи ли *нѣкой* Бога на знаніе?
И той сѫди высокы-тѣ.
23 Единъ умира въ пълно благополучіе,
Като е въ всичко спокоинъ и тихъ:
24 Ребра-та му сѫ пълны съ тълстинѫ,
И кости-тѣ му напоены съ мозъкъ:
25 А другъ умира въ душевнѫ горесть,
И никога не е ялъ съ весело сърдце:
26 [р]Наедно лежатъ въ пьрсть-тѫ,
И чрвіе гы покрыватъ.
27 Ето знамъ мысли-тѣ ви,
И ухыщренія-та ви за съсыпваніе-то ми:
28 Защото думате: [с]Дѣ е домъ-тъ на князя?
И дѣ е шатъръ-тъ дѣто живѣехѫ нечестиви-тѣ?
29 Не попытахте ли които минуватъ въ пѫть-тъ?
И знаменія-та имъ не разумѣвате ли?
30 Че [т]нечестивый-тъ ся пази за день на погыбель,
Въ день на гнѣвъ ще бѫде закаранъ.
31 Кой ще яви [у]прѣдъ лице-то му неговъ-тъ пѫть?
И кой ще му въздаде *което* е той сторилъ?
32 И той ще бѫде донесенъ въ гробъ-тъ,
И ще прѣбывае въ трапъ-тъ.
33 Буцы-тѣ на долъ-тъ ще му бѫдѫтъ пріятны,
[ф]И всякой человѣкъ ще отиде подиръ него,
Както бесчисленни *сѫ отишли* прѣдъ него.
34 Какъ прочее ми давате суетны утѣшенія,
Когато въ отговоры-тѣ ви остава лъжовность?

ГЛАВА 22.

1 И Елифазъ Ѳеманецъ-тъ отговори, та рече:
2 [а]Може ли человѣкъ да бѫде полезенъ Богу?
Ако е разуменъ, може да бѫде полезенъ на себе си.
3 Ако си ты праведенъ, има ли нѣкое благодареніе за Всесилнаго,
Или полза, ако правишь ты пѫтища-та си неукорны?
4 Бой ли ти ся че ще влѣзе въ състязаніе съ тебе?
И ще дойде ли въ сѫдъ съ тебе?
5 Злоба-та ти не е ли голѣма?
И беззаконія-та ти не сѫ ли бескрайны?
6 Защото [б]си зѣлъ залогъ отъ брата си безъ причинѫ,
И си лишилъ голы-тѣ отъ дрехы-тѣ имъ.
7 Не си напоилъ съ водѫ утруденый-тъ,
И [в]лишилъ си гладный-тъ отъ хлѣбъ.
8 А който бѣше якъ той придобываше земѭ-тѫ:
И на когото имахѫ почесть той ся населяваше въ неѭ.
9 Вдовицы си отпратилъ празны,
И [г]мышцы-тѣ на сирачета-та *си* строшилъ.
10 За това [д]сѣти тя обыколихѫ,
И страхъ внезапенъ тя ужасава,
11 Или тьмнина, *та* не видишь;
И [е]множество отъ воды тя покрыва.
12 Богъ не е ли на небесны-тѣ высоты?
Сега гледай высочинѫ-тѫ на звѣзды-тѣ колко сѫ высокы!
13 А ты говоришь: [ж]Дѣ ще знае Богъ?
Може ли прѣзъ мракъ-тъ да сѫди?
14 [з]Облаци го покрыватъ, та не види,
И ходи по сводъ-тъ небесенъ.
15 Съгледалъ ли си ты ветхый-тъ пѫть,
По който сѫ тъпкали беззаконни-тѣ?
16 [и]Тѣзи които прѣди врѣме быхѫ грабнѫти,
И основаніе-то имъ порой завлѣче;
17 [і]Които рекохѫ Богу: Оттегли ся отъ насъ:
И [к]какво ще имъ направи Всесилный?
18 А той напълни съ добро домове-тѣ имъ.
Но [л]далечь да е отъ мене съвѣтъ-тъ на нечестивы-тѣ.
19 [м]Праведни-тѣ гледатъ, и ся радуватъ;
И неповинни-тѣ имъ ся присмиватъ:
20 Не ся ли изгубихѫ непріятели-тѣ ни?
И огнь пояжда остатъкъ-тъ имъ.
21 Сега спріятелй ся съ него, [н]и бѫди въ миръ:
Отъ това ще дойде добро за тебе.
22 Пріими прочее законъ-тъ отъ уста-та му,
И [о]тури думы-тѣ му въ сърдце-то си.
23 [п]Ако ся върнешь къмъ Всесилнаго, ще ся утвърдишь пакъ:
Испѫди беззаконіе-то далечь отъ шатъры-тѣ си.
24 И [р]тури злато-то връху пьрсть-тѫ,
И Офирско-то злато, въ каменіе-тѣ на потоцы-тѣ.
25 И Всесилный ще ти бѫде злато,
И изобиліе отъ сребро за тебе.
26 Защото тогазь [с]ще ся веселишь въ Всесилнаго,
И [т]ще въздигнешь лице-то си къмъ Бога.

н Исх. 20; 5.
о Псал. 75; 8. Иса. 51; 17. Іер. 25; 15. Отк, 14; 10. 19; 15.
п Иса. 40; 13. 45; 9. Рим. 11; 34. 1 Кор. 2; 16.
р Гл. 20; 11. Екл. 9; 2.
с Гл. 20; 7.
т Прит. 16 4. 2 Петр. 2; 9.
у Гал. 2; 11.
ф Евр. 9; 27.

—

а Гл. 35; 7. Псал. 16; 2. Лук. 17; 10.
б Исх. 22; 26, 27. Втор. 24; 10 и дрг. Гл. 24; 3, 9. Іез. 18; 12.
в Вижь Гл. 31; 17. Втор. 15; 7 и дрг. Иса. 58; 7. Іез. 18; 7, 16. Мат. 25; 42.
г Гл. 31; 21. Иса. 10; 2. Іез. 22; 7.
д Гл. 18; 8, 9, 10. 19; 6.
е Псал. 69; 1, 2. 124; 4. Плач. 3; 54.
ж Псал. 10; 11. 59; 7. 73; 11. 94; 7.
з Псал. 139; 11, 12.
и Гл. 15; 32. Псал. 55; 23. 102; 24. Екл. 7; 17.
і Гл. 21; 14.
к Псал. 4; 6.
л Гл. 21; 16.
м Псал. 58; 10. 107; 42.
н Иса. 27; 5.
о Псал. 119; 11.
п Гл. 8; 5, 6. 11; 13, 14.
р 2 Лѣт. 1; 15.
с Гл. 27; 10. Иса. 58; 14.
т Гл. 11; 15.

27 [у]Ще му ся помолишь, и ще тя послуша,
И ще испълнишь обричанія-та си.
28 И каквото рѣшеніе направишь, ще ти ся завьршува:
И свѣтъ ще свѣти по пѫтища-та ти.
29 Когато ся унижи *нѣкой*,
Тогазь ще речешь: *Има* възвышеніе:
И той [ф]ще спасе оногозь който има наведены очи.
30 Ще спасе *и* оногозь който не е неповиненъ.
Ей, съ чистотѫ-тѫ на твои-тѣ рѫцѣ ще бѫде спасенъ.

ГЛАВА 23.

1 И отговори Іовъ, та рече:
2 И днесь оплакованіе-то ми е горко:
Рана-та ми е по тежка отъ стенаніе-то ми.
3 [а]Ахъ, да бѣхъ зналъ дѣ да го намѣрѭ!
Отишелъ быхъ до прѣстолъ-тъ му:
4 Изложилъ быхъ сѫдъ прѣдъ него,
И напълнилъ быхъ уста-та си съ доказателства:
5 Позналъ быхъ думы-тѣ *които* бы ми той отговорилъ,
И разумѣлъ быхъ що щѣше да ми рече.
6 Да ли [б]съ голѣмѫ силѫ щѣше да ся прѣпира съ мене?
Не; но щѣше да тури въ мене *силѫ*.
7 Тогазь можаше праведный-тъ да ся разговори съ него:
И азъ быхъ ся освободилъ за всегда отъ Сѫдіѭ-тѫ си.
8 Ето, [в]отхождамъ напрѣдъ, но нѣма го;
И назадъ, но го не виждамъ;
9 На лѣво, дѣто работи, но не могѫ да го видѭ:
Крые ся на десно, и *го* не виждамъ.
10 [г]Знае обаче пѫть-тъ ми; [д]искусилъ мя е:
Ще излѣзѫ като злато.
11 [е]Нога-та ми хванѫ стѫпкы-тѣ му:
Упазихъ пѫть-тъ му, и не ся уклонихъ
12 Отъ заповѣдь-тѫ на устны-тѣ му, и не ся оттеглихъ назадъ:
[ж]Съхранихъ думы-тѣ на уста-та му, повече отъ нуждѭ-тѫ си хранѫ.
13 Но той е въ едно *намѣреніе*: и [з]кой може да го отвърне?
И [и]което желае душа-та му прави.
14 Защото върши [і]което ми е опрѣдѣлено:
И много таквызь *има* у него.
15 За това ужасавамъ ся отъ лице-то му:
Размышлявамъ, и треперѭ отъ него.
16 Защото Богъ умекчи [к]сьрдце-то ми,
И Всесилный мя ужаси.
17 Понеже не быхъ отсѣченъ прѣди тьмнинѫ-тѫ,
И *не* скры мракъ-тъ отъ лице-то ми.

ГЛАВА 24.

1 Понеже [а]врѣмена-та не сѫ скрыты отъ Всесилнаго,
Защо не видятъ дни-тѣ му тѣзи които го познаватъ?
2 [б]*Едни* прѣмѣстятъ прѣдѣлы,
Грабятъ стада, и пасѫтъ *гы*:
3 Отнематъ оселъ-тъ на сирачета-та:
[в]Зематъ говедо-то на вдовицѫ-тѫ въ залогъ:
4 Истласкуватъ бѣдны-тѣ отъ пѫть-тъ:
На земѭ-тѫ [г]сиромаси-тѣ ся крыѭтъ купно.
5 Ето, *като* диви осли въ пустынѭ-тѫ, излазятъ по работы-тѣ си,
Подраняватъ за грабежъ:
Пустыня-та *дава* имъ хранѫ за чада-та *имъ*.
6 Жьнѫтъ нивѫ която не е тѣхна,
И берѫтъ лозіе съ неправдѫ.
7 [д]Правятъ да нощуватъ безъ дрехѫ голы-тѣ,
Които нѣматъ завивкѫ въ студъ-тъ;
8 Измокрувани отъ горскы-тѣ буйны дъждове,
Тѣ [е]пригърщатъ скалѫ-тѫ, понеже нѣматъ прибѣжище.
9 Грабнуватъ сираче-то отъ съсцы-тѣ,
И зематъ залогъ отъ сиромаха:
10 Правятъ голый-тъ да си отиде безъ дрехѫ,
И които носятъ снопы-тѣ оставатъ гладни.
11 Които истискуватъ елей-тъ въ ограды-тѣ имъ,
И които тъпчатъ жлебове-тѣ *имъ*, жедни сѫ.
12 Человѣци охкатъ изъ градъ-тъ,
И душа-та на ранены-тѣ выка:
Но Богъ не налага безуміе.
13 Тѣзи сѫ отъ противницы-тѣ на видѣлинѫ-тѫ:
Не знаѭтъ пѫтища-та ѝ,
И не стоятъ въ пѫтекы-тѣ ѝ.
14 [ж]Убійца-та става въ зоры и убива сиромахъ-тъ и нищій-тъ,
А нощя става като крадецъ.
15 [з]Така и око-то на прѣлюбодѣя очакува мьркнуваніе-то, [и]и дума:
Око не ще мя види:
И закрыва лице-то *си*.
16 Въ тьмнинѫ-тѫ пробиватъ кѫщя-та,
Които сѫ си забѣлѣжили прѣзъ день-тъ:
[і]Видѣло не познаватъ.
17 Защото зора-та е за всичкы тѣхъ смьртна сѣнка:

у Гл. 50; 14, 15. Иса. 58; 9.
ф Прит. 29; 23. Іак. 4; 6. 1 Пет. 5; 5.

—

а Гл. 13; 3. 16; 21.
б Иса. 27; 4, 8. 57; 16.
в Гл. 9; 11.
г Псал. 139; 1, 2, 3.
д Псал. 17; 3. 66; 10. Іак. 1; 12.
е Псал. 44; 18.
ж Іоан. 4: 32, 34.
з Гл. 9; 12, 13. 12; 14. Рим. 9; 19.
и Псал. 115; 3.
і 1 Сол. 3; 3.
к Псал. 22; 14.

—

а Дѣян. 1; 7.
б Втор. 19; 14. 27; 17. Прит. 22; 28. 23; 10 Осія 5; 10.
в Гл. 22; 6. Втор. 24; 6, 10, 12, 17.
г Прит. 28; 28.
д Исх. 22; 26, 27. Втор. 24; 12, 13. Гл. 22; 6.
е Плач. 4; 5.
ж Псал. 10; 8.
з Прит. 7; 9.
и Псал. 10; 11.
і Іоан. 3; 20.

Понеже познавать ужасы-тѣ на смъртнѫ-тѫ сѣнкѫ.
18 Лекы сѫ по лице-то на водѫ-тѫ:
Дѣлъ-тъ имъ е проклѣтъ на земѭ-тѫ:
Не видятъ пѫть-тъ на лозія-та.
19 Суша-та и топлина-та грабнува водѫ-тѫ на снѣгъ-тъ,
А гробъ-тъ грѣшны-тѣ.
20 Майчина-та *имъ* утроба ще гы забрави:
Червій-тъ ще има сладкѫ гозбѫ въ тѣхъ,
[к]Нѣма вече да ся поменѫтъ:
И неправда-та ще ся строши като дьрво.
21 Правятъ зло на неплоднѫ-тѫ, бесчаднѫ-тѫ,
И не правятъ добро на вдовицѫ-тѫ:
22 Влачатъ силны-тѣ съсъ силѫ-тѫ си:
Ставатъ тѣ, и *никой* не е безопасенъ въ животъ-тъ *си*.
23 Даде *Богъ* на тѣхъ безопасность, и ся упокояватъ:
[л]Но очи-тѣ му сѫ връху пѫтища-та имъ.
24 Възвысихѫ ся за малко, и ето нѣма гы,
Съсыпуватъ ся и както всичкы-тѣ отиватъ;
И отсичатъ ся както глава-та на класове-тѣ.
25 И сега ако не е *така*, кой ще мя искара лъжъ,
И ще унищожи думы-тѣ ми?

ГЛАВА 25.

1 И отговори Валдадъ Шуахецъ-тъ, та рече:
2 Власть и страхъ има съ Него:
Прави миръ въ высочины-тѣ си.
3 Иматъ ли четъ воинства-та му?
И [а]връзъ кого не изгрѣва неговъ-тъ свѣтъ?
4 И [б]тъй какъ може человѣкъ да ся оправдае прѣдъ Бога?
Или какъ може да е чистъ роденый-тъ отъ женѫ?
5 Ето, и сама-та луна не е свѣтла,
И звѣзды-тѣ не сѫ чисты прѣдъ него.
6 Колко по малко человѣкъ [в]*който е* гадъ?
И человѣческый сынъ, *който е* червій?

ГЛАВА 26.

1 А Іовъ отговори, и рече:
2 Каквѫ помощь си далъ ты на немощный-тъ?
Какъ си спаслъ мышцѫ некрѣпкѫ?
3 Какъ си съвѣтовалъ немудрый-тъ?
И какъвъ съвършенъ разумъ си показалъ?
4 Кому си думы възвѣстилъ?
И чіе дыханіе е излѣзло изъ тебе?
5 Мъртви-тѣ долу треперятъ,
Воды-тѣ, и които обитаватъ въ тѣхъ.
6 [а]Голъ е адъ прѣдъ Него,
И погибель-та нѣма покрывъ.
7 [б]Простира сѣверъ-тъ връху пустотѫ;
Окача земѭ-тѫ на нищо.
8 [в]Връзува воды-тѣ въ облацы-тѣ си:
И облакъ-тъ не ся продира изъ подъ тѣхъ.
9 Покрыва лице-то на прѣстолъ-тъ *си*:
Простира облакъ-тъ си връху него.
10 [г]Обыколилъ е воды-тѣ съ прѣдѣлы,
Дори до край-тъ на видѣлинѫ-тѫ и на тъмнинѫ-тѫ.
11 Небесни-тѣ стълпове треперятъ,
И ужасаватъ ся отъ запрѣщеніе-то му.
12 [д]Смаюва море-то съсъ силѫ-тѫ си,
И съ разумъ-тъ си смирява гордость-тѫ *му*.
13 [е]Чрѣзъ духъ-тъ си украси небеса-та:
Рѫка-та му създаде [ж]бѣгающѫ-тѫ Зміѭ.
14 Ето, тѣзи сѫ краища на пѫтища-та му:
Но колко малко нѣщо чуемъ за него!
И грьмъ-тъ на силѫ-тѫ му кой може да разумѣе?

ГЛАВА 27.

1 И продължи Іовъ бесѣдѫ-тѫ си, и рече:
2 Живъ е Богъ, [а]който отметнѫ сѫдъ-тъ ми,
И Всесилный, който огорчи душѫ-тѫ ми.
3 Че прѣзъ всичко-то врѣме *додѣ* е дыханіе-то ми въ мене,
И духъ-тъ Божій въ ноздри-тѣ ми,
4 Устны-тѣ ми нѣма да проговорятъ неправдѫ,
И языкъ-тъ ми не ще продума льсть.
5 Да не бѫде да вы оправдаѭ:
Додѣ издъхнѫ, [б]нѣма да отметнѫ незлобіе-то си отъ мене.
6 Ще [в]държѫ правдѫ-тѫ си, и не ще ѭ оставѭ:
[г]Сърдце-то ми не ще мя обличи, додѣ сьмь живъ.
7 Непріятель-тъ ми нека е както нечестивый-тъ,
И който въстава противъ мене както беззаконный-тъ.
8 Защото [д]коя е надежда-та на лицемѣръ-тъ,
Ако похыти, ако истьргне Богъ душѫ-тѫ му?
9 Ще [е]послуша ли Богъ выкъ-тъ му,
Когато го сполети бѣда?
10 [ж]Ще намѣри ли наслажденіе въ Всесилнаго?
Ще призыва ли Бога въ всяко врѣме?
11 Ще вы научѫ *това което е* въ Божіѭ-тѫ рѫкѫ:

к Прит. 10; 7.
л Псал. 11; 4. Прит. 15; 3.

—

а Іак. 1; 17.
б Гл. 4; 17 и друг. 15; 14 и друг. Псал. 130; 3 143; 2.
в Псал. 22; 6.

—

а Псал. 139; 8, 11. Прит. 15; 11. Евр. 4; 13.
б Гл. 9; 8 Псал. 24; 2. 104; 2 и друг.
в Прит. 30; 4.
г Гл. 38; 8. Псал 33; 7. 104; 9. Прит. 8; 29. Іер. 5; 22.
д Исх. 14; 21. Псал. 74; 13. Иса. 51; 15. Іер. 31; 35.
е Псал. 33; 6.
ж Иса. 27; 1.

—

а Гл. 34; 5.
б Гл. 2; 9. 13; 15.
в Гл. 2; 3.
г Дѣян. 24; 16.
д Мат. 16; 26. Лук. 12; 20.
е Гл. 35; 12. Псал. 18; 41. 109; 7. Прит. 1; 28. 28; 9. Иса. 1; 15. Іер. 14; 12. Іез. 8; 18. Мих. 3; 4. Іоан. 9; 31. Іак. 4; 3.
ж Гл. 22; 26, 27.

Каквото има при Всесилнаго, не щѫ да скрыіѫ.
12 Ето, вы всинца видѣхте:
Защо прочее бывате толкозь съвсѣмъ суетни?
13 [е]Това е отъ Бога дѣлъ-тъ на нечестивый-тъ человѣкъ,
И наслѣдіе-то на насилницы-тѣ,
Което ще земѫтъ отъ Всесилнаго:
14 [ж]Ако ся умножатъ сынове-тѣ му, за мечъ сѫ;
И внуци-тѣ му не ще ся насытятъ съ хлѣбъ.
15 Останѫли-тѣ отъ тѣхъ смърть ще гы погребе:
И [і]вдовицы-тѣ имъ нѣма да плачѫтъ.
16 Ако и да събере сребро както пьрсть,
И приготви дрехы както калъ;
17 Може да приготви, [к]но праведни-тѣ ще *гы* облѣкѫтъ:
И неповинни-тѣ ще си раздѣлятъ сребро-то.
18 Съгражда домъ-тъ си като молецъ-тъ,
И [л]като колибѫ *коіѭто* прави пѫдарь-тъ.
19 Лѣга богатый, но нѣма да ся прибере *при людіе-тѣ си.*
Додѣ отвори очи-тѣ си, нѣма го.
20 [м]Трепетъ го хваща като вода,
Вихрушка го граби нощя.
21 Дига го источный вѣтръ, и отхожда:
И истъргнува го отъ мѣсто-то му.
22 Защото *Богъ* ще хвърли връзъ него *стрѣлы,* и не ще го пожали:
Той ще ся старае да побѣгне отъ рѫкѫ-тѫ му.
23 Ще исплескатъ съ рѫцѣ връзъ него,
И ще му подсвирнуватъ отъ мѣсто-то му.

ГЛАВА 28.

1 Наистинѫ има рудница за сребро,
И мѣсто за злато *дѣто* ся очистува.
2 Желѣзо-то ся зема изъ земіѭ-тѫ,
И мѣдь-та ся лѣе отъ камыкъ-тъ.
3 *Человѣкъ* туря прѣдѣлы на тьмнинѫ-тѫ,
И издирува до съвършенство всичко,
Каменіе-тѣ на тьмнинѫ-тѫ и на смъртнѫ-тѫ сѣнкѫ.
4 Отъ жилище-то *си* отваря ямѫ:
Дѣто нозѣ не стѫпуватъ,
Окачени люлѣіѫтъ ся отъ человѣцы-тѣ.
5 Колкото за земіѭ-тѫ, отъ неіѭ излази хлѣбъ-тъ,
И подъ неіѭ ся разравя както огнь:
6 Каменіе-тѣ ѝ сѫ мѣсто на сапфиръ:
И въ неіѭ има златна пьрсть.
7 Хыщна птица не знае тойзи пѫть,
И око на соколъ не го е видѣло.
8 Звѣрове-тѣ не сѫ стѫпили на него,
Львъ не е заминѫлъ прѣзъ него.
9 *Человѣкъ* простира рѫкѫ-тѫ си връху канары-тѣ;
Прѣвраща планины-тѣ изъ корень.
10 Разсича рѣкы между скалы-тѣ:
И око-то му открыва всичко многоцѣнно.
11 Ограничава теченіе-то на рѣкы-тѣ:
И скрыто-то изважда на свѣтъ.
12 Но [а]мудрость-та дѣ ще ся намѣри?
И дѣ е мѣсто-то на разумъ-тъ?
13 Человѣкъ не познава [б]цѣнѫ-тѫ ѝ:
И не ся намѣрва въ земіѭ-тѫ на живы-тѣ.
14 [в]Бездна-та казува: Не е въ мене:
И море-то казува: Не е съ мене.
15 [г]Не може да ся даде злато за неіѭ:
И сребро не може да ся прѣтегли за промѣненіе съ неіѭ.
16 Не може ся прѣцѣни съ Офирско злато,
Съсъ скѫпоцѣненъ ониксъ, и сапфиръ.
17 Злато и кристалъ не могѫтъ да ся сравнятъ съ неіѭ:
Нито быва размѣна-та ѝ за съсѫды отъ най чисто злато.
18 Не ще ся помене кораллъ или кристалъ:
Защото цѣна-та на мудрость-тѫ е по горня отъ скѫпоцѣнны-тѣ каменіе.
19 Топазъ Еѳіопскый не ще ся сравни съ неіѭ:
Не ще ся прѣцѣни тя съ чисто злато.
20 [д]А отъ дѣ дохожда мудрость-та?
И дѣ е мѣсто-то на разумъ-тъ?
21 Понеже е покрыта отъ очи-тѣ на всичкы-тѣ живы,
И скрыта отъ небесны-тѣ птицы.
22 [е]Погыбель-та и смърть-та казуватъ:
Съ уши-тѣ си чухмы слухъ-тъ ѝ.
23 Богъ разбира пѫть-тъ ѝ,
И той знае мѣсто-то ѝ.
24 Понеже той гледа дори до краища-та на земіѭ-тѫ,
[ж]Види подъ всичко-то небе,
25 За [з]да прѣтегля тежинѫ-тѫ на вѣтрове-тѣ,
И да измѣря воды-тѣ съ мѣркѫ.
26 [и]Когато направи законъ за дъждь-тъ,
И пѫть за свѣткавицѫ-тѫ на грьмъ-тъ,
27 Тогазь видѣ, и іѫ обяви:
Приготви іѫ, наипаче іѫ и издири.
28 И рече на человѣка: Ето,
[і]Страхъ-тъ Господень, той е мудрость,
И отдалеченіе-то отъ зло, то е разумъ.

ГЛАВА 29.

1 И продължи Іовъ бесѣдѫ-тѫ си, и рече:
2 О, да бѣхъ [а]като въ прѣминѫлы-тѣ мѣсецы,

[е] Гл. 20; 29.
[ж] Втор. 28; 41. Есѳ. 9; 10. Осія 9; 13.
[і] Псал. 78; 64.
[к] Прит. 28; 8. Екк. 2; 26.
[л] Иса. 1; 8. Плач. 2; 6.
[м] Гл. 18; 11.

—

[а] Ст. 20. Екк. 7; 24.
[б] Прит. 3; 15.
[в] Ст. 22. Рим. 11; 33,
[г] Прит. 3; 13, 14, 15. 8; 10, 11, 19. 16; 16.
[д] Ст. 12.
[е] Ст. 14.
[ж] Прит. 15; 3.
[з] Псал. 135; 7.
[и] Гл. 38; 25.
[і] Втор. 4; 6. Псал. 111; 10. Прит. 1; 7. 9; 10. Екк. 12; 13.

—

[а] Виж Гл. 7; 3.

Както въ дни-тѣ когато Богъ мя пазеше:
3 [б]Когато свѣтилникъ-тъ му свѣтеше на главѫ-тѫ ми,
И съ видѣлинѫ-тѫ му ходехъ въ тьмининѫ-тѫ:
4 Както бѣхъ въ дни-тѣ на благополучіе-то си,
[в]Когато Божіе-то добромысліе бѣ на кѫщѫ-тѫ ми:
5 Когато Всесилный бѣше още съ мене,
И дѣца-та ми около мене:
6 Когато [г]мыехъ стъпкы-тѣ си съ масло,
И [д]скала-та изливаше за мене рѣкы отъ елей.
7 Когато прѣзъ градъ-тъ излазехъ на портѫ-тѫ,
Приготвяхъ сѣдалище-то си на пазаръ-тъ,
8 Млади-тѣ мя гледахѫ, и ся крыехѫ:
И старци-тѣ ставахѫ и стоехѫ прави.
9 Князове-тѣ прѣставахѫ да говорятъ,
И [е]туряхѫ рѫкѫ на уста-та си.
10 Гласъ-тъ на началницы-тѣ ся спираше,
И [ж]языкъ-тъ имъ залѣпнуваше за небцето имъ.
11 Ухо като чуеше, ублажаваше мя,
И око като видеше, свидѣтелствуваше за мене:
12 Защото [з]освобождавахъ сиромахъ-тъ който выкаше,
И сираче-то и който нѣмаше помощникъ.
13 Благословеніе-то отъ тогози който бѣ близу да загыне идеше на мене:
И сърдце-то на вдовицѫ-тѫ веселяхъ.
14 [и]Обличахъ правдѫ, и тя ми бѣше одежда,
Правота-та ми бѣше като мантія и корона.
15 [і]Азъ бѣхъ очи на слѣпый-тъ,
И нозѣ на хромый-тъ.
16 Бѣхъ отецъ на сиромасы-тѣ,
[к]Сѫдбѫ *коіѭто* не знаехъ издирувахъ іѭ.
17 И [л]трошехъ челюсти-тѣ на неправедный-тъ,
И истегляхъ ловъ-тъ изъ зѫбы-тѣ му.
18 Тогази думахъ: [м]Ще умрѫ на гнѣздо-то си,
И ще ся умножатъ дни-тѣ ми като пѣсъкъ-тъ.
19 [н]Корень-тъ ми бѣше простртѣнъ [о]къмъ воды-тѣ,
И роса-та нощуваше на вѣтви-тѣ ми.
20 Слава-та ми ся подновяваше въ мене,
И [п]лѫкъ-тъ ми ся укрѣпяваше въ рѫкѫ-тѫ ми.
21 Чакахѫ и мя слушахѫ,
И мълчахѫ въ съвѣтованіе-то ми.
22 Подиръ думы-тѣ ми, тѣ непритуряхѫ *нищо*,
И говореніе-то ми капеше върхъ тѣхъ.
23 И очакувахѫ за мене като за дъждь;
И зяехѫ съ уста, [р]като за пролѣтенъ дъждь.
24 Смѣехъ ся къмъ тѣхъ, и не вѣрувахѫ;
И не оставяхѫ да падне долу свѣтлостьта на лице-то ми.
25 Избирахъ пѫть-тъ имъ, и сѣдехъ князь,
И вселявахъ ся като царь въ воинство-то,
Както онзи който утѣшава оскърбены-тѣ.

ГЛАВА 30.

1 Но сега ми ся подсмиватъ по млади-тѣ отъ мене,
На които бащы-тѣ не быхъ рачилъ да туріѭ съ псета-та на стадо-то си.
2 И наистинѫ въ какво *можаше* да мя ползува сила-та на рѫцѣ-тѣ имъ,
Отъ които крѣпость-та е исчезнѫла?
3 Отъ нѣманіе и гладъ бѣхѫ постали,
Бѣгахѫ въ безводнѫ земіѫ, тьмнѫ, пустѫ и опустошенѫ.
4 *И* между хврастія-та кѫсахѫ слѣзъ,
И кореніе-тѣ на смерчія-та *за* своіѫ хранѫ.
5 Бѣхѫ испѫдени изъ между *человѣцы-тѣ*:
Выкахѫ върхъ тѣхъ като върхъ крадцы.
6 Живѣехѫ въ стрьмнины-тѣ на дебри-тѣ,
Въ дупкы-тѣ на земіѫ-тѫ, и на канары-тѣ.
7 Ревехѫ между хврастія-та:
Подъ тѣрніе-тѣ ся събирахѫ:
8 Безумни и бесчестни,
Изгонени быхѫ изъ земіѫ-тѫ.
9 А [а]сега азъ имъ сьмь пѣснь,
Още имъ сьмь и прѣговорка.
10 Гнусятъ ся отъ мене, отдалечаватъ ся отъ мене.
И не ся свѣнятъ [б]да плюіѭтъ на лице-то ми.
11 Понеже *Богъ* [в]съсыпа прѣимущество-то ми, и мя смири,
Хвърлихѫ и *тѣ* уздѫ-тѫ прѣдъ мене,
12 Отъ десно ставатъ щенета-та;
Тласкатъ нозѣ-тѣ ми,
И [г]приготвятъ противъ мене пагубны-тѣ си пѫтища.
13 Разваляятъ пѫть-тъ ми,
Умножаватъ злощастіе-то ми;
Нѣма *за мене* помощникъ противъ тѣхъ.
14 Идѫтъ като прѣзъ широкъ проломъ, като силно наводненіе,
Подъ развалины-тѣ нападатъ *върхъ мене.*
15 Обърнѫхѫ ся ужаси върхъ мене;
Гонятъ душѫ-тѫ ми като вѣтръ:
И благополучіе-то ми прѣминува като облакъ.
16 И сега [д]душа-та ми ся излѣ въ мене:
Скърбни дни мя постигнѫхѫ.
17 Прѣзъ нощь-тѫ кости-тѣ ми ся пронизватъ въ мене,
И *жилы-тѣ ми не си почиватъ.
18 Отъ вързѫ-тѫ силѫ *на болесть-тѫ ми* измѣни ся дреха-та ми,

[б] Гл. 18; 6.
[в] Псал. 25; 14.
[г] Быт. 49; 11. Втор. 32; 13. 33; 24. Гл. 20; 17.
[д] Псал 81; 16.
[е] Гл. 21; 5.
[ж] Псал. 137; 6.
[з] Псал. 72; 12. Прит. 21; 13. 24; 11.
[и] Втор. 24; 13. Псал. 132; 9. Иса. 59; 17. 61; 10. Еф. 6; 14 и друг. 1 Сол. 5; 8.
[і] Числ. 10; 31.
[к] Прит. 29; 7.
[л] Псал. 58; 6. Прит. 30; 14.
[м] Псал. 30; 6.
[н] Гл. 18; 16.
[о] Псал. 1; 3. Іер. 17; 8.
[п] Быт. 49; 24.
[р] Зах. 10; 1.

—

[а] Гл. 17; 6. Псал. 35; 15. 69; 12. Плач. 3; 14 63.
[б] Числ. 12; 14. Втор. 25; 9. Иса. 50; 6. Мат. 26; 67. 27; 20.
[в] Вижь. Гл. 12; 18.
[г] Гл. 19; 12.
[д] Псал. 42; 4.
* *Или* жилы-тѣ ми не прѣставатъ.

Стяга мя както ошійникъ-тъ на хытонъ-тъ ми.
19 Хвърли мя въ калъ-тъ,
И заприличахъ на пьрсть и на прахъ.
20 Выкамъ къмъ тебе, и не ми отговаряшь:
Стоіѫ, и не поглеждашь къмъ мене.
21 Обърнѫлъ си ся жестокъ къмъ мене:
Съ крѣпкѫ-тѫ си рѫкѫ ми враждувашь,
22 Дигашь мя, въскачашь мя на вѣтръ-тъ:
И стопявашь мя до сущь.
23 Знаіѫ наистинѫ *че* ще мя докарашь *до* смьрть,
И *въ* домъ-тъ [е]опрѣдѣленый-тъ за всякой живъ;
24 Но Той не ще простре рѫкѫ въ развалины-тѣ,
Ако выкатъ когато погубя.
25 [ж]Не плакахъ ли азъ за оногозь който бѣ *въ* жестокы дни?
И не ся ли оскърби душа-та ми за сиромаха?
26 [з]Когато очакувахъ добро-то, тогазь дойде зло-то:
И когато ожидавахъ видѣлинѫ-тѫ, тогазь дойде тьмнина-та.
27 Чрѣва-та ми възврѣхѫ, и не си починѫхѫ:
Скърбни дни мя стигнѫхѫ.
28 [и]Ходихъ почернѣлъ не отъ сълнце;
Станѫхъ, выкахъ въ събраніе.
29 [і]Станѫхъ братъ на чакалы-тѣ,
И другарь на камилоптицы-тѣ.
30 [к]Кожа-та ми почернѣ на мене,
И [л]кости-тѣ ми изгорѣхѫ отъ пламененіе,
31 И кытара-та ми ся измѣни въ рыданіе.
И свирка-та ми въ гласъ на плачущы.

ГЛАВА 31.

1 Направихъ завѣтъ [а]съ очи-тѣ си;
И какъ быхъ помыслилъ на дѣвицѫ?
2 И [б]какъвъ дѣлъ има отъ Бога отъ горѣ?
И кое наслѣдіе отъ Всесилнаго отъ высокы-тѣ?
3 Не е ли разореніе-то на нечестивый-тъ?
И пропасть-та за тѣзи които правятъ беззаконіе?
4 [в]Не види ли той пѫтища-та ми,
И не брои ли всичкы-тѣ ми стѫпкы?
5 Ако сьмь ходилъ съ лъжѫ,
Или нога-та ми е побързала на льсть,
6 Нека мя прѣтегли съ теглилкѫ-тѫ на правдѫ-тѫ,
И нека познае Богъ цѣлость-тѫ ми.
7 Ако стъпка-та ми ся е уклонила отъ пѫть-тъ,
И [г]сьрдце-то ми послѣдовало очи-тѣ ми,
И пятно ако ся е залѣпило за рѫцѣ-тѣ ми,
8 [д]То нека сѣіѫ азъ, а другъ да яде:
И да ся искоренятъ произведенія-та ми.
9 Ако ся е измамило сьрдце-то ми отъ женѫ,
Или сьмь причаквалъ при врата-та на ближній-тъ си,
10 То нека моя-та жена [е]смѣле за другыго,
И другы да нападнѫтъ върхъ неіѫ.
11 Защото това е омразно дѣло,
И [ж]сългрѣшеніе за *осѫждание отъ* сѫдіи-тѣ:
12 Защото е огнь пояждающъ до погубеніе,
И искоренилъ бы всичкы-тѣ ми плодове.
13 Ако сьмь прѣзрѣлъ сѫдбѫ-тѫ на рабъ-тъ си или на рабынѭ-тѫ си,
Когато ся прѣпирахѫ съ мене,
14 Какво ще направіѫ тогазь, [з]когато стане Богъ?
И когато посѣти, какво ще му отговоріѫ?
15 [и]Тойзи който направи мене въ утробѫ-тѫ, не направи ли и него?
И *не* образи ли насъ истый-тъ въ маткѫ-тѫ?
16 Ако сьмь отреклъ желаніе-то на сиромасы-тѣ,
Или сьмь направилъ да помрачеіѫтъ очи-тѣ на вдовицѫ-тѫ,
17 Или сьмь изѣлъ самъ си хлѣбъ-тъ си,
И сираче-то не е яло отъ него:
18 (Защото отъ младость-тѫ ми то порасте съ мене, като при бащѫ,
А неіѫ отъ утробѫ-тѫ на майкѫ си наставихъ:)
19 Ако сьмь видѣлъ нѣкого че гыне отъ нѣманіе на дрехы,
Или сиромахъ безъ завивкѫ,
20 Чрѣсла-та му ако [і]не сѫ мя благословили,
И *не* ся е стоплилъ съ вълнѫ-тѫ отъ овцы-тѣ ми;
21 Ако сьмь подигнѫлъ рѫкѫ-тѫ си [к]върхъ сираче-то,
Като гледахъ че имамъ помощь въ портѫ-тѫ,
22 То да падне мышца-та ми отъ рамо-то,
И рѫка-та ми отъ лакъть-тъ да ся строши!
23 Защото [л]погыбель-та отъ Бога бѣ за мене ужасъ,
И прѣдъ негово-то величіе не можахъ ся утърпѣ.
24 [м]Ако сьмь турилъ надеждѫ-тѫ си въ злато,
Или сьмь реклъ на чисто-то злато: Ты *си* мое упованіе;
25 [н]Ако сьмь ся развеселилъ, защото богатство-то ми бѣ голѣмо,
И защото е намѣрила рѫка-та ми изобиліе,
26 [о]Ако сьмь гледалъ сълнце-то когато изгрѣва,
Или лунѫ-тѫ когато ходи въ свѣтлость-тѫ *си*,

е Евр. 9; 27.
ж Псал. 35; 13, 14. Рим. 12; 15.
з Іер. 8; 15.
и Псал. 38; 6. 42; 9. 43; 2.
і Псал. 102; 6. Мих. 1; 8.
к Псал. 119; 83. Плач. 4; 8. 5; 10.
л Псал. 102; 3.

—

а Мат. 5; 28.
б Гл. 20; 29. 27; 13.
в 2 Лѣт. 16; 9. Гл. 34; 21. Прит. 5; 21. 15; 3. Іер. 32, 19.
г Числ. 15; 39. Екк. 11; 9. Іез. 6; 9. Мат. 5; 29.
д Лев. 26; 16. Втор. 28; 30, 38 и дрг.
е 2 Цар. 12; 11. Іер. 8; 10.
ж Быт. 38; 24. Лев. 20; 10. Втор. 22; 22. Вижь Ст. 28.
з Псал. 44; 21.
и Гл. 34; 19. Прит. 14; 31. 22; 2. Мал. 2; 10.
і Вижь Втор. 24; 13.
к Гл. 22; 9.
л Иса. 13; 6. Іоил. 1; 15.
м Мар. 10; 24. 1 Тим. 6; 17.
н Псал. 62; 10. Прит. 11; 28.
о Втор. 4; 19. 11; 16. 17; 3. Іез. 8; 16.

27 И ся е потеглило тайно сърдце-то ми,
Или съмь цѣлувалъ съ уста-та си ръкѫ-тѫ си,
28 И това *бы было* [п]съгрѣшеніе за *осѫждаціе отъ* сѫдіѭ-тѫ;
Защото быхъ ся отреклъ отъ Бога Вышняго.
29 [р]Ако съмь ся зарадувалъ за погынуваніе-то на ненавидящій-тъ мя,
Или ми е станѫло драго когато го снамѣри зло:
30 ([с]Не съмь оставилъ даже ни уста-та си да съгрѣшатъ,
Въ това дѣто да искамъ животъ-тъ му съ клѣтвѫ),
31 Ако человѣци-тѣ отъ кѫщѫ-тѫ ми не сѫ рекли:
Кой ще покаже ненасытеный-тъ отъ *закланы*-тѣ му меса?
32 [т](Чужденецъ-тъ не нощуваше вънъ:
[у]Отваряхъ врата-та си на пѫтника:)
33 Ако съмь покрылъ прѣстѫпленія-та си [ф]както Адамъ,
И съмь скрылъ беззаконіе-то си въ пазухѫ-тѫ си:
34 Тогазь да [х]ся убоѭ отъ голѣмо множество,
И да мя растрепери прѣзрѣніе-то на домородія-та,
Та да мълкнѫ, *и* да не излѣзѫ изъ врата-та!
35 О, [ц]да имаше нѣкой да мя слуша!
Ето, желаніе-то ми е, [ч]Всесилный да ми отговаряше,
И съперникъ-тъ ми да пишеше книгѫ:
36 Ето на рамо щѣхъ да ѭ носіѭ:
За вѣнецъ щѣхъ да ѭ привързѫ върху себе си.
37 Щѣхъ да му явіѭ число-то на стъпкы-тѣ си:
Като князь щѣхъ да приближіѭ при него.
38 Ако выка нива-та ми противъ мене,
И плачатъ бразды-тѣ ѝ купно,
39 [ш]Ако съмь изѣлъ плодъ-тъ ѝ безъ платѫ,
[щ]Или съмь извадилъ душѫ-тѫ на стопаны-тѣ ѝ,
40 То [ъ]да прорастѫтъ търніе вмѣсто жито,
И вмѣсто ечимыкъ плевели.
Свършихѫ ся слова-та на Іова.

ГЛАВА 32.

1 И трима-та тѣзи человѣци прѣстанѫхѫ да отговарятъ Іову, защото бѣше [а]праведенъ прѣдъ очи-тѣ си.
2 Тогазь ся распали гнѣвъ-тъ на Еліу, сынъ-тъ на Варахыила [б]Вузецъ-тъ, отъ родъ-тъ на Арама: распали ся гнѣвъ-тъ му противъ Іова, защото оправдаваше
3 себе си повече неже Бога. Распали ся гнѣвъ-тъ му и противъ трима-та му пріятели, защото безъ да намѣрятъ отвѣтъ,
4 осѫдихѫ Іова. А Еліу очакуваше да говори Іовъ *и тѣ*, защото бѣхѫ по стари
5 отъ него; Но когато Еліу видѣ че нѣмаше отвѣтъ въ уста-та на трима-та мѫ-
6 жіе, распали ся гнѣвъ-тъ му. И отговори Еліу сынъ-тъ на Варахыила Вузецъ-тъ и рече:
Азъ съмь младъ на възрастъ, а [в]вы стари:
За това ся посвѣнихъ,
И убояхъ ся да ви явіѭ което знаѭ.
7 Азъ рѣкохъ: Дни-тѣ да говорятъ,
И много-то годины да учатъ мудрость;
8 Но има духъ въ человѣка:
И [г]вдъхновеніе-то на Всесилный-тъ го вразумява.
9 [д]Не сѫ *вынѫгы* мудри *само* по голѣми-тѣ:
Нито *само* старци-тѣ разумѣватъ сѫдъ.
10 За това рѣкохъ: Слушайте мя:
Да явіѭ и азъ което знаѭ.
11 Ето, чакахъ вы да говорите;
Слушахъ доказванія та ви,
Додѣ испытате думы-тѣ.
12 И прѣгледахъ вы,
И ето, никой отъ васъ *не може* да обличи Іова,
И да отговори на думы-тѣ му.
13 [е]Да не речете: Ный намѣрихмы мудрость.
Богъ ще го низложи, а не человѣкъ.
14 А той не отпращаше думы къмъ мене:
И азъ нѣма да му отговоріѭ споредъ ваши-тѣ говоренія.
15 Тѣ ся смаяхѫ, не отговорихѫ вече:
Изгубихѫ думы-тѣ си.
16 И чакахъ, обаче не говоряхѫ:
Но стоехѫ: не отговаряхѫ вече.
17 Да отговоріѭ и азъ отъ моіѭ странѫ,
Да явіѭ и азъ което знаѭ,
18 Защото съмь пълнъ съ думы:
Духъ-тъ ми вѫтрѣ въ мене мя утѣснява.
19 Ето, утроба-та ми е като вино не отворено,
Ще ся распукне, както нови мѣхове.
20 Ще проговоріѭ за да си отдъхнѫ:
Ще отворіѭ устны-тѣ си, и ще отговоріѭ.
21 Да ми не бѫде [ж]да станѫ лицепріемникъ,
Нито да поласкаіѭ человѣка.
22 Защото не знаѭ да ласкаіѭ:
Създатель-тъ ми бы мя грабнѫлъ тутакси.

ГЛАВА 33.

1 За то, Іове, чуй сега говореніе-то ми,
И слушай всичкы-тѣ мои думы.
2 Ето, сега отворихъ уста-та си:
Языкъ-тъ ми говори съ уста-та ми.
3 Думы-тѣ ми ще бѫдѫтъ *споредъ* правотѫ-тѫ на сърдце-то ми:

п Ст. 11.
р Прит. 17; 5.
с Мат. 5; 44. Рим. 12; 14.
т Быт. 19; 2, 3. Сѫд. 19; 20, 21. Рим. 12; 13. Евр. 13; 2.
у 1 Пет 4; 9.
ф Быт. 3; 8, 12. Прит. 28; 13. Осія 6; 7.
х Исх. 23; 2.
ц Гл 33; 6.
ч Гл 13; 22.
ш Іак. 5; 4.
щ 3 Цар. 21; 19.
ъ Быт. 3; 18.

а Гл. 33; 9.
б Быт. 22; 21.
в Гл. 15; 10
г 3 Цар. 3; 12. 4; 29. Гл. 35; 11. 38; 36. Прит. 2; 6. Екк. 2; 26. Дан. 1; 17. 2; 21. Мат. 11; 25. Іак. 1; 5.
д 1 Кор. 1; 26.
е Іер. 9; 23. 1 Кор. 1; 29.
ж Лев. 19; 15 Втор 1; 17. 16; 19. Прит. 24; 23. Мат. 22; 16.

И устны-тѣ ми ще произнесѫтъ разумъ
чистъ.
4 [а]Духъ Божій мя е направилъ,
И дыханіе-то на Всесилнаго мя е оживотворило.
5 Ако можешь, отговори ми;
Опълчи ся прѣдъ мене, застани:
6 Ето, [б]азъ сьмь споредъ дума-та ти отъ Божіѭ странѫ:
И азъ отъ калъ сьмь образенъ.
7 Ето, [в]страхъ-тъ ми не ще тя ужаси,
Нито ржка-та ми ще е тежка връзъ тебе.
8 *Ты* наистинѫ рече въ уши-тѣ ми,
И чухъ гласъ-тъ на думы-*тѣ ти*:
9 [г]Чистъ и безъ прѣстѫпленіе сьмь: неповиненъ сьмь,
И беззаконіе нѣма въ мене.
10 Ето, намира причины противъ мене;
[д]Счита мя за неприятель свой.
11 [е]Туря нозѣ-тѣ ми въ кладѫ;
Наблюдава всичкы-тѣ ми пѫтища.
12 Ето, споредъ това не си праведенъ:
Ще ти отговорѭ, защото Богъ е по голѣмъ отъ человѣкъ.
13 Защо [ж]ся прѣпирашь съ него?
Понеже той не дава отвѣтъ ни за едно отъ дѣянія-та си.
14 Защото [з]Богъ говори еднъждь и дваждь,
Но человѣкъ не внимае,
15 [и]Въ сновидѣніе, въ нощно зрѣніе,
Когато дълбокъ сънъ пада на человѣцы-тѣ,
Когато сънуватъ на легло-то *си*,
16 Тогазь [і]отваря уши-тѣ на человѣцы-тѣ,
И запечатува поученіе къмъ тѣхъ;
17 За да отвърне человѣка *отъ* дѣянія-та *му*,
И да извади гордость-тѫ изъ человѣка.
18 Прѣдупазува душѫ-тѫ му отъ ровъ-тъ,
И животъ-тъ му да не падне отъ мечъ.
19 Пакъ ся наказува съ болкы на одръ-тъ си,
И всичкы-тѣ му кости, *съсъ* силны *болкы*,
20 Щото [к]животъ-тъ му ся отвраща отъ хлѣбъ-тъ,
И душа-та му отъ желаемо-то ястіе:
21 Плъть-та му ся изнурява, така щото не ся вижда,
И невидимы-тѣ му кости ся подаватъ.
22 А душа-та му приближава при ровъ-тъ,
И животъ-тъ му при убивающы-тѣ.
23 Ако има вѣститель съ него,
Или обяснитель, единъ между тысящѫ,
За да възвѣсти немовѫ-тѫ правотѫ на человѣка;
24 Тогазь ще му бѫде милостивъ,
И ще рече: Избави го да не слѣзе въ ровъ-тъ:
Азъ намѣрихъ искупуваніе *за него.*
25 Плъть-та му ще е по цвѣтуща отъ на младенецъ:
Ще ся върне въ дни-тѣ на младость-тѫ си:
26 Ще ся помоли Богу, и той ще бѫде добромысленъ къмъ него,
И ще гледа лице-то му съ радость,
И ще отдаде человѣку правдѫ-тѫ му.
27 *Богъ* гледа къмъ человѣцы-тѣ, и [л]като рече *нѣкой:*
Съгрѣшихъ, и искривихъ право-то,
[м]И не мя ползува:
28 [н]Той избавя душѫ-тѫ му да не отиде въ ровъ-тъ,
И животъ-тъ му ще види видѣло.
29 Ето, всичко това прави Богъ,
Дваждь *и* трижды съ человѣка,
30 За [о]да отвърне душѫ-тѫ му отъ ровъ-тъ,
Та да ся просвѣти въ видѣло-то на живы-тѣ.
31 Внимай, Іове, [п]послушай мя:
Мълчи, и азъ ще говорѭ.
32 Ако имашь нѣщо да речешь, отговори ми:
Говори, защото желаѭ да ся оправдаешь.
33 Ако ли не, ты мя послушай:
Мълчи, и ще тя научѫ мудрость.

ГЛАВА 34.

1 И пакъ отговори Еліу, та рече:
2 Слушайте думы-тѣ ми, о мудри,
И дайте ми слушаніе, вы умни;
3 Защото [а]ухо-то опытува думы-тѣ,
А небце-то вкушава ястіе-то.
4 Да изберемъ за себе си сѫдъ;
Да знаемъ помежду си кое е добро-то.
5 Защото Іовъ рече: [б]Праведенъ сьмь:
И [в]Богъ отстрани сѫдъ-тъ ми:
6 [г]Излъганъ сьмь въ сѫдъ-тъ си:
Рана-та ми е неисцѣлна, безъ да имамъ прѣстѫпленіе.
7 Кой человѣкъ, като Іова,
[д]Піе укоры като водѫ,
8 И пѫтува въ съдружество съ дѣлатели-тѣ на беззаконіе-то,
И ходи съ нечестивы человѣцы?
9 Защото [е]рече: Нищо не ползува человѣка
Да благоугождава Богу.
10 Заради това слушайте мя, разумни мѫжіе:
[ж]Да не бѫде, *да има* неправда въ Бога,
И у Всесилнаго беззаконіе.
11 Защото [з]ще отдаде на человѣка споредъ дѣло-то му,
И ще направи да намѣри всякой споредъ пѫть-тъ си.

а Быт. 2; 7.
б Гл. 9; 34, 35. 13; 20, 21. 31; 35.
в Гл. 9; 34. 13; 21.
г Гл. 9; 17. 10; 7. 11; 4. 16; 17. 23; 10, 11. 27; 5. 29; 14. 31; 1.
д Гл. 13; 24. 16; 9. 19; 11.
е Гл. 13; 27. 14; 16. 31; 4.
ж Иса. 45; 9.
з Гл. 40; 5. Псал. 62; 11.
и Числ. 12; 9. Гл. 4; 13.
і Гл. 36; 10, 15.
к Псал. 107; 18.
л 2 Цар. 12; 13. Прит. 28; 13. Лук. 15; 21. 1 Іоан. 1; 9.
м Рим. 6; 21.
н Иса. 38; 17.
о Ст. 28. Псал. 56; 13.
п Псал. 34; 11.

—

а Гл. 6; 30. 12; 11.
б Гл. 33; 9.
в Гл. 27; 2.
г Гл. 9; 17.
д Гл. 15; 16.
е Гл. 9; 22, 23, 30. 35; 3. Мал. 3; 14.
ж Быт. 18; 25. Втор. 32; 4. 2 Лѣт. 19; 7. Гл. 8; 3. 36; 23. Псал. 92; 15. Рим. 9; 14.
з Псал. 62; 12. Прит. 24; 12. Іер. 32; 19. Іез. 33; 20. Мат. 16; 27. Рим. 2; 6. 2 Кор. 5; 10. 1 Пет. 1; 17. Отк. 22; 12.

12 Наистинѫ Богъ нѣма да направи нечестіе. Нито "Всесилный ще извърне правосѫдіе-то.
13 Кой е турилъ върхъ него грыжѫ-тѫ на земіѭ-тѫ:
Или кой е наредилъ всичкѫ вселеннѫіѭ?
14 Ако тури сърдце-то си на человѣка,
ʻЩе оттегли при себе си духъ-тъ му и дыханіе-то му:
15 ʻЩе издъхне купно всяка плъть,
И человѣкъ ще ся върне въ пърсть-тѫ.
16 Сега, ако *имашь* разумъ, чуй това:
Слушай гласъ-тъ на думы-тѣ ми.
17 И ʻтози който ненавиди право-то ще властвува ли?
И ще искарашь ли повиненъ крѣпкый-тъ праведникъ,
18 ʻКойто говори на царь: Нечестивъ си!
На князове: Беззаконни сте!
19 Който ʻне пріема лице-то на князове,
Нито гледа на богатый-тъ повече неже на сиромахъ-тъ?
Понеже ʻвсичкы тѣзи сѫ дѣло на рѫцѣ-тѣ му.
20 Въ еднѫ минутѫ ще умрѫтъ,
И ʻвъ полунощь людіе-тѣ ще ся смутятъ, и ще прѣйдѫтъ:
И якый-тъ ще ся махне не съ рѫкѫ.
21 Защото ʻочи-тѣ му сѫ върху пѫтища-та на человѣка,
И гледа всичкы-тѣ неговы стъпкы.
22 ʻНѣма тьмнина, нито смьртна сѣнка,
Дѣто да ся скрыѭтъ дѣлатели-тѣ на беззаконіе-то:
23 Понеже не ще да тури вече человѣка *въ испытаніе*,
За да дойде въ сѫдъ съ Бога.
24 ʻСъ неизслѣдованъ *способъ* ще строши крѣпкы-тѣ,
И ще тури другы вмѣсто тѣхъ.
25 Защото знае дѣла-та имъ,
И обраща нощь, и тѣ ся сътрыватъ.
26 Ударя гы както нечестивы
На мѣсто дѣто има зрители:
27 Понеже ʻся уклонихѫ отъ него,
И ʻне познахѫ ни еднѫ отъ пѫтища-та му:
28 И ʻнаправихѫ да дойде при него выкъ-тъ на сиромасы-тѣ,
И ʻчу выкъ-тъ на угнетены-тѣ.
29 И когато той утѣшава, кой ще смути?
И когато крые лице-то *си*, кой може да го види?
Было за народъ, или за человѣка еднакво.
30 За ʻда не царува лицемѣръ,
И да ся не впримчуватъ людіе-тѣ.
31 Наистинѫ къмъ Бога трѣба нѣкой да говори:
ʻПострадахъ, не щѫ да направіѭ *вече* зло.
32 Което азъ не видіѭ, ты мя научи:
Ако сьмь сторилъ беззаконіе, не щѫ да сторіѭ вече.
33 Да ли споредъ мнѣніе-то ти ще направи въздаяніе-то, че ты отметашь?
Защото ты ще изберешь, а не азъ:
Говорй прочее което знаешь.
34 Разумни мѫжіе ще ми рекѫтъ,
И мудрый человѣкъ който мя слуша *ще рече:*
35 ʻІовъ не говори съсъ знаяніе,
И думы-тѣ му не сѫ съ разумъ.
36 Желаніе-то ми е, Іовъ да ся испыта до конецъ:
Понеже отговори като нечестиви человѣци.
37 Защото на грѣхъ-тъ си притуря нечестіе:
Рѫкоплеще между насъ,
И умножава думы-тѣ си противъ Бога.

ГЛАВА 35.

1 Отговори пакъ Еліу, и рече:
2 Мыслишь ли че е право това, що рече ты:
Моя-та правда е повече отъ Божіѭ-тѫ?
3 Защото ʻрече ты: Каква ще ми е полза-та?
Какво ще придобыѭ *отъ това* повече неже отъ грѣхъ-тъ си?
4 Азъ ще ти отговоріѭ,
И ʻна пріятели-тѣ ти съ тебе.
5 ʻПогледни къмъ небеса-та, и виждь;
И гледай облацы-тѣ, *колко* сѫ по высокы отъ тебе.
6 Ако съгрѣшавашь, ʻкакво правишь противъ него?
Или *ако* ся умножатъ прѣстѫпленія-та ти, що завършувашь противъ него?
7 ʻАко си праведенъ, какво му давашь?
Или какво зема отъ рѫкѫ-тѫ ти?
8 Нечестіе-то ти *може да повреди* человѣка както тебе:
А правда-та ти *може да ползува* человѣческъ сынъ.
9 ʻОтъ много угнетенія выкатъ:
Пищатъ отъ мышцѫ-тѫ на крѣпкы-тѣ:
10 Но никой не говори: ʻДѣ е Богъ който мя е направилъ,
ʻКойто дава пѣсни нощя,
11 ʻКойто ны вразумява повече отъ земны-тѣ скотове,
И умудрявя ны повече отъ небесны-тѣ птицы?
12 ʻТамъ выкатъ отъ гордость-тѫ на лукавы-тѣ,

и Гл. 8; 3. і Псал. 104; 29. к Быт. 3; 19. Екк. 12; 7. л Быт. 18; 25. 2 Цар. 23; 3. м Исх. 22; 28. н Втор. 10; 17. 2 Лѣт. 19; 7. Дѣян. 10; 34. Рим. 2; 11. Гал. 2; 6. Еф. 6; 9. Кол. 3; 25. 1 Пет. 1; 17. о Гл. 31; 15. п Исх. 12; 29, 30. р 2 Лѣт. 16; 9. Гл. 31; 4. Псал. 31; 15. Прит. 5; 21. 15; 3. Іер. 16; 17. 32; 19. с Псал. 139; 12. Амос. 9; 2, 3. Евр. 4; 13. т Дан. 2; 21. у 1 Цар. 15; 11. ф Псал. 28; 5. Иса. 5; 12. х Гл. 35; 9. Іак 5; 4.

ц Исх. 22; 23. ч 3 Цар. 12; 28, 30. 4 Цар. 21; 9. ш Дан. 9; 7 — 14. щ Гл. 35; 16.

а Гл. 21; 15. 34; 9. б Гл. 34; 8. в Гл. 22; 12. г Прит. 8; 36. Іер. 7; 19. д Гл. 22; 2, 3. Псал. 16; 2. Прит. 9; 12. Рим. 11; 35. е Исх. 2; 23. Гл. 34; 28. ж Иса. 51; 13. з Псал. 42; 8. 77; 6. 149; 5. Дѣян. 16; 25. и Псал. 94; 12. і Прит. 1; 28.

Но той не отговаря.
13 [к]Наистинѫ Богъ не ще да послуша суесловіе-то,
Нито ще погледне Всесилный на него:
14 И даже когато [л]ты говоришь че нѣма да го видишь,
Сѫдъ-тъ е прѣдъ него: за това [м]имай упованіе на него.
15 И сега, понеже [н]не е посѣтилъ въ ярость-тѫ си,
И не е прѣгледалъ съ голѣмѫ жестокость,
16 [о]За това Іовъ отваря уста напразно:
Трупа думы съ неразуміе.

ГЛАВА 36.

1 И Еліу продължи и рече:
2 Потърпи мя малко, и ще ти явіѭ:
Защото има още думы за Бога.
3 Ще земѫ отъ далечь вѣдѣніе-то си,
И ще отдамъ правдѫ на Създателя си:
4 Защото думы-тѣ ми наистинѫ не *ще бѫдѫтъ* лъжливы.
Съвършенный-тъ въ вѣдѣніе-то е при тебе.
5 Ето, Богъ е крѣпъкъ, но не прѣзира *никого:*
[а]Крѣпъкъ въ силѫ на мудрость.
6 Не ще даде животъ на нечестивый-тъ,
А на сиромасы-тѣ дава право-то.
7 [б]Не оттегля очи-тѣ си отъ праведны-тѣ,
Но даже и [в]съ царіе гы туря да сѣдятъ на прѣстолъ вынѫгы,
И сѫ възвишени.
8 И [г]въ узы връзани ако *да сѫ,*
И хванѫти съ вѫжя на скърбь,
9 Тогазь имъ явява дѣла-та имъ,
И прѣстѫпленія-та имъ, че сѫ ся прѣумножили,
10 И [д]отваря ухо-то имъ за поученіе,
И заповѣдува да ся върнѫтъ отъ беззаконіе-то.
11 Ако послушатъ и поработятъ,
[е]Ще свършатъ дни-тѣ си въ добро,
И годины-тѣ си въ веселія.
12 Но ако не послушатъ, ще минѫтъ прѣзъ мечъ,
И ще умрѫтъ въ невѣдѣніе.
13 А лицемѣри-тѣ въ сърдце [ж]трупатъ гнѣвъ:
Не ще выкнѫтъ когато гы свърже:
14 Душа-та имъ [з]умира въ младость,
И животъ-тъ имъ *ся свършува* между мрьсны-тѣ.
15 Избавя скърбный-тъ въ скърбь-тѫ му,
И въ бѣдство отваря уши-тѣ имъ.
16 И така бы тя извелъ изъ тѣснинѫ [и]въ ширинѫ:
Дѣто нѣма тѣснотѫ:
И [і]прѣдлагано-то на трѫпезѫ-тѫ ти, [к]было бы пълно съ тлъстинѫ.
17 Но ты си изпълнилъ сѫдъ на нечестивъ:
Сѫдъ и сѫденіе ще *тя* постигнѫтъ.
18 Понеже *има* ярость, *внимай* съ ударъ да не тя довърши:
Тогазь [л]нито голѣмо искупуваніе бы тя избавило.
19 [м]Ще погледне ли на богатство-то ти?
Нито на злато, нито на всичкѫ-тѫ силѫ на имотъ-тъ.
20 Не желай нощь-тѫ,
Въ коіѧто людіе-тѣ исчезнуватъ отъ мѣсто-то си.
21 Внимай [н]да ся не обърнешь къмъ беззаконіе-то:
Защото [о]ты си прѣдпочелъ това повече отъ скърбь-тѫ.
22 Ето, Богъ е възвышенъ въ силѫ-тѫ си:
[п]Кой поучава като него?
23 [р]Кой му е опрѣдѣлилъ пѫть-тъ му?
Или [с]кой може да *му* рече: Направилъ си беззаконіе?
24 Помни [т]да величишь негово-то дѣло,
Което гледатъ человѣци-тѣ.
25 Всякой человѣкъ го види:
Человѣкъ гледа *това* отъ далечь.
26 Ето, Богъ е великъ, и [у]ный го не знаемъ,
И [ф]число-то на годины-тѣ му е неизслѣдовано.
27 Когато [х]възвлича водны-тѣ капкы,
Тѣ изливатъ отъ пары-тѣ му дъждь,
28 [ц]Които облаци-тѣ истакатъ,
Изобилно капѫтъ връзъ человѣка.
29 Може ли още *нѣкой* да разумѣе распростиранія-та на облацы-тѣ,
Шумъ-тъ на скыніѧ-тѫ му?
30 Ето, [ч]распростира свѣтлинѫ-тѫ си върху неіѧ,
И покрыва морскы-тѣ дъна:
31 Понеже [ш]чрѣзъ тѣхъ сѫди народы-тѣ,
И [щ]дава хранѫ изобилно.
32 [ъ]Въ длани-тѣ *си* крые свѣткавицѫ-тѫ:
И заповѣдува й дѣ да удари.
33 [ы]*Порѫчва й заради пріятель-тъ си,
А противъ нечестивый-тъ готви гнѣвъ.

ГЛАВА 37.

1 Въ това още сърдце-то ми трепери,
И ся клати отъ мѣсто-то си.

к Гл. 27; 9. Прит. 15; 29; Иса. 1; 15. Іер. 11; 11.
л Гл. 9; 11.
м Псал 37; 5, 6.
н Псал. 89; 32
о Гл. 34; 35, 37. 38; 2.

—

а Гл. 9; 4. 12; 13, 16. 37; 23. Псал. 99; 4.
б Псал. 33, 18. 34; 15.
в Псал. 113; 8.
г Псал 107: 10.
д Гл. 33: 16, 23.
е Гл. 21; 13. Иса. 1; 19, 20.
ж Рим. 2; 5.
з Гл. 15; 32. 22; 16. Псал. 55; 23.
и Псал 18: 19. 31. 8. 118; 5.
і Псал. 23; 5.
к Псал. 36; 8.
л Псал. 49; 7.
м Прит. 11; 4.
н Псал. 66; 18.
о Евр. 11; 25.
п Иса. 40; 13, 14. Рим. 11; 34. 1 Кор 2; 16.
р Гл. 34; 13.
с Гл. 34; 10.
т Псал 92: 5. Отк. 15; 3.
у 1 Кор. 13; 12.
ф Псал 90; 2. 102; 24, 27. Евр. 1; 12.
х Псал. 147; 8.
ц Прит. 3; 20.
ч Гл. 37; 3.
ш Гл 37; 13. 38; 23.
щ Псал. 136; 25. Дѣян. 14; 17.
ъ Псал. 147; 8.
ы 3 Цар 18; 41, 45.
* *Или* Шумъ-тъ й показува за неіѧ,
Скотове-тѣ още за *облакъ-тъ* който възлиза.

—

2 Слушайте внимателно грьмъ-тъ на гласъ-тъ му,
И звукъ-тъ който излази изъ уста-та му.
3 Провожда го подъ всичко-то небе,
И свѣтканіе-то му до крайща-та на земіѭ-тѫ.
4 Вслѣдъ него [а] выка гласъ;
Гърми съ гласъ-тъ на величіе-то си;
И като ся чуе гласъ-тъ му, нѣма да гы въспяти.
5 Богъ гърми чудно съ гласъ-тъ си;
[б] Прави величествія които не разумѣвамы.
6 Защото [в] говори къмъ снѣгъ-тъ: Бѫди *на* земіѭ-тѫ:
И къмъ буйный-тъ дъждь, и къмъ силны-тѣ си дъждове.
7 Запечатува рѫкѫ-тѫ на всякого человѣка:
[г] Щото всичкы-тѣ человѣци *които сѫ* негово дѣло, да разумѣватъ.
8 А [д] звѣрове-тѣ влазятъ въ пещеры-тѣ,
И лежатъ на мѣста-та си.
9 Отъ югъ иде вихрушка-та,
А студъ-тъ отъ сѣверъ.
10 [е] Отъ духаніе-то Божіе ся дава ледъ:
И ширина-та на воды-тѣ ся стѣснява.
11 А ведрина-та изгонва гѫстый-тъ облакъ;
Видѣлина-та му распилѣва облацы-тѣ:
12 И тѣ ся носятъ наоколо подъ наставленіе-то му,
[ж] За да правятъ всичко що имъ заповѣдува
По лице-то на обитаемѫ-тѫ земіѭ.
13 И [з] докарва гы, или за наказаніе,
[и] Или за земіѭ-тѫ си, [і] или за милость.
14 Слушай това, Іове:
Стой, та [к] размысли Божіи-тѣ чудеса.
15 Разумѣвашь ли какъ гы нарежда Богъ,
И прави да сіяе свѣтканіе-то на облакъ-тъ му?
16 [л] Разумѣвашь ли равновѣсіе-то на облацы-тѣ,
Чудеса-та [м] на Съвършеннаго въ знаніе-то?
17 Какъ бывать дрехы-тѣ ти топлы,
Когато упокоява земіѭ-тѫ чрѣзъ югъ-тъ?
18 [н] Прострѣлъ ли си съ него твърдь-тѫ,
Силнѫ-тѫ както лѣяно огледало?
19 Научи ны що да му речемъ:
Отъ тьмнинѫ ный не можемъ да наредимъ *думы-тѣ си.*
20 Ще му ся възвѣсти ли ако азъ говорѭ?
Ако продума человѣкъ, непрѣмѣнно ще бѫде погълнѫтъ.
21 И сега *человѣци-тѣ* не могѫтъ да погледнѫтъ въ свѣтло-то сіяніе,
Което е въ твърдь-тѫ, като замине вѣтрътъ та ѭ очисти,
22 *И* дойде златозарно врѣме отъ сѣверъ.
Страшна слава *има* въ Бога.
23 Всесиленъ е, [о] не можемъ да го проумѣемъ:
[п] Прѣвъсходенъ е въ силѫ, и въ сѫдъ,
И въ множество-то на правдѫ-тѫ: не угнѣтава.
24 За това [р] му ся боятъ человѣци-тѣ:
И той не гледа на нѣкого отъ [с] мудры-тѣ въ сърдце.

ГЛАВА 38.

1 Тогазь отговори Господь [а] Іову изъ буріѭ-тѫ, и рече:
2 [б] Кой е той който помрачава съвѣтъ-тъ *ми*
[в] Съ неразумны думы?
3 [г] Опаши сега чрѣсла-та си като мѫжъ:
Защото ще тя попытамъ, и обади ми.
4 [д] Дѣ бѣше ты когато основахъ земіѭ-тѫ?
Извѣсти *ми,* ако имашь разумъ.
5 Кой положи мѣркы-тѣ ѝ, *кажи* ако знаешь?
Или кой тегли равномѣръ по неѭ?
6 На какво сѫ утвърдены основанія-та ѝ?
Или кой положи краеѫгълный-тъ ѝ камыкъ,
7 Когато звѣзды-тѣ на зорѫ-тѫ пѣехѫ наедно,
И [е] всичкы-тѣ Божіи сынове радостно выкахѫ?
8 Или [ж] *кой* затвори море-то съ врата,
Когато ся устреми та излѣзе *като* изъ маткѫ?
9 Когато го облѣкохъ съ облакъ,
И го повихъ съ мьглѫ,
10 И [з] положихъ му прѣдѣлъ чрѣзъ заповѣданіе-то си,
И турихъ вереи и врата,
11 И рѣкохъ: До тукъ ще дохождашь, и нѣма да прѣминешь;
И [и] тукъ ще ся спира гордость-та на волны-тѣ ти.
12 [і] Въ дни-тѣ си ты заповѣдалъ ли си на ранинѫ-тѫ?
Показалъ ли си на зорѫ-тѫ мѣсто-то ѝ,
13 За да хване крайща-та на земіѭ-тѫ,
[к] Щото злодѣйци-тѣ да ся отърснѫтъ отъ неѭ?
14 Тя ся прѣобразува като печатаемъ калъ:
И *всичко* ся прѣдставя като облѣкло.
15 И [л] видѣлина-та на нечестивы-тѣ ся отнема отъ тѣхъ,
[м] А мышца-та на гордѣливы-тѣ ся съкрушава.
16 [н] Влѣзвалъ ли си до изворы-тѣ на море-то?
Или ходилъ ли си въ издируваніе на безднѫ-тѫ?

а Псал. 29; 3. 68; 33.
б Гл. 5; 9. 9; 10. 36; 26. Отк. 15; 3.
в Псал. 147; 16, 17.
г Псал. 109; 27.
д Псал. 104; 22.
е Гл. 28; 29. 30. Псал. 147; 17, 18.
ж Псал. 148; 8.
з Исх. 9; 18, 23. 1 Цар. 12; 18, 19. Езд. 10; 9. Гл. 36; 31.
и Гл. 38; 26. 27.
і 2 Цар. 21; 10. 3 Цар. 18; 45.
к Псал. 111; 2.
л Гл. 36; 29.
м Гл. 36; 4.
н Быт. 1; 6. Иса. 44; 24.
о 1 Тим. 6; 16.
п Гл. 36; 5.
р Мат. 10; 28.
с Мат. 11; 25. 1 Кор. 1; 26.

—

а Исх. 19; 16, 18. 3 Цар. 19; 11. Іез. 1; 4. Нау. 1; 3.
б Гл. 34; 35. 42; 3.
в 1 Тим. 1; 7.
г Гл. 40; 7.
д Псал. 104; 5. Прит. 8; 29. 30; 4.
е Гл. 1; 6.
ж Быт. 1; 9. Псал. 33; 7. 104; 9. Прит. 8; 29. Іер. 5; 22.
з Гл. 26; 10.
и Псал. 89; 9. 93; 4.
і Псал. 74; 16. 148; 5.
к Псал. 104; 35.
л Гл. 18; 5.
м Псал. 10; 15.
н Псал. 77; 19.

17 [о] Отворихж ли ся тебѣ врата-та на смърть-тж?
Или видѣлъ ли си врата-та на смъртнж-тж сѣнкж?
18 Позналъ ли си ширинж-тж на земіж-тж?
Кажи, ако си разумѣлъ всичко това.
19 Дѣ е пжть-тъ къмъ обиталище-то на видѣлинж-тж?
И на тьмнинж-тж, дѣ е мѣсто-то ѝ,
20 За да іж хванешь въ прѣдѣлъ-тъ ѝ,
И да познаешь пжтекы-тѣ на домъ-тъ ѝ?
21 Знаешь ли, че тогазь си ся родилъ?
Или че е голѣмо число-то на твои-тѣ дни?
22 Влѣзвалъ ли си [п] въ съкровища-та на снѣгъ-тъ?
Или виждалъ ли си съкровища-та на градъ-тъ,
23 [р] Които съхранявамъ за врѣме на скърбь,
За день на бой и на брань?
24 Прѣзъ кой пжть ся расподѣля видѣлина-та,
Или ся распърснува по земіж-тж въсточный-тъ вѣтръ?
25 [с] Кой отвори потоцы за буйны-тѣ дъждове,
Или пжть за свѣткавицж-тж на гърмъ-тъ,
26 За да докара дъждь върху ненаселенж земіж,
Въ пустыніж, дѣто нѣма человѣкъ,
27 [т] За да насыти непроходимж-тж и ненаселенж-тж земіж,
И да направи да изникне прозябеніе-то на злакъ-тъ?
28 [у] Дъждь-тъ има ли бащж?
Или кой роди капкы-тѣ на росж-тж?
29 Отъ чіж маткж излиза ледъ-тъ?
И [ф] кой роди небеснж-тж сланж?
30 Воды-тѣ ся скрывать като *подъ* камыкъ,
И лице-то на безднж-тж [х] ся смързнува.
31 Можешь ли да вържешь върскы-тѣ [ц] на Пліады-тѣ,
Или да развържешь узы-тѣ на Оріона?
32 Можешь ли да извадишь небесны-тѣ знакове въ врѣме-то имъ?
Или можешь ли да водишь Мечкж-тж съсъ синове-тѣ ѝ?
33 Познавашь ли [ч] законы-тѣ на небе-то?
Можешь ли да наредишь негово-то владѣніе на земіж-тж?
34 Можешь ли да подигнешь гласъ-тъ си до облацы-тѣ,
За да тя покрые изобиліе отъ воды?
35 Можешь ли да непроводишь свѣткавицы, та да излѣзжть,
И да ти рекжть: Ето, ны?
36 [ш] Кой тури мудрость вжтрѣ *въ человѣка?*
Или кой даде разумъ на сърдце-то *му?*
37 Кой може да брои облацы-тѣ съ мудрость?
Или кой може да испразднува небесны-тѣ мѣхове,
38 За да ся слегне пьрсть-та въ сгжстеніе,
И буцы-тѣ да ся слѣпнуватъ?
39 [щ] Ще уловишь ли ловъ за львъ-тъ?
Или ще насытишь ли охотж-тж на львовы-тѣ щенета,
40 Когато лежатъ въ пещеры-тѣ,
И сѣдятъ на легла-та за да прѣчакуватъ?
41 [ъ] Кой приготвя на вранъ-тъ хранж-тж му,
Когато пилета-та му отъ нѣманіе на хранж
Ся скытатъ и выкатъ къмъ Бога?

ГЛАВА 39.

1 Знаешь ли врѣме-то на рожданіе-то на дивы-тѣ козы по канары-тѣ?
Можешь ли забѣлѣжи [а] кога раждатъ кошуты-тѣ?
2 Можешь ли да прѣброишь колко мѣсецы испълнятъ тѣ?
Или знаешь ли врѣме-то на рожданіе-то имъ?
3 Тѣ ся навождатъ, раждатъ дѣца-та си,
Освобождаватъ ся отъ болѣзни-тѣ си.
4 Чада-та имъ заякнуватъ, растжтъ въ поле-то:
Излазятъ, и не ся вращатъ *вече* при тѣхъ.
5 Кой е пуснжлъ свободенъ дивый-тъ оселъ?
Или кой е развързалъ узы-тѣ на онагръ-тъ?
6 [б] Комуто сьмь направилъ кжщж пустыніж-тж,
И жилище негово соленинж-тж.
7 Присмива ся на градскый-тъ мятежъ:
Не чуе выкъ-тъ на подканатель-тъ:
8 Горы-тѣ които обыкаля сж паша-та му,
И ходи да търси всякакво зеленище.
9 [в] Да ли ще рачи единорогъ-тъ да ти работи,
Или ще прѣнощува ли въ ясли-тѣ ти?
10 Можешь ли да вържешь единорогъ-тъ съ впрягало-то му за ораніе?
Или ще заравня ли полета-та задъ тебе?
11 Ще ся облегнешь ли на него, защото е сила-та му голѣма?
Или ще оставишь ли нему работж-тж си?
12 Ще ся увѣришь ли нему да донесе жито-то ти,
И да *го* събере въ гумно-то ти?
13 Крыла-та на камилоптицж-тж ся движатъ радостно:
Тѣ да ли сж крыла и пера на щръкъ-тъ?
14 Но тя оставя яйца-та си въ земіж-тж,
И топли гы на пьрсть-тж,
15 И забравя че е възможно нога да гы смаже,
Или полскый звѣрь да гы стжпче.
16 [г] Ожесточава ся противъ чада-та си, като че не сж нейны;

о Псал. 9; 13.
п Псал. 135; 7.
р Исх. 9; 18. Іис. Нав. 10; 11. Иса 30; 30. Іез. 13; 11, 13. Откр. 16; 21.
с Гл. 28; 26.
т Псал. 107; 35.
у Иер. 14; 22. Псал. 147; 8.
ф Псал. 147; 16.
х Гл. 37; 10.
ц Гл. 9; 9. Ам. 5; 8.
ч Іер. 31; 35.
ш Гл. 32; 8. Псал. 51; 6. Еккл. 2; 26.
щ Псал. 104; 21. 145; 15.
ъ Псал. 147; 9. Мат. 6; 26.
а Псал. 29; 9.
б Гл. 24; 5. Іер. 2; 24. Осі. 8; 9.
в Числ. 23; 22. Втор. 33; 17.
г Плачь 4; 3.

Напразно ся труди, безъ да ся бои:
17 Защото Богъ iж е лишилъ отъ мудрость,
И [д]не й е отдѣлилъ разумъ.
18 Когато стане права,
Присмива ся на конь-тъ и на всадника му.
19 Ты ли си далъ силж на конь-тъ?
Ты ли си облѣклъ вратъ-тъ му съ гривж?
20 Ты ли го правишь да скача като скакалецъ?
Екотъ-тъ на пръханіе-то му е ужасенъ.
21 Копае *съ кракъ* въ долъ-тъ, и ся радува на силж-тж *си*:
[е]Излѣзва на срещж оружія-та.
22 Присмива ся на страхъ-тъ, и не трепери:
Нито ся враща отъ лице-то на мечь-тъ.
23 Тулъ-тъ трѣщи противъ него,
Блескаво-то копіе, и сулица-та:
24 Погълща земiж-тж съ буйство и свирѣпство:
И при гласъ-тъ на тржбж не ся удържа:
25 Щомъ затржби тржба-та, той казува: Хо, хо!
И отъ далечь подушува бой-тъ,
Выкъ-тъ на войводы-тѣ, и крясъкъ-тъ.
26 Чрѣзъ твоiж-тж ли мудрость лети ястребъ-тъ,
И простира крыла-та си къмъ югъ?
27 Чрѣзъ твоiж-тж ли заповѣдь ся възвышава орелъ-тъ,
И [ж]прави гнѣздо-то си по высочины-тѣ?
28 Живѣе въ канары-тѣ,
И обитава по върхове-тѣ на канары-тѣ и на непроходны-тѣ *мѣста:*
29 Отъ тамъ си открыва хранж,
Очи-тѣ му съглеждатъ отъ далечь:
30 И пилета-та му смучатъ кръвь:
И [з]дѣто има трупове, той е тамъ.

ГЛАВА 40.

1 Отговори още Господь Iову, и рече:
2 [а]Който ся сжди съсъ Всесилнаго, ще *го* научи ли?
Тозь който обличава Бога нека отговори на това:
3 Тогазь Iовъ отговори Господу, и рече:
4 Ето, [б]азъ сьмь нищоженъ: какво могж да ти отговорiж?
[в]Ще турiж ржкж-тж си на уста-та си.
5 Еднъждь сьмь говорилъ, и не щж да отговорiж *вече*:
И дваждь; но не щж да притурiж.
6 [г]Тогазь отговори Господь Iову изъ бурiж-тж, и рече:
7 [д]Опаши сега като мжжъ чрѣсла-та си:
Азъ [е]ще тя попытамъ, и ты ми обади.
8 [ж]Ще унищожишь ли сждбж-тж ми?
Ще мя осждишь ли, за да ся оправдаешь?
9 Имашь ли мышцж като Бога?
Или [з]можешь ли да гърмишь съ гласъ като него?
10 [и]Украси ся сега съ великолѣпіе и прѣвъсходство:
И облѣчи ся въ славж и красотж.
11 Изливай ярость-тж на гнѣвъ-тъ си:
И гледай всякой гордѣливъ, и смирявай го.
12 [i]Гледай всякой гордѣливъ, и сваляй го:
И стъпкувай нечестивы-тѣ на мѣсто-то имъ.
13 Скрый гы наедно въ пърсть-тж:
Затвори лица-та имъ въ скрыто мѣсто.
14 Тогазь и азъ ще ти исповѣдамъ,
Че десница-та ти може да тя спасе.
15 Ето сега Веемоѳъ, когото сьмь направилъ съ тебе,
Яде трѣва като волъ.
16 Ето сега, сила-та му е въ чрѣсла-та му,
И якость-та му въ *рыбицы-тѣ на коремъ-тъ му.
17 Клати опашкж-тж си като кедръ:
Жилы-тѣ на бедра-та му сж сплетены,
18 Кости-тѣ му сж мѣдны цѣви:
Кокали-тѣ му като желѣзны верен.
19 То е изящно-то дѣло Божіе:
Който го е направилъ, той може да приближи *до него* мечь-тъ си.
20 Наистинж [к]горы-тѣ промышляватъ за него хранж,
Дѣто играiжтъ вси-тѣ полскы звѣрове.
21 Лѣга подъ сѣнчесты-тѣ дървія,
Подъ покрывъ-тъ на тръсть-тж, и *въ* блата-та.
22 Сѣнчесты-тѣ дървія го покрыватъ *съсъ* сѣнкж-тж си:
Върбы-тѣ на утокы-тѣ го окружаватъ.
23 Ето, ако ся наводни рѣка не бърза да бѣга:
Не мари ако бы ся и Iорданъ устремилъ въ уста-та му.
24 Може ли *нѣкой* да го хване явно?
Или въ сѣти да продупчи носъ-тъ *му?*

ГЛАВА 41.

1 Можешь ли да извлѣчешь вънъ [а]Левіаѳана съ вждицж?
Или да снемешь языкъ-тъ му съ вжже?
2 Можешь ли, [б]тури оглавникъ на носъ-тъ му?
Или да пробіешь челюсть-тж му съ кукж?
3 Ще умножи ли той къмъ тебе моленія?
Ще ти говори ли съсъ сладость?
4 Ще ли направи уговоръ съ тебе?
Ще го земешь ли за вѣченъ слугж?
5 Можешь ли игра съ него като *съ* птицж?
Или можешь ли го върза заради слугыни-тѣ си?
6 Могжтъ ли дружина да направятъ угощеніе отъ него?
Могжтъ ли го раздѣли между търговцы-тѣ?

[д] Гл. 35; 11.
[е] Iер. 8; 6.
[ж] Iер. 49; 16. Авд. 4.
[з] Мат. 24; 28. Лук. 17; 37.

[а] Гл. 33; 13.
[б] Езд. 9; 6. Гл 42; 6. Псал. 51; 4.
[в] Гл. 29: 9. Псал. 39; 9.
[г] Гл. 38; 1.
[д] Гл. 38; 3.
[е] Гл. 42; 4.
[ж] Псал. 51; 4. Рим. 3; 4.
[з] Гл. 37; 4. Псал. 29; 3, 4.
[и] Псал. 93; 1. 104; 1.
[i] Иса. 2; 12. Дан. 4; 37.
* *Или* пжпъ-тъ.
[к] Псал. 104; 14.

[а] Псал. 104; 26. Иса. 27; 1.
[б] Иса. 37; 29.

7 Можешь ли напълни кожѫ-тѫ му съсъ сулицы?
Или главѫ-тѫ му съ рыбарскы копія?
8 Турй рѫкѫ-тѫ си на него:
Помени бой-тъ *и* не направяй вече *това.*
9 Ето, надежда-та *да* го *хване нѣкой* е суетна:
Даже отъ вижданіе-то му не пада ли долу?
10 Нѣма смѣлъ който да го раздразни:
И кой може да застане прѣдъ мене?
11 [a]Кой ми е далъ понапрѣдъ, та да *му* въздамъ?
[в]Това което е подъ всичко-то небе, мое е.
12 Нѣма да мълкнѫ за удове-тѣ му, нито за силѫ-тѫ му,
Нито за хубаво-то му устройство.
13 Кой може да открые лице-то на дрехѫ-тѫ му?
Кой може да влѣзе вѫтрѣ въ двойны-тѣ му челюсти?
14 Кой може да отвори врата-та на лице-то му?
Зѫби-тѣ му изоколо сѫ ужасни.
15 Крѣпкы-тѣ *му* щитчета сѫ похвала-та *му*
Съединены наедно и цвърсто запечатаны:
16 Едно-то допира до друго-то,
Щото ни въздухъ не може да влѣзе между тѣхъ:
17 Прилѣпены сѫ едно съ друго:
Държатъ ся помежду си толко, щото не могѫтъ да ся отдѣлятъ.
18 Въ кыханіе-то му блещи свѣтъ,
И очи-тѣ му сѫ като клепачи-тѣ на зорѫ-тѫ.
19 Изъ уста-та му излизатъ свѣщи запалены,
И пръскатъ искры огненны.
20 Изъ ноздри-тѣ му излази дымъ,
Както *изъ* гърне възврѣло или котелъ.
21 Дыханіе-то му запаля вѫглища,
И пламыкъ излази изъ уста-та му.
22 На вратъ-тъ му сила обитава,
И страхъ скача прѣдъ него.
23 Слоеве-тѣ на снагѫ-тѫ му сѫ слѣпени:
Твърди сѫ на него; не могѫтъ да ся поклатятъ.
24 Сърдце-то му е твърдо като камыкъ:
Даже твърдо като долній-тъ воденичень камыкъ.
25 Когато става, силни-тѣ ся ужасаватъ,
И отъ страхъ ся смаюватъ.
26 Мечь-тъ на тогозь който излази на срещѫ му не може да удържи:
Копіе, сулица, ни броня.
27 Вмѣнява желѣзо-то като плѣвѫ,
Мѣдь-та като гнило дърво.
28 Стрѣлы-тѣ не могѫтъ да го направятъ да бѣга:
Каменіе-тѣ на пращѫ-тѫ сѫ за него като слама.
29 Сулицы-тѣ ся вмѣняватъ вмѣсто сламѫ:
Присмива ся на маханіе-то на копіе-то.
30 Остры чрѣпіе има подъ него:
Постила остры нѣща връзъ тиніѭ-тѫ.
31 Прави безднѫ-тѫ да ври като конобъ:
Прави море-то като сѫсѫдъ на мироварецъ.
32 Оставя слѣдъ себе си свѣтлѫ диріѭ:
Така що вмѣнилъ бы нѣкой безднѫ-тѫ сѣдинявѫ.
33 На земіѭ-тѫ нѣма подобенъ нему,
Създаденъ да нѣма страхъ.
34 Изглежда всяко высоко нѣщо;
Царь е надъ всичкы-тѣ сынове на гордость-тѫ.

ГЛАВА 42.

1 Тогазь отговори Іовъ Господу, и рече:
2 Знаѭ че [а]всичко можешь,
И никоя твоя мысль не може да бѫде възбранена.
3 [б]Кой е той що крые съвѣтъ-тъ неразумно?
И тъй азъ говорихъ онова което не сьмь разумѣвалъ:
[в]Нѣща прѣчудны за мене, които не сьмь познавалъ:
4 Слушай, моліѭ ся, и азъ ще говоріѭ:
[г]Ще тя попытамъ, и ты ми обади.
5 Слушалъ сьмь за тебе съсъ слушаніе-то на ухо-то.
Но сега око-то ми тя види:
6 За това [д]ся гнусіѭ *отъ себе си,*
И ся каіѭ въ пьрсть и пепелъ.

7 А когато Господь издума тѣзи думы на Іова, рече Господь на Елифаза Ѳеманецъ-тъ: Распали ся ярость-та ми противъ тебе, и противъ двама-та ти пріятели; защото не говорихте за мене право-то както 8 рабъ-тъ ми Іовъ. За това земѣте сега за себе си [е]седмь телцы, и седмь овны, та [ж]идѣте при рабъ-тъ ми Іова, и принесѣте всесъжженіе за себе си: а Іовъ рабъ-тъ ми [з]ще ся помоли за васъ; защото ще пріемѫ лице-то му; за да не сторіѭ съ васъ *споредъ* безуміе-то *ви;* защото не говорихте за мене право-то, както рабъ-тъ ми Іовъ.

9 И отидохѫ Елифазъ Ѳеманецъ-тъ, и Валдадъ Савхыецъ-тъ, *и* Софаръ Наамаѳецъ-тъ, та направихѫ както имъ заповѣда Господь: и Господь пріе лице-то Іовово.

10 И [и]върнѫ Господь плѣненіе-то Іовово, като ся помоли за пріятели-тѣ си: и даде Господь на Іова [і]двойно всичко каквото 11 имаше *понапрѣдъ.* Тогазь дойдохѫ при него [к]всичкы-тѣ му братія, и всичкы-тѣ

[а] Рим. 11; 35.
[в] Исх. 19; 5. Втор. 10; 14. Псал. 24; 1. 50; 12. 1 Кор. 10; 26, 28.

[а] Быт. 18; 14. Мат. 19; 26. Мар. 10; 27. 14; 36. Лук. 18; 27.
[б] Гл. 38; 2.
[в] Псал. 40; 5. 131; 1. 139; 6.
[г] Гл. 38; 3. 40; 7.

[д] Езд. 9; 6. Гл. 40; 4.
[е] Чис. 23; 1.
[ж] Мат. 5; 24.
[з] Быт. 20; 17. Іак. 5; 15, 16. 1 Іоан. 5; 16.
[и] Псал. 14; 7. 126; 1.
[і] Иса. 40; 2.
[к] Виж Гл. 19; 13.

му сестры, и всичкы които го познавахѫ понапрѣдъ, та ядохѫ хлѣбъ съ него въ домъ-тъ му; и плакахѫ за него, и утѣшихѫ го, за всичко-то зло което Господь нанесе на него: и даде му всякой по единъ сребърникъ, и всякой по единѫ златнѫ обецѫ.

12 И [л]благослови Господь послѣдни-тѣ *дни* на Іова повечь отъ първы-тѣ му: щото [м]придобы четыринадесеть тысящы овцы, и шесть тысящы камилы, и тысящѫ съ-
13 прѫга волове, и тысящѫ ослицы. [н]Родихѫ му ся още седмь сынове и три дъ-
14 щери: И нарече име-то на първѫ-тѫ, Іемимѫ; и име-то на вторѫ-тѫ, Касіѭ; и
15 име то на третѫ-тѫ, Керенъ-аппухъ. И не ся намѣрувахѫ по всичкѫ-тѫ земѭ жены красны като Іововы-тѣ дъщери; и отецъ имъ даде имъ наслѣдіе между братія-та имъ.
16 Подиръ това [о]живѣ Іовъ сто и четыридесеть годины, и видѣ сынове-тѣ си, и сынове-тѣ на сынове-тѣ си, четыри рода.
17 И умрѣ Іовъ, старъ и [п]сытъ отъ дни.

ПСАЛМИ.

ПСАЛОМЪ 1.

1 [а]Блаженъ онзи человѣкъ,
Който не ходи по съвѣтъ-тъ на нечестивы-тѣ,
И [б]въ пѫть-тъ на грѣшны-тѣ не стои,
И на сѣдалище-то на присмиватели-тѣ не сѣди:
2 Но воля-та му е [в]въ законъ-тъ Господень,
И [г]въ неговъ-тъ законъ ся поучава деня и нощя.
3 И ще бѫде като дърво [д]насадено при водны утокы,
Което дава плодъ-тъ си въ врѣме-то си,
И листъ-тъ му не повѣнува;
И всичко що прави, [е]ще успѣе.
4 Нечестиви-тѣ не така:
Но [ж]като прахъ-тъ отъ плѣвѫ-тѫ, който вѣтръ-тъ отвѣва.
5 За то нечестиви-тѣ нѣма да станѫтъ на сѫдъ-тъ,
Нито грѣшни-тѣ въ събраніе-то на праведны-тѣ.
6 Защото [з]познава Господь пѫть-тъ на праведны-тѣ;
А пѫть-тъ на нечестивы-тѣ ще погыне.

ПСАЛОМЪ 2.

1 Защо ся [а]расфучахѫ язычници-тѣ,
И народи-тѣ намыслихѫ суетѫ?
2 Прѣдстанѫхѫ земни-тѣ царіе,
И князове-тѣ ся събрахѫ наедно
Противъ Господа, и противъ [б]Помазанника му, *и думахѫ*:
3 [в]Да расkѫснемъ вървы-тѣ имъ,
И да отхвърлимъ отъ насъ вѫжя-та имъ.
4 [г]Тойзи който сѣди на небеса-та [д]ще ся смѣе:
Господь ще имъ ся поругае.
5 Тогазь ще имъ продума съ гнѣвъ-тъ си,
И съ ярость-тѫ си ще гы смути.
6 Но азъ, *ще рече*, помазахъ Царя си
[е]Надъ Сіонъ, святѫ-тѫ моѭ горѫ.
7 Азъ ще възвѣстѭ повелѣніе-то:
Господь ми рече: [ж]Сынъ мой си ты:
Азъ днесь тя родихъ.
8 [з]Поискай отъ мене, и ще *ти* дамъ народы-тѣ за наслѣдіе твое,
И за стяжаніе твое краища-та на земѭ-тѫ.
9 [и]Ще гы [*]съкрушишь съсъ жезлъ желѣзенъ,
Като грънчарскый съсѫдъ ще гы строшишь.
10 Сега прочее, царіе, разумѣйте:
Научѣте ся, земни сѫдіи.
11 [і]Слугувайте на Господа съсъ страхъ,
И [†]бойте *му* ся [к]съ трепетъ.
12 [л]Цѣлувайте Сынъ-тъ, за да ся не разгнѣва,
И погынете въ пѫть-тъ,
[м]Когато ся распали малко негова-та ярость.
[н]Блажени сѫ всичкы които ся надѣѭтъ на него.

л Гл. 8; 7. Іак. 5; 11.
м Вижь Гл. 1; 3.
н Гл. 1; 2.
о Гл. 5; 26. Прит. 3; 16.
п Быт. 25; 8.

1

а Прит. 4; 14, 15.
б Псал. 26; 4 Іер. 15; 17.
в Псал. 119; 35, 47, 92.
г Іис. Нав. 1; 8. Псал. 119; 1, 97.
д Іер. 17; 8. Іез. 47; 12.
е Быт. 39; 3, 23. Псал. 128; 2. Иса. 3; 10.
ж Іов. 21; 18. Псал. 35; 5. Иса. 17: 13. 29; 5. Осія 13; 3.
з Псал. 37; 18. Нау. 1; 7. Іоан. 10; 14. 2 Тим. 2; 19.

2

а Псал. 46; 6. Дѣян. 4; 25, 26.
б Псал. 45; 7. Іоан. 1; 41.
в Іер. 5; 5. Лук. 19; 14.
г Псал. 11; 4
д Псал. 37; 13. 59; 8. Прит. 1; 26.
е 2 Цар. 5; 7.
ж Дѣян. 13; 33. Евр 1; 5. 5; 5.
з Псал. 22; 27. 72; 8. 89; 27 Дан. 7; 13, 14. Вижь Іоан. 17; 4, 5.
и Псал. 89; 23. Отк. 2; 27. 12; 5. 19; 15.
* *Или* пасешь
і Евр. 12; 28.
† *Или* радувайте
к Фил. 2; 12.
л Іоан. 5; 23.
м Отк. 6; 16, 17
н Псал. 34; 8. 84; 12. Прит. 16; 20. Иса. 30; 18. Іер. 17; 7. Рим. 9; 33. 10; 11. 1 Пет. 2; 6.

ПСАЛОМЪ 3.

Псаломъ Давидовъ, когато бѣгаше отъ сына си Авессалома.

1 Господи, [а]колко ся умножихѫ врагове-тѣ ми!
Мнозина въставатъ вързъ мене.
2 Мнозина думатъ за моіѭ-тѫ душѫ:
[б]Нѣма за него спасеніе въ Бога. (Села.)
3 Но ты си, Господи, [в]защищеніе мое,
Слава моя, и [г]който възвышавашь главѫ-тѫ ми.
4 Выкнѫхъ съ гласъ-тъ си къмъ Господа,
И [д]послуша мя [е]отъ святѫ-тѫ си горѫ. (Села.)
5 Азъ легнѫхъ, [ж]и спахъ:
Станѫхъ, защото Господь мя поддьржа.
6 [з]Не ще да ся убоіѭ отъ много тысящы людіе,
Които нападатъ вързъ мене изоколо.
7 Стани, Господи: спаси мя, Боже мой:
Защото ты [и]си поразилъ въ челюсть-тѫ всичкы-тѣ ми непріятели:
Строшилъ си зѫбы-тѣ на нечестивы-тѣ.
8 [і]Отъ Господа е спасеніе-то:
Връху твои-тѣ людіе е благословеніе-то ти. (Села).

ПСАЛОМЪ 4.

Пьрвому пѣвцу, на Негыноѳъ. Псаломъ Давидовъ.

1 Когато выкамъ, послушай мя, Боже на правдѫ-тѫ ми:
Въ утѣсненіе *като бѣхъ*, разширилъ си мя:
Помилуй мя, и послушай молитвѫ-тѫ ми.
2 Сынове человѣческы, до кога *ще обращате* славѫ-тѫ ми въ бесчестіе?
До кога ще обычате суетѫ *и* ще искате лъжѫ? (Села.)
3 Но познайте че [а]избра Господь прѣподобный-тъ си:
Господь ще чуе когато выкамъ къмъ него.
4 [б]Треперяйте, и не сыгрѣшавайте:
[в]Размышлявайте въ сьрдца-та си на одръ-тъ си, и мълчѣте. (Села.)
5 [г]Пожьртвувайте жьртвы на правдѫ,
И [д]надѣйте ся на Господа.
6 Мнозина думатъ: Кой ще ни покаже добро-то?
[е]Възвыши връху насъ видѣлинѫ-тѫ на лице-то си, Господи.
7 [ж]Турилъ си въ сьрдце-то ми радость,
По голѣмѫ отъ *тѣхнѫ-тѫ*, когато имъ ся умножава жито-то и вино-то.
8 [з]Мирно ще легнѫ и ще спіѭ,
[и]Защото само ты, Господи, правишь мя да живѣіѭ въ безопасность.

ПСАЛОМЪ 5.

Пьрвому пѣвцу, на Нехылоѳъ. Псаломъ Давидовъ.

1 Послушай, Господи, думы-тѣ ми:
Разумѣй стенаніе-то ми,
2 Внимай [а]на гласъ-тъ на выканіе-то ми,
Царю мой, и Боже мой:
Защото [б]на тебе ще ся помоліѭ.
3 Господи, [в]на раннинѫ ще чуешь гласъ-тъ ми:
На раннинѫ ще прѣдстанѫ прѣдъ тебе и ще чакамъ.
4 Защото не си ты Богъ който да иска беззаконіе:
Лукавый-тъ нѣма да живѣе при тебе.
5 [г]Нито ще застанѫтъ безумни-тѣ прѣдъ твои-тѣ очи:
Ненавидишь всичкы които правятъ беззаконіе;
6 [д]Ще истрѣбишь онѣзи които говорятъ лъжѫ:
[е]Господь ся гнуси отъ кръвникъ и льстивъ человѣкъ.
7 Но азъ съ множество-то на твоіѭ-тѫ милость ще влѣзнѫ въ домъ-тъ ти:
Съ твой-тъ страхъ ще ся поклоніѭ [ж]въ храмъ-тъ на святынѭ-тѫ ти.
8 Господи, [з]води мя съ правдѫ-тѫ си поради врагове-тѣ ми:
[и]Управи пѫть-тъ си прѣдъ мене.
9 Защото нѣма въ уста-та имъ истинѫ:
Сьрдце-то имъ е лукавство:
[і]Гробъ отверенъ е гърло-то имъ:
[к]Съ языкъ-тъ си ласкаіѭтъ.
10 Осѫди гы, Боже: [л]нека паднѫтъ въ кроежы-тѣ си:
Изрини гы за множество-то на прѣстѫпленія-та имъ,
Защото ся подигнѫхѫ противъ тебе.
11 И [м]нека ся веселятъ всичкы които ся надѣіѭтъ на тебе:
Нека ся радуватъ завсегда, защото ты имъ си покровитель:
И нека ся хвалятъ въ тебе онѣзи които любятъ твое-то име.
12 Защото ты, Господи, [н]ще благословишь праведный-тъ;
Ще го покрыешь съ благоволеніе както съсъ щитъ.

3

а 2 Цар. 15; 12. 16; 15.
б 2 Цар. 16; 8. Псал. 71; 11.
в Быт. 15; 1. Псал. 28; 7. 119; 114.
г Псал. 27; 6.
д Псал. 34; 4.
е Псал. 2; 6. 43; 3. 99; 9.
ж Лев. 26; 6. Псал. 4; 8. Прит. 3; 24.
з Псал. 27; 3.
и Іов. 16; 10. 29; 17. Псал. 58; 6. Плач. 3; 30.
і Прит. 21; 31. Иса. 43; 11. Іер. 3; 23. Осія. 13; 4. Іона 2; 9. Отк. 7; 10. 19; 1.

4

а 2 Тим. 2; 19. 2 Пет. 2; 9.
б Ефес. 4; 26.
в Псал. 77; 6. 2 Кор. 13; 5.
г Втор. 33; 19. 2 Цар. 15; 12. Псал. 50; 14. 51; 19.
д Псал. 37; 3. 62; 8.
е Числ. 6; 26. Псал. 80; 3, 7, 19. 119; 135.
ж Иса. 9; 3.
з Іов. 11; 18, 19. Псал. 3; 5.
и Лев. 25; 18, 19. 26; 5. Втор. 12; 10.

5

а Псал. 3; 4.
б Псал. 65; 2.
в Псал. 30; 5. 88; 13. 130; 6.
г Авв. 1; 13.
д Отк. 21; 8.
е Псал. 55; 23.
ж 3 Цар. 8; 29, 30, 35, 38. Псал. 28; 2. 132; 7. 138; 2.
з Псал. 25; 5.
и Псал. 25; 4. 27; 11.
і Лук. 11; 44. Рим. 3; 13.
к Псал. 62; 4.
л 2 Цар. 15; 31. 17; 14, 23.
м Иса. 65; 13.
н Псал. 115; 13.

ПСАЛОМЪ 6.

Пьрвому пѣвцу, на Негыноѳъ, на Шеминиѳъ. Псаломъ Давидовъ.

1 Господи, [а]да мя не обличишь съ ярость-тѫ си,
Нито съ гнѣвъ-тъ си да мя накажешь.
2 [б]Помилуй мя, Господи, защото сьмь немощенъ:
[в]Исцѣли мя, Господи, защото ся смутихѫ кости-тѣ ми.
3 И душа-та ми твьрдѣ ся смути:
Но ты, Господи, [г]до кога?
4 Върни ся, Господи: избави душѫ-тѫ ми:
Спаси мя заради милость-тѫ си:
5 Защото [д]въ смьрть-тѫ нѣма поменуваніе за тебе:
У ада кой ще тя славослови?
6 Уморихъ ся отъ стенаніе-то си;
Всякѫ нощь обливамъ легло-то си;
Съсъ сьлзы-тѣ си измокрямъ постелкѫ-тѫ си.
7 [е]Око-то ми повѣнѫ отъ скърбь;
Остарѣ поради всичкы-тѣ ми непріятели.
8 [ж]Отдалечѣте ся отъ мене, всичкы които правите беззаконіе,
Защото [з]чу Господь гласъ-тъ на плачь-тъ ми.
9 Послуша Господь моленіе-то ми:
Господь ще пріеме молитвѫ-тѫ ми.
10 Да ся посрамятъ, и да ся смутятъ много, всичкы-тѣ мои непріятели;
Да ся върнѫтъ назадъ; да ся посрамятъ внезапно.

ПСАЛОМЪ 7.

Шигаіонъ Давидовъ, когото пѣ Господу за думы-тѣ на Хуса Веніаминецъ-тъ.

1 Господи Боже мой, на тебе ся надѣѭ:
[а]Спаси мя отъ всичкы-тѣ ми гонители, и избави мя:
2 [б]Да не бы *врагъ-тъ* да грабне като львъ душѫ-тѫ ми,
И [в]ѭ раскѫсне, безъ да ся намѣри избавитель.
3 Господи Боже мой, [г]ако сьмь сторилъ азъ това,
[д]Ако има въ рѫцѣ-тѣ ми беззаконіе,
4 Ако сьмь въздалъ зло на оногози който бѣ миренъ съ мене,
[е]Или оскърбилъ оногози който ми е безъ причинѫ гонитель,
5 Нека погне непріятель-тъ душѫ-тѫ ми, и нека ѭ стигне,
И нека стѫпче въ земѭ-тѫ животъ-тъ ми,
И нека свали въ пьрсть-тѫ славѫ-тѫ ми. (Села.)
6 Стани, Господи, съ гнѣвъ-тъ си:
[ж]Възвыши ся заради ярость-тѫ на врагове-тѣ ми;
И [з]събуди ся заради мене *за* сѫдъ-тъ *който* си заповѣдалъ.
7 И събраніе-то на людіе-тѣ ще тя обиколи:
И ты ся върни, *да сѣднешь* надъ него отъ горѣ на высоко.
8 Господь ще сѫди народы-тѣ:
Сѫди мя, Господи, [и]споредъ правдѫ-тѫ ми,
И споредъ мое-то незлобіе, което е въ мене.
9 Нека исчезне вече злина-та на нечестивы-тѣ:
И утвьрди праведный-тъ, ты, [і]Боже праведный,
Който испытувашь сьрдца и вѫтрешности.
10 Моя-та защита е въ Бога,
Който избавя [к]правы-тѣ въ сьрдце.
11 Богъ е Сѫдія праведенъ,
И Богъ който ся гнѣва всякой день *на нечестивый-тъ.*
12 Ако ся не обърне, [л]ще изостри мечь-тъ си:
Запнѫ лѫкъ-тъ си, и приготви го:
13 И противъ него приготви смьртны орѫдія:
[м]Нагласи стрѣлы-тѣ си противъ гонители-тѣ.
14 Ето, *нечестивый-тъ* [н]е въ мѫкы да роди беззаконіе:
И зачнѫ лукавство, и роди лъжѫ.
15 Ископа ровъ и направи го дълбокъ:
[о]Но той ще падне въ ямѫ-тѫ *която* направи.
16 [п]Лукавство-то му ще ся върне на главѫ-тѫ му,
И насиліе-то му ще слѣзе на тѣме-то му.
17 Азъ ще хвалѭ Господа за territor неговѫ-тѫ правдѫ,
И ще въспѣвамъ име-то на Господа Вышняго.

ПСАЛОМЪ 8.

Пьрвому пѣвцу, на Гыттиѳъ. Псаломъ Давидовъ.

1 Іеова, Господи нашъ,
[а]Колко е величественно твое-то име по всичкѫ-тѫ земѭ!
[б]Ты който си положилъ славѫ-тѫ си надъ небеса.
2 [в]Изъ уста-та на младенцы-тѣ и сучащы-тѣ
Приготвилъ си хвалѫ по причинѫ на врагове-тѣ си,

6

а Псал 38; 1. Іер. 10; 24. 46; 28.
б Псал 41: 4.
в Осія 6; 1.
г Псал 90; 13.
д Псал 30, 9. 88; 11. 115; 17. 118; 17 Иса 38; 18.
е Іов 17; 7 Псал. 31; 9 38; 10. 88; 9 Плач 5; 17.
ж Псал. 119; 115. Мат. 7; 23. 25; 41. Лук. 13; 27.
з Псал. 3; 4.

7

а Псал 31; 15.
б Иса. 38; 13.
в Псал. 50; 22.
г 2 Пар. 16; 7, 8.
д 1 Цар. 24; 11.
е 1 Цар 24; 7. 26; 9.
ж Псал. 94; 2.
з Псал. 44; 23.
и Псал. 18: 20. 35; 24.
і 1 Цар 16; 7 1 Лѣт. 28; 9. Псал. 139; 1. Іер. 11; 20. 17; 10. 20; 12. Отк 2; 23.
к Псал. 125; 4.
л Втор. 32; 41.
м Втор. 32; 23. 42. Псал. 64; 7.
н Іов. 15; 35. Иса. 33; 11. 59; 4. Іак. 1; 15.
о Есо. 7; 10. Іов. 4; 8. Псал. 9; 15. 10; 2 35; 8 94; 23. 141; 10. Прит. 5; 22. 26; 27. Екк. 10; 8.
п 3 Цар. 2; 32. Есо. 9; 25.

8

а Псал. 148; 13.
б Псал. 113; 4.
в Виж Мат. 11; 25. 21; 16. 1 Кор. 1; 27.

За да направишь да мълкне [в]врагъ-тъ и отмьститель-тъ.
3 [д]Когато гледамъ твои-тѣ небеса, дѣло-то на пьрсты-тѣ ти,
Лунѫ-тѫ и звѣзды-тѣ, които си ты поставилъ,
4 [е]Що е человѣкъ, та да го помнишь?
Или сынъ человѣческый, та да го посѣщавашь?
5 А ты си го направилъ малко нѣщо по долень отъ ангелы-тѣ,
И съсъ славѫ и честь си го вѣнчалъ.
6 [ж]Поставилъ си го господарь надъ дѣла-та на рѫцѣ-тѣ си:
[з]Всичко си покорилъ подъ нозѣ-тѣ му:
7 Всичкы-тѣ овцы и говеда,
А още и животны-тѣ на поле-то:
8 Птицы-тѣ въздушны, и морскы-тѣ рыбы,
И всичко що прѣхожда морскы-тѣ пѫтища.
9 Іеова, [и]Господи нашъ,
Колко е величественно твое-то име по всичкѫ-тѫ земіѭ!

ПСАЛОМЪ 9.

Първому пѣвцу, на Муѳъ-Лаббенъ. Псаломъ Давидовъ.

1 Ще *тя* славословіѭ, Господи, съсъ всичко-то си сърдце:
Ще прикажѫ всичкы-тѣ твои чудеса.
2 Ще ся развеселіѭ [а]и ще ся зарадувамъ заради тебе:
Ще въспѣіѭ на име-то ти, [б]Вышній!
3 Когато ся върнѫтъ врагове-тѣ ми назадъ,
Ще паднѫтъ и ще погынѫтъ прѣдъ лице-то ти.
4 Защото ты си отсѫдилъ сѫдъ-тъ ми и право-то ми:
Сѣднѫлъ си на прѣстолъ-тъ и сѫдишь право.
5 Запрѣтилъ си на язычницы-тѣ:
Истрѣбилъ си нечестивый-тъ:
[в]Име-то имъ си изгладилъ во вѣкъ вѣка.
6 Запустѣнія-та на врагъ-тъ исчезнѫхѫ завсегда:
И ты градове си разорилъ:
Поменъ-тъ имъ погынѫ съ тѣхъ.
7 Но [г]Господь сѫществува въ вѣкъ:
Приготвилъ е прѣстолъ-тъ си за сѫдъ.
8 И [д]той ще сѫди вселеннѫіѫ съ правдѫ:
Ще отсѫди народы-тѣ справедливо.
9 И [е]Господь ще бѫде прибѣжище на бѣдный-тъ,
Прибѣжище въ скърбны врѣмена.
10 И [ж]ще ся надѣіѫтъ на тебе които познаватъ име-то ти:
Защото не си оставилъ онѣзи които тя търсятъ, Господи.
11 Пѣйте пѣсни на Господа, който живѣе въ Сіонъ;
[з]Възвѣстѣте между народы-тѣ дѣла-та му:
12 Защото [и]когато прави истязаніе за кръвопролитія, помни гы:
Не забравя выканіе-то на бѣдны-тѣ.
13 Помилуй мя, Господи:
Виждь скърбь-тѫ ми отъ врагове-тѣ ми,
Ты който мя подигашь отъ врата-та на смьрть-тѫ,
14 За да прикажѫ всичкы-тѣ твои хваленія
Въ врата-та на Сіоновѫ-тѫ дъщеріѭ:
Азъ 'ще ся радувамъ заради спасеніе-то ти.
15 [к]Язычници-тѣ затънѫхѫ въ ямѫ-тѫ *коіѫто* направихѫ:
Въ примкѫ-тѫ коіѫто скрыхѫ, улови ся нога-та имъ.
16 [л]Господь е познатъ *за* сѫдъ-тъ *който* прави:
Нечестивый-тъ ся впримча въ дѣло-то на рѫцѣ-тѣ си. *(Игаіонъ: Села.)
17 Нечестиви-тѣ ще ся върнѫтъ въ адъ,
[м]Всичкы-тѣ язычници които забравятъ Бога.
18 Защото [н]нѣма да ся забрави завсегда сиромахъ-тъ:
[о]Ожиданіе-то на бѣдны-тѣ *не* ще бѫде изгубено завсегда.
19 Стани, Господи: да ся не крѣпи человѣкъ:
Да ся сѫдятъ язычници-тѣ прѣдъ тебе.
20 Господи, †докарай страхъ върхъ тѣхъ:
Да познаіѫтъ язычници-тѣ че сѫ человѣци. (Села.)

ПСАЛОМЪ 10.

(по Славенскы часть на 9.)

1 (21) Защо, Господи, стоишь отъ далечь?
Защо ся крыешь въ скърбно врѣме?
2 (22) Въ гордость-тѫ на нечестивый-тъ изгаря сиромахъ-тъ:
[а]Да ся хванѫтъ въ лукавства-та които намыслюватъ.
3 (23) Защото [б]нечестивый-тъ ся хвали съ пожеланія-та на душѫ-тѫ си,
И [в]ублажава себе си лихоимецъ-тъ: прѣзира Господа.
4 (24) Нечестивый-тъ отъ гордость-тѫ на лице-то си, [г]не ще да потърси *Господа:*
Всичкы-тѣ му помысли *сѫ, че* [д]нѣма Богъ.
5 (25)) Неговы-тѣ пѫтища на всяко врѣме сѫ кривы:
[е]Твои-тѣ сѫдове сѫ много высоко отъ лице-то му:

в Псал. 44; 16.
д Псал. 111; 2.
е Іов. 7; 17. Псал. 144; 3. Евр. 2; 6.
ж Быт. 1; 26. 28.
з 1 Кор. 15; 27. Евр. 2; 8.
и Ст. 1.

9

а Псал. 5; 11.
б Псал. 83; 18.
в Втор. 9; 14. Прит. 10; 7.
г Псал. 102; 12, 26. Евр. 1; 11.
д Псал 96; 13 98: 9.
е Псал. 82; 7. 87; 39. 46; 1. 91; 2.
ж Псал. 91; 14.
з Псал. 107; 22.
и Быт. 9; 5.
і Псал. 18; 5. 20; 5. 35; 9.
к Псал. 7; 15, 16. 35; 8. 57; 6. 94. 23. Прит. 5; 22. 22; 8. 26; 27.
л Исх. 7; 5. 14; 4, 10, 31.
* Размышленіе. Псал 19; 14. 92; 3.
м Іов. 8; 13. Псал. 50; 22.
н Ст. 12. Псал. 12; 5.
о Прит. 23; 18. 24; 16.
† *Или* Постави законоположитель

10

а Псал. 7; 16. 9; 15, 16. Прит. 5; 22.
б Псал. 94; 4.
в Прит. 28; 4. Рим. 1; 32.
г Псал. 14; 2.
д Псал. 14; 1. 53; 1.
е Прит. 24; 7. Иса. 26; 11.

Той [ж]духа срещж всичкы-тѣ си врагове.
6 (26) [з]Рече въ сьрдце-то си: [и]Нѣма да ся поклатіж,
Защото отъ родъ въ родъ, нѣма *да паднж* въ злощастіе.
7 (27) [і]Уста-та му сж пълны съ клѣтвж, и угнѣтеніе, и насиліе:
[к]Подъ языкъ-тъ му има [л]злоба и беззаконіе.
8 (28) Сѣди въ засадж въ прѣддворія-та,
[м]Въ скрышны мѣста, за да убіе непо-винный-тъ:
[н]Очи-тѣ му гледатъ тайно къмъ сиро-махъ-тъ.
9 (29) [о]Прѣчакува скрышно, като львъ въ пещерж-тж си:
Прѣчакува за да грабне сиромахъ-тъ:
Грабнува сиромахъ-тъ, когато го влачи въ примкж-тж си.
10 (30) Навожда ся, снища ся,
За да паднжтъ сиромаси-тѣ въ нокти-тѣ му.
11 (31) Рече въ сьрдце-то си: Забрави Богъ:
[п]Скры лице-то си: нѣма никога да види.
12 (32) Стани, Господи: Боже, [р]подигни рж-кж-тж си:
Да не забравишь оскърбены-тѣ.
13 (33) Защо нечестивый-тъ прѣзрѣ Бога?
Рече въ сьрдце-то си: Нѣма да испыташь.
14 (34) Видѣлъ си: защото ты гледашь не-правдж-тж и притѣсненіе-то,
За да въздадешь съ ржкж-тж си:
[с]Тебѣ ся прѣдава сиромахъ-тъ:
[т]На сираче-то ты си помощникъ.
15 (35) [у]Строши мышцж-тж на нечести-вый-тъ.
Издири нечестіе-то на лукавый-тъ, *додѣ* не намѣришь *вече отъ него.*
16 (36) [ф]Господь е Царь въ вѣкъ вѣка:
Язычници-тѣ ще исчезнжтъ отъ земіж-тж му:
17 (37) Господи, послушалъ си желаніе-то на сиромасы-тѣ:
[х]Ще утвьрдишь сьрдце-то имъ,
Ще направишь внимателно ухо-то си,
18 (38) За да [ц]сждишь *за* сираче-то и угнѣ-теный-тъ,
Щото да не слѣдува вече человѣкъ, който е отъ земіж, да устрашава.

ПСАЛОМЪ 11. (по Слав. 10.)

Пьрвому пѣвцу. *Псаломъ* Давидовъ.

1 [а]На Господа положихъ надеждж:
[б]Какъ думате на душж-тж ми:
Бѣгай у вашж-тж горж като птица?
2 Защото, ето, [в]нечестиви-тѣ запнжхж лжкъ,
[г]Приготвихж стрѣлы-тѣ си на тетивы-тѣ,
За да устрѣлятъ въ тьмно правы-тѣ сьрд-цемъ.
3 [д]Ако ся разорятъ основанія-та,
Праведный-тъ що може да направи?
4 [е]Господь е въ святый-тъ си храмъ:
Господь има прѣстолъ-тъ си [ж]на небе-то:
[з]Очи-тѣ му гледатъ, вѣжды-тѣ му испы-туватъ человѣческы-тѣ сынове.
5 Господь [и]испытува праведный-тъ:
А нечестивый-тъ и оногозь който обича неправдж-тж мрази душа-та му.
6 [і]Ще одъжди надъ нечестивы-тѣ сѣти:
Огнь и жупелъ, и буря е [к]дѣлъ-тъ на чашж-тж имъ.
7 Защото праведный Господь [л]обича пра-вдж-тж:
[м]Лице-то му гледа на правый-тъ.

ПСАЛОМЪ 12. (по Слав. 11.)

Пьрвому пѣвцу, на [*]Шеминиѳъ.
Псаломъ Давидовъ.

1 Спаси, Господи: защото [а]не останж вече прѣподобенъ.
Защото ся загубихж вѣрни-тѣ отъ чело-вѣческы-тѣ сынове.
2 Всякой [б]говори суетж къмъ ближній-тъ си:
[в]Съ льстивы устны говорятъ отъ двойно сьрдце.
3 Ще истрѣби Господь всичкы-тѣ льстивы устны,
Языкъ-тъ [г]велерѣчивый;
4 На онѣзь които рекохж: Ще надвіемъ съ языкъ-тъ си:
Устны-тѣ ни сж наши: кой е намъ го-сподарь?
5 Заради насилствіе-то на сиромасы-тѣ, за-ради стенаніе-то на нищы-тѣ,
[д]Сега ще станж, говори Господь;
Ще туріж въ безопасность *оногозь* срещж когото [е]духа *нечестивый-тъ.*
6 Думы-тѣ на Господа сж [ж]думы чисты:
Сребро прѣтопено въ гърнило отъ пьрсть,
Очистено седмь пжти.
7 Ты, Господи, ще гы съхранишь:
Ще гы упазишь отъ тойзи родъ въ вѣкъ.
8 Нечестиви-тѣ ходятъ изоколо,
Когато ничтожни-тѣ ся възвышаватъ ме-жду человѣческы-тѣ сынове.

ж Псал. 12; 5.
з Псал. 80; 6. Екл. 8; 11. Иса. 56; 12
и Отк. 18; 7.
і Рим. 3; 14.
к Іов. 20; 12.
л Псал 12; 2.
м Авв. 3; 14.
н Псал. 17; 11.
о Псал 17; 12. Мих. 7; 2.
п Іов 22; 13. Псал. 73; 11. 94; 7. Іез. 8; 12. 9; 9.
р Мих. 5: 9.
с 2 Тим. 1; 12. 1 Пет. 4; 19.
т Псал. 68; 5. Осія 14; 13.
у Псал. 37; 17
ф Псал. 29: 10. 145; 13 146; 10. Іер. 10; 10. Плач 5; 19. Дан. 4; 31. 6; 26 1 Тим. 1; 17.
х 1 Лѣт. 29; 18.
ц Пса. 82; 3. Иса. 11; 4.

11

а Пса. 56; 11.
б Вижь 1 Цар. 26; 19, 20.
в Псал. 64; 3, 4.
г Псал. 21; 12.
д Псал. 82; 5.
е Ав.а 2: 20.
ж Псал. 2; 4. Иса. 66; 1. Мат. 5; 34 23; 22. Дѣян. 7; 49. Отк. 4; 2.
з Псал. 33; 13. 34; 15, 16. 66; 7.
и Быт. 22: 1. Іак 1; 12.
і Быт. 19; 24. Іез. 38; 22.
к Вижь Быт. 43; 34. 1 Цар. 1; 4. 9; 23. Псал. 75; 8.
л Псал 45; 7. 146; 8.
м Іов. 36; 7. Псал. 33; 18. 34; 15. 1 Пет. 3; 12.

12

* Псал. 6; надписъ-тъ.
а Иса 57; 1. Мих. 7; 2.
б Псал. 10; 7.
в Псал. 28; 3 62; 4. Іер. 9; 8. Рим 16; 18.
г 1 Цар 2; 3. Псал. 17; 10. Дан. 7; 8, 25.
д Исх. 3: 7, 8. Пса. 33; 10.
е Псал. 10; 5.
ж 2 Цар. 22; 31. Псал. 18; 30. 19; 8. 119; 140. Прит. 30; 5.

ПСАЛОМЪ 13. (по Слав. 12.)

Пьрвому пѣвцу. Псаломъ Давидовъ.

1 До кога, Господи, ще мя забравяшь съвсѣмъ?
[а]До кога ще крыешь лице-то си отъ мене?
2 До кога ще имамъ совѣтованія въ душж-тж си,
Болѣзни всякой день въ сьрдце-то си?
До кога ще ся възноси врагъ-тъ ми вързъ мене?
3 Погледни: послушай мя, Господи Боже мой:
[б]Просвѣти очи-тѣ ми, [в]да не бы да заспіж въ смьрть.
4 [г]Да не бы да рече врагъ-тъ ми: Надвихъ му.
И ся зарадуватъ противници-тѣ ми, ако ся поклатіж.
5 Но азъ уповахъ на милость-тж ти:
Сьрдце-то ми [д]ще ся радува на спасеніе-то ти.
6 Ще пѣіж Господу,
Защото [е]ми стори благодѣяніе.

ПСАЛОМЪ 14. (по Слав. 13.)

Пьрвому пѣвцу. *Псаломъ* Давидовъ.

1 Рече [а]безумный въ сьрдце-то си: Нѣма Богъ:
[б]Развратихж ся; станжхж гнусни въ дѣла-та *си:*
Нѣма който да прави добро.
2 [в]Господь надникнж отъ небеса на человѣческы-тѣ сынове,
За да види има ли нѣкой да разумѣва
И да търси Бога.
3 [г]Всичкы ся отбихж отъ пжть-тъ, купно непотрѣбни станжхж:
Нѣма който да прави добро:
Нѣма ни единъ.
4 Нѣматъ ли разумъ всичкы които правятъ беззаконіе?
[д]Които испояждатъ людіе-тѣ ми, *като* че ядятъ хлѣбъ,
[е]Господа не призвахж.
5 Тогазь нападнж на тѣхъ страхъ голѣмъ:
Защото Богъ е въ родъ-тъ на праведны-тѣ.
6 Посрамихте съвѣтъ-тъ на бѣдный-тъ,
Но Господь е [ж]нему прибѣжище.
7 [з]Дано ся даде отъ Сіона спасеніе на Израиля!
[и]Когато Господь върне свои-тѣ людіе отъ плѣнъ,
Ще ся възрадува Іаковъ, ще ся възвесели Израиль.

ПСАЛОМЪ 15. (по Слав. 14.)

Псаломъ Давидовъ.

1 Господи, [а]кой ще обитава въ твоіж-тж скыніж?
Кой ще живѣе [б]въ святж-тж твоіж горж?
2 [в]Който ходи въ незлобіе, и който прави правдж,
И [г]който говори истинж отъ сьрдце-то си:
3 [д]Който не одумува съ языкъ-тъ си,
Нито струва зло на пріятель-тъ си,
[е]Нито пріема укореніе противъ ближній-тъ си.
4 [ж]Прѣдъ очи-тѣ му е прѣзрѣнъ бесчестный-тъ:
А почита онѣзи които ся боятъ отъ Господъ:
[з]Кълне ся [*]за поврѣдж *на себе си* и не ся помета.
5 [и]Не дава сребро-то си съ лихвж,
[і]Нито пріема дарове противъ неповинный-тъ:
Който прави това [к]нѣма да ся поколебае во вѣкы:

ПСАЛОМЪ 16. (по Слав. 15.)

†Миктамъ Давидовъ.

1 Упази мя, Боже,
Защото [а]на тебе възложихъ надеждж.
2 Рѣкохъ Господу: Ты си Господь мой:
Безъ тебе нѣма добро за мене.
3 Въ святы-тѣ на земіж-тж, и въ избранны-тѣ,
Въ тѣхъ е всичко-то ми благоволеніе.
4 Трудове-тѣ на онѣзи които тичатъ вслѣдъ другы *богове,* ще ся умножатъ:
Азъ не щж да принесж тѣхны-тѣ отъ кръвь възліянія,
[б]Нито ще земж въ устны-тѣ си имена-та имъ.
5 [в]Господь е дѣлъ-тъ на наслѣдіе-то ми и [д]на чашж-тж ми:
Ты съхраняваш достояніе-то ми.
6 Часть-та ми паднж на веселы мѣста:
Ей, пріехъ прѣкрасно наслѣдіе.
7 Ще благославямъ Господа който мя вразуми:
Още и [е]въ нощно врѣме учатъ мя вжтрешности-тѣ ми.
8 [ж]Вынжгы имамъ Господа прѣдъ себе си:
Защото е [з]отдесно ми, [и]да ся не поколѣбаіж.
9 За това ся зарадува сьрдце-то ми, и [і]развесели ся слава-та ми:

13
а Втор. 31; 17 Іов. 13; 24. Псал. 44; 24. 88; 14. 89; 46. Иса. 59; 2
б Езд. 9; 8.
в Іер. 51; 39.
г Псал 25; 2. 35; 19. 38; 16.
д Псал. 33; 21.
е Псал 116; 7. 119; 17.
14
а Псал 10; 4 53; 1 и друг.
б Быт. 6; 11, 12. Рим. 3; 10 и друг.
в Псал. 33; 13. 102; 19.
г Рим 3; 10, 11, 12.
д Іер. 10; 25. Амо. 8; 4 Мих. 3; 3.
е Псал. 79; 6. Иса 64; 7.
ж Псал 9; 9. 142; 5.
з Псал 53; 6
и Іов 42; 10. Псал. 126; 1.
15
а Пса. 24; 3 и друг.
б Псал. 2; 6. 3; 4.
в Иса. 33; 15.
г Зах. 8; 16. Ефе. 4; 25.
д Лев. 19; 16 Псал. 34; 13.
е Исх. 23; 1.
ж Еее. 3; 2.
з Сжд 11; 35.
* *Или* на ближній-тъ *си*
и Исх. 22; 25 Лев 25; 36 Втор. 23; 19 Іез. 18; 8. 22; 12.
і Исх. 23; 8 Втор 16; 19.
к Псал 16; 8. 2 Пет. 1; 10.
16
† Псал. 56; 57; 58; 59; 60; надписы-тѣ.
а Псал. 25; 20.
б Исх 23; 13. Іис. Нав. 23; 7. Осія 2; 16, 17.
в Втор 32; 9 Псал. 73; 26. 119; 57. 142; 5. Іер. 10; 16. Плач. 3; 24
д Псал 11; 6.
е Псал. 17; 3.
ж Дѣян 2; 25 и друг.
з Псал. 73; 23. 110; 5. 121; 5.
и Псал 15; 5.
і Псал. 30; 12. 57; 8.

А още и плъть-та ми ще почива въ надеждж.
10 Защото [з]нѣма да оставишь душж-тж ми въ адъ,
Нито ще оставишь прѣподобный-тъ си да види истлѣніе.
11 Ще ми изявишь [л]пжть-тъ на живота:
Прѣдъ лице-то ти има [м]пълнота отъ радость:
[н]Отдесно тебе всякога веселіе.

ПСАЛОМЪ 17. (по Слав. 16.)

Молитва Давидова.

1 Чуй, Господи, правдж-тж:
Послушай моленіе-то ми:
Дай ухо на молитвж-тж ми,
Коіжто *правѣж* не съ льстивы устны.
2 Да излѣзе сждъ-тъ ми отъ лице-то ти:
Очи-тѣ ти да видятъ право-то.
3 Испыталъ си сърдце-то ми:
[а]Посѣтилъ си *го* въ нощно врѣме:
[б]Опыталъ си мя, *и* не си намѣрилъ *нищо въ мене.*
Рѣшихъ уста-та ми да не прѣстжпватъ.
4 Колкото за дѣла-та на человѣцы-тѣ
Азъ, чрѣзъ словеса-та на твои-тѣ устны,
Упазихъ ся *отъ* пжтища-та на насилницы-тѣ.
5 [в]Утвърди стжпкы-тѣ ми въ пжтища-та си,
За да ся не подпълзнжтъ нозѣ-тѣ ми.
6 Азъ [г]тя призвахъ, Боже,
Защото ще мя послушашь:
Приклони къмъ мене ухо-то си,
Послушай думы-тѣ ми.
7 [д]Яви чудны-тѣ си милости,
Ты, който съ десницж-тж си спасавашь които ся надѣжтъ *на тебе*
Отъ онѣзи които въставатъ противъ тѣхъ.
8 [е]Упази мя като зѣницж на око:
[ж]Скрый мя подъ сѣнкж-тж на крилѣ-тѣ си,
9 Отъ лице-то на нечестивы-тѣ които мя съсыпахж.
Врази-тѣ на душж-тж ми обыколихж мя.
10 [з]Огради гы тлъстина:
Уста-та имъ [и]говорятъ съ гордость.
11 Сега [і]обыколихж стжпкы-тѣ ни:
[к]Турихж очи-тѣ си да *ны* хвърлятъ на земіж-тж:
12 Прилича на львъ, който желае да расквсне.
И на львче, което сѣди въ скрышны мѣста.
13 Стани, Господи, прѣдвари го, свали го:
Избави душж-тж ми отъ нечестивый-тъ, *съ* [л]твой-тъ мечь;
14 Отъ человѣцы, Господи, *съ* твоіж-тж ржкж;
Отъ человѣцы-тѣ на свѣтъ-тъ,
[м]На които дѣлъ-тъ е въ *тозь* животъ,
И на които чрѣво-то пълнишь отъ съкровища-та си:
Насытени сж синове-тѣ *имъ,*
И остатъцы-тѣ си оставятъ на внуцы-тѣ си.
15 А азъ съ [н]правдж ще видіж лице-то ти:
[о]Ще ся насытіж отъ видъ-тъ ти, когато ся събудіж.

ПСАЛОМЪ 18. (по Слав. 17.)

Първому пѣвцу. *Псаломъ* на Давида, [*]рабъ-тъ Господенъ, който говорѝ Господу словеса-та на тжзи пѣснь, въ день-тъ когато го избави Господь отъ ржкж тж на всичкы-тѣ му непріятели, и отъ ржкж-тж на Саула: и рече:

1 [а]Ще тя възлюбіж, Господи, крѣпосте моя.
2 Господь е канара моя, твърдыня моя, и избавитель мой;
Богъ мой, [б]скала моя: на него ще ся надѣіж:
Щитъ мой и рогъ на спасеніе-то ми:
Высокъ мой стълпъ е.
3 Ще призовж Господа [в]хвалимаго,
И ще ся избавіж отъ врагове-тѣ си.
4 [г]Смъртны болѣзни мя окружихж,
И порои на беззаконіе мя устрашихж.
5 Адовы болѣзни мя обыколихж,
Смъртны примкы мя стигнжхж.
6 Въ утѣсненіе-то си призвахъ Господа,
И къмъ Бога моего выкнжхъ:
Чу отъ храмъ-тъ си гласъ-тъ ми,
И выканіе-то ми дойде прѣдъ него въ уши-тѣ му.
7 Тогазь [д]ся поклати и потресе земя-та,
И основанія-та на горы-тѣ ся разлюляхж
И поклатихж ся, защото ся разгнѣва той.
8 Димъ въсхождаше изъ ноздри-тѣ му,
И огнь пояждающъ изъ уста-та му:
Вжглища ся распалихж отъ него.
9 И [е]приклони небеса-та, и слѣзе;
И мракъ бѣ подъ нозѣ-тѣ му.
10 И [ж]възлѣзе на херувимы, и летѣ:
Летѣ [з]на вѣтренны крыла.
11 Тури тьмнинж-тж за свое скрывалище;
[и]Скынія-та му, около него, *бѣ* тьмны воды,
Гжсти облаци на въздухъ-тъ.
12 [і]Отъ свѣтканіе-то прѣдъ него
Пройдохж облаци-тѣ му,
Градъ и огненны вжглища.

з Псал. 49; 15. Дѣян. 2; 27, 31. 13; 35.
л Мат. 7; 14.
м Псал. 17; 15. 21; 6 Мат. 5; 8. 1 Кор. 13; 12. 1 Іоан. 3; 2.
н Псал. 36; 8.

17

а Псал. 16; 7.
б Іов. 23; 10. Псал. 26; 2. 66; 10. 139; 2. Зах. 13; 9. Мал. 3; 3, 3. 1 Пет. 1; 7.
в Псал. 119; 133.
г Псал 116; 2.
д Псал. 31; 21.
е Втор. 32; 10. Зах. 2; 8.
ж Руѳ. 2; 12. Псал 36; 7 57; 1. 61; 4. 63; 7. 91; 1, 4. Мат. 23; 37.
з Втор. 32; 15. Іов. 15; 27. Псал. 73; 7. 119; 70.
и 1 Цар. 2; 3. Псал. 31; 18.
і 1 Цар. 23; 26.
к Псал. 10; 8, 9, 10.
л Иса 10; 5.
м Псал. 73; 12. Лук. 16; 25. Іак. 5; 5.
н 1 Іоан. 3; 2.
о Псал. 4; 6, 7. 16; 11. 65; 4.

18

* Псал. 36; надписъ-тъ. 2 Цар. 22.
а Псал 144; 1.
б Евр. 2; 13.
в Псал. 76; 4.
г Псал. 116; 3.
д Дѣян. 4; 31.
е Псал 144; 5.
ж Псал. 99; 1.
з Псал. 104; 3.
и Псал. 97; 2.
і Псал. 97; 3.

13 И грънмѫ отъ небе-то Господь,
И Вышній [к]даде гласъ-тъ си,
Градъ и огненны вѫглища.
14 И [л]проводи стрѣлы-тѣ си, и гы распърснѫ:
И свѣткавицы умножи и гы смути.
15 И [м]явихѫ ся дълбины-тѣ на воды-тѣ,
И открыхѫ ся основанія-та на вселеннѫѭ,
Отъ запрѣщеніе-то ти, Господи,
Отъ духаніе-то на дыхъ-тъ на ноздри-тѣ ти.
16 [н]Проводи отъ высочинѫ-тѫ: зѣ мя:
Извлѣче мя изъ много воды.
17 Избави мя отъ силный-тъ ми врагъ,
И отъ онѣзи които мя ненавидятъ,
Защото бѣхѫ по силни отъ мене.
18 Стигнѫхѫ мя въ день-тъ на скърбь-тѫ ми:
Но Господь ми станѫ подпорка.
19 И [о]изведе мя на ширинѫ:
Избави мя, защото благоволи въ мене.
20 [п]Въздаде ми Господь споредъ правдѫ-тѫ ми;
Споредъ чистотѫ-тѫ на рѫцѣ-тѣ ми възмьзди мя.
21 Защото упазихъ пѫтища-та Господни,
И не ся уклонихъ отъ Бога моего въ нечестіе.
22 Защото всичкы-тѣ му сѫдбы бѣхѫ прѣдъ мене,
И повелѣнія-та му не отдалечихъ отъ себе си.
23 И непороченъ быхъ прѣдъ него,
И упазихъ ся отъ беззаконіе-то си.
24 И [р]въздаде ми Господь споредъ правдѫ-тѫ ми,
Споредъ чистотѫ-тѫ на рѫцѣ-тѣ ми прѣдъ очи-тѣ си.
25 [с]Съ прѣподобенъ, прѣподобенъ ще бѫдешь:
Съ мѫжъ непороченъ, непороченъ ще бѫдешь:
26 Съ чистъ, чистъ ще бѫдешь:
А [т]съ развратенъ, противно ще ся поведешь.
27 Защото ты ще спасешь оскърбены людіе:
А [у]очи гордѣливы ще смиришь.
28 Защото ты [ф]ще направишь свѣтилникъ-тъ ми да свѣти;
Господь Богъ мой ще просвѣти тьминнѫ-тѫ ми.
29 Защото чрѣзъ тебе ще разбіѭ пълкъ,
И чрѣзъ Бога моего ще прѣскочѫ стѣнѫ.
30 А на Бога, [х]пѫть-тъ му е непороченъ:
[ц]Слово-то Господне е опитано:
[ч]Той е щитъ на всичкы-тѣ които ся надѣіѭтъ на него.
31 Защото [ш]кой е Богъ, освѣнь Господа?
И кой е крѣпость, освѣнь Бога нашего?
32 Богъ е [ш]който мя прѣпасува съсъ силѫ,
И поставя непороченъ пѫть-тъ ми.
33 [щ]Прави нозѣ-тѣ ми както на елени-тѣ,
И [ы]поставя мя на высокы-тѣ мои мѣста.
34 [ь]Учи рѫцѣ-тѣ ми на брань,
И мышцы-тѣ ми запъватъ мѣденъ лѫкъ.
35 И далъ си ми щитъ-тъ на спасеніе-то си:
И десница та ти мя подтвърди,
И благость-та ти мя възвеличи.
36 Разширилъ си стѫпкы-тѣ ми подъ мене,
И [ѣ]нозѣ-тѣ ми не ся подпълзнѫхѫ.
37 Гонихъ врагове-тѣ си, и гы стигнѫхъ:
И не ся върнѫхъ додѣ гы не свършихъ.
38 Сътрыхъ гы и не могохѫ да ся подигнѫтъ,
Паднѫхѫ подъ нозѣ-тѣ ми.
39 И прѣпасалъ си мя съсъ силѫ за брань:
Завалилъ си подъ мене въстающы-тѣ върхъ мене.
40 И обърнѫлъ си къмъ мене гърбъ-тъ на врагове-тѣ ми;
И азъ истрѣбихъ непріятели-тѣ си.
41 Извыкахѫ, и нѣмаше кой да гы избавя:
[ю]Къмъ Господа, и не гы послуша.
42 И стрыхъ гы като прахъ прѣдъ лице-то на вѣтръ-тъ;
Като калъ-тъ на пѫтища-та гы [я]оттърснѫхъ.
43 [ѫ]Избавилъ си мя отъ противленія-та на народъ-тъ,
[ѭ]Поставилъ си мя главѫ на язычницы-тѣ:
[ѳ]Народъ, *който* не познахъ, работи ми.
44 Щомъ чухѫ, и послушахѫ мя:
[б]Чужденци ми ся покорихѫ.
45 [в]Чужденци ослабнѫхѫ, и ся растреперахѫ
Изъ мѣста-та дѣто сѫ ся затворили.
46 Живъ е Господь, и благословена Твърдыня-та ми:
И да ся възвыси Богъ на спасеніе-то ми:
47 Богъ, който отмыщава за мене,
И покорява [г]народы подъ мене:
48 Който мя избавя отъ врагове-тѣ ми.
Ей [д]възвышавашь мя надъ онѣзи които въставатъ върхъ мене:
Избавилъ си мя отъ насилникъ человѣкъ.
49 За то [е]ще тя хвалѭ, Господи, между язычницы-тѣ,
И ще въспѣѭ на име-то ти.
50 [ж]*Ты си* който величишь спасенія-та на царь-тъ си,
И правишь милость на помазанникъ-тъ си,
На Давида, и на сѣме-то му [з]до вѣка.

ПСАЛОМЪ 19. (по Слав. 18.)

Първому пѣвцу. Псаломъ Давидовъ.

1 [а]Небеса-та расказуватъ славѫ-тѫ Божіѭ,

к Псал. 29; 3.
л Іис. Нав. 10; 10. Псал. 144; 6. Іов. 30; 30
м Исх. 15; 8 Псал. 106; 9.
н Псал. 144; 7.
о Псал. 31; 8 118; 5.
п 1 Цар 24; 20.
р 1 Цар. 26; 23.
с 3 Цар 8; 32.
т Лев. 26; 23, 24, 27, 28. Прит. 3; 34.
у Псал. 101; 5. Прит. 6; 17.
ф Іов 18; 6.
х Втор. 32; 4 Дан. 4; 37. Отк. 15; 3
ц Псал 12; 6. 119; 140. Прит. 30; 5.
ч Пса. 17; 7.
ш Втор. 32; 31, 39 1 Цар. 2; 2. Псал. 86; 8. Иса. 45; 5.
щ Псал. 91; 2.
ы 2 Цар. 2; 18. Авв. 3; 19.
ь Втор 32; 13. 33; 29.
ѣ Псал 144; 1.
ѣ Прит. 4; 12.
ю Іов. 27; 9 35; 12. Прит. 1; 28. Иса. 1; 15 Іер. 11; 11. 14; 12. Іез 8; 18 Мих. 3; 4. Зах. 7; 13.
я Зах. 10; 5.
ѫ 2 Цар. 2; 9, 10. 3; 1.
ѭ 2 Цар 8.
ѳ Иса. 52; 15. 55; 5.
б Втор 33; 29. Псал. 66; 3. 81; 15.
в Мих. 7; 17.
г Псал. 47; 3.
д Псал. 59; 1.
е Рим. 15; 9.
ж Псал 144; 10.
з 2 Цар. 7; 13.

19

а Быт. 1; 6. Иса. 40; 22. Рим. 1; 19, 20.

И твьрдь-та възвѣщава дѣло-то на рѫцѣ-тѣ му.
2 День на день казува слово,
И нощь на нощь изявява знаніе.
3 Безъ говореніе, безъ думы,
Безъ да ся чуе гласъ-тъ имъ.
4 [б]По всичкѫ-тѫ землѭ излѣзе вѣщаніе-то имъ
И до кранща-та на вселеннѫѭ словеса-та имъ.
Въ тѣхъ постави скыніѭ за сълнце-то;
5 Което излѣзува като младоженецъ изъ чертогъ-тъ си;
[в]Радува ся, като юнакъ за да тича въ поприще-то:
6 Излѣзуваніе-то му е отъ край небе-то,
И обикаляніе-то му до край-тъ неговъ:
И отъ топлинѫ-тѫ му нищо не ся скрыва.
7 [г]Законъ-тъ Господень е непороченъ, възвраща душѫ-тѫ:
Свидѣтелство-то Господне е вѣрно, умудрява простый-тъ:
8 Повелѣнія-та Господни сѫ правы, веселятъ сьрдце-то:
[д]Заповѣдь-та Господня е свѣтла, [е]просвѣщава очи-тѣ.
9 Страхъ-тъ Господень е чистъ, прѣбывае въ вѣкъ.
Сѫдбы-тѣ Господни сѫ истинны, купно и праведны:
10 Желателны повече отъ злато,
Повече [ж]отъ множество чисто злато,
И [з]по сладкы отъ медъ,
И отъ капкы-тѣ на меденъ сотъ.
11 Слуга-та ти още ся вразумява чрѣзъ тѣхъ:
[и]Въ упазваніе-то имъ въздаяніе-то е голѣмо.
12 Кой [і]усѣща сгрѣшенія-та си?
[к]Очисти мя [л]отъ тайны тѣ *сгрѣшенія.*
13 А [м]още прѣдупази рабъ-тъ си отъ гордость:
[н]Да мя не обладае: тогазь ще бѫдѫ непороченъ,
И ще бѫдѫ чистъ отъ голѣмо прѣстѫпленіе.
14 [о]Думы-тѣ на уста-та ми и прѣговаряніе-то на сьрдце-то ми
Да бѫдѫтъ угодны прѣдъ тебе,
Господи, крѣпосте моя, и [п]избавителю мой.

ПСАЛОМЪ 20. (по Слав. 19.)

Пьрвому пѣвцу. Псаломъ Давидовъ.

1 Господь да тя послуша въ скърбенъ день:
[а]Име-то на Бога Іакововъ да тя защити!
2 Да ти испроводи помощь [б]отъ святилище то,
И отъ Сіонъ да тя подкрѣпи!
3 Да помене всичкы-тѣ твои приношенія,
И да пріеме всесъжженіе-то ти. (Села.)
4 [в]Да ти даде споредъ *желаніе-то на* сьрдце-то ти,
И да испълни всякой твой съвѣтъ.
5 [г]Въ спасеніе-то ти ще ся зарадувамы,
И [д]въ име-то на Бога нашего ще възвышимъ прѣпорецъ!
Господь да испълни всичкы-тѣ твои исканія!
6 Сега познахъ че [е]спасе Господь помазанника си:
Ще го послуша отъ свято-то си небе
Съсъ спасителнѫ-тѫ силѫ на десницѫ-тѫ си.
7 [ж]Едни съ колесницы, и едни съ коніе;
А [з]ный ще поменемъ име-то на Господа Бога нашего.
8 Тѣ ся спънѫхѫ и паднѫхѫ:
А ный станѫхмы и ся въсправихмы.
9 Господи, спаси царь-тъ:
И послушай ны, въ който день *тя* призовемъ.

ПСАЛОМЪ 21. (по Слав. 20.)

Пьрвому пѣвцу. Псаломъ Давидовъ.

1 Господи, съ твоѭ-тѫ силѫ ще ся весели царь-тъ:
И [а]колко много ще ся зарадува въ спасеніе-то ти.
2 [б]Далъ си му желаніе-то на сьрдце-то му,
И отъ исканіе то на устны-тѣ му не си *го* лишилъ. (Села.)
3 Защото си го посрѣщнѫлъ съ благословенія на благость:
[в]Положилъ си на главѫ-тѫ му вѣнецъ отъ чисто злато.
4 [г]Просилъ е отъ тебе животъ,
И далъ си му [д]дължинѫ на дни въ вѣкъ вѣка.
5 Голѣма е слава-та му чрѣзъ спасеніе-то ти:
Честь и великолѣпіе си положилъ на него.
6 Защото си го турилъ *да е* благословеніе довѣка:
[е]Възвеселилъ си го съ радость чрѣзъ лице-то си.
7 Защото царь-тъ уповае на Господа,
И чрѣзъ милость-тѫ на Вышняго [ж]нѣма да ся поклати.
8 Рѫка-та ти [з]ще намѣри всичкы-тѣ твои врагове:
Десница-та ти ще намѣри неприятели-тѣ ти.

б Рим 10; 18.
в Екл. 1; 5.
г Псал. 111; 7.
д Псал. 12; 6.
е Псал 13; 3.
ж Псал 119; 72, 127. Прит. 8; 10, 11, 19.
з Псал. 119; 103.
и Прит. 29; 18.
і Псал. 40; 12.
к Лев 4; 2 и дрг.
л Псал 90; 8.
м Быт. 20; 6. 1 Цар. 25; 32, 33, 34, 39.
н Псал 119: 133. Рим. 6; 12, 14.
о Псал. 51; 15
п Иса. 48; 14. 44; 6. 47; 4. 1 Сол. 1; 10.

20

а Прит. 18; 10.
б 3 Цар. 6; 16. 2 Лѣт. 20; 8. Псал 73; 17.
в Псал 21; 2.
г Псал 9; 14.
д Исх 17; 15. Псал. 60; 4.
е Псал. 2; 2.
ж Псал 33; 16, 17. Прит. 21; 31. Иса. 31; 1.
з 2 Лѣт. 32; 8.

21

а Псал. 20; 5, 6.
б Псал. 20: 1, 5.
в 2 Цар. 12; 30 1 Лѣт. 20; 2.
г Псал 61; 5, 6
д 2 Цар. 7; 19 Псал. 91: 16.
е Псал. 16: 11. 45; 7. Дѣян. 2; 28.
ж Псал. 16; 8.
з 1 Цар. 31; 3.

9 [и]Въ врѣме-то на гнѣвъ-тъ си ще гы направишь като огненнѫ пещь.
Господь [і]ще гы погълне съ ярость-тѫ си:
И [к]огнь ще гы испояде.
10 [л]Ще истрѣбишь отъ земіѭ-тѫ плодъ-тъ имъ,
И сѣме-то имъ отъ человѣческы-тѣ сынове.
11 [м]Защото ухытрихѫ злобѫ противъ тебе:
Намыслихѫ кроежь, който не могохѫ да извършатъ,
12 За то ще гы направишь да обърнѫтъ гърбъ
Когато приготвишь на тетивы-тѣ си *стрѣлы* противъ лице-то имъ.
13 Вънеси ся, Господи, съсъ силѫ-тѫ си:
Ще пѣемъ и ще прославямы твое-то могущество.

ПСАЛОМЪ 22. (по Слав. 21.)

Пьрвому пѣвцу, на Аіелеѳъ Шахаръ.
Псаломъ Давидовъ.

1 Боже мой, [а]Боже мой, защо си мя оставилъ?
Защо стоишь далечь отъ спасеніе-то ми,
И отъ [б]думы-тѣ на стенаніе-то ми?
2 Боже мой, выкамъ деня, и не отговаряшь.
И нощя, и не прѣмълкнувамъ.
3 Но ты си Святъ,
Ты който обитавашь [в]между Израилевы-тѣ хвалы.
4 На тебе ся надѣяхѫ отци-тѣ ни:
Надѣяхѫ ся и ты гы освободи.
5 Къмъ тебе извыкахѫ, и избавени быхѫ:
[г]На тебе ся надѣяхѫ, и не ся посрамихѫ.
6 А азъ [д]сьмь червей, а не человѣкъ;
[е]Укоръ на человѣцы-тѣ, и прѣзрѣнъ отъ народа.
7 [ж]Ругаіѭтъ ми ся всичкы които мя гледатъ:
Отварятъ устны-тѣ си, [з]кыватъ съ главѫ, *и казуватъ*:
8 [и]Упова на Господа, нека го избави:
[і]Нека го спасе, понеже благоволи за него.
9 Но [к]ты си който си мя извадилъ изъ утробѫ-тѫ:
Ты ми даде упованіе като бѣхъ на грѫди-тѣ на майкѫ си.
10 На тебе быхъ оставенъ отъ рожденіе-то си:
[л]Отъ утробѫ-тѫ на майкѫ ми ты си Богъ мой.
11 Да ся не отдалечишь отъ мене:
Защото скърбь-та е близу;
Защото нѣма помощникъ.
12 [м]Юнци много мя обыколихѫ:
Быкове силни отъ Васанъ мя окружихѫ.
13 [н]Отворихѫ вьрхъ мене уста-та си,
Като львъ който граби и рыкае.
14 Излѣхъ ся като вода,
И [о]разглобихѫ ся всичкы-тѣ ми кости:
[п]Сърдце-то ми станѫ като восъкъ,
Растопява ся въ срѣдъ вѫтрешности-тѣ ми:
15 [р]Сила-та ми изсъхнѫ като черѣпъ,
И [с]языкъ-тъ ми прилѣпнѫ за гъртань-тъ ми:
И ты си мя свелъ въ пьрсть-тѫ на смьрть-тѫ.
16 Защото [т]псета мя обыколихѫ:
Събраніе на лукавы мя окружи:
[у]Продупчихѫ рѫцѣ-тѣ ми и нозѣ-тѣ ми.
17 Могѫ да изброіѭ всичкы-тѣ си кости:
Тѣ [ф]ся взиратъ въ мене *и* мя гледатъ.
18 [х]Раздѣлихѫ си дрехы-тѣ ми:
И за одеждѫ-тѫ ми хвьрлихѫ жрѣбіе.
19 Но ты, Господи, [ц]да ся не отдалечишь:
Ты, сило моя, поспѣши на помощь менѣ.
20 Освободи отъ мечь душѫ-тѫ ми,
[*][ч]Животъ-тъ ми [ш]отъ силѫ-тѫ на псе-то.
21 [щ]Спаси мя отъ уста-та на львъ-тъ,
И послушай мя, *и избави мя* [ъ]отъ рогове-тѣ на единорогы-тѣ.
22 Ще [ы]проповѣдувамъ име-то ти [ь]на братія-та си:
Въ срѣдъ събраніе ще тя хвалѭ,
23 [ѣ]Вы които ся боите отъ Господа, хвалѣте го:
Всичко сѣме Іаковово, славѣте го:
И бойте му ся, все сѣме Израилево.
24 Защото не прѣзрѣ, и не ся отвърнѫ отъ скърбь тѫ на оскърбеный-тъ,
И не скры лице-то си отъ него:
Но послуша когато [ю]извыка той къмъ него.
25 [я]За тебе *ще е* хвала-та ми въ голѣмо събраніе:
[ѫ]Ще испълніѭ обѣщанія-та си прѣдъ онѣзи които му ся боятъ.
26 [ѭ]Ще ядѫтъ бѣдни-тѣ и ще ся насытятъ:
Ще хвалятъ Господа онѣзи които го търсятъ:
[а]Сърдце-то ви ще живѣе вѣчно.
27 [б]Ще си напомнятъ и ще ся обърнѫтъ къмъ Господа
Всичкы-тѣ крайща на земіѭ-тѫ:
И [в]ще ся поклонятъ прѣдъ тебе
Всичкы-тѣ племена на народы-тѣ:
28 Защото [г]на Господа е царство-то,
И той владѣе надъ народы-тѣ.

и Мал. 4; 1.
і Псал 56; 1, 2
к Псал 18; 8 Иса. 26: 11.
л 3 Цар 13: 34 Іов. 18; 16, 17, 19. Псал 37; 28. 109; 13. Иса 14; 20.
м Псал. 2; 1.

22

а Мат 27; 46. Мар. 15; 34.
б Евр 5; 7.
в Втор. 10; 21.
г Псал. 25; 2, 3. 31; 1. 71; 1. Иса. 49; 23. Рим. 9, 33.
д Іов 25; 6. Иса. 41; 14.
е Иса 53; 3.
ж Мат 27; 39. Мар. 15; 29. Лук. 23; 35.
з Іов 16; 4 Псал. 109; 25.
и Мат. 27: 43.
і Псал. 91; 14.
к Псал 71; 6.
л Иса 46; 3 49; 1.
м Втор 32: 14. Псал 68; 30 Іез. 39; 18 Амос 4; 1.
н Іов 16; 10 Псал. 35; 21. Плач. 2; 16. 3; 46.
о Дан. 5; 6.
п Іис. Нав. 7; 5. Іов. 23; 16.
р Прит. 17; 22.
с Іов 29; 10. Плач. 4; 4. Іоан. 19; 28.
т Отк 22; 15.
у Мат 27; 35. Мар. 15; 24. Лук. 23; 33 Іоан. 19; 23, 37. 20; 25.
ф Лук 23; 23, 35.
х Лук. 23; 34. Іоан. 19; 23, 24.
ц Ст 11. Псал 10; 1.
* *Евр* единичкѫ-тѫ ми *душѫ*
ч Псал 35; 17.
ш Ст. 16.
щ 2 Тим. 4; 17.
ъ Иса. 34; 7. Дан. 4; 37.
ы Псал. 40; 9. Евр. 2; 12.
ь Іоан 20; 17 Рим. 8; 29.
ѣ Псал. 135; 19, 20.
ю Евр. 5; 7.
я Псал 35; 18. 40; 9, 10. 111; 1.
ѫ Псал 66; 13. 116; 14. Екк 5; 4.
ѭ Лев 7; 11, 12, 15, 16. Псал. 69; 32 Иса. 65; 13.
а Іоан 6; 51.
б Псал. 2; 8 72; 11. 86; 9. 98; 3 Иса 49; 6.
в Псал 96; 7.
г Псал. 47; 8. Авд. 21. Зах. 14; 9. Мат. 6; 13.

29 [д] Ще ядѫтъ и ще ся поклонятъ всичкы-тѣ богати на землѭ-тѫ:
[е] Прѣдъ него ще ся прѣклонятъ всичкы-тѣ които слѣзватъ въ пьрсть-тѫ:
И никой не може упази животъ-тъ си.
30 Потомство-то ще му слугува:
[ж] Ще ся приказува за Господа на *бѫдѫщій* родъ.
31 [з] Ще дойдѫтъ и ще извѣстятъ правдѫ-тѫ му
На людіе които ще ся родятъ,
Че той е направилъ *това*.

ПСАЛОМЪ 23. (по Слав. 22.)

Псаломъ Давидовъ.

1 Господь е [а] Пастырь мой:
[б] Не ще бѫдѫ въ лишеніе.
2 [в] На зелены пасища мя упокоява:
[г] При тихы воды мя води.
3 Възвраща душѫ-тѫ ми:
[д] Води мя прѣзъ пѫтекы на правдѫ заради име-то си.
4 И [е] даже въ долъ-тъ на смьртнѫ-тѫ сѣнкѫ ако ходѭ,
[ж] Не щѫ ся уплаши отъ зло:
[з] Защото ты си съ мене:
Твой-тъ жезлъ и твоя-та тояга, тѣ мя утѣшаватъ.
5 [и] Приготвяшь прѣдъ мене трѫпезѫ, срещѫ врагове-тѣ ми:
[і] Помазалъ си съ елей главѫ-тѫ ми:
Чаша-та ми ся прѣлива.
6 Наистинѫ, благодать и милость ще мя слѣдуватъ
Прѣзъ всичкы-тѣ дни на животъ-тъ ми,
И ще живѣѭ въ домъ-тъ Господень на дългы дни.

ПСАЛОМЪ 24. (по Слав. 23.)

Псаломъ Давидовъ.

1 [а] Господня е земя-та, и испълненіе-то й;
Вселенная, и които живѣѭтъ на неѭ.
2 Защото той ѭ [б] основа върху морета-та,
И утвьрди ѭ върху рѣкы-тѣ.
3 [в] Кой ще възлѣзе на горѫ-тѫ Господнѭ?
И кой ще застане на свято-то негово мѣсто?
4 [г] Който е съ чисты [д] рѫцѣ, и [е] съ непорочно сьрдце:
Който не е далъ на суетѫ душѫ-тѫ си, и [ж] не ся е клѣлъ съсъ льсть,
5 Той ще пріеме благословеніе отъ Господа,
И правдѫ отъ Бога на спасеніе-то си.
6 Тойзи е родъ-тъ на онѣзи които го дирятъ:
[з] Които търсятъ лице-то ти, тѣ сѫ Іаковъ. (Села.)
7 [и] Възвышѣте, врата, главы-тѣ си,
И възвышѣте ся вы вѣчны двери,
И [і] ще влѣзе Царь-тъ на славѫ-тѫ.
8 Кой е той Царь на славѫ-тѫ?
Господь крѣпкый и силный:
Господь силный на брань.
9 Възвышѣте, врата, главы-тѣ си,
И възвышѣте ся, вы вѣчны двери,
И ще влѣзе Царь-тъ на славѫ-тѫ.
10 Кой е той Царь на славѫ-тѫ?
Господь на силы-тѣ, той е Царь на славѫ-тѫ. (Села.)

ПСАЛОМЪ 25. (по Слав. 24.)

Псаломъ Давидовъ.

1 [а] Къмъ тебе, Господи, възвысихъ душѫ-тѫ си.
2 Боже мой, [б] на тебе уповахъ:
Да ся не посрамѭ,
[в] Да ся не зарадуватъ врагове-тѣ ми заради мене.
3 Ей, всичкы които чакатъ тебе да ся не посрамятъ:
Да ся посрамятъ които правятъ прѣстѫпленія безъ причинѫ.
4 [г] Покажи ми, Господи, пѫтища-та си:
Научи мя на стѫпкы-тѣ си.
5 Води мя въ пѫть-тъ на истинѫ-тѫ си, и научи мя:
Защото ты си Богъ на спасеніе-то ми:
Тебе чакамъ весь день.
6 Помени, Господи, [д] милосердія-та си,
И милости-тѣ си, защото сѫ отъ вѣка.
7 [е] Грѣхове-тѣ на младость-тѫ ми,
И прѣстѫпленія-та ми, да не помнешь:
[ж] Споредъ милость-тѫ си помени мя ты, Господи, заради благость-тѫ си.
8 Господь е благъ и правъ:
За това ще научи грѣшны-тѣ на пѫть-тъ *си*.
9 Ще води кроткы тѣ въ пѫть-тъ на сѫдъ,
И ще научи кроткы-тѣ на пѫть-тъ си.
10 Всичкы-тѣ Господни пѫтища сѫ милость и истина
На онѣзи които пазятъ завѣтъ-тъ му и свидѣтелства-та му.
11 [з] Заради твое-то име, Господи,
Прости беззаконіе-то ми, [и] защото е голѣмо.
12 Кой е тойзи человѣкъ който ся бои отъ Господа?

д Псал. 45; 12
е Иса. 26; 19 Филип. 2; 10.
ж Псал. 87; 6.
з Псал. 78; 6. 86; 9. 102; 18. Иса. 60; 3. Виж Рим 3; 21, 22.

23

а Иса. 40; 11. Іер. 23; 4. Іез. 34; 11, 12, 23. Іоан 10; 11. 1 Пет. 2; 25. Отк. 7; 17.
б Филип. 4; 19.
в Іез. 34; 14.
г Отк. 7; 17.
д Псал. 5; 8. 31; 3. Прит. 8; 20.
е Іов 3; 5. 10; 21, 22. 24; 17. Псал. 44; 19.
ж Псал 3; 6. 27; 1. 118; 6.
з Иса. 43; 2.
и Псал. 104; 15.
і Псал. 92; 10.

24

а Исх. 9; 29 19; 5. Втор. 10; 14 Іов 41; 11. Псал. 50; 12. 1 Кор. 10; 26, 28.
б Быт. 1; 9. Іов. 38; 6. Псал. 104; 5; 136; 6. 2 Пет. 3; 5.
в Псал 15; 1.
г Иса. 33; 15, 16
д Іов. 17; 9. 1 Тим. 2; 8.
е Мат. 5; 8.
ж Псал. 15; 4.
з Псал 27; 8. 105; 4.
и Иса. 26; 2.
і Псал. 97; 6. Мал. 3; 1. 1 Кор. 2; 8.

25

а Псал. 86; 4. 143; 8. Плач. 3; 41.
б Псал. 22; 5. 31; 2. 34; 8. Иса. 28; 16. 49; 23 Рим. 10; 11.
в Псал 13; 4.
г Исх. 33; 13. Псал 5; 8. 27; 11. 86; 11. 119; 143; 8, 10.
д Псал. 103; 17 106; 1 107; 1. Иса 63; 15 Іер 33; 11
е Іов. 13; 26 20; 11. Іер. 3; 25.
ж Псал. 51; 1.
з Псал. 31; 3 79; 9. 109; 21. 143; 11.
и Виж Рим. 5; 20.

[і]Нему ще покаже пѫть-тъ, *който* ще избере.
13 [к]Душа-та му ще обитава въ покой,
И [л]потомство-то му ще наслѣди землѭ-тѫ.
14 [м]Тайна-та Господня е съ онѣзи които му ся боятъ,
И завѣтъ-тъ си ще имъ обяви.
15 [н]Очи-тѣ ми сѫ вынѫгы къмъ Господа,
Защото той ще извади изъ примкѫ нозѣ-тѣ ми.
16 [о]Погледни къмъ мене, и помилуй мя,
Защото останѫхъ самъ и угнѣтенъ сьмь.
17 Скърби-тѣ на сьрдце-то ми ся умножихѫ:
Изведи мя изъ утѣсненія-та ми.
18 [п]Вижть угнѣтеніе-то ми и трудъ-тъ ми,
И прости всичкы-тѣ ми грѣхове.
19 Вижть врагове-тѣ ми, че ся умножихѫ,
И съсъ жестокѫ ненависть мя възненавидѣхѫ.
20 Упази душѫ-тѫ ми, и избави мя:
[р]Да ся не посрамѭ, защото на тебе уповахъ.
21 Незлобіе и правота да мя съхраняватъ,
Защото тебе чакамъ.
22 [с]Избави, Боже, Израиля
Отъ всичкы-тѣ му скърби.

ПСАЛОМЪ 26. (по Слав. 25.)

Псаломъ Давидовъ.

1 [а]Сѫди мя, Господи, защото [б]ходихъ въ незлобіе-то си:
[в]Уповахъ на Господа, *и* нѣма да ся поклатѭ.
2 [г]Испытай мя, Господи, и искуси мя:
Опытай утробѫ-тѫ ми и сьрдце-то ми.
3 Защото твоя-та милость е прѣдъ очи-тѣ ми:
И [д]ходихъ въ истинѫ-тѫ ти.
4 Не [е]сѣдѣхъ съсъ суетны человѣцы:
И съ лицемѣри нѣма да отидѫ.
5 [ж]Възненавидѣхъ събраніе-то на лукавы-тѣ,
И [з]съ нечестивы-тѣ нѣма да сѣднѫ.
6 [и]Ще омыѭ въ неповинность рѫцѣ-тѣ си,
И ще обыколѭ олтарь-тъ ти, Господи:
7 За да направѭ да ся чуе гласъ на хвалѫ,
И да раскажѫ всичкы-тѣ твои чудеса.
8 Господи, [і]възлюбихъ жилище-то на домъ-тъ ти,
И мѣсто-то на скыніѭ-тѫ на славѫ-тѫ ти.
9 [к]Да не земешь съ грѣшны-тѣ душѫ-тѫ ми,
И съ мѫжіе кръвницы животъ-тъ ми:
10 На които въ рѫцѣ-тѣ е злодѣяніе,
И десница-та имъ е [л]пълна съ дарове.
11 Но азъ [м]ще ходѭ въ незлобіе-то си:
Избави мя, и помилуй мя.
12 [н]Нога-та ми стои [о]на равнинѫ:
[п]Въ събранія-та ще благославямъ Господа.

ПСАЛОМЪ 27. (по Слав. 26.)

Псаломъ Давидовъ.

1 Господь е [а]видѣлина моя и [б]спасеніе мое:
Отъ кого ще ся убоѭ?
[в]Господь е сила на животъ-тъ ми:
Отъ кого ще ся устрашѫ?
2 Когато приближихѫ при мене лукави-тѣ
[г]За да изядѫтъ плъть-тѫ ми;
Съперници-тѣ и врагове-тѣ ми,
Тѣ ся спънѫхѫ и паднѫхѫ.
3 И [д]ако ся опълчи противъ мене воинство,
Сьрдце-то ми нѣма да ся уплаши:
И ако ся дигне вьрхъ мене брань,
И тогазь ще сьмь увѣренъ.
4 [е]Едно просихъ отъ Господа, това ще търсѭ:
[ж]Да живѣѭ въ домъ-тъ Господень въ всичкы-тѣ дни на животъ-тъ си,
Да гледамъ [з]красотѫ-тѫ Господнѭ,
И да *го* дирѭ въ храмъ-тъ му.
5 Защото [и]въ зълъ день ще мя скрые въ скыніѭ-тѫ си:
[і]Ще мя прикрые въ скрышно-то на шатьръ-тъ си:
Ще мя възвыши на камыкъ.
6 И сега [к]глава-та ми ще ся възвыши
Надъ врагове-тѣ ми, които мя окружаватъ:
И ще пожьртвувамъ въ скыніѭ-тѫ му жьртвы на радостны выкове:
Ще пѣѭ, и ще въспѣѭ Господу.
7 Чуй, Господи, гласъ-тъ ми, съ *който* выкамъ:
И помилуй мя, и послушай мя.
8 *Рекль си:* [л]Потърсѣте лице-то ми;
Рече тебѣ сьрдце-то ми:
Лице-то ти, Господи, ще потърсѭ.
9 [м]Да не скрыешь отъ мене лице-то си:
Да не отхвьрлишь съ гнѣвъ рабъ-тъ си:
Ты ми станѫ помощь: не дѣй мя отхвьрля,
И не дѣй мя оставя, Боже, спасителю мой.
10 И [н]ако отецъ ми и майка ми мя оставятъ,
Господь обаче ще мя пріеме.
11 [о]Научи мя, Господи, пѫть-тъ си,
И води мя по равенъ пѫть поради непріятели-тѣ ми.
12 [п]Да мя не прѣдадешь на желаніе-то на врагове-тѣ ми:

і Псал. 37; 23.
к Прит. 19; 23.
л Псал. 37; 11. 22. 29.
м Прит. 3; 32. Вижь Іоан. 7; 17. 15; 15.
н Псал. 111; 8.
о Псал. 69; 16. 86; 16.
п 2 Цар. 16; 12.
р Ст. 2.
с Псал. 130; 8.

26

а Псал. 7; 8.
б 4 Цар. 20; 3. Ст. 11. Прит. 20; 7.
в Псал. 28; 7. 31; 14. Прит. 29; 25.
г Псал. 7; 9. 17; 3. 66; 10. 139; 23. Зах. 13; 9.
д 4 Цар. 20; 3.
е Псал. 1; 1. Іер. 15; 17.
ж Псал. 31; 6. 139; 21, 22.
з Псал. 1; 1.
и Вижь Исх. 30; 19, 20. Псал. 73; 13. 1 Тим. 2; 8.
і Псал. 27; 4.
к Вижь 1 Цар. 25; 29. Псал. 28; 3.
л Исх. 23; 8. Втор. 16; 19. 1 Цар. 8; 3. Иса. 33; 15.
м Ст. 1.
н Псал. 40; 2.
о Псал. 27; 11.
п Псал. 22; 22. 107; 32. 111; 1.

27

а Псал. 84; 11. Иса. 60; 19, 20. Мих. 7; 8.
б Исх. 15; 2.
в Псал. 62; 2, 6. 118; 14, 21. Иса. 12; 2.
г Псал. 14; 4.
д Псал. 3; 6.
е Псал. 26; 8.
ж Псал. 65; 4. Лук. 2; 37.
з Псал. 90; 17.
и Псал. 31; 20. 83; 3. 91; 1. Иса. 4; 6.
і Псал. 40; 2.
к Псал. 3; 3.
л Псал. 24; 6. 105; 4.
м Псал. 69; 17. 143; 7.
н Иса. 49; 15.
о Псал. 25; 4. 86; 11. 119; [illegible].
п Псал. 35; 25.

Защото [р] ся дигнѫхѫ противъ мене лъжливи свидѣтели,
[с] Конто дыхатъ насиліе.
13 Повѣровахъ че ще видіѫ благости-тѣ Господни
[т] На земіѫ-тѫ на живы-тѣ!
14 [у] Чакай Господа:
Имай дързновеніе, и да ся укрѣпи сърдце-то ти;
Ей, чакай Господа.

ПСАЛОМЪ 28. (по Слав. 27.)

Псаломъ Давидовъ.

1 Къмъ тебе ще выкнѫ, Господи, крѣпосте моя:
[а] Да не мълчишь къмъ мене:
[б] Да не бы, ако мълчишь къмъ мене,
Да ся уприличѫ на онѣзи конто слазятъ въ ровъ-тъ.
2 Послушай гласъ-тъ на моленія-та ми,
Когато выкамъ къмъ тебе,
[в] Когато дигамъ рѫцѣ
[г] Къмъ святый-тъ твой давиръ.
3 [д] Не мя завличай съ нечестивы-тѣ,
И съ онѣзи конто правятъ беззаконіе,
[е] Конто говорятъ миръ съ ближни-тѣ си,
А въ сърдце-то имъ *има* злоба.
4 [ж] Дай имъ споредъ дѣла-та имъ,
И споредъ лукавство-то на постѫпкы-тѣ имъ:
Споредъ дѣла-та на рѫцѣ-тѣ имъ дай имъ:
Отдай имъ *прилично-то* имъ въздаяніе.
5 Понеже [з] не внимаіѫтъ въ дѣянія-та Господни,
И въ дѣла-та на рѫцѣ-тѣ му,
Ще гы съвори, и нѣма да гы съгради.
6 Благословенъ Господь,
Защото послуша гласъ-тъ на моленія-та ми.
7 Господь е [и] сила моя, и щитъ мой:
[і] На него упова сърдце-то ми, и помогнѫ ми:
За то развесели ся сърдце-то ми,
И съ пѣсни-тѣ си ще го въсхваліѫ.
8 Господь е сила на *народа си*:
Той е и спасителна [к] защита на помазанника си.
9 Спаси людіе-тѣ си, и [л] благослови наслѣдіе-то си:
И паси гы, и възвышавай гы до вѣка.

ПСАЛОМЪ 29. (по Слав. 28.)

Псаломъ Давидовъ.

1 Принесѣте [а] Господу, сынове на силны-тѣ.
Принесѣте Господу славѫ и държавѫ.
2 Принесѣте Господу славѫ-тѫ на име-то му:
Поклонѣте ся Господу [б] съ великолѣпіе свято.
3 Гласъ-тъ Господень е надъ воды-тѣ:
[в] Богъ на славѫ-тѫ гърми:
Господь е надъ много воды.
4 Гласъ-тъ Господень е силенъ:
Гласъ-тъ Господень е величественъ.
5 Гласъ-тъ Господень строшава [г] кедры,
И строшава Господь Ливанскы-тѣ кедры.
6 И [д] прави гы да скачатъ като юнецъ:
Ливанъ и [е] Сиріонъ, като младъ единорогъ.
7 Гласъ-тъ Господень расподѣля огненны-тѣ пламыцы.
8 Гласъ-тъ Господень потресва пустыніѫ-тѫ:
Господь [ж] потресва пустыніѫ-тѫ Кадисъ.
9 Гласъ-тъ Господень прави [з] да раждатъ кошуты-тѣ,
И оголва дѫбравы-тѣ:
А въ храмъ-тъ му всякой проповѣдува славѫ-тѫ *му*.
10 Господь [и] сѣди надъ потопъ-тъ:
И [і] сѣди Господь Царь въ вѣкъ.
11 [к] Господь ще даде силѫ на людіе-тѣ си:
Господь ще благослови людіе-тѣ си съ миръ.

ПСАЛОМЪ 30. (по Слав. 29.)

Псаломъ, пѣснь на освященіе-то на Давидовъ-тъ домъ.

1 Ще тя прѣвъзносямъ, Господи, защото [а] ты си мя избавилъ,
И [б] не си оставилъ врагове-тѣ ми да ся радуватъ за мене.
2 Господи Боже мой, выкнѫхъ къмъ тебе,
И [в] исцѣлилъ си мя.
3 Господи, [г] възвелъ си отъ ада душѫ-тѫ ми:
Упазилъ си животъ-тъ ми, [д] за да не слѣзѫ въ ровъ-тъ.
4 [е] Пѣснопѣйте Господу, прѣподобни негови,
И въсхваляйте память-тѫ на351 неговѫ-тѫ святость.
5 Защото [ж] гнѣвъ-тъ му е само еднѫ минутѫ:
[з] А въ добрѫ-тѫ му воліѫ има животъ:
Вечеръ дохожда плачь,
А на [и] утринь-тѫ радость.
6 И азъ въ благополучіе-то си [і] рѣкохъ:
Нѣма да ся поклатіѫ въ вѣкъ:
7 Господи, съ благоволеніе-то си направилъ си да стои гора-та ми твърдо,
[к] Скрылъ си лице-то си, *и* смутихъ ся.
8 Къмъ тебе, Господи, выкнѫхъ:

р 1 Цар. 22; 9. 2 Цар. 16; 7, 8. Псал. 35; 11.
с Дѣян. 9; 1.
т Псал. 56; 13. 116; 9. 142; 5. Iер. 11; 19. Iез. 26; 20.
у Псал. 31; 24. 62; 1. 5. 130; 5. Иса. 25; 9. Авв. 2; 3.

28

а Псал. 83; 1.
б Псал. 88; 4. 143; 7.
в 3 Цар. 8; 28, 29. Псал. 5; 7.
г Псал. 138; 2.
д Псал. 26; 9.
е Псал. 12; 2. 55; 21. 62; 4. Iер. 9; 8.
ж 2 Тим. 4; 14. Отк. 18; 6.
з Iов. 34; 27. Иса. 5; 12.
и Псал. 18; 2.
і Псал. 13; 5. 22; 4.
к Псал. 20; 6.
л Втор. 9; 29. 3 Цар. 8; 51, 53.

29

а 1 Лѣт. 16; 28, 29. Псал. 96; 7, 8, 9.
б 2 Лѣт. 20; 21.
в Iов. 37; 4, 5.
г Иса. 2; 13.
д Псал. 114; 4.
е Втор. 3; 9.
ж Числ. 13; 26.
з Iов. 39; 1, 2, 3.
и Быт. 6; 17. Iов. 38; 8, 25.
і Псал. 10; 16.
к Псал. 28; 8.

30

а Втор. 20; 5. 2 Цар. 5; 11. 6; 20.
б Псал. 25; 2. 35; 19, 24.
в Псал. 6; 2. 103; 3.
г Псал. 86; 13.
д Псал. 28; 1.
е 1 Лѣт. 16; 4. Псал. 97; 12.
ж Псал. 103; 9. Иса. 26; 20. 54; 7, 8. 2 Кор. 4; 17.
з Псал. 63; 3.
и Псал. 126; 5.
і Iов. 29; 18.
к Псал. 104; 29.

И къмъ Господа ся помолихъ.
9 Каква полза въ кръвь-тѫ ми, ако слѣзѫ въ ровъ-тъ?
[л]Пьрсть-та ще тя пѣснослови ли?
Ще възвѣщава ли истинѫ-тѫ ти?
10 Послушай, Господи, и помилуй мя:
Господи, бѫди ми помощникъ.
11 [м]Промѣнилъ си плачь-тъ ми въ радость менѣ.
Съблѣклъ си ми врѣтище-то, и прѣпасалъ си мя съ веселіе:
12 За да ти псалмопѣе слава-та *ми*, и да не мълкнува.
Господи Боже мой, въ вѣкъ ще тя хвалѭ.

ПСАЛОМЪ 31. (по Слав. 30.)

Пьрвому пѣвцу. Псаломъ Давидовъ.

1 [а]На тебе, Господи, уповахъ:
Да ся не посрамѭ въ вѣкъ:
[б]Спаси мя съ правдѫ-тѫ си.
2 [в]Приклони къмъ мене ухо-то си:
Ускори да мя избавишь:
Бѫди ми силна крѣпость,
Домъ на утвьржденіе за да мя спасешь.
3 Защото [г]ты си моя канара и твьрдыня:
И [д]заради име-то си рѫководи мя и управяй мя.
4 Изведи мя изъ сѣть-тѫ коіѭто скрыто поставихѫ за мене:
Защото ты си моя сила.
5 [е]Въ рѫцѣ-тѣ ти прѣдавамъ духъ-тъ си:
Ты си мя избавилъ, Господи Боже на истинѫ-тѫ.
6 Възненавидѣхъ [ж]онѣзи които внимаватъ на суетны-тѣ идолы:
Но азъ ся надѣѭ на Господа.
7 Ще ся радувамъ и ще ся веселѭ за твоіѭ-тѫ милость,
Защото си видѣлъ скърбь-тѫ ми,
[з]Позналъ си душѫ-тѫ ми *като бѣше* въ утѣсненія:
8 И [и]не си мя затворилъ въ рѫкѫ-тѫ на врагъ-тъ:
[і]Поставилъ си на ширинѫ нозѣ-тѣ ми.
9 Помилуй мя, Господи, защото сьмь утѣсненъ:
[к]Истая отъ скърбь око-то ми,
Душа-та ми, и утроба-та ми.
10 Защото ся изнури въ тѫгѫ животъ-тъ ми,
И годины-тѣ ми въ стенанія:
Отъ страданіе-то ми изнемощѣ сила-та ми,
И [л]кости-тѣ ми истаяхѫ.
11 [м]На всичкы-тѣ си врагове станѫхъ укоръ,
И [н]наипаче на ближни-тѣ си,
И страхъ на познанниц-тѣ си:
[о]Които мя гледахѫ по улицы-тѣ, бѣгахѫ отъ мене.
12 [п]Забравенъ быхъ отъ сьрдце-то *на всичкы-тѣ* като мьртвъ:
Станѫхъ като непотрѣбенъ съсѫдъ;
13 Защото [р]чухъ злословіе-то на мнозина:
[с]Отъ всякѫдѣ страхъ:
Когато [т]ся наговорихѫ противъ мене,
Намыслихѫ да отнемѫтъ животъ-тъ ми.
14 Но азъ на тебе, Господи, уповахъ:
Рѣкохъ: Ты си Богъ мой.
15 Въ рѫцѣ-тѣ ти сѫ врѣмена-та ми:
Избави мя отъ рѫкѫ-тѫ на врагове-тѣ ми,
И отъ тѣзи които мя гонятъ.
16 [у]Направи да свѣтне лице-то ти върхъ рабъ-тъ ти:
Спаси мя съ милость-тѫ си.
17 Господи, [ф]да ся не посрамѭ,
Защото тя призвахъ:
Да ся посрамятъ нечестиви-тѣ,
[х]Да мълкнѫтъ въ адъ.
18 [ц]Да онѣмѣѭтъ лъжливы-тѣ устны,
[ч]Които говорятъ дързостливо противъ праведный-тъ, съ гордость и прѣзрѣніе.
19 [ш]Колко е голѣма твоя-та благость,
Коіѭто си съхранилъ за онѣзи които ти ся боятъ,
И коіѭто си направилъ за онѣзи които ся надѣѭтъ на тебе,
Прѣдъ очи-тѣ на человѣческы-тѣ синове!
20 [щ]Ще гы скрыешь въ покровъ-тъ на присѫтствіе-то си
Отъ ухищренія-та на человѣцы-тѣ;
[ъ]Ще гы скрыешь въ скиніѭ
Отъ прѣрѣканія-та на языцы.
21 Благословенъ Господь,
Защото [ы]направи чуднѫ милость-тѫ си къмъ мене
[ь]Въ градъ укрѣпенъ.
22 А [ѣ]въ смаюваніе-то си азъ бѣхъ реклъ:
[ю]Отхвьрленъ сьмь отъ очи-тѣ ти:
Но ты послуша гласъ-тъ на моленія-та ми,
Когато извыкахъ къмъ тебе.
23 [я]Възлюбѣте Господа, всичкы прѣподобни негови:
Господь съхранява вѣрны-тѣ,
И въздава изобилно на онѣзи които ся обхождатъ гордѣливо.
24 [а]Имайте дързновеніе, и да ся укрѣпи сьрдце-то ви,
Всичкы които ся надѣете на Господа.

л Псал. 6; 5. 88; 11. 115; 17. 118; 17. Иса. 38; 18.
м 2 Цар. 6; 14. Иса. 61; 3. Іер. 31; 4.

31

а Псал. 22; 5. 25; 2. 71; 1. Иса. 49; 23.
б Псал. 143; 1.
в Псал. 71; 2.
г Псал. 18; 2.
д Псал. 23; 3. 25; 11.
е Лук. 23; 46. Дѣян. 7; 59.
ж Іон. 2; 9.
з Іоан. 10; 27.
и Втор. 32; 30. 1 Цар. 17; 46. 24; 18.
і Псал. 4; 1. 18; 19.
к Псал. 6; 7.
л Псал. 32; 3. 102; 3.
м Псал. 41; 8. Иса. 53; 4.
н Іов. 19; 13. Псал. 38; 11. 88; 8, 18.
о Псал. 64; 8.
п Псал. 88; 4, 5.
р Іер. 20; 10.
с Іер. 6; 25. 20; 3. Плач. 2; 22.
т Мат. 27; 1.
у Чисх. 6; 25, 26. Псал. 4; 6. 67; 1.
ф Псал. 25; 2.
х 1 Цар. 2; 9. Псал. 115; 17.
ц Псал. 12; 3.
ч 1 Цар. 2; 3. Псал. 94; 4. Іуд. 15.
ш Иса. 64; 4. 1 Кор. 2; 9.
щ Псал. 27; 5. 32; 7.
ъ Іов. 5; 21.
ы Псал. 17; 7.
ь 1 Цар. 23; 7.
ѣ 1 Цар. 23; 26. Псал. 116; 11.
ю Иса. 38, 11, 12. Плач. 3; 54. Іон. 2; 4.
я Псал. 34; 9.
а Псал. 27; 14.

ПСАЛОМЪ 32. (по Слав. 31.)

Псаломъ Давидовъ: Масхылъ.

1 Блаженъ *онзи*, [а]комуто е простено прѣстѫпленіе-то,
Комуто грѣхъ-тъ е прикрытъ.
2 Блаженъ онзи человѣкъ, комуто Господь [б]не вмѣнява беззаконіе,
И [в]на когото въ духъ-тъ нѣма льсть.
3 Когато мълчехъ, овехтѣхѫ кости-тѣ ми
Отъ стенаніе-то ми всякой день.
4 Понеже деня и нощя [г]тежеше рѫка-та ти върхъ мене:
Влага-та ми ся обърнѫ на лѣтнѫ сушѫ. (Села.)
5 Явихъ ти грѣхъ-тъ си, и беззаконіе-то си не скрыхъ:
[д]Рѣкохъ: Господу ще исповѣдамъ прѣстѫпленія-та си:
И ты си простилъ беззаконіе-то на грѣхъ-тъ ми. (Села.)
6 [е]За то всякой прѣподобенъ [ж]ще ти ся моли
На сгодно врѣме:
Наистинѫ въ потопъ отъ много воды,
Воды-тѣ нѣма да приближатъ при него.
7 Ты си [з]покровъ мой:
Ще мя съхранявашь отъ скърбь:
[и]Съ веселіе на избавленіе ще мя окружавашь. (Села.)
8 Азъ ще тя вразумѭ, и ще тя научѫ
Пѫть-тъ по който трѣбува да ходишь:
Ще *тя* съвѣтувамъ:
Върхъ тебе *ще бѫде* око-то ми.
9 [і]Не бывайте като конь,
Като мьска, [к]*въ които* нѣма разумъ:
На които уста-та трѣбува да ся държатъ съ оглавникъ и уздѫ,
Да не бы приближавали при тебе.
10 [л]Много сѫ злостраданія-та на нечестивый-тъ:
[м]А оногозь който ся надѣе на Господа,
Милость ще го окружи.
11 [н]Веселѣте ся въ Господа, и радувайте ся, праведни,
И выкайте съ радость, всички прави въ сърдце.

ПСАЛОМЪ 33. (по Слав. 32.)

1 Радувайте ся, праведни, [а]въ Господа:
[б]На правы-тѣ е прилично да въздаватъ хваленіе.
2 Хвалѣте Господа съ кытарѫ:
[в]Съ псалтирь десетострунenъ му псалмопѣйте.
3 Пѣйте му [г]новѫ пѣснь,
Добрѣ свирѣте съ въсклицаніе.
4 Защото е право слово-то Господне,
И всичкы-тѣ му дѣла сѫ истинны.
5 [д]Обича правдѫ и правосѫдіе:
[е]Съ милость-тѫ Господнѭ е пълна земя-та.
6 [ж]Съсъ слово-то Господне станѫхѫ небеса-та,
И [з]съ дыханіе-то на уста-та му [и]всичкото имъ воинство.
7 [і]Събра като купъ морскы-тѣ воды:
Тури бездны-тѣ въ съкровища.
8 Да ся убои отъ Господа всичка-та земя:
Да потреперятъ отъ него всичкы-тѣ жители на вселеннѫѭ.
9 Защото [к]той рече, и станѫ:
Той повелѣ, и утвърди ся *всичко*.
10 Господь [л]осуетява съвѣтъ-тъ на язычници-тѣ:
Прѣвраща мысли-тѣ на народы-тѣ.
11 [м]Съвѣтъ-тъ Господень прѣбывае въ вѣкъ,
Мысли-тѣ на сърдце-то му въ родъ и родъ.
12 [н]Блажено онова племе на което Богъ е Господь:
Народъ-тъ, *когото* е [о]избралъ за наслѣдіе свое.
13 [п]Господь надникнѫ отъ небе-то:
Видѣ всичкы-тѣ человѣческы синове:
14 Отъ мѣсто-то на обиталище-то си
Гледа всичкы-тѣ земни жители.
15 Равно създаде сърдца-та имъ:
[р]Познава всичкы-тѣ имъ работы.
16 [с]Не ся избавя царь съ много войскѫ:
Силный не ся освобождава съ голѣмо юначество.
17 [т]Суетенъ е конь-тъ за избавленіе;
И съ голѣмѫ-тѫ си силѫ не може да отърве.
18 Ето, [у]око-то Господне е върху онѣзи които му ся боятъ,
Върху онѣзи които ся [ф]надѣѭтъ на милость-тѫ му:
19 За да избави отъ смърть душѫ-тѫ имъ,
И [х]въ гладъ да гы упази живы.
20 [ц]Душа-та ни чака Господа:
[ч]Той е помощь наша и щитъ нашъ.
21 Защото [ш]въ него ся весели сърдце-то ни:
Понеже на свято-то негово име ся надѣяхмы.
22 Дано бѫде, Господи, милость-тѫ ти на насъ,
Както уповахмы на тебе.

32

а Псал. 85; 2. Рим. 4; 6, 7, 8.
б 2 Кор. 5; 19.
в Іоан 1; 47.
г 1 Цар. 5; 6, 11. Іов. 33; 7. Псал. 38; 2.
д Прит. 28; 13. Иса 65; 24. Лук. 15; 18, 21 и дрг. 1 Іоан. 1; 9.
е 1 Тим. 1; 16.
ж Иса. 55; 6. Іоан. 7; 34.
з Псал. 9; 9. 27; 5. 31; 20. 119; 114.
и Исх. 15; 1. Съд. 5; 1. 2 Цар. 22; 1.
і Прит. 26; 3. Іак. 3; 3.
к Іов 35; 19.
л Прит. 13; 21. Рим. 2; 9.
м Псал. 34; 8. 84; 12. Прит. 16; 20. Іер 17; 7.
н Псал. 64; 10. 68; 3.

33

а Псал. 32; 11. 97; 12.
б Псал. 147; 1.
в Псал. 92; 3. 144; 9.
г Псал. 96; 1. 98; 1. 144; 9. 149; 1. Иса. 42; 10. Отк. 5; 9.
д Псал. 11; 7. 45; 7.
е Псал. 119; 64.
ж Быт. 1; 6, 7. Евр. 11; 3. 2 Пет. 3; 5.
з Іов. 26; 13.
и Быт. 2; 1.
і Быт. 1; 9. Іов. 26; 10. 38; 8.
к Быт. 1; 3. Псал. 148; 5.
л Иса 8; 10. 19; 3.
м Іов. 23; 13. Прит. 19; 21. Иса. 46; 10.
н Псал. 65; 4. 144; 15.
о Исх. 19; 5. Втор 7; 6.
п 2 Лѣт. 16; 9. Іов. 28; 24. Псал. 11; 4. 14; 2. Прит. 15; 3.
р Іов. 34; 21. Іер. 32; 19.
с Псал. 44; 6.
т Псал. 20; 7. 147; 10. Прит. 21; 31.
у Іов. 36; 7. Псал. 34; 15. 1 Пет. 3; 12.
ф Псал. 147; 11.
х Іов. 5; 20. Псал. 37; 19.
ц Псал. 62; 1, 5. 130; 6.
ч Псал. 115; 9, 10, 11.
ш Псал. 13; 5. Зах. 10; 7. Іоан. 16; 22.

ПСАЛОМЪ 34. (по Слав. 33.)

Псаломъ Давидовъ, когато ся престори на лудъ прѣдъ Авимелеха; който го пуснѫ, та си отиде.

1 [а]Ще благославямъ Господа на всяко врѣме:
Похвала-та му ще е винѫгы въ уста-та ми.
2 [б]Съ Господа ще ся хвали душа-та ми:
[в]Смиренни-тѣ ще чуѭтъ, и ще ся зарадуватъ.
3 [г]Възвеличѣте Господа съ мене,
И да възвышимъ наедно име-то му.
4 [д]Потърсихъ Господа, и послуша мя,
И отъ всичкы-тѣ ми страхове мя избави.
5 Погледнѫхѫ къмъ него, и свѣтнѫ имъ прѣдъ очи-тѣ,
И лица-та имъ не ся посрамихѫ.
6 [е]Тойзи сиромахъ извыка, и Господь чу,
[ж]И отъ всичкы-тѣ му скърби го избави.
7 [з]Ангелъ Господень ся [и]опълчава около онѣзи които му ся боятъ,
И гы избавя.
8 [і]Вкусѣте и вижте че е благъ Господь:
[к]Блаженъ онзи человѣкъ, който уповае на него.
9 [л]Бойте ся Господу, святіи негови:
Защото за онѣзи които му ся боятъ нѣма лишеніе.
10 Львове-тѣ осиромашѣхѫ и огладнѣхѫ:
Но [м]онѣзи които търсятъ Господа не ще бѫдѫтъ лишени отъ никое добро.
11 Елате, чада, послушайте мя:
[н]На страхъ Господень ще вы научѫ.
12 [о]Кой е тойзи человѣкъ, който иска животъ,
И обича дългоденствіе, за да види добрины?
13 Пази языкъ-тъ си отъ зло,
И [п]устны-тѣ си отъ льстно говореніе.
14 [р]Уклонявай ся отъ зло-то, и твори добро-то:
[с]Търси миръ-тъ и слѣдувай го.
15 [т]Очи-тѣ Господни сѫ върху праведны-тѣ,
И уши-тѣ му [у]къмъ тѣхный-тъ выкъ.
16 [ф]Лице-то Господне е противъ онѣзи които правятъ зло,
[х]За да истрѣби отъ земіѭ-тѫ поменъ-тъ имъ.
17 Извыкахѫ *праведни-тѣ*, и [ц]Господь чу,
И отъ всичкы-тѣ имъ скърби гы избави.
18 [ч]Господь е близу при [ш]онѣзи които сѫ съсъ съкрушенно сърдце,
И спасава онѣзи които иматъ смиренъ духъ.
19 [щ]Много сѫ скърби-тѣ на праведный-тъ,
Но [ъ]отъ всичкы тѣхъ ще го избави Господь.
20 Той пази всичкы-тѣ му кости:
[ы]Никоя отъ тѣхъ нѣма да ся съкруши.
21 [ь]Зло-то ще затрые грѣшный-тъ;
И онѣзи които ненавиждатъ праведный-тъ ще бѫдѫтъ осѫдени.
22 Господь [ѣ]избавя душѫ-тѫ на рабы-тѣ си:
И отъ онѣзи които ся надѣѭтъ на него, никой нѣма да бѫде осѫденъ.

ПСАЛОМЪ 35. (по Слав. 34.)

Псаломъ Давидовъ.

1 [а]Сѫди, Господи, съперницы-тѣ ми:
[б]Ратувай противъ онѣзи които ратуватъ противъ мене.
2 [в]Земи орѫжіе и щитъ,
И стани ми на помощь.
3 Истъргни копіе, и затвори пѫть-тъ на гонители-тѣ ми:
Речи на душѫ-тѫ ми: Азъ съмь спасеніе твое.
4 [г]Да ся постыдятъ, и да ся посрамятъ
Онѣзи които искатъ *да погубятъ* душѫ-тѫ ми:
[д]Да ся върнѫтъ назадъ, и да ся постыдятъ
Онѣзи които ми мыслятъ зло.
5 Да бѫдѫтъ [е]като прахъ отъ плѣвѫ прѣдъ вѣтръ-тъ,
И ангелъ Господень да гы гони.
6 Да бѫде пѫть-тъ имъ [ж]тьменъ и пързгавъ,
И ангелъ Господень да гы гони.
7 Защото безъ причинѫ [з]скрыхѫ за мене сѣть-тѫ си въ трапъ:
Безъ причинѫ ископахѫ *ровъ* за душѫ-тѫ ми.
8 [и]Да дойде върху него пагуба нечакана:
И [і]сѣть-та му, коѭто скры, да улови него:
Да падне той въ неѭ съ пагубѫ.
9 А душа-та ми ще ся весели въ Господа,
[к]Ще ся радува въ спасеніе-то му.
10 [л]Всичкы-тѣ ми кости ще рекѫтъ:
Господи, [м]кой е подобенъ на тебе,
Който избавяшь сиромахъ-тъ отъ по силный-тъ му,
И сиромахъ-тъ и нищій-тъ отъ грабитель-тъ му?

34

* Анхусъ 1 Цар. 21; 13.
а Ефес. 5; 20. 1 Сол. 5; 18. 2 Сол. 1; 3. 2; 13.
б Іер. 9; 24. 1 Кор. 1; 31. 2 Кор. 10; 17.
в Псал. 119; 74. 142; 7.
г Псал. 69; 30. Лук. 1; 46.
д Мат. 7; 7. Лук. 11; 9.
е Псал. 3; 4.
ж Ст. 17, 19. 2 Цар. 22; 1.
з Дан. 6; 22. Евр. 1; 14.
и Виждь Быт. 32; 1, 2. 4 Цар. 6; 17. Зах. 9; 8.
і 1 Пет. 2; 3.
к Псал. 2; 12.
л Псал. 31; 23.
м Псал. 84; 11.
н Псал. 32; 8.
о 1 Пет. 3; 10, 11.
п 1 Пет. 2; 22.
р Псал. 37; 27. Иса. 1; 16, 17.
с Рим. 12; 18. Евр. 12; 14.
т Іов 36; 7. Псал. 33; 18. 1 Пет. 3; 12.
у Ст. 6, 17.
ф Лев. 17; 10. Іер. 44; 11. Амос. 9; 4.
х Прит. 10; 7.
ц Ст. 6, 15. 19. Псал. 145; 19, 20.
ч Псал. 145; 18.
ш Псал. 51; 17. Иса. 57; 15. 61; 1. 66; 2.
щ Прит. 24; 16. 2 Тим. 3; 11, 12.
ъ Ст. 6, 17.
ы Іоан. 19; 36.
ь Псал. 94; 23.
ѣ 2 Цар. 4; 9. 3 Цар. 1; 29. Псал. 71; 23. 103; 4. Плач. 3; 58.

35

а Псал. 43; 1. 119; 154. Плач. 3; 58.
б Исх. 14; 25.
в Иса. 42; 13.
г Ст. 26. Псал. 40; 14, 15. 70; 2, 3.
д Псал. 129; 5.
е Іов 21; 18. Псал. 1; 4. 83; 13. Иса. 29; 5. Осія. 13; 3.
ж Псал. 73; 18. Іер. 23; 12.
з Псал. 9; 15.
и 1 Сол. 5; 3.
і Псал. 7; 15, 16. 57; 6. 141; 9, 10. Прит. 5; 22.
к Псал. 13; 5.
л Псал. 51; 8.
м Исх. 15; 11. Псал. 71; 19.

11 [н]Станѫхѫ свидѣтели неправедни,
И пытахѫ мя *за нѣща* които азъ не знаяхъ.
12 [о]Въздадохѫ ми зло за добро;
Да е въ лишеніе душа-та ми.
13 А [п]когато тѣ бѣхѫ въ скърбь,
Азъ ся облачехъ въ врѣтище:
Смирявахъ съ постъ душѫ-тѫ си:
И [р]молитва-та ми ся вращаше въ пазухѫ-тѫ ми.
14 Обхождахъ ся като съ пріятель, като съ мой братъ:
Ходяхъ наведенъ и нажаленъ, както кога жалѣе *нѣкой* майкѫ *си*.
15 Но тѣ ся възрадувахѫ за мое-то злощастіе, и ся събрахѫ:
[с]Побойници ся събрахѫ противъ мене, и азъ не знаяхъ:
[т]Кѫсахѫ *мя* и не прѣставахѫ:
16 Съ нечестивы присмѣхулы въ пированія,
[у]Скърцахѫ върхъ мене съсъ зѫбы.
17 Господи, до кога [ф]ще гледашь?
Избави душѫ-тѫ ми отъ губителство-то имъ,
[х]Животъ-тъ ми отъ *тѣзи* львове.
18 Азъ [ц]ще тя славословіѭ въ голѣмо събраніе.
Между многочисленны людіе ще тя хваліѭ:
19 [ч]Да ся не зарадуватъ заради мене
Онѣзи които ми враждуватъ неправедно:
[ш]Които мя ненавиждатъ безъ причинѫ
[щ]Да не намигатъ съ очи.
20 Защото не говорятъ миръ,
Но прѣговарятъ измамы противъ тихы-тѣ на земіѭ-тѫ.
21 И [ъ]разширихѫ на мене уста-та си:
Говорехѫ: [ы]О, хохо! видѣхѫ очи-тѣ ни!
22 [ь]Видѣлъ си, Господи: да не прѣмълчишь:
Господи, [ѣ]да ся не отдалечишь отъ мене.
23 [ю]Стани и събуди ся заради сѫдъ-тъ ми,
Боже мой и Господи мой, заради оправданіе-то ми.
24 [я]Сѫди мя, Господи Боже мой, [ж]споредъ правдѫ-тѫ си,
И да ся не зарадуватъ за мене.
25 [іѫ]Да не рекѫтъ въ сърдца-та си: Ето, желаніе-то ни *ся испълни*,
Нито да рекѫтъ: [а]Погълнѫхмы го.
26 [б]Да ся постыдятъ, и да ся посрамятъ купно
Онѣзи които ся радуватъ на зло-то ми:
[в]Да ся облѣкѫтъ въ срамъ и въ стыдъ,
[г]Които ся голѣмѣѭтъ противъ мене.
27 [д]Да ся развеселятъ и да ся възрадуватъ
Които желаѭтъ правдѫ-тѫ ми:
И [е]вынѫгы да говорятъ: Да ся възвеличи Господь,
[ж]Който желае миръ на рабъ-тъ си.
28 И [з]языкъ-тъ ми ще прѣговаря твоіѫ-тѫ правдѫ,
И твоіѫ-тѫ хвалѫ всякой день.

ПСАЛОМЪ 36. (по Слав. 35.)

Първому пѣвцу.

Псаломъ на Давида рабъ-тъ Господень.

1 Беззаконіе-то на нечестивый-тъ говори вѫтрѣ въ сърдце-то ми:
[а]Нѣма страхъ Божій прѣдъ очи-тѣ му.
2 Защото [б]ся лъже въ очи-тѣ си
Че нѣма да ся открые беззаконіе-то му за да бѫде възненавидено.
3 Думы-тѣ на уста-та му сѫ [в]беззаконіе и льсть:
[г]Не рачи да разумѣе за да прави добро.
4 [д]Беззаконіе измысля на одръ-тъ си:
[е]Стои не на добръ пѫть: зло-то не мрази.
5 Господи, [ж]милость-та ти *стига* до небе-то,
Истина-та ти до облацы-тѣ.
6 Правда-та ти е като высокы-тѣ планины:
[з]Сѫдбы-тѣ ти сѫ бездна голѣма:
[и]Человѣцы и скотове упазувашь, Господи.
7 [і]Колко е драгоцѣнна милость-та ти, Боже!
За то человѣческы-тѣ синове [к]ся надѣѭтъ на покровъ-тъ на крыла-та ти.
8 [л]Ще ся насытятъ отъ тлъстинѫ-тѫ на домъ-тъ ти:
И [м]отъ рѣкѫ-тѫ [н]на твои-тѣ сладости ще гы напоишь.
9 Защото [о]у тебе е источникъ-тъ на животъ-тъ:
[п]Въ видѣлинѫ-тѫ ти ще видимъ видѣлинѫ.
10 Простри милость-тѫ си [р]къмъ онѣзи които тя познаватъ,
И правдѫ-тѫ си [с]къмъ правы-тѣ въ сърдце.
11 Да не дойде върху мене нога на гордость:
И рѫка на нечестивы да мя не поклати.
12 Тамъ паднѫхѫ дѣлатели-тѣ на беззаконіе-то:
Низринѫхѫ ся, и [т]не ще могѫтъ да станѫтъ.

ПСАЛОМЪ 37. (по Слав. 36.)

Псаломъ Давидовъ.

1 [а]Не ся раздражавай заради лукавы-тѣ,

н Псал. 27; 12.
о Псал. 38; 20. 109; 3, 4, 5. Іер. 18; 20. Іоан. 10; 32.
п Іов. 30; 25 Псал. 69; 10, 11.
р Мат. 10: 13. Лук. 10; 6.
с Іов 30: 1, 8, 12.
т Іов 16; 9
у Іов. 16; 9. Псал. 37; 12. Плач. 2; 16
ф Авв. 1: 13.
х Псал. 22; 20.
ц Псал. 22; 25, 31. 40; 9, 10 111; 1.
ч Псал. 13; 4. 25: 2. 38: 16
ш Псал. 69; 4. 109; 3. 119; 161. Плач. 3; 52. Іоан. 15; 25.
щ Іов. 15: 12. Прит. 6; 13. 10; 10.
ъ Псал. 22: 14.
ы Псал. 40: 15. 70; 3
ь Исх. 3: 7. Дѣян. 7; 31.
ѣ Псал. 28; 1. 83: 1.
ю Псал. 10; 1. 22; 11, 19. 38; 21. 71; 12.
я Псал. 44; 23. 80; 2.
ж Псал. 26; 1.
іѫ 2 Сол. 1; 6.
а Ст. 19.
б Псал. 27; 12. 70; 3. 140; 8.
в Плач. 2: 16
г Ст. 4. Псал. 40; 14.
д Псал. 109; 29. 132; 18.
е Псал. 38; 16.
ж Рим. 12; 15. 1 Кор. 12; 26.
з Псал. 70; 4.
и Псал. 119; 4.
і Псал. 50; 15. 51; 14. 71; 24.

36

а Рим. 3: 18.
б Втор. 29; 19. Псал. 10; 3. 49; 18.
в Псал. 12; 2.
г Іер. 4; 22.
д Прит. 4; 16. Мих. 2; 1.
е Иса. 65; 2.
ж Псал. 57; 10. 108; 4.
з Іов. 11; 8. Псал. 77; 19. Рим. 11; 33.
и Іов. 7, 20. Псал. 145; 9. 1 Тим. 4; 10.
і Псал. 31; 19.
к Руѳ. 2: 12. Псал. 17; 8. 91; 4.
л Псал. 65; 4.
м Іов. 20; 17. Отк. 22; 1.
н Псал. 16; 11.
о Іер. 2; 13. Іоан. 4; 10, 14.
п 1 Пет. 2; 9.
р Іер. 22; 16.
с Псал. 7; 10. 94; 15. 97; 11.
т Псал. 1; 5.

37

а Ст. 7. Псал. 73; 3. Прит. 23; 17. 24; 1, 19.

Нито завиждай на онѣзи които правятъ беззаконіе.
2 Защото [б]като трѣва скоро ще ся окосятъ,
И като зеленъ злакъ ще повѣнѫтъ.
3 Уповай на Господа, и прави добро:
Населявай земіѭ-тѫ, и храни ся съ истинѫ-тѫ.
4 И [в]весели ся въ Господа,
И ще ти даде прошенія-та на сърдце-то ти.
5 [г]Прѣдай на Господа пѫть-тъ си,
И уповай на него, и той ще извърши:
6 И [д]ще изведе като видѣлинѫ правдѫ-тѫ ти,
И сѫдъ-тъ ти като пладнинѫ.
7 [е]Облегни ся на Господа, и [ж]чакай го:
[з]Не ся раздражавай за тогози който успѣва въ пѫть-тъ си,
За человѣка който извършва злопомышленія.
8 [и]Прѣстани отъ ярость, и остави гнѣвъ-тъ:
Не ся раздражавай никакъ та да правишь зло.
9 Защото, [і]които правятъ зло, ще ся истрѣбятъ:
А онѣзи които чакатъ Господа, тѣ [к]ще наслѣдятъ земіѭ-тѫ.
10 Защото [л]още малко, и нечестивый-тъ не ще да го има:
И [м]ще търсишь мѣсто-то му, и не ще да ся намѣри:
11 Но [н]кроткы-тѣ ще наслѣдятъ земіѭ-тѫ,
И ще ся наслаждават съ много миръ.
12 Нечестивый-тъ козьнствува противъ праведный-тъ,
И [о]скърца на него съсъ зѫбы.
13 [п]Господь ще му ся присмѣе,
Понеже гледа че [р]иде день-тъ му.
14 Нечестиви-тѣ истъргнѫхѫ мечь,
И запнѫхѫ лѫкъ-тъ си,
За да свалятъ сиромахъ-тъ и нищій-тъ,
За да заколятъ ходящы-тѣ въ правотѫ.
15 [с]Мечь-тъ имъ ще влѣзе въ сърдце-то имъ,
И лѫкове-тѣ имъ ще ся строшатъ.
16 [т]Малко-то *иманіе* на праведный-тъ е по добро
Отъ богатство-то на много нечестивы.
17 Защото [у]мышцы-тѣ на нечестивы-тѣ ще ся строшатъ:
А праведни-тѣ Господь подкрѣпява.
18 [ф]Знае Господь дни-тѣ на непорочны-тѣ:
И тѣхно-то наслѣдіе ще бѫде [х]въ вѣкъ.
19 Не ще да ся посрамятъ въ лошо врѣме:
[ц]Въ дни на гладъ ще бѫдѫтъ сыти.
20 А нечестиви-тѣ ще ся истрѣбятъ:
И врагове-тѣ на Господа ще исчезнѫтъ като агнечка-та тлъстина;
[ч]Въ дымъ ще исчезнѫтъ.
21 Нечестивый зема на заемъ и не враща:
[ш]А праведный милува и дава.
22 Защото [щ]благословени-тѣ отъ Него ще наслѣдятъ земіѭ-тѫ:
А проклѣти-тѣ отъ Него [ъ]ще ся истрѣбятъ.
23 [ы]Когато отъ Господа ся оправятъ стъпкы-тѣ на человѣка,
Пѫть-тъ му е угоденъ нему.
24 [ь]Ако падне, не ще ся завали,
Защото Господь подпира рѫкѫ-тѫ му.
25 Младъ бѣхъ, ето остарѣхъ,
И не видѣхъ праведный-тъ оставенъ,
Нито сѣме-то му [ѣ]да проси хлѣбъ.
26 [ю]Всякой день милува, и дава на заемъ,
И сѣме-то му е въ благословеніе.
27 [я]Уклони ся отъ зло, и прави добро,
И ще имашь жилище вѣчно.
28 Защото Господь [ѫ]обича правосѫдіе,
И не оставя прѣподобны-тѣ си:
Въ вѣкъ ще бѫдѫтъ упазени:
[ѭ]А сѣме-то на нечестивы-тѣ ще ся истрѣби.
29 [а]Праведни-тѣ ще наслѣдятъ земіѭ-тѫ,
И ще живѣѭтъ на неіѫ въ вѣкъ.
30 [б]Уста-та на праведный-тъ прѣговарятъ мудрость,
И языкъ-тъ му говори правосѫдіе.
31 [в]Законъ-тъ на неговый-тъ Богъ е въ сърдце-то му:
Стъпкы-тѣ му не ще да ся подпълзнѫтъ.
32 [г]Съглежда грѣшный праведный-тъ,
И търси за да го умъртви.
33 Господь [д]нѣма да го остави въ рѫцѣ-тѣ му,
[е]Нито ще го осѫди въ сѫдбѫ-тѫ му.
34 [ж]Чакай Господа, и пази неговъ-тъ пѫть,
И ще тя възвыши за да наслѣдишь земіѭ-тѫ:
[з]Когато ся истрѣбятъ нечестиви-тѣ, ты ще видишь.
35 [и]Видѣхъ нечестивый-тъ прѣвъзнесенъ,
И распрострѣнъ като зелено дърво на мѣсто-то си.
36 Но [і]прѣминѫ, и ето, нѣмаше го:
И търсихъ го и не ся намѣри.
37 Гледай незлобивый-тъ, и виждь правый-тъ,
[к]Защото мирный человѣкъ *ще има* остатъкъ.
38 [л]А прѣстѫпници-тѣ съвсѣмъ ще ся истрѣбятъ:
На нечестивы-тѣ остатъкъ-тъ ще ся прѣкѫсне.

б Псал. 90; 5, 6.
в Иса. 58; 14.
г Псал. 55; 22. Прит. 16; 3. Мат. 6; 25. Лук. 12; 22. 1 Пет. 5; 7.
д Іов. 11; 17. Мих. 7; 9.
е Псал. 62; 1.
ж Иса. 30; 15. Плач. 3; 26.
з Ст. 1, 8. Іер. 12; 1.
и Псал. 73; 3. Ефес. 4; 26.
і Іов. 27; 13, 14.
к Ст. 11, 22, 29. Иса. 57; 13.
л Евр. 10; 36, 37.
м Іов. 7; 10. 20; 9.
н Мат. 5; 5.
о Псал. 35; 16.
п Псал 2; 4.
р 1 Цар. 26; 10.
с Мих. 5; 6.
т Прит. 15; 16. 16; 8. 1 Тим. 6; 6.
у Іов. 38; 15. Псал. 10; 15. Іез. 30; 21 и дрг.
ф Псал. 1; 6.
х Иса. 60; 21.
ц Іов. 5; 20. Псал. 33; 19.
ч Псал. 102; 3.
ш Псал. 112; 5, 9.
щ Прит. 3; 33.
ъ Ст. 9.
ы 1 Цар. 2; 9. Прит. 16; 9.
ь Псал. 34; 19, 20. 40; 2. 91; 12. Прит. 24; 16. Мих. 7; 8. 2 Кор. 4; 9.
ѣ Іов. 15; 23. Псал. 59; 15. 109; 10.
ю Втор. 15; 8, 10. Псал. 112; 5, 9.
я Псал. 34; 14. Иса. 1; 16, 17.
ѫ Псал. 11; 7.
ѭ Псал. 21; 10. Прит. 2; 22. Иса. 14; 20.
а Прит. 2, 21.
б Мат. 12; 35.
в Втор 6; 6. Псал. 40; 8. 119; 98. Иса. 51; 7.
г Псал. 10; 8.
д 2 Пет. 2; 9.
е Псал. 109; 31.
ж Ст. 9. Псал. 27; 14. Прит. 20. 22.
з Псал. 52; 5, 6. 91; 8.
и Іов. 5; 3.
і Іов. 20; 5 и дрг.
к Иса. 32; 17. 57; 2.
л Псал. 1; 4. 52; 5.

39 [м]Но спасеніе-то на праведны-тѣ е отъ Господа:
Той имъ е крѣпость [н]въ скърбно врѣме.
40 И [о]ще имъ помогне Господь, и ще гы избави:
Ще гы избави отъ нечестивы-тѣ, и ще гы спасе;
[п]Защото ся надѣяхѫ на него.

ПСАЛОМЪ 38. (по Слав. 37.)

[*]Псаломъ Давидовъ, за въспоминаніе.

1 Господи, [а]въ ярость-тѫ си да мя не обличишь,
Нито въ гнѣвъ-тъ си да мя накажешь.
2 Защото [б]стрѣлы-тѣ ти ся забихѫ въ мене,
И [в]рѫка-та ти тежи върхъ мене.
3 [г]Нѣма здравіе въ плъть-тѫ ми, отъ гнѣвъ-тъ ти:
Нѣма миръ въ кости-тѣ ми, поради грѣхъ-тъ ми.
4 Защото [д]беззаконія-та ми [е]надминѫхѫ надъ главѫ-тѫ ми:
Както тежко брѣме натегнѫхѫ на мене.
5 Смърдятъ *и* гноятъ ся раны-тѣ ми,
Поради безуміе-то ми.
6 Пострадахъ, [ж]сгърбихъ ся съвсѣмъ:
[з]Весь день ходіѫ нажаленъ.
7 Защото [и]всичкы-тѣ ми вѫтрешности сѫ запалены,
И [і]нѣма здравіе въ плъть-тѫ ми.
8 Разболѣхъ ся и прѣмного изнемощѣхъ:
[к]Рыкаіѫ отъ утѣсненіе-то на сърдце-то си.
9 Господи, прѣдъ тебе е всичко-то ми желаніе,
И въздыханіе-то ми не ся крые отъ тебе.
10 Сърдце-то ми трепери, сила-та ми мя оставя:
И [л]видѣлина-та на очи-тѣ ми, и тя не е съ мене.
11 [м]Пріятели-тѣ ми, и ближни-тѣ ми [н]отстоятъ отъ ранѫ-тѫ ми,
И родниня-тѣ ми [о]стоятъ отдалечь.
12 И онѣзи които искатъ душѫ-тѫ ми [п]турятъ сѣти *за мене*:
Онѣзи които искатъ зло-то ми, [р]говорятъ лукавство,
И [с]прѣговарятъ льсти весь день.
13 Но [т]азъ като глухъ, не чуіѫ,
И сьмь [у]като нѣмъ, който си не отваря уста-та.
14 И сьмь като человѣкъ който не чуе,
И нѣма обличеніе въ уста-та му.
15 Защото тебе, Господи, [ф]очаквамъ:
Ты ще отговоришь, Господи Боже мой.
16 Понеже рѣкохъ: [х]Да ся не зарадуватъ заради мене:
Тѣ ся голѣмѣіѫтъ надъ мене [ц]когато ся подпързне нога-та ми.
17 [ч]Защото сьмь близу да паднѫ,
И скърбь-та ми е вынѫгы прѣдъ мене.
18 Понеже [ш]азъ ще възвѣстіѫ беззаконіе-то си,
[щ]Ще тѫжѫ заради грѣхъ-тъ си.
19 Но врагове-тѣ ми сѫ живи, укрѣпяватъ ся:
И [ъ]умножихѫ ся онѣзи които неправедно мя ненавиждатъ.
20 И [ы]онѣзи които въздаватъ зло за добро противятъ ми ся,
[ь]Понеже слѣдувамъ добро-то.
21 Да мя не оставишь, Господи:
Боже мой, [ѣ]да ся не отдалечишь отъ мене.
22 Побързай да ми помогнешь,
Господи [ю]спасеніе мое.

ПСАЛОМЪ 39. (по Слав. 38.)

[*]Първому пѣвцу, Іедуѳуну.
Псаломъ Давидовъ.

1 Рѣкохъ: [а]Ще внимаіѫ въ пѫтища-та си,
За да не съгрѣшѫ съ языкъ-тъ си:
[б]Ще имамъ уздѫ на уста-та си,
[в]Когато е нечестивый-тъ прѣдъ мене.
2 [г]Станѫхъ нѣмъ и мълчаливъ:
Мълкнѫхъ *и* отъ добро-то,
И скърбь-та ми ся поднови.
3 Распали ся сърдце-то ми вѫтрѣ въ мене:
Въ тѫженіе-то ми, [д]пламнѫ огнь:
Рѣкохъ съ языкъ-тъ си:
4 [е]Кажи ми, Господи, скончаніе-то ми,
И кое е число-то на дни-тѣ ми,
За да знаіѫ колко е кратъкъ животъ-тъ ми.
5 Ето, направилъ си дни-тѣ ми като педѫ,
И [ж]врѣме-то на животъ-тъ ми е като нищо прѣдъ тебе:
[з]Наистинѫ всякой человѣкъ, колко и да е якъ, съвсѣмъ е суета. (Села.)
6 Наистинѫ человѣкъ ходи *като* [и]въ мечтаніе:
Наистинѫ напраздно ся смущава:
[і]Събира съкровища, а не знае кой ще гы земе.
7 И сега, Господи, що чакамъ?
[к]Надежда-та ми е на тебе.
8 Отъ всичкы тѣ ми беззаконія избави мя:

[м] Псал. 3; 8.
[н] Псал. 9; 9.
[о] Иса. 31; 5.
[п] 1 Лѣт. 5; 20. Дан. 3; 17, 28. 6; 23.

. 38

[*] Псал. 70; надписъ-тъ.
[а] Псал. 6; 1.
[б] Іов 6; 4.
[в] Псал. 32; 4.
[г] Псал. 6; 2.
[д] Езд. 9; 6. Псал. 40; 12.
[е] Мат. 11; 28.
[ж] Псал. 35; 14.
[з] Іов. 30; 28. Псал. 42; 9. 43; 2.
[и] Іов. 7; 5.
[і] Ст. 3.
[к] Іов. 3; 24. Псал. 22; 1. Иса. 59; 11.
[л] Псал. 6; 7. 88; 9.
[м] Псал. 31; 11.
[н] Лук. 10; 31, 32.
[о] Лук. 23; 49.
[п] 2 Цар. 17; 1, 2, 3.
[р] 2 Цар. 16; 7, 8.
[с] Псал. 35; 20.
[т] 2 Цар. 16; 10.
[у] Псал. 39; 2, 9.
[ф] 2 Цар. 16; 12. Псал. 39; 7.
[х] Псал. 13; 4.
[ц] Втор. 32; 35.
[ч] Псал. 35; 26.
[ш] Псал. 32; 5. Прит. 28; 13.
[щ] 2 Кор. 7; 9, 10.
[ъ] Псал. 35; 19.
[ы] Псал. 35; 12
[ь] Вижь 1 Пет. 3; 13. 1 Іоан. 3; 12.
[ѣ] Псал. 35; 22
[ю] Псал. 27; 1. 62; 2, 6. Иса. 12; 2.

39

[*] 1 Лѣт. 16; 41. 25; 1. Псал. 62 и 77 надписи-тѣ.
[а] 3 Цар. 2; 4. 4 Цар. 10; 31.
[б] Псал. 141; 3. Іак. 3; 2.
[в] Кол. 4; 5.
[г] Псал. 38; 13.
[д] Іер. 20; 9.
[е] Псал. 90; 12. 119; 84.
[ж] Псал. 90; 4.
[з] Ст. 11. Псал. 62; 9. 144; 4.
[и] 1 Кор. 7; 31. Іак. 4; 14.
[і] Іов. 27; 17. Екл. 2; 18, 21, 26. 5; 14. Лук. 12; 20, 21.
[к] Псал. 38; 15.

Не мя направяй [л]укоръ на безумный-тъ.
9 [м]Станѫхъ нѣмъ, не си отворихъ уста-та,
[н]Понеже ты направи *това*.
10 [о]Отдалечи отъ мене ударъ-тъ си,
От пораженіе-то на рѫкѫ-тѫ ти азъ исчезнувамъ.
11 Когато съ обличенія наказувашь человѣка за беззаконіе-то *му*,
[п]Разваляшь като молецъ красотѫ-тѫ му:
[р]Наистинѫ всякой человѣкъ е суета. (Села.)
12 Послушай, Господи, молитвѫ-тѫ ми,
И дай ухо на выкъ-тъ ми:
Не прѣмълчи на сълзы-тѣ ми:
Защото сьмь [с]страненъ при тебе
И пришлецъ, [т]както всичкы-тѣ мои отци.
13 [у]Остави мя на отрадѫ, за да ся съземѫ
Прѣди да отидѫ [ф]и да мя нѣма *вече*.

ПСАЛОМЪ 40. (по Слав. 39.)

Пьрвому пѣвцу. Псаломъ Давидовъ.

1 [а]Очакувахъ съ търпѣніе Господа,
И той ся прѣклони къмъ мене, и чу выкъ-тъ ми:
2 И възведе мя изъ ровъ-тъ на погыбель-тѫ,
[б]Изъ тинѫ-тѫ и калъ-тъ,
И [в]постави на камыкъ нозѣ-тѣ ми;
[г]Утвьрди стъпкы-тѣ ми:
3 [д]И тури въ уста-та ми пѣснь новѫ,
Пѣніе Богу нашему:
[е]Ще видятъ мнозина и ще ся убоятъ,
И ще уповаѭтъ на Господа.
4 [ж]Блаженъ онзи человѣкъ,
Който туря упованіе-то си на Господа,
И [з]не ся обраща къмъ гордѣливы-тѣ,
Нито къмъ онѣзи [и]които ся уклоняватъ къмъ лъжы.
5 [і]Много си направилъ чудеса-та си ты, Господи Боже мой;
И [к]твои-тѣ за насъ размышленія
Не е възможно да изложи нѣкой прѣдъ тебе:
Искахъ да казвамъ и да говорѭ *за тѣхъ*,
Но тѣ прѣвъсхождатъ *всяко* число.
6 [л]Жертвѫ и приношеніе ты не благоволи:
Отворилъ си уши-тѣ ми:
Всесъжженіе и приношеніе за грѣхъ ты не поиска.
7 Тогази рѣкохъ: Ето, идѫ;
Въ свитъкъ-тъ на книгѫ-тѫ е [м]писано за мене:
8 [н]Драго ми е, Боже мой, да испълнявамъ волѭ-тѫ ти:
И законъ-тъ ти е [о]въ срѣдъ сьрдце-то ми,
9 [п]Проповѣдахъ правдѫ въ голѣмо събраніе:
Ето, [р]не възбранихъ устны-тѣ си, Господи,
[с]ты знаешь.
10 [т]Правдѫ-тѫ ти не скрыхъ въ сьрдце-то си:
Вѣрность-тѫ ти и спасеніе-то ти възвѣстихъ:
Не утаихъ твоѭ-тѫ милость и твоѭ-тѫ истинѫ
Отъ голѣмо събраніе.
11 Ты, Господи, не въспирай щедроты-тѣ си отъ мене:
[у]Твоя-та милость и твоя-та истина да мя вардятъ винѫгы.
12 Защото сѫ мя окружили бесчисленны злыни:
[ф]Постигнѫхѫ мя беззаконія-та ми, и не могѫ да гледамъ.
Умножихѫ ся повече отъ косми-тѣ на главѫ-тѫ ми:
И [х]сьрдце-то ми мя остави.
13 [ц]Благоволи, Господи, да мя избавишь:
Господи, побързай да ми помогнешь.
14 [ч]Да ся постыдятъ, и да ся посрамятъ купно
Онѣзи които търсятъ душѫ-тѫ ми за да ѭ погубятъ:
Да ся върнѫтъ назадъ, и да ся обесчестятъ,
Които искатъ зло-то ми.
15 [ш]Да ся смаѭтъ за срамъ-тъ си
Онѣзи, които ми думатъ: О, хохо!
16 [щ]Да ся радуватъ и да ся веселятъ въ тебе
Всичкы които тя търсятъ:
Онѣзи които обычатъ спасеніе-то ти
[ъ]Да думатъ винѫгы: Да ся възвеличи Господь.
17 [ы]А азъ сьмь сиромахъ и нищъ:
Но [ь]Господь ся грыжи заради мене:
Помощь моя и избавитель мой си ты:
Боже мой, да не закъснѣешь.

ПСАЛОМЪ 41. (по Слав. 40.)

Пьрвому пѣвцу. Псаломъ Давидовъ.

1 Блаженъ [а]който пригледува сиромахъ-тъ:
Въ скърбенъ день ще го избави Господь.
2 Господь ще го варди, и ще упази животъ-тъ му:
Блаженъ ще бѫде той на землѭ-тѫ:
И [б]ты не ще да го прѣдадешь на щеніе-то на врагове-тѣ му.
3 Господь ще го укрѣпява на одръ-тъ на немощь-тѫ:

л Псал. 44; 13 79; 4.
м Лев. 10; 3. Іов. 40; 4, 5. Псал. 38; 13.
н 2 Цар. 16; 10. Іов. 2; 10.
о Іов. 9; 34. 13; 21.
п Іов. 4; 19. 13; 28. Иса. 50; 9. Осія. 5; 12.
р Ст. 5.
с Лев. 25; 23. 1 Лѣт 29; 15. Псал. 119; 19. 2 Кор 5; 6. Евр. 11; 13. 1 Пет. 1; 17. 2; 11.
т Быт. 47; 9.
у Іов. 10; 20, 21. 14; 5, 6.
ф Іов. 14; 10, 11, 12.

40

а Псал. 27; 14. 37; 7.
б Псал. 69; 2, 14.
в Псал. 27; 5.
г Псал 37; 23.
д Псал. 33; 3.
е Псал. 52; 6.
ж Псал. 34; 8. Іер. 17; 7.
з Псал 101; 3, 7.
и Псал 125; 5.
і Исх. 15; 11. Іов. 5; 9. 9; 10. Псал. 71; 15. 92; 5. 139; 6, 17.
к Иса. 55; 8.
л 1 Цар. 15; 22. Псал. 50; 8. 51; 16. Иса. 1; 11. 66; 3. Осія 6; 6. Мат. 9; 13. 12; 7. Евр. 10; 5.
м Лук 24; 44.
н Псал. 119; 16, 24, 47, 92. Іоан. 4; 34 Рим 7; 22.
о Псал. 37; 31. Іер. 31; 33. 2 Кор. 3; 3.
п Псал. 22; 22, 25. 35; 18.
р Псал. 119; 13.
с Псал. 139; 2
т Дѣян. 20; 20, 27.
у Псал. 43; 3. 57; 3. 61; 7.
ф Псал 38; 4.
х Псал 73; 26.
ц Псал. 70; 1 и дрг.
ч Псал. 35; 4, 26 70; 2, 3. 71; 13.
ш Псал. 70; 3. 73; 19.
щ Псал. 70; 4.
ъ Псал 35; 27.
ы Псал. 70; 5.
ь 1 Пет. 5; 7.

41

а Прит. 14; 21.
б Псал. 27; 12.

Въ болесть-тѫ му ты ще постилашь
всичкѫ-тѫ му постелкѫ.
4 Азъ рѣкохъ: Господи, помилуй мя:
[г]Исцѣли душѫ-тѫ ми, защото ти сългрѣшихъ.
5 Врагове-тѣ ми говорятъ зло за мене:
Кога ще умре, и ще загыне име-то му?
6 И ако дойде *нѣкой* отъ тѣхъ да *мя* види,
[г]говори суетѫ:
Сърдце-то му събира въ себе си беззаконіе:
Като излѣзе вънъ говори.
7 За мене шепнѫтъ купно всичкы които мя
ненавидятъ:
За мене мыслятъ зло, *и казуватъ*:
8 Лошо нѣщо го е сполетѣло:
И като е легнѫлъ нѣма вече да стане.
9 И [д]самый-тъ человѣкъ съ когото азъ живѣехъ мирно, на когото ся надѣехъ,
[е]Който ядеше хлѣбъ-тъ ми, подигнѫ петѫ
върху ми.
10 Но ты, Господи, помилуй мя,
И възстави мя, и ще имъ отвърнѫ.
11 Отъ това познавамъ че ты благоволишь
къмъ мене,
Понеже не тържествува противъ мене
врагъ-тъ ми.
12 А мене, ты си мя подтвърдилъ въ цѣлость-тѫ ми,
[ж]И утвърдилъ си мя прѣдъ лице-то си въ
вѣкъ.
13 [з]Благословенъ Господь Богъ Израилевъ
Отъ вѣка и до вѣка. Аминь, и аминь.

ПСАЛОМЪ 42. (по Слав. 41.)

Първому пѣвцу, *Масхылъ, за
Кореевы-тѣ сынове.

1 Както елень-тъ желае водны-тѣ изворы,
Така душа-та ми желае тебе, Боже.
2 [а]Жадна е душа-та ми за Бога, [б]за Бога
живаго:
Кога ще дойдѫ, и ще ся явіѫ прѣдъ
Бога?
3 [в]Сълзы-тѣ мои станѫхѫ ми храна деня
и нощя,
[г]Като ми думатъ всякой день: Дѣ е Богъ
твой?
4 Това си напомнямъ, и [д]изливамъ душѫ-тѫ си вѫтрѣ въ мене,
За да прѣминѫ съ множество-то,
[е]Да отидѫ съ него до Божіи-тъ домъ,
Съ гласъ на радость и на хваленіе,
Съ множество-то което празднува.
5 [ж]Защо си отпаднѫла, душе моя?
И *защо* ся смущавашь вѫтрѣ въ мене?
[з]Надѣй ся на Бога: защото азъ още ще
го славословіѫ
За спасеніе-то на лице-то му.
6 Боже мой, душа-та ми е отпаднѫла вѫтрѣ
въ мене:
За то ще помніѫ за тебе отъ Іорданскѫ-тѫ земіѫ,
И отъ Ермонимскѫ-тѫ, отъ горѫ-тѫ Мисаръ.
7 [и]Бездна призова безднѫ съ гласъ-тъ на
твои-тѣ водопады:
[і]Всичкы-тѣ твои волны и волненія-та ти
прѣминѫхѫ върхъ мене.
8 [к]Прѣзъ день-тъ ще проводи Господь милость-тѫ си:
И [л]прѣзъ нощь-тѫ пѣснь-та му ще бѫде
съ мене,
Молитва-та *ми* къмъ Бога на животъ-тъ ми.
9 Ще рекѫ на Бога, моіѫ-тѫ крѣпость:
[м]Защо си мя забравилъ?
Защо ходіѫ нажаленъ за притѣсненіе-то
отъ врагъ-тъ?
10 Врази-тѣ ми, като мя укоряватъ, трошатъ
кости-тѣ ми,
[н]И всякой день ми думатъ: Дѣ е Богъ
твой?
11 [о]Защо си отпаднала, душе моя?
И защо ся смущавашь вѫтрѣ въ мене?
Надѣй ся на Бога: защото още ще го
славословіѫ:
Той е спасеніе на лице-то ми, и Богъ мой.

ПСАЛОМЪ 43. (по Слав. 42.)

1 [а]Сѫди мя, Боже, и [б]отсѫди сѫдбѫ-тѫ ми
Противъ непрѣподобенъ народъ:
Избави мя отъ льстивъ и беззаконенъ
человѣкъ.
2 Понеже ты си Богъ [в]на силѫ-тѫ ми:
Защо си мя отхвърлилъ?
[г]Защо ходіѫ нажаленъ заради притѣсненіе-то отъ врагъ-тъ?
3 [д]Проводи виделинѫ-тѫ си и истинѫ-тѫ си:
Тѣ да мя водятъ:
Да мя заведѫтъ [е]въ горѫ-тѫ на святыніѫ-тѫ ти, и въ селенія-та ти.
4 Тогазь ще влѣзѫ при Божіи-тъ олтарь,
При Бога веселіе-то на радость-тѫ ми:
И съ кытарѫ ще славословіѫ тебе, о Боже,
Боже мой.
5 [ж]Защо си отпаднѫла, душе моя?
И защо ся смущавашь вѫтрѣ въ мене?
Надѣй ся на Бога: защото още ще го
славословіѫ:
Той е спасеніе на лице-то ми, и Богъ мой.

[в] 2 Лѣт. 30; 20. Псал 6; 2. 147; 3.
[г] Псал. 12; 2. Прич. 26; 24, 25, 26.
[д] 2 Цар. 15: 12 Іов 19; 19 Псал. 55: 12, 13, 20. Іер. 20; 10.
[е] Авд 7 Іоан 13; 18
[ж] Іов. 36; 7. Псал. 31; 15.
[з] Псал 106; 48.

42

* Вижъ 1 Лѣт. 6; 33, 37. 25; 5.
[а] Псал. 63; 1 84; 2. Іоан. 7; 37.
[б] 1 Сол. 1; 9.
[в] Псал. 80; 5. 102; 9
[г] Ст 10 Псал. 79; 10. 115; 2.
[д] Іов. 30; 16. Псал. 62; 8.
[е] Иса. 30; 29
[ж] Ст. 11 Псал 43; 5.
[з] Плач. 3: 24
[и] Іер. 4: 20. Іез. 7; 26.
[і] Псал. 88; 7. Іон. 2; 4.
[к] Лев 25; 21. Втор 28; 8.
[л] Іов. 35; 10. Псал. 32; 7. 63; 6. 149; 5.
[м] Псал. 38; 6. 43; 2.
[н] Ст. 3; Іоил. 2; 17. Мих. 7; 10.
[о] Ст. 5. Псал. 43; 5.

43

[а] Псал. 26; 1. 35; 24.
[б] Псал. 35; 1.
[в] Псал 28; 7.
[г] Псал. 42; 9.
[д] Псал. 40; 11. 57; 3.
[е] Псал 3; 4.
[ж] Псал. 42; 5, 11.

ПСАЛОМЪ 44. (по Слав. 43.)

Първому пѣвцу, Масхылъ за Кореевы-тѣ синове.

1 Боже, съ уши-тѣ си чухмы,
[а] Наши-тѣ бащи ни приказахѫ дѣло-то,
Което си сторилъ въ тѣхны-тѣ дни,
Въ древни-тѣ дни.
2 [б] Ты си изгонилъ съ рѫкѫ-тѫ си язычницы, а тѣхъ си насадилъ:
Оскърбилъ си племена, а тѣхъ си проводилъ.
3 Защото [в] не наслѣдихѫ землѭ-тѫ съ мечь-тъ си,
И мышца-та имъ не гы спасе:
Но твоя-та десница, и мышца-та ти, и видѣлина-та на лице-то ти:
[г] Защото ты имаше благоволеніе къмъ тѣхъ.
4 Ты [д] си Царь мой, Боже:
Заповѣдай избавленія за Іакова.
5 Чрѣзъ тебе [е] ще низложимъ врагове-тѣ си:
Чрѣзъ име-то ти ще стъпчемъ оныя които ся подигатъ противъ насъ.
6 Защото [ж] нѣма да ся надѣѭ на лѫкъ-тъ си,
Нито мечь-тъ ми ще мя избави.
7 Защото ты ны избави отъ врагове-тѣ ни,
И [з] посрамилъ си онѣзи които ны мразятъ.
8 [и] Въ Бога ще ся хвалимъ всякой день,
И име-то ти въ вѣкъ ще пѣснословимъ. (Села.)
9 Но [і] ты си отхвърлилъ и посрамилъ си насъ,
И не излазишь *вече* съ наши-тѣ воинства.
10 Направилъ си ны [к] да ся върнемъ назадъ прѣдъ врагъ-тъ:
И мразящи-тѣ ны разграбятъ *имотъ-тъ ни* за себе си.
11 [л] Прѣдалъ си ны като овцы за ястіе
И [м] распърснѫлъ си ны между язычницы-тѣ.
12 [н] Продалъ си свои-тѣ людіе за нищо,
И не си ималъ печалбѫ отъ цѣнѫ-тѫ имъ.
13 [о] Направилъ си ны укоръ на съсѣды-тѣ ни,
Присмѣхъ и поруганіе на онѣзи които сѫ около насъ.
14 [п] Направилъ си ны притчѫ между язычницы-тѣ,
[р] Кываніе между народы-тѣ.
15 Всякой день бесчестіе-то ми е прѣдъ мене,
И срамъ-тъ на лице-то ми мя покры,
16 Отъ гласъ-тъ на оногози който хули и укорява;
[с] Отъ лице-то на врагъ-тъ и отмьститель-тъ.
17 [т] Всичко това дойде върхъ насъ,
Обаче ный не тя забравихмы,
И не станѫхмы невѣрни на завѣтъ-тъ ти:
18 Сърдце-то ни не ся върнѫ назадъ,
[у] Нито ся уклонихѫ стъпкы-тѣ ни отъ твой-тъ пѫть:
19 Ако и да си ны съкрушилъ [ф] на мѣсто-то на чакалы-тѣ,
И покрилъ си ны [х] съсъ сѣнкѫ смъртнѫ.
20 Ако смы забравили име-то на Бога нашего,
[ц] И простирали рѫцѣ-тѣ си къмъ чуждь богъ,
21 [ч] Богъ не ще ли да придири това?
Защото той знае тайны-тѣ на сърдце-то.
22 Защото [ш] за тебе смы убивани весь день:
Вмѣнявани смы като овцы за кланіе.
23 [щ] Стани, Господи, защо спишь?
Събуди ся, [ъ] не ны отхвърляй завсегда.
24 [ы] Защо крыешь лице-то си,
Забравяшь бѣдство-то ни, и угнѣтеніе-то ни?
25 Защото [ь] е снишена до пърсть-тѫ душа-та ни:
Прилѣпнѫла е за землѭ-тѫ утроба-та ни.
26 Стани на помощь намъ,
И избави ны заради милость-тѫ си.

ПСАЛОМЪ 45. (по Слав. 44.)

Първому пѣвцу, * върху Шошаннимъ за Кореевы-тѣ синове: Масхылъ: пѣснь на въжделѣніе.

1 Изъ сърдце-то ми извира слово благо:
Азъ казувамъ дѣло-то си на Царь-тъ:
Языкъ-тъ ми е тръсть на скорописецъ.
2 Ты си по красенъ отъ человѣчески-тѣ синове:
[а] Излѣ ся благодать въ устны-тѣ ти:
За то тя благослови Богъ въ вѣкъ.
3 [б] Прѣпаши мечь-тъ си на бедро-то *си*,
[в] Силне,
Съсъ славѫ-тѫ си и съ величіе-то си.
4 И [г] успѣвай въ величество-то си, язди
За истинѫ, и кротость, *и* правдѫ:
И десница-та ти ще ти покаже страшны нѣща.
5 Стрѣлы-тѣ ти сѫ остры,
И ще ся забіѭтъ въ сърдце-то на царскы-тѣ врагове.
Людіе подъ тебе ще паднѫтъ:
6 [д] Твой-тъ прѣстолъ е, Боже, въ вѣкъ вѣка:
Скыптръ-тъ на твое-то царство е скыптръ на правотѫ.
7 [е] Възлюбилъ си правдѫ, и възненавидѣлъ си неправдѫ:
За това тя [ж] помаза, [з] Боже, твой-тъ Богъ

44

а Исх. 12; 26, 27. Псал. 78; 3.
б Исх. 15; 17. Втор. 7, 1. Псал. 78; 55. 80; 8.
в Втор. 8; 17. Іис. Нав. 24; 12.
г Втор. 4; 37. 7; 7, 8.
д Псал. 74; 12.
е Дан. 8; 4.
ж Псал. 33; 16. Осія 1; 7.
з Псал. 40; 14.
и Псал. 34; 2. Іер. 9; 24. Рим. 2; 17.
і Псал. 60; 1, 10. 74; 1. 88; 14. 89; 38. 108; 11.
к Лев. 26; 17. Втор. 28; 25. Іис. Нав. 7; 8, 12.
л Рим. 8; 36.
м Втор. 4; 27. 28; 64. Псал. 60; 1.
н Иса. 52; 3, 4. Іер. 15; 13.
о Втор. 28; 37. Псал. 79; 4. 80; 6.
п Іер. 24; 9.
р 4 Цар. 19; 21. Іов. 16; 4. Псал. 22. 7.
с Псал. 8, 2.
т Дан. 9; 13.
у Іов. 23; 11. Псал. 119; 51, 157.
ф Иса. 34; 13. 35; 7.
х Псал. 23; 4.
ц Іов. 11; 13. Псал. 68; 31.
ч Іов. 31; 14. Псал. 139; 1. Іер. 17; 10.
ш Рим. 8; 36.
щ Псал. 7; 6. 35; 23. 59; 4, 5. 78; 65.
ъ Ст. 9.
ы Іов. 13; 24. Псал. 13, 1. 88; 14.
ь Псал. 119; 25

45

* Псал. 69; 80 надписи-тѣ.
а Лук. 4; 22.
б Иса. 49; 2. Евр. 4; 12. Отк. 1; 16. 19; 15.
в Иса. 9; 6.
г Отк. 6; 2.
д Псал. 93; 2. Евр. 1; 8.
е Псал. 33; 5.
ж 3 Цар. 1: 39, 40.
з Иса. 61, 1.

[и]Съ елей на радость повече отъ твои-тѣ съучастницы.
8 [і]На смирнѫ и алой *и* касіѭ *благоухаѭтъ* всичкы-тѣ ти дрехы,
Изъ слоновы-тѣ палаты отъ дѣто тя развеселихѫ.
9 [к]Дъщери на царіе *прѣдстоятъ* между твои-тѣ почтенны:
Царица-та прѣдстои [л]отдесно тебе въ злато Офирско.
10 Чуй, дъщи, и виждь, и приклони ухо-то си:
И [м]забрави народъ-тъ си, и домъ-тъ на отца си:
11 И ще пожелае Царь-тъ твоѭ-тѫ красотѫ:
Защото [н]той е твой Господарь: и поклони му ся:
12 И дъщеря-та Тирска *ще прѣдстане* съ дарове:
[о]На твое-то лице ще ся молятъ богати-тѣ отъ народъ-тъ.
13 [п]Всеславна е вѫтрѣ царска-та дъщеря:
Облѣкло-то ѝ е златотканно.
14 [р]Ще ся приведе при Царь-тъ съ дрехы везаны:
Нейны-тѣ другаркы дѣвы, вслѣдъ неѭ, ще ти ся приведѫтъ.
15 Ще ся приведѫтъ съ веселіе и радость;
Ще влѣзѫтъ въ царскѫ-тѫ палатѫ.
16 Вмѣсто отцы-тѣ ти ще бѫдѫтъ синове-тѣ ти:
[с]Ще гы поставишь князове по всичкѫ-тѫ земіѭ.
17 [т]Ще поменувамъ име-то ти въ всичкы-тѣ родове:
За това народи-тѣ ще тя въсхвалюватъ въ вѣкъ вѣка.

ПСАЛОМЪ 46. (по Слав. 45.)

Първому пѣвцу, за Кореевы-тѣ синове: пѣснь върху *Аламоѳъ.

1 Богъ е [а]намъ прибѣжище и сила,
Вынѫгы готова [б]помощь въ скърби.
2 За това не ще да ся убоимъ ако бы ся и земя-та поклатила,
И горы-тѣ прѣмѣстили въ срѣдъ моря-та:
3 [в]*Ако и да* фучатъ воды-тѣ имъ *и* да ся смущаватъ,
И горы-тѣ *да* ся тресѫтъ отъ надиганіе-то имъ. (Села.)
4 [г]Една рѣка *и* утокы-тѣ ѝ ще веселятъ [д]Божій-тъ градъ,
Свято-то мѣсто на населенія-та на Вышній-тъ.
5 Богъ е [е]въ срѣдъ него: нѣма да ся поклати:
Ще му помогне Богъ щомъ ся зазори.
6 [ж]Смутихѫ ся языцици-тѣ: расклатихѫ ся царства-та.
Даде *Той* гласъ-тъ си: [з]земя-та ся растопи.
7 [и]Господь на силы-тѣ е съ насъ:
Высоко прибѣжище е намъ Іакововый Богъ. (Села.)
8 [і]Елате, та виждте Господни-тѣ дѣла,
Каквы запустѣнія направи на земіѭ-тѫ.
9 [к]Прави да прѣстанѫтъ бойове-тѣ до край-тъ на земіѭ-тѫ:
[л]Строшава лѫкъ, и сломява копіе:
[м]Изгаря съ огнь колесницы.
10 Млъкнѣте, и разумѣйте че азъ съмъ Богъ:
[н]Ще ся възвышѫ между языцицы-тѣ:
Ще ся възвышѫ на земіѭ-тѫ.
11 [о]Господь на силы-тѣ е съ насъ:
Высоко прибѣжище е намъ Іакововый Богъ. (Села.)

ПСАЛОМЪ 47. (по Слав. 46.)

Първому пѣвцу. Псаломъ за Кореевы-тѣ синове.

1 Всичкы народи, [а]плеснѣте съ рѫцѣ:
Выкнѣте къмъ Бога съ радостенъ гласъ.
2 Защото Господь е всевышенъ, [б]страшенъ,
[в]Царь великъ надъ всичкѫ-тѫ земіѭ.
3 [г]Покори народы подъ насъ,
И племена подъ нозѣ-тѣ ни.
4 [д]Избра за насъ наслѣдіе-то наше,
Славѫ-тѫ на Іакова, когото възлюби. (Села.)
5 [е]Възлѣзе Богъ съ въсклицаніе,
Господь съ трѫбенъ гласъ.
6 Пѣйте Богу, пѣйте.
Пѣйте Царю нашему, пѣйте.
7 [ж]Защото Богъ е Царь на всичкѫ-тѫ земіѭ:
[з]Пѣйте разумно.
8 [и]Богъ царува надъ языцицы-тѣ:
Богъ сѣди на святый-тъ си прѣстолъ.
9 Началници-тѣ на народы-тѣ ся събрахѫ
[і]*Съ* людіе-тѣ на Бога Авраамовъ;
Защото [к]земни-тѣ щитове принадлежатъ Богу:
Той е прѣвъзвышенъ.

и Псал. 21; 6.
і Пѣсн. 1; 3.
к Пѣсн 6; 8.
л Вижь 3 Цар. 2; 19
м Вижь Втор. 21; 13.
н Псал. 95; 6. Иса. 54; 5.
о Псал 22; 29. 72; 10. Иса. 49; 23. 60; 3.
п Отк. 19; 7, 8.
р Пѣсн 1; 4.
с 1 Пет. 2; 9. Отк. 1; 6. 5; 10. 20; 6.
т Мал. 1, 11.

46

* 1 Лѣт. 15; 20. Псал. 48 и 66 надписи-тѣ.
а Псал. 62; 7, 8. 91; 2. 142; 5.
б Втор. 4; 7. Псал. 145; 18.
в Псал. 93; 3, 4. Іер. 5; 22. Мат. 7; 25.
г Вижь Иса. 8; 7.
д Псал. 48; 1, 8. Иса. 60; 14.
е Втор. 23; 14. Иса. 12; 6. Іез. 43; 7, 9. Осія 11; 9. Іоил. 2; 27. Соф. 3; 15. Зах. 2; 5, 10, 11. 8, 3.
ж Псал. 2; 1.
з Іис. Нав. 2; 9, 24.
и Ст. 11. Числ. 14; 9. 2 Лѣт. 13; 12.
і Псал. 66; 5.
к Иса. 2; 4.
л Псал 76; 3.
м Іез. 39; 9.
н Иса. 2; 11, 17.
о Ст. 7.

47

а Иса. 55, 12.
б Втор. 7; 21. Неем. 1; 5. Псал. 76; 12.
в Мал. 1; 14.
г Псал. 18; 47.
д 1 Пет 1; 4.
е Псал. 68; 24, 25.
ж Зах. 14; 9.
з 1 Кор. 14; 15, 16.
и 1 Лѣт. 16; 31. Псал. 93; 1. 96; 10. 97; 1. 99; 1. Отк. 19; 6.
і Рим. 4; 11, 12.
к Псал. 89; 18.

ПСАЛОМЪ 48. (по Слав. 47.)

Псаломска пѣснь за Кореевы-тѣ синове.

1 Великъ е Господь и твърдѣ хваленъ,
[а]Въ градъ-тъ на Бога нашего, [б]въ святж-тж своіж горж.
2 [в]Красна на възвышеніе-то, [г]радость на всичкж-тж земіж
Е гора-та Сіонъ *на* [д]сѣверны-тѣ страны,
[е]Градъ-тъ на великый-тъ Царь.
3 Въ палаты-тѣ му Богъ е познатъ като прибѣжище.
4 Защото, ето, [ж]царіе-тѣ ся събрахж:
Всичкы прѣминжхж.
5 Тѣ като видѣхж, почудихж ся:
Смутихж ся, *и* устремихж ся на бѣгъ.
6 Трепетъ [з]гы хванж тамъ:
[и]Болѣзни като на раждающж женж.
7 [і]Съ въсточный вѣтръ
[к]Съкрушавашь Θарсійскы-тѣ корабы.
8 Както чухмы, така и видѣхмы
Въ градъ-тъ на Господа на силы-тѣ,
[л]Въ градъ-тъ на Бога нашего:
[м]Богъ ще го утвърди въ вѣкъ. (Села).
9 [н]Прѣговарямы, Боже, твоіж-тж милость
Въ срѣдъ твой-тъ храмъ.
10 [о]Споредъ име-то ти, Боже, така и хвала-та ти е
Дори до краища-та на земіж-тж:
Десница-та ти е пълна съ правдж.
11 Да ся весели гора-та Сіонъ,
Да ся радуватъ Іудейскы-тѣ дъщери,
Заради твои-тѣ сждбы.
12 Обиколѣте Сіонъ, и обходѣте го:
Прѣбройте стълпове-тѣ му:
13 Обърнѣте вниманіе въ околостѣнія-та му:
Разгледайте палаты-тѣ му:
За да повѣствувате на родъ-тъ слѣдъ *васъ*.
14 Защото тойзи Богъ е Богъ нашъ въ вѣкъ вѣка:
[п]Той ще ны ржководи дори до смърть.

ПСАЛОМЪ 49. (по Слав. 48.)

Първому пѣвцу. Псаломъ за Кореевы-тѣ синове.

1 Чуйте това, всичкы народи;
Слушайте всичкы жители на вселеннжіж,
2 [а]И малкы и голѣми,
Богати и сиромаси купно.
3 Уста-та ми ще говорятъ мудрость:
И прѣговаряніе-то на сърдце-то ми разумъ.
4 [б]Ще наведж въ притчж ухо-то си:
Ще изложж на китарж гаданіе-то си.
5 Защо да ся боіж въ дни на бѣдствіе,
Когато мя окружи беззаконіе-то на онѣзи които мя обсаждатъ?
6 Които ся [в]надѣіжтъ на имотъ-тъ си,
И ся хвалятъ въ множество-то на богатство-то си.
7 Никой не може никога да искупи брата,
[д]Нито да даде Богу искупъ за него:
8 (Защото [е]скжпо е искупуваніе-то на душж-тж имъ,
И прѣминува за всегда:)
9 Щото да живѣе вѣчно,
И [ж]да не види истлѣніе.
10 Защото гледа [з]мудры-тѣ че умиратъ,
Както и безумный-тъ и несмысленный-тъ че погынуватъ,
[и]И оставятъ богатство-то си на другы.
11 Мысль-та имъ е,
Че домове-тѣ имъ *ще прѣбждатъ* въ вѣкъ,
Жилища-та имъ въ родъ и родъ:
[і]Именуватъ стяжанія-та *си* съсъ свои-тѣ си имена.
12 Но [к]человѣкъ, който е въ честь, не прѣбждва:
Уподоби ся на скотове-тѣ които ся истрыватъ.
13 Тойзи тѣхенъ пжть е [л]лудость на тѣхъ;
Но потомци-тѣ имъ одобряватъ думы-тѣ имъ. (Села.)
14 Като овцы ся турятъ въ адъ;
Смърть ще гы пасе:
И [м]прави-тѣ ще гы обладаіжтъ рано рано:
А [н]сила-та имъ ще овехтѣе въ адъ,
Когато всякой остави жилище-то си.
15 Но Богъ [о]ще избави душж-тж ми изъ ржкж-тж адовж,
Защото ще мя пріеме. (Села.)
16 Не бой ся когато обогатѣе человѣкъ,
Когато ся умножи слава-та на домъ-тъ му.
17 Защото [п]като умре, нѣма да земе съсъ себе си нищо.
Нито ще слѣзе велѣдъ него слава-та му.
18 Ако и [р]да ублажава душж-тж си въ животъ-тъ си,
И *человѣци-тѣ* ще тя хвалятъ като правишь добро на себе си,
19 [с]Ще отиде въ родъ-тъ на отцы-тѣ си:
До край [т]нѣма да видятъ видѣлинж.
20 [у]Человѣкъ който е въ честь, и не разумѣва,
[ф]Уподоби ся на скотове-тѣ които ся истрыватъ.

48
а Псал 46; 4. 87; 3.
б Иса. 2; 2, 3. Мих. 4; 1. Зах. 8; 3.
в Псал. 50; 2. Іер. 3; 19 Плач. 2; 15. Дан. 8; 9. 11; 16.
г Іез 20; 6.
д Иса. 14; 13.
е Мат. 5; 35.
ж 2 Цар. 10; 6, 14, 16, 18, 19.
з Исх. 15; 15.
и Осія 13; 13.
і Іер 18; 17.
к Іез. 27; 26.
л Ст. 1, 2.
м Иса 2; 2. Мих 4; 1.
н Псал. 26; 3 40; 10.
о Втор. 28; 58. Іис. Нав. 7; 9. Псал. 113; 3. Мал. 1; 11, 14.
п Иса. 58; 11.
49
а Псал. 62; 9.
б Псал. 78; 2. Мат. 13; 35.
в Іов 31. 24, 25 Псал 52; 7. 62; 10. Мар. 10; 24. 1 Тим. 6; 17.
д Мат 16; 26.
е Іов 36; 18, 19.
ж Псал. 89; 48.
з Екк 2; 16.
и Прит 11; 4. Екк. 2; 18, 21.
і Быт. 4; 17.
к Ст. 20. Псал. 39; 5. 82; 7.
л Лук. 12; 20.
м Псал. 47; 3 Дан. 7; 22. Мал. 4; 3. Лук 22; 30. 1 Кор. 6; 2. Отк. 2; 26. 20; 4
н Іов. 4; 21. Псал 39; 11.
о Псал 56; 13. Осія 13; 14.
п Іов 27; 19
р Втор. 29; 19. Лук. 12; 19.
с Быт. 15; 15.
т Іов 33; 30. Псал. 56; 13.
у Ст. 12.
ф Екк. 3; 19.

ПСАЛОМЪ 50. (по Слав. 49.)

Псаломъ *Асафовъ.

1 [а]Богъ на богове-тѣ, Господь говорѝ и призова земіѭ-тѫ
Отъ исхожданіе-то на сълнце-то до захожданіе-то му.
2 Отъ Сіонъ, *който е* [б]съвършенство на красотѫ-тѫ, [в]възсія Богъ.
3 Ще дойде нашій Богъ и не ще да мълчи:
[г]Ще има прѣдъ него огнь пояждающъ,
И около него силна буря.
4 [д]Ще призове небеса-та отъ горѣ,
И земіѭ-тѫ, за да сѫди людіе-тѣ си.
5 [е]Съберѣте ми прѣподобны-тѣ мои,
[ж]Които направихѫ съ мене завѣтъ съ жьртвы.
6 И [з]небеса-та ще възвѣстятъ правдѫ-тѫ му:
Защото [и]Богъ, той е Сѫдія. (Села.)
7 [і]Слушайте, людіе мои, и ще говоріѭ:
Израилю, и ще засвидѣтелствувамъ противъ тебе:
Богъ, [к]Богъ твой сьмь азъ.
8 [л]Не щѫ да тя обличѫ [м]заради жьртвы-тѣ ти;
Всесъжженія-та ти сѫ выніѫгы прѣдъ мене.
9 [н]Не щѫ да пріемѫ юнецъ отъ домъ-тъ ти,
Ярцы отъ стада-та ти:
10 Защото мои сѫ всичкы-тѣ дѫбравни звѣрове,
Скотове-тѣ които сѫ на тысящы горы.
11 Познавамъ всичкы-тѣ горскы птицы,
И полскы-тѣ звѣрове сѫ съ мене.
12 Ако огладнѣіѭ не щѫ да кажѫ тебѣ:
Защото [о]моя е вселенная, и което іѭ напълнява.
13 Ще ямъ ли азъ месо отъ юнцы,
Ще піѭ ли кръвь отъ ярцы?
14 [п]Пожьртвувай Богу жьртвѫ на хвалѫ,
И [р]отдай Вышнему обричанія-та си:
И [с]призови мя въ скърбенъ день;
15 Ще тя избавіѭ, и [т]ще мя прославишь.
Но на нечестивый-тъ рече Богъ:
16 Що имашь ты да казувашь мои-тѣ повелѣнія,
И да земашь завѣтъ-тъ ми въ уста-та си?
А самъ ты [у]ненавидишь поученіе,
17 И [ф]хвьрляшь задъ себе си мои-тѣ думы.
18 Ако видишь крадецъ, [х]тичашь съ него:
И [ц]съ прѣлюбодѣи-тѣ имашь участіе.
19 Прѣдавашь уста-та си на зло,
И [ч]языкъ-тъ ти сплита коварство.
20 Като сѣдишь, говоришь противъ брата си:
Разсѣвашь съблазнь противъ сынъ-тъ на майкѫ си:
21 Това си направилъ, и [ш]азъ прѣмълчахъ:
[щ]Ты си помыслилъ че сьмь наистинѫ подобенъ на тебе:
[ъ]Ще тя обличѫ и ще прѣдставіѭ всичко прѣдъ очи-тѣ ти.
22 Разумѣйте прочее това, [ы]вы които забравяте Бога:
Да не бы да *вы* раскѫсамъ и не ще ся намѣри никой да *вы* избави.
23 [ь]Който приноси жьртвѫ на хвалѫ, той мя слави:
И на оногози [ѣ]който оправя пѫть-тъ си
Ще покажѫ Божіе-то спасеніе.

ПСАЛОМЪ 51. (по Слав. 50.)

Първому пѣвцу. Псаломъ Давидовъ, *когато дойде пророкъ Наѳанъ при него, слѣдъ като бѣше влѣзлъ той при Виѳсавіѭ.

1 Помилуй мя, Боже, споредъ милость-тѫ си:
Споредъ множество-то на милосердіе-то си, [а]изглади беззаконія-та ми.
2 [б]Наипаче омый мя отъ беззаконіе-то ми,
И очисти мя отъ грѣхъ-тъ ми.
3 Защото [в]беззаконія-та си азъ знаіѭ,
И грѣхъ-тъ ми е выніѫгы прѣдъ мене.
4 На тебе, [г]на самаго тебе съгрѣшихъ,
И зло-то [д]прѣдъ тебе направихъ:
[е]Щото да ся оправдаешъ когато говоришь,
И да си непороченъ когато сѫдишь.
5 Ето, [ж]родихъ ся въ беззаконіе,
И [з]въ грѣхъ мя зачнѫ майка ми.
6 Ето възлюбилъ си истинѫ-тѫ [и]вѫтрѣ въ человѣка,
И въ тайно-то *на сърдце-то ми* ще мя научишь мудрость.
7 [і]Поръси мя съ иссопъ, и ще бѫдѫ чистъ:
Омый мя, и ще станѫ [к]по бѣлъ отъ снѣгъ.
8 Стори да чуіѭ радость и веселіе,
[л]Да ся зарадуватъ кости-тѣ които си строшилъ.
9 [м]Отвърни лице-то си отъ грѣхове-тѣ ми,
И [н]всичкы тѣ ми беззаконія изглади.
10 [о]Сърдце чисто сътвори въ мене, Боже:
И духъ правъ обнови вѫтрѣ въ мене.

50

[*] Вижъ 1 Лѣт 15; 17. 25; 2. 2 Лѣт 29; 30
а Неем. 9: 32. Іер. 32; 18.
б Псал 48; 2
в Втор. 33: 2 Псал. 80; 1.
г Лев. 10: 2 Числ 16; 35. Псал. 97; 3. Дан. 7; 10
д Втор 4: 26 31; 28 32; 1. Иса. 1; 2 Мих 6; 1, 2
е Втор 33; 3. Иса. 13: 3.
ж Исх. 24; 7. Псал. 97; 6.
з Псал. 75; 7.
і Псал 81; 8.
к Исх. 20; 2.
л Иса. 1; 11. Іер. 7; 22.
м Осія 6; 6.
н Мих 6; 6 Дѣян 17: 25.
о Исх 19: 5. Втор. 10; 14. Іов. 41; 11 Псал 24; 1. 1 Кор. 10; 26. 28
п Осія 14; 2. Евр. 13; 15.
р Втор 23. 21 Іов 22; 27. Псал. 76; 11. Екк 5: 4, 5.
с Іов 22: 27. Псал 91; 15. 107; 6. 13, 19. 28. Зах. 13; 9.
т Ст. 23 Псал. 22; 23.
у Рим 2; 21, 22.
ф Неем 9; 26.
х Рим 1: 32.
ц 1 Тим. 5; 22.
ч Псал. 52; 2.
ш Екк. 8; 11, 12. Иса. 26; 10. 57; 11
щ Вижъ Рим. 2; 4.
ъ Псал 90; 8.
ы Іов 8; 13. Псал. 9; 17. Иса. 51; 13
ь Псал 37: 6. Рим. 12; 1.
ѣ Гал. 6; 16.

51

[*] 2 Цар 11; 2, 4. 12: 1.
а Ст 9 Иса. 43; 25 44, 22. Кол. 2; 14
б Евр 9; 14. 1 Іоан. 1; 7, 9. Отк. 1: 5.
в Псал. 32; 5. 88; 18.
г Быт. 20: 6 39; 9 Лев. 5; 19. 6: 2. 2 Цар. 12; 13.
д Лук. 15; 21.
е Рим. 3: 4.
ж Іов 14: 4. Псал 58; 3 Іоа. 3; 6. Рим. 5; 12. Ефес. 2; 3.
з Іов. 14; 4.
и Іов 38; 36
і Лев. 14: 4, 6, 49. Числ. 19; 18. Евр 9; 19
к Иса 1: 18.
л Мат. 5: 4.
м Іер 16; 17.
н Ст. 1.
о Дѣян. 15; 9. Ефес. 2; 10.

11 Да мя не отхвърлишь [п]отъ лице-то си:
И [р]Святый-тъ си Духъ да не отнемешь отъ мене.
12 Повърни ми радость-тѫ на спасеніе-то си,
И [с]съ духъ свободенъ мя утвърди.
13 Ще научѫ на твои-тѣ пѫтища прѣстѫпницы-тѣ:
И грѣшни ще ся обърнѫтъ къмъ тебе.
14 [т]Избави мя отъ *повинность-тѫ на* кръвь-тѫ,
Боже, Боже на спасеніе-то ми:
[у]Языкъ-тъ ми ще пѣе съ радость твоіѫ-тѫ правдѫ.
15 Господи, отвори устны-тѣ ми:
И уста-та ми ще възвѣстятъ твоіѫ-тѫ хвалѫ.
16 Защото [ф]не щешь жъртвѫ, а азъ щѣхъ да принесѫ:
Всесъжженія не ти сѫ угодны.
17 [х]Жъртвы на Бога сѫ духъ съкрушенъ:
Сърдце съкрушенно и смиренно,
Боже, ты не ще да прѣзришь.
18 Стори добро на Сіонъ споредъ благоволеніе-то си:
Съгради стѣны-тѣ на Іерусалимъ.
19 Тогазь ще благоволишь [ц]жъртвы на правдѫ,
Приношенія и всесъжженія:
Тогазь ще принесѫтъ на олтарь-тъ ти юнцы.

ПСАЛОМЪ 52. (по Слав. 51.)

Първому пѣвцу, Масхылъ Давидовъ, [*]когато бѣ дошелъ Идумейскый Доикъ при [†]Саула, та му бѣ казалъ: Давидъ дойде въ Ахымелеховъ-тъ домъ.

1 Защо ся хвалишь въ злобѫ-тѫ, [а]силне?
Милость-та Божія въ вѣкъ *прѣбждеа.*
2 [б]Языкъ-тъ ти прѣговаря лукавство;
[в]Като изостренъ бръсначь прави льсть.
3 Възлюбилъ си зло-то повече отъ добро-то,
[г]Лъжѫ-тѫ повече отъ да говоришь правдѫ. (Села.)
4 Възлюбилъ си всичкы-тѣ погыбелны думы,
Льстивый языкъ.
5 За то Богъ ще тя съсыпе съвсѣмъ:
[д]Ще тя исторгне и ще тя прѣмѣсти отъ жилище-то *ти.*
И ще тя искорени отъ земіѫ-тѫ на живы-тѣ. (Села.)
6 А [е]праведни-тѣ ще видятъ, и ще ся убоятъ:
И [ж]ще му ся присмѣіѫтъ, *и рекѫтъ:*
7 Ето, человѣкъ-тъ *който* не тури Бога за своіѫ крѣпость;
Но [з]упова на много-то си богатство,
И ся утвърждаваше на лукавство-то си.

8 А азъ сьмь [и]като маслина цвѣтуща въ Божій-тъ домъ:
Надѣіѫ ся на Божіѫ-тѫ милость въ вѣкъ вѣка.
9 Ще тя славословіѫ всякога, [і]защото си направилъ така:
И ще ся надѣіѫ на твое-то име,
Защото е благо прѣдъ твои-тѣ прѣподобны.

ПСАЛОМЪ 53. (по Слав. 52.)

Първому пѣвцу, върху Махалаѳъ. Масхылъ Давидовъ.

1 [а]Рече безумный-тъ въ сърдце-то си: Нѣма Богъ:
Развратихѫ ся и станѫхѫ гнусни *заради* беззаконіе-то:
[б]Нѣма, който да прави добро.
2 [в]Богъ отъ небе-то надникнѫ на человѣческы-тѣ синове,
За да види има ли нѣкой да разумѣва,
И [г]да търси Бога.
3 Всичкы-тѣ ся уклонихѫ; купно лоши станѫхѫ;
Нѣма който да прави добро,
Нѣма ни единъ.
4 [д]Нѣматъ ли разумъ които правятъ беззаконіе,
Които испояждатъ людіе-тѣ ми, *като че* ядѫтъ хлѣбъ?
Бога не призвахѫ.
5 Тогазь нападнѫ [е]на тѣхъ страхъ голѣмъ,
дѣто нѣмаше страхъ:
Защото Богъ [ж]распръснѫ кости-тѣ на воюющы-тѣ противъ тебе:
Посрамилъ си *гы,* защото Богъ гы прѣзрѣ.
6 [з]Дано ся даде отъ Сіонъ спасеніе на Израиля!
Когато Богъ върне свои-тѣ людіе отъ плѣнъ,
Ще ся възрадува Іаковъ, ще ся възвесели Израиль.

ПСАЛОМЪ 54. (по Слав. 53.)

Първому пѣвцу, върху Негыноѳъ, Масхылъ Давидовъ, [*]когато дойдохѫ Зифеяни-тѣ и казахѫ Саулу: Ето Давидъ ся скры между насъ.

1 Боже, спаси мя съ име-то си,
И съсъ силѫ-тѫ си сѫди мя.
2 Боже, чуй молитвѫ-тѫ ми:
Послушай рѣчи-тѣ на уста-та ми.
3 Защото [а]чужденци ся подигнѫхѫ противъ мене,
И насилници търсятъ душѫ-тѫ ми:

п Быт. 4; 14. 2 Цар. 13; 23.
р Рим 8; 9. Ефес. 4; 30.
с 2 Кор 2; 17.
т 2 Цар. 11: 17. 12; 9.
у Псал. 35; 28.
ф Числ. 15; 27, 30. Псал. 40; 6 50; 8. Иса. 1; 11. Іер. 7; 22. Осія 6; 6.
х Псал. 34; 18. Иса. 57; 15. 66; 2.
ц Псал. 4; 5. Мал. 3; 3.

52

* 1 Цар. 22; 9.
† Іез. 22; 9.
а 1 Цар. 21; 9.
б Псал. 50; 19.
в Псал. 57; 4. 59; 7. 64; 3.
г Іер. 9; 4, 5.
д Прит. 2; 22.
е Іов. 22; 19. Псал. 37; 31. 40; 3. 64; 9. Мал. 1; 5.
ж Псал. 68; 10.
з Псал. 49; 6
и Іер. 11; 16. Осія 14; 6.
і Псал. 51; 6.

53

а Псал. 10; 4. 14; 1 и др.
б Рим. 3; 10.
в Псал. 33; 13.
г 2 Лѣт. 15; 2. 19; 3.
д Іер. 4; 22
е Лев. 26; 17, 36. Прит. 28; 1.
ж Іез. 6; 5.
з Псал. 14; 7.

54

* 1 Цар. 23; 19. 26; 1.
а Псал. 86; 14.

Не положихѫ Бога прѣдъ себе си. (Села.)
4 Ето, Богъ ми помага:
[б]Господь е съ онѣзи които подкрѣпяватъ душѫ-тѫ ми.
5 Ще обърне зло-то вьрху врагове-тѣ ми:
[в]Съ твоѭ-тѫ истинѫ истрѣби гы.
6 Самоволно ще ти принесѫ жьртвѫ:
Ще славословіѭ име-то ти, Господи, [г]защото е благо.
7 Защото отъ всяко утѣсненіе си мя избавилъ,
И [д]око-то ми видѣ *наказаніе-то* на врагове-тѣ ми.

ПСАЛОМЪ 55. (по Слав. 54.)

Пьрвому пѣвцу вьрху Негыноѳъ: Масхылъ Давидовъ.

1 Чуй, Боже, молитвѫ-тѫ ми,
И не ся крый отъ моленіе-то ми.
2 Внимай въ мене, и послушай мя:
[а]Скытамъ ся въ тѫженіе-то си, и смущавамъ ся,
3 Отъ гласъ-тъ на врагъ-тъ,
Отъ притѣсненіе-то на нечестивый-тъ:
[б]Защото хвьрлятъ вързъ мене беззаконіе,
И съ гнѣвъ ми враждуватъ.
4 [в]Сьрдце-то ми тѫжи вѫтрѣ въ мене,
И боязнь смьртна нападнѫ вьрху ми.
5 Страхъ и трепетъ дойде вьрхъ мене,
И ужасъ мя покры.
6 И рѣкохъ: Дано бы ми ся дали крыла като гълѫбовы!
Щѣхъ да литнѫ и да си починѫ.
7 Ето щѣхъ да ся отдалечѫ бѣгающъ,
Щѣхъ да живѣѭ въ пустыніѭ-тѫ. (Села.)
8 Щѣхъ да ускоріѭ бѣганіе-то си
Отъ устрьмленіе-то на вѣтръ-тъ, отъ буріѭ-тѫ.
9 Опропасти *гы*, Господи: раздѣли языцы-тѣ имъ:
Защото [г]видѣхъ насилство и прѣпираніе въ градъ-тъ.
10 Деня и нощя го окружаватъ вьрху стѣны-тѣ му:
И беззаконіе и зло има въ срѣдъ него:
11 Лукавство въ срѣдъ него:
Угнѣтеніе и льсть не сѫ отдалечены отъ улицы-тѣ му.
12 Понеже [д]не мя укорй непріятель,
Което щѣхъ да прѣтьрпіѭ:
[е]Не подигнѫ ся вьрхъ мене мразящій мя;
А то быхъ ся скрылъ отъ него.
13 Но ты, человѣче единодушне мой,
[ж]Друже мой, и познаниче мой:
14 Наедно сѣдѣхмы и ся разговаряхмы сладко,
Съ множество-то [з]ходяхмы въ Божій-тъ домъ.
15 Да дойде ненадѣйно смьрть на тѣхъ:
[и]Да слѣзѫтъ въ адъ живи:
Защото между тѣхъ, въ жилища-та имъ, *има* злодѣйство.
16 Азъ къмъ Бога ще выкамъ:
И Господь ще мя спасе.
17 [і]Вечерь, и зарань, и на пладне
Ще ся моліѭ, и ще стенѫ:
И той ще чуе гласъ-тъ ми.
18 Ще избави съ миръ душѫ-тѫ ми отъ бой-тъ, който е вьрху ми:
Защото [к]мнозина сѫ съ мене.
19 Богъ, [л]който живѣе прѣди вѣкове-тѣ,
Ще чуе, и ще гы покори. (Села.)
Защото нѣматъ прѣмѣненія,
Нито ся боятъ отъ Бога.
20 *Всякой* [м]простира рѫцѣ [н]противъ които мируватъ съ него:
Прѣстѫпва уговоръ-тъ си.
21 [о]Уста-та му сѫ по мазны отъ масло,
Но въ сьрдце-то му има брань:
Рѣчи-тѣ му сѫ по мекы отъ елей,
Но сѫ голы сабли.
22 [п]Възложи на Господа товаръ-тъ си, и той ще тя подпрѣ:
[р]Не ще попусти никога да ся поклати праведный-тъ.
23 Но ты, Боже, ще гы низведешь въ ровъ на погыбель:
[с]Мѫжіе кръвници и льстиви
[т]Нѣма да стигнѫтъ до половинѫ-тѫ на дни-тѣ си:
Но азъ ще ся надѣіѭ на тебе.

ПСАЛОМЪ 56. (по Слав. 55.)

Пьрвому пѣвцу вьрху Іонаѳъ-елемъ-рехокымъ: Миктамъ Давидовъ, *когато го хванѫхѫ Филистимци-тѣ въ Геѳъ.

1 [а]Помилуй мя, Боже, защото человѣкъ е зинѫлъ да мя погълне;
Всякой день ратува и мя притѣснява.
2 Врагове-тѣ ми [б]всякой день сѫ зинѫли да *мя* погълнѫтъ:
Защото мнозина сѫ които ратуватъ съ гордость противъ мене.
3 Въ който день ся убоіѭ,
На тебе ще ся надѣіѭ.
4 [в]За Бога, ще похваліѭ слово-то му:
На Бога уповахъ: [г]нѣма да ся убоіѭ:

б Псал. 118; 7.
в Псал. 89; 49.
г Псал. 52; 9.
д Псал. 59; 10. 92; 11.

55

а Иса. 38; 14.
б 2 Цар. 16; 7. 8. 19; 19.
в Псал. 116; 3.
г Іер. 6; 7.
д Псал. 41; 9.
е Псал. 35; 26. 38; 16.
ж 2 Цар. 15; 12. 16; 23. Псал. 41; 4. Іер. 9; 4.
з Псал. 42; 4.
и Числ. 16; 30.
і Дан. 6; 10. Лук. 18; 1. Дѣян. 3; 1. 10; 3. 9, 30. 1 Сол. 5; 19.
к 2 Лѣт. 32; 7, 8.
л Втор. 33; 27.
м Дѣян. 12; 1.
н Псал. 7; 4.
о Псал. 28; 3. 57; 4. 62; 4. 64; 3. Прит. 5; 3, 4. 12; 18.
п Псал. 37; 5. Мат. 6; 25. Лук. 12; 22; 1 Пет. 5; 7.
р Псал. 87; 24.
с Псал. 5; 6.
т Іов. 15; 32. Прит. 10; 27. Екк. 7; 17.

56

* Цар. 2; 11.
а Псал. 57; 1.
б Псал. 57; 3.
в Ст. 10, 11.
г Псал. 118; 6. Иса. 31; 3. Евр. 13; 6.

Какво ще ми стори плъть?
5 Всякой день извращатъ работы-тѣ ми:
Всичкы-тѣ имъ помысли противъ мене сѫ за зло.
6 [д]Събиратъ ся, потаяватъ ся, наблюдаватъ стѫпкы-тѣ ми,
[е]Като че прѣчакуватъ душѫ-тѫ ми.
7 Ще ся избавятъ ли чрѣзъ беззаконіе-то?
Боже низрини съ гнѣвъ тѣзи людіе.
8 Ты си изброилъ скитанія-та ми:
Тури сълзы-тѣ ми въ съсѫдъ-тъ си.
[ж]Не сѫ ли тѣ въ твоѭ-тѫ книгѫ?
9 Тогазь ще ся върнѫтъ врагове-тѣ ми назадъ, въ който день *тя* призовѫ:
Знаѭ това, че [з]Богъ е съ мене.
10 [и]За Бога ще похвалѭ слово-то *му;*
За Господа ще похвалѭ слово-то *му.*
11 На Бога ся надѣѭ: нѣма да ся убоѭ:
Какво ще ми стори человѣкъ?
12 Върху ми сѫ, Боже, мои-тѣ къмъ тебе обричанія:
Ще ти отдавамъ славословія.
13 Защото [і]си избавилъ душѫ-тѫ ми отъ смьрть:
Дали не и нозѣ-тѣ ми отъ попългновеніе,
За да ходѭ прѣдъ Бога [к]въ видѣлинѫ-тѫ на живы-тѣ?

ПСАЛОМЪ 57. (по Слав. 56.)

Пьрвому пѣвцу, вьрху Ал-ташхеѳъ, Миктамъ Давидовъ, *когато побѣгнѫ отъ лице-то Саулово въ пещерѫ-тѫ.

1 [а]Помилуй мя, о Боже, помилуй мя;
Защото на тебе упова душа-та ми,
И [б]на сѣнкѫ-тѫ на твои-тѣ крыла ще ся надѣѭ,
[в]Додѣ заминѫтъ злощастія та.
2 Ще выкамъ къмъ Бога Вышняго,
Къмъ Бога [г]мой-тъ благодѣтель.
3 [д]Ще проводи отъ небеса и ще мя избави;
Ако и да мя укорява [е]зинѫлый-тъ да мя погълне: (Села.)
Богъ [ж]ще проводи милость-тѫ си и истинѫ-тѫ си.
4 Душа-та ми е въ срѣдъ львове:
Лежѫ *между* пламенны человѣцы,
[з]На които зѫби-тѣ сѫ копія и стрѣлы,
И [и]языкъ-тъ имъ е остръ мечь.
5 [і]Възнеси ся надъ небеса-та, Боже,
Слава-та ти *да бѫде* по всичкѫ-тѫ земѭ.
6 [к]Сѣть приготвихѫ за стѫпкы-тѣ ми:
Душа-та ми ся е навела да падне:
Ископахѫ прѣдъ мене ямѫ:
Паднѫхѫ въ неѭ. (Села.)
7 [л]Утвърдено е сърдце-то ми, Боже,
Утвърдено е сърдце-то ми: ще пѣѭ и пѣснопѣѭ.
8 Събуди ся, [м]славо моя:
Събуди ся, псалтирю и кытаро: ще ся събудѭ рано.
9 [н]Ще тя похвалѭ, Господи, между народы-тѣ:
Ще ти пѣснопѣѭ между племена-та.
10 Защото ся [о]възвеличи до небеса твоя-та милость,
И до облацы-тѣ твоя-та истина.
11 [п]Възнеси ся, Боже, надъ небеса-та:
Слава-та ти *да бѫде* по всичкѫ-тѫ земѭ.

ПСАЛОМЪ 58. (по Слав. 57.)

Пьрвому пѣвцу, вьрху Ал-ташхеѳъ: *Миктамъ Давидовъ.

1 Съ мълчаніе ли правдѫ говорите?
Право ли сѫдите, сынове человѣчески?
2 Ей, въ сърдце работите неправды:
[а]Распредѣляте насилство-то на рѫцѣ-тѣ си по земѭ-тѫ.
3 [б]Още отъ маткѫ-тѫ *на майкѫ си* отчуждихѫ ся нечестиви-тѣ:
Заблудихѫ отъ утробѫ-тѫ които говорятъ лъжѫ.
4 [в]Иматъ ядъ, като ядъ на змѭ:
Приличатъ [г]на глухый-тъ аспидъ *който* затыква уши-тѣ си;
5 И не ще да чуе гласъ-тъ на обаятели-тѣ,
Колко искусно и да обаяватъ.
6 Боже, [д]строши зѫбы-тѣ имъ въ уста-та имъ:
Господи, строши челюсти-тѣ на львове-тѣ.
7 [е]Да ся излѣѭтъ като воды що оттичатъ:
Когато стрѣлятъ стрѣлы-тѣ си, нека сѫ като строшены.
8 Като плужакъ който ся растаява, да прѣйдѫтъ:
Като [ж]изверъгъ на женѫ, да не видятъ сълнце-то.
9 Прѣди да усѣтятъ котли-тѣ ви *огнь-тъ на* трьніе-тѣ,
Сурови или обгорѣлы, [з]ще гы помете съ вихрушкѫ.
10 [и]Праведный-тъ ще ся зарадува, когато види отмъщеніе-то:
[і]Ще омые нозѣ-тѣ си въ кръвь-тѫ на нечестивый-тъ.
11 И [к]всякой ще казува:
Наистинѫ има плодъ за праведный-тъ:
Наистинѫ има Богъ, [л]който сѫди на земѭ-тѫ.

д Псал. 59; 3. 140; 2.
е Псал. 71; 10.
ж Мал. 3; 16.
з Рим. 8; 21.
и Ст. 4.
і Псал. 116. 8.
к Іов. 33; 30.

57

* 1 Цар. 22; 1. 24; 3. Псал. 142; надписъ-тъ.
а Псал. 56; 1.
б Псал. 17; 8. 63; 7.
в Иса. 26; 20.
г Псал. 138; 8.
д Псал. 144; 5, 7.
е Псал. 56; 1.
ж Псал. 40; 11. 43; 3. 61; 7.
з Прит. 30; 14.
и Псал. 55; 21. 64; 3.
і Ст. 11. Псал. 108; 5.
к Псал. 7; 15, 16. 9; 15.
л Псал. 108; 1 и друг.
м Псал. 16; 9. 30; 12. 108; 1, 2.
н Псал. 108; 3.
о Псал. 36; 5. 71; 19. 103; 11. 108; 4.
п Ст. 5.

58

* Псал. 57; надписъ-тъ.
а Псал. 94; 20. Иса. 10; 1.
б Псал. 51; 5. Иса. 48; 8.
в Псал. 140; 3. Екк. 10; 11.
г Іер. 8; 17.
д Іов. 4; 10. Псал. 3; 7.
е Іис. Нав. 7; 5. Псал. 112, 10.
ж Іов. 3; 16. Екк. 6; 3.
з Прит. 10; 25.
и Псал. 52; 6. 64; 10. 107; 42.
і Псал. 68; 23.
к Псал. 92; 15. Иса. 3; 10.
л Псал. 67; 4. 96; 13. 98; 9.

ПСАЛОМЪ 59. (по Слав. 58.)

Пьрвому пѣвцу, *вьрху Ал-ташхеѳъ, Миктамъ Давидовъ, †когато проводи Саулъ *стражы* да пазятъ къщѫ-тѫ *въ коіѭто бѣ Давидъ,* за да го убіѭтъ.

1 Избави мя [а]отъ врагове-тѣ ми, Боже мой:
Закрыли мя отъ онѣзь които ся подигатъ вьрхъ мене.
2 Избави мя отъ дѣлатели на беззаконіе,
И спаси мя отъ кръвницы.
3 Защото, ето, ловятъ душѫ-тѫ ми:
[б]Силни ся събрахѫ противъ мене:
Не *за* мое прѣстѫпленіе, Господи, [в]нито *за* мой грѣхъ.
4 Безъ *да има въ мене* беззаконіе, тичатъ и ся готвятъ:
[г]Стани ми на посрѣщаніе и вижть.
5 Ты, Господи Боже на силы-тѣ, Боже Израилевъ,
Събуди ся за да посѣтишь всичкы-тѣ язычницы:
Да не помилувашь никого отъ лъстивы-тѣ прѣстѫпницы. (Села.)
6 [д]Вращатъ ся вечерь:
Выѭтъ като псета и обыкалятъ градъ-тъ.
7 Ето, тѣ избълвуватъ *думы* съ уста-та си:
[е]Мечове *има* въ устны-тѣ имъ,
[ж]Понеже *думатъ:* Кой слуша?
8 Но [з]ты, Господи, ще имъ ся присмѣешь:
Ще ся поругаешь на всичкы-тѣ язычницы.
9 О Сило моя, на тебе ще ся надѣѭ.
[и]Защото Богъ ми е прибѣжище.
10 Милостивый Богъ мой [і]ще мя прѣдвари:
Богъ [к]ще мя удостои да видѭ *наказаніе-то*
На онѣзи които мя прѣчакуватъ.
11 [л]Да гы не убіешь, за да не забравятъ *това* мои-тѣ людіе:
Распърсни гы съсъ силѫ-тѫ си:
И свали гы, Господи, защитниче нашъ.
12 [м]*Заради* грѣхъ-тъ на уста-та си, *заради* думы-тѣ на устны-тѣ си,
Да ся уловятъ въ гордость-тѫ си;
И заради клѣтвѫ-тѫ и лъжѫ-тѫ *що* говорятъ.
13 [н]Съсыпи *гы* съ гнѣвъ, съсыпи *гы* да гы нѣма вече:
И [о]да познаѭтъ че Богъ владычествува въ Іакова,
И до краища-та на земіѭ-тѫ. (Села.)
14 [п]Да ся вьрнѫтъ вечерь,
Да выѭтъ като псета, и да обыкалятъ градъ-тъ:
15 [р]Да ся скытатъ за хранѫ:
И ако не ся насытятъ, ‖да прѣминѫтъ нощь-тѫ *ненасытени.*
16 А азъ ще пѣѭ на твоіѭ-тѫ силѫ,
И на ранинѫ съ радость ще пѣснословіѭ на твоіѭ-тѫ милость:
Защото ми си станѫлъ крѣпость,
И прибѣжище въ день-тъ на скърбь-тѫ ми.
17 [с]О Сило моя, тебѣ ще пѣснопѣѭ:
Защото *ты,* Боже, *си* [т]крѣпость моя,
Богъ мой милостивъ.

ПСАЛОМЪ 60. (по Слав. 59.)

Пьрвому пѣвцу, *вьрху Шушанъ-едуѳъ Миктамъ Давидовъ за поученіе, †когато ратува Срѣдорѣчнѫ-тѫ Сирiѭ, и Совскѫ-тѫ Сиріѭ, и Іоавъ ся вьрнѫ та порази дванадесеть тысящы Едомцы въ Соленый-тъ долъ.

1 Боже [а]отхвьрлилъ си ны:
Распърснѫлъ си ны: разгнѣвалъ си ся:
Обърни ся къмъ насъ.
2 Потреслъ си земіѭ-тѫ: распукнѫлъ си ѭ:
[б]Исцѣли съкрушенія-та ѝ, защото ся колебае.
3 [в]Показалъ си на людіе-тѣ си жестокы нѣща:
[г]Напоилъ си ны съ вино на омаяніе.
4 [д]Далъ си знамя на онѣзи които ти ся боятъ,
Да ся възвышава заради истинѫ-тѫ. (Села.)
5 [е]За да ся избавятъ твои-тѣ възлюбленни,
Спаси *съ* десницѫ-тѫ си, и послушай мя.
6 Богъ [ж]говори въ святилище-то си:
Ще тържествувамъ: [з]ще раздѣлѭ [и]Сихемъ,
И [і]долъ-тъ Сокхоѳъ ще размѣріѭ.
7 Мой е Галаадъ, мой и Манассія:
[к]Ефремъ е крѣпость на главѫ-тѫ ми:
[л]*А* Іуда законоположитель мой.
8 [м]Моавъ е омывалница-та ми:
[н]Вьрхъ Едомъ ще хвьрліѭ сапогъ-тъ си:
Въскликни за мене, [о]Филистимска земе.
9 Кой ще мя въведе въ огражденый-тъ градъ?
Кой ще мя заведе до Едомъ?
10 Не ты ли, Боже, [п]който си ны отхвьрлилъ,
И [р]не щешь ли да излѣзешь, Боже, съ воинства-та ни?
11 Дай ни помощь отъ скърбь-тѫ:
Защото е [с]суетно спасеніе отъ человѣцы-тѣ.
12 Чрѣзъ Бога [т]ще направимъ юначество,
И той [у]ще стъпче врагове-тѣ ни.

59

* Псал. 57: надписъ-тъ.
† 1 Цар. 19; 11.
а Псал. 18; 48.
б Псал 56; 6
в 1 Цар 24; 11.
г Псал 35; 23 44; 23.
д Ст 14.
е Псал. 57: 4. Прит. 12; 18.
ж Псал. 10; 11, 13. 64; 5. 73; 11. 94; 7.
з 1 Цар. 19; 16. Псал. 2; 4.
и Ст. 17. Псал. 62; 2.
і Псал. 21; 3.
к Псал. 54; 7. 92; 11. 112; 8.
л Бит. 4; 12, 15
м Прит. 12; 13. 18; 7.
н Псал 7; 9.
о Псал 83; 18.
п Ст. 6.
р Іов. 15; 23. Псал. 109; 10.
‖ *Или* да роптаѭтъ.
с Псал 18; 1.
т Ст. 9, 10.

60

* Псал. 80; надписъ-тъ.
† 2 Цар. 8; 3, 13. 1 Лѣт. 18; 3, 12.
а Псал 44; 9.
б 2 Лѣт. 7; 14.
в Псал. 71; 20.
г Иса 51; 17, 22. Іер. 25; 15.
д Псал. 20; 5.
е Псал. 108; 6 идрг.
ж Псал. 89; 35.
з Іис. Нав. 1; 6.
и Бит. 12; 6.
і Іис. Нав. 13; 27.
к Вижь Втор. 33; 17.
л Быт. 49; 10.
м 2 Цар. 8; 2.
н 2 Цар. 8: 14. Псал. 108; 9.
о 2 Цар. 8; 1.
п Ст. 1. Псал. 44; 9. 108; 11.
р Іис. Нав. 7; 12.
с Псал. 118; 8. 146; 3.
т Чисх. 24; 18. 1 Лѣт. 19; 13.
у Иса. 63. 8.

ПСАЛОМЪ 61. (по Слав. 60.)

Пьрвому пѣвцу, вьрху Негынотъ: *Псаломъ* Давидовъ.

1 Послушай, Боже, выкъ-тъ ми:
Внимай на моленіе-то ми.
2 Отъ краища-та на земіѫ-тѫ, къмъ тебе ще выкамъ, когато прѣмира сьрдце-то ми:
Настави мя на канарѫ-тѫ, *която* е прѣмного высока за мене.
3 Защото ты ми станѫ прибѣжище,
ᵃСтълпъ крѣпъкъ прѣдъ врагъ-тъ.
4 ᵇВъ скыніѭ-тѫ ти ще обитавамъ вынѫгы:
ᵃЩе прибѣгнѫ подъ покрывъ-тъ на твоитѣ крыла. (Села.)
5 Защото ты, Боже, си чулъ обричанія-та ми:
Далъ си *ми* наслѣдіе-то на онѣзи които ся боятъ отъ име-то ти.
6 ᵍЩе притуришь дни вьрхъ дни-тѣ на царя,
Годины-тѣ му въ родъ и родъ.
7 Ще прѣбѫде въ вѣкъ прѣдъ Бога:
ᵈПовели да го пазятъ милость-та и истина-та.
8 Така ще пѣснопѣѭ вынѫгы на твое-то име,
За да испълнявамъ обричанія-та си всякой день.

ПСАЛОМЪ 62. (по Слав. 61.)

Пьрвому пѣвцу, ᵃвьрху Іедуѳунъ. Псаломъ Давидовъ.

1 ᵃНаистинѫ душа-та ми има тихо упованіе на Бога:
Отъ него е спасеніе-то ми.
2 ᵇНаистинѫ той е канара моя, и спасеніе мое;
Прибѣжище мое: ᵉнѣма много да ся поклатіѭ.
3 До кога ще нападате на человѣка,
Всичкы вы да *го* затриете,
ᵍКато стѣнѫ наведенѫ *и* плетъ поваленъ?
4 Наистинѫ съвѣтуватъ ся да *го* хвьрлятъ отъ высочинѫ-тѫ му:
Обичатъ лъжѫ-тѫ: ᵈсъ уста-та си благославятъ,
А въ сьрдце-то си кълнѫтъ. (Села.)
5 Но ты, ᵉо душе моя, имай тихо упованіе на Бога;
Защото отъ него е чаканіе-то ми.
6 Той е наистинѫ канара моя, и спасеніе мое:
Прибѣжище мое: нѣма да ся поклатіѭ.
7 ᶻОтъ Бога е спасеніе-то ми и слава-та ми:
Канара на силѫ-тѫ ми, прибѣжище-то ми е въ Бога.
8 Имайте упованіе на него на всяко врѣме:
ᵍЛюдіе, отваряйте прѣдъ него сьрдца-та си:
Богъ е намъ ᶦприбѣжище. (Села.)
9 Наистинѫ ᶦсынове-тѣ человѣческы сѫ суета,
Голѣмци-тѣ лъжа:
На теглилкѫ турени,
Всичкы-тѣ купно сѫ *по леки* отъ самѫ-тѫ суетѫ.
10 Не уповайте на насилство,
И на грабителство не имайте суетнѫ надеждѫ:
ᵏБогатство ако тече, не прилѣпявайте сьрдце то си.
11 ᶫЕднъждь каза Богъ, два пѫти чухъ това:
Че ᵐсила-та е Божія:
12 И твоя е, Господи, ⁿмилость-та;
Защото ты ᵒще отдадешь на всякого споредъ дѣло-то му.

ПСАЛОМЪ 63. (по Слав. 62.)

Псаломъ Давидовъ, ᵃкогато ся намираше въ Іудинѫ-тѫ пустыніѭ.

1 Боже, ты си Богъ мой:
Отъ рано тя търсіѭ:
ᵃДуша-та ми е жадна за тебе, желае тя плъть-та ми,
Въ еднѫ пустѫ, сухѫ и безводнѫ земіѭ,
2 За да гледамъ ᵇтвоіѭ-тѫ силѫ и твоіѭ-тѫ славѫ,
Както тя видѣхъ въ святилище-то.
3 Понеже ᵉмилость-та ти е по добра отъ животъ-тъ,
Устны-тѣ ми ще тя хвалятъ.
4 Така ще тя благославямъ ᵍвъ животъ-тъ си:
Въ име-то ти ще дигамъ рѫцѣ-тѣ си.
5 Като отъ тълстинѫ и масть ᵈще ся насыти душа-та ми,
И съ радостны устны ще *тя* пѣснословятъ уста-та ми.
6 ᵉКогато тя поменувамъ на постелкѫ-тѫ си
За тебе размышлявамъ въ стражы-тѣ *нощны.*
7 Понеже ты ми станѫ помощь,
За то ᶻподъ сѣнкѫ-тѫ на крыла-та ти ще ся радувамъ.
8 Прилѣпи ся душа-та ми вслѣдъ тебе:
Твоя-та десница мя подпира.
9 А които търсятъ душѫ-тѫ ми, за да іѭ погубятъ,
Ще влѣзѫтъ въ дълбины-тѣ на земіѭ-тѫ:
10 ᶾЩе паднѫтъ отъ мечь:
Ще бѫдѫтъ дѣлъ на чакалы.

61

ᵃ Прит. 18; 10.
ᵇ Псал 27; 4.
ᵉ Псал 17: 8, 57; 1. 91; 4.
ᵍ Псал. 21; 4.
ᵈ Псал. 40; 11. Прит 20; 28.

62

ᵃ Вижь 1 Лѣт. 25; 1, 3.
ᵃ Псал. 89; 26.
ᵇ Ст. 6.
ᵉ Псал. 37; 24.
ᵍ Иса 30; 13.
ᵈ Псал. 28; 3.
ᵉ Ст. 1, 2.
ᶻ Іер. 3; 23.
ᶾ 1 Цар. 1; 15. Псал. 42; 4. Плач. 2; 19
ᶦ Псал. 18; 2.
ᶦ Псал. 39; 5, 11. Иса. 40; 15, 17. Рим. 3; 4.
ᵏ Іов. 31; 25 Псал. 52; 7. Лук. 12; 15 1 Тим 6; 17.
ᶫ Іов. 33: 14.
ᵐ Отк 19: 1.
ⁿ Псал 86: 15. 103: 8 Дан 9: 9
ᵒ Іов 34; 11 Прит 24: 12 Іер 32; 19 Іез. 7; 27. 33; 20. Мат 16; 27. Рим 2; 6 1 Кор 3; 8. 2 Кор. 5; 10 Еф 6, 8 Кол 3; 25. 1 Пет. 1; 17. Отк. 22; 12.

63

ᵃ 1 Цар. 22: 5. 23; 14, 15, 16.
ᵃ Псал. 42: 2 84; 2 143; 6.
ᵇ Вижь 1 Цар 4; 21 1 Лѣт. 16; 11 Псал 27; 4. 78; 61.
ᵉ Псал 30. 5
ᵍ Псал 104: 33 146; 2.
ᵈ Псал 36; 8.
ᵉ Псал 42; 8 119; 55. 119; 5.
ᶻ Псал 61; 4.
ᶾ Іов 35; 6.

11 А царь-тъ ще ся развесели въ Бога:
[и]Ще ся прослави всякой който ся кълне въ негово-то име;
Но ще ся заградятъ уста-та на онѣзи които говорятъ лъжж.

ПСАЛОМЪ 64. (по Слав. 63.)

Пьрвому пѣвцу. Псаломъ Давидовъ.

1 Послушай, Боже, гласъ-тъ ми въ оплакованіе-то ми:
Отъ страхъ-тъ на врага упази животътъ ми.
2 Покрый мя отъ съборъ-тъ на лукавы-тѣ,
Отъ сгань-тж на дѣлающи-тѣ беззаконіе:
3 [а]Които острятъ, като мечь, языкъ-тъ си:
[б]Приготвятъ, като стрѣлы, горчивы думы,
4 За да устрѣлятъ тайно непорочный-тъ:
Внезапно го устрѣляватъ, и не ся боятъ.
5 [в]Утвьрждаватъ ся на едно лукаво нѣщо:
Наговарягъ ся да крыѭтъ сѣти,
И [г]казуватъ: Кой ще гы види?
6 Изнамѣруватъ беззаконія:
Думатъ: Извьршихмы намѣреніе добрѣ измыслено.
Вжтрѣшность-та и сьрдце-то на всякого сж дълбокы.
7 Но [д]Богъ ще гы устрѣли:
Отъ внезапнж стрѣлж ще бжджтъ ранени.
8 И [е]языкъ-тъ имъ ще гы спъне:
[ж]Ще бѣгатъ всичкы които гы гледатъ.
9 И [з]ще ся убои всякой человѣкъ,
И [и]ще възвѣстятъ дѣло-то Божіе,
И ще разумѣѭтъ работы-тѣ му.
10 [і]Праведный-тъ ще ся развесели въ Господа,
И ще ся надѣе на него:
И ще ся хвалятъ всичкы-тѣ прави въ сьрдце.

ПСАЛОМЪ 65. (по Слав. 64.)

Пьрвому пѣвцу. Псаломъ Давидовъ, пѣснь.

1 Тебе чака пѣніе, Боже, въ Сіонъ:
И [а]тебѣ ще ся отдаде обричаніе-то.
2 Ты който слушашь молитвж,
При тебе ще дохожда всяка плъть.
3 [б]Беззаконія ми надвихж:
[в]Ты ще очистишь прѣстжпленія-та ни.
4 [г]Блаженъ *онзи когото* [д]си избралъ,
И пріелъ за да живѣе въ твои-тѣ дворове:
[е]Ще ся наситимъ отъ благость-тж на домъ-тъ ти,
На святый-тъ ти храмъ.
5 Съ трепетны нѣща, *и* съ правдж, ще ни отговаряшь,
Боже Спасителю нашъ,
Надеждо [ж]на всичкы-тѣ земны кранща,
И на онѣзи които сж далече по море.
6 Ты който утвьрждавашь съсъ силж-тж си горы-тѣ,
[з]Който си прѣпасанъ съ могущество:
7 [и]Който утишавашь шумъ-тъ на море-то,
Шумъ-тъ на волны-тѣ му, [і]и мятежъ-тъ на народы-тѣ.
8 И които живѣѭтъ по кранща-та *на земіж-тж* боятъ ся отъ твои-тѣ знаменія:
Развеселявашь исходы-тѣ на зорж-тж и на вечеръ-тъ.
9 [к]Посѣщавашь земіж-тж, и [л]напоявашь іж:
Прѣобогатявашь іж:
Рѣка-та Божія е пълна съ водж:
[м]Приготвяшь жито-то имъ,
Понеже си така нарсдилъ.
10 Напоявашь бразды-тѣ нейны;
Изравнявашь грамады-тѣ ѝ:
Омекчавашь іж съ капкы-тѣ на дъждь-тъ:
Благославяшь прозябенія-та ѝ.
11 Вѣнчавашь годинж-тж съ благость-тж си:
И отъ дири-тѣ ти капе тлъстина.
12 Капе вьрхъ пасища-та на пустыніж-тж,
И хълми-тѣ ся опасуватъ съ радость.
13 Пасища-та сж облѣчены съсъ стада,
И [н]долове-тѣ покрыти съ жито;
Въсклицаватъ, още и пѣѭтъ.

ПСАЛОМЪ 66. (по Слав. 65.)

Пьрвому пѣвцу. Псаломска пѣснь.

1 [а]Въсклнкнѣте къмъ Бога, всичка земя.
2 Въспѣйте славж-тж на име-то му:
Направѣте славно хваленіе-то му.
3 Речѣте Богу: [б]Колко сж страшны дѣла-та ти!
[в]Заради величество-то на твоіж-тж силж
Ще ти ся покорятъ врагове-тѣ ти.
4 [г]Всичка-та земя ще ти ся кланя, и ще тя славослови:
[д]Ще славословятъ име-то ти. (Села.)
5 [е]Елате та виждте дѣла-та Божіи:
Страшенъ е въ дѣянія-та *си* къмъ человѣческы-тѣ синове.
6 [ж]Прѣложи море-то въ сушж:
[з]Пѣши прѣминжхж прѣзъ рѣкж-тж:
Тамъ ся развеселихмы за него.
7 Съсъ силж-тж си владычествува въ вѣкъ:
[и]Очи-тѣ му гледатъ на язычницы-тѣ:
Отстжпници-тѣ да не прѣвъзносятъ себе си. (Села.)
8 Благославяйте, народи, Бога нашего,
И направѣте да ся чуе гласъ-тъ на хвалж-тж му:

и Втор 6; 13. Иса. 45; 23. 65; 16. Соф. 1; 5

64

а Псал. 11; 2. 57; 4.
б Псал. 58; 7 Iер 9; 3.
в Вижь Прит 1; 11.
г Псал. 10. 11 59; 7.
д Псал. 7; 12, 13
е Прит. 12; 13. 18; 7.
ж Псал. 31; 11. 52; 6.
з Псал. 40; 3.
и Iер. 50; 28. 51; 10.
і Псал. 32; 11. 58; 10. 68; 3.

65

а Иса. 66; 23.
б Псал 38; 4. 40; 12.
в Псал 51; 2. 79; 9 Иса 6; 7. Евр. 9; 14. 1 Іоан. 1; 7, 9.
г Псал. 33; 12. 84; 4.
д Псал. 4; 3.
е Псал. 36; 8.
ж Псал 22; 27.
з Псал 93; 1.
и Псал. 89; 9 107; 29. Мат. 8; 26.
і Псал 76; 10 Иса. 17; 12, 13.
к Втор. 11; 12.
л Псал. 68; 9, 10. 104; 13. Iер. 5; 24
м Псал. 46; 4.
н Иса. 55; 12.

66

а Псал. 100; 1.
б Псал. 65; 5.
в Псал. 18; 44.
г Псал. 22; 27. 67; 3. 117; 1.
д Псал. 96; 1, 2.
е Псал. 46; 8.
ж Исх. 14; 21.
з Iис. Нав. 3; 14, 16.
и Псал. 11; 4.

9 Който съхранява въ животъ душж-тж ни,
И [і]не оставя да ся клатятъ нозѣ-тѣ ни.
10 Защото [к]ты си ны искусилъ, Боже:
[л]Прѣтопилъ си ны, както ся прѣтопява сребро.
11 [м]Въвелъ си ны въ мрѣжж-тж:
[н]Турилъ си тежъкъ товаръ на гърбъ-тъ ни.
12 Направилъ си да яздятъ человѣци върхъ главы-тѣ ни:
[о]Прѣминжхмы прѣзъ огнь и водж:
Но извелъ си ны въ спокойствіе.
13 [п]Ще влѣзж въ домъ-тъ ти съсъ всесъжженія:
[р]Ще ти отдамъ обричанія-та си,
14 Които произнесохж устны-тѣ ми,
И говорихж уста-та ми въ скърбь-тж ми.
15 Всесъжженія отъ тълсты овны ще ти принесж съ темянъ:
Ще принесж волове и ярцы. (Села.)
16 [с]Елате, чуйте всичкы които ся боите отъ Бога:
И ще прикажж онова което е сторилъ на душж-тж ми.
17 Къмъ него выкнжхъ съ уста-та си,
И възвисенъ бы чрѣзъ языкъ-тъ ми.
18 [т]Ако гледахъ въ сърдце-то си на неправдж,
Господь не бы послушалъ:
19 Но [у]Богъ наистинж послуша;
Даде вниманіе на гласъ-тъ на моленіе-то ми.
20 Благословенъ Богъ,
Който не отстрани молитвж-тж ми,
И милость-тж си отъ мене.

ПСАЛОМЪ 67. (по Слав. 66.)

Първому пѣвцу, върху Негыноѳъ. Псаломска пѣснь.

1 Богъ да ны помилува, и да ны благослови!
[а]Да яви лице-то си намъ! (Села.)
2 [б]За да ся познае на земіж-тж твой-тъ пжть,
[в]Въ всичкы-тѣ народы спасеніе-то ти.
3 [г]Да тя пѣснословятъ людіе-тѣ, Боже:
Да тя пѣснословятъ всичкы-тѣ людіе.
4 Да ся развеселятъ и да въскликнжтъ народи-тѣ:
Защото [д]ще сждишь людіе-тѣ съ правотж,
И народы-тѣ на земіж-тж ще управлявашь. (Села.)
5 Да тя пѣснословятъ людіе-тѣ, Боже,
Да тя пѣснословятъ всичкы-тѣ людіе.
6 [е]Земя-та ще дава плодъ-тъ си:
Ще ны благослови Богъ, Богъ нашъ:
7 Ще ны благослови Богъ,
[ж]И ще ся убоятъ отъ него всичкы-тѣ краища на земіж-тж.

ПСАЛОМЪ 68. (по Слав. 67.)

Първому пѣвцу. Псаломъ Давидовъ, пѣснь.

1 [а]Да стане Богъ, и да ся распърснжтъ врагове-тѣ му,
И да бѣгатъ отъ лице-то му които го мразятъ:
2 [б]Както исчезнува дымъ-тъ, *така гы* направи да исчезнжтъ:
[в]Както тае восъкъ-тъ прѣдъ огнь-тъ,
Така да погынжтъ нечестиви-тѣ отъ Божіе-то лице.
3 [г]А праведни-тѣ да ся веселятъ:
Да ся радуватъ прѣдъ Бога,
И да ся наслаждаватъ съ веселіе.
4 [д]Пѣйте Богу: пѣснопѣйте на име-то му:
[е]Приготвѣте пжтища-та на оногози който ся вози прѣзъ пустыни-тѣ:
[ж]Іеова е име-то му:
И радувайте ся прѣдъ него.
5 [з]Отецъ на сирачета-та, и сждія на вдовицы-тѣ
Е Богъ въ свято-то свое жилище.
6 Богъ [и]населява въ домородіе осамотены-тѣ.
[і]Изважда въ изобиліе затворены-тѣ:
[к]А отстжпници-тѣ живѣїжтъ въ безводнж земіж.
7 Боже, [л]когато излѣзе ты прѣдъ людіе-тѣ си,
Когато ходеше прѣзъ пустыніж-тж, (Села,)
8 [м]Земя-та ся потресе,
И самы-тѣ небеса капнжхж отъ Божіе-то лице:
Сама-та Синайска *гора ся затресе,*
Отъ лице-то на Бога, Бога Израилева.
9 Боже, [н]ты си испроводилъ дъждь изобиленъ на наслѣдіе-то си,
И въ слабость-тж му ты си го укрѣпилъ.
10 Стадо-то ти ся насели въ него:
Боже, [о]промыслилъ си за сиромахъ-тъ чрѣзъ благость-тж си.
11 Господь даде слово:
Извѣстители-тѣ сж голѣмо множество.
12 [п]Царіе съ воинство бѣгатъ, бѣгатъ;
А останжли-тѣ въ кжщи дѣлятъ корысти.
13 Ако лежите въ срѣдъ ограды-тѣ,
[с]*Ще сте като* гължбица, на коіжто крыла-та сж покрыты съсъ сребро,
И пера-та ѝ съ жълто злато.
14 [т]Когато Всесилный распърснуваше царіе въ тжзи *земіж,*

і Псал. 121; 3.
к Псал. 17; 3. Иса. 48; 10.
л Зах. 13; 9. 1 Пет. 1; 6, 7.
м Плач 1; 13.
н Иса. 51; 23.
о Иса. 43; 2.
п Псал 100; 4. 116; 14, 17, 18, 19.
р Екл 5; 4.
с Псал. 34 11.
т Іов. 27; 9. Прит. 15; 29. 28; 9. Иса. 1; 15. Іоан. 9; 31. Іак. 4; 3.
у Псал. 116; 1, 2.

67

а Числ. 6; 25 Псал. 4; 6. 31; 16. 80; 3, 7, 19. 119; 135.
б Дѣян 18; 25.
в Лук. 2; 30, 31. Тит. 2; 11.
г Псал 66; 4
д Псал. 96; 10, 13. 98; 9.
е Лев. 26; 4. Псал. 85; 12. Іез. 34; 27.
ж Псал. 22; 27.

68

а Числ. 10; 35. Иса 33; 8.
б Иса. 9; 18 Осія 13; 3.
в Псал 37; 5. Мих. 1; 4.
г Псал. 32; 11. 58; 10. 64; 10.
д Псал 96; 4.
е Ст 33
ж Исх. 6; 3.
з Псал. 10; 14, 18 146; 9.
и 1 Цар. 2; 5 Псал. 113; 9.
і Псал. 107; 10, 14. 146; 7. Дѣян. 12; 6 и друг.
к Псал. 107; 34, 40.
л Исх. 13, 21 Сжд. 4; 14. Авв. 3; 13.
м Исх. 19; 16, 18. Сжд 5; 4. Иса 64; 1, 3
н Втор. 11; 11, 12 Іез. 34; 26.
о Втор. 26; 5, 9 Псал 74; 19.
п Числ 31; 8 и друг. Іис. Нав. 10; 16 12; 8.
с Псал. 105; 37.
т Числ. 21; 3. Іис. Нав. 10; 10. 12; 1 и друг.

Тя побѣлѣ като снѣгъ на Селмонъ.
15 Гора-та Божія е *като* гора-та Васанъ.
Гора высока *като* гора-та Васанъ:
16 [у] Защо завиждате горы высокы *и* върхове?
Тая е [ф] гора, *въ коіято* благоволи Богъ да живѣе:
Ей Господь *тамъ* ще живѣе въ вѣкъ.
17 [х] Божіи-тѣ колесницы сѫ двѣ тмы,
Тысящи на тысящы:
Господь е въ срѣдъ тѣхъ *като* въ Синай, въ свято-то *мѣсто*.
18 [ц] Възлѣзлъ си на высоко: [ч] плѣнилъ си плѣнъ:
[ш] Зѣлъ си дарове за человѣцы-тѣ:
Даже и *за* [щ] непокорны-тѣ,
[в] За да живѣешь *между тѣхъ*, Господи Боже.
19 Благословенъ Господь всякой день:
Ако нѣкой тури върхъ насъ товаръ,
Богъ е спасеніе намъ. (Села.)
20 Богъ нашъ е Богъ спаситель:
И на [ы] Господа Іеова е избавленіе-то отъ смърть-тѫ.
21 Богъ непрѣмѣнно ще стрые [ь] главѫ-тѫ на врагове-тѣ си,
И [ъ] космато-то тѣме на оногози който ходи въ прѣстѫпленія-та си.
22 Господь рече: [ю] Ще възвърнѫ отъ Васанъ,
Ще възвърнѫ *людіе-тѣ си* [я] отъ морскы-тѣ дълбины:
23 [ѫ] За да гази нога-та ти въ кръвь-тѫ на врагове-тѣ *ти*,
И [іѫ] языкъ-тъ на псета-та ти *да земе* часть отъ неіѫ.
24 Видѣхѫ ся стъпкы-тѣ ти, Боже:
Стъпкы-тѣ на мой-тъ Богъ, на мой-тъ Царь, въ святилище-то.
25 [а] Напрѣдъ вървѣхѫ пѣвци-тѣ;
Подиръ тѣхъ свирящи тѣ съ орѫдія
Въ срѣдъ момы тимпанницы.
26 Въ събранія-та благославяйте Бога:
Благославяйте Господа, *които сте* [б] отъ источникъ-тъ Израилевъ.
27 Тамъ бѣ [в] младый Веніаминъ началникъ-тъ имъ:
Іудини-тѣ князове, и дружина-та имъ:
Завулонови-тѣ князове, *и* Нефѳалимови-тѣ князове.
28 [г] Богъ твой отреди силѫ-тѫ ти:
Утвърди, Боже, това което си дѣйствувалъ за насъ.
29 За храмъ-тъ ти който е въ Іерусалимъ
[д] Царіе-тѣ ще ти приносятъ дарове.
30 Запрѣти на звѣрове-тѣ въ тръсть-тѫ,
[е] На множество-то на быкове-тѣ съ юнцы-тѣ на народы-тѣ,
Додѣ [ж] съ покорность да принесѫтъ сребърны плочы.
Расп ръсни народы-тѣ, които обычатъ брани.
31 [з] Ще дойдѫтъ голѣмци отъ Египетъ:
[и] Еѳіопія скоро [і] ще простре рѫцѣ-тѣ си къмъ Бога.
32 Земны царства, пѣйте Богу,
Пѣснопѣйте Господу: (Села.)
33 [к] Който е сѣднѫлъ на небе-то на небеса-та които сѫ отъ вѣка:
Ето, [л] испраща гласъ-тъ си, гласъ крѣпъкъ.
34 [м] Отдайте силѫ Богу:
Великолѣпіе-то му е върху Израиля,
И сила-та му до облацы-тѣ.
35 [н] Страшенъ си, Боже, отъ святилища-та си.
Богъ Израилевъ е който дава силѫ и крѣпость на людіе-тѣ.
Благословенъ Богъ.

ПСАЛОМЪ 69. (по Слав. 68.)

Първому пѣвцу, [*] върху Шошанимъ. *Псаломъ* Давидовъ.

1 Избави мя, Боже;
Защото [а] воды-тѣ стигнѫхѫ до душѫ-тѫ ми.
2 [б] Потънѫхъ въ дълбокѫ тинѫ,
Дѣто нѣма твърдо мѣсто да застанѫ:
Стигнѫхъ въ водны-тѣ дълбины.
И буря-та мя потопи.
3 [в] Изнемогохъ отъ выканіе:
Гърло-то ми изсъхнѫ:
[г] Очи-тѣ ми изнемощѣхѫ
Да чакамъ Бога моего.
4 [д] Тѣзи които мя мразятъ безъ причинѫ
Умножихѫ ся повече отъ космы-тѣ на главѫ-тѫ ми:
Укрѣпихѫ ся мои-тѣ погубители,
Мои-тѣ безъ правдѫ врагове.
Тогава азъ повърнѫхъ онова което не бѣхъ грабнѫлъ.
5 Боже, ты знаешь безуміе-то ми:
И прѣгрѣшенія-та ми не сѫ скрыты отъ тебе.
6 Господи Іеова на силы-тѣ,
Да ся не постыдятъ заради мене
Онѣзи които тя чакатъ:
Да ся не посрамятъ заради мене
Онѣзи които тя търсятъ, Боже Израилевъ.
7 Защото за тебе прѣтърпѣхъ поруганіе:
Срамъ покры лице-то ми.
8 [е] Чуждь станѫхъ на братія-та си,
И страненъ на сынове-тѣ на майкѫ си:

у Псал. 114; 4, 6.
ф Втор. 12; 5, 11. 3 Цар. 9; 7. Псал. 87; 1, 2. 132; 13, 14
х Втор. 33: 2. 4 Цар. 6; 16, 17. Дан. 7; 10. Евр 12; 22. Отк. 9; 16.
ц Дѣян 1; 9 Ефе. 4; 8.
ч Сѫд 5; 12.
ш Дѣян. 2; 4. 33.
щ 1 Тим. 1; 13.
в Псал. 78; 60.
ы Втор. 32; 39. Прит. 4; 23. Отк. 1; 18. 20: 1.
ь Псал. 110; 6 Авв. 3; 13.
ъ Псал. 55; 23.
ю Числ. 21; 33.
я Исх. 14; 22.
ѫ Псал 58; 10.
іѫ 3 Цар. 21; 19
а 1 Лѣт. 13; 8. 15; 16. Псал. 47; 5.
б Втор. 33; 28. Иса. 28; 1.
в 1 Цар. 9; 21.
г Псал. 42; 8.
д 3 Цар. 10; 10, 24, 25. 2 Лѣт. 32; 23. Псал. 72; 10. 76; 11. Иса. 60: 16, 17.
е Пса. 22; 12.
ж 2 Цар 8; 2, 6.
з Иса. 19; 19, 21.
и Иса 45; 14. Соф. 3; 10. Дѣян. 8; 27.
і Псал. 44; 20.
к Псал. 18; 10. 104; 3. Ст. 4.
л Псал. 29; 3 и дрс.
м Псал. 29; 1.
н Псал. 45; 4. 65; 5. 66; 5. 67; 12.

69

* Псал. 45; надписъ-тъ.
а Ст 2, 14, 15. Іона 2; 6.
б Псал. 40; 2.
в Псал. 6; 6.
г Псал 119; 82, 123. Иса. 38; 14.
д Псал 35; 19. Іоан. 15; 25.
е Псал. 31; 11. Иса. 53; 3. Іоан. 1; 11. 7; 5.

9 Защото [м]ревность-та на домъ-тъ ти мя изѣде:
И [з]укоренія-та на онѣзи които тя укорявать
Нападнѫхѫ врьхъ мене.
10 И [и]плакахъ *изнуряя* съ постъ душѫ-тѫ си,
Но *то* ми станѫ за укоръ.
11 И турихъ на себе си врѣтище за дрехѫ,
И [і]станѫхъ имъ притча.
12 За мене приказувать сѣдящи-тѣ при врата-та,
И *станѫхъ* [к]пѣснь на піяницы-тѣ.
13 Но азъ къмъ тебе *управямъ* молитвѫ-тѫ си, Господи, [л]въ врѣме благопріятно:
Боже, споредъ голѣмѫ-тѫ твоѭ милость послушай мя,
Споредъ истинѫ-тѫ на твое-то спасеніе.
14 Избави мя отъ тинѫ-тѫ за да не потънѫ:
[м]Да ся избавѭ отъ онѣзи които мя мразятъ,
И [н]отъ дълбины-тѣ на воды-тѣ.
15 Дано мя не завлѣче стремленіе-то на воды-тѣ,
Нито да мя погълне дълбина-та;
И ровъ-тъ [о]дано не затвори устіе-то си врьхъ мене.
16 Послушай мя Господи,
[п]Защото е блага твоя-та милость:
[р]Споредъ много-то твои щедроты погледни на мене;
17 И [с]не скрывай лице-то си отъ рабъ-тъ си;
Понеже сьмь въ утѣсненіе, скоро мя послушай.
18 Приближи ся при душѫ-тѫ ми; искупи ѭ;
Поради врагове-тѣ ми избави мя.
19 Ты знаешь [т]укоръ-тъ ми,
И срамъ-тъ ми, и безчестіе-то ми:
Прѣдъ тебе сѫ всичкы-тѣ които мя притѣсняватъ.
20 Укоръ съкруши сьрдце-то ми, и страдамъ;
[у]А чакахъ да мя пожали нѣкой, но нѣма никой;
И [ф]утѣшители, но не намѣрихъ.
21 И дадохѫ ми ядь за яденіе,
И [х]въ жаждѫ-тѫ ми напоихѫ мя съ оцетъ.
22 [ц]Трьпеза-та имъ прѣдъ тѣхъ да бѫде сѣть,
И намѣсто благоденствіе примка.
23 [ч]Да потьмнѣѭтъ очи-тѣ имъ за да не видятъ:
И гърбове-тѣ имъ сгърби вынѫгы.
24 [ш]Излѣй на тѣхъ ярость-тѫ си;
И пламыкъ-тъ на гнѣвъ-тъ ти да гы постигне.
25 [щ]Селеніе-то имъ да бѫде пусто,
И въ кѫщы-тѣ имъ да нѣма кой да живѣе.
26 Защото [ъ]тѣ гонятъ оногози когото ты си поразилъ;
И [ы]говорятъ за болкѫ-тѫ на онѣзи, които ты си наранилъ.
27 [ь]Приложи беззаконіе върхъ беззаконіе-то имъ,
И [ѣ]да не влѣзѫтъ въ правдѫ-тѫ ти.
28 [ю]Да ся изгладятъ отъ книгѫ-тѫ на живы-тѣ,
И [я]съ праведны-тѣ да ся не напишѫтъ.
29 А мене *който сьмь* сиромахъ, и оскърбенъ,
Твое-то спасеніе, Боже, да мя възвыши.
30 [ж]Ще похвалѭ име-то Божіе съ пѣснь,
И ще го възвеличѫ съ хваленія.
31 И това [іж]ще угоди Господу
Повече отъ младъ юнецъ, който има рога *и* копыта.
32 [а]Смиренни-тѣ ще видятъ; ще ся зарадуватъ:
И вы които търсите Бога, [б]ваше-то сьрдце ще живѣе.
33 Защото Господь слуша убогы-тѣ,
И [в]запрѣны-тѣ си не прѣзира.
34 [г]Да го похвалятъ небеса-та и земя-та,
Моря-та и [д]всичко което ся движи въ тѣхъ.
35 Защото [е]Богъ ще спасе Сіона,
И ще съгради Іудейскы-тѣ градове;
И ще ся населятъ тамъ, и ще го наслѣдятъ.
36 И [ж]сѣме-то на рабы-тѣ му ще го наслѣди,
И които обичатъ име-то му, ще живѣѭтъ въ него.

ПСАЛОМЪ 70. (по Слав. 69.)

Първому пѣвцу, *Псаломъ* Давидовъ,
*за въспоминаніе.

1 Боже, [а]*побързай* да мя избавишь:
Побързай, Господи, да ми помогнешь.
2 [б]Да ся постыдятъ, и да ся посрамятъ,
Които търсятъ душѫ-тѫ ми:
Да ся върнѫтъ назадъ, и да ся обезчестятъ,
Които искатъ зло-то ми.
3 [в]Да ся върнѫтъ назадъ за срамъ-тъ си
Онѣзи, които казуватъ: О, хохо!
4 Да ся радуватъ и да ся веселятъ въ тебе
Всичкы-тѣ които тя търсятъ:
И онѣзи които обичатъ спасеніе-то ти
Да думатъ вынѫгы: Да ся възвеличи Богъ.
5 Но азъ [г]сьмь сиромахъ и нищъ:
Боже, [д]побързай при мене:
Ты си моя помощь и избавитель мой:
Господи, да не закъснѣешь.

м Псал. 119; 139. Іоа. 2; 17.
з Вижь Псал. 89; 50, 51. Рим. 15; 3.
и Псал. 35; 13, 14.
і 2 Цар. 9; 7. Іер. 24; 9.
к Іов. 30; 9. Псал. 35; 15. 16.
л Иса. 49; 8. 55; 6. 2 Кор. 6; 2.
м Псал. 144; 7.
н Ст. 1, 2, 15.
о Числ. 16; 33.
п Псал. 63; 3.
р Псал. 25; 16. 86; 16.
с Псал. 27; 9. 102; 2.
т Псал. 22; 6, 7. Иса. 53; 3. Евр. 12: 2.
у Псал 142; 4. Иса. 63; 5.
ф Іов. 16; 2.
х Мат. 27; 34, 48. Мар. 15; 23. Іоа. 19; 29.
ц Рим. 11; 9, 10.
ч Иса. 6; 9, 10. Іоа. 12; 39, 40. Рим. 11; 10. 2 Кор. 3; 14.
ш 1 Сол 2; 16.
щ Мат. 23; 38. Дѣян. 1; 20.
ъ Иса. 53; 4.
ы Вижь 2 Лѣт. 28; 9. Зах. 1; 15.
ь Рим. 1; 28.
ѣ Иса. 26; 10. Рим. 9; 31.
ю Исх. 32; 32. Фил. 4; 3. Отк. 3; 5. 13; 8.
я Іез. 13; 9. Лук. 10; 20. Евр. 12; 23.
ж Псал. 28; 7.
іж Псал. 50; 13, 14, 23.
а Псал. 34; 2.
б Псал. 22; 26.
в Ефе. 3; 1.
г Псал. 96; 11. 148; 1. Иса. 44; 23. 49; 13.
д Иса. 55; 12.
е Псал. 51; 18. Иса. 44; 26.
ж Псал. 102; 28.

70

* Псал. 38; надписъ-тъ.
а Псал. 40; 13 и дрг. 71; 12.
б Псал. 35; 4, 26. 71; 13.
в Псал. 40. 15.
г Псал. 40; 17.
д Псал. 141; 1.

ПСАЛОМЪ 71. (по Слав. 70.)

1 [а]На тебе, Господи, уповахъ:
Да ся не посраміѭ никога.
2 [б]Съ правдѫ-тѫ си избави мя и освободи мя.
[в]Приклони къмъ мене ухо-то си, и спаси мя.
3 [г]Бѫди ми канара, дѣто да прибѣгнувамъ всякога да обитавамъ:
Ты [д]си завѣщалъ да мя спасешь.
Защото твърдыня моя и прибѣжище мое си ты.
4 Боже мой, [е]избави мя отъ силѫ-тѫ на нечестивый-тъ,
Отъ рѫкѫ-тѫ на законопрѣстѫпника и на насилника:
5 Защото [ж]ты си моя надежда, Господи Іеова;
Упованіе мое си отъ младость-тѫ ми.
6 [з]На тебе облѣгнѫхъ отъ рожденіе-то си:
Отъ утробѫ-тѫ на майкѫ ми ты си мой покровитель:
За тебе *ще бѫде* всякога пѣніе-то ми.
7 Като [и]чудовище станѫхъ на мнозина:
Но ты си ми яко прибѣжище.
8 [і]Да ся пълнятъ уста-та ми *съ* пѣніе-то ти,
Съсъ славѫ-тѫ ти, всякой день.
9 [к]Не мя отхвърляй въ врѣме-то на старость-тѫ *ми:*
Когато оскудѣва сила-та ми, не мя оставяй.
10 Защото неприятели-тѣ ми за мене говорятъ:
И които прѣчакуватъ душѫ-тѫ ми, [л]наговарятъ ся по между си,
11 И казуватъ: Богъ го е оставилъ:
Погнѣте и хванѣте го; защото нѣма кой да *го* избави.
12 Боже, [м]не ся отдалечавай отъ мене:
Боже мой, [н]побързай ми на помощь.
13 [о]Да ся посрамятъ, и да ся истрѣбятъ
Неприятели-тѣ на душѫ-тѫ ми:
Да ся покрыѭтъ съ укоръ и срамъ
Които искатъ зло-то ми.
14 А азъ всякога ще ся надѣѭ,
И ще прилагамъ на всякѫ твоѭ похвалѫ.
15 [п]Уста-та ми ще проповѣдуватъ правдѫ-тѫ ти,
Спасеніе-то ти всякой день;
Защото [р]не могѫ да изброѭ *твои-тѣ благодѣянія.*
16 Ще ходѭ съсъ силѫ-тѫ на Господа Іеова.
Ще поменувамъ твоѭ-тѫ, само твоѭ-тѫ правдѫ.
17 Боже, ты си мя научилъ отъ младость-тѫ ми:
И до сега проповѣдувамъ чудеса-та ти.
18 [с]И даже до старость и сѣдинѫ, Боже, не мя оставяй,
Додѣ проповѣдамъ на *идущій-тъ* родъ мышцѫ-тѫ ти,
Силѫ-тѫ ти на всичкы-тѣ послѣдородны.
19 Ей, Боже, [т]правда-та ти е прѣвъзвышена:
Защото си направилъ величія.
Боже, [у]кой е подобенъ тебѣ?
20 Ты който си ми [ф]показалъ много и тежкы притѣсненія,
[х]Пакъ ще мя съживишь,
И отъ бездны-тѣ на земіѭ-тѫ пакъ ще мя избавишь.
21 Ще нарастишь величіе-то ми;
Ей, ще ся върнешь и ще мя утѣшишь.
22 И азъ, Боже мой, ще славословіѭ съ псалтирь
[ц]Тебе, *и* твоѭ-тѫ истинѫ:
На тебе, [ч]Святый Израилевъ,
Ще пѣснопѣѭ съ кытарѫ.
23 Ще ся радуватъ устны-тѣ ми, когато ти пѣснопѣѭ:
И [ш]душа-та ми, коѭто си избавилъ.
24 Още и [щ]языкъ-тъ ми всякой день ще прѣговаряя правдѫ-тѫ ти:
Защото [ъ]ся посрамихѫ, защото ся постыдѣхѫ
Които искатъ зло-то ми.

ПСАЛОМЪ 72. (по Слав. 71).

Псаломъ [а]за Соломона.

1 Боже, дай правосѫдіе-то си на царя,
И правдѫ-тѫ си на царскый-тъ сынъ;
2 За [б]да сѫди твои-тѣ людіе съ правдѫ,
И угнѣтены-тѣ ти съ правосѫдіе.
3 [в]Горы-тѣ ще донесѫтъ миръ на людіе-тѣ,
И хълми-тѣ *миръ* съ правдѫ.
4 [г]Ще сѫди право угнѣтены-тѣ на народъ-тъ:
Ще спасе сынове-тѣ на сиромасы-тѣ, и ще стрые насилника.
5 Ще ти ся боятъ [д]додѣ прѣбѫдва слънце-то и луна-та,
Отъ родове на родове.
6 [е]Ще слѣзе като дъждь на покосенѫ ливадѫ:
Както дребенъ дъждь наросява земіѭ-тѫ.
7 Въ неговы-тѣ дни ще цавти праведный,
И [ж]изобиліе на миръ додѣ бѫде луна-та.
8 И [з]ще владѣе отъ море до море,
И отъ рѣкѫ-тѫ до краища-та на земіѭ-тѫ.
9 [и]Прѣдъ него ще колѣничатъ жители-тѣ на пустыніѭ-тѫ,
И [і]неприятели-тѣ му ще лижѫтъ пърсть-тѫ.

71
а Псал. 25; 2, 3. 31; 1.
б Псал. 31; 1.
в Псал. 17; 6.
г Псал. 31; 2, 3.
д Псал. 44; 4.
е Псал. 140; 1, 4.
ж Іер. 17; 7, 17.
з Псал. 22; 9, 10. Иса. 46; 3.
и Иса. 8; 18. Зах. 3; 8. 1 Кор. 4; 9.
і Псал. 35; 28.
к Ст. 18.
л 2 Цар. 17; 1. Мат. 27; 1.
м Псал. 22; 11, 19. 35; 22. 38; 21, 22.
н Псал. 70; 1.
о Ст. 24. Псал. 35; 4, 26. 40; 14. 70; 2.
п Ст. 8, 24. Псал. 35; 28.
р Псал. 40; 5. 139; 17, 18.
с Ст. 9.
т Псал. 57; 10.
у Псал. 35; 10. 86; 8. 89; 6, 8.
ф Псал. 60; 3.
х Осія 6; 1, 2.
ц Псал. 92; 1, 2, 3. 150; 3.
ч 4 Цар. 19; 22. Иса. 60; 9.
ш Псал. 103; 4.
щ Ст. 8; 15.
ъ Ст. 13.

72
а Псал. 127; надписъ-тъ.
а Иса. 11; 2, 3, 4. 32; 1.
б Псал. 85; 10. Иса. 32; 17. 52; 7.
в Иса. 11; 4.
г Ст. 7, 17. Псал. 89; 36, 37.
д 2 Цар. 23; 4. Осія 6; 3.
е Иса. 2; 4. Дан. 2; 44. Лук. 1; 33.
ж Виж Исх. 23; 31. 3 Цар. 4; 21, 24. Псал. 2; 8. 80; 11. 89; 25. Зах. 9; 10.
з Псал. 74; 14.
и Иса. 49; 23. Мих. 7; 17.

10 Царіе-тѣ на Ѳарсисъ и на островы-тѣ ще
принесжтъ приношенія:
[і]Царіе-тѣ на Шевж и на Севж ще прѣдставятъ дарове.
11 И ще [к]му ся поклонятъ всичкы-тѣ царіе:
Всичкы-тѣ народи ще му бжджтъ раби.
12 Защото [л]ще избави сиромахъ-тъ който выка,
И угнѣтеный-тъ и беспомощный-тъ.
13 Ще помилува сиромахъ-тъ и убогый-тъ,
И ще спасе душы-тѣ на убогы-тѣ.
14 Отъ угнѣтеніе и насиліе ще искупи душы-тѣ имъ:
И [м]драгоцѣнна ще бжде кръвь-та имъ
прѣдъ очи-тѣ му.
15 И ще живѣе, и ще му ся даде отъ Шевско-то злато:
И ще става всякога моленіе за него:
Всякой день ще го благославятъ.
16 Изобиліе отъ жито ще има на земіж-тж
по върхове-тѣ на горы-тѣ;
Плодъ-тъ му ще ся люлѣе като Ливанъ *гора*.
[н]И *жители-тѣ* по градове-тѣ ще цавтятъ
като земна-та трѣва.
17 [о]Име-то му ще прѣбждва въ вѣкъ,
Име-то му ще прѣбждва додѣ е слънце-то:
И [п]ще ся благославятъ чрѣзъ него *всички*:
[р]Всичкы-тѣ народи ще го ублажаватъ.
18 [с]Благословенъ Господь Богъ, Богъ Израилевъ,
[т]Който самъ прави чудеса.
19 И [у]благословено славно-то му име въ вѣкъ:
И [ф]да ся испълни съсъ славж-тж му всичка-та земя. Аминь, и аминь.
20 Свършихж ся молитвы-тѣ на Давида Iессеевъ-тъ сынъ.

ПСАЛОМЪ 73. (по Слав. 72.)

Псаломъ Асафовъ.

1 Благъ е наистинж Богъ къмъ Израиля,
Къмъ чисты-тѣ на сърдце.
2 А менѣ, нозѣ-тѣ ми почти помърднжхж,
Безъ малко бѣхж ся подпълзнжлы стжпкы-тѣ ми.
3 Защото [а]поревновахъ на горды-тѣ,
Като гледахъ благополучіе-то на нечестивы-тѣ.
4 Понеже [б]нѣма скърбь въ смърть-тж имъ,
Но тѣло-то имъ е тълсто.
5 Не сж въ трудове человѣчески,
Нито сж поразявани като *другы-тѣ* человѣцы.
6 За то гы окружава гордость-та като огърліе;
Насиліе-то гы облича [в]*като* прѣмѣна.
7 [г]Очи-тѣ имъ сж испжкнжлы отъ тлъстинж;
Надминуватъ мечтанія-та на сърдце-то:
8 [д]Присмиватъ ся, и [е]говорятъ съ лукавство за насиліе;
[ж]Говорятъ гордѣливо.
9 [з]Турятъ уста-та си на небе-то,
И языкъ-тъ имъ прохожда земіж-тж.
10 За то ще ся върнжтъ тукъ людіе-тѣ му:
И [и]вода съ пълнж *чашж* ся исцѣжда за
тѣхъ.
11 И говорятъ: [і]Какъ ще знае Богъ?
И има ли знаніе въ Вышній-тъ?
12 Ето, тѣ сж нечестиви, [к]вынжгы сж благополучни;
Умножаватъ богатство.
13 Наистинж азъ [л]напраздно очистихъ сърдце-то си,
И [м]омыхъ въ неповинность ржцѣ-тѣ си:
14 Защото сьмь поразяванъ всякой день,
И ся наказувамъ всякж зарань.
15 Ако рекж да говоріж така,
Ето, онеправдавамъ родъ-тъ на синове-тѣ ти.
16 [н]Помыслихъ да разумѣіж това,
Но бѣше мжчно прѣдъ очи-тѣ ми,
17 [о]Додѣ влѣзохъ въ Божіе-то святилище,
И разумѣхъ [п]сетнины-тѣ имъ.
18 Ты наистинж си [р]гы турилъ на плъзгавы
мѣста:
Хвърлилъ си гы въ пропасть.
19 Какъ за еднъждь достигнжхж въ запустѣніе:
Погынжхж, исчезнжхж отъ внезапенъ ужасъ.
20 [с]Като сънъ *на нѣкого* [т]когато ся събуди,
Господи, въ градъ-тъ ще прѣзришь образъ-тъ имъ.
21 Но мое-то сърдце [у]гореше,
И утроба-та ми ся мжчеше.
22 И [ф]азъ бѣхъ безуменъ и не познавахъ:
Като скотъ бѣхъ прѣдъ тебе.
23 Всякога обаче съ тебе сьмь азъ:
Ты мя хванж за деснж-тж ми ржкж.
24 [х]Чрѣзъ съвѣтъ-тъ си ще мя водишь,
И слѣдъ това ще мя пріемешь *въ* славж.
25 [ц]Кого имамъ на небе-то?
И на земіж-тж не щж *другыго* освѣнь тебе.
26 [ч]Чезне плъть-та ми и сърдце-то ми,
Но Богъ е сила на сърдце-то ми,
И [ш]дѣлъ мой въ вѣкъ.
27 Защото, ето, [щ]тѣзи които ся отдалечаватъ
отъ тебе, ще погынжтъ:

і 2 Лѣт. 9; 21. Псал. 45; 12. 68; 29. Иса. 49; 7. 60; 6, 9.
к Иса. 49; 22, 23.
л Iов. 29; 12.
м Псал. 116; 15.
н 3 Цар. 4; 20.
о Псал. 89; 36.
п Быт. 12; 3. 22; 18. Iер. 4; 2.
р Лук. 1; 48.
с 1 Лѣт. 29; 10. Псал. 41; 13. 106; 48.
т Исх. 15; 11. Псал. 77; 14. 136; 4.
у Неем. 9; 5.
ф Числ. 14; 21. Зах. 14; 9.

73

* Псал. 50; надписъ-тъ.
а Iов. 21; 7. Псал. 37; 1. Iер. 12; 1.
б Iов. 21; 9.
в Псал 109; 18.
г Iов. 15; 27. Псал. 17; 10. 119; 70. Iер. 5; 28.
д Псал. 53; 1.
е Осія 7; 16.
ж 2 Пет. 2; 18. Iуд. 16.
з Отк. 13; 6.
и Псал. 75; 8.
і Iов. 22; 13. Псал. 10; 11. 94; 7.
к Ст. 3.
л Iов 21; 15. 34; 9. 35, 3. Мал. 3; 14.
м Псал. 26; 6.
н Екк. 8; 17.
о Псал. 77; 13.
п Псал. 37; 38.
р Псал 35; 6.
с Iов 20; 8. Псал. 90; 5. Иса. 29; 7, 8.
т Псал. 78; 65.
у Ст 3.
ф Псал. 92; 6. Прит. 30; 2.
х Псал. 32; 8. Иса 58; 8.
ц Фил. 3; 8
ч Псал. 84; 2. 119; 81.
ш Псал. 16; 5. 119; 55.
щ Псал. 119; 155.

Ты истрѣбвашъ [в]всичкы-тѣ които ся отвращатъ отъ тебе.
28 Но заради мене, [ы]добрѣ ми е да ся приближж при Бога.
Положихъ упованіе-то си на *тебе* Господа Іеова,
[ь]За да проповѣдувамъ всичкы-тѣ твои дѣла.

ПСАЛОМЪ 74. (по Слав. 73.)

Масхылъ Асафовъ.

1 Защо, Боже, [а]негодувашь завсегда,
И [б]дыми гнѣвъ-тъ ти противъ [в]овцы-тѣ на паствж-тж ти?
2 Помени събраніе-то си, [г]*което* си придобылъ изначало,
[д]Жезлъ-тъ на наслѣдіе-то си, *което* си избавилъ,
Горж-тж тжзи Сіонъ, въ коіжто си ся населилъ.
3 Дигни стъпкы-тѣ си къмъ всегдашни-тѣ запустѣнія,
Къмъ всичко-то зло което стори неприятель-тъ въ святилище-то.
4 [е]Врагове-тѣ ти рыкаіжтъ всрѣдъ събраніе-то ти:
[ж]Турихж хоругвы-тѣ си хоругвы.
5 Познати станжхж както кога нѣкой дигне топоръ
Върхъ гжсты дьрвя.
6 Така сега тѣзи ваяны-тѣ му направы,
[з]Съборихж за еднъждь съ брадвы и чукове.
7 [и]Прѣдадохж на огнь святилище-то ти;
[і]Осквьрнихж жилище-то на име-то ти *като го низринжхж* до земіж-тж.
8 [к]Рекохж въ сьрдце-то си: Да гы истрѣбимъ съвсѣмъ.
Изгорихж всичкы-тѣ Божіи съборища по земіж-тж.
9 Знаменія-та наши не видимъ; нѣма вече пророкъ,
[л]Нито има между насъ нѣкой да знае до кога *ще бжде тоза.*
10 До кога, Боже, неприятель-тъ ще хули?
Всякога ли врагъ-тъ ще прѣзира име-то ти?
11 [м]Защо теглишь назадъ ржкж-тж си и десницж-тж си?
Истегли іж изъ срѣдъ пазухж-тж си *и* погуби *гы.*
12 А [н]Богъ е изначало Царь мой,
Който прави спасеніе въ срѣдъ земіж-тж.
13 [о]Ты си раздвоилъ море-то съсъ силж-тж си:
Ты си смазалъ главы-тѣ на ламіи-тѣ въ воды-тѣ.
14 Ты [п]си строшилъ главы-тѣ на Левіаѳана:
[р]Далъ си го ястіе [с]на людіе-тѣ въ пустыніж-тж.
15 [т]Ты си разцѣпилъ источницы и потоцы:
[у]Изсушилъ си рѣкы непрѣсѣкнувалы.
16 Твой е день-тъ, и твоя нощь-та:
[ф]Ты си приготвилъ видѣлинж-тж и слънце-то.
17 Ты [х]си положилъ всичкы-тѣ земны прѣдѣлы:
Ты [ц]си направилъ лѣто-то и зимж-тж.
18 [ч]Помени това, *че* врагъ-тъ похули Господа:
И [ш]безумни-тѣ людіе прѣзрѣхж име-то ти.
19 Не прѣдай на звѣрове-тѣ [щ]душж-тж на гъргорицж-тж си:
[ъ]§ Животъ-тъ на твои-тѣ нищы не забравяй за всякога.
20 [ы]Погледни на завѣтъ-тъ *си:*
Защото ся напълнихж тьмны-тѣ мѣста на земіж-тж съ жилища на насиліе.
21 Да ся не върне бѣдный-тъ назадъ посраменъ:
Сиромахъ-тъ и нищій-тъ да хвалятъ име-то ти.
22 Стани, Боже, отсжди сждбж-тж си:
[ь]Помени укореніе-то, което ти прави безумный-тъ всякой день.
23 Не забравяй гласъ-тъ на противницы-тѣ си:
Мятежъ-тъ на онѣзи които ся подигатъ противъ тебе, вынжгы ся умножава.

ПСАЛОМЪ 75. (по Слав. 74.)

Пьрвому пѣвцу, **по* Ал-ташхеѳъ.
Псаломъ Асафовъ, пѣснь.

1 Славословимъ тя, Боже, славословимъ,
И близу *при насъ* е име-то ти:
Проповѣдуватъ ся чудеса-та ти:
2 Когато пріемж опрѣдѣленно-то врѣме,
Азъ ще сждіж съ правотж.
3 Растопи ся земя-та и всичкы-тѣ й жители:
Азъ утвьрждавамъ стълпове-тѣ й. (Села.)
4 Рѣкохъ на горды-тѣ: Не ся гордѣте:
И на нечестивы-тѣ: [а]Не възвышавайте рогъ.
5 Не подигайте на высоко рогъ-тъ си:
Не говорѣте съ жестокъ вратъ.
6 Защото нито отъ истокъ нито отъ западъ,
Нито отъ пустыніж-тж иде възвишеніе-то:
7 Но [б]Богъ е Сждія-та:
[в]Тогозь смирява, и оногозь възвышава.
8 Защото [г]въ ржкж-тж на Господа *има*
Чаша съ руйно вино [д]пълно съсъ смѣшеніе,
И отъ неіж ще налѣе:

в Исх. 34; 15. Числ. 15; 39. Іак. 4; 4.
ы Евр. 10; 22.
ь Псал. 107; 22. 118; 17.

74

а Псал. 44; 9, 23. 60; 1, 10. 77; 7. Іер. 31; 37. 33, 24.
б Втор. 29; 20.
в Псал. 95; 7. 100; 3.
г Исх. 15; 16. Втор. 9; 29.
д Втор. 32; 9. Іер. 10; 16.
е Плач. 2; 7.
ж Дан. 6; 27.
з 3 Цар. 6; 18, 29, 32, 35.
и 4 Цар. 25; 9.
і Псал. 89; 39.
к Псал. 83; 4.
л 1 Цар. 3; 1. Амо. 8; 11.
м Плач. 2; 3.
н Псал. 44; 4.
о Исх. 14; 21.
п Иса. 51; 9, 10. Іез. 29; 3. 32; 2.
р Числ. 14; 9.
с Псал. 72; 9.
т Исх. 17; 5. 6. Числ. 20; 11. Псал. 105; 41. Иса. 48; 21.
у Іис. Нав. 3. 13 и дрг.
ф Быт. 1; 14 и дрг.
х Дѣян. 17; 26.
ц Быт. 8; 22
ч Ст. 22. Отк. 16; 19.
ш Псал. 39; 8.
щ Пѣс. 2; 14.
ъ Псал. 68; 10.
§ *Или* Събраніе-то.
ы Быт. 17; 7. 8. Лев. 26; 44, 45. Псал. 106; 45. Іер. 33; 21.
ь Ст. 18. Псал. 89; 51.

75

* Псал. 57: надписъ-тъ.
а Зах. 1; 21.
б Псал. 50; 6. 58; 11.
в 1 Цар. 2; 7. Дан. 2; 21.
г Іов 21; 20. Псал. 60; 3. Іер. 25; 15. Отк. 14; 10. 16; 19.
д Прит. 23; 30.

Даже [е]дрождіе-то му ще прѣцѣдятъ *и* ще піѭтъ
Всичкы-тѣ нечестиви на земіѭ-тѫ.
9 А азъ ще проповѣдувамъ вынѫгы,
Ще пѣснопѣіѭ Богу Іаковову.
10 И [ж]всичкы-тѣ рогове на нечестивы-тѣ ще съкрушѫ:
[з]А рогове-тѣ на праведны-тѣ ще ся възвышатъ.

ПСАЛОМЪ 76. (по Слав. 75.)

Първому пѣвцу, върху Негыноѳъ.
Псаломъ Асафовъ, пѣснь.

1 [а]Знаенъ е въ Іудѫ Богъ:
Въ Израиль е голѣмо име-то му.
2 Скынія-та му е въ Салимъ,
И жилище-то му е въ Сіонъ.
3 [б]Тамъ съкруши стрѣлы-тѣ на лѫкъ-тъ,
Щитъ-тъ, и мечь-тъ, и брань-тѫ. (Села.)
4 Свѣтлъ си *и* славенъ
[в]Повече отъ хыщническы-тѣ горы.
5 [г]Дързостливи-тѣ съсъ сърдце быдохѫ обрани;
[д]Заспахѫ съсъ сънъ-тъ си;
И никой отъ якы-тѣ мѫжіе не намѣри рѫцѣ-тѣ си.
6 [е]Отъ запрѣщеніе-то ти, Боже Іакововъ,
Паднѫхѫ въ дълбокъ сънъ и колесницы и коніе.
7 Ты си страшенъ:
И [ж]кой може да устои прѣдъ лице-то ти, когато ся разгнѣвашь?
8 [з]Направилъ си да ся чуе отъ небе-то сѫдъ:
[и]Земя-та ся убоя и ся утиши,
9 Когато [і]станѫ Богъ на сѫдъ,
За да спасе всичкы-тѣ кроткы на земіѭ-тѫ. (Села.)
10 Наистинѫ [к]человѣческа-та ярость ще стане за хвалѫ тебѣ:
Ще възбранишь остатькъ-тъ на ярость-тѫ.
11 [л]Обричайте ся, и отдавайте *обричанія-та си* на Господа Бога вашего:
[м]Всичкы които сѫ около него
Да принесѫтъ дарове на Страшный-тъ.
12 Той отнема духъ-тъ на князове-тѣ:
[н]Страшенъ е на земны-тѣ царіе.

ПСАЛОМЪ 77. (по Слав. 76.)

Първому пѣвцу, за *Ідуѳуна.
Псаломъ Асафовъ.

1 [а]Гласъ-тъ ми е къмъ Бога, и выкамъ:
Гласъ-тъ ми е къмъ Бога, и ще мя послуша:
2 [б]Въ день-тъ на скърбь-тѫ си [в]потърсихъ Господа,
Простирахъ нощя рѫцѣ-тѣ си и не прѣставахъ:
Душа-та ми не рачеше да ся утѣши.
3 Напомнихъ си за Бога, и смутихъ ся:
Размыслихъ ся, и [г]омалнѣ духъ-тъ ми. (Села.)
4 Удържалъ си очи-тѣ ми въ неспаніе:
Смаяхъ ся и не могохъ да продумамъ.
5 [д]Размыслихъ древни-тѣ дни,
Годины-тѣ на ветхы-тѣ врѣмена:
6 [е]Напомнямъ си за пѣснь-тѫ си нощя:
[ж]Размышлявамъ съсъ сърдце-то си,
И духъ-тъ ми испытува:
7 [з]Да ли ще негодува Господь вѣчно?
И [и]не ще ли да е вече милостивъ?
8 Да ли прѣстанѫ милость-та му за всегда?
[і]Прѣсѣче ли ся слово-то му въ родъ и родъ?
9 Да ли [к]забрави да милува Богъ?
Или въ гнѣвъ-тъ *си* затвори свои-тѣ щедроты? (Села.)
10 Тогазь рѣкохъ: [л]Немощь е за мене това,
Да ся измѣнява десница-та на Вышній-тъ.
11 Ще помніѭ дѣла-та Господни:
Ей, [м]ще помніѭ първы-тѣ твои чудеса.
12 И ще ся поучавамъ въ всичкы-тѣ твои дѣла,
И за дѣянія-та ти ще размышлявамъ.
13 Боже, [н]въ святость е пѫть-тъ ти:
[о]Кой е Богъ великъ, както *нашій* Богъ?
14 Ты си Богъ който правишь чудеса:
Явилъ си между народы-тѣ силѫ-тѫ си.
15 [п]Избавилъ си съ мышцѫ-тѫ *си* людіе-тѣ си,
Синове-тѣ Іакововы и Іосифовы. (Села.)
16 [р]Видѣхѫ тя воды-тѣ, Боже,
Видѣхѫ тя воды-тѣ, *и* ся уплашихѫ:
Растреперахѫ ся и бездны-тѣ.
17 Облаци-тѣ излѣхѫ водѫ като порой;
Гласъ дадохѫ небеса-та:
И [с]стрѣлы-тѣ ти прѣлѣтѣхѫ.
18 Гласъ-тъ на грьмъ-тъ ти бѣ въ кругъ-тъ *небесенъ;*
[т]Освѣтихѫ свѣткавицы-тѣ вселеннѫіѫ:
[у]Потресе ся и трепетна станѫ земя-та.
19 [ф]Прѣзъ море-то е пѫть-тъ ти,
И [х]стъпкы-тѣ ти прѣзъ много воды,
И слѣды-тѣ ти не ся познаватъ.
20 [ц]Водилъ си като овцы людіе-тѣ си,
Съ рѫкѫ-тѫ Моисеевѫ и Аароновѫ.

е Псал. 73; 10.
ж Псал. 101. 8. Іер. 48; 25.
з Псал. 89; 17. 118; 11.

76

а Псал. 48; 1 и др.
б Псал. 46; 9 Іез. 39; 9.
в Іез. 38; 12, 13. 39; 4.
г Иса. 46; 12.
д Псал. 13; 3. Іер. 51; 39.
е Исх. 15; 1 и 21. Іез. 39; 20. Нау. 2; 13. Зах. 12; 4.
ж Нау. 1; 6.
з Іез. 38; 20.
и 2 Лѣт. 20; 29, 30.
і Псал. 9; 7, 8, 9. 72; 4.
к Виж. Исх. 9; 16. 18; 11. Псал. 65; 7.
л Екк. 5; 4, 5, 6.
м 2 Лѣт. 32; 22, 23. Псал. 68; 29. 89; 7.
н Псал. 68; 35.

77

* Псал. 39 и 62; надписа-тѣ.
а Псал. 3; 4.
б Псал. 50; 15.
в Иса. 26; 9, 16.
г Псал. 142; 3. 143; 4.
д Втор. 32; 7. Псал. 143; 5. Иса. 51; 9.
е Псал. 42; 8.
ж Псал. 4; 4.
з Псал. 74; 1.
и Псал. 85; 1.
і Рим. 9; 6.
к Иса. 49; 15.
л Псал. 31; 22.
м Псал. 143; 5.
н Псал. 73; 17.
о Исх. 15; 11.
п Исх. 6; 6. Втор. 9; 29.
р Исх. 14; 21. Іис. Нав. 3; 15, 16. Псал. 114; 3. Авв. 3; 8 и др.
с 2 Цар. 22; 15. Авв. 3; 11.
т Псал. 97; 4.
у 2 Цар. 22; 8.
ф Авв. 3; 15.
х Исх. 14; 28.
ц Исх. 13; 21. 14; 19. Псал. 78; 52. 80; 1. Иса. 63; 11, 12. Осія 12; 13.

ПСАЛОМЪ 78. (по Слав. 77.)

*Масхылъ Асафовъ.

1 [а]Слушайте, людіе мои, законъ-тъ ми:
Приклонѣте уши-тѣ си въ слова-та на уста-та ми.
2 [б]Ще отворіж уста-та си въ притчы:
Ще произнесж гаданія отъ древность-тж,
3 [в]Които чухмы и познахмы,
И наши-тѣ отци казахж намъ.
4 [г]Не ще да *гы* укрыемъ отъ чада-та имъ [д]въ идущій-тъ родъ,
Като повѣствувамы хвалы-тѣ на Господа,
Неговж-тж силж, и чудеса-та му които направи.
5 И [е]постави свидѣтелство въ Іакова,
И законъ положи въ Израиля,
Които заповѣда на отцы-тѣ ни,
[ж]Да гы извѣстятъ на чада-та си:
6 [з]За да гы знае идущій-тъ родъ,
Синове-тѣ които ще ся родятъ:
Да ся въздигнжтъ тѣ и да приказуватъ на чада-та си:
7 За да положатъ надеждж-тж си на Бога,
И да не забравятъ дѣла-та Божіи,
Но да пазятъ неговы-тѣ заповѣди;
8 И [и]да не станжтъ като отци-тѣ си,
[і]Родъ развратенъ и непокорливъ:
Родъ, *който* [к]не упази сърдце-то си право,
И духъ-тъ му не быде вѣренъ Богу.
9 Ефремови-тѣ сынове, оржжени съ лжкове,
Върнжхж ся назадъ въ день-тъ на бой-тъ.
10 [л]Не упазихж завѣтъ-тъ Божій,
И въ законъ-тъ му не рачихж да ходятъ;
11 И [м]забравихж неговы-тѣ дѣла,
И чудеса-та му които имъ показа.
12 [н]Прѣдъ отцы-тѣ имъ направи чудеса,
Въ Египетскж-тж земіж, [о]на поле-то Танисъ.
13 [п]Раздвои море-то, и гы проведе,
И [р]направи воды-тѣ да стоятъ като грамада.
14 И [с]води гы деня съ облакъ,
И всичкж-тж нощь съ огненнж видѣлинж.
15 [т]Расцѣпи каменіе въ пустыніж-тж,
И *гы* напои като *отъ* голѣмы бездны:
16 И [у]изведе струи изъ камыкъ-тъ,
И низведе воды като рѣкы.
17 Но тѣ приложихж да му съгрѣшаватъ още,
И [ф]огорчихж Вышняго въ безводно-то мѣсто.
18 И [х]искусихж Бога въ сърдце-то си,
Понеже искахж ястіе споредъ охотж-тж си.
19 [ц]Говорихж противъ Бога, и рекохж:
Може ли Богъ да приготви трапезж въ пустыніж-тж?
20 Ето, [ч]удари камыкъ-тъ, и потекохж воды,
И потоци ся наводнихж:
Може ли и хлѣбъ да даде?
Или да приготви месо за людіе-тѣ си?
21 За то чу Господь, и [ш]ся разгнѣва:
И огнь ся запали противъ Іакова,
А още и гнѣвъ възлѣзе противъ Израиля.
22 Защото [щ]не повѣрвахж Бога,
Нито уповахж на спасеніе-то негово;
23 Като заповѣда на облацы-тѣ отъ горѣ,
И [ъ]отвори небесны-тѣ двери,
24 Та [ы]имъ одъжди маннж да ядятъ,
И даде имъ небесно жито.
25 Хлѣбъ ангелскый яде человѣкъ:
Проводи имъ хранж до сытость.
26 [ь]Подигнж на небе-то восточенъ вѣтръ,
И съсъ силж-тж си докара южный-тъ вѣтръ:
27 И одъжди връху тѣхъ месо като прахъ,
И птицы крылаты като морскый-тъ пѣсъкъ:
28 И направи *гы* да паднжтъ въ срѣдъ станъ-тъ имъ,
Около жилища-та имъ:
29 И [ѣ]ядохж, и ся насытихж твърдѣ много:
И принесе имъ което желаяхж:
30 Не бѣхж ся отстранили отъ желаніе-то си.
[ю]Ястіе-то имъ бѣше още въ уста-та имъ,
31 И гнѣвъ Божій възлѣзе на тѣхъ,
И уби по тлъсты-тѣ отъ тѣхъ,
И избранны-тѣ Израилевы свали.
32 [я]При всичко това, още съгрѣшихж,
И [ѫ]на чудеса-та му не повѣровахж.
33 [іж]За то изнури дни-тѣ имъ въ суетж,
И годины-тѣ имъ въ смущеніе.
34 [а]Когато гы умъртвяваше тогази го търсехж,
И обращахж ся и търсехж Бога зараннж:
35 И [б]напомнехж си че Богъ имъ бѣше твърдыня,
И Богъ Вышній [в]избавитель тѣхенъ.
36 Но [г]съ уста-та си го ласкаехж,
И съ языкъ-тъ си го лъжахж:
37 [д]А сърдце-то имъ не бѣ право съ него,
Нито бѣхж вѣрни на завѣтъ-тъ му.
38 [е]Но той, като щедръ,
Прости беззаконіе-то *имъ* да *гы* не погуби:
[ж]Много пжти удържа гнѣвъ-тъ си,
И [з]не подигнж всичкж-тж си ярость;
39 И [и]помянж [і]че бѣхж плъть,
[к]Вѣтръ който прѣхожда и не ся враща.

78

* Псал 74; надписъ-тъ.
а Пса. 51: 4
б Псал 49; 4. Мат. 13; 35.
в Псал. 44; 1.
г Втор. 4; 9. 6; 7. Іоил. 1; 3.
д Исх 12: 26, 27. 13; 8, 14. Іис. Нав. 4; 6, 7.
е Псал. 147: 19.
ж Втор 4: 9 6; 7. 11; 19.
з Псал 102; 18.
и 4 Цар. 17; 14 Іез. 20; 18.
і Исх. 32; 9. 33; 3 34; 9. Втор. 9; 6, 13. 31; 27. Псал. 68; 6.
к Ст. 37 2 Лѣт 20; 33.
л 4 Цар. 17: 15.
м Псал. 106; 13.
н Исх. 7: 8; 9: 10; 11; 12.
о Числ 13: 22. Ст. 43. Иса. 19; 11, 13 Іез 30; 14.
п Исх. 14; 21.
р Исх. 15; 8. Псал. 33; 7.
с Исх. 13: 21 14: 21 Псал. 105: 39.
т Исх. 17: 6 Числ 20: 11. Псал. 105: 41 1 Кор. 10; 4.
у Втор 9: 21. Псал 105; 41.
ф Втор. 9; 22. Псал. 95; 8. Евр. 3; 16.
х Исх. 16: 2.
ц Чис. 11; 4.
ч Исх. 17: 6. Чис. 20; 11.
ш Чис 11; 1, 10.
щ Евр. 3; 18 Іуд 5.
ъ Быт. 7; 11 Мал 3; 10.
ы Исх 16: 4, 14 Псал. 105; 40. Іоа. 6: 31. 1 Кор. 10; 3.
ь Чис 11; 31
ѣ Чис. 11; 20.
ю Чис 11: 33.
я Числ. 14; 16; и 17.
ѫ Ст. 22.
іж Чис. 14: 29, 35. 26; 64, 65.
а Вижь Осія 5: 15
б Втор 32; 4, 15, 31.
в Исх 15; 13. Втор 7; 8. Иса. 41; 14. 44; 6. 63; 9.
г Іез. 33; 31.
д Ст. 8.
е Чис. 14; 18, 20.
ж Иса 48; 9.
з 3 Цар 21; 29.
и Псал 103; 14, 16.
і Быт. 6: 3. Іоа 3; 6.
к Іов. 7; 7, 16. Іак. 4; 14.

40 Колко пѫти [л]го огорчихѫ въ пустынѭ-тѫ,
Прогнѣвахѫ го въ безводнѫ-тѫ земѭ.
41 И [ж]ся върнѫхѫ, и искушавахѫ Бога,
И [з]Святый-тъ Израилевъ раздражавахѫ.
42 Не поменѫхѫ *силѫ-тѫ на* рѫкѫ-тѫ му,
День-тъ въ който гы избави отъ непріятель-тъ:
43 Както [о]показа въ Египетъ знаменія-та си,
И чудеса-та си на поле-то Танисъ.
44 И [п]прѣтвори въ кръвь рѣкы-тѣ имъ,
И струи-тѣ имъ, за да не піѭтъ.
45 [р]Проводи връхъ тѣхъ песіи мухы, и гы испоядохѫ:
[с]И жабы, и гы испогубихѫ.
46 И [т]прѣдаде плодове-тѣ имъ на прузи,
И трудове-тѣ имъ на скакалцы.
47 [у]Порази съ градъ лозія-та имъ,
И черницы-тѣ имъ съсъ сланѫ.
48 И [ф]прѣдаде на градъ скотове-тѣ имъ,
И стада-та имъ на молніи.
49 Проводи връхъ тѣхъ пламенный-тъ си гнѣвъ,
Негодованіе, и ярость, и скърбь,
Проваждаціе на злы ангелы.
50 Отвори пѫть на гнѣвъ-тъ си:
Не пощадѣ отъ смърть душѫ-тѫ имъ,
И прѣдаде на моръ животъ-тъ имъ.
51 И [х]порази всякой първороденъ въ Египетъ,
Начатъкъ на силѫ-тѫ *имъ* [ц]въ жилища-та на Хама.
52 И дигнѫ [ч]людіе-тѣ си като овцы,
И заведе гы като стадо въ пустынѭ-тѫ:
53 И [ш]води гы безопасно, и не ся уплашихѫ:
[щ]А непріятели-тѣ имъ покры море-то.
54 И въведе гы [ъ]въ прѣдѣлъ-тъ на святость-тѫ си,
Въ горѫ-тѫ [ы]коіѭто придобы десница-та му.
55 И [ь]изгони отъ лице-то имъ язычницы-тѣ,
И [ѣ]раздѣли гы наслѣдіе съ вѫже,
И въ кѫщы-тѣ имъ насели Израилевы-тѣ племена.
56 [ю]Но искусихѫ и огорчихѫ Бога вышняго,
И не упазихѫ уставы-тѣ му:
57 И [я]върнѫхѫ ся назадъ, и докарахѫ ся невѣрно, както бащи-тѣ имъ;
Измѣтнѫхѫ ся [ѫ]като невѣренъ лѫкъ.
58 И [ѭ]го разгнѣвахѫ [а]съ высокы-тѣ си мѣста,
И съ истуканны-тѣ си го подигнѫхѫ на ревнованіе.
59 Чу Богъ, и разяри ся,
И много ся погнуси отъ Израиля.
60 И [б]напуснѫ Силомскѫ-тѫ скыніѭ,
Дѣто бѣше ся населилъ между человѣцы-тѣ:
61 И [в]прѣдаде на плѣнъ силѫ-тѫ му,
И славѫ-тѫ му въ непріятелскѫ рѫкѫ:
62 И [г]прѣдаде на мечь народъ-тъ си,
И разяри ся на наслѣдіе-то си.
63 Момцы-тѣ имъ пояде огнь,
И [д]дѣвицы-тѣ имъ не жалѣхѫ;
64 [е]Священницы-тѣ имъ паднѫхѫ отъ ножъ,
И [ж]вдовицы-тѣ имъ не плакахѫ.
65 Тогазь [з]ся събуди Господь като отъ сънъ,
[и]Като силенъ който истрезва отъ вино:
66 И [і]порази непріятели-тѣ си изъ отзадъ:
Посраменіе вѣчно положи връхъ тѣхъ.
67 И отхвърли Іосифовъ-тъ шатъръ,
И племе-то Ефремово не избра:
68 Но избра Іудино-то племе,
Горѫ-тѫ Сіонъ, [к]коіѭто възлюби.
69 [л]Съгради като възвышенія святилище-то си,
Като земѭ-тѫ, коіѭто основа въ вѣкъ.
70 И [м]избра Давида рабъ-тъ си,
И зѣ го отъ кошары-тѣ на овцы-тѣ:
71 И отъ подиръ [н]доилны-тѣ *овцы* го доведе
[о]За да пасе Іакова народъ-тъ му,
И Израиля наслѣдіе-то му.
72 И пасе гы [п]споредъ незлобіе-то на сърдце-то си:
И съ искуство-то на рѫцѣ-тѣ си гы води.

ПСАЛОМЪ 79. (по Слав. 78.)

Псаломъ Асафовъ.

1 Боже, дойдохѫ язычници [а]въ наслѣдіе-то ти:
[б]Осквърнихѫ святый-тъ твой храмъ:
[в]Обърнѫхѫ Іерусалимъ на развалины.
2 [г]Дадохѫ трупове-тѣ на рабы-тѣ ти ястіе на птицы-тѣ небесны,
Плъть-тѫ на прѣподобны-тѣ ти на земны-тѣ звѣрове.
3 Пролѣхѫ кръвь-тѫ имъ като водѫ около Іерусалимъ,
И [д]нѣмаше кой да *гы* погребва.
4 [е]Станѫхмы укоръ на съсѣды-тѣ си.
Присмѣхъ и поруганіе на околны-тѣ си.
5 [ж]До кога, Господи? ще ся гнѣвашь вынѫгы?
[з]Ще гори ли като огнь ревнованіе-то ти?

л Ст. 17. Псал. 95; 9, 10. Иса. 7; 13. 63; 10. Ефе. 4; 30. Евр. 3; 16, 17.
ж Числ. 14; 22. Втор. 6; 16.
з Ст. 20.
о Ст. 12. Псал. 105; 27 и др.
п Исх. 7; 20. Псал. 105; 29.
р Исх. 8; 24. Псал. 105; 31.
с Исх. 8; 6. Псал. 105; 30.
т Исх. 10; 13, 15. Псал. 105; 34, 35.
у Исх. 9; 23, 25. Псал. 105; 33.
ф Исх. 9; 23, 24, 25. Псал. 105; 32.
х Исх. 12; 29. Псал. 105; 36; 136; 10.
ц Псал. 106; 22.
ч Псал. 77; 20.
ш Исх. 14; 19, 20.
щ Исх. 14; 27, 28. 15; 10.
ъ Исх. 15; 17.
ы Псал. 44; 3.
ь Псал. 44; 2.
ѣ Іис. Нав. 13; 7. 19; 51. Псал. 136; 21, 22.
ю Сѫд. 2; 11, 12.
я Ст. 41. Іез. 20; 27, 28.
ѫ Осія 7; 16.
ѭ Втор. 32; 16, 21. Сѫд. 2; 12, 20. Іез. 20; 28.
а Втор. 12; 2, 4. 3 Цар. 11; 7. 12; 31.
б 1 Цар. 4; 11. Іер. 7; 12, 14. 26; 6, 9.
в Сѫд. 18; 30.
г 1 Цар. 4; 10.
д Іер. 16; 6.
е 1 Цар. 4; 11. 22; 18.
ж Іов. 27; 15. Іез. 24; 23.
з Псал. 44; 23.
и Иса. 42; 13.
і 1 Цар. 5; 6, 12. 6; 4.
к Псал. 87; 2.
л 3 Цар. 6; 1.
м 1 Цар. 16; 11, 12. 2 Цар. 7; 8.
н Быт. 33; 13. Иса. 40; 11.
о 2 Цар. 5; 2. 1 Лѣт. 11; 2.
п 3 Цар. 9; 4.

79

а Исх. 15; 17. Псал. 74; 2.
б Псал. 74; 7.
в 4 Цар. 25; 9, 10. 2 Лѣт. 36; 19. Мих. 3; 12.
г Іер. 7; 33. 16; 4. 34; 20.
д Псал. 141; 7. Іер. 14; 16. 16; 4. Отк. 11; 9.
е Псал. 44; 13. 80; 6.
ж Псал. 74; 1, 9, 10. 85; 5. 89; 46.
з Соф. 1; 18. 3; 8.

6 [и]Излѣй гнѣвъ-тъ си на язычницы-тѣ, [і]които не тя познаватъ,
И на царства-та, [к]които не сѫ призвали име-то ти:
7 Защото испоядохѫ Іакова,
И жилище-то му запустихѫ.
8 [л]Не поменувай противъ насъ беззаконія-та на древни-тѣ:
Дано ны прѣдварятъ скоро твои-тѣ щедроты,
Защото [м]станѫхмы много окаянни.
9 [н]Помогни ни, Боже Спасителю нашъ, [о]заради славѫ-тѫ на твое-то име:
И избави ны, и бѫди милостивъ къмъ грѣхове-тѣ ни, заради име-то си.
10 [п]Защо да рекѫтъ язычници-тѣ: Дѣ е тѣхный Богъ?
Да ся познае прѣдъ очи-тѣ ни въ язычницы-тѣ
Отмъщеніе-то за пролѣянѫ-тѫ кръвь на рабы-тѣ ти.
11 [р]Да дойде прѣдъ тебе въздыханіе-то на узницы-тѣ:
Споредъ величіе-то на твоіѫ-тѫ мышцѫ
Упази осѫдены-тѣ на смърть:
12 И отвърни на съсѣды-тѣ ни въ пазухѫ-тѫ имъ [с]седмь пѫти
[т]Укоръ-тъ, съ който тя укорихѫ, Господи.
13 [у]А ный твои-тѣ людіе, и овцы-тѣ на паствѫ-тѫ ти ще тя славословимъ въ вѣкъ.
[ф]Изъ родъ въ родъ ще възвѣщавамы твоіѫ-тѫ хвалѫ.

ПСАЛОМЪ 80. (по Слав. 79.)

Пьрвому пѣвцу, [*]връху Шошанимъ-Едуѳъ. Псаломъ Асафовъ.

1 Пастырю Израилевъ, послушай,
Ты [а]който водишь като стадо Іосифа:
[б]Който сѣдишь на херувимы-тѣ, [в]възсіяй.
2 [г]Прѣдъ Ефрема, и Веніамина, и Манассіѭ,
Въздигни силѫ-тѫ си, и дойди на спасеніе намъ.
3 [д]Върни ны Боже, и [е]направи да просвѣтне лице-то ти,
И ще ся избавимъ.
4 Господи Боже на силы-тѣ,
До кога ще ся гнѣвашь противъ молитвѫ-тѫ на людіе-тѣ си?
5 [ж]Хранишь гы съ хлѣбъ отъ сълзы,
И поишь гы изобилно съсъ сълзы.
6 [з]Направилъ си ны прѣдметъ за прѣніе на съсѣды-тѣ ни:
И непріятели-тѣ ни ся смѣѭтъ помежду си.
7 [и]Върни ны, Боже на силы-тѣ:
И направи да просвѣтне лице-то ти, и ще ся избавимъ
8 [і]Прѣнеслъ си лозѫ изъ Египетъ:
[к]Изгонилъ си язычницы-тѣ, и насадилъ си ѭ.
9 [л]Приготвилъ си мѣсто прѣдъ неѭ,
И дълбоко си ѭ вкоренилъ:
И испълни земіѭ-тѫ.
10 Покрыхѫ ся горы-тѣ съсъ сѣнкѫ-тѫ ѝ,
И вѣтвы-тѣ ѝ станѫхѫ *като* высокы-тѣ кедри.
11 Прострѣ вѣйкы-тѣ си до море-то,
И прѫчкы-тѣ си [м]до рѣкѫ-тѫ.
12 Защо [н]си съборилъ плетища-та ѝ,
Та ѭ берѫтъ всичкы-тѣ които минуватъ прѣзъ пѫть-тъ?
13 Запустява ѭ вепрь отъ дѫбравѫ-тѫ,
И полскый звѣрь ѭ пояда.
14 Върни ся, молимъ ся, Боже на силы-тѣ:
[о]Погледни отъ небе-то, и виждь и посѣти тѫзи лозѫ:
15 И садъ-тъ който е насадила твоя-та десница,
И § отрасль-тъ *който* [п]си направилъ силенъ за себе си.
16 Изгорена бы съ огнь; отсѣчена бы:
[р]Погынѫхѫ отъ прѣщеніе-то на лице-то ти.
17 [с]Нека бѫде рѫка-та ти връхъ мѫжъ-тъ на твоіѫ-тѫ десницѫ:
Връхъ человѣческый-тъ сынъ, *когото* си направилъ силенъ за себе си.
18 И ный не ще ся уклонимъ отъ тебе:
Съживи ны, и име-то ти ще призовемъ.
19 [т]Върни ны, Господи Боже на силы-тѣ:
Направи да просвѣтне лице-то ти, и ще ся избавимъ.

ПСАЛОМЪ 81. (по Слав. 80.)

Пьрвому пѣвцу, [*]връху Гыттиѳъ. *Псаломъ* Асафовъ.

1 Пѣйте съ радость Богу, *който е* сила наша:
Въсклкнѣте къмъ Бога Іакововъ.
2 Възвышѣте пѣснопѣніе, и дайте тимпанъ,
Кытарѫ доброгласнѫ и псалтирь.
3 Затрѫбѣте съ трѫбѫ въ новомѣсечіе,
Въ пълнолуніе, въ день-тъ на нашъ-тъ праздникъ.
4 Защото [а]това е заповѣдано на Израиля,
Уставъ отъ Бога Іакововъ.
5 За свидѣтелство на Іосифа заповѣда това,
Когато излѣзе противъ Египетскѫ-тѫ земіѭ.
[б]*Тамъ* чухъ языкъ *който* не познавахъ.

и Іер. 10; 25 Отк. 16; 1.
і Иса 45; 4, 5. 2 Сол. 1; 8.
к Псал 53; 4.
л Иса 64; 9
м Втор. 28; 13 Псал. 142; 6.
н 2 Лѣт. 14; 11
о Іер. 14; 7, 21.
п Псал. 42; 10. 115; 2.
р Псал 102; 20
с Быт. 4; 15. Иса. 65; 6, 7. Іер. 32; 18. Лук. 6; 38.
т Псал 74; 18, 22.
у Псал 74; 1 95; 7. 100; 3.
ф Иса. 43; 21.

80

* Псал. 45; 69; надписи-тѣ.
а Псал 77; 20
б Исх 25; 20, 22 1 Цар. 4; 4. 2 Цар. 6; 2 Псал. 99; 1.
в Втор. 33; 2. Псал. 50; 2. 94; 1.
г Числ 2; 18—23.
д Ст. 7, 19. Плач 5; 21.
е Чис. 6; 25. Псал 4; 6. 67; 1.
ж Псал 42; 3. 102; 9. Иса. 30; 20.
з Псал 44; 13. 79; 4.
и Ст. 3, 19.
і Иса 5; 1, 7. Іер. 2; 21. Іез. 15; 6 17; 6. 19; 10.
к Псал 44; 2. 78; 55.
л Исх. 23; 28. Іис. Нав. 24; 12.
м Псал. 72; 8.
н Псал. 89; 40, 41. Иса. 5; 5. Нау. 2; 2.
о Иса 63; 15.
§ *Евр.* Сынъ-тъ.
п Иса 49; 5.
р Псал 39; 11. 76; 7.
с Псал. 89; 21.
т Ст. 3, 7.

81

* Псал. 8; надписъ-тъ.
а Лев. 23; 24. Чис. 10; 10.
б Псал. 114; 1.

6 [а]Отдалечихъ отъ товаръ рамо-то му:
Ржцѣ-тѣ му прѣстанжхж [в]отъ *да държатъ* кошъ.
7 [д]Въ скърбно врѣме си *мя* призвалъ, и тя избавихъ:
[е]Отговорихъ ти отъ скрышно *мѣсто* на громъ-тъ:
[ж]Искусихъ тя при воды-тѣ на прѣрѣканіе-то. (Села.)
8 [з]Слушайте, людіе мои, и ще засвидѣтелствувамъ противъ васъ:
Израилю, ако мя послушашь,
9 [и]Да нѣма въ тебе [і]богъ чуждь,
И да ся не поклонишь на чуждь богъ.
10 [к]Азъ сьмь Господь Богъ твой,
Който тя възведохъ изъ Египетскж-тж земіж:
[л]Разшири уста-та си и ще гы напълніж.
11 Но людіе-тѣ ми не послушахж гласъ-тъ ми,
И Израиль [м]не мя рачеше.
12 За то гы [н]прѣдадохъ на жестокость-тж на сьрдце-то имъ:
Ходихж по свои-тѣ си намѣренія.
13 [о]Дано да бѣхж мя слушали людіе-тѣ ми, Израиль да бѣше ходилъ по мои-тѣ пжтища!
14 Тутакси быхъ свалилъ врагове-тѣ имъ,
И противъ оскърбители-тѣ имъ быхъ обърнжлъ ржкж-тж си.
15 [п]Които ненавиждатъ Господа щѣхж да му ся покорятъ,
А врѣме-то на тѣзи щѣше да прѣбждва всякога:
16 И [р]щѣше да гы храни съ тлъстинж-тж на пшеницж-тж,
И [с]съ медъ отъ камыкъ щѣхъ да тя насытіж.

ПСАЛОМЪ 82. (по Слав. 81.)

Псаломъ Асафовъ.

1 Богъ [а]стои въ съборъ-тъ Божій:
[б]Въ срѣдъ богове-тѣ ще сжди.
2 До кога ще сждите неправедно,
И [в]ще показвате лицепріятіе къмъ нечестивы-тѣ? (Села.)
3 Сждѣте *право* сиромахъ-тъ и сираче-то:
[г]Правѣте правдж на оскърбенный-тъ и бѣдный-тъ.
4 [д]Избавяйте сиромахъ-тъ и нищый-тъ:
Отървайте *го* отъ ржкж-тж на нечестивы-тѣ.
5 [е]Не познаватъ, нито разумѣватъ:
Ходятъ въ тьминж:
[ж]Всичкы-тѣ земны основанія ся колебаіжтъ.
6 Азъ [з]рѣкохъ: Богове сте вы,
И сынове на Вышняго сте всичкы:
7 [и]Но вы като человѣци ще умрете,
И като единъ отъ князове-тѣ ще паднете.
8 [і]Стани, Боже, сжди земіж-тж:
[к]Защото ты ще наслѣдишь всичкы-тѣ народы.

ПСАЛОМЪ 83. (по Слав. 82.)

Псаломска пѣснь Асафова.

1 Боже, [а]недѣй мълча:
Не прѣмълчавай, и не бывай безмълвенъ, Боже,
2 Защото, ето, [б]неприятели-тѣ ти правятъ мятежъ,
И [в]онѣзи които тя мразятъ дигнжхж главж.
3 Коваренъ съвѣтъ правятъ противъ твои-тѣ людіе,
И ся наговарятъ [г]противъ избранны-тѣ ти.
4 Рекохж: Елате [д]да гы истрѣбимъ отъ между народы-тѣ;
И да ся не поменува вече име-то на Израиля,
5 Защото всичкы наедно ся нагласихж:
Направихж съюзъ противъ тебе.
6 [е]Селенія-та Едомскы и Исмаиляни-тѣ:
Моавъ, и Агаряни-тѣ:
7 Гевалъ, и Аммонъ, и Амаликъ:
Филистимяни-тѣ съ Тирскы-тѣ жители.
8 Още Ассирія ся съедини съ тѣхъ:
Станжхж помощници на Лотовы-тѣ сынове. (Села.)
9 Направи имъ [ж]както на Мадіамцы-тѣ,
[з]Както на Сисарж, както на Іавина при потокъ-тъ Кысонъ:
10 Които загынжхж въ Ендоръ:
[и]Станжхж торъ за земіж-тж.
11 Направи началницы-тѣ имъ [і]както Орива и Зива,
И както [к]Зевея и Салмана всичкы-тѣ имъ князове,
12 Които рекохж: Да наслѣдимъ за себе си Божіи-тѣ селенія.
13 Боже мой, [л]направи гы като прахъ,
[м]Като плѣва прѣдъ лице-то на вѣтръ-тъ.
14 Както огнь-тъ изгаря джбравы-тѣ,
И [н]както пламыкъ-тъ опаля горы-тѣ,
15 Така [о]гы прогони съ буріж-тж си,
И съ вихрушкж-тж си смути гы.
16 [п]Покрый лица-та имъ съ безчестіе,
За да потърсятъ име-то ти, Господи.

а Иса 9; 4 10; 27.
в Нех 1; 11.
д Исх. 2; 23 14; 10. Псал. 50; 15
е Исх 19; 19.
ж Исх. 17; 6, 7. Числ. 20; 13.
з Псал 50; 7
и Исх 20; 3. 5.
і Втор 32; 12. Иса. 43; 12.
к Исх 20; 2.
л Псал. 37, 3, 4. Іоан. 15; 7. Еф. 3; 20.
м Исх. 32; 1. Втор. 32; 15, 18.
н Дѣян. 7; 42 14; 16. Рим. 1; 24, 26
о Втор 5; 29. 10; 12, 13. 32; 29. Иса 48; 18
п Псал. 18; 45 Рим 1; 30
р Втор 32; 13, 14. Псал. 147; 14.
с Іов. 29; 6.

82

а 2 Лѣт. 19; 6. Екк. 5; 8.
б Исх 21; 6 22; 28
в Втор 1; 17. 2 Лѣт. 19; 7. Прит. 18; 5.
г Іер. 22; 3.
д Іов. 29; 12. Прит. 24; 11.
е Мих. 3; 1.
ж Псал. 11; 3. 75; 3.
з Ст. 1. Іоан. 10; 34.
и Іов 21; 32. Псал. 49; 12. Іез. 31; 14.
і Мих 7; 2, 7.
к Псал. 2; 8. Отк. 11; 15.

83

а Псал 28; 1. 35; 22 109; 1.
б Псал 2; 1. Дѣян. 4; 25.
в Псал. 81; 15.
г Псал. 27; 5. 31; 20.
д Виж Есө. 3; 6, 9. Іер. 11; 19. 31; 36.
е Виж 2 Лѣт. 20; 1, 10. 11.
ж Числ. 31; 7. Сжд. 7; 22.
з Сжд 4; 15 и 24 5; 21.
и 1 Цар 9; 37. Соф. 1; 17.
і Сжд. 7. 25.
к Сжд 8; 12, 21.
л Иса 17; 13, 14.
м Псал 35; 5.
н Втор 32; 22.
о Іов. 9; 17.
п Псал 35; 4, 26.

17 Да ся постыдятъ, и да ся ужасятъ за всегда,
И да ся посрамятъ, и да погынѫтъ:
18 [р]Да познаїѫтъ че ты, [с]комуто име-то е Іеова,
[т]Единъ си Вышній надъ всичкѫ-тѫ землѭ.

ПСАЛОМЪ 84. (по Слав. 83.)

Пьрвому пѣвцу, §върху Гыттиѳъ. Псаломъ за синове-тѣ Кореевы.

1 [а]Колко сѫ въжделѣнны твои-тѣ селенія, Господи на силы-тѣ!
2 [б]Желае, и даже прѣмира душа-та ми
За дворове-тѣ Господни:
Сьрдце-то ми и плъть-та ми радостно выкатъ
Къмъ Бога живаго.
3 Ей, врабче-то намѣри селеніе,
И ластовица-та гнѣздо за себе си, дѣто туря пилета-та си,
При твои-тѣ олтари, Господи на силы-тѣ,
Царю мой, и Боже мой.
4 [в]Блажени които живѣїѫтъ въ домъ-тъ ти;
Всякога ще тя хвалятъ. (Села.)
5 Блажени онѣзи человѣци на които силата е въ тебе,
Въ сьрдце-то на които сѫ пѫтища-та *къмъ твой-тъ домъ:*
6 Които като прѣминуватъ [г]прѣзъ долъ-тъ на плачъ-тъ,
Тѣ го прѣобращатъ на изворъ:
И дъждь-тъ есенній *го* покрыва съ благословенія.
7 Отиватъ [д]отъ силѫ въ силѫ:
Всякой [е]ся явява прѣдъ Бога въ Сіонъ.
8 Господи [ж]Боже на силы-тѣ, чуй моленіе-то ми:
Послушай, Боже Іакововъ. (Села.)
9 Виждь, Боже щите нашъ,
И погледни въ лице-то на твой-тъ помазанникъ.
10 Защото единъ день въ твои-тѣ дворове е по добръ отъ тысящѫ:
Прѣдпочелъ быхъ да стоїѫ на прагъ-тъ въ домъ-тъ на Бога моего,
Нежели да живѣїѫ въ шатры-тѣ на нечестіе-то.
11 Защото Господь Богъ е [з]слънце и [и]щитъ:
Господь ще даде благодать и славѫ:
[і]Нѣма да лиши отъ никакво добро ходящы-тѣ съ незлобіе.
12 Господи на силы-тѣ,
[к]Блаженъ онзи человѣкъ който ся надѣе на тебе.

ПСАЛОМЪ 85. (по Слав. 84.)

Пьрвому пѣвцу. Псаломъ за *Кореевы-тѣ синове.

1 Показалъ си благосклонность, Господи, къмъ землѭ-тѫ си:
[а]Върнѫлъ си Іакова отъ плѣнъ-тъ.
2 [б]Простилъ си беззаконіе-то на народъ-тъ си:
Покрылъ си всичкый-тъ му грѣхъ. (Села.)
3 Удържалъ си всичкѫ-тѫ си ярость:
Върнѫлъ си ся отъ распаленіе-то на гнѣвъ-тъ си.
4 [в]Върни ны, Боже Спасителю нашъ,
И прѣкрати негодованіе-то си противъ насъ.
5 [г]Всякога ли ще бѫдешь разгнѣванъ противъ насъ?
Ще простирашь ли гнѣвъ-тъ си изъ родъ въ родъ?
6 [д]Не щешь ли пакъ да ны съживишь,
За да ся радува народъ-тъ ти въ тебе?
7 Яви ни, Господи, милость-тѫ си,
И дай ни спасеніе-то си.
8 [е]Ще чуїѫ що ще рече Господь Богъ:
[ж]Защото ще изрече миръ на людіе-тѣ си, и на прѣподобны-тѣ си:
И [з]да ся не върнѫтъ въ безуміе.
9 Наистинѫ [и]негово-то спасеніе близу е при онѣзи които му ся боятъ,
[і]За да обитава слава въ нашѫ-тѫ землѭ.
10 Милость и истина ся срѣщнѫхѫ:
[к]Правда и миръ ся цѣлунѫхѫ.
11 [л]Истина отъ землѭ-тѫ ще прозябне:
И правда отъ небе-то ще надникне.
12 И [м]Господь ще даде добро-то:
И [н]земя-та ще ни даде плодъ-тъ си.
13 [о]Правда-та прѣдъ него ще прѣдиде,
И ще тури на пѫть стъпкы-тѣ си.

ПСАЛОМЪ 86. (по Слав. 85.)

Молитва Давидова.

1 Приклони, Господи, ухо-то си;
Послушай мя, защото сиромахъ и нищъ сьмь азъ:
2 Упази душѫ-тѫ ми, защото сьмь богобоязливъ:
Ты, Боже мой, спаси рабъ-тъ си, [а]който ся надѣе на тебе.
3 [б]Помилуй мя, Господи,
Защото къмъ тебе выкамъ весь день.
4 Развесели душѫ-тѫ на рабъ-тъ си,
[в]Защото къмъ тебе, Господи, възвышавамъ душѫ-тѫ си.

р Псал. 59: 13.
с Исх 6; 3.
т Псал. 92; 8.

84

§ Псал 8: надписъ-тъ.
а Псал 27; 4
б Псал 42; 1, 2. 63; 1. 73; 26. 119; 20.
в Псал 65; 4
г 2 Цар. 5, 22, 23.
д Прит. 4: 18 2 Кор 3: 18.
е Втор 16; 16. Зах 14; 16.
ж Быт 15: 1 Ст. 11.
з Иса 60, 19.
и Быт 15: 1. Ст 9 Псал. 115; 9, 10. 11 119: 114. Прит. 2; 7.
і Псал 34; 9, 10.
к Псал. 2; 12.

85

* Псал. 49; надписъ-тъ.
а Езд. 1; 11. 2: 1. Псал. 14; 7. Іер 30; 18 31; 23. Іез. 39; 25. Іоил 3; 1.
б Псал 32; 1.
в Псал. 80: 7.
г Псал 74; 1. 79; 5. 80; 4.
д Авв. 3; 2.
е Авв. 2: 1.
ж Зах. 9; 10.
з 2 Пет 2; 20, 21.
и Иса. 46; 13.
і Зах. 2; 5. Іоан. 1: 14.
к Псал 72; 3 Иса. 32; 17. Лук. 2: 14
л Иса 45: 8
м Псал. 84: 11. Іак. 1; 17.
н Псал 67: 6.
о Псал 89; 14.

86

а Иса 26: 3.
б Псал. 56; 1. 57; 1.
в Псал. 25; 1. 143; 8.

5 Защото ты си, Господи, [г]благъ, и милосердъ,
И многомилостивъ къмъ всичкы конто тя призовавать.
6 Послушай, Господи, молитвѫ-тѫ ми,
И дай вниманіе на гласъ-тъ на моленія-та ми.
7 [д]Въ день-тъ на скърбь-тѫ си призовавамъ тя,
Защото ще мя послушашь.
8 [е]Нѣма между богове-тѣ подобенъ на тебе, Господи:
[ж]Нито дѣла подобны на твои-тѣ.
9 [з]Всичкы-тѣ народи, конто си направилъ, ще дойдѫтъ
И ще ся поклонятъ прѣдъ лице-то ти, Господи,
И ще прославятъ име-то ти.
10 Защото си великъ и [и]правишь чудеса:
[і]Ты си Богъ единъ.
11 [к]Покажи ми Господи, пѫть-тъ си,
И ще ходіѫ въ истинѫ-тѫ ти:
Прилѣпи сьрдце-то ми въ страхъ-тъ на име-то си.
12 Ще тя хваліѫ, Господи Боже мой, отъ все сьрдце,
И ще славіѫ име-то ти въ вѣкъ.
13 Защото голѣма е върху мене твоя-та милость:
И [л]си избавилъ душѫ-тѫ ми отъ ада прѣисподняго.
14 Боже, [м]горди-тѣ въстанѫхѫ връхъ мене,
И събраніе-то на насилницы-тѣ поискахѫ душѫ-тѫ ми:
И не положихѫ тебе прѣдъ себе си.
15 Но, Господи, [н]ты си Богъ щедръ, и милостивъ,
Дълготьрпѣливъ, многомилостивъ и истиненъ.
16 [о]Погледни на мене, и помилуй мя:
Дай силѫ-тѫ си на твой-тъ рабъ,
И спаси [п]сынъ-тъ на рабыніѫ-тѫ си.
17 Направи ми знаменіе на добро,
За да видятъ онѣзи конто мя мразятъ и да ся посрамятъ:
Защото ты, Господи, си ми помогнѫлъ, и утѣшилъ си мя.

ПСАЛОМЪ 87. (по Слав. 86.)

Псаломъ, пѣснь за Кореевы-тѣ сынове.

1 Основанія-та му сѫ [а]на святы-тѣ горы.
2 [б]Обича Господь врата-та на Сіонъ
Повече отъ всичкы-тѣ Іаковови селенія.
3 [в]Славны нѣща ся говорихѫ за тебе,
Граде Божій. (Села.)
4 Ще поменѫ [г]Раавъ и Вавилонъ
Съ онѣзи конто мя познаватъ;
Ето Филистимска-та земя, и Тиръ съ Ееіопіѫ:
Тойзи ся е родилъ тамъ.
5 И за Сіонъ ще рекѫтъ: Тойзи и онзи сѫ ся родили въ него:
И самъ Вышній ще го утвьрди.
6 [д]Господь, когато напише людіе-тѣ, [е]ще счете
Че тойзи ся е родилъ тамъ. (Села.)
7 И пѣвцы-тѣ, както и свирци-тѣ *ще говорятъ*:
Всичкы-тѣ ми источници сѫ въ тебе.

ПСАЛОМЪ 88. (по Слав. 87.)

Пѣснь, псаломъ за Кореевы-тѣ сынове: пьрвому пѣвцу върху Малаѳъ-Леанноѳъ, Масхылъ на *Емана Езраева.

1 Господи, [а]Боже на спасеніе-то ми,
[б]Деня *и* нощя выкахъ прѣдъ тебе.
2 Да дойде прѣдъ твое-то лице молитва-та ми.
Приклони ухо-то си къмъ выкъ-тъ ми.
3 Защото ся насыти душа-та ми на бѣдствія,
И [в]животъ-тъ ми приближава при адъ.
4 [г]Счетохъ ся съ онѣзи конто слазять въ ровъ-тъ:
[д]Станѫхъ като человѣкъ който нѣма силѫ:
5 Паднѫлъ между мьртвы-тѣ,
Като убити-тѣ, конто лежатъ въ гробъ-тъ,
За конто не ся сѣщашь вече,
И конто сѫ [е]напуснѫти отъ рѫкѫ-тѫ ти.
6 Турилъ си мя въ прѣисподень ровъ,
Въ тьмнинѫ, въ бездиѫ.
7 Натегнѫ на мене твоя-та ярость,
И [ж]съсъ всичкы-тѣ си волны натиснѫлъ си *мя*. (Села).
8 [з]Отдалечилъ си познаницы-тѣ ми отъ мене:
Направилъ си мя гнусенъ на тѣхъ:
[и]Затворенъ сьмь, и не могѫ да излѣзѫ.
9 [і]Око-то ми изнемощѣ отъ скърбь:
[к]Тебе призвахъ, Господи, весь день:
[л]Простирахъ къмъ тебе рѫцѣ-тѣ си.
10 [м]На мьртвы-тѣ ли ще покажешь чудеса?
Или умрѣли-тѣ ще станѫтъ *и* ще тя похвалятъ? (Села.)
11 Въ гробъ-тъ ли ще повѣствуватъ твоѭ-тѫ милость,
Или въ тлѣніе-то истинѫ-тѫ ти?

г Ст 15. Псал. 130; 7. 145; 9. Іоил. 2; 13.
д Псал 50; 15.
е Изх 15; 11 Псал. 89; 6.
ж Втор 3; 24.
з Псал 22; 31. 102; 18. Иса. 43; 7. Отк. 15; 4.
и Изх. 15; 11. Псал. 72; 18. 77; 14.
і Втор. 6; 4 32; 39. Иса. 37; 16. 44; 6. Мар. 12; 29. 1 Кор. 8; 4. Еф. 4; 6
к Псал. 25; 4. 27; 11. 119; 33. 143; 8
л Псал. 56; 13. 116; 8.
м Псал 54; 3.
н Изх 34; 6. Числ. 14; 18 Неем. 9; 17 Ст. 5. Псал. 103; 8. 111; 4. 130; 4, 7. 145; 8. Іоил. 2; 13.
о Псал 25; 16. 69; 16.
п Псал. 116; 16.

87

а Псал. 48; 1.
б Псал. 78; 67, 68.
в Иса 60;
г Псал. 89; 10. Иса. 51; 9.
д Псал. 22; 30.
е Іез. 13; 9.

88

* 3 Цар. 4; 31. 1 Лѣт. 2; 6.
а Псал 27; 9. 51; 14.
б Лук. 18; 7.
в Псал. 107; 18.
г Псал. 28; 1.
д Псал. 31; 12.
е Иса. 53; 8
ж Псал. 42; 7.
з Іов. 19; 13, 19. Псал. 31; 11. 142; 4.
и Плач. 3; 7.
і Псал. 38; 10.
к Псал. 86; 3.
л Іов. 11; 13. Псал. 143; 6.
м Псал. 6; 5. 30; 9. 115; 17. 118; 17. Иса. 38; 18.

12 [н]Дали ще ся познаѭтъ въ тъмнинѫ-тѫ чудеса-та ти,
И [о]правда-та ти въ земѭ-тѫ на забравяніе-то?
13 Но азъ къмъ тебе, Господи, выкнѫхъ:
И [п]на ранинѫ молитва-та ми ще тя прѣдвари.
14 Защо, Господи, [р]отхвърляшь душѫ-тѫ ми,
[с]Крыешь лице-то си отъ мене?
15 Отъ младъ сьмь угнѣтенъ и берѫ душѫ:
[т]Търпѭ твои-тѣ ужасы *и* въ недоумѣніе сьмь.
16 Върхъ мене минѫ ярость-та ти;
Устрашенія-та ти мя погубихѫ.
17 Като воды сѫ мя обиколили весь день:
[у]Наедно сѫ мя окружили.
18 [ф]Отдалечилъ си отъ мене пріятель и другарь:
Позналицы-тѣ ми сѫ въ мракъ.

ПСАЛОМЪ 89. (по Слав. 88.)

Масхылъ на *Еѳана Езраевъ.

1 [а]Твои-тѣ милости, Господи, въ вѣкъ ще пѣѭ;
Съ уста-та си ще възвѣщавамъ твоѭ-тѫ истинѫ въ родъ и родъ.
2 Защото рѣкохъ: Милость-та *ти* ще ся съзиде въ вѣкъ:
[б]На небеса-та ще утвърдишь истинѫ-тѫ си.
3 [в]Направихъ завѣтъ съ избранный-тъ си:
[г]Клѣхъ ся на Давида мой-тъ рабъ:
4 За всякога [д]ще утвърдѭ сѣме-то ти,
И ще съзидѫ прѣстолъ-тъ ти [е]въ родъ и родъ. (Села.)
5 И [ж]небеса-та ще проповѣдатъ твои-тѣ чудеса, Господи:
И истинѫ-тѫ ти [з]въ събраніе-то на святы-тѣ.
6 Защото на небе-то [и]кой може да ся сравни съ Господа?
Между синове-тѣ на силны-тѣ *кой* може да ся уподоби Господу?
7 [і]Богъ е твърдѣ ужасителенъ въ съвѣтъ-тъ на святы-тѣ,
И страшенъ между всичкы които сѫ около него.
8 Господи Боже на силы-тѣ, [к]кой е като тебе?
Силенъ си, Господи, и истина-та ти е около тебе.
9 Ты [л]владѣешь надъ надиганіе-то на море-то:
Когато ся подигатъ волны-тѣ му, ты гы укротявашь.
10 Ты [м]си съкрушилъ Раава, като нѣкого смъртно раненъ:
Съ мышцѫ-тѫ на силѫ-тѫ си распръснѫлъ си врагове-тѣ си.
11 [н]Твои сѫ небеса-та, твоя и земя-та:
Вселеннѫѭ, и испълненіе-то ѝ, ты си гы основалъ.
12 [о]Сѣверъ и югъ, ты си гы създалъ:
[п]Ѳаворъ и [р]Ермонъ въ име-то ти ще ся зарадуватъ.
13 Имашь крѣпкѫ мышцѫ;
Силна е рѫка-та ти, высока десница-та ти.
14 [с]Правда-та и сѫдъ-тъ сѫ основаніе на прѣстолъ-тъ ти:
[т]Милость-та и истина-та ще прѣдходятъ прѣдъ твое-то лице.
15 [у]Блажени людіе-тѣ, които познаватъ въсклицаніе-то *на трѫбы-тѣ*:
Ще ходятъ, Господи, [ф]въ видѣлинѫ-тѫ на лице-то ти.
16 Въ твое-то име ще ся радуватъ всякой день,
И съ правдѫ-тѫ ти ще ся възвышаватъ.
17 Защото ты си хвала-та на силѫ-тѫ имъ:
[х]И съ твое-то благоволеніе ще ся възвыси рогъ-тъ нашъ.
18 Защото Господне е защищеніе-то ни,
И на Святаго Израилева е царь-тъ нашъ.
19 Говорилъ си тогазь на прѣподобный-тъ си чрѣзъ видѣніе,
И си реклъ: Турихъ помощь върху силный-тъ;
Възвысихъ [ц]избранный-тъ отъ между людіе-тѣ.
20 [ч]Намѣрихъ Давида рабъ-тъ си:
Съсъ святый-тъ си елей го помазахъ:
21 [ш]Рѫка-та ми ще го поддържа,
И мышца-та ми ще го укрѣпява.
22 [щ]Нѣма да го оскърби врагъ:
Нито сынъ беззаконенъ ще го озлоби.
23 И [ъ]ще съкрушѫ прѣдъ него непріятели-тѣ му:
И които го ненавидятъ ще поразѭ:
24 [ы]А истина-та ми и милость-та ми *ще бѫдѫтъ* съ него,
И [ь]съ мое-то име ще ся възвыси рогъ-тъ му.
25 И [ѣ]ще положѫ рѫкѫ-тѫ му надъ море-то,
И надъ рѣкы-тѣ десницѫ-тѫ му.
26 Той ще выкне къмъ мене: [ю]Отецъ ми си,
Богъ мой, и [я]канара на спасеніе-то ми.
27 И азъ още ще го направѭ [ѫ]първороденъ *мой*,

н Іов. 10; 21. Псал. 143; 3.
о Псал. 31; 12. Ст. 5. Екл. 8; 10. 9; 5.
п Пса. 5; 3. 119; 147.
р Псал. 43; 2.
с Іов. 13; 24. Псал. 13; 1.
т Іов. 6; 4.
у Псал. 22; 16.
ф Іов. 19; 13. Псал. 31; 11. 88; 11.

89

* 3 Цар. 4; 31. 1 Лѣт. 2; 6.
а Псал. 101; 1.
б Псал. 119; 89.
в 3 Цар. 8; 16. Иса. 42; 1.
г 2 Цар. 7; 11 и др., 1 Лѣт. 17; 10 и др. Іер. 30; 9. Іез. 34; 23. Осія 3; 5.
д Ст. 29, 36.
е Виж Ст. 1. Лук. 1; 32, 33.
ж Псал. 19; 1. 97; 6. Отк. 7; 10, 11, 12.
з Ст. 7.
и Псал. 40; 5. 71; 19. 86; 8. 113; 5.
і Псал. 76; 7, 11.
к Исх. 15; 11. 1 Цар. 2; 2. Псал. 35; 10. 71; 19.
л Псал. 65; 7. 93; 3, 4. 107; 29.
м Исх. 14; 26, 27, 28. Псал. 87; 4. Иса. 30; 7. 51; 9.
н Быт. 1; 1. 1 Лѣт. 29; 11. Псал. 24; 1, 2. 50; 12.
о Іов. 26; 7.
п Іис. Нав. 19; 22.
р Іис. Нав. 12; 1.
с Псал. 97; 2.
т Псал. 85; 13.
у Числ. 10; 10. Псал. 98; 6.
ф Псал. 4; 6. 44; 3.
х Ст. 24. Псал. 75; 10. 92; 10. 132; 17.
ц Ст. 3. 3 Цар. 11; 34.
ч 1 Цар. 16; 1, 12.
ш Псал. 80; 17.
щ 2 Цар. 7; 10.
ъ 2 Цар. 7; 9.
ы Псал. 61; 7.
ь Ст. 17.
ѣ Псал. 72; 8. 80; 11.
ю 2 Цар. 7; 14. 1 Лѣт. 22; 10.
я 2 Цар. 22; 47.
ѫ Псал. 2; 7. Кол. 1; 15, 18.

[ш] По высокъ отъ земны-тѣ царіе.
28 [а] Вѣчно ще упазіж къмъ него милость-тж си,
И [б] завѣтъ-тъ ми ще бжде вѣренъ нему.
29 И [в] ще направіж да прѣбывае сѣме-то му въ вѣкъ,
И [г] прѣстолъ-тъ му [д] като небесни-тѣ дни.
30 [е] Ако оставятъ сынове-тѣ му [ж] законъ-тъ ми,
И не ходятъ въ сждбы-тѣ ми;
31 Ако прѣстжпятъ повелѣнія-та ми,
И не упазятъ заповѣди-тѣ ми;
32 Тогазь [з] ще посѣтіж съсъ жезлъ прѣстжпленія-та имъ,
И съ бичъ беззаконія-та имъ.
33 Но [и] милость-тж си не ще отнемж отъ него,
Нито ще искривіж истинж-тж си.
34 Нѣма да прѣстжпіж завѣтъ-тъ си,
Нито ще промѣніж това що е излѣзло изъ устны-тѣ ми.
35 Еднъждь ся [і] клѣхъ въ святость-тж си:
Нѣма да излъжж Давида.
36 [к] Сѣме-то му ще прѣбывае въ вѣкъ,
И прѣстолъ-тъ му [л] като слънце-то, прѣдъ мене:
37 Като луна-та ще ся утвърди въ вѣкъ,
И като вѣренъ свидѣтель на небе-то. (Села).
38 Но ты си [м] отхвърлилъ и [н] прѣзрѣлъ,
Разгнѣвалъ си ся противъ помазанникъ-тъ си.
39 Унищожилъ си завѣтъ-тъ съ рабъ-тъ си:
[о] Обесчестилъ си вѣнецъ-тъ му до земіж-тж.
40 [п] Съсыпалъ си всичкы-тѣ му огражденія:
Прѣвърнжлъ си твърдыни-тѣ му въ развалины.
41 Разграбятъ го всичкы които минуватъ по пжть-тъ:
Станж [р] укоръ на съсѣды-тѣ си.
42 Възвысилъ си десницж-тж на врагове-тѣ му:
Възрадувалъ си всичкы-тѣ му неприятели.
43 Още си утжпилъ остро-то на мечъ-тъ му,
И не си го утвърдилъ въ бой-тъ.
44 Направилъ си да прѣстане слава-та му,
И [с] хвърлилъ си прѣстолъ-тъ му на земіж-тж.
45 Скратилъ си дни-тѣ на младость-тж му:
Облѣклъ си го въ срамъ. (Села.)
46 [т] До кога, Господи: вынжгы ли ще ся крыешь?
[у] Ще гори ли като огнь ярость-та ти?
47 [ф] Помени колко е кратко врѣме-то ми:
Въ каквж суетж си направилъ всичкы-тѣ человѣческы сынове!
48 [х] Кой человѣкъ ще живѣе, и [ц] не ще види смърть?
Кой ще избави душа-та си отъ адовж-тж ржкж? (Села.)
49 Дѣ сж прѣдишни-тѣ твои милости, Господи?
Ты си ся [ч] клѣлъ Давиду [ш] въ истинж-тж си.
50 Помени, Господи, укореніе-то на рабы-тѣ си,
[щ] *Което* носіж въ пазухж-тж си *отъ* толко многочисленны людіе;
51 [ъ] Съ което врагове-тѣ ти, Господи, укорихж,
Съ което укорихж стжпкы-тѣ на твой-тъ помазанникъ.
52 [ы] Благословенъ Господь въ вѣкъ. Аминь и аминь.

ПСАЛОМЪ 90. (по Слав. 89.)

Молитва на [*] Моисея, Божій-тъ человѣкъ.

1 Господи, [а] ты си былъ намъ прибѣжище изъ родъ въ родъ.
2 [б] Прѣди да ся родятъ горы-тѣ,
И да ся създаде земя-та и вселенная,
Отъ вѣка и до вѣка, ты си Богъ.
3 [в] Вращашь человѣка въ пьрсть-тж,
И казувашь: Върнѣте ся, человѣческы сынове.
4 Защото [г] тысяща годины прѣдъ тебе
Сж като вчерашній-тъ день, който прѣминж,
И *като* нощна стража.
5 Като съ порой гы завличашь: [д] тѣ сж *като* сънъ:
Заранъ сж [е] като трѣва *която* процавтѣва:
6 [ж] Заранъ цавти и процавтѣва,
Вечерь ся окосява и изсъхнува.
7 Защото исчезнувамы отъ гнѣвъ-тъ ти,
И отъ ярость-тж ти смаяни смы.
8 [з] Положилъ си беззаконія-та ни прѣдъ себе си,
И [и] скрышны-тѣ ни *грѣхове* въ видѣлинж-тж на лице-то си.
9 Понеже всичкы-тѣ ни дни заминуватъ съ гнѣвъ-тъ ти:
Прѣкарвамы годины-тѣ си като мечтаніе.
10 Дни-тѣ на животъ-тъ ни въ себе си сж седмдесеть годины,
И ако има сила осмдесеть годины;
Но и най добры-тѣ отъ тѣхъ сж трудъ и скърбь,
Защото скоро прѣхождатъ, и ный летимъ.
11 Кой знае силж-тж на гнѣвъ-тъ ти,
И на ярость-тж ти, споредъ страхъ-тъ ти?
12 [і] Научи *ны* да броимъ така дни-тѣ си,
Щото да прилѣпявамы сърдца-та *си* въ мудрость
13 Обърни ся, Господи: до кога?

[ш] Чис. 24; 7.
[а] Иса. 55; 3.
[б] Ст. 34.
[в] Ст. 4, 36.
[г] Ст. 4. Иса. 9; 7. Іер. 33; 17.
[д] Втор. 11; 21.
[е] 2 Цар. 7; 14.
[ж] Псал. 119; 53. Іер. 9; 13.
[з] 2 Цар. 7; 14. 3 Цар. 11; 31.
[и] 2 Цар. 7; 13.
[і] Амос. 4; 2.
[к] Ст. 4, 29. 2 Цар. 7; 16. Лук. 1; 33. Іоан. 12; 34.
[л] Псал. 72; 5, 17. Іер. 33; 20.
[м] 1 Лѣт. 28; 9. Псал. 44; 9. 60; 1, 10.
[н] Втор. 32; 19. Псал. 78; 59.
[о] Псал. 74; 7. Плач. 5; 16.
[п] Псал. 80; 12.
[р] Псал. 44; 13. 79; 4.
[с] Ст. 39.
[т] Псал. 79; 5.
[у] Псал. 78; 63.
[ф] Іов. 7; 7. 10; 9. 14; 1. Псал. 39; 5. 119; 84.
[х] Псал. 49; 9.
[ц] Евр. 11; 5.
[ч] 2 Цар. 7; 15. Иса. 55; 3.
[ш] Псал. 54; 5.
[щ] Псал. 69; 9, 19.
[ъ] Псал. 74; 22.
[ы] Псал. 41; 13.

[*] Втор. 33; 1.
[а] Втор. 33; 27. Іез. 11; 16.
[б] Прит. 8; 25. 26.
[в] Быт. 3; 19. Екк. 12; 7.
[г] 2 Пет. 3; 8.
[д] Псал. 73; 20.
[е] Псал. 103; 15. Иса. 40; 6.
[ж] Іов. 14; 2. Псал. 92; 7.
[з] Псал. 50; 21. Іер. 16; 17.
[и] Псал. 19; 12.
[і] Псал. 39; 4.

И [к]умилостиви ся на рабы-тѣ си.
14 Насыти ны съ милость-тѫ си рано,
[л]И ще ся радувамы и веселимъ въ всичкы-тѣ наши дни.
15 Развесели ны съразмѣрно на дни-тѣ *въ които* бѣше ны оскърбилъ,
На годины-тѣ *въ които* видѣхмы зло.
16 [м]Да ся яви твое-то дѣло на рабы-тѣ ти,
И твоя-та слава на синове-тѣ имъ.
17 И [н]да бѫде свѣтлость-тѫ на Господа Бога нашего върху насъ:
И дѣло-то на рѫцѣ-тѣ ни утвърждавай върху насъ:
Ей, дѣло-то на рѫцѣ-тѣ ни утвърждавай го.

ПСАЛОМЪ 91. (по Слав. 90.)

1 [а]Който живѣе подъ покрывъ-тъ на Всевышняго,
[б]Ще прѣбывае подъ сѣнкѫ-тѫ на Всемогущаго.
2 [в]Ще казувамъ за Господа:
Той е прибѣжище мое, и крѣпость моя:
Богъ мой, на него ще ся надѣѭ.
3 [г]Защото той ще тя избавя отъ сѣть-тѫ на ловецъ-тъ,
И отъ губителенъ моръ.
4 [д]Съ пера-та си ще тя покрыва,
И подъ крыла-та му ще имашь прибѣжище:
Негова-та истина е щитъ и всеорѫжіе.
5 Нѣма да ся боишь отъ нощенъ страхъ,
[е]Отъ стрѣлѫ-тѫ която лети деня:
6 Отъ моръ *който* ходи въ тьмнинѫ:
Отъ погыбель *която* запустява въ срѣдъ пладне.
7 Тысяща ще падатъ отъ странѫ-тѫ ти,
И десеть тысящи отдесно ти:
Но при тебе нѣма да ся приближи.
8 [ж]Само съ очи-тѣ си ще гледашь,
И ще видишь въздаяніе-то на нечестивы-тѣ:
9 Понеже ты си направилъ Господа, [з]мое-то упованіе,
Вышняго, [и]свое прибѣжище,
10 [і]Нѣма да ти ся случи никакво зло,
И язва нѣма да ся приближи при жилище-то ти.
11 Защото [к]ще заповѣда на ангелы-тѣ си за тебе,
Да тя пазятъ въ вси-тѣ твои пѫтища:
12 На рѫцѣ ще тя подигатъ,
[л]Да не бы да прѣпънешь о камыкъ ногѫ-тѫ си.
13 Ще настѫпишь на львъ и на аспидъ:
Ще стъпчешь младъ львъ и ламіѭ.
14 Понеже положи на мене любовь-тѫ си,
За то ще го избавіѭ:
Ще го туріѭ въ безопасность, защото [м]позна име-то ми.
15 [н]Ще мя призове, и ще го послушамъ;
[о]Съ него ще сьмь *когато е* въ скърбь:
Ще го избавіѭ, и [п]ще го прославіѭ.
16 Ще го насытіѭ съ дългоденствіе,
И ще му покажѫ спасеніе-то си.

ПСАЛОМЪ 92. (по Слав. 91.)

Псаломъ. Пѣснь за сѫбботный-тъ день.

1 [а]Добро е да славословимъ Господа,
И да пѣснопѣемъ на име-то ти, Всевышній:
2 [б]Да възвѣщавамы на ранинѫ милость-тѫ ти,
И истинѫ-тѫ ти всякѫ нощь,
3 [в]Съ десетострунно орѫдіе и съ псалтирь
Съ пѣснь на кытарѫ.
4 Защото си мя развеселилъ, Господи, съ творенія-та си:
Ще ся радувамъ въ дѣла-та на рѫцѣ-тѣ ти.
5 [г]Колко сѫ голѣмы твои-тѣ дѣла, Господи!
[д]Твърдѣ сѫ дълбокы помышленія-та ти.
6 [е]Безуменъ человѣкъ не знае,
И глупавъ не разумѣва това:
7 Че [ж]нечестиви-тѣ изникнуватъ като трѣва-та,
И всичкы-тѣ дѣлатели на беззаконіе цавтятъ,
За да ся истрѣбятъ вѣчно.
8 Но [з]ты, Господи, въ вѣкъ Высочайшій си.
9 Защото, ето врагове-тѣ ти, Господи,
Защото, ето, врагове-тѣ ти ще погынѫтъ:
[и]Ще ся распръснѫтъ всичкы които правятъ беззаконіе.
10 Но [і]ты ще възвысишь като на единорогъ-тъ мой-тъ рогъ:
Азъ [к]ще бѫдѫ помазанъ съ новъ елей.
11 И [л]око-то ми ще види *наказаніе-то* на врагове-тѣ ми:
Уши-тѣ ми ще чуѭтъ за злодѣйцы-тѣ, които ся дигатъ връзъ мене.
12 [м]Праведный като финикъ ще цавти:
Като кедръ въ Ливанъ ще расте.
13 Насадени въ домъ-тъ Господенъ,
Ще цавтятъ [н]въ дворове-тѣ на нашій Богъ:
14 Ще сѫ плодоносни и въ дълбокѫ старость,
И ще сѫ тълсти и зелени;
15 За да възвѣстятъ че е праведенъ Господь,
[о]Моя-та канара, и нѣма неправда въ него.

к Втор. 32; 36. Псал. 135; 14.
л Псал. 85; 6. 149; 2.
м Авв. 3; 2.
н Псал. 27; 4.
о Иса. 26; 12.

91

а Псал. 27; 5. 31; 20. 32; 7.
б Псал. 17; 8.
в Псал. 142; 5.
г Псал. 124; 7.
д Псал. 17; 8. 57; 1. 61; 4.
е Іов. 5; 19 и дрг. Псал. 112; 7. 121; 6. Прит. 3; 23, 24. Иса. 43; 2.
ж Псал. 37; 34. Мал. 1; 5.
з Ст. 2.
и Псал. 71; 3. 90; 1.
і Прит. 12; 21.
к Псал. 34; 7. 71; 3. Мат. 4; 6. Лук. 4; 10, 11. Евр. 1; 14.
л Іов. 5; 23. Псал. 37; 24.
м Псал. 9; 10.
н Псал. 50; 15.
о Иса. 43; 2.
п 1 Цар. 2; 30.

92.

а Псал. 147; 1.
б Псал. 89; 1.
в 1 Лѣт. 23; 5. Псал. 33; 2.
г Псал. 40; 5. 139; 17.
д Иса. 28; 29. Рим. 11; 33, 34.
е Псал. 73; 22. 94; 8.
ж Іов. 12; 6. 21; 7. Псал. 47; 1, 2, 35, 38. Іер. 12; 1, 2. Мал. 3; 15.
з Псал. 83; 18.
и Псал. 18, 1. 89; 10.
і Псал. 89; 17, 24.
к Псал. 23; 5.
л Псал. 54; 7. 59; 10. 112; 8.
м Псал. 52; 8. Иса. 65; 22. Осія 14; 5, 6.
н Псал. 100; 4. 135; 2.
о Втор. 32; 4.
п Рим. 9; 14.

ПСАЛОМЪ 93. (по Слав. 92.)

1 [а]Господь царува: [б]облѣченъ е въ великолѣпіе:
Облѣченъ е Господь въ крѣпость, *и* [в]опасанъ:
И [г]вселенная е утвърдена, и нѣма да ся поклати.
2 [д]Отъ начало е утвърденъ твой-тъ прѣстолъ:
Отъ вѣка си ты.
3 Подигнѫхѫ рѣкы-тѣ, Господи,
Подигнѫхѫ рѣкы-тѣ гласъ-тъ си:
Рѣкы-тѣ подигнѫхѫ шумъ-тъ си.
4 Господь [е]който е на высоко
По силенъ е отъ гласъ-тъ на много воды,
Отъ силны-тѣ морскы волны.
5 Твои-тѣ свидѣтелства сѫ твърдѣ вѣрны:
На твой-тъ домъ прилича святыня, Господи, на много дни.

ПСАЛОМЪ 94. (по Слав. 93.)

1 Боже [а]на отмьщенія-та, Господи,
Боже на отмьщенія-та, яви ся.
2 [б]Възвыши ся, [в]Сѫдіе на земіѭ-тѫ:
Дай въздаяніе на гордѣливы-тѣ.
3 [г]До кога нечестиви-тѣ, Господи,
До кога нечестиви-тѣ ще тържествуватъ?
4 [д]*До кога* ще произносятъ говоренія жестокы,
И ще ся хвалятъ всичкы които правятъ беззаконіе?
5 Тѣ оскърбяватъ народъ-тъ ти, Господи,
И наслѣдіе-то ти озлобяватъ.
6 Вдовицѫ-тѫ и странный-тъ убиватъ,
И сирачета-та уморяватъ.
7 И [е]казуватъ: Нѣма да види Господь,
Нито ще разумѣе Богъ Іакововъ.
8 [ж]Разумѣйте, *вы* безумни между людіе-тѣ:
И *вы* глупави, кога ще станете умни?
9 [з]Онзи който е насадилъ ухо-то, не чуе ли?
Който е създалъ око-то не види ли?
10 Който вразумява языччицы-тѣ, не обличава ли?
[и]Който учи человѣка знаніе, *не знае ли?*
11 [і]Господь знае человѣческы-тѣ мысли
Че сѫ суетны.
12 [к]Блаженъ е онзи человѣкъ,
Когото вразумявашь, Господи,
И отъ законъ-тъ си го учишь:
13 За да го успокоявашь прѣзъ дни-тѣ на злощастіе-то,
До дѣто ся ископае ровъ за нечестивый-тъ.
14 Защото [л]не ще да отхвьрли Господь народъ-тъ си,
И наслѣдіе-то си нѣма да остави.
15 Понеже сѫдба-та ще ся върне при правдѫ-тѫ,
И ще іѭ послѣдуватъ всичкы-тѣ прави въ сърдце.
16 Кой ще стане за мене противъ лукавы-тѣ?
Кой ще прѣдстане за мене противъ дѣлатели-тѣ на беззаконіе?
17 [м]Ако ми не помагаше Господь,
Безъ малко бы ся населила душа-та ми въ мълчаніе-то.
18 Когато казувахъ: [н]Подпързнѫ ся нога-та ми,
Твоя-та милость мя подпрѣ, Господи.
19 Въ множество-то на грыжы-тѣ на сърдце-то ми,
Твои-тѣ утѣшенія развеселихѫ душѫ-тѫ ми.
20 [о]Ще има ли съ тебе съобщеніе прѣстолъ-тъ на беззаконіе-то,
[п]Който исхытрува неправдѫ противъ законъ?
21 Тѣ [р]ся устремяватъ противъ душѫ-тѫ на праведный-тъ,
И [с]кръвь неповиннѫ осѫждатъ.
22 Но Господь е [т]прибѣжище мое;
И Богъ мой, канара на упованіе-то ми:
23 И [у]ще обърне върху тѣхъ беззаконіе-то имъ,
И въ лукавство-то имъ ще гы погуби:
Господь Богъ нашъ ще гы погуби.

ПСАЛОМЪ 95. (по Слав. 94.)

1 Елате, да запѣемъ радостно на Господа:
[а]Да въскликнемъ [б]къмъ Твърдыніѭ-тѫ на спасеніе-то ни.
2 Да прѣдстанемъ прѣдъ него съсъ славословіе:
Съ пѣсни да въскликнемъ къмъ него.
3 Защото [в]Господь е Богъ великъ,
И Царь великъ надъ вси-тѣ богове.
4 Въ рѫкѫ-тѫ му сѫ дълбочины-тѣ земны,
И высочины-тѣ на планины-тѣ сѫ неговы.
5 [г]Негово е море-то, и той го е направилъ:
И рѫцѣ-тѣ му създадохѫ сушѫ-тѫ.
6 Елате да ся поклонимъ и да припаднемъ:
[д]Да колѣничимъ прѣдъ Господа, нашій-тъ Създатель.
7 Защото той е Богъ нашъ,
И [е]ный смы людіе на паствѫ-тѫ му и овцы на рѫкѫ-тѫ му.
[ж]Днесь ако чуете гласъ-тъ му,
8 Не ожесточавайте сърдце-то си [з]както *въ* Меривѫ,

93
а Псал. 96; 10. 97; 1. 99; 1. Иса. 52; 7. Отк. 19; 6.
б Псал. 104; 1.
в Псал. 65; 6.
г Псал. 96; 10.
д Псал. 45; 6. Прит. 8; 22 и дрг.
е Псал. 65; 7. 89; 9.
94
а Втор. 32; 35. Нау. 1; 2.
б Псал. 7; 6.
в Быт. 18; 25.
г Іов. 20; 5.
д Псал. 31; 18. Іуд. 15.
е Псал. 10; 11, 13. 59; 7.
ж Псал. 73; 22. 92; 6.
з Исх. 4; 11. Прит. 20; 12.
и Іов. 35; 11. Иса. 28; 26.
і 1 Кор. 3; 20.
к Іов. 5; 17. Прит. 3; 11. 1 Кор. 11; 32. Евр. 12; 5 и дрг.
л 1 Цар. 12; 22. Рим. 11; 1, 2.
м Псал. 124; 1, 2.
н Псал. 38; 16.
о Амос. 6; 3.
п Псал. 58; 2. Иса. 10; 1.
р Мат. 27; 1.
с Исх. 23; 7. Прит. 17; 15.
т Псал. 59; 9. 62; 2, 6.
у Псал. 7; 16. Прит. 2; 22. 5; 22.
95
а Псал. 100; 1.
б Втор. 32; 15. 2 Цар. 22; 47.
в Псал. 96; 4. 97; 9. 135; 5.
г Быт. 1; 9, 10.
д 1 Кор. 6; 20.
е Псал. 79; 13. 80; 1. 100; 3.
ж Евр. 3; 7, 15. 4; 7.
з Исх. 17; 2, 7. Числ. 20; 13. Втор. 6; 16.

Както *въ* день-тъ на искушенiе-то въ пустынiж-тж:
9 Дѣто [з]отци-тѣ ви мя искусихж,
Опытахж мя, и [i]видѣхж дѣла-та ми.
10 [к]Четыридесеть годины негодовахъ на *тойзи* родъ,
И рѣкохъ: Тѣзи людiе сж заблуждени въ сьрдце,
И тѣ не познахж мои-тѣ пжтища.
11 Заради това въ гнѣвъ-тъ си [л]заклѣхъ ся
Че нѣма да влѣзжтъ въ упокоенiе-то ми.

ПСАЛОМЪ 96. (по Слав. 95.)

1 [а]Пѣйте Господу пѣснь новж,
Пѣйте Господу, всичка земя.
2 Пѣйте Господу; благославяйте име-то му;
Благовѣствувайте изъ день въ день спасенiе-то му.
3 Възвѣстѣте между язычницы-тѣ славж-тж му,
Въ всичкы-тѣ народы чудеса-та му.
4 Защото е [б]великъ Господь, и много [в]достохваленъ:
[г]Страшенъ е надъ вси-тѣ богове.
5 Защото [д]вси-тѣ богове на язычницы-тѣ сж идоли;
[е]А Iеова е [ж]направилъ небеса-та.
6 Прѣдъ него е слава и великолѣпiе;
Сила и красота въ святилище-то му.
7 [з]Принесѣте Господу, отечествiя на народы-тѣ,
Принесѣте Господу славж и силж.
8 Принесѣте Господу славж-тж на име-то му;
Донесѣте приношенiя, и влѣзте въ дворове-тѣ му.
9 Поклонѣте ся Господу [и]съ великолѣпiе свято;
Треперѣте прѣдъ лице-то му, всичка земя.
10 Речѣте между язычницы-тѣ: [i]Господь царува:
Вселенная наистинж ще е утвърдена;
Нѣма да ся поклати:
Той [к]ще сжди людiе-тѣ съ правотж.
11 [л]Да ся веселятъ небеса-та, и да ся радува земя-та;
[м]Да шуми море-то и испълненiе-то му.
12 Да ся възвеселятъ полета-та и всичко което е на тѣхъ:
Тогазь ще ся зарадуватъ всичкы-тѣ дьрвя на джбравж-тж
13 Прѣдъ Господа: защото иде,
Защото иде да сжди земiж-тж:
[н]Ще сжди вселеннжiж съ правдж,
И народы-тѣ съ истинж-тж си.

ПСАЛОМЪ 97. (по Слав. 96.)

1 [а]Господь царува; да ся радува земя-та:
[б]Да ся веселятъ много-то острови.
2 [в]Облакъ и мракъ е около него:
[г]Правда и сждъ е основанiе-то на прѣстолъ-тъ му.
3 [д]Огнь прѣдходи прѣдъ него,
И попалява отъ всякждѣ непрiятели-тѣ му.
4 [е]Свѣткавицы-тѣ му развидѣлявать вселеннжiж:
Види земя-та и трепери.
5 [ж]Планины-тѣ таiжтъ като восъкъ отъ присжтствiе-то Господне,
Отъ присжтствiе-то на Господа на всичкж-тж земiж.
6 [з]Възвѣщаватъ небеса-та правдж-тж му,
И гледатъ всичкы-тѣ народи славж-тж му.
7 [и]Да ся посрамятъ всичкы които служатъ на истуканны-тѣ,
Които ся хвалятъ съ идолы-тѣ:
[i]Поклонѣте му ся, всичкы богове.
8 Чу Сiонъ, и ся развесели,
И ся зарадувахж Iудины-тѣ дъщери,
Заради твои-тѣ сждбы, Господи.
9 Защото ты си, Господи, [к]высочайшiй надъ всичкж-тж земiж;
[л]Много си прѣвъзвышенъ надъ всичкы-тѣ богове.
10 Вы, които обичате Господа, [м]мразѣте зло-то.
[н]Той пази душы-тѣ на прѣподобны-тѣ си:
[о]Избавя гы отъ ржкж-тж на нечестивы-тѣ.
11 [п]Видѣлина ся сѣе за праведный-тъ,
И веселiе за правы-тѣ въ сърдце.
12 [р]Веселѣте ся, праведни, въ Господа,
И [с]въсхваляйте память-тж на неговж-тж святость.

ПСАЛОМЪ 98. (по Слав. 97.)

Псаломъ.

1 [а]Пѣйте Господу пѣснь новж, защото [б]направи чудны дѣла:
[в]Негова-та десница и негова-та свята мышца направихж му спасенiе.
2 [г]Господь направи извѣстно спасенiе-то си:
[д]Прѣдъ язычницы-тѣ откры правдж-тж си.
3 [е]Поменж милость-тж си и истинж-тж си къмъ Израилевый-тъ домъ:

з Псал. 78; 18, 40, 56. 1 Кор. 10; 9.
i Числ. 14; 22.
к Евр. 3; 10, 17.
л Числ. 14: 23, 28, 30. Евр. 3; 11, 18. 4; 3, 5.

96

а 1 Лѣт. 16; 23—33. Псал. 33; 3.
б Псал. 145; 3.
в Псал. 18; 3.
г Псал. 95; 3.
д Вижъ Iер. 10; 11, 12.
е Псал. 115; 15. Иса. 42; 5.
ж Псал. 29; 2.
з Псал. 29; 1, 2.
и Псал. 29; 2. 110; 3.
i Псал. 93; 1. 97; 1. Отк. 11; 15. 19; 6.
к Ст. 13. Псал. 67; 4. 98; 9.
л Псал. 69; 34.
м Псал. 98; 7 и др.
н Псал. 67; 4. Отк. 19; 11.

97

а Псал. 96; 10.
б Иса. 60; 9.
в 3 Цар. 8; 12. Псал. 18; 11.
г Псал. 89; 14.
д Псал. 18; 8. 50; 3. Дан. 7; 10. Авв. 3; 5.
е Исх. 19; 18. Псал. 77; 18. 104; 32.
ж Сжд. 5; 5. Мих. 1; 4. Нау. 1; 5.
з Псал. 19; 1. 50; 6.
и Исх. 20; 4. Лев. 26; 1. Втор. 5; 8. 27; 15.
i Евр. 1; 6.
к Псал. 83; 18.
л Исх. 18; 11. Псал. 95; 3. 96; 4.
м Псал. 34; 14. 37; 27. 101; 3. Амос. 5; 15. Рим. 12; 9.
н Псал. 31; 23. 37; 28. 145; 20. Прит. 2; 8.
о Псал. 37; 39, 40. Дан. 3; 28. 6; 22, 27.
п Iов. 22; 28. Псал. 112; 4. Прит. 4; 18.
р Псал. 33; 1.
с Псал. 30; 4.

98

а Псал. 33; 3. 96; 1. Иса. 42; 10.
б Исх. 15; 11. Псал. 77; 14. 86; 10. 105; 5. 136; 4. 139; 14.
в Исх. 15; 6. Иса. 59; 16. 63; 5.
г Иса. 52; 10. Лук. 2; 30, 31.
д Иса. 62; 2. Рим. 3; 25. 26.
е Лук. 1; 54, 55, 72.

[ж]Всичкы-тѣ краища на земіѭ-тѫ видѣхѫ спасеніе-то на Бога нашего.
4 [з]Въскликнѣте Господу, всичка земя:
Запѣйте, и радувайте ся, и пѣснопѣйте.
5 Пѣснопѣйте на Господа съ кытарѫ;
Съ кытарѫ, и съ гласъ на псалмопѣніе.
6 [и]Съ трѫбы и *съ* гласъ на рогъ,
Радостно выкнѣте прѣдъ Царя Господа.
7 [і]Да шуми море-то и испълненіе-то му,
Вселенная, и които живѣѭтъ на неѭ.
8 Рѣкы-тѣ [к]да плескатъ съ рѫцѣ,
Купно и горы-тѣ да ся радуватъ
9 Прѣдъ Господа: [л]защото иде да сѫди земіѭ-тѫ;
Ще сѫди вселеннѫѭ съ правдѫ,
И народы-тѣ съ правотѫ.

ПСАЛОМЪ 99. (по Слав. 98.)

1 [а]Господь царува; да треперятъ народи-тѣ:
[б]Той сѣди на херувимы-тѣ; да ся потресе земя-та.
2 Господь е великъ въ Сіонъ,
И [в]высокъ е надъ всичкы-тѣ народы.
3 Да славословятъ [г]твое-то велико и страшно име:
Той е святъ:
4 И [д]Сила-та на царя обича правдѫ:
Ты си поставилъ правотѫ,
Ты си направилъ сѫдъ и правдѫ въ Іакова.
5 [е]Възносѣте Господа Бога нашего,
И [ж]покланяйте ся въ подножіе-то на нозѣ-тѣ му:
[з]Той е святъ.
6 [и]Моисей и Ааронъ между священницы-тѣ му,
И Самуилъ между призивающы-тѣ име-то му;
[і]Тѣ призывахѫ Господа, и послушуваше гы.
7 [к]Въ стълпъ облаченъ имъ говореше:
Упазихѫ свидѣтелства-та му,
И повелѣнія-та *които* имъ даде.
8 Господи Боже нашъ, ты си гы послушувалъ:
[л]Ты си имъ былъ Богъ опроститель,
[м]*Но* и отмьститель за дѣянія-та имъ.
9 [н]Възносѣте Господа Бога нашего,
И покланяйте ся въ святѫ-тѫ му горѫ:
Защото Господь Богъ нашъ е святъ.

ПСАЛОМЪ 100. (по Слав. 99.)

Псаломъ на славословіе.

1 [а]Въскликнѣте къмъ Господа, всичка земя.
2 Работѣте Господу съ веселіе:
Идѣте прѣдъ него съ радость.
3 Познайте, че Господь е Богъ:
[б]Той ны направи, а не ный:
[в]*Ный смы* негови людіе, и овцы на паствѫ-тѫ му.
4 [г]Влѣзте въ врата-та му съсъ славословіе,
И въ дворове-тѣ му съ хваленіе:
Славословѣте го: благославяйте име-то му.
5 Защото Господь е благъ:
[д]Милость-та му е въ вѣкъ,
И до родъ и родъ истина-та му.

ПСАЛОМЪ 101. (по Слав. 100.)

Псаломъ Давидовъ.

1 [а]Милость и сѫдъ ще пѣѭ:
Тебѣ, Господи, ще въспѣѭ.
2 [б]Ще постѫпвамъ разумно въ пѫть непороченъ:
Кога ще дойдешь при мене?
[в]Ще ходѭ съ незлобіе-то на сърдце-то си
Въ срѣдъ домъ-тъ си.
3 Не щѫ да турѭ прѣдъ очи-тѣ си нѣщо лукаво:
[г]Мразѭ законопрѣстѫпленіе:
Не ще ся прилѣпи то при мене.
4 Развращенно сърдце ще бѫде отхвърлено отъ мене.
[д]Лукавый-тъ не щѫ да познавамъ.
5 Който клевети скрышно съсѣдъ-тъ си,
Него ще погубѭ:
[е]Който има гордѣливо око, и надигнѫто сърдце,
Него не щѫ да търпѭ.
6 Очи-тѣ ми *ще* гледатъ надъ вѣрны-тѣ на земіѭ-тѫ,
За да сѣдятъ съ мене:
Който ходи по непороченъ пѫть,
Той ще ми слугува.
7 Нѣма да живѣе вѫтрѣ въ домъ-тъ ми който постѫпва коварно:
Който говори лъжѫ нѣма да устои прѣдъ очи-тѣ ми.
8 [ж]Всякѫ заранъ ще погубямъ всичкы-тѣ нечестивы на земіѭ-тѫ,
За да истрѣбѭ [з]отъ градъ-тъ Господенъ всичкы-тѣ дѣлатели на беззаконіе-то.

ПСАЛОМЪ 102. (по Слав. 101.)

Молитва на скърбящій, кога тѫжи и излива жалбѫ-тѫ си прѣдъ Господа.

1 Господи, послушай молитвѫ-тѫ ми,
И [а]выканіе-то ми да дойде при тебе.

ж Иса. 49; 6. 52; 10. Лук. 2; 30, 31. 3; 6. Дѣян. 13; 47. 28; 28.
з Псал. 95; 1. 100; 1.
и Числ. 10; 10. 1 Лѣт. 15; 28. 2 Лѣт. 29; 27.
і Псал. 96; 11 и дрг.
к Иса. 55; 12.
л Псал. 96; 10, 13.

99

а Псал. 93; 1.
б Исх. 25; 22. Псал. 18; 10. 80; 1.
в Псал. 97; 9.
г Втор. 28; 58. Отк. 15; 4.
д Іов. 36; 5, 6, 7.
е Ст. 9.
ж 1 Лѣт. 28; 2. Псал. 132; 7.
з Лев. 19; 2.
и Іер. 15; 1.
і Исх. 14; 15. 15; 25. 1 Цар. 7; 9. 12; 18.
к Исх. 33; 9.
л Числ. 14; 20. Іер. 46; 28. Соф. 8; 7.
м Вижь Исх. 32; 2 и дрг. Чис. 20; 12, 24. Втор. 9; 20.
н Ст. 5. Исх. 15; 2. Псал. 34; 3. 118; 28.

100

а Псал. 95; 1. 98; 4.
б Псал. 119; 73. 139; 13 и дрг. 149; 2. Еф. 2; 10.
в Псал. 95; 7. Іез. 34: 30. 31.
г Псал. 66; 13. 116; 17, 18, 19.
д Псал. 136; 1 и дрг.

101

а Псал. 89; 1.
б 1 Цар. 18; 14.
в 3 Цар. 9; 4. 11; 4.
г Іис. Нав. 23: 6. 1 Цар. 12; 20, 21, Псал. 40; 4. 97; 10. 125; 5.
д Мат. 7; 23. 2 Тим. 2: 19.
е Псал. 18; 27. Прит. 6; 17.
ж Псал. 75; 10. Іер. 21; 12.
з Псал. 48; 2, 8.

102

а Исх. 2; 23. 1 Цар. 9; 16. Псал. 18; 6.

2 [б]Не скрый лице-то си отъ мене:
Въ день-тъ на утѣсненіе-то ми, [в]приклони къмъ мене ухо-то си:
Въ день-тъ въ който *тя* призывамъ послушай мя скоро.
3 Защото [г]исчезнѫхѫ като дымъ дни-тѣ ми,
И [д]кости-тѣ ми като хврастіе изсъхнѫхѫ.
4 Поразено е сьрдце-то ми и [е]изсъхнѫло като трѣва,
Щото забравихъ да ямъ хлѣбъ-тъ си.
5 Отъ гласъ-тъ на въздыханіе-то ми,
[ж]Кости-тѣ ми прилѣпнѫхѫ за кожѫ-тѫ ми.
6 [з]Уподобихъ ся [и]на неясыть въ пустынѭ:
Станѫхъ като нощный вранъ въ развалины.
7 [і]Нѣмамъ сънъ, и сьмь като врабче
[к]Осаменено на покрывъ-тъ на кѫщѫ-тѫ.
8 Всякой день мя укорявать непріятели-тѣ ми;
[л]Които свирѣпѣѭтъ вьрхъ мене [м]кълнѫтъ ся противъ мене.
9 Защото ядохъ пепелъ като хлѣбъ,
И [н]смѣсихъ съсъ сьлзы питіе-то си,
10 Поради гнѣвъ-тъ ти и раздразненіе-то ти:
Защото [о]си мя дигнѫлъ, и хвьрлилъ си мя долу.
11 [п]Дни-тѣ ми сѫ като сѣнка въ уклоненіе.
И [р]азъ изсъхнѫхъ като трѣва.
12 Но [с]ты, Господи, въ вѣкъ прѣбываешь,
И [т]память-та ти въ родъ и родъ.
13 [у]Ты ще станешь, ще ся смилишь за Сіонъ;
Защото е врѣме да го помилувашь,
Защото [ф]опрѣдѣлено-то врѣме дойде.
14 Понеже раби-тѣ ти желаѭтъ [х]за камепіе-тѣ му,
И милѣѭтъ за пьрсть-тѫ му.
15 Тогазь язычници-тѣ [ц]ще ся убоятъ отъ име-то Господне,
И всичкы-тѣ земни царіе отъ славѫ-тѫ ти.
16 Когато Господь съгради Сіонъ,
[ч]Ще ся яви съсъ славѫ-тѫ си.
17 [ш]Ще пригледне на молитвѫ-тѫ на запустены-тѣ,
И не ще да прѣзри моленіе-то имъ.
18 Това [щ]ще ся напише за бѫдѫщій родъ:
И [ъ]народъ-тъ, който ще ся създаде, ще хвали Господа.
19 Защото [ы]надникнѫ отъ святѫ-тѫ своѭ высочинѫ,
Отъ небе-то погледнѫ Господь на земіѭ-тѫ,
20 За [ь]да чуе въздыханіе-то на затворены-тѣ,
За да освободи осѫдены-тѣ на смьрть:
21 За [ѣ]да възвѣстявать въ Сіонъ име-то на Господа,
И хвалѫ-тѫ му въ Іерусалимъ;
22 Когато ся съберѫтъ народи-тѣ купно,
И царства-та за да работятъ Господу.
23 Свали *той* на пѫть-тъ силѫ-тѫ ми:
[ю]Скрати дни-тѣ ми.
24 [я]Азъ рѣкохъ: Да мя не грабнешь, Боже мой, въ половинѫ-тѫ на дни-тѣ ми:
[ѫ]Твои-тѣ години сѫ въ родове на родове.
25 [ѭ]Въ началѣ ты, *Господи,* основалъ си земіѭ-тѫ,
И дѣло на твои-тѣ рѫцѣ сѫ небеса-та.
26 Тѣ [а]ще погынѫтъ, а [б]ты прѣбываешь:
И всичкы-тѣ като дреха ще овехтѣѭтъ:
Като облѣкло ще гы свіешь, и ще ся измѣнятъ.
27 А ты [в]си истый,
И твои-тѣ години нѣма да ся свьршатъ.
28 [г]Синове-тѣ на рабы-тѣ ти ще ся населявать,
И сѣме-то имъ ще ся утвьрди прѣдъ тебе.

ПСАЛОМЪ 103. (по Слав. 102.)

Псаломъ Давидовъ.

1 [а]Благославяй, душе моя, Господа:
И всичкы вѫтренни мои, свято-то му име.
2 Благославяй, душе моя, Господа,
И не забравяй всичкы-тѣ му благодѣянія:
3 [б]Който прощава всичкы-тѣ ти беззаконія,
[в]Исцѣлява всичкы-тѣ ти болести,
4 [г]Избавя отъ тлѣніе животъ-тъ ти,
[д]Вѣнчава тя съ милость и щедроты:
5 Насыща съ благости старость-тѫ ти;
[е]Младость-та ти ся подновява като на орелъ.
6 [ж]Господь прави правдѫ и сѫдъ
На всичкы-тѣ обиждани.
7 [з]Показа пѫтища-та си на Моисея,
Дѣла-та си на Израилевы-тѣ сынове.
8 [и]Жалостивъ и милостивъ е Господь,
Дълготьрпѣливъ и многомилостивъ.
9 [і]Не ще е противенъ за всякога,
Нито ще дьржи *гнѣвъ* въ вѣкъ.
10 [к]Не ни е сторилъ споредъ грѣхове-тѣ ни,
Нито е въздалъ намъ споредъ беззаконія-та ни.
11 [л]Защото колкото е небе-то высоко отъ земіѭ-тѫ,
Толкозъ е голѣма милость-та му къмъ онѣзи които му ся боятъ.
12 Колкото отстои истокъ отъ западъ,

[б] Псал. 27; 9. 69; 17.
[в] Псал. 71; 2. 88; 2.
[г] Псал. 119; 83. Іак. 4; 14.
[д] Іов. 30; 30. Псал. 31; 10. Плач. 1; 13.
[е] Псал. 37; 2. Ст. 11.
[ж] Іов. 19; 20. Плач. 4; 8.
[з] Іов. 30; 29.
[и] Иса. 34; 11. Соф. 2; 14.
[і] Псал. 77; 4.
[к] Псал. 38; 11.
[л] Дѣян. 26; 11.
[м] Дѣян. 23; 12.
[н] Псал. 42; 3. 80; 5
[о] Псал. 30; 7.
[п] Іов. 14; 2. Псал. 109; 23. 144; 4. Екк. 6; 12.
[р] Ст. 4. Иса. 40; 6, 7, 8. Іак. 1; 10.
[с] Ст. 26. Псал. 9; 7. Плач. 5; 19.
[т] Псал. 135; 13.
[у] Иса. 60; 10. Зах. 1; 12.
[ф] Иса. 40; 2.
[х] Псал. 79; 1.
[ц] 3 Цар. 8; 43. Псал. 138; 4. Иса. 60; 3.
[ч] Иса 60; 1, 2.
[ш] Неем. 1; 6, 11. 2; 8.
[щ] Рим. 15; 4. 1 Кор. 10; 11.
[ъ] Псал. 22; 31. Иса. 43; 21.
[ы] Втор. 26; 15. Псал. 14; 2. 33; 13, 14.
[ь] Псал. 79; 11.
[ѣ] Псал. 22; 22.
[ю] Іов. 21; 21.
[я] Иса. 38; 10.
[ѫ] Псал. 90; 2. Авв. 1; 12.
[ѭ] Быт. 1; 1. 2; 1. Евр. 1; 10.
[а] Иса. 34; 4. 51; 6. 65; 17. 66; 22. Рим. 8; 20. 2 Пет. 3; 7, 10, 11, 12.
[б] Ст. 12.
[в] Мал. 3; 6. Евр. 13; 8. Іак. 1; 17.
[г] Псал. 69; 36.

103

[а] Ст. 22. Псал. 104; 1. 146; 1.
[б] Псал. 130; 8. Иса. 33; 24. Мат. 9; 2, 6. Мар. 2; 5, 10, 11. Лук. 7; 47.
[в] Исх. 15; 26. Псал. 147; 3. Іер. 17; 14.
[г] Псал. 34; 22. 56; 13.
[д] Псал. 5; 12.
[е] Иса. 40; 31.
[ж] Псал. 146; 7.
[з] Псал. 147; 19.
[и] Исх. 34; 6, 7. Числ. 14; 18. Втор. 5; 10, Неем. 9; 17. Псал. 86; 15. Іер. 32; 18.
[і] Псал. 30; 5. Иса. 57; 16. Іер. 3; 5. Мих. 7; 18.
[к] Езд. 9; 13.
[л] Псал. 57; 10. Ефе. 3; 18.

Толкозъ е [м]отдалечилъ отъ насъ прѣстѫпленія-та ни.
13 [н]Както жали отецъ чада-та си,
Така жали Господь онѣзи които му ся боятъ.
14 Защото той познава наше-то създаніе,
[о]Помни че ный [п]смы пьрсть.
15 [р]Дни-тѣ на человѣка сѫ като трѣва:
[с]Като цвѣтъ на поле-то, така цавти.
16 Защото прѣминува вѣтръ-тъ надъ него, и нѣма го,
И [т]мѣсто-то му го не познава вече.
17 А милость-та Господня е отъ вѣка,
И до вѣка, върхъ онѣзи които му ся боятъ,
И правда-та му [у]върхъ сынове-тѣ на сынове-тѣ,
18 [ф]На онѣзи които пазятъ завѣтъ-тъ му,
И помнятъ заповѣди-тѣ му за да гы испълняватъ.
19 Господь постави [х]прѣстолъ-тъ си на небе-то;
И [ц]царство-то му владѣе надъ всичко.
20 [ч]Благославяйте Господа, *вси* ангели негови,
Силни съ крѣпость, [ш]които испълнявате слово-то му,
Като слушате гласъ-тъ на слово-то му.
21 Благославяйте Господа, [щ]всичкы силы неговы:
[ъ]Слугы негови, които испълнявате волѭ-тѫ му.
22 [ы]Благославяйте Господа, всичкы дѣла неговы,
Въ всяко мѣсто на владычество-то му.
[ь]Благославяй, душе моя, Господа.

ПСАЛОМЪ 104. (по Слав. 103.)

1 [а]Благославяй, душе моя, Господа:
Господи Боже мой, възвеличилъ си ся много:
[б]Съ честь и съ великолѣпіе си облѣченъ.
2 [в]Ты който ся обличашь съ видѣлинѫ като съ дрехѫ,
И [г]простирашь небе-то като опонѫ:
3 [д]Който градишь прѣвыспренни-тѣ си селенія надъ воды-тѣ,
[е]Правишь облацы-тѣ своѭ колесницѫ,
[ж]И ходишь на крила-та на вѣтръ-тъ.
4 [з]Който правишь ангелы-тѣ си духове,
И [и]слугы-тѣ си пламыкъ огненъ,
5 [і]Който си основалъ земѭ-тѫ на основаніе-то ѝ,
За да ся не поколебае въ вѣкъ вѣка.
6 [к]Покрылъ си ѭ съ бездиѫ-тѫ, като съ дрехѫ:
Воды-тѣ застанѫхѫ върху планины-тѣ:
7 [л]Отъ твое-то запрѣщеніе побѣгнѫхѫ:
Отъ гласъ-тъ на грьмъ-тъ ти ся устремихѫ на бѣгъ.
8 [м]Възлѣзохѫ на планины-тѣ, слѣзохѫ въ долове-тѣ,
[н]На мѣсто-то което си утвърдилъ за тѣхъ.
9 [о]Положилъ си прѣдѣлъ, *който* не могѫтъ да прѣминѫтъ,
[п]Нито да ся върнѫтъ за да покрыѭтъ земѭ-тѫ.
10 Който проваждашь источницы въ долове-тѣ,
За да текѫтъ между планины-тѣ:
11 Напояватъ всичкы-тѣ полскы звѣрове:
Диви-тѣ осли угасяватъ жаждѫ-тѫ си:
12 При тѣхъ небесны-тѣ птицы привитаватъ,
И между вѣйкы-тѣ пѣѭтъ.
13 [р]Който поишь планины-тѣ отъ прѣвыспренни-тѣ си селенія:
[с]Отъ плодъ-тъ на твои-тѣ дѣла [т]насыща ся земя-та.
14 [у]Който прозябавашь трѣвѫ за скотове-тѣ,
И зеліе за потрѣбѫ на человѣка,
[ф]За да изважда хранѫ отъ земѭ-тѫ,
15 И [х]вино да весели сьрдце-то на человѣка,
Елей за да освѣтлява лице-то,
И хлѣбъ да уякчава сьрдце-то на человѣка.
16 Насытнхѫ ся дьрвя-та Господни;
Кедри-тѣ Ливанскы, [ц]които е насадилъ;
17 Дѣто птицы-тѣ правятъ гнѣзда:
Елхы-тѣ сѫ жилище на щъркъ-тъ.
18 Высокы-тѣ планины сѫ на дивы-тѣ козы:
Каменіе-тѣ сѫ на кролицы-тѣ прибѣжище.
19 [ч]Направилъ е лунѫ-тѫ за врѣмена-та:
[ш]Слънце-то познава западъ-тъ си.
20 [щ]Турящь тьмнинѫ, и става нощь:
Въ неѭ ходятъ вси-тѣ звѣрове дѫбравни:
21 [ъ]Львчета-та рыкаѭтъ за ловъ,
И искатъ отъ Бога хранѫ-тѫ си.
22 Слънце-то изгрѣва: събиратъ ся,
И легатъ въ легла-та си:
23 Излиза человѣкъ [ы]на дѣло-то си,
И на работѫ-тѫ си довечеръ.
24 [ь]Колко сѫ многочисленны твои-тѣ дѣла, Господи!
Всичкы-тѣ съ мудрость си направилъ:
Земя-та е пълна съ творенія-та ти.
25 Ето голѣмо-то и пространно-то море:
Тамъ има гадове безбройни,
Животны малкы съ голѣмы:

м Иса. 43; 25. Мих. 7; 18.
н Мал. 3; 17.
о Псал. 78; 39.
п Быт. 3; 19. Екк. 12; 7.
р Псал. 90; 5, 6. 1 Пет. 1; 24.
с Іов. 14; 1, 2. Іак. 1; 10, 11.
т Іов. 7; 10. 20; 9.
у Исх. 20; 6.
ф Втор. 7; 9.
х Псал. 11; 4.
ц Псал. 47; 2. Дан. 4; 25, 34, 35.
ч Псал. 148; 2.
ш Мат. 6; 10. Евр. 1; 14.
щ Быт. 32; 2. Іис. Нав. 5; 14. Псал. 68; 17.
ъ Дан. 7; 9, 10. Евр. 1; 14.
ы Псал. 145; 10.
ь Ст. 1.

104

а Псал. 103; 1. Ст. 35.
б Псал. 93; 1.
в Дан. 7; 9.
г Иса. 40; 22. 45; 12.
д Амо. 9; 6.
е Иса. 19; 1.
ж Псал. 18; 10.
з Евр. 1; 7.
и 4 Цар. 2; 11. 6; 17.
і Іов. 26; 7. 38; 4, 6. Псал. 24; 2. 136; 6. Екк. 1; 4.
к Быт. 7; 19.
л Быт. 8; 1.
м Быт. 8; 5.
н Іов. 38; 10, 11.
о Іов. 26; 10. Псал. 33; 7. Іер. 5; 22.
п Быт. 9; 11, 15.
р Псал. 147; 8.
с Іер. 10; 13. 14; 22.
т Псал. 65; 9, 10.
у Быт. 1; 29, 30. 3; 18. 9; 3. Псал. 147; 8.
ф Іов. 28; 5. Псал. 136; 25. 147; 9.
х Сѫд. 9; 13. Псал. 23; 5. Прит. 31; 6, 7.
ц Числ. 24; 6.
ч Быт. 1; 14.
ш Іов. 38; 10.
щ Иса. 45; 7.
ъ Іов. 38; 39. Іоил. 1; 20.
ы Быт. 3; 19.
ь Прит. 3; 19.

26 Тамъ кораби-тѣ прѣплавватъ,
Тамъ [ъ]Левіаѳанъ-тъ когото си създалъ да играе въ него.
27 [ю]Всичкы тѣзи отъ тебе очакватъ,
Да дадешь на врѣме хранѫ-тѫ имъ.
28 Даватъ имъ, събиратъ:
Отваряшь ръкѫ-тѫ си, насыщатъ ся съ благость:
29 Отвращашь лице-то си, смущавать ся:
[я]Земашь дыханіе-то имъ, умиратъ,
И вращатъ ся въ пьрсть-тѫ си:
30 [ж]Испроваждашь Духъ-тъ си, създаватъ ся,
И подновявашь лице-то на земіѭ-тѫ.
31 Да бѫде слава-та Господня въ вѣкъ:
[іж]Да ся весели въ дѣла-та си Господь,
32 Който гледа вьрху земіѭ-тѫ, и [а]тя трепери:
[б]Прикасава ся до горы-тѣ, и дымятъ.
33 [в]Ще пѣіѭ Господу додѣ сьмь живъ:
Ще пѣснопѣіѭ Богу моему до когато сѫществувамъ.
34 Мое-то за него размышленіе ще е сладко:
Азъ ще ся веселіѭ въ Господа.
35 [г]Да изчезнѫтъ грѣшни-тѣ отъ земіѭ-тѫ,
И нечестиви-тѣ да гы нѣма вече.
[д]Благослови, душе моя, Господа. Аллилуія.

ПСАЛОМЪ 105. (по Слав. 104.)

1 [а]Славословѣте Господа: призывайте име-то му:
[б]Възвѣщавайте въ народы-тѣ дѣла-та му.
2 Пѣйте му, пѣснопѣйте му;
[в]Говорѣте за всичкы-тѣ му чудеса.
3 Хвалѣте ся въ свято-то негово име:
Да ся весели сьрдце-то на онѣзи които тьрсятъ Господа.
4 Тьрсѣте Господа и неговѫ-тѫ силѫ:
[г]Тьрсѣте лице-то му винѫгы.
5 [д]Поменувайте чудеса-та му които е направилъ,
Знаменія-та му, и сѫдбы-тѣ на уста-та му:
6 *Вы* сѣме на Авраама, неговъ-тъ рабъ,
Синове Іаковови, избранни негови:
7 Той е Господь Богъ нашъ:
Сѫдбы-тѣ му сѫ [е]по всичкѫ-тѫ земіѭ.
8 [ж]Всякога помни завѣтъ-тъ си,
Слово-то *което* заповѣда на тысящы родове;
9 [з]Което завѣща Аврааму,
И клѣтвѫ-тѫ си Исааку,
10 И утвьрди го Іакову за законъ,
Израилю *за* вѣченъ завѣтъ,
11 [и]И рече: Тебѣ ще дамъ Ханаанскѫ-тѫ земіѭ,
Дѣлъ на наслѣдіе-то ви:
12 [і]Като бѣхѫ тѣ малко на четъ,
Малцина, и [к]пришелци въ неіѭ,
13 И прѣхождахѫ отъ народъ въ народъ,
Отъ царство въ друго племе,
14 [л]Не остави никого да гы озлоби;
И [м]заради тѣхъ царіе обличи:
15 *И казуваше*: Да не докачите помазанны-тѣ ми,
И да не сторите зло на пророцы-тѣ ми.
16 [н]И призва гладъ на земіѭ-тѫ:
Строши [о]всяко подкрѣпеніе отъ хлѣбъ.
17 [п]Испроводи прѣдъ тѣхъ человѣка,
Іосифа, [р]продаденный-тъ като рабъ:
18 [с]Комуто нозѣ-тѣ стѣснихѫ въ оковы:
Турихѫ го въ желѣза,
19 Додѣ дойде негово-то слово:
[т]Слово-то Господне го опыта.
20 [у]Проводи царь-тъ и го развьрза:
Управитель-тъ на народы-тѣ, и освободи го.
21 [ф]Постави го господарь на домъ-тъ си,
И управитель на всичкый-тъ си имотъ:
22 За да вързува князове-тѣ му по воліѭ-тѫ си,
И да вразумява старѣйшины-тѣ му.
23 Тогазь [х]дойде Израиль въ Египетъ,
И Іаковъ ся прѣсели [ц]въ Хамовѫ-тѫ земіѭ.
24 И *Господь* [ч]нарасти людіе-тѣ си много,
И направи гы по силны отъ врагове-тѣ имъ.
25 [ш]Прѣвьрнѫ сьрдце-то имъ да ненавиждатъ людіе-тѣ му,
Да правятъ коварства противъ рабы-тѣ му.
26 [щ]Проводи Моисея свой-тъ рабъ,
И Аарона, [ъ]когото избра.
27 [ы]Извьршихѫ въ срѣдъ тѣхъ знаменія-та му,
И [ь]чудеса-та *му*, въ Хамовѫ-тѫ земіѭ.
28 [ѣ]Проводи мракъ и помрачи:
И [ю]не упорствувахѫ на думы-тѣ му.
29 [я]Прѣвьрнѫ воды-тѣ имъ въ кръвь,
И измори рыбы-тѣ имъ.
30 [ж]Земя-та имъ кыпнѫ съ жабы,
Дори до вѫтрешны-тѣ стаи на царіе-тѣ имъ.
31 Рече, та [іж]дойдохѫ песіи мухы,
И скнипы по всичкы-тѣ имъ прѣдѣлы.
32 Даде имъ [а]градъ *вмѣсто* дъждь,
И огнь пламененъ въ земіѭ-тѫ имъ.
33 И [б]порази лозя-та имъ, и смоковницы-тѣ имъ,
И строши дьрвя-та въ прѣдѣлы-тѣ имъ.
34 Рече, та [в]дойдохѫ скакалци
И прузи безъ четъ,
35 И испоядохѫ всичкѫ-тѫ трѣвѫ по земіѭ-тѫ имъ,
И испоядохѫ плодъ-тъ на нивя-та имъ.

ъ Іов. 41; 1.
ю Псал. 136; 25. 145; 15. 147; 9.
я Іов. 34; 14, 15. Псал. 146; 4. Екк. 12; 7.
ж Иса. 32; 15. Іез. 37; 9.
іж Быт. 1; 31.
а Ам. 3; 10.
б Псал. 144; 5.
в Псал. 63; 4. 146; 2.
г Псал. 37; 38. Прит. 2; 22.
д Ст. 1.

105

а 1 Лѣт. 16; 8—22. Иса. 12; 4.
б Псал. 145; 4, 5, 11.
в Псал. 77; 12. 119; 27.
г Псал. 27; 8.
д Псал. 77; 11.
е Иса. 26; 9.
ж Лук. 1; 72.
з Быт. 17; 2. 22; 16 и друг. 26; 3. 28, 13. 35; 11. Лук. 1; 73. Евр. 6; 17.
и Быт. 13; 15. 15; 18.
і Быт. 34; 30. Втор. 7; 7. 26; 5.
к Евр. 11; 9.
л Быт. 35; 5.
м Быт. 12; 17. 20; 3, 7.
н Быт. 41; 54.
о Лев. 26; 26. Иса. 3; 1. Іез. 4; 16.
п Быт. 45; 5. 50; 20.
р Быт. 37: 28, 36.
с Быт. 39; 20. 40; 15.
т Быт. 41; 25.
у Быт. 41; 14.
ф Быт. 41; 40.
х Быт. 46; 6.
ц Псал. 78; 51. 106; 22.
ч Исх. 1; 7.
ш Исх. 1; 8 и друг.
щ Исх. 3; 10. 4; 12, 14.
ъ Числ. 16; 5. 17; 5.
ы Исх. 7; 8; 9; 10; 11 и 12. Псал. 78; 43 и друг.
ь Псал. 106; 22.
ѣ Исх. 10; 22.
ю Псал. 99; 7.
я Исх. 7; 20. Псал. 78; 44.
ж Исх. 8; 6. Псал. 78; 45.
іж Исх. 8; 17, 24. Псал. 78; 45.
а Исх. 9; 23, 25. Псал. 78; 48.
б Псал. 78; 47.
в Исх. 10; 4, 13, 14. Псал. 78; 46.

36 И [г]порази всичкы-тѣ първородны въ земіѭ-тѫ имъ,
[д]Начатъкъ-тъ на всичкѫ-тѫ имъ силѫ.
37 И [е]изведе гы съсъ сребро и злато,
И нѣмаше немощенъ въ племена-та имъ:
38 [ж]Възвесели ся Египетъ въ исхожданіе-то имъ:
Защото тѣхный-тъ страхъ бѣ нападнѫлъ върхъ него.
39 [з]Распрострѣ облакъ да покрыва *людіе-тѣ си*,
И огнь да *имъ* свѣти нощя.
40 [и]Искахѫ, и [i]донесе *имъ* прѣпелицы:
И съ небесенъ хлѣбъ гы насыти.
41 [к]Раствори камыкъ-тъ, и изврѣхѫ воды,
Потекохѫ рѣкы въ безводны-тѣ мѣста.
42 Защото поменѫ [л]свято-то свое слово
Къмъ Авраама рабъ-тъ си:
43 И изведе людіе-тѣ си съ веселіе,
Избранны-тѣ си съ радость:
44 И [м]даде имъ земи-тѣ на народы-тѣ,
И наслѣдихѫ трудъ-тъ на племена-та;
45 [н]За да пазятъ неговы-тѣ повелѣнія,
И да съвършаватъ законы-тѣ му. Аллилуія.

ПСАЛОМЪ 106. (по Слав. 105.)

1 [а]Аллилуія. Славѣте Господа, защото е благъ:
[б]Защото милость-та му е въ вѣкъ.
2 [в]Кой може да искаже могущество-то Господне,
Да направи да ся чуѭтъ всичкы-тѣ неговы хвалы?
3 Блажени [г]които пазятъ правосѫдіе,
Които правятъ правдѫ [д]на всяко врѣме.
4 [е]Помени мя, Господи, въ благоволеніе-то си къмъ людіе-тѣ си:
Посѣти мя съсъ спасеніе-то си:
5 За да гледамъ добро-то на избранны-тѣ твои,
За да ся веселѭ въ веселіе-то на народъ-тъ ти,
За да ся хвалѭ съ твое-то наслѣдіе.
6 [ж]Съгрѣшихмы ный и отци-тѣ ни:
Беззаконіе и нечестіе направихмы.
7 Бащи-тѣ ни въ Египетъ не разумѣхѫ твои-тѣ чудеса:
Не поменѫхѫ много-то твои милости,
И [з]противихѫ ся при море-то, при Червено-то море.
8 Но гы спасе [и]заради име-то си,
[i]За да направи познато могущество-то си.
9 И [к]запрѣти на Червено-то море, и исъхнѫ:
И [л]прѣведе гы прѣзъ бездны-тѣ като прѣзъ пустыніѫ.
10 И [м]спасе гы отъ рѫкѫ-тѫ на ненавистника,
И избави гы отъ рѫкѫ-тѫ на непріятеля.
11 И [н]воды-тѣ покрыхѫ врагове-тѣ имъ:
Не останѫ ни единъ отъ тѣхъ.
12 Тогазь [о]повѣровахѫ думы-тѣ му:
Пѣяхѫ хвалѫ-тѫ му.
13 *Но* [п]скоро забравихѫ дѣла-та му.
Не дочакахѫ съвѣтъ-тъ му:
14 Но [р]пожелахѫ пожеланіе въ пустыніѫ-тѫ,
И искусихѫ Бога въ безводно-то мѣсто.
15 И [с]даде имъ което искахѫ:
[т]Проводи обаче мършавость на душы-тѣ имъ.
16 И [у]въ станъ-тъ завидѣхѫ на Моисея,
И на Аарона святый-тъ Господень.
17 [ф]Земя-та ся отвори, та погълнѫ Даѳана,
И покры събраніе-то Авироново.
18 И [х]огнь изгори събраніе-то имъ:
Пламыкъ опали нечестивы-тѣ.
19 [ц]Направихѫ теле въ Хоривъ,
И поклонихѫ ся на излѣянъ идолъ:
20 И [ч]промѣнихѫ славѫ-тѫ си
Въ подобіе на волъ който яде трѣвѫ.
21 [ш]Забравихѫ Бога, спасителя своего,
Който направи великы дѣла въ Египетъ,
22 Чудны, [щ]въ Хамовѫ-тѫ земіѭ,
Страшны, въ Червено-то море.
23 И [ъ]думаше да гы истрѣби,
[ы]Ако Моисей избранный-тъ неговъ
Не бы застанѫлъ прѣдъ него *като* въ проломъ,
За да отвърне гнѣвъ-тъ му, да *гы* не погуби.
24 Прѣзрѣхѫ още [ь]желаемѫ-тѫ земіѭ:
[ѣ]Не повѣрувахѫ негово-то слово:
25 И [ю]пороптахѫ въ шатры-тѣ си:
Не послушахѫ гласъ-тъ Господень.
26 [я]За то [ѫ]подигнѫ рѫкѫ-тѫ си противъ тѣхъ,
За да гы свали въ пустыніѫ-тѫ:
27 И [ік]да свали сѣме-то имъ между народы-тѣ,
И да гы распьрсне по разны мѣста.
28 И [а]прилѣпихѫ ся при Ваалфегора,
И ядохѫ жьртвы *принесени* на мьртвы-тѣ.
29 И раздразнихѫ *Бога* съ дѣла-та си
Толкозь щото ся устреми върхъ тѣхъ язва-та.
30 Но [б]станѫ Финеесъ, и направи сѫдъ:
И язва-та прѣстанѫ:
31 И вмѣни му ся [в]за правдѫ

г Исх. 12; 29. Псал 78; 51.
д Быт. 49; 3.
е Исх. 12; 35.
ж Исх. 12; 33.
з Исх. 13; 21. Неем. 9; 12.
и Исх. 16; 12 и дрг. Псал. 78; 18, 27.
i Псал. 78; 24, 25.
к Исх. 17; 6. Числ. 20; 11. Псал. 78; 15, 16. 1 Кор. 10; 4.
л Быт. 15; 14.
м Втор. 6; 10, 11. Іис. Нав. 13; 7 и дрг. Псал. 78; 55.
н Втор. 4; 1, 40. 6; 21—25.

106

а 1 Лѣт. 16; 34.
б Псал. 107; 1. 118; 1. 136; 1.
в Псал. 40; 5.
г Псал. 15; 2.
д Дѣян. 24; 16. Гал. 6; 9.
е Псал. 119; 132.
ж Лев. 26; 40. 3 Цар. 8; 47. Дан. 9; 5.
з Исх. 14; 11, 12.
и Іез. 20; 14.
i Исх. 9; 16
к Исх. 14; 21. Псал. 18; 15. Наум. 1; 4.
л Иса. 63; 11—14.
м Исх. 14; 30.
н Исх. 14; 27, 28. 15; 5.
о Исх. 14; 31. 15; 1.
п Исх. 15; 24. 16; 2. 17; 2. Псал. 78; 11.
р Числ. 11; 4, 33. Псал. 78; 18. 1 Кор. 10; 6.
с Числ. 11; 31. Псал. 78; 29.
т Иса. 10; 16.
у Чис. 16; 1 и дрг.
ф Чис. 16; 31, 32. Втор. 11; 6.
х Чис. 16; 35, 46.
ц Исх. 32; 4.
ч Іер. 2; 11. Рим. 1; 23.
ш Псал. 78; 11, 12.
щ Псал. 78; 51. 105. 23, 27.
ъ Исх. 32; 10, 11, 32. Втор. 9; 19, 25. 10; 10. Іез. 20; 13.
ы Іез. 13; 5. 22; 30
ь Втор. 8; 7. Іер. 3; 19. Іез. 20; 6.
ѣ Евр. 3; 18.
ю Чис. 14; 2, 27.
я Чис. 14; 28 и дрг. Псал. 95; 11. Іез. 20; 15. Евр. 3; 11, 18.
ѫ Исх. 6; 8. Втор. 32; 40.
ік Лев. 26; 33. Псал. 44; 11. Іез. 20; 23.
а Чис. 25; 2, 3. 31; 16. Втор. 4; 3. 32; 17. Осія 9; 10. Отк. 2; 14.
б Чис. 25; 7, 8.
в Чис. 25; 11, 12, 13.

Въ родъ и родъ до вѣка.
32 И [г]разярихѫ го въ воды-тѣ на Мерибѫ,
И [д]станѫ злѣ съ Моисея поради тѣхъ:
33 Защото [е]огорчихѫ духъ-тъ му,
Та говори несмыслено съ устны-тѣ си.
34 [ж]Не истрѣбихѫ народы-тѣ,
[з]За които Господь имъ бѣ заповѣдалъ:
35 Но [и]смѣсихѫ ся съ язычницы-тѣ,
И научихѫ ся на тѣхны-тѣ дѣла:
36 И [і]служихѫ на идолы-тѣ имъ,
[к]Които станѫхѫ сѣть за тѣхъ:
37 И [л]сынове-тѣ си, и дъщери-тѣ си
Принесохѫ въ жьртвѫ [м]на бѣсове-тѣ:
38 И пролѣхѫ неповиннѫ кръвь,
Кръвь-тѫ на сынове-тѣ си и на дъщери-тѣ си,
Които пожрѣхѫ на Ханаанскы-тѣ идолы:
И [н]осквърни ся земя-та отъ кръвопролитія.
39 И [о]осквърнихѫ ся съ дѣла-та си,
И [п]блудувахѫ въ дѣянія-та си.
40 За то [р]гнѣвъ-тъ Господень ся разяри вьрху людіе-тѣ му,
И [с]погнуси ся отъ наслѣдіе-то си.
41 И [т]прѣдаде гы въ рѫцѣ-тѣ на язычницы-тѣ:
И обладахѫ гы ненавистници-тѣ имъ.
42 И гы утѣснихѫ неприятели-тѣ имъ,
И останѫхѫ покорени подъ рѫкѫ-тѫ имъ.
43 [у]Много пѫти гы избави,
Но тѣ го разгнѣвахѫ съсъ съвѣты-тѣ си:
За то ся и унижихѫ заради беззаконіе-то си.
44 Но погледнѫ на утѣсненіе-то имъ,
Когато [ф]чу выкъ-тъ имъ:
45 И [х]поменѫ свой-тъ къмъ тѣхъ завѣтъ,
И [ц]раская ся [ч]споредъ голѣмѫ-тѫ си милость.
46 И [ш]направи гы да намѣрятъ милосердіе
Прѣдъ всичкы-тѣ които гы бѣхѫ плѣнили.
47 [щ]Спаси ны, Господи Боже нашъ,
И събери ны отъ язычницы-тѣ,
За да славословимъ свято-то твое име,
И да ся хвалимъ съ твоѭ-тѫ хвалѫ.
48 [ъ]Благословенъ Господь Богъ Израилевъ
Отъ вѣка и до вѣка:
И да рекѫтъ всичкы-тѣ людіе: Аминь. Аллилуія.

ПСАЛОМЪ 107. (по Слав. 106.)

1 [а]Славѣте Господа, [б]защото е благъ,
Защото милость-та му е во вѣкъ.
2 *Така* да говорятъ избавени-тѣ чрѣзъ Господа,
[в]Които избави отъ рѫкѫ-тѫ на неприятеля:
3 И [г]гы събра отъ страны-тѣ,
Отъ истокъ, и отъ западъ, отъ сѣверъ и отъ море-то.
4 [д]Скытахѫ ся [е]по пустынѭ-тѫ, въ необитаемъ пѫть,
Не нахождахѫ градъ за населеніе.
5 *Бѣхѫ* гладни и жедни:
Душа-та имъ чезнеше въ тѣхъ.
6 Тогазь [ж]выкнѫхѫ къмъ Господа въ скърбь-тѫ си:
И гы избави отъ утѣсненія-та имъ:
7 И заведе гы [з]прѣзъ правъ пѫть,
За да идѫтъ въ градъ за населеніе.
8 [и]Да пѣснословятъ Господу за неговѫ-тѫ милость,
И за чудеса-та му къмъ человѣческы-тѣ сынове.
9 Защото [і]насыти душѫ жаднѫ,
И душѫ гладнѫ испълни съ добрины.
10 [к]Тѣ сѣдехѫ въ тьмнинѫ и въ смьртнѫ сѣнкѫ,
[л]Вързани съсъ скърбь и съ желѣзо;
11 Защото [м]не ся покорихѫ на Божіи-тѣ слова,
И [н]съвѣтъ-тъ на Вышняго прѣзрѣхѫ:
12 За то смири сьрдце-то имъ съ трудъ;
Паднѫхѫ, и [о]нѣмаше кой да *имъ* помогне.
13 Тогазь [п]выкнѫхѫ къмъ Господа въ скърбь-тѫ си,
И гы избави отъ утѣсненія-та имъ:
14 [р]Изведе гы изъ тьмнинѫ-тѫ, и изъ сѣнкѫ-тѫ на смьрть-тѫ,
И оковы-тѣ имъ раскѫса.
15 [с]Да пѣснословятъ Господу за неговѫ-тѫ милость,
И за чудеса-та му къмъ человѣческы-тѣ сынове.
16 Защото [т]съкруши мѣдны-тѣ врата,
И желѣзны-тѣ вереи строши.
17 [у]Безумни-тѣ сѫ въ скърбь за беззаконны-тѣ си пѫтища,
И за неправды-тѣ си.
18 [ф]Отъ всяко ястіе ся гнуси душа-та имъ,
И [х]приближаватъ ся до врата-та на смьрть-тѫ.
19 Тогазь [ц]выкатъ къмъ Господа въ скърбь-тѫ си,
И спасава гы отъ утѣсненія-та имъ.
20 [ч]Проважда слово-то си, и [ш]гы исцѣлява,

г Чис. 20; 8, 13. Псал. 81; 7.
д Чис. 20; 12. Втор. 1; 37, 3; 26.
е Чис. 20; 10.
ж Сѫд. 1; 21, 27 и дрг.
з Втор. 7; 2, 16. Сѫд. 2; 2.
и Сѫд. 2; 2. 3; 5, 6. Иса. 2; 6. 1 Кор. 5; 6.
і Сѫд. 2; 12, 13, 17, 19. 3; 6, 7.
к Исх. 23; 33. Втор. 7; 16. Сѫд. 2; 3, 14, 15.
л 4 Цар. 16; 3. Иса. 57; 5. Іер. 16; 20. 20; 26.
м Лев. 17; 7. Втор. 32; 17. 2 Лѣт. 11; 15. 1 Кор. 10; 20.
н Чис. 35; 33.
о Іез. 20; 18. 30; 31.
п Лев. 17; 7. Чис. 15; 39. Іез. 20; 30.
р Сѫд. 2; 14 и дрг. Псал. 78; 59, 62.
с Втор. 9; 29.
т Сѫд. 2; 14. Неем. 9; 27 и дрг.
у Сѫд. 2; 16 Неем. 9; 27 и дрг.
ф Сѫд. 3; 9. 4; 3. 6; 7. 10; 10. Неем. 9; 27 и дрг.
х Лев. 26; 41, 42.
ц Сѫд. 2; 18.
ч Псал. 51; 1. 69; 16. Иса. 63; 7. Плач. 3; 32.
ш Езд. 9; 9. Іер. 42; 12.
щ 1 Лѣт. 16; 35, 36.
ъ Псал. 41; 13.

107
а Псал. 106; 1. 118; 1. 136; 1.
б Псал. 119; 68. Мат. 19; 17.
в Псал. 106; 10.
г Псал. 106; 47. Иса. 43; 5, 6. Іер. 29; 14. 31; 8, 10. Іез. 39; 27, 28.
д Ст. 40.
е Втор. 32; 10.
ж Ст. 13, 19, 28. Псал. 50; 15. Осія 5; 15.
з Езд. 8; 21.
и Ст. 15; 21, 31.
і Псал. 34; 10. Лук. 1; 53.
к Лук. 1; 79.
л Іов. 36; 8.
м Плач. 3; 42.
н Псал. 73; 24. 119; 24. Лук. 7; 30. Дѣян. 20; 27.
о Псал. 22; 11. Иса. 63; 5.
п Ст. 6, 19, 28.
р Псал. 68; 6 146; 7. Дѣян. 12; 7 и дрг. 16; 26 и дрг.
с Ст. 8, 21, 31.
т Иса. 45; 2.
у Плач. 3; 39.
ф Іов. 33; 20.
х Іов. 33; 22. Псал. 9; 13. 88; 3.
ц Ст. 6, 13, 28.
ч 4 Цар. 20; 4, 5. Псал. 147; 15, 18. Мат. 8; 8.
ш Псал. 30; 2. 103; 3.

И [щ]отърва *гы* отъ тлѣніе-то имъ.
21 [ъ]Да пѣснословятъ Господу за неговѫ-тѫ милость,
И за чудеса-та му къмъ человѣчески-тѣ сынове.
22 [ы]Да жъртвуватъ жъртвы на хвалѫ,
И [ь]да възвѣщаватъ дѣла-та му съ радость.
23 Които слѣзуватъ на море-то въ кораби,
И правятъ работы въ много воды,
24 Тѣ виждатъ дѣла-та Господни,
И чудеса-та му въ дълбины-тѣ.
25 Защото заповѣдува, и [ѣ]ся дига буренъ вѣтръ,
И повдига волны-тѣ му.
26 Възлѣзуватъ до небеса-та, *и* слѣзуватъ дори до бездны-тѣ:
[ю]Душа-та имъ тае въ бѣдствіе.
27 Люлѣѭтъ ся и политатъ като піянъ,
И всичка-та имъ мудрость исчезнува.
28 Тогазь [я]выкатъ къмъ Господа въ скърбь-тѫ си,
И гы извожда изъ утѣсненія-та имъ.
29 [ж]Обраща бурѭ-тѫ въ тишинѫ,
И умълчаватъ ся волны-тѣ имъ.
30 И тѣ ся веселятъ защото утихнѫхѫ,
И той гы завожда на желаемо-то имъ пристанище.
31 [іж]Да пѣснословятъ Господу за неговѫ-тѫ милость,
И за чудеса-та му къмъ человѣчески-тѣ сынове.
32 И да го възвышаватъ въ съборъ-тъ на людіе-тѣ,
И [а]въ засѣданіе-то на старцы-тѣ да го хвалятъ.
33 [б]Той промѣнява рѣкы въ пустынѭ,
И водны изворы въ сушѫ:
34 [в]Плодоноснѫ-тѫ земѭ въ соленѫ,
Заради нечестіе-то на жители-тѣ ѝ.
35 [г]Промѣнява пустынѭ-тѫ въ водны езера,
И сухѫ-тѫ земѭ въ водны изворы.
36 И тамъ населява гладны-тѣ,
И съставятъ градове за населеніе,
37 И сѣѭтъ нивы, и садятъ лозія,
Които даватъ плодове и рожбы.
38 И [д]благославя гы, и [е]силно ся умножаватъ,
И скотове-тѣ имъ не умалява.
39 [ж]А намаляватъ и смиряватъ ся,
Отъ утѣсненіе, злощастіе, и тѫгѫ.
40 [з]Той излива прѣзрѣніе върхъ князове-тѣ,
И прави гы да ся скитатъ въ пустынѭ дѣто нѣма пѫть.
41 [и]А нищій-тъ възвышава отъ униженіе,
И [і]дава му челядь като стадо.
42 [к]Праведни-тѣ гледатъ, и ся радуватъ;
[л]А всяко беззаконіе ще загради уста-та си.
43 [м]Който е мудръ, нека внимава на това:
И ще разумѣѭтъ Господни-тѣ милости.

ПСАЛОМЪ 108. (по Слав. 107.)

Пѣснь, псаломъ Давидовъ.

1 [а]Утвърдено е сърдце-то ми, Боже:
Ще пѣѭ и ще пѣснопѣѭ и съсъ славѫ-тѫ си.
2 [б]Събуди ся псалтирю, и кытаро:
Ще ся събудѭ рано.
3 Ще тя славословѭ, Господи, между народы-тѣ,
И ще ти пѣснопѣѭ между племена-та.
4 Защото твоя-та милость ся възвеличи по горѣ отъ небеса-та,
И твоя-та истина до облацы-тѣ.
5 [в]Възнеси ся, Боже, надъ небеса-та:
И слава-та ти *да бѫде* надъ всичкѫ-тѫ земѭ.
6 [г]За да ся избавятъ твои-тѣ възлюбленни,
Спаси съ десницѫ-тѫ си, и послушай мя.
7 Богъ говори въ святилище-то си:
Ще тържествувамъ, ще раздѣлѭ Сихемъ,
И долъ-тъ Сокхоѳъ ще размѣрѭ.
8 Мой е Галаадъ, мой Манассій:
Ефремъ е крѣпость на главѫ-тѫ ми:
[д]А Іуда законоположитель мой:
9 Моавъ е умывалница-та ми.
Върхъ Едомъ ще хвърлѭ сапогъ-тъ си:
Ще въскликнѫ надъ Филистимскѫ-тѫ земѭ:
10 [е]Кой ще мя въведе въ ограденый-тъ градъ?
Кой ще мя заведе до Едомъ?
11 Не *ты* ли, Боже, *който* си ны отхвърлилъ?
И не щешь ли да излѣзешь, Боже, съ наши-тѣ воинства?
12 Дай ни помощь отъ скърбь-тѫ,
Защото е суетно спасеніе *отъ* человѣка.
13 [ж]Чрѣзъ Бога ный ще направимъ юначество:
И той ще стѫпче врагове-тѣ ни.

ПСАЛОМЪ 109. (по Слав. 108.)

Първому пѣвцу. Псаломъ Давидовъ.

1 Боже, хвало моя, [а]не дѣй мълча:
2 Защото нечестивы уста, и уста коварны ся отворихѫ върхъ мене;
Говорихѫ противъ мене съ лъжливъ языкъ.
3 И съ думы ненавистны мя обыколихѫ,
И ратоватъ противъ мене [б]безъ причинѫ.
4 За въздаяніе на любовь-тѫ ми, враждебници ми сѫ;
А азъ ся молѭ.

щ Іов. 33; 28, 30. Псал. 30; 3. 49; 15. 56; 13. 103; 4.
ъ Ст. 8, 15, 31.
ы Лев. 7; 12. Псал. 50; 14. 116; 17. Евр. 13; 15.
ь Псал. 9; 11. 73; 28. 118; 17.
ѣ Іов. 1; 4.
ю Псал. 22; 14. 119; 28. Нау. 2; 10.
я Ст. 6, 13, 19.
ж Псал. 89; 9. Мат. 8; 26.
іж Ст. 8, 15, 21.
а Псал. 22; 22, 25. 111; 1.
б 3 Цар. 17; 1, 7.
в Быт. 13; 10. 14; 3. 19; 25.
г Псал. 114; 8. Иса. 41; 18.
д Быт. 12; 2. 17; 16, 20.
е Исх. 1; 7.
ж 4 Цар. 10; 32.
з Іов. 12; 21, 24.
и 1 Цар. 2; 8. Псал. 113; 7, 8.
і Псал. 78; 52.
к Іов. 22; 19. Псал. 52; 6. 58; 10.
л Іов. 5; 16. Псал. 63; 11. Прит. 10; 11. Рим. 3; 19.
м Псал. 64; 9. Іер. 9; 12. Осія. 14; 9.

108

а Псал. 57; 7.
б Псал. 57; 8 — 11.
в Псал. 57; 5, 11.
г Псал. 60; 5 и дрг.
д Быт. 49; 10.
е Псал. 60; 9.
ж Псал. 60; 12.

109

а Псал. 83; 1.
б Псал. 35; 7. 69; 4. Іоан. 15; 25.

5 И [в]въздадохѫ ми зло за добро,
И ненависть за любовь-тѫ ми.
6 Постави нечестивъ надъ него:
И [г]противникъ да стои отъ десно му.
7 Когато ся сѫди, да излѣзе повиненъ,
И [д]молитва-та му да бѫде въ грѣхъ.
8 Да бѫдѫтъ дни-тѣ му малко:
[е]Другъ да земе чинъ-тъ му.
9 [ж]Да бѫдѫтъ сынове-тѣ му сирачета
И жена му вдовица.
10 И да ся скитатъ всякога сынове-тѣ му, и да станѫтъ просяци,
И *да излѣзватъ* изъ развалены-тѣ си *жилища* да просятъ *хлѣбъ*.
11 [з]Да оплете заимодавецъ всичкый му имотъ,
И да разграбятъ чужденци-тѣ трудове-тѣ му.
12 Да нѣма кой да простре милость къмъ него,
И да нѣма кой да пожали сирачета-та му.
13 [и]Внуци-тѣ му да бѫдѫтъ истрѣбени:
Въ идѫщій-тъ родъ [і]да ся изглади име-то имъ.
14 [к]Да ся помене прѣдъ Господа беззаконіе-то на бащы-тѣ му;
И [л]грѣхъ-тъ на майкѫ му да ся не изглади.
15 Да бѫде всякога прѣдъ Господа,
[м]За да истрѣби отъ земіѭ-тѫ память-тѫ имъ.
16 Защото си не науми да стори милость;
Но погна человѣка нищъ и сиромахъ,
За да умьртви [н]съкрушенный-тъ въ сьрдце.
17 [о]Понеже възлюби проклѣтіѭ, нека го постигне,
Понеже не рачи благословеніе, нека ся отдалечи отъ него.
18 Понеже облѣче проклѣтіѭ като своіѭ дрехѫ,
[п]Нека влѣзе като водѫ въ утробѫ-тѫ му,
И като елей въ кости-тѣ му.
19 Да му стане като дреха-та съ коіѭто ся облича,
И като поясъ-тъ съ който ся всякога опасува.
20 Това *да е* на враждебницы-тѣ ми въздаяніе-то отъ Господа,
И на тѣзи които говорятъ зло противъ душѫ-тѫ ми.
21 А съ мене ты, Іеова Господи, заради име-то си стори:
Понеже е блага твоя-та милость, избави мя.
22 Защото азъ сьмь сиромахъ и нищъ,
И сьрдце-то ми вѫтрѣ въ мене е наранено.
23 Прѣминѫхъ [р]като сѣнка, когато е въ уклоненіе;
Оттрьснѫтъ сьмь като скакалецъ.
24 [с]Колѣна-та ми изнемогохѫ отъ постъ,
И плъть-та ми испаднѫ отъ тлъстинѫ.
25 И азъ [т]станѫхъ укоръ на тѣхъ:
Гледатъ мя и [у]кыватъ съ главѫ.
26 Помогни ми, Господи Боже мой:
Спаси мя споредъ милость-тѫ си:
27 И [ф]нека познаіѫтъ че това е твоя рѫка:
Че ты си сторилъ това, Господи.
28 Тѣ [х]ще кълнѫтъ, а ты да благославяшь:
Ставатъ, но нека ся посрамятъ:
[ц]А твой-тъ рабъ да ся весели.
29 [ч]Да ся облѣкѫтъ въ бесчестіе враждебници-тѣ ми:
И като съ дрехѫ да ся покрыіѫтъ съсъ срамъ-тъ си.
30 Много ще славіѫ Господа съ уста-та си,
И [ш]между мнозина ще го хваліѫ.
31 Защото [щ]стои отъ десно на сиромахъ-тъ,
За да *го* избавя отъ онѣзи които осѫждатъ душѫ-тѫ му.

ПСАЛОМЪ 110. (по Слав. 109.)

Псаломъ Давидовъ.

1 [а]Рече Іеова Господу моему: Сѣди отдесно ми,
Додѣ положѫ врагове-тѣ ти подножіе на нозѣ-тѣ ти.
2 Отъ Сіона ще испроводи Господь жезлъ-тъ на силѫ-тѫ ти:
Владѣй въ срѣдъ врагове-тѣ си.
3 [б]Твои-тѣ людіе *ще* сѫ усердни въ день-тъ на силѫ-тѫ ти, [в]съ великолѣпіе свято:
Твои-тѣ млади *ще* ти *сѫ като* роса-та изъ чрѣво-то на зорѫ-тѫ.
4 Заклѣ ся Господь, и [г]не ще ся раскае:
[д]Ты си священникъ во вѣкъ споредъ чинъ-тъ на Мелхыседека.
5 Господь е [е]отдесно ти:
Ще съкруши царіе [ж]въ день-тъ на гнѣвъ-тъ си.
6 Ще сѫди въ язычницы-тѣ; ще напълни *земіѭ-тѫ* съ трупове;
[з]Ще съкруши главѫ-тѫ *на владѣіѫщій-тъ* надъ много земи.
7 [и]На пѫть-тъ ще піе отъ потокъ-тъ:
[і]За то ще дигне главѫ на высоко.

ПСАЛОМЪ 111. (по Слав. 110.)

1 Аллилуія. [а]Ще славіѫ Господа отъ все сьрдце,
Въ съвѣтъ-тъ на правы-тѣ и въ събраніе-то.

в Псал. 35; 7, 12. 38; 20.
г Зах. 3; 1.
д Прит. 28; 9.
е Дѣян. 1; 20.
ж Исх. 22; 24.
з Іов. 5; 5. 18; 9.
и Іов. 18; 19. Псал. 37; 28.
і Прит. 10; 7.
к Исх. 20; 5.
л Неем. 4; 5. Іер. 18; 23.
м Іов. 18; 17. Псал. 34; 16.
н Псал. 34; 18.
о Прит. 14; 14. Іез. 35; 6.
п Чис. 5; 22.
р Псал. 102; 11. 144; 4.
с Евр. 12; 12.
т Псал. 22; 6, 7.
у Мат. 27; 39.
ф Іов. 37; 7.
х 2 Цар. 16; 11, 12.
ц Иса. 65; 14.
ч Псал. 35; 26. 132; 18.
ш Псал. 35; 18. 111; 1.
щ Псал. 16; 8. 73; 23. 110; 5. 121; 5.

110

а Мат. 22; 44. Мар. 12; 36. Лук. 20; 42. Дѣян. 2; 34. 1 Кор. 15; 25. Евр. 1; 13. 1 Пет. 3; 22. Вижь Псал. 45; 6, 7.
б Сѫд. 5; 2.
в Псал. 96; 9.
г Чис. 23; 19.
д Евр. 5; 6. 6; 20. 7; 17, 21. Вижь Зах. 6; 13.
е Псал. 16; 8.
ж Псал. 2; 5, 12. Рим. 2; 5. Отк. 11; 18.
з Псал. 68; 21; Авв. 3; 13.
и Сѫд. 7; 5, 6.
і Иса. 53; 12.

111

а Псал. 35; 18. 89; 5. 107; 32. 109; 30. 149; 1.

2 [б]Голѣмы сѫ дѣла-та Господни;
[в]Изслѣдуемы отъ всичкы които ся наслаждаватъ въ тѣхъ.
3 [г]Славно и великолѣпно е негово-то дѣло,
И правда-та му остава во вѣкъ.
4 Достопамятны направи чудеса-та си:
[д]Милостивъ и щедръ е Господь.
5 [е]Даде хранѫ на онѣзи които му ся боятъ:
Ще помни вынѫгы завѣтъ-тъ си.
6 Възвѣсти на людіе-тѣ си силѫ-тѫ на дѣла-та си,
Като имъ даде наслѣдіе-то на языччницы-тѣ.
7 Дѣла-та на рѫцѣ-тѣ му сѫ [ж]истина и правосѫдіе:
[з]Истинны сѫ всичкы-тѣ му заповѣди:
8 [и]Утвърдены сѫ во вѣкъ вѣка,
[і]Направени сѫ въ истинѫ и правотѫ.
9 [к]Проводи избавленіе на людіе-тѣ си:
Опрѣдѣли завѣтъ-тъ си въ вѣкъ:
[л]Свято и страшно е име-то му.
10 [м]Начало на мудрость-тѫ е страхъ Господень:
Всичкы които гы правятъ иматъ добръ разумъ:
Негова-та хвала прѣбывае въ вѣкъ.

ПСАЛОМЪ 112. (по Слав. 111.)

1 Аллилуія. [а]Блаженъ онзи человѣкъ който ся бои отъ Господа:
[б]И благоволи много въ заповѣди-тѣ му.
2 [в]Сѣме-то му ще бѫде силно на земіѭ-тѫ:
Родъ-тъ на правы-тѣ ще ся благослови.
3 [г]Изобиліе и богатство *ще има* въ домъ-тъ му,
И правда-та му остава въ вѣкъ.
4 [д]Видѣлина изгрѣва въ тьмнинѫ-тѫ за правы-тѣ:
Милостивъ е, и щедръ, и праведенъ.
5 [е]Добрый-тъ человѣкъ милува и дава на заемъ:
Устроява работы-тѣ си [ж]съ правосѫдіе.
6 Наистинѫ [з]никога нѣма да ся поколѣбае;
[и]Въ память вѣчнѫ ще бѫде праведный-тъ.
7 [і]Отъ зълъ слухъ не ще ся убои:
[к]Сърдце-то му е твърдо, [л]понеже ся надѣе на Господа.
8 Утвърдено е сърдце-то му: [м]не ще ся убои,
[н]Додѣ види *паданіе-то* на непріятели-тѣ си.
9 [о]Распърснѫ, даде на сиромасы-тѣ:
[п]Правда-та му остава въ вѣкъ:
[р]Рогъ-тъ му ще ся възвыси въ славѫ.
10 [с]Нечестивый-тъ ще види, и ще ся разгнѣва:
[т]Ще поскърца съсъ зѫбы-тѣ си, и [у]ще истае:
[ф]Желаніе-то на нечестивы-тѣ ще погыне.

ПСАЛОМЪ 113. (по Слав. 112.)

1 Аллилуія. [а]Хвалѣте, раби Господни,
Хвалѣте име-то Господне.
2 [б]Да бѫде име-то Господне благословено,
Отъ нынѣ и до вѣка.
3 [в]Отъ истокъ на сълнце-то до западъ-тъ му
Да ся хвали име-то Господне.
4 Господь е [г]высокъ, надъ всичкы-тѣ народы:
[д]Надъ небеса-та е негова-та слава.
5 [е]Кой е като Іеова нашій-тъ Богъ?
Който сѣди на высочины-тѣ:
6 [ж]Който ся навожда за да прѣглежда
Онова което е на небе-то и на земіѭ-тѫ:
7 [з]Който въздига отъ пърсть-тѫ сиромахъ-тъ,
И отъ гноище-то възвышава нищій-тъ:
8 [и]За да *го* постави да сѣдне съ князове-тѣ,
Съ князове-тѣ на людіе-тѣ му:
9 [і]Който населява въ домъ неплоднѫ-тѫ,
И іѫ прави веселѫ майкѫ на чада. Аллилуія.

ПСАЛОМЪ 114. (по Слав. 113.)

1 Когато [а]излѣзе Израиль изъ Египетъ,
Домъ-тъ Іакововъ [б]изъ народъ иноязыченъ,
2 [в]Іуда му станѫ святилище,
Израиль владычество Негово.
3 [г]Море-то видѣ, и побѣгнѫ:
[д]Іорданъ ся върнѫ назадъ:
4 [е]Горы-тѣ ся разиграхѫ като овни,
Хълми-тѣ като агнета.
5 [ж]Що ти станѫ, море, че си побѣгнѫло?
На тебе, Іордане, *че* си ся върнѫлъ назадъ?
6 *На васъ,* горы, *че* ся разиграхте като овни?
И вы хълми, като агнета?
7 Трепери, земле, отъ лице-то Господне,
Отъ лице-то на Бога Іаковова:
8 [з]Който промѣни камыкъ-тъ въ водны езера,
Кременливый-тъ камыкъ въ водны изворы.

ПСАЛОМЪ 115. (по Слав. 113.)

1 (9) [а]Не намъ, Господи, не намъ,
Но на име-то си дай славѫ,
За милость-тѫ си, и за истинѫ-тѫ си.

б Іов. 38; 39; 40 и 41. Псал. 92; 5. 139; 14. Отк. 15; 3.
в Псал. 143; 5.
г Псал. 145; 4, 5, 10.
д Псал. 86; 5. 103; 8.
е Мат. 6; 26, 33.
ж Отк. 15; 3.
з Псал. 19; 7.
и Иса. 40; 8. Мат. 5; 18.
і Псал. 19; 9. Отк. 15; 3.
к Мат. 1; 21. Лук. 1; 68.
л Лук. 1; 49.
м Втор. 4; 6. Іов. 28; 28. Прит. 1; 7. 9; 10. Екк. 12; 13.

112

а Псал. 128; 1.
б Псал. 119; 16, 35, 47, 70, 143.
в Псал. 25; 13. 37; 26. 102; 28.
г Мат. 6; 33.
д Іов. 11; 17. Псал. 97; 11.
е Псал. 37; 26. Лук. 6; 35.
ж Ефе. 5; 15. Кол. 4; 5.
з Псал. 15; 5.
и Прит. 10; 7.
і Прит. 1; 33.
к Псал. 57; 7.
л Псал. 64; 10.
м Прит. 1; 33.
н Псал. 59; 10. 118; 7.
о 2 Кор. 9; 9.
п Втор. 24; 13. Ст. 3.
р Псал. 75; 10.
с Вижь Лук. 13; 28.
т Псал. 37; 12.
у Псал. 58; 7, 8.
ф Прит. 10; 28. 11; 7.

113

а Псал. 135; 1.
б Дан. 2; 20.
в Иса. 59; 19. Мал. 1; 11.
г Псал. 97; 9. 99; 2.
д Псал. 8; 1.
е Псал. 89; 6.
ж Псал. 11; 4. 138; 6. Иса. 57; 15.
з 1 Цар. 2; 8. Псал. 107; 41.
и Іов. 36; 7.
і 1 Цар. 2; 5. Псал. 68; 6. Иса. 54; 1. Гал. 4; 27.

114

а Исх. 13; 3.
б Псал. 81; 5.
в Исх. 6; 7. 19; 6. 25. 8. 29; 45, 46. Втор. 27; 9.
г Исх. 14; 21. Псал. 77; 16.
д Іис. Нав. 3; 13, 16.
е Псал. 29; 6. Авв. 3; 6.
ж Авв. 3; 8
з Исх. 17; 6. Чис. 20; 11. Псал. 107; 34.

115

а Иса. 48; 11. Іез. 36; 32.

2 (10) Защо да рекжтъ язычници-тѣ:
[б]Че дѣ е тѣхный Богъ?
3 (11) [в]Нашій Богъ е на небе-то:
Прави всичко що му е угодно.
4 (12) [г]Тѣхни-тѣ идоли сж сребро и злато,
Дѣла на человѣческы ржцѣ.
5 (13) Уста иматъ, но не говорятъ:
Очи иматъ, но не виждатъ.
6 (14) Уши иматъ, но не чуіжтъ:
Ноздри иматъ, но не обоняватъ.
7 (15) Ржцѣ иматъ, но не пипатъ:
Нозѣ иматъ, но не ходятъ,
Нито издаватъ гласъ отъ гъртань-тъ си.
8 (16) [д]Подобни тѣмъ ще станжтъ които гы правятъ,
Всякой който ся надѣе на тѣхъ.
9 (17) [е]Израилю, уповай на Господа: —
[ж]Той имъ е помощникъ и щитъ.
10 (18) Доме Аароновъ, уповай на Господа: —
Той имъ е помощникъ и щитъ.
11 (19) Които ся боите отъ Господа, уповайте на Господа: —
Той имъ е помощникъ и щитъ.
12 (20) Господь ны поменж:
Ще благослови, ще благослови Израилевъ-тъ домъ:
Ще благослови Аароновъ-тъ домъ.
13 (21) [з]Ще благослови които ся боятъ отъ Господа,
Малкы-тѣ и голѣмы-тѣ.
14 (22) Господь ще вы възрасти,
Васъ и ваши-тѣ чада.
15 (23) [и]Благословени сте вы отъ Господа,
[і]Който е направилъ небе-то и земіж-тж.
16 (24) Небеса-та небесны сж Господни,
А земіж-тж даде на человѣческы-тѣ сынове.
17 (25) [к]Не ще хвалятъ Господа мъртви-тѣ,
Нито всичкы-тѣ които слѣзватъ на *мѣсто-то на* мълчаніе-то.
18 (26) [л]Но ный ще благославямы Господа
Отъ сега и до вѣка. Аллилуія.

ПСАЛОМЪ 116. (по Слав. 114.)

1 [а]Драго ми е че Господь послуша
Гласъ-тъ ми, *и* моленія-та ми:
2 Че приклони ухо-то си къмъ мене:
И додѣ сьмь живъ, ще *го* призывамъ.
3 [б]Смъртны болѣзни мя обыколихж,
И адовы утѣсненія мя снамѣрихж:
Скърбь и болкж срѣщнжхъ.
4 И призвахъ име-то Господне:
О Господи, избави душж-тж ми.
5 [в]Милостивъ е Господь и [г]праведенъ,
И благоутробенъ е Богъ нашъ.
6 Господь съхранява простодушны-тѣ:
Въ бѣдж бѣхъ, и спасе мя.
7 Върни ся, душе моя, [д]въ покой-тъ си,
Защото [е]Господь ти стори добро.
8 Защото [ж]си избавилъ душж-тж ми отъ смърть,
Очи-тѣ ми отъ сьлзы,
Нозѣ-тѣ ми отъ попълзновеніе.
9 Ще ходіж прѣдъ Господа
[з]Въ земіж-тж на живы-тѣ.

(По Слав. 115.)

10 (1) [и]Повѣровахъ, за то говорихъ:
Азъ бѣхъ много оскърбенъ.
11 (2) Азъ [і]рѣкохъ въ смаюваніе-то си:
[к]Всякой человѣкъ е лъжливъ.
12 (3) Що да въздамъ Господу,
За всичкы-тѣ му благодѣянія къмъ мене?
13 (4) Ще земж чашж-тж на спасеніе-то,
И ще призовж име-то Господне.
14 (5) [л]Обричанія-та си ще отдамъ Господу
Сега прѣдъ всичкы-тѣ му людіе.
15 (6) [м]Многоцѣнна е прѣдъ Господа
Смърть-та на прѣподобны-тѣ му.
16 (7) Ей, Господи! защото сьмь твой рабъ:
[н]Рабъ твой сьмь азъ, [о]сынъ на твоіж-тж рабыніж:
Ты си развързалъ узы-тѣ ми.
17 (8) Тебѣ [п]ще пожрж жъртвж на хвалж,
И име-то Господне ще призовж.
18 (9) [р]Обричанія-та си ще отдамъ Господу,
Сега прѣдъ всичкы-тѣ негови людіе,
19 (10) [с]Въ дворове-тѣ на домъ-тъ Господенъ,
Всрѣдъ тебе, Іерусалиме. Аллилуія.

ПСАЛОМЪ 117. (по Слав. 116.)

1 [а]Хвалѣте Господа, всичкы народи:
Славословѣте го, всичкы племена:
2 Защото милость-та му е голѣма върху насъ;
И [б]истина-та Господня е въ вѣкъ. Аллилуія.

ПСАЛОМЪ 118. (по Слав. 117.)

1 [а]Славѣте Господа, защото е благъ,
Защото милость-та му е въ вѣкъ.
2 [б]Да рече сега Израиль,
Че милость-та му е въ вѣкъ.
3 Да рече сега Аароновъ-тъ домъ,
Че милость-та му е въ вѣкъ.
4 Да рекжтъ сега които ся боятъ отъ Господа,
Че милость-та му е въ вѣкъ.

б Псал. 42; 3, 10. 79; 10. Іоил. 2; 17.
в 1 Лѣт. 16; 26. Псал. 135; 6. Дан. 4; 35.
г Втор. 4; 28. Псал. 135; 15, 16, 17. Іер. 10; 3 и др.
д Псал. 135; 18. Иса. 44; 9, 10, 11. Іона 2; 9. Авв. 2; 18, 19.
е Вижь Псал. 118. 2, 3, 4. 135; 19, 20.
ж Псал. 33; 20. Прит. 30; 5.
з Псал. 128; 1, 4.
и Быт. 14; 19.
і Быт. 1; 1. Псал. 96; 5.
к Псал. 6; 5. 88; 10, 11, 12. Иса. 38; 18.
л Псал. 113; 2. Дан. 2; 20.

116

а Псал. 18; 1.
б Псал. 18; 4, 5, 6.
в Псал. 103; 8.
г Езд. 9; 15. Неем. 9; 8. Псал. 119; 137. 145; 17.
д Іер. 6; 16. Мат. 11; 29.
е Псал. 13; 6. 119; 17.
ж Псал. 56; 13.
з Псал. 27; 13.
и 2 Кор. 4; 13.
і Псал. 31; 22.
к Рим. 3; 4.
л Ст. 18. Псал. 22; 25. Іон. 2; 10.
м Псал. 72; 14
н Псал. 119; 125. 143; 12.
о Псал. 86; 16.
п Лев. 7; 12. Псал. 50; 14. 107; 22.
р Ст. 14.
с Псал. 96; 8. 100; 4. 135; 2.

117

а Рим. 15; 11.
б Псал. 100; 5.

118

а 1 Лѣт. 16; 8, 34. Псал. 106; 1. 107; 1. 136: 1.
б Вижь Псал. 115; 9 и др.

5 [в]Въ скърбь призвахъ Господа:
Господь мя послуша, и [г]даде ширинѫ.
6 [д]Господь ми е *помощникъ*: нѣма да ся уплашѫ:
Що може да ми стори человѣкъ?
7 [е]Господь е отъ къмъ мене между помощницы-тѣ ми:
И [ж]азъ ще видѭ *паденіе-то* на непріятели-тѣ си.
8 [з]По добрѣ да ся надѣе нѣкой на Господа,
А не да уповае на человѣка.
9 [и]По добрѣ да ся надѣе нѣкой на Господа,
А не да уповае на князове.
10 Всичкы-тѣ народи мя обыколихѫ:
Но съ име-то Господне ще гы истрѣбѭ.
11 [і]Обыколихѫ мя, ей, обыколихѫ мя отъ всякѫдѣ:
Но съ име-то Господне ще гы истрѣбѭ.
12 Обыколихѫ мя [к]като пчелы:
Загаснѫхѫ [л]като огнь отъ трьніе:
Защото съ име-то Господне ще гы истрѣбѭ.
13 [м]Ты мя тласнѫ силно за да паднѫ:
Но Господь ми помогнѫ.
14 Сила моя и пѣніе мое е Господь,
И станѫ ми спасеніе.
15 Гласъ на радость и на спасеніе е въ кѫщы-тѣ на праведны-тѣ:
Десница-та Господня прави силны дѣла.
16 [н]Десница-та Господня ся възнесе:
Десница-та Господня прави силны дѣла.
17 [о]Нѣма да умрѫ, но ще бѫдѫ живъ,
И [п]ще расказвамъ дѣла-та Господни.
18 [р]Жестоко мя наказа Господь,
Но на смьрть мя не прѣдаде.
19 [с]Отворѣте ми врата-та на правдѫ-тѫ:
Ще влѣзѫ въ тѣхъ, *и* ще прославѭ Господа.
20 [т]Тѣ сѫ Господни-тѣ врата:
[у]Праведни-тѣ ще влѣзѫтъ въ тѣхъ.
21 Ще тя славословѭ, защото си [ф]мя послушалъ,
И [х]станѫлъ си ми спасеніе.
22 [ц]Камыкъ-тъ, *който* отхвьрлихѫ зидари-тѣ,
Той станѫ глава на ѫгълъ.
23 Отъ Господа станѫ това,
И чудно е въ наши-тѣ очи.
24 Тойзи е день-тъ, *когото* е Господь направилъ:
Да ся зарадувамы, и да ся развеселимъ въ него.
25 О Господи! спаси, молѭ ся:
О Господи! благопоспѣши, молѭ ся.
26 [ч]Благословенъ който иде въ име-то Господне:
Благословихмы вы отъ домъ-тъ Господенъ.
27 Господь е Богъ, и [ш]показа ни видѣло:
Приведѣте жьртвѫ-тѫ вързанѫ съ вѫжета
До рогове-тѣ на олтарь-тъ.
28 Ты си Богъ мой и ще тя славѭ:
[щ]Боже мой, ще тя възвышавамъ.
29 [ъ]Славѣте Господа, защото е благъ,
Защото милость-та му е въ вѣкъ.

ПСАЛОМЪ 119. (по Слав. 118.)

Алефъ.

1 Блажени които сѫ непорочни въ пѫть-тъ *си*:
[а]Които ходятъ въ законъ-тъ на Господа.
2 Блажени които пазятъ свидѣтелства-та му,
И търсятъ го съсъ все сьрдце.
3 Наистинѫ тѣ [б]не правятъ беззаконіе:
Ходятъ въ пѫтища-та му.
4 Ты си заповѣдалъ
Да ся съхраняватъ прилѣжно завѣщанія-та ти.
5 Дано ся оправятъ пѫтища-та ми,
За да съхранявамъ твои-тѣ повелѣнія!
6 Тогазь [в]нѣма да ся посрамѭ,
Когато погледнѫ къмъ всичкы-тѣ твои заповѣди.
7 [г]Ще тя славѭ съ незлобіе сьрдечно,
Когато научѫ сѫдове-тѣ на правдѫ-тѫ ти.
8 Повелѣнія-та ти ще съхранявамъ:
Не дѣй мя оставя съвсѣмъ.

Бетъ.

9 Какъ младый-тъ ще очисти пѫть-тъ си?
Като *го* пази споредъ слово-то ти.
10 Съсъ все сьрдце [д]тя потърсихъ;
[е]Не дѣй мя оставя да заблудѭ отъ заповѣди-тѣ ти.
11 [ж]Въ сьрдце-то си упазихъ твое-то слово,
За да ти не съгрѣшавамъ.
12 Благословенъ си, Господи:
[з]Научи мя повелѣнія-та си.
13 Съ устны-тѣ си [и]расказахъ
Всичкы-тѣ сѫдове на уста-та ти.
14 Въ пѫть-тъ на твои-тѣ свидѣтелства ся развеселихъ,
Като за всичко-то богатство.
15 [і]Въ завѣщанія-та ти ще ся поучавамъ,
И ще гледамъ твои-тѣ пѫтища.
16 [к]Въ повелѣнія-та ти ще ся наслаждавамъ:
Не щѫ да забравѭ твое-то слово.

Гымелъ.

17 [л]Стори добро на рабъ-тъ си: за да живѣѭ,
И да упазѭ слово-то ти.

в Псал. 120; 1.
г Псал. 18; 19.
д Псал. 27; 1. 56; 4, 11. 146; 5. Иса. 51; 12. Евр. 13; 6.
е Псал. 54; 4.
ж Псал. 59; 10.
з Псал. 40; 4. 62; 8, 9. Іер. 17; 5, 7.
и Псал. 146; 3.
і Псал. 88; 17.
к Втор. 1; 44.
л Екк. 7; 6. Наум. 1; 10.
м Исх. 15; 2. Иса. 12; 2.
н Исх. 15; 6.
о Псал. 6; 5. Авв. 1; 12.
п Псал. 73; 28.
р 2 Кор. 6; 9.
с Иса. 26; 2.
т Псал 24; 7.
у Иса. 35; 8. Отк. 21; 27. 22; 14, 15.
ф Псал. 116; 1.
х Ст. 14.
ц Мат. 21; 42. Мар. 12; 10. Лук. 20; 17. Дѣян. 4; 11. Еф. 2; 20. 1 Пет. 2; 4, 7.
ч Мат. 21; 9. 23; 39. Мар. 11; 9. Лук. 19; 38. Вижь Зах. 4; 7.
ш Есо. 8; 16. 1 Пет. 2; 9.
щ Исх. 15; 2. Иса. 25; 1.
ъ Ст. 1.

119

а Псал. 128; 1.
б 1 Іоан. 3; 9. 5; 18.
в Іов. 22; 26. 1 Іоан. 2; 28.
г Ст. 171.
д 2 Лѣт. 15; 15.
е Ст. 21, 118.
ж Псал. 37; 31. Лук. 2; 19, 51.
з Ст. 26, 33, 64, 68, 108, 124, 135. Псал. 25; 4.
и Псал. 34; 11.
і Псал. 1; 2. Ст. 23, 48, 78.
к Псал. 1; 2. Ст. 35, 47, 70, 77.
л Псал. 116; 7.

18 Отвори очи-тѣ ми,
И ще гледамъ чудеса-та на твой-тъ законъ.
19 [м]Пришлецъ сьмь азъ на земѭ-тѫ:
Не скрывай отъ мене заповѣди-тѣ си.
20 [н]Душа-та ми ся изнурява отъ желаніе-то
Което имамъ всякога къмъ твои-тѣ сѫдбы.
21 Ты си запрѣтилъ на проклѣты-тѣ горделивы,
[о]Които ся уклоняватъ отъ твои-тѣ заповѣди.
22 [п]Дигни отъ мене укоръ и прѣзрѣніе:
Защото упазихъ твои-тѣ свидѣтелства.
23 Князове наистинѫ сѣднѫхѫ и говорехѫ противъ мене:
Но [р]слуга-та ти ся поучаваше въ твои-тѣ повелѣнія:
24 [с]Твои-тѣ свидѣтелства наистинѫ сѫ наслажденіе мое,
И съвѣтници мои.

Далеѳъ.

25 [т]Душа-та ми ся залѣпи за пръсть-тѫ:
[у]Оживи мя споредъ слово-то си.
26 Явихъ пѫтища-та си, и послушалъ си мя:
[ф]Научи мя на повелѣнія-та си.
27 Направи мя да разумѣвамъ пѫть-тъ на твои-тѣ завѣщанія,
И [х]ще ся поучавамъ въ твои-тѣ чудеса.
28 [ц]Душа-та ми тае отъ скърбь:
Утвърди мя споредъ слово-то си.
29 Отдалечи отъ мене пѫть-тъ на лъжѫ-тѫ,
И дарувай ми законъ-тъ си.
30 Пѫть-тъ на истинѫ-тѫ избрахъ:
Прѣдъ очи-тѣ си турихъ твои-тѣ сѫдбы.
31 Прилѣпихъ ся при твои-тѣ свидѣтелства:
Господи, да мя не посрамишь.
32 По пѫть-тъ на твои-тѣ заповѣди ще тичамъ,
[ч]Когато разширишь сърдце-то ми.

Хе.

33 [ш]Покажи ми, Господи, пѫть-тъ на твои-тѣ повелѣнія,
И ще го съхранявамъ [щ]до край.
34 [ъ]Вразуми мя, и ще съхранявамъ законъ-тъ ти:
Ей, ще го пазѭ съсъ все сърдце.
35 Настави мя въ пѫть-тъ на твои-тѣ заповѣди:
Защото [ы]ся веселѭ въ него.
36 Приклони сърдце-то ми къмъ твои-тѣ свидѣтелства,
А [ь]не къмъ лихоимство.
37 [ѣ]Отвърни очи-тѣ ми [ю]да не гледатъ суетѫ:
[я]Оживи мя въ пѫть-тъ си.
38 [ѫ]Утвърди слово-то си къмъ рабъ-тъ си,
Който ся е прѣдалъ на твой-тъ страхъ.
39 Отнеми укоръ-тъ ми, отъ който ся боѭ:
Защото твои-тѣ сѫдбы сѫ добры.
40 Ето, [ѩ]твои-тѣ завѣщанія пожелахъ,
[а]Оживи мя чрѣзъ правдѫ-тѫ си.

Вавъ.

41 И [б]да дойде върху мене, Господи, твоя-та милость,
Твое-то спасеніе, споредъ слово-то ти.
42 Тогазъ ще дамъ отвѣтъ на оногозъ който мя укорява:
Защото азъ ся надѣѭ на твое-то слово.
43 И не отнемай съвсѣмъ отъ уста-та ми слово-то на истинѫ-тѫ:
Защото ся надѣяхъ на твои-тѣ сѫдбы.
44 И ще съхранявамъ твой-тъ законъ винѫгы,
Въ вѣкъ вѣка.
45 И ще ходѭ на широко:
Защото потърсихъ твои-тѣ завѣщанія.
46 И [в]ще говорѭ за свидѣтелства-та ти прѣдъ царіе,
И нѣма да ся посрамѭ.
47 И [г]ще ся наслаждавамъ въ твои-тѣ заповѣди,
Които възлюбихъ.
48 И ще повдигамъ рѫцѣ-тѣ си къмъ твои-тѣ заповѣди, които възлюбихъ:
И [д]ще ся поучавамъ въ повелѣнія-та ти.

Заинъ.

49 Помени слово-то къмъ рабъ-тъ си,
На което си [е]мя направилъ да уповаѭ.
50 Това е мое-то [ж]утѣшеніе въ скърбь-тѫ ми,
Че твое-то слово мя оживи.
51 Горди-тѣ [з]ми ся подсмивахѫ много:
Но азъ [и]не ся уклонихъ отъ твой-тъ законъ.
52 Поменѫхъ, Господи, твои-тѣ отъ старо врѣме сѫдбы,
И утѣшихъ ся.
53 [і]Ужасъ мя обзѣ, по причинѫ на нечестивы-тѣ,
Които оставятъ твой-тъ законъ.
54 Твои-тѣ повелѣнія ми станѫхѫ пѣснь
Въ домъ-тъ на странство-то ми.
55 [к]Нощя поменѫхъ, Господи, име-то ти,
И упазихъ законъ-тъ ти.
56 То ми станѫ,
Защото упазихъ завѣщанія-та ти.

Хеѳъ.

57 Господи, [л]ты си мой дѣлъ:
Рѣкохъ да упазѭ твои-тѣ думы.
58 Потърсихъ лице-то ти съсъ все сърдце:
Помилуй мя [м]споредъ слово-то си.
59 [н]Размыслихъ пѫтища-та си,

м Быт. 47; 9. 1 Лѣт. 29; 15. Псал. 39; 12. 2 Кор 5; 6. Евр. 11; 13.
н Псал. 42; 1, 2. 63; 1. 84; 2. Ст. 40, 131.
о Ст. 10, 110, 118.
п Псал. 39; 8.
р Ст. 15
с Ст. 77, 92.
т Псал. 44; 25.
у Ст. 40. Псал. 143; 11.
ф Ст. 12. Псал. 25; 4. 27; 11. 86; 11.
х Псал. 145; 5, 6.
ц Псал. 107; 26.
ч 3 Цар. 4; 29. Иса. 60; 5. 2 Кор. 6; 11.
ш Ст. 12.
щ Ст. 112. Мат. 10; 22. Отк. 2; 26.
ъ Ст. 73. Прит. 2; 6. Iак. 1; 5.
ы Ст. 16.
ь Iез. 33; 31. Мар. 7; 21, 22. Лук. 12; 15. 1 Тим. 6; 10. Евр. 13; 5.
ѣ Иса. 33; 15.
ю Прит. 23; 5.
я Ст 40.
ѫ 2 Цар. 7; 25.
ѩ Ст. 20.
а Ст. 25, 37, 88, 107, 149, 156, 159.
б Псал. 106; 4. Ст. 77.
в Псал. 138; 1. Мат. 10; 18, 19. Дѣян. 26; 1, 2.
г Ст. 16.
д Ст. 15.
е Ст. 74, 81, 147.
ж Рим. 15; 4.
з Iер. 20; 7.
и Iов. 23; 11. Псал. 44; 18. Ст. 157.
і Езд. 9; 3.
к Псал. 63; 6.
л Псал. 16; 5. Iер. 10; 16. Плач. 3; 24.
м Ст. 41.
н Лук. 15; 17, 18.

И обърнжхъ нозѣ-тѣ си къмъ твои-тѣ свидѣтелства.
60 Побързахъ, и не ся забавихъ
Да упазіж твои-тѣ заповѣди.
61 Четы отъ нечестивы-тѣ мя обыколихж:
Но азъ не забравихъ твой-тъ законъ.
62 [о]По срѣднощь ставамъ за да тя славіж
За сждбы-тѣ на твоіж-тж правдж.
63 Азъ сьмь съдружникъ на всичкы-тѣ
Които ти ся боятъ и пазятъ твои-тѣ завѣщанія.
64 [п]Господи, земя-та е пълна съ твоіж-тж милость:
[р]Научи мя на твои-тѣ повелѣнія.

Тефъ.

65 Господи, ты си направилъ добро на рабъ-тъ си,
Споредъ слово-то си.
66 Научи мя на добро разсжжденіе и знаніе:
Защото азъ повѣровахъ въ твои-тѣ заповѣди.
67 [с]Прѣди да ся наскърбіж, азъ бѣхъ заблудилъ:
Но сега вардіж твое-то слово.
68 Ты [т]си благъ и благодѣтеленъ:
[у]Научи мя на твои-тѣ повелѣнія.
69 Горди-тѣ [ф]сплетохж противъ мене лъжж:
Но азъ съсъ все сьрдце ще пазіж твои-тѣ завѣщанія.
70 [х]Сърдце-то имъ надебелѣ като тлъстина:
Но азъ [ц]ся наслаждавамъ въ законъ-тъ ти.
71 [ч]Добрѣ ми станж че ся наскърбихъ,
За да научж повелѣнія-та ти.
72 [ш]Законъ-тъ на уста-та ти е за мене по добръ
Отъ тысящы злато и сребро.

Іодъ.

73 [щ]Твои-тѣ ржцѣ мя направихж, и създадохж:
[ъ]Вразуми мя, и ще научж заповѣди-тѣ ти.
74 [ы]Които ти ся боятъ ще мя видятъ и ще ся зарадуватъ,
Защото [ь]на слово-то ти уповахъ.
75 Познавамъ, Господи, че твои-тѣ сждбы сж правда,
И ты *по* [ѣ]вѣрность си мя наскърбилъ.
76 Твоя-та милость нека ми бжде утѣшеніе
Споредъ слово-то ти къмъ твой-тъ рабъ.
77 [ю]Да дойде върхъ мене милосердіе-то ти, за да бждж живъ:
Защото [я]твой-тъ законъ е наслажденіе мое.
78 [ѧ]Да ся постыдятъ горди-тѣ, защото [ѩ]безъ причинж сж мя обидѣли:
Но [а]азъ ще ся поучавамъ въ твои-тѣ завѣщанія.
79 Да ся върнжтъ при мене онѣзи които ти ся боятъ,
И които познаватъ твои-тѣ свидѣтелства.
80 Нека бжде сьрдце-то ми чисто въ повелѣнія-та ти,
За да ся не посраміж.

Кафъ.

81 [б]Прѣмира душа-та ми за твое-то спасеніе:
[в]На твое-то слово ся надѣіж.
82 [г]Очи-тѣ ми изнемощѣхж за слово-то ти,
И говоріж: Кога ще мя утѣшишь?
83 Защото [д]станжхъ като мѣхъ въ дымъ:
Но твои-тѣ повелѣнія не забравихъ.
84 [е]Колко сж дни-тѣ на твой-тъ рабъ?
[ж]Кога ще направишь сждъ противъ гонители-тѣ ми?
85 [з]Горди-тѣ ископахж за мене ямы,
Противъ твой-тъ законъ.
86 Всичкы-тѣ твои заповѣди сж истина:
[и]Неправедно [і]мя гонятъ: помогни ми.
87 Безъ малко щѣхж мя погуби на земіж-тж:
Но азъ не оставихъ твои-тѣ завѣщанія.
88 [к]Оживи мя споредъ милость-тж си:
И ще упазіж свидѣтелство-то на твои-тѣ уста.

Ламедъ.

89 [л]Въ вѣкъ, Господи,
Твое-то слово е утвърдено на небе-то:
90 Истина-та ти е въ родъ и родъ:
Основалъ си земіж-тж, и тя стои.
91 [м]Споредъ твои-тѣ постановленія стоятъ до днесь,
Защото всичкы сж твои раби.
92 [н]Ако не бѣше ми твой-тъ законъ наслажденіе,
То азъ бы погынжлъ въ оскърбеніе-то си.
93 Въ вѣкъ нѣма да забравіж твои-тѣ завѣщанія,
Защото въ тѣхъ си мя оживилъ.
94 Твой сьмь азъ: спаси мя;
Защото потърсихъ завѣщанія-та ти.
95 Нечестиви-тѣ мя очакувахж за да мя погубятъ:
Но азъ ще внимаіж въ твои-тѣ свидѣтелства.
96 [о]На всякo съвьршенство видѣхъ прѣдѣлъ:
Твоя-та заповѣдь е много широка.

Мемъ.

97 Колко обычамъ азъ законъ-тъ ти:

о Дѣян. 16; 25.
п Псал. 83; 5.
р Ст. 12, 26.
с Ст. 71. Іер. 31; 18, 19. Евр. 12, 11.
т Псал. 106; 1. 107; 1. Мат. 19; 17.
у Ст. 12, 26.
ф Іов. 13; 4. Псал. 109; 2.
х Псал. 17; 10. Исаі. 6; 10. Дѣян. 28; 27.
ц Ст. 35.
ч Ст. 67; Евр. 12; 10, 11.
ш Ст. 127. Псал. 19; 10. Прит. 8; 10, 11, 19.
щ Іов 10; 8. Псал. 100; 3. 138; 8. 139; 14.
ъ Ст. 34, 144.
ы Псал 34; 2.
ь Ст. 49, 147.
ѣ Евр. 12; 10.
ю Ст. 41.
я Ст. 24, 47, 174.
ѧ Псал. 25; 3.
ѩ Ст. 86.
а Ст. 23.
б Псал. 73; 26. 84; 2.
в Ст. 74, 114.
г Ст. 123. Псал. 69; 3.
д Іов. 30; 30.
е Псал. 39; 4.
ж Отк. 6; 10.
з Псал. 35; 7. Прит. 16; 27.
и Псал. 35; 19. 38; 19.
і Ст. 78.
к Ст. 40.
л Псал. 89; 2. Мат. 24; 34, 35. 1 Пет. 1; 25.
м Іер. 33; 25.
н Ст. 24.
о Мат. 5; 18. 24; 35.

[п] Весь день е той поученіе мое.
98 По [р] мудръ отъ непріятели-тѣ ми сѫ мя направили твои-тѣ заповѣди,
Защото тѣ сѫ всякога съ мене.
99 По разуменъ сьмь отъ всичкы които мя учатъ:
Защото твои-тѣ [с] свидѣтелства сѫ поученіе мое.
100 [т] По разуменъ сьмь отъ стары-тѣ,
Защото упазихъ твои-тѣ завѣщанія.
101 [у] Отъ всякой лукавъ пѫть възбранихъ нозѣ-тѣ си,
За да упазіѭ твое-то слово.
102 Отъ сѫдбы-тѣ ти не ся уклонихъ:
Защото ты си мя научилъ.
103 [ф] Колко е сладко въ гъртань-тъ ми твое-то слово!
По *сладко* отъ медъ въ уста-та ми.
104 Отъ завѣщанія-та ти станѫхъ разуменъ:
За то [х] възненавидѣхъ всякой лъжливъ пѫть.

Нунъ.

105 [ц] Твое-то слово е свѣтилникъ на нозѣ-тѣ ми,
И видѣлина на пѫтекѫ-тѫ ми.
106 [ч] Заклѣхъ ся, и ще постоянствувамъ,
Да пазіѭ праведны-тѣ твои сѫдбы.
107 Много сьмь оскърбенъ:
Господи, [ш] съживи мя споредъ слово-то си.
108 Господи, [щ] самоволны-тѣ приношенія на уста-та ми нека ти бѫдѫтъ угодны:
И [ъ] научи мя на сѫдбы-тѣ си.
109 [ы] Душа-та ми е всякога въ бѣдѫ:
Но законъ-тъ ти не забравихъ.
110 [ь] Нечестиви-тѣ поставихѫ сѣть за мене:
[ѣ] Но азъ ся не уклонихъ отъ твои-тѣ завѣщанія.
111 [ю] Свидѣтелства-та ти наслѣдовахъ въ вѣкъ:
Защото [я] тѣ сѫ радость на сьрдце-то ми.
112 Прѣклонихъ сьрдце-то си за да правіѭ повелѣнія-та ти
Всякога [ж] до край.

Самехъ.

113 Възненавидѣхъ двоеумны-тѣ,
А законъ-тъ ти възлюбихъ.
114 [іж] Ты си покровъ мой и щитъ мой:
[а] На твое-то слово ся надѣіѭ.
115 [б] Отдалечѣте ся отъ мене, лукави:
Защото ще съхранявамъ заповѣди-тѣ на Бога моего.
116 Подтвърждавай мя споредъ слово-то си, и ще бѫдѫ живъ:
И [в] да мя не посрамишь въ надеждѫ-тѫ ми.
117 Подтвърждавай мя, и ще ся спасѫ:
И ще внимаѭ вынѫгы въ твои-тѣ повелѣнія.
118 Ты си унищожилъ [г] всичкы които ся уклоняватъ отъ твои-тѣ повелѣнія:
Защото е суетна измама-та имъ.
119 [д] * Считашь като шлакъ всичкы-тѣ лукавы на земіѭ-тѫ:
За това възлюбихъ твои-тѣ свидѣтелства.
120 [е] Настрѫхнѫ снага-та ми отъ страхъ-тъ ти,
И отъ сѫдбы-тѣ ти ся уплашихъ.

Аинъ.

121 Направихъ сѫдъ и правдѫ:
Да мя не прѣдадешь на онѣзи които мя угнѣтяватъ.
122 [ж] Стани порѫчникъ на рабъ-тъ си за добро:
Да мя не угнѣтяватъ горди-тѣ.
123 [з] Очи-тѣ ми изнемощѣхѫ за спасеніе-то ти,
И за слово-то на твоіѫ-тѫ правдѫ.
124 Направи съ рабъ-тъ си споредъ милость-тѫ си,
[и] И научи мя на повелѣнія-та си.
125 [і] Твой рабъ сьмь азъ: вразуми мя,
И ще познаіѭ твои-тѣ свидѣтелства.
126 Врѣме е да подѣйствува Господь:
Развалихѫ законъ-тъ ти.
127 За това [к] възлюбихъ твои-тѣ заповѣди
Повече отъ злато, и отъ чисто злато.
128 За това познахъ че сѫ правы всичкы-тѣ *твои* завѣщанія за всяко *нѣщо*.
[л] Възненавидѣхъ всякой пѫть на лъжѫ-тѫ.

Пе.

129 Чудны сѫ твои-тѣ свидѣтелства:
За това гы пази душа-та ми.
130 Явяваніе-то на твое-то слово просвѣщава:
[м] Вразумява просты-тѣ.
131 Отворихъ уста-та си, и въздъхнѫхъ:
Защото [н] пожелахъ твои-тѣ заповѣди.
132 [о] Погледни върху мене, и помилуй мя;
[п] Както правишь на онѣзи които обичатъ твое-то име.
133 [р] Утвьрди стѫпкы-тѣ ми въ слово-то си:
И [с] да мя не обладае никое беззаконіе.
134 [т] Избави мя отъ человѣческы насилія,
И ще съхранявамъ твои-тѣ завѣщанія.
135 [у] Направи да просвѣтне лице-то ти върху рабъ-тъ ти,
И [ф] научи мя на повелѣнія-та си.
136 [х] Водны утокы текѫтъ изъ очи-тѣ ми,
Понеже не ся съхранява твой-тъ законъ.

п Псал. 1; 2.
р Втор. 4; 6, 8.
с 2 Тим. 3; 15.
т Іов. 32; 7, 8, 9.
у Прит. 1; 15.
ф Псал. 19; 10. Прит. 8; 11.
х Ст. 128.
ц Прит. 6; 23.
ч Неем. 10; 29.
ш Ст. 88.
щ Осія 14; 2. Евр. 13; 15.
ъ Ст. 12, 26.
ы Іов. 13; 14.
ь Псал. 140; 5. 141; 9.
ѣ Ст. 10, 21.
ю Втор. 33; 4.
я Ст. 77, 92, 174.
ж Ст. 33.
іж Псал. 32; 7. 91; 1.
а Ст. 81.
б Псал. 6; 8. 139; 19. Мат. 7; 23.
в Псал. 25; 2. Рим. 5; 5. 9; 33. 10; 11.
г Ст. 21.
д Іез. 22; 18.
* *Илв.* Исхвърляшь
е Авв. 3; 16.
ж Евр. 7; 22.
з Ст. 81, 82.
и Ст. 12.
і Псал. 116; 16.
к Ст. 72. Псал. 19; 10. Прит. 8; 11.
л Ст. 104.
м Псал. 19; 7. Прит. 1; 4.
н Ст. 20.
о Псал. 106; 4.
п 2 Сол. 1; 6, 7.
р Псал. 17; 5.
с Псал. 19; 13. Рим. 6; 12.
т Лук. 1; 74.
у Псал. 4; 6.
ф Ст. 12, 25.
х Іер. 9; 1. 14; 17. Виж Іез. 9; 4.

Цаде.

137 [ц]Праведенъ си ты, Господи.
И правы сѫ твои-тѣ сѫдбы.
138 [ч]Твои-тѣ свидѣтелства, *които си* завѣщалъ,
Сѫ правда и прѣвъсходна истина.
139 [ш]Моя-та ревность мя изѣде,
Защото непріятели-тѣ ми забравихѫ твои-тѣ думы.
140 [щ]Твое-то слово е съвсѣмъ чисто:
И рабъ-тъ ти го обича.
141 Малъкъ сьмь и унищоженъ:
Но твои-тѣ завѣщанія не сьмь забравилъ.
142 Твоя-та правда е правда вѣчна,
И [в]законъ-тъ ти е истина.
143 Скърби и утѣсненія мя намѣрихѫ:
Заповѣди-тѣ ти сѫ [ы]наслажденіе-то ми.
144 Твои-тѣ свидѣтелства сѫ правда въ вѣкъ:
[ь]Вразуми мя, и ще бѫдѫ живъ.

Кофъ.

145 Выкнѫхъ съсъ все сърдце:
Послушай мя, Господи, *и* ще упазіѭ повелѣнія-та ти.
146 Выкнѫхъ къмъ тебе:
Спаси мя, и ще упазіѭ свидѣтелства-*та* ти.
147 [ѣ]Прѣдварихъ зорѫ-тѫ, и выкнѫхъ:
[ю]На твое-то слово уповахъ.
148 [я]Очи-тѣ ми прѣдварятъ нощны-тѣ стражы,
За да ся поучавамъ въ твое-то слово.
149 Чуй гласъ-тъ ми споредъ милость-тѫ си:
[ж]Оживи мя, Господи, споредъ сѫдбѫ-тѫ си.
150 Приближихѫ онѣзи които слѣдуватъ лукавство-то:
Тѣ ся уклонихѫ отъ законъ-тъ ти.
151 Ты [ѩ]си близу, Господи,
[а]И всичкы-тѣ твои заповѣди сѫ истина.
152 Отколѣ познахъ отъ твои-тѣ свидѣтелства
Че [б]си гы основалъ въ вѣкъ.

Решъ.

153 [в]Виждь скърбь-тѫ ми, и избави мя:
Защото не сьмь забравилъ законъ-тъ ти.
154 [г]Отсѫди сѫдбѫ-тѫ ми, и искупи мя:
[д]Оживи мя споредъ слово-то си.
155 [е]Далечь е отъ нечестивы-тѣ спасеніе-то:
Защото тѣ не търсятъ твои-тѣ повелѣнія.
156 Голѣмо е твое-то милосердіе, Господи:
[ж]Оживи мя споредъ правосѫдіе-то си.
157 Множина сѫ които мя гонятъ, и мя оскърбяватъ:
Но [з]азъ ся не уклонихъ отъ свидѣтелства-та ти.
158 Видѣхъ прѣстѫпницы-тѣ, и [и]ся погнусихъ:
Защото не упазихѫ твое-то слово.
159 Виждь колко обичамъ азъ твои-тѣ завѣщанія:
Господи, [і]оживи мя споредъ милость-тѫ си.
160 Глава на твое-то слово е истина-та;
И въ вѣкъ *прѣбываіѫтъ* всичкы-тѣ сѫдбы на правдѫ-тѫ ти.

Шинъ.

161 [к]Князове мя погнахѫ *безъ* причинѫ:
Но сърдце-то ми трепери отъ слово-то ти.
162 Азъ ся радувамъ на твое-то слово,
Както онзи който намѣрва много корысти.
163 Ненавиждамъ и мразіѭ лъжѫ-тѫ:
Законъ-тъ ти обичамъ.
164 Седмь пѫти на день тя хваліѭ,
За сѫдбы-тѣ на твоіѫ-тѫ правдѫ.
165 [л]Много миръ иматъ онѣзи които обичатъ твой-тъ законъ:
И нѣма за тѣхъ прѣпъваніе.
166 [м]Уповахъ на твое-то спасеніе, Господи:
И направихъ твои-тѣ заповѣди.
167 Упази душа-та ми твои-тѣ свидѣтелства:
И възлюбихъ гы твърдѣ много.
168 Упазихъ твои-тѣ завѣщанія, и твои-тѣ свидѣтелства:
Защото [н]всичкы-тѣ ми пѫтища сѫ прѣдъ тебе.

Тавъ.

169 Да приближи выканіе-то ми прѣдъ тебе, Господи:
[о]Вразуми мя споредъ слово-то си.
170 Да дойде моленіе-то ми прѣдъ тебе:
Избави мя споредъ слово-то си.
171 [п]Устны-тѣ ми ще произнесѫтъ пѣніе,
Когато мя научишь на повелѣнія-та си.
172 Языкъ-тъ ми ще говори слово-то ти:
Защото всичкы-тѣ твои заповѣди сѫ правда.
173 Да бѫде рѫка-та ти помощь на мене:
Защото [р]азъ избрахъ твои-тѣ завѣщанія.
174 [с]Пожелахъ твое-то спасеніе, Господи:
И [т]законъ-тъ ти е наслажденіе мое.
175 Да живѣе душа-та ми и да тя хвали:
И сѫдбы-тѣ ти да ми помагатъ.
176 [у]Скытàхъ ся като изгубена овца: потърси рабъ-тъ си:
Защото не забравихъ твои-тѣ заповѣди.

[ц] Кад. 9; 15. Неем. 9; 33. Іер. 12; 1. Дан. 9; 7.
[ч] Псал. 19; 7, 8, 9.
[ш] Псал. 69; 9. Іоан. 2; 17.
[щ] Псал. 12; 6. 18; 30. 19; 8. Прит. 30; 5.
[в] Ст. 151; Псал. 19; 9. Іоан. 17; 17.
[ы] Ст. 77.
[ь] Ст. 34, 73, 169.
[ѣ] Псал. 5; 3. 88; 13. 130; 6.
[ю] Ст. 74.
[я] Псал. 63; 1, 6.
[ж] Ст. 40, 154.
[ѩ] Псал. 145; 18.
[а] Ст. 142.
[б] Лук. 21; 33.
[в] Плач. 5; 1.
[г] 1 Цар. 24; 15. Псал. 35; 1. Мих. 7; 9.
[д] Ст. 40.
[е] Іов. 5; 4.
[ж] Ст. 149.
[з] Псал. 44; 18. Ст. 51.
[и] Ст. 136. Іез. 9; 4.
[і] Ст. 88.
[к] 1 Цар. 24; 11, 14. 26; 18. Ст. 23.
[л] Прит. 3; 2. Иса. 32; 17.
[м] Бит. 49; 18. Ст. 174.
[н] Прит. 5; 21.
[о] Ст. 144.
[п] Ст. 7.
[р] Іис. Нав. 24; 22. Прит. 1; 29. Лук. 10; 42.
[с] Ст. 166.
[т] Ст. 16, 24, 47, 77, 111.
[у] Иса. 53; 6. Лук. 15; 4 и др. 1 Пет. 2; 25.

ПСАЛОМЪ 120. (по Слав. 119.)

Пѣснь на степени-тѣ.

1 [а]Къмъ Господа выкнѫхъ въ скърбь-тѫ си,
И той мя послуша.
2 Господи, избави душѫ-тѫ ми отъ лъжливы устны,
И отъ льстивъ языкъ.
3 Що ще ти даде, или що ще ти притури,
Льстивый язычe?
4 Изострены-тѣ стрѣлы на силный-тъ,
Съ вѫглища отъ смерчіе.
5 Увы мнѣ, защото странствувамъ [б]въ Мосохъ,
[в]Живѣѭ въ Кыдарскы-тѣ шатры.
6 Много врѣме живѣ душа-та ми
Съ онѣзи които мразятъ миръ.
7 Азъ *обичамъ* миръ: но когато говорѭ,
Тѣ *ся готвятъ* за бой.

ПСАЛОМЪ 121. (по Слав. 120.)

Пѣснь на степени-тѣ.

1 Възвождамъ очи-тѣ си къмъ горы-тѣ,
Отъ дѣто ще дойде помощь-та ми.
2 [а]Помощь-та ми е отъ Господа,
Който направи небе-то и землѭ-тѫ.
3 [б]Нѣма да остави да ся поколебае нога-та ти,
[в]Нито да задрѣме онзи който тя пази.
4 Ето, не ще задрѣме, нито ще засии
Онзи който пази Израиля.
5 Господь е който тя пази:
Господь е [г]покровъ твой [д]отдесно тебе.
6 [е]Деня слънце-то нѣма да тя поврѣди,
Нито луна-та нощя.
7 Господь ще тя пази отъ всяко зло:
[ж]Ще пази душѫ-тѫ ти.
8 Господь [з]ще пази исхожденіе-то ти и вхожденіе-то ти,
Отъ сега и до вѣка.

ПСАЛОМЪ 122. (по Слав. 121.)

Пѣснь на степени-тѣ, Давидова.

1 Възрадувахъ ся когато ми рекохѫ:
[а]Да отидемъ въ домъ-тъ Господень.
2 Ето нозѣ-тѣ ни стоятъ
Извѫтрѣ на твои-тѣ врата, Іерусалиме:
3 Іерусалимъ е съграденъ,
Като градъ [б]сглобенъ наедно.
4 [в]Тамъ възлизатъ племена-та,
Племена-та Господни, [г]*споредъ* завѣщанно-то на Израиля,
За да славятъ име-то Господне.
5 Защото [д]тамъ ся положихѫ прѣстоли за сѫдъ,
Прѣстоли-тѣ на Давидовъ-тъ домъ.
6 [е]Просѣте миръ-тъ на Іерусалимъ:
Да сѫ благополучни които тя обичатъ.
7 Миръ да бѫде въ стѣны-тѣ ти,
Благоденствіе въ палаты-тѣ ти.
8 Заради братія-та и другари-тѣ си
Ще говорѭ сега: Миръ *да е* въ тебе!
9 Заради домъ-тъ на Господа Бога нашего
[ж]Ще търсѭ добро-то ти.

ПСАЛОМЪ 123. (по Слав. 122.)

Пѣснь на степени-тѣ.

1 [а]Възведохъ очи-тѣ си къмъ тебе,
[б]Който живѣешь на небеса.
2 Ето, както очи-тѣ на слугы-тѣ *гледатъ* къмъ рѫкѫ-тѫ на господари-тѣ имъ,
Както очи-тѣ на слугынѭ-тѫ къмъ рѫкѫ-тѫ на господаркѫ-тѫ ѝ,
Така наши-тѣ очи къмъ Господа Бога нашего,
Додѣ ны помилува.
3 Помилуй ны, Господи, помилуй ны:
Защото ся прѣситихмы отъ прѣзрѣніе.
4 Прѣсыти ся душа-та ни
Отъ укоръ-тъ на безгрыжны-тѣ,
И отъ прѣзрѣніе-то на горды-тѣ.

ПСАЛОМЪ 124. (по Слав. 123.)

Пѣснь на степени-тѣ, Давидова.

1 Ако не бы былъ Господь съ насъ,
[а](Нека рече сега Израиль),
2 Ако не бы былъ Господь съ насъ,
Когато станѫхѫ человѣци върху насъ,
3 [б]Тогазь живы быхѫ ны погълнѫли,
Когато ярость-та имъ пламенѣеше противъ насъ.
4 Тогазь воды-тѣ быхѫ ны потопили,
Потокъ-тъ бы прѣминѫлъ върхъ душѫ-тѫ ни.
5 Тогазь надигнѫты-тѣ воды
Быхѫ прѣминѫли върхъ душы-тѣ ни.
6 Благословенъ Господь,
Който не ны прѣдаде въ зѫбы-тѣ имъ като ловъ.
7 Душа-та ни ся избави [в]като птица отъ сѣть-тѫ на ловцы-тѣ:
Сѣть-та ся строши, и ный ся избавихмы.
8 [г]Помощь-та ни е въ име-то на Господа,
[д]Който направи небе-то и землѭ-тѫ.

ПСАЛОМЪ 125. (по Слав. 124.)

Пѣснь на степени-тѣ.

1 Които ся надѣѭтъ на Господа

120
а Псал. 116; 5. Іон. 2; 8.
б Быт. 10; 2. Іез. 27; 13.
в Быт. 25; 13. 1 Цар. 25; 1. Іер. 49; 28, 29.

121
а Псал. 124; 8.
б 1 Цар. 2; 9. Прит. 3; 23; 26.
в Псал. 127; 1. Иса. 27; 3.
г Иса. 25; 4.
д Псал. 16; 8. 109; 31.
е Псал. 91; 5. Иса. 49; 10. Отк. 7; 16.
ж Псал. 41; 2. 17; 10. 145; 20.
з Втор. 28; 6. Прит. 2; 8. 3; 6.

122
а Иса. 2; 3. Зах. 8; 21.
б Виж 2 Цар. 5; 9.
в Исх. 23; 17. Втор. 16; 16.
г Исх. 16; 34.
д Втор. 17; 8. 2 Лѣт. 19; 8.
е Псал. 51; 18.
ж Неем. 2; 10.

123
а Псал. 121; 1. 141; 8.
б Псал. 2; 4. 11; 4. 115; 3.

124
а Псал. 129; 1.
б Псал. 56; 1, 2. 57; 3. Прит. 1; 12.
в Псал. 91; 3. Прит. 6; 5.
г Псал. 121; 2.
д Быт. 1; 1. Псал. 134; 3.

Сѫ като гора-та Сіонъ, *която* нѣма да ся поклати:
Въ вѣкъ прѣбѫдва.
2 *Както* Іерусалимъ ся окружава отъ горы-тѣ,
Така Господь окружава народа си
Отъ сега и до вѣка.
3 Защото [а]жезлъ-тъ на нечестіе-то нѣма да прѣбѫде върху дѣлъ-тъ на праведны-тѣ,
За да не простиратъ праведни-тѣ рѫцѣ къмъ беззаконіе-то.
4 Стори добро, Господи, на добры-тѣ,
И на правы-тѣ въ сърдце.
5 А които ся уклониватъ [б]въ кривы-тѣ си пѫтища,
Ще гы отведе Господь съ онѣзи които правятъ беззаконіе.
[в]Миръ на Израиля!

ПСАЛОМЪ 126. (по Слав. 125.)

Пѣснь на степени-тѣ.

1 Когато Господь довѐде пакъ Сіоновы-тѣ плѣнницы,
[а]Бѣхмы като онѣзи които сънуватъ.
2 Тогази [б]ся испълнихѫ уста-та ни съсъ смѣхъ,
И языкъ-тъ ни съ радость;
Тогазь ся говореше между языччицы-тѣ:
Величія направи за тѣхъ Господь.
3 Величія направи Господь за насъ:
Испълнихмы ся съ радость.
4 Върни, Господи, плѣнницы-тѣ ни,
Като потоцы-тѣ въ южны-тѣ страны.
5 [в]Тѣзи кои-то сѣѭтъ съсъ сълзы,
Съ радость ще пожьнѭтъ.
6 Който излѣзува съ плачь,
И носи сѣме за сѣяніе,
Той непрѣмѣнно съ радость ще ся върне
И ще носи снопове-тѣ си.

ПСАЛОМЪ 127. (по Слав. 126.)

Пѣснь на степени-тѣ, Соломонова.

1 Ако Господь не съгради домъ-тъ,
Напраздно ся трудятъ зидари-тѣ:
[а]Ако Господь не упази градъ-тъ,
Напраздно бди стражъ-тъ.
2 Напраздно е вамъ да ставате рано,
Да легате късно и [б]да ядете хлѣбъ-тъ на скърбь-тѫ:
Господь наистинѫ дава сънъ на възлюбленный-тъ си.
3 Ето, [в]наслѣдіе отъ Господа сѫ чада-та:
[г]Мъзда *отъ него е* плодъ-тъ на утробѫ-тѫ.
4 Каквото сѫ стрѣлы-тѣ въ рѫкѫ-тѫ на силный-тъ,
Така сѫ синове-тѣ на младость-тѫ.
5 Блаженъ онзи человѣкъ,
Който е напълнилъ тулъ-тъ си съ тѣхъ:
Таквизи [д]нѣма да ся посрамятъ,
Когато говорятъ съ врагове-тѣ при *градскѫ*-тѫ портѫ.

ПСАЛОМЪ 128. (по Слав. 127.)

Пѣснь на степени-тѣ.

1 [а]Блаженъ всякой който ся бои отъ Господа,
И ходи въ неговы-тѣ пѫтища.
2 Защото [б]ще ядешь отъ трудъ-тъ на рѫцѣ-тѣ си:
Блаженъ ще си, и добрѣ ще ти бѫде.
3 Жена ти ще е [в]като доброплодна лоза,
Всрѣдъ кѫщѫ-тѫ ти:
Синове-тѣ ти, [г]като маслинены новосажденія,
Около трьпезѫ-тѫ ти.
4 Ето, така ще бѫде благословенъ человѣкъ-тъ
Който ся бои отъ Господа.
5 [д]Господь ще тя благослови отъ Сіонъ,
И ще видишь на Іерусалимъ добро-то въ всичкы-тѣ дни на животъ-тъ си.
6 И [е]ще видишь синове отъ синове-тѣ си:
[ж]Миръ върху Израиля.

ПСАЛОМЪ 129. (по Слав. 128.)

Пѣснь на степени-тѣ.

1 Много пѫти сѫ воювали противъ мене [а]отъ младость-тѫ ми,
[б](Нека рече сега Израиль),
2 Много пѫти сѫ воювали противъ мене отъ младость-тѫ ми:
Но не ми надвихѫ.
3 Орачи-тѣ орахѫ по гърбъ-тъ ми:
Провлѣкохѫ бразды-тѣ си дългы.
4 Праведенъ е Господь:
Изсѣче вѫжя-та на нечестивы-тѣ.
5 Ще ся засрамятъ, и ще ся върнѫтъ назадъ,
Всичкы които ненавидятъ Сіона.
6 Ще станѫтъ [в]като трѣва-та на кѫщный-тъ покривъ,
Която прѣди да ся искубе изсъхнува:
7 Отъ коіѭто не пълни жетварь-тъ рѫкѫ-тѫ си,
Нито нѣдро-то си който врьзува снопове-тѣ:
8 И заминователи-тѣ не ще да рекѫтъ:
[г]Благословеніе Господне на васъ:
Благославямы васъ въ име-то Господне.

125
а Прит. 22; 8. Иса. 14; 5.
б Прит. 2; 15.
в Псал. 128; 6. Гал. 6; 16.

126
а Дѣян. 12; 9.
б Іов. 8; 21.
в Виж Іер. 31; 9 и др.

127
а Псал. 121; 3, 4, 5.
б Быт. 3; 17, 19.
в Іез 33; 5. 48; 4. Іис. Нав. 24; 3, 4.
г Втор. 28; 4.
д Іов. 5; 4. Прит. 27; 11.

128
а Псал. 112; 1. 115; 13. 119; 1.
б Иса. 3; 10.
в Іез. 19; 10.
г Псал. 52; 8. 144; 12.
д Псал. 134; 3.
е Быт. 50; 23. Іов. 42; 16.
ж Псал. 125; 5.

129
а Іез. 23; 3. Осія 2; 15. 11; 1.
б Псал. 124; 1.
в Псал. 37; 2.
г Руѳ. 2; 4. Псал. 118; 26.

ПСАЛОМЪ 130. (по Слав. 129.)

Пѣснь на степени-тѣ.

1 [а]Изъ дълбины-тѣ выкахъ къмъ тебе, Господи.
2 Господи, послушай гласъ-тъ ми:
Да бѫдѫтъ уши-тѣ ти внимателны въ гласъ-тъ на моленіе-то ми.
3 [б]Ако погледнешь на беззаконія-та, Господи,
Господи, кой ще може да устои?
4 [в]При тебе обаче има прощеніе,
[г]За да ти ся боятъ.
5 [д]Почакахъ Господа, почака душа-та ми,
И [е]уповахъ на слово-то му.
6 [ж]Душа-та ми *чака* Господа,
Повече отъ онѣзи които чакатъ зорѫ-тѫ,
Ей, които чакатъ зорѫ-тѫ.
7 [з]Да упован Израиль на Господа:
Защото [и]у Господа е милость-та,
И велико е у него искупленіе-то:
8 И той [і]ще избави Израиля
Отъ всичкы-тѣ му беззаконія.

ПСАЛОМЪ 131. (по Слав. 130.)

Пѣснь на степени-тѣ, Давидова.

1 Господи, сърдце-то ми не ся горди,
Нито ся прѣвъзносятъ очи-тѣ ми:
[а]Нито ходѭ въ нѣща голѣмы и по высокы отъ мене.
2 Наистинѫ смирихъ и утѣшихъ душѫ-тѫ си,
[б]Като отбіено дѣте при майкѫ си:
Душа-та ми е въ мене като отбіено дѣте.
3 [в]Да ся надѣе Израиль на Господа
Отъ сега и до вѣка.

ПСАЛОМЪ 132. (по Слав. 131.)

Пѣснь на степени-тѣ.

1 Помени, Господи, Давида
И всичкы-тѣ му трудове:
2 Какъ ся клѣ Господу,
И [а]направи обричаніе [б]на крѣпкаго *Бога* Іаковова:
3 Не щѫ да влѣзѫ подъ покрывъ-тъ на домъ-тъ си,
Не щѫ да възлѣзѫ на постланый-тъ си одръ:
4 [в]Не щѫ да дамъ сънъ на очи-тѣ си,
Дрѣманіе на клепачи-тѣ си:
5 Додѣ не [г]намѣрѭ мѣсто за Господа,
Селеніе за крѣпкаго *Бога* Іаковова.
6 Ето, ный чухмы за него [д]въ Ефратѫ:
[е]Намѣрихмы го [ж]въ полета-та на дѫбравѫ-тѫ.
7 Да влѣземъ въ скыніи-тѣ му:
[з]Да ся поклонимъ на подножіе-то на нозѣ-тѣ му.
8 [и]Стани, [і]Господи, *и влѣзь* въ упокоеніе-то си,
Ты, и ковчегъ-тъ на силѫ-тѫ ти.
9 Священници-тѣ ти [к]да ся облѣкѫтъ съ правдѫ,
И прѣподобни-тѣ ти да выкатъ съ радость.
10 Заради Давида рабъ-тъ си
Не дѣй отвраща лице-то на помазанника си.
11 [л]Клѣ ся Господь съ истинѫ Давиду;
Нѣма да іѫ прѣстѫпи:
[м]Отъ плодъ-тъ на чрѣсла-та ти
Ще положѫ на прѣстолъ-тъ ти.
12 Ако упазятъ сынове-тѣ ти мой-тъ завѣтъ,
И мои-тѣ свидѣтелства на които ще гы научѫ,
То и сынове-тѣ имъ ще сѣднѫтъ
Вынѫгы на прѣстолъ-тъ ти.
13 Защото [н]избра Господь Сіона:
Благоволи да живѣе въ него.
14 [о]Той ми е покой въ вѣкъ:
Тукъ ще живѣѭ, защото го възлюбихъ.
15 [п]Ще благословѭ съ благословеніе хранѫ-тѫ му:
Сиромасы-тѣ му ще насытѭ съ хлѣбъ.
16 И [р]священницы-тѣ му ще облѣкѫ въ спасеніе:
А [с]прѣподобни-тѣ му ще ся радуватъ съ въсклицаніе.
17 [т]Тамъ ще направѭ да изникне рогъ Давиду:
[у]Приготвихъ свѣтилникъ за помазанника си.
18 Непріятели-тѣ му [ф]ще облѣкѫ въ срамъ:
А на него ще цъвти вѣнецъ-тъ му.

ПСАЛОМЪ 133. (по Слав. 132.)

Пѣснь на степени-тѣ, Давидова.

1 Ето, колко е добро и колко угодно,
[а]Да живѣѭтъ братія въ единомысліе!
2 [б]Като многоцѣнно-то онова миро на главѫ-тѫ,
Което слѣзваше на брадѫ-тѫ, брадѫ-тѫ Аароновѫ,
Което слѣзваше на полы-тѣ на одеждытѣ му:
3 Като Ермонска-та [в]роса,
Която слѣзва на Сіонскы-тѣ горы:

130

а Плач. 3; 55. Іон. 2; 3.
б Псал. 143; 2. Рим. 3; 20, 23, 24.
в Исх. 34; 7.
г 3 Цар. 8; 40. Псал. 2; 11. Іер. 33; 8, 9.
д Псал. 27; 14. 33; 20. 40; 1. Иса. 8; 17. 26; 8. 30; 18.
е Псал. 119; 81.
ж Псал. 63; 6. 119; 147.
з Псал. 131; 3.
и Псал. 86; 5, 15. Иса. 55; 7.
і Псал. 103; 3, 4. Мат. 1; 21.

131

а Рим. 12; 16.
б Мат. 18; 3. 1 Кор. 14; 20.
в Псал. 130; 7.

132

а Псал. 65; 1.
б Быт. 49; 24.
в Прит. 6; 4.
г Дѣян. 7; 46.
д 1 Цар 17; 12.
е 1 Цар. 7; 1.
ж 1 Лѣт. 13; 5.
з Псал. 5; 7. 99; 5.
и Чис 10; 35. 2 Лѣт. 6; 41, 42.
і Псал. 78; 61.
к Іов. 29; 14. Ст. 16. Иса. 61; 10.
л Псал. 89; 3, 4. 33 и др. 110; 4.
м 2 Цар. 7; 12. 3 Цар. 8; 25. 2 Лѣт. 6; 16. Лук. 1; 69. Дѣян. 2; 30.
н Псал. 48; 1, 2.
Псал. 68; 16.
п Псал. 147; 14.
р 2 Лѣт. 6; 41. Ст. 9. Псал. 149; 4.
с Осія 11; 12.
т Іез. 29; 21. Лук. 1; 69.
у Виж 3 Цар. 11; 36. 15; 4. 2 Лѣт. 21; 7.
ф Псал. 35; 26. 109; 29.

133

а Быт. 13; 8. Евр. 13; 1.
б Исх. 30; 25, 30.
в Втор. 4; 48.

Защото [в]тамъ е опрѣдѣлилъ Господь благословеніе,
И животъ до вѣка.

ПСАЛОМЪ 134. (по Слав. 133.)

Пѣснь на степени-тѣ.

1 Ето, благославяйте Господа, [а]всичкы раби Господни,
[б]Които стоите нощя въ домъ-тъ Господенъ.
2 [в]Въздигнѣте ржцѣ-тѣ си *въ* святилище-то,
И благословѣте Господа.
3 [г]Да тя благослови отъ Сіона Господь,
[д]Който направи небе-то и землѭ-тѫ.

ПСАЛОМЪ 135. (по Слав. 134.)

1 Аллилуія. Хвалѣте име-то Господне:
[а]Хвалѣте, вы раби Господни;
2 [б]Които стоите въ домъ-тъ Господенъ,
[в]Въ дворове-тѣ на домъ-тъ на Бога нашего.
3 Хвалѣте Господа, защото е [г]благъ Господь:
Пѣснопѣйте на име-то му, защото [д]е угодно.
4 Защото [е]Іакова избра за себе си Господь,
Израиля за собственно свое стяжаніе.
5 Защото азъ познахъ че е [ж]великъ Господь:
И Господь нашъ е надъ всичкы-тѣ богове.
6 [з]Господь прави всичко което му е угодно,
На небе-то и на землѭ-тѫ,
Въ моря-та, и въ всичкы-тѣ бездны.
7 [и]Възводи облацы отъ край землѭ-тѫ:
[і]Прави свѣтканія за дъждь:
Изважда вѣтрища [к]изъ съкровища-та си.
8 [л]Който порази Египетскы-тѣ първородны
Отъ человѣкъ до скотъ.
9 [м]Испроводи знаменія и чудеса въ срѣдъ тебе Египте,
[н]Върхъ Фараона и върхъ всичкы-тѣ му рабы.
10 [о]Който порази голѣмы народы,
И изби крѣпкы царіе:
11 Сиона, царь-тъ Аморрейскый,
И Ога царь-тъ Васанскый,
И [п]всичкы-тѣ Ханаанскы царства:
12 И [р]даде землѭ-тѫ имъ наслѣдіе,
Наслѣдіе на Израиля народъ-тъ си.
13 [с]Име-то ти, Господи, *прѣбывае* въ вѣкъ:
Поменъ-тъ ти, Господи, въ родъ и родъ.
14 Защото [т]Господь ще сѫди людіе-тѣ си,
И рабы-тѣ си ще помилува.
15 [у]Идоли-тѣ на язычницы-тѣ сѫ сребро и злато,
Дѣло на человѣческы ржцѣ.
16 Уста иматъ, но не говорятъ;
Очи иматъ, но не видятъ.
17 Уши иматъ, но не чуѭтъ;
Нито дыханіе има въ уста-та имъ.
18 Подобни тѣмъ ще станѫтъ които гы правятъ,
Всякой който ся надѣе на тѣхъ.
19 [ф]Доме Израилевъ, благословѣте Господа:
Доме Аароновъ, благословѣте Господа:
20 Доме Левіинъ, благословѣте Господа:
Които ся боите отъ Господа, благословѣте Господа,
21 Благословенъ [а]отъ Сіона Господь,
Който живѣе въ Іерусалимъ. Аллилуія.

ПСАЛОМЪ 136. (по Слав. 135.)

1 [а]Славѣте Господа, защото е благъ;
Защото милость-та му е [б]въ вѣкъ.
2 Славѣте [в]Бога на богове-тѣ;
Защото милость-та му е въ вѣкъ.
3 Славѣте Господа на господари-тѣ;
Защото милость-та му е въ вѣкъ.
4 [г]Който самъ прави голѣмы чудеса;
Защото милость-та му е въ вѣкъ.
5 [д]Който направи небеса-та съ мудрость;
Защото милость-та му е въ вѣкъ.
6 [е]Който прострѣ землѭ-тѫ върху воды-тѣ;
Защото милость-та му е въ вѣкъ.
7 [ж]Който направи голѣмы-тѣ свѣтила;
Защото милость-та му е въ вѣкъ;
8 [з]Слънце-то за да владѣе на день-тъ;
Защото милость-та му е въ вѣкъ;
9 Лунѫ-тѫ и звѣзды-тѣ, за да владѣѭтъ на нощь-тѫ;
Защото милость-та му е въ вѣкъ.
10 [и]Който порази Египтяны-тѣ въ първородны-тѣ имъ;
Защото милость-та му е въ вѣкъ;
11 И [і]изведе Израиля изъ срѣдъ тѣхъ,
Защото милость-та му е въ вѣкъ,
12 [к]Съ крѣпкѫ ржкѫ и съ простренѫ мышцѫ;
Защото милость-та му е въ вѣкъ.
13 [л]Който раздѣли Червено-то море на *двѣ* части;
Защото милость-та му е въ вѣкъ;
14 И прѣведе Израиля прѣзъ срѣдъ него;
Защото милость-та му е въ вѣкъ.
15 [м]Който хвърли долу Фараона и воинство-то му въ Червено-то море;
Защото милость-та му е въ вѣкъ.
16 [н]Който проведе людіе-тѣ си прѣзъ пустынѭ-тѫ;

в Лев. 25; 21. Втор. 28; 8. Псал. 42; 8.

134

а Псал. 135; 1, 2.
б 1 Лѣт. 9; 33.
в 1 Тим. 2; 8.
г Псал. 128; 5. 135; 21.
д Псал. 124; 8.

135

а Псал. 113; 1. 134; 1.
б Лук. 2; 37.
в Псал. 92; 13. 96; 8. 116; 19.
г Псал. 119; 68.
д Псал. 147; 1.
е Исх. 19; 5. Втор. 7; 6, 7. 10; 15.
ж Псал. 95; 3. 97; 9.
з Псал. 115; 3.
и Іер. 10; 13. 51; 16.
і Іов. 28; 25, 26. 38; 24 и др. Зах. 10; 1.
к Іов. 38; 22.
л Исх. 12; 12, 29. Псал. 78; 51. 136; 10.
м Исх. 7; 8; 9; 10; и 14.
н Псал. 136; 15.
о Числ. 21; 24, 25, 26, 34, 35. Псал. 136; 17 и др.
п Іис. Нав. 12; 7.
р Псал. 78; 55. 136; 21, 22.
с Исх. 3; 15. Псал. 102; 12.
т Втор. 32; 36.
у Псал. 115; 4 — 8.
ф Псал. 115; 9 и др.
а Псал. 134; 3.

136

а Псал. 106; 1. 107; 1. 118; 1.
б 1 Лѣт. 16; 34, 41. 2 Лѣт. 20; 21.
в Втор. 10; 17.
г Псал. 72; 18.
д Быт. 1; 1. Прит. 3; 19. Іер. 51; 15.
е Быт. 1; 9. Псал. 24; 2. Іер. 10; 12.
ж Быт. 1; 14.
з Быт. 1; 16.
и Исх. 12; 29. Псал. 135; 8.
і Исх. 12; 51. 13; 3, 17.
к Исх. 6; 6.
л Исх. 14; 21, 22. Псал. 78; 13.
м Исх. 14; 27. Псал. 135; 9.
н Исх. 13; 18. 15; 22. Втор. 8; 15.

Защото милость-та му е въ вѣкъ.
17 [о]Който порази голѣмы царіе;
Защото милость-та му е въ вѣкъ;
18 И [п]изби крѣпкы царіе;
Защото милость-та му е въ вѣкъ;
19 [р]Сиона, царь-тъ Аморрейскый;
Защото милость-та му е въ вѣкъ;
20 И [с]Ога, царь-тъ Васанскый;
Защото милость-та му е въ вѣкъ.
21 И [т]даде землѭ-тѫ имъ за наслѣдіе,
Защото милость-та му е въ вѣкъ,
22 Наслѣдіе на Израиля рабъ-тъ си;
Защото милость-та му е въ вѣкъ.
23 [у]Който ны поменѫ въ смиреніе-то ни;
Защото милость-та му е въ вѣкъ;
24 И ны избави отъ врагове-тѣ ни;
Защото милость-та му е въ вѣкъ.
25 [ф]Който дава хранѫ на всякѫ плъть;
Защото милость-та му е въ вѣкъ.
26 Славѣте Бога небеснаго;
Защото милость-та му е въ вѣкъ.

ПСАЛОМЪ 137. (по Слав. 136.)

1 При Вавилонскы-тѣ рѣкы, тамъ сѣднѫхмы,
И плакахмы когато поменѫхмы Сіона.
2 На върбы-тѣ въ срѣдъ него
Окачихмы кытары-тѣ си.
3 Защото които ны бѣхѫ плѣнили
Тамъ поискахѫ отъ насъ думы на пѣсни:
И [а]които бѣхѫ ны запустили *поискахѫ* веселіе *и казувахѫ*:
Попѣйте ни отъ Сіонскы-тѣ пѣсни:
4 Какъ да пѣемъ пѣснь-тѫ Господнѭ
На чуждѫ землѭ?
5 Ако тя забравѭ, Іерусалиме,
Десница-та ми нека забрави *искуство-то си*!
6 [б]Да ся залѣпи языкъ-тъ ми за небце-то ми, ако тя не помнѭ:
Ако не прѣдпочтѫ Іерусалимъ отъ главно-то си веселіе!
7 Помени, Господи, [в]Едомскы-тѣ сынове,
Които въ день-тъ *на разореніе-то* на Іерусалимъ говорехѫ:
Съсыпѣте, съсыпѣте *го*, до основаніе-то му.
8 Дъщеро Вавилонска, [г]която ще запустѣешь,
Блаженъ [д]който ти въздаде въздаяніе-то
За всичко щото си направила намъ!
9 Блаженъ който хване и [е]удари младенцы-тѣ ти о камыкъ.

ПСАЛОМЪ 138. (по Слав. 137.)

Псаломъ Давидовъ.

1 Ще тя славѭ отъ всичко-то си сърдце;
[а]Ще ти пѣснопѣѭ прѣдъ богове-тѣ;
2 [б]Ще ся поклонѭ [в]къмъ святый-тъ твой храмъ:
И ще славѭ твое-то име,
Заради милость-тѫ ти и заради истинѫ-тѫ ти;
Защото [г]си възвеличилъ думѫ-тѫ си
Повече отъ всичко-то си име.
3 Въ който день выкнѫхъ, ты си мя послушалъ;
Укрѣпилъ си мя *съсъ* силѫ въ душѫ-тѫ ми.
4 [д]Ще тя прославятъ, Господи, всичкы земни царіе,
Когато чуѭтъ думы-тѣ на твои-тѣ уста:
5 И въ пѫтища-та Господни ще пѣѭтъ,
Защото е голѣма слава-та Господня:
6 Защото [е]Господь е высокъ, [ж]гледа обаче на смиренный-тъ:
А высокоумный-тъ познава отъ далечь.
7 [з]Ако прѣминѫ прѣзъ срѣдъ утѣсненіе, ты ще мя оживишь:
Ще прострешь рѫкѫ-тѫ си противъ гнѣвъ-тъ на врагове-тѣ ми;
И десница-та ти ще мя спасе.
8 [и]Господь ще извърши *което е потрѣбно* за мене:
Господи, твоя-та милость *прѣбывае* въ вѣкъ:
[і]Дѣла-та на рѫцѣ-тѣ си не прѣзирай.

ПСАЛОМЪ 139. (по Слав. 138.)

Първому пѣвцу. Псаломъ Давидовъ.

1 Господи, [а]опиталъ си мя, и позналъ си *мя*.
2 Ты [б]познавашь сѣдѣніе-то ми и ставаніе-то ми:
[в]Разумѣвашь помышленія-та ми отъ далечь.
3 [г]Издирувашь ходеніе-то ми и леганіе-то ми,
И всичкы-тѣ ми пѫтища знаешь.
4 Защото *додѣ още* нѣма дума на языкъ-тъ ми,
Ето, Господи, [д]ты знаешь всичко-то.
5 Окружилъ си мя отъ задъ и отъ прѣдъ,
И турилъ си върхъ мене рѫкѫ-тѫ си.
6 [е]*Това* знаніе е прѣчудно за мене:
Высоко е: не могѫ *да стигнѫ* до него.
7 [ж]Кѫдѣ да отидѫ отъ твой-тъ Духъ?
И отъ лице-то ти кѫдѣ да побѣгнѫ?
8 [з]Ако възлѣзѫ на небе-то, тамъ си ты:
[и]Ако си постелѭ въ адъ, ето тя.
9 *Ако* земѫ крыла-та на зорѫ-тѫ,
И ся населѭ въ най далечны-тѣ краища на море-то,
10 И тамъ ще мя настави рѫка-та ти,
И твоя-та десница ще мя удържи.
11 Ако рекѫ: Наистинѫ ще мя покрые тъмнина-та:

о Псал. 135; 10, 11.
п Втор. 29; 7.
р Числ. 21; 21.
с Числ. 21; 33.
т Іис. Нав. 12; 1 и дрг. Псал. 135; 12.
у Быт. 8; 1. Втор. 32; 36; Псал. 113; 7.
ф Псал. 104; 27. 145; 15. 147; 9.

—

а Псал. 79; 1.
б Іез. 3; 26.
в Іер. 49; 7 и дрг. Плач. 4; 22. Іез. 25; 12. Авд. 10 и дрг.
г Иса. 13; 1, 6 и дрг. 47; 1. Іер. 25; 12. 50; 2.
д Іер. 50; 15, 29. Отк. 18; 6.
е Иса. 13; 16.

138

а Псал. 119 46.
б Псал. 28; 2.
в 3 Цар. 8; 29, 30. Псал. 5; 7.
г Иса. 42; 21.
д Псал. 102; 15, 22.
е Псал. 113; 5, 6. Иса. 57; 15.
ж Прит. 3; 34. Іак. 4; 6. 1 Пет. 5; 5.
з Псал. 23; 3, 4.
и Псал. 57; 2. Фил. 1; 6.
і Іов. 10; 3, 8. 14; 15.

139

а Псал. 17; 3. Іер. 12; 3.
б 4 Цар. 19; 27.
в Мат. 9; 4. Іоан. 2; 24, 25.
г Іов. 31; 4.
д Евр. 4; 13.
е Іов. 42; 3. Псал. 40; 5. 131; 1.
ж Іер. 23; 24. Іон. 1; 3.
з Амос. 9; 2, 3, 4.
и Іов. 26; 6. Прит. 15; 11.

То и нощь-та ще бжде видѣлина около мене.
12 И [і]сама-та тьмнина не укрыва нищо отъ тебе;
И нощь-та свѣти като день:
Тебѣ е тьмнина-та като видѣлина-та.
13 Защото ты си направилъ чрѣсла-та ми:
Обвилъ си мя въ утробж-тж на майкж ми.
14 Ще тя славіж,
Защото страшно и чудно сьмь създаденъ:
Чудны сж твои-тѣ дѣла:
И *това* душа-та ми добрѣ знае.
15 Не [к]ся укрыхж кости-тѣ ми отъ тебе,
Когато въ тайно ся създавахъ,
И въ дълбины-тѣ на земіж-тж ся образявахъ.
16 Твои-тѣ очи видѣхж необразенно-то ми тѣло;
И въ твоіж-тж книгж бѣхж писани всичкы-тѣ *удове,*
Които въ дни-тѣ ся образявахж,
Когато *още* ни единъ отъ тѣхъ *не сжществуваше.*
17 [л]Колко ми сж скжпоцѣнны твои-тѣ помышленія, Боже!
Колко е голѣмо число-то имъ!
18 *Ако искамъ* да гы изброіж, отъ пѣсъкъ-тъ сж по многочисленны:
Събуждамъ ся, и още сьмь съ тебе.
19 Наистинж [м]ще убіешь нечестивы-тѣ, Боже:
[н]Отдалечѣте ся прочее отъ мене, мжжіе кръвници.
20 Защото [о]говорятъ противъ тебе лукаво:
Врагове-тѣ ти зематъ напраздно *твое-то име.*
21 [п]Не мразіж ли, Господи, онѣзи които мразятъ тебе?
И не гнусіж ли ся отъ онѣзи които ся подигатъ върхъ тебе?
22 Съсъ съвършеннж ненависть гы ненавиждамъ:
За непріятели гы имамъ.
23 [р]Искуси мя, Боже, и познай сърдце-то ми:
Опытай мя, и познай мысли-тѣ ми:
24 И виждь, дали *има* въ мене беззаконенъ пжть:
И [с]води мя по вѣчный-тъ пжть.

ПСАЛОМЪ 140. (по Слав. 139.)

Първому пѣвцу. Псаломъ Давидовъ.

1 Избави мя, Господи, отъ лукавъ человѣкъ;
[а]Пази мя отъ неправеденъ человѣкъ;
2 Които размышляватъ зло въ сърдце:
[б]Всякой день ся събиратъ на бой.
3 Острятъ языкъ-тъ си като зміинъ,
[в]Ядъ аспидовъ има подъ устны-тѣ имъ. (Села.)
4 [г]Уварди мя, Господи, отъ ржцѣ-тѣ на нечестивый-тъ:
[д]Упази мя отъ неправеденъ человѣкъ;
Които ухытрихж да спънжтъ стжпки-тѣ ми.
5 [е]Гордѣливи-тѣ скрыхж за мене сѣть,
И съ вжжя распрострѣхж мрѣжы край пжть-тъ:
Поставихж за мене примкы. (Села.)
6 Рѣкохъ Господу: Ты си Богъ мой:
Послушай, Господи, гласъ-тъ на моленія-та ми.
7 Господи Боже, сило на спасеніе-то ми,
Ты си покрылъ главж-тж ми въ день на бой.
8 Не давай, Господи, на нечестивый-тъ желанія-та му:
Не оставяй да успѣе мысль-та му,
[ж]За да ся *не* възвышатъ. (Села.)
9 Лукавство-то на устны-тѣ на онѣзи които мя окржжаватъ
[з]Ще покрые главж-тж имъ.
10 [и]Вжглища распалены ще паднжтъ върхъ тѣхъ:
Ще бждатъ хвърлени въ огнь-тъ,
Въ ровове дълбокы, за да ся не подигнжтъ *вече.*
11 Злоязыченъ человѣкъ нѣма да ся утвърди на земіж-тж:
Злоба-та ще прогне неправедный-тъ человѣкъ, додѣ *го* погуби.
12 Знаіж че [і]Господь ще покаже правосждіе на угнѣтеный-тъ,
И правдж на сиромасы-тѣ.
13 Наистинж праведни-тѣ ще славятъ име-то ти:
Прави-тѣ ще обитаватъ прѣдъ лице-то ти.

ПСАЛОМЪ 141. (по Слав. 140.)

Псаломъ Давидовъ.

1 Господи, выкамъ къмъ тебе: [а]побързай къмъ мене:
Послушай гласъ-тъ ми когато выкамъ къмъ тебе.
2 [б]Да възлезе прѣдъ тебе молитва-та ми [в]*като* темянъ;
[г]Подиганіе-то на ржцѣ-тѣ ми *да бжде като* [д]вечерня жьртва.
3 Постави, Господи, стражж на уста-та ми:
Пази врата-та на устны-тѣ ми.
4 Да не уклонишь сърдце-то ми въ лукаво нѣщо,
За да вършж нечестивы дѣла
Съ человѣцы които работятъ беззаконіе:
[е]Нито да ямъ отъ избранны-тѣ имъ ястія.

і Іов. 26; 6. 34; 22. Дан. 2; 22. Евр. 4; 13.
к Іов. 10; 8, 9. Екк. 11; 5.
л Псал. 40; 5.
м Иса. 11; 4.
н Псал. 119; 115.
о Іуд. 15.
п 2 Лѣт. 19; 2. Псал. 119; 158.
р Іов. 31; 6 Псал. 26; 2.
с Псал. 5; 8. 143; 10.

140

а Ст. 4.
б Псал. 56; 6.
в Псал. 58; 4. Рим. 3; 13.
г Псал. 71; 4.
д Ст. 1.
е Псал. 35; 7. 57; 6. 119; 110. 141; 9. Іер. 18; 22.
ж Втор. 32; 27.
з Псал. 7; 16. 94; 23. Прит. 12; 13. 18; 7.
и Псал. 11; 6.
і 3 Цар. 8; 45. Псал. 9; 4.

141

а Псал. 70; 5.
б Отк. 5; 8. 8; 3, 4.
в Отк. 8; 3.
г Псал. 134; 2. 1 Тим. 2; 8.
д Исх. 29; 39.
е Прит. 23; 6.

5 [ж]Нека мя ударя праведный-тъ: *то* е милость:
И нека мя обличава: *то* е миро за главѫ:
Глава-та ми да го не отхвърли;
Защото още и въ злощастія-та имъ ще ся молѭ *за тѣхъ.*
6 Когато началници-тѣ имъ бѫдѫтъ хвърлени между каменіе-тѣ,
Ще чуѭтъ думы-тѣ ми, защото сѫ сладкы.
7 Кости-тѣ ни ся распърснуватъ [з]при устіето на гробъ-тъ,
Както *когато* нѣкой сѣче и цѣпи *дърва* на земѭ-тѫ.
8 [и]Но очи-тѣ ми, Господи Іеова, *гледатъ* къмъ тебе:
На тебе уповахъ: не съсыпвай душѫ-тѫ ми.
9 Упази мя [і]отъ сѣть-тѫ, *коіято* ми поставихѫ,
И отъ примкы-тѣ на онѣзи които правятъ беззаконіе.
10 [к]Ще паднѫтъ нечестиви-тѣ заедно въ мрѣжы-тѣ си:
А самъ азъ да прѣминѫ *неповрѣденъ.*

ПСАЛОМЪ 142. (по Слав. 141.)

*Масхылъ Давидовъ.

Молитва †когато бѣше въ пещерѫ-тѫ.

1 Съ гласъ-тъ си выкамъ къмъ Господа;
Съ гласъ-тъ си къмъ Господа ся молѭ.
2 [а]Изливамъ прѣдъ него моленіе-то си;
Скърбь-тѫ си прѣдъ него изявявамъ.
3 [б]Когато духъ-тъ ми изнемощѣваше въ мене,
Тогазь ты позна пѫть-тъ ми.
[в]Примкѫ скрыхѫ за мене
На пѫть-тъ по който ходехъ.
4 [г]Гледамъ на десно, и [д]ето нѣма никой да мя познава:
Прибѣжище не ся намѣри за мене:
Нѣма кой да попыта за *състояніе-то на* душѫ-тѫ ми.
5 Къмъ тебе, Господи, выкнѫхъ:
Рѣкохъ: [е]Ты си прибѣжище мое,
[ж]Дѣлъ мой си [з]въ земѭ-тѫ на живы-тѣ.
6 Внимай на выкъ-тъ ми,
Защото съмъ [и]въ голѣмо униженіе.
Избави мя отъ гонители-тѣ ми,
Защото сѫ по силни отъ мене.
7 Изведи изъ тъмницѫ душѫ-тѫ ми,
За да славѭ име-то ти:
[і]Праведни-тѣ ще ся съберѫтъ около мене
[к]Когато ми сторишь благодѣяніе.

ПСАЛОМЪ 143. (по Слав. 142.)

Псаломъ Давидовъ.

1 Господи, послушай молитвѫ-тѫ ми:
Дай ухо на моленія-та ми:
[а]Отвѣщай ми споредъ истинѫ-тѫ си,
Споредъ правдѫ-тѫ си.
2 И [б]не влѣзвай въ сѫдъ съ рабъ-тъ си;
Защото нѣма да ся оправдае прѣдъ тебе ни единъ живъ *человѣкъ.*
3 [в]Защото погна неприятель-тъ душѫ-тѫ ми:
Удари о земѭ-тѫ животъ-тъ ми:
Турилъ мя е да сѣдѭ въ тъмны мѣста,
Като онѣзи които сѫ отъ давна умрѣли.
4 За то [г]духъ-тъ ми примира вѫтрѣ въ мене;
Въ мене сърдце-то ми е смутено.
5 [д]Напомнямъ си древни-тѣ дни:
Прѣговарямъ всичкы-тѣ твои дѣла:
Поучавамъ ся въ творенія-та на рѫцѣ-тѣ ти.
6 [е]Простирамъ рѫцѣ-тѣ си къмъ тебе:
[ж]Душа-та ми *жаднѣе* за тебе като безводна земя. (Села.)
7 Скоро мя послушай, Господи: духъ-тъ ми исчезнува:
Не скрывай лице-то си отъ мене,
[з]За да ся *не* уподобѭ на онѣзи които слазятъ въ ровъ-тъ.
8 Направи мя да чуѭ [и]рано милость-тѫ ти:
Защото на тебе съмъ уповалъ:
[і]Покажи ми пѫть-тъ по който трѣбува да ходѭ:
Защото [к]къмъ тебе възнесохъ душѫ-тѫ си.
9 Избави мя отъ врагове-тѣ ми, Господи:
Къмъ тебе прибѣгнѫхъ.
10 [л]Научи мя да правѭ волѭ-тѫ ти:
Защото ты си Богъ мой.
[м]Духъ-тъ твой благый [н]да мя настави на правѫ земѭ.
11 [о]Заради име-то си, Господи, оживи мя:
Заради правдѫ-тѫ си изведи душѫ-тѫ ми изъ утѣсненіе-то.
12 И заради милость-тѫ си [п]истрѣби врагове-тѣ ми,
И погуби всичкы-тѣ които враждуватъ противъ душѫ-тѫ ми:
Защото [р]азъ съмъ рабъ твой.

ПСАЛОМЪ 144. (по Слав. 143.)

Псаломъ Давидовъ.

1 Благословенъ Господь, моя-та крѣпость,
[а]Който учи рѫцѣ-тѣ ми на брань,
Пърсты-тѣ ми на бой;

ж Притч. 9; 8. 19; 25. 25; 12. Гал. 6; 1.
з 2 Кор. 1; 9.
и 2 Лѣт. 20; 12. Псал. 25; 15. 123; 1, 2.
і Псал. 119; 110. 140; 5. 142; 8.
к Псал. 35; 8.

142

* Псал. 57; надписъ-тъ.
† 1 Цар. 22; 1. 24; 3.
а Псал. 102; надписъ-тъ. Иса. 26; 16.
б Псал. 143; 4.
в Псал. 140; 5.
г Псал. 69; 20.
д Псал. 31; 11. 88; 8, 18.
е Псал. 46; 1. 91; 2.
ж Псал. 16; 5. 73; 26. 119; 57. Плач. 3; 24.
з Псал. 27; 13.
и Псал. 116; 7.
і Псал. 34; 2.
к Псал. 13; 6. 119; 17.

143

а Псал. 31; 1.
б Іов. 14; 3.
в Исх. 34; 7. Іов. 4; 17. 9; 2. 15; 14. 25; 4. Псал. 130; 3. Екк. 7; 20. Рим. 3; 20. Гал. 2; 16.
г Псал. 77; 3. 142; 3.
д Псал. 77; 5, 10, 11.
е Псал. 88; 9.
ж Псал. 63; 1.
з Псал. 28; 1.
и Вижь Псал. 46; 5.
і Псал. 5; 8.
к Псал. 25; 1.
л Псал. 25; 4, 5. 139; 24.
м Неем. 9; 20.
н Иса. 26; 10.
о Псал. 119; 25, 37, 40 и др.
п Псал. 54; 5.
р Псал. 116; 16.

144

а 2 Цар. 22; 35. Псал. 18; 34.

2 [б]Милость-та моя, твърдыня-та моя,
Высоко-то мое прибѣжище, и избавитель-тъ мой,
Щитъ-тъ мой, на който сьмь уповалъ;
Който покорява людіе-тѣ ми подъ мене.
3 [в]Господи, що е человѣкъ та го познавашь!
Сынъ-тъ человѣческый та да мыслишь за него!
4 [г]Человѣкъ прилича на суетѫ:
[д]Дни-тѣ му сѫ като сѣнка която прѣхожда.
5 Господи, [е]прѣклони небеса-та си, и слѣзь:
[ж]Допри ся до горы-тѣ, и ще задымятъ.
6 [з]Бльсни съсъ свѣткавицѫ, за да гы распьрснешь;
Хвьрли стрѣлы-тѣ си, за да гы смутишь.
7 [и]Простри рѫкѫ-тѫ си отъ высочинѫ-тѫ:
[і]Избави мя и извлѣчи мя отъ много воды,
Отъ рѫкѫ-тѫ [к]на иноплеменницы-тѣ,
8 На които [л]уста-та говорятъ суетѫ,
И десница-та имъ е десница на лъжѫ.
9 Боже, [м]пѣснь новѫ ще ти въспѣѭ:
Съ псалтирь десетострунснъ ще ти пѣснопѣѭ:
10 Ты [н]който давашь спасеніе на царіе-тѣ,
И който избавяшь рабъ-тъ си Давида отъ лютъ мечь.
11 [о]Избави мя и истъргни мя
Отъ рѫкѫ-тѫ на иноплеменницы-тѣ,
На които уста-та говорятъ суетѫ,
И десница-та имъ е десница на лъжѫ.
12 За да бѫдѫтъ сынове-тѣ наши [п]като новосаденія
Пораснѫли въ младость-тѫ си:
Дъщери-тѣ наши, като краеѫгълни каменіе
Издѣлани за палатно украшеніе:
13 Житницы-тѣ ни пълны,
Щото да даватъ всякакъвъ видъ *хранѫ:*
Овцы-тѣ ни умножаемы съ тысящы,
И десетотысящы, по полета-та ни:
14 Говеда-та ни да сѫ обрѣменены;
Да нѣма нито нападеніе, ни бѣганіе,
Нито выкъ по улицы-тѣ наши.
15 [р]Блаженъ е тойзи народъ който е въ такова състояніе!
Блаженъ е тойзи народъ комуто Господь е неговъ Богъ.

ПСАЛОМЪ 145. (по Слав. 144.)

Хвала Давидова.

1 Ще тя прѣвъзносямъ, Боже мой, Царю *мой:*
И ще благославямъ твое-то име въ вѣкъ вѣка.
2 Всякой день ще тя благославямъ;
И ще хвалѭ твое-то име въ вѣкъ вѣка.
3 [а]Великъ е Господь и много достохваленъ;
И [б]величина-та му е неизслѣдима.
4 [в]Единъ родъ ще хвали дѣла-та ти на другъ,
И ще расказуватъ твое-то могущество.
5 Ще прѣговарямъ славно-то великолѣпіе на твое-то величество,
И чудны-тѣ твои дѣла:
6 И ще казуватъ силѫ-тѫ на страшны-тѣ твои дѣла,
И ще расказувамъ твое-то величіе.
7 Ще раздаватъ память-тѫ на великѫ-тѫ твоѭ благость,
И ще въскликнѫтъ заради твоѭ-тѫ правдѫ.
8 [г]Милостивъ и жалостивъ е Господь:
Дълготьрпѣливъ и многомилостивъ.
9 [д]Благъ е Господь къмъ всичкы:
И щедроты-тѣ му сѫ върху вси-тѣ му творенія.
10 [е]Всичкы-тѣ твои творенія ще тя хвалятъ, Господи:
И прѣподобни-тѣ твои ще тя благославятъ.
11 Славѫ-тѫ на царство-то ти ще кажѫтъ,
И ще раскажѫтъ твое-то могущество;
12 За да възвѣстятъ на человѣческы-тѣ сынове за могущества-та му,
И за славѫ-тѫ на великолѣпіе-то на негово-то царство.
13 [ж]Твое-то царство е царство на всичкы-тѣ вѣкове,
И владычество-то ти въ всякой родъ и родъ.
14 Господь поддържа всичкы-тѣ падающы,
И [з]въсправя всичкы-тѣ сгърбены.
15 [и]Очи-тѣ на всичкы-тѣ гледатъ къмъ тебе:
И [і]ты имъ давашь хранѫ-тѫ имъ на врѣме.
16 Отваряшь рѫкѫ-тѫ си,
И [к]насыщашь желаніе-то на всяко живо.
17 Праведенъ е Господь въ всичкы-тѣ си пѫтища,
И благъ въ всичкы-тѣ свои дѣла.
18 [л]Господь е близу при всичкы които го призыватъ,
При всичкы които го [м]съ истинѫ призыватъ.
19 Испълнява желаніе-то на тѣзи които му ся боятъ,
И выканіе-то имъ слуша, и избавя гы.
20 [н]Господь пази всичкы които го обичатъ:
А ще истрѣби всичкы-тѣ нечестивы.
21 Уста-та ми ще говорятъ хвалѫ-тѫ Господнѭ:
И всяка плъть да благославя свято-то негово име въ вѣкъ вѣка.

б 2 Цар. 22; 2, 3, 40, 48.
в Іов. 7; 17. Псал. 8; 4. Евр 2; 6.
г Іов. 4; 19. 14; 2. Псал. 39; 5. 62; 9.
д Псал. 102; 11.
е Псал. 18; 9. Иса. 64; 1.
ж Псал. 104; 32.
з Псал. 18; 13, 14.
и Псал. 18; 16.
і Ст. 11. Псал. 69; 1, 2, 14.
к Псал. 54; 3. Мал. 2; 11.
л Псал. 12; 2.
м Псал. 33; 2, 3. 40; 3.
н Псал. 18; 50.
о Ст. 7, 8.
п Псал. 128; 3.
р Втор. 33; 29. Псал. 33; 12. 65; 4. 146; 5.

145
а Псал. 96; 4. 147; 5.
б Іов. 5; 9. 9; 10. Рим. 11; 33.
в Иса. 38; 19.
г Исх. 34; 6, 7. Числ. 14; 18. Псал. 86; 5, 15. 103; 2.
д Псал. 100; 5. Наум. 1; 7.
е Псал. 19; 1.
ж Псал. 146; 10. 1 Тим. 1; 17.
з Псал. 146; 8.
и Псал. 104; 27.
і Псал. 136; 25.
к Псал. 104; 21. 147; 9.
л Втор. 4; 7.
м Іоан. 4; 24.
н Псал. 31; 23. 97; 10.

ПСАЛОМЪ 146. (по Слав. 145.)

1 Аллилуія. [а]Хвали, душе моя, Господа.
2 [б]Ще хвалїж Господа додѣто сьмь живъ;
Ще пѣснопѣїж на Бога моего додѣто сьмь.
3 [в]Не ся надѣйте на князове,
На сынъ человѣческый, отъ когото нѣма спасеніе.
4 [г]Духъ-тъ му излази: той ся враща въ земіж-тж си:
Въ тойзи день [д]погынуватъ помышленія-та му.
5 [е]Блаженъ онзи на когото е помощникъ Богъ Іакововъ,
На когото надежда-та е на Господа неговъ-тъ Богъ:
6 [ж]Който направи небе-то и земіж-тж,
Море-то и всичко що е въ тѣхъ:
Който пази вѣрность въ вѣкъ:
7 [з]Който прави правосждіе на угнѣтены-тѣ:
[и]Който дава хранж на гладны-тѣ:
[і]Господь развързва вързаны-тѣ:
8 [к]Господь отваря *очи-тѣ на* слѣпы-тѣ:
[л]Господь въсправя сгърбены-тѣ:
Господь обича праведны-тѣ:
9 [м]Господь пази странны-тѣ:
Въздига сираче-то и вдовицж-тж,
А [н]пжть-тъ на нечестивы-тѣ прѣвраща.
10 [о]Господь ще царува въ вѣкъ:
Богъ твой, Сіоне, въ родъ и родъ. Аллилуія.

ПСАЛОМЪ 147. (по Слав. 146.)

1 Хвалѣте Господа: [а]защото е добро да пѣемъ на Бога нашего:
[б]Защото е пріятно: [в]хвала-та е прилично нѣщо.
2 Господь [г]гради Іерусалимъ:
[д]Ще събере заточены-тѣ Израилевы.
3 [е]Исцѣлява съкрушенны-тѣ въ сърдце,
И обвързува раны-тѣ имъ.
4 [ж]Брои множество-то на звѣзды-тѣ:
Нарича гы всичкы по име.
5 [з]Великъ е Господь нашъ, и [и]сила-та му е велика:
[і]Разумъ-тъ му е бескраинъ.
6 [к]Господь въздига смиренны-тѣ,
А нечестивы-тѣ унижава дори до земіж-та.
7 Пѣйте Господу, и благодарѣте,
Пѣснопѣйте съ кытарж на Бога нашего,
8 [л]Който покрыва небе-то съ облацы;
Приготвя дъждь за земіж-тж;
Прави да изникнува трѣва по планины-тѣ:
9 [м]Който дава на скотове-тѣ хранж-тж имъ,
И [н]на гаврановы-тѣ пилета, които выкатъ *къмъ него.*
10 [о]Не ся радува на конскж силж:
Ни благоволи въ нозѣ-тѣ на мжжіе-тѣ.
11 Господь благоволи на онѣзи които му ся боятъ,
И на онѣзи които ся надѣіжтъ на неговж-тж милость.

(по Слав. 147.)

12 (1) Слави, Іерусалиме, Господа:
Хвали Бога твоего, Сіоне.
13 (2) Защото укрѣпи вереи-тѣ на твои-тѣ врата:
Благослови сынове-тѣ ти въ срѣдъ тебе.
14 (3) [п]Тури миръ *въ* прѣдѣлы-тѣ твои:
[р]Насыща тя съ тлъстинж-тж на пшеницж-тж.
15 (4) [с]Испровожда заповѣдь-тж си *на* земіж-тж,
Слово-то му тича много бърже.
16 (5) [т]Дава снѣгъ като вълнж:
Разсѣва сланж-тж като пепелъ.
17 (6) Хвърля ледъ-тъ си като уломцы:
Прѣдъ мразъ-тъ му кой може устоя?
18 (7) [у]Испровожда слово-то си, и гы растопява:
Прави вѣтръ-тъ си да духа, *и* воды-тѣ текжтъ.
19 (8) [ф]Възвѣщава слово-то си на Іакова,
[х]Повелѣнія-та си и сждбы-тѣ си на Израиля.
20 (9) [ц]Не е направилъ така на никой *другъ* народъ:
И тѣ не сж познали сждбы-тѣ *му*. Аллилуія.

ПСАЛОМЪ 148.

1 Аллилуія. Хвалѣте Господа отъ небеса-та:
Хвалѣте го въ горни-тѣ селенія.
2 [а]Хвалѣте го, всичкы ангели негови:
Хвалѣте го, всичкы силы неговы.
3 Хвалѣте го, сълнце и луно:
Хвалѣте го, всичкы свѣтлы звѣзды.
4 Хвалѣте го, [б]небеса небесны,
И [в]воды които сте надъ небеса-та.
5 Да хвалятъ име-то Господне:
Защото [г]той заповѣда, и създадохж ся.
6 И [д]утвърди гы въ вѣкъ вѣка:
Тури редъ който нѣма да прѣмине.
7 Хвалѣте Господа отъ земіж-тж,
[е]Ламіи, и всичкы бездны:

146.
а Псал. 103; 1.
б Псал. 104; 33.
в Псал. 118; 8, 9. Иса. 2; 22.
г Псал. 104; 29. Екл. 12; 7. Иса. 2; 22.
Вижь 1 Кор. 2; 6.
е Псал. 144; 15. Іер. 17; 7.
ж Быт. 1; 1. Отк. 14; 7.
з Псал. 103; 6.
и Псал 107; 9.
і Псал. 68; 6. 107; 10, 14.
к Мат. 9; 30. Іоан. 9; 7—32.
л Псал. 145; 14. 147; 6. Лук. 13; 13.
м Втор. 10; 18. Псал. 68; 5.
н Псал. 147; 6.
о Исх. 15; 18. Псал. 10; 16. 145; 13. Отк. 11; 15.

147
а Псал. 92; 1.
б Псал 135; 3.
в Псал. 33; 1.
г Псал. 102; 16.
д Втор. 30; 3.
е Псал. 51; 17. Иса. 57; 15. 61; 1. Лук. 4; 18.
ж Вижь Быт. 15; 5. Иса. 40; 26.
з 1 Лѣт. 16; 25. Псал. 48; 1. 96; 4. 145; 3.
и Наум 1; 3.
і Иса. 40; 28.
к Псал. 146; 8, 9.
л Іов. 38; 26, 27. Псал. 104; 13, 14.
м Іов. 38; 41. Псал. 104; 27, 28. 136; 25. 145; 15.
н Іов. 38; 41. Мат. 6; 26.
о Псал. 33; 16, 17, 18. Осія 1; 7.
п Иса. 60; 17, 18.
р Псал. 132; 15.
с Іов. 37; 12. Псал. 107; 20.
т Іов. 37; 6.
у Ст. 15. Вижь Іов. 37; 10.
ф Втор 33; 2, 3, 4. Псал. 76; 1. 78; 5. 103; 7.
х Мал. 4; 4
ц Вижь Втор. 4; 32, 33, 34. Рим. 3; 1, 2.

148
а Псал. 103; 20, 21.
б 3 Цар. 8; 27, 2 Кор. 12; 2.
в Быт. 1; 7.
г Быт. 1; 1, 6, 7. Псал. 33; 6, 9.
д Псал. 89; 37. 119; 90, 91. Іер. 31; 35, 36. 33; 25.
е Иса. 43; 20.

8 Огнь и градъ, снѣгъ и пара,
Буренъ вѣтръ [ж]който извършува словото му:
9 [з]Горы, и всичкы хълмове:
Дървя плодоносны, и всичкы кедри:
10 Звѣрове, и всичкы скотове:
Гади и птицы крылаты:
11 Земни царіе, и всичкы людіе:
Князове, и всичкы земни сждіи:
12 Юноши и дѣвы:
Старци и млади:
13 Да хвалятъ име-то Господне;
[и]Защото само негово-то име е прѣвъзнесено:
[і]Слава-та му е надъ земіж-тж и надъ небе-то.
14 И [к]той възвыси рогъ-тъ на народа си,
[л]Славж-тж на всичкы-тѣ си прѣподобны,
За Израилевы-тѣ синове, [м]народъ който е близу при него. Аллилуія.

ПСАЛОМЪ 149.

1 Аллилуія. [а]Пѣйте Господу пѣснь новж,
Хваленіе-то му въ събраніе-то на прѣподобны-тѣ.
2 Да ся весели Израиль [б]за Създателя си:
Сіонови-тѣ синове да ся радуватъ [в]за Царя си.
3 [г]Да хвалятъ име-то му съ ликованіе:
Съ тжпанъ и кытаржж да му пѣснопѣіжтъ.
4 [д]Защото Господь благоволява въ людіе-тѣ си:
[е]Ще прослави смиренны-тѣ съсъ спасеніе.
5 Прѣподобни-тѣ [ж]ще тържествуватъ въ славж:
Ще ся радуватъ на одрове-тѣ си.
6 Божіи-тѣ пѣнія ще бждатъ въ уста-та имъ,
И [з]мечь отъ двѣ-тѣ страны остръ въ ржкж-тж имъ:
7 За да правятъ отмыщеніе въ язычницы-тѣ,
Наказаніе на народы-тѣ:
8 За да вържжтъ царіе-тѣ имъ съ веригы,
И благородны-тѣ имъ съсъ желѣзны оковы.
9 [и]За да направятъ върху тѣхъ написанный-тъ сждъ.
[і]Тая честь принадлежи на всичкы-тѣ негови прѣподобны. Аллилуія.

ПСАЛОМЪ 150.

1 Аллилуія. Хвалѣте Бога въ святилище-то му:
Хвалѣте го въ твърдь-тж на силж-тж му:
2 [а]Хвалѣте го заради могущество-то му.
Хвалѣте го споредъ [б]голѣмо-то негово величество.
3 Хвалѣте го съ тржбенъ гласъ:
[в]Хвалѣте го съ псалтирь и кытаржж.
4 Хвалѣте го [г]съ тжпанъ и ликованіе:
Хвалѣте го [д]съсъ струны и съсъ свиркы.
5 Хвалѣте го [е]съ доброгласны кымвалы:
Хвалѣте го съ въсклицателны кымвалы.
6 Всяко дыханіе да хвали Господа. Аллилуія.

ПРИТЧИ СОЛОМОНОВЫ.

ГЛАВА 1.

1 [а]Притчи на Соломона, Давидовъ-тъ сынъ, царь-тъ Израилевъ.
2 За да познае нѣкой мудрость и ученіе,
За да разбере думы на благоразуміе,
3 [б]За да пріеме ученіе въ разумъ,
Въ правдж, сждбж и правотж,
4 За да даде остроуміе [в]на просты-тѣ,
И на младый-тъ знаніе и разсжжденіе.
5 [г]Мудрый-тъ нека слуша и ще стане по мудръ,
И разумный-тъ ще придобые разсмотреніе:
6 За да разумѣва притчж, и иносказаніе,
Реченія-та на мудры-тѣ, и [д]гаданія-та имъ.
7 [е]Начало на мудрость-тж е страхъ Господень:
Безумни-тѣ прѣзиратъ мудрость-тж и ученіе-то.
8 [ж]Слушай, сыне мой, поученіе-то на отца си,
И не отхвърляй [*]наставленіе-то на майкж си.
9 Защото [з]тѣ *ще сж* вѣнецъ отъ благодать за главж-тж ти,

[ж] Псал. 147; 15 — 18.
[з] Иса. 44; 23. 49; 13. 55; 12.
[и] Псал. 8; 1. Иса. 12; 4.
[і] Псал. 118; 4.
[к] Псал. 75; 10.
[л] Псал. 149; 9.
[м] Еф. 2; 17.

149

[а] Псал. 33; 3. Иса. 42; 10.
[б] Вижь Іов. 35; 10. Псал. 100; 3. Иса. 54; 5.
[в] Зах. 9; 9. Мат. 21; 5.
[г] Псал. 81; 2. 150; 4.
[д] Псал. 35; 27.
[е] Псал. 132; 16.
[ж] Іов. 35; 10.
[з] Евр. 4; 12. Отк. 1; 16.
[и] Втор. 7; 1, 2.
[і] Псал. 118; 14.

150

[а] Псал. 145; 5, 6.
[б] Втор. 3; 24.
[в] Псал. 81; 2. 149; 3.
[г] Исх. 15; 20.
[д] Псал. 33; 2. 92; 3. 144; 9. Иса. 38; 20.
[е] 1 Лѣт. 15; 16, 19, 28. 16; 5. 25; 1, 6.

—

[а] 3 Цар. 4; 32. Гл. 10; 1. 25; 1. Екк. 12; 9.
[б] Гл. 2; 1, 9.
[в] Гл. 9; 4.
[г] Гл. 9; 9.
[д] Псал. 78; 2.
[е] Іов. 28; 28. Псал. 111; 10. Гл. 9; 10. Екк. 12; 13.
[ж] Гл. 4; 1. 6; 20.
[*] *Евр.* законъ-тъ.
[з] Гл. 3; 22.

И огърліе около вратъ-тъ ти.
10 Сыне мой, ако поискатъ грѣшни-тѣ да тя примамятъ,
[з]Да не съизволишь:
11 Ако рекжтъ: Ела съ насъ,
Да направимъ засадж за кръвь,
[і]Да причакамы безъ причинж неповинный-тъ;
12 Както адъ да гы погълнемъ живы,
И цѣлы [к]както слазящы-тѣ въ ровъ-тъ:
13 Ще намѣримъ всякакъвъ скжпоцѣненъ имотъ,
Ще напълнимъ домове-тѣ си съ корысти:
14 Тури жребій-тъ си между насъ,
Еднж кесіж да имамы всинца:
15 Сыне мой, [л]не ходи на пжть съ тѣхъ:
[м]Въздържай ногж-тж си отъ стезы-тѣ имъ:
16 Защото [н]тѣхны-тѣ нозѣ тичатъ къмъ зло-то,
И спѣшатъ да проливатъ кръвь.
17 Наистинж напраздно ся простира мрѣжа
Прѣдъ очи-тѣ на всякж птицж.
18 И тѣ правятъ засадж противъ своіж-тж си кръвь,
Причакуватъ свои-тѣ си душы.
19 [о]Такыва сж пжтища-та на всякой лихоимецъ:
Лихоимство-то отнема животъ-тъ на обладаны-тѣ отъ него.
20 [п]Мудрость-та възглашава вънъ,
Издава гласъ-тъ си по стьгды-тѣ:
21 Выка по главны-тѣ мѣста на тържища-та,
Въ входове-тѣ на порты-тѣ
Възвѣщава прѣзъ градъ-тъ думы-тѣ си:
22 До кога глупавы, ще обичате глупость-тж,
И присмѣватели-тѣ ще ся услаждаватъ въ присмиванія-та си,
И безумни-тѣ ще мразятъ знаніе-то?
23 Обърнѣте ся къмъ мои-тѣ обличенія:
Ето, азъ [р]ще излѣіж духъ-тъ си на васъ,
Ще вы направіж да разумѣете слова-та ми.
24 [с]Понеже азъ выкнжхъ, а вы не послушахте:
Простирахъ ржкж-тж си, и никой не внимаеше:
25 Но [т]отхвърлихте всичкый ми съвѣтъ,
И обличеніе-то ми не рачихте:
26 И азъ [у]ще ся присмѣіж на гыбель-тж ви:
Ще ся зарадувамъ, когато *вы* нападне страхъ-тъ ви.
27 [ф]Когато страхъ-тъ ви нападне като запустителна буря,
И гыбель-та ви ся устреми като вихрушка,
Когато скърбь и утѣсненіе дойджтъ на васъ:
28 [х]Тогазь ще мя призовжтъ но азъ не ще отговоріж:
Ревностно ще мя търсятъ, но нѣма да мя намѣрятъ.
29 Защото [ц]намразихж знаніе-то,
И [ч]страхъ-тъ Господень не избрахж:
30 [ш]Не рачихж съвѣтъ-тъ ми:
Прѣзрѣхж всичко-то ми обличеніе:
31 За то [щ]ще ядхтъ отъ плодове-тѣ на свой-тъ си пжть,
И ще ся насытятъ отъ свои-тѣ си намыслюванія.
32 Защото глупавы-тѣ ще гы умъртви прѣстжпленіе-то имъ,
И безумны-тѣ ще гы погуби небреженіе-то имъ;
33 Но [ъ]тойзи който мя слуша, ще живѣе въ безопасность:
И [ы]ще е въ тишинж, безъ да ся бои отъ зло.

ГЛАВА 2.

1 Сыне мой, ако пріемешь думы-тѣ ми,
И [а]скрыешь заповѣди-тѣ ми при себе си,
2 Ако имашь ухо-то си внимателно въ мудрость,
Сърдце-то си склонно въ разумъ:
3 И ако призовешь благоразуміе-то,
И възвысишь гласъ къмъ разумъ-тъ:
4 [б]Ако го потърсишь като сребро,
И го подиришь като съкровища,
5 Тогазь ще разумѣешь страхъ-тъ Господень,
И ще намѣришь Божіе-то познаніе.
6 Защото [в]Господь дава мудрость:
Изъ уста-та му *излази* знаніе и разумъ.
7 Съкровиществува спасеніе за правы-тѣ:
[г]Щитъ е на ходящы-тѣ въ цѣлость.
8 Защищава пжтища-та на правдж-тж,
И [д]съхранява пжть-тъ на прѣподобны-тѣ си.
9 Тогазь ще разумѣешь правдж, и сждъ,
И правотж, всякой добръ пжть.
10 Ако влѣзе мудрость въ сърдце-то ти,
И знаніе услаждава душж-тж ти,
11 Разсжжденіе ще тя пази,
[е]Благоразуміе ще тя съхранява:
12 За да тя освобождава отъ лошъ пжть,
Отъ человѣка който говори строптиво,
13 Отъ онѣзи които оставятъ пжтища-та на правость-тж,
За [ж]да ходятъ въ пжтища-та на тьминж-тж.
14 Които ся [з]наслаждаватъ за да правятъ зло,
[и]Радуватъ ся за строптивости-тѣ на злы-тѣ,
15 [і]На които пжтища-та сж кривы,
И пжтекы-тѣ имъ строптивы:
16 За да тя избави [к]отъ людскж женж,
[л]Отъ чуждж която ласкае съ думы-тѣ си,

з Быт. 39; 7 и дрг. Псал. 1; 1. Еф. 5; 11.
і Іер. 5; 26.
к Псал. 28; 1. 143; 7.
л Псал. 1; 1. Гл. 4; 14.
м Псал. 119; 101.
н Иса. 59; 7. Рим. 3; 15.
о Гл. 15; 27. 1 Тим. 6; 10.
п Гл. 8; 1. 9; 3. Іоан. 7; 37.
р Іоил. 2; 28.
с Иса. 65; 12. 66; 4. Іер. 7; 13. Зах. 7; 11.
т Псал. 107; 11. Ст. 30. Лук. 7; 30.
у Псал. 2; 4.
ф Гл. 10; 24.
х Іов. 27; 9. 35; 12. Иса. 1; 15. Іер. 11; 11. 14; 12. Іез. 8; 18. Мих. 3; 4. Зах. 7; 13. Іак. 4; 3.
ц Іов. 21; 14. Ст. 22.
ч Псал. 119; 173.
ш Псал. 81; 11. Ст. 25.
щ Іов. 4; 8. Гл. 14; 14. 22; 8. Иса. 3; 11. Іер. 6; 19.
ъ Псал. 25; 12, 13.
ы Псал. 112; 7.

—

а Гл. 4; 21. 7; 1.
б Гл. 3; 14. Мат. 13; 44.
в 3 Цар. 3; 9, 12. Іак. 1; 5.
г Псал. 84; 11. Гл. 30; 5.
д 1 Цар. 2; 9. Псал. 66; 9.
е Гл. 6; 22.
ж Іоан. 3; 19, 20.
з Гл. 10; 23. Іер. 11; 15.
и Рим. 1; 32.
і Псал. 125; 5.
к Гл. 5; 20.
л Гл. 5; 3. 6; 24. 7; 5.

17 [м]Която е оставила другарь-тъ на младость-тѫ си,
И е забравила завѣтъ-тъ на Бога своего;
18 Защото [н]домъ-тъ ѝ низводи при смърть-тѫ,
И стъпкы-тѣ ѝ при мъртвы-тѣ:
19 Всичкы които влазятъ при неѭ не ся връщатъ,
Нито стигатъ пѫтища-та на животъ-тъ:
20 За да ходишь ты въ пѫть-тъ на добры-тѣ,
И да пазишь пѫтекы-тѣ на праведны-тѣ.
21 Защото [о]прави-тѣ ще ся населятъ на земѭ-тѫ,
И непорочни-тѣ ще остаиѫтъ на неѭ.
22 А [п]нечестиви-тѣ ще ся отсѣкѫтъ отъ земѭ-тѫ,
И законопрѣстѫпници-тѣ ще ся искоренятъ отъ неѭ.

ГЛАВА 3.

1 Сыне мой, не забравяй законъ-тъ ми,
И [а]сърдце-то ти да пази заповѣди-тѣ ми:
2 Защото дълготѫ на дни, и лѣта на животъ,
[б]И миръ, ще ти притурятъ тѣ.
3 Милость и истина да тя не оставятъ:
[в]Вържи гы около вратъ-тъ си:
[г]Начъртай гы на плочѫ-тѫ на сърдце-то си.
4 [д]Така ще намѣришь благодать и добромысліе
Прѣдъ Бога и человѣцы-тѣ:
5 [е]Уповай на Господа отъ всичко-то си сърдце,
И [ж]не ся облѣгай на твой-тъ разумъ.
6 [з]Въ всичкы-тѣ си пѫтища познавай него,
И той [и]ще оправя стъпкы-тѣ ти.
7 [і]Не мечтай себе си мудръ:
[к]Бой ся отъ Господа, и уклонявай ся отъ зло.
8 То ще е здравіе въ жилы-тѣ ти,
И [л]мозъкъ въ кости-тѣ ти.
9 [м]Почитай Господа отъ имотъ-тъ си,
И отъ начаткы-тѣ на всичкый си доходъ:
10 И [н]ще ся испълнятъ житницы-тѣ ти съ изобиліе,
И ѫлебове-тѣ ти ще ся прѣливатъ съ ново вино.
11 [о]Сыне мой, не прѣзирай наказаніе-то Господне,
И да ти не дотегнува когато тя обличава той:
12 Защото Господь обличава когото обича,
[п]Както и отецъ сына *когото* милува.
13 [р]Блаженъ человѣкъ *който* е намѣрилъ мудрость,
И человѣкъ *който* е придобилъ разумъ:
14 Защото [с]нейна-та търговія е по добра отъ търговіѭ-тѫ на сребро,
И печалба-та ѝ, отъ чисто злато.
15 По скѫпоцѣнна е отъ многоцѣнны каменіе:
И всичко [т]каквото бы пожелалъ ты не ся сравнява съ неѭ.
16 [у]Дългота на дни е въ десницѫ-тѫ ѝ:
А въ лѣвицѫ-тѫ ѝ, богатство и слава.
17 [ф]Пѫтища-та ѝ сѫ пѫтища пріятны,
И всичкы-тѣ ѝ пѫтекы миръ.
18 [х]Дърво на животъ е за тѣзи които ѭ прегрѫщатъ:
И блажени сѫ които ѭ държатъ.
19 [ц]Съ мудрость основа Господь земѭ-тѫ:
Утвърди небеса-та съ разумъ.
20 [ч]Чрѣзъ негово-то знаніе ся отворихѫ бездны-тѣ,
И [ш]отъ облацы-тѣ капе роса.
21 Сыне мой, да ся не отдалечатъ тѣзи *нѣща* отъ очи-тѣ ти:
Пази здравомысліе и разсѫжденіе:
22 И ще бѫдѫтъ животъ на душѫ-тѫ ти,
И [щ]благодать на вратъ-тъ ти.
23 Тогазь [ъ]ще ходишь безопасно въ пѫть-тъ си,
И нога-та ти не ще ся спъне.
24 [ы]Когато лѣгашь, не ще ся страхувашь;
Ей ще лѣгашь, и сънъ-тъ ти ще е сладъкъ.
25 [ь]Не ще ся боишь отъ внезапенъ страхъ,
Нито отъ погыбель-тѫ на нечестивы-тѣ, когато нападне:
26 Защото Господь ще бѫде упованіе твое,
И ще упази ногѫ-тѫ ти да ся не хване.
27 [ѣ]Не отричай добро-то къмъ онѣзи на които ся стои,
Когато ти дава рѫкѫ да *го* направишь.
28 [ю]Не казвай на ближній-тъ си:
Иди и върни ся пакъ, и утрѣ ще *ти* дамъ:
Като го имашь при себе си.
29 Не крой зло противъ ближній-тъ си,
Който съ увѣреніе живѣе при тебе.
30 [я]Не ся карай съ нѣкого безъ причинѫ,
Като не ти е направилъ зло.
31 [ѫ]Не ревнувай на насилникъ человѣкъ,
И не избирай ни единъ отъ пѫтища-та му:
32 Защото Господь ся гнуси отъ строптивый-тъ,
А [ѭ]тайна-та му е съ праведны-тѣ:
33 [а]Проклѣтія отъ Господа е въ домъ-тъ на нечестивый-тъ,
А [б]благославя той жилище-то на праведны-тѣ.
34 [в]Наистинѫ той ся присмива на присмиватели-тѣ:

[м] Вижь Мал. 2; 14, 15.
[н] Гл. 7; 27.
[о] Псал. 37; 29.
[п] Іов. 18; 17. Псал. 37; 28. 104; 35.

—

[а] Втор. 8; 1. 30; 16, 20.
[б] Псал. 119; 165.
[в] Исх. 13; 9. Втор. 6; 8. Гл. 6; 21. 7; 3.
[г] Іер. 17; 1. 2 Кор. 3; 3.
[д] Вижь 1 Цар. 2; 26. Лук. 2; 52. Дѣян. 2; 47. Рим. 14; 18.
[е] Псал 37; 3, 5.
[ж] Іер. 9; 23.
[з] 1 Лѣт. 28; 9.
[и] Іер. 10; 23.
[і] Рим. 12; 16.
[к] Іов. 1; 1. Гл. 16; 6.
[л] Іов. 21: 24.
[м] Исх. 22; 29. 23; 19. 34; 26. Втор. 26; 2 и дрг. Мал. 3; 10 и дрг. Лук. 14; 13.
[н] Втор. 28; 8.
[о] Іов. 5; 17. Псал. 94; 12. Евр. 12; 5, 6. Отк. 3; 19.
[п] Втор. 8; 5.
[р] Гл. 8; 34, 35.
[с] Іов. 28; 13 и дрг. Псал. 19; 10. Гл. 2; 4. 8; 11, 19. 16; 16.
[т] Мат. 13; 44.
[у] Гл. 8; 18. 1 Тим. 4; 8.
[ф] Мат. 11; 29, 30.
[х] Быт. 2; 9. 3; 22.
[ц] Псал. 104; 24. 136; 5. Гл. 8; 27. Іер. 10; 12. 51; 15.
[ч] Быт. 1; 9.
[ш] Втор. 33; 28. Іов. 36; 28.
[щ] Гл. 1; 9.
[ъ] Псал. 37; 24. 91; 11, 12. Гл. 10; 9.
[ы] Лев. 26; 6. Псал. 3; 5. 4; 8.
[ь] Псал. 91; 5. 112; 7
[ѣ] Рим. 13; 7. Гал. 6; 10.
[ю] Лев. 19; 13. Втор. 24; 15.
[я] Рим. 12; 18.
[ѫ] Псал. 37; 1. 73; 3. Гл. 24; 1.
[ѭ] Псал 25; 14.
[а] Лев. 26; 14 и дрг. Псал. 37; 22. Зах. 5; 4. Мал. 2; 2.
[б] Псал. 1; 3.
[в] Іак. 4; 6. 1 Пет. 5; 5.

А на смиренны-тѣ дава благодать.
35 Мудри-тѣ ще наслѣдятъ славѫ,
А повышеніе-то на безумны-тѣ ще е бесчестіе.

ГЛАВА 4.

1 Послушайте, [а]чада, бащино поученіе,
И внимайте да ся научите разумъ.
2 Защото ви давамъ добро ученіе:
Не оставяйте наставленіе-то ми.
3 Защото *и азъ* бѣхъ сынъ на отца си,
[б]Галенъ и единъ на майкѫ си:
4 И [в]той мя наставляваше и говореше ми:
Нека дьржи сърдце-то ти думы-тѣ ми:
[г]Пази заповѣди-тѣ ми, и ще живѣешь:
5 [д]Придобый мудрость, придобый разумъ;
Не ѭ забравяй, нито да ся уклонишь отъ думы-тѣ на уста-та ми.
6 Не ѭ оставяй, и ще тя пази;
[е]Обычай ѭ, и ще тя варди.
7 [ж]Най главно-то е мудрость: придобывай мудрость;
И при всичко-то си придобываніе, придобывай разумъ.
8 [з]Въздигай ѭ, и ще тя възвыси;
Ще тя прослави когато ѭ прегърнешь.
9 Ще положи на главѫ-тѫ ти [и]вѣнецъ на благодать:
Ще ти даде коронѫ на славѫ.
10 Слушай, сыне мой, и пріими думы-тѣ ми:
И ще ся умножать [і]годины-тѣ на животъ-тъ ти.
11 Наставлявалъ сьмь тя въ пѫть-тъ на мудрость-тѫ:
Водилъ сьмь тя по правы пѫтекы.
12 Когато ходишь, [к]стѫпкы-тѣ ти не ще бѫдѫтъ утѣснены,
И [л]когато тичашь нѣма да ся спънешь.
13 Хвани ся за поученіе-то, недѣй го оставя:
Пази го, понеже то е животъ-тъ ти.
14 [м]Не влизай въ пѫтекы-тѣ на нечестивы-тѣ,
И не ходи въ пѫть-тъ на лошы-тѣ.
15 Отбѣгвай отъ него, не минувай прѣзъ него,
Уклони ся отъ него, и замини.
16 Защото тѣ [н]не заспиватъ, ако не сторятъ зло:
И сънъ гы не хваща, ако не спънѫтъ:
17 Понеже ядѫтъ хлѣбъ на нечестіе,
И піѭтъ вино на насилство.
18 Но [о]пѫть-тъ на праведны-тѣ е [п]като видѣло-то на разсъвнованіе-то,
Което свѣти повече и повече, додѣ стане съвършенъ день.
19 [р]Пѫть-тъ на нечестивы-тѣ е като тьмнина:
Не знаѭтъ отъ какво ся спъватъ.
20 Сыне мой, внимай въ думы-тѣ ми:
Прѣклони ухо-то си къмъ говоренія-та ми:
21 [с]Да ся не отдалечатъ отъ очи-тѣ ти:
[т]Пази гы вѫтрѣ въ сърдце-то си:
22 Защото сѫ животъ за тѣзи които гы намѣрватъ,
И [у]исцѣленіе на всичкѫ-тѫ имъ плъть.
23 Съ най голѣмо пазеніе пази сърдце-то си,
Защото отъ него сѫ извори-тѣ на живота.
24 Отхвърли отъ себе си строптивы уста,
И отдалечи отъ себе си развращены устны.
25 Очи-тѣ ти нека гледатъ право,
И клепачи-тѣ ти нека бѫдѫтъ управени прѣдъ тебе.
26 Уравнявай ходеніе-то на нозѣ-тѣ си,
И всичкы-тѣ ти пѫтища ще ся оправятъ.
27 [ф]Не ся отбивай ни на десно ни на лѣво:
[х]Уклони ногѫ-тѫ си отъ зло.

ГЛАВА 5.

1 Сыне мой, внимай въ мудрость-тѫ ми,
Приклони ухо-то си въ разумъ-тъ ми:
2 За да съхранявашь разсѫжденіе,
И устны-тѣ ти [а]да пазятъ знаніе.
3 Защото [б]отъ устны-тѣ на чуждѫ-тѫ женѫ капе медъ отъ сотъ,
И небце-то ѝ е [в]по меко отъ елей:
4 Но сетнины-тѣ ѝ сѫ [г]горчивы като пелинъ,
[д]Остры като мечь отъ двѣ страны изостренъ.
5 [е]Нозѣ-тѣ ѝ слазятъ въ смърть:
Стъпкы-тѣ ѝ достигатъ до адъ.
6 За да не разсѫдишь пѫть-тъ на животъ-тъ,
Нейны-тѣ пѫтекы сѫ непостоянны, та да гы не познаешь ты.
7 И сега, чада, послушайте мя,
И не отстѫпвайте отъ думы-тѣ на уста-та ми.
8 Отдалечи пѫть-тъ си отъ неѭ,
И не приближавай при врата-та на домъ-тъ ѝ,
9 За да не дадешь честь-тѫ си на другы,
И годины-тѣ си на немилостивы-тѣ:
10 За да ся не насытятъ чужди отъ имотъ-тъ ти,
И трудове-тѣ ти *да не идѫтъ* въ чуждъ домъ:
11 А ты да въздышашь въ сетнины-тѣ си,
Когато плъть-та ти и тѣло-то ти ся изнурятъ,
12 И да казувашь: [ж]Какъ намразихъ поученіе-то,
И сърдце-то ми [з]прѣзрѣ обличеніе-то,
13 И не послушахъ гласъ-тъ на учители-тѣ си,
Нито приклонихъ ухо-то си къмъ наставницы-тѣ си!
14 Малко останѫ да ся намѣрѭ въ всяко зло

а Псал. 84; 11. Гл. 1; 8.
б 1 Лѣт. 29; 1.
в 1 Лѣт. 28; 9. Еф. 6; 4.
г Гл. 7; 2.
д Гл. 2; 2, 3.
е 2 Сол. 2; 10.
ж Мат. 13; 44. Лук. 10; 42.
з 1 Цар. 2; 30.
и Гл. 1; 9. 3; 22.
і Гл. 3; 2.
к Псал. 18; 36.
л Псал. 91; 11, 12.
м Псал. 1; 1. Гл. 1; 10, 15.
н Псал. 36; 4. Иса. 57; 20.
о Мат. 5; 14, 45. Филип. 2; 15.
п 2 Цар. 23; 4.
р 1 Цар. 2; 9. Іов. 18; 5, 6. Иса. 59; 9, 10. Іер. 23; 12. Іоан. 12; 35.
с Гл. 3; 3, 21.
т Гл. 2; 1.
у Гл. 3; 8. 12; 18.
ф Втор. 5; 32. 28; 14. Іис. Нав. 1; 7.
х Иса. 1; 16. Рим. 12; 9.

а Мал. 2; 7.
б Гл. 2; 16. 6; 24.
в Псал. 55; 21.
г Екл. 7; 26.
д Евр. 4; 12.
е Гл. 7; 27.
ж Гл. 1; 29.
з Гл. 1; 25. 12; 1.

Врѣдъ събраніе-то и сонмище-то.
15 Пій водж отъ щернж-тж си,
И онжзь която извира отъ кладенецъ-тъ ти:
16 Нека ся изливатъ вънъ твои-тѣ извори,
Като водны утоки по стъгды-тѣ;
17 Да бждатъ тѣ на самаго тебе,
А не и на чужды съ тебе:
18 Да бжде благословенъ твой-тъ источникъ:
И весели ся [з]съ женж-тж на младость-тж си:
19 *Тя да ти бжде като* [і]еленъ рачителна и сърна мила:
Нейны-тѣ грьды да тя напояватъ въ всяко врѣме:
Въсхыщавай ся всякога отъ любовь-тж ѝ.
20 И защо, сыне мой, да ся въсхыщавашь [к]отъ чуждж,
И искашь да прегржщашь пазухж-тж на чуждж женж?
21 Понеже [л]пжтища-та на человѣка сж прѣдъ очи-тѣ на Господа,
И той измѣрва всичкы-тѣ му пжтекы.
22 [м]Нечестивый-тъ ще го хванжтъ свои-тѣ му беззаконія,
И съ вжжя-та на грѣхъ-тъ си ще бжде уловенъ.
23 Той [н]ще умре безъ поученіе,
И отъ множество-то на безуміе-то си ще заблуди.

ГЛАВА 6.

1 Сыне мой, [а]ако си станжлъ поржчникъ за пріятеля си,
Или си далъ ржкж за нѣкого чуждъ,
2 Впримчилъ си ся съ думы-тѣ на уста-та си,
Хванжлъ си ся съ думы-тѣ на уста-та си:
3 Направи прочее това, сыне мой, и отървай ся,
Понеже си паднжлъ въ ржцѣ-тѣ на пріятеля си:
Иди, припадни, и принуди пріятеля си.
4 [б]Не давай сънъ на очи-тѣ си,
Нито дреманіе на клепачи-тѣ си:
5 Отървай ся като сърна отъ ржкж *на ловецъ*,
И като птица отъ ржкж на птицоловецъ.
6 [в]Иди при мравкж-тж, о лѣниве:
Пригледай пжтища-та ѝ, и стани мждръ;
7 Която, ако и да нѣма началникъ,
Настоятель, или управитель,
8 Приготвя хранж-тж си лѣтѣ,
Събира хранж-тж си въ жетвж.
9 [г]До кога ще спишь, лѣниве?
Кога ще станешь отъ сънъ-тъ си?
10 Малко спаніе, малко дрѣманіе, малко сгъваніе на ржцѣ за сънъ:
11 Послѣ [д]сиромашія-та ти дохожда като пжтникъ,
И скудость-та ти като оржженъ мжжъ.
12 Лошій-тъ человѣкъ, беззаконный-тъ человѣкъ
Ходи съ развратны уста.
13 [е]Намигнува съ очи-тѣ си,
Дава знакъ съ нозѣ-тѣ си,
Учи съ пърсты-тѣ си.
14 [ж]Има развратно сърдце въ всяко врѣме;
Крои зло, [з]сѣе раздоры;
15 За това внезапу ще дойде погыбель-та му:
Тутакси [и]ще ся съкруши [і]неисцѣлно.
16 Тія шесть мрази Господь,
И седмь сж мерзость на душж-тж му:
17 [к]Очи гордѣливы, [л]языкъ лъжливъ,
И [м]ржцѣ които проливатъ кръвь неповиннж,
18 [н]Сърдце което крои лошы намыслюванія,
[о]Нозѣ които тичатъ скоро да правятъ зло,
19 [п]Свидѣтель лъжливъ, който говори лъжж,
[р]И онзи който сѣе раздоры между братія.
20 Сыне мой, [с]пази заповѣдь-тж на отца си,
И не отхвърляй законъ-тъ на майкж си.
21 [т]Вържи гы за всегда на сърдце-то си,
И обвій гы около вратъ-тъ си.
22 [у]Кога ходишь, ще тя води:
Кога спишь [ф]ще тя пази:
Кога ся събудишь, ще ся разговаря съ тебе.
23 Защото [х]заповѣдь-та е свѣтилникъ,
И законъ-тъ е свѣтъ,
И поучителны-тѣ обличенія сж пжть на животъ:
24 За [ц]да тя пазятъ отъ лошж женж,
Отъ ласкателный-тъ языкъ на чуждж женж.
25 [ч]Да не похотствувашь хубость-тж ѝ въ сърдце-то си:
Да тя не улови съ клепачи-тѣ си.
26 Защото [ш]поради блудницж женж *достига нѣкой* въ *нуждж за* уломъкъ хлѣбъ,
А [щ]прѣлюбодѣйца-та [ъ]лови многоцѣннж-тж душж.
27 Може ли нѣкой да тури огнь въ пазухж-тж си,
И дрехы-тѣ му да не изгорятъ?
28 Може ли нѣкой да ходи по распалены вжглища,
И нозѣ-тѣ му да не изгорятъ?
29 Така който влѣзува при женж-тж на ближній-тъ си:
Който ся прикосне при неѭ, не ще бждe неповиненъ.

з Мал. 2; 14.
і Вижъ Пѣсн. 2; 9. 4; 5. 7; 3.
к Гл. 2; 16. 7; 5.
л 2 Лѣт. 16; 9. Іов. 31; 4. 34; 21. Гл. 15; 3. Іер. 16; 17. 32; 19. Осія 7; 2. Евр. 4; 13.
м Псал. 9; 15.
н Іов. 4; 21. 36; 12.

а Гл. 11; 15. 17; 18. 20; 16. 22; 26. 27; 13.
б Псал. 132; 4.
в Іов. 12; 7.
г Гл. 24; 33, 34.
д Гл. 10; 4. 13; 4. 20; 4.
е Іов. 15; 12. Псал. 35; 19. Гл. 10; 10.
ж Мих. 2; 1.
з Ст. 19
и Іер. 19; 11.
і 2 Лѣт. 36; 16.
к Псал. 18; 27. 101; 5.
л Псал. 120; 2, 3.
м Иса. 1; 15.
н Быт. 6; 5.
о Иса. 59; 7. Рим. 3; 15.
п Псал. 27; 12. Гл. 19; 5, 9.
р Ст. 14.
с Гл. 1; 8. Еф. 6; 1.
т Гл. 3; 3. 7; 3.
у Гл. 3; 23, 24.
ф Гл. 2; 11.
х Псал. 19; 8. 119; 105.
ц Гл. 2; 16. 5; 3. 7; 5.
ч Мат. 5; 28.
ш Гл. 29; 3.
щ Быт. 39; 14.
ъ Іез. 13; 18.

30 Крадецъ-тъ не бива *толкозь* прѣзираемъ,
Ако краде да насыти душж-тж си, когато е гладенъ:
31 А ако ся хване, [ы]ще отдаде седмократно:
Ще даде всичкый-тъ имотъ на кжщж-тж си.
32 *Но* който прѣлюбодѣйствува съ женж, [ь]той е лишенъ отъ умъ:
Погыбель приноси на душж-тж си, който прави това.
33 Біенія и бесчестіе ще намѣри:
И срамъ-тъ му нѣма да ся заглади.
34 Защото ревнованіе-то е неистовство на мжжа,
И не ще да помилува въ день-тъ на отмъщеніе-то.
35 Не ще да пріеме никакъвъ искупъ:
Нито ще ся умилостиви, ако и да умножишь дарове-тѣ.

ГЛАВА 7.

1 Сыне мой, пази думы-тѣ ми,
И [а]скрый заповѣди-тѣ ми при себе си.
2 [б]Пази заповѣди-тѣ ми, и ще живѣешь:
И [в]ученіе-то ми, като зѣницж-тж на очи-тѣ си.
3 [г]Вържи гы на пърсты-тѣ си,
Начертай гы на плочж-тж на сърдце-то си.
4 Речи на мудрость-тж: Ты си ми сестра:
И наречи разумъ-тъ сродникъ:
5 [д]За да тя пазятъ отъ людскж женж,
Отъ женж чуждж която ласкае съ думы-тѣ си.
6 Понеже отъ прозорецъ-тъ на домъ-тъ си
Прѣзъ рѣшеткж-тж си надникнжхъ;
7 И видѣхъ между безумны-тѣ,
Съгледахъ между млады-тѣ, [е]едного юношж лишенъ отъ умъ,
8 Който минуваше прѣзъ улицж-тж, при жглъ-тъ ѝ,
И отиваше въ пжть-тъ къмъ кжщж-тж ѝ,
9 [ж]Вечеръ въ стъмяваніе-то на день-тъ,
Въ тъмнинж-тж на нощь-тж и въ мракъ-тъ:
10 И ето, насрещж му жена
Облѣчена като блудница, и съсъ сърдце льстиво.
11 ([з]Блядива и упорита:
[и]Нозѣ-тѣ ѝ не ся спиратъ въ домъ-тъ ѝ:
12 Сега вънъ, сега по улицы-тѣ,
И причакува при всякой жглъ.)
13 И хванж го, и цѣлуваше го,
И съ безстыдно лице му говореше:
14 Имамъ жъртвы примирителны:
Днесь испълнихъ обричанія-та си:
15 За то излѣзохъ да тя посрѣщнж,
Съ желаніе да видіж лице-то ти, и намѣрихъ тя:
16 Постлала сьмь одръ-тъ си съ покрывкы,
Съ шарены коверы отъ [і]Египетскж прежджь:
17 Покадила сьмь легло-то си
Съсъ смирнж, алой, и корицж:
18 Ела, да ся насытимъ въ рачителство до зоры:
Да ся насладимъ въ любовь:
19 Защото мжжъ *ми* не е у дома,
Отиде на далеченъ пжть:
20 Зѣ мѣшецъ-тъ съсъ сребро въ ржкж-тж си:
Въ пълнолуніе ще ся върне въ домъ-тъ си.
21 [к]Прѣлъга го съ много-то си прѣдумванія,
[л]Привлѣче го съ ласкателство-то на устны-тѣ си.
22 Тутакси той тръгнж подирѣ ѝ,
Както отхожда говедо на кланіе,
Или както безуменъ вързанъ на наказаніе:
23 Додѣ стрѣла прониже дробъ-тъ му:
[м]Както птица спѣши въ сѣть,
И не знае че е противъ животъ-тъ ѝ.
24 Сега прочее, чада, послушайте мя,
И внимайте въ думы-тѣ на уста-та ми.
25 Да ся не уклонява сърдце-то ти въ пжтища-та ѝ,
Да не заблудишь въ пжтекы-тѣ ѝ;
26 Защото мнозина е направила да паднжтъ ранени,
И [н]силни сж всичкы-тѣ убити отъ неіж.
27 [о]Домъ-тъ ѝ е пжтища къмъ адъ,
Които низводятъ въ смъртны-тѣ клѣтове.

ГЛАВА 8.

1 [а]Не выка ли мудрость-та?
И не издава ли разумъ-тъ гласъ-тъ си?
2 Стои тя по върхъ-тъ на высокы-тѣ мѣста, надъ пжть-тъ,
Въ срѣдъ пжтекы-тѣ.
3 Възглашава при порты-тѣ, въ входъ-тъ въ градъ-тъ,
Въ входъ-тъ въ врата-та:
4 Къмъ васъ, человѣци, выкамъ,
И гласъ-тъ ми е къмъ человѣческы-тѣ синове.
5 Глупави, придобыйте остроуміе:
И безумни, придобыйте разумливо сърдце.
6 Послушайте: защото ще говоріж [б]изящны нѣща,
И устны-тѣ ми ще произносятъ право-то.
7 Защото языкъ-тъ ми ще говори истинж:
А нечестіе-то е мерзость на устны-тѣ ми.
8 Всичкы-тѣ думы на уста-та ми сж съ правдж:
Нѣма въ тѣхъ *нищо* льстиво или строптиво.
9 Тѣ всичкы сж ясны за оногозь който разумѣва,

ы Исх. 22; 1, 4.
ь Гл. 7; 7.

а Гл. 2; 1.
б Лев. 18; 5. Гл. 4; 4. Иса. 55; 3.
в Втор. 32; 10.
г Втор. 6; 8. 11; 18. Гл. 3; 3. 6; 21.
д Гл. 2; 16. 5; 3. 6; 24.
е Гл. 6; 32. 9; 4, 16.
ж Іов. 24; 15.
з Гл. 9; 13.
и 1 Тим. 5; 13. Тит. 2; 5.
і Иса. 19; 9.
к Гл. 5; 3.
л Псал. 12; 2.
м Екк. 9; 12.
н Неем. 13; 26.
о Гл. 2; 18. 5; 5. 9; 18.

а Гл. 1; 20. 9; 3.
б Гл. 22; 20.

И правы за тѣзи които намѣруватъ знаніе.
10 Пріимѣте ученіе-то ми, а не сребро,
И знаніе повече неже злато избранно:
11 Защото [в]мудрость-та е по добра отъ многоцѣнны каменіе:
И всичко желателно не ся сравнява съ неіж.
12 Азъ мудрость обитавамъ *съ* остроуміе-то,
И изнамѣрувамъ знаніе на умны измышленія.
13 [г]Страхъ-тъ Господень е да мрази *нѣкой* зло-то:
[д]Азъ мразіж высокоуміе, и гордость,
И лукавъ пжть, и [е]строптивы уста.
14 [ж]Мой е съвѣтъ-тъ и правомысліе-то:
Азъ сьмъ разумъ: сила-та е моя.
15 [з]Чрѣзъ мене царіе-тѣ царуватъ,
И началници-тѣ узаконяватъ правдж.
16 Чрѣзъ мене князове-тѣ началствуватъ,
И голѣмци-тѣ и всичкы-тѣ земни сждіи.
17 Азъ [и]обычамъ които мя обычатъ,
И [і]които мя търсятъ ще мя намѣрятъ.
18 [к]Богатство-то и слава-та сж съ мене,
Изящный-тъ имотъ и правда-та.
19 [л]Плодове-тѣ ми сж по добри отъ злато,
и отъ най чисто злато:
И приходи-тѣ ми, отъ избранно сребро.
20 Ходіж по пжть-тъ на правдж-тж,
Между пжтекы-тѣ на правосждіе-то,
21 За да направіж да наслѣдятъ имотъ тѣзи които мя обычатъ,
И да напълніж съкровища-та имъ.
22 [м]Господь мя имаше въ начало-то на пжть-тъ си,
Прѣди дѣла-та си отдавна.
23 [н]Отъ вѣка быхъ помазана, отъ начало,
Прѣди созданіе-то на земіж-тж.
24 Родихъ ся когато нѣмаше бездны-тѣ,
Когато нѣмаше источницы-тѣ които изобилуватъ съ водж:
25 [о]Прѣди горы-тѣ да ся поставятъ,
Прѣди хълмы-тѣ, азъ бѣхъ родена:
26 Като още не бѣше направилъ земіж-тж, нито полета,
Нито върхове отъ пърсть-тж на вселеннжіж.
27 Когато готвеше небеса-та, азъ бѣхъ тамъ:
Когато начертаваше кругъ надъ лице-то на безднж-тж:
28 Когато утвърждаваше облацы-тѣ горѣ:
Когато укрѣпяваше источницы-тѣ на безднж-тж:
29 [п]Когато полагаше законъ-тъ си на море-то,
Да не прѣстжпатъ воды-тѣ повелѣніе-то му:
[р]Когато нареждаше основанія-та на земіж-тж:
30 [с]Тогазь бѣхъ при него и устроявахъ *всичко:*
И азъ *му* [т]бѣхъ наслажденіе всякой день,
И веселяхъ ся всякога прѣдъ него.
31 Веселяхъ ся на обытаемж-тж негови земіж;
И [у]наслажденіе-то ми бѣше съ человѣческы-тѣ синове.
32 Сега прочее послушайте мя, о чада:
И [ф]блажени сж които пазятъ пжтища-та ми.
33 Послушайте поученіе, и ставайте мудри,
И не отхвърляйте *го.*
34 [х]Блаженъ той человѣкъ, който мя слуша,
И бди всякой день при мои-тѣ двери,
И очакува при стълпове-тѣ на врата-та ми:
35 Защото който мя намѣри, ще намѣри животъ,
И [ц]ще земе благоволеніе отъ Господа:
36 А който сългрѣши противъ мене, [ч]своіж-тж си душж онеправдава:
Всичкы които мя мразятъ обычатъ смьрть-тж.

ГЛАВА 9.

1 Мудрость-та [а]съгради домъ-тъ си;
Издѣла седмь-тѣ свои стълпове:
2 [б]Закла което имаше за кланіе;
[в]Смѣси вино-то си, и приготви трьпезж-тж си:
3 [г]Проводи слугыни-тѣ си,
[д]Выка [е]по высокы-тѣ мѣста на градъ-тъ:
4 [ж]Който е глупавъ да ся отбіе тукъ:
И къмъ лишены-тѣ отъ умъ, говори:
5 [з]Елате, яждте отъ хлѣбъ-тъ ми,
И пійте отъ вино-то *което* размѣсихъ.
6 Оставѣте глупость-тж и живи бждѣте:
И ходѣте въ пжть-тъ на разумъ-тъ.
7 Който учи присмѣвателя, зема на себе си бесчестіе:
И който обличава нечестивый-тъ *зема* на себе си порокъ.
8 [и]Не обличавай присмѣватель, за да тя не намрази:
[і]Обличавай мудръ, и ще тя възлюби.
9 Давай *наставленіе* на мудръ, и ще бжде по мудръ:
Учи праведенъ, и ще [к]нарасте въ ученіе.
10 [л]Начало на мудрость-тж е страхъ Господень,
И познаваніе-то на Святаго е разумъ.
11 Защото [м]чрѣзъ мене ще ся умножатъ дни-тѣ ти,
И ще ти ся притурятъ години на животъ.
12 [н]Ако си мудръ, мудръ си за себе си:

в Іов. 28; 15 и дрг. Псал. 19; 10. 119; 127. Гл. 3; 14, 15. 4; 5, 7. 16; 16.
г Гл. 16; 6.
д Гл. 6; 17.
е Гл. 4; 24.
ж Екк. 7; 19.
з Дан. 2; 21. Рим. 13; 1.
и 1 Цар. 2; 30. Псал. 91; 14. Іоан. 14; 21.
і Іак. 1; 5.
к Гл. 3; 16. Мат. 6; 33.
л Гл. 3; 14. Ст. 10.
м Гл. 3; 19. Іоан. 1; 1.
н Псал. 2; 6.
о Іов. 15; 7, 8.
п Быт. 1; 9, 10. Іов. 38; 10, 11. Псал. 33; 7. 104; 9. Іер. 5; 22.
р Іов. 38; 4.
с Іоан. 1; 1, 2, 18.
т Мат. 3; 17. Кол. 1; 13.
у Псал. 16; 3.
ф Псал. 119; 1, 2. 128; 1, 2. Лук. 11; 28.
х Гл. 3; 13, 18.
ц Гл. 12; 2.
ч Гл. 20; 2.

—

а Мат. 16; 18. Еф. 2; 20, 21, 22. 1 Пет. 2; 5.
б Мат. 22; 3 и дрг.
в Ст. 5. Гл. 23; 30.
г Рим. 10; 15.
д Гл. 8; 1, 2.
е Ст. 14.
ж Ст. 16. Гл. 6; 32. Мат. 11; 25.
з Ст. 2. Пѣсн. 5; 1. Иса. 55; 1. Іоан. 6; 27.
и Мат. 7; 6.
і Псал. 141; 5.
к Мат. 13; 12.
л Іов. 28; 28. Псал. 111; 10. Гл. 1; 7.
м Гл. 3; 2, 16. 10; 27.
н Іов. 35; 6, 7. Гл. 16; 26.

Ако ли си присмѣватель, ты самъ ще страдашь.
13 [о]Жена безумна е блядива,
Глупава и нищо не знае:
14 Сѣди при врата-та на кѫщѫ-тѫ си на столъ,
[п]Въ высокы-тѣ мѣста на градъ-тъ,
15 И кани тѣзи които минуватъ,
Които вървятъ право въ пѫть-тъ си:
16 [р]Който е безуменъ, нека ся отбіе тукъ;
И къмъ лишенный-тъ отъ умъ, говори:
17 [с]Крадены-тѣ воды сѫ сладкы,
И скрышно земаный хлѣбъ е пріятенъ.
18 Но той не знае че сѫ [т]тамъ мьртви-тѣ,
И въ дълбочины-тѣ адовы поканени-тѣ отъ неіѫ.

ГЛАВА 10.

1 Притчи Соломоновы.
[а]Сынъ мудръ весели отца,
А сынъ безуменъ скърбь е на майкѫ си.
2 [б]Съкровища отъ неправды не ползуватъ:
[в]А правда-та освобождава отъ смьрть.
3 [г]Господь не ще остави да гладува душа-та на праведный-тъ,
Но отхвърля желаніе-то на нечестивы-тѣ.
4 [д]Лѣнива-та рѫка докарува сиромашіѭ:
[е]А рѫка-та на радивый-тъ обогатява.
5 Който събира лѣтно врѣме, той е сынъ разуменъ:
А който спи по жетвѫ, [ж]той е сынъ който докарва срамъ.
6 Благословенія *почиватъ* на главѫ-тѫ на праведный-тъ:
А неправда ще покрые [з]уста-та на нечестивы-тѣ.
7 [и]Поменъ-тъ на праведный-тъ е съ благословеніе:
А име-то на нечестивы-тѣ ще изгніе.
8 Мудрый въ сьрдце ще пріеме заповѣди:
И [і]безумный въ устны ще ся подпълзне.
9 [к]Който ходи съ непорочность, ходи безопасно:
А който искривява пѫтища-та си, ще ся познае.
10 [л]Който намигнува съ око, докарва скърбь:
А [м]безумный въ устны ще ся подпълзне.
11 [н]Уста-та на праведный-тъ сѫ источникъ на животъ:
А [о]уста-та на нечестивы-тѣ неправда ще покрые.
12 Омраза-та подига раздоры:
Но [п]любовь-та покрыва всичкы-тѣ погрѣшкы.
13 Въ устны-тѣ на разумный-тъ ся намира мудрость:
А [р]тояга-та е за гърбъ-тъ на лишеный-тъ отъ умъ.
14 Мудри-тѣ съкровиществуватъ знаніе:
А [с]уста-та на безумный-тъ сѫ близу при погыбель.
15 [т]Имотъ-тъ на богатый-тъ е укрѣпленный-тъ неговъ градъ:
А погынуваніе на нищы-тѣ е тѣхна-та сиромашія.
16 Дѣла-та на праведный-тъ сѫ за животъ:
Плодъ-тъ на нечестивый-тъ е за грѣхъ.
17 Който пази поученіе-то, върви къмъ животъ:
А който прѣнебрѣгва обличеніе-то, заблуждава.
18 Който покрыва омразѫ *има* лъжливы устны,
И [у]който изважда клеветѫ, безуменъ е.
19 [ф]Въ многословіе-то неизбѣженъ е грѣхъ-тъ,
Но [х]който въздържа устны-тѣ си, разуменъ е.
20 Языкъ-тъ на праведный-тъ е избранно сребро:
Сьрдце-то на нечестивы-тѣ е нищожно.
21 Устны-тѣ на праведный-тъ пасѫтъ множина:
А безумни-тѣ умиратъ отъ недостатъкъ на умъ-тъ.
22 [ц]Благословеніе-то Господне обогатява,
И *Господь* не ще притури скърбь при него.
23 [ч]Като смѣхъ е на безумный-тъ да струва зло:
А мудрость-та принадлежи на разумный-тъ человѣкъ.
24 [ш]Страхъ-тъ на нечестивый-тъ ще го постигне:
А [щ]желаніе-то на праведны-тѣ ще ся испълни.
25 Както прѣхожда вихрушка-та, [ъ]така нечестивый-тъ не сѫществува вече:
А [ы]праведный-тъ има вѣчно основаніе.
26 Както е оцетъ-тъ за зѫбы-тѣ, и дымъ-тъ за очи-тѣ,
Така е лѣнивый-тъ за онѣзи които го проваждатъ.
27 [ь]Страхъ-тъ Господень придава дни:
А [ѣ]годины-тѣ на нечестивы-тѣ ще ся скратятъ.
28 Надежда-та на праведны-тѣ *ще е* радость,
[ю]Ожиданіе-то на нечестивы-тѣ ще погыне.
29 Пѫть-тъ Господень е крѣпость на непорочный-тъ:
А [я]гыбель за дѣлатели-тѣ на беззаконіе-то.
30 [ѫ]Праведный въ вѣкъ не ще ся поклати:

о Гл. 7; 11.
п Ст. 8.
р Ст. 4.
с Гл. 20; 17.
т Гл. 2; 18. 7; 27.

—

а Гл. 15; 20. 17; 21, 25. 19; 13. 29; 3, 15.
б Псал. 49; 6 и дрг. Гл. 11; 4. Лук. 12; 19, 20.
в Дан. 4; 27.
г Псал. 10; 14. 34; 9, 10. 37; 25.
д Гл. 12; 24. 19; 15.
е Гл. 13; 4. 21; 5.
ж Гл. 12; 4. 17; 2. 19; 26.
з Ст. 11. Есо. 7; 8.
и Псал. 9; 5, 6. 112; 6. Екк. 8; 10.
і Ст. 10.
к Псал. 23; 4. Гл. 28; 18. Иса. 33; 15, 16.
л Гл. 6; 13.
м Ст. 8.
н Псал. 37; 30. Гл. 13; 14. 18; 4.
о Ст. 6. Псал. 107; 42.
п Гл. 17; 9. 1 Кор. 13; 4. 1 Пет. 4; 8.
р Гл. 26; 3.
с Гл. 18; 7. 21; 23.
т Іов. 31; 24. Псал. 52; 7. Гл. 18. 11. 1 Тим. 6; 17.
у Псал. 15; 3.
ф Екк. 5; 3.
х Іак. 3; 2.
ц Быт. 24; 35. 26; 12. Псал. 37; 22.
ч Гл. 14; 9. 15; 21.
ш Іов. 15; 21.
щ Псал. 145; 19. Мат. 5; 6. 1 Іоан. 5; 14, 15.
ъ Псал. 37; 9, 10.
ы Ст. 30. Псал. 15; 5. Мат. 7; 24, 25. 16; 18.
ь Гл. 9; 11.
ѣ Іов. 15; 32, 33. 22; 16. Псал. 55; 23. Екк. 7; 17.
ю Іов. 8; 13. 11; 20. Псал. 112; 10. Гл. 11; 7.
я Псал. 1; 6. 37; 20.
ѫ Ст. 25; Псал. 37; 22, 29. 125; 1.

А нечестиви-тѣ не ще населятъ земѭ-тѫ.
31 [щ]Уста-та на праведный-тъ истакатъ мудрость:
А льстивый языкъ ще ся отрѣже.
32 Устны-тѣ на праведный-тъ познаватъ благопріятно-то:
А уста-та на нечестивы-тѣ строптиво-то.

ГЛАВА 11.

1 [а]Лъжливы кѫпоны сѫ мерзость Господу:
А прави драмове сѫ благоугодни нему.
2 [б]Дойде ли гордость, дохожда и срамъ:
А мудрость-та е съсъ смиренны-тѣ.
3 [в]Цѣлость-та на правы-тѣ ще гы рѫководи:
А развратность-та на коварны-тѣ ще гы погуби.
4 [г]Богатство-то не ползува въ день на гнѣвъ:
А [д]правда-та избавя отъ смърть.
5 Правда-та на непорочный-тъ ще оправи пѫть-тъ му:
А нечестивый-тъ ще падне чрѣзъ нечестіе-то си.
6 Правда-та на правы-тѣ ще гы избави:
А [е]беззаконни-тѣ ще ся хванѫтъ въ злобѫ-тѫ си.
7 [ж]Когато нечестивый человѣкъ умира, ожиданіе-то *му* погынува:
Погынува и надежда-та на беззаконны-тѣ.
8 [з]Праведный-тъ ся отърва отъ утѣсненіе,
А вмѣсто него влази нечестивый-тъ.
9 [и]Лицемѣръ-тъ съ уста погубя ближній-тъ си:
Но праведни-тѣ ще ся избавятъ съсъ знаніе-то.
10 [і]Когато праведни-тѣ успѣватъ, градъ-тъ ся весели:
И когато нечестиви-тѣ погынуватъ, радость става.
11 [к]Чрѣзъ благословеніе-то на праведны-тѣ градъ-тъ ся възвышава:
А чрѣзъ уста-та на нечестивы-тѣ съсыпува ся.
12 Скудоумный прѣзира ближній-тъ си:
А благоразумный человѣкъ мълчи.
13 [л]Одумникъ-тъ обхожда и открыва тайны-тѣ:
А вѣрный духомъ потаява работѫ-тѫ.
14 [м]Дѣто нѣма смотреніе народъ-тъ пада:
А въ много-то съвѣтницы *има* спасеніе.
15 [н]Който ся поручава за другыго, ще пострада зло:
А който мрази поручителство-то безопасенъ е.
16 [о]Благодатна-та жена придобыва честь:
И силни-тѣ придобыватъ богатство.
17 [п]Милостивый человѣкъ благотвори на душѫ-тѫ си:
А жестокый-тъ смущава плъть-тѫ си.
18 Нечестивый-тъ работи лъжливѫ работѫ:
А [р]който сѣе правдѫ *ще има* истиннѫ заплатѫ.
19 Както правда-та е близу до животъ,
Така който ся стреми къмъ зло-то близу е до смърть-тѫ си.
20 Развращенни-тѣ въ сърдце мерзость сѫ Господу:
А непорочни-тѣ въ пѫть-тъ си угодни сѫ нему.
21 [с]Рѫка на рѫкѫ *и да ся присъедини*, нечестивый-тъ не ще остане ненаказанъ:
А [т]сѣме-то на праведны-тѣ ще ся избави.
22 *Каквото е* златна обѣца на свинѭ на носъ-тъ,
Таквозъ е хубава жена безъ разсѫжденіе.
23 Желаніе-то на праведны-тѣ е само добро:
Ожиданіе-то на нечестивы-тѣ е [у]гнѣвъ.
24 [ф]Единъ распърснува, но повече изобилува:
А другъ пастри безъ мѣрѫ, но пакъ *достига* въ скѫдость.
25 [х]Благотворителна-та душа ще ся угои:
И [ц]който пои, ще бѫде напоенъ и той.
26 [ч]Който задържа жито, ще бѫде проклѣтъ отъ народа:
А [ш]който продава, благословеніе *ще бѫде* на главѫ-тѫ му.
27 Който има усердіе за добро-то, ще придобые благоволеніе,
Но [щ]който иска зло-то, то ще и да дойде връзъ него.
28 [ъ]Който ся надѣе на богатство-то си ще падне:
А [ы]праведни-тѣ като лѣторасль ще прозябнѫтъ.
29 Който смущава домъ-тъ си, [ь]ще наслѣди вѣтръ:
И безумный-тъ *ще бѫде* рабъ на мудрый-тъ въ сърдце.
30 Плодъ-тъ на праведный-тъ е дърво на животъ:
И [ѣ]който придобыва душы, мудръ е.
31 Ето [ю]праведный-тъ пріима въздаяніе на земѭ-тѫ:
Колко повече нечестивый-тъ и грѣшный-тъ.

ГЛАВА 12.

1 Който обича поученіе, обича знаніе:
Но който мрази обличеніе, безуменъ е.

щ Псал. 37; 30.

—

а Лев. 19; 35, 36. Втор. 25; 13—16. Гл. 16; 11. 20; 10, 23.
б Гл. 15; 33. 16; 18. 18; 12. Дан. 4; 30, 31.
в Гл. 13; 6.
г Гл. 10; 2. Iез. 7; 19. Соф. 1; 18.
д Быт. 7; 1.
е Гл. 5; 22. Екк. 10; 8.
ж Гл. 10; 28.
з Гл. 21; 18.
и Iов. 8; 13.
і Есѳ. 8; 15. Гл. 28; 12, 28.
к Гл. 29; 8.
л Лев. 19; 16. Гл. 20; 19.
м 3 Цар. 12; 1 и дрг. Гл. 15; 22. 24; 6.
н Гл. 6; 1.
о Гл. 31; 30.
п Мат. 5; 7. 25; 34 и дрг.
р Осія 10; 12. Гал. 6; 8, 9. Iак. 3; 18.
с Гл. 16; 5.
т Псал. 112; 2.
у Рим. 2; 8, 9.
ф Псал 112; 9.
х 2 Кор. 9; 6—10.
ц Мат. 5; 7.
ч Амос. 8; 5, 6.
ш Iов. 29; 13.
щ Есѳ. 7; 10. Псал. 7; 15, 16. 9; 15, 16. 10; 2. 57; 6.
ъ Iов. 31; 24. Псал. 52; 7. Мар. 10; 24. Лук. 12; 21. 1 Тим. 6; 17.
ы Псал. 1; 3. 52; 8. 92; 12 и дрг. Iер. 17; 8.
ь Екк. 5; 16.
ѣ Дан. 12; 3. 1 Кор. 9; 19 и дрг. Iак. 5; 20.
ю Iер. 25; 29. 1 Пет. 4; 17, 18.

—

2 [а]Добрый-тъ намира благоволеніе отъ Господа:
А ще осѫди Той коварный-тъ.
3 Человѣкъ не ще ся утвьрди чрѣзъ беззаконіе:
А [б]корень-тъ на праведны-тѣ не ще ся поклати.
4 [в]Добродѣтелна-та жена е вѣнецъ на мѫжа си:
А която докарва срамъ, [г]като гнилость е въ кости-тѣ му.
5 Мысли-тѣ на праведны-тѣ сѫ справедливость;
А намѣренія-та на нечестивы-тѣ сѫ коварство.
6 [д]Думы-тѣ на нечестивы-тѣ сѫ засада за кръвь:
А [е]уста-та на правы-тѣ ще гы избавятъ.
7 [ж]Нечестиви-тѣ ся съсыпватъ и нѣма гы;
А домъ-тъ на праведны-тѣ ще прѣбывае.
8 Человѣкъ ся похвалява споредъ разумъ-тъ си:
А [з]строптивый въ сьрдце ще бѫде въ поруганіе.
9 [и]По добръ е прѣзираемый който *има слугѫ,
Отъ тогозь който ся тщеслави и нѣма хлѣбъ.
10 [і]Праведный ся грыжи за животъ-тъ на скотъ-тъ си:
А утробы-тѣ на нечестивы-тѣ сѫ немилостивы.
11 [к]Който работи земіѭ-тѫ си, ще ся насыти съ хлѣбъ:
А който слѣдува суетны-тѣ, [л]осѫжденъ е отъ разумъ.
12 Нечестивый-тъ търси корысть както зли-тѣ:
Но корень-тъ на праведный-тъ дава *плодъ.*
13 [м]Отъ грѣхъ-тъ на устны-тѣ ся впримча нечестивый-тъ:
А [н]праведный-тъ ще излѣзе отъ утѣсненіе.
14 [о]Отъ плодъ-тъ на уста-та си человѣкъ ще ся насыти съ добрины:
И [п]споредъ дѣла-та на рѫцѣ-тѣ на человѣка, ще ся върне въздаяніе-то нему.
15 [р]Пѫть-тъ на безумный-тъ е правъ въ очи-тѣ му:
А който слуша съвѣты, той е мудръ.
16 [с]Безумный-тъ явява тутакси гнѣвъ-тъ си:
А благоразумный-тъ покрыва укоръ-тъ.
17 [т]Който говори истинѫ възвѣстява право-то:
А лъжесвидѣтель-тъ, льсть.
18 [у]По нѣкога несмысленно-то говореніе пронизва като съ ножъ;
А языкъ-тъ на мудры-тѣ е исцѣленіе.
19 Устны-тѣ на истинѫ-тѫ ще бѫдѫтъ постоянны вынѫгы:
А [ф]лъжливый языкъ *ще бѫде* само минутенъ.
20 Льсть има въ сьрдце-то на тѣзи които исхытруватъ зло:
А веселіе на тѣзи които съвѣтуватъ за миръ.
21 Никаква поврѣда не ще ся случи на праведный-тъ:
А нечестиви-тѣ ще ся испълнятъ съсъ зло.
22 [х]Лъжливы-тѣ устны сѫ мерзость Господу:
А които правятъ истинѫ-тѫ пріятни сѫ нему.
23 [ц]Благоразумный человѣкъ покрыва знаніе-то *си:*
А сьрдце-то на безумны-тѣ исказува глупость.
24 [ч]Рѫка-та на прилежливы-тѣ ще властвува:
А лѣниви-тѣ ще бѫдѫтъ поддании.
25 [ш]Скърбь-та въ сьрдце-то на человѣка го смирява:
А [щ]добра-та дума го весели.
26 Праведный-тъ пѫтеводи ближній-тъ си:
А пѫть-тъ на нечестивы-тѣ гы ввожда въ заблужденіе.
27 Лѣнивый-тъ не пече ловъ-тъ си:
А на радивый-тъ человѣкъ имотъ-тъ е многоцѣненъ.
28 Въ пѫть-тъ на правдѫ-тѫ има животъ:
И шествіе-то на пѫть-тъ ѝ не *завожда* въ смьрть.

ГЛАВА 13.

1 Мудрый сынъ пріема отеческо-то поученіе,
А [а]присмѣватель-тъ не слуша обличеніе:
2 [б]Отъ плодове-тѣ на уста-та си ще ся храни человѣкъ съ добрины,
А душа-та на беззаконницы-тѣ съ насилство.
3 [в]Който пази уста-та си, упазва душѫ-тѫ си:
А който много отваря устны-тѣ си, ще погыне.
4 [г]Душа-та на лѣнивый-тъ желае, и нѣма:
А душа-та на радивы-тѣ ще ся угои.
5 Праведный-тъ мрази лъжливѫ думѫ:
А нечестивый-тъ причинява срамотѫ и бесчестіе.
6 [д]Правда-та съхранява ходящій-тъ непорочно:
А нечестіе-то съсыпва грѣшный-тъ.
7 [е]Нѣкой ся прави богатъ, а нѣма нищо:
А нѣкой ся прави сиромахъ, но *има* имотъ много.
8 Избавленіе на душѫ-тѫ на человѣка е богатство-то му:
А сиромахъ-тъ не чуе *само* обличеніе.

а Гл. 8; 35.
б Гл. 10; 25.
в Гл. 31; 23. 1 Кор. 11; 7.
г Гл. 14; 30.
д Гл. 1; 11, 18.
е Гл. 14; 3.
ж Псал. 37; 36, 37. Гл. 11; 21. Мат. 7; 24—27.
з 1 Цар. 25; 17.
и Гл. 13; 7.
* Или слугува на себе си
і Втор. 25; 4.
к Быт. 3; 19. Гл. 28; 19.
л Гл. 6; 32.
м Гл. 18; 7.
н 2 Пет. 2; 9.
о Гл. 13; 2. 18; 20.
п Иса. 3; 10, 11.
р Гл. 3; 7. Лук. 18; 11.
с Гл. 29; 11.
т Гл. 14; 5.
у Псал. 57; 4. 59; 7 64; 3.
ф Псал. 52; 5. Гл. 19; 9.
х Гл. 6; 17. 11; 20. Отк. 22; 15.
ц Гл. 13; 16. 15; 2.
ч Гл. 10; 4.
ш Гл. 15; 13.
щ Иса 50; 4.

—

а 1 Цар. 2; 25.
б Гл. 12; 14.
в Псал. 39; 1. Гл. 21; 23. Іак. 3; 2
г Гл. 10; 4.
д Гл. 11; 3, 5, 6.
е Гл. 12; 9.

9 Видѣло-то на праведны-тѣ е весело,
А [ж]свѣтилникъ-тъ на нечестивы-тѣ ще угасне.
10 Само отъ гордость происхожда прѣпираніе:
А мудрость-та е съ онѣзи които пріематъ съвѣты.
11 [з]Богатство придобывано отъ суетж ще намалѣе:
А който събира съ ржкж-тж *си*, ще *го* умножи.
12 Ожиданіе отлагано изнемощева сьрдце-то,
[и]А постигнжто желаніе е дьрво на животъ.
13 [і]Който прѣзира слово-то ще погыне:
А който почита заповѣдь-тж ще пріеме въздаяніе.
14 [к]Ученіе-то на мудрый-тъ е изворъ на животъ,
И [л]отдалечава отъ сѣти-тѣ на смьрть-тж.
15 Благъ разумъ дава благодать:
А пжть-тъ на беззаконницы-тѣ е жестокъ.
16 [м]Всякой благоразуменъ върши работж съсъ знаніе:
А безумный-тъ открыва глупость.
17 Злый вѣститель пада въ зло:
А [н]вѣрный посланникъ е исцѣленіе.
18 Сиромашія и срамъ *ще постигнжтъ* того [о]който отхвьрля поученіе:
А който пази обличеніе почтенъ ще бжде.
19 [п]Испълнено желаніе весели душж-тж:
А на безумны-тѣ е гнусно да ся уклоняватъ отъ зло-то.
20 Който ходи съ мудры ще бжде мудръ:
А другарь-тъ на безумны-тѣ ще ся разврати.
21 [р]Зло гони грѣшны-тѣ:
А на праведны-тѣ ще ся въздаде добро.
22 Добрый-тъ оставя наслѣдіе на сынове и внуцы;
А [с]богатство-то на грѣшный-тъ ся пази за праведный-тъ.
23 [т]Нива-та на сиромасы-тѣ има много хранж:
Но нѣкои погынуватъ отъ нѣманіе на сждъ.
24 [у]Който щади тоягж-тж си, мрази сына си:
Но който го обича, наказува го съ врѣме.
25 [ф]Праведный яде до насыщеніе на душжтж си:
А търбухъ-тъ на нечестивы-тѣ ще бжде въ лишеніе.

ГЛАВА 14.

1 [а]Всяка мудра жена [б]съградява домъ-тъ си:
А безумна-та го събаря съ ржцѣ-тѣ си.
2 Който ходи въ правотж-тж си бои ся отъ Господа:
Но [в]строптивый въ пжтища-та си прѣзира го.
3 Въ уста-та на безумный-тъ е пржчка-та на гордость-тж:
А [г]устны-тѣ на мудры-тѣ ще гы пазятъ.
4 Дѣто нѣма говеда, ясли-тѣ сж чисты:
Но изобиліе-то на произведенія-та е въ силж-тж на волове-тѣ.
5 [д]Истинный свидѣтель не лъже:
А лъжливый свидѣтель излива лъжы.
6 Присмѣватель-тъ търси мудрость, и не намѣрва:
А [е]за разумный-тъ е лесно ученіе-то.
7 Замини безумный-тъ человѣкъ,
Когато си узналъ че нѣма разумны устны.
8 Мудрость-та на благоразумный-тъ е да познава пжть-тъ си:
А глупость-та на безумны-тѣ е заблужденіе.
9 [ж]Безумни-тѣ ся смѣіжтъ на беззаконіе-то:
А въ срѣдъ правы-тѣ *има* благоволеніе.
10 Сьрдце-то познава своіж-тж си горесть,
И чуждъ не участвува въ радость-тж му.
11 [з]Кжща-та на нечестивы-тѣ ще ся събори:
Но шатьръ-тъ на правы-тѣ ще цъвти.
12 [и]Има пжть който ся види правъ на человѣка,
Но [і]край-тъ му е пжтища къмъ смьрть.
13 Още [к]и въ смѣхъ-тъ сьрдце-то има болкж-тж си,
И [к]на радость-тж свършъкъ-тъ е скърбь.
14 Развратный въ сьрдце [л]отъ пжтища-та си ще ся насыти,
И добрый-тъ человѣкъ отъ себе си.
15 Простый-тъ вѣрува на всякж думж:
А благоразумный-тъ внимае въ пжтекы-тѣ си.
16 [м]Мудрый-тъ ся бои, и уклонява ся отъ зло-то:
А безумный-тъ хвърля ся напрѣдъ, и бива смѣлъ.
17 Острояростный-тъ прави несмысленно:
И зломысленный-тъ человѣкъ е омразенъ.
18 Безумни-тѣ наслѣдуватъ глупость:
А благоразумни-тѣ ся вѣнчаватъ съсъ знаніе.
19 Зли-тѣ ся кланятъ прѣдъ добры-тѣ,
И нечестиви-тѣ въ врата-та на праведный-тъ.
20 [н]Сиромахъ-тъ го мрази даже и ближній-тъ му;
А на богатый-тъ пріятели-тѣ сж много.
21 Който прѣзира ближній-тъ си, съгрѣшава:
А [о]който милува сиромасы-тѣ блаженъ е.
22 Не заблуждаватъ ли които измыслятъ зло?
Но милость и истина *ще бжде* на тѣзи които измыслятъ добро.
23 Отъ всякой трудъ има полза:

ж Іов. 18; 5, 6. 21; 17. Гл. 24; 20.
з Гл. 10; 2. 20; 21.
и Ст 19.
і 2 Лѣт. 36; 16.
к Гл. 10; 11. 14; 27. 16; 22.
л 2 Цар. 22; 6.
м Гл. 12; 23. 15; 2.
н Гл. 25; 13.
о Гл. 15; 5, 31.
п Ст. 12.
р Псал. 32; 10.
с Іов. 27; 16, 17. Гл. 28; 8. Екк. 2; 26.
т Гл. 12; 11.
у Гл. 19; 18. 22; 15. 23; 13. 29; 15, 17.
ф Псал. 34; 10. 37; 3.

а Гл. 24; 3.
б Рут. 4; 11.
в Іов. 12; 4.
г Гл. 12; 6.
д Исх. 20; 16. 23; 1. Гл. 6; 19. 12; 17. Ст. 25.
е Гл. 8; 9. 17; 24.
ж Гл. 10; 23.
з Іов. 8; 15.
и Гл. 16; 25
і Рим. 6; 21.
к Гл. 5; 4. Екк. 2; 2.
л Гл. 1; 31. 12; 14.
м Гл. 22; 3.
н Гл. 19; 7.
о Псал. 41; 1. 112; 9.

А отъ блядословіе-то на устны-тѣ само скудость.
24 Вѣнецъ на мудры-тѣ е богатство-то имъ: Прѣимущество-то на безумны-тѣ е глупость-та.
25 [п]Истинный свидѣтель избавя души: А льстивый излива лъжы.
26 Въ страхъ-тъ отъ Господа има крѣпко упованіе: И неговы-тѣ чада ще иматъ прибѣжище.
27 [р]Страхъ-тъ Господень е источникъ на животъ, И отдалечава отъ сѣти-тѣ на смьрть-тѫ.
28 Умноженіе-то на людіе-тѣ е слава на царя: А намаленіе-то на людіе-тѣ, съсыпуваніе на князя.
29 [с]Дълготьрпѣливый има голѣмо благоразуміе: А нетьрпѣливый показва много безуміе.
30 Тихо сьрдце е животъ на плъть-тѫ: А [т]зависть-та е [у]гнилость на кости-тѣ.
31 [ф]Който угнѣтява убогый-тъ, [х]бесчести Създателя му: А който милува сиромаха почита Го.
32 Нечестивый ще ся испѫди за нечестіе-то си: А [ц]праведный и въ смьрть-тѫ си има упованіе.
33 Въ сьрдце-то на разумный-тъ почива мудрость: А [ч]каквото има вѫтрѣ въ безумны-тѣ ще ся яви.
34 Правда-та възвышава народъ: А грѣхъ-тъ е бесчестіе на людіе-тѣ.
35 [ш]Благоволеніе-то на царя е къмъ разумный-тъ рабъ: А ярость-та му къмъ оногози който докарва срамъ.

ГЛАВА 15.

1 [а]Мекъ отвѣтъ утишава ярость: А [б]жестока дума възбужда гнѣвъ.
2 Языкъ-тъ на мудры-тѣ украшава знаніе-то: А [в]уста-та на безумны-тѣ отрыгватъ глупость.
3 [г]Очи-тѣ Господни сѫ на всяко мѣсто, И наблюдаватъ злы-тѣ и добры-тѣ.
4 Сладъкъ языкъ е дьрво на животъ: А развратность въ него е съкрушеніе на духъ-тъ.
5 [д]Безумный прѣзира поученіе-то на отца си: А [е]който пази обличеніе благоразуменъ е.
6 Въ домъ-тъ на праведный-тъ *има* голѣмо изобиліе: А въ доходъ-тъ на нечестивый-тъ смущеніе.
7 Устны тѣ на мудры-тѣ сѣѭтъ знаніе: А сьрдце-то на безумны-тѣ не е така.
8 [ж]Жьртва-та на нечестивы-тѣ е мерзость Господу: А моленіе-то на правы-тѣ благопріятно нему.
9 Пѫть-тъ на нечестивый-тъ е мерзость на Господа: [з]Но той обича тогози който тича слѣдъ правдѫ-тѫ.
10 Има лошо наказаніе [и]за онѣзи които ся отбиватъ отъ пѫть-тъ: [і]Който мрази обличеніе ще умре.
11 [к]Адъ и погыбель-та сѫ *явни* прѣдъ Господа: Колко повече [л]сьрдца-та на человѣческы-тѣ синове!
12 [м]Присмѣватель-тъ не обича обличителя си, Нито ще отиде при мудры-тѣ.
13 [н]Сьрдце весело прави засмѣно лице: А [о]отъ скърбь-тѫ на сьрдце-то угнѣтава ся духъ-тъ.
14 Сьрдце-то на разумный-тъ тьрси знаніе: А уста-та на безумны-тѣ хранятъ ся съ глупость.
15 Всичкы-тѣ дни на скърбный-тъ сѫ зли: А [п]весело-то сьрдце е вынѫгышно пированіе.
16 [р]По добро малко-то съсъ страхъ Господень, Неже съкровища много и смущеніе въ тѣхъ.
17 [с]По добро гощаваніе отъ зеліе съ любовь, Неже хранено говедо съ омразѫ.
18 [т]Яростный человѣкъ възбужда прѣнія; А дълготьрпѣливый утишава каранія.
19 [у]Пѫть-тъ на лѣнивый-тъ е като съ тьрніе исплетенъ: А пѫть-тъ на правы-тѣ е изравненъ.
20 [ф]Мудръ сынъ весели отца: А безуменъ человѣкъ прѣзира майкѫ си.
21 [х]Глупость-та е радость на скудоумный-тъ: А [ц]разумный человѣкъ ходи на право.
22 [ч]Дѣто нѣма съвѣтъ, намѣренія-та ся осуетяватъ: А въ множество-то на съвѣтницы-тѣ утвърждаватъ ся.
23 Человѣкъ има радость чрѣзъ отвѣтъ-тъ на уста-та си, И [ш]дума на врѣме, колко е добра!
24 [щ]За разумный-тъ е пѫть-тъ на живота нагорѣ, За да ся уклони отъ ада долу.

п Ст. 5.
р Гл. 13; 14.
с Гл. 16; 32. Іак. 1; 19.
т Псал. 112; 10.
у Гл. 12; 4.
ф Гл. 17; 5. Мат. 25; 40, 45.
х Вижь Іов. 31; 15, 16. Гл. 22; 2.
ц Іов. 13: 15. 19; 26. Псал. 23; 4. 37; 37. 2 Кор. 1; 9. 5; 8. 2 Тим 4; 18.
ч Гл. 12; 16. 29; 11.
ш Мат. 24; 45, 47.

—

а Сѫд. 8; 1, 2, 3. Гл. 25; 15.
б 1 Цар. 25; 10 и дрг 3 Цар 12; 13, 14, 16.
в Ст 28 Гл. 12; 23. 13; 16.
г Іов. 34; 21. Гл 5; 21 Іер. 16; 17. 32; 19. Евр. 4; 13.
д Гл. 10; 1.
е Гл. 13; 18. Ст. 31, 32.
ж Гл. 21; 27. 28; 9 Иса. 1; 11. 61; 8. 66; 3. Іер. 6; 20. 7; 22. Амос. 5; 22.
з Гл 21; 21. 1 Тим. 6; 11.
и 3 Цар. 22; 8.
і Гл 5; 12. 10; 17.
к Іов 26; 6 Псал. 139: 8.
л 2 Лѣт. 6; 30. Псал. 7; 9 44; 21. Іоан. 2; 24, 25. 21; 17. Дѣян. 1; 24.
м Амос. 5; 10. 2 Тим. 4; 3.
н Гл. 17; 22.
о Гл. 12; 25.
п Гл. 17; 22.
р Псал. 37: 16. Гл. 16; 8. 1 Тим. 6; 6.
с Гл. 17; 1.
т Гл. 26; 21. 29; 22
у Гл. 22, 5.
ф Гл 10; 1 29; 3
х Гл. 10; 23.
ц Еф. 5; 15
ч Гл. 11; 14. 20; 18
ш Гл. 25; 11.
щ Фил. 3; 20. Кол. 3; 1, 2.

25 [ш]Господь съсыпва домъ-тъ на гордѣливы-тѣ:
А [щ]утвьрдява прѣдѣлъ-тъ на вдовицѫ-тѫ.
26 [ъ]Помышленія-та на лошій-тъ сѫ мерзость Господу:
А [ь]думы-тѣ на чисты-тѣ сѫ угодны.
27 [ю]Корыстолюбивый-тъ смущава домъ-тъ си:
А който мрази дарове-тѣ ще живѣе.
28 Сьрдце-то на праведный-тъ [я]прѣговаря да отговаря:
А уста-та на нечестивы-тѣ отрыгватъ зло.
29 [ѧ]Господь е далечь отъ нечестивы-тѣ:
А [ѩ]слуша моленіе-то на праведны-тѣ.
30 Свѣтъ-тъ на очи-тѣ весели сьрдце-то:
И добра-та вѣсть утлъстява кости-тѣ.
31 [а]Ухо което слуша обличеніе-то на животъ-тъ,
Прѣбывае между мудры-тѣ.
32 Който отхвьрля поученіе-то, мрази душѫ-тѫ си:
А който слуша обличеніе-то, придобыва разумъ.
33 [б]Страхъ-тъ Господень е поученіе на мудрость:
И [в]смиреніе-то прѣдходи прѣдъ славѫ-тѫ.

ГЛАВА 16.

1 [а]На человѣка *принадлежатъ* приготвянія-та на сьрдце-то:
[б]Но отъ Господа е отвѣтъ-тъ на языка.
2 [в]Всичкы-тѣ пѫтища на человѣка сѫ чисты въ очи-тѣ му:
[г]Но Господь прѣтегля духове-тѣ.
3 [д]Прѣпорѫчвай дѣла-та си Господу,
И ще ся утвьрдятъ твои-тѣ помышленія.
4 [е]Господь направи всяко нѣщо за цѣльтѫ му,
[ж]Та и нечестивый-тъ за лошій-тъ день.
5 [з]Мерзость е Господу всякой що има гордѣливо сьрдце;
[и]Рѫка на рѫкѫ *и да ся присъедини,* нѣма да остане ненаказанъ.
6 [і]Съ милость и истинѫ ся очиства беззаконіе-то:
И [к]съсъ страхъ-тъ Господень става уклоненіе отъ зло-то.
7 Когато сѫ угодны на Господа пѫтища-та на едного человѣка,
Той примирява съ него и непріятели-тѣ му.
8 [л]По добрѣ малко съ правдѫ,
Неже голѣми доходи съ неправдѫ.
9 [м]Сърдце-то на человѣка начертава пѫть-тъ му:
[н]Но Господь управя стѫпкы-тѣ му.
10 Въ устны-тѣ на царя има богодухновеніе:
Уста-та му не ще погрѣшатъ въ сѫдъ-тъ.
11 [о]Праведна-та теглилка и кѫпоны сѫ Господни:
Всичкы-тѣ драмове на мѣшецъ-тъ сѫ негово дѣло.
12 Мерзость е за царіе-тѣ да правятъ беззаконіе:
Защото [п]прѣстолъ-тъ ся утвьрдява съ правдѫ.
13 [р]Праведны-тѣ устны сѫ благопріятны на царіе-тѣ,
И тѣ обычатъ който говори право.
14 [с]Ярость-та на единъ царь е обявитель на смьрть;
Но мудрый человѣкъ іѭ укротява.
15 Въ свѣтлинѫ-тѫ на лице-то на царя има животъ:
И [т]негово-то благоволеніе е [у]като облакъ съ пролѣтенъ дъждь.
16 [ф]Колко е по добро стяжаніе-то на мудрость-тѫ, неже на злато-то,
И прѣдпочитаемо стяжаніе-то на разумъ-тъ, неже на сребро-то!
17 Пѫть-тъ на праведны-тѣ е да ся уклонyватъ отъ зло-то:
Който пази пѫть-тъ си, упазва душѫ-тѫ си.
18 [х]Гордость-та прѣдшествува на погыбель-тѫ,
И высокоумство-то прѣдшествува на паданіе-то.
19 По добрѣ да е нѣкой смиреномудръ съсъ смиренны-тѣ,
Неже да дѣли користи съ горды-тѣ.
20 Разумный въ дѣла-та *си* ще намѣри добро:
И [ц]надѣющій ся на Господа е блаженъ.
21 Мудрый-тъ въ сьрдце ще ся нарече благоразуменъ:
И сладость-та на устны-тѣ умножава знаніе.
22 [ч]Разумъ-тъ е источникъ на животъ за оногозь що го има:
А поученіе-то на безумны-тѣ е глупость.
23 [ш]Сьрдце-то на мудрый-тъ вразумява уста-та му,
И въ устны-тѣ му притуря знаніе.
24 Благоугодны-тѣ думы сѫ сотъ отъ медъ,
Сладость на душѫ-тѫ, и исцѣленіе на кости-тѣ.
25 [щ]Има пѫть който ся вижда правъ на человѣка,
Но край-тъ му е пѫтища къмъ смьрть.
26 [ъ]Който работи, работи за себе си:
Защото уста-та му го принуждаватъ.
27 Лошій-тъ человѣкъ копае зло,
И въ устны-тѣ му има като огнь горящъ.

ш Гл. 12; 7. 14; 11.
щ Псал. 68; 5, 6. 146; 9.
ъ Гл. 6; 16, 18.
ь Псал. 37; 30.
ю Гл. 11; 19. Иса. 5; 8. Іер. 17; 11.
я 1 Пет. 3; 15.
ѧ Псал. 10; 1. 34; 16.
ѩ Псал. 145; 18, 19.
а Ст. 5.
б Гл. 1; 7.
в Гл. 18; 12.

—

а Ст. 9. Гл. 19; 21. 20; 24. Іер. 10; 23.
б Мат. 10; 19, 20.
в Гл. 21; 2.
г 1 Цар. 16; 7.
д Псал. 37; 5. 55; 22. Мат. 6; 25. Лук. 12: 22. Фил. 4; 6. 1 Пет. 5; 7.
е Иса. 43; 7. Рим. 11; 36.
ж Іов. 21; 30. Рим. 9; 22.
з Гл. 6; 17. 8; 13.
и Гл. 11; 21.
і Дан. 4; 27. Лук. 11; 41.
к Гл. 14; 16.
л Псал. 37; 16. Гл. 15; 16.
м Ст. 1. Гл. 19; 21.
н Псал. 37; 23. Гл. 20; 24. Іер. 10; 23.
о Лев. 19; 36. Гл. 11; 1.
п Гл. 25; 5. 29; 14.
р Гл. 14; 35. 22; 11.
с Гл. 19; 12. 20; 2.
т Гл. 19; 12.
у Іов. 29; 23. Зах. 10; 1.
ф Гл. 8; 11, 19.
х Гл. 11; 2. 17; 19. 18; 12.
ц Псал. 2; 12. 34; 8. 125; 1. Иса. 30; 18. Іер. 17; 7.
ч Гл. 13; 14. 14; 27.
ш Псал. 37; 30. Мат. 12; 34.
щ Гл. 14; 12.
ъ Вижь Гл. 9; 12. Екл. 6; 7.

28 [ы]Развращенъ человѣкъ сѣе раздоры;
И [ь]шепотникъ раздвоява най тѣсны пріятели.
29 Насилникъ человѣкъ [ъ]измамя ближний-тъ си:
И води го въ не добръ пѫть:
30 Замижва съ очи и измыслюва лошотіи:
Прѣхапува устны-тѣ си и върши зло-то.
31 [ю]Сѣдина-та е вѣнецъ на славѫ,
Ако ся намира въ пѫть-тъ на правдѫ-тѫ.
32 [я]Дълготърпѣливый-тъ е по добръ отъ храбрый-тъ,
И който владѣе духъ-тъ си, отъ завоеватель на градъ.
33 Жрѣбіе-то ся хвърля въ пазухѫ-тѫ:
Но всичка-та му сѫдба е отъ Господа.

ГЛАВА 17.

1 [а]По добрѣ залъкъ сухъ и миръ съ него,
Неже домъ пълнъ отъ жьртвы съсъ распрѣ.
2 Благоразумный рабъ ще властвува [б]надъ сынъ който докарва срамъ,
И ще земе дѣлъ отъ наслѣдіе-то между братія.
3 [в]Горнило-то е за сребро-то, и пещь-та за злато-то,
А Господь опитува сърдца-та.
4 Злотворецъ-тъ слуша беззаконны-тѣ устны:
Лъжецъ-тъ дава ухо на злый-тъ языкъ.
5 [г]Който ся присмива на сиромаха, бесчести Създателя му:
[д]Който ся радува на бѣдствія, нѣма да остане ненаказанъ.
6 [е]Чада на чада сѫ вѣнецъ на старцы-тѣ:
И слава на чада-та бащи-тѣ имъ.
7 Устны изящны не приличатъ на безуменъ:
Много по малко лъжливы устны на началникъ.
8 [ж]Даръ-тъ е като многоцѣненъ камыкъ въ очи-тѣ на оногозь който го има;
Дѣто ся обърне той успѣва.
9 [з]Който покрыва прѣстѫпленіе, търси любовь:
Но [и]който расказува работѫ-тѫ, раздвоява най тѣсны пріятели.
10 Обличеніе-то прави повече впечатлѣніе въ благоразуменъ,
Неже сто бича въ безуменъ.
11 Злый-тъ търси само крамолы:
За то жестокъ вѣститель ще ся проводи противъ него.
12 [і]Нека срѣщне человѣка мечка лишена отъ чада-та си,
А не безуменъ въ буйство-то си.
13 [к]Който въздава зло за добро,
Зло-то не ще ся отдалечи отъ домъ-тъ му.
14 Начевваніе-то на распрѣ е *като* кога отваря нѣкой пѫть на водѫ:
[л]За то прѣстани отъ прѣпираніе-то додѣ не ся е распалило.
15 [м]Който оправдава нечестивъ,
И който осѫждава праведенъ,
И два-та сѫ мерзость Господу.
16 Що ползува цѣна-та въ рѫкѫ-тѫ на безуменъ
За да купи мудрость, [н]като нѣма умъ?
17 [о]Пріятель обыча всякога,
И братъ ся ражда за нуждно врѣме.
18 [п]Человѣкъ оскуденъ отъ умъ дава рѫкѫ,
И става поручникъ за пріятеля си.
19 Който обыча прѣнія, обыча съгрѣшенія:
[р]Който прави высокы врата-та си, търси пагубѫ.
20 Строптивый въ сърдце не намѣрва добро:
И [с]развращенный въ языкъ пада въ нещастіе.
21 [т]Който ражда безуменъ, за скърбь му е;
И отецъ-тъ на глупавый-тъ радость не вижда.
22 [у]Весело-то сърдце е благотворно *като* лѣкарство:
[ф]А унылый духъ изсушава кости-тѣ.
23 Нечестивый пріема даръ изъ подъ пазухѫ,
[х]За да искриви пѫтища-та на правосѫдіе-то.
24 [ц]Прѣдъ лице-то на разумный-тъ е мудрость-та,
А очи-тѣ на безумный-тъ сѫ къмъ краища-та на земіѧ-тѫ.
25 [ч]Безумный сынъ е тѫга на отца си,
И горкость на тѫзи която го е родила.
26 [ш]Не е добро да ся туря глоба на праведенъ,
Ни да біе нѣкой началницы-тѣ за право-то.
27 [щ]Който държи думы-тѣ си уменъ е:
Дълготърпѣливый человѣкъ е благоразуменъ.
28 И [ѣ]безумный-тъ, когато мълчи, счита ся за мудръ,
Който затваря уста-та си, за разуменъ.

ГЛАВА 18.

1 Своенравный иска по желаніе-то *си*,
И противи ся на всякѫ правѫ мысль.
2 Безумный не ся наслаждава отъ благоразуміе-то,
Но само отъ изявяваніе-то на сърдце-то си.
3 Съ идваніе-то на нечестивый-тъ, иде и прѣзрѣніе:
И съ поношеніе-то бесчестіе.

ы Гл. 6; 14, 19. 15; 18. 26; 21. 29; 22.
ь Гл. 17; 9.
ъ Гл. 1; 10 и дрг.
ю Гл. 20; 29.
я Гл. 19; 11.

17

а Гл 15; 17.
б Гл. 10; 5. 19; 26.
в Псал. 26; 2. Гл. 27; 21. Іер. 17; 10. Мал. 3; 3.
г Гл. 14; 31.
д Іов. 31; 29. Авд. 12.
е Псал. 127; 3. 128; 3.
ж Гл. 18; 16. 19; 6.
з Гл. 10; 12.
и Гл. 16; 28.
і Осія 13; 8.
к Псал. 109; 4, 5. Іер. 18; 20. Вижь Рим. 12; 17. 1 Сол. 5; 15. 1 Пет. 3; 9.
л Гл. 20; 3. 1 Сол. 4; 11.
м Исх. 23; 7. Гл. 24; 24. Иса. 5; 23.
н Гл. 21; 25, 26.
о Руѳ. 1; 16. Гл 18; 24.
п Гл 6; 1. 11; 15.
р Гл. 16; 18.
с Іак. 3; 8.
т Гл. 10; 1. 19; 13. Ст. 25.
у Гл. 12; 25. 15; 13, 15.
ф Псал. 22; 15.
х Исх 23; 8.
ц Гл 14; 6. Екк. 2; 14. 8; 1.
ч Гл. 10; 1. 15; 20. 19; 13. Ст. 21.
ш Ст. 15. Гл. 18; 5.
щ Іак. 1; 19.
ѣ Іов. 13; 5.

4 [а]Думы-тѣ изъ уста-та на человѣка сѫ дълбокы воды:
И [б]источникъ-тъ на мудрость-тѫ е потокъ извирающій.
5 [в]Не е добро да прави нѣкой лицепріемство на нечестивый-тъ
За да искривява праведный-тъ въ сѫдъ-тъ.
6 Устны-тѣ на безумный-тъ влазятъ въ прѣпиранія,
И уста-та му приканятъ плесницы.
7 [г]Уста-та на безумный-тъ сѫ погыбель за него,
И устны-тѣ му сѣть за душѫ-тѫ му.
8 [д]Думы-тѣ на шепотника сѫ сладкы залъцы
И слазятъ вѫтрѣ въ утробѫ-тѫ.
9 Нерадивый въ дѣло-то си
[е]Братъ е на расточителя.
10 [ж]Име-то Господне крѣпъкъ стълпъ е:
Праведный-тъ който прибѣгва въ него, въ защитѫ е.
11 [з]Имотъ-тъ на богатый-тъ е крѣпъкъ градъ за него,
И въ мечтаніе-то му той е като высока стѣна.
12 [и]Прѣди погынуваніе-то ся прѣвъзноси сърдце-то на человѣка:
И смиреніе-то прѣдходи прѣдъ славѫ-тѫ.
13 Да отговаря нѣкой [і]прѣди да чуе,
Безуміе и поношеніе е за него.
14 Духъ-тъ на человѣка ще *го* подпира *въ* немощь-тѫ му:
Но унылый духъ кой може въздигнѫ?
15 Сърдце-то на благоразумный-тъ придобыва разумъ:
И ухо-то на мудры-тѣ търси знаніе.
16 [к]Даръ-тъ на человѣка отваря му мѣсто,
И привожда го прѣдъ голѣмцы-тѣ.
17 Който говори най напрѣдъ въ сѫдъ-тъ си гледа ся праведенъ:
Но другарь-тъ му дохожда и го испытува.
18 Жрѣбіе-то прѣкратява распри-тѣ,
И рѣшава между силны-тѣ.
19 Братъ обиденъ по *непристѫпенъ* е отъ крѣпъкъ градъ:
И разногласія-та *имъ* сѫ като верен на стълпъ.
20 [л]Отъ плодове-тѣ на уста-та на человѣка ще ся насыти утроба-та му:
Отъ произведеніе-то на устны-тѣ си ще ся насыти.
21 [м]Смърть и животъ е въ рѫкѫ-тѫ на языкъ-тъ,
И които го обичатъ ще ядѫтъ плодове-тѣ му.
22 [н]Който е намѣрилъ *добрѫ* женѫ, намѣрилъ е благо,
И получилъ е благодать отъ Господа.
23 Сиромахъ-тъ говори съ моленія:
Но богатый-тъ отговаря съ [о]жестокость.
24 Человѣкъ *който има* пріятели, трѣбува да ся обхожда пріятелскы:
[п]И има пріятель по тѣсенъ и отъ братъ.

ГЛАВА 19.

1 [а]По добръ е сиромахъ-тъ, който ходи въ цѣлость-тѫ си,
Неже развратный въ устны-тѣ си който е и безуменъ.
2 На душѫ-тѫ невѣжество-то наистинѫ не е добро:
И който бърза съ нозѣ-тѣ спънува ся.
3 Безуміе-то на человѣка искривява пѫть-тъ му:
И [б]сърдце-то му негодува противъ Господа.
4 [в]Богатство-то притуря много пріятели:
А сиромахъ-тъ быва оставенъ отъ пріятеля си.
5 [г]Лъжливый свидѣтель нѣма да остане ненаказанъ:
И който говори лъжы не ще избѣгне.
6 [д]Мнозина търсятъ лице-то на * щедрый-тъ:
И [е]всякой е пріятель на дающій-тъ дарове.
7 [ж]Сиромахъ-тъ го мразятъ всичкы-тѣ му братія:
[з]Колко повече ще отбѣгнуватъ отъ него пріятели-тѣ му?
Той тича слѣдъ думы които нѣма *да ся испълнятъ*.
8 Който придобыва умъ, обича душѫ-тѫ си:
Който пази благоразуміе, [и]ще намѣри добро.
9 [і]Лъжливый свидѣтель нѣма да остане ненаказанъ:
И който говори лъжы ще погыне.
10 Изнѣженность-та не прилича на безуменъ:
Много по малко [к]на рабъ, да властвува надъ началницы
11 [л]Благоразуміе-то на человѣка въспира ярость-тѫ му:
[м]И слава му е да ся не призира на прѣстѫпленіе-то.
12 [н]Гнѣвъ-тъ на царя е като рыканіе на львъ:
А [о]благоволеніе-то му, като роса на травѫ-тѫ.
13 [п]Безумный сынъ е погыбель на отца си:
И [р]прѣпирни-тѣ на женѫ сѫ непрѣстанно капаніе.
14 [с]Домъ и богатство ся оставятъ наслѣдіе отъ отцы-тѣ:

[а] Гл. 10; 11. 20; 5.
[б] Псал. 78; 2.
[в] Лев. 19; 15. Втор. 1; 17. 16; 19. Гл. 24; 23 28; 21.
[г] Гл. 10; 14. 12: 13. 13; 3. Екк. 10; 12
[д] Гл. 12: 18 26: 22.
[е] Гл 28; 24.
[ж] 2 Цар. 22; 3, 51. Псал. 18; 2. 27; 1. 61; 3, 4. 91; 2. 144; 2.
[з] Гл. 10; 15.
[и] Гл. 11; 2. 15; 33. 16; 18.
[і] Іоан. 7; 51.
[к] Быт. 32; 20. 1 Цар. 25; 27. Гл. 17; 8. 21; 14.
[л] Гл 12; 14. 13; 2.
[м] Виж Мат 12; 37.
[н] Гл. 19; 14. 31; 10.
[о] Іак. 2; 3.
[п] Гл. 17; 17.

[а] Гл. 28; 6.
[б] Псал. 37; 7.
[в] Гл. 14; 20.
[г] Ст. 9. Исх. 23; 1. Втор. 19; 16, 19. Гл. 6; 19. 21; 28.
[д] Гл. 29; 26.
* *Или* князя.
[е] Гл. 17; 8. 18; 16. 21; 14.
[ж] Гл. 14; 20.
[з] Псал. 38; 11.
[и] Гл. 16; 20.
[і] Ст. 5.
[к] Гл. 30; 22. Екк. 10; 6, 7.
[л] Гл. 14; 29. Іак. 1; 19.
[м] Гл. 16; 32.
[н] Гл 16; 14, 15. 20; 2. 28; 15.
[о] Осія 14; 5.
[п] Гл. 10; 1. 15; 20. 17; 21, 25.
[р] Гл. 21; 9, 19. 27; 15.
[с] 2 Кор. 12; 14.

Но [т]благоразумна жена отъ Господа *ся дава.*
15 [у]Лѣность-та хвърля въ дълбокъ сънъ:
И мързелива душа [ф]ще е гладна.
16 [х]Който пази заповѣдь-тѫ, съхранява душѫ-тѫ си:
А който прѣзира пѫтища-та си ще погыне.
17 [ц]Който милува сиромаха заемнува Господу:
И той ще му въздаде въздаяніе-то му.
18 [ч]Наказувай сына си додѣто има надежда:
[*]Но не подигай душѫ-тѫ си да го умъртвишь.
19 Яростный ще земе наказаніе;
Защото и да *го* освободишь, трѣба пакъ исто-то да направишь.
20 Слушай съвѣтованіе и пріемай поученіе,
За да станешь мудръ [ш]въ сетнины-тѣ си.
21 Има [щ]много мысли въ сърдце-то на человѣка:
Но съвѣтъ-тъ Господень, той ще остане твърдъ.
22 Милость-та на человѣка е честь нему:
И сиромахъ-тъ е по добръ отъ лъжеца.
23 [ъ]Страхъ-тъ Господень доноси животъ,
И *който го има* ще *си* лѣга насытенъ:
Зло не ще да срѣтне.
24 [ы]Лѣнивый затопява рѫкѫ-тѫ си въ блюдо-то
И не ще нито въ уста-та си да ѭ върне.
25 [ь]Ако біешь присмѣватель-тъ, [ѣ]простый-тъ ще стане внимателенъ:
И [ю]ако обличишь благоразумный-тъ, ще научи знаніе.
26 Който съсыпва отца, *и* пропѫжда майкѫ,
[я]Той е сынъ който причинява срамъ и поношеніе.
27 Прѣстани, сыне мой, да слушашь поученіе,
Което отвраща отъ думы-тѣ на знаніе-то.
28 Лошь свидѣтель ся присмива на право-то,
И [ѭ]уста-та на нечестивы-тѣ поглъщатъ беззаконіе.
29 Сѫдове ся готвятъ за присмѣватели-тѣ,
И [ѩ]за гърбъ-тъ на безумны-тѣ біенія.

ГЛАВА 20.

1 [а]Вино-то е присмѣватель *и* сикера-та крамолница;
И който ся увлича отъ тѣхъ, не е благоразуменъ.
2 [б]Устрашаваніе-то царево е като рыканіе на львъ:
Който го раздразня [в]съгрѣшава противъ животъ-тъ си.
3 [г]Честь е на человѣка да прѣстава отъ прѣніе:
А всякой безуменъ ся вплита *въ него.*
4 [д]Лѣнивый-тъ не ще да оре поради зимѫ-тѫ:
[е]Ще проси въ жетвѫ, и не ще намѣри.
5 [ж]Съвѣтъ-тъ въ сърдце-то на человѣка е *като* дълбока вода:
Но разумный человѣкъ ще го извади.
6 [з]Много человѣци проповѣдуватъ всякой милость-тѫ си:
Но [и]кой може да намѣри вѣренъ человѣкъ?
7 [і]Праведный ходи въ цѣлость-тѫ си,
И [к]чада-та му слѣдъ него сѫ блажены.
8 [л]Царь който сѣди на сѫдебный прѣстолъ
Распърсва съ очи-тѣ си всяко зло.
9 [м]Кой може да рече, Очистихъ сърдце-то си,
Чистъ съмь отъ грѣхове-тѣ си?
10 [н]Двойни драмове, и двойны мѣркы,
И двѣ-тѣ сѫ мерзость Господу.
11 [о]Познава ся и само-то дѣте отъ дѣянія-та си
Дали сѫ дѣла-та му чисты, и дали правы.
12 [п]Ухо-то слуша и око-то гледа:
Господь е направилъ и двѣ-тѣ.
13 [р]Не обычай спаніе-то, за да не осиромашѣешь:
Отвори очи-тѣ си, *и* ще ся насытишь съ хлѣбъ.
14 Лошо е, лошо е, казува куповачь-тъ:
Но като си отиде, тогазь ся хвали.
15 Има злато, и множество многоцѣнни каменіе:
Но [с]устны-тѣ на знаніе-то сѫ скѫпоцѣнно украшеніе.
16 [т]Земи дрехѫ-тѫ на тогозь който ся поручава *за* страненъ:
И земи залогъ отъ оногозь който *бы ся поручилъ* за чуждѫ женѫ.
17 [у]Хлѣбъ-тъ на лъжѫ-тѫ е сладъкъ человѣку:
Но слѣдъ това уста-та му ще ся напълнятъ съ камычета.
18 [ф]Намѣренія-та ся утвърдяватъ чрѣзъ съвѣтъ:
И [х]правѝ брань съ разсмотрѣніе.
19 [ц]Одумникъ-тъ обхожда и открыва тайны:
За то не ся смисай [ч]съ оногозь който разширява устны-тѣ си.
20 [ш]Свѣтилникъ-тъ на тогозь който злослови отца си или майкѫ си
Ще угасне въ дълбокѫ тьмнинѫ.
21 [щ]Наслѣдіе бързо придобыто изъ начало,

т Гл. 18; 22.
у Гл. 6; 9.
ф Гл. 10; 4. 20; 13. 23; 21.
х Лук. 10; 28 11; 28.
ц Гл. 28; 27. Екл. 11; 1. Мат. 10; 42. 25; 40. 2 Кор. 9; 6, 7, 8. Евр. 6; 10.
ч Гл. 13; 24. 23; 13. 29; 17.
* *Или* И да *го* не щади душа-та ти за вопль-тъ му.
ш Псал. 37; 37.
щ Іов. 23; 13. Псал. 33; 10, 11. Гл. 16; 1, 9. Иса. 14; 26, 27. 46; 10. Дѣян. 5; 39. Евр. 6; 17.
ъ 1 Тим. 4; 8.
ы Гл. 15; 19. 26; 13, 15.
ь Гл. 21; 11.
ѣ Втор. 13; 11.
ю Гл. 9; 8.
я Гл. 17; 2.
ѭ Іов. 15; 16. 20; 12, 13. 34; 7.
ѩ Гл. 10; 13. 26; 3.

—

а Быт. 9; 21. Гл. 23; 29, 30. Иса. 28; 7. Осія 4; 11.
б Гл. 16; 14. 19; 12.
в Гл. 8; 36.
г Гл. 17; 14.
д Гл. 10; 4. 19; 24.
е Гл. 19; 15.
ж Гл. 18; 4.
з Гл. 25; 14. Мат. 6; 2. Лук. 18; 11.
и Псал. 12; 1. Лук. 18; 8.
і 2 Кор 1; 12.
к Псал 37; 26. 112; 2.
л Ст. 26.
м 3 Цар. 8; 46. 2 Лѣт. 6; 36. Іов. 14; 4. Псал. 51; 5. Екл 7; 20. 1 Кор. 4; 4. 1 Іоан 1; 8.
н Втор. 25; 13 и дрг. Ст 23. Гл. 11; 1. 16; 11. Мих. 6; 10, 11.
о Мат. 7; 16.
п Исх. 4; 11. Псал. 94; 9.
р Гл. 6; 9 12; 11. 19; 15. Рим. 12; 11.
с Іов. 28; 12, 16, 17, 18, 19. Гл. 3; 15. 8; 11.
т Гл. 22; 26, 27. 27; 13.
у Гл. 9; 17.
ф Гл. 15; 22. 24; 6.
х Лук. 14; 31.
ц Гл. 11; 13.
ч Рим. 16; 18.
ш Исх. 21; 17. Лев. 20; 9. Іов. 18; 5, 6. Гл. 24; 20. Мат. 15; 4.
щ Гл. 28; 20.

[в]Сетнина-та му не ся благославя.
22 [ы]Да не речешь: Ще въздамъ зло:
[ь]Почакай Господа, и ще тя избави.
23 [ѣ]Двойни драмове сѫ мерзость Господу,
И льстивы-тѣ кѫпоны не сѫ добры.
24 [ю]Стѫпкы-тѣ на человѣка *ся управятъ* отъ Господа:
А какъ бы позналъ человѣкъ пѫть-тъ си?
25 Сѣть е человѣку да говори несмысленно за посвященіе,
И [я]подиръ обричанія-та да придиря.
26 [ж]Мудрый царь развѣва нечестивы-тѣ,
И върща колело-то връзъ тѣхъ.
27 [іж]Духъ-тъ на человѣка е свѣтило отъ Господа;
Испытува вѫтрѣшности-тѣ на сърдце-то.
28 [а]Милость и истина упазуватъ царя:
И съ милость той поддържа прѣстолъ-тъ си.
29 Похвала на млады-тѣ е сила-та имъ:
И [б]слава на старцы-тѣ сѣдина-та.
30 Посиненія-та отъ удары и біенія които стигатъ до вѫтрѣшности-тѣ на утробѫ-тѫ
Сѫ очищеніе за злый-тъ.

ГЛАВА 21.

1 Сърдце-то на царя въ рѫкѫ-тѫ Господнѭ е *като* воды бразды:
Кѫдѣто иска, обраща го.
2 [а]Всичкы-тѣ пѫтища на человѣка сѫ правы въ очи-тѣ му:
[б]Но Господь прѣтегля сърдца-та.
3 [в]Да прави нѣкой правдѫ и сѫдъ,
По угодно е Господу отъ жьртвѫ.
4 [г]Надигнѫто око и кычливо сърдце,
И свѣтилникъ-тъ на нечестивы-тѣ е грѣхъ.
5 [д]На радивый-тъ мысли-тѣ въ изобиліе само *водятъ*;
А на всякой припрѣнъ само въ скудость.
6 [е]Придобываніе-то на съкровища съ лъжливъ языкъ
Е една суета гонена отъ тѣзи които търсятъ смьрть.
7 Грабителство-то на нечестивы-тѣ ще гы истрѣби:
Защото ся отричатъ да правятъ праведно-то.
8 Пѫть-тъ на развращенный-тъ человѣкъ е кривъ:
А дѣло-то на чистый-тъ е право.
9 [ж]По добрѣ да живѣе нѣкой въ жглъ на горницѫ,
Неже въ домъ за дружина съсъ сварливѫ женѫ.
10 [з]Душа-та на нечестивый-тъ желае зло:
Ближній-тъ му не намѣрва милость прѣдъ очи-тѣ му.
11 [и]Когато ся глоби присмѣватель-тъ, простый-тъ става по мудръ:
И когато ся учи мудрый-тъ, зема знаніе.
12 Праведный-тъ наблюдава домъ-тъ на нечестивый-тъ,
Когато Богъ съсыпува нечестивы-тѣ за зло-то.
13 [і]Който затуля уши-тѣ си отъ выкъ-тъ на сиромаха,
Ще выкне и той, и не ще да ся послуша.
14 [к]Тайный даръ укротява ярость:
И подареніе въ пазухѫ, силенъ гнѣвъ.
15 Радость е на праведный-тъ да прави правосѫдіе:
[л]А за тѣзи които правятъ беззаконіе мѫченіе е.
16 Человѣкъ който свърне отъ пѫть-тъ на разума,
Ще стигне въ събраніе-то на мъртвы-тѣ.
17 Който обича веселбѫ осиромашѣва,
Който обича вино и елей не обогатѣва.
18 [м]Нечестивый *ще бѫде* искупъ за праведный-тъ,
И прѣстѫпникъ-тъ за правы-тѣ.
19 [н]По добрѣ да живѣе нѣкой въ пустѫ земѭ,
Неже съсъ сварливѫ и яростливѫ женѫ.
20 [о]Многоцѣнно съкровище и елей *ся нахождатъ* въ домъ-тъ на мудрый-тъ:
А безумный человѣкъ гы поглъща.
21 [п]Който слѣдува правдѫ и милость
Ще намѣри животъ, правдѫ и славѫ.
22 [р]Мудрый отхожда противъ градъ-тъ на силны-тѣ,
И събаря крѣпость-тѫ на коіѭто уповаѭтъ.
23 [с]Който пази уста-та си и языкъ-тъ си,
Пази душѫ-тѫ си отъ утѣсненія.
24 Гордѣливъ *и* кычливъ присмѣятель ся нарича
Онзи който дѣйствува съ ярость и гордость.
25 [т]Желаніе-то на лѣнивый-тъ го умъртвява,
Защото рѫцѣ-тѣ му не рачатъ да работятъ:
26 Той желае всякой день желанія;
А [у]праведный дава и не е свидливъ.
27 [ф]Жьртва-та на нечестивы-тѣ е мерзость;
А найвече когато іѫ приносятъ съ лукавство.
28 [х]Лъжливый свидѣтель ще погыне;
А человѣкъ който слуша ще говори вѣрно.
29 Нечестивый человѣкъ ожесточава лице-то си;

в Авв. 2; 6.
ы Втор. 32; 35. Гл. 17; 13. 24; 29. Рим. 12; 17, 19. 1 Сол. 5; 15. 1 Пет. 3; 9.
ь 2 Цар. 16; 12.
ѣ Ст. 10.
ю Псал. 37; 23. Гл. 16; 9. Іер. 10; 23.
я Екк. 5; 4, 5.
ж Псал. 101; 5 и дрг. Ст. 8.
іж 1 Кор. 2; 11.
а Псал. 101; 1. Гл. 29; 14.
б Гл. 16; 31.

—

а Гл. 16; 2.
б Гл. 24; 12. Лук. 16; 15.
в 1 Цар. 15; 22. Псал. 50; 8. Гл. 15; 8. Иса. 1; 11 и дрг. Осія 6; 6. Мих. 6; 7, 8.
г Гл. 6; 17.
д Гл. 10; 4. 13; 4.
е Гл. 10; 2. 13; 11. 20; 21. 2 Пет. 2; 3.
ж Ст. 19. Гл. 19; 13. 25; 24. 27; 15.
з Іак. 4; 5.
и Гл. 19; 25.
і Мат. 7; 2. 18; 30 и дрг. Іак. 2; 13.
к Гл. 17; 8, 23. 18; 16.
л Гл. 10; 29.
м Гл. 11; 8. Иса. 43; 3, 4.
н Ст. 9.
о Псал. 112; 3. Мат. 25; 3, 4.
п Гл. 15; 9. Мат. 5; 6.
р Екк. 9; 14 и дрг.
с Гл. 12; 13. 18; 3. 18; 21. Іак. 3; 2.
т Гл. 13; 4.
у Псал. 37; 26. 112; 9.
ф Псал. 50; 9. Гл. 15; 8. Иса. 66; 3. Іер. 6; 20. Амос. 5; 22.
х Гл. 19; 5, 9.

А правый исправя пжтища-та си.
30 [ц]Нѣма мудрость, нѣма разумъ,
Нѣма съвѣтъ, противъ Господа.
31 [ч]Конь-тъ ся приготвя за день-тъ на бой-тъ;
Но [ш]спасеніе-то е отъ Господа.

ГЛАВА 22.

1 [а]По прѣдпочитаемо е *добро* име неже голѣмо богатство.
И добра благодать неже сребро и злато.
2 [б]Богатъ и сиромахъ ся срѣщатъ:
[в]Господь е Създатель и на [*]двама-та.
3 [г]Благоразумный прѣдвижда зло-то, и ся укрыва,
А неразумни-тѣ напрѣдватъ, и ся наказватъ.
4 [д]Слѣдствіе-то на смиреніе-то *и* на страхъ-тъ Господень
Е богатство и слава и животъ.
5 [е]Търніе *и* сѣти има въ пжть-тъ на строптивый-тъ:
[ж]Който пази душж-тж си, ще бжде далечь отъ тѣхъ.
6 [з]Научи дѣте-то въ начало-то на пжть-тъ му,
И не ще да ся уклони отъ него нито когато остарѣе.
7 [и]Богатый властвува на сиромасы-тѣ:
И който ся заема рабъ е на заимодавеца.
8 [і]Който сѣе беззаконіе ще пожьне суетж:
И жезлъ-тъ на буйство-то му ще исчезне.
9 [к]Който има добро око, ще бжде благословенъ;
Защото дава отъ хлѣбъ-тъ си на сиромаха.
10 [л]Испжди присмѣвателя, и ще ся махне прѣпираніе-то,
И свара-та и укоръ-тъ ще прѣстанжтъ.
11 [м]Който обича сърдечнж-тж чистотж,
Има благодать на устны-тѣ си, и царь-тъ му е пріятель.
12 Очи-тѣ на Господа пазятъ знаніе-то:
А съсыпува той думы-тѣ на законопрѣстжпный-тъ.
13 [н]Лѣнивый казува: Львъ има вънъ:
Въ срѣдъ стъгды-тѣ ще бждж убитъ.
14 [о]Уста-та на чужды жены сж дълбока яма;
И [п]когото мрази Господь той ще падне въ неіж.
15 Безуміе-то е вързано у сьрдце-то на дѣте-то:
[р]Жезлъ-тъ на наказаніе-то ще го отдалечи отъ него.
16 Който угнѣтява сиромаха за да умножи *богатство-то* си,
И който дава на богатый-тъ, непрѣмѣнно *ще дойде* въ скудость.
17 Приклони ухо-то си, та чуй думы-тѣ на мудры-тѣ,
И прилѣпи сьрдце-то си въ мое-то знаніе:
18 Защото е пріятно, ако гы пазишь въ сърдце-то си:
И ще бжджтъ всякога готовы върху устны-тѣ ти.
19 За да бжде упованіе-то ти на Господа,
Азъ тя научихъ *на това* днесь, найвече тебе.
20 Не писахъ ли ти много пжти
[с]Съсъ съвѣтованія и знанія,
21 [т]За да тя направіж да познаешь вѣрность-тж на думы-тѣ на истинж-тж,
[у]Та да отговаряшь думы на истинж на онѣзи които проваждатъ до тебе?
22 [ф]Не оголяй сиромахъ-тъ, защото е сиромахъ;
[х]Нито притѣснявай бѣдный-тъ въ портж-тж:
23 Защото [ц]Господь ще отсжди сждбж-тж имъ:
И ще оголи душж-тж на тѣзи които сж гы оголили.
24 Не прави пріятелство съ яростенъ человѣкъ:
И съ гнѣвливъ человѣкъ не ходи заедно:
25 За да не научишь пжтища-та му,
И да не поставишь сѣть за душж-тж си.
26 [ч]Не бжди отъ тѣзи които даватъ ржкж,
Отъ тѣзи които ставатъ поручители за дългове.
27 Ако нѣмашь отъ дѣ да платишь,
[ш]Защо да зематъ постелкж-тж ти исподъ тебе?
28 [щ]Не прѣмѣстяй ветхы межды,
Които сж положили отци-тѣ ти.
29 Видѣлъ ли си человѣка прилѣжливъ въ работж-тж си?
Той ще стои прѣдъ царіе:
Нѣма да стои прѣдъ незнамениты.

ГЛАВА 23.

1 Когато сѣднешь да ядешь съ началникъ,
Гледай добрѣ що има прѣдъ тебе;
2 И тури ножъ въ гърло-то си,
Ако тя обладава охота.
3 Не желай вкусны-тѣ му ястія;
Защото тѣ сж прѣльстителны гозбы.
4 Не ся старай [а]да ся обогатишь;
[б]Отдалечавай ся отъ тжзи си мысль.
5 Ще туришь ли очи-тѣ си на онова което го нѣма?
Защото наистинж то си прави крыла,
Като орелъ лети къмъ небе-то.
6 [в]Не яждь хлѣбъ-тъ [г]на оногозь който има лошо око,

ц Иса. 8; 9, 10. Іер. 9; 23. Дѣян. 5; 39.
ч Псал. 20; 7. 33; 17. Иса. 31; 1.
ш Псал. 3; 8.

—

а Екк. 7; 1.
б Гл. 29; 13. 1 Кор. 12; 21.
в Іов. 31; 15. Гл. 14; 31.
* *Евр.* всичкы тѣхъ.
г Гл. 14; 16. 27; 12.
д Псал. 112; 3. Мат. 6; 33.
е Гл. 15; 19.
ж 1 Іоан. 5; 18.
з Еф. 6; 4. 2 Тим. 3; 15.
и Іак. 2; 6.
і Іов. 4; 8. Осія 10; 13.
к 2 Кор. 9; 6.
л Быт. 21; 9, 10. Псал. 101; 5.
м Псал. 101; 6. Гл. 16; 13.
н Гл. 26; 13.
о Гл. 2; 16. 5; 3. 7; 5. 23; 27.
п Екк. 7; 26.
р Гл. 13; 24. 19; 18. 23; 13, 14. 29; 15, 17.
с Гл. 8; 6.
т Лук. 1; 3, 4.
у 1 Пет. 3; 15.
ф Исх. 23: 6. Іов. 31; 16, 21.
х Зах. 7; 10. Мал. 3: 5.
ц 1 Цар. 24; 12, 25; 39. Псал. 12; 5. 35; 1, 10. 68; 5. 140; 12. Гл. 23; 11. Іер. 51; 36.
ч Гл. 6; 1. 11; 15.
ш Гл. 20; 16.
щ Втор. 19; 14. 27; 17. Гл. 23; 10.

—

а Гл. 28; 20. 1 Тим. 6; 9, 10.
б Гл. 3; 5. Рим. 12; 16.
в Псал. 141; 4.
г Втор. 15; 9.

Нито желай вкусны-тѣ му ястія.
7 Защото както мудрува въ душж-тж си, такъвъ е и той.
[д]Говори ти: Яждь и пій,
Но сьрдце-то му не е съ тебе.
8 Уломъкъ-тъ що си изѣлъ, ще избълвашь,
И ще изгубишь сладкы-тѣ си думы.
9 [е]Не говори въ уши-тѣ на безумный-тъ:
Защото ще прѣзри разумность-тж на думы-тѣ ти.
10 [ж]Не прѣмѣстяй вѣтхы межды:
И не влизвай въ нивы-тѣ на сирачета-та:
11 Защото [з]Защитникъ-тъ имъ е силенъ:
Той ще ся сжди за тѣхъ съ тебе.
12 Приложи сьрдце-то си въ поученіе,
И уши-тѣ си въ думы на знаніе.
13 [и]Да не ти ся свиди да наказувашь дѣте-то:
Защото *ако* го біешь съ пржчкж, то нѣма да умре:
14 Ты като го біешь съ пржчкж-тж,
[і]Ще избавишь душж-тж му отъ ада.
15 Сыне мой, [к]ако бжде сьрдце-то ти мудро,
И мене ще е на сьрдце-то ми драго.
16 И чрѣсла-та ми ще ся радуватъ,
Когато устны-тѣ ти говорятъ право.
17 [л]Да не ревнува сьрдце-то ти на грѣшны-тѣ:
[м]Но *бжди* въ страхъ-тъ Господень весь день:
18 Защото [н]наистинж има въздаяніе,
И надежда-та ти нѣма да ся отсѣче.
19 Слушай ты, сыне мой, и бжди мудръ,
И [о]оправяй сьрдце-то си въ пжть-тъ.
20 [п]Не бжди между винопійцы,
[*]Между тѣзи които изнурявать своіж-тж плъть:
21 Защото піяница-та и раскошный-тъ ще осиромашѣіжтъ:
И [р]сънливость-та ще облѣче человѣка въ дрипы.
22 [с]Слушай отца си, който тя е родилъ:
И не прѣзирай майкж си, когато остарѣе.
23 [т]Купувай истинж-тж, и не продавай,
Мудрость-тж, и поученіе-то, и разумъ-тъ.
24 [у]На праведный-тъ баща му ще ся зарадва много:
И който ражда мудръ *сынъ* ще има радость въ него.
25 Отецъ ти и майка ти ще ся веселятъ:
А найвече оная, която тя е родила, ще ся радува.
26 Сыне мой, дай сьрдце-то си менѣ,
И очи-тѣ ти да внимаіжтъ въ пжтища-та ми:
27 Защото [ф]блудница-та е дълбока яма:
И чужда-та *жена*, тѣсенъ ровъ.
28 [х]Тя още прѣчакува като тать,
И умножава прѣстжпницы-тѣ между человѣцы-тѣ.
29 [ц]Кому горко? кому ахъ и охъ?
Кому караніе? кому празнословія?
Кому удари безъ причинж?
[ч]Кому подпухнжли очи?
30 [ш]На онѣзи които ся бавятъ на вино:
[щ]Които ходятъ да търсятъ подправено вино.
31 Не гледай вино-то че е червено,
Че показва шаръ-тъ си въ чашж-тж,
Че върви гладко.
32 Испослѣ хапе като змія,
И ожиля като василискъ.
33 Очи-тѣ ти ще гледатъ чужды жены,
И сьрдце-то ти ще говори развратно;
34 И ще бждешь като спящій въ срѣдъ море,
И като лѣжащій на върхъ-тъ на мащж.
35 [ъ]Ударихж мя, *ще речешь*, и не мя заболѣ:
Бихж мя, и [ы]не усѣтихъ:
[ь]Кога ще ся събудіж, да идж да го търсіж пакъ?

ГЛАВА 24.

1 [а]Не ревнувай на злы-тѣ человѣцы,
[б]Нито желай да си съ тѣхъ:
2 Защото [в]сърдце-то имъ прѣговаря насилство,
И устны-тѣ имъ говорятъ за обидж.
3 Съ мудрость-тж ся гради домъ,
И съ разумъ-тъ ся утвърждава,
4 И чрѣзъ знаніе клѣтове-тѣ ще ся напълнятъ
Съсъ всяко многоцѣнно и благопріятно богатство.
5 [г]Мудрый человѣкъ ся укрѣпява,
И человѣкъ съсъ знаніе расте въ силж.
6 Защото [д]съ разсмотрѣніе ще правишь брань-тж си:
И отъ множество-то на съвѣтницы-тѣ быва спасеніе.
7 [е]Мудрость-та е непостижима за безумный-тъ;
Той не ще отвори уста-та си въ портж-тж.
8 [ж]Който мысли да направи зло,
Ще ся нарече коваренъ мжжъ.
9 Помышленіе-то на безуміе-то е грѣхъ:
И присмѣватель-тъ е мерзость на человѣцы-тѣ.
10 *Ако* покажешь малодушіе въ усилно врѣме,
Сила-та ти е малка.
11 [з]Избавяй влачены-тѣ на смърть,
И не ся оттегляй отъ онѣзи които сж докарани до кланіе.

[д] Псал. 12; 2.
[е] Гл. 9; 8. Мат. 7; 6.
[ж] Втор. 19; 14. 27; 17. Гл. 22; 28. Іов 31; 21. Гл. 22; 23.
[и] Гл. 13; 24. 19; 18. 22; 15. 29; 15, 17
[і] 1 Кор 5; 5.
[к] Ст 21, 25 Гл 29; 3.
[л] Псал. 37; 1. 73; 3. Гл. 3; 31 24; 1
[м] Гл. 28; 14.
[н] Псал. 37; 37. Гл. 24; 14. Лук. 16; 25.
[о] Гл. 4; 23.
[п] Иса. 5; 22. Мат. 24; 49. Лук. 21; 34. Рим. 13; 13. Еф. 5; 18.
[*] *Или* Между невъздържимы месоядцы.
[р] Гл. 19; 15.
[с] Гл. 1; 8. 30; 17. Еф. 6; 1, 2.
[т] Гл. 4; 5, 7. Мат. 13; 44.
[у] Гл. 10; 1. 15; 20. Ст. 15.
[ф] Гл. 22; 14.
[х] Гл. 7; 12. Екл. 7; 26.
[ц] Иса. 5; 11, 22.
[ч] Быт 49; 12.
[ш] Гл. 20; 1. Еф. 5; 18.
[щ] Псал 75; 8. Гл. 9; 2.
[ъ] Гл. 27; 22. Іер. 5; 3.
[ы] Еф. 4; 19.
[ь] Виж Втор. 29; 19. Иса. 56; 12.

—

[а] Псал. 37; 1 и друг. 73; 3. Гл. 3; 31. 23; 17. Ст. 19.
[б] Гл. 1; 15.
[в] Псал. 10; 7.
[г] Гл. 21; 22. Екл. 9; 16.
[д] Гл. 11; 14. 15; 22. 20; 18. Лук. 14; 31.
[е] Псал. 10; 5. Гл. 14; 6.
[ж] Рим. 1; 30.
[з] Псал. 82; 4. Иса. 58; 6, 7. 1 Іоан. 3; 16.

12 Ако речешь: Ето ный не знаемъ това;
[и]Но тойзи който прѣтегля сьрдца-та не разумѣва ли?
И който пази душѫ-тѫ ти,
И отдава всякому [і]споредъ дѣла-та му, той не знае ли?
13 Сыне мой [к]яждь медъ, защото е добръ;
И сотъ, *защото е* сладъкъ на небце-то ти.
14 [л]Таквозь *ще е* на душѫ-тѫ ти знаніе-то на мудрость-тѫ,
Ако ѭ намѣришь, [м]и има въздаяніе,
И надежда-та ти нѣма да ся отсѣче.
15 [н]Не туряй засадѫ, о нечестиве, противъ жилище-то на праведный-тъ:
Не прави нападеніе на мѣсто-то на упокоеніе-то му.
16 Защото [о]праведный-тъ седмижды пада и става,
[п]А нечестиви-тѣ ще ся низринѫтъ въ погыбель.
17 [р]Кога падне непріятель-тъ ти, не ся радувай:
И да ся не весели сьрдце-то ти, когато ся той подплъзне.
18 Да не бы да съгледа Господь, и ся яви това зло прѣдъ очи-тѣ му,
И обърне ярость-тѫ си отъ него *на тебе.*
19 [с]Не ся раздражавай заради лукавы-тѣ:
Нито завиждай на нечестивы-тѣ:
20 Защото зли-тѣ [т]не ще иматъ *добры* сетнины;
[у]Свѣтилникъ-тъ на нечестивы-тѣ ще угасне.
21 Сыне мой, [ф]бой ся отъ Господа и отъ царя,
И нѣмай съобщеніе съсъ смутители:
22 Защото погыніваніе-то имъ ще стане внезапу:
И кой знае наказаніе-то и отъ двама-та?
23 И това е за мудры-тѣ:
[х]Лицепріятіе въ сѫдъ не е добро.
24 [ц]Който говори на нечестивый-тъ: Праведенъ си,
Него народи ще кълнѫтъ,
Него племена ще укоряватъ:
25 Но които *го* обличаватъ на тѣхъ ще бѫде благоволеніе,
И ще дойде вързъ тѣхъ добро благословеніе.
26 Който отговаря съ правы думы,
Той дава цѣлованіе въ устны.
27 [ч]Нареди си работѫ-тѫ по вънъ,
И приготви си ѭ на нивѫ-тѫ:
И послѣ съгради домъ-тъ си.
28 [ш]Не бывай свидѣтель противъ ближній-тъ си безъ причинѫ;
Нито льсти съ устны-тѣ си:
29 [щ]Не казувай: както ми направи, така ще му направіѭ;
Ще отдамъ на человѣка по дѣла-та му.
30 Заминувахъ край нивѫ-тѫ на лѣнивый-тъ,
И край лозіе-то на человѣкъ скудоуменъ:
31 И ето, [ъ]всичко бѣ обрасло съ бодилъ,
Коприва бѣше покрыла повьрхнинѫ-тѫ му,
И каменна-та му ограда бѣше съсыпана.
32 И азъ като прѣгледахъ, размыслихъ въ сьрдце-то си,
Видѣхъ, *и* зѣхъ поученіе.
33 [ы]Още малко сънъ, малко дрѣманіе,
Малко сгъваніе на рѫцѣ за спаніе:
34 И сиромашія-та ти ще дойде *като* пѫтникъ,
И скудость-та ти като оржженъ мѫжъ.

ГЛАВА 25.

1 Н [а]тѣзи сѫ Соломоновы притчи, които събрахѫ человѣци-тѣ на Езекыѭ, Іудинъ-тъ царь.
2 [б]Слава Божія е да покрыва *всякѫ* работѫ:
А слава на царіе-тѣ е, [в]да издируватъ *всякѫ* работѫ.
3 Высочина-та на небе-то, и дълбочина-та на земіѭ-тѫ,
И сьрдце-то на царіе-тѣ, сѫ неиспытаны.
4 [г]Отнеми нечисто-то отъ сребро-то,
И ще излѣзе съсѫдъ за златаря:
5 [д]Отнеми нечестивы-тѣ отъ при царя,
И [е]прѣстолъ-тъ му ще ся утвьрди въ правдѫ.
6 Не ся прѣвъзносяй прѣдъ царя,
И не стой на мѣсто-то на голѣмцы-тѣ:
7 Защото [ж]по добрѣ е да ти рекѫтъ: Възлѣзь тукъ,
Неже да тя снематъ въ присѫтствіе-то на началника, когото сѫ видѣли очи-тѣ ти.
8 [з]Не бързай да излѣзешь да ся карашь,
Да не бы най сѣтне *да не знаешь* какво да правишь,
Когато тя посрами ближній ти.
9 [и]Отсѫди сѫдъ-тъ си съ ближній-тъ си *само,*
И не открывай тайно-то си на чуждый-тъ;
10 Да не бы който тя слуша да тя укори,
И лошій-тъ слухъ за тебе остане незагладимъ.
11 [і]Дума прилично речена е
Като златны ябълкы въ сребьрны пьстроты.
12 Златна обѣца и украшеніе отъ чисто злато е

и Гл. 21; 2.
і Іов. 34; 11. Псал. 62; 12. Іер. 32; 19. Рим. 2; 6. Отк. 2; 23. 22; 12.
к Пѣсн. 5; 1.
л Псал. 19; 10. 119; 103.
м Гл. 23; 18.
н Псал. 10; 9, 10.
о Іов. 5; 19. Псал. 34; 19. 37; 24. Мих. 7; 8.
п Есо. 7; 10. Амос. 5; 2. 8; 14. Отк. 18; 21.
р Іов. 31; 29. Псал. 35; 15, 19. Гл. 17; 5. Авд. 12.
с Псал. 37; 1. 73; 3. Гл. 23; 17. Ст. 1.
т Псал. 11; 6.
у Іов. 18; 5, 6. 21; 17. Гл. 13; 9. 20; 20.
ф Рим. 13; 7. 1 Пет. 2; 17.
х Лев. 19; 15. Втор. 1; 17. 16; 19. Гл. 18; 5. 28; 21. Іоан. 7; 24.
ц Гл. 17; 15. Иса. 5; 23.
ч 3 Цар. 5; 17, 18. Лук. 14; 28.
ш Еф. 4; 25.
щ Гл. 20; 22. Мат. 5; 39, 44. Рим. 12; 17, 19.
ъ Быт. 3; 18.
ы Гл. 6; 9 и дрг.
а 3 Цар. 4; 32.
б Втор. 29; 29. Рим. 11; 33.
в Іов. 29; 16.
г 2 Тим. 2; 21.
д Гл. 20; 8.
е Гл. 16; 12. 29; 14.
ж Лук. 14; 8, 9, 10.
з Гл. 17; 14. Мат. 5; 25.
и Мат. 5; 25. 18; 15.
і Гл. 15; 23. Иса. 50; 4.

Мудрый-тъ, който обличава послушливо ухо.
13 [к]Както прохлада-та на снѣгъ-тъ въ врѣме жетвенно,
Така вѣрный-тъ посланникъ за тѣзи които го проваждатъ:
Защото успокоява душж-тж на господаря си.
14 [л]Който ся хвали съ лъжовенъ даръ,
[м]*Прилича на* облацы и вѣтръ безъ дъждь.
15 [н]Съ търпѣніе ся склонява князь,
И мекъ языкъ строшава кости.
16 [о]Намѣри ли медъ? яждь колкото ти стига,
Да ся не прѣситишь отъ него и го избълвашь.
17 Рѣдко туряй ногж-тж си въ домъ-тъ на съсѣда си,
Да му не досадишь, и тя намрази.
18 Человѣкъ, [п]който дава лъжливо свидѣтелство противъ ближній-тъ си е
Като дръколь и ножъ и остра стрѣла.
19 Довѣріе къмъ невѣренъ въ усилно врѣме е
Като гнилъ зѫбъ и искълчена нога.
20 Както който съблича дрехж-тж *си* въ студенъ день,
И както оцетъ на нитро,
Така е [р]който пѣе пѣсни на оскърбено сърдце.
21 [с]Ако е гладенъ непріятель-тъ ти, дай му хлѣбъ да яде:
И ако е жаденъ, напой го съ водж:
22 Защото ще натрупашь жаръ на главжтж му,
И [т]Господь ще тя възмъзди.
23 [у]Сѣверный вѣтръ изгонява дъждь-тъ:
А разгнѣвано лице, [ф]пошепнувающъ языкъ.
24 [х]По добрѣ е да живѣе нѣкой въ жглъ на горницж,
Неже въ домъ за дружина съсъ сварливж женж.
25 Както е студена вода на жаднж душж,
Така сж добры вѣсти отъ далечнж земіж.
26 Праведный, който пада прѣдъ нечестивый-тъ
Е като мжтенъ источникъ, и развален ъизворъ.
27 [ц]Не е добро да яде нѣкой много медъ,
[ч]И *не е* славно да търси своіж-тж си славж.
28 [ш]Който не въздържа духъ-тъ си
Е съсыпанъ градъ безъ стѣны.

ГЛАВА 26.

1 Както снѣгъ лѣтно врѣме,
И [а]както дъждь въ жетвж,
Така на безумный-тъ не прилича честь.
2 Както скытаніе-то на врабче, както лѣтеніе-то на ластовицж,
[б]Така проклѣтія безъ причинж не ся сбждва.
3 [в]Бичь за конь-тъ, узда за оселъ-тъ,
И жезлъ за гърбъ-тъ на безумны-тѣ.
4 Не отговаряй на безумный-тъ споредъ безуміе-то му,
За да не станешь и ты подобенъ нему.
5 [г]Отговаряй на безумный-тъ споредъ безуміе-то му,
За да не ся има мудръ въ очи-тѣ си.
6 Който провожда извѣстіе чрѣзъ ржкж-тж на безумный-тъ,
Отсича си нозѣ-тѣ *и* піе повредж.
7 Както голени-тѣ на хромый-тъ висятъ неполезны,
Така е притча въ уста-та на безумный-тъ.
8 Както *вжзелъ *драгоцѣнны* каменіе *хвърленъ* въ грамадж,
Така е който дава честь на безумный-тъ.
9 Както трънъ възлѣзува въ ржкж-тж на піяницж-тж,
Така е притча-та въ уста-та на безумны-тѣ.
10 Голѣмъ е Създатель-тъ на всичко,
Който възмъздява безумны-тѣ:
Възмъздява и прѣстжпницы-тѣ.
11 [д]Както псе-то ся върща на бълвочь-тъ си,
Така [е]безумный повтаря своіж-тж глупость.
12 [ж]Видѣлъ ли си человѣка да ся има за мудръ?
Повече надежда има отъ безумный-тъ, неже отъ него.
13 [з]Лѣнивый казува: Львъ има на пжть-тъ,
Львъ по стъгды-тѣ.
14 Врата-та ся завъртатъ на крюкове-тѣ си,
А лѣнивый на постелкж-тж си.
15 [и]Лѣнивый затопява ржкж-тж си въ блюдо-то,
Мързи го да іж донесе до уста-та си.
16 Лѣнивый има себе си по мудръ
Отъ седмина които могжтъ да дадлтъ уменъ отвѣтъ.
17 Който заминува и ся дразни въ чуждж сварж,
Той е като тогози що хваща куче за уши-тѣ.
18 Както лудъ който хвърля главнѝ, стрѣлы и смърть,
19 Така е человѣкъ който измамя ближній-тъ си,
И казува: [і]Не направихъ ли азъ *това* на шегж?
20 Дѣто нѣма дърва, огнь-тъ угаснува:
И [к]дѣто нѣма шепотникъ, раздоръ-тъ ся утишава.
21 [л]Вжглища за жаръ-тъ, и дърва за огнь-тъ,
И сварливъ человѣкъ за да распаля прѣнія.

к Гл. 13; 17.
л Гл. 20; 6.
м Іуд 12.
н Быт. 32; 4 и дрг. 1 Цар. 25; 24 и дрг. Гл. 15; 1. 16; 14.
о Ст. 27.
п Псал. 57; 4. 120; 3, 4. Гл. 12; 18.
р Дан. 6; 18. Рим. 12; 15.
с Исх. 23; 4, 5. Мат. 5; 44. Рим. 12; 20.
т 2 Цар. 16; 12.
у Іов. 37; 22.
ф Псал. 101; 5.
х Гл. 19; 13. 21; 9, 19.
ц Ст. 16.
ч Гл. 27; 2.
ш Гл. 16; 32.

—

а 1 Цар. 12; 17.
б Числ 23; 8. Втор. 23; 5.
в Псал 32; 9. Гл 10; 13.
г Мат. 16; 1 до 4. 21; 24 — 27.
* *Или* който върже камыкъ въ пращж
д 2 Пет. 2; 22.
е Исх. 8; 15.
ж Гл. 29; 20. Лук. 18; 11. Рим. 12; 16. Отк. 3; 17.
з Гл. 22; 13.
и Гл 19; 24.
і Еф. 5; 4.
к Гл. 22; 10.
л Гл. 15; 18. 29; 22.

22 [м] Думы-тѣ на шепотника сѫ като сладкы залъцы,
И слазятъ вѫтрѣ въ утробѫ-тѫ.
23 Горещы-тѣ устны съ лукаво сьрдце сѫ
Като сребьрна глечь намазана на пьрстенъ съсѫдъ.
24 Ненавистникъ-тъ прави лицемѣріе съ устны-тѣ си,
И крои коварство въ сърдце-то си:
25 [н] Когато говори сладкодумно, да го не вѣрувашь:
Защото *има* седмь мерзости въ сърдце-то му.
26 *Който* покрыва омразѫ-тѫ съ льсть,
Лукавство-то му ще ся яви въ срѣдъ съ브раніе-то.
27 [о] Който копае ровъ, ще падне въ него:
И камыкъ-тъ ще ся върне върхъ тогозь който го търкаля.
28 Лъжливый языкъ мрази угнѣтаемы-тѣ отъ него:
И ласкателны-тѣ уста работятъ съсыпваніе.

ГЛАВА 27.

1 [а] Не ся хвали за утрѣшній день:
Защото не знаешь що ще да роди день-тъ.
2 [б] Нека тя хвали другъ, а не уста-та ти:
Чуждъ, а не устны-тѣ ти.
3 Камыкъ-тъ е тежъкъ и пѣсъкъ-тъ товаръ,
Но гнѣвъ-тъ на безумный-тъ е по тежъкъ *и* отъ двѣ-тѣ.
4 Ярость-та е люта, и гнѣвъ-тъ е буинъ:
[в] Но кой може да устои прѣдъ ревность-тѫ?
5 [г] Явно-то обличеніе е по добро
Отъ скрышнѫ-тѫ любовь.
6 [д] Удари отъ пріятель сѫ искренни,
А цѣлувкы отъ непріятели, изобилны.
7 Насытена душа ся отвраща отъ сотъ:
[е] А на гладнѫ-тѫ душѫ всяко горчиво е сладко.
8 Както птица която ся скыта отъ гнѣздо-то си,
Така е человѣкъ който ся скыта отъ мѣсто-то си.
9 Масти-тѣ и каденія-та веселятъ сьрдце-то,
А сладость-та на пріятеля чрѣзъ сьрдечный-тъ съвѣтъ.
10 Не оставяй пріятеля си и пріятеля на отца си:
И въ домъ-тъ на брата си не влѣзвай въ день-тъ на злощастіе-то си;
[ж] По добрѣ съсѣдъ близу неже братъ далеко.
11 Сыне мой, [з] бѫди мудръ, и весели сърдце-то ми,
[и] За да имамъ що да отговарямъ на оногозь който мя укорява.
12 [і] Благоразумный-тъ прѣдвижда зло-то, и ся укрыва;
А неразумни-тѣ напрѣдуватъ, и ся наказуватъ.
13 [к] Земи дрехѫ-тѫ на тогозь който ся поручава *за* страненъ:
И земи залогъ отъ оногозь който бы *ся поручилъ* за чуждѫ женѫ,
14 Който става рано и благославя съ голѣмъ гласъ ближній-тъ си,
Ще ся счете като че го кълне.
15 [л] Непрѣстанно капаніе въ дъжделивъ день,
И сварлива жена, подобны сѫ:
16 Който ѭ крые, крые вѣтръ-тъ,
И масть-та ся явява въ десницѫ-тѫ му.
17 Желѣзо остри желѣзо:
И человѣкъ остри лице-то на пріятеля си.
18 [м] Който пази смоковницѫ-тѫ ще яде плодъ-тъ ѝ:
И който пази господаря си ще ся почте.
19 Както у водѫ-тѫ *ся явява* лице на лице,
Така человѣческо сьрдце на человѣка.
20 [н] Адъ и погыбель-та не ся насыщатъ:
[о] И очи-тѣ на человѣка не ся насыщатъ:
21 [п] Горнило за сребро-то и пещь за злато-то:
А человѣкъ, за уста-та на хваленіе-то му.
22 [р] Ако сгрухашь и съ черясло безумный-тъ въ кутелъ между грухано жито,
Безуміе-то му не ще ся отдѣли отъ него.
23 Внимай да познавашь състояніе-то на стада-та си;
Имай грыжѫ за добытъкъ-тъ *си*:
24 Защото богатство-то не е вѣчно:
Нито вѣнецъ-тъ е изъ родъ въ родъ.
25 [с] Трѣва-та никне и зеліе-то ся появява:
И былкы-тѣ на горы-тѣ ся берѫтъ.
26 Агнета-та ще ти сѫ за дрехы,
И ярци-тѣ за цѣнѫ-тѫ на нивѫ-тѫ:
27 И *ще имашь* изобилно козіе млѣко за хранѫ-тѫ си,
За хранѫ-тѫ на домъ-тъ си, и *за* животъ-тъ на слугыни-тѣ си.

ГЛАВА 28.

1 [а] Нечестиви-тѣ бѣгатъ, безъ да *гы* гони нѣкой:
А праведни-тѣ имать дързновеніе като младъ львъ.
2 Поради прѣстѫпленія-та на мѣсто-то мнозина бывать началници-тѣ му:
Но чрѣзъ уменъ *и* вѣщъ человѣкъ, жителство-то *му* ще бѫде трайно.
3 [б] Сиромахъ человѣкъ и да насилува нищы-тѣ
Като пороенъ дъждь е който не дава хлѣбъ.
4 [в] Които оставятъ законъ-тъ, хвалятъ нечестивы-тѣ:

м Гл. 18; 8
н Псал. 28; 3. Іер. 9; 8.
о Псал. 7; 15, 16. 9; 15. 10; 2. 57; 6. Гл. 28; 10. Екл. 10; 8.

а Лук. 12; 19, 20. Іак. 4; 13 и др.
б Гл. 25; 27.
в 1 Іоан. 3; 12.
г Гл. 28 23. Гал. 2; 14.
д Псал. 141; 5.
е Іов. 6; 7.
ж Гл. 17; 17. 18; 24. Виж Гл. 19; 7.
з Гл. 10; 1. 23; 15, 24.
и Псал. 127; 5.
і Гл. 22; 3.
к Исх. 22; 26. Гл. 20; 16.
л Гл. 19; 13.
м 1 Кор. 9; 7, 13.
н Гл. 30; 16. Авв. 2; 5.
о Екл. 1; 8. 6; 7.
п Гл. 17; 3.
р Гл. 23; 35. Иса. 1; 5. Іер. 5; 3.
с Псал. 104; 14.

а Лев. 26; 17, 36. Псал. 53; 5.
б Мат. 18; 28.
в Псал. 10; 3. 49; 18. Рим. 1; 32.

[г]Но които пазятъ законъ-тъ, противятъ ся тѣмъ.
5 [д]Лоши-тѣ человѣци не разумѣватъ правосѫдіе;
Но [е]тѣзи които търсятъ Господа, разумѣватъ всичко.
6 [ж]По добръ е онзи сиромахъ който ходи въ цѣлость-тѫ си,
Неже развращенный въ пѫтища-та *си*, ако и да е богатъ.
7 [з]Който пази законъ-тъ е разуменъ сынъ:
А който прави пріятелство съ раскошны-тѣ посрамя бащѫ си.
8 [и]Който умножава имотъ-тъ си съ лихвѫ и лакомство,
Събира го за тогозь който милува сиромасы-тѣ.
9 [і]Който уклонява ухо-то си да не слуша законъ-тъ,
[к]И сама-та му молитва ще бѫде мерзость.
10 [л]Който заблуждава правы-тѣ въ лошъ пѫть,
Той ще падне въ ямѫ-тѫ си:
Но непорочни-тѣ ще наслѣдятъ добрины:
11 Богатый человѣкъ ся има за мудръ:
Но сиромахъ [м]разуменъ го обличава.
12 [н]Когато праведни-тѣ тържествуватъ, слава е голѣма:
А когато ся прѣвъзносятъ нечестиви-тѣ, человѣкъ ся крые.
13 [о]Който крые прѣстѫпленія-та си, нѣма да успѣе:
А който гы исповѣдува и оставя, ще бѫде помилованъ.
14 Блаженъ человѣкъ [п]който ся бои вынѫгы:
А който [р]ожесточава сърдце-то си, ще падне въ злощастіе.
15 [с]Нечестивъ управитель надъ бѣдны людіе, [т]Е львъ рыкающъ и гладна мечка.
16 Князь лишенъ отъ разумъ умножава насилства-та:
А който мрази грабителство-то ще продължи дни-тѣ *си*.
17 [у]Человѣкъ който е повиненъ на кръвь-тѫ на человѣка
Ще поспѣши въ ямѫ-тѫ: никой да го не удържи.
18 [ф]Който ходи въ цѣлость ще ся спасе:
А [х]развратенъ който ходи въ два пѫтя ще падне въ единъ.
19 [ц]Който работи земіѭ-тѫ си ще ся насыти съ хлѣбъ:
А [ч]който слѣдува суетны-тѣ ще ся насыти съсъ сиромашіѭ.
20 Вѣрный человѣкъ *ще има* много благословеніе:
Но който бърза да ся обогати, не ще да остане ненаказанъ.
21 [ш]Да е нѣкой лицепріемникъ, не е добро:
Защото *такъвъ* человѣкъ за [щ]единъ уломъкъ хлѣбъ ще направи прѣстѫпленіе.
22 [ъ]Който има лукаво око бърза да ся обогати,
А не знае че скудость ще го стигне.
23 [ы]Който обличава человѣка, послѣ ще намѣри по голѣмѫ благодать,
Неже той що ласкае съ языкъ.
24 Който краде бащѫ си или майкѫ си и дума: Не е грѣхъ,
[ь]Той е другарь на разбойника.
25 [ѣ]Гордый-тъ въ сърдце подига свары:
А [ю]който уповае на Господа ще отълстѣе.
26 Който уповае на сърдце-то си, безуменъ е:
А който ходи съ мудрость, той ще ся спасе.
27 [я]Който дава на сиромасы-тѣ, не ще да пристигне въ скудость:
А който отвраща очи-тѣ си, *ще има* много клѣтвы.
28 [ѧ]Когато ся нечестиви-тѣ прѣвъзносятъ, [іа]человѣкъ ся крые:
Но когато тѣ погынуватъ праведни-тѣ ся умножаватъ.

ГЛАВА 29.

1 Человѣкъ, [а]който често обличаваемъ, остава твърдоглавъ,
Внезапу ще бѫде съкрушенъ и то безъ исцѣленіе.
2 [б]Когато ся праведни-тѣ увеличаватъ, народъ-тъ ся весели:
Но когато нечестивый началствува, [в]народъ-тъ въздыша.
3 [г]Който обича мудрость-тѫ, весели отца си.
Но [д]който ся сдружава съ блудницы, разпилява имотъ-тъ *си*.
4 Царь-тъ съ правдѫ-тѫ утвърждава земіѭ-тѫ *си*;
А даропріемецъ-тъ іѭ съсыпва.
5 Человѣкъ който ласкае ближній-тъ си,
Простира мрѣжѫ прѣдъ стѫпкы-тѣ му.
6 Въ беззаконіе-то на лошъ человѣкъ има примка;
А праведный-тъ ся радува и ся весели.
7 [е]Праведный дава вниманіе въ сѫдбѫ-тѫ на бѣдны-тѣ:
Нечестивый не вникнува за да познае.
8 [ж]Присмѣятели человѣци запалятъ градъ-тъ:
Но [з]мудри-тѣ отвращатъ гнѣвъ-тъ.

г 3 Цар. 18; 18, 21. Мат. 3; 7. 14; 4. Ео. 5; 11.
д Псал. 92; 6.
е Іоан. 7; 17. 1 Кор. 2; 15. 1 Іоан. 2; 20, 27.
ж Гл. 19; 1. Ст. 18.
з Гл. 29; 3.
и Іов. 27; 16, 17. Гл. 13; 22. Екк. 2; 26.
і Зах. 7; 11.
к Псал 66; 18. 109; 7. Гл. 15; 8.
л Гл. 26; 27.
м Мат. 6; 33.
н Ст. 28. Гл. 11; 10. 29; 2. Екк. 10; 6.
о Псал. 32; 3, 5. 1 Іоан. 1; 8, 9, 10.
п Псал. 16; 8. Гл. 23; 27.
р Рим. 2; 5 11; 20.
с 1 Пет. 5; 8
т Исх. 1; 14, 16, 22. Мат. 2; 16.
у Быт. 9; 6. Исх. 21; 14.
ф Гл. 10; 9, 25.
х Ст. 6.
ц Гл. 12; 11.
ч Гл. 13; 11. 20; 21. 23; 4. Ст. 22. 1 Тим. 6; 9.
ш Гл 18; 5. 24; 23.
щ Іез 13; 19.
ъ Ст. 20.
ы Гл. 27; 5, 6.
ь Гл. 18; 9.
ѣ Гл. 13; 10.
ю 1 Тим. 6; 6.
я Втор. 15; 7 и дрг. Гл. 19; 17. 22; 9.
ѧ Ст. 12. Гл. 29; 2.
іа Іов. 24; 3.

а 1 Цар. 2; 25. 2 Лѣт. 36; 16. Гл. 1; 24 27.
б Есө 8; 15. Гл. 11; 10. 28; 12, 28
в Есө 8; 15.
г Гл. 10; 1. 15; 20. 27; 11.
д Гл. 5; 9, 10. 6; 26. 28; 7. Лук. 15; 13, 30.
е Іов 29; 16, 31; 18. Псал. 41; 1.
ж Гл. 11; 11.
з Іез. 22; 30.

9 Мудрый человѣкъ който ся прѣпира съ безумный-тъ
[и]Или ся сьрдилъ или ся смѣялъ, не нанамѣрува покой.
10 [і]Кръвници мѫжіе мразятъ непорочный-тъ,
Но прави-тѣ ся грыжатъ за животъ-тъ му.
11 [к]Безумный изважда на явѣ всичкѫ-тѫ си душѫ:
А мудрый іѫ удьржа за подиръ.
12 Управитель-тъ ако слуша лъжливы думы,
Всичкы-тѣ му слугы сѫ нечестиви.
13 Сиромахъ и притѣснитель [л]ся срѣщатъ:
[м]Господь просвѣщава и на двама-та очи-тѣ.
14 [н]Когато царь [о]сѫди сиромасы-тѣ съ истинѫ,
Прѣстолъ-тъ му ще бѫде утвьрденъ вынѫгы.
15 [п]Жезлъ-тъ и обличеніе-то даватъ мудрость:
А [р]дѣте распустнѫто посрамява майкѫ си.
16 Когато ся умножаватъ нечестиви-тѣ, умножава ся беззаконіе-то:
[с]Но праведни-тѣ ще видятъ паденіе-то имъ.
17 [т]Наказувай сына си, и ще тя успокои,
И ще даде наслажденіе на душѫ-тѫ ти.
18 [у]Дѣто нѣма пророческо видѣніе, людіе-тѣ ся разваляте:
А [ф]блаженъ е който пази законъ-тъ.
19 Рабъ-тъ не ся оправя съ думы
Когато разумѣва а не отговаря.
20 Видѣлъ ли си человѣка бързъ въ думы-тѣ си?
[х]Повече има надежда отъ безумный-тъ неже отъ него.
21 Ако глези нѣкой рабъ-тъ си отъ дѣтство,
Напослѣдъкъ ще стане като сынъ.
22 [ц]Гнѣвливъ человѣкъ възбужда прѣнія,
И яростливъ человѣкъ умножава беззаконія.
23 [ч]Гордость-та на человѣка ще го смири:
А смиренный-тъ ще придобые честь.
24 Който зема дѣлъ съ крадецъ, мрази душѫ-тѫ си;
[ш]Слуша заклѣваніе-то, и не обажда.
25 [щ]Страхъ отъ человѣка туря сѣть:
А който има упованіе на Господа ще бѫде въ безопасность.
26 [ъ]Мнозина търсятъ лице-то на князя:
Но сѫдъ-тъ на человѣка е отъ Господа.
27 Неправедный человѣкъ е мерзость на праведны-тѣ:
И правый въ пѫть-тъ *си*, мерзость на нечестивы-тѣ.

ГЛАВА 30.

1 Думы-тѣ на Агура, сынъ-тъ на Іакея:
[а]Прореченіе-то *което* тойзи человѣкъ говорй Иѳiилу,
Иѳiилу и Укалу:
2 Наистинѫ [б]азъ сьмь по безсловесенъ отъ человѣка,
И человѣческый разумъ нѣма въ мене:
3 И не научихъ мудрость:
Нито знаіѫ знаніе-то на Прѣсвятаго.
4 [в]Кой е възлѣзлъ на небе-то и слѣзлъ?
[г]Кой е събралъ вѣтръ-тъ въ шепы-тѣ си?
Кой е вързалъ воды-тѣ въ дрехѫ?
Кой е утвьрдилъ всичкы-тѣ земны краища?
Кое е име-то му?
И кое е име-то на сына му, ако го знаешь?
5 [д]Всяко Божіе слово е опитано:
[е]Той е щитъ за тѣзи които уповаватъ на него.
6 [ж]Не притуряй на неговы-тѣ думы;
За да тя не обличи, и ся покажешь лъжецъ.
7 Двѣ нѣща просіѫ отъ тебе:
Не ми гы отричай прѣди да умрѫ:
8 Суетѫ и лъжливо слово отдалечи отъ мене:
Сиромашіѫ и богатство не ми давай:
[з]Храни мя съ нуждпѫ-тѫ ми хранѫ:
9 [и]Да не бы да ся прѣсытіѫ, и ся отрекѫ *отъ тебе*
И рекѫ: Кой е Господь?.
Или да не бы да ся намѣріѫ сиромахъ та откраднѫ,
И земѫ име-то на Бога моего всуе.
10 Не одумувай слугѫ на господаря му:
Да не бы тя проклѣлъ, и ся намѣришь повиненъ.
11 Има родъ, що кълне отца си,
И не благославя майкѫ си.
12 Има [і]родъ чистъ въ очи-тѣ си,
Но не е омытъ отъ нечистотѫ-тѫ си.
13 Има родъ, на който [к]очи-тѣ колко сѫ высокы,
И клепачи-тѣ му надигнѫты!
14 Има родъ, [л]на който зѫби-тѣ сѫ мечове,
И члeновни-тѣ зѫби ножове,
[м]За да пояжда сиромасы-тѣ отъ земіѫ-тѫ,
И оскѫдны-тѣ отъ срѣдъ человѣцы-тѣ.
15 Піявица-та има двѣ дъщери, *които выкатъ*:
Дай, дай.
Тѣзи три-тѣ сѫ ненасытны,
Четыри нѣща не казуватъ: Стига:
16 [н]Адъ и неплодна утроба:
Земя-та, *която* не ся насыща съ водѫ:
И огнь-тъ *който* не казува: Стига.

и Мат. 11; 17.
і Быт. 4; 5, 8. 1 Іоан. 3; 12.
к Сѫд. 16; 17 Гл 12; 16. 14; 33.
л Гл. 22; 2.
м Мат. 5; 45.
н Гл. 20; 28. 25; 5.
о Псал. 72; 2, 4, 13, 14.
п Ст 17.
р Гл. 10; 1. 17; 21, 25
с Псал. 37; 36. 58; 10 91; 8. 92; 11.
т Гл. 13; 24. 19; 18. 22; 15. 23; 13, 14. Ст. 15.
у 1 Цар. 3; 1. Амос. 8; 11, 12.
ф Іоан. 13; 17. Іак. 1; 25.
х Гл. 26; 12.
ц Гл. 15; 18. 26; 21.
ч Іов. 22; 29. Гл. 15; 33. 18; 12. Иса 66; 2 Дан. 4; 30, 31 и дрг. Мат 23; 12 Лук. 14; 11 18; 14. Дѣян. 12; 23. Іак. 4; 6, 10. 1 Пет. 5; 5.
ш Лев. 5; 1.
щ Быт. 12; 12. 20; 2, 11.
ъ Псал. 20; 9. Гл. 19; 6.

—

а Гл. 31; 1.
б Псал. 73; 22.
в Іоан. 3; 13.
г Іов 38; 4 и дрг. Псал. 104; 3 и дрг. Иса 40; 12 и дрг.
д Псал. 12; 6. 18; 30. 19; 8. 119; 140.
е Псал. 18; 30. 84; 11. 115; 9, 10, 11.
ж Втор. 4; 2. 12; 32. Отк. 22; 18, 19.
з Мат 6; 11.
и Втор. 8; 12, 14, 17. 31; 20. 32; 15. Неем. 9; 25, 26. Іов. 31; 24, 25, 28. Осія 13; 6.
і Лук. 18; 11.
к Псал. 131; 1. Гл. 6; 17.
л Іов. 29; 17. Псал. 52; 2. 57; 4. Гл. 12; 18.
м Псал. 14; 4 Амос. 8; 4.
н Гл. 27; 20. Авв. 2; 5.

17 [ф]Око-то което ся присмива на бащѫ си,
И прѣзира да ся покорява на майкѫ *си*,
Гарвани дебьрни ще го искълвѫтъ,
И пилци орловы ще *го* изъдѫтъ.
18 Тѣзи три-тѣ сѫ непостижимы за мене,
И тѣзи четыри нѣща не разумѣвамъ:
19 Слѣды-тѣ на орелъ по въздухъ-тъ,
Слѣды-тѣ на зміѭ върху канарѫ-тѫ,
Слѣды-тѣ на корабь въ срѣдъ море-то,
И слѣды-тѣ на мѫжъ при дѣвицѫ.
20 Такъвъ е пѫть-тъ на прѣлюбодѣицѫ женѫ:
Яде и си бърше уста-та, и казува: Не съмь направила беззаконіе.
21 За три нѣща ся тресе земя-та,
И за четыри, *които* не може да носи:
22 [щ]За рабъ-тъ когато ся възцари:
И безумный когато ся насыти съ хлѣбъ:
23 За омразнѫ-тѫ *женѫ* когато ся жени:
И слугыніѭ-тѫ, когато замѣни госпожѫ-тѫ си.
24 Тѣзи четыри-тѣ сѫ най малкы на земіѭ-тѫ,
Но сѫ най мудры:
25 [р]Мравы-тѣ крѣпкы людіе не сѫ,
Но лѣтѣ приготвять хранѫ-тѫ си:
26 Кролици-тѣ силни людіе не сѫ,
Но поставять кѫщы-тѣ си на канарѫ:
27 Скакалци-тѣ царь нѣмать,
Но излазять всичкы-тѣ на пълкове:
28 Гущеръ-тъ ся дьржи съ рѫцѣ-тѣ *си*,
И намѣрва ся въ царскы-тѣ палаты.
29 Тѣзи три-тѣ вървять добрѣ,
И четыри ходять хубаво:
30 Львъ-тъ, *който е* най силенъ отъ животны-тѣ,
И не ся враща отъ лице-то на никого;
31 Прѣзъ чрѣсла-та стегнѫтый *конь*, ярецъ-тъ,
И царь-тъ на когото людіе-тѣ му сѫ съ него.
32 Ако си постѫпилъ безумно и си ся надигнѫлъ,
Ако си турилъ на умъ-тъ си зло, [ѳ]тури рѫкѫ на уста-та си.
33 Защото който біе млѣко-то, изважда масло:
И който блъска носъ-тъ, изважда кръвь:
И който възбужда гнѣвъ-тъ, искарва крамолѫ.

ГЛАВА 31.

1 Думы-тѣ на царь Лемуила,
[а]Пророчество-то което го поучи майка му.
2 Що, сыне мой? и що, [б]сыне на утробѫ-тѫ ми?
И що сыне на мои-тѣ обричанія?
3 [в]Не давай силѫ-тѫ си на жены-тѣ,
Нито пѫтища-та си [г]на погубителкы-тѣ на царіе-тѣ.
4 [д]Не е за царіе-тѣ, Лемуиле,
Не е за царіе-тѣ да піѭтъ вино,
Нито за князове-тѣ *да піѭтъ* сикерѫ:
5 [е]Да не бы като ся напіѭтъ да забравятъ законъ-тъ,
И извърнѫтъ сѫдъ-тъ на всичкы-тѣ угнѣтаемы.
6 [ж]Давайте сикерѫ на тѣзи които сѫ въ прѣмеждіе,
И вино на огорчены-тѣ въ душѫ-тѫ:
7 За да пійнѫтъ и да заборавятъ сиромашіѭ-тѫ си,
И да не помнятъ вече злостраданіе-то си.
8 [з]Отваряй уста-та си за безгласный-тъ,
[и]За сѫдъ-тъ на всичкы-тѣ сирачета.
9 Отваряй уста-та си, [і]сѫди праведно,
И [к]защищавай сиромахъ-тъ и оскудный-тъ.
10 [л]Кой може да намѣри добродѣтелнѫ женѫ?
Защото такава е много по скѫпа отъ многоцѣнны каменіе.
11 Сърдце-то на мѫжа ѝ уповае на неѭ,
И не ще бѫде лишенъ отъ изобиліе.
12 Ще му донесе добро, а не зло,
Прѣзъ всичкы-тѣ дни на живота си.
13 Търси вълнѫ и ленъ,
И що ѝ е угодно работи съ рѫцѣ-тѣ си.
14 Тя е като кораби-тѣ на търговцы-тѣ:
Доноси хранѫ-тѫ си отъ далечь.
15 И [м]става додѣ е още нощь,
И [н]дава хранѫ на домъ-тъ си,
И дѣлъ на слугыни-тѣ си.
16 Съглежда нивѫ, и купува іѭ:
Отъ плодъ-тъ на рѫцѣ-тѣ си сади лозіе.
17 Опасува чрѣсла-та си съ крѣпость,
И укрѣпява мышцы-тѣ си.
18 Усѣща че търговія-та ѝ е добра:
Свѣтилникъ-тъ ѝ не гасне нощя.
19 Туря рѫцѣ-тѣ си на врѣтено-то,
И държи въ рѫкѫ-тѫ си уркѫ-тѫ.
20 [о]Отваря рѫкѫ-тѫ си на сиромасы-тѣ,
И простира рѫцѣ-тѣ си къмъ оскудны-тѣ.
21 Не ся бои отъ снѣгъ за домъ-тъ си:
Защото всичкый-тъ ѝ домъ сѫ облѣчени съ двойны дрехы.
22 Прави за себе си завивкы:
Облѣкло-то ѝ е виссонъ и багрѣница.
23 [п]Мѫжъ ѝ е познатъ въ порты-тѣ,
Когато сѣди между старѣйшины-тѣ на мѣсто-то.
24 Прави тканіе и продава:
И дава поясы на търговцы-тѣ.
25 Облѣчена е въ крѣпость и въ благолѣпіе,
И ся весели за бѫдѫщо-то врѣме.
26 Отваря уста-та си съ мудрость:

ф Быт. 9; 22. Лев. 20; 9. Гл. 20; 20. 23; 22.
щ Гл. 19; 10. Екл. 10; 7.
р Гл. 6; 6.
ѳ Іов. 21; 5. 40; 4. Екл. 8; 3. Мих. 7; 16.

а Гл. 30; 1.
б Иса. 49; 15.
в Гл. 5; 9.
г Втор 17; 17. Неем. 13; 26. Гл 7; 26 Осія 4; 11.
д Екл. 10; 17.

е Осія 4; 11.
ж Псал. 104; 15.
з Іов 29; 15, 16.
и 1 Цар. 19; 4 Ксо. 4; 16.
і Лев. 19; 15. Втор. 1; 16.
к Іов. 29; 12. Иса. 1; 17. Іер. 22; 16.

л Гл 12; 4. 18; 22. 19; 14
м Рим. 12; 11.
н Лук 12; 42.
о Еф. 4; 28. Евр. 13; 16.
п Гл. 12; 4.

И законъ на благосклонность има на
 языкъ-тъ ѝ.
27 Внимава за управленіе-то на домъ-тъ си,
 И хлѣбъ на лѣность не яде.
28 Чада-та ѝ ставатъ и казватъ, Блазѣ ѝ;
 Мѫжъ ѝ ѭ хвали:
29 Много дъщери сѫ ся обходили достойно,
 Но ты надминѫ всичкы-тѣ.
30 Красота-та е лстива, и суетна е хубость-та:
 Жена-та която ся бои отъ Господа, тя
 ще бѫде похвалена.
31 Дайте ѝ отъ плодъ-тъ на рѫцѣ-тѣ ѝ:
 И дѣла-та ѝ нека ѭ хвалятъ въ порты-тѣ.

ЕККЛИСІАСТЪ
ИЛИ
ПРОПОВѢДНИКЪ.

ГЛАВА 1.

1 Думы-тѣ [а]на проповѣдника, сына Давидова, царь-тъ въ Іерусалимъ.
2 [б]Суета на суеты-тѣ, рече проповѣдникъ-тъ:
 Суета на суеты-тѣ, [в]всичко е суета.
3 [г]Коя полза человѣку отъ всичкый му трудъ,
 Въ който ся труди подъ сълнце-то?
4 Родъ прѣхожда, и родъ прихожда:
 А [д]земя-та въ вѣкъ стои.
5 [е]И изгрѣва сълнце-то, и захожда сълнце-то:
 И спѣши къмъ мѣсто-то си отъ дѣто е
 изгрѣяло.
6 [ж]Отхожда вѣтръ-тъ къмъ югъ,
 И ся враща къмъ сѣверъ:
 Непрѣстанно обыкаля и отхожда,
 И дохожда пакъ въ крѫгове-тѣ си вѣтръ-тъ.
7 [з]Всичкы-тѣ рѣкы отиватъ въ море-то,
 И море-то никога ся не пълни:
 На мѣсто-то дѣто отиватъ рѣкы-тѣ,
 Вращатъ ся, тамо пакъ да идѫтъ.
8 Всичкы-тѣ [*]думы сѫ трудны;
 Не може человѣкъ да изрази:
 [и]Око-то не ся насыща съ гледаніе,
 И ухо-то ся не напълня съсъ слушаніе.
9 [і]Което е станѫло, то е което ще стане:
 И което ся е направило, то е което ще
 ся направи:
 И нѣма нищо ново подъ сълнце-то.
10 Има ли нѣщо, за което може да ся рече:
 Виждь това е ново?
 Това е вече станѫло, въ вѣкове-тѣ които
 сѫ были прѣди насъ.
11 Нѣма поменъ за прѣждебывшы-тѣ,
 Нито ще бѫде поменъ за бѫдѫщы-тѣ
 слѣдъ тѣхъ,
 Между онѣзи които ще бѫдѫтъ послѣ.
12 Азъ [к]проповѣдникъ-тъ станѫхъ царь
 Надъ Израиля въ Іерусалимъ;
13 И дадохъ сърдце-то си за да издирѭ
 И да испытамъ чрѣзъ мудрость-тѫ
 За всичко що быва подъ небе-то:
 [л]Този тежъкъ трудъ даде Богъ на человѣческы-тѣ синове,
 За да ся трудятъ въ него.
14 Видѣхъ всичкы-тѣ дѣла що ся вършатъ
 подъ сълнце-то,
 И ето всичко-то суета, и угнѣтеніе на
 духъ-тъ.
15 [м]Криво-то не може да стане право,
 И недостатъкъ-тъ не може да ся брои.
16 Азъ говорихъ въ сърдце-то си, и рѣкохъ:
 Ето, азъ ся възвеличихъ и [н]умножихъ
 мудрость,
 Повече отъ всичкы що сѫ были прѣди
 мене въ Іерусалимъ,
 И сърдце-то ми придобы много мудрость
 и знаніе.
17 И [о]дадохъ сърдце-то си за да знаѭ мудрость,
 И да знаѭ лудость и безуміе;
 Познахъ че и то е угнѣтеніе на духъ-тъ.
18 Защото [п]въ много мудрость *има* много
 скърбь:
 И който умножава знаніе умножава
 печаль.

а Ст. 12. Гл. 7; 27. 12; 8. 9, 10.
б Псал. 39; 5, 6. 62; 9. 144. 4. Гл. 12; 8.
в Рим. 8; 20.
г Гл. 2; 22. 3; 9.
д Псал. 104; 5. 119; 90.
е Псал. 19; 5, 6.
ж Іоан. 3; 8.
з Іов. 38; 10. Псал. 104; 8, 9.
* Или нѣща
и Притч. 27; 20.
і Гл. 3; 15.
к Ст. 1.
л Быт. 3; 19. Гл. 3; 10.
м Гл. 7; 13.
н 3 Цар. 3; 12, 13. 4; 30. 10; 7, 23. Гл. 2; 9
о Гл. 2; 3, 12. 7; 23, 25. 1 Сол. 5; 21.
п Гл. 12; 12.

ГЛАВА 2.

1 Азъ [а]рѣкохъ въ сърдце-то си:
Ела сега, да тя опытамъ съ веселбѫ,
И наслаждавай ся въ благо;
И ето, [б]и то суета.
2 [в]Рѣкохъ за смѣхъ-тъ: Лудость е:
И за веселбѫ-тѫ: Що ползува тя?
3 [г]Помыслихъ въ сърдце-то си,
Да веселіѫ плъть-тѫ си съ вино,
Когато още сърдце-то ми ся упражняваше въ мудрость-тѫ;
И да удържѫ безуміе-то,
Додѣ видіѫ кое е добро-то за человѣческы-тѣ сынове,
Да го правятъ подъ небе-то прѣзъ всичкы-тѣ дни на животъ-тъ си.
4 Направихъ си голѣмы работы;
Съградихъ си кѫщя: насадихъ си лозія:
5 Направихъ си градины и садове,
И насадихъ въ тѣхъ дьрвія отъ всякакъвъ плодъ.
6 Направихъ си водоемы, за да поіѫ отъ тѣхъ
Насаденѫ-тѫ съ дьрвія дѫбравѫ.
7 Придобыхъ рабы и рабыни,
И имахъ рабы домочадцы;
Имахъ още стада и паствы
Повече отъ всичкы-тѣ бывшы прѣди мене въ Іерусалимъ.
8 [д]Събрахъ си и сребро и злато,
И скѫпы вещи отъ царіе и отъ мѣста:
Придобыхъ си пѣвцы и пѣвицы,
И наслажденія-та на человѣческы-тѣ сынове,
Всякакъвъ видъ великолѣпія.
9 И [е]възвеличихъ ся и умножихъ ся
Повече отъ всичкы-тѣ бывшы прѣди мене въ Іерусалимъ:
Още и мудрость-та ми останѫ си въ мене.
10 И всичко каквото поискахѫ очи-тѣ ми,
Не имъ отрѣкохъ:
Не възбранихъ сърдце-то си отъ всяко веселіе,
Защото сърдце-то ми ся веселеше въ всичкы-тѣ ми трудове,
И това [ж]бѣ дѣлъ-тъ ми отъ всичкый ми трудъ.
11 И разгледахъ азъ всичкы-тѣ си дѣла
Които направихѫ рѫцѣ-тѣ ми,
И трудъ-тъ въ който ся трудихъ,
И ето всичко-то е [з]суета, и угнѣтеніе на духъ-тъ,
И нѣма полза подъ слънце-то.
12 И обърнѫхъ ся азъ за да разгледамъ
Мудрость-тѫ, [и]и лудость-та, и безуміе-то:
Защото що *има да направи* человѣкъ който е дошелъ слѣдъ царя?
Онова което е вече направено.
13 И видѣхъ азъ че мудрость-та прѣвъсхожда безуміе-то,
Както видѣлина-та прѣвъсхожда тъмнинѫ-тѫ.
14 [і]На мудрый-тъ очи-тѣ сѫ въ главѫ-тѫ му,
А безумный ходи въ тъмнинѫ-тѫ:
Но азъ познахъ още че [к]единъ случай
Ще ся случи на всичкы тѣзи.
15 За то рѣкохъ азъ въ сърдце-то си:
Както ся случава на безумный-тъ,
Така ще ся случи и на мене;
Защо прочее да станѫ азъ по мудръ?
За то подумахъ въ сърдце-то си,
Че и то е суета.
16 Защото не остава вѣчно
Память-та на мудрый-тъ нито на безумный-тъ;
Понеже въ идущы-тѣ дни
Всичко ще ся забрави вече:
И какъ умира мудрый-тъ? Както безумный-тъ.
17 За то намразихъ животъ-тъ,
Защото тежкы ми *ся видѣхѫ* дѣла-та които биватъ подъ слънце-то:
Понеже всичко е суета и угнѣтеніе на духа.
18 Намразихъ още азъ всичкый-тъ си трудъ,
Що сьмь ся трудилъ подъ слънце-то:
Защото [л]го оставямъ на человѣка който ще бѫде подиръ мене.
19 И кой знае дали ще бы мудръ той, или безуменъ?
Но ще властвува надъ всичкый ми трудъ що сьмь ся трудилъ,
И въ който показахъ мудрость-тѫ си подъ слънце-то:
Суета и то.
20 За то азъ ся обърнѫхъ и отчаяхъ сърдце-то си,
За всичкый трудъ що сьмь ся трудилъ подъ слънце-то.
21 Защото има человѣкъ, на когото трудъ-тъ *быде*
Съ мудрость и съ знаніе и съсъ сполукѫ;
Но го оставя за дѣлъ другыму,
Който не ся е трудилъ за него:
И то суета, и голѣмо зло.
22 Защото [м]коя полза на человѣка отъ всичкый му трудъ,
И отъ угнѣтеніе-то на сърдце-то му
Въ които ся труди подъ слънце-то?
23 Понеже всичкы-тѣ му дни сѫ [н]болесть,
И трудове-тѣ му скърбь;
И нощя още сърдце-то му не спи:
И то суета.
24 [о]Нѣма по добро за человѣка освѣнь да яде и да піе,
И да прави душѫ-тѫ си да ся наслаждава отъ добро-то на трудъ-тъ му;

а Лук. 12; 19.
б Иса. 50; 11.
в Прит. 14; 13. Гл. 7; 6. Гл. 1; 17.
д 3 Цар. 9; 28. 10; 10, 14, 21 и др.
е Гл. 1; 16.
ж Гл. 3; 22. 5; 18. 9; 9.
з Гл. 1; 3, 14.
и Гл. 1; 17. 7; 25.
і Прит. 17; 24. Гл. 8; 1.
к Псал. 49; 10. Гл. 9; 2, 3, 11.
л Псал. 49; 10.
м Гл. 1; 3. 3; 9.
н Іов. 5; 7. 14; 1.
о Гл. 3; 12, 13, 22. 5; 18. 8; 15.

И това видѣхъ азъ, че е отъ Божіѫ-тѫ рѫкѫ.
25 Защото кой бы ялъ,
И кой бы ся наслаждавалъ освѣнь мене?
26 Понеже *Богъ* дава на угодный-тъ прѣдъ него человѣкъ
Мудрость и знаніе и радость;
А на грѣшный-тъ дава да ся труди,
[в]За да притуря и да трупа;
За да *гы* даде на угодный-тъ прѣдъ Бога:
И то суета, и угнѣтеніе на духъ-тъ.

ГЛАВА 3.

1 Има [а]врѣме за всяко нѣщо
И срокъ за всякѫ работѫ подъ небе-то.
2 Врѣме за ражданіе, и [б]врѣме за умираніе:
Врѣме за насажданіе, и врѣме за искорененіе на насадено-то:
3 Врѣме за убиваніе, и врѣме за исцѣляваніе:
Врѣме за събаряніе, и врѣме за граденіе:
4 Врѣме за плаканіе, и врѣме за смѣяніе:
Врѣме за сѣтованіе, и врѣме за ликованіе:
5 Врѣме за распърснуваніе на каменіе, и врѣме за събираніе на каменіе:
Врѣме за пригѫрщаніе, и [в]врѣме за отдалечаваніе отъ пригѫрщаніе-то:
6 Врѣме за придобываніе, и врѣме за изгубваніе:
Врѣме за пазеніе, и врѣме за хвърляніе:
7 Врѣме за раздираніе, и врѣме за шіеніе·
[г]Врѣме за мълчаніе и врѣме за говореніе:
8 Врѣме за обычаніе, и [д]врѣме за ненавижданіе:
Врѣме за рать, и врѣме за миръ.
9 [е]Каква полза на оногозь който работи,
Отъ онова въ което ся той труди?
10 [ж]Видѣхъ труденіе-то, което даде Богъ
На человѣческы-тѣ сынове за да ся трудятъ въ него.
11 Направи всяко нѣщо хубаво на врѣме-то му;
И свѣтъ-тъ положи въ тѣхны-тѣ размышленія,
Безъ [з]да може человѣкъ да издири
Отъ начало до конецъ дѣло-то което е Богъ направилъ.
12 Познахъ че [и]нѣма *друго* добро въ тѣхъ,
Освѣнь да ся весели *всякой*, и да прави добро въ животъ-тъ си.
13 И още [і]да яде всякой человѣкъ и да піе,
И да ся наслаждава отъ добро-то на всичкый си трудъ,
То е дарованіе отъ Бога.
14 Познахъ че всичко що прави Богъ,
То ще бѫде вѣчно:
[к]Не е възможно да ся притури на него,
Нито да ся отнеме отъ него:
И Богъ направи *това* за да му ся боятъ.
15 [л]Каквото е станѫло вече сѫществува:
И каквото ще стане, вече е станѫло,
И Богъ придиря минѫло-то.
16 И [м]видѣхъ още подъ слънце-то
Мѣсто-то на сѫдъ-тъ, *и* тамъ беззаконіе-то;
И мѣсто то на правдѫ-тѫ, *и* тамъ неправда-та.
17 Рѣкохъ азъ въ сърдце-то си:
[н]Богъ ще сѫди праведный-тъ и нечестивый-тъ:
[о]Защото за всяко нѣщо, и за всяко дѣло, има врѣме тамъ.
18 Рѣкохъ азъ въ сърдце-то си
За състояніе-то на человѣческы тѣ сынове
Че тѣхъ ще гы опыта Богъ,
И ще видятъ че тѣ отъ себе си сѫ скотове.
19 Защото [п]случай-тъ на человѣческы-тѣ сынове
Е случай и на скотъ-тъ: единъ случай иматъ:
Както умира той, така умира *и* онзи:
И едно дыханіе е въ всичкы-тѣ:
И человѣкъ не прѣвъсхожда въ нищо скотъ-тъ:
Защото всичко-то е суета.
20 Всичко отива въ исто-то мѣсто:
[р]Всичко е станѫло отъ пърсть-тѫ, и всичко ся враща въ пърсть-тѫ.
21 [с]Кой знае духъ тъ на человѣческы-тѣ сынове, дали възлѣзва горѣ,
И духъ-тъ на скотъ-тъ, дали слѣзва долу на земіѫ-тѫ?
22 [т]Видѣхъ прочее че нѣма по добро,
Освѣнь да ся весели человѣкъ въ дѣла-та си:
Защото [у]това е дѣлъ-тъ му:
[ф]Понеже кой ще го доведе за да види
Онова което ще бѫде слѣдъ него?

ГЛАВА 4.

1 Тогазь ся обърнѫхъ азъ, и видѣхъ
[а]Всичкы-тѣ насилія които ставатъ подъ слънце-то:
И ето сълзы-тѣ на насилованы-тѣ,
И нѣмаше за тѣхъ утѣшитель:
И сила-та бѣше въ рѫкѫ-тѫ на тѣзи които гы насиловахѫ:
И нѣмаше за тѣхъ утѣшитель.
2 За то азъ [б]рѣкохъ: Блазѣ на умрѣлы-тѣ,
Които сѫ вече умрѣли,
Неже на живы-тѣ, които сѫ още живи.
3 [в]А по добръ отъ двама-та е, който не е былъ още,
Който не е видѣлъ лошы-тѣ дѣла които ставатъ подъ слънце-то.
4 И още, видѣхъ азъ всякой трудъ,

в Іов. 27; 16, 17. Прит. 28; 8.

а Ст. 17 Гл. 8; 6.
б Евр. 9; 27.
в Іоил. 2; 16. 1 Кор. 7; 5.
г Амос. 5; 13.
д Лук. 14; 26.
е Гл. 1; 3.
ж Гл. 1; 13.
з Гл. 8; 17. Рим. 11; 33.
и Ст. 22.
і Гл. 2; 24.
к Іак. 1; 17.
л Гл. 1; 9.
м Гл. 5; 8.
н Рим. 2; 6, 7, 8. 2 Кор. 5; 10. 2 Сол. 1; 6, 7.
о Ст. 1.
п Псал. 49; 12, 20. 73; 22. Гл. 2; 16.
р Быт. 3; 19.
с Гл. 12; 7.
т Ст. 12. Гл. 2; 24. 5; 18. 11; 9.
у Гл. 2; 10.
ф Гл. 6; 12. 8; 7. 10; 14.

а Гл. 3; 16. 5; 8.
б Іов. 3; 17 и др.
в Іов. 3; 11, 16, 21. Гл. 6; 3.

И всяко сполучено дѣло,
Че за това на человѣка му завижда ближній-тъ му;
И това суета, и угнѣтеніе на духъ-тъ.
5 [г]Безумный-тъ сгъва рѫцѣ-тѣ си,
И яде плъть-тѫ си.
6 [д]По добрѣ *една* пълна шепа, съ покой,
Неже двѣ пълны шепы, съ трудъ
И съ угнѣтеніе на духъ-тъ.
7 Пакъ ся обърнѫхъ азъ,
И видѣхъ суетѫ подъ слънце-то.
8 Има нѣкой *който* си нѣма вторый;
Ей, нѣма нито сына, нито брата;
А не прѣстава отъ всичкый си трудъ;
Даже [е]око-то му не ся насыща съ богатство;
[ж]И *не дума*: За кого ся трудіѫ азъ,
И лишавамъ душѫ-тѫ си отъ благо?
И това е суета, и тежъкъ трудъ.
9 По добрѣ сѫ двама неже единъ;
Понеже тѣ иматъ добрѫ мъздѫ въ трудъ-тъ си.
10 Защото, ако паднѫтъ,
Единъ-тъ ще дигне другаря си;
Но горко на единъ-тъ който падне,
И нѣма вторый да го дигне.
11 И ако легнѫтъ двама наедно ще ся топлятъ:
А единъ-тъ какъ ще ся стопли?
12 И ако нѣкой прѣвъзмогне противъ единъ-тъ,
Двама-та ще му ся опрѫтъ;
И трегубо-то вѫже не ся кѫса скоро.
13 По добро е бѣдно и мудро дѣте,
Неже царь старъ и безуменъ,
Който не пріема вече съвѣтъ;
14 Защото *единъ-тъ* излѣзва изъ домъ-тъ на узницы-тѣ за да царува:
А другый-тъ и царь да ся е родилъ става сиромахъ.
15 Видѣхъ всичкы-тѣ живы които ходятъ подъ слънце-то,
Съсъ сынъ-тъ, вторый-тъ, който ще стане вмѣсто него:
16 Нѣма край на всичкы-тѣ людіе,
На всичкы-тѣ които сѫ были прѣдъ тѣхъ;
А дирни-тѣ не ще ся възвеселятъ въ него:
И това е прочее суета, и угнѣтеніе на духъ-тъ.

ГЛАВА 5.

1 [а]Пази ногѫ-тѫ си, когато отивашь въ домъ-тъ Божій:
И приближи повече да слушашь,
[б]Неже да приносишь жъртвѫ на безумны,
Които не знаіѫтъ че струватъ зло.
2 Не прибързвай съ уста-та си,
И сърдце-то ти да не бърза да произноси думѫ прѣдъ Бога:
Защото Богъ е на небе-то, а ты на земіѭ-тѫ:
За то нека бѫдѫтъ [в]думы-тѣ ти малко.
3 Понеже сънъ-тъ дохожда въ множество-то на занимания-та:
А [г]гласъ-тъ на безумный-тъ въ множество-то на думы тѣ.
4 [д]Когато ся обречешь обричаніе Богу,
Не ся бави да го испълнишь;
Защото той нѣма благодареніе отъ безумны-тѣ:
[е]Испълни което си ся обрекълъ.
5 [ж]По добрѣ да ся не обречешь,
Неже да ся обречешь и да не испълнишь.
6 Да не дозволишь на уста-та си да вкаратъ въ грѣхъ плъть-тѫ ти;
[з]И да не речешь прѣдъ ангелъ-тъ, че е было отъ незнаяніе:
Защо да ся разгнѣва Богъ на гласъ-тъ ти,
И да погуби дѣло-то на рѫцѣ-тѣ ти?
7 Защото въ множество-то на сънища-та
И въ множество-то на думы-тѣ, има суеты:
А [и]ты ся бой отъ Бога.
8 [і]Ако видишь насиліе на сиромаха,
И разграбеніе на сѫдбѫ-тѫ и на правдѫ-тѫ въ область-тѫ,
Да ся не почудишь за това нѣщо:
Защото надъ [к]высокый-тъ по высокъ надзирава:
И надъ тѣхъ *има* най высокъ.
9 Земя-та е полезна на всичкы-тѣ:
И самъ царь-тъ ся служи отъ нивы-тѣ.
10 Който обича сребро-то, не ще да ся насыти съсъ сребро:
Нито съ доходы, който обича изобиліе:
И то е суета.
11 Когато ся умножава благо-то,
Умножаватъ ся *и* онѣзи които го ядѫтъ:
И коя е полза-та на притяжатели-тѣ му,
Освѣнь да *го* гледатъ съ очи-тѣ си?
12 Сънъ-тъ на оногозь който работи е сладъкъ,
Или малко ялъ, или много:
А насыщеніе-то на богатый-тъ не го оставя да спи.
13 [л]Има тежко зло *което* видѣхъ подъ слънце-то:
Богатство съхранявано отъ притяжателя му за своіѫ му поврѣдѫ:
14 И онова богатство ся изгубва отъ зълъ случай:
И той ражда сынъ, а нѣма нищо въ рѫкѫ-тѫ му.
15 [м]Както е излѣзлъ изъ утробѫ-тѫ на майкѫ си,
Голъ ще ся върне, и ще отиде както е дошелъ:
И нѣма да земе нищо отъ трудъ-тъ си,

г Прит. 6; 10. 24; 33.
д Прит. 15; 16. 17 16; 8.
е Прит. 27; 20. 1 Іоан. 2; 16.
ж Псал. 39; 6.

а Виж Исх. 3; 5. Иса. 1; 12 и др.
б 1 Цар. 15; 22. Псал 50; 8. Прит. 15; 8. 21; 27 Осія 6; 6.
в Прит. 10; 19. Мат. 6; 7.
г Прит. 10; 19.
д Числ. 30; 2. Лев. 23; 21, 22, 23. Псал 50; 14. 76; 11.
е Псал 66; 13, 14.
ж Прит. 20; 25. Дѣян. 5; 4.
з 1 Кор. 11; 10.
и Гл. 12; 13.
і Гл 3; 16.
к Псал. 12; 5. 58; 11. 82; 1.
л Гл 6; 1.
м Іов 1; 21. Псал. 49; 17. 1 Тим. 6; 7.

За да занесе съ ржкж-тж си.
16 И това е още тежко зло,
Както е дошелъ така да иде:
И [н]каква полза за него [о]че ся е трудилъ за вѣтръ-тъ?
17 Още и прѣзъ всичкы-тѣ си дни [п]яде въ тьмнинж
И въ много печаль, и болесть и мжкы.
18 Ето що видѣхъ азъ добро:
[р]Прилично е да яде *нѣкой* и да піе,
И да ся наслаждава отъ благо-то на всичкый си трудъ,
Въ който ся труди подъ сълнце-то,
Споредъ число-то на дни-тѣ на животъ-тъ си,
Колкото му е далъ Богъ:
Защото то е [с]дѣлъ-тъ му.
19 И [т]на когото человѣка е далъ Богъ богатство и имотъ,
Далъ му е и власть да яде отъ тѣхъ,
И да зема дѣлъ-тъ си, и да ся весели въ трудъ-тъ си,
То е даръ Божій:
20 Защото нѣма да помни много дни-тѣ на животъ-тъ си:
Понеже Богъ отговаря на сърдце-то му съ веселіе.

ГЛАВА 6.

1 [а]Има зло което видѣхъ подъ сълнце-то,
И го има много между человѣцы-тѣ:
2 Человѣкъ, комуто Богъ дава богатство, и имотъ, и славж,
[б]Щото душа-та му ся не лишава отъ всичко що бы пожелалъ;
[в]Но Богъ му не дава власть да яде отъ тѣхъ,
Но гы яде чужденецъ:
То е суета и зълъ недугъ
3 Ако роди человѣкъ сто *чада*,
И живѣе много годины,
Щото дни-тѣ на годины-тѣ му да станжтъ много,
А душа-та му не ся насыти съ благо,
[г]И не е пріелъ и погребеніе,
Думамъ *че* [д]извергъ-тъ е по добръ отъ него:
4 Защото е дошелъ въ суетж, и отхожда въ тьмнинж,
И име-то му ще ся покрые съ тьмнинж;
5 И не е видѣлъ сълнце-то, и не е позналъ *нищо*:
Но той има повече покой отъ оногозь.
6 И дважды тысящж годины ако бы живѣлъ нѣкой, и добро не види:
Не отиватъ ли всичкы-тѣ въ едно мѣсто?
7 [е]Всичкый трудъ на человѣка е за уста-та му,
Душа-та обаче не ся насыща.
8 Защото що има повече мудрый-тъ отъ безумный-тъ?
Що има *повече* сиромахъ-тъ, който знае да ходи прѣдъ живы-тѣ?
9 По добро е гледаніе-то съ очи,
Неже скытаніе-то съ желаніе.
И то суета, и угнѣтеніе на духъ-тъ.
10 Което е станжло, зѣло си е уже име-то,
И познато е че то е человѣкъ;
И [ж]той не може да ся сжди съ по крѣпкый-тъ си.
11 Понеже има много нѣща които умножаватъ суетж-тж,
Каква полза на человѣка?
12 Защото кой знае що е добро за человѣка
Въ животъ-тъ, въ всичкы-тѣ дни на животъ-тъ на суетж-тж му,
Които прѣхожда [з]като сѣнка?
Понеже [и]кой ще извѣсти человѣку,
Що ще да бжде слѣдъ него подъ сълнце-то?

ГЛАВА 7.

1 [а]По добрѣ име *добро* неже многоцѣнно миро:
И день-тъ на смърть-тж, неже день-тъ на ражданіе-то.
2 По добрѣ да отиде нѣкой въ домъ на сѣтованіе,
Неже да отиде въ домъ на пированіе:
Защото то е сетнина-та на всякого человѣка,
И живый-тъ ще го тури въ сърдце-то си.
3 По добра е печаль-та неже смѣхъ-тъ:
Защото [б]отъ дряхлость-тж на лице-то сърдце-то става по весело.
4 Сърдце-то на мудры-тѣ е въ домъ на сѣтованіе:
Но сърдце-то на безумны-тѣ въ домъ на веселбж.
5 [в]По добрѣ е на человѣка да слуша обличеніе отъ мудръ,
Неже да слуша пѣснь отъ безумны:
6 Защото [г]както е гласъ-тъ на търніе-тѣ подъ котелъ-тъ,
Така е смѣхъ-тъ на безумный-тъ: и то суета.
7 Наистинж насиліе-то изумява мудрый-тъ:
И [д]даръ-тъ растлѣва сърдце-то.
8 По добро е свършваніе-то на работж-тж, неже начало-то ѝ:
[е]По добръ е дълготърпѣливый-тъ, неже высокоумный-тъ.
9 [ж]Не спѣши въ духъ-тъ си да ся яришь:
Защото ярость-та почива въ пазухж-тж на безумны-тѣ.

н Гл. 1; 3.
о Прит. 11; 29.
п Псал. 127; 2.
р Гл. 2; 24 3; 12, 13, 22 9; 7. 11; 9 1 Тим 6; 17.
с Гл 2: 10 3; 22
т Гл. 2; 24. 3; 13. 6; 2.

а Гл. 5; 13.
б Іов. 21; 10 и дрг. Псал 17; 14. 73; 7
в Лук 12: 20.
г 4 Цар. 9; 35. Иса. 14; 19. 20. Іер 22; 19.
д Іов. 3; 16. Псал. 58; 8. Гл. 4; 3.
е Прит. 16; 26.
ж Іов 9; 32 Иса. 45; 9. Іер 49; 19.
з Псал 102; 11. 109; 23. 144; 4. Іак. 4: 14.
и Псал. 39; 6. Гл 8; 7.

а Прит. 22; 1.
б 2 Кор 7; 10.
в Псал 141; 5. Прит. 13; 18. 15; 31, 32.
г Псал 118; 12 Гл 2; 2.
д Исх 23; 8. Втор 16; 19.
е Прит 11; 29
ж Прит. 14; 17. 16; 32. Іак. 1; 19.

10 Да не речешь: Коя е причина-та,
Че прѣдишни-тѣ дни бѣхѫ по добри отъ тѣзи?
Защото не пыташь благоразумно за това.
11 Мудрость-та е добра като наслѣдіе-то,
И полезна [з]на онѣзи които гледатъ слънце-то.
12 Защото мудрость-та е защита, *както е* защита сребро-то:
Но прѣимущество-то на знаніе-то *е че* мудрость-та оживява онѣзи които іѫ иматъ.
13 Гледай дѣло-то Божіе:
Защото [и]кой може да направи право
Онова, което е той направилъ криво?
14 [і]Въ благополученъ день весели ся,
А въ злополученъ день бѫди смотрѣливъ.
Защото Богъ направи едно-то противоположно на друго-то,
За да не намѣрува человѣкъ нищо задъ себе си.
15 Всичко-то видѣхъ въ дни-тѣ на суетѫ-тѫ си:
[к]*Има* праведенъ, който загынува въ правдѫ-тѫ си:
И има нечестивъ, който дълголенствува въ злобѫ-тѫ си.
16 [л]Не ставай прѣкалено праведенъ,
И [м]не мысли себе си чрѣзмѣрно мудръ:
Защо да загынешь?
17 Не ставай прѣкалено зълъ,
И не бѫди безуменъ:
[н]Защо да умрешь прѣди врѣме-то си?
18 Добрѣ е да държишь това?
И отъ онова да не оттегляшь рѫкѫ-тѫ си:
Защото който ся бои отъ Бога ще избѣгне отъ всичкы тѣзи.
19 [о]Мудрость-та дава на мудрый-тъ повече силѫ,
Нежe десеть началници които сѫ въ градъ-тъ.
20 Защото [п]нѣма праведенъ человѣкъ на земіѭ-тѫ,
Който да струва добро и да не грѣши.
21 И не давай вниманіе на всичкы-тѣ думы които ся говорятъ,
Да не бы да чуешь рабъ-тъ си че тя кълне:
22 Защото много пѫти и сърдце-то ти познава,
Че и ты подобно си прокълналъ другы.
23 Всичко това опытахъ съ мудрость-тѫ:
[р]Рѣкохъ: Ще бѫдѫ мудръ:
Но тя ся отдалечи отъ мене.
24 [с]Онова което е много далечь, и [т]твърдѣ дълбоко,
Кой може да го намѣри?
25 Азъ [у]обходихъ съсъ сърдце-то си
За да научѫ, и да издирїѫ,
И да изслѣдувамъ мудрость-тѫ, и разумъ тъ,
И да познаїѫ нечестіе-то на безуміе-то,
И на глупость-тѫ и на лудость-тѫ.
26 И [ф]намѣрихъ че е по горчива отъ смърть
Онази жена на коїѭто сърдце-то е примкы и мрѣжи, и рѫцѣ-тѣ ѝ узы:
Угодный прѣдъ Бога ще ся отърве отъ неіѭ:
А грѣшникъ-тъ ще бѫде хванѫтъ отъ неіѭ.
27 Виждь, това намѣрихъ, говори [х]проповѣдникъ-тъ,
Като испытувахъ едно по едно, за да намѣрїѫ смѣткѫ-тѫ:
28 Което още душа-та ми изслѣдува но не намѣрувамъ:
Едного [ц]мѫжа между тысящѫ намѣрихъ:
Но ни еднѫ женѫ между всичкы тѣзи не намѣрихъ.
29 Ето, това само намѣрихъ:
[ч]Че Богъ направи человѣка правъ,
[ш]Но тѣ потърсихѫ много измышленія.

ГЛАВА 8.

1 Кой е както мудрый-тъ?
И кой знае изясненіе-то на словеса-та?
[а]Мудрость-та на человѣка свѣтли лице-то му,
И [б]жестокость-та на лице-то му ся промѣнява.
2 Азъ *казвамъ* да пазишь заповѣдь-тѫ на царя,
[в]А найвече заради клѣтвѫ-тѫ Богу.
3 [г]Не бързай да бѣгашь отъ присѫтствіе-то му:
Не постоянствувай въ лошѫ работѫ:
Защото всичко каквото ще, направя.
4 Въ думѫ-тѫ на царя има власть:
И [д]кой ще му рече: Що правишь?
5 Който пази заповѣдь-тѫ нѣма да види нѣщо зло:
И сърдце-то на мудрый-тъ познава врѣме-то и сгодѫ-тѫ.
6 [е]Защото всяко нѣщо има врѣме и сгодѫ:
Понеже окаянство-то на человѣка е много върхъ него:
7 Защото [ж]не знае какво ще ся случи:
Понеже кой може да му обади какъ ще стане?
8 [з]Нѣма человѣкъ който да има власть [и]надъ духъ-тъ, та да възбранява духъ-тъ:
Нито да има власть надъ день-тъ на смърть-тѫ:

[з] Гл. 11; 7.
[и] Виждь Іов 12; 14. Гл. 1; 15. Иса. 14; 27
[і] Втор. 28; 47. Гл. 3; 4.
[к] Гл 8; 14.
[л] Прит 25; 16.
[м] Рим. 12; 3.
[н] Іов. 15; 32. Псал. 55; 23. Прит. 10; 27.
[о] Прит. 21; 22. 24; 5. Гл. 9; 16, 18
[п] 3 Цар 8; 46. 2 Лѣт. 6: 36. Прит. 20; 9 Рим 3; 23 1 Іоан 1; 8.
[р] Рим 1; 22
[с] Іов. 28; 12, 20. 1 Тим. 6; 16.
[т] Рим 11; 33.
[у] Гл 1; 17. 2; 12.
[ф] Прит. 5; 3, 4. 22; 14.
[х] Гл. 1; 1, 2.
[ц] Іов 33 23. Псал. 12; 1.
[ч] Быт 1; 27.
[ш] Быт. 3; 6, 7.

—

[а] Прит 4; 8, 9. 17; 24 Виждь Дѣян 6; 15.
[б] Втор. 28; 50.
[в] 1 Лѣт. 29; 24 Іез. 17; 18. Рим. 13; 5.
[г] Гл 10; 4.
[д] Іов. 31; 18.
[е] Гл 3: 1
[ж] Прит 21; 22 Гл 6; 12. 9; 12 10; 14
[з] Псал. 49; 6, 7.
[и] Іов. 14; 5.

И въ тойзи бой пущаніе нѣма:
И нечестіе-то не ще избави тѣзи които го иматъ.
9 Всичко това видѣхъ, и турихъ умъ-тъ си
Въ всяко дѣло, което става подъ сълнце-то:
Има врѣме въ което человѣкъ властвува надъ человѣка за своѭ поврѣдѫ.
10 И така видѣхъ нечестивы-тѣ погребены,
Които дойдохѫ и отидохѫ отъ свято-то мѣсто,
И ся забравихѫ въ градъ-тъ, дѣто бѣхѫ така сторили:
И то суета.
11 [i]Понеже рѣшеніе-то противъ лукаво-то дѣло не ся свърши скоро,
За това сърдце-то на человѣческы-тѣ синове е всичко вдадено да струва зло.
12 [к]Ако и да струва грѣшникъ-тъ зло сто пѫти и дългоденствува,
Но азъ знаѭ пакъ
Че [л]ще бѫде добро на онѣзи които ся боятъ отъ Бога,
Които ся боятъ отъ лице-то му.
13 А на нечестивый-тъ не ще да е добрѣ,
И нѣма да ся продължатъ дни-тѣ му,
Които прѣминувать като сѣнка:
Защото не ся бои отъ лице-то Божіе.
14 Има суета, която става на земіѭ-тѫ,
Че има праведни [м]на които ся случава споредъ дѣла-та на нечестивы-тѣ,
И има нечестиви на които ся случава споредъ дѣла-та на праведны-тѣ:
Рѣкохъ че и то е суета.
15 За то [н]азъ похвалихъ веселіе-то:
Защото за человѣка нѣма по добро подъ сълнце-то,
Освѣнь да яде, и да піе, и да ся весели:
И то ще му остане отъ трудъ-тъ му
Въ дни-тѣ на животъ-тъ му, които му е Богъ далъ подъ сълнце-то.
16 Като дадохъ сърдце-то си да познаѭ мудрость-тѫ,
И да видіѭ труденіе-то което ставаше по земіѭ-тѫ,
(Защото на нѣкои очи-тѣ ни деня, ни нощя, не виждатъ сънъ:)
17 Тогазь видѣхъ всичко-то Божіе дѣло,
Че [о]человѣкъ не може да намѣри дѣло-то което става подъ сълнце-то:
Понеже колкото и да ся труди человѣкъ и да търси,
Извѣстно нѣма да намѣри:
А още, и мудрый ако рече да познае,
[п]Не може намѣри.

ГЛАВА 9.

1 Защото турихъ всичко това въ сърдце-то си,
За да издиріѭ всичко това,
[а]Че праведни-тѣ и мудри-тѣ, и дѣла-та имъ сѫ въ рѫкѫ-тѫ Божіѭ:
Нѣма человѣкъ който да знае
Дали любовь, или омраза *ще бѫде*:
Всичко-то е прѣдъ тѣхъ.
2 [б]Всичко *ся случава* равно на всичкы-тѣ:
Единъ случай е на праведный-тъ и на нечестивый-тъ,
На добрый-тъ и на чистый-тъ и на нечистый-тъ,
И на оногозь който жъртвува и на оногозь който не жъртвува.
Както добрый-тъ, така *и* грѣшный-тъ:
Който ся кълне, както който ся бои отъ клѣтвѫ.
3 Това е зло-то между всичко което става подъ сълнце-то,
Че единъ случай е на всичкы-тѣ:
И найвече сърдце-то на человѣческы-тѣ сынове е пълно съсъ злинѫ,
И безуміе *има* въ сърдце-то имъ додѣ сѫ живи,
И послѣ *слѣзвать* при мъртвы-тѣ.
4 Защото за оногозь който има пріобщеніе съсъ всичкы-тѣ живы, има надежда:
Понеже живо куче е по добро отъ мъртъвъ львъ.
5 Защото живи-тѣ знаѭтъ че ще умрѫтъ:
[в]Но мъртви-тѣ не знаѭтъ нищо,
Нито иматъ вече придобываніе:
Понеже [г]память-та имъ ся е забравила;
6 Още и любовь-та имъ, и ненависть-та имъ,
И зависть-та имъ, уже ся е изгубила;
И не ще иматъ вече никога дѣлъ
Въ всичко що става подъ сълнце-то.
7 Иди, [д]яждь хлѣбъ-тъ си съ веселбѫ, и пій вино-то си съ весело сърдце:
Защото Богъ вече благоволи въ дѣла-та ти.
8 Въ всяко врѣме нека бѫдѫтъ бѣлы дрехы-тѣ ти:
И миро да не оскудѣе на главѫ-тѫ ти.
9 Радувай ся на животъ-тъ съ женѫ-тѫ си коіѫто си възлюбилъ,
Въ всичкы-тѣ дни на суетный-тъ си животъ,
Които ти ся дадохѫ подъ сълнце-то,
Въ всичкы-тѣ дни на твоіѫ-тѫ суетѫ:
Защото [е]това е дѣлъ-тъ ти въ животъ-тъ,
И въ трудъ-тъ ти въ който ся трудишь подъ сълнце-то.
10 Всичко що намѣри рѫка-та ти да направи,
Направи съсъ силѫ-тѫ си:
Защото нѣма ни дѣяніе, ни помышленіе, ни знаніе,
Нито мудрость въ гробъ-тъ, дѣто отивашь.
11 Обърнѫхъ ся, и [ж]видѣхъ подъ сълнце-то
Че тичаніе-то не е на лекы-тѣ,
Нито брань-та е на силны-тѣ,

і Псал. 10; 6 50:21. Иса. 26; 10.
к Иса. 65 20. Рим. 2; 5.
л Псал. 37; 11, 18, 19. Прит. 1; 32, 33. Иса. 3. 10, 11. Мат. 25; 34, 41.
м Псал. 73; 14. Гл. 2; 14. 7; 15. 9; 1, 2, 3.
н Гл. 2; 24. 3; 12, 22. 5; 18. 9; 7.
о Іов. 5; 9. Гл. 8; 11. Рим. 11; 33.
п Псал. 73; 16.

—

а Гл. 8; 14.
б Іов. 21; 7 и друг. Псал. 73; 3, 12, 13. Мал. 3; 15.
в Іов. 14; 21.
г Іов. 7; 8, 9, 10. Иса. 26; 14.
д Гл. 8; 15.
е Гл. 2; 10, 24. 3; 13, 22. 5, 18.
ж Іер. 9; 23. Амос. 2; 14, 15.

Нито хлѣбъ-тъ на мудры-тѣ, нито богатство-то на разумны-тѣ,
Нито добромысліе-то на тѣзи които иматъ знаніе:
Защото врѣме и случай ся случава на всичкы-тѣ.
12 Защото [з]даже и человѣкъ не знае врѣме-то си:
Както рыбы-тѣ които ся улавятъ въ злѫ мрѣжѫ,
И както птицы-тѣ които ся улавятъ въ примкѫ,
[и]Така ся улавятъ человѣческы-тѣ сынове въ зло врѣме,
Когато внезапу нападне вързъ тѣхъ.
13 И това видѣхъ мудрость подъ сълнце-то,
И видѣ ми ся голѣма:
14 [і]Имаше малъкъ градъ, и малко мѫжіе въ него:
И дойде противъ него великъ царь, и го обсади,
И съгради противъ него голѣмы окопы:
15 Но ся намѣри въ него человѣкъ сиромахъ *и* мудръ,
И той съ мудрость-тѫ си освободи градъ-тъ:
Но никой не поменѫ оногозь сиромахъ человѣка.
16 [к]Тогазь азъ рѣкохъ: Мудрость-та е по добра отъ силѫ-тѫ:
Ако и да ся прѣзира мудрость-та на сиромаха,
И [л]думы-тѣ му ся не слушатъ.
17 Думы-тѣ на мѫдры-тѣ въ безмълвіе ся слушатъ
Повече отъ выкъ-тъ на оногозь що властвува между безумны.
18 [м]Мудрость-та е по добра отъ ратны-тѣ орѫжія:
[н]А единъ грѣшникъ погубя много добры нѣща.

ГЛАВА 10.

1 Мухы умрѣлы правятъ миро-то на мировареца да вони, да кыпнува:
И мало безуміе *обесчестя* оногозь който е въ уваженіе за мудрость *и* честь.
2 Сърдце-то на мѫдрый-тъ е въ десницѫ-тѫ му:
А сърдце-то на безумный-тъ въ лѣвицѫ-тѫ му.
3 Още когато ходи въ пѫть-тъ безумный-тъ, сърдце-то му не е на мѣсто,
И [а]показва на всичкы-тѣ *че* е безуменъ.
4 Ако духъ-тъ на князь-тъ ся подигне противъ тебе, [б]не оставяй мѣсто-то си:
Защото [в]кротость-та утолява голѣмы грѣшкы.
5 Има зло *което* видѣхъ подъ сълнце-то,
Погрѣшкѫ, *думамъ*, която происхожда отъ владѣтеля:
6 [г]Безумный-тъ ся туря въ голѣмы достоинства,
А богаты-тѣ сѣдятъ въ долни мѣста.
7 [д]Видѣхъ рабы на коніе,
А князове ходящы като раби по земѭ-тѫ.
8 [е]Който копае ямѫ, ще падне въ неѭ:
И който разваля оградѫ, змія ще го ухапе.
9 Който изважда каменіе ще ся повреди отъ тѣхъ:
Който цѣпи дърва ще бѣдствува въ тѣхъ,
10 Ако ся затѫпи желѣзо-то, и не наточи нѣкой остро-то *му*,
Трѣбува да притури силѫ:
А мудрость-та е полезна за управяніе.
11 Ако ухапе змія-та [ж]*прѣди обаяніе-то,
Тогазь обаятель не ползува.
12 [з]Думы-тѣ отъ уста-та на мудрый-тъ сѫ благодать:
А [и]устны-тѣ на безумный-тъ ще го погълнѫтъ.
13 Начало то на думы-тѣ на уста-та му е безуміе,
И свършъкъ-тъ на говореніе-то му лошо буйство.
14 И [і]безумный-тъ умножава думы;
Человѣкъ не знае що ще бѫде;
И [к]кой може да му извѣсти,
Що ще бѫде слѣдъ него?
15 Трудъ-тъ на безумны-тѣ гы уморява,
Понеже не знаѭтъ да отидѫтъ въ градъ-тъ.
16 [л]Горко ти, земле, когато царь-тъ ти е дѣте,
И началници-тѣ ти ядѫтъ рано!
17 Блазѣ ти, земле, когато царь-тъ ти е сынъ на благородны,
И [м]началници-тѣ ти ядѫтъ на врѣме,
За укрѣпленіе, а не за упиваніе!
18 Отъ голѣмѫ лѣность пада кѫщный-тъ покрывъ:
И отъ праздность-тѫ на рѫцѣ-тѣ капе кѫща-та.
19 За веселбѫ правятъ пирове, и [н]вино-то весели животъ-тъ:
А сребро-то отговаря на всичко.
20 [о]Да не прокълнешь царя, нито въ мысль-тѫ си:
И да не прокълнешь богатый-тъ въ клѣть-тѫ на ложницѫ-тѫ си:
Защото небесна птица ще донесе гласъ-тъ,
И крылато-то ще възвѣсти *това* нѣщо.

з Гл. 8; 7.
и Прит. 29; 6. Лук. 12; 20, 39. 17; 26 и дрг. 1 Сол. 5; 3.
і Вижь 2 Цар 20; 16 22
к Прит. 21; 22. 24; 5. Гл. 7; 19. Ст. 18
л Мар. 6; 2, 3.
м Ст. 16.
н Іис. Нав. 7; 1, 11, 12.

—

а Прит. 13; 16. 18; 2.
б Гл. 8; 3
в 1 Цар. 25; 24 и дрг Прит. 25; 15.
г Есѳ. 3; 1.
д Прит. 19; 10. 30; 22.
е Псал. 7; 15. Прит. 26; 27.
ж Псал. 58; 4, 5. Іер 8; 17.
* *Или* Ако хапе змія-та безъ сѫсканіе, то и клеветникъ-тъ не е по добръ.
з Прит. 10; 32. 12; 13.
и Прит. 10; 14. 18; 7.
і Прит. 15; 2.
к Гл. 3; 22. 6; 12. 8; 7.
л Иса 3; 4, 5, 12. 5; 11.
м Прит. 31; 4.
н Псал 104; 15.
о Исх. 22; 28. Дѣян. 23; 5.

ГЛАВА 11.

1 Хвърли хлѣбъ-тъ си [а]по лице-то на водж-тж:
[б]Защото слѣдъ много дни ще го намѣришь.
2 [в]Дай дѣлъ [г]на седмь, още и на осмь:
[д]Защото не знаешь какво зло ще бжде на земіж-тж.
3 Ако сж пълни облаци-тѣ, изливатъ дъждь на земіж-тж:
И ако падне дьрво къмъ югъ, или къмъ сѣверъ,
На мѣсто-то дѣто падне дьрво-то, тамъ си остава.
4 Който ся взира въ вѣтръ-тъ, нѣма да сѣе,
И който гледа на облацы-тѣ, нѣма да жьне.
5 [е]Както не знаешь кой е пжть-тъ на вѣтръ-тъ,
[ж]*Нито* какъ *ся образуватъ* кости-тѣ въ утробж-тж на непразднж-тж,
Така не знаешь дѣла-та на Бога, който прави всичко.
6 Сѣй сѣме-то си зарань, и вечеръ да си не почине ржка-та ти:
Защото не знаешь кое ще успѣе, това ли или онова,
Или дали ще сж двѣ-тѣ равно добры.
7 Наистинж видѣлина-та е сладка,
И угодно е на очи-тѣ [з]да гледатъ слънце-то:
8 Но ако и да живѣе человѣкъ много годины,
И ся весели прѣзъ всичкы тѣхъ,
Нека си напомни за дни-тѣ на тьмнинж-тж че ще бждатъ много:
Все що иде е суета.
9 Весели ся, юноше, въ младость-тж си;
И сьрдце-то ти нека ти дава радость въ дни-тѣ на юношество-то ти:
И [и]ходи споредъ пжтища-та на сьрдце-то си,
И споредъ гледаніе-то на очи-тѣ си:
Но знай, че за всичко това Богъ ще тя [і]доведе въ сждбж.
10 И отнеми ярость-тж отъ сьрдце-то си,
И [к]отдалечи лукавство-то отъ плъть-тж си:
Защото [л]младость-та и юношество-то е суета.

ГЛАВА 12.

1 И [а]помни Създателя си въ дни-тѣ на младость-тж си,
Прѣди да дойдждтъ дни-тѣ на зло-то,
И стигнжтъ годины-тѣ [б]въ които ще речешь:
Нѣмамъ благодареніе въ тѣхъ:
2 Прѣди да ся помрачи слънце-то и видѣло-то, и луна-та, и звѣзды-тѣ,
И ся върнжтъ облаци-тѣ слѣдъ дъждь-тъ:
3 Когато стражи-тѣ на кжщж-тж ще треперятъ,
И крѣпкы-тѣ мжжіе ще ся прѣгърбятъ,
И които мелятъ ще прѣстанжтъ, защото намалѣхж,
И на тѣзи които гледатъ прѣзъ прозорцы-тѣ ще имъ стане тьмно.
4 И врата-та ще ся затворятъ при пжть-тъ,
Когато изнемощѣе гласъ-тъ на мелницж-тж,
И на гласъ-тъ на птицж-тж ще стане *человѣкъ*:
И [в]всичкы-тѣ дъщери на пѣснь-тж ще ся смирятъ.
5 Когато ще ся боятъ отъ высочинж-тж,
И ще треперятъ въ пжть-тъ:
Когато мигдалъ-тъ процавти,
И скакалецъ-тъ ще натегне,
И охота-та исчезне:
Защото человѣкъ отхожда [г]въ вѣчный си домъ,
И [д]сѣтующи-тѣ обыкалятъ улицы-тѣ.
6 Прѣди да ся скжса сребьрна-та цѣпь,
И да ся счупи златна-та чаша,
Или да ся строши водоносъ-тъ при источникъ-тъ,
Или да ся развали коло-то надъ кладенецъ-тъ,
7 И [е]да ся върне пьрсть-та въ земіж-тж както е была:
И [ж]духъ-тъ да ся върне при Бога, [з]който го е далъ.
8 [и]Суета на суеты, рече проповѣдникъ-тъ:
Всичко е суета.
9 И колкото повече проповѣдникъ-тъ станж мудръ,
Толкозь повече поучи людіе-тѣ на знаніе:
Наипаче вникнж и издири,
И [і]нареди много притчы.
10 Проповѣдникъ-тъ поиска да намѣри угодны думы:
И писано-то бѣ правота, *и* думы на истинж.
11 Думы-тѣ на мудры-тѣ сж както остни,
И както гвоздіе заковани отъ наставницы-тѣ на събранія-та,
Дадени отъ единъ-тъ Пастырь.
12 А повече отъ това, научи ся, сыне мой,
Че да прави *нѣкой* много книгы нѣма край,
И [к]много-то ученіе е трудъ на плъть-тж.
13 Да чуемъ свършъкъ-тъ на всичко-то слово:
[л]Бой ся отъ Бога, и пази заповѣди-тѣ му,
Понеже това е всичко-то на человѣка.
14 Защото [м]Богъ ще докара на сждъ всяко дѣло,
И всяко скрышно, или добро или зло.

а Вижь Иса. 32; 20.
б Втор 15; 10. Прит. 19; 17. Мат. 10; 42 2 Кор. 9; 8. Гал. 6; 9, 10. Евр. 6; 10.
в Псал 112; 9. Лук. 6; 30. 1 Тим 6; 18, 19.
г Мих. 5; 5.
д Ео. 5; 19.
е Іоан. 3; 8.
ж Псал. 139; 14, 15.
з Гл. 7; 11.
и Числ 15; 39.
і Гл 12; 14. Рим 2; 6—11.
к 2 Кор. 7; 1. 2 Тим. 2; 22.
л Псал. 39; 5.

а Прит. 22; 6. Плач. 3; 27.
б Вижь 2 Цар. 19; 35.
в 2 Цар. 19; 35.
г Іов 17: 13.
д Іер 9; 17.
е Быт. 3; 19. Іов. 34; 15. Псал. 90: 3.
ж Гл. 3; 21.
з Числ. 16; 22. 27; 16. Іов. 34; 14. Иса. 57; 16. Зах. 12; 1.
и Псал. 62; 9 Гл. 1; 2.
і 3 Цар. 4; 32.
к Гл. 1; 18
л Втор. 6; 2 10; 12.
м Гл. 11; 9 Мат. 12; 36. Дѣян. 17; 30, 31. Рим 2; 16 14; 10, 12. 1 Кор. 4; 5. 2 Кор. 5; 10.

ПѢСНЬ НА ПѢСНИ-ТѢ.

ГЛАВА 1.

1 [а]Соломонова-та пѣснь на пѣсни-тѣ.
2 Да мя цѣлуне съ цѣлуванія-та на уста-та си:
[б]Защото любовь-та ти е по добра отъ вино-то.
3 Заради благовоніе-то на добры-тѣ твои масти,
Име-то ти е масть излѣяна:
За това тя обичатъ дѣвицы-тѣ.
4 [в]Привлѣчи мя: [г]ще тичамы слѣдъ тебе:
[д]Царь-тъ мя въведе въ клѣтове-тѣ си:
Ще ся радувамы и ще ся веселимъ за тебе;
Ще помнимъ любовь-тѫ ти повече отъ вино-то;
Обичатъ тя съ правотѫ.
5 Черна сьмь, но хубава, Іерусалимскы дъщери,
Като Кыдарскы-тѣ шатри, като Соломоновы-тѣ опоны.
6 Не мя гледайте, че сьмь почернѣла
Понеже слънце-то мя е погледнѫло;
Сынове-тѣ на майкѫ ми ся разгнѣвахѫ противъ мене:
Турихѫ мя пазачь на лозія-та;
Свое-то лозіе не упазихъ.
7 Възвѣсти ми, ты, когото възлюби душа-та ми,
Дѣ пасешь *стадо-то*, дѣ *го* упокояваш на пладне:
Защо да бѫдѫ както тая що обыкаля
Между стада-та на твои-тѣ другари?
8 Ако не знаешь отъ себе си,
[е]Хубавице между жены-тѣ,
Излѣзь ты подиръ слѣды-тѣ на стадо-то,
И паси ярета-та си при шатры-тѣ на пастыри-тѣ.
9 [ж]На коніе-тѣ на Фараоновы-тѣ колесницы
Тя уподобихъ, [з]любезна моя.
10 [и]Красны сѫ твои-тѣ ланиты съ върви-тѣ *на бисеръ-тѣ*,
И вратъ-тъ ти съ огърлія.
11 Ще ти направимъ златны чепочкы,
Съсъ сребърны капкы.
12 Додѣто царь-тъ *сѣди* на трапезѫ-тѫ си,
Нардъ-тъ ми издава благовоніе-то си.
13 Върхопъ отъ смирнѫ е за мене възлюбленный ми:
Ще нощува между съсцы-тѣ ми.
14 Кытка кыпрова е за мене възлюбленный мой,
Въ лозія-та на Енгадди.
15 [і]Ето, хубава си, любезна моя:
Ето, хубава си: очи-тѣ ти *сѫ като* на гѫлѫби-тѣ.
16 Ето, хубавъ си, възлюбленный ми, ей, пріятенъ си:
И одръ-тъ ни е благоцвѣтенъ.
17 Греды-тѣ на домове-тѣ ни сѫ кедровы,
Подъсченія-та ни сѫ кыпарисовы.

ГЛАВА 2.

1 Азъ сьмь цвѣтіе Сароново,
И кринъ юдолный.
2 Както е кринъ-тъ между тръніе-тѣ,
Така е любезна-та ми между дъщери-тѣ.
3 Както ябълка-та между дървія-та на дѫбравѫ-тѫ,
Така е възлюбленный-тъ ми между сынове-тѣ:
Пожелахъ, и сѣднѫхъ подъ сѣнкѫ-тѫ му,
[а]И плодъ-тъ му бѣ сладъкъ въ уста-та ми.
4 Доведе мя въ домъ-тъ на вино-то,
И хоругва-та му надъ мене бѣ любовь.
5 Подкрѣпѣте мя съ млинчета, расхладѣте мя съ ябълкы:
Защото сьмь ранена отъ любовь.
6 [б]Лѣвица-та му е подъ главѫ-тѫ ми,
И десница-та му мя приграща.
7 [в]Заклѣвамъ вы, Іерусалимскы дъщери,
Въ сърны-тѣ, и въ елени-тѣ на поле-то,
Да не дигнете, и да не събудите любовь-тѫ *ми*, до дѣто ще.
8 Гласъ-тъ на възлюбленный-тъ ми! ето, иде той,
Скача по горы-тѣ, и играе по хълмове-тѣ.
9 [г]Възлюбленный-тъ ми прилича на сърнѫ, или на младъ еленъ:
Ето стои задъ стѣнѫ-тѫ ни,
Гледа отъ прозорцы-тѣ,
Занича прѣзъ рѣшеткы-тѣ.
10 Отговаря възлюбленный ми, и говори ми:
[д]Стани, любезна моя, прѣкрасна моя, и ела.

а 3 Цар. 4; 32.
б Гл. 4; 10.
в Осія 11; 4. Іоан. 6; 44. 12; 32.
г Фил. 3; 13, 14.
д Псал. 45; 14, 15. Іоан. 14; 2. Еф. 2; 6.
е Гл. 5; 9. 6; 1.
ж 2 Лѣт. 1; 16, 17.
з Гл. 2; 2, 10, 13. 4; 1, 7. 5; 2. 6; 4. Іоан. 15; 14, 15.
и Іез. 16; 11, 12, 13.
і Гл. 4; 1. 5; 12.

а Откр. 22; 1, 2.
б Гл. 8; 3.
в Гл. 3; 5. 8; 4.
г Ст. 17.
д Ст. 13.

11 Защото ето зима-та ся прѣминѫ,
И дъждь-тъ заминѫ и отиде си.
12 Цвѣтя-та ся явихѫ изъ земіѭ-тѫ:
Врѣме-то *на рѣзидбѫ-тѫ пристигнѫ,
И гласъ-тъ на гъргорицѫ-тѫ ся чу въ нашѫ-тѫ земіѭ.
13 Смоковница-та прозябва пьрвы-тѣ си смоквы,
И *по* лозія-та цвѣтъ-тъ на гроздіе-то издава благовоніе.
[в]Стани, любезна моя, прѣкрасна моя, та ела.
14 О гълѫбице моя, въ разсѣлины-тѣ на скалѫ-тѫ,
Въ скрышны-тѣ на стрьмнины-тѣ,
Покажи ми лице-то си, [ж]направи мя да чуіѭ гласъ-тъ ти:
Защото гласъ-тъ ти е сладъкъ, и лице-то ти прѣкрасно.
15 [з]Хванѣте ни лисицы-тѣ,
Малкы-тѣ лисицы, които погубватъ лозія-та:
Защото лозія-та ни цавтятъ.
16 [и]Възлюбленный-тъ ми е мой, и азъ негова:
Пасе между кринове-тѣ.
17 [і]Додѣ повѣе дневный-тъ тихъ вѣтрецъ и побѣгнѫтъ сѣнкы-тѣ,
Върни ся, възлюбленный ми: [к]стани подобенъ на сьрне,
Или на младъ елень върху †Беѳерскы-тѣ горы.

ГЛАВА 3.

1 [а]Прѣзъ нощь-тѫ на легло-то си
Потърсихъ оногозь, когото обича душа-та ми:
Потърсихъ го, и не го намѣрихъ.
2 Да станѫ сега, и да обыколіѭ градъ-тъ,
По улицы-тѣ и по стъгды-тѣ,
Да търсіѭ оногозь, когото обича душа-та ми:
Потърсихъ го, и не го намѣрихъ.
3 [б]Намѣрихѫ мя стражи-тѣ които обхождатъ градъ-тъ:
Видѣхте ли оногозь когото обича душа-та ми?
4 Като заминѫхъ малко отъ тѣхъ,
Намѣрихъ оногозь, когото обича душа-та ми:
Хванѫхъ го, и не го пуснѫхъ,
Додѣ го не въведохъ въ домъ-тъ на майкѫ си,
И въ ложницѫ-тѫ на онѫзи която мя е родила,
5 [в]Заклѣвамъ вы, Іерусалимскы дъщери,
Въ сърны-тѣ, и въ елени-тѣ на поле-то,
Да не дигнете, и да не сѫбудите любовь-тѫ *ми*, до дѣто ще.
6 [г]Коя е тая, която възлиза отъ пустыніѭ-тѫ,
Както стълпове дымъ, накадена съсъ смирнѫ и ливанъ,
Съсъ всякакъвъ *благовоненъ* прахъ отъ търговеца?
7 Ето одръ-тъ на Соломона;
Шестдесеть якы мѫжіе сѫ около него,
отъ силны-тѣ Израилевы:
8 Всичкы тѣзи държатъ мечь, научени на бой:
Всякой има мечь-тъ си на бедро-то си,
отъ нощны страхове.
9 Царь Соломонъ си направи носилкѫ
Отъ Ливанскы дьрва:
10 Стълпцы-тѣ ѝ направи отъ сребро,
Легалище-то ѝ отъ злато, постелкѫ-тѫ ѝ отъ багрѣницѫ:
Срѣда-та ѝ бѣ украсена рачително
Отъ Іерусалимскы-тѣ дъщери.
11 Излѣзте, Сіоновы дъщери, и виждте
Царь Соломона съ вѣнецъ-тъ, съ когото го вѣнча майка му
Въ день-тъ на женитбѫ-тѫ му,
И въ день-тъ на сърдечно-то му веселіе.

ГЛАВА 4.

1 Ето [а]хубава си, любезна моя: ето си хубава:
Очи-тѣ ти подъ було-то ти сѫ *както* на гълѫби-тѣ:
Косми-тѣ ти сѫ [б]както стадо отъ козы,
Налегали по Галаадскѫ-тѫ горѫ.
2 [в]Зѫби-тѣ ти сѫ като стадо отъ стрижены *овцы*,
Които възлизатъ отъ кѫпаніе-то,
Които всичкы ся агнѫтъ близнета,
И нѣма яловѫ между тѣхъ:
3 Устны-тѣ ти като червена прежда,
И говореніе-то ти благодатно;
[г]Ланиты-тѣ ти подъ було-то ти
Като часть отъ наръ:
4 [д]Шія-та ти като Давидовъ-тъ стълпъ,
Съграденый-тъ [е]за орѫжницѫ,
Дѣто висятъ тысяща щитчета,
Всичкы сѫ щитове на крѣпкы.
5 [ж]Два-та ти съсца като двѣ сьрнета близнета,
Които пасѫтъ между кринове-тѣ.
6 [з]Додѣ повѣе дневный-тъ тихъ вѣтрецъ и побѣгнѫтъ сѣнкы-тѣ,
Азъ ще идѫ въ горѫ-тѫ на смирнѫ-тѫ,
и на хълмъ-тъ на ливанъ-тъ.
7 [и]Ты си прѣкрасна, любезна моя:
И порокъ нѣма въ тебе.
8 *Ела* съ мене отъ Ливанъ, невѣсто,

* *Или* на пѣснь-тѫ.
в Ст. 10.
ж Гл. 8; 13.
з Псал. 80; 13. Іез. 13; 4. Лук. 13; 32.
и Гл. 6; 3. 7; 10.
і Гл. 4; 6.
к Ст. 9. Гл. 8; 14.
† *Или* расцѣпены

а Иса. 26; 9.
б Гл. 5; 7.
в Гл. 2; 7. 8; 4.
г Гл. 8; 5.

а Гл. 1; 15. 5; 12.
б Гл. 6; 5.
в Гл. 6; 6.
г Гл. 6; 7.
д Гл. 7; 4.
е Неем. 3; 19.
ж Виж Притч. 5; 19. Гл. 7; 3.
з Гл. 2; 17.
и Ео. 5; 27.

Ела съ мене отъ Ливанъ:
Погледни отъ вьрхъ-тъ на Аманѫ,
Отъ вьрхъ-тъ на Санирь и [і]на Ермонъ,
Отъ легла-та на львове-тѣ, отъ горы-тѣ на рысове-тѣ.

9 Плѣнила си сьрдце-то ми, сестро моя, невѣсто:
Плѣнила си сьрдце-то ми, съ едно отъ очи-тѣ си,
Съ едно огърліе на шіѭ-тѫ си.

10 Колко е хубава твоя-та любовь, сестро моя, невѣсто!
[к]Колко по добра отъ вино-то е твоя-та любовь,
И благовоніе-то на твои-тѣ масти повече отъ всичкы-тѣ ароматы!

11 Устны-тѣ ти, невѣсто, капѭтъ *като* медень сотъ:
[й]Медъ и млѣко *има* подъ языкъ-тъ ти:
И благовоніе-то на дрехы-тѣ ти [л]като благоуханіе-то на Ливанъ.

12 Градина затворена е сестра ми, невѣста-та;
Изворъ затворенъ, источникъ запечатанъ.

13 Твои-тѣ лѣторасли сѫ рай отъ нарове,
Съ избранны плодове, кыпръ съ нардъ:

14 Нардъ и шафранъ: трѣсть и корица,
Съсъ всичкы-тѣ дьрвія на ливанъ,
Смирна и алой съсъ всичкы-тѣ най пьрвы ароматы:

15 Источникъ на градины,
[м]Кладенецъ на живѫ водѫ, и поточкы отъ Ливанъ.

16 Стани, Сѣвере: и ела, Юже:
Повѣй въ градинѫ-тѫ ми,
Да потекѫтъ ароматы-тѣ ѝ:
[о]Да дойде възлюбленный ми въ градинѫ-тѫ си,
И да яде изрядны-тѣ си плодове.

ГЛАВА 5.

1 [а]Дойдохъ въ градинѫ-тѫ си, сестро моя, невѣсто:
Обрахъ смирнѫ-тѫ си съ ароматы-тѣ си:
[б]Ядохъ сотъ-тъ си съ медъ-тъ си:
Пихъ вино-то си съ млѣко-то си:
Яждте [в]пріятели:
Пійте, ей, изобилно пійте, възлюбленни.

2 Азъ спіѭ, но сьрдце-то ми е будно:
Гласъ-тъ на възлюбленный-тъ ми: [г]хлопа:
Отвори ми, сестро моя, любезна моя,
Гълѫбице моя, съвършенна моя,
Защото глава-та ми ся напълни съ росѫ,
Коси-тѣ ми съ нощны капкы.

3 Съблѣкохъ дрѣхѫ-тѫ си: какъ да іѭ облѣкѫ?
Омыхъ нозѣ-тѣ си: какъ да гы окалямъ?

4 Възлюбленный ми проврѣ рѫкѫ-тѫ си прѣзъ дупкѫ-тѫ *на врата-та*,
И сьрдце-то ми ся смути за него.

5 Азъ станѫхъ да отворѭ на възлюбленный-тъ си:
И отъ рѫцѣ-тѣ ми капеше смирна,
И отъ пьрсты-тѣ ми избранна смирна
Вързъ дьржкѫ-тѫ на ключелницѫ-тѫ.

6 Азъ отворихъ на възлюбленный-тъ си,
Но възлюбленный-тъ ми ся оттегли, отиде си:
Душа-та ми прѣмрѣ въ говореніе-то му:
Потърсихъ го, и не го намѣрихъ:
[д]Повыкахъ го, и не ми отговори:

7 [е]Намѣрихѫ мя стражи-тѣ, които обхождатъ градъ-тъ,
Бихѫ мя, ранихѫ мя:
Стражи-тѣ на стѣны-тѣ отнехѫ отъ мене покрывало-то ми.

8 Заклѣвамъ вы, Іерусалимскы дъщери,
Ако намѣрите възлюбленный-тъ ми, да му кажете
Че сьмь ранена отъ любовь.

9 Що различава твой-тъ възлюбленный отъ другъ възлюбленъ,
[ж]О ты прѣкрасна между жены-тѣ?
Що различава отъ другъ възлюбленъ твой-тъ възлюбленный,
Та ны заклѣвашъ ты така?

10 Възлюбленный мой е бѣлъ и румѣнъ,
Личи и между десеть тысящы.

11 Глава-та му е злато опытано:
Косы-тѣ му сѫ разрѣсены, черны както гарванъ:

12 [з]Очи-тѣ му както на гълѫби вьрху потоцы-тѣ на воды-тѣ,
Омыты въ млѣко, и сѣдятъ *като многоцѣнни каменіе* въ гнѣзда-та си:

13 Ланиты-тѣ му като лѣхы отъ ароматы,
Като [*]сѫдове отъ благовонны саденія:
Устны-тѣ му сѫ кринове,
Отъ които капе избранна смирна:

14 Рѫцѣ-тѣ му златни пьрстеніе,
Споени съ хрисолиѳъ:
Коремъ-тъ му слоновено издѣліе, украсено съсъ сапфиры.

15 Лыста-та му мраморни стълпове,
Утвьрдени на стояла отъ чисто злато:
Видъ тъ му като Ливанъ,
Изященъ като кедрове:

16 Уста-та му сѫ услажденіе,
И той всичкый е рачителенъ:
Той е възлюбленный-тъ ми, и той е пріятель-тъ ми,
О Іерусалимскы дъщери.

ГЛАВА 6.

1 [а]Дѣ отиде твой-тъ възлюбленъ,
О ты прѣкрасна между жены-тѣ?

[і] Втор. 3; 9.
[к] Гл. 1; 2.
[й] Прит. 24; 13, 14. Гл. 5; 1.
[л] Быт. 27; 27. Осія 14; 6, 7.
[м] Іоан. 4; 10. 7; 38.
[о] Гл. 5; 1.

[а] Гл. 4; 16.
[б] Гл. 4; 11.
[в] Лук. 15; 7, 10. Іоан. 3; 29. 15; 14.
[г] Отк. 3; 20.
[д] Гл. 3; 1.
[е] Гл. 3; 3.
[ж] Гл. 1; 8.
[з] Гл. 1; 15. 4; 1.
[*] Или стълпове

[а] Гл. 1; 8.

Дѣ ся върнѫ твой-тъ възлюбленъ?
Да го търсимъ и ный съ тебе.
2 Мой-тъ възлюбленный слѣзе въ градинѫ-тѫ си,
Въ лѣхы-тѣ на ароматы-тѣ,
За да пасе въ градины-тѣ, и да бере кринъ.
3 [б]Азъ сьмь на възлюбленный-тъ си, и възлюбленный ми е мой:
Пасе между кринове-тѣ.
4 Хубава си, любезна моя, като Ѳерса,
Благодатна като Іерусалимъ,
[в]Страшна като *воинство* съ хоругвы.
5 Отвърни очи-тѣ си отъ срещѫ ми
Защото мя обладахѫ.
Косми-тѣ ти сѫ [г]като стадо отъ козы,
Налегали по Галаадъ.
6 [д]Зѫби-тѣ ти сѫ като стадо отъ овцы,
Които възлизатъ отъ кѫпаніе-то,
Които всичкы ся агнѭтъ близнета,
И нѣма яловѫ между тѣхъ:
7 Ланиты-тѣ ти подъ було-то ти
[е]Като часть отъ наръ:
8 Шестдесеть сѫ царицы и осмдесеть наложницы,
И бесчетны дѣвойкы:
9 Една е гълѫбица-та ми, съвършенната ми:
Тя е една на майкѫ си, избранна на родителкѫ-тѫ си:
Видѣхѫ іѫ дъщери-тѣ, и рекохѫ, Блазѣ ѝ;
Царицы-тѣ и наложницы-тѣ, и іѫ похвалихѫ.
10 Коя е тя, що занича като зора-та,
Красна като лунѫ-тѫ, и чиста като слънце-то,
[ж]Страшна като *воинство* съ хоругвы?
11 Слѣзохъ въ градинѫ-тѫ на орѣхы-тѣ,
[з]За да видіѫ зеленинѫ-тѫ на долинѫ-тѫ,
Да видіѫ дали прозябнѫ лозіе-то,
И цьвнахѫ ли нарове-тѣ.
12 Безъ да усѣтіѫ, душа-та ми мя прѣдстави
Като колесницы-тѣ на Аминадава.
13 Завърни ся, завърни ся, о Суламко:
Завърни ся, завърни ся, за да тя видимъ.
Що ще да видите въ Суламкѫ-тѫ?
Нѣщо като ликъ на два пълка.

ГЛАВА 7.

1 Колко сѫ красны стъпкы-тѣ ти съ чехлы-тѣ, [а]дъщеро княжеска!
Извитіе-то на бедра-та ти е подобно на огърлія,
Дѣло на рѫцѣ художническы.
2 Пѫпъ-тъ ти е чаша обла, неоскудна отъ подправено вино:
Коремъ ти житенъ копенъ ограденъ съ кринове:
3 [б]Два-та ти съсца като двѣ сърнета близнета:
4 [в]Вратъ-тъ ти като слоновъ стълпъ:
Очи-тѣ ти като водоемы-тѣ въ Есевонъ,
Къмъ врата-та Баѳъ-раббимъ:
Носъ-тъ ти като стълпъ-тъ на Ливанъ,
Който гледа къмъ Дамаскъ:
5 Глава-та ти върху тебе като Кармилъ,
И косми-тѣ на главѫ-тѫ ти като багряница:
Царь-тъ е върханъ за плетеницы-тѣ *ти*.
6 Колко си хубава и колко пріятна,
О възлюбленна, въ нѣжности-тѣ *си*.
7 Тойзи твой растъ прилича на финикъ,
И съсци-тѣ ти на гроздове.
8 Рѣкохъ: Ще възлѣзѫ на финикъ-тъ, ще хванѫ вѣтви-тѣ му:
И ето, съсци-тѣ ти ще бѫдѫтъ като гроздове на лозѫ,
И уханіе-то на носъ-тъ ти като ябълкы:
9 И небце-то ти като добро-то вино
Което тече сладко за възлюбленный-тъ ми,
И прави да говорятъ устны-тѣ на спящы-тѣ.
10 [г]Азъ сьмь на възлюбленный-тъ си,
И [д]негово-то желаніе е къмъ мене.
11 Ела, възлюбленный мой, да излѣземъ на поле-то:
Да прѣнощувамы по села-та.
12 Да осъмнемъ въ лозія-та:
[е]Да видимъ прозябнѫ ли лозіе-то,
Отвори ли цвѣтъ грозділ-то,
И цьвнахѫ ли нарове-тѣ:
Тамъ ще ти дамъ любовь-тѫ си.
13 [ж]Мандрагоры-тѣ дадохѫ уханіе,
И при врата-та ни има
Всякаквы плодове угодни, [з]нови и ветхы:
Скрыла сьмь гы за тебе, възлюбленный мой.

ГЛАВА 8.

1 Дано да ми бѣше ты като братъ,
Който е сукалъ отъ съсцы-тѣ на майкѫ ми!
Когато тя намирахъ вънъ, щѣхъ тя цѣлува,
И не щѣхѫ да мя прѣзиратъ.
2 Зела быхъ тя и завела
Въ домъ-тъ на майкѫ си, за да мя научишь:
Напоила быхъ тя [а]съ благовонно вино,
И съсъ сокъ отъ нарове-тѣ си.
3 [б]Лѣвица-та му была бы подъ главѫ-тѫ ми,
И десница-та му пригърнала бы мя.
4 [в]Заклѣвамъ вы, Іерусалимскы дъщери,
Да не дигнете, нито да събудите любовь-тѫ *ми*,
Додѣто ще.

б Гл. 2; 16. 7; 10.
в Ст. 10.
г Гл. 4; 1.
д Гл. 4; 2.
е Гл. 4; 3.
ж Ст. 4.
з Гл. 7; 12.

а Псал. 45; 13.
б Гл. 4; 5.
в Гл. 4; 4.
г Гл. 2; 16. 6; 3.
д Псал. 45; 11.
е Гл. 6; 11.
ж Быт. 30; 14.
з Мат. 13; 52.

а Притч. 9; 2.
б Гл. 2; 6.
в Гл. 2; 7. 3; 5.

5 [в]Коя е тая що възлиза отъ пустынѭ-тѫ,
Подпрѣла ся на възлюбленный-тъ си?
Азъ тя събудихъ подъ ябълкѫ-тѫ:
Тамъ тя роди майкѫ ти:
Тамъ *тя* роди родителка-та ти.
6 [д]Положи мя като печать, на сърдце-то си,
Като печать на мышцѫ-тѫ си:
Защото любовь-та е крѣпка като смьрть-та;
Ревнованіе-то жестоко като адъ:
Свѣтканіе-то му свѣтканіе огненно, пламыкъ устремителенъ.
6 Много вода не може да угаси любовь-тѫ,
Нито рѣкы могѫтъ да ѭ потопятъ:
[е]Ако бы далъ нѣкой всичкый-тъ имотъ на домъ-тъ си за любовь-тѫ,
Съвсѣмъ ще го прѣзрятъ.
8 Ный [ж]имамы малкѫ сестрѫ, и нѣма съсцы:
Що ще направимъ сестрѫ си,
Въ день-тъ въ който стане рѣчь за неѭ?
9 Ако е стѣна ще съградимъ на неѭ сребьренъ твърдѣль:
И ако е дверь, ще ѭ обвьржемъ съ кедровы дъскы.
10 Азъ сьмь стѣна, и съсци-тѣ ми като стълпове:
Тогазь бѣхъ прѣдъ очи-тѣ му като миръ намѣрила.
11 Соломонъ имаше лозіе у Ваалхамонъ:
[з]Даде лозіе-то на стражы:
Всякой трѣбваше да донесе за плодъ-тъ му тысящѫ сребьрницы.
12 Мое-то лозіе е прѣдъ мене:
Тысяща-та *нека сѫ* за тебе, Соломоне,
И двѣстѣ за онѣзь които пазятъ плодъ-тъ му.
13 О ты, която сѣдишь въ градины-тѣ,
Другари-тѣ внимаѭтъ въ гласъ-тъ ти:
[и]Направи мя да *го* чуѭ.
14 [і]Бързай, възлюбленный мой,
И [к]бѫди подобенъ на сърне, или на еленче,
Връху ароматскы-тѣ горы.

КНИГА НА ПРОРОКА ИСАІѬ.

ГЛАВА 1.

1 [а]Видѣніе-то на Исаіѭ Амосовъ-тъ сынъ, което видѣ за Іудѫ и Іерусалимъ, въ дни-тѣ на Озіѭ, Іоѳама, Ахаза *и* Езекыѭ, царіе-тѣ Іудины.
2 [б]Чуйте, небеса, и слушай, земле:
Защото Господь говори:
[в]Сынове въспитахъ и отрастихъ,
Но тѣ отстѫпихѫ отъ мене.
3 [г]Волъ-тъ познава стопана си,
И оселъ-тъ ясли-тѣ на господаря си:
[д]Исраиль не знае,
Людіе-тѣ ми [е]не разумѣватъ.
4 Увы, народъ грѣшенъ, людіе натоварени съ беззаконіе,
[ж]Сѣме на злодѣйцы, растлѣны сынове!
Оставихѫ Господа,
Прѣзрѣхѫ Святый-тъ Израилевъ,
Върнѫхѫ ся назадъ.
5 [з]Дѣ можете да бѫдете бити като прилагате бунтуваніе?
Всичка-та глава е болна,
И всичко-то сърдце изнемощѣло.
6 Отъ стъпкѫ-тѫ на ногѫ-тѫ дори до главѫ-тѫ нѣма въ него цѣлость,
Но струпеи и посиненія, и гнойны раны:
[и]Не ся стиснѫхѫ, нито ся обвързахѫ,
Нито ся омегчихѫ съ мазь:
7 [і]Земя-та ви е пуста,
Градове-тѣ ви изгорени съ огнь:
Земѭ-тѫ ви, чужденци ѭ пояждатъ прѣдъ очи-тѣ ви,
И е пуста, като разорена отъ чужденцы:
8 И Сіонова-та дъщеря е оставена като колиба въ лозіе,
[к]Като пѫдарница въ градинѫ на краставицы,
[л]Като градъ обсаденъ.
9 [м]Ако Господь [*]Саваоѳъ не бы ни оставилъ малъкъ остатъкъ,
Като [н]Содомъ быхмы станѫли,
На Гоморъ быхмы ся уподобили.
10 Чуйте слово-то Господне, [о]князове Содомскы:
Слушайте законъ-тъ на Бога нашего, людіе Гоморскы:

в Гл. 2; 6.
д Ис. 49; 16. Іер. 22; 24. Агг. 2; 23
е Притч. 6; 35.
ж Іез. 23; 33.
з Мат. 21; 33.
и Гл. 2; 14.
і Отк. 22; 17, 20.
к Гл. 2; 17.

—

а Числ. 12; 6.
б Втор. 32; 1. Іер. 2; 12. 6; 19. 22; 29. Іез. 36; 4. Мих. 1; 2. 6; 1, 2.
в Гл. 5; 1, 2.
г Іер. 8; 7.
д Іер. 9; 3, 6.
е Гл. 5; 12.
ж Гл. 57; 3, 4. Мат. 3; 7.
з Гл. 9. 13. Іер. 2; 30. 5; 3.
и Іер. 8; 22.
і Втор. 28; 51, 52.
к Іов. 27; 18. Плач. 2; 6.
л Іер. 4; 17.
м Плач. 3; 22. Рим. 9; 29.
* На воинства-та
н Быт. 19; 24;
о Втор. 32; 32. Іез. 16; 46.

11 Защо ми е [п]множество-то на жъртвы-тѣ ви? говори Господь:
Сытъ сьмь отъ всесъжженія на овны,
И отъ тълстинѫ на угоены:
И не ми е угодна кръвь отъ юнцы,
Или отъ агнета, или отъ ярцы.
12 Когато идете [р]да ся явите прѣдъ мене,
Кой е поискалъ отъ рѫцѣ-тѣ ви това, да тъпчете дворове-тѣ ми:
13 Не принасяйте вече [с]суетны приношенія:
Темянъ-тъ е мерзость на мене:
Новомѣсечія-та и сѫбботы-тѣ,
[т]Свыкуваніе-то на събиранія-та, не могѫ да търпіѫ:
Беззаконіе е тържественно-то събираніе.
14 [у]Душа-та ми мрази новомѣсечія-та ви и [ф]праздницы-тѣ ви:
Досажденіе сѫ на мене: [х]дотегнѫ ми да търпіѫ.
15 И [ц]когато прострете рѫцѣ-тѣ си,
Ще крыіѫ очи-тѣ си отъ васъ:
[ч]Даже когато умножите моленія, не щѫ да слушамъ:
Рѫцѣ-тѣ ви сѫ [ш]пълны съ кръвь.
16 [щ]Измыйте ся, очистѣте ся:
Отмахнѣте зло-то на дѣянія-та си отъ очи-тѣ ми:
[ъ]Прѣстанѣте да правите зло,
17 Научѣте ся да струвате добро:
[ы]Изыскайте правосѫдіе, сторѣте право на насилованый-тъ,
Сѫдѣте сираче-то, защитѣте право-то на вдовицѫ-тѫ.
18 Елате сега, та [ь]да разыскамы, говори Господь:
Ако сѫ грѣхове-тѣ ви като багрѣно,
Ще станѫтъ [ѣ]бѣли като снѣгъ:
Ако сѫ румѣни като червено,
Ще станѫтъ като *бѣла* вълна.
19 Ако искате, и слушате,
Ще ядете благо-то на земіѫ-тѫ:
20 Ако ли не щете, и отстѫпите,
Ще бѫдете поядени отъ ножъ:
[ю]Защото уста-та Господни говорихѫ.
21 [я]Какъ вѣрный-тъ градъ станѫ блудница!
Той бѣше пъленъ съ правосѫдіе:
Правда обитаваше въ него: а сега, убійцы.
22 [ѫ]Сребро-то ти станѫ шлакъ,
Вино-то ти ся смѣси съ водѫ.
23 [ѩ]Твои-тѣ князове сѫ отстѫпници, и [а]участници на крадцы:
[б]Всичкы обичатъ дарове, и тичатъ подиръ възмьздія:
[в]Тѣ не сѫдятъ право сираче-то,
Нито сѫдъ-тъ на вдовицѫ-тѫ дохожда при тѣхъ.
24 За това говори Господь,
Іеова Саваоѳъ, Крѣпкый Израилевъ:
Ахъ! [г]ще земѫ удовлетвореніе отъ противницы-тѣ си,
И ще си отмьстіѫ на непріятели-тѣ си:
25 И пакъ ще туріѫ рѫкѫ-тѫ си връзъ тебе,
[д]И ще очистіѫ шлакъ-тъ ти като съ борѫ,
И ще отдѣліѫ всичко-то твое олово.
26 И ще възстановіѫ сѫдіи-тѣ ти както попрѣди,
И съвѣтници-тѣ ти [е]както изначала:
Слѣдъ това [ж]ще ся наречешь
Градъ на правдѫ, Вѣренъ градъ.
27 Сіонъ ще ся искупи съсъ сѫдбѫ,
И тѣзи които ся върнѫтъ въ него, съ правдѫ.
28 *И* [з]беззаконни-тѣ и грѣшни-тѣ купно ще ся съкрушатъ,
И тѣзи които сѫ оставили Господа ще ся погынѫтъ.
29 Защото ще ся постыдятъ [и]за дрьвія-та които пожелахте,
И [і]ще ся посрамите за градины-тѣ които избрахте.
30 Понеже ще станете като теревинѳъ, на който листа-та вѣнѫтъ,
И като градинѫ която нѣма водѫ.
31 И [к]крѣпкый-тъ ще бѫде [л]както изгрѣбки,
И дѣло-то му както искра,
И ще ся изгорятъ и двѣ-тѣ купно,
И не ще има кой да гаси.

ГЛАВА 2.

1 Слово-то, което ся откры на Исаіѭ сына Амосова, заради Іудѫ и Іерусалимъ.
2 [а]Въ послѣдни-тѣ дни,
[б]Гора-та на домъ-тъ Господень
Ще ся утвьрди на върхъ-тъ на горы-тѣ,
И ще ся възвыси надъ хълмы-тѣ,
[в]И всичкы-тѣ народи ще ся стекѫтъ въ неіѫ.
3 И много племена ще отидѫтъ и ще рекѫтъ:
[г]Дойдѣте, да възлѣземъ на горѫ-тѫ Господніѫ,
Въ домъ-тъ на Бога Іаковова:
И ще ны научи пѫтища-та си,
И ще ходимъ въ стезы-тѣ му:
Защото [д]отъ Сіонъ ще излѣзе законъ,
И слово Господне отъ Іерусалимъ.
4 И ще сѫди помежду народы-тѣ,

п 1 Цар. 15; 22. Псал 50; 8, 9. 51; 16. Притч. 15; 8. 21; 27. Гл. 66; 3. Іер. 6; 20. 7; 21. Амос. 5; 21, 22. Мих. 6; 7.
р Исх. 23; 17. 34; 23.
с Мат 15; 9.
т Іоил. 1; 14. 2; 15.
у Числ 28; 11.
ф Лев. 23; 2 и дрг. Плач. 2; 6.
х Гл. 43; 24.
ц Іов. 27; 9 Псал. 134; 2. Притч. 1; 28. Гл. 59; 2. Іер. 14; 12. Мих. 3: 4.
ч Псал. 66; 18. 1 Тим. 2; 8.
ш Гл. 59; 3.
щ Іер. 4; 14.
ъ Псал 34; 14. 37; 27. Амос. 5; 15. Рим. 12; 9. 1 Пет. 3; 11.
ы Іер 22; 3, 16. Мих. 6; 8. Зах. 7; 9. 8; 16.
ь Гл. 43; 26. Мих. 6; 2.
ѣ Псал 51; 7. Отк. 7; 14.
ю Числ 23; 19. Тит. 1; 2.
я Іер. 2; 20, 21.
ѫ Іер. 6; 28, 30. Іез. 22; 18, 19.
ѩ Осія 9; 15.
а Прит. 29; 24
б Іер. 22; 17. Іез. 22; 12. Осія 4; 18. Мих 3; 11. 7; 3.
в Іер. 5; 28. Зах. 7; 10.
г Втор. 28; 63 Іез. 5; 13.
д Іер 6; 29. 9; 7. Мал. 3; 3.
е Іер. 33; 7.
ж Зах. 8; 3.
з Іов. 31; 3. Псал. 1; 6. 5; 6. 73; 27. 92; 9. 104; 35.
и Гл. 57; 5.
і Гл 65; 3. 66; 17.
к Іез. 32; 21.
л Гл. 43; 17.

—

а Быт. 49; 1. Іер. 23; 20.
б Мих. 4; 1 и дрг. Псал. 68; 15, 16.
в Псал. 72; 8. Гл. 2 .18.
г Іер. 31; 6. 50; 5. Зах. 8; 21, 23.
д Лук. 24; 47.

И ще облечи много племена;
И [е]ще исковжтъ ножове-тѣ си за палечницы,
И копія-та си за сърпове:
Народъ връзъ народъ не ще да дигне ножъ,
[ж]Нито ще научатъ вече брань.
5 Доме Іакововъ, дойдѣте,
И [з]да ходимъ въ Господнѭ-тѫ видѣлинѫ.
6 Понеже ты си оставилъ людіе-тѣ си, домъ-тъ Іакововъ,
Защото [и]ся напълнихѫ изъ Въстокъ,
И [і]станахѫ прокобители, както Филистимяни-тѣ,
И [к]съединихѫ ся съ чада-та на иноплеменницы-тѣ.
7 И [л]земя-та имъ ся напълни съсъ сребро и злато,
И нѣма свършъкъ на съкровища-та имъ:
Напълни ся земя-та имъ и съ коніе,
И нѣма свършъкъ на колесницы-тѣ имъ.
8 И [м]напълни ся земя-та имъ съ идолы:
Поклонихѫ ся на рѫчны-тѣ си дѣла,
На онова което пърсти-тѣ имъ направихѫ:
9 И наведе ся простолюдинъ
И унизи ся голѣмецъ:
И ты не ще имъ простишь.
10 [н]Влѣзь въ скалѫ-тѫ, и скрый ся въ пьрсть-тѫ,
Поради страхъ-тъ отъ Господа,
И поради славѫ-тѫ на негово-то величіе.
11 [о]Гордѣливы-тѣ человѣчески очи ще ся унижатъ,
И надиганіе-то на человѣцы-тѣ ще ся наведе:
А само Господь ще ся възвыси [п]въ онзи день.
12 Защото день-тъ на Господа Саваоѳа ще бѫде
Връзъ всякого гордѣливъ и величавъ,
И връзъ всякого що ся надига: и ще ся унижи:
13 И [р]връзъ всичкы-тѣ Ливанскы кедры высокы и възвышены,
И връзъ всичкы-тѣ Васанскы дѫбове;
14 И [с]връзъ всичкы-тѣ высокы горы,
И връзъ всичкы-тѣ възвышены бърда,
15 И връзъ всякой высокъ стълпъ,
И връзъ всякѫ обграденѫ стѣнѫ,
16 И [т]връзъ всичкы-тѣ Ѳарсійскы кораби,
И връзъ всичкы-тѣ насладителны гледанія.
17 И [у]высочина-та на человѣка ще ся наведе,
И надиганіе-то на человѣцы-тѣ ще ся унижи:
А само Господь ще ся възвыси [ф]въ онзи день.
18 И идоли-тѣ съвсѣмъ ще ся изгубятъ.
19 И тѣ ще влѣзѫтъ [х]въ пещеры-тѣ на скалы-тѣ,
И въ дупкы-тѣ на землѭ-тѫ,
[ц]Поради страхъ-тъ отъ Господа,
И поради славѫ-тѫ на величіе-то му,
Когато стане [ч]да растрепери землѭ-тѫ.
20 [ш]Въ онзи день ще хвърли человѣкъ
На къртове-тѣ и на прилѣпы-тѣ
Сребърны-тѣ си идолы и златны-тѣ си идолы,
Които направи за себе си за да ся кланя:
21 За [щ]да влѣзе въ дупкы-тѣ на канары-тѣ,
И въ разсѣлины-тѣ на скалы-тѣ,
[ъ]Поради страхъ-тъ отъ Господа,
И поради славѫ-тѫ на величіе-то му,
Когато стане да растрепери землѭ-тѫ.
22 [ы]Оставѣте ся отъ человѣка,
На когото [ь]дыханіе-то е въ ноздры-тѣ му:
Защото за какво ся счита той?

ГЛАВА 3.

1 Защото ето, Господь, Іеова Саваоѳъ,
[а]Ще отнеме отъ Іерусалимъ и отъ Іудѫ
[б]Подпоркѫ-тѫ и помощь-тѫ,
Всякѫ подпоркѫ отъ хлѣбъ, и всякѫ подпоркѫ отъ водѫ,
2 [в]*Всякой* крѣпъкъ, и ратникъ,
Сѫдіѭ, и пророкъ, и чародѣй, и старецъ,
3 Петдесетоначалникъ, и почтенъ, и съвѣтникъ,
И мудръ художникъ, и разуменъ обаятель.
4 И ще имъ дамъ [г]момчета за князове,
И дѣца ще владѣѭтъ надъ тѣхъ.
5 И людіе-тѣ ще бѫдѫтъ насилствовани человѣкъ отъ человѣка,
И всякой отъ ближняго си:
Момче-то ще ся голѣмѣе прѣдъ старый-тъ,
И нищожный-тъ прѣдъ почтенный-тъ.
6 Тогазь человѣкъ ще хване брата си *отъ* домъ-тъ на отца си, *и ще рече:*
Ты имашь одеждѫ, стани началникъ намъ,
И това разореніе *нека е* подъ твоѭ рѫкѫ:
7 Въ онзи день той ще отговори, и ще рече:
Не щѫ да станѫ вождь;
Защото въ кѫщѫ-тѫ ми нѣма ни хлѣбъ, ни одеждѫ:
Не мя туряйте началникъ на людіе-тѣ:
8 Защото Іерусалимъ [д]ся поклати, Іуда падна,
Понеже языкъ-тъ имъ и дѣла-та имъ сѫ противны Господу,
И раздражаватъ очи-тѣ на славѫ-тѫ му.

е Псал. 46; 9. Осія 2; 18. Зах. 9; 10.
ж Псал. 72; 3, 7.
з Еф. 5; 8.
и Числ. 23; 7.
і Втор. 18; 14.
к Псал. 106; 35. Іер. 10; 2.
л Втор. 17; 16, 17.
м Іер. 2; 28.
н Ст. 19, 21. Отк. 6; 15.
о Ст. 17; Гл. 5; 15, 16. 13; 11.
п Гл. 4; 1. 11; 10, 11. 12; 1, 4. 24; 21. 25; 9. 26; 1 27; 1, 2, 12, 13 28; 5. 29; 18. 30; 23. 52; 6. Іер 30; 7, 8 Іез 38; 14, 19. 39; 11, 22. Ос. 2; 16, 18, 21. Іоил 3; 18. Амос. 9; 11 Авд. 8; Мих. 4; 6 5; 10. 7; 11, 12. Соф. 3; 11, 16 Зах. 9; 16.
р Гл. 14; 8. 37; 24. Іез. 31; 3. Зах. 11; 1, 2.
с Гл. 30; 25.
т 3 Цар. 10; 22.
у Ст. 11.
ф Ст. 11.
х Ст. 10; Ос. 10; 8. Лук. 23; 30. Отк. 6; 16. 9; 6.
ц 2 Сол. 1; 9.
ч Гл. 30; 32 Агг. 2; 6, 21. Евр. 12; 26.
ш Гл. 30; 22. 31; 7.
щ Ст. 19.
ъ Ст. 10, 19.
ы Псал 146; 3. Іер. 17; 5.
ь Іов. 27; 3.

—

а Іер. 37; 21. 38; 9.
б Лев. 26; 26
в 4 Цар 24; 14.
г Екл. 10; 16.
д Мих. 3; 12.

9 Видъ-тъ на лице-то имъ свидѣтелствува противъ тѣхъ:
И изявяватъ грѣхъ-тъ си [е]като Содомъ; не крыіѫтъ.
Горко на душѫ-тѫ имъ! защото въздадохѫ сами на себе си зло.
10 Речѣте на праведный-тъ [ж]че добро *ще му бѫде*:
[з]Защото ще яде плодъ-тъ на дѣла-та си.
11 Горко на беззаконный-тъ [и]зло *ще му бѫде*:
Защото въздаяніе-то му ще бѫде *по дѣла-та* на рѫцѣ-тѣ му.
12 Мои-тѣ людіе [ї]дѣца гы насилствуватъ,
И жены владѣіѫтъ надъ тѣхъ.
Людіе мои, [к]ваши-тѣ наставници *вы* правятъ да заблуждавате,
И развалятъ пѫть-тъ на стѫпкы-тѣ вы.
13 Господь става [л]на сѫдъ,
И стои да сѫди народы-тѣ.
14 Господь ще влѣзе въ сѫдбѫ
Съсъ старѣйшины-тѣ на людіе-тѣ си и князове-тѣ имъ;
Защото вы похарахте [м]лозіе-то:
Грабежи-тѣ отъ сиромаха сѫ въ кѫщы-тѣ ви.
15 Защо [н]стрывате людіе-тѣ ми,
И смилате лица-та на сиромасы-тѣ?
Говори Господь Іеова Саваоѳъ.
16 И говори Господь:
Понеже Сіоновы-тѣ дъщери ся възгордѣхѫ,
И ходятъ съ надигнѫтъ вратъ,
И съ безстыдны очи,
И ходятъ насладително,
И дрънкатъ съ нозѣ-тѣ си,
17 За то Господь ще направи плѣшиво
Теме-то на Сіонскы-тѣ дъщери,
И Господь [о]ще открые срамотѫ-тѫ имъ
18 Въ онзи день Господь ще отнеме
Славѫ-тѫ на дрънкала-та,
И мрѣжены-тѣ забрадкы и [п]луницы-тѣ,
19 Обѣцы-тѣ, и гривны-тѣ, и тънкы-тѣ була,
20 И главовърскы-тѣ, и цѣпочкы-тѣ около глезны-тѣ, и поясы-тѣ,
И мировлагалницы-тѣ, и хамаилии-тѣ,
21 Пьрстени-тѣ, и обѣцы-тѣ въ носъ-тъ,
22 Мантела-та и фереджета-та,
И прѣкровкы-тѣ и кесіи-тѣ,
23 Огледала-та, и тънкы-тѣ ризы,
И кыдары-тѣ и покрывала-та.
24 И вмѣсто благовоніе, ще бѫде гнилота:
И вмѣсто поясъ вѫже:
И [р]вмѣсто косы кѫдрены, плѣшина:
И вмѣсто нагрѫдникъ, опасваніе съ врѣтище,
Нагореніе, вмѣсто красотѫ.
25 Мѫжіе-тѣ ти ще паднѫтъ отъ ножъ,
И силны-тѣ ти въ брань:
26 И [с]врата-та му ще охкатъ и ще плачѫтъ:
И [т]той ще лежи на земіѭ-тѫ напуснѫтъ.

ГЛАВА 4.

1 И [а]въ онзи день седмь жены ще ся хванѫтъ за единъ мѫжъ и ще кажѫтъ:
[б]Ный ще ядемъ свой-тъ си хлѣбъ,
И ще обличамы свои-тѣ си дрехы:
Само твое-то име да ся нарича надъ насъ,
Да отнемешь [в]укоръ-тъ нашъ.
2 Въ онзи день [г]Отраслъ-тъ Господень ще бѫде красенъ и славенъ,
И плодъ-тъ на земіѭ-тѫ възвишенъ и великолѣпенъ
За избавены-тѣ на Израиля:
3 И останѫли-тѣ въ Сіонъ,
И уцѣлѣли-тѣ въ Іерусалимъ,
[д]Ще ся нарекѫтъ святи,
[е]Всичкы що сѫ писани между живы-тѣ въ Іерусалимъ,
4 [ж]Когато измые Господь нечистотѫ-тѫ на Сіоновы-тѣ дъщери,
И очисти кръвь-тѫ на Іерусалимъ отъ срѣдъ него
Чрѣзъ духъ на сѫдбѫ, и чрѣзъ духъ на зной.
5 И надъ всяко мѣсто на горѫ-тѫ Сіонъ,
И върху събранія-та ѝ,
[з]Господь ще създаде облакъ и дымъ деня,
А нощя [и]свѣтлость на пламененъ огнь:
Защото ще има покровъ надъ всичкѫ-тѫ славѫ.
6 И ще има скынія, за да осѣнява отъ пекъ-тъ деня,
И [ї]да е прибѣжище и защита отъ буріѭ и отъ дъждь.

ГЛАВА 5.

1 Сега ще пѣіѭ на любезный-тъ си
Пѣснь на обычный-тъ си [а]заради лозіе-то му:
Любезный ми имаше лозіе
На много тълсто бърдо.
2 И обкопа го, и очисти го отъ каменіе-тѣ,
И насади го съ избраннѫ лозѫ,
И съгради стълпъ въ срѣдъ него,
И направи още жлебъ въ него:
И [б]очакуваше да роди грозде,
Но роди кыслъ.
3 И сега, Іерусалимскы жители, и мѫжіе Іудини,
[в]Сѫдѣте, моліѭ, между мене и лозіе-то ми.

е Быт. 13; 13. 18; 20, 21. 19; 5.
ж Екл 8; 12.
з Псал. 128; 2.
и Псал. 11; 6. Екл. 8; 13.
ї Ст. 4.
к Гл 9; 16.
л Мих. 6; 2.
м Гл. 5; 7. Мат. 21; 33.
н Гл. 58; 4. Мих. 3; 2, 3.
о Гл. 47; 2, 3. Іер. 13; 22. Наум. 3; 5
п Сѫд. 8; 21.
р Гл. 22; 12. Мих. 1; 16.
с Іер. 14; 2. Плач. 1; 4.
т Плач. 2; 10.

а Гл 2; 11, 17.
б 2 Сол 3; 12.
в Лук. 1; 25.
г Іер. 23; 5. Зах. 3; 8. 6; 12.
д Гл. 60; 21.
е Фил. 4; 3. Отк. 3; 5.
ж Мал. 3; 2, 3.
з Исх. 13; 21.
и Зах. 2; 5.
ї Гл. 25; 4.

а Псал. 80; 8. Пѣсн. 8; 12. Гл. 27; 2. Іер. 2; 21. Мат. 21; 33. Мар 12; 1. Лук. 20; 9.
б Втор. 32; 6. Гл. 1; 2, 3.
в Рим. 3; 4.

4 Що бѣ възможно да направіж още на лозіе-то си,
И не му направихъ?
Защо, додѣ очакувахъ да роди гроздіе,
Роди кыслъ?
5 И сега, ето ще ви кажж
Що ще направіж азъ на лозіе-то си:
[г]Ще отнемж плетъ-тъ му, и то ще ся похара,
Ще разваліж стѣнж-тж му, и ще ся потъпче:
6 И ще го направіж пусто:
Не ще да ся обрѣже, нито прѣкопае,
Но ще проникнжтъ *тамъ* гложіе и шипкы:
Ще заповѣдамъ още на облацы-тѣ
Да не одъждятъ дъждь на него.
7 Защото лозіе-то на Господа Саваоѳа е Израилевый домъ,
И Іудини-тѣ мжжіе възлюбленный-тъ неговъ садъ:
И очакуваше сждъ, но ето насилство:
Правдж, но ето вопль.
8 Горко на онѣзи, които [д]присъединяватъ кжщж съ кжщж,
И събиратъ нивж съ нивж,
Додѣ не остане мѣсто,
И да останете вы сами въ срѣдъ земіж-тж!
9 [е]Въ уши-тѣ ми Господь Саваоѳъ *говорй*:
Наистинж много кжщи ще останжтъ въ запустѣніе,
Голѣмы и хубавы, *безъ жители*:
10 Ей, десеть уврата на лозіе ще даджтъ [ж]единъ [*]ваѳъ,
И единъ [†]коръ сѣме ще даде еднж [§]ефж.
11 [з]Горко на онѣзи които подранявать сутринж и търсятъ сикерж;
Които слѣдуватъ до вечеръ, додѣ гы распали вино-то!
12 И съ [и]кыѳарж и псалтирь, и тжпанъ и свиркж,
И съ вино сж тѣхни-тѣ пирове:
И [і]не ся взиратъ въ дѣло-то Господне,
И не видятъ дѣйствіе-то на ржцѣ-тѣ му.
13 [к]За това мои-тѣ людіе сж закарани въ плѣнъ,
[л]Поради незнаніе-то,
И почтенни-тѣ имъ умиратъ отъ гладъ,
И множество-то имъ изсъхнж отъ жаждж.
14 За това ся разшири адъ,
И отвори чрѣзмѣрно уста-та си:
И ще слѣзжтъ въ него слава-та имъ,
И множество-то имъ, и мятежъ-тъ имъ,
И които ся веселятъ у тѣхъ.
15 И [м]ще ся наведе простолюдинъ,
И ще ся унижи голѣмецъ,
И очи-тѣ на высокы-тѣ ще ся унижатѣ.
16 А Господь Саваоѳъ ще ся възвыси чрѣзъ сждъ,
И Богъ Святый ще ся освяти чрѣзъ правдж.
17 Тогазь агънци-тѣ ще ся пасжтъ споредъ обычай-тъ си,
И [н]чужди ще яджтъ пусты-тѣ мѣста на тлъсты-тѣ.
18 Горко на онѣзи, които привличатъ беззаконіе-то съ вжжя на суетж,
И грѣхъ-тъ като съ ремицы на кола:
19 [о]Които казуватъ: Нека спѣши,
Нека прибързува дѣло-то си,
За да видимъ:
И съвѣтъ-тъ на Светаго Израилева
Нека приближи и нека дойде,
За да разумѣемъ!
20 Горко на онѣзи които наричатъ зло-то добро, а добро-то зло:
Които турятъ тъмнинж за видѣлинж, а видѣлинж за тъмнинж:
Които турятъ горчиво за сладко, и сладко за горчиво!
21 Горко на [п]мудры-тѣ въ очи-тѣ имъ,
И на разумны-тѣ прѣдъ себе имъ!
22 [р]Горко на онѣзи които сж юнаци за да піжтъ вино,
И крѣпкы за да размѣсватъ сикерж:
23 Които [с]оправдаватъ беззаконный-тъ за дарове,
И отнематъ отъ праведный-тъ право-то му.
24 За това [т]както огненный языкъ пояжда плѣвж-тж,
И слама-та ся губи въ пламыкъ-тъ,
Така [у]корень-тъ имъ ще стане както гнилота,
И цвѣтъ-тъ имъ ще възлѣзе както прахъ:
Защото отхвърлихж законъ-тъ на Господа Саваоѳа,
И прѣзрѣхж думж-тж на Святаго Израилева.
25 [ф]За туй гнѣвъ-тъ Господенъ ся распали противъ людіе-тѣ му,
И прострѣ ржкж-тж си противъ тѣхъ, та гы порази:
[х]И горы-тѣ треперяхж,
И трупове-тѣ имъ станжхж като гной въ срѣдъ пжтища-та.
[ц]Съсъ всичко това гнѣвъ-тъ му не ся повърнж.
Но ржка-та му е още прострѣна.
25 И [ч]ще дигне знамя за народы-тѣ отдалечь,
И [ш]ще имъ засвири [щ]отъ край земіж-тж:
И ето, скоро [ъ]ще дойджтъ бързомъ.

г Псал. 80; 12.
д Мих. 2; 2.
е Гл. 22; 14.
ж Вижъ Іез. 45; 11.
* Мѣра за жидкости, 18 оки.
† Мѣра за жита. 180 оки.
§ Мѣра за жита равна съ ваѳъ-тъ, десета часть на коръ-тъ
з Прит. 23; 29, 30. Екл. 10; 16. Ст. 22.
и Амос. 6; 5, 6.
і Іов. 34; 27. Псал. 28; 5.
к Осія 4; 6
л Гл. 1; 3. Лук. 19; 44.
м Гл. 2; 9, 11, 17.
н Гл. 10; 16.
о Гл. 66; 5. Іер. 17; 15. Амос. 5; 18. 2 Пет. 3; 3, 4.
п Прит. 3; 7. Рим. 1; 22. 12; 16.
р Ст. 11.
с Прит. 17; 15. 24; 24.
т Исх. 15; 7.
у Іов. 18; 16. Осія 9; 16. Амос. 2; 9.
ф 4 Цар. 22; 13, 17.
х Іер. 4; 24.
ц Лев. 26; 14 и друг. Гл. 9; 12, 17, 21. 10; 4.
ч Гл. 11; 12.
ш Гл. 7; 18.
щ Втор. 28; 49. Псал. 72; 8. Мал. 1; 11.
ъ Іоил. 2; 7.

27 Никой не ще ся умори нито ще ся спъне между тѣхъ:
Никой не ще задрѣме, нито ще заспи:
Нито поясъ-тъ отъ чрѣсла-та имъ ще ся развържe,
Нито ремыкъ-тъ на обуща-та имъ ще ся скжса:
28 [ж]На които стрѣлы-тѣ сж остры,
И всичкы-тѣ имъ лжкове запнжти:
Копыта-та на коніе-тѣ имъ ще ся мнятъ като кремень,
И колеса-та имъ като вихрушка:
29 Ревъ-тъ имъ като на львъ,
Ще ревжтъ като млади львове:
Ей, ще рыкаіжтъ, и ще сграбятъ ловъ-тъ и ще го завлѣкжтъ;
И не ще има кой да го отърве.
30 И въ онзи день ще рыкаіжтъ противъ тѣхъ като морскый шумъ;
И тѣ [з]ще погледнжтъ на земіж-тж, и ето тьмнина, скърбь,
И свѣтъ-тъ помъркнжлъ въ облацы-тѣ й.

ГЛАВА 6.

1 Въ лѣто-то [а]въ което умрѣ царь Озія, [б]видѣхъ Господа че сѣдеше на прѣстолъ высокъ и прѣвъзнесенъ, и въскрыліе-то 2 му испълни храмъ-тъ. Надъ него стоехж Серафими, отъ които всякой имаше по шесть крыла: [в]съ двѣ тѣ покрываше лице-то си, и съ двѣ-тѣ покрываше нозѣ-тѣ си, 3 и съ двѣ-тѣ лѣтеше. И выкахж единъ къмъ другъ и думахж:
[г]Святъ, святъ, святъ Господь Саваоѳъ:
[д]Всичка-та земя е пълна съсъ славж-тж му.
4 И основанія-та на прагове-тѣ ся поклатихж отъ гласъ-тъ на того що выкаше, 5 [е]и домъ-тъ ся напълни съ дымъ. [ж]Тогазь рѣкохъ: Горко ми! защото загынжхъ: Понеже сьмъ человѣкъ съ нечисты устны, и живѣіж между людіе съ нечисты устны, понеже очи-тѣ ми видѣхж Царя, Господа 6 Саваоѳа. Тогазь долетѣ при мене единъ отъ Серафимы-тѣ, и имаше въ ржкж-тж си распаленъ вжгленъ, *който* бѣ зѣлъ 7 съ клещы [з]отъ олтарь-тъ. И [и]допрѣ *го* до уста-та ми, и рече: Ето това ся допрѣ до устны-тѣ ти: и беззаконіе-то ти ся отнѣ, и грѣхъ-тъ ти ся очисти.
8 И чухъ гласъ-тъ Господень, който говоряше: Кого ще проводіж, и [і]кой ще 9 отиде за насъ? Тогазь рѣкохъ: Ето азъ, проводи мя. И рече: Иди, та кажи на тѣзи людіе:
[к]Съ уши ще чуете, но не ще да разумѣете,
И съ очи ще видите но не ще да разберете:
10 [л]Направи тълсто сърдце-то на тѣзи людіе,
И направи тежкы уши-тѣ имъ, и затвори очи-тѣ имъ,
[м]За да не гледатъ съ очи-тѣ си, и да не слушатъ съ уши-тѣ си,
И разумѣіжтъ съсъ сърдце-то си, и ся обърнжтъ та ся исцѣлятъ.
11 Тогазь рѣкохъ: Господи, до кога? И отговори:
[н]Додѣ запустѣіжтъ градове-тѣ, та да нѣма житель,
И кжщи-тѣ, та да нѣма человѣкъ,
И земя-та да запустѣе съвсѣмъ:
12 [о]Додѣ отдалечи Господь человѣцы-тѣ,
И стане голѣмо безлюдство въ срѣдъ земіж-тж.
13 Но *ще остане* въ неіж още една десета часть,
И тя пакъ ще ся изнури
Както теревинѳъ-тъ и джбъ-тъ, на които
Пънь-тъ *остава* въ тѣхъ когато ся отсѣкжтъ,
Така [п]свято-то сѣме *ще бжде* пънь-тъ й.

ГЛАВА 7.

1 И въ дни-тѣ [а]на Ахаза, сынъ-тъ на Іоѳама, сына Озіева, царь-тъ Іудинъ, Расинъ Сирійскый царь, и Факей Ромеліевый сынъ, Израилевый царь, възлѣзохж вързъ Іерусалимъ за да ратуватъ противъ него: но не могохж да го обладаіжтъ.
2 И възвѣстихж на Давидовъ-тъ домъ и рекохж: Сирія ся съгласи съ Ефрема. И сърдце-то на *Ахаза* и сърдце-то на людіе-тѣ му ся расклатихж, както джбравны-тѣ дървія ся расклащатъ отъ вѣ-3 тръ-тъ. Тогазь рече Господь на Исаіж: Излѣзь сега да посрѣщнешь Ахаза, ты и сынъ ти Сеаръ-іасувъ въ край тъ [б]на водоводъ-тъ на горній водоемъ, къмъ 4 друмъ-тъ на тепавичарскж-тж нивж, И речи му:
Гледай да си споконнъ:
Да ся не убоишь, нито да малодушествувашь,
Отъ двѣ-тѣ опашкы на тѣзи дымящы главни,
Поради яростный-тъ гнѣвъ на Расина, и Сиріж, и на Ромеліевъ-тъ сынъ,
5 Понеже Сирія, Ефремъ, и Ромеліевый сынъ
Съвѣтовахж ся лошъ съвѣтъ противъ тебе, и рекохж:
6 Да възлѣземъ противъ Іудж, и да го утѣснимъ,

ж Іер. 5; 16.
з Гл. 8; 22. Іер. 4; 23. Плач. 3; 2. Іез. 32; 7, 8.

а 4 Цар. 15; 7.
б 3 Цар. 22; 19. Іоан. 12; 41. Отк. 4; 2.
в Іез. 1; 11.
г Отк. 4; 8.
д Псал. 72; 19.
е Исх. 40; 34. 3 Цар. 8; 10.
ж Исх. 4; 10. 6; 30. Сжд. 6; 22. 13; 22. Іер. 1; 6.
з Отк. 8; 3.
и Виж Іер. 1; 9. Дан. 10; 16.
і Быт. 1; 26. 3; 22. 11; 7
к Гл. 43; 8. Мат 13; 14. Мар. 4; 12. Лук 8; 10 Іоан. 12; 40. Дѣян. 28; 26. Рим. 11; 8.
л Псал. 119; 70. Гл. 63; 17.
м Іер. 5; 21.
н Мих. 3; 12.
о 4 Цар. 25; 21.
п Езд. 9; 2. Мал. 2; 15. Рим. 11; 5.

а 4 Цар. 16; 5. 2 Лѣт. 28; 5, 6
б 4 Цар. 18; 17. Гл. 36; 2.

И да го обладаемъ за себе си,
И да туримъ всрѣдъ него царь Тавеиловъ-тъ сынъ:
7 Така говори Господь Іеова:
[в]То нѣма да стане, нито ще бѫде:
8 Защото [г]глава-та на Сиріѭ е Дамаскъ,
А глава-та на Дамаскъ, Расинъ:
И въ шестдесеть и петь годины
Ефремъ ще ся съкруши, щото да не е вече народъ.
9 И глава на Ефрема е Самарія,
А глава на Самаріѭ, Ромеліевый сынъ.
[д]Ако не вѣрувате, то нѣма да ся утвърдите.
10 И говорѝ още Господь на Ахаза, и рече:
11 [е]Искай си знаменіе отъ Господа Бога твоего:
Искай го или въ дълбочинѫ-тѫ, или въ высочинѫ-тѫ горѣ.
12 Но Ахазъ рече: Не щѫ да искамъ,
Нито ще искушавамъ Господа.
13 И рече *Исаія*: Слушайте сега, доме Давидовъ:
Малко нѣщо ли е за васъ да досаждате на человѣцы,
И ще досаждате ли още и на Бога моего?
14 За то Господь самъ ще ви даде знаменіе:
[ж]Ето, дѣвица-та ще зачне и ще роди [з]сынъ,
И ще нарече име-то му [и]Еммануилъ.
15 Масло и медъ ще яде,
Додѣ научи да отхвърля лошо-то, и да избира добро-то.
16 Защото [і]прѣди да научи дѣте-то
Да отхвърля лошо-то, и да избира добро-то,
Ще бѫде оставена тая земя,
На коіѭто [к]отъ двама-та царіе ся боишь ты.
17 [л]Господь ще докара на тебе,
И на твои-тѣ людіе, и на бащинъ-тъ ти домъ
Дни, каквито не сѫ дохождали,
Отъ който день [м]ся е отдѣлилъ Ефремъ отъ Іудѫ:
Ще докара Ассирійскый-тъ царь.
18 И въ онзи день [н]ще засвири Господь на мухы-тѣ
Които сѫ въ краища-та на Египетскы-тѣ рѣкы,
И на пчелы-тѣ които сѫ въ Ассирійскѫ-тѫ земіѭ:
19 И ще дойдѫтъ, и ще си починѫтъ всичкы-тѣ по запустѣны-тѣ долины,
И [о]въ дупкы-тѣ на канары-тѣ, и на всякѫ дракѫ,
И на всяко пасище.
20 Въ той день Господь ще обърсне [п]съ бръсначь зѣтъ съ наемъ
Оттатъкъ рѣкѫ-тѫ, Ассирійскый-тъ царь,
Главѫ-тѫ, и власы-тѣ на нозѣ-тѣ;
Даже и брадѫ-тѫ ще смѫкне.
21 И въ онзи день,
Человѣкъ който храни кравѫ и двѣ овцы,
22 Отъ изобиліе-то на млѣко-то,
Което ще даватъ, ще яде масло:
Защото масло и медъ ще яде всякой
Който е останѫлъ всрѣдъ земіѭ-тѫ.
23 И въ онзи день, всяко мѣсто,
Въ което е имало тысяща лозы за тысящѫ сребърницы,
[р]Ще бѫдѫтъ за гложіе и търніе.
24 Съсъ стрѣлы и съ лѫкове ще дойдѫтъ тамъ:
Защото всичка-та земя ще стане гложіе и търніе.
25 И на всякѫ планинѫ копанѫ съ търнокопъ
Не ще да дойдешь отъ страхъ на гложіе и търніе:
Тя ще бѫде да ся испроваждатъ *тамъ* говеда,
И да ся потъпче отъ дребенъ добытъкъ.

ГЛАВА 8.

1 И рече ми Господь: Земи при себе си голѣмъ свитъкъ, [а]та напиши въ него съ человѣческѫ писалкѫ за *Махеръ-шалалъ-
2 хашъ-база. И зѣхъ при себе си вѣрны свидѣтели *на това*, [б]Уріѭ священника и
3 Захаріѭ Іеверехыевъ-тъ сынъ. И пристѫпихъ при пророчицѫ-тѫ, която зачнѫ и роди сынъ. И рече ми Господь: Наречи
4 име-то му Махеръ-шалалъ-хашъ-базъ: Защото [в]прѣди да научи дѣте-то да произноси, Отче мой, и Майко моя, [г]богатство-то на Дамаскъ и користи-тѣ на Самаріѭ ще ся понесѫтъ прѣдъ Ассирійскый царь.
5 И говори ми още Господь, и рече:
6 Понеже тѣзи людіе отметнѫхѫ
Силоамскы-тѣ [д]воды, тихо текущы-тѣ,
И ся радуватъ [е]на Расина и на Ромеліевъ-тъ сынъ,
7 За то, ето, Господь възвожда връзъ тѣхъ
Силнѫ-тѫ и голѣмѫ-тѫ водѫ на рѣкѫ-тѫ,
[ж]Ассирійскый-тъ царь, и всичкѫ-тѫ му славѫ:
И ще прѣвъзлѣзе надъ всичкы-тѣ си потоцы,
И ще наводни всичкы-тѣ си брѣгове:
8 И ще мине прѣзъ Іудѫ, ще наводни и прѣлѣе,
[з]Ще стигне до гърло-то,
И простираніе то на крыла-та му ще напълни
Ширинѫ-тѫ на земіѭ-тѫ ти, [и]Еммануиле.

в Прит. 21; 30. Гл. 8; 10.
г 2 Цар 8; 6.
д Вижь 2 Лѣт. 20; 20
е Сѫд 6; 36 и дрг. Мат. 12; 38.
ж Мат. 1; 23. Лук. 1; 31, 34.
з Гл 9; 6.
и Гл. 8; 8.
і Вижь Гл. 8; 4.
к 4 Цар. 15; 30. 16; 9.
л 2 Лѣт. 28; 19.
м 3 Цар. 12; 16.
н Гл. 5; 26.
о Гл. 2; 19 Іер 16; 16.
п 4 Цар. 16; 7, 8. 2 Лѣт. 28; 20, 21. Вижь Іез. 5; 1.
р Гл 5, 6.

—

а Гл. 30; 8. Авв. 2; 2.
* Ускори на користь, поспѣши на грабежъ.
б 4 Цар. 16; 10.
в Гл. 7; 16.
г 4 Цар. 15; 29. 16; 9. Гл. 17; 3.
д Неем 3; 15. Іоан. 9; 7.
е Гл. 7; 1, 2, 6.
ж Гл. 10; 12.
з Гл 30; 28.
и Гл. 7; 14.

9 [і]Союзни станѣте, народи, и ще бѫдете строшени:
И чуйте, всичкы които сте въ краища-та на земіѭ-тѫ:
Опашѣте ся и ще бѫдете строшени:
Опашѣте ся и ще бѫдите строшени.
10 [к]Съвѣтувайте ся съвѣтъ, и ще ся осуети:
Говорѣте думѫ, и [л]нѣма да стане:
[м]Защото Богъ е съ насъ.
11 Защото така ми говори Господь съ държавнѫ рѫкѫ,
И научи мя да не ходіѫ въ пѫть-тъ на тѣзи людіе, и рече:
12 Да не речете: Съюзъ,
На всичко което [н]тѣзи людіе ще рекѫтъ: Съюзъ:
[о]И да не ся боите отъ това, отъ което ся тѣ боятъ,
И да ся не ужасавате.
13 Господа на силы-тѣ, [п]него освятѣте:
[р]И той *да* ви е страхъ, и той *да* ви е трепетъ.
14 И [с]той ще бѫде святилище:
Но *и* камыкъ [т]на прѣпъваніе и канара на съблазънь
За два-та Израилевы домове,
Сѣть и примкѫ за Іерусалимскы-тѣ жители.
15 И [у]множина отъ тѣхъ ще ся спънѫтъ,
И ще паднѫтъ, и ся съкрушатъ,
И ще ся впримчатъ, и ще ся уловятъ.
16 Вържи свидѣтелство-то,
Запечатай законъ-тъ между ученицы-тѣ ми.
17 А азъ ще чакамъ Господа,
[ф]Който крые лице-то си отъ Іакововъ-тъ домъ.
И [х]на него ще ся надѣіѫ.
18 [ц]Ето азъ и дѣца-та които ми даде Господь
За [ч]знаменія и чудеса въ Израиль
Отъ Господа Саваоѳа, който обитава на горѫ-тѫ Сіонъ.
19 И когато ви рекѫтъ:
[ш]Попытайте бѣсовъпрошатели-тѣ и вълшебницы-тѣ,
[щ]Които шепнѫтъ и мърмрѫтъ, *отговорѣте*:
Единъ народъ не ще ли да попыта свой-тъ Богъ?
Ще притича ли нѣкой [ъ]при мъртвы-тѣ за живы-тѣ?
20 [ы]*Търсѣте* въ законъ-тъ и въ свидѣтелство-то:
Ако не говорятъ споредъ това слово,
Наистинѫ [ь]нѣма видѣло въ тѣхъ.
21 И ще минѫтъ прѣзъ тѫзи *земіѭ* жестоко угнѣтени и гладни;
И когато огладнѣіѫтъ, ще негодуватъ,
И [ѣ]ще злословятъ царя си, и Бога си,
И ще погледнѫтъ на горѣ.
22 Послѣ [ю]ще ся взрѫтъ въ земіѭ-тѫ,
И ето скърбь и тьмнина, [я]мракъ на утѣсненіе:
И ще ся оттласнѫтъ въ тьмнинѫ-тѫ.

ГЛАВА 9.

1 Но не *ще да бѫде таквозъ* [а]мракъ на утѣсненѫ-тѫ *земіѭ*,
[б]Като въ прѣжни-тѣ врѣмена
Когато унижи земіѭ-тѫ Завулонъ, и земіѭ-тѫ Неѳѳалимъ:
А въ послѣдни-тѣ ще направи славенъ
Пѫть-тъ на море-то, оттамъ Іорданъ, Галилеіѫ языческѫ.
2 [в]Людіе-тѣ които ходяхѫ въ тьмнинѫ видѣхѫ голѣмѫ видѣлинѫ;
Които сѣдяхѫ въ земіѭ на смъртнѫ сѣнкѫ, видѣлина възсія върху тѣхъ.
3 Умножилъ си народъ-тъ,
Увеличилъ си радость-тѫ му,
Радуватъ ся прѣдъ тебе споредъ радость-тѫ въ жетвѫ,
Както ся радуватъ [д]когато дѣлятъ корысти.
4 Защото ты си строшилъ яремъ-тъ на товаръ-тъ имъ,
И [е]тоягѫ-тѫ на плещы-тѣ имъ, *и*
Бичь-тъ на оногозь който гы насилствуваше,
Както въ день-тъ [ж]на Мадіама.
5 Защото всяко орѫжіе на ратующій-тъ съ мятежъ,
И облѣкло валяно въ кръвь,
[з]Ще бѫде за изгорѣніе *и* вещество за огнь.
6 Защото [и]ни ся роди дѣте,
[і]Сынъ ни ся даде:
И [к]началство-то ще бѫде на рамо-то му:
И име-то му ще ся нарече
[л]Чуденъ, Съвѣтникъ, [м]Богъ крѣпъкъ,
Отецъ на *бѫдѫщій* вѣкъ, [н]Князь мира.
7 [о]Не ще има свършъкъ въ наращеніе-то на началство-то *му* и на миръ-тъ,
Върху Давидовъ-тъ прѣстолъ, и негово-то царство,
За да го нареди, и да го утвърди,
Въ сѫдъ и правдѫ, отъ нынѣ и до вѣка.
[п]Ревность-та на Господа Саваоѳа ще извърши това.
8 Господь проводи слово на Іакова,
И то паднѫ върхъ Израиля.

і Іоил. 3; 9, 11.
к Іов. 5; 12.
л Гл. 7; 7.
м Гл. 7; 14. Дѣян. 5; 38, 39. Рим. 8; 31.
н Гл. 7; 2.
о 1 Пет. 3; 14, 15.
п Числ. 20; 12.
р Псал. 76; 7. Лук. 12; 5.
с Іез. 11; 16.
т Гл. 28; 16. Лук. 2; 34. Рим. 9; 33. 1 Пет. 2; 7, 8.
у Мат. 21; 44. Лук. 20; 18. Рим. 9; 32. 11; 25.
ф Гл. 54; 8.
х Авв. 2; 3. Лук. 2; 25, 38.
ц Евр. 2; 13.
ч Псал. 71; 7. Зах. 3; 8.
ш 1 Цар. 28; 8. Гл. 19; 3.
щ Гл. 29; 4.
ъ Псал. 106; 28.
ы Лук. 16; 29.
ь Мих. 3; 6.
ѣ Отк. 16; 11.
ю Гл. 5; 30.
я Гл. 9; 1.

а Гл. 8; 22.
б 4 Цар. 15; 29. 2 Лѣт. 16; 4.
в Мат. 4; 16. Еф. 5; 8, 14.
д Сѫд. 5; 30.
е Гл. 10; 5. 14; 5.
ж Сѫд. 7; 22. Псал. 83; 9. Гл. 10; 26.
з Гл. 66; 15, 16.
и Гл. 7; 14. Лук. 2; 11.
і Іоан. 3; 16.
к Мат. 28; 18. 1 Кор. 15; 25.
л Сѫд. 13; 18.
м Тит. 2; 13.
н Еф. 2; 14.
о Дан. 2; 44. Лук. 1; 32, 33.
п 4 Цар. 19; 31. Гл. 37; 32.

9 И всичкы-тѣ людіе ще познаіѫтъ *това*,
Ефремъ и жители-тѣ на Самаріѭ,
Които говорятъ гордѣливо и съ надигнѫто сьрдце:
10 Кырпичи-тѣ паднѫхѫ, но ный ще съзидамы съ дѣланы каменіе:
Черницы-тѣ ся изсѣкохѫ, но ный ще *гы* замѣнимъ *съ* кедры.
11 За то Господь ще подигне Расиновы-тѣ врагове противъ него,
И ще раздражи непріятели-тѣ му:
12 Сирійцы-тѣ отпрѣдъ, а Филистимцы-тѣ отзадъ:
И ще изѣдѫтъ Израиля съ отворены уста.
[р]Съсъ всичко това гнѣвъ-тъ му не ся повърнѫ,
Но рѫка-та му е още прострѣна.
13 Но [с]людіе-тѣ не ся вращатъ къмъ тогозь който гы поражава,
Нито търсятъ Господа Саваоѳа.
14 За то Господь ще отсѣче отъ Израиля главѫ и опашкѫ,
Финикъ и сытникъ, [т]въ единъ день.
15 Старецъ-тъ и знаменитый-тъ, той е глава:
И пророкъ-тъ който поучава лъжы, той е опашка.
16 Защото [у]водители-тѣ на тѣзи людіе мамятъ *гы*:
И водими-тѣ отъ тѣхъ погынуватъ.
17 За то Господь [ф]не ще да ся развесели заради юношы-тѣ имъ,
Нито ще помилува сирачета-та и вдовицы-тѣ имъ:
Понеже [х]всичкы-тѣ сѫ лицемѣри и злодѣйци,
И всякои уста говорятъ безуміе.
[ц]Съсъ всичко това гнѣвъ-тъ му не ся повърнѫ,
Но рѫка-та му е още прострѣна.
18 Защото беззаконіе-то [ч]изгорява както огнь,
Който пояжда гложіе-то и търніе-то,
И пламенѣе въ гѫстацы-тѣ на дѫбравѫ-тѫ,
И тѣ ще възлѣзѫтъ като стълпъ отъ дымъ.
19 Отъ ярость-тѫ на Господа Саваоѳа [ш]земя-та ся запали,
И людіе-тѣ ще бѫдѫтъ както вещество за огнь:
[щ]Человѣкъ не ще помилува брата си.
20 И ще грабне надесно, но ще огладнѣе.
И ще яде налѣво, но [ъ]не ще ся насыти:
[ы]Ще ядѫтъ всякой человѣкъ плъть-тѫ на мышцѫ-тѫ си:
21 Манассія Ефрема, а Ефремъ Манассіѭ:
Тѣ наедно *ще сѫ* противъ Іудѫ.
[ь]Съсъ всичко това гнѣвъ-тъ му не ся повърнѫ,
Но рѫка-та му е още прострѣна.

ГЛАВА 10.

1 Горко [а]на тѣзи които заповѣдуватъ неправедны заповѣди,
И на писцы-тѣ които пишѫтъ насиліе:
2 За да лишатъ сиромасы-тѣ отъ сѫдъ-тъ,
И да разграбятъ праведно-то на нищы-тѣ отъ людіе-тѣ ми,
За да имъ станѫтъ корысть вдовицы-тѣ,
И да съблѣкѫтъ сирачета-та!
3 И [б]що ще да направите [в]въ день-тъ на посѣщеніе-то,
И въ гыбель-тѫ която ще дойде отъ далечь?
Къмъ кого ще притичате за помощь?
И дѣ ще оставите славѫ-тѫ си?
4 Безъ мене ще ся наведѫтъ между вѫрзаны-тѣ,
И ще паднѫтъ отдолу подъ убиты-тѣ?
[г]Съсъ всичко това гнѣвъ-тъ му не ся повърнѫ,
Но рѫка-та му е още прострѣна.
5 Горко на Ассиріецъ-тъ, [д]тоягѫ-тѫ на ярость-тѫ ми,
И бичь-тъ въ рѫкѫ-тѫ му е гнѣвъ-тъ ми!
6 Ще го проводіѫ върхъ [е]лицемѣръ народъ,
И [ж]ще му дамъ заповѣдь върхъ людіе-тѣ на ярость-тѫ си,
За да донесе корысти, и да грабне грабежъ,
И да гы стъпче като калъ-тъ на пѫтища-та.
7 [з]Но той не разумѣва така,
Нито сърдце-то му размышлява така;
Но въ сърдце-то му е,
Да низвърне и да истрѣби народы не малко.
8 [и]Защото говори:
Князове-тѣ ми не сѫ ли всичкы-тѣ царіе?
9 Не е ли [і]Халне [к]както Кархамисъ?
Не е ли Емаѳъ както Арфадъ?
Не е ли Самарія както [л]Дамаскъ?
10 Както рѫка-та ми прѣзѣ царства-та на идолы-тѣ,
На които истуканны-тѣ *бѣхѫ* по много отъ Іерусалимскы-тѣ и Самарійскы-тѣ,
11 Не ще ли направіѭ, както направихъ на Самаріѭ и на нейны-тѣ идолы,
Така и на Іерусалимъ и на кумиры-тѣ му?
12 За то,

р Гл. 5; 25. 10; 4. Іер. 4; 8.
с Іер 5; 3. Осія 7; 10.
т Гл 10; 17. Отк. 18; 8.
у Гл. 3; 12.
ф Псал 147; 10, 11.
х Мих. 7; 2
ц Ст. 12, 21. Гл. 5; 25. 10; 4.
ч Гл. 10; 17. Мих. 4; 1.
ш Гл 8; 22.
щ Мих. 7; 2, 6.
ъ Лев 26; 26.
ы Гл 49; 26. Іер. 19; 9.
ь Ст. 12, 17 Гл. 5; 25. 10; 4.

а Псал. 58; 2. 94; 20.
б Іов. 31; 14.
в Осія 9; 7. Лук. 19; 44.
г Гл. 5; 25. 9; 12, 17, 21.
д Іер. 51; 20.
е Гл. 9; 17.
ж Іер. 34; 22.
з Быт. 50; 20. Мих. 4; 12.
и 4 Цар 18; 24, 33 и дрг. 19; 10 и дрг.
і Амос 6; 2.
к 2 Лѣт. 35; 20.
л 4 Цар. 16. 9.

Като свърши Господь всичко-то си дѣло
[м]Надъ горж-тж Сiонъ и надъ Iерусалимъ,
[н]Ще накажж, *дума*, плодъ-тъ на голѣмливо-то сърдце на Ассирiйскый царь,
И възгордѣнiе-то на высоконадигнжты-тѣ му очи.
13 [о]Защото говори:
Съсъ силж-тж на ржкж-тж си направихъ *това*,
И съ мудрость-тж си; понеже сьмь разуменъ:
И прѣмѣстихъ прѣдѣлы-тѣ на народы-тѣ,
И разграбихъ съкровища-та имъ,
И като крѣпъкъ, свалихъ сѣдящы-тѣ *на высоко*:
14 И [п]ржка-та ми намѣри, както гнѣздо, богатетво-то на людiе-тѣ:
И както събира нѣкой яйца оставены,
Така събрахъ всичкж-тж землж азъ:
И никой не поклати крыло, или отвори уста, или пошепнж.
15 [р]Да ли бы ся похвалила сѣкыра-та противъ того който сѣче съ неж?
Може ли ся велехвали трiонъ-тъ противъ того който го движи?
Както ако бы дигнжлъ жезлъ-тъ тѣзи които го дигатъ:
Както ако бы възвысила тояга-та *того който* не *е* дърво.
16 За то Господь, Господь Саваоѳъ,
Ще проводи [с]на тълсты-тѣ му мършавость:
И подъ славж-тж му ще ся распали пожаръ,
Както пожаръ отъ огнь.
17 И свѣтъ-тъ на Израиля ще бжде огнь,
И Святый-тъ неговъ пламень:
И [т]ще изгори и пояде търнiе-тѣ му
И гложiе-тѣ му въ единъ день:
18 И ще погуби славж тж на джбравж-тж му [у]и на плодовито-то му поле,
Отъ душж до плъть:
И ще бжде както немощенъ когато чезне.
19 А остатъкъ-тъ на джбравны-тѣ му дървя ще бжде малочисленъ,
Щото дѣте да гы испише.
20 И въ онзи день,
Остатъкъ-тъ на Израиль,
И спасени-тѣ отъ Iакововъ-тъ домъ,
[ф]Не ще ся подпиратъ вече на тогозь който гы порази,
Но ще ся подпиратъ съ истинж на Господа, Святый-тъ Израилевъ.
21 [х]Остатъкъ-тъ ще ся обърне, Iакововъ-тъ остатъкъ
Къмъ Бога крѣпкаго.
22 Защото, [ц]ако и да сж людiе-тѣ ти, Израилю, като морскый-тъ пѣсъкъ,
[ч]Остатъкъ отъ тѣхъ ще ся обърне:
[ш]Опрѣдѣлено-то погубленiе ще ся излѣе съ правдж.
23 [щ]Защото Господь Богъ Саваоѳъ ще извърши
Опрѣдѣлено погубванiе въ срѣдъ всичкж-тж землж.
24 За то, така говори Господь Богъ Саваоѳъ:
Людiе мои, които живѣете въ Сiонъ,
[ъ]Да ся не боите отъ Ассирiецъ-тъ:
Ще вы удари съсъ жезлъ,
И ще дигне тоягж-тж си противъ васъ
Споредъ способъ-тъ [ы]на Египетъ:
25 Защото [ь]още твърдѣ малко, [ѣ]и ярость-та ще прѣстане:
И гнѣвъ-тъ ми *ще бжде* въ погыбель тѣмъ.
26 И Господь на силы-тѣ ще дигне [ю]вързъ него бичь,
Споредъ [я]пораженiе-то на Мадiама въ канарж-тж Оривъ:
И [ѫ]*както* жезлъ-тъ му *ся възвыси* на море-то,
Така ще го възвыси споредъ способъ-тъ на Египетъ.
27 И въ онзи день,
[ѩ]Товаръ-тъ му ще ся снеме отъ плещы-тѣ ти,
И яремъ-тъ му отъ вратъ-тъ ти.
И яремъ-тъ ще ся съкруши [а]поради тълстинж-тж.
28 Той дойде въ Гаяѳъ, минж въ Мигронъ:
Въ Михмасъ ще растовари съсжды-тѣ си:
29 Заминжхж [б]прѣходъ-тъ:
Нощувахж въ Гавж:
Рама ся устраши:
[в]Гавая Саулова ся разбѣга.
30 Възвысѝ гласъ-тъ си, [г]Галлимова дъщеро;
Направѝ го да ся чуе въ [д]Лаисъ,
[е]Нищiй Анаѳоѳе.
31 [ж]Мадмина ся прѣнесе:
Жители-тѣ на Гевимъ побѣгнжхж.
32 И само днесь като остане [з]въ Нобъ,
[и]Ще помаха съ ржкж-тж си къмъ горж-тж [i]на Сiоновж-тж дъщерж,
Къмъ хълмъ-тъ на Iерусалимъ.
33 Ето, Господь, Iеова Саваоѳъ,
Ще искастри хубавы-тѣ вѣтвы съсъ страшнж силж:
И възвышены-тѣ ще ся съкрушатъ,
И [к]надигнжты-тѣ ще ся снижатъ.
34 И гжсты-тѣ на джбравж-тж ще изсѣче съ желѣзо,
И Ливанъ ще падне чрѣзъ Крѣпкый-тъ.

м 4 Цар. 19; 31.
н Iер. 50; 18.
о Гл. 37; 24. Iез. 28; 4 и друг. Дан. 4; 30.
п Iов. 31; 25.
р Iер. 51; 20.
с Гл 5; 17.
т Гл. 9; 18. 27; 4.
у 4 Цар. 19; 23.
ф Вижь 4 Цар. 16; 7. 2 Лѣт. 28; 20.
х Гл. 7; 3.
ц Рим 9; 27.
ч Гл. 6; 13.
ш Гл. 28; 22.
щ Гл 28; 22. Дан. 9; 27. Рим. 9; 28
ъ Гл 37; 6.
ы Исх. 14; 5.
ь Гл. 54; 7.
ѣ Дан. 11; 36.
ю 4 Цар 19; 35.
я Сжд. 7; 25. Гл. 9; 4.
ѫ Исх 14; 26, 27.
ѩ Гл. 14; 25.
а Псал 105; 15. Дан. 9; 24. 1 Iоан. 2; 20.
б 1 Цар. 13; 23.
в 1 Цар. 11; 4.
г 1 Цар. 25; 44.
д Iис. Нав 21; 18.
е Сжд. 18; 7.
ж Iис. Нав. 15; 31.
з 1 Цар. 21; 1. 22; 19. Неем. 11; 32.
и Гл. 13; 2.
i Гл. 37; 22.
к Вижь Амос. 2; 9.

ГЛАВА 11.

1 И [а]ще израсте прѫчка изъ пьнь-тъ [б]Іессеевъ,
И [в]отрасль ще поникне изъ кореніе-тѣ му:
2 И [г]духъ тъ Господень ще почине на него,
Духъ на мудрость и разумъ,
Духъ на съвѣтъ и на силѫ,
Духъ на знаніе и на страхъ Господень:
3 И негово-то благоволеніе ще е въ страхъ-тъ на Господа,
Тъй що не ще сѫди споредъ зрѣніе-то на очи-тѣ си,
Нито ще рѣшава споредъ слушаніе-то на уши тѣ си:
4 Но [д]съ правдѫ ще сѫди сиромасы-тѣ,
И съ правотѫ ще рѣшава за смиренны-тѣ на земьѫ-тѫ:
И [е]ще порази земѭ-тѫ съ жезлъ-тъ на уста-та си,
И съ дыханіе-то на устны-тѣ си ще умьртви нечестивый-тъ.
5 И [ж]поясъ на чрѣсла-та му ще бѫде правда-та,
И поясъ на лядвія-та му ще бѫде вѣрность-та.
6 И [з]вълкъ-тъ ще живѣе съ агне-то,
И рысъ-тъ ще си почива съ яре-то:
И теле-то и львче-то и огоены-тѣ *все* наедно,
И малко дѣте ще гы кара.
7 И юница-та и мечка-та ще пасѫтъ наедно,
Малкы-тѣ имъ ще си почиватъ заедно,
И львъ-тъ ще яде плѣвѫ както волъ-тъ.
8 И дѣте на цицѫ ще играе надъ дупкѫ-тѫ на аспидъ-тъ,
И отбіено-то дѣте ще туря рѫкѫ-тѫ си въ гнѣздо-то на василискъ-тъ.
9 [и]Не ще направятъ зло нито пагубѫ въ всичкѫ-тѫ ми святѫ горѫ:
Защото [і]земя-та ще е пълна съсъ знаніе за Господа,
Както воды-тѣ покрыватъ море-то.
10 И [к]ще бѫде въ онзи день [л]Іессеовъ-тъ корень,
Който ще стои хоругва на народы-тѣ,
Къмъ него [м]ще притичатъ племена-та,
И [н]негово-то упокоеніе ще бѫде слава.
11 И [о]въ онзи день,
Господь ще тури рѫкѫ-тѫ си пакъ вторый пѫть,
За да земе за себе си остатъкъ-тъ на людіе-тѣ си,
Който ще остане, [п]отъ Ассиріѭ, и отъ Египетъ,
И отъ Паѳросъ, и отъ Еѳіопіѭ, и отъ Еламъ,
И отъ Сеннааръ, и отъ Емаѳъ, и отъ морскы-тѣ островы.
12 И ще възвыси знамя за народы тѣ,
И ще събере отхвърлены-тѣ отъ Израиль,
И ще скупи [р]распърснѫты-тѣ отъ Іудѫ,
Отъ четыри-тѣ ѫглы на земѭ-тѫ.
13 И [с]зависть-та Ефремова ще ся махне,
И притеснители-тѣ Іудини ще ся отсѣкѫтъ:
Ефремъ не ще завижда на Іудѫ,
И Іуда не ще притѣснява Ефрема.
14 Но ще полетятъ на рамена-та на Филистимяны-тѣ къмъ западъ:
Ще оберѫтъ и въсточны-тѣ жители наедно,
[т]Ще турятъ рѫкѫ-тѫ си върхъ Едома и Моава,
И Аммоновн-тѣ сынове [у]ще имъ ся покорятъ.
15 И Господь [ф]ще погуби заливъ-тъ на Египетско-то море:
И чрѣзъ силный-тъ си вѣтръ ще помаха съ рѫкѫ-тѫ си върху рѣкѫ-тѫ,
И ще ѭ порази въ седмь теченія,
И ще направи [х]да ѭ минуватъ съ обуща.
16 И [ц]ще има друмъ за остатъкъ-тъ на людіе-тѣ му
Който ще остане, отъ Ассиріѭ,
[ч]Както *имаше* за Израиля,
Въ който день възлѣзе отъ Египетскѫ-тѫ земѭ.

ГЛАВА 12.

1 И [а]въ онзи день ты ще речешь:
Господи, ще тя славословѭ:
Защото, ако и да си ся разгнѣвалъ на мене,
Повърнѫ ся гнѣвъ-тъ ти, и утѣшилъ си мя.
2 Ето, Богъ ми е спасеніе:
Ще дързаѭ, и не ще ся боѭ:
Защото [б]Господь Іеова е [в]моя сила, и пѣніе,
И той быде спасеніе мое.
3 И съ веселіе ще начерпете [г]водѫ
Отъ источницы-тѣ на спасеніе-то.
4 И въ онзи день ще речете:
[д]Славословѣте Господа,
Призывайте име-то му,
[е]Направѣте познаты въ народы-тѣ дѣла-та му,
Поменувайте че [ж]ся е възвысило негово-то име.
5 [з]Пѣйте Господу́: защото направи величіе;
То е познато по всичкѫ-тѫ земѭ.

а Гл. 53; 2. Зах. 6; 12 Отк. 5; 5.
б Ст. 10. Дѣя. 13; 23.
в Гл. 4; 2. Іер. 23; 5.
г Гл. 61; 1. Мат. 3; 16. Іоан. 1; 32, 33 3; 34.
д Псал. 72; 2, 4. Отк. 19; 11.
е Іов. 4; 9. Мал. 4; 6. 2 Сол. 2; 8. Отк. 1; 16 2; 16. 19; 15.
ж Виж Еф. 6; 14.
з Гл. 65; 25. Іез. 34; 25. Осія 2; 18.
и Іов. 5; 23. Гл. 2; 4. 35; 9.
і Ава 2; 14.
к Гл. 2; 11.
л Ст 1. Рим. 15; 12.
м Рим 15; 10.
н Евр. 4; 1 и дрг.
о Гл 2; 12.
п Зах. 10; 10.
р Іоан. 7; 35; Іак. 1; 1.
с Іер. 3; 18. Іез. 37; 16, 17, 22. Осія 1; 11.
т Дан 11; 41.
у Гл. 60; 14.
ф Зах. 10; 11.
х Отк 16; 12.
ц Гл. 19; 23.
ч Исх. 14; 29. Гл. 51; 10. 63; 12, 13.

а Гл. 2; 11.
б Псал 83; 18.
в Исх. 15; 2. Псал. 118; 14.
г Іоан 4; 10, 14. 7; 37, 38.
д 1 Лѣт. 16; 8. Псал. 105; 1.
е Псал. 145; 4, 5, 6.
ж Псал. 34; 3.
з Исх 15; 1, 21. Псал. 68; 32. 98; 1.

6 [и]Възопій и радостно выкай, Сіонскый жителю:
Защото [і]Святый Израилевъ е великъ въ срѣдъ тебе.

ГЛАВА 13.

1 [а]Пророчество заради Вавилонъ, *видѣніе-то* което видѣ Исаія Амосовый сынъ.
2 [б]Дигнѣте знамя [в]на равнѫ планинѫ,
И възвысѣте гласъ къмъ тѣхъ,
[г]Помахайте съ рѫкѫ за да влѣзатъ въ врата-та на князове-тѣ.
3 Азъ заповѣдахъ на *опрѣдѣлены-тѣ си,
Повыкнѫхъ още и [д]силны-тѣ си, за *да извършатъ* гнѣвъ-тъ ми,
[е]Тѣзи които ся радуватъ на славѫ-тѫ ми
4 Гласъ на множество върху горы-тѣ, както на голѣмъ народъ:
Мятеженъ гласъ отъ царства-та на събраны-тѣ народы;
Господь Саваоѳъ прѣглежда воинство-то за бой-тъ.
5 Дохождатъ отъ далечнѫ земіѭ,
Отъ небесны-тѣ краища,
Господь и орѫжія-та на негодованіе-то му,
За да погуби всичкѫ-тѫ земіѭ.
6 Лелекайте, [ж]защото день-тъ Господень приближи:
[з]Ще дойде както гыбель отъ Всесилнаго.
7 За то всичкы-тѣ рѫцѣ ще ослабнѫтъ,
И всяко человѣческо сърдце ще ся стопи.
8 И ще ся растреперятъ:
[и]Болѣзни и скърби ще *гы* обладаіѫтъ:
Ще бѫдѫтъ въ болѣзни, както раждающа:
Смаяни ще гледатъ единъ на другъ:
Лица-та имъ лица на пламыкъ.
9 Ето, [і]день-тъ Господень иде,
Лютъ и съ ярость и гнѣвъ пламененъ,
За да направи земіѭ-тѫ пустѫ:
[к]И ще истрѣби отъ неіѭ грѣшны-тѣ й.
10 Защото небесны-тѣ звѣзды и съзвѣздія
Не ще дадѫтъ свѣтлость-тѫ си:
[л]Сълнце-то ще помъркне въ изгрѣваніе-то си,
И луна-та не ще сіяе съсъ свѣтлинѫ-тѫ си.
11 И ще накажѫ свѣтъ-тъ за злинѫ-тѫ *му*,
И нечестивы-тѣ за беззаконіе-то имъ:
И [м]ще направіѭ да прѣстане велехваленіе-то на гордѣливы-тѣ,
И ще смиріѭ высокомудріе-то на насилницы-тѣ.
12 Ще направіѭ человѣка да е по скѫпъ отъ чисто-то злато;
Ей, человѣка, отъ злато-то на Офиръ.
13 За то [н]ще расклатіѭ небеса-та,
И земя-та ще ся потресе отъ мѣсто-то си,
Въ ярость-тѫ на Господа Саваоѳа,
[о]Въ день-тъ на пламенный-тъ му гнѣвъ.
14 И ще сѫ както сърна гонима,
И както овцы които нѣма кой да събира:
[п]Ще ся вращатъ всякой при людіе-тѣ си,
И ще бѣгатъ всякой на мѣсто-то си.
15 Всякой който ся намѣри ще бѫде пронизанъ,
И всичкы-тѣ изловени ще паднѫтъ подъ ножъ.
16 И чада-та имъ [р]ще бѫдѫтъ съкрушены прѣдъ очи-тѣ имъ:
Кѫщи-тѣ имъ ще бѫдѫтъ разграбены, и жены-тѣ имъ насилуваны.
17 Ето, [с]ще подбудіѭ противъ тѣхъ Мидяны-тѣ,
Които не ще вмѣнятъ за нищо сребро-то,
И не ще иматъ угожденіе въ злато-то.
18 Но *съ* лѫкове-тѣ ще съкрушатъ юношы-тѣ:
И не ще помилуватъ плодъ-тъ на ложесна-та:
Око-то имъ нѣма да пощади дѣца.
19 [т]И Вавилонъ, слава-та на царства-та,
Славна-та хвала на Халдеи-тѣ,
Ще бѫде както когато разори Богъ [у]Содомъ и Гоморръ:
20 [ф]Никога нѣма да ся насели,
Нито ще бѫде обитаемъ въ родъ и родъ:
Нито Аравяни-тѣ ще поставятъ шатры-тѣ си тамъ,
Нито овчари ще почиватъ тамъ.
21 Но [х]дивы котки ще почиватъ тамъ:
Кѫщи-тѣ имъ ще бѫдѫтъ пълны съ рыкающы животны:
И камилоптицы ще живѣіѫтъ тамъ,
И сатиры ще ликуватъ тамъ:
22 И іены ще выіѫтъ въ палаты-тѣ имъ,
И чакали въ домове-тѣ на наслажденіе-то,
[ц]И врѣме-то му ся приближава да дойде,
И дни-тѣ му не ще да ся продължатъ.

ГЛАВА 14.

1 Защото [а]Господь ще помилува Іакова,
И [б]ще избере пакъ Израиля,
И ще гы упокои въ земіѭ-тѫ имъ:
[в]И чужденци-тѣ ще ся съединятъ съ тѣхъ,
И ще ся прилѣпятъ при Іакововъ-тъ домъ.
2 И народи-тѣ ще гы земѫтъ, [г]и ще гы заведѫтъ на мѣсто-то имъ:
И Израилевый домъ ще гы има наслѣдіе въ земіѭ-тѫ Господніѭ
За рабы и рабыни:

и Гл. 55; 1. Соф. 3; 14.
і Псал. 71; 22. 89; 18. Гл. 41; 14, 16.

—

а Гл. 21; 1. 47; 1. Іер. 50 и 51.
б Гл. 5; 26. 18; 3. Іер. 50; 2.
в Іер. 51; 25.
г Гл. 10; 32.
* *Евр*, освятены
д Іоил. 3; 11.
е Псал. 149; 2, 5, 6.
ж Соф. 1; 7. Отк. 6; 17.
з Іов. 31; 23. Іоил. 1; 15.
и Псал. 48; 6. Гл. 21; 3.
і Мал. 4; 1.
к Псал. 104; 35. Прит. 2; 22.
л Гл. 24; 21, 23. Іез. 32; 7. Іоил. 2; 31. 3; 15. Мат. 24; 29. Мар. 13; 24. Лук. 21; 25.
м Гл. 2; 17.
н Агг. 2; 6.
о Псал. 110; 5. Плач. 1; 12.
п Іер. 50; 16. 51; 9.
р Псал. 137; 9. Наум. 3; 10. Зах. 14; 2.
с Гл. 21; 2. Іер. 51; 11, 28. Дан. 5; 28, 31.
т Гл. 14; 4, 22.
у Быт. 19; 24, 25. Втор. 29; 23. Іер. 49; 18. 50; 40.
ф Іер. 50; 3, 39. 51; 29, 62.
х Гл. 34; 11 — 15. Отк. 18; 2.
ц Іер. 51; 33.

—

а Псал. 102; 13.
б Зах. 1; 17. 2; 12.
в Гл. 60; 4, 5, 10. Еф. 2; 12 и друг.
г Гл. 49; 22. 60; 9. 66; 20.

И ще плѣнятъ плѣнители-тѣ си,
[д]И ще владѣѭтъ надъ притѣснители-тѣ си.
3 И въ който день Господь тя упокои отъ скърбь-тѫ ти,
И отъ страхъ-тъ ти,
И отъ жестокѫ-тѫ работѫ
Въ коіѭто бѣ ты поробощенъ,
4 [е]Ще употрѣбишь тѫзи пословицѫ противъ Вавилонскый-тъ царь, и ще речешь:
Какъ прѣстанѫ насилникъ-тъ!
[ж]Прѣстанѫ берникъ-тъ!
5 Господь съкруши [з]жезлъ-тъ на нечестивы-тѣ,
Скыптръ-тъ на владѣтели-тѣ.
6 Който поразяваше съ ярость людіе-тѣ
Съ непрѣстанно біеніе,
Който владычествоваше съ гнѣвъ надъ языцы-тѣ,
Гонимъ е, и нѣма който да възбранява.
7 Всичка-та земя ся упокоява, и безмълствува:
Възглашаватъ радостно.
8 [и]Радуватъ ся и елхы-тѣ за тебе,
Ливанови-тѣ кедри, *и думатъ*:
Отъ както си легнѫлъ ты,
Дървосѣчецъ не възлѣзе на насъ.
9 [і]Адъ отъ долѣ дойде въ движеніе заради тебе,
За да посрѣщне твое-то идваніе:
Заради тебе събуди мъртвы-тѣ,
Всичкы-тѣ земны князове:
Дигнѫ отъ прѣстолы-тѣ имъ
Всичкы-тѣ царіе на народы-тѣ.
10 Тѣ всичкы ще проговорятъ и ще ти рекѫтъ:
И ты ли быде слабъ, както ный?
Станѫ ли равенъ намъ?
11 Велехваленіе-то ти ся сниже въ гробъ-тъ,
И шумъ-тъ на музикалны-тѣ твои орѫдія:
Черви сѫ постлани отъ долѣ ти, и черви тя покрыватъ:
12 [к]Какъ си паднѫлъ отъ небе-то ты,
Сыне на зорѫ-тѫ, Деннице!
Съкрушилъ си ся на земіѭ-тѫ,
Ты който тъпчаше народы-тѣ!
13 А ты думаше въ сърдце-то си:
[л]Ще възлѣзѫ на небе-то,
[м]Ще възвышѫ прѣстолъ-тъ си надъ Божіи-тѣ звѣзды:
И ще сѣднѫ на горѫ-тѫ на събраніе-то,
[н]къмъ страны-тѣ на сѣверъ:
14 Ще възлѣзѫ въ высотѫ-тѫ на облацы-тѣ:
[о]Ще бѫдѫ подобенъ Вышнему.
15 [п]Но ты ще слѣзешь въ адъ,
Въ дълбочины-тѣ на ровъ-тъ.
16 Които тя видятъ ще ся взрѫтъ въ тебе,
Ще тя разгледатъ, и ще рекѫтъ:
Тойзи ли е человѣкъ, който правеше земіѭ-тѫ да трепери,
Който расклащаше царства-та?
17 Който запустяваше вселеннѫѭ,
И съсыпваше градове-тѣ ѝ?
Който не пускаше въ домове-тѣ *имъ* узницы-тѣ си?
18 Всичкы-тѣ царіе на народы-тѣ, всичкы-тѣ ся упокояватъ въ славѫ,
Всякой въ домъ-тъ си:
19 А ты быде отхвърленъ отъ гробъ-тъ си като мързостна отрасль,
Като дреха на убиты
На прободены съ ножъ
На слазящи между каменіе-тѣ на ровъ-тъ:
Като трупъ който ся тъпче.
20 Ты не ще ся съединишь въ погребеніе съ тѣхъ,
Защото си погубилъ земіѭ-тѫ си,
Убилъ си свои-тѣ людіе:
[р]Сѣме-то на злодѣйцы-тѣ никога не ще ся поменува.
21 Приготвѣте кланіе за чада-та му,
[с]Поради беззаконіе-то на отцы-тѣ имъ,
За да не станѫтъ и наслѣдятъ земіѭ-тѫ,
И напълнятъ лице-то на вселеннѫѭ съ врагове.
22 Защото ще станѫ противъ тѣхъ,
Говори Господь Саваоѳъ,
И ще изгладіѭ изъ Вавилонъ [т]име, и [у]остатъкъ,
[ф]И сынъ, и внукъ, говори Господь.
23 И [х]ще го направіѭ наслѣдіе на ежове, и водны езера:
И ще го пометѫ съ метлѫ-тѫ на погыбель-тѫ,
Говори Господь Саваоѳъ.
24 Заклѣ ся Господь Саваоѳъ и рече:
Непрѣмѣнно както намыслихъ, така ще бѫде,
И както рѣшихъ, *така* ще остане,
25 Да съкрушѫ Ассиріянинъ-тъ въ земіѭ-тѫ си,
И да го стъпчѫ на горы-тѣ си:
[ц]Тогазь хомотъ-тъ му ще ся дигне отъ тѣхъ,
И товаръ-тъ му ще ся снеме отъ плещы-тѣ имъ.
26 Това е рѣшеніе-то, рѣшено за всичкѫ-тѫ земіѭ:
И тая е прострѣна-та рѫка надъ всичкы-тѣ народы.
27 Защото Господь Саваоѳъ [ч]рѣши, и кой ще развали?
И рѫка-та му е прострѣна, и кой ще іѭ върне назадъ?
28 Въ годинѫ-тѫ [ш]въ коіѭто умрѣ царь Ахазъ, станѫ това видѣніе:

д Гл. 60; 14.
е Гл. 13; 19. Авв. 2; 6.
ж Отк. 18; 16.
з Псал. 125; 3.
и Гл. 55; 12. Іез. 31; 16.
і Іез. 32; 21.
к Гл. 34; 4.
л Мат. 11; 23.
м Дан. 8; 10.
н Псал. 48; 2.
о Гл. 47; 8. 2 Сол. 2; 4.
п Мат. 11; 23.
р Іов. 18; 19. Псал. 21; 10. 37; 28. 109; 13.
с Исх. 20; 5. Мат. 23; 35.
т Прит. 10; 7. Іер. 51; 62.
у 3 Цар. 14; 10.
ф Іов. 18; 19.
х Гл. 34; 11. Соф. 2; 14.
ц Гл. 10; 27.
ч 2 Лѣт. 20; 6. Іов. 9; 12. 23; 13. Псал. 33; 11. Прит. 19; 21. 21; 30. Гл. 43; 13. Дан. 4; 31, 35.
ш 4 Цар. 16; 20.

29 Не ся радувай, всичка Филистимска земле,
[щ]Защото ся съкруши жезлъ-тъ на поразившій-тъ тя:
Понеже изъ корень-тъ на зміѭ-тѫ ще излѣзе василискъ,
И [ъ]плодъ-тъ му ще бѫде горителна змія хвърката.
30 И първородни-тѣ на сиромаха ще ся нахранятъ,
И нищи-тѣ ще си почиватъ въ безопасность:
И ще умъртвіѭ корень-тъ ти съ гладъ,
И ще убіе той остатъкъ-тъ ти.
31 Рыдайте, порты: въпій, граде:
Стопила си ся, всичка Филистимска земле:
Защото иде дымъ отъ сѣверъ,
И нито единъ ще да ся отбіе
Въ пълкове-тѣ имъ.
32 И кой отвѣтъ ще ся даде на посланници-тѣ на народы-тѣ?
Че [ы]Господь е основалъ Сіонъ,
[ь]И на него ще уповаіѫтъ сиромаси-тѣ отъ людіе-тѣ му.

ГЛАВА 15.

1 [а]Пророчество заради Моава.
Понеже [б]Аръ Моавскый ся разори прѣзъ нощь *и* погынѫ:
Понеже Кыръ Моавскый ся разори прѣзъ нощь *и* погынѫ:
2 [в]Той възлѣзе въ капище-то, и въ Девонъ на трѣбища-та за да плаче:
Моавъ ще възрыдае за Нево, и за Медевѫ:
[г]На всякѫ неговѫ главѫ плѣшина,
Всяка брада обърснѫта.
3 Въ улицы-тѣ си ще бѫдѫтъ опасани съ врѣтища:
[д]По кѫщны-тѣ си покрывы и по стъгды-тѣ си,
Всичкы-тѣ ще възрыдаіѫтъ, ще потънѫтъ въ плачъ.
4 И Есевонъ ще въпіе, [е]и Елеала:
Гласъ-тъ имъ ще ся чуе дори до Іассѫ:
За то орѫжени-тѣ Моавскы мѫжіе ще възопіѭтъ:
Душа-та имъ трепери въ тѣхъ.
5 [ж]Сърдце-то ми ще възопіе за Моава:
Бѣжанци-тѣ му *ще тичатъ* до Сигоръ *както* [з]трилѣтна юница:
Защото съ плачъ ще възлѣзѫтъ [и]прѣзъ въсходъ-тъ на Луиѳъ:
Защото въ пѫть-тъ на Оронаимъ ще възвышатъ гласъ на истрѣбленіе.
6 Защото воды-тѣ на [і]Нимримъ ще запустѣѭтъ:
Защото трѣва-та изсъхнѫ, зеленище-то исчезнѫ,
Нѣма нищо зелено.
7 За то изобиліе-то което събрахѫ,
И онова което скѫтахѫ,
Ще ся донесе въ долъ-тъ на върбы-тѣ.
8 Защото въпль-тъ стигнѫ наоколо въ прѣдѣлы-тѣ на Моавъ,
Рыданіе-то му въ Еглаимъ,
И рыданіе-то му въ Виръ-елимъ.
9 Защото воды-тѣ на Димонъ ще ся напълнятъ съ кръвь:
Защото ще докарамъ още *злины* вързъ Димонъ,
[к]Львы вързъ упазены-тѣ отъ Моавъ,
И вързъ остатъкъ-тъ на онѫзь земіѫ.

ГЛАВА 16.

1 [а]Проводѣте агне-то на князя на земіѭ-тѫ,
[б]Отъ Селѫ въ пустыніѭ-тѫ,
Къмъ горѫ-тѫ на Сіоновѫ-тѫ дъщеріѫ.
2 Защото както птица която ся скыта,
Испѫдена изъ гнѣздо-то *си*,
Така Моавскы-тѣ дъщери ще бѫдѫтъ при бродове-тѣ [в]на Арнонъ.
3 Съвѣтувай ся, направи праведно-то:
Въ срѣдъ пладне направи сѣнкѫ-тѫ си както нощь:
Прокрый испѫдены-тѣ:
Не яви скытающій-тъ ся.
4 Испѫдени-тѣ ми нека пришелствуватъ при тебе, Моаве:
Бѫди имъ покровъ отъ лице-то на разорителя:
Защото грабитель-тъ исчезнѫ, разоритель-тъ прѣстанѫ,
Насилници-тѣ ся истрѣбихѫ отъ земіѭ-тѫ.
5 И [г]съ милость ще ся установи прѣстолъ-тъ,
И на него ще сѣдне съ истинѫ, въ Давидовъ-тъ шатъръ,
[д]Онзи който сѫди и придиря сѫдбѫ и ускорява правдѫ.
6 Чухмы [е]гордость-тѫ на Моава, той е много гордѣливъ:
Высокоуміе-то му, и гордость-та му, и неистовство-то му:
[ж]Лъжехваленія-та му сѫ суетны.
7 За то [з]Моавъ ще възрыдае за Моава,
Всичкы ще възрыдаіѫтъ:
Ще охкате за основанія-та [и]на Кыръ-аресеѳъ:
Наистинѫ тѣ сѫ поразены.
8 Защото [і]нивя-та на Есевонъ сѫ привѣнѫли,

щ 2 Лѣт. 26; 6.
ъ 4 Цар. 18; 8.
ы Псал. 87; 1, 5. 102; 16.
ь Соф. 3; 12. Зах. 11; 11.

—

а Іер. 48; 1 и драг. Іез. 25; 8—11. Амос. 2; 1.
б Числ. 21; 28.
в Гл. 16; 12.
г Виж Лев. 21; 5. Гл. 3; 24. 22; 12. Іер. 47; 5. 48; 1, 37, 38. Іез. 7; 18.
д Іер. 48; 38.
е Гл. 16; 9.
ж Гл. 16; 11. Іер. 48; 31.
з Гл. 16; 14. Іер. 48; 34.
и Іер. 48; 5.
і Числ. 32; 36.
к 4 Цар. 17; 25.

—

а 4 Цар. 3; 4.
б 4 Цар. 14; 7.
в Числ. 21; 13.
г Дан. 7; 14, 27. Мих. 4; 7. Лук. 1; 33.
д Псал. 72; 2. 96; 13. 98; 9.
е Іер. 48; 29. Соф. 2; 10.
ж Гл. 28; 15.
з Іер. 28; 20.
и 4 Цар. 3; 25.
і Гл. 24; 7.

[к]Лоза-та на Севмѫ, господари-тѣ на народы-тѣ строшихѫ избранны-тѣ ѝ саденія,
Които стигахѫ до Іазиръ, *и ся* извивахѫ по пустынѭ-тѫ:
Вѣтвы-тѣ ѝ бѣхѫ распрострѣны, прѣминувахѫ море-то.
9 За то [л]съ плачъ-тъ на Іазиръ ще оплачѫ лозѫ-тѫ на Севмѫ:
Ще тя измокрѭ съсъ сьлзы-тѣ си, [м]Есевоне и Елеало:
Защото прѣстанѫ въсклицаніе-то на лѣтны-тѣ ти плодове, и на жетвѫ-тѫ ти.
10 И [н]отнѣ ся веселіе-то и радость-та отъ плодоносно-то поле:
И въ лозія-та *ти* не ще да има *вече* пѣянія, нито радостни гласове:
Тѣзи които тъпчахѫ вино-то не ще тъпчѫтъ въ жлебове-тѣ:
Азъ направихъ да прѣстане въсклицаніе-то на гроздоберъ-тъ.
11 За то [о]чрѣва-та ми ще издрънкатъ както кытара за Моава,
И вѫтрѣшности-тѣ ми за Кыръ-аресъ.
12 И тогазъ ще ся яви че Моавъ,
Утруденъ [п]на трѣбища-та *си*,
Ще влѣзе въ святилище-то си да ся помоли;
Но не ще сполучи.
13 Това е слово-то, което отколѣ говорѝ Господь за Моава.
14 А сега Господь говорѝ, и рече:
Въ три годины [р]както сѫ годины-тѣ на наемникъ,
Слава-та на Моава ще остане въ прѣзрѣніе,
Съсъ всичко-то *му* голѣмо множество:
И остатъкъ-тъ *ще бѫде* много малъкъ *и* немощенъ.

ГЛАВА 17.

1 [а]Пророчество за Дамаскъ.
Ето, Дамаскъ не е вече градъ,
И ще бѫде грамада на развалины.
2 Градове-тѣ на Ароиръ ся напуснѫхѫ:
Ще бѫдѫтъ за стада-та,
Тѣ ще лежатъ, и [б]не ще има кой да *гы* плаши.
3 И [в]ще ся махне отъ Ефрема крѣпость-та,
И царство-то отъ Дамаскъ, и отъ остатъкъ-тъ на Сиріѭ:
Тѣ ще станѫтъ както слава-та на Израилевы-тѣ сынове,
Говори Господь Саваоѳъ.
4 И въ онзи день слава-та на Іакова ще ся смали:
И [г]тлъстина-та на плъть-тѫ му ще похудѣе.
5 И ще [д]бѫде, както когато жетварь-тъ сбере жито-то,
И пожьне класове-тѣ съ мышцѫ-тѫ си:
И ще бѫде както събирающій класове въ долъ-тъ на Рафаимъ.
6 [е]Но ще остане въ него пабиръкъ,
Както въ отърсваніе-то на маслинѫ-тѫ,
Двѣ три зьрна на върхъ-тъ на по высокы-тѣ вѣтвы,
Четыри петь на по дългы-тѣ ѝ плодородны вѣтвы,
Говори Господь Израилевый Богъ.
7 Въ онзи день [ж]человѣкъ ще погледне къмъ Създателя си,
И очи-тѣ му ще ся взрѫтъ къмъ Святаго Израилева:
8 И не ще погледне къмъ жьртвенницы-тѣ, дѣло-то на рѫцѣ-тѣ си,
Нито ще ся взре на онова което направихѫ пьрсти-тѣ му,
Нито на Ашеры-тѣ, нито на кумиры-тѣ на слънце-то.
9 Въ онзи день утвьрдени-тѣ му градове
Ще бѫдѫтъ както оставенъ хврастъ и върхарь,
Които ся оставихѫ по причинѫ на Израилевы-тѣ сынове:
И ще бѫде запустѣніе.
10 Понеже [з]си забравилъ Бога на спасеніе-то си,
И не си поменѫлъ Канарѫ-тѫ на силѫ-тѫ си,
За то ще насадишь пріятны садове,
И саденіе-то ще бѫде отъ чужды отрасли:
11 Деня ще правишь садъ-тъ ти да расте,
И сутринѫ ще правишь сѣме-то ти да цавти:
А въ день-тъ на събраніе-то, не ще има жетва,
Но неисцѣлна скърбь.
12 Горко на множество-то на многото народы,
Тѣ правятъ шумъ както шумъ-тъ на морета-та,
И на мятежъ-тъ на племена-та:
Тѣ правятъ мятежъ, [и]както мятежъ на много воды.
13 Племена-та ще направятъ мятежъ, както мятежъ-тъ на много воды:
Но *Богъ* [і]ще имъ запрети, и тѣ ще бѣгатъ далечь,
И [к]ще ся изгонятъ, както плѣва по планины-тѣ прѣдъ вѣтръ-тъ,
И както прахъ прѣдъ вихрушкѫ-тѫ.
14 При вечеръ, ето смущеніе:
А прѣди да сьвне не ще гы има.

к Ст. 9.
л Іер. 48; 32.
м Гл. 15; 4.
н Гл. 24; 8. Іер. 48; 33.
о Гл. 15; 5. 63; 15. Іер. 48; 36.
п Гл. 15; 2.
р Гл. 21; 16.

—

а Іер. 49; 23. Амос. 1; 3. Зах. 9; 1. Вижь 2 Цар. 16; 9.
б Іер. 7; 33.
в Гл. 7; 16. 8; 4.
г Гл. 10; 16.
д Іер. 51; 33.
е Гл. 24; 13.
ж Мих. 7; 7.
з Псал. 68; 19.
и Іер. 6; 23.
і Псал. 9; 5.
к Псал. 83; 13. Осія 13; 3.

—

Тойзи е дѣлъ-тъ на тѣзи които ны обиратъ,
И жрѣбіе-то на тѣзи които ны разграбятъ.

ГЛАВА 18.

1 О! [а]земле [*]осѣняюща съ крыла,
Която си оттатъкъ Еѳіопскы-тѣ рѣкы,
2 Която проваждашь посланницы прѣзъ море,
И съ рогозены кораби по воды-тѣ.
Идѣте, скороходци вѣстници, [б]въ народъ [†]высокъ и гладъкъ,
Въ людіе страшны отъ начало-то си дори до днесь,
Народъ твърдѣ крѣпъкъ и тъпчащъ,
На когото земіж-тж раскъсватъ рѣкы-тѣ.
3 Всичкы жители на свѣтъ-тъ, и които обитавате на земіж-тж,
Гледайте [в]когато ся възвыси знамя на горы-тѣ:
И слушайте, когато затржби тржба-та:
4 Защото така ми рече Господь: Ще си почивамъ
И ще гледамъ въ обиталище-то си,
Като свѣтлъ зной [§]по трѣвж-тж,
Като росенъ облакъ въ зной-тъ на жетвж-тж.
5 Защото прѣди жетвж-тж, когато отрасль-тъ стане съвършенъ,
И незрѣло-то гроздіе отъ цвѣтъ узрѣе,
Ще изрѣже вѣтвы-тѣ съ косеры,
И като изрѣже пжрчкы-тѣ, ще *гы* махне.
6 Ще бжджтъ оставени купно за планинскы-тѣ птицы,
И за земны-тѣ звѣрове:
И тѣзи птицы ще прѣминжтъ лѣто-то върхъ тѣхъ,
И вси-тѣ земни звѣрове ще прѣзимѣіжтъ върхъ тѣхъ.
7 Въ онова врѣме [г]ще ся донесе даръ Господу Саваоѳу
Отъ высокы и гладкы людіе,
И отъ страшны людіе отъ начало-то си дори до днесь,
Отъ народъ твърдѣ крѣпъкъ и тъпчащъ,
На когото земіж-тж раскъсватъ рѣкы-тѣ,
Въ мѣсто-то на име-то на Господа Саваоѳа, въ горж-тж Сіонъ.

ГЛАВА 19.

1 [а]Пророчество за Египетъ.
Ето, [б]Господь възсѣда на лекъ облакъ,
И ще дойде върхъ Египетъ;
[в]И Египетскы-тѣ идоли ще потреперятъ отъ лице-то му,
И сърдце-то на Египетъ ще ся растопи въ срѣдъ него.
2 И [г]ще подигнж Египтяны противъ Египтяны,
И ще ратува всякой противъ брата си,
И всякой противъ ближній-тъ си:
Градъ противъ градъ, царство противъ царство.
3 И ще повѣне духъ-тъ на Египетъ вжтрѣ въ него:
И ще разсыпіж съвѣтъ-тъ му:
И ще [д]потърсятъ идолы-тѣ, и чародѣи-тѣ,
И бѣсовъпрошатели-тѣ, и вълшебницы-тѣ.
4 И ще прѣдамъ Египтяны-тѣ [е]въ ржкж-тж на жестокъ господарь:
И свирѣпъ царь ще гы владѣе,
Говори Господь, Іеова Саваоѳъ.
5 И [ж]воды-тѣ ще исчезнжтъ изъ море-то,
И рѣка-та ще прѣсѣкне и ще прѣсъхне.
6 И рѣкы-тѣ ще прѣстанжтъ:
[з]И оградены-тѣ отоки ще спаднжтъ и ще изсъхнжтъ:
И търсть-та и ситникъ-тъ ще повѣнжтъ.
7 Ливады-тѣ при рѣкж-тж при устія-та на рѣкж-тж,
И всичко посѣяно при рѣкж-тж
Ще изсъхне, ще ся распилѣе, и ще ся изгуби.
8 И рыбари-тѣ ще охкатъ,
И всичкы които хвърлятъ вждицж въ рѣкж-тж ще рыдаіжтъ,
И които мѣтатъ мрѣжы въ водж-тж ще жалѣіжтъ:
9 И които работятъ [и]тънъкъ ленъ,
И които тъкжтъ виссонъ, ще ся посрамятъ.
10 И вси-тѣ негови стълпове ще ся съкрушатъ,
И всичкы които правятъ печалбж ще бждятъ скърбни духомъ.
11 Наистинж [і]князове-тѣ на Танисъ сж безумни,
Съвѣтъ-тъ на мудры-тѣ Фараоновы съвѣтници станж безсловесенъ:
Какъ ще кажете *всякой* Фараону:
Азъ сьмь сынъ на мудры,
Сынъ на древни царіе?
12 [к]Дѣ сж сега твои-тѣ мудреци?
И нека ти изявятъ сега, и нека разумѣіжтъ
Що е рѣшилъ Господь Саваоѳъ за Египетъ.
13 Князове-тѣ на Танисъ избезумѣхж,
[л]Князове-тѣ на Мемфисъ заблудихж:
И измамихж Египетъ началницы-тѣ на племена-та му.
14 Господь смѣси въ срѣдъ него [м]духъ на замаюваніе,
И измамихж Египетъ въ всичкы-тѣ му дѣла,
Както піяный полита въ бълваніе-то си.

а Гл. 20; 4, 5. Іез. 30; 4, 5, 9. Соф. 2; 12. 3; 10.
* *Или* бръмчаща.
б Ст. 7.
† *Или* распрострѣнъ и остръ.
в Гл. 5; 26.
§ *Или* по пладне.
г Псал. 68; 31. 72; 10. Гл. 16; 1. Соф. 3; 10. Мал. 1; 11.

—

а Іер. 46; 13. Іез. 29 и 30.
б Псал. 18; 10. 104; 3.
в Исх. 12; 12. Іер. 43; 12.
г Сжд. 7; 22. 1 Цар. 14; 16, 20. 2 Лѣт. 20; 23.
д Гл. 8; 19. 47; 12.
е Гл. 20; 4. Іер. 46; 26. Іез. 29; 19.
ж Іер. 51; 36. Іез. 30; 12.
з 4 Цар. 19; 24.
и Приг. 7; 16.
і Числ. 13; 22.
к 1 Кор. 1; 20.
л Іер. 2; 16.
м 3 Цар. 22; 22. Гл. 29; 10.

15 И не ще има дѣло за Египетъ,
Което [н]глава-та или опашка-та, финикъ-тъ или ситникъ-тъ, да може да направи.
16 Въ онзи день [о]Египтяни-тѣ ще сж както жены,
И ще треперятъ и ще ся боятъ
Отъ замахваніе-то на ржкж-тж на Господа Саваоѳа,
[п]Съ коїжто той замахнж върхъ тѣхъ.
17 И Іудина-та земя ще е ужасъ на Египтяны-тѣ:
Всякой който іж поменува ще ся ужасава,
За рѣшеніе-то на Господа Саваоѳа,
Което рѣши противъ тѣхъ.
18 Въ онзи день петь града ще има въ Египетскж-тж земіж,
[р]Които ще говорятъ Ханаанскый-тъ языкъ,
И ще ся кълнжтъ въ Господа на силы-тѣ:
Единый-тъ ще ся именува градъ [*]Хересъ.
19 Въ онзи день [с]ще бжде олтарь Господу,
Въ срѣдъ Египетскж-тж земіж
И стълпъ Господу при прѣдѣлъ-тъ ѝ.
20 И [т]ще бжде въ Египетскж-тж земіж
За знаменіе и свидѣтелство Господу на силы-тѣ:
Защото ще выкнжтъ къмъ Господа отъ притѣснители-тѣ
И ще имъ проводи спаситель и великъ,
И ще гы избави.
21 И ще стане познатъ Господь на Египтяны-тѣ:
И Египтяни-тѣ ще познаіжтъ Господа въ онзи день,
И [у]ще принесжтъ жъртвж и приношеніе:
И ще обрѣкжтъ обрекъ Господу, и ще *го* испълнятъ.
22 И ще удари Господь Египетъ:
Ще удари и ще исцѣли:
И ще ся обърнжтъ къмъ Господа,
И ще бжде умоленъ отъ тѣхъ, и ще гы исцѣли.
23 Въ онзи день [ф]ще бжде друмъ
Отъ Египетъ къмъ Ассиріж:
И Ассирійци-тѣ ще дойджтъ въ Египетъ,
И Египтяни-тѣ въ Ассиріж,
Египтяни-тѣ съ Ассирійцы-тѣ ще служатъ *Господу*.
24 Въ онзи день Израиль ще бжде третій
Съ Египтянинъ-тъ и Ассиріецъ-тъ:
Благословеніе въ срѣдъ земіж-тж *ще бжде:*
25 Защото Господь на силы-тѣ ще гы благослови, и ще рече:
Благословенъ Египетъ людіе-тѣ мои,
И Ассирія [х]дѣло-то на ржцѣ-тѣ ми,
И Израиль наслѣдіе-то ми.

[н] Гл. 9; 14.
[о] Іер. 51; 30. Наум. 3; 13.
[п] Гл. 11; 15.
[р] Соф. 3; 9.
[*] на слънце-то *или* на разрушеніе.
[с] Быт. 28; 18. Исх. 24; 4. Іис. Нав. 22; 10, 26, 27.
[т] Виждь Іис. Нав. 4; 20. 22; 27.
[у] Мал. 1; 11.
[ф] Гл. 11; 16.
[х] Псал. 100; 3. Гл. 29; 23. Осія 2; 23. Еф. 2; 10.

ГЛАВА 20.

1 Въ годинж-тж [а]въ коїжто дойде Тартанъ въ Азотъ, когато го проводи Саргонъ Ассирійскый царь, та ратова противъ Азотъ, и го облада, 2 Въ исто-то врѣме говорѝ Господь чрѣзъ ржкж-тж на Исаіж сынъ-тъ Амосовъ, и рече: Иди и [б]развържи врѣтище-то отъ чрѣсла-та си, и изуй обуща-та си отъ нозѣ-тѣ си. И направи така, [в]и ходяше голъ и босъ. 3 И рече Господь: Както рабъ-тъ ми Исаія ходяше голъ и босъ три годины, [г]*за* знаменіе и чудо върхъ Египетъ и върхъ Еѳіопіж, 4 Така Ассирійскый царь ще отведе Египтяны-тѣ въ плѣнъ, и Еѳіопяны-тѣ въ заточеніе, млады и стары, голы и босы, и [д]съ голы задницы, за срамъ на Египетъ. 5 И [е]ще ся разтреперятъ и засрамятъ за Еѳіопіж, упованіе-то си, и за Египетъ, хвалж-тж си. 6 И жители-тѣ на това мѣсто ще говорятъ въ онзи день: Ето, таквозь е прибѣжище-то ни, въ което прибѣгнувамы за помощь, за да ся избавимъ отъ Ассирійскый-тъ царь: и какъ ще ся избавимъ ный?

ГЛАВА 21.

1 Пророчество за пустыніж-тж на море-то.
[а]Както южны-тѣ вихрушкы които заминуватъ,
Иде той отъ пустыніж-тж, отъ страшнж-тж земіж.
2 Жестоко видѣніе ми ся яви:
[б]Грабитель-тъ граби, и разоритель-тъ разорява.
[в]Възлѣзъ, Еламе: обсади, Мидіе:
Спрѣхъ всичкы-тѣ й въздыханія:
3 За това [г]чрѣсла-та ми сж пълны съ болежъ:
[д]Болѣзни мя обладахж, както болѣзни-тѣ на раждаіжщж:
Сгърбенъ сьмъ та не могж да чуіж:
Смутенъ сьмъ та не могж да видіж.
4 Сърдце-то ми ся смути.
Трепетъ мя ужаси:
[е]Нощь-та на веселіе-то ми ся прѣобърнж въ страхъ за мене.
5 [ж]Трѣпеза-та готова, стража-та поставена, ядатъ, піжтъ;
Станѣте, военачалници, приготвѣте щитове.
6 Защото Господь ми рече така:
Иди, постави пазачъ,
За да възвѣстява каквото види.
7 И [з]видѣ двама всадника конницы,
Всадницы на ослы, *и* всадницы на камилы:

[а] 4 Цар. 18; 17.
[б] Зах. 13; 4.
[в] 1 Цар. 19; 24. Мих. 1; 8, 11.
[г] Гл. 8; 18.
[д] 2 Цар. 10; 4. Гл. 3; 17. Іер. 13; 22, 26. Мих. 1; 11.
[е] 4 Цар. 18; 21. Гл. 30; 3, 5, 7. 36; 6.

[а] Зах. 9; 14.
[б] Гл. 33; 1.
[в] Гл. 13; 17. Іер. 49; 34.
[г] Гл. 15; 5. 16; 11.
[д] Гл. 13; 8.
[е] Втор. 28; 67.
[ж] Дан. 5; 5.
[з] Ст. 9.

И вникнѫ добрѣ съ голѣмо вниманіе.
8 И выкнѫ *като* львъ: Непрѣстанно,
Господине мой, стоѭ ᵏвъ стражарницѫ-тѫ прѣзъ день-тъ,
И оставамъ въ стражѫ-тѫ си прѣзъ цѣлы нощи:
9 И ето, идѫтъ тукъ всадници мѫжіе,
Двама конници.
И отговори та рече:
ˡПаднѫ, паднѫ Вавилонъ,
И ᵏвсичкы-тѣ истуканни на богове-тѣ му ся строшихѫ на земіѭ-тѫ.
10 ᴧВраху мой, и *пшенице на гумно-то ми,
Явихъ ви онова което чухъ отъ Господа Саваоѳа, Бога Израилева.
11 ᴍПророчество за †Едомъ.
Къмъ мене выка отъ Сіиръ;
Стражу, що *ново* за нощь-тѫ?
Стражу, що *ново* за нощь-тѫ?
12 Стражь-тъ рече:
Утро-то иде, още и нощь-та:
Ако ще пытате, пытайте:
Върнѣте ся, елате.
13 ᴨПророчество за Аравіѭ.
Въ дѫбравѫ-тѫ на Аравіѭ ще прѣнощувате,
Дружина ᵒДедансkы.
14 Донесѣте водѫ въ посрѣщаніе на жадный-тъ,
Жители на Ѳеманскѫ-тѫ земіѭ,
Съ хлѣбъ посрѣщайте бѣгающій-тъ.
15 Защото бѣгатъ отъ сабли-тѣ,
Отъ сабліѭ обнаженѫ-тѫ,
И лѫкъ-тъ запънѫтый-тъ,
И отъ лютинѫ-тѫ на брань-тѫ.
16 Защото Господь ми рече така:
Въ еднѫ годинѫ, ᴨспоредъ годины-тѣ на наемникъ,
ᵖЩе исчезне всичка-та слава на Кыдаръ:
17 И остатъкъ-тъ на число-то на стрѣлцы-тѣ
Отъ крѣпкы-тѣ Кыдарскы сынове ще ся смали:
Защото Господь Богъ Израилевъ говорй.

ГЛАВА 22.

1 Пророчество за долинѫ-тѫ на видѣніе-то.
Що ти станѫ сега,
Че възлѣзе ты всичкый на покрывы-тѣ на кѫщя-та?
2 Ты пълный съ выкове,
ᵃГраде на мятежь, граде на веселбѫ;
Убіени-тѣ твои не быдохѫ съ ножъ убити,
Нито умрѣхѫ въ бой.
3 Всичкы-тѣ твои князове побѣгнѫхѫ наедно;
Отъ стрѣлцы-тѣ сѫ вързани:
Всичкы що ся намѣрихѫ въ тебе,
Отъ далечь побѣгнѫли, вързани быхѫ наедно.
4 За това рѣкохъ: Оттеглѣте ся отъ мене:
ᵇще плачѫ горко:
Не ся трудѣте да мя утѣшите
За опустошеніе-то на дъщеріѭ-тѫ на людіе-тѣ ми.
5 Защото ᵉе день на смятеніе, и стъпкуваніе,
И недоумѣніе въ долъ-тъ на видѣніе-то,
ᵃОтъ Господа Бога Саваоѳа,
День на съсыпваніе на стѣны-тѣ:
И выкъ-тъ *ще стигне* до горы-тѣ.
6 И ᵈЕламъ зѣ тулъ-тъ
Съ колесницы на мѫжіе *и* конницы,
И ᵉКыръ откры щитъ-тъ.
7 И избранни-тѣ ти долове ся напълнихѫ съ колесницы,
И конници-тѣ ся опълчихѫ при портѫ-тѫ.
8 И дигнѫ ся покрывало-то на Іудѫ:
И въ онзи день си погледнѫлъ въ ᵐоржжія-та на дѫбравный-тъ домъ.
9 И ᵃвидѣхте че ущърбенія-та на Давидовъ-тъ градъ сѫ много,
И събрахте воды-тѣ на долній-тъ водоемъ.
10 И изброихте кѫщы-тѣ на Іерусалимъ,
И за да утвърдите стѣнѫ-тѫ развалихте кѫщы-тѣ.
11 ᴎНаправихте още между двѣ-тѣ стѣны ровъ
За водѫ-тѫ на старый-тъ водоемъ:
Но не погледнѫхте ˡкъмъ тѣхный-тъ Творецъ,
Нито посмотрѣхте къмъ тогозъ що бѣ гы създалъ отдавна.
12 И въ онзи день Господь Іеова Саваоѳъ
ᵏПризва *вы* на плачъ, и на сѣтованіе,
И ᴧна оплѣшивеніе, и на опасуваніе съ врѣтище:
13 Но ето, радость и веселіе:
Колятъ говеда, и жрѫтъ овцы,
Ядѫтъ меса, и піѭтъ вино, *и казуватъ*:
ᴍДа ядемъ и да піемъ,
Защото утрѣ ще умремъ.
14 И ᴎоткры ся въ уши-тѣ ми отъ Господа на силы-тѣ,
Това ваше беззаконіе ᵒнѣма да ся очисти додѣ умрете,
Говори Господь Іеова Саваоѳъ.
15 Така говори Господь Іеова Саваоѳъ:
Иди, влѣзъ при тойзи строитель,
ᴨПри Шевнѫ, ᵖнастойникъ-тъ на домъ-тъ *и речи*:
16 Що имашь тукъ? и кого имашь тукъ?
Та правишь тукъ гробъ за себе си?
ᶜНаправилъ си гробъ-тъ си на высоко,

ᴨ Авв. 2; 1.
ˡ Іер. 51; 8. Отк. 14; 8. 18; 2.
ᵏ Гл. 46; 1. Іер. 50; 2. 51; 44.
ᴧ Іер. 51; 33.
* Евр. сыне.
ᴍ 1 Лѣт. 1; 30. Іер. 49; 7, 8. Іез. 35; 2. Авд. 1.
† Евр. Дума.
ᴨ Іер. 49; 28.
ᵒ 1 Лѣт. 1; 9, 32.
ᴨ Гл. 16; 14.
ᵖ Псал. 120; 5. Гл. 60; 7.

ᵃ Гл. 32; 13.
ᵇ Іер. 4; 19. 9; 1.
ᵉ Гл. 37; 3.
ᵃ Плач. 1; 5. 2; 2.
ᵈ Іер. 49; 35.
ᵉ Гл. 15; 1.
ᵐ 3 Цар. 7; 2. 10; 17.
ᵃ 4 Цар. 20; 20. 2 Лѣт. 32; 4, 5, 30.
ᴎ Неем. 3; 16.
ˡ Вижь Гл. 37; 26.
ᵏ Іоил. 1; 13.
ᴧ Вижь Езд. 9; 3. Гл. 15; 2. Мих. 1; 16.
ᴍ Гл. 56; 12. 1 Кор. 15; 32.
ᴎ Гл. 5; 9.
ᵒ 1 Цар. 3; 14. Іез. 24; 13.
ᴨ 4 Цар. 18; 37. Гл. 36; 3.
ᵖ 3 Цар. 4; 6.
ᶜ Вижь 2 Цар. 18; 18. Мат. 27; 60.

И изсѣклъ си въ камыкъ кѫщѫ за себе си.
17 Ето, Господь ще тя извади съ изваждание силно,
И [т]съвсѣмъ ще тя обгъне.
18 И ще тя оттръколи силно като ядро
Въ земіѭ широкѫ:
Тамъ ще умрешь, и тамъ *ще бѫдѫтъ* колесницы-тѣ на славѫ-тѫ ти,
О срамъ на домъ-тъ на господаря ти!
19 И ще тя оттласнѫ отъ стояніе-то ти,
И ще тя низрине отъ достоинство-то ти.
20 И въ онзи день ще призовѫ рабъ-тъ си [у]Еліакыма, Хелкыевъ-тъ сынъ:
21 И ще го облѣкѫ въ облѣкло-то ти,
И ще го стѣгнѫ съ поясъ-тъ ти,
И власть-тѫ ти ще дамъ въ рѫкѫ-тѫ му,
И той ще бѫде отецъ на Іерусалимскы-тѣ жители,
И на Іудинъ-тъ домъ.
22 И ще туріѭ на рамо-то му ключъ-тъ на Давидовъ-тъ домъ:
И [ф]ще отваря, и никой не ще затваря:
И ще затваря, и никой не ще отваря.
23 И ще го утвърдіѭ [х]*като* гвоздь на твърдо мѣсто,
А ще бѫде като славенъ прѣстолъ на отеческый-тъ си домъ.
24 И за него ще окачатъ всичкѫ-тѫ славѫ на отеческый-тъ му домъ,
Внуцы-тѣ голѣмы и малкы,
Вси-тѣ малкы съсѫды,
Отъ съсѫды-тѣ на чашы-тѣ
До всичкы-тѣ съсѫды отъ мѣхъ.
25 Въ онзи день, говори Господь Саваоѳъ,
Утвърдженный-тъ на твърдо мѣсто гвоздь ще ся поклати,
И ще ся счупи и падне,
И товаръ-тъ който е на него ще ся низрине:
Защото Господь говорй.

ГЛАВА 23.

1 [а]Пророчество за Тиръ.
Лелекайте, Ѳарсійскы кораби,
Защото ся истрѣби,
Та да нѣма кѫщѫ, нито входъ:
[б]Отъ Кыттимскѫ-тѫ земіѭ ся извѣсти тѣмъ.
2 Мълкнѣте, жители на островъ-тъ,
Ты що бѣхѫ тя напълнили Сидонскы-тѣ търговци,
Които прѣминувахѫ прѣзъ море-то.
3 Доходъ-тъ му бѣ сѣме-то *Сіорово,
Жетва-та рѣчна прѣзъ много воды:
И той [в]бѣше тържище на народы-тѣ.
4 Постыди ся, Сидоне: защото море-то проговори,
Твърдыня-та на море-то рече:
Не сьмъ въ болѣзни, ни раждамъ,
Нито момцы отхранямъ, *нито* дѣвицы възращавамъ.
5 [г]Когато ся чуе въ Египетъ,
Ще болѣзнуватъ отъ извѣстіе-то за Тиръ.
6 Заминѣте въ Ѳарсисъ:
Възрыдайте, жители на островъ-тъ.
7 [д]Тойзи ли е вашій-тъ веселъ *градъ*,
На който древность-та е отъ древни дни?
Нозѣ-тѣ му ще го занесѫтъ далечь за да пришелствува.
8 Кой съвѣща това противъ Тиръ,
[е]Който раздаваше вѣнцы,
На когото търговци-тѣ бѣхѫ князове,
На когото купци-тѣ бѣхѫ славни на земіѭ-тѫ?
9 Господь на силы-тѣ съвѣща това,
За да посрами гордость-тѫ на всякѫ славѫ,
Да унизи всичкы-тѣ знамениты на земіѭ-тѫ.
10 Прѣмини земіѭ-тѫ си като рѣкѫ,
Ѳарсійска дъщеро: нѣма вече †опоясаніе.
11 Прострѣ рѫкѫ-тѫ си на море-то,
Потресе царства:
Господь даде заповѣдь противъ Ханаанъ,
За да съберѫтъ твърдыни-тѣ му.
12 И рече: [ж]Не ще ся радувашь вече,
Дѣвице угнѣтена, Сидонова дъщеро,
Стани та мини къмъ Кыттимцы-тѣ:
Нито тамъ ще имашь почивкѫ.
13 Ето земя-та на Халдеи-тѣ:
Тойзи народъ не сѫществуваше:
Ассиріецъ-тъ го основа, [и]за жители на пустыніѭ-тѫ:
Подигнѫхѫ стълпове-тѣ му,
Увысочихѫ палаты-тѣ му:
Направихѫ го развалины.
14 [і]Лелекайте, Ѳарсійскы кораби:
Защото запустѣ твърдыня-та ви.
15 И въ онзи день
Тиръ ще бѫде забравенъ седмдесеть годины,
Споредъ дни-тѣ на единъ царь:
А слѣдъ седмдесеть-тѣ годины
Ще бѫде на Тиръ както пѣснь на блудницѫ:
16 Земи кытарѫ, обходи градъ-тъ,
Блуднице забравена;
Свири сладко, пѣй много пѣсни,
За да тя поменѫтъ.
17 И слѣдъ седмдесеть годины,
Господь ще посѣти *дъщеріѭ-тѫ на* Тиръ:
И тя ще ся върне въ печалбѫ-тѫ си,
И [к]ще блудува съсъ всичкы-тѣ царства на свѣтъ-тъ по лице-то на земіѭ-тѫ.
18 И търговія-та и печалба-та й [л]ще ся посвяти Господу:

т Есе. 7; 8.
у 4 Цар. 18; 18.
ф Іов. 12; 14. Отк. 3; 7.
х Езд. 9; 8.

а Іер. 25; 22. 47; 4. Іез. 26 и 27 и 28. Амос. 1; 9. Зах. 9; 2, 4.
б Ст. 12.
* Нилово.
в Іез. 27; 3.

г Гл. 19; 16.
д Гл. 22; 2.
е Іез. 28; 2, 12.
† *Или* върэска.
ж Отк. 18; 22.

з Ст. 1.
и Псал. 72; 9.
і Ст. 1. Іез 27; 25, 30.
к Отк. 17; 2.
л Зах. 14; 20, 21.

Нѣма да ся тури въ съкровище, нито въ клѣть:
Защото търговія-та му ще бжде за живущы-тѣ прѣдъ Господа,
За да яджтъ до сытость, и да иматъ великолѣпны дрехы.

ГЛАВА 24.

1 Ето, Господь испраздня земіж-тж, и іж запустява,
И іж прѣвраща, и распьрсва жители-тѣ ѝ.
2 И ще е, както людіе-тѣ, [а]така и священникъ-тъ:
Както слуга-та, така и господарь-тъ му:
Както слугыня-та, така и госпожа-та ѝ:
[б]Както куповачъ-тъ, така и продавачъ-тъ:
Както който дава на заемъ, така и който зема на заемъ:
Както който зема лихвж, така и който му дава.
3 Съвсѣмъ ще ся испразни земя-та, и съвършенно ще ся оголи:
Защото Господь изрече това слово.
4 Земя-та сѣтува, повѣнува,
Свѣтъ-тъ изнемощѣва, повѣнува,
Высокы-тѣ отъ людіе-тѣ на земіж-тж сж изнемощѣли.
5 И [в]земя-та е осквернена подъ жители-тѣ си:
Защото прѣстжпихж законы-тѣ, промѣнихж повелѣніе-то,
Разрушихж вѣчный-тъ завѣтъ.
6 За то [г]клѣтва пояде земіж-тж,
И които живѣіжтъ на неіж истеглихж наказаніе-то си.
За това жители-тѣ на земіж-тж изгорѣхж,
И малцина человѣци останжхж.
7 [д]Ново-то вино сѣтува,
Лозіе-то изнемощява,
Всичкы които ся веселяхж въ сьрдце въздышатъ.
8 [е]Веселіе-то на тжпаны-тѣ прѣстава:
Шумъ-тъ на веселящы-тѣ ся свършува ся:
Прѣстава веселіе-то на кытарж-тж.
9 Нѣма да піжтъ вино съ пѣсни:
Сикера-та ще е горчива на тѣзи които іж піжтъ.
10 Опустѣлый-тъ градъ ся съвори,
Всякой домъ ся затвори, щото да не влѣзе никой.
11 Выкъ има по улицы-тѣ за вино-то:
Всяка радость ся помрачи, веселіе-то на земіж-тж е изгонено.
12 Въ градъ-тъ останж пустота,
И порта-та ся удари и е разорена.
13 Защото ще стане така въ срѣдъ земіж-тж между людіе-тѣ,
[ж]Както отрьсуваніе на маслинж,
Както пабиръкъ-тъ когато прѣстане гроздоберъ.
14 Тѣ ще възвышатъ гласъ-тъ си,
Ще пѣіжтъ за величіе-то Господне; ще възопіжтъ отъ море-то.
15 За то прославѣте Господа въ въсточны-тѣ страны,
[з]Име-то на Господа Бога Израилевъ въ островы-тѣ на море-то.
16 Отъ край земіж-тж чухмы пѣсни:
Слава на праведный-тъ,
Но азъ рѣкохъ: О окаянство мое, О окаянство мое! горко ми!
[и]Грабители-тѣ разграбихж:
Ей, грабители-тѣ разграбихж грабежъ.
17 [і]Страхъ и яма и сѣть има връзъ тебе,
Жителю земный.
18 И който бѣга отъ гласъ-тъ на страхъ-тъ
Ще падне въ ямж-тж:
И който възлазя отъ срѣдъ ямж-тж
Ще ся улови въ сѣть-тж:
Защото [к]прозорци-тѣ отъ горѣ сж отворени
И [л]основанія-та на земіж-тж треперятъ.
19 [м]Земя-та ся съкруши съвсѣмъ,
Земя-та ся разруши съвсѣмъ,
Земя-та силно помърднж.
20 [н]Земя-та ще ся поклати тукъ и тамъ както нѣкой піянъ,
И ще ся помѣсти като колиба:
И беззаконіе-то ѝ ще тегне връзъ неіж:
И ще падне, и нѣма вече да стане.
21 И въ онзи день
Господь ще накаже воинство-то на высокы-тѣ въ высочинж-тж,
И [о]земны-тѣ царіе връху земіж-тж.
22 И ще ся съберж тъ,
Както ся събиратъ узници-тѣ въ затворъ-тъ,
И ще ся затварятъ въ тъмницж-тж,
И слѣдъ много дни ще стане посѣщеніе тѣмъ.
23 Тогазъ [п]луна-та ще ся постыди, и слънце-то ще ся засрами,
Когато Господь на силы-тѣ ся въцари [р]въ горж-тж Сіонъ
И въ Іерусалимъ, и ся прослави прѣдъ старѣйшины-тѣ си.

ГЛАВА 25.

1 Господи, Ты си Богъ мой,
[а]Ще Тя прѣвъзносямъ, ще пѣснословіж име-то ти:
[б]Защото си направилъ чудны дѣла:
[в]*Твои*-тѣ съвѣти изначала сж вѣрны *и* истинны.
2 Защото ты направи [г]градъ-тъ грамадж,

а Осія 4; 9.
б Іез. 7; 12, 13.
в Быт. 3; 17. Числ. 35; 33.
г Мал. 4; 6.
д Гл. 16; 8, 9. Іоил. 1; 10, 11, 12.
е Іер. 7; 34. 16; 9. 25; 10. Іез. 26; 13. Осія 2; 11. Отк. 18; 22.
ж Гл. 17; 5, 6.
з Мал. 1; 11.
и Іер. 5; 11.
і Вижь 3 Цар. 19; 17. Іер. 48; 43, 44. Амос. 5; 19.
к Быт. 7; 11.
л Псал. 18; 7.
м Іер. 4; 23.
н Гл. 19; 14.
о Псал. 76; 12.
п Гл. 13; 10. 60; 19. Іез. 32; 7. Іоил. 2; 31. 3; 15.
р Отк. 19; 4, 6.
с Евр. 12; 22.

а Исх. 15; 2. Псал. 118; 28.
б Псал. 98; 1.
в Числ. 23; 19.
г Гл. 21; 9. 23; 13. Іер. 51; 37.

Градъ утвърденъ, развалинѫ:
Палата-та на другородны-тѣ, да не е градъ:
Никога нѣма да ся съгради.
3 За то [д]крѣпкы-тѣ людіе ще тя прославятъ,
Градъ-тъ на страшны-тѣ народы ще ся убои отъ тебе.
4 Защото си былъ сила на сиромахъ-тъ,
Сила на нищій-тъ въ утѣсненіе-то му,
[е]Прибѣжище отъ бурѭ, сѣнка отъ пекъ-тъ,
Когато устремленіе-то на насилницы-тѣ *нападне* като буря *върхъ* стѣнѫ.
5 Ще свалишь мятежъ-тъ на другородны-тѣ,
Както пекъ-тъ въ сухо мѣсто;
Както пекъ-тъ чрѣзъ сѣнкѫ-тѫ на облакъ-тъ,
Тържество-то на насилницы-тѣ ще ся смири.
6 И [ж]на тѫзи горѫ [з]Господь на силы-тѣ ще направи [и]за всичкы-тѣ народы
Угощеніе отъ тлъсти нѣща, угощеніе отъ вина на дрождія-та имъ,
Отъ тлъсты нѣща пълны съ мозъкъ,
Отъ вина очистены връзъ дрождія-та.
7 И на тѫзь горѫ ще [*]махне
Лице-то на покрывало-то що покрыва всичкы-тѣ народы,
И [і]прикрывка-та що прикрыва вси-тѣ племена.
8 [к]Ще погълне смърть-тѫ [†]за всегда:
И Господь Богъ [л]ще обърше сълзы-тѣ отъ всичкы-тѣ лица:
И ще отнеме укоръ-тъ на людіе-тѣ си отъ всичкѫ-тѫ землѭ:
Защото Господь говорѝ *това*.
9 И въ онзи день ще рекѫтъ:
Ето, той е Богъ нашъ:
[м]Чакахмы го, и ще ны спасе:
Той е Господь: чакахмы го:
[н]Ще ся възрадувамы и възвеселимъ въ спасеніе-то му.
10 Защото въ тѫзи горѫ рѫка-та на Господа ще си почини,
И Моавъ ще бѫде потъпканъ подъ него,
Както ся тъпче плѣва-та на гноище-то.
11 И ще распростре рѫцѣ-тѣ си въ срѣдъ него,
Както плавающій простира *рѫцѣ* да плава:
И ще низрине гордость-тѫ му
Наедно съ коварство-то на рѫцѣ-тѣ му.
12 И [о]высокы-тѣ твърдыни на стѣны-тѣ ти ще сниши,
Низрине и хвърли до пърсть-тѫ.

ГЛАВА 26.

1 И [а]въ онзи день тая пѣснь ще ся испѣе въ Іудинѫ-тѫ землѭ:
Имамы градъ утвърденъ:
[б]Спасеніе ще тури *Богъ* за стѣны и прѣдстѣнія.
2 [в]Отворѣте порты-тѣ,
И ще влѣзе праведный народъ който пази истинѫ-тѫ.
3 Ще упазишь въ съвършенъ миръ
Непоколѣбимый-тъ умомъ,
Защото на тебе той уповае.
4 Уповайте на Господа всякога:
[г]Защото Господь Іеова е вѣчна крѣпость.
5 Защото низринува живущы-тѣ на высоко:
[д]Снишва высокостоящій-тъ градъ;
Снишва го дори до землѭ-тѫ,
Хвърля го дори до пърсть-тѫ.
6 Нога-та ще го потъпче,
Нозѣ-тѣ на сиромаха, стъпкы-тѣ на нищій-тъ.
7 Пѫть-тъ на праведный-тъ е правота:
[е]*Ты* Правый, уравнявашь пѫть-тъ на праведный-тъ.
8 Ей, [ж]въ пѫть-тъ на твои-тѣ сѫдбы, Господи, тя чакахмы:
Желаніе-то на душѫ-тѫ *ни* е къмъ твое-то име, и къмъ твое-то споменуваніе.
9 [з]Съ душѫ-тѫ си тя възжелахъ нощя:
Ей, съ духъ-тъ си вѫтрѣ въ мене тебе търсѭ въ зоры;
Защото когато твои-тѣ сѫдбы сѫ на землѭ-тѫ,
Жители-тѣ на свѣтъ-тъ ще научатъ правдѫ.
10 [и]Ако ся помилува нечестивый-тъ,
Не ще научи правдѫ:
[і]Въ землѭ-тѫ на правотѫ-тѫ ще стори неправедно,
И не ще погледне на величіе-то Господне.
11 Рѫка-та ти, Господи, е възвышена но тѣ [к]не ще видятъ:
Ще видятъ ревность-тѫ заради людіе-тѣ ти, и ще ся посрамятъ:
[§]Ей огнь-тъ който е противъ врагы-тѣ ти, ще гы пояде.
12 Господи, миръ ще дадешь намъ;
Защото ты си направилъ и всичкы-тѣ наши дѣла за насъ.
13 Господи Боже нашъ, [л]*другы* господари освѣнь тебе сѫ владѣли надъ насъ:
Но сега чрѣзъ самаго тебе твое-то име ще споменувамы.
14 Тѣ сѫ умрѣли, нѣма да оживѣѭтъ:
Мъртви сѫ, нѣма да въскръснѫтъ:
За то посѣтилъ си и истрѣбилъ си гы,
И си изгладилъ всичкый-тъ имъ поменъ.
15 Умножилъ си народъ-тъ, Господи,
Умножилъ си народъ-тъ; прославилъ си ся;
Распространилъ си всичкы-тѣ границы на землѭ-тѫ.

[д] Отк. 11; 13.
[е] Гл. 4; 6.
[ж] Гл. 2; 2, 3.
[з] Прит. 9; 2. Мат. 22; 4.
[и] Дан. 7; 14. Мат. 8; 11.
[*] *Евр.* погълне.
[і] 2 Кор. 3; 15. Еф. 4; 18.
[к] Осія 13; 14. 1 Кор. 15; 54. Отк. 20; 14. 21; 4.
[†] *Или* съвсѣмъ.
[л] Отк. 7; 17. 21; 4.
[м] Быт. 49; 18. Тит. 2; 13.
[н] Псал 20; 5.
[о] Гл. 26; 5.

[а] Гл. 2; 11.
[б] Гл. 60; 18.
[в] Псал. 118; 19, 20.
[г] Гл. 45; 17.
[д] Гл. 25; 12. 32; 19.
[е] Псал. 37; 23.
[ж] Гл. 64; 5.
[з] Псал. 63; 6. Пѣсн. 3; 1.
[и] Екл. 8; 12. Рим. 2; 4.
[і] Псал. 143; 10.
[к] Іов. 34; 27. Псал. 28; 5. Гл. 5; 12.
[§] Или огненный-тъ гнѣвъ.
[л] 2 Лѣт. 12; 8.

16 Господи, [ж] въ скърбь-тж притекохж къмъ тебе:
Излѣяхж моленіе, *когато* наказаніе-то ти *бѣ* врьзъ тѣхъ.
17 [н] Както непраздна жена,
Когато наближава да роди, прѣвива ся,
И выка въ болѣзни-тѣ си,
Така станжхмы прѣдъ тебе, Господи.
18 Станжхмы непраздни, прѣвивахмы ся,
Но като че вѣтръ родихмы;
Никакво освобожденіе не завършихмы на земіж-тж,
[о] И не паднжхж жители-тѣ на свѣтъ-тъ.
19 [п] Твои-тѣ умрѣли ще оживѣжтъ,
Мои-тѣ мьртвы тѣла ще въскрьснжтъ:
[р] Събудѣте ся и пѣйте радостно, вы които обитавате въ пърсть-тж:
Защото роса-та ти е както роса-та на трѣвы-тѣ,
И земя-та ще исхвърли мъртвы-тѣ.
20 [с] Идѣте, людіе мои, влѣзте въ клѣтове-тѣ си,
И затворѣте двери-тѣ си подирѣ си:
Скрыйте ся [т] за малко едно мъгновеніе,
Додѣ прѣмине гнѣвъ-тъ.
21 Защото, ето, Господь [у] излази отъ мѣсто-то си
За да накаже жители-тѣ на земіж-тж за беззаконіе-то имъ:
А земя-та ще открые кърви-тѣ си,
И не ще покрые вече убіены-тѣ си.

ГЛАВА 27.

1 Въ онзи день ще накаже Господь,
Съсъ жестокый-тъ и великый-тъ и силный-тъ си ножъ,
Левіафана, бѣгающій-тъ змій,
Ей, [а] Левіафана, строптивый-тъ змій:
И ще убіе [б] ламіж-тж, която е въ море-то.
2 Въ онзи день [в] пѣйте му, на [г] винно-то лозіе:
3 [д] Азъ Господь го пазіж:
Въ всякж минутж ще го поіж:
За да го не поврѣди *никой*,
Нощя и деня ще го пазіж.
4 Ярость нѣма въ мене:
[е] Кой бы наредилъ противъ мене гложіе *и* тьрніе въ бой?
Щѣхъ да минж прѣзъ срѣдъ тѣхъ, щѣхъ да гы изгоріж купно:
5 Или нека ся хванжтъ [ж] за силж-тж ми,
[з] *За* да направятъ миръ съ мене:
И ще направятъ миръ съ мене.
6 Въ идущее-то [и] ще ся закорени Іаковъ:
Израиль ще процавти, и прозябне,
И ще напълни лице-то на вселеннжіж съ плодъ.
7 Поразилъ ли го е, както порази онѣзи които го поразихж?
Убіенъ ли бы споредъ убіеніе-то на убіены-тѣ отъ него?
8 [і] Съ мѣркж му ся противишь, когато го отпращашь:
[к] Съсъ силный-тъ си вѣтръ въ день-тъ на въсточный-тъ вѣтръ *го* завлѣче.
9 За то съ това ще ся очисти беззаконіе-то на Іакова:
И то ще е всичкый плодъ, за да ся заглади грѣхъ-тъ му,
Когато съкруши всичкы-тѣ каменіе на олтари-тѣ както дребенъ прахъ отъ варъ,
И Ашеры-тѣ и кумири-тѣ на сълнце-то не ще стоятъ вече прави.
10 Защото утвърденый градъ ще ся запусти,
Селеніе-то ще ся напусти, и ще ся остави както пустыня:
[л] Тамъ ще ся напасе теле-то, и тамъ ще си почини,
И ще поясде вѣйкы-тѣ му.
11 Когато вѣтвы-тѣ му изсъхнжтъ, ще ся отчупятъ:
Жены-тѣ ще дойджтъ, *и* ще гы изгорятъ:
[м] Защото сж неразумни людіе:
За то Творецъ-тъ имъ не ще гы пожали,
И [н] Създатель-тъ имъ не ще гы помилува.
12 Въ онзи день Господь ще оттърси *плодъ-тъ*
Отъ стремителнж-тж рѣкж до потокъ-тъ на Египетъ,
И вы ще ся съберете единъ по единъ,
Израилеви сынове.
13 И [о] въ онзи день [п] ще затржби голѣма тржба,
И ще дойджтъ скытаеми-тѣ въ Ассирійскж-тж земіж,
И изгонени-тѣ въ Египетскж-тж земіж,
И ще служатъ Господу на святж-тж горж въ Іерусалимъ.

ГЛАВА 28.

1 Горко [а] на гордѣливый-тъ вѣнецъ на Ефремовы-тѣ піяницы,
На които [б] славна-та красота е повѣнжлъ цвѣтъ;
Които на върхъ-тъ на тлъсты-тѣ долове ся обладаватъ отъ вино!
2 Ето, отъ Господа единъ крѣпъкъ и силенъ,
[в] Като буря съсъ градъ,
Както разорителна вихрушка,
Както буря на силны воды прѣлѣлы,

ж Осія 5; 15.
н Гл. 13; 8. Іоан. 16; 21.
о Псал. 17; 14.
п Іез. 37; 1 и дрг.
р Дан. 12; 2.
с Исх. 12; 22, 23.
т Псал. 30; 5. Гл. 54; 7, 8. 2 Кор. 4; 17.
у Мих. 1; 3. Іуд. 14.

—

а Псал 74; 13, 14.
б Гл. 51; 9. Іез. 29; 3. 32; 2.
в Гл. 5; 1.
г Псал. 80; 8. Іер. 2; 21.
д Псал. 121; 4, 5.
е 2 Цар. 23; 6. Гл. 9; 18.
ж Гл. 25; 4.
з Іов. 22; 21.
и Гл. 37; 31. Осія 14; 5, 6.
і Іов. 23; 6. Псал. 6; 1. Іер. 10; 24. 30; 11. 46; 28. 1 Кор. 10; 13.
к Псал. 78; 38.
л Виж Гл. 17; 2. 32; 14.
м Втор. 32; 28. Гл. 1; 3. Іер. 8; 7.
н Втор. 32; 18. Гл. 43; 1, 7. 44; 2, 21, 24.
о Гл. 2; 11.
п Мат. 24; 31. Отк. 11; 15.

—

а Ст. 3.
б Ст. 4.
в Гл. 30; 30. Іез. 13; 11.

Ще *гы* хвърли съ ръкѫ-тѫ си на земѭ-тѫ.
3 [в]Вѣнецъ-тъ на гордость-тѫ на Ефремовы-тѣ піяницы
Ще ся потъпче подъ нозѣ.
4 [д]И повѣнѫлый-тъ цвѣтъ, славна-та имъ красота,
Който е на върхъ-тъ на тлъстый-тъ долъ,
Ще стане както първозрѣла смоква прѣди лѣто-то:
Коѭто щомъ земе въ ръкѫ, който ѭ види поглъща ѭ.
5 Въ онзи день Господь на силы-тѣ ще е вѣнецъ на славѫ,
И корона на красотѫ за остатъкъ-тъ на людіе-тѣ си,
6 И духъ на сѫдбѫ за сѣднѫлый-тъ въ сѫдбѫ,
И сила за тѣзи които вращатъ непріятеля до портѫ-тѫ *му*.
7 Но [е]и тѣ ся побъркахѫ отъ вино-то,
И заблудихѫ отъ сикерѫ-тѫ,
[ж]Священникъ и пророкъ побъркахѫ ся отъ сикерѫ,
Погълнѫхѫ ся отъ вино,
Заблудихѫ отъ сикерѫ:
Побъркахѫ ся въ видѣніе-то,
Прѣпъватъ ся въ сѫдбѫ-тѫ.
8 Защото всичкы-тѣ трѫпезы сѫ пълны съ бълвочь *и* съ нечистотѫ,
Нѣма *чисто* мѣсто.
9 [з]Кого ще научи па знаніе?
И кого ще направи да разумѣе поученіе?
Отбіены-тѣ отъ млѣко ли?
Отлѫчены-тѣ отъ съсцы ли?
10 Защото заповѣдь има връзъ заповѣдь,
Заповѣдь връзъ заповѣдь,
Правило връзъ правило, правило връзъ правило,
Тукъ малко тамъ малко.
11 Наистинѫ [и]съ гѫгниви устны, и съ другъ языкъ
Ще говори на тѣзи людіе:
12 Той що бѣ имъ реклъ:
Тая е почивка-та *съ коѭто* да упокоите утруденый-тъ,
И тая е отрада-та:
Но тѣ не рачихѫ да слушатъ.
13 И тъй слово-то Господне ще стане за тѣхъ
Заповѣдь връзъ заповѣдь, заповѣдь връзъ заповѣдь,
Правило връзъ правило, правило връзъ правило,
Тукъ малко, тамъ малко;
За да ходятъ, и да паднѫтъ възнакъ, и да ся съкрушатъ,
И да ся впримчатъ, и да ся хванѫтъ.
14 За то слушайте слово-то Господне, вы человѣци присмиватели,
Които сте вожди на тѣзи людіе, що сѫ въ Іерусалимъ.
15 Понеже сте рекли:
Ный направихмы уговоръ съсъ смърть-тѫ,
И ся съгласихмы съ ада:
Когато прѣливъ-тъ на бѣдѫ-тѫ минува, не ще да дойде до насъ:
Защото [і]си направихмы прибѣжище лъжѫ-тѫ,
И подъ льстеніе-то ще ся скрыемъ.
16 За то така говори Господь Іеова:
Ето полагамъ въ Сіонъ основаніе, камыкъ,
[к]Камыкъ избранъ, скѫпоцѣненъ, краеѫгъленъ, основаніе твърдо:
Който вѣрува въ него нѣма да прибърза да побѣгне.
17 И ще турѭ сѫдбѫ-тѫ правило,
И правдѫ-тѫ мѣрило:
И градъ [л]ще истрѣби прибѣжище-то на лъжѫ-тѫ,
И вода-та ще потопи мѣсто-то на скрываніе-то.
18 И уговоръ-тъ ви съсъ смърть-тѫ ще ся унищожи,
И съгласіе-то ви съ ада не ще да устои:
Когато прѣливъ-тъ на бѣдѫ-тѫ минува,
Тогазь ще ся стъпчете отъ него.
19 Когато мине, ще вы хване:
Защото всякѫ зарань ще минува,
Деня и нощя:
И само слухъ-тъ да осѣти нѣкой, ще е страшно.
20 Защото одръ-тъ е по кѫсъ отъ колкото да може *нѣкой* да ся простре:
И завивка-та по тѣсна неже да може да ся завіе.
21 Защото Господь ще въстане както *въ* горѫ-тѫ [м]Ферасимъ,
Ще ся разяри, както *въ* долъ-тъ [н]на Гаваонъ,
За да дѣйствува дѣло-то си, прѣчудно-то си дѣло,
И да извърши дѣяніе-то си, [о]удивително-то си дѣяніе.
22 Сега прочее не ставайте присмиватели,
За да ся не стегнѫтъ узы-тѣ ви по яко,
Защото азъ чухъ отъ Господа Іеова Саваоѳа
[п]Опредѣлено погубленіе връзъ всичкѫ тѫзь земѭ.
23 Слушайте, и чуйте гласъ-тъ ми:
Внимайте, и слушайте слово-то ми.
24 Орачъ-тъ да ли всякой день оре за да посѣе,
Всякой день ли растваря бразды и разбива буцы-тѣ на нивѫ-тѫ си?
25 Като изравни лице-то ѝ,
Не пръснува ли чернухѫ, и посѣва кыміонъ,

[в] Ст. 1.
[д] Ст. 1.
[е] Прит. 20; 1. Осія 4; 11.
[ж] Гл. 56; 10, 12.
[з] Іер. 6; 10.
[и] 1 Кор. 14; 21.
[і] Амос. 2; 4.
[к] Быт. 49; 24. Псал. 118; 22. Мат. 21; 42. Дѣян. 4; 11. Рим. 9; 33. 10; 11. Еф. 2; 20. 1 Пет. 2; 6, 7, 8.
[л] Ст. 15.
[м] 2 Цар. 5; 20. 1 Лѣт. 14; 11.
[н] Іис. Нав. 10; 10, 12. 2 Цар. 5; 25. 1 Лѣт. 14; 16.
[о] Плач. 3; 33.
[п] Гл. 10; 22, 23. Дан. 9; 27.

И туря жито-то споредъ редъ-тъ *му*,
И ечимыкъ-тъ на опрѣдѣлено-то му мѣсто,
И бѣло-то жито въ прѣдѣлъ-тъ му?
26 Защото учи го Богъ му *какъ трѣбва да прави, поучава го.
27 Защото не ся вършее черннуха-та съ диканіж,
Нито колело отъ кола ся завърта върхъ кымiонъ-тъ:
Но съ тоягж ся очукува чернуха-та,
И съ пржтъ кымiонъ-тъ.
28 *А жито-то* на хлѣбъ-тъ ся стрыва:
Но не ще го вършее вынжгы,
Нито ще *го* стрые съ колно-то си колело,
Нито ще го направи дребно съ копыта-та на коніе-тѣ си.
29 И то произлѣзва отъ Господа Саваоѳа,
[р]Който е чуденъ въ съвѣтъ, великъ въ разумъ.

ГЛАВА 29.

1 Горко на †Аріилъ, Аріилъ,
Градъ-тъ [а]*дѣто* Давидъ ся насели:
Притурѣте годинж върхъ годинж:
Праздници-тѣ нека правятъ кругове-тѣ си *въ него.*
2 Но Азъ ще утѣсніж Аріилъ,
И *тамъ* ще бжде тжга и скърбь;
И той ще ми бжде както Аріилъ.
3 И ще туріж станъ противъ тебе наоколо,
И ще поставіж обсадж върхъ тебе съ окопы,
И ще подигнж острогы противъ тебе.
4 И ще ся низринешь, ще говоришь [б]изъ земіж-тж,
И говореніе-то ти ще бжде ниско изъ пърсть-тж,
И гласъ-тъ ти изъ земіж-тж ще бжде както на бѣсовъпрошатель,
И [б]говореніе-то ти ще шепне изъ пърсть-тж.
5 [в]А множество-то на странны-тѣ около тебе ще бжде както тънькъ прахъ,
И множество-то на насилницы-тѣ [г]както дрѣбна плѣва отвѣвана:
И то ще бжде [д]внезапу въ едно мьгновеніе.
6 [е]Ще бждешь посѣтенъ отъ Господа на силы-тѣ,
Съ громъ, и съ тржсъ, и голѣмъ гласъ,
Съ буріж, и вихрушкж,
И съ огненъ пламыкъ пояждающъ.
7 И [ж]множество-то на всичкы-тѣ народы,
Които воюватъ противъ Аріилъ,
Всичкы които ратуватъ противъ него и противъ твърдыни-тѣ му,
И които го утѣсняватъ,
Ще бждатъ [з]както сънъ въ нощно видѣніе.
8 [и]И както гладный-тъ сънува, ето че яде;
Но събужда ся и душа-та му е праздна:
Или както жадный-тъ сънува, ето че піе;
Но събужда ся, и ето примрѣлъ, и душа-та му е жадна:
Така ще бждатъ множества-та на всичкы-тѣ народы
Които ратуватъ противъ горж-тж Сіонъ.
9 Стойте смаяни, и почудѣте ся;
Помрачѣте ся и ослѣпѣйте,
[і]Тѣ сж піяни, но не отъ вино:
Политатъ, [к]но не отъ сикеръ.
10 Защото [л]Господь излѣ на васъ духъ на дълбокъ сънъ,
И [м]затвори очи-тѣ ви:
Помрачи пророцы-тѣ и князове-тѣ ви, които гледатъ видѣнія.
11 И всяко пророческо видѣніе ще бжде за васъ
[н]Както думы-тѣ на запечатанж книгж,
Коіжто бы дали на нѣкого който знае да чете,
И казали бы: Я прочети това:
[о]А той казува: Не могж, защото е запечатано:
12 И даватъ книгж-тж на нѣкого който не знае да чете,
И казуватъ: Я прочети това:
А той казува: Не знаіж да четж.
13 За то Господь говори:
[п]Понеже тѣзи людіе ся приближаватъ *при мене* съ уста-та си,
И почитатъ мя съ устны-тѣ си,
Но сърдце-то имъ далечь отстои отъ мене,
И благоговѣніе-то имъ къмъ мене е
[р]Споредъ поученія на человѣчески заподѣди:
14 За то, ето, [с]ще притуріж да направіж чудно дѣло между тѣзи людіе,
Чудно и странно дѣло:
И [т]мудрость-та на мудры-тѣ имъ ще ся изгуби
И разумъ-тъ на разумны-тѣ имъ ще ся скрые.
15 [у]Горко на тѣзи които търсятъ дълбоко мѣсто
За да скрыіжтъ съвѣтъ-тъ *си* отъ Господа,
И на които дѣла-та сж въ тьмнинж-тж,
[ф]И казуватъ:
Кой ны види? и кой ны знае?
16 О строптивость ваша! грънчарь-тъ ще ся вмѣни ли както калъ?
[х]Направа-та ще рече ли за тогозъ що іж е направилъ: Той не мя е направилъ?
Или твореніе-то ще рече ли за тогозъ що го е сътворилъ: Той нѣма разумъ?
17 Не слѣдъ твърдѣ малко врѣме ли още,

* *Евр.* сждъ-тъ.
р Псал. 92; 5. Іер. 32; 19.

† Огнище Божіе. Іез. 43; 15, 16.
а 2 Цар. 5; 9.
б Гл. 8; 19.
в Гл. 25; 5.
г Іов. 21; 18. Гл. 17; 13.
д Гл. 30; 13.
е Гл. 28; 2. 30; 30.
ж Гл. 37; 36.
з Іов. 20; 8.
и Псал. 73; 20.
і Вижъ Гл. 28; 7, 8.
к Гл. 51; 21.
л Рим. 11; 8.
м Псал. 69; 23. Гл. 6; 10.
н Гл. 8; 16.
о Дан. 12; 4, 9. Отк. 5; 1 — 5, 9. 6; 1.
п Іез. 33; 31. Мат. 15; 8, 9. Мар. 7; 6, 7.
р Кол. 2; 22.
с Авв. 1; 5.
т Іер. 49; 7. Авд. 8. 1 Кор. 1; 19.
у Гл. 30; 1.
ф Псал. 94; 7.
х Гл. 45; 9. Рим. 9; 20.

[ц]И Ливанъ ще ся промѣни въ плодоносно поле,
И плодоносно-то поле ще ся вмѣни както джбрава?
18 И въ онзи день, [ч]глухы-тѣ ще чуіжтъ слово-то на книгж-тж,
И очи-тѣ на слѣпы-тѣ ще прогледатъ,
Освободены отъ тъмнинж-тж и отъ мьглж-тж.
19 И [ш]нищи-тѣ ще умножатъ радость-тж *си* въ Господа,
[щ]И сиромаси-тѣ отъ человѣцы-тѣ
Ще ся развеселятъ въ Святый-тъ Израилевъ.
20 Защото страшный-тъ исчезнж и [ъ]присмиватель-тъ ся изгуби,
И всичкы [ы]които пазехж да *направятъ* беззаконіе ся истрѣбихж:
21 Които искарватъ человѣка виновенъ въ сждбж,
И [ь]турятъ сѣть на оногозь който обличава на портж-тж,
И съ лъжж окрывяватъ праведный-тъ.
22 За то Господь, [ѣ]който е искупилъ Авраама, така говори за Іакововъ-тъ домъ:
Іаковъ нѣма вече да ся посрами,
И лице-то му нѣма вече да поблѣднѣе.
23 Но когато види чада-та си, [ю]дѣло-то на ржцѣ-тѣ ми,
Въ срѣдъ себе си, тѣ ще освятятъ име-то ми,
И ще освятятъ Святый-тъ Іакововъ,
И ще ся боятъ отъ Бога Израилевъ.
24 [я]А които бѣхж заблудени духомъ ще бждж вразумени,
И които роптаяхж ще научатъ ученіе.

ГЛАВА 30.

1 Горко [а]на отстжпивши-тѣ чада, говори Господь,
Които пріематъ съвѣтъ, но не отъ мене:
И които правятъ договоры, но не чрѣзъ Духъ-тъ ми,
[б]За да притурятъ грѣхъ върхъ грѣхъ:
2 Които отиватъ [в]за да слѣзжтъ въ Египетъ,
[г]Безъ да ся допытуватъ отъ уста-та ми,
За да ся укрѣпятъ съсъ силж-тж на Фараона,
И да прибѣгнжтъ подъ сѣнкж-тж на Египетъ!
3 А [д]Фараонова-та сила ще ви бжде срамъ,
И прибѣгваніе-то подъ Египетскж-тж сѣнкж укоръ.
4 Защото началници-тѣ му отидохж [е]въ Танисъ,
И посланници-тѣ му дойдохж въ Ханесъ.
5 [ж]Всичкы ся засрамихж за людіе *които* не могохж да гы ползуватъ,
Нито да бждатъ помощь или полза,
Но посрамленіе, още и укореніе.
6 Ето животны натоварены къмъ югъ *отиватъ;*
Въ земіж-тж на скърбь-тж и на утѣсненіе-то,
Дѣто има лвица и якъ львъ,
[з]Ехидна и горителна хвъркатa змія,
Тамъ ще занесжтъ богатство-то си на плещы-тѣ на оселчета-та,
И съкровища-та си на гърбицж-тж на камилы-тѣ,
При людіе *които* нѣма да гы ползуватъ.
7 Защото [и]помощь-та на Египтяны-тѣ ще е суетна и бесполезна;
И тъй выкнжхъ за това: Хвалба-та имъ е *само* да сѣдятъ.
8 Сега иди, [і]напиши това при тѣхъ на дъсчицж,
И забѣлѣжи го въ книгж,
За да остане въ бждящее-то врѣме за свидѣтелство до вѣка:
9 Че [к]тѣ сж непокорливи людіе, лъжливи сынове,
Сынове които не щжтъ да слушатъ законъ-тъ Господень:
10 [л]Които говорятъ на прозорливцы-тѣ: Не прозирайте:
И на пророцы-тѣ: Не ни пророчествувайте право-то,
[м]Говорѣте ни ласкателно,
Пророчествувайте льстиво:
11 Оттеглѣте ся отъ пжть-тъ,
Уклонѣте ся отъ стезіж-тж,
Дигнѣте отъ прѣдъ насъ Святый-тъ Израилевъ.
12 За то така говори Святый Израилевъ:
Понеже прѣзирате това слово,
И ся уповаете на насилство-то и на строптивость-тж,
И ся подпирате на тѣхъ:
13 За то това беззаконіе ще ви бжде
[н]Както развала готова да падне,
Издута въ высокж стѣнж,
На коіжто съсыпваніе-то [о]дохожда внезапу въ едно мьгновеніе.
14 И [п]ще іж съкруши както съкрушеніе на чрѣпенъ съсждъ, счупенъ немилостиво,
Щото да ся не намира въ счупеніе-то му чрѣпъ
За да земе *нѣкой* огнь отъ огнище-то,
Или да гребне водж отъ ровъ-тъ.

ц Гл. 32; 15.
ч Гл. 35; 5.
ш Гл. 61; 1.
щ Іак. 2; 5.
ъ Гл. 28; 14, 22.
ы Мих. 2; 1.
ь Амос. 5; 10, 12.
ѣ Іис. Нав. 24; 3.
ю Гл. 19; 25. 45; 11. 60; 21. Ко. 2; 10.
я Гл. 28; 7.

а Гл. 29; 15.
б Втор. 29; 19.
в Гл. 31; 1.
г Числ. 27; 21. Іис. Нав. 9; 14. 3 Цар. 22; 7. Іер. 21; 2. 42; 2, 20.
д Гл. 20; 5. Іер. 37; 5, 7.
е Гл. 19; 11.
ж Іер. 2; 36.
з Втор. 8; 15.
и Іер. 37; 7.
і Авв. 2; 2.
к Втор. 32; 20. Гл. 1; 4. Ст. 1.
л Іер. 11; 21. Амос. 2; 12. 7; 13. Мих. 2; 6.
м 3 Цар. 22; 13. Мих. 2; 11.
н Псал. 62; 3.
о Гл. 29; 5.
п Гл. 2; 9. Іер. 19; 11.

15 Защото така говори Господь Іеова, Святый Израилевъ:
[р]Въ вращаніе и почиваніе ще ся спасете:
Въ безмълвіе и упованіе ще бѫде силата ви: но [с]не рачихте:
16 И рекохте: Не; но ще побѣгнемъ съ коніе:
За то ще бѣгате:
И, ще яхнемъ на бързоногы:
За то и които вы гонятъ ще сѫ бързоногы.
17 [т]Ще бѣгате тысяща отъ прѣщеніе-то на единъ,
И *всичкы* отъ прѣщеніе-то на петь,
Додѣ да останете както стълпъ на вьрхъ на горѫ,
И както знамя на хълмъ.
18 И така ще чака Господь за да вы помилува,
И така ще ся прѣвъзнесе за да ви пожали:
Защото Господь е Богъ правосѫденъ;
[у]Блажени всичкы които го чакатъ.
19 Защото [ф]людіе-тѣ ще ся населятъ въ Сіонъ у Іерусалимъ:
Ты нѣма да плачешь вече:
Той тутакси ще тя помилува въ гласъ-тъ на вопль-тъ ти,
Когато го чуе, ще ти отговори.
20 И *ако* ви даде Господь
[х]Хлѣбъ на скърбь, и водѫ на утѣсненіе,
[ц]Но учители-тѣ ти нѣма да ся отнемѫтъ вече,
И очи-тѣ ти ще гледатъ учители-тѣ ти.
21 И уши-тѣ ти ще слушатъ задъ тебе слово, което ще говори:
Той е пѫть-тъ, ходѣте по него:
Когато ся обращате на десно,
И [ч]когато ся обращате на лѣво.
22 И [ш]вы ще имате както гнусотѫ
Покровъ-тъ на сребьрны-тѣ си истуканы,
И украшеніе-то на златны-тѣ си лѣяны идолы:
Ще гы отхвьрлишь както нечистѫ дрипѫ:
[щ]Ще имъ речешь: Махнѣте ся отъ тукъ.
23 [ъ]Тогазь ще даде дъждь за сѣме-то ти,
Което ще посѣешь въ нивѫ-тѫ *си*:
И хлѣбъ отъ земнѫ-тѫ рожбѫ,
Който ще бѫде тлъстъ и изобиленъ:
Въ онзи день скотове-тѣ ти ще ся пасѫтъ въ широкы пашы:
24 И волове-тѣ и оселчета-та,
Които работятъ земѭ-тѫ,
Ще ядѫтъ чистѫ зобь вѣянѫ съ лопатѫ и вѣяло.
25 И ще има на всякѫ высокѫ горѫ,
И [ы]на всякой высокъ хълмъ,
Рѣкы *и* водны теченія,
Въ день-тъ на голѣмо-то кланіе,
Когато стълпи-тѣ паднѫтъ.
26 И [ь]свѣтъ-тъ на лунѫ-тѫ ще бѫде както свѣтъ-тъ на слънце-то,
И свѣтъ-тъ на слънце-то ще бѫде седмократенъ,
Както свѣтъ-тъ на седмь дни,
Въ день-тъ въ който Господь обвързува съкрушеніе-то на людіе-тѣ си,
И исцѣлява ранѫ-тѫ на уязвеніе-то имъ.
27 Ето, име-то Господне иде отъ далечь:
Распалена е ярость-та му, и тежъкъ пламыкъ-тъ;
Устны-тѣ му сѫ пълны съ негодованія,
И языкъ-тъ му както огнь пояждающъ.
28 И [ѣ]дыханіе-то му както наводняемо теченіе,
Което [ю]достига до срѣдъ вратъ-тъ,
За да прѣсѣе народы-тѣ въ сито-то на суетѫ-тѫ:
И *ще бѫде* въ челюсти-тѣ на племена-та [я]узда,
Която ще *гы* направи да ся скытатъ.
29 У васъ ще има пѣнія, както въ нощь-тѫ на [ж]торжествуемъ праздникъ:
И сьрдечно веселіе, както когато отиватъ съсъ свиркы,
За да отидѫтъ [ѩ]въ горѫ-тѫ Господнѭ, при Крѣпкый-тъ Израилевъ.
30 И [а]ще направи Господь да ся чуе славный-тъ му гласъ,
И ще покаже [*]замахваніе-то съ мышцѫ-тѫ си,
Съ негодованіе на ярость и съ пламыкъ на огнь пояждающъ,
Съ буенъ дъждь, и съ бурѭ, и [б]съ каменіе отъ градъ.
31 Защото [в]Ассиріецъ-тъ, който съ палицѫ удря,
[г]Чрѣзъ гласъ-тъ Господень ще бѫде смазанъ.
32 И отъ дѣто замине опрѣдѣлена-та палица,
Коіѭто Господь ще снеме вързъ него,
Тѫпани и кытары ще бѫдѫтъ:
И [д]съ потресателны брани ще ратува противъ тѣхъ.
33 Защото [е]Тофетъ е прѣдъ врѣме приготвенъ:
Ей, за царь-тъ приготвенъ:
Той *го* направи дълбокъ *и* широкъ:
Купъ-тъ му е огнь и дьрва много:
Дыханіе-то Господне, както теченіе на жупелъ, ще го распали.

ГЛАВА 31.

1 Горко [а]на онѣзи които слазятъ въ Египетъ за помощь,

р Ст. 7. Гл. 7; 4.
с Мат. 23; 37.
т Лев. 26; 8. Втор. 28; 25. 32; 30. Іис. Нав. 23; 10.
у Псал. 2; 12. 34; 8. Прит. 16; 20. Іер. 17; 7.
ф Гл. 65; 9.
х 3 Цар. 22; 27. Псал. 127; 2.
ц Псал. 74; 9. Амос. 8; 11.
ч Іис. Нав. 1; 7.
ш 2 Лѣт. 31; 1. Гл. 2; 20. 31; 7.
щ Осія 14; 8.
ъ Мат. 6; 33. 1 Тим. 4; 8.
ы Гл. 2; 14, 15. 44; 8.
ь Гл. 60; 19, 20.
ѣ Гл. 11; 4. 2 Сол. 2; 8.
ю Гл. 8; 8.
я Гл. 37; 29.
ж Псал. 42; 4.
ѩ Гл. 2; 3.
а Гл. 29; 6.
* *Евр.* слизаніе-то.
б Гл. 28; 2. 32; 19.
в Гл. 37; 36.
г Гл. 10; 5, 24.
д Гл. 11; 15. 19; 16.
е Іер. 7; 31. 19; 6 и дрг.

—

а Гл. 30; 2. 36; 6. Іез. 17; 15.

[б]И ся надѣіѭтъ на коніе,
И уповаіѭтъ на колесницы, защото сѫ многочисленны:
И на конницы, защото сѫ много якы:
И не гледатъ на Святый-тъ Израилевъ,
И [в]Господа не търсятъ.
2 Но и той е мудръ,
И ще докара зло,[*] и [г]не ще да повърне слова-та си,
Но ще стане противъ домъ-тъ на лукавы-тѣ,
И противъ помощь-тѫ на тѣзи които правятъ беззаконіе.
3 А Египтяни-тѣ [д]сѫ человѣци, а не Богъ:
И коніе-тѣ имъ плъть, а не духъ.
Когато Господь простре рѫкѫ-тѫ си,
И който помага ще ся прѣпъне,
И комуто помагатъ ще падне,
И всичкы купно ще погынѫтъ.
4 Защото така ми говорй Господь:
[е]Както львъ-тъ, както младый-тъ львъ,
Който рыкае надъ ловъ-тъ си,
Ако и да ся свыкатъ противъ него множество пастыри,
Не ся плаши отъ гласъ-тъ имъ,
Нито ся стряска отъ мятежъ-тъ имъ,
[ж]Така Господь на силы-тѣ ще слѣзе
За да ратува за горѫ-тѫ на Сіонъ,
И за неговъ-тъ хълмъ.
5 [з]Както птицы-тѣ трептятъ *надъ птенцы-тѣ*,
Така Господь на силы-тѣ ще защити Іерусалимъ;
Ще [и]защити и ще *го* избави,
[*]Ще прѣмине и ще *го* спасе.
6 Върнѣте ся къмъ тогозь,
Отъ когото Израилеви-тѣ сынове [і]дълбоко отстѫпихѫ.
7 Защото въ онзи день [к]всякой человѣкъ ще хвърли
Сребърны-тѣ си идолы и златны-тѣ си идолы,
Които рѫцѣ-тѣ ви направихѫ [л]за грѣхъ вамъ.
8 Тогазь Ассиріецъ-тъ [м]ще падне отъ ножъ, не на мѫжъ:
И ножъ, не человѣческый, ще го пояде:
И ще побѣгне отъ лице-то на ножъ-тъ,
И момцы-тѣ му ще станѫтъ подъ дань.
9 И [н]отъ страхъ той ще мине въ твърдынѭ-тѫ си,
И началници-тѣ му ще ся растреперятъ отъ знамя-то,
Говори Господь, на когото огнь-тъ е въ Сіонъ,
И огнище-то му въ Іерусалимъ.

ГЛАВА 32.

1 Ето, [а]единъ царь ще царува съ правдѫ,
И князове ще владѣіѭтъ съ правосѫдіе.
2 И единъ человѣкъ ще бѫде както покровъ отъ вѣтръ,
И [б]както прибѣжище отъ бурѭ:
Както водни потоци въ сухо мѣсто,
Както сѣнка отъ голѣмѫ канарѫ въ жаднѫ земѭ.
3 И [в]очи-тѣ на видящы-тѣ не ще бѫдѫтъ помрачены,
И уши-тѣ на слушащы-тѣ ще бѫдѫтъ внимателны.
4 И сърдце-то на напрасничавы-тѣ ще разумѣе мудрость,
И языкъ-тъ на гѫгнивы-тѣ ще ускори да говори чисто.
5 Непотрѣбный-тъ не ще ся нарече вече великодушный,
И сребролюбецъ-тъ не ще ся казува щедръ.
6 Защото непотрѣбный-тъ ще говори непотрѣбно,
И сърдце-то му ще работи беззаконіе,
Да върши нечестіе, и да говори заблужденіе противъ Господа,
За да истощи душѫ-тѫ на гладный-тъ,
И да отнеме піеніе-то на жадный-тъ.
7 А на сребролюбецъ-тъ орѫдія-та сѫ неправедны:
Той умышлява лукавства,
За да погуби сиромахъ-тъ съ лъжливы думы,
Още и когато нищій-тъ говори правдѫ.
8 Но великодушный-тъ умышлява великодушіе,
И на великодушіе ще ся утвърждава той.
9 Станѣте, [г]жены немарливы:
Слушайте гласъ-тъ ми, безгрыжны дъщери,
Чуйте думѫ-тѫ ми:
10 Дни и годины ще бѫдете въ смущеніе, вы безгрыжны:
Защото гроздоберъ-тъ ще ся изгуби, беридба нѣма да дойде:
11 Треперѣте, немарливы:
Смутѣте ся, безгрыжны:
Съблечѣте ся и оголѣте ся и опашѣте чрѣсла-та *си съ врѣтище.*
12 Ще ся біѭтъ въ грѫды за пріятны-тѣ полета,
За плодоносны-тѣ лозія.
13 [д]Търніе *и* гложіе ще растѫтъ въ земѭ-тѫ на людіе-тѣ ми:
Още и върху вси-тѣ кѫщы на радость въ [е]веселящій ся градъ.
14 [ж]Защото палата-та ще бѫде оставена,
Шумный-тъ градъ ще ся напусне;
Твърдыня-та и стълпъ-тъ ще станѫтъ до вѣка пещеры,
Радость на дивы ослы, паснще на стада:

[б] Псал. 20; 7 Гл. 36; 9.
[в] Дан. 9; 13. Осія 7; 7.
[г] Числ. 23; 19.
[д] Псал. 146; 3, 5.
[е] Осія 11; 10. Амос. 3; 8.
[ж] Гл. 42; 13.
[з] Втор. 32; 11. Псал. 91; 4.
[и] Псал. 37; 40.
[*] *Или* пощади.
[і] Осія 9; 9.
[к] Гл. 2; 20. 30; 22.
[л] 3 Цар. 12; 30.
[м] Виж 4 Цар. 19; 35, 36. Гл. 37; 36.
[н] Гл. 37; 37.

—

[а] Псал. 45; 1 и др. Іер. 23; 5. Осія 3; 5. Зах. 9; 9.
[б] Гл. 4; 6. 25; 4.
[в] Гл. 29; 18. 35; 5, 6.
[г] Амос. 6; 1.
[д] Гл. 34; 14. Осія 9; 6.
[е] Гл. 22; 2.
[ж] Гл. 27; 10.

15 [з]Додѣто Духъ-тъ отъ свыше ся излѣе на насъ,
[и]И пустыня-та стане плодоносно поле,
А плодоносно-то поле ще ся вмѣни както джбрава.
16 Тогазь сждъ ще ся насели въ пустынѭ-тѫ,
И правда ще обитава въ плодоносно-то поле.
17 [і]А дѣло-то на правдѫ-тѫ ще бѫде миръ:
И дѣйствіе-то на правдѫ-тѫ покой и безопасность въ вѣкъ.
18 И мои-тѣ людіе ще обитаватъ въ мирно селеніе,
И въ безопасны жилища, и въ тихы безгрыжны мѣста.
19 И [к]ще пада градушка [л]вързъ джбравѫ-тѫ,
И градъ-тъ съвсѣмъ ще ся сниши.
20 Блажени вы които сѣете при всякѫ водѫ,
Които испроваждате *тамъ* [м]нозѣ-тѣ на волъ-тъ и на оселъ-тъ.

ГЛАВА 33.

1 Горко [а]ти който разорявашь, а не си былъ разоренъ,
И грабишъ, а не си былъ ограбенъ;
[б]Когато прѣстанешь да разорявашь, ще ся разоришь;
Когато прѣкратишь да грабишь, ще бѫдешь ограбенъ.
2 Господи, помилуй ны: [в]тебе чакамы:
Бѫди имъ мышца всякѫ зарань,
И спасеніе наше въ утѣснително врѣме.
3 Отъ гласъ-тъ на мятежъ-тъ народи-тѣ побѣгнѫхѫ:
Отъ твое-то възвышеніе племена ся распърснѫхѫ.
4 И ваша-та корысть ще ся събере, както гѫсеницы-тѣ събиратъ:
Ще скокнѫтъ върху неѭ както скакалецъ скача.
5 [г]Господь е прѣвъзвышенъ;
Защото живѣе на высоко:
Напълни Сіонъ съ правосѫдіе и правдѫ.
6 А мудрость и знаніе ще бѫдѫтъ утвърждeніе на врѣмена-та ти,
И спасителна сила:
Страхъ-тъ Господенъ, той е негово-то съкровище.
7 Ето, юнаци-тѣ имъ выкатъ по вънъ,
И [д]посланници-тѣ на миръ-тъ плачѫтъ горко.
8 [е]Пѫтища-та опустѣхѫ,
Нѣма вече пѫтешественници:
[ж]Той разруши уговоръ-тъ, отхвърли градове-тѣ,
Не вмѣнява человѣка за нищо.
9 [з]Земя-та сѣтува, изнемощѣва:
Ливанъ е посраменъ, повѣнува:
Саронъ прилича на пустынѭ:
На Васанъ и Кармилъ листіе-тѣ улетѣхѫ.
10 [и]Сега ще въстанѫ, говори Господь:
Сега ще ся възвышѫ,
Сега ще ся възвеличѫ.
11 [і]Сламѫ ще зачнете, *и* плѣвѫ ще родите:
Дыханіе-то ви *както* огнь ще вы пояде.
12 И народи-тѣ ще бѫдѫтъ *както* горенія на варъ;
[к]*Както* търніе сѣчени ще изгорятъ въ огнь.
13 [л]Слушайте, вы далечни, що сьмь направилъ:
И вы ближни, познайте силѫ-тѫ ми.
14 Грѣшни-тѣ въ Сіонъ ся боятъ,
Трепетъ прѣхваща лицемѣры-тѣ:
Кой отъ насъ ще обитава въ пояждающъ огнь?
Кой отъ насъ ще обитава въ вѣчны пожары?
15 [м]Който ходи съ правдѫ, и говори съ правотѫ:
Който прѣзира печалбѫ-тѫ отъ насилства-та,
Който оттърсва рѫцѣ-тѣ си отъ дароемство,
Който затыка уши-тѣ си да не чуе за кръвь,
И [н]който затваря очи-тѣ си да не види зло-то:
16 Той ще ся насели на высоко;
Утвържденіе-то му *ще бѫдѫтъ* твърдыни-тѣ на канары-тѣ;
Хлѣбъ ще му ся даде;
Вода-та му нѣма да оскудѣе.
17 Очи-тѣ ти ще видятъ царя въ красотѫ-тѫ му;
Ще видятъ далечнѫ земѭ.
18 Сърдце-то ти ще прѣговаря ужасъ:
Дѣ е писецъ-тъ? дѣ истязатель-тъ?
[о]Дѣ смѣтатель-тъ на стълпове-тѣ?
19 [п]Нѣма да видишь жестокы людіе,
[р]Людіе на дълбокъ гласъ, да ся не разбира;
На гѫгнивъ языкъ, да ся не разумѣва.
20 [с]Погледни къмъ Сіонъ, градъ-тъ на праздницы-тѣ ни:
Очи-тѣ ти [т]ще видятъ Іерусалимъ безмълвно селеніе,
Шатъръ *който* нѣма да ся снеме:
[у]Коліе-тѣ му нѣма да ся прѣмѣстуватъ въ вѣкъ,
[ф]И никое отъ вѫжета-та му не ще ся прѣкъсне.
21 Но тамъ Господь на славѫ-тѫ *ще бѫде* намъ

з Псал. 104; 30. Іоил. 2; 28.
и Гл. 29; 17. 35; 2.
і Іак. 3; 18.
к Гл. 30; 30.
л Зах. 11; 2.
м Гл. 30; 24.

а Гл. 21; 2. Авв. 2; 8.
б Отк. 13; 10.
в Гл. 25; 9.
г Псал. 97; 9.
д 4 Цар. 18; 18, 37.
е Сѫд. 5; 6.
ж 4 Цар. 18; 14—17.

з Гл. 24; 4.
и Псал. 12; 5.
і Псал. 7; 14. Гл. 59; 4.
к Гл. 9; 18.
л Гл. 49; 1.
м Псал. 15; 2. 24; 4.
н Псал. 119; 37.

о 1 Кор. 1; 20.
п 2 Цар. 19; 32.
р Втор. 28; 49, 50. Іер. 5; 15.
с Псал. 48; 12.
т Псал. 46; 5. 125; 1, 2.
у Гл. 37; 23.
ф Гл. 54; 2.

Мѣсто на широкы рѣкы *и* потоцы;
Тамъ нѣма да влѣзе корабь съ весла,
И великолѣпенъ корабь не ще прѣмине отъ тамъ.

22 Защото Господь е Сѫдія нашъ;
[ж]Господь е Законоположитель нашъ;
[и]Господь е Царь нашъ: Той ще ны спасе.

23 Вѫжя-та ти ослабѣхѫ,
Не могѫтъ да укрѣпятъ мащѫ-тѫ си,
Не могѫтъ да распрострѫтъ платна-та;
Тогазь голѣмы корысти ще ся раздѣлятъ;
Хроми-тѣ ще разграбятъ грабежъ.

24 И житель-тъ не ще рече: Боленъ сьмъ;
[к]На людіе-тѣ, които живѣѭтъ въ него, ще ся прости беззаконіе-то имъ.

ГЛАВА 34.

1 [а]Приближѣте ся, народи, за да чуете:
И внимайте, племена;
[б]Да чуе земя-та, и което ѭ напълнява;
Вселенная, и всичко що ся ражда въ неѭ.

2 Защото ярость-та Господня е вързъ всичкы-тѣ народы,
И пламенный-тъ му гнѣвъ вързъ всичкы-тѣ тѣхны воинства:
Наложи на тѣхъ проклѣтіѭ;
Прѣдаде гы на закланіе.

3 А убіени-тѣ имъ ще бѫдѫтъ расхвърлени,
И [в]смрадъ ще ся дигне отъ трупове-тѣ имъ:
А горы-тѣ ще ся раскыснѫтъ отъ кръвь-тѫ имъ.

4 И [г]всичко-то небесно воинство ще ся стопи,
И [д]небеса-та ще ся свіѭтъ както свитъкъ,
[е]И всичка-та имъ войска ще падне,
Както пада листъ отъ лозѫ,
[ж]И както улитатъ *листіе* отъ смоковницѫ.

5 Защото [з]ножъ-тъ ми ся опи на небе-то:
Ето, той ще слѣзе за сѫдбѫ [и]вързъ Едомъ,
И вързъ народъ-тъ на който азъ наложихъ проклѣтіѭ.

6 Ножъ-тъ Господень е пълнъ съ кръвь:
Отълстѣ съ тълстинѫ-тѫ,
Съ кръвь-тѫ на агнета-та и ярцы-тѣ,
Съ тълстинѫ-тѫ на овенскы-тѣ бѫбрецы:
Защото [і]Господь има жъртвѫ у Восорѫ,
И кланіе голѣмо въ Едомскѫ-тѫ земіѭ.

7 И единорогы-тѣ ще слѣзѫтъ съ тѣхъ,
И телцы-тѣ съ бицы-тѣ:
И земя-та имъ ще ся опіе съ кръвь,
И пърсть-та имъ ще отлъстѣе отъ тлъстинѫ.

8 Защото е [к]день на отмыщеніе Господне,
Година на въздаянія за сѫдъ-тъ на Сіонъ.

9 И [л]струи-тѣ ѝ ще ся прѣтворятъ въ смолѫ,
И пърсть-та ѝ въ жупелъ,
И земя-та му ще стане горяща смола;

10 Нѣма да угасне, *нито* нощя нито деня:
[м]Дымъ-тъ ѝ ще възлиза непрѣстанно:
[н]Отъ родъ въ родъ ще остане запустена:
Никой не ще мине прѣзъ неѭ до вѣка.

11 Но [о]неясыть и ежъ ще ѭ наслѣдятъ:
И ивинъ и гарванъ ще живѣѭтъ въ неѭ:
И *Господь* [п]ще распрострѣ върху неѭ вѫже за запустяваніе,
И мѣркѫ за съсыпваніе.

12 Ще повыкатъ голѣмцы-тѣ му въ царство-то,
Но никой не ще ся намѣри тамъ:
И всичкы-тѣ му князове ще достигнѫтъ въ нищо.

13 И [р]тръніе ще прозябнѫтъ въ палаты-тѣ му,
Копривы и кѫпины въ твърдыни-тѣ му:
И [с]ще бѫде селеніе на чакалы,
Дворъ на камилоптицы.

14 И дивы-тѣ коткы ще ся спосрѣщатъ *тамъ* съ іены-тѣ:
И сатиръ-тъ ще ся провыква къмъ другаря си:
И самодива-та ще си почива тамъ,
Като си намира мѣсто за почивкѫ.

15 Тамъ ще ся вгнѣздява стрѣлница змія, и ще носи яйца,
И ще мѫти, и ще събира *малкы-тѣ си* подъ сѣнкѫ-тѫ си:
Тамъ ще ся събиратъ и сѫпи-тѣ,
Всякой *съ* другаря си.

16 Потърсѣте [т]въ книгѫ-тѫ Господнѭ, та прочетѣте:
Нищо отъ тѣзи не ще да липса,
Нито ще бѫде безъ другаря си:
Защото уста-та *Господни* заповѣдахѫ това,
И самый-тъ Духъ неговъ гы събра.

17 И той хвърли жрѣбіе за тѣхъ,
И рѫка-та му раздѣли имъ съ вѫже онѫзи *земіѭ*:
Ще ѭ наслѣдятъ въ вѣкъ;
Отъ родъ въ родъ ще обитаватъ въ неѭ.

ГЛАВА 35.

1 [а]Пусто-то и безводно-то мѣсто ще ся възвеселятъ,
И пустыня-та ще ся възрадува,
И ще процавти както кринъ.

2 [б]Ще процавти изобилно, ей ще ся възвесели съ радость и пѣсни,
Ще ся даде ней слава-та Ливанова,
Величіе-то на Кармилъ и Саронъ:
Тѣ ще видятъ славѫ-тѫ Господнѭ,

ж Іак. 4; 12.
и Псал. 89; 18.
к Іер. 50; 20.

а Псал. 49; 1.
б Втор. 32, 1.
в Іоил. 2; 20.
г Псал. 102; 26. Іез. 32; 7, 8. Іоил. 2; 31. 3; 15. Мат. 24; 29. 2 Пет. 3; 10.
д Отк. 6; 14.
е Гл. 14; 12.
ж Отк. 6; 13.
з Іер. 46; 10.
и Іер. 49; 7 и др. Мал. 1; 4.
і Гл. 63; 1. Іер. 49; 13. Соф. 1; 7.
к Гл. 63; 4.
л Виж Втор. 29; 23.
м Отк. 14; 11. 18; 18. 19; 3.
н Мал. 1; 4;
о Гл. 14; 23. Соф. 2; 14. Отк. 18; 2.
п 4 Цар. 21; 13. Плач. 2; 8.
р Гл. 32; 13. Осія 9; 6.
с Гл. 13; 21 и др.
т Мал. 3; 16.

а Гл. 55; 12.
б Гл. 32; 15.

Величіе-то на Бога нашего.
3 [в]Укрѣпѣте ослабнѫлы-тѣ рѫцѣ,
И утвърдѣте разслабены-тѣ колѣна.
4 Речѣте на уплашены-тѣ въ сърдце:
Укрѣпѣте ся, не бойте ся;
Ето, Богъ вашъ ще дойде съ отмъщеніе,
Съ въздаяніе Божіе;
Той ще дойде и ще вы избави.
5 Тогазь [г]очи-тѣ на слѣпы-тѣ ще ся отворятъ,
И [д]уши-тѣ на глухы-тѣ ще ся оттулятъ.
6 Тогазь [е]хромый-тъ ще скача както елень,
И [ж]языкъ-тъ на нѣмый-тъ ще пѣе:
Защото въ пустѫ-тѫ земіѭ [з]ще изврѫтъ воды,
И потоци въ пустыніѭ-тѫ.
7 И нажеженый-тъ пѣсъкъ ще стане езеро,
И жадна-та земя источници водни;
[и]Въ селеніе-то на чакалы-тѣ, дѣто лѣжахѫ,
Ще бѫде зеленище съ тръсть и рогозъ.
8 И тамъ ще бѫде друмъ, и пѫть,
И ще ся наименува пѫть святъ:
[і]Нечистый не ще мине прѣзъ него, но ще бѫде за тѣхъ:
Тойзи що пѫтува даже и глупави-тѣ нѣма да заблуждаватъ.
9 [к]Львъ не ще да има тамъ,
И хыщный звѣрь не ще възлѣзе по него;
Не ще ся намѣри тамъ:
Но избавени-тѣ ще ходятъ *тамъ*.
10 И [л]искупени-тѣ Господни ще ся върнѫтъ,
И ще дойдѫтъ съ въсклицаніе въ Сіонъ,
И вѣчно веселіе ще бѫде на главѫ-тѫ имъ:
Радость и веселіе ще придобыѭтъ:
[м]А скърбь и въздышаніе ще побѣгнѫтъ.

ГЛАВА 36.

1 Въ [а]четыринадесето-то лѣто на царь Езекыѭ, възлѣзе Сеннахыримъ царь Ассирійскый вързъ всичкы-тѣ укрѣпены Іудины градове, и гы прѣвзѣ. 2 И проводи Ассирійскый царь Рапсака отъ Лахысъ въ Іерусалимъ при царь Езекыѭ, съ голѣмѫ силѫ. И застанѫ той при водоводъ-тъ на горній-тъ водоемъ, върху друмъ-тъ на нивѫ-тѫ на тепавичаря. 3 Тогазь излѣзохѫ при него Еліакымъ, Хелкыевъ-тъ сынъ, домостроитель-тъ, и Шевна писецъ-тъ, и Іоахъ, Асафовъ-тъ сынъ, памятописецъ-тъ.

4 И [б]рече имъ Рапсакъ: Кажѣте сега на Езекыѭ: Така говори великый царь, Ассирійскый царь: Кое е това упованіе, на 5 което уповаешь? Говоришь: *Имамъ* съвѣтъ и силѫ за брань: но това е само думы на устны: сега на кого ся надѣешь та си ся подигнѫлъ противъ мене? 6 Ето, [в]ты ся надѣешь на жезлъ-тъ на строшенѫ-тѫ онѫзи тръсть, на Египетъ; на коіѭто ако ся подпре нѣкой, ще ся втыкне въ рѫкѫ-тѫ му, та ще іѭ промуши: такъвъ е Фараонъ Египетскый царь 7 къмъ всичкы които ся надѣѭтъ на него. Но ако ми речешь: На Господа Бога нашего ся надѣемъ, не е ли той, на когото высокы-тѣ мѣста и олтари-тѣ отнѣ Езекыя, и рече на Іудѫ и на Іерусалимъ: Прѣдъ 8 тойзи олтарь ще ся поклоните? Сега прочее дай залозы на господаря ми Ассирійскый-тъ царь, а азъ ще ти дамъ двѣ тысящы коніе, ако можешь отъ твоіѫ странѫ да дадешь всадницы вързъ тѣхъ. 9 И какъ ще върнешь ты назадъ лице-то на единъ мѣстоначалникъ отъ най малкы-тѣ рабы на господаря ми, та си уповалъ на Египетъ за колесницы и за конницы? 10 И сега, безъ Господа ли възлѣзохъ азъ на това мѣсто за да го съсыпѫ? Господь ми рече: Възлѣзь вързъ тѫзи земіѭ, та іѭ съсыпи.

11 Тогазь рече Еліакымъ, и Шевна, и Іоахъ, на Рапсака: Говори, молимъ, на рабы-тѣ си по Сирійскый языкъ: защото *го* разумѣвамы: и не говори ни Іудейскы, да чуіѭтъ людіе-тѣ, които сѫ на стѣнѫ-12 тѫ. Но Рапсакъ рече: Да ли само при господаря ти и при тебе мя проводи господарь-тъ ми да говоріѭ тѣзи думы? не при мѫжіе-тѣ ли които сѣдятъ на стѣнѫ-тѫ, да ядѫтъ съ васъ наедно лайна-та си, и да піѭтъ пикочь-тѫ си?

13 Тогазь Рапсакъ застанѫ та извыка Іудейскы, съ голѣмъ гласъ, и рече: Слушайте думы-тѣ на великый-тъ царь, Ас-14 сирійскый-тъ царь: Така говори царь-тъ: Да вы не прѣльщава Езекыя: защото 15 не ще може да вы избави. И да вы не прави Езекыя да уповаете на Господа, като казува: Господь непрѣмѣнно ще ны избави: тойзи градъ нѣма да бѫде прѣдаденъ въ рѫкѫ-тѫ на Ассирійскый-тъ 16 царь. Не слушайте Езекыѭ: защото така говори Ассирійскый царь: Направѣте съгласіе съ мене, и излѣзте при мене: [г]и яждте всякой отъ лозіе-то си, и всякой отъ смоковницѫ-тѫ си, и пійте всякой 17 отъ водѫ-тѫ на щернѫ-тѫ си, Додѣ дойдѫ та вы земѫ въ земіѭ подобнѫ на вашѫ-тѫ земіѭ, земіѭ на жито и вино, земіѭ 18 на хлѣбъ и лозія. Да вы не прѣльщава Езекыя, като казува: Господь ще ны избави. Избавилъ ли е нѣкой отъ богове-тѣ на

[в] Іов. 4; 3, 4. Евр. 12; 12.
[г] Гл. 29; 18 32: 3. 4. 42; 7. Мат 9; 27 и дрг. 11; 5. 12; 22. 20; 30 и дрг. 21; 14. Іоан. 9; 6, 7.
[д] Мат. 11; 5. Мар. 7; 32 и дрг.
[е] Мат. 11; 5. 15; 30. 21; 14. Іоан. 5; 8. 9. Дѣян. 3; 2 и дрг. 8; 7. 14; 8 и дрг.
[ж] Гл. 32; 4 Мат. 9; 32, 33. 12; 22. 15; 30.
[з] Гл. 41; 18. 43; 19. Іоан. 7; 38, 39.
[и] Гл. 34; 13.
[і] Гл. 52; 1. Іоил. 3; 17 Отк. 21; 27.
[к] Лев 26; 6. Гл. 11; 9. Іез. 34; 35.
[л] Гл. 51; 11.
[м] Гл. 25; 8. 65; 19. Отк. 7; 17. 21; 4.
[а] 4 Цар. 18; 13, 17. 2 Лѣт. 32; 1.
[б] 4 Цар. 18; 19 и дрг.
[в] Іез. 29; 6, 7.
[г] Зах. 3; 10.

народы-тѣ земіѭ-тѫ си отъ рѫкѫ-тѫ на
19 Ассирійскый-тъ царь? Дѣ сѫ богове-тѣ на Емаѳъ и Арфадъ? дѣ сѫ богове-тѣ на Сефаруимъ? тѣ избавихѫ ли отъ рѫкѫ-
20 тѫ ми Самаріѭ? Кои, между всичкы-тѣ богове на тѣзи мѣста, избавихѫ земіѭ-тѫ си отъ рѫкѫ-тѫ ми, та *и* Іеова да избави Іерусалимъ отъ рѫкѫ-тѫ ми?
21 А тѣ мълчахѫ, и нищо не му отговорихѫ: Защото царь-тъ бѣше заповѣдалъ, и реклъ: Да му не отговорите.
22 Тогазь Еліакымъ, Хелкыевый сынъ, домостроитель-тъ, и Шевна писецъ-тъ, и Іоахъ, Асафовый сынъ, памятописецъ-тъ, дойдохѫ при Езекыѭ съ раздраны дрехы, та му извѣстихѫ думы-тѣ на Рапсака.

ГЛАВА 37.

1 И [a]когато чу царь Езекыя, раздра дрехы-тѣ си, и ся покры съ врѣтище, и влѣзе въ домъ-тъ Господень.
2 И проводи Еліакыма домостроитель-тъ, и Шевнѫ писецъ-тъ, и старѣйшины-тѣ на священницы-тѣ, покрыты съ врѣтища, при пророкъ Исаіѭ, Амосовъ-тъ сынъ:
3 И рекохѫ му: Така говори Езекыя: День на скърбь, и на обличеніе, и на хулѫ е тойзи день: Защото настанѫ часъ-тъ да ся родятъ дѣца-та, но сила нѣма за ра-
4 жданіе: Може бы Господь Богъ твой да чуе думы-тѣ на Рапсака, когото Ассирійскый-тъ царь, господарь-тъ му е проводилъ за да укорява Бога живаго, и да обличи думы-тѣ, които чу Господь Богъ твой: за това възвысй моленіе за остатъкъ-тъ що е останѫлъ.
5 И отидохѫ при Исаіѭ раби-тѣ на царь
6 Езекыѭ. И рече имъ Исаія: Така ще кажете на господаря си: Така говори Господь: Не бой ся отъ думы-тѣ които си чулъ, съ които раби-тѣ на Ассирійскый-тъ
7 царь мя похулихѫ: Ето, азъ ще туріѭ въ него *таквозъ* духъ, щото, като чуе слухъ, ще ся върне въ земіѭ-тѫ си: и ще го направіѭ да падне чрѣзъ ножъ въ земіѭ-тѫ си.
8 И върнѫ ся Рапсакъ и намѣри Ассирійскый-тъ царь че ратуваше противъ Ливнѫ: защото чу че бѣше тръгнѫлъ
9 отъ Лахысъ. И *царь-тъ* чу да говорятъ за Ѳирака Еѳіопскый-тъ царь: Излѣзе да ратува противъ тебе. И когато чу *това*, про-
10 води посланницы на Езекыѭ, и каза: Така ще говорите на Езекыѭ Іудинъ-тъ царь, и ще речете: Богъ твой, на когото уповаешь, да тя не прѣлъщава, като казува: Іерусалимъ нѣма да бѫде прѣдаденъ въ
11 рѫкѫ-тѫ на Ассирійскый-тъ царь. Ето, ты си чулъ що направихѫ Ассирійскы-тѣ царіе на всичкы-тѣ мѣста; какъ гы истрѣбихѫ:
12 и ты ли ще ся избавишь? Богове-тѣ на народы-тѣ избавихѫ ли онѣзи, които отци-тѣ ми истрѣбихѫ, Гозанъ, и Харранъ, и Ресефъ, и Еденовы-тѣ синове, които
13 бѣхѫ въ Ѳалассаръ? Дѣ е [б]царь-тъ на Емаѳъ, и царь-тъ на Арфадъ, и царь-тъ на градъ-тъ Сефаруимъ, на Енѫ, и на Авѫ?
14 И зѣ Езекыя писмо-то отъ рѫкѫ-тѫ на посланницы-тѣ та го прочете: и възлѣзе Езекыя въ домъ-тъ Господень та
15 го разгънѫ прѣдъ Господа. И помоли ся
16 прѣдъ Господа Езекыя, и рече: Господи на силы-тѣ, Боже Израилевъ, който сѣдишь на херувимы-тѣ, ты си самъ Богъ единъ на всичкы-тѣ царства на земіѭ-тѫ: ты си направилъ небе-то и земіѭ-тѫ.
17 [в]Приклони, Господи, ухо-то си, и чуй: отвори, Господи, очи-тѣ си, и виждь: и чуй всичкы-тѣ думы на Сеннахырима, който проводи *тогозь* за да укори Бога живаго.
18 Наистинѫ, Господи, Ассирійскы-тѣ царіе запустихѫ всичкы-тѣ области и земіѭ-тѫ
19 имъ. И хвърлихѫ въ огнь богове-тѣ имъ; защото не бѣхѫ богове, но дѣло на человѣческы рѫцѣ, дърва и каменіе: за то
20 гы погубихѫ. Сега прочее, Господи, Боже нашъ, отърви ны отъ рѫкѫ-тѫ му: за да познаіѫтъ всичкы-тѣ царства на земіѭ-тѫ, че ты си Господь *Богъ* единъ.
21 Тогазь проводи Исаія, Амосовый сынъ до Езекыѭ, и рече: Така говори Господь Богъ Израилевъ: *Чухъ* което си ся помолилъ менѣ противъ Сеннахырима Асси-
22 рійскый-тъ царь. Това е слово-то, което Господь говорй за него:

Уничижи тя, присмѣя ти ся дѣвица-та, Сіонова-та дъщеря:
Задъ тебе кывнѫ съ главѫ, Іерусалимска-та дъщеря.
23 Кого си укорилъ и похулилъ ты?
И противъ кого си възвысилъ гласъ,
И си надигнѫлъ высоко очи-тѣ си?
Противъ Святаго Израилева.
24 Господа си укорилъ ты чрѣзъ рабы-тѣ си, и си реклъ:
Съ множество-то на колесницы-тѣ си възлѣзохъ азъ
Връзъ высочинѫ-тѫ на горы-тѣ, връзъ ребра-та на Ливанъ;
И ще изсѣкѫ высокы-тѣ му кедры, избранны-тѣ му елхы:
И ще влѣзѫ въ крайніѭ-тѫ му высочинѫ,
Въ дѫбравѫ-тѫ на неговый Кармилъ:
25 Азъ ископахъ и пихъ водѫ:
И съсъ стъпкы-тѣ на нозѣ-тѣ си
Изсушихъ всичкы-тѣ рѣкы на *обсадены-тѣ.
26 Не си ли чулъ *че* азъ направихъ това отдавна,
И отъ древни дни опрѣдѣлихъ това?

[a] 4 Цар. 19; 1 и дрг. | [б] Іер. 49; 23. | [в] Дан. 9; 18. | * Или Египетъ.

А сега свършихъ това,
Така щото ты да обращашь утвърдены градове *въ* купове на развалины:
27 За това жители-тѣ имъ станѫхѫ безсилни,
Уплашихѫ ся и посрамихѫ ся;
Бѣхѫ трѣва на поле-то и злакъ,
Трѣва на кѫщный покривъ,
И *жито* прѣпърлено прѣди да стане тръсть.
28 Но азъ знаѭ жилище-то ти, и исходъ-тъ ти, и входъ-тъ ти,
И буйство-то ти противъ мене.
29 Понеже буйство-то ти противъ мене,
И надменность-та ти възлѣзохѫ въ уши-тѣ ми,
За то [г]ще турѭ кукѫ-тѫ си въ ноздри-тѣ ти,
И уздѫ-тѫ си въ устны-тѣ ти,
Та ще тя върнѫ прѣзъ пѫть-тъ прѣзъ който си дошелъ.
30 И това ще ти бѫде знаменіе:
Това лѣто ще ядете което е саморасло,
И второ-то лѣто, което прорастува отъ исто-то:
А трето-то лѣто, посѣйте, и ожнѣте,
И насадѣте лозія, и яждте плодъ-тъ имъ.
31 И упазено-то отъ Іудинъ-тъ домъ,
Което е останѫло, ще пусне корени пакъ долу,
И ще даде горѣ плодъ.
32 Защото изъ Іерусалимъ ще излѣзе остатъкъ-тъ,
И изъ горѫ-тѫ Сіонъ, упазено-то:
[д]Ревность-та на Господа Саваоѳа ще свърши това.
33 За то така говори Господь за Ассирійскый-тъ царь:
Нѣма да влѣзе въ тойзи градъ,
Нито ще хвърли тамъ стрѣлѫ,
Нито ще излѣзе прѣдъ него съсъ щитъ,
Нито ще въздигне противъ него окопъ:
34 По пѫть-тъ по който е дошелъ, по него ще ся върне:
И въ тойзи градъ нѣма да влѣзе, говори Господь:
35 Защото [е]ще защитѭ тойзи градъ, да го отървѫ,
Заради мене, и заради раба ми Давида.
36 Тогазь [ж]излѣзе ангелъ Господень, та порази въ Ассирійскый-тъ станъ сто и осмдесеть и петь тысящы: и когато станѫхѫ на утринь-тѫ, ето, всичкы онѣзи
37 бѣхѫ мъртви трупове. И търгнѫ Сеннахыримъ Ассирійскый-тъ царь, та отиде,
38 и върнѫ ся, и живѣяше въ Ниневіѭ. И като ся кланяше въ домъ-тъ на Нисроха богъ-тъ си, Адрамелехъ и Сарасаръ синове-тѣ му поразихѫ го съ ножъ, и тѣ побѣгнѫхѫ въ Араратскѫ-тѫ земѭ: а вмѣсто него въцари ся Есараддонъ сынъ му.

ГЛАВА 38.

1 [а]Въ онѣзи дни разболѣ ся Езекыя до смърть: и дойде при него пророкъ Исаія Амосовый сынъ, та му рече: Така говори Господь: [б]Нареди за домъ-тъ си: понеже ще умрешь, и нѣма да живѣешь.
2 Тогазь обърнѫ Езекыя лице-то си къмъ
3 стѣнѫ-тѫ, та ся помоли Господу, И рече: Молѭ ся, Господи, [в]помени сега, какъ ходихъ прѣдъ тебе съ истинѫ, и съ цѣло сърдце, и направихъ угодно-то прѣдъ
4 тебе. И плака Езекыя съ голѣмъ плачъ. И быде слово Господне, къмъ Исаіѭ, и
5 рече: Иди, та кажи на Езекыѭ: Господь Богъ на Давида отца ти така говори: Послушахъ молитвѫ-тѫ ти, видѣхъ сълзы-тѣ ти: ето, азъ ще притурѭ на дни-
6 тѣ ти петнадесеть годины. И ще освободѭ тебе и тойзи градъ отъ рѫкѫ-тѫ на Ассирійскый-тъ царь, и [г]ще защитѭ тойзи градъ.
7 И [д]това *ще* ти *бѫде* знаменіе отъ Господа че ще направи Господь това нѣщо,
8 което говорѝ: Ето, ще върнѫ десеть степеня назадъ сѣнкѫ-тѫ на степени-тѣ, по които е слѣзло въ слънечный-тъ часовникъ на Ахаза. И върнѫ ся слънце-то десеть степеня, прѣзъ които бѣ слѣзло.
9 Това е писано-то отъ Езекыѭ, Іудинъ-тъ царь, когато ся разболѣ, и оздравѣ отъ болесть-тѫ си:
10 Азъ рѣкохъ: Въ тишинѫ-тѫ на дни-тѣ си
Ще отидѫ въ врата-та на гробъ-тъ:
Лишихъ ся отъ остатъкъ-тъ на годины-тѣ си.
11 Рѣкохъ: Нѣма да видѭ *вече* Господа,
Господа, [е]въ земіѭ-тѫ на живы-тѣ;
Нѣма да видѭ вече человѣка
Като сьмь съ жители-тѣ на онзи свѣтъ.
12 [ж]*Жилище-то ми ся дигнѫ,
И прѣмѣсти ся отъ мене както шатъръ овчарскый,
Прѣсѣкохъ животъ-тъ си както ткачъ;
Отъ основѫ-тѫ ще мя отрѣже:
Отъ день до нощь ще мя свършишь.
13 Чакахъ до сутринь-тѫ, както львъ той
Ще съкруши вси-тѣ ми кости:
Отъ день до нощь ще мя свършишь.
14 Както жеравъ, *както* ластовица, така крещяхъ;
[з]Стеняхъ както гъргорица:
Очи-тѣ ми изнемощѣхѫ *отъ да гледатъ* на горѣ:
Въ утѣсненіе сьмь, Господи: стани ми порѫчитель.
15 Азъ що да рекѫ?
Той ми рече, той и извърши:
Ще вървіѭ полека прѣзъ всичкы-тѣ си годины

г Гл. 30; 28. Іез. 38; 4.
д 4 Цар. 19; 31 Гл. 9; 7.
е 4 Цар. 20; 6 Гл. 38; 6.
ж 4 Цар. 19; 35.

а 4 Цар. 20; 1 и дрг. 2 Лѣт. 32; 24.
б 2 Цар. 17; 23.
в Неем. 13; 14.

г Гл. 37; 35.
д 4 Цар 20; 8 и дрг. Гл. 7; 11.
е Псал. 27; 13. 116; 9.

ж Іов. 7; 6.
* *Или* кругъ-тъ на животъ-тъ ми.
з Гл. 59; 11.

[*]Заради тѫзи горесть на душѫ-тѫ си.

16 Чрѣзъ тѣхъ живѣѭтъ *человѣци-тѣ*, Господи,
И въ всичкы тѣхъ *сѫществува* животъ-тъ на мой-тъ духъ:
Ты си мя исцѣлилъ и си мя съживилъ.

17 Ето, вмѣсто миръ, *дойде* връзъ мене голѣма горесть;
Но ты, за любовь на душѫ-тѫ ми, избавилъ си ѭ отъ ровъ-тъ на тлѣніе-то:
Защото си хвърлилъ задъ гърбъ-тъ си всичкы-тѣ ми грѣхове.

18 Защото [i]гробъ-тъ нѣма да тя похвали:
Смьрть-та нѣма да тя славослови:
Които слазятъ въ ровъ-тъ не ще ся надѣѭтъ на твоѭ-тѫ истинѫ.

19 Живый-тъ, живый-тъ, той ще тя хвали,
Както азъ днесь:
[к]Баща-та ще възвѣсти на чада-та *си* твоѭ-тѫ истинѫ.

20 Господь е спасеніе мое;
За то ще пѣемъ мои-тѣ пѣсни съсъ струны
Въ всичкы-тѣ дни на животъ-тъ ни въ домъ-тъ Господень.

21 Защото [л]Исаія бѣше реклъ: Нека земѫтъ низаницѫ смоквы, да гы стрыѭтъ и турятъ на въспаленіе-то, и ще оздра-

22 вѣе. И [м]Езекыя бѣше реклъ: Що е знаменіе-то че азъ ще възлѣзѫ въ домъ-тъ Господень?

ГЛАВА 39.

1 Въ [а]онова врѣме Вавилонскый-тъ царь, Меродахъ-валаданъ, сынъ на Валадана, проводи писма и дарове на Езекыѭ, защото бѣше чулъ че ся разболѣлъ и оздра-

2 вѣлъ. И [б]зарадува ся за тѣхъ Езекыя, и показа имъ домъ-тъ на многоцѣнны-тѣ си вещи, сребро-то, и злато-то, и ароматы-тѣ, и многоцѣнны-тѣ масти и всичкѫ-тѫ си орѫжницѫ, и всичко що ся намираше въ съкровища-та му: не останѫ нищо въ домъ-тъ му, нито подъ всичко-то му владѣніе, което Езекыя не имъ показа.

3 Тогазь дойде пророкъ Исаія при царь Езекыѭ, та му рече: Що казахѫ тѣзи человѣци, и отъ дѣ сѫ дошли при тебе? И рече Езекыя: Отъ далечнѫ земѭ идѫтъ

4 при мене, отъ Вавилонъ. А той рече: Що видѣхѫ въ домъ-тъ ти? И отговори Езекыя: Видѣхѫ всичко що има въ домъ-тъ ми: не останѫ нищо въ съкро-

5 вища-та ми, което не имъ показахъ. Тогазь рече Исаія на Езекыѭ: Слушай

6 слово-то на Господа Саваоѳа: Ето [в]идѫтъ дни, въ които всичко щото е въ домъ-тъ ти, и каквото сѫ събрали отци-тѣ ти до тойзи день, ще ся прѣнесе у Вавилонъ: нѣма да остане нищо, говори Го-

7 сподь. И отъ сынове-тѣ ти, които ще излѣзѫтъ отъ тебе, които ще родишь, ще земѫтъ; и ще станѫтъ скопци въ домъ-тъ на Вавилонскый-тъ царь. Тогазь рече Езекыя на Исаіѭ: [г]Добро е слово-то Господне, което каза ты. Рече още: Понеже ще бѫде миръ и утвьрждение въ дни-тѣ ми.

ГЛАВА 40.

1 Утѣшавайте, утѣшавайте людіе-тѣ ми,
Говори Богъ вашъ.

2 Говорѣте насърдчително на Іерусалимъ, и выкнѣте къмъ него,
Че врѣме-то на воинствованіе-то му ся испълни,
Че беззаконіе-то му ся прости:
[а]Защото зѣ отъ рѫкѫ-тѫ Господнѭ
Двойно за всичкы-тѣ си грѣхове.

3 [б]Гласъ на едного който выка въ пустынѭ-тѫ:
[в]Приготвѣте пѫть-тъ Господень;
[г]Правъ друмъ направѣте въ пустынѭ-тѫ за Бога нашего.

4 Всякой долъ ще ся възвыши,
И всяка гора и хълмъ ще ся сниши:
И криви-тѣ ще станѫтъ прави,
[д]И неравны-тѣ мѣста равны:

5 И слава-та Господня ще ся яви,
И всяка плъть купно ще види:
Защото уста-та Господни говорихѫ.

6 Гласъ-тъ рече: Възгласи; и *рече *ся:*
Що да възгласѭ?
[е]Всяка плъть е трѣва,
И всичка-та ѝ слава като полскый цвѣтъ.

7 Трѣва-та изсъхнѫ, цвѣтъ-тъ повѣнѫ
Когато [ж]вѣтръ отъ Господа духнѫ връзъ него:
Трѣва наистинѫ сѫ людіе-тѣ.

8 Трѣва-та изсъхнѫ, цвѣтъ-тъ повѣнѫ:
[з]Но слово-то на Бога нашего остава въ вѣкъ.

9 Ты който носишь благы вѣсти на Сіонъ,
Възлѣзь на высокѫ-тѫ горѫ:
Ты който носишь благы вѣсти на Іерусалимъ,
Възвыши силно гласъ-тъ си:
Възвыши: не бой ся:
Речи на Іудины-тѣ градове:
Ето Богъ вашъ!

10 Ето, Господь Іеова ще дойде съсъ силѫ,
И [и]мышца-та му ще владѣе за него:
Ето [і]мьзда-та му е съ него,
И въздаяніе-то му прѣдъ него.

[з] Іов. 7; 11. 10; 1.
[і] Псал. 6; 5 3; 9. 88; 11. 115; 17. Екил 9; 10.
[к] Втор. 4; 9. 6; 7. Псал. 78; 3, 4.
[л] 4 Цар. 20; 7.
[м] 4 Цар. 20; 8.

[а] 4 Цар. 20; 12 и дрг.
[б] 2 Лѣт 32; 31.
[в] Іер. 20; 5.
[г] 1 Цар. 3; 18.

[а] Іов. 42; 10. Гл. 61. 7.
[б] Мат. 3; 3. Мар. 1; 3. Лук. 3; 4. Іоан 1; 23.
[в] Мал. 3; 1.
[г] Псал 68; 4. Гл. 49; 11.
[д] Гл 45; 2.
* *Или* рѣкохъ.
[е] Іов. 14; 2. Псал. 90; 5. 102; 11. 103; 15. Іак. 1; 10. 1 Пет. 1; 24.
[ж] Псал. 103; 16.
[з] 1 Пет. 1; 25.
[и] Гл 59; 16.
[і] Гл. 62; 11. Отк. 22; 12.

11 [к]Ще пасе стадо-то си както пастырь:
Ще събере агнета-та съ мышцѫ-тѫ си,
И ще *гы* носи въ пазухѫ-тѫ си:
И ще води полека доящы-тѣ:
12 [л]Кой е прѣмѣрилъ воды-тѣ съ шепѫ-тѫ си,
И измѣрилъ небеса-та съ педѭ,
И побралъ въ мѣркѫ пьрсть-тѫ на земѭ-тѫ,
И прѣтеглилъ горы-тѣ съ теглилкѫ, и хълмы-тѣ въ кѫпоны?
13 [м]Кой е измѣрилъ Духъ-тъ Господень,
Или му е былъ съвѣтникъ, и го е научилъ?
14 Съ кого ся е съвѣтувалъ той, и *кой* го е вразумилъ,
И го е научилъ пѫть-тъ на сѫдбѫ-тѫ,
И му е прѣдалъ знаніе,
И му е показалъ пѫть-тъ на разумъ-тъ?
15 Ето, народи-тѣ сѫ като капка отъ ведро,
И считатъ ся като тънькъ прашецъ на кѫпонѫ:
Ето, островы-тѣ като прахъ що ся дига:
16 И Ливанъ не е доволенъ за горѣніе,
Нито животны-тѣ му сѫ доволны за всесъжженіе.
17 [н]Всичкы-тѣ народи прѣдъ него сѫ като нищо:
[о]Считатъ ся при него по малко отъ нищо-то, и празднота.
18 И тъй кому [п]ще уподобите Бога?
Или какво подобіе ще сравните съ него?
19 [р]Художникъ-тъ лѣе кумиръ,
И златарь-тъ простира злато по него
И лѣе сребьрны цѣпы.
20 Който е сиромахъ за *таквозъ* приношеніе,
Избира дьрво което не гніе,
И търси си искусенъ хѫдожникъ,
[с]За да направи кумиръ недвижимъ.
21 [т]Не знаете ли? не сте ли чули?
Не ви ли ся възвѣсти изначала?
Отъ основаніе-то на земѭ-тѫ не разбрахте ли?
22 *Той е* който сѣди върху кругъ-тъ на земѭ-тѫ,
И жители-тѣ ѝ сѫ като скакалци;
[у]*Той е* който простира небеса-та като опонѫ,
И растяга гы като шатъръ за населеніе;
23 [ф]Който докарва князове-тѣ до нищо,
И прави като празднотѫ земны-тѣ сѫдіи.
24 Тѣ ся не насаждатъ нито ся насѣюватъ:
Нито ся закоренява въ земѭ-тѫ стволъ-тъ имъ:
Щомъ подухне той врьзъ тѣхъ, за еднъждь изсъхнуватъ,
И буря-та ще гы грабне като плѣвѫ.
25 [х]И тъй съ кого ще мя уподобите,
И съ кого ще ся сравнѭ? говори Святый.
26 Подигнѣте очи-тѣ си на высоко,
Та виждте кой създаде тѣзи нѣща?
Извожда воинства-та имъ съсъ четъ;
[ц]Выка всичкы-тѣ по име:
Чрѣзъ величество-то на силѫ-тѫ *му*,
Понеже е крѣпъкъ въ власть,
Не оскудѣва ни едно *отъ тѣхъ*.
27 Защо казувашь, Іакове, и говоришь, Израилю:
Пѫть-тъ ми е скрытъ отъ Господа,
И сѫдъ-тъ ми ся небрѣжи отъ Бога моего?
28 Не знаешь ли? не си ли чулъ
Че вѣчный Богъ Іеова,
Създатель-тъ на земны-тѣ краища,
[ч]Не ослабѣва, и не ся утрудва?
Неговъ-тъ разумъ е неизслѣдимъ.
29 Той дава крѣпость на ослабнѫлы-тѣ,
И наращава силѫ-тѫ на немощны-тѣ.
30 И млади-тѣ ще ослабѣѭтъ и ще ся утрудятъ,
И избранни-тѣ момци ще ся спънѫтъ и паднѫтъ.
31 Но които чакатъ Господа, [ш]ще подновятъ силѫ-тѫ *си*:
Ще възлѣзѫтъ съ крыла, като орли:
Ще тичатъ, и не ще ся утрудятъ:
Ще ходятъ, и не ще ослабѣѭтъ.

ГЛАВА 41.

1 [а]Мълчѣте прѣдъ мене, острови, и народи-тѣ нека подновятъ силѫ;
Нека приближатъ, *и* тогазь нека говорятъ:
Да прѣдстанемъ купно на сѫдъ.
2 Кой подигнѫ праведный-тъ [б]отъ истокъ?
Призва го при нозѣ-тѣ си,
Прѣдаде му народы,
И постави *го* господарь надъ царіе,
Които [в]прѣдаде на ножъ-тъ му като прахъ,
На лѫкъ-тъ му като плѣвѫ завѣянѫ:
3 Погна гы, *и* минѫ безопасно,
Пѫть-тъ *по който* не бѣше ходилъ съ нозѣ-тѣ си.
4 [г]Кой подѣйствува и направи *това*,
И призва родове-тѣ изъ начало?
Азъ Господь [д]пьрвый,
И съ послѣдни-тѣ Азъ сьмь.
5 Острови-тѣ видѣхѫ и убояхѫ ся,
И земны-тѣ краища ся растреперахѫ,
Приближихѫ ся, и дойдохѫ.
6 [е]Всякой помогнѫ на другаря си;
И рече на брата си: Крѣпи ся.
7 И [ж]работникъ-тъ насърчва златаря,
И този който кове *съ* чукъ-тъ, оногозь който удря на наковалнѭ-тѫ,

к Гл. 49; 10. Іез. 34; 23. 37; 24. Іоан. 10; 11. Евр. 13; 20. 1 Пет. 2; 25. 5; 4. Отк. 7; 17.
л Прит 30; 4.
м Іов. 21; 22. 36; 22. 23. Рим. 11; 34. 1 Кор. 2; 16.
н Дан. 4; 35.
о Псал. 62; 9.
п Ст. 25. Гл. 46; 5. Дѣян. 17; 29.
р Гл. 41; 6, 7. 44; 12 и друг. Іер. 10; 8 и друг.
с Гл. 41; 7. Іер. 10; 4.
т Псал. 19; 1. Дѣян. 14; 17. Рим. 1; 19, 20.
у Іов. 9; 8. Псал. 104; 2. Гл. 42; 5. 44; 24. 51; 13. Іер. 10; 12.
ф Іов. 12; 21. Псал. 107; 40.
х Ст. 18. Втор. 4; 15 и друг.
ц Псал. 147; 4.
ч Псал. 147; 5. Рим. 11; 33.
ш Псал. 103; 5.

—

а Зах. 2; 13.
б Гл. 46; 11.
в Виждь Быт. 14; 14 и друг. Ст. 25. Гл. 45; 1
г Ст. 26. Гл. 44; 7. 46; 10
д Гл. 43; 10. 44; 6. 48; 12. Отк. 1; 17 22; 13
е Гл. 40; 19. 44; 12.
ж Гл. 40; 19.

И казува: Добрѣ е за спояваніе:
И го заякчава съ гвоздіе, [з]да ся не клати.
8 Но ты, Израилю, рабе мой,
[и]Іакове, когото азъ избрахъ,
Сѣме [і]на Авраама възлюбленный-тъ ми,
9 *Ты* когото азъ зѣхъ отъ краища-та на земіѭ-тѫ,
И тя повыкнѫхъ отъ послѣдни-тѣ ѝ страны,
И рѣкохъ ти: Ты си мой рабъ,
[к]Азъ тя избрахъ, и не тя отхвърлихъ,
10 Не бой ся: [л]защото азъ сьмь съ тебе:
Не трепери: защото азъ сьмь Богъ твой:
Ще тя укрѣпіѭ: ей, ще ти помогнѫ:
Ей, ще тя подпрѫ съ десницѫ-тѫ на правдѫ-тѫ си.
11 Ето, всичкы [м]що сѫ разгнѣвани на тебе
Ще ся постыдятъ и посрамятъ:
Съперници-тѣ ти ще станѫтъ като нищо и ще погынѫтъ.
12 Ще гы потърсишь, и нѣма да гы намѣришь,
Онѣзи които иматъ распріѭ съ тебе.
Които ратуватъ противъ тебе ще станѫтъ като нищо,
И като че не сѫ были.
13 Защото азъ Господь Богъ твой сьмь който подкрѣпявамъ десницѫ-тѫ ти,
И ти казувамъ: [н]Не бой ся: азъ ще ти помогнѫ.
14 Не бой ся, черве Іакове, смъртни Израилеви:
Азъ ще ти помагамъ, говори Господь,
Избавитель-тъ твой, Святый Израилевъ.
15 Ето, [о]азъ ще тя направіѭ новѫ острѫ диканіѭ назѫбенѫ:
Ще вършеешь горы-тѣ, и ще гы стрыешь,
И ще направишь хълмы-тѣ като дребнѫ плѣвѫ;
16 Ты [п]ще гы отвѣешь, и вѣтръ-тъ ще гы отнесе,
И буря-та ще гы распръсне:
А ты ще ся възвеселишь въ Господа,
[р]Ще ся похвалишь въ Святаго Израилева.
17 *Когато* сиромаси-тѣ и нищи-тѣ поискатъ водѫ, и нѣма,
И языкъ-тъ имъ съхне отъ жаждѫ,
Азъ Господь ще гы послушамъ,
Азъ Богъ Израилевъ нѣма да гы оставіѭ.
18 [с]Ще отворіѭ рѣкы на высокы мѣста,
И источницы въ срѣдъ долове-тѣ:
Ще направіѭ [т]пустыніѭ-тѫ водны езера,
И сухѫ-тѫ земіѭ водны источницы.
19 Въ пустыніѭ-тѫ ще насадіѭ кедръ, ситтимъ,
Мирсинѫ, и маслено дърво:
Въ ненаселенѫ-тѫ земіѭ ще туріѭ наедно елхѫ,
Яворъ и буксъ:
20 [у]За да видятъ, и да знаіѫтъ,
И да помыслятъ, и да разумѣіѫтъ купно,
Че рѫка-та Господня е направила това,
И Святый Израилевъ го е създалъ.
21 Прѣдставѣте сѫдъ-тъ си, говори Господь;
Приведѣте силны-тѣ си доказателства, говори Царь-тъ Іакововъ.
22 Нека приведѫтъ, и [ф]нека ни явятъ що има да бѫде:
Нека възвѣстятъ прѣжно-то, що е было,
За да размыслимъ, и да познаемъ послѣдньо-то му:
Или нека възвѣстятъ намъ бѫдѫщо-то.
23 [х]Възвѣстѣте онова което ще стане испослѣ,
За да познаемъ че сте богове;
[ц]Направѣте още добро, или зло направѣте,
За да ся почудимъ, и да видимъ купно.
24 Ето, [ч]вы сте отъ нищо,
И дѣло-то ви е отъ нищо:
Който вы избира, мързость е.
25 Подигнѫхъ *едного* отъ сѣверъ, и иде:
[ш]Отъ истокъ сълнца ще призове мое-то име:
И [щ]ще нагази князове-тѣ като калъ,
И както грънчарь-тъ тъпче глинѫ-тѫ.
26 [ъ]Кой е явилъ *това* отъ начало, за да знаемъ?
И отъ по напрѣдъ, за да речемъ: *Той е* праведенъ?
Но нѣма който да го е явилъ; но нѣма който да го е казалъ;
Но нѣма който да е чулъ думы-тѣ ви.
27 [ы]Първый азъ [ь]Сіону рѣкохъ: Ето, ето това:
И дадохъ на Іерусалимъ благовѣститель.
28 Защото [ѣ]прѣгледахъ, и нѣмаше никой,
Ей, между тѣхъ, но нѣмаше съвѣтникъ,
Който да може да отговори думѫ, когато гы попытахъ.
29 Ето, [ю]всичкы-тѣ сѫ суета,
Дѣла-та имъ сѫ нищо:
Излѣяни-тѣ имъ идоли сѫ вѣтръ и пустота.

ГЛАВА 42.

1 Ето [а]мой-тъ рабъ, когото подкрѣпявамъ:
Избранный-тъ мой, комуто [б]душа-та ми благоволи:
[в]Турихъ Духъ-тъ си на него:
Той ще изнесе сѫдъ на народы-тѣ.
2 Нѣма да выкне, нито да въззове,
Нито ще направи гласъ-тъ си да ся чуе по вънъ.
3 Тръсть смазанѫ не ще прѣчупи,
И замъждѣло *свѣщило отъ* ленъ не ще угаси:

з Гл. 40; 20.
и Втор. 7; 6. 10; 15. 14; 2. Псал. 135; 4. Гл. 43; 1. 44; 1.
і 2 Лѣт. 20; 7. Іак. 2; 23.
к Ст. 13, 14. Гл. 43; 5.
л Втор. 31; 6, 8.
м Исх. 23; 22. Гл. 45; 24. 60; 12. Зах. 12; 8.
н Ст. 10.
о Мих. 4; 13. 2 Кор. 10; 4, 5.
п Іер. 51; 2.
р Гл. 45; 25.
с Гл. 35; 6, 7. 43; 19. 44; 3.
т Псал. 107; 35.
у Іов. 12; 9.
ф Гл. 45; 21.
х Гл. 42; 9. 44; 7. 8. 45; 3. Іоан. 13; 19.
ц Іер. 10; 5.
ч Псал. 115; 8. Гл. 44; 9. 1 Кор. 8; 4.
ш Езд. 1; 2.
щ Ст. 2.
ъ Гл. 43; 9.
ы Ст. 4.
ь Гл. 40; 9.
ѣ Гл. 63; 5.
ю Ст. 24.

а Гл. 43; 10. 49; 3, 6. 52; 13. 53; 11. Мат. 12; 18, 19, 20. Фил. 2; 7.
б Мат. 3; 17. 17; 5. Еф. 1; 6.
в Гл. 11; 2. Іоан. 3; 34.

Ще изнесе сждъ съ истинж.
4 Нѣма да исчезне, нито да малодушествува,
Додѣ тури сждъ на земіж-тж:
И [в]острови-тѣ ще очакуватъ неговъ-тъ законъ.
5 Така говори Богъ, Господь,
[г]Който направи небеса-та и гы простре,
[д]Който распростре земіж-тж съ произведенія-та й,
[ж]Който дава дыханіе на людіе-тѣ които сж на неіж,
И духъ на тѣзи които ходятъ по неіж.
6 Азъ [з]Господь тя призвахъ въ правдж,
И ще тя земж за ржкж,
И ще тя пазіж, и [и]ще тя поставіж завѣтъ на людіе-тѣ,
[і]Свѣтъ на язычницы-тѣ.
7 За [к]да отворишь очи-тѣ на слѣпы-тѣ,
[л]Да извадишь затворены-тѣ отъ затворъ,
[м]Сѣдящы-тѣ въ тьмнинж изъ домъ-тъ на тьмницж-тж.
8 Азъ *сьмь* Господь: това е мое-то име:
И [н]не щж да дамъ славж-тж си другому,
Нито хвалж-тж си на истуканны-тѣ.
9 Ето сбждохж ся онѣзи нѣща които сж отъ начало *прѣдсказаны*,
И азъ ви извѣстявамъ новы:
Прѣди да изникнжтъ, казувамъ ви *гы*.
10 [о]Пѣйте Господу пѣснь новж,
Хвалж-тж му отъ краища-та на земіж-тж,
Вы [п]които слазите въ море-то, и всичко което е въ него:
Острови, и вы които живѣете на тѣхъ.
11 Пустыня-та, и градове-тѣ й, нека възвышатъ *гласъ*,
Села-та *въ които* живѣе Кыдаръ:
Да пѣіжтъ жители-тѣ на [*]Селж,
Да въсклицаватъ отъ върхове-тѣ на горы-тѣ:
12 Да дадзтъ славж Господу,
И да възвѣстятъ хвалж-тж му въ островы-тѣ.
13 Господь ще излѣзе като Силенъ:
Ще възбуди ревность като ратникъ:
Ще извыка, [р]ей ще изрыкае,
Ще прѣвъзмогне надъ врагове-тѣ си.
14 Отъ много *врѣме* мълкнжхъ;
Останжхъ тихъ, удържахъ себе си:
Сега ще выкнж, както раждающа-та;
Ще низвързж купно и погълнж.
15 Ще запустіж горы и хълмы,
И изсушж всичкж-тж имъ трѣвж:
И ще направіж рѣкы-тѣ островы,
И езера-та ще изсушж.
16 И ще доведж слѣпы-тѣ прѣзъ пжть *който* не сж знаяли,
Ще гы водіж въ стезы *които* не сж знаяли:
Тьмнинж-тж ще направіж видѣлинж прѣдъ тѣхъ, и кривы-тѣ *пжтища* правы.
Това ще направіж за тѣхъ, и нѣма да гы оставіж.
17 [с]Ще ся върнжтъ назадъ, съвсѣмъ ще ся посрамятъ,
Които уповаіжтъ на ваяны-тѣ,
Които говорятъ на лѣяны-тѣ:
Вы сте наши богове.
18 Слушайте, глухы;
И погледнѣте, слѣпи, да видите.
19 [т]Кой е слѣпъ, освѣнь рабъ-тъ ми?
Или глухъ, както вѣститель-тъ ми, *когото* проводихъ?
Кой е слѣпъ, както прѣданый-тъ *Богу*?
И слѣпъ, както рабъ-тъ Господень?
20 Гледашь много, [у]но не съглеждашь:
Отваряшь уши, но не чуешь.
21 Господь *му* станж благомысленникъ заради правдж-тж си:
Ще увеличи законъ-тъ, и ще *го* направи почтенъ.
22 Но тѣ сж ограбени и оголени людіе:
Всичкы-тѣ сж впримчени въ пещеры,
И скрыти въ тьмницы:
Расхыщеніе сж, и нѣма избавитель:
Обиръ сж и никой не казува: Върни *го*:
23 Кой отъ васъ ще даде ухо на това?
Кой ще внимае и слуша за бждяжщо-то?
24 Кой прѣдаде Іакова на обиръ,
И Израиля на грабители?
Не Господь ли, на когото съгрѣшихмы?
Защото не рачихж да ходятъ въ пжтища-та му,
Нито послушахж законъ-тъ му.
25 За то излѣя на него върлость-тж на гнѣвъ-тъ си,
И буйность-тж на брань-тж,
Която [ф]го опали отъ всякждѣ, но той не разумѣ:
И го изгори, [х]но той не тури *това* на сърдце.

ГЛАВА 43.

1 И сега така говори Господь, [а]Творецъ-тъ ти, Іакове,
И [б]Създатель-тъ ти, Израилю:
Не бой ся, защото [в]азъ тя избавихъ,
[г]Призвахъ тя по име: мой си ты.
2 [д]Когато минувашь прѣзъ воды-тѣ, [е]съ тебе ще бждж:
И прѣзъ рѣкы-тѣ, не ще тя потопятъ:
[ж]Когато ходишь прѣзъ огнь-тъ, ты нѣма да ся изгоришь,

в Быт. 49; 10.
г Гл 44; 24. Зах; 12; 1.
д Псал. 136; 6.
ж Дѣян. 17; 25.
з Гл. 43; 1.
и Гл. 49; 8.
і Гл. 49; 6. Лук. 2; 32. Дѣян. 13; 47.
к Гл. 35; 5.
л Гл. 61; 1. Лук. 4; 18. 2 Тим. 2; 26. Евр. 2; 14, 15.
м Гл. 9; 2.
н Гл. 48; 11,
о Псал. 33; 3. 40; 3. 98; 1.
п Псал 107; 23.
* *То есть* Сила.
р Гл. 31; 4.
с Псал. 97; 7. Гл. 1; 29. 44; 11. 45; 16.
т Гл. 43; 8. Іез. 12; 2. Виж Іоан. 9; 39, 41.
у Рим. 2; 21
ф 4 Цар. 25; 9.
х Осія 7; 9.

а Ст. 7.
б Ст. 21. Гл. 44; 2, 21, 24.
в Гл. 44; 6.
г Гл. 42; 6. 45; 4.
д Псал. 66; 12. 91; 3 и др.
е Втор. 31; 6, 8.
ж Дан. 3; 25, 27.

И пламыкъ-тъ не ще тя опали.
3 Защото азъ сьмь Іеова Богъ твой.
Святый Израилевъ, Спаситель твой:
[з]За твой искупъ дадохъ Египетъ:
За тебе, Еѳіопіѭ и Севѫ.
4 Понеже ты бѣ многоцѣненъ прѣдъ очи-тѣ ми,
Почтенъ бѣше ты, и азъ тя възлюбихъ;
За то ще дамъ человѣцы за тебе,
И народы за животъ-тъ ти.
5 [и]Не бой ся; защото азъ сьмь съ тебе:
Отъ истокъ ще доведѫ потомство-то ти,
И отъ западъ ще тя съберѫ:
6 Ще рекѫ Сѣверу: Дай:
И Югу: Да не възбранишь:
Доведи сынове-тѣ ми отъ далечь,
И дъщери-тѣ ми отъ краища-та на земіѭ-тѫ,
7 Всичкы [і]които ся наричатъ съ име-то ми:
[к]Които за славѫ-тѫ си сътворихъ,
[л]Създадохъ гы и гы направихъ:
8 [м]Изведи слѣпы-тѣ людіе които иматъ очи,
И глухы-тѣ които иматъ уши.
9 Нека ся съберѫтъ вси-тѣ народи наедно,
И нека дойдѫтъ на купъ племена-та;
[н]Отъ тѣхъ кой бы възвѣстилъ това, и показалъ намъ прѣжни-тѣ събытія?
Нека доведѫтъ свидѣтели-тѣ си, и нека ся оправдаіѫтъ,
За да чуіѫтъ *человѣци-тѣ*, и да рекѫтъ: *Това е* истинно.
10 Свидѣтели мои вы [о]сте, говори Господь,
[п]И рабъ-тъ ми, когото избрахъ,
За да узнаете и да повѣрувате въ мене,
И да разумѣете че сьмь Азъ:
[р]Прѣди мене Богъ не е былъ,
И слѣдъ мене нѣма да бѫде.
11 [с]Азъ, азъ сьмь Господь:
И освѣнь мене спаситель нѣма.
12 Азъ възвѣстихъ, и спасохъ, и показахъ:
И [т]не е имало у васъ чуждъ *богъ*:
А [у]вы ми сте свидѣтели, говори Господь,
Че азъ сьмь Богъ.
13 И [ф]прѣди день-тъ, Азъ сьмь:
И нѣма който да избавя отъ рѫкѫ-тѫ ми:
Азъ дѣйствувамъ, и [х]кой може да възбрани?
14 Така говори Господь,
Вашій искупитель, Святый Израилевъ:
За васъ проводихъ у Вавилонъ,
И свалихъ бѣжанцы всичкы тѣхъ,
И Халдеи-тѣ на които выкъ-тъ е въ кораби-тѣ.
15 Азъ сьмь Господь, Святый вашъ,
Творецъ Израилевъ, Царь вашъ.
16 Така говори Господь,
[ц]Който прави пѫть въ море-то,
И [ч]стезѫ въ буйны-тѣ воды:
17 [ш]Който извожда колесницы, и коніе, войскѫ, и силѫ:
Тѣ всичкы ще легнѫтъ, нѣма да станѫтъ;
Погынѫхѫ, угаснѫхѫ както *свѣщило отъ* ленъ.
18 [щ]Не поменувайте първы-тѣ,
И не помнѣте прѣжни-тѣ събытія.
19 Ето, азъ [ъ]ще направіѭ ново нѣщо;
Сега ще изникне: не ще ли да го познаете?
Ей [ы]ще направіѭ пѫть въ пустыніѭ-тѫ,
Рѣкы въ безводнѫ-тѫ.
20 Полскы-тѣ звѣрове ще мя прославятъ,
Чакали-тѣ, и камилоптицы-тѣ:
Защото [ь]давамъ водѫ въ пустыніѭ-тѫ,
Рѣкы въ безводнѫ-тѫ,
За да напоіѭ людіе-тѣ си, избранны-тѣ си.
21 [ѣ]Тѣзи людіе създадохъ азъ за себе си;
Тѣ ще повѣствуватъ хвалѫ-тѫ ми.
22 Но ты, Іакове, не мя призва:
Но ты Израилю, [ю]отегчи ся отъ мене.
23 [я]Не ми си приносялъ агънцы-тѣ на всесъжженія-та си,
Нито си мя почиталъ съсъ жъртвы-тѣ си:
Азъ не тя поработихъ съ приношенія,
И не ти натегнѫхъ съ ливанъ:
24 Не си купилъ за мене *благовоннѫ* тръсть съсъ сребро,
Нито си мя насытилъ съ тлъстинѫ-тѫ на жъртвы-тѣ си:
Но ты си мене поработилъ съ грѣхове-тѣ си,
[ѫ]Натегнѫлъ си ми съ беззаконія-та си.
25 Азъ, азъ сьмь, [іѫ]който заглаждамъ твои-тѣ прѣстѫпленія [а]за себе си,
И [б]нѣма да си напомніѭ за грѣхове-тѣ ти.
26 Подсѣти мя; да ся сѫдимъ наедно;
Казувай ты, за да ся оправдаешь.
27 Праотецъ твой съгрѣши,
И учители-тѣ ти прѣстѫпихѫ противъ мене.
28 За то [в]оскврънены направихъ князове-тѣ на святилище-то,
И [г]прѣдадохъ Іакова на проклѣтіѭ,
И Израиля на поруганія.

ГЛАВА 44.

1 Но сега слушай, [а]рабе мой Іакове,
И Израилю, когото азъ избрахъ:
2 Така говори Господь, който тя е направилъ

з Приг. 11; 8. 21; 18.
и Гл. 41; 10, 14. 44; 2. Іер. 30; 10, 11. 46; 27, 28.
і Гл. 63; 19 Іак. 2; 7.
к Псал. 100; 3. Гл. 29; 23. 2 Кор. 5; 17 Еѳ. 2; 10.
л Ст. 1.
м Гл. 6; 9. 42; 19. Іез. 12; 2.
н Гл. 41; 21, 22, 26.
о Гл. 44; 8.
п Гл. 42; 1. 55; 4.
р Гл. 41; 4. 44; 6.
с Гл 45; 21. Осія 13; 4.
т Втор. 32: 16. Псал. 81; 9.
у Ст. 10. Гл. 44; 8.
ф Псал. 90; 2. Іоан. 8: 58.
х Іов 9; 12. Гл. 14: 27.
ц Исх 14; 16, 22. Псал. 77; 19. Гл. 51; 10.
ч Іис. Нав 3; 13, 16.
ш Исх. 14; 4 до 9, 25.
щ Іер. 16; 14. 23; 7.
ъ 2 Кор. 5; 17. Отк. 21; 5.
ы Исх 17; 6. Числ. 20; 11. Втор. 8; 15. Псал. 78; 16. Гл. 35; 6. 41; 18
ь Гл 48; 21.
ѣ Псал. 102; 18. Ст. 1, 7. Лук. 1; 74, 75 Еѳ. 1; 5, 6.
ю Мал 1; 13.
я Амос. 5; 25.
ѫ Гл. 1; 14. Мал. 2; 17.
іѫ Гл. 44; 22. 48; 9. Іер. 50; 20. Дѣян. 3; 19.
а Іез. 36; 22 и дрг.
б Гл. 1; 18. Іер. 31; 34.
в Гл. 47; 6. Плач. 2; 2, 6, 7.
г Псал. 79; 4 Іер. 24; 9. Дан. 9; 11. Зах. 8; 13.

а Ст. 21. Гл. 41; 8. 48; 1. Іер. 30; 10. 46; 27, 28.

И [б]тя е създалъ изъ утробж-тж, *и* ще ти помага:
Не бой ся, рабе мой, Іакове,
И *ты* [в]Іесуруне, когото азъ избрахъ.
3 Защото [г]ще изливамъ водж на жедный-тъ,
И рѣкы на сухж-тж земіж;
Ще изливамъ Духъ-тъ си на сѣме-то ти,
И благословеніе-то си на внуцы-тѣ ти:
4 И ще прозябнжтъ *като* между трѣвж,
Като вьрбы при текущы воды.
5 Единъ ще говори: Азъ сьмь Господень:
А другъ ще ся нарича съ име-то Іаковово:
А другъ ще ся подписува *съ* ржкж-тж си Господу,
И ще ся нарича съ име-то Израилево.
6 Така говори Господь, Царь-тъ Израилевъ,
[д]Неговъ-тъ Искупитель, Господь Саваоѳъ:
[е]Азъ сьмь пьрвый, азъ и послѣдній:
И освѣнь мене нѣма Богъ.
7 И отъ когато сьмь поставилъ древни-тѣ людіе,
[ж]Кой може да извыка, както азъ,
И да възвѣсти това, и да ми го изложи?
Нека си извѣстятъ грядущы-тѣ и бждущы-тѣ.
8 Не бойте ся, нито треперѣте:
[з]Не тя ли направихъ да чуешь, и не *ти* ли възвѣстихъ *това* отъ тогази?
[и]Ей, вы сте ми свидѣтели:
Има ли Богъ освѣнь мене?
Наистина [і]нѣма Канара: азъ *никого* не знаіж.
9 [к]Които правятъ истуканы, всичкы сж суета;
И многорачителни-тѣ тѣмъ бесполезни сж;
И тѣ сж свидѣтели тѣмъ;
[л]Не видятъ, и не разумѣватъ,
За да ся посрамятъ.
10 Кой е създалъ богъ,
Или е излѣялъ истуканъ, *който* [м]нищо не ползува?
11 Ето, всичкы-тѣ му другари ще ся посрамятъ:
Художници-тѣ, и тѣ сж отъ человѣцы:
Нека ся събержтъ [н]всичкы; нека прѣдстанжтъ:
Ще ся уплашатъ, ще ся посрамятъ купно.
12 [о]Ковачь-тъ *кове* топоръ,
И работи въ вжглища-та, и съ чукове-тѣ го образува,
И прави го съсъ силж-тж на мышцы-тѣ си:
Наипаче огладнѣва, и изнемощѣва:
Водж не піе, и ослабѣва.
13 Дьрводѣлецъ-тъ простира вървь-тж, начертава го съ писалкж,
Работи го съ рѣзцы,
Начертава го съ пергелъ,
И прави го споредъ человѣческый образъ,
Споредъ человѣческж красотж,
За да стои въ кжщж.
14 Сѣче си кедры,
И зема пьрнаръ и джбъ,
Които си избира между дьрвія-та на джбравж-тж:
Насажда боръ, и дъждь-тъ *го* наращава.
15 И става на человѣка за горѣніе:
И отъ него зема той и ся топли:
Още *го* гори, и пече хлѣбъ:
Исто-то прави богъ, и *му* ся кланя:
Прави го истуканъ, и колѣничи прѣдъ него.
16 Половинж-тж му гори въ огнь;
Съ другж-тж половинж готви месо да яде:
Пече печено-то, и ся насыща;
И грѣе ся, и казува:
Охъ! стоплихъ ся, видѣхъ огнь-тъ:
17 И остало-то му прави богъ, истуканъ-тъ си:
Колѣничи прѣдъ него, и *му* ся кланя,
И му ся моли, и казува:
Избави мя, защото ты си мой богъ.
18 [п]Тѣ не знаіжтъ, нито разумѣватъ:
Защото ся [р]затворихж очи-тѣ имъ да не гледатъ,
И сьрдца-та имъ за да не разумѣватъ.
19 И [с]никой не размысля въ сьрдце-то си,
Нито има знаніе, нито разумъ, та да рече:
Половинж-тж му изгорихъ на огнь,
Още испекохъ хлѣбъ на вжглища-та му;
Опекохъ месо, та ядохъ:
Послѣ ще направіж ли остатъкъ-тъ му гнусотж?
Ще ся покloніж ли на пьнь отъ дьрво?
20 Насе пепелъ: [т]измамено-то му сьрдце го заблуди,
Та не може да освободи душж-тж си, нито да рече:
Това въ десницж-тж ми, не е ли лъжа?
21 Помни това, Іакове,
И Израилю, защото ми си [у]рабъ:
Азъ тя създадохъ: мой рабъ си:
Израилю, не ще бждешь забравенъ отъ мене.
22 [ф]Изгладихъ, като гжстж мыглж, прѣстжпленія-та ти,
И, както облакъ грѣхове-тѣ ти:
Върни ся при мене: защото [х]азъ тя искупихъ.
23 [ц]Въспѣйте радостно, небеса: защото Господь направи *това*:
Въскликнѣте, най долни земны страны:
Извадѣте гласъ веселъ, горы,
Джбравы, и всичкы дьрвія въ тѣхъ:
Защото Господь искупи Іакова,

б Гл. 43; 1, 7.
в Втор. 32; 15.
г Гл. 35; 7. Іоил. 2; 28. Іоан. 7; 38. Дѣян. 2; 18.
д Ст. 24. Гл. 43; 1, 14.
е Гл. 41; 4. 48; 12. Отк. 1; 8, 17. 22; 13.
ж Гл. 41; 4, 22. 45; 21.
з Гл. 41; 22.
и Гл. 43; 10, 12.
і Втор. 4; 35, 39. 32; 39. 1 Пар. 2; 2. 2 Цар. 22; 32. Гл. 45; 5.
к Гл. 41; 24, 29.
л Псал. 115; 4 идг.
м Іер. 10; 5. Авв. 2; 18.
н Псал. 97; 7. Гл. 1; 29. 42; 17. 45; 16.
о Гл. 40: 19. 41; 6. Іер. 10; 3 и дрг.
п Гл. 45; 20.
р 2 Сол. 2; 11.
с Гл. 46; 8.
т Осія 4; 12. Рим. 1; 21. 2 Сол. 2; 11.
у Ст. 1, 2.
ф Гл. 43; 25.
х Гл. 43: 1. 48; 20. 1 Кор. 6; 20. 1 Пет. 1; 18, 19.
ц Псал. 69; 34. 96; 11, 12. Гл. 42; 10. 49; 13. Іер. 51; 48. Отк. 18; 20.

И ся прослави въ Израиля.
24 Така говори Господь, [ч]искупитель-тъ ти,
[ш]Който тя е създалъ изъ утробж-тж:
Азъ сьмь Господь, който направихъ всичко:
[щ]Самъ распрострѣхъ небеса-та,
И разстлахъ земіж-тж отъ себе си:
25 [ъ]Който осуетявамъ знаменія-та [ы]на прѣльстители-тѣ,
[ь]И обуявамъ чародѣи-тѣ:
Който прѣвращамъ мждры-тѣ,
И знаніе-то имъ обращамъ на глупость:
26 [ѣ]Който утвърждавамъ думж-тж на свой-тъ рабъ,
И испълнямъ съвѣтъ-тъ на мои-тѣ вѣстители;
Който говоріж за Іерусалимъ: Ще ся насели:
И за Іудины-тѣ градове: Ще ся съградятъ,
И азъ ще въсправіж развалины-тѣ му:
27 [ю]Който казувамъ на безднж-тж: Изсъхни,
И ще прѣсушіж рѣкы-тѣ ти:
28 Който говоріж за Кира: *Той* е пастырь мой,
И ще испълни всичкы-тѣ ми хотѣнія:
И казувамъ на Іерусалимъ: [я]Ще ся съградишь:
И на храмъ-тъ: Ще ся турятъ основанія-та ти.

ГЛАВА 45.

1 Така говори Господь на помазанника си, Кира, [а]когото държіж за деснж-тж ржкж,
[б]За да покоріж народы прѣдъ него:
И ще распашж чрѣсла-та на царіе,
За да отворіж двери-тѣ прѣдъ него;
И порты-тѣ не ще ся затворятъ.
2 Азъ ще ходіж прѣдъ тебе,
[в]И ще изравніж неравны-тѣ мѣста:
[г]Ще съкрушіж мѣдны-тѣ двери,
И ще строшж желѣзны-тѣ вереи:
3 И ще ти дамъ съкровища пазены въ тъмнинж,
И богатства скрыти въ скрышницы,
[д]За да познаешь че азъ сьмь Господь,
[е]Който тя выкамъ съ име-то ти,
Богъ Израилевъ.
4 [ж]За Іакова рабъ-тъ ми,
И Израиля избранный-тъ ми,
Выкнжхъ тя даже съ име-то ти;
Наименовахъ тя, ако и [з]да мя не познавашь.
5 [и]Азъ сьмь Господь. и [і]нѣма другъ:
Нѣма освѣнь мене Богъ:
[к]Азъ тя опасахъ, ако и да мя не познавашь.
6 [л]За да познаіжтъ отъ истокъ сълнца,
И отъ западъ, че освѣнь мене нѣма никой:
Азъ сьмь Господь, и нѣма другъ:
7 Азъ създавамъ видѣлинж-тж, и творіж тьмнинж-тж:
Правіж миръ, [м]и творіж зло:
Азъ Господь сьмь който правіж всичко това.
8 [н]Росѣте, небеса, отъ горѣ,
И да излѣіжтъ облаци-тѣ правдж:
Да ся отвори земя-та, и да роди спасеніе,
И да прозябне купно правда:
Азъ Господь създадохъ това.
9 Горко [о]тому който ся прѣпира съсъ Създателя си!
Чрѣпъ отъ земны-тѣ чрѣпіе!
[п]Ще рече ли калъ-тъ на тогозь който му дава образъ: Що правишь?
Или дѣло-то ти *да рече*: Той нѣма ржцѣ?
10 Горко тому що говори на бащж *си*: Що раждашь?
Или на женж: Що добывашь:
11 Така говори Господь
Святый-тъ Израилевъ, и Създатель-тъ неговъ:
Пытайте мя за бждящо-то, [р]за синове-тѣ ми,
И [с]за дѣло-то на ржцѣ-тѣ ми заповѣдайте ми.
12 [т]Азъ създадохъ земіж-тж,
И [у]сътворихъ человѣка на неіж:
Азъ съ ржцѣ-тѣ си распрострѣхъ небеса-та,
И [ф]дадохъ заповѣди на всичко-то имъ воинство.
13 [х]Азъ повдигнжхъ него съ правдж,
И ще оправямъ всичкы-тѣ му пжтища:
[ц]Той ще съгради градъ-тъ ми,
И ще испроводи плѣнницы-тѣ ми,
[ч]Не съ искупъ, нито съ дарове,
Говори Господь Саваоѳъ.
14 Така говори Господь:
[ш]Печалба-та на Египетъ, и търговія-та на Еѳіопіж,
И на Савцы-тѣ, высокы-тѣ мжжіе,
Ще минжтъ къмъ тебе, и твои ще бждятъ:
Задъ тебе ще слѣдуватъ: [щ]въ оковы ще заминжтъ,
И ще ти ся покланятъ, ще ти ся помолятъ:
И рекжтъ: [ъ]Само въ тебе е Богъ,
И [ы]нѣма другъ Богъ.

ч Гл. 43; 14. Ст. 6.
ш Гл. 43; 1.
щ Іов. 9; 8. Псал. 104; 2. Гл. 40. 22. 42; 5. 45; 12. 51; 13.
ъ Гл. 47; 13.
ы Іер. 50; 36.
ь 1 Кор. 1; 20.
ѣ Зах. 1; 6.
ю Виж Іер. 50; 38. 51; 32, 36.
я 2 Лѣт. 36; 22, 23. Езд. 1; 1 и дрг. Гл. 45; 13.

а Гл. 41; 13.
б Гл. 41; 2. Дан. 5; 30.
в Гл. 40; 4.
г Псал. 107; 16.
д Гл. 41; 23.
е Исх. 33; 12, 17. Гл. 43; 1. 49; 1.
ж Гл. 44; 1.
з 1 Сол. 4; 5.
и Втор. 4; 35, 39. 32; 39. Гл. 44; 8. 46; 9.
і Ст. 14, 18, 21, 22.

к Псал. 18; 32, 39.
л Псал. 102; 15. Гл. 37; 20. Мал. 1; 11.
м Амос. 3; 6.
н Псал. 72; 3. 85; 11.
о Гл. 64; 8.
п Гл. 29; 16. Іер. 18; 6. Рим. 9; 20.
р Іер. 31; 9
с Гл. 29; 23.
т Гл. 42; 5. Іер. 27; 5.
у Быт. 1; 26, 27.

ф Быт 2; 1.
х Гл. 41; 2
ц 2 Лѣт. 36; 22, 23. Езд. 1; 1 и дрг. Гл. 44; 28.
ч Гл 52; 3. Виж Рим. 3; 24.
ш Псал. 68; 31. 72; 10, 11. Гл. 49; 23. 60; 9, 10, 14, 16. Зах. 8; 22, 23.
щ Псал, 149; 8.
ъ 1 Кор. 14; 25.
ы Ст. 5.

15 Наистинѫ ты си [ъ]Богъ крыющій ся,
Боже Израилевъ, Спасителю.
16 Всичкы тѣзи ще ся постыдятъ, и посрамятъ:
[ь]Дѣлатели-тѣ на идолы-тѣ ще си отидѫтъ
Всичкы накупъ съ посрамленіе.
17 [ю]А Израиль ще ся спасе чрѣзъ Господа съ вѣчно спасеніе:
Нѣма да ся постыдите нито да ся посрамите въ вѣкъ вѣка.
18 Защото така говори Господь, [я]който сътвори небеса-та,
Той Богъ, който създаде земіѭ-тѫ и іѭ направи: който самъ іѭ утвьрди,
Сътворй іѭ не напусто, *но* іѭ създаде за да ся населява:
[ѫ]Азъ сьмь Господь, и нѣма другъ.
19 Не сьмь говорилъ [ѭ]въ тайно, въ тьмно мѣсто на земіѭ-тѫ:
Не сьмь рѣклъ на Іаковово-то сѣме: Потърсѣте мя всуе:
Азъ сьмь [а]Господь, който говорѭ правдѫ, който възвѣстявамъ правотѫ.
20 Сберѣте ся та дойдѣте:
Приближѣте ся купно, *вы* избѣгнѫли отъ язычницы-тѣ:
[б]Нѣматъ разумъ, които въсправятъ дърво-то на идолы-тѣ си,
И ся молятъ на богъ който не може да спасе.
21 Явѣте, и приведѣте *гы*
Ей, нека ся съвѣтуватъ купно:
[в]Кой е възвѣстилъ това отъ начало,
И го е явилъ отъ онова врѣме?
Не азъ ли Господь? и [г]нѣма освѣнь мене другъ Богъ:
Богъ праведенъ и Спаситель: нѣма освѣнь мене.
22 [д]Къмъ мене погледнѣте, и спасены бѫдѣте, всичкы земны краища;
Защото азъ сьмь Богъ, и нѣма другъ.
23 [е]Заклѣхъ ся въ себе си:
Дума-та излѣзе изъ уста та ми *въ* правдѫ, и нѣма да ся повърне:
Че [ж]всяко колѣно ще ся прѣклони прѣдъ мене,
[з]Всякой языкъ ще ми ся закьлне.
24 Наистинѫ ще рече нѣкой:
[и]Въ Господа имамъ правдѫ и силѫ:
При него ще дойдѫтъ,
А всичкы които сѫ раздражены противъ Него, [і]ще ся постыдятъ.
25 [к]Въ Господа ще ся оправдае
[л]И ще ся хвали всичко-то Израилево сѣмя.

ГЛАВА 46.

1 Паднѫ [а]Вилъ, наведе ся Нево:
Идоли-тѣ имъ ся турихѫ на животны, и скотове:
[б]Товаръ-тъ който вы носите, станѫ тегота на уморено-то *животно.*
2 Наведохѫ ся, паднѫхѫ купно;
Не могѫтъ да отървѫтъ товаръ-тъ,
[в]Но и тѣ отиватъ въ плѣнъ.
3 Слушайте мя, доме Іакововъ,
И всичкый остатъче отъ Израилевый домъ,
Вы дигнѫти-тѣ отъ мене още отъ утробѫ-тѫ,
[г]Носени-тѣ още отъ ложесна-та:
4 И до старость-тѫ *ви* [д]азъ сьмь истый-тъ;
И до сѣдинѫ [е]азъ ще *вы* носіѭ;
Азъ *вы* направихъ, и азъ ще *вы* дигнѫ;
Ей, азъ ще *вы* носіѭ и спасѫ.
5 [ж]Кому ще мя уподобите, и ще мя сравните и съразмѣрите,
Та да бѫдемъ подобни?
6 [з]Изсипватъ злато изъ мѣшецъ-тъ,
И прѣтеглятъ сребро съ вѣсъ,
Наематъ златарь, та го направя богъ:
Послѣ падатъ, и ся покланятъ:
7 [и]Дигатъ го на рамо: и носятъ го,
Та го турятъ на мѣсто-то му, и стои *тамъ*:
Не ще да мърдне отъ мѣсто-то си:
Още [і]выкатъ къмъ него, но не може да отговори,
Нито да гы избави отъ бѣдѫ-тѫ имъ.
8 Поменѣте това, и покажѣте ся мѫжіе:
[к]Докарайте това на умъ-тъ си, отстѫпници.
9 [л]Поменѣте по прѣжни-тѣ отъ начало:
Защото азъ сьмь Богъ, и [м]нѣма другъ;
Азъ сьмь Богъ, и нѣма подобенъ менѣ.
10 [н]Който отъ начало възвѣстявамъ свършъкъ-тъ,
И отъ по напрѣдъ нестанѫлы-тѣ,
И казувамъ: [о]Съвѣтъ-тъ ми ще стане,
И ще свършіѭ всичко-то си хотѣніе:
11 Който зовѫ хыщнѫ-тѫ птицѫ [п]отъ истокъ,
[р]Мѫжь-тъ на съвѣтъ-тъ ми отъ далечнѫ земіѭ:
Ей, [с]рѣкохъ, и ще направіѭ да стане:
Намыслихъ и ще го извършіѭ.
12 Слушайте мя, [т]жестокосьрдечни,
[у]Вы които сте далечь отъ правдѫ-тѫ.
13 [ф]Приближихъ правдѫ-тѫ си: не ще да е далечь,
И [х]спасеніе-то ми нѣма да закъснѣе:

ъ Псал. 44; 24. Гл. 8; 17. 57; 17.
ь Гл. 41; 11.
ю Гл. 26; 4. Ст. 25. Рим. 11; 26.
я Гл. 42; 5.
ѫ Ст. 5.
ѭ Втор. 30; 11. Гл. 48; 16.
а Псал. 19; 8. 119; 137, 138.
б Гл. 44; 17, 18, 19. 46; 7. 48; 7. Рим. 1; 22, 23.
в Гл. 41; 22. 43; 9. 44; 7. 46; 10. 48; 14.
г Ст. 5, 14, 18. Гл. 44, 8. 46; 9. 48; 3 и др.
д Псал. 22; 27. 65; 5.
е Быт. 22; 16. Евр. 6; 13.
ж Рим. 14; 11 Фил. 2; 10.
з Быт. 31; 53. Втор. 6; 13. Псал. 63; 11 Гл. 65; 16.
и Іер. 23; 5. 1 Кор. 1; 30.
і Гл. 41; 11.
к Ст. 17.
л 1 Кор. 1; 31.

—

а Гл. 21; 9. Іер. 50; 2. 51; 44.
б Іер. 10; 5.
в Іер. 48; 7.
г Исх. 19; 4. Втор. 1; 31. 32; 11. Псал. 71; 6 Гл 63; 9.
д Псал. 102; 27. Мал. 3; 6.
е Псал. 48; 14. 71; 18.
ж Гл. 40; 18, 25.
з Гл. 40; 19. 41; 6. 44; 12, 19. Іер. 10; 3.
и Іер. 10; 5.
і Гл. 45; 20.
к Гл. 44; 19. 47; 7.
л Втор. 32; 7.
м Гл. 45; 5, 21.
н Гл. 45; 21.
о Псал. 33; 11. Прит. 19; 21. 21; 30 Дѣян 5; 39. Евр. 6; 17.
п Гл. 41; 2, 25.
р Гл. 44; 28. 45; 13.
с Числ. 23; 19.
т Псал. 76; 5.
у Рим. 10; 3.
ф Гл. 51; 5. Рим. 1; 17. 3; 21.
х Авв. 2; 3.

[щ]И ще дамъ въ Сіонъ спасеніе
На Израиля, славѫ-тѫ си.

ГЛАВА 47.

1 [а]Слѣзь [б]та сѣдни на пърсть-тѫ, дѣвице, дъщеро Вавилонска:
Сѣдни наземи: прѣстолъ *вече* нѣма, дъщеро Халдейска:
Защото не ще ся наречешь вече истънчена и изнѣжена.
2 [в]Хвани рѫкомелницѫ-тѫ, та мели брашно:
Открый було-то си, подигни полы-тѣ *си*,
Открый голѣни-тѣ *си*, мини рѣкы-тѣ.
3 [г]Голота-та ти ще ся открые:
Ей, срамота-та ти ще ся яви:
[д]Отмьщеніе ще земѫ,
И не ще бѫдѫ умоленъ отъ человѣка.
4 [е]Име-то на нашій тъ Искупитель е Господь Саваоѳъ,
Святый Израилевъ.
5 [ж]Сѣди та мълчи, и влѣзь въ тьмнинѫ-тѫ, Халдейска дъщеро:
[з]Защото нѣма вече да тя наричатъ господаркз на царства-та.
6 [и]Разгнѣвахъ ся на людіе-тѣ си,
[і]Омърсихъ наслѣдіе-то си,
И прѣдадохъ гы въ рѫкѫ-тѫ ти:
Но ты имъ не показа милость:
[к]Ты си твърдѣ отегчила яремъ-тъ си върхъ стареца.
7 И рекла си: Въ вѣкъ [л]ще бѫдѫ господарка,
Та [м]не си турила това въ сърдце-то си,
[н]Нито си поменѫла сетнины-тѣ на това.
8 Прочее чуй сега това, ты сластолюбивая,
Която сѣдишь безгрыжна,
Която говоришь въ сърдце-то си:
[о]Азъ сьмь, и освѣнь мене нѣма друга:
Нѣма да сѣдіѭ вдовица,
И [п]нѣма да знаіѭ безчадіе.
9 [р]Тѣзи и двѣ-тѣ ще дойдѫтъ върхъ тебе
[с]Внезапу, въ единъ день,
Безчадіе и вдовство:
Ще дойдѫтъ върхъ тебе на пълно,
[т]Въ множество-то на омаюванія-та ти,
Въ голѣмо-то изобиліе на обаянія-та ти.
10 Защото [у]си дързнѫла на лукавство-то си,
И рекла си: [ф]Не мя види никой:
Мудрость-та ти и знаніе-то ти тя измамихѫ:
[х]И рекла си въ сърдце-то си:
Азъ сьмь, и освѣнь мене нѣма друга.
11 За то ще дойде зло върхъ тебе,
Безъ да знаешь отъ дѣ ся ражда:
И бѣда ще нападне на тебе,
Безъ да можешь да іѭ върнешь:
И [ц]гыбель ще дойде внезапу върхъ тебе, безъ да знаешь.
12 Застани сега съ обаянія-та си,
И съ множество-то на омаюванія-та си,
Въ които си ся трудила отъ младость-тѫ си;
Ако можешь ся ползува,
Ако можешь ся укрѣпи.
13 [ч]Уморила си ся въ множество-то на съвѣты-тѣ си:
[ш]Нека застанѫтъ сега небогледци-тѣ, и звѣздочетци-тѣ,
Прѣдвѣщатели-тѣ по новолуніе,
И нека тя избавятъ
Отъ това което ще дойде върхъ тебе.
14 Ето [щ]тѣ ще бѫдѫтъ като плѣва:
Огнь ще гы изгори;
Не ще могѫтъ да избавятъ себе си отъ силѫ-тѫ на пламыкъ-тъ:
Не ще остане вѫглянъ да ся огрѣе *нѣкой*,
Нито огнь за да сѣдне прѣдъ него.
15 Таквизь ще ти бѫдѫтъ онѣзи, съ които си ся трудила,
И търгувала отъ младость-тѫ си:
Ще бѣгатъ скытающе ся всякой въ странѫ-тѫ си;
Никой не ще тя избави.

ГЛАВА 48.

1 Чуйте това, доме Іакововъ:
Които сте ся нарекли съ Израилево-то име,
И [а]които излѣзохте изъ Іудинъ-тъ источникъ:
[б]Които ся кълнете въ име-то Господне,
И си напомняте за Бога Израилева
Но [в]не съ истинѫ, нито съ правдѫ.
2 Защото зематъ име-то си [г]отъ святый-тъ градъ,
[д]И ся утвърждаватъ на Израилевый-тъ Богъ:
Име-то му е Іеова Саваоѳъ.
3 [е]Отъ тогазъ възвѣстихъ древни-тѣ дѣла:
И излѣзохѫ изъ уста-та ми, и гы прогласихъ:
Направихъ *гы* внезапно, [ж]и станѫхѫ.
4 Понеже познавахъ че си жестокъ,
И [з]вратъ-тъ ти е желѣзна жила,
И чело-то ти мѣдно.
5 [и]А отъ тогазъ ти възвѣстихъ *тѣзи нѣща*:
Прѣди да станѫтъ прогласихъ ти *гы*,
За да не речешь: Идолъ-тъ ми гы направи:

щ Гл. 62; 11.

—

а Іер. 48; 18.
б Гл. 3; 26.
в Исх. 19; 5. Сѫд. 16; 21. Мат. 24; 41
г Гл. 3; 17. 20; 4. Іер. 13; 22, 26 Наум 3; 5.
д Рим. 12; 19
е Гл. 43; 3, 14 Іер. 50; 34.
ж Ст. 7. Гл. 13; 19. Дан. 2; 37.
з Виж 2 Цар. 24; 14. 2 Лѣт. 28; 9. Зах. 1; 15.
и Гл. 43; 28.
і Втор. 28; 50.
к Ст. 5 Отк. 18; 7.
л Гл. 46; 8.
м Втор. 32; 29.
н Ст. 10. Соф. 2; 15.
о Отк. 18; 7.
п Гл. 51; 19.
р 1 Сол. 5; 3.
с Наум. 3; 4.
т Псал. 52; 7.
у Гл. 29; 15. Іез. 8; 12. 9; 9.
ф Ст. 8.
х 1 Сол. 5; 3.
ц Гл. 57; 10.
ч Гл. 44; 25 Дан. 2; 2.
ш Наум. 1; 10. Мал. 4; 1.

—

а Псал. 68; 26.
б Втор. 6; 13. Гл. 65; 16. Соф. 1; 5.
в Іер. 4; 2. 5; 2.
г Гл. 52; 1.
д Мих. 3; 11. Рим. 2; 17.
е Гл. 41; 22. 42; 9. 43; 9. 44; 7, 8. 45; 21. 46; 9, 10.
ж Іис. Нав. 21; 45.
з Исх. 32; 9. Втор. 31; 27,
и Ст. 3.

И изваянно-то ми, и излѣяно-то ми гы заповѣда.
6 Ты си чулъ: виждь всичко това:
И не ще ли обявите?
Отъ сега ти прогласявамъ новы нѣща,
И скрыты, които ты не си знаилъ.
7 Сега станжхж, а не отдавна,
И прѣди тойзи день нито си слушалъ за тѣхъ,
За да не речешь: Ето, азъ знаяхъ това.
8 Нито си слушалъ, нито си знаялъ,
Нито отъ начало сж были отворены уши-тѣ ти:
Защото знаяхъ че щѣше да ся докарашь много невѣрно,
И *още* отъ [ı]утробж-тж нареклъ си ся прѣстжпникъ.
9 [к]Заради име-то си [л]ще отдалечіж ярость-тж си,
И заради славж-тж си ще имамъ търпѣніе къмъ тебе,
За да тя не истребіж.
10 Ето, [м]очистихъ тя, но не както сребро:
Испытахъ тя въ горнило-то на скърбь-тж.
11 [н]Заради мене, заради мене, ще направіж *това*:
[о]Защото какъ да ся омърси *име-то ми*?
Ей, [п]не щж да дамъ славж-тж си другыму.
12 Чуй мя, Іакове,
И Израилю, когото [р]азъ призвахъ:
Азъ сьмь истый: [с]азъ първый, азъ и послѣдній:
13 И [т]моя-та ржка основа земіж-тж,
И десница-та ми распрострѣ небеса-та:
[у]Когато гы зовж, прѣдставатъ наедно.
14 [ф]Съберѣте ся, всичкы вы, и чуйте:
Кой отъ тѣхъ възвѣсти това?
[х]Господь го възлюби:
[ц]Ще извърши воліж-тж си врьзъ Вавилонъ,
И мышца-та му *ще бжде врьзъ* Халдеи-тѣ.
15 Азъ, азъ говорихъ: ей, [ч]призовахъ го:
Доведохъ го, и ще благоуспѣе пжть-тъ му.
16 Пристжпѣте при мене, чуйте това:
[ш]Отъ начало не сьмь говорилъ скрышно.
Отъ когато станж това, азъ *бѣхъ* тамъ:
И сега мя проводи [щ]Господь Іеова и Духъ-тъ му.
17 [ъ]Така говори Господь,
Искупитель-тъ ти, Святый Израилевъ:
Азъ сьмь Господь Богъ твой,
Който тя учіж за ползж-тж *ти*,
[ы]Който тя водіж въ пжть-тъ въ който трѣбува да ходишь.
18 [ь]Дано бы послушалъ ты заповѣди-тѣ ми!
[ѣ]Тогазь миръ-тъ ти щѣше да е като рѣкж,
И правда-та ти като морскы-тѣ волны:
19 И [ю]сѣме-то ти щѣше да е като пѣсъкъ-тъ,
И внуци тѣ на чрѣво-то ти като камычета-та му:
Име-то му не бы ся отсѣкло,
Нито бы си истребило отъ прѣдъ мене.
20 [я]Излѣзте изъ Вавилонъ, бѣгайте отъ Халдеи-тѣ,
Съ въсклицателенъ гласъ възвѣстѣте,
Проповѣдайте това,
Възгласѣте го до край-тъ на земіж-тж.
Речѣте: [ж]Господь искупи рабъ-тъ си Іакова:
21 И [ѭ]не ожеднѣхж, *когато* гы водяше прѣзъ пустыни-тѣ;
[а]Направи да истекжтъ за тѣхъ воды изъ канарж-тж;
И расцѣпи канарж-тж, и потекохж воды-тѣ.
22 [б]Миръ нѣма за нечестивы-тѣ, говори Господь.

ГЛАВА 49.

1 Слушайте мя, [а]острови,
И внимайте, людіе далечни:
[б]Господь мя повыка *още* отъ утробж-тж,
Още отъ ложесна-та на майкж ми споменж име-то ми.
2 И [в]направи уста-та ми като остръ ножъ:
[г]Подъ сѣнкж-тж на ржкж-тж си мя покры,
И направи мя като [д]лъскавж стрѣлж,
Въ тулъ-тъ си мя скры,
3 И рече ми: [е]Ты си рабъ мой,
Израилю, [ж]въ когото ще ся прославіж.
4 [з]И азъ рѣкохъ: Напраздно сьмь ся трудилъ:
За нищо и напусто сьмь изнурилъ силж-тж си:
Но правда-та ми е у Господа,
И въздаяніе-то ми у Бога моего.
5 Сега прочее говори Господь,
[и]Който мя създаде *още* отъ утробж-тж за свой рабъ,
За да доведж пакъ Іакова при него,
И [і]да ся събере Израиль при него,
За да бждж прославенъ въ очи-тѣ на Господа,
И Богъ мой ще ми бжде сила:
6 И рече: Малко е да ми си рабъ
За да въсправишь племена-та на Іакова,
И да върнешь упазены-тѣ Израилевы:
А още ще тя дамъ [к]свѣтъ на язычницы-тѣ,

ı Псал. 58; 3.
к Псал. 79; 9. 106; 8. Гл. 43; 25. Ст. 11. Іез. 20; 9, 14, 22, 44.
л Псал 78; 38.
м Псал. 66; 10. Вижь Іез. 22; 21, 22.
н Ст. 9.
о Втор. 32; 26, 27. Іез. 20; 9.
п Гл. 42; 8.
р Втор 32; 39.
с Гл. 41; 4. 44; 6. Отк. 1; 17. 22; 13.
т Псал. 102; 25.
у Гл. 40; 26
ф Гл. 41; 22. 43; 9. 44; 7. 45; 20, 21.
х Гл. 45; 1.
ц Гл. 44; 28.
ч Гл. 45; 1 и дрг.
ш Гл 45; 19.
щ Гл. 61; 1. Зах 2; 8, 9, 11.
ъ Гл 43; 14. 44; 6, 24. Ст. 20.
ы Псал. 32; 8.
ь Втор. 32; 29. Псал. 81; 13.
ѣ Псал. 119; 165.
ю Бит. 22; 17. Осія 1; 10.
я Гл. 52; 11. Іер. 50; 8. 51; 6, 45. Зах. 2; 6, 7. Отк. 18; 4.
ж Исх. 19; 4, 5, 6. Гл 44; 22, 23.
ѭ Вижь Гл. 41; 17, 18.
а Исх. 17; 6. Числ. 20; 11. Псал. 105; 41.
б Гл. 57; 21.

—

а Гл. 41; 1.
б Ст 5. Іер. 1; 5 Мат. 1; 20, 21. Лук. 1; 15, 31. Іоан. 10; 36. Гал. 1; 15.
в Гл. 11; 4. 51; 16. Осія 6; 5. Евр. 4; 12. Отк. 1; 16.
г Гл 51; 16
д Псал 45; 5.
е Гл 42; 1. Зах. 3; 8.
ж Гл 41; 23. Іоан. 13; 31. 15; 8. Еф. 1; 6.
з Іез 3; 19.
и Ст 1.
і Мат. 23: 37.
к Гл 42; 6. 60; 3 Лук. 2; 32. Дѣян. 13; 47. 26; 18.

За да си спасеніе мое до край-тъ на земіѭ-тѫ.
7 Така говори Господь:
Искупитель-тъ Израилевъ, Святый неговъ,
[л]Къмъ оногозь когото прѣзира человѣкъ,
Къмъ оногозь отъ когото ся гнуси народъ,
Къмъ рабъ-тъ на властители тѣ:
[м]Царіе ще видятъ и ще станѫтъ,
Князове, и ще ся поклонятъ,
Заради Господа, който е вѣренъ,
Заради Святый-тъ Израилевъ, който тя избра.
8 Така говори Господь:
[н]Въ пріятно врѣме тя послушахъ,
И въ спасителенъ день ти помогнѫхъ:
И ще тя упазіѭ, и [о]ще тя дамъ въ завѣтъ на людіе-тѣ,
За да въсправишь земіѭ-тѫ,
Да направишь наслѣдованы запустены-тѣ наслѣдія:
9 [п]Да говоришь на узницы-тѣ: Излѣзте;
На онѣзи които сѫ въ тьмнинѫ-тѫ: Открыйте ся.
Ще ся пасѫтъ при пѫтища-та,
И пасища-та имъ ще бѫдѫтъ по всичкы-тѣ высокы хълмове.
10 [р]Нѣма да огладнѣіѭтъ, нито ще ожеднѣіѭтъ:
[с]Не ще гы удари нито пекъ, ни сълнце:
Защото [т]който гы милува ще гы поведе,
И при воды источницы ще гы приведе.
11 И [у]ще направіѭ всичкы-тѣ си горы пѫтища,
И друмове-тѣ ми ще ся въздигнѫтъ.
12 Ето, [ф]едни ще дойдѫтъ отъ далечь:
И ето едни отъ сѣверъ и отъ западъ,
И едни отъ Синимскѫ-тѫ земіѭ.
13 [х]Веселѣте ся, небеса, и радувай ся земле:
Извыкайте съ радостенъ гласъ, горы;
Защото Господь утѣши людіе-тѣ си,
И помилова оскърбены-тѣ си.
14 Но [ц]Сіонъ рече. Господь мя остави,
И Господь мой мя забрави.
15 [ч]Може ли жена да забрави сучащо-то си дѣте,
Та да не помилува чадо-то на утробѫ-тѫ си?
Но тѣ ако и да забравятъ,
[ш]Азъ обаче нѣма да тя забравіѭ.
16 Ето, [щ]на длани-тѣ *си* тя начертахъ:
Твои-тѣ стѣны сѫ всякога прѣдъ мене.
17 Чада-та ти ще дойдѫтъ на бързо:
[ъ]*А* разорители-тѣ ти и запустители-тѣ ти ще излѣзѫтъ изъ тебе:
18 [ы]Подигни очи-тѣ си наоколо, та виждь:
Всичкы тѣзи ся събиратъ на купъ, дохождатъ при тебе:
Живъ сьмь азъ, говори Господь,
Че ты ще ся облѣчешь въ всичкы тѣзи [ь]като въ украшеніе,
И като невѣста ще ся накитишь съ тѣхъ.
19 Защото разорены-тѣ ти и запустѣны-тѣ мѣста,
И развалена-та ти земя,
[ѣ]Ще бѫдѫтъ сега тѣсны за жители-тѣ *ти*:
А онѣзи, които тя пояждахѫ, ще бѫдѫтъ отдалечены.
20 [ю]Чада-та, които ще придобыешь [я]слѣдъ бесчадіе-то си,
Ще рекѫтъ още въ уши-тѣ ти:
Тѣсно е мѣсто-то за мене:
Направи ми мѣсто за да ся населіѭ.
21 Тогазь ще речешь въ сърдце-то си:
Кой ми роди тѣхъ,
Като *бѣхъ* азъ бесчадна, и пуста,
Плѣнница, и заточена? а тѣхъ кой исхрани?
Ето, азъ бѣхъ оставена сама: тѣ дѣ бѣхѫ?
22 [ж]Така говори Господь Іеова:
Ето, ще възвысіѭ рѫкѫ-тѫ си къмъ язычницы-тѣ,
И ще въздигнѫ знаме-то си къмъ народы-тѣ,
И ще доведѫтъ синове-тѣ ти въ обятія-та,
И дъщери-тѣ ти ще ся донесѫтъ на рамена.
23 И [ѩ]царіе ще бѫдѫтъ въспитатели твои,
И царицы-тѣ имъ кърмилицы твои:
Ще ти ся поклонятъ съ лице до земіѭ-тѫ,
И [а]ще лижѫтъ пьрсть-тѫ на нозѣ-тѣ ти:
И ще познаешь че азъ сьмь Господь,
И че онѣзи [б]които мя чакатъ не ще да ся посрамятъ.
24 [в]Може ли корысть-та да ся отнеме отъ силный-тъ,
Или да ся отървѫтъ които сѫ [*]отъ юнакъ заплѣнени?
25 Но Господь така говори:
Плѣнници-тѣ на силный-тъ ще ся отнемѫтъ,
И корысть-та отъ насилника ще ся отърве;
Защото азъ ще ся сѫдіѭ съ противници-тѣ ти,
И азъ ще спасѫ чада-та ти.
26 [г]А притѣснители-тѣ ти ще направіѭ да изѣдѫтъ истѫ-тѫ си плъть:
И [д]ще ся опіѭтъ съ истѫ-тѫ си кръвь, както съ ново вино:
И [е]ще познае всяка плъть,
Че азъ Господь сьмь Спаситель твой,
И Искупитель твой, Крѣпкый Іаковов.

л Гл. 53; 3. Мат. 26; 67.
м Псал. 72; 10, 11. Ст 23.
н Псал 59; 18. 2 Кор. 6; 2.
о Гл. 42; 6.
п Гл 42; 7. Зах. 9; 12.
р Отк. 7; 16.
с Псал. 121. 6.
т Псал. 23; 2.
у Гл. 40; 4.
ф Гл. 43; 5, 6.
х Гл 44; 23.
ц Вижь Гл 40, 27.
ч Вижь Псал. 103; 13. Мал. 3; 17. Мат 7; 11.
ш Рим. 11; 29.
щ Вижь Исх. 13; 9. Пѣсн. 8; 6.
ъ Ст. 19.
ы Гл. 60; 4.
ь Прит. 17; 6.
ѣ Вижь Гл. 54; 1, 2. Зах. 2; 4. 10; 10.
ю Гл 60; 4.
я Мат. 3; 9. Рим. 11; 11 и др.
ж Гл 60; 4. 66; 20.
ѩ Псал 72; 11. Ст. 7. Гл. 52; 15. 60; 16.
а Псал. 72; 9. Мих. 7; 17.
б Псал. 34; 22. Рим. 5; 5. 9; 33. 10; 11.
в Мат. 12; 29. Лук. 11; 21, 22.
* *Или* праведно
г Гл. 9; 20.
д Отк. 14; 20. 16; 6.
е Псал. 9; 16. Гл. 60; 16.

—

ГЛАВА 50.

1 Така говори Господь:
[а]Дѣ е разводно-то писмо на майкѫ ви,
Съ което іѭ напуснѫхъ?
Или [б]кой е отъ заимателе-тѣ ми на когото вы продадохъ?
Ето, за беззаконія-та си ся продадохте,
И [в]за прѣстѫпленія-та ваши быде напуснѫта майка ви.

2 Защо, когато дойдохъ, нѣмаше никой?
[г]Когато повыкахъ, нѣмаше кой да отговори?
[д]Скратила ли ся е нѣкакъ рѫка-та ми, та да не може да искупува?
Или нѣмамъ ли силѫ да избавіѭ?
Ето, азъ [е]съ прѣщеніе-то си [ж]изсушавамъ море-то,
[з]Обращамъ рѣкы-тѣ въ пустыніѭ:
[и]Рыбы-тѣ имъ ся увонявать отъ нѣманіе на водѫ,
Умирать отъ жаждѫ.

3 Азъ [і]обличамъ небеса-та съ тьмнинѫ,
И [к]турямъ врѣтище за покрывало на тѣхъ.

4 [л]Господь Іеова ми даде языкъ на учены-тѣ,
За да знаіѭ какъ да помогнѫ съ думѫ [м]на уморенный-тъ:
Той събужда всякѫ зарань,
Събужда ухо-то ми,
За да слушамъ като учени-тѣ.

5 [н]Господь Іеова ми отвори ухо-то,
И [о]азъ не ся въспротивихъ,
Нито ся върнѫхъ назадъ.

6 [п]Гърбъ-тъ си дадохъ на бичове,
И [р]челюсти-тѣ си на скубатели:
Не скрыхъ лице-то си отъ укоры и заплюванія.

7 Защото Господь Іеова ще ми помогне:
За то не ся срамувамъ;
За то сьмь [с]турилъ лице-то си както кремень,
И знаіѭ че не ще бѫдѫ посраменъ.

8 [т]Близу е онзи който мя оправдава:
Кой ще ся сѫди съ мене? да прѣдстанемъ наедно.
Кой ми е противникъ? да приближи при мене.

9 Ето, Господь Іеова ще ми помогне:
Кой ще мя осѫди?
Ето, [у]всичкы тѣзи ще овехтѣіѭтъ като дреха,
[ф]Молецъ ще гы изѣде.

10 Кой е между васъ който ся бои отъ Господа,
И слуша гласъ-тъ на неговый-тъ рабъ,
[х]Но ходи въ тьмнинѫ, и нѣма за него видѣло?
[ц]Нека уповае на име-то Господне,
И нека ся облѣга на Бога своего.

11 Ето, всичкы вы, които запаляте огнь,
И сте обыколени съ искры,
Ходѣте въ свѣтлинѫ-тѫ на огнь-тъ си,
И въ искры-тѣ *които* сте распалили:
[ч]Това ще ви бѫде отъ рѫкѫ-тѫ ми,
[ш]Въ скърбь ще лѣжите.

ГЛАВА 51.

1 [а]Слушайте мене, [б]вы които слѣдувате правдѫ-тѫ,
Които търсите Господа:
Погледнѣте на канарѫ-тѫ *отъ коіѭто* сте отсѣчени,
И въ дупкѫ-тѫ на ровъ-тъ изъ който сте ископани.

2 [в]Погледнѣте на Авраама отца си,
И на Саррѫ, която вы е родила;
[г]Защото го повыкнѫхъ *като бѣ* единъ,
[д]И го благословихъ, и го умножихъ:

3 Защото Господь [е]ще утѣши Сіона:
Той ще утѣши всичкы-тѣ му запустены мѣста:
И ще направи пустыніѭ-тѫ му [ж]както Едемъ,
И пустотѫ-тѫ му както рай Господень:
Веселіе и радость ще ся намѣрува въ него,
Славословіе, и гласъ на хваленіе.

4 Слушайте мя, людіе мои:
И дайте ми слушаніе, народе мой.
[з]Защото законъ ще излѣзе отъ мене,
И ще поставіѭ сѫдъ-тъ си [и]за видѣло на народы-тѣ.

5 [і]Правда-та ми наближава:
Спасеніе-то ми излѣзе:
И [к]мышцы-тѣ ми ще сѫдятъ народы-тѣ:
[л]Острови-тѣ ще мя чакатъ,
[м]И ще ся надѣіѭтъ на мышцѫ-тѫ ми.

6 [н]Подигнѣте очи-тѣ си на небеса-та,
И погледнѣте на земіѭ-тѫ долу:
Защото [о]небеса-та ще исчезнѫтъ като дымъ,
[п]И земя-та ще овехтѣе като дреха,
И които живѣіѭтъ на неіѭ подобно ще умрѫтъ:
Но спасеніе-то ми ще бѫде въ вѣкъ,
И правда-та ми нѣма да оскудѣе.

7 [р]Слушайте мене, вы които знаете правдѫ:

а Втор. 24; 1. Іер. 3; 8. Осія 2; 2.
б Виж. 4 Цар. 4; 1. Мат. 18; 25.
в Гл. 52; 3.
г Прит. 1; 24. Гл. 65; 12. 66; 4. Іер. 7; 13. 35; 15.
д Числ. 11; 23. Гл. 59; 1.
е Псал. 106; 9. Наум. 1; 4.
ж Исх. 14; 21.
з Іис. Нав. 3; 16.
и Исх. 7; 18, 21.
і Исх. 10; 21.
к Отк. 6; 12.
л Исх. 4; 11.
м Мат. 11; 28.
н Псал. 40; 6, 7, 8.
о Мат. 26; 39. Іоан. 14; 31. Фил. 2; 8 Евр. 10; 5 и дрг.
п Мат 26; 67. 27; 26. Іоан. 18; 22.
р Плач 3; 30.
с Іез. 3; 8, 9.
т Рим. 8; 32, 33. 34.
у Іов. 13; 28. Псал. 102; 25. Гл. 51; 6.
ф Гл. 51; 8.
х Псал. 23; 4.
ц 2 Лѣт. 20; 20. Псал. 20; 7.
ч Іоан 9; 39.
ш Псал. 16; 4.

—

а Ст. 7.
б Рим. 9; 30, 31, 32.
в Рим 4; 1, 16. Евр. 11; 11, 12.
г Быт. 12; 1, 2.
д Быт. 24; 1, 35.
е Псал. 102; 13. Гл. 40; 1. 52; 9. Ст. 12.
ж Быт. 13; 10. Іоил. 2; 3.
з Гл. 2; 3. 42; 4.
и Гл. 42; 6.
і Гл. 46; 13. 56; 1. Рим. 1; 16, 17.
к Псал. 67; 4. 98; 9.
л Гл 60; 9.
м Рим. 1; 16.
н Гл. 40; 26
о Псал. 102; 26. Мат. 24; 35. 2 Пет. 3; 10, 12.
п Гл. 50; 9.
р Ст. 1.

За да си спасеніе мое до край-тъ на земіж-тж.

7 Така говори Господь:
Искупитель-тъ Израилевъ, Святый неговъ,
[л]Къмъ оногозь когото прѣзира человѣкъ,
Къмъ оногозь отъ когото ся гнуси народъ,
Къмъ рабъ-тъ на властители тѣ:
[м]Царіе ще видятъ и ще станжтъ,
Князове, и ще ся поклонятъ,
Заради Господа, който е вѣренъ,
Заради Святый-тъ Израилевъ, който тя избра.

8 Така говори Господь:
[н]Въ пріятно врѣме тя послушахъ,
И въ спасителенъ день ти помогнжхъ:
И ще тя упазіж, и [о]ще тя дамъ въ завѣтъ на людіе-тѣ,
За да въсправишь земіж-тж,
Да направишь наслѣдованы запустены-тѣ наслѣдія:

9 [п]Да говоришь на узницы-тѣ: Излѣзте;
На онѣзи които сж въ тьмнинж-тж: Открыйте ся.
Ще ся пасжтъ при пжтища-та,
И пасища-та имъ ще бждатъ по всичкы-тѣ высокы хълмове.

10 [р]Нѣма да огладнѣіжтъ, нито ще ожеднѣіжтъ:
[с]Не ще гы удари нито пекъ, ни сълнце:
Защото [т]който гы милува ще гы поведе,
И при воды источницы ще гы приведе.

11 И [у]ще направіж всичкы-тѣ си горы пжтища,
И друмове-тѣ ми ще ся въздигнжтъ.

12 Ето, [ф]едни ще дойджтъ отъ далечь:
И ето едни отъ сѣверъ и отъ западъ,
И едни отъ Синимскж-тж земіж.

13 [х]Веселѣте ся, небеса, и радувай ся земле:
Извыкайте съ радостенъ гласъ, горы;
Защото Господь утѣши людіе-тѣ си,
И помилова оскърбены-тѣ си.

14 Но [ц]Сіонъ рече. Господь мя остави,
И Господь мой мя забрави.

15 [ч]Може ли жена да забрави сучащо-то си дѣте,
Та да не помилува чадо-то на утробжтж си?
Но тѣ ако и да забравятъ,
[ш]Азъ обаче нѣма да тя забравіж.

16 Ето, [щ]на длани-тѣ *си* тя начертахъ:
Твои-тѣ стѣны сж всякога прѣдъ мене.

17 Чада-та ти ще дойджтъ на бързо:
[ъ]*А* разорители-тѣ ти и запустители-тѣ ти ще излѣзжтъ изъ тебе:

18 [ы]Подигни очи-тѣ си наоколо, та виждь:
Всичкы тѣзи ся събиратъ на купъ, дохождатъ при тебе:
Живѣ...
Че т...

И ка...

19 Защо...
мѣ...
И разва...
[ь]Ще бъ...
тѣ т...
А онѣзи, к...
отдалѣ...

20 [ю]Чада-та, к...
бесчадіе...
Ще рекжтъ...
Тѣсно е мѣст...
Направи ми м...

21 Тогазь ще реч...
Кой ми роди т...
Като *бѣхъ* азъ (...
Плѣнница, и за...
храни?
Ето, азъ бѣхъ о...
бѣхж?

22 [я]Така говори Го...
Ето, ще въздвисіж ...
зычници-тѣ,
И ще въздигнж зна...
роды-тѣ,
И ще доведжтъ синове...
И дъщери-тѣ ти ще ся ...
мена.

23 И [ѣж]царіе ще бждатъ в...
И царицы-тѣ имъ кърми...
Ще ти ся поклонятъ съ ли...
И [ж]ще лижжтъ пьрсть-тж
И ще познаешь че азъ сьм...
И че онѣзи [б]които мя чака...
ся посрамятъ.

24 [в]Може ли корысть-та да ся ...
силный-тъ,
Или да ся отървжтъ които сж [*]...
заплѣнени?

25 Но Господь така говори:
Плѣнници-тѣ на силный-тъ ще ...
мжтъ,
И корысть-та отъ насилника ще ся о...
Защото азъ ще ся сждіж съ прот...
цы-тѣ ти,
И азъ ще спасж чада-та ти.

26 [г]А притѣснители-тѣ ти ще направіж ...
изъджтъ истж-тж си плъть:
И [д]ще ся опіжтъ съ истж-тж си кръвь,
както съ ново вино:
И [е]ще познае всяка плъть,
Че азъ Господь сьмь Спаситель твой,
И Искупитель твой, Крѣпкый Іакововъ.

л Гл. 53; 3. Мат. 26; 67.
м Псал. 72; 10, 11. Ст 28.
н Псал 59; 13. 2 Кор. 6; 2.
о Гл. 42; 6.
п Гл 42; 7. Зах. 9; 12.
р Отк. 7; 16.
с Псал. 121. 6.
т Псал. 23; 2.
у Гл. 40; 4.
ф Гл. 43; 5, 6.
х Гл 44; 23.
ц Виж Гл 40, 27.
ч Виж Псал. 103; 13. Мал. 3; 17. Мат 7; 11.
ш Рим. 11; 29.
щ Виж Исх. 13; 9. Пѣсн. 8; 6.
ъ Ст. 19.
ы Гл. 60; 4.
ь Прит. 17; 6.
ѣ Виж Гл. 54; 1, 2. Зах. 2; 4. 10; 10.
ю Гл 60; 4.
я Мат. 8; 9. Рим. 11; 11 и др...
ж Гл 60: 4. 66; 20.
ѣж Псал 72; 11. Ст 7. ...
60; 16...
в Пс...
б Псал. 84; ...
10...

ГЛА...

1 Така говори Госп...
[а]Дѣ е разводно-то...
Съ което іж напус...
Или [б]кой е отъ за...
гото вы продад...
Ето, за беззаконія-...
И [в]за прѣстѫпленія-...
снѫта майка ви...
2 Защо, когато дойдохъ...
[г]Когато повыкахъ, ...
говори?
[д]Скратила ли ся е нѣ...
та да не може да...
Или нѣмамъ ли силѫ...
Ето, азъ [е]съ прѣщені...
вамъ море-то,
[ж]Обращамъ рѣкы-тѣ въ...
[з]Рыбы-тѣ имъ ся увон...
віе на водѫ,
Умиратъ отъ жаждѫ.
3 Азъ [і]обличамъ небеса-т...
И [к]турямъ врѣтище за по...
4 [л]Господь Іеова ми даде язы...
За да знаіж какъ да по...
[м]на уморенный-тъ:
Той събужда всякѫ зара...
Събужда ухо-то ми,
За да слушамъ като учен...
5 [н]Господь Іеова ми отвори...
И [о]азъ не ся въспротивихъ...
Нито ся върнѫхъ назадъ.
6 [п]Гърбъ-тъ си дадохъ на б...
И [р]челюсти-тѣ си на скуб...
Не скрыхъ лице-то си от...
плюванія.
7 Защото Господь Іеова ще...
За то не ся срамувамъ;
За то сьмь [с]турилъ лице...
кремень,
И знаіж че не ще бѫдѫ п...
8 [т]Близу е онзи който мя о...
Кой ще ся сѫди съ мене? д...
наедно.
Кой ми е противникъ? да...
мене.
9 Ето, Господь Іеова ще ми...
Кой ще мя осѫди?
Ето, [у]всичкы тѣзи ще овехтѣі...
[ф]Молецъ ще гы изяде.
10 Кой е между васъ който...
Господа,
И слуша гласъ-тъ на негов...

а Втор. 24; 1. Іер. 3; 8. Осія 2; 2.
б Вижь 4 Цар. 4; 1. Мат. 18; 25.
в Гл. 52; 3.
г Прит. 1; 24. Гл. 65; 12... Іер. 7; 13...
д Числ. 11...
е Псал. ...

ГЛАВА 53.

1 [а]Кой повѣрва на извѣстіе-то ни?
И [б]мышца-та Господня кому ся откры?
2 Защото [в]възлѣзе прѣдъ него като отрасль,
И като корень отъ суха земя:
[г]Нѣмаше видъ, нито величіе:
И видѣхмы го, и нѣмаше благообразіе,
та да го желаемъ.
3 [д]Прѣзрѣнъ и отхвърленъ отъ человѣцы-тѣ:
Человѣкъ на скърбы, [е]и изпиталъ на болесть:
И както ...отъ когото отвраща нѣкой лице, прѣзрянъ бы,
И [ж]за нищо го не вмѣнихмы.
4 Той [з]наистинѫ ...на себе си болести-тѣ ни
И съсъ скърби-тѣ ни ся натовари:
А ный го въмѣнихмы уязвенъ,
Поразенъ отъ Бога и оскърбенъ.
5 Но [и]той быде нараненъ заради прѣстѫпленія-та ни:
Біенъ бы заради беззаконія-та ни:
Наказаніе-то быде на него за нашій-тъ миръ,
И [і]съ неговы-тѣ раны ный ся исцѣлихмы.
...Всичкы ный заблудихмы като овцы:
...бихмы ся всякой въ пѫть-тъ си:
...Господь възложи на него беззаконіе-то на всинца ни.
...й бѣ насилованъ и озлобенъ,
...не отвори уста-та си:
...кто агне водено на закланіе,
...акто овца прѣдъ стригачы-тѣ си безгласна,
...не отвори уста-та си.
...ь угнѣтеніе и сѫдбѫ быде грабнѫтъ;
...родъ-тъ му кой ще повѣствува?
...о [н]ся отсѣче отъ земіѫ-тѫ на жи...-тѣ:
...прѣстѫпленіе-то на людіе-тѣ ми
...де уязвенъ.
...ь-тъ му ся опрѣдѣли при злодѣи-тѣ,
...мьрть-тѫ си останѫ съ богатый-тъ,
...не бѣ направилъ неправдѫ,
...ще льсть въ уста-та му.
...дь благоволи да го прѣдаде на
... и на страданіе:
...адешь душѫ-тѫ му приношеніе
...встѫпленіе,
...сѣме, ще продължи дни-тѣ си,
... Господня ще благоуспѣе въ
...ѫ му.
...плодове-тѣ отъ трудъ-тъ на
...ѫ си, и ще ся насыти:

і 1 Пет. 2; 24.
к Псал. 119; 176. 1 Пет. 2; 25.
л Мат. 26; 63. 27; 12, 14. Мар. 14; 61. 15; 5. 1 Пет. 2; 23.
м Дѣян. 8; 32.
н Дан. 9; 26.
о Мат. 27; 57, 58, 60.
п 1 Пет. 2; 22. 1 Іоан. 3; 5.
р 2 Кор. 5; 21. 1 Пет. 2; 24.
с Рим. 6; 9.
т Ев. 1; 5, 9. 2 Сол. 1; 11.

Людіе, [с]които имате въ сърдце-то си законъ-тъ ми:
[т]Не бойте ся отъ поношеніе-то на человѣцы-тѣ,
Нито ся смущавайте отъ укоры-тѣ имъ.
8 Защото [у]както дрехж ще гы пояде молецъ,
И както вълнж ще гы пояде червій:
Но правда-та ми ще прѣбжде въ вѣкъ,
И спасеніе-то ми въ родове на родове.
9 [ф]Събуди ся, събуди ся, [х]облѣчи ся въ силж, мышце Господня!
Стани [ц]както въ древни-тѣ дни, въ ветхы-тѣ родове!
[ч]Не си ли ты, която си съсѣкла [ш]Раавъ,
И смьртно ранила [щ]ламіж-тж?
10 Не си ли [ъ]ты, която си изсушила море-то,
Воды-тѣ на голѣмж-тж бездня?
Която си направила морскы-тѣ дълбочины
Пжть за прѣхожданіе на избавены-тѣ?
11 И [ы]искупени-тѣ Господни ще ся върнжтъ.
И ще дойджтъ съ въсклицаніе въ Сіонъ:
И вѣчно веселіе ще бжде на главж-тж имъ:
Радость и веселіе ще придобыжтъ,
И скърбь-та и въздыханіе-то ще побѣгнжтъ.
12 Азъ, азъ сьмь [ь]който вы утѣщавамъ:
Кой си ты, [ѣ]та ся боишь отъ смьртенъ человѣкъ,
И отъ человѣческъ сынъ, който [ю]ще стане като трѣва:
13 И си забравилъ Господа който тя създаде,
[я]Който распрострѣ небеса-та, и основа земіж-тж:
И боишь ся непрѣстанно всякой день
Отъ лютость-тж на притѣснителя,
Като че бѣ готовъ да истрѣби?
[ж]И дѣ *е сега* лютость-та на притѣснителя?
14 Вързаный-тъ скоро ще ся развърже,
[ѩ]И нѣма да умре въ робъ-тъ,
Нито ще ся лиши отъ хлѣбъ-тъ си:
15 Защото азъ сьмь Господь Богъ твой,
[а]Който запрѣщавамъ море-то когато шумятъ волны-тѣ му:
Господь Саваоѳъ име-то ми.
16 И [б]турихъ слова-та си въ уста та ти,
И [в]тя покрыхъ въ сѣнкж-тж на ржкж-тж си,
[г]За да утвърдіж небеса-та, и основж земіж-тж,
И да рекж на Сіона: Ты си народъ мой
17 [д]Събуди ся, събуди ся, стани, *дъщеро на* Іерусалимъ,
[е]Ты която си пила отъ ржкж-тж на Господа чашж-тж на ярость-тж му:
Пила си, и испразнила си *и* само-то дрождіе
На чашж-тж на омаюваніе-то.
18 Отъ всичкы-тѣ сынове *които* е родила
Нѣма кой да іж води:
Нито има, отъ всичкы-тѣ сынове *които* е исхранила,
Който да іж държи за ржкж.
19 [ж]Двѣ-тѣ тѣзи *бѣды* дойдохж връзъ тебе:
Кой ще тя пожали?
Гыбель и истрѣбленіе, и гладъ и ножъ!
[з]Съсъ що да тя утѣшіж?
20 [и]Сынове-тѣ ти прѣмрѣхж:
Лежатъ по всичкы-тѣ кръстопжтища,
Както ориксъ въ мрѣжж:
Пълни сж съ ярость-тж Господніж,
Отъ прѣщеніе-то на твой-тъ Богъ.
21 За то слушай сега това, ты оскърбена,
И опита, [і]но не съ вино:
22 Така говори Господь твой Іеова,
Богъ твой, [к]който защищава сждъ-тъ на людіе-тѣ си:
Ето, зѣхъ отъ ржкж-тж ти чашж-тж на омаюваніе-то,
Дрождіе-то на чашж-тж на ярость-тж си:
Ты нѣма вече да іж піешь.
23 И [л]ще іж туріж въ ржкж-тж на притѣснители-тѣ ти,
[м]Които рекохж на душж-тж ти:
Падни ничкомъ за да минемъ *по тебе;*
И ты си турила гърбъ-тъ си като земіж,
И като пжть, за тѣзи които минуватъ.

ГЛАВА 52.

1 [а]Събуди ся, събуди ся, облѣчи ся въ силж-тж си, Сіоне:
Облѣчи ся въ дрехы-тѣ на великолѣпіе-то си,
Іерусалиме, [б]граде святый:
[в]Защото отъ нынѣ нѣма вече да влѣзе въ тебе
Необрѣзанъ [г]и нечистъ.
2 [д]Оттърси пьрсть-тж:
Стани, сѣдни, Іерусалиме:
[е]Развържи узы-тѣ си отъ вратъ-тъ си,
Плѣнена дъщеро Сіонова.
3 Защото така говори Господь:
[ж]Продадохте ся за нищо,
И ще ся искупите не съсъ сребро.
4 Защото така говори Господь Іеова:
[з]Людіе-тѣ ми слѣзохж попрѣди въ Егыпетъ за да поживѣіжтъ тамъ,
И Ассирійци-тѣ безъ причинж гы насилствовахж.

с Псал. 37; 31.
т Мат. 10; 28. Дѣян. 5; 41.
у Гл. 50; 9.
ф Псал. 44; 23. Гл. 52; 1.
х Псал. 93; 1. Отк. 11; 17.
ц Псал. 44; 1.
ч Іов. 26; 12.
ш Псал. 87; 4. 89; 10.
щ Псал. 74; 13, 14. Гл. 27; 1. Іез. 29; 3.
ъ Исх. 14; 21. Гл. 43; 16.
ы Гл. 35; 10.
ь Ст. 3. 2 Кор. 1; 3.
ѣ Псал. 118; 6.
ю Гл. 40; 6. 1 Пет. 1; 24.
я Іов. 9; 8. Псал. 104; 2. Гл. 40; 22. 42; 5. 44; 24.
ж Іов. 20; 7.
ѩ Зах. 9; 11.
а Іов. 26; 12. Псал. 74; 13. Іер. 31; 35.
б Втор. 18; 18. Гл. 59; 21. Іоан. 3; 34.
в Гл. 49; 2.
г Гл. 65; 17. 66; 22.
д Гл. 52; 1.
е Іов. 21; 20. Іер. 25; 15, 16.
ж Вижь Втор. 28; 28, 34. Псал. 60; 3. 75; 8. Іез. 23; 32, 33, 34. Зах. 12; 2. Отк. 14; 10.
з Гл. 47; 9.
и Амос. 7; 2.
і Плач. 2; 11, 12.
к Вижь Ст. 17. Плач. 3; 15.
л Іер. 50; 34.
м Іер. 25; 17, 26, 28. Зах. 12; 2.
н Псал. 66; 11, 12.

а Гл. 51; 9, 17.
б Неем. 11; 1. Гл. 48; 2. Мат. 4; 5. Отк. 21; 2.
в Гл. 35; 8. 60; 21. Наум. 1; 15.
г Отк. 21; 27.
д Вижь Гл. 3; 26. 51; 23.
е Зах. 2; 7.
ж Псал. 44; 12. Гл. 45; 13. Іер. 15; 13.
з Быт. 46; 6. Дѣян. 7; 14.

5 А сега що имамъ тукъ говори Господь,
Понеже людіе-тѣ ми ся зѣхѫ за нищо?
Владѣющи-тѣ надъ тѣхъ правятъ *гы* да лелекатъ, говори Господь:
И [и]име-то ми ся хули непрѣстанно всякой день.
6 За то людіе-тѣ ми ще познаіѭтъ име-то ми:
За то *ще познаіѭтъ* въ онзи день,
Че азъ сьмь който говорѭ: ето азъ.
7 [і]Колко сѫ прѣкрасни върху горы-тѣ
Нозѣ-тѣ на оногозь който благовѣствува и проповѣдува миръ!
На оногозь който благовѣствува добрыны и проповѣдува спасеніе,
И говори Сіону: [к]Богъ твой царува!
8 Стражи-тѣ ти ще възвышатъ гласъ:
Съ гласове ще всклицаватъ купно:
Защото ще видятъ око съ око,
Когато Господь възвърне Сіонъ.
9 Въскликнѣте, възвеселѣте ся купно,
Запустѣны мѣста Іерусалимскы:
[л]Защото Господь утѣши людіе-тѣ си,
[м]Искупи Іерусалимъ.
10 [н]Господь обнажи святѫ-тѫ си мышцѫ
Прѣдъ всичкы-тѣ народы:
И [о]вси-тѣ краища на земѭ-тѫ ще видятъ
Спасеніе-то на Бога нашего.

11 [п]Оттеглѣте ся, оттеглѣте ся, излѣзте отъ тамъ,
Не ся допирайте до нечисто:
Излѣзте изъ срѣдъ него:
[р]Очистѣте ся вы които носите съсѫды-тѣ Господни:
12 Защото [с]не ще да излѣзете на бързо,
Нито ще пѫтувате бѣжешкомъ:
[т]Защото Господь ще прѣдиде прѣдъ васъ,
[у]И Богъ Израилевъ *ще* ви *е* задня стража.

13 Ето, [ф]рабъ-тъ ми ще благоуспѣе:
[х]Ще ся възвыси, и прослави, и ще ся възнесе твърдѣ высоко.
14 Както мнозина бѣхѫ зачудени за тебе:
[ц]Толко бѣ лице-то му погрознѣло, повече отъ лице-то на всякого человѣка,
И видъ-тъ му *отъ видъ-тъ на* человѣческы-тѣ сынове,
15 [ч]Така ще удиви много народы:
[ш]Царіе-тѣ ще заградятъ уста-та си прѣдъ него:
[щ]Защото ще видятъ което не имъ ся е говорило,
И ще разумѣіѭтъ което не сѫ чули.

и Іез. 36; 20, 23. Рим. 2; 24.
і Наум. 1; 15. Рим. 10; 15.
к Псал. 93; 1. 96; 10. 97; 1.
л Гл. 51; 3.
м Гл. 48; 20.
н Псал. 98; 2, 3.
о Лук. 3; 6.
п Гл. 48; 20. Іер. 50; 8. 51; 6, 45. Зах. 2; 6, 7. 2 Кор. 6; 17. Отк. 18; 4.
р Лев. 22; 2 и дрг.
с Вижь Исх. 12; 33, 39.
т Мих. 2; 13.
у Числ. 10; 25. Гл. 58; 8. Вижь Исх. 14; 19.
ф Гл. 42; 1. 53; 10. Іер. 23; 5.
х Фил. 2; 9.
ц Псал. 22; 6, 7. Гл. 53; 2, 3.
ч Іез. 36; 25. Дѣян. 2; 33. Евр. 9; 13, 14.
ш Гл. 49; 7, 23.
щ Гл. 55; 5. Рим. 15; 21. 16; 25, 26. Еф. 3; 5, 9.

ГЛАВА 53.

1 [а]Кой повѣрова на извѣстіе-то ни?
И [б]мышца-та Господня кому ся откры?
2 Защото [в]възлѣзе прѣдъ него както отрасль,
И както корень отъ сухѫ земѭ;
[г]Нѣмаше видъ, нито великолѣпіе;
И видѣхмы го, и нѣмаше благообразіе, та да го желаемъ.
3 [д]Прѣзрѣнъ и отхвърленъ отъ человѣцы-тѣ;
Человѣкъ на скърби, [е]и навыкнѫлъ на болесть:
И *както человѣкъ* отъ когото отвраща нѣкой лице, прѣзрѣнъ бы,
И [ж]за нищо го не вмѣнихмы.
4 Той [з]наистинѫ зѣ на себе си болести-тѣ ни
И съсъ скърби-тѣ ни ся натовари:
А ный го възмнѣхмы уязвенъ,
Поразенъ отъ Бога и оскърбенъ.
5 Но [и]той быде нараненъ заради прѣстѫпленія-та ни:
Біенъ бы заради беззаконія-та ни:
Наказаніе-то *быде* на него за нашій-тъ миръ,
И [і]съ неговы-тѣ раны ный ся исцѣлихмы.
6 [к]Всичкы ный заблудихмы както овцы:
Отбихмы ся всякой въ пѫть-тъ си:
И Господь възложи на него беззаконіе-то на всинца ни.
7 Той бѣ насилованъ и озлобенъ,
Но [л]не отвори уста-та си:
[м]Както агне водено на закланіе,
И както овца прѣдъ стригачы-тѣ си безгласна,
Така не отвори уста-та си.
8 Чрѣзъ угнѣтеніе и сѫдбѫ быде грабнѫтъ;
А за родъ-тъ му кой ще повѣствува?
Защото [н]ся отсѣче отъ земѭ-тѫ на живы-тѣ:
Заради прѣстѫпленіе-то на людіе-тѣ ми быде уязвенъ.
9 И [о]гробъ-тъ му ся опрѣдѣли при злодѣи-тѣ,
Но въ смърть-тѫ си останѫ съ богатый-тъ,
Защото не бѣ направилъ неправдѫ,
[п]И нѣмаше льсть въ уста-та му.
10 Но Господь благоволи да го прѣдаде на біеніе и на страданіе:
[р]Когато дадешь душѫ-тѫ му приношеніе за прѣстѫпленіе,
Ще [с]види сѣме, ще продължи дни-тѣ *си*,
[т]И воля-та Господня ще благоуспѣе въ рѫкѫ-тѫ му.
11 Ще види *плодове-тѣ* отъ трудъ-тъ на душѫ-тѫ си, *и* ще ся насыти:

а Іоан. 12; 38. Рим. 10; 16.
б Гл. 51; 9. Рим. 1; 16. 1 Кор. 1; 18.
в Гл. 11; 1.
г Гл. 52; 14. Мар. 9; 12.
д Псал. 22; 6. Гл. 49; 7.
е Евр. 4; 15.
ж Іоан 1; 10, 11.
з Мат. 8; 17. Евр. 9; 28. 1 Пет. 2; 24.
и Рим. 4; 25. 1 Кор. 15; 3. 1 Пет. 3; 18.
і 1 Пет. 2; 24.
к Псал. 119; 176. 1 Пет. 2; 25.
л Мат. 26; 63. 27; 12, 14. Мар. 14; 61. 15; 5. 1 Пет. 2; 23.
м Дѣян. 8; 32.
н Дан. 9; 26.
о Мат 27; 57, 58, 60.
п 1 Пет. 2; 22. 1 Іоан. 3; 5.
р 2 Кор. 5; 21. 1 Пет. 2; 24.
с Рим. 6; 9.
т Еф. 1; 5, 9. 2 Сол. 1; 11.

[у] Праведный-тъ ми [ф] рабъ [х] ще оправдае
 множина [ц] чрѣзъ опознаніе-то си:
[ч] Защото той ще ся натовари съ беззаконія-та имъ.
12 [ш] За то ще му дамъ дѣлъ съ голѣмы-тѣ,
 И [щ] съсъ силны-тѣ ще раздѣли корысть,
 Защото [*] прѣдаде себе си на смърть,
 И [ѣ] съ прѣстѫпницы ся счете,
 И той зѣ на себе си грѣхове-тѣ на множина,
 [ю] И ще ходатайствува за прѣстѫпницы-тѣ.

ГЛАВА 54.

1 [а] Весели ся, неплодна която не раждашь:
 Възопій съ радость и въсклпкни, която
 не боледувашь въ раждание,
 [б] Защото повече сѫ чада-та на пустѫ-тѫ
 Неже чада-та на имущѫ-тѫ мѫжъ, говори Господь.
2 [в] Разшири мѣсто-то на шатъръ-тъ си,
 И да распрострѫтъ опоны-тѣ на жилища-та ти:
 Не бывай щадлива: продължи вѫжя-та си,
 И утвърди коліе-тѣ си.
3 Защото ще ся распространишь надесно
 и налѣво:
 И [г] сѣме-то ти ще наслѣди язычницы-тѣ,
 И ще населятъ запустены-тѣ градове.
4 Не бой ся; защото не ще бѫдешь поругана:
 И не ся свѣни; защото не ще бѫдешь
 посрамена:
 Защото ще забравишь посрамленіе-то на
 младость-тѫ си,
 И нѣма вече да помнишь за поношеніе-то
 на вдовство-то си.
5 Защото [д] съпругъ твой е Творецъ-тъ ти,
 Име-то му е Господь Саваоѳъ;
 И Избавитель-тъ ти е Святый Израилевъ:
 [е] Той ще ся нарече Богъ на всичкѫ-тѫ
 земіѫ.
6 [ж] Защото Господь тя повыкнѫ като женѫ
 оставенѫ и скърбнѫ духомъ,
 И женѫ на младость, *послѣ* отхвърленѫ,
 говори Богъ твой.
7 [з] Оставихъ тя за малко врѣме:
 [и] Но съ голѣмѫ милость ще тя приберѫ.
8 Въ изліяніе-то на ярость-тѫ скрыхъ лице-то си отъ тебе за едно мъгновеніе,
 Но съ вѣчнѫ милость ще тя помилувамъ,
 Казува Господь Искупитель-тъ ти.
9 Защото това е за мене [і] *като* воды-тѣ
 Ноевы:
 Понеже, *както* ся заклѣхъ
 Че воды-тѣ Ноевы не ще дойдѫтъ вече
 на земіѫ-тѫ,
 Така ся заклѣхъ
 Че не ще ся разярѭ *вече* на тебе, нито
 ще тя обличѫ.
10 [к] Защото планины-тѣ ще ся подвигнѫтъ
 И хълми-тѣ ще ся помѣстятъ;
 [л] Но милость-та ми не ще ся подвигне
 отъ тебе,
 Нито завѣтъ-тъ на миръ-тъ ми ще ся
 помѣсти,
 Казува Господь който е милостивъ къмъ
 тебе.
11 О оскърбена, смущена, неутѣшена,
 Ето, азъ [м] ще постелѭ каменіе-тѣ ти стибіевидны,
 И ще турѭ основанія-та ти отъ сапфиры:
12 И ще направѭ забрала-та ти отъ ахатъ,
 И порты-тѣ ти отъ ѳнеракеъ,
 И всичко-то ти огражденіе отъ избранны
 каменіе.
13 [о] И всичкы-тѣ ти сынове *ще бѫдѫтъ* научени отъ Господа,
 [п] И ще бѫде голѣмъ миръ на сынове-тѣ ти.
14 Съ правдѫ ще ся утвърдишь:
 Далечь ще бѫдешь отъ насилство-то, защото не ще ся боишь,
 Далечь отъ трепераніе-то, защото не ще
 ся приближи до тебе.
15 Ето, ще ся съберѫтъ и съберѫтъ купно
 противъ тебе, но не чрѣзъ мене.
 Които ся съберѫтъ купно противъ тебе,
 къмъ тебе ще припаднѫтъ.
16 Ето азъ направихъ ковача,
 Който духа вѫглища-та въ огнь-тъ,
 И изважда орѫдіе-то за дѣло-то си:
 И азъ направихъ разорителя за да съсыпва.
17 Ниедно орѫжіе устроено противъ тебе
 не ще благоуспѣе:
 И ще побѣдишь всякой языкъ, *който* бы
 ся повдигнѫлъ противъ тебе въ сѫдбѫ.
 Това е наслѣдіе-то на рабы-тѣ Господни;
 И [р] правда-та имъ е отъ мене, говори
 Господь.

ГЛАВА 55.

1 О [а] вы които сте жадни, елате всичкы
 при воды-тѣ:
 И вы които нѣмате сребро, [б] елате, купѣте, та яждте:
 Ей, елате, купѣте вино и млѣко,
 Безъ сребро и безъ платѫ.
2 Защо иждивявате сребро не за хлѣбъ?
 И трудъ-тъ си не въ насыщеніе?
 Послушайте мя съ вниманіе, и ще ядете
 благо,

у 1 Іоан. 2; 1.
ф Гл. 42; 1. 49; 3.
х Рим. 5; 18, 19.
ц Іоан. 17; 3. 2 Пет. 1; 3.
ч Ст. 4, 5.
ш Псал. 2; 8. Фил. 2, 9.
щ Кол. 2; 15.
* *Евр.* Излѣ душѫ-тѫ си.
ѣ Мар. 15; 28. Лук. 22; 37.
ю Лук. 23; 34. Рим. 8; 34. Евр. 7; 25. 9; 24. 1 Іоан. 2; 1.

—

а Соф. 3; 14. Гал. 4; 27.
б 1 Цар. 2; 5.
в Гл 49; 19, 20.
г Гл. 55; 5. 61; 9.
д Іер 3; 14.
е Лук. 1: 32.
ж Зах. 11; 9. Рим. 3; 29.
з Гл. 62; 4.
и Псал. 30; 5. Гл. 26; 20. 60; 10. 2 Кор 4; 17.
і Гл. 55; 3. Іер. 31; 3.
к Быт. 8; 21 9; 11. Гл. 55; 11. Вижь Іер 31; 35, 36.
л Псал. 46; 2. Гл. 51; 6. Мат. 5; 18.
м Псал. 89; 33, 34.
н 1 Лѣт. 29; 2. Отк. 21; 18 и дрг.
о Гл 11; 9. Іер. 31; 34. Іоан. 6; 45. 1 Кор. 2; 10. 1 Сол. 4; 9. 1 Іоан. 2; 20.
п Псал 119; 165.
р Гл. 45; 24. 25.

—

а Іоан. 4; 14. 7; 37. Откр. 21; 6. 22; 17.
б Мат. 13; 44, 46. Отк. 3; 18.

И душа-та ви ще ся развесели съ тлъстинѫ.
3 Прѣклонѣте ухо-то си, и елате при мене:
Послушайте, и душа-та ви ще живѣе;
И ще направіѫ съ васъ вѣченъ завѣтъ,
Споредъ вѣрны-тѣ Давидовы милости.
4 Ето, дадохъ го свидѣтелство въ племена-та,
Князь и повелитель на племена-та.
5 Ето, ще призовешь народъ *когото* ты не знаешь;
И народи, *които* не тя знаяхѫ, ще тичатъ при тебе,
Заради Господа Бога твоего
И заради Святый-тъ Израилевъ: защото тя прослави.
6 Търсѣте Господа, додѣ може да ся намѣри:
Призовавайте го, додѣ е близу.
7 Нека остави нечестивый пѫть-тъ си,
И неправедный съвѣты-тѣ си:
И нека ся обърне къмъ Господа, и той ще го помилува:
И къмъ Бога нашего, защото той ще прощава щедро.
8 Защото мои-тѣ съвѣти не сѫ *като* ваши-тѣ съвѣти,
Нито ваши-тѣ пѫтища *като* мои-тѣ пѫтища, говори Господь.
9 Но *колкото* сѫ высокы небеса-та отъ земіѭ-тѫ,
Толкозь пѫтища-та ми сѫ по высокы отъ пѫтища-та ви,
И съвѣти-тѣ ми отъ съвѣты-тѣ ви.
10 Защото както слази дъждь-тъ и снѣгъ-тъ отъ небе-то,
И не ся враща тамъ,
Но пои земіѭ-тѫ,
И іѭ прави да прораща и да прозябава,
За да даде сѣме на сѣющій-тъ, и хлѣбъ на ядущій-тъ;
11 Така ще бѫде слово-то ми което излази изъ уста-та ми:
Не ще ся върне при мене праздно,
Но ще извършува воліѫ-тѫ ми,
И ще благоуспѣе въ каквото го проваждамъ.
12 Защото ще излѣзете съ радость,
И ще бѫдете водени съ миръ:
Планины-тѣ и хълми-тѣ ще въскликнѫтъ прѣдъ васъ радостно,
И всичкы-тѣ полскы дървія ще исплескатъ съ рѫцѣ.
13 Вмѣсто дракѫ ще възлѣзе елха,
Вмѣсто копривѫ ще възлѣзе мирсина:
И това ще бѫде Господу за име,
За вѣчно знаменіе *което* нѣма да исчезне.

ГЛАВА 56.

1 Така говори Господь:
Пазѣте сѫдъ, и правѣте правдѫ:
Защото наближи да дойде спасеніе-то ми,
И правда-та ми да ся открые.
2 Блаженъ онзи человѣкъ който прави това,
И онзи человѣческый сынъ който го държи:
Който пази сѫбботѫ-тѫ, да іѭ не оскверни,
И държи рѫкѫ-тѫ си, да не стори никакво зло.
3 А сынъ-тъ на чужденеца, който ся прилѣпи Господу, да не рече
И каже: Господь мя отдѣли съвсѣмъ отъ людіе-тѣ си:
И скопецъ-тъ да не рече: Ето, азъ сьмь сухо дърво.
4 Защото така говори Господь: На скопцы-тѣ,
Които пазятъ сѫбботы-тѣ ми,
И избиратъ което ми е угодно,
И държатъ завѣтъ-тъ ми,
5 На тѣхъ азъ ще дамъ въ домъ-тъ си,
И вѫтрѣ въ стѣны-тѣ си,
Мѣсто и име по добро отъ сынове и дъщери:
На тѣхъ ще дамъ вѣчно име,
Което нѣма да исчезне.
6 А за сынове-тѣ на чужденеца, които быхѫ ся прилѣпили Господу,
За да му служатъ, и да обычатъ името Господне,
За да бѫдѫтъ раби негови,
Които пазятъ сѫбботѫ-тѫ, да іѭ не осквернятъ,
И държатъ завѣтъ-тъ ми:
7 И тѣхъ ще доведѫ въ святѫ-тѫ си горѫ,
И ще гы развеселіѭ въ мой-тъ молитвенъ домъ:
Всесъжженія-та имъ и жъртвы-тѣ имъ *ще бѫдѫтъ* пріятны на олтарь-тъ ми,
Защото домъ-тъ ми ще ся нарече
Домъ молитвенъ за вси-тѣ народы.
8 *Така* говори Господь Іеова,
Който събира расточены-тѣ Израилевы:
Ще му съберѫ още *и другы*,
Освѣнь събраны-тѣ му.

Мат. 11; 28. — Гл. 54; 8. 61; 8. Іер. 32; 40. — 2 Цар. 7; 8 и друг. Псал. 89; 28. Дѣян. 13; 34. — Іоан. 18; 37. Отк. 1; 5. — Іер 30; 9. Іез. 34; 23. Дан. 9; 25 Осія 3; 5. — Гл. 52; 15. Еф. 2; 11, 12. — Гл. 60; 5. — Гл. 60; 9. Дѣян 3; 13. — Псал. 32; 6. Мат. 5; 25. 55; 11. Іоан. 7; 34. 8; 21. 2 Кор. 6; 1, 2. Евр. 3; 13. — Гл. 1; 16. — Зах. 8; 17. — Псал. 130; 7. Іер. 3; 12. — 2 Цар. 7; 19. — Псал. 103; 11. — Втор. 32; 2. — Гл. 54; 9. — Гл. 55; 10. 65; 13, 14. — Псал. 96; 12. 98; 8. Гл. 14; 8. 35; 1, 2. 42; 11. — 1 Лѣт. 16; 33.
Гл. 41; 19. — Мих. 7; 4. — Іер. 13; 11.

Гл. 46; 13. Мат. 3; 2. 4; 17. Рим. 13; 11, 12. — Гл. 58; 13. — Виж Втор. 23; 1, 2, 3. Дѣян. 8; 27. 10; 1, 2, 34. 17; 4. 18; 7. 1 Пет. 1; 1. — 1 Тим. 3; 15. — Іоан. 1; 12. 1 Іоан. 3; 1. — Гл. 2; 2. 1 Пет. 1; 1, 2. — Рим. 12; 1. Евр. 13; 15. 1 Пет. 2; 5. — Мат. 21; 13. Мар. 11; 17. Лук. 19; 46. — Мал. 1; 11. — Псал. 147; 2. Гл. 11; 12. — Іоан. 10; 16. Еф. 1; 10. 2; 14 15, 16.

9 [л]Елате да ядете, вы всичкы полскы животны,
Всичкы джбравны звѣрове!
10 Стражи-тѣ му [м]всичкы сж слѣпи,
Нищо не знаіжтъ:
[н]Всичкы-тѣ сж нѣмы псета, които не могжтъ да лаіжтъ:
Които сънуватъ, лежатъ, и обичатъ дрѣманіе:
11 Ей, [о]псета лакомы, които [п]не знаіжтъ сытость:
Ей пастыри, които не знаіжтъ да разсуждаватъ;
Всичкы сж обърнжти къмъ пжть-тъ си,
Всякой въ странж-тж си, за печалбж-тж си.
12 Елате, казуватъ, да земж вино,
И да ся опіемъ съсъ сикерж:
[р]И утрѣ ще бжде както днесь,
И много по изобилно.

ГЛАВА 57.

1 Праведный-тъ загынува, и никой не туря на сьрдце:
[а]И благочестиви-тѣ человѣци ся зематъ [б]*отъ земіж-тж*, безъ да разумѣва нѣкой
Че праведный-тъ ся зема прѣди зло-то.
2 Ще влѣзе въ миръ:
[в]Които ходятъ въ правость-тж си,
Ще си починжтъ на легло-то си.
3 А вы [г]сынове на гледачкж,
Сѣме на прѣлюбодѣй и на блудницж, приближѣте тукъ.
4 Надъ кого ся забавлявате?
Противъ кого сте разширили уста, и сте исплевили языкъ?
Не сте ли чада на прѣстжпленіе, сѣме на лъжж,
5 Разжигаеми къмъ идолы-тѣ
[д]Подъ всяко зелено дьрво,
[е]Колете чада-та въ дебри-тѣ,
Подъ разсѣлины-тѣ на канары-тѣ?
6 Дѣлъ-тъ ти е между камычета-та на потоцы-тѣ:
Тѣ сж, тѣ ти сж наслѣдіе,
И тѣмъ си излѣяла възліянія,
Принесла си хлѣбно приношеніе:
Съ това ще могж ли да ся утѣшж?
7 [ж]На высокж и възвышенж горж си [з]турила легло-то си;
И тамъ си възлѣзала да принесешь жьртвж.
8 И задъ двери-тѣ и веростълпы-тѣ поставила си поменъ-тъ си:
Защото си ся открыла *другому* освѣнь мене,
И си възлѣзла: разширила си легло-то си,
и съгласила си ся съ тѣхъ:
[и]Възлюбила си тѣхно-то легло;
Избрала си мѣсто *за него*.
9 [і]Отишла си даже при царя съ помазанія,
И умножила си ароматы-тѣ си,
И проводила си далечь посланницы-тѣ си,
И смирила си *себе си* дори до ада.
10 И уморила си ся отъ дългый-тъ пжть:
[к]Но не си рекла: Нѣма надежда;
Намѣрила си живѣяніе въ ржкж-тж си;
За това не си запрѣла.
11 И [л]отъ кого си ся устрашила, или убояла,
та да излъжешь,
И да мя не поменешь,
Нито да *мя* туришь въ сьрдце-то си?
[м]Не е ли *защото* азъ мълкнжхъ и даже отъ много врѣме
Ты ся не убоя отъ мене?
12 Азъ ще извѣстіж правдж-тж ти, и дѣлата ти,
Които не ще да тя ползуватъ.
13 Когато выкнешь, нека тя отървжтъ онѣзи които си събрала;
Но вѣтръ-тъ ще отнесе всичкы тѣхъ,
Едно подухваніе ще гы земе:
А който уповае на мене ще наслѣди земіж-тж,
И ще придобые святж-тж моіж горж.
14 И ще рече: [н]Възвышѣте, възвышѣте, приготвѣте пжть-тъ,
Отмахнѣте прѣпъванія-та отъ пжть-тъ на мои-тѣ людіе.
15 Защото така говори Всевышній и Прѣвъзнесенный,
Който живѣе въ вѣчность-тж, [о]на когото име-то е Святый:
[п]Азъ обитавамъ на высоко и свято *мѣсто;*
[р]Още съсъ съкрушенный-тъ *въ сьрдце*, и смиренный-тъ духомъ,
[с]За да оживявамъ духъ-тъ на смиренны-тѣ,
И да оживявамъ сьрдце-то на съкрушенны-тѣ.
16 Защото [т]не ще бждж вѣчно въ сждбж,
Нито ще бждж всякога гнѣвенъ:
Понеже *тогазъ* быхж прѣмрѣли прѣдъ мене
Духъ-тъ и [у]души-тѣ *които* сьмь направилъ.
17 Заради беззаконіе-то [ф]на лакомство-то му ся разгнѣвахъ,
И го поразихъ: [х]отвърнжхъ лице-то си, и ся разгнѣвахъ:
[ц]Но той послѣдова упорно пжть-тъ на сьрдце-то си.

[л] Іер. 12; 9.
[м] Мат. 15; 14. 23; 16.
[н] Фил. 3; 2.
[о] Мих. 3; 11.
[п] Іез. 34; 2, 3.
[р] Псал. 10; 6. Прит. 23: 35. Гл. 22; 13. Лук. 12; 19. 1 Кор. 15; 32.

[а] Псал. 12; 1. Мих. 7; 2.
[б] 3 Цар. 14; 13. 4 Цар. 22; 20.
[в] 2 Лѣт. 16; 14.
[г] Мат. 16; 4.
[д] 4 Цар. 16; 4. 17; 10. Іер. 2; 20.
[е] Лев. 18; 21. 20; 2. 4 Цар. 16. 3. 23; 10. Іер. 7; 31. Іез. 16; 20. 20; 26.
[ж] Іез. 16; 16, 25.
[з] Іез. 23; 41.
[и] Іез. 16; 26, 28. 23; 2 — 20.
[і] Гл. 30; 6. Іез. 16; 33. 23; 16. Осія. 7; 11. 12; 1.
[к] Іер. 2; 25.
[л] Гл. 51; 12, 13.
[м] Псал. 50; 21.
[н] Гл. 40; 3 62; 10
[о] Іов. 6; 10. Лук. 1; 49.
[п] Псал. 68; 4. Зах. 2; 13.
[р] Псал. 34; 18. 51; 17. 138; 6. Гл. 66; 2.
[с] Псал. 147; 3. Гл. 41; 1.
[т] Псал. 85; 5. 103; 9. Мих. 7; 18.
[у] Числ. 16; 22. Іов. 34; 14. Евр. 12; 9.
[ф] Іер 6; 13.
[х] Гл. 8; 17. 45; 15.
[ц] Гл. 9; 18.

18 Видѣхъ пѫтища-та му, и [ч]ще го исцѣлѭ:
И ще го водѭ, и ще въздамъ пакъ утѣшенія
[ш]Нему и на оскърбены-тѣ му.
19 Азъ [щ]създавамъ плодъ-тъ на устны-тѣ:
Миръ, миръ, [ъ]на далечный-тъ и на ближній-тъ,
Говори Господь, и ще го исцѣлѭ.
20 [ы]А нечестиви-тѣ сѫ както разволнувано-то море,
Когато не може да ся утиши:
Воды-тѣ му исхвьрлятъ тинѭ и калъ.
21 [ь]Миръ нѣма за нечестивы-тѣ, говори Богъ мой.

ГЛАВА 58.

1 Извыкай яко, не ся щади:
Възвыси гласъ-тъ си като трѫбѫ,
Та възвѣсти на людіе-тѣ ми беззаконія-та имъ,
И на Іакововъ-тъ домъ грѣхове-тѣ имъ.
2 Но тѣ мя търсятъ всякой день,
И желаѭтъ да учатъ пѫтища-та ми,
Като народъ който е направилъ правдѫ,
И не е оставилъ сѫдбѫ-тѫ на Бога си:
Тѣ искатъ отъ мене сѫдбы на правдѫ:
Желаѭтъ да приближатъ при Бога.
3 [а]Защо постихмы, *казуватъ*, а ты не си видѣлъ?
[б]Смирихмы душѫ-тѫ си, а ты не щешь да знаешь?
Ето, въ день-тъ на посты-тѣ си намирате сласть,
Та съ жестокость изыскувате вси-тѣ си работанія.
4 Ето, [в]вы постите за прѣпиранія и каранія,
И да біете съ нечестивы пестницы:
Не постѣте както днесь,
За да ся чуе горѣ гласъ-тъ ви.
5 [г]Такъвъ ли е постъ-тъ който азъ избрахъ,
День [д]въ който да смирява человѣкъ душѫ-тѫ си?
Да навожда главѫ-тѫ си като ситникъ,
И [е]да си постила врѣтище и пепелъ?
Това ли ще наречешь постъ, и день угоденъ Господу?
6 Постъ-тъ, който азъ избрахъ, не е ли той?
[ж]Да развързувашь узы-тѣ на зло-то,
Да отвързувашь стяганія-та на яремъ-тъ,
И [з]да оставяшь свободны насилованы-тѣ,
И да съкрушавашь всякой хомотъ?
7 Не е [и]ли да раздѣляшь хлѣбъ-тъ си на гладный-тъ,
И да въвождашь въ домъ-тъ *си* беспокрывны сиромасы?
[і]Когато видишь голый-тъ да го облачишь,
И [к]да не крыешь себе си отъ своѭ-тѫ си плъть?
8 [л]Тогазь твой-тъ свѣтъ ще изгрѣе като зора-та,
И здравіе-то ти скоро ще прозябне:
И правда-та ти ще прѣдиде прѣдъ тебе:
[м]И слава-та Господня ще ти е задня стража.
9 Тогазь ще зовешь, и Господь ще отговаря:
Ще выкнешь, и той ще рече: Ето азъ.
Ако извадишь изъ срѣдъ си хомотъ-тъ,
Посочуваніе-то съ пьрстъ, [н]и суетны-тѣ думы:
10 И отваряшь душѫ-тѫ си на гладный-тъ,
И насытишь утѣсненѫ-тѫ душѫ:
Тогазь свѣтъ ще ти изгрѣва въ тьминѫ-тѫ,
И мракъ-тъ ти ще бѫде като пладне.
11 И Господь ще тя води всякога,
И ще насыщава душѫ-тѫ ти въ бездъждіе,
И ще даде силѫ на кости-тѣ ти:
И ще бѫдешь като градина напоявана,
и като водный источникъ,
На който воды-тѣ не прѣсякнуватъ.
12 И отъ тебе *родены-тѣ* [о]ще съградятъ ветхы-тѣ запустѣнія:
Ще възстановишь основанія-та на много родове:
И ще ся наречешь, зидатель на развалины-тѣ,
Поправитель на пѫтища за населеніе.
13 [п]Ако теглишь назадъ ногѫ-тѫ си,
Да не правишь щенія-та си въ сѫбботѫ,
въ святый-тъ мой день,
И наречешь сѫбботный-тъ день наслажденіе,
Святъ Господу, честенъ,
И го почиташь, безъ да слѣдувашь своитѣ си пѫтища,
Нито да търсишь *въ него* свое-то си щѣніе, нито да говоришь *свои си* думы,
14 [р]Тогазь ще ся наслаждавашь въ Господа:
И [с]азъ ще тя направѭ да яздишь по высокы-тѣ земны мѣста,
И ще тя нахранѭ съ наслѣдіе-то на отца ти Іакова:
[т]Защото уста-та Господни казахѫ *това*.

ГЛАВА 59.

1 Ето, [а]рѫка-та Господня не ся е скратила, да не може да спасе:
Нито ухо-то му натегнѫло, да не може да чуе.

ч Іер. 8; 22.
ш Гл. 61; 2.
щ Евр. 13; 15.
ъ Дѣян. 2; 39. Еф. 2; 17.
ы Іов 15; 20 и друг. Притч. 4; 16.
ь Гл. 48; 22.

а Мал. 3; 14.
б Лев. 16; 29, 31. 23; 27.
в 3 Цар. 21; 9, 12, 13.
г Зах. 7; 5.
д Лев. 16; 29.
е Есө. 4; 3. Іов. 2; 8. Дан. 9; 3. Іоан. 3; 6.
ж Неем. 5; 10, 11, 12.
з Іер. 34; 9.
и Іез. 18; 7, 16. Мат. 25; 35.
і Іов. 31; 19.
к Быт. 29; 14. Неем. 5; 5.
л Іов. 11; 17.
м Исх. 14; 19. Гл. 52; 12.
н Псал. 12; 1.
о Гл. 61; 4.
п Гл. 56; 2.
р Іов. 22; 26.
с Втор. 32; 13. 33; 29.
т Гл. 1; 20. 40; 5. Мих. 4; 4.

а Числ. 11; 23. Гл. 50; 2.

2 Но беззаконія-та ви турихж разлжченія между васъ и Бога вашего,
И грѣхове-тѣ ви скрыхж лице-то *му* отъ васъ, за да не чуе.
3 Защото [б]ржцѣ-тѣ ви сж осквернены отъ кръвь,
И пърсти-тѣ ви отъ беззаконіе:
Устны-тѣ ви думатъ лъжы: языкъ-тъ ви прѣговаря зло.
4 Никой не выка за правдж-тж, нито ся сжди по истинж:
Уповаіжтъ на суетж-тж, и говорятъ лъжы:
[в]Зачнуватъ злобж, и раждатъ беззаконіе.
5 Василисковы яйца мжтятъ,
И тъкжтъ нишкж паяжчинж:
Който яде отъ яйца-та имъ, умира:
И ако счупи нѣкое, излази ехydна.
6 [г]Нишкы-тѣ имъ не ставатъ за дрехы,
Нито ще ся облѣкжтъ отъ дѣла-та си:
Дѣла-та имъ сж дѣла беззаконны,
И дѣяніе-то на насилство-то е въ ржцѣ-тѣ имъ.
7 [д]Нозѣ-тѣ имъ тичатъ къмъ зло-то,
И спѣшатъ да пролѣіжтъ неповиннж кръвь:
Размышленія-та имъ сж размышленія беззаконны:
Запустѣніе и истрѣбленіе има въ пжтища-та имъ.
8 Тѣ не знаіжтъ пжть-тъ на миръ-тъ:
И нѣма правосждіе въ стъпкы-тѣ имъ:
[е]Сами си искривихж пжтища-та си:
Всякой който ходи въ тѣхъ не знае миръ.
9 За това сждба-та е далечь отъ насъ,
И правда-та не стига до насъ;
[ж]Чакамы видѣлинж, а ето тьмнина;
Сіяніе, *а* ходимъ въ мракъ.
10 [з]Пипамы стѣнж-тж като слѣпи-тѣ,
И пипамы като онѣзи които нѣматъ очи:
Въ пладне ся прѣпъвамы като въ нощь:
Врѣдъ [*]тлъсты мѣста *смы* като мьртви.
11 Всичкы ревемъ като мечкы,
[и]И непрѣстанно стенемъ като гължби:
Сждбж очакувамы, но нѣма:
Спасеніе, *но* е далечь отъ насъ.
12 Защото ся умножихж прѣдъ тебе прѣстжпленія-та ни,
И грѣхове-тѣ ни сж свидѣтели противъ насъ:
Защото съ насъ сж прѣстжпленія-та ни:
И беззаконія-та си, ный гы знаемъ:
13 Станжхмы прѣстжпници и невѣрни къмъ Господа,
И отдалечихмы ся да не слѣдувамы Бога нашего;
Говорихмы обидно и мятежно:
Зачнахмы, и [і]произведохмы отъ сърдце лъжливы думы.
14 И сждба-та отстжпи назадъ,
И правда-та стои далечь:
Защото истина-та паднж на стъгдж-тж,
И правота-та не може да влѣзе.
15 Ей, исчезнж истина-та:
И който ся уклонява отъ зло-то става ловъ:
И видѣ Господь,
И стана му неугодно, че нѣмаше правосждіе:
16 [к]И видѣ че нѣмаше человѣкъ,
[л]И почуди ся че нѣмаше ходатай:
[м]За това мышца-та му издѣйствува спасеніе нему:
И правда-та му, тя го удьржа.
17 И [н]облѣче ся въ правдж като въ бронія,
И тури на главж-тж си шлемъ на спасеніе,
И облѣче *като* дрехж одежды-тѣ на отмьщеніе-то,
И загърнж ся съ ревность-тж като съ мантіж.
18 [о]Споредъ дѣла-та *имъ*, така ще въздаде,
Гнѣвъ на противницы-тѣ си, въздаяніе на врагове-тѣ си;
Ще направи въздаяніе на островы-тѣ.
19 И [п]ще ся убоятъ отъ име-то Господне на западъ,
И отъ славж-тж му на истокъ слънца:
Когато врагъ-тъ нападне [р]като рѣка,
Духъ-тъ Господенъ ще възвыси хоругвж противъ него.
20 [с]И Искупитель-тъ ще дойде въ Сіонъ,
И къмъ онѣзи отъ Іакова които ся обращатъ отъ прѣстжпленіе, говори Господь.
21 [т]А отъ мене, тойзи е мой-тъ съ тѣхъ завѣтъ, говори Господь:
Духъ-тъ ми който е на тебе,
И слова-та ми които турихъ въ уста-та ти
Не ще оскудѣіжтъ отъ уста-та ти,
Нито отъ уста-та на сѣме-то ти,
Нито отъ уста-та на сѣме-то на сѣме-то ти,
Отъ сега и до вѣка, говори Господь.

ГЛАВА 60.

1 Стани, [а]свѣти: защото свѣтъ-тъ ти дойде,
И [б]слава-та Господня изгрѣя на тебе.
2 Защото, ето, тьмнина ще покрые земіж-тж,
И мракъ народы-тѣ:
А надъ тебе ще огрѣе Господь,
И слава-та му ще ся яви на тебе.
3 [в]И народи-тѣ ще дойджтъ въ свѣтъ-тъ ти,
И царіе-тѣ въ сіяніе-то на зорж-тж ти.

б Гл. 1; 15.
в Іов. 15; 35. Псал. 7; 14.
г Іов. 8; 14, 15.
д Прит. 1; 16. Рим. 3; 15.
е Псал. 125; 5. Прит. 2; 15.
ж Іер. 8; 15.
з Втор. 28; 29. Іов. 5; 14. Амос. 8. 9.
* *Или дебели тъмнини.*
и Гл. 38; 14 Іез. 7; 16.
і Мат. 12; 34.
к Іез. 22; 30.
л Мар. 6; 6.
м Псал. 98; 1. Гл. 63; 5.
н Еф. 6; 14, 17. 1 Сол. 5; 8.
о Гл. 63; 6.
п Псал. 113; 3. Мал. 1; 11.
р Отк. 12; 15.
с Рим. 11; 26.
т Евр. 8; 10. 10; 16.

а Еф. 5; 14.
б Мал. 4; 2
в Гл. 49; 6, 23. Отк. 21; 24.

4 [г]Подигни наоколо очи-тѣ си, та виждь:
Всичкы тѣзи ся събиратъ, [д]идѫтъ при тебе:
Сынове-тѣ ти ще дойдѫтъ отъ далечь,
И дъщери-тѣ ти ще бѫдѫтъ бавены на обятія.
5 Тогазь ще видишь и ще ся зарадувашь,
И сьрдце-то ти ще затрепти и ще ся разшири:
Защото [е]изобиліе-то на море-то ще ся върне къмъ тебе:
Имотъ-тъ на народы-тѣ ще дойде при тебе.
6 Множество камилы ще тя покрыѭтъ,
Велблюди-тѣ Мадіамскы и [ж]Гефаскы:
Всичкы-тѣ отъ [з]Савѫ ще дойдѫтъ:
Злато и темянъ [и]ще донесѫтъ:
И ще възвѣстятъ хвалы-тѣ Господни.
7 Всичкы-тѣ [і]Кыдарскы стада ще ся съберѫтъ при тебе:
Наваіоѳскы-тѣ овни ще ти бѫдѫтъ за потрѣбѫ:
Ще ся принесѫтъ на олтарь-тъ ми благопріятни,
И [к]азъ ще прославіѭ домъ-тъ на славѫ-тѫ си.
8 Кои сѫ тѣзи що летятъ като облаци,
И като гълѫби на прозорцы-тѣ си?
9 [л]Ето острови-тѣ ще мя чакатъ,
И първи Ѳарсійскы-тѣ кораби,
[м]За да доведѫтъ отъ далечь сынове-тѣ ти,
[н]Сребро-то имъ и злато-то имъ съ тѣхъ,
[о]За име-то на Господа Бога твоего,
И за Святаго Израилева, [п]защото тя прослави.
10 И [р]сынове-тѣ на другородцы-тѣ ще съградятъ стѣны-тѣ ти,
И [с]царіе-тѣ имъ ще ти служатъ:
Защото [т]въ гнѣвъ-тъ си поразихъ тя,
[у]Но въ благоволеніе-то си тя помиловахъ.
11 И [ф]порты-тѣ ти ще бѫдѫтъ всякога отворены:
Не ще ся затварятъ деня и нощя,
За да ся вноси въ тебе имотъ-тъ на народы-тѣ,
И да ся докаруватъ царіе-тѣ имъ.
12 Защото [х]онзи народъ и царство
Които не бы ти работили, ще загынѫтъ:
Ей, онѣзи народи съвсѣмъ ще запустѣѭтъ.
13 [ц]Слава-та на Ливанъ ще дойде при тебе,
Елха, яворъ, и буксъ купно,
За да украсятъ мѣсто-то на святилище-то ми:
И [ч]ще прославіѭ мѣсто-то на нозѣ-тѣ си.
14 И сынове-тѣ на онѣзи които сѫ тя оскърбили [ш]ще дойдѫтъ наведени прѣдъ тебе:
И всичкы които сѫ тя прѣзирали ще ся поклонятъ на слѣды-тѣ на нозѣ-тѣ ти:
И ще тя именуватъ Градъ Господень,
[щ]Сіонъ на Святаго Израилева.
15 Вмѣсто това що бѣ ты оставенъ и намразенъ,
Че никой не минуваше прѣзъ тебе,
Ще тя направіѭ вѣчно величіе,
Веселіе въ родове на родове.
16 И ще ссучешь млѣко-то на народы-тѣ,
И [ъ]ще ссучешь съсцы-тѣ на царіе-тѣ:
И ще познаешь че [ы]азъ Іеова сьмь твой Спаситель,
И твой Искупитель, Крѣпкый Іаковов.
17 Вмѣсто мѣдь ще донесѫ злато,
И вмѣсто желѣзо ще донесѫ сребро,
И вмѣсто дьрво мѣдь,
И вмѣсто каменіе желѣзо:
И ще направіѭ настоятели-тѣ ти миръ,
И началницы-тѣ ти правдѫ.
18 Нѣма вече да ся чуе насиліе въ земіѭ-тѫ ти,
Разграбеніе и съкрушеніе въ прѣдѣлы-тѣ ти:
Но [ь]ще наречешь стѣны-тѣ си Спасеніе,
И порты-тѣ си Хвалѫ.
19 [ѣ]Не ще ти бѫде вече слънце-то свѣтъ на день-тъ,
Нито луна-та съсъ сіяніе-то си ще ти свѣти,
Но Господь ще ти бѫде вѣченъ свѣтъ,
И [ю]Богъ твой слава твоя.
20 [я]Слънце-то ти не ще зайде вече,
Нито ще оскудѣе луна-та ти:
Защото Господь ще ти е вѣченъ свѣтъ,
И дни-тѣ на сѣтованіе-то ти ще ся свършатъ.
21 И [ѫ]твои-тѣ людіе ще бѫдѫтъ всичкы-тѣ праведни:
[аа]Ще наслѣдятъ земіѭ-тѫ вѣчно,
[аб]Вѣйка на насажденіе-то ми,
[ав]Дѣло на рѫцѣ-тѣ ми, за да ся прославямъ.
22 [аг]Малкый-тъ ще стане тысяща:
И малочисленный-тъ, силенъ народъ:
Азъ Господь ще ускоріѭ това споредъ врѣме-то му.

ГЛАВА 61.

1 [а]Духъ-тъ на Господа Іеова е връзъ мене:
Защото [б]Господь мя помаза
За да благовѣствувамъ на смиренны-тѣ:
Проводи мя [в]да исцѣліѭ съкрушенны-тѣ въ сърдце,

г Гл. 49. 18.
д Гл. 49; 20, 21, 22. 66; 12.
е Рим. 11; 25.
ж Быт. 25; 4.
з Псал. 72; 10.
и Гл. 61; 6. Мат. 2; 11.
і Быт. 25; 13.
к Агг. 2; 7, 9.
л Псал. 72; 10. Гл. 42; 4. 51; 5.
м Гал. 4; 26.
н Псал. 68; 30. Зах. 14; 14.
о Іер. 3; 17.
п Гл. 55; 5.
р Зах. 6; 15.
с Гл. 49; 23. Отк. 21; 24.
т Гл. 57; 17.
у Гл 54; 7, 8.
ф Отк. 21; 25.
х Зах. 14; 17, 19. Мат. 21; 44.
ц Гл. 35; 2. 41; 19.
ч Виж 1 Лѣт. 29; 2. Псал. 132; 7.
ш Гл. 49; 23. Отк. 3; 9.
щ Евр. 12; 22. Отк. 14; 1.
ъ Гл. 49; 23. 61; 6. 66; 11, 12.
ы Гл. 43: 3.
ь Гл. 26; 1.
ѣ Отк. 21; 23. 22; 5.
ю Зах. 2; 5.
я Виж Амос. 8; 9.
ѫ Гл. 52; 1. Отк. 21; 27.
аа Псал. 37; 11, 22. Мат. 5; 5.
аб Гл. 61; 4. Мат. 15; 13. Іоан. 15; 2.
ав Гл. 29; 23. 45; 11. Еф. 2; 10.
аг Мат. 13; 31, 32.

—

а Гл. 11; 2. Лук. 4; 18. Іоан. 1; 32. 3; 34.
б Псал. 45; 7.
в Псал. 147; 3. Гл. 57; 15.

[г]Да проповѣдамъ освобожденіе на плѣнницы-тѣ,
И на затворницы-тѣ отваряніе на тьмницѫ.
2 За [д]да проповѣдамъ годинѫ-тѫ на благоволеніе-то Господне,
И [е]день-тъ на отмыщеніе-то отъ Бога нашего:
[ж]За да утѣшіѫ всичкы-тѣ сѣтующы:
3 За да наредіѫ за сѣтующы-тѣ въ Сіонъ,
[з]Да имъ дамъ красотѫ вмѣсто пепелъ,
Елей на веселіе вмѣсто плачъ,
Облѣкло на хваленіе вмѣсто духъ на униніе:
За да ся наричатъ дьрвія на правдѫ,
[и]Насажденіе Господне, [і]да ся прослави той.
4 И [к]ще съградятъ древни-тѣ запустѣнія,
Ще въздигнѫтъ прѣжни-тѣ развалины,
И ще подновятъ пусты-тѣ градове,
Развалины-тѣ отъ родъ въ родъ.
5 И [л]другородни ще стоятъ и пасѫтъ стада-та ви,
И сынове-тѣ на другородны-тѣ ще бѫдѫтъ ваши орачи, и ваши лозари.
6 А [м]вы ще ся именувате Священници Господни,
Служители на нашій-тъ Богъ ще ся наричате:
[н]Ще ядете имотъ-тъ на народы-тѣ,
И въ тѣхнѫ-тѫ славѫ вы ще ся хвалите.
7 Вмѣсто [о]срамъ-тъ си двойно *ще получите*:
И за посрамленіе-то ще имать радость въ наслѣдіе-то си:
За то въ земіѫ-тѫ си ще наслѣдятъ двойно-то:
Вѣчно веселіе ще бѫде тѣмъ.
8 Защото азъ Господь [п]обычамъ правосѫдіе;
[р]Мразіѫ грабителство и неправдѫ:
И вѣрно ще имъ въздамъ,
И [с]ще направіѫ съ тѣхъ завѣтъ вѣченъ.
9 И сѣме-то имъ ще ся познае между народы-тѣ,
И внуци-тѣ имъ между племена-та;
Всякой който гы гледа ще гы познава,
[т]Че сѫ сѣме което Господь благослови.
10 [у]Ще ся развеселіѫ прѣмного заради Господа:
Душа-та ми ще ся зарадува въ Бога моего:
Защото мя [ф]облѣче въ одежды на спасеніе,
Загърнѫ мя въ мантіѫ на правдѫ,
[х]Като женихъ украшенъ съ вѣнецъ,
И като невѣстѫ накытенѫ съ утвари-тѣ си.
11 Защото кактоземя-та произвожда прозябенія-та си,
И както градина прорастува сѣмены-тѣ въ нея,
Така Господь Іеова [ц]ще направи правдѫ-тѫ [ч]и хвалѫ-тѫ
Да прозябнѫтъ прѣдъ всичкы-тѣ народы.

ГЛАВА 62.

1 Заради Сіонъ нѣма да мълкнѫ,
И за Іерусалимъ не щѫ да ся утишѫ,
Додѣ излѣзе правда-та му като сіяніе,
И спасеніе-то му като свѣтило запалено.
2 И [а]ще видятъ народи-тѣ правдѫ-тѫ ти,
И всичкы-тѣ царіе славѫ-тѫ ти:
И [б]ще ся наречешь съ ново име,
Което уста-та на Господа ще нарекѫтъ.
3 И [в]ще бѫдешь вѣнецъ на славѫ въ рѫкѫ-тѫ Господвіѫ,
И царска корона въ длань-тѫ на Бога твоего.
4 [г]Нѣма вече да ся наречешь [д]Оставенъ:
Нито земя-та ти вече ще ся нарече [е]Пуста:
Но ще ся наречешь, Благоволеніе мое въ него:
И земя-та ти, Оженена:
Защото Господь благоволи на тебе, и земя-та ти ще бѫде оженена.
5 Защото *както* момъкъ ся жени за момѫ,
Така сынове-тѣ ти ще ся оженятъ за тебе:
И *както* женихъ-тъ ся радува на невѣстѫ-тѫ,
Така [ж]Богъ твой ще ся зарадува за тебе.
6 [з]На стѣны-тѣ ти, Іерусалиме, поставихъ стражы:
Тѣ никога нѣма да мълчатъ, ни деня, ни нощя:
Вы които призовавате Господа не прѣмълквайте,
7 И не давайте му почивкѫ,
Додѣ постави, и [и]додѣ направи Іерусалимъ хваленіе по земіѫ-тѫ.
8 Господь ся клѣ въ десницѫ-тѫ си, и въ мышцѫ-тѫ на силѫ-тѫ си:
[і]Нѣма да дамъ вече жито-то ти хранѫ на непріятели-тѣ ти;
И сынове-тѣ на чужденцы-тѣ нѣма да піѭтъ вино-то ти,
За което ты си ся трудилъ.
9 Но които го жьнѫтъ тѣ ще го ядѫтъ,
И ще хвалятъ Господа:
И които го берѫтъ тѣ ще го піѭтъ
[к]Въ дворове-тѣ на святилище-то ми.
10 Минѣте, минѣте прѣзъ порты-тѣ:
[л]Приготвѣте пѫть-тъ на людіе-тѣ:

[г] Гл. 42; 7. Вижь Іер. 34; 8.
[д] Вижь Лев. 25; 9.
[е] Гл. 34; 8. 63; 4. 66; 14. Мал. 4; 1, 3. 2 Сол. 1; 7, 8, 9.
[ж] Гл. 57; 18. Мат. 5; 4.
[з] Псал. 30; 11.
[и] Гл. 60; 21.
[і] Іоан. 15; 8.
[к] Гл. 49; 8. 58; 12. Іез. 36; 33—36.
[л] Еф. 2; 12.
[м] Исх. 19; 6. Гл. 60; 17. 66; 21. 1 Пет. 2; 5, 9. Отк. 1; 6. 5; 10.
[н] Гл. 60; 5, 11, 16.
[о] Гл. 40; 2. Зах. 9; 12.
[п] Псал. 11; 7.
[р] Гл. 1; 11, 13.
[с] Гл. 55; 3.
[т] Гл. 65; 23.
[у] Авв. 3; 18.
[ф] Псал. 132; 9, 16.
[х] Гл. 49; 18. Отк. 21; 2.
[ц] Псал. 72; 3. 85; 11.
[ч] Гл. 60; 18. 62; 7.

—

[а] Гл. 60; 3.
[б] Вижь Ст. 4, 12. Гл. 65; 15.
[в] Зах. 9; 16.
[г] Осія 1; 10. 1 Пет. 2; 10.
[д] Гл. 49; 14. 54; 6, 7.
[е] Гл. 54; 1.
[ж] Гл. 65; 19.
[з] Іез. 3; 17. 33; 7.
[и] Гл. 61; 11. Соф. 3; 20.
[і] Втор. 28; 31 и друг. Іер. 5; 17.
[к] Вижь Втор. 12; 12. 14; 23, 26. 16; 11, 14.
[л] Гл. 40; 3. 57; 14.

Поправѣте, поправѣте друмъ-тъ:
Растрѣбѣте каменіе-тѣ:
[м]Въздигнѣте знамя за народы-тѣ.
11 Ето, Господь възвѣсти до краища-та на земіѭ-тѫ:
[н]Речѣте на Сіоновѫ-тѫ дъщеріѭ:
Ето, Спаситель-тъ ти иде:
Ето, [о]мьзда-та му е съ него,
И въздаяніе-то му прѣдъ него.
12 И ще гы наричатъ Народъ святъ,
Искупены Господни:
И ты ще ся наречешь Търсенъ,
Градъ [п]не оставенъ.

ГЛАВА 63.

1 Кой е тойзи що иде отъ Едомъ,
Съ очервенены дрехы отъ Восорѫ?
Тойзи славный въ облѣкло-то си,
Който ходи въ величество-то на силѫ-тѫ си?
Азъ който говоріѭ съ правдѫ,
Крѣпкый за да спасавамъ.
2 [а]Защо е червено облѣкло-то ти,
И дрехы-тѣ ти подобны на человѣкъ който тъпче въ жлебъ?
3 [б]Азъ самъ истъпкахъ жлебъ-тъ,
И никой отъ народы-тѣ не бѣ съ мене:
И стъпкахъ гы въ гнѣвъ-тъ си,
И смазахъ гы въ ярость-тѫ си:
И кръвь-та имъ пърснѫ по дрехы-тѣ ми,
И уплескахъ всичко-то си облѣкло.
4 Защото [в]день-тъ на отмьщеніе-то бѣ въ сърдце-то ми,
И настанѫ година-та на искупены-тѣ ми.
5 И [г]разгледахъ, [д]и нѣмаше който да помага:
И ся зачудихъ че нѣмаше който да подпира:
За то [е]мышца-та ми подѣйствова спасеніе въ мене:
И ярость-та ми, тя мя подпрѣ.
6 И стъпкахъ народы-тѣ въ гнѣвъ-тъ си,
И [ж]опихъ гы съ ярость-тѫ си,
И сведохъ кръвь-тѫ имъ въ земіѭ-тѫ.
7 Ще поменѫ милосердія-та Господни,
Хваленія-та Господни,
По всичко що ни е Господь направилъ,
И голѣмѫ-тѫ благость къмъ Израилевъ-тъ домъ,
Коіѫто показа тѣмъ споредъ щедроты-тѣ си,
И споредъ множество-то на своіѫ-тѫ милость.
8 Защото рече: Наистинѫ людіе мои сѫ тѣ,
Чада *които* не ще бѫдѫтъ лъжливы,
И станѫ имъ Спаситель.
9 [з]Въ всичкы-тѣ имъ скърби скърбеше,
И [и]ангелъ-тъ на присѫтствіе-то му гы избави:
[і]Съ любовь-тѫ си и съ милосердіе-то си той гы искупи,
И [к]дигнѫ гы, и носи гы въ всичкы-тѣ древни дни.
10 Но тѣ [л]не ся покорихѫ, [м]и оскърбихѫ святый-тъ неговъ Духъ:
[н]За то ся обърнѫ та имъ станѫ неприятель,
И самъ ратова противъ тѣхъ.
11 Тогазь поменѫхѫ прѣжни-тѣ дни, Моисея *и* людіе-тѣ му:
Дѣ е онзи [о]който гы възведе отъ море-то,
Съ пастыря на паствѫ-тѫ си?
[п]Дѣ, който положи святый-тъ свой Духъ въ срѣдъ тѣхъ?
12 Който съ десницѫ-тѫ на Моисея води *гы*
[р]Съсъ славнѫ-тѫ си мышцѫ,
[с]Който расцѣпи водѫ-тѫ прѣдъ тѣхъ,
За да си направи вѣчно име?
13 [т]Който гы водѝ прѣзъ безднѫ-тѫ,
Като конь прѣзъ пустыніѭ-тѫ, безъ да ся прѣпънѫтъ?
14 Като добытъкъ, който слази въ долъ-тъ,
Духъ-тъ Господень гы упокои:
Така си водилъ людіе-тѣ си,
[у]За да си направишь славно име.
15 [ф]Погледни отъ небе-то,
И виждь [х]отъ жилище-то на святыніѭ-тѫ си и на славѫ-тѫ си:
Дѣ е ревность-та ти и сила-та ти,
[ц]Множество-то на милость-тѫ ти и на твои-тѣ къмъ мене щедроты?
Въспрѣхѫ ли ся?
16 [ч]Наистинѫ ты си Отецъ нашъ,
[ш]Ако Авраамъ и да ны не знае,
И Израиль да не ны познава:
Ты, Господи, си Отецъ нашъ,
Искупитель нашъ; отъ вѣка е твое-то име.
17 [щ]Защо си ны допуснѫлъ, Господи, да ся уклонявамы отъ пѫтища-та ти,
[ъ]Да ожесточавамы сърдце-то си, да ти ся не боимъ?
[ы]Върни ся заради рабы-тѣ си,
Племена-та на твое-то наслѣдіе:
18 Малко врѣме *го* [ь]владѣхѫ святи-тѣ твои людіе:
Врагове-тѣ ни потъпкахѫ святилище-то ти.
19 Ный смы отъ вѣка *твои*, надъ тѣхъ ты не си владычествувалъ,
И на тѣхъ не ся е наричало име-то ти.

м Гл. 11; 12.
н Зах. 9; 9. Мат. 21; 5. Іоан. 12; 15.
о Гл. 40; 10. Отк. 22; 12.
п Ст. 4.

—

а Отк. 19; 13.
б Плач 1; 15. Отк. 14; 19, 20. 19; 15.
в Гл. 34; 8. 61; 2.
г Гл. 41; 28. 59; 16.
д Іоан. 16; 32.
е Псал. 98; 1. Гл. 59; 16.
ж Отк. 16; 6.
з Сѫд. 10; 16. Зах. 2; 8. Дѣян. 9; 4.
и Исх. 14; 19. 23; 20, 21. 33; 14. Мал. 3; 1. Дѣян. 12; 11
і Втор. 7; 7, 8.
к Исх. 19; 4. Втор. 1; 31. 32; 11, 12. Гл. 46; 3, 4.
л Исх. 15; 24. Числ. 14; 11. Псал. 78; 56. 95; 9.
м Псал. 78; 40. Дѣян. 7; 51. Еф. 4; 30.
н Исх. 23; 21.
о Исх. 14; 29. 32; 11, 12. Числ. 14; 13, 14 и дрг. Іер. 2; 6.
п Числ. 11; 17, 25. Неем. 9; 20. Дан. 4; 8. Агг. 2; 5.
р Исх. 15; 6.
с Исх. 14; 21. Іис. Нав. 3; 16.
т Псал. 106; 9.
у 2 Цар. 7; 23.
ф Втор. 26; 15. Псал. 80; 14.
х Псал. 33; 14.
ц Іер. 31; 20. Осія 11; 8.
ч Втор. 32; 6. 1 Лѣт. 29; 10. Гл. 64; 8.
ш Іов. 14; 21. Екк. 9; 5.
щ Псал. 119; 10.
ъ Сравни Гл. 6; 10 съ Іоан. 12; 40. Рим. 9; 18.
ы Числ. 10; 36. Псал. 90; 13.
ь Дан. 8. 24.
ѣ Псал. 74; 7.

ГЛАВА 64.

1 О [а]да бы раздралъ ты небеса-та, да слѣзешь,
[б]Да быхѫ ся стопили горы-тѣ отъ лице-то ти,
2 Като огнь който гори хврастія-та,
Като огнь който прави водѫ-тѫ да клокоти,
За да стане име-то ти познато на противницы-тѣ ти,
Да треперятъ народи-тѣ отъ лице-то ти!
3 [в]Когато ты направи ужасны дѣла, каквыто не чакахмы,
Ты слѣзе, и горы-тѣ ся растопихѫ отъ лице-то ти.
4 Защото отъ вѣка [г]не ся е чувало,
До уши не е стигало,
Око не е видѣло другъ Богъ освѣнь тебе
Да е направилъ *таквызь дѣла* за онѣзи които го чакатъ.
5 Посрѣщнѫлъ си тогозь който съ радость [д]прави правдѫ,
[е]Които тя поменуватъ въ пѫтища-та ти:
Ето, ты си ся разгнѣвалъ, защото ный съгрѣшихмы:
[ж]Въ тѣхъ е постоянство, и ный ще ся спасемъ.
6 Но ный всичкы станѫхмы като нечисто *нѣщо*,
И [з]всичка-та ни правда е като омърсена дреха;
И [и]паднѫхмы всичкы като листъ,
И беззаконія-та ни дръпнѫхѫ ны като вѣтръ-тъ.
7 И [і]нѣма който да призовава име-то ти,
Който да ся събуди да ся хване за тебе:
Защото си скрылъ лице-то си отъ насъ,
И стопилъ си ны, заради беззаконія-та ни.
8 Но [к]сега, Господи, ты си Отецъ нашъ:
Ный смы калъ-тъ, а [л]ты Грънчарь-тъ ни:
И всичкы смы [м]дѣло на твоѭ-тѫ рѫкѫ.
9 [н]Не гнѣвай ся силно, Господи,
И не помни вѣчно беззаконіе-то:
Ето, погледни, молимъ ся:
Ный всичкы смы [о]людіе твои.
10 Святи-тѣ твои градове станѫхѫ пусти;
Сіонъ станѫ пустъ, [п]Іерусалимъ запустенъ.
11 [р]Святый-тъ нашъ и красный-тъ нашъ домъ,
Въ който отци-тѣ ни тя славословяхѫ,
Изгоренъ быде съ огнь:
И [с]всичкы-тѣ драгы намъ нѣща станѫхѫ въ запустѣніе.
12 [т]Ще удържишь ли, Господи, себе си въ това?
[у]Ще замълчишь ли, и ще ны оскърбишь ли крайно?

ГЛАВА 65.

1 [а]Потърсенъ быхъ отъ онѣзи които не пытахѫ *за мене*:
Намѣренъ быхъ отъ онѣзи които мя не търсяхѫ:
Рѣкохъ: Ето азъ, ето азъ,
Къмъ [б]народъ *който не призываше име-то ми.
2 [в]Прострѣхъ рѫцѣ-тѣ си весь день
Къмъ непокорливы людіе,
Които ходятъ по пѫть не добръ,
Вслѣдъ свои-тѣ помышленія:
3 Людіе [г]които мя раздражаватъ всякога прѣдъ лице-то ми:
[д]Които колятъ жьртвы въ градины,
И кадятъ на *олтари отъ* кырпичи:
4 [е]Които сѣдятъ въ гробища,
И нощуватъ въ скрышны мѣста:
[ж]Които ядѫтъ свинско месо,
И *въ* съсѫды-тѣ си *иматъ* сокъ отъ нечисты нѣща:
5 [з]Които казуватъ: Махни ся отъ мене, не ся допирай до мене,
Защото сьмъ по святъ отъ тебе;
Тѣ сѫ дымъ въ ноздры-тѣ ми,
Огнь горящъ весь день.
6 [и]Ето писано е прѣдъ мене,
[і]Не ще да замълчѫ, [к]но ще направіѭ отмьщеніе,
Ей, ще въздамъ въ пазухы-тѣ имъ
7 Беззаконія-та ви, купно и [л]беззаконія-та на отцы-тѣ ви, говори Господь,
[м]Които кадихѫ върху горы-тѣ,
[н]И мя хулихѫ върху хълмы-тѣ:
За то ще възмѣріѭ въ пазухѫ-тѫ имъ дѣло-то имъ отъ начало.
8 Така говори Господь:
Както когато ся намира мъсть въ гроздъ-тъ, говорятъ:
Не разваляй го, [о]защото има благословеніе въ него;
Така ще направіѭ за рабы-тѣ си,
За да не истрѣбіѭ всичкы-тѣ.
9 И ще извадіѭ сѣме отъ Іакова,
И наслѣдникъ на планины-тѣ си отъ Іудѫ:
И [п]избранни-тѣ ми ще гы наслѣдятъ,
И раби-тѣ ми ще ся населятъ тамъ.
10 И [р]Саронъ ще бѫде ограда на стада,

а Псал. 144; 5.
б Сѫд. 5; 5. Мих. 1; 4.
в Исх. 34; 10. Сѫд. 5; 4, 5. Псал. 68; 8 Авв 3; 3, 6.
г Псал. 31; 19. 1 Кор. 2; 9.
д Дѣян 10; 35.
е Гл. 26; 8
ж Мал. 3; 6.
з Фил. 3; 9.
и Псал 90; 5, 6.
і Осія 7; 7.
к Гл. 63; 16.
л Гл 29; 16. 45; 9. Іер. 18; 6. Рим. 9; 20, 21.
м Еф. 2; 10.
н Псал. 74; 1, 2. 79; 8.
о Псал. 79; 13.
п Псал. 79; 1.
р 4 Цар. 25; 9. 2 Лѣт. 36; 19. Псал. 74; 7.
с Іез. 24; 21, 25.
т Гл. 42; 14.
у Псал. 83; 1.

а Рим. 9; 24, 25, 26, 30. 10; 20. Еф. 2; 12, 13.
б Гл. 63; 19.
* *Или* който не ся называхѫ съ име-то ми.
в Рим. 10; 21.
г Втор 32; 21.
д Гл. 1; 29. 66; 17. Вижь Лев. 17; 5.
е Втор. 18; 11.
ж Гл. 66; 17. Вижь Лев 11; 7.
з Вижь Мат. 9; 11, Лук. 5; 30. 18; 11. Іуд. 19.
и Втор. 32; 34. Мал. 3; 16.
і Псал. 50; 3.
к Псал. 79; 12. Іер. 16; 18. Іез. 11; 21.
л Исх. 20; 5.
м Іез. 18; 6.
н Іез. 20; 27, 28.
о Іоил. 2; 14.
п Ст. 15, 22. Мат. 24; 22. Рим. 11; 5. 7.
р Гл. 33; 9. 35; 2.

И [с]долъ-тъ Ахоръ мѣсто за лежаніе на говеда,
За людіе-тѣ ми които мя дирятъ.
11 А васъ, които оставяте Господа,
Които забравяте [т]святж-тж ми горж,
Които приготвяте [у]трапезж на [*]Гада,
И които правите възліяніе на [†]Менй,
12 Ще вы изброіж за ножъ,
И всичкы ще ся наведете на кланіе:
[ф]Защото зовяхъ, и не отговаряхте:
Говоряхъ, и не слушахте:
Но правяхте зло-то прѣдъ мене,
И избирахте неугодно-то менѣ.
13 За то така говори Господь Іеова:
Ето, раби-тѣ ми ще ядждтъ, а вы ще гладувате:
Ето, раби-тѣ ми ще піжтъ, а вы ще жедувате:
Ето, раби-тѣ ми ще ся развеселятъ, а вы ще ся посрамите:
14 Ето, раби-тѣ ми ще всклицаватъ отъ сърдечно веселіе,
А вы ще пищите отъ сърдечнж болкж,
[х]И ще лелекате отъ угнѣтеніе на духъ-тъ.
15 И ще оставите име-то си [ц]на избранны-тѣ ми [ч]за клетвж:
Защото Господь Іеова тебе ще умъртви,
И рабы-тѣ си [ш]ще нарече съ друго име,
16 Щото който ублажава себе си на земіж-тж,
[щ]Да ублажава себе си въ Бога на истинж-тж;
И който ся кълне на земіж-тж,
[ъ]Да ся кълне въ Бога на истинж-тж;
Защото прѣдишни-тѣ скърби ся забравихж,
И защото ся скрыхж отъ очи-тѣ ми.
17 Понеже, ето, [ы]новы небеса създавамъ, и новж земіж:
И прѣдишни-тѣ не ще ся поменжтъ,
Нито ще дойджтъ на умъ.
18 Но веселѣте ся и радувайте ся всякога *Въ онова* което създавамъ:
Защото, ето, създавамъ Іерусалимъ за радость,
И людіе-тѣ му за веселіе.
19 И [ь]ще ся радувамъ на Іерусалимъ,
И ще ся веселіж за людіе-тѣ си:
И [ѣ]нѣма да ся чуе вече въ него гласъ на плачъ,
И гласъ на вопль.
20 Не ще да бжде вече тамъ малодененъ младенецъ,
И старецъ който да не е испълнилъ дни-тѣ си:
Защото дѣте-то ще умира стогодишно:
[ю]А стогодишенъ грѣшникъ ще бжде проклѣтъ.
21 И [я]ще съградятъ кжщы, и ще ся населятъ:
И ще насадятъ лозія, и ще ядждтъ плодъ-тъ имъ.
22 Не ще да съградятъ тѣ, а другъ да ся насели:
Не ще да насадятъ тѣ, а другъ да яде:
Защото [ж]дни-тѣ на мои-тѣ людіе ще сж както дни-тѣ на дърво,
И [іж]избранни-тѣ ми ще видятъ да овехтѣе дѣло-то на ржцѣ-тѣ имъ.
23 Не ще да ся трудятъ напраздно,
[а]Нито ще раждатъ чада за скърбь;
Защото [б]сж сѣме на благословены-тѣ Господни,
И потомство-то имъ съ тѣхъ.
24 И [в]прѣди да възговжтъ тѣ, азъ ще отговарямъ:
И додѣ още говорятъ тѣ, азъ ще слушамъ.
25 [г]Вълкъ-тъ и агне-то ще пасжтъ наедно:
И львъ-тъ ще яде плѣвж както говедо-то:
А [д]храна на змііж-тж *ще бжде* пърсть-та:
Не ще да правятъ поврѣдж нито погубуваніе
Въ всичкж-тж ми святж горж, говори Господь.

ГЛАВА 66.

1 Така говори Господь:
[а]Небе-то ми е прѣстолъ,
И земя-та подножіе на нозѣ-тѣ ми:
Кой е домъ-тъ който искате да съградите за мене?
И кое е мѣсто-то на упокоеніе-то ми?
2 Защото ржка-та ми е направила всичко това,
И е станжло всичко това, говори Господь:
[б]Но азъ ще погледнж на тогозь,
[в]На сиромаха, и съкрушенный-тъ духомъ,
[г]И на оногозь който трепери отъ слово-то ми.
3 [д]Който коле волъ е *както* който убива человѣка:
Който жъртвува агне, [е]*както* който прѣсича вратъ на псе:
Който приноси хлѣбно приношеніе, *както който приноси* свинскж кръвь:
Който кади ливанъ, *както* който благославя идолъ:
Ей, тѣ сж избрали пжтища-та си,
И душа-та имъ ся наслаждава въ гнусоты-тѣ имъ.
4 И азъ ще изберж бѣдствія-та имъ,
И ще докарамъ върхъ тѣхъ онѣзи нѣща отъ които ся боятъ:

с Іис. Нав. 7; 24, 26. Осія 2; 15.
т Гл. 56; 7. 57; 13. Ст. 25.
у Іез. 23; 41. 1 Кор. 10; 21.
* Честь (късметъ.)
† Орисница.
ф 2 Лѣт. 36; 15, 16. Прит. 1; 24 и дрг. Гл. 66; 4. Іер. 7; 13. Зах. 7; 7. Мат. 21; 34—43.
х Мат. 8; 12. Лук. 13; 28.
ц Ст. 9, 22.
ч Іер. 29; 22. Зах. 8; 13.
ш Гл. 62; 2. Дѣян. 11; 26.
щ Псал. 72; 17. Іер. 4; 2.
ъ Втор. 6; 13. Псал. 63; 11. Гл. 19; 18. 45; 23. Соф. 1; 5.
ы Гл. 51; 16. 66; 22. 2 Пет. 3; 13. Отк. 21; 1.
ь Гл. 62; 5.
ѣ Гл. 35; 10. 51; 11. Отк. 7; 17. 21; 4.
ю Екк. 8; 12.
я Виж Лев. 26; 16. Втор. 28; 30. Гл. 62; 8. Амос. 9; 14.
ж Псал. 92; 12.
іж Ст 9; 15.
а Втор. 28; 41. Осія 9; 12.
б Гл. 61; 9.
в Псал. 32; 5. Дан. 9; 21.
г Гл. 11; 6, 7, 9.
д Быт. 3; 14.

а 3 Цар. 8; 27. 2 Лѣт. 6; 18. Мат. 5; 34. 35, Дѣян. 7; 48, 49. 17; 24.
б Гл. 57; 15. 61; 1.
в Псал. 34; 18. 51; 17.
г Езд. 9; 4. 10; 3. Прит. 28; 14. Ст. 5.
д Гл. 1; 11.
е Втор. 23; 18.

[ж]Защото зовяхъ, и никой не отговаряше:
Говоряхъ, и не слушахѫ:
Но правяхѫ зло прѣдъ мене,
И избирахѫ неугодно-то менѣ.

5 Слушайте слово-то Господне,
[з]Вы които треперите отъ слово-то му:
Братія-та ви, които вы мразятъ *и* вы отхвърлятъ заради мое-то име,
Рекохѫ: [и]Да ся прослави Господь,
И [і]да видимъ вашѫ-тѫ радость:
Но тѣ ще ся посрамятъ.

6 Гласъ на мятежь *иде* отъ градъ-тъ,
Гласъ отъ храмъ-тъ,
Гласъ на Господа, който прави въздаяніе на непріятели-тѣ си.

7 Прѣди да ся замѫчи, роди:
Прѣди да дойдѫтъ болѣзни-тѣ ѝ, освободи ся и роди мѫжко.

8 Кой е чулъ таквозь нѣщо? кой е видѣлъ таквозь?
Родила ли бы земя-та въ единъ день?
Или родилъ ли бы ся единъ народъ отъ веднъждь?
Но *дъщеря-та на* Сіонъ щомъ ся замѫчи, роди чада-та си.

9 Азъ който довождамъ до ражданіе,
Не быхъ ли направилъ да роди? говори Господь:
Азъ който правѭ да раждатъ,
Затворилъ ли быхъ *ложесна-та*? говори Богъ твой.

10 Развеселѣте ся съ *дъщерѭ-тѫ на* Іерусалимъ,
И радувайте ся съ неѭ, всичкы които ѭ обичате:
Зарадувайте ся, и радувайте ся съ неѭ,
Всичкы които сѣтувате за неѭ.

11 За да ссучете, и да ся насытите
Отъ съсцы-тѣ на утѣшенія-та ѝ:
За да ся нассучете, и да ся насладите
Въ изобиліе-то на славѫ-тѫ ѝ.

12 Защото така говори Господь:
Ето, [к]ще распрострѫ ней миръ както рѣкѫ,
И славѫ-тѫ на народы-тѣ както наводняемъ потокъ:
[л]Тогазь ще ся нассучете,
Ще бѫдете носены на обятія,
[м]И ще бѫдете поласканы на колѣна-та *ѝ*.

13 Както единъ, когото утѣшава майка му,
Така азъ ще вы утѣшѫ:
И ще ся утѣшите въ Іерусалимъ.

14 И ще видите, и сърдце-то ви ще ся развесели,
[н]И кости-тѣ ви ще прозябнѫтъ като трѣва:
И рѫка-та Господня ще ся познае къмъ рабы-тѣ му,
А гнѣвъ-тъ му къмъ непріятели-тѣ му.

15 Защото, ето, [о]Господь ще дойде съ огнь,
И колесницы-тѣ му ще бѫдѫтъ като вихрушка,
За да отдаде гнѣвъ-тъ си съ устремленіе,
И прѣщеніе-то си съ огненны пламыцы.

16 Защото Господь, съ огнь [п]и съ ножъ-тъ си,
Ще ся сѫди съсъ всякѫ плъть,
И убити-тѣ отъ Господа ще бѫдѫтъ много.

17 [р]Които ся освящаватъ и очищаватъ въ градины-тѣ,
Единъ подиръ другъ, въ срѣдѫ-тѫ,
И ядѫтъ свинско месо и гнусотіи и мышкы,
Тѣ ще загынѫтъ купно, говори Господь.

18 Защото азъ *знаѭ* дѣла-та имъ и помышленія-та имъ:
И идѫ, за да съберѫ всичкы-тѣ народы и языцы:
И тѣ ще дойдѫтъ, и ще видятъ славѫ-тѫ ми.

19 И [с]ще турѭ знаменіе между тѣхъ:
И онѣзи отъ тѣхъ които сѫ отървѫтъ, ще гы испроводіѭ въ народы-тѣ,
Въ Ѳарсисъ, Фулъ, и Лудъ, които теглятъ лѫкъ,
Въ Ѳувалъ, и Іаванъ, далечны-тѣ островы,
Които не сѫ чули име-то ми,
Нито сѫ видѣли славѫ-тѫ ми:
И [т]ще проповѣдатъ славѫ-тѫ ми между народы-тѣ.

20 И ще доведѫтъ всичкы-тѣ ви братія
Отъ всичкы-тѣ народы [у]приносъ Господу,
На коніе, и на колесницы, и на носилкы,
И на мъскы, и на бързы камилы,
Къмъ святѫ-тѫ ми горѫ, Іерусалимъ, говори Господь,
Както сынове-тѣ Израилеви доносятъ приношеніе
Въ чистъ съсѫдъ въ домъ-тъ Господенъ.

21 А още ще земѫ отъ тѣхъ
[ф]За священницы *и* за Левиты, говори Господь.

22 Защото [х]както новы-тѣ небеса
И нова-та земя, които азъ ще направѭ,
Ще прѣбѫдѫтъ прѣдъ мене, говори Господь,
Така ще прѣбѫде сѣме-то ви и име-то ви.

23 И [ц]отъ новомѣсечіе до новомѣсечіе,
И отъ сѫбботѫ до сѫбботѫ,
[ч]Ще дохожда всяка плъть да ся покланя прѣдъ мене,
Говори Господь.

24 И ще излѣзѫтъ и ще видятъ [ш]труповетѣ на человѣцы-тѣ,
Които быдохѫ прѣстѫпницы противъ мене:
[щ]Защото тѣхный-тъ червій нѣма да умре,
Нито огнь-тъ имъ ще угасне:
И ще бѫдѫтъ гнусота на всякѫ плъть.

ж Притч. 1; 24. Гл. 65; 12. Іер. 7; 13.
з Ст. 2.
и Гл. 5; 19.
і 2 Сол. 1; 10. Тит. 2; 13.
к Гл. 48; 18. 60; 5.
л Гл. 60; 16.
м Гл. 49; 22 60; 4.
н Іез. 37; 1 и др.
о Гл. 9; 5. 2 Сол. 1; 8.
п Гл. 27; 1.
р Гл. 65; 3, 4.
с Лук. 2; 34.
т Мат. 1; 11.
у Рим. 15; 16
ф Исх. 19; 6. Гл. 61; 6. 1 Пет. 2; 9. Отк. 1; 6.
х Гл. 65; 17. 2 Пет. 3; 13. Отк. 21; 1.
ц Зах. 14; 16.
ч Псал 65; 2.
ш Ст. 16.
щ Мар. 9; 44, 46, 48.

[ж]Защото зовяхъ, и никой не отговаряше:
Говоряхъ, и не слушахѫ:
Но правяхѫ зло прѣдъ мене,
И избирахѫ неугодно-то менѣ.
5 Слушайте слово-то Господне,
[з]Вы които треперите отъ слово-то му:
Братія-та ви, които вы мразятъ *и* вы отхвърлятъ заради мое-то име,
Рекохѫ: [и]Да ся прослави Господь,
И [і]да видимъ вашѫ-тѫ радость:
Но тѣ ще ся посрамятъ.
6 Гласъ на мятежь *иде* отъ градъ-тъ,
Гласъ отъ храмъ-тъ,
Гласъ на Господа, който прави въздаяніе на непріятели-тѣ си.
7 Прѣди да ся замѫчи, роди:
Прѣди да дойдѫтъ болѣзни-тѣ ѝ, освободи ся и роди мѫжко.
8 Кой е чулъ таквозь нѣщо? кой е видѣлъ таквозь?
Родила ли бы земя-та въ единъ день?
Или родилъ ли бы ся единъ народъ отъ веднъждь?
Но *дъщеря-та на* Сіонъ щомъ ся замѫчи, роди чада-та си.
9 Азъ който довождамъ до ражданіе,
Не быхъ ли направилъ да роди? говори Господь:
Азъ който правѭ да раждатъ,
Затворилъ ли быхъ *ложесна-та*? говори Богъ твой.
10 Развеселѣте ся съ *дъщерѭ-тѫ на* Іерусалимъ,
И радувайте ся съ неѭ, всичкы които ѭ обычате:
Зарадувайте ся, и радувайте ся съ неѭ,
Всичкы които сѣтувате за неѭ.
11 За да ссучете, и да ся насытите
Отъ съсцы-тѣ на утѣшенія-та ѝ:
За да ся нассучете, и да ся насладите
Въ изобиліе-то на славѫ-тѫ ѝ.
12 Защото така говори Господь:
Ето, [к]ще распрострѫ ней миръ както рѣкѫ,
И славѫ-тѫ на народы-тѣ както наводняемъ потокъ:
[л]Тогазь ще ся нассучете,
Ще бѫдете носены на обятія,
[м]И ще бѫдете поласканы на колѣна-та *ѝ*.
13 Както единъ, когото утѣшава майка му,
Така азъ ще вы утѣшѫ:
И ще ся утѣшите въ Іерусалимъ.
14 И ще видите, и сърдце-то ви ще ся развесели,
[н]И кости-тѣ ви ще прозябнѫтъ като трѣва:
И рѫка-та Господня ще ся познае къмъ рабы-тѣ му,
А гнѣвъ-тъ му къмъ непріятели-тѣ му.
15 Защото, ето, [о]Господь ще дойде съ огнь,
И колесницы-тѣ му ще бѫдѫтъ като вихрушка,
За да отдаде гнѣвъ-тъ си съ устремленіе,
И прѣщеніе-то си съ огненны пламыцы.
16 Защото Господь, съ огнь [п]и съ ножъ-тъ си,
Ще ся сѫди съсъ всякѫ плъть,
И убити-тѣ отъ Господа ще бѫдѫтъ много.
17 [р]Които ся освящаватъ и очищаватъ въ градины-тѣ,
Единъ подиръ другъ, въ срѣдѫ-тѫ,
И ядѫтъ свинско месо и гнусотіи и мышкы,
Тѣ ще загынѫтъ купно, говори Господь.
18 Защото азъ *знаѭ* дѣла-та имъ и помышленія-та имъ:
И идѫ, за да съберѫ всичкы-тѣ народы и языцы:
И тѣ ще дойдѫтъ, и ще видятъ славѫ-тѫ ми.
19 И [с]ще турѭ знаменіе между тѣхъ:
И онѣзи отъ тѣхъ които сѫ отървѫтъ, ще гы испроводѭ въ народы-тѣ,
Въ Ѳарсисъ, Фулъ, и Лудъ, които теглятъ лѫкъ,
Въ Ѳувалъ, и Іаванъ, далечны-тѣ островы,
Които не сѫ чули име-то ми,
Нито сѫ видѣли славѫ-тѫ ми:
И [т]ще проповѣдатъ славѫ-тѫ ми между народы-тѣ.
20 И ще доведѫтъ всичкы-тѣ ви братія
Отъ всичкы-тѣ народы [у]приносъ Господу,
На коніе, и на колесницы, и на носилкы,
И на мьскы, и на бързы камилы,
Къмъ святѫ-тѫ ми горѫ, Іерусалимъ, говори Господь,
Както сынове-тѣ Израилеви доносятъ приношеніе
Въ чистъ съсѫдъ въ домъ-тъ Господень.
21 А още ще земѫ отъ тѣхъ
[ф]За священницы *и* за Левиты, говори Господь.
22 Защото [х]както новы-тѣ небеса
И нова-та земя, които азъ ще направѭ,
Ще прѣбѫдѫтъ прѣдъ мене, говори Господь,
Така ще прѣбѫде сѣме-то ви и име-то ви.
23 И [ц]отъ новомѣсечіе до новомѣсечіе,
И отъ сѫбботѫ до сѫбботѫ,
[ч]Ще дохожда всяка плъть да ся покланя прѣдъ мене,
Говори Господь.
24 И ще излѣзѫтъ и ще видятъ [ш]трупове-тѣ на человѣцы-тѣ,
Които быдохѫ прѣстѫпници противъ мене:
[щ]Защото тѣхный-тъ червій нѣма да умре,
Нито огнь-тъ имъ ще угасне:
И ще бѫдѫтъ гнусота на всякѫ плъть.

ж Прит. 1; 24. Гл. 65; 12. Іер. 7; 13.
з Ст. 2.
и Гл. 5; 19.
і 2 Сол. 1; 10. Тит. 2; 13.
к Гл. 48; 18. 60; 5.
л Гл. 60; 16.
м Гл. 49; 22 60; 4.
н Іез. 37; 1 и др.
о Гл. 9; 5. 2 Сол. 1; 8.
п Гл. 27; 1.
р Гл. 65; 3, 4.
с Лук. 2; 34.
т Мал. 1; 11.
у Рим. 15; 16
ф Исх. 19; 6. Гл. 61; 6. 1 Пет. 2; 9. Отк. 1; 6.
х Гл. 65; 17. 2 Пет. 3; 13. Отк. 21; 1.
ц Зах. 14; 16.
ч Псал 65; 2.
ш Ст. 16.
щ Мар. 9; 44, 46, 48.

КНИГА НА ПРОРОКА ІЕРЕМІѬ.

ГЛАВА 1.

1 Думы-тѣ на Іереміѭ Хелкыевъ-тъ сынъ, отъ священницы-тѣ, които бѣхѫ [а]въ А-
2 наѳоѳъ у Веніаминовѫ-тѫ земіѭ: Къмъ когото быде слово Господне въ дни-тѣ на Іудинъ-тъ царь Іосіѭ, Амоновъ-тъ сынъ, [б]въ тринадесето-то лѣто на царуваніе-то
3 му. Быде и въ дни-тѣ на Іоакыма, Іудинъ-тъ царь, сынъ-тъ на Іосіѭ, [в]до свършъкъ-тъ на единадесето-то лѣто на Седекыѭ, сынъ-тъ на Іосіѭ Іудинъ-тъ царь, [г]до плѣненіе-то на Іерусалимъ [д]въ петый-тъ мѣсецъ.
4 И слово Господне быде къмъ мене, и
5 рече: [е]Прѣди да ти дамъ образъ въ утробѫ-тѫ [ж]познахъ тя: и прѣди да излѣзешь изъ маткѫ-тѫ, [з]освятихъ тя: поставихъ тя пророкъ на народы-тѣ.
6 И азъ рѣкохъ: [и]О! Господи Іеова! ето,
7 не знаѭ да говорѭ, защото съмь дѣте. А Господь ми рече: Не думай: Дѣте съмь: защото ще идешь при всичкы-тѣ, при които ще тя проводѭ: и [і]всичко що ти
8 заповѣдамъ ще кажешь. [к]Да ся не убоишь отъ лице-то имъ: защото [л]азъ съмь съ тебе за да тя избавямъ, говори Го-
9 сподь. И прострѣ Господь рѫкѫ-тѫ си, [м]та допрѣ до уста-та ми: и рече ми Господь: Ето, [н]турихъ думы-тѣ си въ уста-
10 та ти. Виждь, [о]поставихъ тя днесь надъ народы-тѣ, и надъ царства-та, [п]за да искоренявашь, и да съсыпвашь, и да погубяшь, и да разваляшь, да градишь, и да садишь.
11 Слово Господне быде още къмъ мене, И рече: Що виждашь ты, Іереміе? И рѣ-
12 кохъ: Виждамъ пѫрчкѫ *мигдаловѫ. И Господь ми рече: Добрѣ си видѣлъ: защото азъ ще бързамъ да испълнѭ сло-
13 во-то си. И быде слово Господне къмъ мене вторый пѫть, и рече: Що виждашь ты? И рѣкохъ: Виждамъ [р]котелъ който възвира: и лице то му е отъ къмъ сѣверъ.
14 И рече ми Господь:
[с]Отъ сѣверъ ще избухне зло-то
Връху всичкы-тѣ жители на тѫзи земіѭ.
15 Защото, ето, азъ ще [т]повыкамъ
Всичкы-тѣ колѣна на сѣверны-тѣ царства, говори Господь:
И ще дойдѫтъ, [у]и ще турятъ всякой прѣстолъ-тъ си
Въ входъ-тъ на Іерусалимскы-тѣ порты,
И връху всичкы-тѣ му стѣны наоколо,
И връху всичкы-тѣ Іудины градове.
16 И ще произнесѫ сѫдбы-тѣ си върхъ тѣхъ,
Заради всичко-то имъ зло:
Защото [ф]мя оставихѫ, и кадихѫ на чужды богове,
И ся поклонихѫ на дѣла-та на рѫцѣ-тѣ си.
17 Ты прочее [х]опаши чрѣсла-та си,
И стани, та имъ кажи всичко което ще ти заповѣдамъ азъ:
[ц]Да ся не убоишь отъ лице-то имъ,
Да не бы да тя смутѭ прѣдъ тѣхъ.
18 Защото, ето, азъ тя турихъ днесь
[ч]Както градъ твърдъ, и както стълпъ желѣзенъ,
И както мѣдны стѣны, противъ всичкѫ-тѫ земіѭ,
Противъ царіе-тѣ на Іудѫ, противъ князове-тѣ му,
Противъ священницы-тѣ му, и противъ людіе-тѣ на тѫзи земіѭ.
19 И ще ратоватъ противъ тебе,
Но не ще да ти надвіѭтъ;
Защото [ш]азъ съмь съ тебе, за да тя избавямъ, говори Господь.

ГЛАВА 2.

1 И слово Господне быде къмъ мене, и рече:
2 Иди та възгласи въ уши-тѣ *на дъщеріѭ-тѫ* на Іерусалимъ, и речи:
Така говори Господь: Помнѭ заради тебе
Милѣяніе-то ти когато бѣше млада,
Любовь-тѫ ти когато бѣше невѣста,
[а]Когато мя слѣдоваше въ пустыніѭ-тѫ,
Въ ненасѣянѫ земіѭ:
3 [б]Израиль бѣше святъ Господу,
[в]Начатъкъ на рожбы-тѣ му:
[г]Всичкы които го пояждахѫ бѣхѫ повинни:
Зло бы гы постигнѫло, говори Господь.

[а] Іис. Нав. 21; 18. 1 Лѣт. 6; 60. Гл. 32; 7, 8, 9.
[б] Гл. 25; 3.
[в] Гл. 39; 2.
[г] Гл. 52; 12, 15.
[д] 4 Цар. 25; 8.
[е] Иса. 49; 1, 5.
[ж] Исх. 33; 12, 17.
[з] Лук. 1; 15, 41. Гал. 1; 15, 16.
[и] Исх. 4; 10. 6; 12, 30. Иса. 6; 5.
[і] Числ. 22; 20, 38 Мат. 28; 20.
[к] Ст. 17; Іез. 2; 6. 3; 9.
[л] Исх. 3; 12. Втор. 31; 6, 8. Іис. Нав. 1; 5. Гл. 15; 20. Дѣя. 26; 17. Евр. 13; 6.
[м] Иса. 6; 7.
[н] Иса 51; 16. Гл. 5; 14.
[о] 3 Цар. 19; 17.
[п] Гл. 18; 7. 2 Кор. 10; 4, 5.
* Названіе-то на Мигдалъ-тъ но Еврейскы значи Бързо-то дърво.
[р] Іез. 11; 3, 7. 24; 3.
[с] Гл. 4; 6 6; 1
[т] Гл 5; 15. 6; 22. 10; 22. 25; 9.
[у] Гл. 39; 3. 43; 10.
[ф] Вто. 28; 20. Гл. 17; 13.
[х] 3 Цар. 18; 46. 4 Цар. 4; 29. 9; 1. Іов. 38; 3. Лук. 12; 35. 1 Пет. 1; 13.
[ц] Исх. 3; 12. Ст. 8. Іез. 2; 6.
[ч] Иса. 50; 7. Гл. 6; 27. 15; 20.
[ш] Ст 8.

—

[а] Іез. 16; 8, 22, 60. 23; 3, 8, 19. Осія 2; 15.
[б] Втор 2; 7.
[в] Исх 19; 5, 6.
[г] Іак. 1; 18. Отк. 14; 4.
[д] Гл. 12; 14. 50; 7.

4 Чуйте слово-то Господне, доме Іакововъ,
И всичкы родове на Израилевый домъ:
5 Така говори Господь:
[е]Каквж неправдж намѣрихж въ мене отци-тѣ ви,
Та ся отдалечихж отъ мене,
[ж]И ходихж вслѣдъ суетж-тж, и ся осуетихж?
6 И не рекохж: Дѣ е Господь,
[з]Който ны възведе отъ Египетскж-тж земіж,
[и]Който ны води прѣзъ пустыніж-тж,
Прѣзъ мѣсто на пустотж и на пропасти,
Прѣзъ мѣсто [і]на безводіе и на смъртнж сѣнкж,
Прѣзъ мѣсто по което не е минжлъ человѣкъ,
И дѣто человѣкъ не ся е населилъ?
7 И въведохъ вы въ плодоносно мѣсто,
За да ядете плодове-тѣ му и благо-то му:
И като влѣзохте [к]осквърнихте земіж-тж ми,
И направихте мерзость наслѣдіе-то ми.
8 Священници-тѣ не рекохж: Дѣ е Господь?
И [л]законовѣдци-тѣ не мя познахж:
И пастыри-тѣ станжхж прѣстжпници противъ мене,
И [м]пророци-тѣ пророчествувахж чрѣзъ Ваала,
И ходихж подиръ [н]непотрѣбно-то.
9 За това [о]азъ ще ся сждіж още съ васъ, говори Господь,
И [п]съсъ синове-тѣ на синове-тѣ ви ще ся сждіж.
10 Защото минѣте въ Кыттимскы-тѣ островы, та виждте:
И проводѣте въ Кыдаръ, та разсмотрѣте прилѣжно,
И виждте, има ли да е станжло нѣщо таквозь,
11 [р]Промѣнилъ ли е народъ богове-тѣ *си*, [с]ако и да не сж богове?
[т]Мои-тѣ [у]обаче людіе промѣнихж Славж-тж си за непотрѣбно-то.
12 [ф]Ужасѣте ся, небеса, въ това,
Настръхнѣте, смутѣте ся прѣмного, говори Господь.
13 Защото двѣ злыни направихж мои-тѣ людіе,
[х]Оставихж мене источникъ-тъ на живж-тж водж,
И си ископахж ровове, ровове распукнжты,
Които не могжтъ да държатъ водж.
14 Да ли [ц]е рабъ Израиль? или домочадецъ?
Защо станж плѣнъ?
15 [ч]Млади львове рыкахж противъ него, издадохж гласъ-тъ си,
И направихж земіж-тж му пустж:
Градове-тѣ му сж испогорени, *и* ненаселени.
16 Сынове-тѣ още на Мемфисъ и [ш]на Тафнесъ
Строшихж върхъ-тъ на главж-тж ти.
17 [щ]Не докара ли това ты самъ на себе си,
Защото си оставилъ Господа Бога твоего
[ъ]Когато тя водеше въ пжть-тъ?
18 И сега що имашь ты [ы]съ Египетскый-тъ пжть,
Да піешь водж-тж [ь]на Сіоръ?
Или що имашь съ Ассирійскый-тъ пжть,
Да піешь водж-тж на рѣкж-тж?
19 [ѣ]Нечестіе-то ти ще тя накаже,
И прѣстжпленія-та ти ще тя обличатъ:
Познай прочее и виждь, че е зло и горко това,
Дѣто си оставилъ Господа Бога твоего,
И нѣма мой-тъ страхъ въ тебе,
Говори Господь Іеова Саваоѳъ.
20 Понеже отдавна строшихъ хомотъ-тъ ти,
Раскжснжхъ връскы-тѣ ти,
И [ю]ты рече: Не щж да бждж вече прѣстжпница:
Когато [я]на всякой высокъ хълмъ,
[ѫ]И подъ всяко зелено дърво,
Лягала си блудница.
21 Но азъ [ѩ]тя насадихъ лозж избранж,
Сѣме съвсѣмъ истинно:
А ты какъ ми си ся промѣнила [а]въ похабены пжрчкы на чуждж лозж?
22 За то ако [б]и да ся омыешь съ нытро,
И да употрѣбишь много мыло,
[в]Беззаконіе-то ти прѣдъ мене остава си пятно,
Говори Господь Іеова.
23 [г]Какъ можешь да речешь: Не ся осквърнихъ,
Не ходихъ подиръ Ваалимы-тѣ?
Виждь пжть-тъ си [д]въ долъ-тъ,
Познай що си сторила:
Бърза камило що припкашь по крывы-тѣ пжтища:
24 [е]Дива ослица навыкнжла въ пустыніж-тж,
Що смърка въздухъ-тъ въ желаніе-то на сърдце-то си:
Въ устремленіе-то й, кой може да іж спре?
Всичкы които іж търсятъ нѣма да ся трудятъ:
Въ мѣсецъ-тъ й ще іж намѣрятъ.

е Иса. 5; 4. Мих. 6; 8.
ж 4 Цар 17; 15. Іоан. 2; 8.
з Иса. 63; 9, 11, 13 Осія 13; 4.
и Втор. 8; 15 32; 10.
і Числ. 13; 27. 14; 7, 8. Втор. 8; 7, 8, 9.
к Лев. 18; 25, 27, 28. Числ. 35; 33. 34. Псал. 78; 58, 59. 106; 38. Гл. 3; 1. 16; 18.
л Мал. 2; 6, 7. Рим. 2; 20.
м Гл. 23; 13.
н Ст. 11. Авв. 2; 18.
о Іез. 20; 35, 36. Мих. 6; 2.
п Исх. 20; 5. Лев. 20; 5.
р Мих. 4; 5.
с Псал. 115; 4. Иса. 37; 19. Гл. 16; 20.
т Псал. 106; 20. Рим. 1; 23.
у Ст. 8.
ф Иса 1; 2. Гл. 6; 19.
х Псал 36; 9 Гл. 17; 13. 18; 14. Іоан 4; 14.
ц Виждь Исх. 4; 22.
ч Иса. 1; 7. Гл. 4; 7.
ш Гл. 43; 7, 8, 9.
щ Гл. 4; 18.
ъ Втор. 32; 10.
ы Иса. 30; 1, 2.
ь Іис. Нав. 13; 3.
ѣ Иса. 3; 9. Осія 5; 5.
ю Исх. 19; 8. Іис. Нав 24; 18. Сжд 10; 16. 1 Цар. 12; 10.
я Втор. 12; 2. Иса. 57; 5, 7. Гл. 3; 6.
ѫ Исх. 34; 15, 16.
ѩ Исх. 15; 17. Псал. 44; 2. 80; 8. Иса. 5; 1, и дрг. 60; 21. Мат. 21; 33. Марк. 12; 1. Лук. 20; 9.
а Втор. 32; 32. Иса. 1; 21. 5; 4.
б Іов. 9; 30
в Втор. 32; 34. Іов. 14; 17. Осія 13; 12.
г Прит. 30; 12.
д Гл. 7; 31.
е Іов. 39; 5, и дрг. Гл. 14; 6.

25 Въспри ногж-тж си да не *ходишь* боса,
И гъртань-тъ си отъ жаждж:
Но [ж] ты си рекла: Напраздно; не:
Защото [з] възлюбихъ чужденцы,
И подиръ тѣхъ ще идж.
26 Както ся посрамя тать когато ся открые,
Така ще ся посрами Израилевъ-тъ домъ;
Тѣ, царіе-тѣ имъ, князове-тѣ имъ,
И священници-тѣ имъ, и пророци-тѣ имъ:
27 Които думатъ на дърво-то: Отецъ мой си ты:
И на камыкъ-тъ: Ты си мя родилъ:
Защото обърнжхж къмъ мене гърбъ, а не лице:
[и] Но въ врѣме-то на бѣдство-то си ще рекжтъ: Стани, та ны избави.
28 И [і] дѣ сж твои-тѣ богове, които си правилъ за себе си?
Нека станжтъ, [к] ако могжтъ да тя избавятъ
Въ врѣме-то на бѣдство-то ти:
[л] Защото колкото сж градове-тѣ ти
Толкозь и богове тѣ ти, Іудо.
29 [м] Защо бы искали да ся сждите съ мене?
Всичкы вы сте отстжпници отъ мене, говори Господь.
30 [н] Напраздно поразихъ чада-та ви:
Тѣ не пріехж поправленіе.
Ножъ-тъ ви [о] пояде пророцы-тѣ ви,
Както львъ истрѣбитель.
31 О роде, виждте слово-то Господне:
[п] Былъ ли сьмь азъ пустыня за Израиль,
Или земя на тьмнинж?
Защо говорятъ людіе-тѣ ми:
[р] Ный смы господари:
[с] Не щемъ да дойдемъ вече при тебе?
32 Може ли мома-та да забрави украшеніе-то си,
Невѣста-та прѣпоясаніе-то си?
Но [т] людіе-тѣ ми забравихж мене, въ дни безбройны.
33 Защо показвашь красенъ пжть-тъ си за да търсишь любовь?
Тъй щото си научила и лоши-тѣ жены на твои-тѣ пжтища.
34 Даже по полы-тѣ ти ся намѣри [у] кръвь
Отъ душы на невинны сиромасы:
Не гы намѣрихъ съ раскопаваніе, но по всичкы тѣзи.
35 И [ф] казувашь: Понеже сьмь неповинна,
Непрѣмѣнно ярость-та му ще ся отвърне отъ мене.
Ето, азъ [х] ще ся сждіж съ тебе,
[ц] Защото казувашь: Не сьмь съгрѣшила.
36 [ч] Защо ся скиташь толкозь много за да промѣнишь пжть-тъ си?
[ш] Ще ся посрамишь и отъ Египетъ,
[щ] Както ся посрами отъ Ассиріж.
37 Ей, ще излѣзешь отъ тукъ
[ы] Съ ржцѣ-тѣ си на главж-тж си:
Защото Господь отмѣтнж надежды-тѣ ти,
И нѣма да благоденствувашь въ тѣхъ.

ГЛАВА 3.

1 Говорятъ: Ако напустне нѣкой женж-тж си,
Та отиде отъ него и ся ожени за другъ мжжъ,
[а] Ще ся върне ли пакъ онзи при неіж?
[б] Не ще ли ся осквьрни съвсѣмъ тя земя?
[в] А ты си блудствовала съ много любовницы:
[г] Но върни ся пакъ къмъ мене, говори Господь.
2 Подигни очи-тѣ си [д] къмъ высокы-тѣ мѣста,
Та виждь дѣ не сж блудствовали съ тебе:
[е] По пжтища-та си сѣдѣла за тѣхъ,
[ж] Както Аравянинъ въ пустыніж-тж,
И осквьрнила си земіж-тж
Съ блудство-то си и съсъ злодѣянія-та си.
3 За то [з] задържани быхж дъждове-тѣ,
Та не станж пролѣтенъ дъждь:
А [и] ты имаше чело на блудницж;
Отхвърлила си всякой срамъ.
4 Не щешь ли да выкашь отъ сега къмъ мене:
Отче мой, ты си [і] наставникъ [к] на младость-тж ми?
5 [л] Ще съхранява ли той *гнѣвъ-тъ си* за всегда?
Ще *го* пази ли до край?
Ето, *така* си говорила, и правила си злодѣянія колкото си могла.

6 И въ дни-тѣ на царь Іосіж Господь ми рече: [м] Видѣ ли ты що стори отстжпница-та Израиль? [н] отиде на всякж высокж горж, и подъ всяко зелено дърво, 7 та блудствова тамъ. И [о] като направи всичко това, рѣкохъ: Върни ся къмъ мене: и не ся върнж. И [п] видѣ *това* сестра ѝ невѣрна-та Іуда. 8 И [р] видѣхъ че, когато Израиль отстжпница-та прѣлюбодѣйствова и [с] азъ іж напустнжхъ и дадохъ ѝ распуснж-тж ѝ книгж; [т] сестра ѝ невѣрна-та Іуда не ся устраши, но отиде та

ж Гл. 18; 12.
з Втор. 32; 16. Гл. 8; 18.
и Сжд. 10; 10. Псал. 78; 34. Иса. 26; 16.
і Втор. 32; 37. Сжд. 10; 14.
к Иса 45; 20
л Гл. 11: 13.
м Ст. 23, 35.
н Иса. 1; 5. 9; 13. Гл 5; 3.
о 2 Лѣт 36; 16. Неем. 9; 26. Мат. 23; 29, и дрг. Дѣян. 7; 52. 1 Сол. 2; 15.
п Ст. 5.
р Псал. 12; 4.
с Втор. 32; 15.
т Псал. 106; 21. Гл. 13; 25. Осія 8; 14.
у Псал. 106; 38. Гл. 19; 4.
ф Ст. 23,. 29.
х Ст. 9.
ц Прит. 28; 13. 1 Іоан. 1; 8, 10.
ч Ст. 18. Гл. 31; 22. Осія 5; 13. 12; 1.
ш Иса. 30; 3. Гл. 37; 7.
щ 2 Лѣт. 28; 16, 20, 21.
ы 2 Цар. 13; 19.

—

а Втор, 24; 4.
б Гл. 2; 7.
в Гл. 2; 20. Іез. 16; 26, 28, 29.
г Гл. 4; 1. Зах. 1; 3.
д Втор. 12; 2. Гл 2; 20.
е Быт. 38; 14. Прит. 23; 28. Іез. 16; 24, 25.
ж Гл. 2; 7. Ст. 9.
з Лев. 26; 19. Втор. 28; 23, 24. Гл. 9; 12. 14; 4.
и Гл. 5; 3. 6; 15. 8; 12. Іез. 3; 7. Соф. 3; 5.
і Прит. 2; 17.
к Гл. 2; 2. Осія 2; 15.
л Псал 77; 7 и дрг. 103; 9. Иса. 57; 16. Ст 12.
м Ст. 11, 14. Гл. 7; 24.
н Гл 2; 20.
о 4 Цар. 17; 13.
п Іез 16; 46. 23; 2, 4.
р Іез. 23; 9.
с 4 Цар. 17; 6, 18.
т Іез. 23; 11, и дрг.

9 блудствова и тя. И съ невъздържаніе-то въ блудъ-тъ си [у]оскверни мѣсто-то, и прѣлюбодѣйствова [ф]съ каменіе-тѣ и съ
10 дьрвія-та. И въ всичко това сестра ѝ Iуда невѣрна-та не ся върнѫ къмъ мене [х]съсъ всичко-то си сьрдце, но съ лъжѫ, говори Господь.
11 И рече ми Господь: [ц]Израиль отстѫпница-та оправда себе си повече неже
12 Iуда невѣрна-та. Иди та прогласи тѣзи думы [ч]къмъ сѣверъ, и речи:
Върни ся, Израилю отстѫпнице, говори Господь,
И нѣма да направѭ да падне гнѣвъ-тъ ми вързъ васъ:
[ш]Защото сьмь милостивъ, говори Господь:
Не ще съхранѭ *гнѣвъ* завсегда.
13 [щ]Само познай беззаконіе-то си,
Че си отстѫпила отъ Господа Бога твоего,
И [ъ]раздѣлила си пѫтища-та си [ы]на чуждытѣ
[ь]Подъ всяко зелено дьрво,
И не послушахте гласъ-тъ ми, говори Господь.
14 Върнѣте ся, сынове отстѫпници, говори Господь,
[ѣ]Ако и да ся отвърнѫхъ азъ отъ васъ:
И [ю]ще вы земѫ едного отъ градъ, а двама отъ родъ,
И ще вы въведѫ въ Сіонъ:
15 И [я]ще ви дамъ [ѧ]пастыри споредъ сьрдце-то си,
И ще вы пасѫтъ съсъ знаніе и разумъ.
16 И когато ся умножите, и нарастете на земѭ-тѫ,
Въ онѣзи дни, говори Господь,
Не ще да произносятъ рече: Ковчегъ-тъ на завѣтъ-тъ Господень:
Нито ще *имъ* дойде той на умъ:
[ѩ]Нито ще си напомнятъ него; нито ще го посѣтятъ:
Нито ще ся направи вече *това*.
17 Въ онова врѣме ще нарекѫтъ Iерусалимъ прѣстолъ Господень,
И всичкы-тѣ народи ще ся съберѫтъ при него,
[а]Въ име-то Господне, въ Iерусалимъ:
[б]И нѣма вече да ходятъ
Подиръ жестокость-тѫ на лукаво-то си сьрдце.
18 Въ онѣзи дни [в]Iудинъ-тъ домъ ще ходи съ Израилевъ-тъ домъ,
И ще дойдѫтъ наедно [г]отъ сѣвернѫ-тѫ земѭ,
[д]Въ земѭ-тѫ коѭто дадохъ наслѣдіе на отцы-тѣ ви.
19 Но азъ думахъ: Какъ да тя наредѭ между чада-та,
И да ти дамъ [е]земѭ желаемѫ,
Славно наслѣдіе на силы-тѣ на народы-тѣ?
И рѣкохъ: Ты ще мя назовешь: [ж]Отче мой,
И нѣма да ся отвърнешь отъ слѣдъ мене.
20 Наистинѫ *както* става жена невѣрна на мѫжа си,
[з]Така вы станѫхте менѣ невѣрни,
Доме Израилевъ, говори Господь.
21 [и]По хълмы-тѣ гласъ ся чу,
Плачъ *и* моленія на Израилевы-тѣ сынове:
Защото развратихѫ пѫть-тъ си,
Забравихѫ Господа Бога своего.
22 [і]Върнѣте ся, сынове отстѫпници,
И [к]ще исцѣлѭ отстѫпленія-та ви.
Ето, ный идемъ къмъ тебе:
Защото ты си Господь Богъ нашъ.
23 [л]Наистинѫ праздна е *надежда-та* отъ хълмы-тѣ,
И отъ множество-то на горы-тѣ:
[м]Само въ Господа Бога нашего е спасеніе-то Израилево.
24 Защото [н]срамота-та пояде трудъ-тъ на отцы-тѣ ни, отъ младость-тѫ ни:
Стада-та имъ и чърды-тѣ имъ,
Сынове-тѣ имъ и дъщери-тѣ имъ.
25 Въ посрамленіе-то си лежимъ,
И бесчестіе-то ни покрыва ны:
[о]Защото съгрѣшихмы Господу Богу нашему,
Ный и отци-тѣ ни,
Отъ младость-тѫ си дори до тойзи день,
И [п]не послушахмы гласъ-тъ на Господа Бога нашего.

ГЛАВА 4.

1 Ако ся върнешь, Израилю,
Говори Господь, [а]върни ся къмъ мене:
И ако махнешь мерзости-тѣ си отъ лице-то ми,
Тогазь не ще бѫдешь прѣмѣстенъ.
2 [б]И въ истинѫ, въ сѫдбѫ, и въ правдѫ
[в]Ще ся закьлнешь, *и речешь*: Живъ Господь,
[г]И народи-тѣ ще ся благославятъ въ него,
И [д]въ него ще ся прославятъ.
3 Защото така говори Господь
На мѫжіе-тѣ Iудины и Iерусалимскы:
[е]Изорѣте цѣлинякъ-тъ си,
И [ж]не сѣйте между трьніе.

у Гл. 2; 7. Ст. 2.
ф Гл. 2; 27.
х 2 Лѣт. 34; 33. Осія 7; 14.
ц Iез. 16; 51. 23; 11.
ч 4 Цар 17; 6.
ш Псал. 86; 15. 103; 8, 9. Ст. 5.
щ Лев. 26; 40 и дрг. Втор. 30; 1, 2 и дрг. Прит. 28; 13.
ъ Ст. 2. Iез. 16; 15, 24, 25.
ы Гл. 2; 25.
ь Втор. 12; 2.
ѣ Гл. 31; 32. Осія 2; 19, 20.
ю Рим. 11; 5.
я Гл. 23; 4. Iез. 34; 23. Еф. 4; 11.
ѧ Дѣян. 20; 28.
ѩ Иса. 65; 17.
а Иса. 60; 9.
б Гл. 11; 8.
в Вижь Иса. 11; 13. Iез. 37; 16 до 22. Осія 1; 11.
г Ст. 12. Гл. 31; 8.
д Амос. 9; 15.
е Псал. 106; 24. Iез. 20; 6. Дан. 8; 9. 11; 16, 41, 45.
ж Иса. 63; 16.
з Иса. 48; 8. Гл. 5; 11.
и Иса. 15; 2.
і Ст. 14. Осія 14; 1.
к Осія 6; 1. 14; 4.
л Псал. 121; 1, 2.
м Псал. 3; 8.
н Гл. 11; 13. Осія 9; 10.
о Езд. 9; 7.
п Гл. 22; 21.

—

а Гл. 3; 1, 22. Iоил. 2; 12.
б Втор. 10; 20. Иса. 45; 23. 65; 16. Вижь Гл. 5; 2.
в Иса. 48; 1. Зах. 8. 8.
г Быт. 22; 18. Псал. 72; 17. Гал. 3; 8.
д Иса. 45; 25. 1 Кор. 1; 31.
е Осія 10; 12.
ж Мат. 13; 7, 22.

4 [е]Обрѣжѣте ся Господу,
И отнемѣте краекожіе-то на сърдце-то си,
Мѫжіе Іудини и жители Іерусалимскы,
За да не излѣзе ярость-та ми като огнь,
И ся распали поради зло-то на дѣянія-та ви,
И не ще има кой да ѭ угаси.
5 Възвѣстѣте на Іудѫ,
И прогласѣте на Іерусалимъ, и речѣте:
Вътрѫбѣте съ трѫбѫ по земѭ-тѫ;
Выкнѣте велегласно, та речѣте:
[з]Съберѣте ся, и да влѣземъ въ утвърдены-тѣ градове.
6 Възвысѣте хоругвѫ къмъ Сіонъ;
Бѣгайте, не ся спирайте:
Защото азъ ще докарамъ зло [и]отъ сѣверъ,
И голѣмѫ погыбель.
7 [ж]Львъ-тъ възлѣзе отъ лѫгъ-тъ си,
И [л]истрѣбитель-тъ на народы-тѣ тръгнѫ;
Излѣзе отъ мѣсто-то си [м]за да запусти земѭ-тѫ ти:
Градове-тѣ ти ще бѫдѫтъ съсыпани, и не ще иматъ жители.
8 За то [н]опашѣте ся съ врѣтища, плачѣте и лелекайте:
Защото пламенна-та ярость Господня не ся отвърнѫ отъ насъ.
9 Въ онзи день, говори Господь,
Сърдце-то на царя ще ся изгуби,
И сърдце-то на князове-тѣ:
И священници-тѣ ще ся смутятъ,
И пророци-тѣ ще ся ужасятъ.
10 Тогазъ рѣкохъ: О! Господи Іеова!
[о]Наистинѫ ты съвсѣмъ си излъгалъ тѣзи людіе и Іерусалимъ,
[п]Като си казалъ: Миръ ще имате:
А ножъ-тъ е достигнѫлъ до душѫ-тѫ.
11 Въ онова врѣме ще рекѫтъ на тѣзи людіе и на Іерусалимъ:
[р]Зноинъ вѣтръ отъ хълмы-тѣ на пустынѭ-тѫ
Духа къмъ дъщерѭ-тѫ на людіе-тѣ ми,
Не да отвѣе, нито да очисти:
12 Отъ тѣхъ силенъ вѣтръ ще дойде за мене:
А азъ [с]сега ще произнесѫ сѫдбы на тѣхъ.
13 Ето, като облакъ ще възлѣзе,
И [т]колесницы-тѣ му като вихрушка:
[у]Коніе-тѣ му сѫ по лекы отъ орлы-тѣ.
Горко ни! защото смы разорени.
14 Іерусалиме, [ф]омый сърдце-то си отъ зло,
За да ся избавишь;
До кога ще прѣбѫдватъ въ тебе лошитѣ помысли?
15 Защото гласъ [х]отъ Данъ, извѣстява
И прогласява скърбь отъ горѫ-тѫ Ефремъ.
16 Обадѣте *това* на народы-тѣ:
Ето, прогласѣте противъ Іерусалимъ,
Че обсадители идѫтъ [ц]отъ далечнѫ земѭ,
И издаватъ выкъ-тъ си противъ Іудины-тѣ градове.
17 [ч]Като стражи на поле-то ся наредихѫ противъ него изоколо:
Защото ся възбунтова противъ мене, говори Господь.
18 [ш]Твое-то поведеніе и твои-тѣ дѣянія ти причинихѫ това:
Това е твое-то зло, ей горко е, ей, стигнѫ до сърдце-то ти.
19 [щ]Утроба-та ми, утроба-та ми!
Боли мя въ дълбины-тѣ на сърдце-то ми;
Сърдце-то ми ся смущава въ мене: не могѫ да мълчѫ,
Защото си чула, душе моя, гласъ отъ трѫбѫ,
Въсклицаніе на бой.
20 [ъ]Погибель връзъ погибель ся прогласява;
Защото всичка-та земя ся опустошава:
Внезапу [ы]шатри-тѣ ми запустѣхѫ,
И опоны-тѣ ми въ еднѫ минутѫ.
21 До кога ще гледамъ хоругвѫ,
Ще слушамъ гласъ отъ трѫбѫ?
22 Защото мои-тѣ людіе сѫ безумни:
Не мя познаватъ:
Глупави сынове сѫ,
И нѣматъ разумъ:
[ь]Мудри сѫ да правятъ зло,
Но да правятъ добро не умѣѭтъ.
23 [ѣ]Погледнѫхъ на земѭ-тѫ, и ето [ю]неустроена и пуста;
На небеса-та, и нѣмаше свѣтъ-тъ имъ.
24 [я]Погледнѫхъ горы-тѣ, и ето, треперехѫ,
И всичкы-тѣ хълми ся тресехѫ.
25 Погледнѫхъ, и ето, нѣмаше человѣкъ,
[ѫ]И всичкы-тѣ небесны птицы бѣхѫ побѣгнѫли.
26 Погледнѫхъ, и ето, плодоносна-та страна пуста,
И всичкы-тѣ ѝ градове съсыпани
Отъ лице-то на Господа,
Отъ неговѫ-тѫ пламеннѫ ярость.
27 Защото така говори Господь:
Всичка-та земя ще е пуста:
[ѭ]Но съвършенно истрѣбленіе не щѫ да направѭ.
28 За то [а]земя-та ще сѣтува,
[б]И небеса-та горѣ ще ся помрачатъ:
Защото азъ говорихъ, азъ намыслихъ,
И [в]не щѫ да ся раскаѭ, нито ще ся върнѫ отъ това.
29 Отъ мятежъ-тъ на конницы-тѣ и на стрѣлцы-тѣ
Всичкый градъ ще побѣгне:
Ще отидѫтъ въ гѫстацы-тѣ,

е Втор. 10; 16. 30; 6. Гл. 9; 26. Рим. 2; 28, 29. Кол. 2; 11.
з Гл. 8; 14.
и Гл. 1; 13, 14, 15. 6; 1, 22.
ж 4 Цар. 24; 1. Гл. 5; 6. Дан. 7; 4.
л Гл. 25; 9.
м Иса. 1; 7. Гл. 2; 15.
н Иса. 22; 12. Гл. 6; 26.
о Іез. 14; 9. 2 Сол. 2; 11.
п Гл. 5; 12. 14; 13.
р Гл. 51; 1. Іез. 17; 10. Осія 13; 15.
с Гл. 1; 16.
т Иса. 5; 28.
у Втор. 28; 49. Плач. 4; 19. Осія 8; 1. Авв. 1; 8.
ф Иса. 1; 16. Іак. 4; 8.
х Гл. 8; 16.
ц Гл. 5; 15.
ч 4 Цар. 25; 1, 4.
ш Псал. 107; 17. Иса. 50; 1. Гл. 2; 17, 19.
щ Иса. 15; 5. 16; 11. 21; 3. 22; 4. Гл. 9; 1, 10. Виж Лук. 19; 42.
ъ Псал. 42; 7. Іез. 7; 26.
ы Гл. 10; 20.
ь Рим. 16; 19.
ѣ Иса. 24; 19.
ю Быт. 1; 2.
я Иса. 5; 25. Іез. 38; 20.
ѫ Соф. 1; 3.
ѭ Гл. 5; 10, 18. 30; 11. 46; 28.
а Осія 4; 3.
б Иса. 5: 30. 50; 3.
в Числ. 23; 19. Гл. 7; 16.

И ще възлѣзѫтъ по скалы-тѣ:
Всякой градъ ще бѫде оставенъ,
И не ще да има человѣкъ да живѣе въ тѣхъ.
30 И ты запустѣла, какво ще направишь?
Ако ся облѣчешь и въ червено,
Ако ся украсишь и съсъ златны украшенія,
[в]Ако и прѣмного стивіе да теглишь на очи-тѣ си,
Напраздно ще ся украсишь:
[д]Любовници-тѣ *ти* ще тя прѣзрятъ, ще търсятъ животъ-тъ ти.
31 Защото чухъ гласъ като на женѫ кога ражда,
Болѣзни като на онѫзи която първъ пѫть ражда.
Гласъ на Сіоновѫ-тѫ дъщеріѫ,
Която въздыша, [е]простира рѫцѣ-тѣ си,
И казува: Горко ми сега!
Защото душа-та ми чезне поради убійцы-тѣ.

ГЛАВА 5.

1 Обходѣте улицы-тѣ на Іерусалимъ,
И виждте сега, и научѣте ся, и потърсѣте въ стъгды-тѣ му:
[а]Да ли можете да намѣрите человѣка;
[б]Има ли който да прави сѫдбѫ, да търси истинѫ:
[в]И азъ ще простіѫ на тойзи *градъ*.
2 [г]Ако и да говорятъ: [д]Живъ Господь,
[е]Наистинѫ лъжливо ся кълнѫтъ.
3 Господи, [ж]не *гледатъ* ли очи-тѣ ти на истинѫ-тѫ?
[з]Ударилъ си гы, и не гы заболѣ,
Изнурилъ си гы, *и* [и]не рачихѫ да пріемѫтъ поправленіе;
Ожесточихѫ лица-та си повече отъ камыкъ:
Не рачихѫ да ся върнѫтъ.
4 Тогазь азъ рѣкохъ:
Наистинѫ тѣ сѫ сиромаси: безумни сѫ:
[і]Защото не знаіѫтъ пѫть-тъ Господень,
Сѫдбѫ-тѫ на Бога своего.
5 Ще отидѫ при голѣмы-тѣ,
Та ще говоріѫ съ тѣхъ:
Защото тѣ [к]знаіѫтъ пѫть-тъ Господень,
Сѫдбѫ-тѫ на Бога своего:
Но и тѣ купно [л]строшили хомотъ-тъ,
Раскѫсали върскы-тѣ.
6 За то [м]львъ отъ дѫбравѫ-тѫ ще гы порази,
[н]Вълкъ отъ пустыніѫ-тѫ ще гы истрѣби,
[о]Рысъ ще причаква край градове-тѣ имъ:
Който излѣзе отъ тамъ, ще бѫде раскѫснѫтъ:
Защото ся умножихѫ прѣстѫпленія-та имъ,
Нараснѫхѫ отстѫпленія-та имъ.
7 Какъ ще ти простіѫ това?
Сынове-тѣ ти мя оставихѫ,
И [п]кълнехѫ ся [р]въ онѣзи които не сѫ богове:
[с]Когато гы насытихъ, тогазь прѣлюбодѣйствовахѫ,
И на купове отивахѫ въ домове-тѣ на блудницы-тѣ.
8 Тѣ сѫ *като* [т]хранени коніе заранъ:
[у]Всякой ръжи подиръ женѫ-тѫ на ближній-тъ си.
9 [ф]Не щѫ ли направіѫ за това посѣщеніе? говори Господь:
И [х]душа-та ми не ще ли отмьсти противъ такъвъ народъ?
10 [ц]Качѣте ся на стѣны-тѣ му, и съсыпувайте:
[ч]Но не правѣте съвършенно истрѣбленіе:
Махнѣте забрала-та му,
Защото не сѫ Господни.
11 Защото [ш]Израилевъ-тъ домъ и Іудинъ-тъ домъ
Докарахѫ ся много невѣрно къмъ мене, говори Господь.
12 [щ]Отрекохѫ ся отъ Господа,
И рекохѫ: [ъ]Не е той:
И нѣма да дойде зло на насъ:
[ы]Нито ще видимъ ножъ, или гладъ;
13 И пророци-тѣ сѫ вѣтръ,
И слово *Господне* нѣма въ тѣхъ:
На тѣхъ ще ся сбѫде така.
14 За то така говори Господь Богъ на силы-тѣ:
Понеже говорите тѫзи думѫ,
Ето, [ь]азъ ще направіѫ мои-тѣ слова въ уста-та ти огнь,
И тѣзи людіе дьрва, и ще гы пояде.
15 Ето, азъ [ѣ]ще доведѫ върхъ васъ народъ [ю]отъ далечь,
Доме Израилевъ, говори Господь:
Народъ е силенъ той, народъ староврѣмененъ,
Народъ на който не знаешь языкъ-тъ,
Нито разумѣвашь що говорятъ.
16 Тулъ-тъ имъ е както отворенъ гробъ:
Всичкы-тѣ сѫ юнаци.
17 И [я]ще пояждатъ жетвѫ-тѫ ти, и хлѣбъ-тъ ти,
Който сынове-тѣ ти и дъщери-тѣ ти щѣхѫ да ядѫтъ:

в 4 Цар. 9; 30. Іез. 23; 40.
д Гл. 22; 20, 22. Плач. 1; 2, 19.
е Иса. 1; 15. Плач. 1; 17.

—

а Іез. 22; 30.
б Быт. 18; 23 и дрг. Псал. 12; 1.
в Быт. 18; 26.
г Тит. 1; 16.
д Гл. 4; 2.
е Гл. 7; 9.
ж 2 Лѣт. 16; 9.
з Иса. 1; 5. 9; 13. Гл. 2; 30.
и Гл 7; 28. Соф. 3; 2.
і Гл. 8; 7.
к Мих. 3; 1.
л Псал. 2; 3.
м Гл 4; 7.
н Псал. 104; 20. Ава. 1; 8. Соф. 3; 3.
о Осія 13; 7.
п Іис. Нав. 23; 7. Соф. 1; 5.
р Втор. 32; 21. Гал. 4; 8.
с Втор. 32; 15.
т Іез. 22; 11.
у Гл. 13; 27.
ф Ст. 29. Гл. 9; 9.
х Гл. 44; 22.
ц Гл. 39; 8.
ч Гл. 4; 27. Ст. 18.
ш Гл. 3; 20.
щ 2 Лѣт. 36; 16. Гл. 4; 10.
ъ Иса. 28; 15.
ы Гл. 14; 13.
ь Гл. 1; 9.
ѣ Втор. 28; 49. Иса. 5; 26. Гл. 1; 15. 6; 22.
ю Иса. 39; 3. Гл. 4; 16.
я Лев. 26; 16. Втор. 28; 31, 33.

Ще пояждатъ стада-та ти, и говеда-та ти:
Ще пояждатъ лозія-та ти, и смоковницы-тѣ ти:
Ще съсыпятъ съ мечъ укрѣпены-тѣ ти градове,
На които ты ся надѣешъ.
18 Но, и въ онѣзи дни, говори Господь,
[ж]Не щѫ да направіѫ съвършенно истрѣбленіе у васъ.
19 И когато речете: [з]Защо направи
Господь Богъ нашъ всичко това намъ?
Тогазь ще имъ речешь:
[а]Както мя оставихте,
[б]Та слугувахте на чужды богове въ земіѫ-тѫ вашѫ,
Така ще бѫдете слугы на чужденцы въ земіѫ не вашѫ.
20 Възвѣстѣте това на Іакововъ-тъ домъ,
И прогласѣте го въ Іудѫ, и кажѣте:
21 Чуйте сега това, [в]людіе глупави и неразумни,
Които очи имате, и не видите,
Уши имате, и не чуете.
22 [г]Не ще ли ся убоите отъ мене? говори Господь:
Не ще ли треперите прѣдъ мене,
[д]Който турихъ пѣсъкъ-тъ прѣдѣлъ на море-то съ вѣчнѫ заповѣдь,
И нѣма да го прѣмине:
И смущаватъ ся волны-тѣ му, но нѣма да ся прѣукрѣпятъ;
И шумятъ, но нѣма да го прѣминѫтъ?
23 Но тѣзи людіе иматъ сърдце крамолно и непокорно:
Отстѫпихѫ, и отидохѫ.
24 И не рекохѫ въ сърдце-то си:
Да ся боимъ сега отъ Господа Бога нашего,
[е]Който дава [ж]ранный-тъ и късный-тъ дъждь въ врѣме-то му;
[з]Съхранява за насъ опрѣдѣлены-тѣ седмицы на жетвѫ тѫ.
25 [и]Беззаконія-та ви отбихѫ тѣзи нѣща,
И грѣхове-тѣ ви лишихѫ вы отъ добро-то.
26 Защото ся намѣрихѫ между людіе-тѣ ми нечестиви:
[i]Причакуватъ, както ловецъ който ся слага:
Полагатъ сѣти, хващатъ человѣцы.
27 Както е пълна решетка съ птицы,
Така домове-тѣ имъ сѫ пълни съ льсть;
За то ся възвеличихѫ, и обогатихѫ,
28 [к]Отълстѣхѫ, станѫхѫ лъскави;
Надминѫхѫ даже дѣла-та на нечестивы-тѣ:
[л]Не сѫдятъ сѫдбѫ-тѫ, сѫдбѫ-тѫ на сираче-то, [м]и благоденствуватъ:
И право-то на нищы-тѣ не сѫдятъ.
29 [н]Не щѫ ли направи за това посѣщеніе? говори Господь:
Душа-та ми не ще ли отмьсти на такъвъ народъ?
30 [о]Удивителны и ужасны дѣла станѫхѫ въ тѫзь земіѫ:
31 Пророци-тѣ [п]пророчествуватъ лъжливо,
И священници-тѣ владычествуватъ чрѣзъ тѣхъ:
И [р]людіе-тѣ ми така обичатъ:
А какво ще направите въ сетнинѫ-тѫ на това?

ГЛАВА 6.

1 Сынове Веніаминови, бѣгайте
Отъ срѣдъ Іерусалимъ,
И въстрѫбѣте съ трѫбѫ въ Ѳекуе,
И възвышѣте знакъ [а]въ Веѳъ-аккеремъ:
Защото [б]зло проникнува отъ сѣверъ,
И голѣма погибель.
2 Уподобихъ Сіоновѫ-тѫ дъщеріѫ
На благолѣпнѫ и нѣжнѫ женѫ.
3 Пастыри-тѣ и стада-та имъ ще дойдѫтъ при неіѫ;
[в]Ще поставятъ шатры наоколо противъ неіѫ;
Ще пасѫтъ всякой на мѣсто-то си.
4 [г]Приготвѣте брань противъ неіѫ;
Станѣте, и [д]да възлѣземъ къмъ пладне.
Горко ни! защото ся прѣклонява день-тъ,
Защото ся простиратъ вечерни-тѣ сѣнкы.
5 Станѣте, и да възлѣземъ прѣзъ нощь,
И да съборимъ палаты-тѣ ѝ.
6 Защото така говори Господь Саваоѳъ:
Отсѣчѣте дървія,
И дигнѣте окопы противъ Іерусалимъ:
Той е градъ-тъ, върхъ който трѣбва да стане посѣщеніе:
Той е всичкый насиліе въ себе си.
7 [е]Както блика вода отъ изворъ-тъ,
Така блика зло-то отъ него:
[ж]Насилство и грабежъ ся чуе въ него:
Прѣдъ мене непрѣстанно има болесть и раны.
8 Поправѝ ся, Іерусалиме,
[з]Да ся не оттегли душа-та ми отъ тебе:
Да тя не направіѫ пустъ, земіѫ ненаселенѫ.
9 Така говори Господь Саваоѳъ:
Ще берѫтъ и ще оберѫтъ както лозіе остатъкъ-тъ на Израиля:
Върни рѫкѫ-тѫ си както берачъ-тъ въ кошницы-тѣ.
10 Кому ще говоріѫ,
И къмъ кого ще засвидѣтелствувамъ, да чуіѫтъ?

ж Гл. 4; 27.
з Втор 29; 24 и дрг. 3 Цар. 9; 8, 9. Гл. 13; 22. 16; 10.
а Гл 2; 13.
б Втор. 28; 48.
в Иса. 6; 9. Іез. 12; 2. Мат. 13; 14. Іоан. 12; 40. Дѣян. 28; 26. Рим. 11; 8.
г Отк. 15; 4.
д Іов. 26; 10. 38; 10, 11. Псал. 104; 9. Прит. 8; 29.
е Псал. 147; 8. Гл. 14; 22. Мат. 5; 45 Дѣян. 14; 17.
ж Втор. 11; 14. Іоил, 2; 23.
з Быт. 8; 22.
и Гл. 3; 3.
i Прит. 1; 11, 17, 18. Авв. 1; 15.
к Втор. 32; 15.
л Иса. 1; 23. Зах. 7; 10.
м Іов. 12; 6. Псал. 73; 12. Гл. 12; 1.
н Ст. 9. Мал. 3; 5.
о Гл. 23; 14. Осія 6; 10.
п Гл. 14; 14. 23; 25, 26. Іез. 13; 6.
р Мих. 2; 11.
а Неем. 3; 14.
б Гл. 1; 14. 4; 6.
в 4 Цар. 25; 1, 4. Гл. 4; 17.
г Гл. 51; 27. Іоил. 3; 9.
д Гл. 15; 8.
е Иса. 57; 20.
ж Псал. 55; 9, 10, 11. Гл. 20; 8. Іез. 7; 11, 23.
з Іез. 23; 18. Осія 9; 12.

Ето, [з]ухо-то имъ е необрѣзано,
И не могѫтъ да чуѭтъ:
Ето, [і]слово-то Господне е укоръ за тѣхъ:
Нѣматъ благоволеніе въ него.
11 За то пълнъ сьмъ съ ярость Господнѭ:
[к]Не могѫ вече да ся въздържамъ:
Ще ѭ изливамъ [л]вързъ младенцы-тѣ по вънъ,
И вързъ събраніе-то на млады-тѣ купно:
Защото ще бѫдѫтъ грабнѫти мѫжъ съсъ женѫ,
И старецъ купно съ прѣстарѣлъ.
12 И [м]кѫщи-тѣ имъ ще минѫтъ на другы,
Полета-та и жены-тѣ *имъ* наедно:
Защото ще простря рѫкѫ-тѫ си
Върху жители-тѣ на тѫзи земіѭ, говори Господь.
13 Защото отъ малкый-тъ имъ до голѣмый-тъ имъ,
Всякой ся е вдалъ [н]въ лихоимство:
И отъ пророкъ до священникъ
Всякой прави лъжѫ.
14 И [о]повърхно сѫ лѣкували съкрушеніе-то на дъщеріѭ-тѫ на людіе-тѣ ми,
[п]Като казуватъ: Миръ, миръ!
А нѣма миръ.
15 [р]Засрамихѫ ли ся когато направихѫ мерзости?
Ей, никакъ не гы досрамѣ,
И стыдъ що е не знаѭтъ.
За то ще паднѫтъ между падающы-тѣ,
Когато гы посѣтѭ, ще ся низринѫтъ, говори Господь.
16 Така говори Господь:
Застанѣте на пѫтища-та, та виждте,
И попытайте [с]за пѫтекы-тѣ отъ вѣка,
Дѣ е добрый-тъ пѫть, и ходѣте по него,
И [т]ще намѣрите покой на душы-тѣ си.
Но тѣ рекохѫ: Не щемъ да ходимъ.
17 И [у]поставихъ пазачы надъ васъ,
И казахъ: Слушайте гласъ-тъ на трѫбѫ-тѫ.
Но тѣ рекохѫ: Не щемъ да слушамы.
18 За то слушайте, народи, и *ты* събраніе,
Узнай що има между тѣхъ.
19 [ф]Слушай, земле:
[х]Ето, азъ ще докарамъ зло вързъ тѣзи людіе,
Плодъ-тъ на помыслы-тѣ имъ:
Защото не внимахѫ въ слова-та ми,
Нито въ законъ-тъ ми, но го отхвърлихѫ.
20 [ц]Защо ми е ливанъ-тъ що доносятъ [ч]отъ Савѫ,
И благовонна-та тръсть отъ далечнѫ земіѭ?
[ш]Всесъжженія-та ви не сѫ пріятны,
Нито жъртвы-тѣ ви угодны менѣ.
21 За то така говори Господь:
Ето, азъ ще туріѭ прѣпъванія прѣдъ тѣзи людіе,
И отци-тѣ и сынове-тѣ купно ще ся прѣпънѫтъ отъ тѣхъ,
Съсѣдъ-тъ и пріятель-тъ му ще погынѫтъ.
22 Така говори Господь:
Ето, людіе идѫтъ [щ]отъ сѣвернѫ-тѫ земіѭ,
И народъ голѣмъ ще ся събуди отъ краища-та на земіѭ-тѫ.
23 Лѫкъ и копіе държатъ:
Жестокы сѫ, и немилостиви:
[ъ]Гласъ-тъ имъ шуми както море;
Възсѣднѫли сѫ на коніе,
Опълчени като мѫжіе на брань
Противъ тебе, дъщеро Сіонова.
24 Чухмы слухъ-тъ имъ:
Рѫцѣ-тѣ ни ослабѣхѫ:
[ы]Утѣсненіе ны обзѣ,
И болѣзни, като на женѫ що ражда.
25 Не излѣзвайте въ поле-то, и въ пѫть не ходѣте:
Защото *ето* мечь-тъ на неприятеля, *и* трепераніе отъ всякѫдѣ.
26 Дъщеро на людіе-тѣ ми, [ь]опаши ся съ врѣтище,
И [ѣ]валяй ся въ пепелъ:
[ю]Направи си сѣтованіе *като* за единороденъ:
Заплачи горко:
Защото истрѣбитель-тъ ще дойде внезапу вързъ насъ.
27 Турихъ тя испытатель, [я]твърдѣль между людіе-тѣ си,
За да узнаешь и да испыташь пѫть-тъ имъ.
28 [ж]Всичкы-тѣ сѫ съвсѣмъ отстѫпници,
[ѩ]ходятъ та злословятъ:
[а]Мѣдь сѫ и желѣзо: всичкы-тѣ сѫ растлѣни.
29 Мѣхъ-тъ изгорѣ;
Свинецъ-тъ ся изнури отъ огнь-тъ;
Растопитель-тъ напраздно растопява,
Защото зли-тѣ не ся отдѣлихѫ,
30 [б]Сребро отхвърлено ще гы нарекѫтъ,
Защото Господь гы отхвърли.

ГЛАВА 7.

1 Слово-то което быде къмъ Іереміѭ отъ Господа, и каза:
2 [в]Застани въ врата-та на домъ-тъ Господень,

з Гл. 7; 26. Дѣян. 7; 51. Виж. Исх. 6; 12.
і Гл. 20; 8.
к Гл. 20; 9.
л Гл. 9; 21.
м Втор. 28; 30. Гл. 8; 10.
н Иса. 56; 11. Гл. 8; 10. 14; 18. 23; 11. Мих. 3; 5, 11.
о Гл. 8; 11. Іез. 13; 10.
п Гл. 4; 10. 14; 13. 23; 17.
р Гл. 3; 3. 8; 12.
с Иса. 8; 20. Гл. 18; 15. Мал. 4; 4. Лук. 16; 29.
т Мат. 11; 29.
у Иса. 21; 11. 58; 1. Гл. 25; 4. Іез. 3; 17. Авв. 2; 1.
ф Иса. 1; 2.
х Прит. 1; 31.
ц Псал. 40; 6. 50; 7, 8, 9. Иса. 1; 11. 66; 3. Амос. 5; 21. Мих. 6; 6 и др.
ч Иса. 60; 6.
ш Гл. 7; 21.
щ Гл. 1; 15. 5; 15. 10; 22. 50; 41, 42, 43.
ъ Иса. 5; 30.
ы Гл. 4; 31. 13; 21. 49; 24. 50; 43.
ь Гл. 4; 8.
ѣ Гл. 25; 34. Мих. 1; 10.
ю Зах. 12; 10.
я Гл. 1; 18. 15; 20.
ж Гл. 5; 23.
ѩ Гл. 9; 4.
а Іез. 22; 18.
б Иса. 1; 22.

в Гл. 26; 2.

Та проповѣдай тамъ това слово, и речи:
Слушайте слово-то Господне, всичкый Іудо,
Които влизате прѣзъ тѣзи врата за да ся поклоните Господу.
3 Така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ:
[б]Поправѣте пжтища-та си и дѣянія-та си,
И ще вы утвърдіж на това мѣсто.
4 [в]Не ся надѣйте на лъжливы думы, да казувате:
Храмъ-тъ Господень, храмъ-тъ Господень,
Храмъ-тъ Господень, това е.
5 Защото ако наистинж поправите пжтища-та си и дѣянія-та си:
Ако съвършенно [г]вършите сждбж между человѣка и ближній-тъ му:
6 *Ако* не насилствувате чужденецъ-тъ, сираче-то, и вдовицж-тж,
И не проливате неповиннж кръвь на това мѣсто,
[д]Нито ходите вслѣдъ чужди богове за вашж поврѣдж:
7 [е]Тогазь ще вы направіж да живѣете на това мѣсто,
[ж]Въ земіж-тж коіжто дадохъ на отцы-тѣ ви отъ вѣка до вѣка.
8 Ето, [з]вы ся надѣете [и]на лъжливы думы
Отъ които нѣма да ся ползувате,
9 [і]Дали като крадете, убивате, и прѣлюбодѣйствовате,
И ся кълнете лъжливо, и кадите Ваалу,
[к]И ходите подирь други богове, които не знаяхте,
10 [л]Дохождате послѣ и стоите прѣдъ мене въ тойзи домъ,
[м]Върху който ся призова мое-то име,
Та говорите: Отървахмы ся за да правимъ всичкы тѣзи мерзости?
11 [н]Вертепъ разбойническый ли станж прѣдъ васъ [о]тойзи домъ,
Върху който ся призова мое-то име?
Ето, самъ азъ видѣхъ *това*, говори Господь.
12 Но [п]идѣте сега къмъ мѣсто-то ми, което бѣ въ Сило,
[р]Дѣто турихъ име-то си въ начало,
[с]Та виждте що му направихъ
За злодѣяніе-то на людіе-тѣ си Израиль.
13 И сега, понеже направихте всичкы тѣзи дѣла, говори Господь,
И говорихъ ви, [т]като ставахъ рано и говоряхъ, и не послушахте:
И [у]зовахъ вы, и не отговорихте:
14 За то ще направіж на домъ-тъ, върху който ся призова мое-то име,
На който ся надѣете вы,
И на мѣсто-то което дадохъ вамъ и на отцы-тѣ ви,
[ф]Както направихъ на Сило.
15 И ще вы отхвърліж отъ лице-то си,
[х]Както отхвърлихъ всичкы-тѣ ви братія,
[ц]Всичко-то Ефремово сѣме.
16 А [ч]ты не ся моли за тѣзи людіе,
И не възвишавай выканіе или моленіе за тѣхъ,
Нито ходатайствувай при мене:
[ш]Защото не щж да тя послушамъ.
17 Не видишь ли що правятъ тѣ въ Іудины-тѣ градове,
И по Іерусалимскы-тѣ улицы?
18 [щ]Сынове-тѣ събиратъ дърва,
И бащи-тѣ кладжтъ огнь-тъ,
И жены-тѣ мѣсятъ тѣсто-то,
За да направятъ питы на небеснж-тж царицж,
И [ъ]да направятъ възліянія на други богове,
За да мя прогнѣвятъ.
19 [ы]Да ли мене прогнѣвяватъ? говори Господь:
Не себе си ли за посраменіе на лица-та си?
20 За то така говори Господь Іеова:
Ето, гнѣвъ-тъ ми и ярость-та ми ся изливатъ на това мѣсто,
На человѣкъ, и на скотъ,
И на полскы-тѣ дървія,
И на земный-тъ плодъ:
И ще ся запали, и нѣма да угасне.
21 Така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ:
[ь]Приложѣте всесъжженія-та си на жъртвы-тѣ си,
И яждте месо.
22 Защото [ѣ]не говорихъ на отцы-тѣ ви, нито имъ дадохъ заповѣди
За всесъжженія и жъртвы,
Въ който день гы изведохъ изъ Египетскж-тж земіж:
23 Но това имъ заповѣдахъ, и рѣкохъ:
[ю]Слушайте гласъ-тъ ми,
И [я]ще ви бждж Богъ,
И вы ще ми бждете людіе:
И ходѣте по всичкы-тѣ пжтища,
Които ви заповѣдахъ, за да благоденствувате:
24 [ѧ]Не послушахж обаче, нито прѣклонихж ухо-то си,
Но [ѩ]ходихж въ съвѣты-тѣ *си*, и въ жестокость-тж на лукаво-то си сърдце,
И [а]отидохж назадъ, а не напрѣдъ.

б Гл. 18; 11. 26; 13.
в Мих. 3; 11.
г Гл. 22; 3.
д Втор. 6; 14, 15. 8; 19. 11; 28. Гл. 13; 10.
е Втор. 4; 40.
ж Гл. 3; 18.
з Ст. 4.
и Гл. 5; 31. 14; 13, 14. 3 Цар. 18; 21. Осія 4; 1, 2. Соф. 1; 5.
к Исх. 20; 3. Ст. 6.
л Іез. 23; 39.
м Ст. 11, 14, 30. Гл. 32; 34. 34; 15.
н Мат. 21; 13. Мар. 11; 17. Лук. 19; 46.
о Иса. 56; 7.
п Іис. Нав. 18; 1. Сжд. 18; 31.
р Втор. 12; 11.
с 1 Цар. 4; 10, 11. Псал. 78; 60. Гл. 26; 6.
т 2 Лѣт. 36; 15. Ст. 25. Гл. 11; 7.
у Прит. 1; 24. Иса. 65; 12. 66; 4.
ф 1 Цар 4; 10, 11. Псал. 78; 60. Гл. 26; 6.
х 4 Цар. 17; 23.
ц Псал. 78; 67, 68.
ч Исх. 32; 10. Гл. 11; 14. 14; 11.
ш Гл. 15; 1.
щ Гл. 44; 17, 19.
ъ Гл. 19; 13.
ы Втор. 32; 16, 21.
ь Иса. 1; 11. Гл. 6; 20. Осія 8; 13. Амос. 5; 21.
ѣ 1 Цар. 15; 22. Псал. 51; 16, 17. Осія 6; 6.
ю Исх. 15; 26. Втор. 6; 3. Гл. 11; 4, 7.
я Исх. 19; 5. Лев. 26; 12.
ѧ Псал. 81; 11. Гл. 11; 8.
ѩ Втор. 29; 19. Псал. 81; 12.
а Гл. 2; 27. 32; 33. Осія 4; 16.

25 Отъ който день излѣзохѫ отци-тѣ ви изъ Египетскѫ-тѫ земѭ
До тойзи день,
[б]Проводихъ всичкы-тѣ си рабы пророцы-тѣ при васъ,
[в]Всякой день като ставахъ рано и гы проваждахъ:
26 [г]Не мя послушахѫ обаче, нито прѣклонихѫ ухо-то си,
[д]Но ожесточихѫ вратъ-тъ си:
[е]Направихѫ по злѣ отъ отцы-тѣ си.
27 За то [ж]ще имъ говоришь всичкы тѣзи думы:
Но тѣ не ще тя послушатъ:
И ще извыкашь къмъ тѣхъ,
Но тѣ не ще ти отговорятъ.
28 Тогазь ще имъ речешь:
Той е народъ-тъ, който не слуша гласъ-тъ на Господа Бога своего,
[з]Нито пріема наставленіе;
[и]Истина-та исчезнѫ, и ся изгуби отъ уста-та имъ.
29 [і]Острижи косѫ-тѫ си, *дъщеро Іерусалимска*, и хвърли ѭ,
И възвыси плачь по высокы-тѣ мѣста;
Защото Господь отхвърли и остави родъ-тъ, на когото ся прогнѣва.
30 Защото Іудини-тѣ сынове сторихѫ зло прѣдъ мене, говори Господь:
[к]Турихѫ мерзости-тѣ си въ домъ-тъ,
Върху който ся призва мое-то име, за да го осквернятъ.
31 И съградихѫ высокы-тѣ мѣста [л]на Тофеѳъ,
Който е въ долъ-тъ на Енномовъ-тъ сынъ,
[м]За да горятъ сынове-тѣ си и дъщери-тѣ си въ огнь:
[н]Което не сьмь заповѣдалъ, нито ми е дохождало на умъ.
32 За то, ето, [о]идѫтъ дни, говори Господь,
Въ които нѣма да ся нарича вече Тофеѳъ,
Нито долъ на Енномовъ-тъ сынъ,
Но долъ на кланіе-то:
Защото [п]ще погребватъ въ Тофеѳъ, додѣ не остане мѣсто.
33 И [р]трупове-тѣ на тѣзи людіе ще бѫдѫтъ
Храна на небесны-тѣ птицы, и на земны-тѣ звѣрове:
И не ще да има кой да *гы* плаши.
34 И [с]ще направіѭ да прѣстане въ Іудины-тѣ градове,
И по Іерусалимскы-тѣ улицы,
Гласъ-тъ на радость-тѫ и гласъ-тъ на веселіе-то,
Гласъ-тъ на младоженецъ-тъ и гласъ-тъ на невѣстѫ-тѫ:
[т]Защото земя-та ще стане пуста.

ГЛАВА 8.

1 Въ онова врѣме, говори Господь, ще исхвърлятъ
Кости-тѣ на Іудины-тѣ царіе, и кости-тѣ на князове-тѣ имъ,
И кости-тѣ на священницы-тѣ, и кости-тѣ на пророцы-тѣ,
И кости-тѣ на Іерусалимскы-тѣ жители, отъ гробове-тѣ имъ:
2 И ще гы пръснѫтъ прѣдъ сълнце-то и лунѫ-тѫ,
И прѣдъ всичко-то небесно воинство, които тѣ възлюбихѫ,
И на които служихѫ, и подиръ които ходихѫ,
И които потърсихѫ, и [а]на които ся поклонихѫ:
Нѣма да ся съберѫтъ, [б]нито ще ся погребѫтъ;
[в]Ще бѫдѫтъ за торъ по лице-то на земѭ-тѫ.
3 И [г]смърть-та ще бѫде по желателна отъ животъ-тъ
За всичкый-тъ остатъкъ на останѫлы-тѣ отъ тойзи лошъ родъ,
Които бы останѫли въ всичкы-тѣ мѣста, дѣто быхъ гы изгонилъ,
Говори Господь Саваоѳъ.
4 И ще имъ речешь: Така говори Господь:
Ако нѣкой падне, не става ли?
Ако ся нѣкой отбіе, не ще ли ся върне?
5 Защо тѣзи Іерусалимскы людіе ся [д]отбихѫ
Съсъ всегдашно отбиваніе?
[е]Прилѣпнѫли сѫ за прѣльщеніе-то,
[ж]Не рачатъ да ся върнѫтъ.
6 [з]Слушахъ, и чухъ, *но* не говорихѫ право:
Нѣма никой да ся кае заради зло-то си,
И да каже: Що сторихъ?
Всякой ся върнѫ въ тичаніе-то си,
Както конь който тича съ устремленіе въ бой-тъ.
7 [и]Щъркъ-тъ даже по небе-то знае опрѣдѣлены-тѣ си врѣмена;
И [і]гъргорица-та, и жеравъ-тъ, и ластовица-та
Пазятъ врѣме-то на дохожданіе-то си:
[к]А мои-тѣ людіе не знаѭтъ сѫдбѫ-тѫ Господнѭ.
8 Какъ казувате: Ный смы мудри,
[л]И законъ-тъ Господенъ е съ насъ?

[б] 2 Лѣт. 36; 15. Гл. 25; 4. 29; 19.
[в] Ст. 13.
[г] Ст. 24. Гл. 11; 8. 17; 23. 25; 3, 4.
[д] Неем. 9; 17, 29. Гл. 19; 15.
[е] Гл. 16; 12.
[ж] Іез. 2; 7.
[з] Гл. 5; 3. 32; 33.
[и] Гл. 9; 3.
[і] Іов. 1; 20. Иса. 15; 2. Гл. 16; 6. 48; 37. Мих. 1; 16.
[к] 4 Цар. 21; 4, 7. 2 Лѣт. 33; 4, 5, 7. Гл. 23; 11. 32; 34. Іез. 7; 20. 8; 5, 6, и дрг. Дан. 9; 27.
[л] 4 Цар. 23; 10. Гл. 19; 5. 32; 35.
[м] Псал 106; 38.
[н] Виж Лев. 17; 3.
[о] Гл. 19; 6.
[п] 4 Цар. 23; 10. Гл. 19; 11. Іез. 6; 5.
[р] Втор. 28; 26. Псал. 79; 2. Гл. 12; 9. 16; 4. 34; 20.
[с] Иса. 24; 7, 8. Гл. 16; 9. 25; 10. 33; 11. Іез. 26; 13. Осіа 2; 11. Отк. 18; 23.
[т] Лев. 26; 33. Иса. 1; 7. 3; 26.

—

[а] 4 Цар. 23; 5. Іез. 8; 16.
[б] Гл. 22; 19.
[в] 4 Цар. 9; 36. Псал. 83; 10. Гл. 9; 22. 16; 4.
[г] Іов. 3; 21, 22. 7; 15, 16. Отк. 9; 6.
[д] Гл. 7; 24.
[е] Гл. 9; 6.
[ж] Гл. 5; 3.
[з] 2 Пет. 3; 9.
[и] Иса. 1; 3.
[і] Пѣсн. 2; 12.
[к] Гл. 5; 4, 5.
[л] Рим. 2; 17.

Ето, наистинѫ лъжѫ е направило
Лъжливо-то перо на писцы-тѣ.
9 [м]Мудри-тѣ ся посрамихѫ,
Уплашихѫ ся, и хванѫти быдохѫ;
Ето отхвърлихѫ слово-то Господне:
И коя мѫдрость има въ тѣхъ?
10 За то [н]ще дамъ жены-тѣ имъ на другы,
Нивы-тѣ имъ на онѣзи които ще *гы* наслѣдятъ:
Защото всякой, отъ малъкъ до голѣмъ,
Прѣдалъ ся е [о]въ лихоимство:
Отъ пророкъ до священникъ,
Всякой прави лъжѫ.
11 Защото [п]лѣкувахѫ повърхно съкрушеніе-то на дъщерьѭ-тѫ на людіе-тѣ ми,
Като казуватъ: [р]Миръ, миръ!
И нѣма миръ.
12 [с]Засрамихѫ ли ся когато направихѫ мерзости?
Ей, никакъ не гы досрамѣ,
И стыдъ що е не знаѭтъ;
За то ще паднѫтъ между падающы-тѣ:
Когато гы посѣтѭ ще ся низринѫтъ, говори Господь.
13 Непрѣмѣнно ще гы истрѣбѭ, говори Господь:
[т]Не ще да има гроздове на лозѫ-тѫ,
[у]Нито смокыни на смоковницѫ-тѫ,
И листъ-тъ ще повѣне:
И това което имъ сьмь далъ ще бѣга отъ тѣхъ.
14 Защо сѣдимъ?
[ф]Съберѣте ся, и да влѣземъ въ утвърдены-тѣ градове,
И да ся умълчимъ тамъ:
Защото Господь Богъ нашь ны направи да ся умълчимъ,
И [х]напои ны съ водѫ на горесть,
Понеже съгрѣшихмы Господу.
15 [ц]И чакахмы миръ, но нищо добро:
Врѣме на исцѣленіе, но ето смятеніе.
16 Прьханіе-то на коніе-тѣ му ся чу [ч]отъ Данъ:
Всичка-та земя ся потърси отъ гласъ-тъ на цвиленія-та [ш]на якы-тѣ му *коніе*:
Защото дойдохѫ та поядохѫ земѭ-тѫ и испълненіе-то ѝ,
Градъ-тъ и които живѣѭтъ въ него.
17 Защото ето, азъ провождамъ вамъ зміи, василискы,
[щ]Които не ся обаюватъ,
Но ще вы хапѭтъ, говори Господь.
18 Веселіе-то ми *ся обърнѫ* на скърбь:
Сърдце-то ми е изнемощѣло въ мене.
19 Ето гласъ-тъ на выканіе-то на дъщерьѭ-тѫ на людіе-тѣ ми,
[ъ]Отъ далечнѫ земѭ:
Не е ли Господь въ Сіонъ?
Царь-тъ му не е ли въ него?
[ы]Защо мя разгнѣвахѫ съ изваяны-тѣ си,
Съ чужды-тѣ суеты?
20 Прѣминѫ жетва-та, минѫ ся лѣто-то,
И ный ся не избавихмы.
21 [ь]Съкрушенъ сьмь заради съкрушеніе-то на дъщерьѭ-тѫ на людіе-тѣ си:
[ѣ]Помрачелъ сьмь: ужасъ мя обзе.
22 [ю]Нѣма ли балсамъ въ Галаадъ?
Нѣма ли тамъ лѣкарь?
Защо прочее дъщеря-та на людіе-тѣ ми не намѣри исцѣленіе?

ГЛАВА 9.

1 О [а]да бы была глава-та ми вода,
Очи-тѣ ми источникъ на сьлзы,
Та да плачѫ деня и нощя
За убіенны-тѣ на дъщерьѭ-тѫ на людіе-тѣ ми!
2 О, да быхъ ималъ въ пустынѭ-тѫ виталницѫ за пѫтницы,
За да оставѭ людіе-тѣ си, и да си отидѫ отъ тѣхъ!
Защото [б]всичкы сѫ прѣлюбодѣи,
Събраніе на вѣроломны.
3 [в]Запънѫли сѫ и языкъ-тъ си за лъжѫ, като лѫкъ:
Укрѣпихѫ ся на земѭ-тѫ, не за истинѫ-тѫ:
Защото напрѣдуватъ отъ зло на зло,
И мене не познаватъ, говори Господь.
4 [г]Пазѣте ся всякой отъ ближній-тъ си,
И на никого брата не ся надѣйте:
Защото всякой братъ спъва всякога,
И [д]всякой ближенъ ходи съ клеветѫ.
5 И прѣльщава всякой ближній-тъ си,
И не говорятъ истинѫ-тѫ,
Научихѫ языкъ-тъ си да говори лъжы;
До уморяваніе правятъ беззаконіе.
6 Жилище-то ти е въ срѣдъ коварство:
Чрѣзъ коварство тѣ ся отричатъ да мя познаѭтъ, говори Господь.
7 За то така говори Господь Саваоѳъ:
Ето, [е]ще гы прѣтопѭ,
Та ще гы опытамъ:
Защото [ж]какво ще направѭ заради дъщерьѭ-тѫ на людіе-тѣ си?
8 Языкъ-тъ имъ е стрѣла смъртоносна:
[з]Говори коварно:
[и]*Всякой* говори мирно съ уста-та си къмъ ближній-тъ си,
Но въ сърдце-то си поставя засадѫ противъ него.

м Гл. 6; 15.
н Втор 28; 30. Гл. 6; 12. Амос. 5; 11. Соф. 1; 13.
о Иса. 56; 11. Гл. 6; 13.
п Гл. 6; 14.
р Іез. 13; 10.
с Гл. 3; 3. 6; 15.
т Иса. 5; 1 и друг. Іоил. 1; 7.
у Мат. 21; 19. Лук. 13; 6 и друг.
ф Гл. 4; 5.
х Гл. 9; 15. 23; 15.
ц Гл. 14; 19.
ч Гл. 4; 15.
ш Сал. 5; 22. Гл. 47; 3.
щ Псал. 58; 4 5. Еккл. 10; 11.
ъ Иса 39; 3.
ы Втор. 32; 21. Иса. 1; 4.
ь Гл. 4; 19. 9; 1. 14; 17.
ѣ Іоил. 2; 6. Наум. 2; 10.
ю Быт. 37; 25. 43; 11. Гл. 46; 11. 51; 8.

а Иса. 22; 4. Гл. 4; 19. 13; 17. 14; 17. Плач. 2; 11. 3; 48.
б Гл. 5; 7, 8.
в Псал. 64; 3. Иса. 59; 4, 13, 15.
г 1 Цар 2; 13. Осія 4; 1.
д Гл. 12; 6. Мих. 7; 5. 6.
е Гл. 6; 28.
ж Иса. 1; 25. Мал. 3; 3.
з Осія 11; 8.
и Псал 12; 2. 120; 3. Ст. 3.
і Псал. 28; 3. 55; 21.

9 [к]Не щж ли да гы посѣтіж за това? говори Господь:
Душа-та ми не ще ли да отмьсти на такъвъ народъ?
10 За горы-тѣ [л]ще дигнж плачъ и рыданіе,
За пасища-та на пустыніж-тж сѣтованіе,
Защото испогорѣхж, та нѣма человѣкъ да мине,
Нито ся чуе гласъ на стадо:
[м]Отъ птицж небеснж дори до скотъ,
Побѣгнжхж, отидохж.
11 И ще направіж Іерусалимъ на грамады, селеніе на чакалы:
И градове-тѣ Іудины ще направіж [н]запустѣніе, [о]да нѣма обитатели.
12 [п]Кой е онзи мудръ человѣкъ, който може да разумѣе това,
И комуто сж говорили уста-та Господни, за да възвѣсти това,
Защо ся изгуби земя-та,
И е изгорена както пустыня, та да нѣма никой да минува?
13 И рече Господь:
Защото оставихж законъ-тъ ми,
Когото турихъ прѣдъ тѣхъ,
И не послушахж гласъ-тъ ми,
И не ходихж въ него:
14 [р]Но ходихж подиръ жестокость-тж на сърдце-то си,
И подиръ Ваалимы-тѣ, [с]както гы научихж бащи-тѣ имъ:
15 За то, така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ:
Ето, азъ [т]ще нахраніж тѣзи людіе [у]съ пелынь,
И съ водж на горесть ще гы напоіж.
16 И [ф]ще гы распьрснж между народы-тѣ,
Които тѣ и бащи-тѣ имъ не познахж:
И [х]ще проводіж ножъ подиръ тѣхъ,
Додѣ гы истрѣбіж.
17 Така говори Господь Саваоѳъ:
Смыслѣте ся, и повыкайте оплакователкы-тѣ да дойджтъ:
И [ц]проводѣте за искусны-тѣ жены да дойджтъ:
18 И да побързатъ, и да дигнжтъ рыданіе за насъ,
За [ч]да низведжтъ очи-тѣ ни сьлзы,
И клепачи-тѣ ни да налѣіжтъ водж.
19 Защото гласъ на рыданіе ся чу отъ Сіонъ:
Какъ ся разорихмы ный!
Много ся посрамихмы, защото оставихмы земіж-тж,
Защото [ш]низринжхж жилища-та ни.
20 Слушайте прочее, жены, слово-то Господне,
И да пріеме ухо-то ви слово-то на уста-та му,
И научѣте дъщери-тѣ си на рыданіе,
И всяка ближніж-тж си на плачъ.
21 Защото смърть-та възлѣзе прѣзъ прозорцы-тѣ ни,
Влѣзе въ палаты-тѣ ни,
За да изсѣче [щ]младенцы-тѣ отъ улицы-тѣ,
Юношы-тѣ отъ стъгды-тѣ.
22 Речи: Така говори Господь:
И трупове-тѣ на человѣцы-тѣ ще бждждтъ хвърлени
[ъ]Както торъ по лице-то на нивж-тж,
И както ржкойка задъ жетварь,
И не ще има кой да събира.
23 Така говори Господь:
[ы]Да не ся хвали мудръ съ мудрость-тж си,
И да не ся хвали силенъ съ силж-тж си,
Да не ся хвали богатъ съ богатство-то си:
24 Но [ь]който ся хвали да ся хвали съ това,
Че мя разумѣва и познава,
Че азъ сьмь Господь, който правіж милость,
Сждбж и правдж на земіж-тж:
Понеже въ [ѣ]това благоволіж, говори Господь.
25 Ето, идж́тъ дни, говори Господь,
И [ю]ще направіж посѣщеніе
На всичкы-тѣ обрѣзаны съ необрѣзаны-тѣ:
26 На Египетъ, и на Іудж, и на Едомъ,
И на Аммоновы-тѣ сынове, и на Моава,
И на всичкы-тѣ [я]що си стригжтъ брады-тѣ,
Които живѣіжтъ въ пустыніж-тж:
Защото всичкы тѣзи народи сж необрѣзани,
И [ѫ]всичкый домъ Израилевъ е необрѣзанъ въ сърдце.

ГЛАВА 10.

1 Слушайте слово-то, което Господь говори вамъ, доме Израилевъ.
2 Така говори Господь:
[а]Не учѣте пжть-тъ на язычницы-тѣ,
И отъ небесны-тѣ знаменія не ся плашѣте,
Защото язычници-тѣ ся плашатъ отъ тѣхъ.
3 Защото узаконенія-та на народы-тѣ сж суетны:
Защото [б]сѣкжтъ дърво отъ джбравж-тж,
Издѣлваніе на дърводѣлскы ржцѣ съ топоръ.
4 Украшаватъ го съсъ сребро и злато:
[в]Утвърждаватъ го съ гвоздіе и чукове,

к Гл. 5; 9, 29.
л Гл. 12; 4. 23; 10. Осія 4; 3.
м Гл. 4; 25.
н Иса. 25; 2.
о Иса. 13; 22. 34; 13. Гл. 10; 22.
п Псал. 107; 43. Осія 14; 9.
р Гл. 3; 17. 7; 24.
с Гал. 1; 14.
т Псал. 80; 5.
у Гл. 8; 14. 23; 15. Плач. 3; 15, 19.
ф Лев. 26; 33. Втор. 28; 64.
х Лев. 26; 33. Гл. 44; 27. Іез. 5; 2, 12.
ц 2 Лѣт. 35; 25. Іов. 3; 8. Екл. 12; 5. Амос. 5; 16. Мат. 9; 23.
ч Гл. 14; 17.
ш Лев. 18; 28. 20; 22.
щ Гл. 6; 11.
ъ Гл. 8; 2. 16; 4.
ы Екл. 9; 11.
ь 1 Кор. 1; 31. 2 Кор. 10; 17.
ѣ Мих. 6; 8. 7; 18.
ю Рим. 2; 8, 9.
я Гл. 25; 23. 49; 32.
ѫ Лев. 26; 41. Іез. 44; 7. Рим. 2; 28, 29.

а Лев. 18; 3: 20; 23.
б Иса. 40; 19, 20. 44; 9 и друг. 45; 20.
в Иса. 41; 7. 40; 7.

За да не ся клати.
5 Стоятъ прави като финикъ,
Но [в]не говорятъ:
[д]Тѣ трѣбва да ся носятъ,
Защото не могжтъ да ходятъ.
[е]Не бойте ся отъ тѣхъ: защото не могжтъ да сторятъ зло,
Нито имъ е *възможно* да сторятъ добро.
6 Нѣма [ж]подобенъ тебѣ, Господи:
Великъ си, и велико име-то ти въ силж.
7 [з]Кой не бы ся убоялъ отъ тебе, Царю на народы-тѣ?
Защото тебѣ принадлежи това:
Защото [и]между всичкы-тѣ мудры на народы-тѣ,
И въ всичкы-тѣ имъ царства, нѣма подобенъ тебѣ.
8 Но [і]съвсѣмъ скотскы и безумни сж:
Ученіе суетно е; дърво е то.
9 Сребро лѣяно въ плочы ся донася отъ Ѳарсисъ,
И [к]злато отъ Уфазъ,
Дѣло на художникъ,
И на златарскы ржцѣ:
Синя и багрѣна е дреха-та имъ:
[л]Всичко това е дѣло на искусны.
10 Но Господь е Богъ истинный,
[м]Богъ живый, и [н]вѣчный Царь:
Въ гнѣвъ-тъ му земя-та ще ся потресе,
И народи-тѣ не ще устоятъ въ негодованіе-то му.
11 [Така ще имъ речете:
[о]Тѣзи богове, които не сж направили небе-то и земіж-тж,
[п]Ще загынжтъ отъ земіж-тж, и изъ подъ това небе.]
12 Той [р]направи земіж-тж съсъ силж-тж си,
[с]Утвърди вселеннжіж съ мждрость-тж си,
И [т]распрострѣ небеса-та съ разумъ-тъ си.
13 [у]Когато испраща гласъ-тъ си, има множество воды на небеса-та,
И [ф]възводи облацы отъ крайща-та на земіж-тж;
Прави свѣткавицы за дъждь-тъ,
И изважда вѣтръ отъ съкровища-та си.
14 [х]Всякой человѣкъ [ц]станж като скотъ въ знаніе-то:
[ч]Всякой лѣятель ся посрами отъ кумиръ-тъ;
Защото е [ш]лъжа лѣяніе-то му,
И дыханіе нѣма въ него.
15 Суета сж тѣ, дѣло на заблужденіе:
Въ врѣме-то на посѣщеніе-то имъ, [щ]тѣ ще загынжтъ.
16 [ъ]Дѣлъ-тъ на Іакова не е както сж тѣ:
Защото той е който е създалъ всичко:
И [ы]Израиль е жезлъ на наслѣдіе-то му:
[ь]Господь Саваоѳъ е име-то му.
17 [ѣ]Събери отъ земіж-тж стокж-тж си,
Ты която живѣешь въ твърдѣль.
18 Защото така говори Господь:
Ето, азъ [ю]тойзи пжть ще исхвърліж като съ пращж жители-тѣ на тжзь земіж,
И ще гы утѣсніж, [я]та да намѣрятъ *зло-то.*
19 [ѫ]Горко ми за съкрушеніе-то ми!
[ѭ]Рана-та ми е болѣзненна: но азъ рѣкохъ:
Наистинж това е моя болѣзнь, и трѣбва да іж търпіж.
20 [б]Шатъръ-тъ ми запустѣ, и всичкы-тѣ ми вжжя ся скъсахж:
Синове-тѣ ми ся отдѣлихж отъ мене, и гы нѣма:
Нѣма вече кой да распъне шатъръ-тъ ми,
И кой да дигне опоны-тѣ ми.
21 Понеже пастыри-тѣ станжхж като скотове,
И не потърсихж Господа,
За то не сж успѣвали,
И всичкы-тѣ имъ стада сж распръснжти.
22 Ето, слухъ шуменъ иде,
И мятежъ голѣмъ [в]отъ сѣвернж-тж земіж,
За да прѣвърне Іудины-тѣ градове въ запустѣніе,
[г]Селеніе на чакалы.
23 Господи, познавамъ че пжть-тъ на человѣка не *зависи* отъ него:
На человѣкъ който ходи не *е възможно* да управя стъпкы-тѣ си.
24 Господи, [е]накажи мя, но съсъ сждбж:
Не съ ярость-тж си, за да мя не довършишь.
25 [ж]Изливай ярость-тж си на язычницы-тѣ [з]които не тя познаватъ,
И на родове които не призоваватъ име-то ти:
Защото тѣ поядохж Іакова,
[и]И погълнжхж го, и разорихж го,
И запустихж селеніе-то му.

ГЛАВА 11.

1 Слово-то, което быде къмъ Іеремііж отъ
2 Господа, и каза: Слушайте думы-тѣ на тойзи завѣтъ, и говорѣте на Іудины-тѣ мжжіе, и на Іерусалимскы-тѣ жители:
3 И кажи имъ: Така говори Господь Богъ Израилевъ: [а]Проклѣтъ онзи человѣкъ,

в Псал. 115; 5. 135; 16. Авв. 2; 19. 1 Кор. 12; 2.
д Псал. 115; 7. Иса. 46; 1, 7.
е Иса. 41; 23.
ж Исх. 15; 11. Псал. 86; 8, 10.
з Отк. 15; 4.
и Псал. 89; 6.
Псал. 115; 8. Иса. 41; 29. Авв. 2; 18. Зах. 10; 2. Рим. 1; 21, 22.
к Дан. 10; 5.
л Псал. 115; 4.
. 1Тим. 6; 17.
н Псал. 10; 16.
о Псал. 96; 5.
п Ст. 15. Иса. 2; 18. Зах. 13; 2.
р Бит. 1; 1, 6, 9. Псал. 136; 5, 6. Гл. 51; 15 и др.
с Псал. 93; 1.
т Іов. 9; 8. Псал. 104; 2. Иса. 40; 22.
у Іов. 38; 35.
ф Псал. 135; 7.
х Гл. 51; 17, 18.
ц Прит. 30; 2.
ч Иса. 42; 17. 44; 11. 45; 16.
ш Авв. 2; 18.
щ Ст. 11.
ъ Псал. 16; 5. 73; 26. 119; 57. Гл. 51; 19. Плач. 3; 24.
ы Втор. 32; 9. Псал. 74; 2.
ь Иса. 47; 4. 51; 15. 54; 5. Гл. 31; 35. 32; 18. 50; 34.
ѣ Виж Гл. 6; 1. Іез. 12; 3 и др.
ю 1 Цар. 25; 29. Гл. 16; 13.
я Іез. 6; 10.
ѫ Гл. 4; 19. 8; 21. 9; 1.
ѭ Псал. 71; 10.
ѳ Мих. 7; 9.
б Гл. 4; 20.
в Гл. 1; 15. 4; 6. 5; 15. 6; 22.
г Гл. 9; 11.
д Прит. 16; 1. 20; 24.
е Псал. 6; 1. 38; 1. Гл. 30; 11.
ж Псал. 79; 6.
з Іов. 18; 21. 1 Сол. 4; 5. 2 Сол. 1, 8.
и Гл. 8; 16.

—

а Втор. 27; 26. Гал. 3; 10.

който не слуша думы-тѣ на тойзи завѣтъ,
4 Когото заповѣдахъ на отцы-тѣ ви, въ който день гы изведохъ изъ Египетскѫ-тѫ земіѫ, [б]изъ желѣзнѫ-тѫ пещь, и рѣкохъ: [в]Слушайте гласъ-тъ ми, и правѣте по всичко що ви заповѣдахъ: и вы ще ми бѫдете людіе, и азъ ще ви бѫдѫ
5 Богъ: [г]За да испълніѫ клѣтвѫ-тѫ съ коіѫто ся клѣхъ на отцы-тѣ ви, да имъ дамъ земіѫ дѣто тече млѣко и медъ, както въ тойзи день. Тогазь отговорихъ, та рѣкохъ: Аминь, Господи.
6 И Господь ми рече: Проповѣдай всичкы тѣзи думы въ Іудины-тѣ градове, и въ Іерусалимскы-тѣ пѫтища, и кажи: Слушайте думы-тѣ на тойзи завѣтъ, [д]и пра-
7 вѣте гы. Защото нарочно засвидѣтелствувахъ къмъ отцы-тѣ ви, въ който день гы възведохъ отъ Египетскѫ-тѫ земіѫ дори до днесь, [е]като ставахъ рано, и засвидѣтелствувахъ, и казувахъ: Слушайте
8 гласъ-тъ ми. Но [ж]не чухѫ, и не прѣклонихѫ ухо-то си, но [з]ходихѫ всякой въ жестокость-тѫ на лукаво-то си сърдце: за то ще докарамъ вързъ тѣхъ всичкы-тѣ думы на тойзи завѣтъ, по който заповѣдахъ да правятъ, но не правихѫ.
9 И рече ми Господь: [и]Съзаклѣтіе ся намѣри между мѫжіе-тѣ Іудины, и ме-
10 жду Іерусалимскы-тѣ жители. Върнѫхѫ ся [і]въ беззаконія-та на праотцы-тѣ си, които не рачихѫ да слушатъ мои тѣ думы: и отидохѫ тѣ подиръ другы богове, за да имъ служатъ: Израилевъ-тъ домъ и Іудинъ-тъ домъ разрушихѫ завѣтъ-тъ ми,
11 когото направихъ съ отцы-тѣ имъ. За то така говори Господь:

Ето, ще докарамъ вързъ тѣхъ зло,
Отъ което не ще могѫтъ да излѣзѫтъ:
[к]И ще выкнѫтъ къмъ мене,
Но нѣма да гы послушамъ.

12 Тогазь Іудини-тѣ градове, и Іерусалимскы-тѣ жители ще отидѫтъ,
И [л]ще выкнѫтъ къмъ богове-тѣ, на които кадятъ:
Но нѣма никакъ да гы спасѫтъ
Въ врѣме-то на злощастіе-то имъ.
13 Защото *споредъ* [м]число-то на градове-тѣ ти
Бѣхѫ богове-тѣ ти, Іудо:
И споредъ число-то на Іерусалимскы-тѣ пѫтища
Въздигнѫхте олтари на срамотѫ-тѫ,
Олтари за да кадите Ваалу.
14 За то [н]ты не ся моли за тѣзи людіе,
И не възвышавай выканіе или моленіе за тѣхъ:
Защото азъ нѣма да послушамъ, когато выкатъ къмъ мене
Заради злощастіе-то си.
15 Що има *да прави* любезна-та ми въ домъ-тъ ми,
Като [о]стори блудъ съ мнозина,
И ся отне отъ тебе [п]свято-то месо?
Когато струвашь зло, [р]тогазь ся веселишь.
16 Господь нарече име-то ти,
[с]Маслина присnozelena, красна, доброплодна:
Съ гласъ на голѣмъ мятежъ запали огнь вързъ неіѫ,
И вѣйкы-тѣ ѝ ся строшихѫ.
17 Защото Господь на силы-тѣ, [т]който тя насади,
Изрече зло противъ тебе,
Заради зло-то на Израилевъ-тъ домъ и на Іудинъ-тъ домъ
Което сторихѫ противъ себе си,
И мя разгнѣвихѫ като кадяхѫ Ваалу.
18 И Господь ми даде знаніе, та познахъ:
Тогазь ми показа ты дѣянія-та имъ.
19 Но азъ бѣхъ като агне питомно водено на закланіе:
И не разумѣхъ че ся [у]съвѣтувахѫ съвѣты противъ мене:
Да свалимъ дърво-то съ плодъ-тъ му,
И [ф]да го отсѣчемъ [х]отъ земіѫ-тѫ на живы-тѣ,
Щото име-то му да ся не помене вече.
20 Но, о Господи на силы-тѣ, който сѫдишь праведно,
[ц]Който опытувашь вѫтрѣшности-тѣ и сърдце-то,
Да видіѫ твое-то отмщеніе вързъ тѣхъ!
Защото на тебе явихъ сѫдъ-тъ си.
21 За то така говори Господь
За Анаѳоескы-тѣ мѫжіе [ч]които искатъ животъ-тъ ти, и казуватъ:
[ш]Да не пророчествувашь въ име-то Господне,
За да не умрешь отъ рѫцѣ-тѣ ни:
22 За то така говори Господь Саваоѳъ:
Ето, ще гы посѣтіѫ:
Млади-тѣ ще умрѫтъ чрѣзъ ножъ:
Сынове-тѣ имъ и дъщери-тѣ имъ ще умрѫтъ отъ гладъ:
23 И нѣма да остане остатъкъ отъ тѣхъ:
Защото ще докарамъ зло вързъ Анаѳоескы-тѣ мѫжіе,
[щ]Въ годинѫ-тѫ на посѣщеніе-то имъ.

ГЛАВА 12.

1 [а]Праведенъ си, Господи, когато ся сѫдіѫ съ тебе:

б Втор. 4; 20. 3 Цар 8; 51.
в Лев 26; 3, 12. Гл. 7; 23.
г Втор. 7; 12, 13. Псал. 105; 9, 10.
д Рим. 2; 13. Іак. 1; 22.
е Гл. 7; 13, 25. 35; 15.
ж Гл 7; 26.
з Гл 3; 17. 7; 24. 9; 14.
и Іез. 22; 25. Осія 6; 9.
і Іез. 20; 18.
к Псал. 18; 41. Прит. 1; 28. Иса. 1; 15. Гл. 14; 12. Іез. 8; 18. Мих. 3; 4. Зах 7; 13.
л Втор. 32; 37, 38.
м Гл. 2; 28.
н Исх. 32; 10. Гл. 7; 16. 14; 11. 1 Іоан. 5; 16.
о Псал. 50; 16. Иса. 1; 11 и др.
п Іез. 16; 25 и др.
р Агг. 2; 12, 13. 14. Тит. 1; 15.
с Прит. 2; 14.
т Псал. 52; 8. Рим. 11; 17.
у Иса. 5; 2. Гл. 2; 21.
ф Гл. 18; 18.
х Псал. 83; 4.
ц Псал. 27; 13. 116; 9. 142; 5.
ч 1 Цар. 16; 7. 1 Лѣт. 28; 9. Псал. 7; 9. Гл. 17; 10 20; 12. Отк. 2; 23.
ш Гл 12; 5, 6.
щ Иса. 30; 10. Амос. 2; 12. 7; 13, 16. Мих. 2; 6.
ѳ Гл. 23; 12. 46; 21. 48; 44. 50; 27. Лук. 19; 44.

—

а Псал. 51; 4.

Но да ся разговорїѫ съ тебе за сѫдбы-тѣ *ти*:
[б]Защо пѫть-тъ на нечестивы-тѣ успѣва?
Защо благоденствуватъ всичкы които ся обхождатъ невѣрно?
2 Насадилъ си гы, даже и ся закоренихѫ:
Растѫтъ, даже и плодоносятъ:
[в]Ты си близу при уста-та имъ,
И далечь отъ вѫтрѣшности-тѣ имъ.
3 Но ты, Господи, [г]мя познавашь:
Видѣлъ си мя, и [д]опыталъ си сърдце-то ми прѣдъ тебе:
Завлѣчи гы както овцы на кланіе,
И приготви гы [е]за день-тъ на закланіе-то.
4 До кога ще [ж]сѣтува земя-та,
И трѣва-та на всяко поле ще съхне,
[з]Поради злинѫ-тѫ на живущы-тѣ по неѭ?
[и]Загынѫхѫ скотове-тѣ и птицы-тѣ:
Защото рекохѫ: Нѣма да види сетниньы-тѣ ни.
5 Ако ся затечешь съ пѣшцы-тѣ, и тя направятъ да изнемощѣешь,
Тогазь какъ ще ся надваряшь съ коніе-тѣ?
И уповавашь ся ты въ землѭ-тѫ на миръ-тъ,
Но какво ще направишь [і]въ възгордѣваніе-то на Іорданъ?
6 Защото [к]и братія-та ти, и домъ-тъ на отца ти,
И тѣ ся обходихѫ невѣрно къмъ тебе;
Ей, тѣ выкнѫхѫ слѣдъ тебе велегласно:
[л]Не гы вѣрувай, ако бы ти говорили и съ добро.
7 Напуснѫхъ домъ-тъ си,
Оставихъ наслѣдіе-то си,
Дадохъ любезнѫ-тѫ на душѫ-тѫ си въ рѫцѣ-тѣ на непріятели-тѣ ѝ.
8 Наслѣдіе-то ми станѫ за мене като львъ въ дѫбравѫ:
Испроводи гласъ-тъ си противъ мене:
За това го възненавидѣхъ.
9 Наслѣдіе-то ми за мене пъстра птица ли е?
Птицы-тѣ на около сѫ противъ него:
Елате, съберѣте ся, всичкы полскы звѣрове,
[м]Елате да *го* поядете.
10 [н]Много пастыри [о]развалихѫ лозіе-то ми,
[п]Потъпкахѫ дѣлъ-тъ ми,
Пожеланный-тъ ми дѣлъ направихѫ пустынѭ непроходимѫ.
11 Прѣдадохѫ го въ запустѣніе:
[р]Запустѣно сѣтува прѣдъ мене:
Всичка-та земя ся запусти,
Защото [с]нѣма кой да туря *това* на сърдце.
12 По всичкы-тѣ высокы мѣста на пустынѭ-тѫ дойдохѫ разорители:
Защото ножъ-тъ Господень поѧжда
Отъ край до край землѭ-тѫ:
Никоя плъть не ще да има миръ.
13 [т]Сѣяхѫ жито, но ще пожьнѫтъ тръніе:
Трудихѫ ся, *но* нѣма да ся ползуватъ:
И ще ся посрамите отъ тѣзи си произведенія
Поради пламеннѫ-тѫ ярость на Господа.
14 Така говори Господь
Противъ всичкы-тѣ ми злы съсѣды,
[у]Които докачатъ наслѣдіе-то което дадохъ на людіе-тѣ си Израиля:
Ето, [ф]ще гы оттъргнѫ отъ землѭ-тѫ имъ,
И ще оттъргнѫ домъ-тъ Іудинъ отъ срѣдъ тѣхъ.
15 И [х]слѣдъ оттъргнуваніе-то имъ,
Ще ся върнѫ, и ще гы помилувамъ,
И [ц]ще гы върнѫ, всякого въ наслѣдіе-то му, и всякого въ землѭ-тѫ му.
16 И ако научатъ добрѣ пѫтища-та на моитѣ людіе,
[ч]Да ся кълнѫтъ въ мое-то име: Живъ е Господь,
Както тѣ научихѫ мои-тѣ людіе да ся кълнѫтъ въ Ваала,
[ш]Тогазь ще ся съградятъ въ срѣдъ людіе-тѣ ми.
17 Но [щ]ако не послушатъ,
Съвсѣмъ ще оттъргнѫ и ще истрѣбѭ онзи народъ,
Говори Господь.

ГЛАВА 13.

1 Така ми рече Господь: Иди та си купи ленень поясъ, и опаши го на чрѣсла-та 2 си, и въ водѫ го не туряй. Купихъ прочее поясъ-тъ споредъ слово-то Господне, 3 и опасахъ го на чрѣсла-та си. И быде слово Господне къмъ мене вторый пѫть 4 и каза: Земи поясъ-тъ който си купилъ, който е на чрѣсла-та ти, и стани та иди при Евфратъ, и скрый го тамъ въ нѣ5 коѭ дупкѫ на канарѫ-тѫ. Отидохъ прочее та го скрыхъ при Евфратъ, както 6 ми заповѣда Господь. И подиръ много дни ми рече Господь: Стани, та иди при Евфратъ, и земи отъ тамъ поясъ-тъ, кой7 то ти заповѣдахъ да скрыешь тамъ. И отидохъ при Евфратъ, та ископахъ, и зѣхъ поясъ-тъ отъ мѣсто-то дѣто бѣхъ го скрылъ, и ето, поясъ-тъ бѣше ся развалилъ, не 8 бѣ потрѣбенъ за нищо. Тогазь быде слово Господне къмъ мене, и рече:
9 Така говори Господь:
Така [а]ще развалѭ гордость-тѫ на Іудѫ,

б Іов. 12; 6. 21; 7. Псал. 37; 1, 35. 73; 3 и др. Гл. 5; 28. Авв. 1; 4. Мал. 3; 15.
в Иса. 29; 13. Мат. 15; 8. Мар. 7; 6.
г Псал. 17; 3. 139; 1.
д Гл. 11; 20.
е Іак. 5; 5.
ж Гл. 23; 10. Осія 4; 3.
з Псал. 107; 34.
и Гл. 4; 25. 7; 20. 9; 10. Осія 4; 3.
і Іис. Нав. 3; 15. 1 Лѣт. 12; 15. Гл. 49; 19. 50; 44.
к Гл. 9; 4. 11; 19, 21.
л Приt. 26; 25.
м Иса. 56; 9. Гл. 7; 33.
н Гл. 6; 3.
о Иса. 5; 1, 5.
п Иса. 63; 18.
р Ст. 4.
с Иса. 42; 25.
т Лев. 26; 16. Втор. 28; 38. Мих. 6; 15. Агг. 1; 6.
у Зах. 2; 8.
ф Втор. 30; 3. Гл. 32; 37.
х Іез. 28; 25
ц Амос. 9; 14.
ч Гл. 4; 2.
ш Еф. 2; 20, 21. 1 Пет. 2; 5
щ Иса. 60; 12.

а Лев. 26; 19.

И голѣмѫ-тѫ гордость на Іерусалимъ.
10 Тѣзи зли людіе, които ся отричатъ да слушатъ думы-тѣ ми,
И [б]ходятъ споредъ жестокость-тѫ на сърдце-то си,
И отиватъ подиръ другы богове,
За да имъ служатъ, и да имъ ся кланятъ,
Ще бѫдѫтъ като тойзи поясъ,
Който не е потрѣбенъ за нищо:
11 Защото както поясъ-тъ залѣпнува за чрѣсла-та на человѣка,
Така прилѣпихъ при себе си всичкый-тъ Израилевъ домъ,
И всичкый-тъ Іудинъ домъ, говори Господь:
[в]За да бѫдѫтъ мои людіе,
[г]И име, и хвала, и слава: но не послушахѫ.
12 За то ще имъ кажешь това слово:
Така говори Господь Богъ Израилевъ:
Всякой мѣхъ ще ся напълни съ вино:
И тѣ ще ти рекѫтъ:
Та не знаемъ ли ный че всякой мѣхъ ще ся напълни съ вино?
13 Тогазь ще имъ речешь: Така говори Господь:
Ето, ще напълнѭ всичкы-тѣ жители на тѫзи земѭ,
И царіе-тѣ които сѣдятъ на Давидовъ-тъ прѣстолъ,
И священницы-тѣ, и пророцы-тѣ,
И всичкы-тѣ Іерусалимскы жители, [д]съ опиваніе.
14 И ще [е]гы строшѫ единъ о другъ,
И бащы-тѣ и сынове-тѣ купно, говори Господь:
Не щѫ да пожалѭ, нито да пощадѭ, нито да помилувамъ,
Да гы не истрѣбѭ.
15 Слушайте, и чуйте: не ся надигайте:
Защото Господь говорй.
16 [ж]Дайте славѫ Господу Богу вашему,
[з]Прѣди да докара тьмнинѫ,
И прѣди нозѣ-тѣ ви да ся прѣпънѫтъ по мрачны-тѣ планины,
И, когато [и]вы чакате видѣло, той го прѣвърне въ смъртнѫ сѣнкѫ,
И *го* направи мракъ.
17 Но ако не послушате това,
Душа-та ми ще плаче тайно поради гордость-тѫ *ви:*
И [к]око-то ми ще ся просьлзи горко, и ще пролѣе сьлзы:
Защото стадо-то Господне ся завожда въ плѣнъ.
18 Речѣте [л]на царя и на царицѫ-тѫ:
Смирѣте ся, сѣднѣте:
Защото паднѫ отъ главы-тѣ ви,
Вѣнецъ-тъ на славѫ-тѫ ви.
19 Градове-тѣ южни ся затворихѫ,
И нѣма кой да *гы* отвори:
Всичкый Іуда ся заведе въ плѣнъ,
Цѣлъ ся заведе въ плѣнъ.
20 Дигни очи-тѣ си, та [м]виждь идущы-тѣ отъ сѣверъ:
Дѣ е стадо-то, което ти ся даде, хубавы-тѣ твои овцы?
21 Що ще речешь, когато тя посѣти?
Защото ты си гы научилъ да началствуватъ надъ тебе *като* князове:
[н]Не ще ли тя хванѫтъ болѣзни, както женѫ кога ражда?
22 И ако речешь въ сърдце-то си:
[о]Защо ся случи това на мене?
Поради множество-то на беззаконіе-то ти [п]подигнѫхѫ ся полы-тѣ ти,
Насилно ся възголихѫ петы-тѣ ти.
23 Може ли Еѳіопянинъ да промѣни кожѫ-тѫ си, или рысь пьстроты-тѣ си?
Тогазь можете да направите добро и вы, които сте научили зло.
24 За това ще гы распьрснѫ [р]като плѣвѫ,
Която ся носи отъ вѣтръ-тъ на пустынѭ-тѫ.
25 [с]Това е отъ мене твое-то жрѣбіе, прѣброеный ти дѣлъ, говори Господь:
Защото си мя забравилъ, и [т]си уповалъ на лъжѫ.
26 За то и азъ [у]ще дигнѫ полы-тѣ ти на лице-то ти,
Та ще ся яви срамъ-тъ ти.
27 Видѣхъ прѣлюбодѣйства-та ти, и [ф]ржанія-та ти,
Безсрамство-то на блудъ-тъ ти,
Твои-тѣ мерзости по хълмы-тѣ *и* по полета-та.
Горко ти, Іерусалиме!
Нѣма ли да ся очистишь? до кога още?

ГЛАВА 14.

1 Слово-то Господне което быде къмъ Іеремѭ за бездъждіе-то.
2 Іуда рыдае, и [а]порты-тѣ му сѫ изнемощѣли:
Сѣдятъ [б]наземи чернооблѣчены:
И [в]възлѣзе вы̑къ-тъ на Іерусалимъ.
3 И голѣмци-тѣ му проводихѫ малкы-тѣ си за водѫ:
Отидохѫ при кладенцы-тѣ, *и* не намѣрихѫ водѫ,
Върнѫхѫ ся съ праздны-тѣ си съсѫды:

б Гл. 9; 14. 11; 8. 16; 12.
в Исх. 19; 5.
г Гл. 33; 9.
д Иса. 51; 17, 21. 63; 6. Гл. 25; 27. 51; 7.
е Псал. 2; 9.
ж Іис. Нав. 7; 19.
Иса. 5; 30. 8; 22. Амос. 8; 9.
и Иса. 49; 9.
і Псал. 44; 19.
к Гл. 9; 1. 14; 17. Плач. 1; 2, 16. 2; 18.
л Виж. 4 Цар. 24; 12. Гл. 22; 26.
м Гл. 6; 22.
н Гл. 6; 24.
о Гл. 5; 19. 16; 10.
п Иса. 3; 17. 47; 2, 3. Ст. 26. Іез. 16; 37, 38, 39 Наум. 3; 5.
р Псал. 1; 4. Осія 13; 3.
с Іов. 20; 29. Псал. 11; 6.
т Гл. 10; 14.
у Ст. 22; Плач. 1; 8. Іез. 16; 37. 23; 29. Осія 2; 10.
ф Гл. 5; 8.
х Иса 65; 7. Гл. 2; 20. 3; 2, 6. Іез. 6; 13.

а Иса. 3; 26.
б Гл. 8; 21.
в 1 Цар. 5; 12.

[г]Посрамихѫ ся, и ся постыдѣхѫ, и [д]покрыхѫ главы-тѣ си.
4 Понеже земя-та ся распукнѫ,
Защото нѣмаше дъждь на земіѭ-тѫ,
Земледѣлци-тѣ ся посрамихѫ,
Покрыхѫ главы-тѣ си.
5 И кошута-та още, роди на поле-то,
И остави *рожбѫ-тѫ си*, понеже нѣмаше трѣвѫ.
6 И [е]диви-тѣ осли застанѫхѫ по высокы-тѣ мѣста,
Шмъркахѫ въздухъ-тъ като чакали:
Очи-тѣ имъ повѣнѫхѫ, понеже нѣмаше трѣвѫ.
7 Господи, беззаконія-та ни ако и да засвидѣтелствуватъ противъ насъ,
[ж]Ты направи заради име-то си:
Защото отстѫпленія-та ни ся умножихѫ:
На тебе съгрѣшихмы.
8 [з]Надеждо на Израиля,
Спасителю неговъ въ скърбно врѣме,
Защо да си като пришлецъ на тѫзъ земіѭ,
И като пѫтникъ що свраща да прѣнощува?
9 Защо да си като человѣкъ прѣхласнѫтъ,
Като крѣпъкъ [и]който не може да избави.
Но [і]ты, Господи, въ срѣдъ насъ си,
И име-то ти ся нарече връху насъ: не ны оставяй.
10 Така говори Господь на този народъ:
[к]Понеже възлюбихѫ да ся скитатъ,
И не удържахѫ нозѣ-тѣ си,
За то Господь не благоволи въ тѣхъ:
[л]Сега ще си напомни беззаконіе-то имъ,
И ще посѣти грѣхове-тѣ имъ.
11 И рече ми Господь:
[м]Не ся моли за тѣзи людіе за добро.
12 *И* [н]ако постятъ, не ще послушамъ выканіе-то имъ:
И [о]ако принесѫтъ всесъжженія и приношенія,
Не ще благоволіѭ въ тѣхъ:
Но [п]ще гы уморіѭ съ ножъ, и съ гладъ, и съ моръ.
13 [р]И рѣкохъ: О Господи Іеова!
Ето, пророци-тѣ говорятъ тѣмъ:
Нѣма да видите ножъ, нито ще има гладъ у васъ,
Но ще ви дамъ миръ безопасенъ на това мѣсто.
14 И рече ми Господь:
[с]Лъжливо пророчествуватъ пророци-тѣ въ име-то ми:
[т]Азъ не сьмь гы проводилъ, нито имъ сьмь заповѣдалъ,
Нито имъ сьмь говорилъ:
Тѣ пророчествуватъ вамъ лъжливо видѣніе, и прорицаніе,
И суетѫ, и прѣльщеніе-то на сьрдце-то си.
15 За то така говори Господь
За пророцы-тѣ които пророчествуватъ въ име-то ми,
Когато азъ не сьмь гы проводилъ.,
[у]Но тѣ казуватъ: Ножъ и гладъ не ще има на това мѣсто:
Съ ножъ и съ гладъ ще бѫдѫтъ истрѣбени онѣзи пророци:
16 А людіе-тѣ, на които тѣ пророчествуватъ,
Ще бѫдѫтъ исхвърлени по улицы-тѣ на Іерусалимъ
Отъ гладъ и ножъ:
И [ф]не ще има който да гы заравя,
Тѣхъ, жены-тѣ имъ, и синове-тѣ имъ, и дъщери-тѣ имъ:
И ще излѣіѭ връзъ тѣхъ зло-то имъ.
17 За то ще имъ кажешь това слово:
[х]Нека проливатъ очи-тѣ ми сьлзы нощя и деня,
И нека не прѣстанѫтъ:
[ц]Защото дѣвица-та, дъщеря-та на людіе-тѣ ми,
Съкруши ся съ голѣмо съкрушеніе, съсъ ранѫ много лошѫ.
18 Ако излѣзѫ [ч]на поле-то,
Ето убіени-тѣ съ ножъ:
И ако влѣзѫ въ градъ-тъ,
Ето истаяли-тѣ отъ гладъ:
А пророкъ-тъ още и священникъ-тъ
Отидохѫ въ земіѭ коіѭто не знаяхѫ.
19 [ш]Отхвърлилъ ли си съвсѣмъ Іудѫ?
Погнусила ли ся е душа-та ти отъ Сіонъ?
Защо си ны поразилъ, [щ]та нѣма исцѣленіе за насъ?
[ъ]Чакахмы миръ, но нищо добро;
И врѣме-то на лѣкуваніе-то, и ето смятеніе.
20 Познавамы, Господи, нечестіе-то си,
Беззаконіе-то на отцы-тѣ си,
Че [ы]смы ти съгрѣшили.
21 Не ся погнусявай *отъ насъ*, заради име-то си:
Не обесчестяй прѣстолъ-тъ на славѫ-тѫ си:
[ь]Напомни си, не разрушавай завѣтъ-тъ си съ насъ.
22 [ѣ]Има ли между [ю]идолы-тѣ на язычницы-тѣ нѣкой да дава дъждь?
Или небеса-та даватъ ли дъждове?
[я]Не си ли ты, Господи Боже нашъ?
Заради това ще тя чакамы;
Защото ты си направилъ всичко това.

г Псал. 40; 14.
д 2 Цар. 15; 30.
е Гл. 2; 24.
ж Псал. 25; 11.
з Гл. 17; 13.
и Иса. 59; 1.
і Исх. 29; 45, 46. Лев. 26; 11, 12.
к Виж Гл. 2; 23, 24, 25.
л Осія 8; 13. 9; 9.
м Исх. 32; 10. Гл. 7; 16. 11; 14.
н Прит. 1; 28. Иса. 1; 15. 58; 3. Гл. 11; 11. Іез. 8; 18. Мих. 3; 4. Зах. 7; 13.
о Гл. 6; 20. 7; 21, 22.
п Гл. 9; 16.
р Гл. 4; 10.
с Гл. 27; 10.
т Гл. 23; 21. 27; 15. 29; 8, 9.
у Гл. 5; 12, 13.
ф Псал. 79; 3.
х Гл. 9; 1. 13; 17. Плач. 1; 16. 2; 18.
ц Гл. 8; 21.
ч Іез. 7; 15.
ш Плач. 5; 22.
щ Гл. 15; 18.
ъ Гл. 8; 15.
ы Псал. 106; 6. Дан. 9; 8.
ь Псал. 74; 2, 20. 106; 45.
ѣ Зах. 10; 1, 2.
ю Втор. 32; 21.
я Псал. 135; 7. 147; 8. Иса. 30; 23. Гл. 5; 24. 10; 13.

ГЛАВА 15.

1 И рече ми Господь:
[а] И [б] Моисей и [в] Самуилъ ако быхѫ застанѫли прѣдъ мене,
Душа-та ми не бы *ся смилила* за тѣзи людіе.
Испѫди *гы* отъ лице-то ми, и да излѣзѫтъ.
2 И ако ти рекѫтъ: Кѫдѣ ще излѣземъ?
Тогазь ще имъ речешь: Така говори Господь:
[г] Които за смърть, на смърть:
И които за ножъ, на ножъ:
И които за гладъ, на гладъ:
И които за плѣнъ, на плѣнъ.
3 И [д] ще докарамъ на тѣхъ четыри вида *язвы*, говори Господь:
Ножъ-тъ за закланіе, и псета-та за влаченіе.
И [е] птицы-тѣ въздушны, и звѣрове-тѣ земны,
За поялданіе, и за истрѣбленіе.
4 И [ж] ще гы прѣдамъ на тласканіе по всичкы-тѣ царства на земіѭ-тѫ:
Заради [з] Манассіѭ, сынъ-тъ на Езекыѭ Іудинъ-тъ царь,
За това което стори въ Іерусалимъ.
5 [и] Защото кой ще ся умилостиви за тебе, Іерусалиме?
Или кой ще тя пожали?
Или кой ще ся обърне да тя попыта какъ си?
6 Ты [і] мя остави, говори Господь,
[к] Отишелъ си назадъ:
За то ще простря рѫкѫ-тѫ си върхъ тебе, та ще тя погубіѭ:
[л] Дотегнѫ ми да милѣіѭ.
7 И ще гы извѣіѭ съ вѣяло-то въ порты-тѣ на тѫзь земіѭ:
Ще *гы* обесчадіѭ, ще истрѣбіѭ людіе-тѣ си,
Защото [м] не ся вращатъ отъ пѫтища-та си.
8 Вдовицы-тѣ имъ ся умножихѫ прѣдъ мене повече отъ морскый-тъ пѣсъкъ:
Доведохъ противъ тѣхъ, върхъ майкѫ-тѫ на млады-тѣ грабитель на пладне:
Докарахъ върхъ неіѭ внезапно ужасъ и треперанія.
9 Оназь, [н] която роди седмь, изнемощѣ, прѣдаде духъ:
[о] Нейно-то сълнце зайде, като бѣше още день:
Посрами ся, и постыдѣна бы,
А останѫлы-тѣ отъ тѣхъ ще прѣдамъ на ножъ
Прѣдъ непріятели-тѣ имъ, говори Господь.
10 [п] Горко ми, майко моя,
Защото си мя родила мѫжъ за караніе,
И мѫжъ за прѣпираніе съсъ всичкѫ-тѫ земіѭ!
Нито дадохъ съ лихвѫ, нито ми сѫ дали съ лихвѫ:
А всякой отъ тѣхъ мя кълне.
11 Господь говори: Непрѣмѣнно ще тя освободіѭ за добро:
Непрѣмѣнно [р] ще направіѭ непріятеля да ся моли на тебе
Въ бѣдно врѣме, и въ скърбно врѣме.
12 Желѣзо-то ще счупи ли желѣзо-то отъ сѣверъ и мѣдь-тѫ?
13 Имотъ-тъ ти и съкровища-та ти [с] ще прѣдамъ въ разграбеніе безъ замѣнѫ:
И *то* заради всичкы-тѣ ти грѣхове, и по всичкы-тѣ твои прѣдѣлы.
14 И ще тя прѣведѫ съ непріятели-тѣ ти
[т] На мѣсто *което* не знаешь:
Защото [у] огнь ся распали въ ярость-тѫ ми,
И ще гори върхъ васъ.
15 [ф] Ты, Господи, познавашь: напомни си за мене,
И [х] посѣти мя, и отмьсти за мене на гонители-тѣ ми:
Не мя отнемай поради дълготърпѣніе-то си:
Знай че [ц] за тебе прѣтърпѣхъ поношеніе.
16 Както намѣрихъ твои-тѣ слова [ч] изѣдохъ гы:
И [ш] твое-то слово бѣше ми радость и веселіе на сърдце-то ми:
Защото твое-то име ся призва върху мене,
Господи Боже на силы-тѣ.
17 [щ] Не сѣднѫхъ въ съборъ на подсмѣятели,
Нито ся развеселихъ *съ тѣхъ:*
Сѣднѫхъ самъ поради рѫкѫ-тѫ ти:
Защото ты мя испълни съ ярость-тѫ *си.*
18 [ъ] Защо е болка-та ми всякогашна,
И рана-та ми тежка, щото не пріема исцѣленіе?
Щешь ли да ми си [ы] като лъжецъ,
И [ь] *като* недовѣрителны воды?
19 За то, така говори Господь:
[ѣ] Ако ся върнешь, тогазь ще тя поставіѭ пакъ,
И [ю] ще стоишь прѣдъ мене:
[я] И ако отдѣлишь многоцѣнно-то отъ ничтожно-то,
Ще бѫдешь като уста-та ми:
Тѣ нека ся обърнѫтъ къмъ тебе:
Но ты ся не обращай къмъ тѣхъ.
20 И ще тя направіѭ прѣдъ тѣзи людіе крѣпкѫ [ѫ] мѣднѫ стѣнѫ:
И ще ратуватъ противъ тебе, но [ѭ] нѣма да ти надвіѭтъ:
Защото азъ сьмь съ тебе да тя избавямъ,

а Іез. 14; 14 и дрг.
б Исх. 32; 11, 12. Псал. 99; 6.
в 1 Цар. 7; 9.
г Гл. 43; 11. Іез. 5; 3, 12. Зах. 11; 9.
д Лев. 26; 16 и дрг.
е Втор. 28; 26. Гл. 7; 33.
ж Втор. 28; 25. Гл. 24; 9. Іез. 23; 46.
з 4 Цар. 21; 11 и дрг. 23; 26. 24; 3, 4.
и Иса. 51; 19.
і Гл. 2; 13.
к Гл. 7; 24.
л Осія 13; 14.
м Иса. 9; 13. Гл. 5; 3. Амос. 4; 10. 11.
н 1 Цар. 2; 5.
о Амос. 8; 9.
п Іов. 3; 1 и дрг. Гл. 20; 14.
р Гл. 39; 11, 12. 40; 4, 5.
с Псал. 44; 12. Гл. 17; 3.
т Гл. 16; 13. 17; 4.
у Втор. 32; 22.
ф Гл. 12; 3.
х Гл. 11; 20. 20; 12.
ц Псал. 69; 7.
ч Іез. 3; 1, 3. Отк. 10; 9, 10.
ш Іов. 23; 12. Псал. 119; 72, 111.
щ Псал. 1; 1. 26; 4, 5.
ъ Гл. 30; 15.
ы Виж Гл. 1. 18, 19.
ь Іов. 6; 15 и дрг.
ѣ Зах. 3; 7.
ю Ст. 1.
я Іез. 22; 26. 44; 23.
ѫ Гл. 1; 18. 6; 27.
ѭ Гл. 20; 11, 12.

И да тя отървамъ, говори Господь.
21 И ще тя отървамъ отъ ржкж-тж на лукавы-тѣ,
И ще тя искупіж отъ ржкж-тж на насилницы-тѣ.

ГЛАВА 16.

1 И слово Господне быде къмъ мене, и рече:
2 Да си не земешь женж,
Нито да ти ся родятъ сынове, нито дъщери на това мѣсто.
3 Защото така говори Господь,
За сынове-тѣ и за дъщери-тѣ които ся раждатъ на това мѣсто,
И за майкы-тѣ имъ, които сж гы родили,
И заради бащы-тѣ имъ, които сж гы добыли въ тжзи земіж:
4 [а]Ще умржтъ съ люты смьрти:
[б]Не ще бждждтъ оплакани, нито погребени:
Ще бждждтъ [в]като торъ по лице-то на земіж-тж,
И ще загынжтъ отъ ножъ, и отъ гладъ;
И [г]трупове-тѣ имъ ще бждждтъ храна
На птицы-тѣ въздушны, и на звѣрове-тѣ земны.
5 Защото така говори Господь:
[д]Не влѣзвай въ домъ на сѣтованіе,
И не ходи да сѣтувашь, нито да гы оплачешь:
Защото отнѣхъ, говори Господь, отъ тѣзи людіе,
Миръ-тъ си, милость-тж, и щедроты-тѣ.
6 И ще измржтъ голѣми и малкы въ тжзи земіж:
Не ще бждждтъ погребени, [е]нито ще гы оплачжтъ,
[ж]Нито ще направятъ сѣченія *по тѣлата си*,
[з]Нито ще ся обърснжтъ за тѣхъ.
7 Нито ще раздадатъ *хлѣбъ* въ сѣтованіе-то
За утѣшеніе тѣмъ заради умрѣлый-тъ,
[и]Нито ще гы напоятъ съ утѣшителнж-тж чашж
Заради бащж имъ, или заради майкж имъ.
8 И въ домъ на пиръ не влѣзвай,
Да сѣднешь съ тѣхъ да ядешь и да піешь.
9 Защото така говори Господь Саваоѳъ,
Богъ Израилевъ:
Ето, азъ [і]ще направіж да прѣстане въ това мѣсто,
Прѣдъ очи-тѣ ви, и въ дни-тѣ ви,
Гласъ-тъ на радость и гласъ-тъ на веселіе,
[к]Гласъ-тъ на младоженецъ и гласъ-тъ на невѣстж.
10 И когато възвѣстишь на тѣзи людіе всичкы тыя думы, и ти рекжтъ: [л]Защо Господь изрече всичко това голѣмо зло противъ насъ? и кое е беззаконіе-то ни, и кой грѣхъ-тъ ни, който смы съгрѣшили въ Господа Бога нашего?
11 Тогазь ще имъ речешь:
[м]Понеже мя оставихж отци-тѣ ви, говори Господь,
Та отидохж подиръ другы богове,
И имъ служихж, и имъ ся поклонихж,
И мене оставихж, и законъ-тъ ми не упазихж:
12 А вы [н]сторихте по лошо отъ отцы-тѣ си:
И ето, [о]ходихте по жестокость-тж на лукаво-то си сьрдце,
И не мя слушате.
13 [п]За то ще вы отхвърліж отъ тжзи земіж,
[р]Въ земіж която не сте познали ни вы ни отци-тѣ ви:
И тамъ ще служите на другы богове деня и нощя:
Понеже не щж да покажж милость къмъ васъ.
14 За то, ето, [с]идатъ дни, говори Господь,
И нѣма да рекжтъ вече: Живъ Господь,
Който възведе Израилевы-тѣ сынове отъ Египетскж-тж земіж:
15 Но, Живъ Господь,
Който възведе Израилевы-тѣ сынове отъ сѣвернж-тж земіж,
И отъ всичкы-тѣ мѣста дѣто бѣше гы изгонилъ:
И [т]ще гы върнж пакъ въ земіж-тж имъ,
Коіжто дадохъ на отцы-тѣ имъ.
16 Ето, ще проводіж за [у]много рыбари,
Говори Господь, та ще гы изловятъ:
И подиръ това ще проводіж за много ловцы,
Та ще гы ловятъ отъ всякж горж,
И отъ всякой хълмъ, и отъ дупкы-тѣ на скалы-тѣ.
17 Защото [ф]очи-тѣ ми сж по всичкы-тѣ имъ пжтища:
Не сж скрыти отъ лице-то ми,
Нито беззаконіе-то имъ е утаено отъ очи-тѣ ми.
18 И първо [х]ще имъ направіж двойно въздаяніе
За беззаконіе-то имъ, и грѣхъ-тъ имъ:
Защото [ц]осквернихж земіж-тж ми;
Съ трупове-тѣ на гнусоты-тѣ си и съ мерзости-тѣ си
Напълнихж наслѣдіе-то ми.
19 Господи, [ч]сило моя и [ш]крѣпосте моя
И прибѣжище мое въ скърбенъ день,
Язычници-тѣ ще дойджтъ при тебе отъ краища-та на земіж-тж,

а Гл. 15; 2.
б Гл. 22; 18, 19. 25; 33.
в Псал. 83; 10. Гл. 8; 2. 9; 22.
г Псал. 79; 2. Гл. 7; 33. 34; 20.
д Іез. 24; 17, 22, 23.
е Гл. 22; 18.
ж Лев. 19; 28. Втор. 14; 1. Гл. 41; 5. 47; 5.
з Иса. 22; 12. Гл. 7; 29.
и Прит. 31; 6, 7.
і Иса. 24; 7, 8. Гл. 7; 34. 25; 10. Іез. 26; 13. Осія 2; 11.
к Отк. 18; 23.
л Втор. 29; 24. Гл. 5; 19. 13; 22. 22; 8.
м Втор. 29; 25. Гл. 22; 9.
н Гл. 7; 26.
о Гл. 13: 10.
п Втор. 4; 26, 27, 28. 28; 36, 63, 64, 65.
р Гл. 15; 14.
с Иса. 43; 18. Гл. 23; 7, 8.
т Гл. 24; 6. 30; 3. 32. 37.
у Амос. 4; 2. Авв. 1; 15.
ф Іов, 34; 21 Прит. 5; 21. 15, 3. Гл. 32; 19.
х Иса 40; 2. Гл. 17; 18.
ц Іез 43; 7, 9.
ч Псал. 18; 2.
ш Гл. 17; 17.

И ще рекѫтъ: Наистинѫ бащи-тѣ ни наслѣдихѫ лъжѫ,
Суетѫ, и [щ]неполезны нѣща.
20 Ще си направи ли человѣкъ богове,
[ъ]Онѣзи които не сѫ богове?
21 За то, ето, ще гы направіѭ тоѭзи пѫть да познаіѭтъ,
Ще гы направіѭ да познаіѭтъ рѫкѫ-тѫ ми и силѫ-тѫ ми:
И ще познаіѭтъ [ы]че име-то ми е Іеова.

ГЛАВА 17.

1 Грѣхъ-тъ Іудинъ е писанъ [а]съ желѣзнѫ писалкѫ,
И съ адамантовъ нокъть:
[б]Начертанъ е на плочѫ-тѫ на сърдце-то имъ,
И върху рогове-тѣ на олтари-тѣ ви.
2 Щото сынове-тѣ имъ помнятъ олтари-тѣ си и [в]Ашеры-тѣ си,
При зелены-тѣ дървя по высокы-тѣ хълмы.
3 О горо моя въ поле-то,
[г]Ще дамъ имотъ-тъ ти и всичкы-тѣ ти съкровища въ разграбеніе,
И высокы-тѣ ти за грѣхъ мѣста по всичкы-тѣ твои прѣдѣлы.
4 И ты, ей, сама ты,
Ще бѫдешь исхвърлена отъ наслѣдіе-то си, което ти дадохъ:
И ще тя поработіѭ на непріятели-тѣ ти,
[д]Въ земіѭ коіѭто не си познала:
Защото [е]огнь запалихте въ ярость-тѫ ми,
И ще гори въ вѣкъ.
5 Така говори Господь:
[ж]Проклѣтъ онзи человѣкъ,
Който ся надѣе на человѣка
И [з]прави плъть-тѫ мышцѫ за себе си,
И на когото сърдце-то ся отдалечава отъ Господа.
6 Защото ще бѫде [и]като дива-та мирика въ пустыніѭ-тѫ,
И [і]нѣма да види когато дойде добро-то:
Но ще обитава въ сухы мѣста въ пустыніѭ,
[к]Въ земіѭ соленѫ и ненаселенѫ.
7 [л]Благословенъ онзи человѣкъ
Който ся надѣе на Господа,
И на когото надежда е Господь.
8 Защото ще бѫде [м]като дърво насадено при водѫ,
Което распростира кореніе-тѣ си при потокъ-тъ,
И не ще види когато настане пекъ-тъ,
Но листъ-тъ му ще ся зеленѣе:
И не ще има грыжѫ въ годинѫ на бездъждіе,
Нито ще прѣстане отъ да дава плодъ.
9 Сърдце-то е измамливо повече отъ всичко,
И твърдѣ растлѣнно: кой може да го познае?
10 Азъ [н]Господь испытувамъ сърдце-то,
Опытувамъ вѫтрѣшности-тѣ.
[о]За да дамъ всякому споредъ пѫтища-та му,
И споредъ плодъ-тъ на дѣла-та му.
11 *Както* яребица която мѫти което не е снесла.
Така който придобыва много богатство съ неправдѫ
[п]Ще го остави въ половинѫ-тѫ на дни-тѣ си,
И въ сетнины-тѣ си [р]ще бѫде безуменъ.
12 Прѣстолъ на славѫ възвышенъ изъ начало е
Мѣсто-то на святилище-то ни.
13 Господи, [с]надеждо Израилева,
[т]Всичкы които тя оставятъ ще ся посрамятъ,
И отстѫпници-тѣ [у]ще ся напишѫтъ на пьрсть-тѫ;
Защото оставихѫ Господа, [ф]источникъ-тъ на живѫ-тѫ водѫ.
14 Исцѣли мя, Господи, и ще бѫдѫ исцѣленъ;
Спаси мя, и ще бѫдѫ спасенъ;
Защото [х]ты си моя-та хвала.
15 Ето, тѣ ми говорятъ:
[ц]Дѣ е слово-то Господне? нека дойде сега.
16 Но [ч]азъ не ся оттеглихъ отъ да съмь пастырь и да тя слѣдувамъ,
Нито пожелахъ день-тъ на скърбь-тѫ:
Ты знаешь:
Това що е излѣзло изъ устны-тѣ ми бѣше прѣдъ тебе.
17 Не бывай ужасъ за мене:
[ш]Ты си ми упованіе въ день злочестенъ.
18 [щ]Да ся посрамятъ които мя гонятъ, а азъ да не ся посраміѭ:
Да ся растреперятъ тѣ, но [ъ]азъ да не ся растреперіѭ:
Докарай връзъ тѣхъ злочестенъ день,
И [ы]съкруши гы съ двойно съкрушеніе.
19 Така ми рече Господь:
Иди та застани въ портѫ-тѫ на синове-тѣ на людіе-тѣ *си*, прѣзъ коіѭто влазятъ Іудини-тѣ царіе, и прѣзъ коіѭто излазятъ,
20 и въ всичкы-тѣ Іерусалимскы порты: И

щ Иса. 44; 10. Гл. 2; 11. 10; 5.
ъ Иса. 37; 19. Гл. 2; 11. Гал. 4; 8.
ы Исх. 15; 3. Гл. 33; 2. Амос. 5; 8. Вижь и Псал. 83; 18.

—

а Іов. 19; 24.
б Приг. 3; 3. 2 Кор. 3; 3.
в Съд. 3; 7. 2 Лѣт. 24; 18. 33; 3, 19. Иса. 1; 29. 17; 8. Гл. 2; 20.
г Гл. 15; 13.
д Гл. 16; 13.
е Гл. 15; 14.
ж Иса. 30; 1, 2. 31; 1.
з Иса. 31; 3.
и Гл. 48; 6.
і Іов. 20; 17.
к Втор. 29; 23.
л Псал. 2; 12. 34; 8. 125; 1. 146; 5. Приг. 16; 20. Иса. 30; 18.
м Іов. 8; 16. Псал. 1; 3.
н 1 Цар. 16; 7. 1 Лѣт. 28; 9. Псал. 7; 9. 139; 23, 24. Приг. 17; 3. Гл. 11; 20. 20; 12. Рим. 8; 27. Откр. 2; 23.
о Псал. 62; 12. Гл. 32; 19. Рим. 2; 6.
п Псал. 55; 23.
р Лук. 12; 20.
с Гл. 14; 8.
т Псал. 73; 27. Иса. 1; 28.
у Вижь Лук. 10; 20.
ф Гл. 2; 13.
х Втор. 10; 21. Псал. 109; 1. 148; 14.
ц Иса. 5; 19. Іез. 12; 22. Амос. 5; 18. 2 Петр. 3; 4.
ч Гл. 1; 4 и др.
ш Гл. 16; 19.
щ Псал. 35; 4. 40; 14. 70; 2.
ъ Псал. 25; 2.
ы Гл. 11; 20.

речи имъ: [в]Слушайте слово-то Господне, Іудини царіе, и всичкый Іудо, и всичкы Іерусалимскы жители, които влазите прѣзъ
21 тѣзи порты: Така говори Господь: [ъ]Внимайте себе си, и не носѣте товаръ въ сѫбботенъ день, нито внасяйте прѣзъ Іе-
22 русалимскы-тѣ порты: Нито изнасяйте товаръ изъ домове-тѣ си въ сѫбботенъ день, и не вършѣте никаквѫ работѫ: но освящавайте сѫбботный-тъ день, [ю]както запо-
23 вѣдахъ на отцы-тѣ ви: [я]Тѣ обаче не послушахѫ, нито приклонихѫ ухо-то си, но ожесточихѫ в[ратов]ъ-тъ си за да не чуѭтъ, и да не пріем[ѫтъ] наставленіе.

24 И ако мя пос[луш]ате внимателно, говори Господь,
Та не внасяте товаръ прѣзъ порты-тѣ на тойзи градъ въ сѫбботенъ день,
Но освящавате сѫбботный-тъ день,
И не вършите въ него никаквѫ работѫ:
25 [ж]Тогазь ще влѣзнѫтъ прѣзъ порты-тѣ на тойзи градъ
Царіе и князове сѣдяще на Давидовъ-тъ прѣстолъ,
Возими на колесницы и на коніе,
Тѣ, и князове-тѣ имъ,
Іудини-тѣ мѫжіе, и Іерусалимскы-тѣ жители:
И тойзи градъ ще бѫде обитаемъ вѣчно.
26 И ще дойдѫтъ отъ Іудины-тѣ градове,
И [ѣж]отъ околности-тѣ на Іерусалимъ,
И отъ Веніаминовѫ-тѫ земіѭ, и [а]отъ поленскѫ-тѫ,
И отъ планинскѫ-тѫ, и [б]отъ южнѫ-тѫ странѫ,
Носяще всесъжженія и жьртвы,
И [в]хлѣбны приношенія и ливанъ,
Носяще още и жьртвы на хвалѫ въ домъ-тъ Господень.
27 Но ако не мя послушате,
Да освящавате сѫбботный-тъ день,
И да не носите товаръ и вносяте въ Іерусалимскы-тѣ порты въ сѫбботенъ день,
Тогазь [г]ще запалѭ огнь въ порты-тѣ му,
И [д]ще пояде Іерусалимскы-тѣ палаты,
И нѣма да угасне.

ГЛАВА 18.

1 Слово-то което быде къмъ Іереміѭ отъ Го-
2 спода, И каза: Стани, та слѣзь въ домъ-тъ на грънчаря, и тамъ ще тя направѭ да чу-
3 ешь слова-та ми. И азъ слѣзохъ въ домъ-тъ на грънчаря: и ето, той работе-
4 ше работѫ на витлъ-тъ *си*. И развали ся въ рѫкѫ-тѫ на грънчаря съсѫдъ-тъ, който правеше отъ калъ: и пакъ го направи другъ съсѫдъ, както быде угодно
5 на грънчаря да направи. Тогазь быде слово Господне къмъ мене, и рече:
6 Доме Израилевъ, [а]не могѫ ли да направѭ вамъ
Както той грънчарь? говори Господь.
Ето, [б]както е калъ-тъ въ рѫкѫ-тѫ на грънчаря,
Така сте *и* вы, доме Израилевъ, въ моіѭ-тѫ рѫкѫ.
7 Когато быхъ говорилъ за народъ, или за царство,
[в]Да искоренѭ, и да съсыпѭ, и да погубѭ;
8 [г]Ако онзи народъ, противъ когото сьмь говорилъ,
Ся върне отъ зло-то си,
[д]Ще ся раскаѭ отъ зло-то, което намыслихъ да му направѭ.
9 А когато быхъ говорилъ за народъ, или за царство,
Да съградѭ, и да насадѭ,
10 Ако направи зло прѣдъ мене,
Да не слуша гласъ-тъ ми,
Тогазь ще ся раскаѭ заради добро-то,
Което рѣкохъ че ще му направѭ.
11 И сега говорѝ на Іудины-тѣ мѫжіе,
И на Іерусалимскы-тѣ жители, и кажи:
Така говори Господь:
Ето, азъ готвѭ зло вързъ васъ:
И мыслѭ умышленія противъ васъ:
[е]Върнѣте ся прочее всякой отъ лукавый си пѫть,
И оправѣте пѫтища-та си и дѣянія-та си.
12 А тѣ казуватъ: [ж]Напраздно:
Защото подиръ умышленія-та си ще ходимъ,
И ще направимъ всякой *споредъ* жестокость-тѫ на лукаво-то си сьрдце.
13 За то така говори Господь:
[з]Попытайте сега между язычницы-тѣ,
Кой е чулъ такова?
Израилева-та дѣвица [и]направи много ужасно нѣщо.
14 Ще остави ли Ливанскый снѣгъ скалѫ-тѫ на поле-то?
Ще оставятъ ли хладны-тѣ истичащы воды, които идѫтъ отъ далечь?
15 Но мои-тѣ людіе мя [і]забравихѫ, [к]кадихѫ на суетѫ-тѫ,
И прѣпънѫхѫ гы въ пѫтища-та имъ, [л]въ вѣчны-тѣ стьзы,
За да ходятъ *въ* стьзы на пѫть ненаправенъ:
16 За да направятъ [м]земіѭ-тѫ си запустѣніе, *и* [н]вѣчно звизданіе:

в Гл. 19; 3. 22; 2.
ъ Числ. 15; 32 и дрг. Неем 13; 19.
ю Исх. 20; 8. 23; 12. 31; 13. Іез. 20; 12.
я Гл. 7; 24, 26. 11; 10.
ж Гл. 22; 4.
ѣж Гл. 32; 44. 33; 13.
а Зах. 7; 7.
б Зах. 7; 7.
в Псал. 107; 22. 116; 17.
г Гл. 21; 14. 49; 27. Плач. 4; 11. Амос. 1; 4, 7, 10, 12. 2; 2, 5.
д 4 Цар. 25; 9. Гл. 52; 13.

—

а Иса. 45; 9. Рим. 9; 20, 21.
б Иса. 64; 8.
в Гл. 1; 10.
г Іез. 18; 21. 33; 11.
д Гл. 26; 3. Іон. 3; 10.
е 4 Цар. 17; 13. Гл. 7; 3. 25; 5. 26; 13. 35; 15.
ж Гл. 2; 25.
з Гл. 2; 10. 1 Кор. 5; 1.
и Гл. 5; 30.
і Гл. 2; 13, 32. 3; 21. 13; 25. 17; 13.
к Гл. 10; 15. 16; 19.
л Гл. 6; 16.
м Гл. 19; 8. 49; 13. 50; 13.
н 3 Цар. 9; 8. Плач. 2; 15. Мих. 6; 16.

Всякой що минува прѣзъ неіж ще остане ужасенъ, и ще клати главж-тж си.
17 [о]Ще гы распърснж прѣдъ врагъ-тъ, [п]както въсточенъ вѣтръ:
[р]Ще имъ покажж гърбъ, а не лице, въ день-тъ на злощастіе-то имъ.
18 Тогазь рекохж:
[с]Елате, и да намыслимъ умышленія противъ Іереміж:
[т]Защото не ще ся изгуби законъ отъ священникъ,
Нито съвѣтъ отъ мудръ,
Нито слово отъ пророкъ:
Елате и да го поразимъ съ языкъ,
И да не давамы вниманіе ни на еднж отъ думы-тѣ му.
19 Внимай въ мене, Господи,
И слушай гласъ-тъ на онѣзи които ся прѣпиратъ съ мене.
20 [у]Ще ся въздаде ли зло за добро?
Защото [ф]ископахж ямж за душж-тж ми.
Напомни си че застанжхъ прѣдъ тебе за да говоріж добро за тѣхъ,
За да отвърнж твоіж-тж ярость отъ тѣхъ.
21 За то [х]прѣдай синове-тѣ имъ на гладъ,
И дай гы въ ржцѣ на ножъ:
И да станжтъ жены-тѣ имъ бесчадны, вдовицы:
И мжжіе-тѣ имъ да бждатъ поразени отъ смърть:
И юноши-тѣ имъ да паднжтъ отъ ножъ на бой.
22 Да ся чуе вопль отъ кжщы-тѣ имъ,
Когато докарашь внезапу пълкове върхъ тѣхъ:
Защото [ц]ископахж ямж за да мя хванжтъ,
И скрыхж сѣти за нозѣ-тѣ ми.
23 А ты, Господи, знаешь всичко-то имъ върхъ мене умышленіе за да *мя* умъртвятъ:
[ч]Да не простишь беззаконіе-то имъ,
И грѣхъ-тъ имъ да не изгладишь прѣдъ лице-то си:
Но да ся низвъргнжтъ прѣдъ тебе:
Дѣйствувай противъ тѣхъ въ врѣме-то на гнѣвъ-тъ си.

ГЛАВА 19.

1 Така говори Господь: Иди та купи единъ пърстенъ кърчагъ отъ грънчаря, и *земи* отъ старѣйшины-тѣ на людіе-тѣ, и отъ 2 старѣйшины-тѣ на священницы-тѣ: И излѣзь [а]въ долъ-тъ на Енномовъ-тъ сынъ, който е при входъ-тъ на грънчарскж-тж портж, и проповѣдай тамъ думы-тѣ, ко- 3 ито ще ти говоріж; [б]И речи: Слушайте слово-то Господне, царіе Іудини, и жители Іерусалимскы. Така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ: Ето, ще докарамъ на това мѣсто зло, което всякой 4 който чуе, [в]ще писнжтъ уши-тѣ му. Защото мя [г]оставихж, и отчуждихж това мѣсто, и кадихж въ него на другы богове, които не познахж, тѣ и отци-тѣ имъ, и Іудини-тѣ царіе, и напълнихж това мѣ- 5 сто [д]съ кръвь на неповинны. И [е]съградихж высокы-тѣ мѣста Ваалу, за да горятъ сынове-тѣ си въ огнь, всесъжженія Ваалу: [ж]което не сьмь заповѣдалъ, нито сьмь говорилъ, нито ми е идвало на умъ.
6 За то, ето, иджтъ дни, говори Господь, и това мѣсто не ще ся нарича вече Тоѳеѳъ, [з]нито долъ на Енномовъ-тъ сынъ, 7 но долъ на кланіе. И ще осуетіж съвѣтъ-тъ на Іудж и на Іерусалимъ на това мѣсто: и [и]ще гы направіж да паднжтъ отъ ножъ прѣдъ врагове-тѣ си, и чрѣзъ ржцѣ-тѣ на онѣзи които искатъ животъ-тъ имъ: [і]а трупове-тѣ имъ ще дамъ за ядееніе на въздушны-тѣ птицы, и на зе- 8 мны-тѣ звѣрове. И ще направіж [к]тойзи градъ запустѣніе и звизданіе: всякой който минува прѣзъ него ще остане ужасенъ, и ще позвизди за всичкы-тѣ му язвы.
9 И ще гы направіж [л]да яджтъ плъть-тж на сынове-тѣ си, и плъть-тж на дъщери-тѣ си, и ще яджтъ всякой плъть-тж на другаря си, въ обсажденіе-то и утѣсненіе-то съ което ще гы утѣснятъ непріятели-тѣ имъ, и онѣзи които искатъ животъ-тъ имъ.
10 [м]Тогазь ще строшишь кръчагъ-тъ прѣдъ 11 мжжіе-тѣ които сж излѣзли съ тебе; И ще имъ речешь: Така говори Господь Саваоѳъ: [н]Така ще строшж тѣзи людіе и тойзи градъ, както строшава *нѣкой* грънчарскый съсждъ, който не може да стане вече цѣлъ: и [о]ще гы погребжтъ въ Тоѳеѳъ, додѣ не остане мѣсто за погре- 12 беніе. Така ще направіж на това мѣсто, говори Господь, и на жители-тѣ му, и ще направіж тойзи градъ както Тоѳеѳъ: 13 И домове-тѣ на Іерусалимъ, и домове-тѣ на Іудины-тѣ царіе, ще бждатъ нечисти, [п]както мѣсто-то на Тоѳеѳъ, съсъ всичкы-тѣ кжщы, [р]на които върху покрывъ-тъ кадихж на всичко-то небесно воинство, и [с]направихж възліянія на другы богове.
14 Тогазь дойде Іеремія отъ Тоѳеѳъ, дѣто го проводи Господь да пророчествува:

о Гл. 18; 24.
п Псал. 48; 7.
р Виж. Гл. 2; 27.
с Гл. 11; 19.
т Лев. 10; 11. Мал. 2; 7. Іоан. 7; 48, 49.
у Псал. 109; 4, 5.
ф Псал. 35; 7. 57; 6. Ст. 22.
х Псал. 109; 9, 10.
ц Ст. 20.
ч Псал. 85; 4. 109; 14. Гл. 11; 20. 15; 15.

—

а Іис. Нав. 15; 8. 4 Цар. 23; 10. Гл. 7; 31.
б Гл. 17; 20.
в 1 Цар. 3; 11. 4 Цар. 21; 12.
г Втор. 28; 20. Иса. 65; 11. Гл. 2; 13, 17, 19, 15; 6. 17; 13.
д 4 Цар. 21; 16. Гл. 2; 34.]
е Гл. 7; 31, 32. 32; 35.
ж Лев. 18; 21.
з Іис. Нав. 15; 8.
и Лев. 26; 17. Втор. 28; 25.
і Псал. 79; 2. Гл. 7; 33. 16; 4. 34; 20.
к Гл. 18; 16. 49; 13. 50; 13.
л Лев. 26; 29. Втор. 28; 53. Иса. 9; 20. Плач. 4; 10.
м Гл. 51; 63, 64.
н Псал. 2; 9. Иса. 30; 14. Плач. 4; 2.
о Гл. 7; 32.
п 4 Цар. 23; 12.
р 4 Цар. 23; 12. Гл. 32; 29. Соф. 1; 5.
с Гл. 7; 18.

и [м] застанж въ дворъ-тъ на домъ-тъ Го-
15 споденъ, та рече на всичкы-тѣ людіе: Така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ: Ето, ще докарамъ на тойзи градъ, и на всичкы-тѣ му паланкы, всичко-то зло което говорихъ противъ него: [у] защото ожесточихж вратъ-тъ си, да не послушатъ слова-та ми.

ГЛАВА 20.

1 А Пасхоръ [а] Еммировъ-тъ сынъ священникъ-тъ, който бѣше поставенъ началникъ въ домъ-тъ Господенъ, чу Іереміж като
2 пророчествуваше тѣзи слова. И удари Пасхоръ Іереміж пророкъ-тъ, и хвьрли го въ кладж-тж която бѣ въ горнiж-тж Веніаминовж портж, въ домъ-тъ Господенъ.
3 И на утринь-тж изведе Пасхоръ Іереміж изъ кладж-тж. И Іеремія му рече: Господь не нарече име-то ти Пасхоръ, но
4 *Магоръ-миссавивъ. Защото така говори Господь: Ето, ще тя направіж трепетъ на тебе, и на всичкы-тѣ ти пріятели: и ще паднжтъ отъ ножъ-тъ на непріятели-тѣ си, и очи-тѣ ти ще видятъ *това:* и ще дамъ всичкый Іудж въ ржкж-тж на Вавилонскый-тъ царь, и ще гы заведе плѣнницы у Вавилонъ, и ще гы порази съ
5 ножъ. И [б] ще дамъ всичко-то богатство на тойзи градъ, и всичкы-тѣ му трудове, и всичкы-тѣ му скжпоцѣнны нѣща, и всичкы-тѣ съкровища на Іудины-тѣ царіе ще дамъ въ ржкж-тж на непріятели-тѣ имъ, и ще гы разграбятъ, и ще гы земжтъ, та
6 ще гы заведжтъ у Вавилонъ. И ты, Пасхоре, и всичкы които живѣіжтъ въ домъ-тъ ти, ще отидете въ плѣнъ: и ще влѣзешь у Вавилонъ, и тамъ ще умрешь, и тамъ ще ся погребешь, ты, и всичкы-тѣ ти пріятели, на които [в] си пророчествувалъ лъжливо.
7 Господи, примамилъ си мя, и примамихъ ся:
Ты си [г] по крѣпъкъ отъ мене, и си прѣвъзмоглъ:
Станжхъ [д] присмѣхъ весь день: всичкы ся подигравать съ мене.
8 Защото като отворихъ уста,
Вопіж, [е] выкамъ, насиліе и грабеніе:
Защото слово-то Господне ми станж
Поношеніе и присмѣхъ весь день.
9 И рѣкохъ: Не щж да поменж за него,
Нито ще продумамъ вече въ име-то му:
Но *негово-то слово* бѣше въ сърдце-то ми
[ж] Като огнь пламнжлъ затворенъ въ кости-тѣ ми,
И уморихъ ся отъ да ся въздържамъ, и
[з] не могж *вече.*
10 Защото [и] чухъ клеветж отъ мнозина: трепетъ отъ всякждѣ;
Расказувайте, *думатъ,* и ще го раскажемъ,
[і] Всичкы съ които азъ бѣхъ миренъ
Гледахж да ся спънж; *думахж:*
Негли ся измами, и ще прѣвъзмогнемъ противъ него,
И ще му отмьстимъ.
11 Но [к] Господь е съ мене като крѣпъкъ борецъ:
За то гонители-тѣ ми ще ся спжнжтъ,
И [л] не ще да прѣвъзмогнжтъ:
Тѣ ще ся посрамятъ много; защото не постжпихж разумно:
[м] Срамъ-тъ ще бжде вѣченъ, нѣма да ся забрави.
12 Но, Господи на силы-тѣ, [н] който опытувашь праведный-тъ,
И гледашь вжтрѣшности-тѣ и сърдце-то,
[о] Да видіж твое-то отмьщеніе върхъ тѣхъ:
Защото на тебе явихъ сждбж-тж си.
13 Пѣйте Господу, хвалѣте Господа:
Защото [п] освободи душж-тж на сиромаха отъ ржкж-тж на лукавы-тѣ.
14 [р] Проклѣтъ день-тъ въ който ся родихъ:
День-тъ, въ който мя роди майкж ми, да не е благословенъ.
15 Проклѣтъ онзи человѣкъ, който извѣсти на бащж ми,
И рече: Роди ти ся мжжко дѣте:
И съ това го зарадва много.
16 И да бжде онзи человѣкъ като градове-тѣ,
[с] Които Господь разори, и не ся раская:
[т] И да чуе зарань выкъ,
И на пладне вопль;
17 [у] Защото не мя умьртви отъ маткж-тж:
Или майка ми да ми е была гробъ,
И матка-та й *да мя е държала* въ вѣчно зачатіе!
18 [ф] Защо излѣзохъ изъ маткж-тж,
[х] Да гледамъ трудъ и скърбь,
И да ся свършатъ дни-тѣ ми въ посрамленіе?

ГЛАВА 21.

1 Слово-то което быде къмъ Іереміж, отъ Господа, когато проводи при него царь Седекыя [а] Пасхора Мелхыевъ-тъ сынъ, и [б] Софоніж Маасіевъ-тъ сынъ священ-
2 никъ-тъ, и рече: [в] Попытай, моліж, Господа заради насъ: защото Навуходоносоръ Вавилонскый-тъ царь подигнж брань върхъ насъ: може бы да подѣйствува Господь за насъ споредъ всичкы-тѣ си чудеса, та да ся махне той отъ върхъ насъ.

м Вижь 2 Лѣт. 20; 5.
у Гл. 7; 26. 17; 23.

а 1 Лѣт. 24; 14.
* Трепетъ отвредъ.
б 4 Цар. 20; 17. 24; 12 до 16. 25; 13 и проч. Гл. 3; 24.
в Гл. 14; 13, 14. 28; 15. 29; 21.
г Гл. 1; 6, 7.
д Плач. 3; 14.
е Гл. 6; 7.
ж Іов. 32; 18, 19. Псал. 39; 3.
з Іов. 32; 18. Дѣян. 18; 5.
и Псал. 31; 13.
і Іов. 19; 19. Псал. 41; 9. 55; 13, 14. Лук. 11; 53, 54.
к Гл. 1; 8, 19.
л Гл. 15; 20. 17; 18.
м Гл. 23; 40.
н Гл. 11; 20. 17; 10.
о Псал. 54; 7. 59; 10.
п Псал. 35; 9, 10. 109; 30, 31.
р Іов. 3; 3. Гл. 15; 10.
с Быт. 19; 25.
т Гл. 18; 22.
у Іов. 3; 10, 11.
ф Іов. 3; 20.
х Плач. 3; 1.

а Гл. 38: 1.
б 4 Цар. 25; 18. Гл. 29; 25. 37; 3.
в Гл. 37; 3, 7.

3 Тогазъ имъ рече Іеремія: Така да ре-
4 чете на Седекыѭ: Така говори Господь Богъ Израилевъ: Ето, азъ обращамъ назадъ орѫжія-та на бранъ-тѫ, които сѫ въ рѫцѣ-тѣ ви, съ които ся біете вы противъ Вавилонскый-тъ царь, и Халдейцы-тѣ, които вы обсаждатъ изъ вънъ стѣны-тѣ: и [г] ще съберѫ тѣхъ въ срѣдъ тойзи
5 градъ. И азъ ще ратувамъ противъ васъ [д]съ прострѣнѫ рѫкѫ, и съ крѣпкѫ мышцѫ, и съ ярость, и съ негодованіе, и съ го-
6 лѣмъ гнѣвъ. И ще поразѭ жители-тѣ на тойзи градъ, и человѣкъ и скотъ: и
7 отъ моръ великъ ще умрѫтъ. И вслѣдъ това, говори Господь, [е]ще прѣдамъ Седекыѭ Іудинъ-тъ царь, и рабы-тѣ му, и людіе-тѣ *му*, и останѫлы-тѣ въ тойзи градъ отъ моръ, отъ ножъ, и отъ гладъ, въ рѫкѫ-тѫ на Навуходоносора Вавилонскый-тъ царь, и въ рѫкѫ-тѫ на врагове-тѣ имъ, и въ рѫкѫ-тѫ на онѣзи които искатъ душѫ-тѫ имъ: и той ще гы порази съ острото на ножъ-тъ: [ж] не ще гы пощади, нито ще *гы* пожали, нито ще ся смили *за тѣхъ.*

8 И на тѣзи людіе да речешь: Така говори Господь: Ето, [з]полагамъ прѣдъ васъ пѫть-тъ на животъ и пѫть-тъ на смьрть.
9 [и]Който остава въ тойзи градъ, ще умре отъ ножъ, и отъ гладъ, и отъ моръ: но който излѣзе, та припадне на Халдейцы-тѣ които вы обсаждатъ, ще живѣе, и [і]животъ-тъ му ще бѫде като корысть за не-
10 го. Защото [к]турихъ лице-то си противъ тойзи градъ за зло, а не за добро, говори Господь: [л]ще ся прѣдаде въ рѫкѫ-тѫ на Вавилонскый-тъ царь, и [м]ще го изгори съ огнь.

11 А на домъ-тъ на Іудинъ-тъ царь *кажи:*
12 Слушайте слово-то Господне: Доме Давидовъ, така говори Господь: [н]Сѫдѣте сѫдбѫ [о]зарань и отървайте оголеный-тъ отъ рѫкѫ-тѫ на насилника, да не бы поради зло-то на дѣла-та ви да излѣзе гнѣвъ-тъ ми както огнь, и ся запали, безъ да има
13 кой да го угаси. Ето, [п]азъ сьмь противъ тебе, говори Господь, който обитавашь въ долъ-тъ, скалѫ верѣдъ поле-то, *противъ васъ* които говорите: [р]Кой ще слѣзе противъ насъ? или кой ще влѣзе въ жили-
14 ща-та ни? И ще вы накажѫ споредъ [с]плодъ-тъ на дѣла-та ви, говори Господь: и ще запалѭ огнь въ дѫбравѫ-тѫ на тойзи *градъ*, та [т]ще пояде всичко-то около него.

ГЛАВА 22.

1 Така говори Господь: Слѣзь въ домъ-тъ на Іудинъ-тъ царь, та говори тамъ това
2 слово, И речи:
[а]Слушай слово-то Господне, царю Іудинъ,
Който сѣдишь на Давидовъ-тъ прѣстолъ,
Ты, и раби-тѣ ти, и людіе-тѣ ти,
Които влазятъ прѣзъ тѣзи врата:
3 Така говори Господь:
[б]Правѣте сѫдбѫ и правдѫ,
И отървайте оголеный-тъ отъ рѫкѫ-тѫ на насилника:
И [в]не онеправдувайте, нито насилствувайте
Чужденеца, сираче-то, и вдовицѫ-тѫ,
И кръвь неповиннѫ не изливайте на това мѣсто.
4 Защото ако наистинѫ правите по това слово,
[г]Тогазъ ще влѣзнѫтъ прѣзъ врата-та на тойзи домъ
Царіе сѣдяще на Давидовъ-тъ прѣстолъ,
Возими на колесницы и коніе,
Тѣ и раби-тѣ имъ, и людіе-тѣ имъ.
5 Но ако не послушате тѣзи думы,
[д]Заклѣвамъ ся въ себе си, говори Господь,
Че тойзи домъ ще стане пустъ.
6 Защото така говори Господь за домъ-тъ на Іудинъ-тъ царь:
Ты си ми Галаадъ, *и* Ливанскый върхъ:
Но ще тя направѭ пустынѭ,
Градове ненаселены.
7 И ще приготвѭ противъ тебе истрѣбители,
Всякой съ орѫжія-та му:
И ще изсѣкѫтъ [е]избранны-тѣ му кедры,
И ще *гы* [ж]хвьрлятъ въ огнь-тъ.
8 И много народи ще минѫтъ прѣзъ тойзи градъ,
И ще рекѫтъ, всякой на ближній-тъ си:
[з]Защо Господь направи така на тойзи голѣмъ градъ?
9 И ще рекѫтъ:
[и]Защото оставихѫ завѣтъ-тъ на Господа Бога своего,
Та ся поклонихѫ на другы богове,
И имъ служихѫ.
10 [і]Не плачѣте за умрѣлый-тъ,
И не рыдайте за него;
Плачѣте, плачѣте за [к]оногозъ който отива,
Защото нѣма да ся върне вече,
И да види землѭ-тѫ на рожденіе-то си.
11 Защото така говори Господь
За [л]Селлума, Іосіинъ-тъ сынъ, Іудинъ-тъ царь,
Който царуваше вмѣсто Іосіѭ отца си,

г Иса. 13; 4.
д Иез. 6; 6.
е Гл. 37; 17. 39; 5. 52; 9.
ж Втор. 28; 50. 2 Лѣт. 36; 17.
з Втор. 30; 19.
и Гл. 38; 2, 17, 18.
і Гл. 39; 18. 45; 5.
к Лев. 17; 10. Гл. 44; 11. Амос. 9; 4.
л Гл. 38; 3.
м Гл. 34; 2, 22. 37; 10. 38; 18, 23. 52; 13.
н Гл. 22; 3. Зах. 7; 9.
о Псал. 101; 8.
п Iез. 13; 8.
р Гл. 49; 4.
с Прит. 1; 31. Иса. 3; 10, 11.
т 2 Лѣт. 36; 19. Гл. 52; 13.

—

а Гл. 17; 20.
б Гл. 21; 12.
в Ст. 17.
г Гл. 17; 25.
д Евр. 6 13, 17.
е Иса. 37; 24.
ж Гл. 21; 14.
з Втор. 29; 24, 25. 3 Цар. 9; 8, 9.
и 4 Цар. 22; 17. 2 Лѣт. 34; 25.
і 4 Цар. 22; 20.
к Ст. 11.
л Сравни 1 Лѣт. 3; 15 съ 4 Цар. 23; 30.

[м]Който излѣзе отъ това мѣсто:
Нѣма да ся върне вече:
12 Но ще умре на мѣсто-то, дѣто го закарахж плѣнникъ,
И нѣма да види вече тжзи земіж.
13 [н]Горко на оногозь който гради домъ-тъ си не съ правдж,
И горницы-тѣ си, съ кривдж,
[о]Който кара ближній-тъ си да *му* работи безъ мъздж,
И не му дава заплатж-тж за трудъ-тъ му:
14 Който говори:
Ще си съградіж голѣмъ домъ, и широкы горницы:
И който си отваріж прозорцы,
И покрыва съ кедръ, и нашаря съ кыноваръ.
15 Защото гледашь да трупашь за себе си кедрове, ще царувашь ли?
[п]Отецъ ти не ядѣше ли, и піеше?
Но правеше сждбж и правдж;
Тогазь [р]благодѣнствуваше.
16 Сждеше сждъ-тъ на сиромаха и на нищій-тъ;
Тогазь благоденствуваше:
Не бѣше ли то да мя познае? говори Господь.
17 А [с]твои-тѣ очи и твое-то сьрдце не сж въ друго,
Само въ лихоимство-то ти, и да изливашь неповиннж кръвь,
И въ насилство, и въ угнѣтеніе, за да *гы* правишь.
18 За то така говори Господь
Заради Іоакыма, Іосіинъ-тъ сынъ, Іудинъ-тъ царь:
[т]Нѣма да го плачжтъ, *нито ще рекжтъ:*
[у]Горко, брате мой! или горко, сестро!
Нѣма да го плачжтъ, *нито ще рекжтъ:*
Горко, господарю! или горко, славо!
19 [ф]Ще бжде погребенъ съ оселско погребеніе,
Извлѣченъ и хвърленъ вънъ отъ Іерусалимскы-тѣ порты.
20 Възлѣзь на Ливанъ, та възопій,
И възвыси гласъ-тъ си къмъ Васанъ, та възопій отъ Аваримъ:
Защото загынжхж всичкы-тѣ ти любовници.
21 Говорихъ ти въ благоденствіе-то ти,
Но ты рече: Не щж да слушамъ.
[х]Таквазь е обхода-та ти отъ младостьтж ти,
Та не послуша гласъ-тъ ми.
22 Вѣтръ-тъ ще напасе [ц]всичкы-тѣ ти овчари,
И [ч]любовници-тѣ ти ще отиджтъ въ плѣнъ:
Тогазь, ей, ще ся постыдишь и посрамишь
Заради всичкж-тж си злинж.
23 *Ты*, която обиташь въ Ливанъ,
Която правишь гнѣздо-то си въ кедры-тѣ,
Колко за жаленіе ще бждешь ты,
Когато дойджтъ мжкы вързъ тебе,
[ш]Болѣзни като на женж кога ражда.
24 Живъ сьмь азъ, говори Господь,
И [щ]ако Іехонія, Іоакымовъ-тъ сынъ, Іудинъ-тъ царь,
[ъ]Бы былъ печать на деснж-тж ми ржкж,
И отъ тамъ быхъ тя откжснжлъ:
25 И [ы]ще тя прѣдамъ въ ржкж-тж на онѣзи които искатъ животъ-тъ ти,
И въ ржкж-тж *на онѣзи*, на които отъ лице-то ся боишь,
Ей, въ ржкж-тж на Навуходоносора Вавилонскый-тъ царь,
И въ ржкж-тж на Халдейцы-тѣ.
26 И [ь]ще отхвърліж тебе,
И майкж ти която тя е родила,
Въ земіж чуждж дѣто не сте ся родили:
И тамъ ще умрете.
27 А въ земіж-тж, въ коіжто душа-та имъ желае да ся върнжтъ,
Тамъ нѣма да ся върнжтъ.
28 Тойзи человѣкъ Іехонія да ли е грънчарско издѣліе строшено *та* прѣзрѣно,
[ѣ]Или съсждъ безъ почетъ?
Защо быхж отметнжти, той и семе-то му,
И хвърлени быхж въ странж коіжто не знаіжтъ?
29 [ю]О земле, земле, земле, слушай слово-то Господне.
30 Така говори Господь:
Пишѣте тогозь человѣка [я]бесчаденъ:
Человѣкъ който не ще благоуспѣе въ дни-тѣ си:
Защото не ще благоуспѣе отъ сѣме-то му [ж]человѣкъ,
Който да сѣди на Давидовъ-тъ прѣстолъ,
И да властвува вече надъ Іуджж.

ГЛАВА 23.

1 [а]Горко на пастыри-тѣ,
Които погубватъ и распърсуватъ овцы-тѣ на паствж-тж ми! говори Господь.
2 За то, така говори Господь, Богъ Израилевъ,
Противъ пастыри-тѣ, които пасжтъ людіе-тѣ ми:
Вы распърснжхте овцы-тѣ ми, и гы распждихте,
И не гы посѣтихте:
Ето, [б]азъ ще посѣтіж васъ
За зло-то на дѣла-та ви, говори Господь.
3 И азъ [в]ще съберж остатъкъ-тъ на овцы-тѣ си

м 4 Цар. 23; 34.
н 4 Цар. 23; 35. Ст. 18.
о Лев. 19; 13. Втор. 24; 14, 15. Мих. 3; 10. Ава. 2; 9. Іак. 5; 4.
п 4 Цар. 23; 25.
р Псал. 128; 2. Иса. 3; 10.
с Іез. 19; 6.
т Гл. 16; 4, 6.
у Вижь 3 Цар. 13; 30.
ф 2 Лѣт. 36; 6. Гл. 36; 30.
х Гл. 3; 25. 7; 23 и дрг.
ц Гл. 23; 1.
ч Ст. 20.
ш Гл. 6; 24.
щ Вижь 4 Цар. 24; 6, 8. 1 Лѣт. 3; 16 Гл. 37; 1.
ъ Пѣсн. 8; 6. Агг. 2; 23.
ы Гл. 34; 20.
ь 2 Цар. 24; 15. 2 Лѣт. 36; 10.
ѣ Псал. 31; 12. Гл. 48; 38. Осія 8; 8.
ю Втор. 32; 1. Иса. 1; 2. 34; 1. Мих. 1; 2.
я 1 Лѣт. 3; 16, 17. Мат. 1; 12.
ж Гл. 36; 30.

а Гл. 10; 21. 22; 22. Іез. 34; 2.
б Исх 32; 34.
в Гл. 32; 37. Іез. 34; 13 и дрг.

Отъ всичкы-тѣ страны дѣто гы испѫдихъ,
И ще гы върнѫ пакъ въ кошары-тѣ имъ,
И ще ся наплодятъ и умножатъ.

4 И [г]ще гы поставѭ пастыри върху тѣхъ, и ще гы пасѫтъ:
И тѣ нѣма да ся уплашатъ вече, нито ще ся растреперятъ,
Нито ще загыне нѣкоя говори Господь.

5 Ето, [д]идѫтъ дни, говори Господь,
И ще въздигнѫ Давиду отрасль праведнѫ,
И царь ще царува, и благоденствува,
И [е]свърши сѫдбѫ и правдѫ по землѭ-тѫ.

6 [ж]Въ неговы-тѣ дни Іуда ще ся спасе,
И Израиль [з]ще обитава въ безопасность:
[и]И това е име-то му съ което ще ся наименува:
ГОСПОДЬ ПРАВДА НАША.

7 За то, ето, [і]идѫтъ дни, говори Господь,
И не ще рекѫтъ вече: Живъ е Господь,
Който възведе Израилевы-тѣ синове изъ Египетскѫ-тѫ землѭ:

8 Но: Живъ е Господь,
Който възведе и който доведе сѣме-то на Израилевъ-тъ домъ
Отъ сѣвернѫ-тѫ землѭ, [к]и отъ всичкы-тѣ страны дѣто гы бѣхъ изгнѫлъ:
И ще ся населятъ въ своѭ-тѫ землѭ.

9 Заради пророцы-тѣ сърдце-то ми ся съкрушава вѫтрѣ въ мене:
[л]Всичкы-тѣ ми кости треперятъ;
Като піянъ человѣкъ сьмь,
И като человѣкъ обладанъ отъ вино,
Поради Господа,
И поради святы-тѣ неговы думы.

10 Защото [м]землѭ-тѫ е пълна съ прѣлюбодѣйцы:
Защото [н]земя-та плаче отъ клѣтвы:
[о]Изсъхнѫхѫ пасища-та на пустынѭ-тѫ,
И теченіе-то имъ станѫ лошо,
И сила-та имъ неправедна.

11 Защото [п]и пророкъ-тъ и священникъ-тъ ся осквернихѫ:
Ей, [р]въ домъ-тъ си намѣрихъ лошотіѭ-тѫ имъ, говори Господь.

12 За то [с]пѫть-тъ имъ ще имъ бѫде
Като плъзгавы мѣста въ тьмнинѫ:
Ще бѫдѫтъ тласкани, и ще паднѫтъ въ него:
Защото [т]ще докарамъ зло върхъ тѣхъ,
Въ годинѫ-тѫ на посѣщеніе-то имъ, говори Господь.

13 И въ пророцы-тѣ на Самаріѭ видѣхъ азъ нечестіе:
[у]Пророчествувахѫ въ Ваала, и [ф]примамихѫ людіе-тѣ ми Израиля:

14 И въ пророцы-тѣ на Іерусалимъ видѣхъ ужасны нѣща,
[х]Прѣлюбодѣйствуватъ, и [ц]ходятъ въ лъжѫ:
И [ч]укрѣпяватъ рѫцѣ-тѣ на злодѣи-тѣ,
Щото никой не ся враща отъ зло-то си:
Всичкы тѣзи сѫ [ш]на мене като Содомъ,
И жители-тѣ му като Гоморръ.

15 За то така говори Господь Саваоѳъ за пророцы-тѣ:
Ето, азъ ще гы нахранѭ съ [щ]пелинъ,
И ще гы напоѭ съ водѫ отъ горесть:
Защото отъ Іерусалимскы-тѣ пророцы
Излѣзе оскверненіе въ всичко-то мѣсто.

16 Така говори Господь Саваоѳъ:
Не слушайте думы-тѣ на пророцы-тѣ които ви пророчествуватъ:
Тѣ вы правятъ суетны:
[ъ]Говорятъ видѣнія отъ сърдце-то си,
Не отъ уста-та Господни.

17 Казуватъ всякога на онѣзи които мя прѣзиратъ:
Господь рече: [ы]Миръ ще бѫде вамъ:
И казуватъ на всякого който ходи по жестокость-тѫ на сърдце-то си:
[ь]Нѣма да дойде зло на васъ.

18 Защото [ѣ]кой е прѣдстанѫлъ въ съвѣтъ-тъ на Господа,
Та е видѣлъ, и е чулъ негово-то слово?
Кой е внималъ въ слово-то му, и е чулъ?

19 Ето, [ю]вихрушка отъ Господа излѣзе съ буйство,
И устремителна вихрушка;
Ще ся устреми върхъ главѫ-тѫ на нечестивы-тѣ.

20 [я]Ярость-та Господня нѣма да ся върне
Додѣ не свърши, и додѣ не направи мысли-тѣ на сърдце-то си:
[ѫ]Въ послѣдни-тѣ дни ще разумѣете това съвършенно.

21 Азъ [ѭ]не проводихъ тѣзи пророцы, а тѣ ся завтекохѫ:
Не имъ говорихъ, а тѣ пророчествувахѫ:

22 Но [а]ако бѣхѫ прѣстанѫли въ съвѣтъ-тъ ми,
Тогазь тѣ бы направили людіе-тѣ ми да чуѭтъ слова-та ми,
И [б]върнѫли бы гы отъ лошій-тъ имъ пѫть,
И отъ зло-то на дѣла-та имъ.

23 Азъ *само* отъ близу ли сьмь Богъ, говори Господь,
А не Богъ *и* отъ далечь?

24 [в]Може ли нѣкой да ся скрые въ скрышны мѣста,
Та азъ да го не видѭ? говори Господь.
[г]Не азъ ли испълнувамъ небе-то и землѭ-тѫ? говори Господь.

г Гл. 3; 15. Іез. 34; 23 и дрг.
д Иса. 4; 2. 11; 1. 40; 10, 11. Гл. 33; 14, 15, 16. Дан. 9; 24. Зах. 3; 8. 6; 12. Іоан. 1; 46.
е Псал. 72; 2. Иса. 9; 7. 32; 1, 18.
ж Втор. 33; 28. Зах. 14; 11.
з Гл. 32; 37.
и Гл. 33. 16. 1 Кор. 1; 30.
і Гл. 16; 14, 15.
к Иса. 43; 5, 6. Ст. 3.
л Вижъ Авв. 3; 16.
м Гл. 5; 7, 8. 9; 2.
н Осія 4; 2, 3.
о Гл. 9; 10. 12; 4.
п Гл. 6; 13. 8; 10. Соф. 3; 4.
р Гл. 7; 30. 11; 15. 32; 34. Іез. 8; 11. 23; 39.
с Псал. 35; 6. Прит. 4; 19. Гл. 13; 16.
т Гл. 11; 23.
у Гл. 2; 8.
ф Иса. 9; 16.
х Гл. 29; 23.
ц Ст. 26.
ч Іез. 13; 22.
ш Втор. 32; 32. Иса. 1; 9, 10.
щ Гл. 8; 14. 9; 15.
ъ Гл. 14; 14. Ст. 21.
ы Гл. 6; 14. 8; 11. Іез. 13; 10. Зах. 10; 2.
ь Мих. 3; 11.
ѣ Іоа. 15; 8. 1 Кор. 2; 16.
ю Гл. 25; 32. 30; 23.
я Гл. 30; 24.
ѫ Быт. 49; 1.
ѭ Гл. 14; 14, 15. 27; 15. 29; 9.
а Ст. 18.
б Гл. 25; 5.
в Псал. 139; 7 и дрг. Амос. 9; 23.
г 3 Цар. 8; 27. Псал. 139; 7.

25 Чухъ що говорятъ пророци-тѣ,
Които пророчествуватъ въ мое-то име лъжж,
И казуватъ: Видѣхъ сънъ, видѣхъ сънъ.
26 До кога ще бжде *то* въ сърдце-то на пророцы-тѣ
Които пророчествуватъ лъжж?
Ей, пророци сж на коварство-то на сърдце-то си:
27 Които мислятъ чрѣзъ сънища-та си,
Които приказуватъ всякой на ближній-тъ си,
Да направятъ людіе-тѣ ми да забравятъ мое-то име
[д]Както забравихж отци-тѣ имъ име-то ми заради Ваала.
28 Пророкъ, у когото *има* сънъ, нека прикаже сънъ-тъ:
И онзи, у когото е слово-то ми, нека говори мое-то слово вѣрно.
Що е плѣва-та при жито-то? говори Господь.
29 Не е ли слово-то ми като огнь? говори Господь:
И като млатъ който строшва скалж-тж?
30 За то, ето, [е]азъ сьмь противъ пророцы-тѣ, говори Господь,
Които краджтъ слова-та ми, всякой отъ ближній-тъ си.
31 Ето, азъ сьмь противъ пророцы-тѣ, говори Господь,
Които движатъ языцы-тѣ си, и казуватъ: Той говори.
32 Ето, азъ сьмь противъ онѣзи които пророчествуватъ лъжливы сънища, говори Господь,
И приказуватъ гы, и съ лъжы-тѣ си и съ надмѣнность-тж си
[ж]Правятъ людіе-тѣ ми да заблуждаватъ,
Тогазъ когато азъ не сьмь гы проводилъ, нито имъ сьмь заповѣдалъ:
За то никакъ нѣма да ползуватъ тѣзи людіе, говори Господь.
33 И ако тѣзи людіе,
Или пророкъ, или священникъ, тя попытатъ, и кажжтъ:
[з]Кой е товаръ-тъ Господень?
Тогазъ ще имъ речешь: Какъвъ товаръ?
Че азъ [и]ще вы оставіж, говори Господь.
34 А пророкъ-тъ, и священникъ-тъ, и людіе-тѣ
Които рекжтъ: Товаръ-тъ Господень,
Азъ ще накажж оногозь человѣка и домъ-тъ му.
35 Така ще речете, всякой на ближній-тъ си,
И всякой на брата си:
Що отговори Господь?
И, Какво рече Господь?
36 И товаръ Господень нѣма да поменете вече:
Понеже товаръ ще бжде на всякого негово-то му слово:
Защото развратихте слова-та на Бога живаго,
На Господа Саваоѳа, на Бога нашего.
37 Така ще речешь на пророка:
Що ти отговори Господь?
Или Какво рече Господь?
38 Но понеже говорите: Товаръ-тъ Господень,
За то така говори Господь:
Понеже говорите това слово: Товаръ-тъ Господень,
А азъ проводихъ при васъ, и ви казахъ:
Да не говорите: Товаръ-тъ Господень:
39 За то, ето, [і]азъ ще вы забравіж съвсѣмъ,
И [к]ще отхвърліж отъ лице-то си васъ,
И градъ-тъ който дадохъ вамъ и на отцы-тѣ ви;
40 И ще докарамъ върхъ васъ [л]вѣченъ укоръ,
И вѣчно посраменіе, което нѣма да ся забрави.

ГЛАВА 24.

1 Господь ми [а]показа, и ето, двѣ кошницы смоквы турены прѣдъ храмъ-тъ Господень, слѣдъ като заплѣни Навуходоносоръ [б]Вавилонскый-тъ царь [в]Іехоніж, Іоакымовъ-тъ сынъ, Іудинъ-тъ царь, и Іудины-тѣ князове, и дърводѣлцы-тѣ, и ковачи-тѣ отъ Іерусалимъ, и гы заведе 2 у Вавилонъ: Една-та кошница съ много добры смоквы, както ранны-тѣ смоквы; а друга-та кошница съсъ смоквы много лошы, които поради лошотіж-тж *си* не 3 бѣхж за яденіе. И рече ми Господь: Що виждашь, Іереміе? и рѣкохъ: Смоквы: добры-тѣ смоквы сж много добры, а лоши-тѣ много лоши, щото поради лошотіж-тж *имъ* не сж за яденіе.

4 Пакъ быде слово Господне къмъ мене, 5 и рече: Така говори Господь Богъ Израилевъ: Както сж тѣзи добры-тѣ смоквы, така ще припознаіж плѣнены-тѣ изъ Іудж, които за добро испроводихъ отъ това 6 мѣсто въ земіж-тж на Халдейцы-тѣ. Защото ще утвърдіж очи-тѣ си върху тѣхъ за добро, и [г]ще гы доведж пакъ въ тжзи земіж, и ще гы [д]съзидж, и нѣма да *гы* разоріж, и ще гы насадіж, и нѣма да 7 *гы* искореніж. И [е]ще имъ дамъ сърдце за да мя познаватъ, че азъ сьмь Господь: и [ж]ще ми бждатъ людіе, и азъ ще имъ бжджі Богъ: защото ще ся върнжтъ при мене [з]съсъ всичко-то си сърдце.

8 И [и]както лоши-тѣ смоквы, които поради лошотіж-тж *си* не ся яджтъ, така

[д] Сал. 3; 7. 8; 33, 34.
[е] Втор. 18; 20. Гл. 14; 14, 15.
[ж] Соф. 3; 4.
[з] Мал. 1; 1.
[и] Ст. 39.
[і] Осія 6; 4.
[к] Ст. 33
[л] Гл. 20; 11.

[а] Амос. 7; 1, 4. 8; 1, 2.
[б] 4 Цар. 24; 12 и дрг. 2 Лѣт. 36; 10
[в] Гл. 22; 24 и дрг. 29; 2.
[г] Гл. 12; 15. 29; 10.
[д] Гл. 32; 41. 33; 7. 42; 10.
[е] Втор. 30; 6. Гл. 32; 39. Іез. 11; 19. 36; 26, 27.
[ж] Гл. 30; 22. 31; 33. 32; 38.
[з] Гл. 29; 13.
[и] Гл. 29; 17.

извѣстно, говори Господь: Така ще прѣдамъ Седекыѭ Іудинъ-тъ царь, и князове-тѣ му, и остатъкъ-тъ на Іерусалимъ, който е останѫлъ въ тѫзь землѭ, и [і]които живѣѭтъ въ Египетскѫ-тѫ землѭ:
9 И [к]ще гы прѣдамъ въ тласканіе по всичкы-тѣ царства на землѭ-тѫ за зло, въ укоръ и [л]въ притчѫ, въ поруганіе и въ проклѣтіе, въ всичкы-тѣ мѣста дѣго ще
10 гы изгонѭ. И ще проводѭ върхъ тѣхъ ножъ, гладъ, и моръ, додѣ исчезнѫтъ отъ върху землѭ-тѫ, коѭто дадохъ тѣмъ и на отцы-тѣ имъ.

ГЛАВА 25.

1 Слово-то което быде къмъ Іереміѭ за всичкы-тѣ Іудины людіе, [а]въ четвъртѫ-тѫ годинѫ на Іоакыма, Іосіинъ-тъ сынъ, Іудинъ-тъ царь, която бы пьрва година на Навуходоносора Вавилонскый-тъ царь:
2 [б]Което пророкъ Іеремія говори на всичкы-тѣ Іудины людіе, и на всичкы-тѣ Іе-
3 русалимскы жители, и каза: Отъ тринадесетѫ-тѫ годинѫ на Іосіѭ Амоновъ-тъ сынъ, Іудинъ-тъ царь, дори до тойзи день, който е двадесеть и третя година, слово-то Господне быде къмъ мене, и говорихъ ви, като ставахъ рано и говоряхъ: и [в]не
4 послушахте. И проводи Господь до васъ всичкы-тѣ си рабы пророцы-тѣ, [г]като ставаше рано и *гы* проваждаше: и не послушахте, нито прѣклонихте ухо-то си
5 да послушате: Които рекохѫ: [д]Върнѣте ся сега всякой отъ лукавый-тъ си пѫть, и отъ лошотіѭ-тѫ на дѣла-та си, и обитавайте въ землѭ-тѫ, коѭто Господь даде вамъ и на отцы-тѣ ви отъ вѣка до
6 вѣка: И не ходѣте слѣдъ другы богове, за да имъ служите и да имъ ся кланяте, и не мя прогнѣвявайте съ дѣла-та на рѫцѣ-тѣ си: и нѣма да ви направѭ зло.
7 Но не мя послушахте, говори Господь, [е]прогнѣвляюще мя съ дѣла-та на рѫцѣ-тѣ си за зло вамъ.
8 За то така говори Господь Саваоѳъ:
9 Понеже не послушахте слова-та ми, Ето, азъ ще проводѭ и ще земѫ [ж]всичкы-тѣ сѣверны племена, говори Господь, и Навуходоносора Вавилонскый-тъ царь, [з]рабъ-тъ ми, и ще гы доведѫ върхъ тѫзи землѭ, и върхъ нейны-тѣ жители, и върхъ всичкы-тѣ народы наоколо, и ще гы истрѣбѭ, [и]и ще гы направѭ почудваніе,
10 и звизданіе, и вѣчны запустѣнія. И ще погубѭ отъ тѣхъ [і]гласъ-тъ на радость, и гласъ-тъ на веселіе, гласъ-тъ на младоженецъ, и гласъ-тъ на невѣстѫ, [к]шумъ-тъ на мелницѫ, и свѣтеніе-то на свѣтил-
11 никъ. И всичка-та тая земя ще бѫде въ запустѣніе, *и* разореніе: и тѣзи народи ще работятъ на Вавилонскый-тъ царь
12 седмдесеть годины. И [л]когато ся испълнятъ седемдесеть-тѣ годины, ще въздамъ на Вавилонскый-тъ царь, и на онзи народъ, говори Господь, беззаконіе-то имъ, и на Халдейскѫ-тѫ землѭ, и [м]ще ѭ на-
13 правѭ вѣчно запустѣніе. И ще донесѫ върху онѫзи землѭ всичкы-тѣ си слова, които говорихъ противъ неѭ, всичко което е писано въ тѫзи книгѫ, коѭто Іеремія прорече противъ всичкы-тѣ наро-
14 ды. Защото [н]много народи и [о]голѣми царіе [п]ще поработятъ и тѣхъ: и [р]ще имъ въздамъ споредъ дѣянія-та имъ, и споредъ дѣла-та на рѫцѣ-тѣ имъ.
15 Защото така ми говори Господь Богъ Израилевъ: [с]Земи отъ рѫкѫ-тѫ ми, тѫзи чашѫ отъ вино-то на ярость-тѫ *ми* та напой отъ неѭ всичкы-тѣ народы, при
16 които тя азъ проваждамъ: И [т]ще піѭтъ, и ще ся смутятъ и изумятъ, заради ножъ-тъ който азъ ще проводѭ въ срѣдъ тѣхъ.
17 Тогазь зѣхъ чашѫ-тѫ отъ рѫкѫ-тѫ на Господа, та напоихъ всичкы-тѣ наро-
18 ды, при които мя проводи Господь: Іерусалимъ, и Іудины-тѣ градове, и царіе-тѣ имъ, *и* голѣмцы-тѣ имъ, [у]за да гы направѭ запустѣніе, разореніе, звизданіе,
19 и [ф]проклѣтіѭ както днесь: [х]Фараона Египетскый-тъ царь, и рабы-тѣ му, и го-
20 лѣмцы-тѣ му, и всичкы-тѣ му людіе: И [ц]всичкы-тѣ смѣсены людіе, и [ч]всичкы-тѣ царіе на землѭ-тѫ Узъ, и [ш]всичкы-тѣ царіе на Филистимскѫ-тѫ землѭ, и Аскалонъ, и Газѫ, и Аккаронъ, и [щ]остатъкъ-тъ
21 на Азотъ, [ъ]Едома, и [ы]Моава, и [ь]Ам-
22 моновы-тѣ сынове, И всичкы-тѣ Тирскы [ѣ]царіе, и всичкы-тѣ Сидонскы царіе, и царіе-тѣ на островы-тѣ [ю]оттамъ мо-
23 ре-то, [я]Дедана, и Ѳемѫ, и Вуза, и всич-
24 кы-тѣ които си стригатъ брады-тѣ, И всичкы-тѣ Арабскы [ѫ]царіе, и всичкы-тѣ царіе [ѭ]на смѣсены-тѣ людіе, които оби-
25 таватъ въ пустынѭ-тѫ, И всичкы-тѣ

і Вижъ Гл. 43 и 44.
к Втор. 28; 25, 37. 3 Цар. 9; 7. 2 Лѣт. 7; 20. Гл. 15; 4. 29; 18. 34; 17.
л Псал. 44; 13, 14.
м Гл. 29; 18, 22.

—

а Гл. 36; 1.
б Гл. 1; 2.
в Гл. 7; 13. 11; 7, 8, 10. 13; 10, 11. 16; 12. 17; 23. 18; 12. 19; 15. 22; 21.
г Гл. 7; 13, 25. 26; 5. 29; 19.
д 4 Цар. 17; 13. Гл. 18. 11. 35; 15; Іон 3; 8.
е Втор. 32; 21. Гл. 7; 19. 32; 30.
ж Гл. 1; 15.
з Гл. 27; 6 43; 10. Вижъ Иса. 44; 28. 45; 1. Гл. 40; 2.
и Гл. 18; 16.
і Иса. 24; 7. Гл. 7; 34. 16; 9. Іез. 26; 13. Осіи 2; 11. Отк. 18; 23.
к Екк. 12; 4.
л 2 Лѣт. 36; 21, 22. Езд. 1; 1. Гл. 29; 10. Дан. 9; 2.
м Иса. 13; 19. 14; 23. 21; 1 и драг. 47; 1. Гл. 50; 3, 13, 23, 39, 40, 45. 51; 25, 26.
н Гл. 50; 9. 51; 27, 28.
о Гл. 50; 41. 51; 27.
п Гл. 27; 7.
р Гл. 50; 29. 51; 6, 24.
с Іов. 21; 20. Псал. 75; 8. Иса. 51; 17. Отк. 14; 10.
т Гл 51; 7. Іез. 23; 34. Наум. 3; 11.
у Ст 9; 11.
ф Гл. 24; 9.
х Гл. 46; 2, 25.
ц Ст. 24.
ч Іов. 1; 1.
ш Гл. 47: 1, 5, 7.
щ Вижъ Иса. 20; 1.
ъ Гл. 49; 7 и драг.
ы Гл. 48; 1.
ь Гл. 49; 1.
ѣ Гл. 47; 4.
ю Гл. 49; 23.
я Гл. 49; 8.
ѫ 2 Лѣт. 9; 14.
ѭ Вижъ Ст. 20. Гл. 49; 31. 50; 37. Іез. 30; 5.

Зимрійскы царіе, и всичкы-тѣ Еламскы
26 [а]царіе, и всичкы-тѣ Мидскы царіе, И [б]всичкы-тѣ сѣверни царіе, ближни-тѣ и далечни-тѣ, единъ съ другъ, и всичкы-тѣ царства на вселеннѫѭ, които сѫ по лице-то на земѭ-тѫ: и царь-тъ [в]на Сесахъ ще піе подиръ тѣхъ.

27 За то ще речешь тѣмъ: Така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ: [г]Пійте, и [д]опійте ся, и избльвайте, и паднѣте, и не станѣте, заради ножъ-тъ, който азъ ще проводѭ въ срѣдъ васъ.

28 И ако не щѫтъ да земѫтъ чашѫ-тѫ отъ рѫкѫ-тѫ ти за да піѭтъ, тогазь ще имъ речешь: Така говори Господь Са-
29 ваоѳъ: Непрѣмѣнно ще піете: Защото, ето, [е]азъ начнувамъ да докарвамъ зло на градъ-тъ, [ж]върху който ся нарече име-то ми, и вы ще останете ли неказнени? нѣма да останете неказнени: защото азъ [з]ще призовѫ ножъ вързъ всичкы-тѣ земны жители, говори Господь Саваоѳъ.

30 За то, пророчествувай ты противъ тѣхъ всичкы тѣзи слова, и кажи имъ:

Господь [и]ще рыкне отъ высочинѫ-тѫ,
И ще испроводи гласъ-тъ си [і]отъ свято-то свое жилище:
Ще рыкне силно [к]върху селеніе-то си:
[л]Ще възопіе, като онѣзи които тъпчатъ *гроздіе*,
Противъ всичкы-тѣ жители на земѭ-тѫ.

31 Екотъ-тъ ще стигне до край земѭ-тѫ:
Защото Господь [м]има сѫдъ съ народы-тѣ:
Той ще ся [н]сѫди съсъ всякѫ плъть:
Ще прѣдаде нечестивы-тѣ на ножъ, говори Господь.

32 Така говори Господь Саваоѳъ:
Ето, зло ще излѣзе отъ народъ къмъ народъ,
И [о]голѣма вихрушка ще ся подигне
Отъ краища-та на земѭ-тѫ.

33 И [п]въ онзи день, ще лежатъ убити-тѣ отъ Господа
Отъ край земѭ-тѫ до край земѭ-тѫ:
[р]Нѣма да бѫдѫтъ оплакани, [с]нито прибрани, нито погребени:
Ще бѫдѫтъ за торъ по повърхность-тѫ на земѭ-тѫ.

34 [т]Лелекайте, пастыри, и възопійте:
И валяйте ся *въ пърсть-тѫ*, началници на стадо-то:
Защото ся испълнихѫ дни-тѣ ви за закаланіе, и за распрьснуваніе-то ви:
И ще паднете като избранъ съсѫдъ.

35 И ще ся изгуби срѣдство-то за побѣгваніе на пастыри-тѣ,
И избавленіе-то отъ началницы-тѣ на стадо-то.

36 Гласъ на вопль отъ пастыри-тѣ,
И выеніе отъ началницы-тѣ на стадо-то:
Защото Господь опустошава пасище-то имъ.

37 И мирны-тѣ селенія запустѣхѫ
Отъ пламенный-тъ гнѣвъ Господень.

38 [у]Остави жилище-то си, като львъ:
Защото земя-та имъ станѫ пуста,
Отъ лютость-тѫ на насилника,
И отъ ярость-тѫ на гнѣвъ-тъ му.

ГЛАВА 26.

1 Въ начало-то на царство-то на Іоакыма Іосіинъ-тъ сынъ, Іудинъ-тъ царь, станѫ това слово отъ Господа, и рече:

2 Така говори Господь: [а]Застани въ дворъ-тъ на домъ-тъ Господень, та говори къмъ всичкы-тѣ Іудины градове които дохождатъ да ся покланятъ въ домъ-тъ Господень, [б]всичкы-тѣ думы които ти заповѣдахъ да имъ говоришь: [в]не задържай ни
3 думѫ: [г]Негли послушатъ, и ся върне всякой отъ лукавый-тъ си пѫть, [д]и ся раскаѭ заради зло-то, което азъ мыслѭ да имъ направѭ за лошотіѭ-тѫ на дѣ-
4 ла-та имъ. И да имъ речешь: Така говори Господь: [е]Ако не мя послушате, да ходите въ законъ-тъ ми, който турихъ прѣдъ
5 васъ, Да слушате слова-та на рабы-тѣ ми пророцы-тѣ, [ж]които проводихъ при васъ, като ставахъ рано и проваждахъ, но вы
6 не послушахте, Тогазь ще направѭ тойзи домъ [з]както Сило, и тойзи градъ ще *го* направѭ [и]проклѣтіѭ на всичкы-тѣ народы на земѭ-тѫ.

7 И чухѫ священници-тѣ, и пророци-тѣ, и всичкы-тѣ людіе, Іереміѭ като говоре-
8 ше тѣзи думы въ домъ-тъ Господень. И като прѣстанѫ Іеремія да говори всичко което *му* бѣ заповѣдалъ Господь да рече на всичкы-тѣ людіе, священници-тѣ, и пророци-тѣ, и всичкы-тѣ людіе хванѫхѫ го, и думахѫ: Непрѣмѣнно
9 ще ся умьртвишь: Защо пророчествова ты въ име-то Господне, и рече: Тойзи домъ ще стане както Сило, и тойзи градъ ще ся запусти, да нѣма житель? И всичкы-тѣ людіе ся събрахѫ вързъ
10 Іереміѭ въ домъ-тъ Господень. И като чухѫ Іудини-тѣ князове това нѣщо, възлѣзохѫ отъ царскый-тъ домъ въ домъ-тъ Господень, и сѣднѫхѫ въ входъ-тъ на
11 новы-тѣ врата Господни. Тогазь священници-тѣ и пророци-тѣ говорихѫ на кня-

а Гл. 49; 34.
б Гл. 50; 9.
в Гл. 51; 41.
г Авв. 2; 16.
д Иса. 51; 21. 63; 6.
е Прит. 11; 31. Гл. 49; 12. Іез. 9; 6. Авд. 16. Лук. 23; 31. 1 Пет. 4; 17.
ж Дан. 9; 18, 19.
з Іез. 38; 21.
и Иса. 42; 13. Іоил. 3; 16. Амос. 1; 2.
і Псал. 11; 4. Гл. 17; 12.
к 3 Цар. 9; 3. Псал. 132; 14.
л Иса. 16; 9. Гл. 48; 33.
м Осія 4; 1. Мих. 6; 2.
н Иса. 66; 16. Іоил. 3; 2.
о Гл. 23; 19. 30; 23.
п Иса. 66; 16.
р Гл. 16; 4, 6.
с Псал. 79; 3. Гл. 8; 2. Отк. 11; 9.
т Гл. 4; 8. 6; 26.
у Псал. 76; 2.

а Гл. 19; 14.
б Іез. 3; 10. Мат. 28; 20.
в Дѣян. 20; 27.
г Гл. 36; 3.
д Гл. 18; 8. Іон. 3; 8, 9.
е Лев. 26; 14 и дрг. Втор. 28; 15.
ж Гл. 7; 13, 25. 11; 7. 25; 3, 4.
з 1 Цар. 4; 10, 11. Псал. 78; 60. Гл. 7; 12, 14.
и Иса. 65; 15. Гл. 24; 9.

зове-тѣ и на всичкы-тѣ людіе, и рекохѫ: Тойзи человѣкъ трѣба да ся осѫди на смьрть, [і]защото пророчествува противъ тойзи градъ, както чухте съ уши-тѣ си.

12 И говорѝ Іеремія на всичкы-тѣ князове и на всичкы-тѣ людіе, и рече: Господь мя проводи за да пророчествувамъ противъ тойзи домъ, и противъ тойзи градъ, 13 всичкы-тѣ думы които чухте. За то [к]сега оправѣте пѫтища-та си и дѣянія-та си, и послушайте гласъ-тъ на Господа Бога вашего: и [л]Господь ще ся раскае за зло-то, 14 което говорѝ противъ васъ. А азъ, ето, [м]въ ръкѫ-тѫ ви сьмь: направѣте ми както е добро и както е угодно прѣдъ очи-тѣ ви. 15 Но да знаете добрѣ, че ако мя умьртвите, наистинѫ неповиннѫ кръвь ще докарате вързъ себе си, и вързъ тойзи градъ, и вързъ жители-тѣ му: защото наистинѫ Господь мя проводи при васъ, да говорѭ въ уши-тѣ ви всичкы тѣзи думы.

16 Тогазь князове-тѣ и всичкы-тѣ людіе рекохѫ на священницы-тѣ и на пророцы-тѣ: Тойзи человѣкъ не трѣба да ся осѫди на смьрть; защото въ име-то на Господа 17 Бога нашего говорѝ намъ. [н]Тогазь станѫхѫ нѣкои отъ старѣйшины-тѣ на мѣсто-то та говорихѫ на всичко-то събраніе 18 на людіе-тѣ, и рекохѫ: [о]Михей Моресеецъ-тъ пророчествуваше въ дни-тѣ на Езекыѭ Іудинъ-тъ царь, и говорѝ на всичкы-тѣ Іудины людіе, и рече: Така говори Господь Саваоѳъ: [п]Сіонъ ще ся изоре *като* нива, и Іерусалимъ ще бѫде грамады *отъ развалины*, и гора-та на домъ-тъ като 19 высокы мѣста на дѫбравѫ. Умьртвихѫ ли го Езекыя Іудинъ-тъ царь и всичкый Іуда? [р]не убоя ли ся отъ Господа, и умилостиви лице-то Господне, и [с]Господь ся раская за зло-то което говорѝ противъ тѣхъ? [т]ный прочее причинили бы голѣмо зло на душы-тѣ си.

20 А още имаше человѣкъ който пророчествуваше въ име Господне, Урія Семаіевый сынъ отъ Кыріаѳіаримъ, и пророчествовà противъ тойзи градъ, и противъ тѫзи земіѭ, споредъ всичкы-тѣ думы на Іеремія: 21 И когато чу царь Іоакымъ, и всичкы-тѣ му силни, и всичкы-тѣ князове, думы-тѣ му, царь-тъ искаше да го умьртви: а Урія като чу, уплаши ся и побѣгнѫ, та отиде 22 въ Египетъ: И проводи царь Іоакымъ мѫжіе въ Египетъ, Елнаѳана Аховоровъ-тъ сынъ, и мѫжіе съ него въ Е- 23 гыпетъ: Та изведохѫ Урія изъ Египетъ, и го доведохѫ при царь Іоакыма, и порази го съ ножъ, и хвьрли трупъ-тъ му 24 въ гробища-та на простый-тъ народъ. Но [у]ръка-та на Ахыкама Сафановъ-тъ сынъ бѣ съ Іереміѭ, за да го не прѣдадѫтъ въ ръкѫ-тѫ на людіе-тѣ, та да го убіѭтъ.

ГЛАВА 27.

1 Въ начало-то на царуваніе-то на [а]Іоакыма Іосіинъ-тъ сынъ, Іудинъ-тъ царь, быде това слово къмъ Іереміѭ отъ Господа, и рече:

2 Така ми говорѝ Господь: Направи си узы и хомоты, и [б]тури гы на вратъ-тъ 3 си: И проводи гы на Едомскый-тъ царь, и на Моавскый-тъ царь, и на царя на Аммоновы-тѣ сынове, и на Тирскый-тъ царь, и на Сидонскый-тъ царь, чрѣзъ ръкѫ-тѫ на онѣзи посланницы които дохождатъ въ Іерусалимъ при Седекыѭ 4 Іудинъ-тъ царь: И дай имъ заповѣдь за господари-тѣ имъ, и речи: Така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ: Така 5 ще кажете на господари-тѣ си: [в]Азъ направихъ земіѭ-тѫ, человѣка, и животны-тѣ що сѫ по лице-то на земіѭ-тѫ, чрѣзъ голѣмѫ-тѫ си силѫ, и чрѣзъ прострѣнѫ-тѫ си мышцѫ: и [г]дадохъ іѭ на когото 6 благоволихъ. И [д]сега азъ дадохъ всичкы тѣзи мѣста въ ръкѫ-тѫ на Навуходоносора Вавилонскый-тъ царь, [е]рабъ-тъ си: тѣхъ, [ж]и полскы-тѣ звѣрове, дадохъ нему, 7 за да му слугуватъ. И [з]всичкы-тѣ народи ще работятъ нему, и на сына му, и на сынъ-тъ на сына му, [и]додѣ дойде врѣме-то и на неговѫ-тѫ земіѭ: [і]и много на- 8 роди и великы царіе ще го покорятъ. И народъ или царство, което не ще да работи на тогозь Навуходоносора Вавилонскый-тъ царь, и което не ще да тури вратъ-тъ си подъ хомотъ-тъ на Вавилонскый-тъ царь, азъ ще накажѫ, говори Господь, онзи народъ съ ножъ, съ гладъ, и съ моръ, додѣ го истрѣбіѭ чрѣзъ неговѫ-тѫ ръкѫ.

9 А вы не слушайте пророцы-тѣ си, нито чародѣйцы-тѣ си, нито съновидцы-тѣ си, нито прокобители-тѣ си, нито омаятели-тѣ си, които ви говорятъ, и казуватъ: Нѣма 10 да работите на Вавилонскый-тъ царь: Защото [к]тѣ ви пророчествуватъ лъжѫ, за да вы отдалечатъ отъ земіѭ-тѫ ви: и да 11 вы испѫдіѭ, и да загынете. А народъ-тъ, който подложи вратъ-тъ си подъ яремъ-тъ на Вавилонскый-тъ царь, и му работи, него ще оставіѭ да остане още въ земіѭ-тѫ си, говори Господь: и ще іѭ работи, и ще обитава въ неіѭ.

і Гл. 38; 4.
к Гл. 7; 3.
л Ст. 3; 19.
м Гл. 38; 5.
н Дѣян. 5; 34 и др.
о Мих. 1; 1.
п Мих. 3; 12.
р 2 Лѣт. 32; 26.
с Исх. 32; 14. 2 Цар. 24; 16.
т Дѣян. 5; 39.
у 4 Цар. 22; 12, 14. Гл. 39; 14.

а Седекыѭ. Виж Ст. 3, 12, 20. Гл. 28; 1.
б Гл. 28; 10, 12. Виж Іез. 4; 1. 12; 3. 24; 3 и др.
в Псал. 115; 15. 146; 6. Иса. 45; 12.
г Псал. 115; 16. Дан. 4; 17, 25, 32.
д Гл. 28; 14.
е Гл. 25; 9. 43; 10. Іез. 29; 18, 20.
ж Гл. 28; 14. Дан. 2; 38.
з 2 Лѣт. 36; 20.
и Гл. 25; 12. 50; 27. Дан. 5; 26.
і Гл. 25; 14.
к Ст. 14.

12 Говорихъ и [л]на Седекыѭ Іудинъ-тъ царь по всичкы тѣзи слова, и рѣкохъ: Наведѣте вратове-тѣ си подъ хомотъ-тъ на Вавилонскый-тъ царь, и работѣте нему 13 и на людіе-тѣ му, и ще живѣете. [м]Защо да умрете, ты и людіе-тѣ ти, отъ ножъ, отъ гладъ, и отъ моръ, както Господь говорѝ противъ народъ-тъ който не работи на Вавилонскый-тъ царь? 14 За то не слушайте думы-тѣ на пророцы-тѣ, които ви говорятъ, и казуватъ: Нѣма да работите на Вавилонскый-тъ царь: защото тѣ 15 ви пророчествуватъ лъжѫ. Понеже азъ не сьмь гы [н]проводилъ, говори Господь, и тѣ пророчествуватъ лъжливо въ мое-то име: за да вы испѫдѭ, и да погынете, вы, и пророци-тѣ които ви пророчествуватъ.

16 Говорихъ и на священницы-тѣ, и на всичкы тѣзи людіе, и казахъ: Така говори Господь; Не слушайте думы-тѣ на пророцы-тѣ си, които ви пророчествуватъ, и казуватъ: Ето, [о]съсѫди-тѣ на домъ-тъ Господень ще ся прѣнесѫтъ подиръ малко отъ Вавилонъ: защото тѣ ви пророчествуватъ лъжѫ. 17 Не слушайте гы: работѣте на Вавилонскый-тъ царь, и ще бѫдете живи: защо тойзи градъ да ся запусти? 18 Ако ли сѫ тѣ пророци, и ако е слово-то Господне съ тѣхъ, нека ся помолятъ сега Господу Саваоѳу, та съсѫди-тѣ които сѫ останѫли въ домъ-тъ Господень, и въ домъ-тъ на Іудинъ-тъ царь, и въ Іерусалимъ, да не отидѫтъ у Вавилонъ.

19 Защото така говори Господь Саваоѳъ [п]за стълпове-тѣ, и за *мѣдно*-то море, и за подставы-тѣ, и за другы-тѣ съсѫды, 20 които сѫ останѫли въ тойзи градъ, Които Навуходоносоръ Вавилонскый-тъ царь не зѣ, [р]когато заведе въ плѣнъ Іехоніѭ Іоакымовъ-тъ сынъ Іудинъ-тъ царь отъ Іерусалимъ у Вавилонъ, и всичкы-тѣ князове Іудины и Іерусалимскы: 21 Ей, така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ, за съсѫды-тѣ които останѫхѫ въ домъ-тъ Господень, и въ домъ-тъ на Іудинъ-тъ царь 22 и въ Іерусалимъ: Тѣ [с]ще ся прѣнесѫтъ у Вавилонъ, и ще бѫдѫтъ тамъ [т]до день-тъ въ който ще гы посѣтѭ, говори Господь: [у]тогазъ ще гы донесѫ, и ще гы поставѭ на това мѣсто.

ГЛАВА 28.

1 И [а]въ исто-то лѣто въ начало-то на царство-то на Седекыѭ Іудинъ-тъ царь, въ четвърто-то лѣто, въ петый-тъ мѣсецъ, Ананія Азоровый сынъ пророкъ-тъ, който бѣ 'отъ Гаваонъ, говорѝ ми въ домъ-тъ Господень, прѣдъ священницы-тѣ и всичкы-тѣ людіе, и рече: 2 Така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ, и казува: [б]Съкрушихъ хомотъ-тъ на Вавилонскый-тъ царь. 3 [в]Въ разстояніе на двѣ цѣлы годины, ще вързѭ на това мѣсто всичкы-тѣ съсѫды на домъ-тъ Господень, които Навуходоносоръ Вавилонскый зѣ отъ това мѣсто, та гы занесе у Вавилонъ: 4 И на това мѣсто ще вързѭ, говори Господь, Іехоніѭ Іоакымовъ-тъ сынъ Іудинъ-тъ царь, и всичкы-тѣ Іудины плѣнницы, които отидохѫ у Вавилонъ: защото ще съкрушѫ хомотъ-тъ на Вавилонскый-тъ царь.

5 И говорѝ пророкъ Іеремія на пророкъ Ананіѭ прѣдъ священницы-тѣ, и прѣдъ всичкы-тѣ людіе, които стоехѫ въ домъ-тъ 6 Господень: И рече пророкъ Іеремія: [г]Аминь: Господь да направи така! Господь да испълни думы-тѣ ти, които ты прорече, и да върне отъ Вавилонъ на това мѣсто съсѫды-тѣ на домъ-тъ Господень, 7 и всичко каквото ся е заплѣнило. Но чуй сега това слово което азъ говорѭ въ уши-тѣ ти, и въ уши-тѣ на всичкы-тѣ людіе: 8 Пророци-тѣ, които сѫ были прѣди мене, и прѣди тебе, отъ старо врѣме, пророкохѫ и противъ много мѣста, и противъ голѣмы царства, за брань, за 9 зло, и за моръ. [д]Пророкъ-тъ, който пророча за миръ, когато ся испълни дума-та на пророкъ-тъ, *тогазъ* ще ся познае пророкъ-тъ, че наистинѫ го е проводилъ Господь.

10 Тогазъ Ананія пророкъ-тъ [е]зѣ хомотъ-тъ отъ вратъ-тъ на пророкъ Іереміѭ, та го 11 строши. И говорѝ Ананія прѣдъ всичкы-тѣ людіе, и каза: Така говори Господь: Така ще строшѫ хомотъ-тъ на Навуходоносора Вавилонскый-тъ царь [ж]отъ вратъ-тъ на всичкы-тѣ народы въ разстояніе на двѣ цѣлы годины. И пророкъ Іеремія отиде на пѫть-тъ си.

12 И быде слово Господне къмъ Іереміѭ, когато Ананія пророкъ-тъ съкруши хомотъ-тъ отъ вратъ-тъ на пророкъ Іереміѭ, и говорѝ: Иди та кажи на Ананіѭ, и речи: 13 Така говори Господь: Ты строши дървены-тѣ хомоты: но вмѣсто тѣхъ ще направишь желѣзны хомоты. 14 Защото така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ: [з]Желѣзенъ хомотъ турихъ на вратъ-тъ на всичкы тѣзи народы, за да работятъ на Навуходоносора Вавилонскый-тъ царь: и ще му работятъ: [и]дадохъ му още и полскы-тѣ звѣрове.

—

л Гл. 28; 1. 38; 17.
м Іез. 18; 31.
н Гл. 14; 14. 23; 21. 29; 8, 9.
о 2 Лѣт. 36; 7, 10. Гл. 28; 3. Дан. 1; 2.
п 4 Цар. 25; 13 и дрг. Гл. 52; 17, 20, 21.
р 4 Цар. 24; 14, 15. Гл. 24; 1.
с 4 Цар. 25; 13. 2 Лѣт. 36; 18.
т 2 Лѣт. 36; 21. Гл. 29; 10. 32; 5.
у Езд. 1; 7. 7; 19.

а Гл. 27; 1.
б Гл. 27; 12.
в Гл. 27; 16.
г 3 Цар. 1; 36.
д Втор. 18; 22.
е Гл. 27; 2.
ж Гл. 27; 7.
з Втор. 28; 48. Гл. 27; 47.
и Гл. 27; 6.

15 Тогазь рече пророкъ Іеремія на Ананіѭ пророкъ-тъ: Слушай сега, Ананіе: Не тя е проводилъ Господь: но [і]ты правишь тѣзи 16 людіе да ся надѣѭтъ на лъжѫ. За то така говори Господь: Ето, азъ ще тя отхвърлѭ отъ лице-то на землѭ-тѫ: тѫзи годинѫ ще умрешь, защото [к]си говорилъ 17 бунтъ противъ Господа. И умрѣ пророкъ Ананія прѣзъ тѫзи годинѫ, въ седмый-тъ мѣсецъ.

ГЛАВА 29.

1 И тѣзи сѫ думы-тѣ на писмо-то, което пророкъ Іеремія проводи отъ Іерусалимъ до останѫлы-тѣ старѣйшины на плѣнницы-тѣ, и до священницы-тѣ, и пророцы-тѣ, и до всичкы-тѣ людіе които Навуходоносоръ закара плѣнницы отъ Іеруса- 2 лимъ у Вавилонъ. (Като [а]Іехонія царь-тъ, и царица-та, и скопци-тѣ, князове-тѣ Іудини и Іерусалимскы, и дърводѣлцы-тѣ, и ковачи-тѣ излѣзохѫ отъ Іерусалимъ), 3 Чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на Еласѫ Сафановъ-тъ сынъ, и на Гемаріѭ Хелкынинъ-тъ сынъ, (които Седекія Іудинъ-тъ царь проводи у Вавилонъ при Навуходоносора Вавилонскый-тъ царь;) казуваше:

4 Така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ, на всичкы онѣзи които ся закарахѫ плѣнници, които азъ направихъ да ся закаратъ плѣнници отъ Іерусалимъ 5 у Вавилонъ: [б]Съградѣте кѫщы, и населѣте ся: и насадѣте градины, та яждте 6 плодъ-тъ имъ. Земѣте жены, и народѣте сынове и дъщери: и земѣте жены за сынове-тѣ си, и дайте дъщери-тѣ си на мѫжіе, и нека народятъ сынове и дъщери, и умножавайте ся тамъ, и не ся смаля- 7 вайте; И търсѣте миръ-тъ на тойзи градъ, дѣто вы азъ направихъ да бѫдете закарани плѣнници, и [в]молѣте ся за него Господу: понеже въ неговъ-тъ миръ ще имате вы миръ.

8 Защото така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ: [г]Да вы не прѣлъщаватъ пророци-тѣ ви, които сѫ въ срѣдъ васъ, и чародѣи-тѣ ви, и не слушайте съница-та си които вы гы правите да сънуватъ. 9 Защото [д]ви пророчествуватъ лъжливо въ мое име: азъ не гы сьмь проводилъ, го- 10 вори Господь. Защото така говори Господь: Че [е]като ся испълнятъ седмдесеть годины у Вавилонъ, ще вы посѣтѭ, и ще извършѭ надъ васъ благо-то мое 11 слово, да вы върнѫ на това мѣсто. Защото азъ познавамъ мысли-тѣ които мыслѭ за васъ, говори Господь, мысли на миръ, а не на зло, за да ви дамъ очак- 12 ванѫ-тѫ сетнинѫ. Тогазь [ж]ще извыкате къмъ мене, и ще отидете та ще ми ся 13 помолите, и ще вы послушамъ. И [з]ще мя подирите, и намѣрите, когато мя по- 14 търсите [и]съсъ всичко-то си сърдце. И [і]ще бѫдѫ намѣренъ отъ васъ, говори Господь: и ще върнѫ плѣнъ-тъ ви, и [к]ще вы съберѫ отъ всичкы-тѣ народы, и отъ всичкы-тѣ мѣста дѣто вы испѫдихъ, говори Господь: и ще вы върнѫ на мѣсто-то отъ дѣто ви направихъ да бѫдете закарани плѣнници.

15 Понеже рекохте: Господь въздигнѫ 16 намъ пророцы у Вавилонъ, *Познайте,* че така говори Господь за царя който сѣди на Давидовъ-тъ прѣстолъ, и за всичкы-тѣ людіе които обитаватъ въ тойзи градъ, братія-та ви които не излѣзохѫ 17 съ васъ на плѣнъ: Така говори Господь Саваоѳъ: Ето, ще проводѭ върхъ тѣхъ [л]ножъ, гладъ, и моръ, и ще гы направѭ [м]както непотрѣбны-тѣ смоквы, които по- 18 ради худость-тѫ *си* не ся ядѫтъ. И [н]ще гы испѫдѭ съ ножъ, съ гладъ, и съ моръ: и ще гы прѣдамъ на тласканіе по всичкы-тѣ царства на землѭ-тѫ, [о]щото *да сѫ* проклѣтія, и почудваніе, и звизданіе, и укоръ, въ всичкы-тѣ народы, дѣто сьмь 19 гы испѫдилъ: Защото не послушахѫ мои-тѣ думы, говори Господь, [п]които имъ проводихъ чрѣзъ рабы-тѣ си пророцы-тѣ, като ставахъ рано и проваждахъ: 20 и не послушахте, говори Господь. Послушайте прочее слово-то Господне, всичкы вы заплѣнени, които проводихъ отъ Іе- 21 русалимъ у Вавилонъ. Така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ, заради Ахаава Колаіевъ-тъ сынъ, и заради Седекыѭ Маасіинъ-тъ сынъ, които пророчествуватъ вамъ лъжы въ име-то ми: Ето, ще гы прѣдамъ въ рѫкѫ-тѫ на Навуходоносора, Вавилонскый-тъ царь, и 22 ще гы порази прѣдъ очи-тѣ ви. И [р]ще земѫтъ отъ тѣхъ *примѣръ на* проклѣтіѭ въ всичкы-тѣ Іудины плѣнницы, които сѫ у Вавилонъ, и ще казватъ: Господь да тя направи като Седекыѭ, и като Ахаава, [с]които Вавилонскый-тъ царь о- 23 пече въ огнь: Защото [т]сторихѫ нечестіе въ Израиль, и прѣлюбодѣйствувахѫ съ жены-тѣ на ближни-тѣ си, и говорехѫ въ мое име лъжливы думы, които не имъ сьмь заповѣдалъ: и азъ знаѭ, и сьмь свидѣтель, говори Господь.

24 И на Семаіѭ, Нехеламецъ-тъ, да го-

і Гл. 29; 31. Іез. 13; 22.
к Втор. 13; 5. Гл. 29; 32.

—

а 4 Цар. 24; 12 и др. Гл. 22; 26. 28; 4.
б Ст. 28.
в Ездр. 6; 10. 1 Тим. 2; 2.
г Гл. 14; 14. 23; 21. 27; 14, 15. Еф. 5; 6.
д Ст. 31.
е 2 Лѣт. 36; 21; 22. Езд. 1; 1. Гл. 25; 12. 27; 22. Дан. 9; 2.
ж Дан. 9; 3 и др.
з Лев. 26; 39, 40 и др. Втор. 30; 1 и др.
и Гл. 24; 7.
і Втор. 4; 7. Псал. 32; 6. 46; 1. Иса. 55; 6.
к Гл. 23; 3, 8. 30; 3. 32; 37.
л Гл. 24; 10.
м Гл. 24; 8.
н Втор. 28; 25. 2 Лѣт. 29; 8. Гл. 15; 4. 24; 9. 34; 17.
о Гл. 26; 6. 42; 18.
п Гл. 25; 4. 34; 33.
р Виж Быт. 48; 20. Иса. 65; 15.
с Дан. 3; 6.
т Гл. 23; 14.

25 воришь и да речешь: Така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ, и казува: Понеже си проводилъ ты писма въ свое име на всичкы-тѣ людіе които сѫ въ Іерусалимъ, и [у]на Софоніѭ Маасіевъ-тъ сынъ священникъ-тъ, и на всич-
26 кы-тѣ священницы, и си казалъ: Господь тя постави священникъ вмѣсто Іодая священникъ-тъ, [ф]за да си настоятель въ домъ-тъ Господень надъ всякой человѣкъ [х]който лудува и пророчествува, [ц]за да
27 го туряшь въ тьмницѫ, и въ узы: Сега прочее защо не си обличилъ Іереміѭ А-
28 наѳоѳецъ-тъ, който ви пророчествува? Понеже той за то проводи до насъ у Вавилонъ, и казува: Тойзи *плѣнъ* ще е дългъ: [ч]съградѣте кѫщы, и населѣте ся, и насадѣте градины, и яждте плодъ-тъ
29 имъ. И Софонія священникъ-тъ прочете това писмо въ слушаніе на пророкъ Іереміѭ.
30 И быде слово Господне къмъ Іереміѭ,
31 и рече: Проводи на всичкы-тѣ плѣнницы, и кажи: Така говори Господь за Семаіѭ Нехеламецъ-тъ: Понеже Семаія ви прорече, и [ш]азъ не сьмь го проводилъ, и вы направи да ся надѣете на лъжѫ,
32 За то така говори Господь: Ето, ще посѣтѭ Семаіѭ Нехеламецъ-тъ, и сѣме-то му: той не ще има человѣкъ който да обитава между тѣзи людіе: нито ще види добро-то, което азъ ще направѭ на людіе-тѣ си, говори Господь: [щ]защото говори бунтъ противъ Господа.

ГЛАВА 30.

1 Слово-то което быде къмъ Іереміѭ отъ
2 Господа, и каза: Така говори Господь Богъ Израилевъ, и рече: Пиши въ книгѫ всичкы тѣзи думы, които ты гово-
3 рихъ: Защото, ето, идѫтъ дни, говори Господь, и [а]ще върнѫ плѣнъ-тъ на людіе-тѣ си Израиль и Іудѫ, говори Господь: и [б]ще гы върнѫ въ земѭ-тѫ коіѭто дадохъ на отцы-тѣ имъ, и ще іѭ
4 наслѣдятъ. И тѣзи сѫ думы-тѣ, които говорй Господь за Израиль и за Іудѫ.
5 Защото така говори Господь:
Чухмы гласъ на трепетъ,
Страхъ, а не миръ.
6 Попытайте, сега и виждте,
Мѫжъ ражда ли?
Защо гледамъ азъ всякого мѫжа
Рѫцѣ-тѣ му на чрѣсла-та му [в]като жена
която ражда,
И лица-та на всичкы-тѣ прѣжълтѣли?
7 [г]Горко! защото е голѣмъ онзи день:
[д]Подобенъ нему не е былъ,
И е врѣме на утѣсненіе-то на Іакова:
Но ще ся избави отъ него.
8 И въ онзи день, говори Господь Саваоѳъ,
Ще строшѫ хомотъ-тъ му отъ вратъ-тъ ти,
И ще раскѫсамъ узы-тѣ ти,
И чужди нѣма вече да го поработятъ:
9 Но ще работятъ на Господа Бога своего,
[е]И на Давида царь-тъ си,
Когото [ж]ще имъ въздигнѫ.
10 А ты, [з]не бой ся, рабе мой Іакове, говори Господь:
Нито ся страхувай, Израилю:
Защото, ето, ще тя избавѭ отъ далечнѭ-тѫ странѫ,
И [и]сѣме-то ти отъ земѭ-тѫ на плѣнъ-тъ имъ:
И Іаковъ ще ся върне,
И ще ся упокои и почине,
И не ще да има който да *го* устрашава.
11 Защото азъ сьмь съ тебе, говори Господь, за да тя избавѭ:
И [і]ако довършѫ всичкы-тѣ народы дѣто тя расьпръснѫхъ,
[к]Тебе обаче не щѫ да довършѫ,
Но [л]ще тя накажѫ по сѫдбѫ,
И не щѫ да тя направѭ съвсѣмъ невиненъ.
12 Защото така говори Господь:
[м]Съкрушеніе-то ти е неисцѣлимо,
Рана-та ти болѣзненна.
13 Нѣма кой да сѫди сѫдбѫ-тѫ ти, за обвързуваніе;
[н]Нѣма за тебе лѣкове цѣлителны.
14 [о]Всичкы-тѣ любовници тя забравихѫ:
Не тя търсятъ:
Защото тя наранихъ [п]съ непріятелскѫ ранѫ,
[р]Съ наказаніе отъ единъ жестокъ,
За множество-то на твои-тѣ беззаконія:
[с]Грѣхове-тѣ ти ся умножихѫ.
15 [т]Защо выкашь за съкрушеніе-то си?
Болка-та ти е неисцѣлна
За множество-то на твои-тѣ беззаконія:
Грѣхове-тѣ ти ся умножихѫ:
За то ти направихъ това.
16 За то, всичкы които тя пояждатъ [у]ще ся поядѫтъ:
И всичкы-тѣ ти противници, всичкы купно, ще отидѫтъ въ плѣнъ:
И които тя разграбятъ ще станѫтъ разграбеніе,
И всичкы които тя обиратъ ще гы дамъ въ обиръ.

[у] 4 Цар. 25; 18. Гл. 21; 1.
[ф] Гл. 20; 1.
[х] 4 Цар. 9; 11. Дѣян. 26; 24.
[ц] Гл. 20; 2.
[ч] Ст. 8.
[ш] Гл. 28; 15.
[щ] Гл. 28; 16.

[а] Ст. 18. Гл. 32; 44. Іез. 39; 25. Амос. 9; 14, 15.
[б] Гл. 16; 15.
[в] Гл. 4; 31. 6; 24.
[г] Іоил. 2; 11, 31. Амос. 5; 18. Соф. 1; 14 и дрг.
[д] Дан. 12; 1.
[е] Иса. 55; 3, 4. Іез. 34; 23. 37; 24. Осія 3; 5.
[ж] Лук. 1; 69. Дѣян. 2; 30. 13; 23.
[з] Иса. 41; 13. 43; 5. 44; 2. Гл. 46; 27, 28.
[и] Гл. 3; 18.
[і] Амос. 9; 8.
[к] Гл. 4; 27.
[л] Псал. 6; 1. Иса. 27; 8. Гл. 10; 24. 46; 28.
[м] 2 Лѣт. 36; 16. Гл. 15; 18.
[н] Гл. 8; 22.
[о] Плач. 1; 2.
[п] Іов. 13; 24. 16; 9. 19; 11.
[р] Іов. 30; 21.
[с] Гл. 5; 6.
[т] Гл. 15; 18.
[у] Исх. 23; 22. Иса. 33; 1. 41; 11. Гл. 10; 25.

17 Защото [ф]ще възстановж здравіе въ тебе,
И ще тя исцѣлiж отъ раны-тѣ ти, говори Господь:
Защото тѣ тя нарекохж Отхвърленъ, и казахж:
Той е Сіонъ: нѣма кой да го търси.
18 Така говори Господь:
Ето, азъ [х]ще върнж отъ плѣнъ-тъ Іакововы-тѣ шатьры,
И [ц]ще ущедрiж селенія-та му:
И градъ-тъ ще ся съгради на развалины-тѣ си,
И храмъ-тъ ще ся възстанови споредъ чинъ-тъ си.
19 И [ч]отъ тѣхъ ще да исхожда благодареніе
И гласъ на онѣзи които ся веселятъ:
И [ш]ще гы умножж, и нѣма да ся умалятъ:
И ще гы прославiж, и не ще ся унижатъ.
20 И чада-та имъ ще бжджтъ [щ]както по напрѣдъ,
И събраніе-то имъ ще ся утвърди прѣдъ мене,
И ще накажж всичкы-тѣ които гы угнѣтяватъ.
21 И голѣмецъ-тъ имъ ще бжде отъ тѣхъ,
И [ъ]властитель-тъ имъ ще излази изъ срѣдъ тѣхъ:
И [ы]ще го направiж да приближава,
И ще приближава при мене:
Защото кой е той, що полага сърдце-то си
Да приближи при мене? говори Господь.
22 И [ь]ще ми бждете людіе,
И азъ ще ви бждж Богъ.
23 Ето, [ѣ]вихрушка отъ Господа излѣзе съ ярость,
Вихрушка която помита:
Ще ся устреми върху главж-тж на нечестивы-тѣ.
24 Пламенный-тъ гнѣвъ Господень нѣма да ся върне додѣ не извърши,
И додѣ не испълни съвѣты-тѣ на сърдце-то си:
[ю]Въ послѣдни-тѣ дни ще разумѣете вы това.

ГЛАВА 31.

1 Въ [а]исто-то врѣме, говори Господь,
[б]Ще бждж Богъ на всичкы-тѣ Израилевы родове,
И тѣ ще ми бждж тъ людіе.
2 Така говори Господь:
Людіе-тѣ които останжхж отъ ножъ-тъ
Намѣрихж благодать въ пустынiж-тж:
[в]Израиль отиде да намѣри почивкж.
3 Господь ми ся яви отдавна, *и рече*:
[г]Ей, възлюбихъ тя [д]съ вѣчнж любовь:
За то [е]тя привлѣкохъ съ милость.
4 Пакъ [ж]ще тя съградiж,
И ще ся съградишь, дѣво Израилева:
[з]Ще ся украсишь пакъ съ тжпаны-тѣ си,
И ще излазишь въ ликове-тѣ на онѣзь които ся веселятъ.
5 [и]Ще насадишь пакъ лозія на Самарійскы-тѣ горы:
Насадители-тѣ ще насадятъ, и ще ядж тъ плодъ-тъ.
6 Защото ще дойде день,
Въ който стражи-тѣ върху горж-тж Ефремъ ще выкатъ:
[і]Станѣте, и да възлѣземъ въ Сіонъ
При Господа Бога нашего.
7 Защото така говори Господь:
[к]Пѣйте съ радость за Іакова,
И въскликнѣте за главж-тж на народы-тѣ:
Прогласѣте, похвалѣте, и речѣте:
Спаси, Господи, людіе-тѣ си, остатъкъ-тъ на Израиля.
8 Ето, азъ ще гы доведж [л]отъ землiж-тж на сѣверъ,
И [м]ще гы съберж отъ краища-та на землiж-тж,
И съ тѣхъ слѣпъ, и хромъ,
Непразднж, и раждающж купно:
Голѣмо събраніе ще ся върне тукъ.
9 [н]Съ плачъ ще дойдж тъ,
И съ моленія ще гы доведж:
Ще гы водiж [о]край водны рѣкы прѣзъ правъ пжть,
Въ който нѣма да ся спънжтъ:
Защото съмь отецъ на Израиля,
И Ефремъ е [п]первородный мой.
10 Слушайте, народи, слово-то Господне,
И възвѣстѣте въ далечны-тѣ островы, и речѣте:
Който расиърснж Израиля [р]той ще го събере,
И ще го упази, както пастырь-тъ стадо-то си.
11 Защото [с]Господь искупи Іакова,
И го избави [т]отъ ржкж-тж на по силный-тъ му.
12 И ще дойдж тъ, и ще пѣiж тъ [у]върху височинж-тж на Сіонъ,
И ще ся стекжтъ [ф]къмъ благости-тѣ Господни,
Къмъ жито-то, и вино-то, и елей-тъ,
И къмъ рожбы-тѣ на овцы-тѣ и на говеда-та,
И душа-та имъ ще бжде [х]като градина напояваема:

ф Гл. 33; 6.
х Ст. 8. Гл. 33; 7, 11.
ц Псал. 102; 13.
ч Иса. 35; 10. 51; 11. Гл. 31; 4, 12, 13. 33; 10, 11.
ш Зах. 10; 8.
щ Иса. 1; 26
ъ Быт. 49; 10.
ы Числ. 16; 5.
ь Гл. 24; 7. 31; 1, 33. 32; 38. Іез. 11; 20. 36; 28. 37; 27.
ѣ Гл. 23; 19, 20. 25; 32.
ю Быт. 49; 1.

—

а Гл. 30; 24.
б Гл. 30; 22.
в Числ. 10; 33. Втор. 1; 33. Псал. 95; 11. Иса. 63; 14.
г Мал. 1; 2.
д Рим. 11; 28, 29.
е Осія 11; 4.
ж Гл. 33; 7.
з Исх. 15; 20. Сжд. 11; 34. Псал. 149; 3.
и Иса. 65; 21. Амос. 9; 14.
і Иса. 2; 3. Мих. 4; 2.
к Иса. 12; 5, 6.
л Гл. 3; 12, 18. 23; 8.
м Іез. 20; 34, 41. 34; 13.
н Псал. 126; 5, 6. Гл. 50; 4.
о Иса. 35; 8. 43; 19. 49; 10, 11.
п Исх. 4; 22.
р Иса. 40; 11. Іез. 34; 12, 13, 14.
с Иса. 44; 23. 48; 20.
т Иса. 49; 24, 25.
у Іез. 17; 23. 20; 40.
ф Осія 3; 5.
х Иса. 58; 11.

[ц]И нѣма да изнемощѣѭтъ вече.
13 Тогазь ще ся зарадува дѣвица-та въ ликъ-тъ,
И млади-тѣ и стари-тѣ купно:
И ще обърнѫ сѣтованіе-то имъ въ радость,
И ще гы утѣшѫ, и ще гы развеселѭ подиръ скърбь-тѫ имъ.
14 И ще насытѭ душѫ-тѫ на священницы-тѣ съ тлъстинѫ:
И людіе-тѣ ми ще ся насытятъ съ благости-тѣ ми, говори Господь.
15 Така говори Господь:
[ч]Гласъ ся чу [ш]въ Рамѫ,
Рыданіе, *и* горко плаканіе:
Рахыль оплакуваше чада-та си,
И не рачаше да ся утѣши за чада-та си, защото гы [щ]нѣма.
16 Така говори Господь:
Спри гласъ-тъ си отъ плачъ,
И очи-тѣ си отъ сьлзы:
Защото дѣло-то ти ще ся възмьзди, говори Господь:
И [ъ]ще ся върнѫтъ отъ земѭ-тѫ на непріятеля.
17 И има надежда въ сетнины-тѣ ти, говори Господь,
И чада-та *ти* ще ся върнѫтъ въ прѣдѣлы-тѣ си.
18 Чухъ наистинѫ Ефрема да говори съ плачъ:
Наказалъ си мя,
И ся наказахъ като неученъ юнецъ:
[ы]Върни мя, и ще ся върнѫ:
Защото ты си Господь Богъ мой.
19 Наистинѫ [ь]отъ какъ ся върнѫхъ, раскаяхъ ся:
И отъ какъ ся научихъ, ударихъ ся по бедро-то:
Засрамихъ ся, още и постыдѣхъ ся:
Защото носихъ укоръ-тъ на младость-тѫ си.
20 Ефремъ драгъ сынъ ли е менѣ?
Мило дѣте ли е?
Защото колкото говорѭ за него,
Все още го помнѭ:
За то [ѣ]ся смущава утроба-та ми за него:
[ю]Наистинѫ ще ся умилостивѭ за него, говори Господь.
21 Въсправи си бѣлѣзы,
Направи си высокы грамады,
[я]Тури сърдце-то си въ друмъ-тъ,
Въ пѫть-тъ *прѣзъ който* си ходила:
Върни ся, дѣво Израилева,
Върни ся къмъ тѣзи твои градове.
22 До кога [ѫ]ще забыкаляшь, [ѭ]дъщеро отстѫпнице?
Защото Господь направи ново *нѣщо* на земѭ-тѫ:
Жена ще окружи мѫжъ.
23 Така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ:
За напрѣдъ ще говорятъ тѫзи думѫ въ земѭ-тѫ на Іудѫ,
И въ градове-тѣ му, когато върнѫ плѣненіе-то имъ:
[а]Господь да тя благослови, селеніе на правдѫ, [б]горо на святынѭ.
24 И ще обитаватъ въ Іудѫ, [в]и въ всичкы-тѣ му градове купно,
Земледѣлци-тѣ и тѣзи които излизатъ съсъ стадо.
25 Защото насытихъ разслабенѫ душѫ,
И напълнихъ всякѫ изнемощѣлѫ душѫ.
26 Тогазь ся събудихъ, и разгледахъ:
И сънъ-тъ ми станѫ ми сладъкъ.
27 Ето, идѫтъ дни, говори Господь,
И [г]ще насѣѭ Израилевъ-тъ домъ и Іудинъ-тъ домъ
Съ человѣческо сѣме, и съсъ скотско сѣме.
28 И [д]както бодърствувахъ надъ тѣхъ [е]за да искоренявамъ,
И да развалямъ, и да съсыпувамъ,
И да погубвамъ, и да злотворѭ,
Така ще бодърствувамъ надъ тѣхъ
[ж]За да градѭ, и да насаждамъ, говори Господь.
29 [з]Въ онѣзи дни не ще да говорятъ вече:
Отци-тѣ ядохѫ кыслъ,
И зѫби-тѣ на чада-та оскоминѣхѫ:
30 Но [и]всякой ще умира за беззаконіе-то си:
Всякой человѣкъ който изѣде кыслъ-тъ,
Негови-тѣ зѫби ще оскоминѣѭтъ.
31 Ето, [і]идѫтъ дни, говори Господь,
И ще направѭ съ домъ-тъ Израилевъ, и съ домъ-тъ Іудинъ,
Завѣтъ новъ:
32 Не споредъ завѣтъ-тъ, който направихъ съ отцы-тѣ имъ,
Въ който день [к]гы хванѫхъ за рѫкѫ-тѫ
За да гы изведѫ изъ Египетскѫ-тѫ земѭ:
Защото тѣ прѣстѫпихѫ завѣтъ-тъ ми,
И азъ ся отвърнѫхъ отъ тѣхъ, говори Господь:
33 Но [л]тойзи *ще бѫде* завѣтъ-тъ,
Който ще направѭ съ домъ-тъ Израилевъ
Вслѣдъ онѣзи дни, говори Господь:
[м]Ще положѫ законъ-тъ си въ вѫтрешности-тѣ имъ,
И ще го напишѫ въ сърдца-та имъ:
[н]И ще бѫдѫ азъ тѣхенъ Богъ,
И тѣ ще бѫдѫтъ мои людіе?
34 И нѣма вече да учатъ

ц Иса. 35; 10. 65; 19. Отк. 21; 4.
ч Мат. 2; 17, 18.
ш Іис. Нав. 18; 25.
щ Быт, 42; 13.
ъ Ст. 4, 5. Езд. 1; 5. Осія 1; 11.
ы Плач. 5; 21.
ь Втор. 30; 2.
ѣ Втор. 32; 36. Иса. 63; 15. Осія 11; 8.
ю Иса. 57; 18. Осія 14; 4.
я Гл. 50; 5.
ѫ Гл. 2; 18, 23, 36.
ѭ Гл. 3; 6, 8, 11, 12, 14, 22.
а Псал. 122; 5 до 8. Иса. 1; 26.
б Зах, 8; 3.
в Гл. 33; 12, 13.
г Іез. 36; 9, 10, 11. Осія 2; 23.
д Гл. 44; 27.
е Гл. 1; 10. 18; 7.
ж Гл. 24; 6.
з Іез. 18; 2, 3.
и Гал. 6; 5, 7.
і Гл. 32; 40. 33; 14. Іез. 37; 26. Евр. 8; 8 до 12. 10; 16, 17.
к Втор. 1; 31.
л Гл. 32; 40.
м Псал. 40; 8. Іез. 11; 19, 20. 36; 26, 27. 2 Кор, 3; 3.
н Гл. 24; 7. 30; 22. 32; 38.

Всякой ближній-тъ си, и всакой брата си,
И да казуватъ: Познайте Господа:
Защото [о]всичкы ще мя познаватъ,
Отъ малкый-тъ имъ до голѣмый-тъ имъ, говори Господь:
Защото [п]ще простіѫ беззаконіе-то имъ,
И грѣхъ-тъ имъ не ще помніѫ вече.

35 Така говори Господь,
[р]Който дава слънце-то за видѣлинѫ на день-тъ,
И наредбы-тѣ на лунѫ-тѫ и на звѣзды-тѣ за видѣлинѫ на нощь-тѫ,
[с]Който запрѣтява на море-то, когато волны-тѣ му шумятъ:
[т]Господь на силы-тѣ е име-то му:

36 [у]Ако исчезнѫтъ тѣзи наредбы отъ прѣдъ мене, говори Господь,
Тогазь Израилево-то сѣме ще прѣстане
Отъ да е народъ прѣдъ мене въ всичкы-тѣ дни.

37 Така говори Господь:
[ф]Ако може небе-то горѣ да ся измѣри,
И основанія-та на земіѭ-тѫ долу да ся изслѣдятъ,
Тогазь и азъ ще отхвърліѫ всичко-то Израилево сѣме
За все що сѫ сторили, говори Господь.

38 Ето, идѫтъ дни, говори Господь,
И градъ-тъ ще ся съграды Господу
[х]Отъ стълпъ-тъ Ананеилъ до портѫ-тѫ на жглъ-тъ.

39 И [ц]вървь на размѣреніе ще излѣзе още
Срещѫ него до хълмъ-тъ Гаривъ,
И ще обходи до Гоаѳъ.

40 И всичка-та долина на трупове-тѣ и на пепелъ-тъ,
И всичкы-тѣ полета до потокъ-тъ Кедронъ,
[ч]До жглъ-тъ на портѫ-тѫ на коніе-тѣ къмъ истокъ,
[ш]*Ще бѫдѫтъ* святы Господу:
Нѣма вече да ся искорени,
Нито да ся съсыпе, въ вѣкъ.

ГЛАВА 32.

1 Слово-то което быде къмъ Іереміѭ отъ Господа [а]въ десето-то лѣто на Седекыѭ Іудинъ-тъ царь, което бѣ осмнадесето-то лѣто на Навуходоносора.

2 И тогазь воинство-то на Вавилонскый-тъ царь обсаждаше Іерусалимъ: а пророкъ Іеремія бѣ затворенъ [б]въ дворъ-тъ на тъмницѫ-тѫ, която бѣ въ домъ-тъ на Іу-3 динъ-тъ царь. Защото Седекыя Іудинъ-тъ царь бѣше го затворилъ, и казуваше: Защо ты пророчествувашь, и казувашь: Така говори Господь: Ето, [в]азъ ще прѣдамъ тойзи градъ въ рѫкѫ-тѫ на Вави-4 лонскый-тъ царь, и ще го обладае: И [г]Седекыя Іудинъ-тъ царь нѣма да избѣгне изъ рѫкѫ-тѫ на Халдѣйцы-тѣ, но непрѣмѣнно ще бѫде прѣдаденъ въ рѫкѫ-тѫ на Вавилонскый-тъ царь, и ще говори съ него уста съ уста, и очи-тѣ му 5 ще видятъ очи-тѣ му: И ще заведе Седекыѭ у Вавилонъ, и тамъ ще бѫде той [д]додѣ го посѣтіѫ, говори Господь: ако [е]ратовате противъ Халдейцы-тѣ, нѣма да успѣете.

6 И рече Іеремія: Быде слово Господне 7 къмъ мене, и каза: Ето, Анамеилъ, сынъ-тъ на Селлума стрыкѫ ти, ще дойде при тебе, и ще рече: Купи за себе си нивѫ-тѫ ми, която е въ Анаѳоѳъ: защото тебѣ принадлежи [ж]право-то на ближенъ сродникъ да 8 іѭ искупишь. И дойде при мене Анамеилъ, сынъ-тъ на стрыкѫ ми, въ дворъ-тъ на тъмницѫ-тѫ, споредъ слово-то Господне, та ми рече: Купи, моліѫ, нивѫ-тѫ ми която е въ Анаѳоѳъ, у Веніаминовѫ-тѫ земіѭ: защото на тебе принадлежи право-то на наслѣдіе-то, и на тебе искупуваніе-то: купи іѭ за себе си. Тогазь по-9 знахъ, че слово Господне бѣ това. И купихъ отъ Анамеила, стрыковъ-тъ си сынъ, нивѫ-тѫ която е въ Анаѳоѳъ, и [з]прѣтеглихъ му сребро-то, седмнадесеть сикли 10 сребро. И писахъ записъ-тъ, и ударихъ печать, и турихъ свидѣтели, и прѣтеглихъ 11 сребро-то въ вѣсы-тѣ. И зѣхъ записъ-тъ на купуваніе-то, запечатаный-тъ *споредъ* законъ-тъ и обычай-тъ, и отвореный-тъ: 12 И дадохъ записъ-тъ на купуваніе-то [и]на Варуха сынъ-тъ на Нирііѫ Маасіевъ-тъ сынъ, прѣдъ Анамеила стрыковъ-тъ ми сынъ, и [і]прѣдъ свидѣтели-тѣ които подписахѫ записъ-тъ на купуваніе-то, прѣдъ всичкы-тѣ Іудеи, които сѣдѣхѫ въ дворъ-13 тъ на тъмницѫ-тѫ: И заповѣдахъ на 14 Варуха прѣдъ тѣхъ, и казахъ: Така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ: Земи тѣзи записы, тойзи записъ на купуваніе-то запечатаный-тъ, и тойзи отвореный-тъ записъ: и тури гы въ пърстенъ съсѫдъ, за да стоятъ много 15 дни. Защото така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ: Кѫщи, и нивы, и [к]лозія ще ся добыіѫтъ пакъ въ тѫзи земіѭ.

16 А като дадохъ записъ-тъ на купуваніе-то на Варуха сына Нирiева, помолихъ 17 ся Господу, и рѣкохъ: О! Господи Іеова! ето, [л]ты си направилъ небе-то и земіѭ-тѫ

о Иса. 54; 13. Іоан. 6; 45. 1 Кор. 2; 10. 1 Іоан. 2; 20.
п Гл. 33; 8. 50; 20. Мих. 7; 18. Дѣян. 10; 43. 13; 39. Рим. 11; 27.
р Быт. 1; 16. Псал. 72; 5, 17. 89; 2, 36, 37. 119; 91.
с Иса. 51; 15.
т Гл. 10; 16.
у Псал. 148; 6. Иса. 54; 9, 10. Гл. 33; 20.
ф Гл. 33; 22.
х Неем. 3; 1. Зах. 14; 10.
ц Іез. 40; 8. Зах. 2; 1.
ч 2 Лѣт. 23; 15. Неем. 3; 28.
ш Іоил. 3; 17.

а 4 Цар. 25; 1, 2. Гл. 39; 1.
б Неем. 3; 25. Гл. 33; 1. 37; 21. 38; 6. 39; 14.
в Гл. 34; 2.
г Гл. 34; 3. 38; 18, 23. 39; 5. 52;9.
д Гл. 27; 22.
е Гл. 21; 4. 33; 5.
ж Лев. 25; 24, 25, 32. Руѳ. 4; 4.
з Быт. 23; 16. Зах. 11; 12.
и Гл. 36; 4.
і Виж Иса. 8; 2.
к Ст. 37; 43.
л 4 Цар. 19; 15.

съ голѣмѫ-тѫ си силѫ, и съ прострѣнѫ-
тѫ си мышцѫ: [м]нѣма нищо мѫчно за
18 тебе. [н]Ты правишь милость до тысящы
родове, и въздавашь беззаконіе-то на от-
цы-тѣ въ пазухѫ-тѫ на чада-та имъ слѣдъ
тѣхъ: [о]Богъ великый, крѣпкый, [п]Господь
19 на силы-тѣ е име-то му, [р]Великъ въ съ-
вѣтъ, и силенъ въ дѣла: защото [с]очи-тѣ
ти сѫ отворены върху всичкы-тѣ пѫтища
на человѣческы-тѣ сынове, за [т]да дадешь
всякому споредъ пѫтища-та му, и спо-
20 редъ плодъ-тъ на дѣла-та му: *Ты* който
си направилъ знаменія и чудеса въ Еги-
петскѫ-тѫ земѭ, *познаты* дори до тойзи
день, и въ Израиль, и въ человѣцы-тѣ: [у]и на-
21 правилъ си име, като днесь: И [ф]извелъ
си людіе-тѣ си Израиль изъ Египетскѫ-
тѫ земѭ съсъ знаменія, и чудеса, и съ
крѣпкѫ рѫкѫ, и съ прострѣнѫ мышцѫ, и
22 съ голѣмъ ужасъ: И далъ си имъ тѫзи
земѭ, коѭто си ся заклѣлъ па отцы-тѣ
имъ да дадешь тѣмъ, [х]земѭ дѣто тече
23 млѣко и медъ: И влѣзохѫ, и наслѣдихѫ
ѭ: но [ц]не послушахѫ гласъ-тъ ти, нито
ходихѫ въ законъ-тъ ти: не направихѫ
нищо отъ всичко що имъ си заповѣдалъ
да правятъ: за то си докаралъ върхъ тѣхъ
24 всичко това зло. Ето, окопи-тѣ стигнѫ-
хѫ до градъ-тъ, за да го обладаѭтъ: и
[ч]градъ-тъ ся даде въ рѫкѫ-тѫ на Хал-
дейцы-тѣ, които ратуватъ противъ него
[ш]съ ножъ, и гладъ, и моръ: и както
25 си говорилъ, станѫ: и ето, видишь: И
ты ми рече, Господи Боже: Купи си ни-
вѫ-тѫ съсъ сребро, и тури свидѣтели: а
[щ]градъ-тъ ся даде въ рѫкѫ-тѫ на Хал-
дейцы-тѣ.
26 И быде слово Господне къмъ Іереміѭ,
27 и рече: Ето, азъ сьмь Господь [ъ]Богъ на
всякѫ плъть: [ы]има ли нѣщо мѫчно за
28 мене? За то така говори Господь: Ето,
[ь]ще прѣдамъ тойзи градъ въ рѫкѫ-тѫ
на Халдейцы-тѣ, и въ рѫкѫ-тѫ на На-
вуходоносора Вавилонскый-тъ царь, и ще
29 го обладае: И Халдейци-тѣ които рату-
ватъ противъ тойзи градъ, ще дойдѫтъ,
и [ѣ]ще турятъ огнь въ тойзи градъ, и ще
го изгорятъ, и кѫщы-тѣ, [ю]на които върхъ
покрывы-тѣ кадехѫ Ваалу, и правехѫ
възліянія на другы богове, за да мя раз-
30 гнѣватъ. Защото Израилеви-тѣ сынове и
Іудини-тѣ сынове [я]само зло правехѫ
прѣдъ мене отъ младость-тѫ си: защото
Израилеви-тѣ сынове друго не правехѫ,
освѣнь да мя разгнѣвяватъ съ дѣла-та
31 на рѫцѣ-тѣ си, говори Господь. Защото
тойзи градъ станѫ за мене *раздраженіе*
на гнѣвъ-тъ ми и на ярость-тѫ ми, отъ
който день го съградихѫ дори до тойзи
день, [ж]за да го отхвърлѭ отъ лице-то си,
32 Поради всичко-то зло на Израилевы-тѣ
сынове и на Іудины-тѣ сынове което на-
правихѫ да мя раздражатъ, [ѭ]тѣ, царіе-
тѣ имъ, князове-тѣ имъ, священници-тѣ
имъ, и пророци-тѣ имъ, и Іудини-тѣ мѫ-
33 жіе, и Іерусалимскы-тѣ жители. И [а]о-
бърнѫхѫ гърбъ къмъ мене, а не лице:
и гы учахъ, [б]като ставахъ рано и поу-
чавахъ, но не послушахѫ да земѫтъ по-
34 ученіе: Но [в]турнѫхѫ мерзости-тѣ си въ
домъ-тъ, върху който ся нарече име-то
35 ми, за да го осквернятъ: И съградихѫ
высокы-тѣ мѣста Ваалу, които сѫ въ до-
лъ-тъ на Енномовъ-тъ сынъ, [г]за да прѣ-
ведѫтъ сынове-тѣ си и дъщери-тѣ си
прѣзъ огнь-тъ [д]на Молоха: [е]което не имъ
заповѣдахъ, нито възлѣзе на сърдце-то ми,
да сторятъ тѫзи мерзость, та да напра-
вятъ Іудѫ да съгрѣшава.
36 И сега за то така говори Господь, Богъ
Израилевъ, за тойзи градъ, за който вы
говорите: [ж]Ще ся прѣдаде въ рѫкѫ-тѫ
на Вавилонскый-тъ царь, съ ножъ, и съ
37 гладъ, и съ моръ: Ето, [з]ще гы съберѫ
отъ всичкы-тѣ мѣста, дѣто бѣхъ гы ис-
пѫдилъ въ гнѣвъ-тъ си, и въ ярость-
тѫ си, и въ голѣмо-то *си* негодованіе:
и ще гы върнѫ на това мѣсто, и [и]ще гы
38 населѭ въ утвържденіе: И [і]ще ми бѫ-
дѫтъ людіе, и азъ ще имъ бѫдѫ Богъ:
39 И [к]ще имъ дамъ едно сърдце и единъ
пѫть, за да ми ся боятъ въ всичкы-тѣ
дни, за тѣхно добро, и *за онова* на ча-
40 да-та имъ подиръ тѣхъ: И [л]ще направѭ
завѣтъ вѣченъ съ тѣхъ, че нѣма да ся
върнѫ отъ слѣдъ тѣхъ, но ще имъ пра-
вѭ добро, и [м]ще турѭ страхъ-тъ си въ
сърдца-та имъ, за да не отстѫпятъ отъ
41 мене: И [н]ще ся радувамъ за тѣхъ да
имъ правѭ добро, и [о]ще гы насадѭ въ
тѫзи земѭ съ истинѫ, съсъ всичко-то
си сърдце и съсъ всичкѫ-тѫ си душѫ.
42 Защото така говори Господь: [п]Както
докарахъ върхъ тѣзи людіе всичко това
голѣмо зло, така ще докарамъ върхъ тѣхъ
всичко-то добро което азъ говорихъ за
43 тѣхъ. И [р]ще ся добыѭтъ нивы въ тѫзъ
земѭ, [с]за коѭто вы казувате: Пуста е,

м Быт. 18; 14. Ст. 27. Лук. 1; 37.
н Исх. 20; 6. 34; 7. Втор. 5; 9, 10.
о Иса. 9; 6.
п Гл. 10; 16.
р Иса. 28; 29.
с Іов. 34; 21. Псал. 33; 13. Прит. 5; 21. Гл. 16; 17.
т Гл. 17; 10.
у Исх. 9; 16. 1 Лѣт. 17; 21. Иса. 63; 12. Дан. 9; 15.
ф Исх. 6; 6. 2 Цар. 7; 23. 1 Лѣт. 17; 21. Псал. 136; 11, 12.
х Исх. 3; 8, 17. Гл. 11; 5.
ц Неем. 9; 26. Гл. 11; 8. Дан. 9; 10 до 14.
ч Ст. 25, 36.
ш Гл. 14; 12.
щ Ст. 24.
ъ Числ. 16; 22.
ы Ст. 17.
ь Ст. 3.
ѣ Гл. 21; 10. 37; 8, 10. 52; 13.
ю Гл. 19; 13.
я Гл. 2; 7. 3; 25. 7; 22 до 26. 22; 21. Іез. 20; 28.
ж 4 Цар. 23; 27. 24; 3.
ѭ Иса. 1; 4, 6. Дан. 9; 8.
а Гл. 2; 27. 7; 24.
б Гл. 7; 13.
в Гл. 7; 30, 31. 23; 11. Іез. 8; 5, 6.
г Гл. 7; 31. 19; 5.
д Лев. 18; 21. 3 Цар. 11; 33.
е Гл. 7; 31.
ж Ст. 24.
з Втор. 30; 3. Гл. 23; 3. 29; 14. 31; 10. Іез. 37; 21.
и Гл. 23; 6. 33; 16.
і Гл. 24; 7. 30; 22. 31; 33.
к Гл. 24; 7. Іез. 11; 19, 20.
л Иса. 55; 3. Гл. 31; 31.
м Гл. 31; 33.
н Втор. 30; 9. Соф. 3; 17.
о Гл. 24; 6. 31; 28. Амос. 9; 15.
п Гл. 31; 28.
р Ст. 15.
с Гл. 33; 10.

безъ человѣкъ или скотъ: прѣдаде ся въ
44 ръкж-тж на Халдейцы-тѣ. Ще купуватъ ниви съсъ сребро, и ще подписуватъ записы, и запечатуватъ, и ще прѣдставятъ свидѣтели, [т]у Веніаминовж-тж землѭ, и въ Іерусалимскы-тѣ околности, и въ Іудины-тѣ градове, и въ планинскы-тѣ градове, и въ полянскы-тѣ градове, и въ южны-тѣ градове: защото [у]ще гы върнж отъ плѣненіе-то имъ, говори Господь.

ГЛАВА 33.

1 И быде слово Господне къмъ Іеремія вторый пжть, като [а]бѣ той още затворенъ въ дворъ-тъ на тьмницж-тж, и рече:
2 Така говори Господь, [б]който съгради тойзи *градъ*,
Господь който го създаде, за да го утвърди:
[в]Іеова е име-то му.
3 [г]Въззови къмъ мене, и ще ти отговоріж,
И ще ти покажж голѣмы и тайны нѣща,
Които не знаешь.
4 Защото така говори Господь Богъ Израилевъ,
За домове-тѣ на тойзи градъ,
И за домове-тѣ на Іудины-тѣ царіе,
Които ще ся съборятъ [д]отъ окопы и отъ ножъ,
5 [е]За онѣзи които идѫтъ да ратуватъ противъ Халдейцы-тѣ,
И да напълнятъ тѣзи *домове* съ трупове-тѣ на человѣцы-тѣ,
Които азъ ще поразіж въ гнѣвъ-тъ си и въ ярость-тж си,
И за всичкы-тѣ тѣхны злины
Азъ скрыхъ лице-то си отъ тойзи градъ:
6 Ето, азъ [ж]ще донесж въ него здравіе и исцѣленіе, и ще гы исцѣліж,
И ще имъ открыіж изобиліе на миръ и на истинж.
7 И [з]ще върнж плѣнницы-тѣ Іудины
И плѣнницы-тѣ Израилевы,
И ще гы съградіж [и]като понапрѣдъ:
8 И [і]ще гы очистіж отъ всичко-то имъ беззаконіе,
Съ което ми съгрѣшихж:
И [к]ще простіж всичкы-тѣ имъ беззаконія,
Съ които ми съгрѣшихж,
И съ които отстжпихж отъ мене.
9 И *тойзи градъ* [л]ще ми бжде име за веселіе,
Хвала и слава прѣдъ всичкы-тѣ народы на землѭ-тж,
Които ще чуіжтъ всичко-то добро което имъ азъ правіж:
И [м]ще ся убоятъ и ще ся растреперятъ за всичко-то добро
И за всичкый-тъ миръ, който ще му направіж.
10 Така говори Господь:
Пакъ ще ся чуе въ това мѣсто,
[н]За което вы казувате: Пусто е, безъ человѣкъ и безъ скотъ,
Въ Іудины-тѣ градове и въ Іерусалимскы-тѣ улицы,
Които сж пусты, безъ человѣкъ,
И безъ житель, и безъ скотъ,
11 [о]Гласъ на радость, и гласъ на веселіе,
Гласъ на младоженецъ, и гласъ на невѣстж,
Гласъ на онѣзи които ще казуватъ:
[п]Хвалѣте Господа на силы-тѣ,
Защото е благъ Господь,
Защото милость-тж му е въ вѣкъ:
И [р]на онѣзъ които ще приносятъ благодарственны приношенія въ домъ-тъ Господень:
Защото [с]ще върнж плѣнницы-тѣ на тжзи землѭ,
Както *сж были* понапрѣдъ, говори Господь.
12 Така говори Господь Саваоѳъ:
[т]Пакъ на това мѣсто, което е пусто,
Безъ человѣкъ и безъ скотъ,
И въ всичкы-тѣ му градове,
Ще има пастырскы жилища
За да упокояватъ стада-та.
13 [у]Въ планинскы-тѣ градове, и въ полянскы-тѣ градове,
И въ южны-тѣ градове, и у Веніаминовж-тж землѭ,
И въ околности-тѣ на Іерусалимъ, и въ Іудины-тѣ градове,
[ф]Ще заминжтъ пакъ стада-та,
Подъ ръкж-тж на онѣзи които гы броятъ, говори Господь.
14 Ето, [х]идѫтъ дни, говори Господь,
И [ц]ще извършж *онова* добро слово, което говорихъ
За Израилевъ-тъ домъ, и за Іудинъ-тъ домъ.
15 Въ онѣзъ дни и въ онова врѣме,
[ч]Ще направіж да прозябне Давиду отрасль на правдж:
И ще извърши сждбж и правдж на землѭ-тж.
16 [ш]Въ онѣзи дни Іуда ще бжде спасенъ,
И Іерусалимъ ще живѣе безопасно:
И това *е име-то* съ което ще ся нарича:
ГОСПОДЬ ПРАВДА НАША.
17 Защото така говори Господь:
[щ]Нѣма да оскудѣе отъ Давида человѣкъ

т Гл. 17; 26.
у Гл. 33; 7, 11, 26.

а Гл. 32; 2, 3.
б Иса. 37; 26.
в Исх. 15; 3. Амос. 5; 8. 9; 9.
г Псал. 91; 15. Гл. 29; 12.
д Гл. 32; 24.
е Гл. 32; 5.
ж Гл. 30; 17.
з Гл. 30; 3. 32; 44. Ст. 11.
и Иса. 1; 26. Гл. 24; 6. 30; 20. 31; 4, 28. 42; 10.
і Іез. 36; 25. Зах. 13; 1. Евр. 9; 13, 14.
к Гл. 31; 34. Мих. 7; 18.
л Иса. 62; 7. Гл. 13; 11.
м Иса. 60; 5.
н Гл. 32; 43.
о Гл. 7; 34. 16; 9. 25; 10. Отк. 18; 23.
п 1 Лѣт. 16; 8, 34. 2 Лѣт. 5; 13. 7; 3. Ездр. 3; 11. Псал. 136; 1 Иса. 12; 4.
р Лев. 7; 12. Псал. 107; 22. 116; 17.
с Ст. 7.
т Иса. 65; 10. Гл. 31; 24. 50; 19.
у Гл. 17; 26. 32; 44.
ф Лев. 27; 32.
х Гл. 23; 5. 31; 27, 31.
ц Гл 29; 10.
ч Иса. 4; 2. 11; 1. Гл. 23; 5.
ш Гл. 23; 6
щ 2 Цар. 7; 16. 3 Цар. 2; 4. Псал. 89; 29, 36. Лук. 1; 32, 33,

Който да сѣди на прѣстолъ-тъ на Израилевъ-тъ домъ:
18 Нито отъ Левиты-тѣ священницы-тѣ ще оскудѣе прѣдъ мене человѣкъ
[в]Който да приноси всесъжженія, и да гори хлѣбны приношенія,
И да прави жьртвы въ всичкы-тѣ дни.
19 И быде слово Господне къмъ Іеремія, и рече:
20 Така говори Господь:
[ы]Ако е възможно да разрушите завѣтъ-тъ ми за день-тъ
И завѣтъ-тъ ми за нощь-тж,
Щото да не става вече день и нощь въ врѣме-то си,
21 *Тогазь* [ь]ще може да ся разруши и завѣтъ-тъ ми съ Давида мой-тъ рабъ,
Щото да нѣма сынъ да царува на прѣстолъ-тъ му,
И съ Левиты-тѣ священницы-тѣ, служители-тѣ ми.
22 [ъ]Както небесно-то воинство не може да ся изброи,
Нито пѣсъкъ-тъ морскый да ся измѣри,
Така ще умножавамъ сѣме-то на Давида мой-тъ рабъ,
И Левиты-тѣ служители-тѣ ми.
23 И быде слово Господне къмъ Іеремія, и рече:
24 Не си ли видѣлъ що говорятъ тѣзи людіе, и казуватъ:
[ю]Двѣ-тѣ домородія които Господь избра,
Ето отхвърли гы?
Така прѣзиратъ тѣ людіе-тѣ ми,
Щото не ся вмѣнявать вече за народъ прѣдъ тѣхъ.
25 Така говори Господь:
[я]Ако не сьмь *направилъ* завѣтъ-тъ си за день-тъ и нощь-тж,
И [ж]*ако* не сьмь наредилъ законы-тѣ на небе-то и на земія-тж,
26 [іж]То ще отхвърлія сѣме-то на Іакова, и на Давида рабъ-тъ си така,
Щото да не земж отъ сѣме-то му управители
Върху сѣме-то на Авраама, на Исаака, и на Іакова:
Защото [а]ще върнж плѣнницы-тѣ имъ, и ще гы помилувамъ.

ГЛАВА 34.

1 Слово-то което быде къмъ Іеремія отъ Господа, [а]когато Навуходоносоръ Вавилонскый-тъ царь, и всичка-та му сила, [б]и всичкы-тѣ царства на земія-тж които бѣхж подъ власть-тж на ржкж-тж му, и всичкы-тѣ людіе, ратувахж противъ Іерусалимъ, и противъ всичкы-тѣ му градове, и рече:
2 Така говори Господь, Богъ Израилевъ: Иди, та говори на Седекыія Іудинъ-тъ царь, и речи му: Така говори Господь: Ето, [в]ще прѣдамъ тойзи градъ въ ржкж-тж на Вавилонскый-тъ царь, и ще го изгори съ огнь:
3 И [г]ты нѣма да избѣгнешь изъ ржкж-тж му, но непрѣмѣнно ще бждешь хванжтъ, и прѣданъ въ ржкж-тж му: [д]и очи-тѣ ти ще видятъ очи-тѣ на Вавилонскый-тъ царь, и уста-та му ще говорятъ съ уста-та ти, и ще влѣзешь у Вавилонъ.
4 Слушай обаче слово-то Господне, Седекые царю Іудинъ: така говори Господь за тебе:
5 Нѣма да умрешь отъ ножъ: мирно ще умрешь: и [е]споредъ горенія-та които правяхж за отцы-тѣ ти, прѣдишни-тѣ царіе, които бѣхж прѣди тебе, [ж]така ще ти направятъ горѣнія: и [з]ще тя оплачжтъ, и рекжтъ: Увы! господарю! защото азъ говорихъ това слово, дума Господь.
6 И говорй пророкъ Іеремія на Седекыія Іудинъ-тъ царь, всичкы тѣзи слова въ Іерусалимъ.
7 А воинство-то на Вавилонскый-тъ царь ратуваше противъ Іерусалимъ, и противъ всичкы-тѣ останжли Іудины градове, противъ Лахысъ, и Азикж: защото [и]отъ Іудины-тѣ градове тѣ бѣхж останжли, градове утвърдени.
8 Слово-то което быде къмъ Іеремія отъ Господа, като направи царь Седекыя завѣтъ съсъ всичкы-тѣ людіе които бѣхж въ Іерусалимъ, [і]за да си прогласятъ свободж,
9 Щото [к]да пусне всякой рабъ-тъ си, и всякой рабынія-тж си, Евреинъ или Еврейкж, свободны, [л]за да не държи никой брата си Іудеинъ рабъ:
10 И послушахж всичкы-тѣ князове, и всичкы-тѣ людіе, които влѣзохж въ завѣтъ-тъ, да пусне всякой рабъ-тъ си, и всякой рабынія-тж си, свободны, щото да нѣматъ вече тѣхъ за рабы: послушахж, и пуснжхж *гы:*
11 [м]Но слѣдъ това пометнжхж ся и направихж да ся върнжтъ раби-тѣ и рабыни-тѣ, които пуснжхж свободны, и подчинихж гы *да сж* раби и рабыни:
12 И быде слово Господне къмъ Іеремія отъ Господа, и рече:
13 Така говори Господь, Богъ Израилевъ: Азъ направихъ завѣтъ съ отцы-тѣ ви, въ който день гы изведохъ изъ Египетскж-тж земія, изъ домъ-тъ на робство-то, и рѣкохъ:
14 [н]Въ свършъкъ-тъ

в Рим. 12; 1. 15; 16. 1 Петр. 2; 5, 9. Отк. 1; 6.
ы Псал. 89; 37. Иса. 54; 9. Гл. 31; 36. Ст. 25.
ь Псал. 89; 34.
ъ Быт. 13; 16. 15; 5. 22; 17. Гл. 31; 37.
ю Ст. 21, 22.
я Ст. 20. Быт. 8; 22.
ж Псал. 74; 16, 17. 104; 19. Гл. 31; 35, 36.
іж Гл. 31; 37.
а Ст. 7, 11. Езд. 2; 1.

а 4 Цар. 25; 1 и друг. Гл. 39; 1. 52; 4.
б Гл. 1; 15.
в Гл. 21; 10. 32; 3, 28.
г Гл. 32; 29. Ст. 22.
д Гл. 32; 4.
е Виж 2 Лет. 16; 14, 21; 19.
ж Дан. 2; 46.
з Гл. 22; 18.
и 4 Цар. 18; 13. 19; 8. 2 Лет. 11; 5, 9.
і Исх. 21; 2. Лев. 25; 10. Ст. 14.
к Неем. 5; 11.
л Лев. 25; 39—46.
м Виж Ст. 21. Гл. 37; 5.
н Исх. 21; 2. 23; 10. Втор. 15; 12.

на седмь годины пуснѣте всякой брата си Евреинъ-тъ, който ти ся е продалъ, и слугувалъ ти е шесть годины: тогазь ще го пуснешь свободенъ отъ тебе: но отци-тѣ ви не мя послушахѫ, нито приклонихѫ 15 ухо-то си. И вы сега бѣхте ся обърнѫли и направили право-то прѣдъ мене, като прогласихте, всякой освобожденіе на ближній-тъ си, и [о]направили бѣхте завѣтъ прѣдъ мене [п]въ домъ-тъ върху който ся призова 16 име-то ми: Но пометнѫхте ся, и [р]осквърнихте име-то ми, и направихте всякой рабъ-тъ си, и всякой рабыніѭ-тѫ си, които бѣхте пуснѫли свободны по воліѭ-тѫ имъ, да ся върнѫтъ, и подчинихте гы да ви сѫ раби и рабыни.

17 За то така говори Господь: Вы не мя послушахте, да прогласите свободѫ всякой на брата си, и всакой на ближній-тъ си: ето, говори Господь, [с]азъ прогласявамъ противъ васъ свободѫ [т]на ножъ-тъ, на моръ-тъ, и на гладъ-тъ: и [у]ще вы прѣдамъ въ тласканіе по всичкы-тѣ царства 18 на земліѭ-тѫ. И ще прѣдамъ человѣцы-тѣ които сѫ прѣстѫпили завѣтъ-тъ ми, които не извършихѫ слова-та на завѣтъ-тъ що направихѫ прѣдъ мене, когато [ф]разсѣкохѫ теле-то надвѣ, и минѫхѫ между 19 части-тѣ му Іудини-тѣ князове и Іерусалимскы-тѣ князове, скопци-тѣ и священници-тѣ, и всичкы-тѣ людіе на тѫзь земліѭ, които минѫхѫ между раздѣлены-20 тѣ части на теле-то: И ще гы прѣдамъ въ рѫкѫ-тѫ на непріятели-тѣ имъ, и въ рѫкѫ-тѫ на онѣзи които искатъ душѫ-тѫ имъ: [х]а трупове-тѣ имъ ще бѫдѫтъ за хранѫ на небесны-тѣ птицы, и на земны-21 тѣ звѣрове. И Седекыѭ Іудинъ-тъ царь, и князове-тѣ му, ще прѣдамъ въ рѫкѫ-тѫ на непріятели-тѣ имъ, и въ рѫкѫ-тѫ на онѣзи които искатъ душѫ-тѫ имъ, и въ рѫкѫ-тѫ на воинство-то на Вавилонскый-тъ царь, [ц]които ся оттеглихѫ отъ васъ. 22 Ето, [ч]ще заповѣдамъ, говори Господь, и ще гы върнѫ въ тойзи градъ, и ще ратуватъ противъ него, и [ш]ще го обладаіѫтъ, и ще го изгорятъ съ огнь: и [щ]ще направіѭ Іудины-тѣ градове запустѣніе, да нѣма кой да живѣе *въ тѣхъ*.

ГЛАВА 35.

1 Слово-то което быде къмъ Іереміѭ отъ Господа въ дни-тѣ на Іоакыма Іосіинъ-тъ 2 сынъ, Іудинъ-тъ царь, и рече: Иди [а]въ домъ-тъ на Рихавовцы-тѣ, та имъ говори, и доведи гы въ домъ-тъ Господень, [б]въ еднѫ отъ стаи-тѣ, и напой гы съ вино.

3 Тогазь зѣхъ Яазаніѭ, сынъ-тъ на Іереміѭ, сына Хавасиніева, и братія-та му, и всичкы-тѣ му сынове, и всичкый-тъ домъ на 4 Рихавовцы-тѣ, Та гы доведохъ въ домъ-тъ Господень, въ стаіѭ-тѫ на сынове-тѣ на Анана, сынъ-тъ на Игдаліѭ, Божій-тъ человѣкъ, която бѣше при стаіѭ-тѫ на князове-тѣ, надъ стаіѭ-тѫ на Маасіѭ Сел-5 лумовъ-тъ сынъ [в]стражъ-тъ на врата-та: И турихъ прѣдъ сынове-тѣ на домъ-тъ на Рихавовцы-тѣ съсѫды пълны съ вино, и 6 чашы, и рѣкохъ имъ: Пійте вино. А тѣ рекохѫ: Не щемъ да піемъ вино: [г]защото Іонадавъ, Рихавовъ-тъ сынъ отецъ ни, заповѣда ни, и рече: Да не піете вино, вы, 7 и сынове-тѣ ви до вѣка: Нито кѫщѫ да съградите, нито сѣме да насѣете, нито лозія да насадите, нито да имате: но въ шатры да обитавате прѣзъ всичкы-тѣ си дни, [д]за да живѣете много дни въ земліѭ-8 тѫ, въ коіѭто сте пришелци. И послушахмы гласъ-тъ на Іонадава, Рихавовъ-тъ сынъ, нашій-тъ отецъ, въ всичко що ни заповѣда, да не піемъ вино прѣзъ всичкы-тѣ си дни, ный, жены-тѣ ни, сынове-тѣ ни, 9 и дъщери-тѣ ни: Нито да съградимъ кѫщы за да обитавамы: и нѣмахмы лозіе, или 10 нивѫ, или сѣме. Но живѣхмы въ шатры, и послушахмы, и сторихмы, по всичко що 11 ни заповѣда Іонадавъ нашій отецъ. Но когато Навуходоносоръ Вавилонскый-тъ царь, възлѣзе на туй мѣсто, рекохмы: Елате, и да влѣземъ въ Іерусалимъ, поради Халдейско-то воинство, и поради Сирійско-то воинство: за то живѣемъ въ Іерусалимъ.

12 И быде слово Господне къмъ Іереміѭ, 13 и рече: Така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ: Иди, та речи на Іудины-тѣ человѣцы, и на Іерусалимскы-тѣ жители: [е]Не ще ли земете поученіе да слушате слова-та ми? говори Господь. 14 Думы-тѣ на Іонадава, Рихавовъ-тъ сынъ, който заповѣда на сынове-тѣ си да не піѭтъ вино, извършихѫ ся: и до тойзи день не піѭтъ, защото слушатъ заповѣдь-тѫ на отца си: [ж]а азъ ви говорихъ, [з]като ставахъ рано и говоряхъ: но не мя по-15 слушахте. И [и]проводихъ при васъ всичкы-тѣ си рабы пророцы-тѣ, като ставахъ рано и проваждахъ, и казувахъ: [і]Върнѣте ся всякой отъ лукавый-тъ си пѫть, и поправѣте дѣянія-та си, и не ходѣте вслѣдъ другы богове за да имъ служите, и ще ся населите въ земліѭ-тѫ коіѭто дадохъ на васъ, и на отцы-тѣ ви: но не приклонихте ухо-то

о 4 Цар. 23; 3. Неем. 10; 29.
п Гл. 7; 10.
р Исх. 20; 7. Лев. 19; 12.
с Мат. 7; 2. Гал. 6; 7. Іак. 2; 13.
т Гл. 32; 24, 36.
у Втор. 28; 25, 64. Гл. 29; 18.
ф Виж Быт. 15; 10, 17.
х Гл. 7; 33. 16; 4. 19; 7.
ц Виж Гл. 37; 5, 11.
ч Гл. 37; 8, 10.
ш Гл. 38; 3. 39; 1, 2, 8. 52; 7, 13.
щ Гл. 9; 11. 44; 2, 6.

а 4 Цар. 10; 15. 1 Лѣт. 2; 55.
б 3 Цар. 6; 5.
в 4 Цар. 12; 9. 25; 18. 1 Лѣт. 9; 18, 19.
г 4 Цар. 10; 15.
д Исх. 20; 12. Еф. 6; 2, 3.
е Гл. 32; 33.
ж 2 Лѣт. 36; 15.
з Гл. 7; 13. 25; 3.
и Гл. 7; 25. 25; 4.
і Гл. 18; 11. 25; 5, 6.

16 си, и не мя послушахте. Понеже синове-тѣ на Іонадава синъ-тъ Рихавовъ извършихѫ заповѣдь-тѫ на отца си, коіѭто имъ заповѣда, а тѣзи людіе не послушахѫ мене.
17 За то така говори Господь, Богъ на силы-тѣ, Богъ Израилевъ: Ето, ще докарамъ вързъ Іудѫ, и вързъ всичкы-тѣ Іерусалимскы жители, всичко-то зло което говорихъ противъ тѣхъ: [к]защото говорихъ на тѣхъ, и не чухѫ: и выкахъ къмъ тѣхъ, и не отговорихѫ.
18 И рече Іеремія на домъ-тъ на Рихавовцы-тѣ: Така говори Господь на силы-тѣ, Богъ Израилевъ: Понеже послушахте заповѣдь-тѫ на Іонадава отца си, и упазихте всичкы-тѣ му заповѣди, и направихте по всичко що ви заповѣда,
19 За то така говори Господь на силы-тѣ, Богъ Израилевъ: отъ Іонадава Рихавовъ-тъ синъ не ще оскудѣе человѣкъ [л]който да прѣдстои прѣдъ мене въ всичкы-тѣ дни.

ГЛАВА 36.

1 И въ четвърто-то лѣто на Іоакыма Іосіинъ-тъ синъ Іудинъ-тъ царь, быде това слово къмъ Іереміѭ отъ Господа, и рече:
2 Земи си [а]единъ свитъкъ книгѫ, та [б]пиши въ него всичкы-тѣ думы които ти говорихъ противъ Израиля, и [в]противъ Іудѫ, и противъ всичкы-тѣ народы, отъ коіѫтъ день ти говорихъ, [г]отъ дни-тѣ на Іосіѭ, дори до тойзи день:
3 [д]Негли чуе Іудинъ-тъ домъ всичко-то зло, което азъ мыслѭ да направѭ на тѣхъ, [е]щото да ся върнѫтъ всякой отъ лукавый-тъ си пѫть, и да простѭ беззаконіе-то имъ и грѣхъ-тъ имъ.
4 И [ж]повыка Іеремія Варуха Нирієвъ-тъ синъ: и [з]Варухъ писа отъ уста-та на Іереміѭ всичкы-тѣ слова Господни, които говорѝ нему, въ свитъкъ на книгѫ.
5 И заповѣда Іеремія на Варуха, и рече: Азъ сьмь затворенъ: не могѫ да влѣзѫ въ
6 домъ-тъ Господень: За то влѣзь ты, та прочети въ свитъкъ-тъ, който написа ты отъ уста-та ми, слова-та Господни въ уши-тѣ на людіе-тѣ, въ домъ-тъ Господень, [и]въ день на постъ: и ще гы прочетешь още въ уши-тѣ на всичкый Іудѫ, които дохождатъ отъ градове-тѣ си:
7 [і]Негли молба-та имъ стигне прѣдъ Господа, и ся върнѫтъ всякой отъ лукавый-тъ си пѫть: защото голѣма е ярость-та и гнѣвъ-тъ, които изрече Господь противъ тѣзи людіе.
8 И направи Варухъ Нирієвый синъ по всичко що му заповѣда пророкъ Іеремія, и прочете въ книгѫ-тѫ слова-та Господни,
9 въ домъ-тъ Господень. И въ пето-то лѣто на Іоакыма Іосіинъ-тъ синъ Іудинъ-тъ царь, въ деветый-тъ мѣсецъ, прогласихѫ постъ прѣдъ Господа всичкы-тѣ людіе въ Іерусалимъ, и всичкы-тѣ людіе които дохождахѫ отъ Іудины-тѣ градове въ Іеру-
10 салимъ. И прочете Варухъ въ книгѫ-тѫ Іереміины-тѣ думы въ домъ-тъ Господень, въ стаіѫ-тѫ на Гамаріѭ, Сафановъ-тъ синъ, писецъ-тъ, въ горній-тъ дворъ, [к]въ входъ-тъ на новы-тѣ врата на домъ-тъ Господень, въ уши-тѣ на всичкы-тѣ людіе.
11 И чу Михей синъ-тъ на Гемаріѭ, сына Сафанова, отъ книгѫ-тѫ всичкы-тѣ слова
12 Господни, И слѣзе къмъ домъ-тъ на царя, въ стаіѫ-тѫ на писеца: и ето, всичкы-тѣ князове сѣдѣхѫ тамъ: Елисама писецъ-тъ, и Делаія Семаіевъ-тъ синъ, и Елнаѳанъ Ахоборовъ-тъ синъ, и Гемарія Сафановъ-тъ синъ, и Седекыя Ананієвъ-тъ
13 синъ, и всичкы-тѣ князове. И възвѣсти имъ Михей всичкы-тѣ думы които бѣ чулъ, когато Варухъ прочиташе книгѫ-тѫ въ уши-тѣ на людіе-тѣ.
14 И проводихѫ всичкы-тѣ князове Іудія синъ-тъ на Наѳаніѭ, синъ на Селеміѭ, Хусіинъ-тъ синъ, при Варуха и казахѫ: Свитъкъ-тъ, който си прочелъ ты въ уши-тѣ на людіе-тѣ, земи го въ рѫкѫ-тѫ си, и ела. И зѣ Варухъ Нирієвъ-тъ синъ свитъкъ-тъ въ рѫкѫ-тѫ си, та дойде при
15 тѣхъ. И рекохѫ му: Я сѣдни, та го прочети въ уши-тѣ ни: и прочете Варухъ
16 въ уши-тѣ имъ. И като чухѫ всичкы тѣзи думы, спогледнѫхѫ ся съ ужасъ, и рекохѫ на Варуха: Непрѣмѣнно ще възвѣстимъ
17 на царя всичкы тѣзи думы. И попытахѫ Варуха, и рекохѫ: Кажи ни сега: какъ писа ты всичкы тѣзи думы отъ уста-та
18 му? И рече имъ Варухъ: Отъ уста-та си ми каза всичкы тѣзи думы, и азъ пишехъ
19 съ мастило въ книгѫ-тѫ. И рекохѫ князове-тѣ Варуху: Иди, скрый ся, ты, и Іеремія: никой да не знае дѣ сте.
20 И влѣзохѫ при царя въ дворъ-тъ: оставихѫ обаче свитъкъ-тъ въ стаіѫ-тѫ на Елисамѫ писецъ-тъ, и възвѣстихѫ въ
21 уши-тѣ на царя всичкы тѣзи думы. И проводи царь-тъ Іудія да земе свитъкъ-тъ: и зѣ го отъ стаіѫ-тѫ на Елисамѫ писецъ-тъ. И прочете го Іудій въ уши-тѣ на царя, и въ уши-тѣ на всичкы-тѣ князове, които
22 стоехѫ около царя. А царь-тъ сѣдеше [л]въ зимный-тъ домъ, въ деветый-тъ мѣсецъ, и прѣдъ него имаше жаровня съ
23 огнь. И като прочетеше Іудій три и четыри страницы, рѣжеше го съ ножче-то на писецъ, и хвърляше въ огнь-тъ въ

к Прит. 1; 24. Иса. 65; 12. 66; 4. Гл. 7; 13.
л Гл. 15; 19.

а Иса. 8; 1. Іез. 2; 9. Зах. 5; 1.
б Гл. 30; 2.
в Гл. 25; 15 и дрг.
г Гл. 25; 3.
д Ст. 7. Гл. 26; 3.
е Гл. 18; 8. Іон. 3; 8.
ж Гл. 32; 12.
з Виж Гл. 45; 1.
и Лев. 16; 29. 23; 27—32. Дѣя. 27; 9.
і Ст. 3.
к Гл. 26; 10.
л Ам. 3; 15.

жаровніѭ-тѫ, додѣ ся свърши всичкый-тъ 24 свитъкъ въ огнь-тъ на жаровніѭ-тѫ. И не ся растреперихѫ, [ж]нито раздрахѫ дрехы-тѣ си, царь-тъ и всичкы-тѣ му раби, 25 които чухѫ всичкы тѣзи думы. Още и когато Елнаѳанъ, и Делаія, и Гемарія, ходатайствувахѫ къмъ царя, да не изгари 26 свитъкъ-тъ, не гы послуша. И заповѣда царь-тъ на Іерамеила царевъ-тъ сынъ, и на Сераіѭ Азріиловъ-тъ сынъ, и на Селеміѭ Авдиловъ-тъ сынъ да хванѫтъ Варуха писецъ-тъ, и пророкъ Іеремія: но Господь гы скры.

27 И быде слово Господне къмъ Іеремія, слѣдъ като изгори царь-тъ свитъкъ-тъ, и слова-та които писа Варухъ отъ Іеремиины-тѣ 28 уста, и рече: Земи си пакъ другъ свитъкъ, та напиши въ него всичкы-тѣ първы слова, които бѣхѫ въ първый-тъ свитъкъ, който изгори Іоакымъ Іудинъ-тъ 29 царь: И на Іоакыма Іудинъ-тъ царь, ще речешь: Така говори Господь: Ты си изгорилъ тойзи свитъкъ, и си казалъ: Защо си написалъ въ него, и си реклъ: Вавилонскый-тъ царь ще дойде непрѣмѣнно, и ще разори тѫзи земіѭ, и ще направи 30 да нѣма въ неіѭ человѣкъ и скотъ? За то така говори Господь за Іоакыма Іудинъ-тъ царь: [з]Не ще има отъ него кой да сѣди на прѣстолъ-тъ Давидовъ: И трупъ-тъ му [и]ще ся исхвърли, деня на 31 пекъ-тъ, а нощя на ледъ-тъ. И ще накажѫ него, и сѣме-то му, и рабы-тѣ му, заради беззаконіе-то имъ: и ще докарамъ на тѣхъ, и на Іерусалимскы-тѣ жители, и на Іудины-тѣ человѣцы, всичко-то зло за което говорихъ на тѣхъ и не слушахѫ.

32 И зѣ Іеремія другъ свитъкъ, и го даде на Варуха, Ниріевъ-тъ сынъ, писецъ-тъ, и писа въ него отъ уста-та на Іеремія всичкы-тѣ слова на книгѫ-тѫ, коіѭто изгори въ огнь Іоакымъ Іудинъ-тъ царь: а при тѣхъ ся притурихѫ и още много подобны слова.

ГЛАВА 37.

1 И [а]царува царь Седекыя, Іосіинъ-тъ сынъ, вмѣсто Іехоніѭ Іоакымовъ-тъ сынъ, когото Навуходоносоръ Вавилонскый царь 2 постави царь [б]въ Іудинѫ-тѫ земіѭ. И не послуша той, и раби-тѣ му, и людіе-тѣ на тѫзь земіѭ, слова-та Господни, които говори чрѣзъ пророкъ Іеремія.

3 И проводи царь Седекыя Іеухала Селеміевъ-тъ сынъ, [в]и Софоніѭ Маасіинъ-тъ сынъ, священникъ-тъ, при пророкъ Іеремія, и рече: Помоли ся, моліѭ, за насъ 4 на Господа Бога нашего. А Іеремія *още* влизаше и излизаше между людіе-тѣ: и 5 не бѣхѫ го турили въ тьмницѫ. И [г]излѣзе воинство-то на Фараона изъ Египетъ: [д]и когато Халдейци-тѣ, които обсаждахѫ Іерусалимъ, чухѫ слухъ-тъ имъ, оттеглихѫ ся отъ Іерусалимъ.

6 И быде слово Господне къмъ пророкъ 7 Іеремія, и рече: Така говори Господь, Богъ Израилевъ: Така ще речете на Іудинъ-тъ царь, [е]който вы проводи при мене за да мя попытате: Ето, воинство-то на Фараона, което излѣзе на помощь вамъ, ще ся върне въ земіѭ-тѫ си, Египетъ: 8 И [ж]Халдейци-тѣ ще ся върнѫтъ, и ще ратуватъ противъ тойзи градъ, и ще го 9 обладаіѫтъ, и ще го изгорятъ съ огнь. Така говори Господь: Не ся мамѣте, да казувате: Халдейци-тѣ непрѣмѣнно ще ся оттеглятъ отъ насъ: понеже нѣма да 10 ся оттеглятъ. Защото [з]и ако поразите всичко-то воинство на Халдейцы-тѣ, което ратува противъ васъ, и останѫтъ отъ тѣхъ нѣкои ранени, тѣ ще станѫтъ всякой отъ шатъръ-тъ си, та ще изгорятъ тойзи градъ съ огнь.

11 И [и]когато войска-та на Халдейцы-тѣ отиде отъ Іерусалимъ, поради страхъ-тъ на 12 Фараоновѫ-тѫ войскѫ, Тогазь излѣзе Іеремія изъ Іерусалимъ, да отиде въ Веніаминовѫ-тѫ земіѭ, да земе отъ тамъ 13 дѣлъ-тъ си между людіе-тѣ. И когато той бѣ при Веніаминовѫ-тѫ портѫ, тамъ бѣше началникъ-тъ на стражѫ-тѫ, на когото име-то бѣ Ирія сынъ на Селеміѭ, Ананіевъ-тъ сынъ: и хванѫ пророкъ Іеремія, и рече: Ты бѣгашь при Халдей-14 цы-тѣ. И рече Іеремія: Лъжа е: азъ не бѣгамъ при Халдейцы-тѣ. Но го не послуша: и хванѫ Ирія Іеремія та го за-15 веде при князове-тѣ. И разгнѣвахѫ ся князове-тѣ на Іеремія, и го бихѫ, и [і]турихѫ го въ домъ-тъ на узницы-тѣ, въ домъ-тъ на Іонаѳана писецъ-тъ: защото него бѣхѫ направили тьмницѫ.

16 *И* когато Іеремія влѣзе [к]въ подземнѫ-тѫ тьмницѫ и въ избы-тѣ, и сѣдѣ Іере-17 мія тамъ много дни, Тогазь проводи Седекыя царь-тъ, та го зѣ, и го попыта царь-тъ скрышно въ домъ-тъ си, и рече: Има ли слово отъ Господа? А Іеремія рече: Има: и каза: Въ рѫкѫ-тѫ на Вавилонскый-тъ царь ще бѫдешь прѣданъ. 18 И рече Іеремія на царь Седекыѭ: Що сьмь съгрѣшилъ на тебе, или на рабы-тѣ ти, или на тѣзи людіе, та мя турихте 19 въ тьмницѫ-тѫ? И дѣ сѫ ваши-тѣ пророци, които ви прорекохѫ, и казахѫ:

[ж] 4 Цар. 22; 11. Иса. 36; 22. 37; 1.
[з] Гл. 22; 30.
[и] Гл. 22; 19.

[а] 4 Цар. 24; 17. 2 Лѣт. 36; 10. Гл. 22; 24.
[б] 2 Лѣт. 36; 12, 14.
[в] Гл. 21; 1, 2. 29; 25. 52; 24.

[г] Вижь 4 Цар. 24; 7. Іез. 17; 15.
[д] Ст. 11. Гл. 34; 21.
[е] Гл. 21; 2.
[ж] Гл. 34; 22.

[з] Гл. 21; 4, 5.
[и] Ст. 5.
[і] Гл. 38; 26.
[к] Гл. 38; 6.

Вавилонскый-тъ царь нѣма да дойде вързъ васъ и вързъ тѫзи земѭ? 20 За то слушай сега, молѭ, господарю мой царю: да бѫде пріета, молѭ, молба-та ми прѣдъ тебе: и не мя вращай въ домъ-тъ на Іоаѳана писецъ-тъ за да не умрѫ тамъ.

21 Тогазь заповѣда царь Седекыя, и турихѫ Іереміѭ подъ стражѫ [л]въ дворъ-тъ на тьмницѫ-тѫ, и давахѫ му всякой день по единъ хлѣбъ отъ улицѫ-тѫ на хлѣбари-тѣ, [м]додѣ ся свърши всичкый хлѣбъ на градъ-тъ. И сѣдеше Іеремія въ дворъ-тъ на тьмницѫ-тѫ.

ГЛАВА 38.

1 И [а]чухѫ Сафатія Матѳановъ-тъ сынъ, и Годолія Пасхоровъ-тъ сынъ, и [б]Іухалъ Селеміевъ-тъ сынъ, и [в]Пасхоръ Мелхыевъ-тъ сынъ, думы-тѣ които Іеремія говорѝ на всичкы-тѣ людіе и рече: 2 Така говори Господь: Който [г]сѣди въ тойзи градъ, ще умре отъ ножъ, отъ гладъ, и отъ моръ: но който излѣзе при Халдейцы-тѣ, ще остане живъ, и животъ-тъ му ще бѫде корысть за него, и ще бѫде живъ: 3 Така говори Господь: [д]Тойзи градъ непрѣмѣнно ще ся прѣдаде въ рѫкѫ-тѫ на войскѫ-тѫ на Вавилонскый-тъ царь, и ще го прѣземе. 4 И рекохѫ князове-тѣ на царя: [е]Да ся умьртви, молимъ, тойзи человѣкъ: защото разслабя рѫцѣ-тѣ на ратницы-тѣ мѫжіе, които сѫ останѫли въ тойзи градъ, и рѫцѣ-тѣ на всичкы-тѣ людіе, като имъ казува таквызь думы: защото тойзи человѣкъ не иска добро-то на тѣзи людіе, но зло-то. 5 И рече царь Седекыя: Ето, въ рѫкѫ-тѫ ви е: защото царь-тъ не може нищо противъ васъ. 6 Тогазь [ж]зѣхѫ Іереміѭ, та го хвьрлихѫ въ ямѫ-тѫ на Мелхыѭ царевъ-тъ сынъ, която бѣ въ дворъ-тъ на тьмницѫ-тѫ: и снѣхѫ Іереміѭ съ вѫжя: и въ ямѫ-тѫ нѣмаше водѫ, но тина: и заглѣбнѫ Іеремія въ тинѫ-тѫ.

7 И [з]когато чу Авдемелехъ Еѳіопянинъ-тъ, единъ отъ скопцы-тѣ, който бѣше въ домъ-тъ царевъ, че турихѫ Іереміѭ въ ямѫ-тѫ, като сѣдеше царь-тъ въ Веніаминовѫ-тѫ портѫ, 8 Излѣзе Авдемелехъ изъ царскый-тъ домъ, та говори на царя, 9 и рече: Господарю мой Царю, тѣзи человѣци сторихѫ зло въ всичко що направихѫ на пророкъ Іереміѭ, когото хвьрлихѫ въ ямѫ-тѫ: и той ще умрѣ отъ гладъ на мѣсто-то дѣто е: защото нѣма вече хлѣбъ въ градъ-тъ. 10 И заповѣда царь-тъ на Авдемелеха Еѳіопянинъ-тъ, и рече: Земи отъ тукъ тридесеть человѣцы съ тебе, та извади пророкъ Іереміѭ изъ ямѫ-тѫ прѣди да умре. 11 И зѣ Авдемелехъ человѣцы-тѣ съсъ себе си, и влѣзе въ царскый-тъ домъ подъ съкровищницѫ-тѫ, и зѣ отъ тамъ ветхы дрипы, и ветхы парцалы, и гы спуснѫ съ вѫжя въ ямѫ-тѫ при Іереміѭ. 12 И рече на Іереміѭ Авдемелехъ Еѳіопянинъ-тъ: Тури сега ветхы-тѣ дрипы и парцалы подъ подмышцы-тѣ си, подъ вѫжя-та. 13 И направи Іеремія така. И [и]истеглихѫ Іереміѭ съ вѫжя-та, и изведохѫ го изъ ямѫ-тѫ: и останѫ Іеремія [і]въ дворъ-тъ на тьмницѫ-тѫ.

14 И проводи царь Седекыя та доведохѫ пророкъ Іереміѭ при него, въ третій-тъ входъ който е въ домъ-тъ Господенъ: и рече царь-тъ на Іереміѭ: Ще тя попытамъ едно нѣщо: не скрый отъ мене нищо.

15 И рече Іеремія на Седекыѭ: Ако ти явѭ, нѣма ли непрѣмѣнно да мя умьртвишь? и ако тя съвѣтувамъ, не щешь да мя послушашь.

16 И заклѣ ся скрышно царь Седекыя на Іереміѭ, и каза: Живъ Господь, [к]който направи намъ тѫзи душѫ, нѣма да тя умьртвѭ, нито ще тя дамъ въ рѫкѫ-тѫ на тѣзи человѣцы, които искатъ душѫ-тѫ ти.

17 И рече Іеремія на Седекыѭ: Така говори Господь, Богъ на силы-тѣ, Богъ Израилевъ: [л]Ако наистинѫ излѣзешь [м]при князове-тѣ на Вавилонскый-тъ царь, тогазь ще ся упази животъ-тъ ти, и тойзи градъ нѣма да ся изгори съ огнь: и ще бѫдешь живъ ты, и домъ-тъ ти: 18 Ако ли не излѣзешь при князове-тѣ на Вавилонскый-тъ царь, тогазь тойзи градъ ще бѫде прѣданъ въ рѫкѫ-тѫ на Халдейцы-тѣ, и ще го изгорятъ съ огнь, и [н]ты нѣма да избѣгнешь отъ рѫкѫ-тѫ имъ.

19 И рече царь Седекыя на Іереміѭ: Азъ ся боѭ отъ Іудеи-тѣ, които прибѣгнѫхѫ при Халдейцы-тѣ, да мя не прѣдадѫтъ въ рѫкѫ-тѫ имъ, [о]и ся поругаѭтъ съ мене.

20 И рече Іеремія: Нѣма да *тя* прѣдадѫтъ. Послушай, молѭ, гласъ-тъ Господенъ, който азъ ти говорѭ: и ще ти бѫде добро, и животъ-тъ ти ще ся упази. 21 Ако ли не рачишь да излѣзешь, това е слово-то което Господь ми показа: 22 И ето, всичкы-тѣ жены, които сѫ останали въ домъ-тъ на Іудинъ-тъ царь, ще ся заведѫтъ при князове-тѣ на Вавилонскый-тъ царь, и тѣ ще говорятъ: Твои-тѣ пріятели тя подигнѫхѫ, и ся прѣукрѣпихѫ

[л] Гл. 32; 2. 33; 13, 28.
[м] Гл. 38; 9. 52; 6.

[а] Гл. 21; 8.
[б] Гл. 37; 3.
[в] Гл 21; 1.
[г] Гл. 21; 9.
[д] Гл. 21; 10. 32; 3.
[е] Виж Гл. 26; 11.
[ж] Гл. 37; 21.
[з] Гл. 39; 16.
[и] Ст. 6.
[і] Гл. 37; 21.
[к] Иса. 57; 16.
[л] 4 Цар. 24; 12.
[м] Гл. 39; 3.
[н] Гл. 32; 4 34; 3. Ст. 23.
[о] 1 Цар. 31; 4.

противъ тебе: заглѣбнѫхѫ нозѣ-тѣ ти въ
23 тинѫ-тѫ, *а тѣ* ся оттеглихѫ назадъ: И всичкы-тѣ ти жены и [п]чада-та ти ще ся отведѫтъ при Халдейцы-тѣ: и [р]ты не ще избѣгнешь изъ рѫкѫ-тѫ имъ, но ще бѫдешь хванѫтъ отъ рѫкѫ-тѫ на Вавилонскый-тъ царь: и ще направишь да изгори тойзи градъ съ огнь.

24 И рече Седекыя на Іереміѭ: Никой да ся не научи за тѣзи думы, и нѣма да
25 умрешь. И ако чуѭтъ князове-тѣ че сьмь говорилъ съ тебе, и дойдѫтъ при тебе, та ти рекѫтъ: Извѣсти ни сега що говори ты съ царя: не скрый отъ насъ, и нѣма да тя умьртвимъ: и какво говори
26 царь-тъ съ тебе: Тогазь ще имъ речешь: [с]Азъ прѣдложихъ моленіе-то си прѣдъ царя, [т]за да мя не върне въ домъ-тъ на Іонаѳана та да умрѫ тамъ.

27 И дойдохѫ всичкы-тѣ князове при Іереміѭ, та го попытахѫ: и каза имъ споредъ всичкы тѣзи думы както заповѣда царь-тъ. И тѣ прѣстанѫхѫ да говорятъ съ него, защото не ся разумѣ това нѣщо.

28 И [у]останѫ Іеремія въ дворъ-тъ на тьмницѫ-тѫ, дори до день-тъ въ който ся прѣзѣ Іерусалимъ: и *тамо* бѣ когато ся прѣзѣ Іерусалимъ.

ГЛАВА 39.

1 Въ [а]девето-то лѣто на Седекыѭ Іудинъ-тъ царь, прѣзъ десетый-тъ мѣсецъ, дойде Навуходоносоръ Вавилонскый-тъ царь, и всичка-та му войска, противъ Іерусалимъ,
2 и го обсаждахѫ. *А* въ единадесето-то лѣто на Седекыѭ, прѣзъ четвьртый-тъ мѣсецъ, деветый-тъ *день* на мѣсецъ-тъ, разби ся
3 градъ-тъ. И [б]всичкы-тѣ князове на Вавилонскый-тъ царь влѣзохѫ, и сѣднѫхѫ въ срѣдніѭ-тѫ портѫ: Нергалъ-сересеръ, Самгарнево Сарсехымъ, началникъ-тъ на скопцы-тѣ, Нергалъ-сересеръ, началникъ-тъ на мудрецы-тѣ, и всичкы-тѣ другы князове на Вавилонскый-тъ царь.

4 И [в]щомъ гы видѣ Седекыя Іудинъ-тъ царь, и всичкы-тѣ ратни мѫжіе, побѣгнѫхѫ и излѣзохѫ прѣзъ нощь-тѫ изъ градъ-тъ, прѣзъ пѫть-тъ на царскѫ-тѫ градинѫ прѣзъ портѫ-тѫ която е между двѣ-тѣ стѣны: и излѣзе прѣзъ пѫть-тъ на поле-то.
5 А войска-та на Халдейцы-тѣ погнѫ слѣдъ тѣхъ, [г]та стигнѫхѫ Седекыѭ въ полета-та на Іерихонъ: и хванѫхѫ го, та го заведохѫ при Навуходоносора Вавилонскый-тъ царь [д]въ Ривлѫ въ земіѭ-тѫ Емаѳъ, и изрече осѫжденіе върхъ него.
6 И посѣче Вавилонскый-тъ царь синове-тѣ на Седекыѭ въ Ривлѫ прѣдъ него: и всичкы-тѣ благородны Іудины посѣче
7 Вавилонскый-тъ царь. И [е]изводе очи-тѣ на Седекыѭ, и вьрза го съ оковы, за да
8 го заведе у Вавилонъ. И [ж]царскый-тъ домъ, и домове-тѣ на людіе-тѣ, изгорихѫ Халдейци-тѣ съ огнь, и съсыпахѫ Іерусалимскы-тѣ стѣны.

9 А [з]остатъкъ-тъ на людіе-тѣ които останѫхѫ въ градъ-тъ, и бѣжанцы-тѣ които прибѣгнѫхѫ при него, и остатъкъ-тъ на людіе-тѣ що бѣ останѫлъ, закара плѣнницы у Вавилонъ Навузарданъ началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ. И отъ людіе-тѣ, сиромаси-тѣ които нѣмахѫ нищо, Навузарданъ началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ остави *гы* въ Іудинѫ-тѫ земіѭ, и даде имъ лозія и нивы въ онова врѣме.
10
11 И даде повелѣніе Навуходоносоръ, Вавилонскый-тъ царь, за Іереміѭ на Навузардана началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ, и рече: Земи го и имай грыжѫ за
12 него, и да не му сторишь никакво зло: но каквото ти рече, така да му направишь.
13 И проводи Навузарданъ началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ, и Навусазванъ началникъ-тъ на скопцы-тѣ, и Нергалъ-сересеръ началникъ-тъ на мудрецы-тѣ, и всичкы-тѣ князове на Вавилонскый-тъ
14 царь, Проводихѫ та [и]зѣхѫ Іереміѭ отъ дворъ-тъ на тьмницѫ-тѫ, и прѣдадохѫ го [і]на Годоліѭ сынъ-тъ [к]на Ахыкама сына Сафанова, за да го заведе въ домъ-тъ си: и ся насели между людіе-тѣ.

15 И быде слово Господне къмъ Іереміѭ, когато бѣ затворенъ въ дворъ-тъ на ть-
16 мницѫ-тѫ, и рече: Иди та говори [л]на Авдемелеха Еѳіопянинъ-тъ, и речи:

Така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ:
Ето, азъ [м]ще направіѭ да ся сбѫдѫтъ мои-тѣ слова върхъ тойзи градъ
За зло, а не за добро:
И ще ся извършатъ прѣдъ тебе въ онзи день:
17 Но тебе ще избавіѭ въ онзи день, говори Господь:
И не ще бѫдешь прѣданъ въ рѫкѫ-тѫ на человѣцы-тѣ,
На които отъ лице-то ся ты боишь.
18 Тогазь непрѣмѣнно ще тя избавіѭ,
И нѣма да паднешь отъ ножъ,
[н]Но животъ-тъ ти ще ти бѫде корысть,
[о]Понеже си уповалъ на мене, говори Господь.

п Гл. 39; 6. 41; 10.
р Ст. 18.
с Гл. 37; 20.
т Гл. 37; 15.
у Гл. 37; 21. 39; 14.

а 4 Цар. 25; 1—4. Гл. 52; 4—7.
б Гл. 38; 17.
в 4 Цар. 25; 4 и дрг. Гл. 52; 7. и дрг.
г Гл. 32; 4. 38; 18, 23.
д 4 Цар. 22; 33.

е Сравни Гл. 32; 4, съ Ісз. 12; 13.
ж 4 Цар. 25; 9. Гл. 38; 18. 52; 13.
з 4 Цар. 25; 11 и дрг. Гл. 52; 15 и дрг.
и Гл. 38; 28.

і Гл. 40; 5.
к Гл. 26; 24.
л Гл. 38; 7, 12.
м Дан. 9; 12.
н Гл. 21; 9. 45; 5.
о 1 Лѣт. 5; 20. Псал. 37; 40.

ГЛАВА 40.

1 Слово-то което быде къмъ Іереміѭ отъ Господа, [а]слѣдъ като Навузарданъ началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ го пуснѫ отъ Рамѫ, когато бѣше го зѣлъ вързанъ съ веригы между всичкы-тѣ плѣнены отъ Іерусалимъ и Іудѫ, които ся закарвахѫ плѣнници у Вавилонъ.

2 И началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ хванѫ Іереміѭ [б]и му рече: Господь Богъ твой говорѝ тѣзи злины върхъ това мѣ-3сто. И докара *гы* Господь, и направи както рече: [в]понеже сългрѣшихте Господу, и не послушахте гласъ-тъ му, за то 4 ви станѫ това нѣщо. И сега, ето, отвързахъ тя днесь отъ веригы-тѣ, които сѫ на рѫцѣ-тѣ ти: [г]ако ти ся вижда добро да дойдешь съ мене у Вавилонъ, ела, и азъ ще имамъ грыжѫ за тебе: ако ли ти ся вижда зло да дойдешь съ мене у Вавилонъ, остани: ето, [д]всичко-то мѣсто е прѣдъ тебе: дѣто ти ся вижда добро и 5 угодно да идешь, тамъ иди. Върни ся прочее, при Годоліѭ сынъ-тъ на Ахыкама Сафановъ-тъ сынъ, [е]когото Вавилонскый-тъ царь постави надъ Іудины-тѣ градове додѣ не ся е върнѫлъ той, и обитавай съ него между людіе-тѣ: или иди дѣто ти ся вижда угодно да идешь. И началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ даде 6 му хранѫ и даръ, и го пуснѫ. И [ж]отиде Іеремія при Годоліѭ Ахыкамовъ-тъ сынъ [з]въ Масфѫ, та живѣ съ него, между людіе-тѣ които бѣхѫ останѫли въ земіѭ-тѫ.

7 [и]И всичкы-тѣ началници на войскѫ-тѫ която бѣ на поле-то, тѣ и мѫжіе-тѣ имъ, като чухѫ че Вавилонскый-тъ царь постави Годоліѭ Ахыкамовъ-тъ сынъ надъ земіѭ-тѫ, и че прѣпорѫчи нему мѫжіе, и жены, и дѣца, и [і]отъ сиромасы-тѣ на земіѭ-тѫ, отъ онѣзи които не бѣхѫ плѣ-8нени у Вавилонъ, Дойдохѫ при Годоліѭ въ Масфѫ, и [к]Исмаилъ Наѳаніевъ-тъ сынъ, и Іоананъ и Іонаѳанъ Каріеви-тѣ сынове, и Сераія Танумеѳовъ-тъ сынъ, и сынове-тѣ на Офи Нетофаѳецъ-тъ, и Іезанія сынъ на едного Маахаѳеца, тѣ и тѣхни-тѣ человѣци.

9 И заклѣ имъ ся Годоліѭ сынъ-тъ на Ахыкама Сафановъ-тъ сынъ, и на мѫжіе-тѣ имъ, и рече: Не бойте ся да сте раби на Халдейцы-тѣ: населѣте ся въ земіѭ-тѫ, и работѣте на Вавилонскый-тъ 10 царь, и ще ви бѫде добро. А азъ, ето, ще ся населіѭ въ Масфѫ, за да прѣдстоявамъ прѣдъ Халдейцы-тѣ, които ще дойдѫтъ при насъ: и вы съберѣте вино, и овощія, и елей, и турѣте *гы* въ съсѫды-тѣ си, та ся населѣте въ градове-тѣ си които дьржите.

11 Подобно всичкы-тѣ Іудеи, които бѣхѫ въ Моавъ, и онѣзи които бѣхѫ между Аммоновы-тѣ сынове, и които бѣхѫ въ Едомъ, и които бѣхѫ въ всичкы-тѣ мѣста, когато чухѫ че Вавилонскый-тъ царь остави остатъкъ въ Іудѫ, и че постави надъ тѣхъ Годоліѭ сынъ-тъ на Ахыкама 12 Сафановъ-тъ сынъ, Тогазь ся върнѫхѫ всичкы-тѣ Іудеи отъ всичкы-тѣ мѣста дѣто бѣхѫ распьрснѫти, та дойдохѫ въ Іудинѫ-тѫ земіѭ, при Годоліѭ въ Масфѫ, и събрахѫ вино и овощія твърдѣ много.

13 А Іоананъ Каріевъ-тъ сынъ, и всичкы-тѣ началници на войскы-тѣ които бѣхѫ въ поле-то, дойдохѫ при Годоліѭ въ Ма-14сфѫ, Та му рекохѫ: Знаешь ли наистинѫ, че [л]Ваалисъ царь-тъ на Аммоновы-тѣ сынове проводи Исмаила Наѳаніевъ-тъ сынъ за да тя убіе? Но Годолія Ахы-15камовъ-тъ сынъ не гы повѣрова. Тогазь Іоананъ Каріевъ-тъ сынъ говорѝ скрышно на Годоліѭ въ Масфѫ, и рече: Да идѫ сега, и да убіѭ Исмаила Наѳаніевъ-тъ сынъ, и никой нѣма да ся научи *за това*: защо да тя убіе, и *така* всичкы-тѣ събрани около тебе Іудеи да ся распьрснѫтъ, и да загыне остатъкъ-тъ на 16 Іудѫ? А Годолія Ахыкамовъ-тъ сынъ рече на Іоанана Каріевъ-тъ сынъ: Не дѣй направя това нѣщо: защото е лъжа това което говоришь за Исмаила.

ГЛАВА 41.

1 И въ седмый-тъ мѣсецъ [а]Исмаилъ сынъ-тъ на Наѳаніѭ, сынъ на Елисамѫ, отъ царско-то сѣме, и отъ князове-тѣ на царя, и десеть мѫжіе съ него, дойдохѫ при Годоліѭ Ахыкамовъ-тъ сынъ въ Масфѫ: и 2 ядохѫ тамъ наедно хлѣбъ въ Масфѫ. И станѫхѫ Исмаилъ Наѳаніевъ-тъ сынъ, и десеть-тѣ мѫжіе които бѣхѫ съ него, та [б]поразихѫ съ мечъ Годоліѭ сынъ-тъ на Ахыкама Сафановъ-тъ сынъ, когото Вавилонскый царь бѣ поставилъ надъ земіѭ-3тѫ, и умъртвихѫ го. И всичкы-тѣ Іудеи които бѣхѫ съ него, съ Годоліѭ въ Масфѫ, и Халдѣйцы-тѣ които ся намирахѫ тамъ, мѫжіе ратници, порази Исмаилъ.

4 И на вторый-тъ день, слѣдъ като уби той Годоліѭ, и никой не бѣше ся научилъ 5 *за това*, Тогазь едни отъ Сихемъ, отъ Сило, и отъ Самаріѭ, осмдесеть мѫжіе, [в]съ обърснѫты брады, и раздраны дрехы,

а Гл. 39; 14.
б Гл, 50; 7.
в Втор. 29; 24, 25. Дан. 9; 11.
г Гл. 39; 12.
д Быт. 20; 15.
е 4 Цар. 25; 22 и друг.
ж Гл. 39; 14.
з Сѫд. 20 1.
и 4 Цар. 25; 23 и друг.
і Гл. 39; 10.
к Гл. 41; 1.
л Виж Гл. 41; 10.

а 4 Цар. 25; 25. Гл. 40; 6. 8.
б 4 Цар. 25; 25.
в Лев. 19; 27, 28. Втор. 14; 1. Иса. 15; 2.

и съ нарѣзванія *по тѣло-то*, идехѫ съ приношенія и ливанъ въ рѫкѫ-тѫ си, за
6 да принесѫтъ [в]въ домъ-тъ Господень. И излѣзе Исмаилъ Наѳаніевъ-тъ сынъ да гы посрѣщне изъ Масфѫ, и плачеше като вървеше: и когато гы срѣщнѫ, рече имъ: Влѣзте при Годоліѭ Ахыкамовъ-тъ сынъ.
7 И когато дойдодѫ въ срѣдъ градъ-тъ, Исмаилъ Наѳаніевъ-тъ сынъ гы закла, *и хвърли* въ срѣдъ ровъ-тъ, той, и мѫжіе-тѣ
8 които бѣхѫ съ него. Намѣрихѫ ся обаче между тѣхъ десеть мѫжіе, които рекохѫ на Исмаила: Не дѣй ны убива: защото имамы скрывалища въ поле-то, жито, и ечимыкъ, и елей, и медъ. Така ся удържа, и не гы умъртви между братія-та имъ.
9 И ровъ-тъ въ който Исмаилъ хвърли всичкы-тѣ трупове на мѫжіе-тѣ, които порази заради Годоліѭ, бѣше [д]онзи който царь Аса бѣ направилъ отъ страхъ на Ваасѫ Израилевъ-тъ царь: него Исмаилъ Наѳаніевъ-тъ сынъ напълни съ умъртвены-тѣ.
10 И заплѣни Исмаилъ всичкый-тъ остатъкъ на людіе-тѣ които бѣхѫ въ Масфѫ, [е]дъщери-тѣ на царя, и всичкы-тѣ оставены въ Масфѫ людіе, [ж]които Навузарданъ началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ бѣше прѣпорѫчилъ на Годоліѭ Ахыкамовъ-тъ сынъ: и заплѣни гы Исмаилъ Наѳаніевъ-тъ сынъ, и търгнѫ да замине [з]при Аммоновы-тѣ сынове.
11 И когато чу Іоананъ Каріевъ-тъ сынъ, и [и]всичкы-тѣ началници на войскы-тѣ които бѣхѫ съ него, всичко-то зло което
12 направи Исмаилъ Наѳаніевъ-тъ сынъ, Зѣхѫ всичкы-тѣ мѫжіе, та отидохѫ да ся біѭтъ съ Исмаила Наѳаніевъ-тъ сынъ: и го намѣрихѫ [і]при много-то воды, които
13 сѫ въ Гаваонъ. И когато всичкы-тѣ людіе, които бѣхѫ съ Исмаила, видѣхѫ Іоанана Каріевъ-тъ сынъ, и всичкы-тѣ началницы на войскы-тѣ които бѣхѫ съ него, зара-
14 дувахѫ ся. И обърнѫхѫ ся всичкы-тѣ людіе, които Исмаилъ бѣ заплѣнилъ отъ Масфѫ, и отидохѫ съ Іоанана Каріевъ-тъ
15 сынъ. А Исмаилъ Наѳаніевъ-тъ сынъ избѣгнѫ отъ Іоанана съ осмь мѫжіе, и отиде при Аммоновы-тѣ сынове.
16 И Іоананъ Каріевъ-тъ сынъ, и всичкы-тѣ началници на войскы-тѣ които бѣхѫ съ него, зѣхѫ отъ Масфѫ всичкый-тъ остатъкъ на людіе-тѣ, които върнѫхѫ отъ Исмаила Наѳаніевъ-тъ сынъ, слѣдъ като бѣ поразилъ той Годоліѭ Ахыкамовъ-тъ сынъ, юнацы-тѣ ратны мѫжіе, и жены-тѣ, и дѣца-та, и скопцы-тѣ, които върнѫ отъ
17 Гаваонъ, И отидохѫ та ся заседѣхѫ въ гостинницѫ-тѫ [к]на Хамаамъ, която е при Виѳлеемъ, за да отидѫтъ да влѣзѫтъ въ Египетъ, отъ лице-то на Халдейцы-тѣ:
18 Защото ся уплашихѫ отъ тѣхъ, понеже Исмаилъ Наѳаніевъ-тъ сынъ порази Годоліѭ Ахыкамовъ-тъ сынъ, [л]когото Вавилонскый-тъ царь бѣ поставилъ надъ тѫзи землѭ.

ГЛАВА 42.

1 И пристѫпихѫ всичкы-тѣ началници на войскы-тѣ, [а]и Іоананъ Каріевъ-тъ сынъ, и Іезанія Осаіевъ-тъ сынъ, и всичкы-тѣ
2 людіе, отъ малъкъ до голѣмъ, Та рекохѫ на пророкъ Іеремііѭ: Да бѫде пріятна, молимъ, молба-та ни прѣдъ тебе, и [б]помоли ся за насъ на Господа Бога твоего, за всичкый тойзи остатъкъ: защото [в]останѫхмы малцина отъ множина, както очи-тѣ
3 ти ны видятъ: За да ни обяви Господь Богъ твой [г]пѫть-тъ по който трѣбува да пойдемъ, и дѣло-то което трѣбува да правимъ.
4 И рече имъ пророкъ Іеремія: Чухъ: ето, ще ся помолѭ на Господа Бога вашего споредъ думы-тѣ ви: и [д]каквото слово Господь отговори за васъ, ще ви извѣстѭ: [е]не щѫ да скрыѭ нищо отъ васъ.
5 И тѣ рекохѫ на Іеремііѭ: [ж]Господь да е истиненъ и вѣренъ свидѣтель между насъ, че наистинѫ ще направимъ по всичкы-тѣ думы съ които Господь Богъ твой
6 тя проводи до насъ. Или добро или зло, ще послушамы гласъ-тъ на Господа Бога нашего, при когото тя ный проваждамы, [з]за да стане намъ добро, когато послушамы гласъ-тъ на Господа Бога нашего.
7 И подиръ десеть дни, быде слово Го-
8 сподне къмъ Іеремііѭ. И повыкнѫ Іоанана Каріевъ-тъ сынъ, и всичкы-тѣ началницы на войскы-тѣ които бѣхѫ съ него, и всич-
9 кы-тѣ людіе, отъ малъкъ до голѣмъ, Та имъ рече: Така говори Господь Богъ Израилевъ, при когото мя проводихте за да турѭ моленіе-то ви прѣдъ него:
10 Ако слѣдувате да обитавате въ тѫзи землѭ,
Тогазъ [и]ще вы съзидѭ, и нѣма да *вы* разорѭ.
И ще вы насадѭ, и нѣма да *вы* искоренѭ:
[і]Защото ся раскаяхъ за зло-то което ви направихъ.
11 Не бойте ся отъ Вавилонскый-тъ царь,
Отъ когото ся боите;
Не бойте ся отъ него, говоря Господь:

[в] Виж 1 Цар. 1; 7. 4 Цар. 25; 9.
[д] 3 Цар. 15; 22. 2 Лѣт. 16; 6.
[е] Гл. 43; 6.
[ж] Гл. 40; 7.
[з] Гл. 40; 14.
[и] Гл. 40; 7, 8, 13.
[і] 2 Цар. 2; 13.
[к] 2 Цар. 19; 37, 38.
[л] Гл. 40; 5.

[а] Гл. 40; 8, 13. 41; 11.
[б] 1 Цар. 7; 8. 12; 19. Иса. 37; 4. Іак. 5; 16.
[в] Лев. 26; 22.
[г] Езд 8; 21.
[д] 3 Цар. 22; 14.
[е] 1 Цар. 3; 18. Дѣян. 20; 20.
[ж] Быт. 31; 50.
[з] Втор. 6; 3. Гл. 7; 23.
[и] Гл. 24; 6. 31; 28. 33; 7.
[і] Втор. 32; 36. Гл. 18; 8.

Защото [к]азъ сьмь съ васъ, за да вы спасѫ,
И да вы избавіѭ отъ рѫкѫ-тѫ му.
12 И [л]ще дамъ вамъ милѣяніе,
За да вы пожали,
И да вы върне въ земіѭ-тѫ ви.
13 Но [м]ако говорите вы:
Не щемъ да живѣемъ въ тѫзи земіѭ,
И не слушате гласъ-тъ на Господа Бога вашего,
14 И речете: Не: но ще идемъ въ Египетскѫ-тѫ земіѭ,
Дѣто нѣма да видимъ брань,
И гласъ трѫбенъ нѣма да чуемъ,
И за хлѣбъ нѣма да огладнѣемъ,
И тамъ ще ся населимъ:
15 За то слушайте сега слово-то Господне вы, остатъче Iудинъ:
Така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ:
[н]Ако вы утвьрдите непрѣмѣнно лице-то си, да идете въ Египетъ,
И отидете да пришелствувате тамъ,
16 Тогазь [о]ножъ-тъ, отъ който ся боите вы,
Ще вы стигне тамъ въ Египетскѫ-тѫ земіѭ:
И гладъ-тъ, отъ който треперите вы,
Ще залѣпне задъ васъ тамъ въ Египетъ,
И тамъ ще умрете:
17 И всичкы-тѣ мѫжіе,
Които сѫ утвьрдили лице-то си да отидѫтъ въ Египетъ,
За да бѫдѫтъ тамъ пришелци,
[п]Ще умрѫтъ отъ ножъ, отъ гладъ, и отъ моръ:
[р]И ниединъ отъ тѣхъ нѣма да остане или да избѣгне отъ зло-то,
Което азъ ще нанесѫ на тѣхъ.
18 Защото така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ:
[с]Както ярость-та ми и гнѣвъ-тъ ми ся излѣхѫ
Връзъ Iерусалимскы-тѣ жители,
Така гнѣвъ-тъ ми ще ся излѣе връзъ васъ,
Когато влѣзете въ Египетъ:
И [т]ще бѫдете за клѣтвѫ, и за ужасъ,
И за проклѣтіѭ, и за укоръ:
И нѣма да видите вече това мѣсто.
19 Господь рече за васъ, остатъче Iудинъ: [у]Не отивайте въ Египетъ: познайте добрѣ че днесь засвидѣтелствувамъ на васъ.
20 Защото вы направихте измамѫ на душы-тѣ си, когато мя проводихте при Господа Бога вашего, и казахте: [ф]Помоли ся за насъ на Господа Бога нашего: и по всичко що рече Господь Богъ нашъ, така ни из-
21 вѣсти, и ще сторимъ. И ви извѣстихъ днесь: и не послушахте гласъ-тъ на Господа Бога вашего, нито въ всичко за
22 което мя проводи при васъ. Сега прочее знайте извѣстно, че [х]ще умрете отъ ножъ, отъ гладъ, и отъ моръ, на мѣсто-то дѣто желаете да отидете за да бѫдете тамъ пришелци.

ГЛАВА 43.

1 И когато свьрши Iеремія да говори на всичкы-тѣ людіе всичкы-тѣ слова на Господа тѣхный-тъ Богъ, за които Господь тѣхный Богъ го проводи при тѣхъ, всич-
2 кы тѣзи думы, Тогазь [а]говорѝ Азарія Осаіевъ-тъ сынъ, и Iоананъ Каріевъ-тъ сынъ, и всичкы-тѣ гордѣливи мѫжіе, и рекохѫ на Iереміѭ: Лъжливо говоришь ты: Господь Богъ нашъ не тя проводи да речешь: Не отивайте въ Египетъ за
3 да пришелствувате тамъ: Но Варухъ Нириевъ-тъ сынъ тя подига противъ насъ, за да ны прѣдадешь въ рѫкѫ-тѫ на Халдѣйцы-тѣ, да ны умьртвятъ, и да ны за-
4 ведѫтъ плѣнници у Вавилонъ. И Iоананъ Каріевъ-тъ сынъ, и всичкы-тѣ началници на войскы-тѣ, и всичкы-тѣ людіе, не послушахѫ гласъ-тъ Господень, да ся на-
5 селятъ въ Iудинѫ-тѫ земіѭ: Но Iоананъ Каріевъ-тъ сынъ, и всичкы-тѣ началници на войскѫ-тѫ, [б]зѣхѫ всичкый остатъкъ Iудинъ, които бѣхѫ ся върнѫли отъ всичкы-тѣ народы дѣто бѣхѫ ся распьрснѫли, за да пришелствуватъ въ
6 Iудинѫ-тѫ земіѭ, Мѫжіе-тѣ, и жены-тѣ, и дѣца-та, и [в]дъщери-тѣ царскы, и [г]всякого человѣка когото Навузарданъ началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ бѣ оставилъ съ Годоліѭ сынъ-тъ на Ахыкама Сафановъ-тъ сынъ, и пророкъ Iериміѭ, и Ва-
7 руха Нириевъ-тъ сынъ: Та отидохѫ въ Египетскѫ-тѫ земіѭ: защото не послушахѫ гласъ-тъ Господень: и отидохѫ [д]до Тафнесъ.
8 И быде слово Господне къмъ Iереміѭ
9 въ Тафнесъ, и рече:Земи въ рѫкѫ-тѫ си голѣмы каменіе, и прѣдъ очи-тѣ на Iудины-тѣ мѫжіе скрый гы въ глинѫ-тѫ у грънчарницѫ-тѫ, която е при входъ-тъ
10 на Фараоновъ-тъ домъ, въ Тафнесъ. И речи имъ: Така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ: Ето, ще проводіѭ и ще земѫ Навуходоносора Вавилонскый-тъ царь [е]рабъ-тъ си, и ще туріѭ прѣстолъ-тъ му отгорѣ на тѣзи каменіе, що скрыхъ: и [ж]ще распростре царскый-тъ си шатьръ върху
11 тѣхъ. И ще дойде, и ще порази Египетскѫ-тѫ земіѭ, *и ще прѣдаде* [з]онѣзи които сѫ за смьрть, на смьрть, а онѣзи които

к Иса. 43; 5. Рим. 8; 31.
л Псал. 106; 45, 46.
м Гл. 44; 16.
н Втор. 17; 16. Гл. 44; 12, 13, 14. Лук. 9; 51.
о Iез. 11; 8.
п Гл. 24; 10. Ст. 22.
р Гл. 44; 14, 28.
с Гл. 7; 20.
т Гл. 18; 16. 24; 9. 26; 6. 29; 18; 22. 44; 12. Зах. 8; 13.
у Втор. 17; 16.
ф Ст. 2.
х Ст. 17; Iез. 6; 11.

а Гл. 42; 1.
б Гл. 40; 11, 12.
в Гл. 41; 10.
г Гл. 39; 10. 40; 7.
д Гл. 2; 16. 44; 1.
е Гл. 25: 9. 27; 6. Виж Iез. 29; 18; 20.
ж Гл. 44; 13. 46; 18.
з Гл. 15; 2. Зах. 11; 9.

сж за плѣнъ, на плѣнъ, и които сж за 12 мечъ, на мечъ. И ще запалїж огнь [ш]въ домове-тѣ на Египетскы-тѣ богове: и ще гы изгори, а тѣхъ ще занесе въ плѣнъ: и ще ся облѣче съ Египетскж-тж землїж, както пастырь облича дрехж-тж си: и 13 ще излѣзе отъ тамъ съ миръ. И ще строши идолы-тѣ що сж въ домъ-тъ на слънце-то, който е въ Египетскж-тж землїж: и домове-тѣ на Египетскы-тѣ богове ще изгори съ огнь.

ГЛАВА 44.

1 Слово-то което быде къмъ Іереміж за всичкы-тѣ Іудеи които живѣяхж въ Египетскж-тж землїж, и сѣдѣхж [а]въ Мигдолъ, и [б]въ Тафнесъ, и въ Мемфисъ, и въ землїж-тж Паѳросъ, и рече:

2 Така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ: Вы видѣхте всичко-то зло което докарахъ вързъ Іерусалимъ, и вързъ всичкы-тѣ Іудины градове: и ето, [в]тѣ сж пусти днесь, и нѣма никой да живѣе въ 3 тѣхъ, Поради злодѣянія-та имъ, които сторихж за да мя разгнѣватъ, като отивахж [г]да кадятъ, *и* [д]да служатъ на другы богове, които не познахж тѣ, вы, и бащи-4 тѣ ви. И [е]проводихъ при васъ всичкы-тѣ си рабы пророцы-тѣ, като ставахъ рано, и *гы* проваждахъ, и казувахъ: Ахъ! не правѣте 5 тжзи гнуснж работж, коїжто мразїж. Но не послушахж, нито приклонихж ухо-то си за да ся върнжтъ отъ злодѣянія та си, 6 та да не кадятъ на другы богове. За то [ж]ся излѣя гнѣвъ-тъ ми и ярость-та ми, и ся распали въ Іудины-тѣ градове, и въ улицы-тѣ на Іерусалимъ: и станжхж запустѣни и пусти, както днесь.

7 И сега така говори Господь, Богъ Саваоѳъ, Богъ Израилевъ: Защо правите вы *това* голѣмо [з]зло противъ душы-тѣ си, щото да истрѣбите отъ васъ мжжъ и женж, дѣте и младенецъ на цицж, отъ срѣдъ Іудж, за да не остане у васъ оста-8 тъкъ: [и]Като мя прогнѣвувате съ дѣла-та на ржцѣ-тѣ си, и кадите на другы богове въ Египетскж-тж землїж, дѣто дойдохте да пришелствувате, щото да истрѣбите себе си, и [і]да станите клѣтва и укоръ между всичкы-тѣ народы на землїж-тж? 9 Дали забравихте злодѣянія-та на отцы-тѣ си, и злодѣянія-та на Іудины-тѣ царіе, и злодѣянія-та на жены-тѣ имъ, и злодѣянія-та ваши, и злодѣянія-та на жены-тѣ си, които сторихж въ Іудинж-тж землїж, и въ 10 улицы-тѣ на Іерусалимъ? Не ся смирихж до тойзи день, [к]нито ся убояхж, нито ходихж въ законъ-тъ ми, и въ повелѣнія-та ми, които турихъ прѣдъ васъ и прѣдъ отцы-тѣ ви.

11 За то така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ: Ето, азъ [л]ще утвърдїж лице-то си противъ васъ за зло, и за да 12 истрѣбїж всичкый Іудж. И ще земж остатъцы-тѣ Іудины, които утвърдихж лице-то си за да отидатъ въ Египетскж-тж землїж да пришелствуватъ тамъ; и [м]ще ся довършатъ всичкы въ Египетскж-тж землїж: ще паднжтъ отъ ножъ, ще ся изнурятъ отъ гладъ: отъ малъкъ до голѣмъ тѣ ще умржтъ отъ ножъ и отъ гладъ: и [н]ще бждатъ за клѣтвж и за ужасъ, и за про-13 клѣтіж, и за укоръ. Защото [о]ще посѣтїж жители-тѣ въ Египетскж-тж землїж, както посѣтихъ Іерусалимъ съ ножъ, съ гладъ, 14 и съ моръ: И никой отъ остатъцы-тѣ Іудины, които сж отишли въ Египетскж-тж землїж да пришелствуватъ тамъ, нѣма да избѣгне, или да уцѣлѣе, за да ся върне въ Іудинж-тж землїж, къмъ коїжто тѣ иматъ прилѣпенж душж-тж си за да ся върнжтъ да ся населятъ тамъ: защото [п]нѣма да ся върнжтъ, освѣнь които избѣгнжтъ.

15 И всичкы-тѣ мжжіе, които знаехж че жены-тѣ имъ кадехж на другы богове, и всичкы-тѣ жены които ся намѣрвахж тамъ, едно голѣмо множество, и всичкы-тѣ людіе, които живѣехж въ Египетскж-тж землїж, въ Паѳросъ, отговорихж на Іереміж, и рекохж:

16 Заради слово-то което говорѝ ты намъ въ име-то Господне, [р]нѣма да тя послу-17 шамы: Но непрѣмѣнно ще правимъ [с]всичко що излиза изъ уста-та ни, за да кадимъ [т]на небеснж тж царицж, и да ѝ правимъ възліянія, както правѣхмы ный и отци-тѣ ни, и царіе-тѣ ни, и князове-тѣ ни, въ градове-тѣ Іудины, и въ улицы-тѣ на Іерусалимъ: и ядѣхмы хлѣбъ до сытость, и 18 добрѣ ни бѣше, и зло не видѣхмы. Но когато прѣстанжхмы да кадимъ на небеснж-тж царицж, и да ѝ правимъ възліянія, лишихмы ся отъ всичко, и довър-19 шихмы ся отъ ножъ и отъ гладъ. И [у]когато ный кадехмы на небеснж-тж царицж, и ѝ правехмы възліянія, да ли безъ нашитѣ мжжіе ѝ правехмы млинове да ѝ ся кланяме, и ѝ правѣхмы възліянія?

20 И рече Іеремія на всичкы-тѣ людіе, и на мжжіе и на жены, и на всичкы-тѣ людіе които му отговорихж *така,* и каза: 21 Темянъ-тъ който кадехте въ градове-тѣ Іудины, и въ улицы-тѣ Іерусалимскы,

[ш] Гл. 46; 25.

—

[а] Исх. 14; 2. Гл. 46; 14.
[б] Гл. 43; 7.
[в] Гл. 9; 11. 34; 22.
[г] Гл. 19; 4.
[д] Втор. 13; 6. 32; 17.
[е] 2 Лѣт. 36; 15. Гл. 7; 25. 25; 4. 26; 5. 29; 19.
[ж] Гл. 42; 18.
[з] Числ. 16; 38. Гл. 7; 19.
[и] Гл. 25; 6, 7.
[і] Гл. 42; 18. Ст. 12.
[к] Прит. 28; 14.
[л] Лев. 17; 10. 20; 5, 6. Гл. 21; 10. Амос. 9; 4.
[м] Гл. 42; 15, 16, 17, 22.
[н] Гл. 42; 18.
[о] Гл. 43; 11.
[п] Ст. 28.
[р] Гл. 6; 16.
[с] Числ. 30; 12. Втор. 23; 23. Сжд. 11; 36. Виж Ст. 25.
[т] Гл. 7; 18.
[у] Гл. 7; 18.

вы и отци-тѣ ви, царіе-тѣ ви и князове-тѣ ви, и людіе-тѣ отъ тѫзи земѭ, не напомни ли го Господь и не възлезе ли въ 22 сърдце-то му? Щото Господь не може вече да търпи, поради злинѫ-тѫ на дѣлата ви, поради мерзости-тѣ които струвате: за то [ф] земя-та ви станѫ запустѣніе, и ужасъ, и проклѣтія, безъ жители, 23 [х] както днесь. Понеже кадехте, и съгрѣшавахте Господу, и не послушахте гласъ-тъ Господень, нито ходихте въ законъ-тъ му, и въ повелѣнія-та му, и въ свидѣтелства-та му, [ц] за то вы постигнѫ това зло, както днесь.

24 И рече Іеремія на всичкы-тѣ людіе, и на всичкы-тѣ жены: Слушайте слово-то Господне, всичкый Іудо, [ч] които сте въ 25 Египетскѫ-тѫ земѭ: Така говори Господь Саваоѳъ Богъ Израилевъ, и казува: [ш] Вы и жены-тѣ ви, и говорихте съ уста-та си, и извършихте съ рѫцѣ-тѣ си, и казувахте: Непрѣмѣнно ще испълнимъ обричанія-та си които ся обрекохмы, да кадимъ на небеснѫ-тѫ царицѫ, и да ѝ правимъ възліянія: непрѣмѣнно *прочее* ще испълните обричанія-та си, и непрѣмѣнно 26 ще извършите обричанія-та си. За то слушайте слово-то Господне, всичкый Іудо, които живѣете въ Египетскѫ-тѫ земѭ: ето, [щ] заклѣхъ ся въ велико-то си име, говори Господь, [ъ] че име-то ми нѣма да ся произнесе вече съ уста-та на никого мѫжа отъ Іудѫ, въ всичкѫ-тѫ Египетскѫ земѭ, щото да говори: Живъ Господь 27 Іеова. Ето, [ы] азъ ще бдѭ надъ тѣхъ за зло, а не за добро: и всичкы-тѣ Іудини мѫжіе, които сѫ въ Египетскѫ-тѫ земѭ, [ь] ще гынѫтъ отъ ножъ и гладъ, додѣ 28 ся довършатъ. [ѣ] А които избѣгнѫтъ отъ ножъ-тъ, малко на брой, ще ся върнѫтъ отъ Египетскѫ-тѫ земѭ въ Іудинѫ-тѫ земѭ: а всичкы-тѣ остатъци Іудини, които влѣзохѫ въ Египетскѫ-тѫ земѭ за да пришелствуватъ тамъ, [ю] ще познаѭтъ чіе слово ще ся сбѫде, мое-то ли, или тѣхно-то.

29 И това ще ви бѫде знаменіе, говори Господь, че азъ ще вы накажѫ на това мѣсто, за да познаете че [я] слова-та ми непрѣмѣнно ще ся сбѫдѫтъ противъ васъ 30 въ зло: Така говори Господь: Ето, азъ [ѫ] ще прѣдамъ Фараона Вафрія, Египетскый-тъ царь, въ рѫкѫ-тѫ на непріятели-тѣ му, и въ рѫкѫ-тѫ на онѣзи които търсятъ животъ-тъ му, [ѭ] както прѣдадохъ Седекыѭ Іудинъ-тъ царь въ рѫкѫ-тѫ на Навуходоносора Вавилонскый-тъ царъ, непріятеля му, и който искаше животъ-тъ му.

ГЛАВА 45.

1 Слово-то [а] което пророкъ Іеремія говорѝ на Варуха, Ниріевъ-тъ сынъ, когато писа въ книгѫ тѣзи слова отъ Іереміины-тѣ уста, въ четвъртѫ-тѫ годинѫ на Іоакыма сынъ-тъ на Іосіѭ Іудинъ-тъ царь, и рече: 2 Така говори Господь, Богъ Израилевъ, 3 заради тебе, Варуше: Реклъ си: Горко ми сега! защото Господь притури печаль върхъ скърбь-тѫ ми: запрѣхъ въ стенаніе-то си, и почивкѫ не намирамъ. 4 Така ще му речешь: Така говори Господь: Ето, [б] онова което съградихъ, азъ ще съборѭ: и онова което насадихъ, азъ ще 5 го искоренѭ, и всичкѫ тѫзь земѭ. И ты искашь ли за себе си голѣмы нѣща? не искай: защото, ето, [в] азъ ще докарамъ зло върхъ всякѫ плъть, говори Господь: но [г] животъ-тъ ти ще ти дамъ като корысть по всичкы-тѣ мѣста дѣто отидешь.

ГЛАВА 46.

1 Слово-то Господне, което быде къмъ про-2 рокъ Іеремѭ [а] противъ народы-тѣ: [б] Противъ Египетъ, противъ войскѫ-тѫ на Фараона Нехао Египетскый-тъ царь, която бѣ при рѣкѫ-тѫ Евфратъ въ Кархамисъ, коіѭто порази Навуходоносоръ Вавилонскый-тъ царь въ четвърто-то лѣто на Іоакыма, Іосіинъ-тъ сынъ, Іудинъ-тъ царь.

3 [в] Приготвѣте орѫжіе и щитъ,
Та пристѫпѣте на бой.
4 Впрѣгнѣте коніе-тѣ и качѣте ся, конници,
И прѣдстанѣте съ шлемове:
Льснѣте копія-та, облѣчѣте ся въ брони.
5 Защо гы видѣхъ уплашены, че ся връщатъ назадъ?
А крѣпкы-тѣ имъ ся съкрушихѫ,
И побѣгнѫхѫ бърже, безъ да гледатъ назадъ:
[г] Трепераніе отъ всякѫдѣ, говори Господь.
6 Бързый-тъ да не избѣгне,
И крѣпкый-тъ да ся не отърве:
[д] Ще ся спънѫтъ, и ще паднѫтъ къмъ сѣверъ,
При рѣкѫ-тѫ Евфратъ.
7 Кой е той, който възлиза [е] като наводненіе,
На когото воды-тѣ ся валятъ като рѣкы?
8 Египетъ възлиза като наводненіе,
И *неговы-тѣ* воды ся валятъ като рѣкы:
И говори: Ще възлѣзѫ: ще покрыѭ земіѭ-тѫ:
Ще разоріѭ градъ-тъ, и жители-тѣ въ него.
9 Възлизайте, коніе,

[ф] Гл. 25; 11, 18, 38.
[х] Ст. 6.
[ц] Дан. 9; 11, 12.
[ч] Гл. 43; 7. Ст. 15.
[ш] Ст. 15 и друг.
[щ] Быт. 22; 16.
[ъ] Іез. 20; 39.
[ы] Гл. 1; 10. 31; 28. Іез. 7; 6.
[ь] Ст. 12.
[ѣ] Ст. 14. Иса. 27; 13.
[ю] Ст. 17, 25, 26.
[я] Псал. 33; 11.
[ѫ] Гл. 46; 25, 26. Іез. 29; 3 и друг. 30; 21 и друг.
[ѭ] Гл. 39; 5.

[а] Гл. 36; 1, 4, 32.
[б] Иса. 5; 5.
[в] Гл. 25; 26.
[г] Гл. 21; 9. 38; 2. 39; 18.

[а] Гл. 25; 15 и друг.
[б] 4 Цар. 23; 29. 2 Лѣт. 35; 20.
[в] Гл. 51; 11, 12. Наум. 2; 1. 3; 14.
[г] Гл. 6; 25. 49; 29.
[д] Дан. 11, 19.
[е] Вижъ Иса. 8; 7, 8. Гл. 47; 2. Дан. 11; 22.

Неистовствуйте, колесницы,
Нека излѣзатъ крѣпкы-тѣ,
Еѳіопяни-тѣ, и Ливіани-тѣ, [ж]които държатъ щитъ,
И Лидіани-тѣ които държатъ и запжватъ лжкъ.
10 Защото [з]тойзи е день-тъ на Іеова, Господа на силы-тѣ,
День на отмьщеніе, за да отмьсти на враґы-тѣ си,
И [и]ножъ ще *гы* пояде,
И ще ся насыти и опіе отъ кръвь-тж имъ:
Защото Іеова Господь на силы-тѣ [і]има жьртвж
Въ земіж-тж на сѣверъ, при рѣкж-тж Евфратъ.
11 [к]Възлѣзь въ Галаадъ, и земи балсамж,
[л]Дѣво, дъщеро Египетска:
Напразно ще умножавашь ты лѣкове:
[м]Нѣма исцѣленіе за тебе.
12 Народи-тѣ чухж за посраменіе-то ти,
И выкъ-тъ ти испълни земіж-тж:
Защото крѣпъкъ ся сблъска съ крѣпъкъ,
И двама-та наедно паднжхж.
13 Слово-то което говори Господь на Іереміж пророкъ-тъ заради дохожданіе-то на Навуходоносора Вавилонскый-тъ царь, [н]за да порази Египетскж-тж земіж:
14 Възвѣстѣте въ Египетъ, и проповѣдайте въ Мигдолъ,
И проповѣдайте въ Мемфисъ и въ Тафнесъ:
Речѣте: [о]Прѣдстани и бжди готовъ:
Защото [п]ножъ-тъ изѣде които сж около тебе.
15 Защо ся постлахж по земіж-тж твои-тѣ юнаци?
Не устояхж, защото Господь гы блъснж.
16 Умножи онѣзи които ся спъватъ,
Даже [р]падахж единъ връзъ другъ:
И говорехж: Станѣте, и да ся върнемъ при людіе-тѣ си,
И въ земіж-тж на рожденіе-то си,
Отъ лице-то на лютый-тъ ножъ.
17 Выкнжхж тамъ:
Фараонъ, Египетскый-тъ царь е шумъ,
Остави да мине врѣме-то му.
18 Живъ сьмь азъ, говори Царь-тъ,
[с]На когото име-то е Господь на силы-тѣ,
Непрѣмѣнно както е Ѳаворъ между горы-тѣ,
И както е Кармилъ при море-то, *така* ще дойде *той*.
19 [т]Дъщеро която живѣешь въ Египетъ,
[у]Приготви си потрѣбны-тѣ за плѣнъ,
Защото Мемфисъ ще ся погуби и запусти,
Щото да нѣма житель.
20 Египетъ е *като* [ф]юница прѣкрасна:
Но гыбель-та иде; иде [х]отъ сѣверъ.
21 И сами-тѣ му наемници сж въ срѣдъ него, като тълсти юнци:
Защото и тѣ ся върнжхж,
Побѣгнжхж наедно;
Не устояхж, понеже [ц]день-тъ на бѣдствіе-то имъ дойде връзъ тѣхъ,
Врѣме-то на посѣщеніе-то имъ.
22 [ч]Гласъ-тъ му ще излѣзе както на зміж:
Защото ще излѣзжтъ съсъ силж,
И ще дойдать връзъ него съ топоры,
Както дървосѣчци.
23 [ш]Ще изсѣкжтъ джбравж-тж му, говори Господь,
Ако и да е неизмѣрима:
Защото споредъ множество-то сж [щ]повече отъ скакалцы-тѣ,
И безбройни.
24 Ще ся посрами Египетска-та дъщеря:
Ще ся прѣдаде въ ржкж-тж [ъ]на сѣверны-тѣ людіе.
25 Господь на силы-тѣ, Богъ Израилевъ говори:
Ето, ще накажж множество-то [ы]на Но,
И Фараона, и Египетъ,
[ь]И богове-тѣ му, и царіе-тѣ му,
Самаго Фараона, и които уповаіжтъ на него:
26 И [ѣ]ще гы прѣдамъ въ ржкж-тж на онѣзи които търсятъ животъ-тъ имъ,
И въ ржкж-тж на Навуходоносора Вавилонскый-тъ царь,
И въ ржкж-тж на рабы-тѣ му:
[ю]А подиръ това ще ся насели,
Както въ по прѣжни-тѣ дни, говори Господь.
27 Но [я]ты, рабе мой Іакове, да ся не убоишь,
Нито да ся устрашишь, Израилю:
Защото, ето, ще тя избавіж отъ далечно-то мѣсто,
И сѣме-то ти отъ земіж-тж на плѣнъ-тъ имъ:
И Іаковъ ще ся върне, и ще си почине,
И ще ся упокои, и не ще има никой да *го* устрашава.
28 Да ся не убоишь ты, рабе мой Іакове,
Говори Господь, защото азъ сьмь съ тебе;
Защото ако и да довършж
Всичкы-тѣ народы дѣто тя испждихъ,
[ѫ]Тебе обаче нѣма да довършж,
Но ще тя накажж съсъ сждбж,
И нѣма да тя направіж съвсѣмъ невиненъ.

ГЛАВА 47.

1 Слово-то Господне, което быде къмъ Іеремііж пророкъ-тъ [а]противъ Филистимцы-тѣ, [б]прѣди да порази Фараонъ Газж.
2 Така говори Господь:

ж Иса. 66; 19.
з Иса. 13; 6. Іоил. 1; 15. 2; 1.
и Втор. 32; 42. Иса. 34; 6.
і Иса. 34; 6. Іез. 39; 17. Соф. 1; 7.
к Гл. 8; 22; 51; 8.
л Иса. 47; 1.
м Іез. 30; 21.
н Иса. 19; 1. Гл. 43; 10, 11. Іез. 29; 30; и 32.
о Ст. 3, 4.
п Ст. 10.
р Лев. 26; 37.
с Иса. 47; 4. 48; 2. Гл. 48; 15.
т Гл 48; 18.
у Иса. 20; 4.
ф Осія 10; 11.
х Гл. 1; 14. 47; 2. Ст. 6, 10.
ц Псал. 37; 13. Гл. 50; 27.
ч Вижъ Иса. 29; 4.
ш Иса. 10; 34.
щ Сжд. 6; 5.
ъ Гл. 1; 15.
ы Іез. 30; 14, 15, 16. Наум. 3; 8.
ь Гл. 43; 12, 13. Іез. 30; 13.
ѣ Гл. 44; 30. Іез. 32; 11.
ю Іез. 29; 11, 13, 14.
я Иса. 41; 13, 14. 43; 5. 44; 2. Гл. 30; 10, 11.
ѫ Гл. 10; 24. 30; 11.

а Гл. 25; 20. Іез. 25; 15, 16. Соф. 2; 4, 5.
б Амос. 1; 6, 7 8.

Ето, [в]воды възлизатъ [г]отъ сѣверъ,
И ще станѫтъ потокъ потопляющій,
И ще потопятъ земѭ-тѫ и испълненіе-то й,
Градъ-тъ и които живѣѭтъ въ него:
Тогазь человѣци-тѣ ще выкнѫтъ,
И всичкы-тѣ земни жители ще изелечатъ.
3 [д]Отъ тропотъ-тъ на копита-та на якы-тѣ му *коніе,*
Отъ хлопотъ-тъ на колесницы-тѣ му,
Отъ гръмъ-тъ на колета-та му,
Бащи-тѣ не ще ся обърнѫтъ къмъ дѣца-та *си,*
Понеже рѫцѣ-тѣ *имъ* ослабнѫли,
4 Поради день-тъ който иде
За да истрѣби всичкы-тѣ Филистимцы,
Да отсѣче [е]отъ Тиръ и Сидонъ
И най послѣдній-тъ помощникъ:
Защото Господь ще истрѣби Филистимцы-тѣ,
[ж]Остатъкъ-тъ на островъ-тъ [з]Кафѳоръ.
5 [и]Плѣшина дойте върхъ Газѫ:
[і]Аскалонъ загынѫ съ остатъкъ-тъ на долъ-тъ имъ:
До кога [к]ще правишь нарѣзванія на себе си?
6 [л]О ноже Господень,
До кога не щешь да си починешь?
Влѣзъ въ ножницѫ-тѫ,
Упокой ся и почини си.
7 Какъ да си почине?
Защото [м]Господь му даде порѫчаніе
Противъ Аскалонъ, и противъ краеморіе-то:
[н]Тамъ го опрѣдѣли.

ГЛАВА 48.

1 [а]За Моава, така говори Господь Саваоѳъ Богъ Израилевъ:
Горко [б]на Нево! защото погынѫ:
[в]Кыріаѳаимъ ся посрами, обладанъ бы:
Мисгавъ ся посрами и растрепера ся.
2 [г]Нѣма вече хвала Моаву въ Есевонъ:
[д]Съвѣтовахѫ ся за зло противъ него:
Елате и да го истрѣбимъ да не е народъ.
И ты, Мадменъ, ще запустѣешь:
Ножъ ще тя прогони.
3 [е]Гласъ на писъкъ отъ Оронаимъ,
Разрушеніе и велико съкрушеніе.
4 Моавъ биде съкрушенъ:
Малкы-тѣ му дѣца испищѣхѫ.
5 Защото [ж]въ въсходъ-тъ на Луиѳъ
Ще ся възвыси плачъ върхъ плачъ,
Понеже въ нисходъ-тъ на Оронаимъ
Чухѫ врагове-тѣ писъкъ на съкрушеніе.
6 [з]Бѣгайте, отървѣте животъ-тъ си,
И бѫдѣте [и]като дива-та мирика въ пустынѭ-тѫ.
7 Защото, понеже си уповалъ на направы-тѣ си, и на съкровища-та си,
И ты самъ ще бѫдешь хванѫтъ:
И [і]Хамосъ ще отиде въ плѣнъ,
[к]Наедно съсъ священницы-тѣ си и князове-тѣ си.
8 И [л]ще дойде разоритель-тъ въ всякой градъ,
И градъ не ще ся избави;
Още и долъ-тъ ще бѫде погубенъ,
И поле-то ще ся разори,
Както рече Господь.
9 [м]Дайте крыла на Моава,
За да литне и да избѣгне:
Защото градове-тѣ му ще запустѣѭтъ,
И не ще има никой да живѣе въ тѣхъ.
10 [н]Проклѣтъ който прави дѣло-то Господне лъстиво,
И проклѣтъ който възбранява ножъ-тъ си отъ кръвь.
11 Моавъ биде въ спокойствіе отъ младость,
И [о]почиваше *като вино* на дрождіе-то си,
И не ся е прѣтакалъ отъ съсѫдъ въ съсѫдъ,
Нито е ходилъ въ плѣнъ:
За то вкусъ-тъ му остана въ него,
И уханіе-то му не ся промѣни.
12 За то, ето, идѫтъ дни, говори Господь,
И ще му проводѭ прѣмѣстители, и ще го прѣмѣстятъ:
И ще испразднятъ съсѫды-тѣ му, и расkѫсатъ мѣхове-тѣ му.
13 И Моавъ ще ся посрами [п]заради Хамосъ,
[р]Както ся посрами домъ-тъ Израилевъ
[с]Заради Веѳиль упованіе-то си.
14 Какъ говорите: [т]Ный смы крѣпкы,
И мѫжіе силни въ брань?
15 [у]Моавъ биде разоренъ и градове-тѣ му изгорѣхѫ,
И [ф]избранни-тѣ му млади слѣзохѫ за кланіе,
[х]Говори Царь-тъ, на когото име-то е Господь на силы-тѣ.
16 Погыбель-та на Моава приближава да дойде,
И зло-то му иде много скоро.
17 Всичкы които сте около него, рыдайте го:
И всичкы които знаете име-то му, речѣте:
[ц]Какъ ся счупи якый-тъ жезлъ,
Славна-та тояга.
18 [ч]Дъщеро, която живѣешь [ш]въ Девонъ,
Слѣзь отъ славѫ-тѫ, та сѣдни на безводіе:

в Иса. 8; 7. Гл. 46; 7, 8.
г Гл. 1; 14. 46; 20.
д Гл. 8; 16. Наум. 3; 2.
е Гл. 25; 22.
ж Іез. 25; 16. Амос. 1; 8. 9; 7.
з Быт. 10; 14.
и Амос. 1; 7. Мих. 1. 16. Соф. 2; 4, 7. Зах. 9; 5.
і Гл. 25; 20.
к Гл. 16; 6. 41; 5. 48; 37.
л Втор. 32; 41. Іез. 21; 3, 4, 5.
м Іез. 14; 17.
н Мих. 6; 9.

—

а Иса. 15 и 16. Гл. 25; 21. 27; 3. Іез. 25; 9. Амос. 2; 1, 2.
б Числ. 32; 38. 33; 47. Иса. 15; 2.
в Числ. 32; 37.
г Иса. 16; 14.
д Иса. 15; 4.
е Ст. 5.
ж Иса. 15; 5.
з Гл. 51; 6.
и Гл. 17; 6.
і Числ. 21; 29. Сѫд. 11; 24. Вижь Иса. 46; 1, 2. Гл. 48; 13.
к Гл. 49; 3.
л Гл. 6; 26. Ст. 18.
м Псал. 55; 6. Ст. 28.
н Вижь Сѫд. 5; 23. 1 Цар. 15; 3, 9. 3 Цар. 20; 42.
о Соф. 1; 12.
п Сѫд. 11; 24. 3 Цар. 11; 7.
р Осія 10; 6.
с 3 Цар. 12; 29.
т Иса. 16; 6.
у Ст. 8, 9, 18.
ф Гл. 50; 27.
х Гл. 46; 18. 51; 57.
ц Вижь Иса. 9; 4. 14; 4, 5.
ч Иса. 47; 1. Гл. 46; 19.
ш Числ. 21; 30. Иса. 15; 2.

Защото [щ]разоритель-тъ на Моава възлиза връзъ тебе,
И ще съсипе твърдѣли-тѣ ти.
19 Жителко [ъ]въ Ароиръ,
[ы]Застани при пѫть-тъ, та съгледай:
Попытай оногозь който бѣга, и онѫзи която ся е отървала,
И речи: Що станѫ?
20 Моавъ ся посрами, защото ся съкруши:
[ь]Излелекай и выкни:
Възвѣстѣте [ѣ]въ Арнонъ, че Моавъ быде запустенъ,
21 И сѫдба дойде на [ю]полянскѫ-тѫ землѭ,
На Олонъ, и на Іассѫ, и на Мифааѳъ,
22 И на Девонъ, и на Нево, и на Веѳъ-девлаѳаимъ,
23 И на Кыріаѳаимъ, и на Веѳъ-гамулъ, и на Веѳъ-Меонъ,
24 И [я]на Каріоѳъ, и на Восорѫ,
И на всичкы-тѣ градове на Моавскѫ-тѫ землѭ, далечны-тѣ и ближни-тѣ.
25 [ѫ]Рогъ-тъ на Моава ся съкруши,
И [ѭ]мышца-та му ся смаза, говори Господь.
26 [а]Опійте го:
Защото ся прѣвъзнесе противъ Господа:
И Моавъ да ся поваля въ бълвочъ-тъ си,
И самъ той да бѫде за смѣхъ.
27 Защото [б]Израиль не ти ли станѫ за смѣхъ?
[в]Далп ся намѣри той между крадцы?
Защото колкото пѫти говоришь за него, подскачашь отъ радость.
28 Моавскы жители,
Оставѣте градове-тѣ, и [г]населѣте ся въ канарѫ,
И бѫдѣте [д]като гълѫбица която ся вгнѣздява
Отъ страны-тѣ на входъ-тъ въ пещерѫ:
29 Чухмы [е]гордость-тѫ на Моава, безмѣрно гордѣливый-тъ,
Высокомудріе-то му, и гордость-тѫ му, и кыченіе-то му,
И надиганіе-то на сърдце-то му.
30 Азъ познавамъ негово-то неистовство, говори Господь:
Но не така:
[ж]Лъжи-тѣ му нѣма да извършатъ нищо.
31 За то [з]ще излелекамъ за Моава,
И ще възопіѭ за всичкый Моавъ:
Ще зарыдаіѫтъ за мѫжіе-тѣ на Кыръ-аресъ.
32 [и]Лозо на Севмѫ,
Ще плачѫ за тебе както съ плачъ-тъ за Іазиръ:
Твои-тѣ лѣторасли прѣминѫхѫ море-то,
Стигнѫхѫ до море-то на Іазиръ:
Хыщникъ нападнѫ на лѣтны-тѣ ти плодове, и на гроздоберъ-тъ ти.
33 И [і]радость и веселіе ще исчезне
Отъ плодоносно-то поле, и отъ Моавовѫ-тѫ землѭ:
И отнѣхъ вино-то отъ жлебове-тѣ:
Никой не ще тъпче *гроздіе* съ въсклицаніе;
Въсклицаніе нѣма да ся чуе.
34 [к]Заради вопль-тъ на Есевонъ *който стигнѫ* до Елеалѫ,
И до Іассѫ, тѣ ададохѫ гласъ
[л]Отъ Сигоръ до Оронаимъ
Както тригодишна юница:
Защото и воды-тѣ на Нимримъ ще изсякнѫтъ.
35 И ще отмахнѫ отъ Моава, говори Господь,
[м]Приносящій-тъ всесъжженіе по высокы-тѣ мѣста
И кадящій-тъ на богове-тѣ си.
36 За то [н]сърдце-то ми ще зазвучи за Моава като свирка,
И сърдце-то ми ще зазвучи като свирка за мѫжіе-тѣ на Кыръ-аресъ:
Защото [о]придобыено-то въ него благо ся изгуби.
37 Защото [п]всяка глава *ще е* плѣшива,
И всяка брада обърсната:
И по всичкы-тѣ рѫцѣ *ще има* нарѣзванія,
И [р]на чрѣсла-та, врѣтище.
38 И по всичкы-тѣ кѫщны покрывы на Моава,
И по всичкы-тѣ му улицы плачъ *ще има,*
Защото съкрушихъ Моава
[с]Като съсѫдъ безъ почетъ, говори Господь.
39 Излелекайте: Какъ ся съкруши!
Какъ Моавъ обърнѫ гърбъ съ посраменіе!
Така Моавъ ще бѫде присмѣхъ
И ужасъ на всичкы които сѫ около него.
40 Защото така говори Господь:
Ето, [т]ще полѣти като орелъ,
И [у]ще распростре крыла-та си надъ Моава.
41 [ф]Градове-тѣ ся прѣвзѣхѫ, и твърдѣли-тѣ ся хванѫхѫ,
[х]И сърдца-та на крѣпкы-тѣ Моавовы ще бѫдѫтъ
Въ онзи день, като сърдце на женѫ въ болѣзни на ражданіе.
42 И Моавъ [ц]ще ся истрѣби да не е народъ,
Защото ся прѣвъзнесе противъ Господа.
43 [ч]Страхъ, и ровъ, и сѣть *ще има* връзъ тебе,
Жителю моавовъ, Говори Господь.
44 Който избѣгне отъ страхъ-тъ ще падне въ ровъ-тъ:
И който излѣзе изъ ровъ-тъ ще ся хване въ сѣть-тѫ:

щ Ст. 8.
ъ Втор. 2; 36.
ы 1 Цар. 4; 13, 16.
ь Иса. 16; 7.
ѣ Числ. 21; 13.
ю Ст. 8.
я Ст. 41. Амос. 2; 2.
ѫ Псал. 75; 10.
ѭ Вижь Іез. 30; 21.
а Гл. 25; 15, 27.
б Соф. 2; 8.
в Гл. 2; 26.
г Псал. 55; 6, 7. Ст. 9.
д Пѣснь 2; 14.
е Иса. 16; 6 и дрг.
ж Иса. 16; 6. Гл. 50; 36.
з Иса. 15; 5. 16; 7, 11.
и Иса. 16; 8, 9.
і Иса. 16; 10. Іоил. 1; 2.
к Иса. 15; 4, 5, 6.
л Иса. 15; 5, 6. Ст. 5.
м Иса. 15; 2. 16; 12.
н Иса. 15; 5. 16; 11.
о Иса. 15; 7.
п Иса. 15; 2, 3. Гл. 47; 5.
р Быт. 37; 34.
с Гл. 22; 28.
т Втор. 28; 49. Гл. 49; 22. Дан. 7; 4. Осія 8; 1. Авв. 1; 8.
у Иса. 8; 8.
ф Ст. 24.
х Иса 13; 8. 21; 3. Гл. 30; 6. 49; 22, 24. 50; 43. 51; 30. Мих. 4; 9.
ц Псал. 83; 4. Иса. 7, 8.
ч Иса. 24; 17, 18.

Защото ᵐще докарамъ врьзъ него, врьзъ Моава,
Лѣто-то на посѣщеніе-то имъ, говори Господь.
45 Тѣзи които бѣгахѫ отъ силѫ-тѫ
Застанѫхѫ подъ сѣнкѫ-тѫ на Есевонъ:
ᵐОгнь обаче излѣзе изъ Есевонъ,
И пламыкъ отъ срѣдъ Сионъ
И ᵒпояде Моавовъ-тъ прѣдѣлъ,
И тѣме-то на мятежницы-тѣ.
46 ᵐГорко ти, Моаве!
Людіе-тѣ Хамосови загынѫхѫ:
Защото синове-тѣ ти ся хванѫхѫ плѣнници,
И дъщери-тѣ ти плѣнницы.
47 Но азъ ще върнѫ плѣнницы-тѣ Моавовы
ᵒВъ послѣдни-тѣ дни, говори Господь.
До тукъ сѫдба-та Моавова.

ГЛАВА 49.

1 За ᵃАммоновы-тѣ синове, така говори Господь:
Нѣма ли синове Израиль?
Нѣма ли наслѣдникъ?
Защо Мелхомъ ᵒнаслѣди Гада,
И людіе-тѣ му живѣѭтъ въ неговы-тѣ градове?
2 За то, ето, идѫтъ дни, говори Господь,
И ще направѭ да ся чуе всклицаніе на брань
ᵒВъ Раввѫ на Аммоновы-тѣ синове:
И ще бѫде грамада на развалины,
И *села-та му ще изгорятъ съ огнь:
Тогазь Израиль ще наслѣди онѣзи които сѫ го наслѣдили, говори Господь.
3 Излелекай, Есевоне, защото Гай ся разруши:
Възопійте, дъщери на Раввѫ, ᵒопашѣте ся съ врѣтище:
Плачѣте и лутайте ся прѣзъ заграды-тѣ:
Защото Мелхомъ ще отиде въ плѣнъ,
ᵒНаедно съсъ священницы-тѣ си и съ князове-тѣ си.
4 Защо ся хвалишь съ долове-тѣ?
Долъ-тъ ти истече, ᵒдъщеро отстѫпнице,
Която си ся надѣяла на съкровища-та си,
ᵐ*И си назувала:* Кой ще дойде противъ мене?
5 Ето азъ носѭ страхъ върхъ тебе,
Говори Господь Іеова Саваоѳъ,
Отъ всичкы които сѫ около тебе:
И ще ся распърснете всякой кѫдѣ му лице види:
И не ще има кой да прибере скитающы-тѣ ся.

6 И ᵒподиръ това ще върнѫ плѣненіе-то
На Аммоновы-тѣ синове, говори Господь.
7 ᵃЗаради Едомъ, така говори Господь Саваоѳъ:
ᵒНѣма ли вече мудрость въ Ѳеманъ?
ᵃИзгуби ли ся съвѣтъ-тъ отъ благоразумны-тѣ?
Исчезнѫ ли мудрость-та имъ?
8 ᵈБѣгайте, завърнѣте ся, направѣте дълбокы мѣста за селеніе,
ᵐДедански жители:
Защото ще докарамъ върхъ Исава неговѫ-тѫ гибель,
Врѣме-то на мое-то посѣщеніе нему.
9 ᵃАко дойдехѫ при тебе гроздоберци,
Не щѣхѫ ли да оставятъ пабиръкъ?
Ако крадци прѣзъ нощь,
Быхѫ грабнѫли това що е доволно за тѣхъ.
10 Но ᵒазъ оголихъ Исава,
Открыхъ скрышны-тѣ му мѣста,
И не ще може да ся скрые:
Разграби ся сѣме-то му, братія-та му, и съсѣди-тѣ му:
ᵃИ него го нѣма.
11 Оставѝ сирачета-та си, азъ ще *ги* упазѭ живы,
И вдовицы-тѣ ти да ся надѣѭтъ на мене.
12 Защото така говори Господь:
Ето, ᵖонѣзи на които не ся падаше да піѭтъ отъ чашѫ-тѫ,
Наистинѫ ще піѭтъ:
И ты ще останешь ли съвсѣмъ ненаказанъ?
Нѣма да останешь ненаказанъ,
Но непрѣмѣнно ще піешь.
13 Защото ᵒся заклѣхъ въ себе си, говори Господь,
ᵐЧе Восора ще бѫде въ ужасъ,
Въ укоръ, въ запустѣніе, и въ проклѣтіѭ:
И всичкы-тѣ ѝ градове ще бѫдѫтъ пусти въ вѣкъ.
14 Чухъ ʸизвѣстіе отъ Господа,
И вѣститель ся проводи на народы-тѣ, и *каза:*
Съберѣте ся, та елате противъ неѭ,
И станѣте на брань.
15 Защото, ето, ще тя направѭ малъкъ между народы-тѣ,
Прѣзрителенъ между человѣцы-тѣ.
16 Прѣльстила тя е твоя-та ужасность,
Гордость-та на сърдце-то ти,
О ты, който живѣешь въ разсѣлины-тѣ на канары-тѣ,
ᶲКойто владѣешь высочинѫ-тѫ на хълмы-тѣ:
Ако и да възвысишь гнѣздо-то си като орелъ,

ᵐ Гл. 11; 23.
ᵐ Числ. 21: 28.
ᵒ Числ. 24; 17.
ᵐ Числ 21: 29
ᵒ Гл. 49; 6, 39.

ᵃ Іез. 21; 28. 25; 2. Амос. 1; 13.

ᵞ Соф. 2; 8, 9.
ᵒ Амос. 1; 13.
ᵒ Іез. 25; 5. Амос. 1; 14.
* *Евр.* дъщеря
ᵒ Иса. 32; 11. Гл. 4; 8. 6; 26.
ᵈ Гл. 48; 7. Амос. 1; 15.
ᵒ Гл. 3; 14. 7; 24.
ᵐ Гл. 21; 13.

ᵒ Гл. 48; 47. Ст. 39.
ᵃ Іез. 25; 12. Амос. 1; 11.
ᵒ Авд. 8.
ᵏ Иса. 19; 11.
ᵈ Ст. 30.
ᵐ Гл. 25; 23.
ᵃ Авд. 5.
ᵒ Мал. 1; 3.

ᵃ Иса. 17; 14.
ᵖ Гл. 25; 29. Авд. 16.
ᶜ Быт. 22; 16. Иса. 45; 23. Амос. 6; 8.
ᵐ Иса. 34; 6. 63; 1.
ʸ Авд. 1, 2, 3.
ᶲ Авд. 4. Іов. 39; 27.

И [ш]отъ тамъ ще тя свалѭ, говори Господь.
17 И Едомъ ще бѫде въ ужасъ:
[щ]Всякой що бы минѫлъ прѣзъ него ще ся ужаси,
И ще позвизди за всичкы-тѣ му язвы.
18 [ъ]Както быде разоренъ Содомъ и Гоморръ
И ближни-тѣ имъ *страны*, говори Господь,
Така человѣкъ нѣма да живѣе тамъ,
Нито человѣческый сынъ ще пришелствува тамъ.
19 Ето, [ы]ще възлѣзе като львъ
[ь]Отъ надуваніе-то на Іорданъ
Противъ силно-то жилище,
Но азъ скоро ще испѫдѭ тогозь отъ него:
И кой е избранъ, да *го* поставѭ надъ него?
Защото [ѣ]кой е подобенъ мене? и кой ще ми противостане?
И [ю]кой е онзи пастырь, който ще застане противъ лице-то ми?
20 За то [я]слушайте съвѣтъ-тъ на Господа,
Когото съвѣща противъ Едомъ,
И мысли-тѣ му, които намысли противъ жители-тѣ на Ѳеманъ:
Непрѣмѣнно, и най малкы-тѣ отъ стадото ще гы повлѣкѫтъ:
Непрѣмѣнно жилище-то имъ ще запустѣе съ тѣхъ.
21 [ѫ]Отъ гласъ-тъ на разореніе-то имъ земята ся потресва:
Екотъ-тъ на гласъ-тъ му ся чуе до Червено-то море.
22 Ето, [ѭ]ще възлѣзне и ще полѣти като орелъ,
И ще распростре крыла-та си надъ Восоррѫ:
И онзи день сърдце-то на крѣпкы-тѣ на Едомъ
Ще бѫде като сърдце на женѫ кога ражда.

23 [ѧ]За Дамаскъ.
Посрами ся Емаѳъ и Арфадъ:
Защото чухѫ зло извѣстіе, стопихѫ ся:
[ѩ]Смущеніе *има* въ море-то:
Не може да ся утиши.
24 Дамаскъ ослабѣ,
Обърнѫ ся въ бѣгъ,
Трепетъ *го* обзѣ:
[ѯ]Скърбь и болкы го обладахѫ,
Като жена кога ражда.
25 [а]Какъ не бы оставенъ тойзи прочутъ градъ,
Градъ на веселіе-то ми!
26 За то [б]млади-тѣ му ще паднѫтъ въ стъгды-тѣ му,
И всичкы-тѣ ратници мѫжіе ще загынѫтъ въ онзи день,
Говори Господь Саваоѳъ.
27 И [в]ще запалѭ огнь въ стѣнѫ-тѫ на Дамаскъ,
И ще пояде палаты-тѣ на Венадада.
28 [г]За Кыдаръ, и за Асорскы-тѣ царства, които порази Навуходоносоръ Вавилонскый царь, така говори Господь:
Станѣте, възлѣзте къмъ Кыдаръ,
Та погубѣте [д]въсточны-тѣ сынове.
29 [е]Ще обладаѭтъ шатры-тѣ имъ и стадата имъ:
Ще земѫтъ за себе си опоны-тѣ имъ,
И всичкѫ-тѫ имъ покѫщнинѫ, и камилы-тѣ имъ:
И ще выкнѫтъ къмъ тѣхъ: [ж]Трепетъ отъ вредъ.
30 [з]Бѣгайте, отдалечѣте ся скоро,
Направѣте дълбокы мѣста за жилища,
Асорскы жители, говори Господь:
Защото Навуходоносоръ Вавилонскый царь
Съвѣща съвѣтъ противъ васъ,
И намысли мысль противъ васъ.
31 Станѣте, възлѣзте [и]при спокойный-тъ народъ,
Който живѣе безопасно, говори Господь:
Които нѣматъ врата нито вереи,
Но [і]живѣѭтъ сами.
32 Камилы-тѣ имъ ще бѫдѫтъ въ обиръ,
И множество-то на скотове-тѣ имъ въ корысть:
И [к]ще распърснѫ по всичкы-тѣ вѣтрища
[л]Онѣзи които си стрыгѫтъ брады-тѣ:
И ще докарамъ гыбель-тѫ имъ отъ всичкы-тѣ имъ страны, говори Господь.
33 А [м]Асоръ ще бѫде жилище на чакалы,
Пустъ до вѣка:
[н]Нѣма да живѣе тамъ человѣкъ,
И нѣма да пришелствува въ него человѣческый сынъ.
34 Слово-то Господне, което станѫ къмъ пророкъ Іеремиѭ [о]противъ Еламъ, въ начало-то на царуваніе-то на Седекыѭ
35 Іудинъ-тъ царь, и рече: Така говори Господь Саваоѳъ:
Ето, [п]ще счупѭ лѫкъ-тъ на Еламъ,
Начало-то на силѫ-тѫ имъ.
36 И ще докарамъ връзъ Еламъ четыри-тѣ вѣтрища
Отъ четыри-тѣ страны небесны,
И [р]ще гы распърснѫ по всичкы тѣзи вѣтрища:
И не ще има народъ,
Дѣто испѫдени-тѣ Еламци да не отидѫтъ.
37 Защото ще растреперѭ Еламъ прѣдъ врагове-тѣ имъ,
И прѣдъ онѣзи които искатъ душѫ-тѫ имъ:

ш Амос. 9; 2.
щ Гл. 18; 16. 50; 13.
ъ Быт. 19; 25. Втор. 29; 23. Гл. 50; 40. Амос. 4; 11.
ы Гл. 50; 44, и др.
ь Гл. 12; 5.
ѣ Исх. 15; 11.
ю Іов 41; 10.
я Гл. 50; 45.
ѫ Гл. 50; 46.
ѭ Гл 4; 13. 48; 40, 41.
ѧ Иса. 17; 1 37; 13. Амос 1; 3. Зах. 9; 1, 2.
ѩ Иса. 57; 20.
ѯ Иса. 13; 8. Гл. 4; 31. 6; 24. 30; 6. 48; 41. Ст. 22.
а Гл. 33; 9. 51; 41.
б Гл. 50; 30. 51; 4.
в Амос. 1; 4.
г Иса. 21; 13.
д Съд. 6; 3. Іов. 1; 3.
е Псал. 120; 5.
ж Гл. 6; 25. 46; 5.
з Ст. 8.
и Іез. 38; 11.
і Числ. 23; 9. Втор. 33; 28. Мих. 7; 14.
к Ст. 36. Іез. 5; 10.
л Гл. 9; 26. 25; 23.
м Гл. 9; 11. 10; 22. Мал. 1; 3.
н Ст. 18.
о Гл. 25; 25.
п Вижъ Иса. 22; 6.
р Ст. 32.

И ще докарамъ зло връзъ тѣхъ,
Ярость тѫ на гнѣвъ-тъ си, говори Господь:
И [с]ще проводіѫ ножъ вслѣдъ тѣхъ,
Додѣ гы довършѫ.
38 И [т]ще поставіѫ прѣстолъ-тъ си въ Еламъ,
И ще истрѣбіѫ отъ тамъ
Царь и князове, говори Господь.
39 Но [у]въ послѣдни-тѣ дни
Ще върнѫ плѣненіе-то на Еламъ, говори Господь.

ГЛАВА 50.

1 Слово-то което говорй Господь противъ Вавилонъ, [а]противъ Халдейскѫ-тѫ земіѫ, чрѣзъ пророкъ Іереміѫ.
2 Възвѣстѣте между народы-тѣ,
И прогласѣте, и дигнѣте знамя:
Прогласѣте, не скрыйте:
Речѣте: Прѣзѣ ся Вавилонъ,
[б]Посрами ся Вилъ,
Съкруши ся Меродахъ:
[в]Посрамихѫ ся истукани-тѣ му:
Съкрушихѫ ся идоли-тѣ му,
3 Защото [г]отъ сѣверъ възлиза [д]народъ противъ него,
Който ще направи земіѫ-тѫ му пустѫ,
И не ще има кой до живѣе въ него:
Отъ человѣкъ до скотъ ще бѣгатъ и ще отидѫтъ.
4 Въ онѣзи дни, и въ онова врѣме, говори Господь,
Ще дойдѫтъ Израилеви-тѣ сынове,
[е]Тѣ и Іудини-тѣ сынове купно,
[ж]Ще ходятъ и ще плачѫтъ:
Ще отидѫтъ [з]и ще потърсятъ Господа Бога своего.
5 Ще пытатъ за Сіонъ
Съ лица-та си *обърнѫты* на тамъ, *и ще говорятъ:*
Елате, и да ся съединимъ съ Господа
[и]Въ завѣтъ вѣченъ, *който* нѣма да ся забрави.
6 Людіе-тѣ ми [і]станѫхѫ изгубены овцы:
Пастыри-тѣ имъ гы заблудихѫ,
[к]Направихѫ гы да обыкалятъ *по* планины-тѣ:
Отидохѫ отъ планинѫ на хълмъ,
Забравихѫ кошарѫ-тѫ си.
7 Всичкы-тѣ които гы намѣрвахѫ, [л]пояждахѫ гы:
И [м]врагове-тѣ имъ рекохѫ: [н]Не смы ный повинни,
Защото тѣ съгрѣшихѫ противъ Господа,
[о]селеніе-то на правдѫ-тѫ:
Ей, противъ Господа, [п]надеждѫ-тѫ на отцы-тѣ имъ.
8 [р]Бѣгайте изъ срѣдъ Вавилонъ,
И излѣзте изъ земіѫ-тѫ на Халдейцы-тѣ,
И бѫдѣте като ярци прѣдъ стадо.
9 Защото ето, [с]азъ ще подигнѫ
И възведѫ връзъ Вавилонъ
Събраніе на голѣмы народы отъ сѣвернѫ-тѫ земіѫ,
И [т]ще ся опълчатъ противъ него:
Отъ тамъ ще ся прѣземе:
Стрѣлы-тѣ имъ *ще бѫдѫтъ* като на юнакъ искусенъ:
[у]Нѣма да ся върнѫтъ праздни.
10 И Халдея ще бѫде въ разграбеніе:
[ф]Всичкы-тѣ й разграбители ще ся наситятъ, говори Господь.
11 [х]Понеже ся радовахте и веселѣхте ся,
Обиратели на наслѣдіе-то ми,
Понеже скачахте [ц]като юница на трѣвѫ,
И цвилѣхте като коніе.
12 Майка ви ся посрами много:
Родителка-та ви ся посрами:
Ето, *тя ще бѫде* послѣдня на народы-тѣ,
Земя пуста, суха и непроходима.
13 Поради гнѣвъ-тъ Господень нѣма да ся насели,
Но [ч]ще запустѣе всичкый:
[ш]Всякой който минува прѣзъ Вавилонъ ще ся ужаси,
И ще позвизди за всичкы-тѣ неговы язвы.
14 [щ]Опълчѣте ся противъ Вавилонъ отъ вредъ:
Всичкы [ъ]които запъвате лѫкъ,
Устрѣлѣте противъ него, не жалѣте стрѣлы:
Защото съгрѣши Господу.
15 Въскликнѣте връзъ него отъ вредъ:
[ы]Той прострѣ рѫкѫ-тѫ си:
Паднѫхѫ основанія-та му,
[ь]Съсыпахѫ ся стѣны-тѣ му:
Защото [ѣ]това е отмщеніе-то Господне:
Отмъстѣте му:
Както [ю]той направи, направѣте му.
16 Отсѣчѣте отъ Вавилонъ оногозь който сѣе,
И който държи сърпъ въ жетвенно врѣме:
Отъ лице-то на лютый-тъ мечъ
[я]Ще ся върне всякой при людіе-тѣ си,
И ще бѣгатъ всякой въ земіѫ-тѫ си.
17 Израиль е [ж]овца що ся скыта:
[іж]Львове іѫ гонихѫ:
[а]Първо Ассирійскый-тъ царь іѫ изѣде:
А послѣ той [б]Навуходоносоръ, Вавилонскый-тъ царь,
Сгрыза кости-тѣ й.

с Гл. 9; 16. 48; 2.
т Гл. 43; 10.
у Гл. 48; 47. Ст. 6.

а Иса. 13; 1. 21; 1. 47; 1.
б Иса. 46; 1. Гл 51; 44.
в Вижь Гл. 43; 12, 13.
г Гл. 51; 48.
д Иса. 13; 17, 18, 20. Ст. 39, 40.
е Осія 1; 11.
ж Езд. 3; 12, 13. Псал. 126; 5, 6. Гл. 31; 9. Зах. 12; 10.
з Осія 3; 5.
и Гл 31; 31 и друг. 32; 40.
і Иса. 53; 6. Ст. 17. 1 Петр. 2; 25.
к Гл 2; 20. 3; 6, 23.
л Псал. 79; 7.
м Гл. 40; 2, 3. Зах. 11; 5.
н Вижь Гл. 2; 3 Дан. 9; 16.
о Псал. 90; 1. 91; 1.
п Псал. 22; 4.
р Иса. 48; 20. Гл. 51; 6, 45. Зах. 2; 6, 7. Откр. 18; 4.
с Гл. 15; 14 51; 27. Ст. 3, 41.
т Ст. 14, 29.
у 4 Цар. 1; 22.
ф Откр. 17; 16.
х Иса 47; 6.
ц Осія 10; 11.
ч Гл. 25; 12.
ш Гл. 49; 17.
щ Ст. 9; Гл. 51; 2.
ъ Гл. 49; 35. Ст. 29.
ы 1 Лѣт. 29; 24. 2 Лѣт. 30; 8. Плач. 5; 6. Іез. 17; 18.
ь Гл. 51; 58.
ѣ Гл. 51; 6, 11.
ю Псал. 137; 8. Ст. 29. Отк. 18; 6.
я Иса. 13; 14. Гл. 51; 9.
ж Ст. 6.
іж Гл. 2; 15.
а 4 Цар. 17; 6.
б 4 Цар. 24; 10, 14.

18 За то така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ:
Ето, азъ ще накажѫ Вавилонскый-тъ царь, и земіѭ-тѫ му,
Както наказахъ Ассирійскый-тъ царь.
19 И [а]ще доведѫ пакъ Израиля въ селеніе-то му,
И ще пасе въ Кармилъ и Васанъ,
И душа-та му ще ся насыти
Върху горѫ-тѫ Ефремъ и Галаадъ.
20 Въ онѣзи дни, и въ онова врѣме, говори Господь,
[б]Беззаконіе-то Израилево ще ся потърси, и не ще го има:
И Іудини-тѣ грѣхове, и нѣма да ся намѣрятъ:
Защото ще простіѫ [в]които оставіѫ остатъкъ.
21 Възлѣзъ върхъ земіѭ-тѫ на [*]Мераѳаимъ,
И върхъ жители-тѣ [г]на [†]Фекодъ,
Разори и истрѣби вслѣдъ тѣхъ, говори Господь,
И [д]направи по всичко както ти заповѣдахъ.
22 [е]Гласъ на брань въ земіѭ-тѫ,
И голѣмо съкрушеніе.
23 [ж]Какъ ся счупи и съкруши
Млатъ-тъ на всичкѫ-тѫ земіѭ!
Какъ станѫ Вавилонъ запустѣніе между народы-тѣ!
24 Турихъ ти сѣть, ей, и хванѫ ся ты,
Вавилоне, [з]и не позна:
Намѣри ся, още и ся улови ты,
Защото си ся съпротивилъ Господу.
25 Господь отвори орѫжницѫ-тѫ си,
Та извади [и]орѫжія-та на гнѣвъ-тъ си:
Защото това дѣло има Іеова Господь на силы-тѣ
Въ земіѭ-тѫ на Халдейцы-тѣ.
26 Елате върхъ него отъ краища-та *земны:*
Отворѣте житницы-тѣ му:
Натрупайте го като купове, и го истрѣбѣте:
Да не остане отъ него остатъкъ.
27 Заколѣте [і]всичкы-тѣ му телцы:
Да слѣзѫтъ въ кланіе:
Горко имъ! защото дойде день-тъ имъ,
[к]Врѣме-то на посѣщеніе-то имъ.
28 Гласъ на тѣзи които бѣгатъ
И които сѫ ся отървали отъ Вавилонскѫ-тѫ земіѭ,
[л]За да възвѣсти въ Сіонъ
Отмъщеніе-то на Господа Бога нашего,
Отмъщеніе-то за храмъ-тъ му.
29 Свикайте стрѣлцы-тѣ върхъ Вавилонъ:
[м]Всичкы които запѧвате лѫкъ,
Расположѣте станъ противъ него наоколо:
Отъ него никой да ся не отърве:
[н]Въздайте му споредъ дѣло-то му:
По всичко що е направилъ, направѣте му:
[о]Защото ся възгорди противъ Господа,
Противъ Святаго Израилева.
30 За то [п]млади-тѣ му ще паднѫтъ въ стъгды-тѣ му,
И всичкы-тѣ му мѫжіе ратници
Ще загынѫтъ въ онзи день, говори Господь.
31 Ето, азъ съмь противъ тебе, о гордѣливе,
Говори Господь Богъ Саваоѳъ:
Защото [р]дойде день-тъ ти,
Врѣме-то въ което ще тя посѣтіѫ.
32 И гордѣливый-тъ ще ся прѣпъне и падне,
И не ще има кой да го подигне:
И [с]ще запаліѫ огнь въ градове-тѣ му,
И ще пояде всичкы-тѣ му околности.
33 Така говори Господь Саваоѳъ:
Израилеви-тѣ сынове и Іудини-тѣ сынове ся насилствовахѫ купно:
И всичкы които гы заплѣнихѫ удържахѫ гы:
Отрекохѫ ся да гы пустнѫтъ.
34 *Но* [т]Искупитель-тъ имъ е крѣпъкъ:
[у]Господь на силы-тѣ име-то му:
Непрѣмѣнно ще сѫди сѫдъ-тъ имъ,
За да упокои земіѭ-тѫ,
И да смути Вавилонскы-тѣ жители.
35 Мечъ върхъ Халдейцы-тѣ, говори Господь,
И върхъ жители-тѣ на Вавилонъ,
И [ф]върхъ голѣмцы-тѣ му, и [х]върхъ мудры-тѣ му.
36 Мечъ [ц]върхъ прѣлстители-тѣ, и ще изумѣіѫтъ,
Мечъ върхъ юнацы-тѣ му, и ще ся растреперятъ.
37 Мечъ върхъ коніе-тѣ имъ, и върхъ колесницы-тѣ имъ,
И [ч]върхъ всичкы-тѣ смѣсены людіе, които сѫ въ срѣдъ него,
И [ш]ще бѫдѫтъ като жены:
Мечъ върхъ съкровища-та му, и ще ся разграбятъ.
38 [щ]Суша върхъ воды-тѣ му, и ще изсъхнѫтъ:
Защото [ъ]е земя на изваяны,
И полудѣли сѫ вслѣдъ идолы-тѣ *си.*
39 За то [ы]дивы котки и іены
Ще ся населятъ *тамъ,*
И камилоптицы ще ся населятъ въ него:
И [ь]не ще да е населенъ вече въ вѣкъ:
Нито обитаемъ въ родъ и родъ.
40 [ю]Както разори Богъ Содомъ и Гоморръ,
И ближни-тѣ имъ мѣста, говори Господь,
Така человѣкъ нѣма да живѣе тамъ,

[а] Иса. 65; 10. Гл. 33; 12. Iез. 34; 13, 14.
[б] Гл. 31; 34.
[в] Иса. 1; 9.
[*] Мятежи.
[г] Iез. 23; 23.
[†] Посѣщеніе.
[д] Виж 2 Цар. 16; 11. 4 Цар. 18; 25. 2 Лѣт. 36; 23. Иса. 10; 6. 44; 28. 48; 14. Гл. 34; 22.
[е] Гл. 51; 54.
[ж] Иса. 14; 6. Гл. 51; 20.
[з] Гл. 51; 8, 31, 39, 57. Дан. 5; 30, 31.
[и] Иса. 13; 5.
[і] Псал. 22; 12. Иса. 34; 7; Гл. 46; 21.
[к] Гл. 48; 44. Ст. 31.
[л] Гл. 51; 10, 11.
[м] Ст. 14.
[н] Ст. 15. Гл. 51; 56. Отк. 18; 6.
[о] Иса. 47; 10.
[п] Гл. 49; 26. 51; 4.
[р] Ст. 27.
[с] Гл. 21; 14.
[т] Отк. 18; 8.
[у] Иса. 47; 4.
[ф] Дан. 5; 30.
[х] Иса. 47; 13.
[ц] Иса. 44; 25. Гл. 48; 30.
[ч] Гл. 25; 20, 24. Iез. 30; 5.
[ш] Гл. 51; 30. Наум. 3; 13.
[щ] Иса. 44; 27. Гл. 51; 32, 36. Отк. 16; 12.
[ъ] Ст. 2; Гл. 51; 44, 47, 52.
[ы] Иса. 13; 21, 22. 34; 14. Гл. 51; 37. Отк. 18; 2.
[ь] Иса. 13; 20. Гл. 25; 12.
[ю] Бит. 19; 25. Иса. 13; 19. Гл. 49; 18. 51; 26.

Нито человѣческый сынъ ще пришелствува въ него.
41 Ето, [ж]людіе ще дойджтъ отъ сѣверъ,
И народъ голѣмъ и царіе много
Ще станжтъ отъ краища-та на земіж-тж.
42 [ѕж]Лжкъ и копіе ще държатъ:
[а]Жестокы сж, и немилостиви:
[б]Гласъ-тъ имъ хвучи като море,
И възсѣдятъ на коніе,
Опълчени като мжжіе на брань,
Противъ тебе, дъщеро Вавилонска.
43 Чу Вавилонскый царь слухъ-тъ имъ,
Ржцѣ-тѣ му разслабѣхж:
[в]Утѣсненіе го обзѣ,
Болкы като жена кога ражда.
44 Ето, [г]ще възлѣзе като львъ
Отъ надуваніе-то на Іорданъ
Противъ силно-то жилище:
Но азъ скоро ще гы испждіж изъ него:
И кой е избранъ, да *го* поставіж надъ него?
Защото кой е подобенъ менѣ? и кой ще ми противостане?
И [д]кой е онзи пастырь, който ще застане противъ лице-то ми?
45 За то [е]слушайте съвѣтъ-тъ Господень,
Когото съвѣща противъ Вавилонъ,
И мысли-тѣ му, които намысли противъ Халдейскж-тж земіж:
Непрѣмѣнно, и най малкы-тѣ отъ стадо-то ще гы повлѣкжтъ:
Непрѣмѣнно селеніе-то *имъ* ще запустѣе съ тѣхъ.
46 [ж]Отъ екотъ-тъ на прѣземаніе-то на Вавилонъ
Земя-та ся потресе,
И вопль ся чу въ народы-тѣ.

ГЛАВА 51.

1 [а]Така говори Господь:
Ето, азъ подигамъ вѣтръ губителенъ връзъ Вавилонъ,
И връзъ онѣзи които живѣіжтъ въ срѣдъ противницы-тѣ ми.
2 И ще проводіж връзъ Вавилонъ [б]вѣятели,
И ще го извѣіжтъ, и ще испразднятъ земіж-тж му:
Защото [в]въ день-тъ на злощастіе-то ще дойджтъ отъ всякждѣ противъ него.
3 [г]Стрѣлецъ връзъ стрѣлецъ да запжва лжкъ-тъ си,
И връзъ оногозъ който ся голѣмѣе съ броніж-тж си:
И не жалѣте млады-тѣ му:
[д]Истрѣбѣте всичкж-тж му войскж.
4 И убити-тѣ ще паднжтъ въ Халдейскж-тж земіж,
[е]И прободени-тѣ по улицы-тѣ му.
5 Защото Израиль не ся остави, нито Іуда,
Отъ Бога своего, отъ Господа на силы-тѣ,
Ако и да ся испълни земя-та имъ съ беззаконіе
Противъ Святый-тъ Израилевъ.
6 [ж]Бѣгайте изъ срѣдъ Вавилонъ,
Та отървѣте всякой душж-тж си:
Да не погынете въ беззаконіе-то му:
Защото [з]е врѣме на отмщеніе Господне:
[и]Въздаяніе той въздава нему.
7 [і]Вавилонъ *быде* златна чаша въ ржкж-тж Господніж,
Която опиваше всичкж-тж земіж:
[к]Отъ вино-то му пихж народи-тѣ:
За то [л]народи-тѣ обезумѣхж.
8 [м]Паднж внезапу Вавилонъ, и ся съкруши:
[н]Лелекайте за него:
[о]Земѣте балсамж за ранж-тж му,
Негли ся исцѣли.
9 Употрѣбихмы лѣкове за Вавилонъ, но не ся исцѣли:
Оставѣте го, и [п]да отидемъ всякой въ земіж-тж си:
[р]Защото сждба-та му стигнж до небе-то,
И възвыси ся дори до облацы-тѣ.
10 Господь [с]яви правдж-тж ни:
Елате и [т]да прикажемъ въ Сіонъ
Дѣло-то на Господа Бога нашего.
11 [у]Истрыйте стрѣлы-тѣ: хванѣте си щитове-тѣ:
[ф]Господь събуди духъ-тъ на Мидскы-тѣ царіе:
Защото [х]намѣреніе-то му е противъ Вавилонъ да го истрѣби:
Понеже [ц]отмщеніе-то на Господа е,
Отмщеніе на храмъ-тъ му.
12 [ч]Възвысѣте знамя противъ Вавилонскы-тѣ стѣны,
Укрѣпѣте стражж-тж, поставѣте стражари,
Приготвѣте засады:
Защото Господь намысли и ще свърши онова,
Което изрече противъ Вавилонскы-тѣ жители.
13 [ш]О ты който живѣешь край много воды,
Който си пълнъ съсъ съкровища,
Дойде свършъкъ-тъ ти,
Прѣдѣлъ на лихоимство-то ти.
14 [щ]Господь на силы-тѣ ся клѣ въ себе си, *и рече:*
Непрѣмѣнно ще тя напълніж съ человѣцы,
[ѣ]като съсъ скакалцы:

ж Ст. 9. Гл. 6; 22. 25; 14. 51; 27. Отк. 17; 16.
ѕж Гл. 6; 23.
а Иса. 13; 18.
б Иса. 5; 30.
в Гл. 49; 24.
г Гл. 49; 19 и друг.
д Іов 41; 10. Гл. 49; 19.
е Иса. 14; 24 и друг. Гл. 51; 11.
ж Отк. 18; 9.

—

а Гл. 4; 11.
б Гл. 15; 7.
в Гл. 50; 14.
г Гл. 50; 14.
д Гл. 50; 21.
е Гл. 49; 26. 50; 30, 37.
ж Гл. 50; 8. Отк. 18; 4.
з Гл. 50; 15, 28.
и Гл. 25; 14.

і Отк. 17; 4.
к Отк. 14; 8.
л Гл. 25; 16.
м Иса. 21; 9. Отк. 14; 8. 18; 2.
н Гл. 48; 20. Отк. 18; 9, 11, 19.
о Гл. 46; 11.
п Иса. 13; 14. Гл. 50; 16.
р Отк. 18; 5.
с Псал. 37; 6.

т Гл. 50; 28.
у Гл. 46; 4
ф Иса. 13; 17. Ст. 28.
х Гл. 50; 45.
ц Гл. 50; 28.
ч Наум. 2; 1. 3; 14.
ш Отк. 17; 1, 15.
щ Гл. 49; 13. Амос. 6; 8.
ѣ Наум. 3; 15.

И [ш]ще дигнжтъ всклицаніе противъ тебе.
15 Той [ъ]е направилъ земіж-тж съсъ силж-
тж си,
Утвьрдилъ вселеннжж съ мудрость-тж си,
И [ы]распрострѣлъ небеса-та съ разумъ-тъ си.
16 [ю]Когато испуща гласъ, ставатъ много воды
на небеса-та,
И [я]възвожда облацы отъ земны-тѣ кранща:
Прави свѣткавицы за дъждь,
И пуща вѣтръ изъ съкровища-та си.
17 [ѣ]Всякой человѣкъ станж като скотъ отъ
знаніе-то *си:*
Всякой ліятель ся посрами отъ кумиры-тѣ:
Защото е [ѣа]лъжа лѣяно-то му,
И нѣма въ тѣхъ дыханіе.
18 [а]Суета сж тѣ, дѣло на заблужденіе:
Въ врѣме-то на посѣщеніе-то имъ, ще по-
гынжтъ.
19 [б]Не е като тѣхъ Іакововъ-тъ Дѣлъ,
Защото Той е който създаде всичко:
И *Израиль е* жезлъ-тъ на негово-то на-
слѣдіе:
Господь Саваоѳъ е име-то му.
20 [в]Ты ми си дреколь, орждіе за брань:
И чрѣзъ тебе ще съкрушж народы,
И чрѣзъ тебе ще истрѣбіж царства:
21 И чрѣзъ тебе ще съкрушж конь-тъ и
всадникъ-тъ:
И чрѣзъ тебе ще съкрушж колесницж-тж
и сѣдящы-тѣ на неіж.
22 И чрѣзъ тебе ще съкрушж мжжъ и женж:
И чрѣзъ тебе ще съкрушж [г]старъ и младъ:
И чрѣзъ тебе ще съкрушж юношж и дѣвж:
23 И чрѣзъ тебе ще съкрушж пастырь и ста-
до-то му:
И чрѣзъ тебе ще съкрушж земледѣлецъ
и неговъ-тъ съпругъ *волове:*
И чрѣзъ тебе ще съкрушж войводы и на-
чалницы,
24 И [д]ще въздамъ на Вавилонъ
И на всичкы-тѣ жители Халдейскы
Всичко-то имъ зло което направихж на
Сіонъ
Прѣдъ васъ, говори Господь.
25 Ето, азъ сьмь противъ тебе, [е]горо губи-
телна, говори Господь,
Която разорявашь всичкж-тж земіж:
И ще прострж ржкж-тж си вързъ тебе,
И ще тя низринж отъ скалы-тѣ,
[ж]И ще тя направіж горж изгорѣнж.
26 И не ще да земжтъ отъ тебе камыкъ
за жглъ,
Нито камыкъ за основанія:
Но [з]ще бждешь пустота вѣчна, говори
Господь.
27 [и]Възвысѣте знамя на земіж-тж,
Вострѫбѣте съ тржбж въ народы-тѣ,
[і]Опълчѣте противъ неіж народы-тѣ:
Свикайте противъ неіж [к]царства-та
На Араратъ, на Минни, и на Асханазъ:
Поставѣте надъ неіж главатари:
Възведѣте коніе като четинявы скакалцы.
28 Приготвѣте противъ неіж народы, [л]Мид-
скы-тѣ царіе,
Войводы-тѣ имъ, и всичкы-тѣ имъ на-
чалницы,
И всичкж-тж земіж на държавж-тж имъ.
29 Земя-та ще ся затресе и постене:
Защото мысль-та Господня ще ся извърши
противъ Вавилонъ,
[м]За да направи Вавилонскж-тж земіж
пустыніж необитаемж.
30 Юнаци-тѣ Вавилонскы прѣстанжхж отъ
да ратуватъ,
Останжхж въ твърдѣли-тѣ *си:*
Сила-та имъ исчезнж:
[н]Станжхж като жены:
Изгорихж селенія-та му:
[о]Верен-тѣ му сж съкрушены.
31 [п]Скоротечецъ ще тича въ посрѣщаніе ско-
ротечцу,
И вѣститель въ посрѣщаніе вѣстителю,
За да извѣстятъ на Вавилонскый-тъ царь,
Че градъ-тъ му ся прѣзѣ отъ край-тъ;
32 И че [р]прѣходи-тѣ ся хванжхж,
И изгорихж съ огнь тръстиицы-тѣ,
И ратни-тѣ мжжіе ся растреперахж.
33 Защото така говори Господь Саваоѳъ Богъ
Израилевъ:
Вавилонска-та дъщеря е [с]като гумно,
[т]Врѣме е да ся овършѣе;
Още малко, и [у]ще дойде врѣме-то на
жетвж-тж й.
34 Навуходоносоръ Вавилонскый царь [ф]мя
изѣде,
Съкруши мя,
Направи мя празденъ съсждъ,
Погълнж мя като ламя,
Напълни утробж-тж си съ мои-тѣ сладкы
нѣща,
И мя отгласнж.
35 Неправда-та която е върз мене и вързъ
плъть-тж ми *да бжде* върз Вавилонъ,
Ще рече жителка-та на Сіонъ:
И кръвь-тж ми, върз жители-тѣ Хал-
дейскы,
Ще рече Іерусалимъ.
36 За то така говори Господь:
Ето, [х]азъ ще разсждіж сждбж-тж ти,
И ще отмьстіж отмьщеніе-то ти:
И [ц]ще направіж море-то му сухо,
И ще изсушж источникъ-тъ му.

[ш] Гл. 50; 15.
[ъ] Быт. 1; 1, 6. Гл. 10; 12, и дрг.
[ы] Іов. 9; 8. Псал. 104; 2. Иса. 40; 22.
[ю] Гл. 10; 13.
[я] Псал. 135: 7.
[ѣ] Гл. 10; 14.
[ѣа] Гл. 50; 2.
[а] Гл. 10; 15.
[б] Гл. 10; 16.
[в] Иса. 10; 5, 15. Гл. 50; 23.
[г] 2 Лѣт. 36; 17.
[д] Гл 50: 15, 29.
[е] Иса 13; 2. Зах. 4; 7.
[ж] Отк. 8; 8.
[з] Гл 50; 40.
[и] Иса. 13; 2.
[і] Гл. 25; 14.
[к] Гл. 50; 41.
[л] Ст. 11.
[м] Гл 50; 13, 39, 40 Ст 43
[н] Иса. 19; 16. Гл 48; 41. 50; 37.
[о] Плач. 2; 9. Амос. 1; 5 Наум. 3: 13
[п] Гл. 50; 24.
[р] Гл. 50; 38.
[с] Иса. 21; 10. Амос. 1; 3. Мих. 4; 13.
[т] Иса. 41; 15. Авв. 3; 12.
[у] Иса. 17; 5 и дрг. Осіа 6; 11. Іоил 3: 13 Отк. 14; 15, 18.
[ф] Гл. 50; 17
[х] Гл. 50; 34.
[ц] Гл. 50; 38.

37 И [ч]Вавилонъ ще бѫде на грамады,
Жилище на чакалы,
[ш]Ужасъ и звизданіе,
Необитаемъ.
38 Ще рыкаѭтъ купно като льви:
Ще ревѫтъ като млади львове.
39 Когато ся сгорещатъ, ще имъ прѣдложѫ пирове-тѣ имъ,
И [щ]ще гы опіѭ, за да ся развеселятъ,
И да заспятъ вѣченъ сънъ, и да ся не събудятъ,
Говори Господь.
40 Ще гы свалѭ като агьнцы за кланіе,
Като овны съ ярцы.
41 [ъ]Какъ ся прѣзѣ Сесахъ!
И [ы]ся улови слава-та на всичкѫ-тѫ земѭ!
Какъ станѫ Вавилонъ ужасъ на народы-тѣ!
42 [ь]Море-то възлѣзе противъ Вавилонъ:
Покрытъ бы подъ множество-то на волны-тѣ му.
43 [ѣ]Градове-тѣ му станѫхѫ запустѣніе,
Земя безводна, и пуста,
Земя, въ коіѭто не живѣе никой человѣкъ,
Нито человѣческъ сынъ прѣминува прѣзъ неѭ.
44 И [ю]ще накажѫ Вила у Вавилонъ,
И ще извадѭ изъ уста-та му колкото е погълнѫлъ:
И народи-тѣ не ще ся съберѫтъ вече при него,
И [я]сама-та Вавилонска стѣна ще падне.
45 [ѫ]Людіе мои, излѣзте изъ срѣдъ него,
И спасѣте всякой душѫ-тѫ си
Отъ гнѣвъ-тъ на ярость-тѫ Господнѭ.
46 Да не ослабѣе сърдце-то ви, [ѭ]и ся убоите
Отъ извѣстіе-то, което ще ся чуе въ тѫзи земѭ:
А ще дойде извѣстіе-то *въ еднѫ-тѫ* годинѫ,
И подиръ него извѣстіе-то *въ другѫ-тѫ* годинѫ,
И насилство на земѭ-тѫ, властитель противъ властитель.
47 За то, ето, идѫтъ дни,
И [а]ще направѭ посѣщеніе върхъ идолы-тѣ на Вавилонъ:
И всичка-та му земя ще ся посрами
И всичкы-тѣ му убити ще паднѫтъ въ срѣдъ него.
48 Тогазь [б]небеса-та и земя-та, и всичко що е въ тѣхъ,
Ще въскликнѫтъ върхъ Вавилонъ:
Защото [в]истрѣбители-тѣ ще дойдѫтъ върхъ него отъ сѣверъ, говори Господь.
49 Както Вавилонъ *направи* убиты-тѣ Израилевы да паднѫтъ,
Така *и* у Вавилонъ ще паднѫтъ убити-тѣ на всичкѫ-тѫ земѭ.
50 [г]Вы, избѣгнѫли отъ ножъ-тъ, идѣте, не стойте:
Помянѣте Господа отъ далечь,
И Іерусалимъ да възлѣзе на сърдце-то ви.
51 [д]Засрамихмы ся, защото чухмы укоръ:
Срамъ покры лице-то ни:
Защото влѣзохѫ странни въ святилища-та на домъ-тъ Господенъ.
52 За то, ето, идѫтъ дни, говори Господь,
И [е]ще направѭ посѣщеніе върхъ идолы-тѣ му:
И по всичкѫ-тѫ му земѭ, смъртно ранени-тѣ ще охкатъ.
53 И [ж]ако възлѣзе Вавилонъ до небе-то,
И ако утвърди на высоко силѫ-тѫ си,
Ще дойдѫтъ отъ мене истрѣбители върхъ него, говори Господь.
54 [з]Гласъ на вопль *иде* отъ Вавилонъ,
И голѣмо съкрушеніе отъ Халдейскѫ-тѫ земѭ:
55 Защото Господь истрѣбува Вавилонъ,
И отмахнува отъ него голѣмый-тъ гласъ:
А волны-тѣ имъ хвучатъ като много воды;
Екотъ-тъ на гласъ-тъ имъ ся чуе:
56 Защото истрѣбитель-тъ дойде върхъ него, върхъ Вавилонъ,
И юнаци-тѣ му ся хванѫхѫ,
Лѫкове-тѣ имъ ся съкрушихѫ:
Понеже [и]Господь е Богъ на въздаянія:
Непрѣмѣнно ще направи въздаянія.
57 И [і]ще опіѭ князове-тѣ му, и мудры-тѣ му,
Войводы-тѣ му, началницы-тѣ му, и юнацы-тѣ му:
И ще спятъ сънъ вѣченъ, и нѣма да ся събудятъ,
[к]Говори Царь-тъ, на когото име-то е Господь Саваоѳъ.
58 Така говори Господь Саваоѳъ:
[л]Широкы-тѣ Вавилонскы стѣны съвсѣмъ ще ся съсыпятъ,
И всичкы-тѣ му порты ще ся изгорятъ съ огнь:
И [м]людіе-тѣ всуе ще ся трудятъ,
И народи-тѣ за огнь-тъ, и ще ся уморятъ.

59 Слово-то което пророкъ Іеремія заповѣда на Сараіѭ сынъ-тъ на Нирііѭ сына Маасіева, когато отхождаше отъ Седекыѭ Іудинъ-тъ царь у Вавилонъ, въ четвърто-то лѣто на царство-то му: и Сараія *бѣ* 60 главенъ постелникъ. А Іеремія писа въ еднѫ книгѫ всичкы-тѣ злины, които щѣхѫ да дойдѫтъ върхъ Вавилонъ, всичкы тѣзи 61 думы писаны противъ Вавилонъ. И рече Іеремія на Сараіѭ: Когато отидешь у Вавилонъ, и видишь, и прочетешь всичкы

[ч] Иса. 13; 22. Гл. 50; 39. Отк. 18; 2.
[ш] Гл. 25; 9, 18.
[щ] Ст. 57.
[ъ] Гл. 25; 26.
[ы] Иса. 13; 19. Гл. 49; 25. Дан. 4; 30.
[ь] Виж Иса. 8; 7, 8.
[ѣ] Гл. 50; 39, 40. Ст. 29.
[ю] Иса. 46; 1. Гл. 50; 2.
[я] Ст. 58.
[ѫ] Ст. 6. Гл. 50; 8. Отк. 18; 4.
[ѭ] 4 Цар. 19; 7.
[а] Гл. 50; 2. Ст. 52.
[б] Иса. 44; 23. 49; 13. Отк. 18; 20.
[в] Гл. 50; 3, 41.
[г] Гл. 44; 28.
[д] Псал. 44; 15, 16. 79; 4.
[е] Ст. 47.
[ж] Гл. 49; 16. Амос. 9; 2. Авд. 4.
[з] Гл. 50; 22.
[и] Псал. 94; 1. Гл. 50; 29. Ст. 24.
[і] Ст. 39.
[к] Гл. 46; 18. 48; 15.
[л] Ст. 44.
[м] Авв. 2; 13.

62 тѣзи думы, Тогазъ ще речешь: Господи, ты си говорилъ противъ това мѣсто, за да го истрѣбишь, [ш]та да нѣма който да живѣе въ него, отъ человѣкъ до скотъ, 63 но да е вѣчна пустота. И като свършишь да четешь тѫзи книгѫ, [ю]ще вържешь на неѭ камыкъ, и ще ѭ хвърлишь въ срѣдъ 64 Евфратъ: И ще речешь: Така ще потъне Вавилонъ и нѣма да стане, отъ зло-то, което азъ ще докарамъ върхъ него: и [я]ще ся уморятъ. До тукъ сѫ слова-та на Іереміѭ.

ГЛАВА 52.

1 [а]На двадесеть и еднѫ годинѫ *бѣ* Седекыя на възрастъ когато ся въцари, и царова единадесеть годины въ Іерусалимъ: а името на майкѫ му бѣ Амитала, дъщеря на 2 Іереміѭ отъ Ливнѫ. И стори зло прѣдъ Господа, споредъ всичко що направи Іоа-3 кымъ. Защото отъ ярость-тѫ Господнѭ която бѣ противъ Іерусалимъ и Іудѫ, додѣ гы отхвърли отъ лице-то си, Седекыя ся подигнѫ противъ Вавилонскый-тъ царь.

4 И [б]въ девето-то лѣто на царуваніе-то му, въ десетый-тъ мѣсецъ, десетый-тъ *день* на мѣсецъ-тъ, дойде Навуходоносоръ Вавилонскый-тъ царь той и всичка-та му войска, върхъ Іерусалимъ, и поставихѫ станъ противъ него, и съградихѫ наоколо 5 бойницы противъ него. И градъ-тъ ся обсаждаше до единадесето-то лѣто на царь 6 Седекыѭ. Въ четвъртый-тъ мѣсецъ, въ деветый-тъ *день* на мѣсецъ-тъ, гладъ-тъ ся прѣукрѣпи въ градъ-тъ, и нѣмаше 7 хлѣбъ за людіе-тѣ на мѣсто-то. И развали ся градъ-тъ, и всичкы-тѣ ратни мѫжіе побѣгнѫхѫ, и излѣзохѫ изъ градъ-тъ прѣзъ нощь-тѫ, прѣзъ пѫть-тъ на врата-та които сѫ между двѣ-тѣ стѣны, при царскѫ-тѫ градинѫ: а Халдейци-тѣ *бѣхѫ* близу при градъ-тъ наоколо: и отидохѫ 8 по пѫть-тъ на поле-то. А войска-та на Халдейцы-тѣ погнѫ вслѣдъ царя, и стигнѫхѫ Седекыѭ въ полета-та на Іерихонъ: и всичка-та му войска ся распърснѫ отъ 9 него. И [в]хванѫхѫ царя, и го заведохѫ при Вавилонскый-тъ царь въ Ривлѫ, въ земіѭ-тѫ Емаѳъ, и изрече осѫжденіе върхъ 10 него. И [г]посѣче Вавилонскый-тъ царь сынове-тѣ на Седекыѭ прѣдъ очи-тѣ му: посѣче още и всичкы-тѣ началницы на 11 Іудѫ въ Ривлѫ. И избоде очи-тѣ на Седекыѭ, и го върза съ оковы: и го закара Вавилонскый царь у Вавилонъ, и го тури въ домъ на тѫмницѫ до день-тъ на смърть-тѫ му.

12 [д]А въ петый-тъ мѣсецъ, въ десетый *день* на мѣсецъ-тъ, [е]въ деветнадесетѫ-тѫ годинѫ на Навуходоносора Вавилонскый-тъ царь, [ж]дойде върхъ Іерусалимъ Навузарданъ началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ, прѣдстоящій-тъ прѣдъ Вавилонскый-тъ 13 царь, Та изгори домъ-тъ Господенъ, и царскый-тъ домъ: и всичкы-тѣ Іерусалимскы домове, и всякой голѣмъ домъ 14 изгори съ огнь. И всичка-та Халдейска войска, която бѣ съ началника на тѣлохранители-тѣ, съсыпахѫ всичкы-тѣ стѣны Іерусалимскы наоколо.

15 И [з]отъ сиромасы-тѣ на людіе-тѣ, и остатъкъ-тъ на людіе-тѣ които бѣхѫ останѫли въ градъ-тъ, и бѣжанцы-тѣ, които прибѣгнѫхѫ при Вавилонскый-тъ царь, и останало-то множество, заведе плѣнницы Навузарданъ началникъ-тъ на тѣлохрани-16 тели-тѣ. А отъ мѣстны-тѣ сиромасы остави Навузарданъ началникъ-тъ на тѣлохрани-17 тели-тѣ, за лозари и за земледѣлцы. [и]И мѣдны-тѣ стълпове, които бѣхѫ въ домъ-тъ Господень, и подставы-тѣ, и мѣдно-то море, което бѣше въ домъ-тъ Господень, изломихѫ Халдейци-тѣ, и прѣнесохѫ всичкѫ-18 тѫ имъ мѣдь у Вавилонъ. А зѣхѫ [і]и котлы-тѣ, и лопаты-тѣ, и щипцы-тѣ, и легены-тѣ, и темянницы-тѣ, и всичкы-тѣ мѣдны съ-19 сѫды, съ които правехѫ служеніе-то. Зѣ още началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ и крондиры-тѣ, и вѫгленницы-тѣ, и легены-тѣ, и котлы-тѣ, и свѣтилницы-тѣ, и кадилницы-тѣ, и чашы-тѣ: което бѣше златно *като* злато, и което сребърно *като* сребро: 20 Два-та стълпа, едно-то море, и дванадесеть-тѣ мѣдны юнцы, които бѣхѫ вмѣсто подставы, които направи царь Соломонъ за домъ-тъ Господень: [к]мѣдь-та на всичкы тѣзи съсѫды бѣше безъ теглилкѫ.

21 [л]И за стълпове-тѣ, высочина-та на единъ стълпъ бѣ осмнадесеть лакти, и връвь отъ дванадесеть лакти го окружаваше: и дебелина-та му четыри пърста: *бѣ* хралу-22 пава. И наглавіе-то върху него мѣдно, а высочина-та на едно-то наглавіе *бѣ* петь лакти, и мрѣжа-та, и нарове-тѣ върху наглавіе-то наоколо, всичкы-тѣ мѣдни: и-сты-тѣ имаше и вторый стълпъ съ наро-23 ве-тѣ. И имаше деветдесеть и шесть нарове на всякѫ странѫ: [м]всичкы-тѣ нарове които бѣхѫ върху мрѣжѫ-тѫ *бѣхѫ* сто наоколо.

24 И [н]зѣ началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ Сараіѭ първый-тъ священникъ, и [о]Софоніѭ вторый-тъ священникъ, и трима-та 25 вратари: И отъ градъ-тъ зѣ едного скопца,

ш Гл. 50; 3, 39. Ст. 29.
ю Виж Отк. 18; 21.
я Ст. 58.

а 4 Цар. 24; 18.

б 4 Цар. 25; 1 до 27. Гл. 39; 1. Зах. 8; 19.
в Гл 32; 4.
г Іез. 12; 13.
д Зах. 7; 5. 8; 19.
е Виж Ст. 29.

ж Гл 39; 9.
з Гл. 39; 8, 9.
и Гл. 27; 19 Виж 3 Цар. 7; 15, 23, 27, 50.
і Исх. 27; 3. 4 Цар. 25; 14, 15, 16.
к 3 Цар. 7; 47.

л 3 Цар. 7; 15. 4 Цар. 25; 17. 2 Лѣт. 3; 15.
м 3 Цар. 7; 20.
н 4 Цар 25; 18.
о Гл. 21; 1. 29; 25.

който бѣше настоятель на ратны-тѣ мжжіе: и седмь мжжіе отъ прѣдстоящы-тѣ прѣдъ царя, които ся намѣрихж въ градъ-тъ, и писецъ-тъ, главный-тъ на войскы-тѣ, който направи войскосъбраніе-то отъ народъ-тъ на мѣсто-то: и шестдесеть мжжіе отъ людіе-тѣ на земіж-тж, които 26 ся намѣрихж въ срѣдъ градъ-тъ. И като гы зѣ Навузарданъ началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ, заведе гы при Вавилон- 27 скый-тъ царь въ Ривлж. И порази гы Вавилонскый-тъ царь, и уби гы въ Ривлж, въ земіж-тж Емаѳъ. Така быде плѣненъ Іуда отъ земіж-тж си.

28 [п]Тѣзи сж людіе-тѣ, които плѣни Навуходоносоръ: [р]въ седмж-тж годинж, [с]три 29 тысящы и [т]двадесеть и три Іудеи: Въ осмнадесето-то лѣто на Навуходоносора плѣни той отъ Іерусалимъ осмстотинъ и 30 тридесеть и двѣ душы: Въ двадесеть и трето-то лѣто на Навуходоносора, Навузарданъ началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ плѣни отъ Іудеи-тѣ седмстотинъ и четыридесеть и петь душы: всичкы-тѣ души, четыри тысящи и шестстотинъ.

31 [у]А въ тридесеть и седмо-то лѣто отъ плѣненіе-то на Іоахына царь-тъ на Іудж, въ дванадесетый-тъ мѣсецъ, въ двадесеть и петый-тъ *день* на мѣсецъ-тъ, Евилъ-меродахъ Вавилонскый-тъ царь, въ лѣто-то въ което ся въцари, [ф]възвыси главж-тж на Іоахына Іудинъ-тъ царь и го изведи 32 изъ домъ-тъ на тьмницж-тж, И говори благосклонно съ него, и тури прѣстолъ-тъ му надъ прѣстолъ-тъ на царіе-тѣ, които 33 бѣхж съ него у Вавилонъ. И промѣни тьмничны-тѣ му дрехы: [х]и ядеше той хлѣбъ всякога прѣдъ него, прѣзъ всичкы-34 тѣ дни на животъ-тъ си. И храна-та му бѣ всякогашна храна давана нему отъ Вавилонскый-тъ царь, дѣлъ за всякой день дори до день-тъ на смьрть-тж му, прѣзъ всичкы-тѣ дни на животъ-тъ му.

ПЛАЧЪ ІЕРЕМІЕВЪ.

ГЛАВА 1.

1 Какъ сѣди осамотенъ градъ-тъ който е былъ многолюденъ!
[а]Станж като вдовица, велика-та въ народы-тѣ *столица!*
[б]Която владѣеше надъ области-тѣ, станж подданница.
2 [в]Непрѣстанно плаче [г]нощя, и сльзы-тѣ ѝ сж по ланиты-тѣ ѝ.
[д]Отъ всичкы-тѣ ѝ рачители [е]нѣма кой да іж утѣшава:
Всичкы-тѣ ѝ пріятели станжхж ѝ невѣрни; врагове ѝ станжхж.
3 [ж]Отиде въ плѣнъ Іуда поради скърбь и тежко рабство;
[з]Сѣди между язычницы-тѣ; не намира покой:
Всичкы които го гоняхж стигнжхж го въ срѣдъ тѣснины-тѣ.
4 Тжжни сж пжтища-та на Сіонъ, защото никой не иде на праздницы-тѣ:
Всичкы-тѣ му порты сж пусты: священници-тѣ му въздышатъ:
Дѣвицы-тѣ му сж прискърбны, и той е въ горесть.
5 Противници-тѣ му [и]станжхж глава, врагове-тѣ му благоденствуватъ:
Защото Господь му нанесе скърбь [і]заради множество-то на беззаконія-та му:
[к]Младенци-тѣ му отидохж въ плѣнъ прѣдъ врагъ-тъ.
6 И побѣгнж отъ дъщеріж-тж на Сіонъ всичка-та ѝ слава:
Началници-тѣ станжхж като елени които не нахождатъ пасище,
И безсилни отиватъ прѣдъ гонящій-тъ.
7 Напомни си Іерусалимъ, въ дни-тѣ на скърбь-тж си и на бѣдствіе-то си,
Всичкы-тѣ си скжпоцѣнни нѣща, които имаше отъ древни врѣмена,
Когато паднжхж людіе-тѣ му въ ржкж-тж на врагъ-тъ,
И нѣмаше кой да му помага:
Видѣхж го врагове-тѣ, засмѣяхж ся заради паданіе-то му.
8 [л]Тежко съгрѣши Іерусалимска-та *дьщеря*: за то станж като нечиста:

п 4 Цар. 24; 2.
р Вижь 4 Цар. 24; 12.
с Вижь 4 Цар. 24; 14.
т Вижь Ст. 12. Гл. 39; 9.
у 4 Цар. 25; 27 до 30.
ф Быт 40; 13, 20.
х 2 Цар 9; 13.

а Иса. 47; 7, 8.
б Езд. 4; 20.
в Іер 13; 17.
г Іов. 7; 3 Псал. 6; 6.
д Іер 4; 30 30; 14. Ст. 19.
е Ст. 9, 16, 17, 21.
ж Іер. 52; 27.
з Втор. 28; 64, 65. Гл. 2; 9.
и Втор 28; 43, 44.
і Іер. 30; 14, 15. Дан. 9; 7, 16.
к Іер. 52; 28.
л 3 Цар. 8; 46.

Всичкы които ѭ славяхѫ прѣзрѣхѫ ѭ,
защото [м]видѣхѫ грозотѫ-тѫ ѝ:
А тя въздыша, и ся обърнѫ назадъ:
9 Нечистота-та ѝ е въ полы-тѣ ѝ: [н]не бѣ
помыслила за сетнины-тѣ си:
Заради това чудно ся е смирила; [о]нѣма
кой да ѭ утѣшава.
Виждь, Господи, скърбь-тѫ ми, защото
ся възвеличи врагъ-тъ.
10 Врагъ-тъ прострѣ рѫкѫ-тѫ си [п]върху
всичкы-тѣ ѝ скѫпоцѣнности:
Защото тя видѣ [р]язычницы-тѣ че входятъ
въ святилище-то ѝ,
За които си [с]заповѣдалъ да не влѣзватъ
въ твое-то събраніе.
11 Всичкы-тѣ ѝ людіе въздышатъ, [т]и искатъ
хлѣбъ:
Дадохѫ скѫпоцѣнны-тѣ си *нѣща* за хранѫ
за да ся повърне животъ-тъ *имъ*.
Виждь, Господи, и призри: защото ста-
нѫхъ унищожена.
12 Не марите ли, всичкы вы които замину-
вате по пѫть-тъ?
Погледнѣте, и виждте, [у]да ли има страданіе
като мое-то страданіе, което ми станѫ,
Съ което *мя* оскърби Господь въ день-тъ
на яростный-тъ си гнѣвъ.
13 Проводи отъ горѣ огнь въ кости-тѣ ми,
и гы облада:
[ф]Прострѣ примкѫ на нозѣ-тѣ ми:
Върнѫ мя назадъ: направи мя опусто-
шенѫ, да болѣдувамъ весь день.
14 [х]Рѫка-та му стегнѫ хомотъ-тъ на не-
честія-та ми:
Тѣ ся сплетохѫ, възлѣзохѫ на вратъ-тъ
ми: разруши силѫ-тѫ ми:
Господь мя прѣдаде въ рѫцѣ, *отъ които*
не могѫ да станѫ.
15 Господь постла всичкы-тѣ ми силны въ
срѣдъ мене:
Свыка противъ мене съборъ за да съ-
круши юношы-тѣ ми:
[ц]Господь стѫпка въ жлебъ дѣвицѫ-тѫ
дъщеріѭ-тѫ Іудинѫ.
16 За то азъ плачѫ: око-то ми, [ч]око-то ми
излива водѫ:
Защото ся отдалечи отъ мене [ш]утѣши-
тель-тъ, който бы оживилъ душѫ-
тѫ ми:
Синове-тѣ ми погынѫхѫ, защото ся прѣ-
укрѣпи врагъ-тъ.
17 [щ]Сіонъ простира рѫцѣ-тѣ си, [ъ]нѣма кой
да го утѣши:
Господь заповѣда за Іакова: врагове-тѣ
му го окружихѫ:
Іерусалимъ станѫ между тѣхъ като не-
чиста жена.
18 [ы]Праведенъ е Господь, защото [ь]отстѫ-
пихъ отъ слово-то му:
Слушайте, моліѭ, всичкы людіе, и виждте
страданія-та ми:
Дѣвицы-тѣ ми и юноши-тѣ ми отидохѫ
въ плѣнъ.
19 Повыкнѫхъ мои-тѣ рачители, *но* [ѣ]тѣ мя
излъгахѫ:
Священници-тѣ ми и старѣйшины-тѣ ми
издъхнѫхѫ въ градъ-тъ,
Когато [ю]търсяхѫ хранѫ за себе си, за
да ся повърне животъ-тъ имъ.
20 Виждь, Господи, защото сьмь въ утѣсне-
ніе: [я]чрѣва-та ми ся смущаватъ,
Сърдце-то ми ся прѣвърща въ мене, за-
щото злѣ ся въспротивихъ на *тебе:*
[ѫ]Изъ вънъ обезчади ножъ: у дома, смьрть.
21 Чухѫ че въздышамъ: [ѭ]нѣма кой да мя
утѣши:
Всичкы-тѣ ми неприятели чухѫ за зло-
щастіе-то ми: зарадувахѫ ся че си
направилъ ты *това:*
[а]Ще донесешь день-тъ *който* си назна-
чилъ, и тѣ ще станѫтъ като мене.
22 [б]Да дойде прѣдъ тебе всичка-та имъ злина:
И направи имъ, както направи на мене
заради всичкы-тѣ ми съгрѣшенія:
Защото много сѫ въздышанія-та ми, и
[в]сърдце-то ми чезне.

ГЛАВА 2.

1 Какъ омрачи Господь Сіоновѫ-тѫ дъще-
ріѭ въ гнѣвъ-тъ си,
[а]Хвърли долу отъ небе-то на земіѭ-тѫ
[б]великолѣпіе-то на Израиля,
И въ день-тъ на гнѣвъ-тъ си не вспомни
за [в]подножіе-то на нозѣ-тѣ си.
2 Господь истрѣби всичкы-тѣ жилища Іа-
ковови, и [г]не пожали:
Разори съ ярость-тѫ си твърдѣли-тѣ на
Іудинѫ-тѫ дъщеріѭ:
Събори *гы* до [д]земіѭ-тѫ: оскверни цар-
ство-то и началницы-тѣ му:
3 Въ распаленіе-то на ярость-тѫ си стро-
ши всичкый-тъ Израилевъ рогъ:
[е]Завърнѫ назадъ неговѫ-тѫ десницѫ отъ
лице-то на неприятиля:
И [ж]распали ся противъ Іакова като огнь
пламененъ, що пояжда *всичко* изоколо.
4 [з]Запнѫ лѫкъ-тъ си като врагъ, въсправи
десницѫ-тѫ си като противникъ,
И [и]уби всичко угодно на око-то;

м Іер. 13; 22, 26. Іез. 16; 37. 23; 29 Осія 2; 10.
н Втор. 32; 29. Иса. 47; 7.
о Ст. 2, 17, 21.
п Ст. 7.
р Іер. 51; 51.
с Втор. 23; 3. Неем. 13; 1.
т Іер. 38; 9. 52; 6. Гл. 2; 12. 4; 4.
у Дан. 9; 12.
ф Іез. 12; 13. 17; 20.
х Втор. 28; 48.
ц Иса. 63; 3. Отк. 14; 19, 20. 19: 15.
ч Іер. 13; 17. 14; 17. Гл. 2; 18.
ш Ст. 2, 9.
щ Іер. 4; 31.
ъ Ст. 2, 9.
ы Неем. 9; 33. Дан. 9; 7, 14.
ь 1 Цар. 12; 14, 15.
ѣ Ст. 2. Іер. 30; 14.
ю Ст. 11.
я Іов. 30; 27. Иса. 16; 11. Іер. 4; 19. 48; 36. Гл. 2; 11. Осія 11; 8.
ѫ Втор. 32; 25. Іез. 7; 15.
ѭ Ст. 2.
а Иса. 13; и дрг. Іер. 46; и дрг.
б Псал. 109; 15.
в Гл. 5; 17.
а Мат. 11; 23.
б 2 Цар. 1; 19.
в 1 Лѣт. 28; 2. Псал. 99; 5. 132; 7.
г Ст. 17, 21. Гл. 3; 43.
д Псал. 89; 39.
е Псал. 74; 11.
ж Псал. 89; 46.
з Иса. 63; 10. Ст. 5.
и Іез. 24; 25.

Въ шатъръ-тъ на Сіоновѫ-тѫ дъщерѭ излѣ като огнь ярость-тѫ си.

5 [і]Господь станѫ като непріятель: [к]истрѣби Израиля,
Истрѣби всичкы-тѣ му палаты: съсыпа твърдѣли-тѣ му,
И умножи въ дъщерѭ-тѫ Іудинѫ плачъ и рыданіе.

6 И [л]съсбори шатъръ-тъ му [м]като *колибѫ въ* градинѫ: съсыпа мѣсто-то на събраніе-то му:
[н]Господь направи да ся забрави въ Сіонъ праздникъ и сѫббота,
И, въ негодованіе-то на гнѣвъ-тъ си, отхвърли царь и священникъ.

7 Господь отхвърли олтарь-тъ си, погнуси ся отъ святилище-то си:
Заключи въ рѫкѫ-тѫ на непріятели-тѣ стѣны-тѣ на палаты-тѣ му:
[о]Въсклинкнѫхѫ въ домъ-тъ Господень, като въ праздниченъ день.

8 Господь намысли да съсыпе стѣнѫ-тѫ на Сіоновѫ-тѫ дъщерѭ:
[п]Опнѫ вървь-тѫ, не завърнѫ рѫкѫ-тѫ си отъ да истрѣбва,
И направи да сѣтува прѣдстѣніе-то и стѣна-та: изнемогнѫхѫ купно.

9 Порты-тѣ ѝ ся вдълбахѫ въ земѭ-тѫ: погуби и [р]съкруши верен-тѣ ѝ.
[с]Царь-тъ ѝ и началници-тѣ ѝ сѫ между языччицы-тѣ:
[т]Законъ не сѫществува, [у]нито пророци-тѣ ѝ получаватъ видѣніе отъ Господа.

10 Старѣйшины-тѣ на Сіоновѫ-тѫ дъщерѭ [ф]сѣдятъ нàземи, и мълчатъ:
[х]Турихѫ пьрсть на главѫ-тѫ си, [ц]опасахѫ ся съ врѣтища:
Дѣвицы-тѣ Іерусалимскы наведохѫ главы-тѣ си къмъ земѭ-тѫ.

11 [ч]Очи-тѣ ми повенѫхѫ отъ сълзы, [ш]чрѣвата ми ся смущаватъ,
[щ]Дробъ-тъ ми ся излѣ на земѭ-тѫ, заради съкрушеніе-то на дъщерѭ-тѫ на людіе-тѣ ми,
Понеже [ъ]младенци-тѣ и ссучащи-тѣ прѣмиратъ въ стьгды-тѣ на градъ-тъ.

12 Думатъ на майкы-тѣ си: Дѣ *има* жито и вино?
Като прѣмиратъ въ стьгды-тѣ на градъ-тъ както смьртно ранени,
Като ся излива душа-та имъ въ пазухѫ-тѫ на майкы-тѣ имъ.

13 Кого да ти земѫ свидѣтель? [ы]съсъ що да тя сравнѭ, Іерусалимска дъщеро?
Кому да тя уприличѫ за да тя утѣшѫ, дѣвице, Сіонова дъщеро?
Защото съкрушеніе-то ти е голѣмо като море-то: кой може да тя исцѣли?

14 [ь]Пророци-тѣ ти видѣхѫ заради тебе суеты и безуміе,
И [ѣ]не явихѫ беззаконіе-то ти, за да върнѫтъ плѣненіе-то ти:
Но видѣхѫ заради тебе видѣнія суетны, които тя докарахѫ до изгнаніе.

15 [ю]Всичкы които заминувахѫ въ пѫть-тъ [я]исплескахѫ съ рѫцѣ заради тебе:
Позвиздахѫ, и [ѫ]кывахѫ съ главы-тѣ си заради Іерусалимскѫ-тѫ дъщерѭ, *и рекохѫ*:
Той ли е градъ-тъ, за който ся говореше: [ѭ]Съвършенство на красотѫ-тѫ:
Радость на всичкѫ-тѫ земѭ?

16 [а]Всичкы тѣ ти непріятели отворихѫ върхъ тебе уста-та си:
Позвиздахѫ, и скърцнѫхѫ съсъ зѫбы-тѣ си, и рекохѫ: [б]Погълнѫхмы ѭ:
Той е наистинѫ день-тъ, който очакувахмы: намѣрихмы, [в]видѣхмы.

17 Господь направи [г]което намысли: испълни слово-то си, което опрѣдѣли отъ древни дни:
[д]Разори, и не пожали, и [е]развесели за тебе непріятеля,
Възвыси рогъ-тъ на противницы-тѣ ти.

18 Сърдце-то имъ възопи къмъ Господа: [ж]Стѣно на Сіоновѫ-тѫ дъщерѭ,
[з]Проливай, като потокъ, сьлзы деня и нощя:
Не давай почивкѫ на себе си: да не прѣстане зѣница-та на око-то ти.

19 Стани, [и]възопій нощя, когато почнуватъ стражи-тѣ:
[і]Излѣй сърдце-то си като водѫ прѣдъ лице-то на Господа:
Възвыси къмъ него рѫцѣ-тѣ си, заради животъ-тъ на младенцы-тѣ си,
Които [к]прѣмиратъ отъ гладъ [л]по краищата на всичкы-тѣ улицы.

20 Виждь, Господи, и призри, на кого си направилъ така?
[м]Да ядѫтъ ли жены-тѣ рожбѫ-тѫ си, младенцы-тѣ въ обятія-та *си*?
[н]Да бѫдѫтъ ли убити въ святилище-то Господне священникъ и пророкъ?

21 [о]Дѣте и старецъ лежатъ нàземи по пѫтища-та:
Дѣвицы-тѣ ми и юноши-тѣ ми паднѫхѫ отъ ножъ:

і Ст 4. Іер. 30; 14.
к 4 Цар. 25; 9 Іер. 52; 13.
л Псал 80; 12. 89; 40. Иса. 5; 5.
м Иса. 1; 8
н Гл. 1; 4. Соф 3; 18.
о Псал 74; 4
п 4 Цар. 21: 13. Иса. 34; 11.
р Іер 51; 30.
с Втор. 28; 36. 4 Цар. 24; 15 25; 7, Гл. 1; 3. 4; 20.
т 2 Лѣт. 15; 3.
у Псал. 74; 9. Іез. 7; 26.
ф Іов. 2; 13. Иса. 3; 26. Гл. 3; 28.
х Іов 2; 12.
ц Иса. 15; 3 Іез 7; 18 27; 31.
ч Псал 6; 7. Гл. 3; 48 и дрг.
ш Гл 1; 20.
щ Іов. 16; 13 Псал. 22; 14.
ъ Ст 19; Гл 4; 4
ы Гл. 1; 12 Дан 9: 12.
ь Іер 2; 8 5; 31. 14; 14. 23; 16. 27; 14. 29; 8, 9. Іез. 13; 2.
ѣ Иса. 58; 1.
ю 3 Цар 9; 8. Іер, 18; 16. Наум. 3; 19
я Іез. 25; 6.
ѫ 4 Цар. 19; 21. Псал. 44; 14.
ѭ Псал. 48; 2. 50; 2.
а Іов 16; 9, 10. Псал. 22; 13. Гл. 3; 46.
б Псал 56; 2.
в Псал. 35; 21.
г Лев 26; 16 и дрг. Втор. 28; 15 и дрг.
д Ст. 2.
е Псал. 89; 16. 89; 42.
ж Ст. 8
з Іер. 14; 17. Гл. 1; 16.
и Псал 119; 147.
і Псал 62; 8.
к Ст. 11.
л Иса 51; 20. Гл. 4; 1. Наум. 3; 10.
м Лев. 26; 29 Втор. 28; 53. Іер. 19; 9. Гл. 4; 10. Іез. 5; 10.
н Гл. 4; 13, 16.
о 2 Лѣт. 36; 17.

Убилъ си въ день-тъ на гнѣвъ-тъ си, [п]исклалъ си, *и* не си пожалилъ.

22 [р]Призвалъ си отвредъ, като *множество* въ день на праздникъ, ужасы-тѣ ми, И никой не ся отърва, нито останж въ день-тъ на гнѣвъ-тъ Господенъ: [с]Онѣзи които сьмь носила въ обятія, и възрастила, врагъ-тъ ми гы скончa.

ГЛАВА 3.

1 Азъ сьмь онзи человѣкъ, *който* видѣхъ скърбь отъ жезлъ-тъ на неговж-тж ярость.

2 Води мя, и заведе въ тьмнинж, а не у видѣлинж.

3 Ей, противъ мене ся обърнж, *противъ мене* обраща ржкж-тж си всякой день.

4 [а]Овехти плъть-тж ми и кожж-тж ми: [б]съкруши кости-тѣ ми.

5 Съгради *окопы* противъ мене, и окружи мя съ горесть и трудъ.

6 [в]Тури мя да сѣднж въ тьмнинж, като мьртвы-тѣ отъ вѣка.

7 [г]Огради мя, за да не излѣзж: отегчи веригы-тѣ ми.

8 Още и [д]когато выкамъ и въпіж, отблъсва молитвж-тж ми.

9 Огради съ дѣланы каменіе пжтища-та ми, искриви стьзы-тѣ ми.

10 [е]Станж ми *като* мечка въ засадж, *като* львъ въ скрышны мѣста.

11 Свърнж пжтища-та ми, и мя [ж]раскжса, направи мя пустъ.

12 Запнж лжкъ-тъ си, и [з]мя постави като цѣль на стрѣлж.

13 [и]Заби въ бжбрецы-тѣ ми стрѣлы-тѣ на тулъ-тъ си.

14 [і]Станжхъ смѣхъ на всичкы-тѣ си людіе, [к]пѣснь тѣмъ весь день.

15 [л]Насыти мя съ горесть: опи мя съ пелынь:

16 И счупи зжбы-тѣ ми [м]съ кременіе: покры мя съ пепелъ.

17 Отблъснжлъ си още душж-тж ми отъ миръ:

18 [н]И рѣкохъ: Погынж сила-та ми и надежда-та ми отъ Господа.

19 Помени скърбь-тж ми и бѣдствіе-то ми, [о]пелынъ-тъ и ядъ-тъ.

20 Душа-та ми помни *това* непрѣстанно, и ся е смирила въ мене.

21 Това си напомнямъ въ сърдце-то си, за то имамъ надѣждж:

22 [п]Милость Господня е, че не ся довършихмы, понеже не оскждѣхж щедроты-тѣ му.

23 [р]Подновяватъ ся всякж зарань: голѣма е твоя-та вѣрность.

24 Господь е [с]дѣлъ мой, рече душа-та ми: за то ще ся надѣж на него.

25 Благъ е Господь [т]на онѣзи които го чакатъ, на душж-тж която го търси.

26 Добро е и да ся надѣе нѣкой, и [у]тихо да очаква спасеніе-то Господне.

27 [ф]Добро е человѣку да носи хомотъ въ младость-тж си.

28 [х]Сѣди наединѣ, и мълчи, защото ся е турило товаръ върхъ него.

29 [ц]Туря уста-та си въ пьрсть-тж, негли има надежда.

30 [ч]Дава ланитж-тж си на оногозь който го біе: сытъ е отъ укоръ.

31 [ш]Защото Господь не отхвърля въ вѣкъ:

32 Но ако и да оскърби, то пакъ и ще помилува споредъ множество-то на милость-тж си.

33 [щ]Защото не оскърбява отъ сърдце-то си, нито угнѣтява человѣческы-тѣ сынове.

34 Да тъпче *нѣкой* подъ нозѣ-тѣ си всичкы-тѣ узницы на земіж-тж,

35 Да развращава сждъ-тъ на человѣка прѣдъ лице-то на Вышняго,

36 Да онеправдува человѣка въ сждъ-тъ му: [ѣ]Господь не гледа *това за добро.*

37 [ы]Кой казува нѣщо, и става, безъ да *го* заповѣда Господь?

38 Изъ уста-та на Вышняго [ь]не излизатъ ли и зло-то и добро-то?

39 [ъ]Защо бы поропталъ живъ человѣкъ, [ю]человѣкъ, за *наказаніе-то на* грѣхове-тѣ си?

40 Да издиримъ пжтища-та си, и да испытамы, и да ся върнемъ при Господа.

41 [я]Да възвысимъ сърдца-та си, и ржцѣ-тѣ, къмъ Бога *който е* на небеса, *и да речемъ;*

42 [ѫ]Съгрѣшихмы и отстжпихмы: ты не си *ны* простилъ.

43 Покрылъ си ся съ ярость, и гонилъ си ны: [ѭ]убилъ си, не си пощадилъ.

44 Покрылъ си ся съ облакъ, [а]за да не проминe молитва-та *ни.*

45 Направилъ си ны [б]сметище и мерзость въ срѣдъ людіе-тѣ.

46 [в]Всичкы-тѣ ни непріятели отворихж уста-та си върхъ насъ.

47 [г]Страхъ и пропасть дойдохж върхъ насъ, [д]запустѣніе и съкрушеніе.

48 [е]Потоцы водны излива око-то ми, за съкрушеніе-то на дъщеріж-тж на людіе-тѣ ми.

п Гл. 3; 43.
р Псал. 31; 13. Іер. 6; 25. 46; 5.
с Осія 9; 12, 13.

—

а Іов. 16; 8.
б Псал. 51; 8. Иса. 38; 13. Іер. 50; 17.
в Псал. 88; 5, 6. 143; 3.
г Іов. 3; 23. 19; 8 Осія 2; 6.
д Іов. 30; 20 Псал. 22; 2.
е Іов. 10; 16. Иса. 38; 13. Осія 5; 14. 13; 7, 8.
ж Осія 6; 1.
з Іов. 7; 20. 16; 12. Псал. 38; 2.
и Іов 6; 4.
і Іер. 20; 7.
к Іов. 30; 9 Псал. 69; 12. Ст. 63.
л Іер. 9; 15.
м Прит. 20; 17.
н Псал. 31; 22.
о Іер. 9; 15.
п Мал. 3; 6.
р Иса. 33; 2.
с Псал. 16; 5. 73; 26. 119; 57. Іер. 10; 16.
т Псал. 130; 6. Иса. 30; 18. Мих. 7; 7.
у Псал. 37; 7;
ф Псал. 90; 12. 119; 71.
х Іер. 15; 17. Гл. 2; 10.
ц Іов. 42; 6
ч Иса. 50; 6. Мат. 5; 39.
ш Псал. 94; 14.
щ Іез. 33; 11. Евр. 12; 10.
ѣ Авв. 1; 13.
ы Псал. 33; 9.
ь Іов. 2; 10. Иса. 45; 7. Амос. 3; 6.
ъ Прит. 19; 3.
ю Мих. 7; 9.
я Псал. 86; 4.
ѫ Дан. 9; 5.
ѭ Гл. 2; 2, 17, 21.
а Ст 8.
б 1 Кор. 4; 13.
в Гл. 2; 16.
г Иса. 24; 17. Іер. 48; 43.
д Иса. 51; 19.
е Іер. 4; 19. 9; 1. 14; 17. Гл. 2; 11.

49 [щ] Око-то ми капе, и не прѣстава; защото нѣма отрада,
50 [з] Додѣ ся Господь наведе, и погледне отъ небе-то.
51 Око-то ми нажалява душѫ-тѫ ми, заради всичкы-тѣ дъщери на градъ-тъ ми.
52 Врагове-тѣ ми [и] безъ причинѫ мя гонять непрѣстанно да мя уловять като врабче.
53 Отнѣхѫ животъ-тъ ми [і] въ ровъ, и [к] хвърлихѫ камыкъ вързъ мене.
54 [л] Воды възлѣзохѫ надъ главѫ-тѫ ми: [м] рѣкохъ: Свършихъ ся:
55 [н] Призвахъ име-то ти, Господи, отъ прѣисподній-тъ ровъ.
56 [о] Ты чу гласъ-тъ ми: не затваряй ухо-то си за въздышаніе-то ми, за вопль-тъ ми.
57 [п] Приближилъ си ся въ който день тя призвахъ: реклъ си: Не бой ся.
58 [р] Сѫдилъ си, Господи, сѫдъ-тъ на душѫ-тѫ ми: [с] искупилъ си животъ-тъ ми.
59 Видѣлъ си, Господи, обидѫ-тѫ ми: [т] сѫди сѫдбѫ-тѫ ми.
60 Видѣлъ си всичкы-тѣ имъ отмъщенія, [у] всичкы-тѣ имъ замысли, противъ мене.
61 Ты чу, Господи, укоръ-тъ имъ, всичкы-тѣ имъ замысли противъ мене,
62 Думы-тѣ на онѣзи които ся подигать вързъ мене, и прѣговарянія-та имъ противъ мене весь день.
63 Виждь, [ф] кога сѣдять, и кога ставать: [х] азъ имъ сьмь пѣснь.
64 [ц] Ще имъ направишь, Господи, въздаяніе, споредъ дѣла-та на рѫцѣ-тѣ имъ.
65 Ще имъ дадешь окамененіе сърдечно, клѣтвѫ-тѫ си вързъ тѣхъ.
66 Ще гы прогонишь съ гнѣвъ, и ще гы истрѣбишь [ч] отъ подъ [ш] небеса-та Господни.

ГЛАВА 4.

1 Какъ почернѣ злато-то! измѣни ся найчисто-то злато!
Каменіе-тѣ на святилище-то ся пръснѫхѫ [а] по ѫглове-тѣ на всичкы-тѣ пѫтища.
2 Драгы-тѣ сынове на Сіонъ, равноцѣнни-тѣ съ чисто злато,
Какъ ся вмѣнихѫ [б] като пръстни съсѫди, дѣло на грънчарскѫ рѫкѫ!
3 Още и звѣрове-тѣ подавать съсцы и кърмять чада-та си:
А дъщеря-та на людіе-тѣ ми ся ожесточи, [в] като камилоптицы-тѣ въ пустынѭ.
4 [г] Языкъ-тъ на ссучащо-то залѣпнѫ за небце-то му отъ жаждѫ:
[д] Дѣца-та поискахѫ хлѣбъ, *и* нѣма кой да имъ отрѣже.
5 Които ядяхѫ нѣжны ястія лежать въ пѫтища-та загынѫли:
[е] Въспитани-тѣ въ багреницѫ пригърнѫхѫ гноище-то.
6 И *наказаніе-то за* беззаконіе-то на дъщерѭ-тѫ на людіе-тѣ ми станѫ по голѣмо, отъ *наказаніе-то на* грѣхъ-тъ на Содомъ,
[ж] Който быде съсыпанъ въ едно мьгновеніе, безъ да сѫ дѣйствували вързъ него *человѣчески* рѫцѣ.
7 Назиреи-тѣ ѝ бѣхѫ по чисти отъ снѣгъ, по бѣли отъ млѣко,
По червени на гледъ отъ рубины, видъ-тъ имъ *като* сапфиръ.
8 Зракъ-тъ имъ [з] почернѣ повече отъ сажды: не ся познавать по пѫтища-та:
[и] Кожа-та имъ залѣпнѫ за кости-тѣ имъ: изсъхнѫхѫ, станѫхѫ като дърво.
9 По благополучни быдохѫ умъртвени-тѣ отъ мечъ, неже умъртвени-тѣ отъ гладъ:
Защото тѣзи истаявать прободени отъ *скудость на* произведенія на нивы.
10 [і] Рѫцѣ-тѣ на милосерды-тѣ жены сварихѫ чада-та си:
[к] Станѫхѫ имъ ястіе въ съкрушеніе-то на дъщерѭ-тѫ на людіе-тѣ ми.
11 Господь свърши ярость-тѫ си, [л] излѣ пламыкъ-тъ на гнѣвъ-тъ си,
И [м] распали огнь въ Сіонъ, който поядe основанія-та му.
12 Не вѣровахѫ земни-тѣ царіе, и всичкы които живѣехѫ по вселеннѫѭ,
Че щѣше да влѣзе неприятель и врагъ въ порты-тѣ Іерусалимкы.
13 *Това станѫ* [н] заради грѣхове-тѣ на пророцы-тѣ му, *и* за беззаконія-та на священницы-тѣ му,
[о] Които проливахѫ кръвь-тѫ на праведны-тѣ въ срѣдъ него.
14 Заскытахѫ ся *като* слѣпи по пѫтища-та, [п] осквернихѫ ся въ кръвь-тѫ,
[р] Щото *человѣци-тѣ* не можахѫ да ся допрѫть до дрехы-тѣ имъ.
15 Отстѫпѣте, [с] нечисти, выкахѫ къмъ тѣхъ: отстѫпѣте, отстѫпѣте, не ся допирайте:
А тѣ бѣгахѫ и ся скытахѫ, и говореше ся между язычницы-тѣ: Нѣма да пришелствува вече *съ насъ.*
16 Ярость-та Господня гы отлѫчи, не ще вече да гледа на тѣхъ:

щ Псал. 77; 2. Гл. 1; 16.
з Иса. 63; 15.
и Псал. 35; 7, 19. 69; 4. 109; 3. 119; 161.
і Іер. 37; 16. 38; 6, 9, 10.
к Дан. 6; 17.
л Псал. 69; 2. 124; 4, 5.
м Псал. 31; 22. Иса. 38; 10, 11. Ст. 18.
н Псал. 130; 1. Іон. 2; 2.
о Псал. 3; 4. 6; 8. 18; 6. 66; 19. 116; 1.
п Іак. 4; 8.
р Псал. 35; 1. Іер. 51; 36.
с Псал. 71; 23.
т Псал. 9; 4. 35; 23.
у Іер. 11; 19.
ф Псал. 139; 2.
х Ст. 14.
ц Псал 28; 4. Вижь Іер. 11; 20. 2 Тим 4; 14.
ч Втор. 25; 19. Іер. 10; 11.
ш Псал. 8; 3.

а Гл. 2; 19.
б Иса. 30; 14. Іер. 19; 11. 2 Кор. 4; 7.
в Іов. 39; 14, 16.
г Псал. 22; 15.
д Вижь Гл. 2; 11, 12.
е Іов. 24; 8.
ж Быт. 19; 25
з Гл. 5; 10. Іоил. 2; 6. Наум. 2; 10.
и Псал. 102; 5.
і Иса. 49; 15. Гл. 2; 20.
к Втор 28; 57. 4 Цар. 6; 29.
л Іер. 7; 20.
м Втор. 32; 22. Іер. 21; 14.
н Іер. 5; 31. 6; 13. 14; 14. 23; 11, 21. Іез. 22; 26, 28. Соф. 3; 4.
о Мат. 23; 31, 37.
п Іер. 2; 34.
р Числ. 19; 16.
с Лев. 13; 45.

Священническо лице [т]не почетохѫ, старцы не помиловахѫ.
17 До сега още, [у]очи-тѣ ни запрѣхѫ, отъ да чакатъ суетнѫ-тѫ за насъ помощь:
Гледахмы съ ожиданіе къмъ народъ който не може да спасава.
18 [ф]Прѣчакуватъ дири-тѣ ни, за да не ходимъ по стъгды-тѣ си:
Приближи ся свършъкъ-тъ ни, дни-тѣ ни ся испълнихѫ, защото [х]дойде свършъкъ-тъ ни.
19 Които ны гоняхѫ [ц]станѫхѫ по леки отъ орлы-тѣ небесны:
Гонихѫ ны по горы-тѣ, прѣчакувахѫ ны въ пустынѭ-тѫ.
20 [ч]Хванѫ ся въ тѣхны-тѣ ровове, [ш]дыханіе-то на ноздры-тѣ ни, помазанникъ-тъ Господень:
Подъ сѣнкѫ-тѫ на когото говорехмы че ще живѣемъ между язычницы-тѣ.
21 [щ]Радувай ся и весели ся, дъщеро Едомска, която обитавашь въ земѭ-тѫ Узъ:
[ъ]Още и до тебе ще дойде чаша-та: ще ся опіешь, и ще ся заголишь:
22 [ы]Свърши ся *наказаніе-то* на беззаконіе-то ти, дъщеро Сіонова: нѣма вече да тя прати въ плѣнъ:
[ь]Ще посѣти беззаконіе-то ти, дъщеро Едомска: ще открые съгрѣшенія-та ти.

ГЛАВА 5.

1 [а]Помени, Господи, що ни станѫ:
Погледни, и виждь [б]укоръ-тъ ни.
2 [в]Наслѣдіе-то ни минѫ на чужденцы,
Домове-тѣ ни на странны.
3 Станахмы сирачета безъ бащѫ,
Майкы-тѣ ни като вдовицы.
4 Съсъ сребро пихмы водѫ-тѫ си:
Дърва-та ни идѫтъ съсъ цѣнѫ.
5 [г]На вратъ-тъ ни има гоненіе:
Трудимъ ся и почивкѫ нѣмамы.
6 [д]Прострѣхмы рѫкѫ [е]къмъ Египтяны-тѣ,
Къмъ Ассирійцы-тѣ, за да ся насытимъ съ хлѣбъ.
7 [ж]Бащи-тѣ ни съгрѣшихѫ: [з]тѣ не сѫществуватъ,
И ный носимъ беззаконія-та имъ.
8 [и]Раби ны обладахѫ:
Нѣма кой да *ны* избавя отъ рѫкѫ-тѫ имъ.
9 Добывахмы хлѣбъ-тъ си съ *бѣдѫ на* животъ-тъ си,
Прѣдъ мечъ-тъ на пустынѭ-тѫ.
10 [і]Кожа-та ни почернѣ като пещь,
Отъ жестокость-тѫ на гладъ-тъ.
11 [к]Смирихѫ жены-тѣ въ Сіонъ,
Дѣвы-тѣ въ Іудины-тѣ градове.
12 Князове-тѣ быдохѫ обѣсени отъ рѫцѣ-тѣ имъ:
[л]Лица-та на старѣйшины-тѣ ся не почетохѫ.
13 [м]Накарахѫ млады-тѣ да мелятъ:
И дѣца-та паднѫхѫ подъ *товаръ-тъ* на дърва-та.
14 Старѣйшины-тѣ прѣстанѫхѫ отъ *да сѣдятъ* на порты-тѣ,
Млади-тѣ отъ пѣсни-тѣ си.
15 Прѣстанѫ радость-та на сърдце-то ни:
Ликъ-тъ ни ся обърнѫ въ сѣтованіе.
16 [н]Вѣнецъ-тъ на нашѫ-тѫ главѫ паднѫ:
Горко намъ сега, защото смы съгрѣшили!
17 За то [о]чезне сърдце-то ни,
[п]За то причернѣ на очи-тѣ ни.
18 Заради запустѣніе-то на горѫ-тѫ Сіонъ,
Лисици-тѣ ходятъ по неѭ.
19 Ты, Господи, [р]прѣбываешь въ вѣкъ;
[с]Прѣстолъ-тъ ти въ родъ и родъ.
20 [т]Защо ны забравяшь завсегда,
И ны оставяшь на дълго врѣме?
21 [у]Върни ны, Господи, къмъ тебе, и ще ся върнемъ:
Обнови дни-тѣ ни като испърво.
22 Но си ны отхвърлилъ съвсѣмъ:
Разгнѣвалъ си ся много противъ насъ.

т Гл, 5; 12.
у 4 Цар. 51; 7. Иса. 20; 5. 30; 6, 7. Іер. 37; 7. Іез. 29; 16.
ф 4 Цар 25; 4, 5.
х Іез 7; 2 3, 6. Амос. 8; 2.
ц Втор. 28; 49. Іер. 4; 13.
ч Быт. 2; 7. Гл. 2; 9.
ш Іер 52; 9. Іез. 12; 13. 19; 4, 8.
щ Вижь Екил. 11; 9.
ъ Іер. 25; 15, 16, 21. Авд. 10.
ы Иса. 40; 2.
ь Псал. 137; 7.

—

а Псал. 89; 50, 51.
б Псал. 79; 4. Гл. 2; 15.
в Псал. 79; 1.
г Втор. 28; 48. Іер 28; 14.
д Быт. 24; 2 Іер. 50; 15.
е Осія 12; 1
ж Іер 31; 29 Іез 18; 2.
з Быт 42; 13 Зах 1; 5.
и Неем 5; 15.
і Іов. 30; 30 Псал. 119; 83 Гл. 4; 8.
к Иса 13; 16 Зах. 14; 2.
л Иса. 47; 6. Гл. 4; 16
м Съд. 16; 21.
н Іов 19; 9. Псал 89; 39.
о Гл 1; 22.
п Псал 6; 7. Гл 2; 11.
р Псал 9; 7 10; 16. 29; 10. 90; 2. 102; 12, 26, 27. 145; 13. Авв 1; 12.
с Псал. 45; 6.
т Псал 18; 1.
у Псал. 80; 3, 7, 19. Іер. 31; 18.

КНИГА НА ПРОРОКА ІЕЗЕКЫИЛЯ.

ГЛАВА 1.

1 Въ тридесето-то лѣто, четвъртый-тъ *мѣсецъ* въ петый-тъ *день* на мѣсецъ-тъ, като бѣхъ между плѣнницы-тѣ [а]при рѣкѫ-тѫ Ховаръ, [б]отворихѫ ся небеса-та, и видѣхъ [в]видѣнія Божіи.

2 Въ петый-тъ *день* на мѣсецъ-тъ на това лѣто, пето-то [г]на плѣненіе-то на царь Іоахына, 3 Быде нарочно слово Господне къмъ Іезекыиля сынъ-тъ на Вузія, священникъ-тъ, въ земѭ-тѫ на Халдейцы-тѣ, при рѣкѫ-тѫ Ховаръ, и [д]тамъ быде рѫка-та Господня връху него.

4 И видѣхъ, и ето, [е]вихрушка идеше [ж]отъ сѣверъ, облакъ голѣмъ, и огнь пламнѫлъ: а около него сіяніе, и отъ срѣдъ него *ся виждаше* нѣщо на глѣдъ като халколиванъ, отъ срѣдъ огнь-тъ.

5 И [з]отъ срѣдъ него *ся виждаше* още подобіе на четыри животны. И [и]видъ-тъ имъ бѣше това: [і]имахѫ подобіе человѣческо; 6 И всяко имаше четыри лица, и всяко отъ тѣхъ имаше четыри крыла. 7 И нозѣ-тѣ имъ бѣхѫ нозѣ правы; и стъпка-та на ногѫ-тѫ имъ подобна на стъпкѫ на телечкѫ ногѫ; и пущахѫ искры [к]като лице на мѣдь лъскава. 8 И [л]*имахѫ* человѣчески рѫцѣ отъ долу подъ крыла-та си, на четыри-тѣ си страны; и четыри-тѣ 9 имахѫ лица-та си и крыла-та си: [м]Крыла-та имъ ся държехѫ едно съ друго; [н]не ся обращахѫ като ходехѫ: срѣщѫ лице-то си ходехѫ всяко. 10 [о]А за подобіе-то на лице-то имъ, четыри-тѣ имахѫ лице человѣческо, и лице лъвско къмъ деснѫ-тѫ странѫ; и четыри-тѣ имахѫ говеждо лице къмъ лѣвѫ-тѫ; и четыри-тѣ имахѫ орлово лице.

11 И лица-та имъ бѣхѫ *така*: а крыла-та имъ бѣхѫ расперены на горѣ: двѣ на всяко ся съединявахѫ едно съ друго, и 12 [п]двѣ покрывахѫ тѣла-та имъ. И [р]ходехѫ всяко срѣщѫ лице-то си; [с]дѣто ся носеше духъ-тъ, *тамъ* ходехѫ; като ходехѫ 13 [т]не ся обращахѫ. А за подобіе-то на животны-тѣ, видъ-тъ имъ бѣ като горящи огненны вѫглища, [у]като видъ на свѣщи, който ходеше между животны-тѣ: и огнь-тъ бѣше свѣтлъ, и свѣткавица исхождаше 14 изъ огнь-тъ. И животны-тѣ [ф]тичахѫ и ся вращахѫ, [х]като видъ на блескавицѫ.

15 И като видѣхъ животны-тѣ, ето [ц]едно коло, на земѭ-тѫ, при животны-тѣ, до 16 четыри-тѣ имъ лица. [ч]Видъ-тъ на колета-та, и направа-та имъ, бѣ [ш]на глѣдъ като хрисолиѳъ: и четыри-тѣ имахѫ исто-то подобіе; и видъ-тъ имъ, и направа-та имъ, бѣхѫ като че бѣ коло въ срѣдъ коло. 17 Когато ходехѫ, вървѣхѫ на четыри-тѣ си страны; [щ]не ся обращахѫ като ходехѫ. 18 А кругове-тѣ имъ бѣхѫ высоки и страшни, и кругове-тѣ имъ [ъ]пълни съ очи около тѣзи четыри.

19 И [ы]когато животны-тѣ ходехѫ, ходехѫ *и* колета-та при тѣхъ; и когато животни-тѣ ся възвышавахѫ отъ земѭ-тѫ, възвыша- 20 вахѫ ся *и* колета-та. [ь]Дѣто бѣ да иде духъ-тъ, *тамъ* ходехѫ: тамо духъ-тъ бѣ да иде: и колета-та ся възвышавахѫ срещѫ тѣхъ: защото [ѣ]духъ-тъ на живо- 21 тны-тѣ бѣше въ колета-та. [ю]Когато онѣзи ходехѫ, ходехѫ *и тѣзи*: и когато онѣзи стоехѫ, стоехѫ *и тѣзи*; а когато онѣзи ся възвышавахѫ отъ земѭ-тѫ, *и* колета-та ся възвышавахѫ срещѫ тѣхъ; защото духъ-тъ на животны-тѣ бѣ въ колета-та.

22 И [я]подобіе-то на твърдь-тѫ която бѣ надъ главы-тѣ на животны-тѣ бѣше на глѣдъ като страшенъ кристалъ, распро- 23 стрѣнъ надъ главы-тѣ имъ. А подъ твърдь-тѫ *бѣхѫ* распрострѣны крыла-та имъ, едно къмъ друго: двѣ имаше всяко отъ самъ, и двѣ отъ тамъ, съ които покрывахѫ 24 тѣла-та си. И [ѧ]когато ходехѫ, чуяхъ хвученіе-то на крыла-та имъ, [ѩ]като хвученіе на много воды, [ѳ]като гласъ на Всесилнаго: и гласъ-тъ на говореніе-то като гласъ на войскѫ: когато стоехѫ, сваляхѫ крыла- 25 та си. И ставаше гласъ отъ горѣ изъ твърдь-тѫ която бѣ надъ главѫ-тѫ имъ: когато стоехѫ, сваляхѫ крила-та си.

а Ст. 3. Гл. 3; 15, 23. 10; 15, 20, 22. 43; 3.
б Мат. 3; 16. Дѣян. 7; 56. 10; 11. Отк. 19; 11.
в Гл. 8; 3.
г 4 Цар. 24; 12, 15.
д 3 Цар. 18; 46. 4 Цар. 3; 15. Гл. 3; 14, 22. 8; 1. 40; 1.
е Іер. 23; 19. 25; 32.
ж Іер. 1; 14. 4; 6. 6; 1.
з Отк. 4; 6 и дрг.
и Гл. 10; 8 и дрг.
і Ст. 10. Гл. 10; 14, 21.
к Дан. 10; 6. Отк. 1; 15.
л Гл. 10; 8, 21.
м Ст. 11.
н Ст. 12. Гл. 10; 11.
о Виж Отк. 4; 7.
п Иса. 6; 2.
р Ст. 9. Гл. 10; 22.
с Ст. 20.
т Ст. 9, 17.
у Отк. 4; 5.
ф Зах. 4; 10.
х Мат. 24; 27.
ц Гл. 10; 9.
ч Гл. 10; 9, 10.
ш Дан. 10; 6.
щ Ст. 12.
ъ Гл. 10; 12. Зах. 4; 10.
ы Гл. 10; 16, 17.
ь Ст. 12.
ѣ Гл. 10; 17.
ю Ст. 19, 20. Гл. 10; 17.
я Гл. 10; 1.
ѧ Гл. 10; 5.
ѩ Гл. 43; 2. Дан. 10; 6. Отк. 1; 15.
ѳ Іов. 37; 4, 5. Псал. 29; 3, 4. 68; 33.

26 И [б]отъ горѣ на твърдь-тѫ която бѣ надъ главѫ-тѫ имъ, *видѣше ся* подобіе на прѣстолъ, [в]като видъ на камыкъ сапфиръ, и връху подобіе-то на прѣстолъ-тъ подобіе като видъ человѣческый 27 *сѣдящь* отъ горѣ на него. И [г]видѣхъ нѣщо на гледъ като халколиванъ, като зракъ на огнь въ него наоколо, отъ видъ-тъ на чрѣсло-то му и на горѣ, и отъ видъ-тъ на чрѣсло-то му и на долу, видѣхъ като зракъ на огнь, и имаше сіяніе наоколо. 28 Като [д]видъ-тъ на дѫгѫ, която става въ дъждовенъ день, така бѣ видъ-тъ на сіяніе-то наоколо. [е]Такъвъ бѣ видъ-тъ на подобіе-то на славѫ-тѫ Господнѭ. И като видѣхъ, [ж]паднѫхъ на лице-то си, и чухъ гласъ който говореше.

ГЛАВА 2.

1 И рече ми. Сыне человѣческый, [а]стани 2 на нозѣ-тѣ си, и ще ти говорѭ. И като ми говори, [б]влѣзе въ мене Духъ, и мя постави на нозѣ-тѣ ми, и чухъ оногозь 3 който ми говореше. И рече ми: Сыне человѣческый, азъ тя провождамъ при Израилевы-тѣ сынове, при отстѫпническы людіе, които отстѫпихѫ отъ мене; [в]тѣ и отци-тѣ имъ станѫхѫ прѣстѫпници противъ мене до тойзи днешень день: И [г]сѫ 4 сынове жестоколични и жестокосърдечни. Азъ тя провождамъ при тѣхъ: и ще имъ кажешь: Така говори Господь Іеова: И, 5 [д]послушатъ ли не послушатъ ли, защото е домъ отстѫпникъ, [е]ще познаіѫтъ обаче че е имало пророкъ въ срѣдъ тѣхъ.

6 И ты, сыне человѣческый, [ж]да ся не убоишь отъ тѣхъ, и отъ думы-тѣ имъ да ся не убоишь, ако и да има [з]тръніе и бодили съ тебе, и живѣешь между скорпіи; [и]да ся не убоишь отъ думы-тѣ имъ, и отъ лице-то имъ да ся не растреперишь, ако и да [і]сѫ домъ отстѫпникъ. 7 И [к]ще говоришь думы-тѣ ми на тѣхъ, или послушали, [л]или не послушали; защото сѫ отстѫпници.

8 Ты обаче, сыне человѣческый, слушай това което азъ ти говорѭ; не ставай отстѫпникъ като тойзи отстѫпникъ домъ; отвори уста-та си, и [м]изѣждь това, което 9 ти давамъ азъ. И видѣхъ, и ето [н]рѫка прострѣна къмъ мене, и въ неіѭ [о]свитъкъ 10 книга. И разви го прѣдъ мене; и бѣ писано изъ вѫтрѣ и изъ вънъ; и въ него писани плачове, и рыданія, и горко.

ГЛАВА 3.

1 И рече ми: Сыне человѣческый, изѣждь това, което намирашь; [а]изѣждь тойзи свитъкъ, и иди да говоришь на Израи- 2 левъ-тъ домъ. И отворихъ уста-та си, и 3 нахрани мя съ тойзи свитъкъ. И рече ми: Сыне человѣческый, нека яде коремъ-тъ ти, и нека ся насытятъ чрѣва-та ти отъ тойзи свитъкъ, който ти давамъ азъ. [б]И изѣдохъ *го*, и станѫ въ уста-та ми [в]като 4 медъ отъ сладость. И рече ми: Сыне человѣческый, иди, влѣзь въ Израилевъ-тъ 5 домъ, и говори думы-тѣ ми на тѣхъ. Защото не ся провождашь при людіе мѫчнорѣчивы и тежкоязычны, *но* при Изра- 6 илевъ-тъ домъ: Не при много народы мѫчнорѣчивы и тежкоязычны, на които думы-тѣ неразумѣвашь. [г]И при таквызи ако быхъ тя провождалъ, тѣ быхѫ тя 7 послушали. Но Израилевъ-тъ домъ [д]нѣма да тя послуша; защото не щѫтъ да мя послушатъ; понеже [е]всичкый Израилевъ домъ е жестокочелестъ и жестокосърде- 8 ченъ. Ето, направихъ лице-то ти силно противъ лица-та имъ, и чело-то ти силно 9 противъ чела-та имъ. [ж]Като адамантъ по твърдъ отъ кремень направихъ чело-то ти: [з]да ся не убоишь отъ тѣхъ, и да ся не растреперишь отъ лице-то имъ, защото сѫ домъ отстѫпникъ.

10 И рече ми: Сыне человѣческый, всичкы-тѣ ми слова, които ще ти говорѭ, земи въ сърдце-то си, и послушай съ у- 11 ши-тѣ си. И иди, влѣзь при плѣнницы-тѣ, при сынове-тѣ на людіе-тѣ си, и говори имъ, и кажи имъ: [и]Така говори Господь Іеова: или послушатъ, или не послушатъ.

12 И [і]подигнѫ мя Духъ-тъ, и чухъ задъ себе си гласъ на великъ трусъ *който говореше*: Благословена слава-та Господня 13 отъ мѣсто-то му. И *чухъ* хвученіе-то на крыла-та на животны-тѣ, които ся скрылявахѫ едно съ друго, и тропаніе-то на колета-та срещѫ тѣхъ, и гласъ на голѣмъ 14 трусъ. И [к]възвыси мя Духъ-тъ, и мя зѣ, и въ распаленіе-то на духъ-тъ си отидохъ съ огорченіе: но [л]рѫка-та Господня бѣ 15 крѣпка връху мене. И дойдохъ при плѣнницы-тѣ въ Телавивъ, които обитавахѫ при рѣкѫ-тѫ Ховаръ, и [м]сѣднѫхъ дѣто тѣ сѣдѣхѫ, и останѫхъ тамъ между тѣхъ седмь дни въ смаюваніе.

16 И слѣдъ седмь-тѣ дни, быде слово Го- 17 сподне къмъ мене и рече: [н]Сыне чело-

[б] Гл. 10; 1.
[в] Исх. 24; 10.
[г] Гл. 8; 2.
[д] Отк. 4; 3. 10; 1.
[е] Гл. 8; 28. 8; 4
[ж] Дан. 8; 17. Дѣян. 9; 4. Отк. 1; 17.

—

[а] Дан. 10; 11.
[б] Гл. 8; 24.
[в] Іер. 8; 25. Гл. 20; 18, 21, 30.
[г] Гл. 8; 7.
[д] Гл. 3; 11, 26, 27.
[е] Гл. 33; 33.
[ж] Іер. 1; 8, 17. Лук. 12: 4.
[з] Иса 9; 18. Іер 6; 28 Мих. 7; 4.
[и] Гл. 3; 9 1 Петр. 3; 14.
[і] Гл. 3; 9, 26, 27.
[к] Іер. 1; 7, 17.
[л] Ст. 5.
[м] Отк. 10; 9.
[н] Гл. 8; 3. Іер. 1; 9.
[о] Гл. 3; 1.

—

[а] Гл. 2; 8, 9.
[б] Іер 15; 16. Отк. 10; 9.
[в] Псал. 19; 10. 119; 103.
[г] Мат. 11; 21, 23.
[д] Іоан. 15; 20.
[е] Гл. 2; 4.
[ж] Иса. 50; 7. Іер. 1; 18. 15; 20. Мих. 3; 8.
[з] Іер. 1; 8, 17. Гл. 2; 6.
[и] Гл. 2; 5, 7 Ст. 27.
[і] Ст 14. Гл. 8; 3. Вижъ 3 Цар. 18; 12. 4 Цар. 2; 16. Дѣян. 8; 39.
[к] Ст. 12. Гл. 8; 3.
[л] 4 Цар. 3; 15. Гл. 1; 3. 8; 1. 39; 1.
[м] Іов. 2; 13. Псал. 137; 1.
[н] Гл. 33; 7, 8, 9.

вѣческый, [о]поставихъ тя стражъ надъ Израилевъ-тъ домъ: слушай прочее слово отъ уста-та ми, и свѣсти гы отъ моѭ
18 странѫ: Когато говоріѭ къмъ беззаконный-тъ: Непрѣмѣнно ще умрешь, и ты го не свѣстишь и не говоришь за да прѣдпазишь беззаконный-тъ отъ беззаконный-тъ му пѫть, та да спасешь животъ-тъ му, онзи [п]беззаконникъ ще умре въ беззаконіе-то си: но отъ твоѭ-тѫ рѫкѫ ще
19 придиріѭ кръвь-тѫ му. Ако ли ты свѣстишь беззаконный-тъ, но той не ся върне отъ беззаконіе-то си, и отъ беззаконный-тъ си пѫть, той ще умре въ беззаконіе-то си: а [р]ты си избавилъ душѫ-тѫ си.
20 Пакъ, [с]ако ся върне праведный-тъ отъ правдѫ-тѫ си, и направи беззаконіе, и азъ туріѭ прѣтыканіе прѣдъ него, той ще умре; понеже ты не си му обадилъ, той ще умре въ грѣхъ-тъ си; и правда-та му, коіѭто е направилъ, нѣма да ся помене: но отъ твоѭ-тѫ рѫкѫ ще при-
21 диріѭ кръвь-тѫ му. Но ако ты свѣстишь праведный-тъ за да не съгрѣши, и той не съгрѣши, праведный-тъ непрѣмѣнно ще живѣе, защото ся свѣсти: и ты си избавилъ душѫ-тѫ си.
22 И [т]рѫка-та Господня быде тамо върху мене; и рече ми: Стани, излѣзь [у]на поле-
23 то, и тамъ ще ти говоріѭ. И станѫхъ и излѣзохъ на поле-то, и ето, [ф]слава-та Господня стоеше тамъ, като слава-та [х]коіѭто видѣхъ при рѣкѫ-тѫ Ховаръ; [ц]и
24 падѫхъ на лице-то си. И [ч]влѣзе Духъ-тъ въ мене, и постави мя на нозѣ-тѣ ми, и говори ми, и рече ми: Иди, затвори ся
25 въ кѫщѫ-тѫ си. И ты, сыне человѣческый, ето, [ш]ще турятъ на тебе узы, и ще тя вържѫтъ съ тѣхъ, и нѣма да излѣзешь
26 въ срѣдъ тѣхъ. И [щ]ще направіѭ языкъ-тъ ти да залѣпне за небце-то ти, и ще бѫдешь нѣмъ, и не ще да бѫдешь за тѣхъ обличитель, защото [ъ]е домъ отстѫпникъ.
27 Но [ы]когато ти говоріѭ, ще отворіѭ уста-та ти, и ще имъ речешь: [ь]Така говори Господь Іеова: Който слуша, да слуша; и който не слуша, да не слуша: защото [ѣ]е домъ отстѫпникъ.

ГЛАВА 4.

1 И ты, сыне человѣческый, земи си тухлѫ, и тури іѫ прѣдъ себе си, и напиши на
2 неѭ градъ Іерусалимъ. И постави обсадѫ противъ него, и съгради бойницы противъ него, и въздигни окопы противъ него, турни още станъ противъ него, и постави
3 овны наоколо противъ него. И земи си желѣзнѫ плочѫ, и турни іѫ *като* желѣзнѫ стѣнѫ между тебе и градъ-тъ, и утвърди лице-то си противъ него, и ще бѫде обсаденъ, и ще туришь обсадѫ противъ него. [а]То *ще е* знакъ на Израилевъ-тъ домъ.
4 И ты легни на лѣвѫ-тѫ си странѫ, и тури беззаконіе-то на Израилевъ-тъ домъ върхъ неѭ: споредъ число-то на дни-тѣ, въ които ще лѣжишь на неѭ, ще носишь беззако-
5 ніе-то имъ. Защото азъ на тебе турихъ годины-тѣ на беззаконіе-то имъ споредъ число-то на дни-тѣ, триста и деветдесеть дни; и [б]ще носишь беззаконіе-то на Израилевъ-тъ
6 домъ. И като свършишь тѣхъ, лѣгни пакъ на деснѫ-тѫ си странѫ, и ще носишь беззаконіе-то на Іудинъ-тъ домъ четыридесеть дни: всякой единъ день ти опрѣдѣлихъ вмѣсто еднѫ годинѫ.
7 И ще утвърдишь лице-то си къмъ обсадѫ-тѫ на Іерусалимъ, и мышца-та ти *ще бѫде* гола, и ще пророчествувашь про-
8 тивъ него. И, ето, [в]ще туріѭ на тебе узы, и нѣма да ся обърнешь отъ еднѫ-тѫ си странѫ на другѫ-тѫ, додѣ свършишь дни-тѣ на обсадѫ-тѫ си.
9 И ты си земи пшеницѫ, и ечимыкъ, и бобъ, и лещѫ, и просо, и бѣло жито, и тури гы въ единъ съсѫдъ, и направи си отъ тѣхъ хлѣбове; споредъ число-то на дни-тѣ въ които ще лѣжишь на странѫ-тѫ си, триста и деветдесеть дни ще ядешь
10 отъ тѣхъ. И ядѣніе-то ти, което ще ядешь отъ тѣхъ *ще бѫде* съ теглилкѫ, двадесеть сикли на день; отъ врѣме до врѣме ще
11 ядешь отъ тѣхъ. И водѫ съ мѣркѫ ще піешь, шестѫ-тѫ часть на единъ инъ; отъ
12 врѣме до врѣме ще піешь. И ще гы ядешь *като* ечимены потрѣбницы, и ще гы печешь съ лайно, що исхожда отъ человѣкъ,
13 прѣдъ очи-тѣ имъ. И рече Господь: [г]Така ще ядѫтъ Израилеви-тѣ синове хлѣбъ-тъ си омърсенъ между язычницы-тѣ, дѣто ще гы распърснѫ.
14 А азъ рѣкохъ: [д]Ахъ! Господи Іеова! ето, душа-та ми не ся е омърсила, понеже отъ младость-тѫ си до нынѣ [е]не сьмь ялъ мъртвечинѫ, или звѣрояденинѫ: нито е влѣзло нѣкога въ уста-та ми [ж]мърсно месо.
15 И рече ми: Вижд, дадохъ ти говеждо лайно вмѣсто человѣческо лайно, и съ него
16 ще опечешь хлѣбъ-тъ си. И рече ми: Сыне человѣческый, ето, азъ ще съкрушѫ [з]под-крѣпеніе-то отъ хлѣбъ-тъ въ Іерусалимъ; и [и]ще ядѫтъ хлѣбъ съ теглилкѫ и съ тѫгѫ, и [і]ще піѭтъ водѫ съ мѣркѫ и

[о] Иса. 52; 8. 56; 10. 62; 6. Іер. 6; 17.
[п] Гл. 33; 6. Іоан. 8; 21, 24.
[р] Иса. 49; 4, 5. Дѣян. 20; 26.
[с] Гл. 18; 24. 33; 12, 13.
[т] Ст. 14. Гл. 1; 3.
[у] Гл. 8; 4.
[ф] Гл. 1; 28.
[х] Гл. 1; 1.
[ц] Гл. 1; 28.
[ч] Гл. 2; 2.
[ш] Гл. 4; 8.
[щ] Гл. 24; 27. Лук. 1; 20, 22.
[ъ] Гл. 2; 5, 6, 7.
[ы] Гл. 24; 27. 33; 22.
[ь] Ст. 11.
[ѣ] Ст. 9, 26. Гл. 12; 2, 3.

—

[а] Гл. 12; 6, 11. 24; 24, 27.
[б] Числ. 14; 34.
[в] Гл. 3; 25.
[г] Осія 9; 3.
[д] Дѣян. 10; 14.
[е] Исх. 22; 31. Лев. 11; 40. 17; 15.
[ж] Втор. 14; 3. Иса. 65; 4.
[з] Лев. 26; 26. Псал. 105; 16. Иса. 3; 1. Гл. 5; 16. 14; 13.
[и] Ст. 10. Гл. 12; 19.
[і] Ст. 11.

17 съсъ смаюваніе, За да станѫтъ оскудни отъ хлѣбъ и водѫ; и ще ся гледатъ едни съ другы смаяни, и [ж] ще ся изнурятъ въ беззаконіе-то си.

ГЛАВА 5.

1 И ты, сыне человѣческый, земи си остръ ножъ; земи си бърснарскый бърсначъ, и [а] обърни главѫ-тѫ си, и брадѫ-тѫ си: земи си послѣ кѫпоны, та гы раздѣли.
2 [б] Третѫ-тѫ часть ще изгоришь въ огнь въ срѣдъ [в] градъ-тъ, когато ся испълнятъ [г] дни-тѣ на обсадѫ-тѫ; и третѫ-тѫ часть ще земешь, *и* ще ѭ насѣчешь съ ножъ-тъ изоколо; и третѫ-тѫ часть ще распърснешь по въздухъ-тъ: и азъ ще извлѣкѫ
3 ножъ задъ тѣхъ. И [д] отъ тѣхъ ще земешь още малко нѣщо, и ще гы вържешь въ
4 полы-тѣ си. Послѣ земи още отъ тѣхъ, и [е] хвърли гы въ срѣдъ огнь-тъ, и гы изгори въ огнь: отъ тукъ ще излѣзе огнь въ всичкый-тъ Израилевъ домъ.
5 Така говори Господь Іеова:
Той е Іерусалимъ:
Азъ го турихъ въ срѣдъ народы-тѣ,
И околны-тѣ му страны.
6 Но той промѣни сѫдбы-тѣ ми въ беззаконіе по зло отъ народы-тѣ,
И повелѣнія-та ми *по злѣ* отъ страны-тѣ които сѫ около него:
Защото отхвърлихѫ сѫдбы-тѣ ми,
И не ходихѫ въ повелѣнія-та ми.
7 За то така говори Господь Іеова:
Понеже вы надминѫхте язычницы-тѣ които сѫ около васъ,
И не ходихте въ повелѣнія-та ми,
И сѫдбы-тѣ ми не извършихте,
Но [ж] не сторихте нито споредъ сѫдбы-тѣ
На язычницы-тѣ които сѫ около васъ;
8 За то така говори Господь Іеова:
Ето, и азъ сьмь противъ тебе,
И ще извършѫ сѫдбы въ срѣдъ тебе прѣдъ язычницы-тѣ.
9 И [з] ще ти направіѭ онова, което не сьмь направилъ,
Нито ще направіѭ нѣкога подобно нему,
Заради всичкы-тѣ твои мерзости.
10 За то [и] бащи ще изѣдѫтъ чада-та *си* въ срѣдъ тебе,
И чада ще изѣдѫтъ бащы-тѣ си:
И ще извършѫ сѫдбы въ тебе:
А всичкый-тъ ти остатъкъ [і] ще распърснѫ къмъ всякой вѣтръ.
11 За то, живъ сьмь азъ, говори Господь Іеова,
Непрѣмѣнно, понеже [к] ты оскверни святилище-то ми
Съсъ всичкы-тѣ си мерзости,
И [л] съсъ всичкы-тѣ си гнусотіи,
И азъ прочее ще *тя* отрѣжѫ;
И [м] око-то ми не ще пощади,
И азъ не ще помилувамъ.
12 [н] Трета-та ти часть ще умрѫтъ отъ моръ,
И ще ся довършатъ въ срѣдъ тебе отъ гладъ;
И трета-та ти часть ще паднѫтъ около тебе отъ мечъ:
А [о] *другѫ-тѫ* третѫ часть ще распърснѫ по всякой вѣтръ,
И [п] ще извлѣкѫ ножъ задъ тѣхъ.
13 И [р] ще ся свърши ярость-та ми,
И [с] ще поставіѭ гнѣвъ-тъ си върхъ тѣхъ,
И [т] ще ся удовлѣтворіѭ:
И [у] ще познаіѭтъ че азъ Господь говорихъ въ ревность-тѫ си,
Когато свършѫ противъ тѣхъ гнѣвъ-тъ си.
14 И [ф] ще тя направіѭ пустыніѭ и поношеніе
Между народы-тѣ които сѫ около тебе,
Прѣдъ всякого що минува.
15 И [х] *това* ще бѫде укоръ и присмиваніе,
Наука и ужасъ,
На народы-тѣ които сѫ около тебе,
Когато извършѫ въ тебе сѫдове съ ярость,
И съ гнѣвъ, и [ц] съсъ гнѣвны запрѣщенія:
Азъ Господь говорихъ.
16 [ч] Когато испроводіѭ върхъ тѣхъ злы-тѣ стрѣлы на гладъ-тъ,
Истрѣбители-тѣ, които ще испроводіѭ, за да вы истрѣбятъ,
Ще умножѫ още гладъ-тъ у васъ,
И [ш] ще съкрушѫ у васъ подкрѣпленіе-то отъ хлѣбъ-тъ.
17 И ще проводіѭ върхъ васъ гладъ и [щ] злы зверове,
И ще тя обесчадятъ:
И [ѣ] моръ и кръвь ще прѣминѫтъ прѣзъ тебе,
И ще нанесѫ мечъ върхъ тебе:
Азъ Господь говорихъ.

ГЛАВА 6.

1 И слово Господне быде къмъ мене, и ка-
2 зуваше: Сыне человѣческый, [а] утвърди лице-то си [б] къмъ Израилевы-тѣ горы, и про-
3 рочествувай на тѣхъ, И речи:
Горы Израилевы, слушайте слово-то на Господа Іеова:
Така говори Господь Іеова къмъ горы-тѣ, и къмъ хълмы-тѣ,

ж Лев. 26; 39. Гл. 2. 4; 23.

—

а Вижъ Лев. 21; 5. Иса. 7; 20. Гл. 44; 20.
б Ст. 12.
в Гл. 4; 1.
г Гл. 4; 8, 9.
д Іер. 40; 6. 52; 16.
е Іер. 41; 1, 2, и дрг. 44; 14.
ж Іер. 2; 10, 11. Гл. 16; 47.
з Плач. 4; 6 Дан 9; 12. Амос. 3: 2.
и Лев. 26; 29. Втор. 28; 53. 4 Цар. 6; 29; Іер. 19; 9. Плач. 2; 20. 4; 10.
і Ст. 12. Лев. 26; 33. Втор. 28; 64. Гл. 12; 14. Зах. 2; 6.
к 2 Лѣт. 36; 14. Гл. 7; 20. 8; 5 и дрг. 23; 38.
л Гл. 11; 21.
м Гл. 7; 4, 9. 8; 18. 9; 10.
н Вижъ Ст. 2. Іер. 15; 2. 21; 9. Гл 6; 12.
о Іер. 9, 16. Ст. 2, 9. Гл. 6; 8.
п Лев 26; 33. Ст. 2. Гл 12; 14.
р Плач. 4; 11. Гл. 6; 12. 7; 8.
с Гл. 21; 17.
т Втор. 32; 36. Иса. 1; 24.
у Гл. 36; 6 38; 19.
ф Лев. 26; 31, 32 Неем. 2; 17.
х Втор. 28; 37. 3 Цар. 9; 7. Псал. 79; 4. Іер. 24; 9. Плач. 2; 15.
ц Гл. 25; 17.
ч Втор. 32; 23, 24.
ш Лев. 26; 26. Гл. 4; 16. 14; 13.
щ Лев 2.; 22. Втор. 32; 24. Гл. 14; 21. 33; 27. 34; 25.
ѣ Гл. 38; 22.

—

а Гл. 20; 46. 21; 2. 25; 2.
б Гл. 36; 1.

Къмъ дебри-тѣ и къмъ долове-тѣ:
Ето, азъ, азъ ще нанесѫ връзъ васъ мечь,
И [в]ще разорѭ высокы-тѣ ви мѣста:
4 И олтари-тѣ ви ще ся развалятъ,
И слънчеви-тѣ ваши идоли ще ся съкрушатъ;
И [г]раненьі-тѣ ви ще свалѭ прѣдъ кумиры-тѣ ви.
5 И ще постелѭ трупове-тѣ на Израилевы-тѣ сынове
Прѣдъ кумиры-тѣ имъ,
И ще распьрснѫ кости-тѣ ви
Около олтари-тѣ ви.
6 Въ всяко ваше жилище градница-та ще запустѣѭтъ,
И высокы-тѣ мѣста ще ся развалятъ,
Щото олтари-тѣ ви да запустѣѭтъ и да ся развалятъ,
И кумири-тѣ ви да ся съкрушатъ и да исчезнѫтъ,
И слънчеви-тѣ ваши идоли да ся съсѣкѫтъ,
И издѣлія-та ви да ся изгладятъ.
7 И ранени-тѣ ще паднѫтъ въ срѣдъ васъ,
И [д]ще разумѣете че азъ сьмь Господь.
8 [е]Ще оставѭ обаче остатъкъ,
За да имате *нѣкои* избѣгнѫли отъ ножъ-тъ между народы-тѣ,
Когато сте распьрснѫти по мѣста-та.
9 И колкото отъ васъ избѣгнѫтъ,
Ще мя помнятъ между народы-тѣ,
Дѣто ще ся заведѫтъ плѣнници,
[ж]Понеже сьмь въ съкрушеніе за блудно-то имъ сьрдце
Което ся уклони отъ мене,
И [з]за очи-тѣ имъ които блудствуватъ вслѣдъ кумиры-тѣ имъ:
И [и]ще иматъ отвращеніе отъ себе си
Заради злины-тѣ които сѫ направили въ всичкы-тѣ си мерзости.
10 И ще познаѭтъ че азъ Господь
Не говорихъ всуе,
Че щѣхъ имъ направи това зло.
11 Така говори Господь Іеова:
[і]Плесни съ рѫкѫ-тѫ си,
И удари съ ногѫ-тѫ си, и речи: Горко!
Заради всичкы-тѣ лошы мерзости на Израилевъ-тъ домъ,
Защото [к]ще паднѫтъ отъ ножъ, отъ гладъ, и отъ моръ.
12 Далечный-тъ ще умре отъ моръ:
И ближній-тъ ще падне отъ ножъ:
А останѫлый-тъ и обсаждаемый-тъ ще умре отъ гладъ:
[л]Така ще свършѫ гнѣвъ-тъ си връзъ тѣхъ.
13 И [м]ще познаете че азъ сьмь Господь,
Когато ранени-тѣ имъ лежатъ между кумиры-тѣ имъ
Около олтари-тѣ имъ,
[н]На всякой высокъ хълмъ,
[о]По всичкы-тѣ върхове на горы-тѣ,
Подъ всяко зелено дьрво,
И [п]подъ всякой гѫстолиственъ теревинѳъ,
На мѣсто-то дѣто приносяхѫ благовонно уханіе
На всичкы-тѣ си кумиры.
14 И [р]ще прострѫ рѫкѫ-тѫ си връзъ тѣхъ,
И ще направѭ земѭ-тѫ пустѫ,
По пустѫ даже и отъ [с]пустынѭ-тѫ къмъ Дивлаѳъ,
Въ всичкы-тѣ имъ жилища,
И ще познаѭтъ че азъ сьмь Господь.

ГЛАВА 7.

1 И слово Господне быде къмъ мене, и ка-
2 зуваше: И ты, сыне человѣческый, *слушай:*
Така говори Господь Іеова къмъ Израилевѫ-тѫ земѭ:
[а]Свършъкъ, свършъкъ-тъ дойде,
На четыри-тѣ краища земны.
3 Свършъкъ-тъ *дойде* връзъ тебе,
И ще испроводѭ връзъ тебе гнѣвъ-тъ си,
И [б]ще тя сѫдѭ споредъ пѫтища-та ти,
И ще ти въздамъ за вси-тѣ твои мерзости.
4 И [в]око-то ми не ще тя пощади,
И нѣма да помилувамъ;
Но ще ти въздамъ споредъ пѫтища-та ти,
И ще бѫдѫтъ въ срѣдъ тебе твои-тѣ мерзости:
И [г]ще познаете че азъ сьмь Господь.
5 Така говори Господь Іеова:
Зло, едно зло, ето, иде;
6 Свършъкъ дойде, свършъкъ-тъ дойде;
Подигнѫ ся противъ тебе; ето стигнѫ.
7 [д]Редъ-тъ дойде връзъ тебе, който живѣешь въ тѫзь земѭ,
[е]Врѣме-то дойде, день-тъ на разореніе-то ся приближи,
А не въсклицаніе по планины-тѣ.
8 Сега [ж]тутакси ще излѣѭ гнѣвъ-тъ си връзъ тебе,
И ще свършѫ ярость-тѫ си връзъ тебе;
И [з]ще тя сѫдѭ споредъ пѫтища-та ти,
И ще ти въздамъ за вси-тѣ твои мерзости.
9 И [и]око-то ми не ще пощади,
И нѣма да помилувамъ;
Споредъ пѫтища-та ти ще ти въздамъ,
И мерзости-тѣ ти ще бѫдѫтъ въ срѣдъ тебе:
И [і]ще познаете че азъ сьмь Господь който поразявамъ.

в Лев. 26; 30.
г Лев. 26; 30.
д Ст. 13. Гл. 7; 4, 9. 11; 10, 12. 12; 15,
е Іер. 44; 28. Гл. 5; 2, 12. 12; 16. 14; 22.
ж Псал. 78; 40. Иса 7; 13. 43; 24. 63; 10.
з Числ. 15; 39. Гл. 20; 7, 24.
и Лев. 26; 39. Іов. 42; 6. Гл. 20; 43. 36; 31.
і Гл. 21; 14.
к Гл. 5; 12.
л Гл. 5; 13.
м Ст. 7.
н Іер. 2; 20.
о Осія 4; 13.
п Иса. 57; 5.
р Иса. 5; 25.
с Числ. 33; 46. Іер. 48; 22.

а Ст. 3, 6. Амос. 8; 2. Мат. 24; 6, 13, 14.
б Ст. 8, 9.
в Ст, 9. Гл. 5; 11. 8; 18. 9; 10.
г Ст. 27; Гл. 6; 7. 12; 20.
д Ст. 10.
е Ст. 12. Соф. 1; 14, 15.
ж Гл. 20; 8, 21.
з Ст. 3.
и Ст. 4.
і Ст. 4.

10 Ето день-тъ, ето, дойде;
[к] Редъ-тъ ся яви;
Жезлъ-тъ ся расцавтѣ, гордость-та прозябнѫ.
11 [л] Насиліе-то порастнѫ въ жезлъ на беззаконіе:
Нищо не *ще остане* отъ тѣхъ,
Нито отъ множество-то имъ,
Нито отъ имотъ-тъ имъ:
И [м] нѣма *да остане* великолѣпіе между тѣхъ.
12 [н] Врѣме-то дойде, день-тъ ся приближи:
Да ся не радува който купува,
И да не плаче който продава:
Защото има гнѣвъ върхъ всичко-то имъ множество.
13 Защото продавачъ-тъ нѣма да ся върне при продадено-то,
Ако и да ся намира още между живы-тѣ:
Понеже видѣніе-то за всичко-то имъ множество нѣма да ся върне назадъ;
И никой нѣма да утвьрди себе си,
Чрѣзъ беззаконіе-то на животъ-тъ си.
14 Затрѫбихѫ съ трѫбѫ, и приготви ся всичко;
Но никой не отхожда на бой-тъ;
Защото гнѣвъ-тъ ми е върхъ всичко-то имъ множество.
15 [о] Ножъ-тъ е изъ вънъ, и моръ-тъ и гладъ-тъ изъ вѫтрѣ!
Който е на нивѫ-тѫ ще умре отъ ножъ;
А който въ градъ-тъ, гладъ и моръ ще го погълнѫтъ.
16 И [п] които отъ тѣхъ избѣгнѫтъ, ще ся спасѫтъ,
И ще бѫдѫтъ по планины-тѣ като гълѫби-тѣ по долове-тѣ,
И ще плачѫтъ всичкы тѣзи, всякой заради беззаконія-та си.
17 [р] Всичкы-тѣ рѫцѣ ще ослабнѫтъ,
И всичкы-тѣ колѣна ще станѫтъ *като* вода.
18 И [с] ще ся опашѫтъ въ врѣтище,
И [т] ужасъ ще гы покрые,
И срамъ *ще бѫде* на всичкы-тѣ лица,
И плѣшивость на всичкы-тѣ тѣхны главы.
19 [у] Сребро-то си ще хвърлятъ по пѫтища-та,
И злато-то имъ ще бѫде като нечистота;
Сребро-то имъ и злато-то имъ не ще могѫтъ да гы избавятъ
Въ день-тъ на гнѣвъ-тъ Господень:
Нѣма да насытятъ душы-тѣ си, и нѣма да напълнятъ чрѣва-та си;
Защото [ф] ся спънѫхѫ въ беззаконіе-то си.
20 Понеже славѫ-тѫ на украшеніе-то си прѣвърнѫхѫ въ гордость;
И [х] направихѫ отъ неѭ образы-тѣ на своитѣ мерзости,
Омразны-тѣ си;
За то азъ ѭ поставямъ нечистотѫ за тѣхъ.
21 И ще ѭ прѣдамъ въ разграбеніе въ рѫцѣ на чужденцы,
И корысть на нечестивы-тѣ на земѭ-тѫ;
И ще ѭ омьрсятъ.
22 И ще отвърнѫ лице-то си отъ тѣхъ,
И ще омьрсятъ непристѫпно-то ми *мѣсто:*
И хыщници-тѣ ще влѣзѫтъ въ него, и ще го омьрсятъ.
23 Направи вериги:
Защото [ц] земя-та е пълна съсъ сѫдбы на кръвопролитіе,
И градъ-тъ пълнъ съ насилство.
24 За то ще докарамъ най злы-тѣ отъ народы-тѣ,
И ще наслѣдятъ кѫщы-тѣ имъ:
И ще направѭ да прѣстане гордость-та на силны-тѣ:
И святы-тѣ имъ мѣста ще ся омьрсятъ.
25 Гыбель иде:
И ще потърсятъ миръ, и не ще има.
26 [ч] Бѣдство върхъ бѣдство ще дохожда,
И ще пристига вѣсть върхъ вѣсть:
Тогазь [ш] ще поискатъ отъ пророкъ видѣніе;
И ще ся изгуби законъ-тъ отъ священника,
И съвѣтъ отъ старѣйшины-тѣ.
27 Царь-тъ ще сѣтува,
И князь-тъ ще ся облѣче въ смаюваніе,
И рѫцѣ-тѣ на земны-тѣ людіе ще ослабнѫтъ:
Споредъ пѫтища-та имъ ще имъ направѭ,
И споредъ сѫдбы-тѣ имъ ще гы сѫдѭ:
И [щ] ще познаѭтъ че азъ сьмь Господь.

ГЛАВА 8.

1 И въ шесто-то лѣто, въ шестый-тъ *мѣсецъ,* петый-тъ *день* на мѣсецъ-тъ, като сѣдѣхъ азъ въ домъ-тъ си, и [а] старѣйшины-тѣ Іудини сѣдѣхѫ прѣдъ мене, [б] рѫка-та на Господа Іеова паднѫ тамъ върхъ мене. 2 И [в] видѣхъ, и ето подобіе като зракъ на огнь; отъ зракъ-тъ на чрѣсло-то му и надолу, огнь; и отъ чрѣсло-то му нагорѣ, като зракъ на сіяніе, [г] на гледъ като халколиванъ. 3 И [д] прострѣ подобіе на рѫкѫ, и мя хванѫ за космы-тѣ на главѫ-тѫ ми, и [е] мя възвыси Духъ-тъ между земѭ-тѫ и небе-то, и [ж] донесе мя чрѣзъ Божіи видѣнія въ Іерусалимъ, до входъ-тъ на вѫтрешни-тѣ врата които гледатъ къмъ сѣверъ, [з] дѣто стоеше идолъ-тъ на ревнованіе-то, [и] който раздразня въ ревнова-

[к] Ст. 7.
[л] Іер. 6; 7.
[м] Іер. 16; 5, 6. Гх. 24; 16, 22.
[н] Ст. 7.
[о] Втор. 32; 25. Плач. 1; 20. Гх. 5; 12.
[п] Гх. 6; 8.
[р] Иса. 13; 7. Іер. 6; 24. 21; 7.
[с] Иса. 3; 24. 15; 2, 3. Іер. 48; 37. Амос. 8; 10.
[т] Псал. 55; 5.
[у] Прит. 11; 4. Соф. 1; 18.
[ф] Гх. 14; 3, 4. 44; 12.
[х] Іер. 7; 30.
[ц] 4 Цар. 21; 16. Гх. 9; 9. 11; 6.
[ч] Втор. 32; 23. Іер. 4; 20.
[ш] Псал. 74; 9. Плач. 2; 9. Гх. 20; 1, 3.
[щ] Ст. 4.

—

[а] Гх. 14; 1. 20; 1. 33; 31.
[б] Гх. 1; 3. 3; 22.
[в] Гх. 1; 26, 27.
[г] Гх. 1; 4.
[д] Дан. 5; 5.
[е] Гх. 3; 14.
[ж] Гх. 11; 1, 24. 40; 2.
[з] Іер. 7; 30. 32; 34. Гх. 5; 11.
[и] Втор. 32; 16, 21.

4 ніе. И ето, слава-та на Бога Израилева бѣ тамъ, споредъ видѣніе-то [i]което видѣхъ на поле-то.

5 И рече ми: Сыне человѣческый, подигни сега очи-тѣ си къмъ сѣверъ. И подигнѫхъ очи-тѣ си къмъ сѣверъ, и ето, къмъ сѣвернѫ-тѫ странѫ въ врата-та на олтарь-тъ, идолъ-тъ тойзи на ревнованіе-то при входъ-тъ. 6 Тогазь ми рече: Сыне человѣческый, видишь ли ты що правятъ тѣзи? голѣмы-тѣ мерзости, които домъ-тъ Израилевъ прави тукъ, за да ся отдалечѫ отъ святилище-то си? но обърни ся още, ще видишь по голѣмы мерзости.

7 И заведе мя въ врата-та на дворъ-тъ, и видѣхъ, и ето една дупка въ стѣнѫ-тѫ. 8 И рече ми: Сыне человѣческый, копай сега въ стѣнѫ-тѫ: и копахъ въ стѣнѫ-тѫ, и ето единъ входъ. 9 И рече ми: Влѣзь, та виждь лукавы-тѣ мерзости, които правятъ тѣзи тука. 10 И влѣзохъ и видѣхъ, и ето всякакво подобіе на гадове, и гнусны животны, и всичкы-тѣ идоли на домъ-тъ Израилевъ, изобразени на стѣнѫ-тѫ околовързъ. 11 И стоехѫ прѣдъ тѣхъ седмдесеть мѫжіе отъ старѣйшины-тѣ на Израилевъ-тъ домъ; а въ срѣдъ тѣхъ стоеше Язанія сынъ-тъ Сафановъ; и *държеше* всякой въ рѫкѫ-тѫ си кадилницѫ-тѫ си; и въсхождаше гѫсть облакъ отъ темянъ-тъ.

12 И рече ми: Сыне человѣческый, видѣ ли що правятъ въ тьмнинѫ-тѫ старѣйшины-тѣ на Израилевъ-тъ домъ, всякой въ скрышны-тѣ стаи на образы-тѣ си? защото рекохѫ: [к]Господь не ны види; Господь е оставилъ земіѫ-тѫ.

13 И рече ми: Обърни ся още: ще видишь по голѣмы мерзости които правятъ тѣ.

14 И заведе мя въ входъ-тъ на врата-та на домъ-тъ Господень, които сѫ къмъ сѣверъ, и ето, тамъ сѣдехѫ жены та оплакувахѫ Θаммуза. 15 И рече ми: Видѣ ли, сыне человѣческый? Обърни ся още: ще видишь по голѣмы мерзости отъ тѣзи.

16 И въведе мя въ вѫтрешній-тъ дворъ на домъ-тъ Господень: и ето, въ входъ-тъ на храмъ-тъ Господень, [л]между притворъ-тъ и олтарь-тъ, [м]около двадесеть и петь мѫжіе съ [н]гърбове-тѣ си къмъ храмъ-тъ Господень, и лица-та имъ къмъ истокъ; и ся [о]кланяхѫ на сълнце-то къмъ истокъ.

17 И рече ми: Видѣлъ ли си, сыне человѣческый? Малко ли е *това* въ Іудинъ-тъ домъ, да правятъ мерзости-тѣ които тѣзи правятъ тука? щото [п]испълнихѫ земіѫ-тѫ съ насилства, и уклонихѫ ся за да мя разгнѣвятъ; и ето, турятъ вѣйкѫ въ ноздри-тѣ си. 18 И [р]азъ прочее ще дѣйствувамъ съ гнѣвъ; [с]око-то ми нѣма да пощади, нито ще помилувамъ; и [т]когато выкнѫтъ въ уши-тѣ ми съ голѣмъ гласъ, нѣма да гы послушамъ.

ГЛАВА 9.

1 И выкнѫ въ уши-тѣ ми съ голѣмъ гласъ, и рече: Да приближатъ наредени-тѣ за градъ-тъ, всякой съ орѫжіе-то си на истребленіе въ рѫкѫ. 2 И ето, шесть мѫжіе идѣхѫ отъ пѫть-тъ на по высокы-тѣ врата които гледатъ къмъ сѣверъ, и на всякого въ рѫкѫ-тѫ орѫжіе на разрушеніе: и [а]въ срѣдъ тѣхъ единъ человѣкъ облѣченъ въ ленены, съ писарскѫ мастилницѫ на чрѣсло-то му: и влѣзохѫ та застанѫхѫ при мѣдный-тъ олтарь. 3 И [б]слава-та на Бога Израилева, отъ херувимы-тѣ, надъ които бѣ, възлѣзе на прагъ-тъ на домъ-тъ: и выкнѫ къмъ мѫжъ-тъ облѣченый-тъ съ ленены, който *имаше* на чрѣсло-то си писарскѫ мастилницѫ: 4 И рече му Господь: Мини прѣзъ градъ-тъ, прѣзъ Іерусалимъ, и [в]направи бѣлѣгъ върху чела-та на мѫжіе-тѣ, [г]които стенѫтъ и плачѫтъ заради всичкы-тѣ мерзости що ставатъ въ срѣдъ него. 5 А на другы-тѣ рече, като слушахъ азъ: Минѣте подиръ него прѣзъ градъ-тъ, та поразѣте: [д]да не пощади око-то ви, и 6 не помилувайте: [е]Старцы, юношы, и дѣвы, и младенцы, и жены, избійте до истрѣбленіе: [ж]но не приближавайте при никого отъ онѣзи върху които е бѣлѣгъ-тъ: и [з]начнѣте отъ святилище-то ми. [и]И начнѫхѫ отъ мѫжіе-тѣ, старѣйшины които бѣхѫ прѣдъ домъ-тъ.

7 И рече имъ: Осквернѣте домъ-тъ, и напълнѣте дворове-тѣ съ убиты: излѣзте. 8 И излѣзохѫ та поразихѫ въ градъ-тъ. А като гы поразявахѫ тѣ, азъ останѫхъ и [і]паднѫхъ на лице-то си, и выкнѫхъ, и рѣкохъ: [к]Горко! Господи Іеова! ще истрѣбишь ли ты всичкый-тъ остатъкъ Израилевъ, като изливашь гнѣвъ-тъ си вързъ Іерусалимъ? 9 И рече ми: Беззаконіе-то на Израилевъ-тъ и Іудинъ-тъ домъ ся твърдѣ прѣумножи, и [л]земя-та е пълна съ кръвь, градъ-тъ пълнъ съ развращеніе: защото думатъ: [м]Господь е оставилъ земіѫ-тѫ, 10 и, [н]Господь не види. И азъ прочее, [о]око-то ми не ще пощади, и нѣма да помилувамъ: [п]противъ главѫ-тѫ имъ ще въздамъ пѫтища-та имъ.

і Гл. 1; 28. 3; 22, 23.
к Гл. 9; 9.
л Іоиль 2; 17.
м Гл. 11; 1.
н Іер. 2; 27. 32; 33.
о Втор. 4; 19. 4 Цар. 23; 5, 11. Іов. 31; 26. Іер. 44; 17.
п Гл. 9; 9.
р Гл. 5; 13. 16; 42. 24; 13.
с Гл. 5; 11. 7; 4, 9. 9; 5, 10.
т Прит. 1; 28. Иса. 1; 15. Іер. 11; 11. 14; 12. Мих. 3; 4. Зах. 7; 13.

—

а Лев. 16; 4. Гл. 10; 2, 6, 7. Отк. 15; 6.
б Гл. 3; 23. 8; 4. 10; 4, 18. 11; 22, 23.
в Исх. 12; 7. Отк. 7; 3. 9; 4. 13; 16, 17. 20; 4.
г Псал 119; 53, 136. Іер. 13; 17. 2 Кор. 12; 21. 2 Петр. 2; 8.
д Ст 10. Гл. 5; 11.
е 2 Лѣт. 36; 17.
ж Отк. 9; 4.
з Іер. 25; 29. 1 Пет. 4; 17.
и Гл. 8; 11, 12, 16.
і Числ. 14; 5. 16; 4, 22, 45. Іис. Нав. 7; 6.
к Гл. 11; 13.
л 4 Цар. 21; 16. Гл. 8; 17.
м Гл. 8; 12.
н Псал 10; 11. Иса. 29; 15.
о Гл. 5; 11. 7; 4. 8; 18.
п Гл. 11; 21.

11 И ето, мѫжъ-тъ облѣченый-тъ въ ленены, който *имаше* на чрѣсло-то си мастилницѫ-тѫ, донесе отвѣтъ, и рече: Направихъ както ми заповѣда ты.

ГЛАВА 10.

1 Послѣ видѣхъ, и ето, [а]въ твърдь-тѫ която бѣ надъ главѫ-тѫ на херувимы-тѣ, видѣше ся надъ тѣхъ като сапфиръ камыкъ, 2 явленіе въ подобіе на прѣстолъ. И [б]говорй на мѫжа облѣченый-тъ съ ленены, и рече: Влѣзь между колета-та подъ херувимы-тѣ, и напълни рѫцѣ-тѣ си [в]съ огненны вѫглища изъ срѣдъ херувимы-тѣ, и [г]пърсни *гы* връзъ градъ-тъ. И влѣзе прѣдъ очи-тѣ ми.

3 А херувими-тѣ стоехѫ отъ десно на домъ-тъ, когато влизаше мѫжъ-тъ: и облакъ-тъ испълни вѫтрешній-тъ дворъ.

4 И [д]слава-та Господня ся възвыси отъ херувимы-тѣ при прагъ-тъ на домъ-тъ: и [е]облакъ-тъ испълни домъ-тъ, и дворъ-тъ, и дворъ-тъ ся испълни отъ сіяніе-то на славѫ-тѫ Господнѭ. 5 И [ж]шумъ-тъ на херувимскы-тѣ крыла ся чуеше до външній-тъ дворъ, [з]като гласъ на Всесилнаго Бога когато говори.

6 И когато заповѣда на мѫжа който бѣ облѣченъ въ ленены, и рече: Земи огнь изъ срѣдъ колета-та, изъ срѣдъ херувимы-тѣ, тогазь влѣзе, та застанѫ при колета-та. 7 И *единъ* херувимъ простираше рѫкѫ-тѫ си изъ срѣдъ херувимы-тѣ, къмъ огнь-тъ който бѣ въ срѣдъ херувимы-тѣ, и зѣ *отъ него,* и тури въ рѫцѣ-тѣ на облѣченый-тъ въ ленены: а той *го* зѣ, и излѣзе.

8 [и]А въ херувимы-тѣ, подъ крыла-та имъ ся виждаше подобіе на человѣческѫ рѫкѫ. 9 И [і]видѣхъ, и ето четыри колета при херувимы-тѣ: едно коло при единъ херувимъ, и едно коло при другъ херувимъ: и зракъ-тъ на колета-та бѣ [к]на гледъ като хрисолиѳъ. 10 А колкото за зракъ-тъ имъ, и четыри-тѣ имахѫ еднакво подобіе: 11 като че бѣ коло въ срѣдъ коло. [л]Като ходехѫ, вървѣхѫ на четыри-тѣ си страны: не ся обращахѫ като ходехѫ, но въ което мѣсто първый ся управяше, слѣдовахѫ го *другы-тѣ:* не ся обращахѫ като ходехѫ.

12 А всичко-то имъ тѣло, и гърбове-тѣ имъ, и рѫцѣ-тѣ имъ, и крыла-та имъ, и [м]колета-та, на четыри-тѣ, колета-та имъ бѣхѫ наоколо пълны съ очи. 13 А за колета-та, тѣ ся зовехѫ, като слушахъ, *Галгалъ.

14 И [н]всяко имаше четыри лица: лице-то на единый-тъ лице херувимско: и лице-то на вторый-тъ, лице человѣческо: и на третій-тъ, лице львско: и на четвъртый-тѣ, 15 лице орлово. И херувими-тѣ ся възвысихѫ: [о]това е животно-то, което видѣхъ при рѣкѫ-тѫ Ховаръ.

16 И [п]когато херувими-тѣ ходехѫ, ходехѫ колета-та при тѣхъ: и когато херувими-тѣ подигахѫ крыла-та си за да ся извышатъ отъ землѭ-тѫ, и сами-тѣ колета не 17 ся уклонявахѫ отъ при тѣхъ. [р]Когато стоехѫ, *и тѣ* стоехѫ: а когато ся възвышавахѫ, *и тѣ* ся възвышавахѫ съ тѣхъ: защото духъ-тъ на животны-тѣ бѣ въ тѣхъ.

18 И [с]слава-та Господня [т]излѣзе изъ прагъ-тъ на домъ-тъ, и застанѫ надъ херувимы-тѣ. 19 И [у]херувими-тѣ подигнѫхѫ крыла-та си, та ся възвысихѫ отъ землѭ-тѫ прѣдъ мене: когато излѣзохѫ, *бѣхѫ* и колета-та при тѣхъ: и застанѫхѫ въ входъ-тъ на въсточны-тѣ врата на домъ-тъ Господень: и слава-та на Бога Израилева 20 бѣ на тѣхъ отгорѣ. [ф]Това е животно-то което видѣхъ подъ Бога Израилева [х]при рѣкѫ-тѫ Ховаръ: и познахъ че бѣхѫ херувими. 21 [ц]Всякой имаше по четыри лица, и всякой четыри крыла, [ч]и подобіе на 22 человѣческы рѫцѣ подъ крыла-та си. А [ш]лица-та имъ *бѣхѫ* споредъ подобіе-то, исты-тѣ лица, които видѣхъ при рѣкѫ-тѫ Ховаръ, видѣніе-то имъ и тѣ: *а* [щ]ходехѫ всякой срещѫ лице-то си.

ГЛАВА 11.

1 И [а]дигнѫ мя Духъ-тъ, та мя отнесе [б]на въсточны-тѣ врата на домъ-тъ Господень, които гледатъ къмъ истокъ: и ето [в]въ входъ-тъ на врата-та двадесеть и петь мѫжіе, и между тѣхъ видѣхъ Язаніѭ сынъ-тъ на Азура, и Фелатіѭ сынъ-тъ 2 на Венаіѭ, началници на людіе-тѣ. И рече ми *Господь:* Сыне человѣческый, тѣзи сѫ мѫжіе-тѣ, които размышляватъ неправдѫ, и които съвѣтуватъ лошъ съвѣтъ въ тойзи 3 градъ, и казуватъ: [г]Не е близу: нека съградимъ кѫщы: [д]тойзи *градъ* е котелъ, а 4 ный месо. За то пророчествувай противъ тѣхъ, пророчествувай, сыне человѣческый. 5 И [е]Духъ Господень паднѫ връзъ мене, та ми рече: Говори: Така казува Господь:

Така говорихте, доме Израилевъ:
А размышленія-та на духъ-тъ ви, азъ гы знаѭ.

6 [ж]Умножихте убиты-тѣ си въ тойзи градъ,

а Гл. 1; 22, 26.
б Гл. 9; 2, 3.
в Гл. 1; 13.
г Вижь Отк. 8; 5.
д Ст. 18; Гл. 1; 28. 9; 3.
е 3 Цар. 8; 10, 11. Гл. 43; 5.
ж Гл. 1; 24.
з Псал. 29; 3 и дрг.
и Гл. 1; 8. Ст. 21.
і Гл. 1; 15.
к Гл. 1; 16.
л Гл. 1; 17.
м Гл. 1; 18.
* Вихрушка, или търкалящъ.
н Гл. 1; 6, 10.
о Гл. 1; 5.
п Гл. 1; 19.
р Гл. 1; 12, 20, 21.
с Ст. 4.
т Осія 9; 12.
у Гл. 11; 22.
ф Гл. 1; 22. Ст. 15.
х Гл. 1; 1.
ц Гл. 1; 6. Ст. 14.
ч Гл. 1; 8. Ст. 8.
ш Гл. 1; 10.
щ Гл. 1; 12.
а Гл. 3; 12, 14. 8; 3. Ст. 24.
б Гл. 10; 19.
в Гл. 8; 16.
г Гл. 12; 22, 27. 2 Пет. 3; 4.
д Вижь Іер. 1; 13. Гл. 24; 3 и дрг.
е Гл. 2; 2. 3; 24.
ж Гл. 7; 23. 22; 3, 4.

И напълнихте улицы-тѣ му съ убиты.
7 За то така говори Господь Іеова:
[з]Убити-тѣ ви, които турихте въ срѣдъ него,
Тѣ сж месо, а тозь *градъ* е котелъ:
[и]Но азъ ще вы извадіж изъ срѣдъ него.
8 Отъ ножъ-тъ ся убояхте:
И ножъ ще донесж вързъ васъ, говори
Господь Іеова.
9 И ще вы извадіж изъ срѣдъ него,
И ще вы прѣдамъ въ ржцѣ-тѣ на иноплеменницы:
[і]И ще извършж вързъ васъ сждбы.
10 [к]Отъ мечъ ще паднете:
[л]Въ Израилевы-тѣ прѣдѣлы ще вы сждіж.
И [м]ще познаете че азъ сьмь Господь.
11 [н]Тойзи *градъ* не ще да е вамъ котелъ,
Нито вы ще сте въ срѣдъ него месо:
Въ Израилевы-тѣ прѣдѣлы ще вы сждіж:
12 И [о]ще познаете че азъ сьмь Господь:
Понеже не ходихте въ повелѣнія-та ми,
[п]Нито извършихте сждбы-тѣ ми,
Но направихте споредъ сждбы-тѣ на язычницы-тѣ които сж около васъ.
13 А като пророчествувахъ азъ, умрѣ [р]Фелатія Ванаіевъ-тъ синъ. Тогазь [с]паднжхъ на лице-то си, и выкнжхъ съ голѣмъ гласъ, и рѣкохъ: Горко! Господи Іеова! ще довършишь ли ты остатъкъ-тъ Израилевъ? 14 И слово Господне быде къмъ мене, и рече: 15 Сыне человѣческый, братія-та ти, братія-та ти, мжжіе-тѣ на сродство-то ти, и всичкый Израилевъ домъ, всичкы они сж на които рекохж Іерусалимскы-тѣ жители: Отдалечѣте ся отъ Господа: намъ ся даде тая земя за наслѣдіе. 16 За то речи:
Така говори Господь Іеова:
Ако и да гы отхвърлихъ далечь между язычницы-тѣ,
Ако и да гы распьрснжхъ по мѣста-та,
[т]Но пакъ ще имъ бждж за малко *врѣме* като святилище,
По мѣста-та дѣто отидж̄тъ.
17 За то речи:
Така говори Господь Іеова:
И [у]ще вы съберж отъ народы-тѣ,
И ще вы приберж отъ мѣста-та дѣто сте распьрснжти,
И ще ви дамъ Израилевж-тж земіж.
18 И като дойджтъ тамъ
[ф]Ще дигнжтъ отъ неіж всичкы-тѣ ѝ гнусотіи,
И всичкы-тѣ ѝ мерзости.
19 И [х]ще имъ дамъ едно сьрдце,
И [ц]духъ новъ ще туріж у васъ:
И [ч]ще отнемж каменно-то сьрдце отъ плъть-тж имъ,
И ще имъ дамъ плътско сьрдце.
20 [ш]За да ходятъ въ повелѣнія-та ми,
И да пазятъ сждбы-тѣ ми, и да гы вършатъ:
И [щ]тѣ ще ми бджтъ людіе, и азъ ще имъ бждж Богъ.
21 А на които сьрдце-то ходи споредъ желаніе-то
На гнусотіи-тѣ имъ и на мерзости-тѣ имъ,
[ъ]Тѣхный-тъ пжть ще въздамъ на главж-тж имъ,
Говори Господь Іеова.
22 Тогазь [ы]херувими-тѣ подигнжхж крылата си, и колета-та *въздизахж* при тѣхъ: и слава-та на Бога Израилева бѣ връху тѣхъ отгорѣ. 23 И [ь]слава-та Господня възлѣзе изъ срѣдъ градъ-тъ, та застанж [ѣ]на горж-тж [ю]която е къмъ истокъ на градъ-тъ. 24 И [я]зѣ мя Духъ-тъ, и прѣзъ видѣніе съ Духъ Божій отнесе мя въ Халдейскж-тж земіж, при плѣнницы-тѣ. Тогазь видѣніе-то което видѣхъ, отиде отъ мене. 25 И казахъ на плѣнницы-тѣ всичкы-тѣ Господни думы които ми показа.

ГЛАВА 12.

1 И слово Господне быде къмъ мене и рече: 2 Сыне человѣческый, ты живѣешь [а]въ срѣдъ домъ на отстжпницы, [б]които очи иматъ за да виждатъ, и не виждатъ: уши иматъ за да чуіжтъ, и не чуіжтъ: защото сж 3 [в]домъ отстжпникъ. За то ты, сыне человѣческый, приготви си потрѣбны-тѣ нѣща за прѣселеніе, и прѣсѣли ся деня прѣдъ тѣхъ: и ще ся прѣселишь отъ мѣсто-то си на друго мѣсто прѣдъ тѣхъ: негли даджтъ вниманіе, ако и да сж домъ отстжпникъ. 4 И ще изнесешь нѣща-та си деня прѣдъ тѣхъ, като нѣща на прѣселеніе: и ты ще излѣзешь вечеръ-тъ прѣдъ тѣхъ, като онѣзь които излазятъ на прѣселеніе. 5 Прокопай си прѣдъ тѣхъ стѣнж-тж, 6 и изнесь прѣзъ неіж. Прѣдъ тѣхъ ще *гы* дигнешь на рамена, *и* ще *гы* изнесешь, като мъркнува: ще покрыешь лице-то си, та да не видишь земіж-тж: понеже [г]тя дадохъ знаменіе на Израилевъ-тъ домъ.
7 И направихъ както ми ся заповѣда: донесохъ вънъ нѣща-та си деня, като нѣща на прѣселеніе, и вечеръ-тъ прокопахъ си стѣнж-тж съ ржкж: изнесохъ *гы* като мъркнуваше, прѣдъ тѣхъ *гы*

[з] Гл. 24; 3, 6, 10, 11. Мих. 3; 3.
[и] Ст. 9.
[і] Гл. 5; 8.
[к] 4 Цар. 25; 19, 20, 21. Іер. 39; 6 52; 10.
[л] 3 Цар. 8; 65. 4 Цар. 14; 25.
[м] Псал 9; 16. Гл. 6; 7. 13; 9, 14, 21, 23.
[н] Вижъ Ст. 3.
[о] Ст. 10.
[п] Лев. 18; 3, 24 и друг. Втор. 12; 30, 31. Гл. 8; 10, 14, 16.
[р] Ст. 1. Дѣян. 5; 5.
[с] Гл 9; 8.
[т] Псал. 90; 1. 91; 9. Иса. 8; 14.
[у] Іер. 24; 5. Гл. 28; 25. 34; 13. 36; 24.
[ф] Гл. 37; 23.
[х] Іер. 32; 39. Гл. 36; 26, 27. Вижъ Соф. 3; 9.
[ц] Псал. 51; 10. Іер; 31; 33. 32; 39. Гл. 18; 31.
[ч] Зах. 7; 12.
[ш] Псал. 105; 45.
[щ] Іер 24; 7. Гл. 14; 11. 36; 28. 37; 27.
[ъ] Гл. 9; 10. 22; 31.
[ы] Гл. 1; 19 10; 19.
[ь] Гл. 8; 4. 9; 3. 10; 4, 18. 43, 4.
[ѣ] Вижъ Зах. 14; 4.
[ю] Гл. 43; 2.
[я] Гл. 8; 3.

[а] Гл. 2; 3, 6, 7, 8. 3; 26, 27.
[б] Иса. 6; 9. 42; 20. Іер. 5; 21. Мат. 13; 13, 14.
[в] Гл 2; 5.
[г] Иса. 8; 18. Гл. 4; 3. 24; 24. Ст. 11.

8 дигнѫхъ на рамена. И на утринь-тѫ быде слово Господне къмъ мене, и рече:
9 Сыне человѣческый, [д]домъ-тъ Израилевъ,
10 домъ-тъ отстѫпникъ, не рече ли ти: [е]Що правишь ты? Кажи имъ: Така говори Господь Іеова: [ж]Това пророчество ся относи на князя който е въ Іерусалимъ, и на всичкый Израилевъ домъ, които сѫ между тѣхъ.
11 Речи: [з]Азъ сьмъ знаменіе-то ви:
Както направихъ азъ, така ще имъ бѫде:
[и]Въ прѣселеніе, *и* въ плѣненіе ще отидѫтъ.
12 И [і]князь-тъ който е между тѣхъ ще дигне товаръ на рамена
Като мьркнува, и ще излѣзе:
Ще прокопаіѫтъ стѣнѫ-тѫ за да износятъ прѣзъ неіѫ:
Ще покрые лице-то си, за да не види земіѭ-тѫ съ очи-тѣ си.
13 [к]Ще простря обаче мрѣжѫ-тѫ си върхъ него,
И ще ся хване въ примкѫ-тѫ ми:
И [л]ще го закарамъ у Вавилонъ, въ Халдейскѫ-тѫ земіѭ:
Но не ще да іѭ види, и тамъ ще умре.
14 И [м]ще разсѣіѭ къмъ всякой вѣтръ
Всичкы-тѣ около него помощницы,
И всичкы-тѣ му пълкове,
И [н]ще измѫкнѫ ножъ задъ тѣхъ.
15 И [о]ще познаіѫтъ че азъ сьмъ Господь,
Когато гы распьрснѫ между народы-тѣ,
И гы разсѣіѭ по мѣста-та.
16 Ще [п]оставіѭ обаче малцина на четъ отъ тѣхъ
Отъ мечъ-тъ, отъ гладъ-тъ, и отъ моръ-тъ,
За да приказуватъ всичкы-тѣ си мерзости
Между народы-тѣ, дѣто отиватъ:
И ще познаіѫтъ че азъ сьмъ Господь.
17 И слово Господне быде къмъ мене, и рече:
18 Сыне человѣческый, [р]яждь хлѣбъ-тъ си съ трепетъ,
И пій водѫ-тѫ си съ ужасъ и тѫгѫ.
19 И кажи на людіе-тѣ на *тѫзи* земіѭ:
Така говори Господь Іеова
За жители-тѣ Іерусалимскы въ Израилевѫ-тѫ земіѭ:
Ще ядѫтъ хлѣбъ-тъ си съ тѫгѫ,
И ще піѭтъ водѫ-тѫ си съсъ смаюваніе:
Щото [с]земя-та му да запустѣе отъ пълнотѫ-тѫ си,
[т]Заради беззаконіе-то на всичкы които живѣіѫтъ въ неіѭ.
20 И обитаеми-тѣ градове ще опустѣіѫтъ,
И земя-та ще ся разори:
И ще познаете че азъ сьмъ Господь.
21 И слово Господне быде къмъ мене, и
22 рече: Сыне человѣческый: Каква е тая пословица, *коіято* имате въ Израилевѫ-тѫ земіѭ, та казувате: [у]Дни-тѣ ся продължаватъ, и всяко видѣніе ся изгуби?
23 За то кажи имъ:
Така говори Господь Іеова:
Ще направіѭ тѫзи пословицѫ да прѣстане,
И нѣма вече да ся употрѣблява за пословицѫ въ Израиль:
Но кажи имъ: [ф]Дни-тѣ приближаватъ,
И испълненіе-то на всяко видѣніе.
24 Защото [х]не ще има вече никакво лъжливо видѣніе
[ч]Нито ласкателно прорицаніе, въ срѣдъ Израилевъ-тъ домъ.
25 Защото азъ сьмъ Господь: азъ ще говоріѭ,
И [ч]слово-то което ще говоріѭ ще ся извърши:
Нѣма да ся продължи вече:
Защото въ дни-тѣ ви, доме отстѫпниче, ще говоріѭ слово,
И ще го извършѫ, говори Господь Іеова.
26 И слово Господне быде къмъ мене, и рече:
27 [ш]Сыне человѣческый, сто, въ Израилевъ-тъ домъ говорятъ:
Видѣніе-то, което той вижда, *простира ся* въ [щ]много дни,
И пророчествува заради далечны врѣмена.
28 За то [ъ]кажи имъ: Така говори Господь Іеова:
Никое отъ слова-та ми не ще ся продължи вече,
Но слово-то което говорихъ ще ся извърши,
Говори Господь Іеова.

ГЛАВА 13.

1 И слово Господне быде къмъ мене, и рече:
2 Сыне человѣческый, пророчествувай върхъ Израилевы-тѣ пророцы които пророчествуватъ, и кажи [а]на тѣзи които пророчествуватъ [б]отъ свое сьрдце:
Слушайте слово-то Господне.
3 Така говори Господь Іеова:
Горко на глупавы-тѣ пророцы,
Които ходятъ подиръ духъ-тъ си,
И не сѫ видѣли никое *видѣніе!*
4 Израилю, твои-тѣ пророци сѫ
[в]Като лисицы-тѣ въ пустыни-тѣ.
5 [г]Не възлѣзохте върхъ проломы-тѣ,
Нито въздигнѫхте огражденія за Израилевъ-тъ домъ,
Щото въ день-тъ Господень да устои въ бой-тъ.

д Гл. 2; 5.
е Гл. 17; 12. 24; 19.
ж Мал. 1; 1.
з Ст. 6.
и 4 Цар. 25; 4, 5, 7.
і Іер. 39; 4.
к Іов. 19; 6. Іер. 52; 9. Плач. 1; 13. Гл. 17; 20.
л 4 Цар. 25; 7. Іер. 52; 11. Гл. 17; 16.
м 4 Цар. 25; 4, 5. Гл. 5; 10.
н Гл. 5; 2, 12.
о Псал. 9; 16. Гл. 6; 7, 14. 11; 10. Ст. 16; 20.
п Гл. 6; 8, 9, 10.
р Гл. 4; 16.
с Зах. 7; 14.
т Псал. 107; 34.
у Ст. 27. Гл. 11; 3. Амос. 6; 3. 2 Пет. 3; 4.
ф Іоил. 2; 1. Соф. 1; 14.
х Гл. 13; 23. Плач. 2; 14.
ч Иса. 55; 11. Ст. 28; Дан. 9; 12. Лук. 21; 33.
ш Ст. 22.
щ 2 Пет. 3; 4.
ъ Ст. 23, 25.

а Ст. 17.
б Іер. 14; 14. 23; 16, 26.
в Пѣсн. 2; 15.
г Псал. 106; 23, 30. Гл. 22; 30.

6 [д]Видѣхѫ суеты и лъжливы прорицанія,
Които казуватъ: Господь говори:
А Господь не гы е проводилъ:
И направихѫ *человѣцы-тѣ* да ся надѣѭтъ
Че дума-та *имъ* щѣла да ся испълни.
7 Не видѣхте ли суетны видѣнія,
И говорихте лъжливы прорицанія,
И говорите: Господь рече,
Когато азъ не съмъ говорилъ?
8 За то така говори Господь Іеова:
Понеже говорихте суеты, и видѣхте лъжы,
За то, ето, азъ съмъ противъ васъ,
Говори Господь Іеова.
9 И рѫка-та ми ще бѫде връзъ пророцы-тѣ
Които гледатъ суеты, и прорицатъ лъжы:
Не ще бѫдѫтъ въ съвѣтъ-тъ на людіе-тѣ ми,
И [е]въ написаніе-то на Израилевъ-тъ домъ нѣма да ся напишѫтъ,
[ж]Нито ще влѣзѫтъ въ Израилевѫ-тѫ земіѭ:
И [з]ще познаете че азъ съмъ Господь Іеова.
10 Понеже, ей, понеже помамихѫ людіе-тѣ ми,
И казувахѫ: [и]Миръ: и нѣма миръ:
И единъ-тъ градѣше стѣнѫ,
И ето, другы-тѣ [і]ѭ мажехѫ съ калъ:
11 Кажи на тѣзи които мажѫтъ съ калъ, че ще падне:
[к]Ще стане дъждь потопный:
И вы, каменіе отъ градушкѫ, ще паднете *връзъ неіѫ*,
И буренъ вѣтръ ще ѭ съсыпе.
12 Ето, когато падне стѣна-та, не ще ли да вы рекѫтъ:
Дѣ е калъ-тъ съ който ѭ мазахте?
13 За то, така говори Господь Іеова:
Извѣстно ще ѭ съсыпіѭ въ гнѣвъ-тъ си съ буренъ вѣтръ:
И въ ярость-тѫ ми ще стане дъждь потопный,
И въ гнѣвъ-тъ *ми* каменіе отъ градушкѫ, за да ѭ разрушѫ.
14 И ще обориѭ стѣнѫ-тѫ,
Коіѭто омазахте съ калъ,
И ще ѭ съсыпѫ,
И ще ся открыѭтъ основанія-та ѝ,
И ще падне, и вы ще погынете заедно въ срѣдъ неіѫ:
И [л]ще познаете че азъ съмъ Господь.
15 И ще свършѫ ярость-тѫ си връзъ стѣнѫ-тѫ,
И връзъ онѣзи които сѫ ѭ омазали съ калъ,
И ще ви рекѫ: Нѣма стѣнѫ-тѫ,
Нито онѣзи които ѭ омазахѫ,
16 Израилеви-тѣ пророци които пророчествуватъ заради Іерусалимъ,
И [м]които гледатъ видѣнія на миръ заради него,
И нѣма миръ, говори Господь Іеова.
17 И ты, сыне человѣческый,
[н]Утвърди лице-то си връху дъщери-тѣ на людіе-тѣ си,
[о]Които пророчествуватъ отъ свое сърдце:
И пророчествувай противъ тѣхъ,
18 И кажи: Така говори Господь Іеова:
Горко на онѣзи *дъщери*, които съшиватъ възглавницы за всякой лакъть,
И правятъ покрывала на главѫ-тѫ за всякой възрастъ, за да ловятъ душы!
[п]Душы-тѣ на людіе-тѣ ми ловите,
И ще спасѣте ли душы-тѣ си?
19 И ще мя осквернявате ли между людіе-тѣ ми
[р]За шепы ечимикъ, и за уломцы хлѣбъ,
Та да умъртвите душы които не трѣбуваше да умрѫтъ,
И да упазвате живы душы които не трѣбуваше да живѣѭтъ,
Като лъжете людіе-тѣ ми, които слушатъ лъжы?
20 За то така говори Господь Іеова:
Ето, азъ съмъ противъ възглавницы-тѣ ви,
Съ които ловите душы-тѣ, като птицы,
И ще гы отдерѫ отъ мышцы-тѣ ви,
И ще оставіѭ душы-тѣ да бѣгатъ,
Душы-тѣ които вы ловите като птицы.
21 И ще раздерѫ покрывала-та ви,
И ще избавіѭ людіе-тѣ си отъ рѫкѫ-тѫ ви,
И нѣма да сѫ вече въ рѫкѫ-тѫ ви за ловъ:
И [с]ще познаете че азъ съмъ Господь.
22 Защото съ лъжы-тѣ оскърбихте сърдце-то на праведный-тъ,
Когото азъ не оскърбихъ:
И [т]укрѣпихте рѫцѣ-тѣ на злодѣй-тъ,
За да ся не върне отъ лукавый си пѫть,
Та да ся спасе животъ-тъ му:
23 За то [у]нѣма да видите вече суетны видѣнія,
Нито ще правите вече чародѣянія:
И ще избавіѭ людіе-тѣ си отъ рѫкѫ-тѫ ви:
И [ф]ще познаете че азъ съмъ Господь.

ГЛАВА 14.

1 И [а]дойдохѫ при мене едни отъ старѣйшины-тѣ Израилевы, та сѣднѫхѫ прѣдъ
2 мене. И слово Господне быде къмъ мене,
3 и рече: Сыне человѣческый, тѣзи мѫжіе поставихѫ идолы-тѣ си въ сърдца-та си, и [б]турихѫ прѣпъваніе-то на беззаконіе-то си прѣдъ лице-то си: [в]щѣхъ ли да бѫдѫ азъ наистинѫ потърсенъ отъ тѣхъ?
4 За то говори имъ, и кажи имъ: Така говори Господь Іеова: На всякой чело-

д Ст. 23. Гл. 12; 24. 22; 28.
е Езд. 2; 59, 62. Неем. 7; 5. Псал. 69; 28.
ж Гл. 20; 38.
з Гл. 11; 10, 12.
и Іер. 6; 14. 8; 11.
і Гл. 22; 28.
к Гл. 38; 22.
л Ст. 9, 21, 23. Гл. 14; 8.
м Іер. 6; 14. 28; 9.
н Гл. 20; 46. 21; 2.
о Ст. 2.
п 2 Пет. 2; 14.
р Вижъ Прит. 28; 21. Мих. 3; 5.
с Ст. 9.
т Іер. 23; 14.
у Ст. 6 и др. Гл. 12; 24. Мих. 3; 6.
ф Ст. 9. Гл. 14; 8. 15; 7.

а Гл. 8; 1. 20; 1. 33; 31.
б Гл. 7; 19. Ст. 4, 7.
в 4 Цар. 3; 13.

вѣкъ отъ Израилевъ-тъ домъ, който постави идолы-тѣ си въ сьрдце-то си, и тури прѣпъваніе-то на беззаконіе-то си прѣдъ лице-то си, и дойде при пророкъ-тъ, на оногозь който иде, азъ Господь ще му дамъ отвѣтъ, споредъ множество-то на 5 идолы-тѣ му. За да хванѫ Израилевъ-тъ домъ за сьрдце-то имъ, понеже ся отчуждихѫ всичкы-тѣ отъ мене чрѣзъ идолы-6 тѣ си. За то кажи на Израилевъ-тъ домъ: Така говори Господь Iеова: Покайте ся, и вьрнѣте ся отъ идолы-тѣ си, и отвьрнѣте лица-та си отъ всичкы-тѣ си мерзости.

7 Защото на всякой человѣкъ отъ Израилевъ-тъ домъ, и отъ странны-тѣ които пришелствуватъ въ Израиль който ся отчужди отъ мене, и постави идолы-тѣ си въ сьрдце-то си, и тури прѣпъваніе-то на беззаконіе-то си прѣдъ лице-то си, и дойде при пророкъ-тъ за да мя потьрси чрѣзъ него, азъ Господь ще му дамъ отвѣтъ 8 отъ мене си. И [г]ще поставіѫ лице-то си противъ оногозь человѣка, и [д]ще го направіѫ бѣлѣгъ и пословицѫ, и [е]ще го отсѣкѫ отъ срѣдъ людіе-тѣ си: и ще познаете че азъ сьмь Господь.

9 И ако ся измами пророкъ-тъ та проговори думѫ, [ж]азъ Господь измамихъ оногозь пророка: и ще простр৯ рѫкѫ-тѫ си вьрзъ него, и ще го истрѣбіѫ отъ срѣдъ 10 людіе-тѣ си Израиля. И ще земѫтъ наказаніе-то на беззаконіе-то си: наказаніе-то на пророкъ-тъ ще е като наказаніе-11 то на оногозь който тьрси. [з]За да не заблуждава вече Израилевъ-тъ домъ отъ мене, и да ся не оскверняватъ вече съсъ всичкы-тѣ си прѣстѫпленія, [и]но да ми сѫ людіе, и азъ да имъ сьмь Богъ, говори Господь Iеова.

12 И слово Господне быде къмъ мене, и 13 рече: Сыне человѣческый, когато *нѣкоя* земя ми сьгрѣши съ тежко прѣстѫпленіе, тогазь ще прострѫ рѫкѫ-тѫ си вьрзъ неѭ, и [і]ще съкрушѫ подпоркѫ-тѫ ѝ отъ хлѣбъ-тъ, и ще проводіѫ гладъ противъ неѭ, и ще отсѣкѫ отъ неѭ человѣкъ и 14 скотъ. И [к]ако трима-та тѣзи мѫжіе, Ное, Данiилъ и Iовъ, бѣхѫ въ срѣдъ неѭ, *само* тѣ щѣхѫ да спасѫтъ душы-тѣ си [л]чрѣзъ правдѫ-тѫ си, говори Господь Iеова.

15 И [м]ако быхъ докаралъ противъ землѭ-тѫ злы звѣрове, и ѭ разорявахѫ, та да стане пуста, и да не може нѣкой да мине 16 *прѣзъ неѭ* отъ звѣрове-тѣ, *И* [н]трима-та тѣзи мѫжіе, *ако бѣхѫ* въ срѣдъ неѭ, живъ сьмь азъ, говори Господь Iеова, не щѣхѫ да спасѫтъ нито сынове нито дъщери: само тѣ щѣхѫ да ся спасѫтъ, а земя-17 та щѣше да ся запусти. Или [о]ако нанесехъ мечъ вьрзъ онѫзи землѭ, и речехъ: Мечу, мини прѣзъ землѭ-тѫ, [п]та да от-18 сѣкѫ отъ неѭ человѣкъ и скотъ, И [р]трима-та тѣзи мѫжіе, *ако бѣхѫ* въ срѣдъ неѭ, живъ сьмь азъ, говори Господь Iеова, не щѣхѫ да спасѫтъ сынове или дъщери, но тѣ само щѣхѫ да ся спасѫтъ.

19 Или, [с]*ако* нанесехъ моръ вьрзъ онѫзи землѭ, и [т]излѣехъ гнѣвъ-тъ си вьрзъ неѭ съ кръвь, та да отсѣкѫ отъ неѭ чело-20 вѣкъ и скотъ, И [у]*ако бѣхѫ* въ срѣдъ неѭ Ное, Данiилъ и Iовъ, живъ сьмь азъ, говори Господь Iеова, не щѣхѫ да спасѫтъ нито сынъ нито дъщерѭ: тѣ *само* щѣхѫ да спасѫтъ душы-тѣ си чрѣзъ правдѫ-тѫ си.

21 Защото така говори Господь Iеова: Колко повече, [ф]когато испроводіѫ четыри-тѣ си лошы сѫдбы вьрзъ Iерусалимъ, мечъ-тъ, и гладъ-тъ, и лошы-тѣ звѣрове, и моръ-тъ, та да отсѣкѫ отъ него чело-22 вѣкъ и скотъ? Но, ето, [х]ще останѫтъ въ него нѣкои остатъци, отьрвани нѣкои, сынове и дъщери: ето, тѣ ще излѣзѫтъ при васъ, и [ц]ще видите пѫтища-та имъ и дѣянія-та имъ: и ще ся утѣшите заради лошотіи-тѣ които нанесохъ вьрзъ Iерусалимъ, за всичко що нанесохъ вьрзъ 23 него. И тѣ ще вы утѣшатъ, когато видите пѫтища-та имъ и дѣянія-та имъ: И ще познаете че азъ [ч]не сьмь направилъ безъ причинѫ всичко що сьмь направилъ въ него, говори Господь Iеова.

ГЛАВА 15.

1 И слово Господне быде къмъ мене, и рече:
2 Сыне человѣческый, що е дьрво-то на лозѫ-тѫ при всяко *друго* дьрво,
Прѫчка-та, която е между дьрвія-та на дѫбравѫ-тѫ?
3 Зема ли ся отъ него дьрво за употрѣбеніе на работѫ?
Или зѣматъ ли отъ него колъ за да окачатъ на него нѣкой съсѫдъ?
4 Ето [а]хвьрля ся въ огнь-тъ за да истлѣе:
Огнь-тъ пояжда и два-та му края,
И срѣда-та му изгаря:
Ще ли бы полезно за нѣкоѭ работѫ?
5 Ето, когато бѣ цѣло, не ставаше за работѫ:
Колко по малко ще стане за работѫ,
Като го е изѣлъ огнь-тъ, и е изгорѣло?
6 За то така говори Господь Iеова:

г Лев. 17; 10. 20; 3, 5, 6. Iер. 44; 11. Гл. 15; 7.
д Числ. 26; 10. Втор 28; 37. Гл. 5; 15.
е Гл. 6; 7.
ж 3 Цар 22; 23. Iов 12; 16. Iер. 4; 10. 2 Сол. 2; 11.
з 2 Пет. 2; 15.
и Гл. 11; 20. 37; 27.
і Лев. 26; 26 Иса. 3; 1. Гл. 4; 16. 5; 16.
к Iер 15: 1. Ст 16, 18, 20. Вижь Iер 7; 16. 11; 14. 14; 11.
л Приг 11; 4.
м Лев. 26; 22. Гл. 5; 17.
н Ст. 14, 18, 20.
о Лев 26; 25. Гл 5; 12. 21; 3, 4 29; 8. 38; 21.
п Гл 25; 13. Соф. 1; 3.
р Ст. 14.
с 2 Цар. 24; 15. Гл. 38; 22.
т Гл. 7; 8.
у Ст. 14.
ф Гл. 5; 17. 33; 27.
х Гл. 6; 8.
ц Гл 20; 43.
ч Iер. 22; 8, 9.

а Iоан. 15; 6.

Както е дърво-то на лозѫ-тѫ между дървія-та на дѫбравѫ-тѫ,
Което прѣдадохъ на огнь-тъ да истлѣе,
Така ще прѣдамъ тѣзи които живѣѭтъ въ Iерусалимъ.
7 И [б]ще поставіѭ лице-то си противъ тѣхъ:
[в]Изъ огнь-тъ ще излѣзѫтъ,
И огнь-тъ ще гы пояде:
И когато поставіѭ лице-то си противъ тѣхъ,
[г]Ще познаете че азъ сьмь Господь.
8 И ще прѣдамъ земіѭ-тѫ въ запустѣніе.
Защото станѫхѫ прѣстѫпници, говори Господь Iеова.

ГЛАВА 16.

1 И слово Господне быде къмъ мене, и рече:
2 Сыне человѣческый, [а]направи да познае
3 Iерусалимъ мерзости-тѣ си, И речи·
Така говори Господь Iеова къмъ *дщеріѭ-тѫ* Iерусалимскѫ:
Корень-тъ ти и [б]рожденіе-то ти е отъ земіѭ-тѫ на Ханаанцы-тѣ:
Баща ти [в]Аморреецъ, а майка ти Хеттейка.
4 А въ рожденіе-то ти,
[г]Въ който день си ся родила, пѫпъ-тъ ти не ся е отрѣзалъ,
И въ водѫ не си кѫпана, за да ся очистишь:
И съсъ соль не си насолявана: и въ пелены не си повивана.
5 Око не тя е пощадѣло за да тя пожали;
Та да ти направи нѣщо отъ тѣзи:
Но въ който день си ся родила,
Съ погнусяваніе отъ душѫ-тѫ ти,
Была си исхвърлена по лице-то на поле-то.
6 И когато заминѫхъ отъ близу ти, и тя видѣхъ че ся валяше въ кръвь-тѫ си,
Рѣкохъ ти *като бѣше* ты въ кръвь-тѫ си:
Да си жива:
Ей, рѣкохъ ти *като бѣше* въ кръвь-тѫ си:
Да си жива.
7 *И* [д]тя направихъ тмократнѫ, като зеліе-то на поле-то,
И нарастнѫ, и възвеличи ся ты,
И стигнѫ въ крайнѫ красотѫ:
Съсци-тѣ *ти* ся изобразихѫ, и косми-тѣ ти изникнѫхѫ:
Но ты бѣше гола и непокрыта.
8 И когато заминѫхъ отъ близу ти, и тя видѣхъ,
Ето, възрастъ-тъ ти бѣ възрастъ на раченіе:
И [е]прострѣхъ полѫ-тѫ си върхъ тебе, та покрыхъ безобразіе-то ти:
И клѣхъ ти ся, и влѣзохъ въ завѣтъ съ тебе,
Говори Господь Iеова, и [ж]станѫ ты моя.
9 И окѫпахъ тя съ водѫ,
И измыхъ кръвь-тѫ ти отъ тебе,
И помазахъ тя съ елей.
10 Облѣкохъ тя още въ везаны,
И тя обухъ съ чехлы отъ язовскы кожы,
И тя опасахъ съсъ виссонъ,
И тя облѣкохъ въ копринѫ.
11 И украсихъ тя съ украшенія,
И [з]турихъ на рѫцѣ-тѣ ти гривны,
И [и]огърліе около шіѭ-тѫ ти.
12 И турихъ колце на ноздри-тѣ ти,
И обѣцы на уши-тѣ ти,
И вѣнецъ отъ славѫ на главѫ-тѫ ти.
13 И украси ся ты съсъ злато и сребро:
И дрехы-тѣ ти бѣхѫ отъ виссонъ, и копринены, и везаны:
[і]Ядѣше ты чисто брашно, и медъ, и елей:
И [к]станѫ краснѫ твърдѣ много,
И благоденствувала си дори до царство.
14 И [л]прочу ся ты между народы-тѣ заради твоіѭ-тѫ хубость:
Защото тя бѣше съвършенна чрѣзъ мое-та украшеніе,
Което турихъ на тебе, говори Господь Iеова.
15 Но поради [м]прочуваніе-то си,
Ты си упована на хубость-тѫ си [н]и си съблудила,
И къмъ всякого що минуваше изляла си блудъ-тъ си, *и* е станѫлъ неговъ.
16 И [о]зѣла си отъ дрехы-тѣ си,
И украсила си высокы-тѣ си мѣста съ пьстры шарове,
Върхъ тѣхъ си съблудила:
Такова нѣщо не е было, нито ще бѫде.
17 И зѣла си свѣтлы-тѣ си украшенія,
Които бѣхѫ отъ мое-то злато, и отъ мое-то сребро, що бѣхъ ти далъ азъ,
И направила си си образы мѫжкы,
И си съблудила съ тѣхъ:
18 И си зѣла везаны-тѣ си дрехы, та си гы покрыла:
И си турила прѣдъ тѣхъ елей-тъ ми и темянъ-тъ ми,
19 И [п]хлѣбъ-тъ ми, който ти дадохъ,
Чисто-то брашно, и елей-тъ, и медъ-тъ, *съ които* тя храняхъ,
И турила си гы прѣдъ тѣхъ, за благовонно уханіе:
Така станѫ, говори Господь Iеова.
20 И [р]зѣла си сынове-тѣ си и дъщери-тѣ си,
Които си ми родила,
И тѣхъ си пожъртвувала тѣмъ за яденіе:
Малко ли ти *бѣхѫ тѣзи* твои блудодѣянія,
21 Та си заклала *и* чада-та ми, и си гы прѣдала

б Лев. 17; 10. Гл. 14; 8.
в Иса. 24; 18.
г Гл 6; 7. 7; 4. 11; 10. 20; 38, 42, 44.

а Гл. 20; 4. 22; 2. 83; 7, 8, 9.
б Гл. 21; 30.
в Ст. 45.
г Осія 2; 3.
д Исх 1; 7.
е Руѳ 3; 9.
ж Исх. 19; 5. Iер. 2; 2.
з Быт. 24; 22, 47.
и Прит. 1; 9.
і Втор. 32; 13, 14.
к Псал 48; 2.
л Плач 2; 15.
м Втор 32; 15 Iер. 7; 4. Мих. 3; 11.
н Иса. 1; 21. 57; 8. Iер 2; 20. 3; 2, 6, 20. Гл. 23; 3, 8, 11, 12.
Осія 1; 2.
о 4 Цар. 23; 7. Гл. 7; 20. Осія 2; 8.
п Осія 2; 8
р 4 Цар. 16; 3 Псал. 106; 37, 38. Иса. 57; 5. Iер. 7; 31. 32; 35. Гл. 20; 26. 23; 37.

За да ся прѣведѫтъ *прѣзъ огнь-тъ* за тѣхъ?
22 И въ всичкы-тѣ си мерзости и блудове,
Не си поменѫла [с]дни-тѣ на младость-тѫ си,
[т]Когато бѣше ты гола и непокрыта, и ся валяше въ кръвь-тѫ си.
23 И слѣдъ всичкы-тѣ си *тѣзъ* злины,
(Горко, горко ти! говори Господь Іеова:)
24 [у]Съградила си и за себе си блудилище,
[ф]И си направила за себе си высоко мѣсто на всякѫ стъгдѫ.
25 [х]На чело-то на всякой пѫть съградила си высоко мѣсто,
И си направила хубость-тѫ си гнуснѫ,
И си разложила нозѣ-тѣ си на всякого що минуваше,
И си умножила блудъ-тъ си.
26 И съблудила си
[ц]Съ Египтяны-тѣ съсѣды-тѣ си, дебелоплътны-тѣ:
И си умножила блудъ-тъ си, за да мя разгнѣвашь.
27 Ето, прочее, простръхъ рѫкѫ-тѫ си върхъ тебе,
И отнѣхъ уреченѫ-тѫ ти хранѫ, и тя прѣдадохъ на волѭ-тѫ на онѣзи,
Които тя мразяхѫ, [ч]на дъщери-тѣ на Филистимцы-тѣ,
Които ся срамуватъ отъ твой-тъ пѫть постыдный.
28 И [ш]съблудила си съ Ассирійцы-тѣ,
Защото не си ся насытила:
Ей, съблудила си съ тѣхъ,
И още не си ся насытила.
29 И умножила си блудъ-тъ си
Въ земѭ-тѫ Ханаанскѫ дори [щ]до Халдейскѫ-тѫ:
И нито така си ся насытила.
30 Колко е слабо сърдце-то ти, говори Господь Іеова,
Понеже правишь всичкы тѣзи работы,
Дѣло на безочливѫ блудницѫ.
31 Защото [ъ]си съградила блудилище-то си на чело-то на всякой пѫть,
И си направила высоко-то си мѣсто въ всякѫ стъгдѫ:
И не си станѫла като блудница, защото си прѣзрѣла заплатѫ:
32 *Но като* жена прѣлюбодѣйца,
Що пріима чужды вмѣсто мѫжа си.
33 На всичкы-тѣ блудницы даватъ заплатѫ:
Но [ы]ты заплаты-тѣ си давашь на всичкы-тѣ си любовницы,
И гы подкупувашь, за да дохождатъ при тебе отъ вредъ
За да блудуватъ съ тебе.
34 И въ блудодѣянія-та ти става въ тебе противно-то на жены-тѣ:
Защото не тя слѣдува никой за да стори блудъ:
Защото ты давашь заплатѫ, и заплатѫ на тебе не даватъ,
Споредъ това става въ тебе противно-то.
35 За то, чуй, блуднице, слово-то Господне:
36 Така говори Господь Іеова:
Понеже си изляла мѣдь-тѫ си,
И голота-та ти ся откры въ блудове-тѣ ти къмъ любовницы-тѣ ти,
И къмъ всичкы-тѣ идолы на твои-тѣ мерзости,
И [ь]заради кръвь-тѫ на чада-та ти, които си принесла тѣмъ:
37 За то, ето, [ѣ]азъ събирамъ всичкы-тѣ твои любовницы
Съ които си ся наслаждавала,
И всичкы-тѣ които си възлюбила,
Съсъ всичкы-тѣ които си намразила:
И ще гы съберѫ върхъ тебе отъ вредъ,
И ще открыѭ голотѫ-тѫ ти тѣмъ,
И ще видятъ всичкѫ-тѫ ти голотѫ,
38 И ще тя сѫдѭ,
[ю]Споредъ сѫдъ-тъ на таквызи жены
Които [я]правятъ блудодѣяніе и проливатъ кръвь,
И ще тя прѣдамъ на кръвь съ гнѣвъ и ревнованіе.
39 И ще тя прѣдамъ въ рѫкѫ-тѫ имъ:
И ще съборятъ блудилище-то ти,
И ще разорятъ [ѫ]высокы-тѣ ти мѣста:
[ѭ]Ще тя съблѣкѫтъ още отъ дрехы-тѣ ти,
И ще отнемѫтъ свѣтлы-тѣ ти украшенія,
И ще тя оставятъ голѫ и непокрытѫ.
40 И [а]ще доведѫтъ върхъ тебе много народъ,
Които [б]ще тя убіѭтъ съ каменіе,
И ще тя прободѫтъ съсъ сабли-тѣ си.
41 И [в]ще изгорятъ съ огнь кѫщы-тѣ ти,
И [г]ще извършатъ сѫдбы върхъ тебе прѣдъ очи-тѣ на много жены:
И ще тя направѭ [д]да прѣстанешь отъ блудъ-тъ,
И не ще давашь вече заплатѫ.
42 И [е]ще успокоѭ мой-тъ противу тебе гнѣвъ,
И ревнованіе-то ми къмъ тебе ще прѣстане,
И ще ся утишѫ, и нѣма да ся разгнѣвамъ вече.
43 Понеже [ж]не си си напомнила за дни-тѣ на младость-тѫ си,
Но прѣогорчаваше мя въ всичко това, за то,
Ето, и [з]азъ ще въздамъ пѫтища-та ти върхъ главѫ-тѫ *ти*,
Говори Господь Іеова,

[с] Іер. 2; 2. Ст. 43, 60. Осія 11; 1.
[т] Ст. 4, 5, 6.
[у] Ст. 31.
[ф] Иса. 57; 5, 7. Іер. 2; 20. 3; 2.
[х] Прит. 9; 14.
[ц] Гл. 8; 10, 14. 20; 7, 8. 23; 19, 20, 21.
[ч] 2 Лѣт. 28; 18, 19. Ст. 57.
[ш] 4 Цар. 16; 7, 10. 2 Лѣт. 28; 23. Іер 2; 18, 36. Гл. 23; 12 и друг.
[щ] Гл. 23; 14 и друг.
[ъ] Ст. 24, 39.
[ы] Иса 30; 6. Осія 8; 9.
[ь] Ст. 20. Іер. 2; 34.
[ѣ] Іер. 13; 22, 26. Плач. 1; 8. Гл. 23; 9, 10, 22, 29. Осія 2; 10. 8; 10. Наум. 3; 5.
[ю] Лев. 20; 10. Втор. 22; 22. Гл. 23; 45.
[я] Быт. 9; 6. Исх. 21; 12. Виж Ст. 20, 36.
[ѫ] Ст. 24, 31.
[ѭ] Гл. 23; 26. Осія 2; 3.
[а] Гл. 23; 46, 47.
[б] Іоан. 8; 5, 7.
[в] Гл. 13; 16. 4 Цар. 25; 9. Іер. 39; 8. 52; 13.
[г] Гл. 5; 8. 23; 10, 48.
[д] Гл. 23; 27.
[е] Гл. 5; 13.
[ж] Ст. 22. Псал. 78; 42.
[з] Гл. 9; 10, 11, 21. 22; 31.

И подиръ всичкы-тѣ си мърсны работы
Нѣма да направишь по това нечестіе.
44 Ето, всякой който прави пословицы
Ще направи пословицѫ противъ тебе,
И ще рече: Каквато майка-та таквазь и дъщеря-та.
45 Ты си дъщеря на майкѫ си,
На онѫзи която отмѣтнѫ мѫжа си и чада-та си:
И си сестра на сестры-тѣ си,
На онѣзи които отметнѫхѫ мѫжіе-тѣ си и чада-та си:
[и] Майка ви бѣ Хеттейка, а баща ви Амореецъ.
46 И сестра ти по стара-та е Самарія,
Тя и дъщери-тѣ ѝ, които живѣѭтъ отъ лѣво на тебе:
[і] А млада-та ти сестра, която живѣе отъ десно тебе,
Содомъ и дъщери-тѣ ѝ.
47 А ты и споредъ тѣхны-тѣ пѫтища не си ходила,
И не си направила споредъ тѣхны-тѣ мерзости:
Но като да бѣ то много малко,
[к] Надминѫла си растлѣніе-то имъ въ всичкы-тѣ си пѫтища.
48 Живъ сьмь азъ, говори Господь Іеова,
Сестра ти [л] Содомъ не направи, ни тя ни дъщери-тѣ ѝ,
Както направи ты, и твои-тѣ дъщери.
49 Ето, това бѣше беззаконіе-то на сестрѫ ти Содомъ,
Нѣйно-то и на дъщери-тѣ ѝ:
Гордость, [м] прѣсыщеніе отъ хлѣбъ, и безгрыжно спокойствіе:
А сиромаха и оскудный-тъ не подкрѣпяше:
50 И възвышавахѫ ся, и [н] правехѫ мерзости прѣдъ мене:
За то, [о] като видѣхъ *това*, махнѫхъ гы.
51 И Самарія не съгрѣши нито половинѫ-тѫ отъ твои-тѣ съгрѣшенія:
Но ты умножи мерзости-тѣ си повече отъ тѣхъ,
И [п] съсъ всичкы-тѣ си мерзости които си направила, оправда ты сестры-тѣ си.
52 Ты, която сѫдеше сестры-тѣ си, носѝ сега срамъ-тъ си,
Заради съгрѣшенія-та си, съ които си станѫла по гнуснѫ отъ тѣхъ.
Тѣ сѫ по праведны отъ тебе:
За то посрами ся и ты, и носѝ срамъ-тъ си,
Понеже си оправдала сестры-тѣ си.
53 [р] Когато доведѫ назадъ плѣнницы-тѣ имъ,
[с] Плѣнницы-тѣ на Содомъ и на дъщери-тѣ ѝ,
И плѣнницы-тѣ на Самаріѭ и на дъщери-тѣ ѝ,
Тогазь *ще върнѫ и* плѣнницы-тѣ на плѣненіе-то ти между тѣхъ:
54 За да носишь бесчестіе-то си,
И да ся срамувашь за всичко що си направила,
Понеже си станѫла [т] утѣшеніе на тѣхъ.
55 Когато сестры-тѣ ти Содомъ и дъщери-тѣ ѝ ся върнѫтъ въ напрѣжно-то си състояніе,
И Самарія и дъщери-тѣ ѝ ся върнѫтъ въ напрѣжно-то си състояніе,
Тогазь ще ся върнешь ты и дъщери-тѣ ти въ напрѣжно-то си състояніе.
56 Защото *име-то на* сестрѫ ти Содомъ не ся чуеше отъ уста-та ти,
Въ дни-тѣ на гордость-тѫ ти.
57 Прѣди да ся открые твоя-та лошавина,
Както *ся откры* [у] въ врѣме-то на поношеніе-то *което ти станѫ* отъ дъщери-тѣ на Сиріѭ,
И отъ всичкы-тѣ изъ около ѝ, [ф] дъщери на Филистимцы-тѣ,
Които тя прѣзирахѫ отъ вредъ.
58 [х] Ты си понесла нечестіе-то си,
И мерзости-тѣ си, говори Господь.
59 Защото така говори Господь Іеова:
Азъ ще направіѭ, както направи ты,
Която си [ц] прѣзрѣла клѣтвѫ-тѫ, и прѣстѫпила завѣтъ-тъ.
60 Но [ч] ще поменѫ завѣтъ-тъ си,
Който станѫ съ тебе въ дни-тѣ на младость-тѫ ти,
И ще ти поставіѭ [ш] завѣтъ вѣченъ.
61 Тогазь [щ] ще си напомнишь за пѫтища-та си, и ще ся засрамишь,
Когато пріемешь сестры-тѣ си, по старытѣ си и по млады-тѣ си;
И ще ти гы дамъ [ъ] за дъщери,
[ы] Но не споредъ твой-тъ завѣтъ:
62 А [ь] мой-тъ завѣтъ ще поставіѭ съ тебе,
И ще познаешь че азъ сьмь Господь:
63 [ѣ] За да си напомнишь, и да ся засрамишь,
И [ю] да не отворишь вече уста-та си отъ срамъ-тъ си,
Когато направіѭ умилостивеніе за тебе, за всичко що си сторила,
Говори Господь Іеова.

ГЛАВА 17.

1 И слово Господне быде къмъ мене, и рече:
2 Сыне человѣческый, прѣдложи гатанкѫ, и направи притчѫ къмъ Израилевъ-тъ домъ:
3 И речи: Така говори Господь Іеова:
[а] Орелъ-тъ великый, великокрылатый, дългоператый,
Пълный съ пера, пьстрошарный,

[и] Ст. 3.
[і] Втор. 32; 32. Иса. 1; 10.
[к] 4 Цар. 21; 9. Гл. 5; 6, 7. Ст. 48, 51.
[л] Мат. 10; 15. 11; 24.
[м] Быт. 13; 10.
[н] Быт. 13; 13. 18; 20. 19; 5.
[о] Быт. 19; 24.
[п] Іер. 3; 11. Мат. 12; 41, 42.
[р] Виж Иса. 1; 9. Ст. 60, 61.
[с] Іер. 20; 16.
[т] Гл. 14; 22, 23.
[у] 4 Цар. 16; 5. 2 Лѣт. 28; 18. Иса. 7; 1. 14; 28.
[ф] Ст. 27.
[х] Гл. 23; 49.
[ц] Втор. 29; 12, 14. Гл. 17; 13, 16.
[ч] Псал. 106; 45.
[ш] Іер. 32; 40. 50; 5.
[щ] Гл. 20; 43. 36; 31.
[ъ] Иса. 54; 1. 60; 4. Гал. 4; 26 и др.
[ы] Іер. 31; 31 и др.
[ь] Осія 2; 19, 20.
[ѣ] Ст. 61.
[ю] Рим. 3; 19.

[а] Виж Ст. 12 и др.

Дойде въ ливанъ та зѣ по высокѫ-тѫ вѣйкѫ на кедръ-тъ.
4 Откѫрши върхъ-тъ на вѣтвы-тѣ му,
Та гы занесе въ землѭ-тѫ купеческѫ,
Тури гы въ търговскый градъ.
5 И зѣ отъ сѣме-то на землѭ-тѫ
Та го тури на поле сѣемо:
При много воды *го* занесе: *както* върбѫ го тури.
6 И прозябнѫ, и станѫ растлана лоза, ниска въ растъ,
На коіѭто вѣйкы-тѣ ся завращахѫ къмъ него,
И кореніе-тѣ й бѣхѫ подъ него:
Така станѫ лоза,
И направи прѫчкы, и покара отрасли.
7 Имаше и другъ орелъ голѣмъ, великокрылатъ и многоператъ:
И ето, тая лоза распрострѣ кореніе-тѣ си къмъ него,
И прострѣ вѣтвы-тѣ си къмъ него, за да іѫ напои,
Чрѣзъ лѣхы-тѣ на садъ-тъ й.
8 Насадена бѣ на добро поле, при много воды,
За да направи вѣтвы,
И да принесе плодъ,
Та да стане добра лоза.
9 Кажи: Така говори Господь Іеова: Ще благоуспѣе ли?
Не ще ли да изскубе той кореніе-тѣ й,
И да прѣсѣче плодъ-тъ й, та да изсъхне?
Ще да изсъхне съсъ всичкы-тѣ листіе на прозябеніе-то си,
Даже безъ голѣмѫ силѫ, или много людіе,
За да іѫ изскубе изъ кореніе-тѣ й.
10 Ей, ето, насадена, ще благоуспѣе ли?
Не ще ли да изсъхне съвсѣмъ,
Както когато ся допрѣ до неѭ въсточный вѣтръ?
Ще изсъхне въ лѣхы-тѣ дѣто бѣ прозябнѫла.
11 И слово Господне быде къмъ мене, и рече:
12 Кажи сега на отстѫпный-тъ домъ:
Не проумѣвате ли що значи това?
Кажи: Ето, Вавилонскый-тъ царь дойде въ Іерусалимъ,
Та зѣ царя му, и князове-тѣ му,
И гы заведе съсъ себе си у Вавилонъ:
13 И зѣ отъ царско-то сѣме, та направи уговоръ съ него,
И го направи да ся закълне:
Зѣ и силны-тѣ на мѣсто-то:
14 За да ся снизи царство-то,
И да ся не въздигне,
Но да пази уговоръ-тъ му, и да го утвърждава.
15 Отстѫпи обаче отъ него, и проводи си посланницы въ Египетъ,
За да му дадѫтъ коніе и людіе много.
Ще благоуспѣе ли? ще избѣгне ли който прави това?
Или като прѣстѫпва уговоръ-тъ, ще избѣгне ли?
16 Живъ съмъ азъ, говори Господь Іеова,
Наистинѫ въ мѣсто-то на царя който го направи царь,
На когото клѣтвѫ-тѫ прѣзрѣ, и на когото уговоръ-тъ прѣстѫпи,
Съ него въ срѣдъ Вавилонъ ще умре.
17 И Фараонъ съ великѫ-тѫ войскѫ, и съ голѣмо-то множество,
Нѣма да направи за него *нищо* въ бой-тъ,
Като повдига окопы, и гради бойницы, за да погуби много душы.
18 Защото прѣзрѣ клѣтвѫ-тѫ и прѣстѫпи уговоръ-тъ:
И ето, понеже, слѣдъ като даде рѫкѫ-тѫ си,
Направи всичко това, нѣма да ся отърве.
19 За то така говори Господь Іеова:
Живъ съмъ азъ, наистинѫ клѣтвѫ-тѫ ми коіѭто прѣзрѣ,
И уговоръ-тъ ми който прѣстѫпи,
На главѫ-тѫ му ще гы въздамъ.
20 И ще распрострѫ мрѣжѫ-тѫ си върхъ него,
И ще ся хване въ примкы-тѣ ми:
И ще го закарамъ у Вавилонъ,
И тамъ ще ся сѫдіѭ съ него заради беззаконіе-то му,
Което стори противъ мене.
21 И всичкы-тѣ му бѣжанци, съсъ всичкы-тѣ му пълкове,
Ще паднѫтъ отъ ножъ,
И останѫли-тѣ ще ся распръснѫтъ къмъ всякой вѣтръ:
И ще познаете че азъ Господь говорихъ.
22 Така говори Господь Іеова:
И ще земѫ азъ отъ высокѫ-тѫ вѣйкѫ на высокый-тъ кедръ, и ще насадіѭ:
Ще откѫршѫ азъ отъ върхъ-тъ на млады-тѣ му вѣйкы сѫщѫ крехкѫ,
И ще насадіѭ на горѫ высокѫ и прѣвъсходнѫ:
23 На высокѫ-тѫ горѫ Израилевѫ ще іѭ насадіѭ:
И ще искара вѣйкы, и ще дава плодъ,
И ще стане величественъ кедръ:
И подъ него ще витаѭтъ всякакъвъ видъ птицы:
Подъ сѣнкѫ-тѫ на вѣйкы-тѣ му ще ся въседзѫтъ.

[illegible]

24 И всичкы-тѣ дървія на поле-то ще познаѭтъ.
Че азъ Господь [ъ]снишихъ високо-то дърво, възвысихъ ниско-то дърво,
Изсушихъ зелено-то дърво, и направихъ сухо-то дърво да ся раззеленева.
[ь]Азъ Господь говорихъ, и ще извършѫ.

ГЛАВА 18.

1 И слово Господне быде къмъ мене, и рече: 2 Що разумѣвате вы, които употрѣбявате тѫзи пословицѫ върху Израилевѫ-тѫ землѭ, и казувате: [а]Отци-тѣ ядохѫ кыслъ, и зѫби-тѣ на чада-та оскоминѣхѫ? 3 Живъ съмь азъ, говори Господь Іеова, нѣма вече да употрѣбите тѫзи пословицѫ 4 въ Израиль. Ето, всичкы-тѣ души сѫ мои: както душа-та на бащѫ-тѫ, така и душа-та на сына е моя: [б]която е душа съгрѣшила ще умре. 5 Но който е праведенъ, и 6 прави сѫдбѫ и правдѫ, [в]Не яде върху горы-тѣ, и не подига очи-тѣ си къмъ идолы-тѣ на Израилевъ-тъ домъ, и [г]не осквернява женѫ-тѫ на ближняго си, и не приближава [д]до женѫ кога е въ нечистотѫ-7 тѫ си, И [е]не насилствува человѣка, враща на длъжника [ж]залогъ-тъ му, не граби съ насиліе, [з]дава хлѣбъ-тъ си на гладный-тъ, 8 и покрыва съ дрехѫ голый-тъ, [и]Не дава съ лихвѫ, и не зема придобытъкъ, Отвраща рѫкѫ-тѫ си отъ неправдѫ, [і]прави правѫ сѫдбѫ между человѣка и человѣка, 9 Ходи въ повелѣнія-та ми, и пази сѫдбы-тѣ ми, за да прави истинѫ: той е праведенъ: [к]наистинѫ той ще живѣе, говори Господь Іеова.

10 Ако той роди синъ разбойникъ [л]който пролива кръвь, и прави *другы* таквызь 11 работы, И който не испълнява всичкы-тѣ онѣзи *длъжности*, но и върху горы-тѣ яде, и женѫ-тѫ на ближній-тъ си осквернява, 12 Сиромахъ-тъ и скудный-тъ насилствува, граби съ насиліе, не враща залогъ-тъ, и подига очи-тѣ си къмъ идолы-тѣ, *и* [м]прави 13 мерзости, Дава съ лихвѫ, и зема придобытъкъ, той ще живѣе ли? нѣма да живѣе: всичкы тѣзи мерзости е сторилъ: непрѣмѣнно ще ся умъртви: [н]кръвь-та му ще бѫде вързъ него.

14 Ако ли роди синъ, който, като гледа всичкы-тѣ съгрѣшенія на бащѫ си които е сторилъ, [*]бои ся и не прави таквызь, 15 [о]Не яде върху горы-тѣ, и не подига очи-тѣ си къмъ идолы-тѣ на Израилевъ-тъ домъ, *и* не осквернява женѫ-тѫ на бли-16 жняго си, И не насилствува человѣка, не задържа залогъ, и не граби съ насиліе, дава хлѣбъ-тъ си на гладный-тъ, и 17 покрыва съ дрехѫ голый-тъ, Не дига рѫкѫ вързъ сиромаха, лихвѫ и придобытъкъ не зема, извърша сѫдбы-тѣ ми, ходи въ повелѣнія-та ми; той нѣма да умре заради беззаконіе-то на бащѫ си; непрѣмѣнно ще живѣе.

18 Баща му, понеже е правилъ насиліе, грабилъ отъ брата *си*, и правилъ между людіе-тѣ си което не е добро, ето, той [п]ще умре въ беззаконіе-то си.

19 Но вы казувате: Защо? [р]синъ-тъ не носи ли беззаконіе-то на бащѫ си? като е направилъ синъ-тъ сѫдбѫ и правдѫ, *и* упазилъ всичкы-тѣ ми завѣщанія, и гы 20 е извършилъ, непрѣмѣнно ще живѣе. [с]Душа-та която грѣши, тя ще умре: [т]синъ-тъ нѣма да понесе беззаконіе-то на бащѫ-тѫ, и баща-та нѣма да понесе беззаконіе-то на сына: [у]правда-та на праведный-тъ ще бѫде вързъ него, и [ф]беззаконіе-то на беззаконный-тъ ще бѫде вързъ него.

21 Но [х]беззаконный-тъ ако ся върне отъ всичкы-тѣ си грѣхове които е сторилъ, и упази всичкы-тѣ ми повелѣнія, и направи сѫдбѫ и правдѫ, непрѣмѣнно ще 22 живѣе, нѣма да умре. [ц]Всичкы-тѣ негови беззаконія, които е направилъ, нѣма да му ся поменѫтъ: въ правдѫ-тѫ си коѭто 23 направи ще живѣе. [ч]Да ли е мое-то благоволеніе да умре беззаконный-тъ, говори Господь Іеова, а не да ся обърне отъ пѫтища-та си и да живѣе?

24 [ш]Когато обаче праведный-тъ ся върне отъ правдѫ-тѫ си, и стори неправдѫ, *и* направи по всичкы-тѣ мерзости които беззаконный-тъ прави, тогазь ще живѣе ли? [щ]всичка-та му правда коѭто е направилъ нѣма да ся помене: въ беззаконіе-то си въ което е беззаконновалъ, и въ грѣхъ-тъ си въ който е съгрѣшилъ въ тѣхъ ще умре.

25 Но вы казувате: Пѫть-тъ Господенъ не е правъ. Слушайте сега, доме Израилевъ: [ъ]мой-тъ ли пѫть не е правъ? не 26 сѫ ли кривы ваши-тѣ пѫтища? [ы]Когато ся върне праведный-тъ отъ правдѫ-тѫ си, и направи неправдѫ, и умре въ неѭ, заради неправдѫ-тѫ си, коѭто е направилъ, 27 ще умре: И [ь]когато беззаконный-тъ ся

ъ Лук. 1; 52.
ь Гл. 22; 14. 24; 14.

—

а Іер. 31; 29. Плач 5; 7.
б Ст. 20. Рим. 6; 23.
в Гл. 22; 9.
г Лев. 18; 20. 20; 10.
д Лев. 18; 19. 20; 18.
е Исх. 22; 21. Лев. 19; 15. 25; 14.
ж Исх. 22; 26. Втор. 24; 12, 13.
з Втор. 15; 7, 8. Иса. 58; 7. Мат. 25; 35, 36.
и Исх. 22; 25. Лев. 25; 36, 37. Втор. 23; 19. Неем. 5; 7. Псал. 15; 5
і Втор 1; 16. Зах. 8; 16.
к Гл. 20; 11. Амос. 5; 4.
л Быт 9; 6. Исх. 21; 12. Числ. 35; 31.
м Гл. 8; 6, 17.
н Лев. 20; 9, 11, 12, 13, 16, 27. Гл. 3; 18. 33. 4. Дѣян. 18; 6.
* *Или* вижива
о Ст 6 и дрг.
п Гл. 3; 18.
р Исх. 20; 5. Втор. 5; 9. 4 Цар. 23; 26. 24; 3, 4.
с Ст 4.
т Втор. 24; 16. 4 Цар. 14: 6. 2 Лѣт. 25; 4. Іер. 31; 29, 30.
у Иса. 3; 10, 11.
ф Рим. 2; 9.
х Ст 27. Гл. 33; 12, 19.
ц Гл. 33; 16.
ч Ст. 32. Гл. 33; 11. 1 Тим. 2; 4. 2 Пет. 3; 9.
ш Гл. 3: 20. 33; 12, 13, 18.
щ 2 Пет. 2; 20.
ъ Ст. 29. Гл. 33; 17, 20.
ы Ст. 24.
ь Ст. 21.

върне отъ беззаконіе-то си което е направилъ, и направи сѫдъ и правдѫ, той 28 ще упази живѫ душѫ-тѫ си. Понеже ся [ь]е смыслилъ и ся е върнѫлъ отъ всичкы-тѣ си беззаконія, които е сторилъ, непрѣмѣнно ще живѣе, нѣма да умре.

29 Но домъ-тъ Израилевъ казува: [ю]Пѫть-тъ Господенъ не е правъ. Доме Израилевъ, мои-тѣ ли пѫтища не сѫ правы? не сѫ 30 ли ваши-тѣ пѫтища кривы? За то, [я]доме Израилевъ, ще ви сѫдіѫ, всякого споредъ пѫтища-та му, говори Господь Іеова. [ѧ]Покайте ся, и върнѣте ся отъ всичкы-тѣ си беззаконія: та да ви не бѫде беззако- 31 ніе-то за погыбель. [ѩ]Отхвърлѣте отъ васъ всичкы-тѣ си беззаконія, съ които беззаконновахте, и [а]направѣте си ново сьрдце и новъ духъ: и защо да умрете, доме 32 Израилевъ? Понеже [б]азъ не благоволіѫ въ смърть-тѫ на умирающій-тъ, говори Господь Іеова: за то върнѣте ся, и живи бѫдѣте.

ГЛАВА 19.

1 И [а]ты дигни плачъ заради Израилевы-тѣ 2 князове, И речи:

Що е майка ти? Львица:
Лежи между львове-тѣ,
Храни щенцы-тѣ си въ срѣдъ млады львове.
3 И исхрани едно отъ щенчета-та си,
И [б]станѫ младъ львъ,
И ся научи да граби ловъ; человѣцы ядеше.
4 И народи-тѣ чухѫ за него:
Хванѫтъ быде въ ровъ-тъ имъ,
И съ кукы го закарахѫ [в]въ земіѭ-тѫ Египетскѫ,
5 И като видѣ тя че надежда-та ѝ ся осуети *и* изгуби,
[г]Зѣ още едно отъ щенчета-та си,
И го направи младъ львъ.
6 И [д]като ходяше между львове-тѣ
[е]Станѫ младъ львъ,
И ся научи да граби ловъ; человѣцы ядеше.
7 И позна палаты-тѣ имъ,
И запустяваше градове-тѣ имъ:
И ужасила ся бѣ земя-та и испълненіе-то ѝ,
Отъ гласъ-тъ на рыканіе-то му.
8 И [ж]народи-тѣ ся опълчихѫ противъ него изъ около отъ области-тѣ,
И прострѣхѫ връзъ него примкы-тѣ си,
И [з]хвана ся въ ровъ-тъ имъ.
9 И [и]съ кукы го турихѫ въ решеткѫ,
Та го закарахѫ при Вавилонскый-тъ царь;
Въ твърдыніѭ го въведохѫ,
За да ся не чуе вече гласъ-тъ му
[і]Върху Израилевы-тѣ горы.
10 Майка ти, по твоіѭ-тѫ приликѫ,
Бѣше [к]като лоза насадена при водѫ;
[л]Станѫ плодоносна, и пълна съ вѣйкы,
Поради много-то воды.
11 И станѫхѫ на неіѭ крѣпкы жезлы
За скыптры на владѣтели-тѣ:
И [м]растъ-тъ ѝ ся възвыши въ срѣдъ честы-тѣ вѣйкы,
И станѫ знаменита въ высочинѫ-тѫ си
Между множество-то на отрасли-тѣ си.
12 Но откѫршена быде съ ярость,
Хвърлена быде наземи,
И [н]въсточенъ вѣтръ изсуши плодъ-тъ ѝ:
Крѣпкы-тѣ ѝ жезли ся счупихѫ и изсъхнѫхѫ:
Огнь гы изѣде.
13 А сега е насадена въ пустыніѭ,
Въ сухѫ и безводнѫ земіѭ.
14 И [о]излѣзе огнь изъ единъ жезлъ отъ вѣйкы-тѣ ѝ,
Та изѣде плодъ-тъ ѝ,
Щото нѣмаше *вече* въ неіѭ жезлъ крѣпъкъ
За скыптръ на княжество.
[п]Той е плачъ, и ще бѫде за плачъ.

ГЛАВА 20.

1 И въ седмѫ-тѫ годинѫ, петый-тъ *мѣсецъ*, въ десетый-тъ *день* на мѣсецъ-тъ, [а]дойдохѫ едни отъ старѣйшины-тѣ Израилевы за да попытатъ Господа, и сѣднѫхѫ прѣдъ 2 мене. И слово Господне быде къмъ мене, 3 и рече: Сыне человѣческый, говори на старѣйшины-тѣ Израилевы, и кажи имъ: Така говори Господь Іеова: Дошли сте за да мя потърсите ли? Живъ сьмь азъ, говори Господь Іеова, [б]не ще бѫдѫ по- 4 търсенъ отъ васъ. [в]Ще гы сѫдишь ли? сыне человѣческый, ще сѫдишь ли? [г]покажи имъ мерзости-тѣ на бащы-тѣ имъ: 5 И кажи имъ: Така говори Господь Іеова: Въ день-тъ [д]въ който избрахъ Израиля, и възвысихъ рѫкѫ-тѫ си къмъ сѣме-то на Іакововъ-тъ домъ, и [е]станѫхъ имъ познатъ въ Египетскѫ-тѫ земіѭ, и възвысихъ рѫкѫ-тѫ си къмъ тѣхъ, и рѣкохъ: 6 [ж]Азъ сьмь Господь Богъ вашъ, Въ онзи день възвысихъ рѫкѫ-тѫ си къмъ тѣхъ, [з]че ще гы изведѫ изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ, въ земіѭ коіѭто промыслихъ за

ь Ст. 14.
ю Ст. 25.
я Гл. 7; 3. 33; 20.
ѧ Мат. 3; 2. Отк. 2; 5.
ѩ Еѳес. 4; 22, 23.
а Іер. 32; 39. Гл. 11; 19. 36; 26.
б Плач. 3; 33. Ст. 23. Гл. 33; 11. 2 Пет. 3; 9.

а Гл. 26; 17. 27; 2.
б Ст. 6. 4 Цар. 23; 31, 32.
в 4 Цар. 23; 33. 2 Лѣт. 36; 4. Іер. 22; 11. 12.
г 4 Цар. 23; 34.
д Іер. 22; 13 до 17.
е Ст. 3.
ж 4 Цар. 24; 2.
з Ст. 4.
и 2 Лѣт. 36; 6. Іер. 22; 18.
і Гл. 6; 2.
к Гл. 17; 6.
л Втор. 8; 7, 8, 9.
м Виж Гл. 31; 3. Дан. 4; 11.
н Гл. 17; 10. Осія 13; 15.
о Сѫд. 9; 15. 2 Цар. 24; 20. Гл. 17 и 18.
п Плач. 4; 20.

а Гл. 8; 1. 14; 1.
б Ст. 31. Гл. 14; 3.
в Гл. 22; 2. 23; 36.
г Гл. 16; 2.
д Исх. 6; 7. Втор. 7; 6.
е Исх. 3; 8. 4; 31. Втор. 4; 34.
ж Исх. 20; 2.
з Исх. 3; 8, 17. Втор. 8; 7, 8, 9. Іер. 32; 22.

тѣхъ, *въ земіѭ* въ коіжто тече млѣко и медъ, която е [и]слава на всичкы-тѣ земли.
7 И рѣкохъ имъ: [і]Отхвърлѣте всякой [к]мерзости-тѣ на очи-тѣ си, и не ся сквернѣте [л]съ Египетскы-тѣ идолы: Азъ сьмь Господь Богъ вашъ.
8 Тѣ обаче отстѫпихѫ отъ мене, и не рачихѫ да мя послушатъ; не отхвърлихѫ всякой мерзости-тѣ на очи-тѣ си, и не оставихѫ Египетскы-тѣ идолы. Тогазь рѣкохъ [м]да излѣѭ ярость-тѫ си върхъ тѣхъ, за да свършѫ гнѣвъ-тъ си противъ
9 тѣхъ въ срѣдъ Египетскѫ-тѫ земіѭ. Но [н]подѣйствовахъ заради име-то си, да ся не оскверни прѣдъ язычницы-тѣ между които бѣхѫ, и прѣдъ които ся опознахъ на тѣхъ като гы изведохъ изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ.
10 И [о]изведохъ гы изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ, та гы заведохъ въ пустыніѭ-тѫ;
11 И [п]дадохъ имъ повелѣнія-та си, и направихъ познаты тѣмъ сѫдбы-тѣ си, [р]които като прави человѣкъ, ще бѫде живъ
12 чрѣзъ тѣхъ. И [с]сѫбботы-тѣ си още дадохъ на тѣхъ, да сѫ тѣ знакъ между мене и тѣхъ, за да познаватъ че азъ сьмь Господь който гы освящавамъ.
13 Но [т]Израилевый домъ отстѫпи отъ мене въ пустыніѭ-тѫ; въ повелѣнія-та ми не ходихѫ, и [у]отхвърлихѫ сѫдбы-тѣ ми, които като прави человѣкъ, ще бѫде живъ чрѣзъ тѣхъ; и [ф]сѫбботы-тѣ ми осквернихѫ прѣмного: тогазь рѣкохъ [х]да излѣѭ ярость-тѫ си върхъ тѣхъ въ пу-
14 стыніѭ-тѫ за да гы истрѣбіѭ. [ц]Но подѣйствовахъ заради име-то си, да ся не оскверни прѣдъ язычницы-тѣ, прѣдъ които гы изведохъ.
15 И [ч]азъ възвысихъ още къмъ тѣхъ рѫкѫ-тѫ си въ пустыніѭ-тѫ, че не щѫ да гы заведѫ въ земіѭ-тѫ коіжто *имъ* дадохъ, *въ земіѭ,* въ коіжто тече млѣко и медъ,
16 която е [ш]слава на всичкы-тѣ земли. Защото [щ]сѫдбы-тѣ ми отхвърлихѫ, и въ повелѣнія-та ми не ходихѫ, и сѫбботы-тѣ ми осквернихѫ: защото [ъ]сърдца-та имъ
17 ходехѫ вслѣдъ идолы-тѣ имъ. Но [ы]пощади гы око-то ми, да гы не истрѣбіѭ, и не
18 гы довършихъ въ пустыніѭ-тѫ. И рѣкохъ на чада-та имъ въ пустыніѭ-тѫ: Не ходѣте въ повелѣнія-та на отцы-тѣ си, и не пазѣте сѫдбы-тѣ имъ, и не ся сквер-
19 нѣте съ идолы-тѣ имъ. Азъ сьмь Господь Богъ вашъ: [ь]въ мои-тѣ повелѣнія ходѣте, и мои-тѣ сѫдбы пазѣте, и извършувайте гы:
20 И [ѣ]освящавайте сѫбботы-тѣ ми; и да сѫ тѣ знакъ между мене и васъ, за да познавате че азъ сьмь Господь Богъ вашъ.
21 [ю]Чада-та обаче отстѫпихѫ отъ мене, въ повелѣнія-та ми не ходихѫ, и не упазихѫ сѫдбы-тѣ ми, да гы вършатъ, [я]които ако прави человѣкъ, ще живѣе чрѣзъ тѣхъ; сѫбботы-тѣ ми осквернихѫ: тогазъ рѣкохъ [ж]да излѣѭ ярость-тѫ си върхъ тѣхъ, за да свършѫ гнѣвъ-тъ си противъ тѣхъ
22 въ пустыніѭ-тѫ. [іж]Но отвърнѫхъ рѫкѫ-тѫ си, и [а]подѣйствовахъ заради име-то си, да ся не оскверни прѣдъ язычни-
23 цы-тѣ, прѣдъ които гы изведохъ. Възвысихъ още азъ рѫкѫ-тѫ си върхъ тѣхъ въ пустыніѭ-тѫ [б]да гы распърснѫ между язычницы-тѣ, и да гы разсѣѭ по мѣста-
24 та: Защото [в]сѫдбы-тѣ ми не извършихѫ, и повелѣнія-та ми отхвърлихѫ, и сѫбботы-тѣ ми осквернихѫ, и [г]очи-тѣ имъ бѣхѫ
25 вслѣдъ идолы-тѣ на бащы-тѣ имъ. За то и [д]азъ имъ дадохъ повелѣнія не добры, и сѫдбы чрѣзъ които не щѣхѫ да бѫ-
26 дѫтъ живи: И осквернихъ гы въ приношенія-та имъ, [е]съ това че прѣминувахѫ *прѣзъ огнь* всяко що растваря ложесна, за да гы запустіѭ, [ж]та да познаіѭтъ че азъ сьмь Господь.
27 За то, сыне человѣческый, говорй на Израилевый домъ, и кажи имъ: Така говори Господь Іеова: Още и въ това [з]бащи-тѣ ви мя укорихѫ, като правяхѫ прѣ-
28 стѫпленіе противъ мене. *Защото* като гы доведохъ въ земіѭ-тѫ, *заради* коіжто възвысихъ рѫкѫ-тѫ си че ще имъ іѭ дамъ, [и]тогазь погледнѫхѫ на всякой хълмъ высокъ, и на всяко дърво сѣнчесто, и тамъ принесохѫ жъртвы-тѣ си, и турихѫ тамъ раздразнителны-тѣ си приношенія; и [і]положихѫ тамъ благовонны-тѣ си уханія,
29 и направихѫ тамъ възліянія-та си. И рѣкохъ имъ: Що е высоко-то мѣсто, на което отхождате? И име-то му ся нарече [*]Вама, дори до днесь.
30 За то кажи на Израилевый домъ: Така говори Господь Іеова: Като ся оскверня-вате вы въ пѫть-тъ на отцы-тѣ си, и блу-
31 дувате подиръ мерзости-тѣ имъ, И [к]ся осквернявате съсъ всичкы-тѣ си идолы дори до днесь, като приносите дарове-тѣ си, и прѣминувате сынове-тѣ си прѣзъ

и Псал. 48; 2. Ст. 15. Дан. 8; 9. 11; 16, 41. Зах. 7; 14.
і Гл. 18; 31.
к 2 Лѣт. 15; 8.
л Лев. 17; 7. 18; 3. Втор. 29; 16, 17, 18. Іис. 24; 14.
м Гл. 7; 8. Ст. 13, 21.
н Виж Исх. 32; 12. Числ. 14; 13 и дрг. Втор. 9; 28. Ст. 14, 22. Гл. 36; 21, 22.
о Исх. 13; 18.
п Втор. 4; 8. Неем. 9; 13, 14. Псал. 147; 19, 20.
р Лев. 18; 5. Ст. 13, 21. Рим. 10; 5. Гал. 3; 12.
с Исх. 20; 8. 31; 13 и дрг. 35; 2. Втор. 5; 12. Неем. 9; 14
т Числ. 14; 22. Псал. 78; 40. 95; 8, 9, 10.
у Прит. 1; 25. Ст. 16, 24.
ф Исх. 16; 27.
х Числ. 14; 29. 26; 65. Псал. 106; 23.
ц Ст. 9, 22.
ч Числ. 14; 28. Псал. 95; 11. 106; 26.
ш Ст. 6.
щ Ст. 13, 24.
ъ Числ. 15; 39. Псал. 78; 37. Амос. 5; 25, 26. Дѣян. 7; 42, 43.
ы Псал. 78; 38.
ь Втор. 5; 32, 33. 6 и 7 и 8 и 10 и 11 и 12.
ѣ Ст. 12. Іер. 17; 22.
ю Числ. 25; 1; 2. Втор. 9; 23, 24. 31; 27.
я Ст. 11, 13.
ж Ст. 8, 13.
іж Псал. 78; 38. Ст. 17.
а Ст. 9, 14.
б Лев. 26; 33. Втор. 28; 64. Псал. 106; 27. Іер. 15; 4.
в Ст. 13, 16.
г Виж Гл. 6; 9.
д Виж Псал 81; 12. Ст. 39. Рим. 1; 24. 2 Сол. 2; 11.
е 4 Цар. 17; 17. 21; 6. 2 Лѣт. 28; 3. 33; 6. Іер. 32; 35. Гл. 16; 20, 21.
ж Гл. 6; 7.
з Рим. 2; 24.
и Иса 57; 5 и дрг. Гл. 6; 13.
і Гл. 16; 19.
* Высоко мѣсто.
к Ст. 26.

огнь-тъ, и [л]азъ ще бѫдѫ ли потърсенъ отъ васъ, доме Израилевъ? Живъ сьмь азъ, говори Господь Іеова, не ще бѫдѫ
32 потърсенъ отъ васъ. И [м]онова, което размышлявате, никакъ не ще бѫде; защото вы говорите: Ще бѫдемъ като язычници-тѣ, като мѣстни-тѣ родове, да служимъ на дърва и на каменіе.
33 Живъ сьмь азъ, говори Господь Іеова, непрѣмѣнно съ държавнѫ рѫкѫ, и [н]съ мышцѫ прострѣнѫ, и съ излянѫ ярость,
34 ще царувамъ надъ васъ. И ще вы изведѫ изъ людіе-тѣ, и ще вы съберѫ отъ мѣстата въ които сте распърснѫти, съ държавнѫ рѫкѫ, и съ прострѣнѫ мышцѫ, и съ из-
35 лянѫ ярость. И ще вы заведѫ въ пустынѭ-тѫ на людіе-тѣ, и тамъ [о]ще ся сѫдѭ съ васъ лице съ лице.
36 [п]Както ся сѫдихъ съ отцы-тѣ ви въ пустынѭ-тѫ на Египетскѫ-тѫ землѭ, така ще ся сѫдѭ съ васъ, говори Господь Іеова.
37 И [р]ще вы проводѭ подъ жезлъ-тъ, и ще
38 вы заведѫ въ узы-тѣ на завѣтъ-тъ. И [с]ще исчистѭ отъ срѣдъ васъ отстѫпницы-тѣ и тѣзи които ми сѫ направили нечестіе: ще гы извадѭ изъ землѭ-тѫ на пришелствіе-то имъ, и [т]нѣма да влѣзѫтъ въ землѭ-тѫ Израилевѫ: и [у]ще познаете че азъ сьмь Господь.
39 А вы, доме Израилевъ, така говори Господь Іеова: [ф]Идѣте, служѣте всякой на идолы-тѣ си и за напрѣдъ, ако не щете да мя слушате; но [х]не оскверняваите вече свято-то ми име съ дарове-тѣ си, и съ
40 идолы-тѣ си. Защото [ц]на святѫ-тѫ ми горѫ, на высокѫ-тѫ Израилевѫ горѫ, говори Господь Іеова, тамо всичкый Израилевъ домъ, всичкы-тѣ въ землѭ-тѫ ще ми служѫтъ: тамо ще гы пріемѫ, и [ч]тамо ще поискамъ приношенія-та ви, и начаткы-тѣ на дарове-тѣ ви, съсъ всичкы-тѣ ви святы нѣща.
41 [ш]Ще вы пріемѫ съ уханіе на благовоніе, когато вы изведѫ изъ племена-та, и вы съберѫ отъ мѣста-та въ които ся распърснѫхте: и [щ]ще ся освятѭ въ васъ прѣдъ
42 народы-тѣ. И ще познаете че азъ сьмь Господь, [ъ]когато ви доведѫ въ землѭ-тѫ Израилевѫ, въ землѭ-тѫ заради коѭто възвысихъ рѫкѫ-тѫ си че ще ѭ дамъ
43 на отцы-тѣ ви. И [ы]тамъ ще си напомните за пѫтища-та си, и за всичкы-тѣ си дѣла въ които ся осквернихте; и [ь]ще ся погнусите сами отъ себе си заради всичкы-
44 тѣ си злины които сторихте. И [ѣ]ще познаете че азъ сьмь Господь, когато ви направѭ *така* [ю]заради име-то си, не споредъ лукавы-тѣ ви пѫтища, нито споредъ растлѣнны-тѣ ви дѣла, доме Израилевъ, говори Господь Іеова.
45 И слово Господне быде къмъ мене, и
46 рече: [я]Сыне человѣческый, утвърди лицето си къмъ пладне, и направи да капне *слово* къмъ пладне, и пророчествувай про-
47 тивъ дѫбравѫ-тѫ на южно-то поле; И кажи на южнѫ-тѫ дѫбравѫ: Слушай слово-то Господне: така говори Господь Іеова: Ето, [ѫ]азъ ще запалѭ огнь въ тебе, и ще изѣде въ тебе [ѭ]всяко дърво зелено и всяко дърво сухо: распаленый-тъ пламыкъ не ще угасне, и ще изгори въ него всичкѫ-тѫ повърхность [а]отъ югъ до сѣ-
48 веръ: И всяка плъть ще види, че азъ Господь го запалихъ: нѣма да угасне.
49 И азъ рѣкохъ: Горко! Господи Іеова! тѣ казуватъ заради мене: Не говори ли той притчы?

ГЛАВА 21.

1 И слово Господне быде къмъ мене, и рече:
2 [а]Сыне человѣческый, утвърди лице-то си къмъ Ісрусалимъ, и [б]направи да капне *слово* къмъ святы-тѣ мѣста, и пророчествувай къмъ Израилевѫ-тѫ землѭ, и ка-
3 жи на Израилевѫ-тѫ землѭ: Така говори Господь: Ето азъ сьмь противъ тебе, и ще истръгнѫ ножъ-тъ си изъ ножницѫ-тѫ, и [в]ще отсѣкѫ отъ тебе праведный-тъ
4 и нечестивый-тъ. И понеже ще отсѣкѫ отъ тебе праведный-тъ и нечестивый-тъ, за то ще излѣзе ножъ-тъ ми изъ ножницѫ-тѫ си противъ всякѫ плъть, [г]отъ югъ
5 до сѣверъ: И ще познае всяка плъть, че азъ Господь истръгнѫхъ ножъ-тъ си изъ ножницѫ-тѫ му: [д]нѣма да ся върне вече.
6 За то ты, сыне человѣческый, [е]въздъхни съсъ съкрушеніе на чрѣсла-та *си;* и съ
7 огорченіе въздъхни прѣдъ тѣхъ. И когато ти рекѫтъ: Защо въздышашь ты? ще отговоришь: Заради извѣстіе-то, че иде: и всяко сърдце ще ся стопи, и [ж]всичкы-тѣ рѫцѣ ще ослабнѫтъ, и всякой духъ ще прѣмре, и всичкы-тѣ колѣна ще станѫтъ *като* вода: ето иде, и ще бѫде, говори Господь Іеова.
8 И слово Господне быде къмъ мене, и
9 рече: Сыне человѣческый, пророчествувай, и кажи: Така говори Господь: Кажи: [з]Мечъ, мечъ ся остри, и даже нальскува

[л] Ст. 8.
[м] Гл. 11; 5.
[н] Іер. 21; 5.
[о] Іер. 2; 9, 35. Гл. 17; 20.
[п] Вижь Числ. 14; 21, 22, 23, 28, 29.
[р] Лев 27; 32. Іер. 33; 13.
[с] Гл. 34; 17, 20. Мат. 25; 32, 33.
[т] Іер. 44; 14.
[у] Гл. 6; 7. 15; 7. 23; 49.
[ф] Сѫд. 10; 14. Псал. 81; 12. Амос 4; 4.
[х] Иса. 1; 13. Гл. 23; 38, 39.
[ц] Иса. 2; 2, 3. Гл. 17; 23. Мих. 4; 1.
[ч] Иса. 56; 7. 60; 7. Зах. 8; 20 и дрг. Мал. 3; 4. Рим. 12; 1.
[ш] Ефес 5; 2. Филип. 4; 18.
[щ] Ст. 38, 44. Гл. 36; 23, 38; 23.
[ъ] Гл. 11; 17. 34; 13. 36; 24.
[ы] Гл. 16; 61.
[ь] Лев. 26; 39. Гл. 6; 9. Осія 5; 15.
[ѣ] Ст. 38. Гл. 24; 24.
[ю] Гл. 36; 22.
[я] Гл. 6; 2. 21; 2.
[ѫ] Іер 21; 14.
[ѭ] Лук. 23; 31.
[а] Гл. 21; 4.
[а] Гл. 20; 46.
[б] Втор. 32; 2. Амос. 7; 16. Мих. 2; 6, 11.
[в] Іов. 9; 22.
[г] Гл. 20; 47.
[д] Иса 45; 23. 55; 11.
[е] Иса. 22; 4.
[ж] Гл. 7; 17.
[з] Втор. 32; 41. Ст. 15, 28.

10 ся: Остри ся за да направи голѣмо кланіе; нальскува ся, за да свѣтка. Можемъ ли прочее да смы весели? *Той е* жезлъ-тъ на сына ми, който прѣзира всяко дьрво.
11 И го даде да ся нальска, за да ся държи въ рѫкѫ; тойзи мечъ е наостренъ и нальсканъ, за да ся даде [з]въ рѫкѫ-тѫ на посѣкателя.
12 Възопій, и излелекай, сыне человѣческый; защото той е връзъ людіе-тѣ ми, връзъ всичкы-тѣ Израилевы князове е: треперавіе ще нападне връзъ людіе-тѣ ми заради мечъ-тъ: за то [і]удари по бедро-то *си;*
13 Защото [к]испытаніе *има:* и какво ако [л]жезлъ-тъ който прѣзира не бы сѫществувалъ вече, говори Господь Іеова?
14 За то ты, сыне человѣческый, пророчествувай, и [м]исплескай рѫкѫ връху рѫкѫ, и да ся удвои мечъ-тъ, да ся утрои, мечъ-тъ на ранены-тѣ; той е мечъ-тъ на голѣмы-тѣ ранены, който ще гы обсади отъ всякѫдѣ.
15 Нанесохѫ ужасъ-тъ на мечъ-тъ надъ всичкы-тѣ имъ порты, за да ся стопи *всяко* сьрдце, и да ся умножи падавіе-то. Увы! приготви ся за да блистае, [н]наточи
16 ся за кланіе. Стегни ся, *мечу,* [о]нападни надесно, налѣво, дѣто ся обърне лице-то
17 ти. И [п]азъ още ще плеснѫ съ рѫцѣ, и [р]ще докарамъ ярость-тѫ си. Азъ Господь говорихъ.
18 И слово Господне быде къмъ мене, и
19 рече: И ты, сыне человѣческый, опрѣдѣли си два пѫтя, за да замине мечъ-тъ на Вавилонскый-тъ царь; и два-та ще излизатъ отъ истѫ-тѫ земѭ: и направи мѣсто, направи *го* въ начало-то на градскый-тъ
20 пѫть. Опрѣдѣли пѫть за да замине мечъ-тъ [с]въ Раввѫ на Аммоновы-тѣ сынове, и въ Іудѫ къмъ утвърденый-тъ Іерусалимъ.
21 Защото царь-тъ Вавилонскый ся спрѣ при двоепѫтіе-то, въ начало-то на два-та пѫтя, за да [т]почародѣйствува: растресе стрѣлы-тѣ *вълшебнически,* попыта терафи-
22 мы-тѣ, прѣгледа ятро-то. Въ десницѫ-тѫ му станѫ жрѣбіе-то за Іерусалимъ, за да тури *ратны-тѣ* овны, за да отвори уста въ кланіе, [у]да възвыси гласъ съ въсклицаніе, да [ф]тури овны срещѫ порты-тѣ, да
23 направи окопы, да съгради остѣненія. Но то ще имъ бѫде като суетно чародѣйствованіе, въ очи-тѣ на онѣзи [х]които направихѫ на тѣхъ клѣтвы, той обаче ще *имъ* напомни беззаконіе-то *имъ,* за да ся хванѫтъ.
24 За то така говори Господь Іеова: Понеже направихте да дойде въ напомняніе беззаконіе-то ви, когато ся открыхѫ прѣстѫпленія-та ви, щото да ся явятъ съгрѣшенія-та ви въ всичкы-тѣ ви дѣянія; понеже дойдохте въ напомняніе, ще бѫдете
25 хванѫти въ рѫцѣ. И [ц]ты, скверный, нечестивый княже Израилевъ, [ч]на когото е дошелъ день-тъ, когато беззаконіе-то
26 *стигнѫ* до край, Така говори Господь Іеова: Дигни кыдаръ-тъ, и отнеми коронѫ-тѫ: тя не *ще бѫде* таквазь: [ш]смиренный-тъ
27 възвыси, а высокый-тъ смири. Ще прѣвърнѫ, ще прѣвърнѫ, ще прѣвърнѫ неѭ, и [щ]нѣма да сѫществува додѣ дойде *онзи* комуто принадлежи; и *нему* ще ѭ дамъ.
28 И ты, сыне человѣческый, пророчествувай и кажи: Така говори Господь Іеова [ъ]заради Аммоновы-тѣ сынове, и заради укоръ-тъ имъ: и кажи: [ы]Мечъ, мечъ е истегленъ, нальсканъ е за кланіе, и блещи
29 за да истрѣби, Като [ь]виждатъ суетно видѣніе за тебе, като чародѣйствуватъ лъжѫ на тебе, за да тя турятъ на вратъ-тъ на ранены-тѣ, на нечестивы-тѣ, [ѣ]на които день-тъ е дошелъ, когато беззаконіе-то *имъ стигнѫ* до край.
30 [ю]Да *го* върнѫ ли въ ножницѫ-тѫ му? [я]На мѣсто-то дѣто си създаденъ, [ѫ]въ земѭ-
31 тѫ на рожденіе-то ти, ще тя сѫдѭ. И [ѭ]ще излѣѭ гнѣвъ-тъ си връзъ тебе; [іа]съ огнь-тъ на гнѣвъ-тъ си ще духнѫ връзъ тебе; и ще тя прѣдамъ въ рѫцѣ-тѣ на дивы
32 мѫжіе които кроятъ погыбель. Храна на огнь ще станешь; кръвь-та ти ще бѫде въ срѣдъ земѭ-тѫ *ти;* [а]не ще бѫде *вече* поменъ за тебе; защото азъ Господь говорихъ.

ГЛАВА 22.

1 И слово Господне быде къмъ мене, и рече:
2 И ты, сыне человѣческый, ще сѫдишь ли, [а]ще сѫдишь ли [б]градъ-тъ на кръвопролитія-та? То покажи му всичкы-тѣ му
3 мерзости? Кажи прочее: Така говори Господь Іеова: О граде що проливашь кръвь въ срѣдѫ-тѫ си, за да дойде врѣме-то ти, и правишь кумиры противъ себе си, за
4 да ся оскверняващь. Станѫ повиненъ [в]въ кръвь-тѫ си, коѭто си пролялъ; и осквернилъ си ся въ кумиры-тѣ си, които си направилъ; и направилъ си да приближатъ дни-тѣ ти, и дошелъ си дори до лѣта-та си: за това [г]направихъ тя укоръ на народы-тѣ, и поруганіе на всичкы-тѣ страны.

з Ст. 19.
і Іер. 31; 19.
к Іов. 9; 23. 2 Кор. 8; 2.
л Ст. 27.
м Числ. 24; 10. Ст. 17. Гл. 6; 11.
н Ст. 10, 28.
о Гл. 14; 17.
п Ст 14. Гл. 22; 13.
р Гл. 5; 13.
Іер 49; 2. Гл. 25; 5. Амос. 1; 14.
т Іер. 51; 14.
у Гл. 4; 2.
ф Гл. 17; 18, 15, 16, 18.
х 2 Лѣт. 36; 13. Іер. 52; 2. Гл. 17; 19.
ц Ст. 29. Гл. 35; 5.
ч Гл. 17; 24. Лук. 1; 52.
ш Гл 49; 10. Ст. 13. Лук. 1; 32, 33. Іоан. 1; 50.
щ Іер. 49; 1. Гл. 25; 2, 3, 6. Соф. 2; 8, 9, 10.
ъ Ст. 9, 10.
ы Гл. 12; 24. 22; 48.
ь Ст. 25. Іов. 18; 20. Псал. 37; 13.
ѣ Іер. 47; 6, 7.
ю Быт. 15; 14. Гл. 16; 38.
я Гл. 16; 3.
ѫ Гл. 7; 8. 14; 19. 22; 22.
ѭ Гл. 22; 20, 21.
а Гл. 25; 10.

—

а Гл. 20; 4. 23; 36.
б Гл. 24; 6, 9. Наум. 3; 1.
в 4 Цар. 21; 16.
г Втор. 28; 37. 3 Цар. 9; 7. Гл. 5; 14. Дан. 9; 16.

5 Ближни-тѣ, и далечни-тѣ отъ тебе ще ся поругаѭтъ на тебе, прочутый въ мерзость, обилный въ мятежъ.

6 Ето, [д]Израилеви-тѣ князове бѣхѫ въ тебе за да проливатъ кръвь, всякой спо-
7 редъ силѫ-тѫ си. Въ тебе [е]сѫ прѣзирали бащѫ и майкѫ; въ срѣдъ тебе сѫ [ж]ся докарвали съ насиліе къмъ чужденеца; въ тебе сѫ угнѣтявали сираче и вдовицѫ.
8 [з]Святы-тѣ ми вещи си прѣзрѣлъ ты, и
9 [и]сѫбботы-тѣ ми си осквернилъ. Въ тебе сѫ были [і]клеветници мѫжіе за да проливатъ кръвь; и [к]въ тебе ядехѫ на горы-
10 тѣ: въ срѣдъ тебе правехѫ нечестіе. Въ тебе [л]открыхѫ голотѫ-тѫ на бащѫ; въ тебе [м]смирихѫ отлѫченѫ-тѫ въ нечи-
11 стотѫ-тѫ ѝ. И единъ направи гнусотѫ [н]съ женѫ-тѫ на ближній-тъ си; а другъ [о]оскверни нечестиво снъхѫ си; и другъ въ тебе [п]смири сестрѫ си, дъщерѭ-тѫ
12 на отца си. Въ тебе [р]земахѫ дарове за да проливатъ кръвь: [с]ты си зѣлъ лихвѫ и придобытъкъ, и съ насиліе си лихоимствовалъ отъ ближни-тѣ си, и [т]мене си забравилъ, говори Господь Іеова.

13 Ето, за това [у]плеснѫхъ рѫцѣ заради лихоимство-то ти което си направилъ, и заради кръвь-тѫ ти която бѣ въ срѣдъ тебе.
14 [ф]Ще удържи ли сърдце-то ти? Или ще иматъ ли силѫ рѫцѣ-тѣ ти, въ дни-тѣ въ които азъ ще свършѫ съ тебе? [х]Азъ Го-
15 сподь говорихъ, и ще извършѫ. И [ц]ще тя распръснѫ между народы-тѣ, и разсѣѭ по страны-тѣ, и [ч]ще направѭ да исчезне
16 изъ тебе нечистота-та ти. И ще бѫдешь въ себе си омърсеңъ прѣдъ народы-тѣ; и [ш]ще познаешь че азъ сьмь Господь.

17 И слово Господне быде къмъ мене, и
18 рече: Сыне человѣческый, [щ]Израилевъ-тъ домъ ми станѫ шлакъ; всичкы-тѣ сѫ мѣдь, и олово, и желѣзо, и свинецъ, въ срѣдъ гърнило-то; шлакъ сребърнъ сѫ.

19 За то така говори Господь Іеова: Понеже всичкы вы станахте шлакъ, ето, за това ще вы съберѫ въ срѣдъ Іеруса-
20 лимъ: Както събиратъ въ срѣдъ гърнило-то сребро-то, и мѣдь-тѫ, и желѣзо-то, и свинецъ-тъ, и олово-то, за да раздухатъ огнь-тъ връзъ тѣхъ, та да *гы* стопятъ, така въ ярость-тѫ си и гнѣвъ-тъ си ще *вы* съберѫ, и ще вы турѭ *тамо*, и рас-
21 топѭ. Ей, ще вы съберѫ, и [ъ]съ огнь-тъ на гнѣвъ-тъ си ще духнѫ връзъ васъ, и
22 ще ся растопите въ срѣдъ него. Както ся топи сребро-то въ срѣдъ гърнило-то, така ще ся растопите въ срѣдъ него; и ще познаете че азъ Господь [ы]излѣхъ гнѣвъ-тъ си връзъ васъ.

23 И слово Господне быде къмъ мене, и
24 рече: Сыне человѣческый, кажи ѝ: Ты си земя която не ся е очистила, и не е валѣло дъждь върху неѭ въ день-тъ на
25 гнѣвъ-тъ. [ь]Въ срѣдъ неѭ има съзаклѣтіе отъ пророцы-тѣ ѝ: като львъ който рыкае, и похыщава ловъ-тъ, тѣ [ѣ]поглъщатъ душы; [ю]зѣхѫ съкровища и многоцѣнны вещи; умножихѫ вдовицы-тѣ ѝ въ срѣдъ
26 неѭ. [я]Священници-тѣ ѝ прѣстѫпихѫ законъ-тъ ми, и [ѫ]осквернихѫ святы-тѣ ми вещи; между свято и скверно [ѭ]не направихѫ разликѫ, и между нечисто и чисто не показахѫ разность; и крыяхѫ очи-тѣ си отъ сѫбботы-тѣ ми, и азъ станѫхъ
27 като мърсенъ въ срѣдъ тѣхъ. [а]Князове-тѣ ѝ сѫ въ срѣдъ неѭ като вълци грабяще ловъ, за да проливатъ кръвь, за да погубуватъ душы, за да правятъ ли-
28 хоимство. И [б]пророцы-тѣ ѝ ѭ мажехѫ съ калъ, [в]защото видѣхѫ суеты, и прорицахѫ имъ лъжы, и казувахѫ: Така говори Господь Іеова, когато Господь не бѣ
29 говорилъ. [г]Людіе-тѣ на *тази* земѭ употрѣбявахѫ притѣсненіе, и грабехѫ съ насиліе, и [д]насилствувахѫ сиромахъ и оскуденъ, и чужденецъ притеснявахѫ безъ
30 сѫдбѫ. И [е]потърсихъ между тѣхъ мѫжъ, [ж]който да въздигне огражденія, и [з]да застане въ проломъ-тъ прѣдъ мене заради мѣсто-то, за да го не разорѭ; и не намѣрихъ.
31 За то [и]излѣхъ гнѣвъ-тъ си връзъ тѣхъ; довършихъ гы съ огнь-тъ на гнѣвъ-тъ си; [і]пѫтища-та имъ въздадохъ на главы-тѣ имъ, говори Господь Іеова.

ГЛАВА 23.

1 И слово Господне быде къмъ мене, и рече:
2 Сыне человѣческый, [а]имаше двѣ жены,
3 дъщери на еднѫ майкѫ; И [б]блудувахѫ въ Египетъ; блудувахѫ [в]въ младость-тѫ си: тамо ся натиснѫхѫ грѫди-тѣ имъ, и тамо ся сгнѣтохѫ дѣвическы-тѣ имъ
4 съсци. И имена-та имъ бѣхѫ, на по старѫ-тѫ Оола, и на сестрѫ ѝ Оолива; и [г]тѣ станѫхѫ мои, и родихѫ сынове и дъщери: а имена-та имъ бѣхѫ, Самарія, Оола, и Іерусалимъ, Оолива.

д Иса. 1; 23. Мих. 3; 1, 2, 3. Соф. 3; 3.
е Втор. 27; 16.
ж Исх. 22; 21, 22.
з Ст. 26.
и Лев. 19; 30. Гл. 23; 38.
і Исх. 23; 1. Лев. 19; 16.
к Гл. 18; 6, 11.
л Лев. 18; 7, 8. 20; 11. 1 Кор. 5; 1.
м Лев. 18; 19. 20; 18. Гл. 18; 6.
н Лев. 18; 20. 20; 10. Втор. 22; 22. Іер. 5; 8. Гл. 18; 11.
о Лев. 18; 15. 20; 12.
п Лев. 18; 9. 20; 17.
р Исх. 23; 8. Втор. 16; 19. 27; 25.
с Исх. 22; 25. Лев. 25; 36. Втор. 23; 19. Гл. 18; 13.
т Втор. 32; 18. Іер. 3; 21. Гл. 23; 35.
у Гл. 21; 17.
ф Гл. 21; 7.
х Гл. 17; 24.
ц Втор. 4; 27. 28; 25, 64. Гл. 12; 14, 15.
ч Гл. 23; 27, 48.
ш Псал. 9; 16. Гл. 6; 7.
щ Иса. 1; 22. Іер. 6; 28 и дрг. Вижъ Псал. 119; 119.
ъ Гл. 21; 31.
ы Гл. 20; 8, 33. Ст. 31.
ь Осія 6; 9.
ѣ Мат 23; 14.
ю Мих. 3; 11. Соф. 3; 3, 4.
я Мал. 2; 8.
ѫ Лев. 22; 2 и дрг. 1 Цар. 2; 29.
ѭ Лев. 10; 10. Іер. 15; 19. Гл. 44; 23.
а Иса. 1; 23. Ст. 6. Мих. 3; 2, 3, 9, 10, 11. Соф. 3; 3.
б Гл. 13; 10.
в Гл. 13; 6, 7. 21; 29.
г Іер. 5; 26, 27, 28. Гл. 18; 12.
д Исх. 22; 21. 23; 9. Лев. 19; 33. Ст. 7.
е Іер. 5; 1.
ж Гл. 13; 5.
з Псал. 106; 23.
и Ст. 22.
і Гл. 9; 10. 11; 21. 16; 43.

—

а Іер. 3; 7, 8, 10. Гл. 16; 46.
б Лев. 17; 7. Іис. Нав. 24; 14. Гл. 20; 8.
в Гл. 16; 22.
г Гл. 16; 8, 20.

5 И Оола блудува, като бѣше моя, и ся избезуми за любовницы-тѣ си, [д]съсѣды-тѣ
6 си Ассирійцы-тѣ, Облѣчены въ сини, войводы и началницы, всичкы-тѣ рачителны
7 млады, конницы яздяще на коніе. И стори блудодѣянія-та си съ тѣхъ, които бѣхѫ всичкы избранни отъ Ассирійцы-тѣ, и съсъ всичкы *тѣхъ* заради които избезумѣ; съсъ
8 всичкы-тѣ имъ идолы ся оскверняваше. И не остави блудъ-тъ си [е]изъ Египетъ: защото съ неіѫ спехѫ въ младость-тѫ ѝ, и тѣ натискахѫ дѣвическы-тѣ ѝ съсцы, и изливахѫ блудъ-тъ си връзъ неіѫ.

9 За то іѫ прѣдадохъ въ рѫцѣ-тѣ на любовницы-тѣ ѝ, [ж]въ рѫцѣ-тѣ на Ассирійцы-
10 тѣ, заради които избезумѣ. Тѣ [з]открыхѫ срамотѫ-тѫ ѝ; зѣхѫ сынове-тѣ ѝ и дъщери-тѣ ѝ, и неіѫ съ мечъ убихѫ: и станѫ прочута между жены-тѣ, и извършихѫ сѫдбѫ надъ неіѫ.

11 [и]А когато сестра ѝ Оолива видѣ *това*, [і]растлѣ ся въ избезумѣваніе-то си повече отъ неіѫ, и въ блудодѣянія-та си повече
12 отъ блудове-тѣ на сестрѫ си; Избезумѣ [к]за съсѣды-тѣ *си* Ассирійцы-тѣ, войводы и [л]началницы свѣтло облѣчены, конницы яздяще на коніе, всичкы-тѣ млады рачи-
13 телны. И видѣхъ че ся оскверни: единъ
14 пѫть имахѫ и двѣ-тѣ. Притури още въ блудове-тѣ си; защото като видѣ мѫжіе живописани на стѣнѫ-тѫ, образи на Халдейцы, които бѣхѫ живописани съ кыно-
15 варъ, Опасани съ поясы около чрѣсла-та си, носехѫ тіары голѣмы на главы-тѣ си, и всичкы-тѣ *имахѫ* видъ княжескъ, прилични на Вавилоняны-тѣ отъ Халдейскѫ-
16 тѫ земіѫ, дѣто бѣхѫ ся родили: И [м]щомъ *гы* видѣ съ очи-тѣ си, избезумѣ за тѣхъ, и испроводи при тѣхъ посланницы въ Хал-
17 деіѫ. И Вавилоняни-тѣ дойдохѫ при неіѫ въ легло-то на раченіе-то, и іѫ осквернихѫ съ блудуваніе-то си, и оскверни ся съ тѣхъ, и [н]душа-та ѝ ся отчужди отъ
18 тѣхъ. И откры блудодѣянія-та си, и откры срамотѫ-тѫ си: [о]тогазъ душа-та ми ся отчужди отъ неіѫ, както бѣше ся отчуждила душа-та ми отъ сестрѫ ѝ.
19 Още умножи блудодѣянія-та си, като си напомнюваше за дни-тѣ на младость-тѫ си, [п]когато блудуваше въ Египетскѫ-тѫ
20 земіѫ. И избѣзумѣ заради любовницы-тѣ си, [р]на които плъть-та е плъть на ослы, и тече-
21 ніе-то имъ теченіе на коніе. И си поменѫла невъздържаніе-то на младость-тѫ си, когато грѫди-тѣ ти ся натискахѫ отъ Египтяны-тѣ, заради съсцы-тѣ на младость-тѫ ти.

22 За то, Ооливо, така говори Господь Іеова: Ето, азъ [с]ще подигнѫ любовницы-тѣ ти връзъ тебе, отъ които ся е отчуждила душа-та ти, и ще гы докарамъ връзъ
23 тебе отъ всякѫдѣ; Вавилоняны-тѣ, и всичкы-тѣ Халдейцы, [т]Фекодъ, и Сое, и Кое, и всичкы-тѣ Ассиріаны съ тѣхъ; които сѫ [у]всичкы рачителни млади, войводи, и началници, пълковници и имениты; всич-
24 кы-тѣ яздяще на коніе. И ще дойдѫтъ връзъ тебе, съ орѫжія, съ колесницы и колета, и съ множество народы, и ще турятъ наоколо противъ тебе щитове, щитчета и шлемове: и ще туріѫ прѣдъ тѣхъ сѫдбѫ, и ще тя сѫдятъ споредъ сѫдбы-
25 тѣ си. И ще поставіѫ ревность-тѫ си противъ тебе, и ще постѫпятъ съ тебе яростно; ще отрѣжѫтъ носъ-тъ ти и уши-тѣ ти: и остатъкъ-тъ ти ще падне отъ ножъ: тѣ ще земѫтъ сынове-тѣ ти и дъщери-тѣ ти: а остатъкъ-тъ ти ще ся погълне отъ огнь.
26 [ф]Ще тя съблѣкѫтъ още отъ дрехы-тѣ ти, и ще отнемѫтъ украшенія-та на свѣтлость-
27 тѫ ти. И [х]ще направіѫ да прѣстане отъ тебе невъздържаніе-то ти, и [ц]блудуваніе-то ти *още* отъ Египетскѫ-тѫ земіѫ: и нѣма да подигнешь очи-тѣ си къмъ тѣхъ, и нѣма да си наумишь вече за Египетъ.

28 Защото така говори Господь Іеова: Ето, ще тя прѣдамъ въ рѫкѫ-тѫ на онѣзи [ч]които мразишь, въ рѫкѫ-тѫ на онѣзи
29 [ш]отъ които ся отчужди душа-та ти. И ще постѫпятъ съ омразѫ къмъ тебе, и ще земѫтъ всичкы-тѣ ти трудове, и [щ]ще тя оставятъ голѫ и незавитѫ: и срамота-та на блудуваніе-то ти ще ся открые, и невъздържаніе-то ти и блудодѣянія-та ти.
30 Това ще ти направіѫ, понеже си [ъ]блудувала ты въ слѣдъ язычницы-тѣ, понеже си ся осквернила съ идолы-тѣ имъ.
31 Въ пѫть-тъ на сестрѫ си ходила си ты: за то [ы]ще дамъ въ рѫкѫ-тѫ ти нейнѫ-
32 тѫ чашѫ. Така говори Господь Іеова: Ще испіешь на сестрѫ си чашѫ-тѫ, дълбокѫ-тѫ и широкѫ-тѫ; [ь]ще бѫдешь смѣхъ и
33 поруганіе: *тая чаша* побира много. Ще ся испълнишь съ піянство и скърбь, съ чашѫ-тѫ на смятеніе-то и на запустѣніе-то,
34 съ чашѫ-тѫ на сестрѫ си Самаріѭ. И [ѣ]ще іѫ испіешь и исцѣдишь, и ще съкрушишь чрѣпы-тѣ ѝ, и ще раскѫсашь грѫди-тѣ си; защото азъ рѣкохъ, говори
35 Господь Іеова. За то така говори Господь Іеова: [ю]Понеже си мя забравила, и си мя [я]отхвърлила задъ гърбъ-тъ си, носи прочее и ты невъздържаніе-то си и блудове-тѣ си.

д 4 Цар. 15; 19. 16; 7. 17; 3, Осія 8; 9.
е Ст. 3.
ж 4 Цар. 17; 3, 4, 5, 6, 23. 18; 9. 10, 11.
з Гл. 16; 37, 41.
и Іер. 3; 8.
і Іер. 3; 11. Гл. 16; 47, 51.
к 4 Цар. 16; 7, 10. 2 Лѣт. 28; 16 до 23. Гл. 16; 28.
л Ст. 6, 23.
м 4 Цар. 24; 1. Гл. 16; 29.
н Ст. 22, 28.
о Іер. 6; 8.
п Ст. 3.
р Гл. 16; 26.
с Гл. 16; 37. Ст. 28.
т Іер. 50; 21.
у Ст. 12.
ф Гл. 16; 39.
х Гл. 16; 41. 22; 15.
ц Ст. 3, 19.
ч Гл. 16; 37.
ш Ст. 17.
щ Гл. 16; 39. Ст. 26.
ъ Гл. 6; 9.
ы Іер. 25; 15 и драг.
ь Гл. 22; 4, 5.
ѣ Псал. 75; 8. Иса. 51; 17.
ю Іер. 2; 32. 3; 21. 13; 25. Гл. 22; 12.
я 3 Цар. 14; 9. Неем. 9; 26.

36 И рече ми Господь: Сыне человѣческый, [ж]ще сѫдишь ли Оолѫ и Ооливѫ? [йк]Извѣсти имъ прочее мерзости-тѣ имъ: 37 Че прѣлюбодѣйствовахѫ, и [а]има кръвь въ рѫцѣ-тѣ имъ, и прѣлюбодѣйствовахѫ съ идолы-тѣ си, [б]още и чада-та си, които ми родихѫ, прѣвождахѫ *прѣзъ огнь*, за ястіе тѣмъ. 38 Още и това ми направихѫ: осквернихѫ святилище-то ми въ истый-тъ день, и [в]омърсихѫ сѫбботы-тѣ ми. 39 Защото когато заклахѫ чада-та си на идолы-тѣ си, тогазь въ истый-тъ день влазѣхѫ въ святилище-то ми, за да го мърсятъ; и ето, [г]така струвахѫ въ срѣдъ домъ-тъ ми. 40 И още проводихте на мѫжіе да дойдѫтъ отъ далечь, [д]на които ся проводи посланникъ, и ето, дойдохѫ: заради които си ся [е]окѫпала, [ж]вапсала си очи-тѣ си, и украсила си ся съ украшенія. 41 И сѣднѫла си [з]на одръ великолѣпенъ, и прѣдъ него имаше приготвена трѫпеза, [и]върху коіѫто си положила темянъ-тъ ми и елей-тъ ми. 42 И имаше при неіѫ гласове на множество което ся радоваше: и съ мѫжіе-тѣ на многолюдство-то въвождахѫ ся [*]піяници изъ пустыніѫ-тѫ, носяще гривны на рѫцѣ-тѣ си, и красны вѣнцы на главы-тѣ си.

43 Тогазь рѣкохъ за прѣстарѣлѫ-тѫ въ прѣлюбодѣйства: Сега ли ще правятъ блудодѣянія съ неіѫ? 44 И тѣ влазехѫ при неіѫ, както влазятъ при блудницѫ женѫ; така влазехѫ при Оолѫ, и при Ооливѫ, 45 невъздържны-тѣ жены. За то праведни мѫжіе, тѣ [і]ще гы сѫдятъ споредъ сѫдбѫ-тѫ на прѣлюбодѣйцы-тѣ, и споредъ сѫдбѫ-тѫ на жены които проливатъ кръвь; понеже сѫ прѣлюбодѣйцы, [к]и кръвь има въ рѫцѣ-тѣ имъ.

46 За то, така говори Господь Іеова: [л]Ще възведѫ върхъ тѣхъ множество, и ще гы прѣдамъ да бѫдѫтъ тласкани и разграбени. 47 И [м]множество-то ще гы убіе съ каменіе, и ще гы съсѣче съсъ сабли-тѣ си; [н]ще убіѭтъ сынове-тѣ имъ и дъщери-тѣ имъ, и кѫщы-тѣ имъ ще изгорятъ съ огнь. 48 Така [о]ще направіѫ да прѣстане невъздържаніе-то отъ земіѫ-тѫ, [п]за да научатъ всичкы-тѣ жены да не правятъ споредъ 49 ваши-тѣ невъздържанія. И [р]ще въздадѫтъ невъздържанія-та ви върхъ васъ, и ще носите грѣхове-тѣ на идолы-тѣ си; и [с]ще познаете че азъ съмь Господь Іеова.

ГЛАВА 24.

1 И въ девето-то лѣто, десетый-тъ мѣсецъ, десетый-тъ *день* на мѣсецъ-тъ, быде слово 2 Господне къмъ мене, и рече: Сыне человѣческый, напиши за себе си име-то на тойзи день, на тойзи истый-тъ день; *защото* [а]Вавилонскый-тъ царь ся опълчи противъ Іерусалимъ въ тойзи истый-тъ 3 день. И [б]произнесь притчѫ къмъ отстѫпный-тъ домъ, и кажи имъ: Така говори Господь Іеова: [в]Тури котелъ, тури, и още 4 налѣй водѫ въ него; Събери въ него кѫсове-тѣ му, всякой добръ кѫсъ, бедро и рамо; напълни *го* съ избранны кости. 5 Земи отъ избранны-тѣ на стадо-то, още и натрупай кости-тѣ подъ него; свари гы добрѣ, и да увряѫтъ и кости-тѣ му въ него.

6 Защото така говори Господь Іеова: [г]Горко на градъ-тъ на кръвопролитіе-то, на котелъ-тъ на който ръжда-та е въ него, и на който ръжда-та не е излѣзла изъ него! извади го съ кѫсове-тѣ му: [д]жрѣбіе да 7 ся не хвърли върхъ него. Защото кръвь-та му е въ срѣдъ него; върхъ голъ камыкъ іѫ изложи: [е]не іѫ излѣ на зе- 8 міѫ-тѫ, та да ся покрые съ пърсть. За да направіѫ да възлѣзе ярость въ извършуваніе на отмъщеніе, [ж]изложихъ кръвь-тѫ му на голъ камыкъ, за да ся не покрые.

9 За то така говори Господь Іеова: [з]Горко на градъ-тъ на кръвопролитіе-то! и азъ 10 ще уголѣміѫ грамадѫ-тѫ на огнь-тъ. Събери дърва-та, запали огнь-тъ, изнури меса-та, подправи съ ароматы, и да из- 11 горятъ кости-тѣ. Тогазь тури го празденъ на вѫглища-та му, за да ся нажеже мѣдь-та му, и да изгори, и [и]да ся стопи въ него нечистота-та му, да ся довърши ръжда-та 12 му. Утрудилъ *мя* е съ трудове, и не излѣзе изъ него голѣма-та му ръжда, ръж- 13 да-та му даже въ огнь-тъ. Въ нечистотѫ-тѫ ти *има* нечестіе; понеже азъ тя очистихъ, и не ся очисти, нѣма вече да ся очистишь отъ нечистотѫ-тѫ си, [і]додѣ успокоіѫ ярость-тѫ си върхъ тебе.

14 [к]Азъ Господь говорихъ: ще бѫде, и ще *го* извършѫ; нѣма да ся върнѫ назадъ, и [л]нѣма да пощадіѫ, и нѣма да ся раскаіѫ: споредъ пѫтища-та ти, и споредъ дѣянія-та ти, ще тя сѫдятъ, говори Господь Іеова.

15 И слово Господне быде къмъ мене, и 16 рече: Сыне человѣческый, ето, азъ чрѣзъ единъ ударъ ще отнемѫ отъ тебе желаніе-то на очи-тѣ ти: и да не сѣтувашь, и да не плачешь, и да не потекѫтъ сълзы- 17 тѣ ти. Съ мълчаніе да е въздишаніе-то

ж Гл. 20; 4. 22; 2.
йк Иса. 58; 1.
а Гл. 16; 38. Ст. 45.
б Гл. 16; 20, 21, 36, 45. 20; 26, 31.
в Гл. 22; 8.
г 4 Цар. 21; 4.
д Иса. 57; 9.
е Руѳ. 3; 3.
ж 4 Цар. 9; 30. Іер. 4; 30.
з Есѳирь 1; 6. Иса; 57; 7. Амос. 2; 8. 6; 4.
и Прит 7; 17. Гл. 16. 18, 19. Осія 2; 8.
* *Или* Савцы
і Гл. 16; 38.
к Ст. 37.
л Гл. 16; 40.
м Гл. 16; 41.
н 2 Лѣт. 36; 17, 19. Гл. 24; 21.
о Гл. 22; 15. Ст. 27,
п Втор. 13; 11. 2 Пет. 2; 6.
р Ст. 35
с Гл. 20; 38, 42, 44. Гл. 25; 5.

—

а 4 Цар. 25; 1. Іер. 39; 1. 52; 4.
б Гл. 17; 12.
в Вижь Іер. 1; 13. Гл. 11; 3.
г Гл. 22; 3. 28; 37. Ст. 9.
д Вижь 2 Цар. 8; 2. Іоил. 3; 3. Авд. 11. Наум 3; 10.
е Лев. 17; 13. Втор. 12; 16, 24.
ж Мат. 7; 2.
з Ст. 6. Наум. 3; 1. Авв. 2; 12.
и Гл. 22; 15.
і Гл. 5; 13 8; 18. 16; 42.
к 1 Цар. 15; 29.
л Гл. 5; 11.

ти, [м] да не направишь сѣтованіе за мьртвы, [н] завій гѫжвѫ-тѫ си на главѫ-тѫ си, и [о] тури на нозѣ-тѣ си обуща-та си, и [п] да не покрыешь устны-тѣ *си*, и хлѣбъ на человѣцы да не ядешь.
18 И говорихъ на людіе-тѣ зарань-тѫ, и вечеръ-тъ умрѣ жена ми: и направихъ
19 сутринь-тѫ както ми ся заповѣда. И рекохѫ ми людіе-тѣ: [р] Не ще ли ни извѣстишь що *значи* за насъ това което пра-
20 вишь? И отговорихъ имъ: Слово Господне
21 быде къмъ мене, и рече: Кажи на Израилевъ-тъ домъ: Така говори Господь Іеова: Ето, [с] ще оскверніѫ святилище-то си, хвалбѫ-тѫ на силѫ-тѫ ви, [т] желателно-то на очи-тѣ ви, и това което милѣіѫтъ души ви: И [у] сынове-тѣ ви и дъщери-тѣ ви, които сте оставили, отъ мечь ще паднѫтъ.
22 И ще направите както направихъ азъ: [ф] не ще покрыете устны-тѣ *си*, и хлѣбъ на че-
23 ловѣцы не ще ядете: И гѫжвы-тѣ ви *ще бѫдѫтъ* на главы-тѣ ви, и обуща-та ви на нозѣ-тѣ ви: [х] нѣма да сѣтувате, нито да плачете; но [ц] ще ся стопите въ беззаконія-та си, и ще въздъхнете единъ къмъ
24 другъ. И [ч] Іезекыиль ще бѫде знаменіе за васъ: по всичко що прави той ще направите: [ш] когато дойде това, [щ] тогазь ще познаете че азъ сьмь Господь Іеова.
25 А заради тебе, сыне человѣческый, въ онзи день [ъ] когато отнемѫ отъ тѣхъ крѣпость-тѫ имъ, радость-тѫ на славѫ-тѫ имъ, желателни-тѣ на очи-тѣ имъ, и въжделѣнны-тѣ на душы-тѣ имъ, сынове-тѣ
26 имъ и дъщери-тѣ имъ, Въ онзи день, [ы] не ще ли да дойде при тебе бѣжанець-тъ, за
27 да възвѣсти *това* въ уши-тѣ *ти?* [ь] Въ онзи день, уста-та ти ще ея отворятъ къмъ бѣжанеца, и ще говоришь, и не ще да си вече нѣмъ; и [ѣ] ще имъ бѫдешь знаменіе, и ще познаіѫтъ че азъ сьмь Господь.

ГЛАВА 25.

1 И слово Господне быде къмъ мене и рече:
2 Сыне человѣческый, [а] утвьрди лице-то си [б] вързъ Аммоновы-тѣ сынове, и пророче-
3 ствувай за тѣхъ, И кажи на Аммоновы-тѣ сынове: Слушайте слово-то на Господа Іеова: Така говори Господь Іеова: [в] Понеже си реклъ на святилище-то ми: О хохо, когато ся оскверни, и на земіѭ-тѫ Израилевѫ, когато запустѣ, и на Іудинъ-тъ
4 домъ, когато отидохѫ въ плѣненіе, За то, ето, ще тя прѣдамъ за наслѣдіе на въсточны-тѣ сынове, и ще турятъ селенія-та си въ тебе, и ще поставятъ шатры-тѣ си въ тебе; тѣ ще ядѫтъ плодове-тѣ
5 ти, и тѣ ще піѭтъ млѣко-то ти. И ще поставіѭ [г] Раввѫ [д] оборъ на камилы, и *земіѭ-тѫ на* Аммоновы-тѣ сынове мѣсто за лежаніе на овцы: и [е] ще познаете че азъ сьмь Господь.
6 Защото така говори Господь Іеова: Понеже си [ж] исплескалъ съ рѫцѣ, и си ударилъ съ ногѫ и [з] съсъ всичко-то прѣзрѣніе на сьрдце-то си зарадувалъ си ся про-
7 тивъ Израилевѫ-тѫ земіѭ, За то, ето, [и] ще прострѫ рѫкѫ-тѫ си вързъ тебе, и ще тя прѣдамъ въ разграбеніе на народы-тѣ, и ще тя отсѣкѫ отъ племена-та, и ще тя погубіѭ отъ земли-тѣ; ще тя истрѣбіѭ: и ще познаешь че азъ сьмь Господь.
8 Така говори Господь Іеова: Понеже [і] Моавъ и [к] Сіиръ говорятъ: Ето, домъ-тъ
9 Іудинъ е като всичкы-тѣ народи: За то, ето, ще отворіѭ Моавовѫ-тѫ границѫ отъ къмъ градове-тѣ, отъ къмъ неговы-тѣ градове въ крайща-та му, Веѳъ-іесимоѳъ, Ваалмеонъ и Кыріаѳаимъ, славѫ-тѫ на
10 онѫзь земіѭ, *Ще іѭ отворіѭ* [л] на въсточны-тѣ сынове, противъ Аммоновы-тѣ сынове, и ще іѭ прѣдамъ въ наслѣдіе, [м] за да ся не поменуватъ Аммонови-тѣ сынове
11 между народы-тѣ. И ще извършѫ сѫдбы връху Моава: и ще познаіѫтъ че азъ сьмь Господь.
12 Така говори Господь Іеова: [н] Понеже Едомъ ся обходи отмъстително къмъ Іудинъ-тъ домъ, и прѣстѫпи тежко, и си
13 направи отмщеніе противъ тѣхъ, За то така говори Господь Іеова: Ще прострѫ рѫкѫ-тѫ си връху Едомъ, и ще отсѣкѫ отъ него человѣкъ и скотъ, и ще го истрѣбіѭ изъ Ѳеманъ, и ще паднѫтъ чрѣзъ мечь
14 до Деданъ. И [о] ще дѣйствувамъ отмщеніе-то си вързъ Едомъ чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на людіе-тѣ си Израиль; и ще направіѭ на Едомъ споредъ ярость-тѫ си, и споредъ гнѣвъ-тъ си: и ще познаіѫтъ отмщеніе-то ми, говори Господь Іеова.
15 Така говори Господь Іеова: [п] Понеже Филистимци-тѣ ся обходихѫ отмъстително, и направихѫ отмщеніе съ прѣзрѣніе отъ душѫ, да докаратъ гыбель отъ древ-
16 ніѭ омразѫ, За то така говори Господь Іеова: Ето, азъ [р] ще прострѫ рѫкѫ-тѫ

[м] Іер. 16; 5, 6, 7.
[н] Вижь Лев. 10; 6. 21; 10.
[о] 2 Цар. 15; 30.
[п] Мих. 3; 7.
[р] Гл. 12; 9. 37; 18.
[с] Іер. 7; 14. Гл. 7; 20, 21, 22.
[т] Псал. 27; 4.
[у] Гл. 23; 47.
[ф] Іер. 16; 6, 7. Ст. 17.
[х] Іов. 27; 15. Псал. 78; 64.
[ц] Лев. 26; 39 Гл. 33; 10.
[ч] Иса. 20; 3. Гл. 4; 3. 12; 6, 11.
[ш] Іер. 17; 15. Іоан. 13; 19. 14; 29.
[щ] Гл. 6; 7. 25; 5.
[ъ] Ст. 21.
[ы] Гл 33: 21, 22.
[ь] Гл. 3; 26, 27. 29; 21. 33; 22.
[ѣ] Ст. 24.

—

[а] Гл. 6; 2. 35; 2.
[б] Іер. 49; 1 и друг. Гл. 21; 28. Амос. 1; 13. Соф. 2; 9.
[в] Прит. 17; 5. Гл. 26; 2.
[г] Гл. 21; 20.
[д] Иса. 17; 2. 32; 14. Соф. 2; 14, 15.
[е] Гл. 24; 24. 26; 6. 35; 9.
[ж] Іов. 27; 23. Плач. 2; 15. Соф. 2; 15.
[з] Гл. 36; 5. Соф. 2; 8, 10.
[и] Гл. 35; 3.
[і] Иса. 15 и 16. Іер. 48; 1 и друг. Амос. 2; 1.
[к] Гл. 35; 2, 5, 12.
[л] Ст. 4.
[м] Гл. 21; 32.
[н] 2 Лѣт. 28. 17. Псал. 137; 7. Іер. 49; 7, 8 и друг Гл. 35; 2 и друг. Амос. 1; 11. Авд. 10 и друг.
[о] Вижь Иса. 11; 14. Іер. 49; 2.
[п] 2 Лѣт. 28; 18. Іер. 25; 20. 47; 1 и друг. Іоил. 3; 4 и друг. Амос. 1; 6.
[р] Соф. 2; 4 и друг.

си вързъ Филистимцы-тѣ, и ще изсѣкѫ [е]Херееце-тѣ, и [ж]испогубіѫ остатъкъ-тъ 17 на приморіе-то; И [у]ще направіѫ вързъ тѣхъ голѣмо отмщеніе съ яростны обличенія: И [ѳ]когато извършѫ отмщеніе-то си върхъ тѣхъ, ще познаіѫтъ че азъ сьмь Господь.

ГЛАВА 26.

1 И въ единадесето-то лѣто, въ първый-тъ *день* на мѣсецъ-тъ, быде слово Господне 2 къмъ мене и рече: Сыне человѣческый, [а]понеже Тиръ рече противъ Iерусалимъ: [б]О хохо! счупихѫ ся врата-та на народы-тѣ: обърнѫ ся къмъ мене: ще ся напълніѫ 3 азъ, запустѣ той: За то така говори Господь Iеова: Ето, азъ сьмь противъ тебе, Тире, и ще подигнѫ противъ тебе народы много, както подига море-то волны-тѣ си. 4 И ще низвъргнѫтъ стѣны-тѣ на Тиръ, и ще съборятъ стълпове-тѣ му, и ще изстѫржѫ пърсть-тѫ му отъ него, и ще го 5 [в]направіѫ като гладъкъ камыкъ. Ще бѫде за да простиратъ мрѣжы [в]въ срѣдъ море-то: защото азъ рѣкохъ, говори Господь Iеова: и ще стане корысть на на- 6 роды-тѣ. И [*]села-та му, които сѫ въ поле-то, ще ся истрѣбятъ съ ножъ: и [д]ще познаіѫтъ че азъ сьмь Господь.

7 Защото така говори Господь Iеова: Ето, ще доведѫ противъ Тиръ Навуходоносора Вавилонскый-тъ царь, [е]царь на царіе, отъ сѣверъ, съ коніе, и съ колесницы, и съ конницы, и съсъ събраніе, и съ много 8 людіе. Той ще истрѣби съ ножъ села-та ти въ поле-то; и [ж]ще издигне остѣненія противъ тебе, и ще направи окопы противъ тебе, и ще възвыси противъ тебе 9 щитове. И ще постави ратны-тѣ си орѫдія вързъ стѣны-тѣ ти, и съ топоры-тѣ 10 си ще разори стълпове-тѣ ти. Отъ множество-то на коніе-тѣ му прахъ-тъ имъ ще тя покрые: стѣны-тѣ ти ще ся потресѫтъ отъ екотъ-тъ на конницы-тѣ, и на колета-та, и на колесницы-тѣ, когато влѣзе въ порты-тѣ ти, както влѣзватъ въ градъ 11 разбитъ. Съ копыта-та на коніе-тѣ си ще потъпче всичкы-тѣ ти улицы: людіе-тѣ ти ще изсѣче съ ножъ, и крѣпкы-тѣ ти стражи ще бѫдѫтъ свалены на земіѫ-тѫ. 12 И ще разграбятъ богатство-то ти, и ще оберѫтъ имотъ-тъ ти; и ще съборятъ стѣны-тѣ ти, и ще разорятъ красны-тѣ ти домове; и ще хвърлятъ въ срѣдъ водѫ-тѫ каменіе- 13 тѣ ти, и дърва-та ти, и пърсть-тѫ ти. И [з]ще направіѫ да прѣстане мятежъ-тъ [и]на пѣсни-тѣ ти, и гласъ-тъ на кытары-тѣ ти 14 нѣма да ся чуе вече. И [i]ще тя направіѫ като гладъкъ камыкъ: ще бѫдешь за да распростиратъ мрѣжы; нѣма да ся съградишь вече: защото азъ Господь рѣкохъ, говори Господь Iеова.

15 Така говори Господь Iеова на Тиръ: [к]Не ще ли ся потресѫтъ острови-тѣ отъ екотъ-тъ на паданіе-то ти, когато ранени-тѣ *ти* охкатъ, когато кланіе-то става въ 16 срѣдъ тебе? Тогазь [л]всичкы-тѣ морскы князове [м]ще слѣзѫтъ отъ прѣстолы-тѣ си, и ще извадятъ мантіи-тѣ си, и ще съблѣкѫтъ везаны-тѣ си дрѣхы; ще облѣкѫтъ трепераніе; [н]наземи ще сѣднѫтъ, [о]и ще треперятъ въ всякѫ минутѫ, [п]и ще ся 17 удивяватъ заради тебе. И, [р]като дигнѫтъ плачъ заради тебе, ще ти говорятъ: Какъ быде съсипанъ ты, който ся населяваше отъ мореходцы, прочутый граде, който [с]бѣ крѣпъкъ въ море-то, ты и жители-тѣ ти, които причинявахѫ трепераніе на всичкы 18 що живѣяхѫ въ него! Сега [т]острови-тѣ ще треперятъ въ день-тъ на паданіе-то ти, ей, острови-тѣ които сѫ въ море-то ще ся смутятъ когато ся изгубишь ты. 19 Защото така говори Господь Iеова: Когато тя направіѫ градъ пустъ, като градове-тѣ ненаселяемы-тѣ, когато докарамъ върхъ тебе безднѫ-тѫ, та тя покрыіѫтъ много 20 воды; Когато тя снемѫ [у]съ онѣзи що слазятъ въ ровъ, при вѣчны-тѣ людіе, и тя туріѫ въ прѣисподни-тѣ на земіѫ-тѫ, въ мѣста пусты отъ вѣкъ, съ онѣзи които слазятъ въ ровъ, за да ся не населишь; тогазь ще поставіѫ славѫ [ф]въ земіѫ-тѫ 21 на живы-тѣ. [х]Ще тя направіѫ тререраніе, и нѣма да сѫществувашь: и [ц]ще тя потърсятъ, и нѣма да тя намѣрятъ вече въ вѣкъ, говори Господь Iеова.

ГЛАВА 27.

1 И слово Господне быде къмъ мене и рече: 2 И ты, сыне человѣческый, [а]дигни плачъ 3 за Тиръ, И кажи Тиру: Ты [б]който сѣдишь при входъ-тъ морскый, [в]който търгувашь съ народы-тѣ въ много островы: Така говори Господь Iеова: Тире, ты си реклъ: [г]Азъ 4 сьмь съвършенъ въ хубость. Прѣдѣли-тѣ ти сѫ въ сърдце-то на моря-та: които тя съградихѫ, направихѫ хубость-тѫ ти съ- 5 вършеннѫ. Направихѫ всичкы-тѣ дъскы

е 1 Цар. 30; 14.
ж Iер. 47; 4.
у Гл. 5; 15.
ѳ Псал. 9; 16.

—

а Иса. 23; Iер. 25; 22. 47; 4. Амос. 1; 9. Зах. 9; 2.
б Гл. 25; 3. 36; 2.
в Ст. 14.
г Гл. 27; 32.
* Евр. дъщери-тѣ.
д Гл. 25; 5.
е Ездр. 7; 12. Дан. 2; 37.
ж Гл. 21; 22.
з Иса. 14; 11. 24; 8. Iер. 7; 34. 16; 9 25; 10.
и Иса. 23; 16. 28; 13. Отк. 18; 22.
i Ст. 4, 5.
к Iер. 49; 21. Ст. 18. Гл. 27; 28. 31; 16.
л Иса. 23; 8.
м Iон. 3; 6.
н Iов. 2; 13.
о Гл. 32; 10.
п Гл. 27; 35.
р Гл. 27; 32. Отк. 18; 9.
с Иса. 23; 4.
т Ст. 15.
у Гл. 32; 18, 24.
ф Гл. 32; 23, 26, 27, 32.
х Гл. 27; 36. 28; 19.
ц Псал. 37; 36.

—

а Гл. 19; 1. 26; 17. 28; 12. 32; 2.
б Гл. 28; 2.
в Иса. 23; 3.
г Гл. 28; 12.

на кораби-тѣ ти отъ елхы на [д]Саниръ; зѣхѫ кедры отъ Ливанъ за да ти напра-6 вятъ мащы. Отъ дѫбове-тѣ на Васанъ направихѫ весла-та ти, направихѫ сѣдалища-та ти отъ слонъ, съ буксъ [е]отъ Кытійскы-тѣ 7 островы. Виссонъ отъ Египетъ везанъ простираше си ты за платна: синьо и багрено отъ островы-тѣ на Елисѫ бѣ покровъ-тъ ти.

8 Жители-тѣ на Сидонъ и Арвадъ бѣхѫ веслари-тѣ ти: мудри-тѣ твои, Тире, които 9 сѫ въ тебе, тѣ *бѣхѫ* кормчіи-тѣ ти. Старѣйшини-тѣ [ж]на Гевалъ и мудри-тѣ му бѣхѫ въ тебе поправители на развале-нія-та ти: всичкы-тѣ морскы кораби и корабници-тѣ имъ бѣхѫ въ тебе, за да 10 търгуватъ търговіѭ-тѫ ти. Персяне, и Лидійци, и [з]Ливійци, бѣхѫ твои-тѣ ратници въ воинства-та ти; окачахѫ въ тебе щитове и шлемове; тѣ ти дадохѫ велико-11 лѣпіе. Арвадскы-тѣ мѫжіе съ воинство-то ти бѣхѫ на стѣны-тѣ ти изоколо, и Гаммадци-тѣ на стълпове-тѣ ти; окачахѫ щитове-тѣ си на стѣны-тѣ ти изоколо; [и]тѣ допълняхѫ хубость-тѫ ти.

12 [і]Өарсисъ търгуваше съ тебе съ множество отъ всякакво богатство; съсъ сребро, желѣзо, олово и свинецъ търгувахѫ въ 13 твои-тѣ търгове. [к]Іаванъ, Өувалъ и Мосохъ бѣхѫ твои търговци; въ търгъ-тъ ти [л]търгувахѫ съ душы человѣческы, и 14 мѣдны съсѫды. А [м]отъ домъ-тъ Өогармѫ търгувахѫ въ търгове-тѣ ти съ коніе и 15 конници и мъскы. Мѫжіе-тѣ [н]на Деданъ бѣхѫ твои търговци: търговія-та на много островы бѣ въ рѫкѫ-тѫ ти: докаровахѫ ти зѫбы слоновы и ебенъ въ размѣнѫ. 16 Сирія търгуваше съ тебе заради множество-то на дѣланія-та ти; даваше на търгове-тѣ ти анераксъ, багрено, и везано, 17 и виссонъ, и коралы, и рубины. Іуда и Израилева-та земя бѣхѫ твои търговци; давахѫ на търгъ-тъ ти [о]жито [п]Меннитско, и сухаръ, и медъ, и елей, и [р]бал-18 самѫ. Дамаскъ търгуваше съ тебе заради множество-то на дѣланія-та ти, съ множество отъ всяко богатство; съ вино Хел-19 вонско, и съ бѣлѫ вълнѫ. Веданъ и Іаванъ давахѫ преждѫ на търгове-тѣ ти: желѣзо работено, касія, и *благовонна* 20 тръсть бѣхѫ между търговіи-тѣ ти. [с]Деданъ търгуваше съ тебе съ тканія за ко-21 лесницы. Аравія, и всичкы-тѣ [т]Кыдарскы началници, бѣхѫ твои търговци, които търгувахѫ съ тебе съ агнета, и овны, и 22 ярцы. Търговци-тѣ на [у]Шевѫ и на Раамѫ бѣхѫ твои търговци, които давахѫ на търгове-тѣ ти всякакво изрядно благовоніе, и всякакъвъ скѫпоцѣненъ камыкъ, и злато. 23 [ф]Харранъ, и Ханне, и Еденъ, [х]търговци-тѣ на Шевѫ, Ассуръ, *и* Хылмадъ, търгувахѫ 24 съ тебе. Тѣзи бѣхѫ въ търгове-тѣ ти твои търговци съсъ всякакъвъ видъ, съсъ сини и везаны хламиды, и съ ковчезы на богаты украшенія, вързаны съ вѫжя, и устроены 25 отъ кедръ. [ц]Өарсійскы-тѣ кораби обхождахѫ съ търговіѭ-тѫ ти, и ты бѣ пълнъ, и станѫ най славенъ [ч]въ сърдце-то на моря-та.

26 Твои-тѣ веслари тя доведохѫ при много воды; *но* [ш]всточный вѣтръ тя съкруши 27 въ сърдце-то на моря-та. [щ]Богатство-то ти, търгове-тѣ ти, търговія-та ти, корабници-тѣ ти, и кормчіи-тѣ ти, поправители-тѣ на развалѣнія-та ти, и тѣзи които търгувахѫ търговіѭ-тѫ ти, и всичкы-тѣ ти ратници мѫжіе, които сѫ въ тебе, и всичко-то ти множество, което е въ срѣдъ тебе, ще паднѫтъ въ сърдце-то на моря-та, въ день-тъ 28 на паданіе-то ти. Прѣдградія-та [ъ]ще ся потресѫтъ отъ гласъ-тъ на писъкъ-тъ на 29 твои-тѣ кормчіи. И [ы]всичкы-тѣ веслари, корабници-тѣ, всичкы-тѣ кормчіи морскы, ще слѣзѫтъ изъ кораби-тѣ си, ще заста-30 нѫтъ на земіѭ-тѫ, И ще выкнѫтъ съ гласъ-тъ си заради тебе, и ще писнѫтъ горко, и [ь]ще турятъ пьрсть на главы-тѣ 31 си, *и* ще ся [ѣ]валятъ въ пепелъ-тъ. И [ю]ще оплѣшивѣіѫтъ съвсѣмъ за тебе, и ще ся опашѫтъ съ врѣтище, и ще плачѫтъ за тебе съ горкость душевнѫ, рыданіе горко. 32 И въ рыданіе-то си [я]ще дигнѫтъ плачъ за тебе, и ще плачѫтъ, *и рекѫтъ* заради тебе: [ѫ]Кой е былъ като Тиръ, като по-33 гынѫлый-тъ въ срѣдъ море-то? [ѭ]Когато стокы-тѣ ти излизахѫ изъ моря-та, ты насыщаваше много народы; съ множество-то на богатство-то си и на търговіѭ-тѫ 34 си обогатяваше ты земны-тѣ царіе. Сега [а]като си ся съкрушилъ въ моря-та, въ дълбочинѫ-тѫ на воды-тѣ, [б]търговія-та ти и всичко-то ти множество паднѫхѫ 35 въ срѣдъ тебе. [в]Вси-тѣ жители на островы-тѣ ся удивихѫ за тебе, и царіе-тѣ имъ ся растреперахѫ; поблѣдѣхѫ лица-та *имъ* 36 отъ страхъ. Търговци-тѣ между народы-тѣ [г]подсвирнѫхѫ заради тебе: [д]ужасъ си станѫлъ и не ще тя има до вѣка.

ГЛАВА 28.

1 И слово Господне быде къмъ мене и рече: 2 Сыне человѣческый, кажи на Тирскый-тъ

[д] Втор. 3; 9.
[е] Iер. 2; 10.
[ж] 3 Цар. 5; 18. Псал. 83; 7.
[з] Iер. 46; 9. Гл. 30; 5. 38; 5.
[и] Ст. 3.
[і] Быт. 10; 4. 2 Лѣт. 20; 36.
[к] Быт. 10; 2.
[л] Отк. 18; 13.
[м] Быт. 10; 3. Гл. 38; 6.
[н] Быт. 10; 7.
[о] 3 Цар. 5; 9, 11. Езд. 3; 7. Дѣян. 12; 20.
[п] Сѫд. 11; 33.
[р] Iер. 8; 22.
[с] Быт. 25; 3.
[т] Быт. 25; 13. Иса. 60; 7.
[у] Быт. 10; 7. 3 Цар. 10; 1, 2. Псал. 72; 10, 15. Иса. 60; 6.
[ф] Быт. 11; 31. 2 Цар. 19; 12.
[х] Быт. 25; 3.
[ц] Псал. 48; 7. Иса. 2; 16. 23; 14.
[ч] Ст. 4.
[ш] Псал. 48; 7.
[щ] Прит. 11; 4. Ст. 34. Отк. 18; 9 и др.
[ъ] Гл. 26; 15, 18.
[ы] Отк. 18; 17, и др.
[ь] Iов. 2; 12. Отк. 18; 19.
[ѣ] Ест. 4; 1, 3. Iер. 6; 26.
[ю] Iер. 16; 6. 47; 5. Мих. 1; 16.
[я] Гл. 26; 17. Ст. 2.
[ѫ] Отк. 18; 18.
[ѭ] Отк. 18; 19.
[а] Гл. 26; 19.
[б] Ст. 27.
[в] Гл. 26; 15, 16.
[г] Iер 18; 16.
[д] Гл. 26; 21.

князь: Така говори Господь Іеова: Понеже ся надигнѫ сьрдце-то ти, [а]и си реклъ ты: Азъ сьмь Богъ, на сѣдалище-то Божіе сѣдіѭ [б]въ сьрдце-то на моря-та; [в]а ты си человѣкъ, а не Богъ; ако и да си турилъ сьрдце-то си като сьрдце Божіе; 3 Ето, [г]ты си по мудръ отъ Даніила: никаква тайна не е скрыта отъ тебе: 4 Съ мудрость-тѫ си и разумъ-тъ си ты си придобылъ за себе си богатство, и придобылъ си въ съкровища-та си злато и сребро; 5 [д]Съ голѣмѫ-тѫ си мудрость ты си придобылъ богатство-то си чрѣзъ търговіѭ-тѫ си, и сьрдце-то ти ся прѣвъзнесе заради богатство-то ти.

6 За то, така говори Господь Іеова: Понеже си направилъ ты сьрдце-то си като сьрдце Божіе, 7 Ето, за то ще докарамъ противъ тебе чужденцы [е]насилницы отъ народы-тѣ: и ще истьргнѫтъ сабли-тѣ си противъ хубость-тѫ на мудрость-тѫ ти, и ще осквернятъ свѣтлость-тѫ ти. 8 Ще тя свалятъ въ ровъ-тъ, и ще умрешь съсъ смьрть-тѫ на убиты-тѣ въ сьрдце-то на моря-та. 9 [ж]Ще говоришь ли още прѣдъ оногозь който тя убива: Азъ сьмь Богъ? Но ты си человѣкъ, а не Богъ, въ рѫцѣ-тѣ на оногозь който тя убива. 10 [з]Чрѣзъ смьрть на необрѣзаны ще бѫдешь умьртвенъ отъ рѫкѫ-тѫ на чужденцы-тѣ: защото азъ рѣкохъ, говори Господь Іеова.

11 И слово Господне быде къмъ мене, и 12 рече: Сыне человѣческый, [и]дигни плачъ заради Тирскый-тъ царь, и кажи му: Така говори Господь Іеова: [і]Ты си печать на съвьршенство, пълнъ си съ мудрость, и съвьршенъ въ хубость. 13 [к]Ты бѣ въ Едемъ въ Божій рай; ты бѣ обкрытъ съсъ всякаквы скѫпоцѣнны каменіе, съсъ сардъ, съ топазъ, съ адамантъ, съ хрисолиѳъ, съ ониксъ, и съ іасписъ, съсъ сапфиръ, съ анѳраксъ, съсъ смарагдъ, и съсъ злато: направа-та [л]на тѫпаны-тѣ ти и на свиркы-тѣ ти бѣше приготвена за тебе въ день-тъ въ който си былъ създаненъ. 14 Ты бѣше [м]херувимъ [*]распрострѣнъ, за да осѣнявашь: и азъ тя поставихъ: ты бѣше [н]въ святѫ-тѫ горѫ Божіѭ; ходеше ты въ срѣдъ огненны каменіе; 15 Ты бѣ съвьршенъ въ пѫтища-та си отъ който день быде създаненъ, доде ся намѣри беззаконіе въ тебе.

16 Отъ множество-то на търговіѭ-тѫ ти, напълнихѫ срѣдѫ-тѫ ти съ насилство, и съгрѣши ты: За то тя отхвьрлихъ като мьрсенъ отъ горѫ-тѫ Божіѭ; и тя истрѣбихъ отъ срѣдъ огненны-тѣ каменіе, 17 [о]херувиме осѣняющій. [п]Сьрдце-то ти ся прѣвъзнесе заради хубость-тѫ ти: растли ты мудрость-тѫ си заради свѣтлость-тѫ си: азъ тя хвьрлихъ наземи; изложихъ тя прѣдъ царіе-тѣ, за да бѫдешь позоръ на тѣхъ. 18 Омьрси ты святилища-та си поради множество-то на беззаконія-та си, поради неправдѫ-тѫ на търговіѭ-тѫ си: за то извадихъ огнь изъ срѣдъ тебе, който тя изѣде; и тя направихъ пепелъ вьрху земіѭ-тѫ, прѣдъ очи-тѣ на всичкы които тя гледатъ. 19 Всичкы които тя познаватъ между народы-тѣ удивихѫ ся заради тебе: [р]ужасъ си станѫлъ, и не ще да тя има до вѣка.

20 И слово Господне быде къмъ мене, и 21 рече: Сыне человѣческый, [с]утвьрди лице-то си [т]вьрху Сидонъ, и пророчествувай за него, 22 И речи: Така говори Господь Іеова: Ето, [у]азъ сьмь противъ тебе, Сидоне; и ще ся прославіѭ въ срѣдъ тебе; и когато извьршѫ сѫдбы съ него, [ф]и ся освятіѭ въ него [х]ще познаіѭтъ че азъ сьмь Господь. 23 Защото [ц]ще проводіѭ въ него моръ и кръвь въ улицы-тѣ му; и ранени-тѣ ще паднѫтъ въ срѣдъ него отъ ножъ *дошелъ* въ него изоколо; и ще познаіѭтъ че азъ сьмь Господь. 24 И не ще да има вече за домъ-тъ Израилевъ [ч]бодило на горесть, и тьрнъ на болѣзни отъ всичкы които сѫ около тѣхъ, които гы прѣзирахѫ: и ще познаіѭтъ че азъ сьмь Господь Іеова.

25 Така говори Господь Іеова: [ш]Когато съберѫ Израилевъ-тъ домъ отъ народы-тѣ между които сѫ распьрснѫти, [щ]и ся освятіѭ въ тѣхъ прѣдъ очи-тѣ на народы-тѣ, тогазь ще ся населятъ въ земіѭ-тѫ си, коіѭто дадохъ на рабъ-тъ си Іакова. 26 И [ъ]ще ся населятъ въ неіѭ безопасно, и [ы]ще съградятъ кѫщы, и [ь]ще насадятъ лозія; ей, ще ся населятъ безопасно, когато извьршѫ сѫдбы вьрху всичкы-тѣ които сѫ гы прѣзрѣли отъ около тѣхъ: и ще познаіѭтъ че азъ сьмь Господь Богъ тѣхенъ.

ГЛАВА 29.

1 Въ десето-то лѣто, въ десетый-тъ *мѣсецъ*, дванадесетый-тъ *день* на мѣсецъ-тъ, быде 2 слово Господне къмъ мене, и рече: Сыне человѣческый, [а]утвьрди лице-то си вьрху Фараона Египетскый-тъ царь, и пророчествувай противъ него, и [б]противъ всич-

а Ст. 9.
б Гл. 27; 3, 4.
в Иса. 31; 3.
г Зах. 9, 2.
д Псал. 62; 10. Зах. 9; 3.
е Гл. 30; 11. 31; 12. 32; 12.
ж Ст. 2.
з Гл. 31; 18. 32; 19, 21, 25, 27.
и Гл. 27; 2.
і Гл. 27; 3. Ст. 3.
к Гл. 31; 8, 9.
л Гл. 26; 13.
м Виж Исх. 25; 20. Ст. 16.
* *Или* помазанъ
н Гл 20; 40.
о Ст. 14.
п Ст. 2, 5.
р Гл. 26; 21. 27; 36.
с Гл. 6; 2 25; 2. 29; 2.
т Иса. 23; 4. 12, Іер. 25; 22. 27; 3. Гл. 32; 30.
у Исх. 14; 4, 17. Гл. 39; 13.
ф Псал 9; 16.
х Гл. 20; 41. 36; 23. Ст. 25.
ц Гл. 38; 22.
ч Числ. 33; 55. Іис. 23; 13.
ш Иса. 11; 12. Гл. 11; 17. 20; 41. 34; 13. 37; 21.
щ Ст. 22.
ъ Іер. 23; 6. Гл. 36; 28.
ы Иса. 65; 21. Амос. 9; 14.
ь Іер. 31; 5.

—

а Гл. 28; 21.
б Иса. 19; 1. Іер. 25; 19. 46; 2, 25.

3 кый Египетъ; Говори, и кажи: Така говори Господь Іеова: Ето [в]азъ сьмь противъ тебе, Фараоне Египетскый царю, [г]велика ламіо, що лежишь въ срѣдъ рѣкы-тѣ си, [д]която си рекла: Рѣка-та ми 4 е моя, азъ іж направихъ за себе си. И [е]ще турїж вждицы въ челюсти-тѣ ти и ще прилѣпіж рыбы-тѣ на рѣкы-тѣ ти въ люспы-тѣ ти, и ще тя извлѣкж изъ срѣдъ рѣкы-тѣ ти: и всичкы-тѣ рыбы на рѣкы-тѣ ти ще ся прилѣпятъ за люспы-тѣ ти. 5 И ще тя исхвърліж въ пустыніж-тж, тебе и всичкы-тѣ рыбы на рѣкы-тѣ ти, ще паднешь върху лице-то на поле-то; [ж]не ще ся съберешь, нито приберешь: [з]на звѣрове-тѣ земны, и на небесны-тѣ птицы тя 6 прѣдадохъ за хранж: И всичкы които обитаватъ въ Египетъ ще познаіжтъ че азъ сьмь Господь: защото [и]станжхж жезлъ 7 отъ търсть за Израилевъ-тъ домъ. [і]Когато тя зѣхж въ ржкж, ты ся съкруши и промуши всичко-то имъ рамо: и когато ся утвърдихж връзъ тебе, ты ся сломи, 8 и расклати всичкы-тѣ имъ чрѣсла. За то така говори Господь Богъ: Ето, [к]ще нанесж мечъ върхъ тебе, и ще отсѣкж отъ 9 тебе человѣкъ и скотъ. И Египетска-та земя ще бжде запустѣніе и пустота; и ще познаіжтъ че азъ сьмь Господь: защото рече: Рѣка-та е моя, и азъ іж направихъ.

10 За то, ето, азъ сьмь противъ тебе, и противъ рѣкы-тѣ ти: и [л]ще направіж Египетскж-тж земіж пустотж, разореніе *и* запустѣніе, отъ [м]Мигдолъ до Сіинж, и до 11 прѣдѣлы-тѣ на Еѳіопіж. [н]Человѣческа нога не ще да мине прѣзъ неіж, нито скотска нога ще мине прѣзъ неіж, нито ще бжде населена четыридесеть годины. 12 И [о]ще направіж Египетскж-тж земіж запустѣніе, въ срѣдъ запустѣны-тѣ мѣста, и градове-тѣ ѝ въ срѣдъ разорены-тѣ градове ще бждатъ запустѣніе четыридесеть годины: И ще разсѣіж Египтяны-тѣ между народы-тѣ, и ще гы распърснж по земли-тѣ.

13 Но така говори Господь Іеова: [п]Въ свършъкъ-тъ на четыридесеть-тѣ годины ще съберж Египтяны-тѣ отъ племена-та, въ 14 които бѣхж распърснжти; И ще доведж Египетскы-тѣ плѣнницы, и ще гы върнж въ земіж-тж Паѳросъ, въ земіж-тж на происхожденіе-то имъ: и ще бждатъ тамъ 15 ниско [р]царство. Ще бждатъ най ниско-то отъ царства-та: и нѣма да ся възвыси вече надъ народы-тѣ: защото ще гы умаліж, за да не владѣіжтъ надъ наро-16 ды-тѣ. И не ще бжде вече [с]упованіе на Израилевъ-тъ домъ, да напомнява за беззаконіе-то *имъ*, когато гледатъ вслѣдъ тѣхъ: и ще познаіжтъ че азъ сьмь Господь Іеова.

17 И въ двадесеть седмо-то лѣто, първый-тъ *мѣсецъ*, въ първый-тъ *день* на мѣсецъ-тъ, быде слово Господне къмъ мене, 18 и рече: Сыне человѣческый, [т]Навуходоносоръ Вавилонскый-тъ царь направи да работи войска-та му работж голѣмж противъ Тиръ: всяка глава станж плѣшива, и всяко рамо одрано: мъздж обаче за Тиръ не зѣ, нито той нито войска-та му, заради работж-тж коіжто работи противъ него: 19 За то, така говори Господь Іеова: Ето, азъ давамъ Египетскж-тж земіж на Навуходоносора Вавилонскый-тъ царь: и ще дигне множество-то му, и ще обере обиръ-тъ му, и ще корыствува корысти-тѣ му: и *то* ще е мъзда-та на войскж-тж 20 му. Дадохъ му Египетскж-тж земіж *за* [у]трудъ-тъ му, съ който работи противъ него, понеже ся трудихж заради мене, 21 говори Господь Іеова. Въ онзи день [ф]ще направіж да израсте рогъ-тъ на Израилевъ-тъ домъ, и [х]ще тя направіж да отворишь уста въ срѣдъ тѣхъ: и ще познаіжтъ че азъ сьмь Господь.

ГЛАВА 30.

1 Пакъ слово Господне быде къмъ мене, та ре-2 че: Сыне человѣческый, пророчествувай и кажи: Така говори Господь Іеова: [а]Ле-3 лекайте: Оле на день-тъ! Защото е [б]близу день-тъ, ей, день-тъ Господень е близу, день облаченъ: врѣме-то на язычницы-тѣ 4 ще бжде. И ножъ ще дойде върхъ Египетъ, и голѣмо трепераніе ще бжде въ Еѳіопіж, когато ранени-тѣ паднжтъ въ Египетъ, и [в]ще земжтъ множество-то му, и [г]ще ся низвърнжтъ основанія-та 5 му. Еѳіопяни, и Ливійци, и Лидійци, и [д]всичкы-тѣ смѣсени народи, и Хувъ, и синове-тѣ на съюзнж-тж земіж, ще паднжтъ съ тѣхъ отъ ножъ.

6 Така говори Господь: Ще паднжтъ и онѣзи които подпиратъ Египетъ: и гордость-та на силж-тж му ще слѣзе: отъ Мигдолъ [е]до Сіинж ще паднжтъ въ него 7 отъ ножъ, говори Господь Іеова: И [ж]ще запустѣіжтъ въ срѣдъ запустѣны-тѣ земли, и градове-тѣ му ще бждатъ въ срѣдъ 8 разорены-тѣ градове. И ще познаіжтъ че

в Iер. 44; 30. Гл. 28; 22. Ст. 10.
г Псал. 74; 13, 14. Иса. 27; 1. 51; 9. Гл. 32; 2.
д Виж Гл. 28; 2.
е Иса. 37; 29. Гл. 38; 4.
ж Iер. 8; 2. 16; 4. 25; 33.
з Iер 7; 33. 34; 20.
и 4 Цар. 18; 21. Иса. 36; 6.
і Iер. 37; 5, 7, 11. Гл. 17; 17.
к Гл. 14; 17. 32; 11, 12, 13.
л Гл 30; 12.
м Гл. 30; 6.
н Гл. 32; 13.
о Гл. 30; 7, 26.
п Иса. 19; 23. Iер. 46; 26.

р Гл. 17; 6, 14.
с Иса. 30; 2, 3. 36; 4, 6.
т Iер. 27; 6. Гл. 26; 7, 8.
у Iер. 25; 9.
ф Псал. 132; 17.
х Гл. 24; 27.

а Иса. 13; 6.
б Гл 7; 7, 12. Iоил. 2; 1. Соф. 1; 7.
в Гл. 29; 19.
г Iер. 50; 15.
д Iер. 25; 20, 24.
е Гл. 29; 10.
ж Гл. 29; 12.

азъ сьмъ Господь, когато туріѭ огнь въ Египетъ, и ся съкрушатъ всичкы които му помагатъ. 9 Въ онзи день [з]ще излѣзѫтъ изъ мене вѣстители съ кораби, за да стреснѫтъ безгрыжны-тѣ Еѳіопяны, и голѣмо трепераніе ще нападне вързъ тѣхъ, като въ день-тъ на Египетъ; защото, ето, иде.

10 Така говори Господь Іеова: И [и]ще погубіѭ множество-то на Египетъ, чрѣзъ ржкѫ-тѫ на Навуходоносора Вавилонскый-тъ царь. 11 Той и людіе-тѣ му съ него, [і]насилници-тѣ отъ народы-тѣ, ще ся доведѫтъ за да разорятъ онѫзи земіѭ, и ще истъргнѫтъ мечове-тѣ си противъ Египетъ, и ще напълнятъ земіѭ-тѫ съ убиты. 12 И [к]ще изсушѫ рѣкы-тѣ, и ще прѣдамъ земіѭ-тѫ въ ржцѣ-тѣ на злы; и [л]ще запустіѭ земіѭ-тѫ, и испълненіе-то й, чрѣзъ ржкѫ на чужденцы; азъ Господь рѣкохъ.

13 Така говори Господь Іеова: И [м]ще погубіѭ кумиры-тѣ, и ще махнѫ идолы-тѣ отъ Мемфисъ, и [н]не ще има вече князь отъ Египетскѫ-тѫ земіѭ: и [о]ще туріѭ страхъ въ Египетскѫ-тѫ земіѭ. 14 И ще запустіѭ [п]Паѳросъ, и ще туріѭ огнь въ [р]Танисъ, и ще [с]извършѫ сѫдбы въ Но. 15 И ще излѣіѭ ярость-тѫ си вързъ Синъ крѣпость-тѫ на Египетъ; и [т]ще изсѣкѫ множество-то на Но; 16 И [у]ще туріѭ огнь въ Египетъ: Синъ ще земе голѣмо трепераніе, и *градъ-тъ* Но ще ся раскѫса, и Мемфисъ *ще бѫде* деня въ утѣсненіе. 17 Юноши-тѣ на Иліуполь и на Пивесеѣъ ще паднѫтъ отъ ножъ: и тѣ ще отидѫтъ въ плѣнъ. 18 И [ф]въ Тафнесъ день-тъ ще помъркне, когато съкрушѫ тамъ хомоты-тѣ на Египетъ: и гордость-та на силѫ-тѫ му ще прѣстане въ него: а него, облакъ ще го покрые, и дъщери-тѣ му ще отидѫтъ въ плѣнъ. 19 И ще извършѫ сѫдбы върху Египетъ: и ще познаіѫтъ че азъ сьмъ Господь.

20 И въ единадесето-то лѣто, въ първый-тъ *мѣсецъ* седмый-тъ *день* на мѣсеца, быде 21 слово Господне къмъ мене и рече: Сыне человѣческый, [х]строшихъ мышцѫ-тѫ на Фараона Египетскый-тъ царь: и ето, [ц]нѣма да ся обвърже за цѣленіе, щото да го обвіѭтъ съ обвързуванія за да му ся даде сила да държи ножъ. 22 За то така говори Господь Іеова: Ето, азъ сьмъ противъ Фараона Египетскый-тъ царь, и [ч]ще строшѫ мышцы-тѣ му, силнѫ-тѫ и строшенѫ-тѫ; и ще направіѭ ножъ-тъ да 23 падне изъ ржкѫ-тѫ му. И [ш]ще разсѣіѭ Египтяны-тѣ между народы-тѣ, и ще гы распърснѫ по земли-тѣ. 24 И ще укрѣпіѭ мышцы-тѣ на Вавилонскый-тъ царь, и ще дамъ мечъ-тъ си въ ржкѫ-тѫ му: а мышцы-тѣ на Фараона ще строшѫ, и ще поохка прѣдъ него съ охканія на смъртно раненъ. 25 Мышцы-тѣ обаче на Вавилонскый-тъ царь ще укрѣпіѭ: а мышцы-тѣ Фараоновы ще паднѫтъ: и [щ]ще познаіѫтъ че азъ сьмъ Господь, когато дамъ мечъ-тъ си въ ржкѫ-тѫ на Вавилонскый-тъ царь, и іѫ простре върху Египетскѫ-тѫ земіѭ. 26 И [ѣ]ще разсѣіѭ Египтяны-тѣ между народы-тѣ, и ще гы распърснѫ по земли-тѣ: и ще познаіѫтъ че азъ сьмъ Господь.

ГЛАВА 31.

1 И въ единадесето-то лѣто, третій-тъ *мѣсецъ*, въ първый-тъ *день* на мѣсецъ-тъ, быде слово Господне къмъ мене и рече: 2 Сыне человѣческый, кажи на Фараона Египетскый-тъ царь, и на множество-то му: [а]Кому си ся уподобилъ ты въ величество-то си? 3 Ето, [б]Ассиріецъ-тъ бѣ кедръ въ Ливанъ, съ хубавы вѣтвы, и съ гѫстѫ сѣнкѫ и высокъ на растъ: и върхъ-тъ му бѣ въ срѣдъ гѫсты вѣтвы. 4 [в]Воды-тѣ го възрастихѫ, бездна-та го възвыси съ рѣкы-тѣ си, които течехѫ около саденія-та му, и испращаше воды-тѣ си 5 по всичкы-тѣ дървета на поле-то. За то [г]растъ-тъ му възлѣзе надъ всичкы-тѣ дървета на поле-то, и вѣйкы-тѣ му ся умножихѫ, и клонове-тѣ му ся распространихѫ поради множество-то на воды-тѣ, 6 като прозябваше. [д]Всичкы-тѣ птицы небесны правехѫ гнѣзда въ вѣйкы-тѣ му: и всичкы-тѣ животны на поле-то раждахѫ подъ клонове-тѣ му: а подъ сѣнкѫ-тѫ му, 7 обитавахѫ всичкы-тѣ голѣми народи. И бѣ красенъ въ голѣминѫ-тѫ си, *и* въ дължинѫ-тѫ на вѣтвы-тѣ си: защото коре-8 ніе-тѣ му бѣхѫ при много воды. Кедри-тѣ [е]въ Божій рай не можахѫ да го скрыіѫтъ: елхы-тѣ не ся сравнявахѫ съ вѣйкы-тѣ му, и явори-тѣ не приличахѫ на клонове-тѣ му; никакво дърво въ Божій рай не ся сравняваше съ него по красотѫ-тѫ 9 му. Направихъ го красенъ въ множество-то на вѣтвы-тѣ му, щото всичкы-тѣ Едемскы дървета, които бѣхѫ въ Божій рай, завиждахѫ му.

10 За то така говори Господь Іеова: Понеже възвыси ты себе си высоко, и понеже дигнѫ върхъ-тъ си между гѫсты-

---

[з] Иса. 18; 1, 2.
[и] Гл. 29; 19.
[і] Гл. 28; 7.
[к] Иса. 19; 5; 6.
[л] Иса. 19; 4.
[м] Иса. 19; 1. Іер. 43; 12. 46; 25. Зах. 13; 2.
[н] Зах. 10; 11.
[о] Иса. 16; 16.
[п] Гл. 29; 14.
[р] Псал. 78; 12, 43.
[с] Наум. 3; 8, 9, 10.
[т] Іер. 46; 25.
[у] Ст. 8.
[ф] Іер. 2; 16.
[х] Іер. 48; 25.
[ц] Іер 46; 11.
[ч] Псал. 37; 17.
[ш] Ст. 26. Гл. 29; 12.
[щ] Псал. 9; 16.
[ѣ] Ст. 23. Гл. 29; 12.

[а] Ст. 18.
[б] Дан. 4; 10.
[в] Іер. 51; 36.
[г] Дан. 4; 11.
[д] Гл. 17; 23. Дан. 4; 12.
[е] Бит. 2; 8. 13; 10. Гл. 28; 13.

тѣ вѣтвы, и [ж]сърдце-то му ся възнесе въ высочинѫ-тѫ му, 11 За то го прѣдадохъ въ рѫкѫ-тѫ на силный-тъ отъ народы-тѣ, който ще направи *въздаяніе* на него; отмахнѫхъ го заради нечестіе-то му. 12 И чужденци, [з]насилници-тѣ отъ народы-тѣ отсѣкохѫ го, и го оставихѫ: вѣтвы-тѣ му паднѫхѫ [и]връху горы-тѣ и въ всичкы-тѣ долове, и клонове-тѣ му ся съкрушихѫ отъ всичкы-тѣ земны рѣкы: и всичкы-тѣ земни народи слѣзохѫ отъ сѣнкѫ-тѫ му, и го оставихѫ.

13 [і]На трупъ-тъ му ще си починѫтъ всичкы-тѣ небесны птицы, и върху клонове-тѣ му ще бѫдѫтъ всичкы-тѣ животны отъ поле-то: 14 За да ся не възвыши въ высочинѫ-тѫ си никое отъ водны-тѣ дървета, нито да дигнѫтъ върхъ-тъ си между гѫсты-тѣ вѣтвы: и отъ всичкы-тѣ піющы водѫ, никое да не стои при тѣхъ въ высочинѫ-тѫ имъ; защото [к]всичкы-тѣ ся прѣдадохѫ на смърть, [л]въ прѣисподни-тѣ на земѭ-тѫ, въ срѣдъ человѣческы-тѣ сынове съ онѣзи които слазятъ въ ровъ.

15 Така говори Господь Іеова: Въ който день слѣзе въ адъ, направихъ да стане сѣтованіе; покрыхъ безднѫ-тѫ заради него, и направихъ да прѣстанѫтъ рѣкы-тѣ ѝ, и голѣмы-тѣ воды ся задържахѫ: и направихъ да посѣтува Ливанъ заради него, и всичкы-тѣ дървета полянскы повѣнѫхѫ заради него. 16 [м]Направихъ народы-тѣ да ся потресѫтъ въ екотъ-тъ на паданіе-то му, [н]когато го свалихъ въ адъ съ онѣзи които слазятъ въ ровъ; и [о]всичкы-тѣ Едемскы дървета, избраны-тѣ и добры-тѣ Ливановы *дървета*, всичкы-тѣ піющи водѫ, [п]утѣшихѫ ся въ прѣисподни-тѣ земны. 17 И тѣ още слѣзохѫ въ адъ съ него, при умъртвены-тѣ отъ ножъ: и онѣзи *които бѣхѫ* мышца негова, [р]които обитавахѫ подъ сѣнкѫ-тѫ му въ срѣдъ народы-тѣ.

18 [с]Кому си ся уподобилъ ты така въ славѫ-тѫ и въ величество-то между дървета-та на Едемъ? но ще бѫдешь свaленъ съ дървета-та на Едемъ, въ прѣисподни-тѣ земны; [т]ще лежишь въ срѣдъ необрѣзаны-тѣ, съ умъртвены-тѣ отъ ножъ. Тъй ще бѫде Фараонъ и всичкото му множество, говори Господь Іеова.

ГЛАВА 32.

1 И въ дванадесето-то лѣто, дванадесетый мѣсецъ, въ първый-тъ *день* на мѣсецъ-тъ, быде слово Господне къмъ мене, и рече: 2 Сыне человѣческый, [а]дигни плачъ заради Фараона Египетскый-тъ царь, и кажи му: [б]Уподобилъ си ся на младъ львъ *между* народы-тѣ, и си [в]като ламя въ моря-та: и устремилъ си ся въ рѣкы-тѣ си, и мѫтишь воды-тѣ съ нозѣ-тѣ си, и [г]тъпчешь рѣкы-тѣ имъ.

3 Така говори Господь Іеова: [д]За то ще прострѫ мрѣжѫ-тѫ си връзъ тебе съсъ събраніе на много народы, и ще тя извлѣкѫтъ съ мрѣжѫ-тѫ ми. 4 И [е]ще тя оставѭ на земѭ-тѫ, ще тя исхвърлѭ по лице-то на поле-то, и [ж]ще турѭ да кацнѫтъ на тебе всичкы-тѣ птицы небесны, и ще наситѭ отъ тебе звѣрове-тѣ на всичкѫ-тѫ земѭ. 5 И ще турѭ плъть-тѫ ти [з]на планины-тѣ, и ще напълнѭ долове-тѣ отъ твои-тѣ купове. 6 И земѭ-тѫ дѣто плавашь ще напоѭ съ кръвь-тѫ ти, дори до горы-тѣ: и рѣкы-тѣ ще ся испълнятъ отъ тебе.

7 И когато тя угасѭ, [и]ще обкрыѭ небе-то, и ще помрачѫ звѣзды-тѣ му; ще обкрыѭ съ облакъ слънце-то, и луна-та 8 нѣма да свѣти съ видѣлинѫ-тѫ си. Всичкы-тѣ свѣтила небесны ще помрачѫ надъ тебе, и ще турѭ тьмнинѫ на земѭ-тѫ 9 ти, говори Господь Іеова. И ще направѭ да ся ужаси сърдце-то на много племена, когато докарамъ съкрушеніе-то ти между народы-тѣ, въ мѣста които ты не си по-10 зналъ. И ще направѭ много народы [і]да ся удивятъ заради тебе, и царіе-тѣ имъ ще ся ужасятъ много заради тебе, когато размахамъ мечь-тъ си прѣдъ тѣхъ: и [к]ще треперятъ всякѫ минутѫ, всякой заради животъ-тъ си, въ день-тъ на паденіе-то ти.

11 Защото [л]така говори Господь Іеова: Мечь-тъ на Вавилонскый-тъ царь ще дойде 12 връзъ тебе. Съ ножове-тѣ на крѣпкы ще свалѭ множество-то ти: всичкы тѣзи сѫ [м]насилници отъ народы-тѣ; и [н]ще разорятъ гордость-тѫ на Египетъ, и всичко-13 то му множество ще погыне. И ще погубѭ всичкы-тѣ му скотове отъ при много воды: и [о]нѣма вече да гы размѫти человѣческа нога, и копыто отъ скотъ нѣма 14 да гы размѫти. Тогазь ще утишѫ воды-тѣ имъ, и ще направѭ рѣкы-тѣ имъ да текѫтъ като елей, говори Господь Іеова. 15 Когато направѭ Египетскѫ-тѫ земѭ запустѣніе, и опустѣе земя-та отъ испълненіе-то си, когато поразѭ всичкы що живѣѭтъ въ неѭ, [п]тогазь ще познаѭтъ че азъ сьмъ Господь.

ж Дан. 5; 20.
з Гл. 28; 7.
и Гл. 32; 5. 35; 8.
і Иса. 18; 6. Гл. 32; 4.
к Псал. 82; 7.
л Гл. 32; 18.
м Гл. 26; 15.
н Иса. 14; 15.
о Иса. 14; 8.
п Гл. 32; 31.
р Плач. 4; 20.
с Ст. 2. Гл. 32; 19.
т Гл. 28; 10. 32; 19, 21, 24 и дрг.

—

а Гл. 27; 2. Ст. 16.
б Гл. 19; 3, 6. 38; 13.
в Гл. 29; 3.
г Гл. 34; 18.
д Гл. 12; 13. 17; 20. Осія 7; 12.
е Гл. 29; 5.
ж Гл. 31; 13.
з Гл. 31; 12.
и Иса. 13; 10. Іоил. 2; 31. 3; 15. Амос 8; 9. Мат. 24; 29. Отк. 6; 12, 13.
і Гл. 27; 35.
к Гл. 26; 16.
л Іер. 46; 26. Гл. 30; 4.
м Гл. 28; 7.
н Гл. 29; 19.
о Гл. 29; 11.
п Исх. 7; 5. 14; 4, 18. Псал. 9; 16. Гл. 6; 7.

16 Той е [р]плачъ-тъ, съ който ще го плачѫтъ: дъщери-тѣ на народы-тѣ ще го плачѫтъ; ще плачѫтъ заради Египетъ и заради всичко-то му множество, говори Господь Іеова.

17 И въ дванадесето-то лѣто, петнадесетый-тъ день на мѣсецъ-тъ, быде слово Господне къмъ мене, и рече: 18 Сыне человѣческый, възрыдай заради множество-то на Египетъ и [с]свали гы, него и дъщери-тѣ на знамениты-тѣ народы, въ прѣисподни-тѣ земны, съ онѣзи които слазятъ въ ровъ. 19 [т]Отъ кого си по хубавъ? [у]Слѣзь, та лежь съ необрѣзаны-тѣ. 20 Ще паднѫтъ въ срѣдъ умъртвены-тѣ съ ножъ: на ножъ ся прѣдаде той: отвлѣчѣте него, и всичкы-тѣ му множества. 21 [ф]Най крѣпкы-тѣ между силны-тѣ ще му говорятъ отъ срѣдъ адъ, съ онѣзь които му помагатъ: [х]слѣзохѫ, лежатъ необрѣзани, умъртвени съ ножъ.

22 [ц]Тамъ е Ассуръ, и всичко-то му събраніе: Гробища-та му сѫ около него: всичкы умъртвени, паднѫли отъ ножъ. 23 Защото [ч]гробища-та му сѫ турены въ дълбочинѫ-тѫ на ровъ-тъ, и събраніе-то му около гробъ-тъ му: Всичкы умъртвени, паднѫли отъ ножъ, [ш]които задавахѫ трепетъ на земіѭ-тѫ на живы-тѣ.

24 [щ]Тамъ е Еламъ, и всичко-то му множество около гробъ-тъ му: всичкы умъртвени, паднѫли отъ ножъ, [ъ]слѣзли необрѣзани въ прѣисподни-тѣ земны; [ы]тѣ раздавахѫ трепераніе-то си въ земіѭ-тѫ на живы-тѣ, но зѣхѫ посрамленіе-то си съ онѣзи които слазятъ въ ровъ. 25 Турихѫ въ срѣдъ умъртвены-тѣ одръ за него съсъ всичко-то му множество: гробища-та му сѫ около него: всичкы необрѣзани, умъртвени съ ножъ, ако и да бѣше ся раздалъ трепетъ-тъ имъ по земіѭ-тѫ на живы-тѣ; но зѣхѫ посрамленіе-то си съ онѣзь що слазятъ въ ровъ: тури ся въ срѣдъ умъртвены-тѣ.

26 [ь]Тамъ е Мосохъ, Ѳувалъ, и всичко-то му множество: гробища-та му сѫ около него: [ѣ]всичкы необрѣзани, умъртвени съ ножъ, ако и да раздавахѫ трепетъ-тъ си въ земіѭ-тѫ на живы-тѣ. 27 И тѣ [ю]не лежатъ съ паднѫлы-тѣ крѣпкы отъ необрѣзаны-тѣ, които слѣзохѫ въ адъ съ ратны-тѣ си орѫжія, и турихѫ ножове-тѣ си подъ главы-тѣ си; но тѣхны-тѣ беззаконія ще бѫдѫтъ върху кости-тѣ имъ, ако и да сѫ были трепетъ на крѣпкы-тѣ въ земіѭ-тѫ на живы-тѣ. 28 Ей, ты ще ся съкрушишь въ срѣдъ необрѣзаны-тѣ, и ще лежишь съ умъртвены-тѣ отъ ножъ.

29 [я]Тамъ е Едомъ, царіе-тѣ му, и всичкы-тѣ му князове, които съсъ силѫ-тѫ си ся турихѫ между умъртвены-тѣ съ ножъ; тѣ ще лежатъ съ необрѣзаны-тѣ, и съ онѣзь които слазятъ въ ровъ.

30 [ѫ]Тамъ сѫ сѣверни-тѣ князове всичкы, и всичкы-тѣ [ѭ]Сидонци, които слѣзохѫ съ умъртвены-тѣ съ трепетъ-тъ си, посрамени отъ силѫ-тѫ си; и лежатъ необрѣзани съ умъртвены-тѣ отъ ножъ, и зѣхѫ посрамленіе-то си съ онѣзь що слазятъ въ ровъ.

31 Фараонъ ще гы види, и [ѳ]ще ся утѣши заради всичко-то си множество, Фараонъ и всичка-та му войска, умъртвены-тѣ съ ножъ, говори Господь Іеова. 32 Защото азъ дадохъ трепетъ-тъ си въ земіѭ-тѫ на живы-тѣ: и ще лежи въ срѣдъ необрѣзаны-тѣ, съ умъртвены-тѣ съ ножъ, Фараонъ и всичко-то му множество, говори Господь Іеова.

ГЛАВА 33.

1 И слово Господне быде къмъ мене и рече: 2 Сыне человѣческый, [а]говори на синове-тѣ на людіе-тѣ си, и кажи имъ: [б]Когато нанесѫ мечъ-тъ върху нѣкоіѭ земіѭ, и людіе-тѣ на *онѫзь* земіѭ земѫтъ нѣкого человѣка отъ помежду си, и си го турятъ за [в]стражъ; 3 И той, като види мечъ-тъ че иде връзъ земіѭ-тѫ, въстрѫби съ трѫбѫ, и свѣсти людіе-тѣ; 4 Тогазь който чуе гласъ-тъ на трѫбѫ-тѫ и не ся упази, ако мечъ-тъ дойде и го постигне, [г]кръвь-та му ще бѫде на главѫ-тѫ му. 5 Чу гласъ-тъ на трѫбѫ-тѫ, и не ся свѣсти: кръвь-та му ще бѫде връзъ него; но който ся свѣсти, ще избави животъ-тъ си.

6 Но стражъ-тъ ако види мечъ-тъ че иде и не въстрѫби съ трѫбѫ-тѫ, и людіе-тѣ не ся свѣстятъ, и мечъ-тъ дойде и постигне нѣкого отъ тѣхъ, [д]той быде постигнѫтъ заради беззаконіе-то си; но кръвь-тѫ му ще прѣдирѭ отъ рѫкѫ-тѫ на стража.

7 [е]И ты сыне человѣческый, азъ тя турихъ стражъ на Израилевъ-тъ домъ: чуй прочее слово изъ уста-та ми, и свѣсти гы отъ моіѭ странѫ. 8 Когато казувамъ на беззаконный-тъ: Беззаконне, непрѣмѣнно, ще умрешь: и ты не проговоришь за да свѣстишь беззаконный-тъ за пѫть-тъ

р 2 Цар. 1; 17. 2 Лѣт. 35; 25. Гл. 26; 17. Ст. 2.
с Гл. 26; 20. 31; 14.
т Гл. 31; 2, 18.
у Ст. 21, 24, и друг. Гл. 28; 10.
ф Иса. 1; 31. 14; 9, 10. Ст. 27.
х Ст. 19, 25 и друг.
ц Ст. 24, 26, 29, 30.
ч Иса. 14; 15.
ш Гл. 26; 17, 20. Ст. 24, 25, 26. 27. 32.
щ Іер 49; 34 и друг.
ъ Ст. 21.
ы Ст. 28.
ь Быт. 10; 2. Гл. 27; 13. 38; 2.
ѣ Ст. 19, 20 и друг.
ю Ст. 21. Иса. 14; 18, 19.
я Гл. 25; 12 и друг.
ѫ Гл. 38; 6, 15. 39; 2.
ѭ Гл. 28; 21.
ѳ Гл. 31; 16.
а Гл. 3; 11.
б Гл. 14; 17.
в 2 Цар. 18; 24, 25. 4 Цар. 9; 17. Ст. 7. Осія 9; 8.
г Гл. 18; 13.
д Ст. 8.
е Гл. 3; 17 и друг.

му, онзи беззаконникъ ще умре въ беззаконіе-то си, отъ рѫкѫ-тѫ ти обаче ще 9 прѣдирѭ кръвь-тѫ му. Но ако свѣстишь ты беззаконный-тъ за пѫть-тъ му да ся върне отъ него, и не ся върне отъ пѫть-тъ си, той ще умре въ беззаконіе-то си, а ты си избавилъ душѫ-тѫ си.

10 За то, сыне человѣческый, кажи на Израилевъ-тъ домъ: Така говорихте вы, и думахте: Ако сѫ прѣстѫпленія-та ни и грѣхове-тѣ ни вързъ насъ, и [ж]ный тлѣемъ въ тѣхъ, какъ ще бѫдемъ живи?

11 [з]Кажи имъ: Живъ сьмь азъ, говори Господь Іеова, [и]нѣмамъ благоволеніе въ смьрть-тѫ на нечестивый-тъ, но да ся върне нечестивый-тъ отъ пѫть-тъ си, и да бѫде живъ: върнѣте ся, върнѣте ся отъ лукавы-тѣ си пѫтища; [і]защо да умрете, доме Израилевъ?

12 За то, ты, сыне человѣческый, кажи на сынове-тѣ на людіе-тѣ си: [к]Правда-та на праведный-тъ нѣма да го освободи въ день-тъ на прѣстѫпленіе-то му: и [л]нечестивый нѣма да падне заради нечестіе-то си, въ който день ся върне отъ нечестіе-то си: и праведный не ще може да живѣе заради *правдѫ-тѫ* си, въ който день съгрѣши.

13 Когато рекѫ на праведный-тъ че непрѣмѣнно ще бѫде живъ, и [м]той уповающъ на правдѫ-тѫ си направи неправдѫ, всичка-та му правда не ще ся помене; и въ неправдѫ-тѫ си коіѭто е направилъ, въ неіѭ ще умре.

14 И [н]когато говорѭ на нечестивый-тъ: Непрѣмѣнно ще умрешь, а той ся върне отъ грѣхъ-тъ си и направи сѫдъ и правдѫ,

15 [о]Отдаде нечестивый-тъ залогъ [п]върне грабнѫто-то, ходи [р]въ повелѣнія-та на животъ-тъ и не струва неправдѫ, непрѣмѣнно ще бѫде живъ, нѣма да умре:

16 [с]Всичкы-тѣ му грѣхове, които е съгрѣшилъ, нѣма да му ся поменѫтъ вече; направилъ е сѫдъ и правдѫ, непрѣмѣнно ще живѣе.

17 [т]Сынове-тѣ обаче на твои-тѣ людіе говорятъ: Пѫть-тъ Господень не е правъ:

18 но тѣхный-тъ пѫть не е правъ. [у]Когато праведный ся върне отъ правдѫ-тѫ си, и направи неправдѫ, то въ неіѭ ще умре.

19 А когато беззаконный-тъ ся върне отъ беззаконіе-то си, и направи сѫдъ и правдѫ,

20 той ще бѫде живъ заради това. Вы обаче говорите: [ф]Пѫть-тъ Господень не е правъ. Доме Израилевъ, ще вы сѫдѭ всякого споредъ пѫтища-та му.

21 И въ дванадесето-то лѣто [х]на плѣненіе-то ни, десетый-тъ *мѣсецъ*, петый-тъ *день* на мѣсецъ-тъ, [ц]дойде при мене единъ бѣжанецъ отъ Іерусалимъ, и каза: [ч]Прѣзѣ ся градъ-тъ

22 И [ш]рѫкѫ-тѫ Господня быде връху мене вечеръ-тъ прѣди да дойде бѣжанецъ-тъ, и отвори уста-та ми додѣ дойде при мене зарань-тѫ: и [щ]отворихѫ ся уста-та ми,

23 и не бѣхъ вече нѣмъ. И слово Господне

24 быде къмъ мене, та рече: Сыне человѣческый, [ъ]тѣзи които живѣѭтъ въ онѣзи запустѣнія въ Израилевѫ-тѫ земѭ говорятъ, и казуватъ: [ы]Единъ бѣ Авраамъ, и наслѣди земѭ-тѫ: а ный [ь]смы мнозина:

25 намъ ся даде земя-та за наслѣдіе. За то кажи имъ: Така говори Господь Іеова: [ѣ]Вы ядете *месо* съ кръвь, и [ю]подигате очи-тѣ си къмъ идолы-тѣ си, и [я]проливате кръвь; и ще наслѣдите ли земѭ-тѫ?

26 Вы ся облягате на мечъ-тъ си, работите мерзости, и [ж]оскверняване всякой женѫ-тѫ на ближняго си; и ще наслѣдите ли земѭ-тѫ?

27 Така имъ кажи: Така говори Господь Іеова: Живъ сьмь азъ, [ѭ]които сѫ въ запустѣнія-та непрѣмѣнно ще паднѫтъ отъ ножъ: и [а]който е по лице-то на поле-то, ще го прѣдамъ на звѣрове-тѣ да го изѣдѫтъ: а които сѫ въ крѣпости-тѣ и

28 [б]въ пещеры-тѣ ще умрѫтъ отъ моръ. Защото [в]ще прѣдамъ земѭ-тѫ въ запустѣніе и пустотѫ, и [г]гордость-та на силѫ-тѫ ѝ ще прѣстане, и [д]горы-тѣ Израилевы ще запустѣѭтъ, та да нѣма кой да минува.

29 И ще познаѭтъ че азъ сьмь Господь, когато прѣдамъ земѭ-тѫ въ запустѣніе и пустотѫ, заради всичкы-тѣ имъ мерзости които сторихѫ.

30 И ты, сыне человѣческый, сынове-тѣ на людіе-тѣ ти говорятъ за тебе при стѣны-тѣ и въ врата-та на кѫщы-тѣ, и [е]говорятъ единъ на другъ, всякой на брата си, и казуватъ: Елате сега, та чуйте, кое е слово-то що излѣзва отъ Господа.

31 И [ж]дохождатъ при тебе, както ся събиратъ людіе, та [з]сѣдятъ прѣдъ тебе *като* мои людіе, и слушатъ твои-тѣ думы, но не гы правятъ; защото [и]съ уста-та си показуватъ много любовь, *но* [і]сърдце-то имъ отхожда вслѣдъ любостяжаніе-то имъ.

32 И ето, ты имъ си като любезна пѣснь отъ человѣкъ сладкогласенъ, и който

ж Гл. 24; 23.
з Иса. 49; 14. Гл. 37; 11.
и 2 Цар. 14; 14. Гл. 18; 23, 32. 2 Пет. 3; 9.
і Гл. 18; 31.
к Гл. 3; 20. 18; 24, 26; 27.
л 2 Лѣт. 7; 14.
м Гл. 3; 20. 18; 24.
н Гл. 3; 18, 19. 18; 27.
о Гл. 18; 7.
п Исх. 22; 1, 4. Лев. 6; 2, 4, 5. Числ. 5; 6, 7. Лук. 19; 8.
р Лев. 18; 5. Гл. 20; 11, 13, 21.
с Гл. 18; 22.
т Ст. 20. Гл. 18; 25; 29.
у Гл. 18; 26, 27.
ф Ст. 17. Гл. 18; 25, 29.
х Гл. 1; 2.
ц Гл. 24; 26.
ч 4 Цар. 25; 4.
ш Гл. 1; 3.
щ Гл. 24; 27.
ъ Ст. 27. Гл. 34; 2. 36; 4.
ы Иса. 51; 2. Дѣян. 7; 5.
ь Вижь Мих. 3; 11. Мат. 3; 9. Іоан. 8; 39.
ѣ Быт. 9; 4. Лев. 3; 17. 7; 26. 17; 10. 19; 26. Втор. 12; 16.
ю Гл. 18; 6.
я Гл. 22; 6, 9.
ж Гл. 18; 6. 22; 11.
ѭ Ст. 24.
а Гл. 39; 4.
б Сѫд. 6; 2. 1 Цар. 13; 6.
в Іер. 44; 2, 6, 22. Гл. 36; 34, 35.
г Гл. 7; 24. 24; 21. 30; 6. 7.
д Гл. 6; 2, 3, 6.
е Иса. 29; 13.
ж Гл. 14; 1. 20; 1 и др.
з Гл. 8; 1.
и Псал. 78; 36, 37. Иса. 29; 13.
і Мат. 13; 22.

свири добрѣ: защото слушатъ думы-тѣ 33 ти, а не гы правятъ. [к]Но когато дойде това, (*и* ето, иде,) тогазь [л]ще познаіжтъ че е имало пророкъ въ срѣдъ тѣхъ.

ГЛАВА 34.

1 И слово Господне быде къмъ мене, и 2 рече: Сыне человѣческый, пророчествувай [а]вързъ пастыри-тѣ Израилевы; пророчествувай, и кажи имъ: Така говори Господь Іеова на пастыри-тѣ: [б]Горко на Израилевы-тѣ пастыри, които пасжтъ себе си! Пастыри-тѣ не пасжтъ ли стада-3 та? Вы [в]ядете тлъстинж-тж, и ся обличате съ вълнж-тж, [г]колѣте тлъсты-тѣ; 4 не пасете стада-та. [д]Не укрѣпихте немощнж-тж, и не исцѣлихте онжзи която бѣ злѣ, и не обвързахте счупенж-тж, и не докарахте заблудилж-тж ся, и [е]не потърсихте загынжлж-тж; но [ж]съ насиліе и съ жестокость владычествувахте надъ 5 тѣхъ. И [з]ся распърснжхж, понеже нѣмаше пастырь; и [и]станжхж за ястіе на всичкы-тѣ звѣрове въ поле-то, и ся рас-6 пърснжхж. Мои-тѣ овцы ся скытахж по всякж горж, и по всякой высокъ хълмъ; и по всичко-то лице на земіж-тж бѣхж распърснжты овцы-тѣ ми: и нѣмаше кой да потърси, нито кой да подири.

7 За то, слушайте, пастыри, слово-то Го-8 сподне: Живъ сьмь азъ, говори Господь Іеова, непрѣмѣнно, понеже стадо-то ми станж корысть, и [і]овцы-тѣ ми станжхж за ястіе на всичкы-тѣ звѣрове въ поле-то, защото нѣмаше пастырь, и пастыри-тѣ ми не потърсихж овцы-тѣ ми, [к]но пастыри-тѣ пасохж себе си, и не пасохж овцы-9 тѣ ми, За то, слушайте, пастыри, слово-10 то Господне: Така говори Господь Іеова: Ето, азъ сьмь противъ пастыри-тѣ; и [л]ще прѣдиріж овцы-тѣ си отъ ржцѣ-тѣ имъ, и ще гы направіж да прѣстанжтъ отъ да пасжтъ овцы-тѣ: и [м]нѣма вече да пасжтъ себе си пастыри-тѣ: защото ще освободіж отъ уста-та имъ овцы-тѣ си, и не ще бжджтъ за ястіе тѣмъ.

11 Защото така говори Господь Іеова: Ето, азъ, азъ ще потърсіж овцы-тѣ си, и ще 12 гы подиріж. Както пастырь-тъ дири стадо-то си, въ който день ся намира въ срѣдъ распърснжты-тѣ си овцы, така ще подиріж овцы-тѣ си, и ще гы избавіж отъ всичкы-тѣ мѣста, дѣто бѣхж распърснжты, 13 [н]въ день облаченъ и мраченъ. И [о]ще гы изведж изъ народы-тѣ и ще гы съберж отъ мѣста-та, и ще гы доведж въ земіж-тж имъ, и ще гы пасж на Израилевы-тѣ горы, близу при рѣкы-тѣ, и по всичкы-тѣ населяемы мѣста въ тѣхнж-тж земіж.

14 [п]Ще гы пасж въ добро пасище, и кошара-та имъ ще бжде върху высокы-тѣ Израилевы горы: [р]тамъ ще почиватъ въ добрж кошарж, и ще пасжтъ на тълсто пасище, 15 върху Израилевы-тѣ горы. Азъ ще пасж овцы-тѣ си, и азъ ще гы упокоіж, говори 16 Господь Іеова. [с]Ще прѣдиріж загынжлж-тж, и ще докарамъ заблудилж-тж ся, и ще обвържж счупенж-тж, и ще укрѣпіж немощнж-тж; [т]тлъстж-тж обаче и крѣпкж-тж ще погубіж; [у]съ правосждіе ще гы пасж.

17 А *заради* васъ, паство моя, така говори Господь Іеова: Ето, азъ [ф]ще сждіж между 18 овцж и овцж, между овны и ярцы. Малко ли ви е, дѣто пасете добро-то пасище, та тъпчете съ нозѣ-тѣ си остатъкъ-тъ на пасище-то си? и дѣто піете чистж водж, а 19 мжтите съ нозѣ-тѣ си остатъкъ-тъ? А овцы-тѣ ми пасжтъ утъпкано-то съ нозѣ-тѣ ви, и піжтъ размжтенж-тж съ нозѣ-тѣ ви *водж*.

20 За то така имъ говори Господь Іеова: Ето, [х]азъ, азъ ще сждіж между тлъстж 21 овцж, и между мършавж овцж. Понеже тласкате съсъ ребра и съ рамена, и бодете съ рога-та си всичкы-тѣ немощны, додѣ гы распърснжхте по вънъ, за то ще избавіж овцы-тѣ си, и не ще бжджтъ 22 вече корысть: И [ц]ще сждіж между овцж и овцж.

23 И [ч]ще поставіж надъ тѣхъ единого Пастыря, и ще гы пасе, [ш]рабъ-тъ си Давида; той ще гы пасе, и той ще имъ е пастырь. 24 И [щ]азъ Господь ще имъ бжджа Богъ, и рабъ-тъ ми Давидъ [ъ]князь въ срѣдъ тѣхъ: 25 азъ Господь говорихъ. И [ы]ще направіж съ тѣхъ завѣтъ на миръ; и [ь]ще махнж отъ земіж-тж лошы-тѣ звѣрове: и [э]ще обитаватъ безбѣдно въ пустыніж-тж, и ще 26 спятъ по джбравы-тѣ. И [ю]ще направіж тѣхъ и [я]околны-тѣ на горж-тж си благословеніе; и [ж]ще свалямъ дъждь-тъ на врѣме-то му: [іж]дъждь на благословеніе 27 ще да е. И [а]дървія-та на поле-то ще даватъ плодъ-тъ си, и земя-та ще дава

к 1 Цар. 8; 20.
л Гх. 2; 5.

—

а Іер. 23; 1. Зах. 11; 17.
б Иса. 56; 11. Зах 11; 16.
в Гх. 33; 25. 26. Мих. 3; 1, 2, 3. Зах. 11; 5.
г Ст. 16. Зах. 11; 16.
д Лук. 15; 4.
е 1 Пет. 5; 3.
ж 3 Цар. 22; 17. Гх. 33; 21, 28. Мат. 9; 36.
з Иса. 56; 9. Іер. 12; 9. Ст. 8.
и Ст. 5, 6.
і Ст. 2, 10.
к Гх. 3; 18. Евр. 13; 17.
л Ст. 2, 8.
м Гх. 30; 3. Іоил. 2; 2.
н Иса. 65; 9. 10. Іер. 23; 3. Гх. 28; 25 36; 24. 37; 21, 22.
о Псал. 23; 2.
п Іер. 33; 12.
р Ст. 4. Иса. 40; 11. Мих. 4; 6. Мат. 18; 11; Марк. 2; 17. Лук. 5; 32.
с Иса. 10; 16. Амос. 4; 1.
т Іер. 10; 24.
ф Гх. 20, 37, 38. Ст. 20, 22. Зах. 10; 3. Мат. 25; 32, 33.
х Ст. 17.
ц Ст. 17.
ч Иса. 40; 11. Іер. 23; 4, 5. Іоан. 10; 11. Евр. 13; 20. 1 Пет. 2; 25. 5; 4.
ш Іер. 30; 9. Гх. 37; 24, 25. Осія 3; 5.
щ Ст. 30. Исх. 29; 45. Гх. 37; 27.
ъ Гх. 37; 22. Лук. 1; 32, 33.
ы Гх. 37; 26.
ь Лев. 26; 6. Иса. 11; 6 до 9. 35; 9. Осія 2; 18.
э Ст. 28. Іер. 23; 6.
ю Быт 12; 2. Иса. 19; 24. Зах. 8; 13.
я Иса. 56; 7. Гх. 20; 40.
ж Лев. 26; 4.
іж Псал. 68; 9. Мал. 3; 10.
а Лев. 26; 4. Псал. 85; 12. Иса. 4; 2.

произведеніе-то си, и ще бѫдѫтъ безбѣдни въ земіѭ-тѫ си, и ще познаѭтъ че азъ сьмь Господь, [б]когато съкрушѭ узы-тѣ на хомотъ-тъ имъ, и гы освободіѭ отъ рѫкѫ-тѫ [в]на онѣзи които сѫ гы поработили.

28 И [г]не ще бѫдѫтъ вече корысть на язычницы-тѣ, и земни-тѣ звѣрове не ще гы испояждатъ: но [д]ще живѣѭтъ безбѣдно,

29 и не ще има кой да гы плаши. И ще имъ въззставіѭ [е]именитъ садъ, и нѣма вече да загынуватъ отъ гладъ въ земіѭ-тѫ, и [ж]не ще носятъ вече хулѫ-тѫ на язычницы-тѣ.

30 И ще познаѭтъ че [з]азъ Господь Богъ тѣхенъ съ тѣхъ сьмь, и тѣ, Израилевый домъ, людіе мои сѫ, говори Господь Іеова.

31 И [и]вы, овцы мои, овцы на пасище-то ми, вы сте человѣци, *и* азъ Богъ вашъ, говори Господь Іеова.

ГЛАВА 35.

1 И слово Господне быде къмъ мене, и рече:

2 Сыне человѣческый, [а]тури лице-то си [б]противъ горѫ-тѫ Сіиръ, и [в]пророчествувай

3 противъ неіѭ; И кажи ѝ: Така говори Господь Іеова: Ето, горо Сіиръ, азъ сьмь противъ тебе; и ще прострѫ рѫкѫ-тѫ си противъ тебе, и [г]ще тя прѣдамъ въ

4 опустошеніе и пустотѫ. [д]Ще разоріѭ градове-тѣ ти, и ты ще бѫдешь запустѣніе,

5 и ще познаешь че азъ сьмь Господь. [е]Понеже си упазила ветхѫ омразѫ, и прѣдала си Израилевы-тѣ сынове въ рѫкѫ на мечъ въ врѣме-то на съсыпваніе-то имъ, [ж]когато беззаконіе-то *имъ стигнѫ* до край-тъ:

6 За то, живъ сьмь азъ, говори Господь Іеова, ще тя прѣдамъ на кръвь, и кръвь ще тя гони: [з]понеже не си намразила

7 кръвь-тѫ, то кръвь ще тя гони. И ще прѣдамъ въ съвършенно запустѣніе горѫ-тѫ Сіиръ, и ще погубіѭ отъ неіѭ [и]който ми-

8 нува и който ся враща. И [і]ще напълніѭ горы-тѣ му съ умъртвены-тѣ му: по хълмы-тѣ ти, и по долове-тѣ ти, и по всичкы-тѣ ти рѣкы, ще паднѫтъ умъртвени-тѣ

9 съ ножъ. [к]Ще тя направіѭ вѣчно опустошеніе, и градове-тѣ ти нѣма да ся населятъ: и [л]ще познаете че азъ сьмь Господь.

10 Понеже си рекла: Тѣзи два народа и тѣзи двѣ мѣста ще сѫ мои, и [м]ный ще гы наслѣдимъ, [н]ако и да е былъ Господь тамъ,

11 За то, живъ сьмь азъ, говори Господь Іеова, ще направіѭ [о]споредъ ярость-тѫ ти, и споредъ зависть-тѫ ти, коіѧдо си извършила заради омразѫ-тѫ ти къмъ тѣхъ, и ще имъ станѫ познатъ когато тя сѫдіѭ.

12 И [п]ще познаешь че азъ Господь чухъ всичкы-тѣ твои хулы които си произнесла противъ Израилевы-тѣ горы, като си рекла: Тѣ запустѣхѫ, намъ ся дадохѫ за хра-

13 нѫ. И [р]съ уста-та си велерѣчихте противъ мене, и умножихте думы-тѣ си противъ мене: азъ чухъ.

14 Така говори Господь Іеова: [с]Когато ся весели всичка-та земя, пустѫ ще тя на-

15 правіѭ. [т]Както си ся развеселила заради наслѣдіе-то на Израилевъ-тъ домъ, защото опустѣ, така ще ти направіѭ: [у]ще запустѣешь, горо Сіиръ, и всичкый Едомъ, всичкый той: и ще познаѭтъ че азъ сьмь Господь.

ГЛАВА 36.

1 И ты сыне человѣческый, пророчествувай [а]къмъ Израилевы-тѣ горы, и речи: Горы Израилевы, слушайте слово-то Господне:

2 Така говори Господь Іеова: [б]Понеже непріятель-тъ рече противъ васъ, О хохо! [в]вѣчны-тѣ высокы мѣста [г]станѫхѫ на-

3 слѣдіе намъ, Заради това пророчествувай и кажи: Така говори Господь Іеова: Понеже вы запустихѫ, и поглънѫхѫ отъ всякѫдѣ, за да станете наслѣдіе на остатъкъ-тъ на народы-тѣ, и [д]станѫхте говореніе на языкъ, и поношеніе на людіе-тѣ:

4 Заради това, горы Израилевы, слушайте слово-то на Господа Іеова: така говори Господь Іеова къмъ горы-тѣ, и къмъ хълмы-тѣ, къмъ потоцы-тѣ, и къмъ долове-тѣ, и къмъ запустѣны-тѣ *и* разорены-тѣ *мѣста*, и къмъ оставены-тѣ градове, [е]които станѫхѫ корысть и [ж]присмѣхъ на оста-

5 тъкъ-тъ на околны-тѣ народы: За то, така говори Господь Іеова: [з]Непрѣмѣнно въ огнь-тъ на ревность-тѫ си говорихъ противъ остатъкъ-тъ на народы-тѣ, и противъ всичкый-тъ Едомъ, [и]които направихѫ земіѭ-тѫ ми наслѣдіе на себе си съ радость на всичко-то *си* сърдце, *и* съ прѣзрѣніе душевно, за да іѭ разграбятъ като

6 корысть: За то пророчествувай заради Израилевѫ-тѫ земіѭ, и кажи на горы-тѣ и на хълмы-тѣ, на потоцы-тѣ и на долове-тѣ: Така говори Господь Іеова: Ето, азъ говорихъ въ ревность-тѫ си и въ ярость-тѫ си, защото [і]понесохте укоръ-тъ

б Лев. 26; 13. Іер. 2; 20.
в Іер. 25; 14.
г Ст. 8. Гл. 36; 4.
д Іер. 30; 10. 46; 27. Ст. 25.
е Иса. 11; 1. Іер. 23; 5.
ж Гл. 36; 3, 6, 15.
з Ст. 24. Гл. 37; 27.
и Псал. 100; 3. Іоан. 10; 11.

—

а Гл. 6; 2.
б Втор. 2; 5.
в Іер. 49; 7, 8. Гл. 25; 12. Амос. 1; 11. Авд. 10 и дрг.
г Гл. 6; 14.
д Ст. 9.
е Гл. 25; 12. Авд. 10.
ж Псал. 137; 7. Гл. 21; 25, 29. Дан. 9; 24. Авд. 11.
з Псал. 109; 17.
и Сѫд. 5; 6. Гл. 29; 11.
і Гл. 31; 12. 32; 5.
к Іер. 49; 17, 18. Ст, 4. Гл. 25; 13. Мал. 1; 3, 4.
л Гл. 6; 7. 7; 4, 9. 36; 11.
м Псал. 83; 4, 12. Гл. 36; 5. Авд. 13.
н Псал. 48; 1, 3. 132; 13, 14. Гл. 48; 35.
о Мат. 7; 2. Іоан. 2; 13.
п Псал. 9; 16. Гл. 6; 7.
р 1 Цар. 2; 3. Стх. 13; 6.
с Иса. 65; 13, 14.
т Авд. 12, 15.
у Ст. 3, 4.

—

а Гл. 6; 2, 3.
б Гл. 25; 3. 26; 2.
в Втор. 32; 13.
г Гл. 35; 10.
д Втор. 28; 37. 3 Цар. 9; 7. Плач. 2; 15. Дан. 9; 16.
е Гл. 34; 28.
ж Псал. 79; 4.
з Втор. 4; 24. Гл. 38; 19.
и Гл. 35; 10, 12.
і Псал. 123; 3, 4. Гл. 34; 29. Ст. 15.

7 на народы-тѣ: За то така говори Господь Іеова: [к]Азъ възвысихъ ржкж-тж си: непрѣмѣнно народи-тѣ, които сж около васъ, тѣ ще носятъ срамъ-тъ си.

8 А вы, Израилевы горы, ще направите да прозябнжтъ вѣтвы-тѣ ви, и ще дадете плодъ-тъ си на людіе-тѣ ми Израиля; за-9 щото приближаватъ да дойджтъ. Защото ето, азъ *гледамъ* връху васъ, и ще ся обърнж къмъ васъ, и ще ся обработите 10 и насѣете. И ще умножж връху васъ человѣцы, всичкый-тъ домъ Израилевъ, него всичкый-тъ: и градове-тѣ ще ся населятъ, 11 и [л]запустѣнія-та ще ся съградятъ. Ей [м]ще умножж връху васъ человѣцы и скотове, и ще нарастнжтъ и плодъ ще сътворятъ: И ще вы населіж както бѣхте понапрѣдъ, и ще ви направіж добро повече отъ колкото въ начало-то: и [н]ще познаете че азъ 12 сьмь Господь. И ще направіж да ходятъ връху васъ человѣци, людіе-тѣ ми Израиль: и [о]ще вы наслѣдятъ, и ще имъ бждете наслѣдіе, и за напрѣдъ [п]не ще вече да гы обесчадите.

13 Така говори Господь Іеова: Понеже ви рекохж: [р]Ты си *земя* която пояждашь 14 человѣцы, и обесчадвашь людіе-тѣ си; За то нѣма вече да пояждашь человѣцы, нито да обесчадишь вече людіе-тѣ си, говори 15 Господь Іеова: И [с]нѣма вече да направіж да ся чуе въ тебе укоръ-тъ на язычницы-тѣ, и нѣма вече да носишь поношеніе то на народы-тѣ, и нѣма вече да погубишь людіе-тѣ си, говори Господь Іеова.

16 И слово Господне быде къмъ мене, и 17 рече: Сыне человѣческый, когато Израилевъ-тъ домъ бѣхж населени въ земіж-тж си, [т]осквернихж іж съ пжть-тъ си, и съ дѣянія-та си: тѣхный-тъ пжть бѣ прѣдъ мене [у]като нечистота-та на отлжченж 18 *женж*. За то излѣхъ ярость-тж си връзъ тѣхъ, [ф]поради кръвь-тж, коіжто излѣхж на земіж-тж, и заради идолы-тѣ имъ, *съ* 19 *които* іж омърсихж: И [х]разсѣяхъ гы между народы-тѣ, и распьрснжти быдохж по мѣста-та: [ц]споредъ пжть-тъ имъ, и спо-20 редъ дѣла-та имъ, гы сждихъ. И когато влѣзохж въ народы-тѣ, дѣто отидохж, [ч]омърсихж свято-то ми име, дѣто ся говореше за тѣхъ: Тѣзи сж людіе-тѣ на 21 Іеова, и изъ земіж-тж му излѣзохж. Смилихъ ся обаче [ш]заради свято-то си име, което Израилевъ-тъ домъ омърси между народы-тѣ при които отидохж.

22 За то кажи на Израилевъ-тъ домъ: Така говори Господь Іеова: Азъ не правіж *това* заради васъ, доме Израилевъ, [щ]но заради свято-то свое име, което омърсихте между 23 народы-тѣ при които отидохте. И ще освятіж велико-то си име, омърсено-то между народы-тѣ, което омърсихте между тѣхъ: и ще познаіжтъ народи-тѣ че азъ сьмь Господь, говори Господь Іеова, [ъ]когато ся освятіж у васъ прѣдъ очи-тѣ имъ.

24 Защото [ы]ще вы земж изъ срѣдъ народы-тѣ, и ще вы съберж отъ всичкы-тѣ мѣста, и ще вы доведж въ земіж-тж ви.

25 И [ь]ще поръсіж връху васъ чистж водж, и ще ся очистите: [ѣ]отъ всичкы-тѣ ви нечистоты, и отъ всичкы-тѣ ви идолы, ще вы 26 очистіж. И [ю]ще ви дамъ ново сьрдце, и новъ духъ ще вложж вжтрѣ въ васъ, и, като отнемж каменно-то сьрдце отъ плъть-27 тж ви, ще ви дамъ плътеко сьрдце. И [я]ще вложж вжтрѣ въ васъ Духъ-тъ си, и ще вы направіж да ходите въ повелѣнія-та ми, и да пазите сждбы-тѣ ми, и да *гы* 28 извършате. И [ѫ]ще ся населите въ земіж-тж коіжто дадохъ на отцы-тѣ ви: [ѭ]и ще 29 ми сте людіе, и азъ ще ви сьмь Богъ. И [а]ще вы спасж отъ всичкы-тѣ ви нечистоты; и [б]ще призовж жито-то, и ще го умножж, и [в]не щж *вече* да ви докарамъ 30 гладъ. И [г]ще умножж плодъ-тъ на дървія-та, и рожбы-тѣ на поле-то, за да не земете вече поношеніе на гладъ между народы-тѣ.

31 И [д]ще поменете лукавы-тѣ си пжтища, и дѣла-та си не добры, и [е]ще ся отвърнете сами отъ себе си прѣдъ очи-тѣ си, заради беззаконія-та си, и заради мерзо-32 сти-тѣ си. [ж]Азъ не правіж *това* заради васъ, говори Господь Іеова, нека е знайно вамъ: постыдѣте ся и ся посрамѣте заради пжтища-та си, доме Израилевъ!

33 Така говори Господь Іеова: Въ който день вы очистіж отъ всичкы-тѣ ви беззаконія, ще направіж още да ся населятъ градове-тѣ, и [з]ще ся съградятъ запустѣ-34 нія-та. И запустѣла-та земя ще ся обработи, вмѣсто да стои запустѣла прѣдъ вся-35 кого който минува. И ще говорятъ: Тая земя, която бѣ запустѣла, станж [и]като Едемскый рай: и градове-тѣ запустѣни-тѣ, и опустѣли-тѣ, и съсыпани-тѣ, укрѣ-36 пихж ся, населихж ся. И народи-тѣ, които сж останжли около васъ, ще познаіжтъ че азъ Господь съградихъ съсыпаны-тѣ, *и* насадихъ опустѣлы-тѣ; [і]азъ Господь говорихъ, и ще извършж.

37 Така говори Господь Іеова: [к]За това още ще бждж потърсенъ отъ Израилевъ-тъ

к Гл. 20; 5.
л Ст. 33. Иса. 58; 12. 61; 4. Амос. 9; 14.
м Іер. 31; 27 33; 12.
н Гл. 35; 9. 37; 6, 13.
о Авд. 17, и др.
п Вижь Іер. 15; 7.
р Числ. 13; 32.
с Гл. 34; 29.
т Лев. 18; 25, 27, 28. Іер. 2; 7.
у Лев. 15; 19, и др.
ф Гл. 16; 36, 38. 23; 37.
х Гл. 22; 15.
ц Гл. 7; 3. 18; 30. 39; 24.
ч Иса. 52; 5. Рим. 2; 24.
ш Гл. 20; 9, 14.
щ Псал. 106; 8.
ъ Гл. 20; 41. 28; 22.
ы Гл. 34; 13. 37; 21.
ь Евр. 10; 22.
ѣ Іер. 33; 8.
ю Іер. 32; 39. Гл. 11; 19.
я Гл. 11; 19. 37; 14.
ѫ Гл. 28; 25. 37; 25.
ѭ Іер. 30; 22. Гл. 11; 20. 37; 27.
а Мат. 1; 21. Рим. 11; 26.
б Псал. 105; 16.
в Гл. 34; 29.
г Гл. 34; 27.
д Гл. 16; 61, 63.
е Лев. 26; 39. Гл. 6; 9. 20; 43.
ж Втор. 9; 5. Ст. 22.
з Ст. 10.
и Иса. 51; 3. Гл. 28; 13. Іоил. 2; 3.
і Гл. 17; 24. 22; 14. 37; 14.
к Гл. 14; 3. 20; 3, 31.

домъ, да направіж за тѣхъ, [я]да гы умножж съ человѣцы като стадо. 38 Като свято стадо, като стадо-то на Іерусалимъ въ праздницы-тѣ му, така запустѣни-тѣ градове ще станжтъ пълни съсъ стада человѣческы: и ще познаіжтъ че азъ сьмь Господь.

ГЛАВА 37.

1 [а]Ржка Господня быде връху ми, та мя изведе [б]чрѣзъ Господній Духъ, и мя постави въ срѣдъ поле, и то бѣ пълно съ кости. 2 И направи мя да минж близу тѣхъ наоколо: и ето, бѣхж твърдѣ много по лице-то на поле-то; и ето, бѣхж твърдѣ сухы.

3 И рече ми: Сыне человѣческый, могжтъ ли тѣзи кости да оживѣіжтъ? и 4 рѣкохъ: Господи Іеова, [в]ты знаешь. И рече ми: Пророчествувай надъ тѣзи кости, и речи имъ: Сухы кости, слушайте 5 слово-то Господне: Така говори Господь Іеова къмъ тѣзи кости: Ето, [г]азъ ще туріж у васъ духъ, и ще оживѣете: 6 И ще туріж вързъ васъ жилы, и ще докарамъ плъть вързъ васъ, и ще вы обкрыіж съ кожж, и ще туріж у васъ духъ, и ще оживѣете, и [д]ще познаете че азъ сьмь Господь.

7 И пророчествовахъ както ми быде заповѣдано, и когато пророчествовахъ, станж екотъ, и ето тржсъ, и кости-тѣ ся 8 събирахж, кость съ кость-тж си. И видѣхъ, и ето, жилы и плъть прорастнжхж вързъ тѣхъ, и кожа гы обкры отъ горѣ: 9 духъ обаче нѣмаше въ тѣхъ. И рече ми: Пророчествувай заради духъ-тъ, пророчествувай, сыне человѣческый, и речи на духъ-тъ: Така говори Господь Іеова: [е]Дойди, духу, отъ четыри-тѣ вѣтрища, и духни вързъ тѣзи убиты-тѣ, и да оживѣ- 10 іжтъ. И пророчествовахъ, както ми заповѣда: [ж]и духъ-тъ влѣзе въ тѣхъ, и оживѣхж, и станжхж на нозѣ-тѣ си, войска голѣма, твърдѣ много.

11 И рече ми: Сыне человѣческый, тѣзи кости сж всичкый Израилевъ домъ; ето, тѣ говорятъ: [і]Кости-тѣ ни изсъхнжхж, и надежда-та ни ся изгуби: ный смы погы- 12 нжли: За то пророчествувай, и кажи имъ: Така говори Господь Іеова: Ето, [к]людіе мои, азъ отварямъ гробища-та ви, и ще вы изведж изъ гробища-та ви, и [л]ще вы 13 заведж въ Израилевж-тж земіж. И ще познаете че азъ сьмь Господь, когато, людіе мои, отворіж гробища-та ви, и вы 14 изведж изъ гробища-та ви. И [м]ще туріж духъ-тъ си въ васъ, и ще оживѣете, и ще вы поставіж въ земіж-тж ви: и ще познаете, че азъ Господь говорихъ и извършихъ, говори Господь.

15 И слово Господне быде къмъ мене, и 16 рече: И ты, сыне человѣческый, [н]земи си единъ жезлъ, та пиши на него за Іудж, и [о]за Израилевы-тѣ сынове другари-тѣ му; земи и другъ жезлъ, и пиши на него заради Іосифа, жезлъ-тъ на Ефрема, и на всичкый-тъ Израилевъ домъ дру- 17 гари-тѣ му. И [п]събери си гы единъ съ другъ въ единъ жезлъ, и ще станжтъ единъ въ ржкж-тж ти.

18 И когато синове-тѣ на твои-тѣ людіе продуматъ и рекжтъ: Не щешь ли да ни обадишь що ти значи това? Кажи 19 имъ: [с]Така говори Господь Іеова: Ето, азъ ще земж [т]жезлъ-тъ на Іосифа, който е въ ржкж-тж на Ефрема, и Израилевы-тѣ племена другари-тѣ му, и ще туріж тѣхъ съ него, съ жезлъ-тъ Іудинъ, и ще гы направіж единъ жезлъ, и ще 20 бждятъ единъ въ ржкж-тж ми. И жезли-тѣ, на които си ты писалъ, ще сж въ 21 ржкж-тж ти [у]прѣдъ тѣхъ. И кажи имъ: Така говори Господь Іеова: Ето, [ф]азъ ще земж Израилевы-тѣ сынове изъ срѣдъ народы-тѣ дѣто сж отишли, и ще гы съберж отъ всякждѣ, и ще гы доведж въ 22 земіж-тж имъ; И [х]ще гы направіж единъ народъ въ земіж-тж, връху Израилевы-тѣ горы: и [ц]единъ царь ще е царь надъ всичкы тѣхъ: и не ще бждятъ вече два народа, и не ще бждятъ вече за напрѣдъ 23 раздѣлени въ двѣ царства: И [ч]нѣма да ся осквернятъ съ идолы-тѣ си, нито съ мерзости-тѣ си, нито съсъ всичкы-тѣ си прѣстжпленія: но ще гы избавіж отъ всичкы-тѣ имъ селенія дѣто съгрѣшихж, и ще гы очистіж: и [ш]ще ми бждятъ лю- 24 діе, и азъ ще имъ бждж Богъ. И [щ]Давидъ рабъ-тъ ми *ще бжде* царь надъ тѣхъ: и [ъ]ще бжде надъ всичкы тѣхъ единъ пастырь: и [ы]ще ходятъ въ сждбы-тѣ ми, и ще пазятъ повелѣнія-та ми, и ще гы из- 25 вършатъ. И [ь]ще живѣіжтъ въ земіж-тж, коіжто дадохъ на рабъ-тъ си Іакова, дѣто живѣехж бащи-тѣ ви; и въ неіж ще живѣіжтъ, тѣ и чада-та имъ, и чада-та на чада-та имъ, [ѣ]до вѣка: и [ю]Давидъ 26 рабъ-тъ ми ще имъ е князь въ вѣкъ. И

я Ст. 10.

—

а Гл. 1; 3.
б Гл. 3; 14. 8: 3. 11; 24. Лук. 4; 1.
в Втор 32; 39. 1 Цар. 2; 6. Іоан. 5; 21. Рим 4; 17. 2 Кор. 1; 9.
г Псал. 104; 30. Ст 9.
д Гл. 6; 7. 35; 12. Іоил. 2; 27. 3; 17.
е Псал. 104, 30. Ст. 5.
ж Отк. 11; 11.
і Псал. 141; 7. Иса. 49; 14.
к Иса. 26; 19. Осія 13; 14.
л Гл. 36; 24. Ст. 25.
м Гл 36; 27.
н Числ. 17; 2.
о 2 Лѣт. 11; 12, 13, 16. 15; 9. 30; 11, 18.
п Ст. 22, 24.
р Гл. 12; 9. 24; 19.
с Зах. 10; 6.
т Ст 16, 17.
у Гл. 12; 3.
ф Гл 36; 24.
х Иса 11; 13. Іер. 3; 18. 50; 4. Осія 1; 11.
ц Гл. 34; 23, 24. Іоан. 10; 16.
ч Гл. 36; 25.
ш Гл. 36; 28, 29.
щ Иса. 40; 11. Іер. 23; 5. 30; 9. Гл. 34; 23, 24. Осія 3; 5. Лук. 1; 32.
ъ Ст. 22; Іоан. 10; 16.
ы Гл. 36; 27.
ь Гл. 36; 28.
ѣ Иса. 60; 21. Іоил. 3; 20. Амос. 9; 15.
ю Ст. 24. Іоан. 12; 34.

[я]ще направѭ съ тѣхъ завѣтъ на миръ: той ще е завѣтъ вѣченъ съ тѣхъ: и ще гы намѣстѭ и ще гы [ѫ]умножѫ, [ѭ]и ще положѫ святилище-то си въ срѣдъ тѣхъ
27 въ вѣкъ. И [а]скынія-та ми ще бѫде въ срѣдъ тѣхъ: и [б]ще имъ сьмь Богъ, и тѣ
28 ще ми сѫ людіе. И [в]ще познаѭтъ язычници-тѣ че [г]азъ сьмь Господь, който освящавамъ Израиля, когато е святилище-то ми въ срѣдъ тѣхъ въ вѣкъ.

ГЛАВА 38.

1 И слово Господне быде къмъ мене, и
2 рече: [а]Сыне человѣческый, [б]утвърди лице-то си [в]върхъ Гога, земѭ-тѫ на Магога, вождь-тъ на Росъ, [г]Мосохъ и Өувалъ,
3 и пророчи противъ него, И кажи: Така говори Господь Іеова: Ето, азъ сьмь противъ тебе, Гоге, вожде на Росъ, Мосохъ,
4 и Өувалъ; И [д]ще тя върнѫ, и ще турѭ кукѫ въ челюсти-тѣ ти, и ще тя извадѭ, и всичкѫ-тѫ ти силѫ, коніе и конницы, [е]всичкы тѣзи съвършенно орѫжени, голѣмо събраніе съсъ щитове, и щитчета, всичкы тѣзи които употрѣбяватъ ножове;
5 Персы, Еѳіонцы и Ливійцы съ тѣхъ; всич-
6 кы тѣзи съсъ щитчета, и шлемове; [ж]Гомера, и всичкы-тѣ му пълкове; домъ-тъ [з]на Өогармѫ отъ послѣдни-тѣ страны на сѣверъ, и всичкы-тѣ му пълкове; *и* много народы съ тебе.
7 [и]Приготви ся, и приготви себе си, ты, и всичко-то ти събраніе що е събрано
8 въ тебе, и бѫди имъ стражъ: [і]Слѣдъ много дни [к]ще стане изброеніе въ тебе: въ послѣдни-тѣ годины ще дойдешь връзъ земѭ, която ся е освободила отъ ножъ-тъ, *и* ся е [л]събрала отъ много народы, [м]върху горы-тѣ на Израиля, които станѫхѫ пусты за всегда: но той быде прѣнесенъ изъ срѣдъ народы-тѣ, и [н]ще ся населятъ
9 всичкы-тѣ въ безопасность. И ще възлѣзешь и ще дойдешь [о]като вихрушка; ще бѫдешь [п]като облакъ, за да покрыешь земѭ-тѫ, ты, и всичкы-тѣ твои пълкове, и много людіе съ тебе.
10 Така говори Господь Іеова: И въ онзи день ще възлѣзатъ мысли на сърдце-то
11 ти, и ще съвѣщавашь съвѣты лукавы; И ще речешь: Ще възлѣзѫ въ земѭ на села неоградены; [р]ще дойдѫ при онѣзи които почиватъ и [с]живѣѭтъ въ безопасность, при всичкы които живѣѭтъ въ мѣста неоградены, и нѣматъ вереи и врата:
12 За да оберешь обиръ, и искорыствувашь корысть, за да възвърнешь рѫкѫ-тѫ си [т]връзъ запустѣнія населены, и [у]връзъ людіе събраны отъ народы-тѣ, които сѫ придобыли скотове и имотъ, които живѣѭтъ по высокы-тѣ страны на земѭ-
13 тѫ. [ф]Шева, и [х]Деданъ, и търговци-тѣ на [ц]Өарсисъ, [ч]съсъ всичкы-тѣ му млады львове ще ти рекѫтъ: Дошелъ си обиръ ли да оберешь? Събралъ си множество-то си корысть ли да корыствувашь? Сребро и злато ли да грабнешь, скотове и имотъ ли да земешь, обиръ ли голѣмъ да направишь?
14 За то, сыне человѣческый, пророчи, и кажи Гогу: Така говори Господь Іеова: [ш]Въ онзи день, [щ]когато людіе-тѣ ми Израиль ще живѣѭтъ въ безопасность, ты
15 не ще ли да знаешь? И [ъ]ще дойдешь отъ мѣсто-то си, отъ послѣдни-тѣ страны на сѣверъ, ты, и [ы]много народи съ тебе, всичкы всадници на коніе, голѣмо мно-
16 жество, и много сила; И [ь]ще възлѣзешь противъ людіе-тѣ ми Израиль като облакъ, за да покрыешь земѭ-тѫ: *то* [ѣ]ще бѫде въ послѣдни-тѣ дни: и ще тя докарамъ противъ земѭ-тѫ си, [ю]за да мя познаѭтъ народи-тѣ, когато ся осветѭ въ тебе, Гоге, прѣдъ очи-тѣ имъ.
17 Така говори Господь Іеова: Ты ли си онзи, заради когото говорихъ въ древни-тѣ дни, чрѣзъ рабы-тѣ си пророцы-тѣ Израилевы, които пророчествовахѫ въ онѣзи дни прѣзъ *много* годины, че щѣхъ
18 да тя докарамъ противъ тѣхъ? Но въ онзи день, въ день-тъ *въ който* Гогъ дойде противъ Израилевѫ-тѫ земѭ, гнѣвъ-тъ ми ще възлѣзе по лице-то ми, говори
19 Господь Іеова. Защото [я]въ ревность-тѫ си, [ѫ]въ огнь-тъ на гнѣвъ-тъ си говорихъ: [ѭ]Непрѣмѣнно въ онзи день ще бѫде трепераніе голѣмо въ земѭ-тѫ Израилевѫ:
20 И [а]рыбы-тѣ морскы, и птицы-тѣ небесны, и звѣрове-тѣ на поле-то, и всичкы-тѣ пълзящи що пълзятъ по земѭ-тѫ, и всичкы-тѣ человѣци които сѫ по лице-то на земѭ-тѫ, ще потреперятъ отъ присѫтствіе-то ми: и [б]горы-тѣ ще ся срупаѭтъ, и стрьмнины-тѣ ще паднѫтъ, и
21 всяка стѣна ще падне на земѭ-тѫ. И [в]ще призовѫ [г]противъ него ножъ по

я Псал. 89; 3. Иса. 55; 3. Іер. 32; 40. Гл. 34; 25.
ѫ Гл. 36; 10, 37.
ѭ 2 Кор. 6; 16.
а Лев. 26; 11, 12. Гл. 43; 7. Іоан. 1; 14.
б Гл. 11; 20. 14; 11. 36; 28.
в Гл. 36; 23.
г Гл. 20; 12.

а Гл. 39; 1.
б Гл. 35; 2, 3.
в Отк. 20; 8.
г Гл. 32; 26.
д 4 Цар. 19; 28. Гл. 29; 4. 39; 2.
е Гл. 23; 12.
ж Быт. 10; 2.
з Гл. 27; 14.
и Иса. 8; 9, 10. Іер. 46; 3, 4, 14. 51; 12.
і Быт, 49; 1. Втор. 4; 30. Ст. 16.
к Иса. 29; 6.
л Ст. 12. Гл. 34; 13.
м Гл. 36; 1, 4, 8.
н Іер. 23; 6. Гл. 28; 26. 34; 25, 28. Ст. 11.
о Иса. 28; 2.
п Іер. 4; 13. Ст. 16.
р Іер. 49; 31.
с Ст. 9.
т Гл. 36; 34, 35.
у Ст. 9.
ф Гл. 27; 22, 23.
х Гл. 27; 15, 20.
ц Гл. 27; 12.
ч Вижь Гл. 19; 3, 5.
ш Иса. 4; 1.
щ Ст. 8.
ъ Гл. 39; 2.
ы Ст. 6.
ь Ст. 9.
ѣ Ст. 8.
ю Исх. 14; 4. Гл. 36; 23. 39; 21.
я Гл. 36; 5, 6. 39; 25.
ѫ Псал. 89; 46.
ѭ Агг. 2; 6, 7. Отк. 16; 18.
а Осія 4; 3.
б Іер. 4; 24. Наум. 1; 5, 6.
в Псал. 105; 16.
г Гл. 14; 17.

всичкы-тѣ си горы, говори Господь Іеова:
[д]ножъ-тъ на всякого человѣка ще е про-
22 тивъ брата му. И [е]ще дойдж въ сждбж
противъ него [ж]съ моръ и съ кръвь; и
[з]ще одъждіж вързъ него и вързъ пълко-
ве-тѣ му, и вързъ много-то народы които
сж съ него, дъждь на потопъ, и [и]каме-
23 ніе на градушкж, огнь и жупелъ. И ще
ся възвеличж и [і]освятіж; и [к]ще станж
познатъ прѣдъ очи-тѣ на много народы,
и ще познаіжтъ че азъ сьмь Господь.

ГЛАВА 39.

1 И ты, [а]сыне человѣческый, пророчи про-
тивъ Гога, и речи: Така говори Господь
Іеова: Ето, азъ сьмь противъ тебе, Гоге,
2 Вожде на Росъ, Мосохъ и Ѳувалъ; И
[б]ще тя върнж и водіж, и ще тя възведж
отъ послѣдни-тѣ на сѣверъ, и ще тя до-
3 карамъ връху Израилевы-тѣ горы; И ще
ударіж лжкъ-тъ ти отъ лѣвж-тж ти ржкж,
и ще направіж стрѣлы-тѣ ти да пад-
4 нжтъ отъ деснж-тж ти ржкж. [в]Ще пад-
нешь връху Израилевы-тѣ горы, ты, и
всичкы-тѣ ти пълкове, и народи-тѣ кои-
то сж съ тебе: [г]ще тя прѣдамъ на пера-
ты-тѣ птицы отъ всякакъвъ видъ, и *на*
5 звѣрове-тѣ на поле-то, за изяждание: Ще
паднешь на лице-то на поле-то; защото
азъ рѣкохъ, говори Господь Іеова.
6 И [д]ще проводіж огнь вързъ Магога, и
между онѣзи които [е]живѣіжтъ въ остро-
вы-тѣ въ безопасность: и ще познаіжтъ
7 че азъ сьмь Господь. И [ж]ще направіж
свято-то си име познато въ срѣдъ людіе-
тѣ си Израиля; и [з]не ще оставіж да о-
мърсятъ вече свято-то ми име: и [и]ще
познаіжтъ народи-тѣ че азъ сьмь Господь,
8 Святый въ Израиль. [і]Ето, иде, и ще ста-
не, говори Господь Іеова: той е день-тъ
[к]за който говорихъ.
9 И онѣзи които обитаватъ въ градове-
тѣ Израилевы ще излѣзжтъ, и ще турятъ
въ огнь та ще изгорятъ оржжія-та, и
щитове-тѣ и щитчета-та, лжкове-тѣ и
стрѣлы-тѣ, и сулицы-тѣ и копія-та; и ще
10 кладжтъ съ тѣхъ огнь седмь години; И
нѣма да земжтъ дръва отъ поле-то, ни-
то ще отсѣкжтъ отъ джбравы-тѣ; защото
ще кладжтъ огнь отъ оржжія-та; и [л]ще
обержтъ онѣзи които сж гы обрали, и
ще оголятъ онѣзи които сж гы оголили,
говори Господь Іеова.

11 И въ онзи день ще дамъ Гогу мѣсто
за погребеніе тамъ въ Израиль, долъ-тъ
на прѣходящы-тѣ, къмъ истокъ на море-
то; и то ще затваря *пжть-тъ* на прѣхо-
дящы-тѣ: и тамъ ще заровятъ Гога, и
всичко-то му множество; и ще *го* наиме-
12 нуватъ Долъ-тъ на Амонъ-гога. И домъ-тъ
Израилевъ ще гы рови седмь мѣсецы
13 [м]за да очистятъ земіж-тж. И всичкы-тѣ
людіе на *Израилевж*-тж земіж ще *гы* ро-
вятъ: и ще имъ бжде именитъ день-тъ
[н]въ който ще ся прославіж, говори Господь
14 Іеова. И ще опрѣдѣлятъ мжжіе, които
като обхождатъ непрѣстанно земіж-тж,
съ *помощь-тж на* прѣходящы-тѣ, ще за-
равятъ останжлы-тѣ по лице-то на зе-
між-тж, [о]за да іж очистятъ; подиръ свър-
шъкъ-тъ на седмь-тѣ мѣсецы ще напра-
15 вятъ прѣдирваніе. И отъ прѣходящы-тѣ
които прѣхождатъ земіж-тж, когато види
нѣкой кость человѣческж, тогазь ще въс-
правя знакъ при неіж, додѣ погрѣбатели-
тѣ іж заровятъ въ долъ-тъ на *Амонъ-го-
16 га. А име-то и на градъ-тъ *ще бжде* †А-
17 мона. [п]Така ще очистятъ земіж-тж. А ты,
сыне человѣческый, така говори Господь
Іеова: [р]Кажи на птицы-тѣ отъ всякакъвъ
видъ, и на звѣрове-тѣ на поле-то: Съберѣте
ся та елате; [с]съвъкупѣте ся отъ
всякждѣ на жъртвж-тж ми коіжто азъ
жъртвувамъ заради васъ, жъртвж голѣ-
мж [т]връху Израилевы-тѣ горы, за да я-
18 дете плъть, и да піете кръвь. [у]Ще ядете
плъть-тж на юнацы-тѣ, и ще піете кръвь-
тж на князове-тѣ земны, на овны, на агнета,
и на ярцы, *и* на телцы, [ф]на всичкы-тѣ хра-
19 нены Васанскы; И ще ядете тлъстинж
до насыщеніе, и ще піете кръвь до опи-
ваніе, отъ жъртвж-тж ми коіжто пожрѣхъ
20 заради васъ; И [х]ще ся насытите на тръ-
пезж-тж ми съ коніе и всадницы, [ц]съ
юнацы, и съсъ всякакъвъ ратникъ мжжъ,
говори Господь Іеова.
21 [ч]И ще туріж славж-тж си между на-
роды-тѣ, и всичкы-тѣ народи ще видятъ
сждбж-тж ми коіжто извършихъ, и [ш]рж-
22 кж-тж ми коіжто турихъ вързъ тѣхъ. И
[щ]ще познае Израилевый домъ че азъ сьмь
Господь тѣхенъ Богъ, отъ тойзи день и
23 послѣ. И [ъ]народи-тѣ ще познаіжтъ, че
домъ-тъ Израилевъ быде плѣненъ заради
беззаконіе-то си; понеже станжхж непо-
корни менѣ, [ы]за то скрыхъ лице-то си
отъ тѣхъ, и гы [ь]прѣдадохъ въ ржкж-тж

[д] Сжд. 7; 23. 1 Цар. 14; 20. 2 Лѣт. 20; 23.
[е] Иса. 66; 16. Іер. 25; 31.
[ж] Гл. 5; 17.
[з] Псал. 11; 6. Иса. 29; 6. 30; 30.
[и] Гл. 13; 11. Отк. 16; 21.
[і] Гл. 36; 23.
[к] Псал. 9; 16. Гл. 37; 28. 39; 7. Ст. 16.

[а] Гл. 38; 2, 3.
[б] Гл. 38; 15,
[в] Гл. 38; 21. Ст. 17.
[г] Гл. 33; 27.
[д] Гл. 38; 22. Амос. 1; 4.
[е] Псал. 72; 10.
[ж] Ст. 22.
[з] Лев. 18; 21. Гл. 20; 39.
[и] Гл. 38; 16, 23.
[і] Отк 16; 17. 21; 6.
[к] Гл. 38; 17.
[л] Иса. 14; 2.
* На множество-то на Гога.
[м] Втор. 21; 23. Ст. 14, 16.
[н] Гл. 28; 22.
[о] Ст. 12.
† Множество.
[п] Ст. 12.
[р] Отк. 19; 17.
[с] Иса. 18; 6. 34; 6. Іер. 12; 9. Соф. 1; 7.
[т] Ст; 4.
[у] Отк. 19; 18.
[ф] Втор. 32; 14. Псал. 22; 12.
[х] Псал. 76; 6. Гл. 38; 4.
[ц] Отк, 19; 18.
[ч] Гл. 38; 16, 23.
[ш] Исх. 7; 4.
[щ] Ст. 7, 28.
[ъ] Гл. 36; 18, 19, 20, 23.
[ы] Втор. 31; 17. Иса. 59; 2.
[ь] Лев. 26; 25.

на врагове-тѣ имъ: и паднѫхѫ всичкы
24 чрѣзъ ножъ. [ъ]Споредъ нечистотѫ-тѫ имъ, и споредъ прѣстѫпленія-та имъ, сторихъ имъ, и скрыхъ отъ тѣхъ лице-то си.

25 За то, така говори Господь Іеова: [ю]Сега ще върнѫ Іакововъ-тъ плѣнъ, и [я]ще помилувамъ всичкый-тъ Израилевъ домъ, и ще бѫдѫ ревнивъ за свято-то си име;
26 И [ѫ]ще носятъ срамъ-тъ си, и всичкы-тѣ си прѣстѫпленія, чрѣзъ които станѫхѫ непокорни менѣ, [ѩ]когато живѣѭтъ въ безопасность въ земѭ-тѫ си, и нѣма
27 кой да гы плаши. [а]Когато гы доведѫ пакъ отъ народы-тѣ, и гы съберѫ отъ мѣста-та на врагове-тѣ имъ, тогазъ ще ся [б]освятѭ въ тѣхъ прѣдъ очи-тѣ на много
28 народы; [в]И ще познаѭтъ че азъ сьмь Господь тѣхный Богъ, когато, като гы направѭ да бѫдѫтъ закараны въ плѣнъ между народы-тѣ, гы съберѫ въ земѭ-тѫ имъ, и не оставѭ вече отъ тѣхъ остатъкъ
29 тамъ; И [г]не щѫ да скрыѭ вече лице-то си отъ тѣхъ; защото [д]излѣхъ Духъ-тъ си върху Израилевъ-тъ домъ, говори Господь Іеова.

ГЛАВА 40.

1 Въ двадесеть и пето-то лѣто на плѣненіе-то ни, въ начало-то на лѣто-то, десетый-тъ день на мѣсецъ-тъ, въ четыринадесето-то лѣто [а]слѣдъ прѣземаніе-то на градъ-тъ, въ тойзи день [б]рѫка Господня быде върху мене, и мя заведе тамъ.
2 Чрѣзъ [в]видѣнія Божіи мя заведе въ Израилевѫ-тѫ земѭ, та [г]мя тури върху еднѫ най высокѫ горѫ, на коіѫто къмъ пладне имаше като зданіе на градъ.
3 И заведе мя тамъ, и ето человѣкъ на когото зракъ-тъ бѣ [д]като зрѣніе на мѣдь, и имаше [е]въ рѫкѫ-тѫ си лененѫ вървь и [ж]мѣркѫ отъ тръсть; и той стоеше въ
4 врата-та. И человѣкъ-тъ ми рече: [з]Сыне человѣческый, виждь съ очи-тѣ си, и чуй съ уши-тѣ си, и тури сърдце-то си върху всичко което ти азъ покажѫ; защото, за да ти покажѫ *това,* быде въведенъ ты тука; [и]извѣсти на Израилевъ-тъ домъ всичко що гледашь.
5 И ето, [і]ограда изъ вънъ домъ-тъ околовързъ, и въ рѫкѫ-тѫ на человѣка тръстна мѣрка шесть лакти, съ лакъть *дълъгъ лакъть* и длань; и прѣмѣри ширинѫ-тѫ на зданіе-то, еднѫ тръсть; и высочинѫ-тѫ еднѫ тръсть.
6 Тогазь дойде при врата-та които гледахѫ къмъ истокъ, и възлѣзе по стѫпала-та имъ, и прѣмѣри прагъ-тъ на врата-та, ширинѫ еднѫ тръсть; и другый-тъ
7 прагъ, ширинѫ еднѫ тръсть. И *всяко* обиталище бѣ дълго еднѫ тръсть, и широко еднѫ тръсть: и между обиталища-та *имаше* петь лакти: и прагъ-тъ на врата-та, при притворъ-тъ, който бѣ
8 при вѫтрешни-тѣ врата, една тръсть. Тогазь прѣмѣри притворъ-тъ на вѫтрешни-
9 тѣ врата, и той бѣ една тръсть. Послѣ прѣмѣри притворъ-тъ на врата-та, осмь лакти; и околодверія-та имъ, два лакта: а притворъ-тъ на врата-та бѣше изъ вѫ-
10 трѣ. И обиталища-та на врата-та къмъ истокъ *бѣхѫ* три отсамъ и три оттамъ; и три-тѣ на еднѫ мѣркѫ: и околодверія-та имахѫ еднѫ мѣркѫ, отсамъ и оттамъ.
11 И прѣмѣри ширинѫ-тѫ на входъ-тъ на врата-та, десеть лакти; и дължинѫ-тѫ
12 на врата-та, тринадесеть лакти. А имаше прѣдъ обиталища-та разстояніе единъ лакъть отъ самъ, и разстояніе единъ лакъть отъ тамъ: и обиталища-та бѣхѫ шесть лакти отъ самъ, и шесть лакти отъ тамъ.
13 Послѣ прѣмѣри врата-та отъ покрывъ-тъ на едно-то обиталище, до покрывъ-тъ на друго-то: ширина-та бѣ двадесеть и петь
14 лакти, и дверь срещѫ дверь. И направи околодверія-та шестдесеть лакти, до околодверіе-то на дворъ-тъ околовързъ на врата-
15 та. И отъ лице-то на врата-та на входъ-тъ до лице-то на притворъ-тъ на вѫтрешни-
16 тѣ врата бѣхѫ петдесеть лакти. И имаше [к]прозорци затворени на обиталища-та, и на околодверія-та имъ изъ вѫтрѣ врата-та околовързъ; така и въ притворы-тѣ; имаше прозорци изъ вѫтрѣ околовързъ; а върху всяко околодверіе финици.
17 И заведе мя [л]въ по външній-тъ дворъ, и ето [м]стаи, и помостъ направенъ околовързъ дворъ-тъ; [н]тридесеть стаи върху
18 помостъ-тъ. И помостъ-тъ който бѣ отъ страны-тѣ на врата-та, споредъ дължинѫ-тѫ на врата-та, бѣше по долный-тъ помостъ.
19 И прѣмѣри ширинѫ-тѫ отъ лице-то на по долны-тѣ врата до лице-то на по вѫтрешній-тъ дворъ изъ вънъ, сто лакти къмъ истокъ и къмъ сѣверъ.
20 И врата-та на външній-тъ дворъ които гледахѫ къмъ сѣверъ прѣмѣри, дължи-
21 нѫ-тѫ имъ, и ширинѫ-тѫ. И обиталища-та имъ *бѣхѫ* три отъ самъ, и три отъ тамъ: околодверія-та имъ и прѣдвратія-та имъ бѣхѫ споредъ мѣркѫ-тѫ на пръвы-тѣ врата: дължина-та имъ петдесеть лакти, и ширина-та имъ двадесеть и петь
22 лакти. И прозорци-тѣ имъ и прѣдвратія-

ъ Гл. 36; 19.
ю Іер. 30; 3, 18. Гл. 34; 13. 36; 21.
я Гл. 20; 40. Осія 1; 11.
ѫ Дан. 9; 16.
ѩ Лев. 26; 5, 6.
а Гл. 28; 25, 26.
б Гл. 36; 23, 24. 38; 16.
в Гл. 34; 30. Ст. 22.
г Иса. 54; 8
д Іоил. 2; 28. Зах. 12; 10. Дѣян. 2; 17.

—

а Гл. 33; 21.
б Гл. 1; 3.
в Гл. 8; 3.
г Отк. 21; 10.
д Гл. 1; 7. Дан. 10; 6.
е Гл. 47; 3.
ж Отк. 11; 1. 21; 15.
з Гл. 44; 5.
и Гл. 42; 10.
і Гл. 42; 20.
к 3 Цар. 6; 4.
л Отк. 11; 2.
м 3 Цар. 6; 5.
н Гл. 45; 5.

та имъ, и финици-тѣ имъ бѣхѫ споредъ мѣркѫ-тѫ на врата-та които гледахѫ къмъ истокъ; и възлизахѫ при тѣхъ прѣзъ седмь стѫпала: и прѣдвратія-та 23 имъ бѣхѫ прѣдъ тѣхъ. И врата-та на вѫтрешній-тъ дворъ бѣхѫ срещѫ врата-та които бѣхѫ къмъ сѣверъ, и къмъ истокъ; и прѣмѣри, отъ врата до врата сто 24 лакти. И мя заведе къмъ югъ, и ето врата които гледахѫ къмъ югъ; и прѣмѣри околодверія-та имъ и прѣдвратія-та 25 имъ, споредъ исты-тѣ мѣркы. И имаше прозорци на тѣхъ и на прѣдвратія-та имъ околовързъ, като онѣзи прозорци: дължина-та петдесеть лакти, и ширина-та 26 двадесеть и петь лакти. И въсхожденіе-то имъ бѣ седмь стѫпала, и прѣдвратія-та имъ бѣхѫ прѣдъ тѣхъ; и имахѫ финицы единъ отъ самъ, и единъ отъ тамъ, на 27 околодверія-та си. И имаше врата въ вѫтрешній-тъ дворъ къмъ югъ: и прѣмѣри отъ врата до врата, къмъ югъ, сто лакти.

28 И заведе мя въ вѫтрешній-тъ дворъ прѣзъ южны-тѣ врата; и прѣмѣри южны-29 тѣ врата споредъ исты-тѣ мѣркы. И обиталища-та имъ, и околодверія-та имъ, и прѣдвратія-та имъ, споредъ исты-тѣ мѣркы: и имаше прозорци на тѣхъ и на прѣдвратія-та имъ околовързъ: петдесеть лакти дължина-та, и двадесеть и петь лакти 30 ширина-та. И прѣдвратія-та ололовързъ бѣхѫ [о]двадесеть и петь лакти въ дъл-31 жинѫ, и петь лакти въ ширинѫ. И прѣдвратія-та имъ бѣхѫ къмъ външній-тъ дворъ: и финици върху околодверія-та имъ: и осмь стѫпала въсхожденіе-то имъ.

32 И заведе мя въ вѫтрешній-тъ дворъ къмъ истокъ; и прѣмѣри врата-та споредъ 33 исты-тѣ мѣркы. И обиталища-та имъ, и околодверія-та имъ, и прѣдвратія-та имъ бѣхѫ споредъ исты-тѣ мѣркы: и имаше прозорци на тѣхъ и на прѣдвратія-та имъ околовързъ: петдесеть лакти дължина-та, и двадесеть и петь лакти ширина-34 та. И прѣдвратія-та имъ бѣхѫ къмъ външній-тъ дворъ: и финици върху околодверія-та имъ, отъ самъ и отъ тамъ: и осмь стѫпала въсхожденіе-то имъ.

35 И заведе мя при сѣверны-тѣ врата, и 36 *гы* прѣмѣри споредъ исты-тѣ мѣркы; Обиталища-та имъ, околодверія-та имъ, и прѣдвратія-та имъ, и прозорци-тѣ имъ околовързъ: дължина-та петдесеть лакти, 37 и ширина-та двадесеть и петь лакти. И околодверія-та имъ *бѣхѫ* къмъ външній-тъ дворъ: и финици върху околодверія-та имъ, отъ самъ и отъ тамъ: и осмь стѫ-38 пала въсхожденіе-то имъ. И стаи-тѣ и входове-тѣ имъ бѣхѫ при околодверія-та на врата-та, дѣто мыяхѫ всесъжженіе-то. 39 И въ притворъ-тъ на врата-та *имаше* двѣ трѫпезы отъ самъ, и двѣ трѫпезы отъ тамъ, за да колѭтъ върху тѣхъ всесъжженіе-то, и [п]приношеніе-то за грѣхъ, и 40 [р]приношеніе-то за прѣстѫпленіе. И въ външнѫ-тѫ странѫ дѣто ся възлизаше къмъ входъ-тъ на сѣверны-тѣ врата, имаше двѣ трѫпезы: и въ другѫ-тѫ странѫ, която бѣ къмъ притворъ-тъ на вра-41 та-та, двѣ трѫпезы. Четыри трѫпезы имаше отъ самъ, и четыри трѫпезы отъ тамъ, при страны-тѣ на врата-та: осмь трѫпе-42 зы, върхъ които коляхѫ *жьртвы-тѣ*. И четыри-тѣ трѫпезы за всесъжженіе-то бѣхѫ отъ дѣланъ камыкъ, единъ лакъть и полъ дължина-та, и единъ лакъть и полъ ширина-та, и единъ лакъть височина-та: и върху тѣхъ туряхѫ орѫдія-та, съ които коляхѫ всесъжженіе-то и 43 жьртвѫ-тѫ. И извѫтрѣ имаше огражденіе еднѫ длань ширина-та, приковано околовързъ: а върху трѫпезы-тѣ *туряхѫ* мѣсото на приношенія-та.

44 И изъ вънъ на вѫтрешни-тѣ врата бѣхѫ [с]стаи-тѣ на пѣвцы-тѣ, въ вѫтрешній-тъ дворъ който бѣ върху страны-тѣ на сѣверны-тѣ врата: и лица-та имъ бѣхѫ къмъ югъ: една върху странѫ-тѫ на въсточны-тѣ врата гледаше къмъ сѣверъ. 45 И рече ми: Тая стая, която гледа къмъ югъ, е заради священницы-тѣ, [т]които 46 пазятъ стражѫ-тѫ на домъ-тъ: А стаята, която гледа къмъ сѣверъ, е заради священницы-тѣ [у]които пазятъ стражѫ-тѫ на олтарь-тъ; тѣ сѫ [ф]сынове-тѣ на Садока, между Левіины-тѣ сынове, които прихождатъ при Господа, да му служатъ.

47 И прѣмѣри дворъ-тъ, дължина сто лакти, и ширина сто лакти, четвьроѫгъленъ: и олтарь-тъ бѣ прѣдъ домъ-тъ.

48 И заведе мя въ притворъ-тъ на домъ-тъ, и прѣмѣри околодверія-та на притворъ-тъ, петь лакти отъ самъ, и петь лакти отъ тамъ; и ширина-та на врата-та три лакти 49 отъ самъ, и три лакти отъ тамъ. [х]Дължина-та на притворъ-тъ бѣ двадесеть лакти, и ширина-та единадесеть лакти: и прѣзъ *[десеть]* стѫпала възлизахѫ въ него: и имаше [ц]стълпове при околодверія-та, единъ отъ самъ и единъ отъ тамъ.

ГЛАВА 41.

1 Послѣ мя заведе въ храмъ-тъ, и прѣмѣри околодверія-та, шесть лакти ширинѫ-тѫ отъ самъ, и шесть лакти ширина-та 2 отъ тамъ, ширина-та на скыніѭ-тѫ. И ширина-та на врата-та бѣ десеть лакти:

о Ст 21, 25, 33, 36.
п Лев. 4; 2, 3.
р Лев. 5; 6. 6; 6. 7; 1.
с 1 Лѣт. 6; 31.
т Лев. 8; 35. Числ. 3; 27, 28, 32, 38. 18; 5. 1 Лѣт. 9; 23. 2 Лѣт. 13; 11. Псал. 34; 11.
у Числ. 18; 5. Гл. 44; 15.
ф 3 Цар. 2; 35. Гл. 43; 19. 44; 15, 16.
х 3 Цар. 6; 3.
ц 3 Цар. 7; 21.

и страны-тѣ на врата-та петь лакти отъ самъ, и петь лакти отъ тамъ: и прѣмѣри дължинж-тж му, четыридесеть лакти, и ширинж-тж двадесеть лакти.

3 И влѣзе по вжтрѣ, и прѣмѣри околодверіе-то на врата-та два лакта, и врата-та шесть лакти, и ширинж-тж на врата-

4 та, седмь лакти. Послѣ [а]прѣмѣри дължинж-тж на тжзи *часть отъ храмъ-тъ*, двадесеть лакти, и ширинж-тж двадесеть лакти, споредъ *ширинж-тж на* храмъ-тъ; и рече ми: Това е най свято-то *мѣсто*.

5 И прѣмѣри стѣнж-тж на домъ-тъ, шесть лакти; и ширинж-тж на бочны-тѣ стаи четыри лакти, около домъ-тъ отъ всякж-

6 дѣ. И [б]бочны стаи *имаше* по три, стая вьрху стая, и тридесеть на редъ; и влизахж въ стѣнж-тж на храмъ-тъ, *съграденж* околовьрзъ заради бочны-тѣ стаи, да ся дьржатъ твьрдо, безъ да ся пабиватъ въ

7 стѣнж-тж на домъ-тъ. И [в]*зданіе-то* ся разширяваше, и *имаше* лѣствица вита която възлизаше въ бочны-тѣ стаи: защото вита-та лѣствица на домъ-тъ възлизаше на горѣ околовьрзъ на домъ-тъ: за то зданіе-то *ставаше* по широко на горѣ, и така наращаваше *отъ* най долній-тъ стропъ до

8 най горній-тъ прѣзъ срѣдній-тъ. И видѣхъ высочинж-тж на домъ-тъ околовьрзъ: основанія-та на бочны-тѣ стаи бѣхж [г]една цѣла трьсть шесть лакти голѣмы.

9 Ширина-та на стѣнж-тж за извънъ бочны-тѣ стаи, бѣ петь лакти: и оставено-то *праздно* бѣ мѣсто-то на бочны-тѣ стаи

10 извжтрѣ. И между стаи-тѣ *имаше* разстояніе двадесеть лакти околовьрзъ, околъ

11 домъ-тъ. И врата-та на бочны-тѣ стаи бѣхж къмъ оставенж-тж *странж*, едны врата къмъ сѣверъ, и едны врата къмъ югъ: и ширина-та на оставено-то мѣсто бѣ петь лакти околовьрзъ.

12 А зданіе-то което бѣ въ лице-то на отдѣленж-тж странж, къмъ западнж-тж странж, бѣ седмдесеть лакти на ширъ: и стѣна-та па зданіе-то, петь лакти въ дебелинж околовьрзъ: а дължина-та му

13 деветдесеть лакти. И прѣмѣри домъ-тъ, сто лакти на длъжъ: и отдѣленж-тж странж, и зданіе-то, и стѣны-тѣ му, сто

14 лакти на длъжъ. И ширина-та на лице-то на домъ-тъ, и на отдѣленж-тж странж къмъ истокъ, сто лакти.

15 И прѣмѣри дължинж-тж на зданіе-то което бѣ въ лице-то на отдѣленж-тж странж задъ неіж, и притворы-тѣ му отъ самъ и отъ тамъ, сто лакти, и вжтрешній-тъ храмъ, и притворы-тѣ на дворъ-тъ;

16 Прагове-тѣ, и [д]затворены-тѣ прозорцы, и притворы-тѣ наоколо въ три-тѣ имъ *строна*, срещж прагъ-тъ, постланы съ дьрво околовьрзъ отъ земіж-тж до прозорцы-тѣ;

17 и прозорци-тѣ бѣхж покрыти; До надъ врата-та, и до вжтрешній-тъ домъ, и извънъ, и прѣзъ всичкж-тж стѣнж околовьрзъ извжтрѣ и извжнъ, споредъ мѣркы-тѣ.

18 И то бѣ изработено [е]съ херувимы и съ финицы, така щото бѣше финикъ между херувимъ и херувимъ: *всякой* херу-

19 вимъ имаше двѣ лица: И [ж]лице человѣческо къмъ финикъ-тъ отъ самъ, и лице львово къмъ финикъ-тъ отъ тамъ: *така бѣ* изработено прѣзъ всичкый-тъ домъ о-

20 коловьрзъ. Отъ подъ-тъ до надъ врата-та бѣхж изработени херувими и финици, и въ

21 стѣнж-тж на храмъ-тъ. Дверостълпи-тѣ на храмъ-тъ бѣхж четвьрожгълни, *и* лице-то на скятилище-то: видъ-тъ *на единый-тъ* като видъ-тъ *на другый-тъ*.

22 [з]Дьрвеный-тъ олтарь бѣ три лакти въ высочинж, а дължина-та му два лакта: и жглове-тѣ му и дължина-та му и стѣны-тѣ му бѣхж отъ дьрво: и ми рече:

23 [и]Това е трьпеза-та [і]прѣдъ Господа. [к]И храмъ-тъ и святилище-то имахж двѣ по-

24 лудверія. И полудверія-та имахж двѣ крыла, двѣ обращаемы крыла; двѣ въ едно-то полудверіе, и двѣ крыла въ друго-то.

25 И по тѣхъ, по полудверія-та на храмъ-тъ, бѣхж работени херувими и финици, както бѣхж работени по стѣны-тѣ: и имаше дьрвены стжпала по лице-то на притворъ-тъ

26 извънъ. И [л]*имаше* прозорци затворени и финици отъ самъ и отъ тамъ, отъ страны-тѣ на притворъ-тъ, и *по* бочны-тѣ стаи на домъ-тъ, и *по* стжпала-та.

ГЛАВА 42.

1 И изведе мя въ външній-тъ дворъ, при пжть-тъ който бѣ къмъ сѣверъ; и заведе мя [а]въ стаіж-тж която бѣ срещж отдѣленж-тж странж, и срещж зданіе-то къмъ

2 сѣверъ. Въ лице-то на дължинж-тж, *която бѣ* сто лакти, бѣше сѣверна-та дверь,

3 а ширина-та петдесеть лакти. Срещж двадесеть-тѣ *лакти*, които бѣхж заради вжтрешній-тъ дворъ, и срещж помостъ-тъ който бѣ заради външній-тъ дворъ, *имаше* [б]притворъ срещж притворъ трикров-

4 ный. И въ лице на стаи-тѣ *имаше* прѣходъ десеть лакти на ширъ къмъ вжтрѣ, *и* пжть единъ лакъть: и врата-та имъ

5 бѣхж къмъ сѣверъ. А най горни-тѣ стаи бѣхж по тѣсны, понеже притвори-тѣ прѣсичахж отъ долны-тѣ и срѣдни-тѣ *кровове*

6 на зданіе-то. Защото тѣ бѣхж трикровни, но нѣмахж стълпове като стълпове-тѣ на дворове-тѣ; за то *зданіе-то* ся стѣсняваше

а 3 Цар. 6; 20. 2 Лѣт. 3; 8.
б 3 Цар. 6; 5, 6.
в 3 Цар. 6; 8.
г Гл. 40; 5.
д Гл. 40; 16. Ст. 26.
е 3 Цар. 6; 29.
ж Виж Гл. 1; 10.
з Исх. 30; 1.
и Гл. 44; 16. Мал. 1; 7, 12.
і Исх. 30; 8.
к 3 Цар. 6; 31 до 35.
л Гл. 40; 16. Ст 16.

а Гл. 41; 12, 15.
б Гл. 41; 16.

повече неже най долно-то и средньо-то отъ земіѭ-тѫ.

7 И стѣна-та която бѣ извънъ срещѫ стаи-тѣ, къмъ външній-тъ дворъ въ лице на стаи-тѣ, имаше дължинѫ петдесеть лакти.

8 Защото дължина-та на стаи-тѣ, които бѣхѫ у външній-тъ дворъ, бѣ петдесеть лакти: и ето, въ лице на храмъ-тъ бѣхѫ сто лакти.

9 А отъ долу на тѣзи стаи бѣше входъ-тъ отъ истокъ, като отхожда нѣкой къмъ

10 тѣхъ отъ външній-тъ дворъ. Стаи-тѣ бѣхѫ въ дебелинѫ-тѫ на стѣнѫ-тѫ на дворъ-тъ къмъ истокъ, въ лице на отдѣленѫ-тѫ

11 странѫ, и въ лице на зданіе-то. И [в]пѫть-тъ който бѣ въ лице на тѣхъ бѣше споредъ видъ-тъ на стаи-тѣ които бѣхѫ къмъ сѣверъ; имахѫ равнѫ дължинѫ и равнѫ ширинѫ съ тѣхъ; и всичкы-тѣ имъ исходи бѣхѫ споредъ тѣхны-тѣ кроежы, и споредъ врата-та имъ. И споредъ

12 двери-тѣ на стаи-тѣ които бѣхѫ къмъ югъ, имаше дверь на чело-то на пѫть-тъ, на пѫть-тъ право срещѫ стѣнѫ-тѫ къмъ истокъ, като влиза нѣкой къмъ тѣхъ.

13 И рече ми: Сѣверны-тѣ стаи, *и* южны-тѣ стаи, които сѫ въ лице на отдѣленѫ-тѫ странѫ, тѣ сѫ святы стаи, дѣто священници-тѣ които приближаватъ при Господа [г]ще ядѫтъ прѣсвяты-тѣ нѣща; тамъ ще турятъ прѣсвяты-тѣ нѣща, и хлѣбно-то приношеніе, и [д]приношеніе-то за грѣхъ, и приношеніе-то за прѣстѫпленіе: защото

14 мѣсто-то е свято. [е]Когато священници-тѣ влизатъ тамъ, не ще излизатъ отъ свято-то *мѣсто* у външній-тъ дворъ, но тамъ ще турятъ дрехы-тѣ си съ които служатъ; защото сѫ святы; и ще обличатъ другы дрехы, и *тогазь* ще приближаватъ при какво да е на людіе-тѣ.

15 И като свърши мѣркы-тѣ на домъ-тъ изъ вѫтрѣ, изведе мя къмъ врата-та които гледатъ къмъ истокъ, и го прѣмѣри

16 околовързъ. Прѣмѣри въсточнѫ-тѫ странѫ съ тръстнѫ-тѫ мѣркѫ петстотинъ тръсти, съ тръстнѫ-тѫ мѣркѫ наоколо.

17 Прѣмѣри сѣвернѫ-тѫ странѫ, петстотинъ тръсти, съ тръстнѫ-тѫ мѣркѫ наоколо.

18 Прѣмѣри южнѫ-тѫ странѫ, петстотинъ

19 тръсти, съ тръстнѫ-тѫ мѣркѫ. Обърнѫ ся *послѣ* къмъ западнѫ-тѫ странѫ, и прѣмѣри петстотинъ тръсти, съ тръстнѫ-

20 тѫ мѣркѫ. Прѣмѣри го въ четыри-тѣ страны: [ж]имаше стѣнѫ околовързъ, [з]петстотинъ *тръсти* дължина-та, и петстотинъ ширина-та, за да прави отдѣленіе между свято-то и не свято-то *мѣсто*.

ГЛАВА 43.

1 И заведе мя при врата-та, врата-та [а]които

2 гледатъ къмъ истокъ. И ето, [б]слава-та на Бога Израилева идеше отъ въсточный пѫть: и [в]гласъ-тъ му като гласъ на много воды: и [г]земя-та сіяеше отъ славѫ-тѫ му.

3 И видѣніе-то което видѣхъ бѣ [д]споредъ видѣніе-то което видѣхъ когато дойдохъ [е]да развалѭ градъ-тъ: и видѣнія-та бѣхѫ споредъ видѣніе-то което видѣхъ [ж]при рѣкѫ-тѫ Ховаръ; и паднѫхъ на лице-то си.

4 И [з]слава-та Господня влѣзе въ домъ-тъ прѣзъ пѫть-тъ на врата-та които гледатъ

5 къмъ истокъ. И [и]дигнѫ мя Духъ-тъ, та мя заведе у вѫтрешній-тъ дворъ: и ето, [і]домъ-тъ бѣ пълнъ съсъ славѫ Господнѭ.

6 И чухъ *гласъ* на едного който ми говореше изъ домъ-тъ: и [к]человѣкъ стоеше при

7 мене; И ми рече: Сыне человѣческый, [л]мѣсто-то на прѣстолъ-тъ ми, и [м]мѣсто-то на стъпкы-тѣ на нозѣ-тѣ ми, [н]дѣто ще обитавамъ въ срѣдъ Израилевы-тѣ синове въ вѣкъ, и свято-то ми име, [о]да *го* не омърси вече домъ-тъ Израилевъ, нито тѣ, нито царіе-тѣ имъ, съ блудове-тѣ си, [п]нито съ трупове-тѣ на царіе-тѣ си, на вы-

8 сокы-тѣ си мѣста. [р]Като турахѫ прагъ-тъ си при прагъ-тъ ми, и дверостълпы-тѣ си при дверостълпы-тѣ ми, щото *не бѣ освѣнь* стѣнѫ-тѫ между мене и тѣхъ, така мърсяхѫ свято-то ми име, съ мерзости-тѣ си които струвахѫ: за то гы истрѣбихъ въ

9 ярость-тѫ си. Сега да отдалечатъ отъ мене блудове-тѣ си, и [с]трупове-тѣ на царіе-тѣ си, и [т]ще обитавамъ въ срѣдъ тѣхъ въ

10 вѣкъ. Ты, сыне человѣческый, [у]покажи *тойзи* домъ на Израилевъ-тъ домъ, за да ся засрамятъ заради прѣстѫпленія-та си;

11 и да прѣмѣрятъ планъ-тъ. И ако ся засрамятъ за всичко което сѫ сторили, покажи имъ начьртаніе-то на домъ-тъ, и распореждаціе-то му, и исходы-тѣ му, и входове-тѣ му, (и всичкы-тѣ му начьртанія,) и всичкы-тѣ му правила, и всичкы-тѣ му начьртанія, и всичкы-тѣ му законы; и опиши го прѣдъ тѣхъ, за да упазятъ всичко-то му начьртаніе, и всичкы-тѣ му правила, и да гы извършуватъ.

12 Той е законъ-тъ на домъ-тъ; [ф]На върхъ-тъ на горѫ-тѫ, всичкый му прѣдѣлъ околовързъ *ще е* прѣсвятъ; ето, той е законъ-тъ на домъ-тъ.

13 И тѣ сѫ мѣркы-тѣ на олтарь-тъ въ лакти: [х]лакъть-тъ е единъ *общій* лакъть и длань: хралупость-та *му ще е единъ* лакъть и ши-

в Ст. 4.
г Лев. 6; 16, 26. 24; 9.
д Лев. 2; 3, 10. 6; 14, 17, 25, 29. 7; 1. 10; 13, 14. Числ. 18; 9, 10.
е Гл. 44; 19.
ж Гл. 40; 5.
з Гл. 45; 2.

а Гл. 10; 19. 44; 1. 46; 1.
б Гл. 11; 23.
в Гл. 1; 24. Отк. 1; 15. 14; 2. 19; 1, 6.
г Гл. 10; 4. Отк. 18; 1.
д Гл. 1; 4, 28. 8; 4.
е Іер. 1; 10.
ж Гл. 1; 3. 3; 23.
з Виж Гл. 10; 19. 44; 2.

и Гл. 3; 12, 14. 8; 3.
і 3 Цар. 8; 10, 11. Гл. 44; 4.
к Гл. 40; 3.
л Псал. 99; 1.
м 1 Лѣт. 28; 2. Псал. 99; 5.
н Исх. 29; 45. Псал. 68; 16. 132; 14. Іоил. 3; 17. Іоан. 1; 14. 2 Кор. 6; 16.
о Гл. 39; 7.

п Лев. 26; 30. Іер. 16; 18.
р Виж 4 Цар. 16; 14. 21; 4. 5, 7. Гл. 8; 3. 23; 39. 44; 7.
с Ст. 7.
т Ст. 7.
у Гл. 40; 4.
ф Гл. 40; 2.
х Гл. 40; 5. 41; 8.

рина-та единъ лакътъ: а стрѣха-та му въ устія-та му наоколо една педа: и то *ще е* основаніе-то на олтарь-тъ. 14 А отъ хралупость-тж която е къмъ земіж-тж до долніж-тж вѣждж *ще е* два лакта, и ширина-та единъ лакъть: и отъ по малкж-тж вѣждж до по голѣмж-тж вѣждж, четыри лакти, и ширина-та *единъ* лакъть. 15 И жьртвенникъ-тъ *ще е* четыри лакти *високъ:* а отъ жьртвенникъ-тъ и на горѣ ще има четыри рога. 16 И жьртвенникъ-тъ *ще е* дванадесеть лакти на длъжъ, и дванадесеть на ширъ, четвьрожголенъ къмъ четыри-тѣ си страны. 17 И вѣжда-та *ще е* четыринадесеть *лакти* на длъжъ и четыринадесеть на ширъ къмъ четыри-тѣ си страны: и стрѣха-та около неіж половинъ лакъть: и хралупость-та ѝ наоколо единъ лакъть: [ц]стжпала-та ѝ ще гледатъ къмъ истокъ.

18 И рече ми: Сыне человѣческый, така говори Господь Іеова: Тѣзи сж правила-та на олтарь-тъ въ който день го направятъ, за да приносятъ върху него всесъжженія, и [ч]да ръсятъ върху него кръвь. 19 И [ш]ще дадешь на священницы-тѣ Левиты-тѣ които сж отъ сѣме-то Садоково, които приближаватъ при мене за да ми служатъ, говори Господь Іеова, [щ]юнецъ отъ говеда-та въ приношеніе за грѣхъ. 20 И ще земешь отъ кръвь-тж му, и ще туришь върху четыри-тѣ му рога, и върху четыри-тѣ жгла на вѣждж-тж, и върху стрѣхж-тж наоколо; и ще го очистишь, и ще направишь умилостивеніе за него. 21 И ще земешь юнецъ-тъ, който е въ приношеніе за грѣхъ, и [ъ]ще го изгорятъ въ опрѣдѣлено-то мѣсто на домъ-тъ, [ы]вънъ отъ святилище-то. 22 И въ вторый-тъ день ще принесешь ярецъ отъ козы-тѣ непороченъ въ приношеніе за грѣхъ; и ще очистятъ олтарь-тъ, както очистихж съ юнецъ-тъ. 23 Като свършишь чистеніе-то *му*, ще принесешь юнецъ отъ говеда-та непороченъ, и овенъ отъ стадо-то непороченъ. 24 И ще гы принесешь прѣдъ Господа, и [ь]священници-тѣ ще хвърлятъ соль върху тѣхъ, [ѣ]и ще гы принесжтъ всесъжженіе Господу. 25 Седмь дни ще приносяшь всякой день ярецъ въ приношеніе за грѣхъ: и ще приносятъ юнецъ отъ говеда-та, и овенъ отъ стадо-то, непорочны. 26 Седмь дни ще правятъ умилостивеніе за олтарь-тъ, и ще го чистятъ: и ще го освятятъ. 27 И [ю]като ся испълнятъ дни-тѣ, отъ осмый-тъ день и послѣ ще приносятъ священници-тѣ всесъжженія-та ви на олтарь-тъ, и примирителны-тѣ ви приношенія: и [я]азъ ще вы пріемж, говори Господь Іеова.

ГЛАВА 44.

1 И върнж мя къмъ пжть-тъ на външни-тѣ врата на святилище-то, [а]които гледатъ къмъ истокъ; и тѣ бѣхж затворены. 2 И рече ми Господь: Тѣзи врата ще сж затворены, не ще да ся отворятъ, и человѣкъ нѣма да влѣзе прѣзъ тѣхъ; [б]защо-то Господь Богъ Израилевъ влѣзе прѣзъ тѣхъ, за то ще сж затворены. 3 *Тѣ ще сж* за князь-тъ: князь-тъ, той ще сѣдне на тѣхъ [в]за да яде хлѣбъ прѣдъ Господа; [г]ще влѣзе прѣзъ пжть-тъ на притворъ-тъ на *тѣзи* врата, и прѣзъ истый-тъ пжть ще излѣзе.

4 И заведе мя на пжть-тъ на сѣверны-тѣ врата срещж домъ-тъ: и видѣхъ, и ето, [д]домъ-тъ Господень бѣ пълнъ съсъ славж Господніж; и [е]паднжхъ на лице-то си. 5 И рече ми Господь: [ж]Сыне человѣческый, внимай въ сьрдце-то си, и виждь съ очи-тѣ си, и чуй съ уши-тѣ си всичко което ти казувамъ за всичкы-тѣ правила на домъ-тъ Господень, и заради всичкы-тѣ му законы; и прѣгледай добрѣ входъ-тъ на домъ-тъ, съсъ всичкы-тѣ исходы на святилище-то. 6 И ще речешь [з]на непокорливы-тѣ, *сирѣчь*, на Израилевый-тъ домъ: Така говори Господь Іеова: Доме Израилевъ, [и]доста ви сж всичкы-тѣ ви мерзости, 7 [і]Дѣто въведохте другородцы, [к]необрѣзаны въ сьрдце, и необрѣзаны въ плъть, да сж въ святилище-то ми, да го мьрсятъ, домъ-тъ ми, когато [л]приносите хлѣбъ-тъ ми, [м]тлъстинж-тж и кръвь-тж, като прѣстжпатъ тѣ завѣтъ-тъ ми съсъ всичкы-тѣ ваши мерзости. 8 И [н]не упазихте вы стражж-тж на святы-тѣ ми нѣща, но поставихте за себе си стражари на стражж-тж ми, надъ святилище-то ми.

9 Така говори Господь Іеова: [о]Никой другородецъ необрѣзанъ въ сьрдце, и необрѣзанъ въ плъть, да не влиза въ святилище-то ми, отъ всичкы-тѣ другородцы които сж между Израилевы-тѣ сынове. 10 Но и [п]Левити-тѣ които отстжпихж отъ мене въ заблужденіе-то на Израиль, който заблуди отъ мене вслѣдъ идолы-тѣ си, ще носятъ беззаконіе-то си. 11 И тѣ ще сж служители въ святилище-то ми, [р]да настояватъ върху врата-та на домъ-тъ, и да служатъ на домъ-тъ; [с]тѣ ще колжтъ, на людіе-тѣ, всесъжженія-та и жьртвы-тѣ, и тѣ [т]ще стоятъ прѣдъ тѣхъ за да имъ слугуватъ.

ц Исх. 20; 26.
ч Лев 1; 5.
ш Гл. 44; 15.
щ Исх. 29: 10, 12. Лев. 8; 14, 15. Гл 45; 18, 19.
ъ Исх. 29; 14.
ы Евр. 13; 11.
ь Лев. 2; 13.
ѣ Исх. 29; 35, 36. Лев. 8; 33.
ю Лев 9; 1.
я Іов. 42; 8 Гл 20; 40, 41. Рим. 12; 1. 1 Пет. 2; 5.

—

а Гл. 43; 1.
б Гл. 43; 4.
в Быт. 31; 54. 1 Кор. 10; 18.
г Гл 46; 2, 8.
д Гл 3; 23. 43; 5.
е Гл 1 28.
ж Гл 40; 4.
з Гл. 2; 5.
и Гл. 45; 9. 1 Пет 4; 3.
і Лев. 22; 25. Гл 48; 8. Ст. 9. Дѣян. 21; 28.
к Лев. 26; 41. Втор. 10; 16. Дѣян. 7; 51.
л Лев 21; 6, 8, 17, 21.
м Лев. 3; 16 17, 11.
н Лев 22; 2, 3 дрг.
о Ст. 7
п 4 Цар. 23; 8 и дрг. 2 Лѣт. 29; 4, 5 Гл 48; 11.
р 1 Лѣт. 26; 1.
с 2 Лѣт. 29; 34.
т Числ. 19; 9.

12 Защото имъ слугувахѫ прѣдъ идолы-тѣ имъ. и [у]тѣ бѣхѫ прѣпъваніе за беззаконіе въ домъ-тъ Израилевъ: за то [ф]азъ подигнѫхъ рѫкѫ-тѫ си противъ тѣхъ, говори Господь Іеова, и ще носятъ без-13 законіе-то си. И [х]да не приближаватъ при мене за да ми священствуватъ, и да не приближаватъ при нищо отъ святы-тѣ ми *нѣща, нито* при прѣсвяты-тѣ; но [ц]ще носятъ срамъ-тъ си, и мерзости-тѣ си кои-14 то направихѫ. И ще гы поставѭ [ч]стражари на стражѫ-тѫ на домъ-тъ, за всичко-то му слугуваніе, и за всичко което ще ся върши въ него.

15 [ш]А священници-тѣ Левити, Садокови-тѣ сынове, които пазехѫ стражѫ-тѫ на святилище-то ми, [щ]когато Израилеви-тѣ сынове заблуждавахѫ отъ мене, тѣ ще приближаватъ при мене за да ми служатъ, и [ъ]ще стоятъ прѣдъ мене за да ми приносятъ [ы]тлъстинѫ-тѫ и кръвь-тѫ, говори 16 Господь Іеова: Тѣ ще влизатъ въ святилище-то ми, и [ь]тѣ ще приближаватъ при трапезѫ-тѫ ми, за да ми служатъ, и ще 17 пазятъ стражѫ-тѫ ми. И когато влазятъ въ врата-та на вѫтрешній-тъ дворъ [ѣ]ще обличатъ ленены дрехы: и да нѣма вълнѫ на тѣхъ, като служатъ въ врата-та 18 на вѫтрешній-тъ дворъ, и вѫтрѣ. [ю]Ще иматъ гъжвы ленены на главы-тѣ си, и ще иматъ ленены гащы на чрѣсла-та си; не ще опасуватъ нищо което до-19 карва потъ. И когато излизатъ въ външній-тъ дворъ къмъ людіе-тѣ, [я]ще съблечатъ дрехы-тѣ си съ които служахѫ, и ще гы полагатъ въ святы-тѣ стаи, и ще обличатъ другы дрѣхы; и [ѫ]нѣма да 20 освящаватъ людіе-тѣ съ дрехы-тѣ си. И [ѩ]нѣма да бръснѫтъ главы-тѣ си, и не ще оставятъ космы-тѣ си да растѫтъ, но ще 21 стригѫтъ главы-тѣ си. И [а]вино нѣма да піе никой священникъ, когато влиза въ 22 вѫтрешній-тъ дворъ. И [б]вдовицѫ или напустнѫтѫ не ще си земѫтъ за женѫ; но ще земѫтъ дѣвицѫ отъ сѣме-то на Израилевъ-тъ домъ, или вдовицѫ вдовствующѫ 23 отъ священникъ. И [в]ще учатъ людіе-тѣ ми *на разликѫ-тѫ* между свято *нѣщо* и несвято, и ще гы правятъ да распозна-24 ватъ между нечисто и чисто. И [г]въ прѣпиранія-та тѣ ще стоятъ за да сѫдятъ; споредъ сѫдбы-тѣ ми ще гы сѫдятъ; и ще пазятъ законы-тѣ ми и повелѣнія-та ми въ всичкы-тѣ ми праздницы; и [д]ще 25 освящаватъ сѫбботы-тѣ ми. И [е]не ще влизатъ при мъртвъ человѣкъ за да ся осквернятъ; само за бащѫ, или за майкѫ, или за сынъ, или за дъщерѭ, за братъ, *или* за сестрѫ не ожененѫ, *заради тѣхъ* 26 да ся оскверняватъ. [ж]А като ся очисти *оскверненый-тъ*, ще му броятъ седмь дни. 27 И въ день-тъ въ който влази въ святилище-то, [з]въ вѫтрешній-тъ дворъ, за да служи въ святилище-то, [и]ще приноси приношеніе-то си за грѣхъ, говори Господь Іеова.

28 И *то* ще имъ е за наслѣдіе: [і]азъ сьмь наслѣдіе-то имъ: и нѣма да имъ давате стяжаніе въ Израиль: азъ сьмь стяжаніе-29 то имъ. [к]Ще ядѫтъ хлѣбно-то приношеніе, приношеніе-то за грѣхъ и приношеніе-то за прѣстѫпленіе; и [л]всяко посвященіе 30 въ Израиль ще е тѣхно. И [м]начаткы-тѣ на всичкы-тѣ първы рожбы отъ всичко, и всяко приношеніе отъ всичко, отъ всякакъвъ *видъ* на ваши-тѣ приношенія, ще бѫдѫтъ на священницы-тѣ: и начаткы-тѣ на тѣсто-то си ще давате на священника, [н]за да почива благословеніе въ до-31 мове-тѣ ви. Священницы-тѣ [о]не ще да ядѫтъ никаквѫ мършѫ, или раскѫсано отъ звѣрь, было птица, было скотъ.

ГЛАВА 45.

1 И [а]когато дѣлите земѭ-тѫ за наслѣдіе, [б]ще отдѣлите приношеніе Господу, дѣлъ святъ отъ земѭ-тѫ: дъжина-та *ще е* дължина двадесеть и петь тысящы *тръсти*, и ширина-та десеть тысящы: то *ще е* свято 2 въ всичкы-тѣ си прѣдѣлы наоколо. Отъ тѫзи *мѣркѫ* ще бѫдѫтъ за святилище-то [в]петстотинъ *тръсти на длъжъ*, съ петстотинъ *на ширъ*, четвърожгълно наоколо: и петдесеть лакти наоколо заради прѣдгра-3 дія-та му. И тъй споредъ тѫзи мѣркѫ ще прѣмѣришь дължинѫ двадесеть и петь тысящы, и ширинѫ десеть тысящы: и [г]въ него ще бѫде святилище-то, прѣсвято-то 4 *мѣсто:* [д]Това ще е отъ земѭ-тѫ *Израилевѫ* святъ дѣлъ за священницы-тѣ, които слугуватъ въ святилище-то, които приближаватъ да служатъ Господу: и ще имъ бѫде мѣсто за обиталища, и мѣсто свято за святилище-то.

5 И [е]двадесеть и петь тысящы дължинѫ, и десеть тысящы ширинѫ ще иматъ Левити-тѣ за себе си, слугы-тѣ на домъ-тъ, за стяжаніе [ж]*съ* двадесеть стаи.

у Иса. 9; 16. Мал. 2; 8.
ф Псал. 106; 26.
х Числ. 18; 3. 4 Цар. 23; 9.
ц Гл. 8 ; 30. 36; 7.
ч Числ. 18; 4. 1 Лѣт. 23; 28. 32.
ш 1 Цар. 2; 35. Гл. 40; 46. 43; 19.
щ Ст 10.
ъ Втор 10; 8.
ы Ст. 7.
ь Гл. 41; 22.
ѣ Исх. 28; 39, 40, 43. 39; 27, 28.
ю Исх. 28; 40, 42. 39; 28.
я Гл. 42; 14.
ѫ Гл. 46; 20. Вижъ Исх. 29; 37. 30; 29. Лев. 6; 27. Мат. 23; 17, 19.
ѩ Лев 21; 5.
а Лев 10; 9.
б Лев. 21, 7, 13, 14.
в Лев. 10; 10, 11. Гл. 22; 26. Мал. 2; 7.
г Втор. 17; 8 и др. 2 Лѣт. 19; 8, 10.
д Гл. 22; 26.
е Лев. 21; 1 и др.
ж Числ. 6; 10. 19; 11 и др.
з Ст 17.
и Лев. 4; 3.
і Числ. 18; 20. Втор. 10; 9. 18; 1, 2. Іис. Нав. 13; 14, 33.
к Лев 6; 18, 29. 7; 6.
л Сравни Лев. 27; 21, 28 съ Числ. 18; 14.
м Исх. 13; 2. 22; 29, 30. 23; 19. Числ. 3; 13. 18; 12, 13.
н Числ. 15; 20. Неем. 10; 37.
о Притч. 3; 9, 10. Мал. 3; 10.
п Исх. 22; 31. Лев. 22; 8.

—

а Гл. 47; 22.
б Гл. 48; 8.
в Гл. 42; 20.
г Гл. 48; 10.
д Ст. 1. Гл. 48; 10 и др.
е Гл. 48; 13.
ж Гл. 40; 17.

6 И [е]ще дадете за стяжаніе на градъ-тъ петь тысящы ширинѫ, и двадесеть и петь тысящы дължинѫ, при святый-тъ дѣлъ: *то* ще е за всичкый-тъ Израилевъ домъ.

7 И [и]заради князь-тъ *ще има дѣлъ* отъ тукъ и отъ тамъ на святый-тъ дѣлъ, и на стяжаніе-то на градъ-тъ, въ лице на святый-тъ дѣлъ, и въ лице на стяжаніе-то на градъ-тъ, отъ западнѫ-тѫ странѫ къмъ западъ, и отъ въсточнѫ-тѫ къмъ истокъ: и дължина-та *ще е* споредъ всякой единъ отъ дѣлове-тѣ, отъ западный-тъ 8 предѣлъ до въсточный-тъ прѣдѣлъ. Отъ земіѭ-тѫ ще е стяжаніе-то му въ Израиль: и [і]князове-тѣ ми нѣма вече да угнѣтяватъ людіе-тѣ ми: а *останѫло-то отъ* земіѭ-мѫ ще дадѫтъ на Израилевъ-тъ домъ споредъ племена-та имъ.

9 Така говори Господь Іеова: [к]Стига ви, князове Израилеви: [л]отдалечѣте насилство-то и грабежъ-тъ и правѣте сѫдбѫ и правдѫ; дигнѣте притѣсненія-та си отъ 10 людіе-тѣ ми, говори Господь Іеова. [м]Праведны вѣсы да имате, и праведнѫ ефѫ, 11 и праведенъ ваѳъ. Ефа-та и ваѳъ-тъ ще сѫ отъ истѫ-тѫ мѣркѫ, щото ваѳъ-тъ да обзема десето-то на коръ-тъ, и ефа-та десето-то на коръ-тъ: мѣрка-та имъ ще е 12 споредъ коръ-тъ. И [н]сикль-тъ ще е двадесеть геры; двадесеть сикли, двадесеть и петь сикли, петнадесеть сикли, ще е мнасъ-тъ ви.

13 Приношеніе-то, което ще приносите е това: Шеста-та часть на ефѫ-тѫ отъ единъ коръ жито; и ще давате шестѫ-тѫ часть на ефѫ-тѫ отъ единъ коръ счи-14 мыкъ. А заради правило-то на елей-тъ, *отъ единъ* ваѳъ елей, *ще приносите* десетѫ-тѫ часть на ваѳъ-тъ отъ *единъ* коръ, *който е единъ* хомеръ отъ десеть ваѳы; 15 защото десеть ваѳи *сѫ единъ* хомеръ. И отъ паствѫ-тѫеднѫ овцѫ отъ двѣстѣ-тѣ, отъ тлъсты-тѣ пасища Израилевы. Тѣ да сѫ за хлѣбно приношеніе, и всесъжженіе, и за примирителны приношенія, [о]за да ся прави умилостивеніе за тѣхъ, 16 говори Господь Іеова. Всичкы-тѣ людіе отъ земіѭ-тѫ *Израилевѫ* ще даватъ това приношеніе на князя въ Израиль.

17 А на князя принадлежи *да дава* всесъжженія-та, и хлѣбны-тѣ приношенія, и възліянія-та, въ праздницы-тѣ, и въ новомѣсечія-та, и въ сѫбботы-тѣ, въ всичкы-тѣ тържества на Израилевъ-тъ домъ; той ще приготвя приношеніе-то за грѣхъ, и хлѣбно-то приношеніе, и всесъжженіе-то, и примирителны-тѣ приношенія, за да прави умилостивеніе за Израилевъ-тъ домъ.

18 Така говори Господь Іеова: Въ първый-тъ мѣсецъ, въ първый-тъ день на мѣсеца ще земешь юнецъ отъ говеда-та непороченъ, и [п]ще чистишь святилище-19 то: И [р]священникъ-тъ ще зема отъ кръвьтѫ на приношеніе-то за грѣхъ и ще туря на дверостълпы-тѣ на домъ-тъ, и върхъ четыри-тѣ ѫгла на вѣждѫ-тѫ на олтаръ-тъ, и върху дверостълпы-тѣ на вра-20 та-та на вѫтрешній-тъ дворъ. И така ще правишь въ седмый-тъ день на мѣсецъ-тъ [с]заради всякого що съгрѣшава отъ незнаяніе, и заради простый-тъ: така ще правите умилостивеніе за домъ-тъ.

21 [т]Въ първый-тъ мѣсецъ, четыринадесетый-тъ день на мѣсецъ-тъ, ще ви е пасха-та, праздникъ седмь дни: бесквасны 22 ще ядѫтъ. И въ онзи день князь-тъ ще приготвя за себе си, и за всичкы-тѣ людіе на *Израилевѫ*-тѫ земіѭ, [у]юнецъ въ при-23 ношеніе за грѣхъ. И [ф]въ седмь-тѣ дни на праздникъ-тъ ще прави всесъжженія Господу, седмь юнцы и седмь овны непорочны всякой день въ седмь-тѣ дни; и [х]ярецъ отъ козы-тѣ всякой день за при-24 ношеніе за грѣхъ. И [ц]ще приготвя хлѣбно приношеніе еднѫ ефѫ за всякой юнецъ, и еднѫ ефѫ за всякой овенъ, и единъ 25 инъ елей за всякѫ ефѫ. Въ седмый-тъ *мѣсецъ*, въ петнадесетый-тъ день на мѣсецъ-тъ, [ч]ще прави въ праздникъ-тъ седмь дни исто-то, споредъ приношеніе-то за грѣхъ, споредъ всесъжженіе-то, и споредъ хлѣбно-то приношеніе, и споредъ елей-тъ.

ГЛАВА 46.

1 Така говори Господь Іеова: Врата-та на вѫтрешній-тъ дворъ, които гледатъ къмъ истокъ, ще бѫдѫтъ затворены въ шесть-тѣ дѣлничны дни; а въ сѫбботный-тъ день ще ся отварятъ, и въ день-тъ на 2 новомѣсечіе-то ще ся отварятъ. И [а]князь-тъ ще влѣзе прѣзъ пѫть-тъ на притворъ-тъ на врата-та които сѫ изъ вънъ, и ще стои при дверостълпъ-тъ на врата-та, и священници-тѣ ще приносятъ всесъжженіе-то му, и примирителны-тѣ му приношенія, и той ще ся поклони върху прагъ-тъ на врата-та. Тогазь ще излѣзе; врата-та обаче нѣма да ся затво-3 рятъ до вечеръ-тъ. Людіе-тѣ на *Израилевѫ*-тѫ земіѭ ще ся клапятъ таксжде въ входъ-тъ на тѣзи врата прѣдъ Господа, въ сѫбботы-тѣ и въ новомѣсечія-та.

[е] Гл. 48; 15.
[и] Гл. 48. 21.
[і] Вижь Іер. 22; 17. Гл. 22; 27. 46; 18.
[к] Гл. 44; 6.
[л] Іер. 22; 3.
[м] Лев. 19; 35, 36. Прит. 11; 1.
[н] Исх. 30; 13. Лев. 27; 25. Числ. 3; 47.
[о] Лев. 1; 4.
[п] Лев. 16; 16.
[р] Гл. 43; 20.
[с] Лев. 4; 27.
[т] Исх. 12; 18. Лев. 23; 5, 6. Числ. 9; 2, 3. 28; 16, 17. Втор. 16; 1 и друг.
[у] Лев. 4; 14.
[ф] Лев. 23; 8.
[х] Вижь Числ. 28; 15, 22, 30. 29; 5, 11, 16, 19 и друг.
[ц] Гл. 46; 5, 7.
[ч] Лев. 23; 34. Числ. 29; 12. Втор. 16; 13.

[а] Гл. 44; 3. Ст. 8.

4 [б]А всесъжженіе-то, което князь-тъ ще приноси Господу въ сѫбботенъ день, *ще е* шесть непорочны агнета, и овенъ непороченъ. 5 И [в]хлѣбно-то приношеніе *ще е* една ефа за овенъ-тъ; а хлѣбно-то приношеніе за агнета-та, колкото му дава рѫка; 6 и *единъ* инъ елей за *еднѫ* ефѫ. И въ день-тъ на новомѣсечіе-то *ще е* юнецъ отъ говеда-та непороченъ, и шесть агнета 7 и овенъ; непорочны да сѫ. И ще приноси хлѣбно приношеніе, еднѫ ефѫ за юнецъ-тъ, и еднѫ ефѫ за овенъ-тъ; а заради агнета-та, колкото му стига рѫка; и единъ инъ елей за всякѫ ефѫ.

8 И [г]когато князь-тъ влази, ще влази прѣзъ пѫть-тъ на притворъ-тъ на *тѣзи* врата, и ще излази прѣзъ истый-тъ пѫть.

9 [д]Но когато людіе-тѣ на *тѫзи* земѭ дохождатъ прѣдъ Господа въ праздницы-тѣ, който влѣзва прѣзъ пѫть-тъ на сѣверны-тѣ врата за да ся поклони, ще излиза прѣзъ пѫть-тъ на южны-тѣ врата; а който влѣзва прѣзъ пѫть-тъ на южны-тѣ врата, ще излиза прѣзъ пѫть-тъ на сѣверны-тѣ врата; не ще ся враща прѣзъ пѫть-тъ на врата-та прѣзъ които е влѣзлъ, но ще излиза прѣзъ онѣзь които сѫ на 10 срещѫ. И князь-тъ въ срѣдъ тѣхъ като влизатъ да влиза, и като излизатъ да излиза.

11 И въ тържества-та и въ праздницы-тѣ [е]хлѣбно-то приношеніе ще е една ефа за юнецъ-тъ, и една ефа за овенъ-тъ; а заради агнета-та, колкото му дава рѫка; и *единъ* инъ елей за всякѫ ефѫ.

12 А когато князь-тъ приноси самоволно всесъжженіе, или самоволны примирителны приношенія Господу, [ж]тогазь ще му отворятъ врата-та които гледатъ къмъ истокъ, и ще приноси всесъжженіе-то си и примирителны-тѣ си приношенія, както прави въ сѫбботенъ день; тогазь ще излиза, и подиръ излизаніе-то му ще затварятъ врата-та.

13 И [з]ще приносяшь всякой день всесъжженіе Господу агне еднолѣтно непорочно; 14 всякѫ сутринѫ ще го приносяшь. И ще приносяшь за него хлѣбно приношеніе всякѫ сутринѫ, шестѫ-тѫ часть на еднѫ ефѫ, и елей третѫ-тѫ часть на единъ инъ, за да *го* мѣсишь съ брашно-то; хлѣбно приношеніе Господу за всегда 15 чрѣзъ повелѣніе вѣчно. И ще приносятъ агне-то, и хлѣбно-то приношеніе, и елей-тъ, всякѫ сутринѫ, всесъжженіе всегдашно.

16 Така говори Господь Іеова: Ако даде князь-тъ даръ на нѣкого отъ синове-тѣ си, той *ще* му *е* наслѣдіе; на синове-тѣ негови ще е; стяжаніе ще имъ е по на-17 слѣдіе. Но ако даде даръ отъ наслѣдіе-то си на нѣкого отъ рабы-тѣ си, тогазь ще е неговъ [и]до годинѫ-тѫ на оставяніе-то: подиръ неѭ ще ся враща на князя; защото наслѣдіе-то му е на синове-тѣ му; 18 тѣхно ще бѫде. [і]А князь-тъ не ще зема отъ наслѣдіе-то на людіе-тѣ, нито ще гы изважда съ насилство изъ стяжаніе-то имъ; отъ стяжаніе-то си ще даде наслѣдіе на синове-тѣ си, за да ся не распьрснуватъ людіе-тѣ ми всякой отъ стяжаніе-то си.

19 Послѣ мя заведе прѣзъ входъ-тъ който е отъ страны-тѣ на врата-та, къмъ святы-тѣ стаи на священницы-тѣ, които гледатъ къмъ сѣверъ: и ето, тамъ мѣсто отзадъ 20 къмъ западъ. И рече ми: Това е мѣсто-то, [к]дѣто священници-тѣ ще варятъ приношеніе-то за прѣстѫпленіе, и приношеніе-то за грѣхъ, [л]дѣто ще пекѫтъ хлѣбно-то приношеніе; така щото да *гы* не износятъ у външній-тъ дворъ, за [м]да освятятъ 21 людіе-тѣ. И изведе мя въ външній-тъ дворъ, и мя заведе около четыри-тѣ ѫгла на дворъ-тъ, и ето дворъ въ всякой ѫглъ 22 на дворъ-тъ. Въ четыри-тѣ ѫгла на дворъ-тъ *имаше* оградени дворове, четыридесеть *лакти* на дължъ, и тридесеть на ширъ: тѣзи четыри-тѣ ѫгла бѣхѫ отъ еднѫ 23 мѣркѫ. И *имаше единъ* редъ *шатры* около тѣхъ, около четыри-тѣ *двора:* и *имаше* готварницы устроены подъ редове-тѣ 24 наоколо. И рече ми: Тѣзи сѫ мѣста-та на готвари-тѣ, дѣто слугы-тѣ на домъ-тъ [н]ще варятъ жьртвы-тѣ на людіе-тѣ.

ГЛАВА 47.

1 И върнѫ мя при врата-та на домъ-тъ: и ето [а]вода извираше изъ подъ прагъ-тъ на домъ-тъ къмъ истокъ: защото лицето на домъ-тъ бѣ къмъ истокъ, и вода-та слизаше изъ подъ деснѫ-тѫ странѫ на домъ-тъ, при южнѫ-тѫ странѫ на 2 олтарь-тъ. И мя изведе прѣзъ пѫть-тъ на врата-та които сѫ къмъ сѣверъ, и мя заведе наоколо прѣзъ вѫншній-тъ пѫть къмъ външни-тѣ врата, прѣзъ пѫть-тъ който гледаше къмъ истокъ: и ето, вода течеше отъ деснѫ-тѫ странѫ.

3 И [б]человѣкъ-тъ който имаше мѣркѫ-тѫ въ рѫкѫ-тѫ си, като излѣзе къмъ истокъ, прѣмѣри тысящѫ лакти, и мя прѣведе прѣзъ водѫ-тѫ: вода-та бѣ до 4 глезны. Прѣмѣри пакъ тысящѫ, и мя прѣведе прѣзъ водѫ-тѫ: вода-та бѣ до коленѣ. Пакъ прѣмѣри тысящѫ, и мя

б Гл. 45; 17.
в Гл. 45; 24. Ст. 7, 11.
г Ст. 2.
д Исх. 23; 14 до 17. Втор. 16; 16.
е Ст. 5.
ж Гл. 44; 3. Ст. 2.
з Исх. 29; 38. Числ. 28; 3.
и Лев. 25; 10.
і Гл. 45; 8.
к 2 Лѣт. 35; 13.
л Лев. 2; 4, 5, 7.
м Гл. 44; 19.
н Ст. 20.

а Іоилъ 3; 18. Зах. 13; 1. 14; 8. Отк. 22; 1.
б Гл. 40; 3.

5 прѣведе: вода-та бѣ до чрѣсла. Послѣ прѣмѣри тысящѫ: и станѫ рѣка, коіжто не можахъ да прѣминѫ: защото вода-та бѣше ся възвысила, и станѫла вода плавателна, рѣка непроходима.

6 И рече ми: Видѣ ли, сыне человѣческый? Тогазь мя заведе, и мя върнѫ на 7 брѣгъ-тъ на рѣкѫ-тѫ. И когато ся върнѫхъ, ето при брѣгъ-тъ на рѣкѫ-тѫ [а]дървія твърдѣ много, отъ тукъ и отъ тукъ.

8 И рече ми: Тая вода излиза къмъ въсточнѫ-тѫ странѫ, и слиза къмъ пустыніѭ-тѫ, и влиза въ море-то; *и* когато ся излѣе въ море-то, вода-та *му* ще исцѣлѣе.

9 И всяко одушевлено което ся движи, въ колкото страны бы отишли *тѣзи* рѣкы, ще живѣе: и ще има *тамъ* множество рыба твърдѣ много, понеже тая вода отхожда тамъ: и ще исцѣлѣіѫтъ; и ще живѣіѫтъ всичкы-тѣ, дѣто рѣка-та отиде.

10 И рыбари-тѣ ще стоятъ край неіѫ отъ Ен-гадди до Ен-еглаимъ; *тамъ* ще распростиратъ мрѣжы-тѣ: рыбы-тѣ имъ ще сѫ споредъ видове-тѣ си, като рыбы-тѣ 11 [в]на голѣмо-то море, твърдѣ много. Но тинавы-тѣ му мѣста и блатовиты-тѣ му нѣма да исцѣлѣіѫтъ; ще ся опрѣдѣлятъ 12 за соль. [г]А край рѣкѫ-тѫ на брѣгове-тѣ ѝ, отъ тукъ и отъ тамъ, ще растѫтъ дървія всякакъвъ видъ за хранѫ, [д]на които листіе-тѣ нѣма да венѫтъ, и плодъ-тъ имъ нѣма да исчезне: новъ плодъ ще ся ражда всякой мѣсецъ, защото вода-та му излиза изъ святилище-то: и плодъ-тъ имъ ще е за хранѫ, и листъ-тъ имъ [е]за исцѣленіе.

13 Така говори Господь Іеова: Тѣзи *ще сѫ* прѣдѣли-тѣ, въ които ще наслѣдите земіѭ-тѫ споредъ дванадесеть-тѣ племена Израи- 14 левы: [ж]Іосифъ *ще има два* дѣла. А вы ще іѭ наслѣдите, всякой единъ както братъ му: [з]*заради* коіжто възвысихъ рѫкѫ-тѫ си че ще іѭ дамъ на бащы-тѣ ви; и [и]тая земя ще ви ся даде за наслѣдіе.

15 И той *ще е* прѣдѣлъ-тъ на земіѭ-тѫ: къмъ сѣвернѫ-тѫ странѫ, отъ голѣмо-то море, [і]къмъ пѫть-тъ на Еѳлонъ, като 16 отива нѣкой [к]въ Седадъ, [л]Емаѳъ, [м]Вироѳѫ, Сибраимъ, който е между прѣдѣлъ-тъ на Дамаскъ и прѣдѣлъ-тъ на Емаѳъ, на Асараттихонъ, който е при 17 прѣдѣлы-тѣ на Ауранъ. И прѣдѣлъ-тъ отъ море-то ще е [н]Асаренанъ, прѣдѣлъ-тъ на Дамаскъ, и сѣверный-тъ който е камъ сѣверъ, и прѣдѣлъ-тъ на Емаѳъ. И *тя е* 18 северна-та страна. А въсточнѫ-тѫ странѫ ще прѣмѣрите отъ Ауранъ, и отъ Дамаскъ, и отъ Галаадъ, и отъ земіѭ-тѫ Израилевѫ къмъ Іорданъ, отъ прѣдѣлъ-тъ който е къмъ въсточно-то море. И *тя* е 19 въсточна-та страна. А южна-та страна къмъ югъ, отъ Ѳамаръ [о]до водѫ-тѫ на Меривѫ Кадисъ, *и* прѣзъ потокъ-тъ до голѣмо-то море. И *тя* е южна-та страна 20 къмъ пладне. А западна-та страна *ще е* голѣмо-то море отъ прѣдѣлъ-тъ додѣ дойде нѣкой срещѫ Емаѳъ. Тя е западна-та 21 страна. Така ще раздѣлите тѫзи земіѭ помежду си споредъ Израилевы-тѣ пле- 22 мена. И ще іѭ раздѣлите въ наслѣдіе за васъ и [р]за чужденцы-тѣ които пришелствуватъ между васъ, които родятъ сынове въ срѣдъ васъ; и [с]ще ви сѫ като туземци между Израилевы-тѣ сынове; ще иматъ съ васъ наслѣдіе между Израиле- 23 вы-тѣ племена. И въ което племе пришелствува чужденецъ-тъ, тамъ ще дадете наслѣдіе-то му, говори Господь Іеова.

ГЛАВА 48.

1 А имена-та на племена-та сѫ тѣзи: [а]отъ сѣверный-тъ край, кѫдѣ пѫть-тъ на Еѳлонъ, като отива нѣкой въ Емаѳъ, Асаренанъ, прѣдѣлъ-тъ на Дамаскъ къмъ сѣверъ, кѫдѣ странѫ-тѫ на Емаѳъ: и отъ въсточнѫ-тѫ му странѫ, до запад- 2 нѫ-тѫ, на Дана, единъ *дѣлъ*. И при прѣдѣлъ-тъ Дановъ, отъ въсточнѫ-тѫ странѫ до западнѫ-тѫ странѫ, на Асира, единъ.

3 И при прѣдѣлъ-тъ Асировъ отъ въсточнѫ-тѫ странѫ до западнѫ-тѫ странѫ, 4 на Нефѳалима, единъ. И при прѣдѣлъ-тъ Нефѳалимовъ, отъ въсточнѫ-тѫ странѫ до западнѫ-тѫ странѫ, на Манассіѭ, е- 5 динъ. И при прѣдѣлъ-тъ Манассіевъ, отъ въсточнѫ-тѫ странѫ до западнѫ-тѫ стра- 6 нѫ, на Ефрема, единъ. И при прѣдѣлъ-тъ Ефремовъ, отъ въсточнѫ-тѫ странѫ до западнѫ-тѫ странѫ, на Рувима, единъ.

7 И при прѣдѣлъ-тъ Рувимовъ, отъ въсточнѫ-тѫ странѫ до западнѫ-тѫ странѫ, на Іудѫ, единъ.

8 И при прѣдѣлъ-тъ Іудинъ, отъ въсточнѫ-тѫ странѫ до западнѫ-тѫ странѫ, [б]ще е приношеніе-то, което ще посвятите отъ двадесеть и петь тысящы *трьсти* въ ширинѫ, а въ дължинѫ като единъ отъ *другы-тѣ* дѣлове, отъ въсточнѫ-тѫ сранѫ до западнѫ-тѫ странѫ: и святилище то 9 ще е въ срѣдъ него. Приношеніе-то което ще посвятите Господу, *ще е* отъ двадесеть и петь тысящы на длъжъ, и десеть тысящы 10 на ширъ. И за тѣхъ, за священницы-тѣ,

в Ст. 12. Отк. 22; 2.
г Числ. 34; 6. Іис. Нав. 23; 4. Гл 48; 28.
д Ст. 7.
е Псал. 1; 3. Іер. 17; 8.
ж Отк. 22; 2.
з Быт. 48; 5. 1 Лѣт. 5; 1. Гл. 48; 4, 5.
и Быт. 12; 7. 13; 15. 15: 7. 17; 8. 26; 3. 28; 13. Гл. 20; 5, 6, 28, 42.
і Гл. 48; 29.
к Гл. 48; 1.
л Числ. 34; 8.
м Числ. 34; 8.
н 2 Цар. 8; 8.
о Числ. 34; 9. Гл. 48; 1.
п Числ. 20; 13 Втор. 32; 51. Псал. 81; 7. Гл. 48; 28.
р Вижь Ефес. 3; 6. Отк. 7; 9, 10.
с Рим. 10; 12. Гал. 3; 28. Кол. 3; 11.

—

а Гл. 47; 15 и др.
б Гл. 45; 1 до 6.

ще е *това* свято приношеніе, къмъ сѣверъ двадесеть и петь тысящи *на длъжь*, и къмъ западъ десеть тысящи на ширъ, и къмъ истокъ десеть тысящи на ширъ, и къмъ югъ двадесеть и петь тысящи на длъжъ: и святилище-то Господне ще е въ
11 срѣдъ него. [в] *Тя ще е* за освящены-тѣ священницы, отъ Садоковы-тѣ сынове, които пазихѫ стражѫ-тѫ ми, които не заблудихѫ въ заблужденіе-то на Израилетѣ сынове, [г] както заблудихѫ Левити-тѣ.
12 И *това* посвящено приношеніе отъ земѭтѫ ще имъ е прѣсвято, при прѣдѣлъ-тъ на Левиты-тѣ.
13 И при прѣдѣлъ-тъ на священницы-тѣ *ще иматъ* Левити-тѣ *дѣлъ* двадесеть и петь тысящы на длъжъ, и десеть тысящы на ширъ: всичка-та дължина *ще е* двадесеть и петь тысящи, и ширина-та десеть тысящи.
14 И [д] да не продадѫтъ отъ него, нито да промѣнятъ, нито да отчуждятъ начаткы-тѣ земны; защото е святъ Господу.
15 [е] А петь-тѣ тысящи, които оставатъ въ ширинѫ-тѫ срещѫ двадесеть и петь-тѣ тысящы, [ж] ще сѫ несвято *мѣсто* заради градъ-тъ, за населеніе, и за прѣдградія:
16 и градъ-тъ ще е въ срѣдъ него. И тѣзи *ще сѫ* мѣркы-тѣ му: Сѣверна-та страна четыри тысящи и петь стотинъ, и южна-та страна четыри тысящи и петь стотинъ, и къмъ въсточнѫ-тѫ странѫ четыри тысящи и петь стотинъ, и западна-та страна
17 четыри тысящи и петь стотинъ. И прѣдградія-та на градъ-тъ ще сѫ къмъ сѣверъ двѣстѣ и петдесеть, и къмъ югъ двѣстѣ и петдесесеть, и къмъ истокъ двѣстѣ и петдесеть, и къмъ западъ двѣстѣ и петдесеть.
18 И остатъкъ-тъ въ дължинѫ-тѫ що ся дръжи съсъ свято-то приношеніе, десеть тысящи къмъ истокъ, и десеть тысящи къмъ западъ; и ще ся дръжи съсъ свято-то приношеніе: и рожбы-тѣ му ще сѫ за хранѫ на онѣзи които слугуватъ на
19 градъ-тъ. И [з] които слугуватъ на градъ-тъ ще му слугуватъ отъ всичкы-тѣ Израилевы племена.
20 Всичко-то посвящеціе *ще е* двадесеть и петь тысящи съ двадесеть и петь тысящы: четвърожгълно ще поставите свято-то при-
21 ношеніе съсъ стяжаніе-то на градъ-тъ. И [и] остатъкъ-тъ *ще е* за князя, отъ самъ и отъ тамъ на свято-то приношеніе и на стяжаніе-то на градъ-тъ; срещѫ двадесеть и петь-тѣ тысящы на посвященіе-то кѫдѣ въсточный-тъ прѣдѣлъ, и къмъ западъ срещѫ двадесеть и петь-тѣ тысящы кѫдѣ западный-тъ прѣдѣлъ, при дѣлове-тѣ, *ще е* за князя. То ще е свято-то приношеніе: и [і] святилище-то на домъ-тъ въ
22 срѣдъ него. И отъ стяжаніе-то на Левиты-тѣ, и отъ стяжаніе-то на градъ-тъ, *които сѫ* въ срѣдъ принадлежащіи-тѣ на князя, между прѣдѣлъ-тъ на Іудѫ и прѣдѣлъ-тъ на Веніамина, *той* ще е на князя.
23 А заради останѫлы-тѣ племена, отъ въсточнѫ-тѫ странѫ до западнѫ-тѫ стра-
24 нѫ, на Веніамина, единъ *дѣлъ*. И при прѣдѣлъ-тъ на Веніамина, отъ въсточнѫ-тѫ странѫ до западнѫ-тѫ странѫ, на Си-
25 меона, единъ. И при прѣдѣлъ-тъ Симеоновъ, отъ въсточнѫ-тѫ странѫ до запад-
26 нѫ-тѫ странѫ, на Иссахара, единъ. И при прѣдѣлъ-тъ Иссахаровъ, отъ въсточнѫ-тѫ странѫ до западнѫ-тѫ странѫ, на Заву-
27 лона, единъ. И при прѣдѣлъ-тъ Завулоновъ, отъ въсточнѫ-тѫ странѫ до запад-
28 нѫ-тѫ странѫ, на Гада, единъ. И при прѣдѣлъ-тъ Гадовъ, въ южнѫ-тѫ странѫ къмъ югъ, прѣдѣлъ-тъ ще е отъ Ѳамаръ [к] до водѫ-тѫ на Меривѫ Кадисъ, *и* прѣзъ
29 потокъ-тъ до голѣмо-то море. [л] Тя е земя-та, коіѭто ще раздѣлите съсъ жрѣбіе на Израилевы-тѣ племена за наслѣдіе, и тѣзи имъ сѫ дѣлове-тѣ, говори Господь Іеова.
30 И тѣзи сѫ исходи-тѣ на градъ-тъ: Къмъ сѣверъ четыри тысящы и петь стотинъ
31 мѣркы: [м] И порты-тѣ на градъ-тъ *ще сѫ* споредъ имена-та на племена-та Израилевы; три порты къмъ сѣверъ; порта-та Рувимова една, порта-та Іудина една,
32 порта-та Левіина една. И къмъ въсточнѫ-тѫ странѫ, четыри тысящи и петь стотинъ *мѣркы:* и три порты: порта-та Іосифова една, порта-та Веніаминова една,
33 порта-та Данова една. И къмъ южнѫ-тѫ странѫ, четыри тысящы и петь стотинъ мѣркы: и три порты: порта-та Симеонова една, порта-та Иссахарова една, порта-та
34 Завулонова една. Къмъ западнѫ-тѫ странѫ, четыри тысящи и петь стотинъ: порты тѣ имъ три: порта-та Гадова една, порта-та Асирова една, порта-та Нефѳалимова
35 една. Окружность-та ще е осмнадесеть тысящи *мѣркы:* и [н] име-то на градъ-тъ отъ *онзи* день *ще* бѫде [о]* Іеова-шаммà.

в Гл. 44; 15.
г Гл 44; 10.
д Исх. 22; 29. Лев. 27; 10, 28, 33.
е Гл. 45; 6.
ж Гл. 42; 20.
з Гл. 45; 6.
и Гл. 45; 7.
і Ст. 8, 10.
к Гл. 47; 19.
л Гл. 47; 14, 21, 22.
м Отк. 21; 12 и дрг.
н Іер. 33; 16. Вижь Исх. 17; 15.
Сѫд. 6; 24.
о Вижь Іер. 3; 17. Іоил. 3; 21. Зах. 2; 10 Отк. 21; 3. 22; 3.
* Іеова е тамъ.

КНИГА НА ПРОРОКА ДАНІИЛА.

ГЛАВА 1.

1 Въ [а]третіѭ-тѫ годинѫ на царство-то на Іоакыма, царя Іудина дойде Навуходоносоръ Вавилонскый-тъ царь въ Іерусалимъ 2 и го обсади. И прѣдаде Господь въ рѫкѫ-тѫ му Іоакыма, Іудинъ-тъ царь, и [б]часть отъ съсѫды-тѣ на домъ-тъ Божій: и гы донесе [в]въ земіѭ-тѫ Сенааръ, въ домъ-тъ на бога си; и [г]внесе съсѫды-тѣ въ съкровищницѫ-тѫ на бога си.

3 И рече царь-тъ на Асфеназа началникъ-тъ надъ скопцы-тѣ си да доведе [д]отъ синове-тѣ Израилевы, и отъ царско- 4 то сѣме, и отъ благородны-тѣ, Юноши [е]които нѣматъ никакъвъ порокъ, и красны на гледъ, и проумѣтелны въ всякаквѫ мудрость, и вѣдатели съ *всякакво* знаніе, и които имахѫ благоразуміе, и можахѫ да стоятъ въ царскѫ-тѫ палатѫ, и [ж]да гы учи буквы-тѣ и языкъ-тъ на 5 Халдейцы-тѣ. И царь-тъ имъ опрѣдѣли за всякой день дѣлъ отъ царскы-тѣ изрядны ястія, и отъ вино-то което той піеше: и като гы хранятъ три години, [з]да прѣдстояватъ послѣ прѣдъ царя. 6 И между тѣхъ бѣхѫ, отъ Іудины-тѣ синове, Даніилъ, Ананія, Мисаилъ и Азарія: 7 [и]На които началникъ-тъ на скопцы-тѣ тури имена; и [і]Даніила наименова Валтасасаръ; а Ананіѭ Седрахъ; а Мисаила Мисахъ; и Азаріѭ Авденаго.

8 Но Даніилъ тури въ сърдце-то си [к]да ся не оскверни отъ изрядны-тѣ ястія на царя, нито отъ вино-то което той піеше; за то моли началникъ-тъ на скопцы-тѣ 9 да ся не оскверни. И [л]направи Богъ Даніила да намѣри благодать и милость 10 прѣдъ началника на скопцы-тѣ. И рече началникъ-тъ на скопцы-тѣ Даніилу: Азъ ся боіѭ отъ господаря си царь-тъ, който опрѣдѣли ястіе-то ви и питіе-то ви, да не бы да види лица-та ви по развалены отъ *лица-та* на юношы-тѣ врьстницы-тѣ ви, и направите главѫ-тѫ ми повиннѫ 11 прѣдъ царя. И рече Даніилъ на настоятеля, когото началникъ-тъ на скопцы-тѣ 12 постави надъ Даніила, Ананіѭ, Мисаила и Азаріѭ, Опытай, моліѭ, рабы-тѣ си десеть дни: и да ся дадѫтъ намъ да ядемъ сочива, и водѫ да піемъ: 13 Послѣ нека ся прѣгледатъ прѣдъ тебе лица-та ни, и лица-та на юношы-тѣ които ядѫтъ отъ изрядны-тѣ ястія на царя; и както 14 видишь направи съ рабы-тѣ си. И послуша гы въ това нѣщо, и гы опыта де- 15 сеть дни. И подиръ свършъкъ-тъ на десеть-тѣ дни, лица-та имъ ся явихѫ по красны и по тлъсти съ плъть, нежели всичкы-тѣ юноши, които ядехѫ изрядны-тѣ 16 ястія на царя. И отнемаше настоятель-тъ изрядно-то имъ ястіе, и вино-то което трѣбоваше да піѭтъ, и имъ даваше сочива.

17 И на тѣзи четыри юношы [м]даде Богъ [н]знаніе и разумъ въ всяко ученіе и мудрость: и Даніилъ [о]бѣ проумѣтеленъ въ 18 всяко видѣніе и сънуваніе. И въ свършъкъ-тъ на дни-тѣ, когато рече царь-тъ да гы въведѫтъ, началникъ-тъ на скопцы- 19 тѣ гы въведе прѣдъ Навуходоносора. И говори съ тѣхъ царь-тъ: и не ся намѣри между всичкы тѣхъ подобенъ на Даніила, Ананіѭ, Мисаила, и Азаріѭ: и [п]прѣдстоявахѫ прѣдъ царя. 20 И [р]въ всяко дѣло на мудрость *и* на проумѣніе, заради което гы попыта царь-тъ, намѣри гы десетократно по добры отъ всичкы-тѣ волхвы *и* вражари, колкото бѣхѫ въ всичко-то 21 му царство. И [с]останѫ Даніилъ до първо-то лѣто на царя Кыра.

ГЛАВА 2.

1 И въ второ-то лѣто на царуваніе-то Навуходоносорово, Навуходоносоръ сънува сънища, и [а]смути ся духъ-тъ му, и [б]сънъ-тъ 2 му побѣгнѫ отъ него. И [в]рече царь-тъ да повыкатъ волхвы-тѣ и вражари-тѣ и омаятели-тѣ, и Халдеи-тѣ, за да явятъ на царя сънища-та му. Дойдохѫ прочее, и прѣдстанѫхѫ прѣдъ царя.

3 И рече имъ царь-тъ: Сънувахъ сънъ, и духъ-тъ ми ся смути за да познаѭ 4 сънъ-тъ. И говорихѫ Халдеи-тѣ на царя

а 4 Цар. 24; 1. 2 Лѣт. 36; 6.
б Іер. 27; 19, 20.
в Быт. 10; 10. 11; 2. Иса. 11; 11. Зах. 5; 11.
г 2 Лѣт. 36; 7.
д 4 Цар. 20; 17, 18. Иса. 39; 7.
е Виж Лев. 21; 19, 20.
ж Дѣян. 7; 22.
з Ст 19. Быт. 41; 46. 3 Цар. 10; 8.
и Быт. 41; 45. 4 Цар. 24; 17.
і Гл. 4; 8. 5; 12.
к Втор. 32; 38. Іез. 4; 13. Осія 9; 3.
л Виж Быт. 39; 21. Псал. 106; 46. Прит. 16; 7.
м 3 Цар. 3; 12. Іак. 1; 5, 17.
н Дѣян. 7; 22.
о Числ. 12; 6. 2 Лѣт. 26; 5. Гл. 5; 11, 12, 14 10; 1.
п Быт. 41; 46. Ст. 5.
р 3 Цар. 10; 1.
с Гл. 6; 28. 10; 1.

а Быт. 41; 8. Гл. 4; 5.
б Есөир. 6; 1. Гл. 6; 18.
в Быт. 41; 8. Иса. 7; 11. Гл. 5; 7.

Сирскы, и рекохѫ: [в]Царю, да си живъ въ вѣкъ; кажи сънъ-тъ на рабы-тѣ си, и 5 ный ще явимъ тълкованіе-то. Царь-тъ отговори и рече на Халдеи-тѣ: Той избѣгнѫ отъ мене: ако не ми направите познатъ сънъ-тъ и тълкованіе-то му, [д]ще бѫдете насѣчени на кѫсове и кѫщи-тѣ 6 ви ще станѫтъ гноища: Но [е]ако явите сънъ-тъ и тълкованіе-то му, ще земете отъ мене дарове и въздаянія и голѣмѫ честь: явѣте ми, прочее, сънь-тъ и тъл-7 кованіе-то му. Отговорихѫ вторый пѫть, и рекохѫ: Да каже царь-тъ сънъ-тъ на рабы-тѣ си, и ный ще явимъ тълкованіе-8 то му. Царь-тъ отговори и рече: Наистинѫ разумѣвамъ че вы искате да искупувате врѣме, понеже видите че избѣгнѫ 9 отъ мене то нѣщо. Но ако не ми обадите сънъ-тъ, [ж]това е само-то рѣшеніе за васъ: защото сте ся съвѣтовали да речете лъжливы и растлѣны думы прѣдъ мене, додѣ ся промѣни врѣме-то; кажѣте ми прочее сънъ-тъ, и ще познаіѫ че можете да ми явите *и* тълкованіе-то му.

10 Отговорихѫ Халдеи-тѣ прѣдъ царя, и рекохѫ: Нѣма человѣкъ на земіѭ-тѫ който да може да яви тѫзи царскѫ работѫ; както *нѣма* никой царь, князь, или управитель, *който* да иска таквызь нѣща отъ 11 волхвъ, или вражарь, или Халдей. И това нѣщо което царь-тъ иска е мѫчно, и нѣма другъ който да може да го яви прѣдъ царя, [з]освѣнь богове-тѣ, на които жилище-то не е съ плъть.

12 За то ся разяри царь-тъ и разгнѣва ся много, и рече да погубятъ всичкы-тѣ 13 мудрецы Вавилонскы. И излѣзе рѣшеніе-то, и мудреци-тѣ ся умъртвявахѫ: потърсихѫ още *и* Даніила и другари-тѣ му, за да гы убіѭтъ.

14 И отговори Даніилъ съ благоразуміе и мудрость къмъ Аріоха, царскый-тъ началникъ на тѣлохранители-тѣ, който излѣзе да убіе мудрецы-тѣ Вавилонскы; 15 Отговори и рече на Аріоха, царскый-тъ началникъ: Защо това притѣснително рѣшеніе отъ царя? Тогазь Аріохъ яви ра-16 ботѫ-тѫ Даніилу. И влѣзе Даніилъ, и моли царя да му даде врѣме, та да яви 17 на царя тълкованіе-то. Тогазь отиде Даніилъ въ домъ-тъ си, и обяви това нѣщо на Ананіѭ, Мисаила, и Азаріѭ другари-18 тѣ си, [и]За да искатъ милость отъ Бога небеснаго заради тѫзи тайнѫ, щото да не погыне Даніилъ и другари-тѣ му съ другы-тѣ Вавилонскы мудрецы.

19 И откры ся тайна-та Даніилу [і]чрѣзъ видѣніе прѣзъ нощь-тѫ. Тогазь благо-20 слови Даніилъ Бога небеснаго. И говори Даніилъ и рече:

[к]Да е благословено име-то Божіе
Отъ вѣка и до вѣка;
[л]Защото мудрость-та и сила-та сѫ негови;
21 И [м]той промѣнява врѣмена-та и поры-тѣ;
[н]Сваля царіе, и поставя царіе;
[о]Дава мудрость на мудры-тѣ,
И знаніе на разумны-тѣ;
22 Той [п]открыва дълбокы-тѣ и скрыты-тѣ;
[р]Познава онова което е съ тьмнинѫ-тѫ,
И [с]видѣлина-та обитава съ него.
23 Тебе, Боже на отцы-тѣ ми, благодаріѭ,
И *тебе* славословіѭ,
Който си ми далъ мудрость и силѫ,
И сега си ми направилъ познато онова
[т]Което попросихмы отъ тебе;
Защото ты направи познатѫ намъ царскѫ-тѫ работѫ.

24 И тъй отиде Даніилъ при Аріоха, когото царь-тъ бѣ наредилъ да погуби мудрецы-тѣ Вавилонскы; отиде, и му рече така: Да не погубишь мудрецы-тѣ Вавилонскы; въведи мя прѣдъ царя и азъ ще 25 явіѭ тълкованіе-то на царя. Тогази Аріохъ побърза да въведе Даніила прѣдъ царя, и му каза така: Намѣрихъ мѫжъ отъ плѣнницы-тѣ Іудины, който ще яви 26 тълкованіе-то на царя. Отговори царь-тъ и рече Даніилу, на когото име-то бѣ Валтасасаръ: Можешь ли да ми явишь сънъ-тъ който видѣхъ, и тълкованіе-то му?

27 Отговори Даніилъ прѣдъ царя, и рече: Тайнѫ-тѫ за коіѭто царь-тъ пыта, не могѫтъ мудреци, вражари, волхви, или прѣд-28 вѣщатели да іѭ явятъ на царя; Но [у]има Богъ на небе-то, който открыва тайны, и прави знайно на царь Навуходоносора, [ф]що има да стане въ сетны-тѣ дни. Сънъ-тъ ти, и видѣнія-та на твоіѫ-тѫ 29 главѫ върху одръ-тъ ти сѫ тѣзи: Царю, размышленія-та ти възлѣзохѫ *въ умъ-тъ ти* на одръ-тъ ти, заради онова което има да стане подиръ това: и [х]онзи който открыва тайны яви ти що има да стане. 30 [ц]Но заради мене, това таинство не ми ся откры чрѣзъ нѣкоіѭ мудрость коіѭто быхъ ималъ азъ повече отъ всичкы-тѣ живы, но за да ся обяви тълкованіе-то на царя, и [ч]да познаешь размышленія-та на сърдце-то си.

31 Ты, царю, си видѣлъ, и ето образъ голѣмъ: тойзи образъ, който бѣ великъ и на който сіяніе-то бѣ прѣвъсходно, стоеше прѣдъ тебе, и зракъ-тъ му бѣ стра-32 шенъ. [ш]Глава-та на онзи образъ бѣ отъ

[в] 3 Цар. 1; 31. Гл. 3; 9. 5; 10. 6; 6, 21.
[д] 4 Цар. 10; 27. Ездр. 6; 11. Гл. 3; 29.
[е] Гл. 5; 16.
[ж] Есөир. 4; 11.
[з] Ст. 28. Гл. 5; 11.
[и] Мат. 18; 19.
[і] Числ. 12; 6. Іов. 33: 15, 16.
[к] Псал. 113; 2. 115; 18.
[л] Іер. 32; 19.
[м] 1 Лѣт. 29; 30. Есө. 1; 13. Гл. 7; 25. 11; 6.
[н] Іов. 12; 18. Псал. 75; 6, 7. Іер. 27; 5. Гл. 4; 17.
[о] Іак. 1; 5.
[п] Іов. 12; 22. Псал. 25; 14. Ст. 28, 29.
[р] Псал. 139; 11, 12. Евр. 4; 13.
[с] Гл. 5; 11, 14. Іак. 1; 17.
[т] Ст. 18.
[у] Быт. 40; 8. 41; 16. Ст. 18, 47. Амос. 4; 13.
[ф] Быт. 49; 1.
[х] Ст. 22, 28.
[ц] Быт. 41; 16. Дѣян. 3; 12.
[ч] Ст. 47.
[ш] Ст. 38 и дрг.

чисто злато, грѫди-тѣ му и мышцы-тѣ му отъ сребро, коремъ-тъ му и бедра-та му
33 отъ мѣдь, Голени-тѣ му отъ желѣзо, нозѣ-тѣ му една часть отъ желѣзо а една
34 отъ калъ. Гледалъ си ты додѣ ся отсѣче [щ]камыкъ безъ рѫцѣ, и удари образъ-тъ въ нозѣ-тѣ му, които бѣхѫ отъ желѣзо
35 и калъ, и гы съкруши. Тогазь желѣзо-то, калъ-тъ, мѣдь-та, сребро-то, и злато-то, съкрушихѫ ся купно, и станѫхѫ [ъ]като прахъ отъ плѣвѫ на гумно-то лѣтѣ: вѣтръ-тъ гы дигнѫ, и [ы]не ся намѣри за тѣхъ никое мѣсто: а камыкъ-тъ който удари образъ-тъ [ь]станѫ планина голѣ-
36 ма, и [ѣ]испълни всичкѫ-тѫ земіѫ. Това е сънъ-тъ: и тълкованіе-то му ще кажемъ прѣдъ царя.
37 [ю]Ты си, царю, царь на царіе: [я]защото Богъ небесный ти даде царство, силѫ, и
38 крѣпость. и славѫ. И на [ж]всяко мѣсто дѣто живѣѭтъ человѣчески-тѣ сынове, горскы-тѣ звѣрове и птицы-тѣ небесны даде въ рѫкѫ-тѫ ти, и тя постави господарь надъ всичкы тѣхъ. [ѩ]Ты си оная златна
39 глава. И подиръ тебе [а]ще въстане друго царство [б]по долно отъ твое-то, и друго трето царство отъ мѣдь, което ще обла-
40 дае по всичкѫ-тѫ земіѫ. [в]И четвьрто царство ще стане крѣпко като желѣзо; понеже желѣзо-то съкрушава и сдробява всичко, и както желѣзо-то което строшава всичко, *така* ще стрыва и строшава.
41 [г]А понеже си видѣлъ нозѣ-тѣ и пьрсты-тѣ, часть отъ грънчарскый калъ, а часть отъ желѣзо, ще е едно царство раздѣлено, но ще има *нѣщо* въ него отъ силѫ-тѫ на желѣзо-то, както си видѣлъ ты же-
42 лѣзо-то смѣсено съсъ глиненъ калъ. И *както* пьрсти-тѣ на нозѣ-тѣ бѣхѫ часть отъ желѣзо и часть отъ калъ, *така* царство-то ще е въ *нѣкои* страны крѣпко, и
43 въ нѣкои ломко. И както си видѣлъ ты желѣзо-то смѣсено съсъ глиненый-тъ калъ, така ще ся размѣсятъ съсъ сѣме на человѣцы; но не ще да сѫ слѣпени единъ съ другъ, както желѣзо-то не ся смиса
44 съ калъ-тъ. И въ дни-тѣ на онѣзи царіе, [д]ще въздстави Богъ небесный царство, [е]което въ вѣкъ нѣма да ся развали; и това царство нѣма да прѣмине въ другы людіе: [ж]ще съкруши и довьрши всичкы тѣзи царства, а то ще прѣбывае въ вѣкъ.
45 [з]Както си видѣлъ ты че камыкъ ся от сѣче отъ горѫ-тѫ безъ рѫцѣ, и съкруши желѣзо-то, мѣдь-тѫ калъ-тъ, сребро-то, и злато-то: Богъ великый направи познато на царя което има да стане подиръ това: и истиненъ е сънъ-тъ, и вѣрно тълкованіе-то му.
46 [и]Тогазь царь Навуходоносоръ паднѫ на лице, и ся поклони Даніилу, и заповѣда [і]да му принесѫтъ приношеніе и
47 каденія. *И* отговори царь-тъ Даніилу и рече: Наистинѫ, вашій Богъ, той е Богъ на богове-тѣ, и Господь на царіе-тѣ, и [к]който открыва тайны: защото възможе
48 ты да открыешь тѫзи тайнѫ. Тогазь царь-тъ възвеличи Даніила, и [л]дарове голѣмы и много му даде, и го постави господарь надъ всичкѫ-тѫ Вавилонскѫ область, и [м]началникъ на управители-тѣ
49 надъ всичкы-тѣ мудрецы Вавилонскы. И поиска Даніилъ отъ царя, и [н]постави Седраха, Мисаха, и Авденаго, надъ дѣла-та на Вавилонскѫ-тѫ область: [о]а Даніилъ бѣше въ царскый-тъ дворъ.

ГЛАВА 3.

1 Царь Навуходоносоръ направи златъ образъ, высочинѫ-тѫ му шестдесеть лакти, *и* ширинѫ-тѫ му шесть лакти; и постави го на поле-то Дурѫ, въ область-
2 тѫ Вавилонскѫ. И проводи царь Навуходоносоръ да събере сатрапы-тѣ, управители-тѣ, и областницы-тѣ, сѫдіи-тѣ, съкровищницы-тѣ, съвѣтницы-тѣ, законоучители-тѣ, и всичкы-тѣ началницы на области-тѣ, да дойдѫтъ на посвященіе-то на образъ-тъ, който постави царь Наву-
3 ходоносоръ. И сатрапи-тѣ, управители-тѣ, и областници-тѣ, сѫдіи-тѣ, съкровищници-тѣ, съвѣтници-тѣ, законоучители-тѣ, и всичкы-тѣ началници на области-тѣ, събрахѫ ся на посвященіе-то на образъ-тъ, който постави царь Навуходоносоръ: и прѣдстанѫхѫ прѣдъ образъ-тъ, който постави Навуходоносоръ.
4 И прогласитель выкаше велегласно: Вамъ ся заповѣдува, [а]народи, племена,
5 и языци: Който часъ чуете гласъ-тъ на трѫбѫ-тѫ, на свиркѫ-тѫ, на кытарѫ-тѫ, на самвикѫ-тѫ, на псалтирь-тъ, на гайдѫ-тѫ, и на всякакъвъ видъ музикѫ, паднѣте та ся поклонѣте на златный-тъ образъ,
6 който постави царь Навуходоносоръ: А който не падне да ся поклони, въ истый-тъ часъ [б]ще бѫде хвърленъ въ срѣдъ горящѫ-
7 тѫ огненнѫ пещь. За то когато чухѫ всичкы-тѣ народи гласъ-тъ на трѫбѫ-тѫ, на свиркѫ-тѫ, на кытарѫ-тѫ, на самвикѫ-тѫ, на псалтирь-тъ, и на всякакъвъ

щ Гл. 8; 25. Зах. 4; 6. 2 Кор. 5; 1. Евр. 9; 24.
ъ Псал. 1; 4. Осія 13; 3.
ы Псал. 37; 10, 36.
ь Иса. 2: 2, 3.
ѣ Псал. 80; 9.
ю Ездр. 7; 12. Иса. 47; 5. Іер. 27; 6, 7. Іез. 26; 7. Осія 8; 10.
я Ездр. 1; 2.
ж Гл. 4; 21, 22. Іер. 27; 6.
ѩ Ст. 32
а Гл. 5; 28, 31.
б Ст. 32
в Гл. 7; 7, 23.
г Ст. 33.
д Ст. 28.
е Гл. 4; 3, 34. 6; 26. 7; 14, 27. Мих. 4; 7. Лук. 1; 32, 33.
ж Псал. 2; 9. Иса. 60; 12. 1 Кор. 15; 24
з Ст. 35. Иса. 28; 16.
и Вижъ Дѣян. 10; 25. 14; 13. 28; 6.
і Ездр. 6; 10.
к Ст. 28.
л Ст. 6.
м Гл. 4; 9. 5; 11.
н Гл. 3; 12.
о Есө. 2; 19, 21. 3; 2.

—

а Гл. 4; 1. 6; 25.
б Іер. 29; 22. Отк. 13; 15.

видъ музикѫ, падахѫ всичкы народи, племена и языци, и ся покланяхѫ на златный-тъ образъ, който постави царь Навуходоносоръ.

8 [в]А нѣкои Халдейци дойдохѫ тогазь, 9 и наклеветихѫ Іудеи-тѣ; И отговорихѫ и рекохѫ на царь Навуходоносора: [г]Царю, 10 да си живъ въ вѣкъ. Ты, царю, си издалъ заповѣдь, всякой человѣкъ, който чуе гласъ-тъ на трѫбѫ-тѫ, на свиркѫ-тѫ, на кытарѫ-тѫ на самвикѫ-тѫ, на псалтирь-тъ, и на гайдѫ-тѫ, и на всякакъвъ видъ музикѫ, да падне и да ся 11 поклони на златный-тъ образъ: И който не падне и не ся поклони, да бѫде хвърленъ въ срѣдъ горящѫ-тѫ огненнѫ пещь. 12 [д]Има едни мѫжіе Іудеи, които си поставилъ ты надъ дѣла-та на Вавилонскѫ-тѫ область, Седрахъ, Мисахъ, и Авденаго; тѣзи человѣци, царю, не тя почетохѫ; на богове-тѣ ти не служатъ, и на златый-тъ образъ, когото си поставилъ, не ся кланятъ.

13 Тогазь Навуходоносоръ съ ярость и гнѣвъ заповѣда да докаратъ Седраха, Мисаха, и Авденаго. И докарахѫ тѣзи 14 человѣцы прѣдъ царя. *И* отговори Навуходоносоръ, и рече имъ: Седрахе, Мисахе, и Авденаго, нарочно ли не служите на бога ми, и не ся кланяте на златный-тъ 15 образъ, когото поставихъ? Сега, като чуете гласъ-тъ на трѫбѫ-тѫ, на свиркѫ-тѫ, на кытарѫ-тѫ, на самвикѫ-тѫ, на псалтирь-тъ, и на гайдѫ-тѫ, и на всякакъвъ видъ музикѫ, ако сте готови да паднете и да ся поклоните на образъ-тъ когото сьмь направилъ, [е]*добрѣ:* ако ли не ся поклоните, въ истый-тъ часъ ще бѫдете хвърлени въ срѣдъ горящѫ-тѫ огненнѫ пещь: и [ж]кой е онзи богъ, който ще вы отърве отъ рѫцѣ-тѣ ми?

16 Отговорихѫ Седрахъ, Мисахъ, и Авденаго та рекохѫ на царя: Навуходоносоре, намъ [з]не ни трѣбва да ти отговоримъ 17 за това нѣщо. Ако е *така*, нашій Богъ, комуто ный служимъ, възможенъ е да ны отърве отъ горящѫ-тѫ огненнѫ пещь; и отъ рѫцѣ-тѣ ти, царю, ще *ны* избави. 18 Но ако и не, да знаешь, царю, че на богове-тѣ ти не служимъ, и на златный-тъ образъ, когото си поставилъ ты, не ся кланямы.

19 Тогазь Навуходоносоръ ся испълни съ ярость, и образъ-тъ на лице-то му ся измѣни противъ Седраха, Мисаха, и Авденаго; та говори и заповѣда да нажегѫтъ пещь-тѫ седмь пѫти повече отъ 20 колкото ся виждаше нажежена. И заповѣда на по силны-тѣ мѫжіе отъ войскѫ-тѫ си, да вържѫтъ Седраха, Мисаха, и Авденаго, *и* да *гы* хвърлятъ въ горящѫ-21 тѫ огненнѫ пещь. Тогазь онѣзи мѫжіе быдохѫ вързани съ шалвары-тѣ си, хытоны-тѣ си, и мантіи-тѣ си, и *другы-тѣ* си дрехы, и гы хвърлихѫ въ срѣдъ го-22 рящѫ-тѫ огненнѫ пещь. А понеже заповѣдь-та царска бѣ притеснителна и пещь-та ся нажеже прѣмного, пламыкъ-тъ огненъ уби онѣзи мѫжіе, които дигнѫхѫ 23 Седраха, Мисаха, и Авденаго. А тѣзи трима мѫжіе, Седрахъ, Мисахъ, и Авденаго, паднѫхѫ вързани въ срѣдъ горящѫ-тѫ огненнѫ пещь.

24 А царь Навуходоносоръ ся ужаси: и станѫ бърже та продума и рече на ве-25 зиры-тѣ си: Не хвърлихмы ли трима мѫжіе вързаны въ срѣдъ огнь-тъ? А тѣ отговорихѫ, и рекохѫ на царь-тъ: Наистинѫ, царю. Той отговори и рече: Ето, азъ гледамъ четырма мѫжіе развързаны, и [і]ходятъ въ срѣдъ огнь-тъ, и поврѣда нѣма на тѣхъ: и зракъ-тъ на четвъртый-тъ 26 е [к]подобенъ сыну божію. Тогазь приближи Навуходоносоръ при устіе-то на горящѫ-тѫ огненнѫ пещь, та говори и рече: Седрахе, Мисахе, и Авденаго, рабы на Бога вышняго, излѣзте и елате. Тогазь Седрахъ, Мисахъ, и Авденаго, излѣзохѫ изъ срѣдъ 27 огнь-тъ. И събрахѫ ся сатрапи-тѣ, управители-тѣ, и областници-тѣ, и везири-тѣ царскы, та видѣхѫ тѣзи мѫжіе [л]че огнь-тъ нѣмаше силѫ [л]връзъ тѣла-та имъ, и космъ отъ главѫ-тѫ имъ не бѣ изгорѣлъ, и шалвари-тѣ имъ не бѣхѫ ся измѣнили, нито миризма отъ огнь бѣ прѣминѫла връху тѣхъ.

28 *Тогазь* продума Навуходоносоръ и рече: Благословенъ Богъ Седраховъ, Мисаховъ, и Авденаговъ, който испрати ангелъ-тъ си, и избави рабы-тѣ си, [м]които уповахѫ на него, и не послушахѫ думѫ-тѫ на царя, и прѣдадохѫ тѣла-та си, за да не служатъ нито да ся поклонятъ на другъ богъ, 29 освѣнь на свой-тъ си Богъ. [н]За то издавамъ заповѣдь, че всякой народъ, племе и языкъ, който говори зло противъ Бога на Седраха, Мисаха, и Авденаго, [н]ще ся насѣче на кѫсове, и кѫща-та му ще стане гноище: [о]защото другъ богъ нѣма, 30 който може да избави така. Тогазь царь-тъ провъзведе Седраха, Мисаха, и Авденаго въ область-тѫ Вавилонскѫ.

ГЛАВА 4.

1 Царь Навуходоносоръ [а]къмъ всичкы-тѣ народы, племена и языцы, които обита-

в Гл. 6; 12.
г Гл. 2; 4. 5; 10. 6; 6, 21.
д Гл. 2; 49.
е Виж Исх. 32; 32. Лук. 13; 9.
ж Исх. 5; 2. 4 Цар. 18; 35.
з Мат. 10; 19.
и Иса. 43; 2.
і Іов. 1; 6. 38; 7. Псал. 34; 7. Ст. 28.
к Евр. 11; 34.
л Псал. 34; 7, 8. Іер. 17; 7. Гл. 6; 22, 28.
м Гл. 6; 26.
н Гл. 2; 5.
о Гл. 6; 27.

а Гл. 8; 4. 6; 25.

ватъ по всичкѫ-тѫ земіѭ: миръ да ся
2 умножи на васъ. Угодно бы прѣдъ мене да възвѣстіѭ знаменія-та и чудеса-та
3 [б]които ми направи Богъ вышній. [в]Колко сѫ голѣмы неговы-тѣ знаменія! и колко крѣпкы чудеса-та му! Царство-то му е [г]царство вѣчно, и власть-та му изъ родъ въ родъ.

4 Азъ Навуходоносоръ бѣхъ спокоинъ въ домъ-тъ си, и благополученъ въ па-
5 латѫ-тѫ си; Видѣхъ сънъ, който мя устраши, и [д]размышленія-та *ми* върху одръ-тъ ми и видѣнія-та на главѫ-тѫ ми
6 [е]мя смутихѫ. За това издадохъ заповѣдь да ся въведѫтъ прѣдъ мене всичкы-тѣ мудреци Вавилонскы, за да ми явятъ
7 тълкованіе-то на сънъ-тъ. [ж]Тогазь влѣзохѫ волхви-тѣ, вражари-тѣ, Халдеи-тѣ, прѣдвѣщатели-тѣ, и азъ казахъ сънъ-тъ *си* прѣдъ тѣхъ, но не ми явихѫ тълко-
8 ваніе-то му. А послѣ дойде прѣдъ мене Даніилъ, [з]на когото име-то бѣ Валтасасаръ, споредъ име-то на мой-тъ богъ, и [и]въ когото е духъ-тъ на святы-тѣ богове: и прѣдъ него казахъ сънъ-тъ, и рѣкохъ:
9 Валтасасаре, [і]началниче на волхвы-тѣ, понеже познахъ че духъ-тъ на святы-тѣ богове е въ тебе, и нищо скрышно не е мѫчно за тебе, кажи видѣнія-та на сънъ-тъ ми който видѣхъ и тълкованіе-
10 то му. Ето видѣнія-та на главѫ-тѫ ми върху одръ-тъ ми: гледахъ, и [к]ето дърво въ срѣдъ земіѭ-тѫ, и высочина-та му
11 голѣма. Това дърво станѫ голѣмо и яко, и высочина-та му стигаше до небе-то, и гледаше ся до краища-та на всичкѫ-тѫ
12 земіѭ. Листіе-тѣ му бѣхѫ хубави, и плодъ-тъ му много, и въ него имаше храна за всичкы: [л]подъ сѣнкѫ-тѫ му почивахѫ животны-тѣ отъ поле-то, и у вѣтвы-тѣ му привитавахѫ птицы-тѣ небесны, и отъ него ся храняше всяка плъть.
13 Видѣхъ въ видѣнія-та на главѫ-тѫ си върху одръ-тъ си, и ето, [м]стражъ и
14 [н]святъ слѣзе отъ небе-то; И выкнѫ велегласно, и рече така: [о]Отсѣчете дърво-то, и изсѣчѣте вѣтвы-тѣ му; истресѣте листіе-тѣ му, и распърснѣте плодъ-тъ му: [п]да бѣгатъ животны-тѣ отъ подъ него, и
15 птицы-тѣ отъ вѣтвы-тѣ му: Пьнь-тъ обаче на кореніе-тѣ му оставѣте въ земіѭ-тѫ, и то съ узѫ желѣзнѫ и мѣднѫ, въ трѣвѫ-тѫ на поле-то; и да ся мокри съ росѫ-тѫ небеснѫ, и дѣлъ-тъ му нека бѫде съсъ животны-тѣ въ трѣвѫ-тѫ на земіѭ-
16 тѫ: Сърдце-то му да ся измѣни отъ человѣческо, и да му ся даде скотско сърдце: и [р]седмь врѣмена да минѫтъ върху него.
17 *Това* нѣщо е съсъ заповѣдь на стражы-тѣ, и прошеніе-то чрѣзъ думѫ-тѫ на святы-тѣ: [с]за да познаѭтъ живи-тѣ [т]че Вышній е Владѣтель на царство-то на человѣцы-тѣ, и комуто ще, дава го, и поставя върху
18 него нищожній-тъ отъ человѣцы-тѣ. Тойзи сънъ видѣхъ азъ царь Навуходоносоръ: и ты, Валтасасаре, кажи тълкованіе-то му; [у]защото всичкы-тѣ мудреци на царство-то ми не могѫтъ да ми явятъ тълкованіе-то: а ты можешь; [ф]защото духъ-тъ на святы-тѣ богове е въ тебе.

19 Тогазь Даніилъ, [х]на когото име-то бѣ Валтасасаръ, останѫ смаянъ до единъ часъ, и размышленія-та му го смущавахѫ. Царь-тъ отговори и рече, Валтасасаре, да тя не смущава сънъ-тъ, или тълкованіе-то му. Валтасасаръ отговори и рече: Господарю мой, [ц]сънъ-тъ да бѫде вързъ онѣзи които тя мразятъ, и тълкованіе-то
20 му вързъ врагове-тѣ ти. [ч]Дърво-то което си видѣлъ, че станѫ голѣмо и яко, на което высочина-та стигаше до небе-то,
21 и ся гледаше отъ всичкѫ-тѫ земіѭ: И листіе-тѣ му бѣхѫ хубави, и плодъ-тъ му много, и храна за всичкы-тѣ имаше въ него, *и* подъ него обитавахѫ животны-тѣ на поле-то, а у вѣтвы-тѣ му прѣвитавахѫ
22 птицы-тѣ небесны: [ш]Ты си това *дърво*, царю, който си станѫлъ голѣмъ и якъ: и величество-то ти ся възвыси, и стигнѫ до небе-то, и [щ]власть-та ти до край-тъ
23 на земіѭ-тѫ [ъ]А заради това що е видѣлъ царь-тъ стражъ и святъ да слази отъ небе-то, и да говори: Отсѣчѣте дърво-то, и го съборѣте: само пьнь-тъ на кореніе-тѣ му оставѣте въ земіѭ-тѫ, и то съ узѫ желѣзнѫ и мѣднѫ, въ трѣвѫ-тѫ на поле-то: и да ся мокри отъ небеснѫ-тѫ росѫ, и [ы]съ животны-тѣ на поле-то нека бѫде дѣлъ-тъ му, додѣ заминѫтъ седмь врѣ-
24 мена върху него: Това е тълкованіе-то, царю, и това рѣшеніе-то на Вышняго, което стигнѫ върху господаря ми царь-тъ:
25 И [ь]ще ся изгонишь отъ человѣцы-тѣ, и съ животны-тѣ на поле-то ще е селеніе-то ти, и ще [ѣ]ядешь трѣвѫ като говеда-та, и роса-та небесна ще тя мокри: и седмь врѣмена ще заминѫтъ върху тебе, [ю]додѣ познаешь че Вышній е Владѣтель на царство-то на человѣцы-тѣ, и [я]дава го кому-
26 то ще. А за това що ся заповѣда да оставятъ пьнь-тъ на кореніе-тѣ на дърво-то: царство-то ти ще ти бѫде утвърдено, [ѫ]като

[б] Гл. 3; 26.
[в] Гл. 6; 27.
[г] Ст. 34. Гл. 2; 44. 6; 26.
[д] Гл. 2; 28, 29.
[е] Гл. 2; 1.
[ж] Гл. 2; 2.
[з] Гл. 1; 7.
[и] Иса. 68; 11. Ст. 18. Гл. 2; 11. 5; 11, 14.
[і] Гл. 2; 48. 5; 11.
[к] Іез. 31; 3 и дрг. Ст. 20.
[л] Вижь Плач. 4; 20. Іез. 17; 23. 31; 6.
[м] Псал. 103; 20. Ст. 17, 23.
[н] Втор. 33; 2. Гл. 8; 13. Зах. 14; 5. Іуд. 14.
[о] Мат. 3; 10.
[п] Іез. 31; 12.
[р] Гл. 11; 13. 12; 7.
[с] Псал. 9; 16.
[т] Гл. 2; 21. 5; 21. Ст. 25, 32.
[у] Быт. 41; 8, 15. Гл. 5; 8, 15.
[ф] Ст. 8.
[х] Ст 8
[ц] Вижь 2 Цар. 18; 32. Іер. 29; 7.
[ч] Ст. 10, 11, 12.
[ш] Гл. 2; 38.
[щ] Іер. 27; 6, 7, 8.
[ъ] Ст. 13.
[ы] Гл. 5; 21.
[ь] Ст. 32. Гл. 5; 21 и дрг.
[ѣ] Псал. 106; 20.
[ю] Псал. 83; 18. Ст. 17, 32.
[я] Іер. 27; 5.
[ѫ] Мат. 21; 25. Лук. 15; 18, 21.

27 познаешь небеснж-тж власть. За то, царю, нека ти бжде угоденъ съвѣтъ-тъ ми, и [щ]изсѣчи грѣхове-тѣ си съ правдж, и беззаконія-та си съ милость къмъ убогы-тѣ: [а]негли ся продължи благоденствіе-то ти.
28 Всичко това постигнж царь Навуходо-
29 носора. Въ свършъкъ-тъ на дванадесеть мѣсецы, като ходеше по царскж-тж па-
30 латж Вавилонскж, [б]Отговори царь-тъ и рече: Не е ли този великый Вавилонъ когото азъ съградихъ за столицж на царство-то съ крѣпость-тж на силж-тж си, и
31 въ честь на славж-тж си? [в]Дума-та бѣ още въ уста-та на царя, *и* [г]станж гласъ отъ небе-то, *та рече:* Тебѣ ся възвѣстява, царю Навуходоносоре: царство-то прѣми-
32 нж отъ тебе: И [д]ще ся изгонишь отъ человѣцы-тѣ, и съ животны-тѣ на поле-то ще бждe селеніе-то ти: съ трѣвж като говеда-та ще тя хранятъ, и седмь врѣмена ще заминжтъ върхъ тебе, додѣ познаешь че Вышній е Владѣтель на царство-то на человѣцы-тѣ, и го дава комуто
33 ще. Тойзи часъ слово-то ся извърши върхъ Навуходоносора: и изгоненъ быде отъ человѣцы-тѣ, и трѣвж като говеда-та ядеше, и отъ росж-тж небеснж тѣло-то му ся мокреше, додѣ му порастнжхж косми-тѣ като *пера* на орлы, и нокти-тѣ му като на птицы.
34 И [е]въ свършъкъ-тъ на дни-тѣ, азъ Навуходоносоръ подигнжхъ очи-тѣ си къмъ небе-то, и умъ-тъ ми ся върнж въ мене, и благословихъ Вышняго, и похвалихъ и прославихъ [ж]Живущаго въ вѣкъ, [з]на когото власть-та е власть вѣчна, и царство-
35 то му изъ родъ въ родъ: И [и]всичкы-тѣ земни жители ся смѣтатъ *прѣдъ него* като нищо: и споредъ [і]щѣніе-то си прави на небеснж-тж войскж, и на земны-тѣ жители: и [к]нѣма който да възбранява ржкж-тж му, или който да му говори: [л]Що
36 правишь ты? Въ то врѣме умъ-тъ ми ся върнж въ мене: и [м]за честь на царство-то ми върнж ми ся слава-та ми и свѣтлость-та ми, и везири-тѣ ми и голѣмци-тѣ ми мя търсехж, и утвърдихъ ся на царство-то си, и [н]ми ся притури повече величество.
37 Сега азъ Навуходоносоръ хваліж и прѣвъзносіж и славіж небеснаго Царя; защото [о]всичкы-тѣ му дѣла сж истина, и пжтища-та му сждба; и [п]може да смири онѣзи които ходятъ въ гордость.

ГЛАВА 5.

1 Царь Валтасаръ [а]направи голѣмо пированіе на тысящж отъ голѣмцы-тѣ си, и
2 піяше вино прѣдъ тысящж-тж. *И* въ пиеніе-то на вино-то, заповѣда Валтасаръ да донесжтъ златны-тѣ и сребърны-тѣ съсжды, [б]които Навуходоносоръ баща му отнѣ отъ храмъ-тъ който бѣ въ Іерусалимъ, за да піжтъ съ тѣхъ царь-тъ и голѣмци-тѣ му,
3 жены-тѣ му, и наложницы-тѣ му. Тогазь ся донесохж златни-тѣ съсжди, които ся отнѣхж отъ храмъ-тъ на домъ-тъ Божій, който бѣ въ Іерусалимъ: и піяхж съ тѣхъ царь-тъ и голѣмци-тѣ му, жены-тѣ му, и
4 наложницы-тѣ му. Піяхж вино, и [в]хваляхж богове-тѣ златны и сребърны, мѣдны, желѣзны, дървены и каменны.
5 И [г]тозь часъ излѣзохж пърсти на человѣческж ржкж, и писахж срещж свѣтилникъ-тъ върху мазаніе-то на стѣнж-тж на царскж-тж палатж: и царь-тъ видѣ длань-тж на ржкж-тж, която писа.
6 Тогазь зракъ-тъ на царя ся измѣни, и размышленія-та му го смущавахж, щото сглобенія-та на чрѣсла-та му ся разглобявахж, и [д]колѣна-та му едно съ друго ся
7 тълчехж. [е]Выкнж царь-тъ велегласно да въведжтъ [ж]вражари-тѣ, Халдеи-тѣ, и прѣдвѣщатели-тѣ. *Тогазь* царь-тъ отговори и рече на мудрецы-тѣ Вавилонскы: Който прочете това писаніе, и ми покаже тълкованіе-то му, ще бжде облѣченъ въ багреницж, и златно огърліе *ще ся тури* около вратъ-тъ му, и [з]ще е третій на-
8 чалникъ на царство-то. Тогазь влѣзохж всичкы-тѣ мудреци царскы; [и]но не можахж да прочетжтъ писаніе-то, нито тъл-
9 кованіе-то му да явятъ на царя. Тогазь царь Валтасаръ ся [і]смути много, и ся измѣни върху него зракъ-тъ му, и голѣмци-тѣ му ся смутихж.
10 Отъ думы-тѣ на царя и на голѣмцы-тѣ му, царица-та влѣзе въ домъ-тъ на пированіе-то; и отговори царица-та, и рече: Царю, [к]да си живъ въ вѣкъ: да тя не смущаватъ размышленія-та ти, и зракъ-тъ
11 ти да ся не измѣнява. [л]Има человѣкъ въ царство-то ти, въ когото е духъ-тъ на святы-тѣ богове: и въ дни-тѣ на бащж ти, свѣтъ и разумъ и мудрость, както мудрость-та на богове-тѣ, намѣрихж ся въ него, когото царь Навуходоносоръ баща ти, царь-тъ баща ти, постави [м]началникъ на волхвы-тѣ, на вражари-тѣ, на
12 Халдеи-тѣ, *и* на прѣдвѣщатели-тѣ; [н]Защото духъ изященъ, и знаніе и разумъ, тълкованіе на сънове, и изясненіе на гаданія, и развързуванiе на недоумѣнія ся намѣрихж въ тогози Даніила, [о]когото

щ 1 Пет. 4; 8.
а 3 Цар. 21; 29. Псал. 41; 1 и дрг.
б Прит. 16; 18. Гл. 5; 20.
в Гл. 5; 5. Лук. 12; 20.
г Ст. 24.
д Ст. 25.
е Ст. 26.
ж Гл. 12; 7. Отк. 4; 10.
з Псал. 10; 16. Гл. 2; 44. 7; 14. Мих. 4; 7. Лук 1; 33.
и Иса. 40; 15, 17.
і Псал. 115; 3. 135; 6.
к Іов. 34; 29.
л Іов. 9; 12. Иса. 45; 9. Рим. 9; 20.
м Ст. 26.
н Іов. 42; 12. Прит. 22; 4. Мат. 6; 33.
о Псал. 33; 4. Отк. 15; 3. 16; 7.
п Исх. 18; 11. Гл. 5; 20.

а Есѳ. 1; 3.
б Іер. 52; 19. Гл. 1; 2.
в Отк. 9: 20.
г Гл. 4; 31.
д Наум. 2; 10.
е Гл. 2; 2. 4; 6.
ж Иса. 47; 13.
з Гл. 6; 2.
и Гл. 2; 27. 4; 7.
і Гл. 2; 1.
к Гл. 2; 4. 3; 9.
л Гл. 2; 48. 4; 8, 9, 18.
м Гл. 4; 9.
н Гл. 6; 3.
о Гл. 1; 7.

царь-тъ прѣименува Валтасасаръ: сега да ся повыка Даніилъ, и ще покаже тълкованіе-то.

13 Тогазь ся въведе Даніилъ прѣдъ царя. Царь-тъ отговори, и рече Даніилу: Ты ли си онзи Даніилъ, който си отъ синове-тѣ на плѣнъ-тъ Іудинъ, които доведе отъ Іу-14 деіѧ царь-тъ баща ми? Чухъ наистинѫ заради тебе, че [п]духъ-тъ на богове-тѣ е въ тебе, и свѣтъ и разумъ и мудрость 15 изящна ся намѣрихѫ въ тебе. И сега [р]влѣзохѫ прѣдъ мене мудреци-тѣ, *и* вражари-тѣ, за да прочетѫтъ това писаніе, и да ми явятъ тълкованіе-то му; но не могохѫ да покажѫтъ тълкованіе-то на 16 това нѣщо. И азъ чухъ заради тебе, че можешь да тълкувашь, и да развързувашь недоумѣнія; сега, [с]ако можешь да прочетешь писаніе-то, и да ми явишь тълкованіе-то му, ще ся облѣчешь въ багреницѫ, и златно огърліе *ще ся тури* около вратъ-тъ ти, и ще си третій началникъ на царство-то.

17 Тогазь Даніилъ отговори, и рече прѣдъ царя: Дарове-тѣ ти нека сѫ за тебе и дай на другыго въздаянія-та си; а азъ ще прочетѫ на царя писаніе-то, и ще 18 явіѫ нему тълкованіе-то. Царю, [т]Богъ вышній даде на Навуходоносора бащѫ ти царство, и величество, и силѫ, и честь. 19 И заради величество-то, което му даде, [у]всичкы-тѣ народи, племена, и языци, треперяхѫ и ся боехѫ прѣдъ него: когото щѣше убиваше, и когото щѣше упазваше живъ, и когото щѣше възвышава-20 ше, и когото щѣше смиряваше. Но [ф]когато ся надигнѫ сърдце-то му, и духъ-тъ му ся ожесточи въ гордость-тѫ, сваленъ быде отъ царскый-тъ си прѣстолъ, и отнѣ 21 ся слава-та му отъ него: И [х]ся изгони отъ человѣческы-тѣ синове: и сърдце-то му станѫ като на животны-тѣ, и селеніе-то му бѣ съ дивы-тѣ ослы: съ трѣвѫ като говеда-та го храняхѫ, и тѣло-то му ся мокреше отъ росѫ-тѫ небеснѫ: [ц]додѣ позна че Богъ вышній е Владѣтель на царство-то на человѣцы-тѣ, и когото иска 22 поставя надъ него. И ты, сыне неговъ, Валтасаре, [ч]не смири сърдце-то си, ако 23 и да знаеше всичко това; [ш]Но възвыси ся ты противъ Господа небеснаго; и донесохѫ прѣдъ тебе съсѫды-тѣ на домъ-тъ му, и піяхте вино отъ тѣхъ, ты и голѣмци-тѣ ти, жены-тѣ ти, и наложницы-тѣ ти: и славослови ты богове тѣ сребърны, и златны, мѣдны, желѣзны, дръвены, и каменны, [щ]които не виждатъ, нито чуіѫтъ, нито разумѣватъ; а Бога, на когото въ рѫкѫ-тѫ е дыханіе-то ти, [ъ]и *въ властъ-тѫ* му всич-24 кы-тѣ твои пѫтища, не възвеличи. За то ся проводи отъ прѣдъ му длань-та на рѫкѫ-тѫ, и ся начерта това писаніе.

25 И писаніе-то което ся начерта е това: 26 Мене, Мене, Ѳекелъ, у Фарсинъ. Това е тълкованіе-то на туй нѣщо: Мене, прѣмѣри Богъ царство-то ти, и го свърши: 27 Ѳекелъ, [ь]прѣтегленъ си на вѣсы-тѣ, и 28 си ся намѣрилъ недостатъченъ: Фересъ, раздѣли ся царство-то ти, и ся даде [ѣ]на Мидяны-тѣ и [ю]Персяны-тѣ.

29 Тогазь заповѣда Валтасаръ, и облѣкохѫ Даніила въ багреницѫ-тѫ, и *турихѫ* златно-то огърліе около вратъ-тъ му, и прогласихѫ заради него, [я]да бѫде тре-30 тій началникъ на царство-то. [ж]Истѫ-тѫ нощь быде убіенъ Валтасаръ царь-тъ на 31 Халдейцы-тѣ. [з]И зѣ царство-то Дарій Мидянинъ-тъ, *който бѣ* около шестдесеть и двѣ годины.

ГЛАВА 6.

1 Угодно ся видѣ на Дарія [а]да постави надъ царство-то сто и двадесеть сатрапа, за да сѫ по всичко-то царство: И надъ 2 тѣхъ трима прѣдсѣдатели, (единъ отъ които бѣ Даніилъ,) за да имъ даватъ смѣткѫ тѣзи сатрапи, и царь-тъ да нѣма 3 пагубѫ. Тогазь тойзи Даніилъ ся прѣдпочете повече отъ прѣдсѣдатели-тѣ и сатрапы-тѣ, [б]защото духъ изященъ имаше въ него: и царь-тъ намысли да го постави надъ всичко-то царство.

4 [в]А прѣдсѣдатели-тѣ и сатрапи-тѣ търсехѫ да намѣрятъ причинѫ противъ Даніила отъ странѫ на царство-то; но не можахѫ да намѣрятъ никаквѫ причинѫ, нито кривдѫ: защото бѣ вѣренъ, и не ся намѣри въ него никаква погрѣшка, нито 5 кривда. И рекохѫ тѣзи человѣци: Нѣма да намѣримъ никаквѫ причинѫ противъ тогозь Даніила, освѣнь ако намѣримъ *нѣщо* противъ него отъ законъ-тъ на неговъ-тъ 6 Богъ. Тогазъ тѣзи прѣдсѣдатели и сатрапи ся събрахѫ при царя, и му рекохѫ така: 7 [г]Царю Даріе, да си живъ въ вѣкъ. Всичкы-тѣ прѣдсѣдатели на царство-то, управители-тѣ, и сатрапи-тѣ, везири-тѣ, и областници-тѣ, съвѣтовахѫ ся да ся издаде царско повелѣніе, и да ся утвърди запрѣщеніе, че който направи нѣкакво прошеніе на кой да е богъ или человѣкъ, до тридесеть дни, освѣнь на тебе, царю, той да ся хвърли въ ровъ-тъ на львове-тѣ.

п Ст. 11, 12.
р Ст. 7, 8.
с Ст. 7.
т Гл. 2; 37, 38 4; 17, 22, 25.
у Іер. 27; 7. Гл. 3; 4.
ф Гл. 4; 30, 37.
х Гл 4; 32 и др.
ц Гл 4; 17, 25
ч 2 Лѣт. 33; 23. 36; 12.
ш Ст. 3, 4
щ Псал. 115; 5, 6.
ъ Іер. 10; 23.
ы Іов. 31; 6. Псал. 62; 9. Іер. 6; 30.
ь Виж Пса. 21; 2. Ст. 31. Гл. 9; 1.
ѣ Гл. 6; 28.
ю Ст. 7.
я Іер. 51; 31, 39, 57.
ж Гл. 9; 1.

а Есе 1; 1.
б Гл 5; 12.
в Екл. 4; 4.
г Неем. 2; 3. Гл. 2; 4. Ст. 21.

8 Сега, царю, утвърди запрѣщеніе-то, и подпиши писмо то, за да ся не измѣни, [д]споредъ законъ-тъ на Мидяны-тѣ и Персяны-
9 тѣ, който не ся унищожава. За то царь Дарій подписа писмо-то и запрѣщеніе-то.
10 Даніилъ, щомъ ся научи че ся подписа писмо-то, влѣзе въ домъ-тъ си; и като имаше прозорцы-тѣ на ложницж-тж си отворены [е]къмъ Іерусалимъ, падаше на колѣна-та си [ж]три пжти на день, и ся моляше прѣдъ Бога своего и славословяше, както правеше понапрѣдъ.
11 Тогазь онѣзи человѣци ся събрахж, и намѣрихж Даніила че правеше прошеніе,
12 и моляше ся прѣдъ своего си Бога. За то [з]дойдохж и говорихж прѣдъ царя заради царско-то запрѣщеніе; *и рекохж:* Не подписа ли ты запрѣщеніе, че всякой человѣкъ който прави прошеніе на кой да е богъ или человѣкъ, до тридесеть дни, освѣнь на тебе, царю, ще ся хвърли въ ровъ-тъ на львове-тѣ? Царь-тъ отговори и рече: Истинна е дума-та, [и]споредъ законъ-тъ на Мидяны-тѣ и Персяны-тѣ, който не ся унищожава.
13 Тогазь отговорихж и рекохж прѣдъ царя: Даніилъ онзи, [і]който е отъ синове-тѣ на Іудинъ-тъ плѣнъ, [к]не тя почита, царю, нито запрѣщеніе-то което ты подписа, но прави молбж-тж си три пжти на день.
14 Тогазь царь-тъ, като чу тжзи думж [л]оскърби ся много, и тури сърдце-то си за Даніила да го отърве; и трудеше ся до захожданіе-то на слънце-то да го избави.
15 Тогазь онѣзи человѣци ся събрахж при царя, и рекохж на царя: Знай, царю, че [м]законъ-тъ на Мидяны-тѣ и Персяны-тѣ е: Никакво запрѣщеніе нито повелѣніе, което царь-тъ постави, да не ся промѣ-
16 нява: Тогазь царь-тъ заповѣда та докарахж Даніила, и *го* хвърлихж въ ровъ-тъ на львове-тѣ. *И* отговори царь-тъ и рече Даніилу: Богъ твой комуто ты служишь
17 непрѣстанно, той ще тя отърве. И [н]донесохж единъ камыкъ, та го турихж на устіе-то на ровъ-тъ, и [о]царь-тъ го запечата съсъ свой-тъ си печать, и съ печать-тъ на голѣмцы-тѣ си, за да ся не
18 измѣни нищо за Даніила. Тогазь царь-тъ отиде въ палатж-тж си, и прѣнощува гладенъ, и не остави да ся донесжтъ прѣдъ него музикалны оржділ: и [п]сънъ-тъ му побѣгнж отъ него.
19 И станж царь-тъ много рано на утриньтж, и прибърза та отиде при ровъ-тъ на
20 львове-тѣ. И когато отиде при ровъ-тъ, выкнж съ плачевенъ гласъ къмъ Даніила; *и* говорй царь-тъ, и рече Даніилу: Даніиле, рабѐ на Бога живаго, [р]Богъ твой, комуто ты служишь непрѣстанно, можѐ ли да тя
21 отърве отъ львове-тѣ? Тогазь отговори Даніилъ на царя: [с]Царю, да си живъ въ
22 вѣкъ. [т]Богъ мой проводи ангела си, и [у]затули уста-та на львове-тѣ, и не мя повредихж; защото незлобіе ся намѣри въ мене прѣдъ него: още и прѣдъ тебе, царю, съгрѣшеніе не сьмь направилъ.
23 Тогазь царь-тъ ся зарадува много за това, и заповѣда да изведжтъ Даніила изъ ровъ-тъ. И ся възведе Даніилъ изъ ровъ-тъ, и никаква повреда не ся намѣри въ него, [ф]защото имаше вѣрж въ Бога своего.
24 Тогазь царь-тъ заповѣда [х]та докарахж онѣзи человѣцы които наклеветихж Даніила, и хвърлихж въ ровъ-тъ на львове-тѣ тѣхъ, [ц]чада-та имъ, и жены-тѣ имъ: и прѣди да стигнжтъ до дъно-то на ровъ-тъ, львове-тѣ гы сграбихж, и счупихж всичкы-тѣ имъ кости.
25 [ч]Тогазь писа царь Дарій къмъ всичкы-тѣ народы, племена, и языцы, които живѣяхж по всичкж-тж землж: Миръ да ся
26 умножи у васъ! [ш]Повелѣніе ся издаде отъ мене, въ всичкж-тж държавж на царство-то ми [щ]да трепернятъ человѣци-тѣ и да ся боятъ прѣдъ Даніиловаго Бога; защото [ъ]той е Богъ живъ, и прѣбывае въ вѣкъ, и [ы]царство-то му нѣма да ся развали, и
27 власть-та му *ще бжде* до край: Той избавя и спасава, и [ь]прави знаменія и чудеса на небе-то и на землж-тж, който отърва̀ Даніила отъ силж-тж на львове-тѣ.
28 И благоденствуваше тойзи Даніилъ въ царуваніе-то на Дарія, и [ѣ]въ царуваніе-то на [ю]Кыра Персянинъ-тъ.

ГЛАВА 7.

1 Въ първж-тж годинж на Валтасара Вавилонскый-тъ царь, [а]Даніилъ видѣ сънъ, и [б]видѣнія на главж-тж си върху одръ-тъ си; тогазь писа сънъ-тъ, *и* приказа оглавленіе-то на думы-тѣ.
2 Даніилъ говорй и рече: Азъ видѣхъ въ видѣніе-то си нощя, и ето, четыри-тѣ вѣтрища небесны ся устрьмихж вързъ
3 голѣмо-то море. И четыри голѣми звѣрове [в]възлѣзохж изъ море-то различни единъ
4 отъ другъ. Първый-тъ бѣ [г]като львъ, и

д Есо 1; 19 8 8. Ст. 12, 15.
е 3 Цар. 8; 44, 48. Псал. 5; 7. Іон 2; 5.
ж Псал. 55; 17. Дѣян. 2; 1. 2, 15. 3; 1. 10; 9.
з Гл. 3; 8.
и Ст. 8
і Гл 1; 6. 5; 13.
к Гл. 3; 12.
л Марк. 6; 26.
м Ст. 8.
н Плач 3; 53.
о Мат 27; 66.
п Гл. 2: 1.
р Гл. 3; 15.
с Гл 2; 4
т Гл 3: 28.
у Евр 11; 33.
ф Евр. 11; 33.
х Втор. 19; 19.
ц Есо. 9; 10. Виж Втор. 24; 16. 4 Цар 14; 6.
ч Гл 4; 1
ш Гл 3; 29.
щ Псал. 99: 1.
ъ Гл 4; 34.
ы Гл. 2; 44. 4; 3, 34. 7; 14, 27. Лук. 1; 33.
ь Гл. 4: 3.
ѣ Гл. 1; 21.
ю Ездр. 1; 1, 2.

—

а Числ. 12; 6. Амос. 3; 7.
б Гл 2; 28.
в Отк. 13: 1.
г Втор. 28; 49 2 Цар. 1; 23. Іер. 4; 7, 13. 48; 40. Іез. 17; 3. Авв. 1; 8.

имаше крила орловы; гледахъ додѣ ся изскубахѫ крила-та му, и станѫ отъ земіѭ-тѫ, и застанѫ на нозѣ-тѣ *си* като человѣкъ, и человѣческо сърдце му ся даде. 5 И ето [д]послѣ вторый звѣрь приличенъ на мечкѫ, и ся подигнѫ отъ еднѫ-тѫ странѫ, и *имаше* три ребра въ устата си между зѫбы-тѣ си: и му думахѫ така: Стани, изѣждь много плъти. 6 Подиръ това видѣхъ, и ето другъ, като рысъ, който имаше на гръбъ-тъ си четыри птичи крыла; звѣръ-тъ [е]имаше още *и* четыри главы: и му ся даде власть. 7 Подиръ това видѣхъ въ видѣнія-та на нощь-тѫ, и ето четвъртый [ж]звѣрь, страшенъ и ужасенъ, и твърдѣ якъ; и имаше голѣмы желѣзны зѫбы; пояждаше и съкрушаваше, и стъпкуваше остатъкъ-тъ съ нозѣ-тѣ си; и той различаваше отъ всичкы-тѣ звѣрове които бѣхѫ прѣди него; и [з]имаше десеть рога. 8 Прѣглеждахъ рогове-тѣ, и ето, [и]другъ малъкъ рогъ излѣзе между тѣхъ, прѣдъ който три отъ първы-тѣ рогове ся искоренихѫ: и ето, въ този рогъ *имаше* очи, [і]като человѣческы очи, и [к]уста които говоряхѫ наголѣмо.

9 [л]Гледахъ додѣто прѣстоли ся положихѫ, и [м]Ветхый-тъ съ дни сѣднѫ, [н]на когото облѣкло-то бѣше бѣло като снѣгъ, и косми-тѣ на главѫ-тѫ му като чиста вълна: прѣстолъ-тъ му огненни пламыци: [о]колета-та му огнь палящъ. 10 [п]Рѣка огненна изъ прѣдъ него излизаше и течеше: [р]тысяща тысящи му слугувахѫ, и тмы иа тмы прѣдстояваха прѣдъ него: [с]сѫдилище-то сѣднѫ, и книгы-тѣ ся отворихѫ. 11 Гледахъ тогазь, поради гласъ-тъ на великы-тѣ думы, които рогъ-тъ говореше, [т]гледахъ додѣ ся умъртви звѣрь-тъ, и тѣло-то му ся погуби и ся даде на изгореніе огненно. 12 А за другы-тѣ звѣрове, власть-та имъ ся отнѣ; но даде имъ ся продълженіе на животъ до врѣме и порѫ.

13 Гледахъ въ нощны-тѣ видѣнія, и ето, единъ [у]като Сынъ человѣческый идеше съ облацы-тѣ небесны, и стигнѫ [ф]до Ветхый-тъ съ дни, и го въведохѫ прѣдъ него. 14 И даде [х]ся нему власть, и слава, и царуваніе, за да му служатъ [ц]всичкы-тѣ народи, племена, и языци: власть-та му е [ч]власть вѣчна, която нѣма да прѣмине, и царуваніе-то му, което нѣма да ся развали.

15 [ш]Азъ Даніилъ оскърбихъ ся въ духъ-тъ си вѫтрѣ въ тѣло-то *си*, и видѣнія-та на главѫ-тѫ ми мя смутихѫ. 16 Приближихъ при едного отъ прѣдстоящы-тѣ и искахъ *да научѫ* отъ него истинѫ-тѫ за всичко това. И говори ми, и яви ми тълкованіе-то на тѣзи нѣща. 17 [щ]Тѣзи четыри голѣми звѣрове сѫ четыри царіе, които ще ся дигнѫтъ отъ земіѭ-тѫ. 18 [ъ]Но святи-тѣ на Вышняго ще пріемѫтъ царство-то и ще иматъ царство-то въ вѣкъ, и въ вѣкы вѣковъ.

19 Тогазь искахъ *да научѫ* истинѫ-тѫ [ы]за четвъртый-тъ звѣрь, който различаваше отъ всичкы-тѣ другы, твърдѣ страшенъ, на когото зѫби-тѣ бѣхѫ желѣзни, и нокти-тѣ му мѣдни: пояждаше, съкрушаваше, и стъпкуваше остатъкъ-тъ съ нозѣ-тѣ си: 20 И за десеть-тѣ рога, които бѣхѫ на главѫ-тѫ му, и *за* другый-тъ който излѣзе, и прѣдъ който паднѫхѫ три: *за* онзи рогъ, който имаше очи, и уста които говоряхѫ наголѣмо, на когото видъ-тъ бѣ по якъ неже на другари-тѣ му. 21 Гледахъ, и [ь]онзи рогъ правеше брань съсъ святы-тѣ, и прѣукрѣпяваше ся противъ тѣхъ, 22 [ѣ]Додѣ дойде Ветхый-тъ съ дни, и [ю]даде ся сѫдъ-тъ на святы-тѣ на Вышняго: и врѣме-то стигнѫ и святи-тѣ зѣхѫ царство-то. 23 Така рече той: Четвъртый звѣрь ще е [я]четвърто-то царство на земіѭ-тѫ, което ще различава отъ всичкы-тѣ царства, и ще изѣде всичкѫ-тѫ земіѭ, и ще іѭ стъпче и съкруши. 24 И [ѫ]десеть-тѣ рога сѫ десеть царіе, които ще станѫтъ отъ това царство: и слѣдъ тѣхъ другъ ще стане; и той ще различава отъ първы-тѣ, и ще покори трима царіе. 25 И [ѭ]ще говори думы противъ Вышняго, и [а]ще угнѣтява святы-тѣ на Вышняго, и [б]ще размысли да промѣни врѣмена и законы: и [в]ще ся дадѫтъ въ рѫкѫ-тѫ му [г]до врѣме и врѣмена, и полъ врѣме: 26 [д]Сѫдилище обаче ще сѣдне, и ще ся отнеме власть-та му, за да ся истрѣби и погуби до край. 27 И [е]царство-то, и власть-та, и величіе-то на царствата които сѫ подъ всичко-то небе, ще ся даде на людіе-тѣ на святы-тѣ на Вышняго, [ж]на когото царство-то е царство вѣчно, и [з]всичкы-тѣ власти ще служатъ и ще ся покорятъ нему.

28 До тукъ е свършъкъ-тъ на това нѣщо. Колкото заради мене Даніила, [и]размышле-

д Гл. 2; 39.
е Гл. 8; 8, 22.
ж Гл. 2; 40. Ст. 19, 23.
з Гл. 2; 41. Отк. 13; 1.
и Ст. 20, 21, 24. Гл. 8; 9.
і Отк. 9; 7.
к Псал. 12; 3. Ст. 25. Отк. 13; 5.
л Отк. 20; 4,
м Псал. 90; 2. Ст. 13, 22.
н Псал. 104; 2. Отк. 1; 14.
о Іез. 1; 15, 16.
п Псал. 50; 3. 97; 3. Иса. 30; 33. 66; 15.
р 3 Цар. 22; 19. Псал. 68; 17. Евр. 12; 22. Отк. 5; 11.
с Отк. 20; 4, 12.
т Отк. 19; 20.
у Іез. 1; 26. Мат. 24; 30. 26; 64. Отк. 1; 7, 13. 14; 14.
ф Ст. 9.
х Псал. 2; 6, 7, 8. 8; 6. 110; 1, 2 Мат. 11; 27. 28; 18. Іоан. 3; 35. 1 Кор. 15; 27 Ефес. 1; 22.
ц Гл. 3; 4.
ч Псал. 145; 13. Гл. 2; 44. Ст. 27. Мих. 4; 7. Лук. 1; 33. Іоан. 12; 34. Евр. 12; 28.
ш Ст. 28.
щ Ст. 3.
ъ Иса 60; 12, 13, 14. Ст. 22, 27. 2 Тим. 2; 11, 12. Отк. 2; 26, 27 3; 21. 20; 4.
ы Ст 7.
ь Гл. 8; 12, 24. 11; 31. Отк. 11; 7. 13; 7. 17; 14. 19; 19.
ѣ Ст. 9.
ю Ст. 18. 1 Кор. 6; 2. Отк. 1; 6. 5; 10. 20; 4.
я Гл. 2; 40.
ѫ Ст. 7, 8, 20. Отк. 17; 12.
ѭ Иса. 37; 23. Гл 8; 24, 25. 11; 28, 30, 31, 36. Отк. 13; 5, 6.
а Отк. 17; 6. 18; 24.
б Гл. 2; 21.
в Отк. 13; 7.
г Гл. 12; 7. Отк. 12; 14.
д Ст. 10, 22.
е Ст. 14, 18, 22.
ж Гл. 2; 44. Лук. 1; 33. Іоан. 12; 34. Отк. 11; 15.
з Иса. 60; 12.
и Ст. 15. Гл. 8; 27. 10; 8, 16.

нія-та ми много мя смущавахж, и зракъ-тъ ми ся измѣни въ мене; но [і]упазихъ това нѣщо въ сърдце-то си.

ГЛАВА 8.

1 Въ третіж-тж годинж на царствованіе-то на царь Валтасара, видѣніе ми ся яви, менѣ Даніилу, [а]подиръ това що бѣ ми ся явило по напрѣдъ.

2 И видѣхъ въ видѣніе-то; и когато видѣхъ, бѣхъ [б]въ Сусж столицж-тж която е въ областьтж Еламъ: и видѣхъ въ видѣніе-то, и азъ бѣхъ при потокъ-тъ Улай.

3 И подигнжхъ очи-тѣ си, и видѣхъ, и ето, стоеше прѣдъ рѣкж-тж единъ овенъ който имаше два рога: и рогове-тѣ бѣхж высокы, но единый-тъ по высокъ отъ другый-тъ: и по высокый-тъ прорастнж послѣ.

4 Видѣхъ овенъ-тъ че бодеше къмъ западъ, и къмъ сѣверъ, и къмъ югъ: и никой звѣрь не можаше да устои прѣдъ него, и нѣмаше който да избави отъ ржкж-тж му; но [в]правеше по воліж-тж си, и ся възвеличи.

5 А като размышлявахъ азъ, ето, ярецъ отъ козы-тѣ идѣше отъ западъ по лице-то на всичкж-тж земіж, и не ся допираше до земіж-тж; и ярецъ-тъ *имаше* [г]рогъ угледенъ между очи-тѣ си.

6 И дойде до овенъ-тъ който имаше два-та рога, когото видѣхъ че стоеше прѣдъ потокъ-тъ, и завтече ся къмъ него съ устремленіе-то на силж-тж си.

7 И видѣхъ го че приближи при овенъ-тъ, и разсвирѣпѣ противъ него, и удари овенъ-тъ, та счупи два-та му рога: и нѣмаше сила въ овенъ-тъ да устои прѣдъ него, но го хвърли на земіж-тж, и го стъпка: и нѣмаше кой да отърве овенъ-тъ отъ ржкж-тж му.

8 За то ярецъ-тъ отъ козы-тѣ ся възвеличи много; и когато заякнж, счупи ся голѣмый-тъ рогъ: и вмѣсто него възлѣзохж [д]четыри *другы* угледни къмъ четыри-тѣ вѣтрища небесны.

9 И [е]изъ единый-тъ отъ тѣхъ излѣзе единъ малъкъ рогъ, който наголѣмѣ твърдѣ много [ж]къмъ югъ, и къмъ истокъ, и [з]къмъ *земіж-тж* на славж-тж.

10 И [и]възвеличи ся [і]до войскж-тж небеснж; и [к]хвърли на земіж-тж *часть* отъ войскж-тж и отъ звѣзды-тѣ, и гы стъпка.

11 [л]Наипаче възвеличи ся дори [м]противъ началника на войскж-тж: и [н]отнѣ ся отъ него [о]всегдашня-та *жьртва,* и свято-то му жилище ся съсыпа.

12 И една [п]войска ся хвърли противъ всегдашніж-тж *жьртвж* заради прѣстжпленіе, и [р]хвърли на земіж-тж истинж-тж, и [с]направи, и благоуспѣ.

13 Тогазь [т]чухъ единъ святъ че говореше: и другъ святъ каза на тогозь който говореше: До кога ще е видѣніе-то за всегдашніж-тж *жьртвж,* и за прѣстжпленіе-то което докарува запустѣніе, та да ся прѣдаватъ на стъпкуваніе святилище-то и войска-та?

14 И рече ми: До двѣ тысящы и триста денонощія: тогазь святилище-то ще ся очисти.

15 И когато азъ Даніилъ видѣхъ видѣніе-то, и [у]искахъ разумѣніе-то, тогазь, ето, застанж прѣдъ мене [ф]като образъ человѣческый:

16 И чухъ гласъ человѣческъ [х]въ срѣдъ Улай, който выкнж и рече: [ц]Гавріиле, направи тогози да разбере видѣніе-то.

17 И дойде близу дѣто стояхъ; и когато дойде, растреперахъ ся, и [ч]паднжхъ на лице-то си: а той ми рече: Разумѣй, сыне человѣческый; защото видѣніе-то е за сетны-тѣ врѣмена.

18 И [ш]като ми говореше той, азъ бѣхъ нечувственъ съ лице-то си на земіж-тж: [щ]но допрѣ ся до мене, и мя направи да ся исправіж правъ.

19 И рече: Ето, азъ ще тя направіж да познаешь що има да ся случи въ сетнинытѣ на гнѣвъ-тъ; защото въ [ъ]опрѣдѣлено врѣме *ще бжде* свършъкъ-тъ.

20 [ы]Овенъ-тъ когото си видѣлъ ты, който имаше два рога, тѣ сж царіе-тѣ на Мидіж и на Персіж.

21 И [ь]ярецъ-тъ е царь-тъ Греческый: и голѣмый рогъ, който е между очи-тѣ му, той е [ѣ]първый царь.

22 [ю]А че ся строши той, и възлѣзохж четыри вмѣсто него, четыри царства ще ся въздигнжтъ отъ *тозь* народъ, но не споредъ неговж-тж силж.

23 И въ сетны-тѣ врѣмена на царуваніе-то имъ, когато беззаконни-тѣ стигнжтъ до връхъ-тъ *на беззаконіе-то си,* [я]ще възстане царь [ѫ]жестокъ на лице и знающъ ухыщренія.

24 И сила-та му ще е крѣпка, [ѭ]но не отъ своіж-тж си силж; и ще погубува чудесно, и [а]ще благоуспѣва и завършува, и [б]ще погубува крѣпкы-тѣ и святы-тѣ людіе.

25 И [в]чрѣзъ коварство-то си ще направи да благоуспѣва льсть-та въ ржкж-тж му; и [г]ще ся възвеличи въ сърдце-то си, и въ миръ ще погуби мнозина; и [д]ще стане противъ Началника на началницы-тѣ; но [е]ще ся съкруши безъ ржкж.

26 И [ж]речено-то видѣніе за денонощія-та е истинно: [з]ты прочее запечатай

і Лук. 2; 19, 51.

а Гл. 7; 1.
б Есө. 1; 2.
в Гл. 5; 19. 11; 3, 16.
г Ст. 21.
д Гл. 7; 6. 11; 4. Ст. 22.
е Гл. 7; 8. 11; 21.
ж Гл. 11; 25.
з Псал. 48; 2. Іез. 20; 6, 15. Гл. 11; 16, 41, 45.
и Гл. 11; 28.
і Иса. 14; 13.
к Отк. 12; 4.
л Іер. 48; 26, 42. Ст. 25. Гл. 11; 36.
м Іис. 5; 14.
н Гл. 11; 31. 12; 11.
о Исх. 29; 38. Числ. 28; 3. Іез. 46; 13.
п Гл. 11; 31.
р Псал. 119; 43, 142. Иса. 59; 14.
с Ст. 4. Гл. 11; 28, 36.
т Гл. 4; 13. 12; 6. 1 Пет. 1; 12.
у Гл. 12; 8. 1 Пет. 1; 10, 11.
ф Іез. 1; 26.
х Гл. 12; 6, 7.
ц Гл. 9; 21 Лук. 1; 19, 26.
ч Іез. 1; 28. Отк. 1; 17.
ш Гл. 10; 9, 10. Лук. 9; 32.
щ Іез 2; 2.
ъ Гл. 9; 27. 11; 27, 35, 36. 12; 7. Авв. 2; 3.
ы Ст. 3.
ь Ст. 5.
ѣ Гл. 11; 3.
ю Ст. 8. Гл. 11; 4.
я Ст. 6.
ѫ Втор. 28; 50.
ѭ Отк. 17; 13, 17.
а Ст. 12. Гл. 11; 36.
б Ст. 10. Гл. 7; 25.
в Гл. 11; 21, 23, 24.
г Ст. 11. Гл 11; 36.
д Ст. 11. Гл. 11; 36.
е Іов. 34; 20. Плач. 4; 6. Гл. 2; 34, 45.
ж Гл. 10; 1.
з Іез. 12; 27. Гл. 10; 14. 12; 4, 9. Отк. 22; 10.

27 видѣніе-то, защото е за много дни. И [з]азъ Даніилъ прѣмрѣхъ, и бѣхъ болѣнъ нѣколко дни: послѣ станѫхъ, и [і]вършахъ дѣла-та на царя; а чудехъ ся за видѣніе-то, и [к]нѣмаше кой да го истълкува.

ГЛАВА 9.

1 Въ първѫ-тѫ годинѫ [а]на Дарія, синъ-тъ на Ассуира, отъ сѣме-то на Мидяны-тѣ, който царова надъ Халдейско-то царство, 2 Въ първѫ-тѫ годинѫ на царуваніе-то му, азъ Даніилъ разумѣхъ отъ книгы-тѣ число-то на годины-тѣ, за които быде слово Господне [б]къмъ пророкъ Іеремія, че ще ся испълнятъ седмдесеть годины въ запустѣнія-та на Іерусалимъ.

3 [в]И обърнѫхъ лице-то си къмъ Господа Бога, за да направѭ молитвѫ и моленія 4 съ постъ, и врѣтище, и пепелъ: И помолихъ ся на Господа Бога моего, и ся исповѣдахъ, и рѣкохъ: [г]О Господи, великый и страшный Боже, който пазишь завѣтъ-тъ и милость-тѫ къмъ онѣзи които тя лю-5 бятъ, и пазятъ твои-тѣ заповѣди! [д]Съгрѣшихмы, и беззаконновахмы, и нечествовахмы, и отстѫпихмы, и ся уклонихмы отъ твои-тѣ заповѣди, и отъ твои-тѣ сѫдбы. 6 И [е]не послушахмы раби-тѣ ти пророцы-тѣ, които въ твое име говорехѫ на царіе-тѣ ни, началницы-тѣ ни, и отцы тѣ ни, и на всичкы-тѣ людіе на землѭ-тѫ *ни*. 7 [ж]Тебѣ, Господи, прилича правда, а намъ срамъ на лице-то *ни*, както днесь, на мѫжіе-тѣ Іудины, и на жители-тѣ Іерусалимскы, и на всичкый Израиль, на ближни-тѣ и на далечны-тѣ, по всичкы-тѣ мѣста дѣто си гы изгонилъ ты, заради прѣстѫ-8 пленіе-то имъ, което ти прѣстѫпихѫ. Господи, [з]срамъ на лице-то *ни* прилича намъ, на царіе-тѣ ни, на началницы-тѣ ни, и на 9 отцы-тѣ ни, защото ти съгрѣшихмы. [и]Господу Богу нашему принадлежатъ милость и прощеніе: защото отстѫпихмы 10 отъ него; И [і]не послушахмы гласъ-тъ на Господа Бога нашего, да ходимъ въ законы-тѣ му, които положи прѣдъ насъ 11 чрѣзъ рабы-тѣ си пророцы-тѣ. И [к]всичкый Израиль прѣстѫпи законъ-тъ ти, и ся уклони за да не слуша гласъ-тъ ти: заради това ся излѣ върху насъ проклѣтія-та, и клѣтва-та писана [л]въ законъ-тъ на Моисея рабъ-тъ Божій: защото му съгрѣшихмы. 12 И [м]утвърди свои-тѣ думы, които говорй противъ насъ, и противъ наши-тѣ сѫдіи които ны сѫдихѫ, като докара върху насъ голѣмо зло: защото [н]не е ставало подъ всичко-то небе, каквото станѫ въ Іеру-13 салимъ. [о]Както е писано въ законъ-тъ Моисеовъ, всичко това зло дойде върху насъ; [п]но не ся молихмы прѣдъ Господа Бога нашего, за да ся върнемъ отъ беззаконія та си, и да разберемъ твоѭ-тѫ истинѫ. 14 За то Господь бѣ [р]буденъ надъ зло-то, и докара го върхъ насъ; защото е [с]праведенъ Господь Богъ нашъ въ всичкы-тѣ си дѣла, колкото прави: понеже [т]ный не 15 послушахмы гласъ-тъ му. И сега, Господи Боже нашъ, [у]който си извелъ людіе-тѣ си изъ Египетскѫ-тѫ землѭ съ крѣпкѫ рѫкѫ, и си [ф]направилъ за себе си име, като въ тойзи день, [х]съгрѣшихмы, нече-16 ствовахмы. Господи, [ц]споредъ всичкы-тѣ твои правды нека ся върне, молѭ ся, ярость-та ти и гнѣвъ-тъ ти отъ градъ-тъ ти Іерусалимъ, [ч]отъ святѫ-тѫ ти горѫ: защото заради грѣхове-тѣ ни, и [ш]заради беззаконія-та на отцы-тѣ ни, [щ]Іерусалимъ и людіе-тѣ ти [ъ]*станахмы* укоръ на всичкы 17 които сѫ около насъ. Сега прочее послушай, Боже нашъ, молитвѫ-тѫ на рабъ-тъ си, и моленія та му, и [ы]просвѣти лице то си, [ь]заради Господа, върху [ѣ]запустѣно-то 18 си святилище. [ю]Приклони, Боже мой, ухо-то си, и послушай; отвори очи-тѣ си и [я]вижсдь запустѣнія-та ни, и градъ-тъ [ѫ]върху който ся призва име-то ти: защото ный не приносимъ прошенія-та си прѣдъ тебе заради правды-тѣ си, но 19 заради много-то твои щедроты. Господи, послушай; Господи, прости; Господи, дай вниманіе, и направи; да не закъснѣешь, [ѭ]заради себе си, Боже мой: защото твое-то име ся призва върху градъ-тъ ти, и върху людіе-тѣ ти.

20 И [а]като говорехъ азъ още, и ся молихъ, и исповѣдовахъ грѣхъ-тъ си, и грѣхъ-тъ на людіе-тѣ си Израиля, и приносяхъ моленіе-то си прѣдъ Господа Бога моего, зара-21 ди святѫ-тѫ горѫ на Бога моего, И като още говорехъ въ молитвѫ-тѫ, [б]мѫжъ-тъ Гавріилъ, когото бѣхъ виделъ въ видѣніе-то понапрѣдъ, като летеше скоро, [в]допрѣ ся до мене [г]около часъ-тъ на вечер-

з Гл. 7; 28. 10; 8, 16.
і Гл 6; 2, 3.
к Вижь Ст. 16.

—

а Гл 1; 21. 5; 31. 6; 28.
б 2 Лѣт. 36; 21. Іер. 25; 11, 12. 29; 10
в Неем 1: 4. Іер 29; 12, 13. Гл. 6; 10 Іак 4; 8, 9, 10
г Исх 20; 6. Втор 7; 9. Неем. 1; 5. 9; 32.
д 3 Цар. 8; 47, 48. Неем 1; 6, 7. 9; 33, 34. Псал. 106; 6. Иса. 64; 5, 6, 7. Іер. 14; 7. Ст. 15.
е 2 Лѣт. 36; 1 , 16. Ст. 10.
ж Неем 9; 33.
з Ст 7
и Неем. 9; 17 Псал. 130; 4, 7.
і Ст 6.
к Иса 1; 4, 5, 6 Іер 8; 5, 10.
л Лев 26; 14 и друг. Втор 27; 15 и друг 28; 15 и друг 29; 20, и друг. 30; 17, 18 и друг. 31; 17 и друг 32; 19 и друг. Плач. 2; 17.
м Зах 1; 6.
н Плач 1; 12. 2; 13. Іез. 5; 9. Амос. 3; 2.
о Лев. 26; 14 и друг. Втор. 28; 15. Плач 2; 17.
п Иса. 9; 13. Іер. 2; 30. 5; 3. Осія 7; 7, 10.
р Іер 31; 28 44; 27.
с Неем 9; 33 Ст 7.
т Ст 10.
у Исх 6; 1, 6 32; 11. 3 Цар. 8; 51 Неем 1; 10 Іер 32; 21.
ф Исх 14; 18. Неем. 9; 10. Іер. 32; 20.
х Ст 5
ц 1 Цар. 12; 7. Псал 31; 1. 71; 2 Мих 6; 4, 5.
ч Ст. 20 Зах. 8; 3.
ш Исх. 20; 5.
щ Плач. 2; 15, 16.
ъ Псал 44; 13, 14. 79; 4.
ы Числ. 6; 25. Псал. 67; 1. 80; 3, 7, 19.
ь Ст 9 Іоан. 16; 24.
ѣ Плач 5; 18.
ю Иса. 37; 17.
я Исх. 3; 7. Псал. 80; 14 и друг.
ѫ Іер 25; 29
ѭ Псал 79; 9, 10. 102; 15, 16.
а Псал 32; 5. Иса. 65; 24.
б Гл. 8; 16.
в Гл. 8; 18. 10; 10, 16.
г 3 Цар. 18; 36.

22 ніѫ-тѫ жьртвѫ; И вразуми *мя*, и говори съ мене, и рече: Даніиле, сега излѣзохъ
23 за да тя направіѭ да земешь разумъ. Въ начало-то на молбы-тѣ ти излѣзе заповѣдь-та, и [д]азъ дойдохъ да *ти* кажѫ *това:* защото си [е]любезенъ; за то [ж]разумѣй думѫ-тѫ, и разбери видѣніе-то.
24 Седмдесеть седмицы ся опрѣдѣлихѫ заради людіе-тѣ ти, и заради святый-тъ ти градъ, за да ся свърши прѣстѫпленіе-то, и да ся довършатъ грѣхове-тѣ, и [з]да стане умилостивеніе-то за беззаконіе, и [и]да ся въведе вѣчна правда, и да ся запечата видѣніе-то и пророчество-то, и [і]да ся помаже Прѣсвятый-тъ.
25 [к]Познай прочее и разбери, че [л]отъ излизаніе-то на заповѣдь-тѫ за да ся гради изново Іерусалимъ, [м]до *Мессіѭ [н]Вождь-тъ, *ще бѫдѫтъ* седмь седмицы, и шестдесеть и двѣ седмицы: ще ся съгради изново стъгда-та и стѣна-та, [о]и то въ врѣмена утѣснителны.
26 И подиръ шестдесеть-тѣ и двѣ седмицы, [п]ще ся посѣче Мессія, но [р]не заради себе си: и [с]людіе-тѣ на вождь-тъ който ще дойде, [т]ще погубятъ градъ-тъ и [у]святилище-то: [ф]и свършъкъ-тъ му *ще дойде* [х]съ потопъ, и до свършъкъ-тъ на брань-тѫ има опрѣдѣлены погынуванія.
27 И [ц]ще постави завѣтъ-тъ [ч]съ множина въ еднѫ седмицѫ; а въ половинѫ-тѫ на седмицѫ-тѫ ще прѣстане жьртва-та и приношеніе-то, и върху крило-то на [ш]мерзости-тѣ ще е запуститель-тъ, [щ]и до свършуваніе-то *на врѣме-то* ще ся даде опрѣдѣленіе върху запустѣло-то.

ГЛАВА 10.

1 Въ трето-то лѣто на Кыра Персійскый-тъ царь, откры ся слово Даніилу, [а]на кого-то име-то ся назва Валтасасаръ; и [б]слово-то бѣ истинно, и [в]бѣдствія-та голѣмы: и разбра слово-то, и [г]разумѣ видѣніе-то.
2 Въ онѣзи дни азъ Даніилъ бѣхъ въ сѣ-
3 тованіе три цѣлы седмицы. Хлѣбъ желателенъ не ядохъ, и месо и вино не влѣзе въ уста-та ми, и ни еднъжь [д]не помазахъ себе си, додѣ ся испълнихѫ три цѣлы седмицы.
4 И въ двадесеть четвьртый-тъ день на пьрвый-тъ мѣсецъ, като бѣхъ при брѣгъ-тъ на голѣмѫ-тѫ рѣкѫ, която е [е]Тигръ,
5 [ж]Подигнѫхъ очи-тѣ си и видѣхъ, и [з]ето единъ человѣкъ [и]облѣченъ въ ленены дрехы, и чрѣсла-та му бѣхѫ опасаны
6 [і]съ чисто злато Уфазско: А тѣло-то му бѣ [к]като хрисолиѳъ: и лице-то му [л]като видъ на свѣткавицѫ, а [м]очи-тѣ му като свѣтила огненны, и мышцы-тѣ му и [н]нозѣ-тѣ му на гледъ като мѣдь льскава, и [о]гласъ-тъ на думы-тѣ му като гласъ на
7 народъ. И [п]самъ азъ Даніилъ видѣхъ видѣніе-то: а мѫжіе-тѣ които бѣхѫ съ мене не видѣхѫ видѣніе-то: но трепераніе голѣмо нападнѫ връзъ тѣхъ, и по-
8 бѣгнѫхѫ да ся скрыѭтъ. Азъ прочее останѫхъ самъ, и видѣхъ това голѣмо видѣніе, и [р]не останѫ сила въ мене: и [с]благолѣпіе-то ми ся обърнѫ въ мене въ
9 тлѣніе, и не останѫ сила въ мене. Чухъ обаче гласъ-тъ на думы-тѣ му; [т]и като слушахъ гласъ-тъ на думы-тѣ му, азъ бѣхъ нечувственъ, *паднѫлъ* на лице-то си, и лице-то ми върху земіѭ-тѫ.
10 И [у]ето, рѫка ся допрѣ до мене, и мя подигнѫ на колѣна-та ми, и на длани-тѣ
11 на рѫцѣ-тѣ ми. И рече ми: Даніиле, [ф]мѫжу любезный, разумѣй слова-та които азъ ти говоріѭ, и стой правъ, защото при тебе сьмь проводенъ сега. И когато ми говорѝ това слово, дигнѫхъ ся
12 растреперанъ. И рече ми: [х]Не бой ся, Даніиле: защото отъ пьрвый-тъ день, въ който даде ты сьрдце-то си за да разумѣвашь, и да смиришь себе си прѣдъ Бога твоего, [ц]послушахѫ ся думы-тѣ ти, и
13 азъ дойдохъ заради думы-тѣ ти. [ч]Началникъ-тъ обаче на Персійско-то царство ми противостоеше двадесеть и единъ день; но ето, [ш]Михаилъ, единъ отъ пьрвы-тѣ началницы, дойде да ми помогне: и азъ останѫхъ тамъ при Персійскы-тѣ
14 царіе. Сега дойдохъ да тя направіѭ да разумѣешь що има да ся случи на людіе-тѣ ти [щ]въ сетны-тѣ дни: защото [ъ]ви-
15 дѣніе-то е още за *много* дни. И като ми говореше таквызь думы, [ы]турихъ лице-то си на земіѭ-тѫ, и станѫхъ нѣмъ.
16 И ето, [ь]единъ въ подобіе на человѣческы сынове, [ѣ]допрѣ ся до устны-тѣ ми: тогазь отворихъ уста-та си, та говорихъ,

д Гл 10; 12.
е Гл 10; 11, 19.
ж Мат. 24; 15.
з Иса. 53; 10.
и Иса 53; 11. Іер. 23; 5, 6. Евр. 9; 12. Отк. 14; 6
і Исаі 45; 7. Лук 1; 35. Іоан. 1; 42 Евр. 9; 11.
к Ст 23. Мат. 24; 15.
л Езар 4; 24. 6; 1, 15. 7; 1 и дрг. Неем. 2; 1, 3, 5, 6, 8.
м Іоан. 1; 42. 4; 25.
* Помазанникъ.
н Иса. 55; 4
о Неем 4; 8, 16, 17, 18. 6; 15.
п Иса. 53; 8. Марк. 9; 12. Лук. 24; 26, 46.
р 1 Пет 2; 21. 3; 18.
с Мат 22; 7.
т Лук. 19; 44.
у Мат 24; 2.
ф Мат. 24; 6, 14.
х Иса. 8: 7, 8. Гл. 11; 10, 22. Наум 1; 8.
ц Иса 42; 6 55; 3. Іер. 31; 31. Іез. 16; 60, 61, 62.
ч Иса 53; 11 Мат 26; 28 Рим 5; 15, 19. Евр 9; 28
ш Мат 24; 15. Марк. 13; 14. Лук. 21; 20
щ Вижь Иса 10: 22. 23. 28; 22. Гл. 11; 36. Лук. 21; 24. Рим. 11; 26.

—

а Гл. 1; 7.
б Гл. 8; 26. Отк. 19; 9.
в Ст. 14.
г Гл 1; 17. 8; 16.
д Мат. 6; 17.
е Быт 2; 14.
ж Іис Нав 5; 13.
з Гл 12; 6, 7.
и Отк 1: 13, 14, 15. 15; 6.
і Іер 10; 9.
к Іез 1; 16.
л Іез 1; 14.
м Отк. 1; 14. 19; 12.
н Іез. 1; 7. Отк. 1; 15.
о Іез. 1; 24. Отк. 1; 15.
п 4 Цар. 6; 17. Дѣян. 9; 7.
р Гл 8; 27.
с Гл 7; 28
т Гл 8; 18.
у Іер 1; 9. Гл. 9; 21. Отк. 1; 17.
ф Гл. 9; 23.
х Отк 1; 17.
ц Гл. 9; 3, 4, 22, 23. Дѣян. 10; 4.
ч Ст 20.
ш Ст. 21. Гл. 12; 1. Іуд. 9. Отк. 12; 7.
щ Быт. 49; 1 Гл. 2; 28.
ъ Гл 8; 26 Ст. 1. Авв. 2; 3.
ы Ст 9 Гл 8; 18.
ь Гл. 8; 15.
ѣ Ст. 10. Іер. 1; 9.

и рѣкохъ на оногозъ който стоеше прѣдъ мене: Господарю мой, [ю]отъ видѣніе-то ся върнжхж болежи-тѣ ми въ мене, 17 и не останж сила въ мене. И какъ може рабъ-тъ на тойзи мой-тъ господарь да говори съ тогози мой-тъ господарь? въ мене отъ нынѣ нѣма никаква сила, 18 но нито дыханіе останж въ мене. И допрѣ ся до мене пакъ като образъ чело- 19 вѣческый, и мя укрѣпи, [я]И рече: [ж]Не бой ся, мжжу любезный: миръ тебѣ: укрѣпи ся, укрѣпи ся. И като ми говореше, укрѣпихъ ся и рѣкохъ: Да говори господарь-тъ ми: защото си мя укрѣпилъ.

20 И рече: Знаешь ли защо дойдохъ при тебе? а сега ще ся върнж да ратувамъ [іж]съ началника на Персіж; и когато излѣзнж, ето, началникъ-тъ на Грьціж ще 21 дойде. Но ще ти възвѣстіж писано-то въ писаніе-то на истинж-тж: и нѣма никой който да помага съ мене за тѣзи работы, [а]освѣнь Михаила началникъ-тъ вашъ.

ГЛАВА 11.

1 И азъ [а]въ първо-то лѣто на [б]Дарія Мидянинъ-тъ, настоявахъ да го укрѣпіж и уякчж.

2 И сега ще ти обадіж истинж-тж. Ето, още трима царіе ще въстанжтъ въ Персіж: и четвьртый-тъ ще е много по богатъ отъ всичкы-тѣ; и като ся укрѣпи въ богатство-то си, ще подигне всичко противъ Грьчко-то царство.

3 И [в]ще ся въздигне единъ силенъ царь, и ще царува съ голѣмж силж, [г]и ще направи според щѣніе-то си.

4 И щомъ ся въздигне той, [д]ще ся съкруши царство-то му, и ще ся раздѣли на четыри-тѣ вѣтрища небесны; но не на наслѣдницы-тѣ му, [е]нито споредъ властьтж му съ коіжто владѣ: защото царство-то му ще ся искорени и *раздѣли* на другы, освѣнъ тѣхъ.

5 И царь-тъ на югъ ще ся укрѣпи, и *единъ* отъ началницы-тѣ му; и ще ся укрѣпи повече отъ него и ще завладѣе: 6 власть-та му *ще е* власть голѣма. И подиръ годины ще ся съдружатъ: и дъщерята на южный-тъ царь ще дойде при сѣверный-тъ царь за да направи съгласіе; но тя не ще да удьржи силж-тж на мышцж-тж, нито той ще устои нито мышца-та му; но ще ся прѣдаде тя, и онѣзи които іж водехж, и родитель-тъ й, и онзи който іж укрѣпяваше на врѣмена.

7 Но отъ отрасль-тж на корени-тѣ й ще стане *единъ* вмѣсто него, и като дойде съсъ силж ще влѣзе въ твърдѣли-тѣ на сѣверный-тъ царь, и ще дѣйствува противъ 8 тѣхъ, и ще ся прѣукрѣпи. И още ще докара плѣнницы въ Египетъ богове-тѣ имъ, съ лѣяны-тѣ имъ, съ избранны-тѣ имъ съсжды, сребьрны-тѣ и златны-тѣ; и той ще устои *нѣколко* годины повече отъ сѣвер- 9 ный-тъ царь. А онъ ще влѣзе въ царство-то на южный-тъ царь, но ще ся върне въ земіж-тж си.

10 А синове-тѣ му ще ся подигнжтъ на брань, и ще съберж тъ множество отъ много силы; и *единъ отъ тѣхъ* ще дойде съ устремленіе, и [ж]ще наводни, и замине; и ще дойде пакъ та ще ся подигне на 11 брань [з]до твърдѣль-тъ му. И южный-тъ царь ще разсвирѣпѣе, и ще излѣзе и ще ратува съ него, съсъ сѣверный-тъ царь; който ще опълчи едно множество голѣмо: но множество-то ще ся прѣдаде въ ржкж- 12 тж му. И като прѣземе множество-то, сърдце-то му ще ся надигне; и ще направи да 13 паднжтъ тмы; но нѣма да ся укрѣпи. И царь-тъ сѣверенъ ще ся върне, и ще опълчи множество повече отъ първо-то, и ще дойде съ устремленіе въ свършъкъ-тъ на опрѣдѣлены-тѣ годины, съ голѣмж силж, и съ много богатство.

14 И въ онѣзи врѣмена мнозина ще станжтъ противъ южный-тъ царь: и насилници-тѣ отъ твои-тѣ людіе ще ся подигнжтъ за да испълнятъ видѣніе-то; но ще 15 паднжтъ. И сѣверный-тъ царь ще дойде, и ще въздигне окопъ, и ще обладае твърдѣлны-тѣ градове: и мышцы-тѣ на югъ не ще противостанжтъ нито множество-то на избранны-тѣ му, и не ще да има 16 силж за противостояніе. И онзи който иде противъ него [и]ще направи споредъ щѣніе-то си, и [і]не ще има кой да му противостои: и ще застане въ земіж-тж на славж-тж, която ще загыне отъ ржцѣ-тѣ му.

17 И [к]ще утвърди лице-то си за да влѣзе съсъ силж-тж на всичко-то си царство, и прави *ще има* съ него; и ще дѣйствува; и ще му даде дъщеріж отъ жены, за растлѣніе *чрѣзъ* неіж: но тя не ще 18 устои; [л]нито ще е отъ къмъ него. Послѣ ще обърне лице-то си къмъ островы-тѣ, и ще завладѣе много; но единъ вождь ще направи да прѣстане поношеніе-то отъ него; освѣнь това ще върне поношеніе- 19 то му върхъ него; Тогазь ще обърне лице-то си къмъ твърдѣли-тѣ на земіж-тж си; но ще ся прѣпъне и падне, и [м]нѣма да ся намѣри.

20 И вмѣсто [н]него ще ся въздигне единъ,

ю Ст. 8.
я Ст. 11.
ж Сжд 6; 23.
іж Ст. 13.
а Ст. 13. Іуд. 9. Отк. 12; 7.

а Гл. 9; 1.
б Гл. 5; 31.
в Гл. 7; 6. 8; 5.
г Гл. 8; 4. Ст. 16, 36.

д Гл. 8; 8.
е Гл 8, 22.
ж Иса. 8; 8. Гл. 9; 26.
з Ст. 7.
и Гл. 8; 4, 7. Ст. 3, 36.

і Іис. Нав. 1; 5.
к 2 Лѣт. 20; 3.
л Гл. 9; 26
м Іов. 20; 8. Псал. 37; 36. Іез. 26; 21.
н Гл. 7; 8. 8; 9, 23, 25.

който ще проводи бирникъ *за* славѫ-тѫ на царство-то; но въ малко дни ще загыне, и не чрѣзъ гнѣвъ, нито чрѣзъ бой.

21 И вмѣсто него ще ся въздигне единъ нищоженъ, на когото не ще да дадѫтъ царскѫ честь; но ще дойде мирно, и ще 22 обладае царство-то съ ласкателство. И съ [о]мышцы-тѣ на потопящій-тъ ще ся потопятъ прѣдъ него, и ще ся съкрушатъ: [п]а още *и* самъ началникъ-тъ на завѣтъ-тъ. 23 И подиръ съѭзъ-тъ съ него ще ся [р]докарува льстиво; защото ще възлѣзе, и 24 ще ся прѣукрѣпи съ малко людіе. Ще дойде наипаче мирно въ тлъсты-тѣ мѣста на область-тѫ, и ще направи което не направихѫ отци-тѣ му и отци-тѣ на отцы-тѣ му; ще раздѣли помежду тѣхъ грабежъ, и користи, и богатство; и ще ухытри хытрости-тѣ си противъ твърдѣли-тѣ, 25 и *то* до врѣме. И ще подигне силѫ-тѫ си и сърдце-то си противъ южный-тъ царь съ голѣмѫ силѫ, и южный-тъ царь ще ся подигне на брань съ голѣмѫ и много крѣпкѫ силѫ; но не ще може да устои: защото ще ухытрятъ хытрости противъ 26 него. И онѣзи които ядѫтъ изрядны-тѣ му ястія ще го съкрушатъ: и войската му [с]ще наводни: и мнозина ще пад- 27 нѫтъ убити. А сърдца-та на двама-та тѣзи царіе *ще сѫ* въ лукавство, и ще говорятъ лъжы на истѫ-тѫ трѫпезѫ; но то не ще да напрѣдне, понеже [т]свършекъ-тъ още 28 *ще е* въ опрѣдѣлено-то врѣме. Тогазь ще ся върне въ земѭ-тѫ си съ голѣмо богатство; и [у]сърдце-то му *ще е* противъ святый-тъ завѣтъ; и ще дѣйствува, и ще ся върне въ земѭ-тѫ си.

29 Въ опрѣдѣлено-то врѣме ще ся върне, и дойде къмъ югъ; [ф]но сетный-тъ *пѫть* не 30 ще да е като първый-тъ: Защото [х]корабли-тѣ на Кыттійцы-тѣ ще дойдѫтъ противъ него: и ще ся смири, и върне, и ще ся разяри [ц]противъ святый-тъ завѣтъ; и ще подѣйствува, и ще ся върне, и ще ся споразумѣе съ онѣзи които сѫ оставили свя- 31 тый-тъ завѣтъ. И мышцы ще ся подигнѫтъ отъ него, и [ч]ще омърсятъ святилище-то на силѫ-тѫ, и ще отнемѫтъ всегдашнѭ-тѫ *жъртвѫ*, и ще поставятъ мерзость-тѫ 32 на запустѣніе-то. И ще растлѣе съ ласкателства онѣзи които беззаконнуватъ въ завѣтъ-тъ: но людіе-тѣ, които познаватъ Бога своего, ще ся укрѣпятъ и ще дѣй- 33 ствуватъ. И [ш]разумни-тѣ отъ людіе-тѣ ще научатъ мнозина; [щ]но ще подпаднѫтъ подъ мечь, и подъ пламыкъ, подъ плѣнове, и подъ корыствованія, за врѣме.

34 И когато пострадатъ, ще имъ ся помогне съ малкѫ помощь: мнозина обаче ще ся приложатъ при тѣхъ съ ласкателства. 35 И отъ разумны-тѣ ще пострадатъ, [ъ]за да ся опытатъ, и да ся очистятъ, и да ся избѣлятъ, [ы]до сетно-то врѣме; [ь]защото и *то ще стане* въ опрѣдѣлено-то врѣме.

36 И царь-тъ [ѣ]ще направи споредъ щѣніе-то си, и [ю]ще ся възвыси, и ще ся възвеличи надъ всякакъвъ богъ, и ще велерѣчи [я]противъ Бога на богове-тѣ, и ще благоденствува, [ж]додѣ ся скончае гнѣвъ-тъ: 37 защото опрѣдѣлено-то ще ся испълни. И нѣма да ся грыжи за богове-тѣ на отцы-тѣ си, [ѩ]нито за желаніе на жены, [а]нито ще ся грыжи за никакъвъ богъ: защото 38 ще ся наголѣми надъ всичкы-тѣ. А бога на твърдѣли-тѣ ще прослави на мѣсто-то му: и единъ богъ когото отци-тѣ му не познахѫ, ще почте съсъ злато и сребро, и съсъ скѫпоцѣнны каменіе, и съ желателны 39 вещи. Така ще направи въ крѣпкы-тѣ твърдѣли съ богъ чуждъ: които *го* познаѭтъ, ще *имъ* умножи славѫ: и ще гы направи да владѣѭтъ надъ мнозина, и земѭ тѫ ще раздѣли за въздаяніе.

40 И [б]въ сетно-то врѣме, южный-тъ царь ще ся сбоде съ него: и сѣверный-тъ царь ще дойде противъ него [в]като вихрушка, съ колесницы, и [г]съ конницы, и съ много кораби; и ще дойде по мѣста-та, и [д]ще 41 наводни и замине; Ще влѣзе още въ земѭ-тѫ на славѫ-тѫ, и много *мѣста* ще ся низвърнѫтъ: но тѣзи ще избѣгнѫтъ отъ рѫкѫ-тѫ му: [е]Едомъ, и Моавъ и първенствующій-тъ на Аммоновы-тѣ сынове. 42 И ще простре рѫкѫ-тѫ си върху мѣ- 43 ста-та: и Египетска-та земя нѣма да избѣгне. И ще обладае съкровища-та на злато-то и на сребро-то, и всичкы-тѣ желателны на Египетъ: и Ливіяни-тѣ и Еѳіопяни-тѣ ще бѫдѫтъ [ж]подиръ стѫпкы-тѣ 44 му. Но извѣстія отъ истокъ и отъ сѣверъ ще го смутятъ: за то ще излѣзе съ голѣмѫ ярость за да погуби, и да истрѣби 45 мнозина. И ще постави шатры-тѣ на царско-то си населеніе между моря-та [з]върху славнѫ-тѫ святѫ горѫ; [и]но ще дойде въ свършекъ-тъ си, и не ще има кой да му помага.

ГЛАВА 12.

1 И въ онова врѣме [а]ще ся подигне Михаилъ, великый-тъ князь, стоящій отъ къмъ сынове-тѣ на твои-тѣ людіе: и [б]ще е врѣме

о Ст. 10.
п Гл. 8; 10, 11, 25.
р Гл. 8; 25.
с Ст. 10, 22.
т Ст. 29, 35, 40. Гл. 8; 19.
у Ст. 22
ф Ст 23, 25.
х Числ. 24; 24. Іер. 2; 10.
ц Ст. 28.
ч Гл. 8; 11. 12; 11.
ш Мал. 2; 7.
щ Евр. 11; 35 и др.
ъ Гл. 12; 10. 1 Пет. 1; 7.
ы Гл. 8; 17, 19. Ст. 40.
ь Ст. 29.
ѣ Ст. 16.
ю Гл. 7; 8, 25. 8; 25. 2 Сол. 2; 4. Отк. 13; 5, 6.
я Гл. 8; 11, 24, 25.
ж Гл. 9; 27.
ѩ 1 Тим. 4; 3.
а Иса 14; 13. 2 Сол. 2; 4.
б Ст. 35.
в Иса 21; 1. Зах. 9; 14.
г Іез 38; 4, 15. Отк. 9; 16.
д Ст. 10, 22.
е Иса. 11; 14.
ж Исх. 11; 8. Сѫд. 4; 10.
з Псал. 48; 2. Ст. 16, 41. 2 Сол. 2; 4.
и 2 Сол. 2; 8. Отк. 19; 20.

—

а Гл. 10; 13, 21.
б Иса 26; 20, 21. Іер. 30; 7. Мат. 24; 21. Отк. 16; 18.

на скърбь, каквато никога не е бывала отъ както е народъ станжлъ до онова врѣме: и въ онова врѣме [в]ще ся отървжтъ твои-тѣ людіе, [г]всякой който ся намѣри писанъ 2 въ книгж-тж. И много отъ спящы-тѣ въ пьрсть-тж на земіж-тж ще ся събудятъ, [д]едни въ животъ вѣченъ, а другы въ по- 3 ношеніе *и* [е]въ укоръ вѣченъ. И [ж]разумни-тѣ [з]ще сіяіжтъ като свѣтлость-тж на твърдь-тж: и онѣзи които [и]обращатъ множина въ правдж, [і]като звѣзды-тѣ въ вѣкове на вѣкове.

4 И [к]ты, Даніиле, [л]затвори думы-тѣ, и запечатай книгж тж, [м]до сетно-то врѣме, *когато* множина ще изслѣдуватъ, и знаніе-то ще ся умножава.

5 И азъ Даніилъ погледнжхъ, и ето, стоехж двама другы, единъ отъ самъ при брѣгъ-тъ на рѣкж-тж, и единъ отъ тамъ 6 [н]при брѣгъ-тъ на рѣкж-тж. И рече *единый-тъ* [о]на облѣченый-тъ въ ленены дрехы мжжъ, който бѣ надъ водж-тж на рѣкж-тж: [п]До кога *ще* бжде свършъкъ-тъ на *тѣзи* 7 чудеса? И чухъ облѣченый-тъ въ ленены дрехы мжжъ, който бѣ надъ водж-тж на рѣкж-тж, [р]когато възвыси десницж-тж си и лѣвицж-тж си къмъ небе-то, и ся клѣ [с]въ Живущій-тъ въ вѣкы [т]че *ще е* въ врѣме, врѣмена, и полъ *врѣме*, и [у]когато ся свърши распьрснуваніе-то на силж-тж [ф]на святы-тѣ людіе, всичко това ще ся сбжде на пълно.

8 И азъ чухъ, но не разумѣхъ: тогазь рѣкохъ: Господарю мой, кой е свър- 9 шъкъ-тъ на това? И рече: Иди си, Даніиле; защото думы-тѣ сж затворены и 10 запечатаны до [х]послѣдньо-то врѣме. [ц]Множина ще ся очистятъ, и избѣлятъ, и ще бждтъ опытани: и [ч]нечестиви-тѣ ще нечествуватъ; и никой отъ нечестивы-тѣ не ще разумѣе: но [ш]разумни-тѣ ще ра- 11 зумѣіжтъ. И отъ врѣме-то [щ]*въ което* всегдашня-та жьртва ся отнеме, и мерзость-та на запустѣніе-то ся постави, *ще бждтъ* 12 дни тысяща и двѣстѣ и деветдесеть. Блаженъ който истьрпи, и стигне въ дни 13 тысящж и триста и тридесеть и петь. Но [ъ]ты си иди, до свършъкъ-тъ; и [ы]ще ся упокоишь, и въ свършъкъ-тъ на дни-тѣ [ь]ще застанешь въ жрѣбіе-то си.

КНИГА НА ПРОРОКА ОСІѬ.

ГЛАВА 1.

1 Слово-то Господне което быде къмъ Осіж сынъ-тъ на Веирія въ дни-тѣ на Озіж, Іоаѳама, Ахаза, *и* Езекыж, царіе Іудины, и въ дни-тѣ на Іеровоама, сынъ на Іоаса, Израилевъ-тъ царь.

2 Начало на слово-то Господне чрѣзъ Осіж. И рече Господь на Осіж: [а]Иди земи си женж на блудодѣяніе и чада на блудодѣяніе: защото [б]земя-та съ много-то си блудуваніе уклони ся отъ подиръ Господа.

3 И отиде та зѣ Гомерь, дъщеріж-тж на 4 Девлаима: и зачнж и му роди сынъ. И рече му Господь: Нарече име-то му Іезраель: защото още малко, и [в]ще отмьстіж за кръвь-тж на Іезраеля връху домъ-тъ на Іиуя, и [г]ще прѣкратіж царство-то на 5 домъ-тъ Израилевъ. И [д]въ онова врѣме ще съкрушж лжкъ-тъ Израилевъ въ долъ-тъ на Іезраеля.

6 И зачнж пакъ, и роди дъщеріж. И рече му *Господь:* Нарече име-то ѝ *Ло-рухамж: [е]защото нѣма да помилувамъ вече домъ-тъ 7 Израилевъ, но ще гы махнж съвсѣмъ. А [ж]домъ-тъ Іудинъ ще помилувамъ, и ще гы спасж чрѣзъ Господа тѣхный-тъ Богъ, и [з]нѣма да гы спасж съ лжкъ, нито съ мечъ, нито съ брань, съ коніе, и съ кон- 8 ницы. И като отби Ло-рухамж, зачнж и 9 роди сынъ. И рече *Господь:* Нарече име-то му †Ло-аммій: защото вы не сте людіе 10 мои, и азъ не ще да сьмь *Богъ* вашъ. Но

в Рим. 11; 26.
г Исх. 32; 32. Псал. 56; 8 69; 28. Іез 13; 9. Лук. 10; 20 Филип. 4; 3. Отк. 3; 5. 13; 8
д Мат 25; 46. Іоан. 5; 28, 29. Дѣян 24; 15.
е Иса. 66; 24. Рим. 9; 21.
ж Гл. 11; 33, 35.
з Прит. 4; 18. Мат. 13; 43.
и Іак 5; 20.
і 1 Кор. 15; 41, 42.
к Гл. 8; 26. Ст. 9.
л Отк. 10; 4. 22; 10.
м Гл. 10; 1. Ст. 9.
н Гл. 10; 4.
о Гл. 10; 5.
п Гл. 8; 13.
р Втор. 32; 40. Отк. 10; 5, 6.
с Гл. 4; 34.
т Гл 7; 25. 11; 13. Отк. 12; 14.
у Лук 21; 24. Отк. 10; 7.
ф Гл. 8; 24.
х Ст. 4.
ц Гл. 11; 35 Зах. 13; 9.
ч Осія 14; 9. Отк. 9; 20. 22; 11.
ш Гл 11; 33, 35. Іоан. 7; 17. 8; 47. 18; 37.
щ Гл 8; 11. 11; 31.
ъ Ст. 9.
ы Иса. 57; 2. Отк. 14; 13.
ь Псал. 1; 5.

а Гл. 3; 1.
б Втор. 31; 16. Псал 73; 27. Іер. 2; 13 Іез. 23; 3 и дрг.
в 4 Цар 10; 11.
г 4 Цар. 15; 10, 10, 12.
д 4 Цар 15; 10; 12.
* Непомилована
е 4 Цар. 17; 6, 23.
ж 4 Цар. 19; 35.
з Зах. 4; 6. 9; 10.
† Не людіе мои.

[з]число-то на Израилевы-тѣ сынове ще е като пѣсъкъ-тъ на море-то, който не може да ся прѣмѣри, нито да ся прѣброи: и [і]на мѣсто-то дѣто имъ ся каза: [к]Не сте людіе мои, *тамъ* ще имъ ся рече: [л]Сынове на
11 Бога живаго. [м]Тогазь ще ся съберѫтъ купно Іудини-тѣ сынове, и Израилеви-тѣ сынове, и ще си поставятъ единъ началникъ, и ще възлѣзѫтъ отъ земіѭ-тѫ: защото великъ ще е день-тъ на Іезраеля.

ГЛАВА 2.

1 Речѣте на братія-та си, [*]Аммій.
И на сестры-тѣ си, [†]Рухама.
2 Сѫдѣте ся съ майкѫ си, сѫдѣте ся:
Защото [а]тя не ми е жена
И азъ не ѝ сьмь мѫжъ:
[б]Нека отнеме прочее блудове-тѣ си отъ прѣдъ себе си,
И прѣлюбодѣйства-та си отъ между съсцы-тѣ си:
3 [в]Да не бы да ѭ съблѣкѫ голѫ,
И ѭ направіѭ като [г]въ день-тъ когато ся е родила,
И ѭ положѫ [д]като пустыніѭ,
И ѭ поставіѭ като земіѭ безводнѫ,
И ѭ умьртвіѭ [е]съсъ жаждѫ.
4 И не щѫ да помилувамъ чада-та ѝ:
Понеже [ж]сѫ чада на блудъ.
5 Защото [з]майка имъ блудствова:
Тая що гы бѣ зачнала направи срамъ;
Защото рече: Ще отидѫ слѣдъ любовницы-тѣ си,
[и]Които *ми* даватъ хлѣбъ-тъ ми и водѫ-тѫ ми,
Вълнѫ-тѫ ми и ленъ-тъ ми, елей-тъ ми и питія-та ми.
6 За то, ето, азъ [і]ще прѣпрѣчѫ пѫть-тъ ти съ плетъ отъ тьрніе,
И ще прѣградіѭ прѣградѫ,
За да не намѣри пѫтища-та си.
7 И ще ся завтече слѣдъ любовницы-тѣ си, и нѣма да гы стигне:
И ще гы потьрси, и нѣма да *гы* намѣри;
Тогазь ще рече: [к]Ще идѫ, и ще ся върнѫ [л]при пьрвый-тъ си мѫжъ:
Защото ми бѣше по добрѣ тогазь, нежели сега.
8 И тя [м]не знаяше [н]че азъ ѝ дадохъ жито-то, и вино-то, и елей-тъ,
И умножихъ ѝ сребро-то, и злато-то,
Което употрѣбихѫ за Ваала.
9 За то ще ся върнѫ, та [о]ще си земѫ жито-то си въ врѣме-то му,
И вино-то си въ опрѣдѣлѣно-то му врѣме,
И ще отнемѫ вълнѫ-тѫ си и ленъ-тъ си,
Що ѝ давахъ за да покрыва голотѫ-тѫ си.
10 И сега [п]ще открыіѭ нечистотѫ-тѫ ѝ прѣдъ очи-тѣ на любовницы-тѣ ѝ,
И никой нѣма да ѭ избави отъ рѫкѫ-тѫ ми.
11 И [р]ще прѣкратіѭ всичко-то ѝ веселіе,
[с]Тържества-та ѝ, новомѣсечія-та ѝ, и сѫбботы-тѣ ѝ,
И всичкы-тѣ ѝ праздницы.
12 И ще разваліѭ лозы-тѣ ѝ, и смоковницы-тѣ ѝ,
[т]Заради които рече: Тѣ сѫ моя заплата,
Коіѭто ми дадохѫ любовници-тѣ ми:
И [у]ще гы обърнѫ въ дѫбравѫ,
И животны-тѣ на поле-то ще гы пояждатъ.
13 И ще ѭ посѣтіѭ за дни-тѣ на Ваалимы-тѣ,
Въ които имъ кадеше,
И ся [ф]украшаваше съ обѣцы-тѣ си и огърліа-та си,
И отиваше подиръ любовницы-тѣ си,
А мене забрави, говори Господь.
14 Но ето, азъ ще ѭ прѣдумамъ,
И [х]ще ѭ заведѫ въ пустыніѭ-тѫ,
И ще *й* говоріѭ по сьрдце-то ѝ.
15 И отъ тамъ ще ѝ дамъ лозія-та ѝ,
И [ц]долъ-тъ Ахоръ за дверь на надеждѫ:
И ще пѣе тамъ, като [ч]въ дни-тѣ на младость-тѫ си,
И [ш]като въ день-тъ на възлѣзваніе-то си изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ.
16 И въ онзи день, говори Господь,
Ще мя наречешь: Мѫжъ ми:
И нѣма да мя наречешь вече: [§]Ваалъ ми.
17 Защото [щ]ще отнемѫ имена-та на Ваалимы-тѣ отъ уста-та ѝ,
И нѣма да ся поменуватъ вече съ имена-та си.
18 И въ онзи день [ъ]ще направіѭ завѣтъ за тѣхъ
Съсъ звѣрове-тѣ на поле-то,
И съ птицы-тѣ небесны,
И съсъ гадове-тѣ на земіѭ-тѫ,
А [ы]лѫкъ, и мечъ и брань ще съкрушѫ отъ земіѭ-тѫ,
И [ь]ще гы населіѭ въ безопасность.
19 И ще тя сгодіѭ за себе си въ вѣкъ:
Ей ще тя сгодіѭ за себе си въ правдѫ и въ сѫдбѫ,
И въ милость, и въ щедроты;
20 И ще тя сгодіѭ за себе си въ вѣрность:
И [ѣ]ще познаешь Господа.
21 И въ онзи день, ще отговоріѭ, говори Господь,

[з] Быт. 32; 12. Рим. 9; 27, 28.
[і] Рим. 9; 25, 26. 1 Пет. 2; 10.
[к] Гл. 2; 23
[л] Іоан. 1; 12. 1 Іоан. 3; 1.
[м] Иса. 11; 12, 13 Іер 3; 18. Іез. 34; 23. 37; 16 до 24.

[*] Людіе мои.
[†] Помилована.
[а] Иса. 50; 1.
[б] Іез. 16; 25.
[в] Іер. 13; 22, 26. Іез. 16; 37, 39.
[г] Іез. 16; 4.
[д] Іез. 19; 13.
[е] Амос 8; 11, 13.
[ж] Іоан 8; 41.
[з] Иса. 1; 21 Іер. 3; 1, 6, 8, 9. Іез. 16; 15, 16 и друг.
[и] Ст. 8, 12. Іер. 44; 17.
[і] Іов 3; 23 19; 8. Плач. 3; 7, 9.
[к] Гл. 5; 15. Лук. 15; 18.
[л] Іез. 16; 8.
[м] Иса. 1; 3.
[н] Іез. 16; 17, 18, 19.
[о] Ст. 3.
[п] Іез 16; 37. 23; 29.
[р] Амос. 8; 10
[с] 3 Цар. 12; 32. Амос. 8; 5.
[т] Ст. 5
[у] Псал. 80; 12, 13. Иса. 5; 5.
[ф] Іез. 23; 40, 42.
[х] Іез. 20; 35.
[ц] Іис. Нав. 7; 26. Иса. 65; 10.
[ч] Іер. 2; 2. Іез. 16; 8, 22, 60.
[ш] Исх 15; 1.
[§] Господинъ.
[щ] Исх. 23; 13. Іис. Нав. 23; 7. Псал 16; 4. Зах. 13; 2.
[ъ] Іов. 5; 23. Иса. 11; 6 до 9. Іез 34; 25.
[ы] Псал. 46; 9. Иса. 2; 4. Іез. 39; 9, 10. Зах 9; 10.
[ь] Лев. 26; 5. Іер 23; 6.
[ѣ] Іер. 31; 33, 34. Іоан. 17; 3.

[ю]Ще отговоріж на небеса-та,
И тѣ ще отговорятъ на земіж-тж:
22 И земя-та ще отговори на жито-то,
И на вино-то, и на елей-тъ:
И тѣ [я]ще отговорятъ на Іезраеля.
23 И [ж]ще іж насѣіж за себе си на земіж-тж;
И [їж]ще помиловамъ непомилованж-тж;
И [а]ще рекж на не людіе-тѣ си: Людіе ми сте вы:
И тѣ ще рекжтъ: Богъ си ни ты.

ГЛАВА 3.

1 И рече ми Господь: [а]Иди още, залюби женж, която, [б]ако и да е залюбена отъ пріятеля *си*, прѣлюбодѣица е, споредъ любовь-тж Господніж къмъ Израилевы-тѣ сынове, които обаче гледатъ къмъ чужды богове, и обичатъ млинове съ гроздіе. 2 И наехъ си іж за петнадесеть сребьрника, и *за* коръ ечимыкъ, и половинъ коръ ечимыкъ. 3 И рѣкохъ ѝ: [в]Ще сѣдишь за мене много дни: да не блудувашь, нито да бждешь на другыго: така и азъ *ще* бждж за тебе.

4 Защото Израилеви-тѣ сынове ще сѣдятъ много дни [г]безъ царь, и безъ началникъ, и безъ жьртвж, и безъ кумиръ, и [д]безъ ефодъ и [е]ѳерафимъ. 5 Послѣ ще ся върнжтъ Израилеви-тѣ сынове, и [ж]ще потърсятъ Господа Бога своего, и [з]Давида царя си; и ще прибѣгнжтъ къмъ Господа и къмъ неговж-тж благость въ [и]сетны-тѣ дни.

ГЛАВА 4.

1 Слушайте слово-то Господне, Израилеви сынове:
Защото Господь [а]има сждбж съ жители-тѣ на тжзь земіж;
Понеже нѣма истинж, нито милость,
[б]Нито познаваніе на Бога по земіж-тж.
2 Клѣтва, и лъжа, и убійство,
И кражба, и прѣлюбодѣйство прѣлѣхж,
И кръвь до кръвь допира.
3 За то [в]ще сѣтува земя-та,
И [г]всякой що живѣе на неіж ще прѣмре,
Съсъ звѣрове-тѣ на поле-то, и съ птицы-тѣ небесны:
Още и рыбы-тѣ морскы ще исчезнжтъ.
4 Но никой да ся не противи нито да обличава другыго:
Защото твои-тѣ людіе сж [д]като онѣзи които ся противятъ на священника.
5 За то [е]ще ся подпълзнешь деня,
И съ тебе ще ся подпълзне и пророкъ-тъ нощя,
И ще погубіж майкж ти.
6 [ж]Людіе-тѣ ми загынжхж отъ нѣманіе на знаніе:
Понеже отхвьрли ты знаніе-то,
И азъ отхвьрлихъ тебе, да ми не священствувашь:
Понеже забрави ты законъ-тъ на Бога твоего,
И азъ ще забравіж чада-та ти.
7 [з]Колкото ся умножихж, толкозь ми съгрѣшихж:
[и]Славж-тж имъ въ бесчестіе ще промѣніж.
8 Яджтъ грѣхове-тѣ на людіе-тѣ ми,
И иматъ душж-тж си прикованж въ тѣхно-то беззаконіе.
9 За то ще бжджтъ, [і]като людіе-тѣ, така и священникъ-тъ:
И ще гы посѣтіж за пжтища-та имъ,
И ще имъ въздамъ дѣянія-та имъ.
10 Защото [к]ще яджтъ, и нѣма да ся насыщатъ:
Ще блудуватъ, и нѣма да ся размножаватъ;
Понеже напуснжхж да внимаватъ къмъ Господа.
11 [л]Блудъ, и вино, и мъсть отнематъ сьрдце-то.
12 Людіе-тѣ ми [м]пытатъ дьрва-та си,
И отговаря имъ жезлъ-тъ имъ.
Защото [н]духъ-тъ на блудъ-тъ *гы* заблуди,
И направихж блудъ противъ Бога своего.
13 [о]Жьртвуватъ по върхове-тѣ на горы-тѣ,
И кадятъ по хълмы-тѣ,
Подъ джбіе-тѣ, и тополы-тѣ, и теревинѳы-тѣ,
[п]Защото сѣнка-та имъ е добра:
За то дъщери-тѣ ви ще блудствуватъ,
И снъхы-тѣ ви ще прѣлюбодѣйствуватъ.
14 Нѣма да накажж дъщери-тѣ ви когато направятъ блудъ,
Нито снъхы-тѣ ви когато сторятъ прѣлюбодѣяніе;
Защото сами *бащи-тѣ* ся отдѣлятъ съ блудницы-тѣ,
И жьртвуватъ съ курвы-тѣ:
За то неразумни-тѣ [р]людіе ще ся низринжтъ.
15 Ако ты, Израилю, блудувашь,
Поне Іуда да не беззаконнова:
[с]Не ходѣте прочее въ Галгалъ,
Нито възлизайте [т]въ Веѳъ-авенъ,
[у]Нито ся кълнѣте, [ф]Живъ Господь.

ю Зах. 8; 12.
я Гл. 1; 4.
ж Іер. 31; 27. Зах. 10; 9.
їж Гл. 1; 6.
а Гл. 1; 10. Зах. 13; 9. Рим. 9. 26. 1 Пет. 2; 10.

—

а Гл. 1; 2.
б Іер. 3; 20.
в Втор. 21; 13.
г Гл. 10; 3.
д Исх. 28; 6.
е Сжд. 17; 5.
ж Іер. 50; 4, 5. Гл. 5; 6.
з Іер. 30; 9. Іез. 34; 23, 24. 37; 22, 24.
и Иса. 2; 2. Іер. 30; 24. Іез. 38; 8, 16. Дан. 2; 28. Мих. 4; 1.

—

а Иса. 1; 18. 3; 13, 14. Іер. 25; 31. Гл. 12; 2. Мих. 6; 2.
б Іер. 4; 22. 5; 4.
в Іер. 4; 28. 12; 4. Амос. 5; 16. 8; 8.
г Соф. 1; 3.
д Втор. 17; 12.
е Іер. 6; 4, 5. 15; 8.
ж Иса. 5; 13.
з Гл. 13; 6.
и 1 Цар. 2; 30. Мал. 2; 9. Филип. 3; 19.
і Иса. 24; 2. Іер. 5; 31.
к Лев. 26; Мих. 6; 14. Агг. 1; 6.
л Иса. 28; 7. Вижь Екл. 7; 7.
м Іер. 2; 27. Авв. 2; 19.
н Иса. 44; 20. Гл. 5; 4.
о Иса. 1; 29. 57; 5, 7. Іез. 6; 13. 20; 28.
п Амос. 7; 17. Рим. 1; 28.
р Ст. 1, 6.
с Гл. 9; 15. 12; 11. Амос. 4; 4. 5; 5.
т 3 Цар. 12; 29. Гл. 10; 5.
у Амос. 8; 14. Соф. 1; 5.
ф Іер. 5; 6. 7; 24. 8; 5. Зах. 7; 11.

16 Защото Израиль упорствува като юница упорита.
Сега ще гы пасе Господь, както агънцы на широко мѣсто.
17 Ефремъ ся прилѣпи при идолы-тѣ: [ф]оставѣте го.
18 Пированія-та имъ станжхж буйны:
Съвсѣмъ ся дадохж въ блудъ:
Обычатъ *да казуватъ*: Дайте:
Срамъ [ш]на началницы-тѣ му!
19 [ч]Вѣтръ-тъ ще го стисне въ крыла-та си,
И [ш]ще ся посрамятъ отъ жьртвы-тѣ си.

ГЛАВА 5.

1 Чуйте това, священници,
И внимайте, доме Израилевъ,
И слушайте, доме царскый:
Защото има сждъ за васъ;
Понеже [а]станжхте сѣть въ Масфж,
И мрѣжа распрострѣна върху Θаворъ.
2 И [б]непокорни-тѣ ся задълбочихж въ кланіе:
Но азъ сьмъ обличитель на всичкы тѣхъ.
3 Азъ [в]познахъ Ефрема,
И Израиль не е скрытъ отъ мене:
Защото [г]сега блудствувашь, Ефреме,
И омьрси ся Израиль.
4 Не устрояватъ дѣянія-та си за да ся върнжтъ при Бога своего:
Защото [д]духъ-тъ на блудодѣяніе-то е въ срѣдъ тѣхъ,
И не познахж Господа.
5 И [е]гордость-та на Израиль ще ся смири прѣдъ лице-то му:
И Израиль и Ефремъ ще паднжтъ въ беззаконіе-то си:
Ще падне съ тѣхъ и Іуда.
6 [ж]Съсъ стада-та си и съ чрѣды-тѣ си
Ще отиджтъ за да потьрсятъ Господа;
Но нѣма да *го* намѣрятъ:
Той ся оттегли отъ тѣхъ.
7 [з]Тѣ ся отнесохж невѣрно къмъ Господа;
Защото родихж чужды чада:
[и]Сега единъ мѣсецъ ще погълне тѣхъ и наслѣдія-та имъ.
8 [і]Вътржбѣте съ рогъ въ Гаваія,
Съ тржбж въ Рамж;
[к]Въскликнѣте *въ* [л]Веθавенъ: [м]подиріж ти, Веніамине.
9 Ефремъ ще е запустенъ въ день-тъ на обличеніе-то:
Между Израилевы-тѣ племена направихъ познато онова което наистинж ще стане:

10 Началници-тѣ Іудини станжхж [н]като онѣзи които прѣмѣстуватъ прѣдѣлы:
Вързъ тѣхъ ще излѣіж като водж гнѣвътъ си.
11 [о]Насилствуванъ быде Ефремъ, съкруши ся въ сждбж-тж,
Защото самоволно отиде [п]подиръ заповѣдь-тж:
12 За то азъ *ще сьмь* като молецъ Ефрему,
И като червій на Іудинъ-тъ домъ.
13 И [с]видѣ Ефремъ болесть-тж си,
И Іуда ранж-тж си,
И отиде Ефремъ [т]при Ассиріецъ-тъ,
И [у]проводи на царь Іарива:
Но той не можѐ да вы исцѣли,
Нито да вы избави отъ ранж-тж ви.
14 Защото [ф]азъ *ще сьмь* като львъ Ефрему,
И като младъ львъ на Іудинъ-тъ домъ;
[х]Азъ, азъ ще раскжсамъ, и ще тьргнж;
Ще земж, и не ще има кой да отърве.
15 Ще отидж, ще ся върнж на мѣсто-то си,
[ц]Додѣ познаіжтъ грѣшкж-тж си, и потърсятъ лице-то ми:
[ч]Въ скърбь-тж си ще мя търсятъ рано.

ГЛАВА 6.

1 Елате и да ся вьрнемъ при Господа;
Защото [а]той раскжснж, и той [б]ще ны исцѣли:
Порази, и ще обвьрже *ранж-тж* ни.
2 [в]Ще ны съживи подиръ два дни;
Въ третій день ще ны въскрьси,
И ще живѣемъ прѣдъ него.
3 [г]Тогазь ще познаемъ, *и* ще слѣдувамы да познавамы Господа:
Исхожденіе-то му е прѣднаредено [д]като зора-та:
И [е]ще дойде при насъ като дъждь,
[ж]Като дъждь пролѣтенъ който пои земіж-тж.
4 [з]Що да ти сторіж, Ефреме?
Що да ти сторіж, Іудо?
Защото добрина-та ви е [и]като утренній облакъ,
И като роса въ зоры която прѣхожда.
5 За то *гы* изсѣкохъ [і]чрѣзъ пророцы-тѣ;
Убихъ гы [к]съ думы-тѣ на уста-та си:
И сждбы-тѣ ти ще излѣзжтъ *като* видѣлина.
6 Защото [л]милость искамъ, [м]а не жьртвж;
[н]И познаніе Божіе повече неже всесъжженія.

ꙋ Мат. 15; 14.
ш Мих. 3; 11. 7; 3.
ч Іер. 4; 11, 12. 51; 1.
ш Иса. 1; 29. Іер. 2; 26.

—

а Гл. 6; 9.
б Иса. 29; 15.
в Амос. 3; 2.
г Іез. 23; 5 и др. Гл. 4; 17.
д Гл. 4; 12.
е Гл. 7; 10.
ж Прит. 1; 28. Иса. 1; 15. Іер. 11; 11. Іез. 8; 18. Мих. 3; 4. Іоан. 7; 34.
з Иса. 48; 8. Іер. 3; 20. 5; 11. Гл. 6; 7. Мал. 2; 11.
и Зах. 11; 8.
і Гл. 8; 1. Іоил. 2; 1.
к Иса. 10; 30.
л Іис. Нав. 7; 2. Гл. 4; 15.
м Сжд. 5; 14.
н Втор. 19; 14. 27; 17.
о Втор 28; 33.
п 3 Цар. 12; 28. Мих. 6; 16.
с Іер. 30; 12.
т 4 Цар. 15; 19. Гл. 7; 11. 12; 1.
у Гл. 10; 6.
ф Плач. 3; 10. Гл. 13; 7, 8.
х Псал. 50; 22.
ц Лев. 26; 40, 41. Іер. 29; 12, 13. Іез. 6; 9. 20; 34. 36; 31.
ч Псал. 78; 34.

—

а Втор. 32; 39. 1 Цар. 2; 6. Іов. 5; 18. Гл. 5; 14.
б Іер. 30; 17.
в 1 Кор. 15; 4.
г Иса. 54; 13.
д 2 Цар. 23; 4.
е Псал. 72; 6.
ж Іов. 29; 23.
з Гл. 11; 8.
и Гл. 13; 3.
і Іер. 1; 10. 5; 14.
к Іер. 23; 29. Евр. 4; 12.
л 1 Цар. 15; 22. Еккл. 5; 1. Мих. 6; 8. Мат. 9; 13. 12; 7.
м Псал. 50; 8, 9. Прит. 21; 3. Иса. 1; 11.
н Іер. 22; 16. Іоан. 17; 3.

7 Тѣ обаче както Адамъ [о]прѣстжпихж завѣтъ-тъ;
[п]Тамо ся обходихж невѣрно къмъ мене.
8 [р]Галаадъ е градъ на таквызь които струватъ беззаконіе,
Градъ въ който ся намиратъ стъпкы отъ кръвь.
9 И като четы на разбойницы що прѣчакуватъ человѣка,
Така [с]събраніе-то на священницы-тѣ убиватъ по пжть-тъ до Сихемъ:
Защото сторихж бесчестіе.
10 [т]Въ Израилевъ-тъ домъ видѣхъ ужасъ:
Тамъ [у]е блудъ-тъ Ефремовъ:
Израиль ся оскверни.
11 И заради тебе, Іудо, [ф]опрѣдѣли ся жетва,
[х]Когато вращамъ плѣнъ-тъ на людіе-тѣ си.

ГЛАВА 7.

1 Като лѣкувахъ Израиля,
Откры ся тогазь беззаконіе-то на Ефрема,
И злина-та на Самаріж:
Защото [а]сторихж лъжж:
И крадецъ-тъ влази,
Разбойническа чета обира изъ вънъ.
2 И тѣ не мыслятъ въ сърдце-то си,
[б]*Че* помнж всичко-то имъ беззаконіе:
[в]Сега гы обыколихж дѣянія-та имъ:
[г]Прѣдъ лице-то ми станжхж.
3 Съсъ злинж-тж си развеселихж царя,
И [д]съ лъжы-тѣ си началницы-тѣ.
4 [е]Всичкы-тѣ сж прѣлюбодѣи,
Като пещь нажьжена отъ хлѣбарь:
Който, като замѣси тѣсто-то, прѣстава да іж пали, додѣ въскысне.
5 Въ день-тъ на нашій-тъ царь,
Началници-тѣ ся разболѣхж отъ пламененіе-то на вино-то,
И той прострѣ ржкж-тж си съ присмѣватели-тѣ.
6 Защото въ коварства-та си
Прѣдставятъ сърдце-то си като пещь:
Хлѣбарь-тъ имъ спи всичкж-тж нощь,
А въ зорж-тж гори като огнь пламенѣющъ.
7 Всичкы тѣзи ся нагорѣщихж като пещь,
И поядохж сждіи-тѣ си:
[ж]Всичкы-тѣ имъ царіе [з]паднжхж:
[и]Нѣма между тѣхъ кой да мя призыва.
8 Ефремъ, [і]той ся смѣси съ народы-тѣ:
Ефремъ е като пита необърнжта.
9 [к]Чужденци поядохж силж-тж му, а той не познава:
И бѣли косми му поникнжхж тукъ тамъ, а той не познава.
10 И [л]гордость-та на Израиля смирява ся прѣдъ лице-то му:
И [м]не ся обращатъ къмъ Господа Бога своего,
Нито го потърсихж за всичко това.
11 И [н]Ефремъ е като глупавъ гължбъ който нѣма разумъ:
[о]Призыватъ Египетъ, отиватъ въ Ассиріж.
12 Когато отидкатъ, [п]ще распрострж връху тѣхъ мрѣжж-тж си;
Ще гы снемж като птицы-тѣ въздушны;
Ще гы накажж [р]както ся проповѣда въ събраніе-то имъ.
13 Горко имъ! защото побѣгнжхж отъ мене:
Погыбель тѣмъ! защото отстжпихж отъ мене:
[с]Като гы искупихъ азъ, тѣ говорихж лъжы противъ мене.
14 И [т]не мя призвахж отъ сърдце,
Когато лелекахж на одрове-тѣ си;
Събиратъ ся за жито и вино,
И ся подигатъ противъ мене.
15 И азъ *гы* наказахъ, *като* укрѣпихъ мышцы-тѣ имъ,
А тѣ мыслятъ лукавство въ мене.
16 [у]Вращатъ ся не при Вышняго,
[ф]Станжхж като невѣренъ лжкъ:
Началници-тѣ имъ ще паднжтъ отъ ножъ
[х]Заради дързость-тж на языкъ-тъ си:
То *ще е* поношеніе-то имъ [ц]въ Египетскж-тж земіж.

ГЛАВА 8.

1 [а]Затржби *това* съ уста-та си:
Ще ся устреми [б]като орелъ противъ Господній-тъ домъ,
[в]Защото прѣстжпихж завѣтъ-тъ ми,
И нечествовахж на законъ-тъ ми.
2 [г]Израиль ще выка къмъ мене:
Боже мой, [д]познавамы тя.
3 Израиль отхвърли добро-то:
Врагъ-тъ ще го прогони.
4 Тѣ [е]поставихж царіе, но не отъ мене;
Направихж началницы, но безъ да имамъ извѣстіе;
[ж]Отъ сребро-то си и отъ злато-то си направихж си идолы,
За да ся истрѣбятъ.
5 Отхвърли ся теле-то ти, Самаріе:
Ярость-та ми ся распали противъ тѣхъ:
[з]До кога не ще могжтъ да ся очистятъ?
6 И то наистинж отъ Израиля е:
Художникъ го е направилъ: заради това то не е Богъ:

[о] Гл. 8; 1.
[п] Гл 5; 7.
[р] Гл. 12; 11.
[с] Іер. 11; 9. Іез. 22; 25. Гл. 5; 1, 2
[т] Іор. 5; 30.
[у] Гл. 4; 12, 13, 17.
[ф] Іер. 51; 33. Іоил. 3; 13. Отк. 14; 15.
[х] Псал. 126; 1.

—

[а] Гл. 5; 1. 6; 10.
[б] Іер. 17; 1.
[в] Псал. 9; 16. Прит. 5; 22.
[г] Псал. 90; 8.
[д] Рим. 1; 32.
[е] Іер. 9; 2.
[ж] Гл. 8; 4.
[з] 4 Цар. 15; 10, 14, 25, 30.
[и] Иса. 64; 7.
[і] Псал. 106; 35.
[к] Гл. 8; 7.
[л] Гл. 5; 5.
[м] Иса. 9; 13.
[н] Гл. 11; 11.
[о] Виж 4 Цар. 15; 19. 17; 4. Гл. 5; 13. 9; 3. 12; 1.
[п] Іез. 12; 13.
[р] Лев. 26; 14 и дрг. Втор. 28; 15 и дрг. 4 Цар. 17; 13, 18
[с] Мих. 6; 4.
[т] Іов. 35; 9, 10. Псал. 78; 36. Іер 3; 10. Зах. 7; 5.
[у] Гл. 11; 7.
[ф] Псал. 78; 57.
[х] Псал. 73; 9.
[ц] Гл. 9; 3, 6.

—

[а] Гл. 5; 8.
[б] Втор. 28; 49. Іер. 4; 13. Авв. 1; 8.
[в] Гл. 6; 7.
[г] Псал. 78; 34. Гл. 5; 15.
[д] Тит. 1; 16.
[е] 4 Цар. 15; 13, 17, 25.
[ж] Гл. 2; 8. 13; 2.
[з] Іер. 13; 27.

Теле-то прочее на Самаріѭ ще стане съкрушенія.

7 Понеже [и]посѣяхѫ вѣтръ, за то ще жьнѫтъ вихрушкѫ:
Нѣма цв лъ, израстъкъ-тъ не ще да даде брашно;
И ако даде, [i]чужденци ще го погълнѫтъ.

8 [к]Погълнѫтъ быде Израиль;
Сега станѫ между народы-тѣ
[л]Като съсѫдъ неугоденъ.

9 Защото [м]възлѣзохѫ при Ассирійцы-тѣ,
[н]*Като* дивъ оселъ осамотенъ:
[о]Ефремъ цѣни любовницы.

10 Но ако и да цѣнихѫ *любовницы* между язычницы-тѣ,
Сега [п]ще гы съберѫ:
И ще ся оскърбятъ малко,
Заради [р]товаръ-тъ на царя на началницы-тѣ.

11 Понеже Ефремъ [с]умножи олтари за да грѣши,
Тѣ му станѫхѫ олтари да грѣши.

12 Писахъ му [т]величія-та на законъ-тъ си:
Но ся смѣтнѫхѫ като нѣщо чуждо.

13 Въ жьртвы-тѣ, които ми приносятъ,
[у]Жьртвуват месо, и ядѫтъ:
[ф]Господь не гы пріема;
[х]Сега ще помене беззаконіе-то имъ,
И ще посѣти грѣхове-тѣ имъ:
[ц]Тѣ ще ся върнѫтъ въ Египетъ.

14 Защото [ч]Израиль забрави [ш]Твореца си, и [щ]съгради храмове:
И Іуда умножи твърдѣлны градове:
Но [ъ]ще проводіѭ огнь връзъ градове-тѣ му,
Та ще пояде палаты-тѣ имъ.

ГЛАВА 9.

1 Не ся радувай, Израилю, съ веселіе, като народи-тѣ;
[а]Защото стори ты блудъ *и ся уклони* отъ Бога своего;
[б]Обыкнѫ ты заплаты въ всяко гумно за жито.

2 [в]Гумно-то и жлебъ-тъ нѣма да гы нахранятъ,
И мъстъ-тъ ще исчезне отъ него.

3 Нѣма да ся населятъ [г]въ земіѭ-тѫ Господнѭ:
Но [д]Ефремъ ще ся върне къмъ Египетъ,
И [е]ще ядѫтъ нечисты ястія [ж]въ Ассиріѭ.

4 [з]Нѣма да приносятъ възліянія отъ вино Господу,
[и]Нито ще му сѫ угодни:
[i]Жьртвы-тѣ имъ ще имъ сѫ като хлѣбъ на сѣтующы:
Всичкы-тѣ които гы ядѫтъ ще ся осквернятъ:
Защото хлѣбъ-тъ имъ е [к]заради тѣхъ;
Нѣма да влѣзе въ домъ-тъ Господень.

5 Що ще направите [л]въ праздниченъ день,
И въ день на тържество Господне?

6 Защото, ето, побѣгнѫхѫ поради бѣдствіе-то:
[м]Египетъ ще гы събере, Мемфисъ ще гы зарови:
Желателны-тѣ имъ *купены* съсъ сребро,
[н]Коприви ще гы наслѣдятъ:
Търніе *ще има* въ шатры-тѣ имъ.

7 Дойдохѫ дни-тѣ на посѣщеніе-то,
Дни-тѣ на въздаяніе-то дойдохѫ:
Израиль ще познае *това:*
Пророкъ-тъ станѫ безуменъ,
[о]Духоносецъ-тъ неистовъ,
Поради множество-то на беззаконіе-то ти,
И отъ голѣмѫ-тѫ омразѫ.

8 [п]Ефремъ гледа къмъ Бога моего,
А пророкъ-тъ станѫ сѣть на птицоловецъ въ всичкы-тѣ си пѫтища,
И омраза въ домъ-тъ на Бога си.

9 [р]Дълбоко ся растлѣхѫ, като въ дни-тѣ [с]на Гаваѭ:
[т]*За то* ще помене беззаконіе-то имъ,
Ще посѣти грѣхове-тѣ имъ.

10 Намѣрихъ Израиля като грозді̑е въ пустынѭ;
Видѣхъ бащы-тѣ ви,
[у]*Като* първозрѣлы-тѣ на смоковницѫ-тѫ [ф]въ начало-то ѝ:
Но тѣ отидохѫ [х]къмъ Ваалфегора,
И [ц]прѣдадохѫ себе си на срамъ-тъ;
И [ч]станѫхѫ гнусни, като *идоли-тѣ на* любовь-тѫ имъ.

11 *А заради* Ефрема, като птица ще литне слава-та имъ,
Отъ рожденіе-то, отъ маткѫ-тѫ, и отъ зачатіе-то:

12 Но [ш]и ако исхранятъ чада-та си,
[щ]Ще гы обесчадіѭ щото да не остане человѣкъ:
Защото [ъ]горко имъ още, [ы]когато ся оттеглѭ отъ тѣхъ.

13 Ефремъ ми ся виждаше [ь]като Тиръ, насаденъ на весело мѣсто;

и Прит. 22; 8. Гл. 10; 12, 13.
i Гл. 7; 9.
к 4 Цар. 17; 6.
л Iер. 22; 28. 48; 38.
м 4 Цар 15; 19.
н Iер. 2; 24.
о Иса. 30; 6. Iез. 16; 33, 34.
п Iез. 16; 37. Гл. 10; 10.
р Иса. 10; 8. Iез. 26; 7. Дан. 2; 37
с Гл. 12; 11.
т Втор. 4; 6, 8. Псал. 119; 18. 147; 19, 20.
у Iер. 7; 21. Зах. 7; 6.
ф Iер. 14; 10, 12. Гл. 5; 6. 9; 4. Амос. 5; 22.
х Гл. 9; 9. Амос. 8; 7.
ц Втор. 28; 68. Гл. 9; 3, 6. 11; 5.
ч Втор. 32; 18.
ш Иса. 29; 23. Ефес. 2; 10.
щ 3 Цар. 12; 31.
ъ Iер. 17; 27. Амос. 2; 5.

—

а Гл. 4; 12. 5; 4, 7.
б Iер. 44; 17. Гл. 2; 12.
в Гл. 2; 9, 12.
г Лев. 25; 23. Iер. 2; 7. 16; 18.
д Гл. 8; 13. 11; 5.
е Iез. 4; 13. Дан. 1; 8.
ж 4 Цар. 17; 6. Гл. 11; 11.
з Гл. 3; 4.
и Iер. 6; 20. Гл. 8; 13.
i Втор. 26; 14.
к Лев. 17; 11.
л Гл. 2; 11.
м Гл. 7; 16. Ст. 3.
н Иса. 5; 6. 32; 13. 34; 13. Гл. 10; 8.
о Iез. 13; 3 и дрг. Мих. 2; 11. Соф. 3; 4.
п Iер. 6; 17. 31; 6. Iез. 3; 17. 33; 7.
р Иса. 31; 6. Гл. 10; 9.
с Сѫд. 19; 22.
т Гл. 8; 13.
у Иса. 28; 4. Мих. 7; 1.
ф Вижъ Гл. 2; 15.
х Числ. 25; 3. Псал. 106; 28.
ц Iер. 11; 13. Гл. 4; 14. Вижъ Сѫд. 6; 32.
ч Псал. 81; 12. Iез. 20; 8. Амос. 4; 5.
ш Iов. 27; 14.
щ Втор. 28; 41, 62.
ъ Втор. 31; 17. 4 Цар. 17; 18. Гл. 5; 6.
ы 1 Цар. 28; 15, 16.
ь Вижъ Iез. 26; 27; 28;

[ъ]Но Ефремъ ще изведе чада-та си за убіецъ-тъ.
14 Дай имъ, Господи; що ще да дадешь?
Дай имъ [ю]маткѫ която помѣтнува, и сухы съсцы.
15 Всичко-то имъ зло е [я]въ Галгалъ:
Защото тамъ гы намразихъ:
[ѫ]Заради зло-то на дѣянія-та имъ,
Ще гы оттласнѫ отъ домъ-тъ си;
Нѣма да гы обичамъ вече:
[ѭ]Всичкы-тѣ имъ началници сѫ бунтовници.
16 Поразенъ быде Ефремъ:
Корень-тъ имъ изсъхнѫ:
Плодъ нѣма да направятъ:
Още [а]и ако родятъ,
Ще умъртвіѭ желателны-тѣ на маткѫ-тѫ имъ.
17 Богъ мой ще гы отхвърли,
Защото не го послушахѫ:
И ще ся [б]скытатъ между народы-тѣ.

ГЛАВА 10.

1 Израиль е [а]лоза която ся распростира:
И дава изобилно плодъ за себе си;
Споредъ множество-то на плодове-тѣ си,
[б]Умножи олтари-тѣ;
Споредъ хубость-тѫ на земіѭ-тѫ си,
[в]Хубавы направи истуканны-тѣ:
2 Сърдце-то имъ [г]е раздѣлено:
Сега ще излѣзѫтъ повинни:
Той ще раскопае олтари-тѣ имъ,
Ще съкруши истуканны-тѣ имъ.
3 [д]Защото сега ще рекѫтъ:
Ный нѣмамы царь, защото не ся убояхмы отъ Господа:
И царь що бы ни направилъ?
4 Говорихѫ думы,
И ся кълнехѫ лъжливо като правехѫ съюзъ:
За то осѫжденіе-то ще прозябне [е]като ядовито растеніе,
Въ бразды-тѣ на нивѫ-тѫ.
5 Жители-тѣ Самарійскы ще ся растреперятъ,
[ж]Заради телета-та [з]на Веѳавенъ:
Защото людіе-тѣ му ще сѣтуватъ заради него,
И негови-тѣ идолскы жьрци, които му ся радуватъ,
[и]Заради славѫ-тѫ му, защото ся прѣсели отъ него.
6 Той ще ся заведе още въ Ассиріѭ,
Даръ [і]на царь Іарива:
Срамъ ще постигне Ефрема,
И Израиль ще ся посрами [к]отъ съвѣтъ-тъ си.
7 [л]Самарія, царь-тъ ѝ погынува,
Като пѣна върху водѫ.
8 И [м]высокы-тѣ мѣста на Авенъ, [н]грѣхъ-тъ Израилевъ, ще ся съсыпѭтъ:
[о]Търніе и бодиля ще прозябнѫтъ върху олтари-тѣ имъ:
И [п]ще рекѫтъ на горы-тѣ: Покрыйте ны:
И на хълмы-тѣ: Паднѣте връзъ васъ.
9 [р]Израилю, ты съгрѣши отъ дни-тѣ на Гаваѭ:
Тамъ застанѫхѫ;
[с]Бой-тъ въ Гаваѭ противъ синове-тѣ на беззаконіе-то
Не стигнѫ въ тѣхъ.
10 [т]Въ съвѣтъ-тъ ми е наистинѫ да гы накажѫ:
И [у]народи-тѣ ще ся съберѫтъ противъ тѣхъ,
Когато бѫдѫтъ вързани заради двѣ-тѣ си беззаконія.
11 Ефремъ е [ф]юница научена,
И която обича да вършее:
Но азъ ще прѣкарамъ хомотъ върху красный-тъ неинъ вратъ;
Ще впрѣгнѫ Ефрема: Іуда ще оре,
Іаковъ ще разбива буцы-тѣ си.
12 [х]Посѣйте за себе си съ правдѫ,
Ожьнѣте съ милость;
[ц]Разработѣте оставенѫ-тѫ си земіѭ:
Защото е врѣме да потърсите Господа,
Додѣ дойде и одъжди правдѫ върху васъ.
13 [ч]Орахте нечестіе, жьнахте беззаконіе;
Ядохте плодъ на лъжѫ:
Защото си уповалъ на пѫть-тъ си,
На множество-то на крѣпкы-тѣ си.
14 [ш]За то мятежъ ще ся подигне между народы-тѣ ти,
И всичкы-тѣ ти твърдѣли ще ся разорятъ,
Както Салманъ разори [щ]Веѳъ-арвелъ въ день-тъ на бой-тъ:
[ъ]Майка быде съкрушена върху чада-та.
15 Така ще вы направи Веѳиль,
Заради крайно-то ви беззаконіе:
[ы]Рано Израилевый царь съвсѣмъ ще загыне.

ГЛАВА 11.

1 [а]Когато Израиль бѣ младенецъ, тогазь го възлюбихъ,

ъ Ст. 16. Гл. 13; 16.
ю Лук. 23; 29.
я Гл. 4; 15. 12; 11.
ѫ Гл. 1; 6.
ѭ Иса. 1; 23.
а Ст. 13.
б Втор. 28; 64, 65.

—

а Наум. 2; 2.
б Гл. 8; 11. 12; 11.
в Гл. 8; 4.
г 3 Цар. 18; 21. Мат. 6; 24.
д Ст. 7. Гл. 3; 4. 11; 5. Мих. 4; 9.
е Вижь Втор. 29; 18. Амос. 5; 7. 6; 12. Дѣян. 8; 23. Евр. 12; 15.
ж 3 Цар. 12; 28, 29. Гл. 8; 5, 6.
з Гл. 4; 15.
и 1 Цар. 4; 21, 22. Гл. 9; 11.
і Гл. 5; 13.
к Гл. 11; 6.
л Ст. 3, 15.
м Гл. 4; 15.
н Втор. 9; 21. 3 Цар. 12; 30.
о Гл. 9; 6.
п Иса. 2; 19. Лук. 23; 30. Отк. 6; 16. 9; 6.
р Гл. 9; 9.
с Вижь Сѫд. 20;
т Втор. 28; 63.
у Іер. 16; 16. Іез. 23; 46, 47. Гл. 8; 10.
ф Іер. 50; 11. Мих. 4; 13.
х Прит. 11; 18.
ц Іер. 4; 3.
ч Іов. 4; 8. Прит. 22; 8. Гл. 8; 7. Гал. 6; 7, 8.
ш Гл. 13; 16.
щ 4 Цар. 18; 34. 19; 13.
ъ Гл. 13; 16.
ы Ст. 7.

—

а Гл. 2; 15.

И изъ Египетъ [б]повыкахъ [в]сына си.
2 Колкото гы выкахѫ,
Толкозь тѣ ся оттегляхѫ отъ лице-то на тѣзи *които гы выкахѫ:*
[г]Жъртвувахѫ на Ваалимы-тѣ,
И кадяхѫ на истуканы-тѣ.
3 Азъ [д]още научихъ Ефрема да ходи,
Като го хващахъ за мышцы-тѣ му:
Но не познавахѫ [е]че гы лѣкувахъ.
4 Привлѣкохъ гы съ человѣчески вѫжя, съ узы на любовь:
И [ж]азъ бѣхъ за тѣхъ като онѣзи които отнематъ хомотъ-тъ отъ челюсти-тѣ имъ,
И [з]спокойно гы нахранихъ.
5 [и]Нѣма да ся върне въ Египетскѫ-тѫ землѭ,
Но Ассиріецъ-тъ ще му бѫде царь,
[і]Защото не рачихѫ да ся обърнѫтъ.
6 И мечъ ще падне вързъ градове-тѣ му,
И ще довърши крѣпкы-тѣ му, и ще *гы* поядe,
[к]Заради намѣренія-та имъ.
7 И людіе-тѣ ми сѫ [л]расположени къмъ отстѫпленіе противъ мене;
[м]Ако и да ся повыкахѫ къмъ Вышняго,
Но никой *го* не възвыси.
8 [н]Какъ да тя прѣдамъ, Ефреме?
Какъ да тя оставіѭ, Израилю?
Какъ да тя направіѭ [о]като Адмѫ?
Какъ да тя туріѭ като Севоимъ?
[п]Сърдце-то ми ся обърнѫ вѫтрѣ въ мене,
Милосердіе-то ми ся подвигнѫ.
9 Не щѫ да извършѫ пламнуваніе-то на ярость-тѫ си,
Не щѫ да ся върнѫ за истрѣбленіе на Ефрема;
Защото [р]азъ сьмь Богъ, а не человѣкъ,
Святъ въ срѣдъ тебе;
И не щѫ да влѣзѫ съ ярость.
10 Вслѣдъ Господа ще ходятъ:
[с]Като львъ ще рыкае;
Когато рыкне,
Тогазь ще поспѣшатъ чада-та [т]отъ западъ.
11 Ще поспѣшатъ отъ Египетъ като птица,
И отъ землѭ-тѫ на Ассиріѭ [у]като гълѫбъ:
И [ф]ще гы поставіѭ пакъ въ кѫщы-тѣ имъ, говори Господь.
12 [х]Ефремъ мя обыколи съ лъжы,
И Израилевый домъ съ льсть:
Но Іуда още има власть съ Бога,
И е вѣренъ съсъ святы-тѣ.

ГЛАВА 12.

1 Ефремъ ся [а]храни съ вѣтръ, и гони въсточный-тъ вѣтръ;
Всякой день умножава лъжы и наспліе:
А [б]правятъ съюзъ съ Ассирійцы-тѣ,
И [в]доносятъ елей въ Египетъ.
2 [г]Господь има още сѫдъ съ Іудѫ,
И ще посѣти Іакова споредъ пѫтища-та му;
Споредъ дѣянія-та му ще му въздаде.
3 Въ утробѫ-тѫ [д]хванѫ петѫ-тѫ на брата си,
И въ якость-тѫ си ся [е]бори съ Бога,
4 Ей, бори ся съ ангелъ, и прѣвъзмогнѫ;
Плака, и молй му ся:
[ж]Въ Веѳиль го намѣри, и говори ни тамъ;
5 Ей, Іеова Богъ на силы-тѣ,
Іеова е [з]негова-та память.
6 [и]За то върни ся ты къмъ Бога твоего:
Пази милость и сѫдбѫ,
И [і]надѣй ся на Бога твоего вынѫгы.
7 *Ефремъ е* търговецъ:
[к]Вѣсы льстивы *има* въ рѫкѫ-тѫ му:
Обича да онеправдава.
8 И Ефремъ рече: [л]Наистинѫ азъ обогатѣхъ,
Придобыхъ си имотъ:
Въ всичкы-тѣ ми трудове не ще ся намѣри
Въ мене беззаконіе, което *да ся смѣта* за грѣхъ.
9 А [м]азъ сьмь Господь Богъ твой отъ Египетскѫ-тѫ землѭ;
[н]Ще тя населіѭ още *и* въ шатры,
Като въ праздничны дни.
10 [о]Говорихъ още чрѣзъ пророцы,
И видѣнія умножихъ азъ,
И прѣдставихъ уподобенія,
Чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на пророцы-тѣ.
11 [п]Ето *има* беззаконіе въ Галаадъ;
Наистинѫ станѫхѫ суета:
[р]Въ Галгалъ жъртвуватъ юнцы:
И [с]олтари-тѣ имъ сѫ като купове,
Въ бразды-тѣ на нивы-тѣ.
12 [т]А Іаковъ побѣгнѫ въ Сирійско-то поле,
И Израиль [у]работи за женѫ,
И за женѫ пазй той *овцы.*
13 И [ф]чрѣзъ пророкъ възведе Господь Израиля отъ Египетъ,
И чрѣзъ пророкъ ся упази.
14 [х]Ефремъ *го* разяри много горестно:

б Мат. 2; 15.
в Исх. 4; 22, 23.
г 4 Цар. 17; 16. Гл. 2; 13. 13; 2.
д Втор. 1; 31. 32; 10, 11, 12. Иса. 46; 3.
е Исх. 15; 26.
ж Лев. 26; 13.
з Псал. 78; 25. Гл. 2; 8.
и Вижь Гл 8; 13. 9; 3.
і 4 Цар. 17; 13, 14.
к Гл. 10; 6.
л Іер. 3; 6 и дрг. 8; 5. Гл. 4; 16.
м Гл. 7; 16.
н Іер. 9; 7. Гл. 6; 4.
о Быт. 14; 8. 19; 24, 25. Втор. 29; 23 Амос. 4; 11.
п Втор. 32; 36. Иса. 63; 15. Іер. 31; 20.
р Числ. 23; 19. Иса. 55; 8, 9. Мал. 3; 6.
с Иса. 31; 4. Іоил. 3; 16. Амос. 1; 2.
т Зах. 8; 7.
у Иса 60; 8. Гл. 7; 11.
ф Іез. 28; 25, 26. 37; 21, 25.
х Гл. 12; 1.

а Гл. 8; 7.
б 4 Цар. 17; 4. Гл. 4; 13. 7; 11.
в Иса. 30; 6. 57; 9.
г Гл 4; 1. Мих. 6; 2.
д Быт. 25; 26.
е Быт. 32; 24 и дрг.
ж Быт. 28; 12, 19. 35; 9, 10, 15.
з Исх. 3; 15.
и Гл. 14; 1. Мих. 6; 8.
і Псал. 37; 7.
к Прит. 11; 1. Амос. 8; 5.
л Зах. 11; 5. Отк. 3; 17.
м Гл. 13; 4.
н Лев. 23; 42, 43. Неем. 8; 17. Зах. 14; 16.
о 4 Цар. 17; 13.
п Гл. 5; 1. 6; 8.
р Гл. 4; 15. 9; 15. Амос. 4; 4. 5; 5.
с Гл. 8; 11. 10; 1.
т Быт. 28; 5. Втор. 26; 5.
у Быт. 29; 20, 28.
ф Исх. 12; 50, 51. 13; 3. Псал. 77; 20. Иса. 63; 11. Мих. 6; 4
х 4 Цар. 17; 11 до 18.

За то ще остави [и]кръвь-тѫ му върхъ него,
И [к]укоръ-тъ му неговый Господь ще обърне върхъ него.

ГЛАВА 13.

1 Когато Ефремъ съ трепетъ говореше,
Той ся възвыси въ Израиль;
А [а]когато съгрѣши заради Ваала,
Тогазь умрѣ.
2 А сега слѣдуватъ да съгрѣшаватъ,
И си [б]направихѫ лѣяны отъ сребро-то си,
Идолы споредъ проумѣваніе-то си,
Всичкы тѣзи дѣло на художницы:
Тѣ *сами* говорятъ заради тѣхъ:
Человѣци-тѣ които жъртвуватъ [в]нека цѣлуватъ телцы-тѣ.
3 За то ще сѫ [г]като утренній облакъ,
И като роса въ зоры която прѣхожда,
[д]Като прахъ отъ плѣвѫ отвѣянъ съ вихрушкѫ отъ гумно,
И като дымъ изъ коминъ.
4 Но [е]азъ сьмь Господь Богъ твой отъ Египетскѫ-тѫ земѭ:
И другыго бога, освѣнь мене, нѣма да познаешь:
Защото [ж]нѣма другъ спаситель освѣнь мене.
5 Азъ [з]сьмь тя гледалъ въ пустынѭ-тѫ,
[и]Въ еднѫ безводнѫ земѭ.
6 [і]Споредъ пашѫ-тѫ си, така ся насытихѫ:
Насытихѫ ся, и надигнѫ ся сърдце-то имъ:
[к]За то мя забравихѫ.
7 [л]И азъ ще бѫдѫ за тѣхъ като львъ:
[м]Като рысъ на пѫть ще *гы* прѣчакувамъ.
8 Ще гы срѣщнѫ [н]като мечка лишена отъ чада-та си,
И ще раскѫсамъ було-то на сърдце-то имъ,
И гы погълнѫ тамъ като львъ:
Дивъ звѣрь ще гы раскѫса.
9 [о]Ты си погубилъ себе си, Израилю:
[п]Но помощь-та ти е въ мене.
10 [р]А сега дѣ е царь-тъ ти?
Та да тя спасе въ всичкы-тѣ ти градове:
И сѫдіи-тѣ ти, за които си реклъ,
[с]Дай ми царь и началницы?
11 [т]Дадохъ ти царь въ ярость-тѫ си,
И махнахъ го въ гнѣвъ-тъ си.
12 [у]Беззаконіе-то Ефремово е скѫтано:
Грѣхъ-тъ му туренъ въ скрышницѫ.
13 [ф]Болѣзни на раждающѫ ще дойдѫтъ върхъ него:
[х]Той е сынъ неразуменъ:
Инакъ [ц]не бы стоялъ *толкозь* врѣме въ отворъ-тъ на ложесна-та.
14 [ч]Отъ рѫкѫ-тѫ адовѫ ще гы спасѫ;
Отъ смьрть ще гы избавѭ.
Дѣ е, [ш]смьрте, гыбель-та ти?
Дѣ, аде, погубваніе-то ти?
[щ]Раскаяніе-то ще ся крие отъ очи-тѣ ми.
15 [ъ]Ако и да станѫ той плодоносенъ между братія-та си,
Но [ы]въсточенъ вѣтръ ще дойде,
Вѣтръ-тъ Господень ще възлѣзе изъ пустынѭ-тѫ,
И изворъ-тъ му ще оскудѣе,
И ще изсъхне кладенецъ-тъ му:
Той ще грабне съкровище-то на всичкы-тѣ *му* избранны съсѫды.
16 Самарія ще ся разори;
Защото ся [ь]подигнѫ противъ Бога своего:
[ѣ]Ще паднѫтъ отъ мечъ:
Младенци-тѣ имъ ще ся съкрушатъ,
И непраздны-тѣ имъ ще ся распорятъ.

ГЛАВА 14.

1 Израилю, [а]обърни ся къмъ Господа Бога твоего.
Защото си [б]паднѫлъ ты чрѣзъ беззаконіе-то си.
2 Земѣте съсъ себе си думы,
И обърнѣте ся къмъ Господа:
Речѣте му: Отнѣми всяко беззаконіе *наше*,
И пріими *ны* благосклонно,
И ще отдадемъ [в]* жъртвы отъ устны-тѣ си.
3 [г]Ассуръ нѣма да ны спасе:
[д]Ный нѣма да яздимъ на коніе:
И [е]нѣма вече да речемъ на дѣло-то на рѫцѣ-тѣ си: Богове сте ни:
Защото [ж]чрѣзъ тебе ще ся помилува сираче-то.
4 Ще исцѣлѭ [з]отстѫпленіе-то имъ,
[и]Ще гы възлюбѭ отъ своѭ волѭ;
Защото ярость-та ми ся отвърнѫ отъ него.
5 Азъ ще сьмь [і]като роса на Израиля,
Като кринъ ще процавти той,
И ще распростре кореніе-тѣ си като *дърво* Ливаново.
6 Вѣтвы-тѣ му ще ся распрострятъ,

и Втор. 28; 37. Дан. 11; 18.

—

а 4 Цар. 17; 16, 18. Гл. 11; 2.
б Гл. 2; 8. 8; 4.
в 3 Цар. 19; 18.
г Гл. 6; 4.
д Дан. 2; 35.
е Иса. 43; 11. Гл. 12; 9.
ж Иса. 43; 11. 45; 21.
з Втор. 2; 7. 32; 10.
и Втор. 8; 15. 32; 10.
і Втор. 8; 12, 14. 32; 15.
к Гл. 8; 14.
л Плач. 3; 10. Гл. 5; 14.
м Іер. 5; 6.
н 2 Цар. 17; 8. Прит. 17; 12.
о Прит. 6; 32. Гл. 14; 1. Мал. 1; 9.
п Ст. 4.
р Втор. 32; 38. Гл. 10; 3. Ст. 4.
с 1 Цар. 8; 5, 19.
т 1 Цар. 8; 7. 10; 19. 15; 22, 23. 16; 1. Гл. 10; 3.
у Втор. 32; 34. Іов. 14; 17.
ф Иса. 13; 8. Іер. 30; 6.
х Прит. 22; 3.
ц 4 Цар. 19; 3.
ч Иса. 25; 8. Іез. 37; 12.
ш 1 Кор. 15; 54, 55.
щ Іер. 15; 6. Рим. 11; 29.
ъ Виж Быт. 41; 52. 48; 19.
ы Іер. 4; 11. Іез. 17; 10. 19; 12. Гл. 4; 19.
ь 4 Цар. 18; 12.
ѣ 4 Цар. 8; 12. 15; 16. Иса. 13; 16. Гл. 10; 14, 15. Амос. 1; 13. Наум. 3; 10.

—

а Гл. 12; 6. Іоил. 2; 13.
б Гл. 13; 9.
в Евр. 13; 15.
* Евр. юнцы.
г Іер. 31; 18 и др. Гл. 5; 13. 12; 1.
д Втор. 17; 16. Псал. 33; 17. Иса. 30; 2, 16. 31; 1.
е Гл. 2; 17. Ст. 8.
ж Псал. 10; 14. 68; 5.
з Іер. 5; 6. 14; 7. Гл. 11; 7.
и Ефес. 1; 6.
і Іов. 29; 19. Прит. 19; 12.

[к]Слава-та му *ще* бѫде като на маслинѫ,
И [л]уханіе-то му като Ливаново-то.
7 [м]Ще ся вернѫтъ и сѣднѫтъ подъ сѣнкѫ-тѫ му;
Ще ся съживятъ като жито,
И ще прорастѫтъ като лоза:
Поменъ-тъ му ще бѫде като вино Ливаново.
8 Ефремъ *ще рече*: [н]Що имамъ вече съ идолы-тѣ?
[о]Азъ чухъ и го пазихъ;
Азъ *му сьмь* като елха приспозелена;
[п]Отъ мене плодъ-тъ ти произлѣзе.
9 [р]Кой е мудръ и ще разумѣе тѣзи нѣща?
Разуменъ, и ще гы познае?
Защото сѫ правы [с]пѫтища-та Господни,
И праведни-тѣ ще ходятъ по тѣхъ:
А прѣстѫпници-тѣ ще паднѫтъ въ тѣхъ.

КНИГА НА ПРОРОКА ІОИЛЯ.

ГЛАВА 1.

1 Слово-то Господне което быде къмъ Іоиля сына Фаѳуилева.
2 Слушайте това, старп:
И дайте ухо, всичкы които населявате землѭ-тѫ.
[а]Станѫ ли това въ дни-тѣ ви,
Или въ дни-тѣ на бащы-тѣ ви?
3 [б]Прикажѣте на чада-та си за това,
И чада-та ви на чада-та си,
И чада-та имъ на другъ родъ.
4 [в]Каквото остави гѫсеница-та, испояде *го* скакалецъ-тъ:
И каквото остави скакалецъ-тъ, испояде *го* аттелавъ-тъ,
И каквото остави аттелавъ-тъ, испояде *го* прѫгъ-тъ.
5 Истрезвѣте, піяницы, та плачѣте:
И лелекайте, всичкы винопійцы, заради ново-то вино:
Защото ся [г]отнѣ отъ уста-та ви.
6 Понеже [д]людіе възлѣзохѫ на землѭ-тѫ ми,
Крѣпкы, и безбройни,
[е]На които зѫби-тѣ сѫ зѫби львови,
И имагъ членовны зѫбы на львицѫ.
7 [ж]Тури лозѫ-тѫ ми въ запустѣніе,
И смоковницы-тѣ ми въ сломеніе;
Съвсѣмъ ѭ обели, и хвьрли:
Прѫчкы-тѣ ѝ останѫхѫ бѣлы.
8 [з]Плачи като *сгодена* дѣвица опасана съ врѣтище,
[и]Заради мѫжъ-тъ на младость-тѫ си.
9 [і]Хлѣбно-то приношеніе и възліяніе-то ся отнѣ
Отъ домъ-тъ Господень:
Сѣтуватъ священници-тѣ,
Служители-тѣ Господни.
10 Запустѣ поле-то, [к]сѣтува земя-та:
Защото ся изгуби жито-то,
[л]Изсъхнѫ ново-то вино, исчезнѫ елей-тъ.
11 [м]Посрамѣте ся, земледѣлци: и лелекайте лозари,
Заради пшеницѫ-тѫ и заради ечимыкъ-тъ:
Защото жетва-та на нивѫ-тѫ ся изгуби.
12 [н]Лоза-та изсъхнѫ,
И смоковница-та исчезнѫ,
Наръ-тъ и финикъ-тъ, и ябълка-та,
Всичкы-тѣ дьрвія на поле-то изсъхнѫхѫ:
Щото радость-та [о]изсъхнѫ отъ человѣческы-тѣ синове.
13 [п]Опашѣте ся, и плачѣте, священници:
Лелекайте, служители на олтарь-тъ:
Дойдѣте, прѣнощувайте въ врѣтище,
Служители на Бога моего;
Защото [р]хлѣбно-то приношеніе и възліяніе прѣстанѫ
Отъ домъ-тъ на Бога вашего.
14 [с]Освятѣте постъ, прогласѣте [т]тържество,
Съберѣте старѣйшины-тѣ,
[у]Всичкы-тѣ жители на землѭ-тѫ,
Въ домъ-тъ на Господа Бога вашего;
И възопійте къмъ Господа:
15 [ф]Увы за *онзи* день!
Защото [х]день-тъ Господень приближи,
И ще дойде като гыбель отъ Всесилнаго.
16 Не отнѣ ли ся храна-та прѣдъ очи-тѣ ни,

к Псал. 52; 8. 128; 8.
л Быт. 27; 27. Пѣсн. 4; 11.
м Псал. 91; 1.
н Ст. 3
о Іер. 31; 18.
п Іак. 1; 17.
р Псал. 107; 43. Іер. 9; 12. Дан. 12; 10. Іоан. 8; 47. 18; 37.
с Прит. 10; 29. Лук. 2; 34. 2 Кор. 2; 16. 1 Пет. 2; 7, 8.

—

а Гл. 2; 2.
б Псал. 78; 4.
в Втор. 28; 38. Гл. 2; 25.
г Иса. 82; 10.
д Виж Прит. 30; 25, 26, 27. Гл. 2; 2, 11, 25.
е Отк. 9; 8.
ж Иса. 5; 6.
з Иса. 22; 12.
и Прит. 2; 17. Іер. 3; 4.
і Ст. 13. Гл. 2; 14.
к Іер. 12; 11. 14; 2.
л Иса. 24; 7. Ст. 12.
м Іер. 14; 3, 4.
н Ст. 10
о Иса. 24; 11. Іер. 48; 33. Виж Псал. 4; 7. Иса. 9; 3.
п Ст. 8. Іер. 4; 8.
р Ст. 9.
с 2 Лѣт. 20; 3, 4. Гл. 2; 15, 16.
т Лев. 23; 36.
у 2 Лѣт. 20; 13.
ф Іер. 30; 7.
х Иса. 13; 6, 9. Гл. 2; 1.

[ц]Веселіе-то и радость-та отъ домъ-тъ на Бога нашего?
17 Сѣянія-та изгнихж подъ буцы-тѣ си,
Житницы-тѣ опустѣхж,
Хранилища-та ся съсыпахж:
Защото жито-то изсъхнж.
18 [ч]Какъ въздышатъ скотове-тѣ!
Скытатъ ся стада-та на говеда-та,
Защото нѣматъ пасище:
Ей, стада-та на овцы-тѣ изгынжхж.
19 Господи, [ш]къмъ тебе ще възопіж:
Защото [щ]огнь-тъ изнури пасища-та на пустыніж-тж,
И пламыкъ-тъ испогори всичкы-тѣ дървія на поле-то.
20 Даже и скотове-тѣ на поле-то [ъ]поглеждатъ къмъ тебе;
Защото изсъхнжхж [ы]потоци-тѣ на водж-тж,
И огнь испояде пасища-та на пустыніж-тж.

ГЛАВА 2.

1 Въстржбѣте съ [а]тржбж въ Сіонъ,
И [б]въскликнѣте въ святж-тж ми горж:
Да ся растреперятъ всичкы конто населяватъ земіж-тж:
Защото [в]иде день-тъ Господень, защото е близу.
2 [г]День на тьмнинж и на мракъ,
День на облакъ и на мыглж:
Като зора ся распростиратъ върху горы-тѣ
[д]Людіе много и силни:
[е]Подобни тѣмъ не сж были отъ вѣка,
Нито подиръ тѣхъ ще бждктъ до годины-тѣ на родове и родове.
3 [ж]Огнь пояжда прѣдъ тѣхъ:
И пламыкъ опаля подиръ тѣхъ;
Земя-та е [з]като рай Едемскый прѣдъ тѣхъ,
[и]И подиръ тѣхъ пустыня пуста;
И нѣма да избѣгне отъ тѣхъ нищо.
4 [і]Видъ-тъ имъ е като видъ на коніе:
И като конници, така ще тичатъ.
5 [к]Като тропотъ на колесницы
Ще скачатъ по върхове-тѣ на горы-тѣ,
Като хвученіе на огненъ пламыкъ,
Който пояжда тръсть-тж:
[л]Като крѣпкы людіе опълчени на бой.
6 Прѣдъ тѣхъ народи-тѣ ще ся растреперятъ:
[м]Всичкы-тѣ лица ще поблѣдѣіжтъ.
7 Ще тичатъ като юнаци;
Като мжжіе ратници ще ся качатъ на стѣнж-тж,
И ще отиватъ всякой въ пжть-тъ си;
И не ще да разваляткъ редове-тѣ си.
8 И не ще да оттласнжтъ единъ другыго;
Ще отиватъ всякой въ пжть-тъ си;
И като падатъ върху оржжія-та,
Нѣма да ся наранятъ.
9 Ще обыкалятъ въ градъ-тъ;
Ще тичатъ по стѣнж-тж,
Ще ся качуватъ по кжщы-тѣ;
[н]Ще влизатъ прѣзъ прозорцы-тѣ [о]като тать.
10 [п]Земя-та ще ся потресе прѣдъ тѣхъ:
Небеса-та ще треперятъ:
[р]Слънце-то и луна-та ще помъркнжтъ,
И звѣзды-тѣ ще оттеглятъ свѣтѣніе-то си.
11 И [с]Господь ще издаде гласъ-тъ си [т]прѣдъ войскж-тж си:
Защото станъ-тъ му е много голѣмъ:
Защото [у]извършитель-тъ на слово-то му е крѣпъкъ:
Защото [ф]день-тъ Господень е голѣмъ и твърдѣ страшенъ,
И [х]кой може да го стърпи?
12 И сега вече, говори Господь,
[ц]Обърнѣте ся къмъ мене съсъ всичко-то си сърдце,
И съ постъ и съ плачъ, и съ рыданіе.
13 И [ч]раздерѣте сърдце-то си, [ш]а не дрехы-тѣ си,
Та ся обърнѣте къмъ Господа Бога вашего:
Защото [щ]е милостивъ, и щедръ,
Дълготърпѣливъ и многомилостивъ,
И раскаюва ся за зло-то.
14 [ъ]Кой знае, ще ся повърне *ли* и раскае той,
Та [ы]да остави благословеніе вслѣдъ себе си
За [ь]хлѣбно приношеніе и възліяніе на Господа Бога вашего?
15 [ѣ]Затржбѣте съ тржбж въ Сіонъ,
Освятѣте постъ, [ю]проповѣдайте тържество.
16 Съберѣте людіе-тѣ, [я]освятѣте събраніе-то,
[ѫ]Свикайте старѣйшины-тѣ,
[ѭ]Съберѣте младенцы-тѣ, и които ссучжтъ отъ цицж:
[а]Да излѣзе младоженецъ-тъ изъ ложницж-тж си,
И невѣста-та изъ чъртогъ-тъ си.
17 Да плачжтъ священници-тѣ,
Служители-тѣ Господни,
[б]Между притворъ-тъ и олтарь-тъ,
И да рекжтъ: [в]Пощади, Господи, людіе-тѣ си,
И не дай наслѣдіе-то си въ поношеніе,
Да гы обладаіжтъ язычници-тѣ:

ц Втор. 12; 6, 7. 16; 11, 14, 15.
ч Осія 4; 3.
ш Псал. 50; 15.
щ Іер. 9; 10. Гл. 2 3.
ъ Іов. 38; 41. Псал. 104; 21. 145; 15.
ы 3 Цар. 17; 7. 18; 5.

—

а Іер. 4; 5. Ст. 15.
б Числ. 10; 5, 9.
в Гл. 1; 15. Авд. 15. Соф. 1; 14, 15.
г Амос. 5; 18, 20.
д Ст. 5, 11, 25. Гл. 1; 6.
е Исх. 10; 14.
ж Гл. 1; 19, 20.
з Быт. 2; 8. 13; 10. Иса. 51; 3.
и Зах. 7; 14.
і Отк. 9; 7.
к Отк. 9; 9.
л Ст. 2.
м Іер. 8; 21. Плач. 4; 8. Наум. 2; 10.
н Іер. 9; 21.
о Іоан. 10; 1.
п Псал. 18; 7.
р Иса. 13; 10. Іез. 32; 7. Ст. 31. Гл. 3; 15. Мат. 24; 29.
с Іер. 25; 30. Гл. 3; 16. Амос. 1; 2.
т Ст. 25.
у Іер. 50; 34. Отк. 18; 8.
ф Іер. 30; 7. Амос. 5; 18. Соф. 1; 15.
х Числ. 24; 23. Мал. 3; 2.
ц Іер. 4; 1. Осія 12; 6. 14; 1.
ч Псал. 34; 18. 51; 17.
ш Быт. 37; 34. 2 Цар. 1; 11. Іов. 1; 20.
щ Исх. 34; 6. Псал. 86; 5, 15. Іона. 4; 2.
ъ Іис Нав. 14; 13. 2 Цар. 12; 22. 4 Цар. 19; 4. Амос. 5; 15. Іон. 3; 9. Соф. 2; 3.
ы Иса. 65; 8. Агг. 2; 19.
ь Гл. 1; 9, 13.
ѣ Числ. 10; 3. Ст. 1.
ю Гл. 1; 14.
я Исх. 19; 10, 22.
ѫ Гл. 1; 14.
ѭ 2 Лѣт. 20; 13.
а 1 Кор. 7; 5.
б Іез. 8; 16. Мат. 23; 35.
в Исх. 32; 11, 12. Втор. 9; 26 до 29.

[в]Защо да рекжтъ между народы-тѣ: Дѣ е тѣхный Богъ?
18 И Господь [д]ще поревнува за земіж-тж си,
И [е]ще ся смили за людіе-тѣ си.
19 Ей, Господь ще отговори, и рече на людіе-тѣ си,
Ето, азъ ще ви проводіж [ж]жито-то,
И вино-то, и елей-тъ, та ще ся насытите отъ тѣхъ:
И нѣма да вы направіж вече поношеніе между народы-тѣ.
20 Но [з]ще отдалечж отъ васъ [и]сѣверный-тъ *противоборецъ*,
И ще го оттласнж въ земіж безводиж и пустж,
Съ лице-то му [і]къмъ въсточно-то море,
А задніж-тж му странж [к]къмъ западно-то море,
И зловоніе-то му ще възлѣзе,
И смрадъ-тъ му ще ся възвыши,
Защото е направилъ величія.
21 Не бой ся, земле: радувай ся и весели ся:
Защото Господь ще направи величія.
22 Не трепервте, [л]скотове полскы:
Защото [м]пасища-та на пустыніж-тж прозябаватъ,
Защото дърво-то носи плодъ-тъ си,
Смоковница-та и лоза-та издаватъ силж-тж си.
23 И *вы*, чада Сіоновы, радувайте ся,
И веселѣте ся [н]въ Господа Бога вашего,
Защото ви даде есененъ дъждь съ врѣме:
И [о]ще ви одъжди [п]дъждь есененъ
И пролѣтенъ въ първый-тъ *мѣсецъ*.
24 И гумна-та ще ся напълнятъ съ жито,
И жлебове-тѣ ще ся прѣливатъ съ вино и елей.
25 И ще ви въздамъ годины-тѣ [р]които испояде скакалецъ-тъ,
Аттелавъ-тъ и пржгъ-тъ, и гжсеница-та,
[с]Голѣма-та моя войска, коіжто проводихъ противъ васъ.
26 И [т]ще ядете изобилно, и ще ся насытите,
И ще похвалите име-то на Господа Бога вашего,
Който направи чудесны дѣла съ васъ:
И людіе-тѣ ми нѣма да ся посрамятъ въ вѣкъ.
27 И [у]ще познаете че азъ сьмь [ф]въ срѣдъ Израиль,
И [х]азъ сьмь Господь Богъ вашъ, и нѣма другъ никой:
И людіе-тѣ ми нѣма да ся посрамятъ въ вѣкъ.
28 И [ц]вслѣдъ това
Ще излѣіж Духъ-тъ си на всякж плъть:
И [ч]ще пророчествуватъ синове-тѣ ви и [ш]дъщери-тѣ ви:
Старци-тѣ ви ще видятъ съница,
Юноши-тѣ ви ще видятъ видѣнія:
29 А още [щ]на рабы-тѣ и на рабыни-тѣ
Въ онѣзи дни ще изливамъ Духъ-тъ си.
30 И [ъ]ще покажж чудеса на небеса-та и на земіж-тж,
Кръвь, и огнь, и стълпове отъ дымъ.
31 [ы]Слънце-то ще ся обърне въ тьмнинж,
И луна-та въ кръвь,
[ь]Прѣди да дойде день-тъ Господень великый-тъ и страшный-тъ.
32 И [ѣ]всякой който призове име-то Господне ще ся спасе:
Защото въ [ю]горж-тж Сіонъ, и въ Іерусалимъ, ще бжде спасеніе,
Както рече Господь,
И въ [я]останжлы-тѣ които Господь ще повыкне.

ГЛАВА 3.

1 Защото, ето, [а]въ онѣзи дни и въ онова врѣме,
Когато върнж плѣнницы-тѣ на Іудж и на Іерусалимъ,
2 [б]Ще съберж още всичкы-тѣ народы,
Та ще гы свалѣж [в]въ Іосафатовъ-тъ долъ,
И [г]ще ся сждіж съ тѣхъ тамъ
За людіе-тѣ си и наслѣдіе-то си Израиля,
Когото распърснжхж между язычницы-тѣ,
И си раздѣлихж земіж-тж ми;
3 И [д]хвърляхж жрѣбія заради людіе-тѣ ми;
И дадохж дѣте за блудницж,
И продавахж момиче за вино, та піяхж.
4 И що имате още *да направите* съ мене [е]вы, Тире, и Сидоне,
И всичкы Палестинскы прѣдѣли?
[ж]Ще ми въздадете ли въздаяніе?
А ако вы ми въздадете,
То безъ забавж скоро ще върнж въздаяніе-то ви връзъ главы-тѣ ви.
5 Защото зѣхте сребро-то ми и злато-то ми,
И избранно-то ми благо занесохте въ храмове-тѣ си.
6 А Іудины-тѣ сынове и Іерусалимскы-тѣ сынове
Продадохте гы на Грьчкы-тѣ сынове,

в Псал. 42; 10. 79; 10. 115; 2. Мих. 7; 10.
д Зах. 1; 14. 8; 2.
е Втор. 32; 36. Иса. 60; 10.
ж Вижъ Гл. 1; 10. Мал. 3; 10, 11, 12.
з Исх. 10; 19.
и Іер. 1; 14.
і Іез. 47; 18. Зах. 14; 8.
к Втор. 11; 24.
л Гл. 1; 18, 20.
м Зах. 8; 12. Вижъ Гл. 1; 19.
н Иса. 41; 16. 61; 10. Авв. 3; 18.
о Лев. 26; 4. Втор. 11; 14. 28; 12.
п Іак. 5; 7.
р Гл. 1; 4.
с Ст. 11.
т Лев. 26; 5. Псал. 22; 26. Вижъ Лев. 26; 36. Мих. 6; 14.
у Гл. 3; 17.
ф Лев. 26; 11, 12. Іез. 37; 26, 27, 28.
х Иса. 45; 5, 21, 22. Іез. 39; 22, 28.
ц Иса. 44; 3. Іез. 39; 29. Зах. 12; 10. Іоан. 7; 39. Дѣян. 2; 17.
ч Иса. 54; 13.
ш Дѣян. 21; 9.
щ 1 Кор. 12; 13. Гал. 3; 28. Кол. 3; 11.
ъ Мат. 24; 29. Мар. 13; 24. Лук. 21; 11, 25.
ы Иса. 13; 9, 10. Ст. 10. Гл. 3; 1, 15. Мат. 24; 29. Мар. 13; 24 Лук. 21; 25. Отк. 6; 12.
ь Мал. 4; 5.
ѣ Рим. 10; 13.
ю Иса. 46; 13. 59; 20. Авд. 17. Рим. 11; 26.
я Иса. 11; 11, 16. Іер. 31; 7. Мих. 4; 7. 5; 3, 7, 8. Рим. 9; 27. 11; 5, 7.

а Іер. 30; 3. Іез. 38; 14.
б Зах. 14; 2, 3, 4.
в Ст. 12. 2 Лѣт. 20; 26.
г Иса. 66; 16. Іез 38; 22.
д Авд. 11. Наум. 3; 10.
е Амос. 1; 6, 9.
ж Іез. 25; 15, 16, 17.

За да гы отдалечите отъ прѣдѣлы-тѣ имъ.
7 Ето, [з]азъ ще гы дигнѫ отъ мѣсто-то,
Дѣто гы продадохте,
И ще върнѫ въздаяніе-то ви на главѫ-тѫ ви.
8 И ще продамъ ваши-тѣ сынове и ваши-тѣ дъщери
Въ рѫкѫ-тѫ на Іудины-тѣ сынове,
И ще гы продадѫтъ [и]на Савцы-тѣ, на [і]народъ далеченъ:
Защото Господь говорй.
9 [к]Прогласѣте това въ народы-тѣ,
Посвятѣте брань, подигнѣте юнацы-тѣ,
Да ся приближаватъ, да възлизатъ всичкы-тѣ ратни мѫжіе:
10 [л]Исковѣте наличницы-тѣ си за ножове,
И сьрпове-тѣ си за копія:
[м]Немощный-тъ да говори: Азъ сьмь юнакъ.
11 [н]Съберѣте ся и дойдѣте отъ около,
Всичкы народи, та ся приберѣте на купъ:
Тамъ [о]свали ты, Господи, юнацы-тѣ си.
12 Да станѫтъ и да възлѣзѫтъ народи-тѣ,
[п]Въ долъ-тъ Іосафатовъ:
Защото тамъ ще сѣднѫ [р]да сѫдіѭ всичкы-тѣ народы изоколо.
13 [с]Турѣте сьрпъ, защото жетва-та е узрѣла:
Дойдѣте, слѣзте: защото [т]жлебъ-тъ е пъленъ,
[у]Поджлебници-тѣ ся прѣливатъ:
Понеже злина-та имъ е голѣма.
14 Множества, множества [ф]въ долъ-тъ на отсѫжданіе-то.
Защото е [х]близу день-тъ Господень въ долъ-тъ на отсѫжданіе-то.
15 [ц]Слънце-то и луна-та ще помьркнѫтъ,
И звѣзды-тѣ ще оттеглятъ свѣтеніе-то си.
16 А Господь [ч]ще изрыкае отъ Сіонъ,
И ще испрати гласъ-тъ си отъ Іерусалимъ:
И [ш]небеса-та и земя-та ще ся потресѫтъ:
[щ]Но Господь ще е прибѣжище на людіе-тѣ си,
И крѣпость на Израилевы-тѣ сынове.
17 Така [ъ]ще познаете че азъ сьмь Господь Богъ вашъ,
Който обитавамъ въ Сіонъ, [ы]въ святѫ-тѫ си горѫ:
Тогазь Іерусалимъ ще е святъ,
И [ь]чужденци нѣма да минѫтъ вече прѣзъ него.
18 И въ онзи день,
[ѣ]Изъ горы-тѣ ще капе мъстъ,
И изъ хълмы-тѣ ще тече млѣко,
И [ю]по всичкы-тѣ Іудины потоцы ще текѫтъ воды,
И [я]изворъ ще излѣзе изъ домъ-тъ Господень,
И ще пои [ѳ]Ситтимскый-тъ долъ.
19 [ѣж]Египетъ ще е запустенъ,
И [а]Едомъ ще е пустыня пуста,
Зарадп неправды-тѣ *къмъ* сынове-тѣ Іудины,
Защото пролѣхѫ кръвь неповиннѫ въ земіѭ-тѫ имъ.
20 А Іуда [б]ще бѫде населенъ въ вѣкъ,
И Іерусалимъ изъ родъ въ родъ.
21 И [в]ще очистіѭ кръвь-тѫ имъ *която* не сьмь очистилъ;
[г]И Господь *ще* обитава въ Сіонъ.

КНИГА НА ПРОРОКА АМОСА.

ГЛАВА 1.

1 Думы-тѣ на Амоса, [а]който бѣ отъ пастусы-тѣ [б]на Ѳекое, що видѣ заради Израиль [в]въ дни-тѣ на Озіѭ Іудинъ-тъ царь, и въ дни-тѣ [г]на Іеровоама Іоасовъ-тъ сынъ Израилевый-тъ царь, двѣ
2 годины [д]прѣди трѫсъ-тъ. И рече:
Господь [е]ще рыкне отъ Сіонъ,
И ще издаде гласъ-тъ си изъ Іерусалимъ:
И пасища-та на пастыри-тѣ ще сѣтуватъ,
И [ж]върхъ-тъ на Кармилъ ще изсъхне.
3 Така говори Господь:
За три прѣстѫпленія [з]на Дамаскъ,

з Иса. 43; 5, 6. 49; 12. Іер. 23; 8.
и Іез. 23; 42.
і Іер. 6; 20
к Вижь Иса 8; 9, 10. Іер. 46; 3, 4. Іез 38, 7.
л Иса 2; 4. Мих. 4; 3.
м Зах 12; 8.
н Ст. 2.
о Псал. 103; 20. Иса. 13; 3.
п Ст. 2.
р Псал. 96; 13. 98; 9. 110; 6. Иса. 2; 4. 3; 13. Мих. 4; 3.
с Мат. 13; 39. Отк 14; 15, 18.
т Іер 51; 33. Осія 6; 11.
у Иса. 63; 3. Плач. 1; 15. Отк. 14; 19, 20.
ф Ст. 2.
х Гл 2; 1.
ц Гл 2; 10, 31.
ч Іер. 25; 30. Гл. 2; 11. Амос. 1; 2.
ш Агг. 2; 6.
щ Иса. 51; 5, 6.
ъ Гл. 2; 27.
ы Дан. 11; 45. Авд 16 Зах 8; 3.
ь Иса. 35; 8. 52; 1. Наум. 1; 15. Зах. 14; 21 Отк. 21; 27.
ѣ Амос. 9; 13.
ю Иса. 30; 25.
я Псал. 46; 4. Іез. 47; 1. Зах. 14; 8. Отк 22; 1.
ѳ Числ 25; 1.
ѣж Иса. 19; 1 и дрг.
а Іер. 49; 17. Іез. 25; 12, 13. Амос. 1; 11. Авд. 10.
б Амос. 9; 15.
в Иса. 4; 4.
г Ст. 17. Іез. 48; 35. Отк. 21; 3.

—

а Гл. 7; 14.
б 2 Цар. 14; 2. 2 Лѣт. 20; 20.
в Осія 1; 1.
г Гл. 7; 10.
д Зах 14; 5.
е Іер 25; 30 Іоил. 3; 16.
ж 1 Цар. 25; 2 Иса. 33; 9.
з Иса. 8; 4. 17; 1. Іер. 49; 23. Зах. 9; 1.

И за четыри, нѣма да върнѫ *наказаніе-то* му:
[и]Защото връхохѫ Галаадъ съ желѣзны дикани:
4 Но [і]ще проводіѭ огнь въ домъ-тъ Азаиловъ,
Та ще испояде палаты-тѣ на Венадада.
5 И ще съкрушѫ [к]вереи-тѣ на Дамаскъ,
И ще истрѣбіѭ житель-тъ отъ поле-то Авенъ,
И държащій-тъ скыптръ отъ домъ-тъ Еденовъ:
И [л]людіе-тѣ Сирійскы ще ся откаратъ плѣнници [м]въ Кыръ, говори Господь.
6 Така говори Господь:
За три прѣстѫпленія [н]на Газѫ,
И за четыри, нѣма да върнѫ *наказаніе-то* ѝ:
Защото съвсѣмъ плѣнихѫ *людіе-тѣ ми*,
[о]За да гы прѣдадѫтъ Едому:
7 Но [п]ще проводіѭ огнь въ стѣнѫ-тѫ на Газѫ,
Та ще испояде палаты-тѣ ѝ.
8 И ще истрѣбіѭ житель-тъ [р]отъ Азотъ,
И държащій-тъ скыптръ отъ Аскалонъ,
И [с]ще завърнѫ рѫкѫ-тѫ си противъ Акаронъ,
И [т]остатъкъ-тъ на Филистимцы-тѣ ще загыне, говори Господь Іеова.
9 Така говори Господь:
За три прѣстѫпленія [у]на Тиръ,
И за четыри, нѣма да върнѫ *наказаніе-то* му:
[ф]Защото съвсѣмъ прѣдадохѫ *людіе-тѣ ми* въ плѣнъ Едому,
И не поменѫхѫ братскый-тъ съюзъ:
10 Но [х]ще проводіѭ огнь въ стѣнѫ-тѫ на Тиръ,
Та ще испояде палаты-тѣ му.
11 Така говори Господь:
За три прѣстѫпленія [ц]на Едомъ,
И за четыри, нѣма да върнѫ *наказаніе-то* му:
[ч]Защото прогони брата си [ш]съ мечь,
И отхвърли благоутробіе-то си,
И [щ]ярость-та му раскѫсваше непрѣстанно,
И пазеше гнѣвъ-тъ си всякога:
12 Но [ъ]ще проводіѭ огнь върху Ѳеманъ,
Та ще испояде палаты-тѣ на Восорѫ.
13 Така говори Господь:
За три прѣстѫпленія [ы]на Аммоновы-тѣ сынове,
И за четыри, нѣма да върнѫ *наказаніе-то* имъ:
[ь]Защото распарахѫ непраздны-тѣ на Галаадъ,
[ѣ]За да разширятъ прѣдѣлъ-тъ си.
14 Но ще запаліѭ огнь въ стѣнѫ-тѫ [ю]на Раввѫ,
И ще испояде палаты-тѣ ѝ,
[я]Съ въсклицаніе въ день-тъ на бой-тъ,
Съ вихрушкѫ въ день-тъ на бурѭ-тѫ.
15 И [ѫ]царь-тъ имъ ще отиде въ плѣнъ,
Той и началници-тѣ му купно, говори Господь.

ГЛАВА 2.

1 Така говори Господь:
За три прѣстѫпленія [а]на Моава,
И за четыри, нѣма да върнѫ *наказаніе-то* му:
Защото изгори кости-тѣ на Едомскый-тъ царь додѣ *станѫхѫ* варъ:
2 Но ще проводіѭ огнь върхъ Моава,
Та ще испояде палаты-тѣ [б]на Каріоѳъ:
И Моавъ ще умре съ мятежъ,
[в]Съ въсклицанія, съсъ звукъ на трѫбѫ.
3 И ще истрѣбіѭ [д]сѫдникъ-тъ отъ срѣдѣ него,
И ще убіѭ всичкы-тѣ му началницы съ него, говори Господь.
4 Така говори Господь:
За три прѣстѫпленія на Іудѫ,
И за четыри, нѣма да върнѫ *наказаніе-то* му:
Защото [е]прѣзрѣхѫ законъ-тъ Господень,
И не упазихѫ повелѣнія-та му:
И гы [ж]заблудихѫ суетни-тѣ имъ,
[з]Вслѣдъ които ходихѫ бащи-тѣ имъ:
5 Но [и]ще проводіѭ огнь върхъ Іудѫ,
Та ще испояде палаты-тѣ на Іерусалимъ.
6 Така говори Господь:
За три прѣстѫпленія на Израиля,
И за четыри, нѣма да върнѫ *наказаніе-то* му:
Защото [і]продадохѫ праведный-тъ за сребро,
И нищій-тъ за единъ сѫпругъ обуща:
7 Които желаіѭтъ земный-тъ прахъ на главѫ-тѫ на сиромасы-тѣ,
И [к]искривяватъ пѫть-тъ на убогы-тѣ;
[л]И сынъ и баща му ходятъ при *истѫ*-тѫ отроковицѫ,
[м]За да омърсятъ свято-то ми име:
8 И лежатъ [н]при всякой олтарь [о]върху дрехы заложены,
И піѭтъ *въ* домъ-тъ на богове-тѣ си вино-то на насилствуемы-тѣ.

[и] 4 Цар 10; 33 13; 7.
[і] Іер. 17; 27. 49: 27. Ст. 7, 10, 12. Гл. 2; 2, 5.
[к] Іер. 51; 30. Плач. 2; 9.
[л] 4 Цар 16; 9.
[м] Гл 9; 7.
[н] 2 Лѣт. 28; 18. Иса. 14; 29. Іер. 47; 4, 5. Іез. 25; 15. Соф. 2; 4.
[о] Ст. 9.
[п] Іер 47; 1.
[р] Соф 2: 4. Зах. 9; 5, 6.
[с] Псал. 81; 14.
[т] Іер. 47; 4. Іез. 25; 16.
[у] Иса. 23; 1. Іер. 47; 4. Іез. 26; 27; и 28. Іоил. 3; 4, 5.
[ф] Ст 6
[х] Ст. 4, 7 и др.
[ц] Иса. 21; 11. 34; 5. Іер. 49; 8 и др. Іез. 25; 12, 13, 14. 35; 2 и др Іоил. 3; 19. Авд. 1 и др Мал 1; 4.
[ч] Быт 27; 41. Втор. 23; 7. Мал. 1; 2.
[ш] 2 Лѣт. 28; 17.
[щ] Іез. 35; 5.
[ъ] Авд. 9, 10.
[ы] Іер. 49; 1, 2. Іез. 25; 2. Соф. 2; 9.
[ь] Осія 13; 16.
[ѣ] Іер 49; 1.
[ю] Втор 3; 11. 2 Цар. 12; 26. Іер. 49; 2. Іез. 25; 5.
[я] Гл. 2; 2.
[ѫ] Іер. 49; 3.

—

[а] Иса. 15; 16. Іер. 48; Іез. 25; 8. Соф 2; 8.
[б] Іер. 48; 41.
[в] Гл. 1: 14.
[д] Числ. 24; 17. Іер. 48; 7.
[е] Лев. 26; 14, 15. Неем. 1; 7. Дан. 9; 11.
[ж] Иса 28; 15. Іер. 16; 19, 20. Рим. 1; 25.
[з] Іез. 20; 13, 16, 18, 24, 30.
[и] Іер 17; 27. Осія 8; 14.
[і] Иса 29; 21. Гл 8. 6.
[к] Иса 10; 2. Гл. 5; 12.
[л] Іез 22; 11.
[м] Лев. 20; 3. Іез. 36; 20. Рим. 2; 24.
[н] Іез. 23; 41. 1 Кор. 8; 10. 10; 21.
[о] Исх. 22; 26.

9 Но азъ истрѣбихъ отъ прѣдъ тѣхъ [п]Аморреянинъ-тъ,
[р]На когото высочина-та бѣ като высочина-та на кедры-тѣ,
И той бѣ крѣпъкъ като джбіе-тѣ;
И [с]съсыпахъ плодъ-тъ му изотгорѣ,
И кореніе-тѣ му изотдолу.
10 И азъ [т]вы възведохъ изъ Египетскж-тж земіж,
И [у]вы развождахъ четыридесеть години прѣзъ пустыніж-тж,
За да наслѣдите земіж-тж на Аморрейцы-тѣ.
11 И въздигнжхъ отъ синове-тѣ ви за пророцы,
И отъ юношы-тѣ ви [ф]за назиреи.
Не е ли така, синове Израилеви? говори Господь.
12 А вы напоявахте назиреи-тѣ съ вино:
И заповѣдахте на пророцы-тѣ,
[х]И казахте *имъ:* Да не пророчествувате.
13 Ето, азъ ще вы натиснж на мѣсто-то ви,
Както натискатъ кола пълны съсъ снопіе.
14 И [ц]бѣгъ-тъ ще ся изгуби отъ бързотечеца,
И силный-тъ не ще укрѣпи силж-тж си,
И [ч]юначный-тъ нѣма да избави животъ-тъ си:
15 И стрѣлецъ-тъ не ще може да устои,
Нито бързоногый-тъ да избѣгне,
Нито [ш]конникъ-тъ да избави животъ-тъ си:
16 И доблественный-тъ между юнацы-тѣ
Голъ ще побѣгне въ онзи день, говори Господь.

ГЛАВА 3.

1 Слушайте това слово, което Господь говори противъ васъ, сынове Израилеви, противъ всичкый-тъ родъ който възведохъ отъ Египетскж-тж земіж, и рѣкохъ:
2 [а]Васъ само познахъ
Отъ всичкы-тѣ родове на земіж-тж:
[б]За то ще вы накажж за всичкы-тѣ ви беззаконія.
3 Могжтъ ли двама да ходятъ купно,
Ако не сж съгласни?
4 Ще рыкне ли львъ-тъ въ джбравж-тж,
Ако нѣма ловъ?
Ще издаде ли гласъ-тъ си младый-тъ львъ отъ селеніе-то си,
Ако не е хванжлъ нѣщо?
5 Може ли птица да падне въ сѣть на земіж-тж,
Дѣто нѣма примка за неіж?
Дига ли ся сѣть отъ земіж-тж,
Безъ да ся хване нѣщо?
6 Може ли да звукне трѫба въ градъ,
И людіе-тѣ да ся не уплашатъ?
[в]Може ли да стане бѣда въ градъ,
И да не іж е Господь направилъ?
7 Наистинж Господь Іеова нѣма да направи нищо,
[г]Безъ да открые тайно-то си на слугы-тѣ си пророцы-тѣ.
8 [д]Львъ-тъ рыкнж: кой не ще ся уплаши?
Господь Іеова говори: [е]кой не ще пророчествува?
9 Прогласѣте на палаты-тѣ въ Азотъ,
И на палаты-тѣ въ Египетскж-тж земіж,
И речѣте: Съберѣте ся на горы-тѣ на Самаріж,
Та виждте голѣмы-тѣ мятежы въ срѣдъ неіж,
И насилства-та вжтрѣ въ неіж:
10 Защото [ж]не знаіжтъ да правятъ право-то, говори Господь,
Онѣзи които съкровиществуватъ неправдж и грабежъ въ палаты-тѣ си.
11 За то така говори Господь Іеова:
[з]Врагъ ще обыколи земіж-тж *ти,*
И ще свали крѣпость-тж ти отъ тебе,
И палаты-тѣ ти ще ся разграбятъ.
12 Така говори Господь:
Както пастырь истъргнува изъ уста-та львовы,
Двѣ голѣни, или край отъ ухо,
Така ще ся истъргнжтъ Израилеви-тѣ сынове,
Онѣзи които сѣдятъ въ Самаріж въ жгль на одръ,
И въ Дамаскъ *на* постелкж.
13 Слушайте и свидѣтелствувайте на Іаковъ-тъ домъ,
Говори Господь Іеова, Богъ Саваоѳъ:
14 Че въ който день посѣтіж прѣстжпленія-та Израилевы връзъ него,
Ще посѣтіж и олтари-тѣ на Веѳиль:
И рогове-тѣ на олтарь-тъ ще ся отсѣкжтъ, и ще паднжтъ наземи.
15 И ще поразіж [и]зимный-тъ домъ [і]съ лѣтный-тъ домъ:
И слоновни-тѣ домове ще ся съсыпжтъ,
И [к]голѣми-тѣ домове ще ся разорятъ, говори Господь.

ГЛАВА 4.

1 Слушайте тжзи думж, [а]юници Васански,
Които сте въ горж-тж на Самаріж,
Които насилствувате сиромасы-тѣ,
Които угнѣтявате нищы-тѣ,
Които говорите на господари-тѣ си: Донесѣте, та да піемъ.

п Числ. 21; 24. Втор. 2; 31. Іис. Нав. 24; 8.
р Числ. 13; 28, 32, 33.
с Иса. 5; 24. Мал 4; 1.
т Исх. 12; 51. Мих. 6; 4.
у Втор. 2; 7. 8; 2.
ф Числ. 6; 2. Сжд. 13; 5.
х Иса. 30; 10. Іер. 11; 21. Гх. 7; 12, 13. Мих. 2; 6.
ц Гх. 9; 1 и др. Іер. 9; 23.
ч Псал. 33; 16.
ш Псал. 33; 17.

а Втор. 7; 6. 10; 15. Псал. 147; 19, 20.
б Виж Дан. 9; 12. Мат. 11; 22. Лук. 12; 47. Рим. 2; 9. 1 Пет. 4; 17.
в Иса. 45; 7.
г Быт. 6; 13. 18; 17. Псал. 25; 14. Іоан. 15; 15.
д Гл. 1; 2.
е Дѣян. 4; 20. 5; 20, 29. 1 Кор. 9; 16.
ж Іер. 4; 22.
з 4 Цар. 17; 3, 6. 18; 9, 10, 11.
и Іер. 36; 22.
і Сжд. 3; 20.
к 3 Цар. 22; 39.

а Псал. 22; 12. Іез. 39; 18.

2 [б]Господь Іеова ся клѣ въ святынѭ-тѫ си,
Че, ето, дни идѫтъ вързъ васъ,
Въ които ще вы хванѫтъ [в]съ вѫдицы,
И внуцы-тѣ ви съ рыбарскы кукы.
3 И [г]ще излѣзете изъ проломы-тѣ,
Всяка направо прѣдъ себе си:
И ще бѫдете хвърлены въ крѣпость-тѫ,
говори Господь.
4 [д]Дойдѣте у Веѳиль, та нечествувайте;
[е]Въ Галгалъ умножѣте нечестіе-то;
И [ж]доносяйте жъртвы-тѣ си всякѫ сутринѫ,
[з]Десетъцы-тѣ си на три дни;
5 И [и]принесѣте за жъртвѫ на благодареніе
хлѣбъ квасенъ,
И прогласѣте [і]самоволны-тѣ приношенія;
извѣстѣте *гы;*
Защото [к]така обичате, сынове Израилеви,
Говори Господь Іеова.
6 И азъ ви дадохъ още чистотѫ на зѫбы-тѣ по всичкы-тѣ ви градове,
И скѫдость отъ хлѣбъ по всичкы-тѣ ви мѣста:
Но пакъ ся [л]не обърнѫхте къмъ мене,
говори Господь.
7 И азъ още удържахъ дъждь-тъ отъ васъ,
Когато оставахѫ още три мѣсеци до жетвѫ;
И дадохъ дъждь връху единъ градъ,
И връху другъ градъ не дадохъ дъждь;
Една страна ся намокри,
А страна-та връху коіѭто не валѣ дъждь
изсъхнѫ.
8 Така два три града отидохѫ та ся скытахѫ въ единъ градъ да піѭтъ водѫ,
И не ся насытихѫ:
Но пакъ ся [м]не обърнѫхте къмъ мене,
говори Господь.
9 [н]Поразихъ вы съ вѣтротлѣніе и ръждѫ:
Множество-то на градины-тѣ ви, и на лозія-та ви,
И на смоковницы-тѣ ви, и на маслины-тѣ ви,
[о]Испояде гѫсеница-та:
Но пакъ ся не обърнѫхте къмъ мене,
говори Господь.
10 Проводихъ вързъ васъ моръ, [п]по пѫть-тъ
на Египетъ:
Юношы-тѣ ви умъртвихъ съ мечъ,
Като заплѣнихъ и коніе-тѣ ви:
И възведохъ смрадъ-тъ на станове-тѣ ви
до ноздри-тѣ ви:
Но пакъ ся [р]не обърнѫхте къмъ мене,
говори Господь.
11 Направихъ между васъ разоренія,
Както Богъ разори [с]Содомъ и Гоморръ,
И [т]станѫхте като главня изтъргнѫта
изъ огнь:
Но пакъ ся [у]не обърнѫхте къмъ мене,
говори Господь.
12 За то така ще ти направіѭ, Израилю:
И, понеже ще ти направіѭ това,
[ф]Приготви ся да посрѣщнешь Бога твоего, Израилю.
13 Защото, ето, който образува горы-тѣ,
И създава вѣтръ-тъ,
[х]И възвѣщава на человѣка коя е мысль-та му,
[ц]Който прави зорѫ-тѫ тьмнинѫ,
И [ч]стѫпа връху земны-тѣ высочины,
[ш]Негово-то име е Іеова, Богъ на силы-тѣ.

ГЛАВА 5.

1 Слушайте това слово,
[а]Плачъ-тъ който азъ пріемамъ заради
васъ, доме Израилевъ:
2 Паднѫ, нѣма да стане вече
Израилева-та дѣвица;
Хвърлена е на земіѭ-тѫ си:
Нѣма кой да іѭ дигне.
3 Защото така говори Господь Іеова:
Градъ-тъ, изъ който излазѣхѫ тысяща,
ще остане съсъ сто:
И изъ който излазѣхѫ сто, ще остане
съсъ десеть,
За домъ-тъ Израилевъ.
4 Защото така говори Господь къмъ Израилевъ-тъ домъ:
[б]Потърсѣте мене, [в]и ще живѣете.
5 И [г]не търсѣте Веѳиль,
И не влизайте въ Галгалъ,
И не заминувайте [д]въ Вирсавее:
Защото Галгалъ непрѣмѣнно ще отиде
въ плѣнъ,
И [е]Веѳиль ще стане нищо.
6 [ж]Потърсѣте Господа, и ще живѣете:
Да ся не устреми като огнь вързъ Іосифовъ-тъ домъ,
Та *го* пояде, безъ да има кой да гаси
въ Веѳиль.
7 [з]Вы, които обращате сѫдъ-тъ въ пелинь,
И хвърляте наземи правдѫ-тѫ,
8 *Потърсѣте* [и]того който прави Пліяды-тѣ
и Оріона,
И обраща смъртнѫ-тѫ сѣнкѫ въ зорѫ,
И [і]помрачава день-тъ въ нощь:
[к]Того който повыкува морскы-тѣ воды,

б Псал. 89; 35.
в Іер. 16; 16. Авв. 1; 15.
г Іез. 12; 5, 12.
д Іез. 20; 39.
е Осія 4; 15. 12; 11. Гл. 5; 5.
ж Числ. 28; 3, 4.
з Втор. 14; 28.
и Лев. 7; 13. 23; 17.
і Лев. 22; 18, 21. Втор. 12; 6.
к Псал. 81; 12.
л Иса. 26; 11. Іер. 5; 3. Ст. 8, 9. Агг. 2; 17.
м Ст. 6, 10, 11.
н Втор. 28; 22. Агг. 2; 17.
о Іоил. 1; 4. 2; 25.
п Исх. 9; 3, 6. 12; 29. Втор. 28; 27, 60. Псал. 78; 50.
р Ст. 6.
с Быт. 19; 24, 25. Иса. 13; 19. Іер. 49; 18.
т Зах. 3; 2. Іуд. 23.
у Ст. 6.
ф Іез. 13; 5. 22; 30. Лук. 13; 31, 32.
х Псал. 139; 2. Дан. 2; 28.
ц Гл. 5; 8. 8; 9.
ч Втор. 32; 13. 33; 29. Мих. 1; 3.
ш Иса 47; 4. Іер. 10; 16. Гл. 5; 8. 9; 6.

—

а Іер. 7; 29. Іез. 19; 1. 27; 2.
б 2 Лѣт. 15; 2. Іер. 29; 13. Ст. 6.
в Иса. 55; 3.
г Гл. 4; 4.
д Гл. 8; 14.
е Осія 4; 15. 10; 8.
ж Ст. 4.
з Гл. 6; 12.
и Іов. 9; 9. 38; 31.
і Псал. 104; 20.
к Іов. 38; 34. Гл. 9; 6.

И гы излива по лице-то на земіѭ-тѫ:
[л]Іеова е име-то му:
9 Того който подига внезапно гыбель противъ крѣпкый-тъ,
И гыбель достига въ твърдѣли-тѣ.
10 [м]Мразятъ того който обличава въ портѫ-тѫ;
И [н]гнусятъ ся отъ тогозъ който говори съ правотѫ.
11 За то, понеже угнѣтавате сиромаха,
И земате отъ него данъкъ жито,
Ако и да [о]съградихте домове отъ дѣланы каменіе,
Нѣма обаче да живѣете въ тѣхъ:
Ако и да насадихте лозія желателны,
Нѣма обаче да піете вино-то имъ.
12 Защото знаіѭ много-то ваши прѣстѫпленія,
И тежкы-тѣ ви грѣхове:
Вы които [п]угнѣтявате праведный-тъ, пріемате дарове,
И [р]окривявате сиромасы-тѣ въ портѫ-тѫ.
13 За то [с]разумный-тъ ще мълчи въ онова врѣме:
Защото е зло врѣме.
14 Потърсѣте добро-то а не зло-то,
За да живѣете:
И така Господь Богъ на силы-тѣ ще е съ васъ,
[т]Както рекохте.
15 [у]Мразѣте зло-то и обичайте добро-то,
И поставѣте правосѫдіе въ портѫ-тѫ.
[ф]Негли Господь Богъ на силы-тѣ помилува
Остатъкъ-тъ Іосифовъ.
16 За то Іеова, Богъ на силы-тѣ, Господь, говори така:
Рыданіе ще бѫде по всичкы-тѣ стъгды:
И по всичкы-тѣ пѫтища ще говорятъ: Горко! горко!
И ще повыкѫтъ земледѣлеца на сѣтованіе,
И [х]искусны-тѣ оплакователи на рыданіе.
17 И въ всичкы-тѣ лозія ще има рыданіе;
Защото [ц]ще заминѫ прѣзъ срѣдъ тебе, говори Господь.
18 [ч]Горко на онѣзи които желаіѭтъ день-тъ Господенъ!
За какво ще ви е той?
[ш]День-тъ Господенъ е тьмнина, а не видѣлина.
19 [щ]Както ако бы бѣгалъ человѣкъ отъ лице-то на львъ,
И бы го срѣщнѫла мечка:
Или ако влѣзѣше въ домъ и като опрѣ рѫкѫ-тѫ си о стѣнѫ-тѫ
Ухапѣше го змія.

20 Не ще ли да е тьмнина день-тъ Господенъ, а не видѣлина?
Ей, мракъ, който и блистаніе нѣма.
21 [ъ]Намразихъ, отвърнѫхъ ся отъ празднуванія-та ви,
И [ы]нѣма да обоніѭ въ тържественны-тѣ ви събранія.
22 [ь]Ако ми принесете всесъжженія-та и жьртвы-тѣ си,
Нѣма да *гы* пріемѫ,
И нѣма да погледнѫ къмъ примирителны-тѣ жьртвы на хранены-тѣ ви.
23 Отмахни отъ мене мятежъ-тъ на пѣсни-тѣ си:
И свирніѭ-тѫ на псалтири-тѣ ти не щѫ да чуіѭ.
24 Но [ѣ]сѫдба-та да тече като вода,
И правда-та като потокъ който не прѣсъхнува.
25 [ю]Дали жьртвы и приношенія ми принесохте, доме Израилевъ,
Четырдесеть години въ пустыніѭ-тѫ?
26 А още зѣхте [я]шатъръ-тъ на вашего Молоха,
И Хыуна, идолы-тѣ си,
Звѣздѫ-тѫ на ваши-тѣ богове,
Които направихте за себе си.
27 За то ще вы прѣселіѭ [ж]оттатъкъ Дамаскъ,
Говори Господь: [ѩ]Богъ на силы-тѣ е име-то му.

ГЛАВА 6.

1 Горко [а]на немарливы-тѣ въ Сіонъ,
И на живущи-тѣ безгрыжно въ Самарійскѫ-тѫ горѫ,
[б]Изящны-тѣ на първый-тъ отъ народы-тѣ,
При които дохожда домъ-тъ Израилевъ!
2 [в]Минѣте [г]въ Халне, та виждте:
И отъ тамъ прѣминѣте [д]въ голѣмый Емаѳъ;
Послѣ слѣзте [е]въ Геѳъ на Филистимцы-тѣ:
[ж]По добри ли сѫ *тѣ* отъ тѣзи царства?
Или прѣдѣлъ-тъ имъ по голѣмъ ли е отъ вашій-тъ прѣдѣлъ?
3 *Горко на онѣзи* които [з]турятъ далечь [и]лошій-тъ день,
И [і]*доносятъ близу прѣстолъ-тъ на насилствіе-то:
4 Които лежатъ на слоновиы одрове,
И ся распростиратъ на постелкы-тѣ си,
И ядѫтъ агнета-та отъ паствѫ-тѫ,
И телцы-тѣ отъ срѣдъ оборъ-тъ;
5 Които [к]пѣіѭтъ съ гласъ-тъ на псалтырь-тъ,
Изнамѣрятъ си музикалны орѫдія, [л]както Давидъ:

л Гл. 4; 13.
м Иса. 29; 21.
н 3 Цар. 22; 8.
о Втор. 28; 30, 38, 39. Мих. 6; 15. Соф. 1; 13. Агг. 1; 6.
п Гл. 2; 6.
р Иса. 29; 21. Гл. 2; 7.
с Гл. 6 10.
т Мих. 3; 11.
у Псал. 34; 14. 97; 10. Рим. 12; 9.
ф Исх. 32; 30. 4 Цар. 19; 4. Іоил. 2; 14.
х Іер. 9; 17.
ц Исх. 12; 12. Наум. 1; 12.
ч Иса 5; 19. Іер. 17; 15. Іез. 12; 22, 27. 2 Пет. 3; 4.
ш Іер. 30; 7. Іоил 2; 2. Соф. 1; 15.
щ Іер. 48; 44.
ъ Прит. 21; 27. Иса. 1; 11 до 16. Іер. 6; 20 Осія 8; 13.
ы Лев. 26; 31.
ь Иса. 66; 3. Мих. 6; 6, 7.
ѣ Осія 6; 6. Мих 6; 8.
ю Втор. 32; 17. Іис. Нав. 24; 14. Іез. 20; 8, 16, 24 Дѣян. 7; 42, 43. Виж Иса. 43; 23.
я 3 Цар. 11; 33.
ж 4 Цар. 17; 6.
ѩ Гл. 4; 13.

а Лук. 6; 24.
б Исх. 19; 5.
в Іер. 2; 10.
г Иса. 10; 9.
д 4 Цар. 18; 34.
е 2 Лѣт. 26; 6.
ж Наум. 3; 8.
з Іез. 12; 27.
и Гл 5; 18. 9; 10.
і Псал. 95; 20. Гл. 5; 12. Ст. 12.
* Евр. доносате.
к Иса. 5; 12.
л 1 Лѣт. 23; 5.

6 Които піѭтъ вино съ голѣмы чашы,
И ся мажѫтъ съ изрядны мира;
А за съкрушеніе-то на Іосифа не скърбятъ.
7 За то сега тѣ ще отидѫтъ въ плѣнъ,
Съ първы-тѣ които ще ся заплѣнятъ,
И радость-та на възлежащы-тѣ ще ся отнеме.
8 [м]Господь Іеова ся заклѣ въ себе си,
Господь Богъ на силы-тѣ говори:
Азъ ся гнусіѫ отъ надиганіе-то на Іакова,
Намразихъ палаты-тѣ му;
За то ще прѣдамъ градъ-тъ и испълненіе-то му.
9 И десеть человѣци ако останѫтъ въ еднѫ кѫщѫ,
Ще умрѫтъ.
10 И на всякого стрыка му
Или който го гори, ще го дига да изнесе кости-тѣ изъ домъ-тъ,
И ще рече на оногозь който ся нахожда по навѫтрѣ въ кѫщѫ-тѫ:
Има ли още нѣкой съ тебе?
А той ще рече: Нѣма.
Тогазь ще рече: [п]Мълчи:
[р]Защото, не е *сега врѣме* да поменемъ име-то Господне.
11 Защото, ето, [с]Господь заповѣдува,
И [т]ще порази великый-тъ домъ съсъ съсыпванія,
И малкый-тъ домъ съ распукванія.
12 Могѫтъ ли да тичатъ коніе-тѣ върху скалѫ?
Може ли нѣкой да оре *тамъ* съ волове?
Но вы [у]обърнѫхте сѫдбѫ-тѫ въ жълчкѫ,
И плодъ-тъ на правдѫ-тѫ въ пелинъ:
13 *Вы* които ся радвате за нищо и никакво,
Които говорите: Не си ли придобыхмы съсъ силѫ-тѫ си могущество?
14 Но ето, азъ [ф]ще подигнѫ народъ противъ васъ, доме Израилевъ,
Говори Господь Богъ Саваоѳъ:
И ще вы притѣснятъ,
[х]Отъ входъ-тъ на Емаѳъ до потокъ-тъ на пустынѭ-тѫ.

ГЛАВА 7.

1 Така ми показа Господь Іеова; и ето, образова скакалцы въ начало-то на проникнуваніе-то на отавѫ-тѫ: и ето, отава-
2 та бѣше подиръ царскѫ-тѫ коситбѫ. И когато свършихѫ да ядѫтъ трѣвѫ-тѫ на земѭ-тѫ, тогазь рѣкохъ:
Господи Іеова, бѫди милостивъ, молѭ ся:
[а]Какъ да ся въздигне Іаковъ? защото е малъкъ.
3 [б]Господь ся раская за това;
Нѣма да бѫде, говори Господь.
4 Така ми показа Господь Іеова; и ето, Господь Іеова выка на сѫдъ съ огнь, и *огнь-тъ* испояде голѣмѫ-тѫ безднѫ, и ис-
5 пояде нивы-тѣ. Тогазь рѣкохъ:
Господи Іеова, прѣстани, молѭ ся:
[в]Какъ да ся въздигне Іаковъ? защото е малъкъ.
6 Господь ся раская за това:
И то нѣма да бѫде, говори Господь Іеова.
7 Така ми показа; и ето, Господь стоеше на зидъ *съзиданъ* съ правомѣръ, и имаше
8 въ рѫкѫ-тѫ си правомѣръ. И рече ми Господь: Що видишь ты, Амосе? И рѣкохъ: Правомѣръ. Тогазь рече Господь:
Ето, [г]азъ ще турѭ правомѣръ въ срѣдъ людіе-тѣ си Израиля:
[д]За напрѣдъ нѣма вече да гы щадѭ.
9 И [е]высокы-тѣ мѣста Исаакови ще опустѣѭтъ,
И святилища-та Израилевы ще ся съсыпѭтъ:
[ж]И ще станѫ противъ Іеровоамовъ-тъ домъ съ мечъ.
10 Тогазь Амасія [з]священникъ-тъ на Веѳиль, проводи [и]на Іеровоама Израилевъ-тъ царь, и каза: Амосъ направи съзаклѣтіе противъ тебе въ срѣдъ Израилевъ-тъ домъ: земя-та *ни* не може да търпи всичкы-тѣ
11 му думы: Защото така говори Амосъ: Іеровоамъ ще умре отъ мечъ, а Израиль непрѣмѣнно ще бѫде закаранъ плѣнникъ отъ земѭ-тѫ си.
12 Тогазь рече Амасія Амосу: О ты гледачу, иди, бѣгай въ Іудинѫ-тѫ земѭ, и тамъ яждь хлѣбъ, и тамъ пророчествувай:
13 А въ [і]Веѳиль да не пророчествувашь вече, [к]защото е святилище на царя, и е домъ на царство-то.
14 И отговори Амосъ, та рече на Амасіѭ: Не бѣхъ азъ пророкъ, [л]нито пророческый сынъ, но [м]бѣхъ говедарь, и берехъ чер-
15 ницы: И Господь мя зѣ отъ подиръ стадо-то, и рече ми Господь: Иди, пророче-
16 ствувай на людіе-тѣ ми Израиля. Сега прочее слушай слово-то Господне: Ты казувашь: Не пророчествувай противъ Израиля, и да [н]не капе отъ тебе дума
17 противъ Исааковъ-тъ домъ. За то [о]така говори Господь:
[п]Жена ти ще е блудница въ градъ-тъ,
И сынове-тѣ ти и дъщери-тѣ ти ще паднѫтъ отъ мечъ,
И земя-та ти ще ся раздѣли съ вѫже,
А Израиль непрѣмѣнно ще бѫде закаранъ плѣнникъ отъ земѭ-тѫ си.

м Іер. 51; 14. Евр. 6; 13, 17.
п Гл. 5; 13.
р Гл. 8; 3.
с Исл. 55; 11.
т Гл. 3; 15.
у Осія 10; 4. Гл. 5; 7.
ф Іер. 5; 15.
х Числ. 34; 8. 3 Цар. 8; 65.

—

а Исл. 51; 19. Ст. 5.
б Втор. 32; 36. Ст. 6. Іон. 3; 10. Іак. 5; 16.
в Ст. 2, 3.
г 4 Цар 21; 13. Исл. 28; 17. 34; 11. Плач. 2; 8.
д Гл. 8; 2. Мих. 7; 18.
е Быт. 26; 23. 46; 1. Гл. 5; 5. 8; 14.
ж 4 Цар. 15; 10.
з 3 Цар. 12; 32.
и 4 Цар. 14; 23.
і Гл. 2; 12.
к 3 Цар. 12; 32. 13; 1.
л 3 Цар. 20; 35. 4 Цар. 2; 5. 4; 38. 6; 1.
м Гл. 1; 1. Зах. 13; 5.
н Мих. 2; 6.
о Виж Іер. 28; 12. 29; 21, 25, 31, 32.
п Исл. 13; 16. Плач. 5; 11. Осія 4; 13. Зах. 14; 2.

ГЛАВА 8.

1 Така ми показа Господь Іеова: и ето
2 кошница съ лѣтно овощіе. И рече: Що видишь ты, Амосе? и рѣкохъ: Кошницѫ съ лѣтно овощіе. Тогазь ми рече Господь:
[а]Дойде свършъкъ-тъ на людіе-тѣ ми Израиля:
[б]За напрѣдъ нѣма вече да гы щадіѭ.
3 И [в]пѣянія-та на храмъ-тъ ще сѫ выянія
Въ онзи день, говори Господь Іеова:
Много трупове *ще има*:
На всяко мѣсто [г]ще гы исхвърлятъ мълчешкомъ.
4 Слушайте това, [д]вы които поглъщате убогы-тѣ,
И погубвате сиромасы-тѣ на тѫзь земіѭ,
5 И казувате:
Кога ще мине новомѣсечіе-то, за да продадемъ жито?
[е]И сѫббота-та, за да отворимъ пшеницѫ,
[ж]И да смалимъ ефѫ-тѫ, и да уголѣмимъ сикль-тъ,
И да прѣправимъ вѣсы-тѣ за измамѫ?
6 За да купимъ сиромасы-тѣ [з]съсъ сребро,
И убогый-тъ за единъ супругъ обуща,
И да продадемъ изсѣвкы-тѣ на пшеницѫ-тѫ?
7 Господь ся клѣ [и]въ славѫ-тѫ на Іакова, *и рече*:
Наистинѫ [і]нѣма да забравіѭ никога нищо отъ дѣла-та имъ.
8 [к]Земя-та не ще ли да ся поклати за това,
И да посѣтува всякой що живѣе на неіѭ?
И не ще ли да ся разлѣе всичка-та като рѣка,
И не ще ли да ся исхвърли, и да бѫде [л]наводнена като съ Египетскѫ-тѫ рѣкѫ?
9 И въ онзи день, говори Господь Іеова,
[м]Ще направіѭ да зайде сълнце-то на пладне,
И ще помрачѫ земіѭ-тѫ въ свѣтлъ день.
10 И ще обърнѫ тържества-та ви въ сѣтованіе.
И всичкы-тѣ ви пѣянія въ плачъ;
И [н]ще турѭ врѣтище на всякы чрѣсла,
И плѣшивость на всякѫ главѫ:
И [о]ще го направіѭ като оногова който сѣтува за сынъ единороденъ,
И свършъкъ-тъ му ще бѫде като день горестенъ.
11 Ето идѫтъ дни, говори Господь Іеова,
И ще проводіѭ гладъ на земіѭ-тѫ:
Не гладъ за хлѣбъ, нито жаждѫ за водѫ,
Но за [п]слушаніе на слова-та Господни.
12 И ще ся скитатъ отъ море до море,
И отъ сѣверъ до истокъ ще обтичатъ,
Да търсятъ слово-то Господне,
И нѣма да намѣрятъ.
13 Въ онзи день ще прѣмиратъ
Красны-тѣ дѣвицы и юноши-тѣ отъ жаждѫ.
14 [р]Онѣзи които ся кълнѫтъ [с]въ прѣстѫпленіе-то на Самаріѭ,
И които казуватъ: Живъ е богъ твой, Дане,
И живъ е [т]пѫть-тъ на Вирсавее,
Тѣ ще паднѫтъ, и нѣма да станѫтъ вече.

ГЛАВА 9.

1 Видѣхъ Господа че стоеше връху олтарь-тъ, и рече:
Удари горній-тъ прагъ на врата-та,
За да ся потресѫтъ околодверія-та;
И [а]съкруши гы връзъ главѫ-тѫ на всичкы тѣзи:
А останѫлы-тѣ отъ тѣхъ ще умъртвіѭ съ мечъ:
[б]Никой отъ тѣхъ съ бѣганіе не ще избѣгне,
И никой отъ тѣхъ съ отърваніе не ще ся отърве.
2 [в]Ако ископаѭтъ до ада,
Отъ тамъ рѫка-та ми ще гы истъргне:
[г]И ако възлѣзѫтъ на небе-то,
Отъ тамъ ще гы сваліѭ.
3 И ако ся скрыѭтъ въ върхъ-тъ на Кармилъ,
[д]Отъ тамъ ще гы издиріѭ и ще гы хванѫ:
И ако ся скрыѭтъ отъ очи-тѣ ми въ дълбочины-тѣ морскы,
Тамъ ще заповѣдамъ на зміѭ-тѫ, и ще гы ухапе.
4 И ако отидѫтъ въ плѣнъ прѣдъ враговe-тѣ си,
Отъ тамъ ще заповѣдамъ на ножъ-тъ, та ще гы умъртви:
И [е]ще турѭ очи-тѣ си връзъ тѣхъ за зло, а не за добро.
5 Защото Господь Іеова на силы-тѣ е онзи,
Който ся прикоснува до земіѭ-тѫ, и тя ся [ж]топи,
И [з]всичкы що живѣѭтъ на неіѭ ще сѣтуватъ:
И ще ся разлѣе всичка-та като рѣка,
И ще бѫде наводнена като съ Египетскѫ-тѫ рѣкѫ.
6 *Той е* който гради [и]горницы-тѣ си на небе-то,
И основава сводъ-тъ си на земіѭ-тѫ;
[і]Който повыкнува морскы-тѣ воды,
И излива гы по лице-то на земіѭ-тѫ:

а Іез. 7; 2.
б Гл. 7; 8.
в Гл. 5; 23.
г Гл. 6; 9, 10.
д Псал. 14; 4. Прит. 30; 14.
е Неем. 13; 15, 16.
ж Мих. 6; 10, 11.
з Гл. 2; 6.
і Осія 8; 13. 9; 9.
к Осія 4. 3.
л Гл. 9; 5.
м Іов. 5; 14. Иса. 13; 10. 59; 9, 10. Іер. 15; 9. Мих. 3; 6.
н Иса. 15; 2, 3. Іер. 48; 37. Іез. 7; 18. 27; 31.
о Іер. 6; 26. Зах. 12; 10.
п 1 Цар. 3; 1. Псал. 74; 9. Іез. 7; 26.
р Осія 4; 15.
с Втор. 9; 21.
т Гл. 5; 5.

—

а Псал. 68; 21. Авв. 3; 13.
б Гл. 2; 14.
в Псал. 139; 8 и др.
г Іов. 20; 6 Іер. 51; 53. Авд. 4.
д Лев. 26; 33. Втор. 28; 65. Іез. 5; 12.
е Лев. 17; 10. Іер. 44; 11.
ж Мих. 1; 4.
з Гл. 8; 8.
и Псал. 104; 3, 13.
і Гл. 5; 8.

[к]Іеова е име-то му.
7 Не сте ли ми като Еѳіопскы сынове,
Вы Израилеви сынове? говори Господь.
Не възведохъ ли Израиля отъ Египетскѫ-тѫ земѭ,
И [л]Филистимцы-тѣ [м]отъ Кафѳоръ,
И Сиріаны-тѣ [н]отъ Кыръ?
8 Ето, [о]очи-тѣ на Господа Іеова сѫ върху грѣшно-то царство,
И [п]ще го погубѭ отъ лице-то на земѭ-тѫ:
Но не ще погубѭ съвсѣмъ домъ-тъ Іакововъ, говори Господь.
9 Защото ето, азъ ще заповѣдамъ,
И ще прѣсѣѭ домъ-тъ Израилевъ между всичкы-тѣ народы,
Както ся прѣсѣва *жито-то* въ решето-то.
И нѣма да падне зърно на земѭ-тѫ.
10 Отъ мечъ ще умрѫтъ всичкы-тѣ грѣшни между людіе-тѣ ми,
Които [р]говорятъ: Нѣма да допрѣ,
Ни да стигне до насъ зло-то.
11 [с]Въ онзи день
Ще въздигнѫ паднѫлѫ-тѫ скынѭ Давидовѫ,
И ще заградѭ проломы-тѣ ѝ,
И ще въздигнѫ развалины-тѣ ѝ,
И ще ѭ съградѭ пакъ, както въ древни-тѣ дни:
12 [т]За да наслѣдятъ остатъкъ-тъ [у]на Едомъ,
И всичкы-тѣ народы върху конто ся призва име-то ми,
Говори Господь, който прави това.
13 Ето, [ф]идѫтъ дни, говори Господь,
И орачъ-тъ ще стигне жетваря,
И жлеботъпкачъ-тъ сѣятеля:
И [х]отъ горы-тѣ ще прокапе мъстъ,
И всичкы-тѣ хълмы ще ся стопятъ.
14 И [ц]ще вѣрнѫ плѣнницы-тѣ отъ людіе-тѣ си Израиля,
И [ч]ще съградятъ запустѣны-тѣ градове, и ще *гы* населятъ;
И ще насадятъ лозія, и ще піѭтъ вино-то имъ;
И ще направятъ градины, и ядѫтъ плодъ-тъ имъ.
15 И ще гы насадѭ на земѭ-тѫ имъ,
И [ш]не ще да ся истъргнѫтъ вече отъ земѭ-тѫ си,
Коѭто имъ дадохъ, говори Господь Богъ твой.

КНИГА НА ПРОРОКА АВДІЯ.

1 Видѣніе Авдіево.
Така говори Господь Іеова [а]за Едомъ:
[б]Чухмы извѣстіе отъ Господа,
И вѣститель ся проводи при народы-тѣ:
Станѣте, и да станемъ противъ него на брань.
2 Ето, направихъ тя малъкъ между народы-тѣ:
Твърдѣ си прѣзрѣнъ.
3 Прѣльстила тя е гордость-та на сърдце-то ти,
Тебе който живѣешь [в]въ разсѣлины-тѣ на канары-тѣ,
Тебе на когото жилище-то е высоко:
[г]Който говоришь въ сърдце-то си:
Кой ще мя свали до земѭ-тѫ?
4 [д]Ако ся възвысишь ты като орелъ,
И [е]туришь гнѣздо-то си между звѣзды-тѣ,
И отъ тамъ ще тя свалѭ, говори Господь.
5 [ж]Ако дойдехѫ крадци при тебе,
Ако разбойници прѣзъ нощь,
(Какъ быде истрѣбенъ ты!)
Не щѣхѫ ли да грабнѫтъ което бѣ доволно за тѣхъ?
Ако гроздоберци дойдехѫ при тебе,
[з]Не щѣхѫ ли да оставятъ пабиръкъ?
6 Какъ ся издири Исавъ!
Открыхѫ ся скрышницы-тѣ му!
7 Всичкы-тѣ мѫжіе на съюзъ-тъ ти
Испратихѫ тя до прѣдѣлъ-тъ *ти:*
[и]Человѣци-тѣ, които бѣхѫ въ миръ съ тебе, измамихѫ тя,
И ся прѣукрѣпихѫ противъ тебе:
Които ядехѫ хлѣбъ-тъ ти турихѫ примкѫ подъ тебе:
[і]Нѣма разумъ въ него.
8 [к]Въ онзи день, говори Господь,
Не щѫ ли да погубѭ и мудры-тѣ отъ Едомъ,
И благоразуміе-то отъ горѫ-тѫ на Исава?

к Гл. 4; 13.
л Іер. 47; 4.
м Втор. 2; 23. Іер. 47; 4.
н Гл. 1; 5.
о Ст. 4.
п Іер. 30; 11. 31; 35, 36. Авд. 16, 17.
р Гл. 6; 3.
с Дѣян. 15; 16, 17.
т Авд. 19.
у Числ. 24; 18.
ф Лев. 26; 5.
х Іоил 3; 18.
ц Іер. 30; 3.
ч Иса. 61; 4. 65; 21. Іез. 36; 33 до 36.
ш Иса. 60; 21. Іер. 32; 14. Іез. 34; 28. Іоил. 3; 20.

—

а Иса. 21; 11. 34; 5. Іез. 25; 12, 13, 14. Іоил. 3; 19. Мал. 1; 3.
б Іер. 49; 14 и др.
в 4 Цар 14; 7.
г Иса. 14; 13, 14, 15. Отк. 18; 7.
д Іов. 20; 6. Іер. 49; 16. 51; 53. Амос. 9; 2.
е Авв. 2; 9.
ж Іер. 49; 9.
з Втор. 24; 21. Иса. 17; 6. 24; 13.
и Іер. 38; 22.
і Иса. 19; 11, 12.
к Іов. 5; 12, 13. Иса. 29; 14. Іер. 49; 7.

9 И [л]ратници-тѣ ти, [м]Ѳемане, ще ся уплашатъ,
За да ся истрѣби съ кланiе всякой человѣкъ отъ горѫ-тѫ на Исава.
10 [н]Заради неправдѫ-тѫ къмъ брата ти Iакова,
Ще тя покрые срамъ,
И [о]ще ся истрѣбишь за всегда.
11 Въ день-тъ въ който стоеше ты отъ срещѫ,
Въ день-тъ въ който другородци-тѣ завождахѫ въ плѣнъ войскѫ-тѫ му,
И чужденци-тѣ влѣзохѫ въ порты-тѣ му,
И [п]хвърлихѫ жрѣбiе връзъ Iерусалимъ,
Бѣше и ты като единъ отъ тѣхъ.
12 [р]Не трѣбваше обаче да гледашь
[с]Въ день-тъ на брата си,
Въ день-тъ на отчужденiе-то му;
[т]Нито да ся радувашь за Iудины-тѣ синове,
Въ день-тъ на загынуванiе-то имъ;
Нито да велерѣчишь въ день-тъ на угнѣтенiе-то *имъ*.
13 Не трѣбваше да влѣзешь въ портѫ-тѫ на людiе-тѣ ми
Въ день-тъ на бѣдствiе-то имъ;
Нито да гледашь и ты въ злощастiе-то имъ,
Въ день-тъ на бѣдствiе-то имъ;
Нито да туришь *рѫкѫ* връзъ имотъ-тъ имъ
Въ день-тъ на бѣдствiе-то имъ;
14 Нито трѣбваше да застанешь на распѫтiя-та,
За истрѣбленiе на бѣжанцы-тѣ му;
Нито да прѣдадешь останѫлы-тѣ му
Въ день-тъ на угнѣтенiе-то *имъ*.
15 Защото [у]день-тъ Господенъ е близу връзъ всичкы-тѣ народы:
[ф]Както си направилъ, ще бѫде и на тебе:
Въздаянiе-то ти ще ся върне на главѫ-тѫ ти.
16 Защото [х]както вы пiяхте на святѫ-тѫ ми горѫ,
Така ще пiѭтъ вынѫгы всичкы-тѣ народи;
Ей, ще пiѭтъ, и ще изсърбватъ
И ще бѫдѫтъ като че не сѫ были.
17 А [ц]на горѫ-тѫ Сiонъ ще има спасенiе,
И ще е свята:
И домъ-тъ Iакововъ [ч]ще наслѣди наслѣдiя-та си.
18 И Iакововъ-тъ домъ [ш]ще е огнь,
И Iосифовъ-тъ домъ пламыкъ,
А Исавовъ-тъ домъ като слама:
И ще ся распалятъ противъ тѣхъ, и ще гы испоядѫтъ:
И не ще да има остатъкъ отъ Исавовъ-тъ домъ:
Защото Господь говорѝ.
19 И южни-тѣ [щ]ще наслѣдятъ Исавовѫ-тѫ горѫ,
И [ъ]полянци-тѣ Филистимцы-тѣ;
И ще наслѣдятъ нивы-тѣ Ефремовы, и нивы-тѣ Самарiйскы:
А Венiаминъ, Галаадъ:
20 И заплѣнена-та тая войска на Израилевы-тѣ синове,
Ще наслѣди землѭ-тѫ на Хананейцы-тѣ [ы]до Сарептѫ:
И заплѣнени-тѣ Iерусалимскы, които сѫ въ Сефарадъ,
[ь]Ще наслѣдятъ южны-тѣ градове;
21 И [э]ще възлѣзѫтъ избавители на горѫ-тѫ Сiонъ,
За да сѫдятъ горѫ-тѫ на Исава:
[ю]И царство-то ще е Господне.

КНИГА НА ПРОРОКА IОНѪ.

ГЛАВА 1.

1 И слово Господне быде [а]къмъ Iонѫ 2 сынъ-тъ Амаѳiевъ, и рече: Стани, иди въ Ниневiѭ, [б]голѣмый-тъ градъ, та проповѣдай противъ него: защото [в]нечестiе-3 то имъ възлѣзе прѣдъ мене: И [г]станѫ Iона за да побѣгне въ Ѳарсисъ отъ лице-то на Господа, и слѣзе [д]въ Iоппiѭ и намѣри корабь който отхождаше въ Ѳарсисъ, и заплати прѣвозъ-тъ му, и влѣзе въ него, за да отиде съ тѣхъ въ Ѳарсисъ, [е]отъ лице-то на Господа.

4 Но [ж]Господь подигнѫ голѣмъ вѣтръ върху море-то, и станѫ голѣма буря въ море-то, и корабъ-тъ бѣдствуваше да ся

л Псал. 76; 5. Амос. 2; 16.
м Iер 49; 7.
н Быт. 27; 41. Псал. 137; 7. Iез. 25; 12. 35; 5. Амос. 1; 11.
о Iез. 35; 9. Мал. 1; 4.
п Iоил. 3; 3. Наум. 3; 10.
р Псал. 22; 17. 54; 7. 59; 10. Мих. 4; 11. 7; 10.
с Псал. 37; 13. 137; 7.
т Iов. 31; 29. Прит. 17; 5. 24; 17, 18. Мих. 7; 8.
у Iез. 30; 3. Iоил. 3; 14.
ф Iез. 35; 15. Авв. 2; 8.
х Iер. 25; 28, 29. 49; 12. Iоил. 3; 17. 1 Пет. 4; 17.
ц Iоил. 2; 32.
ч Амос. 9; 8.
ш Иса. 10; 17. Зах. 12; 6.
щ Амос. 9; 12.
ъ Соф. 2; 7.
ы 3 Цар. 17; 9, 10.
ь Iер. 32; 44.
э 1 Тим. 4; 16. Iак. 5; 20.
ю Псал. 22; 28. Дан. 2; 44. 7; 14, 27. Зах. 14; 9. Лук. 1; 33. Отк. 11; 15. 19; 6.

—

а 4 Цар, 14; 25. Мат. 12; 39.
б Быт. 10; 11, 12. Гл. 3; 2, 3. 4; 11.
в Быт. 18; 20, 21. Езд. 9; 6. Iак. 5; 4. Отк. 18; 5.
г Гл. 4; 2.
д Iис. Нав. 19; 46. 2 Лѣт. 2; 16. Дѣян. 9; 36.
е Быт. 4; 16. Iов. 1; 12. 2; 7.
ж Псал. 107; 25.

5 съкруши. И корабници-тѣ ся уплашихѫ, и извыкахѫ всякой къмъ свой-тъ си богъ, и [з]хвьрлихѫ въ море-то съсѫды-тѣ които бѣхѫ въ корабь-тъ, за да олекне отъ тѣхъ: [и]а Іона бѣ слѣзлъ въ дъно-то на корабь-тъ, и легнѫлъ, и спѣше дълбоко.
6 И приближи при него корабоначалникъ-тъ, та му рече: Защо спишь? стани, [і]призывай Бога си, [к]негли Богъ ны
7 помене и не загынемъ. И рекохѫ всякой на ближній-тъ си: Елате, и [л]да хвьрлимъ жрѣбіе, та да познаемъ заради кого е това зло връзъ насъ. И хвьрлихѫ жрѣбіе, и паднѫ жрѣбіе-то върху Іонѫ.
8 Тогазь му рекохѫ: [м]Кажи ни сега, за кого е това зло връзъ насъ? Каква ти е работа-та? и отъ дѣ идешь? Отъ коіѫ си
9 земіѫ? и отъ кои си людіе? А той имъ рече: Азъ сьмь Евреинъ; и боіѫ ся отъ Господа Бога небеснаго, [н]който направи
10 море-то и сушѫ-тѫ. Тогазь ся уплашихѫ человѣци-тѣ съ голѣмъ страхъ, и му рекохѫ: Що е това което си направилъ? Защото познахѫ человѣци-тѣ, че бѣгаше отъ лице-то Господне, понеже бѣше имъ
11 обявилъ *това*. И рекохѫ му: Що да ти сторимъ, за да ся утиши море-то за насъ? Защото море-то ся обуряваше още
12 повече. И рече имъ: [о]Земѣте мя, та мя хвьрлѣте въ море-то, и море-то ще ся утиши за васъ: защото азъ познавамъ, че поради мене станѫ тая голѣма буря върху васъ.
13 А человѣци-тѣ гребѣхѫ силно за да ся възвърнѫтъ къмъ сушѫ-тѫ, [п]но не можахѫ: защото море-то ся обуряваше още повече
14 противъ тѣхъ. За то възопихѫ къмъ Господа, и рекохѫ: Молимъ ся, Господи, молимъ ся, да не загынемъ заради животъ-тъ на този человѣкъ, и [р]не налагай връзъ насъ неповиннѫ кръвь; защото [с]ты, Гос-
15 поди, си направилъ както си щѣлъ. И зѣхѫ Іонѫ, и го хвьрлихѫ въ море-то: и [т]море-то ся спрѣ отъ ярость-тѫ си.
16 Тогазь [у]человѣци-тѣ ся убояхѫ отъ Господа съ голѣмъ страхъ, и принесохѫ жьртвѫ Господу, и направихѫ обричанія.

ГЛАВА 2.

1 И бѣ опрѣдѣлилъ Господь единѫ голѣмѫ рыбѫ да погълне Іонѫ. И [а]прѣбыде Іона въ коремъ-тъ на рыбѫ-тѫ три дни и три нощи.
2 И помоли ся Іона Господу Богу своему
3 изъ коремъ-тъ на рыбѫ-тѫ, И рече:

[б]Възопихъ въ скърбь-тѫ си къмъ Господа, и мя [в]послуша:
Изъ коремъ-тъ на ада възопихъ, *и* ты чу гласъ-тъ ми.
4 Защото [г]мя хвьрли ты съ дълбочины-тѣ, въ сърдце-то на море-то,
И обыколихѫ мя потоци:
[д]Всичкы-тѣ твои волны и волненія-та ти прѣминѫхѫ върхъ мене.
5 И [е]азъ рѣкохъ: Отхвърленъ сьмь отъ очи-тѣ ти;
Но ще погледнѫ пакъ [ж]къмъ святый-тъ твой храмъ.
6 [з]Воды-тѣ мя окружихѫ до душѫ,
Бездна-та мя обгърнѫ,
Морскый бурянъ ся обви около главѫ-тѫ ми.
7 Слѣзохъ до дъно-то на горы-тѣ:
Вереи-тѣ земны бѣхѫ отъ горѣ ми за вынѫгы:
Но [и]извадилъ си животъ-тъ ми изъ ровъ-тъ, Господи Боже мой.
8 Като чезнеше въ мене душа-та ми, поменѫхъ Господа:
И [і]молитва-та ми влѣзе при тебе, въ святый-тъ ти храмъ.
9 Които пазятъ [к]лъжливы-тѣ суеты
Отчуждаватъ ся отъ помилованіе-то си.
10 Но [л]азъ ще ти принесѫ жьртвѫ съ гласъ на хвалѫ;
Ще отдамъ което сьмь ся обреклъ.
[м]Спасеніе-то е отъ Господа.
11 И заповѣда Господь на рыбѫ-тѫ, та избьлва Іонѫ на сушѫ-тѫ.

ГЛАВА 3.

1 И слово Господне быде къмъ Іонѫ вто-
2 рый пѫть и рече: Стани, иди въ Ниневіѭ, голѣмый-тъ градъ, и проповѣдай му проповѣданіе-то, което ти азъ говоріѭ.
3 И станѫ Іона, и отиде въ Ниневіѭ, споредъ слово-то Господне: а Ниневія бѣ
4 градъ твърдѣ голѣмъ, три дни пѫть. И начнѫ Іона и вървѣ прѣзъ градъ-тъ единъ день пѫть, и [а]проповѣда, и рече: Още четыридесеть дни, и Ниневія ще бѫде съсыпана.
5 И мѫжіе-тѣ на Ниневіѭ [б]повѣровахѫ въ Бога, проповѣдахѫ постъ, и ся облѣкохѫ въ врѣтища, отъ най голѣмый-тъ
6 имъ до най малкый-тъ имъ: Защото слово-то бѣ стигнѫло до Ниневійскый-тъ царь, и станѫ отъ прѣстолъ-тъ си, и съблѣче одеждѫ-тѫ си отъ себе си, и ся покры
7 съ врѣтище, и [в]сѣднѫ на пепелъ. И [г]про-

з Дѣян. 27; 18, 19, 38.
и 1 Цар. 24; 3.
і Псал. 107; 28.
к Іоил. 2; 14.
л Іис. Нав. 7; 14, 16. 1 Цар. 10; 20, 21. 14; 41, 42. Прит. 16; 33. Дѣян. 1; 26.
м Іис. Нав. 7; 19. 1 Цар. 14; 43.
н Псал. 146; 6. Дѣян. 17; 24.
о Іоан. 11; 50.
п Прит. 21; 30.
р Втор. 21; 8.
с Псал. 115; 3.
т Псал. 89; 9. Лук. 8; 24.
у Мар. 4; 41. Дѣян. 5; 11.

—

а Мат. 12; 40. 16; 4. Лук. 11; 30.
б Псал. 120; 1. 130; 1. 142; 1. Плач. 3; 55, 56.
в Псал. 65; 2.
г Псал. 88; 6.
д Псал. 42; 7.
е Псал. 31; 22.
ж 3 Цар. 8; 38.
з Псал. 69; 1. Плач. 3; 54.
и Псал. 16; 10.
і Псал. 18; 6.
к 4 Цар. 17; 15. Псал. 31; 6. Іер. 10; 8. 16; 19.
л Псал. 50; 14, 23. 116; 17, 18. Осія. 14; 2. Евр. 13; 15.
м Псал. 3; 8.

—

а Виж Втор. 18; 22.
б Мат. 12; 41. Лук. 11; 32.
в Іов. 2; 8.
г 2 Лѣт. 20; 3. Іоил. 2; 15.

повѣда ся и прогласи ся въ Ниневіѭ съсъ заповѣдь отъ царя и отъ голѣмцы-тѣ му, и каза ся: Человѣци-тѣ и скотове-тѣ, говеда-та и овцы-тѣ, да не вкусятъ нищо: нито да пасѫтъ нито водѫ да піѭтъ: 8 Но человѣкъ и скотъ да ся покрыѭтъ въ врѣтища, и да выкнѫтъ крѣпко къмъ Бога; и [д]да ся върнѫтъ всякой отъ лошій-тъ си пѫть, и [е]отъ неправдѫ-тѫ коя- 9 то е въ рѫцѣ-тѣ му. [ж]Кой знае *да ли* не ще ся повърне и раскае Богъ, и ся върне отъ гнѣвъ-тъ на ярость-тѫ си, та не погы- 10 немъ? [з]И видѣ Богъ дѣла-та имъ, че ся върнѫхѫ отъ лошій-тъ си пѫть: и ся раская Богъ заради зло-то, което рече да имъ направи; и *го* не направи.

ГЛАВА 4.

1 И станѫ много мѫчно на Іонѫ, и възнегодова. 2 И помоли ся Господу, и рече: О Господи, не бѣше ли тази дума-та ми, когато бѣхъ още въ отечество-то си? за то [а]прѣдварихъ да бѣгамъ въ Ѳарсисъ; защото знаяхъ че си [б]ты Богъ благоутробенъ и милосердъ, дълготърпѣливъ и многомилостивъ, и ся раскаюваш за зло- 3 то. И [в]сега, Господи, земи, молѭ ти ся, душѫ-тѫ ми отъ мене: [г]защото ми е по 4 добрѣ да умрѫ неже да живѣѭ. И рече Господь: Добрѣ ли е да негодуваш?

5 И излѣзе Іона изъ градъ-тъ, и сѣднѫ къмъ высточнѫ-тѫ странѫ на градъ-тъ, и тамъ си направи колибѫ, и сѣдеше подъ неѭ въ сѣнкѫ-тѫ, додѣ да види що имаше 6 да стане на градъ-тъ. И опрѣдѣли Господь Богъ еднѫ тыквѫ, която възлѣзе надъ Іонѫ, за да е сѣнка надъ главѫ-тѫ му, за да го олегчи отъ скърбь-тѫ му. И зарадува ся Іона заради тыквѫ-тѫ съ радость голѣмѫ.

7 И когато ся зазори на утрinь-тѫ, опрѣдѣли Богъ единъ червій, и порази тыквѫ- 8 тѫ, и изсъхнѫ. И щомъ изгрѣя слънце-то опрѣдѣли Богъ въсточенъ горещъ вѣтръ: и нападнѫ слънце-то върху главѫ-тѫ на Іонѫ, щото прѣмираше; и поиска въ сърдце-то си да умре; и рече: [д]По добрѣ ми 9 е да умрѫ неже да живѣѭ. И рече Богъ на Іонѫ: Добрѣ ли е да негодуваш за тыквѫ-тѫ? И рече: Добрѣ е да негодувамъ до смърть.

10 И рече Господь: Ты пожали тыквѫ-тѫ, за коѭто не си ся трудилъ, нито си ѭ възрастилъ, която ся роди въ еднѫ нощь, 11 и въ еднѫ нощь ся загуби. И азъ не трѣбваше ли да пожалѭ Ниневіѭ, [е]великый-тъ градъ, въ който има повече отъ дванадесеть тмы человѣци, [ж]които не различаватъ десницѫ-тѫ си отъ лѣвицѫ-тѫ си, и [з]скотове много?

КНИГА НА ПРОРОКА МИХЕЯ.

ГЛАВА 1.

1 Слово-то Господне, което быде [а]къмъ Михея Моресеѳецъ-тъ въ дни-тѣ на Іоѳама, Ахаза, и Езекіѭ, царіе-тѣ на Іудѫ, [б]което видѣ заради Самаріѭ и Іерусалимъ.

2 Слушайте, всичкы людіе:
[в]Внимай, земле и испълненіе нейно:
И [г]Господь Іеова да ви е свидѣтель,
Господь [д]изъ святый-тъ си храмъ.
3 Защото ето, [е]Господь излази [ж]изъ мѣсто-то си,
И ще слѣзе, и ще стѫпи [з]на высочины-тѣ земны.
4 И [и]горы-тѣ ще ся стопятъ подъ него,
И долове-тѣ ще ся распукнѫтъ,
Като восъкъ отъ лице-то на огнь-тъ,
И като воды що ся изливатъ низъ стръмно.
5 Заради нечестіе-то на Іакова е всичко това,
И заради грѣхове-тѣ на Израилевъ-тъ домъ.
Кое е нечестіе-то на Іакова? Не е ли Самарія?
И кои сѫ высокы-тѣ Іудины мѣста? Не е ли Іерусалимъ?
6 За то ще направѭ Самаріѭ [і]грамады *отъ каменіе* на нивѫ,
Мѣсто за саденіе на лозія:

[д] Иса. 58; 6.
[е] Иса. 59; 6.
[ж] 2 Цар. 12; 22. Іоил. 2; 14.
[з] Іер. 18; 8. Амос. 7; 3, 6.

—

[а] Гл. 1; 3.
[б] Исх. 34; 6. Псал. 86; 5. Іоил. 2; 13.
[в] 3 Цар. 19; 4.
[г] Ст. 8.
[д] Ст. 3.
[е] Гл. 1; 2. 3; 2, 3.
[ж] Втор. 1; 39.
[з] Псал. 36; 6. 145; 9.

—

[а] Іер. 26; 18.
[б] Амос 1; 1.
[в] Втор 32; 1. Иса. 1; 2.
[г] Псал 50; 7 Мал. 3; 5.
[д] Псал. 11; 4. Іон. 2; 8. Авв. 2; 20.
[е] Иса. 26; 21.
[ж] Псал. 115; 3.
[з] Втор. 32; 13. 33; 29. Амос. 4; 13.
[и] Сѫд. 5; 5. Псал. 97; 5. Иса. 64; 1, 2, 3. Амос. 9; 5. Авв. 3; 6, 10.
[і] 4 Цар. 19; 25. Гл. 3; 12.

И ще изсыпѫ каменіе-тѣ ѝ въ долъ-тъ,
[к]И ще открыѭ основанія-та ѝ.
7 И всичкы-тѣ ѝ ваяни ще ся испотрошатъ,
И [л]всичкы-тѣ ѝ възмьздія ще ся изгорятъ въ огнь,
И всичкы-тѣ ѝ идолы ще погубѭ;
Защото отъ мьздѫ на блудъ *гы* е събрала,
И въ мьздѫ на блудъ ще ся върнѫтъ.
8 За то [м]ще рыдаѭ и ще лелечѫ,
Ще [н]ходѭ съблѣченъ и голъ;
[о]Ще направѭ рыданіе като чакали-тѣ,
И сѣтованіе като камилоптицы-тѣ.
9 Защото рана-та ѝ е неисцѣлна,
Защото [п]дойде до Іудѫ,
Стигнѫ до портѫ-тѫ на людіе-тѣ ми, до Іерусалимъ.
10 [р]Не възвѣстявайте *това* въ Геѳъ, никакъ не плачѣте:
Въ *Виѳъ-афрѫ [с]уваляй ся въ прахъ-тъ.
11 Замини, жителко на †Сафиръ, [т]като имашь голѫ срамотѫ-тѫ си:
Жителка-та на Саананъ не излѣзва.
Рыданіе-то на Веѳъ-езиль ще земе отъ васъ жилище-то си.
12 Защото жителка-та на §Мароѳъ ся оскърби за благо-то,
Понеже [у]слѣзе зло отъ Господа до портѫ-тѫ на Іерусалимъ.
13 [ф]Жителко на Лахысъ, впрегни бързый-тъ конь въ колесницѫ-тѫ;
Ты, начало на грѣхъ-тъ къмъ Сіоновѫ-тѫ дъщерѭ:
Защото нечестія-та Израилевы въ тебе ся намѣрихѫ.
14 За то [х]ще пратишь дарове на Моресеѳъ-геѳъ:
Домове-тѣ [ц]на **Ахзивъ ще излъжѫтъ Израилевы-тѣ царіе.
15 Ще ти доведѫ още наслѣдникъ, жителко [ч]на ††Марисѫ:
Ще дойде [ш]до Одолламъ Израилевѫ-тѫ славѫ.
16 [щ]Оплѣшивѣй, и острижи главѫ-тѫ си
[ы]Заради милы-тѣ си чада;
Разшири плѣшивость-тѫ си като орелъ,
Защото быдохѫ заплѣнены отъ тебе.

ГЛАВА 2.

1 Горко [а]на тѣзи що измыслюватъ беззаконіе,
И [б]на тѣзи що ухытряватъ зло на одрове-тѣ си!
Щомъ изгрѣе зорница-та, и го правятъ,
[в]Защото е въ силѫ-тѫ на рѫкѫ-тѫ имъ.
2 И [г]желаѭтъ нивы, и земать съ насиліе;
И домове, и грабятъ *гы;*
Така разграбятъ человѣка и домъ-тъ му,
Ей, человѣка и наслѣдіе-то му.
3 За то така говори Господь:
Ето, [д]противъ тойзи родъ азъ измыслювамъ зло,
Отъ което не ще можете да извадите вратове-тѣ си,
Нито ще ходите гордѣливо: защото [е]това врѣме е зло.
4 Въ онзи день [ж]ще ся земе пословица противъ васъ,
И [з]съ голѣмъ плачъ ще плачѫтъ
И рекѫтъ: Изгынѫхмы съвсѣмъ:
[и]Промѣнилъ е дѣлъ-тъ на людіе-тѣ ми;
Какъ *го* отчужди отъ мене!
Вмѣсто да отдаде раздѣли нивы-тѣ ни.
5 За то не ще да имашь ты нѣкого [і]който да тури вѫже съсъ жрѣбіе
Въ събраніе-то Господне.
6 [к]Вы, които пророчествувате, не пророчествувайте, *казуватъ:*
Нѣма да пророчествуватъ на тѣхъ:
Срамъ-тъ нѣма да ся отдалечи.
7 О ты, що ся наричашь домъ Іакововъ,
Смалилъ ли ся е духъ-тъ Господенъ?
Таквызь ли сѫ дѣла-та му?
Думы-тѣ ми не правятъ ли добро на оногозь който ходи право?
8 И попапрѣдъ людіе-тѣ ми ся повдигнѫхѫ като врагове:
Грабите кожухъ-тъ отъ дрѣхѫ-тѫ
На онѣзь които заминуватъ безъ страхъ,
Когато ся враща отъ брань-тѫ.
9 Жены-тѣ на людіе-тѣ ми истласнѫхте отъ пріятны-тѣ имъ домове;
Отъ чада-та имъ отнѣхте славѫ-тѫ ми завсегда.
10 Станѣте, та търгнѣте: защото [л]не е тя почивка-та *ви:*
[м]Понеже ся омьрси, ще ся погуби,
И даже съ жестоко погубваніе.
11 [н]Ако ходи нѣкой по вѣтръ-тъ и говори лъжы,
И казува: Ще ти пророчествувамъ за вино и сикерѫ,
Той наистинѫ [о]ще е пророкъ на тѣзи людіе.
12 Наистинѫ ще съберѫ всичкый тебе, Іакове;
Наистинѫ ще приберѫ остатъкъ-тъ Израилевъ;
Ще гы турѭ наедно [п]като овцы Восорскы,
Като стадо врѣдъ оградѫ-тѫ имъ:

к Іез. 13; 14.
л Осія 2; 5, 12.
м Иса. 21; 3. 22; 4. Іер. 4; 19.
н Иса. 20; 2, 3, 4.
о Іов. 30. 29. Псал. 102; 6.
п 4 Цар. 18; 13. Иса. 8; 7, 8.
р 2 Цар. 1; 20.
* Домъ на прахъ.
с Іер. 6; 26.
† Хубость.
т Иса. 20; 4. 47; 2, 3. Іер. 13; 22. Наум. 3; 5.
§ Горесть.
у Амос. 3; 6.
ф 4 Цар. 18; 14, 17.
х 2 Цар. 8; 2. 4 Цар. 18; 14, 15, 16.
ц Іис. Нав. 15; 44.
** Лъжа.
ч Іис. Нав. 15; 44.
†† Наслѣдіе.
ш 2 Лѣт. 11; 7.
щ Іов. 1; 20. Иса. 15; 2. 22; 12. Іер. 7; 29. 16; 6. 47; 5. 48; 37.
ы Плач. 4; 5.

—

а Осія 7; 6.
б Псал. 36; 4.
в Быт. 31; 29.
г Иса. 5; 8.
д Іер. 8; 3.
е Амос. 5; 13. Ефес. 5; 16.
ж Авв. 2; 6.
з 2 Цар. 1; 17.
и Гл. 1, 15
і Втор. 32; 8, 9.
к Иса. 30; 10. Амос. 2; 12. 7; 16.
л Втор. 12; 9.
м Лев. 18; 25, 28. Іер. 3; 2.
н Іез. 13; 3.
о Гл. 4; 6, 7.
п Іер. 31; 10.

[р]Голѣмъ шумъ ще направятъ отъ *множество-то на* человѣцы-тѣ.
13 Който разбива възлѣзе прѣдъ тѣхъ:
Разбихѫ, и минѫхѫ прѣзъ портѫ-тѫ,
И излѣзохѫ прѣзъ неіѫ:
И [с]Царь-тъ имъ заминѫ прѣдъ тѣхъ,
И [т]Господь глава на тѣхъ.

ГЛАВА 3.

1 И рѣкохъ: Слушайте сега, главатари Іаковови,
И началници на Израилевъ-тъ домъ:
[а]Не е ли за васъ да познавате сѫдъ-тъ?
2 Вы, които мразите добро-то, и обичате зло-то,
Които одирате кожѫ-тѫ имъ отъ върху тѣхъ,
И плъть-тѫ имъ отъ кости-тѣ имъ.
3 [б]Които пояждате още плъть-тѫ на люді-тѣ ми,
И дерете кожѫ-тѫ имъ отъ върху тѣхъ,
И съкрушавате кости-тѣ имъ,
И *гы* насичате като за котелъ,
И [в]като месо въ гърне-то.
4 Тогазь [г]ще възопіѭтъ къмъ Господа, но не ще да гы послуша:
И даже ще скрые лице-то си отъ тѣхъ въ онова врѣме,
Защото ся докарахѫ злѣ въ дѣянія-та си.
5 Така говори Господь:
[д]Заради пророцы-тѣ, които правятъ люді-тѣ ми да заблуждаватъ,
Които [е]хапѭтъ съсъ зѫбы-тѣ си и выкатъ: Миръ,
[ж]И ако не тури нѣкой въ уста-та имъ *нѣщо*,
Прогласяватъ бой противъ него.
6 За то [з]нощь ще бѫде у васъ вмѣсто видѣніе,
И тьмнина у васъ вмѣсто пророченіе:
И [и]сълнце-то ще зайде върху пророцы-тѣ,
И день-тъ ще ся смрачи върху тѣхъ.
7 Тогазь ще ся постыдятъ гледачи-тѣ,
И ще ся засрамятъ чародѣи-тѣ;
И ще покрыѭтъ устны-тѣ си всичкы тѣзи,
Защото [і]нѣма отвѣтъ отъ Бога.
8 Но азъ наистинѫ сьмь пьлнъ съсъ силѫ отъ Духъ Господень,
И съсъ сѫдбѫ, и съ крѣпость,
[к]За да изявіѫ на Іакова прѣстѫпленіе-то му,
И на Израиля грѣхъ-тъ му.
9 Слушайте прочее това, главатари на Іакововъ-тъ домъ,
И началници на Израилевъ-тъ домъ,
Които ся гнусите отъ сѫдбѫ,
И искривявате всякѫ правотѫ:
10 [л]Които градите Сіонъ [м]съ кръвь,
И Іерусалимъ съ беззаконіе.
11 [н]Началници-тѣ му сѫдятъ за дарове,
И [о]священници-тѣ му учатъ за заплатѫ,
И пророци-тѣ му чародѣйствуватъ за сребро,
И [п]ся облѣгатъ на Господа, и казуватъ:
Не е ли Господь въ срѣдъ насъ?
Зло нѣма да дойде върху насъ.
12 За то Сіонъ поради васъ [р]ще ся изоре като нива,
И [с]Іерусалимъ ще стане грамады,
И [т]гора-та на домъ-тъ *Господень* като высокы мѣста на дѫбравѫ.

ГЛАВА 4.

1 А [а]въ послѣдни-тѣ дни
Гора-та на домъ-тъ Господень
Ще ся утвьрди на вьрхъ-тъ на горы-тѣ,
И ще ся възвыси надъ хълмы-тѣ:
И племена ще ся стичатъ на неіѫ.
2 И много народи ще отидѫтъ, и ще рекѫтъ:
Дойдѣте, и да възлѣземъ на горѫ-тѫ Господнѭ,
И въ домъ-тъ на Бога Іаковова:
И ще ны научи пѫтища-та си,
И ще ходимъ въ стезы-тѣ му:
Защото ще излѣзе законъ отъ Сіонъ,
И слово Господне отъ Іерусалимъ.
3 И ще сѫди помежду много племена,
И ще обличи народы крѣпкы до надалечь:
И [б]ще исковѫтъ ножове-тѣ си за палечницы,
И копія-та си за сърпове:
Народъ врьзъ народъ не ще вдигне ножъ,
[в]Нито ще научатъ вече брань.
4 И [г]ще сѣднѫтъ всякой подъ лозѫ-тѫ си, и подъ смоковницѫ-тѫ си;
И не ще има кой да *гы* плаши:
Защото уста-та на Господа Саваоѳа говорихѫ.
5 Защото [д]всичкы-тѣ народи ходятъ всякой въ име-то на бога си:
[е]А ный ще ходимъ въ име-то на Господа Бога нашего въ вѣкъ и въ вѣкъ.
6 Въ онзи день, говори Господь,
[ж]Ще съберѫ хромящій-тъ,
И [з]ще приберѫ истласканый-тъ, и онѣзи които сьмь оскърбилъ.
7 И ще направіѫ хромящій-тъ [и]остатъкъ,
И отхвьрленый-тъ, народъ крѣпъкъ.
И [і]Господь ще царува надъ тѣхъ въ горѫ-тѫ Сіонъ,

[р] Іез. 36; 37.
[с] Осія 3; 5.
[т] Иса. 52; 12.

—

[а] Іер. 5; 4, 5.
[б] Псал. 14; 4.
[в] Іез. 11; 3, 7.
[г] Псал. 18; 41. Притч. 1; 28. Иса. 1; 15. Іез. 8; 18. Зах. 7; 13.
[д] Иса. 56; 10, 11. Іез. 13; 10. 22; 25.
[е] Гл. 2; 11. Мат. 7; 15.
[ж] Іез. 13; 18, 19.
[з] Иса. 8; 20, 22. Іез. 13; 23. Зах. 13; 4.
[и] Амос. 8; 9.
[і] Псал. 74; 9. Амос. 8; 11.
[к] Иса. 58; 1.
[л] Іер. 22; 13.
[м] Іез. 22; 27. Авв. 2; 12. Соф. 3; 3.
[н] Иса. 1; 23. Іез 22; 12. Осія 4; 18. Гл. 7; 3.
[о] Іер. 6; 13.
[п] Иса. 48; 2. Іез. 7; 4. Рим. 2; 17.
[р] Іер. 26; 18. Гл. 1; 6.
[с] Псал. 79; 1.
[т] Гл. 4; 1.

—

[а] Иса. 2; 2 и др. Іез. 17; 22, 23.
[б] Иса. 2; 4 Іоил. 3; 10.
[в] Псал. 72; 7.
[г] 3 Цар. 4; 25. Зах. 3; 10.
[д] Іер. 2; 11.
[е] Зах. 10; 12.
[ж] Іез. 34; 16. Соф. 3; 19.
[з] Псал. 147; 2. Іез. 34; 13. 37; 21.
[и] Гл. 2; 12. 5; 3, 7, 8. 7; 18.
[і] Иса. 9; 6 24; 23. Дан. 7; 14, 27. Лук. 1; 33. Отк. 11; 15.

Отъ нынѣ и до вѣка.
8 И ты, стълпе на стадо-то,
Твърдѣлю на Сіоновж-тж дъщеріж,
Въ тебе ще дойде първа-та власть:
Ей, на Іерусалимскж-тж дъщеріж ще дойде царство-то.
9 Защо выкашь сега велегласно?
Нѣма ли [к]царь въ тебѣ?
Загынж ли съвѣтникъ-тъ ти,
Че [л]тя обзѣхж болѣзни като на женж кога ражда?
10 Болѣзнувай, и мжчи ся, дъщеро Сіонова,
Като жена що ражда:
Защото ще излѣзешь сега изъ градъ-тъ,
И ще ся населишь въ поле,
И ще отидешь до Вавилонъ;
Тамъ ще ся освободишь:
Тамъ ще тя искупи Господь отъ ржкж-тж на врагове-тѣ ти.
11 [м]А сега ся събрахж противъ тебе много народи,
И казуватъ: Нека стане мърсна,
И [н]да гледа око-то ни връху Сіоновж-тж *дъщеріж*:
12 Но тѣ [о]не познаватъ мысли-тѣ Господни,
Нито разумѣватъ501 неговъ-тъ съвѣтъ,
Че гы е събралъ [п]като снопіе на гумно.
13 [р]Стани, та връшей, Сіонова дъщеро:
Защото ще направіж рогъ-тъ ти желѣзенъ,
И копыта-та ти ще направіж мѣдны:
И [с]ще съкрушишь много людіе:
И [т]ще посвятіж печалбы-тѣ имъ [у]на Іеова,
И имотъ-тъ имъ на Господа на всичкж-тж земіж.

ГЛАВА 5.

1 Събери ся сега въ пълкове, дъщеро на пълкове:
Турена е обсада противъ насъ:
[а]Ще поразятъ сждіж-тж на Израиля съ жезлъ въ челюсть-тж.
2 И ты, [б]Виѳлеемъ Ефраѳо,
[в]*Ако и да си* малъкъ за да бждешь между [г]тысящы-тѣ Іудины,
Изъ тебе ще излѣзе за мене онзи който ще бжде [д]вождь въ Израиль,
[е]На когото исходи-тѣ сж изъ начала отъ дни вѣчны.
3 За то ще гы остави,
До врѣме-то *въ което* [ж]раждающа-та ще роди,
Тогазь [з]остатъкъ-тъ на братія-та му
Ще ся върне при Израилевы-тѣ сынове.
4 И той ще стои и [и]упасе съ крѣпость-тж Господніж,
Съ величество-то на име-то на Господа Бога своего:
И тѣ ще ся населятъ:
Защото сега [і]ще ся увеличи той до краища-та на земіж-тж.
5 И [к]той ще бжде миръ:
Когато Ассиріецъ-тъ дойде въ земіж-тж ни,
И когато стжпи въ палаты-тѣ ни,
Тогазь ще повдигнемъ противъ него седмь пастыри,
И осмь началны человѣцы;
6 И ще пасжтъ Ассирійскж-тж земіж съ мечъ,
И земіж-тж [л]на Нимрода у входове-тѣ й:
И [м]ще *ны* освободи отъ Ассиріецъ-тъ,
Когато дойде въ земіж-тж ни,
И когато стжпи въ прѣдѣлы-тѣ ни.
7 И [н]остатъкъ-тъ Іакововъ ще е всрѣдъ много народы
[о]Като роса отъ Господа,
Като капкы отъ дъждь на трѣвж,
Която не чака отъ человѣка,
Нито ся надѣе на человѣческы сынове.
8 И остатъкъ-тъ на Іакова ще бжде между народы,
Всрѣдъ много племена,
Като львъ между скотове въ джбравж,
Като младъ львъ между стада отъ овцы,
Който като минува тъпче, и раскъсва, и нѣма кой да освобождава.
9 Ржка-та ти ще ся възвыси върхъ противницы-тѣ ти,
И всичкы-тѣ ти врагове ще ся истрѣбятъ.
10 И [п]въ онзи день говори Господь:
Ще истрѣбіж коніе-тѣ ти отъ срѣдъ тебе,
И ще погубіж колесницы-тѣ ти.
11 И ще истрѣбіж градове-тѣ на твоіж-тж земіж,
И ще съсыпж всичкы-тѣ ти твърдѣли.
12 И ще истрѣбіж обаянія-та отъ ржкж-тж ти:
И не ще имашь *вече* [р]прокобители.
13 И [с]ще истрѣбіж идолы-тѣ ти
И кумиры-тѣ ти отъ срѣдъ тебе:
И [т]не ще ся поклонишь вече на дѣло-то на ржцѣ-тѣ си.
14 И [у]ще искореніж Ашеры-тѣ ти отъ срѣдъ тебе,
И ще съсыпж градове-тѣ ти:
15 И ще направіж отмьщеніе съ ярость и съ гнѣвъ върхъ народы-тѣ,
Които не *мя* послушахж.

ГЛАВА 6.

1 Слушайте сега което говори Господь:
Стани, сжди ся прѣдъ горы-тѣ,

к Іер. 8; 19.
л Иса. 13; 8. 21; 3. Іер. 30; 6. 50; 43.
м Плач. 2; 16.
н Авд. 12. Гл. 7; 10.
о Иса. 55; 8. Рим. 11; 33.
п Иса. 21; 10.
р Иса. 41; 15, 16. Іер. 51; 33.
с Дан. 2; 44.
т Иса. 18; 7. 23; 18. 60; 6, 9.
у Зах. 4; 15. 6; 5.

а Плач. 3; 30. Мат. 5; 39. 27; 30.
б Мат. 2; 6. Іоан. 7; 42.
в 1 Цар. 23; 23.
г Исх. 18; 25.
д Быт. 49; 10. Иса. 9; 6.
е Псал. 90; 2. Прит. 8; 22, 23. Іоан. 1; 1.
ж Гл. 4; 10.
з Гл. 4; 7.
и Иса. 40; 11. 49; 10. Іез. 34; 23. Гл. 7; 14.
і Псал. 72; 8. Иса. 52; 13. Зах. 9; 10. Лук. 1; 32.
к Псал. 72; 7. Иса. 9; 6. Зах. 9; 10. Лук. 2; 14. Ефес. 2; 14.
л Быт. 10; 8, 10, 11.
м Лук. 1; 71.
н Ст. 3.
о Втор. 32; 2. Псал. 72; 6. 110; 3.
п Зах. 9; 10.
р Иса. 2; 6.
с Зах. 13; 2.
т Иса. 2; 8.
у Псал. 149; 7. Ст. 3. 2 Сол. 1; 8.

И да чуѭтъ хълми-тѣ гласъ-тъ ти.
2 [а]Слушайте, горы, [б]сѫдбѫ-тѫ Господніѭ,
И вы, крѣпкы основанія на земіѭ-тѫ:
Защото [в]Господь има сѫдбѫ съ людіе-тѣ си,
И ще ся сѫди съ Израиля.
3 Людіе мои, [г]що ви направихъ?
И въ какво ви досадихъ?
Отговорѣте противъ мене.
4 Защото [д]азъ вы възведохъ изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ,
И вы избавихъ отъ домъ-тъ на поробощеніе-то;
И проводихъ прѣдъ васъ Моисея, и Аарона, и Маріамъ.
5 Людіе мои, поменѣте сега [е]що свѣща Валакъ Моавскый царь,
И що му отговори Валаамъ Веоровый сынъ,
[ж]Отъ Ситтимъ до Галгалъ,
[з]За да познаете правдѫ-тѫ Господніѭ:
6 Съ какво да дойдѫ прѣдъ Господа,
Да ся поклоніѭ прѣдъ Бога Вышняго?
Да дойдѫ ли прѣдъ него съсъ всесъжженія,
Съ единолѣтны телцы?
7 [и]Ще ся възблагодари ли Господь въ тысящы овны,
Или [і]въ тмы рѣкы отъ елей?
[к]Да дамъ ли първородный-тъ си *заради* прѣстѫпленіе-то си,
Плодъ-тъ на утробѫ-тѫ си *заради* грѣхъ-тъ на душѫ-тѫ си?
8 Той [л]ти показа, человѣче, що е добро-то:
И що иска Господь отъ тебе,
Освѣнь [м]да правишь праведно-то, и да обычашь милость,
И да ходишь смиренно съ Бога твоего?
9 Гласъ-тъ Господенъ выка къмъ градъ-тъ,
И мудрость-та ще види име-то ти,
Слушайте жезлъ-тъ, и който го е опрѣдѣлилъ.
10 Стоятъ ли още съкровища-та на нечестіе-то
Въ домъ-тъ на нечестивый-тъ,
И [н]гнусна-та недостаточна мѣра?
11 Да *гы* оправдаіѭ ли [о]съ нечестивы-тѣ вѣсы,
И съ врѣтище-то на льстивы-тѣ драмове?
12 Защото богати-тѣ му сѫ пълни съ неправдѫ,
И жители-тѣ му говорихѫ лъжѫ,
И [п]языкъ-тъ имъ е измамителенъ въ уста-та имъ.
13 И азъ като тя [р]поразіѭ ще тя ослабіѭ,
Ще тя запустіѭ заради грѣхове-тѣ ти.
14 Ще [с]ядешь, и не ще да ся насыщавашь,
И гладъ-тъ ти *ще е* въ срѣдъ тебе:
И ще приберешь, но не ще да отървешь;
И каквото си отървешь, ще го прѣдамъ на мечъ.
15 Ты [т]ще сѣешь, а нѣма да жынешь:
Ты ще истискашь маслины,
А нѣма да ся мажешь съ елей;
И мъстъ, а нѣма да піешь вино.
16 Защото [у]ся упазихѫ повелѣнія та [ф]на Амрія,
И всичкы-тѣ дѣла [х]на Ахаавовъ-тъ домъ,
И ходихте въ тѣхны-тѣ съвѣты:
За да тя прѣдамъ [ц]въ погыбель,
И жители-тѣ ти въ звизданіе:
И [ч]ще носите укоръ-тъ на людіе-тѣ ми.

ГЛАВА 7.

1 Горко ми!
Защото сьмь като послѣдньо плодобраніе лѣтно,
[а]Като пабиръкъ вслѣдъ гроздоберъ:
Нѣма гроздъ за да яде нѣкой:
[б]Душа-та ми пожела първозрѣлы-тѣ плодове.
2 [в]Прѣподобенъ ся погуби отъ земіѭ-тѫ,
И нѣма правъ между человѣцы-тѣ:
Всичкы-тѣ ся засаждатъ за кръвь:
[г]Ловятъ всякой брата си съсъ сѣть.
3 За да злотворятъ твърдѣ много съ рѫцѣ-тѣ *си*:
[д]Началникъ-тъ иска, и [е]сѫдія-та *гледа* за мьздѫ:
И голѣмецъ-тъ произноси лукаво-то си желаніе,
Косто развратно испълняватъ.
4 По добрый-тъ отъ тѣхъ е [ж]като трънъ:
Правый-тъ *по бодливъ* отъ трънливъ плетъ:
День-тъ на пазачы-тѣ ти, посѣщеніе-то ти, стигнѫ.
Сега ще е недоумѣніе-то имъ.
5 [з]Не ся увѣрявайте на пріятель,
Нѣмайте дързновеніе на тѣсенъ:
Пази двери-тѣ на уста-та си
Отъ лежащѫ-тѫ въ нѣдро-то ти:
6 Защото [и]сынъ прѣзира бащѫ,
Дъщеря ся повдига противъ майкѫ си,
Снаха противъ свекървѫ си:
Непріятели на человѣка сѫ домашни-тѣ му.
7 А азъ [і]ще погледнѫ къмъ Господа,
Ще чакамъ Бога на спасеніе-то си;
Богъ мой ще мя послуша.
8 [к]Не ся весели заради мене, враждебнице моя:

а Втор. 32; 1. Псал. 50; 1, 4. Иса. 1; 2.
б Осія 12; 2.
в Иса. 1; 18. 5; 3, 4. 43; 26. Осія. 4; 1.
г Іер. 2; 5, 31.
д Исх. 12; 51. 14; 30. 20; 2. Втор. 4; 20. Амос. 2; 10.
е Числ. 22; 5. 23; 7. 24; 10, 11. Втор. 23; 4, 5. Іис. Нав. 24; 9, 10. Отк. 2; 14.
ж Числ. 25; 1. 33; 49. Іис. Нав. 4; 19. 5; 10.
з Сѫд. 5; 11.
и Псал. 50; 9. 51; 16. Иса. 1; 11.
і Іов. 29; 6.
к 4 Цар. 16; 3. 21; 6. 23; 10. Іер. 7; 31. 19; 5. Іез. 23; 37.
л Втор. 10; 12. 1 Цар. 15; 22. Осія 6; 6. 12; 6.
м Быт. 18; 19. Иса. 1; 17.
н Втор. 25; 13 до 16. Прит. 11; 1. 20; 10, 23.
о Осія 12; 7.
п Іер. 9; 3, 5, 6, 8.
р Лев. 26; 16. Псал. 107; 17, 18.
с Лев. 26; 26. Осія 4; 10.
т Втор. 28; 38, 39. 40. Амос. 5; 11. Соф. 1; 13. Агг. 1; 6.
у Осія 5; 11.
ф 3 Цар. 16; 25, 26.
х 3 Цар. 16; 30 и др. 21; 25, 26. 4 Цар. 21; 3.
ц 3 Цар. 9; 8. Іер. 19; 8.
ч Иса. 25; 8. Іер. 51; 51. Плач. 5; 1.

а Иса. 17; 6. 24; 13.
б Иса. 28; 4. Осія 9; 10.
в Псал. 12; 1. 14; 1, 3. Иса. 57; 1.
г Авв. 1; 15.
д Осія 4; 18.
е Иса. 1; 23. Гл. 3; 11.
ж 2 Цар. 23; 6, 7. Іез. 2; 6. Вижь Иса. 55; 13.
з Іер. 9; 4.
и Іез. 22; 7. Мат. 10; 21, 35, 36. Лук. 12; 53. 21; 16. 2 Тим. 3; 2, 3.
і Иса. 8; 17.
к Прит. 24; 17. Плач. 4; 21.

[л]Ако и да паднѫ, ще станѫ,
Ако и да сѣднѫ въ тьмнинѫ,
[м]Господь ще ми е свѣтъ.
9 [н]Ще носѭ гнѣвъ-тъ на Господа,
Защото му съгрѣшихъ,
Додѣ разсѫди сѫдъ-тъ ми,
И направи сѫдбѫ-тѫ ми;
[о]Ще мя изведе на свѣтъ:
Ще видѭ правдѫ-тѫ му.
10 И враждебница-та ми ще види,
И [п]срамъ ще ѭ покрые, която ми говори:
[р]Дѣ е Господь Богъ твой?
[с]Очи-тѣ ми ще ѭ видятъ:
Сега ще е въ стъпкуваніе [т]като калъ-тъ на пѫтища-та.
11 [у]Въ който день ся създятъ стѣны-тѣ ти,
Въ онзи день ще ся раздаде на далечь заповѣданіе-то.
12 [ф]Въ онзи день ще дойдѫтъ до тебе отъ Ассиріѭ,
И отъ крѣпостны-тѣ градове,
И отъ крѣпость-тѫ до рѣкѫ-тѫ,
И отъ море до море, и отъ планинѫ до планинѫ.
13 И земя-та ще ся запусти
Отъ причинѫ-тѫ на жители-тѣ си,
[х]Заради плодъ-тъ на дѣянія-та имъ.
14 Паси людіе-тѣ си съ жезлъ-тъ си,
Стадо-то на наслѣдіе-то си,
Което [ц]живѣе уединено въ дѫбравѫ-тѫ, врѣдъ Кармилъ:
Да пасѫтъ во Васанъ и въ Галаадъ, като въ древни-тѣ дни.
15 [ч]Като въ дни-тѣ на исходъ-тъ ти изъ Египетскѫ-тѫ землѭ,
Ще имъ покажѫ чудеса.
16 [ш]Народи-тѣ ще видятъ, и ще ся постыдятъ
Заради всичкѫ-тѫ си крѣпость;
[щ]Ще турятъ рѫкѫ на уста,
Уши-тѣ имъ ще оглупѣѭтъ.
17 [в]Ще лижѫтъ пьрсть-тѫ като зміи,
Като земни-тѣ гади [ы]ще треперятъ въ дупкы-тѣ си:
[ь]Ще ся устрашатъ отъ Господа Бога нашего,
И ще ся уплашатъ отъ тебе.
18 [ѣ]Кой е подобенъ тебѣ, Богъ
[ю]Който прощава беззаконіе,
И не изглежда [я]прѣстѫпленіе-то
На остатъкъ-тъ на наслѣдіе-то си?
[ѫ]Не пази гнѣвъ-тъ си вынагы,
Защото му е угодно *да прави* милость.
19 Ще ся върне, ще ны помилува,
Ще стъпче беззаконія-та ни:
Ей, ще хвърлишь всичкы-тѣ имъ грѣхове въ морскы-тѣ дълбины.
20 [ѭ]Ще извършишь истинѫ Іакову,
Милость Аврааму,
[ѧ]Както ся клѣ ты на бащы-тѣ ни отъ древни-тѣ дни.

КНИГА НА НРОРОКА НАУМА.

ГЛАВА 1.

1 [а]Пророчество противъ Ниневіѭ: книга на видѣніе-то на Наума Елкусеанинъ-тъ.
2 [б]Ревнивъ е Богъ, и отмьщава Господь;
Господь [в]отмьщава и ся гнѣва;
Господь ще отмьсти на противницы-тѣ си,
И пази *гнѣвъ* противъ врагове-тѣ си,
3 [г]Господь е дълготърпѣливъ и [д]великъ въ крѣпость,
И никакъ нѣма да обезвини *нечестивый-тъ:*
[е]Пѫть-тъ Господень е въ вихрушкѫ и буріѭ,
И облаци сѫ прахъ-тъ на позѣ-тѣ му.
4 [ж]Запрѣщава на море-то и го суши,
И изсушва всичкы-тѣ рѣкы:
Повѣнува Васанъ и Кармилъ,
И Ливанскый цвѣтъ [з]повѣнува.
5 [и]Горы-тѣ ся колебаѭтъ отъ него,
И [і]хълми-тѣ ся растопяватъ:
А [к]земя-та ся движи отъ присѫтствіе-то му,
Ей, вселенная, и всичкы-тѣ живѣющи на неѭ.

[л] Псал. 37; 24. Приг. 24; 16.
[м] Псал. 27; 1.
[н] Плач. 3; 39.
[о] Псал. 37; 6.
[п] Псал. 35; 26.
[р] Псал. 42; 3, 10. 79; 10. 115; 2 Іоил. 2; 17.
[с] Гл. 4; 11.
[т] 2 Цар. 22; 43 Зах. 10; 5.
[у] Амос. 9; 11 и др.
[ф] Иса. 11; 16. 19; 23 и др. 27; 13. Осія 11; 11.
[х] Іер. 21; 14. Гл. 3; 12.
[ц] Иса. 37; 24.
[ч] Псал. 68; 22. 78; 12.
[ш] Иса. 26; 11.
[щ] Іов. 21; 5. 29; 9.
[в] Псал. 72; 9 Иса. 49; 23.
[ы] Псал 18; 45.
[ь] Іер. 33; 9.
[ѣ] Исх. 15; 11.
[ю] Исх. 34; 6, 7. Іер. 50; 20.
[я] Гл. 4; 7. 5; 3, 7, 8.
[ѫ] Псал. 103; 9. Иса. 57; 16. Іер. 3; 5.
[ѭ] Лук. 1; 72, 73.
[ѧ] Псал. 105; 9, 10.

—

[а] Соф. 2; 13.
[б] Исх. 20; 5. 34; 14. Втор. 4; 24. Іис. Нав. 24; 19.
[в] Втор. 32; 35. Псал. 94; 1. Иса. 59; 18.
[г] Исх. 34; 6, 7. Неем. 9; 17. Псал. 103; 8. Іон. 4; 2.
[д] Іов. 9; 4.
[е] Псал. 18; 7 и др. 97; 2. Авв. 3; 5, 11, 12.
[ж] Псал. 106; 9. Иса. 50; 2. Мат. 8; 26
[з] Иса. 33; 9.
[и] Псал. 68; 8.
[і] Сѫд. 5; 5. Псал. 97; 5. Мих. 1; 4.
[к] 2 Пет. 3; 10.

6 Кой може да противостане прѣдъ негодованіе-то му?
И [л]кой може да устои въ распаленіе-то на гнѣвъ-тъ му?
[м]Ярость-та му ся излива като огнь,
И скалы-тѣ ся съкрушаватъ прѣдъ него.
7 [н]Господь е благъ, твърдѣль е въ скърбенъ день;
И [о]познава надѣющы-тѣ ся на него.
8 Но [п]съ наводненіе което потопява
Ще направи скончаніе на мѣсто-то ѝ,
И тьмнина ще прогне врагове-тѣ му.
9 [р]Какво ся съвѣщавате противъ Господа?
Той [с]ще направи скончаніе:
Угнѣтеніе нѣма да нападне вторый пжть.
10 Защото [т]като ся сплитатъ като търніе,
И ся [у]опиватъ като піяницы
[ф]Ще ся изнурятъ като суха слама.
11 [х]Отъ тебе излѣзе
Онзи който размышлява лукаво противъ Господа,
Съвѣтникъ лукавъ.
12 Така говори Господь:
Ако и да сж въ благополучіе-то си, още и мнозина,
Но [ц]ще бждатъ посѣчени, [ч]когато замине той:
Ако и да тя оскърбихъ,
Нѣма вече да тя оскърбіж.
13 Защото сега [ш]ще съкрушж хомотъ-тъ му отъ тебе,
И ще сломіж узы-тѣ ти.
14 И Господь даде заповѣдь за тебе,
Че нѣма да ся посѣе отъ име-то ти:
Отъ домъ-тъ на богове-тѣ ти ще изсѣкж ваяны-тѣ и лѣяны-тѣ:
[щ]Ще *го* направіж твой гробъ, защото си нечестенъ.
15 Ето [ъ]връху горы-тѣ
Нозѣ-тѣ на оногозь който благовѣствува,
И проповѣдува миръ!
Празднувай, Іудо, праздницы-тѣ си,
Отдай обричанія-та си,
Защото [ы]лошій-тъ нѣма да замине вече прѣзъ тебе:
[ь]Съвсѣмъ ся отсѣче.

ГЛАВА 2.

1 [а]Съкрушитель-тъ възлѣзе прѣдъ лицето ти:
[б]Стрѣжи твърдѣль-тъ, пазѝ пжть-тъ,
Укрѣпи чрѣсла-та, уякчи крѣпость-тж *си* твърдѣ.
2 Понеже [в]Господь повърнж славж-тж Іакововж,
Като славж-тж Израилевж:
Защото [г]истресатели-тѣ гы истресохж,
И повръдихж пржчкы-тѣ имъ.
3 Щитъ-тъ на крѣпкы-тѣ му е [д]червено-вапсанъ,
Мжжіе-тѣ силни облѣчени въ червеникаво:
Колесницы-тѣ *ще ся движатъ* съсъ свѣтлж стоманж
Въ день-тъ на приготвуваніе-то му,
И елховы-тѣ *сулицы* ще ся размахатъ трепетно.
4 Колесницы-тѣ ще ся смущаватъ по пжтища-та,
Ще ся сражаватъ една съ другж по стъгды-тѣ:
Гледъ-тъ имъ ще е като свѣщи,
Ще тичатъ като свѣткавица.
5 Ще помене юнацы-тѣ си: *но* ще ся подпълзнжтъ въ пжть-тъ си:
Ще тичатъ къмъ стѣны-тѣ му, и покрывало-то ще ся приготви.
6 Порты-тѣ на рѣкы-тѣ ще ся отворятъ,
И палата-та ще ся разруши.
7 И рѣши ся да ся оплѣни,
Ще ся прѣсели,
И рабыни-тѣ ѝ ще стеніжтъ [е]като гласъ-тъ на гължбы-тѣ,
И ще біжтъ грѣды-тѣ си.
8 И Ниневія е отъ старинж като езеро на воды: но тѣ ще бѣгатъ.
Стойте, стойте, *ще выкатъ,* и нѣма който да гледа назадъ.
9 Обирайте сребро-то, обирайте злато-то:
Защото нѣма свършъкъ на съкровища-та *ѝ*:
Има изобиліе отъ всякаквы избранны съсжды.
10 Испраздни ся, истресе ся, и ся запусти,
И [ж]сърдце-то ся топи, и [з]колѣна-та ся клатятъ,
И [и]болѣжъ *има* въ всичкы-тѣ чрѣсла,
А [і]лица-та на всичкы-тѣ сж поблѣдѣли.
11 Дѣ е [к]жилище-то на львы-тѣ,
И пасище-то на млады-тѣ львы,
Дѣто ходяше львъ-тъ, *и* львица-та,
И львче-то, и нѣмаше кой да плаши?
12 Львъ-тъ раскжсваше доволно за львчета-та си,
И давеше за львицы-тѣ си,
И пълнеше пещеры-тѣ си съ хыщеніе,
И жилища-та си съ грабеніе.
13 Ето [л]азъ съмь противъ тебе, говори Господь на силы-тѣ;
И ще изгоріж колесницы-тѣ ѝ въ дымъ,
И мечъ-тъ ще испояде млады-тѣ ти львове:
И ще истрѣбіж хыщеніе-то ти отъ земіж-тж,
И [м]нѣма да ся чуе вече гласъ-тъ на посланницы-тѣ ти.

[л] Мих. 8: 2.
[м] Откр. 16; 1.
[н] 1 Лѣт. 16; 34. Псал. 100; 5. Іер. 33; 11 Плач. 3; 25.
[о] Псал. 1; 6. 2 Тим. 2; 19.
[п] Дан. 9; 26. 11; 10, 22, 40.
[р] Псал. 2; 1.
[с] 1 Цар. 3; 12.
[т] 2 Цар. 23; 6, 7.
[у] Гл. 3; 11.
[ф] Мал. 4; 1.
[х] 4 Цар. 19; 22, 23.
[ц] 4 Цар. 19; 35, 37.
[ч] Иса. 8; 8. Дан. 11; 10.
[ш] Іер. 2; 20. 30; 8.
[щ] 4 Цар. 19; 37.
[ъ] Иса. 52; 7. Рим. 10; 15.
[ы] Ст. 11, 12.
[ь] Ст. 14.

—

[а] Іер. 50; 23.
[б] Іер. 51; 11, 12. Гл. 3; 14.
[в] Иса. 10; 12. Іер. 25; 29.
[г] Псал. 80; 12. Осія 10; 1.
[д] Иса. 63; 2, 3.
[е] Иса. 38; 14. 59; 11.
[ж] Иса. 13; 7, 8.
[з] Дан. 5; 6.
[и] Іер. 30; 6.
[і] Іоил. 2; 6.
[к] Іов. 4; 10, 11. Іез. 19; 2 до 7.
[л] Іез. 29; 3. 38; 3. 39; 1. Гл. 3; 5.
[м] 4 Цар. 18; 17, 19. 19; 9, 23.

—

ГЛАВА 3.

1 Горко [а]на кръвопролитникъ градъ,
Всичкый е пълнъ съ лъжж *и* грабежъ:
Хыщеніе-то не оскудѣва.
2 [б]Гласъ на бичове *ся чуе,* и гласъ отъ тропотъ на колета,
И на коніе устремляемы, и на колесницы подскачущы:
3 Конникъ-тъ дига льскавъ мечъ и свѣткаво копіе:
Има и множество ранени, и голѣмо число убити,
И нѣма свършъкъ на трупове-тѣ:
Прѣтыкатъ ся отъ трупове-тѣ имъ:
4 Отъ много-то блудуванія на привлачителнж-тж блудницж,
[в]Искуснж-тж въ баянія,
Която продава народы съ блудуванія-та си,
И племена съ баянія-та си.
5 Ето, [г]азъ сьмь противъ тебе,
Говори Господь на силы-тѣ,
И [д]ще повдигнж полы-тѣ ти на лице-то ти,
И [е]ще покажж на народы-тѣ срамъ-тъ ти,
И на царства-та бесчестіе-то ти.
6 И ще хвьрліж гнуснж нечистотж върхъ тебе, и [ж]ще тя засраміж,
И [з]ще тя поставіж като позорище.
7 И всичкы които тя гледатъ [и]ще бѣгатъ отъ тебе,
И ще рекжтъ: Ниневія опустѣ:
[і]Кой ще іж пожали?
Отъ дѣ да потърсіж утѣшители за тебе?
8 [к]По добра ли си ты [л]отъ Но Аммонъ,
Който лежеше между рѣкы-тѣ,
Окруженъ отъ воды,
На който прѣдбоище бѣ море-то,
И стѣна негова море-то?
9 Крѣпость негова бѣ Еѳіопія и Египетъ, и бѣ бескрайна:
Футъ и Ливійци-тѣ бѣхж твои помощници.
10 Но и той ся прѣсели, отиде въ плѣнъ:
И [м]младенци-тѣ му ся съкрушихж
[н]По краища-та на всичкы-тѣ пжтища:
[о]И хвьрлихж жрѣбія върхъ славны-тѣ му мжжіе,
И всичкы-тѣ му голѣмци вързани быдохж съ веригы.
11 И [п]ты ще ся опіешь,
Ще станешь невидима:
И ты ще потърсишь силж противъ врагъ-тъ.
12 Всичкы-тѣ ти твърдѣли *ще сж*
[р]*Като* смоковници съ първоявены-тѣ *си* смоквы:
Ако ся затресжтъ,
Ще паднжтъ въ уста-та на ядущій-тъ.
13 Ето, [с]людіе-тѣ ти сж жены въ срѣдъ тебе:
Врата-та на земіж-тж ти
Ще сж съвсѣмъ отворены на врагове-тѣ ти:
[т]Огнь ще пояде вереи-тѣ ти.
14 Извади си водж за обсадж-тж,
[у]Уякчи твърдѣли-тѣ си;
Влѣзь въ калъ-тъ и истъпкай глинж-тж,
Поправи кырпичнж-тж пещь.
15 Тамъ ще тя изѣде огнь:
Мечъ ще тя истрѣби,
Ще тя изѣде [ф]като аттелавъ-тъ.
Множи ся като аттелавъ,
Множи ся като скакалецъ.
16 Умножила си търговцы-тѣ си
Повече отъ звѣзды-тѣ небесны:
Аттелавъ-тъ ся распрострѣ, и литнж.
17 [х]Голѣмци-тѣ ти сж като скакалци,
И главатари-тѣ ти като множество отъ скакалцы,
Които сѣдятъ на плетища-та въ студенъ день:
Но като изгрѣе сълнце-то, бѣгатъ,
И мѣсто-то имъ не ся познава дѣ бѣхж.
18 [ц]Пастыри-тѣ ти задрѣмахж, [ч]царю Ассирійскый:
Благородни-тѣ ти заспахж:
[ш]Людіе-тѣ ти ся распьрснжхж по горы-тѣ,
И нѣма кой да *гы* събира.
19 Нѣма лѣкъ за съкрушеніе-то ти:
[щ]Рана-та ти е люта:
[ѣ]Всичкы-тѣ които слушатъ вѣсть-тж ти
Ще иcплескатъ съ ржцѣ заради тебе:
Защото върхъ кого не нападнж злина-та ти всякога?

а Іез. 22; 2, 3. 24; 6, 9. Авв. 2; 12.
б Іер. 47; 3.
в Иса. 47; 9, 12. Отк. 18; 2, 3.
г Гл. 2; 13.
д Иса. 47; 2, 3. Іер. 13; 22, 26. Іез. 16; 37. Мих. 1; 11.
е Авв. 2; 16.
ж Мал. 2; 9.
з Евр. 10; 33.
и Отк. 18; 10.
і Іер. 15; 5.
к Амос. 6; 2.
л Іер. 46; 25, 26. Іез. 30; 14, 15, 16.
м Псал. 137; 9. Иса. 13; 16. Осія 13; 16.
н Плач. 2; 19.
о Іоил. 3; 3. Авд. 11.
п Іер. 25; 17, 27. Гл. 1; 10.
р Отк. 6; 13.
с Іер. 50; 37. 51; 30.
т Псал. 147; 13. Іер. 51; 30.
у Гл. 2; 1.
ф Іоил. 1; 4.
х Отк. 9; 7.
ц Исх. 15; 16. Псал. 76; 6.
ч Іер. 50; 18. Іез. 31; 3 и др.
ш 3 Цар. 22; 17.
щ Мих. 1; 9.
ѣ Плач. 2; 15. Соф. 2; 15. Виж Иса. 14; 8 и др.

КНИГА НА ПРОРОКА АВВАКУМА.

ГЛАВА 1.

1 Видѣніе-то което видѣ пророкъ Аввакумъ.
2 До кога, Господи, ще выкамъ, и не щешь
да послушашь?
Ще въпіѭ къмъ тебе: Неправда! и [а]не
щешь да избавяшь?
3 Защо мя правишь да гледамъ беззаконіе,
И да виждамъ бѣдствіе?
Защото грабежъ и неправда има прѣдъ
мене;
И има що повдигатъ караніе и прѣніе.
4 За то законъ-тъ е празденъ,
И сѫдба съвсѣмъ не излази:
Понеже [б]нечестивый-тъ насилствува праведный-тъ:
За то излази сѫдба развратна.
5 [в]Виждте между народы-тѣ, и погледнѣте,
И ся зачудѣте много:
Защото азъ ще направѭ дѣло въ дни-тѣ ви,
Което не щете повѣрува, ако го прикаже
нѣкой.
6 Защото, ето, [г]азъ повдигамъ Халдейцы-тѣ,
Народъ-тъ лютъ и устремителенъ,
Който ще пройде прѣзъ ширинѫ-тѫ на
земѭ-тѫ,
За да наслѣди селенія не свои.
7 Страшни сѫ и трепетни:
Сѫдба-та имъ и власть-та имъ ще происхожда отъ тѣхъ.
8 И коніе-тѣ имъ сѫ по бързи отъ рысове,
И [д]по устремителни отъ вечерни вълцы:
И конници-тѣ имъ ще ся разсѣіѫтъ,
И конници-тѣ имъ ще дойдѫтъ отъ далечь;
[е]Ще литнѫтъ като орелъ бързащъ на
ядсніе.
9 Всички ще дойдѫтъ за грабежъ:
Взоръ-тъ на лица-та имъ е на напрѣдъ,
И ще съберѫтъ плѣнницы като пѣсъкъ.
10 И ще ся присмиватъ на царіе-тѣ,
И началници-тѣ ще имъ сѫ за присмѣхъ:
Ще ся присмиватъ на всякой твърдѣлъ:
Защото ще награмадятъ пьрсть, и ще го
обладаіѫтъ.
11 Тогазь духъ-тъ *му ще* ся измѣни,
И ще прѣвзиде *всякой прѣдѣлъ*, и ще нечествува,
Отдающь [ж]крѣпость-тѫ си тѫзи на бога си.
12 [з]Не си ли ты отъ вѣка, Господи Боже
мой, Святый мой?
Нѣма да умремъ.
Ты, Господи, [и]си гы распоредилъ за сѫдбѫ:
И ты, Крѣпкый, турилъ си гы за наказаніе *намъ.*
13 [і]Очи-тѣ *ти* сѫ по чисты отъ колкото да
гледашь лукавщины-тѣ,
И не можешь да гледашь въ беззаконіе-то;
[к]Защо гледашь на беззаконницы-тѣ, *и*
мълчишь,
Когато нечестивый-тъ поглъща по праведный-тъ отъ себе си?
14 И правишь ли человѣцы-тѣ като морскы-тѣ рыбы,
Като гадины-тѣ, които нѣматъ началникъ
надъ себе си?
15 [л]Истьргнува всички-тѣ съ вѫдицѫ,
Влачи гы въ мрѣжѫ-тѫ си,
И гы събира въ неводъ-тъ си;
За то ся весели и ся радува.
16 За то [м]жьртвува на мрѣжѫ-тѫ си,
И гори темянъ на неводъ-тъ си:
Защото чрѣзъ тѣхъ дѣлъ-тъ му е тлъстъ,
И ястіе-то му избранно.
17 Да ли за то ще испразднува мрѣжѫ-тѫ си?
И нѣма да жали да убива всякого народы-тѣ?

ГЛАВА 2.

1 [а]На стражѫ-тѫ си ще застанѫ,
И ще ся въсправѭ на стълпъ-тъ,
И [б]ще пазѭ за да видѭ що ще ми говори,
И що ще отговорѭ на обличитель-тъ си.
2 И отговори ми Господь, и рече:
[в]Пиши видѣніе-то и изложи *го* на таблички,
Щото да тича който го чете.
3 Защото [г]видѣніе-то е още за опрѣдѣлено
врѣме,
Но бърза къмъ свършъкъ-тъ, и не ще
излъже:
Ако и да ся бави, чакай го:
Защото [д]непрѣмѣнно ще дойде, нѣма да
закъснѣе.
4 Ето, душа-та му ся навдигнѫ, не е права
въ него:
[е]А праведный ще живѣе съ вѣрѫ-тѫ си.

а Плач. 3; 8.
б Іов. 21; 7. Псал. 91; 8 и друг. Іер. 12; 1.
в Иса. 29; 14 Дѣян. 13; 41.
г Втор. 28; 49, 50. Іер. 5; 15. Вижь 2 Лѣт. 36; 6.
д Іер. 5; 6. Соф. 3; 3.
е Іер. 4; 13.
ж Дан. 5, 4.
з Псал. 90; 2 93; 2. Плач. 5; 19.
и 4 Цар. 19; 25. Псал. 17; 13. Иса. 10; 5, 6, 7. Іез. 30; 25.
і Псал. 5; 5.
к Іер. 12; 1.
л Іер. 16; 16. Амос. 4; 2.
м Втор. 8; 17. Иса. 10; 13. 37; 24, 25.

—

а Иса. 21; 8, 11.
б Псал. 85; 8.
в Иса. 8; 1 30; 8.
г Дан 10; 14 11; 27, 35.
д Евр. 10; 37.
е Іоан. 3; 36. Рим. 1; 17. Гал. 3; 11. Евр. 10; 38.

5 И още като нѣкой дързостливъ отъ вино,
Мѫжъ высокоуменъ е, нито мирува;
[ж]Който разширя душѫ-тѫ си като адъ,
И е като смърть-та, и не ся насыща,
Но събира при себе си всичкы-тѣ народы,
И скупува при себе си всичкы-тѣ людіе.
6 [з]Не ще ли да земѫтъ всичкы тѣзи притчѫ противъ него,
И пословицѫ присмивателнѫ противъ него? и рекѫтъ:
Горко на умножавающій-тъ не свое-то! До кога?
И на натегнувающій-тъ на себе си съсъ залозы.
7 Не ще ли да станѫтъ внезапно онѣзи що тя хапѭтъ,
И да ся повдигнѫтъ онѣзъ що тя правятъ окаяненъ,
И ты да имъ си въ разграбеніе?
8 [и]Понеже ты обра много народы,
Всичкый остатъкъ на людіе-тѣ ще тя оберѫтъ:
[і]Заради кръвь-тѫ на человѣцы-тѣ,
И заради неправдѫ-тѫ *ти* на земіѭ-тѫ,
На градъ-тъ, и на всичкы-тѣ живѣющы въ него.
9 Горко [к]на лакомящій-тъ лакомство зло за домъ-тъ си,
[л]За да тури гнѣздо-то си высоко,
За да ся освободи отъ рѫкѫ-тѫ на злый-тъ!
10 Съвѣщалъ си срамъ за домъ-тъ си,
Като си истрѣбилъ много народы,
И си съгрѣшилъ *противъ* душѫ-тѫ си.
11 Защото камыкъ-тъ изъ стѣнѫ-тѫ ще възопіе,
И дървовърскы-тѣ ще му отговорятъ.
12 Горко [м]на градящій-тъ градъ съ кръвь,
И на основающій-тъ градъ съ неправдѫ!
13 Ето не е ли това отъ Господа на силы-тѣ,
[н]Да ся трудятъ людіе-тѣ за огнь-тъ,
И народи-тѣ да ся мѫчатъ за суетѫ-тѫ?
14 Защото [о]земя-та ще е пълна
Съ познаваніе-то на славѫ-тѫ Господнѭ,
Както воды-тѣ покрыватъ море-то.
15 Горко на оногози който напоява ближнія си,
Тебѣ който изливашъ [п]сикерѫ-тѫ си, и още *го* опивашъ,
[р]За да гледашъ голотѫ-тѫ имъ!
16 Напълнилъ си ся съсъ срамъ неже съсъ славѫ:
[с]Пій и ты, и нека ся открые краекожіе-то ти:
Чаша-та на десницѫ-тѫ Господнѭ ще ся върне къмъ тебе:
И бълвочъ на бесчестіе ще е връху славѫ-тѫ ти.
17 Защото неправда-та *ти* къмъ Ливанъ ще тя покрые,
И повреждeніе-то на животны-тѣ ще *тя* уплаши,
[т]Заради кръвь-тѫ на человѣцы-тѣ,
И неправдѫ-тѫ *ти* на земіѭ-тѫ,
На градъ-тъ, и на всичкы-тѣ живѣющы въ него.
18 [у]Коя е полза-та на изваянный-тъ,
Че образователь-тъ му го изваял?
На лѣянный-тъ, и [ф]на учитель-тъ на лъжѫ-тѫ,
Че дѣлатель-тъ упова на дѣло-то си,
[х]Та да прави безгласны идолы?
19 Горко на говорящій-тъ на дърво-то: Събуди ся:
На безгласный-тъ камыкъ: Дигни ся.
То ли ще научи?
Ето то е обкрыто съсъ злато и сребро,
И [ц]нѣма никакво дыханіе въ него.
20 Но [ч]Господь е въ святый-тъ си храмъ:
[ш]Да мълчишь прѣдъ него, всичка земле.

ГЛАВА 3.

1 Молитва на пророкъ Аввакума [а]връху Сигіоноѳъ.
2 Господи, чухъ слухъ-тъ ти, *и* ся убояхъ:
Господи, [б]оживявай дѣло-то си въ срѣдъ годины-тѣ:
Въ срѣдъ годины-тѣ *го* явявай;
Въ гнѣвъ-тъ *си* помени милость.
3 Богъ дойде отъ Ѳеманъ,
И [в]Святый отъ горѫ-тѫ Фаранъ. (Села.)
Слава-та му покры небеса-та,
И земя-та бѣ пълна съ хвалѫ-лѫ му.
4 Сіяніе-то му бѣ като видѣлина-та:
Лучи излизахѫ изъ рѫкѫ-тѫ му,
И тамъ бѣ скрышница-та на крѣпость-тѫ му.
5 [г]Прѣдъ него прѣдшествоваше моръ-тъ,
И [д]свѣткавицы излизахѫ подъ нозѣ-тѣ му.
6 Застанѫ, и измѣри земіѭ-тѫ;
Погледнѫ, и разруши народы-тѣ:
И [е]древни-тѣ горы ся [ж]съкрушихѫ,
Вѣчни-тѣ хълми ся смирихѫ:
Пѫтища-та му сѫ вѣчны.
7 Видѣхъ шатры-тѣ на Еѳіопіѭ въ скръбь:
Поклатихѫ ся опоны-тѣ на Мадіамскѫ-тѫ земіѭ.
8 Разгнѣва ли ся Господь противъ рѣкы-тѣ?
Да ли бѣ ярость-та ти противъ рѣкы-тѣ?
Или гнѣвъ-тъ ти противъ море-то,
[з]Та си възлѣзлъ на коніе-тѣ си,
И на колесницы-тѣ си за избавленіе?

ж Прит 27; 20. 30; 16.
з Мих. 2; 4.
и Иса. 33; 1.
і Ст. 17.
к Iер 22; 13.
л Iер. 49; 16. Авд. 4.
м Iер. 22; 13. Iез. 24; 9. Мих. 3; 10. Наум. 3; 1.
н Iер. 51; 58.
о Иса. 11; 9.
п Осія 7; 5.
р Быт. 9; 22.
с Iер. 25; 26, 27. 51; 57.
т Ст. 8.
у Иса. 44; 9, 10. 46; 2.
ф Iер. 10; 8, 14. Зах. 10; 2.
х Псал. 115; 5. 1 Кор. 12; 2.
ц Псал. 135; 17.
ч Псал. 11; 4.
ш Соф. 1; 7. Зах. 2; 13.

а Псал. 7; надписъ-тъ.
б Псал. 85; 6.
в Втор. 33; 2. Сѫд. 5; 4. Псал. 68; 7.
г Наум. 1; 3.
д Псал. 18; 8.
е Быт. 49; 26.
ж Наум. 1; 5.
з Ст. 15. Втор. 33; 26, 27. Псал. 68; 4. 104; 3.

9 Извлѣченъ бы вънъ лѫкъ-тъ ти,
Както възвѣсти *ты* на племена-та съ клѣтвѫ. (Села.)
[н]Ты раздра земіѭ-тѫ съ рѣкы.
10 [і]Видѣхѫ тя горы-тѣ, и ся поклатихѫ:
Потопъ водный нападнѫ:
Бездна-та проводи гласъ-тъ си,
[к]Повдигнѫ рѫцѣ-тѣ си на высоко.
11 [л]Слънце-то *и* луна-та застанѫхѫ въ жилище-то *си*:
[м]Въ видѣлинѫ-тѫ на стрѣлы-тѣ ти ходяхѫ,
Въ сіяніе-то отъ свѣтканіе-то на твое-то копіе.
12 Съ негодованіе си прошелъ прѣзъ земіѭ-тѫ,
[н]Съ ярость си стъпкалъ народы-тѣ.
13 Излѣзлъ си за избавленіе на людіе-тѣ си,
За избавленіе на помазанникъ-тъ си;
[о]Поразилъ си началникъ-тъ изъ домъ-тъ на нечестивы-тѣ,
Открылъ си основанія-та до вратъ-тъ. (Села.)
14 Пронизалъ си съ копія-та му главѫ-тѫ на военачалницы-тѣ му:
Устремихѫ ся като вихрушка за да мя распръснѫтъ:
Радость-та имъ бѣ като да изѣдѫтъ скрышно сиромахъ-тъ.
15 [п]Прошелъ си прѣзъ море-то съ коніе-тѣ си,
Прѣзъ купове на много воды.
16 Чухъ, и [р]чрѣва-та ми ся смутихѫ:
Устны-тѣ ми треперяхѫ отъ гласъ-тъ:
Гнилота влѣзе въ кости-тѣ ми,
И на мѣсто-то си ся растреперахъ,
Та да си починѫ въ день-тъ на скърбь-тѫ,
Когато възлѣзе противъ людіе-тѣ
Онзи който ще ся опълчи противъ тѣхъ.
17 Ако и да не прозябне смоковница-та,
Нито да има плодъ по лозы-тѣ:
Трудъ-тъ на маслинѫ-тѫ да ся осуети,
И нивы-тѣ да не дадѫтъ хранѫ:
Паства-та да ся истрѣби изъ оградѫ-тѫ,
И да нѣма говеда въ кошары-тѣ:
18 [с]Азъ обаче ще ся веселіѭ въ Господа,
Ще ся радувамъ въ Бога на спасеніе-то си.
19 Іегова Господь е [т]сила-та ми,
И ще направи нозѣ-тѣ ми като на [у]елени-тѣ,
И ще мя направи [ф]да ходіѭ по высокы-тѣ си мѣста.
Първому пѣвцу върху струнны-тѣ ми орѫдія.

КНИГА НА ПРОРОКА СОФОНІѬ.

ГЛАВА 1.

1 Слово-то Господне, което быде къмъ Софоніѭ сынъ-тъ на Хусія, сынъ-тъ на Годоліѭ, сынъ-тъ на Амаріѭ, сынъ-тъ на Езекыѭ, въ дни-тѣ на Іосіѭ сынъ-тъ Амоновъ, Іудинъ-тъ царь.
2 Ще погубіѭ съвсѣмъ всичко
Отъ лице-то на земіѭ-тѫ, говори Господь.
3 [а]Ще погубіѭ человѣкъ и скотъ:
Ще погубіѭ птицы-тѣ въздушны, и рыбы-тѣ морскы,
И [б]спъжнуванія-та съ нечестивы-тѣ:
И ще истрѣбіѭ человѣка отъ лице-то на земіѭ-тѫ, говори Господь.
4 И ще простръ рѫкѫ-тѫ си върху Іудѫ,
И върху всичкы-тѣ жители на Іерусалимъ;
И [в]ще истрѣбіѭ остатъкъ-тъ Вааловъ отъ това мѣсто,
И име-то на идолскы-тѣ жрецы съсъ священницы-тѣ;
5 И [г]онѣзи които ся кланятъ на небесно-то воинство върху кѫщны-тѣ покрывы;
И [д]които ся кланятъ *и* [е]кълнѫтъ въ Господа,
И [ж]които ся кълнѫтъ въ Мелхома;
6 И [з]които ся уклоняватъ отъ подиръ Господа,
И [и]които не търсятъ Господа, нито го дирятъ.
7 [і]Мълчи прѣдъ Господа Іегова,
Защото [к]е близо день-тъ Господенъ:
Защото [л]Господь приготви жъртвѫ,
Опрѣдѣли поканены-тѣ си.
8 И въ день-тъ на жъртвѫ-тѫ Господнѭ,
Ще накажѫ [м]началницы-тѣ, и царскы-тѣ чада,
И всичкы-тѣ що сѫ облѣкли странны дрехы.

[н] Псал. 78; 15, 16. 105; 41.
[і] Исх. 19; 16, 18. Сѫд. 5; 4, 5. Псал. 68; 8. 77; 18. 114; 4.
[к] Исх. 14; 22. Іис. Нав. 3; 16.
[л] Іис. Нав. 10; 12, 13.
[м] Іис. Нав. 10; 11. Псал. 18; 14. 77; 17, 18.
[н] Іер. 51; 33. Амос. 1; 3. Мих. 4; 13.
[о] Іис. Нав. 10; 24. 11; 8, 12. Псал. 68; 21.
[п] Ст. 8. Псал. 77; 19.
[р] Псал. 119; 120. Іер. 23; 9.
[с] Іов. 13; 15. Иса. 41; 16. 61; 10.
[т] Псал. 27; 1.
[у] 2 Цар. 22; 34. Псал. 18; 33.
[ф] Втор. 32; 13. 33; 29.

[а] Осія 4; 3.
[б] Іез. 7; 19. 14; 3, 4, 7. Мат. 13; 41.
[в] 4 Цар. 23; 4, 5.
[г] 4 Цар. 23; 12. Іер. 19; 13.
[д] 3 Цар. 18; 21. 4 Цар. 17; 33, 41.
[е] Иса. 48; 1. Осія. 4; 15.
[ж] Іис. Нав. 23; 7. 3 Цар. 11; 33.
[з] Иса. 1; 4. Іер. 2; 13, 17. 15; 6.
[и] Осія 7; 7.
[і] Авв. 2; 20. Зах. 2; 13.
[к] Иса. 13; 6.
[л] Иса. 34; 6. Іер. 46; 10. Іез. 39; 17. Отк. 19; 17.
[м] Іер. 36; 6.

9 Въ онзи день ще накажж и всичкы-тѣ
които прѣскачатъ прагове-тѣ,
Които пълнятъ домове-тѣ на господари-
тѣ си съ грабежъ и льсть.
10 И въ онзи день, говори Господь,
Ще бжде мятежъ на выкъ [н]отъ рыбнж-
тж портж,
И рыданіе отъ Масенж,
И голѣмо съкрушеніе отъ хълмы-тѣ.
11 [о]Плачѣте, жители на Мактесъ,
Защото ся истрѣбихж всичкы-тѣ търгов-
скы людіе:
Изсѣчени быхж всичкы които доносяхж
сребро.
12 И въ онова врѣме,
Ще издирiж Іерусалимъ съсъ свѣтил-
ницы,
И отмьстiж на мжжіе-тѣ [п]които почиватъ
на дрождіе-то си;
[р]Които думатъ въ сърдце-то си:
Господь нѣма да стори ни добро ни зло.
13 За то имотъ-тъ имъ ще бжде въ разгра-
беніе,
И кжщи-тѣ имъ въ запустѣніе;
И ще съградятъ кжщы, а [с]нѣма да оби-
таватъ:
И ще насадятъ лозія, а [т]нѣма да пiжтъ
вино-то имъ.
14 [у]Близу е великый день Господень,
Близу, и твърдѣ бърза:
Гласъ-тъ на день-тъ Господень:
Горестно ще извыка тамъ крѣпкый.
15 [ф]День на гнѣвъ е онзи день,
День на скърбь и на утѣсненіе,
День на запустѣніе и на погубваніе,
День на тьмнинж и на мракъ,
День на облакъ и на мьглж,
16 [х]День на тржбж и на всклицаніе
Противъ твърдѣлны-тѣ градове,
И противъ высокы-тѣ стълпове.
17 И ще оскърбiж человѣцы-тѣ,
И [ц]ще ходятъ като слѣпи,
Защото съгрѣшихж Господу:
И [ч]кръвь-та имъ ще ся излѣе като прахъ,
И меса-та имъ [ш]като лайно.
18 Но [щ]ни сребро-то имъ ни злато-то имъ
Ще може да гы избави
Въ день-тъ на гнѣвъ-тъ Господень:
И всичка-та земя [ъ]ще бжде погълнжта
Отъ огнь-тъ на ревность-тж му:
Защото [ы]ще направи скончаніе, даже и
скоро,
Върхъ всичкы които живѣiжтъ на зе-
мiж-тж.

ГЛАВА 2.

1 [а]Испытайте себе си, испытайте,
Народе безсрамный,
2 Прѣди да роди указъ-тъ *дѣйствіе-то си*:
И день-тъ да прѣйде [б]като плѣва,
Прѣди да нападне върхъ васъ
[в]Распаленіе-то на гнѣвъ-тъ Господень,
Прѣди да нападне върхъ васъ
День-тъ на ярость-тж Господнiж.
3 [г]Търсѣте Господа, [д]всичкы кроткы земни,
Които извършвате сждбы-тѣ му:
Търсѣте правдж, търсѣте кротость,
[е]Негли ся покрыете въ день-тъ на гнѣвъ-тъ
Господень.
4 Защото [ж]Газа ще бжде оставена,
И Аскалонъ ще бжде запустенъ:
Ще изгонятъ [з]Азотъ въ пладнинж,
И Аккаронъ ще ся искорени.
5 Горко [и]на жители-тѣ на морскы-тѣ брѣ-
гове,
На народъ-тъ на Херееци-тѣ!
Слово-то Господне е противъ васъ:
И тебе, [і]Ханаане, земле на Филистимци-тѣ,
Ще тя погубiж, та да нѣма жители.
6 И брѣгъ-тъ морскый ще е населенія *и*
кладенци на овчари,
И [к]огради на стада.
7 И *това* приморіе ще е за [л]остатъкъ-тъ на
Іудинъ-тъ домъ:
Тамъ ще пасжтъ:
Въ домове-тѣ на Аскалонъ ще лежатъ
вечеръ;
Защото Господь тѣхный Богъ [м]ще гы посѣти,
И [н]повърне плѣнъ-тъ имъ.
8 [о]Чухъ хулж-тж на Моава,
И [п]укоры-тѣ на Аммоновы-тѣ сынове,
Съ които хуляхж людіе-тѣ ми,
И [р]ся увеличавахж противъ прѣдѣлы-тѣ
имъ.
9 За то, живъ сьмь азъ, говори Господь
на силы-тѣ, Богъ Израилевъ,
Непрѣмѣнно [с]Моавъ ще бжде като Содомъ,
И [т]Аммонови-тѣ сынове като Гоморръ,
[у]Мѣсто на коприві, и солници, и вынж-
гышна пустота:
Остатъкъ-тъ на людіе-тѣ ми ще гы обере,
И [ф]остатъкъ-тъ на народъ-тъ ми ще гы
наслѣди.
10 Това ще имъ стане [х]заради гордость-
тж имъ,
Защото хулихж и ся възвеличихж
Противъ людіе-тѣ на Господа на силы-тѣ.
11 Господь ще е страшенъ противъ тѣхъ,

н 2 Лѣт. 33; 14.
о Iак. 5; 1.
п Іер. 48; 11. Амос. 6; 1.
р Псал. 94; 7.
с Втор. 28; 30, 39. Амос. 5; 11.
т Мих. 6; 15.
у Iоил. 2; 1, 11.
ф Ст. 18. Иса. 22; 5. Іер. 30; 7. Iоил. 2; 2, 11. Амос. 5; 18.
х Іер. 4; 19.
ц Втор. 28; 29. Иса. 59; 10.
ч Псал. 79; 3.
ш Псал. 83; 10. Іер. 9; 22. 16; 4.
щ Прит. 11; 4. Іез. 7; 19.
ъ Гл. 3; 8.
ы Ст. 2, 3.

—

а Iоил. 2; 16.
б Iов. 21; 18. Псал. 1; 4. Иса. 17; 13. Осія 13; 3.
в 4 Цар. 23; 26.
г Псал. 105; 4. Амос. 5; 6.
д Псал. 76; 9.
е Iоил. 2; 14. Амос. 5; 15. Iона 3; 9.
ж Іер. 47; 4, 5. Іез 25; 15. Амос. 1; 6, 7, 8. Зах. 9; 5, 6.
з Іер. 6; 4. 15; 8.
и Іез. 25; 16.
і Iис. Нав. 13; 3.
к Ст. 14. Иса. 17; 2.
л Ст. 9. Иса. 11; 11. Мих. 4; 7. 5; 7, 8. Агг. 1; 12. 2; 2.
м Исх. 4; 31. Лук. 1; 68.
н Псал. 126; 1. Іер. 29; 14. Гл. 3; 20.
о Іер. 48; 27 и друг. Іез. 25; 8.
п Іез. 25; 3, 6.
р Іер. 49; 1.
с Иса. 15; Іер. 48; Іез. 25; 9. Амос. 2; 1.
т Амос. 1; 13.
у Быт. 19; 25. Втор. 29; 23. Иса. 13; 19. 34; 13. Іер. 49; 18. 50; 40.
ф Ст. 7.
х Иса. 16; 6. Іер. 48; 29.

Защото ще истрѣби всичкы-тѣ земны богове:
И [ц]ще му ся поклонятъ, всякой отъ мѣсто-то си,
[ч]Всичкы-тѣ острови на народы-тѣ.
12 И вы, [ш]Еѳіопяне,
Ще бждете пронизани [щ]съ мечъ-тъ ми.
13 И ще простре ржкж-тж си противъ сѣверъ,
И [ъ]погуби Ассиріж:
И ще направи Ниневіж запустѣніе,
И мѣсто безводно като пустыніж-тж.
14 И [ы]стада ще лежатъ въ срѣдъ неіж,
[ь]Всичкы-тѣ животны на народы-тѣ;
И [ѣ]неясытъ-тъ и ежъ-тъ ще обитаватъ въ горни-тѣ й прагове;
Гласъ-тъ *имъ* ще звжкне въ прозорцы-тѣ:
Пустота ще бжде въ врата-та,
Защото [ю]ще оголѣе отъ кедровы-тѣ *направы*.
15 Тойзи е веселящій ся градъ,
[я]Живѣющій безгрыжно,
[ж]Който говоряше въ сърдце-то си:
Азъ сьмь, и нѣма другъ освѣнь мене.
Какъ станж пустъ,
Виталница на звѣрове!
Всякой що заминува по край него
[ѣж]Ще позвизди, *и* [а]помаха съ ржкж-тж си.

ГЛАВА 3.

1 Горко на бунтовный-тъ и скверный-тъ *градъ*,
На насилственный-тъ градъ!
2 [а]Не послуша гласъ-тъ;
[б]Не пріе наказаніе;
Не упова на Господа;
Не ся приближи при Бога своего.
3 [в]Началници-тѣ му сж въ срѣдъ него льви рыкающи:
Сждіи-тѣ му, [г]вечерни вълци:
Не оставятъ нищо за заранъ.
4 [д]Пророци-тѣ му сж вѣтровити,
Человѣци льстиви:
Священници-тѣ му осквернихж святилище-то,
[е]Насилствовахж законъ-тъ.
5 [ж]Праведный Господь е [з]въ срѣдъ него:
Нѣма да направи неправдж:
Всякж сутринж приводи сждбж-тж си въ видѣло, не оскудѣва,
Но [и]нечестивый не знае срамъ.
6 Истрѣбихъ народы: стълпове-тѣ имъ сж запустѣни:
Запустихъ пжтища-та имъ, та да нѣма кой да заминува:
Градове-тѣ имъ ся разорихж,
Щото нѣма человѣкъ, нѣма житель.
7 [і]Рѣкохъ: Непрѣмѣнно щѣше да ся убоишь ты отъ мене,
Щѣше да пріемешь наказаніе,
Селеніе-то му не щѣше да ся истрѣби,
Колкото и да го наказовахъ:
Но тѣ ускорихж [к]да растлѣватъ всичкы-тѣ си дѣянія.
8 За то [л]чакайте мя, говори Господь,
До день-тъ въ който ся повдигнж за обиръ;
Защото изреченіе-то ми е [м]да съберж народы-тѣ,
И да скупіж царства-та,
Да излѣіж върхъ тѣхъ негодованіе-то си,
Всичко-то распаленіе на гнѣвъ-тъ си,
Понеже [н]всичка-та земя ще бжде погълнжта
Отъ огнь-тъ на ревность-тж ми.
9 Защото тогазь ще [*]турїж въ народы-тѣ [о]языкъ чистъ,
За да призыватъ всичкы-тѣ име-то Господне,
Да му работятъ подъ единъ хомотъ.
10 [п]Оттатъкъ рѣкы-тѣ на Еѳіопіж молители-тѣ ми,
Дъщеря-та на разсѣяны-тѣ ми,
Ще донесжтъ приношеніе-то ми.
11 Въ онзи день нѣма да ся срамувашь
Заради всичкы-тѣ си дѣянія,
Чрѣзъ които си беззаконновалъ противъ мене:
Защото тогазь ще отнѣмж отъ срѣдъ тебе онѣзи
[р]Които ся хвалятъ въ гордость-тж ти,
И нѣма вече да велерѣчишь заради святж-тж ми горж.
12 И ще оставіж въ срѣдъ тебе
[с]Людіе оскърбены и сиромасы,
И тѣ ще ся надѣіжтъ на име-то Господне.
13 [т]Остатъкъ-тъ Израилевъ [у]нѣма да прави беззаконіе,
Нито да говори лъжы,
[ф]Нито ще ся намѣри въ уста-та имъ языкъ льстивъ:
Защото тѣ [х]ще пасжтъ, и ще лежатъ,
И не ще има кой да устрашава.
14 [ц]Пѣй, Сіонова дъщеро:
Въскликнѣте, Израилю:
Весели ся и радувай ся отъ всичко сърдце,
Дъщеро Іерусалимска.
15 Отнѣ Господь сждове-тѣ ти,
Върнж непріятель-тъ ти:
[ч]Царь Израилевъ е Господь [ш]въ срѣдъ тебе:
Нѣма да видишь вече зло.

ц Мал. 1; 11. Іоан. 4; 21.
ч Быт. 10; 5.
ш Иса 18; 1. 20; 4. Іер. 46; 9. Іез. 30; 9.
щ Псал. 17; 13.
ъ Иса. 10; 12. Іез. 31; 3. Наум. 1; 1. 2; 10. 3; 15, 18.
ы Ст. 6.
ь Иса. 13; 21, 22.
ѣ Иса. 34; 11, 14.
ю Іер. 22; 14.
я Иса. 47; 8.
ж Отк. 18; 7.
ѣж Іов. 27; 23. Плач. 2; 15. Іез. 27; 36.
а Наум. 3; 19.

—

а Іер. 22; 21.
б Іер. 5; 3.
в Іез. 22; 27. Мих. 3; 9, 10, 11.
г Авв. 1; 8.
д Іер. 23; 11, 32. Плач. 2; 14. Осіа 9; 7.
е Іез. 22; 26.
ж Втор. 32; 4.
з Ст. 15, 17. Мих. 3; 11.
и Іер. 3; 3. 6; 15. 8; 12.
і Вижь Іер. 8; 6.
к Быт. 6; 12.
л Псал. 27; 14. 37; 34. Прит. 20; 22.
м Іоил. 3; 2.
н Гл. 1; 18.
* *Евр.* върнж
о Иса. 19; 18.
п Псал. 68; 31. Иса. 18; 1, 7. 60; 4 и др. Мал. 1; 11. Дѣян. 8; 27.
р Іер. 7; 4. Мих. 3; 11. Мат 3; 9.
с Иса. 14; 32. Зах. 11; 11 Мат. 5; 3. 1 Кор. 1; 27, 28. Іак. 2; 5.
т Мих. 4; 7. Гл. 2; 7.
у Иса. 60; 21.
ф Иса. 63; 8. Отк. 14; 5.
х Іез. 34; 28. Мих. 4; 4. 7; 14.
ц Иса. 12; 6. 54; 1. Зах. 2; 10. 9; 9.
ч Іоан. 1; 50.
ш Ст. 5, 17. Іез. 48; 35. Отк. 7; 15, 21; 3, 4.

16 Въ онзи день [щ]ще ся рече Iерусалиму:
Не бой ся:
Сіоне, [ъ]да не разслабѣватъ рѫцѣ-тѣ ти.
17 Господь Богъ твой, [ы]който е въ срѣдъ тебе,
Силный-тъ, ще тя спасе,
[ь]Ще ся развесели за тебе съ радость,
Ще *тя* милува въ любовь-тѫ си,
Ще ся весели за тебе съ пѣсни.
18 Ще съберѫ [э]оскърбены-тѣ заради праздницы-тѣ,
Които сѫ отъ тебе,
На които бѣ тежина поношеніе-то му.
19 Ето, въ онова врѣме ще махнѫ всичкы тѣзи които тя угнѣтяватъ:
И ще избавіѫ [ю]хромѫ-тѫ,
И ще приберѫ оттласнѫтѫ-тѫ;
И ще гы направіѫ хвалѫ и славѫ
Въ всяко мѣсто на срамъ-тъ имъ.
20 Въ онова врѣме [я]ще вы доведѫ,
И въ *онова* врѣме ще вы съберѫ;
Защото ще вы направіѫ имениты и похвалны
Между всичкы-тѣ земны народы,
Когато азъ върнѫ плѣнъ-тъ ви прѣдъ очи-тѣ ви, говори Господь.

КНИГА НА ПРОРОКА АГГЕЯ.

ГЛАВА 1.

1 [а]Въ вторѫ-тѫ годинѫ на царь Дарія, въ шестый-тъ мѣсецъ, въ първый-тъ день на мѣсецъ-тъ, быде слово Господне чрѣзъ пророка Аггея [б]къмъ Зоровавеля сынъ-тъ Салаѳіилевъ, управитель-тъ на Iуда, и [в]къмъ Iисуса сынъ-тъ [г]Iоседековъ, великый-тъ священникъ, и рече:
2 Така говори Господь Саваоѳъ, и казва: Тѣзи людіе говорятъ: Врѣме-то не е дошло, врѣме-то да ся съгради домъ-тъ Господень.
3 И быде слово Господне [д]чрѣзъ пророка Аггея, и рече:
4 [е]Врѣме ли е вамъ,
Да обитавате вы у подъсчены-тѣ си домове,
А този домъ да е пустъ?
5 Сега прочее така говори Господь Саваоѳъ:
[ж]Помыслѣте пѫтища-та си.
6 [з]Посѣяхте много, и събрахте доходъ малко;
Ядете, и не ся насыщате;
Піете, и не ся благодарите;
Обличате ся, и не ся стоплювате:
И [и]заплащаемый ся заплаща за единъ пробитъ мѣшецъ.
7 Така говори Господь Саваоѳъ,
Помыслѣте пѫтища-та си.
8 Възлѣзте на горѫ-тѫ, та донесте дърва,
И съградѣте домъ-тъ:
И ще ся благоугодіѫ въ него,
И ще ся прославіѫ, говори Господь.
9 [і]Погледнѫхте за много, и ето, *станѫ* малко:
И *го* донесохте въ домъ-тъ, и [к]азъ духнѫхъ на него:
Защо? говори Господь Саваоѳъ.
Заради домъ-тъ си, който е пустъ,
А вы тичате всякой въ домъ-тъ си.
10 За то [л]небе-то задържа отъ васъ росѫ-тѫ *си*,
И земя-та възбрани плодъ-тъ си.
11 И [м]повыкнѫхъ бездъждіе
Върху земіѫ-тѫ, и върху горы-тѣ,
И върху жито-то, и върху мъстъ-тъ, и върху елей-тъ,
И върху всичко що износи земя-та,
И върху человѣцы-тѣ, и върху скотове-тѣ,
И [н]върху всичкы-тѣ трудове на рѫцѣ-тѣ *имъ*.
12 И [о]послуша Зоровавель Салаѳіилевый сынъ, и Iисусъ Iоседековый сынъ, великый священникъ, и всичкый остатъкъ на людіе-тѣ, гласъ-тъ на Господа Бога своего, и думы-тѣ на пророкъ Аггея, като го проводи Господь тѣхный Богъ: и убояхѫ ся людіе-тѣ прѣдъ Господа.
13 И говорй Аггей посланникъ-тъ Господень споредъ посланіе-то Господне на людіе-тѣ, и рече:
14 [п]Азъ сьмъ съ васъ, говори Господь. И [р]възбуди Господь духъ-тъ на Зоровавеля сынъ-тъ Салаѳіилевъ, [с]управитель-тъ на Iудѫ, и духъ-тъ на Iисуса сынъ-тъ Iо-

щ Иса. 35; 3, 4.
ъ Евр. 12; 12.
ы Ст. 15.
ь Втор 30; 9. Иса. 62; 5. 65; 19. Iер. 32; 41.
э Плач. 2; 6.
ю Iез. 34; 16. Мих. 4; 6, 7.
я Иса. 11; 12. 27; 12. 56; 8. Iез. 28; 25. 34; 13. 37; 21. Амос. 9; 14.

—

а Езд. 4; 24. 5; 1. Зах. 1; 1.
б 1 Лѣт. 3; 17, 19. Езд. 3; 2. Мат. 1; 12. Лук. 3; 27.
в Езд. 3; 2. 5; 2.
г 1 Лѣт. 6; 15.
д Езд. 5; 1.
е 2 Цар. 7; 2. Псал. 132; 3 и дрг.
ж Ст. 7. Плач. 3; 40.
з Втор. 28; 38. Осія 4; 10. Мих. 6; 14, 15. Гл. 2; 16.
и Зах. 8; 10.
і Гл. 2; 16.
к Гл. 2; 17.
л Лев. 26; 19. Втор. 28; 23. 3 Цар. 8; 35.
м 3 Цар. 17; 1. 4 Цар. 8; 1.
н Гл. 2; 17.
о Езд. 5; 2.
п Мат. 28; 20. Рим. 8; 31.
р 2 Лѣт. 36; 22. Езд. 1; 1.
с Гл. 2; 21.

седековъ, великый-тъ священникъ, и духъ-тъ на всичкый-тъ остатъкъ на людіе-тѣ, и [м]дойдохѫ та работѣхѫ въ домъ-тъ 15 на Господа Саваоѳа, Бога своего, Въ двадесеть и четвъртый-тъ день на шестый-тъ мѣсецъ, въ вторѫ-тѫ годинѫ на царь Дарія.

ГЛАВА 2.

1 Въ седмый-тъ *мѣсецъ*, въ двадесеть и първый-тъ *день* на мѣсецъ-тъ, станѫ слово Господне чрѣзъ пророка Аггея, и рече: 2 Говори сега на Зоровавеля сынъ-тъ Салаѳіилевъ, управитель-тъ на Іудѫ, и на Іисуса сынъ-тъ Іоседековъ, великый-тъ священникъ, и на остатъкъ-тъ на людіе-3 тѣ, и кажи: [а]Кой останѫ между васъ, който видѣ тойзи домъ въ първѫ-тѫ му славѫ? и какъвъ го видите вы сега? [б]Не е ли въ очи-тѣ ви като нищо, сравненъ съ 4 оногозъ? [в]Но уякчи ся сега Зоровавелю, говори Господь: и уякчи ся, Іисусе, сыне Іоседековъ, великый священниче: и уякчѣте ся, всичкы людіе на тѫзи земіѫ, говори Господь, и работѣте: Защото азъ сьмь съ васъ, говори Господь Саваоѳъ. 5 [г]Споредъ думѫ-тѫ на завѣтъ-тъ ми съ васъ, когато излѣзохте изъ Египетъ, [д]Духъ-тъ ми ще прѣбывае между васъ: не бойте ся.

6 Защото така говори Господь Саваоѳъ: [е]Още еднаждь, вслѣдъ малко, [ж]азъ ще потресѫ небеса-та, и земіѫ-тѫ, и море-то, 7 и сушѫ-тѫ. И ще потресѫ всичкы-тѣ народы, и [з]избранны-тѣ нѣща на всичкы-тѣ народы ще дойдѫтъ; и ще испълніѫ този домъ съсъ славѫ, говори Господь 8 Саваоѳъ. Сребро-то е мое, и злато-то е 9 мое, говори Господь Саваоѳъ. [и]Слава-та на тойзи послѣдень домъ ще е по голѣма отъ онѫзи на първый-тъ, говори Господь на силы-тѣ: и на това мѣсто [і]ще дамъ миръ, говори Господь на силы-тѣ:

10 Въ двадесеть четвъртый на деветый-тъ *мѣсецъ* въ вторѫ-тѫ годинѫ на Дарія, станѫ слово Господне чрѣзъ пророка Аг-11 гея и рече: Така говори Господь Саваоѳъ: [к]Попытай сега священницы-тѣ *заради* 12 законъ-тъ, и кажи: Ако земе нѣкой месо свято въ край-тъ на дрехѫ-тѫ си, и съ край-тъ ѝ допре хлѣбъ, или вариво, или вино, или елей, или всяко ястіе, ще ся освяти ли? И священници-тѣ отговорихѫ, 13 та рекохѫ: Не. И рече Аггей: [л]Ако нечистъ отъ мъртво тѣло ся прикосне до нѣкое отъ тѣхъ, ще бѫде ли нечисто? И священници-тѣ отговорихѫ, и рекохѫ: 14 Ще бѫде нечисто. И отговори Аггей, та рече: [м]Така сѫ тѣзи людіе, и така тойзи народъ прѣдъ мене, говори Господь, и така всяко дѣло на рѫцѣ-тѣ имъ: и как-15 вото приносятъ тамъ, е нечисто: И сега [н]смыслѣте: отъ тойзи день и нататъкъ, прѣди да ся положи камыкъ връху ка-16 мыкъ въ храмъ-тъ Господень, Прѣди да стане това, [о]отиваше *нѣкой* при единъ купъ отъ двадесеть *мѣры*, и бѣхѫ десеть: отиваше при жлебъ-тъ за да източи петдесеть *мѣры* отъ жлебъ-тъ, и бѣхѫ два-17 десеть. [п]Поразихъ вы съ вѣтротлѣніе, и съ ръждѫ, и съ градъ, [р]въ всичкы-тѣ дѣла на рѫцѣ-тѣ ви: [с]Но вы не *ся върнѫхте* къмъ мене, говори Господь.

18 Смыслѣте сега: отъ тоя день и нататъкъ, отъ двадесеть и четвъртый день на деветый-тъ *мѣсецъ*, [т]отъ день-тъ въ който ся основа храмъ-тъ Господень, смыслѣте. 19 [у]Още ли е сѣме-то въ житницѫ-тѫ? Още и лоза-та, и смоковница-та, и наръ-тъ, и маслина-та, не плодоносихѫ: отъ тойзи день ще *гы* благословіѫ.

20 И станѫ пакъ слово Господне къмъ Аггея въ двадесеть и четвъртый на мѣ-21 сецъ-тъ и рече: Говори на Зоровавеля, [ф]управитель-тъ Іудинъ, и кажи:

[х]Азъ ще потресѫ небе-то и земіѫ-тѫ;
22 И [ц]ще низвърнѫ прѣстолъ-тъ на царства-та
И ще истрѣбіѫ държавѫ-тѫ на царства-та языческы:
И [ч]ще низвърнѫ колесницы-тѣ и всадницы-тѣ имъ;
И коніе-тѣ и всадници-тѣ имъ ще паднѫтъ,
Всякой чрѣзъ мечъ-тъ на брата си.
23 Въ онзи день, говори Господь на силы-тѣ,
Ще земѫ тебе, Зоровавелю,
Рабе мой, сыне Салаѳіилевъ, говори Господь,
И [ш]ще тя туріѫ като печать;
[щ]Защото тя избрахъ, говори Господь Саваоѳъ.

м Езд. 5; 2, 8.

а Езд. 3; 12.
б Зах. 4; 10.
в Зах. 8; 9.
г Исх. 29; 45, 46.
д Неем. 9; 20. Иса. 63; 11.
е Ст. 21. Евр. 12; 26.
ж Іоил. 3; 16.
з Быт. 49; 10. Мал. 3; 1.
и Іоан. 1; 14.
Псал. 85; 8, 9. Лук. 2; 14. Ефес. 2; 14.
к Лев. 10; 10, 11. Втор. 33; 10. Мал. 2; 7.
л Числ. 19; 11.
м Тит. 1; 15.
н Гл. 1; 5.
о Гл. 1; 6, 9. Зах. 8; 10.
п Втор. 28; 22. 3 Цар. 8; 37. Амос. 4; 9. Гл. 1; 9.
р Гл. 1; 11.
с Іер. 5; 3. Амос. 4; 6, 8, 10, 11.
т Зах. 8; 9.
у Зах. 8; 12.
ф Гл. 1; 14.
х Ст. 6, 7. Евр. 12; 26.
ц Дан. 2; 44. Мат. 24; 7.
ч Мих. 5; 10. Зах. 4; 6. 9; 10.
ш Пѣсн. 8; 6. Іер. 22; 24.
щ Иса. 42; 1. 43; 10.

КНИГА НА ПРОРОКА ЗАХАРІЯ.

ГЛАВА 1.

1 Въ осмый-тъ мѣсецъ, [а]въ вторѫ-тѫ годинѫ на Дарія, станѫ слово Господне [б]къмъ Захаріѭ, сынъ-тъ на Варахыѭ, сына на Іддо, пророкъ-тъ, и рече:

2 Господь ся разгнѣва много на бащы-тѣ ви.

3 За то кажи имъ:
Така говори Господь Саваоѳъ:
[в]Обърнѣте ся къмъ мене, говори Господь Саваоѳъ,
И ще ся обърнѫ къмъ васъ, говори Господь Саваоѳъ.

4 Не ставайте както *бѣхѫ* бащи-тѣ ви,
[г]Къмъ които прѣждни-тѣ пророци извыкахѫ, та рекохѫ:
Така говори Господь Саваоѳъ:
[д]Върнѣте ся сега отъ лукавы-тѣ си пѫтища,
И отъ лукавы-тѣ си дѣянія:
И не послушахѫ,
И не дадохѫ вниманіе менѣ, говори Господь.

5 Бащи-тѣ ви дѣ сѫ?
И пророци-тѣ живѣѭтъ ли въ вѣкъ?

6 Но [е]думы-тѣ ми и повелѣнія-та ми,
Които заповѣдахъ на рабы-тѣ си пророцы-тѣ,
Не стигнѫхѫ ли до бащы-тѣ ви?
И тѣ ся обърнѫхѫ, та рекохѫ:
[ж]Както Господь на силы-тѣ намысли да направи намъ,
Споредъ пѫтища-та ни, и споредъ дѣянія-та ни,
Така направи намъ.

7 Въ двадесеть и четвъртый-тъ день на единадесетый-тъ мѣсецъ, който е мѣсецъ Сабатъ, въ вторѫ-тѫ годинѫ на Дарія, станѫ слово Господне къмъ Захаріѭ, сына на Варахыѭ, сына на Іддо, про-

8 рокъ-тъ, и рече: Видѣхъ нощя, и ето [з]человѣкъ яздящъ на червенъ конь, и той стоеше между мирсины, които *бѣхѫ* въ долинѫ; и задъ него [и]коніе червени,

9 пьстри и бѣли. И рѣкохъ: Господарю мой, що сѫ тѣзи? И рече ми ангелъ-тъ който говоряше съ мене: Азъ ще ти покажѫ

10 що сѫ тѣзи. И человѣкъ-тъ, който стоеше между мирсины-тѣ отговори и рече: [і]Тѣ сѫ онѣзи, които Господь проводи да об-

11 ходятъ земѭ-тѫ. И [к]отговорихѫ на ангелъ-тъ Господенъ стоящій-тъ между мирсины-тѣ, и рекохѫ: Ный обходихмы земѭ-тѫ, и ето, всичка-та земя сѣди и е тиха.

12 И ангелъ-тъ Господенъ отговори та рече: [л]Господи на силы-тѣ, до кога нѣма да помилувашь Іерусалимъ, и Іудины-тѣ градове, противъ които ся разгнѣва ты [м]въ

13 тѣзи седмдесеть годины? И Господь отговори на ангелъ-тъ, който говоряше съ мене, [н]думы добры, думы утѣшителны.

14 И рече ми ангелъ-тъ който говоряше съ мене: Выкни и кажи: Така говори Господь Саваоѳъ: [о]Ревнивъ сьмь за Іерусалимъ и за Сіонъ съ голѣмо ревнованіе:

15 И сьмь твърдѣ гнѣвенъ противъ безгрыжны-тѣ народы; защото [п]като ся разгнѣвахъ азъ малко, тѣ помогнѫхѫ на зло-

16 то: За то така говори Господь: [р]Азъ ся обърнѫхъ къмъ Іерусалимъ съ щедроты: домъ-тъ ми ще ся съгради въ него, говори Господь Саваоѳъ: и [с]вървь ще ся

17 опъне върху Іерусалимъ. Выкни още и кажи: Така говори Господь Саваоѳъ: Градове-тѣ ми още ще ся прѣливатъ отъ благости, и [т]Господь ще утѣши още Сіонъ, и [у]ще избере пакъ Іерусалимъ.

18 И повдигнѫхъ очи-тѣ си, и видѣхъ, и

19 ето, четыри рога; И рѣкохъ на ангелъ-тъ който говоряше съ мене: Що сѫ тѣзи? а той ми отговори: [ф]Тѣзи сѫ рогове-тѣ които распьрснѫхѫ Іудѫ, Израиля, и Іе-

20 русалимъ. И Господь ми показа четырма

21 дрьводѣлцы: И рѣкохъ: Що да правятъ дойдохѫ тѣзи? И отговори та рече: Тѣзи сѫ рогове-тѣ които распьрснѫхѫ Іудѫ, та не повдигнѫ никой главѫ-тѫ си; и тѣзи дойдохѫ за да гы устрашатъ, да оттърсятъ рогове-тѣ на народы-тѣ, които [х]повдигнѫхѫ рогъ противъ Іудинѫ-тѫ земѭ за да ѭ распьрснѫтъ.

ГЛАВА 2.

1 И повдигнѫхъ очи-тѣ си, и видѣхъ, и [а]ето мѫжь и вървь за мѣреніе въ рѫкѫ-тѫ

2 му: И рѣкохъ: Дѣ отивашь ты? А той ми рече: [б]Да прѣмѣрѭ Іерусалимъ, за

[а] Езд. 4; 24. Агг. 1; 1.
[б] Езд. 5; 1. Мат. 23; 35.
[в] Іер. 25; 5. 35; 15. Мих. 7; 19. Мал. 3; 7. Лук. 15; 20. Іак. 4; 8.
[г] 2 Лѣт. 36; 15, 16.
[д] Иса. 31; 6. Іер. 3; 12. 18; 11. Іез. 18; 30. Осія 14; 1.
[е] Иса. 55; 1.
[ж] Плач. 1; 18. 2; 17.
[з] Іис. Нав. 5; 13. Отк. 6; 4.
[и] Гл. 6; 2 до 7.
[і] Евр. 1; 14.
[к] Псал. 103; 20, 21.
[л] Псал. 102; 13. Отк. 6; 10.
[м] Іер. 25; 11, 12. Дан. 9; 2. Гл. 7; 5.
[н] Іер. 29; 10.
[о] Іоил. 2; 18. Гл. 8; 2.
[п] Иса. 47; 6.
[р] Иса. 12; 1. 54; 8. Гл. 2; 10. 8; 3.
[с] Гл. 2; 1, 2.
[т] Иса. 51; 3.
[у] Иса. 14; 1. Гл. 2; 12. 3; 2.
[ф] Езд. 4; 1, 4, 7. 5; 3.
[х] Псал. 75; 4, 5.

—

[а] Іез. 40; 3.
[б] Отк. 11; 1. 21; 15, 16.

да видѭ коя е ширина-та му, и коя е
3 дължина-та му. И ето ангелъ-тъ говорящій съ мене излѣзе, и другъ ангелъ из-
4 лѣзе, да го посрѣщне, И рече му: Тичай, говори на тойзи юношѫ и кажи: [в]Іерусалимъ ще ся насели безъ стѣны, заради множество-то на человѣцы-тѣ и на ско-
5 тове-тѣ въ него: Защото азъ, говори Господь, ще му сьмь [г]огненна стѣна изоколо, и [д]ще сьмь за славѫ въ срѣдъ него.

6 О! о! [е]бѣгайте отъ сѣвернѫ-тѫ земіѭ, говори Господь; защото [ж]вы распьрснѫхъ къмъ четыри-тѣ вѣтрища небесны, говори
7 Господь. О! [з]избави ся, Сіонова *дъщеро*, която обитавашь *съ* Вавилонскѫ-тѫ дъ-
8 щеріѭ. Защото така говори Господь Саваоѳъ: Вслѣдъ славѫ-тѫ испрати мя при народы-тѣ, които вы обрахѫ: защото [и]който докача васъ, докача зѣницѫ-тѫ
9 на око-то му. Защото, ето, азъ [і]ще помахамъ съ рѫкѫ-тѫ си върху тѣхъ, и ще бѫдѫтъ корысть на работяшы-тѣ имъ: и [к]ще познаете че Господь на силы-тѣ мя проводи.

10 [л]Весели ся, и радувай ся, дъщеро Сіонова: защото, ето, азъ идѫ, и [м]ще ся на-
11 селіѭ въ срѣдъ тебе, говори Господь. И [н]много народи ще ся прилѣпятъ при Господа [о]въ онзи день, и ще ми сѫ [п]людіе: и ще ся населіѭ въ срѣдъ тебе, и [р]ще познаешь че Господь на силы-тѣ мя про-
12 води при тебе. И Господь [с]ще наслѣди Іудѫ за свой дѣлъ въ святѫ-тѫ земіѭ,
13 и [т]ще избере пакъ Іерусалимъ. [у]Мълчи, всяка плъте, прѣдъ Господа: защото станѫ [ф]отъ селеніе-то на святыніѭ-тѫ си.

ГЛАВА 3.

1 И показа ми [а]Іисуса, великый-тъ священникъ, че стоеше прѣдъ ангелъ-тъ Господенъ, и [б]врагъ-тъ стоеше отъ десно му, за да му
2 ся съпротиви. И рече Господь на врагъ-тъ: [в]Ще ти запрѣти Господь, враже; ей, ще ти запрѣти Господь, [г]който избра Іерусалимъ; [д]не е ли той главня истьргнѫта изъ огнь?

3 А Іисусъ бѣ облѣченъ въ уплѣсканы
4 [е]дрехы, и стоеше прѣдъ ангелъ-тъ. И отговори, та рече на стоящы-тѣ прѣдъ него и казваше: Отнемѣте уплѣсканы-тѣ дрехы отъ него. А нему рече: Его отнѣхъ отъ тебе беззаконіе-то ти, и [ж]ще тя облѣкѫ
5 въ свѣтлы дрехы. И рѣкохъ: Нека турятъ кыдаръ чистъ на главѫ-тѫ му, и турихѫ чистый-тъ [з]кыдаръ на главѫ-тѫ му, и го облѣкохѫ въ дрехы: а ангелъ-тъ Госпо-
6 день прѣдстояваше. И засвидѣтелствова
7 ангелъ-тъ Господенъ Іисусу и рече: Така говори Господь Саваоѳъ: Ако ходишь въ пѫтища-та ми, и [и]ако упазишь заповѣди-тѣ ми, тогазь ты [і]ще сѫдишь още домъ-тъ ми, и ще пазишь още дворове-тѣ ми, и ще ти дамъ *водители отъ между [к]стоя-
8 щы-тѣ тукъ. Слушай сега, Іисусе великый священниче, ты, и другари-тѣ ти които сѣдятъ прѣдъ тебе, понеже сѫ [л]тѣ чудни человѣци: защото, ето, азъ ще до-
9 ведѫ [м]рабъ-тъ си [н]Отраслъ-тъ. Защото ето камыкъ-тъ, когото турихъ прѣдъ Іисуса, [о]върху единый-тъ *тойзи* камыкъ *има* [п]седмь очи: ето, азъ ще начертаіѭ начертаніе-то му, говори Господь Саваоѳъ, и [р]ще заличѫ беззаконіе-то на онѫзь
10 земіѭ въ единъ день. [с]Въ онзи день говори Господь Саваоѳъ, ще поканите всякой ближній-тъ си [т]подъ лозѫ-тѫ *си*, и подъ смоковницѫ-тѫ *си*.

ГЛАВА 4.

1 И [а]върнѫ ся ангелъ-тъ говорящій съ мене, и мя събуди, [б]както человѣкъ който ся
2 събужда отъ сънъ-тъ си, И рече ми: Що видишь ты? И рѣкохъ: Погледнѫхъ, и ето, [в]свѣтилникъ, всичкый златенъ, и чаша върху него, и [г]седмь-тѣ му свѣтила върху него, и седмь цѣви върху седмь-тѣ свѣтил-
3 ницы които бѣхѫ надъ връхъ-тъ му, И [д]двѣ маслины надъ него, една отъ десно на чашѫ-тѫ, и една отъ лѣво ней.

4 И отговорихъ та рѣкохъ на ангелъ-тъ който говоряше съ мене и казахъ: Що
5 сѫ тѣзи, господарю мой? И отговори ангелъ-тъ говорящій-тъ съ мене, та ми рече: Не знаешь ли що сѫ тѣзи? И рѣкохъ:
6 Не, господарю мой. И отговори, та ми рече и каза: Това е слово-то Господне къмъ Зоровавеля което казва:

[е]Не чрѣзъ силѫ, ни чрѣзъ крѣпость,
Но чрѣзъ Духъ-тъ ми, говори Господь
Саваоѳъ.
7 Що си ты, [ж]горо велика,
Прѣдъ Зоровавеля? поле:

в Іер. 31; 27. Іез. 36; 10, 11.
г Иса. 26; 1. Гл. 9; 8.
д Иса. 60; 19. Отк. 21; 23.
е Иса. 48; 20. 52; 11. Іер. 1; 14. 50; 8 51; 6, 45.
ж Втор. 28; 64. Іез. 17; 21.
з Отк. 18; 4
и Втор 32; 10. Псал. 17; 8. 2 Сол 1; 6.
і Иса. 11; 15. 19; 16.
к Гл. 4; 9.
л Иса. 12; 6 54; 1. Соф. 3; 14.
м Лев. 26; 12. Іез. 37; 27. Гл. 8; 3. Іоан. 1; 14. 2 Кор. 6; 16.
н Иса. 2; 2, 3. 49; 22. 60; 3 и др. Гл. 8; 22, 23.
о Гл. 3; 10.
п Исх 12; 49.
р Іез. 33; 33. Ст. 9.
с Втор. 32; 9.
т Гл 1; 17
у Авв. 2; 20. Соф. 1; 7.
ф Втор. 26; 15 Псал. 68; 5. Иса. 57; 15. 63; 15.

—

а Агг. 1; 1.
б Псал. 109; 6. Отк. 12; 10.
в Іуд. 9.
г Гл. 1; 17. Рим. 8; 33.
д Амос. 4; 11. Рим. 11; 5. Іуд. 23.
е Иса. 64; 6.
ж Иса. 61; 10. Лук. 15; 22. Отк. 19; 8.
з Исх 29; 6. Гл. 6; 11.
и Лев 8; 35. 3 Цар 2; 3. Іез. 44; 16.
і Втор. 17; 9. Мал. 2; 7.
* *Или* другари, *или* мѣста за расхожданіе.
к Гл. 4; 14. 6; 5.
л Псал. 71; 7. Иса. 8; 18. 20; 3. Іез. 12; 11. 24; 24
м Иса. 42; 1. 49; 3, 5. 52; 13. 53; 11. Іез. 34; 23, 24.
н Иса. 4; 2. 11; 1. Іер. 23; 5. 33; 15. Гл. 6; 12. Лук. 1; 78.
о Псал. 118; 22. Иса. 28; 16.
п Гл. 4; 10. Отк 5; 6
р Іер. 31; 34 50; 20. Мих. 7; 18, 19 Гл. 13; 1.
с Гл 2; 11.
т 3 Цар. 4; 25. Иса. 36; 16. Мих. 4; 4.

—

а Гл. 2; 3.
б Дан. 8; 18.
в Исх. 25; 31. Отк. 1; 12.
г Исх. 25; 37. Отк. 4; 5.
д Ст. 11, 12. Отк. 11; 4.
е Осія 1; 7.
ж Іер. 51; 25. Мат. 21; 21.

И ще изнесе [з]връхный-тъ камыкъ
[и]Съ въсклицаніе: Благодать, благодать нему!

8 И станж слово Господне къмъ мене, и рече:

9 Ржцѣ-тѣ на Зоровавеля [і]турихж основаніе-то на тойзи домъ;
И ржцѣ-тѣ му [к]ще *го* свършатъ:
И [л]ще познаешь че [м]Господь на силы-тѣ мя проводи при васъ.

10 Защото кой прѣзрѣ [н]день-тъ на малкы-тѣ работы?
Извѣстно ще ся зарадуватъ [о]тѣзи седмь,
И ще видятъ оловный-тъ правомѣръ въ ржкж-тж на Зоровавеля;
Тѣ сж очи-тѣ Господни,
Които тичатъ прѣзъ всичкж-тж земіж.

11 Тогазь отговорихъ та му рѣкохъ: Що сж [п]тѣзи двѣ-тѣ маслины отъ десно на свѣтилникъ-тъ и отъ лѣво нему? 12 И отговорихъ вторый пжть та му рѣкохъ: Що сж двѣ-тѣ вѣтвы на маслины-тѣ, които прѣзъ двѣ-тѣ златны цѣви испразднуватъ изъ себе си *елей-тъ като* злато? 13 И каза ми и рече: Не познавашь ли що сж тѣ? и отговорихъ: Не, господарю мой. 14 Тогазь рече: Тѣ сж [р]двама-та помазани, [с]които прѣдстояватъ [т]при Господа на всичкж-тж земіж.

ГЛАВА 5.

1 И пакъ повдигнжхъ очи-тѣ си, и видѣхъ, 2 и ето [а]свитъкъ летящъ. И рече ми: Що видишь ты? И отговорихъ: Видіж свитъкъ летящъ, дължина-та му двадесеть лакти, 3 и ширина-та му десеть лакти. И рече ми: [б]Това е клѣтва-та исходяща-та по лицето на всичкж-тж земіж: защото всякой който краде ще ся истрѣби, както *ся пише* въ него отъ самъ: и всякой който ся кълне ще ся истрѣби, както *ся пише* въ 4 него отъ тамъ. Ще іж изнесж, говори Господь Саваоѳъ, и ще влѣзе въ домъ-тъ на крадецъ-тъ и въ домъ-тъ [в]на кълнжщій-тъ ся въ име-то ми съ лъжж: и ще обитава въ срѣдъ домъ-тъ му, и [г]ще го разори, и дърва-та му, и каменіе-5 тѣ му. И ангелъ-тъ говорящій-тъ съ мене излѣзе, та ми рече: Повдигни сега очи-тѣ си, та виждь що е това което излази. 6 И рѣкохъ: Що е това? А той рече: Това което излази е ефа: и рече: Това е прѣд-7 ставяніе-то имъ по всичкж-тж земіж. И ето, вдигаше ся единъ свинеценъ талантъ: и ето една жена сѣдяше въ срѣдъ ефж-тж. 8 И рече ангелъ-тъ: Това е неправда-та. И іж хвърли въ срѣдъ ефж-тж: и хвърли 9 свинецнж-тж теглилкж въ уста-та й. Тогазь повдигнжхъ очи-тѣ си, и видѣхъ, и ето, излазѣхж двѣ жены и вѣтръ *имаше* въ крыла-та имъ: защото имахж тѣ крыла като щрькскы крыла: и вдигнжхж ефж-10 тж между земіж-тж и небе-то. И рѣкохъ 11 на ангелъ-тъ говорящій-тъ съ мене: Дѣ заносятъ тѣ ефж-тж? И рече ми: [д]За да съградятъ за неіж домъ [е]въ земіж-тж Сенааръ: и ще ся утвърди, и ще ся тури тамъ на основаніе-то си.

ГЛАВА 6.

1 И пакъ повдигнжхъ очи-тѣ си, та погледнжхъ, и ето, четыри колесницы излазѣхж изъ срѣдъ двѣ планины, и планины-тѣ 2 *бѣхж* планины мѣдны. Въ първж-тж колесницж имаше [а]коніе червени: и въ вто-3 рж-тж колесницж, [б]коніе черни: И въ третж-тж колесницж, [в]коніе бѣли: а въ четвъртж-тж колесницж, пьстри *и* пепе-4 ляви коніе. И отговорихъ та [г]рѣкохъ на ангелъ-тъ говорящій-тъ съ мене: Що сж тѣзи, господарю мой? 5 И отговори ангелъ-тъ, та ми рече: [д]Тѣзи сж четыри-тѣ небесни духове, [е]които исхождатъ отъ стояніе-то *си* прѣдъ Господа 6 на всичкж-тж земіж. Черни-тѣ коніе, които сж въ еднж-тж, исхождатъ [ж]къмъ сѣвернж-тж земіж: и бѣли-тѣ исхождатъ вслѣдъ тѣхъ: и пьстры-тѣ исхождатъ къмъ 7 южнж-тж земіж. И пепеляви-тѣ излѣзохж, и поискахж да иджтъ [з]да обходятъ земіж-тж: и рече: Идѣте, обходѣте земіж-тж: и обходихж земіж-тж. 8 И выкнж къмъ мене, та ми говори и рече: Виждь, исходящы-тѣ къмъ земіж-тж на сѣверъ, [и]упокоихж духъ-тъ ми въ сѣвернж-тж земіж. 9 И станж слово Господне къмъ мене, 10 и рече: Земи отъ *мжжіе-тѣ на* плѣненіе-то, отъ Хелдая, отъ Товіж, и отъ Іедаіж, та дойди въ истый-тъ онзи день, и влѣзь въ домъ-тъ Іосіевъ, сынъ-тъ на Софоніж, които дойдохж отъ Вавилонъ; 11 И земи сребро и злато, и [і]направи вѣнцы, и положи на главж-тж на Іисуса, сынъ-тъ 12 Іоседековъ, великый-тъ священникъ: И говори му и кажи:

Така говори Господь Саваоѳъ и казва:
[к]Ето мжжъ-тъ, на когото име-то е [л]Отраслъ;
И ще израсте отъ мѣсто-то си,

з Псал. 118; 22.
и Езд. 3; 11, 13.
і Езд. 3; 10.
к Езд. 6; 15.
л Гл. 2; 9, 11. 6; 15.
м Иса. 48; 16. Гл. 2; 8.
н Агг. 2; 3.
о 2 Лѣт. 16; 9. Прит. 15; 3. Гл. 3; 9.
п Ст. 3.
р Отк. 11; 4.
с Гл. 3; 7. Лук. 1; 19.
т Виж Іис. Нав. 3; 11, 13. Гл. 6; 5.

—

а Іез. 2; 9.
б Мал. 4; 6.
в Лев. 19; 12. Гл. 8; 17. Мал. 3; 5.
г Лев. 14; 45.
д Іер. 29; 5, 28.
е Быт. 10; 10.

—

а Гл. 1; 8. Отк. 6; 4.
б Отк. 6; 5.
в Отк. 6; 2.
г Гл. 5; 10.
д Псал. 104; 4. Евр. 1; 7, 14.
е 3 Цар. 22; 19. Дан. 7; 10. Гл. 4; 14. Лук. 1; 19.
ж Іер. 1; 14.
з Быт. 13; 17. Гл. 1; 10.
и Сжд. 8; 3. Екл. 10; 4.
і Исх 28; 36. 29; 6. Лев. 8; 9. Гл. 3; 5.
к Іоан. 1; 46.
л Гл. 3; 8.

И [м]ще съгради храмъ-тъ Господенъ.
13 Ей, той ще съгради храмъ-тъ;
И той [н]ще земе славж-тж,
И ще сѣдне, и ще управя на прѣстолъ-тъ си,
И [о]ще е священникъ на прѣстолъ-тъ си:
И съвѣтъ на миръ ще бжде между двама-та.

14 А вѣнци-тѣ ще бждлтъ за Елема, и за Товіж, и за Іедаіж, и за Хена сынъ-тъ на Софоніж, [п]за поменъ въ храмъ-тъ 15 Господенъ. И [р]далечни-тѣ ще дойджтъ, и съградятъ въ храмъ-тъ Господенъ: и [с]ще познаете че Господь на силы-тѣ мя проводи при васъ: И *то* ще бжде, ако послушате внимателно гласъ-тъ на Господа Бога вашего.

ГЛАВА 7.

1 И въ четвъртж-тж годинж на царь Дарія, станж слово Господне къмъ Захаріж въ четвьртый-тъ день на деветый-тъ мѣсецъ, 2 на Хаслевъ. Като проводихж въ домъ-тъ Божій Сарасара, и Регеммелеха, и человѣцы-тѣ имъ, да ся помолятъ на Господа; 3 [а]Да думатъ на священницы-тѣ, които бѣхж въ домъ-тъ на Господа Саваоѳа, и на пророцы-тѣ и да рекжтъ: Да плачж ли [б]въ петый-тъ мѣсецъ, като ся отдѣліж, както вече направихъ толкозь годины?

4 И станж слово отъ Господа Саваоѳа къмъ 5 мене, и рече: Говорй на всичкы-тѣ людіе на тжзь земіж, и на священницы-тѣ, и кажи: [в]Когато постѣхте и сѣтовахте въ петый-тъ и [г]въ седмый-тъ *мѣсецъ* [д]въ седмдесеть-тѣ тѣзи годины, [е]наистинж за 6 мене ли постѣхте? И когато ядехте, и когато піяхте, не ядехте ли и піяхте за 7 себе си? Не сж ли *тѣзи* думы-тѣ които Господь говори чрѣзъ прѣждни-тѣ пророцы когато Іерусалимъ бѣ населенъ и въ благоденствіе, и градове-тѣ му около него, когато ся населяваше [ж]южна-та и полянска-та страна?

8 И станж слово Господне къмъ Захаріж 9 и рече: Така говорй Господь Саваоѳъ и каза: [з]Сждѣте сждъ истиненъ, и правѣте милость и щедроты, всякой на брата си: 10 И [и]не насилствувайте вдовицж-тж, и сираче-то, чужденецъ-тъ, и сиромахъ-тъ, [і]и никой отъ васъ да не съвѣщава зло въ сьрдце-то си противъ брата си.

11 Но не рачихж да внимаіжтъ, и [к]обърнжхж плещы непокорливы, и [л]направихж 12 уши-тѣ си тежкы за да не слушатъ. Ей, тѣ [м]направихж сьрдце-то си адамантъ, [н]та да не слушатъ законъ-тъ, и думы-тѣ които Господь Саваоѳъ проводи съ Духъ-тъ си чрѣзъ прѣждни-тѣ пророцы: [о]за то дойде гнѣвъ великъ отъ Господа Саваоѳа.

13 За то както той выкнж, и тѣ не слушахж, така [п]тѣ выкнжхж и азъ не слу- 14 шахъ, говори Господь Саваоѳъ: Но гы [р]распьрснжхъ като съ вихрушкж въ всичкы-тѣ народы, [с]които тѣ не познавахж. И [т]мѣсто-то запустѣ вслѣдъ тѣхъ, щото нѣмаше който да заминува, ни който да ся враща: и [у]направихж желателнж-тж земіж запустѣніе.

ГЛАВА 8.

1 И станж слово отъ Господа Саваоѳа и 2 рече: Така говори Господь Саваоѳъ: [а]Ревнивъ сьмь заради Сіонъ съ голѣмо ревнованіе, и ревнивъ сьмь заради него съ голѣмж ярость.

3 Така говори Господь: [б]Върнжхъ ся къмъ Сіонъ, и [в]ще ся населіж въ срѣдъ Іерусалимъ: и Іерусалимъ [г]ще ся нарече градъ на истинж-тж, и [д]гора-та на Господа Саваоѳа, [е]свята гора.

4 Така говори Господь Саваоѳъ: [ж]Още ще сѣдятъ старци и бабы въ стьгды-тѣ на Іерусалимъ, и всякой съ тоягж-тж си въ ржкж-тж си отъ множество-то на дни- 5 тѣ. И стьгды-тѣ на градъ-тъ ще сж пълны съ момчета и момичета играющы по стьгды-тѣ му.

6 Така говори Господь Саваоѳъ: Ако ся види мжчно въ очи-тѣ на остатъкъ-тъ на тѣзи людіе въ онѣзи дни, [з]ще ся види ли мжчно и въ очи-тѣ ми? говори Господь Саваоѳъ.

7 Така говори Господь Саваоѳъ: Ето [и]азъ ще отървж людіе-тѣ си отъ въсточнж-тж земіж, и отъ земіж-тж на западъ сълнца.

8 И ще гы доведж, и ще ся населятъ въ срѣдъ Іерусалимъ: и [і]ще ми сж людіе, и азъ ще имъ сьмь Богъ, [к]въ истинж и правдж.

9 Така говори Господь Саваоѳъ: [л]Укрѣпѣте ржцѣ-тѣ си, *вы* които слушате въ тѣзи дни тѣзи думы [м]чрѣзъ уста-та на пророцы-тѣ, които *бѣхж* [н]въ день-тъ *въ който* ся основа домъ-тъ на Господа Са- 10 ваоѳа, за да ся съгради храмъ-тъ. Защото

м Гл. 4; 9. Мат. 16; 18. Ефес. 2; 20, 21, 22. Евр. 3; 3.
н Иса. 22; 24.
о Псал. 110; 4. Евр. 3; 1.
п Исх. 12; 14. Мар. 14; 9.
р Иса. 57; 19. 60; 10. Ефес. 2; 13, 19.
с Гл. 2; 9. 4; 9.

—

а Втор. 17; 9, 10, 11. 33; 10. Мал. 2; 7.
б Іер. 52; 12. Гл. 8; 19.
в Иса. 58; 5.
г Іер. 41; 1. Гл. 8; 19.
д Гл. 1; 12.
е Вижъ Рим. 14; 6.
ж Іер. 17; 26.
з Иса. 58; 6, 7. Іер. 7; 23. Мих. 6; 8. Гл. 8; 16. Мат. 23; 23.
и Исх. 22; 21, 22. Втор. 24; 17. Иса. 1; 17. Іер. 5; 28.
і Псал. 36; 4. Мих. 2; 1. Гл. 8; 17.
к Неем. 9; 29. Іер. 7; 24. Осія 4; 16.
л Дѣян. 7; 57.
м Іез. 11; 19. 36; 26.
н Неем. 9; 29, 30.
о 2 Лѣт. 36; 16. Дан. 9; 11.
п Прит. 1; 24 до 28. Иса. 1; 15. Іер. 11; 11. 14; 12 Мих. 3; 4.
р Втор. 4; 27. 28; 64. Іез. 36, 19. Гл. 2; 6.
с Втор. 28; 33.
т Лев. 26; 22.
у Дан. 8; 9.

—

а Наум. 1; 2. Гл. 1; 14.
б Гл. 1; 16.
в Гл. 2; 10.
г Иса. 1; 21, 26.
д Иса. 2; 2, 3.
е Іер. 31; 23.
ж Вижъ 1 Цар. 2; 31. Иса. 65; 20, 22. Плач. 2; 20 и дрг. 5; 11 до 14.
з Быт. 18; 14. Лук. 1; 37. 18; 27. Рим. 4; 21.
и Иса. 11; 11, 12. 43; 5, 6. Іез. 37; 21. Амос. 9; 14, 15.
і Іер. 30; 22. 31; 1, 33. Гл. 13; 9.
к Іер. 4; 2.
л Агг 2; 4. Ст. 18.
м Езд. 5; 1, 2.
н Агг. 2; 18.

прѣди онѣзи дни [о]нѣмаше мъзда за человѣка, ни мъзда за скотъ: [п]нито миръ на исходящій-тъ и входящій-тъ, заради утѣсненіе-то: защото проводихъ всичкы-тѣ человѣцы всякого противъ ближній-тъ
11 му. Но сега азъ не *щѫ да ся докарувамъ* къмъ остатъкъ-тъ на тѣзи людіе, както въ първы-тѣ дни, говори Господь Саваоѳъ.
12 Защото [р]сѣме-то *ще* успѣва: лоза-та ще дава плодъ-тъ си, и [с]земя-та ще дава рожбы-тѣ си, и [т]небеса-та ще дадѫтъ росѫ-тѫ си: и ще дамъ за наслѣдіе на остатъкъ-тъ на тѣзи людіе всичкы тѣзи
13 нѣща. И [у]както бѣхте проклѣтія между народы-тѣ, доме Іудинъ, и доме Израилевъ, така ще вы избавіѫ, и [ф]ще сте благословеніе; не бойте ся: [х]нека ся укрѣпяватъ рѫцѣ-тѣ ви.
14 Защото така говори Господь Саваоѳъ: [ц]Както намыслихъ да вы злосътворіѫ, когато бащи-тѣ ви мя раздражихѫ, говори Господь Саваоѳъ, и [ч]не ся раскаяхъ,
15 Така пакъ намыслихъ въ тѣзи дни да благосътворіѫ на Іерусалимъ, и на Іу-
16 динъ-тъ домъ: не бойте ся. Това е което ще правите: [ш]Говорѣте истинѫ всякой на ближній-тъ си; истинѫ и сѫдбѫ на
17 миръ сѫдѣте въ порты-тѣ си. И [щ]не съвѣщавайте зло въ сърдца-та си всякой противъ ближній-тъ си, и [ъ]лъжливѫ клѣтвѫ не обичайте: защото всичкы тѣзи сѫ които мразіѫ, говори Господь.
18 И станѫ слово отъ Господа Саваоѳа
19 къмъ мене и рече: Така говори Господь Саваоѳъ: [ы]Постъ-тъ на четвъртый-тъ *мѣсецъ*, и постъ-тъ на [ь]петый-тъ, и постъ-тъ на [ѣ]седмый-тъ, и постъ-тъ на [ю]десетый-тъ ще станѫтъ на домъ-тъ Іудинъ [я]радость и веселіе, и весели праздници: [ж]заради
20 това обичайте истинѫ-тѫ и миръ-тъ. Така говори Господь Саваоѳъ: Още ще дойдѫтъ людіе, и онѣзи що населяватъ много гра-
21 дове: И жители-тѣ на единъ ще отидѫтъ въ другъ и ще рекѫтъ: [іж]Да идемъ, да идемъ да ся помолимъ прѣдъ Господа, и да потърсимъ Господа на силы-тѣ: ще
22 идѫ и азъ. И [а]людіе много, и народи крѣпкы ще дойдѫтъ за да търсятъ Господа на силы-тѣ въ Іерусалимъ, и да
23 ся помолятъ прѣдъ Господа. Така говори Господь Саваоѳъ: Въ онѣзи дни [б]десеть мѫжіе отъ всичкы-тѣ языцы на народы-тѣ ще хванѫтъ чвърсто полѫ-тѫ на едного Іудеянина и ще рекѫтъ: Ще идемъ съ васъ; защото чухмы [в]*че* Богъ е съ васъ.

ГЛАВА 9.

1 [а]Товаръ-тъ на слово-то Господне противъ земіѭ-тѫ Адрахъ,
И [б]Дамаскъ ще е почивка-та му:
Защото очи-тѣ Господни [в]сѫ върху человѣцы-тѣ
И върху всичкы-тѣ Израилевы племена:
2 Още и [г]Емаѳъ му е граниченъ,
И [д]Тиръ и [е]Сидонъ, ако и да сѫ [ж]много мудри.
3 И Тиръ си съгради твърдѣль,
И [з]събра сребро като пърсть,
И чисто злато като калъ-тъ на пѫтища-та.
4 Ето, [и]Господь ще го плѣни;
И ще порази [і]въ море-то силѫ-тѫ му;
И той ще ся погълне отъ огнь.
5 [к]Ще види Аскалонъ, и ще ся уплаши;
И Газа, и ще ся оскърби много:
И Аккаронъ, защото ще ся посрами заради чаканіе-то си:
И ще погыне царь-тъ отъ Газѫ,
И Аскалонъ нѣма да ся насели.
6 И иноплеменникъ ще сѣдне [л]въ Азоѳъ,
И ще низвъргнѫ гордость-тѫ на Филистимцы-тѣ.
7 И ще отнемѫ кръвь-тѫ имъ отъ уста-та имъ,
И гнусоты-тѣ имъ отъ срѣдъ зѫбы-тѣ имъ:
И останѫлый *ще бѫде* и той за нашій-тъ Богъ,
И ще бѫде като тысящникъ въ Іудѫ:
И Аккаронъ *ще бѫде* като Іевусецъ-тъ.
8 И [м]ще турію станъ-тъ си около домъ-тъ си противъ войскѫ,
Противъ който заминува, и противъ който ся враща:
И [н]насилникъ нѣма да замине вече по тѣхъ,
Защото сега [о]видѣхъ съ очи-тѣ си.
9 [п]Радувай ся много, дъщеро Сіонова;
Въсклицавай, дъщеро Іерусалимска:
Ето, [р]Царь-тъ ти иде при тебе;
Той е праведенъ, и спасава;
Кротъкъ и сѣднѫлъ на оселъ,
И на ждрѣбе сынъ на подяремницѫ.
10 И [с]ще истрѣбіѫ колесницѫ изъ Ефрема,
И конь изъ Іерусалимъ,
И ще ся истрѣби ратный лѫкъ:
И той ще [т]говори миръ на народы-тѣ:
И власть-та му ще бѫде [у]отъ море до море,
И отъ рѣкѫ-тѫ до краища-та земны.

о Агг. 1; 6, 9, 10. 2; 16.
п 2 Лѣт. 15; 5.
р Осія 2; 21, 22. Іоил. 2; 22. Агг. 2; 19.
с Псал. 67; 6.
т Вижъ Агг. 1; 10.
у Іер. 42; 18.
ф Быт. 12; 2. Руѳ. 4; 11, 12. Иса. 19; 24, 25. Соф. 3; 20. Агг. 2; 19.
х Ст. 9.
ц Іер. 31; 28.
ч 2 Лѣт. 36; 16. Гл. 1; 6.
ш Ст. 19. Гл. 7; 9. Ефес. 4; 25.
щ Прит. 3; 29. Гл. 7; 10.
ъ Гл. 5; 3, 4.
ы Іер. 52; 6, 7.
ь Іер. 52; 12, 13. Гл. 7; 3, 5.
ѣ 4 Цар. 25; 25. Іер. 41; 1, 2.
ю Іер. 52; 4.
я Есѳ. 8; 17. Иса. 35; 10.
ж Ст. 16.
іж Иса. 2; 3 Мих. 4; 1, 2.
а Иса. 60; 3 и др. 66; 23.
б Иса. 3; 6. 4; 1.
в 1 Кор. 14; 25.

—

а Іер. 23; 33.
б Амос. 1; 3.
в 2 Лѣт. 20; 12. Псал. 145; 15.
г Іер. 49; 23.
д Иса. 23; Іез. 26; 27; 28; Амос. 1; 9.
е 3 Цар. 17; 9. Іез. 28; 21. Авд. 20.
ж Іез. 28; 3 и др.
з Іов. 27; 16. Іез. 28; 4, 5.
и Иса. 23; 1.
і Іез. 26; 17.
к Іер. 47; 1, 5. Соф. 2; 4.
л Амос. 1; 8.
м Псал. 34; 7. Гл. 2; 5.
н Иса. 60; 18. Іез. 28; 24.
о Исх. 3; 7.
п Иса. 62; 11. Гл. 2; 10. Мат. 21; 5 Іоан. 12; 15.
р Іер. 23; 5. 30; 9. Лук. 19; 38. Іоан. 1; 50.
с Осія 1; 7. 2; 18. Мих. 5; 10. Агг. 2; 22.
т Ефес. 2; 14, 17.
у Псал. 72; 8.

11 И за тебе, чрѣзъ кръвь-тѫ на завѣтъ-тъ ти
Азъ изведохъ [ф]узницы-тѣ ти
Изъ безводенъ ровъ.
12 Върнѣте ся въ твърдѣль-тъ,
[х]Узници на надеждѫ:
Още и днесь извѣстявамъ
Че [ц]ще ти въздамъ двойно.
13 Защото ще запънѫ Іудѫ за себе си *като* лѫкъ,
Ще турѭ Ефрема като стрѣлѫ,
И ще събудѭ чада-та ти, Сіоне,
Противъ чада-та ти Грьціе:
И ще тя направѭ като мечъ на крѣпъкъ.
14 И Господь ще ся яви връзъ тѣхъ,
И [ч]стрѣла-та му ще излѣзе като молнія;
И Господь Іеова ще затрѫби съ трѫбѫ,
И ще пойде [ш]съ южны выхрушкы.
15 Господь на силы-тѣ ще гы защищава;
И ще погълнѫтъ *противны-тѣ*, и низложатъ съ каменіе на пращѫ;
И ще піѭтъ, *и* ще мятежатъ като отъ вино;
И ще ся напълнятъ като чаша,
И [щ]като жгли-тѣ на олтарь-тъ.
16 И Господъ тѣхный Богъ ще гы избави въ онзи день,
Като стадо-то на людіе-тѣ си:
Понеже [ъ]*като* каменіе на коронѫ
[ы]Ще ся увысочатъ на земѭ-тѫ му.
17 Защото [ь]колкава е благость-та му,
И колкава красота-та му!
[ѣ]Жито-то ще направи да проникнѫтъ юноши-тѣ,
И мъстъ-тъ дѣвы-тѣ.

ГЛАВА 10.

1 Искайте [а]отъ Господа [б]дъждь [в]въ врѣме-то на пролѣтный-тъ дъждь;
И Господь ще направи свѣткавицы,
И ще имъ даде пороенъ дъждь,
Всякому зеліе на поле-то.
2 Защото [г]идоли-тѣ говорихѫ суетѫ,
И чародѣи-тѣ видѣхѫ видѣнія лъжливы;
И говорихѫ сънища суетны;
[д]Утѣшавахѫ суетно:
За то ся прѣмѣстихѫ като стадо;
Смутихѫ ся, [е]защото нѣмаше пастырь.
3 Ярость-та ми ся распали противъ пастыри-тѣ,
И [ж]ще накажѫ ярцы-тѣ,
Защото Господь на силы-тѣ [з]посѣти стадо-то си, домъ-тъ Іудинъ,
И направи [и]гы като великолѣпенъ свой конь въ бой.
4 Отъ него [і]излѣзе жглъ-тъ,
Отъ него [к]колъ-тъ,
Отъ него ратный-тъ лѫкъ,
Отъ него всякой князь купно.
5 И ще бѫдѫтъ като крѣпкы,
[л]Които тъпчатъ *противоборцы-тѣ* въ калъ-тъ на пѫтища-та въ бой-тъ:
И ще ратуватъ, защото Господь е съ тѣхъ,
И всадници-тѣ на коніе-тѣ ще ся посрамятъ.
6 И ще укрѣпѭ Іудинъ-тъ домъ,
И ще избавѭ Іосифовъ-тъ домъ,
И [м]ще гы доведѫ пакъ на мѣсто-то имъ,
Защото [н]гы помиловахъ:
И ще бѫдѫтъ като че не бѣхъ гы отхвърлилъ:
Защото азъ сьмь Господь тѣхенъ Богъ,
[о]И ще гы послушамъ.
7 И Ефремци-тѣ ще бѫдѫтъ като нѣкой крѣпъкъ,
И [п]сърдце-то имъ ще ся зарадува като отъ вино:
И чада-та имъ ще видятъ, и ще ся зарадуватъ:
Сърдце-то имъ ще ся развесели въ Господа.
8 [р]Ще имъ свирнѫ, и ще гы съберѫ;
Защото азъ гы искупихъ;
И [с]ще ся умножатъ, както ся бѣхѫ умножили.
9 И [т]ще гы насѣѭ между народы-тѣ;
И [у]ще мя поменѫтъ въ отдалечены мѣста:
И ще живѣѭтъ съ чада-та си, и ще ся върнѫтъ.
10 И [ф]ще гы доведѫ отъ Египетскѫ-тѫ земѭ,
И гы съберѫ отъ Ассиріѭ;
И ще гы доведѫ въ земѭ-тѫ Галаадъ и въ Ливанъ,
И [х]не ще да имъ е доволна.
11 И [ц]ще прѣмине прѣзъ море-то съсъ скърбь,
И ще порази волны-тѣ въ море-то,
И всичкы-тѣ дълбины на рѣкѫ-тѫ ще изсъхнѫтъ:
[ч]И гордость-та на Ассиріѭ ще ся низложи,
И [ш]скыптръ-тъ на Египетъ ще ся отнеме.
12 И ще гы укрѣпѭ въ Господа:
И [щ]ще ходятъ въ име-то му, говори Господь.

ГЛАВА 11.

1 [а]Отвори, Ливане, двери-тѣ си,
И да изѣде огнь кедры-тѣ ти.
2 Извый, е́лхо, защото паднѫ кедръ-тъ;
Защото голѣмци-тѣ быдохѫ обрани:
Извыйте, дѫбіе Васанскы,

ф Иса. 42; 7. 51; 14. 61; 1.
х Иса. 49; 9.
ц Иса. 61; 7.
ч Псал. 18; 14. 77; 17. 144; 6.
ш Иса. 21; 1.
щ Лев. 4; 18, 25. Втор. 12; 27.
ъ Иса. 62; 3. Мал. 3; 17.
ы Иса 11; 12.
ь Псал. 31; 19.
ѣ Іоил. 3; 18. Амос. 9; 14.

а Іер. 14; 22.
б Втор. 11; 14.
в Іов. 29; 23. Іоил. 2; 23.
г Іер. 10; 8. Авв. 2; 18.
д Іов. 13; 4.
е Іез 34; 5.
ж Іез. 34; 17.
з Лук. 1; 68.
и Пѣсн. 1; 9.

і Числ. 24; 17. 1 Цар. 14; 38. Иса. 19; 13.
к Иса. 22; 23.
л Псал. 18; 42.
м Іер 3; 18. Іез. 37; 21.
н Осія 1; 7.
о Гл. 13; 9.
п Псал. 104; 15, Гл. 9; 15.
р Иса. 5; 26.
с Иса. 49; 19. Іез. 36; 37.

т Осія 2; 23.
у Втор. 30; 1.
ф Иса. 11; 11, 16. Осія 11; 11.
х Иса. 49; 20.
ц Иса. 11; 15, 16.
ч Иса. 14; 25.
ш Іез 30; 13.
щ Мих. 4; 5.

а Гл. 10; 10.

Защото [б]непристѫпна-та дѫбрава ся изсѣче.
3 Гласъ *ся чуе* отъ пастыри плачущы:
Защото слава-та имъ ся грабнѫ:
Гласъ на млады львове рыкающы
Защото величина-та Іорданова ся грабнѫ.
4 Така говори Господь Богъ мой:
[в]Паси стадо-то за кланіе-то,
5 Което [г]колѭтъ онѣзь които сѫ го купили,
И не ся мыслятъ повинни:
А продавающи-тѣ го [д]казватъ:
Благословенъ Господь, защото обогатѣхъ:
И самы-тѣ му пастыри го не жалятъ.
6 За то нѣма да пожалѭ вече жители-тѣ на тѫзъ землѭ, говори Господь:
Но ето, азъ ще прѣдамъ человѣцы-тѣ
Всякыго въ рѫкѫ-тѫ на свой-тъ си ближенъ,
И въ рѫкѫ-тѫ на свой-тъ си царь;
И ще разорягъ землѭ-тѫ,
И не щѫ да гы избавѭ отъ рѫкѫ-тѫ имъ.
7 И [е]пасохъ стадо-то за кланіе-то, [ж]ей бѣдны-тѣ на стадо-то. И си зѣхъ два жезла: единый-тъ нарѣкохъ Хубость, а другый-тъ нарѣкохъ Узы: и пасохъ ста-8 до-то. И истрѣбихъ трима пастыри [з]въ единъ мѣсецъ; и душа-та ми ся отегчи отъ тѣхъ, и душа-та имъ ся отвърнѫ 9 отъ мене. Тогазь рѣкохъ:
Нѣма да вы пасѫ: [и]което умира нека умира; и което загынува нека загынува, и останалы-тѣ нека ядѫтъ всяко плъть-тѫ на ближно-то си.
10 И зѣхъ жезлъ-тъ си Хубость-тѫ, и го съсѣкохъ, за да унищожѫ завѣтъ-тъ си, който направихъ съсъ всичкы-тѣ людіе.
11 И ся унищожи въ онзи день: и така [і]бѣдни-тѣ отъ стадо-то, които гледахѫ къмъ мене, познахѫ наистинѫ че то бѣ 12 слово-то Господне. И рѣкохъ имъ: Ако ви ся вижда добро, дайте *ми* мьздѫ-тѫ ми: ако ли не, отречѣте ѭ. И [к]прѣтеглихѫ за 13 мьздѫ-тѫ ми тридесеть сребьрника. И рече ми Господь: Хвьрли гы [л]на грънчарь-тъ: почтенна цѣна съ коіѭто ся прѣцѣнихъ отъ тѣхъ! И зѣхъ тридесеть-тѣ сребьрника, и гы хвьрлихъ въ домъ-тъ Господенъ на грънчарь-тъ.
14 И прѣсѣкохъ другый-тъ си жезлъ, Узы-тѣ, за да унищожѫ братство-то между Іудѫ и Израиль.
15 И рече ми Господь: [м]Още земи си орѫдія-та на неразуменъ пастырь.
16 Защото ето, азъ ще въздигнѫ пастырь върху землѭ-тѫ,
Който нѣма да посѣщава загынѫлы-тѣ,
И нѣма да търси распьрснѫто-то,
Не ще да цѣли съкрушеннѫ-тѫ,
Нито ще пасе здравѫ-тѫ;
Но ще яде плъть-тѫ на тлъстѫ-тѫ,
И изсича копыта-та имъ.
17 [н]Горко на суетный-тъ пастырь,
Който оставя стадо-то!
Мечъ *ще дойде* върхъ мышцѫ-тѫ му,
И върхъ десно-то му око:
Мышца-та му ще изсъхне съвсѣмъ,
И десно-то му око съвсѣмъ ще ся помрачи.

ГЛАВА 12.

1 Товаръ-тъ на слово-то Господне за Израиль,
Говори Господь, [а]който простира небеса-та,
И основява землѭ-тѫ,
И [б]образува духъ-тъ на человѣка въ него.
2 Ето, азъ правѭ Іерусалимъ [в]чашѫ на омаюваніе
Въ всичкы-тѣ народы около:
И още върху Іудѫ ще е *то*,
Въ обсадѫ-тѫ която е противъ Іерусалимъ.
3 И [г]въ онзи день ще направѭ Іерусалимъ
На всичкы-тѣ народы [д]камыкъ натегнувающъ:
Всичкы които ся натоварятъ съ него, ще ся съкрушатъ,
Ако и да ся съберѫтъ всичкы-тѣ земни народи противъ него.
4 Въ онзи день, говори Господь,
[е]Ще поразѭ всякой конь съ ужасъ,
И всадникъ-тъ му съ изумленіе:
И ще отворѭ очи-тѣ си върху Іудинъ-тъ домъ,
И ще поразѭ съ ослѣпеніе всякой конь на народы-тѣ.
5 И началници-тѣ Іудини ще рекѫтъ въ сьрдце-то си:
Подпоръ ми сѫ жители-тѣ Іерусалимскы,
Чрѣзъ Господа Саваоѳа тѣхный-тъ Богъ.
6 Въ онзи день ще направѭ началницы-тѣ Іудины,
[ж]Като огнище на огнь въ дьрва,
И като свѣщь огненнѫ въ рѫкойкѫ:
И ще изѣдѫтъ всичкы-тѣ народы наоколо,
Отъ десно и отъ лѣво:
И Іерусалимъ ще ся насели пакъ на мѣсто-то си,
Въ Іерусалимъ.
7 И Господь ще избави първо шатры-тѣ Іудины,
За да не ся величи слава-та на Давидовъ-тъ домъ,
И слава-та на Іерусалимскы-тѣ жители,
Надъ Іудѫ.
8 Въ онзи день Господь ще защити Іерусалимскы-тѣ жители:

б Иса. 32; 19.
в Ст. 7.
г Іер. 2; 3. 50; 7.
д Втор 29; 19. Осія 12; 8.
е Ст. 4.
ж Соф. 3; 12. Мат. 11; 5.
з Осія 5; 7.
и Іер. 15; 2. 43; 11.
і Ст. 7. Соф. 3; 12.
к Мат. 26; 15. Вижъ Исх. 21; 32.
л Мат. 27; 9, 10.
м Іер. 34; 2, 3, 4.
н Іер. 23; 1. Іез. 34; 2. Іоан. 10; 12, 13.

—

а Иса. 42; 5. 44; 24. 45; 12, 18. 48; 13.
б Числ. 16; 22. Екк. 12; 7. Иса. 57; 16. Евр. 12; 9.
в Иса. 51; 17, 22, 23.
г Ст. 4, 6, 8, 9, 11. Гл. 13; 1. 14; 4, 6, 8, 9, 13.
д Мат. 21; 44.
е Псал 76; 6. Іез. 38; 4.
ж Авд. 18.

И [з]слабый между тѣхъ въ онзи день ще бжде като Давидъ,
И домъ-тъ Давидовъ като Богъ,
Като ангелъ Господень, прѣдъ тѣхъ.
9 И въ онзи день
[и]Ще потърсіж да истрѣбіж всичкы-тѣ народы
Които иджтъ противъ Іерусалимъ.
10 И [і]ще изливамъ връху Давидовъ-тъ домъ,
И връху Іерусалимскы-тѣ жители,
Духъ на благодать и на молбы:
И [к]ще погледнжтъ къмъ мене, когото прободохж:
И ще плачжтъ за него,
[л]Както плаче нѣкой за единородный-тъ *си*,
И ще ся оскърбятъ за него,
Както скърбящій за първородный-тъ *си*.
11 Въ онзи день ще има [м]сѣтованіе голѣмо въ Іерусалимъ,
[н]Като сѣтованіе-то на Ададриммонъ въ поле-то Магеддонъ.
12 И [о]ще сѣтува земя-та,
Всяко домородіе насамѣ:
Домородіе-то на Давидовъ-тъ домъ насамѣ,
И жены-тѣ имъ насамѣ:
[п]Домородіе-то на Наѳановъ-тъ домъ насамѣ,
И жены-тѣ имъ насамѣ :
13 Домородіе-то на Левіинъ-тъ домъ насамѣ,
И жены-тѣ имъ насамѣ:
Домородіе-то на Семея насамѣ,
И жены-тѣ имъ насамѣ:
14 Всичкы-тѣ останали домородія,
Всяко домородіе насамѣ,
И жены-тѣ имъ насамѣ.

ГЛАВА 13.

1 [а]Въ онзи день [б]ще има източникъ отворенъ
За домъ-тъ Давидовъ и за Іерусалимскы-тѣ жители,
Заради грѣхъ, и заради нечистотж.
2 И въ онзи день, говори Господь Саваоѳъ,
[в]Ще истрѣбіж имена-та на идолы-тѣ отъ земіж-тж,
И не ще да има вече поменъ за тѣхъ:
[г]Още ще отнемж пророцы-тѣ
И нечистый-тъ духъ отъ земіж-тж.
3 И ако пророчествува нѣкой още,
Тогазъ баща му и майка му, родили-тѣ го,
Ще му рекжтъ: Нѣма да живѣешъ;
Защото говоришъ лъжы въ име-то Господне.
И баща му и майка му, родили-тѣ го,
[д]Ще го прободжтъ, когато пророчествува.
4 И въ онзи день
[е]Пророци-тѣ ще ся посрамятъ,
Всякой отъ видѣніе-то си, когато пророчествува:
И [ж]нѣма да обличатъ дрехж козинавж за да измамятъ.
5 И [з]ще рече: Азъ не сьмь пророкъ:
Человѣкъ сьмь земледѣлецъ;
Защото человѣкъ мя хванж *за пастырь* отъ младость-тж ми.
6 И ако му рече нѣкой: Каквы сж тѣзи раны въ срѣдъ ржцѣ-тѣ ти?
Ще отговори: Тѣзи сж,
Съ които ся ранихъ въ домъ-тъ на пріятели-тѣ си.
7 Мечу, събуди ся [и]противъ Пастырь-тъ ми,
И [і]противъ мжжъ-тъ мой-тъ съдружникъ,
Говори Господь Саваоѳъ:
[к]Порази Пастырь-тъ, и овцы-тѣ ще ся распърснжтъ:
И ще завърнж ржкж-тж си [л]върхъ малкы-тѣ.
8 И въ всичкж-тж *тжзи* земіж, говори Господь,
Двѣ части ще ся истрѣбятъ въ неіж, и исчезнжтъ:
[м]И третя-та ще остане въ неіж.
9 И ще прѣкарамъ [н]третіж-тж часть прѣзъ огнь:
И [о]ще гы очистіж, както ся чисти сребро-то,
И ще гы опытамъ, както ся опытува злато-то:
[п]Тѣ ще призовжтъ име-то ми,
И азъ ще гы послушамъ:
[р]Ще рекж: Тѣзи ми сж людіе:
И тѣ ще рекжтъ: Господь е Богъ нашъ.

ГЛАВА 14.

1 Ето [а]день Господень иде,
И обиръ-тъ ти въ срѣдъ тебе ще ся раздѣли.
2 И [б]ще съберж всичкы-тѣ народы
Противъ Іерусалимъ на бой:
И ще ся прѣвземе градъ-тъ,
И [в]кжщи-тѣ ще ся обержтъ,
И жены-тѣ ще ся насилуватъ:
И половинъ градъ-тъ ще излѣзе въ плѣнъ,
И остатъкъ-тъ на людіе-тѣ не ще да ся истрѣби отъ градъ-тъ.
3 И Господь ще излѣзе,
И ще ратува противъ онѣзи народы,
Както когато ратовà въ день-тъ на бой-тъ.
4 И нозѣ-тѣ му ще застанжтъ въ онзи день
[г]На Елеонскж-тж горж, която е срещж Іерусалимъ къмъ истокъ:

з Іоил. 3; 10.
и Сл. 3 Агг. 2; 23.
і Іер. 31; 9. 50; 4. Іез. 39; 29. Іоил. 2; 28.
к Іоан. 19; 34, 37. Отк. 1; 7.
л Іер. 6; 26. Амос. 8; 10.
м Дѣян. 2; 37.
н 4 Цар. 23; 29. 2 Лѣт. 35; 24.
о Мат. 24; 30. Отк. 1; 7.
п 2 Цар. 5; 14. Лук. 3; 31.

—

а Гл. 12; 3.
б Евр. 9; 14. 1 Пет. 1; 19. Отк. 1; 5.
в Исх. 23; 13. Іис. Нав. 23; 7. Псал. 16; 4. Іез. 30; 13. Осія 2; 17. Мих. 5; 12, 13.
г 2 Пет. 2; 1.
д Втор. 13; 6, 8. 18; 20.
е Мих. 3; 6, 7.
ж 4 Цар. 1; 8. Иса. 20; 2. Мат. 3; 4.
з Амос. 7; 14.
и Иса. 40; 11. Іез. 34; 23.
і Іоан. 10; 30. 14; 10, 11. Фил. 2; 6.
к Мат. 26; 31. Мар. 14; 27.
л Мат. 18; 10, 14. Лук. 12; 32.
м Рим. 11; 5.
н Иса. 48; 10.
о 1 Пет. 1; 6, 7.
п Псал. 50; 15. 91; 15. Гл. 10. 6.
р Псал. 144; 15. Іер. 30; 22. Іез. 11; 20. Осія 2; 23. Гл. 8; 8.

—

а Иса. 13; 9. Іоил. 2; 31. Дѣян. 2; 20.
б Іоил. 3; 2.
в Иса. 13; 16.
г Вижь Іез. 11; 23.

И Елеонска-та гора ще ся расцѣпи
Прѣзъ срѣдъ си къмъ истокъ и къмъ западъ,
И [д]*ще стане* долъ твърдѣ голѣмъ:
И половина-та отъ горѫ-тѫ ще ся оттегли къмъ сѣверъ,
И половина-та ѝ къмъ югъ.
5 И ще прибѣгнете въ долъ-тъ на горы-тѣ:
Защото долъ-тъ на горы-тѣ ще стига до Асалъ:
И ще побѣгнете както побѣгнѫхте [е]отъ тржсъ-тъ
Въ дни-тѣ на Озіѭ Іудинъ-тъ царь:
И [ж]Господь Богъ мой ще дойде:
И [з]съ тебе *ще сѫ* всичкы-тѣ святіи.
6 И въ онзи день,
Видѣлина-та не ще бѫде свѣтла, нито помрачена:
7 Но ще бѫде [и]единъ день,
[і]Който е познатъ Господу,
Ни день, ни нощь:
И [к]надъ вечеръ ще има видѣлина.
8 И въ онзи день
[л]Воды живы ще излѣзѫтъ изъ Іерусалимъ,
Половина-та имъ къмъ въсточно-то море,
И половина-та имъ къмъ западно-то море:
Лѣтѣ и зимѣ ще е *така*.
9 И Господь ще бѫде [м]царь върху всичкѫ-тѫ земіѭ:
Въ онзи день ще бѫде [н]Господь единъ, и име-то му едно.
10 Всичко-то мѣсто [о]ще ся прѣтвори въ поле,
Отъ Гавѫ до Риммонъ, къмъ югъ на Іерусалимъ:
И той ще ся въздигне, и [п]насели на мѣсто-то си,
Отъ портѫ-тѫ Веніаминовѫ до мѣсто-то на първѫ-тѫ портѫ,
До портѫ-тѫ на ѫглы-тѣ, и [р]отъ стълпъ-тъ на Ананеила,
До жлебове-тѣ царскы.
11 И ще ся населятъ въ него,
[с]И не ще има вече проклѣтія:
И [т]Іерусалимъ ще ся обитава въ утвърждение.
12 И това ще е язва-та,
Съ коіѭто Господь ще уязви всичкы-тѣ народы
Които воювахѫ противъ Іерусалимъ:
Плъть-та имъ ще тлѣе като стоятъ на нозѣ-тѣ си,
И очи-тѣ имъ ще ся растопятъ въ дупкы-тѣ си,
И языкъ-тъ имъ ще ся растопи въ уста-та имъ.

13 И въ онзи день,
[у]Смущеніе голѣмо ще има между тѣхъ отъ Господа:
И ще хващатъ всякой рѫкѫ-тѫ на ближній-тъ си,
И [ф]рѫка-та му ще ся повдига противъ рѫкѫ-тѫ на ближній-тъ му.
14 И Іуда ще ратува въ Іерусалимъ:
И [х]богатство-то на всичкы-тѣ народы около ще ся събере,
Злато, и сребро, и дрехы, голѣмо множество.
15 И [ц]язва-та на конь-тъ, на мьскѫ-тѫ,
На камилѫ-тѫ, и на оселъ-тъ, и на всичкы-тѣ скотове
Които ще бѫдѫтъ въ онѣзи станове,
Таквазь ще е като тази язва.
16 И всякой който остане
Отъ всичкы-тѣ народы,
Които сѫ дошли противъ Іерусалимъ,
[ч]Ще възлиза всякѫ годинѫ
За да ся кланя на Царя, Господа на силы-тѣ,
И да празднува [ш]праздникъ-тъ на сѣни-тѣ.
17 [щ]И които отъ доморадія-та на земіѭ-тѫ
Не възлѣзѫтъ въ Іерусалимъ,
За да ся поклонятъ на Царя, Господа на силы-тѣ,
На тѣхъ не ще има дъждь.
18 И ако не възлѣзе доморадіе-то Египетско, и не дойде,
[ъ]Върху които нѣма *дъждь*, на тѣхъ ще е язва-та,
Съ коіѭто Господь ще уязви народы-тѣ
Които не възлѣзѫтъ
За да празднуватъ праздникъ-тъ на сѣни-тѣ.
19 Това ще е наказаніе-то на Египетъ,
И наказаніе-то на всичкы-тѣ народы,
Които не възлѣзѫтъ
Да празднуватъ праздникъ-тъ на сѣни-тѣ.
20 Въ онзи день ще има върху звънцы-тѣ на коніе-тѣ,
[ы]СВЯТЫНЯ ГОСПОДУ:
И котли-тѣ въ домъ-тъ Господенъ
Ще бѫдѫтъ като легени-тѣ прѣдъ олтарь-тъ.
21 И всякой котелъ въ Іерусалимъ и въ Іудѫ
Ще бѫде освященіе Господу на силы-тѣ:
И всичкы-тѣ които жъртвуватъ
Ще дойдѫтъ, та ще земѫтъ отъ тѣхъ, и сварятъ въ тѣхъ:
И въ онзи день не ще има вече [ь]Ханаанецъ
[ѣ]Въ домъ-тъ на Господа Саваоѳа.

[д] Іоил. 3; 12, 14.
[е] Амос. 1; 1.
[ж] Мат. 16; 27. 24; 30, 31. 25; 31. Іуд. 14.
[з] Іоил. 3; 11.
[и] Отк. 22; 5.
[і] Мат. 24; 36.
[к] Иса; 30; 26. 60; 19, 20. Отк. 21; 23.
[л] Іез. 47; 1. Іоил. 3; 18. Отк. 22; 1.
[м] Дан. 2; 44. Отк. 11; 15.
[н] Ефес. 4; 5, 6.
[о] Иса. 40; 4.
[п] Гл. 12; 6.
[р] Неем. 3; 1. 12; 39. Іер. 31; 38.
[с] Іер. 31; 40.
[т] Іер. 23; 6.
[у] 1 Цар. 14; 15, 20.
[ф] Сѫд. 7; 22. 2 Лѣт. 20; 23. Іез. 38; 21.
[х] Іез. 39; 10, 17 и др.
[ц] Ст. 12.
[ч] Иса. 60; 6, 7, 9. 66; 23.
[ш] Лев. 23; 34, 43. Неем. 8; 14. Осія 12; 9. Іоан. 7; 2.
[щ] Иса. 60; 12.
[ъ] Втор. 11; 10.
[ы] Иса. 23; 18.
[ь] Иса 35; 8. Іоил. 3; 17. Отк. 21; 27. 22; 15.
[ѣ] Ефес. 2; 19 до 22.

КНИГА НА ПРОРОКА МАЛАХІѬ.

ГЛАВА 1.

1 Товаръ-тъ на слово-то Господне чрѣзъ ржкж-тж на Малахыѭ къмъ Израиля.
2 [а]Азъ вы възлюбихъ, говори Господь:
А вы рекохте: Въ какво ны възлюби?
Не бѣ ли Исавъ братъ Іакововъ? говори Господь:
Но [б]възлюбихъ Іакова,
3 А Исава възненавидѣхъ,
И [в]направихъ горы-тѣ му опустѣніе,
И наслѣдіе-то му селенія на пустыниѭ.
4 И ако рече Едомъ: Ный станжхмы бѣдни,
Но ще съградимъ изъ ново опустѣны-тѣ мѣста,
Така говори Господь Саваоѳъ:
Тѣ ще съградятъ, но азъ ще разориѭ:
И ще ся нарекжтъ Прѣдѣлъ на беззаконіе,
И, Людіе противъ които Господь възнегодова вынагы.
5 И очи-тѣ ви ще видятъ, и вы ще речете:
[г]Да ся възвеличи Господь по натамъ отъ Израилевъ-тъ прѣдѣлъ.
6 [д]Сынъ почита бащж *си*
И рабъ господаря си:
[е]И ако сьмь азъ баща, дѣ е честь-та ми?
И ако сьмь азъ господарь, дѣ е страхъ-тъ ми?
Говори Господь Саваоѳъ вамъ,
Священници, които прѣзирате име-то ми:
И говорите: [ж]Въ какво прѣзрѣхмы име-то ти?
7 Принесохте оскверненъ [з]хлѣбъ на олтарь-тъ ми:
И рекохте: Въ какво тя осквернихмы?
Въ това, че казвате:
[и]Трѣпеза-та Господня е достопрѣзирателна.
8 И [і]ако приносите *животно* слѣпо въ жьртвж, не е ли лошо?
И ако приносите хромо или болно, не е ли лошо?
Принеси го сега на началникъ-тъ си:
Ще бжде ли благорасположенъ къмъ тебе,
[к]Или ще пріеме ли лице-то ти?
Говори Господь Саваоѳъ.
9 И сега помолѣте ся Богу за да ны помилува:
[л]Заради васъ станж това:
Ще пріеме ли лица-та ви?
Говори Господь Саваоѳъ.
10 Кой между васъ бы затворилъ врата-та?
[м]Нито палите огнь на олтарь-тъ ми туне.
Нѣмамъ благодареніе въ васъ,
Говори Господь Саваоѳъ,
И [н]нѣма да пріемж приношеніе отъ ржкж-тж ви.
11 Защото [о]отъ истокъ на сълнце-то до западъ нему
Име-то ми ще бжде велико [п]между народы-тѣ:
И [р]на всяко мѣсто [с]ще ся приноси темянъ на име-то ми,
И чисто приношеніе:
Защото [т]име-то ми ще бжде велико между народы-тѣ,
Говори Господь Саваоѳъ.
12 Но вы го осквернихте и рекохте:
[у]Трѣпеза-та Господня е осквернена,
И полагаемо-то на неѭ, ястіе-то ѝ, достопрѣзирателно.
13 Вы рекохте още: Ето, какво досажденіе!
И іѭ прѣзрѣхте, говори Господь Саваоѳъ:
И докарахте грабнжто-то, и хромо-то, и болно-то,
Ей, *такова* приношеніе докарахте:
[ф]Да ли бы го пріялъ отъ ржцѣ-тѣ ви? говори Господь.
14 За то проклѣтъ [х]прѣльститель-тъ,
Който има въ стадо-то си мжжко,
И прави обричаніе, и жьртвува Господу нѣщо растлѣно;
Защото [ц]азъ сьмь великъ Царь,
Говори Господь Саваоѳъ,
И име-то ми е страшно въ народы-тѣ.

ГЛАВА 2.

1 И сега тази заповѣдь *ся дава* вамъ, священници.
2 [а]Ако не послушате, и ако не турите *това* на сърдце,
За да дадете славж на име-то ми,
Говори Господь Саваоѳъ,
Тогазъ ще проводиѭ проклѣтіѭ-тж върхъ васъ,
И ще прокьлнж благословенія-та ви:
Ей, и проклѣхъ гы,
Защото не туряте *това* на сърдце.
3 Ето, азъ ще отхвьрлиѭ сѣме-то ви,
И ще распьрснж лайно по лица-та ви,

а Втор. 7; 8. 10; 15.
б Рим. 9; 13.
в Іер. 49; 18. Іез. 35; 3, 4, 7, 9, 14, 15. Авд. 10 и дрг.
г Псал. 35; 27.
д Исх. 20; 12.
е Лук. 6; 46.
ж Гл. 2; 14, 17. 3; 7, 8, 13.
з Втор. 15; 21.
и Іез. 41; 22. Ст. 12.
і Ст. 14. Лев. 22; 22. Втор. 15; 21.
к Іов. 42; 8.
л Осія 13; 9.
м 1 Кор. 9; 13.
н Иса. 1; 11. Іер. 6; 20. Амос. 5; 21.
о Псал. 113; 3. Иса. 59; 19.
п Иса. 60; 3, 5.
р Іоан. 4; 21, 23. 1 Тим. 2; 8.
с Отк. 8; 3.
т Иса. 66; 19, 20.
у Ст. 7.
ф Лев. 22; 20 и др.
х Ст. 8.
ц Псал. 47; 2. 1 Тим. 6; 15.

а Лев. 26; 14 и дрг. Втор. 28; 15 и дрг.

Лайно-то на тържества-та ви:
И [б]ще вы вдигне съсъ себе си.
4 И ще познаете,
Че азъ проводихъ тѫзи заповѣдь вамъ,
За да е завѣтъ-тъ ми съ Левія,
Говори Господь Саваоѳъ.
5 [в]Завѣтъ-тъ ми на животъ и на миръ бѣ съ него:
И дадохъ гы нему [г]заради страхъ-тъ
Съ който ми ся бояше, и ся страхуваше отъ име-то ми.
6 [д]Законъ-тъ на истинѫ-тѫ бѣ въ уста-та му,
И беззаконіе не ся намѣри въ устны-тѣ му:
Ходяше съ мене въ миръ и правотѫ,
И [е]мнозина върнѫ отъ беззаконіе.
7 [ж]Понеже устны-тѣ на священника трѣбува да пазятъ знаніе:
И отъ уста-та му да поискатъ законъ:
[з]Защото той е посланникъ на Господа Саваоѳа.
8 Но вы ся уклонихте отъ пѫть-тъ:
[и]Направихте мнозина да ся спънуватъ въ законъ-тъ:
[і]Растлихте завѣтъ-тъ Левіинъ,
Говори Господь Саваоѳъ.
9 За то и [к]азъ вы направихъ прѣзрѣны
И унищожены прѣдъ всичкы-тѣ людіе,
Защото не упазихте пѫтища-та ми,
Но *сте* лицепріемници въ законъ-тъ.
10 [л]Не е ли единъ Отецъ-тъ на всичкы насъ?
[м]Не създаде ли насъ единъ Богъ?
Защо ся обхождамы лъстиво всякой противъ брата си,
Та осквернявамы завѣтъ-тъ на наши-тѣ отцы?
11 Защото Іуда ся поведе лъстиво,
И стори ся гнусота въ Израиль и въ Іерусалимъ:
Защото Іуда оскверни свято-то Господне, което възлюби,
И [н]ожени ся за дъщерїѫ на чуждь богъ.
12 Господь ще истрѣби изъ Іакововы-тѣ селенія
Человѣка който прави това,
Пазачъ-тъ, и който отвѣщава,
И [о]приносящій-тъ приношеніе Господу на силы-тѣ.
13 Направихте още и това:
Покрывахте олтарь-тъ Господень съсъ сълзы,
Съ плачъ и съ въздыханія:
За то не поглежда вече приношеніе-то,
И не пріема *го* съ благоволеніе отъ рѫкѫ-тѫ ви.
14 И говорите: Защо?
Защото Господь станѫ свидѣтель
Между тебе и [п]женѫ-тѫ на младость-тѫ ти,
Къмъ коіѫто ся поведе ты лъстиво:
[р]Като ти е тя съпружница, и жена на съюзъ-тъ ти.
15 И не направи ли *така* единъ?
Но той имаше прѣвъсходство на духъ-тъ.
И защо единый-тъ?
За да поиска [т]Божественно сѣме.
За то внимайте въ духъ-тъ си,
И да ся не докарва никой невѣрно къмъ женѫ-тѫ на младость-тѫ си.
16 Защото [у]Господь, Богъ Израилевъ, говори
Че мрази напусканіе:
Но покрыватъ насиліе-то съ дрехы-тѣ си,
Говори Господь Саваоѳъ:
За то внимайте въ духъ-тъ си,
И не ся обхождайте лъстиво.
17 [ф]Натегнѫхте Господу съ думы-тѣ си:
И говорите: Съ какво *му* натегнѫхмы?
Защото говорите: Всякой който прави лошо
Благоугоденъ е прѣдъ Господа, и той имъ благоволява:
Или, дѣ е Богъ на сѫдбѫ-тѫ?

ГЛАВА 3.

1 Ето, [а]азъ проваждамъ вѣстителъ-тъ си,
И [б]ще устрои пѫть-тъ прѣдъ мене:
И Господь когото вы търсите,
Внезапу ще дойде въ храмъ-тъ си,
Ей, [в]Ангелъ-тъ на завѣтъ-тъ, когото вы желаете:
Ето, [г]иде, говори Господь Саваоѳъ.
2 Но кой може да стърпи [д]день-тъ на пришествіе-то му?
И [е]кой може да устои при присѫтствіе-то му?
Защото [ж]той е като огнь на ліятель,
И като мыло на валявичари.
3 И [з]ще сѣдне *като* който лѣе и чисти сребро:
И ще очисти Левіины-тѣ синове,
И ще гы прѣтопи като злато-то и сребро-то,
И [и]ще приносятъ Господу приношеніе съ правдѫ.
4 Тогазъ [і]приношеніе-то на Іудѫ и на Іерусалимъ
Ще бѫде угодно Господу,
Като въ древни-тѣ дни,
Като въ прѣждни-тѣ годины.
5 И ще ся приближѫ при васъ за сѫдбѫ:
И ще сьмь свидѣтель бързъ противъ обаятели-тѣ,
И [к]противъ прѣлюбодѣйцы-тѣ, и противъ кълнѫщы-тѣ ся лъжливо,
И противъ онѣзи които насилватъ наемницы-тѣ въ мьздѫ-тѫ, вдовицѫ-тѫ, и сираче-то,

б 8 Пар. 14; 10.
в Числ 25: 12. Іер. 34; 25. 37; 26.
г Втор 33; 8, 9.
д Втор. 33; 10.
е Іер. 23; 22. Іак. 5; 20.
ж Лев. 10; 11. Втор. 17; 9, 10. 24; 8. Езд. 7; 10. Іер. 18; 18. Агг. 2; 11, 12.
з Гал. 4; 14.
и 1 Цар. 2; 17. Іер. 18; 15.
і Неем. 13; 29.
к 1 Цар. 2; 30.
л 1 Кор. 8; 6. Ефес. 4; 6.
м Іов 31; 15.
н Езд. 9; 1. 10; 2. Неем. 13; 23.
о Неем. 13; 28, 29.
п Прит. 5; 18.
р Прит. 2; 17.
т Езд. 9; 2. 1 Кор. 7; 14.
у Втор. 24; 1. Мат. 5; 32. 19; 8.
ф Иса. 43; 24. Амос. 2; 13. Гл. 3; 13, 14, 15.

—

а Мат. 11; 10. Мар. 1; 2. Лук. 1; 76. 7; 27.
б Иса. 40; 3.
в Иса. 63; 9.
г Агг 2; 7.
д Гл. 4; 1.
е Отк. 6; 17.
ж Иса. 4; 4. Мат. 3; 10, 11, 12.
з Иса. 1; 25. Зах. 13; 9.
и 1 Пет. 2; 5.
і Гл. 1; 11.
к Зах. 5; 4. Іак. 5; 4, 12.

И *противъ* онѣзи които онеправдаватъ чужденецъ,
И не ся боіѫтъ отъ мене,
Говори Господь Саваоѳъ.
6 Защото азъ сьмь Господь: [л]не ся измѣнявамъ:
[м]За то вы, сынове Іаковови, не погынѫхте.
7 [н]Отъ дни-тѣ на отцы-тѣ си
Отдѣлихте ся отъ повелѣнія-та ми, и не *гы* упазихте:
[о]Обърнѣте ся къмъ мене, и ще ся обърнѫ къмъ васъ,
Говори Господь Саваоѳъ.
[п]Но рекохте: Въ какво да ся обърнемъ?
8 Ще краде ли человѣкъ Бога? вы обаче мя крадохте:
И говорите: Въ какво тя крадохмы?
[р]Въ десетъцы-тѣ и въ приношенія-та.
9 Вы сте проклѣти съ клѣтвѫ:
Защото вы мя крадохте, *ей,* всичкый народъ.
10 [с]Донесете всичкы-тѣ десетъцы [т]въ влагалище-то,
За да бѫдѫтъ храна въ домъ-тъ ми:
И опытайте мя сега въ това,
Говори Господь Саваоѳъ,
Ако не ви отворіѭ [у]хляби-тѣ небесны,
Та [ф]излѣіѫ благословеніе вързу васъ,
Щото да не стига *мѣсто за него.*
11 И ще запрѣтіѫ за васъ [х]на погълщатель-тъ,
И нѣма да поврѣжда плодове-тѣ на земіѫ-тѫ ви,
Нито лоза-та ви ще хвърли прѣдъ врѣме плодъ-тъ си на поле-то,
Говори Господь Саваоѳъ.
12 И ще вы ублажаватъ всичкы-тѣ народи:
Защото ще бѫдете вы [ц]желателна земя,
Говори Господь Саваоѳъ.
13 [ч]Думы-тѣ ви быдохѫ жестокы противъ мене, говори Господь:
И рекохте: Що говорихмы противъ тебе?
14 Вы рекохте:
[ш]Суетно е да служи нѣкой Богу:
И, Каква полза, че упазихмы стражѫ-тѫ му,
И че ходихмы прѣдъ Господа на силы-тѣ съсъ сѣтованіе?
15 И сега [щ]ный ублажавамы горды-тѣ:
Ей, онѣзь що правятъ беззаконіе успѣватъ:
Ей, [ъ]онѣзь що искушаватъ Бога, и тѣ ся избавятъ.
16 [ы]Тогазь боящи-тѣ ся отъ Господа [ь]говорехѫ единъ на другъ:
И Господь внимаяше и слушаше:
И [ѣ]писа ся книга на въспоминаніе прѣдъ него,
За онѣзи които ся бояхѫ отъ Господа,
И които мысляхѫ за име-то му:
17 И [ю]ще бѫдѫтъ мои, говори Господь Саваоѳъ,
Въ онзи день, когато азъ приготвіѫ [я]скѫпоцѣнны-тѣ *си:*
И [ѫ]ще благоутробствувамъ за тѣхъ,
Както благоутробствува человѣкъ
За сына си, който му работи.
18 [ѭ]Тогазь ще ся обърнете,
И разсѫдите между праведенъ и нечестивъ,
Между който служи Богу,
И който му не служи.

ГЛАВА 4.

1 Защото, ето, [а]иде день, който ще гори като пещь:
[б]И всичкы-тѣ гордѣливи, и всичкы които правятъ нечестіе, ще бѫдѫтъ [в]плѣва:
И идѫщій день ще гы изгори,
Говори Господь Саваоѳъ,
[г]Та нѣма да имъ остави ни корень ни вѣтвѫ.
2 А вамъ [д]които ся боите отъ име-то ми
[е]Ще изгрѣе Сълнце-то на правдѫ-тѫ,
Съ исцѣленіе въ крила-та си:
И ще излѣзете, и взыграете като телци изъ оборъ-тъ.
3 И [ж]ще стъпчете нечестивы-тѣ:
Защото тѣ ще бѫдѫтъ пепелъ подъ плесны-тѣ на нозѣ-тѣ ви,
Въ който день азъ направіѫ *това,*
Говори Господь на силы-тѣ.
4 [з]Помнѣте законъ-тъ на Моисея рабъ-тъ ми,
Що заповѣдахъ нему [и]въ Хоривъ за всичкый Израиль,
[і]Повелѣнія-та и сѫдбы-тѣ.
5 Ето, азъ ще ви проводіѫ [к]Иліѭ пророкъ-тъ,
[л]Прѣди да дойде день-тъ Господень великый-тъ и страшный-тъ:
6 И той ще обърне сърдце-то на бащы-тѣ къмъ чада-та,
И сърдце-то на чада-та къмъ бащы-тѣ имъ,
Да не дойдѫ и [м]поразіѫ земіѫ-тѫ [н]съ проклѣтіѭ.

[л] Числ. 23; 19. Рим. 11; 29. Іак. 1; 17.
[м] Плач. 3; 22.
[н] Дѣян. 7; 51.
[о] Зах. 1; 3.
[п] Гл. 1; 6.
[р] Неем. 13; 10, 12.
[с] Прит. 3; 9, 10.
[т] 1 Лѣт. 26; 20. 2 Лѣт. 31; 11. Неем. 10; 38. 13; 12.
[у] Бит. 7; 11. 4 Цар. 7; 2.
[ф] 2 Лѣт. 31; 10.
[х] Амос. 4; 9.
[ц] Дан. 8; 9.
[ч] Гл. 2; 17.
[ш] Іов. 21; 14, 15. 22; 17. Псал. 73; 13. Соф. 1; 12.
[щ] Псал. 73; 12. Гл. 2; 17.
[ъ] Псал. 95; 9.
[ы] Псал. 66; 16. Гл. 4; 2.
[ь] Евр. 3; 13.
[ѣ] Псал. 56; 8. Иса. 65; 6. Отк. 20; 12.
[ю] Исх. 19; 5. Втор. 7; 6. Псал. 135; 4. Тит. 2; 14. 1 Пет. 2; 9.
[я] Иса. 62; 3.
[ѫ] Псал. 103; 13.
[ѭ] Псал. 58; 11.

—

[а] Іоил. 2; 31. Гл. 3; 2. 2 Пет. 3; 7.
[б] Гл. 3; 18.
[в] Авд. 18.
[г] Амос 2; 9.
[д] Гл. 3; 16.
[е] Лук. 1; 78. Ефес. 5; 14. 2 Пет. 1; 19. Отк. 2; 28.
[ж] 2 Цар. 22; 43. Мих. 7; 10. Зах. 10; 5.
[з] Исх. 20; 3 и др.
[и] Втор. 4; 10.
[і] Псал. 147; 19.
[к] Мат. 11; 14. 17; 11. Мар. 9; 11. Лук. 1; 17.
[л] Іоил. 2; 31.
[м] Зах. 14; 12.
[н] Зах. 5; 3.

—

НОВЫЙ ЗАВѢТЪ

НА

ГОСПОДА НАШЕГО

ІИСУСА ХРИСТА,

Вѣрно и точно прѣведенъ отъ първообразно-то.

ЦАРИГРАДЪ,

Въ Книгопечатницѫ-тѫ на А. Х. Бояджіяна.

—

1871.

ЕВАНГЕЛІЕ ОТЪ МАТӨЕЯ.

ГЛАВА 1.

1 [а]Родословіе-то на Іисуса Христа, [б]сына Давидова, [в]сына Авраамова. 2 [г]Авраамъ роди Исаака; а [д]Исаакъ роди Іакова; а [е]Іаковъ роди Іудѫ и братія-та му; 3 [ж]А Іуда роди Фареса и Зарѫ отъ Өамарь; а [з]Фаресъ роди Есрома; а Есромъ роди Арама; 4 А Арамъ роди Аминадава; а Аминадавъ роди Наассона; а Наассонъ роди Салмона; 5 А Салмонъ роди Вооза отъ Рахавь; а Воозъ роди Овида отъ Руөь; а Овидъ роди Іессея; 6 А [и]Іессей роди царь Давида; а [і]царь Давидъ роди Соломона отъ Уріевѫ-тѫ *женѫ*; 7 А [к]Соломонъ роди Ровоама, а Ровоамъ роди Авіѭ; а Авія роди Асѫ; 8 А Аса роди Іосафата, а Іосафатъ роди Іорама; а Іорамъ роди Озіѭ; 9 А Озія роди Іоаөама; а Іоаөамъ роди Ахаза; а Ахазъ роди Езекыѭ; 10 А [л]Езекыя роди Манассіѭ; а Манассія роди Амона; а Амонъ роди Іосіѭ; 11 А [м]Іосія роди Іехоніѭ и братія-та му [н]около прѣселеніе-то Вавилонско. 12 А слѣдъ прѣселеніе-то Вавилонско, [о]Іехонія роди Салаөіиля; а [п]Салаөіиль роди Зоровавеля; 13 А Зоровавель роди Авіуда; а Авіудъ роди Еліакыма; 14 а Еліакымъ роди Азора; А Азоръ роди Садока; а Садокъ роди Ахыма; 15 а Ахымъ роди Еліуда; А Еліудъ роди Елеазара; а Елеазаръ роди Матөана; 16 а Матөанъ роди Іакова; А Іаковъ роди Іосифа, мѫжъ-тъ на Маріѭ, отъ коіѭто ся роди Іисусъ, който ся нарича Христосъ.

17 И така вси-тѣ родове отъ Авраама до Давида четыринадесеть рода сѫ; и отъ Давида до прѣселеніе-то Вавилонско, родове четыринадесеть; и отъ прѣселеніе-то Вавилонско до Христа, родове четыринадесеть.

18 [р]А рожденіе-то на Іисуса Христа така бѣ: като бы сгодена майка му Марія за Іосифа, додѣ още не бѣхѫ ся съединили, [с]намѣри ся непразна отъ Духа Святаго.

19 А Іосифъ мѫжъ ѝ, понеже бѣ праведенъ и не искаше [т]да ѭ опозори, науми си 20 тайно да ѭ напусне. Но това когато помысли той, ето, ангелъ Господенъ яви му ся нá-сънѣ и казуваше: Іосифе сыне Давидовъ, не бой ся да вземешь женѫ си Маріѭ; защото [у]зародено-то въ неѭ отъ 21 Духа Святаго е. А [ф]ще роди сынъ, и ще му наречешь име-то [*]Іисусъ; защото той [х]ще спасе свои-тѣ людіе отъ грѣхове-тѣ 22 имъ. И всичко това бы, да ся сбѫде речено-то отъ Господа чрѣзъ пророка, който 23 казува: [ц]Ето дѣва ще зачне и ще роди сынъ, и ще му нарекѫтъ име-то Еммануилъ, което ся тълкува, Богъ съ насъ. 24 И като станѫ Іосифъ отъ сънъ, стори както му повелѣ ангелъ Господень, и взѣ 25 женѫ си; И не ѭ познаваше до когато тя роди сына си [ч]първороднаго, и *той* му нарече име-то Іисусъ.

ГЛАВА 2.

1 А [а]когато ся роди Іисусъ въ Виөлеемъ Іудейскый въ дни-тѣ на царь Ирода, ето, [б]мудреци отъ истокъ пристигнѫхѫ въ 2 Іерусалимъ, и казувахѫ: [в]Дѣ е що ся е родилъ царь Іудейскый? защото [г]звѣздѫ-тѫ351 неговѫ видѣхмы на истокъ, и дой3 дохмы да му ся поклонимъ. *Това* като чу царь Иродъ смути ся, и всичкый Іеруса4 лимъ съ него. И събра [д]вси-тѣ първосвященницы [е]и книжницы отъ народъ-тъ, [ж]та распытуваше отъ тѣхъ дѣ имаше да 5 ся роди Христосъ? И тѣ му казахѫ: Во Виөлеемъ Іудейскый; защото така е пи6 сано чрѣзъ пророка: И [з]ты, Виөлееме, земя Іудина, никакъ не си най малъкъ между воеводства-та Іудовы: защото отъ тебе ще излѣзе Вождь, [и]който ще упасе 7 народъ-тъ ми Израиля. Тогази Иродъ призова тайно мудрецы-тѣ, та испыта отъ тѣхъ на здраво врѣме-то на появенѫ-тѫ 8 звѣздѫ. И като гы испрати во Виөлеемъ, рече *имъ*: Идѣте испытайте на здраво за

а Лук. 3; 23.
б Псал. 132; 11. Иса. 11; 1. Іер. 23; 5. Гл. 22; 42. Іоан. 7; 42. Дѣян. 2; 30. 13; 23. Рим. 1; 3.
в Быт. 12; 3. 22; 18. Гал. 3; 16.
г Быт. 21; 2, 3.
д Быт. 25; 26.
е Быт. 29; 35.
ж Быт. 38; 27 и дрг.
з Руө. 4; 18 и дрг. 1 Лѣт. 2; 5, 9 и дрг.
и 1 Цар. 16; 1. 17; 12.
і 2 Цар. 12; 24.
к 1 Лѣт. 3; 10 и дрг.
л 4 Цар. 20; 21. 1 Лѣт. 3; 13.
м 1 Лѣт. 3; 15, 16.
н 4 Цар. 24; 14, 15, 16. 25; 11. 2 Лѣт. 36; 10, 20. Іер. 27; 20. 39; 9. 52; 11, 15, 28, 29, 30. Дан. 1; 2.
о 1 Лѣт. 3; 17, 19.
п Езд. 3; 2. 5; 2. Неем. 12; 1. Агг. 1; 1.
р Лук. 1; 27.
с Лук. 1; 35.
т Втор. 24; 1.
у Лук. 1; 35.
ф Лук. 1; 31.
* Спаситель.
х Дѣян. 4; 12. 5; 31. 13; 23, 38.
ц Иса. 7; 14.
ч Исх. 13; 2. Лук. 2; 7, 21.

а Лук. 2; 4, 6, 7.
б Быт. 10; 30. 25; 6. 3 Цар. 4; 30.
в Лук. 2; 11.
г Числ. 24; 17. Иса. 60; 3.
д 2 Лѣт. 36; 14.
е 2 Лѣт. 34; 13.
ж Мал. 2; 7.
з Мих. 5; 2. Іоан. 7; 42.
и Отк. 2; 27.

дѣте-то; и като *го* намѣрите, извѣстѣте
ми, да дойдѫ и азъ да му ся поклонѭ.
9 А тѣ като чухѫ *това* отъ царь-тъ, тръ-
гнѫхѫ: и, ето, звѣзда-та коѭ-то бѣхѫ ви-
дѣли на истокъ, идяше прѣдъ тѣхъ, до
като дойде та ся спрѣ надъ *мѣсто-то*
10 дѣто бѣ дѣте-то. И като видѣхѫ звѣздѫ-
тѫ възрадувахѫ ся съ радость твърдѣ
11 голѣмѫ. И като влѣзохѫ въ кѫщѫ-тѫ,
намѣрихѫ дѣте-то съ майкѫ му Маріѭ,
и паднѫхѫ та му ся поклонихѫ, и като
отворихѫ съкровища-та си, [і]принесохѫ
му дарове, злато, и ливанъ, и смирнѫ.
12 И понеже имъ ся откры отъ Бога [к]нà-
сънѣ да ся не върнѫтъ при Ирода, oти-
дохѫ *си* прѣзъ другъ пѫть за въ своѭ-
тѫ странѫ.
13 А слѣдъ отиваніе-то имъ, ето ангелъ
Господень явява ся нà-сънѣ Іосифу и ка-
зува: Стани та земи дѣте-то и майкѫ му,
и бѣгай въ Египетъ, и бѫди тамъ до
когато ти рекѫ: защото Иродъ има да
14 потърси дѣте-то да го погуби. И той станѫ,
взѣ дѣте-то и майка му прѣзъ нощь, и
15 отиде въ Египетъ; И бѣ тамъ до смъртъ-
тѫ Иродовѫ, да ся сбѫде речено-то отъ
Господа чрѣзъ пророка, който казува:
16 "[л]Изъ Египетъ позовахъ сына си." Тогази
Иродъ като видѣ че му ся подсмѣяхѫ
мудреци-тѣ, твърдѣ много ся разяри, и
проводи та погуби всичкы-тѣ младенцы
во Виѳлеемъ и по всичкы-тѣ неговы прѣ-
дѣлы, отъ двѣ години и по долу, споредъ
врѣме-то, което бѣ добрѣ испыталъ отъ
17 мудрецы-тѣ. Тогази ся испълни речено-
то [м]отъ пророка Іереміѭ който казува:
18 "Гласъ ся чу въ Рамѫ, плачъ и писъкъ
и рыданіе голѣмо; Рахыль оплакуваше
чада-та си и не рачаше да ся утѣши, за-
19 щото гы нѣма *вече*". А като умрѣ Иродъ,
ето ангелъ Господень явява ся нà-сънѣ
20 Іосифу въ Египетъ и казува: Стани, земи
дѣте-то и майкѫ му, та иди въ земѭ-тѫ
Израилевѫ; защото измрѣхѫ тѣзи, които
21 търсѣхѫ душѫ-тѫ на дѣте-то. И той станѫ,
взѣ дѣте-то и майкѫ му и дойде въ зе-
22 мѭ-тѫ Израилевѫ. Но като чу че Архе-
лай царува надъ Іудеѭ на мѣсто бащѫ
си Ирода, убоя ся да иде тамъ; и по-
неже му бѣ откровено нà-сънѣ, отиде [н]въ
23 Галилейскы-тѣ страны, Та ся засели въ
единъ градъ нарицаемъ [о]Назаретъ: да ся
сбѫде речено-то чрѣзъ пророцы-тѣ, че
Назорей ще ся нарече.

ГЛАВА 3.

1 Въ онія дни дойде [а]Іоаннъ Кръститель,
и проповѣдуваше [б]въ пустынѭ-тѫ Іу-
2 дейскѫ, И казуваше: Покайте ся; [в]по-
3 неже наближи царство небесно. Защото
той е реченный-тъ отъ пророка Исаіѭ,
който казува: [г]"Гласъ на едного, който
выка въ пустынѭ-тѫ: [д]Приготвѣте пѫть-
тъ Господень, прави правѣте неговы-тѣ
4 пѫтекы". А [е]самъ Іоаннъ [ж]имаше облѣ-
кло-то си отъ камилскы космы, и около
чрѣсла-та си коженъ поясъ; а ядепіе-то
5 му бѣ [з]акриды и [и]дивъ медъ. [і]Тогази ся
извървѣ при него Іерусалимъ и всичка
Іудея, и всичка-та околность на Іорданъ,
6 И [к]кръщавахѫ ся въ Іорданъ отъ него
7 като исповѣдувахѫ грѣхове-тѣ си. А като
видѣ *Іоаннъ* че идяхѫ на негово-то кръ-
щаваніе мнозина отъ Фарисеи-тѣ и Сад-
дукеи-тѣ, рече имъ: [л]Рожбы ехиднины!
Кой ви обади да бѣгате отъ [м]бѫдѫщій-тъ
8 гнѣвъ? Сторѣте прочее плодове достойны
9 на покаяніе: И не мыслѣте да думате въ
себе си: [н]Отца имамы Авраама; защото
казувамъ ви, че Богъ може отъ тѣзи ка-
10 меніе да въздигне чада Аврааму. А и сѣ-
кыра-та вече лежи при корень-тъ на дръ-
вія-та; [о]и тъй всяко дърво което не прави
добръ плодъ, отсича ся и въ огнь ся
11 хвърля. [п]Азъ вы кръщавамъ съ водѫ въ
покаяніе, а тойзи който иде слѣдъ мене
по крѣпъкъ е отъ мене, комуто не съмь
достоинъ обуща-та да понесѫ; [р]той ще
вы кръсти съ Духъ Святый и съ огнь;
12 [с]Който *държи* лопатѫ-тѫ въ рѫкѫ, и
ще отрѣби гумно-то си, та ще събере
пшеницѫ-тѫ си въ житницѫ-тѫ, [т]а плѣ-
вѫ-тѫ ще іѫ изгори въ огнь негасимъ.
13 [у]Тогази идува Іисусъ [ф]отъ Галилеѭ на
Іорданъ до Іоанна да ся кръсти отъ него.
14 А Іоаннъ го въспираше и казуваше: Азъ
имамъ потрѣбѫ да ся кръстѭ отъ тебе,
15 и ты ли идешь при мене? А Іисусъ от-
говори и рече му: Остави сега, защото
така подобава намъ да испълнимъ всякѫ
16 правдѫ. *И Іоаннъ* тогава го остави. [х]И
щомъ ся кръсти Іисусъ, възлѣзе тутакси
отъ водѫ-тѫ, и ето, отворихѫ ся нему
небеса-та, и видѣ [ц]Духа Божія че слѣзу-
ваше като гълѫбъ и спущаше ся на него:
17 [ч]И ето гласъ отъ небеса, който казуваше:
[ш]Тойзи е Сынъ мой възлюбленный, въ
когото благоволихъ.

і Псал. 72; 10. Иса. 60; 6.
к Гл. 1; 20.
л Осія 11; 1.
м Іер. 31; 15.
н Гл. 3; 13. Лук. 2; 39.
о Іоан. 1; 46.

—

а Мар. 1; 4, 15. Лук. 3; 2, 3. Іоан. 1; 28.
б Іис. Нав. 14; 10.
в Дан. 2; 44. Гл. 4; 17. 10; 7.
г Иса. 40; 3. Мар. 1; 3. Лук. 3; 4. Іоан. 1; 23.
д Лук. 1; 76.
е Мар. 1; 6.
ж 4 Цар. 1; 8. Зах. 13; 4.
з Лев. 11; 22.
и 1 Цар. 14; 25, 26.
і Мар. 1, 5. Лук. 3; 7.
к Дѣян. 19; 4, 18.
л Гл. 12; 34. 23; 33. Лук. 3; 7, 8, 9.
м Рим. 5; 9. 1 Сол. 1; 10.
н Іоан. 8: 33, 39. Дѣян. 13; 26. Рим. 4; 1, 11, 16.
о Гл. 7; 19. Лук. 13; 7, 9. Іоан. 15; 6.
п Мар. 1; 8. Лук. 3; 16. Іоан. 1; 15, 26, 33. Дѣян. 1; 5. 11; 16. 19; 4.
р Иса. 4; 4. 44; 3. Мал. 3; 2. Дѣян. 2; 3, 4. 1 Кор. 12; 13.
с Мал. 3; 3.
т Мал. 4; 1. Гл. 13; 30.
у Мар. 1; 9. Лук. 3; 21.
ф Гл. 2; 22.
х Мар. 1; 10.
ц Иса. 11; 2. 42; 1. Лук. 3; 22. Іоан. 1; 32, 33.
ч Іоан. 12; 28.
ш Псал. 2; 7. Иса. 42; 1. Гл. 12; 18. 17; 5. Мар. 1; 11. Лук. 9; 35. Ефес. 1; 6. Кол. 1; 13. 2 Пет. 1; 17.

ГЛАВА 4.

1 Тогази [а]възведенъ бы Іисусъ [б]отъ Духа въ пустыніѭ-тѫ, да бѫде искушенъ отъ 2 діавола. И като пости четыридесеть дни и четыридесеть нощи, напоконъ огладнѣ. 3 И дойде при него искуситель-тъ, и рече: Ако си сынъ Божій, речи тѣзи каменіе 4 да станѫтъ хлѣбове. А той отвѣща и рече: Писано е: Не само [в]съ хлѣбъ ще бѫде живъ человѣкъ, но съсъ всяко слово 5 което исхожда изъ Божіи-тѣ уста. Тогава го завожда діаволъ-тъ [г]въ святый-тъ градъ и постава го на крыло-то на 6 храмъ-тъ, И казува му: Ако си Сынъ Божій, хвърли ся долу; защото е писано: "На ангелы-тѣ си [д]ще заповѣда за тебе, и на рѫцѣ ще тя подигатъ, да не бы да 7 прѣпѫнешь о камькъ ногѫ-тѫ си." Рече му Іисусъ: Пакъ е писано: [е]"Да не ис- 8 кусишь Господа Бога твоего." Пакъ го завожда діаволъ-тъ на еднѫ планинѫ много высокѫ, и показува му всичкы-тѣ 9 царства свѣтовны, и славѫ-тѫ имъ; И казува му: Всичко това ще ти дамъ, ако 10 паднешь да ми ся поклонишь. Тогазь Іисусъ му казува: Махни ся, Сатано; защото е писано: [ж]"Господу Богу твоему да ся поклонишь, и само нему да послу- 11 жишь." Тогази го остави діаволъ-тъ: и ето [з]ангели пристѫпихѫ и служахѫ му.

12 А [и]когато чу Іисусъ че Іоаннъ бы прѣ- 13 даденъ, отиде въ Галилеіѭ. И като остави Назаретъ, дойде и засели ся въ Капернаумъ краеморскый, въ прѣдѣлы-тѣ За- 14 вулоновы и Нефѳалимовы; Да ся сбѫде речено-то чрѣзъ пророка Исаіѭ, който 15 казува: "[і]Земя-та Завулонова и земя-та Нефѳалимова на пѫть-тъ край море-то, 16 отвѫдь Іорданъ, Галилея языческа: [к]Народъ който сѣдяше въ тьмнинѫ, видѣ видѣлинѫ голѣмѫ, и на сѣдящы-тѣ въ странѫ и сѣнкѫ смьртнѫ, видѣлина имъ възсія."

17 [л]Отъ тогава започенѫ Іисусъ да проповѣдува и да казува: [м]Покайте ся; за- 18 щото наближи царство небесно. И като [н]вървѣше Іисусъ по край море-то Галилейско, видѣ двамина братія, [о]Симона нарицаемый-тъ Петръ, и брата му Андрея, че хвърляхѫ мрѣжѫ въ море-то, защото 19 бѣхѫ рыболовци. И казува имъ: Елате слѣдъ мене, и [п]ще вы направіѭ ловцы 20 на человѣцы. И [р]тѣ тутакси оставихѫ 21 мрѣжы-тѣ и отидохѫ слѣдъ него. [с]И като позаминѫ отъ тамо, видѣ другы двамина братія, Іакова Зеведеева и брата му Іоанна съ отца имъ Зеведея въ еднѫ ладіѭ че кърпяхѫ мрѣжы-тѣ си; и повыка гы. 22 А тѣ тозь часъ оставихѫ ладіѭ-тѫ и отца си, и отидохѫ слѣдъ него.

23 И обхождаше Іисусъ всичкѫ Галилеіѭ, [т]та поучаваше въ съборища-та имъ, и проповѣдуваше [у]благовѣстіе-то на царство-то, [ф]и исцѣляваше всякѫ болесть и 24 всякѫ немощь между народъ-тъ. И расчу ся слухъ за него по всичкѫ Сиріѭ, и довождахѫ при него всичкы-тѣ болестны, що имахѫ различны болести и мѫкы, и бѣснуемы, и лунатицы, и разслабленны; 25 и гы исцѣли. И [х]вървѣше слѣдъ него народъ много изъ Галилеіѭ и Декаполь, изъ Іерусалимъ и Іудеіѭ, и изъ отвѫдь Іорданъ.

ГЛАВА 5.

1 А като видѣ много-то народъ, [а]възлѣзе на горѫ-тѫ, и щомъ сѣднѫ пристѫпихѫ 2 до него ученици-тѣ му: И отвори уста-та 3 си та гы поучаваше и говоряше: [б]Блажени нищи-тѣ духомъ; защото е тѣхно 4 царство небесно. [в]Блажени нажалени-тѣ; 5 защото тѣ ще ся утѣшатъ. [г]Блажени кроткы-тѣ; [д]защото тѣ ще наслѣдятъ зе- 6 міѭ-тѫ. Блажени които гладуватъ и жадуватъ за правдѫ-тѫ; [е]защото тѣ ще ся 7 насытятъ. Блажени милостиви-тѣ; [ж]защото 8 тѣ помиловани ще бѫдѫтъ. [з]Блажени чистосърдечни-тѣ; [и]защото тѣ ще видятъ 9 Бога. Блажени миротворци-тѣ; защото 10 тѣ сынове Божіи ще ся нарекѫтъ. [і]Блажени гонени-тѣ заради правдѫ-тѫ; за- 11 щото е тѣхно царство небесно. [к]Блажени сте когато вы похулятъ и вы изгонятъ, [л]и врьхъ васъ рекѫтъ на лъжѫ всякѫ 12 злѫ рѣчь заради мене. [м]Радувайте ся и веселѣте ся, защото е голѣма на небеса ваша-та заплата; понеже [н]така изгонихѫ пророцы-тѣ, които *бѣхѫ* прѣди васъ.

13 Вы сте соль-та на земіѭ-тѫ; а [о]ако соль-та избезсолнѣе, съ какво ще да ся осоли? За нищо вече не струва, тъкмо да ся исхвърли вънъ, и да ся тъпче отъ 14 человѣцы-тѣ. [п]Вы сте видѣлина-та на свѣтъ-тъ; градъ поставенъ на горѫ не 15 може да ся укрые. [р]Нито запалятъ свѣщь

а Мар. 1; 12 и дрг. Лук. 4; 1 и дрг.
б 3 Цар. 18; 12. Іез. 3; 14. 8; 3. 11; 1, 24. 40; 2. 43; 5. Дѣян. 8; 39.
в Втор. 8; 3.
г Неем. 11; 1, 18. Иса. 48; 2. 52; 1. Гл. 27; 53. Отк. 11; 2.
д Псал. 91; 11, 12.
е Втор. 6; 16.
ж Втор. 6; 13. 10; 20. Іис. Нав. 24; 14. 1 Цар. 7; 3.
з Евр. 1; 14.
и Мар. 1; 14. Лук. 3; 20. 4; 14, 31. Іоан. 4; 43.
і Иса. 9; 1, 2.
к Иса. 42; 7. Лук. 2; 32.
л Мар. 1; 14, 15.
м Гл. 3; 2. 10; 7.
н Мар. 1; 16, 17, 18. Лук. 5; 2.
о Іоан. 1; 42.
п Лук. 5; 10, 11.
р Мар. 10; 28. Лук. 18; 28.
с Мар. 1; 19, 20. Лук. 5; 10.
т Гл. 9; 35. Мар. 1; 21, 39. Лук. 4; 15, 44.
у Гл. 24; 14. Мар. 1; 14.
ф Мар. 1; 34.
х Мар. 3; 7.

а Мар. 3; 13.
б Лук. 6; 20. Виж Псал. 51; 17. Прит. 16; 19. 29; 23. Иса. 57; 15. 66; 2.
в Иса. 61; 2, 3. Лук. 6; 21. Іоан. 16; 20. 2 Кор. 1; 7. Отк. 21; 4.
г Псал. 37. 11.
д Рим. 4; 13.
е Иса. 55; 1. 65; 13.
ж Псал. 41; 1. Гл. 6; 14. Мар. 11; 25. 2 Тим. 1; 16. Евр. 6; 10. Іак. 2; 13.
з Псал. 15; 2. 24; 4. Евр. 12; 14.
и 1 Кор. 13; 12. 1 Іоан. 3; 2, 3.
і 2 Кор. 4; 17. 2 Тим. 2; 12. 1 Пет. 3; 14.
к Лук. 6; 22.
л 1 Пет. 4; 14.
м Лук. 6; 23. Дѣян. 5; 41. Рим. 5; 3. Іак. 1; 2. 1 Пет. 4; 13.
н 2 Лѣт. 36; 16. Неем. 9; 26. Гл. 23; 34, 37. Дѣян. 7; 52. 1 Сол. 2; 15.
о Мар. 9; 50. Лук. 14; 34, 35.
п Прит. 4; 18. Фил. 2; 15.
р Мар. 4; 21. Лук. 8; 16. 11; 33.

и ѭ турятъ подъ шиникъ, но на свѣтилникъ-тъ, и свѣти на всичкы що сѫ въ кѫщи. 16 Така да просвѣтне ваша-та видѣлина прѣдъ человѣцы-тѣ, [c]за да видятъ добры-тѣ ваши дѣла, [т]и да прославятъ Отца вашего, който е на небеса.

17 [у]Да не мните че азъ дойдохъ да разрушѫ законъ-тъ или пророцы-тѣ: не дойдохъ да разрушѫ, но да испълнѭ. 18 Защото истинѫ ви казувамъ, [ф]доклѣ да прѣмине небе-то и земя-та, една рѣска, или една точка отъ законъ-тъ нѣма да прѣмине, дори ся всичко не сбѫде: 19 [х]И тъй, който наруши еднѫ отъ най малкы-тѣ тѣзи заповѣди, и научи така человѣцы-тѣ, най малъкъ ще ся нарече въ царство небесно; а който стори и научи, той ще великъ да ся нарече въ царство небесно. 20 Защото, казувамъ ви, че ако ваша-та [ц]правда не надмине *правдѫ-тѫ* на книжници-тѣ и Фарисеи-тѣ, нѣма да влѣзете въ царство небесно.

21 Чули сте че е речено на староврѣменны-тѣ: [ч]Не убивай, и който убіе, ще бѫде повиненъ на сѫдъ. 22 А пакъ азъ ви казувамъ че [ш]всякой, който ся гнѣви на брата си безъ причинѫ, ще бѫде повиненъ на сѫдъ; и който рече на брата си, Рака, повиненъ ще е за прѣдъ съборъ-тъ; а който *му* рече, [щ]Безумне, ще бѫде повиненъ за пькълъ-тъ огненный. 23 И тъй, [ъ]ако принесешь даръ-тъ си на олтарь-тъ, и тамо ся усѣтишь, че братъ ти има нѣщо на тебе; 24 [ы]Остави даръ-тъ си тамо прѣдъ олтарь-тъ, и иди, първомъ ся примири съ брата си, и тогазь ела та принесь даръ-тъ си. 25 [ь]Спогодявай ся съ противникъ-тъ си скоро, [ѣ]до като си на пѫть-тъ съ него, да не бы противникъ-тъ *ти* да тя прѣдаде сѫднику, а сѫдникъ-тъ тя прѣдаде на слугѫ-тѫ, и тя хвърлятъ въ тъмницѫ. 26 Истинѫ ти казувамъ: Нѣма да излѣзешь отъ тамо, доклѣ не отдадешь най послѣдній-тъ кодрантъ.

27 Чули сте че е речено на староврѣменны-тѣ: [ю]Не прѣлюбодѣйствувай. 28 Но азъ ви казувамъ, че [я]всякой който гледа женѫ за да ѭ пожелае, той е прѣлюбодѣйствувалъ вече съ неѭ въ сърдце-то си. 29 [ѫ]Ако ли десно-то твое око тя съблазнява, [ѭ]извади го, и хвърли *го* отъ себе си; защото по добрѣ ти е да погыне единъ отъ твои-тѣ удове, а не всичко-то твое 30 тѣло да бѫде хвърлено въ пькълъ-тъ. И ако десна-та твоя рѫка тя съблазнява, отсѣчи ѭ и хвърли ѭ отъ себе си; защото по добрѣ ти е да погыне единъ отъ твои-тѣ удове, и да не бѫде всичко-то твое тѣло хвърлено въ пькълъ-тъ.

31 Речено е още: [а]Който си напусне женѫ-тѫ да ѝ даде разводно писмо. 32 А пакъ азъ ви казувамъ, [б]че който напусне женѫ-тѫ си, освѣнь по причинѫ на прѣлюбодѣяніе, прави ѭ да прѣлюбодѣйствува; и който ся ожени за напуснѫтѫ прѣлюбодѣйствува.

33 Пакъ сте чули [в]че е речено на староврѣменны-тѣ: [г]Не си прѣстѫпувай клѣтвѫ-тѫ, но [д]да испълнишь клѣтвы-тѣ си 34 прѣдъ Господа. Но азъ ви казувамъ: [е]Никакъ да ся не кълнете; нито съ небе-то, 35 [ж]защото е прѣстолъ Божій; Нито съсъ землѭ-тѫ, защото е подножіе на 36 нозѣ-тѣ му; Нито съ Іерусалимъ, защото [з]е градъ на Царя великаго; нито съ главѫ-тѫ си недѣй ся кълна, защото не можешь ни единъ косемъ да направишь 37 бѣлъ или чернъ. Но да бѫде [и]рѣчь-та ви, Ей, ей, не, не; а отъ това повече-то отъ лукаваго е.

38 Чули сте че е речено: [і]Око, за око, 39 зѫбъ за зѫбъ. А пакъ азъ ви казувамъ: [к]Да ся не противите злому; но [л]който тя плесне по деснѫ-тѫ странѫ, обърни му 40 и другѫ-тѫ. И на тогози който бы поискалъ да ся сѫди съ тебе и да ти земе ризѫ-тѫ, остави му и връхнѫ-тѫ *си* дрехѫ. 41 И [м]който тя понуди да идешь съ него 42 единъ миль, иди съ него два. Който проси отъ тебе, дай му; [н]и който ище да заеме отъ тебе, недѣй ся отвраща отъ него.

43 Чули сте че е речено: [о]Да любишь ближній-тъ си, [п]и да ненавиждашь врагъ-тъ 44 си. Но азъ ви казувамъ: [р]Любѣте врагове-тѣ си, благославяйте тыя, които вы кълнѫтъ, правѣте добро на тѣзи, които вы ненавиждатъ, и [с]молѣте ся за тыя, които ви правятъ пакость и вы гонятъ; 45 За да бѫдете сынове на Отца вашего, който е на небеса: [т]защото той повелѣва на слънце-то си да изгрѣва на злы-тѣ и на добры-тѣ, и дава дъждь на праве-46 дны-тѣ и неправедны-тѣ. Защото [у]ако любите любящы-тѣ васъ, коѭ заплатѫ имате? Не правятъ ли това и мытари-тѣ? 47 И ако поздравявате само братія-та ваши,

с 1 Пет. 2; 12.
т Іоан. 15; 8. 1 Кор. 14; 25.
у Рим. 3; 31. 10; 4. Гал. 3; 24.
ф Лук. 16; 17.
х Іак. 2; 10.
ц Рим. 9; 31. 10; 3.
ч Исх. 20; 13. Втор. 5; 17.
ш 1 Іоан. 3; 15.
щ 2 Цар. 6; 20.
ъ Гл. 8; 4. 23; 19.
ы Іов. 42; 8. Гл. 18; 19. 1 Тим. 2; 8. 1 Пет. 5; 7.
ь Прит. 25; 8. Лук. 12; 58, 59.
ѣ Псал. 32; 6. Иса. 55; 6.
ю Исх. 20; 14. Втор. 5; 18.
я Іов. 31; 1. Прит. 6; 25. Виж Быт. 34; 2. 2 Цар. 11; 2.
ѫ Гл. 18; 8, 9. Мар. 9; 43 до 47.
ѭ Виж Гл. 19; 12. Рим. 8; 13. 1 Кор. 9; 27. Кол. 3; 5.
а Втор. 24; 1. Іер. 3; 1. Виж Гл. 19; 3 и др. Мар. 10; 2 и др.
б Гл. 19; 9. Лук. 16; 18. Рим. 7; 3. 1 Кор. 7; 10, 11.
в Гл. 23; 16.
г Исх. 20; 7. Лев. 19; 12. Числ. 30; 2. Втор. 5; 11.
д Втор. 23; 23.
е Гл. 23; 16, 18, 22. Іак. 5; 12.
ж Иса. 66; 1.
з Псал. 48; 2. 87; 3.
и Кол. 4; 6. Іак. 5; 12.
і Исх. 21; 24. Лев. 24; 20. Втор. 19; 21.
к Прит. 20; 22. 24; 29. Лук. 6; 29. Рим. 12; 17, 19. 1 Кор. 6; 7. 1 Сол. 5; 15. 1 Пет. 3; 9.
л Иса. 50; 6. Плач. 3; 30.
м Гл. 27; 32. Мар. 15; 21.
н Втор. 15; 8, 10. Лук. 6; 30, 35.
о Лев. 19; 18.
п Втор. 25; 6. Псал. 41; 10.
р Лук. 6; 27, 35. Рим. 12; 14, 20.
с Лук. 23; 34. Дѣян. 7; 60. 1 Кор. 4; 12, 13. 1 Пет. 2; 23. 3; 9.
т Іов. 25; 3.
у Лук. 6; 32.

що повече правите? не правятъ ли така
48 и мытари-тѣ? И тъй [ф]бѫдѣте съвършенни
и вы, [х]както е съвършенъ Отецъ вашъ,
който е на небеса.

ГЛАВА 6.

1 Внимайте да не правите свои-тѣ милостыни прѣдъ человѣцы-тѣ за да вы виждатъ; инакъ нѣмате заплатѫ при Отца
2 вашего който е на небеса. И тъй, [а]кога правишь милостынѭ, не трѫби прѣдъ себе си, както правятъ лицемѣри-тѣ по съборища-та и по улицы-тѣ, за да ся прославятъ отъ человѣцы-тѣ; истинѫ ви казувамъ, пріиматъ *вече* заплатѫ-тѫ си.
3 А ты кога правишь милостынѭ, да не узнае лѣва та ти рѫка, що прави десни-
4 ца-та ти; За да бѫде твоя-та милостыня въ тайно; и Отецъ твой, който види въ тайно, [б]ще ти въздаде на-явѣ.
5 И кога ся молишь, не бывай както лицемѣри-тѣ; защото тѣ обычатъ да си правятъ молбѫ-тѫ стояще по съборища-та и по ѫглы-тѣ на улицы-тѣ за да ся явятъ на человѣцы-тѣ; истинѫ ви казу-
6 вамъ, че пріиматъ заплатѫ-тѫ си. А ты кога ся молишь, [в]влѣзь въ скрышнѫ-тѫ си стаичкѫ, и като си затворишь врата-та, помоли ся Отцу твоему, който е въ тайно, и Отецъ ти който види въ тайно,
7 ще ти въздаде на-явѣ. А кога ся молите, [г]не говорѣте излишны думы, както язычници-тѣ, [д]защото мнятъ че въ многосло-
8 віе-то си ще бѫдѫтъ послушани. И тъй не ся уподобявайте на тѣхъ; защото Отецъ ви знае отъ що имате нуждѫ, прѣди
9 вы да му попросите. А вы така ся молѣте:
[е]Отче нашъ, който си на небеса, да ся
10 святи име-то твое; Да дойде царство-то твое; [ж]да бѫде воля-та твоя, [з]както на
11 небе-то, *така* и на земѭ-тѫ; [и]Хлѣбъ-тъ
12 нашъ насѫщный, дай *го* намъ днесь; И [і]прости ни дългове-тѣ наши, както и ный
13 прощавамы на наши-тѣ длъжницы; [к]И не въведи насъ въ искушеніе, [л]но избави насъ отъ лукаваго; [м]защото е твое царство-то и сила-та и слава-та во вѣкы. Аминь.
14 Защото [н]ако простите вы на человѣцы-тѣ съгрѣшенія-та имъ, ще да прости и
15 вамъ Отецъ вашъ небесный: [о]Ако ли вы не простите на человѣцы-тѣ съгрѣшенія-та имъ, то и Отецъ вашъ нѣма да *ви* прости съгрѣшенія-та ваши.
16 А [п]кога постите, не бывайте, както лицемѣри-тѣ, намърщени; защото помрачаватъ лица-та си за да явятъ на человѣцы-тѣ че постятъ; истинѫ ви казувамъ,
17 че тѣ вече си пріиматъ заплатѫ-тѫ. А ты кога постишь, [р]помажи главѫ-тѫ си,
18 и лице-то си омый; Да ся не покажешь прѣдъ человѣцы-тѣ че постишь, но Отцу твоему който е въ тайно; и Отецъ твой, който види въ тайно, ще ти въздаде на-явѣ.
19 [с]Недѣйте си събира съкровища на земѭ-тѫ, дѣто молецъ и ръжда *гы* разваля, и дѣто крадци подкопаватъ и крадѫтъ.
20 [т]Но събирайте си съкровища на небе-то, дѣто ни молецъ, нито ръжда *гы* разваля, и дѣто крадци не подкопаватъ нито кра-
21 дѫтъ: Защото, кѫдѣто е съкровище-то
22 ви, тамо ще бѫде и сърдце-то ви. [у]Свѣтило на тѣло-то е око-то; и тъй, ако е око-то ти чисто, всичко-то ти тѣло свѣтло
23 ще бѫде. Ако ли бѫде око-то ти лукаво, всичко-то ти тѣло тьмно ще бѫде. И тъй, видѣлина-та, която е въ тебе, ако е тьм-
24 нина, то тьмнина-та колко *ще е*! [ф]Никой не може на двамина господари да работи; защото или единого ще възненавиди, а другыго ще възлюби; или единому ще привърженъ да бѫде, а другыго ще прѣзира. [х]Не можете да работите Богу и Маммону.
25 Заради това казувамъ ви: [ц]Не имайте грыжѫ за животъ-тъ си, какво ще ядете или какво ще піете; нито за тѣло-то ваше, какво ще облѣчете. Не е ли животъ-тъ по драгоцѣненъ отъ хранѫ-тѫ, и тѣло-то
26 отъ облѣкло-то? [ч]Погледнѣте на птицы-тѣ небесны че не сѣѭтъ, ни жьнѭтъ, нито въ житницы събиратъ, и Отецъ вашъ небесный гы храни; вы не сте ли много
27 по горни отъ тѣхъ? И кой отъ васъ като ся грыжи, може да приложи единъ ла-
28 кътъ на растъ-тъ си? И за облѣкло защо ся грыжите? Разсмотрѣте кремове-тѣ въ поле-то какъ растѫтъ; не ся трудятъ,
29 нито прѣдѫтъ; Но казувамъ ви, че нито Соломонъ въ всичкѫ-тѫ своѭ славѫ не
30 бѣ облѣченъ както единъ отъ тѣхъ. И кога Богъ така облича трѣвѫ-тѫ на поле-то, която ѭ днесь има, и утрѣ ѭ въ пещь хвърлятъ, не ще ли много по-
31 вече васъ *да облѣче,* маловѣри? И тъй недѣйте ся грыжи, и не думайте: Какво ще ядемъ, или какво ще піемъ, или ка-
32 кво ще облѣчемъ? Защото всичко това язычници-тѣ го търсятъ; понеже Отецъ вашъ небесный знае че имате нуждѫ за

ф Быт. 17; 1. Лев. 11; 44. 19; 2. Лук. 6; 36. Кол. 1; 28. 4; 12. Іак. 1; 4. 1 Пет. 1; 15, 16.
х Ефес. 5; 1.

а Рим. 12; 8.
б Лук. 14; 14.
в 4 Цар. 4; 33.
г Екк. 5; 2.
д 3 Цар. 18; 26, 29.
е Лук. 11; 2 и дрг.
ж Гл. 26; 39, 42. Дѣян. 21; 14.
з Псал. 103; 20, 21.
и Вижь Іов. 23; 12. Прит. 30; 8.
і Гл. 18; 21 и дрг.
к Гл. 26; 41. Лук. 22; 40, 46. 1 Кор. 10; 13. 2 Пет. 2; 9. Отк. 3; 10.
л Іоан. 17; 15.
м 1 Лѣт. 29; 11.
н Мар. 11; 25, 26. Ефес. 4; 32. Кол. 3; 13.
о Гл. 18; 35. Іак. 2; 13.
п Иса. 58; 5.
р Руѳ. 3; 3. Дан. 10; 3.
с Прит. 23; 4. 1 Тим. 6; 17. Евр. 13; 5. Іак. 5; 1 и дрг.
т Гл. 19; 21. Лук. 12; 33, 34. 18; 22. 1 Тим. 6; 19. 1 Пет. 1; 4.
у Лук. 11; 34, 36.
ф Лук. 16; 13.
х Гал. 1; 10. 1 Тим. 6; 17. Іак. 4; 4. 1 Іоан. 2; 15.
ц Псал. 55; 22. Лук. 12; 22, 23. Фил. 4; 6. 1 Пет. 5; 7.
ч Іов 38; 41. Псал. 147; 9. Лук. 12; 24 и дрг.

33 всичко това. Но [ш]търсѣте първомъ царство-то Божіе, и правдѫ-тѫ неговѫ; и
34 всичко това ще ви ся приложи. За това недѣйте ся грыжи за утрѣ; защото утрѣшный-тъ день ще ся погрыжи за себе си; доста е на день-тъ негово-то му зло.

ГЛАВА 7.

1 [а]Не сѫдѣте, да не бѫдете сѫдени; (2) Защото съ каквѫто сѫдбѫ сѫдите, съ таквѫзь ще вы сѫдятъ; и [б]съ каквѫто
3 мѣркѫ мѣрите, ще ви ся възмѣри. И [в]защо виждашь сѫчицѫ-тѫ въ око-то на брата си, а гредѫ-тѫ която е въ твое-то око
4 не усѣщашь? Или какъ ще речешь на брата си: Остави да извадїѭ сѫчицѫ-тѫ изъ око-то ти, а ето греда-та въ твое-то
5 око? Лицемѣре, извади първомъ гредѫ-тѫ изъ свое-то око, и тогава щешь чисто видѣ да извадишь сѫчицѫ-тѫ изъ брато-
6 во-то си око. [г]Не давайте освятено *нѣщо* на псета-та; нито хвърляйте бисеріе-тѣ си прѣдъ свиніе-тѣ, да не бы да гы стѫпчѫтъ съ крака-та си, и ся обърнѫтъ та
7 вы раскѫснѫтъ. [д]Просѣте и ще ви ся даде; търсѣте и ще намѣрите; хлопайте
8 и ще ви ся отвори. Защото [е]всякой който проси пріима, и който търси намира, и
9 който хлопа, ще му ся отвори. Има ли отъ васъ [ж]такъвъ нѣкой человѣкъ, който, ако му поище сынъ му хлѣбъ, той да му
10 даде камькъ? Или ако поище рыбѫ, да ли
11 ще му да змїѭ? И тъй кога вы, които сте [з]лукави, знаете да давате добры даванія на чада-та си, колко повече Отецъ ви, който е на небеса, ще даде добрины на
12 тыя, които ищѫтъ отъ него? И тъй, [и]во всяко нѣщо както искате да правятъ человѣци-тѣ на васъ, така и вы правѣте на тѣхъ, защото [і]това е законъ-тъ и пророци-тѣ.

13 [к]Влѣзте прѣзъ тѣсны-тѣ врата; защото пространны сѫ врата-та и широкъ е пѫть-тъ, който води въ погыбель-тѫ, и мнозина сѫ които прѣзъ тѣхъ минуватъ.
14 Понеже тѣсны сѫ врата-та и стѣсненъ е пѫть-тъ който води въ животъ, и малцина сѫ които гы намѣрватъ.

15 [л]Пазѣте ся отъ лъжовны-тѣ пророцы, [м]които идѫтъ при васъ съ овчы дрехы,
16 а отвѫтрѣ сѫ [н]вълци грабители. [о]Отъ плодове-тѣ имъ ще гы познаете: [п]бере ли ся отъ трънкы гроздіе, или отъ репеи
17 смокыни? Така [р]всяко добро дърво прави добры плодове; а лошо-то дърво прави
18 лошы плодове. Не може добро дърво да прави лошы плодове, нито лошо дърво
19 да прави добры плодове. [с]Всяко дърво което не прави добръ плодъ отсича ся
20 и въ огнь ся хвърля. И тъй отъ плодове-
21 тѣ имъ ще гы познаете. Не всякой който ми казува: [т]Господи, Господи, ще влѣзе въ царство небесно: но който прави волїѭ-тѫ на Отца моего, който е на небеса.
22 Въ онзи день мнозина ще ми рекѫтъ: Господи, Господи! [у]не въ твое-то ли име пророкувахмы, и не въ твое-то ли име бѣсове изгонихмы, и не въ твое-то ли
23 име много чудеса сторихмы? И [ф]тогазь ще имъ обявїѭ: Азъ никога не сьмь вы знаялъ; [х]махнѣте ся отъ мене вы, които работите беззаконіе.

24 И тъй [ц]всякой, който слуша тѣзи мои словеса, и гы прави, ще го уподобїѭ на человѣкъ разуменъ, който е съзидалъ кѫ-
25 щѫ-тѫ си на камькъ; И валѣ дъждь-тъ и пріидохѫ рѣкы-тѣ, и повѣяхѫ вѣтрове-тѣ, и нападнѫхѫ на тѫзи кѫщѫ, и не паднѫ; защото бѣ основана на камькъ.
26 И всякой който слуша тѣзи мои словеса, и не гы прави, ще ся уподоби на человѣкъ безуменъ, който съзидà кѫщѫ-тѫ
27 си на пѣсъкъ: И валѣ дъждь-тъ, и пріидохѫ рѣкы-тѣ, и повѣяхѫ вѣтрове-тѣ, и нападнѫхѫ на тѫзи кѫщѫ, и тя паднѫ; и голѣмо бѣ нейно-то паданіе.

28 И когато свърши Іисусъ тыя словеса, [ч]чудяше ся народъ-тъ на поученіе-то му:
29 [ш]Защото гы учаше като единъ който има власть, и не както книжници-тѣ.

ГЛАВА 8.

1 А когато слѣзе отъ горѫ-тѫ, послѣдовахѫ
2 го народъ много. И ето [а]единъ прокаженъ дойде, кланяше му ся и говоряше: Господи, ако ищешь, можешь да мя очи-
3 стишь. Тогазь Іисусъ прострѣ рѫкѫ-тѫ си, допрѣ ся до него и каза: Ищѫ, бѫди очистенъ; и тозь часъ очисти му ся прока-
4 каза-та. И казува му Іисусъ: [б]Гледай да не кажешь никому; но иди, покажи себе си священнику, и принесь даръ-тъ, [в]който е Моисей повелѣлъ, за свидѣтелство тѣмъ.
5 А [г]когато влѣзе Іисусъ въ Капернаумъ,

ш 3 Цар. 3; 13. Псал. 37; 25. Мар. 10; 30. Лук. 12; 31. 1 Тим. 4; 8.

—

а Лук. 6; 37. Рим. 2; 1. 14; 3, 4, 10, 13. 1 Кор. 4; 3, 5. Іак. 4; 11, 12.
б Мар. 4; 24. Лук. 6; 38.
в Лук. 6; 41, 42.
г Прит. 9; 7, 8. 23; 9. Дѣян. 13; 45, 46.
д Гл. 21; 22. Мар. 11; 24. Лук. 11; 9, 10. 18; 1. Іоан. 14; 13. 15; 7. 16; 23, 24. Іак. 1; 5, 6. 1 Іоан. 3; 22. 5; 14, 15.
е Прит. 8; 17. Іер. 29; 12, 13.
ж Лук. 11; 11, 12, 13.
з Быт. 6; 5. 8; 21.
и Лук. 6; 31.
і Лев. 19; 18. Гл. 22; 40. Рим. 13; 8, 9, 10. Гал. 5; 14. 1 Тим. 1; 5.
к Лук. 13; 24.
л Втор. 13; 3. Іер. 23; 16. Гл. 24; 4, 5, 11, 24. Мар. 13; 22. Рим. 16; 17, 18. Ефес. 5; 6. Кол. 2; 8. 2 Пет. 2; 1, 2, 3. 1 Іоан. 4; 1.
м Мих. 3; 5. 2 Тим. 3; 5.
н Дѣян. 20; 29, 30.
о Ст. 20. Гл. 12; 33.
п Лук. 6; 43, 44.
р Іер. 11; 19. Гл. 12; 33.
с Гл. 3; 10. Лук. 3; 9. Іоан. 15; 2, 6.
т Осія 8; 2. Гл. 25; 11, 12. Лук. 6; 46. 13; 25. Дѣян. 19; 13. Рим. 2; 13. Іак. 1; 22.
у Числ. 24; 4. Іоан. 11; 51. 1 Кор. 13; 2.
ф Гл. 25; 12. Лук. 13; 25, 27. 2 Тим. 2; 19.
х Псал. 5; 5. 6; 8. Гл. 25; 41.
ц Лук. 6; 47 и дрг.
ч Гл. 13; 54. Мар. 1; 22. 6; 2. Лук. 4; 32.
ш Іоан. 7; 46.

—

а Мар. 1; 40 и дрг. Лук. 5; 12 и дрг.
б Гл. 9; 30. Мар. 5; 43.
в Лев. 14; 3, 4, 10. Лук. 5; 14.
г Лук. 7; 1 и дрг.

пристѫпи при него нѣкой си стотникъ,
6 та му ся моляше, И казуваше: Господи,
момче-то ми лежи у дома разслабленно,
7 и мѫчи ся злѣ. Казува му Іисусъ: Азъ
8 ще дойдѫ и ще го исцѣлѭ. Отговори
стотникъ-тъ и рече *му*: Господи! [д]не сьмь
достоинъ да влѣзешь подъ стрѣхѫ-тѫ ми;
но [е]речи само рѣчь, и ще оздравѣе мом-
9 че-то ми. Защото и азъ сьмь человѣкъ
подъ власть, и имамъ подчинены на себе
си войны; и казувамъ на тогози: Иди, и
отхожда; и на другыго: Дойди, и дохожда;
и на слугѫ-тѫ си: Стори това, и
10 струва *го*. И като чу Іисусъ почуди ся,
и рече на оныя които идяхѫ слѣдъ него:
Истинѫ ви казувамъ: Нито въ Израиля
11 сьмь намѣрилъ толкози вѣрѫ. И пакъ ви
казувамъ, че [ж]мнозина отъ истокъ и западъ
ще дойдѫтъ, и ще насѣдятъ съ Авраама
и Исаака и Іакова въ царство
12 небесно; А [з]синове-тѣ на царство-то [и]ще
бѫдѫтъ испѫдени въ най вънншнѫ-тѫ тьмнинѫ;
тамо ще бѫде плачъ и скърцаніе
13 съсъ зѫбы. И рече Іисусъ на стотника:
Иди, и както си повѣрувалъ, нека ти бѫде.
[і]И оздравѣ момче-то му въ сѫщій-тъ часъ.
14 И когато дойде Іисусъ въ Петровѫ-тѫ
кѫщѫ, видѣ че [к]тьща му лежеше болна
15 отъ огницѫ; И похванѫ ѭ за рѫкѫ-тѫ,
и огница-та ѭ остави; и станѫ та имъ
16 служаше. И [л]когато ся свечери, доведохѫ
му мнозина бѣснуемы, та испѫди духове-тѣ
съ еднѫ рѣчь, и колкото болни
17 имаше исцѣли гы: Да ся сбѫде реченото
чрѣзъ пророка Исаіѭ, който казува:
[м]Той зѣ *на себе си* наши-тѣ немощи, и
болести-тѣ *наши* понесе.

18 И като видѣ Іисусъ много народъ около
19 себе си, повелѣ да минѫтъ отвѫдь. И
[н]пристѫпи единъ книжникъ, та му рече:
Учителю! ще дойдѫ слѣдъ тебе, кѫдѣто
20 идешь. Казува му Іисусъ: Лисицы-тѣ си
имать легла, и птицы-тѣ небесны гнѣзда;
а Сынъ человѣческый нѣма дѣ главѫ да
21 подклони. А [о]другъ отъ неговы-тѣ ученицы
рече му: Господи, [п]дозволи ми пър-
22 вомъ да идѫ и да погребѫ отца си. Но
Іисусъ му рече: Върви слѣдъ мене, и
остави мьртвы-тѣ да погребѫтъ мьртвы-тѣ
си.

23 И когато влѣзе въ ладіѭ-тѫ, ученици-
24 тѣ му влѣзохѫ слѣдъ него. И ето, [р]буря
голѣма быде на море-то, така що вълны-тѣ
покрывахѫ ладіѭ-тѫ: а той спѣше.
25 И пристѫпихѫ ученици-тѣ му та го събудихѫ
и казахѫ: Господи! спаси ны;
26 погынувамы. А той имъ казува: Що сте
страхливи, маловѣрни? [с]Тогази станѫ, запрѣти
на вѣтрове-тѣ и на море-то, и ти-
27 шина голѣма быде. А человѣци-тѣ ся чудяхѫ
и казувахѫ: Какъвъ е тойзи, че и
вѣтрове-тѣ и море-то го послушуватъ?

28 И [т]като дойде той отвѫдь въ Гергесинскѫ-тѫ
земіѭ, срѣщнѫхѫ го двама
бѣснуеми, които излѣзохѫ изъ гробищата,
твърдѣ свирѣпи, така що никой не мо-
29 жаше да мине прѣзъ онзи пѫть. И ето,
извыкахѫ и казувахѫ: Що имашь ты
съ насъ, Іисусе, Сыне Божій? дошелъ си
тука прѣди врѣме ли да ны мѫчишь?
30 А на далеко отъ тѣхъ имаше стадо отъ
31 много свиніе, което пасеше. И бѣсове-тѣ
му ся моляхѫ и казувахѫ: Ако ны испѫдишь,
дозволи ни да отидемъ въ ста-
32 до-то на свиніе-тѣ. И рече имъ: Идѣте.
И тѣ, щомъ излѣзохѫ, отидохѫ въ стадо-то
на свиніе-тѣ; и ето всичко-то стадо
на свиніе-тѣ устрьми ся прѣзъ стрьмнинѫ-тѫ
въ море-то, и погынѫхѫ въ водѫ-
33 тѫ. А свинопасци-тѣ побѣгнѫхѫ, и като
дойдохѫ въ градъ-тъ, извѣстихѫ всичко,
34 и това що станѫ съ беснуемы-тѣ. И ето,
цѣлъ градъ излѣзе да посрѣщне Іисуса,
и като го видѣхѫ, [у]примолихѫ му ся да
отиде отъ тѣхны-тѣ прѣдѣлы.

ГЛАВА 9.

1 И той влѣзе въ ладіѭ-тѫ, и прѣминѫ,
2 [а]та дойде въ свой-тъ си градъ. И [б]ето,
донесохѫ му едного разслабленъ, сложенъ
на постелкѫ; [в]и като видѣ Іисусъ
тѣхнѫ-тѫ вѣрѫ, рече разслабленному:
Дързай, сынко, прощаватъ ти ся грѣхо-
3 ве-тѣ ти. И ето, нѣкои отъ книжницы-тѣ
рекохѫ въ себе си: Той богохулствува.
4 А [г]Іисусъ като видѣ помысли-тѣ имъ,
рече: Защо мыслите вы зло въ сьрдца-та
5 си? Защото, кое е по лесно, да рекѫ:
Прощаватъ ти ся грѣхове-тѣ ти, или да
6 рекѫ: Стани и ходи? Но за да познаете
че Сынъ человѣческый има на земіѭ-тѫ
власть да прощава грѣхове, (тогазь казува
разслабленному:) Стани вдигни по-
7 стелкѫ-тѫ си, и иди у дома си. И *той*
8 станѫ и отиде у дома си. *Това* като видѣхѫ
народи-тѣ почудихѫ ся, и прославихѫ
Бога, който бѣ далъ таквѫзи власть
на человѣцы-тѣ.

9 [д]И като минуваше Іисусъ отъ тамо,
видѣ едного человѣка че сѣдяше на мытарницѫ-тѫ,
Матѳей на име, и рече му:

д Лук. 15; 19, 21.
е Псал. 107; 20.
ж Быт. 12; 3. Иса. 2; 2, 3. 11; 10. Мал. 1; 11. Лук. 13; 29. Дѣян. 10; 45. 11; 18. 14; 27. Рим. 15; 9 и дрг. Ефес. 3; 6.
з Гл. 21; 43.
и Гл. 13; 42, 50. 22; 13. 24; 51. 25; 30. Лук. 13; 28. 2 Пет. 2; 17. Іуд. 13.
і Мар. 1; 29, 30, 31. Лук. 4; 38, 39.
к 1 Кор. 9; 5.
л Мар. 1; 32 и дрг. Лук. 4; 40, 41.
м Иса. 53; 4. 1 Пет. 2; 24.
н Лук. 9; 57, 58.
о Лук. 9; 59, 60.
п 3 Цар. 19; 20.
р Мар. 4; 37 и дрг. Лук. 8; 23 и дрг.
с Псал. 65; 7. 89; 9. 107; 29.
т Мар. 5; 1 и дрг. Лук. 8; 26 и дрг.
у Втор. 5; 25. 3 Цар. 17; 18. Лук. 5; 8. Дѣян. 16; 39.

—

а Гл. 4; 13.
б Мар. 2; 3. Лук. 5; 18.
в Гл. 8; 10.
г Псал. 139; 2. Гл. 12; 25. Мар. 12; 15. Лук. 5; 22. 6; 8. 9; 47. 11; 17.
д Мар. 2; 14. Лук. 5; 27.

Дойди слѣдъ мене; и той станж и отиде
10 слѣдъ него. [е]И когато бѣ сѣднжлъ на
трѫпезж-тж въ кжщи, ето многзина мы-
тари и грѣшници дойдохж и насѣдахж
11 съ Іисуса и съ ученицы-тѣ неговы. И
Фарисеи-тѣ като видѣхж *това*, рекохж
на ученицы-тѣ му: Защо вашій-тъ учи-
тель [ж]съ мытари-тѣ [з]и грѣшницы-тѣ *на-*
12 *едно* яде *и піе*? А Іисусъ като чу *това*,
рече имъ: Здрави-тѣ нѣматъ нуждж отъ
13 лѣкарь, но болни-тѣ. Идѣте още и нау-
чѣте ся що е: [и]„Милость ищж, а не жьрт-
вж;" защото не дойдохъ да призовж пра-
ведны-тѣ, [і]но грѣшны-тѣ на покаяніе.
14 Тогазь идуватъ при него ученици-тѣ
Іоаннови, и казуватъ *му:* [к]Защо ный и
Фарисеи-тѣ постимъ много, а твои-тѣ у-
15 ченици не постятъ? И рече имъ Іисусъ:
[л]Могжтъ ли свадбари-тѣ да тжжатъ до
като е съ тѣхъ младоженикъ-тъ? ще дой-
джтъ обаче деніе, кога ся отнеме отъ
тѣхъ младоженикъ-тъ, [м]и тогази ще по-
16 стятъ. И никой не кърпи ветхж дрехж
съ небѣленъ платъ; защото това което
ще ся тури да запълни, отдира отъ дре-
17 хж-тж, и съдрано-то става по лошо. Нито
наливатъ ново вино въ ветхы мѣхове: а
инакъ, распукватъ ся мѣхове-тѣ, и вино-
то ся излива, и мѣхове-тѣ ся развалятъ;
но наливатъ ново вино въ новы мѣхове,
и едно-то и друго-то ся увардятъ.
18 [н]Това когато говоряше тѣмъ, ето на-
чалникъ нѣкой си дойде, та му ся кла-
няше и казуваше: Дъщеря ми до сега е
умрѣла; но дойди и тури ржкж-тж си
19 на неіж, и ще оживѣе. И станж та отиде
слѣдъ него Іисусъ, и ученици-тѣ му.
20 И ето, [о]жена която страдаше отъ кръ-
вотеченіе дванадесеть години, пристжпи
изъ отзадъ, и допрѣ ся до полж-тж на
21 дрехж-тж му; Защото думаше си: Ако
ся допрж само до дрехж-тж му, ще о-
22 здравѣіж. А Іисусъ като ся обърнж та
іж видѣ, рече: Дързай, дъщи: [п]вѣра-та
твоя исцѣли тя. И отъ онзи часъ оздравѣ
жена-та.
23 И когато [р]дойде Іисусъ въ кжщж-тж
началниковж, и видѣ [с]свирачи-тѣ и на-
24 родъ-тъ въ смущеніе, Рече имъ: [т]Идѣте
си, защото момиче-то не е умрѣло, но
25 спи. И присмивахж му ся. А като испж-
дихж народъ-тъ, влѣзе *Іисусъ,* хванж іж
26 за ржкж-тж; и момиче-то станж. И расчу
ся това по всичкж-тж онжзи земіж.

27 И когато си отиваше Іисусъ отъ тамо,
вървѣхж слѣдъ него двама слѣпи, които
выкахж и казувахж: [у]Помилуй ны, Сыне
28 Давидовъ. И щомъ влѣзе въ кжщи, при-
стжпихж слѣпи-тѣ при него, и казува имъ
Іисусъ: Вѣрувате ли че могж да сторіж
29 това? Казуватъ му: Ей, Господи. Тогазь
ся прикоснж до очи-тѣ имъ, и каза: Да
30 бжде вамъ по вѣрж-тж вашж. И отво-
рихж имъ ся очи-тѣ. И запрѣти имъ Іи-
сусъ строго, и каза: Гледайте, [ф]да не
31 узнае *това* никой. [х]А тѣ като излѣзохж,
прославихж го по всичкж-тж онжзи земіж.
32 И [ц]когато тѣ излѣзвахж, ето, доведохж
му единъ человѣкъ нѣмъ и бѣснуемъ.
33 И слѣдъ испжжданіе-то на бѣсъ-тъ, про-
говори нѣмый-тъ: И почудихж ся наро-
ди-тѣ и думахж: Никога не ся е видѣло
34 таквозь нѣщо въ Израиль. А Фарисеи-тѣ
казувахж: [ч]Чрѣзъ началникъ-тъ бѣсов-
скый изгонва бѣсове-тѣ.
35 [ш]И обхождаше Іисусъ всичкы-тѣ гра-
дове и села, [щ]та поучаваше въ съборища-
та имъ, и проповѣдуваше благовѣстіе-то
на царство-то; и исцѣляваше всякж бо-
36 лесть и всякж немощь въ народа. И [ъ]като
видѣ множество-то на народъ тъ, смили
ся за тѣхъ, защото бѣхж изнемощѣли и
пръснжти, [ы]като овцы които нѣматъ
37 пастырь. Тогази рече на ученицы-тѣ си:
[ь]Жьтва-та е много, а работници-тѣ малко;
38 За това [ѣ]молѣте ся на Господаря на жь-
твж-тж да испрати работницы на жьтвж-
тж си.

ГЛАВА 10.

1 [а]И призова дванадесеть-тѣ свои ученицы,
та имъ даде власть надъ нечисты-тѣ ду-
хове, да гы испжждатъ и да исцѣляватъ
всякж болесть и всякж немощь.
2 А имена-та на дванадесеть-тѣ Апостолы
сж тѣзи: първый [б]Симонъ, който ся ка-
зува Петръ, и Андрей братъ неговъ; Іа-
ковъ Зеведеевъ, и Іоаннъ братъ неговъ;
3 Филиппъ и Варѳоломей; Ѳома, и Матѳей
мытарь-тъ; Іаковъ Алфеевъ, и Леввей
4 нареченный Ѳаддей; [в]Симонъ Кананитъ,
и [г]Іуда Искаріотскый, който го и прѣдаде.
5 Тѣзи дванадесеть отпрати Іисусъ, и за-
повѣда имъ, и каза: [д]На пжть языческый
да не идете, и [е]въ градъ Самарянскый
6 да не влѣзете; Но [ж]ходѣте повече [з]при
погынжлы-тѣ овцы отъ домъ-тъ Израи-

е Мар. 2; 15 и дрг. Лук. 5; 29 и дрг.
ж Гл. 11; 19. Лук. 5; 30.
з Лук. 15; 2. Гал. 2; 15.
и Осія 6; 6. Мих. 6; 6, 7, 8. Гл. 12; 7.
і 1 Тим. 1; 15.
к Мар. 2; 18 и дрг. Лук. 5; 33 и дрг. 18; 12.
л Іоан. 3; 29.
м Дѣян. 13; 2, 3. 14; 23. 1 Кор. 7; 5.
н Мар. 5; 22 и дрг. Лук. 8; 41. и дрг.
о Мар. 5; 25. Лук. 8; 43.
п Лук. 7; 50. 8; 48. 17; 19. 18; 42.
р Мар. 5; 38. Лук. 8; 51.
с Вижь 2 Лѣт. 35; 25.
т Дѣян. 20; 10.
у Гл. 15; 22. 20; 30, 31. Мар. 10; 47, 48. Лук. 18; 38, 39.
ф Гл. 8; 4. 12; 16. 17; 9. Лук. 5; 14.
х Мар. 7; 36.
ц Гл. 12; 22. Лук. 11; 14.
ч Гл. 12; 24. Мар. 3; 22. Лук. 11; 15.
ш Мар. 6; 6. Лук. 13; 22.
щ Гл. 4; 23.
ъ Мар. 6; 34.
ы Числ. 27; 17. 3 Цар. 22; 17. Іез. 34; 5. Зах. 10; 2.
ь Лук. 10; 2. Іоан. 4; 35.
ѣ 2 Сол. 3; 1.
а Мар. 3; 13, 14. 6; 7. Лук. 6; 13. 9; 1.
б Іоан. 1; 42.
в Лук. 6; 15. Дѣян. 1; 13.
г Іоан. 13; 26.
д Гл. 4; 15.
е Вижь 4 Цар. 17; 24. Іоан. 4; 9, 20.
ж Гл. 15; 24. Дѣян. 13; 46.
з Иса. 53; 6. Іер. 50; 6, 17. Іез. 34; 5, 6, 16. 1 Пет. 2; 25.

левъ. 7 [и]И кѫдѣто ходите, проповѣдувайте и казувайте: [і]Царство небесно наближи.
8 Болны исцѣлявайте, прокаженны очищавайте, мъртвы въскръшавайте, бѣсове испѫждайте; [к]даромъ сте пріели, даромъ давайте.
9 [л]Не земайте нито злато нито сребро, [м]нито мѣдь въ поясы-тѣ си;
10 Нито тържикъ за пѫть, нито двѣ дрехы, нито обуща, нито тоягѫ: [н]защото работникъ-тъ е достоинъ за своѭ-тѫ прѣхранѫ.
11 И [о]въ който градъ или село влѣзете испытайте, кой е въ него достоинъ, и тамъ оставайте доклѣ си излѣзете.
12 А на влѣзуваніе въ домъ-тъ поздравявайте го;
13 И [п]ако бѫде домъ-тъ достоинъ, нека дойде на него вашій-тъ миръ; [р]ако ли не бѫде достоинъ, миръ-тъ ви къмъ васъ да ся възвърне.
14 [с]И който вы не пріеме, нито послуша ваши-тѣ словеса, кога излѣзувате изъ *онзи* домъ, или изъ онзи градъ, [т]истърсѣте прахъ-тъ отъ позѣ-тѣ си.
15 Истинѫ ви казувамъ: [у]По леко ще бѫде на земѭ-тѫ Содомскѫ и Гоморрскѫ въ сѫдный-тъ день, нежели на онзи градъ.

16 [ф]Ето азъ вы проваждамъ като овцы между вълцы: [х]бѫдѣте прочее разумни като зміи-тѣ, и [ц]незлобиви като гълѫби-тѣ.
17 А пазѣте ся отъ человѣцы-тѣ; [ч]защото на сѫдовища ще вы прѣдаватъ, и
18 [ш]въ съборища-та си ще вы біѭтъ. И [щ]прѣдъ владѣтели и царіе ще вы извождатъ заради мене, въ свидѣтелство на тѣхъ и на язычницы-тѣ.
19 А [ъ]когато вы прѣдадѫтъ, недѣйте ся грыжи какъ или какво ще говорите; защото [ы]ще ви ся даде въ онзи часъ какво ще говорите.
20 [ь]Защото не сте вы които говорите, но Духъ-тъ на Отца вашего, който говори въ васъ.
21 И братъ брата [ѣ]ще прѣдаде на смърть, и отецъ чадо; и ще въстанѫтъ чада върхъ родители-тѣ си, и ще гы умъртвятъ.
22 И [ю]ще бѫдете отъ всичкы ненавиждани заради мое-то име; а [я]който прѣтърпи до край, той ще спасенъ да бѫде.
23 А [ѫ]когато вы гонятъ въ тойзи градъ, бѣгайте въ другый-тъ; защото истинѫ ви казувамъ: Нѣма да свършите градове-тѣ Израилевы, [ѩ]доклѣ дойде Синъ-тъ человѣческый.
24 [а]Не е ученикъ по горень отъ учитель-тъ си, нито слуга по горень отъ господарь-тъ си.
25 Доста е на ученикъ-тъ да бѫде като учитель-тъ си, и слуга-та като господарь-тъ си. [б]Ако стопанинъ-тъ на домъ-тъ нарекохѫ Веелзевулъ, колко повече домашны-тѣ негови!
26 И тъй не бойте ся отъ тѣхъ; защото [в]нѣма нищо покрыто, което да ся не открые; и тайно което да ся не узнае.
27 Което ви говорѭ въ тъмнинѫ-тѫ, кажѣте *го* на видѣло; и което чуете на ухо, проповѣдайте *го* отгорѣ на покрывъ-тъ.
28 И [г]да ся не боите отъ онѣзи, които убиватъ тѣло-то, а душѫ-тѫ не могѫтъ да убіѭтъ; но да ся боите повече отъ оногозь, който може и душѫ и тѣло да погуби въ пькълъ-тъ.
29 Не ся ли продаватъ двѣ врабчета за единъ ассарій? и ни едно отъ тѣхъ нѣма да падне на земѭ-тѫ, безъ *волѭ-тѫ на* Отца вашего.
30 А [д]вамъ и косми-тѣ на главы-тѣ ви всичкы-тѣ сѫ прѣброени.
31 Не бойте ся прочее, вы сте отъ много врабчета по добри.
32 И тъй [е]всякой, който исповѣда мене прѣдъ человѣцы-тѣ, [ж]ще исповѣдамъ и азъ него прѣдъ Отца моего който е на небеса.
33 А [з]който ся отрече отъ мене прѣдъ человѣцы-тѣ, ще ся отрекѫ и азъ отъ него прѣдъ Отца моего който е на небеса.
34 [и]Да не мните че дойдохъ да турѭ миръ на земѭ-тѫ; не дойдохъ да турѭ миръ, но ножъ.
35 Защото дойдохъ да разлѫчѫ человѣка [і]на върхъ бащѫ му, и дъщерѭ на върхъ майкѫ ѝ, и снъхѫ на върхъ свекървѫ ѝ.
36 [к]И неприятели человѣку *ще бѫдѫтъ* домашни-тѣ му.
37 [л]Който люби бащѫ или майкѫ повече отъ мене, не е за мене достоинъ; и който люби сынъ или дъщерѭ повече отъ мене, не е за мене достоинъ.
38 [м]И който не зема кръстъ-тъ си, и не слѣдува подирѣ ми, не е достоинъ за мене.
39 [н]Който намѣри животъ-тъ си, ще го изгуби, и който изгуби заради мене животъ-тъ си, ще го намѣри.
40 [о]Който васъ пріима, мене пріима; и който пріима мене, пріима тогозь, който мя е проводилъ.
41 [п]Който пріима пророкъ въ име на пророкъ, заплатѫ на пророкъ ще земе; и който пріима праведникъ въ име на праведникъ, заплатѫ на праведникъ ще земе.
42 [р]И който напои едного отъ тѣзи малкы-тѣ само съ еднѫ чашѫ студенѫ водѫ въ име на ученикъ, истинѫ ви казувамъ, нѣма да изгуби заплатѫ-тѫ си.

и Лук. 9; 2.
і Гл. 3; 2. 4; 17. Лук. 10; 9.
к Дѣян. 8; 18, 20.
л 1 Цар. 9; 7. Мар. 6; 8. Лук. 9; 3. 10; 4. 22; 35.
м Мар. 6; 8.
н Лук. 10; 7. 1 Кор. 9; 7 и дрг. 1 Тим. 5; 18.
о Лук. 10; 8.
п Лук. 10; 5.
р Псал. 35; 13.
с Мар. 6; 11. Лук. 9; 5. 10; 10, 11.
т Неем. 5; 13. Дѣян. 13; 51. 18; 6.
у Гл. 11; 22, 24.
ф Лук. 10; 3.
х Рим. 16; 19. Ефес. 5; 15.
ц 1 Кор. 14; 20. Фил. 2; 15.
ч Гл. 24; 9. Мар. 13; 9. Лук. 12; 11. 21; 12.
ш Дѣян. 5; 40.
щ Дѣян. 12; 1. 24; 10. 25; 7, 23. 2 Тим. 4; 16.
ъ Мар. 13; 11, 12, 13. Лук. 12; 11. 21; 14, 15.
ы Исх. 4; 12. Iер. 1; 7.
ь 2 Цар. 23; 2. Дѣян. 4; 8. 6; 10. 2 Тим. 4; 17.
ѣ Мих. 7; 6. Ст. 35, 36. Лук. 21; 16.
ю Лук. 21; 17.
я Дан. 12; 12, 13. Гл. 24; 13. Мар. 13; 13.
ѫ Гл. 2; 13. 4; 12. 12; 15. Дѣян. 8; 1. 9; 25. 14; 6.
ѩ Гл. 16; 28.
а Лук. 6; 40. Iоан. 13; 16. 15; 20.
б Гл. 12; 24. Мар. 3; 22. Лук. 11; 15. Iоан. 8; 48, 52.
в Мар. 4; 22. Лук. 8; 17. 12; 2, 3.
г Иса. 8; 12, 13. Лук. 12; 4. 1 Пет. 3; 14.
д 1 Цар. 14; 45. 2 Цар. 14; 11. Лук. 21; 18. Дѣян. 27; 34.
е Лук. 12; 8. Рим. 10; 9, 10.
ж Отк. 3; 5.
з Мар. 8; 38. Лук. 9; 26. 2 Тим. 2; 12.
и Лук. 12; 49, 51, 52, 53.
і Мих. 7; 6.
к Псал. 41; 9. 55; 13. Мих. 7; 6. Iоан. 13; 18.
л Лук. 14; 26.
м Гл. 16; 24. Мар. 8; 34. Лук. 9; 23. 14; 27.
н Гл. 16; 25. Лук. 17; 33. Iоан. 12; 25.
о Гл. 18; 5. Лук. 9; 48. 10; 16. Iоан. 12; 44. 13; 20. Гал. 4; 14.
п 3 Цар. 17; 10. 18; 4. 4 Цар. 4; 8.
р Гл. 18; 5, 6. 25; 40. Мар. 9; 41. Евр. 6; 10.

ГЛАВА 11.

1 И когато свърши Іисусъ заповѣданія-та си къмъ дванадесеть-тѣ свои ученицы, минж отъ тамо, да поучава и да проповѣдува по градове-тѣ имъ.

2 А [а]Іоаннъ като чу [б]въ тьмницж-тж дѣла-та Христовы, проводи двама отъ 3 ученицы-тѣ си, И рече му: [в]Ты ли си, който има да дойде, или другыго да очак-4 вамы? И отговори Іисусъ и рече имъ: Идѣте възвѣстѣте на Іоанна *това* което 5 чувате и видите; [г]Слѣпи прогледуватъ, хроми ходятъ, прокаженни ся очищаватъ, и глухы прочуватъ; мьртви въскрьснуватъ, [д]и на сиромасы-тѣ ся благовѣствува. 6 И блаженъ е [е]който ся не съблазни въ 7 мене. И [ж]когато тѣ си отхождахж, начень Іисусъ да говори на народъ-тъ за Іоанна: Какво излѣзохте да видите въ пустынiж-тж? [з]тръсть ли отъ вѣтръ-тъ 8 разлюлявань? Но какво излѣзохте да видите? человѣка ли въ мекы дрехы облѣченъ? Ето тѣзи които носятъ мекы *дрехы* 9 въ царскы домове сж. Но какво излѣзохте да видите? пророкъ ли? Ей, казувамъ ви, 10 [и]и повече отъ пророкъ. Защото тойзи е за когото е писано: [і]Ето, азъ проваждамъ вѣстителя моего прѣдъ твое-то лице, който ще приготви пжть-тъ ти прѣдъ тебе. 11 Истинж ви казувамъ, между родены-тѣ отъ жены не ся е повдигнжлъ по голѣмъ отъ Іоанна Крьстителя; а най малкый-тъ въ царство небесно е по голѣмъ отъ него. 12 А [к]отъ дни-тѣ на Іоанна Крьстителя до нынѣ, царство небесно на силж ся зема, и които ся насилятъ тѣ го грабнуватъ. 13 [л]Защото всичкы-тѣ пророци и законъ-тъ 14 до Іоанна пророкувахж: И ако щете да пріимете *това*, той е [м]Илія, който имаше 15 да дойде. [н]Който има уши да слуша, 16 нека слуша. [о]А на какво да уподобіж тойзи родъ? Подобенъ е на дѣца, които сѣдятъ на пазарь-тъ и выкатъ на дружи-17 нж-тж си, И казуватъ: Свирихмы ви, и не играхте; рыдахмы ви и не плакахте. 18 Защото дойде Іоаннъ, който ни ядѣше, 19 ни піяше; и казуватъ: Бѣсъ има. Дойде Сынъ человѣческый, който яде и піе; и казуватъ: Ето человѣкъ ядливъ и винопійца, [п]пріятель на мытари-тѣ и на грѣшницы-тѣ. И [р]оправда ся мудрость-та отъ чада-та си.

20 [с]Тогази начень да укорява градове-тѣ, въ които станжхж повече-то негови чу-21 деса, защото ся не покаяхж. Тежко ти, Хоразине, тежко ти, Виѳсаидо! защото, чудеса-та които въ васъ станжхж, ако быхж станжли въ Тиръ и Сидонъ, отколѣ быхж ся [т]въ врѣтище и пепелъ 22 покаяли. Но казувамъ ви, [у]на Тиръ и Сидонъ *наказаніе-то* въ сждный-тъ день 23 по леко ще бжде нежели на васъ. И ты, Капернауме, [ф]що си ся до небеса възвысилъ, до ада ще ся смжкнешь; защото чудеса-та които станжхж въ тебе, ако ставахж въ Содомъ, той бы до днесь оста-24 нжлъ. Но казувамъ ви, [х]че на земіж-тж Содомскж по леко ще бжде *наказаніе-то* въ сждный день, нежели на тебе.

25 [ц]Въ онова врѣме отговори Іисусъ и рече: Прославявамъ тя, Отче, Господи на небе-то и на земіж-тж, [ч]че си утаилъ това отъ мудры-тѣ и разумны-тѣ, [ш]и от-26 крылъ си го на младенцы-тѣ. Ей, Отче, 27 защото така бы угодно прѣдъ тебе. [щ]Всичко-то ми е прѣдадено отъ Отца моего; и никой не познава Сына, тъкмо Отецъ; [ъ]нито Отца познава нѣкой, тъкмо Сынъ-тъ, и комуто бы изволилъ Сынъ-тъ да го от-28 крые. Дойдѣте при мене, всичкы що ся трудите и сте обрѣменени; и азъ ще ви 29 успокоіж. Вземѣте мое-то иго на себе си, и [ы]научѣте ся отъ мене; защото [ь]сьмь кротъкъ и смиренъ на сьрдце; и [ѣ]ще намѣрите спокойствіе на душы-тѣ *си*. 30 [ю]Защото мое-то иго е благо, и мое-то брѣме е леко.

ГЛАВА 12.

1 По онова врѣме въ еднж отъ сжбботы-тѣ [а]минуваше Іисусъ прѣзъ сѣятбы-тѣ; а ученици-тѣ му огладнѣхж, и начнахж 2 да кжсатъ класове и да яджтъ. А Фарисеи-тѣ като видѣхж *това*, рекохж му: Ето твои-тѣ ученици правятъ онова, което не е простено да ся прави въ сжбботж. 3 А той имъ рече: Не сте ли чели, [б]що стори Давидъ когато огладнѣ той и които 4 бѣхж съ него? Какъ влѣзе въ домъ-тъ Божій, и яде отъ [в]хлѣбове-тѣ на прѣдложеніе-то, които не бѣ простено нему да яде, нито на онѣзи които бѣхж съ него, 5 [г]но само на священницы-тѣ? Или не сте ли чели [д]въ законъ-тъ, че въ сжбботенъ

а Лук. 7; 18, 19 и дрг.
б Гл. 14; 3.
в Быт. 49; 10. Числ. 24; 17. Дан. 9; 24. Іоан. 6; 14.
г Иса. 29; 18. 35; 4, 5, 6. 42; 7. Іоан. 2; 23. 3; 2. 5; 36. 10; 25, 38. 14; 11.
д Псал. 22; 26. Иса. 61; 1. Лук. 4; 18. Іак. 2; 5.
е Иса. 8; 14, 15. Гл. 13; 57. 24; 10. 26; 31. Рим. 9; 32, 33. 1 Кор. 1; 23. 2; 14. Гал. 5; 11. 1 Пет. 2; 8.
ж Лук. 7; 24.
з Ефес. 4; 14.
и Гл. 14; 5. 21; 26. Лук. 1; 76. 7; 26.
і Мал. 3; 1. Мар. 1; 2. Лук. 1; 76. 7; 27.
к Лук. 16; 16.
л Мал 4; 6.
м Мал. 4; 5. Гл. 17; 12. Лук. 1; 17.
н Гл. 13; 9. Лук. 8; 8. Отк. 2; 7, 11, 17, 29. 3; 6, 13, 22.
о Лук. 7; 31.
п Гл. 9; 10.
р Лук. 7; 35.
с Лук. 10; 13 и дрг.
т Іон. 3; 7, 8.
у Гл. 10; 15. Ст. 24.
ф Иса. 14; 13. Плач. 2; 1.
х Гл. 10; 15.
ц Лук. 10; 21.
ч Псал. 8; 2. 1 Кор. 1; 19, 27. 2; 8. 2 Кор. 3; 14.
ш Гл. 16; 17.
щ Гл. 28; 18. Лук. 10; 22. Іоан. 3; 35. 13; 3. 17; 2. 1 Кор. 15; 27.
ъ Іоан. 1; 18. 6; 46. 10; 15.
ы Іоан. 13; 15. Фил. 2; 5. 1 Пет. 2; 21. 1 Іоан. 2; 6.
ь Зах. 9; 9. Фил. 2; 7, 8.
ѣ Іер. 6; 16.
ю 1 Іоан. 5; 3.

—

а Втор. 23; 25. Мар. 2; 23. Лук. 6; 1.
б 1 Цар. 21; 6.
в Исх. 25; 30. Лев. 24; 5.
г Исх. 29; 32, 33. Лев. 8; 31. 24; 9.
д Числ. 28; 9. Іоан. 7; 22.

день священници-тѣ осквърняватъ сѫбботѫ-тѫ въ храмъ-тъ, и неповинни сѫ? 6 Но казувамъ ви че [е]има единъ тука по 7 голѣмъ отъ храмъ-тъ. Ако ли быхте знаяли що е, [ж]"Милость ищѫ а не жьртвѫ," 8 не быхте осѫдили невинны-тѣ. Защото Сынъ человѣческый е и на сѫбботѫ-тѫ Господарь.

9 [з]И като прѣминѫ отъ тамъ дойде въ 10 съборище-то имъ: И ето имаше человѣкъ съ изсъхнѫлѫ рѫкѫ; и за да го обвинятъ попытахѫ го, и казувахѫ: [и]Дозволено ли е да цѣри нѣкой въ сѫбботѫ? 11 И той имъ рече: Кой е онзи человѣкъ отъ васъ, който, ако има еднѫ овцѫ, [і]и тя падне сѫбботенъ день въ ямѫ, не ще 12 ѭ улови и извади? А колко е по добръ человѣкъ отъ овцѫ! За то е дозволено да прави нѣкой добро сѫбботенъ день. 13 Тогази казува на человѣка: Простри рѫкѫ-тѫ си; и прострѣ ѭ, и станѫ здрава 14 като друга-та. А [к]Фарисеи-тѣ като излѣзохѫ, наговорихѫ ся противъ него какъ да го погубятъ.

15 Но Іисусъ като позна, [л]отиде отъ тамо: и [м]послѣдовахѫ го народъ много, и гы 16 исцѣли всичкы-тѣ. [н]И запрѣти имъ да го 17 не изявяватъ: За да ся сбѫде речено-то чрѣзъ Исаіѭ пророка, който казува: 18 [о]Ето Отрокъ-тъ ми когото избрахъ, възлюбленный-тъ ми, [п]на когото благоволи моя-та душа; ще положѫ Духъ-тъ си на него, и ще възвѣсти сѫдъ на народы-тѣ. 19 Не ще да ся скара, нито ще выкне, нито ще чуе нѣкой гласъ-тъ му по улицы-тѣ. 20 Тръсть смазанѫ нѣма да прѣчупи, и отъ ленъ *свѣщило* замъждяло нѣма да угаси, 21 до когато изведе сѫдъ-тъ въ побѣдѫ. И въ негово-то име народи-тѣ ще ся надѣѭтъ.

22 [р]Тогази му доведохѫ едного бѣснуемъ, слѣпъ и нѣмъ; и го исцѣли, щото слѣпый 23 и нѣмый и говоряше и виждаше. И смаяхѫ ся всичкый-тъ народъ, и думахѫ: Да не бы тойзи да е *Христосъ* сынъ-тъ 24 Давидовъ? А [с]Фарисеи-тѣ като чухѫ, рекохѫ: Той не изгонява бѣсове-тѣ, освѣнь чрѣзъ началникъ-тъ бѣсовскый Ве- 25 елзевула. А [т]Іисусъ като знаяше тѣхны-тѣ помыслы, рече имъ: Всяко царство раздѣлено противъ себе си запустѣва, и всякой градъ или домъ раздѣленъ про- 26 тивъ себе си нѣма да устои. И ако Сатана изгонява Сатанѫ, раздѣленъ е върхъ себе си; какъ прочее ще трае негово-то 27 царство? И ако азъ чрѣзъ Веелзевула изгонявамъ бѣсове-тѣ, сынове-тѣ ви чрѣзъ кого *гы* изгоняватъ? За това тѣ ще ви 28 бѫдѫтъ сѫдници. Но ако азъ чрѣзъ Духа Божія изгонявамъ бѣсове-тѣ, [у]то е настигнѫло на васъ царство-то Божіе. 29 [ф]Или какъ може да влѣзе нѣкой въ домъ-тъ на силнаго, и да разграби покѫщнинѫ-тѫ му, ако първомъ не вържe силный-тъ, 30 и тогазь ще разграби домъ-тъ му. Който не е съ мене, противъ мене е; и който 31 не събира съ мене, распылява. За това ви казувамъ: [х]Всякой грѣхъ и хула ще ся прости на человѣцы-тѣ; [ц]Хула-та обаче противъ Духа нѣма да ся прости 32 на человѣцы-тѣ. И [ч]който рече рѣчь противъ Сына человѣческаго [ш]ще му ся прости, но който рече противъ Духа Святаго, нѣма да му ся прости нито въ тойзи 33 вѣкъ, нито въ бѫдѫщій-тъ. Или направѣте дърво-то добро, [щ]и плодъ-тъ му добръ; или направѣте дърво-то лошо, и плодъ-тъ му лошъ; защото дърво-то ся отъ плодъ-тъ 34 познава. [ъ]Рожбы ехыднины, какъ можете да говорите добро, като сте лукавы? Защото [ы]отъ прѣпълняніе-то на сърдце-то 35 говорятъ уста-та. Добрый-тъ человѣкъ отъ добро-то съкровище на сърдце-то изважда добрины-тѣ; и злый-тъ человѣкъ отъ зло-то съкровище изважда злины-тѣ. 36 И казувамъ ви, че всяка праздна рѣчь коіѭто рекѫтъ человѣци-тѣ, ще дадѫтъ 37 отвѣтъ за неѭ въ день сѫдный. Защото отъ думы-тѣ си ще ся оправдаешь, и отъ думы-тѣ си ще ся осѫдишь.

38 [ь]Тогазь отговорихѫ нѣкои отъ книжницы-тѣ и Фарисеи-тѣ, и казахѫ: Учителю, 39 искамы да видимъ знаменіе отъ тебе. А той отвѣща и рече имъ: [ѣ]Родъ лукавъ и прѣлюбодѣинъ знаменіе ище, и знаменіе нѣма да ся даде нему, освѣнь знаме- 40 ніе-то на пророкъ Іонѫ. Защото [ю]както Іона бѣ въ утробѫ-тѫ кытовѫ три дни и три нощи, така Сынъ человѣческый ще бѫде въ сърдце-то на земѭ-тѫ три 41 дни и три нощи. [я]Мѫжіе-тѣ Ниневіяне ще въстанѫтъ на сѫдъ-тъ съ тойзи родъ, [ѫ]и ще го осѫдятъ; [ѭ]защото *тѣ* ся покаяхѫ съ Іоновѫ-тѫ проповѣдь; и ето, 42 тука е повече отъ Іонѫ. [ѳ]Царица-та Южна ще въстане на сѫдъ-тъ съ тойзи родъ, и ще го осѫди; защото отъ краища-та на земѭ-тѫ дойде да чуе мудрость-тѫ Соломоновѫ; и ето, тука е повече отъ

е 2 Лѣт. 6; 18. Мал. 3; 1.
ж Осія 6; 6. Мих. 6; 6, 7, 8. Гл. 9; 13.
з Мар. 3; 1. Лук. 6; 6.
и Лук. 13; 14. 14; 3. Іоан. 9; 16.
і Вижъ Исх. 23; 4, 5. Втор. 22; 4.
к Гл. 27; 1. Мар. 3; 6. Лук. 6; 11. Іоан. 5; 18. 10; 39. 11; 53.
л Вижъ Гл. 10; 23. Мар. 3; 7.
м Гл. 19; 2.
н Гл. 9; 30.
о Иса. 42; 1.
п Гл. 3; 17. 17; 5.
р Вижъ Гл. 9; 32. Мар. 3; 11. Лук. 11; 14.
с Гл. 9; 34. Мар. 3; 22. Лук. 11; 15.
т Гл. 9; 4. Іоан. 2; 25. Отк. 2; 23.
у Дан. 2; 44. 7; 14. Лук. 1; 33. 11; 20. 17; 20, 21.
ф Иса. 49; 24. Лук. 11; 21, 22, 23.
х Мар. 3; 28. Лук. 12; 10. Евр. 6; 4 и дрг. 10; 26, 29. 1 Іоан. 5; 16.
ц Дѣян. 7; 51.
ч Гл. 11; 19. 13; 55. Іоан. 7; 12, 52.
ш 1 Тим. 1; 13.
щ Гл. 7; 17. Лук. 6; 43, 44.
ъ Гл. 3; 7. 23; 33.
ы Лук. 6; 45.
ь Гл. 16; 1. Мар. 8; 11. Лук. 11; 16, 29. Іоан. 2; 18. 1 Кор. 1; 22.
ѣ Иса. 57; 3. Гл. 16; 4. Мар. 8; 38. Іоан. 4; 48.
ю Іон. 1; 17.
я Лук. 11; 32.
ѫ Вижъ Іер. 3; 11. Іез. 16; 51, 52. Рим. 2; 27.
ѭ Іон. 3; 5.
ѳ 3 Цар. 10; 1. 2 Лѣт. 9; 1. Лук. 11; 31.

43 Соломона. [б]Когато нечистый-тъ духъ излѣзе изъ человѣка, [в]прохожда прѣзъ безводны мѣста да търси спокойствіе, и не
44 намѣрва. Тогази казува: Да ся завърнж у дома си, отъ дѣто излѣзохъ. И като дойде намѣрва *го* празденъ, измѣтенъ и
45 украсенъ. Тогазь отхожда и зема съсъ себе си седмь другы духове по злы отъ себе си, и като влѣзжтъ живѣіжтъ тамъ; [г]и сетно-то състояніе на тогозь человѣка бива по лошо отъ първо-то. Така ще бжде и на тойзи лукавъ родъ.

46 А когато той още говоряше народу, [д]ето майка му [е]и братія-та му стояхж
47 вънъ и ищѣхж да му говорятъ. И нѣкой си му рече: Ето майка ти и братія-та ти стоятъ вънъ, и ищжтъ да ти го-
48 ворятъ. А той отговори на тогозь който му каза *това* и рече: Коя е майка ми,
49 и кои сж братія-та ми? И прострѣ си ржкж-тж къмъ ученицы-тѣ си и рече:
50 Ето майка ми и братія-та ми. Защото [ж]който прави воліж-тж на Отца моего който е на небеса, той ми е братъ и сестра и майка.

ГЛАВА 13.

1 Въ сжщій-тъ день излѣзе Іисусъ изъ кж-
2 щы и [а]сѣдяше край море-то. И [б]набрахж ся до него народъ много, [в]така що влѣзе та сѣднж въ ладіж, а всичкый-тъ народъ
3 стояше на брѣгъ-тъ. И говори имъ много съ притчы, и казуваше: Ето, [г]излѣзе сѣя-
4 тель-тъ да сѣе: И когато сѣяше, едно паднж край пжть-тъ; и дойдохж птицы-
5 тѣ, и озобахж го. А друго паднж на камениты *мѣста*, дѣто нѣмаше много пърсть; и заскоро изникнж, защото нѣмаше дъл-
6 бинж отъ земіж; А като изгрѣя слънце-то, припламнж, и понеже нѣмаше корень
7 изсъхнж. Друго пакъ паднж въ търніе-тѣ, и порастохж търніе-тѣ, и заглушихж го.
8 Друго паднж на добрж-тж земіж, и даваше плодъ, [д]едно сто, друго шестдесеть,
9 а друго тридесеть. [е]Който има уши да слуша, нека слуша.

10 И пристжпихж ученици-тѣ и рекохж
11 му: Защо имъ говоришь съ притчы? А той отвѣща и рече имъ: Защото [ж]вамъ е дадено да познаете тайны-тѣ на царство
12 небесно, а тѣмъ не е дадено. [з]Защото който има, ще му ся даде, и ще му ся прѣумножи; но който нѣма, и каквото
13 има ще му ся отнеме. За това имъ говоріж съ притчы, защото гледатъ и не видятъ, слушатъ и не чуіжтъ, нито ра-
14 зумѣватъ. И испълнява ся на тѣхъ пророчество-то Исаіево, което казува: [и]Съ уши ще чуете и нѣма да разумѣете; и съ очи ще гледате, и нѣма да видите.
15 Защото задебелѣ сърдце-то на тойзи народъ, и [і]съ уши-тѣ *си* тежко чуіжтъ, и очи-тѣ си склопихж, да не бы съ очи-тѣ *си* да видятъ и съ уши-тѣ *си* да чуіжтъ, и съсъ сърдце-то *си* да разумѣіжтъ, и ся
16 завърнжтъ и азъ гы исцѣліж. А [к]ваши-тѣ очи сж блажены, защото гледатъ; и
17 уши-тѣ ви, защото чуіжтъ. Защото истинж ви казувамъ, че [л]мнозина пророци и праведници пожелахж да видятъ което *вы* виждате, и не видѣхж, и да чуіжтъ което *вы* чуете, и не чухж.

18 [м]Вы прочее чуйте притчж-тж на сѣя-
19 тель-тъ. На всякого, който слуша [н]слово-то на царство-то и не го разумѣва, идува лукавый-тъ, и грабнува посѣяно-то въ сърдце-то му; той е посѣяно-то край
20 пжть-тъ. А на камениты-тѣ *мѣста* посѣяно-то, той е, който слуша слово-то, и
21 заскоро [о]съ радость го пріима; Корень обаче въ себе си нѣма, но е приврѣменно; и когато настане скърбь или гоненіе за
22 слово-то, той часъ ся [п]съблазнява. [р]А въ търніе-тѣ посѣяно-то, той е, който слуша слово-то, и грыжи-тѣ на тойзи вѣкъ, и измама-та на богатство-то заглушава
23 слово-то, и бесплодно бива. А посѣяно-то на добрж-тж земіж, той е, който слуша слово-то и *го* разумѣва, който и дава плодъ, и прави, единъ сто, другъ шестдесеть, а другъ тридесеть.

24 Другж притчж имъ прѣдложи и казуваше: Уподоби ся царство-то небесно на человѣкъ, който посѣя добро сѣме на
25 нивж-тж си. Но като спѣхж человѣци-тѣ, дойде непріятель-тъ му и посѣя плѣвелы
26 между пшеницж-тж, и си отиде. И когато изникнж трѣва-та и стори плодъ, то-
27 газь ся появихж и плѣвелы-тѣ. А слугы-тѣ на домакынъ-тъ дойдохж, и казахж му: Господине, не посѣя ли добро сѣме на нивж-тж си: но отъ кждѣ сж ся зѣ-
28 ли плѣвелы-тѣ? А той имъ рече: Враждебникъ человѣкъ е направилъ това. А слугы-тѣ му рекохж: Ищешь ли прочее
29 да идемъ да гы оплѣвимъ? А той рече: Не: да не бы като плѣвите плѣвелы-тѣ да истръгнете купно съ тѣхъ и пшеницж-
30 тж. Оставѣте да растжтъ наедно и двѣ-

б Лук. 11; 24.
в Іов. 1; 7. 1 Пет. 5; 8.
г Евр. 6; 4. 10; 26. 2 Пет. 2; 20, 21, 22.
д Мар. 3; 31. Лук. 8; 19, 20, 21.
е Гл. 13; 55. Мар. 6; 3. Іоан. 2; 12. 7; 3, 5. Дѣян. 1; 14. 1 Кор. 9; 5. Гал. 1; 19.
ж Виж Іоан. 15; 14. Гал. 5; 6. 6; 15. Кол. 3; 11. Евр. 2; 11.

—

а Мар. 4; 1.
б Лук. 8; 4.
в Лук. 5; 3.
г Лук. 8; 5.
д Быт. 26; 12.
е Гл. 11; 15. Мар. 4; 9.
ж Гл. 11; 25. 16; 17. Мар. 4; 11. 1 Кор. 2; 10. 1 Іоан. 2; 27.
з Гл. 25; 29. Мар. 4; 25. Лук. 8; 18. 19; 26.
и Иса. 6; 9. Іез. 12; 2. Мар. 4; 12. Лук. 8; 10. Іоан. 12; 40. Дѣян. 28; 26, 27. Рим. 11; 8. 2 Кор. 3; 14, 15.
і Евр. 5; 11.
к Гл. 16; 17. Лук. 10; 23, 24. Іоан. 20; 29.
л Евр. 11; 13. 1 Пет. 1; 10, 11.
м Мар. 4; 14. Лук. 8; 11.
н Гл. 4; 23.
о Иса. 58; 2. Іез. 33; 31, 32. Іоан. 5; 35.
п Гл. 11; 6. 2 Тим. 1; 15.
р Іер. 4; 3. Гл. 19; 23. Мар. 10; 23. Лук. 18; 24. 1 Тим. 6; 9. 2 Тим. 4; 10.

тѣ до жьтвж; и въ врѣме-то на жьтвж-тж ще рекж на жьтвари-тѣ: Съберѣте първомъ плѣвелы-тѣ, и вържѣте гы на снопове за изгаряніе, [с]а пшеницж-тж съберѣте въ житницж-тж ми.

31 Другж притчж имъ прѣдложи и каза: [т]Подобно е царство небесно на зьрно синапово, което зѣ человѣкъ и посѣя *го* на 32 нивж-тж си; Което наистинж е по малко отъ всичкы-тѣ сѣмена; но кога порасте, най голѣмо е отъ вси-тѣ злакове, и станува дьрво, така що идж͡тъ птицы-тѣ небесны и привитавать въ вѣтвы-тѣ му.

33 [у]Другж притчж имъ каза: Подобно е царство небесно на квасъ, който като го зѣ жена скры го въ три мѣры брашно, 34 доклѣ вкыснж всичко-то. [ф]Всичко това исказа Іисусъ съ притчы на народъ-тъ, и 35 безъ притчы не имъ говоряше. За да ся испълни реченно-то отъ пророка, който казува: [х]Ще отворіж въ притчы уста-та си; [ц]ще изрекж скрыто-то отъ създаніе міра.

36 Тогази Іисусъ остави народъ-тъ и дойде въ кжщи. И пристжпихж при него ученици-тѣ му и казувахж: Истълкувай ни притчж-тж за плѣвелы-тѣ на нивж-тж.

37 А той отговори и каза имъ: Сѣятель-тъ на добро-то сѣме е Сынъ человѣческый; 38 [ч]Нива-та е свѣтъ-тъ; добро-то сѣме, тѣ сж сынове-тѣ на царство-то; [ш]а плѣвелы-тѣ 39 сж сынове-тѣ на лукаваго. Враждебникъ-тъ, който гы посѣя, діаволъ-тъ е; [щ]жьтва-та е скончаніе-то на вѣка; а жьт-40 вари-тѣ сж ангели-тѣ. И тъй, както събиратъ плѣвелы-тѣ и гы изгарятъ въ огнь-тъ, така ще бжде въ скончаніе-то 41 на тойзи вѣкъ. Ще проводи Сынъ человѣческый ангелы-тѣ си, и [ъ]ще съберж͡тъ отъ царство-то негово вси-тѣ съблазни, и 42 оныя които правятъ беззаконіе; [ы]И ще гы хвърлятъ въ пещь-тж огненнж; [ь]тамъ ще бжде плачъ и скърцаніе съсъ зжбы.

43 [ѣ]Тогази праведни-тѣ ще просвѣтнж͡тъ както слънце-то, въ царство-то на Отца си. [ю]Който има уши да слуша нека слуша.

44 Пакъ е подобно царство небесно на иманіе скрыто въ нивж, което като го намѣри человѣкъ скры го, и отъ радость-тж си отхожда [я]и продава все що има, [ѫ]и купува онжзи нивж.

45 Пакъ е подобно царство небесно на человѣкъ търговецъ, който търсяше добры 46 бисеріе; Който като намѣри единъ [ѭ]многоцѣненъ бисеръ, отиде и продаде все що имаше, и купи го.

47 Пакъ е подобно царство небесно на неводъ, който бы хвърленъ въ море-то [а]и 48 събра отъ всякакъвъ видъ *рыбы*; Който като ся напълни, извадихж го на брѣгъ-тъ, и сѣднжхж та прибрахж добры-тѣ въ сждове, а лошы-тѣ исхвърлихж вънъ.

49 Така ще бжде въ скончаніе-то на вѣка; ще излѣзж͡тъ ангели-тѣ, [б]и ще отлжчатъ 50 лукавы-тѣ изъ между праведны-тѣ, [в]И ще гы хвърлятъ въ пещь-тж огненнж; тамъ ще бжде плачъ и скърцаніе съсъ зжбы.

51 Казува имъ Іисусъ: Разумѣхте ли всичко това? Казуватъ му: Ей, Господи.

52 А той имъ *пакъ* рече: За това всякой книжникъ, който ся е училъ за царство небесно, подобенъ е на человѣкъ домовитъ който изважда изъ съкровище-то си [г]ново и ветхо.

53 И когато свърши Іисусъ тѣзи притчы, 54 тръгнж си отъ тамъ. И [д]като дойде въ отечество-то си, учаше гы въ съборище-то имъ, така що чудяхж ся тѣ и думахж: Отъ кждѣ на тогози тая прѣмудрость и 55 тѣзи силы. [е]Не е ли той сынъ-тъ на дърводѣлецъ-тъ? Майка му не ся ли казва Маріамъ, и [ж]братія-та му [з]Іаковъ и Іосій 56 и Симонъ и Іуда? И сестры-тѣ му не сж ли всичкы-тѣ при насъ? Отъ кждѣ про-57 чее на тогози всичко това? И [и]съблазнявахж ся въ него. А Іисусъ имъ рече: [і]Нѣма пророкъ безъ почесть, освѣнь въ 58 отечество-то си и въ домъ-тъ си. И [к]не стори тамо много силы заради невѣрство-то имъ.

ГЛАВА 14.

1 По онова врѣме [а]чу Иродъ четвьровласт-2 никъ слухъ-тъ Іисусовъ; И рече на слугы-тѣ си: Тойзи е Іоаннъ Кръститель; той е въскрьснжлъ отъ мьртвы-тѣ, и за това 3 дѣйствуватъ силы-тѣ чрѣзъ него. Защото [б]Иродъ като хвати Іоанна, върза го, и тури *го* въ тъмницж, заради Иродіадж 4 женж-тж на брата си Филиппа. Защото Іоаннъ му казуваше: [в]не ти е простено 5 да имашь неіж. И искаше да го убіе, но убоя ся отъ народъ-тъ; [г]защото го имахж 6 като пророкъ. И когато празднувахж въ день-тъ на рождество-то Иродово, дъщеря-та Иродіадина игра на срѣдъ, и угоди 7 на Ирода. За това съ клѣтвж ся вріече 8 да ѝ даде каквото бы му поискала. А тя нагласена отъ майкж си: Дай ми, казува, тука на блюдо главж-тж на Іоанна

с Гл. 3; 12.
т Иса. 2; 2, 3. Мих. 4; 1. Мар. 4; 30 и др. Лук. 13; 18, 19.
у Лук. 13; 20 и др.
ф Мар. 4; 33, 34.
х Псал. 78; 2.
ц Рим. 16; 25, 26. 1 Кор. 2; 7. Ефес. 3; 9. Кол. 1; 26.
ч Гл. 24; 14. 28; 19. Мар. 16; 15, 20. Лук. 24; 47. Рим. 10; 18. Кол. 1; 6.
ш Быт. 3; 15. Іоан. 8; 44. Дѣян. 13; 10. 1 Іоан. 3; 8.
щ Іоил. 3; 13. Отк. 14; 15.
ъ Гл. 18; 7. 2 Пет. 2; 1, 2.
ы Гл. 3; 12. Отк. 19; 20. 20; 10.
ь Гл. 8; 12. Ст. 50.
ѣ Дан. 12; 3. 1 Кор. 15; 42, 43.
ю Ст. 9.
я Фил. 3; 7, 8.
ѫ Иса. 55; 1. Отк. 3; 18.
ѭ Прит. 2; 4. 3; 14, 15. 8; 10, 19.
а Гл. 22; 10.
б Гл. 25; 32.
в Ст. 42.
г Пѣсн. 7; 13.
д Гл. 2; 23. Мар. 6; 1. Лук. 4; 16, 23.
е Иса. 49; 7. Мар. 6; 3. Лук. 3; 23. Іоан. 6; 42.
ж Гл. 12; 46.
з Мар. 15; 40.
и Гл. 11; 6. Мар. 6; 3, 4.
і Лук. 4; 24. Іоан. 4; 44.
к Мар. 6; 5. 6.

—

а Мар. 6; 14. Лук. 9; 7.
б Мар. 6; 17. Лук. 3; 19, 20.
в Лев. 18; 16. 20; 21.
г Гл. 21; 26. Лук. 20; 6.

9 Крьстителя. И оскърби ся царь-тъ, но заради клѣтвж-тж и заради сѣдящы-тѣ 10 съ него заедно повелѣ да *й* ся даде. И проводи та посѣче Іоанна въ тьмницж-11 тж. И донесохж главж-тж му на блюдо, и дадохж іж на момиче-то; и занесе іж 12 на майкж си. А ученици-тѣ му дойдохж та дигнжхж тѣло-то, и го погребохж, и дойдохж та казахж на Іисуса.

13 И [д]като чу *това* Іисусъ, отиде отъ тамъ съ ладіж въ пусто мѣсто самичъкъ; и като разбра народъ-тъ, отидохж слѣдъ 14 него пѣши отъ градове-тѣ. И като излѣзе Іисусъ видѣ народъ много и [е]смили ся за тѣхъ, и исцѣли болны-тѣ имъ.

15 [ж]А като станж вечерь, дойдохж при него ученици-тѣ му и рекохж: Пусто е мѣсто-то, и врѣме-то вече минж; распустни народъ-тъ, да иджтъ по села-та да си ку-16 пятъ за яденіе. А Іисусъ имъ рече: Не имъ трѣба да иджтъ: дайте имъ вы да 17 ядятъ. А тѣ му казуватъ: Нѣмамы тука 18 освѣнь петь хлѣба и двѣ рыбы. А той 19 рече: Донесѣте ми гы тука. И като повелѣ на народъ-тъ да насѣдятъ на трѣвж-тж, зѣ петь-тѣ хлѣба и двѣ-тѣ рыбы, погледнж на небе-то, и [з]благослови; и като прѣломи даде хлѣбове-тѣ на учени-20 цы-тѣ, а ученици-тѣ на народъ-тъ. И ядохж всичкы, и насытихж ся; и дигнжхж изостанжло-то отъ укрухы-тѣ, дванадесеть 21 коша пълны. А онѣзи които ядохж бѣхж до петь хыляды мжжіе, освѣнь жены и дѣца.

22 И тозь часъ принуди Іисусъ ученицы-тѣ си да влѣзжтъ въ ладіж-тж, и да иджтъ прѣди него отвждь, доклѣ распустне 23 народъ-тъ. И [и]като распустнж народъ-тъ, възлѣзе на горж-тж на самѣ да ся помоли. И [і]като станж късно тамъ бѣ са-24 мичъкъ. А ладія-та бѣ вече всрѣдъ море-то, обуравaема отъ вълны-тѣ; защото 25 вѣтръ-тъ бѣ противенъ. А въ четвъртж-тж стражж на нощь-тж Іисусъ отиде 26 кждѣ тѣхъ, и вървѣше по море-то. И като го видѣхж ученици-тѣ че върви [к]по море-то, смутихж ся и думахж че е вѣда, 27 и отъ страхъ извыкахж. Тозь часъ Іисусъ имъ проговори и каза: Дързайте; 28 азъ сьмь; не бойте ся. Отговори Петръ и рече му: Господи, ако си ты, повели 29 ми да дойдж при тебе по водж-тж. А той рече: Дойди. И като слѣзе отъ ладіж-тж Петръ, вървѣше по водж-тж да 30 дойде при Іисуса. Но понеже виждаше вѣтръ-тъ силенъ, уплаши ся, и като начнж да потънува, извыка и каза: Го-31 споди! избави мя. И тутакси Іисусъ прострѣ ржкж, улови го, и каза му: Мало-32 вѣре; защо си ся усумнѣлъ? И отъ какъ влѣзохж въ ладіж-тж, тихнж вѣтръ-тъ. 33 А които бѣхж въ ладіж-тж дойдохж та му ся поклонихж и думахж: Наистинж [л]Сынъ Божій си.

34 И [м]прѣминжхж та дойдохж въ земіж-35 тж Геннисаретскж. И щомъ го познахж тамошни-тѣ человѣци, распроводихж по всичкж-тж онжзи околность, и доведохж 36 при него всичкы-тѣ болны; И молягж го да ся допрѣтъ само до полы-тѣ на дрехы-тѣ му: [н]и колкото ся допрѣхж оздравѣхж.

ГЛАВА 15.

1 Тогазь [а]пристжпихж при Іисуса Іерусалимскы-тѣ книжници и Фарисеи, и казу-2 вахж: [б]Защо твои-тѣ ученици прѣстжпуватъ [в]прѣданіе-то на стары-тѣ? Понеже не си мыжтъ ржцѣ-тѣ, кога ядятъ хлѣбъ. 3 А той отвѣща и рече имъ: Защо и вы заради ваше-то прѣданіе прѣстжпувате 4 Божіж-тж заповѣдь? Защото Богъ заповѣда и каза: [г]"Почитай бащж си и майкж си;" и, [д]"Който злослови бащж или майкж, непрѣмѣнно да ся умьртви." 5 Но вы казувате: Който рече на бащж или на майкж: [е]Даръ е каквото бы да ся ползувашь отъ мене, *доста е, той може* и да не почита бащж си или майкж 6 си. И развалихте Божіж-тж заповѣдь за 7 ваше-то прѣданіе. [ж]Лицемѣри! добрѣ про-8 рокува Исаія за васъ и казува: [з]Тѣзи людіе приближаватъ при мене съ уста-та си, и съ устны-тѣ си мя почитатъ, а сьрдце-то имъ далечь отстои отъ мене. 9 Но напраздно мя почитатъ, [и]като учатъ ученія заповѣди человѣческы.

10 [і]И като призова народъ-тъ, рече имъ: 11 Слушайте и разумѣйте: [к]Не осквърнява человѣка което влѣзува въ уста, но което излѣзува изъ уста, то осквърнява человѣка.

12 Тогази пристжпихж ученици-тѣ му и рекохж му: Знаешь ли че Фарисеи-тѣ като чухж тжзи думж соблазнихж ся? 13 А той отговори и каза: [л]Всяко растеніе, което не е насадилъ Отецъ мой небес-14 ный, ще ся искорени. Оставѣте гы: [м]тѣ сж слѣпи водители на слѣпы; а слѣпецъ слѣпца ако води, и двама-та ще паднжтъ 15 въ ямж-тж. [н]Отговори Петръ и рече му:

д Гл. 10; 23. 12; 15. Мар. 6; 32. Лук. 9; 10. Іоан. 6; 1, 2.
е Гл. 9; 36. Мар. 6; 34.
ж Мар. 6; 35. Лук. 9; 12. Іоан. 6; 5.
з Гл. 15; 36.
и Мар. 6; 46.
і Іоан. 6; 16.
к Іов. 9; 8.
л Псал. 2; 7. Гл. 16; 16. 26; 63. Мар. 1; 1. Лук. 4; 41. Іоан. 1; 50. 6; 69. 11; 27. Дѣян. 8; 37. Рим. 1; 4.
м Мар. 6; 53.
н Гл. 9; 20. Мар. 8; 10. Лук. 6; 19. Дѣян. 19; 12.

—

а Мар. 7; 1.
б Мар. 7; 5.
в Кол. 2; 8.
г Исх. 20; 12. Лев. 19; 3. Втор. 5; 16; Прит. 23; 22. Ефес. 6: 2.
д Исх. 21; 17. Лев. 20; 9. Втор. 27; 16. Прит. 20; 20. 30; 17.
е Мар. 7; 11, 12.
ж Мар. 7; 6.
з Иса. 29; 13. Іез. 33; 13.
и Иса. 29; 13. Кол. 2; 18 до 22. Тит. 1; 14.
і Мар. 7; 14.
к Дѣян. 10; 15. Рим. 14; 14, 17, 20. 1 Тим. 4; 4. Тит. 1; 15.
л Іоан. 15; 2. 1 Кор. 3; 12 и дрг.
м Иса. 9; 16. Мал. 2; 8. Гл. 23; 16. Лук. 6; 39.
н Мар. 7; 17.

16 Истълкувай ни тжзи притчж. А Іисусъ *имъ* рече: [о]Още ли сте и вы безъ разумъ? 17 Не разумѣвате ли още, че [п]все що влѣзува въ уста-та смѣстя ся въ търбухъ-тъ, и въ заходъ-тъ ся исхвърля? 18 [р]А което излѣзува изъ уста-та, излѣзува изъ сьрдце-то, и то осквърнява человѣка. 19 [с]Защото отъ сьрдце-то излѣзуватъ помысли лукави, убійства, прѣлюбодѣйства, блудства, кражбы, лъжливы свидѣтелства, хулы. 20 Тѣзи нѣща сж, които осквърняватъ человѣка; а да яде нѣкой съ немыты ржцѣ не осквърнява человѣка.

21 [т]И като излѣзе отъ тамъ Іисусъ, отиде кждѣ Тирскы-тѣ и Сидонскы-тѣ страны. 22 И ето жена Хананейка, която бѣ излѣзла отъ онѣзи прѣдѣлы, извыка му и казуваше: Помилуй мя, Господи, Сыне Давидовъ; дъщеря ми злѣ страда отъ бѣсъ. 23 А той ни рѣчь не й отговори: и дойдохж ученици-тѣ му, та му ся моляхж и казувахж: Отпустни іж, защото выка слѣдъ насъ. 24 А той отговори и рече: [у]Не сьмь проводенъ, освѣнь до погынжлы-тѣ овцы отъ Израилевый домъ. 25 А тя дойде, та му ся кланяше и казуваше: Господи, помогни ми. 26 А той отвѣща и рече: Не е добро да земе нѣкой хлѣбъ-тъ отъ дѣцата и да го хвьрли [ф]на псета-та. 27 А тя рече: Ей, Господи: но и псета-та яджтъ отъ трошицы-тѣ що падатъ отъ трьпезжтж на господари-тѣ имъ. 28 Тогази отговори Іисусъ и рече й: О жено, голѣма е твоята вѣра; нека ти бжде както ищешь. И оздравѣ дъщеря й отъ онзи часъ.

29 И [х]като прѣминж Іисусъ отъ тамо, дойде [ц]при море-то Галилейско; и възлѣзе на горж-тж, и сѣдяше тамо. 30 И [ч]дойде при него народъ много, които имахж съсъ себе си хромы, слѣпы, нѣмы, клосны и другы много; и подмѣтнжхж гы прѣдъ нозѣ-тѣ Іисусовы, и гы исцѣли: 31 Така що народт-тъ ся чудяше, като гледаше нѣмы да говорятъ, клосны оздравены, хромы да ходятъ, и слѣпы да гледатъ; и прославихж Бога Израилева.

32 [ш]А Іисусъ призова ученицы-тѣ си и рече: Жаль ми е за народъ-тъ, защото три дни вече сѣдятъ при мене, и нѣматъ какво да яджтъ; а да гы распустнж гладны не щж, да не бы да прѣмалнѣіжтъ по пжть-тъ. 33 [щ]И казуватъ му ученици-тѣ му: Отъ дѣ у насъ въ пустыніж-тж толкози хлѣбове, щото да насытимъ толкозь народъ? 34 И казува имъ Іисусъ: Колко хлѣбове имате? А тѣ рекохж: 35 Седмь, и малко рыбицы. И повелѣ на народъ-тъ да насѣдятъ на земіж-тж. 36 [ъ]И като зѣ седмь-тѣ хлѣба и рыбы-тѣ, [ы]и благодари, прѣломи, и даде на ученицы-тѣ си, а ученици-тѣ на народъ-тъ. 37 И ядохж всичкы и насытихж ся: и дигнжхж изостанжло-то отъ укрухы-тѣ седмь кошницы пълны. 38 А онѣзи които ядохж бѣхж четыри тысящи мжжіе, освѣнь жены и дѣца. 39 [ь]А като распустнж народъ-тъ, влѣзе въ ладіж-тж, и дойде въ прѣдѣлы-тѣ Магдалинскы.

ГЛАВА 16.

1 И [а]дойдохж Фарисеи-тѣ и Саддукеи-тѣ при *него*, и за да го искушаватъ, поискахж му да имъ покаже знаменіе отъ небе-то. 2 А той отговори и рече имъ: Кога стане вечеръ думате: Хубаво ще е врѣме-то; защото небе-то ся червенѣе. 3 И сутринж: Днесь ще вали; защото небе-то ся червенѣе намръщено. Лицемѣри! лице-то на небе-то знаете да распознавате, а знаменія-та на врѣмена-та не можете ли? 4 [б]Родъ лукавъ и прѣлюбодѣинъ знаменіе ище, и знаменіе нѣма да му ся даде, освѣнь знаменіе-то на пророка Іонж. И остави гы и си отиде.

5 И [в]когато отидохж ученици-тѣ му отвждъ, забравихж да земжтъ хлѣбъ. 6 А Іисусъ имъ рече: [г]Гледайте и пазѣте ся отъ квасъ-тъ на Фарисеи-тѣ и Саддукеи-тѣ. 7 И тѣ размысляхж въ себе си, и думахж: *Това е* защото хлѣбъ не смы зѣли. 8 А Іисусъ разумѣ, и рече имъ: Защо размысляте въ себе си, маловѣри, за хлѣбъ че не сте зѣли? 9 [д]Още не разумѣвате ли, и не помните ли петь-тѣ хлѣба на петь-тѣ тысящы, и колко коша зѣхте? 10 [е]Нито седмь-тѣ хлѣба на четыри-тѣ тысящы, и колко кошницы зѣхте? 11 Какъ не разумѣвате че не за хлѣбъ ви казахъ, да ся пазите отъ квасъ-тъ Фарисейскый и Саддукейскый? 12 Тогазь разумѣхж че не рече да ся пазятъ отъ квасъ-тъ хлѣбенъ, но отъ ученіе-то Фарисейско и Саддукейско.

13 И когато дойде Іисусъ въ странж-тж на Кесаріж Филипповж, пыташе ученицы-тѣ си, и казуваше: [ж]Мене, Сына человѣческаго, кого мя казуватъ человѣци-тѣ че сьмь? 14 А тѣ рекохж; [з]Едни *че си* Іоаннъ Крьститель; другы Илія; а другы Іеремія или единъ отъ пророцы-тѣ. 15 Казува имъ: 16 Но вы, кого мя казувате че сьмь? И отвѣща Симонъ Петръ и рече: [и]Ты си Хри-

о Гл. 16; 9. Мар. 7; 18.
п 1 Кор. 6; 13.
р Іак. 3; 6.
с Быт. 6; 5. 8; 21. Прит. 6; 14. Іер 17; 9. Мар. 7; 21.
т Мар. 7; 24.
у Гл. 10; 5, 6. Дѣян. 3; 25, 26. 13; 46. Рим. 15; 8.
ф Гл. 7; 6. Фил. 3; 2.
х Мар. 7; 31.
ц Гл. 4; 18.
ч Иса. 35; 5, 6. Гл. 11; 5. Лук. 7; 22.
ш Мар. 8; 1.
щ 4 Цар. 4; 43.
ъ Гл. 14; 19.
ы 1 Цар. 9; 13. Лук. 22; 19.
ь Мар. 8; 10.

—

а Гл. 12; 38 Мар. 8; 11. Лук. 11; 16. 12; 54, 55, 56. 1 Кор. 1; 22.
б Гл. 12; 39.
в Мар. 8; 14.
г Лук. 12; 1.
д Гл. 14; 17. Іоан. 6; 9.
е Гл. 15; 34.
ж Мар. 8; 27. Лук. 9; 18.
з Гл. 14; 2. Лук. 9; 7, 8, 9.
и Гл. 14; 33. Мар. 8; 29. Лук. 9; 20. Іоан. 6; 69. 11; 27. Дѣян. 8; 37. 9; 20. Евр. 1; 2, 5. 1 Іоан. 4; 15. 5; 5.

17 стосъ, Сынъ на Бога живаго. И отговори Іисусъ и рече му: Блаженъ си, Симоне, сыне Іонинъ, [i]защото плъть и кръвь не ти сѫ открыли това, [к]но Отецъ мой който 18 е на небеса. Пакъ и азъ ти казувамъ, че [л]ты си Петръ, и [м]на тойзи камыкъ ще съзидѫ моѭ-тѫ церквѫ: [н]и врата-та а- 19 довы не ще ѝ одолѣѭтъ. И [о]ще ти дамъ ключеве-тѣ на царство небесно: и каквото вържешь на земѭ-тѫ, ще бѫде върզано на небеса; и каквото развържешь на земѭ-тѫ, ще бѫде развързано на не- 20 беса. [п]Тогазь зарѫча на ученицы-тѣ си, да не казуватъ никому, че той е [Іисусъ] Христосъ.

21 Отъ тогази начнѫ Іисусъ [р]да показува на ученицы-тѣ си че трѣба да иде въ Іерусалимъ, и да пострада много отъ старѣйшины-тѣ и първосвященницы-тѣ и книжницы-тѣ, и да бѫде убитъ, и въ третій 22 день да въскрьсне. И Петръ го зѣ на странѫ, и начнѫ да му запрѣщава, и да казува: Смили ся за себе си, Господи, 23 нѣма да ти бѫде това. А той ся обърнѫ и рече на Петра: Махни ся отъ прѣдъ мене, [с]сатано; [т]соблазнь ми си; защото не мыслишь за това което е Божіе, но което е человѣческо.

24 [у]Тогази Іисусъ рече на ученицы-тѣ си: Ако ище нѣкой да дойде слѣдъ мене, нека ся отрече отъ себе си, и нека дигне 25 крьстъ-тъ си и нека мя слѣдува. Защото [ф]който ище да спасе животъ-тъ си, ще го изгуби; и който изгуби животъ-тъ си 26 заради мене, ще го намѣри. Понеже какво ся ползува человѣкъ, ако всичкый-тъ свѣтъ спечали, а душѫ-тѫ си отщетѝ? Или [х]какво ще даде человѣкъ за размѣнѫ на 27 душѫ-тѫ си? Защото [ц]Сынъ человѣческый ще дойде въ славѫ-тѫ на Отца си [ч]съсъ свои-тѣ ангелы; [ш]и тогази ще от- 28 даде всякому споредъ дѣла-та му. Истинѫ ви казувамъ: [щ]Има нѣкои отъ стоящы-тѣ тука които нѣма да вкусятъ смьрть доклѣ не видятъ Сына человѣческаго че иде въ царство-то си.

ГЛАВА 17.

1 И [а]слѣдъ шесть дни зѣ Іисусъ Петра и Іакова и Іоанна брата му и възведе гы 2 на горѫ высокѫ на самѣ, И прѣобрази ся прѣдъ тѣхъ; и свѣтнѫ лице-то му като слънце, а дрехы-тѣ му станѫхѫ бѣлы 3 като свѣтлинѫ-тѫ. И ето, явихѫ имъ ся Моисей и Илія че ся разговаряхѫ съ него. 4 И отговори Петръ, и рече Іисусу: Господи, добро е да смы тука; ако щешь, нека направимъ тука три шатры, за тебе еднѫ, 5 за Моисея еднѫ и еднѫ за Иліѭ. [б]И когато той още говоряше, ето, облакъ свѣтлъ гы засѣни; и ето гласъ изъ облакъ-тъ, който казуваше: [в]Тойзи е Сынъ мой възлюбленный, [г]въ когото благоволихъ; [д]слу- 6 шайте него. [е]И щомъ чухѫ ученици-тѣ, паднѫхѫ на лица-та си, и уплашихѫ ся 7 твьрдѣ. И като пристѫпи при тѣхъ Іисусъ, [ж]побута гы, и рече: Станѣте и не 8 бойте ся. И тѣ дигнѫхѫ очи-тѣ си и не видѣхѫ никого освѣнь Іисуса самичъкъ.

9 И когато слѣзувахѫ отъ горѫ-тѫ, [з]порѫча имъ Іисусъ и рече: Не казувайте никому това видѣніе, доклѣ Сынъ чело- 10 вѣческый не въскрьсне отъ мьртвы-тѣ. И попытахѫ го ученици-тѣ му и думахѫ: [и]Но защо казуватъ книжници-тѣ че трѣба 11 първомъ Илія да дойде? А Іисусъ отговори и рече имъ: Истинѫ че първомъ Илія ще 12 дойде, и [і]ще устрои всичко; Но [к]казувамъ ви че Илія вече дойде, и не го познахѫ, но [л]сторихѫ съ него каквото щѣхѫ; така и [м]Сынъ человѣческый ще пострада отъ 13 тѣхъ. [н]Тогази разумѣхѫ ученици-тѣ че за Іоанна Крьстителя имъ рече.

14 [о]И когато дойдохѫ при народъ-тъ, пристѫпи до него человѣкъ нѣкой, та колѣ- 15 ничи прѣдъ него, И казуваше: Господи, помилуй сына ми, защото ся луни, и злѣ страдае; понеже много пѫти пада въ 16 огнь-тъ, и много пѫти въ водѫ-тѫ. И доведохъ го при ученицы-тѣ твои, и не мо- 17 жехѫ да го исцѣлятъ. А Іисусъ отвѣща и рече: О роде невѣрный и развращенный, до кога ще бѫдѫ съ васъ? до кога ще 18 вы търпѭ? доведѣте ми го тука. И запрѣти му Іисусъ, та излѣзе бѣсъ-тъ изъ него, и оздравѣ момче-то отъ онзи часъ. 19 Тогази пристѫпихѫ ученици-тѣ при Іисуса на самѣ и рекохѫ: Защо ный не 20 можѣхмы да го изгонимъ? А Іисусъ имъ рече: Заради невѣрство-то ваше. Защото истинѫ ви казувамъ: [п]Ако да имате вѣрѫ колкото зьрно синапово, ще речете на тѫзи горѫ: Прѣмини отъ тука тамъ, и ще прѣмине, и не ще ви бѫде нищо 21 невъзможно. А тойзи родъ не излѣзва, освѣнь съ молитвѫ и постъ.

22 И [р]когато ся намѣрувахѫ въ Галилеѭ,

i Ефес. 2; 8.
к 1 Кор. 2; 10. Гал. 1; 16.
л Іоан. 1; 43.
м Ефес. 2; 20. Отк. 21; 14.
н Іов. 38; 17. Псал. 9; 13. 107; 18. Иса. 38; 10.
о Гл. 18; 18. Іоан. 20; 23.
п Гл. 17; 9. Мар. 8; 30. Лук. 9; 21.
р Гл. 20; 17. Мар. 8; 31. 9; 31. 10; 33. Лук. 9; 22. 18; 31. 24; 6, 7.
с 2 Цар. 19; 22.
т Рим. 8; 7.
у Гл. 10; 38. Мар. 8; 34. Лук. 9; 23. 14; 27. Дѣян. 14; 22. 1 Сол. 3; 3. 2 Тим. 3; 12.
ф Лук. 17; 33. Іоан. 12; 25.
х Псал. 49; 7, 8.
ц Гл. 26; 64. Мар. 8; 38. Лук. 9; 26.
ч Дан. 7; 10. Зах. 14; 5. Гл. 25; 31. Іуд. 14.
ш Іов. 34; 11. Псал. 62; 12. Прит. 24; 12. Іер. 17, 10. 32; 19. Рим. 2; 6. 1 Кор. 3; 8. 2 Кор. 5; 10. 1 Пет. 1; 17. Отк. 2; 23. 22; 12.
щ Мар. 9; 1. Лук. 9; 27.

—

а Мар. 9; 2. Лук. 9; 28.
б 2 Петр. 1; 17.
в Гл. 3; 17. Мар. 1; 11. Лук. 3; 22.
г Иса. 42; 1.
д Втор. 18; 15. 19. Дѣян. 3; 22, 23.
е 2 Пет. 1; 18.
ж Дан. 8; 18. 9; 21. 10; 10, 18.
з Гл. 16; 20. Мар. 8; 30. 9; 9.
и Мал. 4; 5. Гл. 11; 14. Мар. 9; 11.
і Мал. 4; 6. Лук. 1; 16, 17. Дѣян. 3; 21.
к Гл. 11; 14. Мар. 9; 12, 13.
л Гл. 14; 3, 10.
м Гл. 16; 21.
н Гл. 11; 14.
о Мар. 9; 14. Лук. 9; 37.
п Гл. 21; 21. Мар. 11; 23. Лук. 17; 6. 1 Кор. 12; 9. 13; 2.
р Гл. 16; 21. 20; 17. Мар. 8; 31. 9; 30, 31. 10; 33. Лук. 9; 22, 44. 18; 31. 24; 6, 7.

рече имъ Іисусъ: Сынъ человѣческый има да бѫде прѣдаденъ въ рѫцѣ человѣчески: 23 И ще го убіѭтъ и въ третій день ще въскрьсне. И много ся наскърбихѫ. 24 А [с]когато дойдохѫ въ Капернаумъ, пристѫпихѫ при Петра тѣзи които берѣхѫ *дань-тѫ* по двѣ драхмы *за храмъ-тъ,* и рекохѫ: Вашій учитель не плаща ли двѣ-тѣ драхмы? 25 Казува *Петръ:* Плаща. И като влѣзе въ кѫщи прѣдвари го Іисусъ та му каза: Какъ мнишь *ты,* Симоне? Царіе-тѣ на земіѭ-тѫ отъ кои зематъ данъкъ или биръ: отъ свои-тѣ ли сынове или отъ чужденцы-тѣ? 26 Казува му Петръ: Отъ чужденцы-тѣ. Рече му Іисусъ: Като е тъй, сынове-тѣ сѫ свободни. 27 Но за да гы не соблазнимъ, иди на море-то, и хвьрли вѫдицѫ, и първѫ-тѫ рыбѫ която ся закачи, измъкни ѭ, и като растворишь уста-та й, ще намѣришь единъ статиръ; земи го и дай имъ *го* за мене и за тебе.

ГЛАВА 18.

1 [а]Въ онова врѣме дойдохѫ ученици-тѣ при Іисуса, и казувахѫ: Кой е най голѣмъ въ царство небесно? 2 А Іисусъ повыка едно дѣте, та го постави посрѣдъ тѣхъ, 3 И рече: Истинѫ ви казувамъ, [б]ако ся не обърнете, и бѫдете като дѣца-та, нѣма да влѣзете въ царство небесно. 4 И тъй, [в]който смири себе си като това дѣте, той е най голѣмъ въ царство небесно. 5 И [г]който пріеме едно таквози дѣте въ мое име, мене пріима. 6 [д]А който соблазни едного отъ тѣзи малкы-тѣ, които вѣруватъ въ мене, за него по добрѣ бы было да ся окачѣше на вратъ-тъ му камькъ водениченъ, и да потънѣше въ дълбины-тѣ на море-то.

7 Горко на свѣтъ-тъ отъ соблазни-тѣ: [е]защото неизбѣжно соблазни-тѣ ще дойдѫтъ; [ж]но горко на оногозь человѣка, чрѣзъ когото соблазнь-та дохожда. 8 И [з]ако тя соблазнява рѫка-та ти или нога-та ти, отсѣчи гы, и хвьрли *гы* отъ себе си; по добрѣ ти е да влѣзешь въ животъ-тъ хромъ или клосенъ, а не съ двѣ рѫцѣ и съ двѣ нозѣ да бѫдешь хвьрленъ въ вѣчный-тъ огнь. 9 И ако тя соблазнява око-то ти, извади го и хвьрли *го* отъ себе си: по добрѣ ти е съ едно око да влѣзешь въ животъ-тъ, а не да имашь двѣ очи и да бѫдешь хвьрленъ въ пькълъ-тъ огненный.

10 Гледайте, да не прѣзрите едного отъ тѣзи малкы-тѣ; защото ви казувамъ че [и]ангели-тѣ имъ на небеса вынѫгы [і]гледатъ лице-то на Отца моего, който е на небеса. 11 Защото [к]Сынъ человѣческый дойде да спасе погынѫло-то. 12 [л]Какъ ви ся вижда? ако нѣкой си человѣкъ има сто овцы, и ся изгуби една отъ тѣхъ, не оставя ли деветдесеть-тѣ и деветь на горы-тѣ, и отхожда да търси изгубенѫ-тѫ? 13 И ако ся случи да іѭ намѣри, истинѫ ви казувамъ че ся радува за неіѭ повече нежели за деветдесеть-тѣ и деветь неизгубены. 14 Така не е по воліѭ-тѫ на Отца вашего, който е на небеса, да погыне единъ отъ тѣзи малкы-тѣ.

15 [м]А ако ти съгрѣши братъ ти, иди и обличи го между тебе и него самичъкъ; ако тя послуша, [н]спечалилъ си брата си: 16 Но ако тя не послуша, земи съсъ себе си още едного или двама; [о]за да ся подтвърди всяка дума чрѣзъ уста-та на двама или трима свидѣтели. 17 Ако ли гы не послуша, кажи *това* на церквѫ-тѫ; че ако и церквѫ-тѫ не послуша, [п]нека ти бѫде като язычникъ и мытарь.

18 Истинѫ ви казувамъ, [р]каквото вържете на земіѭ-тѫ, вързано ще бѫде на небе-то; и каквото развържете на земіѭ-тѫ, развързано ще бѫде на небе-то. 19 [с]Пакъ ви казувамъ че двама отъ васъ ако ся съгласятъ на земіѭ-тѫ за всяко нѣщо, което бы да попросятъ, [т]ще имъ бѫде отъ Отца моего, който е на небеса. 20 Защото дѣто сѫ двама или трима събрани въ мое име, тамъ сьмь *азъ* посрѣдъ тѣхъ.

21 Тогази пристѫпи Петръ при него и рече: Господи, до колко пѫти ако ми съгрѣши братъ ми, да му прощавамъ? [у]до седмь пѫти ли? 22 Казува му Іисусъ: Не ти казувамъ до седмь пѫти, [ф]но до седмдесеть пѫти по седмь. 23 За това царство небесно е уподобено на человѣкъ царь, който поиска да прѣгледа счетъ съсъ слугы-тѣ си. 24 И когато начнѫ да прѣсмѣтнува, докарахѫ му единъ длъжникъ отъ десеть тысящы таланта. 25 И понеже нѣмаше да *гы* плати, повелѣ господарь-тъ му [х]да продадѫтъ него и женѫ му и дѣца-та му, и всичко що имаше, и *долгъ-тъ* да ся плати. 26 Паднѫ прочее слуга-та, кланяше му ся и думаше: Господи! имай търпѣніе къмъ мене, и ще ти платіѭ всичко. 27 И смили ся господарь-тъ на тогози слугѫ, пуснѫ го и прости му заемъ-тъ. 28 По щомъ излѣзе тойзи слуга, намѣри едного отъ сослужители-тѣ си, кой-

с Мар. 9; 33.

а Мар. 9; 32. Лук. 9; 46. 22; 24.
б Псал. 131; 2. Гл. 19; 14. Мар. 10; 14. Лук. 18; 16. 1 Кор. 14; 20. 1 Пет. 2; 2.
в Гл. 20; 27. 23; 11.
г Гл. 10; 42. Лук. 9; 48.
д Мар. 9; 42. Лук. 17; 1, 2.
е Лук. 17; 1. 1 Кор. 11; 19.
ж Гл. 26; 24.
з Гл. 5; 29, 30. Мар. 9; 43, 45.
и Псал. 34; 7. Зах. 13; 7. Евр. 1; 14.
і Есѳ. 1; 14. Лук. 1; 19.
к Лук. 9; 56. 19; 10. Іоан. 3; 17. 12; 47.
л Лук. 15; 4.
м Лев. 19; 17. Лук. 17; 3.
н Іак. 5; 20. 1 Пет. 3; 1.
о Втор. 17; 6. 19; 15. Іоан. 8; 17. 2 Кор. 13; 1. Евр. 10; 28.
п Рим. 16; 17. 1 Кор. 5; 9. 2 Сол. 3; 6, 14. 2 Іоан. 10.
р Гл. 16; 19. Іоан. 20; 23. 1 Кор. 5; 4.
с Гл. 5; 24.
т 1 Іоан. 3; 22. 5; 14.
у Лук. 17; 4.
ф Гл. 6; 14. Мар. 11; 25. Кол. 3; 13.
х 4 Цар. 4; 1. Неем. 5; 8.

то му бѣ длъженъ сто пѣнязи; улови го та го давяше и казуваше: Плати ми това що *ми* си длъженъ. 29 Паднѫ прочее сослужитель-тъ му на нозѣ-тѣ му, моляше му ся и казуваше: Имай търпѣніе къмъ мене, и всичко ще ти платіѭ. 30 Но той не щѣше, но отиде и затвори го въ тъмницѫ, доклѣ да плати дългъ-тъ. 31 И като видѣхѫ сослужители-тѣ му *това* що станѫ, твърдѣ ся наскърбихѫ; и дойдохѫ та казахѫ на господаря си всичко що станѫ. 32 Тогази го повыка господарь-тъ му, и казува му: Рабе лукавый, всичкый-тъ онзи длъгъ ти простихъ, понеже ми ся примоли; 33 Не трѣбаше ли и ты да помилувашь сослужителя си, както помилувахъ и азъ тебе? 34 И разгнѣви ся господарь-тъ му и прѣдаде го на мучители-тѣ, доклѣ да заплати всичко що му бѣ длъженъ. 35 [н]Така и Отецъ мой небесный ще стори съ васъ, ако не простите отъ сърдца-та ваши всякой на брата си прѣгрѣшенія-та му.

ГЛАВА 19.

1 И [а]когато свърши Іисусъ тѣзи думы, тръгнѫ отъ Галилеѭ, и дойде въ прѣдѣлы-тѣ на Іудеѭ, отвѫдъ Іорданъ. 2 И отидохѫ слѣдъ него народъ много; и исцѣли гы тамо.

3 И [б]дойдохѫ при него Фарисеи-тѣ да го искушаватъ, и казувахѫ му: Простено ли е на человѣка да напусне женѫ-тѫ си по всякаквѫ причинѫ? 4 А той отвѣща, и рече имъ: Не сте ли чели, че [в]който гы е сътворилъ въ начало, мѫжко и женско гы е сътворилъ? 5 И е реклъ: [г]За това ще остави человѣкъ бащѫ си и майкѫ си, и ще ся прилѣпи къмъ женѫ-тѫ си, [д]и ще бѫдѫтъ двама-та въ еднѫ плъть. 6 Така що не сѫ вече двама, но една плъть. И тъй онова което Богъ е съчеталъ, человѣкъ да го не разлѫчва. 7 Казуватъ му: [е]Защо прочее Моисей заповѣда да ѝ даде писмо разводно, и да іѭ напусне? 8 Казува имъ: Моисей заради жестокосердіе-то ваше дозволилъ ви е да си напущате жены-тѣ; а изъ начало не бѣ така. 9 [ж]И казувамъ ви, че който напусне женѫ-тѫ си, освѣнъ за прѣлюбодѣйство, и ся ожени за другѫ, прѣлюбодѣйцъ бива; и който ся ожени за напуснѫтѫ, прѣлюбодѣйцъ бива. 10 Казуватъ му ученици-тѣ му; [з]Ако е таквози задълженіе-то на мѫжъ-тъ къмъ женѫ-тѫ, по добрѣ да ся не жени. 11 А той имъ рече; [и]Не могѫтъ всичкы да пріемѫтъ тѭзи думѫ, но на колкото е дадено. 12 Защото има скопци, които отъ утробѫ-тѫ на майкѫ си така ся родени; има пакъ скопци, които сѫ отъ человѣцы-тѣ скопени: [і]а има скопци които сѫ сами себе си скопили, заради царство небесно. Който може да пріеме нека пріеме.

13 [к]Тогази му доведохѫ дѣца, да възложи рѫцѣ на тѣхъ, и да ся помоли; а ученици-тѣ запрѣтихѫ имъ. 14 Но Іисусъ рече: Оставѣте дѣца-та, и не гы въспирайте отъ да дойдѫтъ при мене; защото [л]на таквызи е царство-то небесно. 15 И възложи рѫцѣ на тѣхъ, и тръгнѫ отъ тамо.

16 И ето [м]дойде нѣкой си при *него* и рече му: [н]Учителю благый, какво добро да сторіѭ за да имамъ животъ вѣченъ? 17 А той му рече; Защо мя казувашь благъ? Никой не е благъ, тъкмо единъ Богъ. Но ако ищешь да влѣзешь въ животъ-тъ упази заповѣди-тѣ. 18 Казува му: Кои? А Іисусъ *му* рече: Тѣзи: [о]Не убивай; Не прѣлюбодѣйствувай; Не кради; Не свидѣтелствувай на лъжѫ; 19 [п]Почитай бащѫ си и майкѫ си; и [р]Люби ближнiй-тъ си както себе си. 20 Казува му момъкъ-тъ: Всичко това упазихъ отъ младость-тѫ си; какво ми още не достига? 21 Рече му Іисусъ: Ако ищешь съвършенъ да бѫдешь, [с]иди, продай иманіе-то си, и дай *го* на сиромасы; и ще имашь съкровище на небеса; и дойди та мя послѣдувай. 22 Като чу това слово момъкъ-тъ, отиде си наскърбенъ; защото имаше имотъ много.

23 А Іисусъ рече на ученицы-тѣ си: Истинѫ ви казувамъ, че [т]мѫчно ще влѣзе богатъ въ царство небесно. 24 И пакъ ви казувамъ: По лесно е да мине камила прѣзъ иглены уши, а не богатъ да влѣзе въ царство-то Божіе. 25 Като чухѫ ученици-тѣ му, твърдѣ ся удивихѫ, и думахѫ: Като е тъй, кой може спасенъ да бѫде? 26 А Іисусъ *гы* погледнѫ и рече имъ: У человѣцы-тѣ това е невъзможно, [у]но у Бога всичко е възможно.

27 Тогазь [ф]отговори Петръ и рече му: Ето, [х]ный оставихмы всичко и послѣдувахмы тя; намъ прочее какво ще ни бѫде? 28 А Іисусъ имъ рече: Истинѫ ви казувамъ, че вы които мя послѣдувахте, на второ бытіе, когато сѣдне Сынъ человѣческый на прѣстолъ-тъ на славѫ-тѫ си, [ц]ще да сѣднете и вы на дванадесеть

н Прит. 21; 13. Гл. 6; 12. Мар. 11; 26. Іак. 2; 13.

—

а Мар. 10; 1. Іоан. 10; 40.
б Гл. 12; 15.
в Быт. 1; 27. 5; 2. Мал. 2; 15.
г Быт. 2; 24. Мар. 10; 5 до 9. Ефес. 5; 31.
д 1 Кор. 6; 16. 7; 2.
е Втор. 24; 1. Гл. 5; 31.
ж Гл. 5; 32. Мар. 10; 11. Лук. 16; 18. 1 Кор. 7; 10, 11.
з Прит. 21; 19.
и 1 Кор. 7; 2, 7. 9, 17.
і 1 Кор. 7; 32, 34. 9: 5, 15.
к Мар. 10; 13. Лук. 18; 15.
л Гл. 18; 3.
м Мар. 10; 17. Лук. 18; 18.
н Лук. 10; 25.
о Исх. 20; 13. Втор. 5; 17.
п Гл 15; 4.
р Лев. 19: 18. Гл. 22; 39. Рим. 13; 9. Гал. 5; 14. Іак. 2; 8.
с Гл. 6; 20. Лук. 12; 33. 16; 9. Дѣян. 2; 45. 4; 34, 35. 1 Тим. 6; 18, 19.
т Гл. 13; 22. Мар. 10; 24. 1 Кор. 1; 26. 1 Тим. 6; 9, 10.
у Быт. 18; 14. Іов 42; 2. Іер. 32; 17. Зах. 8; 6. Лук. 1; 37. 18; 27.
ф Мар. 10: 28. Лук. 18; 28.
х Втор. 33; 9. Гл. 4; 20. Лук. 5; 11.
ц Гл. 20; 21. Лук. 22; 28, 29, 30. 1 Кор. 6; 2, 3. Отк. 3; 26.

прѣстола, да сѫдите дванадесеть-тѣ пле-
29 мена Израилевы. И [ч]всякой който е оставилъ кѫщѫ, или братія, или сестры, или бащѫ, или майкѫ, или женѫ, или чада, или нивя заради мое-то име, стократно ще пріеме, и животъ вѣчень ще наслѣди.
30 [ш]Мнозина обаче първи ще бѫдѫтъ послѣдни, и послѣдни първи.

ГЛАВА 20.

1 Защото царство небесно е подобно на человѣкъ домовитъ, който излѣзе щомъ съмнѫ
2 да наеме работници за лозіе-то си. И като ся погоди съ работници-тѣ по единъ пѣнязь на день, проводи гы на лозіе-то си.
3 И като излѣзе по три-тѣ часа, видѣ дру-
4 гы че стояхѫ на пазарь-тъ праздни; И тѣмъ рече: Идѣте и вы на лозіе-то, и
5 каквото е праведно ще ви дамъ. И тѣ отидохѫ. Пакъ като излѣзе по шесть-тѣ
6 и по деветь-тѣ часа, стори такожде. А около единадесеть-тѣ часа като излѣзе, намѣри другы че стоятъ праздни, и казува имъ: Защо стоите тука цѣлъ день
7 праздни? Казуватъ му: Защото никой ны не цѣни. Казува имъ: Идѣте и вы на лозіе-то, и каквото е праведно ще земете.
8 Като станѫ вечерь, стопанинъ-тъ на лозіе-то казува на настоятель-тъ си: Повыкай работници-тѣ и плати имъ заплатѫ-тѫ като захванешь отъ послѣдни-тѣ до
9 първы-тѣ. И дойдохѫ *цѣнени-тѣ* по единадесеть-тѣ часа, и зѣхѫ по единъ пѣнязь.
10 А като дойдохѫ първи-тѣ, мысляхѫ си че ще земѫтъ повече; но и тѣ зѣхѫ по
11 единъ пѣнязь. И като го зѣхѫ роптяхѫ
12 на стопанинъ-тъ, И казувахѫ: Че тѣзи послѣдни-тѣ единъ часъ работихѫ, и тѣхъ си направилъ равны съ насъ, които прѣтеглихмы теготѫ-тѫ на день-тъ и пекъ-тъ.
13 А той отговори и рече едному отъ тѣхъ: Пріятелю, не тя обиждамъ: не ся ли по-
14 годи съ мене по единъ пѣнязь? Земи си твое-то и иди си; искамъ да дамъ и на
15 тогози послѣдній-тъ както и на тебе. [а]Нѣмамъ ли власть да сторіѫ което щѫ съсъ свое-то си? [б]или око-то ти е лукаво, за-
16 щото азъ сьмь благъ? [в]Така ще бѫдѫтъ послѣдни-тѣ първи и първи-тѣ послѣдни; [г]защото мнозина сѫ званни, а малцина избранни.
17 И [д]когато възлѣзуваше Іисусъ въ Іерусалимъ, зѣ въ пѫть-тъ дванадесеть-тѣ
18 ученици на странѫ, и рече имъ: Ето, [е]възлѣзувамы въ Іерусалимъ, и Сынъ человѣческый ще бѫде прѣдаденъ на първосвященницы-тѣ и книжници-тѣ, и ще
19 го осѫдятъ на смърть, И [ж]ще го прѣдадѫтъ на язычници-тѣ да му ся поругаіѫтъ, да го біѫтъ и да го распнѫтъ; и въ третій день ще въскрьсне.
20 [з]Тогазь пристѫпи при него [и]на Зеведеевы-тѣ сынове майка имъ съсъ сынове-тѣ си, та му ся кланяше, и искаше
21 нѣщо отъ него. А той ѝ рече: Какво ищешь? Казува му: Рече [і]да сѣднѫтъ тѣзи двама-та мои сынове, единъ отъ десно, а единъ отъ лѣво до тебе, въ царство-то
22 твое. А Іисусъ отвѣща и рече: Не знаете що искате; можете ли да піете [к]чашѫ-тѫ, коіѫто азъ има да піѭ, и да ся крьстите [л]съ крьщеніе-то, съ което азъ ся
23 крьщавамъ? Казуватъ му: Можемъ. И казува имъ: [м]Моіѫ-тѫ чашѫ ще піете, и съ крьщеніе-то, съ което ся азъ крьщавамъ, ще ся крьстите; а да сѣднете отъ десно и отъ лѣво до мене [н]не е мое да дамъ, но на които е приготвено отъ
24 Отца ми. [о]И като чухѫ десетима-та въз-
25 негодовахѫ за двама-та братія. А Іисусъ гы призова и рече: Вы знаете че господари-тѣ на народы-тѣ господаруватъ надъ
26 тѣхъ, и голѣмци-тѣ гы владѣіѫтъ. [п]Въ васъ обаче не ще така да бѫде; [р]но който ище да бѫде голѣмецъ между васъ, нека
27 бѫде слуга вамъ; [с]И който ище да бѫде първъ между васъ, нека ви бѫде рабъ;
28 [т]Както Сынъ человѣческый не дойде [у]да му послужатъ, но [ф]да послужи, и [х]да даде животъ-тъ си откупъ [ц]за мнозина.
29 И [ч]като излѣзувахѫ тѣ отъ Іерихонъ,
30 послѣдовахѫ го народъ много. И ето, [ш]двама слѣпци които сѣдѣхѫ по край пѫть-тъ, като чухѫ че Іисусъ минува, извыкахѫ и казувахѫ: Помилуй ны Го-
31 споди, Сыне Давидовъ. А народъ-тъ имъ запрѣтяваше да млъкнѫтъ; но тѣ по силно выкахѫ и казувахѫ: Помилуй ны, Господи,
32 Сыне Давидовъ. И спрѣ ся Іисусъ та гы повыка и рече: Какво искате да ви сто-
33 ріѫ? Казуватъ му: Господи, да ся отво-
34 рятъ очи-тѣ ни. А Іисусъ ся смили и прикоснѫ ся до очи-тѣ имъ; и тутакси прогледахѫ очи-тѣ имъ, и тръгнѫхѫ подирѣ му.

ГЛАВА 21.

1 И [а]когато наближихѫ къмъ Іерусалимъ, и дойдохѫ въ Виѳфагіѭ [б]къмъ Елеон-

ч Мар. 10; 29, 30. Лук. 18; 29, 30.
ш Гл. 20; 16. 21; 31, 32. Мар. 10; 31. Лук. 13; 30.

—

а Рим. 9; 21.
б Втор. 15; 9. Прит. 23; 6. Гл. 6; 23.
в Гл. 19; 30.
г Гл. 22; 14.
д Мар. 10; 32. Лук. 18; 31. Іоан. 12; 12.
е Гл. 16; 21.
ж Гл. 27; 2. Мар. 15; 1, 16 и дрг. Лук. 23; 1. Іоан. 18; 28 и дрг. Дѣян. 3; 13.
з Мар. 10; 35.
и Гл. 4; 21.
і Гл. 19; 28.
к Гл. 26; 39, 42. Мар. 14; 36. Лук. 22; 42. Іоан. 18; 11.
л Лук. 12; 50.
м Дѣян. 12; 2. Рим. 8; 17. 2 Кор. 1; 7. Отк. 1; 9.
н Гл. 25; 34.
о Мар. 10; 41. Лук. 22; 24, 25
п 1 Пет. 5; 3.
р Гл. 25; 11. Мар. 9; 35. 10; 43.
с Гл. 18; 4.
т Іоан. 13; 4.
у Фил. 2; 7.
ф Лук. 22; 27. Іоан. 13; 14.
х Иса. 53; 10, 11. Дан. 9; 24, 26. Іоан. 11; 51, 52. 1 Тим. 2; 6 Тит. 2; 14. 1 Пет. 1; 19.
ц Гл. 26; 28. Рим. 5; 15, 19. Евр. 9; 28.
ч Мар. 10; 46. Лук. 18; 35.
ш Гл. 9; 27.

—

а Мар. 11; 1. Лук. 19; 29.
б Зах. 14; 4.

скѫ-тѫ горѫ, тогази Іисусъ проводи два-
2 ма ученицы, И каза имъ: Идѣте въ село-то, което е на срещѫ ви; и тутакси ще намѣрите ослицѫ вързанѫ и ждрѣбе съ неѭ; отвържѣте и доведѣте ми *гы*.
3 И ако ви каже нѣкой нѣщо, ще речете, че на Господа трѣбуватъ; и тутакси ще
4 гы проводи. А всичко това бы, за да ся сбѫде реченно-то чрѣзъ пророка що ка-
5 зува: [в]Речѣте на Сіоновѫ-тѫ дъщеріѭ: Ето Царь-тъ твой иде къмъ тебе, кротъкъ и възсѣднѫлъ на ослицѫ и ждрѣбе
6 сынъ на подяремницѫ. И [г]отидохѫ ученици-тѣ и сторихѫ както имъ заржча
7 Іисусъ: Доведохѫ ослицѫ-тѫ и ждрѣбе-то, [д]и възложихѫ на тѣхъ дрехы-тѣ си,
8 и възсѣднѫ *той* върхъ тѣхъ. А по многото народъ напостлахѫ дрехы-тѣ си по пѫть-тъ; [е]другы пакъ сѣчахѫ вѣтвы отъ
9 дървіе-то, и постилахѫ по пѫть-тъ. А отъ народъ-тъ които вървѣхѫ напрѣдъ и които идѣхѫ исподирѣ выкахѫ и казувахѫ: [ж]Осанна Сыну Давидову; [з]благословенъ който иде въ име-то Господне; Осанна въ вышнихъ.
10 И [и]когато влѣзе въ Іерусалимъ, всичкый-тъ градъ ся потресе, и казувахѫ:
11 Кой е тойзи? А народъ-тъ казуваше: Тойзи е Іисусъ [і]пророкъ-тъ, който е отъ Назаретъ Галилейскый.
12 И [к]влѣзе Іисусъ въ храмъ-тъ Божій, и испѫди всичкы които продавахѫ и купувахѫ въ храмъ-тъ, и тръпезы-тѣ [л]на среброменители-тѣ прѣтури, и сѣдалищата на онѣзи които продавахѫ гълѫбы;
13 И казува имъ: Писано е: [м]Домъ-тъ ми домъ на молитвѫ ще ся нарече; а [н]вы го направихте вертепъ разбойническый.
14 И дойдохѫ при него слѣпи и хроми въ
15 храмъ-тъ; и гы исцѣли. А като видѣхѫ първосвященници-тѣ и книжници-тѣ чудеса-та които стори, и дѣца-та които выкахѫ въ храмъ-тъ и казувахѫ: Осанна
16 Сыну Давидову, възнегодовахѫ, И рекохѫ му: Чуешь ли що казуватъ тѣзи? А Іисусъ имъ казува: Ей; не сте ли чели никога: Че [о]изъ уста-та на малкы и на цицѫ дѣца приготвилъ си хвалѫ.
17 И като гы остави, излѣзе вънъ изъ градъ-тъ [п]во Виѳаніѭ и прѣнощува тамъ.
18 [р]А сутринѫ-тѫ когато ся вращаше въ
19 градъ-тъ огладнѣ. И [с]като видѣ еднѫ смоковницѫ на пѫть-тъ, дойде при неѭ и нищо не намѣри на неѭ, само едны листа; и каза ѝ: Да не стане вече отъ тебе рожба до вѣка. И на часъ-тъ из-
20 съхнѫ смоковница-та. [т]И като видѣхѫ ученици-тѣ почудихѫ ся и казахѫ: Какъ
21 на часъ-тъ изсъхнѫ смоковница-та? А Іисусъ отговори и рече имъ: Истинѫ ви казувамъ, [у]ако имате вѣрѫ, [ф]и не ся усумните, не токо *дѣло-то* на смоковницѫ-тѫ ще направите, [х]но и на тѫзи горѫ ако речете: Дигни ся и хвърли ся въ
22 море-то, ще бѫде. И [ц]все що поискате въ молбѫ-тѫ, като вѣрувате ще получите.
23 И [ч]когато дойде той въ храмъ-тъ, та поучаваше, дойдохѫ при него първосвященници-тѣ и старѣйшины-тѣ на народа, и казувахѫ: [ш]Съ коѭ власть правишь
24 това? и кой ти даде тѫзи власть? А Іисусъ отговори и рече имъ: Ще вы попытамъ и азъ еднѫ думѫ, коѭто ако ми кажете, и азъ ще ви кажѫ съ коѭ власть правѭ
25 това. Крыщеніе-то Іоанново отъ кѫдѣ бѣ? отъ небе-то ли или отъ человѣцы-тѣ? И тѣ размысляхѫ въ себе си, и думахѫ: Ако речемъ: Отъ небе-то, ще ни рече: Защо прочее не повѣрувахте въ него?
26 Ако ли речемъ: Отъ человѣцы-тѣ; боимъ ся отъ народа; [щ]защото всичкы-тѣ иматъ
27 Іоанна както пророкъ. И отговорихѫ на Іисуса и рекохѫ: Не знаемъ. Рече имъ и той: Нито азъ ви казувамъ съ коѭ власть правѭ това.
28 Но какъ ви ся вижда? Нѣкой си человѣкъ имаше двама синове; и дойде при първый-тъ и *му* рече: Сынко, иди днесь
29 работи на лозіе-то ми. А той отговори и рече: Не щѫ; но послѣ раская ся и отиде.
30 Дойде и при вторый-тъ, и рече такожде. И той отговори и рече: Азъ *ще идѫ*, Го-
31 споди; и не отиде. Кой отъ двама-та стори на бащѫ си волѭ-тѫ? Казуватъ му: Първый-тъ. Казува имъ Іисусъ: [ъ]Истинѫ ви казувамъ че мытари-тѣ и блудницы-тѣ надпрѣварятъ вы въ царство-то Божіе.
32 Защото [ы]дойде при васъ Іоаннъ въ пѫть на правдѫ и не повѣрувахте въ него; [ь]мытари-тѣ обаче и блудницы-тѣ повѣрувахѫ въ него; а вы като видѣхте това, не ся раскаяхте испослѣ да повѣрувате въ него.
33 Другѫ притчѫ чуйте. Имаше нѣкой си человѣкъ домовитъ, [ѣ]който насади лозіе, и огради го съ плетъ, и ископа въ него жлебъ, и съзида стълпъ, и даде го подъ
34 наемъ на земледѣлцы, [ю]и отиде. А когато наближи врѣме-то на плодове-тѣ, проводи слугы-тѣ си до земледѣлцы-тѣ [я]да земѫтъ

в Иса. 62; 11. Зах. 9; 9. Іоан. 12; 15.
г Мар. 11; 4.
д 4 Цар. 9; 13.
е Лев. 23; 40. Іоан. 12; 13.
ж Псал. 118; 25.
з Псал. 118; 26. Гл. 23; 39.
и Мар. 11; 15. Лук. 19; 45. Іоан. 2; 13, 15.
і Гл. 2; 23. Лук. 7; 16. Іоан. 6; 14. 7; 40. 9; 17.
к Мар. 11; 11. Лук. 19; 45. Іоан. 2; 15.
л Втор. 14; 25.
м Иса. 56; 7.
н Іер. 7; 11. Мар. 11; 17. Лук. 19; 46.
о Псал. 8; 2.
п Мар. 11; 11. Іоан. 11; 18.
р Мар. 11; 12.
с Мар. 11; 13.
т Мар. 11. 20.
у Гл. 17; 20. Лук. 17; 6.
ф Іак. 1; 6.
х 1 Кор. 13; 2.
ц Гл. 7; 7. Мар. 11; 24. Лук. 11; 9. Іак. 5; 16. 1 Іоан. 3; 22. 5; 14.
ч Мар. 11; 27. Лук. 20; 1.
ш Исх. 2; 14. Дѣян. 4; 7. 7; 27.
щ Гл. 14; 5. Мар. 6; 20. Лук. 20; 6.
ъ Лук. 7; 29, 50.
ы Гл. 3; 1 и дрг.
ь Лук. 3; 12, 13.
ѣ Псал. 80; 9. Пѣсн. 8; 11. Иса. 5; 1. Іер. 2; 21. Мар. 12; 1. Лук. 20; 9.
ю Гл. 25; 14, 15.
я Пѣсн. 8; 11, 12.

35 плодове-тѣ му. [ж]И земледѣлци-тѣ уловихѫ слугы-тѣ му, едного быхѫ, другыго убихѫ, 36 а на другыго камеnіе хвърлихѫ. Пакъ проводи другы слугы по много отъ пър- 37 вы-тѣ; и сторихѫ ѝ тѣмъ такожде. Напоконъ проводи при тѣхъ сына си, и думаше: Ще ся засрамятъ отъ сына ми. 38 Но земледѣлци-тѣ като видѣхѫ сынъ-тъ, рекохѫ помежду си: [зж]Тойзи е наслѣдникъ-тъ; [а]елате да го убіемъ и да у- 39 своимъ наслѣдіе-то му. [б]И като го уловихѫ изведохѫ *го* вънъ отъ лозіе-то и 40 убихѫ *го*. И тъй кога дойде стопанинъ-тъ на лозіе-то, какво ще стори на тѣзи зе- 41 мледѣлцы? [в]Казуватъ му: [г]Злы-тѣ злѣ ще погуби, [д]и лозіе-то ще даде подъ наемъ на другы земледѣлцы, които ще му въз- 42 дадѫтъ плодове-тѣ на врѣме-то имъ. Казува имъ Іисусъ: [е]Не сте ли прочели никога въ писанія-та: Камькъ-тъ, който отхвърлихѫ зидари-тѣ, той станѫ глава на ѫгълъ-тъ; отъ Господа бы това, и е чудно 43 въ очи-тѣ наши. За това ви казувамъ, че [ж]ще ся отнеме отъ васъ царство-то Божіе, и ще ся даде на народъ който ще 44 прави плодове-тѣ му. И [з]който падне на тойзи камькъ ще ся строши; а на когото падне, [и]ще го смаже.

45 И като чухѫ първосвященници-тѣ и Фарисеи-тѣ притчы-тѣ му, познахѫ че за 46 тѣхъ казува; И искахѫ да го уловятъ, но убояхѫ ся отъ народа, понеже [і]както пророкъ го имахѫ.

ГЛАВА 22.

1 **И** отвѣща Іисусъ и [а]говоряше имъ пакъ 2 съ притчы, и казуваше: Уподоби ся царство небесно на человѣкъ царь, който 3 направи свадбѫ на сына си; И распроводи слугы-тѣ си да призовѫтъ званны-тѣ на свадбѫ-тѫ; и не рачахѫ да дойдѫтъ. 4 Пакъ проводи другы слугы, и казуваше: Речѣте на званны-тѣ: Ето обѣдъ-тъ си приготвихъ; [б]юнци-тѣ ми и огоени-тѣ сѫ заклани, и всичко е готово; Дойдѣте на 5 свадбѫ. Но тѣ не радихѫ, и разидохѫ ся, единъ на нивѫ-тѫ си, а другъ на 6 търговіѭ-тѫ си. А другы-тѣ уловихѫ слугы-тѣ му та гы обесчестихѫ и убихѫ 7 *гы*. Като чу *това* царь-тъ разгнѣви ся, и [в]проводи войскы-тѣ си, та погуби онѣзи 8 убійцы, и градъ-тъ имъ изгори. Тогази казува на слугы-тѣ си: Свадба-та вече е готова, а призвани-тѣ [г]не быхѫ достойни. 9 И тъй идѣте на кръстопѫтища-та и колкото че намѣрите, призовѣте гы на свадбѫ. 10 И излѣзохѫ онѣзи слугы по пѫтища-та, [д]та събрахѫ всичкы колкото намѣрихѫ злы и добры; и напълни ся свадба-та съ 11 гостіе. И като влѣзе царь-тъ да прѣгледа гостіе-тѣ, видѣ тамъ [е]человѣкъ не облѣ- 12 ченъ съсъ свадбарскѫ дрехѫ: И казува му: Пріятелю, *ты* какъ си влѣзълъ тука като нѣмашь свадбарскѫ дрехѫ? А той 13 замълча. Тогази рече царь-тъ на слугы-тѣ: Вържѣте му нозѣ-тѣ и рѫцѣ-тѣ, дигнѣте го, и хвърлѣте *го* [ж]въ вънашнѭ-тѫ тьмнинѫ; тамъ ще бѫде плачъ и скърца- 14 ніе съсъ зѫбы: [з]Защото многозина сѫ званни, а малцина избранни.

15 [и]Тогази отидохѫ Фарисеи-тѣ и съвѣтувахѫ ся какъ да го впримчатъ въ думѫ. 16 И проваждатъ до него ученицы-тѣ си наедно съсъ Иродіаны-тѣ, и казувахѫ: Учителю, знаемъ че ты си правъ и Божій-тъ пѫть въ истинѫ поучавашь, и отъ никого не тя е грыжа; защото не гледашь на 17 лице на человѣцы-тѣ. Кажи ни прочее, ты какъ мнишь? право ли е да давамы 18 дань на Кесаря, или не? А Іисусъ позна лукавство-то имъ, и рече: Защо мя искушавате, лицемѣри? Покажѣте ми монетѫ- 19 тѫ на дань-тѫ. И тѣ му донесохѫ единъ 20 пѣнязь. И казува имъ: Чій е тойзи образъ 21 и надписъ-тъ? Казуватъ му: Кесаревъ. Тогази имъ казува: Като е тъй, [і]отдавайте Кесаревы-тѣ Кесарю, а Божіи-тѣ Богу. 22 И като чухѫ зачудихѫ ся, и оставихѫ го и отидохѫ си.

23 [к]Въ сѫщій-тъ день дойдохѫ при него Саддукеи, [л]които казуватъ че нѣма въс- 24 крьсеніе; и попытахѫ го, И казувахѫ: Учителю, [м]Моисей рече: Ако умре нѣкой безъ чада, да ся ожени братъ му за женѫ 25 му, и ще възстави сѣме на брата си. А между насъ имаше седмина братія; и първый-тъ ся ожени и умрѣ; и като нѣмаше сѣме остави женѫ си на брата си; 26 Подобно и вторый-тъ, и третій-тъ, до 27 седмый-тъ. А подиръ всичкы-тѣ умрѣ и 28 жена-та. И тъй въ въскрьсеніе-то на кого отъ седмь-тѣ ще бѫде жена? защото всич- 29 кы-тѣ ѭ имахѫ. Отговори Іисусъ и рече имъ: Заблуждавате, [н]понеже не знаете 30 писанія-та, нито силѫ-тѫ Божіѭ; Защото въ въскрьсеніе-то нито ся женятъ, нито за мѫжъ отиватъ, но [о]като ангели Божіи 31 сѫ на небе-то. А за въскрьсеніе-то на мъртвы-тѣ, не сте ли чели речено-то вамъ

ж 2 Лѣт. 24; 21. 36; 16. Неем. 9; 26. Гл. 5; 12. 23; 34, 37. Дѣян. 7; 52. 1 Сол. 2; 15. Евр. 11; 36, 37.
зж Псал. 2; 8. Евр. 1; 2.
а Псал. 2; 2. Гл. 26; 3. 27; 1. Іоан. 11; 53. Дѣян. 4; 27.
б Гл. 26; 50 и дрг. Мар. 14; 46 и дрг. Лук. 22; 54 и дрг. Іоан. 18; 12 и дрг. Дѣян. 2; 23.
в Лук. 20; 16.
г Лук. 21; 24. Евр. 2; 3.
д Дѣян. 13; 46. 15; 7. 18; 6. 28; 28. Рим. 9; 10; 11;
е Псал. 118; 22. Иса. 28; 16. Мар. 12; 10. Лук. 20; 17. Дѣян. 4; 11. Ефес. 2; 20. 1 Пет. 2; 6, 7.
ж Гл. 8; 12.
з Иса. 8; 14, 15. Зах. 12; 3. Лук. 20; 18. Рим. 9; 33. 1 Пет. 2; 8.
и Иса. 60; 12. Дан. 2; 44.
і Ст. 11. Лук. 7; 16. Іоан. 7; 40.

—

а Лук. 14; 16. Отк. 19; 7, 9.
б Прит. 9; 2.
в Дан. 9; 26. Лук. 19; 27.
г Гл. 10; 11, 13. Дѣян. 13; 46.
д Гл. 13; 38, 47.
е 2 Кор. 5; 3. Ефес. 4; 24. Кол. 3; 10, 12. Отк. 3; 4. 16; 15. 19: 8.
ж Гл. 8; 12.
з Гл. 20; 16.
и Мар. 12; 13. Лук. 20; 20.
і Гл. 17; 25. Рим. 13; 7.
к Мар. 12: 18. Лук. 20; 27.
л Дѣян. 23; 8.
м Втор. 25; 5.
н Іоан. 20; 9.
о 1 Іоан. 3; 2.

32 отъ Бога, който казува: [я]Азъ сьмь Богъ Авраамовъ, и Богъ Исааковъ, и Богъ Іакововъ? Богъ не е Богъ на мъртвы-тѣ,
33 но на живы-тѣ. И като чухѫ народъ-тъ, [р]удивлявахѫ ся на поученіе-то му.

34 [с]А Фарисеи-тѣ като чухѫ че затули на Саддукеи-тѣ уста-та, събрахѫ ся наедно.
35 И отъ тѣхъ единъ [т]законникъ, попыта
36 *го*, за да го искушава, и каза: Учителю! Коя заповѣдь е голѣма въ законъ-тъ?
37 А Іисусъ му рече: [у]Да възлюбишь Господа Бога твоего съсъ всичко-то си сьрдце, съсъ всичкѫ-тѫ си душѫ и съсъ
38 всичкый-тъ си умъ. Тази е пьрва и голѣма
39 заповѣдь. А втора подобна на неѭ: [ф]Да възлюбишь ближній-тъ си както себе си.
40 [х]На тѣзи двѣ-тѣ заповѣди всичкый-тъ законъ и пророци-тѣ висятъ.

41 И [ц]като бѣхѫ събрани Фарисеи-тѣ, по-
42 пыта гы Іисусъ, И каза: Какъ мыслите за Христа? Чій сынъ е? Казуватъ му:
43 Давидовъ. Казува имъ: Какъ прочее Давидъ Духомъ го нарича Господь, и казува:
44 [ч]Рече Господь на Господа моего: Сѣдни отъ деснѫ-тѫ ми странѫ, доклѣ положѫ
45 врагове-тѣ ти подножіе на нозѣ-тѣ ти? И тъй, ако Давидъ го нарича Господь, какъ
46 *да* му е сынъ? [ш]И никой не можаше да му отговори нито рѣчь: [щ]нито пакъ дьрзнѫ нѣкой отъ тойзи день вече да го попыта нѣщо.

ГЛАВА 23.

1 Тогази Іисусъ продума на народъ-тъ и
2 на ученицы-тѣ си, И каза: [а]На сѣдалище-то Моисеево сѣднѫхѫ книжници-тѣ и Фа-
3 рисеи-тѣ: Всичко прочее което ви рекѫтъ да пазите, пазѣте и правѣте; но по дѣлата имъ не правѣте; [б]понеже говорятъ, а
4 не правятъ. [в]Защото свързуватъ брѣмена тежкы и мѫчны за носеніе, и турятъ *гы* на человѣцы-тѣ на плещы-тѣ; а пакъ не рачатъ нито съ пьрстъ-тъ си да гы по-
5 вдигнѫтъ. И [г]правятъ всичкы-тѣ си дѣла, за да бѫдѫтъ видѣни отъ человѣцы-тѣ. [д]И разширяватъ пазилкы-тѣ си и правятъ
6 голѣмы полы-тѣ на дрехы-тѣ си, [е]И обычатъ пьрво-то мѣсто на вечерянія-та, и
7 прѣдни-тѣ сѣдалища въ съборища-та, И поздравленія-та по пазарь-тъ, и да имъ выкатъ человѣци-тѣ, учителю, учителю.
8 [ж]Но вы не ся наричайте учители; защото [з]единъ е вашій-тъ учитель, Христосъ; а
9 всинца вы братія сте. И никого на земѭ-тѫ недѣйте нарича отецъ вашъ; защото единъ е вашій Отецъ, който е на
10 небеса. Нито наставници ся наричайте; защото единъ е вашій-тъ наставникъ, Хри-
11 стосъ. [и]И най голѣмый-тъ отъ васъ, да
12 бѫде вамъ слуга. [і]А който възнесе себе си, ще ся смири; и който смири себе си, ще ся възнесе.

13 Но [к]горко вамъ, книжници и Фарисеи, лицемѣри; защото затваряте царство-то небесно прѣдъ человѣцы-тѣ; понеже вы не влѣзувате, нито които влѣзуватъ оставяте
14 да влѣзатъ. Горко вамъ, книжници и Фарисеи, лицемѣри; [л]защото испояждате домове-тѣ на вдовицы-тѣ, и за причинѫ правите дългы молитвы; заради това по
15 голѣмо осѫжданіе ще пріемете. Горко вамъ, книжници и Фарисеи, лицемѣри; защото море-то и сушѫ-тѫ обхождате, за да направите едного прозелита, и когато бѫде направяте го дважды повече
16 отъ васъ сынъ на пькълъ-тъ. Горко вамъ, [м]водители слѣпи, които казувате: [н]Който ся закълне въ храмъ-тъ, не е нищо: но който ся закълне въ злато-то на храмъ-тъ,
17 задължава ся. Безумни и слѣпи; че кое е по голѣмо, злато-то, [о]или храмъ-тъ
18 който освятява злато-то? И който ся закьлне въ олтарь-тъ, не е нищо; но който ся закьлне въ даръ-тъ, който е върху него,
19 задължава ся. Безумни и слѣпи; че кое е по голѣмо, даръ-тъ ли, [п]или олтарь-тъ,
20 който освятява даръ-тъ? И тъй който ся е заклѣлъ въ олтарь-тъ заклѣва ся въ
21 него, и во всичко що е на него. И който ся е заклѣлъ въ храмъ-тъ, заклѣва ся въ него, [р]и въ тогози който живѣе въ него.
22 И който ся е заклѣлъ въ небе-то, заклѣва ся [с]въ прѣстолъ-тъ Божій, и въ тогози
23 който сѣди на него. Горко вамъ, книжници и Фарисеи, лицемѣри; [т]защото давате десетъкъ на мятвѫ-тѫ, на копаръ-тъ и на кыміонъ-тъ; [у]и оставихте по важны-тѣ нѣща на законъ-тъ, правосѫдіе-то, милость-тѫ и вѣрѫ-тѫ; тѣхъ трѣбаше да
24 правите, и онѣзи да не оставяте. Водители слѣпи, които комаръ-тъ прѣцѣждате, а
25 камилѫ-тѫ поглъщате. Горко вамъ, книжници и Фарисеи, лицемѣри; [ф]защото очистяте външно-то на чашѫ-тѫ и на блюдо-то, а отвѫтрѣ сѫ пълны съ гра-

я Исх. 3; 6, 16. Мар. 12; 26. Лук. 20; 37. Дѣян. 7; 32. Евр. 11; 16.
р Гл. 7; 28.
с Мар. 12; 28.
т Лук. 10; 25.
у Втор. 6; 5. 10; 12. 30; 6. Лук. 10; 27.
ф Лев. 19. 18. Гл. 19; 19. Мар. 12; 31. Лук. 10; 27. Рим. 13; 9. Гал. 5; 14. Іак. 2; 8.
х Гл. 7; 12. 1 Тим. 1; 5.
ц Мар. 12; 35. Лук. 20; 41.
ч Псал. 110; 1. Дѣян. 2; 34. 1 Кор. 15; 25. Евр. 1; 13. 10; 12, 13.
ш Лук. 14; 6.
щ Мар. 12; 34. Лук. 20; 40.

—

а Неем. 8; 4, 8. Мал. 2; 7. Мар. 12; 38. Лук. 20; 45.
б Рим. 2; 19 и др.
в Лук. 11; 46. Дѣян. 15; 10. Гал. 6; 13.
г Гл. 6; 1, 2, 5, 16.
д Числ. 15; 38. Втор. 6; 8. 22; 12. Прит. 3; 3.
е Мар. 12; 38, 39. Лук. 11; 43. 20; 46. 3 Іоан. 9.
ж 2 Кор. 1; 24. Іак. 3; 1. 1 Пет. 5; 3.
з Мал. 1; 6.
и Гл. 20; 26, 27.
і Іов. 22; 29. Прит. 15; 33. 29; 23. Лук. 14; 11. 18; 14. Іак. 4; 6. 1 Пет. 5; 5.
к Лук. 11: 52.
л Мар. 12; 40. Лук. 20; 47. 2 Тим. 3; 6. Тит. 1; 11.
м Гл. 15; 14. Ст. 24.
н Гл. 5; 33, 34.
о Исх. 30; 29.
п Исх. 29; 37.
р 3 Цар. 8; 13. 2 Лѣт. 6; 2. Псал. 26; 8. 132; 14.
с Псал. 11; 4. Гл. 5; 34. Дѣян. 7; 49.
т Лук. 11; 42.
у 1 Цар. 15; 22. Осія 6; 6. Мих. 6; 8. Гл. 9; 13. 12; 7.
ф Мар. 7; 4. Лук. 11; 39.

26 беніе и неправдѫ. Фарисее слѣпый, очисти първомъ отвѫтрѣ чашѫ-тѫ и блюдо-
27 то, да бѫде и вънѣшно-то имъ чисто. Горко вамъ, книжници и Фарисеи, лицемѣри; защото [х]приличате на гробища варосаны, които изотвънъ ся виждатъ хубавы, а отвѫтрѣ сѫ пълны съ кости отъ мъртвы, и
28 съсъ всѣкаквѫ нечистотѫ. Така и вы извънъ ся виждате на человѣцы-тѣ праведни, но извѫтрѣ сте пълни съ лице-
29 мѣріе и беззаконіе. [ц]Горко вамъ, книжници и Фарисеи, лицемѣри; защото изграждате гробища-та на пророцы-тѣ, и укра-
30 шавате памятницы-тѣ на праведны-тѣ; И казувате: Ако бѣхмы были въ дни-тѣ на бащы-тѣ си, не быхмы были тѣхни съучастници въ кръвь-тѫ на пророцы-тѣ.
31 Така що свидѣтелствувате на себе си, че [ч]сте сынове на тѣзи, които избихѫ про-
32 роцы-тѣ; [ш]Допълнѣте и вы мѣркѫ-тѫ
33 на бащы-тѣ си. Зміи, [щ]рожбы ехыднины! Какъ ще избѣгнете отъ осѫжданіе-то въ пькълъ-тъ.
34 [ъ]За това, ето, азъ проваждамъ до васъ пророцы и прѣмудры и книжницы; [ы]и отъ тѣхъ ще убіете и ще распнете, [ь]и отъ тѣхъ ще біете въ съборища-та си, и
35 ще *гы* гоните отъ градъ въ градъ; [ѣ]За да дойде на васъ всяка кръвь праведна, пролѣна на земіѭ-тѫ, [ю]отъ кръвь-тѫ на праведнаго Авеля, [я]до кръвь-тѫ на Захаріѭ сына Варахыева, когото убихте
36 между храмъ-тъ и олтарь-тъ. Истинѫ ви казувамъ: Всичко това ще дойде на тойзи родъ.
37 [ѫ]Іерусалиме, Іерусалиме, *ты* що избивашь пророцы-тѣ, [ѭ]и съ каменіе убивашь проводены-тѣ до тебе, колко пѫти [а]поискахъ да съберѫ твои-тѣ чада, както прибира кокошка пилцы-тѣ си [б]подъ кры-
38 лѣ-тѣ си, и не рачихте! Ето оставя ся
39 вамъ домъ-тъ вашъ пустъ. Защото казувамъ ви: Нѣма да мя видите отъ нынѣ, до когато речете: [в]Благословенъ който иде въ име Господне.

ГЛАВА 24.

1 И [а]като излѣзе Іисусъ, отхождаше си отъ храмъ-тъ; и пристѫпихѫ ученици-тѣ му да му покажѫтъ зданія-та на храмъ-тъ.
2 А Іисусъ имъ рече: Не видите ли всичко това? истинѫ ви казувамъ: [б]Нѣма да остане тука камькъ на камькъ, който да ся не съсыпе.
3 И когато сѣдѣше на горѫ-тѫ Елеонскѫ, [в]дойдохѫ при него ученици-тѣ му на странѫ, и казувахѫ: [г]Кажи ни, кога ще бѫде това, и що е знаменіе-то на твое-то при-
4 шествіе, и на свършеніе-то на вѣка? Отвѣща Іисусъ и рече имъ: [д]Пазѣте ся да
5 вы не прѣльсти нѣкой; [е]Защото мнозина ще дойдѫтъ въ мое име да казуватъ: Азъ сьмь Христосъ, [ж]и ще прѣльстятъ мно-
6 зина. И ще чуете бойове, и слухове военны. Гледайте, недѣйте ся смущава; понеже всичко това трѣба да бѫде; но не
7 е още скончаніе-то. Защото [з]ще възстане народъ върхъ народъ, и царство върхъ царство; и ще бѫдѫтъ на мѣста гладове,
8 морове и трусове. И всичко това *ще бѫде*
9 начало на болежи. [и]Тогази ще вы прѣдадѫтъ на мѫкы, и ще вы убіѭтъ, и ще бѫдете ненавиждани отъ всичкы-тѣ на-
10 роды заради мое-то име. И [і]тогазь мнозина ще ся соблазнятъ; и единъ другый ще ся прѣдадѫтъ, и единъ другый ще ся
11 намразятъ. И [к]много лъжепророци ще ся повдигнѫтъ [л]и ще прѣльстятъ мнозина.
12 И поради умножаваніе-то на беззаконіе-то, на мнозина любовь-та ще охладѣе.
13 [м]А който прѣтърпи до край той ще спа-
14 сенъ да бѫде. И [н]това евангеліе на царство-то [о]ще ся проповѣда по всичкѫ вселеннѫіѭ, за свидѣтелство на всичкы-тѣ народы; и тогазь ще дойде свършеніе-то.
15 И тъй, [п]когато видите мързость-тѫ на запустѣніе-то, реченнѫ-тѫ отъ пророка [р]Даніила, че стои на свято-то мѣсто,
16 ([с]който чете нека разумѣва): Тогазь, които сѫ въ Іудеіѭ, да бѣгатъ по горы-
17 тѣ; Който *ся намѣри* на покрывъ-тъ, да не слѣзува за даземе нѣщо отъ кѫщѫ-
18 тѫ си: И който *ся намѣри* на нивѫ, да ся не враща назадъ да земе дрехы-тѣ
19 си. [т]А горко на непразны-тѣ и на доя-
20 щы-тѣ прѣзъ онѣзи деніе. И молѣте ся, да ся не случи бѣганіе-то ви зимѣ, или
21 въ сѫбботенъ день: Защото [у]тогази ще бѫде скърбь голѣма, каквато не е была отъ начало на свѣтъ-тъ до нынѣ, нито
22 ще да бѫде. И ако да ся не скратяхѫ онѣзи деніе, ни една плъть не бы ся избавила; [ф]но заради избранны-тѣ, онѣзи
23 деніе ще ся скратятъ. [х]Тогазь ако ви рече нѣкой: Ето, тука е Христосъ, или

х Лук. 11; 44. Дѣян. 23; 3.
ц Лук. 11; 47.
ч Дѣян. 7; 51, 52. 1 Сол. 2; 15.
ш Быт. 15; 16. 1 Сол. 2; 16.
щ Гл. 3; 7. 12; 34.
ъ Гл. 21; 34, 35. Лук. 11; 49.
ы Дѣян. 5; 40. 7; 58, 59. 22; 19.
ь Гл. 10; 17. 2 Кор. 11; 24, 25.
ѣ Отк. 18; 24.
ю Быт. 4; 8. 1 Іоан. 3; 12.
я 2 Лѣт. 24; 20, 21.
ѫ Лук. 13; 34.
ѭ 2 Лѣт. 24; 21.

а Втор. 32; 11. 12.
б Псал. 17; 8. 91; 4.
в Псал. 118; 26. Гл. 21; 9.

—

а Мар. 13; 1. Лук. 21; 5.
б 3 Цар. 9; 7. Іер. 26; 18. Мих. 3; 12. Лук. 19; 44.
в Мар. 13; 3.
г 1 Сол. 5; 1.
д Ефес. 5; 6. Кол. 2; 8, 18. 2 Сол. 2; 3. 1 Іоан. 4; 1.
е Іер. 14; 14. 23; 21, 25. Ст. 24. Іоан. 5; 43.
ж Ст. 11.
з 2 Лѣт. 15; 6. Иса. 19; 2. Агг. 2; 22. Зах. 14; 13.
и Гл. 10; 17. Мар. 13; 9. Лук. 21. 12. Іоан. 15; 20. 16; 2. Дѣян. 4; 2, 3. 7; 59. 12; 1 и др. 1 Пет. 4; 16. Отк. 2; 10, 13.
і Гл. 11; 6. 13; 57. 2 Тим. 1; 15. 4; 10, 16.
к Гл. 7; 15. Дѣян. 20; 29. 2 Пет. 2; 1.
л Ст. 5, 24. 1 Тим. 4; 1.
м Гл. 10; 22. Мар. 13; 13. Евр. 3; 6, 14. Отк. 2; 10.
н Рим. 10; 18. Кол. 1; 6, 23.
о Гл. 4; 23. 9; 35.
п Мар. 13; 14. Лук. 21; 20.
р Дан. 9; 27. 12; 11.
с Дан. 9; 23, 25.
т Лук. 23; 29.
у Дан. 9; 26. 12; 1. Іоил. 2; 2.
ф Иса. 65; 8, 9. Зах. 14; 2, 3.
х Мар. 13; 21. Лук. 17; 23. 21; 8.

24 тамъ; не вѣрувайте. Защото [ц]ще възстанѫтъ лъжехристи и лъжепророци, и ще покажѫтъ голѣмы знаменія и чудеса, [ч]така що да прѣльстятъ, ако е възможно, и избранны-тѣ. 25 Ето, прѣдсказахъ ви. 26 И тъй, ако ви рекѫтъ: Ето *го*, въ пустынѭ-тѫ е; не излѣзувайте: Ето *го* во вѫтрѣшни-тѣ стаи; не вѣрувайте. 27 Защото [ш]както свѣткавица-та излѣзува отъ истокъ, и свѣтнува до западъ, така ще бѫде и пришествіе-то на Сын человѣческаго. 28 Защото [щ]дѣто бѫде мърша-та, тамъ ще ся съберѫтъ и орли-тѣ.

29 И [ъ]тутакси слѣдъ скърбь-тѫ на онѣзи деніе, [ы]слънце-то ще потьмнѣе, и луна-та не ще даде свѣтеніе-то си; и звѣзды-тѣ ще паднѫтъ отъ небе-то, и силы-тѣ небесны ще ся поколебаѭтъ. 30 И [ь]тогазь ще ся яви знаменіе-то на Сына человѣческаго на небе-то, [ѣ]и тогазь ще заплачѫтъ всичкы-тѣ племена земны, [ю]и ще видятъ Сына человѣческаго че иде на облацы-тѣ небесны съсъ силѫ и славѫ голѣмѫ. 31 [я]И ще проводи ангелы-тѣ си съ голѣмъ гласъ отъ трѫбѫ; и ще съберѫтъ избранны-тѣ негови отъ четыри-тѣ вѣтрове, отъ край до край на небеса-та.

32 И отъ смоковницѫ-тѫ [ѫ]научѣте притчѫ-тѫ; когато вече нейны-тѣ вѣйкы омекнѫтъ и развиватъ листове-тѣ, знаете 33 че е близу лѣто-то. Така и вы, кога видите всичко това, да знаете че [ѭ]е близу 34 при врата-та. Истинѫ ви казувамъ, [а]тойзи родъ нѣма да прѣмине, доклѣ ся не 35 сбѫде всичко това. [б]Небе-то и земя-та ще прѣминѫтъ, но мои-тѣ думы нѣма да прѣминѫтъ.

36 [в]А за онзи день и часъ никой не знае, нито ангели-тѣ небесни, [г]тъкмо Отецъ ми 37 самъ. И както дни-тѣ Ноеви, така ще бѫде и пришествіе-то на Сына человѣческаго; 38 Защото [д]както въ дни-тѣ прѣди потопъ-тъ бѣхѫ на яденіе и на піяніе, и ся женяхѫ и за мѫжь отивахѫ, до 39 който день влѣзе Ное въ ковчегъ-тъ, И не познахѫ, до когато дойде потопъ-тъ, и вдигнѫ всичкы-тѣ; така ще бѫде и на 40 Сына человѣческаго пришествіе-то. Тогази [е]двамина ще бѫдѫтъ на поле-то; 41 единый ся зема а другый ся оставя. Двѣ *жены* като мѣлятъ въ мѣлницѫ-тѫ, една ся зема и една ся оставя.

42 [ж]За то будни бѫдѣте, защото не знаете въ кой часъ ще дойде Господь вашъ. 43 [з]Но това знайте, че ако да знаяше стопанинъ-тъ на кѫщѫ-тѫ въ кой часъ ще дойде крадецъ-тъ, бдѣлъ бы, и не бы оставилъ да подкопаѭтъ кѫщѫ-тѫ му. 44 [и]За то и вы бѫдѣте готови; защото въ който часъ не мыслите, Сынъ человѣческый ще дойде. 45 И [і]кой е тойзи вѣрный и разумный рабъ, когото е поставилъ господарь-тъ му надъ слугы-тѣ си да 46 имъ дава хранѫ на врѣме? [к]Блаженъ тойзи рабъ, когото, кога си дойде господарь-тъ му, намѣри го да прави така. 47 Истинѫ ви казувамъ, че [л]ще го постави 48 надъ всичкый-тъ си имотъ. Ако ли рече злый той рабъ въ сърдце-то си: Ще ся 49 забави да дойде господарь-тъ ми: И начене да біе сослужители-тѣ си, и да яде 50 и да піе съ піяницы-тѣ; Господарь-тъ на тойзи рабъ ще дойде въ който день *той* 51 не очаква, и въ който часъ не знае, И ще го разсѣче, и ще тури неговѫ-тѫ часть съ лицемѣры-тѣ; [м]тамъ ще бѫде плачъ и скърцаніе съсъ зѫбы.

ГЛАВА 25.

1 Тогази ще ся уподоби царство-то небесно на десеть дѣвицы, които зѣхѫ свѣтилницы-тѣ си и излѣзохѫ да посрѣщнѫтъ 2 [а]младоженецъ-тъ. [б]А отъ тѣхъ петь 3 бѣхѫ разумны, и петь безумны. Безумны-тѣ, като зѣхѫ свѣтилницы-тѣ си, не 4 зѣхѫ съсъ себе си масло. Но разумны-тѣ зѣхѫ масло въ сѫдове-тѣ си съсъ свѣ-5 тилницы-тѣ си. И като ся бавяше младоженецъ-тъ, [в]додрѣма ся на всичкы-тѣ 6 и спѣхѫ. А по срѣдъ нощь [г]станѫ выкъ: Ето младоженецъ-тъ иде: излѣзувайте 7 да го посрѣщнете. Тогазь ся раздигнѫхѫ всичкы онѣзи дѣвицы, и [д]украсихѫ свѣ-8 тилницы-тѣ си. А безумны-тѣ рекохѫ на разумны-тѣ: Дайте ни отъ ваше то масло; защото свѣтилници-тѣ наши угасу-9 ватъ. А разумны-тѣ отговорнхѫ и казувахѫ: Да не бы че не стигне и за насъ и за васъ; но по добрѣ идѣте при про-10 давачи-тѣ, и купѣте си. А когато тѣ отхождахѫ да купятъ, дойде младоженецъ-тъ, и готовы-тѣ влѣзохѫ съ него на свад-11 бѫ-тѫ, и [е]затворихѫ ся врата-та. А послѣ дохождатъ и другы-тѣ дѣвицы, и казуватъ: [ж]Господи, Господи! отвори ни.

ц Втор. 13; 1. Ст. 5, 11. 2 Сол. 2; 9, 10, 11. Отк. 13; 13.
ч Іоан. 6; 37. 10; 28, 29. Рим. 8; 28. 29. 30. 2 Тим. 2; 19.
ш Лук. 17; 24.
щ Іов. 39; 30. Лук. 17; 37.
ъ Дан. 7; 11, 12.
ы Иса. 13; 10. Іез. 32; 7. Іоил. 2; 10, 31. 3; 15. Амос. 5; 20. 8; 9. Мар. 13; 24. Лук. 21; 25. Дѣян. 2; 20. Отк. 6; 12.
ь Дан. 7; 13.
ѣ Зах. 12; 12.
ю Гл. 16; 27. Мар. 13; 26. Отк. 1; 7.
я Гл. 13; 41. 1 Кор. 15; 52. 1 Сол. 4; 16.
ѫ Лук. 21; 29.
ѭ Іак. 5; 9.
а Гл. 16; 28. 23; 36. Мар. 13; 30. Лук. 21; 32.
б Псал. 102; 26. Иса. 51; 6. Іер. 31; 35, 36. Гл. 5; 18. Мар. 13; 31. Лук. 21; 33. Евр. 1; 11.
в Мар. 13; 32. Дѣян. 1; 7. 1 Сол. 5; 2. 2 Пет. 3; 10.
г Зах. 14; 7.
д Быт. 6; 3, 4, 5. 7; 5. Лук. 17; 26. 1 Пет. 3; 20.
е Лук. 17; 34 и дрг.
ж Гл. 25; 13. Мар. 13; 33 и дрг. Лук. 21; 36.
з Лук. 12; 39. 1 Сол. 5; 2. 2 Пет. 3; 10. Отк. 3; 3. 16; 15.
и Гл. 25; 13. 1 Сол. 5; 6.
і Лук. 12; 42. Дѣян. 20; 28. 1 Кор. 4; 2. Евр. 3; 5.
к Откр. 16; 15.
л Гл. 25; 21, 23. Лук. 22; 29.
м Гл. 8; 12. 25; 30.

—

а Ефес. 5; 29, 30. Отк. 19; 7. 21; 2, 9.
б Гл. 13; 47. 22; 10.
в 1 Сол. 5; 6.
г Гл. 24; 31. 1 Сол. 4; 16.
д Лук. 12; 35.
е Лук. 13; 25.
ж Гл. 7; 21, 22, 23.

12 А той отвѣща и рече: Истинѫ ви казувамъ, [в]не вы познавамъ. 13 И тъй, [з]бѫдѣте будни, защото не знаете день-тъ, ни часъ-тъ, въ който Сынъ человѣческый ще дойде.

14 Защото [і]*ще дойде* както человѣкъ, който, като тръгнуваше за въ чуждинѫ, свыка свои-тѣ слугы, и прѣдаде имъ иманіе-то си. 15 И единому даде петь таланта, другому два, а другому единъ, [к]всякому споредъ силѫ-тѫ му; и тутакси тръгнѫ. 16 А тойзи който зѣ петь-тѣ таланта, отиде и работи съ тѣхъ, и направи другы петь таланта. 17 Такожде и тойзи който *зѣ* два-та, спечали и той другы два. 18 А тойзи, който зѣ единый-тъ, отиде та раскопа въ землѭ-тѫ, и скры сребро-то на господаря си. 19 Слѣдъ много врѣме идува господарь-тъ на тѣзи слугы, и вижда счетъ съ тѣхъ. 20 И дойде тойзи който бѣ зѣлъ петь-тѣ таланта, донесе другы петь таланта, и каза: Господарю, петь таланта ми прѣдаде; ето, другы петь таланта спечалихъ върхъ тѣхъ. 21 И рече му господарь-тъ му: Добрѣ, рабе добрый и вѣрный: на малко-то си былъ вѣренъ, [л]надъ много ще тя поставіѭ; влѣзъ [м]въ радость-тѫ на господаря си. 22 Дойде и тойзи който бѣ зѣлъ два таланта и рече: Господарю, два таланта ми прѣдаде; ето, другы два таланта спечалихъ върхъ тѣхъ. 23 Рече му господарь-тъ му: [н]Добрѣ, рабе добрый и вѣрный; на малко-то си былъ вѣренъ, надъ много ще тя поставіѭ: влѣзь въ радость-тѫ на господаря си. 24 Пристѫпи и тойзи, който бѣ зѣлъ единый-тъ талантъ и рече: Господарю, знаяхъ тя че си человѣкъ жестокъ, че жьнешь дѣто не си сѣялъ, и събирашь отъ дѣто не си распръснувалъ. 25 И понеже ся убояхъ, отидохъ та скрыхъ талантъ-тъ ти въ землѭ-тѫ: ето имашь твое-то си. 26 А господарь-тъ му отговори и рече му: Рабе лукавый и лѣнивый, знаяше че жьнѫ дѣто не сьмь посѣялъ и събирамъ отъ дѣто не сьмь распръснувалъ: 27 Като е тъй трѣбаше ты да дадешь сребро-то ми на банкеры-тѣ, и кога си дойдяхъ да быхъ зѣлъ мое-то съ лихвѫ. 28 Земѣте прочее отъ него талантъ-тъ, и дайте *го* на тогози който има десеть-тѣ таланта. 29 Защото [о]на всякого който има, ще му ся даде и ще му ся прѣумножи, а отъ тогози който нѣма, и това което има, ще 30 ся земе отъ него. И непотрѣбный-тъ *тойзи* рабъ хвърлѣте го [п]въ външнѭ-тѫ тьмнотѫ; тамо ще бѫде плачъ и скърцаніе съсъ зѫбы.

31 [р]А кога дойде Сынъ человѣческый въ славѫ-тѫ си, и всичкы-тѣ святи ангели съ него; тогазь ще сѣдне на прѣстолъ-тъ 32 на славѫ-тѫ си И [с]ще ся съберѫтъ прѣдъ него всичкы-тѣ народи, и [т]ще гы отлѫчи едны отъ другы, както овчарь-тъ отлѫча 33 овцы-тѣ отъ козы-тѣ: И ще постави овцы-тѣ отъ деснѫ-тѫ си странѫ, а козы-тѣ отъ лѣвѫ-тѫ.

34 Тогази Царь-тъ ще рече на тѣзи които сѫ отъ деснѫ-тѫ му странѫ: лате *вы* благословенніи на Отца моего, [у]наслѣдувайте царство-то [ф]приготвено за васъ 35 отъ созданіе міра. Защото [х]огладнѣхъ, и дадохте ми да ямъ; ожеднѣхъ, и напоихте мя; [ц]страненъ бѣхъ, и прибрахте 36 мя; [ч]Голъ *бѣхъ*, и облѣкохте мя; боленъ бѣхъ, и посѣтихте мя; [ш]въ тьмницѫ бѣхъ, 37 и дойдохте при мене. Тогази праведни-тѣ ще му отговорятъ и рекѫтъ: Господи, кога тя видѣхмы гладенъ, и *тя* нахра- 38 нихмы; или жеденъ и *тя* напоихмы? Кога пакъ тя видѣхмы страненъ и *тя* при- 39 брахмы; или голъ, и *тя* облѣкохмы? И кога боленъ или въ тьмницѫ тя видѣх- 40 мы, и дойдохмы при тебе? И ще отговори Царь-тъ и ще имъ рече: Истинѫ ви казувамъ: [щ]Колкото че сте сторили *това* на едного отъ тѣзи най малкы-тѣ мои братія, на мене сте *го* сторили.

41 Тогазь ще рече и на тѣзи които сѫ отъ лѣвѫ-тѫ му странѫ: [ъ]Идѣте отъ мене, проклѣти, [ы]въ огнь-тъ вѣчный, приготвенный-тъ [ь]за діаволъ-тъ и за ангелы- 42 тѣ неговы: Защото огладнѣхъ, и не ми дадохте да ямъ; ожеднѣхъ, и не мя на- 43 поихте; Страненъ бѣхъ, и не мя прибрахте; голъ *бѣхъ*, и не мя облѣкохте; боленъ и въ тьмницѫ *бѣхъ*, и не мя посѣтихте. 44 Тогази ще му отговорятъ и тѣ и ще рекѫтъ: Господи, кога тя видѣхмы гладенъ, или жеденъ, или страненъ, или голъ, или боленъ, или въ тьмницѫ, и не 45 ти послужихмы? Тогазь ще отговори и ще имъ рече: Истинѫ ви казувамъ, [ѣ]колкото че не сте сторили *това* на едного отъ тѣзи най малкы-тѣ, нито на мене сте *го* сторили.

46 [ю]И ще отидѫтъ тѣ въ вѣчнѫ мѫкѫ; а праведни-тѣ въ животъ вѣчный.

в Псал. 5; 5. Авв. 1; 13. Іоан. 9; 31.
з Гл. 24; 42, 44. Мар. 13; 33, 35. Лук. 21; 36. 1 Кор. 16; 13. 1 Сол. 5; 6. 1 Пет. 5; 8. Отк. 16; 15.
і Гл. 21; 33. Лук. 19; 12.
к Рим. 12; 6. 1 Кор. 12; 7, 11, 29. Ефес. 4; 11.
л Гл. 24; 47. Ст. 34, 46. Лук. 12; 44. 22; 29, 30.
м 2 Тим. 2; 12. Евр. 12; 2. 1 Пет. 1; 8.
н Ст. 21.
о Гл. 13; 12. Мар. 4; 25. Лук. 8; 18. 19; 26. Іоан. 15; 2.
п Гл. 8; 12. 24; 51.
р Зах. 14; 5. Гл. 16; 27. 19; 28. Мар. 8; 38. Дѣян. 1; 11. 1 Сол. 4; 16. 2 Сол. 1; 7. Іуд. 14. Отк. 1; 7.
с Рим. 14; 10. 2 Кор. 5; 10. Отк. 20; 12.
т Іез. 20; 38. 34; 17, 20. Гл. 13; 49.
у Рим. 8; 17. 1 Пет. 1; 4, 9. 3; 9. Отк. 21; 7.
ф Гл. 20; 23. Мар. 10; 40. 1 Кор. 2; 9. Евр 11; 16.
х Иса. 58; 7 Іез. 18; 7. Іак. 1; 27.
ц Евр. 13; 2. 3 Іоан. 5.
ч Іак. 2; 15, 16.
ш 2 Тим. 1; 16.
щ Прит. 14; 31. 19; 17. Гл. 10; 42. Мар. 9; 41. Евр. 6; 10.
ъ Псал. 6; 8. Гл. 7; 23. Лук. 13 27.
ы Гл. 13; 40, 42.
ь 2 Пет. 2; 4. Іуд. 6.
ѣ Прит. 14; 31. 17; 5. Зах. [illegible] 8. Дѣян. 9; 5.
ю Дан. 12; 2. Іоан. 5; 29. Рим. 2; 7 и др.

ГЛАВА 26.

1 И когато свърши Іисусъ всичкы тѣзи
2 думы, рече на ученицы-тѣ си: [а]Знаете че
слѣдъ два дни ще бѫде Пасха, и Сынъ
человѣческый ще бѫде прѣдаденъ на
распятіе.
3 [б]Тогази ся събрахѫ първосвященници-
тѣ и книжници-тѣ и старѣйшины-тѣ отъ
народа въ дворъ-тъ на първосвященника,
4 който ся казуваше Каіафа, И наговорихѫ
ся да уловятъ Іисуса съ измамѫ, и да
5 го убіѭтъ. Но думахѫ: Да не е въ празд-
никъ-тъ, за да не стане мълва между
народъ-тъ.
6 [в]А Іисусъ като бѣше [г]въ Виѳаніѭ, въ
7 домъ-тъ на Симона прокаженнаго, При-
стѫпи при него жена която имаше *въ сѫдъ*
алавастренъ много скѫпо миро, и въз-
ливаше *го* на главѫ-тѫ му като бѣ сѣд-
8 нѫлъ на трѫпезѫ-тѫ. [д]А ученици-тѣ му,
като видѣхѫ *това*, възнегодовахѫ и ду-
9 махѫ: За какво тая пагуба? Защото то-
ва миро можаше да ся продаде на голѣ-
мѫ цѣнѫ, и да ся раздаде на сиромасы-
10 тѣ. Но Іисусъ позна *това* и рече имъ:
Защо досаждате на женѫ-тѫ? защото
11 добрѫ работѫ стори на мене. Защото
[е]сиромасы-тѣ всякога имате съсъ себе
12 си, а [ж]мене всякога нѣмате. Защото тя
като възлія това миро на тѣло-то ми,
13 стори го за погребеніе-то ми. Истинѫ ви
казувамъ: Дѣто и да ся проповѣда това
евангеліе по всичкый-тъ свѣтъ, ще ся ка-
зува за неинъ споменъ и *това* което тя
стори.
14 [з]Тогази единъ отъ дванадесеть-тѣ, на-
рицаемый [и]Іуда Искаріотскый, отиде при
15 първосвященницы-тѣ, И рече: [і]Какво ще
ми дадете, и азъ ще ви го прѣдамъ? И
тѣ му прѣдложихѫ тридесеть сребърницы.
16 И отъ тогази търсѣше благоврѣміе да го
17 прѣдаде. [к]И въ първый-тъ день на *празд-
никъ-тъ на* бесквасны-тѣ *хлѣбове* дойдохѫ
ученици-тѣ при Іисуса, и рекохѫ му: Дѣ
ищешь да приготвимъ да ядешь пасхѫ-
18 тѫ? И той рече: Идѣте въ градъ-тъ при
едикого си, и речѣте му: Учитель-тъ
казува: Врѣме-то ми е близу; у тебе ще
направѭ пасхѫ-тѫ съ ученицы-тѣ си.
19 И сторихѫ ученици-тѣ както имъ повелѣ
Іисусъ; и приготвихѫ пасхѫ-тѫ.
20 И [л]когато станѫ вечерь, сѣднѫлъ бѣ
21 на трѫпезѫ-тѫ съ дванадесеть-тѣ. И като
ядехѫ тѣ, рече: Истинѫ ви казувамъ, че
22 единъ отъ васъ ще мя прѣдаде. И *тѣ*
наскърбени тежко начнѫхѫ всякой единъ
отъ тѣхъ да му казуватъ: Да не бы да
23 сьмь азъ, Господи? А той отговори и
рече: [м]Който затопи съ мене рѫкѫ-тѫ си
24 въ блюдо-то, той ще мя прѣдаде. Сынъ
человѣческый отхожда, [н]както е писано
за него; [о]а горко на тогози человѣка,
чрѣзъ когото Сынъ человѣческый ще бѫ-
де прѣдаденъ; добрѣ бы было на тогозь
25 человѣка, ако да не бы ся родилъ. И от-
вѣща Іуда, който го прѣдаде, и рече: Да
ли сьмь азъ, Учителю? Казува му: Ты
рече.
26 [п]И когато ядехѫ, [р]зѣ Іисусъ хлѣбъ-тъ,
и благослови и прѣломи *го*, и даваше на
ученицы-тѣ, и рече: Земѣте, яждте; [с]това
27 е тѣло-то мое. И зѣ чашѫ-тѫ, и бла-
годари, и даде имъ и казуваше: [т]Пійте
28 отъ неѭ всичкы; Защото [у]това е моя-та
кръвь [ф]на новый-тъ завѣтъ, [х]която ся
заради мнозина излива за прощеніе на
29 грѣхове-тѣ. [ц]И казувамъ ви, че отъ сега
на татъкъ нѣма да піѭ отъ тойзи плодъ
на лозѫ-тѫ, [ч]до онзи день, когато го піѭ
новъ съ васъ въ царство-то на Отца мое-
30 го. И [ш]като испѣхѫ пѣснь, излѣзохѫ на
горѫ-тѫ Елеонскѫ.
31 Тогази казува имъ Іисусъ: [щ]Всичцы вы
[ъ]ще ся соблазните въ мене тѫзи нощь; за-
щото е писано: [ы]Ще поразѭ пастырь-тъ,
и ще ся распръснѫтъ овцы-тѣ на стадо-
32 то. А подиръ въскрьсеніе-то си, [ь]ще вы
33 прѣдварѭ въ Галилеѭ. А Петръ отговори
и рече му: Ако и всичкы да ся соблазнятъ
въ тебе, азъ никога нѣма да ся соблазнѭ.
34 Рече му Іисусъ: [ѣ]Истинѫ ти казувамъ,
че въ тѫзи нощь прѣди да попѣе пѣтель-тъ,
35 трижды ще ся отречешь отъ мене. Казува
му Петръ: Ако стане нужда и да умрѫ
съ тебе, нѣма да ся отрекѫ отъ тебе: по-
добно рекохѫ и всичкы-тѣ ученици.
36 [ю]Тогази идува съ тѣхъ Іисусъ на едно
мѣсто което ся казуваше Геѳсиманія; и
казува на ученицы-тѣ: Сѣдѣте тука, доклѣ
37 идѫ тамъ да ся помолѭ. И като зѣ Петра
и [я]двама-та Зеведеевы сынове, начнѫ да
38 скърби и да тѫжи. Тогазь имъ казува:
[ѫ]Прискърбна е душа-та ми до смърть;
постойте тука и бѫдѣте будни съ мене.
39 И [іѫ]като отиде малко на напрѣдъ, паднѫ

а Мар. 14; 1. Лук. 22; 1. Іоан. 13; 1.
б Псал. 2; 2. Іоан. 11; 47. Дѣян. 4; 25 и др.
в Мар. 14; 3. Іоан. 11; 1, 2. 12; 3.
г Гл. 21; 17.
д Іоан. 12; 4.
е Втор. 15; 11. Іоан. 12; 8.
ж Виж Гл. 18; 20. 28; 20. Іоан. 13; 33. 14; 19. 16; 5, 28. 17; 11.
з Мар. 14; 10. Лук. 22; 3. Іоан. 13; 2, 30.
и Гл. 10; 4.
і Зах. 11; 12. Гл. 27; 3.
к Исх. 12: 6, 18. Мар. 14; 12. Лук. 22; 7.
л Мар. 14; 17 до 21. Лук. 22; 14. Іоан. 13; 21.
м Псал. 41; 9. Лук. 22; 21. Іоан. 13; 18.
н Псал. 22; Иса. 53; Дан. 9; 26. Мар. 9; 12. Лук. 24; 25, 26, 46. Дѣян. 17; 2, 3. 26; 22, 23. 1 Кор. 15; 3.
о Іоан. 17; 12.
п Мар. 14; 22. Лук. 22; 19.
р 1 Кор. 11; 23, 24, 25.
с 1 Кор. 10; 16.
т Мар. 14; 23.
у Виж Исх. 24; 8. Лев. 17; 11.
ф Іер. 31; 31.
х Гл. 20; 28. Рим. 5; 15. Евр. 9; 22.
ц Мар. 14; 25. Лук. 22; 18.
ч Дѣян. 10; 41.
ш Мар. 14; 26.
щ Мар. 14; 27. Іоан. 16; 32.
ъ Гл. 11; 6.
ы Зах. 13; 7.
ь Гл. 28; 7, 10, 16. Мар. 14; 28. 16; 7.
ѣ Мар. 14; 30. Лук. 22; 34. Іоан. 13; 38.
ю Мар. 14; 32 до 35. Лук. 22; 39. Іоан. 18; 1.
я Гл. 4; 21.
ѫ Іоан. 12; 27.
іѫ Мар. 14; 35, 36. Лук. 22; 41. Евр. 5; 7.

на лице-то си, и моляше ся и думаше: [а]Отче мой, ако е възможно, [б]нека мя замине тая чаша; [в]не обаче както ищж азъ, но както *ищешь* ты. 40 И идува при ученицы-тѣ, та гы намѣрва заспали, и казува на Петра: Така ли не можѣхте единъ часъ да постоите будни съ мене? 41 [г]Будни бждѣте и молѣте ся, да не бы въ искушеніе да влѣзете; духъ-тъ е бодръ, а плъть-та немощна. 42 Пакъ отиде вторый пжть, та ся помоли и думаше: Отче мой, ако не е възможно тая чаша да замине отъ мене, безъ да ѭ піѭ, нека бжде воля-та твоя. 43 И като дойде намѣрува гы пакъ заспали; защото очи-тѣ имъ бѣхж отегнжли. 44 И остави гы та отиде пакъ, и помоли ся третій пжть, и рече исто-то слово. 45 Тогазь идува при ученицы-тѣ си и казува имъ: Спѣте отъ сега и почивайте; ето приближи часъ-тъ, и Сынъ человѣческый ся прѣдава въ ржцѣ на грѣшницы. 46 Станѣте да идемъ; ето наближи тойзи който мя прѣдава.

47 И [д]когато той още говоряше, ето, Іуда, единъ отъ дванадесеть-тѣ, дойде; и съ него народъ много съ ножове и сопы, отъ първосвященницы-тѣ и старѣйшины-тѣ на народъ-тъ. 48 А който го прѣдаваше бѣше имъ далъ знакъ и реклъ: Когото цѣлунж, той е: уловѣте го. 49 И тутакси като пристжпи при Іисуса, рече: Радуй ся, Учителю; [е]и цѣлунж го. 50 А Іисусъ му рече: [ж]Пріятелю! защо си дошелъ? Тогазь пристжпихж, турихж ржцѣ на Іисуса и уловихж го. 51 И ето, [з]единъ отъ тѣзи които бѣхж съ Іисуса простре ржкж, измъкнж ножъ-тъ си, и удари слугж-тж на първосвященникъ-тъ, и му отсѣче ухо-то. 52 Тогазь му казува Іисусъ: Повърни ножъ-тъ си на мѣсто-то му; защото [и]всичкы които хванжтъ ножъ, отъ ножъ ще загынжтъ. 53 Да ли мнишь че не могж сега да ся примолѭ на Отца си, и да ми прѣдстави [і]повече отъ дванадесеть легеона ангелы? 54 Но какъ ще ся сбждятъ писанія-та, [к]че *това* така трѣба да бжде? 55 Въ него часъ рече Іисусъ на народъ-тъ: Както на разбойникъ ли излѣзохте съ ножове и сопы да мя уловите? Всякой день сѣдяхъ при васъ, та поучавахъ въ храмъ-тъ и не мя уловихте. 56 Но всичко това станж [л]за да ся сбждятъ писанія-та пророческы. Тогазь [м]ученици-тѣ оставихж го всичкы и ся разбѣгахж.

57 [н]А тѣзи, които уловихж Іисуса, заведохж го при Каіафж първосвященника, дѣто ся събрахж книжници-тѣ и старѣйшины-тѣ. 58 А Петръ вървѣше подирѣ му отъ далечь, до дворъ-тъ първосвященниковъ; и като влѣзе вжтрѣ, сѣдяше съсъ слугы-тѣ, да види сетнинж-тж. 59 А първосвященници-тѣ и старѣйшины-тѣ и всичкый-тъ съвѣтъ търсяхж лъжливо свидѣтелство противъ Іисуса, за да го убіѭтъ, 60 И не намѣрувахж; [о]ако и да надойдохж много лъжливи свидѣтели, не намѣрихж. Напоконъ дойдохж [п]двама лъжливи свидѣтели, 61 И рекохж: Той каза: [р]Могж да развалѭ храмъ-тъ Божій, и за три дни да го съзидѭ *пакъ*. 62 И [с]станж първосвященникъ-тъ и рече му: Не отговаряшь ли? какво свидѣтелствуватъ тѣзи върху ти? 63 [т]А Іисусъ мълчѣше. Отговаря първосвященникъ-тъ и казува му: [у]Заклѣвамъ тя въ Бога живаго, да ни кажешь, ако си ты Христосъ Сынъ Божій. 64 Казува му Іисусъ: Ты рече; но казувамъ ви: [ф]Отъ сега ще видите Сына человѣческаго [х]че сѣди отдесно на силж-тж, и че иде на облацы-тѣ небесны. 65 [ц]Тогазь първосвященникъ-тъ раздра дрехы-тѣ си и казуваше: Богохулствова; каквж още потрѣбж имамы за свидѣтели? ето сега чухте негово-то богохулство. 66 Що мните вы? И тѣ отговорихж и рекохж: [ч]Повиненъ е на смърть. 67 [ш]Тогази го заплювахж въ лице-то и го бъхтѣхж; [щ]а другы му удряхж плесницы, 68 И казувахж: [ъ]Проречи ни, Христе, кой е що тя удари?

69 [ы]А Петръ сѣдяше вънъ на дворъ-тъ: и дойде при него една слугыня, и казуваше: И ты бѣше съ Іисуса Галилеанина. 70 А той ся отрече прѣдъ всичкы-тѣ, и говоряше: Не знамъ що казувашь. 71 И когато излѣзе той на вратникъ-тъ, видѣ го друга, и казува на тѣзи които бѣхж тамъ: И тойзи бѣ съ Іисуса Назарянина. 72 И пакъ ся отрече *Петръ* съ клѣтвж: Не познавамъ *тогозь* человѣка. 73 И слѣдъ малко пристжпихж тѣзи които стояхж тамъ и рекохж на Петра: Наистинж и ты си отъ тѣхъ; защото [ь]твое-то говоряніе тя изявява. 74 [ѣ]Тогазь той начнж да проклѣва и да ся кълне: Не знаѭ *тогозь* человѣка. 75 И тозь-часъ пѣтель-тъ попѣ. И спомни Петръ рѣчь-тж на Іисуса, който бѣше му реклъ: [ю]Прѣди да попѣе пѣтель-тъ, трижды ще ся отречешь отъ мене; и излѣзе вънъ, и плака горко.

а Іоан. 12; 27.
б Гл. 20; 22.
в Іоан. 5; 30. 6; 38. Фил. 2; 8.
г Мар. 13; 33. 14; 38. Лук. 22; 40, 46. Ефес. 6; 18.
д Мар. 14; 43. Лук. 22; 47. Іоан. 18; 3. Дѣян. 1; 16.
е 2 Цар. 20; 9.
ж Псал. 41; 9. 55; 13.
з Іоан. 18; 10.
и Бит. 9; 6. Отк. 13; 10.
і 4 Цар. 6; 17. Дан. 7; 10.
к Иса. 53; 7 и дрг. Ст. 24. Лук. 24; 25, 44, 46.
л Плач. 4; 20. Ст. 54.
м Виж Іоан. 18; 15.
н Мар. 14; 53. Лук. 22; 54. Іоан. 18; 12, 13, 24.
о Псал. 27; 12. 35; 11. Мар. 14; 55. Дѣян. 6; 13.
п Втор. 19; 15.
р Гл. 27; 40. Іоан. 2; 19.
с Мар. 14; 60.
т Иса. 53; 7. Гл. 27; 12, 14.
у Лев. 5; 1. 1 Цар. 14; 24, 26.
ф Дан. 7; 13. Гл. 16; 27. 24; 30. 25; 31. Лук. 21; 27. Іоан. 1; 52. Рим. 14; 10. 1 Сол. 4; 16. Откр. 1; 7.
х Псал. 110; 1. Дѣян. 7; 55.
ц 4 Цар. 18; 37. 19; 1.
ч Лев. 24; 16. Іоан. 19; 7.
ш Иса. 50; 6. 53; 3. Гл. 27; 30.
щ Лук. 22; 63. Іоан. 19; 3.
ъ Мар. 14; 65. Лук. 22; 64.
ы Мар. 14; 66. Лук. 22; 55. Іоан. 18; 16, 17, 25.
ь Лук. 22; 59.
ѣ Мар. 14; 71.
ю Ст. 34. Мар. 14; 30. Лук. 22; 61, 62. Іоан. 13; 38.

ГЛАВА 27.

1 И на сутринь-тѫ [а]всичкы-тѣ първосвещенници и старѣйшины народни сторихѫ съ-
2 вѣтъ противъ Іисуса, да го убіѭтъ. И като го вързахѫ, заведохѫ го [б]и прѣдадохѫ го на управителя Понтійскаго Пилата.

3 Тогазь [в]Іуда който го прѣдаде, като видѣ че бы осѫденъ, раская ся и върнѫ тридесеть-тѣ сребърницы на първосвящен-
4 ницы-тѣ и старѣйшины-тѣ, И казуваше: Съгрѣшихъ че прѣдадохъ кръвь неповин-
5 нѫ. А тѣ рекохѫ: Намъ що *ни е?* гледай ты. И като хвърли сребърницы-тѣ въ храмъ-тъ, [г]излѣзе, и отиде та ся обѣси.
6 А първосвященници-тѣ зѣхѫ сребърницы-тѣ, и рекохѫ: Не е простено да гы туримъ въ храмскѫ-тѫ касѫ; понеже сѫ
7 цѣна на кръвь. И като ся совѣтувахѫ, купихѫ съ тѣхъ нивѫ-тѫ грънчарскѫ,
8 за погребяваніе на странны. За това ся нарече онази нива [д]Кръвна нива и до
9 днесь. Тогази ся испълни речено-то отъ Іереміѭ пророка, който казува: [е]И зѣхѫ тридесеть-тѣ сребърницы, цѣнѫ-тѫ на оцѣненный-тъ, когото оцѣнихѫ отъ сы-
10 нове-тѣ Израилевы, И дадохѫ гы за грънчарскѫ-тѫ нивѫ, споредъ както ми Господь заповѣда.

11 А Іисусъ застанѫ прѣдъ управителя; и [ж]попыта го управитель-тъ, и казуваше.
12 Ты ли си царь-тъ на Іудеи-тѣ? А Іисусъ му рече: [з]Ты казувашь. И когато го обвинявахѫ първосвященници-тѣ и старѣйши-
13 ны-тѣ, [и]нищо не отвѣщаваше. Тогази му казува Пилатъ: [і]Не чуешь ли колко сви-
14 дѣтелствуватъ на върхъ тебе? И не му отговори на нищо ни еднѫ рѣчь; така що управитель-тъ ся много чудяше.

15 [к]А на праздникъ-тъ имаше обычай управитель-тъ да пуща на народъ-тъ едного
16 отъ запрѣны-тѣ, когото бы поискали. А имахѫ тогази прочутъ нѣкого си запрѣнъ
17 на име Вараввѫ. И тъй като бѣхѫ събрани, рече имъ Пилатъ: Кого искате да ви пуснѫ? Вараввѫ ли, или Іисуса, на-
18 рицаемаго Христа? Понеже знаяше че отъ зависть го прѣдадохѫ.

19 И когато сѣдяше той на сѫдейскый-тъ прѣстолъ, проводи до него жена му и казуваше: Да не струвашь нищо на тогозь праведника; защото много пострадахъ днесь на-сънѣ за него.

20 [л]А първосвященници-тѣ и старѣйшины-тѣ нагласихѫ народъ-тъ да испросятъ
21 Вараввѫ, а Іисуса да погубятъ. Отговори управитель-тъ и рече имъ: Кого искате отъ двама-та да ви пуснѫ? А тѣ
22 рекохѫ. Вараввѫ. Казува имъ Пилатъ: Но какво да правѭ Іисуса, нарицаемаго Христа? Казуватъ му всичкы-тѣ: Да ся
23 распне. А управитель-тъ каза: Че какво зло е сторилъ? А тѣ много повече выка-
24 хѫ, и казувахѫ: Да ся распне. И като видѣ Пилатъ че нищо не ползува, но повече мълва быва, [м]зѣ водѫ, омы си рѫцѣ-тѣ прѣдъ народъ-тъ, и казуваше: Неповиненъ сьмь азъ отъ кръвь-тѫ на
25 тогозь праведника: вы да видите. И отговори всичкый народъ и рече: [н]Неговата кръвь на насъ *да бѫде,* и на чада-та
26 наши. Тогази имъ пуснѫ Вараввѫ; [о]а Іисуса би, и прѣдаде *го* на распятіе.

27 [п]Тогази войни-тѣ управителеви, оттеглихѫ Іисуса въ прѣторіѭ-тѫ и събрахѫ
28 на върхъ него всичкый-тъ полкъ. И съблѣкохѫ го та го [р]облѣкохѫ въ еднѫ
29 червенѫ дългѫ дрехѫ. И [с]сплетохѫ вѣнецъ отъ търніе, та го наложихѫ на главѫ-тѫ му, и тръсть въ десницѫ-тѫ му; и колѣничихѫ прѣдъ него, та му ся поругавахѫ и казувахѫ: Радуй ся, Царю
30 Іудейскый. И [т]като го заплюхѫ, зѣхѫ тръсть-тѫ, и удряхѫ го по главѫ-тѫ.
31 И като му ся поругахѫ, съблѣкохѫ му дългѫ-тѫ дрехѫ, та го облѣкохѫ въ неговы-тѣ дрехы; [у]и го закарахѫ да *го* распнѫтъ.

32 [ф]И на излѣзваніе [х]намѣрихѫ человѣкъ Кыринеянинъ, на име Симонъ; него на-
33 карахѫ да носи кръстъ-тъ му. И [ц]като стигнѫхѫ на мѣсто нарицаемо Голгоѳа,
34 което ся тълкува Лобно мѣсто, [ч]Дадохѫ му да піе оцетъ размѣсенъ съсъ жлъчкѫ;
35 и щомъ вкуснѫ не рачаше да піе. [ш]И като го распнѫхѫ, сподѣлихѫ си дрехы-тѣ му, и хвърлихѫ жрѣбіе; [за да ся сбѫде реченно-то отъ пророка: [щ]Раздѣлихѫ дрехы-тѣ ми помежду си, и за облѣкло-
36 то ми хвърлихѫ жрѣбіе.] И сѣдѣхѫ та го
37 [ъ]пазѣхѫ тамо. И [ы]възложихѫ надъ главѫ-тѫ му обвиненіе-то му написано: ТОЙЗИ Е ІИСУСЪ ЦАРЬ-ТЪ ІУДЕЙ-
38 СКЫЙ. Тогази [ь]быхѫ распнѫти съ него двама разбойници, единъ отъ десно и единъ отъ лѣво.

39 [ѣ]А онѣзи които минувахѫ отъ тамо

а Псал. 2: 2. Мар. 15; 1. Лук. 22; 66. 23; 1. Іоан. 18; 28.
б Гл. 20; 19. Дѣян. 3; 13.
в Гл. 26; 14, 15.
г 2 Цар. 17; 23. Дѣян. 1; 18.
д Дѣян. 1; 19.
е Зах. 11; 12, 13.
ж Мар. 15 2. Лук. 23; 3. Іоан. 18; 33.
з Іоан. 18; 37. 1 Тим. 6; 13.
и Гл. 26; 63. Іоан. 19; 9.
і Гл. 26; 62. Іоан. 19; 10.
к Мар. 15; 11. Лук. 23; 17. Іоан. 18; 39.
л Мар. 15; 11. Лук. 23; 18. Іоан. 18; 40. Дѣян. 3; 14.
м Втор. 21; 6.
н Втор. 19; 10. Іис. Нав. 2; 19. 2 Цар. 1; 16. 3 Цар. 2; 32 Дѣян. 5; 28.
о Иса. 53; 5. Мар. 15; 15. Лук. 22; 16, 24, 25. Іоан. 19; 1, 16.
п Мар. 15; 16. Іоан. 19; 2.
р Лук. 23: 11.
с Псал. 69; 19. Иса. 53; 3.
т Иса. 50; 6. Гл. 26; 67.
у Иса. 53; 7.
ф Числ. 15; 35. 3 Цар 21; 13. Дѣян. 7; 58. Евр. 13; 12.
х Мар. 15; 21. Лук. 23; 26.
ц Мар 15; 22. Лук. 23; 33 Іоан. 19; 17.
ч Псал. 69; 21. Виж Ст. 48.
ш Мар. 15; 24. Лук. 23; 34. Іоан. 19; 24.
щ Псал. 22; 18.
ъ Ст. 54.
ы Мар. 15; 26. Лук. 23; 38. Іоан. 19; 19.
ь Иса. 53; 12. Мар. 15; 27. Лук. 23; 32, 33. Іоан. 19; 18.
ѣ Псал. 22. 7. 109; 25. Мар. 15; 29. Лук. 23; 35.

40 хуляхѫ го, и кывахѫ съ главы, И думахѫ: [ю]*Ты,* който разорявашь храмъ-тъ и въ три дни го *пакъ* съграждашь, спаси себе си; [я]ако си Сынъ Божій, слѣзь отъ 41 крьстъ-тъ. Подобно и първосвященницитѣ съ книжницы-тѣ и старѣйшины-тѣ ру- 42 гаяхѫ *му* ся, и казувахѫ: Другы е избавилъ, *а пакъ* себе си не може да избави: ако е Царь Израилевъ, нека слѣзе сега отъ крьстъ-тъ, и ще повѣрувамы 43 въ него. [ж]Упова на Бога, нека го избави сега, ако го ище: понеже каза: [ѭ]Божій 44 сынъ сьмь. Съ това исто-то го укорявахѫ и распнѫти-тѣ съ него разбойници.

45 [а]А отъ шестый часъ станѫ тьма по 46 всичкѫ-тѫ земѭ, до деветый часъ. А около деветый часъ [б]извыка Іисусъ съ голѣмъ гласъ, и казуваше: "Или, Или, лама савахѳани?" то есть: [в]Боже мой, Боже 47 мой, защо си мя оставилъ? И нѣкои отъ стоящы-тѣ тамо, като чухѫ, дума- 48 хѫ: Иліѭ зове той. И тутакси единъ отъ тѣхъ ся завтече, и зѣ гѫбѫ та [г]ѭ напълни съ оцетъ и ѭ обви на тръсть, 49 и даваше му да піе. А другы-тѣ казувахѫ: Остави да видимъ да ли ще дойде 50 Илія да го избави. [д]А Іисусъ като извыка пакъ съ голѣмъ гласъ, издъхнѫ.

51 И ето [е]завѣса-та на храмъ-тъ раздра ся на двѣ отъ горѣ до долу: и земя-та ся потръси, и каменіе-тѣ ся распукнѫхѫ. 52 И гробове-тѣ ся растворихѫ, и много тѣ- 53 леса на умрѣлы-тѣ святыи възстанѫхѫ, И като излѣзохѫ отъ гробове-тѣ, слѣдъ негово-то въскрьсеніе, влѣзохѫ въ святый- 54 тъ градъ, и явихѫ ся на мнозина [ж]А стотникъ-тъ и съ него които пазяхѫ Іисуса, като видѣхѫ землетресеніе-то и *все* що станѫ, уплашихѫ ся много, и думахѫ: Истинѫ Сынъ Божій бѣ тойзи.

55 Тамо бѣхѫ още и гледахѫ издалечь жены много, [з]които бѣхѫ послѣдовалы Іисуса отъ Галилеѭ, и му слугувахѫ: 56 [и]Между които бѣше Марія Магдалина, и Марія майка-та на Іакова и на Іосія, и майка-та на сынове-тѣ Зеведеевы.

57 [і]И когато станѫ вечерь, дойде единъ богатъ человѣкъ отъ Аримаѳеѭ, на име Іосифъ, който и самъ бѣше ся училъ при 58 Іисуса. Той дойде при Пилата, и поиска тѣло-то Іисусово. Тогази Пилатъ повелѣ 59 да *му* ся даде тѣло-то. И като зѣ Іосифъ тѣло-то, обви го съ чистѫ плащаницѫ, 60 И [к]положи го въ новый-тъ свой гробъ, който бѣ изсѣклъ въ камькъ-тъ, и като привали камькъ голѣмъ на гробъ-тъ на 61 врата-та, отиде си. А тамо бѣше Марія Магдалина, и друга-та Марія, та сѣдяхѫ срещѫ гробъ-тъ.

62 И на утрѣнь-тѫ, която е слѣдъ петъкъ-тъ, събрахѫ ся първосвященници- 63 тѣ и Фарисеи-тѣ при Пилата, И казувахѫ: Господарю, спомнихмы че онзи измамникъ, когато бѣ още живъ, рече: 64 [л]Слѣдъ три дни ще въскрьснѫ. Повели прочее да ся заварди гробъ-тъ до третій-тъ день, да не бы ученици-тѣ му да дойдѫтъ прѣзъ нощь да го откраднѫтъ, и рекѫтъ на народъ-тъ: Въскрьснѫ отъ мьртвы-тѣ; и ще бѫде сетна-та измама 65 по лоша отъ първѫ-тѫ. Рече имъ Пилатъ: Имате стражѫ: идѣте, завардѣте 66 както знаете. И тѣ отидохѫ та завардихѫ гробъ-тъ, [м]запечатахѫ камькъ-тъ, и поставихѫ стражѫ.

ГЛАВА 28.

1 [а]И като ся мина сѫббота-та, на разсъмнованіе въ първый-тъ день на седмицѫ-тѫ, дойде Марія Магдалина, и [б]друга-та 2 Марія, да видятъ гробъ-тъ. И ето, станѫ трусъ голѣмъ: защото [в]ангелъ Господень слѣзе отъ небе-то, та пристѫпи и отвали камькъ-тъ отъ врата-та, и сѣдяше отъ 3 горѣ на него. [г]На гледъ бѣ той като блѣскавица, и облѣкло-то му бѣло като 4 снѣгъ. И отъ страхъ-тъ му стреснѫхѫ ся стражари-тѣ, и станѫхѫ като мьртви. 5 А ангелъ-тъ отговори и рече на жены-тѣ: Не бойте ся вы, защото знаѭ, че 6 Іисуса распятаго търсите. Не е тука; защото въскрьснѫ, [д]както рече: елате, виждте мѣсто-то дѣто лежаше Господь. 7 И скоро идѣте та кажѣте на ученицы-тѣ му, че въскрьснѫ отъ мьртвы-тѣ; и ето, [е]отхожда прѣди васъ въ Галилеѭ: тамъ 8 ще го видите: ето, казахъ ви. И излѣзохѫ скоро отъ гробъ-тъ съсъ страхъ и радость голѣмѫ и завтекохѫ ся да извѣстятъ на ученицы-тѣ му.

9 И когато отхождахѫ да извѣстятъ на ученицы-тѣ му, ето [ж]Іисусъ гы срѣщнѫ, и каза: Радуйте ся. А тѣ пристѫпихѫ, та ся уловихѫ за нозѣ-тѣ му, и покло- 10 нихѫ му ся. Тогази казува имъ Іисусъ: Не бойте ся: идѣте, [з]извѣстѣте на братія-та ми, да идѫтъ въ Галилеѭ, и тамъ ще мя видятъ.

11 А когато тѣ отивахѫ, ето нѣкои отъ стражѫ-тѫ дойдохѫ въ градъ-тъ и извѣстихѫ на първосвященницы-тѣ всичко

ю Гл. 26; 61. Іоан. 2; 19.
я Гл. 26; 63.
ж Псал. 22; 8.
ѭ Мар. 15; 32. Лук. 23; 39.
а Амос. 8; 9. Мар. 15; 33. Лук. 23; 44.
б Евр. 5; 7.
в Псал. 22; 1.
г Псал. 69; 21. Мар. 15; 36. Лук. 23; 36. Іоан. 19; 29.
д Мар. 15; 37. Лук. 23: 46.
е Исх. 26; 31. 2 Лѣт. 3; 14. Мар. 15; 38. Лук. 23; 45.
ж Ст. 36. Мар. 15; 39. Лук. 23: 47.
з Лук. 8; 2, 3.
и Мар. 15; 40.
і Мар. 15; 42. Лук. 23; 50. Іоан. 19; 38.
к Иса. 53; 9.
л Гл. 16; 21. 17; 23. 20; 19. 26; 61. Мар. 8; 31. 10; 34. Лук. 9; 22. 18; 33. 24; 6, 7. Іоан. 2; 19.
м Дан. 6; 17.

—

а Мар. 16; 1. Лук. 24; 1. Іоан. 20; 1.
б Гл. 27; 56.
в Мар. 16; 5. Лук. 24; 4. Іоан. 20; 12.
г Дан. 10; 16.
д Гл. 12; 40. 16; 21. 17; 23. 20; 19.
е Гл. 26; 32. Мар. 16; 7.
ж Мар. 16; 9. Іоан. 20; 14.
з Іоан. 20; 17. Рим. 8; 29. Евр. 2; 11.

12 що бѣ станѫло. И *тѣ* като ся събрахѫ съсъ старѣйшины-тѣ, и като ся съвѣтувахѫ, дадохѫ на войны-тѣ сребро доволно, 13 И думахѫ *имъ:* Речѣте че ученици-тѣ му дойдохѫ прѣзъ нощь и го откраднѫхѫ, когато ный спѣхмы. 14 И ако ся чуе това прѣдъ управителя, ный ще го убѣдимъ, и ще сторимъ вы да нѣмате грыжѫ. 15 И тѣ като зѣхѫ пары-тѣ, сторихѫ както быхѫ научени. И расчу ся това слово между Іудеи-тѣ даже до днесь.

16 А единадесеть-тѣ ученици отидохѫ въ Галилеѭ, на горѫ-тѫ [н]дѣто имъ зарѫча Іисусъ. 17 И като го видѣхѫ, поклонихѫ му ся: а нѣкои ся усумнѣхѫ. 18 И пристѫпи Іисусъ та имъ говори и рече: [і]Даде ми ся всяка власть на небе-то и на земіѭ-тѫ. 19 [к]Идѣте прочее [л]научѣте всичкы-тѣ народы, и крьщавайте гы въ име-то на Отца и Сына и Святаго Духа: 20 И [м]учѣте гы да пазятъ всичко що сьмь ви заповѣдалъ: и ето, азъ сьмь съ васъ прѣзъ всичкы-тѣ деніе, до скончаніе-то на вѣка. Аминь.

ЕВАНГЕЛІЕ ОТЪ МАРКА.

ГЛАВА 1.

1 Зачало на благовѣстіе-то на Іисуса Христа, 2 [а]Сына Божія. Както е писано въ пророцы-тѣ: [б]"Ето, азъ проваждамъ вѣститель-тъ си прѣдъ лице-то ти, който ще приготви твой-тъ пѫть прѣдъ тебе." 3 [в]"Гласъ на единого, който выка въ пустыніѭ-тѫ: Приготвѣте пѫть-тъ Господень, правы правѣте негговы-тѣ пѫтекы." 4 [г]Дойде Іоаннъ та крьщаваше въ пустыніѭ-тѫ, и проповѣдуваше крьщеніе на покаяніе за прощаваніе на грѣхове-тѣ. 5 И [д]излѣзуваше къмъ него всичка-та страна Іудейска и Іерусалимляни-тѣ, и крьщавахѫ ся всичкы-тѣ отъ него въ рѣкѫ-тѫ Іорданъ, като исповѣдувахѫ грѣхове-тѣ си. 6 [е]А Іоаннъ носяше дрехѫ отъ камилскы космы, и коженъ поясъ около чрѣсла-та си, и ядѣше [ж]акриды и медъ дивъ. 7 И проповѣдуваше и казуваше: [з]Слѣдъ мене иде по крѣпкый-тъ отъ мене, на когото не сьмь достоинъ да ся прѣклонѭ и да развьрѫжѫ ремикъ-тъ на обуща-та му. 8 [и]Азъ вы крьстихъ съ водѫ; а той ще вы крьсти [і]съ Духъ Святый.

9 И [к]прѣзъ онѣзи деніе дойде Іисусъ отъ Назаретъ Галилейскый и крьсти ся отъ Іоанна въ Іорданъ. 10 И [л]тутакси като възлѣзуваше отъ водѫ-тѫ, видѣ че ся растваряхѫ небеса-та, и Духъ-тъ като гълѫбъ слѣзуваше на него. 11 И гласъ бы отъ небе-то: [м]"Ты си Сынъ мой възлюбленный, въ когото благоволихъ." 12 [н]И тойчасъ Духъ-тъ го извожда въ пустыніѭ-тѫ. 13 И тамо бѣ въ пустыніѭ-тѫ четыридесеть дни и ся искушаваше отъ Сатанѫ; и бѣше съсъ звѣрове-тѣ; [о]и ангели-тѣ му служахѫ.

14 А [п]отъ какъ бы прѣдаденъ Іоаннъ, дойде Іисусъ въ Галилеѭ, и [р]проповѣдуваше благовѣстіе-то на царство-то Божіе, 15 И казуваше: [с]Врѣме-то ся испълни, [т]и приближи царство-то Божіе; покайте ся и вѣрувайте въ благовѣстіе-то.

16 [у]А когато пѫтуваше по край Галилейско-то море, видѣ Симона и Андрея брата му, че хвьрляхѫ мрѣжѫ въ море-то; понеже бѣхѫ рыболовци. 17 И рече имъ Іисусъ: Елате слѣдъ мене, и ще вы направѭ да бѫдете ловци на человѣцы. 18 И тутакси [ф]оставихѫ мрѣжы-тѣ си, и послѣдувахѫ го. 19 И [х]като позаминѫ отъ тамо малко, видѣ Іакова Зеведеева и Іоанна брата му, и тѣхъ въ ладіѭ-тѫ че си кърпѣхѫ мрѣжы-тѣ. 20 И тутакси гы позова, и *тѣ* оставихѫ бащѫ си Зеведея въ ладіѭ-тѫ съ наемницы-тѣ, и отидохѫ слѣдъ него.

21 И [ц]влѣзохѫ въ Капернаумъ; и наскоро въ сѫбботѫ влѣзе *Іисусъ* въ съборище-то и учаше. 22 И [ч]удивявахѫ ся на ученіе-то

н Гл. 26; 32. Ст. 7.
і Дан. 7; 13, 14. Гл. 11; 27. 16; 28. Лук. 1; 32. 10; 22. Іоан. 3; 35. 5; 22. 13; 3. 17; 2. Дѣян. 2; 36. Рим. 14; 9. 1 Кор. 15; 27. Ефес. 1; 10, 21. Фил. 2; 9, 10. Евр. 1; 2. 2; 8. 1 Пет. 3; 22. Отк. 17; 14.
к Мар. 16; 15.
л Иса. 52; 10. Лук. 24; 47. Дѣян. 2; 38, 39. Рим. 10; 18. Кол. 1; 23.
м Дѣян. 2; 42.

а Мат. 14; 33. Лук. 1; 35. Іоан. 1; 34.
б Мал. 3; 1. Мат. 11; 10. Лук. 7; 27.
в Иса. 40; 3. Мат. 3; 3. Лук. 3; 4. Іоан. 1; 15, 23.
г Мат. 3; 1. Лук. 3; 3. Іоан. 3; 23.
д Мат. 3; 5.
е Мат. 3; 4.
ж Лев. 11; 22.
з Мат. 3; 11. Іоан. 1; 27. Дѣян. 13; 25.
и Дѣян. 1; 5. 11; 16. 19; 4.
і Иса. 44; 3. Іоил. 2; 28. Дѣян. 2; 4. 10; 45. 11; 15, 16. 1 Кор. 12; 13.
к Мат. 3; 13. Лук. 3; 21.
л Мат. 3; 16. Іоан. 1; 32.
м Псал. 2; 7. Мат. 3; 17. Гл. 9; 7.
н Мат. 4; 1. Лук. 4; 1.
о Мат. 4; 11.
п Мат. 4; 12.
р Мат. 4; 23.
с Дан. 9; 25. Гал. 4; 4. Ефес. 1; 10.
т Мат. 3; 2. 4; 17.
у Мат. 4; 18. Лук. 5; 4.
ф Мат. 19; 27. Лук. 5; 11.
х Мат. 4; 21.
ц Мат. 4; 13. Лук. 4; 31.
ч Мат. 7; 28.

му; защото гы учаше като нѣкой който 23 има власть, а не както книжници-тѣ. И [ш]имаше въ съборище-то имъ человѣкъ 24 съ нечистъ духъ, та извыка, И казуваше: Остави *ны*; [щ]що имашь ты съ насъ, Іисусе Назарянине? дошелъ си да ны погубишь ли? Познавамъ тя кой си, Святый 25 Божій. И [ъ]запрѣти му Іисусъ, и рече: 26 Млъкни, и излѣзь изъ него. И нечистый-тъ духъ, [ы]като го покѫса, извыка съ голѣмъ 27 гласъ и излѣзе изъ него. И всичкы ся смаяхѫ, щото разискувахѫ помежду си, и думахѫ: Що е това? Кое е това ново ученіе, щото съ власть повелѣва и на нечисты-тѣ духове, и послушуватъ го. 28 И расчу ся слухъ-тъ неговъ наскоро по всичкѫ-тѫ околность на Галилеѭ.

29 И [ь]щомъ излѣзохѫ изъ съборище-то дойдохѫ съ Іакова и Іоанна въ кѫщѫ-30 тѫ на Симона и Андрея. А тьща-та Симонова лежаше огничава, и тутакси му 31 казуватъ за неѭ. И пристѫпи та ѭ дигнѫ, като ѭ хванѫ за рѫкѫ-тѫ; и на часъ-тъ ѭ остави огница-та, и слугуваше имъ. 32 И [ѣ]като ся свечери, когато залѣзе слънце-то, доведохѫ му всичкы-тѣ които бѣхѫ 33 злѣ, и бѣснуемы-тѣ. И всичкый-тъ градъ 34 ся бѣ събралъ прѣдъ врата-та. И исцѣли мнозина които бѣхѫ злѣ отъ разны болести, и много бѣсове испѫди, и [ю]не оставяше бѣсове-тѣ да говорятъ, понеже го познавахѫ *че е Христосъ*.

35 И [я]сутринь-тѫ, много рано, станѫ та излѣзе, и отиде въ пусто мѣсто, и тамо 36 ся моляше. И оттичахѫ слѣдъ него Си-37 монъ и които бѣхѫ съ него. И като го намѣрихѫ, казуватъ му: Всичкы тебе тър-38 сятъ. И казува имъ: [ѫ]Да идемъ въ близкы-тѣ паланкы, да проповѣдамъ и тамъ; 39 защото сьмь [ѭ]за това излѣзлъ. И тъй [а]проповѣдуваше по съборища-та имъ по всичкѫ Галилеѭ, и испѫждаше бѣсове-тѣ.

40 И [б]идува при него единъ прокаженъ, та му ся моляше и колѣничаше прѣдъ него и казуваше му: Ако да ищешь, мо-41 жешь да мя очистишь. А Іисусъ ся смили и прострѣ рѫкѫ, та ся допрѣ до него, и 42 казува му: Ищѫ, очистенъ бѫди. И като изрече *туй*, тутакси ся махнѫ отъ него 43 проказа-та, и ся очисти. И като му за-44 прѣти строго, тозь-часъ го отпрати, И казува му: Гледай никому нищо да не речешь; но иди, покажи себе си на священника, и принесь за очищеніе-то си това, [в]което е Моисей повелѣлъ, за свидѣтел-45 ство тѣмъ. [г]А той щомъ излѣзе начнѫ да проповѣдува много и да разнося слово-то, така що *Іисусъ* не можаше вече да влѣзе явно въ нѣкой градъ; но вънъ въ пусты мѣста бѣ, [д]и идяхѫ при него отъ всякѫдѣ.

ГЛАВА 2.

1 И слѣдъ *нѣколко* дни [а]влѣзе пакъ въ Капернаумъ; и чу ся че е въ еднѫ кѫщѫ. 2 И тутакси ся събрахѫ мнозина, така що не гы побираше вече нито прѣдъ врата-та *мѣсто-то;* и говоряше имъ слово-то. 3 И идуватъ при него та му доносятъ единъ 4 разслабенъ, носенъ отъ четырма. И като не можахѫ да приближатъ до него поради народъ-тъ, раскрыхѫ покрывъ-тъ дѣто бѣше, и *го* разбихѫ, та спуснѫхѫ одръ-тъ, 5 на който лежаше разслабленный-тъ. А Іисусъ видѣ вѣрѫ-тѫ имъ, и казува на разслабленный-тъ: Сынко, прощаватъ ти 6 ся грѣхове-тѣ ти. А имаше нѣкои отъ книжницы-тѣ тамо, които сѣдѣхѫ, и раз-7 мысляхѫ въ сьрдца-та си: Що говори тойзи така хулы? [б]Кой може да прощава 8 грѣхове, освѣнь едного Бога? И тутакси като [в]позна Іисусъ съ духъ-тъ си, че така размыслятъ въ себе си, рече имъ: Защо мыслите това въ сьрдца-та си? 9 [г]Кое е по лесно, да рекѫ разслабленному: Прощаватъ ти ся грѣхове-тѣ ли, или да рекѫ: Стани, и земи одръ-тъ си и ходи? 10 Но за да познаете че власть има Сынъ человѣческый на земѭ-тѫ да прощава грѣхове, (казува на разслабленный-тъ): 11 Тебѣ казувамъ: Стани и земи одръ-тъ 12 си, и иди у дома си. И станѫ тутакси, и като дигнѫ одръ-тъ си, излѣзе прѣдъ всичкы-тѣ; така щото всичкы ся чудяхѫ, и славяхѫ Бога, и думахѫ: Никогы така не смы виждали.

13 [д]Й излѣзе пакъ край море-то, и всичкый-тъ народъ идяхѫ при него, и учаше 14 гы. [е]И като минуваше, видѣ Левія Алфеова че сѣдяше на мытарницѫ-тѫ; и казува му: Ела слѣдъ мене. И *той* станѫ 15 и отиде слѣдъ него. [ж]И когато бѣше на трѫпезѫ въ кѫщѫ-тѫ му, много мытари и грѣшници бѣхѫ насѣдали наедно съ Іисуса и съ ученицы-тѣ неговы; защото 16 бѣхѫ мнозина и послѣдувахѫ го. И книжници-тѣ и Фарисеи-тѣ, като видѣхѫ че яде съ мытари-тѣ и грѣшницы-тѣ, казувахѫ на ученицы-тѣ му: Защо съ мыта-17 ри-тѣ и грѣшницы-тѣ яде и піе? И като чу Іисусъ, казува имъ: [з]Нѣматъ нуждѫ за лѣкарь здрави-тѣ, но болни-тѣ; не дойдохъ да призовѫ праведны-тѣ, но грѣшны-тѣ на покаяніе.

ш Лук. 4; 33.
щ Мат. 8; 29.
ъ Ст. 34.
ы Гл. 9; 20.
ь Мат. 8; 14. Лук. 4; 38.
ѣ Мат. 8; 16. Лук. 4; 40.
ю Гл. 3; 12. Лук. 4; 41. Виж Дѣян. 16; 17, 18.
я Лук. 4; 42.
ѫ Лук. 4; 43.
ѭ Иса. 61; 1. Іоан. 16; 28. 17; 4.
а Мат. 4; 23. Лук. 4; 44.
б Мат. 8; 2. Лук. 5; 12.
в Лев. 14; 3, 4, 10. Лук. 5; 14.
г Лук. 5; 15.
д Гл. 2; 13.

—

а Мат. 9; 1. Лук. 5; 18.
б Іов. 14; 4. Иса. 43; 25.
в Мат. 9; 4.
г Мат. 9; 5.
д Мат. 9; 9.
е Мат. 9; 9. Лук. 5; 27.
ж Мат. 9; 10.
з Мат. 9; 12, 13. 18: 11. Лук. 5; 31, 32. 19; 10. 1 Тим. 1; 15.

18 [з]А Іоаннови-тѣ и Фарисейскы-тѣ ученици постяхѫ, и идватъ и казуватъ му: Защо Іоаннови-тѣ и Фарисейскы-тѣ ученици постятъ, а твои-тѣ ученици не постятъ? 19 И рече имъ Іисусъ: Могѫтъ ли свадбари-тѣ да постятъ, до като е младоженикъ-тъ съ тѣхъ? Колкото врѣме иматъ младоженикъ-тъ съ тѣхъ си, не могѫтъ да постятъ. 20 Ще дойдѫтъ обаче дни, когато ся отнеме младоженикъ-тъ отъ тѣхъ, и тогази въ онѣзи дни ще постятъ. 21 И никой не пришива кърпѫ отъ небѣлено платно на ветхѫ дрехѫ; а инакъ, ново-то което *ся туря да* запълни, отдира отъ ветхо-то, и съдрано-то бива по лошо. 22 И никой не налива ново вино въ ветхы мѣхове; а инакъ, ново-то вино ще распукне мѣхове-тѣ, и вино-то ся излива, и мѣхове-тѣ ся развалятъ; но трѣба ново вино да ся налива въ новы мѣхове.

23 И [і]въ еднѫ сѫбботѫ когато минуваше прѣзъ сѣятбы-тѣ, начѧнѫхѫ ученици-тѣ му [к]да кѫсатъ класове-тѣ като вървѣхѫ въ пѫть-тъ. 24 И Фарисеи-тѣ му казувахѫ: Виждь, що правятъ въ сѫбботѫ, което не е простено? 25 И той имъ казуваше: Не сте ли чели никога, [л]що сторп Давидъ, когато му станѫ нужда, и огладнѣ той и които бѣхѫ съ него; 26 Какъ влѣзе въ домъ-тъ Божій во врѣме-то на първосвященника Авіаѳара, та изѣде хлѣбове-тѣ на прѣдложеніе-то, [м]които не е простено освѣнь на священницы-тѣ да *гы* ядѫтъ, даде още и на онѣзи които бѣхѫ съ него? 27 И казуваше имъ: Сѫббота-та е станѫла за человѣка, а не человѣкъ за сѫбботѫ-тѫ. 28 Така що [н]Сынъ человѣческый е Господарь и на сѫбботѫ-тѫ.

ГЛАВА 3.

1 И [а]влѣзе пакъ въ съборище-то, и тамо бѣше нѣкой си человѣкъ който имаше 2 рѫкѫ-тѫ си изсъхнѫлѫ. И съгледвахѫ го, да ли ще въ сѫбботенъ день да го 3 исцѣли, за да го обвинятъ. И казува на человѣка който имаше рѫкѫ-тѫ си изсъхнѫлѫ: 4 Исправи ся на срѣдѫ. И казува имъ: Простено ли е сѫбботенъ день да прави нѣкой добро, или да прави зло; да спасе ли душѫ, или да погуби? А тѣ 5 мълчѣхѫ. А като гы изгледа съ гнѣвъ, наскърбенъ за окамененіе-то на сърдце-то имъ, казува на человѣкъ-тъ: Простри рѫкѫ-тѫ си. И прострѣ; и възстанови 6 ся рѫка-та му здрава както друга-та. И [б]щомъ излѣзнѫхѫ Фарисеи-тѣ, тутакси совѣтъ сторихѫ [в]съсъ Иродіаны-тѣ противъ него, какъ да го погубятъ.

7 А Іисусъ тръгнѫ съ ученицы-тѣ си къмъ море-то; и отидохѫ слѣдъ него много множество отъ Галилеѭ [г]и отъ 8 Іудеѭ, И отъ Іерусалимъ, и отъ Идумеѭ, и изъ отвѫдь Іорданъ; и изъ около Тиръ и Сидонъ, много множество, като бѣхѫ чули колко *чудеса* правяше, дойдохѫ при 9 него. И рече на ученицы-тѣ си да го очакува една ладія поради народъ-тъ, за да 10 го не притѣсняватъ. Защото исцѣли мнозина, така що онѣзи които имахѫ болести нападахѫ на него, за да ся допрѫтъ 11 до него. И [д]нечисти-тѣ духове, когато го виждахѫ, припадахѫ му, и выкахѫ: [е]Ты 12 си Сынъ Божій. И [ж]много имъ запрѣщаваше, да го не изявяватъ.

13 И [з]възлѣзе на горѫ-тѫ, и призова *онѣзи* които ищѣше той; и отидохѫ при него. 14 И сторп дванадесеть, да бѫдѫтъ съ него и да гы испроважда да проповѣдуватъ, 15 И да иматъ власть да исцѣляватъ боле-16 сти-тѣ, и да испѫждатъ бѣсове-тѣ; И при-17 ложи на [и]Симона име Петръ; И Іакова Зеведеева, и Іоанна брата Іаковова, и приложи имъ имена Воанергесъ, то есть, 18 сынове на гръмъ-тъ: И Андрея, и Филиппа, и Варѳоломея, и Матѳея, и Ѳома, и Іакова Алфеева, и Ѳаддея, и Симона 19 Кананита; И Іудѫ Искаріотскаго, който го и прѣдаде.

20 И идуватъ въ единъ домъ, и събира ся пакъ *много* народъ, [і]така що тѣ не 21 можахѫ нито хлѣбъ да ядѫтъ. И като чухѫ свои-тѣ му, излѣзохѫ да го уловятъ; [к]защото казувахѫ, че не е на себе си. 22 И книжници-тѣ, които бѣхѫ слѣзнѫли отъ Іерусалимъ, казувахѫ че [л]има Веелзевула, и че съ началникъ-тъ на бѣсове-тѣ 23 испѫжда бѣсове-тѣ. И [м]като гы призова, говоряше имъ съ притчы: Какъ може 24 Сатана да испѫжда Сатанѫ? И ако едно царство ся раздѣли противъ себе си, 25 онова царство не може да устои. И ако домъ ся раздѣли противъ себе си, той 26 домъ не може да устои. И ако Сатана ся е повдигнѫлъ противъ себе си и ся е раздѣлилъ, не може да устои, но до-27 шло му е свършеніе-то. [н]Никой не може да разграби покѫщнинѫ-тѫ на силный-тъ, кога влѣзе въ кѫщѫ-тѫ му, ако първомъ не върже силный-тъ, и тогазь 28 ще разграби кѫщѫ-тѫ му. [о]Истинѫ ви казувамъ, че всичкы-тѣ грѣхове на сынове-тѣ человѣческы ще имъ ся простятъ, 29 и хулы-тѣ колкото че въсхулятъ. Но който въсхули на Духа Святаго, нѣма про-

з Мат. 9; 14. Лук. 5; 33.
і Мат. 12; 1. Лук. 6; 1.
к Втор. 23; 25.
л 1 Цар. 21; 6.
м Исх. 29; 32, 33. Лев. 24; 9.
н Мат. 12; 8.

—

а Мат. 12; 9. Лук. 6; 6.
б Мат. 12; 14.
в Мат. 22; 16.
г Лук. 6; 17.
д Гл. 1; 23, 24. Лук. 4; 41.
е Мат. 14; 33. Гл. 1; 1.
ж Мат. 12; 16. Гл. 1, 25, 34.
з Мат. 10; 1. Лук. 6; 12. 9; 1.
и Іоан. 1; 42.
і Гл. 6; 31.
к Іоан. 7; 5. 10; 20.
л Мат. 9; 34. 10. 25. Лук. 11; 15. Іоан. 7; 20. 8; 48, 52. 10; 20.
м Мат. 12; 25.
н Иса. 49; 24. Мат. 12; 29.
о Мат. 12; 31. Лук. 12; 10. 1 Іоан. 5; 16.

шкѫ во вѣкы, но повиненъ е на вѣчно
30 осѫжденіе. *Това рече той,* защото казувахѫ: Има духъ нечистъ.
31 [ж]Идуватъ прочее братія-та *му* и майка му, и като стояхѫ вънъ, проводихѫ до
32 него, и выкахѫ го. И сѣдяше народъ-тъ около него; и рекохѫ му: Ето, майка
33 ти и братія-та ти вънъ искатъ тя. И отвѣща имъ и каза: Коя е майка ми, или
34 *кои сѫ* братія-та ми? И като изгледа тѣзи, които сѣдяхѫ около него, казува:
35 Ето майка ми и братія-та ми! Защото който сторя волѭ-тѫ Божіѭ, той е братъ мой, и сестра моя и майка.

ГЛАВА 4.

1 И [а]пакъ започнѫ да учи на край море-то; и събра ся при него народъ много, така що той влѣзе въ ладіѭ-тѫ и сѣдяше на море-то; а всичкый-тъ народъ бѣше
2 на земіѭ-тѫ по край море-то. И учаше гы много съ притчы, [б]и говоряше имъ
3 въ поученіе-то си: Слушайте. Ето излѣзе
4 сѣятель-тъ да сѣе. И когато сѣяше, едно паднѫ край пѫть-тъ, и дойдохѫ птицы-
5 тѣ небесны и озобахѫ го. Друго паднѫ на каменито *мѣсто,* дѣто нѣмаше много пьрсть, и заскоро изникнѫ, защото нѣ-
6 маше длѫбинѫ отъ земіѭ. Но когато изгрѣя слънце-то припьрли ся, и понеже
7 нѣмаше корень изсъхнѫ. И друго паднѫ въ тьрніе-тѣ, и обрастохѫ тьрніе-тѣ и за-
8 глушихѫ го, и не даде плодъ. И друго паднѫ на добрѫ-тѫ земіѭ, и [в]даваше плодъ, който възлѣзуваше и възрастуваше, и принесе едно тридесеть, и друго
9 шестдесеть, а друго сто. И казуваше имъ: Който има уши да слуша, нека слуша.
10 [г]И когато останѫ на самѣ, *онѣзи* които бѣхѫ около него съ дванадесеть-тѣ, по-
11 пытахѫ го за притчѫ-тѫ. И казуваше имъ: Вамъ ся даде да познаете тайнѫ-тѫ на царство-то Божіе, [д]а на онѣзи външны-тѣ, всичко-то бива въ притчы;
12 [е]За да гледатъ гледающе, и да не видятъ; и да чуватъ чувающе, и да не разумѣ-ѭтъ; да не бы да ся завърнѫтъ, и да
13 имъ ся простятъ грѣхове-тѣ. И казува имъ: Не знаете ли тѫзи притчѫ? а какъ
14 ще разумѣете всичкы-тѣ притчы? [ж]Сѣя-
15 тель-тъ слово-то сѣе. А *посѣяно-то* край пѫть-тъ сѫ тѣзи въ които ся сѣе слово-то; но при които, като чуѭтъ, тутакси идува Сатана, и отнема слово-то всѣя-
16 но-то въ сьрдца-та имъ. Подобно и на каменниты-тѣ *мѣста* посѣяно-то сѫ тѣзи, които, като чуѭтъ слово-то, тутакси съ
17 радость го пріиматъ; Нѣматъ обаче корень въ себе си, но приврѣменни сѫ; послѣ като настане скърбь или гоненіе за слово-то, тутакси ся съблазняватъ.
18 И въ тьрніе-тѣ посѣяно-то сѫ тѣзи, които
19 слушатъ слово-то, И грыжи-тѣ на тойзи вѣкъ, и [з]прѣльсть-та на богатство-то, и пожеланія-та за другы *работы,* като навлѣзуватъ, заглушаватъ слово-то, и бес-
20 плодно бива. А на добрѫ-тѫ земіѭ посѣяно-то сѫ тѣзи, които слушатъ слово-то, и пріиматъ, и даватъ плодъ, едно тридесеть, и едно шестдесеть, и едно сто.
21 [и]И казуваше имъ: За това ли ся внося свѣщь да ѭ турятъ подъ шиникъ-тъ, или подъ одръ-тъ? Да ли не за това, да
22 ѭ поставятъ на свѣтилникъ-тъ? Защото [і]нѣма нѣщо тайно, което да ся не яви: нито е было нѣщо потаено, което да не
23 излѣзе на явѣ. [к]Който има уши да слуша, нека слуша.
24 И казуваше имъ: Внимайте това което слушате; [л]съ коѭто мѣркѫ мѣрите, ще ви ся възмѣри; и вамъ които слушате
25 ще ви бѫде придатъкъ. Защото, [м]който има, ще му ся даде; а който нѣма, и онова което има, ще му ся отнеме.
26 И казуваше: [н]Така е царство-то Божіе, както кога человѣкъ хвьрли сѣме-то
27 въ земіѭ-тѫ. И спи и разбужда ся нощя и деня; и сѣме-то никне, и расте, както
28 той не знае. Защото земя-та отъ само-себе ся произвожда, първомъ трѣвѫ, послѣ класъ, и напоконъ пълно жито въ
29 класъ-тъ. И когато узрѣе плодъ-тъ, той часъ [о]испраща сьрпъ-тъ, защото е настанѫла жьтва.
30 Още казуваше: [п]На що да уподобимъ царство-то Божіе? или съ кое сравненіе
31 да го сравнимъ? Подобно е на зьрно синапово, което, кога ся посѣе въ земіѭ-тѫ, най малко е отъ всичкы-тѣ сѣмена, които
32 сѫ на земіѭ-тѫ; А когато ся посѣе, израстува, и бива по голѣмо отъ всичкы-тѣ злакове, и прави клоніе голѣмы, така що подъ неговѫ-тѫ сѣнкѫ могѫтъ пти-
33 цы-тѣ небесны да привитаватъ. И [р]съ много таквызи притчы говоряше тѣмъ
34 слово-то, както можахѫ да слушатъ. А безъ притчѫ имъ не говоряше; но на особь тълкуваше всичко на ученицы-тѣ си.
35 И [с]казува имъ въ него день когато ся
36 свечери: Да минемъ отвѫдь. И като оставихѫ народъ-тъ, зематъ него, както бѣ въ ладіѭ-тѫ; имаше още и другы ладіи
37 съ него. И дигнува ся голѣма буря вѣ-

ж Мат. 12; 46. Лук. 8; 19.

—

а Мат. 13: 1. Лук. 8; 4.
б Гл. 12; 38.
в Іоан. 15; 5. Кол. 1; 6.
г Мат. 13; 10. Лук. 8; 9 и дрг.
д 1 Кор. 5; 12. Кол. 4; 5. 1 Сол. 4; 12. 1 Тим. 3; 7.
е Иса. 6; 9. Мат. 13; 14. Лук. 8; 10. Іоан. 12; 40. Дѣян. 28; 26. Рим. 11; 8.
ж Мат. 13; 19.
з 1 Тим. 6; 9, 17.
и Мат. 5; 15. Лук. 8; 16. 11; 33.
і Мат. 10; 26. Лук 12; 2.
к Мат. 11; 15. Ст. 9.
л Мат. 7; 2. Лук. 6; 38.
м Мат. 13; 12. 25; 29. Лук. 8; 18. 19; 26.
н Мат. 13; 24.
о Отк. 14; 15.
п Мат. 13; 31. Лук. 13; 18. Дѣян. 2; 41. 4; 4. 5; 14. 19; 20.
р Мат. 13; 34. Іоан. 16; 12.
с Мат. 8; 18, 23. Лук. 8; 22.

—

тренна; и волны-тѣ ся вливахѫ въ ладіѭ-тѫ, така що тя вече ся пълняше *съ водѫ*. 38 И той бѣше на кормъ-тъ заспалъ на възглавницѫ; и разбуждатъ го и казуватъ му: Учителю, не тя ли е грыжа че погы- 39 нувамы? И станѫ та запрѣти на вѣтръ-тъ, и рече на море-то: Мълчи, умири ся. И прѣстанѫ вѣтръ-тъ, и станѫ тишина го- 40 лѣма. И рече имъ: Защо сте така страхливи? Какъ нѣмате вѣрѫ? И убояхѫ ся съ голѣмъ страхъ, и казувахѫ си единъ другыму: Кой е прочее тойзи, че и вѣтръ-тъ и море-то му ся покоряватъ.

ГЛАВА 5.

1 И [а]минѫхѫ отвѫдь море-то въ странѫ- 2 тѫ Гадаринскѫ. И щомъ излѣзе изъ ладіѭ-тѫ, тозь часъ го срѣщнѫ единъ человѣкъ отъ гробища-та съ духъ нечистъ, 3 Който имаше жилище-то си въ гробища-та, и никой не можаше да го вързе нито 4 съ веригы; Защото много пѫти бѣхѫ го вързали съ оковы и съ веригы, и покѫсалъ бѣ веригы-тѣ, и оковы-тѣ бѣ строшилъ; и никой не бѣше въ силѫ да го 5 укроти. И вынѫгы, нощя и деня, бѣше по горы-тѣ и въ гробища-та, и выкаше и испрѣсичаше себе си съ камьніе. 6 А като видѣ Іисуса отъ далечь, притече 7 и поклони му ся, И извыка съ гласъ голѣмъ и рече: Що имашь ты съ мене, Іисусе, Сыне на Бога вышняго? Заклѣ- 8 вамъ тя въ Бога, недѣй мя мѫчи. (Защото му казуваше: Излѣзь изъ человѣка, 9 душе нечистый.) И попыта го: Какъ ти е име-то? И отговори и каза: Легеонъ ми е 10 име-то; защото смы мнозина. И моли му ся много, да гы не отпраща на вънъ отъ 11 тѫзи земіѭ. А тамо при горѫ-тѫ имаше 12 стадо голѣмо отъ свиніе та пасѣше; И помолихѫ му ся всичкы-тѣ бѣсове, и казувахѫ: Проводи ны въ свиніе-тѣ, да влѣ- 13 земъ въ тѣхъ; И Іисусъ тутакси даде имъ волѭ. И излѣзнѫхѫ нечисти-тѣ духове, та влѣзохѫ въ свиніе-тѣ; и устрьми ся стадо-то прѣзъ стрьмнинѫ-тѫ въ море-то, (тѣ бѣхѫ до двѣ хыляды), и ся издавихѫ 14 въ море-то. А онѣзи които пасѣхѫ свиніе-тѣ побѣгнѫхѫ та извѣстихѫ въ градъ-тъ и въ села-та. И *жители-тѣ* из- 15 лѣзохѫ да видятъ какво е станѫло. И идватъ при Іисуса, и виждатъ бѣсный-тъ въ когото бѣше легеонъ-тъ, че сѣди, и 16 облѣченъ, и смысленъ; и убояхѫ ся. И приказахѫ имъ онѣзи които видѣхѫ какъ бѣ *работа-та* на бѣсный-тъ, и за свиніе- 17 тѣ. И [б]начнѫхѫ да му ся молятъ да си 18 отиде отъ тѣхны-тѣ прѣдѣлы. И когато влѣзе въ ладіѭ-тѫ, моляше му ся [в]тойзи що бѣ *отъ напрѣдъ* бѣсенъ, да бѫде съ 19 него заедно. Іисусъ обаче му не допуснѫ, но казува му: Иди си у дома си при домашны-тѣ си, и извѣсти имъ това що 20 ти стори Господь и тя помилува. И тръгнѫ, и начевѫ да проповѣдва въ Декаполь *това* що му стори Іисусъ; и всичкы-тѣ ся чудяхѫ.

21 [г]И като прѣминѫ пакъ Іисусъ въ ладіѭ-тѫ отвѫдѣ, събра ся при него народъ много; и той бѣше край море-то. 22 И ето, [д]идва единъ отъ началницы-тѣ на съборище-то, на име Іаиръ, и като го видѣ, 23 паднѫ на позѣ-тѣ му; И моляше му ся много и казуваше: Дъщеря ми душѫ бере; да дойдешь и да положишь рѫцѣ на неѭ за да ся избави, и ще бѫде жива. 24 И отиде съ него; и слѣдувахѫ го народъ много, и притискахѫ го.

25 И една жена, [е]която имаше кръвоте- 26 ченіе дванадесеть годины, И отъ много лѣкари бѣше много пострадала, още бѣше издала и всичко-то си иманіе, безъ да види никаквѫ ползѫ, но повече на злѣ 27 бѣ пристигнѫла, Като чу за Іисуса, дойде между народъ-тъ изъ отзадь, и допрѣ 28 ся до дрехѫ-тѫ му. Защото казуваше: Че, ако да ся допрѫ само до дрехѫ-тѫ 29 му, ще исцѣлѣѭ. И на часъ-тъ прѣсѣкнѫ теченіе-то на кръвь-тѫ ѝ, и осѣти въ тѣ- 30 ло-то си че исцѣлѣ отъ болесть-тѫ. И тутакси Іисусъ като позна въ себе си че излѣзе отъ него [ж]сила, обърнѫ ся къмъ народъ-тъ и казуваше: Кой ся допрѣ до 31 дрехы-тѣ ми? И казувахѫ му ученицы-тѣ му: Видишь народъ-тъ че тя притиска, 32 и казувашь: Кой ся допрѣ до мене? И обзираше ся да види тѫзи която бѣ сто- 33 рила това. А жена-та уплашена и растреперана, като знаяше това което станѫ съ неѭ, дойде и припаднѫ му, и каза 34 му всичкѫ-тѫ истинѫ. А той ѝ рече: Дъщи, [з]твоя-та вѣра тя исцѣли; иди си съ миромъ, и здрава бѫди отъ болесть-тѫ си.

35 [и]Когато той още говоряше, идватъ отъ началника на съборище-то, и казуватъ: Дъщеря ти умрѣ; що задавашь вече трудъ 36 на учителя? А Іисусъ, щомъ чу думѫ-тѫ коіѫто говоряхѫ, казува на началника на съборище-то: Не бой ся, само вѣру- 37 вай. И не остави никого да го придружи, тъкмо Петра и Іакова и Іоанна брата 38 Іакововъ. И идува въ домъ-тъ на началника на съборище-то, и виждува мълвѫ, 39 че плачахѫ и пищѣхѫ много. И като влѣзе казува имъ: Защо ся мълвите и плачете? дѣте-то не е умрѣло, но [і]спи. 40 И присмивахѫ му ся. [к]А той като ис-

а Мат. 8; 28. Лук. 8; 26.
б Мат. 8; 34. Дѣян. 16; 39.
в Лук. 8; 38.
г Мат. 9; 1. Лук. 8; 40.
д Мат. 9; 18, Лук. 8. 41.
е Лев. 15; 25. Мат. 9; 20.
ж Лук. 6; 19. 8; 46.
з Мат. 9; 22. Гл. 10; 52. Дѣян. 11; 9
и Лук 8; 49.
і Іоан. 11; 11.
к Дѣян. 9; 40.

нжди всичкы-тѣ, зема на дѣте-то бащж му и майкж *му* и онѣзи които бѣхж съ него, и влѣзува дѣто лежаше дѣте-то.
41 И като хванж дѣте-то за ржкж, казва му: Талиѳа, куми; което истълкувано ще
42 рече: Момиче, тебѣ казувамъ, стани. И тутакси момиче-то станж и ходяше, защото бѣше на дванадесеть годины; и сма-
43 яхж ся твърдѣ много. И [л]много имъ заржча, никой да не научи това; и рече да ѝ даджтъ да яде.

ГЛАВА 6.

1 И [а]излѣзе отъ тамо, и дойде въ отечество-то си; и слѣдувахж го ученици-тѣ
2 му. И като дойде сжббота, начнж да учи въ съборище-то; и мнозина отъ слушатели-тѣ удивявахж ся, и думахж: [б]Отъ кждѣ на тогози това? и коя е дадена-та нему мудрость, че и таквызи чудеса бы-
3 ватъ отъ ржцѣ-тѣ му? Не е ли тойзи дрьводѣлецъ-тъ, сынъ-тъ Маріинъ, и [в]братъ на Іакова и на Іосія и на Іудж и на Симона? и не сж ли сестры-тѣ му тука у
4 насъ? И [г]соблазнявахж ся въ него. И казуваше имъ Іисусъ: [д]Нѣма пророкъ безъ почесть, освѣнь въ отечество-то си,
5 и между роднины-тѣ и въ домъ-тъ си. И [е]не можаше тамо никое чудо да стори, тъкмо що на малцина болны като положи
6 ржцѣ исцѣли гы. И [ж]чудяше ся за тѣхното невѣрство. И [з]обхождаше села-та наоколо та поучаваше.
7 И [и]призва дванадесеть-тѣ, и начена да гы испраща по двама по двама; и даваше
8 имъ власть надъ нечисты-тѣ духове. И заповѣда имъ да не носятъ нищо на пжть, освѣнь еднж тоягж; нито тържикъ, нито
9 хлѣбъ, нито пары въ поясъ: Но [і]да сж съ простж обувкж; и да ся не обличатъ
10 въ двѣ дрехы. И [к]казуваше имъ: Въ коіжто кжщж влѣзете, тамъ прѣбждвайте
11 до когато излѣзете отъ тамо. И [л]които не вы пріемжтъ, нито вы послушатъ, като излѣзувате отъ тамо, [м]отрьсѣте прахъ-тъ изъ подъ нозѣ-тѣ си, за свидѣтелство тѣмъ; истинж ви казувамъ, по леко ще бжде *наказаніе-то* на Содомъ или на Гоморръ въ день сждный, нежели на онзи градъ.
12 И тѣ излѣзохж, и проповѣдувахж по-
13 каяніе. И испждждахж много бѣсове; [н]и много болны помазувахж съ масло, и *гы* исцѣлявахж.
14 И [о]чу царь Иродъ, (защото явно станж негово-то име), и думаше: Іоаннъ Крьститель е въскрьснжлъ отъ мъртвы-тѣ, и за това дѣйствуватъ силы-тѣ чрѣзъ него.
15 [п]Другы казувахж, че е Илія; другы пакъ казувахж, че е пророкъ, или като единъ
16 отъ пророцы-тѣ. [р]Но като чу Иродъ рече: Тойзи е Іоаннъ, когото азъ посѣкохъ;
17 той е въскрьснжлъ отъ мъртвы-тѣ. Защото тойзи Иродъ проводи та улови Іоанна, и вързa го въ тъмницж-тж, заради Иродіадж женж-тж на брата си Филиппа, понеже
18 бѣше іж зѣлъ за женж. Защото Іоаннъ казуваше на Ирода: [с]Не ти е простено
19 да имашь братовж-тж си женж. А Иродіада го ненавиждаше, и ищѣше да го
20 убіе, но не можаше. Защото [т]Иродъ ся бояше отъ Іоанна, като *го* знаяше че е человѣкъ праведенъ и святъ; и припазуваше го, и правяше много *работы*, като го слушаше, и съ благодареніе го слу-
21 шаше. И [у]когато настанж удобенъ день, въ който Иродъ [ф]за день-тъ на рожденіе-то си правяше вечеріж на голѣмцы-тѣ си и на тысящницы-тѣ и на старѣйшины-тѣ
22 Галилейскы, И влѣзе дъщеря-та на тжзи Иродіадж, и поигра и угоди на Ирода и на сѣдящы-тѣ съ него, рече царь-тъ на момиче-то: Искай ми каквото щешь, и
23 ще ти дамъ. И заклѣ ѝ ся: [х]Ще ти дамъ каквото ми поищешь, даже до половинж-
24 тж отъ царство-то ми. А тя излѣзе и рече на майкж си: Какво да поищж? и тя рече:
25 Главж-тж на Іоанна Крьстителя. И той часъ влѣзнж набързо при царь-тъ, та поиска и каза: Искамъ да ми дадешь сега тутакси главж-тж на Іоанна Крьстителя
26 на блюдо. И [ц]царь-тъ, ако и да ся оскърби много, поради клѣтвы-тѣ *обаче* и зарадь сѣдящы-тѣ съ него, не рачи да отхвърли
27 *прозбж-тж* ѝ. И тутакси проводи царь-тъ единъ оржжникъ, и заповѣда да донесжтъ
28 главж-тж му. И той отиде та го посѣче въ тъмницж-тж, и донесе главж-тж му на блюдо, и даде іж на момиче-то; и мо-
29 миче-то іж даде на майкж си. И като чухж ученици-тѣ му, дойдохж и дигнжхж трупъ-тъ му, и положихж го въ гробъ.
30 И [ч]събрахж ся апостоли-тѣ при Іисуса та му извѣстнхж всичко, и колкото на-
31 правихж и колкото поучихж. И [ш]рече имъ: Дойдѣте вы сами на странж въ пусто мѣсто, и починѣте си малко; защото [щ]бѣхж мнозина, които идяхж и отивахж, и нито да яджтъ имахж врѣме.
32 И [ѣ]отивахж въ пусто мѣсто съ ладіж-тж
33 на странж. И видѣ гы народъ-тъ като отхождахж и мнозина го познахж; и сте-

л Мат. 8; 4. 9; 30. 12; 16. 17; 9. Гл. 3; 12. Лук. 5; 14.

—

а Мат. 13; 54. Лук. 4; 16.
б Іоан. 6; 42.
в Мат. 12; 46. Гал. 1; 19.
г Мат. 11; 6.
д Мат. 13; 57. Іоан. 4; 44.
е Виж Быт. 19; 22. 32; 25. Мат. 13; 58. Гл. 9; 23.
ж Иса. 59; 16.
з Мат. 9; 35. Лук. 13; 22.
и Мат. 10; 1. Гл. 3; 13, 14. Лук. 9; 1.
і Дѣян. 12; 8.
к Мат. 10; 11. Лук. 9; 4. 10; 7, 8.
л Мат. 10; 14. Лук. 10; 10.
м Дѣян. 13; 51. 18; 6.
н Іак. 5; 14.
о Мат. 14; 1. Лук. 9; 7.
п Мат. 16; 14. Гл. 8; 28.
р Мат. 14; 2. Лук. 3; 19.
с Лев. 18; 16. 20; 21.
т Мат. 14; 5. 21; 26.
у Мат. 14; 6.
ф Быт. 40; 20.
х Есо. 5; 3, 6. 7; 2.
ц Мат. 14; 9.
ч Лук. 9; 10.
ш Мат. 14; 13.
щ Гл. 3; 20.
ѣ Мат. 14; 13.

кохѫ ся тамъ пѣши отъ всичкы-тѣ градове, и пристигнѫхѫ прѣди тѣхъ, и
34 събрахѫ ся при него. И [ы]като излѣзе Іисусъ видѣ много народъ, и смили ся за тѣхъ; понеже бѣхѫ като овцы, които нѣмахѫ пастырь; и [ъ]наченѫ да гы поучава много.
35 И [ь]понеже бѣше вече станѫло късно, пристѫпихѫ при него ученици-тѣ му, и казувахѫ: Мѣсто-то е пусто, и късно е
36 вече: Распусни гы, да идѫтъ по околны-тѣ колибы и села, и да си купятъ хлѣбъ;
37 защото нѣматъ какво да ядѫтъ. А той отговори и рече имъ: Дайте имъ вы да ядѫтъ. И казуватъ му: [ю]Да идемъ ли да купимъ за двѣстѣ пѣнязи хлѣбъ и да имъ
38 дадемъ да ядѫтъ? А той имъ казува: Колко хлѣба имате? Идѣте та виждте. И като узнахѫ, казуватъ: [я]Петь, и двѣ
39 рыбы. И повелѣ имъ да турятъ всичкы-тѣ да насѣдатъ по зеленѫ-тѫ трѣвѫ на
40 трьпезы на трьпезы. И насѣдахѫ на лѣхы,
41 на лѣхы по сто и по петдесеть. И като зѣ петь-тѣ хлѣба и двѣ-тѣ рыбы, погледнѫ на небе-то и [ѫ]благослови, и прѣломи хлѣбове-тѣ, и даваше на ученици-тѣ си, да наслагатъ отъ прѣдѣ имъ; и двѣ-тѣ рыбы
42 раздѣли на всичкы-тѣ. И ядохѫ всичкы и
43 насытихѫ ся. И дигнѫхѫ отъ укрухы-тѣ дванадесеть коша пълны, и отъ рыбы-тѣ.
44 А онѣзи които ядохѫ хлѣбове-тѣ бѣхѫ около петь тысящы мѫжіе.
45 И [ѭ]тутакси понуди ученицы-тѣ си да влѣзѫтъ въ ладіѭ-тѫ, и да идѫтъ
46 прѣди *него* отвѫдь къмъ Виѳсаидѫ, доклѣ распусне той народъ-тъ. И като гы распуснѫ, отиде на горѫ-тѫ да ся по-
47 моли. И [а]когато ся свечери, ладія-та бѣше въ срѣдъ море-то, и той самъ си на зе-
48 міѭ-тѫ. И видѣ гы че ся мѫчатъ въ гребаніе съ лопаты-тѣ; защото имъ бѣше вѣтръ-тъ противенъ; и около четвъртѫ-тѫ стражѫ на нощь-тѫ тръгнува къмъ тѣхъ, като вървѣше по море-то, и [б]искаше
49 да гы измине. А тѣ като го видѣхѫ че ходи по море-то, възмнѣхѫ че е призракъ,
50 и извыкахѫ. Защото го всичкы видѣхѫ и смутихѫ ся. И тутакси проговори съ тѣхъ, и казува имъ: Дързайте, азъ сьмь,
51 не бойте ся. И възлѣзе при тѣхъ на ладіѭ-тѫ, и тихнѫ вѣтръ-тъ. И ужасавахѫ ся въ себе си твърдѣ много, и чудяхѫ ся.
52 Защото [в]не разумѣхѫ поради хлѣбове-тѣ, [г]понеже сърдце-то имъ бѣ затвърднѣло.
53 И [д]прѣминѫхѫ та дойдохѫ въ земіѭ-тѫ Геннисаретскѫ и ся извезохѫ на приста-
54 нище-то. И когато излѣзохѫ изъ ладіѭ-
55 тѫ, тутакси го познахѫ. И завтекохѫ ся по всичкы-тѣ онѣзи околны *мѣста* и наченѫхѫ да носятъ на одрове болны-тѣ,
56 тамъ дѣто чувахѫ че е. И дѣто влѣзуваше въ паланкы, или въ градове, или въ села, туряхѫ по пазарь-тъ болны-тѣ, и моляхѫ му ся [в]да ся допрѫтъ поне до полы-тѣ на дрехы-тѣ му; и колкото ся допирахѫ, исцѣлявахѫ ся.

ГЛАВА 7.

1 И [а]събиратъ ся при него Фарисеи-тѣ, и нѣкои отъ книжницы-тѣ, що бѣхѫ дошли
2 отъ Іерусалимъ. И като видѣхѫ нѣкои отъ ученицы-тѣ му че ядѫтъ хлѣбъ съ рѫцѣ нечисты, сиречь немыты, укорихѫ
3 гы. (Защото Фарисеи-тѣ и всичкы-тѣ Іудеи, ако си не омыѭтъ рѫцѣ-тѣ до лактѣ-тѣ, не ядѫтъ, държаще прѣданіе-то на
4 стары-тѣ. И отъ пазарь *кога ся вращатъ*, ако ся не омыѭтъ, не ядѫтъ; има и другы много *обычаи*, които сѫ пріяли да държатъ; измыванія на чашы, и шулцы
5 и мѣдницы и одрове;) Послѣ [б]пытатъ го Фарисеи-тѣ и книжници-тѣ: Защо твои-тѣ ученици не ходятъ по прѣданіе-то на стары-тѣ, но съ немыты рѫцѣ ядѫтъ хлѣбъ?
6 А той отвѣща и рече имъ: Добрѣ е пророкувалъ Исаія за васъ лицемѣры-тѣ; както е писано: [в]„Тойзи народъ съ устны-тѣ си почита мя, а сърдце-то имъ да-
7 лечь отстои отъ мене. И напраздно мя почитатъ, учаще ученія, заповѣди чело-
8 вѣческы." Защото оставихте заповѣдь-тѫ Божіѭ, и държите прѣданіе-то человѣческо, измыванія на шулцы и на чашы, и другы подобны много таквызи правите.
9 И казуваше имъ: Добрѣ че отмѣтате Божіѭ-тѫ заповѣдь, за да вардите прѣда-
10 ніе-то ваше. Защото Моисей рече: [г]„Почитай бащѫ си и майкѫ си" и, [д]„Който злослови бащѫ или майкѫ, непрѣмѣнно
11 да ся умъртви." Вы обаче казувате: Ако человѣкъ каже на бащѫ или на майкѫ: [е]Корванъ е, (сирѣчь даръ), каквото бы
12 ся ползувалъ ты отъ мене, *доста е*; И не го оставяте вече да стори нищо на
13 бащѫ си или на майкѫ си; И тъй разваляте слово-то Божіе поради ваше-то прѣданіе, което сте прѣдали; и струвате подобны таквызи много.
14 И [ж]призва всичкый-тъ народъ, и казуваше имъ: Слушайте мя всиńца, и ра-
15 зумѣвайте. Нѣма нищо извънъ человѣка що влѣзува въ него, което може да го осквърни, но което излѣзува изъ него, то

ы Мат. 9; 36. 14; 14.
ъ Лук. 9; 11.
ь Мат. 14; 15 Лук. 9; 12.
ю Числ. 11; 13, 22. 4 Цар. 4; 43.
я Мат. 14; 17. Лук. 9; 13. Іоан. 6; 9. Вижъ Мат. 15; 34. Гл. 8; 5.
ѫ 1 Цар. 9; 13. Мат. 26; 26.
ѭ Мат. 14; 22. Іоан. 6; 17.
а Мат. 14; 23. Іоан. 6; 16, 17.
б Вижъ Лук. 24; 28.
в Гл. 8; 17, 18.
г Гл. 3; 5, 16; 14.
д Мат. 14; 34.
в Мат. 9; 20. Гл. 5; 27, 28. Дѣян. 19; 12.

—

а Мат. 15; 1.
б Мат. 15; 2.
в Иса. 29; 13. Мат. 15; 8.
г Исх. 20; 12. Втор. 5; 16. Мат. 15; 4.
д Исх. 21; 17. Лев. 20; 9. Прит. 20; 20.
е Мат. 15; 5. 22; 18.
ж Мат. 15; 10.

16 е косто осквърнява человѣка. [з]Ако нѣкой има уши да слуша, нека слуша.
17 И [и]като влѣзе въ кѫщи отъ народа, пытахѫ го ученици-тѣ му за притчѫ-тѫ.
18 И казува имъ: Така ли и вы сте неразумливи? Не разумѣвате ли че все що отъ вънъ влѣзува въ человѣка, не може да го о-
19 сквърнява? Защото не влѣзува въ сърдцето му, но въ търбухъ-тъ; и излѣзува въ заходъ-тъ, като исчистя всичкы-тѣ ястія.
20 Казуваше още, че което излѣзува изъ че-
21 ловѣка, то осквърнява человѣка. Защото [і]отъ вѫтрѣ отъ сърдце-то на человѣцы-тѣ излѣзуватъ злы-тѣ помысли, прѣлюбодѣя-
22 нія, блудства, убійства, Кражбы, лихоимства, лукавства, коварство, похотливость, погледъ лукавъ, хуленіе, гордость, безум-
23 ство. Всичкы тѣзи лукавы *нѣща* извѫтрѣ излѣзуватъ, и осквърняватъ человѣка.
24 И [к]като станѫ отъ тамъ, отиде въ прѣдѣлы-тѣ Тирскы и Сидонскы; и влѣзе въ еднѫ кѫщѫ, и не искаше да го знае никой;
25 но не можѐ да ся укрые. Защото като чу за него нѣкоя си жена, на коіѭто дъщеря ѝ имаше духъ нечистъ, дойде и
26 припаднѫ на нозѣ-тѣ му. А тя жена бѣ Еллинка, родомъ Сирофиникіанка: и моляше му ся да испѫди бѣсъ-тъ отъ дъ-
27 щеріѭ ѝ. А Іисусъ ѝ рече: Остави да ся насытятъ първомъ чада-та; защото не е добрѣ да земе нѣкой хлѣбъ-тъ отъ чада-
28 та, и да го хвърли на псета-та. А тя отговори и рече му: Ей, Господи, но и псета-та отдолу подъ трѫпезѫ-тѫ ядѫтъ отъ
29 трошицы-тѣ на дѣца-та. И рече ѝ: За тѫзи рѣчь, иди; бѣсъ-тъ излѣзе изъ дъ-
30 щеріѭ ти. И като отиде у дома си, намѣри че бѣсъ-тъ бѣ излѣзлъ, и дъщеря ѝ легнѫла на постелкѫ-тѫ.
31 И [л]пакъ като излѣзе изъ прѣдѣлы-тѣ Тирскы и Сидонскы, дойде къмъ море-то Галилейско, между прѣдѣлы-тѣ Дека-
32 полскы. И [м]довождатъ му едного глухъ и гѫгнивъ, и молятъ му ся да възложи рѫ-
33 кѫ на него. И като го зѣ на странѫ отъ народъ-тъ, вложи пърсты-тѣ си въ уши-тѣ му; [н]и като плюнѫ, похванѫ го по языкъ-тъ.
34 И [о]погледнѫ на небе-то, [п]въздѫхнѫ, и ка-
35 зува му: Еффаѳа, сирѣчь, Отвори ся. И [р]тозь часъ ся отворихѫ уши-тѣ му; и развърза ся върска-та на языкъ-тъ му, и
36 говоряше чисто. И [с]заржча имъ да не кажѫтъ *това* никому; но колкото имъ той заржчваше, толкозь повече тѣ проповѣду-
37 вахѫ; И удивявахѫ ся твърдѣ много, и думахѫ: Всичко добрѣ прави; и глухы-тѣ прави да чуватъ, и нѣмы-тѣ да говорятъ.

ГЛАВА 8.

1 Прѣзъ онѣзи дни, [а]понеже бѣше прѣмного народъ, и нѣмахѫ какво да ядѫтъ, призова Іисусъ ученицы-тѣ си, и казува имъ:
2 Жалъ ми е за народъ-тъ, защото три дни вече стоятъ при мене, и нѣматъ що да
3 ядѫтъ; И ако гы распуснѫ гладны по домове-тѣ имъ ще прѣмалнѣіѫтъ по пѫть-тъ; защото нѣкои отъ тѣхъ сѫ дошли отъ да-
4 лечь. И отговорихѫ му ученици-тѣ: Отъ дѣ ще може да гы насыти нѣкой съ хлѣбъ
5 тука въ пустыніѫ-тѫ? И [б]попыта гы: Колко хлѣба имате? А тѣ рекохѫ: Седмь.
6 И повелѣ на народъ-тъ да насѣдатъ на земіѫ-тѫ; и като зѣ седмь-тѣ хлѣба благодари, и прѣломи, и даваше на ученицы-тѣ си да сложатъ, и сложихѫ прѣдъ
7 народъ-тъ. Имахѫ и малко рыбичкы; и [в]благослови, и рече да сложатъ и тѣхъ;
8 И ядохѫ и насытихѫ ся, и дигнѫхѫ о-
9 статкы отъ укрухы, седмь кошницы. А онѣзи които ядохѫ бѣхѫ до четыри тысящы; и распуснѫ гы.
10 И [г]тутакси влѣзе въ ладіѭ-тѫ съ ученицы-тѣ си, и дойде въ Далмануѳан-
11 скы-тѣ страны. И [д]излѣзохѫ Фарисеи-тѣ, и начнѫхѫ да му правятъ пытанія, и като го искушавахѫ, ищяхѫ отъ него
12 знаменіе отъ небе-то. А той въздѫхнѫ отъ сърдце, и каза: Защо тойзи родъ ище знаменіе? Истинѫ ви казувамъ: Нѣма да
13 ся даде на тойзи родъ знаменіе. И остави гы, и влѣзе пакъ въ ладіѭ-тѫ, и минѫ отвѫдь.
14 Но [е]забравихѫ *ученици-тѣ* да земѫтъ хлѣбъ, и нѣмахѫ съсъ себе си въ ладіѭ-
15 тѫ освѣнь единъ хлѣбъ. И [ж]заржча имъ и каза: Гледайте, пазѣте ся отъ квасъ-тъ Фарисейскый и *отъ* квасъ-тъ Иродовъ.
16 И размысляхѫ помежду си и думахѫ:
17 *Това е* [з]защото хлѣбове нѣмамы. А Іисусъ разумѣ, и каза имъ: Защо размысляте че хлѣбове нѣмате? [и]Не разбирате ли нито разумѣвате? Още ли имате сърд-
18 це-то си окаменено? Очи имате и не видите ли? и уши имате и не чувате ли?
19 и не помните ли? [і]Когато прѣломихъ петь-тѣ хлѣба на петь-тѣ тысящы, колко кошове пълны съ укрухы дигнѫхте? Ка-
20 зуватъ му: Дванадесеть. И [к]когато седмь-тѣ на четыри-тѣ тысящы, колко кошницы пълны съ укрухы дигнѫхте? А тѣ ре-
21 кохѫ: Седмь. И казуваше имъ: [л]Какъ не разумѣвате?
22 И идува въ Виѳсаидѫ: и довождатъ му едного слѣпъ и примолуватъ му ся да

з Мат. 11; 15.
и Мат. 15; 15.
і Быт. 6; 5. 8; 21. Мат. 15; 19.
к Мат. 15; 21.
л Мат. 15; 29.
м Мат. 9; 32. Лук. 11; 14.
н Гл. 8; 23. Іоан. 9; 6.
о Гл. 6; 41. Іоан. 11; 41. 17; 1.
п Іоан. 11; 33, 38.
р Иса. 35; 5, 6. Мат. 11; 5.
с Гл. 5; 43.

—

а Мат. 15; 32.
б Мат. 15; 34. Гл. 6; 38.
в Мат. 14; 19. Гл. 6; 41.
г Мат. 15; 39.
д Мат. 12; 38. 16; 1. Іоан. 6; 30.
е Мат. 16; 5.
ж Мат. 16; 6. Лук. 12; 1.
з Мат. 16: 7.
и Гл. 6; 52.
і Мат. 14; 20. Гл. 6; 43. Лук. 9; 17. Іоан. 6; 13.
к Мат. 15; 37. Ст. 8.
л Гл. 6; 52. Ст. 17.

23 ся прикосне до него. И хванѫ слѣпый-тъ за рѫкѫ, та го изведе вънъ отъ село-то, и [м]като плюнѫ на очи-тѣ му, възложи на него рѫцѣ, и пыташе го, види ли нѣщо. 24 И той прогледа и казуваше: Виждамъ человѣцы-тѣ, като че виждамъ дървета 25 да ходятъ. Послѣ пакъ възложи рѫцѣ-тѣ си на очи-тѣ му, и направи го да прогледа; и възстанови ся *зрѣніе-то му*, и видѣ 26 всичкы-тѣ чисто. И испрати го въ домъ-тъ му, и казуваше: Нито въ село-то да влѣзешь, [н]нито нѣкому въ село-то да кажешь *това*.

27 И [о]излѣзе Іисусъ и ученици-тѣ му по села-та на Кесаріѭ Филипповѫ, и изъ пѫть-тъ пыташе ученицы-тѣ си, и казуваше имъ: Кого мя казуватъ человѣци-28 тѣ че сьмь. А тѣ отговорихѫ: [п]Іоаннъ Крьститель; другы пакъ Илія; а другы 29 единъ отъ пророцы-тѣ. И той имъ казува: Но вы кого мя казувате че сьмь? И отговори Петръ и рече му: Ты си [р]Хри-30 стосъ. И [с]запрѣти имъ да не казуватъ никому за него.

31 И [т]наченѫ да гы учи *това*, че Сынъ человѣческый трѣба много да пострада, и да бѫде отхвърленъ отъ старѣйшины-тѣ и първосвященницы-тѣ и книжницы-тѣ, и убитъ да бѫде, и слѣдъ три дни да въс-32 крьсне. И говоряше слово-то явно. А Петръ го зѣ на странѫ, и наченѫ да му запрѣ-33 тява. А той като ся обърнѫ и видѣ ученицы-тѣ си, запрѣти на Петра и рече: Махни ся отъ прѣдъ мене, Сатано; защото не мыслишь това което е Божіе, но това което е человѣческо.

34 И призова народъ-тъ съ ученицы-тѣ си, и рече имъ: [у]Който ище да дойде слѣдъ мене, нека ся отрече отъ себе си, и дигне 35 кръсть-тъ си и мя слѣдува. Защото, [ф]който ище да упази животъ-тъ си, ще го изгуби; и който изгуби животъ-тъ си заради мене, 36 и за евангеліе-то, той ще го упази. Понеже какво ще ползува человѣка, ако спечали всичкый-тъ свѣтъ, и отщети ду-37 шѫ-тѫ си? Или какво ще даде человѣкъ 38 въ размѣнѫ за душѫ-тѫ си? Защото, [х]който ся усрами за мене и [ц]за думы-тѣ ми въ тойзи блуденъ и грѣшенъ родъ, и Сынъ человѣческый ще ся усрами за него, когато дойде въ славѫ-тѫ на Отца си съсъ святы-тѣ ангелы.

ГЛАВА 9.

1 И казуваше имъ: [а]Истинѫ ви казувамъ, че има нѣкои отъ стоящы-тѣ тукя, които нѣма да вкусятъ смьрть, доклѣ не видятъ [б]царство-то Божіе дошло въ силѫ.

2 И [в]слѣдъ шесть дни зѐма Іисусъ Петра и Іакова и Іоанна, и възвожда гы на горѫ высокѫ на странѫ самы; и прѣо-3 брази ся прѣдъ тѣхъ. И дрехы-тѣ му станѫхѫ лъскавы, [г]твърдѣ бѣлы като снѣгъ, каквыто бѣлилникъ на земѭ-тѫ не може 4 да убѣли. И яви имъ ся Илія съ Моисея; 5 и разговаряхѫ ся съ Іисуса. И отговори Петръ и казува на Іисуса: Равви, добро е да смы тука; и да направимъ три шатры, за тебе еднѫ, и за Моисея еднѫ, 6 и за Иліѭ еднѫ. Защото не знаяше какво да рече; понеже бѣхѫ уплашени. 7 И облакъ гы засѣни; и гласъ дойде изъ облака който казуваше: Тойзи е Сынъ 8 мой възлюбленный; слушайте него. И внезапу като ся обзърнѫхѫ, не видѣхѫ вече никого съсъ себе си, освѣнь Іисуса 9 самичькъ. И [д]когато слѣзувахѫ отъ горѫ-тѫ, зарѫча имъ да не кажѫтъ никому това що видѣхѫ, освѣнь кога Сынъ че-10 ловѣческый въскрьсне отъ мьртвы-тѣ. И задържахѫ слово-то въ себе си, като разысквахѫ помежду си, що е *това* да въс-11 крьсне отъ мьртвы-тѣ. И пытахѫ го, и казувахѫ: Защо казуватъ книжници-тѣ 12 че [е]трѣба да дойде първомъ Илія? А той отвѣща и рече имъ: Истинѫ че ще Илія първомъ да дойде, и да устрои всичко; и [ж]какъ е писано за Сына человѣческаго, че трѣба да пострада много, [з]и да *бѫде* 13 уничиженъ; Но казувамъ ви, [и]че Илія дойде, и сторихѫ му каквото щѣхѫ, както е писано за него.

14 И [і]като дойде при ученицы-тѣ, видѣ около тѣхъ народъ много, и книжницы 15 които ся прѣпирахѫ съ тѣхъ. И тутакси всичкый народъ щомъ го видѣ, смая ся, 16 и притекохѫ ся та го поздравявахѫ. И попыта книжницы-тѣ: Какво ся прѣпи-17 рате съ тѣхъ. И [к]отговори единъ отъ народа, и рече: Учителю, доведохъ при тебе 18 сына си, който има духъ нѣмъ. И дѣто го прихване, тръшва го, и запѣня ся, и скърца съсъ зѫбы, и вцѣпява ся; и рѣкохъ на твои-тѣ ученицы да испѫдятъ 19 *бѣсъ-тъ*, но не можѣхѫ. А той му отговори и рече: О роде невѣрный, до кога ще бѫдѫ съ васъ? до кога ще вы тър-20 пѭ? доведѣте го при мене. И доведохѫ го при него; и [л]като го видѣ *бѣсный-тъ*, тутакси духъ-тъ го покѫса, и той паднѫ 21 на земѭ-тѫ, и валяше ся запѣненъ. И попыта *Іисусъ* бащѫ му: Колко врѣме е отъ какъ му станѫ това? А той рече:

м Гл. 7: 33.
н Мат. 8: 4. Гл. 5: 43.
о Мат. 16; 13. Лук. 9; 18.
п Мат. 14; 2.
р Мат. 16; 16. Іоан. 6; 69. 11; 27.
с Мат. 16; 20.
т Мат. 16; 21. 17; 22. Лук. 9; 22.
у Мат. 10; 38. 16; 24. Лук. 9; 23. 14; 27.
ф Іоан. 12; 25.
х Мат. 10; 33. Лук. 9; 26. 12; 9.
ц Вижь Рим. 1; 16. 2 Тим. 1; 8. 2; 12.

а Мат. 16; 28. Лук. 9; 27.
б Мат. 24; 30. 25; 31. Лук. 22; 18.
в Мат. 17; 1. Лук. 9; 28.
г Дан. 7; 9. Мат. 28; 3.
д Мат. 17; 9.
е Мал. 4; 5 Мат. 17; 10.
ж Псал. 22; 6. Иса. 53; 2 и др. Дан. 9; 26.
з Лук. 23; 11. Фил. 2; 7.
и Мат. 11; 14. 17; 12. Лук. 1; 17.
і Мат. 17; 14. Лук. 9; 37.
к Мат. 17; 14. Лук. 9: 38.
л Гл. 1; 26. Лук. 9; 42.

22 Отъ дѣтинство. И много пѫти и въ огнь го хвьрли и въ водѫ, да го погуби; но ако можешь нѣщо, смили ся на насъ, и 23 помогни ни. А Іисусъ му рече: Това, [м]ако можешь повѣрува, всичко е възможно за тогози който вѣрува. 24 И тутакси на дѣте-то баща му извыка съсъ сьлзы и казуваше: Вѣрувамъ, Господи, помогни на мое-то невѣрство. 25 А Іисусъ като видѣ че ся стича народъ, запрѣти нечистому духу, и му казваше: Душе нѣмый и глухый, азъ ти повелѣвамъ: Излѣзь отъ него, и да не влѣзешь вече въ него. 26 И *духъ-тъ* като испища, и го покѫса силно, искочи, и *момъкъ-тъ* станѫ като мьртвъ, така що мнозина думахѫ че умрѣ. 27 А Іисусъ го хванѫ за рѫкѫ, и дигнѫ го, и *той* станѫ.

28 И [н]когато влѣзе въ кѫщи, ученици-тѣ му пытахѫ го на странѫ: Защо ный не можѣхмы да го испѫдимъ? 29 И рече имъ: Тойзи родъ не може да излѣзе съ нищо *друго,* освѣнь съ молитвѫ и постъ.

30 И като излѣзохѫ отъ тамъ, минувахѫ прѣзъ Галилеѭ, и не искаше да узнае 31 *това* никой. [о]Защото учаше ученицы-тѣ си, и казуваше имъ, че Сынъ человѣческый ще бѫде прѣдаденъ въ рѫцѣ на человѣцы, и ще го убіѭтъ; и отъ какъ го убіѭтъ, въ третій-тъ день ще въскрьсне. 32 Но тѣ не разумѣвахѫ думѫ-тѫ, и бояхѫ ся да го попытатъ.

33 И [п]дойде въ Капернаумъ, и когато влѣзе въ кѫщи, пыташе гы: За какво ся разговаряхте въ пѫть-тъ помежду си? 34 А тѣ мълчахѫ; защото, въ пѫть-тъ бѣхѫ ся прѣпирали помежду си, кой е по 35 голѣмъ. И като сѣднѫ призова дванадесеть-тѣ, и казува имъ: [р]Който иска да е първъ, ще бѫде най послѣденъ отъ 36 всичкы-тѣ, и на всичкы-тѣ слуга. И [с]зѣ едно дѣте та го постави по срѣдъ тѣхъ, 37 пригѫрнѫ го и рече имъ: Който пріеме едно отъ таквызи дѣца въ мое име, мене пріима; и [т]който пріеме мене, не пріима мене, но тогози който мя е проводилъ.

38 [у]Отговори му Іоаннъ и казуваше: Учителю, видѣхмы нѣкого си, който ны не слѣдува, че испѫждаше бѣсове въ твое-то име; и забранихмы му, защото не слѣ- 39 дува насъ. А Іисусъ рече: Недѣйте му забраня, защото [ф]нѣма никой който да стори чудо въ мое име, и да може на 40 часъ-тъ да мя злослови. Понеже [х]който не е противъ насъ, той е отъ кѫдѣ насъ. 41 Защото [ц]който вы напои еднѫ чашѫ водѫ въ мое име, понеже сте Христови, истинѫ ви казувамъ, нѣма да изгуби за- 42 платѫ-тѫ си. И [ч]който соблазни едного отъ малкы-тѣ, които вѣруватъ въ мене, за него по добрѣ бы было да ся обложи воденичень камькъ около шіѭ-тѫ му, и 43 да бѫде хвърленъ въ море-то. И [ш]ако тя соблазнява рѫка-та ти, отсѣчи ѭ; по добрѣ ти е да влѣзешь клосенъ въ животъ-тъ, а не да имашь двѣ рѫцѣ и да отидешь въ пькълъ-тъ, въ огнь-тъ нега- 44 симъ; [щ]Дѣто "червей-тъ имъ не умира, и 45 огнь-тъ не угаснува". И ако нога-та ти тя съблазнява, отсѣчи ѭ; по добрѣ ти е да влѣзешь хромъ въ животъ-тъ, а не да имашь двѣ нозѣ и да бѫдешь хвьрленъ въ пькълъ-тъ, въ огнь-тъ негасимъ; 46 Дѣто "червей-тъ имъ не умира, и огнь-тъ 47 не угаснува". И ако око-то ти тя соблазнява, извади го; по добрѣ ти е да влѣзешь съ едно око въ царство-то Божіе, а не да имашь двѣ очи и да бѫдешь 48 хвьрленъ въ пькълъ-тъ огненный; Дѣто "червей-тъ имъ не умира и огнь-тъ не 49 угаснува". Защото всякой съ огнь ще ся осоли, и [ъ]всяка жьртва съсъ соль ще 50 ся осоли. [ы]Добро е соль-та; но ако соль-та бѫде безсолна, съ какво ще ѭ поправите? [ь]имайте соль въ себе си, и [ѣ]миръ имайте помежду си.

ГЛАВА 10.

1 И [а]станѫ отъ тамо та отиде въ прѣдѣлы-тѣ Іудейскы, прѣзъ *странѫ-тѫ* отвѫдь Іорданъ; и стича ся пакъ народъ при него; и както си имаше обычай пакъ 2 гы поучаваше. И [б]пристѫпихѫ Фарисеи-тѣ та го попытахѫ за да го искушаватъ: Да ли е простено на мѫжъ да напусне 3 женѫ-тѫ си? А той отговори и рече имъ: 4 Що ви заповѣда Моисей? А тѣ рекохѫ: [в]Моисей дозволи да напише разводно пи- 5 смо, и да ѭ напусне. И отговори Іисусъ и рече имъ: За жестокосьрдіе-то ваше ви е 6 писалъ тѫзи заповѣдь: Отъ начало обаче на созданіе-то, [г]мѫжко и женско гы е 7 сътворилъ Богъ. [д]За това ще остави человѣкъ бащѫ си и майкѫ си, и ще ся при- 8 лѣпи при женѫ-тѫ си, И ще бѫдѫтъ двама-та въ еднѫ плъть: така що не сѫ вече 9 двѣ, но еднѫ плъть. И тъй, онова което е 10 Богъ съчеталъ, человѣкъ да не разлѫча. И въ кѫщи пакъ ученици-тѣ му попытахѫ го 11 за сѫщо-то. И казува имъ: [е]Който си напусне женѫ-тѫ, и ся ожени за другѫ,

м Мат. 17; 20. Гл. 11; 23. Лук. 17; 6. Іоан. 11; 40.
н Мат. 17; 19.
о Мат. 17; 22. Лук. 9; 44.
п Мат. 18; 1. Лук. 9: 46. 22: 24.
р Мат. 20; 26, 27. Гл. 10; 43.
с Мат. 18; 2. Гл. 10; 16.
т Мат. 10; 40. Лук. 9; 48.
у Числ. 11; 28. Лук. 9; 49.
ф 1 Кор. 12; 3.
х Виж Мат. 12; 30.
ц Мат. 10; 42.
ч Мат. 18; 6. Лук. 17; 1.
ш Втор. 13; 6. Мат. 5; 29. 18; 8.
щ Иса. 66, 24.
ъ Лев. 2; 13. Іез. 43; 24.
ы Мат. 5; 13. Лук. 14; 34.
ь Ефес. 4; 29. Кол. 4; 6.
ѣ Рим. 12; 18. 14; 19. 2 Кор. 13. 11. Евр. 12; 14.

—

а Мат. 19; 1. Іоан. 10; 40. 11; 7.
б Мат. 19; 3.
в Втор. 24; 1. Мат. 5; 31. 19; 7.
г Быт. 1; 27. 5; 2.
д Быт. 2; 24. 1 Кор. 6; 16. Ефес. 5; 31.
е Мат. 5; 32. 19; 9 Лук. 16; 18. Рим. 7; 3. 1 Кор. 7; 10, 11.

12 прѣлюбодѣйствува противъ неѭ. И ако жена напусне мѫжа си и посегне за другыго, прѣлюбодѣйствува.

13 И [ж]доведохѫ при него дѣца, за да ся прикосне до тѣхъ: а ученици-тѣ запрѣ-

14 тявахѫ на тѣзи които гы водяхѫ. *Това* като видѣ Іисусъ възнегодова, и рече: Оставѣте дѣца-та да дохождатъ при мене, и не гы въспирайте; защото [з]на таквызи

15 е царство-то Божіе. Истинѫ ви казувамъ: [и]Който не пріеме царство-то Божіе като

16 дѣте, нѣма да влѣзе въ него. И пригърнѫ гы и възлагаше рѫцѣ на тѣхъ, и благославяше гы.

17 И [і]когато излѣзуваше на пѫть-тъ, притече ся нѣкой си та колѣничи прѣдъ него и го пыташе: Учителю благый, що да сторѭ за да наслѣдувамъ животъ вѣченъ?

18 А Іисусъ му рече: Що мя наричашь благъ? Никой не е благъ, тъкмо единъ Богъ.

19 Заповѣди-тѣ знаешь: [к]"Не прѣлюбодѣйствувай; Не убивай; Не кради; Не свидѣтелствувай на лъжѫ; Не обиждай; По-

20 читай бащѫ си и майкѫ си." А той отговори и рече му: Учителю, всичко това

21 упазихъ отъ младость-тѫ си. А Іисусъ като го погледнѫ, възлюби го, и рече му: Едно ти не достига; иди, продай все що имашь, и раздай *го* на сиромасы-тѣ; и [л]ще имашь съкровище на небе-то; и дигни крьстъ-тъ, и ела та мя послѣдувай.

22 Но той ся оскърби за тѫѭ думѫ, и отиде си нажаленъ; защото имаше имотъ

23 много. А Іисусъ [м]погледнѫ около си и казуваше на ученицы-тѣ си: Колко мѫчно ще влѣзѫтъ въ царство-то Божіе тѣзи

24 които иматъ богатство? А ученици-тѣ му ся смаювахѫ за неговы-тѣ думы. И Іисусъ пакъ отговори и рече имъ: Чада, колко е мѫчно да влѣзѫтъ въ царство-то Божіе тѣзи [н]които иматъ надеждѫ-тѫ

25 си на богатство-то? По лесно е камила да мине прѣзъ иглены уши, а не богатъ

26 да влѣзе въ царство-то Божіе. А тѣ ся твърдѣ много удивявахѫ, и говоряхѫ помежду си: И кой може спасенъ да бѫде?

27 А Іисусъ погледнѫ на тѣхъ и каза: У человѣцы-тѣ е невъзможно; но не у Бога;

28 защото [о]у Бога всичко е възможно. И [п]наченѫ Петръ да му говори: Ето, ный оставихмы всичко и послѣдувахмы тебе.

29 А Іисусъ отвѣща и рече: Истинѫ ви казувамъ: Нѣма ни единъ който да е оставилъ кѫщѫ, или братія, или сестры, или бащѫ, или майкѫ, или женѫ, или чада, или нивя, заради мене и за евангеліе-то,

30 И да не [р]земе стократно сега на това врѣме, кѫщя и братія и сестры и майкы и чада и нивя наедно съ гоненія, и въ

31 идущія вѣкъ животъ вѣченъ. [с]Мнозина обаче пьрви ще бѫдѫтъ послѣдни, и послѣдни-тѣ пьрви.

32 А [т]когато бѣхѫ въ пѫть-тъ на възлѣзуваніе-то си въ Іерусалимъ, Іисусъ вървѣше прѣдъ тѣхъ, а тѣ ся чудяхѫ, и като вървѣхѫ подирѣ *му* бѣхѫ на страхъ. [у]И като прибра пакъ дванадесеть-тѣ, наченѫ да имъ казува това което имаше

33 да му ся случи: Ето, ный възлѣзувамы въ Іерусалимъ, и Сынъ человѣческый ще бѫде прѣдаденъ на първосвященницы-тѣ и на книжницы-тѣ, и ще го осѫдятъ на смьрть, и ще го прѣдадѫтъ на языччицы-

34 тѣ; И ще му ся поругаѭтъ, и ще го біѭтъ, и ще го заплюѭтъ, и ще го убіѭтъ, и въ третій день ще въскрьсне.

35 [ф]И идуватъ при него Іаковъ и Іоаннъ, сынове-тѣ Зеведееви, и казуватъ: Учителю, искамы да ни сторишь каквото *ти*

36 попросимъ. А той имъ рече: Що искате

37 да ви сторѭ? А тѣ му рекохѫ: Дай ни да сѣднемъ единъ отъ десно и единъ отъ

38 лѣво до тебе въ славѫ-тѫ ти. А Іисусъ имъ рече: Не знаете що просите; можете ли да піете чашѫ-тѫ, коѭто азъ піѭ, и да ся крьстите съ крьщеніе-то съ кое-

39 то ся азъ крьщавамъ? Тѣ му рекохѫ: Можемъ. А Іисусъ имъ рече; Чашѫ-тѫ коѭто азъ піѭ ще піете, и съ крьщеніе-то, съ което ся азъ крьщавамъ, ще ся

40 крьстите; Но да сѣднете отъ десно и отъ лѣво до мене не е мое да дамъ, но ко-

41 муто е приготвено. А [х]като чухѫ десетима-та, хванѫхѫ да негодуватъ за Іа-

42 кова и Іоанна. А Іисусъ гы повыка и казува имъ: [ц]Вы знаете че онѣзи които ся иматъ господари на языччицы-тѣ господаруватъ надъ тѣхъ, и голѣмци-тѣ имъ вла-

43 дѣѭтъ гы. А [ч]между васъ не ще да бѫде така; но който между васъ ище да бѫде

44 голѣмецъ, ще ви бѫде слуга; И който отъ васъ ище да бѫде пьрвъ, ще бѫде

45 рабъ на всичкы-тѣ. Защото [ш]Сынъ человѣческый не дойде да му послугуватъ, но да послугува, и [щ]да даде животъ-тъ си откупъ за мнозина.

46 И [ъ]идуватъ въ Іерихонъ; и когато излѣзваше изъ Іерихонъ той и ученици-тѣ му, и народъ доволно, Тимеевъ-тъ сынъ Вартимей слѣпый-тъ, сѣдяше при пѫть-тъ

47 та просяше. И като чу че е Іисусъ Назоряниновъ, наченѫ да выка и да казува:

48 Сыне Давидовъ, Іисусе, помилуй мя. И запрѣтявахѫ му мнозина, да мълкне; но

ж Мат. 19; 13. Лук. 18; 15.
з 1 Кор. 14, 20. 1 Пет. 2; 2.
и Мат. 18; 3.
і Мат. 19; 16. Лук. 18 18.
к Исх. 20; 13 и дрг. Рим. 13; 9.
л Мат. 6; 19, 20. 19; 21. Лук. 12; 33. 16; 9.
м Мат. 19; 23. Лук. 18; 24.
н Іов. 31; 24. Псал. 52; 7. 62; 10. 1 Тим. 6; 17.
о Іер. 32; 17. Мат. 19; 26. Лук. 1: 37.
п Мат. 19: 27. Лук. 18; 28.
р 2 Лѣт. 25; 9. Лук. 18; 30.
с Мат. 19; 30. 20: 16. Лук. 13; 30.
т Мт. 20; 17. Лук. 18; 31.
у Гл. 8; 31. 9; 31. Лук. 9; 22. 18; 31.
ф Мат. 20; 20.
х Мат. 20; 24.
ц Лук. 22; 25.
ч Мат. 20; 26, 28. Гл. 9; 35. Лук. 9; 48.
ш Іоан. 13; 14. Фил. 2: 7.
щ Мат 20; 28. 1 Тим. 2; 6. Тит. 2; 14.
ъ Мат. 20; 29. Лук. 18; 35.

той още повече выкаше: Сыне Давидовъ, 49 помилуй мя. И спрѣ ся Іисусъ и рече да го повыкатъ; и повыкахѫ слѣпый-тъ и казахѫ му: Имай дързновеніе, стани, 50 выка тя. И той си хвърли дрехѫ-тѫ, и 51 станѫ та дойде при Іисуса. Отговори Іисусъ и му каза: Що ищешь да ти сторѭ? И слѣпый-тъ му рече: Учителю, да про- 52 гледамъ. А Іисусъ му рече: Иди, [ю]твоята вѣра тя исцѣли. И тутакси прогледа, и послѣдува Іисуса въ пѫть-тъ.

ГЛАВА 11.

1 И [а]когато наближаватъ въ Іерусалимъ, во Виѳфагіѭ и Виѳаніѭ, при Елеонскѫ-тѫ горѫ, провожда двама отъ ученицы- 2 тѣ си, И казува имъ: Идѣте въ село-то, което е на срещѫ ви, и щомъ влѣзете въ него ще намѣрите ждрѣбе вързано, на което никой человѣкъ не е възсѣдалъ; 3 развържѣте и доведѣте го. И ако ви рече нѣкой: Защо правите това? речѣте че на Господа трѣбува; и тутакси ще го 4 проводи тука. И отидохѫ, и намѣрихѫ ждрѣбе-то вързано до врата-та вънъ при 5 край пѫть-тъ, и отвързувахѫ го. И нѣкои отъ стоящы-тѣ тамо казувахѫ имъ: 6 Що правите та развързувате ждрѣбе-то? А тѣ имъ рекохѫ, както порѫча Іисусъ; и 7 оставихѫ гы. И доведохѫ ждрѣбе-то при Іисуса, и намѣтахѫ на него дрехы-тѣ си, 8 и възсѣднѫ на него. [б]И множина постлахѫ дрехы-тѣ си по пѫть-тъ; другы пакъ рѣжахѫ клоніе отъ дървета-та, и пости- 9 лахѫ по пѫть-тъ. И тѣзи които вървѣхѫ отпрѣдъ, и тѣзи които отподирѣ идяхѫ, выкахѫ и казувахѫ: [в]Осанна, благосло- 10 венъ който иде въ име-то Господне. Благословено царство-то на отца нашего Давида, което иде въ име-то Господне: [г]Осанна въ вышнихъ. 11 И [д]влѣзе Іисусъ въ Іерусалимъ, и въ храмъ-тъ, и като разгледа всичко, понеже врѣме-то бѣше вече късно, излѣзе во Виѳаніѭ съ дванадесеть-тѣ.

12 И [е]на утринь-тѫ, когато излѣзохѫ изъ 13 Виѳаніѭ, огладнѣ. И [ж]като видѣ издалечь смоковницѫ що имаше листіе, дойде дано бы да намѣри нѣщо на неѭ; и като дойде до неѭ, не намѣри нищо, тъкмо едны листіе; защото не бѣше 14 врѣме на смокыны-тѣ. И отговори Іисусъ и рече ѝ: Никой вече до вѣка да не яде плодъ отъ тебе. И слушахѫ *това* ученици-тѣ му.

15 И [з]дойдохѫ въ Іерусалимъ; и като влѣзе Іисусъ въ храмъ-тъ, начнѫ да испѫжда онѣзи, които продавахѫ и купувахѫ въ храмъ-тъ, и тръпезы-тѣ на сребромѣнители-тѣ, и столове-тѣ на онѣзи, които 16 продавахѫ гълѫбы, прѣтури. И не допущаше да прѣнесе нѣкой никакъвъ съсѫдъ 17 прѣзъ храмъ-тъ. И поучаваше и казуваше имъ: Не е ли писано: [и]"Домъ-тъ ми ще ся нарича домъ на молитвѫ за всичкы-тѣ народы?" а [і]вы го направихте "вър- 18 тепъ разбойническый". И [к]чухѫ книжници-тѣ и първосвященници-тѣ, и търсяхѫ какъ да го погубятъ; защото му ся бояхѫ; понеже [л]всичкый народъ ся удивя- 19 ваше на ученіе-то негово. И като мръкнѫ излѣзе вънъ отъ града.

20 И [м]сутринь-тѫ когато минувахѫ, видѣхѫ смоковницѫ-тѫ изсъхнѫлѫ отъ ко- 21 ренъ. И осѣти ся Петръ, и казува му: Равви, виждь, смоковница-та, коѭто про- 22 клѣ ты, изсъхнѫла. А Іисусъ отговори, и казува имъ: Имайте вѣрѫ въ Бога. 23 Защото [н]истинѫ ви казувамъ, че който каже на тѫзи горѫ: Дигни ся и хвърли ся въ море-то, и не ся подвои въ сърдце-то си, но повѣрува че онова което казува сбѫдва ся, ще му бѫде все що бы 24 реклъ. За това ви казувамъ: [о]Всичко каквото въ молбѫ-тѫ си просите, вѣрувайте че ще получите, и ще ви бѫде. 25 И когато стоите да ся молите, [п]прощавайте, ако имате нѣщо върху нѣкого, за да ви прости и Отецъ вашъ който е на 26 небеса ваши-тѣ съгрѣшенія. Но [р]ако вы не прощавате, нито Отецъ вашъ който е на небеса ще *ви* прости съгрѣшенія-та ваши.

27 И идуватъ пакъ въ Іерусалимъ; и [с]когато ходяше въ храмъ-тъ, идуватъ при него първосвященници-тѣ и книжници-тѣ 28 и старѣйшины-тѣ, И казуватъ му: Съ коѭ власть правишь това? и кой ти да- 29 де тѫзи власть да струвашь това? А Іисусъ отговори и рече имъ: Ще вы попытамъ и азъ еднѫ рѣчь; и отговорѣте ми, и ще ви кажѫ съ коѭ власть правѭ 30 това. Крьщеніе-то Іоанново отъ небе-то ли бѣше, или отъ человѣцы-тѣ? отвѣщай- 31 те ми. И размышлявахѫ въ себе си и думахѫ: Ако речемъ: Отъ небе-то, ще рече: 32 А защо не повѣрувахте въ него? Но ако [т]речемъ: Отъ человѣцы-тѣ, бояхѫ ся отъ народа; защото всичкы имахѫ Іоанна че 33 бѣ наистинѫ пророкъ. И отговорихѫ и рекохѫ на Іисуса: Не знаемъ. Тогазь Іисусъ отвѣща и рече имъ: Нито азъ ви казувамъ съ коѭ власть правѭ това.

ю Мат. 9; 22. Гл. 5; 34.

—

а Мат. 21; 1. Лук. 19; 29. Іоан. 12; 14.
б Мат. 21; 8.
в Псал. 118; 26.
г Псал. 148; 1.
д Мат. 21; 12.
е Мат. 21; 18.
ж Мат. 21; 19.
з Мат. 21; 12. Лук. 19; 45. Іоан. 2; 14.
и Иса. 56; 7.
і Іер. 7; 11.
к Мат. 21; 45, 46. Лук. 19; 47.
л Мат. 7; 28. Гл. 1: 22. Лук. 4; 32.
м Мат. 21; 19.
н Мат. 17; 20. 21; 21. Лук 17; 6.
о Мат. 7; 7. Лук. 11; 9. Іоан. 14; 13. 15; 7. 16; 24. Іак. 1; 5, 6.
п Мат. 6; 14 Кол. 3; 13.
р Мат. 18; 35.
с Мат. 21; 23. Лук. 20; 1.
т Мат. 3; 5. 14; 5. Гл. 6; 20.

—

ГЛАВА 12.

1 И [а]наченж да имъ говори съ притчы: Человѣкъ нѣкой си насади лозіе, и огради *го* съ плетъ, и ископа жлѣбъ, и съгради стълпъ, и даде го подъ наемъ на 2 земледѣлцы, и отиде. И во врѣме-то *на плодъ-тъ* проводи при земледѣлцы-тѣ единого раба, да земе отъ земледѣлцы-тѣ 3 отъ плодъ-тъ на лозіе-то. А тѣ го уловихж, бихж *го* и *го* отпратихж празденъ. 4 И пакъ проводи до тѣхъ другыго раба; и него като бихж съ камьніе, разбихж *му* главж-тж, и отпратихж го бесчестенъ. 5 И пакъ проводи другыго; и него убихж; и мнозина другы, едны бихж, а другы 6 убихж. При това още понеже имаше единъ сынъ, любезенъ нему, проводи и него послѣденъ до тѣхъ, и думаше: Ще 7 ся посвѣнятъ отъ сына ми. А тѣ земледѣлци рекохж помежду си: Тойзи е наслѣдникъ-тъ; елате да го убіемъ, и ще 8 бжде наслѣдіе-то наше. И хванахж го та *го* убихж, и хвърлихж *го* вънъ отъ ло- 9 зіе-то. Какво ще прочее да стори господарь-тъ на лозіе-то? Ще дойде и ще погуби тѣзи земледѣлцы, и ще даде лозіе- 10 то на другы. Не сте ли прочели *вы* нито това писаніе: "[б]Камькъ-тъ който отхвърлихж зидари-тѣ, той станж глава на ж- 11 гълъ-тъ: Отъ Господа бы това и чудесно 12 е въ очи-тѣ ни?" И [в]искахж да го уловятъ; но ся убояхж отъ народа; понеже разумѣхж че на тѣхъ рече тжзи притчж, и оставихж го и си отидохж.

13 И [г]проваждатъ до него нѣкои отъ Фарисеи-тѣ и Иродіаны-тѣ, да го впримчатъ 14 въ думж. И тѣ като дойдохж казуватъ му: Учителю, знаемъ че си истинскый, и не тя е грыжа отъ никого; защото не гледашь на лице на человѣцы-тѣ, но по истинж пжть-тъ Божій учишь; право ли е да дадемъ дань на Кесаря, или не? да 15 дадемъ ли, или да не дадемъ? А той като позна лицемѣріе-то имъ, рече имъ: Защо мя искушавате? донесѣте ми единъ 16 динарій да видіж. И тѣ му донесохж. И казува имъ: Чій е тойзи образъ и над- 17 писъ-тъ? А тѣ му рекохж: Кесаревъ. И отговори Іисусъ и рече имъ: Отдайте Кесаревы-тѣ Кесарю, и Божіи-тѣ Богу. И почудихж ся на него.

18 И [д]идуватъ при него Саддукеи, [е]които казуватъ че нѣма въскрьсеніе; и попита- 19 хж го, и казувахж: Учителю, [ж]Моисей написа намъ, че ако умре на нѣкого братъ му, и остави женж, а чада не остави, да земе братъ му женж му, и да 20 въздстави сѣме на брата си. И тъй имаше седмь братія; и първый-тъ зѣ женж, 21 и когато умрѣ не остави сѣме. И зѣ іж вторый-тъ, и умрѣ, и нито той остави 22 сѣме; и третій-тъ такожде. И земахж іж и седмина-та, и не оставихж сѣме; най подирь отъ всичкы-тѣ умрѣ и жена-та. 23 Въ въскрьсеніе-то прочее, когато въскрьснжтъ, на кого отъ тѣхъ ще бжде тя жена? защото и седмина-та іж имахж за 24 женж. И отговори Іисусъ и рече имъ: Не за това ли заблуждавате, понеже не познавате писанія-та, нито силж-тж Бо- 25 жіж? Защото когато въскрьснжтъ отъ мьртвы-тѣ, нито ся женятъ нито за мжжъ отиватъ; [з]но сж като ангели-тѣ които сж 26 на небеса. А за мьртвы-тѣ че ще въскрьснжтъ, не сте ли прочели въ книгжтж Моисеевж за кжпинж-тж, какъ му рече Богъ и каза: [и]"Азъ сьмь Богъ Авраамовъ, и Богъ Ісааковъ, и Богъ Іа- 27 кововъ." *Богъ* не е Богъ на мьртвы-тѣ, но Богъ на живы-тѣ: прочее вы заблуждавате много.

28 И [і]единъ отъ книжницы-тѣ, който гы чу като ся прѣпирахж, и позна че добрѣ имъ отговори, пристжпи и го попыта: Коя заповѣдь е отъ всичкы-тѣ най първа? 29 А Іисусъ му отговори: Най първа отъ всичкы-тѣ заповѣди е: [к]"Слушай, Израилю: Господь Богъ нашъ е единъ Господь: 30 И да възлюбишь Господа Бога твоего съсъ всичко-то си сърдце, и съсъ всичкж-тж си душж, и съсъ всичкый-тъ си умъ, и съсъ всичкж-тж си силж." Тая е първа-та за- 31 повѣдь. И втора подобна ней; [л]"Да възлюбишь ближняго твоего както себе си." По голѣма отъ тѣзи друга заповѣдь нѣма. 32 И рече му книжникъ-тъ: Добрѣ, учителю, право си казалъ, че единъ е Богъ, и 33 [м]нѣма другъ освѣнь него, И да го люби нѣкой съсъ все сьрдце, и съсъ всичкый си разумъ, и съсъ всичкж душж, и съсъ всичкж силж, и да люби ближняго своего както себе си, *то* [н]е повече отъ всич- 34 кы-тѣ всесъжьженія и жьртвы. И като видѣ Іисусъ че разумно отвѣща, рече му: Не си далечь отъ царство-то Божіе. [о]И никой вече не смѣяше да го попыта *за нѣщо.*

35 И [п]отговори Іисусъ, когато поучаваше въ храмъ-тъ, и казуваше: Какъ казуватъ книжници-тѣ че Христосъ е сынъ Дави- 36 довъ? Защото самъ той Давидъ рече [р]чрѣзъ Духа Святаго: [с]"Рече Господь Господу моему: Сѣдни отъ деснж-тж ми странж, доклѣ положж врагове-тѣ твои 37 подножіе на нозѣ-тѣ ти." И тъй самъ си

а Мат. 21; 33. Лук. 20; 9.
б Псал. 118, 22.
в Мат. 21; 45, 46. Гл. 11; 18. Іоан. 7; 25, 30, 44.
г Мат. 22; 15. Лук. 20; 20.
д Мат. 22; 23. Лук. 20; 27.
е Дѣян. 23; 8.
ж Втор. 25; 5.
з 1 Кор 15; 42, 49, 52.
и Исх. 3; 6.
і Мат. 22; 35.
к Втор. 6; 4. Лук. 10; 27.
л Лев. 19; 18. Мат. 22; 39. Рим. 13; 9. Гл. 5; 14. Іак. 2; 8.
м Втор. 4; 39. Иса. 45; 6, 14. 46; 9.
н 1 Цар. 15; 22. Осія 6; 6. Мих. 6; 6, 7, 8.
о Мат. 22; 46.
п Мат. 22; 41. Лук. 20; 41.
р 2 Цар. 23; 2.
с Псал. 110; 1.

Давидъ го нарича Господь; и отъ дѣ е сынъ неговъ? И много-то народъ слушаше го съ благодареніе.

38 И [т]казуваше имъ въ поученіе-то си: [у]Пазѣте ся отъ книжницы-тѣ, които ищѫтъ да ходятъ прѣмѣнени, [ф]и *обичать* 39 поздравенія по пазари-тѣ, И прѣдни-тѣ сѣдалища въ съборища-та, и първы-тѣ 40 мѣста на вечерянія-та; Тѣзи, [х]които испояждатъ вдовицы-тѣ домове-тѣ, и за причинѫ правятъ дългы молитвы; тѣ ще да пріемѫтъ по голѣмо осѫжданіе.

41 И [ц]сѣднѫ Іисусъ срещѫ съкровищницѫ-тѫ, та гледаше какъ туряше народъ-тъ пары [ч]въ съкровищницѫ-тѫ; и много бо- 42 гати туряхѫ много. И дойде една вдовица сирота и тури двѣ лепты, сирѣчь единъ 43 кодрантъ. И призова ученицы-тѣ си и казува имъ: Истинѫ ви казувамъ: [ш]Тая сирота вдовица тури най много отъ всичкы-тѣ които турихѫ въ съкровищницѫ- 44 тѫ: Защото всичкы турихѫ отъ изобиліето си, а тя отъ нѣманіе-то си тури всичко що имаше, [щ]всичкый-тъ си имотъ.

ГЛАВА 13.

1 И [а]когато излѣзуваше отъ храмъ-тъ, казува му единъ отъ ученицы-тѣ му: Учителю, виждь, каквы камьніе и каквы зда- 2 нія! А Іисусъ отговори и рече му: Видишь ли тѣзи голѣмы зданія? [б]нѣма да остане камькъ на камькъ, който да ся 3 не съсыпе. И когато сѣдѣше той на горѫ-тѫ Елеонскѫ, срещѫ храмъ-тъ, попытахѫ го на самѣ Петръ, и Іаковъ и 4 Іоаннъ и Андрей: [в]кажи ни, кога ще бѫде това, и кое е знаменіе-то когато всичко 5 това има да ся свърши? А Іисусъ имъ отговори, и начень да казува: [г]Пазѣте 6 ся да вы не прѣльсти нѣкой: Защото мнозина ще дойдѫтъ въ мое име, и ще кажѫтъ: Азъ сьмь *Христосъ*, и ще прѣль- 7 стятъ мнозина. А кога чуете бойове и слухове военны, недѣйте ся смущава; защото *това* трѣба да бѫде; но не е още 8 свършеніе-то. Защото ще ся повдигне народъ върхъ народъ, и царство върхъ царство, и ще бѫдѫтъ трусове по *нѣкои* мѣста, и ще бѫдѫтъ гладове и размирицы: 9 [д]тѣзи сѫ начало на болѣзни. А [е]вы пазѣте сами себе си; защото ще вы прѣдадѫтъ на сѫдовища, и на съборища ще вы біѭтъ, и прѣдъ войводы и царіе ще вы искарувать заради мене, за свидѣтел- 10 ство тѣмъ. И [ж]трѣба първомъ да ся проповѣда евангеліе-то на всичкы-тѣ народы. 11 А [з]когато вы поведѫтъ на прѣданіе, недѣйте ся отъ по напрѣдъ грыжи, какво ще продумате, нито прѣговаряйте; но което ви ся даде въ онзи часъ, [и]това говорѣте; защото не сте вы, които ще го- 12 ворите, но Духъ Святый. И [і]ще прѣдаде братъ брата на смърть, и отецъ чадо, и ще ся подигнѫтъ чада върхъ родители, 13 и ще гы умъртвятъ. И [к]ще бѫдете ненавиждани отъ всичкы заради мое-то име; а [л]който прѣтърпи до край, той ще спасенъ да бѫде.

14 [м]И кога видите мързость-тѫ на запустѣніе-то, [н]реченнѫ-тѫ отъ пророка Даніила, че стои дѣто не подобава: (който чете нека разумѣва;) тогази [о]които сѫ 15 въ Іудеѭ да бѣгатъ по горы-тѣ: И който е на кѫщѫ-тѫ на покрывъ-тъ, да не слѣзува въ кѫщи, нито да влѣзува да земе 16 нѣщо отъ кѫщѫ-тѫ си: И който е на нивѫ, да ся не враща назадъ да земе 17 дрехѫ-тѫ си. А [п]горко на непраздны-тѣ, 18 и на доящы-тѣ прѣзъ онѣзи дни. И молѣте ся да не бѫде бѣганіе-то ви зимѣ; 19 [р]Защото *прѣзъ* онѣзи дни ще бѫде таквази скърбь, каквато не е была отъ начало на създаніе-то което създаде Богъ, 20 до нынѣ, нито ще бѫде. И ако Богъ не бы скратилъ *онѣзи* дни, не бы ся избавила ни една плъть; но заради избранны- 21 тѣ, които избра, скратилъ е дни-тѣ. И [с]тогази ако ви рече нѣкой: Ето тука е Хри- 22 стосъ, или: Ето тамъ, не вѣрувайте. Защото ще ся подигнѫтъ лъжехристи и лъжепророци; и ще покажѫтъ знаменія и чудеса, за да прѣльстятъ, ако е възможно, 23 и избранны-тѣ. А [т]вы ся пазѣте: ето, 24 прѣдсказахъ ви всичко. Но [у]прѣзъ онѣзи дни, слѣдъ онѫзи скърбь, слънце-то ще потьмнѣе, и луна-та не ще да даде свѣ- 25 теніе-то си; И звѣзды-тѣ отъ небе-то ще слитатъ; и силы-тѣ които сѫ въ небеса 26 ще ся поколебаѭтъ. И [ф]тогази ще видятъ Сына человѣческаго че иде на о- 27 блацы съ голѣмѫ силѫ и славѫ. И тогази ще проводи ангелы-тѣ си и ще събере избранны-тѣ свои отъ четыри-тѣ вѣтра, отъ край земіѫ-тѫ до край небе-то.

28 А [х]отъ смоковницѫ-тѫ научѣте притчѫ; когато вече вѣйкы-тѣ ѝ омекнѫтъ и развыватъ листіе-тѣ *си*, знаете вече че е близу 29 лѣто-то. Така и вы, кога видите това че става, да знаете че е близу, на врата-та.

т Гл. 4: 2
у Мат. 23; 1 и др. Лук. 20; 46.
ф Лук. 11; 43.
х Мат. 23: 14.
ц Лук. 21: 1.
ч 4 Цар. 12; 9.
ш 2 Кор. 8; 12.
щ Втор. 24; 6. 1 Іоан. 3; 17.

а Мат. 24; 1. Лук. 21; 5.
б Лук. 19; 44.
в Мат. 24; 3. Лук. 21; 7.
г Іер. 29; 8. Ефес. 5; 6. 1 Сол. 2; 3.
д Мат. 24; 8.
е Мат. 10; 17, 18. 24; 9. Отк. 2: 10.
ж Мат. 24; 14.
з Мат. 10; 19. Лук. 12; 11. 21; 14.
и Дѣян. 2; 4. 4; 8, 31.
і Мих. 7; 6. Мат. 10; 21. 24; 10. Лук. 21; 16.
к Мат. 24: 9. Лук. 21; 17.
л Дан. 12; 12. Мат. 10; 22. 24; 13. Отк. 2; 10.
м Мат. 24; 15,
н Дан. 9; 27.
о Лук. 21; 21.
п Лук. 21; 23. 23; 29.
р Дан. 9; 26. 12; 1. Іоил. 2; 2. Мат. 24; 21.
с Мат. 24: 23. Лук. 17; 23. 21; 8.
т 2 Пет. 3: 17.
у Дан. 7; 10. Соф. 1: 15. Мат. 24; 29 и др. Лук. 21; 25.
ф Дан. 7; 13, 14. Мат. 16; 27. 24; 30. Гл. 14; 62. Дѣян. 1; 11. 1 Сол. 4; 16. 2 Сол. 1; 7, 10. Отк. 1; 7.
х Мат. 24; 32. Лук. 21; 29 и др.

30 Истинж ви казувамъ, че нѣма да прѣмине тойзи родъ, доклѣ не бжде всичко това.
31 [ц]Небе-то и земя-та ще прѣминжтъ; но
32 мои-тѣ думы нѣма да прѣминжтъ. А за онзи день и часъ никой не знае, нито ангели-тѣ, които сж на небеса, нито Сынъ-тъ, тъкмо Отецъ.

33 [ч]Пазѣте ся, бдѣте и молѣте ся; защото
34 не знаете кога ще бжде врѣме-то. [ш]*Понеже това ще бжде* като кога человѣкъ нѣкой отиде на пжть, и остави кжщж-тж си, и даде власть-тж на рабы-тѣ си, и всякому неговж-тж му работж, и на вра-
35 тарь-тъ повелѣ да е буденъ. И тъй [щ]бждѣте будни *и вы*: (защото не знаете кога ще дойде господарь-тъ на кжщж-тж, вечерь-тж, или по срѣдъ нощь, или кога
36 попѣе пѣтель-тъ, или зарань-тж:) Да не бы като дойде внезапно да вы намѣри че
37 спите. И това що казувамъ на васъ, на всичкы-тѣ *го* казувамъ: Будни бждѣте.

ГЛАВА 14.

1 [а]А слѣдъ два дни бѣше пасха и бесквасни-тѣ *хлѣбове*: и търсяхж първосвященници-тѣ и книжници-тѣ какъ да го уло-
2 вятъ съ измамж, и да го убіжтъ. И думахж; Да не е въ праздникъ-тъ, за да не стане мълва въ народъ-тъ.

3 И [б]когато бѣше той во Виѳаніж, въ домъ-тъ на Симона прокаженнаго, и сѣдяше на тръпезж-тж, дойде една жена, която имаше алавастръ съ миро нардово, чисто *и* скжпо; и като разби алавастръ-тъ,
4 излѣ *миро-то* на главж-тж му. А имаше нѣкои, които негодувахж въ себе си, и думахж: Защо станж тая пагуба на ми-
5 ро-то? Защото можаше то да ся продаде *за* повече отъ триста пѣнязи, и да ся раздадатъ на сиромасы-тѣ, и роптаяхж на
6 неж. Но Іисусъ рече: Оставѣте іж; защо й досаждате? добрж работж стори на
7 мене. Защото [в]сиромасы-тѣ всякога имате съсъ себе си, и когато щете можете да имъ сторите добро; мене обаче всякога
8 нѣмате. Това което можаше тя го стори; прѣдвари да помаже съ миро тѣло-то ми
9 на погребеніе. Истинж ви казувамъ: Дѣто че ся проповѣда това евангеліе по всичкый-тъ свѣтъ, и това което стори тя, ще ся казува за споменъ неинъ.

10 Тогазь [г]Іуда Искаріотскый, единъ отъ дванадесеть-тѣ, отиде при първосвящен-
11 ницы-тѣ, да го прѣдаде тѣмъ. И тѣ като чухж възрадувахж ся; и обѣщахж ся да му дадатъ сребро; и търсяше какъ да го прѣдаде на сгодно врѣме.

12 И [д]въ първый-тъ день на бесквасны-тѣ *хлѣбове*, когато коляхж жъртвы за пасхж-тж, казуватъ му ученици-тѣ му: Дѣ ищешь да идемъ и да приготвимъ да ядешь па-
13 схж-тж? И проважда двама отъ ученицы-тѣ си, и казува имъ: Идѣте въ градъ-тъ; и ще вы срѣщне человѣкъ който носи
14 кърчагъ съ водж; идѣте слѣдъ него. И дѣто влѣзе, речѣте на стопанинъ-тъ на тжзи кжщж: Учитель-тъ казува: Дѣ е вʼиталница-та, дѣто ще ямъ пасхж-тж съ
15 ученицы-тѣ си? И той ще ви посочи горницж голѣмж, постланж, готовж; тамъ
16 ни приготвѣте. И излѣзохж ученици-тѣ му, и дойдохж въ градъ-тъ, и намѣрихж както имъ рече, и приготвихж пасхж-тж.

17 И [е]като станж вечеръ, дойде съ два-
18 надесеть-тѣ. И когато сѣдяхж на тръпезж-тж и ядѣхж, рече Іисусъ: Истинж ви казувамъ: Единъ отъ васъ ще мя прѣдаде,
19 който яде съ мене. А тѣ наченжхж да скърбятъ, и да му казуватъ единъ по единъ:
20 Дали *сьмь* азъ? и другъ: Дали *сьмь* азъ? А той отговори и рече имъ: Единъ отъ дванадесеть-тѣ е, който затопява съ мене въ
21 блюдо-то. [ж]Сынъ человѣческый отхожда, както е писано за него; но тежко и горко на тогози человѣка, чрѣзъ когото Сынъ человѣческый ся прѣдава; добрѣ бы было за тогози человѣка, ако да не бѣ ся родилъ.

22 И [з]когато ядѣхж, зѣ Іисусъ хлѣбъ, и като благослови, прѣломи та имъ даде, и рече: Земѣте, яждте; това е тѣло-то
23 мое. И зѣ чашж-тж, благодари и даде
24 имъ; и пихж отъ неж всичкы. И рече имъ: Тая е моя-та кръвь на новый-тъ
25 завѣтъ, която ся за мнозина излива; Истинж ви казувамъ, че нѣма вече да піж отъ плодъ-тъ на лозж-тж, до онзи день, когато го піж ново въ царство-то Божіе.

26 И [и]като испѣхж пѣснь, излѣзохж на
27 горж-тж Елеонскж. И [і]казува имъ Іисусъ: Всинца вы ще ся соблазните въ мене тжзи нощь; защото е писано: [к]"Ще поразіж пастырь-тъ, и ще ся распрьснжтъ
28 овцы-тѣ." [л]Но подирь въскрьсеніе-то си
29 ще вы прѣдваріж въ Галилеж. [м]А Петръ му рече: И всичкы ако да ся соблазнятъ,
30 азъ обаче не. И казува му Іисусъ: Истинж ти казувамъ, че днесь, тжзи нощь, прѣди да попѣе пѣтель-тъ двашдь, ты три пжти
31 ще ся отречешь отъ мене. А той още повече казуваше: Ако стане нужда и да умрж съ тебе наедно, нѣма да ся отрекж отъ тебе. Подобно казувахж и всичкы-тѣ *другы*.

32 И [н]идуватъ на едно мѣсто което ся ка-

ц Иса. 40; 8.
ч Мат. 24; 42. 25; 13. Лук. 12; 40. 21; 34. Рим. 13; 11. 1 Сол. 5; 6.
ш Мат. 24; 45. 25; 14.
щ Мат. 24; 42, 44.

а Мат. 26; 2. Лук. 22; 1. Іоан. 11; 55. 13; 1.
б Мат. 26; 6. Іоан. 12; 1, 3. Лук. 7; 37.
в Втор. 15; 11.
г Мат. 26; 14. Лук. 22; 3, 4.
д Мат. 26; 17. Лук. 22; 7.

е Мат. 26; 20 и дрг.
ж Мат. 26; 24. Лук. 22; 22.
з Мат. 26; 26. Лук. 22; 19. 1 Кор. 11; 23.
и Мат. 26; 30.
і Мат. 26; 31.

к Зах. 13; 7.
л Гл. 16; 7.
м Мат. 26; 33, 34. Лук. 22; 33, 34. Іоан. 13; 37, 38.
н Мат. 26; 36. Лук. 22; 39. Іоан. 18; 1.

зуваше Геѳсиманія; и казува на ученицы-
тѣ си: Сѣдѣте тука, доклѣ ся азъ помолѭ.
33 И зема съсъ себе си Петра и Іакова и
Іоанна, и начнѫ да ся ужасава и да тѫжи;
34 И казува имъ: [о]Прискърбна е душа-та ми
до смърть; постойте тука, и будни бѫ-
35 дѣте. И щомъ позаминѫ малко, паднѫ
на земѭ-тѫ, и моляше ся, ако е въз-
можно да замине отъ него *тойзи* часъ;
36 И думаше: [п]Авва, Отче; [р]на тебе е все-
чко възможно; замини мя съ тѫзи чашѫ;
37 [с]но не което азъ ищѫ, но което ты. Вра-
ща ся и намѣрува гы заспалы; и казува
на Петра: Симоне, спишь ли? не можѐ ли
38 единъ часъ да постоишь буденъ? Бдѣте
и молѣте ся, да не бы въ искушеніе да
влѣзете: [т]духъ-тъ е бодръ, а плъть-та
39 немощна. И пакъ отиде та ся помоли, и
40 рече исто-то слово. И когато ся завърнѫ,
намѣри гы пакъ заспалы, защото очи-тѣ
имъ бѣхѫ отегнѫлы, и не знаяхѫ що да
му отговорятъ.
41 И идува третій пѫть и казува имъ:
Спѣте отъ сега и почивайте; доста е:
[у]дойде часъ-тъ; ето, прѣдава ся Сынъ
человѣческый въ рѫцѣ-тѣ на грѣшницы-
42 тѣ. [ф]Станѣте, да идемъ; ето, тойзи който
мя прѣдава приближи.
43 И [х]тутакси, още като говоряше, дойде
Іуда, който бѣше единъ отъ дванадесеть-
тѣ, и съ него народъ много съ ножове и
сопы, отъ първосвященницы-тѣ и книж-
44 ницы-тѣ и старѣйшины-тѣ. А тойзи който
го прѣдаваше бѣше имъ далъ знакъ, и
реклъ: Когото цѣлунѫ, той е; уловѣте
45 го и заведѣте го съ припазваніе. И ко-
гато дойде, тутакси пристѫпи при него;
и казува: Равви, Равви; и цѣлунѫ го.
46 И тѣ турихѫ на него рѫцѣ, и уловихѫ
47 го. А единъ отъ прѣдстоящы-тѣ измъкнѫ
ножъ-тъ *си*, и удари рабъ-тъ първосвя-
48 щенниковъ, и отсѣче му ухо-то. И [ц]от-
говори Іисусъ и рече имъ: Както на раз-
бойникъ ли излѣзохте съ ножове и сопы
49 да мя уловите? Всякой день бѣхъ при
васъ въ храмъ-тъ и поучавахъ, и не мя
уловихте; но ***това станѫ*** [ч]за да ся сбѫ-
50 дѫтъ писанія-та. Тогазь го [ш]оставихѫ
51 всичкы и побѣгнѫхѫ. И слѣдуваше го
нѣкой си момъкъ, обвитъ съ плащаницѫ
52 по голо; и уловихѫ го момци-тѣ. А той
остави плащаницѫ-тѫ, и побѣгнѫ отъ
тѣхъ голъ.
53 И [щ]заведохѫ Іисуса при първосвящен-
ника; и събиратъ ся при него всичкы-тѣ
първосвященници и старѣйшины-тѣ и
54 книжници-тѣ. И Петръ отъ далечь го
послѣдува до вѫтрѣ въ дворъ-тъ на пър-
восвященника, и сѣдяше наедно съсъ слу-
55 гы-тѣ и грѣяше ся при огнь-тъ. [ъ]А пър-
восвященници-тѣ и всичкый-тъ съвѣтъ
търсяхѫ свидѣтелство върхъ Іисуса да
56 го убіѭтъ, и не намѣрувахѫ; Защото
мнозина свидѣтелствувахѫ лъжы на него;
но свидѣтелства-та не бѣхѫ съгласны.
57 И станѫхѫ нѣкои и лъжесвидѣтелству-
58 вахѫ върхъ него и казувахѫ: Ный го
чухмы да говори: [ь]Азъ ще разваліѫ
тойзи храмъ направенъ съ рѫкѫ, и въ
три дни ще съзидѭ другъ съ рѫкѫ не
59 направенъ. Но нито така бѣ съгласно
60 свидѣтелство-то имъ. И [ѣ]станѫ първо-
священникъ-тъ на срѣдъ, та попыта Іи-
суса и рече: Не отговаряшь ли нищо?
какво свидѣтелствуватъ тѣзи върхъ тебе?
61 [ѣ]А той мълчаше, и не отговори нищо.
[ю]Пакъ го попыта първосвященникъ-тъ и
казуваше му: Ты ли си Христосъ, Сынъ-тъ
62 на Благословеннаго? А Іисусъ рече: Азъ
сьмь; и [я]ще видите Сына человѣческаго
че сѣди отдесно на силѫ-тѫ, и че иде
63 съ облацы-тѣ небесны. Тогази първосвя-
щенникъ-тъ раздра дрехы-тѣ си, и рече:
Каквѫ още потрѣбѫ имамы за свидѣ-
64 тели? Чухте богохулство-то; какъ ви ся
види? и всичкы-тѣ го осѫдихѫ че е по-
65 виненъ на смърть. И начепѫхѫ нѣкои да
го заплюватъ, и да прикрыватъ лице-то
му, и да го бѫхтятъ, и да му казуватъ:
Проречи. И слугы-тѣ го удряхѫ съ плѣс-
ницы.
66 И [ѫ]когато бѣше Петръ долу на дворъ-тъ,
идува една отъ слугыни-тѣ първосвящен-
67 никовы; И като видѣ Петра че ся грѣе,
погледнѫ го и каза: И ты бѣше съсъ Іи-
68 суса Назарянина. А той ся отрече, и
каза: Не знамъ, нито разбирамъ що ка-
зувашь ты. И [ѭ]излѣзе вънъ на прѣдъ
69 дворъ-тъ и пѣтель-тъ попѣ. И слугыня-
та като видѣ пакъ, начепѫ да казува
на прѣдстоящы-тѣ, че тойзи е отъ тѣхъ.
70 А той пакъ ся отричаше. [а]И слѣдъ малко,
прѣдстоящи-тѣ пакъ казувахѫ на Пе-
тра: Наистинѫ отъ тѣхъ си; [б]защото си
Галилеянинъ, и говореніе-то ти прилича.
71 А той начнѫ да проклѣва и да ся кълне:
Не знаѭ тогозь человѣка, когото казу-
72 вате. И [в]пѣтель-тъ попѣ вторый пѫть. И
поменѫ Петръ рѣчь-тѫ, коіѫто му рече
Іисусъ: Че прѣди пѣтель-тъ дваждь да
попѣе, трижды ще ся отречешь отъ мене.
И начепѫ да плаче.

о Іоан. 12; 27.
п Рим. 8; 15. Гал. 4. 6.
р Евр. 5; 7.
с Іоан. 5; 30. 6; 38.
т Рим. 7; 23. Гал. 5; 17.
у Іоан. 13; 1
ф Мат. 26; 46. Іоан. 18; 1, 2.
х Мат. 26; 47. Лук. 22; 47. Іоан. 18; 3.
ц Мат. 26; 55. Лук. 22; 52.
ч Псал. 22; 6. Иса. 53; 7 и дрг. Лук. 22; 37. 24; 44.
ш Псал. 88: 8. Ст. 27.
щ Мат. 26; 57. Лук. 22; 54. Іоан. 18; 13.
ъ Мат. 26; 59.
ъ Гл. 15; 29. Іоан. 2; 19.
ь Мат. 26; 62.
ѣ Иса. 53; 7.
ю Мат 26: 63.
я Мат. 24: 30. 26: 64. Лук. 22: 69.
ѫ Мат. 26; 58, 69. Лук. 22; 55. Іоан. 18; 16.
ѭ Мат. 26; 71. Лук. 22; 58. Іоан. 18; 25.
а Мат. 26; 73. Лук. 22; 59. Іоан. 18: 26.
б Дѣян. 2; 7.
в Мат. 26; 75.

ГЛАВА 15.

1 П [а]завчасъ на сутринь-тж совѣтувахж ся
пьрвосвященници-тѣ съсъ старѣйшины-тѣ
и книжницы-тѣ, и всичкый совѣтъ, и
вързахж Іисуса та *го* заведохж и прѣда-
2 дохж *го* на Пилата. И [б]попыта го Пи-
латъ: Ты ли си царь-тъ на Іудеи-тѣ? А
той отговори и рече му: Ты казувашь.
3 И обвинявахж го пьрвосвященници-тѣ мно-
4 го. А [в]Пилатъ пакъ го попыта и каза:
Не отговаряшь ли нищо? виждь, колко
5 свидѣтелствуватъ врьхъ тебе. Но [г]Іисусъ
пакъ не отговори нищо, така що Пилатъ
ся чудяше.
6 А [д]на праздникъ-тъ пущаше имъ по
едного отъ запрѣны-тѣ, когото бы поис-
7 кали. А *тогази* бѣ запрѣнъ *нѣкой си* на
име Варавва, съ другы-тѣ размирници,
които по размирицж-тж направихж убій-
8 ство. И народъ-тъ извыка, и наченж да
ище *да стори Пилатъ* както имъ вся-
9 кога правяше. А Пилатъ имъ отговори, и
рече: Ищете ли да ви пуснж царь-тъ Іу-
10 дейскый? Понеже знаяше че отъ зависть
11 го прѣдадохж пьрвосвященници-тѣ. [е]Но
пьрвосвященници-тѣ нагласихж народъ-тъ
да ищжтъ да имъ пусне по добрѣ Варав-
12 вж. И Пилатъ отговори пакъ и рече имъ:
Но що ищете да сторіж *тогози* когото ка-
13 зувате царь Іудейскый? А тѣ пакъ извы-
14 кахж: Распни го. А Пилатъ имъ казу-
ваше: Че какво зло е сторилъ? Но тѣ
15 по много извыкахж: Распни го. [ж]Тогази
Пилатъ, понеже ищеше да стори угодно-
то на народа, пуснж имъ Вараввж, а Іи-
суса, като го би, прѣдаде го на распятіе.
16 [з]И войни-тѣ го заведохж отвжтрѣ
дворъ-тъ, то есть въ преторіж-тж, и
17 свыкахж всичкый-тъ полкъ. И облѣкохж
му багряницж, исплѣтохж и вѣнецъ отъ
тьрніе и паложихж го на *главж-тж* му,
18 И наченжхж да го поздравяватъ *и да*
19 *казуватъ:* Радуй ся, Царю Іудейскый! И
удряхж го по главж-тж съсъ тръсть, и
заплювахж го; и колѣничахж, та му ся
20 кланяхж. И слѣдъ като му ся поругахж,
съблѣкохж му багряницж-тж, и облѣко-
хж го въ неговы-тѣ дрехы, и го изведо-
21 хж вънъ, да го распнжтъ. И [и]накарватъ
нѣкого си Симона Кыринейца бащж на
Александра и Руфа който минуваше,
като си идяше отъ нивж-тж, да носи
крьстъ-тъ му.
22 И [і]завождатъ *Іисуса* на мѣсто-то Гол-
23 гоѳа, което ся тълкува Лобно мѣсто. И
[к]давахж му да піе вино смѣсено съсъ
24 смирнж, но той не поѐ. И като го рас-
пнжхж, [л]сподѣлихж дрехы-тѣ му, и хвьр-
лихж жрѣбіе на тѣхъ, кой кое да земе.
25 [м]А бѣ третій часъ, и го распнжхж.
26 И [н]надписъ-тъ на обвиненіе-то му бѣ над-
27 писанъ: ЦАРЬ-ТЪ ІУДЕЙСКЫЙ. И [о]съ
него распнжхж двама разбойницы, едного
28 отъ десно и едного отъ лѣво нему. И ся
испълни писаніе-то що казува: [п]"И съ
29 беззаконны-тѣ ся вмѣни." И [р]които ми-
нувахж отъ тамо хуляхж го, и кывахж съ
главы, и казувахж: Уха, [с]ты който раз-
валяшь храмъ-тъ и въ три дни го съ-
30 зиждувашь, Спаси себе си, и слѣзь отъ
31 крьстъ-тъ. Подобно и пьрвосвященници-тѣ
съ книжницы-тѣ присмивахж *му* ся поме-
жду си и думахж: Другы е избавилъ, *а*
32 *пакъ* себе си не може да избави. Христосъ
царь-тъ Израилевъ нека слѣзе сега отъ
крьстъ-тъ, да видимъ и да повѣрувамы.
[т]И распяти-тѣ съ него укорявахж го.
33 И [у]като дойде шестый-тъ часъ, станж
тьма по всичкж-тжземіж, до деветый-тъ
34 часъ. И по девеТь-тѣ часа извыка Іисусъ съ
голѣмъ гласъ, и рече: [ф]"Елой, Елой, ЛАМА
САВАХѲАНЍ?" което ще ся рече: "Боже
мой, Боже мой, защо си мя оставилъ?"
35 И нѣкои отъ стоящы-тѣ тамо, като чухж,
36 казувахж: Ето, Иліж выка. И [х]завтече
ся единъ, и напълни гжбж съ оцетъ, и
обви іж на тръсть, [ц]та му даваше да піе,
и казуваше: Оставѣте да видимъ да ли
ще дойде Илія да го снеме.
37 А [ч]Іисусъ като издаде гласъ голѣмъ,
38 издъхнж. И [ш]завѣса-та на храмъ-тъ ся
39 раздра на двѣ, отъ горѣ до долу. А [щ]като
видѣ стотникъ-тъ, който стояше срещж
него, че, като извыка така, издъхнж,
рече: Наистинж тойзи человѣкъ бѣше
40 Сынъ Божій. [ъ]Имаше още и жены които
гледахж [ы]отъ далечь, между които бѣ и
Марія Магдалина, и Марія майка-та на
Іакова малаго и на Іосія, и Саломія;
41 Които, и когато бѣше *Іисусъ* въ Галилеіж,
[ь]слѣдувахж го, и слугувахж му; и другы
много, които бѣхж възлѣзлы съ него въ
Іерусалимъ.
42 И [ѣ]когато вече станж вечерь, (защото
бѣше петъкъ, сирѣчь срещж сжбботж:)
43 Дойде Іосифъ отъ Аримаѳея, почтенъ
единъ совѣтникъ, който и [ю]той ожидаше
царство-то Божіе; и дързнж, та влѣзе
при Пилата, и поиска тѣло-то Іисусово.

[а] Псал. 2; 2. Мат. 27; 1. Лук. 22; 66. 23; 1. Іоан. 18; 28. Дѣян. 3; 13. 4; 26.
[б] Мат. 27; 11.
[в] Мат. 27; 13.
[г] Иса. 53; 7. Іоан. 19; 9.
[д] Мат. 27; 15. Лук. 23; 17. Іоан. 18; 39.
[е] Мат. 27; 20. Дѣян. 3; 14.
[ж] Мат. 27; 26. Іоан. 19; 1, 16.
[з] Мат. 27; 27.
[и] Мат. 27; 32. Лук. 23; 26.
[і] Мат. 27; 33. Лук. 23; 33. Іоан. 19; 17.
[к] Мат. 27; 34.
[л] Псал. 22; 18. Лук. 23; 34. Іоан. 19; 23.
[м] Вижь Мат. 27; 45. Лук. 23; 44. Іоан. 19; 14.
[н] Мат. 27; 37. Іоан. 19; 19.
[о] Мат. 27; 38.
[п] Иса. 53; 12. Лук. 22; 37.
[р] Псал. 22; 7.
[с] Гл. 14; 58. Іоан. 2; 19.
[т] Мат. 27; 44. Лук. 23; 39.
[у] Мат. 27; 45. Лук. 23; 44.
[ф] Псал. 22; 1. Мат. 27; 46.
[х] Мат. 27; 48. Іоан. 19; 29.
[ц] Псал. 69; 21.
[ч] Мат. 27; 50. Лук. 23; 46. Іоан. 19; 30.
[ш] Мат. 27; 51. Лук. 23; 45.
[щ] Мат. 27; 54. Лук. 23; 47.
[ъ] Мат. 27; 55. Лук. 23; 49.
[ы] Псал. 38; 11.
[ь] Лук. 8; 2, 3.
[ѣ] Мат. 27; 57. Лук. 23; 50. Іоан. 19; 38.
[ю] Лук. 2; 25, 38.

44 А Пилатъ ся почуди да ли е вече умрѣлъ; и повыка стотникъ-тъ, та го попыта, от-
45 колѣ ли е умрѣлъ. И като ся научи отъ
46 стотника, подари тѣло-то Іосифу. [я]И той купи плащаницѫ, и снѣ го, та го обви съ плащаницѫ-тѫ; и положи го въ гробъ, който бѣ изсѣченъ отъ камькъ, и привали
47 камькъ надъ врата-та на гробъ-тъ. А Марія Магдалина и Марія *майка-та* Іосіева гледахѫ дѣ го полагахѫ.

ГЛАВА 16.

1 И [а]като ся минѫ сѫббота-та, Марія Магдалина и Марія *майка-та* Іаковова и Саломія [б]купихѫ ароматы, за да дойдѫтъ
2 и да го помажѫтъ. И [в]много рано въ първый-тъ *день* на седмицѫ-тѫ идуватъ на гробъ-тъ, когато изгрѣя слънце-то.
3 И казувахѫ си помежду си: Кой ще ни отвали камькъ-тъ отъ врата-та на гробъ-тъ?
4 И като погледнѫхѫ, видѣхѫ че камькъ-тъ бѣ отваленъ; защото бѣше твърдѣ голѣмъ.
5 И [г]като влѣзохѫ въ гробъ-тъ, видѣхѫ едного юношѫ че сѣдѣше отъ десно, облѣченъ въ бѣлѫ одеждѫ; и ужасихѫ
6 ся. А [д]той имъ казува: Недѣйте ся ужасава: Ісуса търсите Назарянина распятаго; въскрьснѫ, не е тука; ето мѣ-
7 сто-то дѣто го положихѫ. Но идѣте, речѣте на ученицы-тѣ му и на Петра, че отива прѣди васъ въ Галилеѭ; тамъ ще
8 го видите, [е]както ви рече. И *тѣ* излѣзохѫ скоро, и побѣгнѫхѫ отъ гробъ-тъ; понеже трепетъ и ужасъ бѣше гы обзѣлъ; [ж]и не рекохѫ никому нищо; защото ся бояхѫ.
9 И като въскрьснѫ рано въ първый-тъ *день* на седмицѫ-тѫ, [з]яви ся най-първо на Маріѭ Магдалинѫ, [и]отъ коѭто бѣ испѫ-
10 дилъ седмь бѣсове. [і]Тя отиде та извѣсти на тыя които бѣхѫ съ него, когато жа-
11 лѣяхѫ и плачахѫ. И тѣ като [к]чухѫ че е живъ и че го е видѣла, не хванѫхѫ вѣрѫ.
12 Слѣдъ това яви ся въ другъ образъ на [л]двамина отъ тѣхъ, когато вървѣхѫ
13 и отивахѫ на село. И тѣ отидохѫ та извѣстихѫ на другы-тѣ; но нито тѣмъ хванѫхѫ вѣрѫ.
14 [м]Послѣ ся яви на единадесеть-тѣ когато бѣхѫ на трапезѫ-тѫ, и укори *гы* за невѣрство-то и жестокосърдечіе-то имъ, защото не хванѫхѫ вѣрѫ на тѣзи които
15 го видѣхѫ въскрьснѫлъ. И [н]рече имъ: Идѣте по всичкый-тъ свѣтъ, [о]и проповѣ-
16 дайте евангеліе-то на всякѫ тварь. [п]Който повѣрува, и ся кръсти, спасенъ ще бѫде; а [р]който не повѣрува ще бѫде осѫденъ.
17 И на тѣзи които повѣруватъ ще имъ последуватъ тія знаменія; [с]съ мое-то име бѣсове ще испѫждатъ; [т]новы языцы ще
18 говорятъ: [у]Зьміи ще хващатъ; и ако нѣщо смъртно испіѭтъ, нѣма да гы поврѣди; на болестны [ф]ще възложатъ рѫцѣ и тѣ ще бѫдѫтъ здрави.
19 И тъй Господь, [х]слѣдъ като имъ говорй, [ц]възнесе ся на небе-то [ч]и сѣднѫ
20 отъ десно на Бога. А тѣ излѣзохѫ и проповѣдувахѫ на всякѫдѣ, като содѣйствуваше Господь, [ш]и подтвърдяваше слово-то *си* съсъ знаменія-та които слѣдувахѫ. Аминь.

ЕВАНГЕЛІЕ ОТЪ ЛУКѪ.

ГЛАВА 1.

1 Понеже мнозина прѣдпріехѫ да съчинятъ повѣсть за съвършенно извѣстны-
2 тѣ намъ событія, [а]Както ни гы прѣдадохѫ онѣзи [б]които отъ начало сѫ были
3 очевидци и служители на слово-то, [в]Видѣ ми ся благословно и менѣ, който изслѣдувахъ подробно всичко отъ начало, да ти пишѫ [г]наредъ *за това,* [д]честитый
4 Θеофиле, [е]За да познаешь твърдо-то основаніе на това ученіе, въ което си поучаванъ.
5 [ж]Въ дни-тѣ на Ирода царя Іудейскаго

я Мат. 27; 59, 60. Лук. 23; 53. Іоан. 19; 40.

—

а Мат. 28; 1. Лук. 24; 1. Іоан. 20; 1.
б Лук. 23; 56.
в Лук. 24: 1. Іоан. 20; 1.
г Лук. 24; 3. Іоан. 20; 11, 12.
д Мат. 28; 5, 6, 7.
е Мат. 26; 32. Гл. 14; 28.
ж Вижь Мат. 28; 8. Лук. 24; 9.
з Іоан. 20; 14.
и Лук. 8; 2.
і Лук. 24; 10. Іоан. 20; 18.
к Лук. 24; 11.
л Лук. 24; 13.
м Лук. 24; 36. Іоан. 20; 19. 1 Кор. 15; 5.
н Мат 28: 19. Іоан. 15; 16.
о Кол. 1; 23.
п Іоан. 3; 18, 36. Дѣян. 2; 38. 16; 30, 31, 32. Рим. 10; 9. 1 Пет. 3; 21.
р Іоан. 12; 48.
с Лук. 10; 17. Дѣян. 5; 16. 8; 7. 16; 18. 19; 12.
т Дѣян. 2; 4. 10; 46. 19; 6. 1 Кор. 12; 10, 28.
у Лук. 10; 19. Дѣян. 28; 5.
ф Дѣян. 5; 15, 16. 9; 17. 28; 8. Іак. 5; 14, 15.
х Дѣян. 1: 2, 3.
ц Лук. 24; 51.
ч Псал. 110; 1. Дѣян. 7; 55.
ш Дѣян. 5; 12. 14; 3. 1 Кор. 2; 4, 5. Евр. 2; 4.

—

а Евр. 2; 3. 1 Пет. 5; 1. 2 Пет. 1; 16. 1 Іоан. 1; 1.
б Мар. 1; 1. Іоан. 15; 27.
в Дѣян. 15; 19. 25, 28. 1 Кор. 7; 40.
г Дѣян. 11; 4.
д Дѣян. 1; 1.
е Іоан. 20; 31.
ж Мат. 2; 1.

имаше нѣкой си священникъ [з]отъ четѫ-тѫ Авіевѫ, на име Захарія; и жена му отъ дъщери-тѣ Аароновы, и име-то ѝ Елисаветь. 6 Тѣ и двама-та бѣхѫ [и]праведни прѣдъ Бога, и ходяхѫ беспорочно въ всичкы-тѣ заповѣди и постановленія Господни. 7 И нѣмахѫ чадо, понеже Елисаветь бѣ неплодна, а и двама-та бѣхѫ заматорѣли въ възрастъ-тъ си. 8 И като священствуваше той прѣдъ Бога [і]въ редъ-тъ на четѫ-тѫ си, 9 По обычаю на священство-то паднѫ жрѣбіе нему да влѣзе 10 въ храмъ-тъ Господень и [к]да покади: И въ часъ-тъ на каденіе-то [л]всичко-то множество на народа отъ вънъ бѣше на молбѫ. 11 И яви му ся ангелъ Господень стоящъ отъ десно [м]на кадилный-тъ олтарь. 12 И Захарія като *го* видѣ, [н]смути ся, и 13 страхъ нападнѫ на него. И рече му ангелъ-тъ: Не бой ся, Захаріе; защото послуша ти ся молба-та; и жена ти Елисаветь ще ти роди сынъ [о]и ще му наречешь име-то Іоаннъ. 14 И ще ти бѫде радость и веселіе, и [п]мнозина ще ся възрадуватъ за негово-то рожденіе. 15 Защото ще бѫде великъ прѣдъ Бога; [р]и вино и сикерѫ нѣма да піе; и ще ся испълни съ Духа Святаго [с]още отъ утробѫ-тѫ на майкѫ си. 16 И [т]ще възвърне мнозина отъ синове-тѣ Израилевы къмъ Господа тѣхнаго Бога. 17 И той [у]ще прѣдиде прѣдъ него въ духъ и силѫ Иліинѫ, за да възвърне сърдца-та на бащы-тѣ къмъ чадата, и непокорны-тѣ къмъ мудрованіе-то на праведны-тѣ; за да приготви Господу народъ прѣдрасположенъ. 18 И рече Захарія на ангелъ-тъ: [ф]По какво ще познаѭ това? защото азъ сьмь старъ, и жена ми 19 заматорѣла въ дни-тѣ си. А отговори ангелъ-тъ и рече му: [х]Азъ сьмь Гавріилъ, който прѣдстоѭ прѣдъ Бога; и проводенъ сьмь да ти говорѭ, и да ти благовѣстѭ 20 това. И ето, [ц]ще мълчишь и не ще можешь да говоришь, до день-тъ въ който ще бѫде това, защото не хванѫ вѣрѫ на думы-тѣ ми, които ще ся сбѫдѫтъ 21 на врѣме-то си. И народъ-тъ чакаше Захаріѭ; и чудяхѫ ся че ся бавѣше въ 22 храмъ-тъ. А когато излѣзе, не можаше да имъ продума, и разумѣхѫ че е видѣніе видѣлъ въ храмъ-тъ, и той имъ кываше, и оставаше нѣмъ. 23 И [ч]като ся испълнихѫ дни-тѣ на службѫ-тѫ му, отиде 24 у дома си. А слѣдъ тыя дни зачнѫ жена му Елисаветь, и таяше ся петь мѣ-25 сеца, и думаше: Така ми стори Господь въ дни-тѣ въ които пригледнѫ [ш]да отнеме укоръ-тъ ми измежду человѣцы-тѣ.

26 А въ шестый-тъ мѣсецъ проводенъ бы ангелъ Гавріилъ отъ Бога въ градъ Галилейскый, на който име-то е Назаретъ, 27 При еднѫ дѣвицѫ [щ]сгоденѫ за мѫжъ на име Іосифъ, отъ домъ-тъ Давидовъ, а 28 име-то на дѣвицѫ-тѫ Маріамь. И като влѣзе ангелъ-тъ при неѭ, рече: [ъ]Радуй ся благодатная; [ы]Господь е съ тебе; бла-29 гословена си ты между жены-тѣ. А тя щомъ *го* видѣ [ь]смути ся отъ думѫ-тѫ му, и размысляше, какво ще бѫде това 30 поздравеніе. И рече ѝ ангелъ-тъ: Не бой ся, Маріамь; защото си намѣрила благо-31 дать у Бога. И сто [ѣ]ще зачнешь въ утробѫ-тѫ си и ще родишь сынъ, [ю]и ще 32 наречешь име-то му ІИСУСЪ. Той ще бѫде великъ, и [я]Сынъ на Вышняго ще ся нарече; [ѫ]и ще му даде Господь Богъ 33 прѣстолъ-тъ на отца му Давида; И [аа]ще царува надъ домъ-тъ Іакововъ въ вѣкы, 34 и царство-то му не ще да има край. И рече Маріамь на ангелъ-тъ: Какъ ще 35 бѫде това, понеже мѫжъ не знаѭ? И отговори ангелъ-тъ, и рече ѝ: [а]Духъ Святый ще дойде върху ти, и сила на Вышняго ще тя осѣни; за това и свято-то което ся ражда отъ тебе, [б]Сынъ Бо-36 жій ще ся нарече. И ето, твоя-та сродница Елисаветь, и тя въ старины-тѣ си заченѫ сынъ, и тойзи е шестый мѣсецъ за неѭ, която ся неплодна казуваше: 37 Защото [в]нѣма у Бога невъзможно нѣщо. 38 И рече Маріамь: Ето рабыня-та Господня, нека ми бѫде по твоѭ-тѫ думѫ. И отиде си отъ неѭ ангелъ-тъ.

39 И станѫ Маріамь прѣзъ тѣзи дни, та отиде бързомъ къмъ планинскѫ-тѫ стра-40 нѫ [г]въ градъ Іудовъ. И влѣзе въ домъ-тъ 41 Захаріинъ и поздрави Елисаветь. И щомъ чу Елисаветь поздравеніе-то Маріино, възигра младенецъ-тъ въ утробѫ-тѫ ѝ, и ис-42 пълни ся Елисаветь съ Духа Святаго; И възгласи съ гласъ голѣмъ и рече: [д]Благословена ты въ жены-тѣ, и благословенъ 43 плодъ-тъ на твоѭ-тѫ утробѫ. И отъ кѫдѣ ми е това, да дойде при мене майка-44 та на Господа моего? Защото ето, щомъ дойде гласъ-тъ на поздравеніе-то ти въ у-

з 1 Лѣт. 24; 10, 19. Неем. 12; 4, 17.
и Быт. 7: 1. 17; 1. 3 Цар. 9; 4. 4 Цар. 20: 3. Іоа. 1; 1. Дѣян. 23; 1 24: 16 Фил. 3; 6
і 1 Лѣт. 24; 19. 2 Лѣт. 8; 14. 31; 2.
к Исх. 30: 7, 8. 1 Цар 2; 28. 1 Лѣт. 23: 13. 2 Лѣт. 29: 11.
л Лев. 16; 17. Отк, 8: 3, 4.
м Исх. 30; 1.
н Сѫд. 6; 22. 13; 22. Дан. 10; 8. Ст. 29. Гл. 2; 9. Дѣян. 10; 4. Отк. 1; 17.
о Ст. 60, 63.
п Ст. 58.
р Числ 6; 3. Сѫд. 13; 4. Гл. 7; 33.
с Іер 1; 5. Гал. 1; 15.
т Мал. 4; 5, 6.
у Мал. 4; 5. Мат. 11; 14. Мар. 9; 12.
ф Быт. 17; 17.
х Дан. 8; 16 9: 21, 22, 23. Мат. 18; 10. Евр. 1; 14.
ц Іез. 3; 26. 24; 27.
ч Виж 4 Цар. 11; 5. 1 Лѣт. 9: 25.
ш Быт. 30: 23. Иса. 4: 1. 54; 1, 4.
щ Мат. 1; 18. Гл. 2: 4, 5.
ъ Дан. 9; 23. 10; 19.
ы Сѫд. 6; 12.
ь Ст. 12.
ѣ Иса. 7; 14. Мат. 1; 21.
ю Гл. 2; 21.
я Мар. 5: 7.
ѫ 2 Цар 7; 11, 12 Псал 132; 11. Иса. 9; 6, 7. 16; 5. Іер. 23; 5. Отк. 3; 7.
аа Дан. 2; 44. 7; 14. 27. Авд. 21. Мих. 4; 7. Іоан. 12; 34. Евр. 1: 8.
а Мат. 1; 20.
б Мат. 14; 33. 26; 63, 64. Мар. 1; 1. Іоан 1; 34. 20; 31. Дѣян. 8; 37. Рим. 1; 4.
в Быт. 18: 14. Іер. 32; 17. Зах. 8; 6. Мат. 19; 26. Мар. 10; 27. Гл. 18; 27. Рим. 4 21.
г Іис Нав. 21; 9, 10, 11.
д Сѫд. 5; 24. Ст. 28.

ши-тѣ ми, възигра радостно младенецъ-тъ
45 въ утробѫ-тѫ ми. И блажена която е
повѣрувала, че ще ся сбѫде речено-то ѝ
отъ Господа.
46 И рече Маріамь: [е]Величае душа-та ми
47 Господа, И възрадува ся духъ-тъ ми въ
48 Бога Спасителя моего. Защото [ж]пригледа
на смиреніе-то на рабынѭ-тѫ си, и
ето, отъ нынѣ [з]ще мя ублажавать всич-
49 кы-тѣ родове. [и]Защото Силный-тъ ми
50 стори величіе, [і]и свято е негово-то име. И
[к]негова-та милость е отъ родъ въ родъ
51 върхъ тѣзи които му ся боятъ. [л]Сътвори силѫ съсъ своѭ-тѫ мышцѫ; [м]распръснѫ гордѣливы-тѣ съ мысли-тѣ на
52 сьрдце-то имъ. [н]Свали силны-тѣ отъ прѣстолы-тѣ *имъ*, и въздигнѫ смиренны-тѣ.
53 [о]Гладны-тѣ испълни съ добрины, а богаты-тѣ отпрати празны.
54 Помогнѫ на Израиля свой-тъ рабъ, [п]като поменѫ ми-
55 лость-тѫ *си*, [р](Както говори на отцы-тѣ
ни,) на Авраама и на сѣме-то негово до
56 вѣка. И сѣдѣ Маріамь съ неѭ до три
мѣсеца; и ся завърнѫ у дома си.
57 А на Елисаветь ся испълни врѣме-то ѝ
58 да роди; и роди сынъ. И чухѫ съсѣди-
тѣ и роднины-тѣ ѝ, че е възвеличилъ
Господь своѭ-тѫ къмъ неѭ милость, и
59 [с]радувахѫ ся съ неѭ. И [т]въ осмый-тъ
день дойдохѫ да обрѣжѫтъ дѣте-то, и
наричахѫ го, по бащино-то му име, За-
60 харія. И отговори майка му и рече:
61 [у]Не, но ще ся нарече Іоаннъ. И рекохѫ
ѝ: Че никой нѣма въ родъ-тъ ти, който
62 да ся нарича съ това име. И кывахѫ на
бащѫ му какъ бы искалъ той да го на-
63 рече. А *той* поиска дъсчицѫ, и написа
тѣзи думы: [ф]Іоаннъ е име-то му. И по-
64 чудихѫ ся всички. И тозь часъ ся [х]отворихѫ уста-та му и языкъ-тъ му; и го-
65 воряше и благославяше Бога. И нападнѫ
страхъ на всичкы-тѣ имъ съсѣды, и [ц]по
всичкѫ-тѫ планинскѫ странѫ на Іудеѭ
66 приказуваше ся за всичко това. И всичкы
които чухѫ [ч]турихѫ това на сьрдце-то си и
казувахѫ: Какво ли ще бѫде това отроче?
И [ш]рѫка-та Господня бѣше съ него.
67 И отецъ му Захарія [щ]испълни ся Духомъ Святымъ; и пророкува и рече:
68 [ъ]Благословенъ Господь Богъ Израилевъ,
[ы]защото посѣти и стори избавленіе на
69 свой-тъ народъ. И [ь]въздигнѫ намъ рогъ
на спасеніе въ домъ-тъ на Давида раба
70 своего, [ѣ](Както говорѝ чрѣзъ уста-та на
71 святы-тѣ свои отъ вѣка пророцы), Освобожденіе отъ врагове-тѣ наши, и отъ рѫкѫ-тѫ на всичкы които ны ненавиждатъ,
72 [ю]Да стори милость съ отцы-тѣ наши, и
73 да помене святый-тъ свой завѣтъ, [я]Клѣтвѫ-тѫ, съ коѭто ся заклѣ на отца ни
74 Авраама, да даде намъ, Освободены отъ
рѫкѫ-тѫ на врагове-тѣ наши, [ѫ]да му
75 служимъ безъ страхъ, [ѭ]Въ святость и
правдѫ прѣдъ него прѣзъ всичкы-тѣ дни
76 на животъ-тъ си. И ты, отроче, пророкъ
на Вышняго ще ся наречешь; защото
[а]ще прѣдидешь прѣдъ лице-то Господне,
77 да приготвишь пѫтища-та му; За да дадешь на неговый-тъ народъ да познаѭтъ
спасеніе, [б]чрѣзъ прощаваніе на грѣхове-
78 тѣ имъ, За милосердіе-то на милость-тѫ
на Бога нашего, съ коѭто ны посѣти
79 зора отъ высотѫ-тѫ, [в]Да осіяе сѣдящы-
тѣ въ тьмнинѫ и въ сѣнкѫ смъртнѫ,
така що да управи нозѣ-тѣ ни въ пѫть
на миръ.
80 А [г]дѣте-то растѣше и укрѣпяваше ся
духомъ, [д]и въ пустыни-тѣ бѣше до день-тъ
на явленіе-то си на Израиля.

ГЛАВА 2.

1 А прѣзъ онѣзи дни излѣзе заповѣдь отъ
Кесаря Августа да ся напише всичка
2 вселенная. [а]Това написаніе станѫ пьрво
3 когато Киринiй владѣяше Сиріѭ. И идяхѫ всичкы да ся написуватъ, всякой въ
4 свой-тъ си градъ. А възлѣзе и Іосифъ
отъ Галилеѭ, отъ градъ-тъ Назаретъ, въ
Іудеѭ, [б]въ градъ-тъ Давидовъ, който ся
нарича Виѳлеемъ, [в](понеже той бѣше отъ
5 домъ-тъ и родъ-тъ Давидовъ,) Да ся напише [г]съ Маріамь обрученѫ-тѫ нему
6 женѫ, която бѣше непразна. И когато
бѣхѫ тѣ тамъ, испълнихѫ ся дни-тѣ ѝ
7 да роди; И [д]роди Сына своего пьрворожднаго, и пови го, и положи го въ яслы-
тѣ; защото нѣмаше мѣсто за тѣхъ въ
гостилницѫ-тѫ.
8 И по онѣзи мѣста имаше овчари които нощувахѫ на поле-то, и вардяхѫ
9 стражѫ прѣзъ нощь за стадо-то си. И
ето, ангелъ Господень застанѫ между
тѣхъ, и слава Господня гы осія, [е]и у-

[е] 1 Цар. 2; 1. Псал. 34; 2, 3. 35; 9. Авв. 3; 18.
[ж] 1 Цар. 1; 11 Псал. 138; 6.
[з] Мал. 3. 12. Гл. 11; 27.
[и] Псал. 71; 19. 126; 2, 3.
[і] Псал. 111: 9.
[к] Бит. 17; 7. Исх. 20; 6. Псал. 103; 17. 18.
[л] Псал. 98; 1. 118; 15. Иса. 40; 10. 51; 9. 52; 10
[м] Псал. 33; 10. 1 Пет. 5: 5.
[н] 1 Цар. 2: 6 и др. Іов. 5: 11. Псал. 113; 6
[о] 1 Цар. 2; 5. Псал. 34; 10.
[п] Псал. 98; 3. Іер. 31; 3, 20.
[р] Быт. 17; 19. Псал. 132; 11. Рим. 11; 28. Гал. 3; 16.
[с] Ст. 14.
[т] Быт. 17; 12. Лев. 12; 3.
[у] Ст. 13.
[ф] Ст. 13.
[х] Ст. 20.
[ц] Ст. 39.
[ч] Гл. 2; 19, 51.
[ш] Быт. 39; 2. Псал. 80; 17. 89; 21. Дѣян. 11; 21.
[щ] Іоил. 2; 28.
[ъ] 3 Цар. 1; 48. Псал. 41; 13. 72; 18. 106; 48.
[ы] Исх. 3; 16. 4; 31. Псал. 111; 9. Гл. 7; 16.
[ь] Псал. 132; 17.
[ѣ] Іер. 23; 5, 6. 30; 10. Дан. 9; 24. Дѣян. 3; 21. Рим. 1; 2.
[ю] Лев. 26 42. Псал 98 3. 105; 8, 9. 106; 45. Іез. 15; 60. Ст. 54.
[я] Быт. 12; 3. 17; 4. 22; 16, 17. Евр 6; 13. 17
[ѫ] Рим. 6; 18. 22. Евр. 9; 14.
[ѭ] Іер. 32; 39, 40. Ефес. 4; 24. 2 Сол. 2, 13. 2 Тим. 1: 9. Тит. 2; 12. 1 Пет 1: 15 2 Пет. 1: 4.
[а] Иса. 40; 3. Мал. 3; 1. 4; 5; Мат. 11; 10. Ст. 17.
[б] Мар. 1; 4. Гл. 3; 3.
[в] Иса. 9; 2. 42: 7. 49; 9. Мат. 4; 16. Дѣян. 26; 18.
[г] Гл. 2; 40.
[д] Мат. 3; 1 11; 7.

—

[а] Дѣян. 5; 37.
[б] 1 Цар. 16 1, 4. Іоан. 7; 42.
[в] Мат 1; 16 Гл. 1: 27.
[г] Мат. 1; 18. Гл. 1; 27.
[д] Мат. 1; 25.
[е] Гл. 1; 12.

10 плашихѫ ся съсъ страхъ голѣмъ. И рече имъ ангелъ-тъ: Не бойте ся, защото ето благовѣстявамъ ви радость голѣмѫ, [ж]която ще бѫде на всичкы-тѣ людіе.
11 [з]Защото днесь ся роди вамъ, въ градъ-тъ Давидовъ, [и]Спаситель, [і]който е Христосъ
12 Господь. И това *ще бѫде* вамъ знаменіе: Ще намѣрите младенецъ повитъ, сложенъ
13 въ яслы-тѣ. И [к]внезапно съ ангелъ-тъ наедно намѣри ся множество войска небесна, които хваляхѫ Бога и говоряхѫ:
14 [л]Слава въ вышнихъ Богу, и на землѭ-тѫ
15 [м]миръ, [н]въ человѣцы-тѣ благоволеніе. И щомъ си отидохѫ ангели тѣ отъ тѣхъ на небе-то, человѣци-тѣ, *сирѣчь* овчари-тѣ рекохѫ си единъ на другъ: Да идемъ прочее до Виѳлеемъ и да видимъ това що е
16 станѫло, което Господь ни изяви И дойдохѫ на бързо, и намѣрихѫ Маріамь и Іосифа, и младенецъ-тъ че лежаше въ
17 яслы-тѣ. И като видѣхѫ, расказахѫ рѣчи-тѣ що имъ ся рекохѫ за това дѣте.
18 И всичкы които чухѫ почудихѫ ся за
19 това което овчари-тѣ имъ казахѫ. [о]А Маріамь сохраняваше всичкы тѣзи рѣчи, и размысляше *за тѣхъ* въ сърдце-то си.
20 И върнѫхѫ ся овчари-тѣ, хваляще и славяще Бога, за всичко що чухѫ и видѣхѫ, споредъ както имъ ся бѣ рекло.
21 И [п]като ся испълнихѫ осмь дни за да обрѣжѫтъ дѣте-то, нарекохѫ му име-то [р]Іисусъ, наречено-то отъ ангела прѣди негово-то зачатіе въ утробѫ-тѫ.
22 И [с]като ся испълнихѫ дни-тѣ за очищеніе-то нейно, по законъ-тъ Моисеевъ, занесохѫ го въ Іерусалимъ, да го прѣд-
23 ставятъ прѣдъ Господа, Както е писано въ законъ-тъ Господень, [т]че всякой младенецъ мѫжкый полъ който отваря ложесна, святъ на Господа ще ся нарече;
24 И да принесѫтъ жъртвѫ, [у]споредъ реченo-то въ законъ-тъ Господень, "Двѣ гъргорицы, или двѣ гълѫбчета."
25 И ето, имаше *нѣкой си* человѣкъ въ Іерусалимъ, на име Симеонъ; и тойзи человѣкъ *бѣше* праведенъ и благочестивъ, и [ф]чакаше утѣшеніе-то на Израиля; и
26 Духъ Святый бѣ на него. И открыто бѣ нему отъ Духа Святаго, че [х]нѣмаше да види смърть прѣди да види Христа Го-
27 сподня. И [ц]дойде по *внушеніе-то на* Духа въ храмъ-тъ; и когато родители-тѣ внесохѫ отроче-то Іисуса, да сторятъ за не-
28 го по обычаю на законъ-тъ, Той го прія на рѫцѣ-тѣ си, и благослови Бога и ре-
29 че: [ч]Нынѣ отпущашь рабъ-тъ си, Влады-
30 ко, споредь рѣчь-тѫ си, съ миромъ; За-щото [ш]видѣхѫ очи-тѣ ми твое-то спасе-
31 ніе, Което си приготвилъ прѣдъ лице-то
32 на всичкы-тѣ народы; [щ]Свѣтъ за просвѣщеніе на язычницы-тѣ, и славѫ на твой-тъ
33 народъ Израиль. А Іосифъ и майка му чудяхѫ ся за това що ся казуваше за
34 него. И благослови гы Симеонъ, и рече на майкѫ му Маріамь: Ето тойзи лежи [ъ]за падавіе и за въставаніе на мнозина въ Израиль, и [ы]бѣлѣгъ за противорѣчіе;
35 А [ь]на самѫ тебе мечъ ще прониже душѫ-тѫ ти; за да ся открыѭтъ помышленія-та на много сърдца.
36 Имаше и *нѣкоя си* Анна пророчица, дъщеря Фануилева отъ племе-то Асирово; тя бѣше на възрастъ много остарѣла, и живѣла бѣ съ мѫжа си седмь годины
37 отъ дѣвство-то си; И тя бѣше вдовица като на осмдесеть и четыри годины, която не ся отдалечаваше отъ храмъ-тъ, дѣто [ѣ]нощя и деня служаше *Богу* въ постъ
38 и молитвѫ. И тя като пристѫпи въ исто-то врѣме, славословяше Бога, и говоряше за него [ю]на всичкы които ожидахѫ
39 искупленіе-то въ Іерусалимъ. И като свършихѫ всичко споредъ законъ-тъ Господень, върнѫхѫ ся въ Галилеѭ, въ
40 градъ-тъ си Назаретъ. [я]А дѣте-то растяше и укрѣпяваше ся духомъ, и ся испълняше съ мудрость; и благодать Божія бѣ на него.
41 И [ѫ]ходяхѫ родители-тѣ му всякѫ годинѫ въ Іерусалимъ за праздникъ-тъ на
42 пасхѫ-тѫ. И когато станѫ той на дванадесеть годины, като възлѣзохѫ по обы-
43 чаю въ Іерусалимъ за праздникъ-тъ, И като искарахѫ дни-тѣ *на праздникъ-тъ*, и ся вращахѫ, дѣте-то Іисусъ останѫ *назадь* въ Іерусалимъ; и не усѣти Іосифъ и
44 майка му. И понеже мысляхѫ да е съ дружина-та, изминѫхѫ единъ день пѫть, и търсяхѫ го между роднины-тѣ и по-
45 знаницы-тѣ *си:* И като го не намѣрихѫ, върнѫхѫ ся въ Іерусалимъ да го търсятъ:
46 И слѣдъ три дни намѣрихѫ го въ храмъ-тъ сѣднѫлъ между учители-тѣ, та гы слуша-
47 ше и попытуваше гы. И всичкы които го чувахѫ [ѭ]удивявахѫ ся на разумъ-тъ и
48 на отговоры-тѣ му. И като го видѣхѫ, смаяхѫ ся: и рече му майка му: Сынко, що ни стори така? Ето баща ти и

ж Быт. 12: 3. Мат. 28; 19. Мар. 1; 15. Ст. 31, 32. Гл. 24; 47. Кол. 1; 23.
з Иса. 9; 6.
и Мат. 1; 21.
і Мат. 1: 16. 16; 16. Гл. 1; 43. Дѣян. 2; 36. 10; 36. Фил. 2: 11.
к Быт. 28; 12. 32; 1, 2. Псал. 103; 20, 21. 148; 2. Дан. 7; 10. Евр. 1; 14. Отк. 5; 11.
л Гл. 19; 38. Ефес. 1; 6. 3; 10, 21. Отк. 5; 13.
м Иса. 57; 19. Гл. 1; 79. Рим. 5; 1. Ефес. 2; 17. Кол. 1; 20.
н Іоан. 3: 16. Ефес. 2; 4, 7. 2 Сол. 2: 16. 1 Іоан. 4; 9. 10.
о Быт. 37: 11. Гл. 1; 66. Ст. 51.
п Быт. 17; 12. Лев. 12; 3. Гл. 1; 59.
р Мат. 1; 21. 25. Гл. 1; 31.
с Лев. 12: 2, 3, 4, 6.
т Исх. 13; 2. 22; 29. 34; 19. Числ. 3; 13. 8; 17. 18; 15.
у Лев 12; 2, 6, 8.
ф Иса. 40: 1. Мар. 15: 43. Ст. 38.
х Псал. 89; 48. Евр. 11; 5.
ц Мат 4: 1.
ч Быт. 46; 30. Фил. 1; 23.
ш Иса. 52; 10. Гл. 3: 6.
щ Иса. 9: 2. 42. 6. 49; 6. 60; 1, 2, 3. Мат. 4; 16. Дѣян. 13; 47. 28: 28.
ъ Иса. 8 14. Осія 14; 9. Мат. 21; 44. Рим. 9; 32, 33. 1 Кор. 1; 23, 24. 2 Кор. 2; 16. 1 Пет. 2: 7, 8.
ы Дѣян. 28; 22.
ь Псал. 42; 10. Іоан. 19; 25.
ѣ Дѣян. 26; 7. 1 Тим. 5; 5.
ю Мар. 15; 43. Ст 25. Гл. 24; 21.
я Гл. 1: 80. Ст. 52.
ѫ Исх. 23; 15, 17. 34; 23. Втор. 16; 1, 16.
ѭ Мат. 7; 28 Мар. 1: 22. Гл. 4; 22, 32. Іоан. 7; 15, 46.

49 азъ много оскърбени тя търсихмы. И
рече имъ: Защо да мя търсите? не знае-
те ли, че [а]трѣба да сьмь въ това което
50 принадлежи на Отца ми. А тѣ [б]не разу-
51 мѣхѫ рѣчь-тѫ, коіѫто имъ рече. И слѣ-
зе съ тѣхъ и дойде въ Назаретъ; и по-
коряваше имъ ся. А [в]майка му съхраня-
ваше всичкы тѣзи нѣща въ сърдце-то си.
52 А [г]Іисусъ успѣваше въ мудрость, и
възрастъ, и благодать прѣдъ Бога и че-
ловѣцы-тѣ.

ГЛАВА 3.

1 А въ петнадесетѫ-тѫ годинѫ на владѣ-
ніе-то на Тиверія Кесаря, когато Понтій-
скый Пилатъ бѣ управитель на Іудеѭ, а
Иродъ четверовластникъ въ Галилеѭ, и
Филиппъ братъ му четверовластникъ въ
Итуреѭ и въ Трахонитскѫ-тѫ странѫ, и
Лисаній четверовластникъ въ Авилиніѭ,
2 [а]Въ врѣме-то на Архіереи-тѣ Аннѫ и
Каіафѫ, слово Божіе быде къмъ Іоанна
3 сына Захаріина, въ пустынѭ-тѫ: И [б]дой-
де по всичкѫ-тѫ странѫ около Іорданъ,
та проповѣдуваше крьщеніе-то на покая-
4 ніе [в]за прощаваніе на грѣхове-тѣ. Както
е писано въ книгѫ-тѫ на словеса-та на
Исаіѭ пророка, който казува: [г]„Гласъ
на едного, който выка въ пустынѭ-тѫ;
Приготвѣте пѫть-тъ Господень, правы
5 правѣте неговы-тѣ пѫтекы. Всяка долчи-
на ще ся напълни, и всяка гора и хълмъ
ще ся сниши, и криволицы-тѣ ще станѫтъ
6 правы, и неравны-тѣ пѫтища гладкы; И
[д]всяка плъть ще види спасеніе-то Божіе."
7 И тъй говоряше на народы-тѣ които идя-
хѫ да ся крьстятъ отъ него: [е]Рожбы е-
хиднины, кой ви обади да побѣгнете отъ
8 бѫдѫщій-тъ гнѣвъ? Сторѣте прочее пло-
дове достойны на покаяніе-то; и не наче-
нувайте да думате въ себе си: Отца и-
мамы Авраама; защото казувамъ ви, че
Богъ може отъ тѣзи камьніе да възди-
9 гне чада Аврааму. А и сѣкыра-та вече
лежи при корень-тъ на дрьвія-та; и тъй
[ж]всяко дърво което не прави добръ
плодъ, отсича ся и въ огнь ся хвърля.
10 И пытахѫ го народи-тѣ, и говоряхѫ:
11 Прочее [з]какво да правимъ? А той отго-
вори и каза имъ: [и]Който има двѣ дрехы
нека даде на тогози който нѣма; и който
12 има хранѫ нека прави также. [і]Дойдохѫ
и мытари да ся крьстятъ, и рекохѫ му:
13 Учителю, що да правимъ? И той имъ
рече: [к]Не събирайте нищо повече отъ това
14 що ви е заповѣдано. Пытахѫ го и воен-
ни-тѣ, и говоряхѫ: И ный що да пра-
вимъ? И рече имъ: Не правѣте никому
насилство, [л]нито оклеветявайте: и доволни
бѫдѣте съсъ заплаты-тѣ си.
15 И като очакуваше народъ-тъ, и раз-
мысляваxѫ всичкы въ сърдца-та си за
Іоанна, Да не бы той да е Христосъ?
16 Отговори Іоаннъ на всичкы, и каза: [м]Азъ
вы крьщавамъ съ водѫ; но иде по сил-
ный-тъ отъ мене, комуто не сьмь досто-
инъ да развържѫ ремыкъ-тъ на обуща-
та му; той ще вы крьсти съ Духа Свя-
17 таго и съ огнь: Комуто лопата-та е въ
рѫкѫ-тѫ му, и ще отрѣби гумно-то си,
[н]и ще събере пшеницѫ-тѫ въ житницѫ-
тѫ си; а плѣвѫ-тѫ ще изгори въ огнь
18 неугасимъ. И съ много другы поученія
19 благовѣствуваше той на народа. А [о]Иродъ
четверовластникъ-тъ като ся изобличa-
ваше отъ него за Иродіадѫ женѫ-тѫ на
брата си Филиппа, и за всичкы-тѣ *другы*
20 злины що бѣ сторилъ Иродъ, Надъ всичко
друго приложи и това, че затвори Іоанна
въ тьмницѫ.
21 И като ся крьсти всичкый народъ, [п]ко-
гато ся крьсти и Іисусъ и ся моляше,
22 отвори ся небе-то, И слѣзе Духъ Святый
въ тѣлесенъ видъ, като гълѫбъ, върхъ
него; и гласъ бы отъ небе-то, който ка-
зуваше: Ты си Сынъ мой възлюбленный;
въ тебе благоволихъ.
23 И самъ Іисусъ начевуваше да е [р]около
тридесеть годины; споредъ както го мнѣхѫ
бѣше [с]сынъ на Іосифа, *който бѣ сынъ* И-
24 ліевъ, *А Илій* Матѳатовъ, *а Матѳатъ* Ле-
віинъ, *а Левій* Мелхіинъ, *а Мелхій* Іанна-
25 евъ, *а Іанна* Іосифовъ, *А Іосифъ* Матта-
ѳіевъ, *а Маттаѳія* Амосовъ, *а Амосъ* На-
умовъ, *а Наумъ* Есліевъ, *а Еслій* Нагге-
26 евъ, *А Наггей* Мааѳовъ, *а Мааѳъ* Матта-
ѳіевъ, *а Маттаѳія* Семеіевъ, *а Семей* Іо-
27 сифовъ, *а Іосифъ* Іудинъ, *А Іуда* Іоанна-
новъ, *а Іоаннанъ* Рисаевъ, *а Риса* Зоро-
вавелевъ, *а Зоровавель* Салаѳіилевъ, *а Са-*
28 *лаѳіилъ* Ниріевъ, *А Ниpій* Мелхіевъ, *а Мел-*
хій Аддіевъ, *а Аддій* Косамовъ, *а Косамъ*
29 Елмодамовъ, *а Елмодамъ* Ировъ, *А Иръ*
Іосіевъ, *а Іосій* Еліезеровъ, *а Еліезеръ* Іо-
римовъ, *а Іоримъ* Матѳатовъ, *а Матѳатъ*
30 Левіинъ, *А Левій* Симеоновъ, *а Симеонъ*
Іудинъ, *а Іуда* Іосифовъ, *а Іосифъ* Іона-
31 новъ, *а Іонанъ* Еліакимовъ, *А Еліакимъ*
Мелеаевъ, *а Мелеа* Маинановъ, *а Маинанъ*
Маттаѳаевъ, *а Маттаѳа* [т]Наѳановъ, *а*
32 *Наѳанъ* [у]Давидовъ, *А Давидъ* [ф]Іессеовъ, *а*

а Іоан. 2; 16.
б Гл. 9; 45. 18; 34.
в Дан. 7; 28. Ст. 19.
г 1 Цар. 2; 26. Ст. 40.

—

а Іоан. 11; 49, 51. 18; 13. Дѣян. 4; 6.
б Мат. 3; 1. Мар. 1; 4.
в Гл. 1; 77.
г Иса. 40; 3. Мат. 3; 3. Мар. 1; 3. Іоан. 1; 23.
д Псал. 98; 2. Иса. 52; 10. Гл. 2; 10.
е Мат. 3; 7.
ж Мат. 7; 19.
з Дѣян. 2; 37.
и Гл. 11; 41. 2 Кор. 8; 14. Іак. 2; 15, 16. 1 Іоан. 3: 17. 4; 20.
і Мат. 21; 32 Гл. 7; 29.
к Гл. 19: 8.
л Исх. 23; 1. Лев. 19; 11.
м Мат. 3; 11.
н Мих. 4; 13. Мат. 13; 30.
о Мат. 14; 3. Мар. 6; 17.
п Мат. 3; 13. Іоан. 1; 32.
р Вижь Числ 4; 3, 35, 39, 43, 47.
с Мат. 13; 55. Іоан. 6; 42.
т Зах. 12; 12.
у 2 Цар. 5; 14. 1 Лѣт. 3; 5.
ф Руѳ. 4; 18 и дрг. 1 Лѣт. 2; 10 и дрг.

Іессей Овидовъ, *а Овидъ* Воозовъ, *а Воозъ*
33 Салмоновъ, *а Салмонъ* Наассоновъ, *А Наассонъ* Аминадавовъ, *а Аминадавъ* Арамовъ, *а Арамъ* Есромовъ, *а Есромъ* Фаресовъ,
34 *а Фаресъ* Іудинъ, *А Іуда* Іаковловъ, *а Іаковъ* Исааковъ, *а Исаакъ* Авраамовъ, *а А-*
35 *враамъ* [х]Ѳариинъ, *а Ѳара* Нахоровъ, *А Нахоръ* Серуховъ, *а Серухъ* Рагавовъ, *а Рагавъ* Фалековъ, *а Фалекъ* Еверовъ, *а Еверъ*
36 Салаевъ, *А Сала* [ц]Каинановъ, *а Каинанъ* Арфаксадовъ, *а Арфаксадъ* [ч]Симовъ, *а*
37 *Симъ* Ноевъ, *а Ное* Ламеховъ, *А Ламехъ* Маѳусаловъ, *а Маѳусалъ* Еноховъ, *а Енохъ* Іаредовъ, *а Іаредъ* Малелеиловъ, *а*
38 *Малелеилъ* Каинановъ, *А Каинанъ* Еносовъ, *а Еносъ* Сиѳовъ, *а Сиѳъ* Адамовъ, *а Адамъ* [ш]Божій.

ГЛАВА 4.

1 А [а]Іисусъ пълнъ съ Духа Святаго върнѫ ся отъ Іорданъ, и [б]отведенъ бы Духомъ
2 въ пустыніѭ-тѫ, *И тамъ бѣше* четыридесеть дни искушаванъ отъ діавола: [в]и не яде нищо прѣзъ тѣзи дни: и като ся из-
3 минѫхѫ тѣ, напоконъ огладнѣ. И рече му діаволъ-тъ: Ако си сынъ Божій, речи
4 на тойзи камькъ да стане хлѣбъ. И отвѣща му Іисусъ и рече: [г]Писано е, че "не токо съ хлѣбъ ще бѫде живъ человѣкъ, но съсъ всяко слово Божіе." И като
5 го възведе діаволъ-тъ на еднѫ планинѫ высокѫ, показа му всичкы-тѣ царства на
6 вселеннѫѭ въ еднѫ минутѫ врѣме. И рече му діаволъ-тъ: Тебѣ ще дамъ всичкѫ-тѫ тѫзи власть и славѫ-тѫ имъ; [д]защото е менѣ прѣдадена, и давамъ ѭ кому-
7 то щѫ. И тъй ако ся поклонишь ты прѣдъ мене, твое ще бѫде всичко *това.*
8 И отговори му Іисусъ и рече: Махни ся отъ мене, Сатано; [е]защото е писано: "Господу Богу твоему да ся поклонишь и
9 само нему да послужишь." И [ж]заведе го въ Іерусалимъ, и постави го на крыло-то на храмъ-тъ, и рече му: Ако си Сынъ
10 Божій, хвърли ся отъ тукъ долу; [з]Защото е писано: "На ангелы-тѣ си ще заповѣда
11 за тебе да тя упазятъ, И на рѫцѣ ще тя подигатъ, за да не прѣпънешь о ка-
12 мькъ ногѫ-тѫ си." И отговори Іисусъ и рече му: [и]Речено е: "Да не искусишь
13 Господа Бога твоего." И като свърши всяко искушеніе діаволъ-тъ, отстѫпи отъ него [і]до врѣме.
14 А [к]Іисусъ [л]съсъ силѫ-тѫ на Духа върнѫ ся [м]въ Галилеѭ; и слухъ излѣзе за
15 него по всичкѫ-тѫ околность. И той поучаваше по съборища-та имъ, и ся про-
16 славяваше отъ всичкы-тѣ. И дойде [н]въ Назаретъ, дѣто бѣше отхраненъ, и влѣзе по обычай-тъ си [о]въ съборище-то сѫб-
17 ботенъ день, и станѫ да чете. И подадохѫ му книгѫ-тѫ на пророка Исаіѭ; и като разгърнѫ книгѫ-тѫ намѣри това мѣсто,
18 дѣто бѣ писано: [п]"Духъ Господенъ е на мене; защото мя помаза да благовѣстявамъ на сиромасы-тѣ; проводи мя да исцѣлѭ съкрушенны-тѣ сърдцемъ, да проповѣдамъ на плѣнницы-тѣ освобожденіе и на слѣпы-тѣ прогледваніе, да пуснѫ
19 угнѣтены-тѣ въ свободѫ, Да проповѣдамъ
20 благопріятнѫ-тѫ Господнѭ годинѫ. И като сгънѫ книгѫ-тѫ, даде ѭ на слугѫ-тѫ и сѣднѫ; а очи-тѣ на всичкы-тѣ въ
21 съборище-то бѣхѫ ся взрѣли въ него. И наченѫ да имъ говори: Днесь ся ис-
22 пълни това писаніе во ваши-тѣ уши. И всичкы му засвидѣтелствувахѫ, и [р]чудяхѫ ся за словеса-та на благодать-тѫ що излѣзувахѫ изъ уста-та му, и думахѫ:
23 [с]Не е ли тойзи сынъ-тъ Іосифовъ? И рече имъ: Безъ друго ще ми кажете тѫзи притчѫ: Лѣкарю, исцѣри ся самъ си; което смы чули че е станѫло [т]въ Капернаумъ, стори и тука [у]въ отечество-то
24 си. И пакъ рече: Истинѫ ви казувамъ, че [ф]никой пророкъ не е пріятъ въ оте-
25 чество-то си. И наистинѫ ви говорѭ, [х]много вдовицы бѣхѫ въ Израиля во врѣме-то на Иліѭ, когато ся затвори небе-то за три годины и шесть мѣсеца, въ което врѣме станѫ гладъ голѣмъ по всич-
26 кѫ-тѫ земѭ: И ни при еднѫ отъ тѣхъ не бы проводенъ Илія, тъкмо въ Сарептѫ
27 Сидонскѫ при еднѫ вдовицѫ женѫ. И [ц]многина прокаженни имаше во врѣме-то на Елиссея пророка въ Израиля; и никой отъ тѣхъ не бы очистенъ тъкмо Не-
28 еманъ Сиріянинъ-тъ. Това като чухѫ тѣзи които бѣхѫ въ съборище-то, всичкы ся
29 испълнихѫ съ ярость, И станѫхѫ та го искарахѫ вънъ изъ градъ-тъ, и заведохѫ го при край-тъ на рътъ-тъ на който градъ-тъ имъ бѣше съграденъ, за да го
30 низринѫтъ. Но [ч]той минѫ изъ помежду имъ, и отиваше си.
31 И [ш]слѣзе въ Капернаумъ, градъ Галилейскый; и поучаваше гы въ сѫбботны-
32 тѣ дни. И удивявахѫ ся на ученіе-то му; [щ]защото негово-то слово бѣше съ власть.
33 И [ъ]въ съборище-то имаше единъ человѣкъ, който имаше духъ на нечистъ бѣсъ, и

х Быт. 11; 24, 26.
ц Быт. 11; 12.
ч Быт. 5; 6. 11; 10.
ш Быт. 5; 1, 2.

—

а Мат. 4; 1. Мар. 1; 12.
б Гл. 2; 27. Ст. 14.
в Исх. 34; 28. 3 Цар. 19; 8.
г Втор. 8; 3.
д Іоан. 12; 31. 14; 30. Отк. 13; 2, 7.
е Втор. 6; 13. 10; 20.
ж Мат. 4; 5.
з Псал. 91; 11.
и Втор. 6; 16.
і Іоан. 14; 30. Евр. 4; 15.
к Мат. 4; 12. Іоан. 4; 43.
л Ст. 1.
м Дѣян. 10; 37.
н Мат. 2; 23. 13; 54. Мар. 6; 1.
о Дѣян. 13; 14. 17; 2.
п Иса. 61; 1.
р Псал. 45; 2. Мат. 13; 54. Мар. 6; 2. Гл. 2; 47.
с Іоан. 6; 42.
т Мат. 4; 13. 11; 23.
у Мат. 13; 54. Мар. 6; 1.
ф Мат. 13; 57. Мар. 6; 4. Іоан. 4; 44.
х 3 Цар. 17; 9. 18; 1. Іак. 5; 17.
ц 4 Цар. 5; 14.
ч Іоан. 8; 59. 10; 39.
ш Мат. 4; 13. Мар. 1; 21.
щ Мат. 7; 28, 29. Тит. 2; 15.
ъ Мар. 1; 23.

34 извыка съ гласъ голѣмъ, И казуваше: Остави, що имашь ты съ насъ, Іисусе Назарянине? Дошелъ си да ны погубишь ли? [ы]Знаѭ тя кой си, [ь]Святый Божій.
35 И запрѣти му Іисусъ и каза: Млъкни и излѣзь изъ него. И бѣсъ-тъ го тръшнѫ на срѣдъ, и излѣзе изъ него, безъ да го
36 повреди никакъ. И смаяхѫ ся всичкы, и разговаряхѫ ся помежду си и думахѫ: Що е това слово, че той съ власть и силѫ повелѣва на нечисты-тѣ духове, и
37 излѣзватъ? И разнесе ся слухъ за него по всичкы-тѣ околны мѣста.
38 И [ѣ]като станѫ отъ съборище-то влѣзе въ домъ-тъ Симоновъ: и тыщѫ-тѫ Симоновѫ бѣше ѭ хванѫла огница, и молихѫ
39 го за неѭ. И той застанѫ надъ неѭ и запрѣти на огницѫ-тѫ, и остави ѭ; и тозь часъ станѫ тя и слугуваше имъ.
40 И [ю]когато залѣзуваше слънце-то, всичкы които имахѫ болнавы отъ всякаквы болести, доведохѫ гы при него; а той като възложи рѫцѣ на всякого едного отъ
41 тѣхъ, исцѣли гы. Отъ мнозина още и бѣсове [я]исхождахѫ съ крясъкъ, и казувахѫ: Ты си Христосъ, Сынъ Божій. И [ѫ]запрѣтяваше имъ и гы не оставяше да говорятъ, понеже го познавахѫ че е Христосъ.
42 И [іа]като станѫ день, излѣзе и отиде въ пусто мѣсто; и народъ-тъ го диряше, и дойдохѫ при него; и задържавахѫ го
43 да си не иде отъ тѣхъ. А той имъ рече: Че и въ другы-тѣ градове трѣба да благовѣстѭ царство-то Божіе; понеже на
44 това сьмь проводенъ. [а]И проповѣдуваше въ съборища-та Галилейскы.

ГЛАВА 5.

1 А веднъжь [а]когато народъ-тъ го притискаше да слуша слово-то Божіе, той сто-
2 яше при езеро-то Геннисаретско; И видѣ двѣ ладіи че стояхѫ по край езеро-то; а рыбари-тѣ бѣхѫ излѣзли изъ тѣхъ та
3 испирахѫ мрѣжы-тѣ *си*. И като влѣзе въ еднѫ отъ ладіи-тѣ, която бѣше Симонова, помоли го да ѭ отдалечи малко отъ землѭ-тѫ; и сѣднѫ та поучаваше народъ-тъ
4 отъ ладіѭ-тѫ. И щомъ прѣстанѫ отъ да говори, рече Симону: [б]Оттегли *ладіѭ-тѫ* въ длъбочинѫ-тѫ, и хвьрлѣте мрѣжы-тѣ
5 си да уловите *рыбѫ*. А Симонъ отговори и рече му: Учителю, цѣлѫ нощь смы ся трудили и не уловихмы нищо; но по твоіѫ-тѫ рѣчь ще хвьрлѭ мрѣжѫ-тѫ.
6 И това като сторихѫ, уловихѫ много множество рыбы, щото ся прокѫснуваше
7 мрѣжа-та имъ. И кывнѫхѫ на дружината *си* които бѣхѫ въ другѫ-тѫ ладіѭ, да дойдѫтъ да имъ помогнѫтъ; и дойдохѫ, и напълнихѫ и двѣ-тѣ ладіи, до
8 толко щото щѣхѫ да потънѫтъ. А като видѣ Симонъ Петръ, припаднѫ на колѣнѣ-тѣ Іисусовы, и казуваше: [в]Иди си отъ мене, Господи, защото сьмь человѣкъ грѣ-
9 шенъ. Понеже ужасъ обзѣ и него и всичкы-тѣ що бѣхѫ съ него, за ловъ-тъ на
10 рыбы-тѣ що уловихѫ. Подобно и Іакова и Іоанна сынове-тѣ Зеведеевы, които бѣхѫ съдружници Симонови. И рече Іисусъ Симону: Не бой ся: [г]отъ сега человѣцы
11 ще ловишь. И като извлѣкохѫ ладіи-тѣ на сушѫ-тѫ, [д]оставихѫ всичко, и отидохѫ слѣдъ него.
12 И [е]когато бѣше въ единъ отъ градове-тѣ, ето человѣкъ пълнъ съ проказѫ; който като видѣ Іисуса, паднѫ на лице-то си, та му ся помоли и казуваше: Господи, ако щешь, можешь да мя очи-
13 стишь. А той прострѣ рѫкѫ, та ся допрѣ до него, и рече: Ищѫ, бѫди очистенъ: и тутакси проказа-та ся махнѫ отъ него.
14 И той му [ж]заповѣда да не каже *това* никому, но иди, *казува*, покажи ся на священника, и принесь за очищеніе-то си, [з]както е Моисей заповѣдалъ, за свидѣ-
15 телство тѣмъ. Но още повече ся расчуваше за него, и [и]събирахѫ ся народъ много да слушатъ и да гы исцѣлява отъ
16 болести-тѣ имъ. А [і]той ся оттегляше въ пустыни-тѣ и моляше ся.
17 И единъ день, когато той поучаваше, сѣдяха Фарисеи и законоучители, които бѣхѫ надошли отъ всяко село на Галилеѭ, и Іудеѭ, и Іерусалимъ, и сила
18 Господня бѣ въ исцѣляваніе-то имъ. И ето, [к]человѣци които носяхѫ на одръ едного человѣка който бѣше разслабленъ; и ищяхѫ да го внесѫтъ вѫтрѣ, и да *го*
19 сложатъ прѣдъ него. Но понеже не намѣрихѫ прѣзъ дѣ да го внесѫтъ вѫтрѣ поради народъ-тъ, възлѣзохѫ на покрывъ-тъ, и прѣзъ керамиды-тѣ спуснѫхѫ го съ одръ-тъ на срѣдъ прѣдъ Іису-
20 са. И като видѣ *Іисусъ* вѣрѫ-тѫ имъ, рече му: Человѣче, прощаватъ ти ся
21 грѣхове-тѣ ти. И [л]начѣнѫхѫ да размыслявать книжници-тѣ и Фарисеи-тѣ и да казуватъ: [м]Кой е тойзи, който говори богохулство? Кой може да прощава грѣ-
22 хове освѣнь едного Бога? А като разумѣ Іисусъ помыслы-тѣ имъ, отговори и рече имъ: Що размыслявате въ сьрдца-та
23 си? Що е по лесно, да рекѫ Прощаватъ

ы Ст. 41.
ь Псал. 16; 10. Дан. 9; 24. Гл. 1; 35.
ѣ Мат. 8; 14. Мар. 1; 29.
ю Мат. 8; 16. Мар. 1; 32.
я Мар. 1; 34. 3; 11.
ѫ Мар. 1; 25, 34. Ст. 34, 35.
іа Мар. 1; 35.
а Мар. 1; 39.

—

а Мат. 4; 18. Мар. 1; 16.
б Іоан. 21; 6.
в 2 Цар. 6; 9. 3 Цар. 17; 18.
г Мат. 4; 19. Мар. 1; 17.
д Мат. 4; 20. 19; 27. Мар. 1; 18. Гл. 18; 28.
е Мат. 8; 2. Мар. 1; 40.
ж Мат. 8; 4.
з Лев. 14; 4, 10, 21, 22.
и Мат. 4; 25. Мар. 3; 7. Іоан. 6; 2.
і Мат. 14; 23. Мар. 6; 46.
к Мат. 9; 2. Мар. 2; 3.
л Мат. 9; 3. Мар. 2; 6, 7.
м Псал. 32; 5. Иса. 43; 25.

ся грѣхове-тѣ ти, или да рекѫ: Стани
24 та ходи? Но за да познаете че Сынъ
человѣческый има власть на земѭ-тѫ да
прощава грѣхове, (рече разслабленному,)
тебѣ думамъ: Стани, и дигни одръ-тъ си,
25 та иди у дома си. И на часъ-тъ станѫ
прѣдъ тѣхъ, дигнѫ това на което лежаше, та отиде у дома си, и славяше Бога.
26 И ужасъ обзѣ всичкы-тѣ, и славяхѫ Бога,
и испълнихѫ ся отъ страхъ, и казувахѫ:
Днесь видѣхмы прѣчудны нѣща.
27 И [н]слѣдъ това излѣзе вънъ, и видѣ единого мытаря, на име Левій, че сѣдяше на
мытарницѫ-тѫ, и рече му: Ела слѣдъ ме-
28 не. И *той* остави всичко, и станѫ та оти-
29 де слѣдъ него. И [о]стори му Левій голѣмо угощеніе въ кѫщѫ-тѫ си, и [п]много
множество мытари имаше, и другы кои-
30 то сѣдяхѫ съ тѣхъ на трѫпезѫ-тѫ. А
книжници-тѣ имъ и Фарисеи-тѣ роптаяхѫ на ученицы-тѣ му и казувахѫ: Защо
съ мытари-тѣ и грѣшницы-тѣ ядете и
31 піете? А отговори Іисусъ и рече имъ:
Нѣматъ нуждѫ за лѣкарь здрави-тѣ, но
32 болни-тѣ. [р]Не дойдохъ да призовѫ праведны-тѣ, но грѣшны-тѣ на покаяніе.
33 И тѣ му рекохѫ: [с]Защо ученици-тѣ
Іоаннови често постятъ, и молбѫ правятъ, така и Фарисейскы-тѣ, а твои-тѣ
34 ядѫтъ и піѭтъ? А той имъ рече: Можете ли стори свадбари-тѣ да постятъ
35 доклѣ е съ тѣхъ младоженикъ-тъ? Ще
дойдѫтъ обаче дни, когато ся отнеме
отъ тѣхъ младоженикъ-тъ; тогазь прѣзъ
36 онѣзи дни ще постятъ. [т]Казуваше имъ
още и притчѫ: Никой не туря платъ отъ
новѫ дрехѫ на ветхѫ дрехѫ; а инакъ,
и ново-то дере *ветхѫ-тѫ*, и платъ-тъ отъ
37 новѫ-тѫ не си прилича съ ветхѫ-тѫ. И
никой не налива вино ново въ мѣхове
ветхы; ако ли не, ново-то вино ще распукне мѣхове-тѣ, и то ще ся излѣе, и
38 мѣхове-тѣ ще ся развалятъ. Но трѣба
да ся налива ново-то вино въ мѣхове
39 новы, та ся завардятъ и двѣ-тѣ. И никой отъ какъ піе *вино* ветхо, не ище тутакси ново; защото казува: Ветхо-то е
по добро.

ГЛАВА 6.

1 **П** [а]въ първѫ-тѫ сѫбботѫ слѣдъ вторый-тъ *день на Пасхѫ-тѣ*, минуваше той
прѣзъ сѣятбы-тѣ, и ученици-тѣ му кѫсахѫ класове-тѣ, и ядѣхѫ, като *гы* стры-
2 вахѫ съ рѫцѣ. А нѣкои си отъ Фарисеи-тѣ рекохѫ имъ: Що правите, [б]което
не е простено да ся прави въ сѫбботѫ?
3 И отговори Іисусъ и рече имъ: Не сте
ли чели ни [в]това, което стори Давидъ,
когато огладнѣ той и които бѣхѫ съ
4 него? Какъ влѣзе въ Божій-тъ домъ, и зѣ
хлѣбове-тѣ на прѣдложеніе-то, и яде, и
даде и на онѣзи които бѣхѫ съ него,
които *хлѣбове* [г]не бѣ простено да гы ядѫтъ *другы*, тъкмо едни-тѣ священници?
5 И казуваше имъ, че Сынъ человѣческый
е господарь и на сѫбботѫ-тѫ.
6 И [д]пакъ въ другѫ сѫбботѫ влѣзе въ
съборище-то, и поучаваше; и имаше
тамо нѣкой си человѣкъ, комуто десна-та
7 рѫка бѣ суха. И съгледувахѫ го книжници-тѣ и Фарисеи-тѣ, да ли въ сѫбботѫ ще *го* исцѣли, за да намѣрятъ обви-
8 неніе противъ него. Но той знаяше помыслы-тѣ имъ, и рече на человѣка съсъ
сухѫ-тѫ рѫкѫ: Стани та ся исправи на
9 срѣдъ. И той станѫ и ся исправи. Тогази имъ рече Іисусъ: Ще вы попытамъ
нѣщо: Що трѣба да прави *нѣкой* въ сѫбботѫ, добро ли или зло да прави? да
10 спасе ли душѫ, или да погуби? И като
гы изгледа всичкы-тѣ, рече на человѣка:
Простри рѫкѫ-тѫ си. И той стори така;
и рѫка-та му станѫ здрава както друга-
11 та. А тѣ ся испълнихѫ съ буйство и разговаряхѫ ся помежду си, що да сторятъ
на Іисуса.
12 [е]Прѣзъ онѣзи дни пакъ излѣзе на горѫ-тѫ да ся помоли; и цѣлѫ нощь бѣ тамъ
13 на молбѫ къмъ Бога. И като станѫ день
призова ученицы-тѣ си; и [ж]избра отъ тѣхъ
дванадесеть, които и нарече апостолы:
14 Симона, [з]когото и наименува Петръ, и
Андрея брата му, Іакова и Іоанна, Фи-
15 липпа и Варѳоломея, Матѳея и Ѳомѫ, Іакова Алфеева, и Симона нарицаемаго Зи-
16 лота, [и]Іудѫ *брата* Іакововъ, и Іудѫ Искаріотскаго, който и станѫ прѣдатель.
17 И като слѣзнѫ съ тѣхъ, спрѣ ся на едно
мѣсто равно, и *тамо бѣхѫ* множина отъ
ученицы-тѣ негови, [і]и голѣмо множество
народъ отъ всичкѫ Іудеѭ и Іерусалимъ,
и отъ приморіе-то Тирско и Сидонско,
които бѣхѫ дошли да го послушатъ и
18 да ся исцѣлятъ отъ болести-тѣ си, И
страждущи-тѣ отъ нечисты духове; и
19 *всичкы* ся исцѣлявахѫ. И всичкый-тъ народъ [к]искаше да ся допрѣ до него; [л]защото сила излѣзуваше изъ него, и исцѣляваше всичкы-тѣ.
20 И той подигнѫ очи-тѣ си къмъ ученицы-тѣ си, и казуваше: [м]Блажени *вы* сиромаси; защото е ваше царство-то Божіе.
21 [н]Блажени които гладувате сега; защото
ще ся наситите. [о]Блажени които плачете

н Мат. 9; 9. Мар. 2; 13, 14.
о Мат. 9; 10. Мар. 2; 15.
п Гл. 15. 1.
р Мат. 9; 13. 1 Тим. 1; 15.
с Мат. 9; 14. Мар. 2; 18.
т Мат. 9; 16, 17. Мар. 2; 21, 22.

—
а Мат. 12; 1. Мар. 2; 23.
б Исх. 20; 10.
в 1 Цар. 21; 6.
г Лев. 24; 9.
д Мат. 12; 9. Мар. 3; 1. Виж Гл. 13; 14. 14; 3. Іоан. 9; 16.
е Мат. 14; 23.
ж Мат. 10; 1.
з Іоан. 1; 42.
и Іуд. 1.
і Мат. 4; 25. Мар. 3; 7.
к Мат. 14; 36.
л Мар. 5; 30. Гл. 8; 46.
м Мат. 5; 3. 11; 5. Іак. 2; 5.
н Иса. 55; 1. 65; 13. Мат. 5; 6.
о Иса. 61; 3. Мат. 5; 4.

22 сега; защото ще ся разсмѣете. [п]Блажени сте когато вы възненавидятъ человѣци-тѣ, [р]и когато вы отлѫчатъ и похулятъ, и пронесѫтъ име-то ви като зло, поради 23 Сына человѣческаго. [с]Възрадувайте ся въ онзи день и възыграйте; защото ето, заплата-та ваша е много на небеса; [т]понеже бащи-тѣ имъ така правяхѫ на про- 24 роцы-тѣ. Но [у]горко на васъ [ф]богаты-тѣ, [х]защото пріимате вече утѣшеніе-то си. 25 [ц]Горко на васъ насытены-тѣ, защото ще изгладнѣете. [ч]Горко на васъ които ся смѣете нынѣ, защото ще жалѣете и ще 26 плачете. [ш]Горко вамъ, когато всичкы человѣци ви позахвалятъ: защото бащи-тѣ имъ така правяхѫ на лъжливы-тѣ пророцы.

27 Но [щ]вамъ, които слушате, казувамъ: Любѣте врагове-тѣ ваши; добро правѣте 28 на онѣзи които вы ненавиждатъ. Благославяйте онѣзи които вы кълнѫтъ, и [ъ]молѣте ся за онѣзи които ви правятъ 29 пакость. [ы]На тогозь който тя удари по странѫ-тѫ на лице-то, обърни и другѫ-тѫ, [ь]и отъ тогозь който ти зема дрехѫ- 30 тѫ, и ризѫ-тѫ *си* не спирай. [ѣ]Всякому който бы ти поискалъ, дай: и отъ тогозь който зема твои-тѣ нѣща, не си гы искай. 31 И [ю]както искате да правятъ человѣци-тѣ 32 вамъ, така и вы правѣте тѣмъ. И [я]ако любите онѣзи които любятъ васъ, каквѫ благодать имате? защото и грѣшници-тѣ 33 любятъ любящы-тѣ тѣхъ. И ако правите добро на онѣзи които ви правятъ добро, каквѫ благодать имате? защото и грѣ- 34 шници-тѣ прявятъ сѫщо-то И [ѧ]ако давате на заемъ *на тѣзи* отъ които ся надѣете пакъ да земете, каквѫ имате благодать? защото и грѣшни на грѣшны зае- 35 матъ, за да зематъ пакъ равно-то. Но вы [ія]любѣте врагове-тѣ ваши, и добро правѣте, [а]и на заемъ давайте безъ да ся надѣете за никое назадь въспріемваніе, [б]и ще бѫде ваша-та заплата много, и ще бѫдете сынове на Вышняго; защото той е благъ къмъ 36 неблагодарны-тѣ и злы-тѣ. [в]Бѫдѣте прочее милосьрди, както и Отецъ вашъ е 37 милосьрдъ. И [г]не сѫдѣте, и не ще да бѫдѣте сѫдени; не осѫждайте, и не ще да бѫдете осѫдени; прощавайте, и про- 38 стени ще бѫдете; [д]Давайте и ще ви ся даде; мѣрѫ добрѫ натъпканѫ, стрьсенѫ и прѣпълненѫ ще ви дадѫтъ [е]въ пазухѫ-тѫ ви; защото [ж]съ истѫ-тѫ мѣрѫ съ коіѭто мѣрите, ще ви ся възмѣри.

39 Рече имъ и еднѫ притчѫ: [з]Да ли може слѣпъ слѣпаго да води? Не щѫтъ 40 ли паднѫ и двама-та въ ямѫ-тѫ? [и]Нѣма ученикъ по горенъ отъ учителя си: а всякой *ученикъ* усъвършенствуванъ ще бѫ- 41 де както учитель-тъ си. И [і]защо гледашь сѫчицѫ-тѫ която е въ око-то на брата ти, а гредѫ-тѫ която е въ твое-то око 42 не съзирашь? Или какъ можешь да речешь на брата си: Брате, остави да извадіѫ сѫчицѫ-тѫ която е въ око-то ти, кога ты самъ не видишь гредѫ-тѫ която е въ твое-то око? Лицемѣре, [к]извади първомъ гредѫ-тѫ изъ око-то си, и тогазь щешь видѣ чисто за да извадишь сѫчицѫ-тѫ, която е въ око-то на брата ти. 43 Защото [л]нѣма добро дьрво което прави лошъ плодъ, нито лошо дьрво което прави 44 плодъ добръ: Понеже [м]всяко дьрво отъ свой-тъ плодъ ся познава; защото не берѫтъ отъ трънкы смокини, нито кѫсатъ 45 отъ кѫпинѫ грозділ. [н]Добрый-тъ человѣкъ отъ добро-то съкровище на сърдце-то си износя добро-то; и злый-тъ человѣкъ отъ зло-то съкровище на сърдце-то си износя зло-то; [о]защото отъ прѣпълняніе-то на сърдце-то говорятъ неговы-тѣ уста.

46 И [п]защо мя зовете, Господи, Господи, 47 а не правите това, което казувамъ? [р]Всякой който иде при мене, и слуша мои-тѣ словеса, и гы прави, ще ви покажѫ ко- 48 му е подобенъ. Подобенъ е на человѣкъ що зида кѫщѫ, който ископа и задълбочи, и положи основѫ на камькъ; и когато станѫ наводненіе, нападнѫ рѣка-та върхъ онѭзи кѫщѫ, и не може да іѫ поклати; защото бѣше основана на ка- 49 мькъ. А който слуша и не прави, подобенъ е на человѣкъ, който е създалъ кѫщѫ на земіѭ-тѫ безъ основѫ; върхъ коіѭто нападнѫ рѣка-та; и на часъ-тъ паднѫ, и станѫ сгрутяваніе-то на тѫзи кѫщѫ голѣмо.

ГЛАВА 7.

1 И като свърши всичкы-тѣ свои словеса къмъ народа който го слушаше, [а]влѣзе 2 въ Капернаумъ. А на нѣкого си стотника слуга-та, който му бѣ милъ, бѣше 3 злѣ боленъ, на умираніе. И като чу за Іисуса, проводи до него отъ старѣйшины-тѣ Іудейскы, да го молятъ да дойде да 4 оздрави слугѫ-тѫ му. И тѣ дойдохѫ при Іисуса та му ся моляхѫ прилежно, и

п Мат. 5; 11. 1 Пет. 2; 19. 3; 14. 4; 14.
р Іоан. 16; 2.
с Мат. 5; 12. Дѣян. 5; 41. Кол. 1; 24. Іак. 1; 2.
т Дѣян. 7; 51.
у Амос. 6; 1. Іак. 5; 1.
ф Гл. 12: 21.
х Мат. 6; 2, 5, 16. Гл. 16; 25.
ц Иса. 65; 13.
ч Прит. 14; 13.
ш Іоан. 15; 19. 1 Іоан. 4: 5.
щ Исх. 23; 4. Прит. 25: 21. Мат. 5; 44. Ст. 35. Рим. 12: 20.
ъ Гл. 23; 34. Дѣян. 7; 60.
ы Мат. 5; 39.
ь 1 Кор. 6; 7.
ѣ Втор. 15: 7. 8, 10. Прит. 21; 26. Мат. 5; 42.
ю Мат. 7: 12.
я Мат. 5; 46.
ѧ Мат. 5; 42.
ія Ст. 27.
а Псал. 37; 26. Ст. 30.
б Мат. 5; 45.
в Мат. 5; 48.
г Мат. 7: 1.
д Прит. 19; 17.
е Псал. 79; 12.
ж Мат. 7; 2. Мар. 4; 24. Іак. 2; 13.
з Мат. 15: 14.
и Мат. 10; 24. Іоан. 13; 16. 15; 20.
і Мат. 7; 3.
к Прит. 18; 17.
л Мат. 7; 16, 17.
м Мат. 12: 33.
н Мат. 12: 35.
о Мат 12; 34.
п Мал. 1: 6. Мат. 7; 21. 25; 11. Гл. 13. 25.
р Мат. 7; 24.

а Мат. 8; 5.

казувахѫ: Че е достоинъ тойзи комуто
5 ще сторишь това; Защото люби нашій-тъ
6 народъ, и той ни съгради съборище. А
Іисусъ вървѣше съ тѣхъ; и когато не бѣ-
ше вече далечь отъ кѫщѫ-тѫ, проводи
стотникъ-тъ пріятели до него, да му ка-
жѫтъ: Господи, не си прави трудъ; за-
щото не сьмь достоинъ да влѣзешь подъ
7 мой-тъ покрывъ. За това нито себе си
счетохъ достоинъ да дойдѫ при тебе; но
речи рѣчь, и слуга-та ми ще оздравѣе.
8 Защото и азъ сьмь человѣкъ подъ власть
подчиненъ, и имамъ подъ себе си войны;
и казувамъ тому: Иди, и отхожда; и
другыму: Ела, и дохожда; и на слугѫ-
9 тѫ си: Направи това, и направя. Това
като чу Іисусъ, почуди ся на него; и о-
бърнѫ ся та рече на идущій-тъ слѣдъ
него народъ: Казувамъ ви, нито въ И-
10 зраиля намѣрихъ толкози вѣрѫ. И кога-
то проводени-тѣ ся завърнѫхѫ въ кѫщи,
намѣрихѫ болный-тъ слугѫ оздравѣлъ.
11 А въ слѣдующій-тъ *день* отхождаше
Іисусъ въ градъ нарицаемъ Наинъ; и
съ него вървяхѫ мнозина отъ ученицы-
12 тѣ му и народъ много. И когато набли-
жи до врата-та градскы, ето, изнасяхѫ
на вънъ мьртвецъ, сынъ единороденъ на
майкѫ си; и тя *бѣ* вдовица; и народъ
13 много отъ градъ-тъ имаше съ неѭ. И
като ѭ видѣ Господь, смили ся за неѭ,
14 и рече ѝ: Недѣй плака. И приближи та
похванѫ носило-то: а носящи-тѣ ся спрѣ-
хѫ: и рече: Момче, тебѣ казувамъ, [б]ста-
15 ни. И мьртвый-тъ ся подигнѫ и сѣднѫ,
и начéнѫ да говори; и даде го на майкѫ
16 му. И страхъ [в]обзѣ всичкы-тѣ, и славя-
хѫ Бога, и казувахѫ: [г]Пророкъ великъ
ся повдигнѫ между насъ; [д]и, Богъ по-
17 сѣти свои-тѣ людіе. И расчу ся това слово
за него по всичкѫ Іудеѭ, и по всичкѫ-
тѫ околность.
18 И [е]възвѣстихѫ Іоанну ученици-тѣ му
19 за всичко това. И призова Іоаннъ два-
мина отъ ученицы-тѣ си, та проводи при
Іисуса, да му кажѫтъ: Ты ли си който
20 иде, или другыго да очаквамы? И като
дойдохѫ при него человѣци-тѣ, рекохѫ:
Іоаннъ Крьститель ни проводи до тебе,
и казва: Ты ли си който иде, или дру-
21 гыго да очаквамы? И въ сѫщій-тъ часъ
всцѣли мнозина отъ болести и немощи,
и отъ лукавы духове, и на мнозина слѣ-
22 пы подари прогледуваніе. И [ж]отговори
Іисусъ и рече имъ: Идѣте и възвѣстѣте
Іоанну което видѣхте и чухте, [з]че слѣпи
прогледуватъ, хроми ходятъ, прокаженни
ся очистяватъ, глухы прочуватъ, мьртви
въскрьснуватъ, и на [и]сиромасы-тѣ ся бла-
23 говѣстява. И блаженъ е който ся не съ-
блазни въ мене.
24 А [і]когато си отидохѫ проводени-тѣ отъ
Іоанна, начéнѫ да говори на народа за
Іоанна: Какво излѣзохте да видите въ
пустынѭ-тѫ? тръсть ли отъ вѣтръ раз-
25 люлявана? Но какво излѣзохте да ви-
дите? человѣкъ ли облѣченъ въ мекы
дрехы? ето свѣтло облѣчени-тѣ и онѣзи
които пируватъ въ царскы-тѣ *палаты* сѫ.
26 Но какво излѣзохте да видите? пророкъ
ли? Ей, казувамъ ви, и повече отъ про-
27 рокъ. Тойзи е за когото е писано, [к]"Ето
азъ проваждамъ вѣстителя моего прѣдъ
лице-то ти, който ще устрои пѫть-тъ ти
28 прѣдъ тебе." Защото ви казувамъ, че
между родены-тѣ отъ жены никой про-
рокъ не е по голѣмъ отъ Іоанна Крьсти-
теля; но най малкый-тъ въ царство-то
29 Божіе по голѣмъ е отъ него. И всичкый
народъ като чухѫ, и мытари-тѣ, опра-
вдахѫ Бога, като ся [л]крьстихѫ съ крь-
30 щеніе-то Іоанново. А Фарисеи-тѣ и закон-
ници-тѣ отхвьрлихѫ за себе си [м]волѭ-тѫ
Божіѭ, понеже ся не крьстихѫ отъ него.
31 И рече Господь: А [н]на какво да упо-
добѭ человѣцы-тѣ на тойзи родъ? и на
32 какво сѫ подобни? Подобни сѫ на дѣца,
които сѣдятъ по пазарь-тъ, и выкатъ едно
на друго и казуватъ си: Свирихмы ви
и не играхте, жално ви пѣхмы и не пла-
33 кахте; Защото [о]дойде Іоаннъ Крьститель,
нито хлѣбъ ядѐ, нито вино піе, и казу-
34 вате: Бѣсъ има. Дойде Сынъ человѣче-
скый, ядѐ и піѐ, и казувате: Ето чело-
вѣкъ ядливъ и винопійца, пріятель на
35 мытари-тѣ и на грѣшницы-тѣ. И [п]оправда
ся мудрость-та отъ всичкы-тѣ си чада.
36 И [р]моляше го единъ отъ Фарисеи-тѣ
да яде съ него, и той влѣзе въ домъ-тъ
37 Фарисеевъ, и сѣднѫ на трьпезѫ-тѫ. И
ето жена *нѣкоя* отъ градъ-тъ, която бѣше
грѣшница, като разбра че сѣди на трь-
пезѫ въ домъ-тъ Фарисеевъ, донесе ала-
38 вастръ съ миро, И като застанѫ при но-
зѣ-тѣ му отзадѣ и плачѣше, начéнѫ да
облива нозѣ-тѣ му съсъ сьлзы и отриваше
гы съ космы-тѣ на главѫ-тѫ си, и цѣлу-
ваше нозѣ-тѣ му, и мажаше *гы* съ миро-
39 то. А Фарисей-тъ който го бѣ призовалъ
като видѣ, рече въ себе си и думаше:
[с]Тойзи ако да бѣше пророкъ, щѣше да
знае коя и каква е жена-та, която ся
допира до него, че е грѣшница.
40 И отговори Іисусъ и рече му: Симоне,
имамъ нѣщо да ти рекѫ: а той казува:
41 Учителю, речи: Нѣкой си заимодавецъ

б Гл. 8; 54. Іоан. 11; 43. Дѣян. 9; 40. Рим. 4; 17.
в Гл. 1; 65.
г Гл. 24; 19. Іоан. 4; 19. 6; 14. 9; 17.
д Гл. 1; 68.
е Мат. 11; 2.
ж Мат. 11; 4.
з Иса. 35; 5.
и Гл. 4; 18.
і Мат. 11; 7.
к Мал. 3; 1.
л Мат. 3; 6 Гл. 3. 12.
м Дѣян. 20; 27.
н Мат. 11; 16.
о Мат. 3; 4. Мар. 1; 6. Гл. 1; 15.
п Мат. 11: 19.
р Мат. 26; 6. Мар. 14; 3. Іоан. 11; 2.
с Гл. 15; 2.

имаше двама длъжницы; единъ-тъ бѣ длъженъ петстотинъ динаріи а другый-тъ 42 петдесеть. И понеже нѣмахж да му платятъ, прости имъ *гы* и на двама-та. И тъй, кажи ми, кой отъ тѣхъ ще го възлюби повече? 43 Отговори Симонъ и рече: Мыслѭ че *онзи* комуто е оставилъ повечето. А той му рече: Право си отсѫдилъ. 44 И като ся обърнж кѫдѣ женж-тж, рече на Симона: Видишь ли тжзи женж? Влѣзохъ въ кѫщж-тж ти, *и* ты водж за нозѣ-тѣ ми не даде; а тя съсъ сльзы облѣ нозѣ-тѣ ми, и съ космы-тѣ на главж-тж 45 си *гы* отры. Ты цѣлованіе ми не даде; а тя, отъ какъ сьмь влѣзлъ, не е прѣстанжла 46 отъ да цѣлува нозѣ-тѣ ми. Ты [m]съ масло главж-тж ми не помаза; а тя съ 47 миро помаза нозѣ-тѣ ми. [y]За това ти казувамъ, прощавать ѝ ся много-то нейни грѣхове; защото много възлюби; а комуто 48 ся малко прощава, малко люби. И рече ѝ: [ф]Прощавать *ти* ся грѣхове-тѣ ти. 49 И тѣзи които сѣдяхж съ него наедно на трьпезж-тж наченжхж да си говорятъ по между си: [x]Кой е тойзи който и грѣхове 50 прощава? И рече на женж-тж: [ц]Вѣра-та твоя тя спасе; иди си съ миромъ.

ГЛАВА 8.

1 И слѣдъ това ходяше отъ градъ на градъ и отъ село на село, да проповѣдува и да благовѣстява царство-то Божіе; и двана- 2 десеть-тѣ *ученици бѣхж* съ него, И [a]жены нѣкои, които бѣхж исцѣлены отъ злы духове и болести, Марія нарицаема-та Магдалина, [б]изъ коіжто бѣхж излѣзли 3 седмь бѣса, И Іоанна жена-та на Хузж, настойникъ-тъ Иродовъ, и Сусанна, и другы много, които му слугувахж отъ свой-тъ си имотъ.

4 И [в]понеже ся стичаше народъ много, и идяхж при него отъ всякой градъ, рече 5 съ притчж: Излѣзе сѣятель-тъ да сѣе сѣме-то си; и когато сѣяше, едно паднж край пѫть-тъ, и затъпка ся, и птицы-тѣ 6 небесны го озобахж. А друго паднж на камькъ, и като изникнж, изсъхнж, за- 7 щото нѣмаше влагж. Друго пакъ паднж въ срѣдъ тьрніе-тѣ, и като порастохж 8 тьрніе-тѣ заглушихж го. А друго паднж на добрж-тж земіж, и като израсте, стори плодъ стократенъ. Това като говоряше: възгласи: Който има уши да слуша, нека слуша.

9 А [г]пытахж го ученици-тѣ му и казувахж: 10 Що значи тая притча? А той рече: Вамъ е дадено да познаете тайны-тѣ на царство-то Божіе; а на другы-тѣ *ся проповѣдува* съ притчы, щото гледаіжще [д]да не видятъ и слушаіжще да не разумѣ- 11 ватъ. [е]И тя е притча-та. Сѣме то е слово- 12 то Божіе: А *посѣяно-то* край пѫть-тъ сѫ които слушатъ; слѣдъ това идува діаволъ-тъ, и отнема слово-то отъ сьрдце-то имъ, да не бы да повѣруватъ и 13 ся спасѫтъ. А което на камькъ-тъ, *сѫ онѣзи*, които кога чуіжтъ, съ радость пріиматъ слово-то; и тѣ корень нѣматъ; които за *малко* врѣме вѣруватъ, и во 14 врѣме на напасть отстѫпватъ. А паднжло-то въ тьрніе-тѣ, тѣ *сѫ онѣзи* които сѫ слушали, и отъ грыжы и богатства и сласти житейскы, отхождатъ, и заглу- 15 хнуватъ и не приносятъ плодъ. А което на добрж-тж земіж, тѣ сѫ *онѣзи*, които чуіжтъ слово-то, държатъ го въ добро и благо сьрдце, и приносятъ плодъ въ тьрпѣніе.

16 И [ж]никой като запали свѣщь не іж покрыва съсъ съсѫдъ, нито іж туря подъ одръ-тъ; но іж туря на свѣтилникъ-тъ, за да гледатъ видѣлинж-тж тѣзи които 17 влѣзуватъ. Защото [з]нѣма скрышно, което не ще бѫде явно; нито утаено, което не ще бѫде знайно, и не ще излѣзе наявѣ. 18 За това гледайте какъ слушате; защото [и]който има, ще му ся даде; а който нѣма, и онова което мни че има ще му ся отнеме.

19 И [і]дойдохж при него майка му и братія-та му, и поради множество-то не мо- 20 жахж да приближатъ до него. И извѣстихж му *нѣкои* и казувахж: Майка ти и братія-та ти стоятъ вънъ и ищѫтъ 21 да тя видятъ. А той отвѣща и рече имъ: Менѣ ми сѫ майка и братія тѣзи, които слушатъ слово-то Божіе и го испълняватъ.

22 И [к]единъ день влѣзе въ ладіж той и ученици-тѣ му; и рече имъ: Да минемъ 23 отвѫдь езеро-то: и отплувахж. И въ врѣме-то на плуваніе-то имъ той заспа: и спуснж ся буря вѣтренна въ езеро-то и напълняше ся ладія-та и въ опасность 24 бѣхж. И пристѫпихж та го разбудихж и казувахж: Наставниче, Наставниче, загынувамы. А той станж та запрѣти на вѣтръ-тъ и на волненіе-то на водж-тж; 25 и уталожихж ся, и станж тишина. И рече имъ: Дѣ ви е вѣра-та? А тѣ уплашени чудяхж ся, и говоряхж си единъ на другый: Кой е тойзи, щото повелѣва и на вѣтрове-тѣ и на водж-тж, и го слушатъ?

26 И [л]исплувахж въ Гадаринскж-тж стра- 27 нж, която е срещж Галилеіж. И щомъ из-

[m] Псал. 23; 5.
[y] 1 Тим. 1; 14.
[ф] Мат. 9; 2. Мар. 2; 5.
[x] Мат. 9; 3. Мар. 2. 7.
[ц] Мат. 9; 22. Мар. 5; 34. 10; 52. Гл. 8; 48. 18; 42.

[a] Мат. 27; 55, 56.
[б] Мар. 16; 9.
[в] Мат. 13; 2. Мар. 4; 1.
[г] Мат. 13; 10. Мар. 4; 10.
[д] Иса. 6; 9. Мар. 4; 12.
[е] Мат. 13; 18. Мар. 4; 14.
[ж] Мат. 5; 15. Мар. 4; 21. Гл. 11; 33.
[з] Мат. 10; 26. Гл. 12; 2.
[и] Мат. 13; 12. 25; 29. Гл. 19; 26.
[і] Мат. 12; 46. Мар. 3; 31.
[к] Мат. 8; 23. Мар. 4; 35.
[л] Мат. 8; 28. Мар. 5; 1.

лѣзе на земіѭ-тѫ, срѣщнѫ го отъ градъ-тъ
нѣкой си человѣкъ, който отъ много врѣ-
ме имаше бѣсове, и дрехѫ не обличаше,
и въ кѫщи не стояше, но въ гробища-
28 та. И като видѣ Іисуса, извыка и при-
паднѫ нему и съ гласъ голѣмъ рече:
Що *имашь* ты съ мене, Іисусе Сыне на
Бога Вышняго? молѭ ти ся недѣй мя
29 мѫчи. Защото повелѣ нечистому духу да
излѣзе изъ человѣка; понеже отъ много
врѣме бѣ го прѣхванѫлъ; и вързвахѫ го съ
веригы и съ оковы та го вардяхѫ; но той
раскѫсуваше вьрскы-тѣ, и гоняше го
30 бѣсъ-тъ по пустыни-тѣ. И попыта го Іи-
сусъ и каза: Какъ ти е име-то? а той
рече: Легеонъ; защото много бѣсове влѣ-
31 зохѫ въ него. И моляхѫ го да имъ не
32 повелѣе да идѫтъ [м]въ безднѫ-тѫ. А тамъ
имаше стадо отъ много свиніе що пася-
хѫ по горѫ-тѫ; и моляхѫ му ся *бѣсове-
тѣ* да имъ дозволи да влѣзѫтъ въ тѣхъ;
33 и дозволи имъ: И като излѣзнѫхѫ бѣсо-
ве-тѣ отъ человѣка, влѣзохѫ въ свиніе-
тѣ; и впуснѫ ся стадо-то прѣзъ стръм-
34 нинѫ-тѫ въ езеро-то та ся издави. А
свинопасци-тѣ като видѣхѫ това що ста-
нѫ, побѣгнѫхѫ и отидохѫ та извѣстихѫ
35 въ градъ-тъ и въ села-та. И излѣзохѫ
да видятъ станѫло-то; и дойдохѫ при
Іисуса, и намѣрихѫ человѣкъ-тъ отъ ко-
гото бѣхѫ излѣзли бѣсове-тѣ, сѣднѫлъ
при нозѣ-тѣ Іисусовы, облѣченъ и смы-
36 сленъ; и убояхѫ ся. И тѣзи които бѣхѫ
видѣли това извѣстихѫ имъ, какъ исцѣ-
37 лѣ бѣсный-тъ. И [н]всичко-то множество
отъ околность-тѫ Гадаринскѫ, [о]молихѫ
му ся да си отиде отъ тѣхъ; защото бѣ-
хѫ обзѣти отъ голѣмъ страхъ; а той
38 влѣзе въ ладіѭ-тѫ и върнѫ ся. А [п]че-
ловѣкъ-тъ, отъ когото бѣхѫ излѣзли бѣ-
сове-тѣ, моляше му ся да бѫде съ него,
39 но Іисусъ го испрати и каза: Върни ся у
дома си, и раскажи това което ти стори
Богъ. И отиде та проповѣдува по всич-
кый-тъ градъ, това що му стори Іисусъ.
40 А когато ся върнѫ Іисусъ, пріѧ го на-
41 родъ-тъ; защото всичкы го чакахѫ. И
ето [р]дойде единъ человѣкъ, на име Іаиръ,
(и той бѣ началникъ на съборище-то), и
паднѫ на нозѣ-тѣ Іисусовы, та му ся мо-
42 ляше да влѣзе въ домъ-тъ му. Защото
имаше дъщеріѭ единороднѫ, като на
дванадесеть годины, и тя бѣше на умираніе.
И когато отхождаше, народъ-тъ го при-
тискаше.
43 И [с]жена нѣкоя си що имаше кръвоте-
ченіе отъ дванадесеть годины, която бѣ
издала на лѣкари всичкый си имотъ, и
44 не можѐ да ся излѣкува отъ никого, При-
ближи изъ отзадъ, та ся допрѣ до полѫ-
тѫ на дрехѫ-тѫ му; и тозъ часъ прѣ-
45 станѫ теченіе-то на кръвь-тѫ ѝ. И рече
Іисусъ: Кой е що ся допрѣ до мене? и
понеже ся отричахѫ всичкы, рече Петръ
и които бѣхѫ съ него: Наставниче, на-
родъ-тъ тя притискатъ и угнѣтаватъ, а
ты казувашь: Кой е що ся допрѣ до
46 мене? Но Іисусъ рече: Нѣкой ся допрѣ
до мене; защото азъ усѣтихъ че сила
47 [т]излѣзе изъ мене. И като видѣ жена-та
че ся не укры, дойде растреперана, и
припаднѫ нему, та му исказа прѣдъ вси-
чкый-тъ народъ за коѭ причинѫ ся до-
прѣ до него, и какъ на часъ-тъ оздравѣ.
48 А той ѝ рече: Дързай, дъще, твоя-та вѣра
тя исцѣли; иди си съ миромъ.
49 И [у]когато още говоряше, идва нѣкой
си отъ началникъ-тъ на съборище-то, и
казува му: Дъщеря ти умрѣ, не труди
50 учитель-тъ. А Іисусъ като чу, отговори
му, и каза: Не бой ся; тъкмо вѣрувай,
51 и ще ся избави. И когато влѣзе въ кѫщи,
не остави никого да влѣзе, освѣнь Петра
и Іакова и Іоанна, и бащѫ-тѫ на мо-
52 миче-то и майкѫ-тѫ. И плачахѫ всичкы
и оплакувахѫ го. А той рече: Не пла-
53 чѣте: не е умрѣло, [ф]но спи. И присми-
вахѫ му ся, понеже знаяхѫ че е умрѣло.
54 Но той испѫди на вънъ всичкы-тѣ, и
хванѫ го за рѫкѫ-тѫ и извыка, и каза:
55 Момиче, [х]стани. И повърнѫ ся духъ-тъ
му, и станѫ на часъ-тъ; и повелѣ да му
56 дадѫтъ да яде. И удивихѫ ся родители-
тѣ му; [ц]а той имъ повелѣ да не кажѫтъ
никому това що станѫ.

ГЛАВА 9.

1 И като [а]свыка дванадесеть-тѣ свои уче-
ницы, даде имъ силѫ и власть надъ
всичкы-тѣ бѣсове, и да исцѣляватъ бо-
2 лести. И [б]проводи гы да проповѣдуватъ
царство-то Божіе, и да исцѣляватъ бол-
3 ны-тѣ. И рече имъ: Не [в]носѣте нищо за
въ пѫть, ни тоягѫ, ни тържикъ, ни
хлѣбъ, ни сребро, нито по двѣ дрехы да
4 имате. И [г]въ коіѭто кѫщѫ влѣзете, тамо
сѣдѣте, и отъ тамо излѣзувайте *на пѫть*.
5 И [д]които не вы пріиматъ, когато излѣ-
зувате отъ онзи градъ, [е]оттърсѣте и
прахъ-тъ отъ нозѣ-тѣ си за свидѣтелство
6 противъ тѣхъ. И *тѣ* [ж]излѣзохѫ и ходя-
хѫ отъ село на село, та проповѣдувахѫ
евангеліе-то и исцѣлявахѫ на всякѫдѣ.
7 И [з]чу Иродъ четверовластникъ всичко
що бываше отъ него; и въ недоумѣніе
бѣ, защото нѣкои казувахѫ че Іоаннъ

м Отк. 20; 3.
н Мат. 8; 34.
о Дѣян. 16; 39.
п Мар. 5; 18.
р Мат. 9; 18. Мар. 5; 22.
с Мат. 9; 20.
т Мар. 5; 30. Гл. 6; 19.
у Мар. 5; 35.
ф Іоан. 11; 11, 13.
х Гл. 7; 14. Іоан. 11; 43.
ц Мат. 8; 4. 9; 30. Мар. 5; 43.

а Мат. 10; 1. Мар. 3; 13. 6; 7.
б Мат. 10; 7, 8. Мар. 6; 12. Гл. 10; 1, 9.
в Мат. 10; 9. Мар. 6; 8. Гл. 10; 4. 22; 35.
г Мат. 10; 11. Мар. 6; 10.
д Мат. 10; 14.
е Дѣян. 13; 51.
ж Мар. 6; 12.
з Мат. 14; 1. Мар. 6; 14.

8 е въскрьснѫлъ отъ мьртвы-тѣ; Пакъ другы, че Илія ся е явилъ; а другы че единъ отъ старовр҇ѣменны-тѣ пророцы е въскрьснѫлъ. 9 И рече Иродъ: Іоанна азъ посѣкохъ; но кой е тойзи за когото азъ таквызи *нѣща* слушамъ? [и] и искаше да го види.

10 И като ся [і] завърнѫхѫ апостоли-тѣ *при Іисуса,* исприказахѫ му все що бѣхѫ сторили, [к] и той гы зѣ *при себе си* и оттегли ся на странѫ въ едно пусто мѣсто 11 на градъ-тъ нарицаемый Виѳсаида. А народи-тѣ като разбрахѫ, подирихѫ го; и той гы пріе, и говоряше имъ за царство-то Божіе, и които имахѫ потрѣбѫ за 12 исцѣляваніе, исцѣляваше гы. [л] И день-тъ наченѫ да прѣваля; и пристѫпихѫ дванадесеть-тѣ и рекохѫ му: Распусни народъ-тъ, за да идѫтъ по околны-тѣ села и колибы, да ноцуватъ, и да намѣрятъ хранѫ; защото тука смы въ пусто мѣсто. 13 А той имъ рече: Дайте имъ вы да ядѫтъ. А тѣ рекохѫ: Ный нѣмамы повече отъ петь хлѣба и двѣ рыбы, освѣнь ако бы да идемъ ный и да купимъ яденіе за 14 всичкый-тъ тойзи народъ. Защото бѣхѫ до петь тысящи мѫжіе. И рече на учениты-тѣ си: Турѣте гы да насѣдатъ на 15 купове по петдесеть. И сторихѫ така, и 16 турихѫ всичкы-тѣ да насѣдатъ. А той зѣ петь-тѣ хлѣба и двѣ-тѣ рыбы, погледнѫ на небе-то, и благослови гы, и *гы* расчупи, и даваше на ученицы-тѣ си да 17 сложатъ прѣдъ народъ-тъ. И ядохѫ и насытихѫ ся всичкы, и дигнѫхѫ това що изостанѫ отъ укрухы-тѣ, дванадесеть коша.

18 И [м] когато той ся моляше на самѣ, съ него бѣхѫ ученици-тѣ му; и гы попыта и рече: Кого мя казува народъ-тъ че 19 сьмь? А тѣ отговорихѫ и рекохѫ: *Едни казуватъ че си* [н] Іоаннъ Крьститель; а другы Илія; другы пакъ че е въскрьснѫлъ нѣкой отъ старовр҇ѣменны-тѣ про- 20 роцы. И рече имъ: А вы кого мя казувате че сьмь? [о] Отговори Петръ и рече: 21 Христосъ Божій. А [п] той имъ запрѣти строго и повелѣ да не кажѫтъ това ни- 22 кому. И каза че Сынъ человѣческый [р] трѣба много да пострада и да бѫде отхвърленъ отъ старѣйшины-тѣ и първосвященницы-тѣ и книжницы-тѣ, и убитъ да бѫде, и въ третій-тъ день да въскрьсне.

23 [с] Казуваше още на всичкы: Ако ище нѣкой да дойде слѣдъ мене, нека ся отрече отъ себе си, и нека носи крьстъ-тъ 24 си всякой день, и нека мя слѣдува. Защото който ище да спасе животъ-тъ си, ще го изгуби; и който изгуби животъ-тъ 25 си заради мене, той ще го спасе. Защото [т] какво ся ползува человѣкъ, ако спечали всичкый тъ свѣтъ, а погуби или от- 26 щети себе си? Защото [у] който ся усрами за мене и за думы-тѣ ми, за него ще Сынъ человѣческый да ся усрами, когато дойде въ своѭ-тѫ славѫ и *въ славѫ-тѫ* на Отца и на святы-тѣ ангелы. 27 И [ф] казувамъ ви истинѫ: Има нѣкои отъ стоящы-тѣ тука, които нѣма да вкусятъ смьрть, доклѣ не видятъ царство-то Божіе.

28 И [х] слѣдъ тѣзи думы минѫхѫ ся до осмь дни, и зѣ съсъ себе си Петра и Іоанна и Іакова, и възлѣзе на горѫ-тѫ да 29 ся помоли. И като ся моляше, измѣни ся видъ-тъ на лице-то му, и дрехы-тѣ 30 му станѫхѫ бѣлы и блистаяхѫ. И ето двама человѣци ся разговаряхѫ съ него, 31 и тѣ бѣхѫ Моисей и Илія, Които ся явихѫ въ славѫ, и говоряхѫ за смьрть-тѫ му, кояго имаше *той* да испълни въ 32 Іерусалимъ. А Петръ и онѣзи които [ц] бѣхѫ съ него, бѣхѫ отяготени отъ сънъ, и когато ся разбудихѫ, видѣхѫ славѫ-тѫ му, и двама-та мѫжіе стоящы-тѣ съ 33 него. И когато тѣ ся раздѣлихѫ отъ него, Петръ рече Іисусу: Наставниче, добрѣ е да смы тука: и да направимъ три шатры, еднѫ за тебе, и за Моисея еднѫ, и еднѫ за Иліѭ; безъ да знае що дума. 34 И когато казуваше той това, дойде облакъ, и засѣни гы; и уплашихѫ ся *ученици-тѣ* като влѣзохѫ тѣ въ облакъ-тъ. 35 И станѫ гласъ изъ облака и казуваше: [ч] Тойзи е Сынъ ми възлюбленный-тъ; [ш] него слушайте. 36 И като станѫ гласъ-тъ, намѣри ся Іисусъ самичькъ. И [щ] тѣ мълкнѫхѫ, и никому не казахѫ въ онѣзи 37 дни нищо отъ това що видѣхѫ. А [ѣ] на другый-тъ день, когато слѣзохѫ отъ го- 38 рѫ-тѫ, срѣщнѫ го народъ много. И ето, человѣкъ нѣкой отъ народа извыка и казуваше: Учителю, молѭ ти ся, погледни на сына ми, защото ми е единороденъ. 39 И ето духъ го прѣхваща и отведнъжъ пищи, и кѫса го така що той ся запѣня, и като го смаже, едвамъ ся отмахнува 40 отъ него. И молихъ ся на твои-тѣ уче- 41 ницы да го испѫдятъ, и не могохѫ. А Іисусъ отговори и рече: О роде невѣрный и развращенный, до кога ще бѫдѫ съ васъ, и ще вы търпіѭ? Доведи *ми* сына 42 си тука. И той още като идяше, тръшнѫ го бѣсъ-тъ, и го покѫса. А Іисусъ запрѣти духу нечистому, и исцѣли момче-то, и 43 даде го на бащѫ му. И удивявахѫ ся всичкы на величіе-то Божіе. И когато ся

[и] Гл. 23; 8.
[і] Мар. 6; 30.
[к] Мат. 14; 13.
[л] Мат. 14; 15. Мар. 6; 35. Іоан. 6; 1, 5.
[м] Мат. 16; 13. Мар. 8; 27.
[н] Мат. 14; 2. Ст. 7, 8.
[о] Мат. 16; 16. Іоан. 6; 69.
[п] Мат. 16. 20.
[р] Мат. 16; 21. 17; 22.
[с] Мат. 10; 38. 16; 24. Мар. 8; 34. Гл. 14; 27.
[т] Мат. 16; 26. Мар. 8; 36.
[у] Мат. 10; 33. Мар. 8; 38. 2 Тим. 2; 12.
[ф] Мат. 16; 28. Мар. 9; 1.
[х] Мат. 17; 1. Мар. 9; 2.
[ц] Дан. 8; 18. 10; 9.
[ч] Мат. 3; 17.
[ш] Дѣян. 3; 22.
[щ] Мат. 17; 9.
[ѣ] Мат. 17; 14. Мар. 9; 14, 17.

всички чудяхж на всичко това що правяше Іисусъ, той рече на ученицы-тѣ си:
44 [ы]Вложѣте вы въ уши-тѣ си тѣзи словеса; защото Сынъ человѣческый ще бжде прѣ-
45 даденъ въ человѣческы ржцѣ. Но [ь]тѣ не разумѣвахж тжзи рѣчь, и покрыта бѣ отъ тѣхъ, за да іж не разбержтъ; и бояхж ся
46 да го попытатъ за тжзи рѣчь. И [ъ]влѣзе въ тѣхъ помыслъ такъвъ: Кой ли отъ
47 тѣхъ ще да е по голѣмъ. А Іисусъ като видѣ помыслъ-тъ на сьрдце-то имъ, зѣ
48 *едно* дѣте, и постави го при себе си; И рече имъ: [ю]Който пріеме това дѣте въ мое-то име, мене пріима; и който пріеме мене, пріима того който мя е проводилъ; [я]защото който е най малъкъ между всинца вы, той ще е голѣмъ.
49 А [ѫ]Іоаннъ отговори и рече: Наставниче, видѣхмы нѣкого си който изгоняваше бѣсове съ твое име, и понеже не слѣду-
50 ва съ насъ възбранихмы му. И рече му Іисусъ: Недѣйте му възбранява; защото [ѭ]който не е противу насъ, откждѣ насъ е.
51 И когато ся испълнихж дни-тѣ [а]да ся възнесе, той утвьрди лице-то си да пж-
52 тува къмъ Іерусалимъ. И отпрати прѣдъ себе си вѣстители, които отидохж и влѣзохж въ село Самарянско да му пригот-
53 вятъ *мѣсто*. Но *тамъ* го [б]не пріяхж, защото лице-то му бѣ на пжтуваніе къмъ
54 Іерусалимъ. И като видѣхж *това* ученици-тѣ му Іаковъ и Іоаннъ, рекохж: Господи, искашь ли да речемъ да слѣзе огнь отъ небе-то, и да гы истрѣби, [в]как-
55 то стори и Илія? А той ся обърнж, та имъ запрѣти и рече: Вы на кой сте духъ
56 не знаете: [г]Защото Сынъ человѣческый не е дошелъ да погуби душы человѣческы, но да спасе: и отидохж на друго село.
57 А [д]като вървѣхж, рече му нѣкой си въ пжть-тъ: Господи, ще дойдж слѣдъ
58 тебе дѣто и да идешь. И рече му Іисусъ: Лисицы-тѣ легла иматъ, и птицы-тѣ небесны гнѣзда; а Сынъ человѣческый нѣма дѣ главж да подклони.
59 А на другыго [е]рече: Върви слѣдъ мене: а той рече: Господи, дозволи ми да
60 идж първомъ да погребж бащж си. А Іисусъ му рече: Остави мьртвы-тѣ да погребжтъ мьртвы-тѣ си; а ты иди та проповѣдувай царство-то Божіе.
61 Рече и другъ: [ж]Ще дойдж слѣдъ тебе, Господи; но първомъ дозволи ми да
62 ся опростіж съ домашны-тѣ си. И рече му Іисусъ: Никой който е турилъ ржкжтж си на рало, и гледа на задь, не е способенъ за царство-то Божіе.

ГЛАВА 10.

1 Слѣдъ това опрѣдѣли Господь и другы седмдесеть, [а]и распроводи гы по двамина прѣдъ лице-то си, во всякой градъ и
2 мѣсто дѣто имаше самъ той да иде. И казуваше имъ: [б]Жьтва-та е много, а работници-тѣ малко; за това [в]молѣте ся на Господарь-тъ на жьтвж-тж, да извади ра-
3 ботницы на жьтвж-тж си. Идѣте; ето [г]азъ вы провождамъ като агнета въ срѣдъ вълк-
4 цы: [д]Не носѣте ни кесіж, ни тържикъ, нито обуща, [е]и никого въ пжть-тъ не
5 поздравявайте. И [ж]въ коіжто кжщж влѣзувате, първомъ казувайте: Миръ на той-
6 зи домъ. И ако бжде тамъ сынъ-тъ на миръ, ще почини на него вашій-тъ миръ;
7 ако ли не, ще ся повърне на васъ. И [з]въ тжіж кжщж сѣдѣте, и [и]яждте и пійте *което има* у тѣхъ; [і]защото работникъ-тъ е достоинъ за своіж-тж заплатж; недѣй-
8 те ся прѣмѣстя изъ кжщж въ кжщж. И въ който градъ влѣзувате, и вы пріиматъ,
9 яждте което ви прѣдлагатъ: И [к]исцѣлявайте болны-тѣ които сж въ него, и казувайте имъ: [л]Наближило ви е царство-
10 то Божіе. А въ който градъ влѣзувате, и не вы пріиматъ, кога излѣзувате на
11 *главны-тѣ* му улицы, речѣте: [м]И прахъ-тъ, който е полѣпнжлъ по насъ отъ градъ-тъ ви, оттърсвамы ви *го;* но това да знаете, че ви е наближило царство-то Божіе.
12 Казувамъ ви, че въ онзи день по [н]леко ще бжде *наказаніе-то* на Содомъ, неже-
13 ли на тойзи градъ. [о]Горко тебѣ, Хоразине, горко тебѣ, Виѳсаидо; [п]защото ако да бѣхж былы въ Тиръ и Сидонъ бывши-тѣ между васъ чудеса, отдавна бы ся покаяли,
14 сѣдяще въ врѣтище и пепелъ. Но на сждъ-тъ по леко ще бжде на Тиръ и на
15 Сидонъ, нежели на васъ. И [р]ты Капернауме, който си ся [с]възвысилъ до небе-
16 са, до ада [т]ще ся смжкнешь. [у]Който слуша васъ, мене слуша; и [ф]който ся отмѣта отъ васъ, отъ мене ся отмѣта; а [х]който ся отмѣта отъ мене, отмѣта ся отъ тогози който мя е проводилъ.
17 И [ц]върнжхж ся седмдесеть-тѣ съ радость, и казувахж: Господи, съ твое-то

ы Мат. 17; 22.
ь Мар. 9; 32. Гл. 2; 50. 18; 34.
ъ Мат. 18; 1. Мар. 9; 34.
ю Мат. 10; 40. 18; 5. Мар. 9; 37. Іоан. 12; 44. 13; 20.
я Мат. 23; 11, 12.
ѫ Мар. 9; 38. Вижь Числ. 11; 28.
ѭ Мат. 12; 30. Гл. 11; 23.
а Мар. 16; 19. Дѣян. 1; 2.
б Іоан. 4; 4, 9.
в 4 Цар. 1; 10, 12.
г Іоан. 3; 17. 12; 47.
д Мат. 8; 19.
е Мат. 8; 21.
ж Вижь 3 Цар. 19; 20.

—

а Мат. 10; 1. Мар. 6; 7.
б Мат. 9; 37. 38. Іоан. 4; 35.
в 2 Сол. 3; 1.
г Мат. 10; 16.
д Мат. 10; 9, 10. Мар. 6; 8. Гл. 9; 3.
е 4 Цар. 4; 29.
ж Мат. 10; 12.
з Мат. 10; 11.
и 1 Кор. 10; 27.
і Мат. 10; 10. 1 Кор. 9; 4 и др. 1 Тим. 5; 18.
к Гл. 9; 2.
л Мат. 3; 2. 4; 17. 10; 7. Ст. 11.
м Мат. 10; 14. Гл. 9; 5. Дѣян. 13; 51. 18; 6.
н Мат. 10; 15. Мар. 6; 11.
о Мат. 11; 21.
п Іез. 3; 6.
р Мат. 11; 23.
с Вижь Быт. 11; 4. Втор. 1; 28. Иса. 14; 13. Іер. 51; 53.
т Вижь Іез. 26; 20. 32; 18.
у Мат. 10; 40. Мар. 9; 37. Іоан. 13; 20.
ф 1 Сол. 4; 8.
х Іоан. 5; 23.
ц Ст. 1.

18 име и бѣсове-тѣ ся покорявать намъ. А той имъ рече: [ч]Видѣхъ Сатанѫ че па-19 днѫ като свѣткавица отъ небе-то. Ето, [ш]давамъ ви власть да настѫпувате на зміи и на скорпіи, и надъ всякѫ силѫ вражіѭ; и нищо нѣма да вы поврѣди. 20 Но на това недѣйте ся радува, че духове-тѣ ся покорявать вамъ; а радувайте ся повече, защото [щ]имена-та ваши сѫ написаны на небеса.

21 [э]Въ тойзи часъ възрадува ся духомъ Іисусъ, и рече: Благодарѭ ти, Отче, Господи на небе-то и на земѭ-тѫ, че си утаилъ това отъ мудры и разумны, и открылъ си го на младенцы; ей, Отче, защото така бы угодно прѣдъ тебе. 22 [ы]Всичко ми е прѣдадено отъ Отца ми; [ь]и освѣнь Отца никой *другъ* не знае кой е Сынъ-тъ, и кой е Отецъ *никой другъ не знае* тъкмо Сынъ-тъ, и *онзи*, комуто бы рачилъ Сынъ-тъ да *го* открые.

23 Обърнѫ ся послѣ особно къмъ ученицы-тѣ, и рече: [ѣ]Блажены очи-тѣ които 24 виждатъ това което вы видите. Защото ви казувамъ, че [ю]множина пророци и царіе пожелахѫ да видятъ това което вы виждате, и не видѣхѫ, и да чуѭтъ това що чувате, и не сѫ чули.

25 И ето, нѣкой законникъ станѫ да го испытува, и казуваше: [я]Учителю, какво да правѭ за да наслѣдѭ животъ вѣч-26 ный? А той му рече: Въ законъ-тъ що 27 е писано? какъ четешь? И той отговори, и рече: [ж]Да възлюбишь Господа Бога твоего съсъ всичко-то си сърдце, и съсъ всичкѫ-тѫ си душѫ, и съсъ всичкѫ-тѫ си силѫ, и съсъ всичкый-тъ си умъ, и [аа]ближняго твоего както самаго себе си. 28 И рече му: Право си отвѣщалъ; това 29 прави и [а]ще бѫдешь живъ. Но той понеже искаше [б]да оправдае себе си, рече 30 Іисусу: И кой е ближній мой? *На това* отговори Іисусъ и рече: Человѣкъ нѣкой слѣзуваше отъ Іерусалимъ въ Іерихонъ, и налѣтѣ на разбойницы, които като го обрахѫ, и наранихѫ, отидохѫ си и *го* оста-31 вихѫ полумьртъвъ. А по случаю нѣкой си священникъ слѣзуваше по него пѫть: и като го видѣ [в]минѫ отъ срещѫ 32 и заминѫ. Подобно и Левитъ *нѣкой*, като стигнѫ на това мѣсто, дойде, видѣ, 33 минѫ отъ срещѫ и заминѫ. Но единъ [г]Самарянинъ като пѫтуваше, дойде до него, 34 и като го видѣ смили ся, И пристѫпи та прѣвърза раны-тѣ му, като възливаше масло и вино; послѣ го въскачи на добитъкъ-тъ си, та го занесе въ гостинни-35 цѫ-тѫ, и пригоди му. И на утрѣшній-тъ день когато си похождаше, извади та даде два динарія гостиннику, и рече му: Пригодявай му; и каквото повече иждивишь, азъ на вращаніе ще ти платѭ. 36 И тъй отъ тѣзи трима-та кой ти ся вижда да е былъ ближенъ на испаднѫлый-тъ 37 въ разбойницы-тѣ? А той рече: Тойзи който му стори милость. Тогазь Іисусъ му рече: Иди и ты така прави.

38 И въ отиваніе-то имъ влѣзе Іисусъ въ нѣкое село: и жена нѣкоя си на име 39 [д]Мароа, прія го у домъ-тъ си. И тя имаше сестрѫ нарицаемѫ Маріѭ, [е]която бѣ [ж]сѣднѫла до нозѣ-тѣ Іисусовы, и слу-40 шаше слово-то негово. А Мароа ся мълвяше за много-то слугуваніе; и застанѫ та рече: Господи, не брѣжишь ли, че сестра ми мя остави самѫ да слугувамъ? 41 речи ѝ прочее да ми помогне. Отговори Іисусъ, и рече ѝ: Мароо, Мароо, грыжишь 42 ся и мълвишь ся за много нѣща: Но [з]едно е потрѣбно: а Марія избра добрѫ-тѫ часть, която нѣма да ся отьмне отъ неѭ.

ГЛАВА 11.

1 И когато бѣ той на едно мѣсто та ся моляше, като прѣстанѫ, рече му нѣкой си отъ ученицы-тѣ му: Господи, научи ны да ся молимъ, както и Іоаннъ е на-2 училъ ученицы-тѣ си. А *той* имъ рече: Когато ся молите думайте: [а]Отче нашъ, който си на небеса, да ся святи име-то твое; да дойде царство-то твое; да бѫде воля-та твоя, както на небе-то, така и 3 на земѭ-тѫ; Хлѣбъ-тъ нашъ насѫщный 4 давай ни го всякой день; И прости ни грѣхове-тѣ ни; защото и ный прощавамы на всякой нашъ длъжникъ; и не въведи насъ въ искушеніе, но избави насъ отъ лукаваго.

5 И рече имъ: Кой отъ васъ ако бы ималъ пріятель, и отиде при него по срѣдъ нощь, и му каже: Друже, дай ми на за-6 емъ три хлѣба; Понеже единъ пріятель ми дойде отъ пѫть, и нѣмамъ какво да 7 сложѫ прѣдъ него: А той да отговори извѫтрѣ и да каже: Недѣй ми досажда; врата-та сѫ вече затворены, и дѣца-та ми сѫ на легло-то съ мене, не могѫ да ста-8 нѫ да ти дамъ. Казувамъ ви, че [б]ако не стане да му даде защото му е пріятель, то поне за меговѫ-тѫ безочливость ще стане и ще му даде колкото му трѣ-9 бува. И [в]азъ ви казувамъ: Ищѣте и ще

[ч] Іоан. 12; 31. 16; 11. Отк. 9; 1. 12; 8, 9.
[ш] Мар. 16: 18. Дѣян. 28: 5.
[щ] Исх. 32: 32. Псал. 69: 28. Иса 4; 8. Дан. 12: 1. Фил. 4; 3 Евр. 12; 23. Отк. 13; 8. 20; 12. 21; 27.
[э] Мат. 11; 25.
[ы] Мат. 28; 18. Іоан. 3; 35. 5; 27. 17: 2.
[ь] Іоан. 1; 18. 6; 44, 46.
[ѣ] Мат. 13: 16.
[ю] 1 Пет. 1; 10.
[я] Мат. 19: 16. 22; 35.
[ж] Втор. 6; 5.
[аа] Лев. 19; 18.
[а] Лев. 18; 5. Неем. 9; 29. Іез. 20; 11, 13, 21. Рим. 10; 5.
[б] Гл. 16; 15.
[в] Псал. 38: 11.
[г] Іоан. 4; 9.
[д] Іоан. 11; 1. 12; 2, 3.
[е] 1 Кор. 7: 32 и др.
[ж] Гл. 8; 35. Дѣян. 22; 3.
[з] Псал. 27; 4.

—

[а] Мат. 6; 9.
[б] Гл. 18; 1 и др.
[в] Мат. 7; 7. 21; 22. Мар. 11; 24. Іоан. 15; 7. Іак. 1; 6. 1 Іоан. 3; 22.

ви ся даде: търсѣте и ще намѣрите: Хло-
10 пайте и ще ви ся отвори. Защото всякой
който ище пріима; и който търси нами-
11 ра; и който хлопа ще му ся отвори. И
[в]отъ васъ кой е тойзи баща, щото ако
му поище сынъ му хлѣбъ, а той да му
даде камькъ? Или *ако му поище* рыбѫ,
12 намѣсто рыбѫ зьмїѭ ли ще му даде? И-
ли ако бы поискалъ яйце, да ли скорпїѭ
13 ще му даде? И тъй когато вы лукави
както сте, знаете да давате добры дава-
нія на чада-та си; колко повече Отецъ
небесный ще даде Духа Святаго на онѣ-
зи които просятъ отъ него!

14 И [д]испѫждаше едного бѣса който бѣ-
ше нѣмъ; и като излѣзе бѣсъ-тъ, прого-
вори нѣмый-тъ, и почуди ся народъ-тъ.
15 А нѣкои отъ тѣхъ рекохѫ: [е]Чрѣзъ Веел-
зевула князя на бѣсове-тѣ испѫжда бѣ-
16 сове-тѣ. А другы, искушающе *го* [ж]иска-
17 хѫ отъ него знаменіе отъ небе-то. [з]Но
той като [и]знаяше помыслы-тѣ имъ, рече
имъ: Всяко царство раздѣлено противъ
себе си запустѣва, и домъ *раздѣленъ* про-
18 тивъ себе си пада. *Тъй* и сатана ако ся
раздѣли самъ си противъ себе си, какъ
ще устои царство-то му? понеже казу-
вате че азъ изгонявамъ бѣсове-тѣ чрѣзъ
19 Веелзевула. И ако азъ изгонявамъ бѣсо-
ве-тѣ чрѣзъ Веелзевула, сынове-тѣ ви
чрѣзъ кого гы изгонявать? За това тѣ
20 ще ви бѫдѫтъ сѫдници. Ако ли азъ [і]съ
Божій пьрстъ изгонявамъ бѣсове-тѣ, то
е настигнѫло на васъ царство-то Божіе.
21 [к]Когато крѣпкый-тъ оборѫженъ варди
дворъ-тъ си, имѣніе-то му е въ безопас-
22 ность. Но [л]когато по крѣпкый-тъ отъ не-
го нападне та го побѣди, зема му всео-
рѫжіе-то на което ся е надѣялъ, и рас-
23 подѣля неговъ-тъ обиръ. [м]Който не е съ
мене, противъ мене е, и който не съби-
24 ра заедно съ мене, той распылява. [н]Ко-
гато нечистый-тъ духъ излѣзе изъ чело-
вѣка, обхожда по безводны мѣста и тър-
си спокойствіе; и като не намѣри, казу-
ва: Да ся завърнѫ въ домъ-тъ си отъ
25 дѣто излѣзохъ. И като дойде намѣрва *го*
26 пометенъ и украсенъ. Тогазь отхожда и
зема съ него си другы седмь духове, отъ
себе си по лукавы, и влѣзуватъ и живѣ-
ѭтъ тамъ; [о]и сетно-то състояніе на оно-
гозь человѣка бива по лошо отъ първо-то.

27 И когато той говоряше това, една же-
на отъ народа въздигнѫ гласъ и рече
му: [п]Блажена утроба-та която тя е но-
28 сила, и съсци-тѣ, които си ссукалъ. А той
рече: Още по [р]блажени *сѫ* които слушатъ
29 слово-то Божіе и го пазятъ. А [с]когато ся
събираше народъ-тъ, наченѫ да говори:
Тойзи родъ е лукавъ; знаменіе ище, и
друго знаменіе нѣма да му ся даде, о-
30 свѣнь знаменіе-то на пророка Іонѫ. За-
щото [т]както Іона станѫ знаменіе на Ни-
невійцы-тѣ, така ще и Сынъ человѣче-
скый на тойзи родъ *знаменіе* да бѫде.
31 [у]Царица-та Южна ще въстане на сѫдъ-тъ
съ человѣцы-тѣ на тойзи родъ, и ще гы
осѫди; защото отъ кранища-та на земїѭ-
тѫ дойде да чуе мудрость-тѫ Соломо-
новѫ; и ето тука е повече отъ Соло-
32 мона. Мѫжіе-тѣ Ниневійскы ще въста-
нѫтъ на сѫдъ-тъ съ тойзи родъ, и ще го
осѫдятъ; защото тѣ ся [ф]покаяхѫ чрѣзъ
Іоновѫ-тѫ проповѣдь; и ето, тука е повече
отъ Іонѫ.

33 И [х]никой не запаля свѣщь да ѭ тури
на скрышно мѣсто, нито подъ шиникъ,
но на свѣтилникъ, за да виждатъ свѣте-
34 ніе-то които влѣзуватъ. [ц]Свѣтило на тѣ-
ло-то е око-то: и тъй кога е око-то ти
чисто, и всичко-то твое тѣло е освѣтлено,
а кога е лукаво, и тѣло-то ти е тьмно.
35 За то внимавай да не бы видѣлина-та
36 която е въ тебе да е тьмнина. Ако про-
чее всичко-то твое тѣло е освѣтлено, и
нѣма нѣкоѭ тьмнѫ часть, то ще всичко
освѣтлено да бѫде, както кога тя свѣти-
ло-то освѣтлява съсъ сіяніе-то си.

37 И като говоряше *това*, нѣкой *си* Фа-
рисей го умоляваше да обѣдува въ не-
говъ-тъ домъ, и той влѣзе и сѣднѫ на
38 трьпезѫ-тѫ. А [ч]Фарисей-тъ като го видѣ
че не ся омы прѣди ядѣніе-то, почуди ся.
39 [ш]И Господь му рече: Сега вы Фарисеи-тѣ
външно-то на чашѫ-тѫ и на паницѫ-тѫ
очистяте; а [щ]вѫтрѣшно-то ви е пълно
40 съ грабежъ и лукавство. Безумни! тойзи
който е направилъ външно-то, не е ли
41 направилъ и вѫтрѣшно-то? [ъ]Но отъ това
що имате дайте милостынїѭ, и ето всичко
42 ще бѫде за васъ чисто. Но [ы]горго на
васъ Фарисеи-тѣ, защото давате десетъкъ
отъ мятвѫ-тѫ, отъ рутѫ-тѫ и отъ всяко
зеліе, и небрежите сѫдбѫ-тѫ и любовь-
тѫ Божїѭ. Това трѣбаше да правите, и
43 онова да не оставяте. [ь]Горко вамъ, Фа-
рисеи, защото обичате прѣдсѣданія-та въ
съборища-та и поздравенія-та въ пазары-
44 тѣ. [ѣ]Горко вамъ, книжници и Фарисеи,
лицемѣри, [ю]защото сте като гробове които
не личатъ, и человѣци-тѣ които ходятъ от-
горѣ не знаѭтъ.

в Мат. 7; 9.
д Мат. 9; 32. 12; 22.
е Мат. 9; 34. 12; 24.
ж Мат. 12; 38. 16; 1.
з Мат. 12; 25. Мар. 3; 24.
и Іоан. 2; 25.
і Исх. 8; 19.
к Мат. 12; 29. Мар. 3; 27.
л Иса. 53; 12. Кол. 2; 15.
м Мат 12; 30.
н Мат. 12; 43.
о Іоан. 5; 14. Евр. 6; 4. 10; 26. 2 Пет. 2; 20.
п Гл. 1; 28. 48.
р Мат. 7; 21. Гл. 8; 21. Іак. 1; 25.
с Мат. 12; 38, 39.
т Іон. 2; 1, 11.
у 3 Цар. 10; 1.
ф Іон. 3; 5.
х Мат. 5; 15. Мар. 4; 21. Гл. 8; 16.
ц Мат. 6; 22.
ч Мар. 7; 3.
ш Мат. 23; 25.
щ Тит. 1; 15.
ъ Иса. 58; 7. Дан. 4; 27. Гл. 12; 33.
ы Мат. 23; 23.
ь Мат. 23; 6. Мар. 12; 38, 39.
ѣ Мат. 23; 27.
ю Псал. 5; 9.

45 И отговори нѣкой отъ законницы-тѣ и рече му: Учителю, това като казувашь 46 и насъ корнишь. А той рече: Горко и на васъ законницы-тѣ, защото [я]натоваряте на человѣцы-тѣ брѣмена тежкы за носяніе, и вы нито съ единъ пьрстъ не ся допи- 47 рате до брѣмена-та. [ѫ]Горко вамъ, защото зидате памятницы-тѣ на пророцы-тѣ, а 48 бащи-тѣ ви гы убихѫ. И тъй свидѣтелствувате и вы и соизволявате на дѣла-та на бащы-тѣ си; защото тѣ гы убихѫ, а вы 49 имъ памятницы-тѣ зидате. За това и прѣмудрость-та Божія рече: [іѫ]Ще имъ проводіѫ пророцы и апостолы, и отъ тѣхъ 50 ще убіѭтъ и изгонятъ; За да ся придири отъ тойзи родъ кръвь-та на всичкы-тѣ пророцы, която е проливана отъ какъ ся 51 е свѣтъ-тъ създалъ, [а]Отъ кръвь-тѫ на Авеля, [б]до кръвь-тѫ на Захаріѭ убитаго между олтарь-тъ и храмъ-тъ; ей, казувамъ ви, ще ся придири отъ тойзи родъ.
52 [в]Горко на васъ законницы-тѣ, защото зѣхте ключъ-тъ на знаніе-то; и сами не влѣзохте, а че и на тѣзи които щѣхѫ да влѣзѫтъ възбранихте.
53 И когато имъ казуваше той това, книжници-тѣ и Фарисеи-тѣ наченѫхѫ твърдѣ да ся ярятъ и да изваждатъ изъ уста та 54 му отвѣты за много нѣща, Като го причакувахѫ, [г]и търсяхѫ да уловятъ нѣщо отъ уста-та му, за да го обвинятъ.

ГЛАВА 12.

1 [а]Между това като ся събрахѫ много тысящи народъ, толкозь щото едни другы ся тъпчахѫ, наченѫ да говори на ученицы-тѣ си: Най пьрво [б]пазѣте себе си отъ квасъ-тъ Фарисейскый, който е ли- 2 цемѣріе. *Защото* [в]нѣма нищо покрыто, което да ся не открые, и тайно, което 3 да ся не узнае. За това колкото говорихте въ тьмнинѫ, на видѣло ще ся чуе: и каквото сте казали на ухо въ скрышны-тѣ стаи, отъ горѣ на покрывъ-тъ ще ся про- 4 повѣда. А на васъ [г]мои-тѣ пріятели [д]казувамъ: Не бойте ся отъ тѣзи които убиватъ тѣло-то, и които слѣдъ това не 5 могѫтъ повече нищо да направятъ. Но ще ви обадіѫ отъ кого да ся боите; бойте ся отъ оногозь който слѣдъ убиваніе-то има власть да хвьрли въ пькълъ-тъ; ей, 6 казувамъ ви, отъ него да ся боите. Не ся ли продаватъ петь врабчета за два ассарія? и ни едно отъ тѣхъ не е забра- 7 вено прѣдъ Бога; Но и косми-тѣ на главѫ-тѫ ви всичкы-тѣ сѫ изброени. И така не бойте ся; вы сте отъ много врабчета 8 по добри. И [е]пакъ ви казувамъ че всякой който мя исповѣда прѣдъ человѣцы-тѣ, и Сынъ человѣческый ще го исповѣда прѣдъ 9 ангелы-тѣ Божіи: А който ся отрече отъ мене прѣдъ человѣцы-тѣ, отреченъ ще 10 бѫде прѣдъ ангелы-тѣ Божіи. И [ж]всякой що бы казалъ рѣчь противъ Сына человѣческаго, ще му ся прости; но който рече хулѫ противъ Духа святаго, нѣма 11 да му ся прости. И [з]кога вы приведѫтъ на съборища-та и *прѣдъ* началства-та и власти-тѣ, недѣйте ся грыжи какъ или какво ще отговорите, или какво ще 12 речете. Защото Духъ Святый ще вы научи въ истый-тъ часъ що трѣба да речете.
13 И рече му нѣкой си отъ народъ-тъ: Учителю, речи на брата ми да раздѣли 14 съ мене наслѣдіе-то. А той му рече: [и]Человѣче, кой мя е поставилъ сѫдникъ 15 или дѣлитель надъ васъ? И рече имъ: [і]Гледайте и пазѣте ся отъ любостяжаніе-то; защото ако има нѣкой прѣмного, животъ-тъ му не ся състои отъ имотъ-тъ 16 му. И рече имъ притчѫ, и казуваше: На нѣкой си богатъ человѣкъ нивя-та му 17 дадохѫ много плодъ. И мысляше си въ себе си и думаше: Какво да сторіѫ? защото нѣмамъ дѣ да съберѫ плодове-тѣ 18 си. И рече: Това ще да сторіѫ; да съборіѫ житницы-тѣ си, и да съградіѫ по голѣмы, и да съберѫ тамъ всичкы-тѣ си 19 жита и имотъ-тъ си. И да рекѫ на душѫ-тѫ си: [к]Душе, имашь много пригоды вложены за много годины; почивай, яждь, 20 пій, и весели ся. А Богъ му рече: Безумне, тѫзи нощь ще ти изищѫтъ [л]душѫ-тѫ: а [м]това що си приготвилъ, кому 21 ще бѫде? Така *бива* на того който събира за себе си, [н]и не богатѣе въ Бога.
22 Рече пакъ на ученицы-тѣ си: За това ви казувамъ: [о]Недѣйте ся грыжи за животъ-тъ си, какво да ядете, нито за тѣ- 23 ло-то *си* какво да облѣчете. Животъ-тъ е по драгоцѣненъ отъ хранѫ-тѫ, и тѣло- 24 то отъ облѣкло-то. Разсмотрѣте враны-тѣ, че не сѣіѫтъ, нито жьнѫтъ; тѣ нѣматъ нито съкровища, нито житницы, и [п]Богъ гы храни; колко повече сте вы по добри 25 отъ птицы-тѣ! И кой отъ васъ съ грыжаніе може да приложи на възрастъ-тъ 26 си единъ лакъть? И тъй ако най малко нѣщо не можете, защо ся грыжите за 27 друго? Разсмотрѣте кремове-тѣ какъ растѫтъ; не ся трудятъ, нито прѣдѫтъ; но

я Мат. 23; 4.
ѫ Мат. 23; 29.
іѫ Мат. 23; 34.
а Быт. 4; 8.
б 2 Лѣт. 24; 20, 21.
в Мат. 23. 13. Мар. 12; 13.

а Мат. 16; 6. Мар. 8; 15.
б Мат. 16; 12.
в Мат. 10; 26. Мар. 4; 22. Гл. 8; 17.
г Иса 51; 7, 8, 12, 13. Іер. 1; 8. Мат. 10; 28.
д Іоан. 15; 14, 15.
е Мат. 10; 32. Мар. 8; 38. 2 Тим. 2; 12. 1 Іоан. 2; 23.
ж Мат. 12; 31, 32. Мар. 3; 28, 29. 1 Іоан. 5; 16.
з Мат. 10; 19. Мар. 13; 11. Гл. 21; 14.
и Іоан. 18; 36.
і 1 Тим. 6; 7 и дрг.
к Екк. 11; 9. 1 Кор. 15; 32. Іак. 5; 5.
л Іов. 20; 22. 27; 8. Псал. 52; 7. Іак. 4; 14.
м Псал. 39; 6. Іер. 17; 11.
н Мат. 6; 20. Ст. 33. 1 Тим. 6; 18, 19. Іак. 2; 5.
о Мат. 6; 25.
п Іов. 38; 41. Псал. 147; 9.

казувамъ ви, че нито Соломонъ во всичкѫ-тѫ си славѫ ся облѣче както единъ отъ тѣхъ. 28 И ако трѣвѫ-тѫ, която днесь іѭ има на поле-то, и утрѣ іѭ хвърлятъ въ пещь, Богъ іѭ така облича, колко повече васъ, маловѣрци! 29 И вы недѣйте търси какво ще ядете или какво ще піете; 30 и недѣйте ся обеспокоява; Защото всичко това търсятъ язычници-тѣ на свѣтъ-тъ; а Отецъ вашъ знае че това ви трѣбува. 31 [р]Но търсѣте царство-то Божіе, и това 32 всичко ще ви ся приложи. Не бой ся, мало стадо; защото [с]Отецъ ви благоволи 33 да ви даде царство-то. [т]Продайте имотъ-тъ си, и дайте милостынѭ; [у]направѣте си кесіи които не овехтѣватъ, съкровище на небеса което не оскудѣва, дѣто крадецъ не 34 приближава, нито молецъ растлѣва. Защото дѣто е съкровище-то ваше, тамо ще бѫде 35 и сърдце-то ваше. [ф]Да бѫдѫтъ чрѣсла-та ви 36 опасаны, [х]и свѣтилници-тѣ *ви* запалени. И вы бѫдѣте подобни на человѣцы които чакатъ господаря си, кога ще ся върне отъ евадбѫ-тѫ, да му отворятъ тозь часъ, 37 щомъ дойде и похлопа. [ц]Блажени тѣзи раби, които кога дойде господарь-тъ *имъ* гы намѣри будни; истинѫ ви казувамъ, че ще ся опаше, и ще гы тури да сѣднѫтъ на трьпезѫ-тѫ, и ще мине да имъ 38 пошета. И ако дойде въ вторѫ-тѫ стражѫ, или въ третіѭ-тѫ стражѫ дойде, и гы намѣри така, блажени сѫ онѣзи раби. 39 И [ч]това още знайте, че ако бы знаялъ стопанинъ-тъ на кѫщѫ-тѫ въ кой часъ ще дойде крадецъ-тъ, буденъ бы стоялъ, и не бы оставилъ да му подкопаіѫтъ кѫ- 40 щѫ-тѫ. Бѫдѣте прочее и [ш]вы готови; защото въ който часъ не мыслите, Сынъ человѣческый ще дойде.

41 *Тогазь* Петръ му рече; Господи, намъ ли казувашь тѫзи притчѫ, или и на все- 42 чкы-тѣ? И Господь рече: [щ]Кой е прочее онзи вѣренъ и благоразуменъ домостроитель, когото господарь-тъ ще постави надъ слугы-тѣ си, да дава на врѣме *ся-* 43 *кому* опрѣдѣленѫ-тѫ хранѫ? Блаженъ тойзи рабъ когото бы намѣрилъ господарь-тъ му, кога си дойде, че прави така. 44 [ъ]Истинѫ ви казувамъ, че ще го постави 45 надъ всичко-то си имѣніе. [ы]Ако ли рече онзи рабъ въ сърдце-то си, Господарь-тъ ми ще окъснѣе да си дойде; и начене да біе ратаи-тѣ и ратайкы-тѣ, и да яде и 46 да піе и да ся опива; Ще дойде господарь-тъ на онзи рабъ, въ день въ който не му ся надѣе, и въ часъ въ който не знае; и ще го разсѣче, и неговѫ-тѫ часть 47 ще положи съ невѣрны-тѣ. И [ь]онзи рабъ който е знаялъ волѭ-тѫ на господаря си, че не приготвилъ, нито сторилъ по 48 волѭ-тѫ му, много ще бѫде битъ. А онзи [ѣ]който не е знаялъ и е сторилъ *нѣщо* достойно за бой, малко битъ ще бѫде. И всякому комуто е много дадено, много ще и да ся поище отъ него, и комуто сѫ много ввѣрили, повече и ще изищѫтъ 49 отъ него. [ю]Огнь дойдохъ да турѭ на землѭ-тѫ; и какво щѫ, ако ся е вече за- 50 палилъ? Но имамъ [я]крьщеніе да ся крьстѭ, и колко ся утѣснявамъ доклѣ да 51 ся извърши. [ѫ]Мыслите ли че дойдохъ да дамъ миръ на землѭ-тѫ? не, казувамъ 52 ви, [ѭ]но раздѣленіе. [а]Защото отъ нынѣ петима въ еднѫ кѫщѫ раздѣлени ще бѫдѫтъ, трима-та връху двама-та и два- 53 ма-та връху трима-та. Ще да ся раздѣлятъ баща противъ сына и сынъ противъ бащѫ, майка противъ дъщеріѭ и дъщеря противъ майкѫ, свекърва противъ невѣстѫ и невѣста противъ свекървѫ.

54 Казуваше още и на народъ-тъ: [б]Когато видите облакъ който ся възвыся отъ западъ, тозь часъ казувате: Дъждь ще вали; 55 и така бива. И кога югъ вѣе, казувате: 56 Ще стане горѣщина; и става. Лицемѣри, лице-то на землѭ-тѫ и на небе-то умѣете да распознавате; а това врѣме какъ да 57 не распознавате? А защо и по самосебе 58 си не сѫдите праведно-то? [в]Когато отхождашь съ противникъ-тъ си при князя, въ пѫть-тъ [г]постарай ся да ся отървешь отъ него, да не бы тя завлѣклъ до сѫдника, и сѫдникъ-тъ тя прѣдаде на слугѫ-тѫ, и слуга-та тя тури въ тьмницѫ. 59 Казувамъ ти: Нѣма да излѣзешь отъ тамъ, доклѣ не отдадешь и най послѣдне-то банче.

ГЛАВА 13.

1 И въ това врѣме дойдохѫ нѣкои и му извѣстихѫ за Галилеяне-тѣ, на които кръвь-тѫ Пилатъ смѣсилъ съсъ жъртвы- 2 тѣ имъ. И отговори Іисусъ и рече имъ: Мыслите ли че тѣзи Галилеяне за това що така пострадахѫ, сѫ были най грѣшни 3 отъ всичкы-тѣ Галилеяне? Казувамъ ви, не; но ако ся не покаете, всинца та- 4 ка ще загынете. Или осмнадесеть-тѣ онѣзи връхъ които паднѫ стълпъ-тъ Силоамскый, и гы уби, мыслите ли че тѣ бѣхѫ най грѣшни отъ всичкы-тѣ человѣцы 5 които живѣіѫтъ въ Іерусалимъ? Казу-

р Мат. 6; 33.
с Мат. 11; 25, 26.
т Мат. 19; 21. Дѣян. 2; 45. 4; 34.
у Мат. 6; 20. Гл. 16; 9. 1 Тим. 6; 19.
ф Ефес. 6; 14. 1 Пет. 1; 13.
х Мат. 25; 1 и дрг.
ц Мат. 24; 46.
ч Мат. 24; 43. 1 Сол. 5; 2. 2 Пет. 3; 10. Отк. 3; 3. 16; 15.
ш Мат. 24; 44. 25; 13 Мар. 13; 33. Гл. 21; 34, 36. 1 Сол. 5; 6. 2 Пет. 3; 12.
щ Мат. 24; 45. 25; 21. 1 Кор. 4; 2.
ъ Мат. 24; 47.
ы Мат. 24; 48.
ь Числ. 15; 30. Втор. 25; 2. Іоан. 9; 41. 15; 22. Дѣян. 17; 30. Іак. 4; 17.
ѣ Лев. 5; 17. 1 Тим. 1; 13.
ю Ст. 51.
я Мат. 20; 27. Мар. 10; 38.
ѫ Мат. 10; 34. Ст. 49.
ѭ Мих. 7; 6. Іоан. 7; 43. 9; 16. 10; 19.
а Мат. 10; 35.
б Мат. 16; 2.
в Прит. 25; 8. Мат. 5; 25.
г Вижь Псал. 32; 6. Иса. 55; 6.

вамъ ви, не; но ако ся не покаете, всинца така ще загынете.

6 Казуваше още тжзи притчж: Нѣкой си [а]имаше въ лозіе-то си насаденж смоковницж, и дойде да търси плодъ на неіж, 7 и не намѣри. И рече на лозаря: Ето тря годины *какъ* идж да търсіж плодъ отъ тжзи смоковницж, и не намѣрувамъ; отсѣчи 8 іж; защо да запразня и земіж-тж? А той отговори и рече му: Господарю, остави іж и това лѣто, доклѣ раскопаіж около 9 неіж, и насыпж торъ: И ако даде плодъ, *добрѣ;* ако ли не, подирь това ще іж отсѣчешь.

10 И еднж сжбботж поучаваше въ едно 11 отъ съборища-та; И ето бѣше тамо една жена която имаше духъ болестенъ осмнадесеть годины, и сгърбена бѣше, и не 12 можаше никакъ да ся исправи. Като іж видѣ Іисусъ, извыка и рече й: Жено, о-13 свободена си отъ болесть-тж си. И [б]положи на неіж ржцѣ, и тозь часъ ся ис-14 прави *жена-та,* и славяше Бога. И отговори началникъ-тъ на съборище-то, който негодуваше, защото въ сжбботж іж исцѣли Іисусъ, и казуваше на народъ-тъ: [в]Шесть дни сж, въ които трѣба да работите; въ тѣхъ прочее идвайте и цѣлѣ-15 те ся, а [г]не сжбботенъ день. Отговори му Господь и рече: Лицемѣре, всякой единъ отъ васъ [д]не отвързва ли въ сжбботж волъ-тъ или оселъ-тъ си отъ яслы-тѣ, 16 и *го* завожда та *го* напоява? А тая [е]като е дъщеря Авраамова, коіжто е вързалъ Сатана, ето осмнадесеть годины, не трѣбаше ли да бжде развързана отъ тжзи 17 върскж въ сжбботенъ день? И това като говоряше той, посрамявахж ся всичкы-тѣ, които му ся противяхж, и всичкый-тъ народъ ся радуваше за вси-тѣ славны дѣла техъ…

18 [ж]Казуваше още: На какво е подобно царство-то Божіе? и на що да го упри-19 личж? Подобно е на зърно синапово, което человѣкъ зѣ и посѣя го въ градинж-тж си; и порасте и станж дърво голѣмо, и птицы-тѣ небесны привитавахж въ неговы-тѣ вѣтвы.

20 И пакъ рече: На какво да уподобіж 21 царство-то Божіе? Подобно е на квасъ, който като го зѣ жена скры го въ три мѣры брашно, доклѣ ся вкыснж всичко-то.

22 И като отиваше въ Іерусалимъ, [з]минуваше прѣзъ градове-тѣ и прѣзъ села-23 та, та поучаваше. И нѣкой си му рече: Господи, малцина ли сж които ще ся 24 спасжтъ? А той имъ рече: [и]Подвизавайте ся да влѣзете прѣзъ тѣсны-тѣ врата; [і]защото множина, казувамъ ви, ще ищжтъ 25 да влѣзжтъ, и не ще да могжтъ. [к]Слѣдъ като стане стопанинъ-тъ на кжщж-тж [л]и затвори врата-та, а *вы* останете вънъ, и начнете да хлопате на врата-та и да казувате: [м]Господи, Господи, отвори ни, и той отговори и ви рече: [н]Не вы знаіж 26 отъ кждѣ сте, Тогазь ще начнете да казувате: Ядохмы прѣдъ тебе и пихмы, 27 и на наши-тѣ улицы си поучавалъ. И [о]ще рече: Казувамъ ви, не вы знаіж отъ кждѣ сте; [п]махнѣте ся отъ мене всинца 28 които работите неправдж. [р]Тамъ ще бжде плачъ и скърцаніе съсъ зжбы, [с]кога видите Авраама и Исаака и Іакова и вси-тѣ пророцы въ царство-то Божіе, а васъ 29 че сте испждени вънъ. И ще дойджтъ отъ истокъ и западъ, и отъ сѣверъ и югъ, и 30 ще сѣднжтъ въ царство-то Божіе. И ето, [т]има послѣдни, които ще бждатъ първи, и има първи, които ще бждатъ послѣдни.

31 Въ него день дойдохж нѣкои Фарисеи, и казувахж му: Излѣзь и си иди отъ ту-32 ка, защото Иродъ ище да тя убіе. И рече имъ: Идѣте и речѣте на тжзи лисицж: Ето бѣсове испжждамъ, и правіж исцѣленія днесь и утрѣ; и въ третій-тъ *день* 33 ся [у]свършувамъ. Но трѣба азъ днесь и утрѣ и въ другый день да идж; защото не е възможно пророкъ да загыне вънъ 34 отъ Іерусалимъ. [ф]Іерусалиме, Іерусалиме, ты който пророцы-тѣ избивашь, и пратены-тѣ до тебе съ камьніе побивашь; колко пжти поискахъ да съберж чада-та ти, както птица пилцы-тѣ си подъ кры-35 лѣ, и не рачихте. Ето оставя ся [х]вамъ домъ-тъ вашъ пустъ. И истинж ви казувамъ, че нѣма да мя видите дори дойде *врѣме-то,* когато ще речете: [ц]Благословенъ който иде въ име-то Господне.

ГЛАВА 14.

1 И еднж сжбботж когато дойде той въ кжщж-тж на нѣкого си началника на Фарисеи-тѣ да яде хлѣбъ, тѣ имахж очи-2 тѣ си на него. И ето имаше прѣдъ него 3 нѣкой си человѣкъ красничавъ. И отвѣща Іисусъ та говоряше на законницы-тѣ и на Фарисеи-тѣ и рече: [а]Позволено ли 4 е да цѣли нѣкой въ сжбботж? А тѣ мълчахж. И похванж та го исцѣли и пуснж 5 го. И отговори на тѣхъ и рече: [б]Кой отъ васъ, ако бы паднжлъ оселъ-тъ или

а Иса. 5; 2. Мат. 21; 19.
б Мар. 16; 18. Дѣян. 9; 17.
в Исх. 20; 9.
г Мат 12; 10. Мар. 3; 2. Гл. 6; 7. 14; 3.
д Гл. 14; 5.
е Гл. 19; 9.
ж Мат. 13; 31. Мар. 4; 30.
з Мат. 9; 35. Мар. 6; 6.
и Мат. 7; 13.
і Іоан. 7; 34. 8; 21. 13; 33. Рим. 9; 31.
к Псал. 32; 6. Иса. 55; 6.
л Мат. 25; 10.
м Гл. 6; 46.
н Мат. 7; 23. 25; 12.
о Мат. 7; 23. 25; 41. Ст. 25.
п Псал. 6; 8. Мат. 25; 41.
р Мат. 8; 12. 13; 42. 24; 51.
с Мат. 8; 11.
т Мат. 19; 30. 20; 16. Мар. 10; 31.
у Евр. 2; 10.
ф Мат. 23; 37.
х Лев. 26; 31, 32. Псал. 69; 25. Иса. 1; 7. Дан. 9; 27. Мих. 3; 12.
ц Псал. 118; 26. Мат. 21; 9. Мар. 11; 10. Гл. 19; 38. Іоан. 12; 13.

—

а Мат. 12; 10.
б Исх. 23; 5. Втор. 22; 4. Гл. 13; 15.

волъ-тъ му въ ямж, не бы го на часъ-тъ
6 извлѣклъ въ сжбботенъ день? И не мо-
жахж на това да му отговорятъ.
7 Рече пакъ притчж на званны-тѣ, като
гледаше какъ избиратъ първы-тѣ за сѣ-
8 деніе мѣста, и казуваше имъ: Кога тя
кани нѣкой на свадбж, не сѣдай на пър-
во-то мѣсто, да не бы да е призовалъ и
9 другыго по почтенъ отъ тебе; И дойде
тойзи който е поканилъ и тебе и него,
и ти рече: Дай мѣсто на тогова; и то-
газь наченешь съ усрамяваніе да захва-
10 нешь послѣдне-то мѣсто. Но [в]кога тя по-
канятъ, иди и сѣдни на послѣдне-то мѣ-
сто, за да ти рече, кога дойде тойзи кой-
то тя е призовалъ: Пріятелю, възлѣзь по
горѣ. Тогазь щешь има славж прѣдъ тѣ-
11 зи които сѣдятъ съ тебе наедно. Защото
[г]всякой който възнося себе си ще ся
смири, и който ся смирява ще ся въз-
несе.
12 Казуваше и на тогова който го бѣше
призовалъ: Кога правишь обѣдъ или ве-
черіж, недѣй кани пріятели-тѣ си, ни
братія-та си, ни роднины-тѣ си, нито съ-
сѣды богаты; да не бы тя подобно и тѣ
13 поканили и ти бжде заплатено: Но кога
правишь угощеніе, поканвай [д]сиромасы,
14 клосны, хромы и слѣпы: И ще бждешь
блаженъ; защото нѣматъ да ти платятъ;
понеже ще ти бжде заплатено въ въскрь-
сеніе-то на праведны-тѣ.
15 Това като чу единъ отъ сѣдящы-тѣ съ
него, рече му: [е]Блаженъ който яде хлѣбъ
16 въ царство-то Божіе. А [ж]той му рече:
Нѣкой си человѣкъ направи вечеріж го-
17 лѣмж и покани мнозина. И въ часъ-тъ
на вечеріж-тж [з]проводи рабъ-тъ си да
рече на поканены-тѣ: Елате, понеже
18 всичко е вече готово. И наченжхж всич-
кы-тѣ *като* на единъ *умъ* да ся отричатъ:
Първый-тъ му рече: Нивж купихъ, и ну-
ждж имамъ да излѣзж и да іж видіж; мо-
19 ліж ти ся, имай мя отреченъ. И другъ
рече: Купихъ петь чифта волове, и от-
хождамъ да гы опытамъ; моліж ти ся и-
20 май мя отреченъ. И другъ рече: Оже-
нихъ ся; и за това не могж да дойдж.
21 И когато си дойде тойзи рабъ расказа
на господаря си това. Тогази ся разгнѣ-
ва стопанинъ-тъ и рече на рабъ-тъ си:
Излѣзь скоро по улицы-тѣ и пжтища-та
на градъ-тъ, и доведи тука сиромасы-тѣ
22 и клосны-тѣ и хромы-тѣ и слѣпы-тѣ. И
рече рабъ-тъ: Господарю, както си запо-
23 вѣдалъ станж, и още мѣсто има. И рече
господарь-тъ на рабъ-тъ: Излѣзь на пж-
тища-та и по оградыі-тѣ, и понуди *гы* да
влѣзжтъ, за да ся напълни домъ-тъ ми.
24 Защото ви казувамъ: [и]Че никой отъ о-
нѣзь призованы-тѣ человѣцы нѣма да
вкуси отъ вечеріж-тж ми.
25 И вървяхж съ него наедно народъ
26 много, и обърнж ся та имъ рече: [і]Ако
иде нѣкой при мене, [к]и не възненавиди
бащж си, и майкж си, и женж си, и ча-
да-та си, и братія-та си, и сестры-тѣ си,
[л]а още и свой-тъ си животъ, не може
27 да бжде мой ученикъ. И [м]който не носи
кръстъ-тъ си, и не върви слѣдъ мене, не
28 може да ми бжде ученикъ. Защото [н]кой
отъ васъ кога ище да съгради стълпъ,
не сѣда първомъ да присмѣтне разноскы-
тѣ *си,* дали ще има *потрѣбно-то* да *го*
29 искара? Да не бы като положи основа-
ніе-то, а не може послѣ да *го* искара,
че наченжтъ всичкы-тѣ които гледатъ да
30 му ся подсмиватъ, И да казуватъ: Той-
зи человѣкъ наченж да гради и не можѣ
31 да искара. Или кой царь като отхожда
на бой противъ другыго царя, не сѣда
първомъ да размысли, възможно ли е съ
десеть тысящы да стои на срещж тогозь
който иде противъ него съ двадесеть?
32 Ако ли не, то кога е той още далечь,
отпраща посланницы и моли ся за миръ.
33 Тъй прочее всякой отъ васъ който не ся
отрече отъ всичкый-тъ си имотъ, не мо-
34 же да бжде мой ученикъ. [о]Добро е соль-
та; но ако соль-та ся развали, съсъ що
35 ще ся поправи? Тя вече не струва нито
за земіж-тж, нито за торъ-тъ; вънъ іж
исхвърлятъ. Който има уши да слуша
нека слуша.

ГЛАВА 15.

1 И всичкы-тѣ мытари и грѣшници ся
[а]приближавахж около него да го слушатъ.
2 И роптаяхж Фарисеи-тѣ и книжници-тѣ
и казувахж: Тойзи пріима грѣшницы,
3 [б]и яде съ тѣхъ наедно. А той имъ рече
4 тжзи притчж, и казуваше: [в]Кой человѣкъ
отъ васъ, ако бы ималъ сто овцы, и му
ся загуби една отъ тѣхъ, не оставя де-
ветдесеть-тѣ и деветь въ пустыніж-тж, и
не отива слѣдъ изгубенж-тж, доклѣ іж
5 намѣри? И когато іж намѣри, задига іж
6 на плещы-тѣ си радостенъ; И като си
дойде у дома си, свыква пріятели-тѣ си
и съсѣды-тѣ си, и казува имъ: Радувай-
те ся съ мене че си намѣрихъ [г]изгубенж-
7 тж овцж. Казувамъ ви че такава радость
бива на небе-то за едного грѣшника кой-
то ся кае, [д]а не за деветдесеть и деветь
праведницы, които нѣматъ нуждж отъ

в Прит. 25; 6, 7.
г Іов 22; 29. Псал. 18; 27. Прит. 29; 23. Мат. 23; 12. Гл. 18; 14. Іак. 4; 6. 1 Пет. 5; 5.
д Неем. 8; 10, 12.
е Отк. 19; 9.
ж Мат. 22; 2.
з Прит. 9; 2, 5.
и Мат. 21; 43. 22; 8. Дѣян. 13; 46.
і Втор. 13; 6. 33; 9. Мат. 10; 37.
к Рим. 9; 13.
л Отк. 12; 11.
м Мат. 16; 24. Мар. 8; 34. Гл. 9; 23. 2 Тим. 3; 12.
н Прит. 24; 27.
о Мат. 5; 13. Мар. 9; 50.

а Мат. 9; 10.
б Дѣян. 11; 3. Гал. 2; 12.
в Мат. 18; 12.
г 1 Пет. 2; 10, 25.
д Гл. 5; 32.

8 покаяніе. Или коя жена, ако има десеть драхмы и изгуби еднѫ драхмѫ, не запаля свѣщь, и не мете кѫщѫ-тѫ, и не 9 търси прилежно доклѣ ѭ намѣри? И когато ѭ намѣри свыква пріятелкы-тѣ и съсѣдкы-тѣ си, и казува: Радувайте ся съ мене, защото намѣрихъ драхмѫ-тѫ, 10 коіѭто бѣхъ изгубила. Така, ви казувамъ, быва радость прѣдъ ангелы-тѣ Божіи за едного каѭщаго ся грѣшника.

11 Рече още: Нѣкой си человѣкъ имаше 12 двама сынове: И по младый-тъ отъ тѣхъ рече на бащѫ си: Отче, дай ми дѣлъ-тъ който *ми* ся пада отъ имѣніе-то. И раз-13 дѣли имъ [е]имотъ-тъ *си*. И слѣдъ малко дни, по младый-тъ сынъ събра си всичко-то, и отиде въ странѫ далечнѫ, и тамъ распылѣ имѣніе-то си съ разблудно-то си 14 живѣяніе. И като иждиви всичко, станѫ голѣмъ гладъ въ онѫзи странѫ, и той 15 наченѫ да е въ оскѫдность. И отиде та ся пристави едному отъ гражданы-тѣ на онѫзи странѫ; който го проводи на по-16 лета-та си да пасе свиніе. И желаяше да напълни търбухъ-тъ си отъ рошковы-тѣ, които ядѣхѫ свиніе-то; и никой му 17 не даваше. И като дойде на себе си, рече: На колко наемницы бащины ми изостава 18 хлѣбъ, а пакъ азъ мрѫ отъ гладъ. Ще станѫ да идѫ при бащѫ си, и ще му рекѫ: Отче, съгрѣшихъ на небе-то и 19 прѣдъ тебе, И не сьмь вече достоинъ да ся нарекѫ твой сынъ; стори мя както 20 едного отъ наемницы-тѣ си. И станѫ та дойде при бащѫ си. И [ж]когато бѣ далечь още, видѣ го баща му, и смили ся, и завтича ся, и нападнѫ на вратъ-тъ му, 21 и го цѣлунѫ. Рече му сынъ *му*: Отче, съгрѣшихъ на небе-то [з]и прѣдъ тебе, и не сьмь вече достоинъ да ся нарекѫ твой 22 сынъ. И рече баща *му* на слугы-тѣ си: Изнѣсте вънъ най добрѫ-тѫ прѣмѣнѫ, и облѣчѣте го, и дайте пьрстень на рѫкѫ-23 тѫ му, и обуща на нозѣ-тѣ *му;* И докарайте хранено-то теле та *го* заколѣте, да 24 ядемъ и да ся веселимъ: Защото [и]тойзи ми сынъ мъртвъ бѣ и оживѣ, загынѫлъ бѣ и намѣри ся. И наченѫхѫ да ся ве-25 селятъ. А по старый-тъ сынъ бѣше на нивѫ; и както идяше та наближи кѫщѫ-26 тѫ, чу пѣяніе и ликуваніе. И привыка едного отъ слугы-тѣ и пыташе що е това. 27 А той му рече: Братъ ти си дойде; и закла баща ти хранено-то теле, защото 28 го прія здравъ. И разгнѣви ся, и не рачаше да влѣзе: и тъй баща му излѣзе, 29 и моляше му ся. А той отговори и рече на бащѫ си: Ето толкози годины ти работіѭ, и никога твоіѭ-тѫ заповѣдь не сьмь прѣстѫпилъ; и на мене нито яре ми си далъ нѣкога, да ся повеселіѭ *и* 30 *азъ* съ пріятели-тѣ си: А по що си дойде тойзи твой сынъ, който изѣде имотъ-тъ ти съ блудницы-тѣ, за него си 31 заклалъ хранено-то теле. А той му рече: Сынко, ты си вынѫгы съ мене; и всичко-32 то мое, твое е: А трѣбаше да ся възвеселимъ и да ся възрадвамы, защото тойзи твой [і]братъ мъртвъ бѣ и оживѣ, и загынѫлъ бѣ и намѣри ся.

ГЛАВА 16.

1 Говоряше още на ученицы-тѣ си: Бѣше нѣкой си богатъ человѣкъ, който имаше домостроитель, и го наковладихѫ нему, 2 че разсыпува имѣніе-то му. И повыка го и рече му: Що е това което слушамъ за тебе? дай смѣткѫ-тѫ на домостроителство-то си; защото не можешь вече 3 да си домостроитель. Тогазь домостроитель-тъ рече въ себе си: Що да сторіѭ, понеже господарь-тъ ми отнема отъ мене домостроителство-то? да копаіѭ не могѫ, 4 да просіѭ срамъ мя е. Разумѣхъ какво да направіѭ, за да мя пріемѫтъ въ кѫщы-тѣ си, кога бѫдѫ измѣстенъ отъ до-5 мостроителство-то. И привыкнѫ всякого едного отъ длъжницы-тѣ на господаря си, и рече на пьрвый-тъ: Колко си длъженъ 6 на господаря ми? А той рече: Сто ваѳы масло. И рече му: Земи запискѫ-тѫ си, 7 и сѣдни скоро та напиши петдесеть. Послѣ рече другыму: А ты колко си длъженъ? И той рече: Сто кора жито. И казува му: Земи си запискѫ-тѫ, и пиши 8 осьмдесеть. И похвали господарь-тъ неправедный-тъ домостроитель, че разумно сторилъ; защото сынове-тѣ на тойзи вѣкъ въ свой-тъ си родъ сѫ по хытри [а]отъ 9 сынове-тѣ на видѣлинѫ-тѫ. И азъ ви казувамъ: [б]Направѣте си пріятели отъ богатство-то на неправдѫ-тѫ, за да ви пріемѫтъ въ вѣчны-тѣ обиталища, когато 10 оскѫдѣете. [в]Вѣрный-тъ въ малко-то, и въ много-то е вѣренъ; а неправедный-тъ въ малко-то, и въ много-то е неправеденъ. 11 И тъй, ако въ неправедно-то богатство вы не быхте вѣрни, кой ще ви повѣри 12 истинно-то *богатство*? И ако въ чуждо-то ся не показахте вѣрни, кой ще ви даде 13 ваше-то? [г]Никой слуга не може на двама господари да слугува; защото или едного ще намрази, и другыго ще възлюби, или до едного ще ся прилѣпи, и другыго ще прѣзира. Не можете да работите на Бога и на Маммона.

14 Всичко това чувахѫ и Фарисеи-тѣ,

е Мар. 12; 44
ж Дѣян. 2; 39. Еѳес. 2; 13, 17.
з Исаі. 51; 4.
и Ст. 32. Еѳес. 2; 1. 5; 14. Отк. 3; 1.
і Ст. 24.

а Іоан. 12; 36. Еѳес. 5; 8. 1 Сол. 5; 5.
б Дан. 4; 27. Мат. 6; 19. 19; 21. Гл. 11; 41. 1 Тим. 6; 17, 18, 19.
в Мат. 25; 21. Гл. 19; 17.
г Мат. 6; 24.

които бѣхж [д]срѣбролюбци; и присмивахж 15 му ся. И рече имъ: Вы сте [е]които показвате себе си праведны прѣдъ человѣцы-тѣ; [ж]но Богъ знае сърдца-та ви; [з]защото онова което е высоко въ человѣцы-тѣ, то 16 е мързость прѣдъ Бога. [и]Законъ-тъ и пророци-тѣ до Іоанна *бѣхж*; отъ тогази царство-то Божіе ся благовѣствува, и всякой 17 ся нуди *да влѣзе* въ него. И [і]по лесно е небе-то и земя-та да прѣминжтъ, а не 18 една точка отъ законъ-тъ да падне. [к]Всякой който напуща женж-тж си и ся ожения за другж, прѣлюбодѣйствува; и всякой който ся ожени за напуснжтж отъ мжжъ, прѣлюбодѣйствува.

19 Имаше нѣкой си человѣкъ богатъ, и обличаше ся въ багрѣницж и виссонъ, и 20 веселяше ся всякой день свѣтло. Имаше пакъ и нѣкой сиромахъ на име Лазарь, който покрытъ съсъ струпеи лежаше 21 прѣдъ врата-та му, И желаяше да ся насыти отъ трошицы-тѣ, които падахж отъ трѫпезж-тж на богатый-тъ; но и псе-22 та-та идвахж та лижахж раны-тѣ му: И дойде врѣме та умрѣ сиромахъ-тъ, и занесохж го ангели-тѣ на лоно-то Авраамово. Умрѣ и богатый-тъ и погребенъ бы. 23 И въ пъкълъ-тъ, когато бѣше на мжкы, дига очи-тѣ си и вижда издалечь Авраама, 24 и Лазаря въ неговы-тѣ обятія: И той извыка и рече: Отче Аврааме, помилуй мя, и проводи Лазаря, да накваси край-тъ на пърстъ-тъ си въ водж, [л]и да расхлади языкъ-тъ ми; [м]Защото сьмь на мжкы 25 въ тойзи пламькъ. Но Авраамъ рече: Сынко, [н]напомни си че ты си въсприялъ твои-тѣ добрины въ животъ-тъ си: така и Лазарь злины-тѣ; а сега той е на утѣ-26 шеніе, а ты на мжкы. И освѣнь всичко това, между насъ и васъ е утвърдена пропасть голѣма, така що които ищжтъ да минжтъ отъ тука къмъ васъ, да не могжтъ, нито пакъ които сж тамъ да прѣ-27 минжтъ къмъ насъ. А той рече: Молѭ ти ся прочее, отче, да го пратишь въ 28 бащинъ-тъ ми домъ; Защото имамъ петима братія, да имъ засвидѣтелствува, щото да не бы да дойджтъ и тѣ на това 29 мжчително мѣсто. Казува му Авраамъ: [о]Иматъ Моисея и пророцы-тѣ; да слушатъ 30 тѣхъ. А той рече: Не, отче Аврааме; но ако иде нѣкой отъ мъртвы-тѣ при тѣхъ, 31 ще ся покаѭтъ. Пакъ му рече: Ако не слушатъ Моисея и пророцы-тѣ, не щжтъ ся увѣри [п]нито ако нѣкой си и отъ мъртвы-тѣ въскрьсне.

ГЛАВА 17.

1 И рече на ученицы-тѣ *си*: [а]Не е възможно соблазни-тѣ да не дойджтъ; но горко 2 на оногози чрѣзъ когото дохождатъ. По добрѣ бы было за него да ся окачаше воденичень камькъ около вратъ-тъ му, и да бжде хвърленъ въ море-то, а не да соблазни едного отъ тѣзи малкы-3 тѣ. Внимавайте на себе си. [б]Ако ти прѣгрѣши братъ ти, [в]погади го; и ако ся 4 покае, прости му. И седмь пжти на день ако ти прѣгрѣши, и седмь пжти на день ся възвърне къмъ тебе, и каже: Покаювамъ ся, да му простишь.

5 И рекохж апостоли-тѣ Господу: При-6 дай ни вѣрж. А [г]Господь рече: Ако да имахте вѣрж колкото зърно синапово, рекли быхте на тжзи чърницж: Истръгни ся, и насади ся въ море-то, и тя бы вы 7 послушала. А кой отъ васъ, ако има ратай да *му* оре или да *му* пасе, щомъ си дойде отъ нивж-тж, ще му рече: Мини, 8 сѣдни да ядешь? И не ще ли да му рече: Приготви нѣщо да вечерямъ, и стегни ся та ми [д]шетай, докждь ямъ и піѭ, и слѣдъ 9 това ще ядешь и піешь ты? Да ли ще благодари на тогозь ратая защото е свършилъ каквото му е было поржчано? Не 10 ся надѣѭ. Така и вы, кога направите все що ви е повелѣно, казувайте: Ный смы [е]раби нищожни; защото направихмы това което бѣхмы длъжни да *направимъ*.

11 И [ж]въ пжтуваніе-то си къмъ Іерусалимъ, минуваше прѣзъ срѣдъ Самаріѭ 12 и Галилеѭ. И *веднъжъ* когато влѣзваше въ нѣкое си село, срѣщнжхж го десетмина прокаженни, [з]които ся спрѣхж из-13 далечь; И тѣ възвысихж гласъ, и казувахж: Іисусе наставниче, помилуй ны. 14 И като *гы* видѣ, рече имъ: [и]Идѣте ся покажѣте на священницы-тѣ. И когато оти-15 вахж, очистихж ся *отъ проказж-тж*. И единъ отъ тѣхъ, като видѣ че исцѣлѣ, повърнж ся и съ голѣмъ гласъ славяше 16 Бога, И паднж на лице при нозѣ-тѣ му, та му благодаряше; и той бѣ Самаря-17 нинъ. А Іисусъ отговори и рече: Не ся ли очистихж десетима-та, а дѣ сж деве-18 тима-та? Не ся ли намѣрихж *другы* да ся вържжтъ да въздаджтъ славж Богу, 19 но токо тойзи иноплеменникъ? И [і]рече му: Стани та си иди; твоя-та вѣра тя исцѣли.

20 И попытанъ отъ Фарисеи-тѣ, кога ще дойде царство-то Божіе, отвѣща имъ, и

д Мат. 23; 14.
е Гл. 10; 29.
ж Псал. 7; 9.
з 1 Цар. 16; 7.
и Мат. 4; 17. 11; 12, 13. Гл. 7; 29.
і Псал. 102; 26, 27. Иса. 40; 8. 51; 6. Мат. 5; 18. 1 Пет. 1; 25.
к Мат. 5; 32. 19; 9. Мар. 10; 11. 1 Кор. 7; 10, 11.
л Зах. 14; 12.
м Иса. 66; 24. Мар. 9; 44 и дрг.
н Іов. 21; 13. Гл. 6; 24.
о Иса. 8; 20. 34; 16. Іоан. 5; 39, 45. Дѣян. 15; 21. 17; 11.
п Іоан. 12; 10, 11.

—

а Мат. 18; 6, 7. Мар. 9; 42. 1 Кор. 11; 19.
б Мат. 18; 15, 21.
в Лев. 19; 17. Прит. 17; 10. Іак. 5; 19.
г Мат. 17; 20. 21; 21. Мар. 9; 23. 11; 23.
д Гл. 12; 37.
е Іов. 22; 3. 35; 7. Псал. 16; 2. Мат. 25; 30. Рим. 3; 12. 11; 35. 1 Кор. 9; 16, 17. Филим. 11.
ж Гл. 9; 51, 52. Іоан. 4; 4.
з Лев. 13; 46
и Лев. 13; 2. 14; 2. Мат. 8; 4. Гл. 5; 14.
і Мат. 9; 22. Мар. 5; 34. 10; 52. Гл. 7; 50. 8; 48. 18; 42.

рече: Царство-то Божіе нѣма да дойде
21 съ изглежданіе: [к]Нито ще *ви* рекѫтъ:
Ето тука *е*, или, ето тамъ; защото
ето, [л]царство-то Божіе вѫтрѣ въ васъ е.
22 И рече на ученицы-тѣ: [м]Ще дойдѫтъ дни
когато ще пожелаете да видите единъ
отъ дни-тѣ на Сына человѣческаго, и
23 нѣма да видите. И [н]*като* ви рекѫтъ:
Ето тука *е*, или ето тамъ *е*; да не оти-
24 дете, нито да тичате подирѣ *му*. Защото
[о]както свѣткавица-та, която блъска отъ
единый-тъ *край* на поднебеснѫ-тѫ, свѣти
до другый-тъ *край* на поднебеснѫ-тѫ,
така ще бѫде и Сынъ человѣческый въ
25 свой-тъ си день. Но [п]първомъ трѣба *той*
да пострада много, и да бѫде отхвърленъ
26 отъ тойзи родъ. И [р]както въ дни-тѣ Но-
евы така ще бѫде и въ дни-тѣ на Сына
27 человѣческаго. Ядѣхѫ, піяхѫ, женяхѫ
ся, и задомявахѫ ся до день-тъ въ който
Ное влѣзе въ ковчегъ-тъ; и дойде по-
28 топъ-тъ и погуби всичкы-тѣ. [с]Подобно
както станѫ и въ дни-тѣ Лотовы, ядѣхѫ,
піяхѫ, купувахѫ, продавахѫ, садяхѫ и
29 градяхѫ: И [т]въ който день излѣзе Лотъ
изъ Содомъ навали огнь и жупель отъ
30 небе-то, и погуби всичкы-тѣ. На това по-
добно ще бѫде и въ день-тъ въ който
31 [у]Сынъ человѣческый ще ся яви. Въ онзи
день [ф]който ся намѣри на покрывъ-тъ,
и сѫдове-тѣ му въ кѫщи, да не слѣзе
да гы земе; и който е на нивѫ, такожде
32 да ся не враща назадъ. [х]Помнѣте Лото-
33 вѫ-тѫ женѫ. [ц]Който поище да си уварди
животъ-тъ, ще го изгуби; и който го из-
34 губи, ще го уварди. Казувамъ [ч]ви, въ
онѫѭ нощь ще бѫдѫтъ двама на едно
легло; единый-тъ ще ся земе а другый-тъ
35 ще ся остави. Двѣ *жены* ще наедно да
мѣлѭтъ; една-та ще бѫде зѣта, а друга-
36 та ще ся остави. Двама ще бѫдѫтъ на
нивѫ; единый-тъ ще ся земе, а другый-тъ
37 ще ся остави. Отговарятъ и казуватъ му:
[ш]Кѫдѣ, Господи? А той имъ рече: Дѣто
е трупъ-тъ, тамъ ще и орли-тѣ да ся
съберѫтъ.

ГЛАВА 18.

1 Казуваше имъ още и притчѫ, какъ [а]трѣ-
ба всякога да ся молятъ, и да ся не об-
2 лѣняватъ: И говоряше: Имаше въ нѣкой
си градъ единъ сѫдникъ, който ся отъ
Бога не бояше, и отъ человѣка ся не
3 срамуваше: Имаше и една вдовица въ
тойзи градъ, та идяше при него и му
казуваше: Отдай ми право-то отъ съпер-
4 никъ-тъ ми: И до нѣколко врѣме не рачи;
а испослѣ рече въ себе си: Ако че отъ
Бога ся не боіѫ, и отъ человѣка ся не
5 срамувамъ, [б]А то на тѫѭ вдовицѫ, по-
неже ми досажда, нека ѝ отдамъ право-
то, да не иде до край да мя отяготява.
6 И рече Господь: Слушайте що казува
7 неправедный-тъ сѫдникъ: А [в]Богъ нѣма
ли да отдаде право-то на свои-тѣ избранны,
които выкатъ къмъ него деня и нощя,
8 ако и да дълготърпи за тѣхъ? Казувамъ
ви, [г]че ще имъ отдаде право-то скоро.
Но Сынъ человѣческый кога дойде да ли
ще намѣри вѣрѫ на земіѭ-тѫ?
9 И пакъ на нѣкои [д]които ся надѣяхѫ
на себе си че сѫ праведни, и унищожа-
10 вахѫ другы-тѣ, рече тѫзи притчѫ: Двама
человѣци възлѣзохѫ въ храмъ-тъ да ся
помолятъ, единъ-тъ Фарисей а другый-тъ
11 мытарь. Фарисей-тъ ся [е]исправи и мо-
ляше ся въ себе си така: Боже, [ж]благо-
дарѭ ти, че не съмь както другы-тѣ че-
ловѣци, грабители, обидници, прѣлюбо-
12 дѣйци, или както тойзи мытарь: Постѭ
дважды въ седмицѫ-тѫ, десетъкъ давамъ
13 отъ всичко що придобыѭ. И мытарь-тъ
като стояше изъ далечь не щѣше нито
очи-тѣ си къмъ небе-то да подигне, но
біяше ся въ грѫды-тѣ си и думаше:
Боже, бѫди милостивъ менѣ грѣшному.
14 Казувамъ ви, че той слѣзе у дома си
оправданъ *повече*, нежели оный; защото
[з]всякой който възнася себе си, ще ся смири;
а който смирява себе си ще ся възнесе.
15 [и]Приносяхѫ му още и дѣчица, да ся
прикосне до тѣхъ: а ученици-тѣ като ви-
16 дѣхѫ възбранихѫ имъ. Но Іисусъ гы
привыка, и рече: Оставѣте дѣца-та да
дохождатъ при мене, и не гы въспирайте;
защото [і]на таквызь е царство-то Божіе.
17 [к]Истинѫ ви казувамъ: Който не пріеме
царство-то Божіе както дѣте, нѣма да
влѣзе въ него.
18 И нѣкой си [л]голѣмецъ го попыта и
каза: Учителю благый, що да сторѭ за
19 да наслѣдувамъ животъ вѣченъ? А Іисусъ
му рече: Що мя казувашь благъ? никой
20 не е благъ, тъкмо единъ Богъ. Заповѣди-
тѣ знаешь, [м]"Да не направишь прѣлюбо-
дѣяніе; Да не убіешь; Да не откраднешь;
Да не лъжесвидѣтелствувашь; [н]Почитай
21 бащѫ си и майкѫ си." А той рече: Всич-
ко това съмь упазилъ отъ младость-тѫ си
22 *до нынѣ*. Това като чу Іисусъ, рече му:

[к] Ст. 23.
[л] Рим. 14; 17.
[м] Мат. 9; 15. Іоан. 17; 12.
[н] Мат. 24; 23. Мар. 13; 21. Гл. 21; 8.
[о] Мат. 24; 27.
[п] Мар. 8; 31. 9; 31. 10; 33. Гл. 9; 22.
[р] Быт. 7; Мат. 24; 37.
[с] Быт. 19.
[т] Быт. 19; 16, 24.
[у] 2 Сол. 1; 7.
[ф] Мат. 24; 17. Мар. 13; 15.
[х] Быт. 19; 26.
[ц] Мат. 10; 39. 16; 25. Мар. 8; 35. Гл. 9; 24. Іоан. 12; 25.
[ч] Мат. 24; 40, 41. 1 Сол. 4; 17.
[ш] Іов. 39; 30. Мат. 24; 28.

—

[а] Гл. 11; 5. 21; 36. Рим. 12; 12. Ефес. 6; 18. Кол. 4; 2. 1 Сол. 5; 17.
[б] Гл. 11; 8.
[в] Отк. 6; 10.
[г] Евр. 10; 37. 2 Пет. 3; 8, 9.
[д] Гл. 10; 29. 16; 15.
[е] Псал. 135; 2.
[ж] Иса. 1; 15. 58; 2. Отк. 3; 17.
[з] Іов. 22; 29. Мат. 23; 12. Гл. 14; 11. Іак. 4; 6. 1 Пет. 5; 5, 6.
[и] Мат. 19; 13. Мар. 10; 13.
[і] 1 Кор. 14; 20. 1 Пет. 2; 2.
[к] Мар. 10; 15.
[л] Мат. 19; 16. Мар. 10; 17.
[м] Исх. 20; 12 до 16. Втор. 5; 16 до 20. Рим. 13; 9.
[н] Ефес. 6; 2. Кол. 3; 20.

Още едно ти не достига: [о]Все що имашь продай, и раздай на сиромасы-тѣ, и ще имашь съкровище на небе-то; и дойди та
23 мя послѣдувай. А той като чу това наскърби ся; защото бѣше много богатъ.
24 И като го видѣ Іисусъ че ся наскърби, рече: [п]Колко мѫчно ще влѣзѫтъ въ царство-то Божіе тѣзи които имать богат-
25 ство. Защото по лесно е да мине камила прѣзъ иглены уши, а не богатъ да влѣ-
26 зе въ царство-то Божіе. А които чухѫ това рекохѫ: И кой може да ся спасе?
27 А той рече: [р]Невъзможно-то у человѣцы-
28 тѣ, у Бога е възможно. А Петръ [с]рече: Ето ный оставихмы всичко, и послѣдо-
29 вахмы тя. А той имъ рече: Истинѫ ви казувамъ, че [т]нѣма никой който да е оставилъ кѫщѫ, или родители, или братія, или женѫ, или чада заради царство-
30 то Божіе, [у]И да не получи многократно на това врѣме, и въ идущій-тъ вѣкъ животъ вѣченъ.
31 И като [ф]зѣ дванадессть-тѣ при себе си, рече имъ: Ето възлѣзувамы въ Іерусалимъ, и ще да ся свърши [х]всичко що е написано отъ пророцы-тѣ за Сына че-
32 ловѣческаго. Защото [ц]ще бѫде прѣдаденъ на языччицы-тѣ, и ще му ся поругаіѫтъ, и ще го обесчестятъ, и ще го заплюіѫтъ,
33 И ще го біiѫтъ, и ще го убіiѫтъ, и въ
34 третій-тъ день ще въскръсне. И [ч]тѣ не разумѣхѫ нищо отъ това: и тая дума бѣше покрыта за тѣхъ, и не разбирахѫ това що ся казуваше.
35 А [ш]когато наближаваше до Іерихонъ, нѣкой си слѣпъ сѣдяше край пѫть-тъ да
36 проси. И като чу че народъ минува, по-
37 пыта, Какво е това? И казахѫ му че Іи-
38 сусъ Назоряниннъ минува. Тогазь той извыка, и казуваше, Іисусе, Сыне Давидовъ,
39 помилуй мя. И тѣзи които вървяхѫ напрѣдъ запрѣтявахѫ му да мълкне, но той още повече выкаше: Сыне Давидовъ, по-
40 милуй мя. И спрѣ ся Іисусъ и повелѣ да му го доведѫтъ; и като наближи, по-
41 пыта го, И каза: Що ищешь да ти сторіѭ? А той рече: Господи, да прогледамъ.
42 И Іисусъ му рече: Прогледай; твоя-та
43 [щ]вѣра тя исцѣли. И тутакси прогледа, и тръгнѫ слѣдъ него, и [ъ]славяше Бога; и всичкый народъ като видѣ *това*, въздаде хвалѫ Богу.

ГЛАВА 19.

1 Слѣдъ това влѣзе *Іисусъ* въ Іерихонъ и
2 заминуваше си. И ето человѣкъ на име Закхей, който бѣше началникъ на мыта-
3 ри-тѣ, и той бѣ богатъ. И щяше да види Іисуса кой е; но не можаше отъ народа, защото бѣше нисъкъ на възрастъ.
4 И завтече ся на напрѣдъ, та възлѣзе на еднѫ чърницѫ за да го види; понеже
5 прѣзъ него *пѫть* щѣше да мине. И като дойде на това мѣсто, Іисусъ погледнѫ, видѣ го, и рече му: Закхее, слѣзь скоро; защото днесь трѣба да останѫ въ твоіѫ-
6 тѫ кѫщѫ. И прибърза та слѣзе, и прія
7 го съ радость. И като видѣхѫ *това*, всички помъмрахѫ и казувахѫ: [а]Че при
8 грѣшенъ человѣкъ влѣзе да прѣсѣди. А Закхей застанѫ и рече Господу: Господи, ето половинѫ-тѫ отъ имотъ-тъ си давамъ на сиромасы-тѣ; и [б]ако сьмь обидѣлъ нѣкого въ нѣщо съ клеветѫ, [в]въздавамъ че-
9 тверократно. Рече му Іисусъ: Днесь станѫ спасеніе на тойзи домъ; защото [г]и
10 той е [д]сынъ Авраамовъ. Понеже [е]Сынъ человѣческый дойде да потърси и да спасе погынѫло-то.
11 И тѣ като слушахѫ това, приложи та рече и еднѫ притчѫ, защото бѣше близу до Іерусалимъ, и [ж]тѣ имахѫ на умъ-тъ си че царство-то Божіе щѣше тутакси да
12 ся яви. И [з]рече: Человѣкъ нѣкой си благороденъ отиде въ странѫ далечнѫ да пріеме за себе си царство и да ся върне.
13 И повыка десеть отъ слугы-тѣ си, и даде имъ десеть мнасы, и рече имъ: Търгу-
14 вайте доклѣ дойдѫ. А [и]граждани-тѣ негови ненавиждахѫ го, и испратихѫ слѣдъ него посланницы да кажѫтъ: Не щемъ
15 тогова да царува надъ насъ. И като зѣ царство-то и ся върнѫ, рече да му повыкатъ онѣзи слугы, на които даде сребро-то, да узнае кой какво е припечалилъ.
16 И дойде първый-тъ и рече: Господи, твоя-
17 та мнаса придобы десеть мнасы. И рече му: Добрѣ, рабе добрый; [і]понеже на най малко-то ся показа вѣренъ, имай власть
18 надъ десеть града. И дойде вторый-тъ и каза: Господи, твоя-та мнаса стори петь
19 мнасы. Рече и на тогова: Бѫди и ты
20 *владѣтель* надъ петь града. Дойде и другъ, и каза: Господи, ето твоя-та мнаса, коіѭ-
21 то имахъ скѫтанѫ въ кърпѫ: Защото ся бояхъ отъ [к]тебе; понеже си строгъ человѣкъ; земашь което не си положилъ,
22 и жънешь което не си сѣялъ. И казува му: [л]Отъ уста-та ти ще тя сѫдіѭ, рабе лукавый; [м]знаялъ си че сьмь человѣкъ строгъ, и земамъ което не сьмь положилъ, и жънѫ което не сьмь сѣялъ;

[о] Мат. 6; 19, 20. 10; 21. 1 Тим. 6: 19.
[п] Прит. 11; 28. Мат. 19; 23. Мар. 10; 23.
[р] Іер. 32; 17. Зах. 8; 6. Мат. 19; 26. Гл. 1, 37.
[с] Мат. 19. 27.
[т] Втор. 33; 9.
[у] Іов. 42; 10.
[ф] Мат. 16; 21. 17; 22. 20; 17. Мар. 10: 32.
[х] Псал. 22; Иса. 53:
[ц] Мат. 27; 2. Гл. 23; 1. Іоан. 18; 28. Дѣян. 3; 13.
[ч] Мар. 9; 32. Гл. 2; 50. 9; 45. Іоан. 10: 6. 12; 16
[ш] Мат. 20; 29. Мар. 10; 46.
[щ] Гл. 17; 19.
[ъ] Гл. 5; 26. Дѣян. 4; 21. 11; 18.

—

[а] Мат. 9; 11. Гл. 5; 30.
[б] Гл. 3; 14.
[в] Исх. 22; 1. 1 Цар. 12; 3. 2 Цар. 12; 6.
[г] Рим. 4; 11, 12, 16. Гал. 3; 7.
[д] Гл. 13; 16.
[е] Мат. 18; 11. Вижь Мат. 10; 6. 15; 24.
[ж] Дѣян. 1; 6.
[з] Мат. 25; 14. Мар. 13; 34.
[и] Іоан. 1; 11.
[і] Мат. 25: 21. Гл. 16; 10.
[к] Мат. 25; 24.
[л] 2 Цар. 1; 16. Іов. 15; 6. Мат. 12; 37.
[м] Мат. 25; 26.

23 И защо не даде сребро-то ми на лихварь-тъ, така що азъ като си дойдяхъ 24 щѣхъ да го приберѫ съ лихвѫ-тѫ? И рече на прѣдстоящы-тѣ: Земѣте отъ него мнасѫ-тѫ, и дайте iѫ на тогози който 25 има десеть-тѣ мнасы. (И рекохѫ му: Го-26 споди, *той* има десеть мнасы). Защото ви казувамъ, [н]че всякому който има ще му ся даде; а отъ того който нѣма, и това 27 що има ще ся отнеме отъ него. А мои-тѣ врагове, онѣзи които мя не рачихѫ да ся воцарiѭ надъ тѣхъ, доведѣте *гы* тука, 28 и посѣчѣте *гы* прѣдъ мене. И това като изрече *Iисусъ,* [о]отиваше напрѣдъ и възлѣзуваше въ Iерусалимъ.

29 И [п]когато наближи до Виѳагiѭ и Виѳанiѭ, къмъ горѫ-тѫ която ся казуваше Елеонъ, проводи двама отъ ученицы-тѣ 30 си, И рече *имъ:* Идѣте въ срещно-то село, въ което щомъ влѣзувате ще намѣрите ждрѣбе вързано, на което никой человѣкъ не е никога възсѣдалъ; отвържѣ-31 те го и го доведѣте. И ако вы попыта нѣкой: Защо *го* отвързувате? така ще му 32 речете: Защото трѣбува на Господа. И отидохѫ проводени-тѣ, и намѣрихѫ както 33 имъ рече. И когато отвързувахѫ ждрѣбе-то, рекохѫ имъ стопани-тѣ му: Защо 34 отвързувате ждрѣбе-то? А тѣ рекохѫ: На 35 Господа трѣбува. И доведохѫ го при Iисуса: и като [р]намѣтахѫ дрехы-тѣ си на 36 ждрѣбе-то, въскачихѫ Iисуса. И [с]въ отиванiе-то му, постилахѫ дрехы-тѣ си по 37 пѫть-тъ. И когато вече наближаваше до прѣвалѫ-тѫ на Елеонскѫ-тѫ горѫ, наченѫхѫ всичко-то множество на ученицы-тѣ да ся радуватъ и да славословятъ Бога велегласно за вси-тѣ чудеса що бѣ-38 хѫ видѣли; И казувахѫ: [т]Благословенъ царь-тъ който иде въ име-то Господне; 39 [у]миръ на небе-то и слава въ вышнихъ. И нѣкои отъ Фарисеи-тѣ между народъ-тъ рекохѫ му: Учителю, запрѣти на учени-40 цы-тѣ си. И отговори и рече имъ: Казувамъ ви, че ако тѣ млъкнѫтъ, то [ф]каменiе-тѣ ще извыкатъ.

41 И като наближи та видѣ градъ-тъ, 42 [х]плака за него, И казуваше: Да бѣ зналъ и ты поне въ тойзи твой день, това което е за миръ-тъ ти; но сега вече ся 43 скры отъ твои-тѣ очи. Защото ще дойдѫтъ върхъ тебе дни и твои-тѣ непрiятели [ц]ще направятъ окопъ около тебе, и ще тя обсадятъ, и отъ всякѫдѣ ще тя 44 утѣснятъ, И [ч]съсыпѫтъ тебе и чада-та ти въ тебе, и [ш]нѣма да оставятъ въ тебе камькъ на камькъ; [щ]защото не си разумѣлъ врѣме-то на посѣщенiе-то си.

45 И като [ъ]влѣзе въ храмъ-тъ, наченѫ да испѫжда тѣзи които продавахѫ и купу-46 вахѫ; И казуваше имъ: [ы]Писано е: Домъ-тъ ми е домъ за молитвѫ: а [ь]вы го направихте пещерѫ разбойническѫ.

47 И поучаваше всякой день въ храмъ-тъ; а [ѣ]първосвященници-тѣ и книжници-тѣ и първи-тѣ отъ народа ищяха да го погу-48 бятъ; И не намѣрувахѫ какво да сторятъ; понеже всичкый-тъ народъ бѣше прилѣпнѫлъ при него да го слуша.

ГЛАВА 20.

1 И [а]въ единъ отъ оныя дни, когато поучаваше той народъ-тъ въ храмъ-тъ и благовѣствуваше, надойдохѫ първосвященници-тѣ и книжници-тѣ наедно съсъ старѣй-2 шины-тѣ, Та му говорярхѫ и рекохѫ: Кажи ни [б]съ коiѭ власть правишь това? или 3 кой е що ти е далъ тѫзи власть? Отговори и рече имъ: Ще вы попытамъ и 4 азъ еднѫ рѣчь, и кажѣте ми: Крьщенiе-то Iоанново отъ небе-то ли бѣ, или отъ 5 человѣцы-тѣ? А тѣ си помыслихѫ, и думахѫ: Ако речемъ: Отъ небе-то, ще ре-6 че: Защо не повѣрувахте въ него? Ако ли речемъ: Отъ человѣцы-тѣ, всичкый народъ съ каменiе ще ны убiе; [в]понеже 7 е увѣренъ че Iоаннъ е пророкъ. И отго-8 ворихѫ че не знаiѭтъ отъ кѫдѣ бѣ. Тогазъ Iисусъ имъ рече: И азъ ви не казувамъ съ коiѭ власть правiѭ това.

9 И наченѫ да говори на народъ-тъ тѫзи притчѫ: Нѣкой си [г]человѣкъ насади лозiе, и даде го подъ наемъ на земледѣлцы, и отиде на чуждѫ странѫ за много врѣме. 10 И во врѣме-то *на плодове-тѣ* проводи едного отъ слугы-тѣ си при земледѣлцы-тѣ, да му дадѫтъ отъ плодъ-тъ на лозiе-то; но земледѣлци-тѣ го бихѫ и от-11 пратихѫ *го* празденъ. И повтори да проводи и другъ слугѫ; а тѣ бихѫ и него и обесчестихѫ *го* и отпратихѫ *го* праз-12 денъ. И пакъ проводи третяго; но тѣ и 13 него наранихѫ и испѫдихѫ. Рече тогазь стопанинъ-тъ на лозiе-то: Що да сторiѭ? да проводiѭ любезный-тъ си сынъ: може 14 него като видятъ, да ся посвѣнятъ. Но земледѣлци-тѣ като го видѣхѫ, мысляхѫ въ себе си и думахѫ: Тойзи е наслѣдникъ-тъ; елате да го убiемъ, за да бѫде 15 наслѣдство-то наше. И го изведохѫ вѣнъ отъ лозiе-то та го убихѫ. И тъй какво ще имъ направи стопанинъ-тъ на лозiе-16 то? Ще дойде и ще погуби тѣзи земле-

---

н Мат. 13; 12. 25; 29. Мар. 4; 25. Гл. 8; 18.
о Мар. 10; 32.
п Мат. 21; 1. Мар. 11; 1.
р 4 Цар. 9; 13. Мат. 21; 7. Мар. 11; 7. Iоан. 12; 14.
с Мат. 21; 8.
т Псал. 118; 26. Гл. 13; 35.
у Гл. 2; 14. Ефес. 2; 14.
ф Авв. 2; 11.
х Iоан. 11; 35.
ц Иса. 29; 3, 4. Iер. 6; 3, 6. Гл. 21; 20.
ч 3 Цар. 9; 7, 8. Мих. 3; 12.
ш Мат. 24; 2. Мар. 13; 2. Гл. 21; 6.
щ Дан. 9; 24. Гл. 1; 68, 78. 1 Пет. 2; 12.
ъ Мат. 21; 12. Мар. 11; 11, 15. Iоан. 2; 14, 15.
ы Иса. 56; 7.
ь Iер. 7; 11.
ѣ Мар. 11; 18. Iоан. 7; 19. 8; 37.

—

а Мат. 21; 23.
б Дѣян. 4; 7. 7; 27.
в Мат. 14; 5. 21; 26. Гл. 7; 29.
г Мат. 21; 33. Мар. 12; 1.

дѣлцы, и ще даде лозіе-то на другы. А тѣзи които чухѫ рекохѫ: Дано не бѫде.
17 А той гы погледнѫ и рече: Що е това писано-то, [д]"Камькъ-тъ който отхвърлихѫ зидари-тѣ, той станѫ глава на ѫглъ-тъ?"
18 Всякой който падне на тойзи камькъ ще ся строши, [е]а върхъ когото падне, ще
19 го смаже. И поискахѫ първосвященници-тѣ и книжници-тѣ да турятъ рѫцѣ на него въ тойзи часъ; защото разумѣхѫ че тѣмъ каза тѫзи притчѫ; но убояхѫ ся отъ народъ-тъ.

20 И [ж]като извардихѫ проводихѫ навѣтницы, които ся приструвахѫ че сѫ праведни, съ намѣреніе да го уловятъ въ нѣкоѭ рѣчь, та да го прѣдадѫтъ на началство-то и на власть-тѫ правителевѫ.
21 И тѣ го попытахѫ и рекохѫ: [з]Учителю, знаемъ че право говоришь и учишь, и не гледашь на лице, но по истинѫ пѫть-тъ
22 Божій учишь. Право ли е за насъ да да-
23 вамы дань Кесарю, или не? А *той* разумѣ лукавство-то имъ и рече имъ: Защо
24 мя искушавате? Покажѣте ми единъ динарій; чій образъ и надписъ има? Отго-
25 ворихѫ и рекохѫ: Кесаревъ. А той имъ рече: Като е тъй, отдайте Кесарево-то
26 на Кесаря, и Божіе-то на Бога. И не могохѫ да уловятъ нѣщо въ думѫ-тѫ му прѣдъ народъ-тъ; и зачудени за отвѣтъ-тъ неговъ, млъкнѫхѫ.

27 И [и]пристѫпихѫ нѣкои отъ Саддукеи-тѣ, [і]които отричатъ въскрьсеніе-то, и го
28 попытахѫ, И рекохѫ: Учителю, [к]Моисей написа намъ: Ако умре на нѣкого братъ му, който има женѫ, и умре той бесчаденъ, да земе братъ му женѫ-тѫ, и да
29 възстави сѣме на брата си. А имаше седмина братія, и първый-тъ зѣ женѫ и
30 умрѣ бесчаденъ. И зѣ вторый-тъ женѫ-
31 тѫ и умрѣ и той бесчаденъ. И третій-тъ ѭ зѣ; сѫщо така и седмина-та, и не о-
32 ставихѫ чада, и умрѣхѫ. А подирь всич-
33 кы-тѣ умрѣ и жена-та. И тъй въ въскрьсеніе-то, на кого отъ тѣхъ ще бѫде жена? защото и седмина-та ѭ имахѫ за женѫ.
34 А Іисусъ отговори и рече имъ: Чада-та на тойзи вѣкъ женятъ ся и за мѫжъ
35 отиватъ: А които ся сподобятъ да получатъ онзи вѣкъ и въскрьсеніе-то отъ мьртвы-тѣ, нито ся женятъ нито за мѫжъ
36 отиватъ: Защото не могѫтъ вече ни да умрѫтъ: понеже [л]сѫ равноангелни, и като сѫ сынове на въскрьсеніе-то, [м]сынове
37 Божіи сѫ. А това че мьртви-тѣ въскрьснуватъ, [н]и Моисей го изяви при кѫпинѫ-тѫ, когато назоваваше Господа [о]"Бога Авраамова, и Бога Исаакова и Бога Іа-
38 ковова." А Богъ не е *Богъ* на мьртвы-тѣ, но на живы-тѣ; [о]защото всичкы сѫ живи
39 при него. И отговорихѫ нѣкои отъ книжницы-тѣ и рекохѫ: Учителю, ты добрѣ
40 рече. И не смѣяхѫ вече нищо да го попытатъ.

41 И рече имъ: [п]Какъ казуватъ че Хри-
42 стосъ е Сынъ Давидовъ? Кога самъ Давидъ казува въ книгѫ-тѫ Псаломскѫ: [р]"Рече Господь Господу моему: Сѣдни
43 отдесно ми, Доклѣ положѫ врагове-тѣ ти
44 подножіе на нозѣ-тѣ ти." И тъй Давидъ го нарича Господь, а какъ е сынъ неговъ?
45 И [с]когато всичкый народъ слушаше, той
46 рече на ученицы-тѣ си: [т]Пазѣте ся отъ книжницы-тѣ, които ищѫтъ да ходятъ прѣмѣнени, [у]и обичатъ поздравленія по пазари-тѣ, и прѣдни-тѣ сѣдалища въ съборища-та, и първы-тѣ мѣста по вечеря-
47 нія-та: [ф]Които испояждатъ домове-тѣ на вдовицы-тѣ, и за причинѫ правятъ дългы молитвы; тѣ ще пріемѫтъ по голѣмо осѫжденіе.

ГЛАВА 21.

1 И като погледнѫ *Іисусъ*, [а]видѣ богаты-тѣ които туряхѫ дарове-тѣ си въ съкро-
2 вищницѫ-тѫ. А видѣ и нѣкоѭ сиротѫ
3 вдовицѫ която тури тамъ двѣ лепты. И рече: Истинѫ ви казувамъ, че [б]тая сирота вдовица тури отъ всичкы-тѣ най
4 много: Защото всичкы тѣзи турихѫ въ дарове-тѣ Божіи отъ изобиліе-то си; а тя отъ нѣманіе-то си тури всичкый си имотъ колкото имаше.

5 И [в]когато нѣкои си говоряхѫ за храмъ-тъ, че е украсенъ съ хубавы ка-
6 меніе и съ посвященія, рече: Ще дойдѫтъ дни, въ които това що гледате [г]нѣма да остане камькъ на камькъ, който
7 да ся не съсыпе. И попытахѫ го и рекохѫ: Учителю, а кога ще бѫде това? и какво е знаменіе-то когато ще бѫде това?
8 А той рече: [д]Гледайте да ся не прѣльстите; защото мнозина ще дойдѫтъ въ мое име и ще казуватъ: Че сьмь азъ; и ужь врѣме-то наближи; но да не отидете
9 слѣдъ тѣхъ. И кога чуете бойове и размирицы, да ся не убоите; защото първомъ тѣ трѣба да бѫдѫтъ; но не е тутакси
10 свършеніе-то. [е]Тогазь имъ казуваше: Че ще въстане народъ върхъ народъ, и цар-
11 ство върхъ царство. И ще бѫдѫтъ на мѣста голѣми трусове, и гладъ, и моръ,

д Псал. 118; 22. Мат. 21; 42.
е Дан. 2; 34, 35. Мат. 21; 44.
ж Мат. 22; 15.
з Мат. 22; 16. Мар. 12; 14.
и Мат. 22; 23 Мар. 12; 18.
і Дѣян. 23; 6, 8.
к Втор. 25; 5.
л 1 Кор. 15; 42, 49, 52. 1 Іоан. 3; 2.
м Рим. 8; 23.
н Исх. 3; 6.
о Рим. 6; 10, 11.
п Мат. 22; 42. Мар. 12; 35.
р Псал. 110; 1. Дѣян. 2; 34.
с Мат. 23; 1. Мар. 12; 38.
т Мат. 23; 5.
у Гл. 11; 43.
ф Мат. 23; 14.

а Мар. 12; 41.
б 2 Кор. 8; 12.
в Мат. 24; 1. Мар. 13; 1.
г Гл. 19; 44.
д Мат. 24; 4. Мар. 13; 5. Ефес. 5; 6. 2 Сол. 2; 3.
е Мат. 24; 7.

още страшилища и знаменія голѣмы отъ небе-то ще бѫдѫтъ.

12 А [ж]прѣди всичко това ще турятъ рѫцѣ на васъ, и ще вы изгонятъ, и ще вы прѣдадѫтъ на соборища и въ [з]тьмницы, и ще вы [и]извождатъ прѣдъ царіе и прѣдъ 13 владѣтели [і]заради мое-то име. [к]И това 14 ще ви стане за свидѣтелство. И тъй, [л]положѣте на сърдца-та си, да не прѣговаряте отъ по напрѣдъ какво да отвѣщаете; 15 Защото азъ ще ви дамъ уста и мудрость, [м]на коіѭто не ще могѫтъ да противорѣчатъ, нито да противостоятъ всич-16 кы-тѣ ваши противници. И [н]ще бѫдете прѣдадени и отъ родители и братія и роднины и отъ пріятели, [о]и ще умъртвятъ 17 нѣкои отъ васъ. И отъ всичкы [п]ще бѫ-18 дете ненавиждани заради мое-то име. [р]Но косьмъ отъ главѫ-тѫ ви нѣма да загыне. 19 Съ търпѣніе-то си придобыйте душы-тѣ 20 си. А [с]кога видите Іерусалимъ обыколенъ съ войскы, тогава знайте че наближи за-21 пустѣніе-то му. Тогазь които сѫ въ Іудеіѭ да бѣгатъ по горы-тѣ; и които сѫ въ срѣдъ него да излазятъ *на вънъ*, и които сѫ въ околности-тѣ да не влѣзватъ въ 22 него. Защото тѣзи сѫ дни на отмьщеніе, 23 [т]за да ся испълни все що е писано. И [у]горко на непразны-тѣ и на доящы-тѣ прѣзъ онѣзи дни; защото ще бѫде голѣма тѫга на земіѭ-тѫ, и гнѣвъ *Божій* 24 вѣрхъ тойзи народъ. И ще да паднѫтъ подъ остро-то на ножъ-тъ, и ще бѫдѫтъ закарани въ плѣнъ по всичкы-тѣ народы, и Іерусалимъ ще бѫде потъпкованъ отъ язычницы-тѣ, [ф]доклѣ ся испълнятъ врѣ-25 мена-та на язычницы-тѣ. И [х]ще бѫдѫтъ знаменія въ слънце-то и въ лунѫ-тѫ и въ звѣзды-тѣ; и по земіѭ-тѫ тѫга на народы-тѣ въ недоумѣніе-то *имъ*, и ще шу-26 ми море-то и вълны-тѣ. Человѣци-тѣ ще издъхватъ отъ страхъ и отъ очакуваніе на *бѣдствія-та* които ще постигнѫтъ вселеннѫіѭ, [ц]защото силы-тѣ небесны ще ся 27 поколебаіѫтъ. И тогазь ще видятъ Сына человѣческаго че [ч]иде въ облакъ съсъ силѫ и славѫ голѣмѫ.

28 И когато начне да става това, въсправѣте ся и подигнѣте си главы-тѣ; [ш]защото наближава избавленіе-то ви.

29 И [щ]рече имъ притчѫ: Виждте смоков-30 ницѫ-тѫ и всичкы-тѣ дървета. Когато вече гы виждате че ся развиватъ, знаете отъ само себе си че е близо вече лѣто-31 то. Така и вы кога видите това че става, знайте че е близо царство-то Божіе. 32 Истинѫ ви казувамъ, че нѣма да прѣмине тойзи родъ, до кѫдь ся сбѫде всичко 33 това. [ъ]Небе-то и земя-та ще прѣминѫтъ, 34 а мои-тѣ думы нѣма да прѣминѫтъ. Но [ы]пазѣте себе си, да не бы да отегнѫтъ сърдца-та ви отъ обядені е и піянство и отъ житейскы грыжы, и вы постигне напра-35 сно той день: Защото [ь]като примка ще дойде на всичкы които обитаватъ по ли-36 це-то на всичкѫ-тѫ земіѭ. За то бѫдѣте [ѣ]будни и [ю]молѣте ся на всяко врѣме, за да ся удостоите да избѣгнете отъ всичко това което има да бѫде, [я]и да прѣдстанете прѣдъ Сына человѣческаго.

37 И [ѫ]деня той учаше въ храмъ-тъ; [ѭ]а нощя излѣзуваше та нощуваше на горѫ-38 тѫ нарицаемѫ Елеонскѫ. И всичкый-тъ народъ подраняваха при него въ храмъ-тъ да го слушатъ.

ГЛАВА 22.

1 И [а]наближаваше праздникъ-тъ на бесквасны-тѣ хлѣбове, който ся казува Па-2 сха. И първосвященници-тѣ и книжници-тѣ [б]търсяхѫ какъ да го убіѭтъ; защото ся бояхѫ отъ народа.

3 И [в]влѣзе Сатана въ Іудѫ, който ся казуваше Искаріотъ, който бѣше отъ чи-4 сло-то на дванадесеть-тѣ: И отиде и наговори ся съ първосвященницы-тѣ и вой-5 воды-тѣ, какъ да имъ го прѣдаде. И възрадувахѫ ся тѣ [г]и нагласихѫ ся да му 6 дадѫтъ сребро. И даде обѣщаніе, и търсяше сгодно врѣме да имъ го прѣдаде безъ народъ-тъ.

7 [д]Дойде же день-тъ на бесквасны-тѣ въ който трѣбаше да жъртвуватъ пасхѫ-тѫ. 8 И проводи Петра и Іоанна и рече: Идѣте и приготвѣте ни да ядемъ пасхѫ-тѫ. 9 А тѣ му рекохѫ: Дѣ ищешь да приго-10 твимъ? А той имъ рече: Ето щомъ влѣзете въ градъ-тъ, ще вы срѣщне человѣкъ, който носи кърчагъ съ водѫ; идѣте слѣдъ 11 него въ домъ-тъ въ който влѣзе, И речѣте на стопанинъ-тъ на кѫщѫ-тѫ: Учитель-тъ казува на тебе: Дѣ е гостинна-та стая въ коіѭто наедно съ ученицы-тѣ ще ямъ па-12 схѫ-тѫ? И той ще ви посочи горницѫ го-13 лѣмѫ посланѫ; тамо приготвѣте. И като отидохѫ намѣрихѫ както имъ рече: и приготвихѫ пасхѫ-тѫ.

14 И [е]когато дойде часъ-тъ, сѣднѫ на трапезѫ-тѫ, и дванадесеть-тѣ апостоли съ

ж Мар. 13; 9. Отк. 2; 10.
з Дѣян. 4; 3. 5; 18. 12; 4. 16; 24.
и Дѣян. 25; 23.
і 1 Пет. 2; 13.
к Фил. 1; 28. 2 Сол. 1; 5.
л Мат. 10; 19. Мар. 13; 11. Гл. 12; 11.
м Дѣян. 6; 10.
н Мих. 7; 6. Мар. 13; 12.
о Дѣян. 7; 59. 12; 2.
п Мат. 10; 22.
р Мат. 10; 30.
с Мат. 24; 15. Мар. 13; 14.
т Дан. 9; 26. 27. Зах. 11; 1.
у Мат. 24; 19.
ф Дан. 9; 27. 12; 7. Рим. 11; 25.
х Мат. 24; 29. Мар. 13; 24. 2 Пет. 3; 10, 12.
ц Мат. 24; 29.
ч Мат. 24; 30. Отк. 1; 7. 14; 14.
ш Рим. 8; 19, 23.
щ Мат. 24; 32. Мар. 13; 28.
ъ Мат. 24; 35.
ы Рим. 13; 13. 1 Сол. 5; 6. 1 Пет. 4; 7.
ь 1 Сол. 5; 2. 2 Пет. 3; 10. Отк. 3; 3. 16; 15.
ѣ Мат. 24; 42. 25; 13. Мар. 13; 33.
ю Гл. 18; 1.
я Псал. 1; 5. Ефес. 6; 13.
ѫ Іоан. 8; 1, 2.
ѭ Гл. 22; 39.

а Мат. 26; 2. Мар. 14; 1.
б Псал. 2; 2. Іоан. 11; 47. Дѣян. 4; 27.
в Мат. 26; 14. Мар. 14; 10. Іоан. 13; 2, 27.
г Зах. 11; 12.
д Мат. 26; 17. Мар. 14; 12.
е Мат. 26; 20. Мар. 14; 17.

15 него. И рече имъ: Съсъ желаніе пожелахъ да ямъ тжзи пасхж съ васъ прѣди страданіе-то си: 16 Защото ви казувамъ че нѣма да ямъ вече отъ неіж, [ж]доклѣ ся не испълни въ царство-то Божіе. 17 И като зѣ чашж-тж, благодари и рече: Земѣте това и раздѣлѣте *го* помежду си. 18 Защото [з]ви казувамъ, че нѣма да піж отъ плодъ-тъ на лозж-тж, до кждѣ не дойде царство-то Божіе. 19 И [и]зѣ хлѣбъ, и благодаривъ прѣломи го, даде имъ и рече: Това е тѣло-то мое, което ся за васъ дава; [і]това правѣте за мое въспоминаніе. 20 Така *зѣ* и чашж-тж слѣдъ вечерѣж-тж, и каза: [к]Тая чаша е новый-тъ завѣтъ съ моіж-тж кръвь, която ся за васъ пролива. 21 [л]Но ето, ржка-та на тогозь който мя прѣдава съ мене е на трапезж-тж. 22 И [м]Сынъ человѣческый отхожда споредъ [н]както е опрѣдѣлено; но горко на тогозь человѣка чрѣзъ когото ся прѣдава. 23 И [о]тѣ наченжхж да разыскуватъ помежду си, кой ли отъ тѣхъ ще е тойзи който ще стори това.

24 [п]Ставж още и прѣпирня помежду имъ, кого отъ тѣхъ ще иматъ за по голѣмъ. 25 А [р]той имъ рече: Царіе-тѣ на народы-тѣ господаруватъ надъ тѣхъ, и тѣзи които гы владѣіжтъ наричатъ ся благодѣтели. 26 А [с]вы не така; [т]но най голѣмый-тъ испомежду вы, да бжде както най малкый-тъ; и който началствува, както оногозь който слугува. 27 Защото [у]кой е по голѣмъ, който сѣди на трапезж-тж ли, или който слугува? не тойзи ли който сѣди? [ф]но азъ помежду васъ сьмь като единъ който слугува. 28 А вы сте онѣзи които устояхте съ мене наедно [х]въ моитѣ напасти. 29 [ц]За това азъ вамъ завѣщавамъ царство, както Отецъ ми завѣща на мене; 30 [ч]За да ядете и да піете на трапезж-тж ми въ царство-то мое; и [ш]да сѣднете на прѣстолы, да сждите дванадесеть-тѣ племена Израилевы.

31 И рече Господь: Симоне, Симоне, ето, [щ]Сатана вы изыска, [ъ]за да *вы* отсѣе като жито. 32 [ы]Но азъ ся молихъ за тебе, да не оскудѣе твоя-та вѣра; и ты [ь]когато ся обърнешь, утвьрди братія-та си. 33 И *Петръ* му рече: Господи, готовъ сьмь съ тебе *наедно* и въ тьмницж и на смьрть да идж. 34 А [ѣ]той *му* рече: Казувамъ ти, Петре, пѣтель-тъ днесь нѣма да попѣе, прѣди да ся отречешь *ты* триждь че мя не познавашь.

35 И [ю]рече имъ: Когато вы пратихъ безъ кесіж, безъ тържикъ и безъ обуща, останжхте ли лишени отъ нѣщо? А тѣ рекохж: Отъ нищо. 36 Тогазь имъ рече: Но сега който има кесіж да іж земе *съсъ себе си*, така и тържикъ; и който нѣма, нека продаде дрехж-тж си и нека купи ножъ. 37 Защото ви казувамъ, че още и това писано-то трѣба да ся испълни на мене: [я]"И съ беззаконны-тѣ ся счете", защото *писаны-тѣ* за мене, земать край. 38 И тѣ рекохж: Господи, ето тука два ножа. А той имъ рече: Доволно сж.

39 И [ѫ]излѣзе та отиде [ѭ]по обычаю на горж-тж Елеонскж; отидохж слѣдъ него и ученици-тѣ му. 40 И като дойде на мѣсто-то, рече имъ: [а]Молѣте ся да не впаднете въ искушеніе. 41 И [б]той ся отлжчи отъ тѣхъ колкото единъ хвьрлей камькъ, и 42 колѣничи и моляше ся, И думаше: Отче, ако щешь да мя заминешь съ тжзи чашж; обаче [в]не моя-та воля, но твоя-та да бжде. 43 И яви му ся [г]ангелъ отъ небето та го укрѣпяваше. 44 И понеже [д]бѣ въ тжгж, моляше ся по усьрдно: и поть-та му станж както капкы кръвь които капяхж на земіж-тж. 45 И като станж отъ молбж-тж, дойде при ученицы-тѣ си, и 46 намѣри гы заспали отъ скърбь: И рече имъ: Що спите? станѣте та ся [е]молѣте, за да не впаднете въ искушеніе.

47 И когато още говоряше той, [ж]ето народъ, и тойзи който ся наричаше Іуда, единъ отъ дванадесеть-тѣ, вървѣше напрѣдъ тѣхъ, и приближи при Іисуса да го цѣлуне. 48 А Іисусъ му рече: Іудо, съсъ цѣлованіе ли прѣдавашь Сына человѣческаго? 49 И тѣзи които бѣхж съ *Іисуса* като видѣхж това що имаше да стане, рекохж му: Господи, да ударимъ ли съ ножъ-тъ? 50 И единъ отъ тѣхъ [з]удари първосвященниковъ-тъ рабъ, и отрѣза му 51 десно-то ухо. А Іисусъ отговори и рече: Оставѣте до тука; и похванж ухо-то му 52 и го исцѣли. И [и]рече Іисусъ на първосвященницы-тѣ и на войводы-тѣ на храмъ-тъ и на старѣйшины-тѣ, що бѣхж дошли върхъ него: Като на разбойникъ ли из- 53 лѣзохте съ ножове и сопы? Всякой день бѣхъ съ васъ въ храмъ-тъ и не прострѣхте ржцѣ на мене. Но [і]това е вашій-тъ часъ, и власть-та на тьмнинж-тж.

ж Гл. 14; 15. Дѣян. 10; 41. Отк. 19; 9.
з Мат. 26; 29 Мар. 14; 25.
и Мат. 26; 26. Мар. 14; 22.
і 1 Кор. 11; 24.
к 1 Кор. 10; 16.
л Псал 41; 9. Мат. 26; 21, 23. Мар. 14; 18. Іоан. 13; 21, 26.
м Мат. 26 24.
н Дѣян. 2; 23. 4; 28.
о Мат. 26; 22. Іоан. 13; 22, 25.
п Мар. 9; 34. Гл 9; 46.
р Мат. 20; 25. Мар. 10; 42.
с Мат. 20; 26. 1 Пет. 5; 3.
т Гл. 9; 48.
у Гл. 12; 37.
ф Мат. 20; 28. Іоан. 13; 13, 14. Фил. 2; 7.
х Евр. 4; 15.
ц Мат. 24; 47. Гл. 12; 32. 2 Кор. 1; 7. 2 Тим. 2; 12.
ч Мат. 8; 11. Гл. 14; 15. Отк. 19; 9.
ш Псал. 49; 14. Мат. 19; 28. 1 Кор 6; 2. Отк. 3; 21.
щ 1 Пет. 5; 8.
ъ Амос. 9; 9.
ы Іоан. 17; 9, 11, 15.
ь Псал. 51; 13. Іоан. 21; 15, 16, 17.
ѣ Мат. 26; 34. Мар. 14; 30. Іоан. 13; 38.
ю Мат. 10; 9. Гл. 9; 3. 10; 4.
я Иса. 53; 12. Мар. 15; 28.
ѫ Мат. 26; 36. Мар. 14; 32. Іоан. 18; 1.
ѭ Гл. 21; 37.
а Мат. 6; 13. 26; 41. Мар. 14; 38. Ст. 46.
б Мат. 26; 39. Мар. 14; 35.
в Іоан. 5; 30. 6; 38.
г Мат. 4; 11.
д Іоан. 12; 27. Евр. 5; 7.
е Ст. 40.
ж Мат. 26; 47. Мар. 14; 43. Іоан. 18; 3.
з Мат. 26; 51. Мар. 14; 47. Іоан. 18; 10.
и Мат. 26; 55. Мар. 14; 48.
і Іоан. 12; 27.

54 И като го [к]хванжхж, заведохж и въведохж го въ домъ-тъ на първосвященника. А [л]Петръ идяше слѣдъ *него* отъ
55 далечь. И [м]наклали бѣхж огнь на срѣдъ дворъ-тъ та бѣхж насѣдали, и Петръ сѣ-
56 дяше между тѣхъ. И вижда го една слугыня че сѣди до огнь-тъ, вгледа ся въ него, и рече: И тойзи бѣше съ него.
57 А той ся отрече отъ него, и каза: Жено,
58 не го знаіж. И [н]слѣдъ малко другъ *единъ* го видѣ, и рече: И ты си отъ тѣхъ. А
59 Петръ рече: Человѣче, не сьмь. И [о]като ся минж до единъ часъ, другъ нѣкой подтвьрдяваше и казуваше: Наистинж и тойзи бѣше съ него; защото е Галилея-
60 нинъ. А Петръ рече: Человѣче, не знаіж що казувашь: и тозь часъ още като го-
61 воряше той, пѣтель-тъ попѣ. И обърнж ся Господь та погледнж Петра; [п]и смысли Петръ рѣчь-тж Господніж, що му рече: [р]Че прѣди да попѣе пѣтель-тъ, ще
62 ся отречешь отъ мене трижды. И излѣзе Петръ вънъ и плака горко.
63 И [с]мжжіе-тѣ които държехж Іисуса,
64 ругаяхж му ся и го біяхж. И като го прикрывахж удряхж го по лице-то, и го пытахж и казувахж: Пророчи, кой е що
65 тя удари. И другы много хулы казувахж върхъ него.
66 И [т]като сьмнж, [у]събрахж ся старѣйшины-тѣ народни, първосвященници-тѣ и книжници-тѣ, та го заведохж на съборъ-тъ
67 си, И *му* рекохж: Кажи ни, [ф]ты ли си Христосъ? и рече имъ: Ако вы кажж,
68 нѣма да повѣрувате; А ако *вы* пытамъ, не ще ми отговорите, нито ще *мя* пусне-
69 те: [х]Отъ нынѣ Сынъ человѣческый ще бжде сѣдящъ отдесно на силж-тж Бо-
70 жіж. И всичкы-тѣ рекохж: Ты прочее Сынъ Божій ли си? А той имъ рече: [ц]Вы
71 казувате *право* че сьмь азъ. А [ч]тѣ рекохж: Що ни трѣбува още свидѣтелство? защото *ный* сами чухмы отъ уста-та му.

ГЛАВА 23.

1 И [а]станж всичко-то имъ множество, и
2 заведохж го при Пилата. И наченжхж да го обвиняватъ, и казувахж: Тогова го намѣрихмы че [б]развращава народъ-тъ, и не [в]оставя да даватъ дань на Кесаря, и [г]казува себе си че е Христосъ *(помазанникъ)* царь.
3 А [д]Пилатъ го попыта, и каза: Ты ли си царь-тъ Іудейскый? А той отговори и рече му: Ты *право* казу-
4 вашь. И Пилатъ рече на първосвященницы-тѣ и на народъ-тъ: Азъ не намѣрувамъ [е]никоіж винж въ тогозь человѣка.
5 А тѣ насилувахж, и казувахж: Че смущава народъ-тъ, понеже поучава по всичкж Іудеіж като е наченжлъ отъ Галилеіж
6 до тука. А Пилатъ, като чу Галилеіж, попыта, да ли е Галилеянинъ человѣкъ-тъ.
7 И като разбра че е [ж]отъ Иродовж-тж державж, проводи го до Ирода, който бѣше и той въ Іерусалимъ прѣзъ тыя дни.
8 А Иродъ като видѣ Іисуса възрадува ся много; защото [з]щѣше отдавна да го види, [и]понеже слушаше много *работы* за него; и надѣяше ся да види нѣкое зна-
9 меніе да става отъ него. И пыташе го съ много рѣчи; но той му нищо не от-
10 говори. А първосвященници-тѣ и книжници-тѣ стояхж та го обвинявахж силно.
11 Но [і]Иродъ съсъ свои-тѣ си войны слѣдъ като го унищожи и му ся поруга, облѣче го въ дрехж свѣтлж, и проводи го
12 пакъ на Пилата. [к]Въ онзи день Пилатъ и Иродъ ся спріятелихж по между си; защото испърво имахж враждинж по между си.
13 А [л]Пилатъ свыка първосвященницы-тѣ,
14 и началницы-тѣ и народъ-тъ, И рече имъ: [м]Доведохте ми тогозь человѣка, като че отвращава народъ-тъ; и ето, [н]азъ прѣдъ васъ го испытахъ, и не намѣрихъ въ тогозь человѣка ни еднж винж отъ колкото
15 го обвинявате. Нито пакъ Иродъ *намѣри;* защото ви пратихъ до него; и ето нищо
16 достойно за смьрть нѣма да е сторилъ. [о]И
17 тъй, ще го накажж и ще го пуснж. [п]А нуждж имаше да имъ пуща на всякой
18 праздникъ едного *отъ запрѣны-тѣ.* Но [р]всичкы изедно извыкахж и казувахж:
19 Махни тогозь, а пусни ни Вараввж: Който за нѣкоіж размирицж що бѣше станжла въ градъ-тъ, и за убійство, хвърленъ бѣ
20 въ тьмницж. И пакъ възгласи Пилатъ и
21 искаше да пусне Іисуса. А тѣ выкахж и
22 казувахж: Распни *го,* распни го. А той и третій пжть имъ рече: Че какво зло е сторилъ той? азъ никоіж винж за смьрть не намѣрувамъ въ него; и тъй, като го
23 накажж ще го пуснж. Но тѣ наваляхж съ голѣмы выкове, и искахж да бжде распнжтъ: и тѣхни-тѣ гласове и първо-
24 священническы-тѣ прѣвъзмогохж. И [с]Пи-
25 латъ рѣши да имъ бжде щѣніе-то: И пуснж имъ когото ищяхж, запрѣный-тъ за размирство и убійство, а Іисуса прѣдаде на воліж-тж имъ.

к Мат. 26: 57.
л Мат. 26: 58. Іоан. 18; 15.
м Мат. 26; 69. Мар. 14; 66. Іоан. 18; 17. 18.
н Мат. 26; 71. Мар. 14; 69. Іоан. 18. 25.
о Мат. 26; 73. Мар. 14; 70. Іоан. 18; 26.
п Мат. 26; 75. Мар. 14; 72.
р Мат. 26; 34, 75. Іоан. 13; 38.
с Мат. 26; 67, 68. Мар. 14; 65.
т Мат. 27; 1.
у Дѣян 4: 26. Вижъ и 22: 5.
ф Мат. 26; 63. Мар. 14: 61.
х Мат. 26; 64. Мар. 14; 62. Евр. 1; 3. 8; 1.
ц Мат. 26: 64. Мар. 14; 62.
ч Мат. 26; 65. Мар. 14; 63.

—

а Мат. 27; 2. Мар. 15; 1. Іоан 18; 28.
б Дѣян. 17; 7.
в Вижъ Мат. 17; 27. 22; 21. Мар. 12: 17.
г Іоан. 19; 12.
д Мат. 27: 11. 1 Тим. 6; 13.
е 1 Пет 2; 22.
ж Гл. 3; 1.
з Гл. 9; 9.
и Мат. 14; 1. Мар. 6; 14.
і Иса. 53; 3.
к Дѣян. 4; 27.
л Мат. 27; 23. Мар. 15; 14. Іоан. 18; 38. 19; 4.
м Ст. 1, 2.
н Ст. 4.
о Мат. 27; 26. Іоан. 19; 1.
п Мат. 27; 15. Мар. 15; 6. Іоан. 18; 39.
р Дѣян. 3; 14.
с Мат. 27: 26. Мар. 15; 15. Іоан. 19; 16.

26 И [т]когато го поведохѫ вънъ, уловихѫ Симона нѣкого си Киринейца, който си идяше отъ поле-то, и натоварихѫ на него кръстъ-тъ, да го носи подиръ Іисуса.
27 И вървяхѫ слѣдъ него много множество народъ, и жены, които и плачахѫ и жа-
28 ляхѫ за него. А Іисусъ ся обърнѫ къмъ тѣхъ и рече: Дъщери Іерусалимскы, недѣйте плака за мене, но за васъ си и
29 за чада-та ваши плачѣте: Защото [у]ето идѫтъ деніе въ които ще рекѫтъ: Блажены неплодны-тѣ, и утробы-тѣ които не сѫ раждалы, и съсци-тѣ които не сѫ
30 кърмили. [ф]Тогазь ще наченѫтъ да казуватъ на горы-тѣ: Паднѣте върхъ насъ, и
31 на планины-тѣ: Покрыйте ны. Защото [х]ако че правятъ това съсъ сурово-то дърво,
32 какво ще бѫде съсъ сухо-то? А [ц]карахѫ и другы двамина съ него, *които бѣхѫ* злодѣйци, да гы затрыѭтъ.
33 И [ч]когато дойдохѫ на мѣсто-то, което ся нарича Лобно, тамъ распнѫхѫ него и злодѣйцы-тѣ, едного отдесно а другыго
34 отлѣво. А Іисусъ казуваше: Отче, [ш]прости имъ, [щ]защото не знаѭтъ що правятъ. И като [ъ]дѣляхѫ дрехы-тѣ му, мѣтнѫхѫ
35 жрѣбіе. И [ы]стояше народъ-тъ та гледаше. А заедно съ него и началници-тѣ [ь]ругаяхѫ ся и казувахѫ: Другы избави, да избави себе си, ако е той Христосъ,
36 избранный-тъ Божій. Подигравахѫ му ся още и войни-тѣ, като пристѫпувахѫ *до*
37 *него* та му подавахѫ оцетъ; И казувахѫ: Ако си ты Царь Іудейскый, избави себе
38 си. А [ѣ]имаше и надписъ надъ него отгорѣ написанъ съ писмена Грьцкы, Римскы и Еврейскы: ТОЙЗИ Е ЦАРЬ-ТЪ ІУДЕЙСКЫЙ.
39 И [ю]единъ отъ обѣсены-тѣ злодѣйцы, хуляше го и казуваше: Ако си ты Хри-
40 стосъ, избави себе си и насъ. А другый-тъ отговори, и му запрѣтяваше и казуваше: Ни отъ Бога ли не ся боишь
41 ты, който си въ исто-то осѫжденіе? И ный праведно *смы осѫдени;* защото въсприимамы достойно-то на това що смы сторили; а тойзи нищо зло не е сторилъ.
42 И казуваше на Іисуса: Помяни мя, Господи, когато дойдешь въ царство-то си.
43 И рече му Іисусъ: Истинѫ ти казувамъ, днесь ще бѫдешь съ мене въ рай.
44 А [я]бѣше кѫдѣ шестый часъ, и станѫ тьма по всичкѫ-тѫ земіѭ до деветый часъ:
45 И потьмнѣ слънце-то, [ѫ]и завѣса-та на
46 храмъ-тъ ся раздра прѣзъ срѣдъ. И извыка Іисусъ съ голѣмъ гласъ и рече: [ѩ]Отче, въ твои-тѣ рѫцѣ прѣдавамъ духъ-тъ си. [а]И това като рече издъхнѫ.
47 И като [б]видѣ стотникъ-тъ станѫло-то, прослави Бога, и казуваше: Наистинѫ
48 тойзи человѣкъ бѣ праведенъ. А всичкы-тѣ народи които бѣхѫ надошли да гледатъ, като виждахѫ това което станѫ,
49 вращахѫ ся біѭще ся въ грѫды. А всичкы-тѣ негови познаници, и жены-тѣ които бѣхѫ дошли слѣдъ него отъ Галилеіѭ, [в]стояхѫ отъ далечь и гледахѫ това.
50 И ето [г]человѣкъ нѣкой на име Іосифъ, който бѣше съвѣтникъ, человѣкъ благъ
51 и праведенъ, (Той не бѣше согласенъ съсъ съвѣтъ-тъ и дѣло-то имъ,) отъ Аримаѳеіѭ градъ Іудейскый, [д]който и самъ
52 ожидаше царство-то Божіе; Той дойде при Пилата и поиска тѣло-то Іисусово.
53 И като го [е]снѣ обви го съ плащаницѫ, и положи го въ гробъ изсѣченъ въ камькъ, дѣто никой никога не бѣ лежалъ.
54 И день-тъ бѣше [ж]петъкъ, на присъмнуваніе въ сѫбботѫ.
55 Послѣдувахѫ още и жены-тѣ, [з]които бѣхѫ дошлы съ него отъ Галилеіѭ, и [и]видѣхѫ гробъ-тъ, и какъ бы положено
56 тѣло-то негово. И като ся върнѫхѫ, [і]приготвихѫ ароматы и миро; и въ сѫбботѫ-тѫ [к]споредъ заповѣдь-тѫ почивахѫ.

ГЛАВА 24.

1 И въ [а]първый-тъ день на седмицѫ-тѫ, *като бѣше* сутрина рано, дойдохѫ на гробъ-тъ [б]носяще ароматы-тѣ що бѣхѫ приготвилы, *имаше* още и другы нѣкои
2 съ тѣхъ. И [в]намѣрихѫ камькъ-тъ отва-
3 ленъ отъ гробъ-тъ. И като [г]влѣзохѫ не
4 намѣрихѫ тѣло-то на Господа Іисуса. И когато бѣхѫ въ недоумѣніе за това, ето, прѣдстанѫхѫ прѣдъ тѣхъ [д]двама человѣ-
5 ци съ блѣстящи дрехы. И тѣ уплашены наведохѫ лице до земіѭ-тѫ, а *человѣцит-тѣ* имъ рекохѫ: Защо търсите живый-тъ
6 между мъртвы-тѣ. Нѣма го тука, но въскрьснѫ. [е]Наумѣте си що ви говорй, ко-
7 гато бѣше още въ Галилеіѭ, И казуваше какъ Сынъ человѣческый ще бѫде прѣдаденъ въ рѫцѣ-тѣ на грѣшны человѣцы, и ще бѫде распнѫтъ, и въ третій-тъ
8 день ще въскрьсне. И [ж]поменѫхѫ него-

т Мат. 27; 32. Мар. 15; 21. Вижь Іоан. 19; 17.
у Мат. 24; 19. Гл. 21; 23.
ф Иса. 2; 19. Осія 10; 8. Отк. 6; 16. 9; 6.
х Прит. 11; 31. Іер. 25; 29. Іез. 20; 47. 21; 3, 4. 1 Пет. 4; 17.
ц Иса. 53; 12. Мат. 27; 38.
ч Мат. 27; 33. Мар. 15; 22. Іоан. 19; 17, 18.
ш Мат. 5; 44. Дѣян. 7; 60. 1 Кор. 4; 12.
щ Дѣян. 3; 17.
ъ Мат. 27; 35. Мар. 15; 24. Іоан. 19; 23.
ы Псал. 22; 17. Зах. 12; 10.
ь Мат. 27; 41. Мар. 15; 29.
ѣ Мат. 27; 37. Мар. 15; 26. Іоан. 19; 19.
ю Мат. 27; 44. Мар. 15; 32.
я Мат. 27; 45. Мар. 15; 33.
ѫ Мат. 27; 51. Мар. 15; 38.
ѩ Псал. 31; 5. 1 Пет. 2; 23.
а Мат. 27; 50. Мар. 15; 37. Іоан. 19; 30.
б Мат. 27; 54. Мар. 15; 39.
в Псал. 38; 11. Мат. 27; 55. Мар. 15; 40. Вижь Іоан. 19; 25.
г Мат. 27; 57. Мар. 15; 42. Іоан. 19; 38.
д Мар. 15; 43. Гл. 2; 25, 38.
е Мат. 27; 59. Мар. 15; 46.
ж Мат. 27; 62.
з Гл. 8; 2.
и Мар. 15; 47.
і Мар. 16; 1.
к Исх. 20; 10.

—

а Мат. 28; 1. Мар. 16; 1. Іоан. 20; 1.
б Гл. 23; 56.
в Мат. 28; 2. Мар. 16; 4.
г Мар. 16; 5. Ст. 23.
д Іоан. 20; 12. Дѣян. 1; 10.
е Мат. 16; 21. 17; 23. Мар. 8; 31. 9; 31. Гл. 9; 22.
ж Іоан. 2; 22.

9 вы-тѣ думы: И [з]като ся върнѫхѫ отъ гробъ-тъ извѣстихѫ всичко това на единадесеть-тѣ и на всичкы-тѣ другы. 10 И *тъзи* които казувахѫ това на апостолы-тѣ, бѣхѫ Магдалина Марія и [и]Іоанна и Марія *майка-та* Іаковова, и другы-тѣ съ тѣхъ; 11 И [і]тѣхны-тѣ думы ся видѣхѫ прѣдъ тѣхъ като празны прикаскы, и не гы вѣрувахѫ. 12 А [к]Петръ станѫ и отиде на гробъ-тъ тичашкомъ, и щомъ надникнѫ, вижда че лежѣхѫ саваны-тѣ самы: и върнѫ ся назадъ и чудяше ся въ себе си за това що бѣ станѫло.

13 И ето [л]двама отъ тѣхъ въ сѫщій-тъ день отивахѫ въ село което ся казува Еммаусъ, шестдесеть стадіи далечь отъ Іерусалимъ. 14 И тѣ ся разговаряхѫ помежду си за всичко това що ся бѣ случило. 15 И като си приказвахѫ и ся распытвахѫ, [м]приближи и самъ си Іисусъ и вървѣше 16 съ тѣхъ: А [н]очи-тѣ имъ ся удържавахѫ 17 да го не познаіѫтъ. И рече имъ: Каквы сѫ тѣзи думы, които си приказвате помежду си като пѫтувате, и сте тѫжни? 18 И отговори единый-тъ на [о]име Клеопа и рече му: Токо ты ли си страненъ въ Іерусалимъ, и не знаешь това което станѫ 19 въ него тѣзь дни? И рече имъ: Кое? А тѣ му рекохѫ: За Іисуса Назарянина, [п]който бѣ мѫжъ пророкъ, [р]силенъ дѣломъ и словомъ прѣдъ Бога и прѣдъ 20 всичкый-тъ народъ: И [с]какъ го прѣдадохѫ наши-тѣ първосвященници и началници на осѫжденіе смъртно, и распяхѫ 21 го: А ный ся надѣяхмы [т]че той е който ще избави Израиля. Но при все това, тойзи е днесь третій день, отъ както станѫ 22 това. Но и нѣкои [у]жены отъ насъ смаяхѫ ны, които отишлы отзарана на 23 гробъ-тъ, И като не намѣрилы тѣло-то му, дойдохѫ и казувахѫ, че видѣлы и явленіе на ангелы, които казували че той 24 е живъ. И [ф]нѣкои отъ наши-тѣ отидохѫ на гробъ-тъ, и намѣрихѫ тъй, както и 25 жены-тѣ рекохѫ; а него не видѣхѫ. И той имъ рече: О безумни и късни на сърдце да вѣрвате все що е речено отъ 26 пророцы-тѣ: [х]Не трѣбаше ли това да пострада Христосъ и да влѣзе въ славѫ-27 тѫ си? И като [ц]začenѫ [ч]отъ Моисея и [ш]отъ всичкы-тѣ пророцы, тълкуваше имъ *писано-то* за него во всичкы-тѣ писанія. 28 И наближихѫ до село-то дѣто отхождахѫ; и [щ]той ся преструваше че отива по-29 далечь. И [в]понудихѫ го и казувахѫ: Остани съ насъ, защото е привечеръ, и день-тъ прѣвали. И той влѣзе да остане съ тѣхъ. 30 И като сѣднѫ съ тѣхъ на трѫпезѫ-тѫ, [ы]зѣ хлѣбъ-тъ, и благослови, и прѣломи и 31 даваше имъ. И тѣмъ ся отворихѫ очи-тѣ, и познахѫ го; а той станѫ невидимъ на 32 тѣхъ. И рекохѫ помежду си: Не горѣше ли въ насъ сърдце-то ни, когато въ пѫть-тъ ни приказуваше, и тълкуваше ни писанія-33 та? И станѫхѫ въ истый-тъ тойзи часъ, та ся върнѫхѫ въ Іерусалимъ, и намѣрихѫ събраны единадесеть-тѣ, и тѣзи 34 които бѣхѫ съ тѣхъ, Които и казувахѫ: Че наистинѫ въскрьснѫлъ Го-35 сподь, [ь]и явилъ ся Симону. Тѣ пакъ приказувахѫ *това* което *станѫ* въ пѫть-тъ, и какъ го познахѫ когато расчупуваше хлѣбъ-тъ.

36 И [ѣ]когато говорѣхѫ това, самъ си Іисусъ прѣдстанѫ по срѣдъ тѣхъ, и казува 37 имъ: Миръ вамъ. А тѣ ся стреснѫхѫ и уплашихѫ ся, понеже мняхѫ [ю]че духъ 38 виждатъ. И рече имъ: Защо сте смутени? и защо влѣзуватъ въ сърдца-та ви *та-39 квызи* мысли? Виждте ми рѫцѣ-тѣ и нозѣ-тѣ, че сьмь истый азъ; [я]попипайте мя и виждте; защото духъ нѣма плъть и 40 кости, както гледате мене че имамъ. И това като рече, показа имъ рѫцѣ-тѣ и 41 нозѣ-тѣ *си*. Но тѣ [ж]отъ радость като ся не довѣрявахѫ още и ся чудяхѫ, рече имъ: [ѭ]Имате ли нѣщо за яденіе 42 тука? И тѣ му дадохѫ часть отъ пе-43 ченѫ рыбѫ, и меденъ сотъ. И [а]зѣ та яде 44 прѣдъ тѣхъ. И рече имъ; [б]Тѣзи сѫ думы-тѣ които ви приказувахъ, когато бѣхъ още съ васъ, че трѣба да ся испълни все що е писано за мене въ законъ-тъ Моисеевъ и въ пророцы-тѣ и въ Псалмы-тѣ. 45 [в]Тогава имъ отвори умъ-тъ да разумѣ-46 іѫтъ писанія-та. И рече имъ: Че [г]така е писано, и така трѣбаше да пострада Христосъ, и да въскрьсне отъ мъртвы-тѣ 47 въ третій-тъ день, И да ся проповѣда въ негово име покаяніе [д]и прощеніе на грѣхове [е]во всичкы-тѣ народы, като ся за-48 почене отъ Іерусалимъ. А [ж]вы сте сви-49 дѣтели на това. И ето, [з]азъ провождамъ върхъ васъ обѣщаніе-то на Отца си: а вы сѣдѣте въ градъ-тъ Іерусалимъ, доклѣ ся облѣчете съсъ силѫ отъ горѣ.

з Мат. 28; 8. Мар. 16; 10.
и Гл. 8; 3.
і Мар. 16; 11. Ст. 25.
к Іоан. 20; 3, 6.
л Мар. 16; 12.
м Мат. 18; 20. Ст. 36.
н Іоан. 20; 14. 21; 4.
о Іоан. 19; 25.
п Мат. 21; 11. Гл. 7; 16. Іоан. 3; 2. 4; 19. 6; 14. Дѣян. 2; 22.
р Дѣян. 7; 22.
с Гл. 23; 1. Дѣян. 13; 27, 28.
т Гл. 1; 68. 2; 38. Дѣян. 1; 6.
у Мат. 28; 8. Мар. 16; 10. Ст. 9, 10. Іоан. 20; 18.
ф Ст. 12.
х Ст. 46. Дѣян. 17; 3. 1 Пет. 1; 11.
ц Ст. 45.
ч Быт. 3; 15. 22; 18. 26; 4. 49; 10. Числ. 21; 9. Втор. 18; 15.
ш Псал. 16; 9. 10. 22; 132; 11. Иса. 7; 14. 9; 6. 40; 10, 11. 50; 6 53; Іер. 23; 5. 33; 14, 15. Іез. 34; 23. 37; 25. Дан. 9; 24. Мих. 7; 20. Мал. 3; 1. 4; 2. Вижъ Іоан. 1; 45 и друг.
щ Вижъ Быт. 32; 26. 42; 7. Мар. 6; 48.
в Быт. 19; 3. Дѣян. 16; 15.
ы Мат. 14; 19.
ь 1 Кор. 15; 5.
ѣ Мар. 16; 14. Іоан. 20; 19. 1 Кор. 15; 5.
ю Мар. 6; 49.
я Іоан. 20; 20, 27.
ж Быт. 45; 26.
ѭ Іоан. 21; 5.
а Дѣян. 10; 41.
б Мат. 16; 21. 17; 22. 20; 18. Мар. 8; 31. Гл. 9; 22. 18; 31. Ст. 6.
в Дѣян. 16; 14.
г Ст. 26. Псал. 22; Иса. 50; 6. 53; 2 и друг. Дѣян. 17; 3.
д Дан. 9; 24. Дѣян. 13; 38, 46. 1 Іоан. 2; 12.
е Быт. 12; 3. Псал. 22; 27. Иса. 49; 6, 22. Іер. 31; 34. Осія 2; 23. Мих. 4; 2. Мал. 1; 11.
ж Іоан. 15; 27. Дѣян. 1; 8, 22. 2; 32. 3; 15.
з Иса. 44; 3. Іоил. 2; 28. Іоан. 14; 16, 26. 15; 26. 16; 7. Дѣян. 1; 4. 2; 1 и друг.

50 И гы изведе вънъ [и]до Виѳаніѭ; и дигнѫ рѫцѣ-тѣ си та гы благослови. 51 [і]И когато гы благославяше, отстѫпи ся отъ тѣхъ, и възносяше ся на небе-то. 52 [к]И тѣ му ся поклонихѫ и върнѫхѫ ся въ Іерусалимъ съ голѣмѫ радость. 53 И бѣхѫ вынѫгы [л]въ храмъ-тъ, хвалящи и благословяще Бога. Аминь.

ЕВАНГЕЛІЕ ОТЪ ІОАННА.

ГЛАВА 1.

1 [а]Въ начало бѣ Слово-то, и Слово-то бѣ 2 [б]у Бога, [в]и Слово-то бѣ Богъ. [г]То въ 3 начало бѣ у Бога. [д]Всичко чрѣзъ него станѫ, и което е станѫло, нищо безъ 4 него не станѫ. [е]Въ него бѣ животъ, [ж]и животъ-тъ бѣ видѣлина-та на человѣцы-5 тѣ. [з]И видѣлина-та свѣти въ тьминнѫ-тѫ, и тьмнина-та іѫ не обзѣ.

6 Имаше [и]человѣкъ проводенъ отъ Бога, 7 име-то му Іоаннъ. [і]Той дойде въ свидѣтелство, да свидѣтелствува заради видѣлинѫ-тѫ, за да повѣруватъ всичкы чрѣзъ 8 него. Не бѣ той видѣлина-та, но да сви-9 дѣтелствува за видѣлинѫ-тѫ. Той [к]бѣше истинна-та видѣлина, която освѣтлява всякого человѣка що иде на свѣтъ-тъ. 10 Въ свѣтъ-тъ бѣ, и [л]свѣтъ-тъ чрѣзъ него 11 станѫ; и свѣтъ-тъ го не позна. Въ своитѣ си [м]дойде, и свои-тѣ му го не пріяхѫ. 12 [н]А които го пріяхѫ, даде имъ власть да бѫдѫтъ чада Божіи, *сирѣчь* на тѣзи които 13 вѣруватъ въ негово-то име; [о]Които не отъ кръвь, нито отъ похоть плътскѫ, нито отъ похоть мѫжескѫ, но отъ Бога ся родихѫ.

14 [п]И Слово-то [р]станѫ плъть, и [с]всели ся между насъ, ([т]и видѣхмы славѫ-тѫ неговѫ, славѫ както на единороднаго отъ Отца), [у]пълнъ съ благодать и истинѫ.

15 [ф]Іоаннъ свидѣтелствува за него, и извыка та казуваше: Тойзи е за когото рѣкохъ: [х]Който иде слѣдъ мене, прѣдень ми быде, [ц]защото отъ мене по напрѣдъ 16 бѣ. И [ч]всички ный отъ неговѫ-тѫ пълнотѫ пріяхмы, и благодать за благодать. 17 Защото [ш]законъ-тъ чрѣзъ Моисея бы даденъ; [щ]*а* благодать-та [ъ]и истина-та чрѣзъ 18 Іисуса Христа быде. [ы]Никой никога не е видѣлъ Бога; [ь]единородный-тъ Сынъ, който е въ пазухѫ-тѫ на Отца, той *го* 19 изяви. И това е Іоанново-то [ѣ]свидѣтелство, когато проводихѫ Іудеи-тѣ отъ Іерусалимъ священницы и Левиты, да го 20 попытатъ: Ты кой си? [ю]И исповѣда, и не ся отрече; и исповѣда: Не съмь азъ 21 Христосъ. И попытахѫ го: А що *си*? [я]Илія ли си ты? и казува: Не съмь. [ѫ]Про-22 рокъ-тъ ли си ты? и отговори: Не. И рекохѫ му: Кой си? за да дадемъ отвѣтъ на онѣзи които сѫ ны проводили. Що ка-23 зувашь за себе си? Рече: [іѫ]Азъ *съмь* "Гласъ на едного който выка въ пустыніѭ-тѫ: Оправѣте пѫть-тъ Господень," 24 [а]както рече пророкъ Исаія. А проводени-25 тѣ бѣхѫ отъ Фарисеи-тѣ; И попытахѫ го, и рекохѫ му: А защо крьщавашь, ако не си Христосъ, нито Илія, нито про-26 рокъ-тъ? Отговори имъ Іоаннъ и каза: [б]Азъ крьщавамъ съ водѫ; [в]а по срѣдъ васъ стои единъ, когото вы не знаете. 27 [г]Той е който иде слѣдъ мене, който прѣдень ми быде, комуто азъ не съмь достоинъ да развържѫ ремыкъ-тъ на обу-28 ща-та му. Това станѫ [д]въ Виѳаварѫ отвѫдь Іорданъ, дѣто бѣше Іоаннъ, и крьщаваше.

29 На утринь-тѫ гледа Іоаннъ Іисуса че иде при него, и казува: Ето [е]Агнецъ-тъ

и Дѣян. 1; 12.
і 4 Цар. 2; 11. Мар. 16; 19. Іоан. 20; 17. Дѣян. 1; 9. Ефес. 4; 8.
к Мат. 28; 9, 17.
л Дѣян. 2; 46. 5; 42.

—

а Прит. 8: 22, 23 и дрг. Кол. 1; 17. 1 Іоан. 1; 1. Отк. 1; 2. 19; 13.
б Прит. 8; 30. Гл. 17; 5. 1 Іоан. 1; 2.
в Фил. 2. 6. 1 Іоан. 5; 7.
г Быт. 1; 1.
д Псал. 33: 6. Ст. 10. Ефес. 3; 9. Кол. 1; 16. Евр. 1; 2. Отк. 4; 11.
е Гл. 5: 26. 1 Іоан. 5; 11.
ж Гл. 8: 12. 9; 5. 12; 35, 46.
з Гл. 3: 19.
и Мал. 3; 1. Мат. 3; 1. Лук. 3; 2. Ст. 33.
і Дѣян. 19; 4.
к Иса. 49; 6. Ст. 4. 1 Іоан. 2; 8.
л Ст. 3. Евр. 1; 2. 11: 3.
м Лук. 19; 14. Дѣян. 3: 26. 13; 46.
н Иса. 56; 5. Рим. 8; 15. Гал. 3; 26. 2 Пет. 1: 4. 1 Іоан. 3; 1.
о Гл. 3; 5. Іак. 1: 18. 1 Пет. 1: 23.
п Мат. 1; 16, 20. Лук. 1; 31, 35. 2; 7. 1 Тим. 3; 16.
р Рим. 1; 3. Гал. 4; 4.
с Евр. 2: 11, 14, 16, 17.
т Иса. 40; 5. Мат. 17; 2. Гл. 2; 11. 11; 40. 2 Пет. 1; 17.
у Кол. 1; 19. 2; 3, 9.
ф Ст. 32. Гл. 3; 32. 5; 33.
х Мат. 3; 11. Мар. 1; 7. Лук. 3; 16. Ст. 27, 30. Гл. 3; 31.
ц Гл. 8: 58. Кол. 1; 17.
ч Гл. 3; 31. Ефес. 1; 6, 7, 8. Кол. 1; 19. 2; 9, 10.
ш Исх. 20: 1 и дрг. Втор. 4; 44. 5; 1. 33; 4.
щ Рим. 3: 24. 5; 21. 6; 14.
ъ Гл. 8; 32. 14: 6.
ы Исх. 33; 20. Втор. 4; 12. Мат. 11; 27. Лук. 10; 22. Гл. 6; 46. 1 Тим. 1; 17. 6; 16. 1 Іоан. 4; 12, 20.
ь Ст. 14. Гл. 3; 16, 18. 1 Іоан. 4; 9.
ѣ Гл. 5: 33.
ю Лук. 3; 15. Гл. 3; 28. Дѣян. 13; 25.
я Мал. 4; 5. Мат. 17; 10.
ѫ Втор. 18: 15, 18.
іѫ Мат. 3; 3. Мар. 1; 3. Лук. 3; 4. Гл. 3; 28.
а Иса. 40; 3.
б Мат. 3; 11.
в Мал. 3: 1.
г Ст. 15, 30. Дѣян. 19; 4.
д Сѫд. 7; 24. Гл. 10; 40.
е Исх. 12; 3. Иса. 53; 7. Ст. 36. Дѣян. 8; 32. 1 Пет. 1; 19. Отк. 5; 6 и дрг.

Божій, [ж]който взема грѣхове-тѣ на
30 свѣтъ-тъ. [з]Тойзи е за когото азъ рѣкохъ: Слѣдъ мене иде человѣкъ, който быде прѣди мене, защото бѣше понапрѣдъ отъ мене.
31 И азъ го не знаяхъ; но за да ся яви на Израиля, [и]за това дойдохъ азъ и крыщавамъ съ водж.
32 И [і]свидѣтелствувà Іоаннъ, и каза: Видѣхъ Духъ-тъ който слѣзуваше като гължбъ отъ небе-то, и останж на него.
33 И азъ го не знаяхъ; но тойзи който мя проводи да крыщавамъ съ водж, той ми рече: На когото видишь че слѣзва Духъ-тъ и остава на него, [к]той е който крыщава съ Духа Святаго.
34 И азъ видѣхъ и свидѣтелствувамъ, че тойзи е Сынъ Божій.

35 На утринь-тж пакъ стояше Іоаннъ, и
36 двама отъ ученицы-тѣ неговы. И като съгледа Іисуса че минува, казува: [л]Ето
37 Агнецъ-тъ Божій. И чухж го двама-та ученици да говори *така*, и отидохж слѣдъ
38 Іисуса. А като ся обърнж Іисусъ и гы видѣ че иджтъ подирѣ *му*, казува имъ: Що търсите? А тѣ му рекохж: Равви, (което тълкувано ще рече Учителю.) дѣ
39 живѣешь? Казува имъ: Елате и виждте. Дойдохж и видѣхж дѣ живѣе; и останжхж при него *прѣзъ* тойзи день, а часъ-тъ
40 бѣше около десеть. Единъ-тъ отъ тѣзи двама-та, които чухж отъ Іоанна *за него*, и го послѣдувахж, бѣше [м]Андрей братъ-тъ
41 на Симона Петра. Той първъ намѣрува брата си Симона, и казува му: Намѣрихмы Мессіж, което ся тълкува Христосъ.
42 И заведе го при Іисуса: И като погледнж Іисусъ на него рече: Ты си Симонъ, сынъ Іонинъ; [н]ты ще ся наречешь Кифа, което ся тълкува Петръ *(камыкъ)*.

43 На утринь-тж поиска Іисусъ да излѣзе въ Галилеіж: и намѣрува Филиппа, и ка-
44 зува му: Ела подирѣ ми. А [о]Филиппъ бѣше отъ Виѳсаидж, отъ градъ-тъ Ан-
45 дреовъ и Петровъ. Намѣрва Филиппъ [п]Наѳанаила, и казува му: *За* когото писа [р]Моисей въ законъ-тъ и [с]пророци-тѣ, намѣрихмы Іисуса сына Іосифова, който е
46 отъ [т]Назаретъ. И рече му Наѳанаилъ: [у]Отъ Назаретъ може ли да произлѣзе нѣщо добро? Казува му Филиппъ: Ела
47 и виждь. Видѣ Іисусъ Наѳанаила че иде къмъ него, и казува за него: Ето [ф]истинный Израилянинъ, въ когото лукавщинж
48 нѣма: Казува му Наѳанаилъ: Отъ дѣ мя познавашь? Отвѣща Іисусъ и рече му: Прѣди Филиппъ да тя повыка, видѣхъ тя,
49 като бѣше подъ смоковницж-тж. Отговори Наѳанаилъ и казува му: Учителю, [х]ты си Сынъ Божій, [ц]ты си царь Израилевъ.
50 Отговори Іисусъ и рече му: Понеже ти рѣкохъ: Видѣхъ тя подъ смоковницж-тж, вѣрувашь ли? По голѣмы отъ тыя *нѣща*
51 ще видишь. И казува му: Истинж, истинж ви говорж; [ч]отъ нынѣ ще видите небе-то отворено, и ангелы-тѣ Божіи да възлѣзуватъ и слѣзуватъ надъ Сына человѣческаго.

ГЛАВА 2.

1 И на третій-тъ день станж свадба [а]въ Канж Галилейскж, и майка-та Іисусова
2 бѣше тамъ. А призовахж и Іисуса и у-
3 ченицы-тѣ неговы на свадбж-тж. И понеже ся свърши вино-то, казува майка
4 му на Іисуса: Вино нѣматъ. Казува ѝ Іисусъ: [б]Що имашь ты съ мене, [в]жено?
5 часъ-тъ ми още [г]не е дошелъ. Казува майка му на слугы-тѣ: Каквото ви ка-
6 же, сторѣте. И имаше тамо шесть каменни кюпове сложени по обычаю на очищеніе-то Іудейско, и побирахж [д]всякой двѣ или три вѣдра.
7 Казува имъ Іисусъ: Напълнѣте кюпове-тѣ съ водж. И
8 напълнихж гы до горѣ. И казува имъ: Налѣйте сега та подайте на прѣдсѣда-
9 тель-тъ на трълезж-тж; и подадохж. И щомъ [е]вкуси прѣдсѣдатель-тъ на трълезж-тж отъ водж-тж прѣтворенж-тж въ вино, и не знаяше отъ кждѣ е, (но слугы-тѣ които бѣхж налѣли водж-тж знаяхж;)
10 повыка младоженецъ-тъ, И казува му: Всякой человѣкъ първомъ добро-то вино слага, и като ся понапіжтъ, тогазь по долно-то; ты си задържалъ добро-то
11 вино до сега. Това начало на чудеса-та направи Іисусъ въ Канж Галилейскж, и [ж]яви славж-тж си, и повѣрувахж въ него ученици-тѣ му.

12 Слѣдъ това слѣзе въ Капернаумъ, той и майка му, и [з]братія-та му и ученици-тѣ му; и не ся бавихж тамъ много дни.
13 И [и]наближаваше на Іудеи-тѣ пасха-та, и
14 Іисусъ възлѣзе въ Іерусалимъ; И [і]намѣри въ храмъ-тъ тѣзи които продавахж волове и овцы и гължбіе, още и тѣзи
15 що сѣдяхж та измѣнявахж пары. И направи бичъ отъ вървіе та испжди всичкы-тѣ отъ храмъ-тъ, и овцы-тѣ и волове-тѣ; и пары-тѣ на сребромѣнители-тѣ раз-
16 сыпа, и трълезы-тѣ имъ прѣтури. И на тѣзи що продавахж гължбіе-тѣ рече:

ж Иса. 53; 11. 1 Кор. 15; 3. Гал. 1; 4. Евр. 1; 8. 2; 17. 9; 28. 1 Пет. 2; 24. 3; 18. 1 Іоан. 2; 2. 3; 5. 4; 10. Отк. 1; 5.
з Ст. 15, 27.
и Мал. 3; 1. Мат. 3; 6. Лук. 1; 17, 76, 77. 3: 3, 4.
і Мат. 3; 16. Мар. 1; 10. Лук. 3; 22. Гл. 5; 32.
к Мат. 3; 11. Дѣян. 1; 5. 2; 4. 10; 44. 19; 6.
л Ст. 29.
м Мат. 4; 18.
н Мат. 16; 18.
о Гл. 12; 21.
п Гл. 21; 2.
р Быт. 3; 15. 49; 10. Втор. 18; 18. Вижъ Лук. 24; 27.
с Иса. 4; 2. 7; 14. 9; 6. 53; 2. Мих. 5: 2. Зах. 6; 12. 9; 9. Вижъ Лук. 24; 27.
т Мат. 2; 23. Лук. 2; 4.
у Гл. 7; 41, 42. 52.
ф Псал. 32; 2. 73; 1. Гл. 8; 39. Рим. 2; 28. 29. 9; 6.
х Мат. 14; 33.
ц Мат. 21; 5. 27; 11, 42. Гл. 18; 37. 19; 3.
ч Быт. 28; 12. Мат. 4; 11. Лук. 2; 9, 13. 22; 43. 24; 4. Дѣян. 1; 10.

а Іис. Нав. 19; 28.
б 2 Цар. 16; 10. 19; 22.
в Гл. 19; 26.
г Гл. 7; 6.
д Мар. 7; 3.
е Гл. 4; 46.
ж Гл. 1; 14.
з Мат. 12; 46.
и Исх. 12; 14. Втор. 16; 1, 16. Ст. 23. Гл. 5; 1. 6; 4. 11; 55.
і Мат. 21; 12. Мар. 11; 15. Лук. 19; 45.

Дигнѣте тѣзи отъ тука: не правѣте [к]Ба-
17 щинъ-тъ ми домъ, домъ търговскый. И
наумихѫ си ученици-тѣ негови че е пи-
сано: [л]"Ревность-та на твой-тъ домъ мя
изѣде."
18 И отговорихѫ Іудеи-тѣ и рекохѫ му:
[м]Какво знаменіе показувашь намъ като
19 правишь това? Отвѣща Іисусъ и рече
имъ: [н]Развалѣте тойзи храмъ, и въ три
20 дни ще го въздигнѫ. А Іудеи-тѣ рекохѫ:
За четыридесеть и шесть годины е съгра-
денъ тойзи храмъ, и ты ли за три дни
21 ще го въздигнешь? Но той казуваше [о]за
22 храмъ-тъ на тѣло-то си. И тъй когато
въскрьснѫ отъ мъртвы-тѣ, [п]поменѫхѫ у-
ченици-тѣ му че това имъ бѣ казувалъ; и
повѣрувахѫ писаніе-то, и слово-то което
имъ рече Іисусъ.
23 И когато бѣше въ Іерусалимъ въ празд-
никъ-тъ на Пасхѫ-тѫ, множина повѣру-
вахѫ въ негово-то име, като гледахѫ
24 знаменія-та му които правяше. А самъ
Іисусъ не ся довѣряваше тѣмъ, защото
25 той познаваше всичкы-тѣ: И защото нѣ-
маше нуждѫ да *му* свидѣтелствува нѣ-
кой за человѣка; понеже той познаваше
[р]що има вѫтрѣ въ человѣка.

ГЛАВА 3.

1 Имаше нѣкой человѣкъ отъ Фарисеи-тѣ,
на име Никодимъ, началникъ Іудейскый.
2 [а]Той дойде прѣзъ нощь при Іисуса, и
рече му: Равви, знаемъ че отъ Бога си
дошелъ учитель; защото [б]никой не може
да прави тѣзи знаменія, които ты пра-
3 вишь, [в]ако да не е Богъ съ него. Отго-
вори Іисусъ и рече му: Истинѫ, истинѫ
ти казувамъ, [г]ако ся не роди нѣкой из-
ново, не може да види царство-то Бо-
4 жіе. Казува му Никодимъ: Какъ може
старъ человѣкъ да ся роди? може ли
вторый пѫть да влѣзе въ утробѫ-тѫ на
5 майкѫ си и да ся роди? Отвѣща Іисусъ:
Истинѫ, истинѫ ти казувамъ, [д]ако ся
не роди нѣкой отъ водѫ и Духъ, не мо-
6 же да влѣзе въ царство-то Божіе. Роде-
но-то отъ плъть-тѫ, плъть е, а родено-то
7 отъ Духа, духъ е. Недѣй ся чуди че ти
рѣкохъ: Трѣба да ся родите изново.
8 [е]Вѣтръ-тъ вѣе дѣто ще, и гласъ-тъ му
чувашь, но не знаешь отъ дѣ иде, и кѫ-
дѣ отива; така е всякой който ся е ро-
9 дилъ отъ Духа. Отговори Никодимъ и
рече му: [ж]Какъ може да бѫде това?
10 Отговори Іисусъ и рече му: Ты си учи-
тель Израилевъ, и не знаешь ли това?
11 [з]Истинѫ, истинѫ ти казувамъ: Че това
което знаемъ казувамы, и това което смы
видѣли свидѣтелствувамы, и [и]свидѣтел-
12 ство-то ни не пріимате. Ако земны-тѣ ра-
боты ви рѣкохъ, и не вѣрувате, какъ
щете повѣрува ако ви рекѫ небесны-
13 тѣ? И [і]никой не е възлѣзлъ на небе-
то, тъкмо тойзи който е слѣзлъ отъ
небе-то, Сынъ человѣческый който е
14 на небе-то. И [к]както Моисей издигнѫ
зміѭ-тѫ въ пустынѭ-тѫ, [л]така трѣба
да бѫде издигнѫтъ Сынъ человѣческый,
15 За да не погыне всякой който вѣрува въ
16 него, но [м]да има животъ вѣченъ. Защо-
то Богъ [н]толкозъ възлюби свѣтъ-тъ, що-
то даде Сына своего единороднаго, за да
не погыне всякой който вѣрува въ него,
17 но да има животъ вѣченъ. Понеже [о]не
е проводилъ Богъ Сына си на свѣтъ-тъ,
да сѫди свѣтъ-тъ, но за да бѫде спасенъ
18 свѣтъ-тъ чрѣзъ него. [п]Който вѣрува въ
него, не ще да бѫде осѫденъ; а който
не вѣрува, вече е осѫденъ; защото не е
повѣрувалъ въ име-то на единороднаго
19 Сына Божія. И то е осѫжденіе-то, [р]че
видѣлина-та дойде на свѣтъ-тъ, и чело-
вѣци-тѣ възлюбихѫ тьмнинѫ-тѫ повече
отъ видѣлинѫ-тѫ; защото дѣла-та имъ
20 бѣхѫ злы. Понеже [с]всякой който прави
зло, мрази видѣлинѫ-тѫ, и не иде къмъ
видѣлинѫ-тѫ, да не бы да ся докажѫтъ
21 неговы-тѣ дѣла, *че сѫ злы*. Но който пра-
ви истинѫ-тѫ, иде къмъ видѣлинѫ-тѫ,
за да ся явятъ дѣла-та му че сѫ по Бо-
га направены.
22 Слѣдъ това дойде Іисусъ и ученици-тѣ
негови въ земіѭ-тѫ Іудейскѫ; и тамъ
23 живѣяше съ тѣхъ [т]и крьщаваше. А Іо-
аннъ крьщаваше въ Енонъ близу [у]до Са-
лимъ, защото имаше тамъ много вода; [ф]и
24 идяхѫ и крьщавахѫ ся. Понеже [х]Іоаннъ
25 не бѣше още туренъ въ тьмницѫ. И та-
ка станѫ прѣпираніе отъ странѫ на у-
ченицы-тѣ Іоанновы съ Іудеи-тѣ заради
26 очищеніе-то. И дойдохѫ при Іоанна и
рекохѫ му: Равви, онзи който бѣше съ
тебе отвѫдъ Іорданъ, [ц]за когото ты сви-
дѣтелствова, ето той крьщава, и всичкы
27 отиватъ при него. Отговори Іоаннъ и
рече: [ч]Не може человѣкъ да зема нищо,
28 ако не му е дадено отъ небе-то. Вы са-
ми сте ми свидѣтели че рѣкохъ: [ш]Не
сьмь азъ Христосъ; но че [щ]сьмь прово-

к Лук. 2; 49.
л Псал. 69; 9.
м Мат. 12; 38. Гл. 6; 30.
н Мат. 26; 61. 27; 40. Мар. 14; 58. 15; 29.
о Кол. 2; 9. Евр. 8; 2. Вижь 1 Кор. 3; 16. 6; 19. 2 Кор. 6; 16.
п Лук. 24; 8.
р 1 Цар. 16; 7. 1 Лѣт. 28; 9. Мат. 9; 4. Мар. 2; 8. Гл. 6; 64. 16; 30. Дѣян. 1; 24. Отк. 2; 23.

—

а Гл. 7; 50. 19; 39.
б Гл. 9; 16, 33. Дѣян. 2; 22.
в Дѣян 10; 38.
г Гл. 1; 13. Гал. 6; 15. Тит. 3; 5. Іак. 1; 18. 1 Пет. 1; 23. 1 Іоан. 3; 9.
д Мар. 16; 16. Дѣян. 2; 38.
е Екк. 11; 5. 1 Кор. 2; 11.
ж Гл. 6; 52, 60.
з Мат. 11; 27. Гл. 1; 18. 7; 16. 8; 28. 12; 49. 14; 24.
и Ст. 32.
і Прит. 30; 4. Гл. 6; 33, 38, 51, 62. 16; 28. Дѣян. 2; 34. 1 Кор. 15; 47. Ефес. 4; 9, 10.
к Числ. 21; 9.
л Гл. 8; 28. 12; 32.
м Ст. 36. Гл. 6; 47.
н Рим. 5; 8 1 Іоан. 4; 9.
о Лук. 9; 56. Гл. 5; 45. 8; 15. 12; 47. 1 Іоан. 4; 14.
п Гл. 5; 24. 6; 40, 47. 20; 31.
р Гл. 1; 4, 9, 10, 11. 8; 12.
с Іов. 24; 13, 17. Ефес. 5; 13.
т Гл. 4; 2.
у 1 Цар. 9; 4.
ф Мат. 3; 5, 6.
х Мат. 14; 3.
ц Гл. 1; 7. 15, 27, 34.
ч 1 Кор. 4; 7. Евр. 5; 4. Іак. 1; 17.
ш Гл. 1; 20, 27.
щ Мал. 3; 1. Мар. 1; 2. Лук. 1; 17.

29 денъ прѣдъ него. [ш]Който има невѣстѫ-тѫ, женихъ е; а [щ]пріятель-тъ жениховъ, който стои та го слуша, радува ся твърдѣ много за гласъ-тъ жениховъ: и така тая
30 моя радость испълни ся. Той трѣба да
31 расте, а азъ да ся смалявамъ. [ъ]Който иде отъ горѣ, надъ всичкы [ь]е отгорѣ: [ю]който е отъ земіѭ-тѫ, отъ земіѭ-тѫ е, и отъ земіѭ-тѫ говори: [я]който иде отъ
32 небе-то, надъ всичкы е отгорѣ. И [ѫ]това което е видѣлъ и чулъ, него свидѣтелствува; и никой не пріима свидѣтелство-
33 то му. Който пріеме свидѣтелство-то негово, [ѭ]запечаталъ е че Богъ е истиненъ.
34 Защото [а]*тойзи* когото е Богъ пратилъ, словеса-та Божіи говори; понеже Богъ
35 не дава *нему* Духъ-тъ [б]съ мѣркѫ. [в]Отецъ люби Сына, и всичко е далъ въ неговы-
36 тѣ ръцѣ. [г]Който вѣрува въ Сына има животъ вѣченъ; а който не вѣрува въ Сына, нѣма да види животъ; но гнѣвъ Божій остава на него.

ГЛАВА 4.

1 А когато разумѣ Господь *Іисусъ*, че сѫ чули Фарисеи-тѣ че Іисусъ повече ученицы прави [а]и крьщава нежели Іоаннъ,
2 (Ако и да не крьщаваше самъ си Іисусъ,
3 но ученици-тѣ му;) Остави Іудеіѭ, и оти-
4 де пакъ въ Галилеіѭ. И трѣбаше да ми-
5 не прѣзъ Самаріѭ. И тъй дойде въ единъ Самарійскый градъ нарицаемъ Сихаръ, близу до мѣсто-то [б]което даде Іаковъ на
6 сына си Іосифа. И тамъ имаше кладенецъ Іакововъ: Іисусъ прочее утруденъ отъ пѫть, сѣдѣше така на кладенецъ-тъ:
7 *а* часъ-тъ бѣше около шесть. Идува нѣкоя си жена отъ Самаріѭ, да начерпе водѫ. Казува ѝ Іисусъ: Дай ми да піѭ.
8 Защото ученици-тѣ му бѣхѫ отишли въ
9 градъ-тъ, да купятъ за яденіе. Казува му жена-та Самарянка: Какъ ты, който си Іудеянинъ, искашь за піяніе отъ мене, която сьмь жена Самарянка? Защото Іудеи-тѣ [в]не ся съобщаватъ съсъ Са-
10 маряны-тѣ. Отговори Іисусъ и рече ѝ: Ако бы знаяла Божіѭ-тѫ дарбѫ, и кой е що ти казува: Дай ми да піѭ, ты бы поискала отъ него, и далъ бы ти [г]водѫ
11 живѫ. Казува му жена-та: Господине, нито почерпало имашь, и кладенецъ-тъ е дълбокъ: и тъй отъ дѣ имашь живѫ-
12 тѫ водѫ? Ты по голѣмъ ли си отъ отца ни Іакова, който ни даде кладенецъ-тъ, и той е пилъ отъ него, и синове-тѣ му,
13 и добытъци-тѣ му? Отговори Іисусъ и рече ѝ: Всякой който піе отъ тѫзи во-
14 дѫ, пакъ ще ожеднѣе: А [д]който піе отъ водѫ-тѫ коіѭто азъ ще му дамъ, нѣма да ожеднѣе во вѣкы, но вода-та коіѭто ще му дамъ, [е]ще бѫде въ него изворъ на водѫ, която извира въ животъ вѣченъ.
15 [ж]Казува му жена-та: Господине, дай ми тѫзи водѫ, да не ожеднѣвамъ, нито да
16 идувамъ тука да изваждамъ. Казува ѝ Іисусъ: Иди повыкай мѫжа си и дойди
17 тука. Отговори жена-та и рече: Нѣмамъ мѫжъ. Казува ѝ Іисусъ: Право си каза-
18 ла, че нѣмашь мѫжъ; Защото петима мѫжа си водила, и *тойзи* когото сега имашь, не ти е мѫжъ: туй си право рекла.
19 Казува му жена-та: Господине, [з]гледамъ
20 че ты си пророкъ. Бащи-тѣ ни [и]въ тѫзь горѫ ся поклонихѫ: а вы казувате че [і]въ Іерусалимъ е мѣсто-то, дѣто трѣба
21 да ся кланямы. Казува ѝ Іисусъ: Жено, хвани ми вѣрѫ, че иде часъ, когато [к]нито въ тѫзи горѫ нито въ Іерусалимъ
22 ще ся поклоните на Отца. Вы ся кланяте [л]на онова което не знаете; ный ся кланямы на онова което знаемъ; защото
23 [м]спасеніе-то е отъ Іудеи-тѣ. Но иде врѣме, и сега е, когато истинни-тѣ поклонници ще ся поклонятъ Отцу [н]съ духъ и [о]истинѫ; защото Отецъ таквызь ище по-
24 клонницы-тѣ си. [п]Богъ е духъ, и които му ся кланятъ, съ духъ и истинѫ трѣба
25 да ся кланятъ. Казува му жена-та: Знамъ че ще дойде Мессія, който ся казува Христосъ: той кога дойде [р]ще ни възвѣсти
26 всичко. Казува ѝ Іисусъ: [с]Азъ сьмь, кой-
27 то ти говоріѭ. И на това отгорѣ дойдохѫ ученици-тѣ му, и почудихѫ ся че приказуваше съсъ женѫ; но никой не рече: Що търсишь? или Какво приказувашь
28 съ неіѭ? Тогазь жена-та остави кърчагъ-тъ си, и отиде въ градъ-тъ и казу-
29 ва на человѣцы-тѣ: Елате да видите человѣкъ, [т]който ми рече все що сьмь
30 сторила; да не бѫде той Христосъ? И тъй излѣзохѫ отъ градъ-тъ та идяхѫ кѫдѣ него.
31 А между това ученици-тѣ *му* го мо-
32 ляхѫ, и казувахѫ: Учителю, яждь. А той имъ рече: Азъ имамъ ястіе да ямъ
33 което вы не знаете. За то думахѫ ученици-тѣ помежду си: Да ли нѣкой му

ш Мат. 22; 2. 2 Кор. 11; 2. Ефес. 5; 25, 27. Отк. 21; 9.
щ Пѣсн. 5; 1.
ъ Ст. 13. Гл. 8; 23.
ь Мат. 28; 18. Гл. 1; 15, 27. Рим. 9; 5.
ю 1 Кор. 15; 47.
я Гл. 6; 33. 1 Кор. 15; 47. Ефес. 1; 21. Фил. 2; 9.
ѫ Ст. 11. Гл. 8; 26. 15; 15.
ѭ Рим. 3; 4. 1 Іоан. 5; 10.
а Гл. 7; 16.
б Гл. 1; 16.
в Мат. 11; 27. 28; 18. Лук. 10; 22. Гл. 5; 20, 22. 13; 3. 17; 2. Евр. 2; 8.
г Авв. 2; 4. Гл. 1; 12. 6; 47. Ст. 15, 16. Рим. 1; 17. 1 Іоан. 5; 10.

а Гл. 3; 22, 26.
б Быт. 33; 19. 48; 22. Іис. Нав. 24; 32.
в 2 Цар. 17; 24. Лук. 9; 52, 53. Дѣян. 10; 28.
г Иса. 12; 3. 44; 3. Іер. 2; 13. Зах. 13; 1. 14; 8.
д Гл. 6; 35, 58.
е Гл. 7; 38.
ж Вижь Гл. 6; 34. 17; 2, 3. Рим. 6; 23. 1 Іоан. 5; 20.
з Лук. 7; 16. 24; 19. Гл. 6; 14. 7; 40.
и Сѫд. 9; 7.
і Втор. 12; 5, 11. 3 Цар. 9; 3. 2 Лѣт. 7; 12.
к Мал. 1; 11. 1 Тим. 2; 8.
л 4 Цар. 17; 29.
м Иса. 2; 3. Лук. 24; 47. Рим. 9; 4, 5.
н Фил. 3; 3.
о Гл. 1; 17.
п 2 Кор. 3; 17.
р Ст. 29, 39.
с Мат. 26; 63, 64. Мар. 14; 61, 62. Гл. 9; 37.
т Ст. 25.

34 донесе да яде? Казува имъ Іисусъ: [у]Мое-то ястіе е да струвамъ волѭ-тѫ на оногова който мя е проводилъ, и да извършѫ 35 неговѫ-тѫ работѫ. Не казувате ли вы, че още четыри мѣсеца има, и жетва-та иде? Ето, казувамъ ви, подигнѣте очи-тѣ си, и виждте нивя-та, че [ф]сѫ вече бѣлы 36 за жетвѫ. [х]И който жъне зема заплатѫ, и събира плодъ въ животъ вѣченъ, за да ся радватъ наедно и който сѣе и който 37 жьне. Защото въ това нѣщо истинска е рѣчь-та: "Че другъ е който сѣе и другъ 38 който жьне." Азъ вы проводихъ да жьнете това въ което вы не сте ся трудили; другы ся трудихѫ, и вы влѣзохте въ 39 тѣхный-тъ трудъ. И отъ тойзи градъ мнозина Самаряни повѣрувахѫ въ него [ц]поради думѫ-тѫ на женѫ-тѫ която свидѣтелствуваше: "Че ми рече всичко 40 що сьмь сторила." И тъй когато дойдохѫ Самаряни-тѣ при него, молѣхѫ му ся да остане при тѣхъ: и прѣсѣдѣ тамъ два 41 дни. И още по мнозина повѣрувахѫ по-42 ради негово-то слово; А на женѫ-тѫ казувахѫ: Ный не вѣрувамы вече за твоѭ-тѫ думѫ; понеже [ч]сами чухмы, и знаемъ че тойзи е наистинѫ Спаситель міра, Христосъ.

43 А слѣдъ тѣзи два дена излѣзе отъ тамо 44 и отиде въ Галилеѭ. Защото [ш]самъ си Іисусъ свидѣтелствова че пророкъ въ о-45 течество-то си нѣма почесть. И когато дойде въ Галилеѭ, пріяхѫ го Галилеяни-тѣ, като бѣхѫ [щ]видѣли всичко що стори въ Іерусалимъ въ праздникъ-тъ; [ъ]защото и тѣ бѣхѫ дошли на праздникъ-тъ.

46 И дойде Іисусъ пакъ въ Канѫ Галилейскѫ, [ы]дѣто направи водѫ-тѫ вино. И имаше нѣкой си царскый человѣкъ, на когото сынъ му бѣ боленъ въ Капер-47 наумъ. Той като чу за Іисуса че е дошелъ отъ Іудеѭ въ Галилеѭ, отиде при него, и моляше му ся да слѣзе и да исцѣли сына му; защото щѣше да умре. 48 Тогази му рече Іисусъ: [ь]Ако не видите знаменія и чудеса, не щете повѣрува. 49 Казува му царскый-тъ человѣкъ: Господи, 50 слѣзь доклѣ не е умрѣло дѣте-то ми. Казува му Іисусъ: Иди си, сынъ ти е живъ. И повѣрува человѣкъ-тъ на рѣчь-тѫ коѭто 51 му рече Іисусъ, и отиваше си. И когато той вече слазяше, срѣщнѫхѫ го слугы-тѣ му, и обадихѫ *му* и казахѫ: Сынъ 52 ти е живъ. А той гы попыта, въ кой часъ му станѫ по леко; и рекохѫ му: Вчера по седмь-тѣ часа го остави 53 треска-та. И тъй разумѣ баща-та че *това станѫ* въ онзи часъ, въ който му рече Іисусъ: Сынъ ти е живъ: и повѣрува 54 той и всичкый-тъ му домъ. Това пакъ второ чудо стори Іисусъ отъ какъ дойде изъ Іудеѭ въ Галилеѭ.

ГЛАВА 5.

1 Подиръ това [а]бѣше праздникъ Іудейскый, 2 и възлѣзе Іисусъ въ Іерусалимъ. А въ Іерусалимъ [б]близу до овчѫ-тѫ *портѫ* има кѫпалня, която по Еврейскы ся на-3 рича Виѳесда, и има петь притвора. Въ тѣхъ лежахѫ голѣмо множество болни, слѣпи, хроми, сухы, които чакахѫ дви-4 женіе-то на водѫ-тѫ. Защото отъ врѣме на врѣме слѣзуваше ангелъ въ кѫпалнѭ-тѫ, и размѫщаше водѫ-тѫ; и тъй който влазяше първъ слѣдъ размѫщаніе-то на водѫ-тѫ, здравъ биваше отъ каквѫто 5 болесть и да бѣше боленъ. И тамо имаше нѣкой си человѣкъ боленъ отъ тридесеть 6 и осмь годины. Него видѣ Іисусъ че лежи, и понеже знаяше че отъ много врѣме вече *болѣдува*, казува му: Ищешь ли да 7 оздравѣешь? Отговори му болный-тъ: Господине, нѣмамъ человѣкъ да мя тури въ кѫпалнѭ-тѫ, когато ся размѫти вода-та; и когато азъ дохождамъ, другъ 8 прѣди мене слѣзнува. Казува му Іисусъ: 9 Стани, [в]дигни одръ-тъ си, и ходи. И тозь часъ человѣкъ-тъ оздравѣ, и задигнѫ одръ-тъ си, и ходяше: а тойзи день [г]бѣ-10 ше сѫббота. И казувахѫ Іудеи-тѣ на исцѣлѣлый-тъ: Сѫббота е, [д]не ти е простс-11 но да дигнешь одръ-тъ си. Отговори имъ: Онзи който мя исцѣли, той ми рече: Ди-12 гни одръ-тъ си, и ходи. Попытахѫ го: Кой е человѣкъ-тъ що ти рече: Дигни одръ-тъ 13 си и ходи? А исцѣленый-тъ не знаяше кой е; защото Іисусъ ся уклони, понеже има-14 ше народъ много на това мѣсто. Подиръ това намѣрува го Іисусъ въ храмъ-тъ, и рече му: Ето, сега станѫ ты здравъ; [е]не согрѣшавай вече, да ти не стане нѣщо по 15 зло. Отиде *прочее* человѣкъ-тъ и обади на Іудеи-тѣ че Іисусъ е който го исцѣли.

16 И за това Іудеи-тѣ гоняхѫ Іисуса, и ищяхѫ да го убіѭтъ; защото правяше 17 тѣзи работы въ сѫбботѫ. А Іисусъ имъ отговори: [ж]Отецъ ми до сега работи, и 18 азъ работѭ. И за това Іудеи-тѣ още повече [з]ищяхѫ да го затрыѭтъ; защото не токо че сѫбботѫ-тѫ прѣстѫпуваше; но и Бога за свой Отецъ казуваше, и пра-19 вяше себе си [и]равенъ Богу. На това Іисусъ отговори и рече имъ: Истинѫ, ис-

у Іов. 23; 12. Гл. 6; 38. 17; 4. 19; 30.
ф Мат. 9; 37. Лук. 10; 2.
х Дан. 12; 3.
ц Ст. 29.
ч Гл. 17; 8. 1 Іоан. 4; 14.
ш Мат. 13; 57. Мар. 6; 4. Лук. 4; 24.
щ Гл. 2; 23. 3; 2.
ъ Втор. 16; 16.
ы Гл. 2; 1, 11.
ь 1 Кор. 1; 22.

а Лев. 23; 2. Втор. 16; 1. Гл. 2; 13.
б Неем. 3; 1. 12: 39.
в Мат. 9; 6. Мар. 2; 11. Лук. 5; 24.
г Гл. 9; 14.
д Исх. 20; 10. Неем. 13; 19. Іер. 17; 21 и др. Мат. 12; 2. Мар. 2; 24. 3; 4. Лук. 6; 2. 13; 14.
е Мат. 12; 45. Гл. 8; 11.
ж Гл. 9; 4. 14; 10.
з Гл. 7; 19.
и Гл. 10; 30, 33. Фил. 2; 6.

тинѫ ви казувамъ: [і]Не може Сынъ-тъ да прави нищо отъ самосебе си, ако не вижда Отца да прави това: понеже кое-то прави той, подобно и Сынъ-тъ това прави. 20 Защото [к]Отецъ люби Сына, и показува му все що прави той; ще му покаже и отъ тѣзи по голѣмы работы, за да ся чудите вы. 21 Понеже както Отецъ въздига мьртвы-тѣ, и съживява, [л]така и Сынъ-тъ които ище съживява. 22 Защото Отецъ не сѫди никого, но е далъ [м]Сыну всякѫ сѫдбѫ; 23 За да почитатъ всичкы Сына, както почитатъ Отца. [н]Който не почита Сына, не почита Отца който го е проводилъ. 24 Истинѫ, истинѫ ви казувамъ, че [о]който слуша слово-то мое, и вѣрува въ тогозь който мя е проводилъ, има животъ вѣченъ, и на сѫдъ нѣма да дойде, [п]но прѣминѫлъ е отъ смьрть-тѫ въ животъ-тъ. 25 Истинѫ, истинѫ ви казувамъ, че иде часъ и сега е, [р]когато мьртви-тѣ ще чуіѫтъ гласъ-тъ на Сына Божія, и 26 които *го* чуіѫтъ ще оживѣіѫтъ. Защото както Отецъ има въ себе си животъ, така е далъ и Сыну да има животъ въ се-27 бе си: И власть му е [с]далъ да прави и 28 сѫдъ, [т]защото е Сынъ человѣческый. Недѣйте ся чуди на това; защото иде часъ, въ който всичкы които сѫ въ гробове-тѣ 29 ще чуіѫтъ гласъ-тъ му, И [у]ще излѣзѫтъ; онѣзи които сѫ правили добро, въ въскрьсеніе-то на животъ; а [ф]които сѫ правили зло, въ въскрьсеніе-то на осѫжде-30 ніе. [х]Не могѫ азъ да правѭ нищо отъ себе си: сѫдіѫ както чувамъ; и сѫдбата ми е праведна; [ц]защото не ищѫ моіѫтѫ воліѫ, но воліѫ-тѫ на Отца който мя 31 е проводилъ. [ч]Ако свидѣтелствувамъ азъ за себе си, свидѣтелство-то ми не е и-32 стинно. [ш]Другъ е който свидѣтелствува за мене, и знаіѫ че свидѣтелство-то което свидѣтелствува той за мене е истин-33 но. Вы проводихте до Іоанна, [щ]и свидѣ-34 телствова за истинѫ-тѫ. Азъ обаче отъ человѣцы свидѣтелство не земамъ, но ка-35 зувамъ това за да ся спасете вы. Той бѣше [ъ]свѣтило което горяше и свѣтяше; [ы]и вы поискахте да ся порадувате за 36 малко врѣме на негово-то свѣтеніе. Но [ь]азъ имамъ по голѣмо отъ Іоанново-то свидѣтелство; защото работы-тѣ които Отецъ ми даде да гы извьршѫ, [ѣ]тѣзи работы които азъ правіѫ, свидѣтелствуватъ 37 за мене, че мя е Отецъ проводилъ. И Отецъ, който мя е пратилъ, [ю]той свидѣтелствова за мене. Нито гласъ-тъ му сте 38 чули, [я]нито лице-то му сте видѣли. И слово-то негово нѣмате да прѣбѫдва въ васъ, защото вы не вѣрувате въ тогозь, 39 когото е той испратилъ. [ѳ]Испытувайте писанія-та; защото вы мыслите че въ тѣхъ имате животъ вѣченъ; [ѵ]и тѣ сѫ които 40 свидѣтелствуватъ за мене. Но вы [а]не искате да дойдете при мене за да имате 41 животъ. Отъ человѣцы [б]славѫ не пріи-42 мамъ; Но познахъ вы, че нѣмате въ се-43 бе си любовь Божіѭ. Азъ дойдохъ въ име-то на Отца моего, и не мя пріимате; ако дойде другъ въ свое си име, не-44 го ще пріемете. [в]Какъ можете да повѣрувате вы, които пріимате славѫ единъ отъ другый, и [г]не търсите славѫ-тѫ която е 45 само отъ Бога? Да не мните че азъ ще вы обвиніѫ прѣдъ Отца; [д]има кой да вы обвини, Моисей, на когото вы уповахте. 46 Защото ако бѣхте вѣрували въ Моисея, повѣрували быхте въ мене; понеже [е]той 47 за мене писа. Ако ли неговы-тѣ писанія не вѣрувате, какъ ще повѣрувате мои-тѣ думы?

ГЛАВА 6.

1 [а]Слѣдъ това отиде Іисусъ отвѫдь Гали-2 лейско-то море, сирѣчь Тиверіадско: И слѣдъ него идѣше народъ много; защото гледахѫ чудеса-та неговы, които правя-3 ше надъ болны-тѣ. И възлѣзе Іисусъ на горѫ-тѫ и сѣдяше тамъ съ ученицы-тѣ си. 4 И [б]наближаваше пасха-та, праздникъ-тъ 5 Іудейскый. И като [в]вдигнѫ Іисусъ очи и видѣ че народъ много иде къмъ него, казува Филиппу: Отъ дѣ да купимъ хлѣбъ, 6 да ядѫтъ тѣзи? (А това казуваше *той* да го испыта; защото си знаяше какво щѣше 7 да прави.) Отговори му Филиппъ: За [г]двѣстѣ динаріи хлѣбъ не имъ постига, за да земе всякой отъ тѣхъ по малко нѣщо. 8 Казува му единъ отъ ученицы-тѣ неговы, 9 Андрей братъ-тъ на Симона Петра: Има тука едно момченце, което има петь ечьмены хлѣба и двѣ рыбы; [д]но тѣ що сѫ 10 на толкова *душы?* А Іисусъ рече: Сторѣте да сѣднѫтъ человѣци-тѣ. А на това мѣсто имаше трѣва много. И тъй насѣдахѫ мѫжіе до петь тысящы на брой.

і Ст. 30. Гл. 8; 28. 9; 4. 12; 49. 14; 10.
к Мат. 3; 17. Гл. 3; 35. 2 Пет. 1; 17.
л Лук. 7; 14. 8; 54. Гл. 11; 25, 43.
м Мат. 11; 27. 28; 18. Ст. 27. Гл. 3; 35. 17; 2. Дѣян. 17; 31. 1 Пет. 4; 5.
н 1 Іоан. 2; 23.
о Гл. 3; 16, 18. 6; 40, 47. 8; 51. 20; 31.
п 1 Іоан. 3; 14.
р Ст. 28. Ефес. 2; 1, 5. 5; 14. Кол. 2; 13.
с Ст. 22. Дѣян. 10; 42. 17; 31.
т Дан. 7; 13, 14.
у Иса. 26; 19. 1 Кор. 15; 52. 1 Сол. 4; 16.
ф Дан. 12; 2. Мат. 25; 32, 33, 46.
х Ст. 19.
ц Мат. 26; 39. Гл. 4; 34. 6; 38.
ч Вижь Гл. 8; 14. Отк. 3; 14.
ш Мат. 3; 17. 17; 5. Гл. 8; 18. 1 Іоан. 5; 6, 7, 9.
щ Гл. 1; 15, 19, 27, 32.
ъ 2 Пет. 1; 19.
ы Мат. 13; 20. 21; 26. Мар. 6; 20.
ь 1 Іоан. 5; 9.
ѣ Гл. 3: 2. 10; 25. 15: 24.
ю Мат. 3; 17. 17; 5. Гл. 6; 27. 8. 18.
я Втор. 4; 12. Гл. 1; 18. 1 Тим. 1; 17. 1 Іоан. 4; 12.
ѳ Иса. 8; 20. 34; 16. Лук. 16; 29. Ст. 46. Дѣян. 17; 11.
ѵ Втор. 18; 15, 18. Лук. 24; 27. Гл. 1; 45.
а Гл. 1; 11. 3; 19.
б Ст. 34. 1 Сол. 2; 6.
в Гл. 12; 43.
г Рим. 2; 29.
д Рим. 2; 12.
е Быт. 3; 15. 12; 3. 18; 18. 22; 18. 49; 10. Втор. 18: 15, 18. Гл. 1; 45. Дѣян. 26; 22.

—

а Мат. 14; 15. Мар. 6; 35. Лук. 9; 10. 12.
б Лев. 23; 5, 7. Втор. 16; 1. Гл. 2; 13. 5. 1.
в Мат. 14; 14. Мар. 6; 35; Лук. 9; 12.
г Вижь Числ. 11; 21, 22.
д 4 Цар. 4; 43.

11 И зѣ Іисусъ хлѣбове-тѣ, и благодари, и
раздаде *гы* на ученицы-тѣ, а ученици-тѣ
на сѣдящы-тѣ; така и отъ рыбы-тѣ кол-
12 кото искахж. И като ся насытихж, ка-
зува на ученицы-тѣ си: Съберѣте изо-
станжлы-тѣ укрухы, за да ся не изгуби
13 нищо. И тъй отъ петь-тѣ ечьмены хлѣба
събрахж и напълнихж дванадесеть коша
укрухы, които изостанжхж на тѣзи що
14 ядохж. Тогава человѣци-тѣ като видѣхж
чудо-то, което стори Іисусъ, казувахж:
Наистинж тойзи е [е]пророкъ-тъ който и-
15 маше да дойде на свѣтъ-тъ. И тъй ка-
то разумѣ Іисусъ че ще дойджтъ да го
грабнжтъ за да го направятъ царь, оти-
16 де пакъ самъ си той на горж-тж. И [ж]ко-
гато ся свечери, слѣзохж ученици-тѣ му
17 на море-то, И влѣзохж въ ладіж-тж та
отивахж отвждъ море-то въ Капернаумъ;
и вече бѣше ся стьмнило, а Іисусъ не
18 бѣ дошелъ още при тѣхъ; И море-то ся
подигаше, понеже духаше силенъ вѣтръ.
19 И като бѣхж гребли до двадесеть и петь
или тридесеть стадіи, видѣхж Іисуса че
ходи по море-то и наближава ладіж-тж,
20 и убояхж ся. Но той имъ казува: Азъ
21 сьмь, не бойте ся. Тогази искахж да го
зематъ въ ладіж-тж, и тутакси ладія-та
ся намѣри на земіж-тж на коіжто отива-
22 хж. На утриньтж народъ-тъ който стоя-
ше отвждъ море-то, като видѣ че нѣма-
ше друга ладія тамъ, но токо тая въ
коіжто влѣзохж ученици-тѣ му, и че Іи-
сусъ не влѣзе съ ученицы-тѣ си въ ла-
діж-тж, но ученици-тѣ му сами тръгнж-
23 хж; (А другы ладіи дойдохж отъ Тиве-
ріадж близу до мѣсто-то дѣто ядохж
хлѣбъ-тъ, когато Господь бѣ благосло-
24 вилъ.) И тъй като видѣ народъ-тъ че нѣ-
ма тамо Іисуса, нито ученицы-тѣ му, влѣ-
зохж и тѣ въ ладіи-тѣ, та дойдохж въ
25 Капернаумъ и търсяхж Іисуса. И като
го намѣрихж отвждъ море-то, рекохж му:
26 Равви, кога дойде ты тука? Отговори
имъ Іисусъ и рече: Истинж, истинж ви
казувамъ, търсите мя, не защото видѣх-
те чудеса, но защото ядохте отъ хлѣбо-
27 ве-тѣ и ся насытихте. Работѣте не за
хранж която ся разваля, [з]но за хранж
която трае въ животъ вѣченъ, коіжто
Сынъ человѣческый ще ви даде; [и]защото
Отецъ, Богъ, на него е положилъ *свой-тъ*
28 печать. А тѣ му рекохж: Що да сторимъ
29 за да работимъ дѣла-та Божіи? Отвѣща
Іисусъ и рече имъ: [і]Това е дѣло-то Бо-
жіе, да повѣрувате въ тогозъ когото е той
30 проводилъ. Тогазъ му рекохж: Че ты
[к]какво знаменіе правишь, да видимъ и
да повѣрувамы въ тебе? Що вършишь?
31 [л]Бащи-тѣ ни ядохж маннж въ пустыніж-
тж, както е писано: [м]Хлѣбъ отъ небе-то
32 имъ даде да яджтъ. Рече имъ на това
Іисусъ: Истинж, истинж ви казувамъ:
Не ви даде Моисей хлѣбъ-тъ отъ небе-то;
но Отецъ мой дава вамъ истинный-тъ
33 хлѣбъ отъ небе-то. Защото Божій-тъ хлѣбъ
е тойзи който слѣзува отъ небе-то, и да-
34 ва животъ на свѣтъ-тъ. [н]Рекохж му пакъ
тѣ: Господи, дай ни всякога тойзи хлѣбъ.
35 А Іисусъ имъ рече: [о]Азъ сьмь хлѣбъ-тъ
на животъ-тъ: [п]който иде при мене, нѣ-
ма да огладнѣе; и който вѣрува въ ме-
36 не, никога нѣма да ожеднѣе. [р]Но азъ ви
рѣкохъ, че вы мя видѣхте и не вѣрува-
37 те. [с]Всичко що ми дава Отецъ при мене
ще дойде; [т]и който иде при мене, нѣма
38 да го испждіж; Защото слѣзохъ отъ не-
бе-то, [у]не моіж-тж воліж да сторіж, [ф]но
воліж-тж на тогози който мя е проводилъ.
39 А воля-та на Отца, който мя е проводилъ
е тая, [х]всичко що ми даде, да не изгубіж
нищо отъ него, но да го въскрьсіж въ по-
40 слѣдній-тъ день. И това е воля-та на то-
гози който мя е проводилъ: [ц]всякой кой-
то види Сына и вѣрува въ него, да има
животъ вѣченъ, и азъ ще го въскрьсіж
въ послѣдній-тъ день.
41 Тогазъ роптаяхж Іудеи-тѣ за него, за-
щото рече: Азъ сьмь хлѣбъ-тъ, що е
42 слѣзлъ отъ небе-то. И казувахж: [ч]Не
е ли тойзи Іисусъ, сынъ-тъ Іосифовъ, на
когото ный познавамы бащж му и майкж
му? Какъ прочее казува той: Азъ сьмь
43 отъ небе-то слѣзлъ? А Іисусъ отговори
и рече имъ: Не роптайте помежду си.
44 [ш]Никой не може да дойде при мене, ако
го не привлѣче Отецъ, който мя е про-
водилъ; и азъ ще го въскрьсіж въ послѣд-
45 ній-тъ день. Писано [щ]е въ пророцы-тѣ:
"И всичкы ще бжджтъ научени отъ Бо-
га". И [ъ]всякой който слуша и ся научи
46 отъ Отца, иде при мене. [ы]Не че е ви-
дѣлъ нѣкой Отца, [ь]освѣнь тогозъ който е
47 отъ Бога; той е видѣлъ Отца. Истинж,
истинж ви казувамъ: [ѣ]Който вѣрува въ
48 мене има животъ вѣченъ. [ю]Азъ сьмь
49 хлѣбъ-тъ на живота. [я]Бащи-тѣ ви ядо-
хж маннж-тж въ пустыніж-тж и умрѣ-
50 хж. [ж]Тойзи е хлѣбъ-тъ който слѣзува
отъ небе-то, за да яде нѣкой отъ него и

е Быт. 49; 10. Втор. 18; 15, 18. Мат 11; 3. Гл. 1; 21. 4; 19, 25. 7; 40.
ж Мат. 14; 23. Мар. 6; 47.
з Ст. 54. Гл. 4; 14.
и Мат. 3. 17. 17; 5. Мар. 1; 11. 9; 7. Лук. 3; 22. 9; 35. Гл. 1; 33. 5; 37. 8; 18. Дѣян. 2; 22. 2 Пет. 1; 17.
і 1 Іоан. 3; 23.
к Мат. 12; 38. 16; 1. Мар. 8; 11. 1 Кор. 1; 22.
л Исх. 16; 15. Числ. 11; 7. Неем. 9; 15. 1 Кор. 10; 3.
м Псал. 78; 24, 25.
н Вижь Гл. 4; 15.
о Ст. 48, 58.
п Гл. 4; 14. 7; 37.
р Ст. 26, 64.
с Ст. 45.
т Мат. 24; 24. Гл. 10; 28, 29. 2 Тим. 2; 19. 1 Іоан. 2; 19.
у Мат. 26; 39. Гл. 5; 30.
ф Гл. 4; 34.
х Гл. 10; 28. 17; 12. 18; 9.
ц Ст. 27, 47, 54. Гл. 3; 15, 16. 4; 14.
ч Мат 13; 55. Марк. 6; 3. Лук. 4; 22.
ш Пѣсн. 1; 4. Ст. 65.
щ Иса. 54; 13. Іер. 31; 34. Мих. 4; 2. Евр. 8; 10. 10; 16.
ъ Ст. 37.
ы Гл. 1; 18. 5; 37.
ь Мат. 11; 27. Лук. 10; 22. Гл. 1; 18. 7; 29. 8; 19.
ѣ Гл. 3; 16, 18, 36. Ст. 40.
ю Ст. 33, 35.
я Ст. 31.
ж Ст. 51, 58.

51 да не умре. Азъ сьмь живый-тъ хлѣбъ, [ѣа]слѣзнжлый-тъ отъ небе-то. Ако яде нѣкой отъ тойзи хлѣбъ, ще живѣе въ вѣкы: и [а]хлѣбъ-тъ който азъ ще дамъ, е моя-та плъть, коіжто азъ ще дамъ за 52 животь-тъ на свѣта. [б]Тогава ся прѣпирахж Іудеи-тѣ помежду си, и казувахж: [в]Какъ може тойзи да ни даде да ядемъ плъть-тж *му*?

53 А Іисусъ имъ рече: Истинж, истинж ви казувамъ: [г]Ако не ядете плъть-тж на Сына человѣческаго, и не піете кръвь-тж 54 му, нѣмате животъ въ себе си. [д]Който яде плъть-тж ми, и піе кръвь-тж ми има животъ вѣченъ, и азъ ще го въскрьсіж 55 въ послѣдній-тъ день. Защото плъть-та ми е истинна храна, и кръвь-та ми е и-56 стинно питіе. Който яде плъть-тж ми, и піе кръвь-тж ми, [е]въ мене прѣбждва, и 57 азъ въ него. Както мя е проводилъ Отецъ живый, и азъ сьмь живъ чрѣзъ Отца, *така* и който мя яде, ще бжде живъ 58 и той чрѣзъ мене. [ж]Тойзи е хлѣбъ-тъ, който слѣзе отъ небе-то; не както вашитѣ бащи ядохж маннж-тж, и умрѣхж; който яде тойзи хлѣбъ, ще бжде живъ 59 во вѣкы. Това рече той въ съборище-то като поучаваше въ Капернаумъ.

60 И тъй [з]мнозина отъ неговы-тѣ ученицы като чухж рекохж: Жестока е тая 61 дума; кой може да іж слуша? Но Іисусъ като узна въ себе си, че негодуватъ за 62 това ученици-тѣ негови, рече имъ: Това ли вы соблазнява? А [и]ако видите Сына человѣческаго да възлѣзва дѣто е былъ 63 отъ пьрво? [і]Духъ-тъ е онова което дава животъ; плъть-та нищо не ползува; думы-тѣ които азъ ви говоріж духъ сж, и 64 животъ сж. Но [к]има нѣкои отъ васъ които не вѣруватъ. Защото [л]знаяше Іисусъ изъ начало, кои сж що не вѣру-65 ватъ, и кой е дѣто ще го прѣдаде. И казуваше: За това [м]ви рѣкохъ, че никой не може да дойде при мене, ако не му 66 е дадено отъ Отца ми. [н]Отъ това мнозина отъ неговы-тѣ ученицы ся повърнжхж на задъ, и не ходяхж вече съ него.

67 Тогава рече Іисусъ на дванадесеть-тѣ: 68 Да ли ищете и вы да си идете? А Симонъ Петръ му отвѣща: Господи, при кого да отидемъ? ты имашь [о]думы на 69 животъ вѣченъ. И [п]ный повѣрувахмы и познахмы че си ты Христосъ, Сынъ на 70 Бога живаго. Отговори имъ Іисусъ: [р]Не избрахъ ли азъ васъ дванадесеть-тѣ, но 71 [с]единъ отъ васъ е діаволъ? Казуваше *за* Іудж Симоновъ Искаріотскый; защото той, който бѣ единъ отъ дванадесеть-тѣ, щѣше да го прѣдаде.

ГЛАВА 7.

1 И слѣдъ това ходяше Іисусъ по Галилеіж; защото не рачаше да ходи по Іудеіж; [а]понеже Іудеи-тѣ щѣхж да го у-2 біжтъ. А [б]бѣ близу Іудейскый-тъ празд-3 никъ на шатрораспъваніе-то. И [в]рекохж му братія-та му: Прѣмини отъ тука, и иди въ Іудеіж, за да видятъ и твои-тѣ 4 ученици дѣла-та които правишь: Защото никой не прави нѣщо скрышомъ, и ище да бжде той явенъ. Ако правишь това, 5 яви себе си на свѣтъ-тъ. Защото [г]нито 6 братія-та му вѣрувахж въ него. Тогава казува имъ Іисусъ: Мое-то [д]врѣме не е настанало още, а ваше-то врѣме е вы-7 нжгы готово. Васъ свѣтъ-тъ [е]не може да вы ненавижда; но мене ненавиди, [ж]защото азъ свидѣтелствувамъ за него, че него-8 вы-тѣ дѣла сж лукавы. Вый възлѣзте на тойзи праздникъ; азъ нѣма още да възлѣзж на тойзи праздникъ; защото [з]врѣ-9 ме-то ми не ся е испълнило още. И това като имъ рече, останж си въ Галилеіж.

10 А като възлѣзохж братія-та му, тогазь и той възлѣзе на праздникъ-тъ, не явно, 11 но тайно нѣкакъ си. [и]Іудеи-тѣ прочее диряхж го на праздникъ-тъ, и казувахж: 12 Кждѣ е онзи? И [і]имаше много глъчка за него помежду народъ-тъ; [к]едни говоряхж: Че е добръ; а другы казувахж: 13 Не, но льсти народъ-тъ. Никой обаче не говоряше явно за него, [л]поради страхъ-тъ отъ Іудеи-тѣ.

14 Но като ся прѣполовяваше вече праздникъ-тъ, възлѣзе Іисусъ въ храмъ-тъ и 15 поучаваше. И [м]чудяхж ся Іудеи-тѣ, и казувахж: Какъ тойзи знае книжно ученіе, 16 като не ся е училъ? Отговори имъ Іисусъ и рече: [н]Мое-то ученіе не е мое, 17 но на оногози който мя е проводилъ. [о]Ако ище нѣкой да прави неговж-тж воліж, позна ще за поученіе-то, да ли е отъ Бога, или азъ отъ самосебе си го-18 воріж. [п]Който говори отъ самосебе си, ище своіж-тж си славж, а който ище славж-тж на оногози който го е проводилъ, той е истинскый, и нѣма неправдж 19 въ него. [р]Моисей не ви ли даде законъ-тъ, и никой отъ васъ не испълнява законъ-тъ?

ѣа Гл. 3; 13.
а Евр. 10; 5, 10.
б Гл. 7; 43. 9; 16. 10; 19.
в Гл. 3; 9.
г Мат. 26; 26, 28.
д Ст. 27, 40. 63. Гл. 4; 14.
е 1 Іоан. 3; 24. 4; 15, 16.
ж Ст. 49, 50, 51.
з Мат. 11; 6. Ст. 66.
и Мар. 16; 19. Гл. 3; 13. Дѣян. 1; 9. Ефес. 4; 8.
і 2 Кор 3; 6.
к Ст. 36.
л Гл. 2; 24, 25. 13; 11.
м Ст. 44, 45.
н Ст. 60.
о Дѣян. 5; 20.
п Мат. 16; 16. Мар. 8; 29. Лук. 9; 20. Гл. 1; 50. 11; 27.
р Лук. 6; 13.
с Гл. 13; 27.

а Гл. 5; 16, 18.
б Лев. 23; 34.
в Мат. 12; 46. Мар. 3; 31. Дѣян. 1; 14.
г Мар. 3; 21.
д Гл. 2: 4. 8; 20. Ст. 8, 30.
е Гл. 15; 19.
ж Гл. 3; 19.
з Ст. 6. Гл. 8; 20.
и Гл. 11; 56.
і Гл. 9; 16. 10; 19.
к Мат. 21; 46. Лук. 7; 16. Гл. 6; 14. Ст. 40.
л Гл. 9; 22. 12; 42. 19; 38.
м Мат. 13; 54. Мар. 6; 2. Лук. 4; 22. Дѣян. 2; 7.
н Гл. 3; 11. 8; 28. 12; 49. 14; 10, 24.
о Гл. 8; 43.
п Гл. 5; 41. 8; 50.
р Исх. 24; 3. Втор. 33; 4 Гл. 1; 17. Дѣян. 7; 38.

20 [с]защо ищете да мя убіете? Отговори народъ-тъ и рече: [т]Бѣсъ имашь; кой ище
21 да тя убіе? Отвѣща Іисусъ и рече имъ: Едно дѣло сторихъ, и всинца ся чудите.
22 [у]За това Моисей ви даде обрѣзаніе-то, (не че е отъ Моисея, [ф]но отъ отцы-тѣ),
23 и въ сѫбботѫ обрѣзувате человѣка. Ако въ сѫбботѫ пріима человѣкъ обрѣзаніе за да ся не наруши законъ-тъ Моисеовъ, на мене ли ся гнѣвате, [х]защото цѣлъ
24 человѣкъ оздравихъ въ сѫбботѫ? [ц]Не сѫдѣте по лице, но правѫ сѫдбѫ сѫ-
25 дѣте. Тогазь казувахѫ нѣкои отъ Іерусалимляны-тѣ: Не е ли тойзи когото и-
26 щѫтъ да убіѭтъ? И ето явно говори, и не му казуватъ нищо. [ч]Да не бы извѣстно да сѫ познали князове-тѣ, че тойзи
27 е наистинѫ Христосъ? [ш]Но тогози го знаемъ отъ кѫдѣ е; а Христосъ когато дойде, никой нѣма да знае отъ кѫдѣ
28 е. Тогава Іисусъ, като поучаваше въ храмъ-тъ, възгласи и рече: [щ]И мене знаете и [ъ]отъ кѫдѣ сьмь знаете; и отъ самосебе си не сьмь дошелъ, но [ы]е истинскый тойзи който мя е проводилъ, [ь]когото вы
29 не знаете. Но [ѣ]азъ го знаѭ, защото сьмь
30 отъ него, и той мя проводи. И тъй [ю]искахѫ да го хванѫтъ: и [я]никой не тури рѫкѫ на него; защото не му бѣ дошелъ
31 часъ-тъ още. И [ѫ]множина отъ народъ-тъ повѣрувахѫ въ него, и казувахѫ: Христосъ, кога дойде, по голѣмы ли чудеса ще направи отъ тѣзи които тойзи стори?
32 Чухѫ Фарисеи-тѣ че тъй глъчи народъ-тъ за него, и проводихѫ Фарисеи-тѣ и първосвященници-тѣ слугы да го у-
33 ловятъ. И на тѣхъ рече Іисусъ: [ѭ]Още малко врѣме сьмь съ васъ, и ще идѫ
34 при оногози който мя е проводилъ. [а]Ще мя потърсите и нѣма да *мя* намѣрите; и дѣто сьмь азъ, вы не можете да дойдете.
35 Рекохѫ на това Іудеи-тѣ помежду си: Кѫдѣ ще иде тойзи, че ный нѣма да го намѣримъ? [б]Да не бы че ще иде въ разсѣяны-тѣ между Еллины-тѣ, и да учи
36 Еллины-тѣ? Каква е тая дума коіѭто рече: Ще мя потърсите, и нѣма да мя намѣрите? и, Дѣто сьмь азъ, вы не можете да дойдете?

37 А въ [в]послѣдній-тъ день, великый-тъ на праздникъ-тъ, стояше Іисусъ и възгласи та каза: [г]Ако е нѣкой жеденъ, да
38 дойде при мене и да піе. [д]Който вѣрва въ мене, както рече писаніе-то, [е]рѣкы отъ живѫ водѫ ще потекѫтъ изъ утро-
39 бѫ-тѫ му. А [ж]това рече за Духъ-тъ, когото щѣхѫ да пріемватъ вѣрующи-тѣ въ него; защото [з]не бѣ *даденъ* още Духъ святый; понеже Іисусъ още не бѣше ся
40 прославилъ. И тъй множина отъ народъ-тъ като чухѫ това слово казувахѫ: Наи-
41 стинѫ тойзи е [и]пророкъ-тъ. Другы казувахѫ: [і]Тойзи е Христосъ. Другы пакъ казувахѫ: Че [к]отъ Галилеіѫ ли ще дойде
42 Христосъ? [л]Не рече ли писаніе-то че отъ сѣме-то Давидово, и отъ градецъ-тъ Виѳлеемъ, [м]дѣто бѣше Давидъ, ще дойде
43 Христосъ? И тъй станѫ [н]раздоръ за
44 него между народъ-тъ. И [о]нѣкои отъ тѣхъ искахѫ да го хванѫтъ; но никой
45 не тури рѫцѣ на него. И дойдохѫ си слугы-тѣ при първосвященницы-тѣ и Фарисеи-тѣ, и тѣ имъ рекохѫ: Защо го
46 не докарахте? Отговорихѫ слугы-тѣ: [п]Никога не е говорилъ человѣкъ тъй,
47 както тойзи человѣкъ *говори*. А Фарисеи-тѣ имъ отговорихѫ: [р]Да не бы и вы да
48 сте ся прѣльстили? Има ли да е повѣрувалъ въ него нѣкой отъ князове-тѣ
49 или отъ Фарисеи-тѣ? Но тойзи *простъ* народъ, който не знае законъ-тъ, про-
50 клѣти сѫ. Казува имъ Никодимъ, [с]той що бѣ ходилъ нощя при него, който бѣше
51 единъ отъ тѣхъ: [т]Нашій-тъ законъ осѫжда ли человѣка, ако не чуе първомъ
52 отъ него, и разбере що прави? Отговорихѫ и рекохѫ му: Да не си и ты отъ Галилеіѫ? испытай и виждь че [у]пророкъ
53 отъ Галилеіѫ не е въстанѫлъ. И отиде всякой у дома си.

ГЛАВА 8.

1 А Іисусъ отиде на горѫ-тѫ Елеонскѫ.
2 И на зарань-тѫ дойде пакъ въ храмъ-тъ, и всичкый-тъ народъ идяше при него; и
3 сѣднѫ та гы учаше. И доведохѫ книжници-тѣ и Фарисеи-тѣ при него еднѫ женѫ хванѫтѫ въ прѣлюбодѣйство, и като
4 іѭ поставихѫ на срѣдъ, Казуватъ му: Учителю, тая жена бы хванѫта въ само-
5 то дѣло като прѣлюбодѣйствуваше. А въ законъ-тъ [а]Моисей повелѣ намъ, които сѫ таквызь съ камьніе да гы убивамы;
6 а ты какво казувашь? И това казувахѫ да го искушаватъ, за да иматъ да го об-

с Мат. 12: 14. Мар. 3; 6. Гл. 5; 16, 18. 10; 31, 39. 11; 53.
т Гл. 8; 48, 52. 10; 20.
у Лев. 12; 3.
ф Быт. 17; 10.
х Гл. 5; 8. 9, 16.
ц Втор. 1: 16, 17. Прит. 24; 23. Гл. 8: 15 Іак. 2; 1.
ч Ст. 48.
ш Мат 13; 55. Марк. 6; 3. Лук. 4; 22.
щ Вижь Гл. 8; 14.
ъ Гл. 5; 43. 8; 42.
ы Гл. 5; 32. 8; 26. Рим. 3; 4.
ь Гл. 1; 18. 8: 55.
ѣ Мат. 11; 27. Гл. 10; 15.
ю Мар. 11; 18. Лук. 19; 47. 20; 19. Ст. 19. Гл. 8; 37.
я Ст. 44. Гл. 8; 20.
ѫ Мат. 12: 23. Гл. 3; 2. 8: 30.
ѭ Гл. 13; 33. 16: 16.
а Осія 5; 6. Гл. 8; 21. 13; 33.
б Иса. 11; 12. Іак. 1; 1. 1 Пет. 1; 1.
в Лев. 23; 36.
г Иса. 55; 1. Гл. 6; 35. Отк. 22; 17.
д Втор. 18; 15.
е Прит. 18: 4. Иса. 12; 3. 44; 3. Гл. 4; 14.
ж Иса. 44; 3. Іоил. 2: 28. Гл. 16; 7. Дѣян. 2; 17, 33, 38.
з Гл. 12; 16. 16; 7.
и Втор 18; 15, 18. Гл. 1; 21. 6; 14.
і Гл. 4: 42. 6; 69.
к Ст. 52. Гл. 1; 46.
л Псал. 132; 11. Іер. 23; 5. Мих. 5; 2. Мат. 2; 5. Лук. 2; 4.
м 1 Цар. 16; 1, 4.
н Ст. 12. Гл. 9; 16. 10; 19.
о Ст. 30.
п Мат. 7; 29.
р Гл. 12; 42. Дѣян. 6; 7. 1 Кор. 1; 20, 26. 2; 8.
с Гл. 3; 2.
т Втор. 1: 17. 17; 8 и др. 19; 15.
у Иса. 9; 1, 2. Мат. 4; 15. Гл. 1; 46. Ст. 41.

—

а Лев. 20; 10. Втор. 20; 10. Втор. 22; 22.

винявать. А Іисусъ ся наведе долу, и 7 пишѣше съ пьрстъ на земіѫ-тѫ. И като постоянствувахѫ да го пытать, исправи ся и рече имъ: [б]Който отъ васъ е безгрѣшенъ, *той* първъ да хвьрли камькъ 8 на неіѫ. И пакъ ся наведе долу и пи- 9 шѣше на земіѫ-тѫ. А тѣ, като чухѫ *това*, и отъ съвѣсть [в]изобличавани, излѣзвахѫ си единъ по единъ, като наченѫхѫ отъ стары-тѣ до най сетны-тѣ; и останѫ Іисусъ самъ си и жена-та стояща на срѣдъ. 10 И когато ся исправи Іисусъ, и не видѣ никого освѣнь женѫ-тѫ, рече ѝ: Жено, дѣ сѫ онѣзи които тя обвиняваxѫ? не 11 тя ли осѫди никой? И тя рече: Никой, Господи. И Іисусъ ѝ рече: [г]Нито азъ тя осѫждамъ; иди си, и [д]отъ сега не согрѣшавай вече.

12 И пакъ говоряше Іисусъ *народу* и казуваше: [е]Азъ сьмь видѣлина на свѣтъ-тъ; който мя слѣдува, нѣма да ходи въ тьмнинѫ, но ще има видѣлинѫ-тѫ на жи- 13 вотъ-тъ. А Фарисеи-тѣ му рекохѫ: [ж]Ты самъ си за себе си свидѣтелствувашь; 14 твое-то свидѣтелство не е истинско. Отговори Іисусъ и рече имъ: Ако и да свидѣтелствувамъ азъ самъ за себе си, свидѣтелство-то ми е истинно; защото знаіѫ отъ дѣ сьмь дошелъ, и кѫдѣ отивамъ; а [з]вы не знаете отъ кѫдѣ идѫ и 15 на кѫдѣ отхождамъ. [и]Вы сѫдите плът- 16 скы, [і]азъ не сѫдіѫ никого. Но ако и да сѫдіѫ, моя-та сѫдба е истинска; защото не сьмь [к]самъ, но азъ и Отецъ, който 17 мя е пратилъ. А и [л]въ вашій-тъ законъ е писано: Че на двама человѣцы свидѣ- 18 телство-то е истинно. Азъ сьмь който свидѣтелствувамъ за себе си, и Отецъ *ми* [м]който мя е проводилъ свидѣтелствува за 19 мене. Тогазь му казувахѫ: Дѣ е твой-тъ Отецъ? Отговори Іисусъ: [н]Нито мене знаете, нито Отца ми; [о]ако быхте знаяли мене, щѣхте да знаете и Отца ми. 20 Тѣзи думы изговори Іисусъ [п]въ съкровищницѫ-тѫ, когато поучаваше въ храмъ-тъ; и [р]никой го не хванѫ, [с]защото не бѣше му още дошелъ часъ-тъ.

21 И пакъ имъ рече Іисусъ: Азъ отхождамъ, и [т]ще мя търсите, [у]и ще умрете въ грѣхъ-тъ си. Дѣто отивамъ азъ, вы 22 не можете да дойдете. А Іудеи-тѣ казувахѫ: Да не ще да ся убіе, и за това казува: Дѣто отхождамъ азъ, вы не може- 23 те да дойдете? И рече имъ: [ф]Вы сте отъ тыя които сѫ долу, азъ сьмь отъ оныя които сѫ горѣ. [х]Вы сте отъ тойзи свѣтъ; 24 азъ не сьмь отъ тойзи свѣтъ. [ц]За това ви рѣкохъ че въ грѣхове-тѣ си ще умрете; защото, [ч]ако не повѣрувате че сьмь 25 азъ, въ грѣхове-тѣ си ще умрете. А тѣ му казувахѫ: Ты кой си? И рече имъ Іисусъ: *Азъ сьмь това* което отъ начало 26 ви казувамъ. Много имамъ да говоріѫ и да сѫдіѫ за васъ; но [ш]тойзи който мя е проводилъ, истинскый е; и [щ]азъ което сьмь чулъ отъ него, това казувамъ на 27 свѣтъ-тъ. Не разумѣхѫ че имъ говоря- 28 ше за Отца. Тогазь имъ рече Іисусъ: [ъ]Кога въздигнете Сына человѣческаго, [ы]тогазь щете позна че сьмь азъ, и [ь]отъ самосебе си нищо не правіѫ, [ѣ]но както мя е научилъ Отецъ ми, това говоріѫ. 29 И [ю]тойзи който мя е проводилъ съ мене е; [я]не мя е оставилъ Отецъ самичькъ; [ѫ]защото азъ правіѫ всякога що е нему 30 угодно. Това като говоряше, [ѭ]множина повѣрувахѫ въ него.

31 И казуваше Іисусъ на повѣрувалы-тѣ въ него Іудеи: Ако вы устоите въ моіѫ-тѫ думѫ, наистинѫ сте мои ученици. 32 И ще познаете истинѫ-тѫ, [а]и истина-та 33 ще вы направи свободны. Отговорихѫ му: [б]Сѣме Авраамово смы, и никога никому раби не смы ставали; какъ казу- 34 вашь ты: Свободни ще бѫдете? Отговори имъ Іисусъ: Истинѫ, истинѫ ви казувамъ: [в]Всякой който прави грѣхъ, рабъ 35 е на грѣхъ-тъ. [г]И рабъ-тъ не остава вѣчно въ кѫщѫ-тѫ; а сынъ-тъ вѣчно прѣбѫдва. И тъй [д]ако Сынъ-тъ вы освободи, 36 ще бѫдете наистинѫ свободни. Знаіѫ че сте сѣме Авраамово; [е]но ищете да мя убіете, защото моя-та дума въ васъ ся не 37 вмѣщава. [ж]Азъ говоріѫ това което сьмь видѣлъ у Отца си, и вы такожде правите това което сте видѣли отъ отца си. 39 Отговорихѫ и рекохѫ му: [з]Отецъ нашъ е Авраамъ. Казува имъ Іисусъ: [и]Ако да бѣхте чада Авраамовы, дѣла-та Авраамо- 40 вы быхте правили. [і]А сега искате да мя убіете, *мене*, человѣка, който ви говорихъ истинѫ-тѫ, [к]коіѫто чухъ отъ Бога; това 41 Авраамъ не е сторилъ. Вы правите дѣла-та бащины си. А тѣ му рекохѫ: Ный не смы родени отъ блудъ; [л]едного Отца 42 имамы, Бога. Рече имъ Іисусъ: [м]Ако да

б Втор. 17; 7. Рим. 2; 1.
в Рим. 2; 22.
г Лук. 9; 56. 12; 14. Гл. 3; 17.
д Гл. 5; 14.
е Гл. 1; 4, 5, 9. 3; 19. 9; 5. 12; 35, 36, 46.
ж Гл. 5; 31.
з Вижь Гл. 7; 28. 9; 29.
и Гл. 7; 24
і Гл. 3; 17. 12; 47. 18; 36.
к Ст. 29. Гл. 16; 32.
л Втор. 17; 6. 19; 15. Мат. 18; 16. 2 Кор. 13; 1. Евр. 10; 28.
м Гл. 5; 37.
н Ст. 55. Гл. 16; 3.
о Гл. 14; 7.
п Марк. 12; 41.
р Гл. 7; 30.
с Гл. 7; 8.
т Гл. 7; 34. 13; 33.
у Ст. 24.
ф Гл. 3; 31.
х Гл. 15; 19. 17; 16. 1 Іоан. 4; 5.
ц Ст. 21.
ч Марк. 16; 16.
ш Гл. 7; 28.
щ Гл. 3; 32. 15; 15.
ъ Гл. 3; 14. 12; 32.
ы Рим. 1; 4.
ь Гл. 5; 19, 30.
ѣ Гл. 3; 11.
ю Гл. 14; 10, 11.
я Ст. 16.
ѫ Гл. 4; 34. 5; 30. 6; 38.
ѭ Гл. 7; 31. 10; 42. 11; 45.
а Рим. 6; 14, 18, 22. 8; 2. Іак. 1; 25. 2; 12.
б Лев. 25; 42. Мат. 3; 9. Ст. 39.
в Рим. 6; 16, 20. 2 Пет. 2; 19.
г Гал. 4; 30.
д Рим. 8; 2. Гал. 5; 1.
е Гл. 7; 19. Ст. 40.
ж Гл. 3; 32. 5; 19, 30. 14; 10, 24.
з Мат. 3; 9. Ст. 33.
и Рим. 2; 28. 9; 7. Гал. 3; 7, 29.
і Ст. 37.
к Ст. 26.
л Иса. 63; 16. 64; 8. Мал. 1; 6.
м 1 Іоан. 5; 1.

бѣше ви Богъ Отецъ, *то вы* любили бихте мене; защото [н]азъ отъ Бога излѣзохъ и дойдохъ; понеже [о]не сьмь дошелъ отъ
43 самосебе си, но той мя проводи. [п]Защо не разумѣвате говореніе-то ми? Защото
44 не можете да слушате мое-то слово. [р]Вы сте отъ бащѫ діавола, и похоти-тѣ бащины си искате да правите. Той бѣше отъ край человѣкоубійца, и [с]не устоя въ истинѫ-тѫ; защото истина въ него нѣма: Когато говори лъжѫ-тѫ, отъ свои-тѣ си говори, защото е лъжъ и на *лъжѫ*-тѫ
45 баща. А пакъ азъ защото казувамъ и-
46 стинѫ-тѫ, не мя вѣрувате. Кой отъ васъ мя изобличава за грѣхъ? Ако ли говорѭ
47 истинѫ, защо вы мя не вѣрувате? [т]Който е отъ Бога, Божіи-тѣ словеса слуша; вы за това не слушате, защото отъ Бога
48 не сте. На това отговорихѫ Іудеи-тѣ и рекохѫ му: Не казувамы ли ный право, че ты си Самарянинъ, [у]и имашь бѣсъ?
49 Отговори Іисусъ: Нѣмамъ азъ бѣсъ; но почитамъ Отца си, а вы мя бесчестите.
50 И [ф]азъ не търсѭ моіѫ-тѫ славѫ; има
51 кой да іѫ търси и да сѫди. Истинѫ, истинѫ ви казувамъ, [х]ако упази нѣкой мое-то слово, нѣма да види смърть до
52 вѣка. Тогазь му рекохѫ Іудеи-тѣ: Сега разбрахмы че имашь бѣсъ. [ц]Авраамъ умрѣ и пророци-тѣ, и ты казувашь: Ако упази нѣкой слово-то ми, смърть нѣма да вку-
53 си. Ты по голѣмъ ли си отъ отца ни Авраама, който умрѣ? и пророци-тѣ умрѣ-
54 хѫ: ты на какъвъ ся правишь? Отговори Іисусъ: [ч]Ако славѭ азъ самъ себе си, слава-та ми е нищо; [ш]Баща ми е който мя слави, *за* когото вы казвате че е
55 Богъ вашъ. И [щ]не сте го познали, но азъ го познавамъ; и ако рекѫ че не го познавамъ, ще бѫдѫ подобенъ вамъ лъжецъ; но азъ го познавамъ и думѫ-тѫ
56 му държѭ. [ъ]Баща ви Авраамъ радъ бы былъ да види мой-тъ день; [ь]и видѣ и
57 възрадова ся. Рекохѫ му Іудеи-тѣ: Петдесеть годины нѣмашь още, и Авраама
58 ли си видѣлъ? Рече имъ Іисусъ: Истинѫ, истинѫ ви казувамъ, прѣди да бѫ-
59 де Авраамъ, [ь]азъ сьмь. [ѣ]Тогази зѣхѫ камьніе да хвърлятъ върхъ него; но Іисусъ ся скры, и излѣзе изъ храмъ-тъ, и [ю]минѫ прѣзъ срѣдъ тѣхъ; и така си отиде.

ГЛАВА 9.

1 И като заминуваше, видѣ едного чело-
2 вѣка слѣпъ отъ рожденіе-то си. И попытахѫ го ученици-тѣ му и рекохѫ: Равви, [а]кой е съгрѣшилъ, той ли или роди-
3 тели-тѣ му, та ся е слѣпъ родилъ? Отговори Іисусъ: Нито е той съгрѣшилъ, нито родители-тѣ му; [б]но да ся явятъ
4 дѣла-та Божіи на него. [в]Азъ трѣба да вършѫ работы-тѣ на тогози който мя е проводилъ, доклѣ е день; иде нощь, ко-
5 гато никой не може да работи. Доклѣ сьмь на свѣтъ-тъ, [г]видѣлина сьмь на
6 свѣтъ-тъ. Това като рече, [д]плюнѫ на земіѭ-тѫ, и направи калъ отъ плюнкѫ-тѫ, и помаза съ калъ-тъ очи-тѣ на слѣ-
7 пый-тъ, И рече му: Иди, омый ся [е]въ кѫпалніѫ-тѫ Силоамъ, (което ся тълкува проводенъ.) И тъй [ж]отиде, омы ся и дойде прогледнѫлъ.
8 А съсѣди-тѣ, и които го бѣхѫ виждали отъ първо че бѣше слѣпъ, казувахѫ: Не е ли тойзи, който сѣдяше та прося-
9 ше? Едни казувахѫ: Той е; другы: Че прилича на него; той казуваше: Азъ сьмь.
10 И говоряхѫ му: Какъ ти ся отворихѫ очи-
11 тѣ? Отговори той и рече: [з]Человѣкъ който ся нарича Іисусъ направи калъ, и помаза очи-тѣ ми, и рече ми: Иди на кѫпалніѫ-тѫ Силоамъ, и омый ся: а като
12 отидохъ та ся омыхъ, прогледахъ. Тогазь му рекохѫ: Дѣ е той? Казува: Не знаѭ.
13 Заведохѫ при Фарисеи-тѣ тогозь, кой-
14 то бѣ нѣкога слѣпъ. А бѣше сѫббота, когато направи Іисусъ калъ-тъ, и отвори
15 очи-тѣ му. И пакъ го пытахѫ и Фарисеи-тѣ какъ прогледа. И той имъ рече: Калъ тури на очи-тѣ ми, и омыхъ ся, и
16 гледамъ. И казувахѫ нѣкои отъ Фарисеи-тѣ: Тойзи человѣкъ не е отъ Бога, защото сѫбботѫ-тѫ не варди. Другы казувахѫ: [и]Какъ може грѣшенъ человѣкъ да прави таквызи чудеса? И [і]имаше раздоръ
17 помежду имъ. Казуватъ пакъ на слѣпый-тъ: Ты що казувашь за него, понеже ти е отворилъ очи-тѣ? И той рече:
18 [к]Пророкъ е. А Іудеи-тѣ не повѣрувахѫ за него че е былъ слѣпъ и прогледнѫлъ, доклѣ не повыкахѫ родители-тѣ на тогозь
19 който бѣ прогледнѫлъ; Та гы попытахѫ и рекохѫ: Той ли е сынъ ви, *за* когото вы казувате че е слѣпъ роденъ? а сега
20 какъ види? Отговорихѫ имъ родители-тѣ му и рекохѫ: Знаемъ че тойзи е сынъ
21 ни, и че слѣпъ ся роди; А сега какъ види не знаемъ; или кой му е отворилъ очи-тѣ не знаемъ; той е на възрастъ, него пытайте; самъ той да говори за себе
22 си. Това рекохѫ родители-тѣ му, [л]защото ся бояхѫ отъ Іудеи-тѣ; понеже вече

н Гл. 16; 27. 17; 8, 25.
о Гл. 5; 43 7; 28, 29.
п Гл. 7; 17.
р Мат. 13; 38. 1 Іоан. 3; 8.
с Іуд. 6.
т Гл. 10; 26, 27. 1 Іоан. 4; 6.
у Гл. 7; 20. 10; 20. Ст. 52.
ф Гл. 5; 41. 7; 18.
х Гл. 5; 24. 11; 26.

ц Зах. 1; 5. Евр. 11; 13;
ч Гл. 5; 31.
ш Гл. 5; 41. 16; 14. 17; 1. Дѣян. 3; 13.
щ Гл. 7; 28, 29.
ъ Лук. 10; 24.
ы Евр. 11; 13.
ь Исх. 3; 14. Иса. 43; 13. Гл. 17; 5, 24. Кол. 1; 17. Отк. 1; 8.

ѣ Гл. 10; 31, 39. 11; 8.
ю Лук. 4; 30.

—

а Ст. 34.
б Гл. 11; 4.
в Гл. 4; 34. 5; 19, 36. 11; 9. 12; 35. 17; 4.
г Гл. 1; 5, 9. 8; 19. 8; 12. 12; 35, 46.

д Марк. 7; 33. 8; 23.
е Неем. 3; 15.
ж Виж 4 Цар. 5; 14.
з Ст. 6, 7.
и Ст. 33. Гл. 3; 2.
і Гл. 7; 12, 43. 10; 19.
к Гл. 4; 19. 6; 14.
л Гл. 7; 13. 12; 42. 19; 38. Дѣян. 5; 13.

бѣхѫ ся нагласили Іудеи-тѣ, ако го исповѣда нѣкой че е Христосъ, [м]да го от-
23 лѫчатъ отъ съборище-то. За туй родители-тѣ му рекохѫ: На възрастъ е, пы-
24 тайте него. И тъй повыкахѫ вторый пѫть человѣка, който бѣ слѣпъ, и рекохѫ му: [н]Дай славѫ Богу; [о]ный знаемъ че тойзи
25 человѣкъ е грѣшникъ. А той отговори и рече: Грѣшникъ ли е, не знаѭ; едно
26 знамъ, че бѣхъ слѣпъ, а сега видѭ. И рекохѫ му пакъ: Що ти направи? Какъ
27 ти отвори очи-тѣ? Отговори имъ: Рѣкохъ ви вече, и не чухте; защо искате пакъ да чуете? Да не бы да ищете и вы да
28 бѫдете негови ученици? А тѣ го укорихѫ и рекохѫ: Ты си неговъ ученикъ; а
29 ный смы Моисеови ученици. Ный знаемъ че на Моисея Богъ е говорилъ: а [п]то-
30 гозь не знаемъ отъ дѣ е. Отговори человѣкъ-тъ и рече имъ: [р]Това е чудно-то, че вы не знаете отъ кѫдѣ е, и отвори
31 очи-тѣ ми. А знаемъ че Богъ [с]грѣшницы-тѣ не послушува; но ако е нѣкой богочестивъ, и прави волѭ-тѫ му, него по-
32 слушува. А пакъ отъ вѣка не ся е чуло да е отворилъ нѣкой си очи на слѣпъ
33 роденъ *человѣкъ*. [т]Ако да не бѣ той отъ
34 Бога, не можаше нищо да створи. Отговорихѫ и рекохѫ му: [у]Ты съвсѣмъ въ грѣхове си роденъ, и ты ли учишь насъ? И го испѫдихѫ вънъ.

35 Чу Іисусъ че сѫ го испѫдили вънъ, и като го намѣри, рече му: Ты вѣру-
36 вашь ли [ф]въ Сына Божія? Отговори той и рече: Кой е той, Господи, да вѣрувамъ
37 въ него? Рече му Іисусъ: И видѣлъ си
38 го, и [х]който приказва съ тебе, той е. А той рече: Вѣрувамъ, Господи; и поклони
39 му ся. И рече Іисусъ: [ц]Азъ за сѫдъ дойдохъ на тойзи свѣтъ, [ч]да видятъ невидящи-тѣ, а видящи-тѣ да станѫтъ слѣпи.
40 И чухѫ това онѣзи отъ Фарисеи-тѣ които бѣхѫ съ него, и [ш]рекохѫ му: Да не смы
41 и ный слѣпи? Рече имъ Іисусъ: [щ]Ако да бѣхте слѣпи, грѣхъ не быхте имали; но сега казувате че Видимъ; и тъй грѣхъ-тъ ви остава.

ГЛАВА 10.

1 Истинѫ, истинѫ ви казувамъ, който не влѣзува прѣзъ врата-та въ кошарѫ-тѫ на овцы-тѣ, но прѣлазя отъ другадѣ, той
2 е крадецъ и разбойникъ. А който влѣзува прѣзъ врата-та пастырь е на овцы-
3 тѣ. Нему вратарь-тъ отваря, и овцы-тѣ слушатъ гласъ-тъ му, и свои-тѣ овцы по
4 име зове, и гы извожда. И кога искара овцы-тѣ си вънъ, ходи прѣдъ тѣхъ; и овцы-тѣ идѫтъ слѣдъ него, защото зна-
5 ѭтъ гласъ-тъ му. А слѣдъ чужденецъ не щѫтъ оти, но ще побѣгнѫтъ отъ него; защото гласъ-тъ на чужденцы-тѣ не зна-
6 ѭтъ. Тѫзи притчѫ имъ рече Іисусъ: но тѣ не разумѣхѫ що бѣ това което имъ говоряше.

7 Тогазь пакъ имъ рече Іисусъ: Истинѫ, истинѫ ви казувамъ, че азъ сьмь врата-
8 та на овцы-тѣ. Всичкы, които сѫ дошли прѣди мене, крадци сѫ и разбойници;
9 но овцы-тѣ гы не послушахѫ. [а]Азъ сьмь врата-та; прѣзъ мене, ако влѣзе нѣкой, спасенъ ще бѫде, и ще влѣзе и ще из-
10 лѣзе, и пашѫ ще намѣри. Крадецъ-тъ не иде, освѣнь да открадне, да заколе и да погуби; азъ дойдохъ за да иматъ животъ,
11 и да *го* иматъ прѣизобилно. [б]Азъ сьмь добрый-тъ пастырь; добрый-тъ пастырь
12 душѫ-тѫ си полага за овцы-тѣ. А наемникъ-тъ който не е овчарь, на когото овцы-тѣ не сѫ неговы, види вълкъ-тъ че иде, [в]и оставя овцы-тѣ и бѣга; и вълкъ-тъ
13 разграбя овцы-тѣ и распърснува гы. А наемникъ-тъ бѣга, защото е наемникъ, и
14 не го е грыжа за овцы-тѣ. Азъ сьмь добрый-тъ пастырь, [г]и познавамъ мои-тѣ,
15 и мои-тѣ мене познаватъ. [д]Както мя познава Отецъ, и азъ познавамъ Отца; [е]и душѫ-тѫ си полагамъ заради овцы-тѣ.
16 И [ж]другы овцы имамъ, които не сѫ отъ тойзи дворъ, и тѣхъ трѣба да съберѫ; и ще чуѭтъ гласъ-тъ ми; [з]и ще бѫде
17 едно стадо *и* единъ пастырь. За това Отецъ мя люби, [и]защото азъ полагамъ
18 душѫ-тѫ си, за да ѭ земѫ пакъ. Никой не ми ѭ отнема, но азъ отъ самосебе си ѭ полагамъ. Имамъ [і]власть да ѭ положѫ, и имамъ власть пакъ да ѭ земѫ. [к]Тѫзи заповѣдь пріяхъ отъ Отца си.

19 И тъй пакъ станѫ [л]раздоръ между Іу-
20 деи-тѣ за тѣзи думы. И мнозина отъ тѣхъ казувахѫ: [м]Бѣсъ има, и лудъ е; що го
21 слушате? Другы казувахѫ: Тѣзи думы не сѫ на бѣснуемъ *человѣкъ*; [н]може ли бѣсъ [о]да отваря очи на слѣпы?

22 И станѫ въ Іерусалимъ *праздникъ-тъ на* освященіе-то *на храмъ-тъ*, и зима бѣше.
23 И ходяше Іисусъ въ храмъ-тъ [п]въ при-
24 творъ-тъ Соломоновъ. Между това заобыколихѫ го Іудеи-тѣ и казувахѫ му: До

м Ст. 34. Гл. 16; 2.
н Іис. Нав. 7; 19. 1 Цар. 6; 5.
о Ст. 16.
п Гл. 8; 14.
р Гл. 3; 10.
с Іов. 27; 9. 35; 12. Псал. 18; 41. 34: 15. 66; 18. Прит. 1; 28. 15; 29. 28; 9. Иса. 1; 15. Іер. 11; 11. 14; 12. Іез. 8; 18. Мих. 3; 4. Зах. 7; 13.
т Ст. 16.
у Ст. 2.
ф Мат. 14; 33. 16; 16. Марк. 1; 1. Гл. 10; 36. 1 Іоан. 5; 13.
х Гл. 4; 26.
ц Гл. 3; 17. 5; 22, 27. 12; 47.
ч Мат. 13; 13.
ш Рим. 2; 19.
щ Гл. 15; 22, 24.

—

а Гл. 14; 6. Ефес. 2; 18.
б Иса. 40; 11. Іез. 34; 12, 23. 37; 24. Евр. 13; 20. 1 Пет. 2; 25. 5; 4.
в Зах. 11; 16, 17.
г 2 Тим. 2; 19.
д Мат. 11; 27.
е Гл. 15; 13.
ж Иса. 56; 8.
з Іез. 37; 22. Ефес. 2; 14. 1 Пет. 2; 25.
и Иса. 53; 7, 8, 12. Евр. 2; 9.
і Гл. 2; 19.
к Гл. 6; 38. 15; 10. Дѣян. 2; 24, 32.
л Гл. 7; 43. 9; 16.
м Гл. 7; 20. 8; 48, 52.
н Исх. 4; 11. Псал. 94; 9. 146; 8.
о Гл. 9; 6, 7, 32, 33.
п Дѣян. 3; 11. 5; 12.

кога *ще* държишь душы-тѣ ни въ сумнѣніе? Ако си ты Христосъ, кажи ни явно.
25 Отговори имъ Іисусъ: Казахъ ви, и не вѣрувате. [р]Дѣла-та които азъ правіѭ въ име-то на Отца си, тѣ свидѣтелствуватъ
26 за мене. Но [с]вы не вѣрувате, защото не сте отъ мои-тѣ овцы, както ви рѣкохъ.
27 [т]Мои-тѣ овцы слушатъ мой-тъ гласъ, и азъ гы познавамъ, и тѣ идѫтъ слѣдъ
28 мене, И азъ имъ давамъ животъ вѣченъ, и [у]нѣма да загынѫтъ во вѣкы, и никой нѣма да гы грабне отъ рѫкѫ-тѫ ми.
29 [ф]Отецъ ми, [х]който ми *гы* даде, отъ всичкы е най голѣмъ; и никой не може да *гы* грабне отъ рѫкѫ-тѫ на Отца ми.
30 [ц]Азъ и Отецъ едно смы.
31 Тогазь пакъ [ч]зѣхѫ Іудеи-тѣ камьніе
32 да го убіѭтъ. Отговори имъ Іисусъ: Много добры дѣла отъ Отца моего ви показахъ; за кое отъ тѣзъ дѣла хвьрляте
33 камьніе вьрхъ мене? Отговорихѫ му Іудеи-тѣ и казахѫ: За добро дѣло не хвьрлямы камьніе вьрхъ тебе, но за богохулство, и защото ты, като си человѣкъ,
34 [ш]правишь себе си Богъ. Отговори имъ Іисусъ: [щ]Не е ли писано въ вашій-тъ
35 законъ, "Азъ рѣкохъ, Богове сте?" Ако нарече богове онѣзи, [ъ]къмъ които быде слово-то Божіе, (и писаніе-то не може
36 да ся наруши;) [ы]***На тогозь*** когото Богъ освяти [ь]и проводи на свѣтъ-тъ, вы казувате ли, Богохулствувашь, [ѣ]защото рѣ-
37 кохъ, [ю]Сынъ Божій сьмь? [я]Ако не правіѭ дѣла-та на Отца моего, не вѣрувайте въ
38 мене: Но ако *гы* правіѭ, въ мене като не вѣрувате, [ѫ]вѣрувайте въ дѣла-та; за да познаете и да повѣрувате, [ѭ]че Отецъ е въ мене, и азъ въ него.
39 [а]Тогазь пакъ искахѫ да го хванѫтъ,
40 но избѣгнѫ изъ рѫцѣ-тѣ имъ; И отиде пакъ отвѫдь Іорданъ, на мѣсто-то [б]дѣто крьщаваше отъ напрѣдъ Іоаннъ; и оста-
41 нѫ тамъ. И множина дойдохѫ при него, и казувахѫ: Іоаннъ никое чудо не стори, но [в]всичко що рече Іоаннъ за него, истин-
42 ско бѣше. [г]И тамо повѣрувахѫ множина въ него.

ГЛАВА 11.

1 Имаше нѣкой си боленъ *на име* Лазарь, отъ Виθаніѭ, отъ село-то [а]на Маріѭ и
2 на сестрѫ ѝ Марθѫ. (А [б]Марія бѣше тая що бѣ помазала Господа съ миро и отрыла бѣ нозѣ-тѣ му съ космы-тѣ си, на коіѭто братъ ѝ Лазарь бѣше боленъ.)
3 И тъй проводихѫ сестры-тѣ до него да му кажѫтъ: Господи, ето, тойзи когото
4 любишь, боленъ е. И като чу Іисусъ, рече: Тая болесть не е на смьрть, [в]но за славѫ-тѫ Божіѭ, за да ся прослави
5 Сынъ Божій чрѣзъ неѭ. А Іисусъ обы-
6 чаше Марθѫ и сестрѫ ѝ и Лазаря. И тъй отъ какъ чу че е боленъ, тогазь ся [г]бави
7 два дни на това мѣсто дѣто бѣше. Подирь това казува на ученицы-тѣ: Да идемъ
8 пакъ въ Іудеіѭ. Казуватъ му ученици-тѣ: Равви, сега [д]ищяхѫ Іудеи-тѣ да тя убіѭтъ съ камьніе, и пакъ ли тамъ отхо-
9 ждашь? Отговори Іисусъ: Не сѫ ли дванадесеть часове въ день-тъ? [е]Ако ходи нѣкой деня, не ся прѣпъвва, защото гледа
10 видѣлинѫ-тѫ на тойзи свѣтъ. [ж]Ако ли ходи нѣкой нощя, прѣпъвва ся, защото ви-
11 дѣлина-та не е въ него. Това рече, и подирь туй казува имъ: Лазарь нашій-тъ пріятель [з]заспа; но да идѫ да го събу-
12 діѭ. Рекохѫ *му* ученици-тѣ му: Господи,
13 ако е заспалъ, ще оздравѣе. Но Іисусъ бѣ реклъ зарадъ смьрть-тѫ му, а тѣ мыслихѫ че казува за отъ сънъ заспиваніе.
14 Тогазь имъ рече Іисусъ явно: Лазарь
15 умрѣ. И заради васъ за да повѣрувате, радувамъ ся че не бѣхъ тамъ; но да и-
16 демъ при него. А Θома нарицаемый Близнецъ, рече на соученицы-тѣ: Да идемъ и ный да умремъ съ него.
17 И тъй като дойде Іисусъ намѣри го че
18 бѣше четыри дена вече въ гробъ-тъ. А Виθанія бѣше близу до Іерусалимъ, кол-
19 кото петнадесеть стадіи. И множина отъ Іудеи-тѣ бѣхѫ дошли при Марθѫ и Ма-
20 ріѭ, да гы утѣшатъ за брата имъ. И Марθа щомъ чу че иде Іисусъ, посрѣщнѫ
21 го, а Марія сѣдяше въ кѫщи. Тогазь рече Марθа Іисусу: Господи, ако бѣше былъ ты тука, не бы умрѣлъ братъ ми.
22 Но и сега знаіѭ [и]че каквото да поищешь
23 отъ Бога, ще ти даде Богъ. Казува ѝ
24 Іисусъ: Братъ ти ще въскрьсне. Казува му Марθа: [і]Знамъ че ще въскрьсне во въскрьсеніе-то въ послѣдній-тъ день:
25 Рече ѝ Іисусъ: [к]Азъ сьмь въскрьсеніе-то и [л]животъ-тъ; [м]който вѣрува въ мене, и
26 да умре, ще оживѣе. И всякой който е живъ и вѣрува въ мене, до вѣка нѣма
27 да умре. Вѣрувашь ли това? Казува му: Ей, Господи, [н]азъ повѣрувахъ че ты си Христосъ, Сынъ Божій, който има да
28 дойде на свѣтъ-тъ. И като рече това, отиде и повыка скрытомъ сестрѫ си Ма-

р Ст. 38. Гл. 3; 2. 5: 36.
с Гл. 8; 47. 1 Іоан. 4; 6.
т Ст. 4, 14.
у Гл. 6; 37. 17; 11, 12. 18; 9.
ф Гл. 14; 28.
х Гл. 17; 2, 6, и друг.
ц Гл. 17: 11, 22.
ч Гл. 8; 59.
ш Гл. 5; 18.
щ Псал. 82; 6.
ъ Рим. 13; 1.
ы Гл. 6; 27.
ь Гл. 3; 17. 5; 36, 37. 8; 42.
ѣ Гл. 5; 17, 18. Ст. 30.
ю Лук. 1: 35. Гл. 9; 35, 37.
я Гл. 15: 24.
ѫ Гл. 5; 36. 14; 10, 11.
ѭ Гл. 14: 10, 11. 17: 21.
а Гл. 7; 30, 44. 8; 59.
б Гл. 1; 28.
в Гл. 3; 30.
г Гл. 8; 30. 11; 45.

а Лук. 10; 38, 39.
б Мат. 26; 7. Марк. 14; 3. Гл. 12; 3.
в Гл. 9; 3. Ст. 40.
г Гл. 10; 40.
д Гл. 10; 31.
е Гл. 9; 4.
ж Гл. 12; 35.
з Втор. 31; 16. Дан. 12; 2. Мат. 9; 24. Дѣян. 7; 60. 1 Кор. 15; 18, 51.
и Гл. 9: 31.
і Лук. 14; 14. Гл. 5; 29.
к Гл. 5; 21. 6; 39, 40, 44.
л Гл. 1; 4. 6; 35. 14; 6. Кол. 3; 4. 1 Іоан. 1: 1, 2. 5; 11.
м Гл. 8: 36. 1 Іоан. 5; 10, и друг.
н Мат. 16; 16. Гл. 4; 42. 6; 14, 69.

рііѫ, и рече: Учитель-тъ дойде, и тя зове. 29 Тя щомъ чу, станѫ скоро и отиде при 30 него. (Іисусъ не бѣ дошелъ още въ село-то, но бѣше на мѣсто-то дѣто го по- 31 срѣщнѫ Мароа.) А [о]Іудеи-тѣ, които бѣхѫ съ неіѫ въ кѫщи и ѭ утѣшавахѫ, като видѣхѫ че Марія станѫ скоро и излѣзе, отидохѫ подирѣ й, защото думахѫ: Отива 32 на гробъ-тъ да плаче тамо. И като дойде Марія тамъ дѣто бѣше Іисусъ, та го видѣ, паднѫ на нозѣ-тѣ му, и казуваше му: [п]Господи, ако бѣше былъ ты тука, нѣмаше 33 да умре братъ ми. Іисусъ като ѭ видѣ че плаче, и тѣзи що бѣхѫ съ неіѫ Іудеи че плачѫтъ, растѫжи ся духомъ, и ся 34 смути; И рече: Дѣ го турихте? Казу- 35 ватъ му: Господи, ела и виждь. [р]Про- 36 сьлзи ся Іисусъ. И думахѫ Іудеи-тѣ: 37 Виждь колко го обычаше. А нѣкои отъ тѣхъ рекохѫ: Не можаше ли тойзи, [с]който отвори на слѣпый-тъ очи-тѣ, да направи 38 щото и тойзи да не умре? Іисусъ прочее пакъ като тѫжѣше въ себе си идува на гробъ-тъ. То бѣше пещера, и на неіѫ 39 лежѣше камькъ. Казува Іисусъ: Дигнѣте камькъ-тъ. Казува му Мароа, сестра-та на умрѣлый-тъ: Господи, смьрди вече, 40 защото е четвьродневенъ. Казува й Іисусъ: Не ти ли казахъ, че ако повѣрувашь [т]ще да видишь славѫ-тѫ Божіѭ? 41 Тогазь дигнѫхѫ камькъ-тъ дѣто лежѣше умрѣлый-тъ. А Іисусъ дигнѫ очи на горѣ, и рече: Отче, благодаріѭ ти, че мя по- 42 слуша. И азъ знаяхъ че вынѫгы мя слушашь; но [у]за прѣдстоящій-тъ народъ рѣкохъ *това*, за да повѣруватъ че ты си 43 мя проводилъ. И това като рече, възгласи съ голѣмъ гласъ: Лазаре, излѣзь 44 вънъ. И излѣзе умрѣлый-тъ, рѫцѣ-тѣ му и нозѣ-тѣ му повиты въ саванъ; и [ф]лице-то му бѣше забрадено съ кѫрпѫ. Казува имъ Іисусъ: Расповійте го, и оставѣте го да си иде.

45 Тогазь множина отъ Іудеи-тѣ, които бѣхѫ дошли при Маріѭ, [х]и видѣхѫ това що стори Іисусъ, повѣрувахѫ въ него. 46 А нѣкои отъ тѣхъ отидохѫ при Фарисеи-тѣ, и казахѫ имъ *всичко* що направи Іисусъ.

47 Тогава първосвященници-тѣ и Фарисеи-тѣ [ц]събрахѫ съборъ, и говоряхѫ: [ч]Що да сторимъ? Защото тойзи человѣкъ 48 много чудеса прави. Ако го оставимъ така, всичкы ще повѣруватъ въ него; и ще дойдѫтъ Римляни-тѣ и ще истрѣбятъ 49 и мѣсто-то и народъ-тъ ни. А нѣкой си отъ тѣхъ, на име [ш]Каіафа, който бѣше първосвященникъ прѣзъ тѫзи годинѫ, рече 50 имъ: Вы нищо не знаете; [щ]Нито размысляте, че е по добрѣ намъ да умре единъ человѣкъ за народъ-тъ, а не да загыне 51 цѣлъ народъ. И това отъ себе си го не каза, но понеже бѣше първосвященникъ прѣзъ онѫіѫ годинѫ, пророкува че ще 52 да умре Іисусъ заради народъ-тъ; [ъ]И не токо за народъ-тъ, но [ы]и за да събере 53 на купъ разсѣяны-тѣ чада Божіи. И тъй отъ него день сговорихѫ ся да го убіѭтъ. 54 [ь]За това Іисусъ не ходяше вече явно между Іудеи-тѣ, но отиде отъ тамо на мѣсто-то близу до пустыніѫ-тѫ, въ градъ нарицаемый [ѣ]Ефраимъ, и тамъ живѣяше съ ученицы-тѣ си.

55 И [ю]наближаваше пасха-та на Іудеи-тѣ, и множина отъ това мѣсто възлѣзохѫ прѣди пасхѫ-тѫ въ Іерусалимъ, да очи- 56 стятъ себе си. Тогазь [я]търсяхѫ Іисуса, и разговаряхѫ ся помежду си като стояхѫ въ храмъ-тъ: Какъ ви ся струва? 57 Нѣма ли да дойде на праздникъ-тъ? А бѣхѫ дали заповѣдь и първосвященници-тѣ и Фарисеи-тѣ, ако разбере нѣкой дѣ е, да извѣсти, за да го уловятъ.

ГЛАВА 12.

1 А шесть дни прѣди пасхѫ-тѫ, дойде Іисусъ въ Виоаніѭ, [а]дѣто бѣше бывшій-тъ умрѣлъ Лазарь, когото въскрьси отъ мьр- 2 твы-тѣ. И [б]направихѫ му тамъ вечеріѭ, и Мароа слугуваше; а Лазарь бѣше единъ отъ тѣзи, които сѣдѣхѫ съ него наедно 3 на трьпезѫ-тѫ. Тогази [в]Марія зѣ еднѫ литрѫ чисто драгоцѣнно миро нардъ, и помаза нозѣ-тѣ Іисусовы, и отры нозѣ-тѣ му съ космы-тѣ си; и кѫща-та ся испълни отъ благоуханіе-то на миро-то. 4 Тогазь единъ отъ ученицы-тѣ му, Іуда Симоновъ Искаріотскый, който щѣше да 5 го прѣдаде, казува: Защо да ся не продаде това миро за триста динаріи, и да 6 ся дадѫтъ на сиромасы-тѣ? А това го рече, не защото го бѣше грыжа за сиромасы-тѣ, но защото бѣ крадецъ, и *той* [г]имаше касѫ-тѫ, и носяше каквото ту- 7 ряхѫ *въ неіѫ*. Тогази Іисусъ рече: Не дѣйте ѭ; за день-тъ на погребеніе-то ми 8 го е задьржала. Защото [д]сиромасы-тѣ всякога имате съсъ себе си, а мене всякога нѣмате.

9 И разумѣхѫ голѣмо множество отъ Іудеи-тѣ че е тамо; и дойдохѫ, не токо за Іисуса, но да видятъ и Лазаря, [е]ко- 10 гото въскрьси отъ мьртвы-тѣ. А първо-

о Ст. 19.
п Ст. 21.
р Лук. 19; 41.
с Гл. 9; 6.
т Ст. 4, 23.
у Гл. 12; 30.
ф Гл. 20; 7.
х Гл. 2; 23. 10; 42. 12; 11, 18.
ц Псал. 2; 2. Мат. 26; 3. Марк. 14; 1. Лук. 22; 2.
ч Гл. 12; 19. Дѣян. 4; 16.
ш Лук. 3; 2. Гл. 18; 14. Дѣян. 4; 6.
щ Гл. 18; 14.
ъ Иса. 49; 6. 1 Іоан. 2; 2.
ы Гл. 10; 16. Ефес. 2; 14, 15, 16, 17.
ь Гл. 4; 1, 3. 7; 1.
ѣ Виждь 2 Лѣт. 13; 19.
ю Гл. 2; 13. 5; 1. 6; 4.
я Гл. 7; 11.
а Гл. 11; 1, 43.
б Мат. 26; 6. Марк. 14; 3.
в Лук. 10; 38, 39. Гл. 11; 2.
г Гл. 13; 29.
д Мат. 26; 11. Марк. 14; 7.
е Гл. 11; 43, 44.

священници-тѣ ся [ж]наговорихѫ да убіѭтъ
11 и Лазаря: Защото [з]мнозина отъ Іудеи-тѣ за него отивахѫ, и вѣрувахѫ въ Іисуса.
12 [и]На утрѣшній-тъ день народъ много, който бѣше дошелъ на праздникъ-тъ, като чухѫ че иде Іисусъ въ Іерусалимъ,
13 Зѣхѫ вѣйкы финиковы, та излѣзохѫ да го посрѣщнѫтъ, и выкахѫ: [і]Осанна, благословенъ който иде въ име-то Господне,
14 Царь Израилевъ. А Іисусъ [к]намѣри осле, и възсѣднѫ на него, *споредъ* както е писано:
15 [л]"Не бой ся, дъще Сіонова; ето, твой-тъ Царь иде възсѣднѫлъ на ждрѣбе
16 ослично." Но това ученици-тѣ му испървомъ [м]не проумѣхѫ, а [н]когато ся прослави Іисусъ, [о]тогазъ си наумихѫ че това бѣ за него писано, и това му сторихѫ.
17 А народъ-тъ който бѣше съ него, когато повыка Лазаря отъ гробъ-тъ и го въскръси отъ мъртвы-тѣ, свидѣтелствуваше.
18 [п]За това го и посрѣщнѫ народъ-тъ, за-
19 щото чухѫ че сторилъ това чудо. А Фарисеи-тѣ рекохѫ помежду си: [р]Видите ли че нищо не ползувате? Ето, свѣтъ-тъ отиде слѣдъ него.
20 И [с]между тѣзи, които възлѣзувахѫ да ся поклонятъ въ праздникъ-тъ, [т]имаше
21 и нѣкои Еллини. И тѣ дойдохѫ при Филиппа, [у]който бѣ отъ Виѳсаидѫ Галилейскѫ, и молихѫ му ся и казувахѫ: Го-
22 сподине, искамы да видимъ Іисуса. Идува Филиппъ и казува на Андрея; Андрей пакъ и Филиппъ казуватъ на Іисуса.
23 А Іисусъ имъ отговори и каза: [ф]Дойде часъ-тъ да ся прослави Сынъ человѣче-
24 скый. Истинѫ, истинѫ ви казувамъ: [х]Ако житно-то зърно не падне въ земіѭ-тѫ и не умре, то остава само; ако ли умре,
25 много плодъ приноси. [ц]Който обича животъ-тъ си, ще го изгуби; и който ненавиди животъ-тъ си на тойзи свѣтъ, за
26 вѣченъ животъ ще да го упази. Ако слугува нѣкой на мене, мене да послѣдува; и [ч]дѣто сьмь азъ, тамъ ще бѫде и слуга-та ми; и който слугува на мене, него
27 ще почте Отецъ *ми*. [ш]Сега душа-та ми е смутена; и какво да рекѫ? Отче, избави мя отъ тойзи часъ. [щ]Но за това дойдохъ
28 на тойзи часъ. Отче, прослави име-то твое. Тогазъ дойде [ъ]гласъ отъ небе-то: И
29 прославихъ, и пакъ ще прославіѭ. А народъ-тъ, които стояхѫ и чухѫ *това*, казувахѫ: Гръмъ е. Другы говоряхѫ: Ан-
30 гелъ му продума. Отговори Іисусъ и рече: [ы]Тойзи гласъ не быде за мене, но за
31 васъ. Сега е сѫдба на тойзи свѣтъ; сега [ь]князь-тъ на тойзи свѣтъ ще бѫде испѫ-
32 денъ вънъ. И когато бѫдѫ азъ [ѣ]въздигнѫтъ отъ земіѭ-тѫ, [ю]ще привлекѫ всич-
33 кы-тѣ при себе си. А [я]това говоряше като назначаваше отъ каквѫ смьрть и-
34 маше да умре. Отговори му народъ-тъ: [ѫ]Ный смы чули отъ законъ-тъ че Христосъ во вѣкы прѣбѫдва; и какъ казувашь ты че Сынъ человѣческый трѣба да бѫде въздигнѫтъ? Кой е тойзи Сынъ че-
35 ловѣческый? И рече имъ Іисусъ: [ѭ]Още малко врѣме видѣлина-та е съ васъ. [а]Ходѣте доклѣ имате видѣлинѫ, да вы не настигне тьмнина-та; [б]а който ходи въ
36 тьмнинѫ-тѫ, не знае кѫдѣ отива. Доклѣ имате видѣлинѫ-тѫ, вѣрувайте въ видѣлинѫ-тѫ, за да сте [в]сынове на видѣлинѫ-тѫ. Това издума Іисусъ, и отиде та ся [г]скры отъ тѣхъ.
37 Но ако и да бѣ сторилъ толкозь чудеса прѣдъ тѣхъ, не вѣрувахѫ въ него;
38 За да ся испълни рѣчь-та на пророка Исаіѭ, който рече: [д]"Господи, кой повѣрува на наше-то проповѣданіе? и мыш-
39 ца-та Господня кому ся откры?" За това не можахѫ да вѣруватъ, защото пакъ
40 Исаія рече: [е]"Ослѣпилъ е очи-тѣ имъ, и окаменилъ сърдца-та имъ; съ очи да не видятъ, и съсъ сърдца да не разумѣіѫтъ, та да ся не обърнѫтъ и гы исцѣліѫ."
41 [ж]Това рече Исаія, когато видѣ славѫ-тѫ
42 неговѫ, и говорй за него. Но пакъ и отъ князове-тѣ мнозина повѣрувахѫ въ него; но [з]поради Фарисеи-тѣ не исповѣдувахѫ, за да не бѫдѫтъ отлѫчени отъ съборище-
43 то: [и]Защото възлюбихѫ славѫ-тѫ человѣческѫ повече нежели славѫ-тѫ Божіѭ.
44 А Іисусъ възгласи и рече: [і]Който вѣрува въ мене, не вѣрува въ мене, но въ
45 тогози който мя е проводилъ. И [к]който гледа мене, гледа тогози който мя е прово-
46 дилъ. [л]Азъ дойдохъ видѣлина на свѣтъ-тъ, за да не остане въ тьмнинѫ всякой който
47 вѣрува въ мене. И ако чуе нѣкой мои-тѣ словеса, и не повѣрува, [м]азъ нѣма да го сѫдіѭ; [н]защото не дойдохъ да сѫдіѭ
48 свѣтъ-тъ, но да спасѫ свѣтъ-тъ. [о]Който ся отмѣта отъ мене, и не пріима мои-тѣ думы, има кой да го сѫди: [п]слово-то което говорихъ, то ще да го сѫди въ

ж Лук. 16; 31.
з Гл. 11; 45. Ст. 18.
и Мат. 21; 8. Марк. 11; 8. Лук. 19; 35, 36 и друг.
і Псал. 118; 25, 26.
к Мат. 21; 7.
л Зах. 9; 9.
м Лук. 18; 34.
н Гл. 7; 39.
о Гл. 14; 26.
п Ст. 11.
р Гл. 11; 47, 48.
с Дѣян. 17; 4.
т 3 Цар. 8; 41, 42. Дѣян. 8; 27.
у Гл. 1; 44.
ф Гл. 13; 32. 17; 1.
х 1 Кор. 15; 36.
ц Мат. 10; 39. 16; 25. Марк. 8; 35. Лук. 9; 24. 17; 33.
ч Гл. 14; 3. 17; 24. 1 Сол. 4; 17.
ш Мат. 26; 38, 39. Лук. 12; 50. Гл. 13; 21.
щ Лук. 22; 53. Гл. 18; 37.
ъ Мат. 3; 17.
ы Гл. 11; 42.
ь Мат. 12; 29. Лук. 10; 18. Гл. 14; 30. 16; 11. Дѣян. 26; 18. 2 Кор. 4; 4. Ефес. 2; 2. 6; 12.
ѣ Гл. 3; 14. 8; 28.
ю Рим. 5; 18. Евр. 2; 9.
я Гл. 18; 32.
ѫ Псал. 89; 36, 37. 110; 4. Иса. 9; 7. 53; 8. Iез. 37; 25. Дан. 2; 44. 7; 14, 27. Мих. 4; 7.
ѭ Гл. 1; 9. 8; 12. 9; 5. Ст. 46.
а Iер. 13; 16. Ефес. 5; 8.
б Гл. 11; 10. 1 Iоан. 2; 11.
в Лук. 16; 8. Ефес. 5; 8. 1 Сол. 5; 5. 1 Iоан. 2; 9, 10, 11.
г Гл. 8; 59. 11; 54.
д Иса. 53; 1. Рим. 10; 16.
е Иса. 6; 9, 10. Мат. 13; 14.
ж Иса. 6; 1.
з Гл. 7; 13. 9; 22.
и Гл. 5; 44.
і Марк. 9; 37. 1 Пет. 1; 21.
к Гл. 14; 9.
л Ст. 35, 36. Гл. 3; 19. 8; 12. 9; 5, 39.
м Гл. 5; 45. 8; 15, 26.
н Гл. 3; 17.
о Лук. 10; 16.
п Втор. 18; 19. Марк. 16; 16.

49 послѣдній-тъ день. Защото [р]азъ отъ себе си не говорихъ, но Отецъ който мя проводи, той ми даде заповѣдь, [с]какво да 50 рекѫ, и що да говорѭ. И знамъ че неговаг-та заповѣдь е животъ вѣченъ. И тъй, това що говорѭ, както ми е Отецъ реклъ, така говорѭ.

ГЛАВА 13.

1 И [а]прѣдъ праздникъ-тъ на пасхѫ-тѫ, като знаяше Іисусъ [б]че дойде часъ-тъ му, да прѣмине отъ тойзи свѣтъ къмъ Отца, както бѣ възлюбилъ свои-тѣ, които бѣхѫ на свѣтъ-тъ, до край гы възлюби. 2 И на вечеряніе-то, [в](когато вече діаволъ-тъ бѣше вложилъ въ сърдце-то на Іудѫ Симонова Искаріотскаго да го прѣдаде,) 3 Понеже знаяше Іисусъ [г]че Отецъ му е далъ всичко на рѫцѣ-тѣ, и [д]че отъ Бога 4 е излѣзлъ и при Бога отива, [е]Става отъ вечерѭ-тѫ, и слага си дрехы-тѣ, и зѣ 5 прѣстилкѫ, та ся прѣпаса. Послѣ налѣ водѫ въ омывалницѫ-тѫ, и наченѫ да омыва нозѣ-тѣ на ученицы-тѣ, и да *гы* отрыва съ прѣстилкѫ-тѫ съ коіѭто бѣ 6 прѣпасанъ. И тъй идува при Симона Петра: а той му казува: Господи, [ж]ты ли 7 ще ми омыешь нозѣ-тѣ? Отговори Іисусъ и рече му: Това което азъ правѭ ты сега не знаешь, но испослѣ [з]ще разумѣ- 8 ешь. Казува му Петръ: Нѣма да омыешь ты мои-тѣ нозѣ до вѣка. Отговори му Іисусъ: [и]Ако тя не омыѭ, нѣмашь дѣлъ 9 съ мене. Казува му Симонъ Петръ: Господи, не само нозѣ-тѣ ми, но и рѫцѣ- 10 тѣ и главѫ-тѫ. Казува му Іисусъ: Омытый-тъ нѣма потрѣбѫ освѣнь нозѣ-тѣ *си* да омые, но е всичкый чистъ; и [i]вы 11 сте чисти, но не всинца. [к]Защото знаяше прѣдатель-тъ си; за това рече: Не сте всинца вы чисти.

12 А като омы нозѣ-тѣ имъ, и си зѣ дрехы-тѣ, сѣднѫ пакъ, и рече имъ: Знаете 13 ли що ви сторихъ? [л]Вы мя выкате Учитель и Господь; и добрѣ казувате, за- 14 щото сьмь. [м]И тъй азъ, Господь и Учитель, ако ви омыхъ нозѣ-тѣ, то [н]и вы сте длъжни единъ другому нозѣ-тѣ да 15 омывате. Защото азъ ви [о]примѣръ дадохъ, да правите и вы, както азъ напра- 16 вихъ вамъ. [п]Истинѫ, истинѫ ви казувамъ, никой рабъ не е по горень отъ господарь-тъ си, нито посланникъ е по горень 17 отъ оногозь който го е испратилъ. [р]Това като знаете, блажени сте ако го правите. 18 Не казувамъ *това* за всинца вы; азъ знаѭ кои сьмь избралъ; но за да ся сбѫде писаніе-то: [с]"Който яде хлѣбъ съ мене, дигнѫ противъ мене петѫ-тѫ си." 19 [т]Отъ сега ви казувамъ *това*, доклѣ още не е было, та кога ся сбѫде да повѣру- 20 вате че сьмь азъ. [у]Истинѫ, истинѫ ви казувамъ, който пріима когото азъ проводѭ, мене пріима; и който пріима мене, пріима тогозь който мя е проводилъ.

21 [ф]Това като рече Іисусъ, [х]смути ся духомъ, и свидѣтелствова и рече: Истинѫ, истинѫ ви казувамъ, че [ц]единъ отъ васъ 22 ще мя прѣдаде. Тогази ученици-тѣ ся спогледвахѫ помежду си, и недоумѣвахѫ 23 ся за кого говори. А единъ отъ ученицы-тѣ когото обичаше Іисусъ бѣше ся [ч]об- 24 легнѫлъ на скутъ-тъ Іисусовъ. Кывнува му Симонъ Петръ да попыта, кой е *тойзи* 25 за когото говори. А той припаднѫ на грѫды-тѣ Іисусовы и казува му: Господи, 26 кой е? Отговаря Іисусъ: Азъ като затопѭ залакъ-тъ комуто го дамъ, той е: и затопи залакъ-тъ та даде на Іудѫ Си- 27 монова Искаріотскаго. И [ш]подирь залакъ-тъ, тогазь влѣзе Сатана въ него: и тъй казува му Іисусъ: Което правишь, 28 прави го по скоро. А това никой отъ сѣдящы-тѣ на трѫпезѫ-тѫ не разумѣ защо 29 му рече. Защото нѣкои мысляхѫ, понеже [щ]Іуда имаше касѫ-тѫ, че му казува Іисусъ: Купи каквото ни трѣбува за праздникъ-тъ; или да даде нѣщо на сирома- 30 сы-тѣ. И тъй като зѣ той залакъ-тъ, излѣзе тутакси; а бѣше нощь.

31 А когато излѣзе той, казува Іисусъ: [ъ]Сега ся прослави Сынъ человѣческый, 32 [ы]и Богъ ся прослави въ него. [ь]Ако Богъ ся прослави въ него, то и него Богъ ще прослави въ себе си, [ѣ]и сега ще го 33 прослави. Чадца, още малко сьмь съ васъ. Ще мя търсите, и [ю]както казахъ на Іудеи-тѣ: Дѣто идѫ азъ, вы не можете 34 да дойдете, и вамъ казувамъ сега. Новѫ [я]заповѣдь ви давамъ: Да имате любовь помежду си, както вы възлюбихъ, и вы 35 да имате любовь помежду си. [ѫ]Отъ това всички ще познаѭтъ че сте мои ученици, 36 ако имате любовь помежду си. Казува му Симонъ Петръ: Господи, кѫдѣ отхождашь? Отговори му Іисусъ: Кѫдѣто отивамъ, не можешь сега да дойдешь

р Гл. 8; 38. 14; 10.
с Втор. 18; 18.

а Мат. 26: 2.
б Гл. 12; 23. 17; 1, 11.
в Лук. 22; 3. Ст. 27.
г Мат. 11; 27. 28: 18. Гл. 3; 35. 17; 2. Дѣян. 2; 36. 1 Кор. 15; 27. Евр. 2; 8.
д Гл. 8: 42. 16: 28.
е Лук. 22; 27. Филип, 2; 7, 8.
ж Вижь Мат. 3; 14.
з Ст. 12.
и Гл. 3; 5. 1 Кор. 6; 11. Ефес. 5; 26. Тит. 3; 5. Евр. 10; 22.
i Гл. 15; 3.
к Гл. 6; 64.
л Мат. 23; 8, 10. Лук. 6; 46. 1 Кор. 8; 6. 12; 3. Филип. 2; 11.
м Лук. 22; 27.
н Рим. 12; 10. Гал. 6; 1, 2. 1 Пет. 5; 5.
о Мат. 11; 29. Филип. 2; 5. 1 Пет. 2; 21. 1 Іоан. 2; 6.
п Мат. 10; 24. Лук. 6; 40. Гл. 15; 20.
р Іак. 1; 25.
с Псал. 41; 9. Мат. 26; 23. Ст. 21.
т Гл. 14; 29. 16; 4.
у Мат. 10; 40. 25; 40. Лук. 10; 16.
ф Мат. 26; 21. Марк. 14; 18. Лук. 22; 21.
х Гл. 12; 27.
ц Дѣян. 1; 17. 1 Іоан. 2; 19.
ч Гл. 19; 26. 20; 2 21: 7, 20, 24.
ш Лук. 22; 3. Гл. 6; 70.
щ Гл. 12; 6.
ъ Гл. 12; 23.
ы Гл. 14; 13. 1 Пет. 4; 11.
ь Гл. 17; 1, 4, 5, 6.
ѣ Гл. 12; 23.
ю Гл. 7; 34. 8; 21.
я Лев. 19; 18 Гл. 15; 12, 17. Ефес. 5; 2. 1 Сол. 4; 9. Іак. 2; 8. 1 Пет. 1; 22. 1 Іоан. 2; 7, 8. 3; 11, 23. 4; 21.
ѫ 1 Іоан. 2; 5. 4; 20.

слѣдъ мене, но [ѭ]подирь ще мя послѣдувашь. 37 Казува му Петръ: Господи, защо да не могѫ да дойдѫ слѣдъ тебе сега? 38 Душѫ-тѫ си ще положѫ за тебе. Отговори му Іисусъ: [а]Душѫ-тѫ си ли за мене ще положишь? Истинѫ, истинѫ ти казувамъ, додѣ не е пѣлъ пѣтель-тъ, три пѫти ще ся отречешь отъ мене.

ГЛАВА 14.

1 [а]Да ся не смущава сърдце-то ви: вѣрувайте въ Бога, и въ мене вѣрувайте. 2 Въ домъ-тъ на Отца моего много жилища има: ако да не бѣ така, азъ быхъ ви казалъ. [б]Отхождамъ да ви приготвіѫ мѣсто. 3 И когато отидѫ и ви приготвіѫ мѣсто, [в]ще дойдѫ пакъ, и ще вы земѫ при себе си; щото дѣто сьмь азъ, [г]да бѫдете и вы. 4 И кѫдѣ отивамъ азъ вы знаете, и пѫть-тъ знаете. 5 Казува му Θома: Господи, не знаемъ кѫдѣ отхождашь; и какъ можемъ да знаемъ пѫть-тъ? 6 Казува му Іисусъ: Азъ сьмь [д]пѫть-тъ, и [е]истина-та и [ж]животъ-тъ; [з]никой не отива при Отца, тъкмо чрѣзъ мене. 7 [и]Ако быхте познавали мене, познавали быхте и Отца ми; и отъ нынѣ познавате го, и видѣхте го. 8 Казува му Филиппъ: Господи, покажи ни Отца, и доста ни е. 9 Казува му Іисусъ: Толкози врѣме сьмь съ васъ, и не си ли мя позналъ, Филиппе? [і]Който е видѣлъ мене, видѣлъ е Отца; и какъ казувашь ты: Покажи ни Отца? 10 Не вѣрувашь ли че [к]азъ сьмь въ Отца, и Отецъ е въ мене? думы-тѣ които азъ ви говоріѫ, [л]отъ себе си гы не говоріѫ; но Отецъ който прѣбѫдва въ мене, дѣла-та той прави. 11 Вѣрувайте ми че азъ сьмь въ Отца, и Отецъ е въ мене; [м]ако ли не, вѣрувайте ми за тыя дѣла. 12 [н]Истинѫ, истинѫ ви казувамъ, който вѣрува въ мене, дѣла-та които правіѫ азъ, и той ще *гы* прави; и по голѣмы отъ тѣхъ ще прави; защото азъ отхождамъ при Отца си. 13 И [о]каквото попросите въ мое име, ще го направіѫ; за да ся прослави Отецъ въ Сына. 14 Ако попросите нѣщо въ мое име, азъ ще *го* направіѫ.

15 [п]Ако имате любовь къмъ мене, упазете мои-тѣ заповѣди. 16 И азъ ще умоліѫ Отца, и [р]ще ви даде другъ Утѣшитель, да прѣбѫде съ васъ во вѣкы, 17 [с]Духъ-тъ на истинѫ-тѫ, [т]когото свѣтъ-тъ не може да пріеме; защото го не види, нито го познава; а вы го познавате, защото прѣбѫдва съ васъ, и [у]въ васъ ще бѫде. 18 [ф]Нѣма да вы оставіѫ сирацы; ще [х]дойдѫ при васъ. 19 Още малко, и свѣтъ-тъ вече нѣма да мя вижда; а [ц]вы мя видите; [ч]защото азъ сьмь живъ, и вы ще бѫдете живи. 20 Въ онзи день вы ще познаете, [ш]че азъ сьмь въ Отца си, и вы въ мене, и азъ въ васъ. 21 [щ]Който има мои-тѣ заповѣди и гы държи, той е що мя люби; а който мя люби, възлюбенъ ще бѫде отъ Отца ми; и азъ ще го възлюбіѫ, и ще явіѫ себе си нему.

22 Казува му [ъ]Іуда (не Искаріотскый), Господи, що е това дѣто ще явишь себе си намъ, а не на свѣтъ-тъ? 23 Отговори Іисусъ, и рече му: [ы]Който люби мене, ще упази мое-то слово; и Отецъ ми ще го възлюби, [ь]и ще дойдемъ при него, и ще направимъ жилище у него. 24 Който не люби мене, мои-тѣ словеса не държи; и [ѣ]слово-то което слушате не е мое, но на Отца който мя е проводилъ.

25 Това ви исказахъ, доклѣ сьмь още съ васъ. 26 А [ю]Утѣшитель-тъ, Духъ Святый, когото Отецъ ще *ви* проводи въ мое име, [я]той ще вы научи всичко, и ще ви напомни всичко що ви сьмь реклъ. 27 [ж]Миръ ви оставямъ; мой-тъ миръ ви давамъ; азъ не ви давамъ както свѣтъ-тъ дава: [ѭ]да ся не смущава сърдце-то ви, нито да ся устрашава. 28 Чухте, [а]че азъ ви рѣкохъ: [б]Отивамъ си, и ще дойдѫ при васъ. Ако мя любяхте, възрадували ся быхте за това що рѣкохъ: Отхождамъ при Отца; [в]защото Отецъ мой е по голѣмъ отъ мене. 29 И [г]сега ви рѣкохъ прѣди да бѫде; че когато ся сбѫде да повѣрувате. 30 Отъ сега съ васъ нѣма много да говоріѫ; [д]защото иде князь-тъ на тойзи свѣтъ, и *той* нѣма нищо въ мене: 31 Но за да познае свѣтъ-тъ, че азъ любіѫ Отца, [е]и както ми е Отецъ заповѣдалъ така правіѫ. Станѣте да отидемъ отъ тука.

ГЛАВА 15.

1 Азъ сьмь истинна-та лоза, и Отецъ ми е земледѣлецъ-тъ. 2 [а]Всяка една прѫчка въ мене която не приноси плодъ, отрѣзва іѫ; и всяка що дава плодъ, очистя іѫ, за да даде по много плодъ. 3 [б]Вы сега сте чисти,

ѭ Гл. 21; 18. 2 Пет. 1; 14.
а Мат. 26; 33, 34, 35. Марк. 14; 29, 30, 31. Лук. 22; 33, 34.

—

а Ст. 27. Гл. 16; 22.
б Гл. 13; 33, 36.
в Ст. 18, 28. Дѣян. 1; 11.
г Гл. 12; 26. 17; 24. 1 Сол. 4; 17.
д Евр. 9; 8.
е Гл. 1; 17. 8; 32.
ж Гл. 1; 4. 11; 25.
з Гл. 10; 9.
и Гл. 8; 19.
і Гл. 12; 45. Кол. 1; 15. Евр. 1; 3.
к Ст. 20. Гл. 10; 38. 17; 21, 23.
л Гл. 5; 19. 7; 16. 8; 28. 12; 49.
м Гл. 5; 36. 10; 38.
н Мат. 21; 21. Марк. 16; 17. Лук. 10; 17.
о Мат. 7; 7. 21; 22. Марк. 11; 24. Лук. 11; 9. Гл. 15; 7, 16. 16; 23, 24. Іак. 1; 5. 1 Іоан. 3; 22. 5; 14.
п Ст. 21, 23. Гл. 15; 10, 14. 1 Іоан. 5; 3.
р Гл. 15; 26. 16; 7. Рим. 8; 15, 26.
с Гл. 15; 26. 16; 13. 1 Іоан. 4; 6.
т 1 Кор. 2; 14.
у 1 Іоан. 2; 27.
ф Мат. 28; 20.
х Ст. 3, 28.
ц Гл. 16; 16.
ч 1 Кор. 15; 20.
ш Ст. 10. Гл. 10; 38. 17; 21, 23, 26.
щ Ст. 15, 23. 1 Іоан. 2; 5. 5; 3.
ъ Лук. 6; 16.
ы Ст. 15.
ь 1 Іоан. 2; 24. Отк. 3; 20.
ѣ Ст. 10. Гл. 5; 19, 38. 7; 16. 8; 28. 12; 49.
ю Ст. 16. Лук. 24; 49. Гл. 15; 26. 16; 7.
я Гл. 2; 22. 12; 16. 16; 13. 1 Іоан. 2; 20, 27.
ж Филип. 4; 7. Кол. 3; 15.
ѭ Ст. 1.
а Ст. 3, 18.
б Ст. 12. Гл. 16; 16. 20; 17.
в Вижь Гл. 5; 18. 10; 30. Филип. 2; 6.
г Гл. 13; 19. 16; 4.
д Гл. 12; 31. 16; 11.
е Гл. 10; 18. Филип. 2; 8. Евр. 5; 8.

—

а Мат. 15; 13.
б Гл. 13; 10. 17; 17. Ефес. 5; 26. 1 Пет. 1; 22.

4 заради слово-то което ви говорихъ. [в]Прѣбѫдете въ мене и азъ въ васъ. Както лозена-та прѫчка не може да принесе плодъ отъ само себе си ако не прѣбѫде на лозѫ-тѫ, така нито вы, ако не прѣбѫдете въ мене. 5 Азъ сьмь лоза-та, вы прѫчкы-тѣ; който прѣбѫдва въ мене, и азъ въ него, той приноси [г]плодъ много; защото безъ мене не можете нищо да сторите. 6 Ако не прѣбѫде нѣкой въ мене; [д]исхвърленъ бива вънъ както лозена-та прѫчка, и изсъхнува; и събиратъ гы та *гы* кладѫтъ на огнь-тъ, и горятъ. 7 Ако прѣбѫдете въ мене, и думы-тѣ ми прѣбѫдѫтъ въ васъ, [е]каквото ищете ще просите, и ще ви бѫде. 8 [ж]Въ това ся прославя Отецъ ми, да принасяте много плодъ; и [з]така ще бѫдете мои ученици. 9 Както Отецъ възлюби мене, и азъ възлюбихъ васъ; прѣбѫдѣте въ моѭ-тѫ любовь. 10 [и]Ако държите мои-тѣ заповѣди, ще прѣбѫдете въ любовь-тѫ ми; както сьмь азъ държалъ заповѣди-тѣ на Отца си и прѣбѫдвамъ въ неговѫ-тѫ любовь. 11 Това ви говорихъ за да прѣбѫде моя-та радость въ васъ, и [і]ваша-та радость да бѫде испълнена. 12 [к]Тая е моя-та заповѣдь, да имате любовь помежду си, както вы *азъ* възлюбихъ. 13 Никой нѣма по [л]голѣмѫ любовь отъ тѫзи, щото да положи нѣкой душѫ-тѫ си за пріятели-тѣ си. 14 [м]Вы сте ми пріятели, ако правите това което ви азъ заповѣдвамъ. 15 Не вы наричамъ вече рабы, [н]защото рабъ-тъ не знае що прави господарь-тъ му; а васъ вы нарѣкохъ пріятели, защото всичко що чухъ отъ Отца си явихъ ви го. 16 [о]Не избрахте вы мене, но азъ васъ избрахъ, [п]и поставихъ вы, да идете вы и да принесете плодъ, и плодъ-тъ ви да прѣбѫде; щото [р]каквото поискате отъ Отца въ мое име, да ви даде. 17 [с]Това ви заповѣдвамъ, да имате любовь единъ къмъ другъ.

18 [т]Свѣтъ-тъ ако вы ненавиди, знайте че мене по напрѣдъ отъ васъ възненавидѣ. 19 [у]Ако бѣхте отъ свѣтъ-тъ, свѣтъ-тъ бы любилъ свое-то, [ф]а понеже не сте отъ свѣтъ-тъ, но азъ вы избрахъ отъ свѣтъ-тъ, 20 за това свѣтъ-тъ вы ненавиди. Помнѣте слово-то, което ви азъ рѣкохъ: [х]Не е рабъ-тъ по голѣмъ отъ господаря си. Мене ако изгонихѫ, и васъ ще изгонятъ; [ц]ако сѫ държали слово-то ми, и ваше-то ще държатъ. 21 Но всичко [ч]това ще ви сторятъ заради мое-то име, защото не знаѭтъ тогозь който мя е проводилъ. 22 [ш]Ако не бѣхъ дошелъ и не бѣхъ имъ говорилъ, грѣхъ не щѣхѫ да иматъ; [щ]сега обаче за грѣхове-тѣ си извиненіе нѣматъ. 23 [ъ]Който ненавиди мене, и Отца ми ненавиди. 24 Ако не бѣхъ сторилъ между тѣхъ [ы]дѣла-та, които никой другъ не е сторилъ, грѣхъ не быхѫ имали; но сега видѣхѫ и възненавидѣхѫ и мене и Отца ми. 25 Но *това бъде* за да ся испълни писано-то въ законъ-тъ имъ слово: [ь]Безъ причинѫ мя възненавидѣхѫ." 26 [ѣ]А когато дойде Утѣшитель-тъ, когото азъ ще ви испратѭ отъ Отца, Духъ-тъ на истинѫ-тѫ, който отъ Отца исходи, [ю]той ще свидѣтелствува за мене. 27 Но [я]и вы свидѣтелствувате; [ѫ]защото отъ начало ете съ мене.

ГЛАВА 16.

1 Това ви казахъ [а]за да ся не соблазните. 2 [б]Отъ съборища-та ще вы отлѫчатъ; но иде часъ, въ който [в]всякой който вы убіе, да мни че службѫ приноси Богу. 3 И [г]това ще ви сторятъ, защото не познахѫ Отца, нито мене. 4 Но азъ ви рѣкохъ [д]това, та кога дойде тойзи часъ да го помните, че азъ ви сьмь рѣклъ: [е]и отъ най напрѣдъ не ви го казахъ, защото бѣхъ съ васъ. 5 А сега [ж]отхождамъ при тогозь който мя е проводилъ, и никой отъ васъ мя не пыта: Кѫдѣ отхождашь? 6 Но понеже ви исказахъ това, [з]скърбь испълни сърдца-та ви. 7 А пакъ азъ истинѫ-тѫ ви казузамъ; за васъ е по добрѣ да отидѫ азъ; защото ако не отидѫ азъ, [и]Утѣшитель-тъ нѣма да дойде на васъ; 8 но [і]ако отидѫ, ще ви го проводѭ: И той кога дойде, ще изобличи свѣтъ-тъ за грѣхъ, и за правдѫ, и за сѫдбѫ: 9 [к]За грѣхъ, защото не вѣруватъ въ мене; 10 А [л]за правдѫ, [м]защото отхождамъ при Отца си, и нѣма вече да мя виждате; 11 А [н]за сѫдбѫ, [о]защото князь-тъ на тойзи свѣтъ е осѫденъ.

12 Много още имамъ да ви рекѫ, но сега 13 [п]не можете да носите. А кога дойде онзи, [р]Духъ-тъ на истинѫ-тѫ, [с]ще вы настави на всякѫ истинѫ; защото нѣма да го-

[в] Кол. 1; 23. 1 Іоан. 2; 6.
[г] Осія 14; 8. Филип. 1; 11. 4; 13.
[д] Мат. 3; 10. 7; 19.
[е] Ст. 16. Гл. 14; 13, 14. 16; 23.
[ж] Мат. 5; 16. Филип. 1; 11.
[з] Гл. 8; 31. 13; 35.
[и] Гл. 14; 15, 21, 23.
[і] Гл. 16; 24. 17; 13. 1 Іоан. 1; 4.
[к] Гл. 13; 34. 1 Сол. 4; 9. 1 Пет. 4; 8. 1 Іоан. 3; 11. 4; 21.
[л] Гл. 10; 11, 15. Рим. 5; 7, 8. Ефес. 5; 2. 1 Іоан. 3; 16.
[м] Гл. 14; 15, 23. Вижъ Мат. 12; 50.
[н] Быт. 18; 17. Гл. 17; 26. Дѣян. 20; 27.
[о] Гл. 6; 70. 13; 18. 1 Іоан. 4; 10, 19.
[п] Мат. 28; 19. Марк. 16; 15. Кол. 1; 6.
[р] Ст. 7; Гл. 14; 13.
[с] Ст. 12.
[т] 1 Іоан. 3; 1, 13.
[у] 1 Іоан. 4; 5.
[ф] Гл. 17; 14.
[х] Мат. 10; 24. Лук. 6; 40. Гл. 13; 16.
[ц] Іез. 3; 7.
[ч] Мат. 10; 22. 24; 9. Гл. 16; 3.
[ш] Гл. 9; 41.
[щ] Рим. 1; 20. Іак. 4; 17.
[ъ] 1 Іоан. 2; 23.
[ы] Гл. 3; 2. 7; 31. 9; 32.
[ь] Псал. 35; 19. 69; 4.
[ѣ] Лук. 24; 49. Гл. 14; 17, 26. 16; 7, 13. Дѣян. 2; 33.
[ю] 1 Іоан. 5; 6.
[я] Лук. 24; 48. Дѣян. 1; 8, 21, 22. 2; 32. 3; 15. 4; 20, 33. 5; 32. 10; 39. 13; 31. 1 Пет. 5; 1. 2 Пет. 1; 16.
[ѫ] Лук. 1; 2. 1 Іоан. 1; 1, 2.

—

[а] Мат. 11; 6. 24; 10. 26; 31.
[б] Гл. 9; 22, 34. 12; 42.
[в] Дѣян. 8; 1. 9; 1. 26; 9, 10, 11.
[г] Гл. 15; 21. Рим. 10; 2. 1 Кор. 2; 8. 1 Тим. 1; 13.
[д] Гл. 13; 19. 14; 29.
[е] Вижъ Мат. 9; 15.
[ж] Ст. 10, 16. Гл. 7; 33. 13; 3. 14; 28.
[з] Ст. 23 Гл. 14; 1.
[и] Гл. 7; 39. 14; 16, 26. 15; 26.
[і] Дѣян. 2; 33. Ефес. 4; 8.
[к] Дѣян. 2; 22 до 37.
[л] Дѣян. 2; 32.
[м] Гл. 3; 14. 5; 32.
[н] Дѣян. 26; 18.
[о] Лук. 10; 18. Гл. 12; 31. Ефес. 2; 2. Кол. 2; 15. Евр. 2; 14.
[п] Мар. 4; 33. 1 Кор. 3; 2. Евр. 5; 12.
[р] Гл. 14; 17. 15; 26.
[с] Гл. 14; 26. 1 Іоан. 2; 20, 27.

вори отъ себе си, но каквото чуе ще говори, и ще ви извѣсти това що има да 14 бѫде. Той ще мене да прослави, защото отъ мое-то ще земе, и ще ви извѣсти. 15 [т]Всичко що има Отецъ мое е: за това рѣкохъ, че отъ мое-то ще земе и ще ви 16 извѣсти. *Още* [у]малко, и нѣма да мя виждате, и пакъ малко и ще мя видите; 17 [ф]защото азъ при Отца отхождамъ. Тогази *нѣкои* отъ ученицы-тѣ му подумахѫ помежду си: Що е това, което ни казува: *Още* малко, и нѣма да мя виждате; и пакъ малко, и ще мя видите; и *това,* 18 че азъ при Отца отхождамъ? И говорѣхѫ Що е това което казува, Малко? не 19 знаемъ що дума. И разумѣ Іисусъ че щѣхѫ да го пытатъ, и рече имъ: За това ли разыскувате по между си, дѣто рѣкохъ: Малко, и нѣма да мя виждате, 20 и пакъ малко, и ще мя видите? Истинѫ, истинѫ ви казувамъ, че вы ще въсплачете и ще възрыдаете, а свѣтъ-тъ ще ся възрадува; и вы ще бѫдете наскърбени, но скърбь-та ви ще ся промѣни на ра- 21 дость. [х]Жена кога ражда на скръбь е, защото е дошелъ часъ-тъ ѝ; а кога роди дѣте-то, не помни вече тѫгѫ-тѫ *си,* поради радость-тѫ че ся е родилъ чело- 22 вѣкъ на свѣтъ-тъ. [ц]Така и вы сега скърбь имате; но *азъ* пакъ ще вы видіѫ, и [ч]ще ся възрадува сърдце-то ви, и радость-тѫ 23 ви никой нѣма да отнеме отъ васъ. И въ оный день нѣма да поискате отъ мене нищо. [ш]Истинѫ, истинѫ ви казувамъ, че всичко каквото попросите отъ Отца въ 24 мое име, ще ви даде. До нынѣ не сте попросили нищо въ мое име; просѣте и ще получите, [щ]за да бѫде радость-та ви 25 пълна. Това ви говорихъ съ притчы; но настава часъ, когато нѣма вече съ притчы да ви говоріѫ, но явно ще ви извѣстіѫ 26 за Отца. [ъ]Въ оный день ще попросите въ мое име; и не ви казувамъ, че азъ 27 ще умоліѫ Отца за васъ; [ы]Защото самъ си Отецъ вы люби, понеже мене възлюбихте, [ь]и повѣрувахте че азъ отъ Бога 28 излѣзохъ. [ѣ]Излѣзохъ отъ Отца, и дойдохъ на свѣтъ-тъ; и пакъ оставямъ свѣтъ-тъ и при Отца отхождамъ.

29 Казуватъ му ученици-тѣ негови: Ето сега явно говоришь и не казувашь никоіѫ 30 притчѫ. Сега познавамы [ю]че всичко знаешь, и нѣмашь нуждѫ да тя пыта нѣкой. По това [я]вѣрувамы че отъ Бога си из- 31 лѣзлъ. Отговори имъ Іисусъ: Сега ли 32 вѣрувате? Ето [ѧ]настанува часъ, и дошелъ е вече, [ѩ]да ся разидете всякой на мѣсто-то си, и мене самичькъ да оставите; [а]но не сьмь самъ, защото Отецъ е съ мене. 33 Това ви казахъ, [б]за да имате миръ въ мене. [в]Въ свѣтъ-тъ скърбь ще имате; но [г]дързайте, [д]азъ побѣдихъ свѣтъ-тъ.

ГЛАВА 17.

1 Това изговори Іисусъ, и възведе очи-тѣ си на небе-то, и рече: Отче, [а]дойде часъ-тъ, прослави Сына си, да тя прослави и Сынъ 2 ти. [б]Както си му далъ власть надъ всякѫ плъть, да даде животъ вѣченъ [в]на 3 всичкы които си му далъ. [г]А това е животъ вѣчный, дѣто да познаіѫтъ тебе [д]единаго истиннаго Бога, [е]и Іисуса Христа 4 когото си проводилъ. [ж]Азъ тя прославихъ на земіѫ-тѫ; свършихъ [з]работѫ-тѫ [и]коіѫ- 5 то ми даде да вършѫ. И нынѣ прослави мя ты, Отче, у самаго тебе, [і]съсъ славѫ-тѫ коіѫто имахъ у тебе прѣди созданіе 6 міра. [к]Изявихъ име-то ти на тыя человѣцы, [л]които ми даде отъ свѣтъ-тъ. Твои бѣхѫ, и даде гы на мене, и твое-то слово 7 удържахѫ. Сега познахѫ че всичко що 8 ми си далъ отъ тебе е; Защото словесата [м]които ми даде ты, дадохъ гы на тѣхъ; и тѣ пріяхѫ, [н]и познахѫ наистинѫ че отъ тебе излѣзохъ, и повѣрувахѫ че ты 9 си мя проводилъ. Азъ за тѣхъ ся моліѫ; [о]не ся моліѫ за свѣтъ-тъ, но за тѣзи 10 които ми даде ты, защото сѫ твои. И всичко мое твое е, [п]и твое-то мое, и про- 11 славихъ ся въ тѣхъ. И [р]не сьмь вече на свѣтъ-тъ, но тѣ сѫ на свѣтъ-тъ, и азъ идѫ при тебе. Отче святый, [с]упази гы въ име-то си, тыя които ми даде, [т]за да 12 бѫдѫтъ едно, [у]както ный. Когато бѣхъ съ тѣхъ на свѣтъ-тъ, [ф]азъ гы пазяхъ въ твое-то име: *тѣзи* които ми даде упазихъ; [х]и ни единъ отъ тѣхъ не погынѫ, [ц]тъкмо сынъ погыбелный, [ч]за да ся испълни 13 писаніе-то. А сега при тебе идѫ, и това *додѣ сьмь* на свѣтъ-тъ казувамъ, за да имать моіѫ-тѫ радость пълнѫ въ себе 14 си. [ш]Азъ имъ дадохъ слово-то твое, [щ]и свѣтъ-тъ гы възненавидѣ, защото не сѫ

т Мат. 11; 27. Гл. 3; 35. 13; 3. 17; 10.
у Ст. 10. Гл. 7; 33. 13; 33. 14; 19.
ф Ст. 28. Гл. 13; 3.
х Иса. 26; 17.
ц Ст. 6.
ч Лук. 24; 41, 52. Гл. 14; 1, 27. 20; 20. Дѣян. 2; 46. 13; 52. 1 Пет. 1; 8.
ш Мат. 7; 7. Гл. 14; 13. 15; 16.
щ Гл. 15; 11.
ъ Ст. 23.
ы Гл. 14; 21, 23.
ь Ст. 30. Гл. 3; 13. 17; 8.
ѣ Гл. 13; 3.
ю Гл. 21; 17.
я Ст. 27. Гл. 17; 8.
ѧ Мат. 26; 31. Мар. 14; 27.
ѩ Гл. 20; 10.
а Гл. 8; 29. 14; 10, 11.
б Иса. 9; 6. Гл. 14; 27. Рим. 5; 1. Ефес. 2; 14. Кол. 1; 20.
в Гл. 15; 19, 20, 21. 2 Тим. 3; 12.
г Гл. 14; 1.
д Рим. 8; 37. 1 Іоан. 4; 4. 5; 4.

—

а Гл. 12; 23. 13; 32.
б Дан. 7; 14. Мат. 11; 27. 28; 18. Гл. 3; 35. 5; 27. 1 Кор. 15; 25, 27. Филип. 2; 10. Евр. 2; 8.
в Гл. 6; 37. Ст. 6, 9, 24.
г Иса. 53; 11. Іер. 9; 24.
д 1 Кор. 8; 4. 1 Сол. 1; 9.
е Гл. 3; 34. 5; 36, 37. 6; 29, 57. 7; 29. 10; 36. 11; 42.
ж Гл. 13; 31. 14; 13.
з Гл. 4; 34. 5; 36. 9; 3. 19; 30.
и Гл. 14; 31. 15; 10.
і Гл. 1; 1, 2. 10; 30. 14; 9. Фил. 2; 6. Кол. 1; 15, 17. Евр. 1; 3, 10.
к Ст. 26. Псал. 22; 22.
л Ст. 2, 9, 11. Гл. 6; 37, 39. 10; 29. 15; 19.
м Гл. 8; 28. 12; 49. 14; 10.
н Ст. 25. Гл. 16; 27, 30.
о 1 Іоан. 5; 19.
п Гл. 16; 15.
р Гл. 13; 1. 16; 28.
с 1 Пет 1; 5. Іуд. 1.
т Ст. 21 и дрг.
у Гл. 10; 30.
ф Гл. 6; 39. 10; 28. Евр. 2; 13.
х Гл. 18; 9. 1 Іоан. 2; 19.
ц Гл. 6; 70. 13; 18.
ч Псал. 109; 8. Дѣян. 1; 20.
ш Ст. 8.
щ Гл. 15; 18, 19. 1 Іоан. 3; 13.

отъ свѣтъ-тъ, [и]както азъ не сьмь отъ 15 свѣтъ-тъ. Не ся молѭ да гы земешь отъ свѣтъ-тъ, но [ы]да гы упазишь отъ лукаваго. 16 [ь]Отъ свѣтъ-тъ не сѫ, както и азъ 17 не сьмь отъ свѣтъ-тъ. [ѣ]Освяти гы чрѣзъ твоѭ-тѫ истинѫ; [ю]твое-то слово е исти- 18 на. [я]Както ты проводи мене на свѣтъ-тъ, 19 и азъ проводихъ тѣхъ на свѣтъ-тъ; И [ѫ]за тѣхъ азъ освятявамъ себе си, да бѫдѫтъ 20 и тѣ освятени чрѣзъ истинѫ-тѫ. И не само за тѣхъ ся молѭ, но и за онѣзи които чрѣзъ тѣхно-то слово ще повѣру- 21 ватъ въ мене; [ѩ]Да бѫдѫтъ всичкы едно; [а]както ты, Отче, си въ мене, и азъ въ тебе, да бѫдѫтъ и тѣ въ насъ едно; за да повѣрва свѣтъ-тъ че ты си мя прово- 22 дилъ. И азъ, славѫ-тѫ коѭто ми даде, дадохъ ѭ тѣмъ; [б]да бѫдѫтъ едно, както 23 смы ный едно: Азъ въ тѣхъ, и ты въ мене; [в]да бѫдѫтъ съвършенни въ едно, и да разбере свѣтъ-тъ че ты си мя проводилъ, и възлюбилъ си гы, както си въз- 24 любилъ мене. [г]Отче, тѣзи които си ми далъ, искамъ дѣто сьмь азъ да бѫдѫтъ и тѣ съ мене; за да гледатъ славѫ-тѫ моѭ, коѭто ми си далъ, защото си [д]мя 25 възлюбилъ прѣди създаніе міра. Отче праведный, [е]свѣтъ-тъ не тя е позналъ, но [ж]азъ тя познахъ, [з]и тѣ познахѫ че 26 ты си мя проводилъ. И [и]явихъ имъ твое-то име, и ще явѭ, [і]да бѫде въ тѣхъ любовь-та съ коѭто си мя възлюбилъ, и азъ въ тѣхъ.

ГЛАВА 18.

1 Това като рече Іисусъ, [а]излѣзе съ ученицы-тѣ си отвѫдь [б]потокъ-тъ Кедронъ, дѣто имаше градина, въ коѭто влѣзе той 2 и ученици-тѣ му. А Іуда който го прѣдаваше, знаяше това мѣсто, [в]защото много пѫти ся събираше Іисусъ тамъ съ у- 3 ченицы-тѣ си. И тъй [г]Іуда като зѣ единъ пълкъ и слугы отъ първосвященницы-тѣ и Фарисеи-тѣ, дойде тамо съ фенеры и 4 свѣщи и орѫжія. А Іисусъ понеже знаяше всичко що имаше да дойде върхъ не- 5 го, излѣзе, и рече имъ: Кого търсите? Отговорихѫ му: Іисуса Назорянина. Казува имъ Іисусъ: Азъ сьмь. Съ тѣхъ стоя- 6 ше и Іуда, който го прѣдаваше. И като имъ каза: Азъ сьмь; подрѫпнѫхѫ ся на- 7 задъ, и паднѫхѫ на земѭ-тѫ. И пакъ гы попыта: Кого търсите? А тѣ рекохѫ, 8 Іисуса Назорянина. Отговори Іисусъ: Рѣкохъ ви че сьмь азъ: И тъй ако мене 9 търсите, оставѣте тѣзи да си идѫтъ; За да ся сбѫдне дума-та коѭто рече: [д]Отъ тѣзи които ми си далъ не изгубихъ ни- 10 кого. А [е]Симонъ Петръ който имаше ножъ, измѫкнѫ го, и удари слугѫ-тѫ първосвященниковъ, и отсѣче му десното ухо: а на слугѫ-тѫ име-то бѣше Малхъ. 11 Тогазь рече Іисусъ на Петра: Тури ножъ-тъ си въ ножницѫ-тѫ. [ж]Чашѫ-тѫ коѭто ми даде Отецъ, да ѭ не піѭ ли? 12 И тъй пълкъ-тъ и тысящникъ-тъ и слугы-тѣ Іудейскы уловихѫ Іисуса и върза- 13 хѫ го, И [з]заведохѫ го първо [и]при Аннѫ; защото бѣше тесть на Каіафѫ, който бѣше първосвященникъ прѣзъ неѭ годинѫ. 14 [і]А Каіафа бѣше тойзи който бѣ далъ совѣтъ на Іудеи-тѣ, че е по добрѣ да загы- 15 не единъ человѣкъ за народъ-тъ. И [к]слѣдъ Іисуса идѣше Симонъ Петръ, и другый-тъ ученикъ; и тойзи ученикъ бѣше познатъ на първосвященника, и влѣзе съ Іисуса 16 въ дворъ-тъ първосвященниковъ. А [л]Петръ стояше вънъ до врата-та. И тъй излѣзе другый-тъ ученикъ, който бѣше познатъ на първосвященника, и каза на вратаркѫ- 17 тѫ, и въведе Петра. И казува слугыня-та вратарка на Петра: Да не си и ты отъ ученицы-тѣ на тогози человѣка? Казува 18 той: Не сьмь. И стояхѫ раби-тѣ и слугы-тѣ, които бѣхѫ наклали огнь, защото бѣше студено, и ся грѣяхѫ; съ тѣхъ 19 стояше и Петръ и ся грѣяше. А първосвященникъ-тъ попыта Іисуса за учени- 20 цы-тѣ му и за ученіе-то му. Отговори му Іисусъ: [м]Азъ явно говорихъ на свѣтъ-тъ; азъ всякога поучавахъ въ съборище-то и въ храмъ-тъ, дѣто Іудеи-тѣ ся събиратъ вынѫгы, и нищо не сьмь говорилъ на 21 скрыто. Що пыташь мене? пытай които сѫ *мя* чули, какво имъ сьмь говорилъ; 22 ето, тѣ знаѭтъ що сьмь азъ реклъ. А когато рече това, единъ отъ слугы-тѣ който стояше близу [н]удари плѣсницѫ на Іисуса и рече: Така ли отговаряшь пър- 23 восвященнику? Отговори му Іисусъ: Ако сьмь злѣ продумалъ, свидѣтелствувай за зло-то; ако ли добрѣ, защо мя біешь? 24 [о]И проводилъ го бѣ Анна върданъ при първосвященника Каіафѫ. 25 А Симонъ Петръ стояше и грѣяше ся; и [п]рекохѫ му: Да не бѫдешь и ты отъ неговы-тѣ ученицы? Отрече ся той и

и Гл. 8; 23. Ст. 16.
ы Мат. 6; 13. Гал. 1; 4. 2 Сол. 3; 3. 1 Іоан. 5; 18.
ь Ст. 14.
ѣ Гл. 15; 3. Дѣян. 15; 9. Ефес. 5; 26. 1 Пет. 1; 22.
ю 2 Цар. 7; 28. Псал. 119; 142, 151. Гл. 8; 40.
я Гл. 20; 21.
ѫ 1 Кор. 1; 2, 30. 1 Сол. 4; 7. Евр. 10; 10.
ѩ Ст. 11, 22, 23. Гл. 10; 16. Рим. 12; 5. Гал. 3; 28.
а Гл. 10; 38. 14; 11.
б Гл. 14; 20. 1 Іоан. 1; 3. 3; 24.
в Кол. 3; 14.
г Гл. 12; 26. 14; 3. 1 Сол. 4; 17.
д Ст. 5.
е Гл. 15; 21. 16; 3.
ж Гл. 7; 29. 8; 55. 10; 15.
з Ст. 8. Гл. 16; 27.
и Ст. 6. Гл. 15; 15.
і Гл. 15; 9.

—

а Мат. 26; 36. Мар. 14; 32. Лук. 22; 39.
б 2 Цар. 15; 23.
в Лук. 21; 37. 22; 39.
г Мат. 26; 47. Мар. 14; 43. Лук. 22; 47. Дѣян. 1; 16.
д Гл. 17; 12.
е Мат. 26; 51. Мар. 14; 47. Лук. 22; 49, 50.
ж Мат. 20; 22. 26; 39, 42.
з Мат. 26; 57.
и Лук. 3; 2.
і Гл. 11; 50.
к Мат. 26; 58. Мар. 14; 54. Лук. 22; 54.
л Мат. 26; 69. Мар. 14; 66. Лук. 22; 54.
м Мат. 26; 55. Лук. 4; 15. Гл. 7; 14, 26, 28. 8; 2.
н Іер. 20; 2. Дѣян. 23; 2.
о Мат. 26; 57.
п Мат. 26; 69, 71. Мар. 14; 69. Лук. 22; 58.

26 рече: Не сьмь. Казува единъ отъ рабы-
тѣ първосвященникови, който бѣше род-
нина на оногозь, комуто Петръ отсѣче
ухо-то: Не тя ли видѣхъ азъ въ гради-
27 нѫ-тѫ съ него? И Петръ пакъ ся отрече,
[р]и тозь часъ пѣтель-тъ попѣ.
28 Тогазь [с]заведохѫ Іисуса отъ Каіафѫ въ
преторіѭ-тѫ; а бѣше сутрина, [т]и тѣ не
влѣзохѫ въ преторіѭ-тѫ, да ся не о-
29 скверннятъ, но да ядѫтъ пасхѫ-тѫ. За то
излѣзе Пилатъ при тѣхъ и рече: Какво
обвиненіе наносите вьрхъ тогозь человѣка?
30 Отвѣщахѫ и рекохѫ му: Той ако да не
бѣ злодѣецъ не быхмы го прѣдали на
31 тебе. А Пилатъ имъ рече: Земѣте го вы
и по закону вашему сѫдѣте го. Рекохѫ
му Іудеи-тѣ: Намъ не ни е простено да
32 убіемъ никого: [у]За да ся сбѫдне рѣчь-та
Іисусова, коѭто рече, като назначаваше
33 съ каквѫ смьрть имаше да умре. И тъй
Пилатъ [ф]влѣзе пакъ въ преторіѭ-тѫ, и
повыка Іисуса и рече му: Ты ли си царь
34 Іудейскый? Отговори му Іисусъ: Отъ
самосебе си ли казувашь ты това, или
35 другы ти рекохѫ за мене? Отговори Пи-
латъ: Че азъ Іудеинъ ли сьмь? твой-тъ
народъ и първосвященници-тѣ прѣдадохѫ
36 тя на мене; що си сторилъ? [х]Отговори
Іисусъ: Мое-то царство не е отъ тойзи
свѣтъ; ако да бѣше царство-то ми отъ
тойзи свѣтъ, слугы-тѣ ми борили ся бы
да не бѫдѫ прѣдаденъ на Іудеи-тѣ. А
37 сега [ц]царство-то ми не е отъ тука. А
Пилатъ му рече: И тъй ты *сега* царь ли
си? Отговори Іисусъ: Ты *право* казувашь
че азъ сьмь царь. Азъ за това ся родихъ,
и за това дойдохъ на тойзи свѣтъ, да
свидѣтелствувамъ истинѫ-тѫ. [ч]Всякой
който е отъ истинѫ-тѫ, слуша гласъ-тъ
38 ми. Казува му Пилатъ: Що е истина?
и щомъ рече това излѣзе пакъ при Іу-
деи-тѣ, и казува имъ: [ш]Азъ не намѣру-
39 вамъ ни еднѫ винѫ въ него. [щ]А у васъ
има обычай, да ви пущамъ едного на
пасхѫ-тѫ: рачите ли да ви пуснѫ царь-тъ
40 Іудейскый? Тогазь [ъ]пакъ извыкахѫ всич-
кы-тѣ, и казувахѫ: Не него, [ы]но Ва-
равві. А Варавва бѣше разбойникъ.

ГЛАВА 19.

1 [а]Тогазь Пилатъ зѣ Іисуса и *го би.* (2) И
войни-тѣ исплетохѫ вѣнецъ отъ тьрніе,
възложихѫ *го* на главѫ-тѫ му, и облѣ-
3 кохѫ му багрѣнѫ дрехѫ, И казувахѫ:
Радуй ся, царю Іудейскый; и удряхѫ му
4 плѣсницы. И излѣзе Пилатъ пакъ вънъ
и казува имъ: Ето, извождамъ ви го
вънъ, [б]да познаете че ни еднѫ винѫ не
5 намѣрувамъ въ него. Тогава излѣзе Іи-
сусъ вънъ, и носяше тьрневый-тъ вѣнецъ
и багрѣнѫ-тѫ дрехѫ. И казува имъ *Пи-*
6 *латъ:* Ето человѣкъ-тъ. [в]А първосвящен-
ници-тѣ и слугы-тѣ щомъ го видѣхѫ, из-
выкахѫ и казувахѫ: Распни *го,* распни
го. Казува имъ Пилатъ: Земѣте го вы,
и распнѣте *го,* защото азъ не намѣрувамъ
7 винѫ въ него. Отговорихѫ му Іудеи-тѣ:
[г]Ный законъ имамы, и по нашій-тъ за-
конъ трѣба да умре; [д]защото направи
себе си Сынъ Божій.
8 А Пилатъ като чу тѫзи думѫ, повече
9 ся убоя. И влѣзе пакъ въ преторіѭ-тѫ,
и казува на Іисуса: Ты отъ кѫдѣ си?
10 [е]А Іисусъ му отвѣтъ не даде. Казува му
Пилатъ: На мене ли не говоришь? Не
знаешь ли че власть имамъ да тя распнѫ,
11 и власть имамъ да тя пуснѫ? Отговори
Іисусъ: [ж]Не бы ималъ ты никаквѫ власть
надъ мене, ако не бѣ ти дадено отъ горѣ;
за това който мя прѣдава на тебе, има
12 по голѣмъ грѣхъ. Отъ това Пилатъ ис-
каше да го пусне; Іудеи-тѣ обаче выкахѫ
и казувахѫ: Ако [з]пуснешь тогози, не си
пріятель Кесаревъ: [и]всякой който прави
13 себе си царь, противникъ е Кесарю. А
Пилатъ, като чу тѫзи думѫ, изведе Іи-
суса вънъ, и сѣднѫ на сѫдейскый-тъ
прѣстолъ, на мѣсто-то което ся казуваше
Каменопослано, а по Еврейскы Гаввааа.
14 [і]Бѣше же петъкъ на пасхѫ-тѫ, и часъ-тъ
около шесть; и казува на Іудеи-тѣ: Ето
15 вашій-тъ царь. А тѣ извыкахѫ: Махни *го,*
махни, распни го. Казува имъ Пилатъ:
Царя ли вашего да распнѫ? Отговорихѫ
първосвященници-тѣ: [к]*Ный* нѣмамы *дру-*
16 *гый* царь освѣнь Кесаря. [л]И тогазь имъ
го прѣдаде, да ся распне. И зѣхѫ Іисуса
и *го* закарахѫ.
17 И [м]носяше крьстъ-тъ си и [н]излѣзе на
мѣсто-то нарицаемо Лобно, което по Е-
18 врейскы ся казува Голгоѳа; Дѣто го рас-
пнѫхѫ, и съ него другы двама, отсамъ
19 и отсамъ, а посрѣдъ Іисуса. А [о]Пилатъ
написа и титлѫ, и тури надъ крьстъ-тъ.
И написано бѣ, ІИСУСЪ НАЗОРЯНИНЪ,
20 ЦАРЬ ІУДЕЙСКЫЙ. И тѫзи титлѫ про-
четохѫ мнозина отъ Іудеи-тѣ; защото
бѣше близу до градъ-тъ мѣсто-то дѣто
распнѫхѫ Іисуса, и написано бѣ Е-

р Мат. 26; 74. Мар. 14; 72. Лук. 22; 60. Гл. 13; 38.
с Мат. 27; 2. Мар. 15; 1. Лук. 23; 1. Дѣян. 3; 13.
т Дѣян. 10; 28. 11; 3.
у Мат. 20; 19. Гл. 12; 32, 33.
ф Мат. 27; 11.
х 1 Тим. 6; 13.
ц Дан. 2; 44. 7; 14. Лук. 12; 14. Гл. 6; 15. 8; 15.
ч Гл. 8; 47. 1 Іоан. 3; 19. 4; 6.
ш Мат. 27; 24. Лук. 23; 4. Гл. 19; 4, 6.
щ Мат. 27; 15. Мар. 15; 6. Лук. 23; 17.
ъ Дѣян. 3; 14.
ы Лук. 23; 19.

—

а Мат. 20; 19. 27; 26. Мар. 15; 15. Лук. 18; 33.
б Гл. 18; 38. Ст. 6.
в Дѣян. 3; 13.
г Лев. 24; 16.
д Мат. 26; 65. Гл. 5; 18. 10; 33.
е Иса. 53; 7. Мат. 27; 12, 14.
ж Лук. 22; 53. Гл. 7; 30.
з Лук. 23; 2.
и Дѣян. 17; 7.
і Мат. 27; 62.
к Быт. 49; 10.
л Мат. 27; 26, 31. Мар. 15; 15. Лук. 23; 24.
м Мат. 27; 31, 33. Мар. 15; 21, 22. Лук. 23; 26, 33.
н Числ. 15; 36. Евр. 13; 12.
о Мат. 27; 37. Мар. 15; 26. Лук. 23; 38.

21 врейскы, Грьцкы *и* Латински. А първо-
священници-тѣ Іудейскы казувахѫ на Пи-
лата: Недѣй писа, Царь Іудейскый, но
22 че той рече: Царь Іудейскый сьмь. От-
говори Пилатъ: Каквото писахъ, писахъ.
23 А [н]войни-тѣ като распнѫхѫ Іисуса,
зѣхѫ дрехы-тѣ му, и направихѫ четыри
дѣлове, на всякой воинъ по единъ дѣлъ,
и хитонъ-тъ: а хитонъ-тъ не бѣше шитъ,
24 *но* отъ горѣ *до долу* цѣлъ истъканъ. И
рекохѫ си помежду си: Да го не съди-
рамы, но да мѣтнемъ жрѣбіе за него,
кому ще бѫде; за да ся испълни писаніе-
то що казува: [р]"Раздѣлихѫ дрехы-тѣ ми
помежду си, и за одеждѫ-тѫ ми жрѣбіе
мѣтнѫхѫ." И тъй войни-тѣ това сторихѫ.
25 А до крьсть-тъ Іисусовъ [с]стояхѫ май-
ка му, и на майкѫ му сестра ѝ, Марія
жена-та [т]Клеопова, и Марія Магдалина.
26 А Іисусъ, като видѣ майкѫ си и [у]уче-
никъ-тъ когото обычаше, че стояхѫ близу,
казува на майкѫ си: [ф]Жено, ето сынъ
27 ти. Послѣ казува на ученикъ-тъ: Ето
майка ти. И отъ онзи часъ зѣ ѭ уче-
никъ-тъ [х]у дома си.
28 Слѣдъ това, като знаяше Іисусъ че
всичко-то вече ся свърши, [ц]за да ся сбѫдне
29 писаніе-то, каза: Жеденъ сьмь. И тамъ
имаше сложенъ съсѫдъ пъленъ съ оцетъ;
и *войни-тѣ* [ч]напълнихѫ гѫбѫ съ оцетъ,
обвихѫ ѭ съ иссопъ и принесохѫ ѭ на
30 уста-та му. И като пріе Іисусъ оцетъ-тъ,
рече: [ш]Свърши ся: и прѣклони главѫ и
прѣдаде духъ.
31 Но понеже *тогава* бѣ петъкъ, [щ]за да
не останѫтъ тѣла-та на крьстъ-тъ въ
сѫбботѫ-тѫ, ([ъ]защото бѣше великъ день
оная сѫббота,) то Іудеи-тѣ молихѫ Пи-
лата, да имъ ся прѣбіѭтъ голени-тѣ, и
32 да гы дигнѫтъ *отъ тамо*. Тогазь дойдохѫ
войни-тѣ, и на първый-тъ прѣбихѫ голени-
тѣ, и на другый-тъ който бѣше распнѫтъ
33 съ него. А като дойдохѫ при Іисуса и
го видѣхѫ че е умрѣлъ вече, не му прѣ-
34 бихѫ голени-тѣ. Но единъ отъ войны-тѣ
прободе съ копіе ребра-та му, и тутакси
35 [ы]излѣзе кръвь и вода. И тойзи който
видѣ свидѣтелствова̀, и истинно е него-
во-то свидѣтелство, и той знае че истинѫ
36 казува, за да повѣрувате вы. Защото
всичко това станѫ, [ь]за да ся испълни
писаніе-то: "Кость негова не ще да ся
37 строши." И пакъ друго писаніе казува:
[ѣ]"Ще погледнѫтъ на него когото про-
бодохѫ."

38 А [ю]слѣдъ това Іосифъ отъ Аримаѳея,
(който бѣше ученикъ Іисусовъ, но пота-
енъ [я]заради страхъ-тъ отъ Іудеи-тѣ,) при-
моли ся на Пилата да земе тѣло-то Іи-
сусово; и Пилатъ даде волѭ. И *той*
39 дойде та дигнѫ тѣло-то Іисусово. Дойде
още и [ѫ]Никодимъ, (който бѣ дохождалъ
отъ най първо прѣзъ нощь при Іисуса),
и носяше едно смѣшеніе отъ смирнѫ и
40 алой до сто литры. И тъй зѣхѫ тѣло-то
Іисусово, и [ѭ]обвихѫ го въ плащаницѫ
съ ароматы-тѣ, както е обычай на Іудеи-
41 тѣ да погребаватъ. И на онова мѣсто дѣто
бы распятъ, имаше градина, и въ гради-
нѫ-тѫ гробъ новъ, въ който никой още
42 не бѣ положенъ. [а]Тамо прочее положихѫ
Іисуса, [б]поради петъкъ-тъ на Іудеи-тѣ,
защото бѣше близу гробъ-тъ.

ГЛАВА 20.

1 И въ [а]първый-тъ день на седмицѫ-тѫ
Марія Магдалина идува на гробъ-тъ су-
тринѫ-тѫ рано, като бѣше още тьмно, и
гледа камькъ-тъ дигнѫтъ отъ гробъ-тъ.
2 Тича тогазь и идува при Симона Петра,
и при [б]другый-тъ ученикъ когото обычаше
Іисусъ, и казува имъ: Дигнѫли Господа
отъ гробъ-тъ, и не знаемъ дѣ сѫ го по-
3 ложили. И тъй Петръ и другый-тъ уче-
никъ [в]излѣзохѫ и отхождахѫ на гробъ-тъ.
4 И тичахѫ и двама-та наедно; а другый-тъ
ученикъ прѣдвари по скоро Петра, и дойде
5 първъ на гробъ-тъ; И като надникнѫ,
вижда [г]плащаницы-тѣ сложены; но не
6 влѣзе. Слѣдъ него дойде и Симонъ Петръ,
и влѣзе въ гробъ-тъ, и видѣ плащаницы-
7 тѣ сложены, И [д]кърпѫ-тѫ, която бѣше
на главѫ-тѫ му, сложенѫ не наедно съ
плащаницы-тѣ, но особно свитѫ на едно
8 мѣсто. Тогазь влѣзе и другый-тъ ученикъ,
който дойде по напрѣдъ на гробъ-тъ, и
9 видѣ и повѣрува: Защото не бѣхѫ разу-
мѣли още [е]писаніе-то, че трѣбаше той да
10 въскрьсне изъ мьртвы-тѣ. И върнѫхѫ ся
пакъ ученици-тѣ у тѣхъ си.
11 А [ж]Марія стояше до гробъ-тъ вънъ и
плачаше; и тъй като плачаше надникнѫ
12 въ гробъ-тъ, И вижда два ангела съ
бѣлы дрехы сѣднѫлы, единъ отъ кѫдѣ
главѫ-тѫ, и единъ отъ кѫдѣ нозѣ-тѣ,
тамъ дѣто бѣ лежало тѣло-то Іисусово.
13 И тѣ ѝ казуватъ: Жено, защо плачешь?
Казува имъ: Защото зѣли Господа моего,
14 и не знаѭ дѣ сѫ го положили. И [з]това

н Мат. 27; 35. Мар. 15; 24. Лук. 23; 34.
р Псал. 22; 18.
с Мат. 27; 55. Мар. 15; 40. Лук. 23; 49.
т Лук. 24; 18.
у Гл. 13; 23. 20; 2. 21; 7, 20, 24.
ф Гл. 2; 4.
х Гл. 1; 11. 16; 32.
ц Псал. 69; 21.
ч Мат. 27; 48.
ш Гл. 17; 4
щ Втор. 21; 23.
ъ Ст. 42. Мар 15; 42.
ы 1 Іоан. 5; 6, 8.
ь Исх. 12; 46. Числ. 9; 12. Псал. 34; 20.
ѣ Псал. 22; 16, 17. Зах. 12; 10. Отк. 1; 7.
ю Мат. 27; 57. Мар. 15; 42. Лук. 23; 50.
я Гл. 9; 22. 12; 42.
ѫ Гл. 3; 1, 2. 7; 50.
ѭ Дѣян. 5; 6.
а Иса. 53; 9.
б Ст. 31.

—

а Мат. 28; 1. Мар. 16; 1. Лук. 24; 1.
б Гл. 13; 23. 19; 26. 21; 7, 20, 24.
в Лук. 24; 12.
г Гл. 19; 40.
д Гл. 11; 44.
е Псал. 16; 10. Дѣян. 2; 25 до 31. 13; 34, 35.
ж Мар. 16; 5.
з Мат. 28; 9. Мар. 16; 9.

като рече обърнж ся назадъ, и вижда Іисуса че стои, и [и]не знаяше че е Іисусъ. 15 Казува й Іисусъ: Жено, защо плачешь? кого търсишь? А тя понеже го имаше че е градинарь-тъ, казува му: Господине, ако си го ты изнеслъ, кажи ми дѣ си го положилъ, и азъ ще го земж. 16 Казува й Іисусъ: Маріе. Тя ся обърнж и рече му: Раввуни! което ся казува, Учителю. 17 Казува й Іисусъ: Не ся допирай до мене; защото не сьмь възлѣзлъ още при Отца си, но иди [і]при братія-та ми, и кажи имъ: [к]Възлѣзувамъ при Отца моего и Отца вашего, и [л]Бога моего и Бога вашего. 18 [м]Идува Марія Магдалина та извѣстява на ученицы-тѣ че видѣ Господа, и *че* той й рече това.

19 А [н]вечерь-тж на тойзи день пьрвый-тъ на седмицж-тж, когато бѣхж и заключены врата-та дѣто ученици-тѣ бѣхж събрани поради страхъ-тъ отъ Іудеи-тѣ, дойде Іисусъ, и застанж на срѣдъ, и казува 20 имъ: Миръ вамъ. И това като рече, показа имъ ржцѣ-тѣ и ребра-та си. И [о]зарадувахж ся ученици-тѣ като видѣхж 21 Господа. И пакъ имъ рече Іисусъ: Миръ вамъ. [п]Както мя Отецъ проводи, и азъ 22 провождамъ васъ. И това като рече, духнж, и казува имъ: Пріимѣте Духа Святаго. 23 [р]На които простите грѣхове-тѣ, простени имъ сж, и на които задьржите, задьржани сж.

24 А Θома, единъ отъ дванадесеть-тѣ [с]нарицаемый Близнецъ, не бѣше съ тѣхъ, 25 когато дойде Іисусъ. И казувахж му другы-тѣ ученици: Видѣхмы Господа. А той имъ рече: Ако не видіж на ржцѣ-тѣ му язвы-тѣ отъ гвоздеи-тѣ, и не туріж пьрстъ-тъ си въ язвы-тѣ на гвоздеи-тѣ, и не вложж ржкж-тж си въ ребра-та му, не ще да повѣрувамъ.

26 И подирь осмь дни, пакъ бѣхж вжтрѣ ученици-тѣ му, и Θома съ тѣхъ: идува Іисусъ, като бѣхж врата-та заключены, и застанж на срѣдъ и рече: Миръ вамъ. 27 Послѣ казува на Θомж: [т]Дай си тука пьрстъ-тъ, и виждь ржцѣ-тѣ ми; и дай ржкж-тж си, и тури въ ребра-та ми; и не бжди невѣренъ, но вѣренъ. 28 И отговори Θома и рече му: Господь мой и Богъ мой. 29 Казува му Іисусъ: Понеже мя видѣ, Θомо, повѣрува; [у]блажени които безъ да видятъ повѣрувахж.

30 И [ф]още много другы чудеса стори Іисусъ прѣдъ ученицы-тѣ си, които не 31 сж писаны въ тжзи книгж: А [х]тѣзи сж написаны за да повѣрувате че Іисусъ е Христосъ Сынъ Божій, [ц]и като вѣрувате да имате животъ въ негово-то име.

ГЛАВА 21.

1 Подирь това пакъ ся яви Іисусъ на ученицы-тѣ *си* на Тивеpіадско-то море, и 2 яви имъ ся така: Тамъ бѣхж наедно Симонъ Петръ и Θома нарицаемый Близнецъ, и [а]Наθанаилъ отъ Канж Галилейскж, и [б]*сынове*-тѣ Зеведееви, и другы 3 двамина отъ ученицы-тѣ негови. Казува имъ Симонъ Петръ: *Азъ* ще отидж да ловіж рыбж: Казуватъ му: Ще дойдемъ и ный съ тебе. Излѣзохж и възлѣзохж завчасъ на ладіж-тж, и прѣзъ онжзи 4 нощь не уловихж нищо. И като ся разсъмнж вече, застанж Іисусъ на брѣгъ-тъ; но ученици-тѣ [в]не познавахж че е той 5 Іисусъ. [г]Казува имъ Іисусъ: Дѣца, имате ли нѣщо за яденіе? Отговорихж му: Не. 6 А той имъ рече: [д]Хвьрлѣте мрѣжж-тж отдесно на ладіж-тж, и ще намѣрите. И тъй хвьрлихж, и не можахж вече да іж привлѣкжтъ отъ множество-то на рыбж-тж. 7 Тогазь онзи [е]ученикъ когото обычаше Іисусъ казува на Петра: Господь е. А Симонъ Петръ, като чу че е Господь, прѣпаса вьрхнж-тж си дрехж, (защото 8 бѣше голъ), и хвьрли ся въ море-то. А другы-тѣ ученици дойдохж съ ладіж-тж, (защото не бѣхж далечь отъ земіж-тж, но колкото двѣстѣ лакты), и влачахж 9 мрѣжж-тж съ рыбж-тж. И като излѣзохж на земіж-тж, гледатъ жаравж разложенж, 10 и рыбж туренж на неіж, и хлѣбъ. Казува имъ Іисусъ: Донесѣте отъ рыбы-тѣ които 11 уловихте сега. Възлѣзе Симонъ Петръ, та извлѣче мрѣжж-тж на земіж-тж, пълнж съ едры рыбы сто и петдесеть и три; и толкозь като бѣхж, мрѣжа-та ся не съдра.

12 Казува имъ Іисусъ: [ж]Елате обѣдвайте. И никой отъ ученицы-тѣ не смѣяше да го попыта: Ты кой си? понеже знаяхж 13 че е Господь. Идува тогазь Іисусъ и зема хлѣбъ-тъ, и дава имъ, така и рыбж-тж. 14 Това бѣше вече [з]третій пжть, дѣто ся яви Іисусъ на ученицы-тѣ си, отъ какъ въскрьснж изъ мьртвы-тѣ.

15 А като ся наобѣдувахж, казува Іисусъ Симону Петру: Симоне Іонинъ, любишь ли мя повече отъ тыя? Казува му: Ей, Господи, ты знаешь че тя обычамъ. 16 Казува му: Паси агьнцы-тѣ ми. Казува му пакъ вторый пжть: Симоне Іонинъ, любишь ли мя? [и]Казува му: Ей, Господи,

и Лук. 24; 16. 31. Гл. 21; 4.
і Псал. 22; 22. Мат. 28; 10. Рим. 8; 29. Евр. 2; 11.
к Гл. 16: 28.
л Ефес. 1; 17.
м Мат. 28; 10. Лук. 24; 10.
н Мар. 16; 14. Лук. 24; 36. 1 Кор. 15; 5.
о Гл. 16: 22.
п Мат. 28; 18. Гл. 17; 18, 19. 2 Тим. 2; 2. Евр. 3; 1.
р Мат. 16; 19. 18; 18.
с Гл. 11; 16.
т 1 Іоан. 1; 1.
у 2 Кор. 5; 7. 1 Пет. 1; 8.
ф Гл. 21; 25.
х Лук. 1; 4.
ц Гл. 3; 15, 16. 5; 24. 1 Пет. 1; 8. 9.

—

а Гл. 1; 45.
б Мар. 4; 21.
в Гл. 20; 14.
г Лук. 24; 41.
д Лук. 5: 4, 6, 7.
е Гл. 13; 23. 20; 2.
ж Дѣян. 10; 41.
з Виж Гл. 20; 19, 26.
и Дѣян. 20; 28. Евр. 13; 20. 1 Пет. 2; 25. 5; 2, 4.

ты знаешь че тя обичамъ. Казува му: 17 Паси овцы-тѣ ми. Казува му третій пжть: Симоне Іониновъ, обичашь ли мя? Наскърби ся Петръ, защото му рече третій пжть: Обичашь ли мя? И рече му: Господи, [і]ты всичко знаешь; ты знаешь че тя обичамъ: Казува му Іисусъ: Паси овцы-тѣ 18 ми. [к]Истинж, истинж ти казувамъ, когато бѣше ты по младъ, самъ си ся опасуваше и ходяше кждѣто щѣше; но като остарѣешь, ще прострѣшь ржцѣ и другъ ще тя опасува и ще тя води кждѣто 19 ты не щешь. И това рече като назначаваше [л]съ каквж смърть имаше да прослави Бога. И това щомъ рече, казува 20 му: Върви подирѣ ми. А Петръ като ся обърнж, вижда че иде подирѣ *имъ* ученикъ-тъ [м]когото обичаше Іисусъ, тойзи който на вечерьж-тж ся наклони на гржди-тѣ му, и рече: Господи, кой е който 21 ще тя прѣдаде? Него като видѣ Петръ, 22 казува Іисусу: Господи, а тойзи що? Казува му Іисусъ: Ако щж да прѣбждe той [н]доклѣ дойдж, тебѣ що ти е? Ты 23 върви подирѣ ми. И тъй ся разнесе тая дума помежду братія-та, че тойзи ученикъ нѣма да умре: а Іисусъ му не рече че нѣма да умре; но: Ако щж да остане той доклѣ дойдж, тебѣ що ти е?

24 Тойзи е ученикъ-тъ който свидѣтелствува за това, който и написа това; и [о]знаемъ че негово-то свидѣтелство е ис-25 тинно. [п]Има още и другы много нѣща що стори Іисусъ, които ако бы да ся напишжтъ едно по едно, [р]и цѣлъ свѣтъ, ми ся чини, не бы вмѣстилъ написаны-тѣ книгы. Аминь.

ДѢЯНІЯ-ТА НА СВЯТЫ-ТѢ АПОСТОЛЫ.

ГЛАВА 1.

1 Първо-то слово, о [а]Θеофиле, направихъ, за все що начени Іисусъ да прави и да 2 учи, [б]Даже до день-тъ въ който ся възнесе, отъ какъ [в]даде чрѣзъ Духа Святаго заповѣди на апостолы-тѣ, които избра: 3 [г]На които и прѣдстави себе си живъ слѣдъ страданіе-то си съ много вѣрны знаменія, като имъ ся явяваше четыридесеть дни, и говоряше имъ за царство-4 то Божіе. И [д]като ся събираше *съ тѣхъ* заржча имъ да ся не отдалечатъ отъ Іерусалимъ, но да очакуватъ обѣщаніе-то на Отца, [е]което чухте, *рече*, отъ мене. 5 [ж]Защото Іоаннъ е съ водж крьстилъ, а [з]вы ще бждете крьстени съ Духа Свя-6 таго, слѣдъ тыя не много дни. И тъй като ся събрахж, питахж го и казувахж: [и]Господи, въ това ли врѣме щешь да [і]въз-7 становишь царство-то въ Израиля? А *той* имъ рече: [к]Не е за васъ да знаете годины-тѣ или врѣмена-та, които Отецъ е положилъ въ собственнж-тж си власть. 8 [л]Но *вы* ще пріемете силж, [м]когато слѣти Духъ Святый на васъ, и [н]ще ми бждете свидѣтели и въ Іерусалимъ, и во всичкж 9 Іудеіж и Самаріж, и до край земіж-тж. И [о]това отъ какъ рече, тѣ като гледахж, [п]възнесе ся, и облакъ го подѣ изъ прѣдъ 10 очи-тѣ имъ. И като стояхж та гледахж на небе-то, когато възлѣзуваше той, ето, двамина человѣци [р]въ бѣлы дрехы заста-11 нжхж прѣдъ тѣхъ; Които и рекохж: [с]Мжжіе Галилеяне, що стоите та гледате на небе-то? Тойзи Іисусъ, който ся възнесе отъ васъ на небе-то, [т]ще дойде тъй, както го видѣхте да отхожда на небе-то. 12 [у]Тогази ся върнжхж въ Іерусалимъ отъ горж-тж нарицаемж Елеонскж, която е близу до Іерусалимъ, единъ сжбботенъ день пжть.

13 И когато влѣзохж, възлѣзохж [ф]въ горницж-тж дѣто живѣяхж [х]Петръ и Іаковъ и Іоаннъ и Андрей, Филиппъ и Θома, Вареоломей и Матθей, Іаковъ Алфеевъ

і Гл. 2; 24, 25. 16; 30.
к Гл. 13; 46. Дѣян. 12; 3, 4.
л 2 Пет. 1; 14.
м Гл. 13; 23, 25. 20; 2.
н Мат. 16; 27, 28. 25; 31. 1 Кор. 4; 5. 11; 26. Отк. 2; 25. 3; 11. 22; 7, 20.
о Гл. 19; 35. 3 Іоан. 12.
п Гл. 20; 30.
р Амос. 7; 10.

а Лук. 1; 3.
б Мар. 16; 19. Лук. 9; 51. 24; 51. Ст. 9. 1 Тим. 3; 16.
в Мат. 28; 19. Мар. 16; 15. Іоан. 20; 21. Гл. 10; 41, 42.
г Мар. 16; 14. Лук. 24, 36. Іоан. 20; 19, 26. 21; 1, 14. 1 Кор. 15; 5.
д Лук. 24; 43, 49.
е Лук. 24; 49. Іоан. 14; 16, 26, 27. 15; 26. 16; 7. Гл. 2; 33.
ж Мат. 3; 11. Гл. 11; 16. 19; 4.

з Іоан. 3; 18. Гл. 2; 4. 11; 15.
и Мат. 24; 3.
і Иса. 1; 26. Дан. 7; 27. Амос. 9; 11.
к Мат. 24; 36. Мар. 13; 32. 1 Сол. 5; 1.
л Гл. 2; 1, 4.
м Лук. 24, 49.
н Лук. 24; 48. Іоан. 15; 27. Ст. 22. Гл. 2; 32.
о Лук. 24; 51. Іоан. 6; 62.

п Ст. 2.
р Мат. 28; 3. Мар. 16; 5. Лук. 24; 4. Іоан. 20; 12. Гл. 10; 3, 30.
с Гл. 2; 7. 13; 31.
т Дан. 7; 13. Мат. 24; 30. Мар. 13; 26. Лук. 21; 27. Іоан. 14; 3. 1 Сол. 1; 10. 4; 16. 2 Сол. 1; 10. Отк. 1; 7.
у Лук. 24; 52.
ф Гл. 9; 37, 39. 20; 8.
х Мат. 10; 2, 3, 4.

14 и [ц]Симонъ Зилотъ, и [ч]Іуда Іакововъ. [ш]Тѣ
всичкы единодушно, [щ]съ жены-тѣ и Ма-
ріж майкж-тж Іисусовж, и [ы]съ братія-та
му, бѣхж непрѣстанно въ молитвж и мо-
леніе.

15 И прѣзъ тыя дни станж Петръ по срѣдъ
ученицы-тѣ, и рече: (а число-то на тѣзи
които ся намѣрувахж тамо бѣше до сто
16 и двадесеть души;) Мжжіе и братіе, трѣ-
буваше да ся испълни това писаніе, [ь]кое-
то прѣдрече Духъ Святый чрѣзъ уста-та
Давидовы за Іудж, [ѣ]който станж води-
17 тель на тѣзи, които хванжхж Іисуса. За-
щото [ю]бѣше причисленъ съ насъ, и зѣлъ
18 бѣ дѣлъ въ [я]тжіж службж. [ѫ]Той прочее
спечали нивж [ѭ]отъ заплатж на *своіж-тж*
неправдж, и като паднж на очи-тѣ си
просѣднж ся прѣзъ срѣдъ, и истекохж
19 всичкы-тѣ му чрѣва. И това станж извѣ-
стно на всичкы-тѣ жители Іерусалимскы,
така що тая нива ся нарече по языкъ-тъ
20 имъ Акелдама, сирѣчь, Нива кръвна. За-
щото е писано въ книгж-тж на Псалмы-
тѣ: [а]"Да бжде жилище-то му пусто, и
да нѣма който да живѣе въ него;" и
21 [б]"Чинъ-тъ му другъ да земе." И тъй,
отъ человѣцы-тѣ които ся нахождахж съ
насъ прѣзъ всичко-то врѣме, въ което
влизаше и излизаше между насъ Господь
22 Іисусъ, [в]Като наченж отъ крьщеніе-то Іо-
анново до день-тъ въ който ся [г]възнесе
отъ насъ, единъ отъ тѣхъ трѣба да бжде
съ насъ свидѣтель на въскрьсеніе-то му.
23 И поставихж двамина, Іосифа нарицае-
маго [д]Варсава, (който ся наименува
24 Іустъ), и Матѳія, И помолихж ся и ре-
кохж: Ты, Господи, [е]сьрдцевѣдче на
всичкы, покажи отъ тыя двама-та едного,
25 когото си избралъ, [ж]Да земе дѣлъ-тъ на
тжзи службж и на апостолство-то, отъ
което испаднж Іуда за да отиде на свое-
26 то си мѣсто. И дадохж жрѣбія-та си, и
паднж жрѣбіе-то на Матѳія, и счете ся
съ единадесеть-тѣ апостолы.

ГЛАВА 2.

1 И когато настанж [а]день-тъ на Петдесет-
ницж-тж, всичкы-тѣ бѣхж единодушно
2 *сбрани* на едно. И [б]внезапу станж екотъ
отъ небе-то, като че идѣше силно духа-
ніе отъ вѣтръ, и [в]испълни всичкж-тж
3 кжщж дѣто сѣдѣхж. И явихж имъ ся
языци като огненни, които ся раздѣля-
вахж, и сѣднж на всякого отъ тѣхъ *по*
4 *единъ*. И [г]испълнихж ся всичкы съ Духа
Святаго, и наченжхж [д]да говорятъ чу-
жды языцы, както Духъ-тъ имъ даваше
5 да говорятъ. А *тогава* имаше въ Іе-
русалимъ да живѣіжтъ Іудеи, человѣци
благочестиви отъ всякой народъ що
6 има подъ небе-то. И щомъ ся расчу
това, събра ся народъ-тъ и смутихж ся;
защото всякой единъ отъ тѣхъ чуяше гы
7 да говорятъ неговъ-тъ языкъ. И смаяни
всичкы чудяхж ся, и думахж си единъ
на другый: Ето, всичкы тѣзи които го-
8 ворятъ не сж ли [е]Галилеяне? И какъ
ный *гы* чуемъ *да говорятъ* всякой по
собственный-тъ нашъ языкъ въ който смы
9 родени, Парѳяне и Мидяне и Еламите, и
които населяватъ Месопотаміж, Іудеіж
10 и Каппадокія, Понтъ и Азіж, Фригіж и
Памфиліж, Египетъ и Ливійскы-тѣ стра-
ны които сж около Киринеіж, и чужден-
11 ци отъ Римъ, Іудеи и прозелити, Кри-
тяне и Арабе, чуемъ гы да говорятъ по
12 наши-тѣ языцы величія-та Божіи. И сма-
яни всичкы недоумѣвахж ся, и единъ
другый си думахж: Какво ли ще е това?
13 А други *имъ* ся присмивахж и казувахж:
Че сж пили много сладко вино.

14 А Петръ съ единадесеть-тѣ станж, въз-
выси гласъ-тъ си, и проговори имъ: Мж-
жіе Іудеяне, и всинца които живѣете въ
Іерусалимъ; това да знаете, и дайте вни-
15 маніе на мои-тѣ думы: Защото тѣзи не
сж піяни, както вы мыслите; [ж]понеже е
16 третій часъ на день-тъ; Но това е рече-
17 но-то чрѣзъ пророка Іоиля: "И ще бжде
[з]въ послѣдни-тѣ дни, казува Богъ, [и]ще
излѣіж отъ мой-тъ Духъ на всякж плъть;
и ще пророкуватъ сынове-тѣ ви и [і]дъ-
щери-тѣ ви, и юноши-тѣ ваши видѣнія
ще виждатъ, и старци-тѣ ваши сънища
18 ще сънуватъ. И още прѣзъ оныя дни ще
излѣіж отъ Духа моего на рабы-тѣ мои
и на рабыни-тѣ мои, и [к]ще пророчеству-
19 ватъ. И [л]ще покажж чудеса на небе-то
горѣ и знаменія долу на земіж-тж, кръвь
20 и огнь и пара отъ дымъ. [м]Сълнце-то ще
ся прѣвърне въ тьмнотж, и луна-та въ
кръвь, прѣди да дойде великый-тъ и прѣ-
21 свѣтлый-тъ день Господень. И ще бжде
че всякой [н]който призове име-то Господне,
22 спасенъ ще бжде." Мжжіе Израиляне, по-
слушайте тѣзи думы: Іисуса Назорянина,
мжжъ доказанъ вамъ отъ Бога [о]съсъ

ц Лук. 6; 15.
ч Іуд. 1.
ш Гл. 2; 1, 46.
щ Лук. 23; 49, 55. 24; 10.
ы Мат. 13, 55.
ь Псал. 41; 9. Іоан. 13; 18.
ѣ Лук. 22; 47. Іоан. 18; 3.
ю Мат. 10; 4. Лук. 6; 16.
я Ст. 25. Гл. 12; 25. 20; 24. 21; 19.
ѫ Мат. 27; 5, 7, 8.
ѭ Гл. 26; 15. 2 Пет. 2; 15.

а Псал. 69; 25.
б Псал. 109; 8.
в Мар. 1; 1.
г Ст. 9.
д Іоан. 15; 27. Ст. 8. Гл. 4; 33.
е Гл. 15; 22.
ж 1 Цар. 16: 7. 1 Лѣт. 28; 9. 29; 17. Іер. 11; 20. 17; 10. Гл. 15; 8. Отк 2; 23.
з Ст. 17.

а Лев. 23; 15. Втор. 16; 9. Гл. 20; 16.
б Гл. 1; 14.
в Гл. 4; 31.
г Гл. 1; 5.
д Мар. 16; 17. Гл. 10; 46 19; 6. 1 Кор. 12; 10, 28, 30. 13; 1. 14; 2 и др.
е Гл. 1; 11.
ж 1 Сол. 5; 7.
з Иса. 44; 3. Іез. 11; 19. 36; 27. Іоил. 2; 28, 29. Зах. 12; 10. Іоан. 7; 38.
и Гл. 10; 45.
і Гл. 21; 9.
к Гл. 21; 4, 9, 10. 1 Кор. 12; 10, 28. 14; 1 и др.
л Іоил. 2; 30, 31.
м Мат. 24; 29. Мар. 13; 24. Лук. 21; 25.
н Рим. 10; 13.
о Іоан. 3; 2. 14; 10, 11. Гл. 10; 38. Евр. 2; 4.

силы, чудеса и знаменія, които Богъ направи чрѣзъ него по срѣдъ васъ, както и вы знаете, 23 Него, [п]прѣдаденъ по прѣдопрѣдѣленнѫ-тѫ волѭ и прѣдвѣденіе-то Божіе, вы като [р]хванѫхте, чрѣзъ рѫцѣ-тѣ на беззаконницы, *на крьстъ го* приковахте и убихте: 24 [с]Когото Богъ въскрьси, като развьрза болѣзни-тѣ на смьрть-тѫ, понеже не бѣ възможно да бѫде държанъ той отъ неѭ. 25 Защото Давидъ казува за него: [т]„Гледахъ Господа прѣдъ себе си вынѫгы, понеже е отъ деснѫ-тѫ ми странѫ, да ся не поклатѭ. 26 За това сьрдце-то ми ся развесели, и зарадува ся языкъ-тъ ми; а още и плъть-та ми въ надеждѫ ще почива: 27 Защото нѣма да оставишь душѫ-тѫ ми въ адъ; нито ще оставишь прѣподобный-тъ си да види истлѣніе. 28 Изявилъ си ми пѫтища-та на животъ-тъ; съ лице-то си ще мя испълнишь съ веселбѫ." 29 Мѫжіе братіе, могѫ да ви кажѫ свободно за [у]Патріарха Давида, че умрѣ и погребенъ бы, и гробъ-тъ му е у насъ до днешній день. 30 И тъй понеже бѣше пророкъ, [ф]и знаяше че съ клѣтвѫ му ся заклѣ Богъ че отъ плодъ-тъ на неговы-тѣ чрѣсла по плъть ще въздигне Христа, да го постави на прѣстолъ-тъ му, 31 Прѣдвидѣ и говорѝ за въскрьсеніе-то Христово, че [х]не бы оставена душа-та негова въ адъ, нито плъть-та му видѣ истлѣніе. 32 [ц]Тогозь Іисуса въскрьси Богъ, [ч]на което ный всинца смы свидѣтели. 33 И тъй [ш]като ся възнесе съ Божіѭ-тѫ десницѫ, и [щ]зѣ отъ Отца обѣщаніе-то на Святаго Духа, [ъ]излѣ това което сега вы виждате и чувате. 34 Защото Давидъ не е възлѣзлъ на небеса; но той казува: [ы]„Рече Господь Господу моему: Сѣди отъ десно ми, 35 Доклѣ положѫ врагове-тѣ твои подножіе на нозѣ-тѣ ти." 36 И тъй здраво да знае всичкый домъ Израилевъ, че тогозь Іисуса, когото вы распяхте, [ь]Богъ е него направилъ Господь и Помазанникъ.

37 *Това* като чухѫ тѣ, [ѣ]дойде сьрдце-то имъ въ умиленіе, и рекохѫ на Петра и на другы-тѣ апостолы: Какво да сторимъ, мѫжіе братіе? 38 И Петръ имъ рече: [ю]Покайте ся, и всякой единъ отъ васъ да ся крьсти въ име-то Іисусъ Христово за прощеніе на грѣхове-тѣ; и ще пріемете даръ-тъ на Святаго Духа. 39 Защото обѣщаніе-то е на васъ, и [я]на чада-та ваши, и [ѧ]на всичкы далечны, колкото ще призове Господь Богъ нашъ. 40 И съ много другы рѣчи засвидѣтелствуваше, и прѣдумуваше *гы*, и казуваше: Избавѣте ся отъ тойзи развращенъ родъ. 41 И тъй тѣзи които пріяхѫ съ радость слово-то негово, покрьстихѫ ся, и приложихѫ ся въ тойзи день до три тысящи души.

42 И [ѩ]прѣбѫдвахѫ непрѣстанно въ поученіе-то апостолско, и въ общеніе-то, и въ прѣломяваніе-то на хлѣбъ-тъ и въ молитвы. 43 И страхъ обзѣ всякѫ душѫ; и [а]много чудеса и знаменія бывахѫ чрѣзъ апостолы-тѣ. 44 И всичкы-тѣ вѣрующи бѣхѫ наедно, и всичко [б]имахѫ общо, 45 И стокѫ-тѫ и иманіе-то си продавахѫ и [в]расподѣляхѫ гы на всичкы, всякому споредъ нуждѫ-тѫ що имаше. 46 [г]И всякой день прѣбѫдвахѫ единодушно [д]въ храмъ-тъ, и [е]прѣломявахѫ хлѣбъ отъ кѫщѫ въ кѫщѫ, и пріимахѫ хранѫ съ радость и простосьрдечіе, 47 Като хвалѣхѫ Бога, и [ж]бѣхѫ благопріятни на всичкый-тъ народъ: а [з]Господь всякой день прибавяше на церквѫ-тѫ спасаемы-тѣ.

ГЛАВА 3.

1 А Петръ и Іоаннъ наедно възлѣзувахѫ [а]въ храмъ-тъ въ врѣме-то на молитвѫ-тѫ по [б]деветый часъ. 2 И имаше нѣкой си [в]человѣкъ, който бѣ хромъ отъ утробѫ-тѫ на майкѫ си, та го *все* носяхѫ; когото *и* слагахѫ всякой день до врата-та на храмъ-тъ които ся наричахѫ Красны, [г]да проси милостынѭ отъ онѣзи които влѣзувахѫ въ храмъ-тъ. 3 Той като видѣ Петра и Іоанна когато щѣхѫ да влѣзѫтъ въ храмъ-тъ, попроси да земе милостынѭ. 4 А Петръ съ Іоанна взрѣ ся въ него, и 5 рече: Погледни ны. И той гы гледаше съ вниманіе, съ надеждѫ да земе нѣщо отъ тѣхъ. 6 И Петръ рече: Сребро и злато азъ нѣмамъ; но което имамъ, това ти давамъ; [д]въ име-то на Іисуса Христа Назорянина, стани и ходи. 7 И като го хванѫ за деснѫ-тѫ рѫкѫ дигнѫ го; и тозь часъ утвьрдихѫ ся плесны-тѣ и глезны-тѣ му, 8 И [е]скочи та ся исправи и ходяше; и влѣзе съ тѣхъ въ храмъ-тъ, та ходяше 9 и скачаше и славяше Бога. [ж]И видѣ го всичкый-тъ народъ че ходи и слави Бога. 10 И познавахѫ го че бѣ той [з]който сѣдѣше

п Мат. 26; 24. Лук. 22; 22. 24; 44. Гл. 3; 18. 4; 28.
р Гл. 5; 30.
с Ст. 32. Гл. 3; 15. 4; 10. 10; 40. 13; 30, 34. 17; 31. Рим. 4; 24. 8; 11. 1 Кор. 6; 14. 15; 15. 2 Кор. 4; 14. Гал. 1; 1. Ефес. 1; 20. Кол. 2; 12. 1 Сол. 1; 10. Евр. 13; 20. 1 Пет. 1; 21.
т Псал. 16; 8.
у 3 Цар. 2; 10. Гл. 13; 36.
ф 2 Цар. 7; 12, 13. Псал. 132; 11. Лук. 1; 32, 69. Рим. 1; 3. 2 Тим. 2; 8.
х Псал. 16; 10. Гл. 13; 35.
ц Ст. 24.
ч Гл. 1; 8.
ш Гл. 5; 31. Фил. 2; 9. Евр. 10; 12.
щ Іоан. 14; 26. 15; 26. 16; 7, 13. Гл. 1; 4.
ъ Гл. 10; 45. Ефес. 4; 8.
ы Псал. 110; 1. Мат. 22; 44. 1 Кор. 15; 25. Ефес. 1; 20. Евр. 1; 13.
ь Гл. 5; 31.
ѣ Зах. 12; 10. Лук. 3; 10. Гл. 9; 6. 16; 30.
ю Лук. 24; 47. Гл. 3; 19.
я Іоил. 2; 28. Гл. 3; 25.
ѧ Гл. 10; 45. 11; 15, 18. 14; 27. 15; 3, 8, 14. Ефес. 2; 13, 17.
ѩ Ст. 46. Гл. 1; 14. Рим. 12; 12. Ефес. 6; 18. Кол. 4; 2. Евр. 10; 25.
а Мар. 16; 17. Гл. 4; 33. 5; 12.
б Гл. 4; 32, 34.
в Иса. 58; 7.
г Гл. 1; 14.
д Лук. 24; 53. Гл. 5; 42.
е Гл. 20; 7.
ж Лук. 2; 52. Гл. 4; 33. Рим. 14; 18.
з Гл. 5; 14. 11; 24;

—

а Гл. 2; 46.
б Псал. 55; 17.
в Гл. 14; 8.
г Іоан. 9; 8.
д Гл. 4; 10.
е Иса. 35; 6.
ж Гл. 4; 16, 21.
з Іоан. 9; 8.

за милостыніж при Красны-тѣ врата на храмъ-тъ; и останжхж въ ужасъ и удивленіе голѣмо за това което ся бѣ случило нему.

11 И понеже исцѣленый-тъ хромъ ся не отдѣляше отъ Петра и Іоанна, всичкый-тъ народъ смаянъ стече ся при тѣхъ въ притворъ-тъ [ж]нарицаемъ Соломоновъ. 12 А като видѣ Петръ, отговори народу: Мжжіе Израиляне, що ся чудите за това? или що ся взирате на насъ, като че отъ своіж силж или благочестіе смы сторили тогози да ходи? 13 [і]Богъ Авраамовъ, и Исааковъ и Іакововъ, Богъ на отцы-тѣ наши, [к]прослави Сына своего Іисуса, когото [л]вы прѣдадохте, и [м]отрекохте ся отъ него прѣдъ Пилата, когато той бѣ рѣшилъ да *го* пусне. 14 Но вы ся отрекохте отъ [н]Святый-тъ и [о]Праведный-тъ, и испросихте 15 да ви ся даде человѣкъ убійца. А Началника на животъ-тъ убихте, [п]когото Богъ въскръси отъ мьртвы-тѣ, и ный смы 16 [р]на него свидѣтели. [с]И чрѣзъ вѣрж-тж въ негово-то име, тогози когото гледате и познавате, негово-то име *го* укрѣпи; и тази вѣра, която е чрѣзъ него, даде му прѣдъ всинца ви това съвършенно здравіе. 17 И сега, братіе, знамъ че *вы* [т]по невѣдѣніе сторихте *това*, както и началници-тѣ ваши; 18 А Богъ, [у]което прѣдизвѣсти [ф]чрѣзъ уста-та на всичкы-тѣ си пророцы, че ще Христосъ да пострада, така го изверши. 19 [х]Покайте ся и обърнѣте ся, да ся заличатъ грѣхове-тѣ ви, та да дойджтъ врѣмена утѣшителны отъ присжтствіе-то 20 Господне, И да ви проводи прѣдпроповѣданнаго вамъ Іисуса Христа, 21 [ц]Когото трѣба да пріеме небе-то до врѣме-то въ което ще ся [ч]възстанови всичко [ш]що е говорилъ Богъ отъ вѣка чрѣзъ уста-та на всичкы-тѣ святы свои пророцы. 22 Защото Моисей рече на отцы-тѣ: [щ]Господь Богъ вашъ ще въздигне вамъ отъ братія-та ваши пророкъ, като мене; него послушайте во всичко щото ви рече; 23 И всяка душа, която не послуша тогозь пророка, 24 ще бжде истрѣбена изъ народъ-тъ. Още всичкы-тѣ пророци отъ Самуила и на сетнѣ, колкото сж говорили, прѣдвъзвѣстихж и тыя дни. 25 [ъ]Вы сте сынове на пророцы-тѣ, и на завѣтъ-тъ, който завѣща Богъ на отцы-тѣ наши, когато рече Аврааму: [ы]"И вси-тѣ племена на земіж-тж въ твое-то сѣме ще ся благословятъ." 26 Богъ като въскръси Сына своего Іисуса, [ь]до васъ най пьрво го [ѣ]проводи, да вы благослови, [ю]и да отвраща всякого отъ лукавства-та ваши.

ГЛАВА 4.

1 И когато тѣ говоряхж народу, дойдохж връхъ тѣхъ священници-тѣ и войвода-та 2 на храмъ-тъ, и Саддукеи-тѣ, Които ся [а]жалувахж, защото учахж народъ-тъ, и проповѣдувахж чрѣзъ Іисуса въскрьсеніе-3 то отъ мьртвы-тѣ; И възложихж на тѣхъ ржцѣ, и турихж *гы* подъ стражж за утрѣ; 4 защото бѣше вече привечеръ. А мнозина отъ тѣзи които чухж слово-то повѣрувахж; и число-то на *повѣрувалы-тѣ* человѣцы стигнж до петь тысящи.

5 И на утринь-тж събрахж ся въ Іерусалимъ началници-тѣ имъ, и старѣйши-6 ны-тѣ и книжници-тѣ, И пьрвосвященникъ-тъ [б]Анна и Каіафа и Іоаннъ и Александръ, и *всички* що бѣхж отъ пьр-7 восвященническый родъ. И като гы неправихж на срѣдъ, питахж гы: [в]Съ коіж силж, или въ кое име сторихте вы 8 това? [г]Тогази Петръ, испълненъ Духомъ Святымъ, рече имъ: Началници народни, 9 и старѣйшины Израилеви, Понеже отъ насъ ся иска днесь отвѣтъ за едно благодѣяніе къмъ человѣкъ немощенъ, чрѣзъ 10 какво бы той исцѣленъ; Да знаете всинца вы и всичкый народъ Израилевъ, че [д]чрѣзъ име-то на Іисуса Христа Назорянина, когото вы распяхте, [е]когото Богъ въскръси изъ мьртвы-тѣ, чрѣзъ него той 11 стои прѣдъ васъ здравъ. [ж]Той е камыкъ-тъ когото прѣнебрегнжхте вы зидари-тѣ, 12 който станж глава на жглъ-тъ. И чрѣзъ никого другыго [з]не бива спасеніе; защото нѣма подъ небе-то друго име да е дадено между человѣцы-тѣ, чрѣзъ което трѣба да ся спасемъ.

13 А тѣ като гледахж Петрово-то и Іоанново-то дързновеніе, и [и]разумѣхж че сж бескнижни и прости человѣци, чудяхж ся, но познахж гы че сж были наедно 14 съ Іисуса. А като видѣхж исцѣленый-тъ человѣкъ че [і]стои съ тѣхъ, нѣмахж що 15 да рекжтъ на срещж. И отъ какъ имъ повелѣхж да излѣзжтъ вънъ отъ съборище-то, посовѣтувахж ся помежду си, 16 И казувахж: [к]Що да сторимъ на тѣзи человѣцы? защото, [л]явно е на всичкы

ж Іоан. 10; 23. Гл. 5; 12.
і Гл. 5; 30.
к Іоан. 7; 39. 12; 16. 17; 1.
л Мат. 27; 2.
м Мат. 27; 20. Мар. 15; 11. Лук. 23; 18, 20, 21. Іоан. 18; 40. 19; 15. Гл. 13; 28.
н Псал. 16; 10. Мар. 1; 24. Лук. 1; 35. Гл. 2; 27. 4; 27.
о Гл. 7; 52. 22; 14.
п Гл. 2; 24.
р Гл. 2; 32.
с Мат. 9; 22. Гл. 4; 10. 14; 9.
т Лук. 23; 34. Іоан. 16; 3. Гл. 13; 27. 1 Кор. 2; 8. 1 Тим. 1; 13.
у Лук. 24; 44. Гл. 26; 22.
ф Псал. 24. Иса. 50; 6. 53; 5 и дрг. Дан. 9; 26. 1 Пет. 1; 10, 11.
х Гл. 2; 38.
ц Гл. 1; 11.
ч Мат. 17; 11.
ш Лук. 1; 70.
щ Втор. 18; 15, 18, 19. Гл. 7; 37.
ъ Гл. 2; 39. Рим. 9; 4, 8. Гал. 3; 26.
ы Быт. 12; 3. 18; 18. 22; 18. 26; 4. 28; 14. Гал. 3; 8.
ь Мат. 10; 5. 15; 24. Лук. 24; 47. Гл. 13; 32, 33, 46.
ѣ Ст. 22.
ю Мат. 1; 21.

—

а Мат. 22; 23; Гл. 23; 8.
б Лук. 3; 2. Іоан. 11; 49. 18; 13.
в Исх. 2; 14. Мат. 21; 23. Гл. 7; 27.
г Лук. 12; 11, 12.
д Гл. 3; 6, 16.
е Гл. 2; 24.
ж Псал. 118; 22. Иса. 28; 16. Мат. 21; 42.
з Мат. 1; 21. Гл. 10; 43. 1 Тим. 2; 5, 6.
и Мат. 11; 25. 1 Кор. 1; 27.
і Гл. 3; 11.
к Іоан. 11; 47.
л Гл. 3; 9, 10.

които живѣѭтъ въ Іерусалимъ че знаменито чудо станѫ чрѣзъ тѣхъ, и не можемъ да речемъ че не е станѫло. 17 Но за да ся не разнесе повече въ народъ-тъ, съсъ заплашваніе да имъ запрѣтимъ, да не говорятъ вече въ това име на никого человѣка. 18 И [м]повыкахѫ гы та имъ заржчахѫ да не продуматъ никакъ нито да учатъ въ име-то Іисусово. 18 А Петръ и Іоаннъ отговорихѫ имъ и рекохѫ: [н]Ако е праведно прѣдъ Бога да послушамы васъ повече, а не Бога, сѫдѣте. 20 [о]Защото ный не можемъ да не говоримъ това 21 [п]що смы видѣли и чули. А тѣ пакъ гы заплашихѫ и пуснѫхѫ гы, понеже не намѣрувахѫ нищо *причинѫ* да гы накажѫтъ, [р]поради народъ-тъ; защото всичкы славяхѫ Бога [с]за това що быде. 22 Защото человѣкъ-тъ, надъ когото станѫ това чудо на исцѣленіе-то, бѣше повече отъ четыридесеть годинъ.

23 И щомъ гы пуснѫхѫ, [т]дойдохѫ при свои-тѣ си, та извѣстихѫ *това* що имъ рекохѫ първосвященници-тѣ и старѣйшины-тѣ. 24 А тѣ като чухѫ, възвысихѫ единодушно гласъ къмъ Бога, и рекохѫ: Владыко, [у]ты си Богъ, който си направилъ небе-то и землѭ-тѫ и море-то, и 25 всичко що е въ тѣхъ, Който си реклъ чрѣзъ уста-та на Давида раба своего: [ф]Защо ся расфучахѫ языччници-тѣ, и 26 народи-тѣ прѣговарятъ суетны нѣща. Прѣдстанѫхѫ царіе-тѣ земни, и князове-тѣ ся събрахѫ на купъ, противъ Господа 27 и противъ Помазанникъ-тъ неговъ. Защото [х]наистинѫ ся събрахѫ противъ [ц]святый-тъ твой отрокъ Іисуса, [ч]когото си помазалъ, Иродъ и Пилатъ Понтійскый, съсъ языччницы-тѣ и народъ-тъ Израилевъ, 28 [ш]Да сторятъ това което твоя-та рѫка и твоя-та воля е прѣдопрѣдѣлила да бѫде. 29 И нынѣ, Господи, погледни на тѣхны-тѣ заплашванія, и дай на твои-тѣ рабы [щ]да говорятъ твое-то слово съсъ всяко дързновеніе, 30 Ты като простирашь рѫкѫ-тѫ си на исцѣленіе, [ъ]да ставатъ знаменія и чудеса [ы]чрѣзъ име-то [ь]на святаго отрока 31 твоего Іисуса. И като ся помолихѫ, [ѣ]потресе ся мѣсто-то дѣто бѣхѫ събрани, и испълнихѫ ся всичкы Духомъ Святымъ, и [ю]проповѣдувахѫ слово-то Божіе съ дързновеніе.

32 А множество-то които бѣхѫ повѣрували имаше [я]едно сърдце и еднѫ душѫ; [ж]и ни единъ не казуваше за нѣщо отъ иманіе-то си че е негово; но всичко и33 махѫ общо. И апостоли-тѣ [ѭ]съсъ силѫ голѣмѫ отдавахѫ [а]свидѣтелство-то за въскрьсеніе-то на Господа Іисуса, и [б]голѣма благодать бѣ надъ всичкы тѣхъ. 34 И никой отъ тѣхъ не бѣше въ лишеніе, [в]защото всичкы които бѣхѫ стопани на нивы, или на кѫщы, продавахѫ гы, и 35 носяхѫ цѣнѫ-тѫ на продадено-то, И [г]слагахѫ ѭ при нозѣ-тѣ на апостолы-тѣ; и [д]раздаваше ся всякому споредъ колкото му трѣбаше.

36 Така Іосій нареченный отъ апостолы-тѣ Варнава (което ся тълкува сынъ утѣ37 шенія), Левитъ, родомъ Кипрянинъ, Който [е]имаше своѭ землѭ, продаде ѭ, и донесе пары-тѣ, и сложи *гы* прѣдъ нозѣ-тѣ на апостолы-тѣ.

ГЛАВА 5.

1 А нѣкой си человѣкъ на име Ананія съсъ 2 женѫ си Сапфирѫ, продаде стяжаніе, И утаи отъ цѣнѫ-тѫ, съсъ знаяніе-то и на женѫ си; [а]и донесе еднѫ часть и сложи 3 ѭ прѣдъ нозѣ-тѣ на апостолы-тѣ. А Петръ [б]рече: Ананіе, защо [в]испълни Сатана сърдце-то ти, да излъжешь Духа Святаго, и да утаишь отъ цѣнѫ-тѫ на нивѫ-тѫ? 4 Като стоеше *непродадено,* не бѣше ли твое? и като ся продаде, не бѣше ли въ твоѭ власть? Защо тури това нѣщо въ сърдце-то си? Не си реклъ лъжѫ на чело5 вѣцы, но на Бога. И като слушаше Ананія тѣзи думы, [г]паднѫ и издъхнѫ; и страхъ голѣмъ обзѣ всичкы които чувахѫ 6 това. И станѫхѫ по млади-тѣ, [д]обвихѫ 7 го, и изнесохѫ та *го* погребохѫ. И като ся минахѫ около три часа, влѣзе и жена му безъ да знае това що бѣше ся слу8 чило. И Петръ ѝ отговори: Кажи ми, за толкозь ли продадохте нивѫ-тѫ? И тя 9 рече: Ей, за толкозь. А Петръ ѝ рече: Защо ся съгласихте [е]да искусите Духъ-тъ Господень? Ето на врата-та нозѣ-тѣ на тѣзи що погребохѫ мѫжа ти, и тебе ще 10 изнесѫтъ. [ж]И паднѫ на часъ-тъ до нозѣ-тѣ му, и издъхнѫ; а като влѣзохѫ момци-тѣ намѣрихѫ ѭ мъртвѫ, и изнесохѫ ѭ, та ѭ погребохѫ при мѫжа ѝ. 11 И голѣмъ страхъ [з]обзѣ всичкѫ-тѫ церквѫ, и всичкы които чувахѫ това.

12 И пакъ [и]много знаменія и чудеса бы-

м Гл. 5; 40.
н Гл. 5; 29.
о Гл. 1; 8. 2; 32.
п Гл. 22; 15. 1 Іоан. 1; 1, 3.
р Мат. 21; 26. Лук. 20; 6, 19. 22; 2. Гл. 5; 26.
с Гл. 3; 7, 8.
т Гл. 12; 12.
у 4 Цар. 19; 15.
ф Псал. 2; 1.
х Мат. 26; 3. Лук. 22; 2. 23; 1, 8.
ц Лук. 1; 35.
ч Лук. 4; 18. Іоан. 10; 36.
ш Гл. 2; 23. 3; 18.
щ Ст. 13, 31. Гл. 9; 27. 13; 46. 14; 3. 19; 8. 26; 26. 28; 21. Ефес. 6; 19.
ъ Гл. 2; 43. 5; 12.
ы Гл. 3; 6, 16.
ь Ст. 27.
ѣ Гл. 2; 2, 4. 16; 26.
ю Ст. 29.
я Гл. 5; 12. Рим. 15; 5, 6. 2 Кор. 13; 11. Фил. 1; 27. 2; 2. 1 Пет. 3; 8.
ж Гл. 2; 44.
ѭ Гл. 1; 8.
а Гл. 1; 22.
б Гл. 2; 47.
в Гл. 2; 45.
г Ст. 37. Гл. 5; 2.
д Гл. 2; 45. 6; 1.
е Ст. 34, 35. Гл. 5; 1, 2.

а Гл. 4; 37.
б Числ. 30; 2. Втор. 23; 21. Екл. 5; 4.
в Лук. 22; 3.
г Ст. 10, 11.
д Іоан. 19; 40.
е Ст. 3. Мат. 4; 7.
ж Ст. 5.
з Ст. 5. Гл. 2; 43. 19; 17.
и Гл. 2; 43. 14; 3. 19; 11. Рим. 15; 19. 2 Кор. 12; 12. Евр. 2; 4.

вахж въ народъ-тъ чрѣзъ ржцѣ-тѣ на апостолы-тѣ; ([і]и всичкы единодушно бѣхж
13 въ притворъ-тъ Соломоновъ. [к]А отъ другы-тѣ никой не смѣяше да ся прилѣпява при тѣхъ; [л]народъ-тъ обаче гы имаше
14 на почесть. И прилагахж ся повече вѣрующи въ Господа, множество мжжіе и
15 жены;) Така що износяхж болны-тѣ по улицы-тѣ и слагахж гы на постелкы и на одрове, [м]да бы поне сѣнка-та Петрова, въ минуваніе-то му, да осѣни нѣ-
16 кого отъ тѣхъ. Събирахж ся още въ Іерусалимъ и множество отъ околны-тѣ градове, та носяхж [н]болны и страждущи отъ нечисты духове, и всичкы получавахж исцѣленіе.

17 Тогазь [о]станж първосвященникъ-тъ, и всичкы които бѣхж съ него, що принадлежавахж на Саддукейскж-тж ересь, ис-
18 пълнени съсъ зависть, И [п]турихж ржцѣ на апостолы-тѣ, и затворихж гы въ об-
19 щж-тж тьмницж. Но [р]ангелъ Господень прѣзъ нощь-тж отвори врата-та на тьм-
20 ницж-тж, та гы изведе, и рече: Идѣте и застанѣте въ храмъ-тъ, та говорѣте на народа [с]всичкы-тѣ словеса на тойзи
21 животъ. Тѣ като чухж *това* на сьмнуваніе влѣзохж въ храмъ-тъ и поучавахж. А [т]когато дойде първосвященникъ-тъ и които бѣхж съ него, свыкахж съборъ-тъ и всичко-то старѣйшинство на сынове-тѣ Израилевы, и проводихж въ тьмницж-тж
22 да доведжтъ *апостолы*-тѣ. Но слугы-тѣ като отидохж, не гы намѣрихж въ тьмницж-тж; и върнжхж ся та извѣстихж,
23 И рекохж: Тьмницж-тж намѣрихмы заключенж твърдѣ здраво, и стражари-тѣ стояхж вънъ прѣдъ врата-та; а като отворихмы, не намѣрихмы никого вжтрѣ.
24 И като чухж тѣзи думы священникъ-тъ и [у]войвода-та на храмъ-тъ и първосвященници-тѣ, въ недоумѣніе бѣхж за тѣхъ,
25 какво ще бжде това. И дойде нѣкой си, та имъ извѣсти и каза: Ето тѣзи человѣци които турихте въ тьмницж-тж, стоятъ въ храмъ-тъ и поучаватъ народъ-тъ.
26 Тогази отиде войвода-та съсъ слугы-тѣ, и доведе гы, не на силж; [ф]защото ся бояхж отъ народъ-тъ да гы не убіжтъ
27 съ камьніе. И като гы доведохж, поставихж гы прѣдъ съборъ-тъ; и попыта гы
28 първосвященникъ-тъ, И рече: [х]Не ви ли заржчахмы и запрѣтихмы да не поучавате въ това име? И ето, напълнихте Іерусалимъ съ ваше-то поученіе, [ц]и искате да докарате върхъ насъ [ч]кръвь-тж на тогозь человѣка.

29 И отговори Петръ и апостоли-тѣ и рекохж: [ш]Подобава да ся покорявамы по-
30 вече Богу, нежели на человѣцы-тѣ. [щ]Богъ на отцы-тѣ наши въскрьси Іисуса, когото вы убихте като го [ъ]повѣсихте на дрьво.
31 [ы]Него Богъ съ десницж-тж си въздигнж за [ь]началникъ и [ѣ]спаситель, [ю]да даде покаяніе на Израиля, и прощеніе на грѣ-
32 хове-тѣ. И въ тѣзи нѣща свидѣтели нему смы [я]ный, и Духъ Святый, [ѫ]когото Богъ даде на онѣзи които го слушатъ.

33 А [ѭ]тѣ като чухж *това* късахж ся *отъ ядъ*, и наговаряхж ся да гы убіжтъ.
34 Но Фарисей нѣкой си на име [а]Гамаліилъ, законоучитель, когото всичкый народъ почиташе, станж въ сжборище-то, и заповѣда да извадятъ вънъ апостолы-тѣ за
35 малко врѣме. И рече имъ: Мжжіе Израиляне, помыслѣте си добрѣ, какво ще
36 направите върхъ тѣзи человѣцы. [б]Защото прѣди тѣзь дни повдигнж ся Ѳевда, и казуваше за себе си да е голѣмъ нѣкой си, при когото ся прилѣпихж до четыристотинъ души на четъ; който быде убитъ, и всичкы които му ся покорявахж раз-
37 идохж ся и исчезнжхж. Слѣдъ него ся повдигнж Іуда Галилеянинъ-тъ, въ врѣмето на написаніе-то, и отвлѣче подирѣ си доста народъ; и той загынж, и всичкы които ся поведохж слѣдъ него расприъ-
38 снжхж ся. И сега ви казувамъ, оттеглѣте ся отъ тѣзи человѣцы и оставѣте гы; защото това намѣреніе или това дѣло, [в]ако бы да е отъ человѣцы, ще ся раз-
39 вали; [г]Ако ли е отъ Бога, не можете го развали: *пазъте* да не бы да ся намѣ-
40 рите и [д]богопротивници. И послушахж го; и [е]привыкахж апостолы-тѣ, бихж гы и заржчахж имъ да не говорятъ въ име-то
41 Іисусово, и тъй гы пуснжхж. А тѣ си отивахж отъ съборъ-тъ [ж]радостни, защото ся сподобихж да прѣтърпятъ бесчестіе
42 за негово-то име. И всякой день [з]не прѣстанувахж отъ да учатъ и да благовѣствуватъ за Іисуса Христа, и [и]въ храмъ-тъ и по кжщы-тѣ.

ГЛАВА 6.

1 И прѣзъ тыя дни [а]когато ся умножавахж ученици-тѣ, станж роптаніе [б]отъ Еллинисты-тѣ върхъ Евреи-тѣ, че [в]въ повседневно-то раздаваніе на потрѣбности-тѣ,

і Гл. 2; 11. 4; 32.
к Іоан. 9; 22. 12; 42. 19; 38.
л Гл. 2; 47. 4; 21.
м Мат. 9; 21. 14; 36. Гл. 19; 12.
н Мар. 16; 17, 18. Іоан. 14; 12.
о Гл. 4; 1, 2, 6.
п Лук. 21; 12.
р Гл. 12; 7. 16; 26.
с Іоан. 6; 68. 17; 8. 1 Іоан. 5; 11.
т Гл. 4; 5, 6.
у Лук. 22; 4. Гл. 4; 1.
ф Мат. 21; 26.
х Гл. 4; 18.
ц Гл. 2; 23, 36. 3; 15. 7; 52.
ч Мат. 23; 35. 27; 25.
ш Гл. 4; 19.
щ Гл. 3: 13, 15. 22; 14.
ъ Гл. 10; 39. 13; 29. Гал. 3; 13. 1 Пет. 2; 24.
ы Гл. 2; 33, 36. Фил. 2; 9. Евр. 2; 10. 12; 2.
ь Гл. 3; 15.
ѣ Мат. 1; 21.
ю Лук. 24; 47. Гл. 3; 26. 13; 38. Ефес. 1: 7. Кол. 1; 14.
я Іоан. 15; 26, 27.
ѫ Гл. 2; 4. 10; 44.
ѭ Гл. 2; 37. 7; 54.
а Гл. 22; 3.
б Прит. 21; 30. Иса. 8; 10. Мат. 15; 13.
в Лук. 21; 15. 1 Кор. 1; 25.
г Гл. 7; 51. 9; 5. 23; 9.
д Гл. 4; 18.
е Мат. 10; 17. 23; 34. Мар. 13; 9.
ж Мат. 5; 12. Рим. 5; 3. 2 Кор. 12; 10. Фил. 1; 29. Евр. 10; 34. Іак. 1; 2. 1 Пет. 4; 13, 16.
з Гл. 2; 46.
и Гл. 4; 20, 29.

—

а Гл. 2; 41. 4; 4. 5; 14. Ст. 7.
б Гл. 9; 29. 11; 20.
в Гл. 4; 35.

тѣхны-тѣ вдовицы оставалы непригледваны. 2 На това дванадесеть-тѣ свыкахѫ множество-то на ученицы-тѣ и рекохѫ: [в]Не е прилично намъ да оставимъ слово-то Божіе, и да слугувамы на трѫпезы. 3 И тъй, братіе, виждте [д]та изберѣте отъ васъ си седмь души свидѣтелствованы, испълнены съ Духъ Святъ и съ мудрость, които да поставимъ за тѫзи потрѣбѫ. 4 А [е]ный ще си останемъ въ молитвѫ-тѫ 5 и въ служеніе-то на слово-то. И угодно бы прѣдложеніе-то на всичко-то множество; и избрахѫ Стефана, [ж]мѫжъ испълненъ съ вѣрѫ и съ Духъ Святъ, и [з]Филиппа, и Прохора, и Никанора, и Тимона, и Пармена, и [и]Николая прозелитъ-тъ отъ Антіохіѭ, 6 Които поставихѫ прѣдъ апостолы-тѣ; и *тѣ* ся [і]помолихѫ 7 и [к]възложихѫ рѫцѣ на тѣхъ. И [л]слово-то Божіе растѣше, и умножаваше ся число-то на ученицы-тѣ въ Іерусалимъ твърдѣ много; и много множество [м]отъ священницы-тѣ подчинявахѫ ся на вѣрѫ-тѫ.

8 А Стефанъ испълненъ съ вѣрѫ и силѫ, правяше голѣмы чудеса и знаменія въ 9 народъ-тъ. И подигнѫхѫ ся нѣкои отъ съборище-то което ся казваше *сборище* на Ливертинцы-тѣ, и Киринейцы-тѣ, и Александрійцы-тѣ, и нѣкои отъ Киликіѭ, и Азіѭ, и прѣпирахѫ ся съсъ Стефана. 10 И [н]не можахѫ да устоятъ срещѫ мудрость-тѫ и духъ-тъ съ който говоряше. 11 [о]Тогази подучихѫ человѣцы да казуватъ: Чухмы го да говори думы хулны про- 12 тивъ Моисея и противъ Бога. И подсторихѫ народъ-тъ и старѣйшины-тѣ и книжницы-тѣ, и нападнѫхѫ, та го държнѫхѫ 13 и докарахѫ *го* на съборище-то, И прѣдставихѫ лъжливы свидѣтели, които казувахѫ: Тойзи человѣкъ не прѣстава да говори хулны думы противъ това свято 14 мѣсто и противъ законъ-тъ. [п]Защото го чухмы да казува, че тойзи Іисусъ Назорянинъ-тъ [р]ще развали това мѣсто, и ще измѣни обычаи-тѣ които прѣдаде намъ 15 Моисей. И всичкы които сѣдѣхѫ на съборъ-тъ, като ся вгледахѫ въ него, видѣхѫ лице-то му като лице на ангелъ.

ГЛАВА 7.

1 А първосвященникъ-тъ рече: Така ли е 2 това? А той рече: [а]Мѫжіе, братіе, и отци, слушайте: Богъ на славѫ-тѫ яви ся отцу нашему Аврааму, когато бѣше въ Месопотаміѭ, прѣди да ся засели въ Харранъ, 3 И рече му: [б]„Излѣзь отъ земіѭ-тѫ си и отъ сродство-то си, и дойди въ земіѭ-тѫ 4 коіѭто ще ти покажѫ." Тогазь [в]излѣзе отъ Халдейскѫ-тѫ земіѭ и засели ся въ Харранъ. И отъ тамъ слѣдъ умираніе-то на бащѫ му, прѣсели го въ тѫзи земіѭ 5 въ коіѭто вы сега живѣете. И не му даде наслѣдіе въ неіѭ, нито еднѫ стѫпкѫ отъ ногѫ, а [г]обѣща му ся да іѭ даде въ стяжаніе нему и на негово-то потомство слѣдъ него, когато *още* той нѣмаше 6 чадо. И каза *му* Богъ така: [д]Че неговитѣ потомци ще бѫдѫтъ прѣселенци въ чуждѫ земіѭ, и ще гы направятъ *като* робіе, и ще *гы* притѣсняватъ [е]четыристо- 7 тинъ годины. Но азъ, рече Богъ, ще сѫдіѭ тойзи народъ на който ще робуватъ; и подирь това ще излѣзнѫтъ и ще 8 [ж]ми послужатъ на това мѣсто. И [з]даде му завѣтъ на обрѣзваніе-то; [и]и така роди Исаака, и обрѣза го въ осмый день; [і]и Исаакъ *роди* Іакова, [к]и Іаковъ два- 9 надесеть-тѣ патріарсы. А [л]патріарси-тѣ завидѣхѫ Іосифу, и продадохѫ *го* въ Еги- 10 петъ; [м]Богъ обаче бѣше съ него, И избави го отъ всичкы-тѣ му бѣды, [н]и даде му благодать и мудрость прѣдъ Фараона, царя Египетскаго, който го постави управитель надъ Египетъ и надъ всичкый 11 си домъ. И [о]дойде гладъ надъ всичкѫ-тѫ земіѭ Египетскѫ и Ханаанскѫ, и скърбь голѣма; и отци-тѣ наши не намѣрувахѫ 12 прѣхранѫ. А Іаковъ като [п]чу че има жито въ Египетъ, испрати първый пѫть 13 отцы-тѣ наши: И [р]на вторый пѫть познанъ бы Іосифъ на братія-та си, и извѣстенъ станѫ Іосифовъ-тъ родъ Фара- 14 ону. И [с]проводи Іосифъ та призова бащѫ си Іакова, и [т]всичко-то си сродство, седм- 15 десеть и петь души. [у]И слѣзе Іаковъ въ Египетъ, [ф]и умрѣ *тамъ* той и отци-тѣ 16 наши: И [х]прѣнесохѫ гы въ Сихемъ, и положихѫ гы [ц]въ гробъ-тъ, който купи Авраамъ съ цѣнѫ на сребро отъ сыно- 17 ве-тѣ на Еммора Сихемова. И [ч]като наближаваше врѣме-то на обѣщаніе-то което Богъ съ клѣтвѫ ся обѣща Аврааму, [ш]нараснѫ народъ-тъ и умножи ся въ 18 Египетъ, Доклѣ настанѫ другъ царь, 19 който не знаяше Іосифа. Той съ коварно мудруваніе върхъ нашій-тъ родъ, притѣ-

в Исх. 18; 17.
д Втор. 1; 13. Гл. 1; 21. 16; 2. 1 Тим. 3; 7.
е Гл. 2; 42.
ж Гл. 11; 24.
з Гл. 8; 5, 26. 21; 8.
и Отк. 2; 6, 15.
і Гл. 1; 24.
к Гл. 8; 17. 9; 17. 13; 3. 1 Тим. 4; 14. 5; 22. 2 Тим. 1; 6.
л Гл. 12; 24. 19; 20. Кол. 1; 6.
м Іоан. 12; 42.
н Лук. 21; 15. Гл. 5; 39. Исх. 4; 12. Иса. 54; 17.
о 3 Цар. 21; 10, 13. Мат. 26; 59, 60.
п Гл. 25; 8.
р Дан. 9; 26.

а Гл. 22; 1.
б Быт. 12; 1.
в Быт. 11; 31. 12; 4, 5.
г Быт. 12; 7. 13; 15. 15; 3, 18. 17; 8. 26; 3.
д Быт. 15; 13, 16.
е Исх. 12; 40. Гал. 3; 17.
ж Исх. 3; 12.
з Быт. 17; 9, 10, 11.
и Быт. 21; 2, 3, 4.
і Быт. 25; 26.
к Быт. 29; 31 и дрг. 30; 5 и дрг. 35; 18, 23.
л Быт. 37; 4, 11, 28. Псал. 105; 17.
м Быт. 39; 2, 21, 23.
н Быт. 41; 37. 42; 6.
о Быт. 41; 54.
п Быт. 42; 1.
р Быт. 45; 4, 16.
с Быт. 45; 9, 27.
т Быт. 46; 27. Втор. 10; 22.
у Быт. 46; 5.
ф Быт. 49; 33. Исх. 1; 6.
х Исх. 13; 19. Іис. Нав. 24; 32.
ц Быт. 23; 16. 33; 19.
ч Быт. 15; 13. Ст. 6.
ш Исх. 1; 7, 8, 9. Псал. 105; 24, 25.

сии отцы-тѣ ни до толко щото [щ]да хвърлятъ дѣца-та си, за да не оставатъ живы.
20 [в]Въ това врѣме ся роди Моисей, и прѣкрасенъ [ы]бѣше прѣдъ Бога; и хранихж го три мѣсеца въ бащинъ-тъ му домъ.
21 А [ь]когато го хвърлихж, зѣ го Фараонова-та дъщеря, и отхрани го да бжде
22 неинъ сынъ. И наученъ бы Моисей на всичкж-тж Египетскж мудрость, и силенъ [ѣ]бѣ словомъ и дѣломъ. И [ю]като
23 навършаше четыридесетж-тж годинж на възрасть-тж си, дойде му на сърдце да иде да нагледа братія-та си, сынове-тѣ
24 Израилевы. И понеже видѣ нѣкого си *отъ тѣхъ* обижданъ, отбрани *го*, и стори отмъщеніе за притѣсняемый-тъ като по-
25 рази Египтянина. И мысляше да ся свѣстятъ братія-та му че Богъ чрѣзъ неговж ржкж имъ дава избавленіе: но тѣ ся не
26 свѣстихж. На [я]утрѣшній-тъ день яви имъ ся когато *нѣкои отъ тѣхъ* ся біяхж, и накара гы да ся примирятъ, и рече: Человѣци, вы сте братія; защо ся единъ
27 другый обиждате? А тойзи, който онеправдаваше ближній-тъ си, отпжди го, и рече: [ж]Кой тя постави началникъ и
28 сждникъ надъ насъ? Да ли ищешь да убіешь и мене, както уби вчера Египтя-
29 нина? [ѩ]Тогазь Моисей побѣгнж за тжзи думж, и станж прѣселникъ въ Мадіамскж-тж земіж, дѣто добы двама сынове.
30 И [а]като ся испълнихж четыридесеть годины, яви му ся ангелъ Господень въ пустыніж-тж на Синайскж-тж горж, въ срѣдъ огненъ пламъкъ на еднж кжпинж.
31 А Моисей като видѣ, почуди ся за видѣніе-то; и когато приближаваше за да пригледа, дойде му гласъ отъ Госпо-
32 да: [б]"Азъ сьмь Богъ на твои-тѣ отцы, Богъ Авраамовъ, Богъ Исааковъ и Богъ Іакововъ." И Моисей растреперанъ *отъ*
33 *страхъ* не смѣяше да гледа. [в]И рече му Господь: Изуй обуща-та отъ нозѣ-тѣ си; защото мѣсто-то на което стоишь, свята
34 земя е. [г]Видѣхъ, видѣхъ страданіе-то на мои-тѣ людіе въ Египетъ, и чухъ въздышаніе-то имъ, и слѣзохъ да гы избавіж; и сега ела, ще тя проводіж въ Е-
35 гипетъ. Тогози Моисея, когото не пріехж и му рекохж: Кой тя постави началникъ и сждникъ? него Богъ [д]чрѣзъ ржкж-тж на ангела, който му ся яви въ кжпинж-тж, проводи за началникъ и избавитель.
36 [е]Той гы изведе, [ж]като направи чудеса и знаменія въ земіж-тж Египетскж, [з]и въ Червено-то море, [и]и въ пустыніж-тж че-
37 тыридесеть годины. Тойзи е Моисей който рече на сынове-тѣ Израилевы: Господь Богъ вашъ отъ братія-та ваши ще въздигне вамъ [і]пророкъ като мене; [к]него
38 да слушате; [л]Тойзи е, който е былъ на събраніе-то въ пустыніж-тж наедно [м]съ ангела, що му говоряше на Синайскж-тж горж, още и съ отцы-тѣ наши, който и [н]прія животворны [о]словеса, да гы даде
39 намъ; Комуто не рачихж да бждж тъ послушни наши-тѣ отци, но го отпждихж, и съсъ сърдца-та си повърнжхж ся въ
40 Египетъ, Когато [п]рекохж на Аарона: Направи ни богове, които да вървятъ прѣдъ насъ; защото тойзи Моисей, който ны изведе изъ земіж-тж Египетскж, не
41 знаемъ що станж. И прѣзъ онѣзи дни [р]направихж теле, и принесохж жъртвж идолу, и веселяхж ся въ направы-тѣ на
42 ржцѣ-тѣ си. За това ся [с]отвърнж Богъ и прѣдаде гы да служатъ на небесно-то [т]воинство, както е писано въ книгж-тж на пророцы-тѣ: [у]Доме Израилевъ, четыридесеть годины въ пустыніж-тж, закла-
43 нія и жъртвы ли ми принесохте? Вы задигнжхте шатъръ-тъ Молоховъ, и звѣздж-тж на богъ-тъ си Ремфана, изображенія-та, които си направихте да имъ ся кланяте; и азъ подалечь отъ Вавилонъ ще
44 вы прѣселіж. Скынія-та на свидѣтелство-то бѣше съ отцы-тѣ наши въ пустыніж-тж, както заповѣда онзи който говоряше на Моисея [ф]да іж направи по образъ-тъ
45 който бѣ видѣлъ; [х]Коіжто наши-тѣ отци като пріяхж, внесохж іж съ Іисуса *Навина* въ владѣнія-та на язычницы-тѣ, [ц]които изгони Богъ изъ прѣдъ лице-то на наши-тѣ отцы, до дни-тѣ на Давида;
46 [ч]Който намѣри благодать прѣдъ Бога, [ш]и попроси да намѣри жилище за Бога Іа-
47 ковова. А [щ]Соломонъ му съгради домъ.
48 Но [ъ]Вышній не живѣе въ храмове съ ржкж
49 направены, както казува пророкъ-тъ: [ы]Небе-то е прѣстолъ мой, а земя-та е подножіе на нозѣ-тѣ ми. Кой храмъ ще съградите за мене? казува Господь; или
50 кое мѣсто за моіж почивкж? Всичко това не направи ли го моя-та ржка?
51 [ь]Твърдоглави и съ [ѣ]необрѣзаны сърдца и уши; вы всякога ся противите Духу

щ Исх. 1; 22.
в Исх. 2; 2.
ы Евр. 11; 23.
ь Исх. 2; 3 до 10.
ѣ Лук. 24; 19.
ю Исх. 2; 11, 12.
я Исх. 2: 13.
ж Лук. 12; 14. Гл. 4; 7.
ѩ Исх. 2; 15, 22. 4; 20. 18; 3, 4.
а Исх. 3; 2.
б Мат. 22; 32. Евр. 11; 16.
в Исх. 3; 5. Іис. Нав. 5; 15.
г Исх. 3; 7.
д Исх. 14; 19. Числ. 20; 16.
е Исх. 12; 41. 33; 1.
ж Исх. 7; 8; 9; 10; 11; 14; Псал. 105; 27.
з Исх. 14; 21, 27, 28, 29.
и Исх. 16; 1, 35.
і Втор. 18; 15, 18. Гл. 3; 22.
к Мат. 17; 5.
л Исх. 19; 3, 17.
м Иса. 63; 9. Гал. 3; 19. Евр. 2; 2.
н Исх. 21; 1. Втор. 5; 27, 31. 33; 4. Іоан. 1; 17.
о Рим. 3; 2.
п Исх. 32; 1.
р Втор. 9; 16. Псал. 106; 19.
с Псал. 81; 12. Іез. 20; 25, 39. Рим. 1· 24. 2 Сол. 2; 11.
т Втор. 4; 19 17; 3. 4 Цар. 17; 16. 21; 3. Іер. 19; 13.
у Амос. 5; 25, 26.
ф Исх. 25; 40. 26; 30. Евр. 8; 5.
х Іис. Нав. 3; 14.
ц Неем. 9; 24. Псал. 44; 2. 78; 55. Гл. 13; 19.
ч 1 Цар. 16; 1. 2 Цар. 7; 1. Псал. 89; 19. Гл. 13; 22.
ш 3 Цар. 8; 17. 1 Лѣт. 22; 7, Псал. 132; 4, 5.
щ 3 Цар. 6; 1. 8; 20. 1 Лѣт. 17; 12. 2 Лѣт. 3; 1.
ъ 3 Цар. 8; 27. 2 Лѣт. 2; 6. 6; 18. Гл 17; 24.
ы Иса. 66; 1, 2. Мат. 5; 34, 35. 23; 22.
ь Исх. 32; 9. 33; 3. Иса. 48; 4.
ѣ Лев. 26; 41. Втор. 10; 16. Іер. 4; 4. 6; 10. 9; 26. Іез. 44; 9.

Святому: както бащи-тѣ ви, така и вы.
52 [ю]Кого отъ пророцы-тѣ не изгонихѫ отци-тѣ ви? а още и убихѫ оныя които прѣдизвѣстихѫ за идваніе-то [я]на тогова Праведника, на когото вы сега станѫхте
53 прѣдатели и убійци; [ж]Вы които пріехте законъ-тъ чрѣзъ служеніе-то ангелско, и не го удържахте.
54 А тѣ като [ѭ]чувахѫ това, късахѫ имъ ся сърдца-та *отъ ядъ*, и скърцахѫ съсъ
55 зѫбы на него. А *Стефанъ*, [а]испълненъ съ Духъ Святъ, погледнѫ на небе-то и видѣ славѫ-тѫ Божіѭ, и Іисуса че стояше
56 отдесно на Бога; И рече: Ето, [б]виждамъ небеса-та отворены, [в]и Сына человѣче-
57 скаго че стои отдесно на Бога. Но тѣ като извыкахѫ съ гласъ голѣмъ, затулихѫ си уши-тѣ, и единодушно ся впу-
58 снѫхѫ върхъ него. И като го [г]изведохѫ вънъ изъ града, [д]хвърляхѫ върхъ него камьніе. И [е]свидѣтели-тѣ сложихѫ дрехы-тѣ си при нозѣ-тѣ на нѣкой момъкъ
59 на име Савлъ. И хвърляхѫ камьніе върхъ Стефана, който ся [ж]моляше и казуваше:
60 Господи Іисусе, [з]пріими духъ-тъ ми. И като [и]колѣничи извыка съ гласъ голѣмъ: [і]Господи, не имъ считай тойзи грѣхъ. И това като рече заспа.

ГЛАВА 8.

1 А [а]Савлъ сънзволяваше на убиваніе-то му. И по това врѣме станѫ голѣмо гоненіе противъ церквѫ-тѫ въ Іерусалимъ; и [б]всичкы ся разидохѫ по Іудейскы-тѣ и Самарійскы-тѣ мѣста, освѣнъ апосто-
2 ли-тѣ. И нѣкои благоговѣйни человѣци погребохѫ Стефана, и [в]направихѫ надъ
3 него голѣмъ плачъ и рыданіе. А [г]Савлъ правяше голѣмѫ повредѫ на церквѫ-тѫ, понеже влѣзуваше въ всякѫ кѫщѫ, и влачаше мѫжіе и жены, та гы прѣда-
4 ваше въ тьмницѫ. А [д]тѣзи които бѣхѫ ся разишли, обхождахѫ и благовѣствувахѫ слово-то.
5 И [е]Филиппъ слѣзе въ единъ Самарійскый градъ, и проповѣдуваше имъ Хри-
6 ста. И внимаваше народъ-тъ единодушно на това което имъ говорѣше Филиппъ, като чувахѫ *всичкы* и виждахѫ знаменія-
7 та които правяше. Защото нечисти-тѣ духове, съ голѣмъ гласъ извыкувахѫ и излѣзувахѫ [ж]отъ мнозина които гы имахѫ; и мнозина разслабленни и хроми
8 исцѣлени быхѫ. И станѫ радость голѣма
9 въ онзи градъ. А въ градъ-тъ отъ по напрѣдъ имаше нѣкой си человѣкъ на име Симонъ, който правяше [з]магіи, и омаюваше народъ-тъ Самарійскый, като [и]казуваше себе си че е великъ нѣкой си:
10 На когото всичкы отъ малъкъ до голѣмъ давахѫ вниманіе и казувахѫ: Тойзи е
11 велика-та сила Божія. И внимавахѫ на него, по това че доста врѣме бѣше гы
12 омаювалъ съ магіи-тѣ *си*. Но когато повѣрувахѫ въ Филиппа, който благовѣствуваше [і]за царство-то Божіе, и за име-то Іисусъ Христово, крьщавахѫ ся мѫжіе
13 и жены. И самъ си Симонъ повѣрува, и покрьстенъ намѣрваше ся всякога при Филиппа, и като гледаше че ставатъ знаменія и чудеса голѣмы, удивяваше ся.
14 А като чухѫ апостоли-тѣ които бѣхѫ въ Іерусалимъ, че Самарія пріе слово-то Божіе, проводихѫ имъ Петра и Іоанна,
15 Които като слѣзохѫ, помолихѫ ся за тѣхъ, [к]за да пріимѫтъ Духа Святаго.
16 (Защото [л]не бѣ слѣзлъ още ни на едного отъ тѣхъ *Духъ Святый*, но [м]само бѣхѫ крьстени [н]въ име-то Іисусъ Хри-
17 стово.) Тогазь [о]възлагахѫ рѫцѣ на тѣхъ,
18 и пріимахѫ Духа Святаго. А като видѣ Симонъ че съ възлаганіе-то на апостолскы-тѣ рѫцѣ ся даваше Святый Духъ,
19 принесе имъ сребро, и казуваше: Дайте и на мене тѫзи власть, щото върхъ когото възложѫ рѫцѣ, да пріима Духа
20 Святаго. А Петръ му рече: Сребро-то ти съ тебе наедно въ погыбель да бѫде; защото си [п]възмнѣлъ че [р]даръ-тъ Божій
21 съсъ сребро ся придобыва. Ты нѣмашь часть нито дѣлъ въ това, защото сърдце-
22 то ти не е право прѣдъ Бога. За то покай ся отъ тѫзи твоѭ злобѫ, и моли ся Богу, [с]дано бы ти ся простилъ тойзи
23 на сърдце-то ти помыслъ; Понеже тя гледамъ че си [т]въ жълчкѫ на горесть
34 и въ сврьскѫ на неправдѫ. А отговори Симонъ и рече: [у]Молѣте ся вы за мене на Господа, да мя не постигне ни едно
25 отъ тыя що рекохте. Тѣ прочее като засвидѣтелствувахѫ и говорихѫ слово-то Господне, върнѫхѫ ся въ Іерусалимъ, и на много Самарійскы села проповѣдахѫ евангеліе-то.
26 А ангелъ Господенъ говорѝ на Филиппа и каза: Стани и иди къмъ пладне, въ пѫть-тъ който слѣзува отъ Іерусалимъ
27 въ *градъ* Газа; той е пустъ. И станѫ и отиде; и ето, человѣкъ отъ [ф]Еѳіопіѭ,

[ю] 2 Лѣт. 36; 16. Мат. 21; 35. 23; 34, 37. 1 Сол. 2; 15.
[я] Гл. 3; 14.
[ж] Исх. 20; 1. Гал. 3; 19. Евр. 2; 2.
[ѭ] Гл. 5; 33.
[а] Гл. 6; 5.
[б] Іез. 1; 1. Мат. 3; 16. Гл. 10; 11.
[в] Дан. 7; 13.
[г] 3 Цар. 21; 13. Лук. 4; 29. Евр. 13; 12.
[д] Лев. 24; 16.
[е] Втор. 13; 9, 10. 17; 7. Гл. 8; 1. 22; 20.
[ж] Гл. 9; 14
[з] Псал. 31; 5. Лук. 23; 46.
[и] Гл. 9; 40. 20; 36. 21; 5.
[і] Мат. 5; 44. Лук. 6; 28. 23; 34.

—

[а] Гл. 7; 58. 22; 20.
[б] Гл. 11; 19.
[в] Быт. 23; 2. 50; 10. 2 Цар. 3; 31.
[г] Гл. 7; 58. 9; 1, 13, 21. 22; 4. 26; 10, 11. 1 Кор. 15; 9. Гал. 1; 13. Фил. 3; 6. 1 Тим. 1; 13.
[д] Мат. 10; 23. Гл. 11; 19.
[е] Гл. 6; 5.
[ж] Мар. 16; 17.
[з] Гл. 13; 6.
[и] Гл. 5; 36.
[і] Гл. 1; 3.
[к] Гл. 2; 38.
[л] Гл. 19; 2.
[м] Мат. 28; 19. Гл. 2; 38.
[н] Гл. 10; 48. 19; 5.
[о] Гл. 6; 6. 19; 6. Евр. 6; 2.
[п] Мат. 10; 8. Виж 4 Цар. 5; 16.
[р] Гл. 2; 38. 10. 45. 11; 17.
[с] Дан. 4; 27. 2 Тим. 2; 25.
[т] Евр. 12; 15.
[у] Быт. 20; 7, 17. Исх. 8; 8. Числ. 21; 7. 3 Цар. 13; 6. Іов. 42; 8. Іак. 5; 16.
[ф] Соф. 3; 10.

скопецъ, велможа на Кандакіѭ Еѳіопскѫ-тѫ царицѫ, който бѣше надъ всичкѫ-тѫ нейнѫ хазнѫ; той [х]бѣ дошелъ
28 въ Іерусалимъ да ся поклони; И на вращаніе, като сѣдѣше на колесницѫ-тѫ си,
29 четѣше пророка Исаіѭ. А Духъ-тъ рече Филиппу: Пристѫпи, и прилѣпи ся до
30 тѫзи колесницѫ. И притече Филиппъ, и го чу като прочиташе пророка Исаіѭ, и рече: Разумѣвашь ли това което че-
31 тешь? А той рече: И какъ быхъ можалъ *да разумѣѭ*, ако мя не настави нѣкой? И покани Филиппа да възлѣзе и да сѣдне
32 съ него. А мѣсто-то на писаніе-то, което прочиташе, бѣше това: [ц]"Заведохѫ го като овцѫ на закаланіе, и като агне безгласно прѣдъ тогози който го стриже,
33 така не отваря уста-та си. Въ негово-то униженіе отнѣ му ся сѫдба-та; а родъ-тъ му кой ще искаже? защото ся зема жи-
34 вотъ-тъ му отъ земіѭ-тѫ." И отговори скопецъ-тъ и рече на Филиппа: *Кажи ми*, моліѭ ти ся, за кого казува това пророкъ-тъ? за себе си ли, или за дру-
35 гыго нѣкого? А Филиппъ отвори уста, [ч]и наченѫ отъ това писаніе, та му благо-
36 вѣсти Іисуса. И като вървяхѫ въ пѫть-тъ, дойдохѫ на еднѫ водѫ; и казува скопецъ-тъ: Ето вода; [ш]какво мя въспира да
37 ся не кръстіѭ? И Филиппъ рече: [щ]Ако вѣрувашь отъ все сърдце, можешь. А той отговори и рече: [ѣ]Вѣрувамъ че Іисусъ
38 Христосъ е Сынъ Божій. И заповѣда да ся спрѣ колесница-та; и слѣзохѫ и двама-та на водѫ-тѫ, Филиппъ и скопецъ-тъ,
39 и кръсти го. А когато излѣзохѫ изъ водѫ-тѫ, [ю]Духъ-тъ Господенъ грабнѫ Филиппа, и не го видѣ вече скопецъ-тъ; но отхождаше на пѫть-тъ си радостенъ.
40 А Филиппъ ся намѣри въ Азотъ; и като прѣхождаше, проповѣдуваше евангеліе-то по всичкы-тѣ градове доклѣ дойде въ Кесаріѭ.

ГЛАВА 9.

1 А [а]Савлъ, като дыхаше още устрашаваніе и убійство връхъ ученицы-тѣ Госпо-
2 дни, отиде при първосвященника, И поиска отъ него писма до съборища-та въ Дамаскъ, че ако бы да намѣри нѣкои отъ тойзи пѫть, мѫжіе и жены, да гы
3 докара вързаны въ Іерусалимъ. И [б]на отиваніе когато наближяваше Дамаскъ, внезапу бльснѫ около него свѣтлина отъ
4 небе-то. И като паднѫ той на земіѭ-тѫ, чу гласъ, който му говорѣше: Савле, Савле, [в]защо мя гонишь? А *той рече:*
5 Кой си *ты*, Господи? И Господь му рече: Азъ съмь Іисусъ когото ты гонишь; [г]не
6 ти е лесно да риташь срещѫ остенъ. А той растреперанъ и смаянъ рече: Господи, [д]какво искашь да сторіѭ? И Господь му *рече*: Стани и влѣзь въ градъ-тъ, и ще ти ся каже, какво трѣба да пра-
7 вишь. [е]А мѫжіе-тѣ които го придружавахѫ като чувахѫ гласъ-тъ а не ви-
8 ждахѫ никого, стояхѫ като вцѣпени. И станѫ Савлъ отъ земіѭ-тѫ, и съ отворены очи не виждаше никого; и водѣхѫ го за рѫкѫ, та го въведохѫ въ Дамаскъ.
9 И три дни минѫ безъ да види, и не яде нито пи.
10 А въ Дамаскъ имаше единъ ученикъ на име [ж]Ананія, и рече му Господь во видѣніе: Ананіе. А той рече: Ето мя, Го-
11 споди. И Господь му *рече*: Стани, та иди на улицѫ-тѫ която ся казува Права, и попытай въ домъ-тъ на Іудѫ за *нѣкого си* на име Савлъ, [з]Тарсянинъ; защото ето
12 ся моли; И видѣ во видѣніе едного человѣка, именемъ Ананія, че влѣзе и тури
13 рѫкѫ на него за да прогледа. И отвѣща Ананія: Господи, чухъ отъ мнозина за тогозъ человѣка, [и]колко злины е сторилъ
14 на твои-тѣ святыи въ Іерусалимъ. И тука има власть отъ първосвященницы-тѣ да върже [і]всичкы които призоваватъ твое-то
15 име. А Господь му рече: Иди, защото съсѫдъ избранъ ми е [к]той, да носи мое-то име прѣдъ [л]народы и [м]царіе, и прѣдъ
16 синове-тѣ Израилевы: Защото [н]азъ ще му покажѫ *все* що има да пострада за име-то ми.
17 И [о]отиде Ананія и влѣзе въ кѫщѫ-тѫ; [п]и като възложи рѫцѣ на него, рече: Савле брате, Господь, Іисусъ, който ти ся яви на пѫть-тъ по който ты идѣше, проводи мя за да прогледашь, и [р]да ся
18 испълнишь съ Духа Святаго. И тозъ часъ паднѫхѫ отъ очи-тѣ му като люспы, и тутакси прогледа; и станѫ та ся кръсти;
19 А като похапнѫ, добы силѫ. И [с]прѣсѣдѣ Савлъ нѣколко дни съ ученицы-тѣ въ Да-
20 маскъ. И отъ тозъ часъ проповѣдуваше по съборища-та Христа, [т]че той е Сынъ-тъ
21 Божій. И всичкы които *го* чувахѫ, дивяхѫ ся и казувахѫ: [у]Не е ли тойзи който погубяше въ Іерусалимъ тѣзи които призовавахѫ това име? и тука за това бѣ дошелъ, да гы закара вързаны при
22 първосвященницы-тѣ. А Савлъ ся укрѣпя-

х Іоан. 12; 20.
ц Иса. 53; 7, 8.
ч Лук. 24; 27. Гл. 18; 28.
ш Гл. 10; 47.
щ Мат. 28; 19. Мар. 16; 16.
ѣ Мат. 16; 16. Іоан. 6; 69. 9; 35, 38. 11; 27. Гл. 9; 20. 1 Іоан. 4; 15. 5; 5, 13.
ю 3 Цар. 18; 12. 4 Цар. 2; 16. Іез. 3; 12, 14.

а Гл. 8; 3. Гал. 1; 13. 1 Тим. 1; 13.
б Гл. 22; 6. 26; 12. 1 Кор. 15; 8.
в Мат. 25; 40 и дрг.
г Гл. 5; 39.
д Лук. 3; 10. Гл. 2; 37. 16; 30.
е Дан. 10; 7. Гл. 22; 9. 26; 13.
ж Гл. 22; 12.
з Гл. 21; 39. 22; 3.
и Ст. 1.
і Ст. 21. Гл. 7; 59. 22; 16. 1 Кор. 1; 2. 2 Тим. 2; 22.
к Гл. 13; 2. 22; 21. 26; 17. Рим. 1; 1. 1 Кор. 15; 10. Гал. 1; 15. Ефес. 3; 7, 8. 1 Тим. 2; 7. 2 Тим. 1; 11.
л Рим. 1; 5. 11; 13. Гал. 2; 7, 8.
м Гл. 25; 22, 23. 26; 1 и дрг.
н Гл. 20; 23. 21; 11. 2 Кор. 11; 23.
о Гл. 22; 12, 13.
п Гл. 8; 17.
р Гл. 2; 4. 4; 31. 8; 17. 13; 52.
с Гл. 26; 20.
т Гл. 8; 37.
у Гл. 8; 3. Ст. 1. Гал. 1; 13, 23.

ваше повече, и [ф]надпираше Іудеи-тѣ които живѣяхж въ Дамаскъ, като доказуваше че тойзи е Христосъ.
23 И когато ся минжхж нѣколко дни, [х]на-
24 говорихж ся Іудеи-тѣ да го убіжтъ; И това тѣхно наговаряніе станж [ц]извѣстно на Савла; и вардяхж порты-тѣ деня и
25 нощя, за да го убіжтъ. Но ученици-тѣ го зѣхж прѣзъ нощь и го [ч]спуснжхж
26 прѣзъ стѣнж-тж съ кошче. И като [ш]дойде Савлъ въ Іерусалимъ, стараяше ся да ся придружи съ ученицы-тѣ; но всичкы ся бояхж отъ него, понеже не вѣрувахж
27 че е ученикъ. А [щ]Варнава го зѣ, та го доведе при апостолы-тѣ, и расказа имъ какъ е видѣлъ Господа въ пжть-тъ, и че му е говорилъ, [ъ]и какъ въ Дамаскъ е проповѣдувалъ съ дързновеніе въ име-
28 то Іисусово. [ы]И вхождаше и исхождаше съ тѣхъ въ Іерусалимъ, и дързновенно проповѣдуваше въ име-то на Господа Іи-
29 суса; И говоряше и прѣпираше ся съ [ь]Еллинисты-тѣ; [ѣ]а тѣ гледахж да го у-
30 біжтъ. *Това* като разумѣхж братія-та, заведохж го въ Кесаріж и отпратихж го
31 въ Тарсъ. И тогазь по всичкж Іудеіж и Галилеіж и Самаріж [ю]церквы-тѣ имахж миръ, и назидавахж ся, и като ходяхж въ страхъ Господень и съ утѣшеніе-то на Святаго Духа, умножавахж ся.
32 И станж когато Петръ [я]обхождаше всичкы-тѣ, да слѣзе и до святыи-тѣ кои-
33 то живѣяхж въ Лиддж. И намѣри тамо нѣкого человѣка на име Еней, който бѣше разслабенъ, и отъ осмь годины
34 все лежаше на постелкж. И рече му Петръ: Енее, [ѫ]исцѣлява тя Іисусъ Христосъ; стани и постели си самъ си. И
35 тозь часъ станж. И видѣхж го всичкы които живѣяхж въ Лиддж и [ѭ]въ Саронъ, които ся [а]обърнжхж къмъ Господа.
36 А въ Іоппіж имаше нѣкоя ученица на име Тавиѳа, (което истълкувано ще рече, Сърна:) тя бѣ испълнена съ [б]добры
37 дѣла и съ милостыни които правяше. И случи ся прѣзъ тѣзь дни тя да ся поболи и да умре; и като іж окжпахж турихж
38 іж [в]въ горницж. И понеже Лидда бѣше близу до Іоппіж, ученици-тѣ като чухж че Петръ е тамъ, проводихж до него двама человѣцы, и молярхж го да ся не
39 облѣни да дойде до тѣхъ. И станж Петръ и отиде съ тѣхъ; и щомъ дойде, изведохж го въ горницж-тж; и прѣдставихж ся прѣдъ него всичкы-тѣ вдовицы, та плачѣхж, и показувахж *му* ризы и дрехы които *имъ* правяше Сърна, когато бѣ съ
40 тѣхъ. А Петръ [г]испрати на вънъ всичкы-тѣ, и [д]колѣничи та ся помоли, и ся обърнж къмъ тѣло-то, и [е]рече: Тавиѳо, стани. А тя отвори очи-тѣ си, и като
41 видѣ Петра, сѣднж. А той ѝ подаде ржкж и іж исправи; повыка послѣ святыи-тѣ и вдовицы-тѣ, и прѣдстави іж *прѣдъ тѣхъ*
42 живж. И това станж извѣстно по всичкж Іоппіж; [ж]и мнозина повѣрувахж въ Го-
43 спода. А *Петръ* прѣсѣдѣ доволно врѣме въ Іоппіж у нѣкого си [з]Симона усмаря.

ГЛАВА 10.

1 Имаше пакъ нѣкой си человѣкъ въ Кесаріж на име Корнилій, стотникъ отъ
2 полкъ-тъ нарицаемый Италійскый, [а]Благочестивъ и [б]богобоязливъ съсъ всичкый-тъ си домъ, и раздаваше много милостыни на народъ-тъ, и моляше ся Богу
3 непрѣстанно. Около деветый часъ на день-тъ той въ видѣніе [в]видѣ ясно ангела Божія, който влѣзе при него и рече
4 му: Корниліе. А той погледнж на него, и уплашенъ рече: Що е, Господи? И *ангелъ-тъ* му рече: Твои-тѣ молитвы и твои-тѣ милостыни възлѣзохж на поменъ прѣдъ
5 Бога. И сега проводи человѣцы въ Іоппіж, и призови Симона който ся нарича
6 Петръ. Той е гость у нѣкого си [г]Симона усмаря, на когото кжща-та е край море-то; [д]той ще ти каже що трѣба да
7 правишь. И като си отиде ангелъ-тъ който говоряше Корнилію, *той* повыква двамина отъ слугы-тѣ си, и единъ благочестивъ воинъ отъ тѣзи които ся на-
8 мѣрувахж всякога при него; И разсказа имъ всичко, и проводи гы въ Іопіж.
9 А на утринь-тж, когато тѣ пжтувахж и наближавахж градъ-тъ, часъ-тъ кждѣ шесть, Петръ [е]възлѣзе на кжщж-тж отъ
10 горѣ да ся помоли. И бѣше огладнѣлъ и искаше да яде, а тѣ още като приго-
11 твяхж, той дойде въ изстжпленіе, [ж]И вижда небе-то отворено и съсждъ като голѣмж плащаницж, вързанж за четыри-тѣ края, че слѣзуваше надъ него, и спу-
12 щаше ся къмъ земіж-тж. Въ него имаше всякаквы четвероногы земны, и звѣрове,
13 и гадове, и птицы небесны. И дойде му
14 гласъ: Стани, Петре, заколи и яждь. А Петръ рече: Никакъ, Господи; [з]защото никога не сьмь ялъ нищо мърсно или
15 нечисто. И пакъ вторый пжть му *дойде* гласъ: [и]Което е Богъ очистилъ, ты за

ф Гл. 18; 28.
х Гл. 23; 12. 25; 3. 2 Кор. 11; 26.
ц 2 Кор. 11; 32.
ч Іис. Нав. 2; 15. 1 Цар. 19; 12.
ш Гл. 22; 17. Гал. 1; 17, 18.
щ Гл. 4; 36. 13; 2.
ъ Ст. 20, 22.
ы Гал. 1; 18.
ь Гл. 6; 1. 11; 20.
ѣ Ст. 23. 2 Кор. 11; 26.
ю Виж Гл. 8; 1.
я Гл. 8; 14.
ѫ Гл. 3; 6, 16. 4; 10.
ѭ 1 Лѣт. 5; 16.
а Гл. 11; 21.
б 1 Тим. 2; 10. Тит. 3; 8.
в Гл. 1; 13.
г Мат. 9; 25.
д Гл. 7; 60.
е Мар. 5; 41, 42. Іоан. 11; 43.
ж Іоан. 11; 45. 12; 11.
з Гл. 10; 6.

—

а Ст. 22. Гл. 8; 2. 22; 12.
б Ст. 35.
в Ст. 30. Гл. 11; 13.
г Гл. 9; 43.
д Гл. 11; 14.
е Гл. 11; 5 и др.
ж Гл. 7; 56. Отк. 19; 11.
з Лев. 11; 4. 20; 25. Втор. 14; 3, 7. Іез. 4; 14.
и Мат. 15; 11. Ст. 28. Рим. 14; 14, 17, 20. 1 Кор. 10; 25. 1 Тим. 4; 4. Тит. 1; 15.

16 мърсно го не считай. И това станѫ три пѫти; и пакъ ся вдигнѫ съсѫдъ-тъ на небе-то.

17 И като ся недоумѣваше Петръ въ себе си, какво знаменуваше това видѣніе което видѣ, ето, проводени-тѣ отъ Корнилія человѣци, като бѣхѫ испытали Симоновѫ-тѫ кѫщѫ, застанѫхѫ на врата-та; 18 И повыкахѫ та пытахѫ, тука ли е гость 19 Симонъ нарицаемый Петръ. [і]И когато още Петръ размышляваше за видѣніе-то, рече му Духъ-тъ: Ето трима человѣци 20 тя търсятъ; Но [к]стани и слѣзь та иди съ тѣхъ и никакъ ся не сумнявай, за- 21 щото азъ гы сьмь проводилъ. И като слѣзе Петръ при человѣцы-тѣ проводены-тѣ до него отъ Корнилія, рече: Ето азъ сьмь когото търсите; за коіѫ причинѫ 22 дойдохте? А тѣ рекохѫ: [л]Корнилій стотникъ, человѣкъ праведенъ и богобоязливъ, и [м]свидѣтелствуванъ отъ всичкый народъ Іудейскый, пріе заповѣдь отъ Бога чрѣзъ единъ святъ ангелъ да тя призове у дома 23 си и да чуе думы отъ тебе. Тогава гы покани вѫтрѣ, и угости гы. И на утриньтѫ Петръ излѣзе съ тѣхъ, а съ него отидохѫ [н]и нѣкои отъ братія-та, които 24 бѣхѫ въ Іоппіѭ. И на другый-тъ день влѣзохѫ въ Кесаріѭ; а Корнилій гы очакуваше, като бѣ свыкалъ роднины-тѣ 25 си и ближни-тѣ си пріятели. И когато влѣзваше Петръ, Корнилій го посрѣщнѫ, и паднѫ на нозѣ-тѣ му и поклони ся. 26 А Петръ го дигнѫ и рече: [о]Стани; и 27 самъ азъ сьмь человѣкъ. И като ся разговаряше съ него, влѣзе и намѣри мно- 28 зина събраны. И рече имъ: Вы знаете [п]че не е простено на человѣкъ Іудеянинъ да има сношеніе или да ся сближава съ иноплеменникъ: [р]Богъ обаче мй показа да не казувамъ ни на едного человѣка 29 мърсенъ или нечистъ. За това и като мя повыкахте, дойдохъ безъ противорѣчіе; и тъй пытамъ *вы* за коіѫ причинѫ мя 30 призовахте? И Корнилій рече: Прѣди четыри дена, до тойзи часъ държахъ постъ, и часъ-тъ по деветь като ся моляхъ *Богу* въ кѫщѫ-тѫ си, ето, [с]застанѫ прѣдъ 31 мене человѣкъ [т]въ свѣтло облѣкло, И казува: Корниліе, [у]послушана бы твоя-та молитва, и твои-тѣ [ф]милостыни поменѫхѫ 32 ся прѣдъ Бога; И тъй проводи въ Іоппіѭ, и призови Симона който ся нарича Петръ: той е гость въ домъ-тъ на Симона усмаря при море-то; и той като дойде ще 33 ти говори. И на часъ-тъ проводихъ до тебе; и ты добрѣ си сторилъ че си дошелъ. Сега прочее ный всинца прѣдстоимъ прѣдъ Бога, да чуемъ все що ти е заповѣдано отъ Бога.

34 А Петръ отвори уста и рече: [х]Наистинѫ разбирамъ че Богъ не гледа на лице; 35 Но [ц]во всякой народъ, онзи който му ся бои, и дѣйствува правдѫ, пріятенъ 36 му е. Слово-то което проводи на синове-тѣ Израилевы, та *имъ* [ч]благовѣствуваше миръ чрѣзъ Іисуса Христа; (той е 37 Господь на всичкы); [ш]*Това* слово вы знаете което станѫ по всичкѫ Іудеѭ, като [щ]наченѫ отъ Галилеѭ, слѣдъ крьщеніе- 38 то което проповѣда Іоаннъ: Какъ помаза [ъ]Богъ съ Духъ Святъ и съсъ силѫ Іисуса отъ Назаретъ, който обхождаше, правяше благодѣянія и исцѣляваше всичкы-тѣ насилованы отъ діавола; [ы]защото 39 Богъ бѣше съ него. И [ь]ный смы свидѣтели на всичко що стори той въ Іудейскѫ-тѫ земѭ и въ Іерусалимъ; [ѣ]когото 40 убихѫ, повѣсивше на дьрво. [ю]Него Богъ въскрьси въ третій-тъ день, и показа го 41 явно, [я]Не на всичкый-тъ народъ, но на насъ прѣдопрѣдѣлены-тѣ отъ Бога свидѣтели, [ѫ]които ядохмы и пихмы съ него наедно, слѣдъ като въскрьснѫ изъ мър- 42 твы-тѣ. И [ѭ]повелѣ ни да проповѣдувамы на народа, и да засвидѣтелствувамы, [а]че той е опрѣдѣленый-тъ отъ Бога Сѫд- 43 никъ [б]на живы-тѣ и мьртвы-тѣ. [в]Всичкы-тѣ пророци свидѣтелствуватъ за него, че всякой който повѣрува въ него, [г]чрѣзъ негово-то име ще пріеме прощеніе на грѣхове-тѣ *си*.

44 И когато още говоряше Петръ тѣзи думы, [д]слѣзе Духъ Святый на всичкы 45 които слушахѫ слово-то. И [е]смаяхѫ ся вѣрни-тѣ що бѣхѫ отъ обрѣзаны-тѣ, които бѣхѫ дошли съ Петра, [ж]че даръ-тъ на Святаго Духа ся излѣ и на язычницы- 46 тѣ; Защото гы чувахѫ да говорятъ язы- 47 цы, и да величаѭтъ Бога. Тогази отговори Петръ: Може ли нѣкой да възбрани водѫ-тѫ да ся не крьстятъ и тѣзи които 48 пріяхѫ Духа Святаго [з]както и ный? [и]И заповѣда да ся крьстятъ [і]въ име-то Господне. Тогази му ся примолихѫ да прѣсѣди нѣколко дена *у тѣхъ*.

[і] Гл. 11; 12.
[к] Гл. 15; 7.
[л] Ст. 1, 2 и дрг.
[м] Гл. 22; 12.
[н] Ст. 45. Гл. 11; 12.
[о] Гл. 14; 14, 15. Отк. 19; 10. 22; 9.
[п] Іоан. 4; 9. 18; 28. Гл. 11; 3. Гал. 2; 12, 14.
[р] Гл. 15; 8, 9. Ефес. 3; 6.
[с] Гл. 1; 10.
[т] Мат. 28; 3. Мар. 16; 5. Лук 24; 4.
[у] Ст. 4 и дрг. Дан. 10; 12.
[ф] Евр. 6; 10.
[х] Втор. 10; 17. 2 Лѣт. 19; 7. Іов. 34; 19. Рим. 2; 11. Гал. 2; 6. Ефес. 6; 9. Кол. 3; 25. 1 Пет. 1; 17.
[ц] Гл. 15; 9. Рим. 2; 13, 27. 3; 22, 29. 10; 12, 13. 1 Кор. 12; 13. Гал. 3; 28. Ефес. 2; 13, 18. 3; 6.
[ч] Иса. 57; 19. Ефес. 2; 14, 16, 17. Кол. 1; 20.
[ш] Мат. 28; 18. Рим. 10; 12. 1 Кор. 15; 27. Ефес. 1; 20, 22. 1 Пет. 3; 22. Отк. 17; 14. 19; 16.
[щ] Лук. 4; 14.
[ъ] Лук. 4; 18. Гл. 2; 22. 4; 27. Евр. 1; 9.
[ы] Іоан. 3; 2.
[ь] Гл. 2; 32.
[ѣ] Гл. 5; 30.
[ю] Гл. 2; 24.
[я] Іоан. 14; 17, 22. Гл. 13; 31.
[ѫ] Лук 24; 30, 43. Іоан. 21; 13.
[ѭ] Мат. 28; 19, 20. Гл. 1; 8.
[а] Іоан. 5; 22, 27. Гл. 17; 31.
[б] Рим. 14; 9, 10. 2 Кор. 5; 10. 2 Тим. 4; 1. 1 Пет. 4; 5.
[в] Иса. 53; 11. Іер. 31; 34. Дан. 9; 24. Мих. 7; 18. Зах. 13; 1. Мал. 4; 3. Гл. 26; 22.
[г] Гл. 15; 9. 26; 18. Рим. 10; 11. Гал. 3; 22.
[д] Гл. 4; 31. 8; 15, 16, 17. 11; 15.
[е] Ст. 23.
[ж] Гл. 11; 18. Гал. 3; 14.
[з] Гл. 11; 17. 15; 8, 9. Рим. 10; 12.
[и] 1 Кор. 1; 17.
[і] Гл. 2; 38. 8; 16.

ГЛАВА 11.

1 И чухѫ апостоли-тѣ и братія-та които бѣхѫ въ Іудеѭ, че и язычници-тѣ пріяхѫ 2 слово-то Божіе. И когато възлѣзе Петръ въ Іерусалимъ, прѣпирахѫ ся съ него 3 [а]тѣзи *които бѣхѫ* отъ обрѣзаны-тѣ, И казувахѫ: Че при необрѣзаны человѣцы си 4 [б]влѣзлъ [в]и ялъ си съ тѣхъ. А Петръ наченѫ и излагаше имъ [г]наредъ станѫло-5 то и казуваше: [д]Азъ бѣхъ на молитвѫ въ градъ-тъ Іоппіѭ; и въ изстѫпленіе видѣхъ видѣніе, единъ съсѫдъ като голѣма плащаница *вързана* за четыри-тѣ краища слѣзуваше, и спущаше ся отъ 6 небе-то, и дойде даже до мене. Въ него като ся вгледвахъ, разсматряхъ и видѣхъ четвероногы земны, и звѣрове, и 7 гадове, и птицы небесны. И чухъ гласъ който ми казуваше: Петре, стани, заколи 8 и яждь. И рѣкохъ: Никакъ, Господи; защото никога не е влѣзло въ уста-та ми 9 нищо мърсно или нечисто. И отговори ми вторый пѫть гласъ-тъ отъ небе-то: Което е Богъ очистилъ, ты за мърсно го не счи-10 тай. И това станѫ до три пѫти, и пакъ 11 ся дръпнѫ всичко на небе-то. И ето, на сѫщій-тъ часъ, трима человѣци пристигнѫхѫ прѣдъ кѫщѫ-тѫ въ коіѭто бѣхъ, 12 проводени отъ Кесаріѭ до мене. И [е]рече ми Духъ-тъ да идѫ съ тѣхъ и никакъ да ся не сумнявамъ; а съ мене наедно дойдохѫ и [ж]шестима-та тѣзи братія, и 13 влѣзохмы въ кѫщѫ-тѫ на человѣка. И [з]каза ни, какъ видѣлъ ангела въ кѫщѫ-тѫ си, че застанѫлъ и му реклъ: Проводи человѣцы въ Іоппіѭ, и призови Си-14 мона който ся нарича Петръ. Той ще ти каже думы, чрѣзъ които ще ся спасешь 15 ты и всичкый-тъ твой домъ. И когато наченѫхъ да говоріѭ, Духъ Святый слѣзе 16 на тѣхъ, [и]както и на насъ испърво. Тогази смыслихъ рѣчь-тѫ Господніѭ, какъ казуваше: [і]Іоаннъ е кръстилъ съ водѫ, а [к]вы ще ся кръстите Духомъ Святымъ. 17 [л]И тъй понеже даде Богъ равенъ даръ и на тѣхъ, които повѣрувахѫ въ Господа *нашего* Іисуса Христа, както и намъ, [м]азъ кой бѣхъ щото да могѫ да въспрѫ Бога? 18 Това като чухѫ, мълкнѫхѫ си, и славяхѫ Бога и казувахѫ: [н]И на язычницы-тѣ прочее даде Богъ покаяніе за животъ.

19 И тъй [о]распръснѫти-тѣ отъ гоненіе-то, което станѫ по *смърть-тѫ на* Стефана, прѣминѫхѫ до Финикіѭ и Кипръ и Антіохіѭ, и никому другыму не пропове-20 дувахѫ слово-то, тъкмо на Іудеи-тѣ. И отъ тѣхъ имаше нѣкои человѣцы Кипряне и Киринейци, които, като влѣзохѫ въ Антіохіѭ, говорѣхѫ [п]на Еллинисты-тѣ, и 21 благовѣствувахѫ *имя* Господа Іисуса. И рѫка-та Господня [р]бѣше съ тѣхъ; и много множество повѣрувахѫ и [с]обърнѫхѫ ся 22 къмъ Господа. И чу ся дума-та за тѣхъ въ уши-тѣ на церквѫ-тѫ въ Іерусалимъ, и пратихѫ [т]Варнавѫ да прѣмине до Ан-23 тіохіѭ. И той като дойде и видѣ Божіѭ-тѫ благодать, възрадува ся, и [у]подканяше всичкы-тѣ да прѣбѫдватъ въ Го-24 спода съ постоянно сърдце. Понеже той бѣше человѣкъ добръ и [ф]испълненъ съ Духъ Святъ и съ вѣрѫ: и [х]приложи ся 25 къмъ Господа доволно народъ. Тогава излѣзе Варнава [ц]до Тарсъ да търси Са-26 вла, и като го намѣри, доведе го въ Антіохіѭ. И като ся събирахѫ въ церквѫ-тѫ цѣлѫ годинѫ, научихѫ доволно народъ; и най първо въ Антіохіѭ ученици-тѣ ся нанменувахѫ Христіани.

27 И прѣзъ тѣзи дни [ч]слѣзохѫ пророци 28 отъ Іерусалимъ въ Антіохіѭ. И станѫ единъ отъ тѣхъ на име [ш]Агавъ, и назначи Духомъ, че има да бѫде голѣмъ гладъ по всичкѫ вселеннѫѭ, който и 29 станѫ во врѣме-то на Клавдія Кесаря. За това ученици-тѣ отредихѫ всякой отъ тѣхъ споредъ състояніе-то си да проводятъ [щ]помощь на братія-та които живѣяхѫ въ 30 Іудеѭ: [ъ]Което и сторихѫ и ѭ испратихѫ до презвитеры-тѣ чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на Варнавѫ и Савла.

ГЛАВА 12.

1 Въ онова врѣме царь Иродъ прострѣ рѫцѣ да стори зло на нѣкои отъ церквѫ-тѫ. 2 И уби съ мечъ [а]Іакова Іоанновъ-тъ братъ. 3 И като видѣ че е угодно на Іудеи-тѣ, приложи да улови и Петра; ([б]а бѣхѫ 4 дни-тѣ на бесквасны-тѣ хлѣбове;) [в]Когото хванѫ, и хвърли въ тъмницѫ, и прѣдаде *го* на четыри четворицы войны да го вардятъ, съ намѣреніе да го изведе прѣдъ 5 народъ-тъ подирь пасхѫ-тѫ. И тъй Петра вардяхѫ въ тъмницѫ-тѫ, а отъ церквѫ-тѫ ставаше усърдна молба къмъ Бога за него.

6 И когато щѣше Иродъ да го изведе, прѣзъ тѫзи нощь Петръ спѣше между двама войны, вързанъ съ двѣ вериги, и стражари прѣдъ врата-та вардяхѫ тъм-7 ницѫ-тѫ. И ето, [г]ангелъ Господень прѣд-

а Гл. 10; 45. Гал. 2; 12.
б Гл. 10; 28.
в Гал. 2; 12.
г Лук. 1; 3.
д Гл. 10; 9 и друг.
е Іоан. 16; 13. Гл. 10; 19. 15; 7.
ж Гл. 10; 23.
з Гл. 10; 30.
и Гл. 2; 4.
і Мат. 3; 11. Іоан. 1; 26, 33. Гл. 1; 5. 19; 4.
к Иса. 44; 3. Іоил. 2; 28. 3; 18.
л Гл. 15: 8, 9.
м Гл. 10; 47.
н Рим. 10; 12, 13. 15; 9, 16.
о Гл. 8; 1.
п Гл. 6; 1. 9; 29.
р Лук. 1; 66. Гл. 2; 47.
с Гл. 9; 35.
т Гл. 9; 27.
у Гл. 13; 43. 14; 22.
ф Гл. 6; 5.
х Ст. 21. Гл. 5; 14.
ц Гл. 9; 30.
ч Гл. 2; 17. 13; 1. 15; 32. 21; 9. 1 Кор. 12; 28. Ефес. 4; 11.
ш Гл. 21; 10.
щ Рим. 15; 26. 1 Кор. 16; 1. 2 Кор. 9; 1.
ъ Гл. 12; 25.

—

а Мат. 4; 21. 20; 23.
б Исх. 12; 14, 15. 23; 15.
в Іоан. 21; 18.
г Гл. 5; 19.

станѫ, и свѣтлина осія стаїѭ-тѫ; и *ангелъ-тъ* като побута Петра по ребра-та, разбуди го, и рече *му*: Ставай скоро; и 8 спаднѫхѫ веригы-тѣ отъ рѫцѣ-тѣ му. И рече му ангелъ-тъ: Опаши ся, и обуй сандалія-та си; и стори така: и казува му: Облѣчи дрехѫ-тѫ си, и ела слѣдъ мене. 9 И *Петръ* излѣзе и отиваше слѣдъ него, и [д]не знаяше че е истинно това което ставаше отъ ангела, но мысляше си [е]че видѣніе види. 10 А като прѣминѫхѫ пьрвѫ-тѫ стражѫ и вторѫ-тѫ, дойдохѫ на желѣзны-тѣ врата, които водятъ къмъ градъ-тъ, [ж]и тѣ имъ ся отворихѫ отъ самосебе си; и *отъ тамъ* като излѣзохѫ, изминѫхѫ еднѫ улицѫ, и тутакси ангелъ-тъ отстѫпи отъ него. 11 И Петръ дойде на себе си и рече: Сега наистинѫ знаѭ, че [з]Господь проводи ангела своего, и [и]мя избави изъ рѫкѫ-тѫ Иродовѫ, и отъ всичко-то очакваніе на Іудейскый-тъ народъ. 12 И като си помысли, [і]дойде въ кѫщѫ-тѫ на Маріѭ майкѫ-тѫ [к]на Іоанна, нарицаемаго Марка, дѣто имаше множина събрани та ся [л]моляхѫ *Богу*. 13 И когато похлопа Петръ на пѫтны-тѣ врата, пристѫпи една слугыня на име Рода да послуша *кой е*. 14 И щомъ позна Петровъ-тъ гласъ, отъ радость не отвори врата-та, но завтече ся и даде извѣстіе че Петръ стои прѣдъ врата-та. 15 А тѣ ѝ рекохѫ: Ты си луда; но тя подтвърдяваше че *това що имъ казува* е така. А тѣ думахѫ: 16 Неговъ-тъ [м]ангелъ е. А Петръ стояше та хлопаше; и като отворихѫ, видѣхѫ го и смаяхѫ ся. 17 И като имъ [н]помаха съ рѫкѫ да мълчатъ, расказа имъ какъ го изведе Господь изъ тьмницѫ-тѫ; и рече: Извѣстѣте това на Іакова и на братія-та. А той излѣзе та отиде на друго мѣсто.
18 А като сьмнѫ, станѫ голѣмо смущеніе между войны-тѣ, кѫдѣ ся дѣнѫ Петръ.
19 И като го потърси Иродъ и *го* не намѣри, испыта стражари-тѣ и повелѣ да гы погубятъ; а *той* слѣзе отъ Іудеѭ въ Кесаріѭ и *тамъ* живѣяше.

20 А Иродъ бѣше много гнѣвенъ на Тиряны-тѣ и Сидоняны-тѣ; и тѣ дойдохѫ единодушно при него, и като убѣдихѫ Власта, постелникъ-тъ царевъ, просяхѫ миръ; защото тѣхна-та [о]область ся храняше отъ царевѫ-тѫ. 21 И въ единъ отреденъ день Иродъ, облѣченъ въ царскѫ одеждѫ, сѣднѫ на прѣстолъ-тъ, и говоряше имъ всенародно. 22 А народъ-тъ възгласяваше: *Това е* гласъ Божій а не человѣческый. 23 И на часъ-тъ го [п]порази ангелъ Господень, защото [р]не въздаде славѫ-тѫ на Бога, и изѣденъ быде отъ червеи и умрѣ.

24 А [с]слово-то Божіе растяше и умножаваше ся. 25 А Варнава и Савлъ, като свършихѫ службѫ-тѫ си, завърнѫхѫ ся отъ Іерусалимъ *въ Антіохіѭ*, и [т]зѣхѫ съсъ себе си [у]Іоанна нарицаемаго Марка.

ГЛАВА 13.

1 А въ църквѫ-тѫ която бѣше [а]въ Антіохіѭ имаше нѣкои си пророци и учители, [б]Варнава и Симеонъ нарицаемый Нигеръ, и [в]Луцій Киринеянинъ, и Манаинъ въспитаный-тъ наедно съ Ирода четверовластника, и Савлъ. 2 И когато служахѫ тѣ Господу и постяхѫ, рече Духъ Святый: [г]Отдѣлѣте ми Варнавѫ и Савла на работѫ-тѫ [д]на коѭто сьмъ гы призовалъ, 3 [е]Тогази като постихѫ и ся помолихѫ, възложихѫ на тѣхъ рѫцѣ и *гы* испратихѫ. 4 И така тѣ проводени отъ Духа Святаго слѣзохѫ въ Селевкіѭ, и отъ тамъ отплувахѫ [ж]въ Кыпръ. 5 И когато бѣхѫ въ Саламинъ, [з]проповѣдувахѫ слово-то Божіе въ Іудейскы-тѣ съборища; и имахѫ за слугѫ [и]Іоанна. 6 И като прѣминѫхѫ *всичкый* островъ до Пафа, намѣрихѫ [і]нѣкого си магесника, лъжовенъ пророкъ Іудеянинъ на име Варіесусъ, 7 Който бѣше съ исправника Сергія Павла, человѣка разумнаго. Той *Сергій* повыка Варнавѫ и Савла, и поиска да чуе слово-то Божіе. 8 [к]Но магесникъ-тъ Елима (защото така ся тълкува негово-то име), противяше имъ ся, и стараяше ся да развърне исправника отъ вѣрѫ-тѫ. 9 Но Савлъ, който *ся наричаше* и Павелъ, [л]испълни ся съ Духъ Святъ, вгледа ся въ него, 10 И рече: О ты испълненый съсъ всякѫ лъжѫ и съсъ всякакво кознодѣйство, [м]сыне діаволскый, враже на всякѫ правдѫ, нѣма ли да прѣстанешь отъ да развращавашь правы-тѣ пѫтища Господни? 11 И нынѣ ето, [н]рѫка-та Господня е връхъ тебе, и ще бѫдешь слѣпъ, и нѣма да виждашь слънце-то до врѣме. И на часъ-тъ нападнѫ на него помрачаваніе и тьмнина; и луташе ся и търсяше да го води нѣкой за рѫкѫ. 12 Тогази като видѣ исправникъ-тъ това що станѫ, смая ся на ученіе-то Господне и повѣрува.

13 И като ся отвезохѫ отъ Пафа Павелъ

д Псал. 126; 1.
е Гл. 10; 3, 17. 11; 5.
ж Гл. 16; 26.
з Псал. 34; 7. Дан. 3; 28. 6; 22. Евр. 1; 14.
и Іов. 5; 19. Псал. 33; 18, 19. 34; 22. 41; 2. 97; 10. 2 Кор. 1; 10. 2 Пет. 2; 9.
і Гл. 4; 23.
к Гл. 15; 37.
л Ст. 5.
м Быт. 48: 16. Мат. 18; 10.
н Гл. 13; 16. 19; 33. 21; 40.
о 3 Цар. 5; 9, 11. Іез. 27; 17.
п 1 Цар. 25; 38. 2 Цар. 24; 17.
р Псал. 115: 1.
с Иса. 55; 11. Гл. 6; 7. 19; 20. Кол. 1; 6.
т Гл. 13; 5, 13. 15; 37.
у Ст. 12.

а Гл. 11; 27. 14; 26. 15; 35.
б Гл. 11; 22 до 26.
в Рим. 16; 21.
г Числ. 8; 14. Гл. 9; 15. 22; 21. Рим. 1; 1. Гал. 1; 15. 2; 9.
д Мат. 9: 38. Гл. 14: 26. Рим. 10; 15. Ефес. 3; 7, 8. 1 Тим. 2; 7. 2 Тим. 1; 11. Евр. 5; 4.
е Гл. 6; 6.
ж Гл. 4; 36.
з Ст. 46.
и Гл. 12; 25. 15; 37.
і Гл. 8; 9.
к Исх. 7; 11. 2 Тим. 3; 8.
л Гл. 4; 8.
м Мат. 13; 38. Іоан. 8; 44. 1 Іоан. 3; 8.
н Исх. 9; 3. 1 Цар. 5; 6.

и дружина-та му, дойдохѫ въ Пергѫ Памфилійскѫ; а [о]Іоаннъ ся отлѫчи отъ
14 тѣхъ и върнѫ ся въ Іерусалимъ. А тѣ заминѫхѫ отъ Пергѫ, и стигнѫхѫ въ Антіохіѭ Писидійскѫ, и сѫбботный-тъ день [п]влѣзохѫ въ съборище-то и сѣднѫхѫ.
15 И [р]слѣдъ прочитаніе-то на законъ-тъ и пророцы-тѣ, началници-тѣ на съборище-то проводихѫ до тѣхъ та *имъ* рекохѫ: Мѫжіе, братіе, [с]ако имате *нѣкое* слово за
16 увѣщаніе на народъ-тъ, кажѣте. И станѫ Павелъ та [т]помаха съ рѫкѫ и рече: Мѫжіе Израиляне, и [у]*вы* които ся боите
17 отъ Бога, слушайте. Богъ на тойзи (Израилскый) народъ [ф]избра отцы-тѣ наши, и възвиси народъ-тъ, когато бѣхѫ [х]прѣселенци въ земіѭ-тѫ Египетскѫ; и [ц]съ
18 мышцѫ высокѫ изведе гы изъ неѭ. И до [ч]четыридесеть години гы води и храни въ
19 пустыніѭ-тѫ. И [ш]като истрѣби седмь народа въ Ханаанскѫ-тѫ земіѭ, [щ]раздѣли
20 имъ въ наслѣдіе тѣхнѫ-тѫ земіѭ. И слѣдъ това, около четырнстотинъ и петдесеть години, [ъ]даде *имъ* сѫдници [ы]до пророка
21 Самуила. [ь]И напоконъ поискахѫ царь, и даде имъ Богъ Саула сына Кисова, мѫжъ отъ племе-то Веніаминово, четыридесеть
22 години: И [ѣ]него като отмахнѫ, [ю]въздигнѫ имъ за царь Давида, за когото рече и свидѣтелствова: [я]Намѣрихъ Давида Іессеевъ, [ѫ]человѣкъ по мое-то сърдце, кой-
23 то ще испълни всичкы-тѣ ми щѣнія. [ѭ]Отъ негово-то потомство Богъ [а]споредъ обѣщаніе-то си въздигнѫ на Израиля [б]Спаситель Іисуса,
24 [в]Отъ какъ проповѣда Іоаннъ, прѣди негово-то идваніе крыщеніе-то на покаяніе на всичкый-тъ Израилскый
25 народъ. И когато свършаше Іоаннъ поприще-то *си*, казуваше: [г]Кого мя имате да сьмь? не сьмь азъ; но ето, иде слѣдъ мене онзи, комуто не сьмь достоинъ да
26 развързѫ обувкѫ-тѫ на нозѣ-тѣ. Мѫжіе, братіе, сынове отъ Авраамовый родъ, и които между васъ ся боятъ отъ Бога, [д]вамъ ся проводи слово-то на това спа-
27 сеніе. Защото жители-тѣ Іерусалимскы, и тѣхни-тѣ началници, [е]като не познахѫ него, и *не разумѣхѫ* [ж]прочитаны-тѣ всякѫ сѫбботѫ пророческы изреченія, [з]ис-
28 пълнихѫ *гы*, като *го* осѫдихѫ; [и]И безъ да намѣрятъ ни еднѫ винѫ за смьрть,
29 [і]изыскахѫ отъ Пилата да го убіе. И [к]като свършихѫ всичко що бѣ писано за него, [л]снѣхѫ *го* отъ дърво-то и положихѫ *го*
30 въ гробъ. Но [м]Богъ го въскрьси отъ
31 мьртвы-тѣ, И [н]той въ продълженіе на много дни ся являваше на тѣзи които бѣхѫ възлѣзли съ него наедно [о]отъ Галилеіѭ въ Іерусалимъ, и [п]които сѫ негови
32 свидѣтели прѣдъ народъ-тъ. И ный ви благовѣствувамы че обѣщаніе-то [р]което станѫ на отцы-тѣ ни, Богъ го испълни на насъ тѣхны-тѣ чада, като въскрьси
33 Іисуса. Както е писано и въ вторый-тъ Псаломъ: [с]Сынъ мой си ты, азъ днесь
34 тя родихъ. А че го е въскрьсилъ отъ мьртвы-тѣ, безъ да има да ся враща вече въ истлѣніе-то, казува така: [т]Ще ви дамъ милости-тѣ *обѣщаны-тѣ* на Давида вѣрно.
35 За това и въ другый *Псаломъ* казува: [у]Нѣма да оставишь прѣподобнаго твоего
36 да види истлѣніе. Защото Давидъ като послужи на Божіе-то изволеніе въ свой-тъ си родъ, [ф]прѣстави ся, и приложи ся при
37 отцы-тѣ си, и видѣ истлѣніе. А тойзи когото Богъ въскрьси, не видѣ истлѣніе.
38 И така извѣстно да бѫде вамъ, мѫжіе братіе, че [х]чрѣзъ него ся проповѣдува
39 вамъ прощеніе на грѣхове-тѣ; И [ц]отъ всичко що не сте могли да ся оправдаете чрѣзъ законъ-тъ Моисеовъ, чрѣзъ него
40 всякой който вѣрува оправдава ся. И така гледайте да не дойде на васъ речено-то
41 отъ [ч]пророцы-тѣ: Виждте, прѣзрители, и почудѣте ся и исчезнѣте; защото азъ вършѫ работѫ на ваше врѣме, работѫ коіѭто нѣма да повѣрувате, ако ви каже нѣкой.
42 И когато излѣзувахѫ изъ съборище-то Іудейско, язычници-тѣ гы моляхѫ да проповѣдатъ и тѣмъ тѣзи думы до сѫбботѫ.
43 И когато ся разиде съборъ-тъ, мнозина отъ Іудеи-тѣ и отъ благочестивы-тѣ прозелиты тръгнѫхѫ слѣдъ Павла и Варнавѫ; които като ся разговаряхѫ съ тѣхъ [ш]убѣждавахѫ гы да прѣбѫдватъ [щ]въ Божіѭ-тѫ благодать.
44 И въ идущѫ-тѫ сѫбботѫ събра ся токо речи всичкый-тъ градъ да чуіѭтъ слово-
45 то Божіе. А Іудеи-тѣ като видѣхѫ събраный-тъ народъ, испълнихѫ ся отъ завись, и съ противорѣчіе и хулы [ъ]говоряхѫ про-
46 тивъ това което Павелъ казуваше. Но Павелъ и Варнава дързновенно говоряхѫ и

о Гл. 15; 38.
п Гл. 16; 13. 17; 2. 18; 4.
р Лук. 4; 16. Ст. 27.
с Евр. 13; 22.
т Гл. 12: 17.
у Ст. 26, 42, 43. Гл. 10; 35.
ф Втор. 7; 6, 7.
х Исх. 1; 1. Псал. 105; 23, 24. Гл. 7: 17.
ц Исх. 6: 6. 13; 14, 16.
ч Исх. 16: 35. Числ. 14; 33, 34. Псал. 95; 9, 10. Гл. 7; 36.
ш Втор. 7; 1.
щ Іис. Нав. 14; 1, 2. Псал. 78; 55.
ъ Сѫд. 2; 16.
ы 1 Цар. 3; 20.
ь 1 Цар. 8; 5. 10; 1.
ѣ 1 Цар. 15; 23, 26, 28. 16; 1. Осія 13: 11.
ю 1 Цар. 16; 13. 2 Цар. 2; 4. 5; 3
я Псал. 89; 20.
ѫ 1 Цар. 13; 14. Гл. 7; 46.
ѭ Иса. 11; 1. Лук. 1; 32, 69. Гл. 2; 30. Рим. 1; 3.
а 2 Цар. 7; 12. Псал. 132; 11.
б Мат. 1; 21. Рим. 11; 26.
в Мат. 3; 1. Лук. 3; 3.
г Мат. 3; 11. Мар. 1; 7. Лук. 3; 16. Іоан. 1; 20, 27.
д Мат. 10: 6. Лук. 24; 47. Ст. 46. Гл. 3; 26.
е Лук. 23; 34. Гл. 3; 17. 1 Кор. 2; 8.
ж Ст. 14, 15. Гл. 15; 21.
з Лук. 24; 20, 44. Гл. 26; 22. 28; 23.
и Мат. 27; 22. Мар. 15; 13, 14. Лук. 23; 21, 22. Іоан. 19; 6, 15.
і Гл 3; 13, 14.
к Лук 18: 31. 24; 44. Іоан. 19; 28, 30, 36, 37.
л Мат. 27; 59. Мар. 15; 46. Лук. 23; 53. Іоан. 19; 38.
м Мат. 28; 6. Гл. 2; 24. 3; 13, 15, 26. 5: 30.
н Мат. 28; 16. Гл. 1; 3. 1 Кор. 15; 5, 6, 7.
о Гл. 1; 11.
п Гл. 1; 8. 2; 32. 3; 15. 5; 32.
р Быт. 3; 15. 12; 3. 22; 18. Гл. 26; 6. Рим. 4; 13. Гал. 3; 16.
с Псал. 2; 7. Евр. 1; 5. 5; 5.
т Иса. 55; 3.
у Псал. 16; 10. Гл. 2; 31.
ф 3 Цар. 2; 10. Гл. 2; 29.
х Іер. 31; 34. Дан. 9; 24. Лук. 24; 47. 1 Іоан. 2; 12.
ц Иса. 53; 11. Рим. 3; 28. 8; 3. Евр. 7; 19.
ч Иса. 29; 14. Авв. 1; 5.
ш Гл. 11; 23. 14; 22.
щ Тит. 2; 11. Евр. 12; 15. 1 Пет. 5; 12.
ъ Гл. 18; 6. 1 Пет. 4; 4. Іуд. 10.

рекохѫ: [ы]Нуждно бѣ пьрвомъ вамъ да ся проповѣда слово-то Божіе; [ь]но понеже го отхвьрляте, и сами себе си имате недостойны за вѣчный животъ, [ѣ]ето обращамы ся къмъ [ю]язычницы-тѣ; 47 Защото така ни заповѣда Господь: Положихъ тя за свѣтило на язычницы-тѣ, да бѫдешь за спасеніе до послѣдній-тъ край на земіѭ-тѫ. 48 И язычници-тѣ като чувахѫ, радувахѫ ся и славяхѫ слово-то Господне; [я]и повѣрувахѫ всичкы които бѣхѫ отредени за вѣчный животъ. 49 И слово-то Господне ся распростираше по всичкѫ тѫзи странѫ. 50 А Іудеи-тѣ подсторихѫ набожны-тѣ и почтенны-тѣ жены, и пьрвы-тѣ въ градъ-тъ, и [ѫ]повдигнѫххѫ гоненіе вьрхъ Павла и Варнавѫ, и гы испѫдихѫ отъ прѣдѣлы-тѣ си. 51 А [ѭ]тѣ отрьсихѫ на тѣхъ и прахъ-тъ отъ нозѣ-тѣ си, и дойдохѫ въ Иконіѭ. 52 И ученици-тѣ ся [ѳ]испълняхѫ съ радость и съ Духъ Святъ.

ГЛАВА 14.

1 А въ Иконіѭ тѣ влѣзохѫ наедно въ съборище-то Іудейско, и говорихѫ така щото много множество Іудеи и Еллини повѣрувахѫ. 2 А неповѣрували-тѣ Іудеи подигнѫххѫ и раздразнихѫ души-тѣ на язычницы-тѣ вьрхъ братія-та. 3 Но и тъй тѣ доста врѣме прѣсѣдѣхѫ и проповѣдувахѫ съ дьрзновеніе въ Господа, [а]който свидѣтелствуваше за слово-то на своіѭ-тѫ благодать, и даваше да ставатъ знаменія и чудеса чрѣзъ тѣхны-тѣ рѫцѣ. 4 И раздвои ся множество-то въ градъ-тъ; и едни бѣхѫ съ Іудеи-тѣ, а другы [б]съ апостолы-тѣ. 5 И когато станѫ стремленіе отъ язычницы-тѣ и отъ Іудеи-тѣ съ началницы-тѣ имъ, [в]да гы обесчестятъ и да гы убіѭтъ съ каменіе, 6 Тѣ ся усѣтихѫ, и [г]прибѣгнѫххѫ въ Ликаонскы-тѣ градове, въ Листрѫ и Дервіѭ, и въ околны-тѣ *имъ* мѣста, 7 И тамо проповѣдувахѫ евангеліе-то.

8 А въ Листрѫ [д]бѣше нѣкой си человѣкъ, немощенъ въ нозѣ-тѣ си и хромъ отъ утробѫ-тѫ на майкѫ си, който сѣдяше и никога не бѣ стѫпилъ. 9 Той слушаше Павла като говоряше; а *Павелъ* щомъ го изгледа, [е]и видѣ че има вѣрѫ за да получи исцѣленіе, 10 Рече съ голѣмъ гласъ: [ж]Стани правъ на нозѣ-тѣ си. И скачаше и ходяше. 11 А народъ-тъ като видѣ това което стори Павелъ, възвысихѫ гласъ-тъ си, и казувахѫ по Ликаонскы: [з]Богове-тѣ уподобени на человѣцы слѣзохѫ при насъ. 12 И наричахѫ Варнавѫ, Юпитеръ, а Павла, Меркурій, понеже той началствуваше въ слово-то. 13 И жрецъ-тъ на Юпитеровъ-тъ *идолъ* що бѣше прѣдъ градъ-тъ имъ, приведе юнцы, и *донесе* вѣнцы на врата-та, и наедно съ народъ-тъ [и]ищѣше да принесе жьртвѫ. 14 *Това* като чухѫ апостоли-тѣ Варнава и Павелъ, [і]раздрахѫ дрехы-тѣ си, и скочичѫ въ срѣдъ народъ-тъ, та выкахѫ, 15 И казувахѫ: О мѫжіе, [к]защо правите това? [л]и ный смы подобострастни вамъ человѣци, и проповѣдувамы ви, да ся обърнете отъ [м]тѣзи суетны *идолы* [н]къмъ Бога живаго, [о]който е сътворилъ небе-то и земіѭ-тѫ и море-то, и всичко що има въ тѣхъ. 16 [п]Който въ прѣминѫлы-тѣ родове оставилъ бѣ всичкы-тѣ народы да ходятъ по свои-тѣ пѫтища; 17 [р]Ако и да не е оставилъ себе си несвидѣтелствуванъ, понеже е правилъ добрины, и [с]давалъ ни е дъждове отъ небе-то и плодоносны врѣмена, и напълнувалъ е съ хранѫ и веселбѫ сьрдца-та ни. 18 И това като казувахѫ, едвамъ въспрѣхѫ народы-тѣ, да имъ не принесѫтъ жьртвѫ.

19 Между това [т]дойдохѫ Іудеи отъ Антіохіѭ и Иконіѭ, които убѣдихѫ народъ-тъ, [у]та бихѫ Павла съ каменіе, и го извлѣкохѫ вънъ изъ градъ-тъ, като го възмнѣхѫ че е умрѣлъ. 20 А когато го обыколихѫ ученеци-тѣ, станѫ та влѣзе въ градъ-тъ; и на утринь-тѫ отиде съ Варнавѫ въ Дервіѭ. 21 И като проповѣдахѫ евангеліе-то и въ тойзи градъ, и [ф]научихѫ мнозина, върнѫххѫ ся въ Листрѫ, и Иконіѭ и Антіохіѭ, 22 И утвьрдявахѫ души-тѣ на ученицы-тѣ, като гы [х]увѣщавахѫ да прѣбѫдватъ въ вѣрѫ-тѫ; и *поучавахѫ гы* [ц]че съ много скърби трѣба да влѣземъ въ царство-то Божіе. 23 И [ч]като имъ рѫкоположихѫ презвитеры на всякѫ церквѫ, и ся помолихѫ съ постъ, прѣдадохѫ гы Господу, въ когото бѣхѫ повѣрували. 24 И като минѫххѫ прѣзъ Писидіѭ, дойдохѫ въ Памфиліѭ; 25 И проповѣдахѫ слово-то въ Пергіѭ, и слѣзохѫ въ Атталіѭ; 26 И отъ тамъ отплувахѫ въ Антіохіѭ, [ш]отъ дѣто бѣхѫ [щ]прѣпорѫчени на Божіѭ-тѫ благодать за дѣло-то което извьршихѫ. 27 И като дойдохѫ та събрахѫ церквѫ-тѫ, [ъ]извѣстихѫ всичко

ы Мат. 10; 6. Гх. 3; 26. Ст. 26. Рим. 1; 16.
ь Исх. 32; 10. Втор. 32; 21. Иса. 55; 5. Мат. 21; 43. Рим. 10; 19.
ѣ Гх. 18; 6. 28; 28.
ю Иса. 42; 6. 49; 6. Лук. 2; 32.
я Гх. 2; 47.
ѫ 2 Тим. 3; 11.
ѭ Мат. 10; 14. Мар. 6; 11. Лук. 9; 5. Гх. 18; 6.
ѳ Мат. 5; 12. Іоан. 16; 22. Гх. 2; 46.

а Мар. 16; 20. Евр. 2; 4.
б Гх. 13; 3.
в 2 Тим. 3; 11.
г Мат. 10; 23.
д Гх. 3; 2.
е Мат. 8; 10. 9; 28, 29.
ж Иса. 35; 6.
з Гх 8; 10. 28; 6.
и Дан. 2; 46.
і Мат. 26; 65.
к Гх. 10; 26.
л Іак. 5; 17. Отк. 19; 10.

м 1 Цар. 12; 21. 3 Цар. 16; 13. Іер. 14; 22. Амос. 2; 4. 1 Кор. 8; 4.
н 1 Сол. 1; 9.
о Быт. 1; 1. Псал. 33; 6. 146; 6. Отк. 14; 7.
п Псал. 81; 12. Гх. 17; 30. 1 Пет. 4; 3.
р Гх. 17; 27. Рим. 1; 20.
с Лев. 26; 4. Втор. 11; 14. 28; 12. Іов. 5; 10. Псал. 65; 10. 68; 9. 147; 8. Іер. 14; 22. Мат. 5; 45.
т Гх. 13; 45.
у 2 Кор. 11; 25. 2 Тим. 3; 11.
ф Мат. 28; 19.
х Гх. 11; 23. 18; 43.
ц Мат. 10; 38. 16; 24. Лук. 22; 28, 29. Рим. 8; 17. 2 Тим. 2; 11, 12. 3; 12.
ч Тит. 1; 5.
ш Гх. 13; 1, 3.
щ Гх. 15; 40.
ъ Гх. 15; 4, 12. 21; 19.

което стори Богъ чрѣзъ тѣхъ, и [ы]какъ отвори за язычницы-тѣ врата-та на вѣрж-тж. 28 И прѣсѣдѣхж тамо доста врѣме съ ученицы-тѣ.

ГЛАВА 15.

1 А [а]нѣкои които бѣхж слѣзли отъ Іудеіж, учахж братія-та, че [б]ако ся не обрѣжете [в]по обычаю Моисеову, не можете да бждете спасени. 2 И тжй като станж много прѣпираніе и разыскваніе по между тѣхъ и Павла и Варнавж, отредихж да възлѣзе [г]Павелъ и Варнава и нѣкои другы отъ тѣхъ въ Іерусалимъ до апостолы-тѣ и прѣзвитеры-тѣ за тойзи въпросъ. 3 И тъй [д]испроводени отъ церквж-тж, тѣ минувахж прѣзъ Финикіж и Самаріж, и [е]расказувахж обращеніе-то на язычницы-тѣ; и причинявахж радость голѣмж на всичкы-тѣ братія. 4 А като дойдохж въ Іерусалимъ, пріехж ся отъ церквж-тж, и отъ апостолы-тѣ и презвитеры-тѣ, и [ж]извѣстихж все що стори Богъ чрѣзъ тѣхъ. 5 Но станжхж нѣкои отъ Фарисейскж-тж ересь, които бѣхж повѣрували, и казувахж [з]че трѣба да ся обрѣзуватъ *язычници-тѣ*, и да имъ ся заржча да държатъ Моисеовъ-тъ законъ.

6 И събрахж ся апостоли-тѣ и презвитери-тѣ да разгледатъ това нѣщо. 7 И слѣдъ много разыскваніе станж Петръ и рече имъ: [и]Мжжіе братіе, вы знаете какъ Богъ отъ пьрвы-тѣ дни избра между насъ, чрѣзъ мои-тѣ уста да чуіжтъ язычници-тѣ слово-то на евангеліе-то, и да повѣруватъ. 8 И [і]сьрдцевѣдецъ Богъ свидѣтелствова тѣмъ, като имъ [к]даде Духа Святаго, както и намъ; 9 И [л]не направи никаквж разликж между насъ и тѣхъ, като [м]очисти сьрдца-та имъ съ вѣрж-тж. 10 Сега прочее защо искушавате Бога, [н]да налагате на ученицы-тѣ на шіж-тж хомотъ който нито отци-тѣ ни нито ный можехмы да носимъ? 11 Но ный вѣрувамы че [о]съ благодать-тж на Господа Іисуса Христа ще ся спасемъ, както и тѣ.

12 Тогава млъкнж всичко-то множество, и слушахж Варнавж и Павла които расказувахж колкото знаменія и чудеса [п]стори Богъ чрѣзъ тѣхъ между язычницы-тѣ. 13 И слѣдъ тѣхно-то умълчаваніе, [р]отговори Іаковъ и рече: Мжжіе братіе, 14 послушайте мене. [с]Симеонъ изясни по кой начинъ Богъ най напрѣдъ посѣти язычницы-тѣ, да земе отъ тѣхъ народъ 15 за свое-то име. И съ това сж съгласны и пророческы-тѣ словеса, както е писано: 16 [т]"Слѣдъ това ще ся върнж, и ще съградіж паднжлж-тж скиніж Давидовж; и развалины-тѣ ѝ ще съградіж пакъ, и 17 ще іж исправіж: За да потърсятъ Господа другы-тѣ человѣци, и всичкы-тѣ народи, надъ които ся нарече мое-то име, казува 18 Господь, който прави всичко това." Отъ вѣка сж познаты Богу всичкы-тѣ негови 19 дѣла. За това [у]азъ сждіж да не отяготѣвамы тѣзи отъ язычницы-тѣ, които ся 20 [ф]обращатъ къмъ Бога; Но да имъ пишемъ да ся вардятъ [х]отъ скверны-тѣ *жьртвы* идолскы, и [ц]отъ блудство, и отъ 21 удавенинж, и [ч]отъ кръвь. Защото Моисей отъ вѣтхо врѣме по всичкы-тѣ градове има които да го проповѣдуватъ, [ш]прочита ся и всякж сжбботж въ съборища-та.

22 Тогазь апостоли-тѣ и презвитери-тѣ съсъ всичкж-тж церквж намѣрихж за добро да избержтъ отъ тѣхъ си человѣцы, и да гы проводятъ въ Антіохіж съ Павла и Варнавж; *а избрахж* Іудж нарицаемаго [щ]Варсавж и Силж, мжжіе отлични 23 между братія-та; И писахж *имъ* по тѣхъ така: Отъ апостолы-тѣ, и презвитеры-тѣ и братія-та поздравленіе до тѣзи които сж отъ язычницы-тѣ братія въ Антіохіж, 24 Сиріж и Киликіж. Понеже чухмы че [ъ]нѣкои като излѣзохж отъ насъ смутихж вы съ думы, и развращаватъ душы-тѣ ви, като ви казватъ да ся обрѣзувате и да държите законъ-тъ, а ный не смы 25 имъ поржчали *това*; Ный като ся събрахмы единодушно видѣхмы за добро да изберемъ мжжіе, и да проводимъ до васъ наедно съ любезны-тѣ намъ Варнавж и Павла, 26 [ы]Человѣцы, които сж прѣдали душы-тѣ си за име-то на Господа нащего Іисуса Христа. 27 И така проваждамы Іудж и Силж да *ви* възвѣстятъ и 28 тѣ устно исто-то. Защото ся видѣ угодно Святому Духу и намъ да ви не налагамы повече никоіж тяготж освѣнь тѣзи най 29 нуждны-тѣ: [ь]Да ся вардите отъ идолскы жьртвы, [ѣ]и отъ кръвь, и отъ удавенинж и отъ блудъ, отъ които като ся пазите, добрѣ ще сторите. Здрави бждѣте.

30 И така тѣ проводени, дойдохж въ Антіохіж, и като събрахж множество-то *на вѣрующы-тѣ*, дадохж *имъ* писмо-то. 31 И тѣ като *го* прочетохж, възрадувахж ся

ы 1 Кор. 16; 9. 2 Кор. 2; 12. Кол. 4; 3. Отк. 8; 8.

—

а Гал. 2; 12.
б Іоан. 7; 22. Ст. 5. Гал. 5; 2. Фил. 3; 2. Кол. 2; 8, 11, 16.
в Быт. 17; 10. Лев. 12; 3.
г Гал. 2; 1.
д Рим. 15; 24. 1 Кор. 16; 6, 11.
е Гл. 14; 27.
ж Ст. 12. Гл. 14; 27. 21; 19.
з Ст. 1.
и Гл. 10; 20. 11; 12.
і 1 Лѣт. 28; 9. Гл. 1; 24.
к Гл. 10; 44.
л Рим. 10; 11.
м Гл. 10; 15, 28, 43. 1 Кор. 1; 2. 1 Пет. 1; 22.
н Мат. 23; 4. Гал. 5; 1.
о Рим. 3; 24. Ефес. 2; 8. Тит. 2; 11. 3; 4. 5.
п Гл. 14; 27.
р Гл. 12; 17.
с Ст. 7.
т Амос. 9; 11, 12.
у Вижь Ст. 28.
ф 1 Сол. 1; 9.
х Быт. 35; 2. Исх. 20; 3, 23. Іез. 20; 30. 1 Кор. 8: 1. 10; 20, 28. Отк. 2; 14, 20 9; 20, 21.
ц 1 Кор. 6; 9, 18. Гал. 5; 19. Ефес. 5; 3. Кол. 3; 5. 1 Сол. 4; 3. 1 Пет. 4; 3.
ч Быт. 9; 4. Лев. 3; 17. Втор. 12; 16, 23.
ш Гл. 13: 15, 27.
щ Гл. 1; 23.
ъ Ст. 1. Гал. 2; 4. 5; 12. Тит. 1; 10, 11.
ы Гл. 13; 50. 14; 19. 1 Кор. 15; 30. 2 Кор. 11: 23, 26.
ь Ст. 20. Гл. 21; 25. Отк. 2; 14, 20.
ѣ Лев. 17; 14.

32 за утѣшеніе-то. А Іуда и Сила като бѣхѫ и тѣ пророци, съ много словеса [ю]увѣщахѫ братія-та, и утвърдихѫ гы. 33 И отъ какъ прѣсѣдѣхѫ *тамо нѣколко* врѣме, [я]оставихѫ гы братія-та съ миромъ да 34 ся върнѫтъ при апостолы-тѣ. Но Сила 35 видѣ за добро да посѣди още тамъ. А [ж]Павелъ и Варнава ся намѣрвахѫ въ Антіохіѭ, и учахѫ и проповѣдувахѫ слово-то Господне, наедно съ мнозина другы.

36 И слѣдъ нѣколко дни рече Павелъ на Варнавѫ: Да ся върнемъ сега [ѩ]по всичкы-тѣ градове, въ които смы проповѣдували слово-то Господне, и да нагледамы 37 братія-та си, какъ сѫ. И Варнава бѣше на мнѣніе да земѫтъ съсъ себе си [а]Іоанна 38 нарицаемаго Марка; А Павелъ не намѣруваше за добро, [б]да земѫтъ съсъ себе си тогозь, който ся бѣ отлѫчилъ отъ тѣхъ още отъ Памфиліѭ, и не отиде съ 39 тѣхъ на дѣло-то. И тъй станѫ распря помежду имъ, така що отлѫчихѫ ся единъ отъ другый, и Варнава зѣ Марка 40 та отплува въ Кипръ; А Павелъ си избра Силѫ и тръгнѫ, [в]прѣпорѫченъ отъ 41 братія-та на Божіѭ-тѫ благодать. И заминуваше прѣзъ Сиріѭ и Киликіѭ, и [г]утвърждаваше церквы-тѣ.

ГЛАВА 16.

1 И пристигнѫ въ Дервіѭ и [а]Листрѫ; и ето, имаше тамо нѣкой ученикъ на [б]име Тимоѳей, [в]сынъ на нѣкоѭ си женѫ Еврейкѫ повѣрвалѫ, а баща *му бѣ* Еллинъ; 2 Който *ученикъ* [г]бѣше свидѣтелствуванъ отъ братія-та въ Листрѫ и Иконіѭ. 3 И поиска го Павелъ да отиде той съ него; и [д]зѣ го и обрѣза го, зарадь Іудеи-тѣ които бѣхѫ по тѣзи мѣста; понеже всичкы знаяхѫ бащѫ му че бѣше 4 Еллинъ. И като ходяхѫ по градове-тѣ, прѣдавахѫ имъ да държатъ наредбы-тѣ [е]одобрены отъ апостолы-тѣ и презвитеры-5 тѣ въ Іерусалимъ. И така [ж]церквы-тѣ ся утвърдявахѫ въ вѣрѫ-тѫ, и отъ день на день число-то имъ ся умножаваше.

6 И като прѣминѫхѫ Фригіѭ и Галатійскѫ-тѫ земіѭ, понеже имъ ся възбрани отъ Духа Святаго да проповѣдатъ 7 слово-то въ Азіѭ, Дойдохѫ въ Мизіѭ, и прѣдпріемахѫ да идѫтъ во Виѳиніѭ; 8 но Духъ-тъ не имъ допусти. И като изминѫхѫ Мизіѭ, [з]слѣзохѫ въ Троадѫ. 9 И яви ся Павлу нощемъ видѣніе; [и]человѣкъ нѣкой си Македонецъ стояше та му ся моляше и казуваше: Мини въ Македоніѭ, и помогни ни. 10 И щомъ видѣ видѣніе-то, тутакси поискахмы да идемъ [і]въ Македоніѭ, като разумѣхмы че Господь ны призовава да проповѣдамы еван- 11 геліе-то на тѣхъ. И тъй като ся отвезохмы отъ Троадѫ, прѣминѫхмы право на Самоѳракъ, и на утринь-тѫ въ Неаполь, 12 И отъ тамо [к]въ Филиппы, който е първый градъ на *онѣзи* часть отъ Македоніѭ, *и* поселеніе *Римско*. Въ тойзи градъ 13 прѣсѣдѣхмы нѣколко дена; И въ сѫботѫ-тѫ излѣзохмы вънъ отъ градъ-тъ край еднѫ рѣкѫ, дѣто имаше обычай да става молба, и сѣднѫхмы та говоряхмы на събраны-тѣ *тамо* жены.

14 И нѣкоя си богобоязлива жена на име Лидія, отъ градъ Ѳіатиръ, която продаваше багрѣницы, слушаше; и [л]ней Господь отвори сърдце-то да внимава на 15 това, което Павелъ говоряше. И като ся кръсти *тя* и домъ-тъ ѝ, помоли *ни* ся и казуваше: Ако мя припознавате че съмь вѣрна Господу, влѣзте въ кѫщѫ-тѫ ми, да сѣдите; [м]и принуди ны.

16 И като отхождахмы на молбѫ, срѣщнѫ ны една слугыня що [н]имаше духъ прѣдвѣщателенъ, която даваше [о]много печалбѫ на господари-тѣ си, като про- 17 ричаше. Тя вървѣше слѣдъ Павла и насъ, и выкаше, и казуваше: Тѣзи человѣци сѫ раби на Бога Вышняго, които пропо- 18 вѣдуватъ намъ пѫть на спасеніе. Това правяше много дни наредъ. И понеже [п]дотегнѫ на Павла, обърнѫ ся и рече духу: Повелѣвамъ ти въ име-то на Іисуса Христа да излѣзешь изъ неѭ. [р]И 19 излѣзе въ тозь часъ. А като [с]видѣхѫ господари-тѣ ѝ че изчезнѫ надежда-та на печалбѫ-тѫ имъ, [т]уловихѫ Павла и Силѫ и [у]завлѣкохѫ гы на тържище-то 20 при началницы-тѣ. И като гы изведохѫ при войводы-тѣ, рекохѫ: Тѣзи человѣци сѫ Іудеи, и [ф]смущаватъ градъ-тъ ни, 21 И проповѣдуватъ обычаи, които намъ като Римляне, не ни е простено да гы 22 пріимамы, нито да гы правимъ. И навали народъ-тъ върхъ тѣхъ, и войводы-тѣ раскѫсахѫ дрехы-тѣ имъ, и [х]заповѣдахѫ 23 да *гы* біѭтъ съ тоягы. И като гы бихѫ много, турихѫ гы въ тьмницѫ, и заржчахѫ на тьмничный-тъ стражъ да гы варди 24 здраво; Който като зѣ таквозь заржчваніе, тури гы въ най вѫтрѣшніѭ-тѫ тьм-

ю Гл. 14; 22. 18; 23.
я 1 Кор. 16; 11. Евр. 11; 31.
ж Гл. 13; 1.
ѩ Гл. 13; 4, 13, 14, 51. 14; 1, 6, 24, 25.
а Гл. 12; 12, 25. 13; 5. Кол. 4; 10. 2 Тим. 4; 11. Филим. 24.
б Гл. 13; 13.
в Гл. 14; 26.
г Гл. 16; 5.

—

а Гл. 14; 6.
б Гл. 19; 22. Рим. 16; 21. 1 Кор. 4; 17. Фил. 2; 19. 1 Сол. 3; 2. 1 Тим. 1; 2. 2 Тим. 1; 2.
в 2 Тим. 1; 5.
г Гл. 6; 3.
д 1 Кор. 9; 20. Гал. 2; 3. Виж Гал. 5; 2.
е Гл. 15; 28, 29.
ж Гл. 15; 41.
з 2 Кор 2; 12. 2 Тим. 4; 13.
и Гл. 10; 30.
і 2 Кор. 2; 13.
к Фил. 1; 1.
л Лук. 24; 45.
м Быт. 19; 3. 33; 11. Сѫд. 19; 21. Лук. 24; 29. Евр. 13; 2.
н 1 Цар. 28; 7.
о Гл. 19; 24.
п Виж Мар. 1; 25, 34.
р Мар. 16; 47.
с Гл. 19; 25, 26.
т 2 Кор. 6; 5.
у Мат. 10; 18.
ф 3 Цар. 18; 17. Гл. 17; 6.
х 2 Кор. 6; 5. 11; 23, 25. 1 Сол. 2; 2.

ницѫ, и стѣгнѫ добрѣ нозѣ-тѣ имъ въ кладѫ.

25 И по срѣдъ нощь Павелъ и Сила моляхѫ ся и славяхѫ Бога; а запрѣни-тѣ 26 гы слушахѫ. И [ц]внезапу бы трусъ голѣмъ, така що поклатихѫ ся основанія-та на тьмницѫ-тѫ, и тутакси [ч]отворихѫ ся всичкы-тѣ врата, и на всичкы-тѣ око- 27 вы-тѣ ся развързахѫ. И като ся събуди стражарь-тъ и видѣ отворены врата-та на тьмницѫ-тѫ, измѫкнѫ ножъ, и щѣше да ся убіе, понеже мисляше че сѫ избѣ- 28 гнѫли запрѣни-тѣ. Но Павелъ извыка съ высокъ гласъ, и каза: Недѣй струва никое зло на себе си; защото всинца смы 29 тука. И поиска *стражарь-тъ* свѣщи, вскочи вѫтрѣ и растреперанъ паднѫ прѣдъ 30 Павла и Силѫ: И изведе гы вънъ и рече: [ш]Господіе, що трѣба да сторѭ за да ся 31 спасѫ? А тѣ рекохѫ: [щ]Повѣрувай въ Господа Іисуса Христа, и ще ся спасешь 32 ты и домъ-тъ ти. И говорихѫ слово-то Господне нему, и на всичкы-тѣ които 33 бѣхѫ въ домъ-тъ му. И зѣ гы въ тойзи истый-тъ часъ прѣзъ нощь-тѫ, та имъ измы раны-тѣ, и безъ забавѫ крьсти ся 34 той и свои-тѣ му всичкы. И като гы заведе въ кѫщѫ-тѫ си, [ъ]сложи *имъ* трьпезѫ, и възрадува ся съсъ всичкый-тъ си домъ защото повѣрува въ Бога.

35 И когато ся разсъмнѫ войводы-тѣ проводихѫ паличницы-тѣ да кажѫтъ: Пусни 36 онѣзи человѣцы. И стражарь-тъ извѣсти тѣзи думы на Павла: Че войводы-тѣ проводихѫ да вы пуснемъ: и тъй сега из- 37 лѣзте и идѣте си съ миромъ. Но Павелъ имъ рече: Като ны бихѫ прѣдъ народъ-тъ безъ да ны сѫдятъ, насъ които смы [ы]Римляне, хвърлихѫ ны въ тьмницѫ, и сега тайно ли ны изваждатъ? То не става; 38 но тѣ да дойдѫтъ и да ны изведѫтъ. И паличници-тѣ възвѣстихѫ тѣзи думы на войводы-тѣ; а тѣ като чухѫ че были Рим- 39 ляне, убояхѫ ся; И дойдохѫ та гы [ь]умолихѫ, и като *гы* изведохѫ, моляхѫ *имъ* 40 ся да излѣзѫтъ изъ градъ-тъ. А тѣ като излѣзохѫ изъ тьмницѫ-тѫ [ю]отидохѫ у Лидіины, и като видѣхѫ братія-та, утѣшихѫ гы, и *отъ тамъ* тръгнѫхѫ.

ГЛАВА 17.

1 И като изминѫхѫ Амфиполь и Аполлоніѭ, дойдохѫ въ Солунь, дѣто бѣше съ- 2 борище-то Іудейско. И по обычаю си Павелъ [а]влѣзе при тѣхъ, и три сѫбботы наредъ ся разговаряше съ тѣхъ отъ писа- 3 нія-та, Та *имъ* открываше и доказуваше, [б]че трѣбуваше Христосъ да пострада и да въскрьсне отъ мьртвы-тѣ, и че тойзи Іисусъ, когото ви азъ проповѣдувамъ, е 4 Христосъ. [в]И нѣкои отъ тѣхъ повѣрувахѫ, и присоединихѫ ся съ Павла и [г]Силѫ; *така* и много множество отъ набожны-тѣ Еллины, и отъ благородны-тѣ 5 жены не малко. Но не повѣрвали-тѣ Іудеи завидѣхѫ, и като зѣхѫ съ тѣхъ си нѣколцина просты и лошы человѣцы, събрахѫ гы на купъ и размиряхѫ градъ-тъ; и нападнѫхѫ на [д]Ясоновѫ-тѫ кѫщѫ, та търсяхѫ *Павла и Силѫ* да гы изведѫтъ 6 прѣдъ народъ-тъ. И като не гы намѣрихѫ, повлѣкохѫ Ясона и нѣкои отъ братія-та къмъ градоначалницы-тѣ, и выкахѫ: [е]Тѣзи, които размирихѫ свѣтъ-тъ, дойдохѫ и 7 тука; Които прія Ясонъ; и всичкы тѣзи дѣйствуватъ противу Кесаревы-тѣ повелѣнія, и [ж]казуватъ че има другый царь, 8 Іисусъ. И смутихѫ народа и градоначал- 9 ницы-тѣ които чухѫ това. Но като зѣхѫ порѫчителство отъ Ясона и отъ другы- 10 тѣ, пуснѫхѫ гы. А [з]братія-та незабавно прѣзъ нощь испратихѫ Павла и Силѫ въ Беріѭ; и тѣ като стигнѫхѫ *тамъ*, 11 отидохѫ въ съборище-то Іудейско. И *Беряни*-тѣ бѣхѫ по благородни отъ Солунцы-тѣ, защото пріяхѫ слово-то съсъ всяко усьрдіе, и [и]испытувахѫ всякой день пи- 12 санія-та, да ли е това така. И тъй мнозина отъ тѣхъ повѣрувахѫ, и отъ почтенны-тѣ Еллинскы жены, и отъ мѫ- 13 жіе-тѣ не малко. И като разбрахѫ Солунскы-тѣ Іудеи, че и въ Беріѭ ся проповѣда отъ Павла слово-то Божіе, дойдохѫ 14 и тамо, и разбъркахѫ народъ-тъ. [і]Тогазь братія-та по скоро отпратихѫ Павла да иде кѫдѣ море-то; а Сила и Тимоѳей 15 останѫхѫ тамо. А тѣзи които придружавахѫ Павла, заведохѫ го до Аѳинѫ; и [к]като зѣхѫ отъ него заповѣдь до Силѫ и Тимоѳея, за да дойдѫтъ колкото по скоро при него, тръгнѫхѫ си.

16 А Павелъ като гы чакаше въ Аѳинѫ, раздражаваше ся [л]духъ-тъ му въ него, като гледаше градъ-тъ пъленъ съ идолы. 17 И тъй разговаряше ся въ съборище-то съ Іудеи-тѣ, и съ набожны-тѣ, и по пазаръ-тъ всякой день съ онѣзи които му ся 18 случахѫ. И нѣкои отъ Епикурейскы-тѣ и Стоическы-тѣ философы идвахѫ на прѣпираніе съ него; и едни казувахѫ: Какво ище да каже тойзи празнословецъ? А другы: Види ся че е проповѣдникъ на чужды богове; защото имъ проповѣдуваше Іи-

ц Гл. 4; 31.
ч Гл. 5; 19. 12; 7, 10.
ш Лук. 3; 10. Гл. 2; 37. 9; 6.
щ Іоан. 3; 16, 36. 6; 47. 1 Іоан. 5; 10.
ъ Лук. 5; 29. 19; 6.
ы Гл. 22; 25.
ь Мат. 8; 34.
ю Ст. 14.

а Лук. 4; 16. Гл. 9; 20. 13; 5, 14. 14; 1. 16; 13. 19; 8.
б Лук. 24; 26, 46. Гл. 18; 28. Гал. 3; 1.
в Гл. 28; 24.
г Гл. 15; 22, 27, 32, 40.
д Рим. 16; 21.
е Гл. 16; 20.
ж Лук. 23; 2. Іоан. 19; 12. 1 Пет. 2; 13.
з Гл. 9; 25. Ст. 14.
и Иса. 34; 16. Лук. 16; 29. Іоан. 5; 39.
і Мат. 10; 23.
к Гл. 18; 5.
л 2 Пет. 2; 8.

19 суса и въскрьсеніе-то. И зѣхѫ го та го заведохѫ на Ареопагъ, и казувахѫ: Можемъ ли разумѣ какво е това ново уче-
20 ніе, което ты проповѣдувашь? Защото нѣщо странно вносишь въ уши-тѣ ни: ищемъ прочее да разберемъ що ще да е
21 то? А всичкы-тѣ Аѳинейци и колкото чужденци ся намѣрувахѫ тамо, съ нищо друго не си прѣминувахѫ врѣме-то, тъкмо да говорятъ и да слушатъ нѣщо по ново.
22 И застанѫ Павелъ на срѣдъ Ареопагъ, и рече: Мѫжіе Аѳинейци, по всичко вы
23 гледамъ че сте твърдѣ набожни. Защото като минувахъ та разгледвахъ святы-тѣ ви мѣста, намѣрихъ едно капище, на което бѣ написано НЕЗНАЕМОМУ БОГУ. Тогозь прочее когото вы не знаете а по-
24 читате, него ви проповѣдувамъ азъ. [м]Богъ, който е сътворилъ свѣтъ-тъ и всичко що е въ него, [н]той като е Господь на небе-то и на земіѭ-тѫ, [о]не живѣе въ хра-
25 мове отъ рѫкѫ направены, Нито пріима служенія отъ рѫцѣ человѣческы, [п]*като* да бы ималъ нуждѫ отъ нѣщо, понеже [р]той дава на всичкы *и* животъ и дыханіе
26 и все; И създалъ е отъ еднѫ кръвь всичкый-тъ родъ человѣческый, да живѣіѭтъ по всичко-то лице на земіѭ-тѫ, и опрѣдѣлилъ е прѣднаречены-тѣ врѣмена,
27 и [с]прѣдѣлы-тѣ на населеніе-то имъ; [т]За да търсятъ Господа дано бы го поне напипали и намѣрили; [у]ако и да не е далечь *той* отъ всякого едного отъ насъ.
28 Защото [ф]въ него живѣемъ и движимъ ся и сѫществувамы; [х]както и нѣкои отъ вашн-тѣ стихотворцы сѫ рекли, "Защото
29 и неговъ родъ смы." И тъй като смы родъ Божій, [ц]не трѣбува да мыслимъ че Божество-то е подобно на злато или на сребро, или на камыкъ, изработенъ съ искуство и измышленіе человѣческо.
30 Богъ прочее като прѣзираше [ч]врѣмена-та на невѣжество-то, [ш]сега повелѣва на всичкы-тѣ человѣцы на всякѫдѣ да ся по-
31 каіѭтъ. Защото е отредилъ день, въ който [щ]ще сѫди вселеннѫіѭ праведно чрѣзъ человѣка, когото е опрѣдѣлилъ, и даде увѣреніе на всичкы-тѣ, като го [ъ]въскрьси
32 отъ мъртвы-тѣ. А тѣ като чухѫ въскрьсеніе-то на мъртвы-тѣ, едни ся ругаяхѫ, а другы рекохѫ: За това пакъ щемъ
33 тя слуша. И така Павелъ излѣзе отъ по-
34 между тѣхъ. А нѣкои человѣци ся прилѣпихѫ при него, и повѣрувахѫ; между които бѣше и Діонисій Ареопагитъ, и нѣкоя си жена на име Дамарь, и другы *още* съ тѣхъ.

ГЛАВА 18.

1 Подирь това отлѫчи ся Павелъ отъ А-
2 ѳинѫ и дойде въ Коринѳъ; И намѣри тамо нѣкого си Іудеянина на име [а]Акила, роденъ въ Понтъ, който бѣ скоро дошелъ отъ Италіѭ съсъ женѫ си Прискиллѫ, (защото Клавдій бѣ повелѣлъ да ся махнѫтъ всичкы-тѣ Іудеи отъ Римъ,) и дойде
3 при тѣхъ. И понеже бѣше сохудожникъ, сѣдяше у тѣхъ [б]и работяше; защото художество-то имъ бѣше да правятъ шатры.
4 И всякѫ сѫбботѫ ся [в]разговаряше въ съборище-то и убѣждаваше и Іудеи и
5 Еллины. А [г]когато слѣзохѫ отъ Македоніѭ Сила и Тимоѳей, Павелъ ся [д]утѣсняваше духомъ и свидѣтелствуваше на
6 Іудеи-тѣ че Іисусъ е Христосъ. И [е]понеже тѣ ся противяхѫ и хуляхѫ, [ж]оттърси си дрехы-тѣ и рече имъ: [з]Кръвь-та ваша на главы-тѣ ви *да е*; [и]азъ сьмь чистъ *отъ това*; [і]отъ нынѣ ще идѫ въ языччи-
7 цы-тѣ. И като ся прѣмѣсти отъ тамо, дойде въ домъ-тъ на нѣкого си на име Іуста, който почиташе Бога, и на когото
8 кѫща-та бѣше до съборище-то. А [к]Криспъ началникъ-тъ на съборище-то повѣрува въ Господа съсъ всичкый-тъ си домъ, и множина отъ Коринѳяны-тѣ като слушахѫ,
9 вѣрувахѫ и крьщавахѫ ся. [л]И рече Господь на Павла нощемъ въ видѣніе: Не бой ся, но говори, и да не мълкнешь.
10 [м]Защото азъ сьмь съ тебе, и никой нѣма да тури рѫкѫ на тебе за да ти стори зло, защото имамъ народъ много въ тойзи
11 градъ. И сѣдѣ *тамо* година и шесть мѣсеца та гы поучаваше на слово Божіе.
12 А когато бѣше Галліонъ исправникъ въ Ахаіѭ, Іудеи-тѣ ся подигнѫхѫ единодушно върхъ Павла, и доведохѫ го на
13 сѫдовище-то, И казувахѫ: Тойзи убѣждава человѣцы-тѣ на богопочитаніе не-
14 съгласно съсъ законъ-тъ. И когато Павелъ щѣше да отвори уста, Галліонъ рече на Іудеи-тѣ: [н]Ако бѣ нѣкоя неправда, или злодѣяніе лукаво, о Іудеи, быхъ ималъ
15 причинѫ да вы слушамъ; Ако ли е въпросъ за ученіе, за имена и за вашій-тъ законъ, виждте си вы; защото азъ не щѫ да сьмь сѫдникъ на таквызь работы.
16 И испѫди гы отъ сѫдовище-то. (17) И всичкы-тѣ Еллини уловихѫ [о]Сосѳена на-

[м] Гл. 14; 15.
[н] Мат. 11; 25.
[о] Гл. 7; 48.
[п] Псал. 50; 8.
[р] Быт. 2; 7. Числ. 16; 22. Іов. 12; 10. 27; 3. 33; 4. Иса. 42; 5. 57; 16. Зах. 12; 1.
[с] Втор. 32; 8.
[т] Рим. 1; 20.
[у] Гл. 14; 17.
[ф] Кол. 1; 17. Евр. 1; 3.
[х] Тит. 1; 12.
[ц] Иса. 40; 18.
[ч] Гл. 14; 16. Рим. 3; 25.
[ш] Лук. 24; 47. Тит. 2; 11, 12. 1 Пет. 1; 14. 4; 3.
[щ] Гл. 10; 42. Рим. 2; 16. 14; 10.
[ъ] Гл. 2; 24.

[а] Рим. 16; 3. 1 Кор. 16; 19. 2 Тим. 4; 19.
[б] Гл. 20; 34. 1 Кор. 4; 12. 1 Сол. 2; 9. 2 Сол. 3; 8.
[в] Гл. 17; 2.
[г] Гл. 17; 14, 15.
[д] Іов. 32; 18. Гл. 17; 3. Ст. 28.
[е] Гл. 13; 45. 1 Пет. 4; 4.
[ж] Неем. 5; 13. Мат. 10; 14. Гл. 13; 51.
[з] Лев. 20; 9, 11, 12. 2 Цар. 1; 16. Іез. 18; 13. 33; 4.
[и] Іез. 3; 18, 19. 33; 9. Гл. 20; 26.
[і] Гл. 13; 46. 28; 28.
[к] 1 Кор. 1; 14.
[л] Гл. 23; 11.
[м] Іер. 1; 18, 19. Мат. 28; 20.
[н] Гл. 23; 29. 25; 11, 19.
[о] 1 Кор. 1; 1.

чаликъ-тъ на съборище-то, та го біяхѫ прѣдъ сѫдовище-то; и Галліонъ не щѣше нито да знае за това.

18 А Паведъ като посѣдѣ още доволно врѣме, опрости ся съ братія-та, и отплува въ Сиріѭ; (и съ него Прискилла и Акила,) [п]като си остриже главѫ-тѫ [р]въ 19 Кенхреѭ; защото имаше обрекъ. И стигнѫ въ Ефесъ, и остави тѣхъ тамо, а той *самъ* влѣзе въ съборище-то, и разговори 20 ся съ Іудеи-тѣ. И умоляванъ отъ тѣхъ да посѣди повечко врѣме у тѣхъ, не 21 склони; Но прости ся съ тѣхъ и рече: [с]Трѣба непрѣмѣнно да направѭ идущій-тъ праздникъ въ Іерусалимъ, и ако ще [т]Богъ ще ся завърнѫ пакъ при васъ. И отплува 22 отъ Ефесъ. И като слѣзе въ Кесаріѭ, възлѣзе *въ Іерусалимъ* та поздрави церквѫ-23 тѫ и слѣзе въ Антіохіѭ. И като посѣдѣ *тамо* нѣколко врѣме, излѣзе, и обхождаше наредъ [у]Галатійскѫ-тѫ земѭ и Фригіѭ, та [ф]утвърдяваше всичкы-тѣ ученицы.

24 И нѣкой си [х]Іудеинъ на име Аполлосъ, роденъ въ Александріѭ, человѣкъ ученъ, и силенъ въ писанія-та, дойде въ Ефесъ. 25 Той бѣше оглашенъ въ пѫть-тъ Господенъ, и духомъ [ц]распаленъ, говоряше и поучаваше прилежно за Господа, а [ч]знаяше само крьщеніе-то Іоанново. И той 26 наченѫ да говори съ дързновеніе въ съборище-то; и като го чухѫ Акила и Прискилла, прибрахѫ го, и му изложихѫ 27 по точно пѫть-тъ Божій. И когато ся канѣше той да мине въ Ахаіѭ, братія-та *го* насърдчихѫ и писахѫ до ученицы-тѣ да го пріемѫтъ; и той като дойде много [ш]помогнѫ на повѣрвалы-тѣ чрѣзъ бла-28 годать-тѫ; Защото силно наддумуваше Іудеи-тѣ всенародно, като [щ]доказуваше отъ писанія-та че Іисусъ е Христосъ.

ГЛАВА 19.

1 А [а]когато Аполлосъ бѣше въ Коринѳъ, Павелъ минѫ прѣзъ горни-тѣ страны и дойде въ Ефесъ, и като намѣри нѣкои 2 ученицы, Рече имъ: Пріяхте ли Духа Святаго като повѣрувахте? А тѣ му рекохѫ: [б]Не смы нито чули да ли има 3 Духъ Святъ. И рече имъ: А въ какво ся крьстихте? А тѣ рекохѫ: [в]Въ крьще-4 ніе-то Іоанново. А Павелъ рече: [г]Іоаннъ крьсти съ крьщеніе на покаяніе, като казуваше на народъ-тъ да вѣрува въ того който иде слѣдъ него, сирѣчь въ Христа 5 Іисуса. И като чухѫ тѣ крьстихѫ ся 6 [д]въ име-то на Господа Іисуса. И щомъ възложи [е]Павелъ рѫцѣ на тѣхъ, дойде Духъ Святый на тѣхъ, и [ж]говоряхѫ я-7 зыцы и пророчествувахѫ. И всичкы-тѣ 8 бѣхѫ до дванадесеть мѫжіе. [з]И като влѣзе въ съборище-то, проповѣдуваше съ дързновеніе, и три мѣсеца наредъ разговаряше ся съ *народъ-тъ*, и убѣждаваше *гы* [и]за 9 царство-то Божіе. А [і]понеже нѣкои ся ожесточавахѫ и не вѣрувахѫ, но злословяхѫ [к]ученіе-то прѣдъ народа, той ся оттегли отъ тѣхъ, и отлѫчи ученицы-тѣ, та ся разговаряше *съ тѣхъ* всякой день въ 10 училище-то на нѣкого си Тиранна. И това ся [л]продължава двѣ годины; така що всичкы които живѣяхѫ въ Азіѭ, Іудеи и Еллины, чухѫ слово-то на Господа Іи-11 суса. Голѣмы още чудеса струваше [м]Богъ 12 чрѣзъ Павловы-тѣ рѫцѣ; [н]До толко що кърпы и прѣстилкы отъ негово-то тѣло носяхѫ гы по болны-тѣ, и отмахваше ся болесть-та отъ тѣхъ, и зли-тѣ духове излѣзувахѫ изъ тѣхъ.

13 И [о]нѣкои скитници Іудеи заклинатели [п]начнахѫ да произносѭтъ име-то на Господа Іисуса надъ тѣзи които имахѫ злы духове, и казувахѫ: Заклѣвамы вы въ 14 Іисуса, когото Павелъ проповѣдува. И тія що правяхѫ това бѣхѫ нѣкои си седмина сынове на Скевѫ първосвященникъ Іудей-15 скый. И отговори лукавый-тъ духъ и рече: Іисуса познавамъ и Павла знаѭ; но вы 16 кои сте? И скочи върхъ тѣхъ человѣкъ-тъ, въ когото бѣше лукавый-тъ духъ, и като имъ надви, укрѣпи ся надъ тѣхъ, така що голи и ранени избѣгахѫ изъ онѫзи 17 кѫщѫ. И това станѫ извѣстно на всичкы Іудеи и Еллины, жители Ефесскы; [р]и нападнѫ страхъ на всичкы тѣхъ, и възвеличаваше ся име-то на Господа Іисуса. 18 И мнозина отъ повѣровалы-тѣ дохождахѫ та ся [с]исповѣдувахѫ и исказувахѫ 19 дѣла-та си. Мнозина още и отъ тѣзи които правяхѫ магіи, донасяхѫ си книгы-тѣ и гы горяхѫ прѣдъ всичкы-тѣ; и като прѣсмѣтнѫхѫ цѣнѫ-тѫ имъ, намѣрихѫ 20 петдесеть тысящы сребро. [т]Така силно растяше и крѣпяше ся слово-то Господне.

21 [у]И като ся свърши това, [ф]Павелъ положи духомъ, слѣдъ като обходи Македоніѭ и Ахаіѭ, да иде въ Іерусалимъ, и рече: Като идѫ тамъ, [х]трѣба да видѭ 22 и Римъ. И проводи въ Македоніѭ двамина отъ [ц]тѣзи които му слугувахѫ, Ти-

п Числ. 6; 18. Гл. 21; 24.
р Рим. 16; 1.
с Гл. 19; 21. 20; 16.
т 1 Кор. 4; 19. Евр. 6; 3. Іак. 4; 15.
у Гал. 1; 2. 4; 14.
ф Гл. 14; 22. 15; 32, 41.
х 1 Кор. 1; 12. 3; 5, 6. 4; 6. Тит. 3; 13.
ц Рим. 12; 11.
ч Гл. 19; 3.
ш 1 Кор. 3; 6.
щ Гл. 9; 22. 17; 3. Ст. 5.

—

а 1 Кор. 1; 12. 3; 5, 6.
б Гл. 8; 16. Виж 1 Цар. 3; 7.
в Гл. 18; 25.
г Мат. 3; 11. Іоан. 1; 15, 27, 30. Гл. 1; 5. 11; 16. 13; 24, 25.
д Гл. 8; 16.
е Гл. 6; 6. 8; 17.
ж Гл. 2; 4. 10; 46.
з Гл. 17; 2. 18; 4.
и Гл. 1; 3. 28; 23.
і 2 Тим. 1; 15. 2 Пет. 2; 2. Іуд. 10.
к Гл. 9; 2. 22; 4. 24; 14. Ст. 23.
л Виж Гл. 20; 31.
м Мар. 16; 20. Гл. 14; 3.
н Гл. 5; 15. Виж 4 Цар. 4; 29.
о Мат. 12; 27.
п Мар. 9; 38. Лук. 9; 49.
р Лук. 1; 65. 7; 16. Гл. 2; 43. 5; 5, 11.
с Мат. 3; 6.
т Гл. 6; 7. 12; 24.
у Рим. 15; 25. Гал. 2; 1.
ф Гл. 20; 22.
х Гл. 18; 21. 23; 11. Рим. 15; 24 до 28.
ц Гл. 13; 5.

моѳея и [ч]Ераста, а той останѫ за *малко* врѣме въ Азіѭ.

23 А [ш]въ онова врѣме голѣмъ мятежъ ста-
24 нѫ [щ]за пѫть-тъ *Господенъ.* Защото златарь нѣкой си на име Димитрій, който правяше сребьрны храмчета на Артемидѫ, *и* даваше на художницы-тѣ [ъ]голѣмѫ печал-
25 бѫ; Като събра тѣхъ, още и другы работницы които работяхѫ таквызи нѣща, рече: Братіе, *вы* знаете че отъ тѫзи ра-
26 ботѫ е наша-та прѣхрана. Но *сега* видите и чувате, че не само въ Ефесъ, но токо речи въ всичкѫ Азіѭ тойзи Павелъ прѣдума и обърнѫ много народъ, като казува че [ы]не сѫ богове тѣзи които ся
27 правятъ съ *человѣчески* рѫцѣ. И не само това наше художество е въ опасность да дойде въ прѣзрѣніе, но и храмъ-тъ на великѫ-тѫ богынѭ Артемидѫ, да ся възмни за нищо, и ще да ся съсыпе нейното величіе, коіѫто цѣла Азія и вселен-
28 ная почита. *Това* отъ какъ зачухѫ тѣ, испълнени съ гнѣвъ, выкахѫ и казува-
29 хѫ: Велика е Артемида Ефесская. И смущеніе-то ся распрострѣ по всичкый градъ, и впуснѫхѫ ся единодушно на позорище-то, като дръпнѫхѫ съсъ себе си Македонцы-тѣ [ь]Гаія и [ѣ]Аристарха Па-
30 вловы-тѣ спѫтницы. А когато Павелъ щѣше да влѣзе между народъ-тъ, ученици-
31 тѣ го не пуснѫхѫ. Така и нѣкои отъ Азійскы-тѣ началницы, понеже му бѣхѫ пріятели, проводихѫ до него и моляхѫ му ся да ся не показва на позорище-то.
32 И тъй едни выкахѫ едно, а другы друго; защото събраніе-то бѣше неразбрано, и повече-то не знаяхѫ защо ся бѣхѫ съ-
33 брали. А отъ народа искарахѫ [ю]Александра *да говори,* понеже Іудеи-тѣ прѣдложихѫ него; и Александръ [я]помаха съ рѫкѫ и щѣше да ся отговори на на-
34 родъ-тъ. Но като го познахѫ че е Іудеинъ, нададохѫ единъ гласъ всичкы-тѣ и выкахѫ колкото до два часа: Велика
35 е Артемида Ефесская. *На това* писарь-тъ *градскый* като утиши народъ-тъ казува: Мѫжіе Ефессцы, кой е онзи человѣкъ който не знае че градъ-тъ Ефесъ служи на великѫ-тѫ богынѭ Артемидѫ и на пад-
36 нѫлый-тъ отъ Юпитера *идолъ.* И тъй това като е неоспоримо, вы трѣба мирни да бѫдете, и да не правите нищо не-
37 смысленно. Защото сте довели тѣзи человѣци, които нито сѫ святотатци, нито
38 богынѭ-тѫ ви хулятъ. И тъй Димитрій и художници-тѣ които сѫ съ него ако имать сѫдбѫ съ нѣкого, има дни сѫдебни, има и исправници: нека излѣзѫтъ да
39 ся сѫдятъ единъ съ другый. Ако ли търсите нѣщо друго, въ законно-то съ-
40 браніе ще ся рѣши. Защото за днешній-тъ *мятежъ* опасно е да ны не обвинятъ като размирници, понеже нѣма никаква причина съ коіѫто бы могли да оправда-
41 емъ това *бесчинно* стичаніе. И това като рече, распуснѫ събраніе-то.

ГЛАВА 20.

1 И слѣдъ утишаваніе-то на мълвѫ-тѫ, Павелъ призова ученицы-тѣ, прости ся съ тѣхъ, и [а]излѣзе да иде въ Македоніѭ.
2 И като прѣминѫ онѣзи мѣста, та гы увѣща съ много думы, дойде въ Елладѫ.
3 И като прѣсѣдѣ *тамъ* три мѣсецы, [б]понеже Іудеи-тѣ ся наговорихѫ да му сторятъ зло на тръганіе-то му за въ Сиріѭ, рѣшено бы да ся върне прѣзъ Ма-
4 кедоніѭ. И придружихѫ го до въ Азіѭ Сопатръ Берянинъ-тъ, и отъ Солунцы-тѣ [в]Аристархъ и Секундъ, и [г]Гаій отъ Дервіѭ, и [д]Тимоѳей; Азійци-тѣ, [е]Тихикъ и
5 [ж]Трофимъ. Тѣ като бѣхѫ стигнѫли по
6 напрѣдъ чакахѫ ны въ Троадѫ; А ный отплувахмы отъ Филиппы [з]слѣдъ дни-тѣ на бесквасны-тѣ хлѣбове, и за петь дни дойдохмы при тѣхъ [и]въ Троадѫ, дѣто прѣсѣдѣхмы седмь дена.
7 И [і]въ пьрвый-тъ день на седмицѫ-тѫ, когато бѣхѫ събрани ученици-тѣ [к]за ломеніе-то на хлѣбъ-тъ, Павелъ, понеже щѣше на сутринь-тѫ да тръгне, разговаряше ся съ тѣхъ; и прострѣ слово-то до
8 срѣдъ нощь. И горяхѫ свѣщи много [л]въ
9 горницѫ-тѫ дѣто бѣхѫ събрани. И едно момче на име Евтихъ, като сѣдяше на прозорецъ-тъ, тежькъ сънъ го бѣ налегнало когато Павелъ ся разговаряше надълго, и обладано отъ сънъ-тъ, паднѫ отъ третій-тъ катъ долу; и дигнѫхѫ го
10 мьртво. И слѣзе Павелъ и [м]паднѫ на него, и като го пригърнѫ рече: [н]Не ся мълвѣте, защото душа-та му е въ него.
11 Слѣдъ това възлѣзе *горѣ,* прѣломи хлѣбъ та похапнѫ, и приказува *пакъ* доволно до
12 зоры, и така тръгнѫ. А момче-то го дове-
13 дохѫ живо, и много ся утѣшихѫ. А ный влѣзохмы по напрѣдъ въ корабъ-тъ, и отплувахмы въ Ассонъ, че отъ тамъ щѣхмы да земемъ Павла, понеже така бѣ
14 наръчалъ, като щѣше да иде пѣшъ. И когато ся събра съ насъ въ Ассонъ, зѣх-

[ч] Рим. 16; 23. 2 Тим. 4; 20.
[ш] 2 Кор. 1; 8.
[щ] Вижь Гл. 9: 2.
[ъ] Гл. 16; 16, 19.
[ы] Псал. 115; 4. Иса. 44; 10 до 20. Іер. 10; 3.
[ь] Рим. 16; 23. 1 Кор. 1; 14.
[ѣ] Гл. 20; 4. 27; 2. Кол. 4; 10. Филим. 24.
[ю] 1 Тим. 1; 20. 2 Тим. 4; 14.
[я] Гл. 12; 17.

—

[а] 1 Кор. 16; 5. 1 Тим. 1; 3.
[б] Гл. 9; 23; 23; 12. 25; 3. 2 Кор. 11; 26.
[в] Гл. 19; 29. 27; 2. Кол. 4; 10.
[г] Гл. 19; 29.
[д] Гл. 16; 1.
[е] Ефес. 6; 21. Кол. 4; 7. 2 Тим. 4; 12. Тит. 3; 12.
[ж] Гл. 21; 29. 2 Тим. 4; 20.
[з] Исх. 12; 14, 15. 23; 15.
[и] Гл. 16; 8. 2 Кор. 2; 12. 2 Тим. 4; 13.
[і] 1 Кор. 16; 2. Отк. 1; 10.
[к] Гл. 2; 42, 46. 1 Кор. 10; 16. 11; 20 и дрг.
[л] Гл. 1; 13.
[м] 3 Цар. 17; 21. 4 Цар. 4; 34.
[н] Мат. 9; 24.

15 мы го и дойдохмы въ Митилинъ. И отъ тамъ като ся отвезохмы, на утрѣшній-тъ день отплувахмы срещж Хіо; а на другый-тъ стигнжхмы въ Самосъ; и като прѣсѣдѣхмы въ Трогилліж, на слѣдую-16 щій-тъ *день* дойдохмы въ Милитъ. Защото Павелъ разсжди да замине Ефесъ, да не бы да ся забави въ Азіж; защото [о]бързаше, ако му бѣше възможно, да ся намѣри [п]въ Іерусалимъ за [р]день-тъ на петдесетницж-тж.

17 А отъ Милитъ проводи въ Ефесъ, та 18 повыка презвитеры-тѣ церковны. И когато дойдохж при него, рече имъ: Вы знаете [с]отъ първый-тъ день отъ какъ стжпихъ въ Азіж, какъ прѣминжхъ всичко-19 то врѣме съ васъ, Въ служеніе на Господа съсъ всяко смиреномудріе, и съ много сълзы и напасти, които ми ся случихж [т]отъ злоумышленія-та на Іудеи-тѣ; 20 [у]Какъ ся не посвѣнихъ за нищо отъ полезны-тѣ *вамъ*, да ви го не кажж, и да вы не поучж и прѣдъ народъ-тъ, и по 21 кжщы-тѣ, [ф]Като проповѣдувахъ на Іудеи и на Еллины [х]покаяніе прѣдъ Бога, и вѣрж въ Господа нашего Іисуса Христа. 22 И сега ето, азъ [ц]вързанъ духомъ отхождамъ въ Іерусалимъ, безъ да знаіж що 23 има да ми ся случи тамъ; Освѣнь *това* що [ч]Духъ Святый свидѣтелствува во всякой градъ и казува, че вързуванія и скърби 24 мя очакуватъ. Но [ш]не мя е грыжа за нищо *отъ това*, нито ми е свиденъ животъ-тъ ми, [щ]доклѣ да искарамъ пжть-тъ си съ радость, [ъ]и служеніе-то, [ы]което пріяхъ отъ Господа Іисуса, да проповѣдувамъ евангеліе-то на Божіж-тж бла-25 годать. И сега ето, [ь]азъ знаіж че нѣма вече да видите лице-то ми вы всинца, между които минжхъ та проповѣдахъ 26 царство то Божіе. За това свидѣтелствувамъ ви на днешній-тъ день, че [ѣ]азъ 27 сьмь чистъ отъ кръвь-тж на всичкы. Защото [ю]не ся посвѣнихъ да ви не извѣстж 28 [я]всичкж-тж волж Божіж. И тъй [ѫ]внимайте себе си, и всичко-то стадо надъ което Духъ Святый [ѭ]вы постави епископы, да пасете церквж-тж на *Господа* Бога, [а]коіжто [б]съсъ собственнж-тж си кръвь 29 той придобы. Защото азъ знамъ това, че слѣдъ мое-то отхожданіе, [в]ще да навлѣзжтъ между васъ върли вълци, на които 30 не ще да е свидио стадо-то. И [г]отъ самы васъ ще въстанжтъ человѣци, които ще говорятъ развратно, за да отвлачатъ уче-31 ницы-тѣ слѣдъ себе си. За това бждѣте будни и помнѣте че [д]три годины деня и нощя не прѣстанжхъ отъ да поучавамъ 32 съсъ сьлзы всякого едного *отъ васъ*. И нынѣ, братіе, прѣпоржчамъ вы на Бога, и [е]на слово-то на неговж-тж благодать, което може [ж]да вы назидава и да ви даде [з]наслѣдіе между всичкы-тѣ освя-33 тены. На никого [и]сребро-то или злато-то 34 или дрехж-тж не пожелахъ. И сами знаете [і]че за мои-тѣ потрѣбы, и за *потрѣбы-тѣ на* онѣзи които бѣхж съ мене, 35 тѣзи *мои* ржцѣ послужихж. Всякакъ ви показахъ, че [к]така трудяще ся трѣба да помагате на немощны-тѣ, и да помните словеса-та на Господа Іисуса, че той рече: По блажено е да дава нѣкой отъ 36 колкото да зема. И това като рече [л]колѣничи и помоли ся съсъ всичкы тѣхъ. 37 И всичкы плакахж много; и [м]припаднжхж на Павла на вратъ-тъ и го цѣлувахж; 38 Наскърбени най много [н]за рѣчь-тж коіжто каза, че нѣма да видятъ вече лице-то му. И го испроводихж до корабъ-тъ.

ГЛАВА 21.

1 И когато ся раздѣлихмы отъ тѣхъ и тръгнжхмы, дойдохмы право на Коосъ, а на утринь-тж на Родосъ, и отъ тамо на Па-2 таръ, И понеже намѣрихмы корабъ, който замннуваше за Финикіж, качихмы ся на 3 него и отплувахмы. И като съзрѣхмы *отъ далечь* Кипръ, и го оставихмы отлѣво, плувахмы къмъ Сиріж, и слѣзохмы на Тиръ; защото тамъ щѣше корабъ-тъ да извади 4 товаръ-тъ си. И като намѣрихмы [а]ученицы-тѣ, прѣсѣдѣхмы тамо седмь дни; и тѣ отъ Духа казувахж на Павла да не възлѣзува 5 въ Іерусалимъ. И когато прѣминжхмы *седмь*-тѣ дена, излѣзохмы и отхождахмы си, и ны испровождахж всичкы съсъ женытѣ и дѣца-та си до отвънъ градъ-тъ: и [б]колѣничихмы на брѣгъ-тъ и помолихмы 6 ся. И като ся опростихмы единъ съ другый, влѣзохмы въ корабъ-тъ, а тѣ ся [в]вър-7 нжхж у тѣхъ си. И ный, като исплувахмы отъ Тиръ стигнжхмы въ Птолеманда, дѣто поздравихмы братія-та и прѣсѣдѣх-8 мы у тѣхъ единъ день. А на утринь-тж Павелъ и *ный* които бѣхмы съ него из-

о Гл. 16; 21. 19; 21. 21; 4, 12.
п Гл. 24; 17.
р Гл. 2; 1. 1 Кор. 16; 8.
с Гл. 18; 19. 19; 1, 10.
т Ст. 3.
у Ст. 27.
ф Гл. 18; 5.
х Мар. 1; 15. Лук. 14; 47. Гл. 2; 38.
ц Гл. 19: 21.
ч Гл. 21; 4, 11. 1 Сол. 3; 3.
ш Гл. 21; 13. Рим. 8; 35. 2 Кор. 4; 16.
щ 2 Тим. 4; 7.
ъ Гл. 1; 17. 2 Кор. 4; 1.
ы Гал. 1; 1. Тит. 1; 3.
ь Ст. 38. Рим. 15; 23.
ѣ Гл. 18; 6. 2 Кор. 7; 2.
ю Ст. 20.
я Лук. 7; 30. Іоан. 15; 15. Ефес. 1; 11.
ѫ 1 Тим. 4; 16. 1 Пет. 5; 2.
ѭ 1 Кор. 12; 28.
а Ефес. 1; 7, 14. Кол 1; 14. Евр. 9; 12. 1 Пет. 1; 19. Отк. 5; 9.
б Евр. 9; 14.
в Мат. 7; 15. 2 Пет. 2; 1.
г 1 Тим. 1; 20. 1 Іоан. 2; 19.
д Гл. 19; 10.
е Евр. 13; 9.
ж Гл. 9; 31.
з Гл. 26; 18. Ефес. 1; 18. Кол. 1; 12. 3; 24. Евр. 9; 15. 1 Пет. 1; 4.
и 1 Цар. 12; 3. 1 Кор. 9; 12. 2 Кор. 7; 2. 11; 9. 12; 17.
і Гл. 18; 3. 1 Кор. 4; 12. 1 Сол. 2; 9. 2 Сол. 3; 8.
к Рим. 15; 1. 1 Кор. 9; 12. 2 Кор. 11; 9, 12. 12; 13. Ефес. 4; 28. 1 Сол. 4; 11. 5; 14. 2 Сол. 3; 8.
л Гл. 7; 60. 21; 5.
м Быт. 45; 14. 46; 29.
н Ст. 25.

—

а Ст. 12. Гл. 20; 23.
б Гл. 20; 36.
в Іоан. 1; 11.

лѣзохмы, та дойдохмы въ Кесаріѭ; и влѣзохмы въ домъ-тъ на Филиппа [г]благовѣстника, [д]който бѣ единъ отъ седмината *діаконы*, и останѫхмы при него. 9 А той имаше четыри дъщери дѣвицы, [е]които пророчествувахѫ. 10 И като останѫхмы *тамо* много дни, слѣзе отъ Іудеѭ нѣкой си пророкъ на име [ж]Агавъ. 11 И дойде при насъ, и зѣ Павловъ-тъ поясъ, та си върза рѫцѣ-тѣ и нозѣ-тѣ, и рече: Това казува Духъ Святый: [з]Така ще вържѫтъ Іудеи-тѣ въ Іерусалимъ человѣкъ-тъ, на когото е тойзи поясъ, и ще го прѣдадѫтъ въ рѫцѣ-тѣ на язычницы-тѣ. 12 И като чухмы това ный и тамошни-тѣ моляхмы му ся да не възлѣзува въ Іерусалимъ. 13 Но Павелъ отговори: [и]Какво правите вы та плачете и ми съкрушавате сърдце-то? защото азъ сьмь готовъ не само вързанъ да бѫдѫ, но и да умрѫ въ Іерусалимъ за име-то на Господа Іисуса. 14 И понеже не склоняваше той, млъкнѫхмы си, и рѣкохмы: [і]Да бѫде воля-та Господня.

15 И слѣдъ тыя дни приготвихмы ся и 16 възлѣзохмы въ Іерусалимъ. А съ насъ дойдохѫ и нѣкои ученици отъ Кесаріѭ, и *ны* водяхѫ при нѣкого си Мнасона, Кипрянина, отколѣшенъ ученикъ, у когото щѣхмы да бѫдемъ гости.

17 И [к]като дойдохмы въ Іерусалимъ, пріяхѫ ны братія-та съ радость. 18 И на утриньтѫ влѣзе Павелъ съ насъ при [л]Іакова, и 19 дойдохѫ всичкы-тѣ презвитери. И като гы поздрави *Павелъ*, [м]расказуваше имъ едно по едно все що стори Богъ [н]чрѣзъ негово-то служеніе между язычницы-тѣ. 20 А тѣ като чухѫ славяхѫ Господа; и рекохѫ му: *Ты* видишь, брате, колко тысящи има отъ Іудеи-тѣ, които повѣрувахѫ, и тѣ всичкы сѫ [о]ревнители на законъ-тъ. 21 А за тебе сѫ разбрали, че ты учишь всичкы-тѣ Іудеи, които сѫ между язычницы-тѣ, да отстѫпятъ отъ Моисеовъ-тъ *законъ*, и казувашь имъ да не обрѣзуватъ чада-та си, нито да ходятъ по *стары-тѣ* обычаи. 22 И тъй що е? безъ друго ще ся събере много народъ, защото ще чуѭтъ че си дошелъ. 23 За това стори *ты* което ти казувамы. У насъ има четырма человѣци, които иматъ обрекъ на себе си; 24 Земи гы, и съ тѣхъ наедно направи очищеніе-то си, и иждиви за тѣхъ, [п]да си обрѫснѫтъ главы-тѣ, и да познаѭтъ всичкы че нѣма нищо отъ това що сѫ чули за тебе, но и ты слѣдувашь да вардишь законъ-тъ. 25 А за язычницы-тѣ които повѣрувахѫ, [р]ный писахмы като рѣшихмы да не пазятъ нищо таквозь, освѣнь да ся привардватъ отъ идоложъртвенно, и отъ кръвь, и отъ удавенинѫ и отъ блудъ. 26 Тогази Павелъ зѣ человѣцы-тѣ при себе си, и на утриньтѫ като направи очищеніе-то си наедно съ тѣхъ, [с]влѣзе въ храмъ-тъ, и [т]обяви че ся испълнихѫ дни-тѣ на очищеніе-то, когато ще ся принесе приносъ-тъ за всякого едного отъ тѣхъ. 27 И на свършеніе на седмь-тѣ дена, [у]Іудеи-тѣ отъ Азіѭ, като го видѣхѫ въ храмъ-тъ разбъркахѫ всичкый-тъ народъ, и [ф]турихѫ рѫцѣ на него, 28 И выкахѫ: О, мѫжіе Израиляне, помагайте. Тойзи е оный человѣкъ [х]който на всякѫдѣ всичкы-тѣ учи противъ народъ-тъ, противъ законъ-тъ и противъ това мѣсто; а още и Еллины въведе въ храмъ-тъ, и осквърни свято-то това мѣсто. 29 (Защото бѣхѫ видѣли по напрѣдъ [ц]Трофима Ефесчанина въ градъ-тъ съ него, за когото мысляхѫ че го е въвелъ Павелъ въ храмъ-тъ.) 30 И [ч]повдигнѫ ся всичкый-тъ градъ, и стече ся народъ-тъ; и като уловихѫ Павла, влачехѫ го вънъ изъ храмъ-тъ: и той часъ ся затворихѫ врата-та. 31 И когато щѣхѫ да го убіѭтъ, стигнѫ извѣстіе до тысящникъ-тъ на пълкъ-тъ че всичкый Іерусалимъ е размиренъ; 32 И [ш]той навчасъ взѣ войскѫ и стотницы, и завтече ся долу вьрхъ тѣхъ. А тѣ като видѣхѫ тысящникъ-тъ и войскѫ-тѫ, прѣстанѫхѫ отъ да біѭтъ Павла. 33 Тогазь тысящникъ-тъ пристѫпи та го хванѫ, и [щ]заповѣда да го оковѫтъ съ двѣ вериги, и пыташе, кой е той и какво е сторилъ. 34 А изъ между народъ-тъ едни выкахѫ едно а другы друго; и понеже не можаше поради мълвѫ-тѫ да разбере право-то, заповѣда да го закаратъ въ крѣпость-тѫ. 35 А когато стигнѫ до стѫпала-та, поради насиліе-то отъ народа, 36 войни-тѣ го дигнѫхѫ и носяхѫ. Защото множество-то на народа идяхѫ слѣдъ него и выкахѫ: [ъ]Махни го *отъ свѣтъ-тъ*.

37 И когато щѣхѫ да въведѫтъ Павла въ крѣпость-тѫ, той казува тысящнику: 38 Простено ли ми е да ти рекѫ нѣщо? А той рече: Знаешь ли Грьцкы? [ы]Не си ли ты онзи Египтянинъ който прѣди нѣколко дни размири и изведе въ пустынѭ-тѫ четыри-тѣ тысящы мѫжіе убійцы? 39 И Павелъ рече: [ь]Азъ сьмь человѣкъ Іудеинъ отъ Тарсъ, гражданинъ на *тойзи* знаменитъ градъ въ Киликіѭ; и ти ся молѭ, дай ми дозволеніе да поговорѭ на народъ-тъ.

г Кол. 4; 11. 2 Тим. 4; 5.
д Гл. 6; 5. 8; 26, 40.
е Іоил. 2; 28. Гл. 2; 17.
ж Гл. 11; 28.
з Ст. 33. Гл. 20; 23.
и Гл. 20; 24.
і Мат. 6; 10. 26; 42. Лук. 11; 2. 22; 42.
к Гл. 15; 4.
л Гл. 15; 13. Гал. 1; 19. 2; 9.
м Гл. 15; 4, 12. Рим. 15; 18, 19.
н Гл. 1; 17. 20; 24.
о Гл. 22; 3. Рим. 10; 2. Гал. 1; 14.
п Числ. 6; 2, 13, 18. Гл. 18; 18.
р Гл. 15; 20, 29.
с Гл. 24; 18.
т Числ. 6; 13.
у Гл. 24; 18.
ф Гл. 26; 21.
х Гл. 24; 5, 6.
ц Гл. 20; 4.
ч Гл. 26; 21.
ш Гл. 23; 27. 24; 7.
щ Ст. 11. Гл. 20; 23.
ъ Лук. 23; 18. Іоан. 19; 15. Гл. 22; 22.
ы Вижъ Гл. 5; 36.
ь Гл. 9; 11. 22; 3.

40 И като му даде волѭ, Павелъ застанѫ на стѫпала-та, и [ъ]помаха съ рѫкѫ на народъ-тъ; а като станѫ голѣмо мълчаніе, наченѫ да говори на Еврейскый языкъ; и казуваше:

ГЛАВА 22.

1 [а]Мѫжіе братіе и отци, слушайте сега 2 мое-то прѣдъ васъ оправданіе. И като чухѫ че на Еврейскый языкъ имъ говоряше, показахѫ по голѣмѫ тишинѫ; и 3 рече: [б]Азъ сьмъ человѣкъ Іудеинъ, роденъ въ Тарсъ Киликійскый, и въспитанъ въ тойзи градъ [в]при нозѣ-тѣ [г]Гамаліиловы, изученъ [д]точно въ отцѣпрѣданый-тъ законъ, и [е]ревнитель Божій 4 бѣхъ, [ж]както сте вы всинца днесь: И [з]гонихъ до смьртъ *послѣдователи-тѣ на* това ученіе, като вързувахъ и прѣдавахъ въ 5 тьмницы мѫжіе и жены; Както ми свидѣтелствува и първосвященникъ-тъ, [и]и всичко-то старѣйшинство; [і]отъ които бѣхъ зѣлъ и писма до братія-та, и отхождахъ въ Дамаскъ, да докарамъ вързаны въ Іерусалимъ и тѣзи които бѣхѫ тамъ, за 6 да гы накажѫтъ. И [к]когато вървяхъ и наближихъ Дамаскъ, около пладне, внезапно бляснѫ около мене свѣтлина го- 7 лѣма отъ небе-то. И паднѫхъ на земіѭ-тѫ, и чухъ гласъ който ми казуваше: 8 Савле, Савле, що мя гонишь? А азъ отговорихъ: Кой си *ты*, Господи? И рече ми: Азъ сьмъ Іисусъ Назорянинъ, когото 9 ты гонишь. А [л]тѣзи които бѣхѫ съ мене, свѣтлинѫ-тѫ видѣхѫ, и ся уплашихѫ, но гласъ-тъ на тогозь който ми говоряше 10 не чухѫ. И рѣкохъ: Що да сторіѭ, Господи? И Господь ми рече: Стани, та иди въ Дамаскъ; и тамъ ще ти ся каже за 11 всичко що ти е отредено да сторишь. И понеже отъ блясъкъ-тъ на свѣтлинѫ-тѫ изгубихъ зрѣніе-то си, поведохѫ мя за рѫкѫ дружина-та ми, и влѣзохъ въ Да- 12 маскъ. И нѣкой си [м]Ананія, человѣкъ благочестивъ по закону, [н]свидѣтелствуванъ отъ всичкы-тѣ *тамо* [о]живущы Іу- 13 деи, Дойде при мене, и като застанѫ надъ *мене* рече ми: Савле брате, прогледай; и азъ на часъ-тъ погледнѫхъ на 14 него. А той рече: [п]Богъ на отцы-тѣ ни прѣдназначилъ [р]тя е да познаешь неговѫ-тѫ волѭ, и [с]да видишь [т]Праведника, и [у]да чуешь гласъ отъ неговы-тѣ уста; 15 [ф]Защото ще му бѫдешь свидѣтель прѣдъ всичкы-тѣ человѣцы за това [х]което си 16 видѣлъ и чулъ. И сега що ся бавишь? Стани, кръсти ся и [ц]омый ся отъ грѣхо- 17 ве-тѣ си и [ч]призови име-то Господне. И [ш]като ся върнѫхъ въ Іерусалимъ, когато ся моляхъ въ храмъ-тъ, дойдохъ въ 18 изстѫпленіе, И [щ]видѣхъ го че ми казуваше: [ъ]Побързай та излѣзь скоро изъ Іерусалимъ; защото не ще да пріемѫтъ 19 твое-то за мене свидѣтелство. И азъ рѣкохъ: Господи, [ы]тѣ знаіѫтъ че азъ затваряхъ и [ь]біяхъ по съборища-та тѣзи 20 които вѣрувахѫ въ тебе. И [ѣ]когато ся проливаше кръвь-та на твоего мученика Стефана, и азъ бѣхъ тамъ, и [ю]соизволявахъ на негово-то убиваніе, и вардяхъ 21 дрехы-тѣ на тѣзи които го убивахѫ. И рече ми: Иди; [я]защото азъ ще тя проводіѭ далеко въ язычницы-тѣ.

22 И до тѫзи рѣчь го слушахѫ; а *тогазь* възвышихѫ гласъ-тъ си и казувахѫ: [ѫ]Махни отъ земіѭ-тѫ единъ такъвъ; за- 23 щото [ѭ]не трѣба да бѫде живъ. И понеже тѣ выкахѫ, и захвърляхѫ си дрехы-тѣ, 24 и хвърляхѫ прахъ по воздухъ, Тысящникъ-тъ заповѣда да го закаратъ въ крѣпость-тѫ, и порѫча да го испытатъ съ бой, за да узнае за коіѫ причинѫ 25 выкахѫ така върхъ него. И като го растегнѫхѫ съ ременіе, Павелъ рече на стотника който стояше *тамо:* [а]Законно ли е вамъ да біете человѣка Римлянинъ и 26 не сѫденъ? Това като чу стотникъ-тъ, отиде та извѣсти тысящнику, и рече: Виждь какво ще сторишь; защото той 27 человѣкъ е Римлянинъ. А тысящникъ-тъ пристѫпи и рече му; Кажи ми, Римлянинъ ли си ты? А той рече: Римлянинъ. 28 И отговори тысящникъ-тъ: Азъ съ много сребро сьмъ добылъ това гражданство; а Павелъ рече: Но азъ сьмъ ся и родилъ 29 *въ него.* И тъй тозь часъ ся отстѫпихѫ отъ него тѣзи които щѣхѫ да го мѫчатъ. Още и тысящникъ-тъ ся уплаши, като разбра че е Римлянинъ, и защото го бѣше вързалъ.

30 На утринь-тѫ като искаше да разумѣе истинѫ-тѫ, въ какво го обвиняватъ Іудеи-тѣ, развърза го отъ вързкы-тѣ, и повелѣ да дойдѫтъ първосвященници-тѣ и всичкый-тъ имъ съборъ, а доведе долу и Павла та го постави прѣдъ тѣхъ.

ъ Гл. 12; 17.

—

а Гл. 7; 2.
б Гл. 21; 39. 2 Кор. 21; 22. Фил. 3; 5.
в Втор. 33; 3. 4 Цар. 4; 38. Лук. 10; 39.
г Гл. 5; 34.
д Гл. 26; 5.
е Гл. 21; 20. Гал. 1; 14.
ж Рим. 10; 2.
з Гл. 8, 3. 26; 9, 10, 11. Фил. 3; 6. 1 Тим. 1; 13.
и Лук. 22; 66. Гл. 4; 5.
і Гл. 9; 2. 26; 10, 12.
к Гл. 9; 3. 26; 12, 13.
л Дан. 10; 7. Гл. 9; 7.
м Гл. 9; 17.
н Гл. 10; 22.
о 1 Тим. 3; 7.
п Гл. 3; 13. 5; 30.
р Гл. 9; 15. 26; 16.
с 1 Кор. 9; 1. 15; 8.
т Гл. 3; 14. 7; 52.
у 1 Кор. 11; 23. Гал. 1; 12.
ф Гл. 23; 11.
х Гл. 4; 20. 26; 16.
ц Гл. 2; 38. Евр. 10; 22.
ч Гл. 9; 14. Рим. 10; 13.
ш Гл. 9; 26. 2 Кор. 12; 2.
щ Ст. 14.
ъ Мат. 10; 14.
ы Ст. 4. Гл. 8; 3.
ь Мат. 10; 17.
ѣ Гл. 7; 58.
ю Лук. 11; 48. Гл. 8; 1. Рим. 1; 32.
я Гл. 9; 15. 13; 2, 46, 47. 18; 6. 26; 17. Рим. 1; 5. 11; 13. 15; 16. Гал. 1; 15, 16. 2; 7, 8. Ефес. 3; 7, 8. 1 Тим. 2; 7. 2 Тим. 1; 11.
ѫ Гл. 21; 36.
ѭ Гл. 25; 24.
а Гл. 16; 37.

—

ГЛАВА 23.

1 И погледнѫ Павелъ на съборъ-тъ и рече: Мѫжіе братіе, до тойзи день [а]азъ сьмь живѣлъ прѣдъ Бога съсъ цѣлѫ добрѫ 2 совѣсть. А първосвещенникъ-тъ Ананія повелѣ на прѣдстоящы-тѣ [б]да го ударятъ 3 по уста-та. Тогази Павелъ му рече: Богъ ще удари тебе, стѣно варосана; и ты си сѣднѫлъ да мя сѫдишь по закону, а противъ [в]законъ-тъ повелѣвашь ли да мя 4 біѭтъ? А прѣдстоящи-тѣ рекохѫ: Първо-5 священникъ-тъ Божій ли хулишь? И Павелъ рече: [г]Не знаяхъ, братіе, че е първосвященникъ; защото е писано: "Да не злословишь [д]началникъ-тъ на народа си."

6 И понеже разумѣ Павелъ че една-та часть сѫ Саддукеи, а друга-та Фарисеи, извыка въ съборъ-тъ: Мѫжіе братіе, [е]азъ сьмь Фарисей, сынъ Фарисеовъ; сѫдятъ мя [ж]за надеждѫ-тѫ и въскрьсеніе-то на мьр-7 твы-тѣ. И когато изговори това, станѫ распря между Фарисеи-тѣ и Саддукеи-тѣ; 8 и раздвои ся множество-то. [з]Защото Саддукеи-тѣ казуватъ, че нѣма въскрьсеніе, нито ангелъ, нито духъ; а Фарисеи-тѣ 9 исповѣдуватъ и двѣ-тѣ. И станѫ глъчка голѣма, и дигнѫхѫ ся книжници-тѣ отъ Фарисейскѫ-тѫ странѫ, прѣпирахѫ ся и казувахѫ: [и]Никое зло не намѣрувамы въ тогозь человѣка, и [і]ако му е говорилъ духъ или ангелъ, [к]да ся не противимъ 10 Богу. И понеже станѫ распря-та голѣма, убоя ся тысящникъ-тъ да не бы да расъкъснѫтъ Павла, и повелѣ да слѣзе войска-та и да го грабне отъ помежду имъ и да го заведе въ крѣпость-тѫ.

11 И [л]въ идущѫ-тѫ нощь яви му ся Господь и рече: Дързай, Павле, защото както свидѣтелствувà за мене въ Іерусалимъ, така трѣба да свидѣтелствувашь и въ 12 Римъ. И като сьмнѫ, [м]нѣкои отъ Іудеи-тѣ направихѫ съзаклѣтіе, и ся турихѫ подъ проклѣтіѭ, и рекохѫ нито да ядѫтъ нито да піѭтъ, додѣ не убіѭтъ Павла. 13 И тѣзи които направихѫ това съзаклѣтіе 14 бѣхѫ повече отъ четыридесеть души. Тѣ дойдохѫ при първосвященницы-тѣ и при старѣйшины-тѣ и рекохѫ: Подъ проклѣтіѭ турихмы себе си, да не вкусимъ 15 нищо доклѣ не убіемъ Павла. Сега прочее вы съсъ съборъ-тъ явѣте на тысящника да го доведе утрѣ долу при васъ, като да искате ужь да разумѣете по извѣстно за него; а ный, прѣди да наближи 16 той, готови смы да го убіемъ. Като чу тозь заговоръ Павловый-тъ сестринъ сынъ, дойде и влѣзе въ крѣпость-тѫ та извѣсти 17 на Павла. И Павелъ повыка едного отъ стотницы-тѣ и рече *му:* Заведи това момче при тысящника; защото има да му обади 18 нѣщо. И той го зѣ, заведе го при тысящника, и казува: Запрѣный-тъ Павелъ мя повыка, и ми ся примоли да доведѫ тойзи момъкъ при тебе, защото има нѣщо 19 да ти каже. А тысящникъ-тъ го зѣ за рѫкѫ, и като ся оттегли на самѣ попыта: Що е това което имашь да ми обадишь? 20 А той рече: [н]Іудеи-тѣ ся нагласихѫ да тя умолятъ да заведешь утрѣ Павла долу въ съборъ-тъ, ужь че иматъ да пытатъ 21 нѣщо по точно за него. А ты недѣй гы слуша, защото го причакуватъ повече отъ четыридесеть души отъ тѣхъ които ся турихѫ подъ проклѣтіѭ ни да ядѫтъ, ни да піѭтъ, додѣ го не убіѭтъ; и сега сѫ готови, чакатъ *само* да имъ ся ре-22 чешь. И тъй тысящникъ-тъ остави момче-то да си иде, като му зарѫча: Да не кажешь никому че ми си явилъ това.

23 И повыка двамина отъ стотницы-тѣ и рече *имъ:* Приготвѣте двѣстѣ войны *пѣши,* и седмдесеть конницы, и двѣстѣ стрѣлцы, отъ третій-тъ часъ на нощь-тѫ да идѫтъ 24 до въ Кесаріѭ; Приготвѣте и скотове, да въскачатъ Павла и да го отведѫтъ 25 безопасно до управителя Феликса. Написа и писмо, което имаше слѣдуѭще-то 26 съдържаніе: Отъ Клавдія Лисіѭ честитому управителю Феликсу поздравленіе. 27 [о]Тогози человѣка, когото Іудеи-тѣ бѣхѫ уловили и щѣхѫ да го убіѭтъ, пристигнѫхъ съ войскѫ-тѫ и го избавихъ, по-28 неже ся научихъ че е Римлянинъ. И като [п]искахъ да разумѣѭ причинѫ-тѫ, за коіѭто го обвинявахѫ, низведохъ го на 29 съборъ-тъ имъ; И намѣрихъ го обвиняванъ за [р]въпросы отъ закона имъ; [с]нѣмаше обаче никаквѫ погрѣшкѫ достойнѫ 30 за смьрть или за оковы. И [т]понеже ми подказахѫ че има да стане отъ Іудеи-тѣ навѣтъ *връхъ живота* на тогозь человѣка, тозь часъ го испратихъ при тебе, като [у]зарѫчахъ и на обвинители-тѣ *му* да си кажѫтъ прѣдъ тебе което *иматъ* връхъ него. Здравъ бѫди.

31 И тъй войни-тѣ, споредъ даденѫ-тѫ имъ заповѣдь, зѣхѫ Павла и заведохѫ 32 го прѣзъ нощь въ Антипатридѫ. И на утринь-тѫ оставихѫ конницы-тѣ да идѫтъ съ него, и ся върнѫхѫ въ крѣпость-тѫ. 33 А тѣ като влѣзохѫ въ Кесаріѭ, и врѫчихѫ писмо-то на управителя, прѣдста-34 вихѫ му и Павла. А управитель-тъ като

а Гл. 24; 16. 1 Кор. 4; 4. 2 Кор. 1; 12. 4; 2. 2 Тим. 1; 3. Евр. 13; 18.
б 3 Цар. 22; 24. Іер. 20; 2. Іоан. 18; 22.
в Лев. 19; 35. Втор. 25; 1, 2. Іоан. 7; 51.
г Гл. 24; 17.
д Исх. 22; 28. Екл. 10; 20. 2 Пет. 2; 10. Іуд. 8.
е Гл. 26; 5. Фил. 3; 5.
ж Гл. 24; 15, 21. 26; 6. 28; 20.
з Мат. 22; 23. Мар. 12; 18. Лук. 20; 27.
и Гл. 25; 25. 26; 31.
і Гл. 22; 7, 17, 18.
к Гл. 5; 39.
л Гл. 18; 9. 27; 23, 24.
м Ст. 21, 30. Гл. 25; 3.
н Ст. 12.
о Гл. 21; 33. 24; 7.
п Гл. 22; 30.
р Гл. 18; 15. 25; 19.
с Гл. 26; 31.
т Ст. 20.
у Гл. 24; 8. 25; 5.

прочете *писмо-то*, и попыта отъ коіѭ е область, и разбра че е [ф]отъ Киликіѭ, 35 [х]Ще тя слушамъ, рече, кога дойдѫтъ и обвинители-тѣ ти. И повелѣ да го вардятъ [ц]въ преторіѭ-тѫ Иродовѫ.

ГЛАВА 24.

1 И подирь [а]петь дни слѣзе [б]първосвященникъ-тъ Ананія съсъ старѣйшины-тѣ и съ нѣкого си Тертилла ритора, които прѣдставихѫ прѣдъ управителя жалбѫ противъ Павла. 2 И като го повыкахѫ, наченѫ Тертиллъ да *го* обвинява, и казуваше: 3 Понеже ся поминувамы въ голѣмо спокойствіе, чрѣзъ тебе, честитый Феликсе, и понеже чрѣзъ твое-то промышленіе бывать благоустроенія на тойзи *нашъ* народъ, съсъ всяко благодареніе, всегда и 4 всякѫдѣ признателни смы *ти*. Но да тя не отегчавамъ повече, молѭ тя да ни послушашь вкратцѣ споредъ твоіѭ-тѫ снисходителность. 5 Понеже [в]намѣрихмы тогози человѣка че е заразитель, и подига мятежъ между всичкы-тѣ во вселеннѫѭ Іудеи, още е и главатарь на ересь-тѫ 6 Назорейскѫ; [г]Който ся нае и храмъ-тъ да осквьрни; когото и уловихмы и [д]по нашій-тъ си законъ поискахмы да го сѫдимъ. 7 Но тысящникъ-тъ Лисія [е]дойде, и съ голѣмо насилство *го* истръгнѫ изъ 8 рѫцѣ-тѣ ни, И [ж]повелѣ на обвинители-тѣ му да дойдѫтъ прѣдъ тебе; отъ когото и ты като испыташь ще можешь да узнаешь за всичко това, за което го ный 9 обвинявамы. И Іудеи-тѣ подтвьрдихѫ и казахѫ, че това е така.

10 Тогазь Павелъ, като му кывнѫ управитель-тъ да говори, отвѣща: Понеже тя знаіѭ че отъ много годины си сѫдія на тойзи народъ, по на радо сьрдце ще говоріѭ за свое-то оправданіе. 11 Защото можешь да ся научишь, че нѣма повече отъ дванадесеть дни отъ какъ възлѣзохъ азъ 12 [з]на поклоненіе въ Іерусалимъ. [и]И нито сѫ мя въ храмъ-тъ намирали да ся разговарямъ съ нѣкого, или да размирявамъ народъ-тъ, нито въ съборища-та, нито въ 13 градъ-тъ. Нито могѫтъ да докажѫтъ това 14 за което мя обвиняватъ сега. А това ти исповѣдувамъ, че [і]споредъ ученіе-то, което *тѣ* наричатъ ересь, така служѫ на отеческый-тъ *нашъ* [к]Богъ, като вѣрувамъ всичко щото е писано [л]въ законъ-тъ и 15 пророцы-тѣ; И имамъ и [м]надеждѫ на Бога, коіѭто и тѣ сами пріиматъ, [н]че ще бѫде въскрьсеніе на мьртвы-тѣ, на 16 праведны и неправедны. [о]На това азъ ся стараіѭ да имамъ всякога непорочнѫ съвѣсть и прѣдъ Бога и прѣдъ человѣ- 17 цы-тѣ. И слѣдъ много годины [п]дойдохъ да сторіѭ милостыни на народъ-тъ си и 18 приношенія. [р]А между това Іудеи нѣкои си отъ Азіѭ, намѣрихѫ мя очищенъ въ храмъ-тъ, не съ много народъ, нито съ 19 мълвѫ. [с]Които ако да имахѫ нѣщо вьрхъ мене трѣбаше да ся прѣдставятъ прѣдъ 20 тебе, и да *мя* обвинятъ. Или тѣ сами да рекѫтъ, ако сѫ намѣрили въ мене нѣкоіѭ неправдѫ, когато прѣдстанѫхъ прѣдъ 21 съборъ-тъ; Освѣнь *ако е* за единый-тъ тойзи гласъ, що извыкахъ като стояхъ между тѣхъ: *Че поради ученіе-то* [т]за въскрьсеніе-то на мьртвы-тѣ мя сѫдите вы днесь.

22 Това като чу Феликсъ, отложи *сѫдбѫ-тѫ* имъ, понеже знаяше по точно за това ученіе, и рече: Кога слѣзе тысящникъ-тъ [у]Лисія, ще испытамъ на здраво 23 за *распріѭ*-тѫ ви. И повелѣ стотнику да вардятъ Павла, и да има спокойствіе, и [ф]да не въспиратъ никого отъ познаницы-тѣ му да му послужатъ или да дохождатъ при него.

24 Слѣдъ нѣколко дни дойде Феликсъ съсъ женѫ си Друсилліѭ, която бѣше Іудеянка, и прати та повыка Павла, и слуша отъ него за вѣрѫ-тѫ въ Христа 25 *Іисуса*. И когато говоряше той за правдѫ и за въздьржаніе и за бѫдѫщій-тъ сѫдъ, Феликсъ уплашенъ отговори: Сега си иди, и кога имамъ врѣме ще тя повы- 26 камъ пакъ. А при това надѣяше ся че [х]ще му ся дадѫтъ отъ Павла пары за да го пусне: за това и по честичко го 27 выкаше та приказуваше съ него. Но слѣдъ навършаніе-то на двѣ годины, Феликса наслѣдова Порцій Фестъ; а Феликсъ понеже [ц]ищѣше да угоди на Іудеи-тѣ, остави Павла въ оковы.

ГЛАВА 25.

1 Фестъ прочее като дойде въ область-тѫ, слѣдъ три дни възлѣзе отъ Кесаріѭ въ 2 Іерусалимъ. [а]И първосвященникъ-тъ и голѣмци-тѣ Іудейскы, прѣдставихѫ прѣдъ него жалбѫ вьрхъ Павла, и молятхѫ му 3 ся, И просяхѫ да склони на исканіе-то имъ противъ него за да го проводи въ Іерусалимъ; а тѣ правяхѫ [б]засадѫ на 4 пѫть-тъ да го убіѭтъ. Фестъ обаче от-

[ф] Гл. 21; 39.
[х] Гл. 25; 1, 10. 25; 16.
[ц] Мат. 27; 27.

—

[а] Гл. 21; 27.
[б] Гл. 23; 2. 25; 2.
[в] Лук. 23; 3. Гл. 6; 13. 16; 20. 17; 6. 21; 28. 1 Пет. 2; 12, 15.
[г] Гл. 21; 28.
[д] Іоан. 18; 31.
[е] Гл. 21: 33.
[ж] Гл. 23; 30
[з] Ст. 17. Гл. 21; 26.
[и] Гл. 25; 8. 28: 17.
[і] Гл. 9; 2. Вижь Амос. 8; 14.
[к] 2 Тим. 1; 3.
[л] Гл. 26; 22. 28; 23.
[м] Гл. 23: 6. 26; 6, 7. 28; 20.
[н] Дан. 12; 2. Іоан. 5; 28, 29.
[о] Гл. 23; 1.
[п] Гл. 11; 29, 30. 20; 16. Рим. 15; 25. 2 Кор. 8; 4. Гал. 2; 10.
[р] Гл. 21; 26, 27. 26; 21.
[с] Гл. 23; 30. 25; 16.
[т] Гл. 23; 6. 28; 20.
[у] Ст. 7.
[ф] Гл. 27; 3. 28; 16.
[х] Исх. 23; 8.
[ц] Исх. 23; 2. Гл. 12; 3. 25; 9, 14.

—

[а] Гл. 24; 1. Ст. 15.
[б] Гл. 23; 12, 15.

говори, Павелъ да стои запрѣнъ въ Кесаріѭ, и самъ той скоро ще тръгне *за* 5 *тамъ.* За това, които могѫтъ отъ васъ, рече, да слѣзѫтъ съ *мене,* и [г]ако има нѣщо въ тогозь человѣка, да го обвинятъ. 6 И като прѣсѣдѣ между тѣхъ до десетина дена, слѣзе въ Кесаріѭ, и на утринь-тѫ сѣднѫ на сѫдовище-то, и повелѣ да до- 7 ведѫтъ Павла. И като дойде той обиколихѫ *го* Іудеи-тѣ които бѣхѫ слѣзли отъ Іерусалимъ, и [д]наносяхѫ противъ Павла много и тежкы обвиненія, които не мо- 8 жахѫ да докажѫтъ: Понеже той ся оправдаваше: Че [е]нито противъ законъ-тъ Іудейскый, нито противъ храмъ-тъ, нито противъ Кесаря сьмь сторилъ нѣкое прѣ- 9 стѫпленіе. Но Фестъ понеже [ж]искаше да угоди на Іудеи-тѣ, отговори на Павла и рече: [з]Щешь ли да възлѣзешь въ Іерусалимъ и тамъ да ся сѫдишь за това 10 прѣдъ мене? И Павелъ рече: *Азъ* прѣдстоіѭ на Кесарево-то сѫдовище, дѣто трѣба да ся сѫдіѭ. Не сьмь обидѣлъ въ нищо Іудеи-тѣ, както и ты твьрдѣ добрѣ 11 познавашь. Защото, [и]ако не сьмь правъ, и сьмь сторилъ нѣщо достойно за смьрть, не бѣгамъ отъ смьрть-тѫ; но ако нѣма нищо отъ това което мя тѣ обвиняватъ, никой не може да мя прѣдаде на воліѭ- 12 тѫ имъ; отнасямъ ся до [і]Кесаря. Тогази Фестъ, като ся поразговори съсъ совѣтъ-тъ, отговори: Отнеслъ си ся до Кесаря, при Кесаря ще идешь.

13 И отъ какъ ся минѫхѫ нѣколко дена, царь Агриппа и Верникія дойдохѫ въ Ке- 14 саріѭ да поздравятъ Феста. И като ся бавихѫ тамо доста врѣме, Фестъ спомен на царя за Павловѫ-тѫ работѫ, и каза: [к]Има нѣкой си человѣкъ оставенъ 15 отъ Феликса въ оковы, [л]За когото, когато бѣхъ въ Іерусалимъ, първосвященници-тѣ и старѣйшины-тѣ Іудейскы дадохѫ *ми* жалбѫ, и искахѫ да го осѫдіѭ; 16 [м]На които отговорихъ че Римляни-тѣ нѣматъ обычай да прѣдаватъ нѣкого человѣка на смьрть доклѣ обвиняемый-тъ нѣма обвинители-тѣ си на лице, и му ся не дозволи да ся оправдае за обвиненіе-то. 17 И тъй когато дойдохѫ тѣ тука *съ мене* наедно, [н]безъ забавѫ на другый-тъ день сѣднѫхъ на сѫдовище-то и заповѣдахъ 18 да доведѫтъ человѣкъ-тъ: За когото обвинители-тѣ му като застанѫхѫ, не нанесохѫ никое *таквозь* обвиненіе каквото 19 азъ прѣдполагахъ; [о]Но имахѫ противъ него нѣкаквы разыскванія за тѣхны-тѣ си вѣрванія, и зарадь нѣкого си Іисуса който былъ умрѣлъ, за когото Павелъ 20 казуваше че е живъ. И азъ понеже бѣхъ въ недоумѣніе за едно такова разыскваніе, казувахъ ако ще да иде въ Іеруса- 21 лимъ, и тамо да ся сѫди за това. Но понеже Павелъ поиска да го оставіѭ за сѫдбѫ-тѫ на Августа *Кесаря,* повелѣхъ да го вардятъ доклѣ да го испратіѭ при 22 Кесаря. Тогазь [п]Агриппа рече Фесту: Щѣше ми ся и мене да чуіѭ тогозь человѣка. И той рече: Утрѣ щешь го чу.

23 И тъй на утрѣнь-тѫ, когато Агриппа и Верникія дойдохѫ съ голѣмо великолѣпіе, и влѣзохѫ въ сѫдовищнѫ-тѫ стаіѭ съ тысящницы-тѣ и съ отличны-тѣ мѫжіе на града, заповѣда Фестъ и доведохѫ 24 Павла. Тогазь казува Фестъ: Царю Агриппо, и всичкы които присѫтствувате *тука* съ насъ, гледате тогозь, за когото [р]всичко-то множество Іудейско ми говорихѫ, и въ Іерусалимъ и тука, и крѣщѣхѫ че [с]той не трѣбува вече да е живъ. 25 Но азъ, понеже разбрахъ че [т]не е сторилъ нищо достойно за смьрть, [у]и самъ той ся отнесе до Августа *Кесаря,* рѣшихъ 26 да го проводіѭ. За когото нѣмамъ нищо извѣстно да пишѫ на господаря *си:* за това го изведохъ прѣдъ васъ, и нарочно прѣдъ тебе, царю Агриппо, за да стане испытаніе-то *му* и да имамъ какво да 27 пишѫ. Защото ми ся вижда беспѫтно, като проваждамъ вързанъ человѣкъ, да не забѣлѣжѫ и обвиненія-та противъ него.

ГЛАВА 26.

1 И Агриппа рече Павлу: Имашь дозволеніе да говоришь самъ за себе си. Тогазь Павелъ прострѣ рѫкѫ и начен да го- 2 вори за оправданіе-то си: Честитъ считамъ себе си, царю Агриппо, като имамъ прѣдъ тебе днесь да ся оправдаіѭ за всичко за което мя Іудеи-тѣ обвиняватъ. 3 А найвече *понеже знаіѭ* че си вѣждь на всичкы-тѣ обычаи и разыскванія Іудейскы; за това моліѭ ти ся да мя послу- 4 шашь търпѣливо. Мой-тъ *още* отъ младость-тѫ ми животъ, който проминѫхъ отъ начало между народъ-тъ си въ Іерусалимъ, всичкы-тѣ Іудеи го знаіѭтъ; 5 Понеже мя знаіѭтъ отъ начало, (ако бы щѣли да засвидѣтелствуватъ,) че [а]споредъ най точно-то ученіе на нашѫ-тѫ вѣрѫ 6 живѣхъ Фарисей. [б]И сега прѣдстоіѭ на сѫдъ за [в]надеждѫ-тѫ на обѣщаніе-то,

в Гл. 18; 14. Ст. 18.
г Мар. 16; 8. Лук. 23; 2, 10. Гл. 24; 5, 13.
д Гл. 6; 13. 24; 12. 28; 17.
е Гл. 24; 27.
ж Ст. 20.
з Ст. 25. Гл. 18; 14. 23; 29. 26; 31.
и Гл. 26; 32. 28; 19.
і Гл. 24; 27.
к Ст. 2, 3.
л Ст. 4, 5.
м Ст. 6.
н Гл. 18; 15. 23; 29.
о Вижь Гл. 9; 15.
п Ст. 2, 3, 7.
р Гл. 22; 22.
с Гл. 23; 9, 29. 26; 31.
т Ст. 11, 12.

—

а Гл. 22; 3. 23; 6. 24; 15, 21. Филип. 3; 5.
б Гл. 23; 6.
в Быт. 3; 15. 22; 18. 26; 4. 49; 10. Втор. 18; 15. 2 Цар. 7; 12. Псал. 132; 11. Иса. 4; 2. 7; 14. 9; 6. 40; 10. Іер. 23; 5. 33; 14, 15, 16. Іез. 34; 23. 37; 24. Дан. 9; 24. Мих. 7; 20. Гл. 13; 32. Рим. 15; 8. Тит. 2; 13.

което е Богъ обѣщалъ на отцы-тѣ ни, 7 Въ което *обѣщаніе всичкы-тѣ* [г]дванадесеть наши племена, които служатъ *Богу* [д]день и нощь непрѣстанно, [е]надѣѭтъ ся да достигнѫтъ; за тѫзи надеждѫ, царю Агриппо, мя обвиняватъ Іудеи-тѣ. 8 Що? мыслите ли за невѣрваніе, че Богъ въскрьсява мьртвы-тѣ? 9 Тъй *и* [ж]азъ помыслихъ въ себе си че трѣбаше да сторѭ много противности върхъ име-то на Іисуса Назорея: 10 [з]Което и сторихъ въ Іерусалимъ; и мнозина отъ святыи-тѣ азъ запрѣхъ въ тьмницы, като зѣхъ власть [и]отъ първосвященницы-тѣ, и на убиваніе-то имъ и азъ дадохъ гласъ върхъ *тѣхъ*. 11 [і]И въ всичкы-тѣ съборища много пѫти като гы мѫчахъ, принуждавахъ гы да хулятъ; и безъ мѣрѫ като ся ярахъ противъ тѣхъ, гоняхъ *гы* даже и по вънщни-тѣ градища. 12 А [к]между това когато отхождахъ въ Дамаскъ съ власть и порѫчаніе отъ първосвященницы-тѣ, 13 По пладне, видѣхъ на пѫть-тъ, царю, свѣтлинѫ отъ небе-то, която надминуваше слънчено-то сіяніе, която осія мене и тѣзи които пѫтувахѫ съ мене. 14 И като паднѫхмы всинца на земѭ-тѫ, чухъ гласъ който ми говоряше, и казуваше ми на Еврейскый языкъ: Савле, Савле, що мя гонишь? жестоко ти е да риташь срещѫ остны. 15 И азъ рѣкохъ: Кой си ты, Господи? А той рече: 16 Азъ сьмь Іисусъ, когото ты гонишь. Но стани, и ся исправи на нозѣ-тѣ си; понеже за това ти ся явихъ, [л]да тя назначѫ служитель и свидѣтель на това що си видѣлъ, и на това което ще ти открыѭ, 17 Като тя изваждамъ отъ народъ-тъ *Іудейскый* и отъ язычницы-тѣ [м]въ които сега тя проваждамъ, 18 [н]Да имъ отворишь очи-тѣ, [о]да ся обърнѫтъ отъ тьмно-то на видѣло-то, и отъ власть-тѫ на Сатанѫ къмъ Бога, и чрѣзъ вѣрѫ-тѫ въ мене [п]да земѫтъ прощеніе на грѣхове-тѣ *си* и [р]наслѣдіе между [с]освятены-тѣ. 19 За това, царю Агриппо, не бѣхъ непокоренъ на небесно-то видѣніе; 20 Но [т]проповѣдувахъ първомъ на *Іудеи*-тѣ въ Дамаскъ и въ Іерусалимъ, и во всичкѫ-тѫ земѭ Іудейскѫ, и *напоконъ* на язычницы-тѣ, да ся покаюватъ, и да ся обращатъ къмъ Бога, и да правятъ [у]дѣла достойны на покаяніе-то: 21 За това [ф]Іудеи-тѣ като мя уловихѫ въ храмъ-тъ, турихѫ ся да мя убіѭтъ. 22 Но съ помощь-тѫ коѭто получихъ отъ Бога, стоѭ до тойзи день та свидѣтелствувамъ и прѣдъ малъкъ и прѣдъ голѣмъ, безъ да говорѭ нищо *друго* [х]освѣнь *това* което сѫ пророци-тѣ и [ц]Моисей говорили че *то* имаше да бѫде; 23 Сирѣчь [ч]че Христосъ имаше да пострада, и [ш]че *той* първъ като въскрьсне отъ мьртвы-тѣ щѣше [щ]да проповѣда видѣлинѫ на народъ-тъ *Іудейскый* и на язычницы-тѣ.

24 И когато ся той така отговаряше, Фестъ съ голѣмъ гласъ рече: [ъ]Полудѣлъ си Павле; много-то ученіе тя докарва въ лудость. 25 А той рече: Не сьмь полудѣлъ, честитый Фесте, но изговарямъ словеса отъ истинѫ и отъ здравъ умъ; 26 Защото знае за това царь-тъ, комуто и говорѭ съ дързновеніе; понеже не вѣрувамъ да има нѣщо отъ това да не знае той; защото то не е станѫло въ нѣкой ѫгълъ. 27 Вѣрувашь ли, царю Агриппо, пророцы-тѣ? знаѭ че *гы* вѣрувашь. 28 И Агриппа рече на Павла: Безъ малко мя убѣждавашь да станѫ Христіянинъ. 29 А Павелъ рече: [ы]Молилъ ся быхъ Богу щото не токо безъ малко но напълно, *и* не само ты но и всичкы които мя днесь слушатъ да станѫтъ таквизи какъвто сьмь и азъ, освѣнь тѣзи оковы.

30 И това като рече той, станѫ царь-тъ и управитель-тъ и Вереникія, и сѣдящи-тѣ съ тѣхъ: 31 И като отидохѫ на странѫ говоряхѫ помежду си и казувахѫ: Тойзи человѣкъ не прави [ь]нищо достойно за смьрть или за оковы. 32 И Агриппа рече Фесту: Тойзи человѣкъ можаше да ся пусне, [ѣ]ако не бѣше ся отнеслъ *за сѫдбѫ* прѣдъ Кесаря.

ГЛАВА 27.

1 И [а]когато бы рѣшено да отплувамы въ Италіѭ, прѣдадохѫ Павла и другы нѣкои вързаны на стотника, именемъ Іулія, отъ пълкъ-тъ Августовъ. 2 И влѣзохмы въ корабъ Адрамитскый, и отвезохмы ся съ намѣреніе да плувамы около Азійскы-тѣ мѣста; имахмы още съ насъ си [б]Аристарха Македонца отъ Солунь. 3 И на другый-тъ *день* стигнѫхмы въ Сидонъ; и Іулій ся докарваше [в]человѣколюбиво съ Павла, и дозволи *му* да иде при пріятели-тѣ *си* да му пригодятъ. 4 И отъ тамъ като станѫхмы провезохмы ся подъ Кипръ, 5 защото вѣтрове-тѣ бѣхѫ противни. И като прѣплувахмы море-то Киликійско и Памфилійско, стигнѫхмы въ Миры, Ликій-

г Іак. 1; 1.
д Лук. 2; 37. 1 Сол. 3; 10. 1 Тим. 5; 5.
е Филип. 3; 11.
ж Іоан. 16; 2. 1 Тим. 1; 13.
з Гл. 8; 3. Гал. 1; 13.
и Гл. 9; 14, 21. 22; 5.
і Гл. 22; 19.
к Гл. 9; 3. 22; 6.
л Гл. 22; 15.
м Гл. 22; 21.
н Иса. 35; 5. 42; 7. Лук. 1; 79. Іоан. 8; 12. 2 Кор. 4; 4. Ефес. 1; 18. 1 Сол. 5; 5.
о 2 Кор. 6; 14. Ефес. 4; 18. 5; 8. Кол. 1; 13. 1 Пет. 2; 9, 25.
п Лук. 1; 77.
р Ефес. 1; 11. Кол. 1; 12.
с Гл. 20; 32.
т Гл. 9; 20, 22, 29. 11; 26. 13; 14; 16; 17; 18; 19; 20; 21;
у Мат. 3; 8.
ф Гл. 21; 30, 31.
х Лук. 24; 27, 44. Гл. 24; 14. 28; 23. Рим. 3; 21.
ц Іоан. 5; 46.
ч Лук. 24; 26, 46.
ш 1 Кор. 15; 20. Кол. 1; 18. Отк. 1; 5.
щ Лук. 2; 32.
ъ 4 Цар. 9; 11. Іоан. 10; 20. 1 Кор. 1: 23. 2; 13, 14. 4; 10.
ы 1 Кор. 7; 7.
ь Гл. 23; 9, 29. 25; 25.
ѣ Гл. 25; 11.

а Гл. 25; 12, 25.
б Гл. 19; 29.
в Гл. 24; 23. 28; 16.

6 скый *градъ*. Тамо стотникъ-тъ намѣри корабъ Александрійскый който плуваше 7 за Италіж, и тури ны въ него. И мудно като плувахмы доволно дни и едвамъ стигнжхмы въ Книдъ, понеже не ны пущаше вѣтръ-тъ, проплувахмы подъ 8 Критъ срещж Салмонъ. И едвамъ що прѣминжхмы него, стигнжхмы на нѣкое си мѣсто което ся казува Добры пристанища, близу при които бѣ градъ-тъ Ласей.

9 Но като бѣше ся минжло доволно врѣме, и плуваніе-то бѣше вече опасно, [в]защото и постъ-тъ бѣше ся вече минжлъ, 10 совѣтуваше Павелъ, И казуваше имъ: Братіе, виждамъ че плуваніе-то ще бжде съсъ злостраданіе и съ голѣмж щетж, не токо за товаръ-тъ и за корабъ-тъ, но 11 и за души-тѣ ни. Но стотникъ-тъ ся увѣряваше повече на кормчій-тъ и на стопанинъ-тъ на кораба, а не на Павловы-12 тѣ думы. И понеже пристанище-то не бѣ способно за прѣзимуваніе, повече-то дадохж мнѣніе да ся дигнжтъ и отъ тамъ, за да стигнжтъ, ако бы было възможно, до Финикъ, пристанище Критско, което гледа срещж югозападный-тъ и сѣверозападный-тъ вѣтръ, и *тамъ* да прѣзимуватъ. 13 И когато подухнж малко югъ-тъ, помыслихж че сполучихж цѣль-тж си, дигнжхж ся, и плувахж близу по край Критъ. 14 Но слѣдъ малко възвѣя срещж него вѣтръ буренъ нарицаемый Евроклидонъ. 15 И понеже ся дръпнж корабъ-тъ, и не можаше да устои срещж вѣтръ-тъ, оста-16 вихмы ся *на волны-тѣ* и носяхж ны. И като утекохмы задъ едно островче което ся наричаше Клавдій, едвамъ можѣхмы 17 да удържимъ ладіж-тж; Коіжто като дигнжхж, употрѣбявахж *всякаквы* пособія, и прѣпасвахж корабъ-тъ изъ отдолу; и бояще ся да не паднжтъ на плитко, снѣхж 18 платна-та, и носяхж ся така. И понеже бѣхмы въ голѣмж бѣдж отъ буріж-тж, въ слѣдующій день хванжхж да исхвър-19 лятъ товаръ-тъ. И на третій-тъ *день* сами [д]съ ржцѣ-тѣ си исхвърлихмы корабленны-20 ны-тѣ нѣща. И понеже за много дни не ся виждаше ни слънце ни звѣзды, и силна-та буря наваляше, исчезнж вече отъ 21 насъ всяка надежда за спасеніе. А подирь много неяденіе застанж Павелъ между тѣхъ и рече: Трѣбаше, о пріятели, да мя послушате, да ся не дигамы отъ Критъ, и да ни не постигнѣше това 22 злостраданіе и тази щета. Но и сега вы съвѣтувамъ да сте весели, защото ни една душа отъ васъ нѣма да ся изгуби, но 23 само корабъ-тъ: [е]Защото ангелъ отъ Бога, чійто сьмь азъ, и [ж]комуто служж, яви 24 ми ся тжзи нощь, И каза: Не бой ся, Павле, ты трѣба да прѣдстанешь прѣдъ Кесаря; и ето Богъ ти подари всичкы-тѣ 25 които плуватъ съ тебе. За това, братіе, бждѣте весели; [з]защото вѣрувамъ въ Бога че така ще бжде, споредъ както ми бы 26 речено. А ный [и]трѣба да бждемъ исхвърлени на нѣкой островъ.

27 И когато настанж четыринадесета-та нощь, като ся носяхмы на самъ на тамъ по Адріатическо-то *море* кждѣ срѣдъ нощь, корабници-тѣ угаждахж че наближаватъ 28 до нѣкоіж сушж. И като измѣрихж дълбочинж-тж, намѣрихж двадесеть растега; и малко по нататъкъ като отидохж, пакъ измѣрихж и намѣрихж петнадесеть рас-29 тега. И бояще ся да не бы да паднжтъ вънъ на камениты мѣста, спуснжхж четыри котвы отъ кормж-тж, и желаяхж да сьмне. 30 И понеже корабници-тѣ ищѣхж да побѣгнжтъ отъ корабъ-тъ, и спуснжхж ладійкж-тж въ море-то, съ причинж ужь че ще спуснжтъ котвы отъ кждѣ прѣдницж-тж, 31 Павелъ рече на стотника и на войны-тѣ: Тѣзи ако не останжтъ въ корабъ-тъ, вы 32 не можете ся избави. Тогазь войни-тѣ отрѣзахж вжжя-та на ладійкж-тж и оста-33 вихж іж да падне вънъ. А при сьмнуваніе Павелъ каняше всичкы-тѣ да похапнжтъ *по нѣщо*, и казуваше: Четыринадесеть дена днесь ожидате, и стоите гладни, 34 безъ да сте вкусили нищо. За това вы моліж да похапнете; защото това е *нуждно* за упазваніе-то ви; понеже [і]ни едному отъ васъ ни косьмъ отъ главж-тж нѣма 35 да падне. И като рече това, зѣ хлѣбъ, [к]благодари Бога прѣдъ всичкы, та прѣ-36 ломи и наченж да яде. Отъ това ся о-37 бодрихж всичкы, та ядохж и тѣ; И всичца въ корабъ-тъ бѣхмы двѣстѣ и седм-38 десеть и шесть [л]души. И като ся насытихж съ хранж, облегчавахж корабъ-тъ като исхвърляхж жито-то въ море-то.

39 И когато ся разсьмнж не познавахж земіж-тж; съгледувахж обаче заливъ нѣкой си който имаше брѣгъ, на който ся рѣшихж да тикнжтъ корабъ-тъ, ако бѣ 40 възможно. И като истеглихж котвы-тѣ, оставихж *корабъ-тъ* по море-то, развързахж още връскы-тѣ на кормила-та, и развихж малко-то вѣтрило на кждѣ вѣтръ-тъ, и управихж ся къмъ брѣгъ-тъ. 41 Но испаднжхж на мѣсто дѣто біяше отъ двѣ страны море-то, и тамъ [м]засѣднж корабъ-тъ; прѣдница-та ся заби и не мърдаше; а задница-та ся разглобяваше отъ 42 насиліе-то на волны-тѣ. И наговорихж ся войни-тѣ да избіжтъ запрѣны-тѣ, да не

в Лев. 23; 27, 29.
д Іона 1; 5.
е Гл. 23; 11.
ж Дан. 6; 16. Рим. 1; 9. 2 Тим. 1; 3.
з Лук. 1; 45. Рим. 4; 20, 21. 2 Тим. 1; 12.
и Гл. 28; 1.
і 3 Цар. 1; 52. Мат. 10; 30. Лук. 12; 7. 21; 18.
к 1 Цар. 9; 13. Мат. 15; 36 Мар. 8; 6. Іоан. 6; 11. 1 Тим. 4; 3, 4.
л Гл. 2; 41. 7; 14. Рим. 13; 1. 1 Пет. 3; 20.
м 2 Кор. 11; 25.

43 бы да исплува нѣкой и да побѣгне. Но стотникъ-тъ като искаше да избави Павла, въспрѣ гы отъ *това* намѣреніе, и повелѣ, които можатъ да плуватъ, да скочатъ първомъ тѣ въ море-то, и да 44 излѣзжтъ на сухо. А останжли-тѣ, едни на дъскы, другы пакъ на нѣщо отъ корабъ-тъ. И така бы та ся [н]избавихж всичкы на сушж-тж.

ГЛАВА 28.

1 И отъ какъ ся избавихж, тогазь познахж че [а]островъ-тъ ся казуваше Малта. 2 А [б]варвари-тѣ *тамошни жители* показахж намъ голѣмо человѣколюбіе; защото ны пріяхж всинца, и понеже валѣше дъждь, и студено бѣше, накладохж огнь. 3 И когато Павелъ сграмади много хврастіе и го тури на огнь-тъ, една ехидна излѣзе изъ топлинж-тж и залѣпи ся за 4 ржкж-тж му. А варвари-тѣ като видѣхж зміж-тж какъ висяше о ржкж-тж му, думахж си помежду си: Безъ друго тойзи человѣкъ е убійца, който ако и да ся избави отъ море-то, *Божіе-то* правосждіе 5 го не остави да е живъ. Но той тръснж зміж-тж въ огнь-тъ, и [в]не пострада никое зло. 6 А тѣ ся надѣяхж че ще да отече, или внезапу да падне долу мъртъвъ: но като очакувахж много врѣме, и гледахж че му не ставаше никое зло, про- 7 мѣнихж *мысль* и [г]думахж че е богъ. И около това мѣсто бѣхж стяжанія-та на най първый-тъ въ островъ-тъ, име-то му Поплій: той ны прія и гощавà ны прія- 8 телскы три дни. А случи ся да е боленъ Поплієвъ баща, и лежаше отъ трескж и отъ дисентеріж: а Павелъ влѣзе при него, и като ся [д]помоли *Богу*, [е]възложи 9 ржцѣ на него, и го исцѣли. И тъй това като станж, и другы-тѣ отъ островъ-тъ, които имахж нѣщо болесть, идяхж и ис- 10 цѣлявахж ся: Които и съ много [ж]почести ны почетохж, и на тръгнуваніе-то ни снабдихж *ны* съ потрѣбны-тѣ.

11 И слѣдъ три мѣсецы отплувахмы съ единъ Александрійскый корабъ, *що бѣше* съсъ знамя на Діоскуры, и който бѣ прѣ- 12 зимувалъ въ тойзи островъ. И като стигнжхмы въ Сиракусы, прѣсѣдѣхмы три 13 дни. И отъ тамо все край брѣгъ-тъ, стигнжхмы въ Ригіж, и слѣдъ единъ день като повѣя югъ-тъ, на вторый-тъ день 14 дойдохмы въ Потіолы; Дѣто намѣрихмы братія, които ны умолихж да прѣсѣдимъ у тѣхъ седмь дена, и така дойдохмы въ 15 Римъ. И отъ тамо братія-та като чухж за насъ, излѣзохж до Аппіево-то тържище и до Три-тѣ Кръчмы да ны посрѣщнжтъ; и Павелъ като видѣ тыя *братія*, благодари Бога, и ободри ся.

16 А когато дойдохмы въ Римъ, стотникъ-тъ прѣдаде окованны-тѣ на войводж-тж; а [з]на Павла ся дозволи да живѣе особно съ воинъ-тъ който го вардя- 17 ше. И слѣдъ три дни свыка Павелъ по първы-тѣ отъ Іудеи-тѣ, и като ся събрахж казуваше имъ: Мжжіе братіе, [и]азъ безъ да сьмь сторилъ нищо противъ народъ-тъ, или противъ отеческы-тѣ обычаи, вързанъ отъ Іерусалимъ [і]прѣдадохж 18 мя въ ржцѣ-тѣ на Римляны-тѣ; Които [к]като мя испытахж, щѣхж да *мя* пуснжтъ, защото ни еднж винж за смърть 19 нѣмаше въ мене: Но понеже Іудеи-тѣ ся противяхж, [л]принудихъ ся да ся отнесж до Кесаря; а не че имахъ да об- 20 винж въ нѣщо народъ-тъ си. И тъй по тжж причинж вы призовахъ, да *вы* видж и да *ви* поговорж; защото [м]зарадь надеждж-тж на Израиля имамъ на себе си 21 тѣзи [н]веригы. А тѣ му рекохж: Ный нито писма смы получили отъ Іудеіж за тебе, нито нѣкой отъ братія-та е дошелъ да *ни* извѣсти, или да *ни* каже нѣщо зло за 22 тебе. Но желаемъ да чуемъ отъ тебе твое-то мнѣніе; защото е извѣстно намъ, че за тжзи ересь на [о]всякждѣ противно 23 ся говори. И като му опрѣдѣлихж день, дойдохж при него въ гостилницж-тж множина, [п]на които изложи съсъ свидѣтелства царство-то Божіе, и отъ сутринь-тж до вечерь-тж увѣряваше гы за Іисуса, и [р]отъ закона Моисеовъ и отъ пророцы-тѣ. 24 И [с]едни отъ тѣхъ ся увѣрявахж на това което говорѣше, а другы не вѣрувахж. 25 И тѣ понеже бѣхж несогласни помежду си, отхождахж си, като *имъ* рече Павелъ еднж рѣчь: Добрѣ е реклъ Духъ Святый 26 на бащы-тѣ ни чрѣзъ пророка Исаіж, Когато е казалъ: [т]"Иди и речи на тойзи народъ: Слухомъ ще чуете, и нѣма да разумѣете; и съ очи ще гледате, и нѣма 27 да видите: Защото задебелѣ сърдце-то на тѣзи людіе, и съ уши-тѣ си тежко чуватъ, и очи-тѣ си склопихж, да не бы съ очи да видятъ, и съ уши да чуіжтъ, и съсъ сърдце да разумѣіжтъ, и ся завърнжтъ 28 та гы исцѣлж." И тъй да знаете че спасеніе-то Божіе [у]на язычницы-тѣ ся про- 29 води; тѣ и ще чуіжтъ. И това като рече,

н Ст. 22.

—

а Гл. 27; 26.
б Рим. 1; 14. 1 Кор. 14; 11. Кол. 3; 11.
в Мар. 16; 18. Лук. 10; 19.
г Гл. 14; 11.
д Іак. 5; 14, 15.
е Мар. 6; 5. 7; 32. 16; 18. Лук. 4; 40. Гл. 19; 11, 12. 1 Кор. 12; 9, 28.
ж Мат. 15; 6. 1 Тим. 5; 17.
з Гл. 24; 25. 27; 3.
и Гл. 24; 12, 13. 25; 8.
і Гл. 21; 33.
к Гл. 22; 24. 24; 10. 25; 8. 26; 31.
л Гл. 25; 11.
м Гл. 26; 6, 7.
н Гл. 26; 29. Ефес. 3; 1. 4; 1. 6; 20. 2 Тим. 1; 16. 2; 9. Филим. 10, 13.
о Лук. 2; 34. Гл. 24; 5, 14. 1 Пет. 2; 12. 4; 14.
п Лук. 24; 27. Гл. 17; 3. 19; 8.
р Вижь Гл. 26; 6, 22.
с Гл. 14; 4. 17; 4. 19; 9.
т Иса. 6; 9. Іер. 5; 21. Іез. 12; 2. Мат. 13; 14, 15. Мар. 4; 12. Лук. 8; 10. Іоан. 12; 40. Рим. 11; 8.
у Мат. 21; 41, 43. Гл. 13; 46, 47. 18; 6. 22; 21. 26; 17, 18. Рим. 11; 11.

отидохж си Іудеи-тѣ съ голѣмо прѣпираніе помежду си.

30 А Павелъ останж цѣлы двѣ годины въ особеннж подъ наемъ кжщж, и пріимаше всичкы-тѣ които идяхж при него, 31 Та [ф] проповѣдуваше царство-то Божіе, и поучаваше невъзбранно съсъ всяко дързновеніе за Господа Іисуса Христа.

СОБОРНО-ТО ПОСЛАНІЕ ІАКОВОВО.

ГЛАВА 1.

1 [а] Іаковъ [б] рабъ на Бога и на Господа Іисуса Христа, [в] до дванадесеть-тѣ племена [г] които сж въ разсѣяніе, поздравленіе.

2 [д] Всякж радость имайте, братіе мои, [е] когато впадате въ различны искушенія; 3 Понеже [ж] знаете че испытаніе-то на вашж-тж вѣрж произвожда търпѣніе. 4 А търпѣніе-то да има дѣло съвършенно, за да бждете съвършенни и цѣли, безъ никакъвъ недостатъкъ. 5 [з] Ако ли нѣкой отъ васъ е оскуденъ отъ мудрость, [и] да проси отъ Бога, който дава богато на всичкы и не укорява, и [і] ще му ся даде. 6 Но [к] да проси съ вѣрж, безъ да ся сумнява никакъ; защото който ся сумнява, подобенъ е на морскы волны караны и разблъскуваны отъ вѣтрове-тѣ. 7 И такъвъ человѣкъ да не мысли че ще пріеме нѣщо отъ Господа. 8 [л] Человѣкъ двоеуменъ непостоянъ е во всичкы-тѣ си пжтища. 9 Който братъ е отъ по долно *състояніе* да ся хвали въ свое-то си възвышаваніе; 10 А богатый-тъ, въ смиряваніе-то си; понеже, [м] като цвѣтъ на трѣвж, ще прѣцьвти. 11 Защото изгрѣя слънце-то съ пекъ-тъ, и изсуши трѣвж-тж, и цвѣтъ-тъ ѝ слѣтѣ и хубость-та на лице-то ѝ погынж; така и богатый-тъ ще повѣхне въ пжтища-та си.

12 [н] Блаженъ онзи человѣкъ който прѣтърпява искушеніе, защото като прѣмине испытъ-тъ, ще пріеме [о] вѣнецъ-тъ на живота, [п] който обѣща Господь на онѣзи които го любятъ. 13 Никой искушаванъ да не казува: Че Богъ мя искушава; защото Богъ ся отъ зло не искушава, и той никого не искушава. 14 А всякой ся искушава, завличанъ и подлъгванъ отъ собственж-тж си похоть; 15 [р] Похоть-та послѣ като зачене, [с] ражда грѣхъ, а грѣхъ-тъ като ся извърши, ражда смърть.

16 Не заблуждавайте, любезни мои братіе. 17 [т] Всяко добро даваніе, и всяка съвършенна дарба отъ горѣ е, и слѣзува отъ Отца на свѣтлины-тѣ, [у] въ когото нѣма измѣненіе, или сѣнка на промѣняваніе. 18 [ф] Отъ собственнж-тж си волж родилъ ны е съсъ слово-то на истинж-тж, [х] да бждемъ ный нѣкакъвъ си [ц] начатъкъ на неговы-тѣ созданія. 19 И тъй, любезни мои братіе, [ч] да бжде всякой человѣкъ бързъ на чуваніе, *а* [ш] муденъ на говоряніе, *и* [щ] муденъ на гнѣвъ; 20 Защото гнѣвъ-тъ на человѣка не върши Божіж-тж правдж. 21 За това [ъ] отхвърлѣте всякж нечистотж и множество-то злобж, и пріимѣте съ кротость всажденно-то слово, [ы] което може да спасе душы-тѣ ви. 22 [ь] Бывайте и творители на слово-то, а не само слушатели, да лъжете себе си. 23 Защото [ѣ] ако бжде нѣкой слушатель на слово-то, а не творитель, той прилича на человѣкъ който гледа природно-то си лице въ огледало; 24 Защото огледа ся, и отиде, и завчасъ забрави какъвъ бѣ. 25 Но [ю] който вникне [я] въ совършенній-тъ законъ на свободж-тж, и прѣбжде *въ него,* той като не е слушатель забравливъ, но творитель на дѣло-то, [ѫ] той ще бжде блаженъ въ дѣла-та

ф Гл. 4; 31. Ефес, 6; 19.

—

а Дѣян. 12; 17. 15; 13. Гал. 1; 19. 2; 9. Іуд. 1.
б Тит. 1; 1.
в Дѣян. 26; 7.
г Втор. 32; 26. Іоан. 7; 35. Дѣян. 2; 5. 8; 1. 1 Пет. 1; 1.
д Мат. 5; 12. Дѣян. 5; 41. Евр. 10; 34. 1 Пет. 4; 13, 16.
е 1 Пет. 1; 6.
ж Рим. 5; 3.
з 3 Цар. 3; 9, 11, 12. Прит. 2; 3.
и Мат. 7; 7. 21; 22. Мар. 11; 24. Лук. 11; 9. Іоан. 14; 13. 15; 7. 16; 23.
і Іер 29; 12. 1 Іоан. 5; 14, 15.
к Мар. 11; 24. 1 Тим. 2; 8.
л Гл. 4; 8.
м Іов. 14; 2. Псал. 37; 2. 90; 5, 6. 102; 11. 103; 15. Иса. 40; 6. 1 Кор. 7; 31. Гл. 4; 14. 1 Пет. 1; 24. 1 Іоан. 2; 17.
н Іов. 5; 17. Прит. 3; 11, 12. Евр. 12; 5. Отк. 3; 19.
о 1 Кор. 9; 25. 2 Тим. 4; 8. Гл. 2; 5 1 Пет. 5; 4. Отк 2; 10.
п Мат. 10, 22. 19; 28, 29. Гл. 2; 5.
р Іов. 15; 35. Псал. 7; 14.
с Рим. 6; 21, 23.
т Іоан. 3; 27. 1 Кор. 4; 7.
у Числ. 23; 19. 1 Цар. 15; 29. Мал. 3; 6. Рим. 11; 29.
ф Іоан. 1; 13. 3; 3. 1 Кор. 4; 15. 1 Пет. 1; 23.
х Ефес. 1; 12.
ц Іер. 2; 3. Отк. 14; 4.
ч Екк. 5; 1.
ш Прит. 10; 19. 17; 27. Екк. 5; 2.
щ Прит. 14; 17. 16; 32. Екк. 7; 9.
ъ Кол 3; 8. 1 Пет. 2; 1.
ы Дѣян 13; 26. Рим. 1; 16 1 Кор. 15; 2. Ефес 1; 13. Тит. 2; 11. Евр. 2; 3. 1 Пет. 1; 9.
ь Мат. 7; 21. Лук. 6; 46. 11; 28. Рим. 2; 13. 1 Іоан. 3; 7.
ѣ Лук. 6; 47 и дрг. Виж Гл. 2; 14 и дрг.
ю 2 Кор. 3; 18.
я Гл. 2; 12.
ѫ Іоан. 13; 17.

26 си. Ако нѣкой отъ васъ мни че е благо-
честивъ, и [ѝи]не обуздава языкъ-тъ си, но
лъже сьрдце-то си, суетно е негово-то
27 благочестіе. Чисто и непорочно благоче-
стіе прѣдъ Бога и Отца е това: [а]Да при-
гледува сирачета-та и вдовицы-тѣ въ у-
тѣсненіе-то имъ, *и* [б]да пази себе си не-
осквьрненъ отъ свѣтъ-тъ.

ГЛАВА 2.

1 Братіе мои, вѣра-та ви въ [в]прославлен-
наго Господа нашего Іисуса Христа да
2 бжде [б]безъ лицепріятіе. Защото ако влѣ-
зе въ соборище-то ви человѣкъ съсъ златъ
пьрстень и съ великолѣпны дрехы, а влѣ-
3 зе и сиромахъ съ уплесканы дрехы, И по-
гледнете на тогози който е съ великолѣп-
ны-тѣ дрехы, та му речете: Ты сѣдни тука
добрѣ; и на сиромахъ-тъ речете: Ты стой
тамъ; или, сѣдни тука до подножіе-то ми;
4 Да ли не сте направили отличіе помежду
си, и не сте ли станжли сждници съ лу-
5 кавы помышленія? Слушайте, любезни
мои братіе: [в]не избра ли Богъ сиромасы-
тѣ отъ тойзи свѣтъ, [г]богаты съ вѣрж, и
наслѣдницы на царство-то [д]което обѣща
6 на тѣзи които го любятъ? А [е]вы обес-
честихте сиромахъ-тъ. Не сж ли богати-
тѣ [ж]които вы угнѣтаватъ, и не влачатъ
7 ли вы тѣ по сждовища? Не хулятъ ли
тѣ добро-то име съ което ся именувате?
8 Ако испълнявате вы царскый-тъ законъ,
споредъ писаніе-то: [з]"Да възлюбишь бли-
жняго своего, както самаго себе си," добрѣ
9 струвате. Но [и]ако гледате на лице, грѣхъ
струвате, и отъ законъ-тъ както прѣстжп-
10 ници ся изобличавате. Защото който у-
пази всичкый-тъ законъ, и погрѣши въ
11 едно, [і]повиненъ бывa въ всичко; По това
че който е реклъ, "Не [к]прѣлюбодѣйству-
вай," рече и, "Не убивай." Но ако не сто-
ришь прѣлюбодѣяніе, а пакъ убіешь, ста-
12 нжлъ си прѣстжпникъ на законъ-тъ. Та-
ка говорѣте и така правѣте, като че ще
бждете сждени по [л]законъ-тъ на свобо-
13 дж-тж. Защото [м]сждба-та *ще бжде* неми-
лостива на тогози който милость не е
сторилъ; и [н]милость-та ся хвали надъ
сждъ-тъ.
14 [о]Коя полза, братіе мои, ако казува нѣ-
кой че има вѣрж, а дѣла нѣма? да ли
15 може вѣра-та да го спасе? [п]*Нѣкой* братъ
или *нѣкоя* сестра, ако сж голи и лише-
16 ни отъ дневнж-тж хранж, [р]И нѣкой отъ
васъ имъ рече: Идѣте си съ миромъ, то-
плѣте ся и хранѣте ся; а не имъ дадете
17 потрѣбно-то за тѣло-то, коя полза? Така
и вѣра-та, ако нѣма дѣла, сама по себе
18 си е мьртва. Но ще рече нѣкой: Ты и-
машь вѣрж, и азъ имамъ дѣла; покажи
ми вѣрж-тж си отъ дѣла-та си, [с]и азъ
ще ти покажж отъ мои-тѣ дѣла вѣрж-
19 тж си. Ты вѣрувашь че Богъ е единъ;
добрѣ струвашь; [т]и бѣсове-тѣ вѣруватъ
20 и треперятъ. Но ищешь ли да познаешь,
о суетный человѣче, че вѣра безъ дѣла
21 е мьртва? Авраамъ нашій-тъ отецъ не
ся ли оправда отъ дѣла, [у]когато принесе
22 сына си Исаака на жьртвенникъ-тъ? Ви-
дишь ли че [ф]вѣра содѣйствуваше съ дѣла-
та му, и отъ дѣла-та ся усъвьршенствова
23 вѣра-та? И ся испълни писаніе-то което
казува: [х]Повѣрува Авраамъ въ Бога, и
вмѣни му ся въ правдж, и [ц]пріятель
24 Божій ся нарече. И тъй видите ли че
отъ дѣла ся оправдава человѣкъ, а не
25 само отъ вѣрж? Така сжщо [ч]и Раавъ
блудница не ся ли оправда отъ дѣла,
когато прія проводены-тѣ, и гы изведе
26 прѣзъ другъ пжть? Защото както тѣло-
то безъ духъ е мьртво, така и вѣра-та
безъ дѣла е мьртва.

ГЛАВА 3.

1 [а]Не бывайте множина учители, братіе мои,
[б]като знаете че по голѣмо осжжданіе ще
2 пріемемъ. Защото всинца [в]въ много грѣ-
шимъ. [г]Който не грѣши въ слово, [д]той
е съвьршенъ мжжъ, възможенъ да обуз-
3 дае и всичко-то тѣло. Ето [е]узды-тѣ ту-
рямы въ уста-та на коніе-тѣ, за да ни
ся покоряватъ, и обращамы всичко-то имъ
4 тѣло. Ето и корабли-тѣ, ако и да сж тол-
кова голѣми, и отъ силны вѣтрове ся
тласкатъ, съ твьрдѣ малко кормило ся
обращатъ на кждѣто ище воля-та на у-
5 правителя. Така и [ж]языкъ-тъ малъкъ
удъ е, но много ся [з]хвали. Ето малъкъ
6 огнь колко голѣмо вещество запаля. [и]И
языкъ-тъ е огнь, свѣтъ *пълнъ* съ неправдж.
Така между наши-тѣ удове ся намѣрва
языкъ-тъ, [і]който заразява всичко-то тѣло,

[ѝи] Псал. 34; 13. 39; 1. 1 Пет. 3; 10.
[а] Иса. 1; 16, 17. 58; 6, 7. Мат. 25; 36.
[б] Рим. 12; 2. Гл. 4; 4. 1 Іоан. 5; 18.

—

[а] Лев. 19; 15. Втор. 1; 17. 16; 19. Приt. 24; 23. 28; 21. Мат. 22; 16. Ст. 9. Іуд. 16.
[б] 1 Кор. 2; 8.
[в] Іоан. 7; 48. 1 Кор. 1; 26, 28.
[г] Лук. 12; 21. 1 Тим. 6; 18. Отк. 2; 9.
[д] Исх. 20; 6. 1 Цар. 2; 30. Прит. 8; 17. Мат. 5; 3. Лук. 6; 20. 12; 32. 1 Кор. 2; 9. 2 Тим. 4; 8. Гл. 1; 12.
[е] 1 Кор. 11; 22.
[ж] Дѣян. 13; 50. 17; 6. 18; 12. Гл. 5; 6.
[з] Лев. 19; 18. Мат. 22; 39. Рим. 13; 8, 9. Гал. 5; 14. 6; 2.
[и] Ст. 1.
[і] Втор. 27; 26. Мат. 5; 19. Гал. 3; 10.
[к] Исх. 20; 13, 14.
[л] Гл. 1; 25.
[м] Іов. 22; 6 и дрг. Прит. 21; 13. Мат. 6; 15. 18; 35. 25; 41, 42.
[н] 1 Іоан. 4; 17, 18.
[о] Мат. 7; 26. Гл. 1; 23.
[п] Виж. Іов. 31; 19, 20. Лук. 3; 11.
[р] 1 Іоан. 3; 18.
[с] Гл. 3; 18.
[т] Мат. 8; 29. Мар. 1; 24. 5; 7. Лук. 4; 34. Дѣян. 16; 17. 19; 15.
[у] Быт. 22; 9, 12.
[ф] Евр. 11; 17.
[х] Быт. 15; 6. Рим. 4; 3. Гал. 3; 6.
[ц] 2 Лѣт. 20; 7. Иса 41; 8.
[ч] Іис. Нав. 2; 1. Евр. 11; 31.

—

[а] Мат. 23; 8, 14. Рим. 2; 20, 21. 1 Пет. 5; 3.
[б] Лук. 6; 37.
[в] 3 Цар. 8; 46. 2 Лѣт. 6; 36. Прит. 20; 9. Екл. 7; 20. 1 Іоан. 1; 8.
[г] Псал. 34; 13. Гл. 1; 26. 1 Пет. 3; 10.
[д] Мат. 12; 37.
[е] Псал. 32; 9.
[ж] Прит. 12; 18. 15; 2.
[з] Псал. 12; 3. 73; 8, 9.
[и] Прит. 16; 27.
[і] Мат. 15; 11, 18, 19, 20. Мар. 7; 15, 20, 23.

и въспаля колело-то на животъ-тъ *ни*, и самъ той ся запаля отъ пькълъ-тъ. 7 Защото всякакво естество звѣрове, и птицы, и гадове, и морскы *животны*, укротяватъ ся, и укротены сж отъ человѣческо-то естество: 8 А языкъ-тъ никой отъ человѣцы-тѣ не може да го укроти; неудържимо зло е, [к]пълнъ съсъ смъртоносенъ ядъ. 9 Съ него благославямы Бога и Отца, и съ него кълнемъ человѣцы-тѣ, [л]създадены-тѣ по подобію Божію. 10 Отъ сжщы-тѣ уста излѣзува благословеніе и клѣтва. Не трѣбува, братіе мои, да быва това така. 11 Да ли изворъ-тъ отъ сжщій-тъ чучуръ истака сладкж и горчивж *водж?* 12 Да ли е възможно, братіе мои, смокыня-та да роди маслины, или лоза-та смокыни? Така ни единъ изворъ *не е възможно* да пуща соленж и сладкж водж.

13 [м]Кой е отъ васъ мудръ и ученъ? да покаже отъ добро-то си поведеніе [н]своитѣ работы [о]съ кротость на прѣмудрость. 14 Но ако имате въ сърдце-то си [п]зависть горчивж, и свадж, [р]недѣйте ся хвали и лъга противъ истинж-тж. 15 [с]Тая мудрость не е която слѣзува отъ горѣ, но е земна, плътска, бѣсовска; 16 Защото [т]дѣто е зависть и свада, тамъ има бъркотія и всякаква лошавина. 17 Но [у]мудрость-та която е отъ горѣ, първо е чиста, послѣ мирна, привѣтлива, благопокорна, пълна съ милость и добры плодове, беспристрастна и [ф]нелицемѣрна. 18 И [х]плодъ-тъ на правдж-тж сѣе ся съ миръ за миротворцы-тѣ.

ГЛАВА 4.

1 Отъ дѣ произлѣзуватъ бойове и борбы между васъ? Не отъ тамъ ли, отъ сласти-тѣ ваши [а]които воюватъ въ удове-тѣ ви? 2 Желаете, и нѣмате; *убивате и завиждате, и не можете да получите; карате ся и ся біете, но нѣмате, защото не просите. 3 [б]Просите и не получавате, [в]защото злѣ просите, да иждивите въ сласти-тѣ си. 4 [г]Прѣлюбодѣи и прѣлюбодѣицы, не знаете ли че [д]свѣтовно-то пріятелство е вражда противъ Бога? и тъй [е]който ище да е пріятель на свѣтъ-тъ, быва врагъ на Бога. 5 Или мыслите че напусто казува писаніе-то: [ж]На зависть ръвнува духъ-тъ който живѣе въ насъ? 6 Но по голѣмж благодать дава *Богъ;* за това казува: [з]"Богъ на гордѣливы-тѣ ся противи, а на смиренны-тѣ дава благодать." 7 И тъй покорѣте ся Богу; [и]съпротивѣте ся на діаволъ-тъ, и ще побѣгне отъ васъ. 8 [і]Приближѣте при Бога, и ще приближи *и той* при васъ. [к]Очистѣте ржцѣ-тѣ *си, вы* грѣшни, и [л]освятѣте сърдца-та *си, вы* [м]двоеумни. 9 [н]Мжчѣте ся, и тжжѣте и плачѣте; смѣхъ-тъ ви да ся обърне на плачъ, и радость-та *ви* на тжгж. 10 [о]Смирѣте ся прѣдъ Господа, и *той* ще вы възвыси.

11 [п]Не ся одумувайте единъ другый, братіе; който одумува брата, и [р]сжди брата си, одумува законъ-тъ, и сжди законъ-тъ; и ако сждишь законъ-тъ, не си испълнитель на законъ-тъ но сждія. 12 Единъ е Законоположникъ [и Сждія,] [с]който може и да спасе и да погуби; а [т]ты кой си що сждишь другыго?

13 [у]Елате сега *вы* които казувате: Днесь или утрѣ ще идемъ въ тойзи градъ, и ще прѣсѣдимъ тамъ еднж годинж, и ще търгувамы, и ще спечалимъ; 14 *Вы* които не знаете утрѣ какво *ще бжде;* защото що е животъ-тъ ви? [ф]наистинж пàра е, която за малко ся явява, и послѣ исчезнува; 15 Вмѣсто да казувате: [х]Ако ще Господь, и бждемъ живи, ще направимъ това или онова. 16 Но сега ся хвалите съ гордости-тѣ си: [ц]всяка таквази хвала е зла. 17 И тъй [ч]на всякого който знае да прави добро-то и не *го* прави, грѣхъ е нему.

ГЛАВА 5.

1 [а]Елате сега, *вы* богати, плачѣте и рыдайте зарадь бѣдствія-та които иджтъ върхъ васъ. 2 Богатство-то ви изгни, и [б]дрехы-тѣ ви молци гы изѣдохж. 3 Злато-то ви и сребро-то ви поръждавѣ, и ръжда-та имъ ще бжде въ свидѣтелство върхъ васъ, и ще поряде плъть-тж ви както огнь; [в]събирахте съкровища за послѣдни-тѣ дни. 4 Ето [г]заплата-та на работницы-тѣ които сж жънжли нивя-та ви, отъ коіжто гы лишихте, выка; и [д]выкове-тѣ на жътвари-тѣ влѣзохж въ уши-тѣ на Господа Саваоѳа. 5 [е]Веселихте ся на земіж-тж и распусно живѣхте, огоихте сърдца-та си като въ день на закланіе. 6 [ж]Осждихте, убихте праведнаго: не ви ся противи.

к Псал. 140; 3.
л Быт. 1; 26. 5; 1. 9; 6.
м Гал. 6; 4.
н Гл. 2; 18.
о Гл. 1; 21.
п Рим. 13; 13.
р Рим. 2; 17, 23.
с Филип. 3; 19. Гл. 1; 17.
т 1 Кор. 3; 3. Гал. 5; 20.
у 1 Кор. 2; 6, 7.
ф Рим. 12; 9. 1 Пет. 1; 22. 2; 1. 1 Іоан. 3; 18.
х Прит. 11; 18. Осія 10; 12. Мат. 5; 9. Филип. 1; 11. Евр. 12; 11.

—

а Рим. 7; 23. Гал. 5; 17. 1 Пет. 2; 11.
* *Или* ревнувате
б Іов. 27; 9. 35; 12. Псал. 18; 41. Прит. 1; 28. Иса. 1; 15. Іер. 11; 11. Мих. 3; 4. Зах. 7; 13.
в Псал. 66; 18. 1 Іоан. 3; 22. 5; 14.
г Псал. 73; 27.
д 1 Іоан. 2; 15.
е Іоан. 15; 19. 17; 14. Гал. 1; 10.
ж Быт. 6; 5. 8; 21. Числ. 11; 29. Прит. 21; 10.
з Іов. 22; 29. Псал. 138; 6. Прит. 3; 24. 29; 23. Мат. 23; 12. Лук. 1; 52. 14; 11. 18; 14. 1 Пет. 5; 6.
и Ефес. 4; 27. 6; 11. 1 Пет. 5; 9.
і 2 Лѣт. 15; 2.
к Иса. 1; 16.
л 1 Пет. 1; 22. 1 Іоан. 3; 3.
м Гл. 1; 8.
н Мат. 5; 4.
о Іов. 22; 29. Мат. 23; 12. Лук. 14; 11. 18; 14. 1 Пет. 5; 6.
п Ефес. 4; 31. 1 Пет. 2; 1.
р Мат. 7; 1. Лук. 6; 37. Рим. 2; 1. 1 Кор. 4; 5.
с Мат. 10; 28.
т Рим. 14; 4, 13.
у Прит. 27; 1. Лук. 12; 18 и друг.
ф Іов. 7; 7. Псал. 102; 3. Гл. 1; 10. 1 Пет. 1; 24. 1 Іоан. 2; 17.
х Дѣян. 18; 21. 1 Кор. 4; 19. 16; 7. Евр. 6; 3.
ц 1 Кор. 5; 6.
ч Лук. 12; 47. Іоан. 9; 41. 15; 22. Рим. 1; 20, 21, 32. 2; 17, 18, 23.

—

а Прит. 11; 28. Лук. 6; 24. 1 Тим. 6; 9.
б Іов. 13; 28. Мат. 6; 20. Гл. 2; 2.
в Рим. 2; 5.
г Лев. 19; 13. Іов. 24; 10, 11. Іер. 22; 13. Мал. 3; 5.
д Втор. 24; 15.
е Іов. 21; 13. Амос. 6; 1, 4. Лук. 16; 19, 25. 1 Тим. 5; 6.
ж Гл. 2; 6.

7 И тъй, братіе, имайте дълготърпѣніе, до пришествіе-то Господне. Ето земледѣлецъ-тъ очакува многоцѣнный-тъ плодъ отъ земіж-тж, и търпи за него много врѣме, [з]доклѣ получи дъждь и ранный и 8 късный. Имайте търпѣніе и вы, укрѣпѣте си сърдца-та; [и]защото пришествіе-то Го- 9 сподне наближи. [і]Не въздышайте единъ на другый, братіе, да не бждете осждени; 10 ето Сждія-та [к]стои прѣдъ врата-та. Братіе мои, [л]земѣте примѣръ на злострадане-то и на дълготърпѣніе-то пророцы-тѣ, 11 които говорихж въ име-то Господне. Ето [м]ублажавамы търпѣливы-тѣ: чули сте [н]търпѣніе-то Іовово, и видѣли сте [о]сетнинж-тж отъ Господа, че [п]е многомилостивъ Господь и благоутробенъ.

12 А прѣди всичко, братіе мои, [р]не ся кълнѣте нито съ небе-то нито съсъ земіж-тж, нито съ другж нѣкоіж клѣтвж, но да ви бжде което е ей, ей; и което е не, не; да не подпаднете подъ осжжденіе.

13 Злостражда ли нѣкой отъ васъ? да ся моли *Богу;* веселъ ли е нѣкой? [с]псалмы 14 да пѣе. Боленъ ли е нѣкой отъ васъ? да призове презвитеры-тѣ церковны, и да сторятъ молбж надъ него, и да го [т]помажжтъ съ масло въ име-то Господне: 15 И молба-та която е съ вѣрж ще избави страждущій-тъ, и Господь ще го привдигне, [у]и грѣхове ако да е сторилъ, ще му ся 16 простятъ. Исповѣдувайте единъ на другый прѣгрѣшенія-та *си,* и молѣте ся единъ за другый да исцѣлѣете. [ф]Голѣмж силж има 17 усърдна-та молба на праведный-тъ. Илія бѣ человѣкъ [х]подобострастенъ намъ, [ц]и помоли ся съ усърдіе да не вали дъждь; [ч]и не валѣ дъждь на земіж-тж три го- 18 дины и шесть мѣсеца; И [ш]пакъ ся помоли, и небе-то даде дъждь, и земя-та произрасти плодъ-тъ си.

19 Братіе, [щ]ако заблуди отъ помежду вы нѣкой отъ истинж-тж, и го обърне нѣ- 20 кой, Да знае че който е обърнжлъ грѣшнаго отъ заблужденіе-то на пжть-тъ му, [ъ]ще спасе душж отъ смъртъ, [ы]и ще покрые множество грѣхове.

ПЪРВО-ТО СОБОРНО ПОСЛАНІЕ
НА
СВЯТАГО АПОСТОЛА ПЕТРА.

ГЛАВА 1.

1 Петръ Апостолъ Іисусъ Христовъ, до прѣселенцы-тѣ [а]които сж пръснжти по Понтъ, по Галатіж, по Каппадокіж, по Азіж и 2 по Виѳиніж, [б]Избранни [в]по прѣдузнаніе на Бога Отца, [г]чрѣзъ освященіе-то на Духъ-тъ, въ послушаніе и [д]поръсваніе на кръвь-тж Іисусъ Христовж, [е]благодать и миръ да ся умножи вамъ.

3 [ж]Благословенъ Богъ и Отецъ на Господа нашего Іисуса Христа, [з]който по много-то своіж милость [и]възроди насъ за надеждж живж [і]чрѣзъ въскрьсеніе-то на 4 Іисуса Христа отъ мъртвы-тѣ, За наслѣдіе нетлѣнно, неоскверняемо, и [к]неповѣхнуваемо, [л]съхранено на небеса за васъ, 5 [м]Които съ Божіж-тж силж сте вардени чрѣзъ вѣрж-тж, за спасеніе което е готово да ся открые на послѣдньо врѣме; 6 [н]Въ което ся радувате, [о]ако и да [п]скърбите сега малко (ако е потрѣбно) въ раз- 7 личны напасти, [р]Да бы испытъ-тъ на вашж-тж вѣрж, като е много по драгоцѣненъ отъ тлѣемо-то злато което ся испытва [с]чрѣзъ огнь, да ся [т]намѣри въ по-

з Втор. 11; 14. Іер. 5; 24. Осія 6; 3. Іоил. 2; 23. Зах. 10; 1.
и Филип. 4; 5. Евр. 10; 25, 37. 1 Пет. 4; 7.
і Гл. 4; 11.
к Мат. 24; 33. 1 Кор. 4; 5.
л Мат. 5; 12. Евр. 11; 35 и друг.
м Псал. 94; 12. Мат. 5; 10, 11. 10; 22.
н Іов. 1; 21, 22. 2; 10.
о Іов. 42; 10 и друг.
п Числ. 14; 18. Псал. 103; 8.
р Мат. 5; 34 и друг.
с Ефес. 5; 19. Кол. 3; 16.
т Мар. 6; 13. 16; 18.
у Иса. 33; 24. Мат. 9; 2.
ф Быт. 20; 17. Числ. 11; 2. Втор. 9; 18, 19, 20. Іис. Нав. 10; 12. 1 Цар. 12; 18. 3 Цар. 13; 6. 4 Цар. 4; 33. 19; 15, 20. 20; 2, 4 и друг. Псал. 10; 17. 34; 15. 145; 18. Прит. 15; 29. 28; 9. Іоан. 9; 31. 1 Іоан. 3; 22.
х Дѣян. 14; 15.
ц 3 Цар. 17; 1.
ч Лук. 4; 25.
ш 3 Цар. 18; 42, 45.
щ Мат. 18; 15.
ъ Рим. 11; 14. 1 Кор. 9; 22. 1 Тим. 4; 16.
ы Прит. 10; 12. 1 Пет. 4; 8.

—

а Іоан. 7; 35. Дѣян. 2; 5, 9, 10. Іак. 1; 1.
б Ефес. 1; 4. Гл. 2; 9.
в Рим. 8; 29. 11; 2.
г 2 Сол. 2; 13.
д Евр. 10; 22. 12; 24.
е Рим. 1; 7. 2 Пет. 1; 2. Іуд. 2.
ж 2 Кор. 1; 3. Ефес. 1; 3.
з Тит. 3; 5.
и Іоан. 3; 3, 5. Іак. 1; 18.
і 1 Кор. 15; 20. 1 Сол. 4; 14. Гл. 3; 21.
к Гл. 5; 4.
л Кол. 1; 5. 2 Тим. 4; 8.
м Іоан. 10; 28, 29. 17; 11, 12, 15. Іуд. 1.
н Мат. 5; 12. Рим. 12; 12. 2 Кор. 6; 10. Гл. 4; 13.
о 2 Кор. 4; 17. Гл. 5; 10.
п Іак. 1; 2.
р Іак. 1; 3, 12. Гл. 4; 12.
с Іов. 23; 10. Псал. 66; 10. Прит. 17; 3. Иса. 48; 10. Зах. 13; 9. 1 Кор. 3; 13.
т Рим. 2; 7, 10. 1 Кор. 4; 5. 2 Сол. 1; 7 до 12.

хвалѫ и почесть и славѫ, когато ся яви Іисусъ Христосъ; 8 [у]Когото, ако и да не сте видѣли, любите; ако и сега да *го* не виждате, [ф]но като вѣрувате, радувате ся съ неисказаннѫ и прѣславнѫ радость; 9 Като пріимате [х]сетниннѫ-тѫ на вашѫ-тѫ вѣрѫ, спасеніе-то на душѫ-тѫ; 10 [ц]За което спасеніе прѣтърсихѫ и изслѣдувахѫ пророци-тѣ, които пророкувахѫ за благодать-тѫ, която *бѣ* за васъ. 11 Понеже изслѣдувахѫ, кое или какво врѣме показуваше въ тѣхъ [ч]Духъ-тъ Христовъ, когато прѣдизвѣстяваше [ш]страданія-та Христовы, и слѣдъ тѣхъ славы-тѣ: 12 [щ]И откры имъ ся че [ъ]не за тѣхъ, но за насъ служахѫ тѣ това, което сега ся извѣсти вамъ чрѣзъ тѣзи, които ви проповѣдахѫ благовѣстіе-то [ы]съ Духа Святаго проводенаго отъ небеса, [ь]въ което и *сами-тѣ* ангели желаіѫтъ да надникнѫтъ.

13 За това [ѣ]прѣпашѣте ся прѣзъ чрѣслата на ваши-тѣ помыслы, бѫдѣте [ю]трезвенни, и имайте съвършеннѫ надеждѫ за благодать-тѫ която ще ся даде вамъ, [я]когато ся яви Іисусъ Христосъ; 14 Както послушны чада, [ѫ]безъ да ся съобразявате съ пьрвы-тѣ похоти, *които имахте* 15 [ѭ]въ ваше-то незнаяніе; [а]Но както е святъ тойзи който ви е призовалъ, така бывайте святи и вы во всичко-то *си* поведеніе; 16 Защото е писано: [б]"Святи бѫдѣте защото азъ сьмь святъ." 17 И ако назовавате Отецъ [в]тогози който сѫди споредъ дѣлото на всякыго безъ да гледа на лице, [г]поминувайте съсъ страхъ [д]врѣме-то на ваше-то пришелствованіе; 18 Като знаете че отъ суетно-то ваше [е]отцепрѣдадено поведеніе [ж]не сте искупени съ тлѣнны *нѣща*, 19 съсъ сребро или злато; Но [з]съ драгоцѣннѫ-тѫ кръвь Христовѫ, [и]като на агнецъ непороченъ и прѣчистъ, 20 [і]Който бѣше наистинѫ прѣдопрѣдѣленъ прѣди създаніе міра, а ся яви [к]на послѣдньо врѣме за васъ, 21 Които повѣрувахте чрѣзъ него въ Бога, [л]който го въскрьси отъ мьртвы-тѣ, и му е [м]далъ славѫ, щото вѣрата ви и надежда-та ви да сѫ въ Бога. 22 Понеже сте [н]очистили душы-тѣ си съ послушаніе-то на истиннѫ-тѫ чрѣзъ Духъ-тъ [о]за нелицемѣрно братолюбіе, възлюбѣте ся усьрдно единъ другый отъ чисто сьрдце; 23 [п]Понеже ся възродихте не отъ тлѣнно сѣме, но отъ нетлѣнно, [р]чрѣзъ слово-то Божіе което живѣе и прѣбывае во вѣкъ. 24 Защото [с]всяка плъть е като трѣва, и всяка слава человѣческа като цвѣтъ отъ трѣвѫ: изсъхнѫ трѣва-та, и цвѣтъ-тъ ѝ слетѣ. 25 [т]Слово-то Божіе обаче прѣбывае во вѣкъ. [у]И това е проповѣданно-то вамъ слово.

ГЛАВА 2.

1 И тъй [а]отхвърлѣте всякѫ злобѫ и всякѫ льсть, и лицемѣріе, и зависть и всяко одумуваніе; 2 Пожелайте, [б]като новорождени младенци, чисто-то [в]словесно млѣко, съ него да порастете; 3 Понеже [г]вкусихте "че Господь е благъ:" 4 При когото идвайте, *като* при камень живъ [д]отъ человѣцы-тѣ отхвърленъ, а отъ Бога избранъ *и* драгоцѣненъ, 5 И [е]вы като живи камьніе, зидѣте ся на [ж]домъ духовенъ, на [з]священство свято, да принесете жьртвы [и]духовны [і]благопріятны Богу чрѣзъ Іисуса Христа. 6 За това е писано и въ писаніе-то: [к]"Ето полагамъ въ Сіонъ камькъ краеѫгъленъ, избранъ, драгоцѣненъ, и който вѣрува въ него нѣма да ся посрами. 7 На васъ прочее които вѣрувате е драгоцѣненъ; а на тѣзи които ся противятъ [л]"камькъ-тъ когото прѣнебрѣгнѫхѫ зидари-тѣ, той бы глава на ѫглъ," и [м]"камькъ на прѣпъниваніе, и камькъ на съблазнь;" 8 [н]Които ся прѣпънуватъ и на слово-то сѫ противни, [о]на което бѣхѫ и опрѣдѣлени. 9 Вы обаче сте [п]родъ избранъ, [р]царско священство, [с]народъ святъ, [т]людіе които *Богъ* придобы, за да възвѣстите добродѣтели-тѣ на тогова, който вы призова [у]отъ тьмниннѫ-тѫ въ чуднѫ-тѫ своѭ свѣтлиннѫ; 10 *Вы*, [ф]които нѣкога си не *бѣхте* народъ, а сега народъ Божій, *нѣкога* си не помиловани а сега помиловани.

у 1 Іоан. 4; 20.
ф Іоан. 20; 29. 2 Кор. 5; 7. Евр. 11; 1. 27.
х Рим. 6; 22.
ц Быт. 49; 10. Дан. 2; 44. Агг. 2; 7. Зах. 6; 12. Мат. 13; 17. Лук. 10; 24. 2 Пет. 1; 19, 20, 21.
ч Гл. 3; 19. 2 Пет. 1: 21.
ш Псал. 22; 6. Иса. 53; 3 и дрг. Дан. 9; 26. Лук. 24; 25, 26, 44, 46. Іоан. 12; 41. Дѣян. 26; 22. 23.
щ Дан. 9; 24. 12; 9, 13.
ъ Евр. 11; 13, 39, 40.
ы Дѣян. 2; 4.
ь Исх. 25; 20. Дан. 8; 13. 12; 5, 6. Ефес. 3; 10.
ѣ Лук. 12; 35. Ефес. 6; 14.
ю Лук. 21; 34. Рим. 13; 13. 1 Сол. 5; 6, 8. Гл. 4; 7. 5; 8.
я Лук. 17; 30. 1 Кор. 1; 7. 2 Сол. 1; 7.
ѫ Рим. 12; 2. Гл. 4; 2.
ѭ Дѣян. 17; 30. 1 Сол. 4; 5.

а Лук. 1; 74, 75. 2 Кор. 7; 1. 1 Сол. 4; 3, 4, 7. Евр. 12; 14. 2 Пет. 3; 11.
б Лев. 11; 44. 19; 2. 20; 7.
в Втор. 10; 17. Дѣян. 10; 34. Рим. 2; 11.
г 2 Кор. 7; 1. Филип. 2; 12. Евр. 12; 28.
д 2 Кор. 5; 6. Евр. 11; 13. Гл. 2; 11.
е 1 Кор. 6; 20. 7; 23.
ж Іез. 20; 18. Гл. 4: 3.
з Дѣян. 20; 28. Ефес. 1; 7. Евр. 9; 12, 14. Отк. 5; 9.
и Исх. 12; 5. Иса. 53; 7. Іоан. 1; 29, 36. 1 Кор. 5; 7.
і Рим. 3; 25. 16; 25, 26. Ефес. 3; 9, 11. Кол. 1; 26. 2 Тим. 1; 9, 10. Тит. 1; 2, 3. Отк. 13; 8.
к Гал. 4: 4. Ефес. 1; 10. Евр. 1; 2. 9; 26.
л Дѣян. 2; 24.
м Мат. 28; 18. Дѣян. 2; 33. 3; 13. Ефес. 1; 20. Фил. 2; 9. Гл. 3; 22.

н Дѣян. 15; 9.
о Рим. 12; 9, 10. 1 Сол. 4; 9. 1 Тим. 1; 5. Евр. 13; 1. Гл. 2; 17. 3: 8. 4: 8. 2 Пет. 1; 7. 1 Іоан. 3; 18. 4; 7, 21.
п Іоан. 1; 13. 3; 5.
р Іак. 1; 18 1 Іоан. 3; 9.
с Псал. 103; 15. Иса. 40; 6. 51; 12. Іак. 1; 10.
т Псал. 102; 12, 26. Иса. 40; 8. Лук. 16; 17.
у Іоан. 1; 1, 14. 1 Іоан. 1; 1, 3.

—

а Ефес. 4; 22, 25, 31. Кол. 3; 8. Евр. 12; 1. Іак. 1; 21. 5; 9. Гл. 4; 2.
б Мат. 18; 3. Мар. 10; 15. Рим. 6; 4. 1 Кор. 14; 20. Гл. 1; 23.
в 1 Кор. 3; 2. Евр. 5; 12, 13.
г Псал. 34; 8. Евр. 6; 5.
д Псал. 118; 22. Мат. 21; 42. Дѣян. 4; 11.
е Ефес. 2; 21, 22.
ж Евр. 3; 6.
з Иса. 61; 6. 66; 21. Ст. 9.
и Осія 14; 2. Мал. 1; 11. Рим. 12; 1. Евр. 13; 15, 16.
і Фил. 4; 18. Гл. 4: 11.
к Иса. 28; 16. Рим. 9; 33.
л Псал. 118; 22. Мат. 21; 42. Дѣян. 4; 11.
м Иса. 8; 14. Лук. 2; 34. Рим. 9; 33.
н 1 Кор. 1; 23.
о Исх. 9; 16. Рим. 9; 22. 1 Сол. 5; 9. Іуд. 4.
п Втор. 10: 15. Гл. 1; 2.
р Исх. 19; 5, 6. 5; 10.
с Іоан. 17; 19. 1 Кор. 3; 17. 2 Тим. 1; 9.
т Втор. 4; 20. 7; 6. 14; 2. 26; 18, 19. Дѣян. 20; 28. Ефес. 1; 14. Тит. 2; 14.
у Дѣян. 26; 18. Ефес. 5; 8. Кол. 1; 13. 1 Сол. 5; 4, 5.
ф Осія 1; 9, 10. 2; 23. Рим. 9; 25.

11 Възлюбленни, молѭ ви ся, [х]като пришелци и чужденци *на свѣтъ-тѣ*, [ц]да ся отдалечавате отъ плътскы-тѣ похоти, [ч]които воюватъ противъ душѫ-тѫ: 12 [ш]Да имате добро поведеніе-то си между язычницы-тѣ, [щ]та дѣто вы одумватъ като злодѣйцы, отъ добры-тѣ *ви* дѣла, като *гы* видятъ, да прославятъ Бога [ъ]въ день-тъ на посѣщеніе-то. 13 И тъй на всяко человѣческо началство бѫдѣте [ы]покорни зарадь Господа; или на царь-тъ, като що има най высокѫ власть, 14 Или на управители-тѣ, като на проводены отъ него [ь]за наказаніе на злодѣйцы-тѣ, и [ѣ]за похвалѫ на добротворцы-тѣ; 15 Защото така е воля-та Божія, като правите [ю]добро да затуляте уста-та на невѣжество-то иа безумны-тѣ человѣцы; 16 [я]Като свободни, и не като че имате свободѫ-тѫ покрывало на зло-то, но [ѫ]като раби Божіи. 17 [ѭ]Всичкы-тѣ [а]почитайте, братство-то обичайте, [б]бойте ся Богу, царь-тъ почитайте.

18 [в]Слугы, покорявайте ся на господари-тѣ съсъ всякой страхъ, не токо на добры-тѣ и на кроткы-тѣ, но и на строптивы-тѣ. 19 [г]Защото това е богоугодно, ако нѣкой заради совѣсть-тѫ къмъ Бога прѣтърпѣва оскърбенія като страда неправедно. 20 Защото [д]каква похвала е, ако търпите біеніе когато съгрѣшавате? но ако търпите кога струвате добро и страдате, това е угодно прѣдъ Бога. 21 Защото [е]на това сте и звани, понеже и [ж]Христосъ пострада за васъ, и [з]остави примѣръ вамъ, да послѣдувате по неговы-тѣ стѫпкы; 22 [и]Който грѣхъ не е сторилъ, нито ся намѣри льсть въ уста-та му; 23 [і]Който укорянъ, укореніе не отвращаше, като страдаше не заплашваше, но [к]прѣдаваше себе си на тогозь който сѫди праведно; 24 [л]Който самъ понесе на тѣло-то си грѣхове-тѣ наши на дърво-то, [м]за да бѫдемъ мъртви къмъ грѣхове-тѣ, и живи къмъ правдѫ-тѫ, [н]на когото съ ранѫ-тѫ *вы* исцѣлѣхте. 25 Защото бѣхте [о]както овцы загубены, но сега ся завърнѫхте при [п]Пастырь-тъ и Надзиратель-тъ на душы-тѣ ви.

ГЛАВА 3.

1 Подобно *и* [а]*вы*, жены, покорявайте ся на мѫжіе-тѣ си, щото, ако нѣкои отъ тѣхъ ся не покоряватъ на слово-то, да ся [б]придобыѭтъ безъ слово-то [в]чрѣзъ поведеніе-то на жены-тѣ, 2 [г]Като видятъ ваше-то поведеніе че е съсъ страхъ и чистотѫ; 3 [д]На които украшаваніе-то да не е външно, *сирѣчь* плетеніе на космы-тѣ и кытеніе съсъ злато, или прѣмѣна на дрехы-тѣ; 4 Но [е]потаенный-тъ человѣкъ на сърдце-то *украсенъ* съ нетлѣніе-то на кротъкъ и тихъ духъ, което е многоцѣнно прѣдъ Бога. 5 Защото така нѣкога си и святы-тѣ жены, които ся на Бога надѣяхѫ, украсявахѫ себе си и ся покорявахѫ на мѫжіе-тѣ си; 6 Както Сарра ся покоряваше Аврааму, и [ж]наричаше го господинъ; на коіѭто вы станѫхте дъщери, кога правите добро и не ся боите отъ никакъвъ страхъ. 7 Така сѫщо и [з]вы, мѫжіе, живѣйте благоразумно съсъ *жены-тѣ си*, и отдавайте почетъ на женскый-тъ полъ [и]като на по слабъ съсѫдъ, и като на сонаслѣдницы на благодать-тѫ на живота, [і]да не става прѣпятствіе на молитвы-тѣ ви.

8 А най послѣ, бѫдѣте [к]всинца единомысленни, сострадателни, [л]братолюбиви, [м]милостиви, дружелюбиви. 9 [н]Не въздавайте зло за зло, или хулѫ за хулѫ; но напротивъ това благославяйте; понеже знаете че на това быхте позовани, [о]за да наслѣдите благословеніе. 10 Защото [п]който ище да люби животъ-тъ, и да види добры дни, [р]да спре языкъ-тъ си отъ зло, и устны-тѣ си отъ да говорятъ льсть. 11 [с]Да ся уклони отъ зло и да стори добро; [т]да потърси миръ и да го слѣдува. 12 Защото очи-тѣ Господни сѫ на праведны-тѣ [у]и уши-тѣ неговы на тѣхнѫ-тѫ молбѫ, а лице-то Господне е противъ онѣзи които правятъ зло. 13 [ф]И кой ще ви стори зло, ако бѫдете подражатели на добро-то? 14 [х]Но ако и да страдате за правдѫ-тѫ блажени *сте;* а [ц]"отъ тѣхный-тъ страхъ не бойте ся нито ся смущавайте." 15 Но "освятѣте Господа Бога" въ сърдца-та си; [ч]и вынѫгы *бѫдѣте* готови на отвѣтъ съ кротость и страхъ, на всякого който вы пыта за вашѫ-тѫ надеждѫ. 16 [ш]Имайте совѣсть добрѫ, [щ]щото, когато вы одумуватъ като

х 1 Лѣт. 29; 15. Псал. 39; 12. 119; 19. Евр. 11; 13. Гл. 1; 17.
ц Рим. 13; 14. Гал. 5; 16.
ч Іак. 4; 1.
ш Рим. 12; 17. 2 Кор. 8; 21. Фил. 2; 15. Тит. 2; 8. Гл. 3; 16.
щ Мат. 5; 16.
ъ Лук. 19; 44.
ы Мат. 22; 21. Рим. 13; 1. Тит. 3; 1.
ь Рим. 13; 4.
ѣ Рим. 13; 3.
ю Тит. 2; 8. Ст. 12.
я Гал. 5; 1, 13.
ѫ 1 Кор. 7; 22.
ѭ Рим. 12; 10. Филип. 2; 3.
а Евр. 13; 1. Гл. 1; 22.
б Прит. 24; 21. Мат. 22; 21. Рим. 13; 7.
в Ефес. 6; 5. Кол. 3; 22. 1 Тим. 6; 1. Тит. 2; 9.
г Мат. 5; 10. Рим. 13; 5. Гл. 3; 14.
д Гл. 3; 14. 4; 14, 15.
е Мат. 16; 24. Дѣян. 14; 22. 1 Сол. 3; 3. 2 Тим. 3; 12.
ж Гл. 3; 18.
з Іоан. 13; 15. Филип. 2; 5. 1 Іоан. 2; 6.
и Иса. 53; 9. Лук. 23; 41. Іоан. 8; 46. 2 Кор. 5; 21. Евр. 4: 15.
і Иса. 53: 7. Мат. 27; 39. Іоан. 8; 48, 49. Евр. 12; 3.
к Лук. 23; 46.
л Иса. 53; 4, 5, 6, 11. Мат. 8; 17 Евр. 9; 28.
м Рим. 6; 2, 11. 7; 6.
н Иса. 53; 5.
о Иса. 53; 6. Іез. 34; 6.
п Іез. 34; 23. 37; 24. 1 Іоан. 10; 11, 14, 16. Евр. 13; 20. Гл. 5; 4.

—

а 1 Кор. 14; 34. Ефес. 5; 22. Кол. 3; 18. Тит. 2; 5.
б 1 Кор. 7; 16.
в Мат. 18; 15. 1 Кор. 9; 19 до 22.
г Гл. 2; 12.
д 1 Тим 2; 9. Тит. 2; 3 и дрг.
е Псал. 45; 13. Рим. 2; 29. 7; 22. 2 Кор. 4; 16.
ж Быт. 18; 12.
з 1 Кор. 7; 3. Ефес. 5; 25. Кол. 3; 19.
и 1 Кор. 12; 23. 1 Сол. 4; 4.
і Іов. 42; 8. Мат. 5: 23, 24. 18; 19.
к Рим. 12; 16. 15; 5. Филип. 3; 16.
л Рим. 12; 10. Евр. 13; 1. Гл. 2; 17.
м Еф. 4; 32. Кол. 3; 12.
н Прит. 17; 13. 20; 22. Мат. 5; 39. Рим. 12; 14, 17. 1 Кор. 4; 12. 1 Сол. 5; 15.
о Мат. 25; 34.
п Псал. 34; 12 и дрг.
р Іак. 1; 26. Гл. 2; 1, 22. Отк. 14; 5.
с Псал. 37; 27. Иса. 1; 16, 17. 3 Іоан. 11.
т Рим 12; 18. 14; 19. Евр. 12; 14.
у Іоан. 9: 31. Іак. 5; 16.
ф Прит. 16; 7. Рим. 8; 28.
х Мат. 5; 10, 11, 12. Іак. 1; 12. Гл. 2; 19. 4; 14.
ц Иса. 8; 12, 13. Іер. 1; 8. Іоан. 14; 1, 27.
ч Псал. 119; 46. Дѣян. 4; 8. Кол. 4; 6. 2 Тим. 2; 25.
ш Евр. 13; 18.
щ Тит. 2; 8. Гл. 2; 12.

злодѣйцы, да ся посрамятъ които клеветятъ добро-то ви въ Христа поведеніе.
17 Защото е по добрѣ да страдате, ако е така воля-та Божія, като правите добро,
18 а не като правите зло. Понеже и Христосъ веднъжь пострада за грѣхове-тѣ, праведный-тъ за неправедны-тѣ, да ны приведе при Бога, умьртвенъ бывъ по
19 плъть, а оживотворенъ по духъ; Съ когото отиде та проповѣда и на духове-
20 тѣ които бѣхж въ тьмницж-тж, Които ся въспротивихж нѣкога си на Божіе-то дългосърпѣніе, което гы чакаше едно врѣме въ дни-тѣ Ноевы, когато ся правѣше ковчегъ-тъ, въ който малцина, то есть осмь души, избавихж ся чрѣзъ во-
21 дж-тж; На коіжто като е образъ крьщеніе-то, не измываніе-то на плътскж-тж нечистотж, но свидѣтелство-то на добрж-тж совѣсть къмъ Бога, спасава и насъ днесь, чрѣзъ въскрьсеніе-то на Іисуса
22 Христа: Който е отдесно на Бога, отъ какъ ся възнесе на небе-то, и комуто ся покорихж ангели-тѣ и власти-тѣ и силы-тѣ.

ГЛАВА 4.

1 И тъй понеже Христосъ пострада за насъ по плъть, оржжѣте ся и вы съсъ сжщж-тж мысль; защото пострадалый-тъ по плъть прѣстанжлъ е отъ грѣхъ-тъ;
2 За да живѣете прѣзъ останжло-то по плъть-тж врѣме, не вече по человѣчески
3 похоти, но по Божіж-тж волж. Защото е доста намъ прѣминжло-то врѣме на животъ-тъ, дѣто смы правили воліж-тж на язычницы-тѣ, и смы живѣли въ нечистоты, въ похоти, въ винопійства, въ кощунства, въ упиванія, и въ омразны-тѣ
4 идолослуженія. За това ся и чудятъ, че вы не тичате съ *тѣхъ* въ исто-то разли-
5 ваніе на блудство-то, и *вы* хулятъ; Които ще дадж́тъ отвѣтъ на оногова който е готовъ да сжди живы-тѣ и мьртвы-тѣ.
6 Понеже за това ся проповѣда благовѣстіе-то и на мьртвы-тѣ, за да ся сждятъ по человѣчески въ плъть, а да живѣіжтъ по Бога въ духъ.
7 А свършаніе-то на всичко е приближило; и тъй разумно живѣйте и трѣз-
8 венни бждѣте въ молитвы-тѣ. А прѣди всичко имайте усърднж любовь помежду си; защото любовь-та ще покрые мно-
9 жество грѣхове. Бывайте едни на другы
10 гостолюбиви безъ роптаніе. Всякой споредъ дарбж-тж коіжто е пріялъ, служѣте съ неж единъ на другый, като добри
11 строители на многоразличнж-тж Божіж благодать. Ако говори нѣкой, *нека говори* като словеса Божіи; ако слугува нѣкой, *нека слугува* като отъ силж-тж коіжто *му* Богъ дава, да ся слави во всичко Богъ чрѣзъ Іисуса Христа, комуто е слава-та и държава-та во вѣкы вѣковъ. Аминь.
12 Възлюбленни, не ся чудѣте за огненно-то искушеніе, което става на васъ за испытніж, като че ви ся случава *нѣщо*
13 чудно; Но радувайте ся, споредъ дѣто сте причастници на Христовы-тѣ страданія, за да ся зарадувате веселяще ся и
14 когато слава-та негова ся яви. Блажени сте ако вы укорявать за име-то Христово; защото Духъ-тъ на славж-тж и на Бога почива на васъ; отъ къмъ тѣхъ ся хули, а отъ къмъ васъ ся прославява.
15 Защото никой отъ васъ да не страда като убійца, или като крадецъ, или злодѣецъ, или като испытователь на чужды
16 работы. Но ако *страда* като Христіянинъ, да ся не срамува, но да слави
17 Бога въ това нѣщо. Защото *дойде* врѣме-то да ся започене сждба-та отъ домъ-тъ Божій; и ако *начене* първомъ отъ насъ, каква ще бжде сетнина-та на тѣзи които ся не покорявать на евангеліе-то Божіе?
18 И ако праведный-тъ едвамъ ся спасава, нечестивый-тъ и грѣшный-тъ дѣ ще ся
19 яви? Така и тѣзи които страдатъ по Божіж-тж волж, да прѣдавать душы-тѣ си *нему*, като на вѣренъ Създатель, въ добротвореніе.

ГЛАВА 5.

1 Презвитеры-тѣ, които сж между васъ, умолявамъ азъ, който съ тѣхъ наедно сьмь презвитеръ и свидѣтель на страданія-та Христовы, и причастникъ на сла-

в Рим. 5; 6. Евр. 9; 26, 28. Гл. 2; 21. 4; 1.
ы 2 Кор. 13; 4.
ь Кол. 1; 21, 22.
ѣ Рим. 1; 4. 8; 11.
ю Гл. 1; 12. 4; 6.
я Иса. 42; 7. 49; 9. 61; 1.
ж Быт. 6; 3, 5, 13.
іж Евр. 11; 7.
а Быт. 7; 7. 8; 18. 2 Пет. 2; 5.
б Еф. 5; 26.
в Тит. 3; 5.
г Рим. 10; 10.
д Гл. 1; 3.
е Псал. 110; 1. Рим. 8; 34. Еф. 1; 20. Кол. 3; 1. Евр. 1; 3.
ж Рим. 8; 38. 1 Кор. 15; 24. Еф. 1; 21.

а Гл. 3; 18.
б Рим. 6; 2, 7. Гал. 5; 24. Кол. 3; 3, 5.
в Гал. 2; 20. Гл. 1; 14.
г Рим. 14; 7. Гл. 2; 1.
д Іоан. 1; 13. Рим. 6; 11. 2 Кор. 5; 15. Іак. 1; 18.
е Іез. 44; 6. 45; 9. Дѣян. 17; 30.
ж Ефес. 2; 2. 4; 17. 1 Сол. 4; 5. Тит. 3; 3. Гл. 1; 14.
з Дѣян. 13; 45. 18; 6. Гл. 3; 16.
и Дѣян. 10; 42. 17; 31. Рим. 14; 10, 12. 1 Кор. 15; 51, 52. 2 Тим. 4; 1. Іак. 5; 9.
і Гл. 3: 19.
к Мат. 24; 13, 14. Рим. 13; 12. Филип. 4; 5. Евр. 10; 25. Іак. 5; 8. 2 Пет. 3; 9, 11. 1 Іоан. 2; 18.
л Мат. 26; 41. Лук. 21; 34. Кол. 4; 2. Гл. 1; 13. 5; 8.
м Кол. 3; 14. Евр. 13; 1.
н Прит. 10; 12. 1 Кор. 13; 7. Іак. 5; 20.
о Рим. 12; 13. Евр. 13; 2.
п 2 Кор. 9; 7. Филип. 2; 14. Филим. 14.
р Рим. 12; 6. 1 Кор. 4; 7.
с Мат. 24; 45. 25; 14, 21. Лук. 12; 42. 1 Кор. 4; 1, 2. Тит. 1; 7.
т 1 Кор. 12; 4. Ефес. 4; 11.
у Іер. 23; 22.
ф Рим. 12; 6, 7, 8. 1 Кор. 3; 10.
х Ефес. 5; 20. Гл. 2; 5.
ц 1 Тим. 6; 16. Гл. 5; 11. Отк. 1; 6.
ч 1 Кор. 3; 13. Гл. 1; 7.
ш Дѣян. 5; 41. Іак. 1; 2.
щ Рим. 8; 17. 2 Кор. 1; 7. 4; 10. Филип. 3; 10. Кол. 1; 24. 2 Тим. 2; 12. Гл. 5; 1, 10. Отк. 1; 9.
ъ Гл. 1; 5, 6.
ы Мат. 5; 11. 2 Кор. 12; 10. Іак. 1; 12. Гл. 2; 19, 20. 3; 14.
ь Гл. 2; 12. 3; 16.
ѣ Гл. 2; 20.
ю 1 Сол. 4; 11. 1 Тим. 5; 13.
я Дѣян. 5; 41.
ж Иса. 10; 12. Іер. 25; 29. 49; 12. Іез. 9; 6. Мал. 3; 5.
іж Лук. 23; 31.
а Лук. 10; 12, 14.
б Прит. 11; 31. Лук. 23; 31.
в Псал. 31; 5. Лук. 23; 46. 2 Тим. 1; 12.

а Филим. 9.
б Лук. 24; 48. Дѣян. 1; 8, 22. 5; 32. 10; 39.
в Рим. 8; 17, 18. Отк. 1; 9.

2 вж-тж която има да ся яви, [г]Пасѣте Божіе-то между васъ стадо, надзиравайте го [д]не съ принужденіе, но самоволно; [е]нито за гнуснж печалбж, но съ усердіе;
3 Нито [ж]като че обладавате [з]наслѣдіе-то *Божіе;* но бывайте [и]примѣръ на стадо-то.
4 И когато ся яви [і]Пастыреначалникъ-тъ, ще пріемете [к]вѣнецъ на славж-тж [л]който не повѣхнува.
5 Подобно и вы, млади, покорявайте ся на презвитеры-тѣ, и [м]всичкы единъ на другый като ся покорявате, облѣчѣте смиреномудріе-то; защото [н]Богъ ся противи на горды-тѣ, [о]а на смиренны-тѣ дава благодать.
6 И тъй [п]смирѣте ся подъ държавнж-тж ржкж Божіж, за да вы възвыси
7 на врѣме; И [р]всякж вашж грыжж възложѣте на него, защото той ся грыжи за васъ.
8 Бждѣте [с]трѣзвенни, бодри; защото [т]соперникъ-тъ ви діаволъ-тъ като львъ рыкае, и обхожда да търси кого да по-
9 гълне; [у]Комуто ся съпротивѣте, *стояще* твърди въ вѣрж-тж, понеже [ф]знаете че исты-тѣ страданія ся случавать на братія-та ви които сж на свѣтъ-тъ.
10 А Богъ на всякж благодать, [х]който чрѣзъ Христа Іисуса е призовалъ насъ въ вѣчнж-тж своіж славж, [ц]като пострадате малко, той [ч]да вы осъвършенствува, да вы [ш]утвърди, да вы укрѣпи и да вы
11 направи непоколебимы. [щ]Нему слава и държава да бжде во вѣкы вѣковъ. Аминь.
12 [ъ]Писахъ ви на кжсо [ы]чрѣзъ Силуана вѣрнаго, както мысліж, брата, и увѣщавамъ вы и свидѣтелствувамъ ви, [ь]че тая е истинна-та Божія благодать, въ коіжто
13 стоите. Поздравява вы съизбранна-та *съ васъ церква* у Вавилонъ, и сынъ мой
14 [ѣ]Марко. [ю]Поздравѣте ся единъ другый съсъ цѣлованіе на любовь. [я]Миръ на всичкы васъ които сте въ Христа Іисуса. Аминь.

ВТОРО-ТО СОБОРНО ПОСЛАНІЕ

НА

СВЯТАГО АПОСТОЛА ПЕТРА.

ГЛАВА 1.

1 Симонъ Петръ, рабъ и апостолъ Іисусъ Христовъ, вамъ, които сте получили [а]еднаквж-тж съ насъ драгоцѣннж вѣрж чрѣзъ правдж-тж на Бога нашего и Спаса
2 Іисуса Христа; [б]Благодать и миръ да ся умножи на васъ съ познаніе-то на Бога, и на Іисуса Господа нашего.
3 Както Божественна-та негова сила е дарила намъ всичко що е за животъ-тъ *потрѣбно* и за благочестіе-то, [в]чрѣзъ познаніе-то на тогози, [г]който е призовалъ насъ
4 съсъ славж и добродѣтель; [д]Чрѣзъ които ся дарихж намъ най голѣмы-тѣ и драгоцѣнны-тѣ обѣщанія, за да [е]бждете поради тѣхъ причастници на божественно-то естество, и да [ж]отбѣгнете отъ похот-
5 но-то растлѣніе което е на свѣтъ-тъ. И за това исто-то, [з]турѣте всичко-то си староніе, и приложѣте на вѣрж-тж си добродѣтель, на добродѣтель благоразуміе,
6 На благоразуміе въздържаніе, на въздържаніе търпѣніе, на търпѣніе благочестіе,
7 На благочестіе братолюбіе, [и]и на брато-
8 любіе любовь. Защото тѣзи *добрины* ако ся намѣрувать у васъ и ся умножавать, правятъ вы да не сте празни [і]нито бесплодни въ познаваніе-то на Господа на-
9 шего Іисуса Христа. Понеже въ когото

г Іоан. 21; 15 до 18. Дѣян. 20; 28.
д 1 Кор. 9; 17.
е 1 Тим. 3; 3, 8. Тит. 1; 7.
ж Іез. 34; 4. Мат. 20; 25, 26. 1 Кор. 3. 9. 2 Кор. 1; 24.
з Псал. 33; 12. 74; 2.
и Филип. 3; 17. 2 Сол. 3. 9. 1 Тим. 4; 12. Тит. 2; 7.
і Евр. 13; 20.
к 1 Кор. 9; 25. 2 Тим. 4; 8. Іак. 1; 12.
л Гл. 1; 4.
м Рим. 12; 10. Ефес. 5; 21. Филип. 2; 3.
н Іак. 4; 6.
о Иса. 57; 15. 66; 2.
п Іак. 4; 10.
р Псал. 37; 5. 55; 22. Мат. 6; 25. Лук. 12; 11, 22. Филип. 4; 6. Евр. 13; 5.
с Лук. 21; 34, 36. 1 Сол. 5; 6. Гл. 4; 7.
т Іов. 1; 7. 2; 2. Лук. 22; 31. Отк. 12; 12.
у Ефес. 6; 11, 13. Іак. 4; 7.
ф Дѣян. 14; 22. 1 Сол. 3; 3. 2 Тим. 3; 12. Гл. 2; 21.
х 1 Кор. 1; 9. 1 Тим. 6; 12.
ц 2 Кор. 4; 17. Гл. 1; 6.
ч Евр. 13; 21. Іуд. 24.
ш 2 Сол. 2; 17. 3; 3.
щ Гл. 4; 11. Отк. 1; 6.
ъ Евр. 13; 22.
ы 2 Кор. 1; 19.
ь Дѣян. 20; 24. 1 Кор. 15; 1. 2 Пет. 1; 12.
ѣ Дѣян. 12; 12, 25.
ю Рим. 16; 16. 1 Кор. 16; 20. 2 Кор. 13; 12. 1 Сол. 5; 26.
я Ефес. 6; 23.

—

а Рим. 1; 12. 2 Кор. 4; 13. Ефес. 4; 5. Тит. 1; 4.
б Дан. 4; 1. 6; 25. 1 Пет. 1; 2. Іуд. 2.
в Іоан. 17; 3.
г 1 Сол. 2; 12. 4; 7. 2 Сол. 2; 14. 2 Тим. 1; 9. 1 Пет. 2; 9. 3; 9.
д 2 Кор. 7; 1.
е 2 Кор. 3; 18. Еф. 4; 24. Евр. 12; 10. 1 Іоан. 3; 1.
ж Гл. 2; 18, 20.
з Гл. 3; 18.
и Гал. 6; 10. 1 Сол. 3; 12. 5; 15. 1 Іоан. 4; 21.
і Іоан. 15; 2. Тит. 3; 14.

ся тѣ не намѣруватъ, *той е* [к]слѣпъ, кжсогледъ, и забравилъ е [л]очищеніе-то на 10 вѣтхы-тѣ си грѣхове. За това, братіе, постарайте ся повече [м]да утвърждавате призваніе-то и избираніе-то ваше; защото това като струвате, [н]никога нѣма да прѣ- 11 грѣшите. Защото така ще изобилно да ви ся даде входъ въ вѣчно-то царство на Господа нашего и Спаса Іисуса Христа.

12 Заради това [о]не ще ся облѣніж да ви напомнювамъ всякога за тѣзи работы, [п]ако и да *гы* знаете, и да сте утвърдени 13 въ настоящж-тж истинж. Мысліж обаче праведно, до когато съмь въ [р]тжіж хыжинж *тѣлеснж* [с]да вы възбуждамъ съ на- 14 помнюваніе; Понеже [т]знаіж, че скоро ще оставіж хыжинж-тж си, [у]както Господь 15 нашъ Іисусъ Христосъ ми извѣсти. Ще ся постараіж обаче, щото вы и слѣдъ умираніе-то ми да можете всякога да помните тѣзи работы.

16 Защото като ви обадихмы силж-тж и идваніе-то на Господа нашего Іисуса Христа, [ф]не слѣдувахмы хытроизмыслены басни, но бѣхмы [х]самовидци на негово-то 17 величествіе: Защото прія отъ Бога Отца честь и славж, когато дойде нему отъ великолѣпнж-тж славж такъвъ гласъ: [ц]"Тойзи е Сынъ мой възлюбленный-тъ, 18 въ когото азъ благоволихъ." И тойзи гласъ чухмы ный че дойде отъ небе-то, когато бѣхмы съ него [ч]на святж-тж горж.

19 Още имамы и по извѣстно пророческо-то слово, на което добрѣ струвате да внимавате, като на [ш]свѣтило което свѣти въ тьмно мѣсто, додѣ ся зазори день-тъ, и [щ]зорница-та изгрѣе въ сърдца-та ваши.

20 И това най първо да знаете, [ъ]че никое пророчество отъ писаніе-то не бива отъ собственно-то разясненіе *на тогози който* 21 *пророчествува*. Защото никога [ы]не е идвало пророчество отъ человѣческж волж, [ь]но отъ Духа Святаго движени, говорихж святи-тѣ человѣци Божіи.

ГЛАВА 2.

1 Но [а]имало е и лъжливи пророци между народъ-тъ, [б]както и между васъ ще има лъжливи учители, които ще въведжтъ скрыто губителны ереси, и ще ся [в]отричатъ и отъ Господаря *си* [г]който гы е купилъ, та ще [д]навлѣкжтъ на себе си 2 скорашнж погыбель. И мнозина ще послѣдуватъ тѣхны-тѣ развращенія, поради които пжть-тъ на истинж-тж ще ся по- 3 хули. И [е]отъ любостяжаніе [ж]ще вы употрѣбяватъ като търговціж съ прѣсторены думы; [з]тѣхно-то осжжданіе отколѣ приготвено не ся забавя, и тѣхна-та погы- 4 бель не дрѣме. Защото ако Богъ не пощадѣ [и]ангелы-тѣ които [і]съгрѣшихж, но гы [к]хвърли въ прѣисподняіж *вързаны* съ веригы мрачны, и прѣдаде гы да бждятъ 5 вардени за сждъ, И *ако* не пощадѣ старый-тъ свѣтъ, но като [л]нанесе потопъ върхъ свѣтъ-тъ на нечестивы-тѣ, съхрани *сѣсъ седмь душы* осмый-тъ [м]Ноя, [н]пропо- 6 вѣдника на правдж-тж; И [о]осжди на разореніе градове-тѣ Содомскы и Гоморскы, и направи гы на пепелъ, та гы [п]постави примѣръ на онѣзи, които послѣ щѣхж да 7 нечествуватъ; И [р]освободи праведнаго Лота, комуто бѣ досадило нечисто-то пове- 8 деніе на нечестивы-тѣ; (Защото праведный-тъ, който живѣяше между тѣхъ, отъ день на день измжчваше праведнж-тж *си* душж, [с]като гледаше и чуваше *тѣхны-* 9 *тѣ* беззаконны дѣла); [т]Знае Господь да освободява благочестивы-тѣ отъ напасть, а неправедны-тѣ да държи за сждный-тъ 10 день да ся мжчатъ: А наипаче на тѣзи [у]които съ пожеланіе на нечистотж слѣдуватъ подиръ плъть-тж, и прѣзиратъ власть-тж: *тѣ сж* [ф]дързостливи, безочливи, *и* не треперятъ кога хулятъ чиновни- 11 чества-та. Дѣто [х]ангели-тѣ, ако и по голѣми да сж въ крѣпость и силж, не произносятъ противъ тѣхъ хулителенъ сждъ 12 прѣдъ Господа; Тѣзи обаче, [ц]като природны безсловесны животны, родены за ловъ и истрѣбваніе, хулятъ за нѣща които не знаіжтъ, и ще погынжтъ въ свой-тъ 13 си развратъ, [ч]И ще пріемжтъ заплатж-тж на неправдж-тж; иматъ го за наслажденіе деня да [ш]раскошествуватъ; тѣ сж [щ]сквърнители и порочници; наслаждаватъ ся съ льсти-тѣ си, когато сж на [ъ]угоще- 14 ніе съ васъ наедно; Иматъ очи пълны съ блудъ и съ непрѣстаненъ грѣхъ; подльстятъ душы неутвърдены; [ы]иматъ сърдце-то *си* научено на любостяжаніе; чада на 15 клѣтвж сж. Оставивше правый-тъ пжть заблудихж, и послѣдувахж пжть-тъ [ь]на

к 1 Іоан. 2; 9, 11.
л Еф. 5; 26. Евр. 9; 14. 1 Іоан. 1; 7.
м 1 Іоан. 3; 19.
н Гл. 3; 17.
о Рим. 15; 14, 15. Фил. 3; 1. Гл. 3; 1. 1 Іоан. 2: 21. Іуд. 5.
п 1 Пет. 5; 12. Гл. 3; 17.
р 2 Кор. 5; 1, 4.
с Гл. 3; 1.
т Втор. 4; 21, 22. 31; 14. 2 Тим. 4; 6.
у Іоан. 21; 18, 19.
ф 1 Кор. 1; 17. 2; 1, 4. 2 Кор. 2; 17. 4; 2.
х Мат. 17; 1, 2. Мар. 9; 2. Іоан. 1; 14. 1 Іоан. 1; 1. 4; 14.
ц Мат. 3; 17. 17: 5. Мар. 1; 11. 9: 7. Лук. 3; 22. 9; 35.
ч Исх. 3; 5. Іис. Нав. 5; 15. Мат. 17; 6.
ш Псал. 119; 105. Іоан. 5; 35.
щ Отк. 2; 28. 22; 16. Вижь и 2 Кор. 4; 4, 6.
ъ Рим. 12: 6.
ы 2 Тим. 3; 16. 1 Пет. 1; 11.
ь 2 Цар. 23; 2. Лук. 1; 70. Дѣян. 1; 16. 3; 18.

—

а Втор. 13; 1.
б Мат. 24; 11. Дѣян. 20; 30. 1 Кор. 11; 19. 1 Тим. 4; 1. 2 Тим. 3; 1 до 5. 1 Іоан. 4; 1. Іуд. 18.
в Іуд. 4.
г 1 Кор. 6; 20. Гал. 3; 13. Ефес. 1; 7. Евр. 10; 29. 1 Пет. 1; 18. Отк. 5; 9.
д Фил. 3; 19.
е Рим. 16; 18. 2 Кор. 12; 17, 18. 1 Тим. 6; 5. Тит. 1; 11.
ж 2 Кор. 2; 17. Гл. 1; 16.
з Втор. 32; 35. Іуд. 4, 15.
и Іов. 4; 18. Іуд. 6.
і Іоан. 8; 44. 1 Іоан. 3; 8.
к Лук. 8; 31. Отк. 20; 2, 3.
л Гл. 3; 6.
м Быт. 7; 1, 7, 23. Евр. 11; 7. 1 Пет. 3; 20.
н 1 Пет. 3; 19.
о Быт. 19; 24. Втор. 29; 23. Іуд. 7.
п Числ. 26; 10.
р Быт. 19; 16.
с Псал. 119; 139, 158. Іез. 9; 4.
т Псал. 34; 17, 19. 1 Кор. 10; 13.
у Іуд. 4, 7, 8, 10, 16.
ф Іуд. 8.
х Іуд. 9.
ц Іер. 12; 3. Іуд. 10.
ч Фил. 3; 19.
ш Вижь Рим. 13; 13.
щ Іуд. 12.
ъ 1 Кор. 11; 20, 21.
ы Іуд. 11.
ь Числ. 22; 5, 7, 21, 23, 28. Іуд. 11.

Валаама *сынъ-тъ* Восоровъ, който възлю-
16 би заплатж-тж на неправдж-тж; Но изобличенъ бы за свое-то си беззаконіе; нѣмъ подяремникъ съ гласъ человѣческый проговори, и въспрѣ безуміе-то на пророкъ-тъ.
17 [ь]Тѣ сж безводни кладенци, облаци отъ вихрушкы тласкани, за които мрачна тьма ся варди во вѣкъ.
18 Защото като [ю]говорятъ съ надуто празнословіе, прѣлъгватъ съ плътскы-тѣ похоти, съ невъздържанія-та, тѣзи които сж [я]наистинж избѣгнжли отъ живущы-тѣ въ заблужденіе.
19 Като имъ обѣщаватъ [ж]свободж, а тѣ сами сж [ѳж]роби на развратъ-тъ; защото отъ когото быва побѣденъ нѣкой, нему и робъ
20 става. Понеже [а]като избѣгнжхж отъ [б]мрьсотіи-тѣ на свѣтъ-тъ [в]чрѣзъ познаніе-то на Господа и Спаса Іисуса Христа, ако сж ся сплели пакъ въ тѣхъ и оставатъ побѣдени, послѣдньо-то имъ състояніе е
21 станжло по лошо отъ пьрво-то. Понеже по [г]добро бы было за тѣхъ да не бѣхж познали пжть-тъ на правдж-тж, нежели като *го* познахж да ся повърнжтъ отъ
22 прѣдаденж-тж тѣмъ святж заповѣдь. Но съ тѣхъ ся случава това което казува истинна-та пословица: [д]Псе-то ся върнж на блевотинж-тж си, и, Свиня-та окжпана *върнж ся* да ся валя въ тинж-тж.

ГЛАВА 3.

1 Ето, възлюбленни, пишж ви това второ посланіе, въ които *двѣ посланія* [а]възбуждамъ чрѣзъ напомнюваніе чистый-тъ вашъ
2 смыслъ: Да помните прѣдизговорены-тѣ отъ святы-тѣ пророцы словеса, и [б]заповѣдь-тж отъ насъ апостолы-тѣ на Госпо-
3 да и Спаса. [в]Най пьрво знайте това, че въ послѣдни-тѣ дни ще дойджтъ подигравателп, които ще [г]ходятъ по свои-тѣ си
4 похоти, И ще казуватъ: [д]Дѣ е обѣщаніе-то на идваніе-то му? защото отъ какъ сж ся бащи-тѣ *ни* поминжли, всичко-то си така стои отъ начало-то на създаніе-
5 то. Защото самоволно не разумѣватъ това, че небеса-та отъ край си, и земя-та която отъ *вънъ* водж-тж и въ водж-тж
6 [е]съсъ слово-то Божіе [ж]станжхж: [з]Чрѣзъ които тогашній-тъ свѣтъ погынж пото-
7 пенъ отъ водж-тж. А [и]днешни-тѣ небеса и земя-та, [і]съ исто-то слово сж вардены, да ся пазятъ за огнь-тъ до день-тъ на сждбж-тж и на погыбваніе-то на нече-
8 стивы-тѣ человѣцы. Още едно и това да не забравяте, възлюбленни, че прѣдъ Господа единъ день е като тысяща годины,
9 и [к]тысяща годины като единъ день. Господь [л]не забавя обѣщаніе-то *си*, както що смѣтатъ нѣкои *това* бавяніе, но [м]търпи ны за много врѣме, понеже [н]не иска да погынжтъ нѣкои, но [о]всичкы да дой-
10 джтъ на покаяніе. А день-тъ Господенъ [п]ще дойде като крадецъ нощя, въ който [р]небеса-та ще прѣйджтъ съ бученіе, а стихіи-тѣ разгоряваны ще ся стопятъ, и земя-та и дѣла-та по неіж ще изгорятъ.
11 И тъй понеже всичко това ще ся стопи, какви трѣбува да сте вы [с]въ святж об-
12 ходж и въ благочестіе, Като [т]чакате и бързате за идваніе-то на Божій-тъ день, въ който небеса-та въспламеняваны [у]ще ся развалятъ, и стихіи-тѣ [ф]разгоряваны
13 ще ся стопятъ? А споредъ обѣщаніе-то му очакувамы [х]новы небеса и новж зе-
14 між, въ които живѣе правда. За това, възлюбленни, тѣзи нѣща като очакувате, прилежавайте [ц]да ся намѣрите чисти и
15 непорочни прѣдъ него миромъ; И [ч]дълготърпѣніе-то на Господа нашего имайте за спасеніе: както и възлюбленный-тъ нашъ братъ Павелъ ви писа споредъ даденж-тж
16 нему мудрость, Както и въ всичкы-тѣ *си* посланія, кога [ш]говори въ тѣхъ за тѣзи работы, въ които има нѣкои нѣща мжчноразумителны, които неучени-тѣ и неутвьрдени-тѣ искривяватъ, както и другы-
17 тѣ писанія, за своіж-тж си погыбель. И тъй вы, възлюбленни, като сте [щ]прѣдизвѣстени *за това*, [ъ]пазѣте ся да ся не увлѣчете съсъ заблужденіе-то на беззаконны-тѣ, и отпаднете отъ утвьржденіе-
18 то си. Но [ы]растѣте въ благодать-тж и въ познаніе-то на Господа нашего и Спаса Іисуса Христа. [ь]Нему слава *да бжде* и нынѣ и въ день вѣчный. Аминь.

ь Іуд. 12, 13.
ю Іуд. 16.
я Дѣян. 2; 40. Гл. 1; 4. Ст. 20.
ж Гал. 5; 13. 1 Пет. 2; 16.
ѳж Іоан. 8; 34. Рим. 6; 16.
а Мат. 12; 45. Лук. 11; 26. Евр. 6; 4 и дрг. 10; 26, 27.
б Гл. 1; 4. Ст. 18.
в Гл. 1; 2.
г Лук. 12; 47, 48. Іоан. 9; 41. 15; 22.
д Прит. 26; 11.

а Гл. 1; 13.
б Іуд. 17.
в 1 Тим. 4; 1. 2 Тим. 3; 1. Іуд. 18.
г Гл. 2; 10.
д Иса. 5; 19. Іер. 17; 15. Іез. 12; 22, 27. Мат. 24; 48. Лук. 12; 45.
е Быт. 1; 6, 9. Псал. 33; 6. Евр. 11; 3.
ж Псал. 24; 2. 136; 6. Кол. 1; 17.
з Быт. 7; 11, 21, 22, 23. Гл. 2; 5.
и Ст. 10.
і Мат. 25; 41. 2 Сол. 1; 8.
к Псал. 90; 4.

л Авв. 2; 3. Евр. 10; 37.
м Иса. 30; 18. 1 Пет. 3; 20. Ст. 15.
н Іез. 18; 23, 32. 33; 11.
о Рим. 2; 4. 1 Тим. 2; 4.
п Мат. 24; 43. Лук. 12; 39. 1 Сол. 5; 2. Отк. 3; 3. 16; 15.
р Псал. 102; 26. Иса. 51; 6. Мат. 24; 35. Мар. 13; 31. Рим. 8; 20. Евр. 1; 11. Отк. 20; 11. 21; 1.
с 1 Пет. 1; 15.
т 1 Кор. 1; 7. Тит. 2; 13.
у Псал. 50; 3. Иса. 34; 4.

ф Мих. 1; 4. Ст. 10.
х Иса. 65; 17. 66; 22. Отк. 21; 1, 27.
ц 1 Кор. 1; 8. 15; 58. Фил. 1; 10. 1 Сол. 3; 13. 5; 23.
ч Рим. 2; 4. 1 Пет. 3; 20. Ст. 9.
ш Рим. 8; 19. 1 Кор. 15; 24. 1 Сол. 4; 15.
щ Мар. 13; 23. Гл. 1; 12.
ъ Ефес. 4; 14. Гл. 1; 10, 11. 2; 18.
ы Ефес. 4; 15. 1 Пет. 2; 2.
ь 2 Тим. 4; 18. Отк. 1; 6.

ПЬРВО-ТО (СОБОРНО) ПОСЛАНІЕ
НА
СВЯТАГО АПОСТОЛА ІОАННА.

ГЛАВА 1.

1 Това [а]което бѣ отъ начало, [б]което смы чули, което съ очи-тѣ си видѣхмы, което изгледахмы, [в]и ржцѣ-тѣ ни похванжхж, 2 за слово-то на животъ-тъ; (И [г]животъ-тъ ся [д]яви, и видѣхмы, и [е]свидѣтелствувамы, и ви [ж]извѣстявамы вѣчный-тъ животъ, 3 [з]който бѣ у Отца и яви ся намъ;) [и]Това което смы видѣли и чули, него ви извѣстявамы, да имате и вы съ насъ общеніе; а пакъ наше-то [і]съобщеніе е съ Отца и 4 съ Іисуса Христа неговъ-тъ Сынъ. И това ви пишемъ, [к]да бжде ваша-та радость ис- 5 пълнена. И [л]товэ е извѣстіе-то, което чухмы отъ него и *го* извѣстявамы вамъ, че [м]Богъ е видѣлина, и никаква тьмнина 6 нѣма въ него. [н]Ако речемъ че имамы съобщеніе съ него, а ходимъ въ тьмнинж, 7 лъжемъ, и не вършимъ истинж-тж. Ако ли ходимъ въ видѣлинж, както е той въ видѣлинж, имамы единъ съ другый съобщеніе, и [о]кръвь-та на Сына му Іисуса Христа очистя ны отъ всякой грѣхъ. 8 [п]Ако речемъ че грѣхъ нѣмамы, самы себе си лъжемъ, [р]и истина-та не е въ 9 насъ. [с]Ако исповѣдвамы грѣхове-тѣ наши, вѣренъ и праведенъ е, да ни прости грѣхове-тѣ *ни*, и да ны [т]очисти отъ всякж 10 неправдж. Ако речемъ че не смы съгрѣшили, правимъ го лъжъ, и негово-то слово не е въ насъ.

ГЛАВА 2.

1 Чадца мои, това ви пишж, да не съгрѣшите: и ако съгрѣши нѣкой, [а]имамы ходатай при Отца, Іисуса Христа, Праве- 2 днаго. И [б]той е умилостивленіе за наши-тѣ грѣхове, и не тъкмо за наши-тѣ, 3 но [в]и за всичкый-тъ свѣтъ. И по това знаемъ че смы го познали, ако пазимъ 4 неговы-тѣ заповѣди. [г]Който казува: Познахъ го, а заповѣди-тѣ му не пази, 5 [д]лъжъ е, и истина-та не е въ него. А [е]който пази негово-то слово, въ него [ж]наистинж Божія-та любовь е съвършенна. 6 [з]По това знаемъ че смы въ него. [и]Който казува че въ него прѣбждва, [і]длъженъ е както е онъ ходилъ, така и той да ходи. 7 Братіе, [к]не ви пишж новж заповѣдь, но заповѣдь ветхж, [л]коіжто отъ начало имахте; ветха-та заповѣдь е слово-то което 8 сте отъ начало чули. Пакъ новж [м]заповѣдь ви пишж, което е и въ него и въ васъ истинно; [н]защото тьмнина-та прѣхожда, и истинна-та [о]видѣлина вече свѣти. 9 [п]Който казува че е въ видѣлинж, а ненавижда брата си, въ тьмнинж е до нынѣ. 10 [р]Който люби брата си, *той* прѣбждва въ 11 видѣлинж, [с]и нѣма соблазнь въ него. А който ненавижда брата си, въ тьмнинж е, и [т]въ тьмнинж ходи, и не знае кждѣ отхожда, защото тьмнина-та му е заслѣпила очи-тѣ.

12 Пишж вамъ, чадца, защото ви ся [у]простихж грѣхове-тѣ заради негово-то име. 13 Пишж вамъ, отци, защото вы познахте тогози, [ф]който е отъ начало. Пишж вамъ, млади, защото побѣдихте лукаваго. Пишж 14 вамъ, дѣца, защото познахте Отца. Писахъ вамъ, отци, защото познахте тогози, който е отъ начало. Писахъ вамъ, млади, защото [х]сте крѣпкы, и слово-то Божіе прѣбждва въ васъ, и побѣдихте лукаваго. 15 [ц]Не обичайте свѣтъ-тъ, нито което е въ свѣтъ-тъ. [ч]Ако люби нѣкой свѣтъ-тъ, лю- 16 бовь-та на Отца не е въ него. Защото всичко що е въ свѣтъ-тъ, похоть-та на плъть-тж, [ш]и похоть-та на очи-тѣ, и гор-

а Іоан. 1; 1. Гл. 2; 13.
б Іоан. 1; 14. 2 Пет. 1; 16. Гл. 4; 14.
в Лук. 24; 39. Іоан. 20; 27.
г Іоан. 1; 4. 11; 25. 14; 6.
д Рим. 16; 26. 1 Тим. 3; 16. Гл. 3; 5.
е Іоан. 21; 24. Дѣян. 2; 32.
ж Гл. 5; 20.
з Іоан. 1; 1, 2.
и Дѣян. 4; 20.
і Іоан. 17; 21. 1 Кор. 1; 9. Гл. 2; 24.
к Іоан. 15; 11. 16; 24. 2 Іоан. 12.
л Гл. 3; 11.
м Іоан. 1; 9. 8; 12. 9; 5. 12; 35, 36.
н 2 Кор. 6; 14. Гл. 2; 4.
о 1 Кор. 6; 11. Ефес. 1; 7. Евр. 9; 14. 1 Пет. 1; 19. Гл. 2; 2. Отк. 1; 5.
п 3 Цар. 8; 46. 2 Лѣт. 6; 36. Іов. 9; 2. 15; 14. 25; 4. Прит. 20; 9. Екк. 7; 20. Іак. 3; 2.
р Гл. 2; 4.
с Псал. 32; 5. Прит. 28; 13.
т Ст. 7. Псал. 51; 2.

—

а Рим. 8; 34. 1 Тим. 2; 5. Евр 7; 25. 9; 24.
б Рим. 3; 25. 2 Кор. 5; 18. Гл. 1; 7. 4; 10.
в Іоан. 1; 29. 4; 42. 11; 51, 52. Гл. 4; 14.
г Гл. 1; 6. 4; 20.
д Гл. 1; 8.
е Іоан. 14; 21, 23.
ж Гл. 4; 12.
з Гл. 4; 13.
и Іоан 15; 4, 5.
і Мат. 11; 29. Іоан. 13; 15. 1 Пет. 2; 21.
к 2 Іоан. 5.
л Гл. 3; 11. 2 Іоан. 5.
м Іоан. 13; 34. 15; 12.
н Рим. 13; 12. Ефес. 5; 8. 1 Сол. 5; 5, 8.
о Іоан. 1; 9. 8; 12. 12; 35.
п 1 Кор. 13; 2. 2 Пет. 1; 9. Гл. 3; 14, 15.
р Гл. 3; 14.
с 2 Пет. 1; 10.
т Іоан. 12; 35.
у Лук. 24; 47. Дѣян. 4; 12. 10; 43. 13; 38. Гл. 1; 7.
ф Гл. 1; 1.
х Ефес. 6; 10.
ц Рим. 12; 2.
ч Мат. 6; 24. Гал. 1; 10. Іак. 4; 4.
ш Екк. 5; 11.

дость-та на живота, не е отъ Отца, но 17 отъ свѣтъ-тъ е. Но [щ]свѣтъ-тъ прѣхожда и негова-та похоть; а който прави волѭ-18 тѫ Божіѭ, въ вѣкы прѣбѫдва. [ъ]Дѣца, [ы]послѣдньо врѣме е; и както сте чули че [ь]Антихристъ иде, [ѣ]и сега има много антихристи; отъ това познавамы [ю]че е по-19 слѣдньо врѣме. [я]Отъ насъ излѣзохѫ, но не бѣхѫ отъ насъ; защото, [ѫ]ако бы были отъ насъ, щѣхѫ да си останѫтъ съ насъ; но *излѣзохѫ*, [ѭ]да ся явятъ че не сѫ 20 всичкы-тѣ отъ насъ. И [а]вы имате пома-21 заніе [б]отъ Святаго, [в]и знаете всичко. Не сьмь ви писалъ защото не знаете истинѫ-тѫ, но защото ѭ знаете, и защото 22 всяка лъжа не е отъ истинѫ-тѫ. [г]Кой е лъжецъ, освѣнь оногози който отрича че Іисусъ не е Христосъ? Той е антихристъ, който ся отрича отъ Отца и отъ 23 Сына: [д]Всякой който ся отрича отъ Сына, нѣма нито Отца; [а [е]който исповѣдува 24 Сына, има и Отца.] И тъй онова [ж]което сте вы отъ начало чули, нека прѣбѫде въ васъ. Ако прѣбѫде въ васъ това което сте отъ начало чули, [з]*то* ще прѣбѫдете 25 и вы въ Сына и въ Отца. [и]И това е обѣщаніе-то, което ни той обѣща, животъ 26 вѣчный. Това ви писахъ [і]поради тѣзи, 27 които вы льстятъ. И [к]помазаніе-то което вы пріяхте отъ него, прѣбѫдва въ васъ, и [л]нѣмате нуждѫ да вы учи нѣкой; но [м]както исто-то помазаніе вы учи за всичко, и е истинно, и не е лъжливо; и както вы е научило, ще прѣбѫдете въ 28 него; И сега, чадца, прѣбѫдвайте въ него; та [н]когато ся яви да имамы дьрзновеніе, [о]и да ся не посрамимъ отъ него 29 въ пришествіе-то му. [п]Ако знаете че е праведенъ, знайте че [р]всякой който прави правдѫ отъ него е роденъ.

ГЛАВА 3.

1 Виждте каквѫ любовь е далъ намъ Отецъ, [а]да ся наречемъ *и да смы* чада Божіи. За това свѣтъ-тъ не познава насъ, 2 защото [б]не позна него. Възлюбленни, [в]сега смы чада Божіи; и [г]още не ся е явило какво ще бѫдемъ; но знаемъ че, кога ся яви, [д]ще смы подобни нему; за-3 щото [е]ще го видимъ както е. [ж]И всякой който има тѫзи надеждѫ на него, очисту-4 ва себе си, както е онъ чистъ. Всякой който прави грѣхъ, прави и беззаконіе; 5 защото [з]грѣхъ-тъ е беззаконіе. И знаете [и]че той ся яви, [і]да земе наши-тѣ грѣхо-6 ве: и [к]грѣхъ нѣма въ него. Всякой който прѣбѫдва въ него, не съгрѣшава; [л]всякой който съгрѣшава, не го е видѣлъ, 7 нито го е позналъ. Чадца, [м]да вы не льсти никой; [н]който прави правдѫ пра-8 веденъ е, както *и* онъ е праведенъ. [о]Който прави грѣхъ, отъ діавола е; защото отъ начало діаволъ-тъ съгрѣшава. За това ся яви Сынъ Божій, [п]да съсыпе дѣла-та 9 на діавола. [р]Всякой който е роденъ отъ Бога, грѣхъ не прави, защото [с]сѣме негово прѣбѫдва въ него: и не може да съгрѣшава, защото е отъ Бога роденъ. 10 Въ това ся познаватъ чада-та Божіи и чада-та діаволскы. [т]Всякой що не прави правдѫ, не е отъ Бога, [у]нито който не 11 люби брата си. Защото [ф]това е заржчаніе-то което отъ начало чухте, [х]да лю-12 бимъ единъ другыго. Не както [ц]Каинъ, *който* бѣ отъ лукаваго, и закла брата си. И защо го закла? Защото неговы-тѣ дѣла бѣхѫ лукавы, а братовы-тѣ му праве-13 дны. Не дѣйте ся чуди, братіе мои, [ч]ако 14 свѣтъ-тъ вы ненавижда. [ш]Ный знаемъ че прѣминѫхмы отъ смьрть въ животъ, защото любимъ братія-та; [щ]който не люби 15 брата *си* останува въ смьрть. [ъ]Всякой който ненавижда брата си, человѣкоубіецъ е, и знаете че [ы]никой человѣкоубіецъ нѣма животъ вѣченъ да прѣбѫдва 16 въ него. [ь]Отъ това познавамы любовьтѫ, че той животъ-тъ си положи за насъ; и ный смы длъжни да положимъ *нашій-тъ* 17 животъ за братія-та. [ѣ]Но който има свѣтовны-тѣ добрины, и гледа брата си че има нуждѫ, а заключи сьрдце-то си отъ него, [ю]какъ ще прѣбѫдва въ него лю-18 бовь-та Божія? Чадца мои, [я]да не любимъ съ думѫ, нито съ языкъ, но съ 19 дѣло и съ истинѫ. И отъ това познавамы [ѫ]че смы отъ истинѫ-тѫ, и ще увѣ-20 римъ сьрдца-та си прѣдъ него. Защото

щ 1 Кор. 7; 31. Іак. 1; 10. 4; 14. 1 Пет. 1; 24.
ъ Іоан. 21; 5.
ы Евр. 1; 2.
ь 2 Сол. 2; 3 и дрг. 2 Пет. 2; 1. Гл. 4; 3.
ѣ Мат. 24; 5, 24. 2 Іоан. 7.
ю 1 Тим. 4; 1. 2 Тим. 3; 1.
я Втор. 13; 13. Псал. 41; 9. Дѣян. 20; 30.
ѫ Мат. 24; 24. Іоан. 6; 37. 10; 28, 29. 2 Тим. 2; 19.
ѭ 1 Кор. 11; 19.
а 2 Кор. 1; 21. Евр. 1; 9. Ст. 27.
б Мар. 1; 24. Дѣян. 3; 14.
в Іоан. 10; 4, 5. 14; 26. 16; 13. Ст. 27.
г Гл. 4; 3. 2 Іоан. 7.
д Іоан. 15; 23. 2 Іоан. 9.
е Іоан. 14; 7, 9, 10. Гл. 4; 15.
ж 2 Іоан. 6.
з Іоан. 14; 23. Гл. 1; 3.
и Іоан. 17; 3. Гл. 1; 2. 5; 11.
і Гл. 3; 7. 2 Іоан. 7.
к Ст. 20.
л Іер. 31; 33, 34. Евр. 8; 10, 11.
м Іоан. 14; 26. 16; 13. Ст. 20.
н Гл. 3; 2.
о Гл. 4; 17.
п Дѣян. 22; 14.
р Гл. 3; 7, 10.

—

а Іоан. 1; 12.
б Іоан. 15; 18, 19. 16; 3. 17; 25.
в Иса. 56; 5. Рим. 8; 15. Гал. 3; 26. 4; 6. Гл. 5; 1.
г Рим. 8; 18. 2 Кор. 4; 17.
д Рим. 8; 29. 1 Кор. 15; 49. Фил. 3; 21. Кол. 3; 4. 2 Пет. 1; 4.
е Іов. 19; 26. Псал. 16; 11. Мат. 5; 8. 1 Кор. 13; 12. 2 Кор. 5; 7.
ж Гл. 4; 17.
з Рим. 4; 15. Гл. 5; 17.
и Гл. 1; 2.
і Иса. 53; 5, 6, 11. 1 Тим. 1; 15. Евр. 1; 3. 9; 26. 1 Пет. 2; 24.
к 2 Кор. 5; 21. Евр. 4; 15. 9; 28. 1 Пет. 2; 22.
л Гл. 2; 4. 4; 8. 3 Іоан. 11.
м Гл. 2; 26.
н Іез. 18; 5 до 9. Рим. 2; 13. Гл. 2; 29.
о Мат. 13; 38. Іоан. 8; 44.
п Быт. 3; 15. Лук. 10; 18. Іоан. 16; 11. Евр. 2; 14.
р Гл. 5; 18.
с 1 Пет. 1; 23.
т Гл. 2; 29.
у Гл. 4; 8.
ф Гл. 1; 5. 2; 7.
х Іоан. 13; 34. 15; 12. Ст. 23. Гл. 4; 7, 21. 2 Іоан. 5.
ц Быт. 4; 4, 8. Евр. 11; 4. Іуд. 11.
ч Іоан. 15; 18, 19. 17; 14. 2 Тим. 3; 12.
ш Гл. 2; 10.
щ Гл. 2; 9, 11.
ъ Мат. 5; 21, 22. Гл. 4; 20.
ы Гал. 5; 21. Отк. 21; 8.
ь Іоан. 3; 16. 15; 13. Рим. 5; 8. Ефес. 5; 2, 25. Гл. 4; 9, 11.
ѣ Втор. 15; 7. Лук. 3; 11.
ю Гл. 4; 20.
я Іез. 33; 31. Рим. 12; 9. Ефес. 4; 15. Іак. 2; 15, 16. 1 Пет. 1; 22.
ѫ Іоан. 18; 37. Гл. 1; 8.

[ік]ако ны осѫжда сърдце-то, извѣстно че
Богъ е по голѣмъ отъ сърдце-то ни, и
21 знае всичко. [а]Възлюбленни, ако сърдце-
то ни не ны осѫжда, имамы [б]дързновеніе
22 у Бога; И, [в]каквото да поищемъ, пріи-
мамы отъ него, защото пазимъ заповѣди-
тѣ неговы, [г]и правимъ угодно-то прѣдъ
23 него. И [д]тая е негова-та заповѣдь, да
вѣрувамы въ име-то на Сына му Іисуса
Христа, и [е]да любимъ единъ другыго,
24 [ж]както е далъ намъ заповѣдь. И [з]който
пази неговы-тѣ заповѣди, [и]прѣбѫдва въ
него, и той въ него; и [і]отъ това позна-
вамы че прѣбѫдва въ насъ, отъ Духа ко-
гото е далъ намъ.

ГЛАВА 4.

1 Възлюбленни, всякому духу [а]не вѣру-
вайте, но [б]испытувайте духове-тѣ отъ
Бога ли сѫ; [в]защото много лъжепророци
2 излѣзохѫ по свѣтъ-тъ. Отъ това позна-
вайте Духъ-тъ Божій; [г]всякой духъ който
исповѣдува че Іисусъ Христосъ дойде въ
3 плъть, отъ Бога е; И [д]всякой духъ който
не исповѣдува че Іисусъ Христосъ дойде
въ плъть, не е отъ Бога; и той *е духъ*-тъ
антихристовъ, за когото чухте че иде,
4 [е]и сега е вече на свѣтъ-тъ. [ж]Вы сте отъ
Бога, чадца, и побѣдили сте гы; защото
по голѣмъ е оный [з]който е въ васъ, а
5 не който е въ свѣтъ-тъ. [и]Тѣ сѫ отъ
свѣтъ-тъ, за това отъ свѣтъ-тъ говорятъ,
6 [і]и свѣтъ-тъ тѣхъ слуша. Ный смы отъ
Бога; [к]който познава Бога, насъ слуша:
който не е отъ Бога, не ны слуша. Отъ
това познавамы [л]духъ-тъ на истинѫ-тѫ
и духъ-тъ на заблужденіе-то.
7 [м]Възлюбленни, да любимъ единъ дру-
гыго; защото любовь-та е отъ Бога; и
всякой който люби, отъ Бога е роденъ,
8 и познава Бога. Който не люби, [н]не е
позналъ Бога, защото [о]Богъ е любовь.
9 [п]Въ това ся яви Божія-та къмъ насъ лю-
бовь, че Сына своего единороднаго про-
води Богъ на свѣтъ-тъ, [р]да бѫдемъ живи
10 чрѣзъ него. Въ това е любовь-та, [с]не че
ный смы Бога възлюбили, но че той въз-
люби насъ, и проводи Сына своего [т]уми-
11 лостивеніе за наши-тѣ грѣхове. Възлю-
бленни, [у]понеже така възлюби насъ Богъ,
и ный смы длъжни да любимъ единъ
12 другыго. [ф]Бога никой не е видѣлъ ни-
кога; ако любимъ единъ другыго, Богъ
прѣбѫдва въ насъ; [х]и любовь-та негова
13 е съвършенна въ насъ. [ц]Отъ това позна-
вамы, че прѣбѫдвамы въ него, и той въ
насъ, защото отъ Духа своего е далъ
14 намъ. И [ч]ный видѣхмы и свидѣтелству-
вамы, че [ш]Отецъ проводи Сына Спаси-
15 тель на свѣтъ-тъ. [щ]Който исповѣда че
Іисусъ е Сынъ Божій, Богъ прѣбѫдва въ
16 него, и той въ Бога. И ный познахмы и
повѣрувахмы любовь-тѫ, коіѫто Богъ има
къмъ насъ, [ъ]Богъ е любовь; и [ы]който прѣ-
бѫдва въ любовь-тѫ, прѣбѫдва въ Бога, и
17 Богъ въ него. Въ това е съвършенна любовь-
та въ насъ, [ь]да имамы дързновеніе въ сѫд-
ный-тъ день; [ѣ]защото както е той, *така* смы
18 и ный въ тойзи свѣтъ. Въ любовь-тѫ страхъ
нѣма, но съвършенна-та любовь пропѫ-
жда вънъ страхъ-тъ; защото страхъ-тъ
има мѫкѫ, и който ся страхува [ю]не е
19 съвършенъ въ любовь-тѫ. Ный любимъ
него, защото пьрвомъ той възлюби насъ.
20 [я]Ако рече нѣкой: Любіѭ Бога, а нена-
вижда брата си, лъжъ е; защото който
не люби брата си, когото е видѣлъ, Бога
[ѫ]когото не е видѣлъ, какъ може да го
21 люби? И [ік]тѫіѫ заповѣдь имамы отъ
него, че който люби Бога да люби и
брата си.

ГЛАВА 5.

1 [а]Всякой който вѣрува [б]че Іисусъ е Хри-
стосъ, [в]отъ Бога е роденъ; [г]и всякой
който люби оногози който е родилъ, люби
2 и роденый-тъ отъ него. Отъ това позна-
вамы че любимъ чада-та Божіи, когато
Бога любимъ, и заповѣди-тѣ неговы па-
3 зимъ: [д]Защото тая е любовь-та Божія,
да пазимъ заповѣди-тѣ неговы; и [е]запо-
4 вѣди-тѣ му не сѫ тежкы. Защото [ж]всяко
отъ Бога родено побѣждава свѣтъ-тъ, и
тая е побѣда-та която е свѣтъ-тъ побѣ-
5 дила, вѣра-та наша. Кой е който побѣ-
ждава свѣтъ-тъ, ако не тойзи [з]който вѣ-
рува че Іисусъ е Сынъ Божій?
6 Той е който е дошелъ [и]съ водѫ и съ

ік 1 Кор. 4; 4.
а Іов 22; 26.
б Евр. 10; 22 Гл. 2; 28. 4; 17.
в Псал. 34; 15. 145; 18, 19. Прит. 15; 29. Іер. 29; 12. Мат. 7; 8. 21; 22. Мар. 11; 24. Іоан. 14; 13. 15; 7. 16; 23, 24. Іак. 5; 16. Гл. 5; 14.
г Іоан. 8; 29. 9; 31.
д Іоан. 6; 29. 17; 3.
е Мат. 22, 39. Іоан. 13; 34. 15; 12. Ефес. 5; 2. 1 Сол. 4; 9. 1 Пет. 4; 8. Ст. 11. Гл. 4; 21.
ж Гл. 2; 8, 10.
з Іоан. 14; 23. 15; 10. Гл. 4; 12.
и Іоан. 17; 21 и друг.
і Рим. 8; 9. Гл. 4; 13.

—

а Іер. 29; 8. Мат. 24; 4.
б 1 Кор. 14; 29. 1 Сол. 5; 21. Откр. 2; 2.
в Мат 24; 5, 24. Дѣян. 20; 30. 1 Тим. 4; 1. 2 Пет. 2; 1. Гл. 2; 18. 2 Іоан. 7.
г 1 Кор. 12; 3. Гл. 5; 1.
д Гл. 2; 22. 2 Іоан. 7.
е 2 Сол. 2; 7. Гл. 2; 18, 22.
ж Гл. 5, 4.
з Іоан. 12; 31. 14; 30. 16; 11. 1 Кор. 2; 12. Ефес. 2; 2. 6; 12.
и Іоан. 3; 31.
і Іоан. 15; 19. 17; 14.
к Іоан 8; 47. 10; 27. 1 Кор. 14; 37. 2 Кор. 10; 7.
л Иса. 8; 20. Іоан. 14; 17.
м Гл. 3; 10, 11, 23.
н Гл. 2; 4. 3; 6.
о Ст. 16.
п Іоан. 3; 16. Рим. 5; 8. 8; 32. Гл. 3; 16.
р Гл. 5; 11.
с Іоан 15; 16. Рим. 5; 8, 10. Тит. 3; 4.
т Гл. 2; 2.
у Мат. 18; 33. Іоан. 15; 12, 13. Гл. 3; 16.
ф Іоан. 1; 18. 1 Тим. 6; 16. Ст. 20.
х Гл. 2; 5. Ст. 18.
ц Іоан. 14; 20. Гл. 3; 24.
ч Іоан 1; 14. Гл. 1; 1, 2.
ш Іоан. 3; 17.
щ Рим. 10; 9; Гл. 5; 1, 5.
ъ Ст. 8.
ы Ст. 12. Гл. 3; 24.
ь Іак. 2; 13. Гл. 2; 28. 3; 19, 21.
ѣ Гл. 3; 3.
ю Ст. 12.
я Гл. 2; 4. 3; 17.
ѫ Ст. 12.
ік Мат. 22; 37, 39. Іоан. 13; 34. 15; 12. Гл. 3; 23.

—

а Іоан. 1; 12.
б Гл. 2; 22, 23. 4; 2, 15.
в Іоан. 1; 13.
г Іоан. 15; 23.
д Іоан. 14; 15, 21, 23. 15; 10. 2 Іоан. 6.
е Мих. 6; 8. Мат. 11; 30.
ж Іоан. 16 33. Гл. 3; 9. 4; 4.
з 1 Кор. 15; 57. Гл. 4; 15.
и Іоан. 19; 34.

кръвь, Іисусъ Христосъ; не тъкмо съ водж, но съ водж и съ кръвь; [i]и Духъ-тъ е който свидѣтелствува; понеже Духъ-тъ е 7 истина-та. Защото трима сж които свидѣтелствуватъ [на небеса, Отецъ, [к]Слово и Духъ Святый; и [л]тія трима-та сж едно. 8 И три сж които свидѣтелствуватъ на земіж-тж], Духъ-тъ, и вода-та и кръвь-та; 9 и *тія* три-тѣ *съгласны* сж въ едно. Ако пріимамы [м]свидѣтелство-то на человѣцы-тѣ, свидѣтелство-то Божіе по голѣмо е, [н]защото това е свидѣтелство-то Божіе 10 което свидѣтелствовà за Сына си. Който вѣрува въ Сына Божія, [о]има свидѣтелство-то въ себе си; който не вѣрува въ Бога, лъжецъ го е [п]направилъ, защото не е повѣрувалъ въ свидѣтелство-то, което Богъ е свидѣтелствувалъ за Сына си. 11 И [р]това е свидѣтелство-то, че животъ вѣченъ е далъ намъ Богъ, и [с]той животъ 12 е въ Сына му. [т]Който има Сынъ-тъ, има животъ: който нѣма Сына Божія, нѣма животъ.

13 [у]Това писахъ вамъ, които вѣрувате въ име-то на Сына Божія, [ф]да знаете че имате животъ вѣченъ, и да вѣрувате въ 14 име-то на Сына Божія. И това е дързновеніе-то, което имамы къмъ него, че, [х]ако просимъ нѣщо по неговж-тж волж, слуша 15 ны. И ако знаемъ че ны слуша, каквото да му попросимъ, знаемъ че получвамы прошенія-та които смы попросили отъ 16 него. Ако види нѣкой брата си че съгрѣшава грѣхъ не смъртно, ще попроси, и *Богъ* [ц]ще му даде животъ, *сирѣчь* на оныя които съгрѣшаватъ не смъртно. [ч]Има грѣхъ смъртенъ; [ш]не казувамъ за 17 него да ся помоли. [щ]Всяка неправда е 18 грѣхъ, и има грѣхъ не смъртенъ. Знаемъ че [ъ]всякой роденный отъ Бога не съгрѣшава; но който е роденъ отъ Бога [ы]пази себе си, и лукавый не ся прикоснува нему. 19 Знаемъ че смы отъ Бога; и цѣлый [ь]свѣтъ 20 въ лукаваго лежи. Знаемъ още че Сынъ Божій дойде, и [ѣ]даде намъ разумѣніе, [ю]да познавамы истиннаго, и въ истиннаго смы, *сирѣчь* въ Сына му Іисуса Христа; [я]той е Богъ истинный, и [ж]животъ вѣчный. 21 Чадца, [ік]пазѣте себе си отъ идолы. Аминь.

ВТОРО-ТО ПОСЛАНІЕ

НА

СВЯТАГО АПОСТОЛА ІОАННА.

1 Азъ Старецъ до избраннж-тж госпожж, и до чада-та ѝ, [а]които азъ наистинж любіж; и не само азъ, но и всичкы които 2 сж познали [б]истинж-тж; За истинж-тж, която прѣбждва въ насъ, и ще бжде 3 во вѣкы съ насъ; [в]Да бжде съ васъ благодать, милость, миръ отъ Бога Отца, и отъ Господа Іисуса Христа Сына Отча, [г]въ истинж и любовь.

4 Много ся възрадовахъ, че намѣрихъ отъ чада-та ти *нѣкои* да [д]ходятъ въ истинж-тж, както пріяхмы заповѣдь отъ 5 Отца. И сега, госпоже, умолявамъ тя, [е]не като че ти пишж новж заповѣдь, но тжіж коіжто отъ начало имахмы, [ж]да 6 любимъ единъ другыго. И [з]тая е любовь-та, да ходимъ по заповѣди-тѣ неговы. Тая е заповѣдь-та, [и]както сте испърво 7 чули, да ходите въ неіж. Защото [і]много льстци влѣзохж въ свѣтъ-тъ, [к]които не исповѣдуватъ че Іисусъ Христосъ дойде въ плъть; [л]такъвъ *человѣкъ* е лъжецъ и 8 антихристъ. [м]Внимавайте себе си [н]да не изгубимъ онова, което смы изработили, 9 но да получимъ пълнж заплатж. [о]Всякой който прѣстжпува и не прѣбждва въ

і Іоан. 14; 17. 15; 26. 16; 13. 1 Тим. 3; 16.
к Іоан. 1; 1. Отк. 19; 13.
л Іоан. 10; 30.
м Іоан. 8; 17, 18.
н Мат. 3; 16, 17. 17; 5.
о Рим. 8; 16. Гал. 4; 6.
п Іоан. 3; 33. 5; 38.
р Гл. 2; 25.
с Іоан. 1; 4. Гл. 4; 9.
т Іоан. 3; 36. 5; 24.
у Іоан. 20; 31.
ф Гл. 1; 1, 2.
х Гл. 3; 22.
ц Іов. 42; 8. Іак. 5; 14, 15.
ч Мат. 12; 31. 32. Марк. 3; 29. Лук. 12; 10. Евр. 6; 4, 6. 10; 26.
ш Іер. 7; 16. 14; 11. Іоан. 17; 9.
щ Гл. 3; 4.
ъ 1 Пет. 1; 23. Гл. 3; 9.
ы Іак. 1; 27.
ь Гал. 1; 4.
ѣ Лук. 24; 45.
ю Іоан. 17; 3.
я Иса. 9; 6. 44; 6. 54; 5. Іоан. 20; 28. Дѣян. 20; 28. Рим. 9; 5. 1 Тим. 3; 16. Тит. 2; 13. Евр. 1; 8.
ж Ст. 11, 12, 13.
ік 1 Кор. 10; 14.

—

а 1 Іоан. 3; 18. Ст. 3; 3 Іоан. 1.
б Іоан. 8; 32. Гал. 2; 5, 14. 3; 1. 5; 7. Кол. 1; 5. 2 Сол. 2; 13. 1 Тим. 2; 4. Евр. 10; 26.
в 1 Тим. 1; 2.
г Ст. 1.
д 3 Іоан. 3.
е 1 Іоан. 2; 7, 8. 3; 11.
ж Іоан. 13; 34. 15; 12. Еф. 5; 2. 1 Пет. 4; 8. 1 Іоан. 3; 23.
з Іоан. 14; 15, 21. 15; 10. 1 Іоан. 2; 5. 5; 3.
и 1 Іоан. 2; 24.
і 1 Іоан. 4; 1.
к 1 Іоан. 4; 2, 3.
л 1 Іоан. 2; 22. 4; 3.
м Марк. 13; 9.
н Гал. 3; 4. Евр. 10; 32, 35.
о 1 Іоан. 2; 23.

Христово-то ученіе, нѣма Бога; тойзи който прѣбѫдва въ ученіе-то Христово, 10 той има и Отца и Сына. Ако иде нѣкой при васъ, и не носи това ученіе, недѣйте го пріима въ кѫщи, [п]и не го поздравя- 11 вайте. Защото който го поздравява, бива участникъ въ неговы-тѣ злы дѣла.

12 [р]Ако и да имахъ много да ви пишѫ, не рачихъ съ книгѫ и съ мастило; но надѣѭ ся да дойдѫ при васъ, и уста съ уста да ви говорѭ, [с]да бѫде радость-та 13 наша испълнена. [т]Поздравяватъ тя чада-та на избраннѫ-тѫ твоѭ сестрѫ. Аминь.

ТРЕТО-ТО ПОСЛАНІЕ

НА

СВЯТАГО АПОСТОЛА ІОАННА.

1 *Азъ* Старецъ възлюбленному Гаію, [а]когото наистинѫ любѭ. 2 Възлюбленне, молитствувамъ въ всичко да благоуспѣвашь и да си здравъ, както благоуспѣва ду- 3 ша-та ти. Защото много ся възрадувахъ, когато дойдохѫ братія-та и свидѣтелствувахѫ за твоѭ-тѫ истинѫ, [б]както ты хо- 4 дишь въ истинѫ-тѫ. По голѣмѫ радость нѣмамъ отъ това, да слушамъ [в]че чада- 5 та ми ходятъ въ истинѫ-тѫ. Възлюбленне, вѣрно вършишь каквото правишь на 6 братія-та и на чужденцы-тѣ, Които свидѣтелствувахѫ прѣдъ церквѫ-тѫ за твоѭ-тѫ любовь, и които ако прѣдиспратишь 7 достойно Богу, добрѣ ще сторишь. Защото за негово-то име излѣзохѫ, [г]безъ да 8 зематъ нищо отъ язычницы-тѣ. Ный прочее длъжни смы да пріимамы таквызи, за да смы спомощници на истинѫ-тѫ.

9 Писахъ до церквѫ-тѫ; но Діотрефъ, който обича да първенствува въ тѣхъ не 10 ны пріима. За това, ако бы да дойдѫ, ще напомнѭ за неговы-тѣ дѣла които прави, като блядослови противъ насъ съ лошы думы; и като не е доволенъ съ това, не само той не пріима братія-та, но въспира и тѣзи които ищѫтъ *да гы пріиматъ*, и отъ церквѫ-тѫ гы пѫди. 11 Възлюбленне, [д]не подражавай зло-то, но добро-то. [е]Който прави добро отъ Бога е, а който прави зло, не е видѣлъ Бога.

12 [ж]За Димитрія ся *добро* свидѣтелствува отъ всичкы, и отъ самѫ-тѫ истинѫ; а свидѣтелствувамы още и ный, [з]и знаете че наше-то свидѣтелство е истинно.

13 [и]Много имахъ да пишѫ, но не щѫ да 14 ти пишѫ съ мастило и перо; А надѣѭ ся скоро да тя видѭ, и ще поговоримъ у- 15 ста съ уста. Миръ тебѣ. Поздравяватъ тя пріятели-тѣ; поздрави пріятели-тѣ по име.

п Рим. 16; 17. 1 Кор. 5; 11. 16; 22. Гал. 1; 8, 9. 2 Тим. 3; 5. Тит. 3; 10.
р 3 Іоан. 13.
с Іоан. 17; 13. 1 Іоан. 1; 4.
т 1 Пет. 5; 13.

—

а 2 Іоан. 1.
б 2 Іоан. 4.
в 1 Кор. 4; 15. Филим. 10.
г 1 Кор. 9; 12, 15.
д Псал. 37; 27. Иса. 1; 16, 17. 1 Пет. 3; 11.
е 1 Іоан. 2; 29. 3; 6, 9.
ж 1 Тим. 3; 7.
з Іоан. 21; 24.
и 2 Іоан. 12.

—

СОБОРНО-ТО ПОСЛАНІЕ ІУДИНО.

1 Іуда, рабъ Іисусъ Христовъ, а [а]братъ Іакововъ, [б]до званны-тѣ, *които сж* освятени отъ Бога Отца, и [в]съхранени отъ Іисуса Христа; 2 Милость да ся умножи вамъ, и [г]миръ и любовь.

3 Възлюбленни, понеже полагамъ всяко стараніе да ви пишж [д]за общо-то спасеніе, за нуждно счетохъ да ви пишж, и да вы увѣщаіж [е]да ся подвизавате за вѣрж-тж, която еднъжь бы прѣдадена на святыи-тѣ. 4 [ж]Защото ся примъкнжхж нѣкои человѣци, [з]които отъ давна сж прѣдназначени на това осжжданіе, нечестиви, които [и]прѣобращатъ [і]благодать-тж на Бога нашего въ невъздържность, и [к]отричатъ ся отъ самаго Владыкж Бога и Господа нашего Іисуса Христа. 5 А искамъ да ви напомніж, ако и да сте познали вы еднъжь това, че [л]Господь отъ какъ избави *свой-тъ* народъ изъ Египетскж-тж земіж, [м]погуби послѣ онѣзи които не повѣрвахж. 6 И [н]ангелы-тѣ които не упазихж свое-то достоинство, но напуснжхж собственно-то си жилище, [о]варди въ вѣчны вързкы отдолу подъ мракъ-тъ, [п]за сждъ-тъ на великый-тъ день: 7 [р]Както Содомъ, Гоморръ, и околни-тѣ нимъ градове, подобно тѣмъ ся прѣдадохж на блудство, и слѣдувахж слѣдъ чуждж плъть, прѣдлежатъ за примѣръ, като търпятъ наказаніе-то на вѣчный-тъ огнь. 8 [с]Така и тѣзи които бълнуватъ и осквърняватъ плъть-тж, прѣзиратъ власть-тж, и [т]началства-та злословятъ. 9 А [у]Михаилъ архангелъ, когато въ борбж съ діавола ся прѣпираше за Моисеово-то тѣло, [ф]не смѣя да произнесе *противъ него* хулително осжжденіе, но рече: [х]Господь да ти запрѣти. 10 Но [ц]тѣ злословятъ това което не знаіжтъ, а което знаіжтъ природно, както безсловесны-тѣ животны, въ това растлѣватъ себе си. 11 Горко имъ; защото ходихж въ пжть-тъ [ч]Каиновъ, [ш]и зарадь мъздж рукнжхж ся въ заблужденіе-то Валаамово, и погынжхж въ упорство-то [щ]Кореово.

12 [ъ]Тѣ сж пятна [ы]на ваши-тѣ любовны събранія, като пируватъ съ васъ заедно безъ страхъ, и напасуватъ себе си; [ь]облаци безводни, носени [ѣ]отъ вѣтрове-тѣ; дървега есенны, бесплодны, дважь умрѣлы, [ю]искоренены; 13 [я]Свирѣпы вълны морскы, които испущатъ като [ж]пѣнж свои-тѣ си срамоты; звѣзды скытателны, [ѭ]за които е въ вѣкъ завардена мрачна тьмнина. 14 А пророкува за тѣхъ и [а]Енохъ седмый отъ Адама, и каза: Ето [б]иде Господь съ многотысящцы свои святыи, 15 Да направи сждбж надъ всичкы, и да изобличи всичкы-тѣ между тѣхъ нечестивы, за вси-тѣ дѣла на тѣхно-то нечестіе, които сторихж, и [в]за вси-тѣ жестокы *думы* които говорихж противъ него нечестиви-тѣ грѣшници.

16 Тѣ сж роптатели, мжмрицы, които ходятъ по похоти-тѣ си; и [г]уста-та имъ надуто говорятъ, и [д]ласкаіжтъ лица за печалбж. 17 [е]Но вы, възлюбленни, помнѣте думы-тѣ прѣдречены отъ апостолы-тѣ на Господа нашего Іисуса Христа; 18 Както ви казувахж че [ж]на послѣдньо врѣме ще има подсмиватели, които ще ходятъ по свои-тѣ си нечестивы похоти.

19 Тѣ сж [з]които ся отлжчватъ, [и]плътскы, които Духъ нѣматъ. 20 А вы, възлюбленни, [і]назидавайте себе си на прѣсвятж-тж вашж вѣрж, и [к]молѣте ся Духомъ Святымъ, 21 Пазѣте себе си въ любовь-тж Божіж, въ [л]ожиданіе на милость-тж на Господа нашего Іисуса Христа за животъ вѣченъ. 22 И къмъ едны бывайте милостиви, съ разсжжденіе; 23 А другы [м]спасавайте съсъ страхъ, като гы [н]истръгнувате изъ огнь-тъ, и гнусѣте ся даже и отъ [о]дрехж-тж осквърненж отъ плъть-тж.

24 [п]А на Оногози който може да вы съхрани безгрѣшны, и [р]да вы постави непорочны въ радость прѣдъ неговж-тж си славж, 25 [с]Единому прѣмудрому Богу *и* Спасу нашему, *да бжде* слава, и величіе, държава и власть, и нынѣ и во вся вѣкы. Аминь.

а Лук. 6; 16. Дѣян. 1; 13.
б Рим. 1; 7.
в Іоан. 17; 11, 12, 15. 1 Пет. 1; 5.
г 1 Пет. 1; 2. 2 Пет. 1; 2.
д Тит. 1; 4.
е Фил. 1; 27. 1 Тим. 1; 18. 6; 12. 2 Тим. 1; 13. 4; 7.
ж Гал. 2; 4. 2 Пет. 2; 1.
з Рим. 9; 21, 22. 1 Пет. 2; 8.
и 2 Пет. 2; 10.
і Тит. 2; 11. Евр. 12; 15.
к Тит. 1; 16. 2 Пет. 2; 1. 1 Іоан. 2; 22.
л 1 Кор. 10; 9.
м Числ. 14; 29, 37. 26; 64. Псал. 106; 26. Евр. 3; 17, 19.
н Іоан. 8; 44.
о 2 Пет. 2; 4.
п Отк. 20; 10.
р Быт. 19; 24. Втор. 29; 23. 2 Пет. 2; 6.
с 2 Пет. 2; 10.
т Исх. 22; 28.
у Дан. 10; 13. 12; 1. Отк. 12; 7.
ф 2 Пет. 2; 11.
х Зах. 3; 2.
ц 2 Пет. 2; 12.
ч Быт. 4; 5. 1 Іоан. 3; 12.
ш Числ. 22; 7, 21. 2 Пет. 2; 15.
щ Числ. 16; 1 и дрг.
ъ 2 Пет. 2; 13.
ы 1 Кор. 11; 21.
ь Прит. 25; 14. 2 Пет. 2; 17.
ѣ Ефес. 4; 14.
ю Мат. 15; 13.
я Ис. 57; 20.
ж Фил. 3; 19.
ѭ 2 Пет. 2; 17.
а Быт. 5; 18.
б Втор. 33; 2. Дан. 7; 10. Зах. 14; 5. Мат. 25; 31. 2 Сол. 1; 7. Отк. 1; 7.
в 1 Цар. 2; 3. Псал. 31; 18. 94; 4. Мал. 3; 13.
г 2 Пет. 2; 18.
д Прит. 28; 21. Іак. 2; 1, 9.
е 2 Пет. 3; 2.
ж 1 Тим. 4; 1. 2 Тим. 3; 1. 4; 3. 2 Пет. 2; 1. 3; 3.
з Прит. 18; 1. Іез. 14; 7. Осія 4; 14. 9; 10. Евр. 10; 25.
и 1 Кор. 2; 14. Іак. 3; 15.
і Кол. 2; 7. 1 Тим. 1; 4.
к Рим. 8; 26. Ефес. 6; 18.
л Тит. 2; 13. 2 Пет. 3; 12.
м Рим. 11; 14. 1 Тим. 4; 16.
н Амос. 4; 11. Зах. 3; 2. 1 Кор. 3; 15.
о Зах. 3; 4, 5. Отк. 3; 4.
п Рим. 16; 25. Ефес. 3; 20.
р Кол. 1; 22.
с Рим. 16; 27. 1 Тим. 1; 17. 2; 3.

КЪ РИМЛЯНОМЪ ПОСЛАНІЕ
НА
СВЯТАГО АПОСТОЛА ПАВЛА.

ГЛАВА 1.

1 Павелъ рабъ Іисусъ Христовъ, [а]призванъ апостолъ, [б]избранъ *да проповѣда* 2 евангеліе-то Божіе, [в](Което по напрѣдъ обѣща *Богъ* [г]чрѣзъ пророцы-тѣ си въ святы-тѣ писанія, 3 За Сына си, Господа нашего Іисуса Христа, [д]който по плъть ся 4 роди [е]отъ сѣме-то Давидово, [ж]А по Духъ-тъ на святынѭ-тѫ, чрѣзъ въскрьсеніе-то отъ мьртвы-тѣ [з]откры ся въ *всичкѫ* силѫ Сынъ 5 Божій: Чрѣзъ когото [и]пріехмы благодать и посланничество [і]за негово име да *приведемъ* [к]въ послушаніе-то на вѣрѫ-тѫ отъ 6 всичкы-тѣ народы; Между които сте и вы 7 призвани отъ Іисуса Христа,) На всичкы васъ които сте въ Римъ, възлюбленни Божіи, [л]призвани святіи; [м]благодать да бѫде вамъ и миръ отъ Бога Отца нашего, и Господа Іисуса Христа.

8 Най пьрво [н]благодарѭ Бога моего чрѣзъ Іисуса Христа за всичкы вы, защото [о]вѣра-та ваша по всичкый-тъ свѣтъ ся възвѣстява. 9 Понеже [п]свидѣтель ми е Богъ, [р]комуто служѫ съ духъ-тъ си въ благовѣствованіе-то на Сына му, че [с]непрѣстанно вы спомянувамъ, 10 И въ молитвы-тѣ си, вынѫгы ся [т]молѭ, дано [у]съ волѭ-тѫ Божіѭ да ся сподобѭ нѣкога да дойдѫ до васъ; 11 Защото желаѭ да вы видѭ, [ф]за да ви прѣдамъ духовно нѣкое дарованіе, за утвьрденіе ваше; 12 А то е да ся утѣшѫ взаимно между васъ [х]чрѣзъ общѫ-тѫ вѣрѫ вашѫ и моѭ. 13 И не искамъ, братіе, да не знаете че [ц]много пѫти ся канихъ да дойдѫ до васъ, за да имамъ и отъ помежду васъ нѣкой [ч]плодъ, както и между другы-тѣ народы, (но до сега все сьмь былъ [ш]въспиранъ). 14 [щ]Длъженъ сьмь и на Еллины и на варвары, 15 на учены и на неучены; Така колкото отъ моѭ странѫ, готовъ *сьмь* да проповѣдамъ евангеліе-то и на васъ които сте въ Римъ. 16 Защото [ъ]не ся срамувамъ отъ благовѣствованіе-то Христово; понеже [ы]е сила Божія за спасеніе, на всякого който вѣрува, пьрвомъ на [ь]Іудеина а *послѣ* и на язычника. 17 Защото правда-та Божія [ѣ]въ него ся открыва чрѣзъ вѣрѫ за вѣрѫ, както е писано; [ю]"Праведный-тъ чрѣзъ вѣрѫ ще бѫде живъ."

18 [я]Защото гнѣвъ Божій ся открыва отъ небе-то вьрхъ всяко нечестіе и неправдѫ на человѣцы-тѣ, които държатъ истинѫ-тѫ съ неправдѫ. 19 Понеже, това [ѫ]което е възможно да ся знае за Бога, извѣстно е на тѣхъ; защото [ѭ]Богъ имъ *го* изяви. 20 Понеже [а]невидимы-тѣ негови, *сирѣчь* присносущна-та негова сила и божественность, виждатъ ся явно, отъ създаніе міра разумѣваемы чрѣзъ творенія-та, така що тѣ оставатъ безотвѣтни. 21 Защото като познахѫ Бога, не прославихѫ *го* като Бога, нито *го* благодарихѫ; но [б]осуетихѫ ся въ свои-тѣ размышленія, и помрачи ся несмысленно-то тѣхно сьрдце. 22 Като ся [в]казуватъ че сѫ мудри избезумѣхѫ, 23 И славѫ-тѫ [г]на нетлѣннаго Бога измѣнихѫ въ подобіе на образъ на тлѣненъ человѣкъ, и на птицы и на четвероногы и на гадове. 24 [д]За това и споредъ похоти-тѣ на сьрдца-та имъ, прѣдаде гы Богъ на нечистотѫ, [е]да ся обесчестяватъ тѣла-та имъ [ж]въ самы тѣхъ, 25 Тѣ които промѣнихѫ [з]истинѫ-тѫ Божіѭ [и]въ лъжѫ, и поклонихѫ ся и послужихѫ на тварь-тѫ а не на Творца, който е благословенъ въ вѣкы. Аминь. 26 За това гы прѣдаде Богъ на срамотны [і]страсти; защото и жены-тѣ имъ измѣнихѫ естественно-то употребеніе

а Дѣян. 22; 21. 1 Кор. 1; 1. 1 Тим. 1; 11. 2; 7. 2 Тим. 1; 11.
б Дѣян. 9; 15. 13; 2. Гал. 1; 15.
в Дѣян. 26; 6 Тит. 1; 2.
г Гл. 3; 21. 16; 26. Гал. 3; 8.
д Іоан. 1; 14. Гал. 4; 4.
е Мат. 1; 6, 16. Лук. 1; 32. Дѣян. 2; 30. 2 Тим. 2; 8.
ж Дѣян 13; 33.
з Евр. 9; 14.
и Гл. 12; 3. 15; 15. 1 Кор. 15; 10. Гал. 1; 15. 2; 9. Ефес. 3; 8.
і Дѣян. 6; 7. Гл. 16; 26.
к Дѣян. 9; 15.
л Гл. 9; 24. 1 Кор. 1; 2. 1 Сол. 4; 7.
м 1 Кор. 1; 3. 2 Кор. 1; 2. Гал. 1; 3.
н 1 Кор. 1; 4. Филип. 1; 3. Кол. 1; 3, 4. 1 Сол. 1; 2. Филим. 4.
о Гл. 16; 19. 1 Сол. 1; 8.
п Гл. 9; 1. 2 Кор. 1; 23. Филип. 1; 8. 1 Сол. 2; 5.
р Дѣян. 27; 23. 2 Тим. 1; 3. Іоан. 4; 23, 24. Филип. 3; 3.
с 1 Сол. 3; 10.
т Гл. 15; 23, 32. 1 Сол. 3; 10.
у Іак. 4; 15.
ф Гл. 15; 29.
х Тит. 1; 4. 2 Пет. 1; 1.
ц Гл. 15; 23.
ч Филип. 16; 7. 1 Сол. 2; 18.
ш Филип. 4; 17.
щ 1 Кор. 9; 16.
ъ Псал. 40; 9, 10. Мар. 8; 38. 2 Тим. 1; 8.
ы 1 Кор. 1; 18. 15; 2.
ь Лук. 2; 30, 31, 32. 24; 47. Дѣян. 3; 26. 13; 26, 46. Гл. 2; 9.
ѣ Гл. 3; 21.
ю Авв. 2; 4. Іоан. 3; 36. Гал. 3; 11. Филип. 3; 9. Евр. 10; 38.
я Дѣян. 17; 30. Ефес. 5; 6. Кол. 3; 6.
ѫ Дѣян. 14; 17.
ѭ Іоан. 1; 9.
а Псал. 19; 1 и дрг. Дѣян. 14; 17. 17; 27.
б 4 Цар. 17; 15. Іер. 2; 5. Ефес. 4; 17, 18.
в Іер. 10; 14.
г Втор. 4; 16 и дрг. Псал. 106; 20. Иса. 40; 18, 25. Іер. 2; 11. Іез. 8; 10. Дѣян. 17; 29.
д Псал. 81; 12. Дѣян. 7; 42. Ефес. 4; 18, 19. 2 Сол. 2; 11, 12.
е 1 Кор. 6; 18. 1 Сол. 4; 4. 1 Пет. 4; 3.
ж Лев. 18; 22.
з 1 Сол. 1; 9. 1 Іоан. 5; 20.
и Иса. 44; 20. Іер. 10; 14. 13; 25. Амос. 2; 4.
і Лев. 18; 22, 23. Ефес. 5; 12. Іуд. 10.

27 на противоестественно. Подобно и мжжіе-тѣ оставихж естественно-то употрѣбеніе на женскый-тъ полъ, та ся разжегохж въ похоть-тж си единъ на другый, и струватъ безобразность мжжіе на мжжіе, и пріиматъ си достойно-то въздаяніе 28 на свое-то заблужденіе. И както не ся постарахж да иматъ разумѣніе за Бога, прѣдаде гы Богъ на развратенъ умъ, да 29 правятъ [к]което не подобава, Испълнени съсъ всякж неправдж, блудство, лукавство, корыстолюбіе, *и* злобж; пълни съсъ зависть, убійство, крамолж, измамж *и* 30 злонравіе; Шепотници, клеветници, богоненавистници, хулители, горди, самохвалци, измыслители на злины, непокорни на 31 родители-тѣ *си*, Неразумни, вѣроломни, немилосьрди, непримирителни, немилости- 32 ви; Които, още и [л]като знаіжтъ праведный-тъ Божій сждъ, че тѣзи които правятъ таквызи работы [м]сж достойни за смьрть, не само че гы правятъ, но и [н]соизволяватъ на онѣзи които гы правятъ.

ГЛАВА 2.

1 За това [а]безотвѣтенъ си, о человѣче, който и да си, що сждишь *другыго;* защото [б]въ каквото сждишь другыго, себе си осжждашь; понеже ты който сждишь, пра- 2 вишь исто-то. А знаемъ че Божій сждъ е споредъ истинж-тж върхъ тѣзи които 3 правятъ таквызи работы. И мыслишь ли това, о человѣче, ты който сждишь тѣзи що правятъ таквызи работы, че ще избѣгнешь отъ Божій-тъ сждъ, като пра- 4 вишь и ты исто-то? Или прѣзирашь [в]богатство-то на неговж-тж благость, [г]търпѣливость, и [д]дълготърпѣніе, безъ да [е]знаешь че Божія-та благость тя води на по- 5 каяніе? А по упорство-то си и непокаянно-то *си* сьрдце, ты [ж]трупашь на себе си гнѣвъ, *за* въ день-тъ на гнѣвъ-тъ и на открытіе-то на праведный-тъ сждъ отъ 6 Бога, [з]Който ще въздаде всякому споредъ 7 дѣла-та му; Животъ вѣченъ на тѣзи, които съ постоянство-то въ добро дѣло тър- 8 сятъ славж, почесть и безсмьртіе; Ярость пакъ и гнѣвъ на тѣзи които [и]упорствуватъ и ся не покоряватъ на истинж-тж, 9 а покоряватъ ся на неправдж-тж; Скърбь и утѣсненіе на всякж душж на человѣка който работи зло, първомъ на [і]Іудеина 10 *послѣ* и на язычника; А [к]слава и почесть и миръ всякому който прави добро, пър- 11 вомъ на Іудеина *послѣ* и на язычника. По- 12 неже Господь на лице [л]не глeда. Защото тѣзи които сж съгрѣшили безъ законъ, безъ законъ ще и да погынжтъ; и които сж подъ законъ съгрѣшили, по закону 13 сждени ще бждктъ, (Защото [м]не сж праведни прѣдъ Бога слушатели-тѣ на законъ-тъ, но испълнители-тѣ на законъ-тъ 14 ще бждктъ оправдани. Понеже, когато язычници-тѣ, които нѣматъ законъ, по природж-тж правятъ което е законно, то и законъ като нѣматъ тѣ, сами сж за- 15 конъ на себе си: Тѣ показуватъ дѣло-то на законъ-тъ, написано на сьрдца-та имъ, иматъ и совѣсть-тж си, която съсвидѣтелствува, и помыслы-тѣ които ся осжждатъ или ся и оправдаватъ помежду си 16 единъ другый,) [н]Въ день-тъ, когато, [о]споредъ мое-то благовѣствованіе, Богъ [п]чрѣзъ Іисуса Христа ще сжди тайны-тѣ *дѣла* на человѣцы-тѣ.

17 Ето ты ся [р]зовешь Іудеинъ, и [с]облегашь ся на законъ-тъ, и съ Бога ся [т]хва- 18 лишь, [у]И знаешь волж-тж *неговж*, [ф]и разсжждашь по добро-то, понеже ся науча- 19 вашь отъ законъ-тъ; [х]Имашь още увѣреніе въ себе си, че си водитель на слѣпы-тѣ, видѣлина на тѣзи които сж въ тьм- 20 нинж, Наставникъ на простацы-тѣ, учитель на младенцы-тѣ, понеже [ц]имашь въ законъ-тъ образъ-тъ на знаніе-то и на 21 истинж-тж. И тъй ты [ч]който учишь другыго, не учишь ли себе си? Ты който проповѣдувашь да не крадктъ, крадешь 22 ли? Ты който казувашь да не прѣлюбодѣйствуватъ, прѣлюбодѣйствувашь ли? Ты който ся гнусишь отъ идолы-тѣ, [ш]свято- 23 татствувашь ли? Ты, [щ]който ся хвалишь съсъ законъ-тъ, бесчестишь ли Бога чрѣзъ 24 прѣстжпуваніе-то на законъ-тъ? Защото, споредъ [ъ]както е писано, име-то Божіе поради васъ ся хули между язычници- 25 тѣ. Понеже обрѣзаніе-то [ы]ползува, ако испълняшь законъ-тъ; ако ли си прѣстжпникъ на законъ-тъ, то твое-то обрѣзаніе 26 става необрѣзаніе: И тъй, [ь]ако необрѣзанный-тъ съхранява заповѣди-тѣ на закона, негово-то необрѣзаніе нѣма ли да 27 *му* ся вмѣни за обрѣзаніе? И въ природно състояніе необрѣзанный-тъ, който испълнява законъ-тъ, [ѣ]не ще ли осжди

к Ефес. 5; 4.
л Гл. 2; 2.
м Гл. 6: 21.
н Исал. 50; 18. Осія 7; 3.

—

а Гл. 1; 20.
б 2 Цар. 12; 5, 6, 7. Мат. 7; 1, 2. Іоан. 8; 9.
в Гл. 9; 23. Ефес. 1; 7. 2; 4, 7.
г Гл. 3; 25.
д Исх. 34; 6.
е Иса. 30: 18. 2; Пет. 3: 9, 15.
ж Втор. 32; 34. Іак. 5; 3.
з Іов. 34; 11. Псал. 62; 12. Прит. 24; 12. Іер. 17; 10. 32; 19. Мат. 16: 27. Гл. 14; 12. 1 Кор. 3; 8. 2 Кор. 5; 10. Отк. 2; 23. 20; 12. 22. 12.
и Іов. 24; 13. Гл. 1; 18. 2 Сол. 1; 8.
і Амос. 3; 2. Лук. 12; 47, 48. 1 Пет. 4: 17.
к 1 Пет. 1; 7.
л Втор. 10; 17. 2 Лѣт. 19; 7. Іов. 34; 19. Дѣян. 10: 34. Гал. 2; 6. Ефес. 6; 9. Кол. 3; 25. 1 Пет. 1; 17.
м Мат. 7; 21. Іак. 1; 22, 23, 25. 1 Іоан. 3; 7.
н Екк. 12; 14. Мат. 25: 31. Іоан. 12; 48. Гл. 3; 6. 1 Кор. 4; 5. Отк. 20; 12.
о Іоан. 5; 22. Дѣян. 10; 42. 17; 31. 2 Тим. 4; 1, 8 1 Пет. 4· 5.
п Гл. 16; 25. 1 Тим. 1; 11. 2 Тим. 2; 8.
р Мат. 3; 9. Іоан 8; 33. Гл. 9; 6, 7. 2 Кор. 11; 22.
с Мих. 3; 11. Гл 9; 4.
т Иса. 45; 25. 48: 2. Іоан. 8; 41.
у Втор. 4; 8. Псал. 147; 19, 20.
ф Фил. 1; 10.
х Мат. 15; 14. 23; 16, 17, 19, 24. Іоан. 9; 34, 40, 41.
ц Гл. 6; 17. 2 Тим. 1; 13. 3; 5.
ч Псал. 50; 16 и др. Мат. 23; 3 и др.
ш Мал. 3; 8.
щ Ст. 17.
ъ 2 Цар. 12; 14. Иса. 52; 5. Іез. 36; 20, 23.
ы Гал. 5; 3.
ь Дѣян. 10; 34, 35.
ѣ Мат. 12; 41, 42.

тебе, който имашь писаніе-то *на законъ-тъ* и обрѣзаніе-то, а пакъ си прѣстжпникъ 28 на законъ-тъ? Защото не е [ю]Іудеинъ тойзи който е наявѣ *таквозъ*, нито е обрѣ- 29 заніе, което е наявѣ въ плъть-тж; Но Іудеинъ е тойзи който е [я]вжтрѣшно *Іудеинъ*, и [ѫ]обрѣзаніе това което е въ сърдце-то, по духъ, а не по [ѭ]буквж; [а]на кого-то похвала-та не е отъ человѣцы-тѣ, но отъ Бога.

ГЛАВА 3.

1 И тъй какво е прѣимущество-то на Іудеинъ-тъ? или каква полза има отъ о- 2 брѣзаніе-то? Много отъ всякж странж; а най първо, защото [а]*на Іудеи-тѣ* ся въ- 3 вѣри слово-то Божіе. Понеже [б]ако нѣкои не повѣрувахж, що *има отъ това?* [в]Да ли ще тѣхно-то невѣрство да унищожи 4 Божіѭ-тж вѣрж? [г]Да не бжде! но Богъ [д]нека е истиненъ, а [е]всякой человѣкъ лъжливъ; споредъ както е писано: [ж]"За да ся оправдаешь въ словеса-та си, и да 5 побѣдишь когато ся сждишь." Ако ли наша-та неправда показува Божіѭ-тж правдж, що има да речемъ? Да ли е Богъ несправедливъ, когато наноси гнѣвъ? 6 [з](По человѣчески говорѭ.) Да не бжде! понеже [и]какъ ще сжди Богъ свѣтъ-тъ? 7 Защото, ако съ моѭ-тж лъжж стане повече явна истина-та Божія за неговж славж, то защо вече азъ да ся осжждамъ 8 като грѣшникъ? И, (както ны хулятъ, и както говорятъ нѣкои че ный *тъй* казвамы,) [і]*защо* да не правимъ зло-то, за да дойде добро-то? На таквызь осжжданіе-то е праведно.

9 А що отъ това? надминувамы ли *въ нѣщо язычницы-тѣ?* Никакъ; защото прѣдизобличихмы и Іудеи-тѣ и язычницы-тѣ, 10 че [к]всички сж подъ грѣхъ; Както е пи- 11 сано: [л]"Нѣма праведенъ ни единъ; Нѣма който да разумѣва, нѣма който да търси 12 Бога. Всички ся уклонихж, купно непотрѣбни станжхж, нѣма който да прави до- 13 бро, нѣма ни единъ." [м]"Гърло-то имъ е гробъ отворенъ; съ языцы-тѣ си льстѣхж;" 14 [н]"подъ устны-тѣ имъ е ядъ аспидовъ;" На които [о]"уста-та сж пълны съ клѣтвы и го- 15 рести." [п]"Нозѣ-тѣ имъ сж бързы да пролѣ- 16 ѭтъ кръвь." "Запустѣніе и окаянство въ 17 пжтища-та имъ; И пжть миренъ не сж по- 18 знали." [р]"Нѣма страхъ Божій прѣдъ очи- 19 тѣ имъ." И знаемъ че [с]което казува законъ-тъ, говори на онѣзи които сж подъ законъ-тъ; [т]за да ся затулятъ всякы уста и да бжде [у]цѣлъ свѣтъ повиненъ 20 прѣдъ Бога. Защото ни една плъть нѣма да ся оправдае прѣдъ него [ф]отъ дѣла-та на законъ-тъ; понеже [х]чрѣзъ законъ-тъ бива *само* познаваніе-то на грѣхъ-тъ.

21 А сега и безъ законъ-тъ ся яви [ц]правда-та Божія, за коіѭто [ч]свидѣтелству- 22 ватъ законъ-тъ и [ш]пророци-тѣ; Сирѣчь правда-та Божія [щ]чрѣзъ вѣрж-тж въ Іисуса Христа за всички и на всички кои- 23 то вѣруватъ; защото [ъ]нѣма разлика. Понеже [ы]всички съгрѣшихж, и лишени сж 24 отъ славж-тж Божіѭ. А [ь]оправдаватъ ся даромъ съ неговж-тж благодать, [ѣ]чрѣзъ искупуваніе-то което е въ Христа Іисуса, 25 Когото Богъ прѣдложи [ю]умилостивеніе чрѣзъ вѣрж-тж [я]въ кръвь-тж му, да покаже правдж-тж си, [ѫ]за опрощаваніе [ѭ]на сторены-тѣ изъ напрѣдъ грѣхове, 26 чрѣзъ дълготърпѣніе-то Божіе, Да покаже правдж-тж си въ настоящо-то врѣме, за да е той праведенъ, и да оправдава то- 27 гози който вѣрува въ Іисуса. И тъй [а]дѣ остава похвала-та? Исключена е. Чрѣзъ кой законъ? *чрѣзъ законъ-тъ* на дѣла-та ли? Не; но чрѣзъ законъ-тъ на вѣрж-тж. 28 И тъй ный заключавамы [б]че человѣкъ ся оправдава чрѣзъ вѣрж-тж, безъ дѣла- 29 та на закона. Или Богъ е *Богъ* само на Іудеи-тѣ? а не и на язычницы-тѣ? Наи- 30 стинж и на язычницы-тѣ е. Понеже [в]единъ е Богъ, който ще оправдае обрѣзаніе-то отъ вѣрж-тж, и необрѣзаніе-то чрѣзъ вѣ- 31 рж-тж. И тъй съ вѣрж-тж законъ ли развалямы? Да не бжде! но законъ утвърдявамы.

ГЛАВА 4.

1 И тъй що има да речемъ, че е намѣрилъ 2 [а]Авраамъ нашій-тъ отецъ по плъти? Защото ако ся е [б]оправдалъ Авраамъ отъ дѣла-та, има съсъ що да ся хвали; но 3 не прѣдъ Бога. Понеже що казува писаніе-то? "И [в]повѣрува Авраамъ въ Бога, 4 и *то* му ся вмѣни за правдж." [г]А на тогози който работи, заплата-та *му* не ся

ю Мат. 3; 9. Іоан. 8; 39. Гл. 9; 6, 7. Гал. 6; 15. Отк. 2; 9.
я 1 Пет. 3; 4.
ѫ Фил. 3; 3. Кол. 2; 11.
ѭ Гл. 7; 6. 2 Кор. 3; 6.
а 1 Кор. 4; 5. 2 Кор. 10; 18. 1 Сол. 2; 4.

—

а Втор. 4; 7, 8. Псал. 147; 19, 20. Гл. 2; 18. 9; 4.
б Гл. 10; 16. Евр. 4; 2.
в Числ. 23; 19. Гл. 9; 6. 11; 29. 2 Тим. 2; 13.
г Іов. 40; 8.
д Іоан. 3; 33.
е Псал. 62; 9. 116; 11.
ж Псал. 51; 4.
з Гл. 6; 19 Гал. 3; 15.
и Быт. 18; 25. Іов. 8; 3. 34; 17.
і Гл 5; 20. 6; 1, 15.
к Ст. 23. Гал. 3; 22.
л Псал. 14; 1, 2, 3. 53; 1.
м Псал. 5; 9. Іер. 5; 16.
н Псал. 140; 3.
о Псал. 10; 7.
п Прит. 1; 16. Иса. 59; 7, 8.
р Псал. 36; 1.
с Іоан. 10: 34. 15; 25.
т Іов 5; 16. Псал. 107; 42. Іез. 16; 63. Гл. 1; 20. 2; 1.
у Гл. 2; 2. Ст. 9, 23.
ф Псал. 143; 2. Дѣян. 13; 39. Гал. 2; 16. 3; 11. Ефес. 2; 8, 9. Тит. 3; 5.
х Гл. 7; 7.
ц Дѣян. 15; 11. Гл. 1; 17. Фил. 3; 9. Евр. 11; 4 и др.
ч Іоан. 5; 46. Дѣян. 26; 22.
ш Гл. 1; 2. 1 Пет. 1; 10.
щ Гл. 4; 1 и др.
ъ Гл. 10; 12. Гал. 3; 28. Кол. 3; 11.
ы Ст. 9. Гл. 11; 32. Гал. 3; 22.
ь Гл. 4; 16. Ефес. 2; 8. Тит. 3; 5, 7.
ѣ Мат. 20; 28. Ефес. 1; 7. Кол. 1; 14. 1 Тим. 2; 6. Евр. 9; 12. 1 Пет. 1; 18, 19.
ю Лев. 16; 15. 1 Іоан. 2; 2. 4; 10.
я Кол. 1; 20.
ѫ Дѣян. 13; 38, 39. 1 Тим. 1; 15.
ѭ Дѣян. 17; 30. Евр. 9; 15.
а Гл. 2; 17, 23 4; 2. 1 Кор. 1; 29, 31. Ефес. 2; 9.
б Дѣян. 13; 38, 39. Ст. 20, 21, 22. Гл. 8; 3. Гал. 2; 16.
в Гл. 10; 12, 13. Гал. 3; 8, 20, 28.

—

а Иса. 51; 2. Мат. 3; 9. Іоан. 8; 33, 39. 2 Кор. 11; 22.
б Гл. 3; 20, 27, 28.
в Быт. 15; 6. Гал. 3; 6. Іак. 2; 23.
г Гл. 11; 6.

вмѣнява като благодать, но като длъгъ;
5 А на тогозь който не работи, а вѣрува
въ тогозь който оправдава [д]нечестивый-тъ,
негова-та вѣра *му* ся вмѣнява за правдѫ.
6 Както и Давидъ казува блаженство-то
на человѣка, комуто Богъ вмѣнява пра-
7 вдѫ безъ дѣла. [е]"Блажени *тъзи* на които
беззаконія-та ся простихѫ, и на които
8 грѣхове-тѣ ся прикрыхѫ. Блаженъ чело-
кѣкъ той комуто Господь нѣма да вмѣни
9 грѣхъ." И тъй това блаженство за обрѣ-
заны-тѣ ли *бива*, или и за необрѣзаны-тѣ?
защото казувамы че на Авраама вѣра-та
10 *му* ся вмѣни за правдѫ. А какъ *му* ся
вмѣни? когато бѣше въ обрѣзаніе ли, или
въ необрѣзаніе? Не въ обрѣзаніе, но въ
11 необрѣзаніе. И [ж]прія бѣлѣгъ-тъ на обрѣ-
заніе-то, *като* печать на правдѫ-тѫ чрѣзъ
вѣрѫ-тѫ, коіѫто *имаше* като бѣше нео-
брѣзанъ, [з]да бѫде той отецъ на всичкы-
тѣ вѣрующы *когато сѫ* въ необрѣзаніе,
12 за да ся вмѣни правда-та и на тѣхъ; И
отецъ на обрѣзаніе-то, не тъкмо на обрѣ-
заны-тѣ, но и на тѣзи които ходятъ въ
стѫпкы-тѣ на вѣрѫ-тѫ на отца нашего
13 Авраама когато бѣ въ необрѣзаніе. По-
неже обѣщаніе-то къмъ Авраама или къмъ
негово-то сѣме, че ще бѫде [и]наслѣдникъ
на свѣтъ-тъ, не *станѫ* чрѣзъ законъ-тъ,
14 но чрѣзъ правдѫ-тѫ на вѣрѫ-тѫ. Защото
[і]ако сѫ наслѣдници тѣзи които сѫ отъ
законъ-тъ, то вѣра-та е осуетена и обѣ-
15 щаніе-то е унищожено; Понеже [к]законъ-тъ
докарва гнѣвъ; защото дѣто нѣма законъ,
16 *тамъ* нѣма нито прѣстѫпленіе. За това
наслѣдіе-то е отъ вѣрѫ-тѫ, за да бѫде
[л]по благодать, [м]така що обѣщаніе-то да
е здраво на всичко-то сѣме, не токо на
това което е отъ законъ-тъ, но и на това
което е отъ вѣрѫ-тѫ на Авраама, [н]който
17 е на всинца ни отецъ, (Както е писано:
поставихъ тя [о]отецъ на много народы,)
прѣдъ Бога въ когото повѣрува, и [п]който
съживява мъртвы-тѣ, и нарича [р]което
18 не сѫществува като че сѫществува. Той
безъ *причинѫ за* надеждѫ повѣрува въ
надеждѫ, че ще бѫде отецъ на много
народы, по речено-то: [с]Така *многобройно*
19 ще бѫде твое-то сѣме. И безъ да осла-
бне въ вѣрѫ-тѫ, [т]не сматряше че тѣло-
то му е вече замьртвѣло, като бѣ почти
столѣтенъ, нито мьртвость-тѫ на Сарри-
20 нѫ-тѫ утробѫ. Нито си тури омыслъ съ
невѣріе за Божіе-то обѣщаніе, но утвьрди
21 ся въ вѣрѫ-тѫ, и даде Богу славѫ, У-
вѣренъ че това което обѣща *Богъ,* [у]си-
22 ленъ е и да го испълни. За това му ся
23 и вмѣни за правдѫ. *Това* пакъ, че му ся
вмѣни *за правдѫ,* [ф]не ся написа *тъкмо* за
24 едного него, Но и за насъ, на които ще
ся вмѣнява, като вѣрувамы [х]въ тогози
който е въскрьсилъ отъ мьртвы-тѣ Іисуса
25 Господа нашего, [ц]Който бы прѣдаденъ
за прѣгрѣшенія-та ни, [ч]и въскрьснѫ за
оправданіе-то ни.

ГЛАВА 5.

1 И тъй [а]оправдани чрѣзъ вѣрѫ, [б]имамы
миръ съ Бога, чрѣзъ Господа нашего Іи-
2 суса Христа; [в]Чрѣзъ когото *ный* съ вѣрѫ-
тѫ придобыхмы и входъ-тъ въ тѫзи бла-
годать [г]въ коіѫто стоимъ, и ся [д]хвалимъ
3 съ надеждѫ-тѫ на Божіѭ-тѫ славѫ. И
не токо това, но [е]хвалимъ ся и въ скърби-
тѣ *си,* [ж]като знаемъ че скърбь-та произ-
4 вожда търпѣніе, [з]А търпѣніе-то опытность,
5 а опытность-та надеждѫ: А [и]надежда-та
не посрамя; [і]защото любовь-та Божія е
излѣяна въ сьрдца-та ни чрѣзъ даденаго
6 намъ Духа Святаго. Понеже [к]Христосъ,
когато ный бѣхмы още немощни, на *о-
прѣдѣлено-то* врѣме умрѣ за нечестивы-
7 тѣ. Защото едва ще ся намѣрва да умре
нѣкой и за праведенъ *человѣкъ;* (а може
бы да дьрзне нѣкой да умре за благодѣ-
8 телнаго;) Но [л]Богъ показува своіѫ-тѫ
къмъ насъ любовь, защото когато ный
още бѣхмы грѣшници, Христосъ умрѣ за
9 насъ; Много повече сега като ся опра-
вдахмы [м]чрѣзъ кръвь-тѫ му, ще ся изба-
10 вимъ [н]отъ гнѣвъ-тъ чрѣзъ него. Защото
[о]неприятели като бѣхмы ако ся [п]прими-
рихмы съ Бога чрѣзъ смьрть-тѫ на Сы-
на му, колко повече *сега* примирени ка-
то смы ще ся избавимъ [р]чрѣзъ неговъ-тъ
11 животъ. И не токо това, но и [с]хвалимъ
ся въ Бога чрѣзъ Господа нашего Іисуса
Христа, чрѣзъ когото пріяхмы сега при-
миреніе.
12 За това, както [т]чрѣзъ едного человѣка
грѣхъ-тъ влѣзе въ свѣтъ-тъ, [у]и чрѣзъ
грѣхъ-тъ смьрть-та, и така минѫ смьрть-
та въ всичкы-тѣ человѣцы, понеже всич-
13 кы съгрѣшихѫ. (Защото и до прѣди за-

д Іис. Нав. 24; 2.
е Псал. 32; 1, 2.
ж Быт. 17; 10.
з Лук. 19; 9. Ст. 12, 16. Гал. 3; 7.
и Быт. 17; 4 и дрг. Гал. 3; 29.
і Гал. 3; 18.
к Гл. 3; 20. 5; 13, 20. 7; 8, 10, 11. 1 Кор. 15; 56. 2 Кор. 3; 7, 9. Гал. 3; 10, 19. 1 Іоан. 3; 4.
л Гл. 3; 24.
м Гал. 3; 22.
н Иса. 51; 2. Гл. 9; 8.
о Быт. 17; 5.
п Гл. 8; 11. Ефес. 2; 1, 5.
р Гл. 9; 26. 1 Кор. 1; 28. 1 Пет. 2; 10.
с Быт. 15; 5.
т Быт. 17; 17. 18; 11. Евр. 11; 11, 12.
у Псал. 115; 3. Лук. 1; 37, 45. Евр. 11; 19.
ф Гл. 15; 4. 1 Кор. 10; 6, 11.
х Дѣян. 2; 24. 13; 30.
ц Иса. 53; 5, 6. Гл. 3; 25. 5; 6. 8; 32. 2 Кор. 5; 21. Гал. 1; 4. Евр. 9; 28. 1 Пет. 2; 24. 3; 18.
ч 1 Кор. 15; 17. 1 Пет. 1; 21.

а Иса. 32; 17. Гл. 3; 28, 30.
б Іоан. 16; 33. Ефес. 2; 14. Кол. 1; 20.
в Іоан. 10; 9. 14; 6. Ефес. 2; 18. 3; 12. Евр. 10; 19.
г 1 Кор. 15; 1.
д Евр. 3; 6.
е Мат. 5; 11, 12. Дѣян. 5; 41. 2 Кор. 12; 10. Фил. 2; 17. Іак. 1; 2, 12. 1 Пет. 3; 14.
ж Іак. 1; 3.
з Іак. 1; 12.
и Фил. 1; 20.
і 2 Кор. 1; 22. Гал. 4; 6. Ефес. 1; 13, 14.
к Ст. 8. Гл. 4; 25.
л Іоан. 15; 13. 1 Пет. 3; 18. 1 Іоан. 3; 16. 4; 9, 10.
м Гл. 3; 25. Ефес. 2; 13. Евр. 9; 14. 1 Іоан. 1; 7.
н Гл. 1; 18. 1 Сол. 1; 10.
о Гл. 8; 32.
п 2 Кор. 5; 18, 19. Ефес. 2; 16. Кол. 1; 20, 21.
р Іоан. 5; 26. 14; 19. 2 Кор. 4; 10, 11.
с Гл. 2; 17. 3; 29, 30.
т Быт. 3; 6. 1 Кор. 15; 21.
у Быт. 2; 17. Гл. 6; 23. 1 Кор. 15; 21.

конъ-тъ грѣхъ-тъ бѣше въ свѣтъ-тъ; [ф]грѣхъ обаче не ся счита когато нѣма законъ;)

14 Но смърть-та отъ Адама до Моисея царувà и надъ тѣзи, които не бѣхѫ согрѣшили споредъ прѣстѫпваніе-то на Адама,

15 който е [х]образъ на Бѫдѫщій-тъ. Но не както съгрѣшеніе-то, така и дарованіе-то; защото ако поради прѣгрѣшеніе-то на едного-то измрѣхѫ много-то, то Божія-та благодать и дарованіе-то чрѣзъ благодать-тѫ на едного-то человѣка, Іисуса Христа, много повече ся прѣумножи [ц]за множина-

16 та. И дарба-та не е както *сѫдба-та* чрѣзъ едного що е съгрѣшилъ; защото сѫдба-та бы отъ едного за осѫжданіе, а дарба-та отъ много прѣгрѣшенія за оправданіе.

17 Защото чрѣзъ прѣгрѣшеніе-то на едного-то ако ся въцари смърть-та чрѣзъ едного-то; то тѣзи които получаватъ изобиліе-то на благодать-тѫ и на дарбѫ-тѫ на правдѫ-тѫ много повече ще царуватъ въ животъ чрѣзъ едного-то Іисуса Христа.

18 И тъй както чрѣзъ прѣгрѣшеніе-то на едного-то *дойде* осѫжданіе-то [ч]на всичкы-тѣ человѣцы, така и чрѣзъ правдѫ-тѫ на едного-то *дойде* на всичкы-тѣ человѣцы о-

19 правданіе въ животъ. Защото, както чрѣзъ непослушаніе-то на едного-то человѣка станѫхѫ грѣшни много-то, така чрѣзъ послушаніе-то на едного-то, много-то ще

20 станѫтъ праведни. А законъ-тъ [ш]влѣзе испослѣ, да ся умножи прѣгрѣшеніе-то: и дѣто ся умножи грѣхъ-тъ, [щ]прѣумножи

21 ся благодать-та; Да бы както царувà грѣхъ-тъ въ смърть-тѫ, така да ся въцари и благодать-та чрѣзъ правдѫ-тѫ въ животъ вѣченъ чрѣзъ Іисуса Христа Господа нашего.

ГЛАВА 6.

1 И тъй що да речемъ? [а]Да останемъ ли въ грѣхъ-тъ, за да ся умножи благодать-

2 та? Да не бѫде! ный които смы [б]умрѣли къмъ грѣхъ-тъ, какъ ще живѣемъ вече

3 въ него? Или не знаете, че ный [в]които смы ся кръстили въ Іисуса Христа, [г]кръ-

4 стихмы ся въ смърть-тѫ му? И [д]тъй чрѣзъ крьщеніе-то спогребохмы ся съ него въ смърть, да бы, [е]както Христосъ [ж]чрѣзъ славѫ-тѫ на Отца въскръснѫ отъ мъртвы-тѣ, [з]така и ный да ходимъ въ новъ жи-

5 вотъ. Защото [и]ако станѫхмы еднакви съ *него* по подобіе-то на смърть-тѫ му, бы щемъ *еднакви* и *по подобіе-то* на въскръ-

6 сеніе-то; Като знаемъ това, че [і]ветхый-тъ нашъ человѣкъ бы распятъ съ него, [к]за да исчезне тѣло-то на грѣха, щото да не

7 бѫдемъ вече роби на грѣхъ-тъ. Защото [л]който е умрѣлъ, свободенъ е отъ грѣхъ-тъ.

8 [м]Ако ли смы умрѣли съ Христа, вѣрува-

9 мы че ще и да живѣемъ съ него; Когато знаемъ че [н]Христосъ като въскръснѫ отъ мъртвы-тѣ, не умира вече; смърть-та

10 вече нѣма власть надъ него. Защото, това дѣто [о]умрѣ той, умрѣ веднъжь за грѣхъ-тъ; а това дѣто живѣе, [п]живѣе за

11 Бога. Така и вы считайте себе си че сте [р]мъртви къмъ грѣхъ-тъ, а [с]живи къмъ Бога, чрѣзъ Христа Іисуса Господа на-

12 шего. И тъй [т]да не царува грѣхъ-тъ въ смъртно-то ваше тѣло, за да сте послушни

13 на неговы-тѣ похоти. Нито прѣдставяйте [у]удове-тѣ ваши на грѣхъ-тъ за орѫдія на неправдѫ-тѫ, но [ф]прѣдставѣте себе си на Бога като отъ мъртвы-тѣ оживѣли, и удове-тѣ ваши на Бога за орѫдія на

14 правдѫ-тѫ. Защото [х]грѣхъ-тъ нѣма да вы обладае, понеже не сте подъ законъ но подъ благодать.

15 А що отъ това? Да съгрѣшимъ ли, [ц]защото не смы подъ законъ, но подъ

16 благодать? Да не бѫде! Не знаете ли че [ч]комуто прѣдставяте себе си рабы за послушаніе, раби сте нему, комуто ся покорявате, или на грѣхъ-тъ за смърть, или

17 на послушаніе-то за правдѫ? Благодареніе обаче Богу, защото бѣхте раби на грѣхъ-тъ, но послушахте отъ сърдце [ш]образъ-тъ на ученіе-то което ви ся прѣ-

18 даде. А [щ]освободени отъ грѣхъ-тъ, вы

19 станѫхте раби на правдѫ-тѫ. По человѣческы говорѭ зарадь немощь-тѫ на вашѫ-тѫ плъть. Защото както прѣдставихте удове-тѣ ваши за рабы на нечистотѫ-тѫ и на беззаконіе-то за беззаконство, така сега прѣдставѣте ваши-тѣ удове рабы на правдѫ-тѫ, за святость.

20 Защото когато бѣхте [ъ]раби на грѣхъ-тъ,

21 свободни бѣхте отъ правдѫ-тѫ. Тогазь прочее [ы]какъвъ плодъ имахте отъ онѣзи работы, за които сега ся срамувате? за-

22 щото [ь]сетнина-та имъ е смърть. Но сега като ся [ѣ]освободихте отъ грѣха, и станѫхте раби Богу, имате плодъ-тъ си въ святость, а сетнинѫ-тѫ животъ вѣченъ.

23 Защото [ю]заплата-та на грѣхъ-тъ е смърть; а Божіе-то [я]дарованіе е животъ вѣченъ въ Христа Іисуса Господа нашего.

ф Гл. 4; 15. 1 Іоан. 3; 4.
х 1 Кор. 15; 21. 22, 45.
ц Иса. 53; 11. Мат. 20; 28. 26; 28.
ч Іоан. 12; 32. Евр. 2; 9.
ш Іоан. 15; 22. Гл. 3; 20. 4; 15. 7; 8. Гал. 3; 19, 23.
щ Лук. 7; 47. 1 Тим. 1; 14.

а Гл. 3; 8. Ст. 15.
б Ст. 11. Гл. 7; 4. Гал. 2; 19. 6; 14. Кол. 3; 3. 1 Пет. 2; 24.
в Гал. 3; 27.
г 1 Кор. 15; 29.
д Кол. 2; 12.
е Гл. 8; 11. 1 Кор. 6; 14. 2 Кор. 13; 4.
ж Іоан. 2; 11. 11; 40.
з Гал. 6; 15. Ефес. 4; 22, 23, 24. Кол. 3; 10.
и Фил. 3; 10, 11.
і Гал. 2; 20. 5; 24. 6; 14. Ефес. 4; 22. Кол. 3; 5, 9.
к Кол. 2; 11.
л 1 Пет. 4; 1.
м 2 Тим. 2; 11.
н Отк. 1; 18.
о Евр. 9; 27, 28.
п Лук. 20; 38.
р Ст. 2.
с Гал. 2; 19.
т Псал. 19; 13. 119; 133
у Гл. 7; 5. Кол. 3; 5. Іак. 4; 1.
ф Гл. 12; 1. 1 Пет. 2; 24. 4; 2.
х Гл. 7; 4, 6. 8; 2. Гал. 5; 18.
ц 1 Кор. 9; 21.
ч Мат. 6; 24. Іоан. 8; 34. 2 Пет. 2; 19.
ш 2 Тим. 1; 13.
щ Іоан. 8; 32. 1 Кор. 7; 22. Гал. 5; 1. 1 Пет. 2; 16.
ъ Іоан. 8; 34.
ы Гл. 7; 5.
ь Гл. 1; 32.
ѣ Іоан. 8; 32.
ю Быт. 2; 17. Гл. 5; 12. Іак. 1; 15.
я Гл. 2; 7. 5; 17, 21. 1 Пет. 1; 4.

ГЛАВА 7.

1 Или не знаете, братіе, (защото говоріж на тѣзи които знаіжтъ законъ-тъ,) че законъ-тъ владѣе надъ человѣка, до кол- 2 кото врѣме живѣе? Защото [а]мжжатица жена чрѣзъ законъ-тъ е привьрзана на мжжъ-тъ додѣ е живъ, ако ли умре мжжъ-тъ, остава свободна отъ мжже- 3 вый-тъ законъ. И тъй [б]ако бы при животъ-тъ на мжжа *си* да отиде за другъ мжжъ, блудница става; но ако умре мжжъ й, свободна е отъ законъ-тъ, да не е блуд- 4 ница, ако отиде за другъ мжжъ. И тъй, братіе мои, колкото за законъ-тъ и вы [в]умрѣхте чрѣзъ тѣло-то Христово, за да ся сочетаете съ другыго, който е въскрьснжлъ отъ мьртвы-тѣ, [г]да принесемъ 5 плодъ Богу. Защото когато бѣхмы въ плъть-тж, страсти-тѣ на грѣхове-тѣ които *ся показувахж* чрѣзъ законъ-тъ, [д]дѣйствувахж въ наши-тѣ удове, [е]за да при- 6 несемъ плодъ на смьрть-тж. Сега обаче, като умрѣхмы къмъ оногози който ны дьржеше, освободихмы ся отъ законъ-тъ; за да работимъ *Богу* [ж]по новый-тъ духъ, а не по ветхж-тж буквж.

7 И тъй що има да речемъ? Законъ-тъ ли е грѣхъ? Да не бжде! но не познахъ [з]грѣхъ-тъ, освѣнь чрѣзъ законъ-тъ; защото и пожеланіе-то не быхъ позналъ *за грѣхъ*, ако да не бы казувалъ законъ-тъ: 8 [и]"Не пожелавай." Но понеже [і]грѣхъ-тъ зѣ поводъ чрѣзъ заповѣдь-тж, произведе въ мене всяко пожеланіе; защото [к]безъ 9 закона грѣхъ-тъ е мьртъвъ; И азъ живѣяхъ нѣкога си безъ законъ-тъ; но когато дойде заповѣдь-та, оживѣ грѣхъ-тъ, 10 а пакъ азъ умрѣхъ; И заповѣдь-та [л]която *ся даде* за животъ, тя ми ся намѣри 11 за смьрть. Защото грѣхъ-тъ като зѣ поводъ чрѣзъ заповѣдь-тж, прѣльсти мя, и 12 умьртви *мя* чрѣзъ неіж. Тъй що [м]законъ-тъ е святъ, и заповѣдь-та свята и 13 праведна и добра. И тъй, добро-то ли станж смьрть на мене? Да не бжде! но грѣхъ-тъ, да ся яви грѣхъ, който ми причинява смьрть чрѣзъ добро-то, тъй що чрѣзъ заповѣдь-тж грѣхъ-тъ да бжде 14 много по грѣховенъ. Защото знаемъ че законъ-тъ е духовенъ; а пакъ азъ сьмь 15 плътенъ, [н]продаденъ подъ грѣхъ-тъ. Защото не познавамъ [о]онова което правіж; понеже не правіж това което ищж, но 16 онова което мразіж, него правіж. Ако ли правіж това което не щж, съгласенъ сьмь 17 съсъ законъ-тъ, че е добръ. А сега вече това не го правіж азъ, но грѣхъ-тъ кой- 18 то живѣе въ мене. Защото знамъ че [п]въ мене (сирѣчь въ плъть-тж ми) не живѣе добро; понеже желаніе *за добро-то* имамъ, но да правіж добро-то, това не намѣру- 19 вамъ. Защото не правіж добро-то което ищж; но зло-то което не щж, него пра- 20 віж. А кога правіж азъ това което не щж, то вече го не правіж азъ, но грѣхъ-тъ 21 който живѣе въ мене. И тъй намѣрувамъ тойзи законъ, че кога азъ ищж да правіж добро-то, зло-то е готово при мене. 22 Защото споредъ [р]вжтрѣшній-тъ человѣкъ [с]соуслаждавамъ ся въ законъ-тъ Божій; 23 Но [т]въ удове-тѣ си виждамъ [у]другъ законъ, който воюва противъ закона на умъ-тъ ми, и поробва мя на грѣховный-тъ 24 законъ който е въ удове-тѣ ми. Окаяненъ азъ человѣкъ! кой ще мя избави отъ то- 25 ва тѣло на смьрть-тж? [ф]Благодаріж Бога чрѣзъ Іисуса Христа Господа нашего. И тъй самъ азъ съ умъ-тъ си слугувамъ на Божій-тъ законъ; а съ плъть-тж, на грѣховный-тъ законъ.

ГЛАВА 8.

1 Сега прочее нѣма никакво осжжданіе на тѣзи които сж въ Христа Іисуса, които 2 ходятъ [а]не по плъть, но по Духу. Защото [б]законъ-тъ [в]на Духа на живота въ Христа Іисуса освободи мя отъ [г]законъ-тъ 3 на грѣха и на смьрть-тж. Понеже, [д]невъзможно-то на законъ-тъ, по това що бѣ ослабнжлъ чрѣзъ плъть-тж, [е]Богъ като проводи Сына си въ подобіе на грѣховнж-тж плъть и *въ жьртвж* за грѣхъ-тъ, 4 осжди грѣхъ-тъ въ плъть-тж, За да ся испълни правда-та на законъ-тъ въ насъ, които [ж]не ходимъ по плъть, но по Духу. 5 Защото [з]които живѣіжтъ по плъть, плътско-то мудруватъ, а които *живѣіжтъ* по 6 Духу, [и]духовно-то. Понеже [і]мждрованіе-то на плъть-тж е смьрть; а [к]мждрованіе- 7 то на Духа е животъ и миръ. Защото мждрованіе-то на плъть-тж е вражда противъ Бога; понеже ся не покорява на 8 Божій-тъ законъ, [л]нито пакъ може. И които сж на плъть-тж, не могжтъ да у- 9 годятъ Богу. Вы обаче не сте на плъть-тж, но на духъ-тъ, [м]ако живѣе въ васъ Духъ-тъ Божій. Но ако нѣкой нѣма [н]Духъ 10 Христовъ, той не е неговъ. Ако ли е Хри-

а 1 Кор. 7; 39.
б Мат. 5; 32.
в Гл. 8; 2. Гал. 2; 19. 5; 18. Ефес. 2; 15. Кол. 2; 14.
г Гал. 5; 22.
д Гл. 6; 13.
е Гл. 6; 21. Гал. 5; 19. Іак. 1; 15.
ж Гл. 2; 29 2 Кор. 3; 6.
з Гл. 3; 20.
и Исх. 20; 17. Втор. 5; 21. Дѣян. 20; 33. Гл. 13; 9.
і Гл. 4; 15. 5; 20.
к 1 Кор. 15; 56.
л Лев. 18; 5. Іез. 20; 11, 13, 21. 2 Кор. 3; 7.
м Псал. 19; 8. 119; 38, 137. 1 Тим. 1; 8.
н 3 Цар. 21; 20, 25. 4 Цар. 17; 17.
о Гал. 5; 17.
п Быт. 6; 5. 8; 21.
р Псал. 1; 2.
с 2 Кор. 4; 16. Ефес. 3; 16. Кол. 3; 9, 10.
т Гл. 6; 13, 19.
у Гал. 5; 17.
ф 1 Кор. 15; 57.

—

а Ст. 4. Гал. 5; 16, 25.
б Іоан. 8; 36. Гл. 6; 18, 22. Гал. 2; 19. 5; 1.
в 1 Кор. 15; 45. 2 Кор. 3; 6.
г Гл. 7; 24, 25.
д Дѣян. 13; 39. Гл. 3; 20. Евр. 7; 18, 19. 10; 1, 2, 10, 14.
е 2 Кор. 5; 21. Гал. 3; 13.
ж Ст. 1.
з Іоан. 3; 6. 1 Кор. 2; 14.
и Гал. 5; 22, 25.
і Гл. 6; 21. Ст. 13. Гал. 6; 8.
к Іак. 4; 4.
л 1 Кор. 2; 14.
м 1 Кор. 3; 16. 6; 19.
н Іоан. 3; 34. Гал. 4; 6. Фил. 1; 19. 1 Пет. 1; 11.

стосъ въ васъ, тѣло-то е мъртво поради грѣхъ-тъ, а духъ-тъ е живъ поради правдж-тж. 11 Ако ли живѣе въ васъ Духъ-тъ [о]на тогози който е въскрьсилъ Іисуса отъ мьртвы-тѣ; то, [п]тойзи който въскрьси Христа отъ мьртвы-тѣ ще оживи и смъртны-тѣ ваши тѣлеса, чрѣзъ неговъ-тъ Духъ който обитава въ васъ.

12 И тъй, братіе, [р]ный смы длъжни не на 13 плъть-тж та да живѣемъ по плъть. Защото по плъть [с]ако живѣете, ще умрете; но ако [т]умьртвявате Духомъ тѣлесны-тѣ дѣ-14 ла, ще бждете живи. Понеже [у]които ся управяватъ отъ Духа Божія, тѣ сж сы-15 нове Божіи. Защото [ф]не сте пріяли духъ на рабство [х]че *да бждете* пакъ на страхъ, но пріяли сте [ц]духъ на усыновеніе, чрѣзъ 16 когото и выкамы: [ч]Авва, Отче. [ш]Самъ той Духъ свидѣтелствува наедно съ нашій-тъ 17 духъ че ный смы чада Божіи. Ако ли *смы* чада, *то смы* и наслѣдници; [щ]наслѣдници на Бога, а сънаслѣдници на Христа; [ъ]ако страдамы съ него наедно, за да станемъ и съпричастници на неговж-тж сла-18 вж. Понеже смѣтамъ че [ы]нынѣшни-тѣ врѣменны страданія не сж достойны *да ся сравнятъ* съсъ славж-тж която има 19 да ся открые въ насъ. Защото [ь]усьрдното чаканіе на *всичко-то* създаніе ожида 20 [ѣ]открываніе-то на синове-тѣ Божіи. Понеже [ю]създаніе-то ся подчини на суетность-тж, не своеволно, но чрѣзъ тогози 21 който го подчини, Съ надеждж, че и само-то създаніе ще ся освободи отъ рабство-то на тлѣніе-то, *и ще прѣмине* въ свободж-тж на славж-тж на чада-та Бо-22 жіи. Понеже знаемъ че [я]всичко-то създаніе съвокупно [ѫ]въздыша и на мжкы е 23 даже до нынѣ. И не *то* само, но и ный що имамы [ѩ]начатъкъ-тъ на Духа, [а]и ный сами въздышамы въ себе си и [б]ожидамы усыновеніе-то, *сирѣчь* [в]искупуваніе-то на 24 наше-то тѣло. Защото съ надеждж-тж ся избавихмы; а [г]надежда която ся види, не е надежда; защото това което види нѣ-25 кой, какъ ще ся надѣе *за него?* Ако ли ся надѣемъ за онова което не видимъ, 26 то съ търпѣніе *го* очакувамы. Така сжщо и Духъ-тъ *ни* помага въ наши-тѣ немощи; понеже не знаемъ [д]за какво да ся молимъ както подобава; но [е]Духъ-тъ самъ ходатайствува за насъ съ неисказанны 27 въздышанія. А [ж]тойзи който испытува сърдца-та, знае какво е мждрованіе-то на Духа, че [з]по *волж-тж* Божіж ходатайствува за святыи-тѣ.

28 Знаемъ пакъ че на тѣзи които любятъ Бога, [и]които сж призвани споредъ *неговото* прѣдопрѣдѣленіе, всичко-то на добро 29 имъ съдѣйствува. Защото които [і]прѣдузна, *тѣхъ* [к]и прѣдопрѣдѣли *да бждатъ* [л]съобразни въ образъ-тъ на Сына му; [м]за да е той първороденъ между много 30 братія: А които прѣдопрѣдѣли, тѣхъ и [н]призова; а които призова, тѣхъ и оправда; 31 а които [о]оправда, тѣхъ и [п]прослави. И тъй на това какво има да кажемъ? [р]Ако Богъ е отъ къмъ насъ, кой ще бжде про-32 тивъ насъ? Понеже *той* [с]който и Сына своего не пожали, но [т]прѣдаде го за всинца ни, какъ не ще ни подари съ 33 него наедно и всичко? Кой ще обвини избранны-тѣ Божіи? [у]Богъ е който *гы* 34 оправдава. Кой ще е тойзи дѣто ще *гы* [ф]осжжда? Христосъ е който умрѣ, а наипаче и въскрьснж, [х]който е и отъ деснж странж на Бога, [ц]който и хода-35 тайствува за насъ. Кой ще ны отлжчи отъ любовь-тж Христовж? скърбь ли, или утѣсненіе, или гоненіе, или гладъ, 36 или голота, или бѣда, или ножъ? (Както е писано: [ч]„За тебе весь день смы убивани; вмѣнявани смы като овцы за 37 кланіе.") [ш]Но во всичко това прѣпобѣждавамы чрѣзъ тогози който ны е възлюбилъ. 38 Понеже сьмь увѣренъ че нито смърть, нито животъ, нито ангели, нито [щ]власти, нито силы, нито сегашно-то, нито 39 бждящо-то, Нито высочина, нито дълбина, ни друго нѣкое създаніе, не ще може да ны отлжчи отъ любовь-тж Божіж, която е въ Христа Іисуса Господа нашего.

ГЛАВА 9.

1 [а]Истинж говорїж въ Христа, не лъжж, (понеже *имамъ* съвѣсть-тж си съ мене която ми свидѣтелствува въ Духа Свя-2 таго,) Че [б]имамъ голѣмж скърбь и не-3 прѣстаннж мжкж на сърдце-то си. Защото [в]желалъ быхъ, самъ азъ да сьмь

о Дѣян. 2; 24.
п Гл. 6; 4, 5. 1 Кор. 6; 14. 2 Кор. 4; 14. Ефес. 2; 5.
р Гл. 6; 7, 14.
с Ст. 6. Гал. 6; 8.
т Ефес. 4; 22. Кол. 3; 5.
у Гал. 5; 18.
ф 1 Кор. 2; 12. Евр. 2; 15.
х 2 Тим. 1; 7. 1 Іоан. 4; 18.
ц Иса. 56; 5. Гал. 4; 5, 6.
ч Мар. 14; 36.
ш 2 Кор. 1; 22. 5; 5. Ефес. 1; 13. 4; 30.
щ Дѣян. 26; 18. Гал. 4; 7.
ъ Дѣян. 14; 22. Фил. 1; 29. 2 Тим. 2; 11, 12.
ы 2 Кор. 4; 17. 1 Пет. 1; 6, 7. 4; 13.
ь 2 Пет. 3; 13.
ѣ 1 Іоан. 3; 2.
ю Ст. 22. Быт. 3; 19.
я Мар. 16; 15. Кол. 1; 23.
ѫ Іер. 12; 11.
ѩ 2 Кор. 5: 5. Ефес. 1; 14.
а 2 Кор. 5; 2, 4.
б Лук. 20; 36.
в Лук. 21; 28. Ефес. 4; 30.
г 2 Кор. 5; 7. Евр. 11; 1.
д Мат. 20; 22. Іак. 4; 3.
е Зах. 12; 10. Ефес. 6; 18.
ж 1 Лѣт. 28; 9. Псал. 7; 9. Прит. 17; 3. Іер. 11; 20. 17; 10. 20; 12. Дѣян. 1; 24. 1 Сол. 2; 4. Отк. 2; 23.
з 1 Іоан. 5; 14.
и Гл. 9; 11, 23, 24. 2 Тим. 1; 9.
і Исх. 33; 12, 17. Псал. 1; 6. Іер. 1; 5. Мат. 7; 23. Гл. 11; 2. 2 Тим. 2; 19. 1 Пет. 1; 2.
к Ефес. 1; 5, 11.
л Іоан. 17; 22. 2 Кор. 3; 18. Фил. 3; 21. 1 Іоан. 3; 2.
м Кол. 1; 15, 18. Евр. 1; 6. Отк. 1; 5.
н Гл. 1; 6. 9; 24. Ефес. 4; 4. Евр. 9; 15. 1 Пет. 2; 9.
о 1 Кор. 6; 11.
п Іоан. 17; 22. Ефес. 2; 6.
р Числ. 14; 9. Псал. 118; 6.
с Гл. 5; 6, 10.
т Гл. 4: 25.
у Иса. 50; 8, 9. Отк. 12; 10, 11.
ф Іов. 34; 29.
х Мар. 16; 19. Кол. 3; 1. Евр. 1; 3. 8; 1. 12; 2. 1 Пет. 3; 22.
ц Евр. 7; 25. 9; 24. 1 Іоан. 2; 1.
ч Псал. 44; 22. 1 Кор. 15; 30, 31. 2 Кор. 4; 11.
ш 1 Кор. 15; 57. 2 Кор. 2; 14. 1 Іоан. 4; 4. 5; 4, 5. Отк. 12; 11.
щ Ефес. 1; 21. 6; 12. Кол. 1; 16. 2; 15. 1 Пет. 3; 22.

—

а Гл. 1; 9. 2 Кор. 1; 23. 11; 31. 12; 19. Гал. 1; 20. Фил. 1; 8. 1 Тим. 2; 7.
б Гл. 10; 1.
в Исх. 32; 32.

анаѳема *сирѣчь отлъченъ* отъ Христа заради мои-тѣ братія и за мои-тѣ по плъть 4 родниы: [в]Които сѫ Израиляни, *и* [д]на които *принадлежатъ* усыновеніе-то, и [е]слава-та, и [ж]завѣти-тѣ, и [з]законоположеніе-то, и [и]Богослуженіе-то и [і]обѣщанія-та; 5 [к]На които сѫ *и* отци-тѣ, и [л]отъ които *ся роди* по плъть Христосъ, [м]който е надъ всичко Богъ благословенъ въ вѣкы. 6 Аминь. Но [н]не може да бѫде че е пропаднѫло слово-то Божіе; защото не сѫ [о]всичкы Израиль тѣзи които сѫ отъ Израиля: 7 [п]Нито защото сѫ сѣме Авраамово, *за това сѫ* тѣ всичкы чада; но [р]"въ Исаака ще ти ся нарече сѣме:" 8 Сирѣчь, [с]чада-та па плъть-тѫ, не сѫ тѣ чада Божіи; но чада-та на обѣщаніе-то 9 ся считатъ сѣме. Защото това е слово-то на обѣщаніе-то: [т]"По това врѣме ще 10 дойдѫ, и Сарра ще има сынъ." И не токо това, но и Ревекка, [у]когато зачнѫ *два сына* отъ едного *сирѣчь отъ* Исаака отца 11 нашего; (Защото прѣди да ся родятъ *дѣца-та,* и прѣди да сѫ сторилы нѣщо добро или зло, за да остане Божіе-то по избраніе прѣдопрѣдѣленіе, не отъ дѣла-та, 12 но [ф]отъ призоваюцій-тъ;) Рече й ся: "Че по [х]голѣмый-тъ ще бѫде рабъ на по малкый-тъ." 13 Както е писано: [ц]"Іакова възлюбихъ, а Исава възненавидѣхъ."

14 И тъй какво ще речемъ? [ч]Неправда 15 има ли въ Бога? Да не бѫде! Защото казува Моисею: [ш]"Ще помилувамъ когото ще помилувамъ, и ще пожалѭ когото 16 ще пожалѭ. И тъй не е отъ тогози който ище, нито отъ тогова който тича, но отъ Бога който милува. Защото [щ]писаніе-то 17 говори Фараону: Само [ъ]за това тя повдигнѫхъ, да покажѫ въ тебе силѫ-тѫ си, и да ся възвѣсти име-то ми по всичкѫ-18 тѫ землѭ. И тъй когото ще, милува, и 19 когото ще, ожесточава. На това ты ще ми речешь: А защо укорява? кой ся е 20 въспротивилъ [ы]на волѭ-тѫ му? Но, о человѣче, ты кой си, що отговаряшь срещѫ Бога? Да ли [ь]направено-то нѣщо ще рече на оногозь, който го е направилъ: Защо 21 си мя така направилъ: Или [ѣ]нѣма власть грънчарь-тъ надъ калъ-тъ, отъ едно смѣшеніе да направи [ю]единъ съсѫдъ за по-22 четъ, а другый за беспочетъ? И *що отъ това,* ако Богъ, като е искалъ да покаже гнѣвъ-тъ си и да яви силѫ-тѫ си, е търпѣлъ съ голѣмо дълготърпѣніе [я]съсѫды-тѣ на гнѣвъ-тъ [ѫ]приготвени за по-23 гыбель; И да направи *пакъ* опознато [ѭ]богатство-то на славѫ-тѫ си надъ съсѫды-тѣ на милость-тѫ, които е [а]прѣдуготвилъ 24 за славѫ? Насъ, които призова, [б]не само отъ Іудеи-тѣ, но и отъ язычницы-тѣ; 25 Както и въ Осіѭ казува: [в]"Ще нарекѫ мой народъ не мой-тъ си народъ, и възлюбленнѫ не възлюбленнѫ-тѫ." 26 [г]"И на сѫщо-то мѣсто дѣто имъ ся рече: Не сте мой народъ, тамъ ще ся назовѫтъ 27 сынове на Бога живаго." А Исаія выка за Израиля: [д]Число-то на сынове-тѣ Израилевы ако и да е колкото пѣсъкъ-тъ на море-то, [е]остатъкъ-тъ ще ся спасе; 28 Защото ще свърши и ще рѣши дѣло по правдѫ, [ж]понеже рѣшително дѣло ще 29 направи Господь на землѭ-тѫ." И както прѣдрече Исаія: [з]"Ако не бы Господь Саваоѳъ оставилъ намъ сѣме, [и]като Содомъ быхмы станѫли, и на Гоморръ быхмы ся уподобили.

30 И тъй що има да речемъ? [і]Че язычници-тѣ които не диряхѫ правдѫ, получихѫ правдѫ, и [к]правдѫ която е отъ 31 вѣрованіе; А Израиль, който [л]диряше законъ на правдѫ, [м]не стигнѫ въ законъ 32 на правдѫ. Защо? За това че не *ѭ търси* чрѣзъ вѣрваніе, но като отъ дѣла-та на законъ-тъ; защото ся [н]прѣпънѫхѫ о ка-33 мыкъ-тъ на прѣпъваніе-то; Както е писано: [о]"Ето полагамъ въ Сіонъ камыкъ на прѣпъваніе и канарѫ на соблазнь, и [п]всякой който вѣрува въ него нѣма да ся посрами."

ГЛАВА 10.

1 Братіе, мое-то сърдечно желаніе и молба-та ми къмъ Бога за Израиля е за 2 *тѣхно-то* спасеніе. Защото свидѣтелствувамъ за тѣхъ, че [а]иматъ ревность за 3 Бога, но не по право разумѣніе. Понеже Божіѭ-тѫ [б]правдѫ като не разумѣватъ и [в]своѭ-тѫ си правдѫ като искатъ да възстановятъ, не ся покорихѫ на Божіѭ-4 тѫ правдѫ. Понеже Христосъ е [г]съвършеніе-то на законъ-тъ за оправданіе на

в Втор. 7; 6.
д Исх. 4; 22. Втор. 14; 1. Іер. 31; 9.
е 1 Цар. 4; 21. 3 Цар. 8; 11. Псал. 63; 2. 78; 61.
ж Дѣян. 3; 25. Евр. 8; 8, 9, 10.
з Псал. 147; 19.
и Евр. 9; 1.
і Дѣян. 13; 32. Гл. 3; 2. Ефес. 2; 12.
к Втор. 10; 15. Гл. 11; 28.
л Лук. 3; 23. Гл. 1; 3.
м Іер. 23; 6. Іоан. 1; 1. Дѣян. 20; 28. Евр. 1; 8. 1 Іоан. 5; 20.
н Числ. 23; 19. Гл. 3; 3.
о Іоан. 8; 39. Гл. 2; 28, 29. 4; 12, 16. Гал. 6; 16.
п Гал. 4; 23.
р Быт. 21; 12. Евр. 11; 18.
с Гал. 4; 28.
т Быт. 18; 10, 14.
у Быт. 25; 21.
ф Гл. 4; 17. 8; 28.
х Быт. 25; 23.
ц Мал. 1; 2, 3. Виж и Втор. 21; 15. Прит. 13; 24. Мат. 10; 37. Лук. 14; 26. Іоан. 12; 25.
ч Втор. 32; 4. 2 Лѣт. 19; 7. Іов. 8; 3. 34; 10. Псал. 92; 15.
ш Исх. 33; 19.
щ Гал. 3; 8, 22.
ъ Исх. 9; 16.
ы 2 Лѣт. 20; 6. Іов. 9; 12. 23; 13. Дан. 4; 35.
ь Иса. 29; 16. 45; 9. 64; 8.
ѣ Прит. 16; 4. Іер. 18; 6.
ю 2 Тим. 2; 20.
я 1 Сол. 5; 9.
ѫ 1 Пет. 2; 8. Іуд. 4.
ѭ Гл. 2; 4. Ефес. 1; 7. Кол. 1; 27.
а Гл. 8, 28, 29, 30.
б Гл. 3; 29.
в Осія 2; 23. 1 Пет. 2; 10.
г Осія 1; 10.
д Иса. 10; 22, 23.
е Гл. 11; 5.
ж Иса. 28; 22.
з Иса. 1; 9. Плач. 3; 22.
и Иса. 13; 19. Іер. 50; 40.
і Гл. 4; 11. 10; 20.
к Гл. 1; 17.
л Гл. 10; 2. 11; 7.
м Гал. 5; 4.
н Лук. 2; 34. 1 Кор. 1; 23.
о Псал. 118; 22. Иса. 8; 14. 28; 16. Мат. 21; 42. 1 Пет. 2; 6, 7, 8.
п Гл. 10; 11.

—

а Дѣян. 21; 20. 22; 3. Гал. 1; 14. 4; 17. Виж Гл. 9; 31.
б Гл. 1; 17. 9; 30.
в Фил. 3; 9.
г Мат. 5; 17. Гал. 3; 24.

5 всякого който вѣрува. Защото Моисей
пише за правдѫ-тѫ която е отъ законъ-тъ,
и казува: [д]"Человѣкъ който прави тѣзи
заповѣди, чрѣзъ тѣхъ ще бѫде живъ."
6 А правда-та която е отъ вѣрѫ казува
така: [е]"Да не речешь въ сърдце-то си:
Кой ще възлѣзе на небе-то?" сирѣчь да
7 низведе Христа; "Или, кой ще слѣзе въ
безднѫ?" сирѣчь да възведе Христа отъ
8 мьртвы-тѣ. Но що казува *писаніе-то?*
[ж]"Слово-то е близу до тебе, въ уста-та
ти, и въ сърдце-то ти:" сирѣчь слово-то
9 на вѣрѫ-тѫ което проповѣдувамы; [з]Ако
исповѣдашь съ уста-та си Господа Іисуса,
и повѣрувашь въ сърдце-то си че
Богъ го е въскрьсилъ отъ мьртвы-тѣ, ще
10 ся спасешь. Защото съсъ сърдце вѣрува
нѣкой за оправданіе, и съ уста быва исповѣдуваніе
11 за спасеніе. Защото казува
писаніе-то: [и]"Всякой който вѣрува въ
12 него, нѣма да ся посрами." Понеже [і]нѣма
разлика между Іудеина и язычника; защото
[к]самъ той е Господь на всичкы,
[л]богатъ къмъ всичкы които го призова-
13 тъ. Защото, [м]"Всякой който призове
14 [н]име-то Господне ще ся спасе." Какъ прочее
ще призовѫтъ тогози въ когото не
сѫ повѣрували? И какъ ще повѣруватъ
въ тогози за когото не сѫ чули? И какъ
15 ще чуѭтъ [о]безъ проповѣдникъ? И какъ
ще проповѣдатъ, ако ся не проводятъ?
Както е писано: [п]"Колко сѫ прѣкрасны
нозѣ-тѣ на тѣзи които благовѣствуватъ
миръ, на тѣзи които благовѣствуватъ
16 добро-то." Но всичкы [р]не быхѫ послушни
на благовѣствованіе-то; защото Исаія казува:
[с]"Господи, кой повѣрува на онова
17 което е чулъ отъ насъ?" И тъй вѣра-та
е отъ слушаніе; а слушаніе-то отъ сло-
18 во-то Божіе. Но казувамъ: Тѣ не сѫ
ли чули? Наистинѫ *чули сѫ:* [т]"По всичкѫ-тѫ
земіѭ ся разнесе гласъ-тъ имъ,
[у]и въ краища-та на вселеннѫѭ рѣчи-тѣ
19 имъ." И пакъ казувамъ: Израиль не разумѣ
ли? Най напрѣдъ Моисей казува:
[ф]Азъ ще вы раздразніѭ на ревнованіе съ
тѣзи които не *сѫ* народъ, ще вы разяріѭ
20 съ [х]несмысленъ народъ. А Исаія дързнува
и казува: [ц]"Намѣрихѫ мя тѣзи които не мя
търсяхѫ; явенъ быхъ на тѣзи които не пы-
21 тахѫ за мене. А за Израиля казува: [ч]"Цѣлъ
день простирахъ рѫцѣ-тѣ си къмъ народъ
който ся не покорява и противорѣчи.

ГЛАВА 11.

1 И тъй казувамъ: [а]Отхвърлилъ ли е Богъ
свой-тъ народъ? Да не бѫде! защото [б]и
азъ съмь Израилянинъ, отъ сѣме-то А-
2 враамово, отъ племе-то Веніаминово. Не е
отхвърлилъ Богъ народъ-тъ си, когото е
[в]прѣдузналъ. Или не знаете що казува
писаніе-то за Иліѭ? какъ выка къмъ
3 Бога противъ Израиля и казува: [г]"Господи,
пророцы-тѣ твои избихѫ, и олтари-тѣ
твои раскопахѫ; и самъ азъ останѫхъ,
и ищѫтъ *и* мой-тъ животъ *да земѫтъ.*"
4 Но що му отговаря Божественный
отвѣтъ? [д]"Оставилъ съмь си седмь тысящы
души мѫжіе които не сѫ прѣкло-
5 нили колѣно прѣдъ Ваала." [е]Така и въ
сегашно-то врѣме останѫло е *нѣщо* оста-
6 тъкъ по избраніе на благодать-тѫ. [ж]Ако
ли е по благодать, не е вече отъ дѣла-та;
защото *инакъ* благодать-та не быва
вече благодать; ако ли отъ дѣла-та, не
е вече благодать: защото *инакъ* дѣло-то
7 не е вече дѣло. И тъй що? [з]Израиль не
получи това което търсяше; но избранни-тѣ
получихѫ, а останѫли-тѣ ослѣпѣхѫ,
8 (Както е писано: [и]"Даде имъ Богъ духъ
на нечувствіе, [і]очи да не виждатъ, и
9 уши да не чуѭтъ,") даже до днесь. И
Давидъ казува: [к]"Трѫпеза-та имъ да бѫде
за тѣхъ примка и уловка, и соблазнь и
10 въздаяніе: [л]Да помрачѣѭтъ очи-тѣ имъ
за да не видятъ, и гърбъ-тъ имъ за вы-
11 нѫгы сгърби." И тъй казувамъ: Да ли
сѫ прѣгрѣшили, че да паднѫтъ? Да не
бѫде! Но [м]чрѣзъ тѣхно-то паданіе станѫ
спасеніе-то въ язычницы-тѣ, за да въз-
12 буди въ тѣхъ ревнованіе. И ако тѣхно-то
паданіе е богатство на свѣтъ-тъ, и смаляваніе-то
имъ богатство на язычницы-тѣ,
13 колко повече тѣхна-та пълнота! Защото
на васъ язычницы-тѣ говоріѭ, понеже
[н]съмь апостолъ на язычницы-тѣ, моіѭ-тѫ
14 службѫ славіѭ: Дано бы да възбудіѭ
ревнованіе въ *тѣзи които сѫ* моя плъть,
15 [о]и да спасѫ нѣкои отъ тѣхъ. Защото
ако че тѣхно-то отхвърляніе е примиреніе
на свѣтъ-тъ, що бы *друго* было пріиманіе-то
имъ, ако не оживяваніе отъ мьр-
16 твы-тѣ? И [п]ако сѫ начаткы-тѣ святи, то
и *цѣло*-то замѣсваніе *е свято;* и ако е
святъ корень-тъ, *то* и вѣтви-тѣ *сѫ святы.*
17 Ако ли сѫ нѣкои [р]вѣтви отрѣзаны, и [с]ты

д Лев. 18; 5. Неем. 9; 26. Іез. 20; 11, 13, 21. Гал. 3; 12.
е Втор. 30; 12, 13.
ж Втор. 30; 14.
з Мат. 10; 32. Лук. 12; 8. Дѣян. 8; 37.
и Иса. 28; 16. 49; 23. Іер. 17; 7. Гл. 9; 33.
і Дѣян. 15; 9. Гл. 3; 22. Гал. 3; 28.
к Дѣян. 10; 36. Гл. 3; 29. 1 Тим. 2; 5.
л Ефес. 1; 7. 2; 4. 7.
м Іоил. 2; 32. Дѣян. 2; 21.
н Дѣян. 9; 14.
о Тит. 1; 3.
п Иса. 52; 7. Наум. 1; 15.
р Гл. 3: 8. Евр. 4; 2.
с Иса. 53; 1. Іоан. 12; 38.
т Псал. 19; 4. Мат. 24; 14. 28; 19. Мар. 16; 15. Кол. 1: 6, 23.
у Мат. 4; 8. Виж 3 Цар. 18; 10.
ф Втор. 32: 21. Гл. 11; 11.
х Тит. 3; 3.
ц Иса. 65: 1. Гл. 9; 30.
ч Иса. 65; 2.

а 1 Цар. 12; 22. Іер. 31; 37.
б 2 Кор. 11; 22. Фил. 3; 5.
в Гл. 8; 29.
г 3 Цар. 19; 10, 14.
д 3 Цар. 19; 18.
е Гл. 9; 27.
ж Гл. 4; 4, 5. Гал. 5; 4. Виж и Втор. 9; 4, 5.
з Гл. 9; 31. 10; 3.
и Иса. 29; 10.
і Втор. 29; 4. Иса. 6; 9. Іер. 5; 21. Іез. 12; 2. Мат. 13; 14. Іоан. 12; 40. Дѣян. 28; 26, 27.
к Псал. 69; 22.
л Псал. 69; 23.
м Дѣян. 13; 46. 18; 6. 22; 18, 21. 28; 24, 28. Гл. 10; 19.
н Дѣян. 9; 15. 13; 2. 22; 21. Гл. 15; 16. Гал. 1; 16. 2; 2, 7, 8, 9. Ефес. 3; 8. 1 Тим. 2; 7. 2 Тим. 1; 11.
о 1 Кор. 7; 16. 9; 22. 1 Тим. 4; 16. Іак. 5; 20.
п Лев. 23; 10. Числ. 15; 18 до 21.
р Іер. 11: 16.
с Дѣян. 2; 39. Ефес. 2; 12, 13.

като си былъ дива маслина, присадилъ си ся по между тѣхъ и си станжлъ соучастникъ на корень-тъ и на тлъстинж-**18** тж на маслинж-тж, [т]Не ся хвали срещж вѣтви-тѣ; ако ли ся хвалишь, *то знай* че не дьржишь ты корень-тъ, но корень-тъ **19** тебе. Но ще речешь: Отрѣзахж ся вѣ-**20** тви-тѣ, да ся присадіж азъ. Добрѣ; за невѣрство-то *имъ* отрѣзахж ся, а ты за вѣрж-тж *си* стоишь: [у]не высокоумствувай, **21** но [ф]бой ся. Защото ако Богъ не пощадѣ природны-тѣ вѣтви, *пази ся* да не бы да **22** не пощади и тебе. Виждь сега благость-тж и строгость-тж Божіж; строгость надъ паднжлы-тѣ; а благость надъ тебе, [х]ако прѣбждешь въ благость-тж *му;* ако ли не, то и [ц]ты ще бждешь отсѣченъ. **23** И тѣ пакъ, [ч]ако не останжтъ въ невѣрство-то ще ся присадятъ; защото силенъ **24** е Богъ пакъ да гы присади. Понеже, ако ты, отсѣченъ отъ природнж-тж дивж маслинж и противъ природж-тж си присаденъ на питомнж маслинж, колко повече тѣ природны-тѣ ще ся присадятъ **25** на своіж-тж си маслинж! Защото, братіе, не искамъ да не знаете тжзи тайнж, [ш]за да не имате себе си че сте мудри, [щ]че ослѣпленіе частно стапж въ Израиль, [ъ]докждь влѣзе пълно-то *число* на языч-**26** ницы-тѣ; И така всичкый Израиль ще ся спасе, както е писано: [ы]"Ще дойде отъ Сіонъ Избавитель, и ще отвърне не-**27** честія-та отъ Іакова. [ь]И тойзи е завѣтъ-тъ отъ мене къмъ тѣхъ," [ѣ]"Когато отнемж **28** грѣхове-тѣ имъ." По евангеліе-то *тѣ сж* непріятели за васъ, а по избраніе-то, **29** [ѭ]възлюбленни *Богу* заради отцы-тѣ. Защото дарованія-та и призваніе-то Божіе **30** не [ю]пріиматъ раскаяніе. Защото [я]както и вы бихте нѣкога си непокорни Богу, но сега чрѣзъ тѣхно-то непокорство сте **31** помиловани, Така и тѣ сега быхж непокорни, та чрѣзъ ваше-то помилованіе да **32** бжджтъ помиловани и тѣ: Защото [ѫ]Богъ затвори всичкы-тѣ въ непокорство, та **33** всичкы-тѣ да помилува. О [ѭ]колко е дълбоко богатство-то и прѣмудрость-та и знаніе-то Божіе! Колко сж непостижимы неговы-тѣ сждбы, и [а]неизслѣдувани пж-**34** тища-та му: Защото [б]"Кой е позналъ умъ-тъ Господень? Или [в]кой е былъ **35** нему съвѣтникъ?" Или [г]"Кой му е далъ отъ по напрѣдъ нѣщо, та да му бжде **36** въздаяніе *за него?*" Защото всичко е [д]отъ него, и чрѣзъ него, и за него. [е]Нему слава во вѣкы. Аминь.

ГЛАВА 12.

1 И тъй моліж [а]вы, братіе, за Божіе-то милосердіе, [б]да прѣдставите тѣла-та ваши въ [в]жьртвж живж, святж, благоугоднж Богу; *то да бжде* разумно-то ваше служеніе; **2** И [г]недѣйте ся съобразява съ тойзи вѣкъ, [д]но прѣобразувайте ся съсъ обновленіе-то на умъ-тъ си, за [е]да познавате отъ опытъ що е блага-та, угодна-та и съвьр-**3** шенна-та воля Божія. Защото казувамъ [ж]чрѣзъ даденж-тж ми благодать всякому който е между васъ, [з]да не мждрува *за себе си* по высоко отъ колкото трѣба да мждрува, но да мждрува така що да смиреномждрствува, по мѣркж-тж на вѣрж-тж, коіжто *мѣркж* е всякому [и]Богъ **4** раздѣлилъ. Защото [і]както имамы много удове въ едно тѣло, а всичкы-тѣ удове **5** нѣматъ истж-тж работж; [к]Така и *ный* много-то едно тѣло смы въ Христа, а всякой *отъ насъ* единъ на другый удове **6** *смы.* И като имамы [л]дарованія различны [м]по даденж-тж намъ благодать; ако *е* [н]пророчество, *да пророчествувамы* съразмѣрно **7** на вѣрж-тж; Ако ли служеніе, *да прилѣжавамы* въ служеніе-то; [о]ако учи нѣкой, **8** *да прѣбждва* въ ученіе-то; [п]Ако увѣщава, въ увѣщаніе-то; [р]който раздава *да раздава* съ простотж; [с]който началствува, *да началствува* съ усьрдіе; който милува **9** *да милува* [т]доброволно. [у]Любовь-та да бжде нелицемѣрна; имайте [ф]отвращеніе отъ зло-то, и прилѣпявайте ся къмъ до-**10** бро-то. [х]Обичайте ся единъ другый съ братскж любовь; [ц]прѣваряйте да си от-**11** давате единъ на другый почетъ; *Бывайте* въ усьрдіе-то нелѣниви, духомъ пламенни; **12** Господу служѣте; [ч]Въ надеждж *бывайте* радостни, [ш]въ скърбь търпѣливи, [щ]въ мо-**13** литвж постоянни; Помагайте на святыи-тѣ [ъ]въ нужды-тѣ *имъ;* отъ [ы]гостолюбіе ся

т 1 Кор. 10; 12.
у Гл. 12; 16.
ф Прит. 28; 14. Иса. 66; 2. Фил. 2; 12.
х 1 Кор. 15; 2. Евр. 3; 6, 14.
ц Іоан. 15; 2.
ч 2 Кор. 3: 16.
ш Гл. 12; 16.
щ Ст. 7. 2 Кор. 3; 14.
ъ Лук. 21; 24. Отк. 7; 9.
ы Псал. 14; 7. Иса. 59; 20.
ь Иса. 27; 9. Іер. 31; 31 и дрг. Евр. 8; 8. 10: 16.
ѣ Втор. 7; 8. 9; 5. 10; 15.
ю Числ. 23: 19.
я Ефес. 2; 2. Кол. 3; 7.
ѫ Гл. 3; 9. Гал. 3; 22.
ѭ Псал. 36; 6.
а Іов. 11; 7. Псал. 92; 5.
б Іов. 15; 8. Иса. 40; 13. Іер. 23; 18. 1 Кор. 2; 16.
в Іов. 36; 22.
г Іов. 35; 7. 41; 11.
д 1 Кор. 8; 6. Кол. 1; 16.
е Гал. 1; 5. 1 Тим. 1; 17. 2 Тим. 4; 18. Евр. 13; 21. 1 Пет. 5; 11. 2 Пет. 3; 18. Іуд. 25. Отк. 1; 6.

—

а 2 Кор. 10; 1.
б Псал. 50; 13, 14. Гл. 6; 13, 16, 19. 1 Кор. 6; 13, 20. 1 Пет. 2; 5.
в Евр. 10; 20.
г 1 Пет. 1; 14. 1 Іоан. 2; 15.
д Ефес. 1; 18. 4; 23. Кол. 1; 21, 22. 3; 10.
е Ефес. 5; 10, 17. 1 Сол. 4; 3.
ж Гл. 1; 5. 15; 15. 1 Кор. 3; 10. 15; 10. Гал. 2; 9. Ефес. 3; 2, 7, 8.
з Прит. 25; 27. Екк. 7; 16. Гл. 11; 20.
и 1 Кор. 12; 7, 11. Ефес. 4; 7.
і 1 Кор. 12; 12. Ефес. 4; 16.
к 1 Кор. 10; 17. 12; 20, 27. Ефес. 1: 23. 4; 25.
л 1 Кор. 12; 4. 1 Пет. 4; 10, 11.
м Ст. 3.
н Дѣян. 11; 27. 1 Кор. 12; 10, 28. 13; 2. 14; 1, 6, 29, 31.
о Дѣян. 13; 1. Гал. 6; 6. Ефес. 4; 11. 1 Тим. 5; 17.
п Дѣян. 15; 32. 1 Кор. 14; 3.
р Мат. 6; 1, 2, 3.
с Дѣян. 20; 28. 1 Тим. 5; 17. Евр. 13; 7, 24. 1 Пет. 5; 2.
т 2 Кор. 9; 7.
у 1 Тим. 1; 5. 1 Пет. 1; 22.
ф Псал. 34; 14. 36; 4. 97; 10. Амос. 5; 15.
х Евр. 13; 1. 1 Пет. 1; 22. 2; 17. 3; 8. 2 Пет. 1; 7.
ц Фил 2; 3. 1 Пет. 5; 5.
ч Лук. 10; 20. Гл. 5; 2. 15; 13. Фил. 3; 1. 4; 4. 1 Сол. 5; 16. Евр. 3; 6. 1 Пет. 4; 13.
ш Лук. 21; 19. 1 Тим. 6; 11. Евр. 10; 36. 12; 1. Іак. 1; 4. 5; 7. 1 Пет. 2; 19, 20.
щ Лук. 18; 1. Дѣян. 2; 42. 12; 5. Ефес. 6; 18. Кол. 4; 2. 1 Сол. 5; 17.
ъ 1 Кор. 16; 1. 2 Кор. 9; 1, 12. Евр. 6; 10. 13; 16. 1 Іоан. 3; 17.
ы 1 Тим. 3; 2. Тит. 1; 8. Евр. 13; 2. 1 Пет. 4; 9.

14 не оставяйте. [ь]Благославяйте тѣзи които вы гонятъ; благославяйте и не кълнѣте. 15 [ъ]Радувайте ся съ онѣзи които ся радуватъ, 16 и плачѣте съ онѣзи които плачатъ. [ю]Истото единъ къмъ другый мѫдрувайте; [я]не мѫдрувайте высокы нѣща, но да ся водите по смиренны-тѣ; [ѫ]не имайте себе си 17 за мудры. [ѭ]Никому не въздавайте зло за зло; [а]промисляйте това което е добро 18 прѣдъ всичкы-тѣ человѣцы; Ако е възможно, колкото отъ вашѫ странѫ, [б]имайте 19 миръ съсъ всичкы-тѣ человѣцы. [в]Не си отмьстявайте, възлюбленни *мои;* но дайте мѣсто на гнѣвъ-тъ; защото е писано: [г]"Мое е отмьщеніе-то, азъ ще сторѭ въз-20 даяніе, казува Господь." И тъй [д]ако е гладенъ непріятель-тъ ти, нахрани го; ако е жьденъ, напой го; защото това като правишь ще натрупашь жаръ на 21 главѫ-тѫ му. Не ся оставяй да тя побѣждава зло-то; но ты побѣждавай зло-то чрѣзъ добро-то.

ГЛАВА 13.

1 Всякой человѣкъ [а]да ся покорява на власти-тѣ що сѫ надъ *него;* защото [б]нѣма власть, която да не е отъ Бога; и колкото власти има *на свѣтъ-тъ всичкы-тѣ* 2 сѫ отъ Бога отредены. Тъй що, който ся противи [в]на власть-тѫ, противи ся на Божіѭ-тѫ наредѫ; и които ся противятъ 3 ще зематъ осѫжданіе на себе си. Защото владѣтели-тѣ не сѫ страхъ за добры-тѣ работы, но за злы-тѣ; искашь ли да ся не боишь отъ власть-тѫ? [г]прави добро-то, 4 и ще имашь похвалѫ отъ неѭ. Понеже *владѣтель-тъ* е Божій слуга на тебе за добро. Ако ли правишь зло, да ся боишь; защото не носи напраздно сабіѭ-тѫ; понеже Божій слуга е, отмьститель *да извършва* гнѣвъ-тъ противъ тогози който 5 прави зло-то. За това нуждно [д]е да ся покорявате, не тъкмо поради гнѣвъ-тъ, 6 [е]но и заради съвѣсть-тѫ. Понеже за това и дань плащате; защото сѫ Божіи служители, които постоянно съ това ся за-7 нимаватъ. И тъй [ж]отдавайте на всичкы кому каквото сте длъжни; комуто *сте* дань *длъжни,* дань-тѫ; комуто бирь, бирь-тѫ, комуто страхъ, страхъ-тъ, комуто 8 почеть, почеть-тъ. Не оставайте никому длъжни въ нищо, освѣнь да имате любовь единъ на другый си; защото [з]който 9 люби другыго испълнява законъ-тъ: Понеже *заповѣди*-тѣ: [и]"Не прѣлюбодѣйствувай; Не убивай; Не кради; Не лъжесвидѣтелствувай; Не пожелай;" и коя да е друга заповѣдь въ това слово ся заключава: [і]"Люби ближняго твоего както *са-* 10 *маго* себе си." Любовь-тъ не прави зло ближнему; слѣдователно любовь-та е [к]испълненіе на законъ-тъ.

11 И то като знаемъ врѣме-то; защото часъ-тъ вече настанѫ [л]да ся събудимъ отъ сънъ; защото е по близо намъ спасеніе-то сега отъ колкото когато повѣ-12 рувахмы. Нощь-та прѣмина, а день-тъ наближи; и тъй [м]нека отхвърлимъ работы-тѣ на тьмнинѫ-тѫ, и [н]да ся облѣчемъ 13 въ орѫжіе-то на видѣлинѫ-тѫ. Както въ день [о]да ходимъ благопристойно; не [п]по кощунства и піянства, [р]не по курварство и похотливость, [с]не по крамолы и зави-14 сти; [т]Но облѣчѣте ся въ Господа Іисуса Христа, [у]и не промисляйте за плъть-тѫ, въ похоти-тѣ й.

ГЛАВА 14.

1 [а]Слабый-тъ въ вѣрѫ-тѫ пріимайте, не 2 съ прѣпираніе за мнѣнія-та. Защото единъ вѣрува че *може* всякакво [б]да яде; а който е слабъ *въ вѣрѫ-тѫ* зеліе яде. 3 Който яде да не прѣзира тогозь който не яде; и който не яде [в]да не осѫжда тогозь който яде; защото Богъ го е 4 пріелъ. Ты [г]кой си що сѫдишь чуждъ слугѫ? Прѣдъ свой-тъ си Господарь стои или пада; но ще стои; защото Богъ е 5 силенъ да го направи да стои. [д]Нѣкой си има единъ день *за по святъ* отъ другъ день, а другый има всякой день еднакъвъ. [е]Всякой по свой-тъ си умъ да бѫде удосто-6 вѣренъ. Който различава день-тъ, различава *го* за Господа, и който не различава день-тъ, за Господа *го* не различава. Който яде, за Господа яде; [ж]защото благодари Бога; и който не яде, за Господа 7 не яде и благодари Бога. Защото [з]никой отъ насъ не живѣе за себе си, и никой 8 не умира за себе си. Понеже и ако живѣемъ, за Господа живѣемъ, и ако умирамы, за Господа умирамы; и тъй, жи-

ь Мат. 5; 44. Лук. 6; 28. 23; 34. Дѣян. 7; 60. 1 Кор. 4; 12. 1 Пет. 2; 23. 3; 9.
ъ 1 Кор. 12; 26.
ю Гл. 15; 5. 1 Кор. 1; 10. Фил. 2; 2. 3; 16. 1 Пет. 3; 8.
я Псал. 131; 1, 2. Іер. 45; 5.
ѫ Прит. 3; 7. 26; 12. Иса. 5; 21. Гл. 11; 25.
ѭ Прит. 20; 22. Мат. 5; 39. 1 Сол. 1; 5, 15. 1 Пет. 3; 9.
а Гл. 14; 16. 2 Кор. 8; 21.
б Мар. 9; 50. Гл. 14; 19. Евр. 12; 14.
в Лев. 19; 18. Прит. 24; 29. Ст. 17.
г Втор. 32; 35. Ев. 10; 30.
д Исх. 23; 4, 5. Прит. 25; 21, 22. Мат. 5; 44.

—

а Тит. 3; 1. 1 Пет. 2; 13.
б Прит. 8; 15, 16. Дан. 2; 21. 4; 32. Іоан. 19; 11.
в Тит. 3; 1.
г 1 Пет. 2; 14. 3; 13.
д Екл. 8; 2.
е 1 Пет. 2; 19.
ж Мат. 22; 21. Мар. 12; 17. Лук. 20; 25.
з Ст. 10. Гал. 5; 14. Кол. 3; 14. 1 Тим. 1; 5. Іак. 2; 8.
и Исх. 20; 13 и дрг. Втор. 5; 17 и дрг. Мат. 19; 18.
і Лев. 19; 18. Мат. 22; 39. Мар. 12; 31. Гал. 5; 14. Іак. 2; 8.
к Мат. 22; 40. Ст. 8.
л 1 Кор. 15; 34. Ефес. 5; 14. 1 Сол. 5; 5, 6.
м Ефес. 5; 11. Кол. 3; 8.
н Ефес. 6; 13. 1 Сол. 5; 8.
о 1 Сол. 4; 12. 1 Пет. 2; 12.
п Прит. 23; 20. Лук. 21; 34. 1 Пет. 4; 3.
р 1 Кор. 6; 9. Ефес. 5; 5.
с Іак. 3; 14.
т Гал. 3; 27. Ефес. 4; 24. Кол. 3; 10.
у Гал. 5; 16. 1 Пет. 2; 10.

—

а Гл. 15; 1, 7. 1 Кор. 8; 9, 11. 9; 22.
б Ст. 14. 1 Кор. 10; 25. 1 Тим. 4; 4. Тит. 1; 15.
в Кол. 2; 16.
г Іак. 4; 12.
д Гал. 4; 10. Кол. 2; 16.
е Гал. 4; 10.
ж 1 Кор. 10; 31. 1 Тим. 4; 3.
з 1 Кор. 6; 19; 20. Гал. 2; 20. 1 Сол. 5; 10. 1 Пет. 4; 2.

вѣемъ ли, умирамы ли, Господни смы. 9 Защото Христосъ [з]за това и умрѣ, и въскрьснѫ, и оживѣ, [і]да господствува 10 надъ мьртвы-тѣ и надъ живы-тѣ. А ты защо сѫдишь брата си? или защо и ты прѣзирашь брата си? понеже [к]ный всиица ще прѣдстанемъ на Христово-то 11 сѫдовище. Защото е писано: [л]"Живъ сьмь азъ, казува Господь, прѣдъ мене ще ся поклони всяко колѣно, и всякой 12 языкъ Бога ще славослови. И тъй [м]всякой отъ насъ за себе си ще даде отвѣтъ 13 Богу. Тъй като е да не сѫдимъ вече единъ другыго, но сѫдѣте повече това, [н]да не полагате на брата *си* прѣпъвуваніе 14 или соблазнь. Знаѭ и увѣренъ сьмь въ Господа Іисуса, [о]че нищо нѣма отъ самосебе си нечисто, освѣнь [п]за тогозь който мысли за нѣщо че е нечисто, нечисто 15 е нему. Но, ако е братъ ти скърбенъ поради яденіе-то, ты вече не ходишь по любовь. Съ яденіе-то си [р]не погубувай 16 тогозь, за когото е Христосъ умрѣлъ. И 17 тъй [с]да ся не охулюва ваше-то добро. Защото [т]царство-то Божіе не е яденіе и піяніе, но правда и миръ и радость въ 18 Духа Святаго. Понеже който служи Христу въ това, [у]угодява Богу, и одобренъ 19 е отъ человѣцы-тѣ. И тъй [ф]да диримъ това, което *служи* за миръ, [х]и за назиданіе 20 единъ на другый. За яденіе [ц]недѣй съсыпва Божіѭ-тѫ работѫ. [ч]Всичко е чисто; но [ш]зло е на человѣка който яде 21 съсъ соблазнь. Добро е да не ядешь [щ]месо, нито да піешь вино, нито *да сторишь* нѣщо въ което ся прѣпъвува, или ся соблазнява, 22 или изнемощева братъ ти. Ты имашь вѣрѫ; имай ѭ въ себе си прѣдъ Бога; [ъ]блаженъ който не осѫжда себе си 23 въ това, което избира за добро. Но който ся сумнява, *той* ако яде, осѫжда ся; защото не яде отъ вѣрѫ; и [ы]всяко, което не *бива* отъ вѣрѫ, грѣхъ е.

ГЛАВА 15.

1 [а]Ный силни-тѣ длъжни смы да носимъ [б]слабости-тѣ на безсилны-тѣ, и да не 2 угодявамы на себе си. Но [в]всякой отъ насъ да угодява ближнему си въ добро- 3 то [г]за назиданіе. Понеже и [д]Христосъ не угоди на себе си, но както е писано: [е]"Укоренія-та на онѣзи които тя укоря- 4 вать нападнѫхѫ върхъ мене." Защото [ж]всичко що е отъ понапрѣдъ писано, за поученіе намъ е прѣднаписано; та чрѣзъ търпѣніе-то и утѣшеніе-то на писанія-та 5 да имамы надеждѫ. А [з]Богъ на търпѣніе-то и на утѣшеніе-то, дано ви даде единомысліе помежду вы по Христа Іи- 6 суса; Да славите [и]единодушно съ едны уста Бога и Отца на Господа нашего Іи- 7 суса Христа. За това [і]пріимайте ся единъ другый, [к]както и Христосъ ны прія за 8 славѫ Божіѭ. И казувамъ, че [л]Іисусъ Христосъ станѫ служитель на обрѣзаніе-то заради истинѫ-тѫ Божіѭ, [м]за да у- 9 твърди обѣщанія-та къмъ отцы-тѣ; А язычници-тѣ [н]да прославятъ Бога за *негова-тѫ* милость, както е писано: [о]"За това ще тя прославѭ между язычницы- 10 тѣ, и име-то твое ще въспѣѭ." И пакъ казува: [п]"Възвеселѣте ся, язычници, съ 11 народъ-тъ неговъ." И пакъ: [р]"Хвалѣте Господа, вси язычници, и славословѣте 12 го, вси народи." И пакъ Исаія говори: [с]"Ще бѫде корень Іесеевъ," и "който ще въстане да владѣе надъ язычницы-тѣ; на него ще ся надѣѭтъ язычници-тѣ." 13 А Богъ на надеждѫ-тѫ дано вы испълни съсъ [т]всякѫ радость и миръ въ вѣрованіе-то, тъй що чрѣзъ силѫ-тѫ на Святаго Духа да ся прѣумножава надежда-та ви.

14 [у]И самъ азъ, братіе мои, увѣренъ сьмь за васъ, че и вы сте пълни съ благость, [ф]испълнени съсъ всяко знаніе, и можете 15 единъ другый да ся наставлявате. Но, братіе, писахъ ви, нѣколко по дързновенно, като да ви напомнѭ, [х]заради даденѫ-тѫ ми отъ Бога благодать, [ц]Да бѫдѫ 16 служитель Іисусъ Христовъ въ язычницы-тѣ; и да вършѫ священнодѣйствіе-то на благовѣствованіе-то Божіе, за да бѫде [ч]приношеніе-то на язычницы-тѣ благо- 17 пріятно, освященно Духомъ Святымъ. И тъй [ш]за това което *ся относи* къмъ Бога, могѫ да ся похвалѭ въ Христа Іи- 18 суса: Защото не быхъ дързнѫлъ да рекѫ нѣщо такова, [щ]което не е извършилъ Христосъ чрѣзъ мене, [ъ]за покореніе на язычницы-тѣ *въ вѣрѫ-тѫ,* словомъ и дѣ- 19 ломъ, [ы]Съсъ силѫ-тѫ на знаменія и чудеса, съсъ силѫ-тѫ на Духа Божія, така що отъ Іерусалимъ и наоколо, даже

[з] 2 Кор. 5; 15.
[і] Дѣян. 10; 36.
[к] Мат. 25; 31, 32. Дѣян. 10; 42. 17; 31. 2 Кор. 5; 10. Іуд. 14, 15.
[л] Иса. 45; 23. Фил. 2; 10.
[м] Мат. 12; 36. Гал. 6; 5. 1 Пет. 4; 5.
[н] 1 Кор. 8; 9, 13. 10; 32.
[о] Дѣян. 10; 15. Ст. 2, 20. 1 Кор. 10; 25. 1 Тим. 4; 4. Тит. 1; 15.
[п] 1 Кор. 8; 7, 10.
[р] 1 Кор. 8; 11.
[с] Гл. 12; 17.
[т] 1 Кор. 8; 8.
[у] 2 Кор. 8; 21.
[ф] Псал. 34; 14. Гл. 12; 18.
[х] Гл. 15; 2. 1 Кор. 14; 12. 1 Сол. 5; 11.
[ц] Ст. 15.
[ч] Мат. 15; 11. Дѣян. 10; 15. Ст. 14. Тит. 1; 15.
[ш] 1 Кор. 8; 9 до 12.
[щ] 1 Кор. 8; 13.
[ъ] 1 Іоан. 3; 21.
[ы] Тит. 1; 15.

—

[а] Гал. 6; 1.
[б] Гл. 14; 1.
[в] 1 Кор. 9; 19, 22. 10; 24, 33. 13; 5. Фил. 2; 4, 5.
[г] Гл. 14; 19.
[д] Мат. 26; 39. Іоан. 5; 30. 6; 38.
[е] Псал. 69; 9.
[ж] Гл. 4: 23, 24. 1 Кор. 9; 9, 10. 10; 11. 2 Тим. 3; 16, 17.
[з] Гл. 12; 16. 1 Кор. 1; 10. Фил. 3; 16.
[и] Дѣян. 4; 24, 32.
[і] Гл. 14; 1, 3.
[к] Гл. 5; 2.
[л] Мат. 15; 24. Іоан. 1; 11. Дѣян. 3; 25, 26. 13; 46.
[м] Гл. 3; 3. 2 Кор. 1; 20.
[н] Іоан. 10; 16. Гл. 9; 23.
[о] Псал. 18; 49.
[п] Втор. 32; 43.
[р] Псал. 117; 1.
[с] Иса. 11; 1, 10. Отк. 5; 5. 22; 16.
[т] Гл. 12; 13. 14; 17.
[у] 2 Пет. 1; 12. 1 Іоан. 2; 21.
[ф] 1 Кор. 8; 1, 7, 10.
[х] Гл. 1; 5. 12; 3. Гал. 1; 15. Ефес. 3; 7, 8.
[ц] Гл. 11; 13. Гал. 2; 7, 8, 9. 1 Тим. 2; 7. 2 Тим. 1; 11.
[ч] Иса. 66; 20. Фил. 2; 17.
[ш] Евр. 5; 1.
[щ] Дѣян. 21; 19. Гал. 2; 8.
[ъ] Гл. 1; 5. 16; 26.
[ы] Дѣян. 19; 11. 2 Кор. 12; 12.

до Иллирикъ испълнихъ съ *проповѣдь-* 20 *тѫ* на Христово-то евангеліе; И така постарахъ ся да проповѣдувамъ евангеліето, не тамъ дѣто бѣше извѣстно име-то Христово, [ь]за да не зидѭ на чуждо основаніе; 21 Но, както е писано: [ѣ]“Онѣзи на които не ся е възвѣстило за него ще видятъ; и онѣзи които не сѫ чули ще разумѣѭтъ.” 22 Това мя е и [ю]въспирало много пѫти та не съмь дошелъ при васъ. 23 Но сега като нѣмамъ вече мѣсто по тѣзи страны, и отъ много годины насамъ 24 като [я]желаѭ да дойдѫ при васъ, На отхожданіе въ Испаніѭ, ще дойдѫ при васъ; защото ся надѣѭ на минуваніе да вы видѭ, и вы [ѫ]да мя испроводите до тамо, слѣдъ като ви ся насытѭ колко 25 годѣ. А сега [ѭ]отхождамъ въ Іерусалимъ, 26 да послужѫ на святыи-тѣ. Защото [а]благоволихѫ Македонія и Ахаія да сторятъ нѣкоѭ помощь на бѣдны-тѣ между святыи-тѣ въ Іерусалимъ. 27 Благоволихѫ наистинѫ, и длъжни имъ сѫ; защото [б]ако язычници-тѣ станѫхѫ участници тѣмъ въ духовны-тѣ нѣща, [в]длъжни сѫ да имъ 28 послужатъ и въ тѣлесны-тѣ. И тъй като извършѫ това, и като имъ прѣвручѫ [г]тойзи плодъ, ще минѫ прѣзъ ваши-тѣ 29 *мѣста* за Испаніѭ. И [д]знамъ че кога дойдѫ при васъ, ще дойдѫ съ изобилно благословеніе отъ Христово-то благовѣствованіе.

30 А *при това* молѭ ви ся, братіе, за Господа нашего Іисуса Христа, и [е]за любовь-тѫ на Духъ-тъ, [ж]да ся потрудите съ мене заедно въ молитвы-тѣ *си* къмъ 31 Бога за мене; [з]Да ся избавѭ отъ противницы-тѣ *на вѣрѫ-тѫ* въ Іудеѭ, и да бѫде благопріятна на святыи-тѣ моя-та 32 въ Іерусалимъ [и]услуга; *И* [і]да дойдѫ радостенъ [к]съ волѭ-тѫ Божіѭ до васъ, и 33 [л]да си спочинѫ съ васъ. А [м]Богъ на миръ-тъ да бѫде съсъ всичкы васъ. Аминь.

ГЛАВА 16.

1 Прѣпорѫчвамъ ви Фивѫ сестрѫ-тѫ нашѫ, която е служителница на церквѫ- 2 тѫ [а]въ Кенхреѭ; [б]Да ѭ пріимете въ Господа както е прилично на святыи-тѣ, и да ѝ пристоите за каквото бы да ѝ потрѣбува отъ васъ; защото и тя е на мнозина пристоявала, и на самаго мене. 3 Поздравѣте [в]Прискиллѫ и Акилѫ мои-тѣ 4 въ Христа Іисуса сътрудницы, (Които си положихѫ шіи-тѣ *подъ ножъ* за мой-тъ животъ, на които не *съмь* само азъ *що* благодарѭ, но и всичкы-тѣ церквы между язычницы-тѣ), и [г]домашнѭ-тѫ имъ 5 церквѫ. Поздравѣте възлюбленнаго ми Епенета, който е [д]начатъкъ на Ахаіѭ 6 въ Христа. Поздравѣте Маріѭ, която ся 7 е много трудила за насъ. Поздравѣте Андроника и Іуніѭ мои-тѣ сродницы и съ мене сплѣнницы, които сѫ отлични между апостолы-тѣ, които още и прѣди ме- 8 не бѣхѫ *повѣрували* [е]въ Христа. Поздравѣте Амплія възлюбленнаго ми въ Госпо- 9 да. Поздравѣте Урвана нашего въ Христа сотрудника, и възлюбленнаго ми Стахія. 10 Поздравѣте Апеллія, познатый-тъ за вѣренъ въ Христа. Поздравѣте които сѫ 11 отъ Аристовуловы-тѣ. Поздравѣте роднинѫ-тѫ ми Иродіона. Поздравѣте отъ Наркиссовы-тѣ тѣзи които сѫ въ Господа. 12 Поздравѣте Труфенѫ и Труфосѫ които 13 ся трудятъ за Господа. Поздравѣте любезнѫ-тѫ Персидѫ, която ся много труди за Господа. Поздравѣте Руфа [ж]избраннаго въ Господа, и неговѫ-тѫ и 14 моіѫ-тѫ майкѫ. Поздравѣте Асинкрита, Флегонта, Ерма, Патрова, Ермія и братія- 15 та които сѫ съ тѣхъ. Поздравѣте Филолога и Іуліѭ, Нирея и сестрѫ му, и Олимпана, и всичкы-тѣ святыи които сѫ 16 съ тѣхъ. [з]Поздравѣте ся единъ другъ съсъ свято цѣлованіе. Поздравяватъ вы *всичкы-*тѣ церквы Христовы.

17 И молѭ ви ся, братіе, да ся привардвате отъ тѣзи които [и]правятъ раздоры и соблазни противъ ученіе-то което вы сте научили, и [і]отстранявайте ся отъ 18 тѣхъ. Защото таквизъ *человѣци* не служатъ Господу нашему Іисусу Христу, но [к]на свой-тъ си търбухъ; и [л]съсъ сладкы и ласкателны думы прѣлъгватъ сърдца- 19 та на простодушны-тѣ. Защото ваше-то [м]послушаніе е на всичкы извѣстно; и тъй колкото за васъ радувамъ ся; ищѫ пакъ да бѫдете [н]мудри на добро-то, а прости 20 на зло-то. А [о]Богъ на миръ-тъ скоро [п]ще строши Сатанѫ подъ нозѣ-тѣ ви. [р]Благодать-та на Господа нашего Іисуса Христа да бѫде съ васъ. Аминь.

21 Поздравяватъ вы [с]Тимоѳей сътрудникъ-тъ мой, и сродници-тѣ ми [т]Лукій, и

ь 2 Кор. 10; 13, 15, 16.
ѣ Иса. 52; 15.
ю Гл. 1; 13. 1 Сол. 2; 17, 18.
я Дѣян. 19; 21. Гл. 1; 11. Ст. 32.
ѫ Дѣян. 15; 3.
ѭ Дѣян. 19; 21. 20; 22. 24: 17.
а 1 Кор. 16; 1, 2. 2 Кор. 8; 1. 9; 2, 12.
б Гл. 11; 17.
в 1 Кор. 9; 11. Гал. 6; 6.
г Фил. 4; 17.
д Гл. 1; 11.
е Фил. 2; 1.
ж 2 Кор. 1; 11. Кол. 4; 12.
з 2 Сол. 3; 2.
и 2 Кор. 8; 4.
і Гл. 1; 10.
к Дѣян. 18; 21. 1 Кор. 4; 19. Іак. 4; 15.
л 1 Кор. 16; 18. 2 Кор. 7; 13. 2 Тим. 1; 16. Филим. 7, 20.
м Гл. 16; 20. 1 Кор. 14; 33. 2 Кор. 13; 11. Фил. 4; 9. 1 Сол. 5; 23. 2 Сол. 3; 16. Евр. 13; 20.

—

а Дѣян. 18; 18.
б Фил. 2; 29. 3 Іоан. 5, 6.
в Дѣян. 18; 2, 18, 26. 2 Тим. 4; 19.
г 1 Кор. 16; 19. Кол. 4; 15. Филим. 2.
д 1 Кор. 16; 15.
е Гал. 1; 22.
ж 2 Іоан. 1.
з 1 Кор. 16; 20. 2 Кор. 13; 12. 1 Сол. 5; 26. 1 Пет. 5: 14.
и Дѣян. 15; 1, 5, 24. 1 Тим. 6; 3.
і 1 Кор. 5; 9, 11. 2 Сол. 3; 6, 14. 2 Тим. 3; 5. Тит. 3; 10. 2 Іоан. 10.
к Фил. 3; 19. 1 Тим. 6; 5.
л Кол. 2; 4. 2 Тим. 3; 6. Тит. 1; 10. 2 Пет. 2; 3.
м Гл. 1; 8.
н Мат. 10; 16. 1 Кор. 14; 20.
о Гл. 15; 33.
п Быт. 3; 15.
р Ст. 24. 1 Кор. 16; 23. 2 Кор. 13; 14. Фил. 4; 23. 1 Сол. 5; 28. 2 Сол. 3; 18. Отк. 22; 21.
с Дѣян. 16; 1. Фил. 2; 19. Кол. 1; 1. 1 Сол. 3; 2. 1 Тим. 1; 2. Евр. 13; 23.
т Дѣян. 13; 1.

22 [у]Ясонъ и [ф]Сосипатръ. Поздравявамъ вы въ Господа азъ Тертій, който писахъ това
23 писмо. Поздравява вы [х]Гаій страннопріемецъ-тъ мой и на всичкѫ-тѫ церквѫ. Поздравява вы [ц]Ерастъ строитель-тъ градскый, и братъ Квартъ.
24 [ч]Благодать-та на Господа нашего Іисуса Христа да бѫде съсъ всичкы васъ. Аминь.
25 А [ш]на тогова който може да вы утвьрди [щ]по мое-то благовѣствованіе и проповѣдь-тѫ за Іисуса Христа, [ъ]по откровеніе-то на тайнѫ-тѫ, която е была [ы]смълчана отъ вѣчны врѣмена,
26 А сега ся е [ь]явила, и чрѣзъ пророческы-тѣ писанія, по повелѣніе-то на вѣчнаго Бога, станѫ позната на всичкы-тѣ народы, [ѣ]за *тъхно* покореніе на вѣрѫ-тѫ;
27 [ю]Единому прѣмудрому Богу да бѫде слава чрѣзъ Іисуса Христа во вѣкы. Аминь.

КЪ КОРИНѲЯНОМЪ ПЪРВО-ТО ПОСЛАНІЕ

НА

СВЯТАГО АПОСТОЛА ПАВЛА.

ГЛАВА 1.

1 Павелъ, [а]призванъ, [б]съ волѭ-тѫ Божіѭ, Апостолъ Іисусъ Христовъ, и братъ [в]Сосѳенъ,
2 На церквѫ-тѫ Божіѭ, която е въ Коринѳъ, на [г]освященны-тѣ [д]въ Христа Іисуса, на [е]призванны-тѣ святыи, наедно съсъ всичкы-тѣ които [ж]призоваватъ на всяко мѣсто име-то на Іисуса Христа [з]Господа [и]нашего, *който е* и тѣхенъ и нашъ.
3 [і]Благодать да бѫде вамъ и миръ отъ Бога Отца нашего, и Господа Іисуса Христа.
4 [к]Благодарѭ Бога моего вынѫгы за васъ, за Божіѭ-тѫ благодать, даденѫ-тѫ вамъ
5 чрѣзъ Іисуса Христа, Че ся обогатихте чрѣзъ Него во всичко, [л]во всяко слово
6 и всяко знаніе, Както ся утвьрди въ васъ
7 [м]свидѣтелство-то Христово; Така що вы не оставате назадь въ никое дарованіе, като [н]чакате откровеніе-то на Господа
8 нашего Іисуса Христа; Който ще и до край [о]да вы утвьрди [п]*да бѫдете* неповинни въ день-тъ на Господа нашего Іисуса
9 Христа. [р]Вѣренъ е Богъ, чрѣзъ когото ся призвахте [с]въ съобщеніе на Сына му Іисуса Христа Господа нашего.
10 Молѭ вы ся, братіе, за име-то на Господа нашего Іисуса Христа, всинца едно [т]да говорите, и да нѣма раздори между васъ, но да бѫдете съвьршенно съедине-
11 ни въ единъ умъ и въ еднѫ мысль. Защото отъ *домашни*-тѣ Хлоины ми явихѫ за васъ, братіе мои, че помежду вы има-
12 ло распри: И това го казувамъ, защото [у]всякой отъ васъ дума: Азъ сьмь Павловъ, а азъ [ф]Аполлосовъ, а азъ [х]Кифовъ,
13 а пакъ азъ Христовъ. Да ли Христосъ ся е [ц]раздѣлилъ? Павелъ ли ся распѣ за васъ? Или въ Павлово-то име ся крь-
14 стихте? Благодарѭ Бога че не сьмь крьстилъ никого отъ васъ освѣнь [ч]Криспа
15 и [ш]Гаія; Да не бы реклъ нѣкой че сьмь
16 крьстилъ въ мое име. Крьстихъ още и [щ]Стефаниновъ-тъ домъ; освѣнь тѣзи не знаѭ да ли сьмь крьстилъ другыго нѣкого.
17 Защото не мя е проводилъ Христосъ да крьщавамъ, но да проповѣдувамъ евангеліе-то; [ъ]не съ прѣмудрость въ слово-то, да ся не осуети крьстъ-тъ Христовъ.
18 Защото слово-то за крьстъ-тъ [ы]на тѣзи които погыбнуватъ е [ь]безумство, [ѣ]а зи насъ които ся спасавамы е [ю]сила Божія.

у Дѣян. 17; 5.
ф Дѣян. 20; 4.
х 1 Кор. 1; 14.
ц Дѣян. 19; 22. 2 Тим. 4; 20.
ч Ст. 20; 1 Сол. 5; 28.
ш Ефес. 3; 20. 1 Сол. 3; 13. 2 Сол. 2; 17. 3; 3. Іуд. 24.
щ Гл. 2; 16.
ъ Ефес. 1; 9. 3; 3, 4, 5. Кол. 1; 27.
ы 1 Кор. 2; 7. Ефес. 3; 5, 9. Кол. 1; 26.
ь Ефес. 1; 9. 2 Тим. 1; 10. Тит. 1; 2, 3. 1 Пет. 1; 20.
ѣ Дѣян. 6; 7. Гл. 1; 5. 15; 18.
ю 1 Тим. 1; 17. 6; 16. Іуд. 25.

—

а Рим. 1; 1.
б 2 Кор. 1; 1. Ефес. 1; 1. Кол. 1; 1.
в Дѣян. 18; 17.
г Іуд. 1.
д Іоан. 17; 19. Дѣян. 15; 9.
е Рим. 1; 7. 2 Тим. 1; 9.
ж Дѣян. 9; 14, 21. 22; 16. 2 Тим. 2; 22.
з Гл. 8; 6.
и Рим. 3; 22. 10; 12.
і Рим. 1; 7. 2 Кор. 1; 2. Ефес. 1; 2. 1 Пет. 1; 2.
к Рим. 1; 8.
л Гл. 12; 8. 2 Кор. 8; 7.
м Гл. 2; 1. 2 Тим. 1; 8. Отк. 1; 2.
н Фил. 3; 20. Тит. 2; 13. 2 Пет. 3; 12.
о 1 Сол. 3; 13.
п Кол. 1; 22. 1 Сол. 5; 23.
р Иса. 49; 7. Гл. 10; 13. 1 Сол. 5; 24. 2 Сол. 3; 3. Евр. 10; 23.
с Іоан. 15; 4. 17; 21. 1 Іоан. 1; 3. 4; 13.
т Рим. 12; 16. 15; 5. 2 Кор. 13; 11. Фил. 2; 2. 3; 16. 1 Пет. 3; 8. Гл. 11; 18.
у Гл. 3; 4.
ф Дѣян. 18; 24. 19; 1. Гл. 16; 12.
х Іоан. 1; 42.
ц 2 Кор. 11; 4. Ефес. 4; 5.
ч Дѣян. 18; 8.
ш Рим. 16; 23.
щ Гл. 16; 15, 17.
ъ Гл. 2; 1, 4, 13. 2 Пет. 1; 16.
ы 2 Кор. 2; 15.
ь Дѣян. 17; 18. Гл. 2; 14.
ѣ Гл. 15; 2.
ю Рим. 1; 16. Ст. 24.

19 Понеже е писано: [ч]"Ще погубіж мудрость-тж на мудры-тѣ, и разумъ-тъ на разумны-тѣ ще отхвърліж." 20 [ш]Дѣ мудрый-тъ? дѣ книжный-тъ? дѣ *искусный-тъ* разыскатель на тойзи вѣкъ? [щ]Не обърнж ли Богъ въ безумство мудрость-тж на тойзи свѣтъ? 21 Защото, [а]понеже въ Божіж-тж прѣмудрость свѣтъ-тъ съ мудрость-тж *си* не позна Бога, благоволи Богъ чрѣзъ безумство-то на проповѣдь-тж да спасе вѣрующы-тѣ. 22 Понеже [б]Іудеи-тѣ ищжтъ знаменія, а Еллини-тѣ търсятъ мудрость; 23 А ный проповѣдувамы Христа распѣтъ, [в]за Іудеи-тѣ соблазнь, а за Еллины-тѣ [г]безумство; 24 На самы-тѣ обаче призваны, и Іудеи и Еллины, Христа, [д]Божіж силж 25 и [е]Божіж прѣмудрость. Защото Божіе-то безумно е по мудро отъ человѣцы-тѣ, и Божіе-то немощно е по крѣпко отъ человѣцы-тѣ. 26 Понеже, братіе, виждате ваше-то призваніе, че *изъ между васъ* [ж]нѣма по плъть множина мудри, нито множина силни, нито множина благородни; 27 Но Богъ избра [з]безумны-тѣ на свѣтъ-тъ, да посрами мудры-тѣ; избра пакъ Богъ немощны-тѣ на свѣтъ-тъ, да посрами силны-тѣ; 28 Още и худородны-тѣ на свѣтъ-тъ и унищожены-тѣ избра Богъ, и [и]тѣзи които не сж *нищо,* [і]за да съсыпе които сж *нѣщо;* 29 [к]Да ся не похвали прѣдъ него ни една плъть. 30 А вы сте отъ него въ Христа Іисуса, който станж за насъ отъ Бога [л]мудрость и [м]правда и [н]освященіе и 31 [о]искупуваніе; Тъй що, споредъ както е писано, [п]Който ся хвали, съ Господа да ся хвали.

ГЛАВА 2.

1 И азъ, братіе, когато дойдохъ при васъ, [а]дойдохъ не съ прѣвъсходство-то въ слово или въ мудрость, да ви възвѣстіж [б]свидѣтелство-то Божіе: 2 Защото рѣшилъ бѣхъ да не знаіж между васъ нищо *друго,* [в]освѣнь Іисуса Христа, и него распѣтъ. 3 И [г]азъ при васъ бѣхъ [д]немощенъ, въ страхъ и въ голѣмо трепераніе; 4 И слово-то ми и проповѣдь-та ми [е]не *бывахж* съ думы убѣдителны отъ человѣческж мудрость, но [ж]съ доказателство отъ Духъ и силж; 5 За да бжде вѣрованіе-то ви не чрѣзъ человѣческж мудрость, но [з]чрѣзъ силж Божіж. 6 А говоримъ мудрость между [и]съвършенны-тѣ; но не [і]мудрость отъ тойзи вѣкъ, нито отъ господари-тѣ на тойзи вѣкъ, [к]които прѣминуватъ; 7 Но говоримъ въ тайнж прѣмудрость-тж Божіж, скрытж-тж, [л]коіжто Богъ отъ прѣди вѣкове-тѣ е прѣдопрѣдѣлилъ за нашж славж; 8 [м]Коіжто никой отъ господари-тѣ на тойзи вѣкъ не е позналъ; защото [н]ако быхж познали, не быхж распѣли Господа на славж-тж. 9 Но споредъ както е писано: [о]Око не е видѣло, и ухо не е чуло, и на человѣкъ на сърдце-то не е дохождало, това което е приготвилъ Богъ за тѣзи които го любятъ. 10 А [п]намъ Богъ откры *това* чрѣзъ свой-тъ Духъ; понеже Духъ-тъ всичко, 11 даже и глжбины-тѣ Божіи, издирва. Защото кой отъ человѣцы-тѣ знае человѣческы-тѣ нѣща, [р]освѣнь духъ-тъ на человѣка който е въ него? [с]Така и Божіи-тѣ нѣща, никой гы не знае, освѣнь Духъ-тъ Божій. 12 А ный пріехмы не духъ-тъ на свѣтъ-тъ, но [т]Духъ-тъ който е отъ Бога, за да познаемъ това което е дарено намъ отъ Бога; 13 [у]Което и възвѣстявамы, не съсъ словеса научены отъ человѣческж мудрость, но съсъ *словеса* научены отъ Духа Святаго, като сравнявамы духовно съ духовно. 14 [ф]Естественный-тъ обаче человѣкъ не побира това което е отъ Духа Божія; защото за него [х]е безуміе, [ц]и не може да *го* разумѣе; понеже то духовно ся испытува. 15 [ч]Но духовный-тъ человѣкъ всяко нѣщо испытува, а той отъ никого ся не испытува. 16 Защото, [ш]"Кой е разумѣлъ умъ-тъ Господень, за *да може* да го настави?" [щ]А ный имамы умъ Христовъ.

ГЛАВА 3.

1 И азъ, братіе, не можѣхъ да ви говоріж [а]като на духовны, но [б]като на плътскы, 2 *и* [в]като на младенцы въ Христа. [г]Съ млѣко вы нахранихъ, и не съ ястіе; [д]защото не можахте още *да го пріемете;* а 3 и сега още не можете; Понеже сте още плътскы; защото, [е]доклѣ има помежду васъ зависть, распря и разногласіе, не

ч Іов. 5; 12, 13. Иса. 29; 14. Іер. 8; 9.
ш Иса. 33; 18.
щ Іов 12; 17, 20, 24. Иса. 44; 25. Рим. 1; 22.
а Рим. 1; 20, 21, 28. Вижь и Мат. 11; 25. Лук. 10; 21.
б Мат. 12; 38. 16; 1. Мар. 8; 11. Лук. 11; 16. Іоан. 4; 48.
в Иса. 8; 14. Мат. 11; 6. 13; 57. Лук. 2; 34 Іоан. 6; 60, 66. Рим. 9; 32. Гал. 5; 11. 1 Пет. 2; 8.
г Ст. 18. Гл. 2; 14.
д Рим. 1; 4, 16. Ст. 18.
е Кол. 2; 3.
ж Іоан. 7; 48.
з Мат. 11; 25. Іак. 2; 5. Вижь и Псал. 8; 2.
и Рим. 4; 17.
і Гл. 2; 6.
к Рим. 3; 27. Ефес. 2; 9.
л Ст. 24.
м Іер. 23; 5, 6. Рим. 4; 25. 2 Кор. 5; 21. Фил. 3; 9.
н Іоан. 17; 19.
о Ефес. 1; 7.
п Іер. 9; 23, 24. 2 Кор. 10; 17.

—

а Гл. 1; 17. Ст. 4, 13. 2 Кор. 10; 10. 11; 6.
б Гл. 1; 6.
в Гал. 6; 14. Фил. 3; 8.
г Дѣян. 18; 1, 6, 12.
д 2 Кор. 4; 7. 10; 1. 10. 11; 30. 12; 5, 9. Гал. 4; 13.
е Ст. 1. Гл. 1; 17. 2 Пет. 1; 16.
ж Рим. 15; 19. 1 Сол. 1; 5.
з 2 Кор. 4; 7. 6; 7.
и Гл. 14; 20. Ефес. 4; 13. Фил. 3; 15. Евр. 5; 14.
і Гл. 1; 20. Ст. 1, 13. Гл. 3; 19. 2 Кор. 1; 12. Іак. 3; 15.
к Гл. 1; 28.
л Рим. 16; 25, 26. Ефес. 3; 5, 9. Кол. 1; 26. 2 Тим. 1; 9.
м Мат. 11; 25. Іоан. 7; 48. Дѣян. 13; 27. 2 Кор. 3; 14.
н Лук. 23; 34. Іоан. 16; 3. Дѣян. 3; 17.
о Иса. 64; 4.
п Мат. 13; 11. 16; 17. Іоан. 14; 26 16; 13. 1 Іоан. 2; 27.
р Прит. 20; 27. 27; 19. Іер. 17; 9.
с Рим. 11; 33, 34.
т Рим. 8, 15.
у 2 Пет. 1; 16. Гл. 1; 17. Ст. 4.
ф Мат. 16; 23.
х Гл. 1; 18, 23.
ц Рим. 8; 5, 6, 7. Іуд. 19.
ч Прит. 28; 5. 1 Сол. 5; 21. 1 Іоан. 4; 1.
ш Іов. 15; 8. Иса. 40; 13. Іер. 23; 18. Рим. 11; 34.
щ Іоан. 15; 15.

—

а Гл. 2; 15.
б Гл. 2; 14.
в Евр. 5; 13.
г Евр. 5; 12, 13. 1 Пет. 2; 2.
д Іоан. 16; 12.
е Гл. 1; 11. 11; 18. Гал. 5; 20, 21. Іак. 3; 16.

сте ли плътскы, и не постжпувате ли по 4 человѣческы? Защото кога единъ казва: Азъ сьмь Павловъ; а другъ: [ж]Азъ сьмь 5 Аполлосовъ; не сте ли плътскы? Кой е прочее Павелъ, и кой е Аполлосъ? не сж ли [з]служители чрѣзъ които повѣрувахте, и *то* [и]както е Господь всякому 6 далъ? [і]Азъ насадихъ, [к]Аполлосъ на- 7 пои; но Богъ [л]възрасти. Тъй що [м]нито който сади е нѣщо, нито който пои, но 8 Богъ който възраствява. А който сади и който пои едно сж, и [н]всякой споредъ свой-тъ си трудъ ще пріеме своіж-тж си 9 заплатж. Защото *ный* смы съработници [о]на Бога; *а вы* сте нива Божія, [п]Божіе 10 зданіе. Азъ, [р]споредъ даденж-тж ми отъ Бога благодать, като искусенъ домоздатель [с]основаніе положихъ; а другъ на *него* зиде; но [т]всякой да гледа какъ зи- 11 де на *него*. Защото никой не може да положи друго основаніе освѣнь [у]положе- 12 но-то, [ф]което е Іисусъ Христосъ. И на това основаніе отгорѣ ако зиде нѣкой, злато, сребро, драгоцѣнны камьніе, дрь- 13 віе, сѣно, сламж; [х]Всякому работа-та ще стане явна; защото [ц]день-тъ ще іж покаже; понеже съ огнь ся открыва; и [ч]огнь-тъ ще испыта всякому каква е 14 работа-та. На когото работа-та, коіжто е зидалъ, устои, *той* ще [ш]земе запла- 15 тж. А на когото работа-та изгори, ще ся отщети, а самъ той ще ся избави, 16 [щ]но тъй като изъ огнь. [ъ]Не знаете ли че сте храмъ Божій, и Духъ Божій живѣе 17 въ васъ? Ако развали нѣкой Божій-тъ храмъ, него ще Богъ да развали, защото храмъ-тъ Божій е святъ, който *храмъ* сте вы.

18 [ы]Никой да ся не лъже; ако нѣкой отъ помежду ви мни че е мудръ на тойзи свѣтъ, да стане безуменъ, за да бжде 19 мудръ. Защото [ь]мудрость-та на тойзи свѣтъ е безуміе прѣдъ Бога. Понеже е писано: [ѣ]"Улавя мудры-тѣ въ пронирство- 20 то имъ." И пакъ: [ю]"Господь знае помышленія-та на мудры-тѣ че сж суетны." 21 И тъй [я]никой да ся не хвали съ чело- 22 вѣцы-тѣ; защото [ѫ]всичко е ваше; Павелъ ли, или Аполлосъ, или Кифа, или свѣтъ, или животъ, или смърть, или сегашно-то, 23 или бждяще-то; всичко е ваше; И [ѭ]вы Христови; а Христосъ Божій.

ГЛАВА 4.

1 *Всякой* человѣкъ така да ны има, [а]като служители Христовы, и [б]строители на 2 Божіи-тѣ тайны. А това което ся ище отъ строители-тѣ е всякой единъ да ся 3 намѣри вѣренъ. А за мене е твърдѣ малко нѣщо да бждж отъ васъ или отъ человѣческж сждбж сжденъ; но нито азъ 4 самъ себе си сждіж. Защото совѣсть-та ми въ нищо не мя изобличава; [в]но съ това не сьмь оправданъ; а Господь е кой- 5 то ще мя сжди. [г]За това нищо недѣйте сжди прѣди врѣме, доклѣ да дойде Господь, [д]който ще и да извади на видѣло скрыто-то въ тьмнинж-тж, и ще изяви сърдечны-тѣ намѣренія; и [е]тогазь ще бжде всякому похвала отъ Бога.

6 И това, братіе, [ж]загатнжхъ върхъ себе си и върхъ Аполлоса заради васъ; [з]да ся научите отъ насъ да не мудрувате повече отъ писано-то, [и]да ся не прѣвъзнося нѣкой отъ васъ за едного противъ дру- 7 гыго. Защото кой тя прѣдпочита *отъ другыго?* и [і]какво имашь което да не си пріялъ? Ако ли си пріялъ, що ся хвалишь 8 като че не си пріялъ? Сыти сте вече, [к]обогатихте ся вече, вцарихте ся безъ насъ; и дано да царувате, та да быхмы 9 и ный съ васъ наедно царували. Защото ми ся струва че Богъ показа насъ апостолы-тѣ най послѣдни, [л]като осждены на смърть; защото [м]позоръ станжхмы на свѣтъ-тъ, и на ангелы и на человѣцы. 10 [н]Ный безумни [о]заради Христа, а вы разумни въ Христа; [п]ный немощни, а вы 11 крѣпкы, вы славни, а ный бесчестни. [р]До тойзи часъ и гладувамы и жадувамы, и [с]голи смы, и смы [т]біени, и скытамы ся, 12 И [у]трудимъ ся та работимъ съ ржцѣ-тѣ си; [ф]укорявани, благославямы; гонени, 13 търпимъ; Хулени, молимъ ся; станжхмы [х]като изметъ на свѣтъ-тъ, сметъ на всич- 14 кы-тѣ до днесь. Не пишж това за посраменіе на васъ, но [ц]като любезны мои 15 чада вразумявамъ вы. Защото ако имате тысящы наставницы въ Христа, но мно-

ж Гл. 1; 12.
з Гл. 4; 1. 2 Кор. 3; 3.
и Рим. 12; 3, 6. 1 Пет. 4; 11.
і Дѣян. 18; 4, 8, 11. Гл. 4; 15. 9; 1. 15; 1. 2 Кор. 10; 14, 15.
к Дѣян. 18; 24, 27. 19; 1.
л Гл. 1; 30. 15; 10. 2 Кор. 3; 5.
м 2 Кор. 12; 11. Гал. 6; 3.
н Псал. 62; 12. Рим. 2. 6. Гл. 4; 5. Гал. 6; 4, 5. Отк. 2; 23. 22; 12.
о Дѣян. 15; 4. 2 Кор. 6: 1.
п Ефес. 2; 20. Кол. 2; 7. Евр. 3; 3, 4. 1 Пет. 2; 5.
р Рим. 1; 5. 12; 3.
с Рим. 15; 20. Ст. 6. Гл. 4; 15. Отк. 21; 14
т 1 Пет. 4; 11.
у Иса. 28; 16. Мат. 16; 18. 2 Кор. 11; 4. Гал. 1; 7.
ф Ефес 2; 20.
х Гл. 4; 5.
ц 1 Пет. 1; 7. 4; 12.
ч Лук. 2; 35.
ш Гл. 4; 5.
щ Іуд. 23.
ъ Гл. 6; 19. 2 Кор. 6; 16. Ефес. 2; 21, 22. Евр. 3; 6. 1 Пет. 2; 5.
ы Прит. 3; 7. Иса. 5; 21.
ь Гл. 1; 20. 2; 6.
ѣ Іов. 5; 13.
ю Псал. 94; 11.
я Гл. 1; 12. 4; 6. Ст. 4, 5, 6.
ѫ 2 Кор. 4; 5, 15.
ѭ Рим. 14; 8. Гл. 11; 3. 2 Кор. 10; 7. Гал. 3; 29.

а Мат. 24; 45. Гл. 9; 5. 9; 17. 2 Кор. 6; 4. Кол. 1; 25.
б Лук. 12; 42. Тит. 1; 7. 1 Пет. 4; 10.
в Іов. 9; 2. Псал. 130; 3. 143; 2. Прит. 21; 2. Рим. 3; 20. 4; 2.
г Мат. 7; 1. Рим. 2; 1, 16. 14; 4, 10, 13. Отк. 20; 12.
д Гл. 3; 13.
е Рим. 2; 29. 2 Кор. 5; 10.
ж Гл. 1; 12. 3; 4.
з Рим. 12; 3.
и Гл. 3; 21. 5; 2, 6.
і Іоан. 3; 27. Іак. 1; 17. 1 Пет. 4; 10
к Отк. 3; 17.
л Псал. 44; 22. Рим. 8; 36. 15; 30, 31. 2 Кор. 4; 11. 6; 9.
м Евр. 10; 33.
н Гл. 2; 3.
о Дѣян. 17; 18. 26; 24. Гл. 1; 18 и дрг. 2; 14. 3; 18. Виж и 4 Цар. 9; 11.
п 2 Кор. 13; 9.
р 2 Кор. 4; 8. 11; 23 до 27. Фил. 4; 12.
с Іов. 22; 6. Рим. 8; 35.
т Дѣян. 23; 2.
у Дѣян. 18; 3. 20; 34. 1 Сол. 2; 9. 2 Сол. 3; 8. 1 Тим. 4; 10.
ф Мат. 5; 44. Лук. 6; 28. 23; 34. Дѣян. 7; 60. Рим. 12; 14, 20. 1 Пет. 2; 23. 3; 9.
х Плач. 3; 45.
ц 1 Сол. 2; 11.

зина отцы нѣмате; понеже [ч]азъ вы родихъ въ Христа Іисуса чрѣзъ благовѣствованіе-то. 16 И тъй моліж ви ся [ш]бждѣте подражатели на мене. 17 За туй ви проводихъ [щ]Тимоѳея, [ъ]който ми е любезно и вѣрно въ Господа чадо, [ы]който ще ви напомни мои-тѣ въ Христа пжтища, [ь]както поучавамъ на всякждѣ [ѣ]въ всякж церквж. 18 [ю]Но нѣкои си ся възгордѣхж, като че нѣмаше да дойдж азъ при васъ; 19 [я]Но ако ще Господь азъ скоро [ѫ]ще дойдж при васъ, и ще познаіж не слово-то, но силж-тж на тѣзи що сж ся възгордѣли. 20 Защото [ѭ]царство-то Божіе не е въ слово, но въ силж. 21 Що ищете? съ тоягж ли [ѳ]да дойдж при васъ, или съ любовь и кротъкъ духъ?

ГЛАВА 5.

1 Въобще ся чува *че* между васъ *има* блудодѣяніе, и таквозь блудодѣяніе, на косто [а]нито име-то помежду язычницы-тѣ ся чува, така що [б]да има нѣкой бащинж-тж 2 си [в]женж. И [г]вы сте ся възгордѣли, а наипаче [д]не ся ни оскърбихте, за да ся испжди отъ помежду вы тойзи който е 3 сторилъ туй нѣщо? [е]Защото азъ, ако и да не съмь при васъ тѣломъ, но духомъ съмь при васъ, и като че съмь тамъ, отсждихъ вече тогози който е това така 4 сторилъ, Въ име-то на Господа нашего Іисуса Христа, щомъ ся съберете вы и мой-тъ духъ, [ж]съсъ силж-тж на Господа 5 нашего Іисуса Христа, Таквъ *человѣкъ* [з]да го прѣдадемъ на [и]Сатанж за погубуваніе на плъть-тж, за да ся спасе духъ-тъ 6 въ день-тъ на Господа Іисуса. Не е добра [і]хвалба-та ви; не знаете ли че [к]малко 7 квасъ всичко-то тѣсто заквасува? И тъй очистѣте ветхый-тъ квасъ, да бждете ново тѣсто, както сте бесквасни; защото [л]Христосъ [м]пасха-та наша закланъ бы 8 жьртва за насъ. За това [н]да празднувамы, [о]не съ ветхъ квасъ, [п]нито съ квасъ на злобж и на лукавство, но съ бесквасны *хлѣбове* на искренность и на истинж.

9 Писахъ ви въ писмо-то [р]да нѣмате сно-10 шеніе съ блудницы. И [с]не съвсѣмъ *да нѣмате сношеніе* съ блудницы-тѣ [т]на тойзи свѣтъ, или съ лихоимцы-тѣ, или съ грабители-тѣ, или съ идолослужители-тѣ, понеже тогазь трѣба [у]да излѣзете отъ 11 свѣтъ-тъ. Но сега ви писахъ да нѣмате сношеніе, [ф]ако бы нѣкой който ся нарича братъ да е блудникъ, или лихоимецъ, или идолослужитель, или хулитель, или піяница, или грабитель; съ таквызи [х]нито да ядете наедно. 12 Защото що мя е *грыжа* да сждіж и [ц]външи-тѣ? Не сж-13 дите ли вы [ч]вжтрѣшни-тѣ? А външи-тѣ Богъ ще сжди; за това [ш]испждѣте лошій-тъ отъ помежду си.

ГЛАВА 6.

1 Нѣкой отъ васъ, кога има нѣщо съ другыго, смѣе ли да ся сжди прѣдъ неправе-2 дны-тѣ, а не прѣдъ святыи-тѣ? Не знаете ли че [а]святіи-тѣ ще сждятъ свѣтъ-тъ? и тъй вы като ще сждите свѣтъ-тъ, не сте ли достойни да сждите ни най малкы 3 работы? Не знаете ли че ный щемъ [б]ангелы да сждимъ? а колко повече житей-4 скы *работы?* За то [в]житейскы сждбы ако имате, най нищожны-тѣ въ церквж-5 тж, тѣхъ поставяйте *сждници*. За *вашъ* срамъ ви казувамъ *това;* така ли нѣма между васъ ни единъ мудръ, който бы можелъ между братія-та си да отсжди? 6 Но братъ съ брата ся сжди, и то прѣдъ 7 невѣрны-тѣ! Сега прочее голѣмъ порокъ е за васъ, дѣто имате помежду си сждбы; [г]защо по добрѣ не оставате обидени? защо 8 не прѣдпочитате да изгубите своє-то? Но вы *сами* правите обидж и отнемате, [д]и 9 то отъ братія. Или не знаете че неправедни-тѣ нѣма да наслѣдятъ царство-то Божіе? Недѣйте ся лъга: [е]нито блудници-тѣ, нито идолослужители-тѣ, ни прѣлюбодѣйци-тѣ, нито малакійци-тѣ, нито 10 мжжеложници-тѣ, Нито крадци-тѣ, ни лихоимци-тѣ, нито піяници-тѣ, нито хулители-тѣ, нито грабители-тѣ, нѣма да 11 наслѣдятъ царство-то Божіе. И отъ васъ нѣкои [ж]бѣхте таквизи; [з]но измыхте ся, но осветихте ся, но оправдахте ся, съ име-то на Господа Іисуса и съ Духъ-тъ на Бога нашего.

12 [и]Всичко ми е позволено, но не е всичко за ползж; всичко ми е позволено,

ч Дѣян. 18; 11. Рим. 15; 20. Гл. 3; 6. Гал. 4; 19. Филим. 10. Іак. 1; 18.
ш Гл. 11; 1. Фил. 3; 17. 1 Сол. 1; 6. 2 Сол. 3; 9.
щ Дѣян. 19; 22. Гл. 16; 10. Фил. 2; 19. 1 Сол. 3; 2.
ъ 1 Тим. 1; 2. 2 Тим. 1; 2.
ы Гл. 11; 2.
ь Гл. 7; 17.
ѣ Гл. 14; 33.
ю Гл. 5; 2.
я Дѣян. 19; 21. Гл. 16; 5. 2 Кор. 1; 15, 23.
ѫ Дѣян. 18; 21. Рим. 15; 32. Евр. 6; 3. Іак. 4; 15.
ѭ Гл. 2; 4. 1 Сол. 1; 5.
ѳ 2 Кор. 10; 2. 13; 10.

—

а Ефес. 5; 3.
б Лев. 18. 8. Втор. 22; 30. 27; 20.
в 2 Кор. 7; 12.
г Гл. 4; 18.
д 2 Кор. 7; 7, 10.
е Кол. 2; 5.
ж Мат. 16; 19. 18; 18. Іоан. 20; 23 2 Кор. 2; 10. 13; 3, 10.
з Іов. 2; 6. Псал 109; 6. 1 Тим. 1; 20.
и Дѣян. 26; 18.
і Ст. 2. Гл. 3; 21. 4; 19. Іак. 4; 16.
к Гл. 15; 33. Гал. 5; 9. 2 Тим. 2; 17.
л Иса. 53; 7. Іоан. 1; 29. Гл. 15; 3. 1 Пет. 1; 19. Отк. 5; 6, 12.
м Іоан. 19; 14.
н Исх. 12; 15. 13; 6.
о Втор. 16; 3.
п Мат. 16; 6, 12. Мар. 8; 15. Лук. 12; 1.
р Вижь Ст. 2, 7. 2 Кор. 6; 14. Ефес. 5; 11. 2 Сол. 3; 14.
с Гл. 10; 27.
т Гл. 1; 20.
у Іоан. 17; 15. 1 Іоан. 5; 19.
ф Мат. 18; 17. Рим. 16; 17. 2 Сол. 3: 6, 14. 2 Іоан. 10.
х Гал. 2: 12.
ц Мар. 4; 11. Кол. 4; 5. 1 Сол. 4: 12. 1 Тим. 3; 7.
ч Гл. 6; 1 до 4.
ш Втор. 13; 5. 17; 7. 21; 21. 22; 21, 22, 24.

—

а Псал. 49; 14. Дан. 7; 22. Мат. 19; 28. Лук. 22; 30. Отк. 2; 26. 3; 21. 20; 4.
б 2 Пет. 2; 4. Іуд. 6.
в Гл. 5; 12.
г Прит. 20; 22. Мат. 5; 39, 40. Лук. 6; 29. Рим. 12; 17, 19. 1 Сол. 5; 15.
д 1 Сол. 4; 6.
е Гл. 15; 50. Гал. 5: 21. Ефес. 5; 5. 1 Тим. 1; 9. Евр. 12; 14. 13; 4. Отк. 22; 15.
ж Гл. 12; 2. Ефес. 2; 2. 4; 22. 5; 8. Кол. 3; 7. Тит. 3; 3.
з Гл. 1: 30 Евр. 10; 22.
и Гл. 10; 23.

но азъ не ще бѫдѫ обладанъ отъ нищо. 13 [і]Ястія-та сѫ за търбухъ-тъ, и търбухъ-тъ е за ястія-та; но Богъ и него и тѣхъ ще унищожи; а тѣло-то не е за блудодѣяніе, но [к]за Господа, [л]и Господь е за тѣло-то; 14 А [м]Богъ и Господа въскрьси, и насъ ще [н]съсъ силѫ-тѫ си да въскрьси. Не знаете ли че [о]ваши-тѣ тѣла сѫ удове Христови? 15 И тъй да земѫ удове-тѣ Христовы, и на блудницѫ удове ли да гы направіѫ? Да не 16 бѫде. Или не знаете че който ся съвъкупява съ блудницѫ, едно тѣло е *съ неіѫ*? Защото [п] "ще бѫдѫтъ," казува, "двама-та 17 въ еднѫ плъть." [р]Но който ся съединява 18 съ Господа, единъ духъ е съ *него*. [с]Бѣгайте отъ блудодѣяніе-то; всякой грѣхъ който бы сторилъ человѣкъ, е вънъ отъ тѣло-то; но който блудствува, [т]противъ 19 свое-то си тѣло съгрѣшава. [у]Не знаете ли че тѣло-то ваше е храмъ на Святаго Духа който е въ васъ, когото имате отъ 20 Бога, и [ф]не сте свои си? Защото вы сте съсъ цѣнѫ [х]купени; за то прославѣте Бога съ ваши-тѣ тѣла, и съ ваши-тѣ души, които сѫ Божіи.

ГЛАВА 7.

1 А за това що ми писахте, [а]добрѣ е да 2 ся не прикасава человѣкъ до женѫ. Но по причинѫ на блудодѣянія-та, нека има всякой своіѫ си женѫ, и всяка *жена* 3 да има свой си мѫжъ. [б]Мѫжъ-тъ да отдава на женѫ-тѫ длъжно-то *ней* благорасположеніе, подобно и жена-та на 4 мѫжъ-тъ. Жена-та не владѣе на свое-то си тѣло, но мѫжъ-тъ; така и мѫжъ-тъ не владѣе на свое-то си тѣло, но жена-5 та. [в]Не оставайте лишени единъ отъ другый, освѣнь ако е нѣщо по съгласіе за врѣме, за да ся упражнявате въ постъ и молитвѫ; и пакъ ся схождайте наедно, [г]да вы не искушава Сатана, поради ва-6 ше-то невъздържаніе. И това *го* казувамъ 7 по дозволеніе, [д]а не по повелѣніе. Защото [е]ищѫ всичкы-тѣ человѣци да сѫ [ж]каквото сьмь азъ: но [з]всякой има особеннѫ дарбѫ отъ Бога, единъ така а другъ инакъ.

8 А на неженены-тѣ и на вдовицы-тѣ казувамъ, [и]добро е за тѣхъ, ако останѫтъ 9 както и азъ. Но [і]ако не могѫтъ да ся въздьржатъ, нека ся оженятъ: защото по добрѣ е да ся оженятъ, а не да ся 10 разжегватъ. А на оженены-тѣ зарѫчвамъ, [к]не азъ, но Господь, [л]жена отъ мѫжа 11 *си* да ся не разлѫча. Но ако ся и разлѫчи, да остане неженена, или да ся примири съ мѫжа *си*. И мѫжъ да не на-12 пуща женѫ *си*. А на другы-тѣ азъ казувамъ, [м]не Господь: Ако нѣкой братъ има женѫ невѣрницѫ, и тя соизволява 13 да живѣе съ него, да іѫ не напуща. И жена която има мѫжъ невѣрникъ, и той соизволява да живѣе съ неіѫ, да го не 14 напуща. Защото невѣрникъ-тъ мѫжъ освященъ бива поради женѫ-тѫ, и невѣрница-та жена освящена бива поради мѫжъ-тъ; понеже [н]инакъ чада-та ви щѣхѫ да бѫдѫтъ нечисты; но сега сѫ 15 святы. Ако ли невѣрникъ-тъ ся отлѫча, да ся отлѫчи; въ таквызь нѣща не е порабощенъ братъ-тъ или сестра-та. Но 16 Богъ ны призона [о]на миръ. Защото, що знаешь, жено, да ли не ще спасешь ты мѫжъ-тъ? или що знаешь, мѫжу, [п]да 17 ли не ще спасешь ты женѫ-тѫ? Но всякой както му е Богъ отдѣлилъ, и всякой както го е Господь призовалъ, така да ходи; и [р]така заповѣдувамъ по всичкы-тѣ 18 церквы. Обрѣзанъ ли е призованъ нѣкой *въ вѣрѫ-тѫ*, да не крые обрѣзаніе-то. Необрѣзанъ ли е нѣкой призованъ, [с]да ся не 19 обрѣзува. [т]Обрѣзаніе-то е нищо и необрѣзаніе-то нищо; но *всичко е* въ [у]пазеніе-то 20 на Божіи-тѣ заповѣди. Всякой да си остава 21 въ това званіе въ което е призованъ. Рабъ ли си призованъ? Да тя не е грыжа; но ако можешь още да станешь свобо-22 денъ, по добрѣ употрѣби *това*. Защото който е рабъ призованъ въ Господа, [ф]свободникъ Господенъ е; така и който е свободенъ призованъ, [х]рабъ е Христовъ. 23 [ц]Съсъ *скѫпѫ* цѣнѫ сте купени; не бы-24 вайте робіе на человѣцы. [ч]Въ каквото *званіе* е нѣкой призованъ, братіе, въ него всякой да си остава прѣдъ Бога.

25 Колкото за дѣвицы-тѣ нѣмамъ [ш]заповѣдь отъ Господа; но, [щ]като помилованъ отъ Господа [ѣ]да сьмь вѣренъ, мнѣніе 26 давамъ. И тъй за настоящѫ-тѫ нуждѫ мысліѫ да е добро това, *сирѣчь* [ы]че е 27 добрѣ человѣку така да си бѫде. Вързанъ ли си съ женѫ? Не тръси развързуваніе. Отвързанъ ли си отъ женѫ?

і Мат. 15; 17. Рим. 14; 17. Кол. 2; 22, 23.
к Ст. 15, 19, 20. 1 Сол. 4; 3, 7.
л Ефес. 5; 23.
м Рим. 6; 5, 8. 8; 11. 2 Кор. 4; 14.
н Ефес. 1; 19, 20.
о Рим. 12; 5. Гл. 12; 27. Ефес. 4; 12, 15, 16. 5; 30.
п Быт. 2; 24. Мат. 19; 5. Ефес. 5; 31.
р Іоан. 17; 21, 22, 23. Ефес. 4; 4. 5; 30.
с Рим. 6; 12, 13. Евр. 13; 4.
т Рим. 1; 24. 1 Сол. 4; 4.
у Гл. 3; 16. 2 Кор. 6; 16.
ф Рим. 14; 7, 8.
х Дѣян. 20; 28. Гл. 7; 23. Гал. 3; 13. Евр. 9; 12. 1 Пет. 1; 18, 19. 2 Пет. 2; 1. Отк. 5; 9.

—

а Ст. 8, 26.
б Исх. 21; 10. 1 Пет. 3; 7.
в Іоил. 2; 16. Зах. 7; 3. Вижь и Исх. 19; 15. 1 Цар. 21; 4, 5.
г 1 Сол. 3; 5.
д Ст. 12, 25. 2 Кор. 8; 8. 11; 17.
е Дѣян. 26; 29.
ж Гл. 9; 5.
з Мат. 19; 12. Гл. 12; 11.
и Ст. 1, 26.
і 1 Тим. 5; 14.
к Ст. 12, 25, 40.
л Мал. 2; 14, 16. Мат. 5; 32. 19; 6, 9. Мар. 10; 11, 12. Лук. 16; 18.
м Ст. 6.
н Мал. 2; 15.
о Рим. 12; 18. 14; 19. Гл. 14; 33. Евр. 12; 14.
п 1 Пет. 3; 1.
р Гл. 4; 17. 2 Кор. 11; 28.
с Дѣян. 15; 1, 5, 19, 24, 28. Гал. 5; 2.
т Гал. 5; 6. 6; 15.
у Іоан. 15; 14. 1 Іоан. 2; 3. 3; 24.
ф Іоан. 8; 36. Рим. 6; 18, 22. Филим. 16.
х Гл. 9; 21. Гал. 5; 13. Ефес. 6; 6. 1 Пет. 2; 16.
ц Гл. 6; 20. 1 Пет. 1; 18, 19. Вижь и Лев. 25; 42.
ч Ст. 20.
ш Ст. 6, 10, 40. 2 Кор. 8; 8, 10.
щ 1 Тим. 1; 16.
ѣ Гл. 4; 2. 1 Тим. 1; 12.
ы Ст. 1, 8.

28 Не тръси женж. Но ако ся и оженишь, не съгрѣшавашь, и дѣвица ако ся ожени, не съгрѣшава; но таквизи които сж ще иматъ скърбь по плъти; а пакъ азъ вы
29 съжалявамъ. Това само [ь]казувамъ, братіе, че останжло-то врѣме е кратко; за това и тѣзи които иматъ жены да сж
30 като че нѣматъ; И които плачжтъ, като че не плачжтъ; и които ся радуватъ, като че ся не радуватъ; и които купуватъ,
31 като че *нищо* не добыватъ; И които иматъ сношеніе съ тойзи свѣтъ, [ѣ]като че не сж
32 прѣдани нему; защото на тойзи свѣтъ [ю]образъ-тъ прѣхожда. А азъ искамъ вы да сте безгрыжни: [я]нежененый ся грыжи за това което е Господне, какъ да угоди
33 Господу; А жененый ся грыжи за това
34 което е свѣтовно, какъ да угоди на женж-тж. Между женж и дѣвицж има разлика: [ѫ]неженена-та ся грыжи за това което е Господне, за да бжде свята и тѣломъ и духомъ; а оженена-та ся грыжи за това което е свѣтовно, какъ да
35 угоди на мжжъ-тъ. И това го казувамъ за собственнж-тж вашж ползж; не да ви наложж примкж, но за благообразіе, и постоянно прѣбждваніе въ служеніе-то Господне безъ развлеченіе *на умъ-тъ.*
36 Ако ли мысли нѣкой че прави неприлично за дѣвицж-тж си, ако да ѝ е минжло врѣме, и трѣба така да бжде, нека прави
37 каквото ще: не съгрѣшава; нека ся женятъ. Но който стои твърдъ на сърдце-то си, и нѣма нуждж, но има власть за своіж-тж си воліж, и е рѣшилъ това въ сърдце-то си, да държи дѣвицж-тж си
38 *нежененж*, добрѣ прави. [ѭ]Така що който оженя дѣвицж-тж си добрѣ прави; а
39 който іж не оженя, прави по добрѣ. [а]Жена-та е вързана отъ законъ-тъ, до колкото врѣме е живъ мжжъ ѝ; ако ли умре мжжъ ѝ, свободна е да ся ожени за когото ще, [б]тъкмо *да быва това* въ Господа.
40 Но [в]по мое-то мнѣніе по блажена е, ако си остане така; а [г]мысліж че и азъ имамъ Духъ Божій.

ГЛАВА 8.

1 Колкото за [а]идоложъртвенно-то, знаемъ че всинца имамы [б]знаніе; [в]*но* знаніе-то
2 възгордѣва, а любовь-та назидава. И [г]ако ся има нѣкой че знае нѣщо, не е позналъ
3 още нищо както трѣбува да познава. Но ако люби нѣкой Бога, [д]той е познатъ отъ
4 него. И тъй колкото за яденіе-то отъ идоложъртвенно-то, знаемъ че [е]идолъ-тъ е нищо на свѣтъ-тъ, и че [ж]освѣнь едного
5 *Бога нѣма* никой другъ Богъ. Защото ако и да има [з]нарицаеми богове, или на небе-то или на земіж-тж; (както *ся казува* че има много богове, и господари
6 много;) Но [и]намъ е единъ Богъ Отецъ, [і]отъ когото е всичко, и ный смы въ него; и [к]единъ Господь Іисусъ Христосъ, [л]чрѣзъ
7 когото е всичко, и ный чрѣзъ него. Но *това* знаніе въ всичкы го нѣма; и нѣкои [м]съсъ совѣсть на идолъ-тъ и до сега яджтъ *идоложъртвенно* като жъртвж на идолъ-тъ, и [н]совѣсть-та имъ като е слаба
8 осквърнява ся. А [о]яденіе-то не ны прѣпоржчва на Бога; защото нито ако ядемъ ни ся нѣщо придава, нито ако не ядемъ
9 лишавамы ся отъ нѣщо. Но [п]гледайте да не бы тая ваша свобода да бжде [р]соблазнь
10 на слабы-тѣ. Защото ако бы да види нѣкой тебе, който имашь знаніе, че сѣдишь на трапезж въ идолско капище, той като е слабъ, [с]совѣсть-та му не ще ли ся одързости да яде идоложъртвенно? И [т]поради
11 твое-то знаніе ще загыне немощный-тъ
12 братъ, за когото е умрѣлъ Христосъ. [у]А като согрѣшавате така противъ братія-та, и наранявате слабж-тж имъ совѣсть, то
13 вы противу Христа согрѣшавате. За това [ф]ако яденіе-то соблазнява брата ми, нѣма да ямъ мѣсо въ вѣкы, за да не соблазніж брата си.

ГЛАВА 9.

1 [а]Не сьмь ли апостолъ? Не сьмь ли свободенъ? [б]Не видѣхъ ли Іисуса Христа Господа нашего? [в]Не сте ли вы мое-то
2 въ Господа дѣло? На другы ако не сьмь апостолъ, то поне на васъ сьмь; защото въ Господа вы сте [г]печать-тъ на мое-то
3 апостолство. Това е мой-тъ отвѣтъ на тѣзи които испытуватъ *поведеніе-то* ми.
4 [д]Да ли нѣмамы власть да ядемъ и да
5 піемъ? Да ли нѣмамы власть *и ный* както другы-тѣ апостоли, и [е]братія-та Господни, и [ж]Кифа, да водимъ съсъ *себе си* женж
6 отъ сестры-тѣ? Или само на мене и на Варнавж [з]не е дозволено да не работимъ?
7 Кой [и]воинствува нѣкога на свое си ижди-

ь Рим. 13; 11. 1 Пет. 4; 7. 2 Пет. 3; 8, 9.
ѣ Гл. 9; 18.
ю Псал. 39; 6. Іак. 1; 10. 4; 14. 1 Пет. 1; 24. 4; 7. 1 Іоан. 2; 17.
я 1 Тим. 5; 5.
ѫ Лук. 10; 40 и драг.
ѭ Евр. 13; 4.
а Рим. 7; 2.
б 2 Кор. 6; 14.
в Ст. 25.
г 1 Сол. 4; 8.

—

а Дѣян. 15; 20, 29. Гл. 10; 19.
б Рим. 14; 14, 22.
в Рим. 14; 3, 10.
г Гл. 13; 8, 9, 12. Гал. 6; 3.
д Исх. 33; 12, 17. Наум. 1; 7. Мат. 7; 23. Гал. 4; 9. 2 Тим. 2; 19.
е Иса. 41; 24. Гл. 10; 19.
ж Втор. 4; 39. 6; 4. Иса. 44; 8. Мар. 12; 29. Ст. 6. Ефес. 4; 6. 1 Тим. 2; 5.
з Іоан. 10; 34.
и Мал. 2; 10. Ефес. 4; 6.
і Дѣян. 17; 28. Рим. 11; 36.
к Іоан. 13; 13. Дѣян. 2; 36. Гл. 12; 3. Ефес. 4; 5. Фил. 2; 11.
л Іоан. 1; 3. Кол. 1; 16. Евр. 1; 2.
м Гл. 10; 28, 29.
н Рим. 14; 14, 23.
о Рим. 14; 17.
п Гал. 5; 13.
р Рим. 14; 13, 20.
с Гл. 10; 28, 32.
т Рим. 14; 15, 20.
у Мат. 25; 40, 45.
ф Рим. 14; 21. 2 Кор. 11; 29.

—

а Дѣян. 9; 15. 13; 2. 26; 17. 2 Кор. 12; 12. Гал. 2; 7, 8. 1 Тим. 2; 7. 2 Тим. 1; 11.
б Дѣян. 9; 3, 17. 18; 9. 22; 14, 18. 23; 11. Гл. 15; 8.
в Гл. 3; 6. 4; 15.
г 2 Кор. 3; 2. 12; 12.
д Ст. 14. 1 Сол. 2; 6. 2 Сол. 3; 9.
е Мат. 13; 55. Мар. 6; 3. Лук. 6; 15. Гал. 1; 19.
ж Мат. 8; 14.
з 2 Сол. 3; 8, 9.
и 2 Кор. 10; 4. 1 Тим. 1; 18. 6; 12. 2 Тим. 2; 3. 4; 7.

веніе? Кой [і]насажда лозіе, и не яде отъ плодъ-тъ му? Или кой [к]пасе стадо, и не яде отъ млѣко-то на стадо-то? 8 По человѣчески ли говоріж това? не казува ли и законъ-тъ исто-то? 9 Защото въ законъ-тъ Моисеовъ е писано: [л]Не обвързувай уста-та на волъ който вършѣе. За воло-ве-тѣ ли ся грыжи Богъ? 10 Или непрѣмѣнно заради насъ казува? защото *това* е за насъ писано; така що който [м]оре, съ надеждж трѣба да оре; и който вършѣе, съ надеждж да е участникъ въ надеждж-тж си. 11 [н]Ако смы ный посѣяли у васъ духовно-то, много ли е ако пожънемъ отъ васъ тѣлесно-то? 12 Ако другы участвуватъ въ власть-тж надъ васъ, не трѣба ли ный повече? Тжзи власть обаче ный [о]не употрѣбихмы; но търпимъ всичко, [п]за да не причинимъ нѣкое прѣкратеніе на благовѣствованіе-то Христово. 13 [р]Не знаете ли че които священодѣйствуватъ отъ святилище-то ся хранятъ? И които служатъ на олтарь-тъ зематъ дѣлъ отъ олтарь-тъ? 14 Така и [с]Господь заповѣда, [т]проповѣдници-тѣ на евангеліе-то да живѣжтъ отъ благовѣствованіе-то. 15 Но [у]азъ ни едно отъ тѣзи не употрѣбихъ; нито писахъ това, да ми бжде така; [ф]защото за мене е по добрѣ да умрж, а не да осуети нѣкой похвалж-тж ми. 16 Защото ако проповѣдувамъ евангеліе-то, то не ми е похвала; защото [х]нужда ми надлежи, и тежко ми ако не благовѣствувамъ. 17 Защото ако правіж това отъ своіж воліж, [ц]имамъ заплатж; ако ли отъ неволіж, [ч]*а то* ми е служеніе-то повѣрено. 18 И тъй коя е моя-та заплата? [ш]*Тая,* съ проповѣданіе-то си да положж евангеліе-то Христово безъ иждивеніе, [щ]така що да не злоупотрѣбіж моіж-тж власть въ благовѣствованіе-то. 19 Защото като сьмь [ѣ]свободенъ отъ всичкы, заробихъ себе си [ы]на всичкы-тѣ, [ъ]за да придобыіж по много-то: 20 И [ь]на Іудеи-тѣ быхъ като Іудеинъ, Іудеи-тѣ да придобыіж: на тѣзи които сж подъ законъ като подзаконенъ *быхъ* да придобыіж тѣзи които сж подъ законъ. 21 [ю]На тѣзи които нѣматъ законъ *быхъ* като че нѣмамъ законъ, [я](не че сьмь безъ законъ прѣдъ Бога, но подзаконенъ на Христа,) за да придобыіж тѣзи които нѣматъ законъ. 22 На немощны-тѣ като немощенъ [ѫ]быхъ, за да придобыіж немощны-тѣ. [ѭ]На всичкы-тѣ станжхъ всичко, да бы всякакъ [а]да спасж нѣколцина. 23 И това го правіж за евангеліе-то, да бждж на него съучастникъ. 24 Не знаете ли, че които тичатъ на поприще-то, всичкы тичатъ, а само единъ зема наградж-тж? 25 [б]така тичайте, като да іж получите. И всякой [в]подвижникъ отъ всичко ся въздържава; и тѣ за да земжтъ вѣнецъ тлѣненъ, а [г]ный нетлѣненъ. 26 И тъй азъ тичамъ така, [д]не като на неизвѣстно *нѣщо;* така бжхтж, не като че біж въздухъ-тъ: 27 Но [е]уморявамъ тѣло-то си и [ж]поробощавамъ *го,* че като проповѣдамъ на другы-тѣ, да не бы да останж азъ [з]отхвърленъ.

ГЛАВА 10.

1 И не искамъ, братіе, да не знаете, че отци-тѣ наши бѣхж всичкы [а]подъ облакъ-тъ, 2 и всичкы [б]прѣзъ море-то прѣминжхж, И въ облакъ-тъ и въ море-то всичкы ся 3 кръстихж въ Моисея, И всичкы [в]отъ исто-то духовно ястіе ядохж, 4 И всичкы [г]отъ исто-то духовно питіе пихж; защото піяхж отъ духовный-тъ камькъ, който гы придружаваше; и тойзи камькъ бѣ Христосъ. 5 Но въ по много-то отъ тѣхъ не благоволи Богъ; защото [д]испомрѣхж въ пустыніж-тж. 6 А тѣзи нѣща станжхж намъ примѣри да не бждемъ ный желатели на зло-то, както и тѣ [е]пожелахж. 7 [ж]Нито идолослужители бывайте, както нѣкои отъ тѣхъ, споредъ писано-то: [з]Сѣднж народъ-тъ да яде и да піе, и станжхж да играіжтъ. 8 [и]Нито да блудствувамы както блудствувахж нѣкои отъ тѣхъ, [і]и паднжхж въ единъ день двадесеть и три тысящи *души.* 9 Нито да искушавамы Христа, [к]както и нѣкои отъ тѣхъ искусихж [л]и погынжхж отъ зміи-тѣ. 10 Нито роптайте, [м]както възроптахж нѣкои отъ тѣхъ и [н]погынжхж [о]отъ истрѣбителя. 11 И всичко това имъ ся прилучаше за примѣры, и [п]написа ся за поученіе намъ, [р]които смы достигнжли послѣдни-тѣ врѣмена. 12 Така що [с]който ся има че стои, да гледа да

і Втор. 20; 6. Прит. 27; 18. Гл. 3; 6, 7, 8.
к Іоан. 21; 15. 1 Пет. 5; 2.
л Втор. 25; 4. 1 Тим. 5; 18.
м 2 Тим. 2; 6.
н Рим. 15; 27. Гал. 6; 6.
о Дѣян. 20; 33. Ст. 15, 18. 2 Кор. 11; 7, 9. 12; 13. 1 Сол. 2; 6.
п 2 Кор. 11; 12.
р Лев. 6· 16, 26. 7; 6 и дрг. Числ. 5; 9, 10. 18; 8 до 20. Втор. 10· 9. 18: 1.
с Мат. 10; 10. Лук. 10; 7.
т Гал. 6; 6. 1 Тим. 5; 17.
у Ст. 12. Дѣян. 18; 3. 20; 34. Гл. 4; 12. 1 Сол. 2; 9. 2 Сол. 3; 8.
ф 2 Кор. 11; 10.
х Рим. 1; 14.
ц Гл. 3; 8, 14.
ч Гл. 4; 1. Гал. 2; 7. Фил. 1; 17. Кол. 1; 25.
ш Гл. 10; 33. 2 Кор. 4; 5. 11; 7.
щ Гл. 7; 31.
ѣ Ст. 1.
ы Гал. 5; 13.
ъ Мат. 18; 15. 1 Пет. 3; 1.
ь Дѣян. 16; 3. 18; 18. 21; 23 и дрл.
ю Рим. 2; 12, 14. Гал. 3; 2.
я Гл. 7; 22.
ѫ Рим. 15; 1. 2 Кор. 11; 29.
ѭ Гл. 10; 33.
а Рим. 11; 14. Гл. 7; 16.
б Гал. 2; 2. 5; 7. Фил. 2; 16. 3; 14. 2 Тим. 4; 7. Евр. 12; 1.
в Ефес. 6; 12. 1 Тим. 6; 12. 2 Тим. 2; 5. 4; 7.
г 2 Тим. 4; 8. Іак. 1; 12. 1 Пет. 1; 4. 5; 4. Отк. 2; 10. 3; 11.
д 2 Тим. 2; 5.
е Рим. 8; 13. Кол. 3; 5.
ж Рим. 6; 18, 19.
з Іер. 6; 30. 2 Кор. 13; 5, 6.

—

а Исх. 13; 21. 40; 34. Числ. 9; 18. 14; 14. Втор. 1; 33. Неем. 9; 12, 19. Псал. 78; 14. 105; 39.
б Исх. 14. 22. Числ. 33; 8. Іис. Нав. 4; 23. Псал. 78; 13.
в Исх. 16; 15, 35. Неем. 9; 15, 20. Псал. 78; 24.
г Исх. 17; 6. Числ. 20; 11. Псал. 78; 15. 105; 41.
д Числ. 14; 29, 32, 35. 26; 64, 65. Псал. 106; 26. Евр. 3; 17. Іуд. 5.
е Числ. 11; 4, 33, 34. Псал. 106; 14.
ж Ст. 14.
з Исх. 32; 6.
и Гл. 6; 18. Отк. 2; 14.
і Числ. 25; 1, 9. Псал. 106; 29.
к Исх. 17; 2, 7. Числ. 21; 5. Втор. 6; 16. Псал. 78; 18, 56. 95; 9. 106; 14.
л Числ. 21; 6.
м Исх. 16; 2. 17; 2. Числ. 14; 2, 29. 16; 41.
н Числ. 14; 37. 16; 49.
о Исх. 12; 23. 2 Цар. 24; 16. 1 Лѣт. 21; 15.
п Рим. 15; 4. Гл. 9; 10.
р Гл. 7; 29. Фил. 4; 5. Евр. 10; 25, 37. 1 Іоан. 2; 18.
с Рим. 11; 20.

13 не падне. Васъ *друго* искушеніе освѣнь человѣческо не вы е постигнѫло; [т]вѣренъ е обаче Богъ, [у]който нѣма да вы остави да бѫдете искушени повече отъ колкото ви е сила-та, но съ искушеніе-то наедно [ф]ще даде и срѣдство-то, така що
14 да можете да прѣтърпѣвате. За това, възлюбленни мои, [х]отбѣгнувайте отъ идоло-
15 служеніе-то. Говорѭ [ц]като на разумны; сами вы сѫдѣте това, което казувамъ.
16 [ч]Чаша-та на благословеніе-то, коѭто благославямы, не е ли причастіе на кръвьтѫ Христовѫ? [ш]Хлѣбъ-тъ когото прѣломявамы не е ли причастіе на Христово-
17 то тѣло? Защото [щ]единъ хлѣбъ, едно тѣло смы ный многина-та; понеже всинца отъ единый-тъ хлѣбъ ся причащавамы.
18 Гледайте [ъ]Израиля [ы]по плъть; тѣзи които ядѫтъ жьртвы-тѣ [ь]не сѫ ли прича-
19 стници на жьртвенникъ-тъ? И тъй азъ какво казувамъ? [ѣ]това ли че идолъ-тъ е нѣщо, или че идоложьртвенно-то е
20 нѣщо? *Не.* Но *казувамъ* че онова което языччици-тѣ [ю]жьртвуватъ, жьртвуватъ го на бѣсове-тѣ, и не на Бога; а не вы искамъ да бѫдете причастници на бѣсове-
21 тѣ. [я]Не можете да піете чашѫ-тѫ Господнѭ и [ѫ]чашѫ-тѫ бѣсовскѫ; не можете да сте причастници на трапезѫ-тѫ Го-
22 споднѭ и на трапезѫ-тѫ бѣсовскѫ. Или ищемъ да подбудимъ [ѩ]Господа на ревнованіе? по силни ли [а]смы ный отъ него?
23 [б]Всичко ми е дозволено, но всичко не е за ползѫ; всичко ми е дозволено, но всич-
24 ко не е за назиданіе. [в]Никой да не търси своѭ-тѫ си *ползѫ,* но всякой *ползѫ*-тѫ
25 на другыго. [г]Всичко що ся продава на месопродавницѫ-тѫ яждте, безъ ника-
26 кво придируваніе заради совѣсть-тѫ; Защото [д]"Господня е земя-та, и което ѭ
27 напълнява." И ако отъ невѣрны-тѣ нѣкой вы покани, и вы искате да идете, [е]яждте каквото сложатъ отъ прѣдѣ ви, безъ никакво придирваніе заради совѣсть-
28 тѫ *си.* Ако ли ви рече нѣкой: Това е идоложьртвенно; не яждте, [ж]заради тогозь който ви е обадилъ, и *за* совѣсть-тѫ: защото [з]"Господня е земя-та, и което
29 ѭ испълнява." А совѣсть казувамъ не твоѭ-тѫ, но на другыго *совѣсть-тѫ,* понеже [и]защо да ся сѫди моя-та свобода
30 отъ другѫ совѣсть? И ако азъ съ благодареніе участвувамъ *въ ядѣніе-то,* защо да бѫдѫ охулванъ за това, [і]за което азъ
31 благодарѭ? И тъй ядете [к]ли, піете ли, нѣщо ли правите, всичко за славѫ Бо-
32 жіѭ правѣте. [л]Не бывайте соблазнь ни на Іудеи, ни на Еллины, нито [м]на цер-
33 квѫ-тѫ Божіѭ; Както и азъ [н]угождавамъ на всичкы во всяко нѣщо [о]безъ да търсѭ своѭ-тѫ си ползѫ, но *ползѫ-тѫ* на многина за да ся спасѫтъ.

ГЛАВА 11.

1 [а]Подражатели бывайте на мене, както и
2 азъ на Христа. И захвалямъ ви, братіе, че [б]во всичко мя помните, [в]и държите
3 прѣданія-та, както ви *гы* прѣдадохъ. Искамъ пакъ да знаете, че [г]глава на всякой мѫжъ е Христосъ, а [д]глава на женѫ-тѫ е мѫжъ-тъ; [е]глава пакъ на Хри-
4 ста е Богъ. Всякой мѫжъ кога ся моли, или кога [ж]пророчествува, ако има главѫ-тѫ си покрытѫ, засрамува главѫ-тѫ си.
5 [з]А всяка жена която ся моли или пророчествува съ непокрытѫ главѫ, засрамува главѫ-тѫ си; защото е все еднакво
6 като да е съ [и]бръснѫтѫ *главѫ.* Защото жена ако ся не покрыва, нека остриже и космы-тѣ си. Но [і]ако е срамотно на женѫ да си стриже космы-тѣ, или да си бръсне *главѫ-тѫ,* то нека ся покрыва.
7 Защото мѫжъ-тъ не трѣбува да си покрыва главѫ-тѫ, понеже [к]е образъ и слава Божія; а жена-та е слава на мѫжъ-тъ;
8 Защото [л]мѫжъ-тъ не е отъ женѫ-тѫ, но
9 жена-та отъ мѫжъ-тъ; Понеже [м]не бы създаденъ мѫжъ-тъ за женѫ-тѫ, но же-
10 на-та за мѫжъ-тъ; За това жена-та е длъжна [н]заради ангелы-тѣ [о]да има на
11 главѫ-тѫ *си бѣлѣгъ на* власть. [п]Ни мѫжъ обаче безъ женѫ, нито жена безъ мѫжъ
12 *быва* въ Господа; Защото както жена-та е отъ мѫжъ-тъ, така и мѫжъ-тъ е чрѣзъ
13 женѫ-тѫ; [р]А всичко е отъ Бога. Сами въ себе си сѫдѣте, прилично ли е на
14 женѫ, да ся моли Богу гологлава? А не учи ли вы и само-то естество, че мѫжъ ако оставя косѫ-тѫ си да расте,
15 то е бесчестіе нему? Но жена ако оставя косѫ-тѫ си да расте, то е ней за славѫ; защото коса-та е дадена ней намѣсто по-
16 крывало. Но [с]ако ся яви нѣкой да е прѣ-

т Гл. 1; 9.
у Псал. 125; 3. 2 Пет. 2; 9.
ф Іер. 29; 11.
х Ст. 7. 2 Кор. 6; 17. 1 Іоан. 5; 21.
ц Гл. 8; 1.
ч Мат. 26; 26, 27, 28.
ш Дѣян. 2; 42, 46. Гл. 11; 23, 24.
щ Рим. 12; 5. Гл. 12; 27.
ъ Рим. 4; 12. Гал. 6; 16.
ы Рим. 4; 1. 9; 3, 5. 2 Кор. 11; 18.
ь Лев. 3; 3. 7; 15.
ѣ Гл. 8; 4.
ю Лев. 17; 7. Втор. 32; 17. Псал. 106; 37. Отк. 9; 20.
я 2 Кор. 6; 15, 16.
ѫ Втор. 32; 38.
ѩ Втор. 32; 21.
а Іез. 22; 14.
б Гл. 6; 12.
в Рим. 15; 1, 2. Ст. 33. Гл. 13; 5. Фил. 2; 4. 21.
г 1 Тим. 4; 4.
д Исх. 19; 5. Втор. 10; 14. Псал. 24; 1. 50; 12. Ст. 28.
е Лук. 10; 7.
ж Гл. 8; 10, 12.
з Втор. 10; 14. Псал. 24; 1. Ст. 26.
и Рим. 14; 16.
і Рим. 14; 6. 1 Тим. 4; 3, 4.
к Кол. 3; 17. 1 Пет. 4; 11.
л Рим. 14; 13. Гл. 8; 13. 2 Кор. 6; 3.
м Дѣян. 20; 28. Гл. 11; 22. 1 Тим. 3; 5.
н Рим. 15; 2. Гл. 9; 19, 22.
о Ст. 24.

—

а Гл. 4; 16. Ефес. 5; 1. Фил. 3; 17. 1 Сол. 1; 6. 2 Сол. 3; 9.
б Гл. 4; 17.
в Гл. 7; 17. 2 Сол. 2; 15. 3; 6.
г Ефес. 5; 23.
д Быт. 3; 16. 1 Тим. 2; 11, 12. 1 Пет. 3; 1, 5, 6.
е Іоан. 14; 28. Гл. 3; 23. 15; 27, 28. Фил. 2; 7, 8, 9.
ж Гл. 12; 10, 28. 14; 1 и др.
з Дѣян. 21; 9.
и Втор. 21; 12.
і Числ. 5; 18. Втор. 22; 5.
к Быт. 1; 26, 27. 5; 1. 9; 6.
л Быт. 2; 21, 22.
м Быт. 2; 18, 21, 23.
н Быт. 24; 65.
о Екк. 5; 6.
п Гал. 3; 28.
р Рим. 11; 36.
с 1 Тим. 6; 4.

пирливъ, ный такъвъ обычай нѣмамы, [т]нито церквы-тѣ Божіи.

17 И това като *ви* заржчвамъ, не *ви* захвалямъ, че ся събирате не за по добро, но 18 за по лошо. Защото първо, кога ся събирате въ церквж, [у]чувамъ че ставали раздори помежду вы; и по нѣщо вѣру- 19 вамъ; Защото нуждно е [ф]да има и раздѣленія между васъ, [х]за да ся явятъ до- 20 стойни-тѣ изъ помежду вы. И тъй събираніе-то ви наедно не е че ядете Госпо- 21 днѭ вечерѭ: Защото на яденіе-то всякой бързa да зема своѭ-тж си вечерѭ прѣди другыго, и единъ остава гладенъ, а [ц]дру- 22 гый ся напива. Кжщы ли нѣмате да ядете и да піете? или [ч]церквж-тж Божіѭ прѣзирате, [ш]и посрамяте тѣзи които нѣматъ *нищо?* Какво да ви рекж? Да ви захвалямъ ли за това? Не *ви* захвалямъ. 23 Защото [щ]азъ отъ Господа пріяхъ това, което ви и прѣдадохъ; [ъ]че Господь Іисусъ прѣзъ нощь-тж на прѣдаваніе-то му, 24 зѣ хлѣбъ, И като благодари, прѣломи и рече: Земѣте, яждте; това е тѣло-то мое, което за васъ ся ломи; това правѣте за 25 мое въспоминаніе. Така и чашж-тж, слѣдъ вечеряніе-то *зѣ*, и рече: Тая чаша е новый завѣтъ въ моѭ-тж кръвь; това правѣте, всякой пжть когато піете, за мое въспо- 26 минаніе. Защото всякой пжть когато ядете тойзи хлѣбъ, и піете тжзи чашж, смърть-тж Господнѭ възвѣстявате, [ы]до- 27 клѣ дойде той. [ь]Така що който яде тойзи хлѣбъ или піе чашж-тж Господнѭ недостойно, повиненъ ще бжде на тѣло-то 28 и кръвь-тж Господнѭ. Но [ѣ]да испытува человѣкъ себе си, и така да яде отъ 29 хлѣбъ-тъ, и да піе отъ чашж-тж; Защото който яде и піе недостойно, той яде и піе осжжденіе на себе си, като не отли- 30 чава тѣло-то Господне. Отъ това *има* испомежду вы множина немощни и болни, 31 а доста и умиратъ. Защото [ю]ако быхмы сами себе си сждили, не быхмы были 32 сждени. Но когато бывамы сждени, [я]наказувамы ся отъ Господа, за да не бж- 33 демъ осждени наедно съсъ свѣтъ-тъ. За това, братіе мои, когато ся събирате да 34 ядете, чакайте ся единъ другый; [ѫ]Ако ли е нѣкой гладенъ, да яде [ѭ]у дома си, да ся не събирате за осжжденіе. А за друго що остава [а]когато дойдж [б]ще наредѭ.

ГЛАВА 12.

1 А [а]за духовны-тѣ *дарбы*, братіе, не искамъ 2 да не знаете. *Вы* знаете, че [б]бѣхте язычници, влѣчени къмъ [в]нѣмы-тѣ идолы, 3 както ся водяхте. За това вы увѣдомявамъ, [г]че никой, като говори съ Духъ Божій, не казува анаѳема Іисусу, [д]и никой не може да нарече Іисуса Господь, 4 освѣнь чрѣзъ Духа Святаго. [е]Има различія на дарбы-тѣ, но [ж]Духъ-тъ е истый-тъ. 5 [з]Има различія на служенія-та, но Господь 6 е истый-тъ. Има и различія на дѣйствія-та, но Богъ е истый-тъ, [и]който дѣйствува все во все.

7 А [і]всякому ся дава явленіе-то на Духа 8 за ползж. Защото едному ся дава чрѣзъ Духа [к]слово на прѣмудрость, а другому 9 [л]слово на знаніе, по истый-тъ Духъ; [м]Другому пакъ вѣра, чрѣзъ истый-тъ Духъ, а [н]другому дарбы на исцѣленія, пакъ 10 чрѣзъ истый-тъ Духъ *ся даватъ*; А [о]другому дѣйствіе на чудеса, другому пророчество, а [п]другому распознаваніе на духове-тѣ, и [р]другому различни языци, [с]дру- 11 гому пакъ тълкуваніе на языцы. А всичко това го дѣйствува единый-тъ и тойзи истый Духъ, който всякому особно [т]раздѣлява [у]както му е угодно.

12 Защото [ф]както тѣло-то е едно, а има много удове, и вси-тѣ удове на едно-то тѣло, ако и много да сж, *пакъ* едно тѣло 13 сж; [х]така и Христосъ. Защото всичкы ный [ц]чрѣзъ единый-тъ Духъ ся крьстихмы *да смы* въ едно тѣло, [ч]и Іудеи и Еллини, и раби и свободни; [ш]и всинца въ единъ 14 Духъ ся напоихмы. Защото тѣло-то не е 15 единъ удъ, но много. Ако речеше нога-та: Понеже не сьмь ржка, не сьмь отъ тѣло-то; да ли за това тя не е отъ тѣло- 16 то? И ако речеше ухо-то: Понеже не сьмь око, не сьмь отъ тѣло-то, да ли за 17 това то не е отъ тѣло-то? Ако бѣше всичко-то тѣло око, дѣ *щѣше да е* слышаніе-то? ако ли все слышаніе, дѣ обо- 18 няніе-то? Но сега [щ]Богъ е положилъ удове-тѣ всякой единъ отъ тѣхъ въ тѣло- 19 то, [ъ]както е изволилъ. Ако бѣхж были вси-тѣ единъ удъ, дѣ *щѣше да е* тѣло-то? 20 Но сега удове сж много, а тѣло едно. 21 И не може око-то да рече на ржкж-тж: Нѣмамъ потрѣбж отъ тебе; или пакъ гла-

т Гл. 7; 17. 14; 33.
у Гл. 1; 10, 11, 12. 3; 3.
ф Мат. 18; 7. Лук. 17; 1. Дѣян. 20; 30. 1 Тим. 4; 1. 2 Пет. 2; 1, 2.
х Лук. 2; 35. 1 Іоан. 2; 19. Виж и Втор 13; 3.
ц 2 Пет. 2; 13. Іуд. 12.
ч Гл. 10; 32.
ш Іак 2; 6.
щ Гл. 15; 3. Гал. 1; 1, 11, 12.
ъ Мат. 26; 26. Мар. 14. 22. Лук. 22; 19.
ы Іоан. 14; 3. 21; 22. Дѣян. 1; 11. Гл. 4; 5. 15; 23. 1 Сол. 4; 16. 2 Сол. 1; 10. Іуд. 14. Отк. 1; 7.
ь Числ. 9; 10, 13. Іоан. 6; 51, 63, 64. 13; 27. Гл. 10; 21.
ѣ 2 Кор. 13; 5. Гал. 6; 4.
ю Псал. 32; 5. 1 Іоан. 1; 9.
я Псал. 94; 12, 13. Евр. 12; 5 до 11.
ѫ Ст. 21.
ѭ Ст. 22.
а Гл. 4; 19.
б Гл. 7; 17. Тит. 1; 5.

—

а Гл. 14; 1, 37.
б Гл. 6; 11. Ефес. 2; 11, 12. 1 Сол. 1; 9. Тит 3; 3. 1 Пет. 4; 3.
в Псал. 115; 5.
г Мар. 9; 39. 1 Іоан. 4; 2, 3.
д Мат. 16; 17. Іоан. 15; 26. 2 Кор. 3; 5.
е Рим. 12; 4 и дрг. Евр. 2; 4. 1 Пет. 4; 10.
ж Ефес. 4; 4.
з Рим. 12; 6, 7, 8. Ефес. 4; 11.
и Ефес. 1; 23.
і Рим. 12; 6, 7. 8. Гл. 14; 26. Ефес. 4; 7. 1 Пет. 4; 10, 11.
к Гл. 2; 6, 7.
л Гл. 1; 5. 13; 2. 2 Кор. 8; 7.
м Мат. 17; 19, 20. Гл. 13; 2. 2 Кор. 4; 13.
н Мар. 16; 18. Іак. 5; 14.
о Мар. 17; 17. Ст. 28, 29. Гал. 3; 5.
п Рим. 12; 6. Гл. 13; 2. 14; 1, и дрг.
р Гл. 14; 29. 1 Іоан. 4; 1.
с Дѣян. 2; 4. 10; 46 Гл. 13; 1.
т Рим. 12; 6. Гл. 7; 7. 2 Кор. 10; 13. Ефес. 4; 7.
у Іоан. 3 8. Евр. 2; 4.
ф Рим. 12; 4, 5. Ефес. 4; 4, 16.
х Ст. 27. Гал. 3; 16
ц Рим. 6; 5.
ч Гал. 3; 28. Ефес. 2; 13, 14, 16. Кол. 3; 11.
ш Іоан. 6; 63. 7; 37, 38, 39.
щ Ст. 28.
ъ Рим. 12; 3. Гл. 3; 5. Ст. 11.

ва-та на нозѣ-тѣ: Нѣмамъ потрѣбж отъ васъ. 22 Но удове-тѣ на тѣло-то, които ся виждатъ че сж по слаби, тѣ сж много по потрѣбни. 23 И тѣзи *части* на тѣло-то които ни ся виждатъ за по бесчестны, тѣмъ повече почесть прилагамы, и неблагообразни-тѣ наши *удове* иматъ по голѣмо благообразіе. 24 А благообразни-тѣ наши *удове* нѣматъ нуждж. Но Богъ е распоредилъ тѣло-то, като е далъ на лишено-то по голѣмж почесть; 25 За да нѣма раздоръ въ тѣло-то, но удове-тѣ да иматъ исто-то попеченіе единъ за другый; 26 И ако страда единъ удъ, вси-тѣ удове състрадатъ; ако ли ся слави единъ удъ, вси-тѣ удове ся радуватъ съ него заедно. 27 А [ы]вы сте тѣло Христово, и частно [ь]удове.

28 И [ѣ]едны постави Богъ въ церквж-тж, първо [ю]апостолы, второ [я]пророцы, трето учители, послѣ [ж]чудеса, напоконъ [ѣж]дарбы на исцѣленіе, [а]помаганія, [б]управленія, разни языцы. 29 Всичкы-тѣ апостоли ли сж? всичкы-тѣ пророци ли сж? всичкы-тѣ учители ли сж? всичкы *дѣйствуватъ* ли чудеса? 30 Всичкы иматъ ли дарбы на исцѣленіе? всичкы говорятъ ли языцы? всичкы тълкуватъ ли? 31 [в]Имайте ревность за по добры-тѣ дарбы; и *азъ* още по прѣвъсходенъ пжть ви показвамъ.

ГЛАВА 13.

1 Ако говорїж съ человѣчески и ангелскы языцы, а любовь нѣмамъ, ще сьмь мѣдь що звънти или кимвалъ що дрънка. 2 И [а]ако имамъ пророчество, и знаїж всичкы-тѣ тайны, и всяко знаніе, и ако имамъ всичкж-тж вѣрж, [б]щото и горы да прѣмѣстямъ, а любовь нѣмамъ, нищо не сьмь. 3 И [в]ако раздамъ всичкый-тъ си имотъ за прѣхранж *на сиромасы-тѣ*, и ако прѣдамъ тѣло-то си на изгореніе, а любовь нѣмамъ, нищо не ся ползувамъ. 4 [г]Любовь-та дълготърпи, благосклонна е; любовь-та не завижда; любовь-та не ся прѣвъзнося, 5 не ся горди, Не безобразствува, [д]не дири свое-то си, не ся раздражава, не мысли зло, 6 На неправдж-тж ся [е]не радува, 7 а [ж]срадува ся на истинж-тж, [з]Всичко прѣтърпѣва, на всичко хваща вѣрж, на всичко ся надѣе, всичко търпи. 8 Любовь-та никога не отпада; *другы-тѣ* обаче, пророчества ли сж, ще ся прѣкратятъ; языци ли сж, ще прѣстанжтъ; знаніе ли е, ще исчезне: 9 Защото [и]отъ части знаемъ, 10 и отъ части пророкувамы; Но когато дойде съвършенно-то, тогазъ това което е отъ части ще ся прѣкрати. 11 Когато бѣхъ младенецъ, като младенецъ говорихъ, като младенецъ мудрувахъ, като младенецъ размышлявахъ; но отъ какъ станжхъ мжжъ, напуснжхъ което е младенческо. 12 Защото [і]сега видимъ мрачкаво *както* прѣзъ огледало, а тога *ще гледамы* [к]лице съ лице; сега познавамъ отъ части, а тога ще познаїж както сьмь и познатъ. 13 А сега оставатъ тѣзи три-тѣ, вѣра, надежда, любовь; но най голѣма отъ тѣхъ е любовь-та.

ГЛАВА 14.

1 Слѣдувайте любовь-тж, и [а]желайте съ ревность духовны-тѣ *дарбы*, [б]а наипаче да пророчествувате. 2 Защото [в]който говори языкъ *незнаенъ*, не говори на человѣцы, но Богу; защото никой *му* не проумѣва, но духомъ тайны говори; 3 А който пророчествува, говори на человѣцы *за* назиданіе и увѣщаніе и утѣшеніе. 4 Който говори *незнаенъ* языкъ, назидава себе си; а който пророчествува назидава церквж-тж. 5 Искамъ всичкы да говорите языцы, а повече да пророчествувате; защото който пророчествува по горенъ е отъ тогози който говори *разны* языцы, освѣнъ ако тълкува за да земе церква-та назиданіе. 6 И сега, братіе, ако бы да дойдж при васъ и да говорїж *незнаены* языцы, какво ще вы ползувамъ, ако ви не говорїж, или [г]съ откровеніе, или съ познаніе, или съ пророчество, или съ поученіе? 7 И бездушны-тѣ нѣща, които издаватъ гласъ, свирка или кытара, ако не дадѫтъ отличителны звукове, какъ ще ся познае това което свирятъ съсъ свиркж-тж или съ кытарж-тж? 8 Защото ако бы издала тржба-та неопрѣдѣленъ гласъ, кой бы ся приготвилъ на бой? 9 Така и вы, ако не дадете съ языкъ-тъ си вразумителны рѣчи, какъ ще ся познае това което говорите? защото на вѣтръ ще говорите. 10 Толкозъ вида гласове ся случаватъ на свѣтъ-тъ, и ни единъ отъ тѣхъ *не е* безъ значеніе. 11 И тъй ако не разумѣїж значеніе-то на гласъ-тъ ще бждж другоязыченъ за тогози който говори, и тойзи който говори другоязыченъ за мене. 12 Така и вы, понеже сте ревнители на духовны-тѣ *дарованія*, старайте ся да ся прѣумножатъ у васъ за назиданіе на церквж-тж. 13 За това който говори языкъ *незнаенъ*,

ы Рим. 12; 5. Ефес. 1; 23. 4; 12. 5; 23, 30. Кол. 1; 24.
ь Ефес. 5; 30.
ѣ Ефес. 4. 11.
ю Ефес. 2: 20. 3; 5.
я Дѣян. 13; 1. Рим. 12; 6.
ж Ст. 10.
ѣж Ст. 9.
а Числ. 11; 17.
б Рим. 12; 8. 1 Тим. 5; 17. Евр. 13; 17, 24.
в Гл. 14; 1, 39.

—

а Гл. 12; 8, 9, 10, 28. 14; 1 и др. Виж и Мат. 7; 22.
б Мат. 17; 20. Мар. 11; 23. Лук. 17; 6.
в Мат. 6; 1, 2
г Прит. 10; 12. 1 Пет. 4; 8.
д Гл. 10; 24 Фил. 2; 4.
е Псал. 10; 3. Рим. 1; 32.
ж 2 Іоан. 4.
з Рим. 15; 1. Гал. 6; 2. 2 Тим. 2; 24.
и Гл 8; 2.
і 2 Кор. 3; 18. 5; 7. Фил. 3; 12.
к Мат. 18; 10. 1 Іоан. 3; 2.

—

а Гл. 12; 31.
б Числ. 11; 25, 29.
в Дѣян. 2; 4. 10; 46.
г Ст. 26.

нека ся моли *за дарбж-тж и* да тълкува. 14 Защото ако ся молж по языкъ *незнаенъ*, духъ-тъ ми ся моли, а умъ-тъ ми остава 15 бесплоденъ. И тъй що е? ще ся молж съ духъ-тъ си, ще ся молж и съ умъ-тъ си; [д]ще пѣж съ духъ-тъ си, [е]ще пѣж 16 и съ умъ-тъ си. Понеже ако славословишь съ духъ-тъ си, онзи който е отъ редъ-тъ на простацы-тѣ, какъ ще каже [ж]на твое-то благодареніе, аминь, като не 17 знае що говоришь? Защото ты благодаришь добрѣ, но другый-тъ не ся назидава. 18 Благодарж Бога моего, че азъ отъ всич- 19 кы васъ повече языцы говорж: Но въ церквж прѣдпочитамъ да изговорж петь думы съ умъ-тъ си, за да наставж и другы, а не десеть тысящы думы съ я- 20 зыкъ *незнаенъ*. Братіе, [з]не бывайте по умъ-тъ дѣца, но [и]бывайте младенци по злобж-тж, а по умъ-тъ съвършенни мж- 21 жіе. [і]Въ законъ-тъ е писано: [к]Съ другы языцы и съ другы устны ще поговорж на тойзи народъ: и нито така ще мя послу- 22 шатъ, казува Господь. За това, языци-тѣ сж бѣлѣгъ не за тѣзи които вѣруватъ, но за тѣзи които не вѣруватъ; а пророчество-то е не за тѣзи които не вѣруватъ, 23 но за тѣзи които вѣруватъ. И тъй ако ся събере всичка-та церква наедно, и всичкы-тѣ *начнжтъ* да говорятъ по *незнаены* языцы, а влѣзатъ простаци, или невѣрни, [л]не ще ли да рекжтъ че вы сте 24 полудѣли? Ако ли всичкы пророчествуватъ, и влѣзе нѣкой невѣрникъ, или простакъ, той отъ всичко ся изобличава, и 25 отъ всичко ся испытува; И така скрышны-тѣ на сърдце-то му ставатъ явны; и тъй ще падне на лице-то си, ще ся поклони Богу, и ще исповѣда [м]че наистинж Богъ е между васъ.

26 И тъй, братіе, що има? Кога ся събирате, всякой отъ васъ псаломъ [н]има, поученіе има, языкъ има, откровеніе има, тълкованіе има; [о]всичко да быва за на- 27 зиданіе. Ако говори нѣкой языкъ *незнаенъ, да говорятъ* по двама, или най много по трима, и наредъ; а единъ да тъл- 28 кува. Ако ли нѣма тълкователь, да мълчи въ церквж, и да говори на себе си и 29 Богу. А пророци да говорятъ двама или 30 трима, а [п]другы-тѣ да разсжждатъ; Ако ли дойде откровеніе на другыго отъ сѣ- 31 дящы-тѣ, [р]първый-тъ да млъкнува. Защото единъ слѣдъ другый всичца можете да пророчествувате, за да научаватъ 32 всичкы, и всичкы да ся утѣшаватъ. И [с]духове-тѣ пророческы покоряватъ ся на 33 пророцы-тѣ. Защото Богъ не е *Богъ* на немирство, но на миръ, [т]както по всич- 34 кы-тѣ церквы на святыи-тѣ. [у]Жены-тѣ ви да мълчатъ въ церквы-тѣ, защото не имъ е простено да говорятъ, [ф]но да ся покоряватъ, [х]както и законъ-тъ казува. 35 Ако ли ищжтъ да научатъ нѣщо, да пытатъ мжжіе-тѣ си у дома си; защото е срамотно на жены да говорятъ въ цер- 36 квж. Слово-то Божіе отъ васъ ли излѣзе? 37 или е само до васъ достигнжло? [ц]Ако мни нѣкой че е пророкъ или духовенъ, нека узнае че това което ви пишж е за- 38 повѣди Господни. Но ако не разумѣва 39 нѣкой, да не разумѣва. За това, братіе, [ч]имайте ревность да пророчествувате, и не възбранявайте да говорятъ языцы. 40 [ш]Всичко да быва благообразно и редовно.

ГЛАВА 15.

1 Още, братіе, увѣдомявамъ ви евангеліе-то [а]което ви проповѣдахъ, което и пріяхте, 2 [б]въ което и стоите, [в]Чрѣзъ което ся и спасавате, ако държите споредъ както ви сьмъ благовѣстилъ; [г]освѣнь ако не 3 сте напразно повѣрували. Защото ви [д]прѣдадохъ най първо, онова [е]което и пріяхъ, *сирѣчь* че Христосъ умрѣ за грѣхове-тѣ 4 ни, [ж]споредъ писанія-та; И погребенъ бы и въскръснж въ третій день, [з]споредъ 5 писанія-та; И [и]яви ся на Кифж, послѣ 6 [і]на дванадесеть-тѣ. Слѣдъ това ся яви на повече отъ петстотинъ братія изведнъжь, отъ които повече-то и до сега 7 сж живи, а нѣкои и починжхж. Послѣ ся яви Іакову, [к]послѣ на всичкы-тѣ апо- 8 столы; [л]А най послѣ отъ всичкы, яви ся 9 и на мене, като на нѣкой извергъ. Защото азъ сьмъ [м]най малкый-тъ отъ апостолы-тѣ; който не сьмъ достоинъ и апостолъ да ся нарекж, защото [н]гонихъ церквж-тж 10 Божіж. Но съ Божіж-тж [о]благодать сьмъ каквото сьмъ; и негова-та на мене благодать не бы празна, но трудихъ ся [п]повече отъ всичкы тѣхъ; [р]не азъ обаче, но Божія-та благодать, която е съ мене. 11 И тъй или азъ или тѣ, така проповѣдувамы, и така сте повѣрували.

д Ефес. 5; 19. Кол. 3; 16.
е Псал. 47; 7.
ж Гл. 11; 24.
з Псал. 131; 2. Мат. 11; 25. 18; 3. 19; 14. Рим. 16; 19. Гл. 3; 1. Ефес. 4; 14. Евр. 5; 12, 13.
и Мат. 18; 3. 1 Пет. 2; 2.
і Іоан. 10; 34.
к Иса. 28; 11, 12.
л Дѣян. 2; 13.
м Иса. 45; 14. Зах. 8; 23.
н Ст. 6. Гл. 12; 8, 9, 10.
о Гл. 12; 7. 2 Кор. 12; 19. Ефес. 4; 12.
п Гл. 12; 10.
р 1 Сол. 5; 19, 20.
с 1 Іоан. 4; 1.
т Гл. 11; 16.
у 1 Тим. 2; 11, 12.
ф Гл. 11; 3. Ефес. 5: 22. Кол. 3; 18. Тит. 2; 5. 1 Пет. 3; 1.
х Быт. 3; 16.
ц 2 Кор. 10: 7. 1 Іоан. 4: 6.
ч Гл. 12; 31. 1 Сол. 5; 20.
ш Ст. 33.

—

а Гал. 1; 11.
б Рим. 5; 2.
в Рим. 1; 16. Гл. 1; 21.
г Гал. 3; 4.
д Гл. 11; 2, 23.
е Гал. 1; 12.
ж Псал. 22; 15 и друг. Иса. 53; 5, 6 и друг. Дан. 9; 26. Зах. 13; 7. Лук. 24; 26, 46. Дан. 3; 18. 26; 23. 1 Пет. 1; 11. 2; 24.
з Псал. 2; 7. 16; 10. Иса 53; 10. Осія 6; 2. Лук. 24; 26, 46. Дѣян. 2; 25 до 31. 13; 33, 34, 35. 26; 22, 23. 1 Пет. 1; 11.
и Лук. 24; 34.
і Мат. 28; 17. Мар. 16; 14. Лук. 24; 36. Іоан. 20; 19, 26. Дѣян. 10; 41.
к Лук. 24; 50. Дѣян. 1; 3, 4.
л Дѣян 9; 4, 17. 22; 14, 18. Гл. 9: 1.
м Ефес. 3; 8.
н Дѣян. 8; 3. 9; 1. Гал. 1; 13. Фил. 3; 6. 1 Тим. 1; 13.
о Ефес. 3: 7, 8.
п 2 Кор. 11; 23. 12; 11.
р Мат. 10; 20. Рим. 15; 18, 19. 2 Кор. 3; 5. Гал. 2: 8 Ефес. 3; 7. Фил. 2; 13.

12 А когато ся проповѣдува Христосъ че е въскрьснжлъ отъ мьртвы-тѣ, какъ казуватъ нѣкои отъ помежду вы че нѣма
13 въскрьсеніе на мьртвы-тѣ? Ако нѣма въскрьсеніе на мьртвы-тѣ, [с]то нито Хри-
14 стосъ е въскрьснжлъ; И ако Христосъ не е въскрьснжлъ, то празна е наша-та
15 проповѣдь, празна и ваша-та вѣра. Намѣрувамы ся още и лъжесвидѣтели на Бога; защото [т]свидѣтелствувахмы за Бога, че е въскрьсилъ Христа; когото не е въскрьсилъ, ако е тъй че мьртви-тѣ не въс-
16 крьснуватъ; Защото ако мьртви-тѣ не въскрьснуватъ, не е нито Христосъ въскрь-
17 снжлъ; Ако ли Христосъ не е въскрьснжлъ, суетна е вѣра-та ви; [у]още сте
18 въ грѣхове-тѣ си. То и тѣзи които сж
19 починжли въ Христа погынжли сж. [ф]Ако само въ тойзи животъ ся надѣемъ на Христа, то смы най окаянни отъ всичкы-
20 тѣ человѣцы. А нынѣ [х]Христосъ въскрьснж отъ мьртвы-тѣ, и [ц]станж начатъкъ
21 на починжлы-тѣ. Понеже [ч]както чрѣзъ человѣка смьрть-та *дойде*, така [ш]чрѣзъ человѣка и въскрьсеніе-то на мьртвы-тѣ.
22 Защото, както чрѣзъ Адама всичкы умиратъ, така чрѣзъ Христа всичкы ще ожи-
23 вѣжтъ. Но [щ]всякой на редъ-тъ си; Христосъ начатъкъ, послѣ които сж Хри-
24 стови въ пришествіе-то негово; Напоконъ *ще бжде* скончаніе-то, [ъ]когато прѣдаде царство-то Богу и Отцу; когато унищожи всяко началство и всякж власть и силж;
25 Защото трѣба да царува [ы]доклѣ положи
26 всичкы-тѣ врагове подъ нозѣ-тѣ си. [ь]Най послѣдень врагъ *който* ся унищожава е
27 смьрть-та. Защото [ѣ]"всичко покори подъ нозѣ-тѣ му;" а кога каже, че всичко е покорено, явно е че освѣнь тогози, който
28 е покорилъ нему всичко-то; А [ю]когато ся покори нему всичко, тогазь [я]и самъ си Сынъ-тъ ще ся покори на тогози който е покорилъ нему всичко-то, за да
29 бжде Богъ все во все. Понеже какво ще сторятъ тія които ся крьщаватъ заради мьртвы-тѣ, ако никакъ мьртви-тѣ не въскрьснуватъ? защо ли ся и крьщаватъ
30 зарадь мьртвы-тѣ? [ѫ]Защо ли и ный вся-
31 кой часъ бѣдствувамы? [ѭ]Всякой день умирамъ, [а]тако ми похвалж-тж за васъ, коіжто имамъ въ Христа Іисуса Господа
32 нашего. Ако по человѣчески ся [б]борихъ азъ съсъ звѣрове въ Ефесъ; каквж ползж имамъ, ако мьртви-тѣ не въскрьснуватъ? [в]"Да ядемъ и да піемъ, защото утрѣ ще
33 умремъ." Не ся льстѣте: "Злы-тѣ съоб-
34 щества [г]развалятъ добры-тѣ нравы." [д]Свѣстѣте ся споредъ както е праведно, и не съгрѣшавайте: [е]защото нѣкои *отъ васъ* Бога не знаіжтъ: *това* [ж]за вашъ срамъ *го* казувамъ.
35 Но ще рече нѣкой: [з]Какъ ще въскрьснжтъ мьртви-тѣ? и съ какво тѣло ще
36 дойджтъ? Безумне, [и]това което ты сѣешь,
37 ако не умре, не ся съживява. И това което сѣешь, не посѣвашь тѣло-то което ще изникне, но голо зьрно, каквото ся
38 случи, пшенично или друго нѣкое; А Богъ му дава тѣло, каквото си ще, и на всяко
39 сѣме свое-то *му* тѣло. Всяка плъть не е еднаква плъть; но друга плъть е на человѣцы-тѣ, а друга плъть на скотове-тѣ, друга пакъ на рыбы-тѣ, и друга на пти-
40 цы-тѣ. *Има* и тѣлеса небесны, и тѣлеса земны; друга е обаче слава-та на небе-
41 сны-тѣ, а друга на земны-тѣ. Друга е слава-та на слънце-то, и друга слава-та на лунж-тж, и друга слава-та на звѣзды-тѣ; защото звѣзда отъ звѣздж различа
42 споредъ славж-тж. [і]Така и въскрьсеніе-
43 то на мьртвы-тѣ. [к]Сѣе ся въ тлѣніе, въскрьснува въ нетлѣніе; Сѣе ся въ бесчестіе, въскрьснува въ славж; сѣе ся въ
44 немощь, въскрьснува въ силж; Сѣе ся тѣло естественно, въскрьснува тѣло духовно. Има тѣло естественно, има и тѣло
45 духовно. Така е и писано: Първый-тъ человѣкъ Адамъ [л]"станж душа жива," *а* [м]послѣдній-тъ Адамъ е [н]духъ животво-
46 рящъ. Но не първомъ духовно-то, но е-
47 стественно-то, и послѣ духовно-то. [о]Първый-тъ человѣкъ е отъ земіж-тж, [п]прьстенъ; вторый-тъ человѣкъ, Господь [р]отъ
48 небе-то. Какъвто е прьстный-тъ, таквизи сж и прьстни-тѣ, и какъвто [с]небесный-тъ,
49 таквизи и небесни-тѣ. И [т]както ся облѣкохмы въ образъ-тъ на прьстный-тъ [у]ще ся облѣчемъ и въ образъ-тъ на небесный-тъ.
50 И това *ви* казувамъ, братіе, [ф]че плъть и кръвь не могжтъ да наслѣдятъ царство-то Божіе; нито тлѣніе-то наслѣдува нетлѣніе-то.
51 Ето, еднж тайнж ви казувамъ; [х]всинца нѣма да умремъ, но [ц]всинца
52 ще ся измѣнимъ, Въ еднж минутж, въ мьгновеніе на око, съ послѣдніж-тж тржбж; [ч]защото ще затржби, и мьртви-тѣ ще въс-

с 1 Сол. 4; 14.
т Дѣян. 2; 24, 32. 4; 10, 33. 13; 30.
у Рим. 4; 25.
ф 2 Тим 3; 12.
х 1 Пет 1; 3.
ц Дѣян. 26; 23. Ст. 23. Кол. 1; 18. Отк. 1; 5.
ч Рим. 5; 12, 17.
ш Іоан. 11; 25. Рим. 6; 23.
щ Ст. 20. 1 Сол 4; 15, 16, 17.
ъ Дан. 7; 14, 27.
ы Псал. 110; 1. Дѣян. 2; 34, 35. Ефес. 1; 22. Евр. 1; 13. 10; 13.
ь 2 Тим. 1; 10. Отк. 20; 14.
ѣ Псал. 8; 6. Мат. 28; 18. Евр. 2; 8. 1 Пет. 3; 22.
ю Фил. 3; 21.
я Гл. 3; 28. 11; 3.
ѫ 2 Кор. 11; 26. Гал. 5; 11.
ѭ Рим. 8; 26. Гл. 4; 9. 2 Кор. 4; 10, 11. 11; 23.
а 1 Сол. 2; 19.
б 2 Кор. 1; 8.
в Екк. 2; 24. Иса. 22; 13. 56; 12. Лук. 12; 19.
г Гл. 5; 6.
д Рим. 13; 11. Ефес. 5; 14.
е 1 Сол. 4; 5.
ж Гл. 6; 5.
з Іез. 37; 3.
и Іоан. 12; 24.
і Дан. 12; 3. Мат. 13; 43.
к Фил. 3; 21.
л Быт. 2; 7.
м Рим. 5; 14.
н Іоан. 5; 21. 6; 33, 39, 40, 54, 57. Фил. 3; 21. Кол. 3; 4.
о Іоан. 3; 31.
п Быт. 2; 7. 3; 19.
р Іоан. 3; 13, 31.
с Фил. 3; 20, 21.
т Быт. 5; 3.
у Рим. 8; 29. 2 Кор. 3; 18. 4; 11. Фил. 3; 21. 1 Іоан. 3; 2.
ф Мат. 16; 17. Іоан. 3; 3, 5.
х 1 Сол. 4; 15, 16, 17.
ц Фил. 3; 21.
ч Зах. 9; 14. Мат. 24; 31. Іоан. 5; 25. 1 Сол. 4; 16.

крьснѫтъ нетлѣнни, и ный ще ся измѣ-
53 нимъ. Защото трѣбува това тлѣнно-то да
ся облѣче въ нетлѣніе, [ш]и смьртно-то това
54 да ся облѣче въ безсмьртіе. А когато
тлѣнно-то това ся облѣче въ нетлѣніе, и
смьртно-то това ся облѣче въ безсмьртіе,
тогазь ще ся сбѫде слово-то което е пи-
55 сано: [щ]"Погълнѫта бы смьрть-та съ по-
бѣдѫ." [ъ]Дѣ ти, смьрте, жило-то? дѣ ти,
56 аде, побѣда-та. Жило-то на смьрть-тѫ е
грѣхъ-тъ, [ы]и сила-та на грѣхъ-тъ е за-
57 конъ-тъ: Но [ь]благодареніе Богу, който
ни даде [ѣ]побѣдѫ-тѫ чрѣзъ Господа на-
58 шего Іисуса Христа. [ю]И тъй, възлюбленни
мои братіе, бѫдѣте твърди, непоколебими,
и прѣизобилувайте всякога въ дѣло-то
Господне, понеже знаете [я]че трудъ-тъ ви
не ще да бѫде празденъ въ Господа.

ГЛАВА 16.

1 А колкото за [а]събираніе-то на милосты-
ніѭ-тѫ за святыи-тѣ, както наредихъ въ
церквы-тѣ Галатійскы, така сторѣте и вы.
2 [б]Въ първый-тъ *день* на седмицѫ-тѫ, вся-
кой отъ васъ да отдѣля *по нѣщо*, споредъ
както му успѣва работа-та, и да го има
при себе си; да не бы, кога дойдѫ то-
газь да ставатъ събиранія-та на мило-
3 стыніѭ-тѫ. И кога дойдѫ, [в]които одобрите
съ писма тѣхъ ще проводіѭ да отнесѫтъ
4 подаръкъ-тъ ви въ Іерусалимъ; [г]И ако
бѫде достойно да идѫ и азъ, съ мене
5 ще отидѫтъ. Азъ ще дойдѫ при васъ,
[д]като минѫ прѣзъ Македоніѭ; (защото
6 прѣзъ Македоніѭ минувамъ.) А може
бы да поостанѫ при васъ, или *може* и
да прѣзимувамъ, [е]за да мя испроводите
7 вы на кѫдѣто отидѫ. Защото не ми ся ще
сега въ минуваніе-то да ся видіѭ съ васъ;
но надѣіѭ ся да останѫ при васъ нѣколко
8 врѣме, [ж]ако бы *ми* Господь дозволилъ. А
въ Ефесъ ще ся бавіѭ до петдесетницѫ-тѫ;
9 Защото ми ся [з]отворихѫ врата голѣмы
и работны, [и]*има* и много противници.
10 [і]Ако ли дойде Тимоѳей, гледайте да
бѫде безъ страхъ при васъ; защото *и
той* работи [к]дѣло-то Господне, както и
11 азъ. За това [л]никой да го не унищожи;
но [м]испроводѣте *ми* го миромъ, да дойде
при мене; защото го очакувамъ съ бра-
12 тія-та. А за брата [н]Аполлоса молихъ му
ся много да дойде съ братія-та при васъ:
и не му ся щѣше никакъ да дойде сега;
ще дойде обаче когато му прилегне.
13 [о]Бѫдѣте бодри, стойте [п]въ вѣрѫ-тѫ,
бѫдѣте мѫжественни, [р]крѣпкы бѫдѣте.
14 [с]Всичко у васъ съ любовь да быва.
15 Още вы моліѭ, братіе; знаете [т]Стефа-
ниновъ-тъ домъ, че е [у]начатъкъ на А-
хаіѭ, и сѫ отредили себе си [ф]въ слу-
16 женіе на святыи-тѣ; [х]Да ся подчинявате
и вы на таквызь, и на всякого който
17 съдѣйствува и ся [ц]труди. Радувамъ ся
за дохожданіе-то на Стефанина, на Фур-
туната и на Ахаика, [ч]защото тѣ запъл-
18 нихѫ *мое-то* отъ васъ лишеніе; Понеже
[ш]успокоихѫ и мой-тъ духъ и вашій-тъ;
за това [щ]припознавайте таквызь *человѣцы*.
19 Поздравяватъ вы церквы-тѣ които сѫ
въ Азіѭ. Поздравяватъ вы въ Господа
прѣмного Акила и Прискилла, [ъ]съ дома-
20 шніѭ-тѫ си церквѫ. Поздравяватъ вы
всичкы-тѣ братія. [ы]Поздравѣте ся единъ
другый съсъ цѣлованіе свято.
21 [ь]Поздравленіе-то *пишѫ* азъ Павелъ съ
22 рѫкѫ-тѫ си. [ѣ]Който не люби Господа
Іисуса Христа, [ю]да бѫде анаѳема, [я]*ма-
23 ранъ аѳа. [ж]Благодать-та на Господа *на-
24 шего* Іисуса Христа *да бѫде* съ васъ. Лю-
бовь-та ми съсъ всичкы васъ въ Христа
Іисуса. Аминь.

ш 2 Кор. 5; 4.
щ Иса. 25; 8. Евр. 2; 14, 15. Отк. 20; 14.
ъ Осіи 13; 14.
ы Рим. 4; 15. 5; 13. 7; 5, 13.
ь Рим. 7; 25.
ѣ 1 Іоан. 5; 4, 5.
ю 2 Пет. 3; 14.
я Гл. 3: 8.

а Дѣян. 11; 29. 24: 17. Рим. 15; 26. 2 Кор. 8; 4. 9; 1, 12. Гал. 2; 10.
б Дѣян. 20; 7. Отк. 1; 10.
в 2 Кор. 8; 19.
г 2 Кор. 8; 4, 19.
д Дѣян. 19; 21. 2 Кор. 1; 16.
е Дѣян. 15; 3. 17; 15. 21; 5. Рим. 15; 24. 2 Кор. 1; 16.
ж Дѣян. 18; 21. Гл. 4; 19. Іак. 4; 15.
з Дѣян. 14; 27. 2 Кор. 2; 12. Кол. 4; 3. Отк. 3; 8.
и Дѣян. 19; 9.
і Дѣян. 19; 22. Гл. 4; 17.
к Рим. 16; 21. Фил. 2; 20, 22. 1 Сол. 3; 2.
л 1 Тим. 4; 12.
м Дѣян. 15; 33.
н Гл. 1; 12. 3; 5.
о Мат. 24: 42. 25; 13. 1 Сол. 5; 6. 1 Пет. 5; 8.
п Гл. 15; 1. Фил. 1: 27. 4; 1. 1 Сол. 3; 8. 2 Сол. 2: 15.
р Ефес. 6; 10. Кол. 1; 11.
с Гл. 14; 1. 1 Пет. 4; 8.
т Гл. 1; 16.
у Рим. 16; 5.
ф 2 Кор. 8; 4. 9; 1. Евр. 6; 10.
х Евр. 13; 17.
ц Евр. 6; 10.
ч 2 Кор. 11; 9. Филип. 2; 30. Филим. 13.
ш Кол. 4; 8.
щ Фил. 2: 29. 1 Сол. 5; 12.
ъ Рим. 16; 5, 15. Филим. 2.
ы Рим. 16; 16.
ь Кол. 4: 18. 2 Сол. 3; 17.
ѣ Ефес. 6; 24.
ю Гал. 1; 8, 9.
я Іуд. 14, 15.
* т. е. Господь нашъ иде.
ж Рим. 16; 20.

КЪ КОРИНѲЯНОМЪ ВТОРО-ТО ПОСЛАНІЕ

НА

СВЯТАГО АПОСТОЛА ПАВЛА.

ГЛАВА 1.

1 Павелъ съ Божіѭ-тѫ волѭ [а]апостолъ Іисусъ Христовъ, и Тимоѳей братъ, къмъ Божіѭ-тѫ церквѫ, която е въ Коринѳъ, и [б]къмъ всичкы-тѣ святыи, които сѫ по всичкѫ Ахаіѭ; 2 [в]Благодать вамъ и миръ отъ Бога Отца нашего, и Господа Іисуса Христа.

3 [г]Благословенъ Богъ и Отецъ на Господа нашего Іисуса Христа, Отецъ на милосердіе-то и Богъ на всяко утѣшеніе, 4 Който ны утѣшава въ всякѫ нашѫ скърбь, за да можемъ и ный да утѣшавамы тѣзи които ся намѣруватъ во всякѫ скърбь, съ утѣшеніе-то съ което ный сами смы утѣшаваны отъ Бога. 5 Защото [д]както ся прѣумножаватъ въ насъ страданія-та Христовы, така чрѣзъ Христа ся прѣумножава и утѣшеніе-то наше. 6 И скърбимъ ли, *скърбимъ* [е]за ваше-то утѣшеніе и спасеніе, което ся дѣйствува чрѣзъ търпѣніе-то на исты-тѣ страданія, които страдамы и ный; ако ли ся утѣшавамы, *утѣшавамы ся* за ваше-то утѣшеніе и спасеніе; 7 И надежда-та коіѭто имамы за васъ е твърда; понеже знаемъ, че [ж]както сте участници на страданія-та, така и на утѣшеніе-то. 8 Защото не искамы да не знаете, братіе, [з]за нашѫ-тѫ скърбь, която ни ся случи въ Азіѭ, че твърдѣ много ся отеготихмы, повече отъ силѫ-тѫ си, така щото ся отчаяхмы и за животъ-тъ си; 9 Но ный сами въ себе си зѣхмы си осѫжданіе-то на смърть-тѫ, [и]да не уповавамы на себе си, но на Бога който въскрьсява мъртвы-тѣ: 10 [і]Който е избавилъ насъ отъ толкозь *близскѫ* смърть, и избавя *ны;* комуто ся надѣемъ че и пакъ ще избави, 11 Когато и [к]вы съ молитвѫ содѣйствувате за насъ, щото [л]поради даденото намъ чрѣзъ мнозина дарованіе, да бѫде за насъ отъ много лица благодареніе.

12 Защото наша-та похвала е това, свидѣтелство-то на нашѫ-тѫ совѣсть, че ный съ простотѫ и [м]искренность по Бога, не [н]съ плътскѫ мудрость, но съ благодать Божіѭ, поминѫхмы на свѣтъ-тъ, а най много между васъ. 13 Защото не ви пишемъ друго, освѣнь това което четете, или и познавате; а надѣѭ ся че и до край ще познаете; 14 Както ны отчасти и познахте, [о]че смы похвала вамъ, [п]както и вы намъ, въ день-тъ на Господа Іисуса. 15 И съ тѫзи увѣренность [р]искахъ да дойдѫ при васъ, по испърво, за да имате [с]вторѫ благодать; 16 И прѣзъ васъ да минѫ въ Македоніѭ, и [т]пакъ отъ Македоніѭ да дойдѫ при васъ, и вы да мя испроводите въ Іудеѭ. 17 И тъй като бѣше това намѣреніе-то ми, да ли сьмь легкоумно постѫпилъ? или намѣреніе-то ми е намѣреніе [у]плътско, за да бѫде у мене ту ей ей, ту не не? 18 Вѣренъ е Богъ, че слово-то ни къмъ васъ 19 не станѫ ей и не. Защото Іисусъ Христосъ [ф]Сынъ Божій, проповѣданный-тъ у васъ отъ насъ, отъ мене и Силуана и Тимоѳея, не станѫ ей и не, но въ него 20 станѫ [х]ей. Защото [ц]всичкы-тѣ Божіи обѣщанія въ него сѫ ей, и въ него аминь 21 за славѫ Божіѭ чрѣзъ насъ. А който ны утвърдява съ васъ въ Христа, [ч]и който 22 ны е помазалъ е Богъ; Който [ш]и запечата насъ, [щ]и даде обрученіе-то на Духъ-тъ въ сърдца-та ни.

23 И [ъ]азъ призовавамъ Бога за свидѣтель на моіѭ-тѫ душѫ, [ы]че понеже вы щадѭ 24 не съмь дошелъ още въ Коринѳъ: [ь]Не че имамы власть на вѣрѫ-тѫ ви, но защото смы споспѣшници на радость-тѫ ви: понеже [ѣ]чрѣзъ вѣрѫ-тѫ стоите.

ГЛАВА 2.

1 И това рѣшихъ въ себе си, [а]да не дохождамъ при васъ пакъ съсъ скърбь. 2 Защото ако оскърбявамъ азъ васъ, то

а 1 Кор. 1; 1. Ефес. 1: 1. Кол. 1; 1. 1 Тим. 1: 1. 2 Тим. 1; 1.
б Фил. 1; 1. Кол. 1; 2.
в Рим. 1; 7. 1 Кор. 1: 8. Гал. 1: 3. Фил. 1; 2. Кол. 1; 2. 1 Сол. 1; 1. 2 Сол. 1; 2. Филим. 3.
г Ефес 1; 3. 1 Пет. 1; 3.
д Дѣян. 9; 4. Гл. 4; 10. Кол. 1; 24.
е Гл. 4; 15.
ж Рим. 8; 17. 2 Тим. 2; 12.
з Дѣян. 19; 23. 1 Кор. 15; 32. 16; 9.
и Іер. 17; 5, 7.
і 2 Пет. 2; 9.
к Рим. 15; 30. Филип. 1; 19. Филим. 22.
л Гл. 4; 15.
м Гл. 2; 17. 4; 2.
н 1 Кор. 2; 4, 13.
о Гл. 5; 12.
п Фил. 2; 16. 4; 1. 1 Сол. 2; 19, 20.
р 1 Кор. 4; 19.
с Рим. 1; 11.
т 1 Кор. 16; 5, 6.
у Гл. 10; 2.
ф Мар. 1; 1. Лук. 1; 35. Дѣян. 9; 20.
х Евр. 13; 8.
ц Рим. 15; 8, 9.
ч 1 Іоан. 2; 20, 27.
ш Ефес. 1; 13. 4; 30. 2 Тим. 2; 19. Отк. 2; 17.
щ Гл. 5; 5. Ефес. 1; 14.
ъ Рим. 1: 9. Гл. 11; 31. Гал. 1; 20. Фил. 1; 8.
ы 1 Кор. 4; 21. Гл. 2; 3. 12; 20. 13; 2, 10.
ь 1 Кор. 3; 5. 1 Пет. 5; 3.
ѣ Рим. 11; 20. 1 Кор. 15; 1.

—

а Гл. 1; 23. 12; 20, 21. 13; 10.

мене кой ще да развесели, ако не тойзи
3 който е оскърбенъ отъ мене? И това исто-
то ви писахъ, че, кога дойдѫ, [б]да нѣмамъ
скърбь отъ тѣзи отъ които ми подобава ра-
дость да имамъ, като [в]имамъ увѣреніе на
всинца ви, че моя-та радость е *радость* на
4 всичкы васъ. Защото отъ голѣмѫ скърбь и
сърдечнѫ тѫгѫ писахъ ви съ много сьлзы,
[г]не да ся оскърбите, но да познаете голѣ-
мѫ-тѫ любовь, коіжто имамъ къмъ васъ.
5 [д]Ако ли *мя* е нѣкой оскърбилъ, [е]не е
оскърбилъ мене, но всинца вы отчасти,
6 да не отеготіѭ повече. За такъвъ единъ
доста е това запрѣщеніе [ж]отъ по многи-
7 на-та; [з]Така що напротивъ вы *трѣба* по-
вече да *му* простите и да *го* утѣшите,
щото такъвъ единъ да не бѫде погъл-
8 натъ отъ безмѣрнѫ скърбь. За това вы
моліѭ да утвърдите *вашѭ-тѫ* къмъ него
9 любовь: Понеже за това и писахъ, за
да вы познаіѭ съ опитъ, [и]да ли сте на
10 всичко послушливи. А комуто *вы* проща-
вате нѣщо, *прощавамъ му* и азъ; защото
ако сьмъ и простилъ нѣщо, комуто сьмъ
простилъ, за васъ сьмъ *сторилъ това*, отъ
11 Христово лице, За да не добые прѣиму-
щество надъ насъ Сатана: защото не смы
да не знаемъ неговы-тѣ умышленія.
12 [і]И когато *азъ* дойдохъ въ Троадѫ да
проповѣдамъ евангеліе-то Христово, и ми
ся [к]отворихѫ врата въ *дѣло-то* Господне,
13 Понеже не намѣрихъ брата си Тита, [л]не
ся успокои духъ-тъ ми; но простихъ ся
съ тѣхъ и излѣзохъ за въ Македоніѭ.
14 Но благодареніе Богу който ны прави
винѫгы да смы побѣдители въ Христа,
и на всяко мѣсто чрѣзъ насъ явява [м]уха-
15 ніе-то на негово-то познаніе. Защото ный,
прѣдъ Бога смы Христово благоуханіе
[н]за тѣзи които ся спасаватъ, и [о]за тѣзи
16 които погынуватъ. [п]На едны-тѣ смы у-
ханіе отъ смьрть за смьрть, а на другы-
тѣ уханіе отъ животъ за животъ. [р]И на
17 това кой е доволенъ? Защото [с]не смы
както много-то онѣзи които прѣправятъ
слово-то Божіе, но [т]искренно, и като отъ
Бога, прѣдъ Бога, въ Христа говоримъ.

ГЛАВА 3.

1 Пакъ ли [а]наченувамы да ся прѣпорѫч-
вамы? или имамы нуждѫ, както нѣкои,
за [б]прѣпорѫчителны писма до васъ, или
2 за прѣпорѫчителны отъ васъ? [в]Вы сте
наше-то писмо, написано въ сърдца-та ни,
знаемо и прочитаемо отъ всичкы-тѣ че-
3 ловѣцы; И явявате ся че сте писмо Хри-
стово, [г]станѫло чрѣзъ наше-то служеніе,
написано не съ мастило, но съ Духъ-тъ
на Бога живаго, [д]не на плочы каменны,
но [е]на плочы плътяны на сьрдце-то.
4 И таквѫзи увѣренность къмъ Бога
5 имамы *ный* чрѣзъ Христа; [ж]Не че смы
отъ самосебе си доволни да намыслимъ
нѣщо като отъ насъ си, но наше-то [з]до-
6 волство е отъ Бога; Който ны и удоволи
да бѫдемъ [и]служители [і]на новый-тъ за-
вѣтъ, [к]не на буквѫ-тѫ, но на духъ-тъ:
защото [л]буква-та убива, а [м]духъ-тъ ожи-
7 вотворява. [н]Ако ли служеніе-то на смьрть-
тѫ, въ [о]буквы издълбаны на камькъ,
станѫ съсъ славѫ, [п]така що синове-тѣ
Израилеви не можахѫ да гледатъ Мои-
сея въ лице, поради славѫ-тѫ на лице-
8 то му, която имаше да прѣстане; [р]Какъ
може служеніе-то на Духъ-тъ да не бѫде
9 съ по голѣмѫ славѫ? Защото ако слу-
женіе-то на осѫжданіе-то *станѫ съсъ* сла-
вѫ, много повече [с]служеніе-то на пра-
вдѫ-тѫ ще го надминува въ славѫ-тѫ.
10 Защото прославено-то не ся прослави по
тѫзи часть, заради онѫзи славѫ която
11 прѣвъсхожда. Защото, ако бѣ съсъ славѫ
това което имаше да прѣстане, много по
12 славно ще е трайно-то! И тъй като имамы
таквѫзь надеждѫ, съ [т]голѣмо дързнове-
13 ніе дѣйствувамы; А не както [у]Моисей
що полагаше покрывало на лице-то си,
за да не могѫтъ да гледатъ синове-тѣ
Израилеви [ф]край-тъ на това което имаше
14 да прѣстане. (Но тѣмъ умове-тѣ имъ сѫ
[х]заслѣпени; защото и до днесь кога про-
читатъ ветхый-тъ завѣтъ, исто-то покры-
вало стои неоткрывано, понеже *само*
15 чрѣзъ Христа ся унищожава. До днесь
обаче, при прочитаніе-то на Моисея, по-
16 крывало лежи на сьрдце-то имъ. [ц]Но
когато *Израиль* ся обърне къмъ Господа
17 покрывало-то [ч]ще ся отнеме. [ш]А Господь
е тойзи Духъ; и дѣто е Духъ-тъ Госпо-
18 день, тамъ е свобода. А ный всинца като
гледамы [щ]славѫ-тѫ Господніѭ съ открыто
лице [ъ]както въ огледало, [ы]прѣобража-
вамы ся въ истый-тъ образъ отъ славѫ
въ славѫ, както отъ Духъ-тъ Господень.

б Гл. 12; 21.
в Гл. 7; 16. 8; 22. Гал. 5; 10.
г Гл. 7; 8, 9, 12.
д 1 Кор. 5; 1.
е Гал. 4; 12.
ж 1 Кор. 5; 4, 5. 1 Тим. 5; 20.
з Гал. 6; 1.
и Гл. 7; 15. 10; 6.
і Дѣян. 16; 8. 20; 6.
к 1 Кор. 16; 9.
л Гл. 7; 5, 6.
м Пѣсн. 1; 3.
н 1 Кор. 1; 18.
о Гл. 4; 3.
п Лук. 2; 34. Іоан. 9; 39. 1 Пет. 2; 7, 8.
р 1 Кор. 15; 10. Гл. 3; 5, 6.
с Гл. 4; 2. 11; 13. 2 Пет. 2; 3.
т Гл. 1; 12. 4; 2.

—

а Гл. 5; 12. 10; 8, 12. 12; 11.
б Дѣян. 18; 27.
в 1 Кор. 9; 2.
г 1 Кор. 3; 5.
д Исх. 24; 12. 34; 1.
е Псал. 40; 8. Іер. 31; 33. Іез. 11; 19. 36; 26. Евр. 8; 10.
ж Іоан. 15; 5. Гл. 2; 16.
з 1 Кор. 15; 10. Фил. 2; 13.
и 1 Кор. 3; 5. 15; 10. Гл. 5; 18. Ефес. 3; 7. Кол. 1; 25, 29. 1 Тим. 1; 11, 12. 2 Тим. 1; 11.
і Іер. 31; 31. Мат. 26; 28. Евр. 8; 6, 8.
к Рим. 2; 27, 29. 7; 6.
л Рим. 3; 20. 4; 15. 7; 9, 10, 11. Гал. 3; 10.
м Іоан. 6; 63. Рим. 8; 2.
н Рим. 7; 10.
о Исх. 34; 1, 28. Втор. 10; 1 и дрг.
п Исх. 34; 29, 30, 35.
р Гал. 3; 5.
с Рим. 1; 17. 3; 21.
т Гл. 7; 4. Ефес. 6; 19.
у Исх. 34; 33, 35.
ф Рим. 10; 4. Гал. 3; 23.
х Иса. 6; 10. Мат. 13; 11, 14. Іоан. 12; 40. Дѣян. 28; 26. Рим. 11; 7, 8, 25. Гл. 4; 4.
ц Исх. 34; 34. Рим. 11; 23, 26.
ч Иса. 25; 7.
ш Ст. 6. 1 Кор. 15; 45.
щ 1 Кор. 13; 12.
ъ Гл. 4; 4, 6. 1 Тим. 1; 11.
ы Рим. 8; 29. 1 Кор. 15; 49. Кол. 3; 10.

—

ГЛАВА 4.

1 Заради това, споредъ [а]както быхмы помилвани *отъ Бога*, [б]тый служеніе като 2 имамы не ни дотега; Но отрекохмы ся отъ скрышность-тѫ на срамъ-тъ, и не ходимъ съ пронырство, [в]нито съ лъжѫ проповѣдвамы слово-то Божіе, но [г]като изявявамы истинѫ-тѫ, [д]прѣпорѫчвамы себе си прѣдъ Бога на совѣсть-тѫ на всякого человѣка. 3 Ако ли е наше-то благовѣствованіе покрыто, то е покрыто [е]за тѣзи които погынуватъ; 4 За тѣзи, невѣрны-тѣ, на които [ж]богъ-тъ на тойзи свѣтъ е [з]заслѣпилъ умъ-тъ, да гы не озари [и]свѣтлина-та отъ славно-то благовѣстіе на Христа, [і]който е образъ на *невидимаго* Бога. 5 Защото [к]ный не проповѣдувамы себе си, но Христа Іисуса Господа; а [л]себе си рабы ваши заради Іисуса. 6 Защото Богъ [м]който е реклъ да възсіяе видѣлина отъ тьмнинѫ-тѫ, *той е* [н]който възсія въ сърдца-та ни, [о]за просвѣщеніе съ познаніе-то на славѫ-тѫ Божіѭ съ лице-то Іисусъ Христово. 7 И това съкровище имамы го въ [п]пърстны сѫдове, [р]за да бѫде прѣвъсходство-то на силѫ-тѫ отъ Бога, а не отъ насъ. 8 [с]Всякакъ смы угнѣтавани, но не смы въ утѣсненіе; въ недоумѣніе смы, но не въ отчаяніе; 9 Гонени смы, но не оставяни; [т]оборени смы, но не погубени. 10 [у]Всякога носимъ на тѣло-то си умираніе-то на Господа Іисуса, [ф]за да ся яви на тѣло-то ни и животъ-тъ Іисусовъ. 11 Защото ный [х]живи-тѣ вынѫгы ся прѣдавамы на смърть за Іисуса, да ся яви и животъ-тъ Іисусовъ, въ смъртнѫ-тѫ нашѫ плъть. 12 Така що [ц]смърть-та дѣйствува въ насъ, а животъ-тъ въ васъ. 13 А като [ч]имамы истый-тъ духъ на вѣрѫ-тѫ, по писанному, [ш]"Повѣровахъ, за то и говорихъ," и ный вѣрувамы, за то и говоримъ; 14 Понеже знаемъ че тойзи който е [щ]въскрьсилъ Господа Іисуса, ще въскрьси и насъ чрѣзъ Іисуса и ще *ны* прѣдстави съ васъ наедно. 15 Защото [ъ]всичко-то е за васъ, щото [ы]благодать-та умножена поради благодареніе-то на множина-та, да прѣизобилува въ славѫ Божіѭ. 16 За това не ни дотегнува; но ако и да тлѣе външий-тъ нашъ человѣкъ, [ь]вѫтрѣшний-тъ обаче всякой день ся подновява. 17 Защото [ѣ]приврѣменна-та наша лека скърбь произвожда намъ отъ много по много вѣчнѫ тежинѫ на славѫ; 18 [ю]Понеже ный не сматрямы на видимы-тѣ, но на невидимы-тѣ, защото видимы-тѣ сѫ приврѣменны, а невидимы-тѣ вѣчны.

ГЛАВА 5.

1 Защото знаемъ че, [а]ако ся развали земна-та кѫща на наше-то селеніе, имамы отъ Бога зданіе на небеса, домъ нерѫкотворенъ, вѣченъ. 2 Понеже въ това и [б]въздышамы, и желаемъ да ся облѣчемъ въ небесно-то наше жилище; 3 Ако само [в]облѣчени *въ него*, не ся намѣримъ голи. 4 Защото ный които смы въ *това* селеніе, стенемъ подъ брѣме-то *му*, понеже искамы не [г]да ся съблѣчемъ, но да ся облѣчемъ още, за да бѫде смъртно-то поглънѫто отъ животъ-тъ. 5 И [д]Богъ е който за това исто-то ны создаде, [е]който ни и даде обрученіе-то на Духа. 6 И тъй понеже имамы вынѫгы дързновеніе, и знаемъ, че до когато ся намѣрвамы въ тѣло-то, отдалечени смы отъ Господа: 7 (Защото съ вѣрованіе [ж]ходимъ, а не съ вижданіе): 8 За това и дързновеніе имамы, и [з]благоволявамы повече да излѣземъ отъ тѣло-то, и да ся въдворимъ при Господа. 9 За това и съ ревность ся стараемъ, въдворявамы ли ся, отстранявамы ли ся, да смы благоугодни нему. 10 Защото всинца [и]трѣба да ся явимъ прѣдъ сѫдовище-то Христово, [і]да пріеме всякой споредъ каквото е правилъ въ тѣло-то, добро или зло. 11 И тъй като знаемъ [к]страхъ-тъ Господень, человѣцы-тѣ убѣждавамы, [л]а на Бога смы извѣстни; надѣѭ ся още че и на ваши-тѣ совѣсти смы извѣстни. 12 Защото [м]не прѣпорѫчвамы себе си на васъ, но [н]давамы ви причинѫ да ся хвалите съ насъ, да има какво да кажете на тѣзи които ся хвалятъ отъ лице, а не отъ сърдце. 13 Защото [о]ако смы ся изумили, то за Бога; ако ли здраво мыслимъ, то заради васъ. 14 Защото любовь-та Христова ны принуждава; понеже смы разсѫдили за това, че [п]ако е умрѣлъ единъ за всичкы-тѣ, то всичкы-тѣ сѫ умрѣли; 15 И умрѣ за всичкы-тѣ, [р]за да не живѣѭтъ вече живи-тѣ за себе си, но за тогозъ който

а Гл. 3; 6.
б 1 Кор. 7; 25. 1 Тим. 1; 13.
в Гл. 2; 17. 1 Сол. 2; 3, 5.
г Гл. 6; 4, 7. 7; 14.
д Гл. 5; 11.
е 1 Кор. 1; 18. Гл. 2; 15. 2 Сол. 2; 10.
ж Іоан. 12; 31. 14; 30. 16; 11. Ефес. 6; 12.
з Иса. 6; 10. Іоан. 12; 40. Гл. 3; 14.
и Гл. 3; 8, 9, 11, 18. Ст. 6.
і Іоан. 1; 18. 12; 45. 14; 9. Фил. 2; 6. Кол. 1; 15. Евр. 1; 3.
к 1 Кор. 1; 13, 23. 10; 33.
л 1 Кор. 9; 19. Гл. 1; 24.
м Быт. 1; 3.
н 2 Пет. 1; 19.
о Ст. 4. 1 Пет. 2; 9.
п Гл. 5; 1.
р 1 Кор. 2; 5. Гл. 12; 9.
с Гл. 7; 5.
т Псал. 37; 24.
у 1 Кор. 15; 31. Гл. 1, 5, 9. Гал. 6; 17. Фил. 3; 10
ф Рим. 8; 17. 2 Тим. 2; 11, 12. 1 Пет. 4; 13.
х Псал. 44; 22. Рим. 8; 36. 1 Кор. 15; 31, 49.
ц Гл. 13; 9.
ч Рим. 1; 12. 2 Пет. 1; 1.
ш Псал. 116; 10.
щ Рим. 8; 11. 1 Кор. 6; 14.
ъ 1 Кор. 3; 21. Гл. 1; 6. Кол. 1; 24 2 Тим. 2; 10.
ы Гл. 1; 11. 8; 19. 9; 11, 12.
ь Рим. 7; 22. Ефес. 3; 16. Кол. 3; 10. 1 Пет. 3; 4.
ѣ Мат. 5; 12. Рим. 8; 18. 1 Пет. 1; 6. 5; 10.
ю Рим. 8; 24. Гл. 5; 7. Евр. 11; 1.

—

а Іов. 4; 19. Гл. 4; 7. 2 Пет. 1; 13, 14.
б Рим. 8; 23.
в Отк. 3; 18. 16; 15.
г 1 Кор. 15; 53, 54.
д Иса. 29; 23. Ефес. 2; 10.
е Рим. 8; 23. Гл. 1; 22. Ефес. 1; 14. 4; 30.
ж Рим 8; 24, 25. 1 Кор. 13; 12. Гл. 4; 18 Евр. 11; 1.
з Фил. 1: 23.
и Мат. 25; 31, 32. Рим. 14; 10.
і Рим. 2; 6. Гал. 6: 7. Ефес. 6; 8. Кол. 3; 24, 25. Отк. 22; 12.
к Іов. 31; 23. Евр. 10; 31. Іуд. 23.
л Гл. 4; 2.
м Гл. 3; 1.
н Гл. 1; 14.
о Гл. 11; 1, 16, 17. 12; 6, 11.
п Рим. 5; 15.
р Рим. 6; 11, 12. 14; 7, 8. 1 Кор. 6; 19. Гал. 2; 20. 1 Сол. 5; 10. 1 Пет. 4; 2.

16 е умрѣлъ и въскрьснѫлъ за тѣхъ. [с]За това ный отъ нынѣ не знаемъ никого по плъть; а пакъ, ако и да знаяхмы Христа по плъть, [т]но сега вече *така го* не знаемъ. 17 За то ако е нѣкой [у]въ Христа, *той е* созданіе [ф]ново; [х]ветхо-то прѣминѫ, ето всичко станѫ ново. 18 А всичко е отъ Бога, [ц]който ны примири съсъ себе си чрѣзъ Іисуса Христа, и даде намъ служеніе-то на примиряваніе-то; 19 Сирѣчь, [ч]Богъ бѣше въ Христа, и примиряваше свѣтъ-тъ съсъ себе си, като не вмѣняваше *на человѣцы-тѣ* прѣгрѣшенія-та имъ, и вложи въ насъ слово-то на примиреніе-то. 20 И тъй [ш]отъ Христовѫ странѫ посланници смы, [щ]като че Богъ чрѣзъ насъ умолява; молимъ *вы* отъ Христовѫ странѫ, примирѣте ся съ Бога. 21 Защото тогозъ [ѳ]който грѣхъ не е знаялъ, *Богъ* за насъ *го* грѣшенъ направи, за да станемъ ный чрѣзъ него [ы]праведни прѣдъ Бога.

ГЛАВА 6.

1 И [а]ный като съдѣйствувамы *съ него*, [б]умолявамы вы [в]да не бѫде у васъ напразно пріеманіе-то на Божіѭ--тѫ благодать. 2 (Защото казува: [г]"Въ пріето врѣме послушахъ тя, и въ день на спасеніе помогнѫхъ ти;" ето сега врѣме благопріятно, ето сега день на спасеніе.) 3 Ный въ нищо [д]не давамы никаквѫ съблазнь, да не бы да ся похули служеніе-то; 4 [е]Но во всичко прѣдставямы себе си като служители Божіи, въ търпѣніе голѣмо, въ скърби, въ нужды, въ утѣсненія, 5 [ж]Въ біенія, въ запиранія, въ бъркотія, въ трудове, въ неспанія, въ неяденія, 6 [з]Съ чистотѫ, съ благоразуміе, съ дълготърпѣніе, съ благость, съ Духа Святаго, съ любовь нелицемѣрнѫ, 7 [и]Съсъ слово-то на истинѫ-тѫ, [і]съсъ силѫ Божіѭ, [к]съ орѫжія на правдѫ-тѫ въ деснѫ-тѫ рѫкѫ и въ лѣвѫ-тѫ; 8 Въ славѫ и бесчестіе, въ хуленіе и захваляніе; като прѣльстници, а истинни; 9 Като непознати, [л]а опознати; [м]като на умираніе, а ето живи смы; [н]като наказвани, а не умъртвявани; 10 Като наскърбени, а то вынѫгы радостни; като сиромаси, но мнозина обогатявамы; като че нищо нѣмамы, а пакъ всичко владѣемъ. 11 Уста-та ни ся отворихѫ къмѣ васъ, о Коринѳяне, [н]сърдце-то ни ся разшири: 12 *Вы* не сте на утѣсненіе въ насъ, но вѫтрѣ въ васъ си на [о]утѣсненіе сте. 13 И тъй *отдайте ми* това възмездіе, [п](като на чада говорѭ,) разширѣте ся и вы. 14 [р]Не ся съвпрѣгайте неподобно съ невѣрны-тѣ; защото [с]каквѫ смѣсѫ има правда-та съ беззаконіе-то? или какво общеніе между видѣлинѫ-тѫ и тьмнинѫ-тѫ? 15 И какво съгласіе има Христосъ съ Веліара? или какъвъ дѣлъ има вѣрный-тъ съ невѣрный-тъ? 16 И какво спогажданіе има храмъ-тъ Божій съ идолы-тѣ? защото [т]вы сте храмъ на Бога живаго, както рече Богъ: [у]"Ще ся заселѭ въ тѣхъ, и въ тѣхъ ще ходѭ; и ще имъ бѫдѫ Богъ, и тѣ ще ми бѫдѫтъ народъ." 17 [ф]За това "излѣзте отъ срѣдъ тѣхъ, и отлѫчѣте ся," казува Господь, "и не ся допирайте до нечисто;" и "азъ ще вы пріемѫ, 18 [х]И ще ви бѫдѫ Отецъ, и вы ще ми бѫдете сынове и дъщери," казува Господь Вседържитель.

ГЛАВА 7.

1 И тъй, възлюбленни, като [а]имамы тѣзи обѣщанія, да очистимъ себе си отъ всякѫ мърсотѫ на плъть-тѫ и на духъ-тъ, и да вършимъ святость-тѫ съсъ страхъ Божій. 2 Пріимѣте ны: никого не смы обидѣли, никого не смы развратили, [б]не смы ся полакомили отъ никого да припечалимъ. 3 Не *ви* казувамъ *това* за осѫжденіе; защото понапрѣдъ [в]рѣкохъ че сте въ сърдца-та ни, щото и да умремъ наедно и да живѣемъ наедно. 4 [г]Голѣмо дързновеніе имамъ къмъ васъ, [д]много ся хвалѭ съ васъ; [е]пълнъ сьмь съ утѣшеніе, *и* во всяко наше наскърбяваніе радость-та ми е прѣизобилна. 5 Защото, [ж]отъ какъ дойдохмы въ Македоніѭ, плъть-та ни никакво спокойствіе не е пріела, но [з]отъ всякѫдѣ бѣхмы въ утѣсненіе; [и]отъ вънъ борбы, отъ вѫтрѣ страхове. 6 Но [і]Богъ който утѣшава смиренны-тѣ, утѣши ны 7 [к]съ дохожданіе-то Титово; И не тъкмо съ негово-то дохожданіе, но и съ утѣшеніе-то, съ което той бѣше ся отъ васъ утѣшилъ, като ни извѣсти голѣмо-то ваше *за насъ* желаніе, плаканіе-то ви, ревность-тѫ ви за мене; така що повече ся възрадувахъ. 8 Защото ако и да вы наскърбихъ съ писмо-то *си*, не сьмь въ раскаяніе, [л]ако и да бѣхъ ся пораскаялъ; понеже

с Мат. 12; 50. Іоан. 15; 14. Гал. 5; 6. Фил. 3; 7, 8. Кол. 3; 11.
т Іоан. 6; 63.
у Рим. 8; 9. 16; 7. Гал. 6; 15.
ф Гал. 5; 6. 6; 15.
х Иса. 43; 18, 19. 65; 17. Ефес. 2; 15 Отк. 21; 5.
ц Рим. 5: 10. Ефес. 2; 16. Кол. 1; 20. 1 Іоан. 2; 2. 4; 10.
ч Рим. 3; 24, 25.
ш Іов. 33; 23. Мал. 2; 7. Гл. 8; 6. Ефес. 6; 20.
щ Гл. 6; 1.
ѳ Иса. 53; 6, 9, 12. Гал. 3; 13. 1 Пет. 2; 22, 24. 1 Іоан. 3; 5.
ы Рим. 1; 17. 5; 19. 10; 3.

—

а 1 Кор. 3; 9.
б Гл. 5; 20.
в Евр. 12: 15.
г Иса. 49; 8.
д Рим. 14; 13. 1 Кор. 9; 12. 10; 32.
е 1 Кор. 4; 1.
ж Гл. 11; 23 и друг.
з Гл. 4; 2. 7; 14.
и 1 Кор 2; 4.
і Гл. 10; 4. Ефес. 6; 11; 13. 2 Тим. 4; 7.
к Гл. 4; 2. 5; 11. 11; 6.
л 1 Кор. 4; 9. Гл. 1; 9. 4; 10, 11.
м Псал. 118; 18.
н Гл. 7; 3.
о Гл. 12; 15.
п 1 Кор. 4; 14.
р Втор. 7; 2, 3. 1 Кор. 5; 9. 7; 39.
с 1 Цар. 5; 2, 3. 3 Цар. 18; 21. 1 Кор. 10; 21. Ефес. 5; 7, 11.
т 1 Кор. 3; 16. 6; 19. Ефес. 2; 21, 22. Евр. 3; 6.
у Исх. 29; 45. Лев. 26; 12. Іер. 31; 33. 32; 38. Іез. 11; 20. 36; 28. 37; 26 и друг. Зах. 8; 8. 13; 9.
ф Иса. 52; 11. Гл. 7; 1. Отк. 18; 4.
х Іер. 31; 1, 9. Отк. 21; 7.

—

а Гл. 6; 17, 18. 1 Іоан. 3; 3.
б Дѣян. 20; 33. Гл. 12; 17.
в Гл. 6; 11, 12.
г Гл. 3; 12.
д 1 Кор. 1; 4. Гл. 1; 14.
е Гл. 1; 4. Фил. 2; 17. Кол. 1; 24.
ж Гл. 2; 13.
з Гл. 4; 8.
и Втор. 32; 25.
і Гл. 1; 4.
к Виж Гл. 2; 13.
л Гл. 2; 4.

гледамъ че онова писмо вы наскърби, 9 ако и за малко врѣме. Сега ся радувамъ, не за скърбь-тѫ ви, но защото скърбь-та ви станѫ на покаяніе; понеже скърбѣхте по Бога, да ся не поврѣдите отъ насъ 10 въ нищо. Защото [м]скърбь-та по Бога ражда спасително покаяніе, което не докарва раскаяніе; свѣтовна-та обаче [н]скърбь 11 ражда смърть. Защото ето, това ваше по Бога скърбеніе какво усърдіе породи въ васъ, какво извиненіе, какво негодованіе, какъвъ страхъ, какво желаніе, каквѫ ревность, какво отмьщеніе. Всякакъ вы показахте себе си че сте чисти въ това 12 нѣщо. И тъй ако и да ви писахъ *това*, не *го сторихъ* заради обидникъ-тъ, нито за обиденный-тъ, но [о]за да ся яви вамъ наше-то усърдіе, което за васъ имамы 13 прѣдъ Бога. За това ся утѣшихмы заради ваше-то утѣшеніе; и още повече ся възрадовахмы заради Титово-то възрадуваніе, че ся [п]успокоилъ духъ-тъ му отъ 14 всинца вы. Защото ако му ся похвалихъ нѣщо заради васъ, не ся засрамихъ, но както ви говорихмы всичко съ истинѫ, така и похвала-та ни прѣдъ Тита станѫ 15 истинна. И той още повече милѣе за васъ, като поменува [р]послушаніе-то на всинца вы, какъ сте го пріяли съсъ страхъ и 16 трепетъ. И тъй радувамъ ся че [с]во всичко имамъ довѣріе на васъ.

ГЛАВА 8.

1 Още, братіе, обявявамы ви Божіѭ-тѫ благодать даденѫ-тѫ на церквы-тѣ въ 2 Македоніѭ; Че, като търпятъ голѣмо утѣсненіе, прѣумножена-та тѣхна радость, и [а]дълбока-та имъ нищета, показахѫ прѣизобилно богатство-то на тѣхнѫ-тѫ 3 щедрость; Защото споредъ силѫ-тѫ си (*това го* свидѣтелствувамъ) и повече отъ силѫ-тѫ *си*, доброволни *ся посочихѫ*, 4 Като ны умолявахѫ съ голѣмо приканваніе да пріемемъ даръ-тъ *имъ*, и [б]участіе-то въ служеніе-то на святыи-тѣ; И 5 не само както ся надѣяхмы, но себе си отдадохѫ първомъ Господу, а *послѣ* намъ 6 съ волѭ-тѫ Божіѭ; Така що [в]примолихмы ся на Тита, както бѣ започелъ, така и да доискара въ васъ и това бла- 7 годѣяніе. И тъй [г]както изобилувате во всяко нѣщо, въ вѣрѫ и въ слово и въ разумъ и во всяко усърдіе и въ любовь-тѫ си къмъ насъ, така [д]да прѣизобилу- 8 вате и въ това благодѣяніе. *Това* [е]не *ви го* казувамъ като заповѣдь, но чрѣзъ усърдіе-то на другы-тѣ, да опытамъ и ис- 9 кренность-тѫ на вашѫ-тѫ любовь; Защото знаете благодать-тѫ на Господа нашего Іисуса Христа, [ж]че богатъ като бѣ станѫ сиромахъ за васъ, да ся обогатите 10 вы съ неговѫ-тѫ сиромашіѭ. И на това азъ давамъ [з]съвѣтъ; защото е [и]то полезно за васъ, които [і]отъ лани започенѫхте не токо да го правите, но и да го 11 искате. А сега свършѣте и да го правите, така що както *е было* усърдіе-то да искате, така да бѫде и да го извършите 12 отъ колкото имате. Защото [к]ако ся появи отъ понапрѣдъ у нѣкого усърдіе, той е пріятъ споредъ колкото има, а не 13 споредъ колкото нѣма. Понеже не *искамъ* да е на другы облегченіе, а на васъ у- 14 тѣсненіе; Но *да бѫде* равно, *така що* ваше-то въ сегашно-то врѣме изобиліе *да запълни* тѣхно-то лишеніе; за да послужи и тѣхно-то изобиліе на ваше-то лишеніе, 15 така що да бѫде изравненіе, Споредъ както е писано: [л]"Който *събра* много, не му ся прѣумножи; и който малко, не 16 му недостигнѫ. А благодареніе Богу, който вложи въ сърдце-то Титово исто-то 17 усърдіе за васъ; Защото и [м]молбѫ-тѫ *ни* прія, но понеже имаше голѣмо усър- 18 діе, тръгнѫ къмъ васъ самоволно. Проводихмы още съ него и тойзи [н]братъ, похваляемый-тъ во всичкы-тѣ церквы за 19 евангеліе-то; (И не токо *това*, но още [о]избранъ е отъ церквы-тѣ да пѫтува съ насъ за това благодѣяніе, на което служимъ [п]за славѫ-тѫ на самого Господа, и за *доказателство на* ваше-то усърдіе.) 20 Като ся свѣнимъ отъ това да не бы нѣкой да ны похули поради това изобиліе което е поврѣно на наше-то служеніе. 21 Понеже [р]промыслямы това което е добро не само прѣдъ Господа, но и прѣдъ че- 22 ловѣцы-тѣ. Проводихмы още съ тѣхъ нашій-тъ братъ, когото много пѫти въ много нѣща смы опытали че има усърдіе, а сега е много по усърденъ поради много- 23 то на васъ увѣреніе. Колкото за Тита, *той е* мой другарь и сотрудникъ во васъ, а колкото за братія-та наши, *тѣ сѫ* [с]посланници на церквы-тѣ *и* слава Христова. 24 Покажѣте прочее къмъ тѣхъ и прѣдъ церквы-тѣ доказателство-то на вашѫ-тѫ любовь и [т]на нашѫ-тѫ съ васъ похвалѫ.

ГЛАВА 9.

1 Защото излишно е да ви пишѫ за [а]спомоществованіе-то което *смы длъжни* на

м 2 Цар. 12; 13. Мат. 26; 75.
н Прит. 17; 22.
о Гл. 2; 4.
п Рим. 15; 32.
р Гл. 2; 9. Фил. 2; 12.
с 2 Сол. 3; 4. Филим. 8, 21.

—

а Мар. 12; 44.
б Дѣян. 11; 29. 24; 17. Рим. 15; 25, 26. 1 Кор. 16; 1, 3, 4. Гл. 9; 1.
в Ст. 17. Гл. 12; 18.
г 1 Кор. 1; 5. 12; 8.
д Гл. 9; 8.
е 1 Кор. 7; 6.
ж Мат. 8; 20. Лук. 9; 58. Фил. 2; 6, 7.
з 1 Кор. 7; 25.
и Прит. 19; 17. Мат. 10; 42. 1 Тим. 6; 18, 19. Евр. 13; 16.
і Гл. 9; 2.
к Мар. 12; 43, 44. Лук. 21; 3.
л Исх. 16; 18.
м Ст. 6.
н Гл. 12; 18.
о 1 Кор. 16; 3, 4.
п Гл. 4; 15.
р Рим. 12; 17. Фил. 4; 8. 1 Пет. 2; 12.
с Фил. 2; 25.
т Гл. 7; 14. 9; 2.

—

а Дѣян. 11; 29. Рим. 15; 26. 1 Кор. 16; 1. Гл. 8; 4. Гал. 2; 10.

2 святыи-тѣ. Понеже знаіж ваше-то [б]усърдіе, [в]за което ся хваліж съ васъ прѣдъ Македонцы-тѣ, че [г]Ахаія отъ лани е приготвена; и ваша-та ревность множина под-
3 буди. И [д]проводихъ братія-та, да не бы да излѣзе напраздно мое-то колкото за това на васъ захваляніе, и да бждете,
4 както казувахъ, приготвени. Да не бы, ако дойджтъ съ мене Македонци, та вы намѣрятъ неприготвены, да ся посрамимъ ный, да не казвамъ вы, въ това дързно-
5 венно похваленіе. И тъй за нуждно *го* намѣрихъ да ся примоліж на братія-та да дойджтъ понапрѣдъ при васъ, и да прѣдуготвятъ вашж-тж прѣдизвѣстнж милостыніж, да бжде готова тъй като ми-
6 лостыня, а не като лихоимство. А [е]това *казувамъ че* който сѣе оскудно, оскудно и ще пожьне, а който сѣе щедро, щедро
7 ще и да пожьне. Всякой споредъ произволеніе-то на сърдце-то *си*, [ж]не съсъ скърбь, или отъ принужденіе; защото Богъ обича [з]оногози който дава съ дра-
8 го сърдце. А Богъ е [и]силенъ да прѣумножи во васъ всякж благодать, така що като имате вынжгы во всичко всяко доволство да прѣизобилувате въ всяко до-
9 бро дѣло; Както е писано: [і]Расприснж, даде на сиромасы-тѣ, правда-та му вѣчно
10 прѣбждва. А [к]тойзи който дава сѣме на сѣятеля и хлѣбъ за хранж, да даде и да умножи сѣме-то ваше, и да възрасти
11 плодове-тѣ [л]на вашж-тж правдж; Та да бждете отъ всякждѣ богати во всякж щедрость, [м]която чрѣзъ насъ произвожда
12 благодареніе Богу; Защото служеніе-то на тжіж службж не само че [н]запълня скудость-тж на святыи-тѣ, но и прѣизобилува чрѣзъ много благодаренія Богу;
13 Понеже чрѣзъ опытъ-тъ на това служеніе тѣ [о]славятъ Бога за покорство-то, което имате въ исповѣданіе-то на евангеліе-то Христово, и [п]за щедрость-тж на ваше-то къмъ тѣхъ и къмъ всичкы уча-
14 стіе, И чрѣзъ тѣхно-то моленіе за васъ, като имъ сте драгы за прѣмногж-тж Бо-
15 жіж [р]благодать на васъ. Благодареніе же Богу за [с]неисказаннж-тж неговж дарбж.

ГЛАВА 10.

1 И самъ [а]азъ Павелъ моліж вы съ кротость-тж и тихость-тж Христовж, азъ [б]който сьмь смиренъ когато сьмь при васъ; а когато не сьмь при васъ земамъ
2 дързновеніе къмъ васъ; И моліж *ви ся*, кога дойдж при васъ, [в]да *ся* не *принудіж да* употрѣбіж дързновеніе съ онжзи смѣлость съ коіжто мысліж да ся осмѣліж противъ нѣкои които мнятъ че ный по
3 плътскы ходимъ. Защото ако и да ходимъ въ плъть, по плъть не воинствувамы.
4 [г]Защото оржжія-та [д]на наше-то воинствованіе не сж плътскы, но съ Бога сж
5 [е]силны, [ж]да разорявать твърдыни. Понеже [з]съсыпвамы помышленія, и всяко възвышеніе което ся въздига противъ познаніе-то Божіе, и плѣнимъ всякой ра-
6 зумъ да ся покорява Христу. [и]И готови смы да отмъстимъ на всяко непокорство [і]когато ся испълни ваша-та покорность.
7 [к]Външно-то *ли* на работы-тѣ гледате вы? [л]Ако има нѣкой на себе си увѣреніе че е Христовъ, то и това пакъ отъ самосебе си да размысліж че както е той Хри-
8 стовъ, така смы и [м]ный Христови. Защото ако бы и нѣщо повечко да ся похваліж [н]за нашж-тж власть, коіжто ни даде Господь за назиданіе а не за разореніе
9 ваше, [о]нѣма да ся посраміж. *Но* да ся не покажж че искамъ да вы заплашямъ
10 съ писма-та си. Понеже писма-та *му сж*, казува *нѣкой*, тежкы и силны; но [п]лично-то *му* присжтствіе слабо [р]и говоре-
11 ніе-то *му* нищожно. Такъвъ единъ нека знае че ный каквито смы на слово въ писма-та си кога смы далечь отъ васъ, таквизи смы и на дѣло когато смы при
12 васъ. [с]Защото не смѣемъ да считамы, или да сравнявамы себе си съ нѣкои отъ тѣзи които сами себе си прѣпоржчватъ; но тѣ себе си като измѣруватъ съсъ себе си, и пакъ себе си като сравняватъ съсъ
13 себе си, не правятъ разумно. А ный [т]не щемъ ся похвали вънъ отъ прѣдѣлы-тѣ си, но споредъ мѣрж-тж на дѣлъ-тъ, който е Богъ намъ отдѣлилъ, мѣрж,
14 щото да достигамы даже и до васъ. Защото ный не ся простирамы вънъ отъ мѣркж-тж си като че не смы достигнжли до васъ; понеже досегнжхмы [у]даже и до васъ съ благовѣствованіе-то Христово.
15 И не ся хвалимъ вънъ отъ прѣдѣлъ-тъ си [ф]въ чужды трудове, но имамы надеждж, че колкото вѣра-та ви възрастува, споредъ дѣлъ-тъ ни ще ся възвеличимъ
16 во васъ прѣмного, Така що да проповѣдамы евангеліе-то и отъ васъ по ната-

б Гл. 8; 19.
в Гл. 8; 24.
г Гл. 8; 10.
д Гл. 8; 6, 17, 18, 22.
е Прит. 11; 24. 19; 17. 22; 9. Гал. 6; 7, 9.
ж Втор. 15; 7.
з Исх. 25; 2. 35; 5. Прит. 11; 25. Рим. 12; 8. Гл. 8; 12.
и Прит. 11; 24, 25. 28; 27. Фил. 4; 19.
і Псал. 112; 9.
к Иса. 55; 10.
л Осія 10; 12. Мат. 6; 1.
м Гл. 1; 11. 4; 15.
н Гл. 8; 14.
о Мат. 5; 16.
п Евр. 13; 16.
р Гл. 8; 1.
с Іак. 1; 17.

—

а Рим. 12; 1.
б Ст. 10. Гл. 12; 5, 7, 9.
в 1 Кор. 4; 21. Гл. 13; 2, 10.
г Ефес. 6; 13. 1 Сол. 5; 8.
д 1 Тим. 1; 18. 2 Тим. 2; 3.
е Дѣян. 7; 22. 1 Кор. 2; 5. Гл. 6; 7. 13; 3, 4.
ж Іер. 1; 10.
з 1 Кор. 1; 19. 3; 19.
и Гл. 13; 2, 10.
і Гл. 2; 9. 7; 15.
к Іоан. 7; 24. Гл. 5; 12. 11; 18.
л 1 Кор. 14; 37. 1 Іоан. 4; 6.
м 1 Кор. 3; 23. 9; 1. Гл. 11; 23.
н Гл. 13; 10.
о Гл. 7; 14. 12; 6.
п 1 Кор. 2; 3, 4. Ст. 1. Гл. 12; 5, 7, 9. Гал. 4; 13.
р 1 Кор. 1; 17. 2; 1, 4. Гл. 11; 6.
с Гл. 3; 1. 5; 12.
т Ст. 15.
у 1 Кор. 3; 5, 10. 4; 15. 9; 1.
ф Рим. 15; 20.

тъкъ, не да ся хвалимъ съ готово-то въ чуждъ дѣлъ. 17 А [щ]който ся хвали, съ Господа да ся хвали. 18 Защото [ш]не е одобренъ тойзи който самъ себе си прѣпоржчва, [ч]но тойзи когото Господь прѣпоржчва.

ГЛАВА 11.

1 Да быхте потьрпѣли малко нѣщо на моето [а]безуміе; но и потьрпѣте мя. 2 Защото [б]ревнувамъ за васъ съ Божіе ревнованіе; понеже [в]вы сгодихъ съ единъ мжжъ, [г]да вы прѣдставіж Христу чистж [д]дѣвж. 3 Но боіж ся да не бы, [е]както змія-та съ пронырство-то си прѣльсти Евж, така да ся [ж]разврати умъ-тъ ви *и отпадне* отъ простотж-тж *на любовь-тж ви* къмъ Христа. 4 Защото ако бы дошелъ нѣкой да *вы* проповѣдува другыго Іисуса, когото ный не смы проповѣдали, или да пріемете другъ духъ, когото не сте пріели, [з]или друго евангеліе което не сте пріели, добрѣ быхте *го* потьрпѣли. 5 Но мысліж че [и]не сьмь въ нищо по доленъ отъ най пьрвы-тѣ апостолы. 6 А пакъ, [і]ако и да сьмь въ говореніе-то простакъ, [к]въ знаніе-то не сьмь; но ный [л]всякакъ смы явени вамъ во всичко. 7 Или сьмь грѣхъ сторилъ като [м]смирявахъ себе си да ся възвысите вы, защото даромъ ви проповѣдахъ евангеліе-то Божіе? 8 Другы церквы обрахъ, та зѣхъ заплатж за служеніе на васъ; а когато бѣхъ при васъ, и ся намѣрихъ въ оскудность, [н]не отеготихъ никого; 9 Защото оскудность-тж ми запълнихж [о]братія-та които дойдохж отъ Македоніж, и по всичко [п]упазихъ себе си, и ще ся упазіж да ви не бждж въ теготж. 10 [р]Истина-та Христова е въ мене, че [с]тая похвала нѣма да ми ся загради за въ Ахайскы-тѣ мѣста. 11 Защо? [т]Защото вы не обичамъ ли? Знае Богъ. 12 А каквото правіж *това* и ще правіж, за да [у]отсѣкж причинж-тж на тѣзи, които искатъ причинж, да ся намѣрятъ въ това, за което ся хвалятъ, *таквизи* каквито и ный. 13 Защото които сж таквизи, тѣ сж [ф]лъжеапостоли, лукави [х]работници, и прѣобразяватъ ся на Христовы апостолы. 14 И не е чудно; защото самъ си Сатана ся прѣобразява [ц]на свѣтлъ ангелъ. 15 И тъй не е голѣмо нѣщо ако и негови-тѣ служители ся прѣобразяватъ [ч]като служители на правдж-тж; но [ш]тѣхна-та сетнина ще бжде споредъ дѣла-та имъ. 16 [щ]Пакъ казувамъ, никой да мя не възмни че сьмь безуменъ; или инакъ, пріимѣте мя поне като безуменъ, да ся похваліж и азъ малко нѣщо. 17 Което говоріж [ъ]не говоріж *го* по Господа, но като въ безуміе, въ това [ы]дързновеніе на хваленіе-то. 18 [ь]Понеже мнозина ся хвалятъ по плъть, ще ся похваліж и азъ. 19 Защото вы като [ѣ]сте разумни, съ благодареніе търпите безумны-тѣ; 20 Понеже търпите ако нѣкой вы поработощава, ако *вы* испояжда, [ю]ако *ви* зема нѣкой *ваше-то,* ако ся нѣкой прѣвъзнося, ако нѣкой вы біе въ лице. 21 По обесчестеніе казувамъ, [я]ужь че смы ный немощни; но [ѫ]въ каквото ся осмѣлява нѣкой (несмысленно говоріж,) осмѣлявамъ ся и азъ. 22 Евреи ли сж? [ѭ]и азъ *сьмь;* Израиляне ли сж? и азъ; сѣме Авраамово ли сж? и азъ; 23 Служители Христови ли сж? (*като* изумленъ говоріж,) азъ повече; [а]въ трудове повече, [б]въ біенія по прѣмного, въ тьмницы още по много, много пжти и [в]на смърть. 24 Петь пжти по четыридесеть безъ единъ [г]*удари* ми ударихж Іудеи-тѣ; 25 Три пжти мя съ [д]тоягы бихж, [е]веднъжь съ камьніе мя бихж, [ж]три пжти коработрошеніе сьмь прѣтърпѣлъ, еднж нощь и единъ день останжхъ по дълбины-тѣ на море-то. 26 Много пжти *сьмь былъ* и въ пжтуванія; въ бѣды отъ рѣкы, въ бѣды отъ разбойницы, [з]въ бѣды отъ единородцы, [и]въ бѣды отъ язычницы, въ бѣды въ градъ, въ бѣды въ пустыніж, въ бѣды по море, въ бѣды между лъжебратія; 27 Въ трудъ и мжкж, много пжти [і]въ неспаніе, [к]въ гладъ и жедность, много пжти въ неяденіе, въ студъ и въ голотж; 28 Освѣнь вънщно-то, още и натрупуваніе-то *на много человѣцы* у мене всякой день, *и* [л]грыжата за всичкы-тѣ церквы. 29 [м]Кой изнемощева, та не изнемощевамъ *и азъ?* Кой ся соблазнява и ся не распалямъ азъ? 30 Ако трѣба да ся хваліж, [н]ще ся похваліж съ това което принадлежи на немощь-тж ми. 31 [о]Богъ и Отецъ на Господа нашего

щ Иса. 65; 16. Iер. 9; 24. 1 Кор. 1; 31.
ш Прит. 27; 2.
ч Рим. 2; 29. 1 Кор. 4; 5.

—

а Гл. 5; 13. Ст. 16.
б Гал. 4; 17, 18.
в Осія 2; 19, 20. 1 Кор. 4; 15.
г Кол. 1; 28.
д Лев. 21; 13.
е Быт. 3; 4. Іоан. 8; 44.
ж Ефес. 6; 24. Кол. 2: 4, 8, 18. 1 Тим. 1; 3. 4; 1. Евр. 13; 9. 2 Пет. 3: 17.
з Гал. 1; 7, 8.
и 1 Кор. 15; 10. Гл. 12; 11. Гал. 2; 6.
і 1 Кор. 1; 17. 2; 1, 13. Гл. 10: 10.
к Ефес. 3; 4.
л Гл. 4; 2. 5; 11. 12; 12.
м Дѣян. 18; 3. 1 Кор. 9; 6, 12. Гл. 10; 1.
н Дѣян. 20; 33. Гл. 12; 13. 1 Сол. 2; 9. 2 Сол. 3; 8, 9.
о Фил. 4; 10, 15, 16.
п Гл. 12; 14; 16.
р Рим. 9; 1.
с 1 Кор. 9; 15.
т Гл. 6: 11. 7; 3. 12; 15.
у 1 Кор. 9: 12
ф Дѣян. 15; 24. Рим. 16; 18. Гал. 1: 7. 6; 12. Фил. 1; 15. 2 Пет. 2; 1. 1 Іоан. 4; 1. Отк. 2; 2.
х Гл. 2; 17. Фил. 3; 2. Тит. 1; 10, 11.
ц Гал. 1; 8.
ч Гл. 3; 9.
ш Фил. 3; 19.
щ Ст. 1. Гл. 12; 6, 11.
ъ 1 Кор. 7; 6, 12.
ы Гл. 9; 4.
ь Фил. 3; 3, 4.
ѣ 1 Кор. 4; 10.
ю Гал. 2; 4 4; 9.
я Гл. 10; 10.
ѫ Фил. 3: 4.
ѭ Дѣян. 22; 3. Рим. 11; 1. Фил. 3: 5.
а 1 Кор. 15; 10.
б Дѣян. 9; 16. 20; 23, 21; 11. Гл. 6; 4, 5.
в 1 Кор. 15; 30, 31, 32. Гл. 1; 9, 10. 4; 11. 6; 9.
г Втор. 25; 3.
д Дѣян. 16; 22.
е Дѣян. 14; 19.
ж Дѣян. 27; 41.
з Дѣян. 9; 23. 13; 50. 14; 5. 17; 5. 20; 3. 21; 31. 23; 10, 11. 25; 3.
и Дѣян. 14; 5. 19; 23.
і Дѣян. 20; 31. Гл. 6; 5.
к 1 Кор. 4; 11.
л Дѣян. 20; 18 и дрг. Рим. 1; 14.
м 1 Кор. 8; 13. 9: 22.
н Гл. 12; 5, 9, 10.
о Рим. 1; 9. 9; 1. Гл. 1; 23. Гал. 1; 20. 1 Сол. 2; 5.

Іисуса Христа, [п]който е благословенъ въ
32 вѣкы, знае, че не лъжж. [р]Въ Дамаскъ областный-тъ управитель на Царя Аретж зѣ подъ стражж градъ-тъ Дамаскъ, като
33 искаше да мя улови; И прѣзъ прозорецъ по стѣнж-тж мя спуснжхж съ кошъ, та избѣгнжхъ отъ ржцѣ-тѣ му.

ГЛАВА 12.

1 Истинж не ми е за ползж да ся хвалиж, защото ще дойдж до видѣнія и открове-
2 нія отъ Господа. Знаиж [а]въ Христа едного человѣка, който прѣди четыринадесеть годины, (въ тѣло-то ли, не знаиж; вънъ отъ тѣло-то ли, не знаиж; Богъ знае;)
3 [б]въсхытенъ бы до трето-то небе. И такъвъ единъ человѣкъ знаиж, (въ тѣло-то ли, вънъ отъ тѣло-то ли, не знаиж; Богъ
4 знае;) Че бѣ въсхытенъ [в]въ рай, и чу словеса неизреченны, които не е простено
5 человѣку да гы говори. Съ такъвъ *человѣкъ* ще ся похвалиж, а [г]съ мене си не ще да ся похвалиж, освѣнъ съ немощи-тѣ
6 си. Защото [д]ако поискамъ да ся похвалиж, безуменъ не ще бждж; понеже ще рекж истинж; но свѣниж ся да не бы помыслилъ нѣкой за мене повече отъ каквото
7 мя види, или чуе отъ мене. И за да ся не прѣвъзносямъ за прѣмного-то откровенія, даде ми ся [е]трънъ въ плъть-тж ми, [ж]ангелъ Сатанинъ да мя мжчи, за да ся
8 не прѣвъзносямъ. [з]За това *нѣщо* три пжти ся молихъ Господу, да го отмахне отъ
9 мене; И рече ми: Доволно ти е моя-та благодать: Защото сила-та ми въ немощь ся показува съвършенна. И тъй съ крайно благодареніе по добрѣ [и]ще ся похвалиж въ немощи-тѣ си, [і]за да ся всели въ
10 мене сила-та Христова. За това [к]благодаренъ оставамъ въ немощи, въ укоренія, въ нужды, въ гоненія, въ притѣсненія за Христа; [л]защото когато сьмь немощенъ,
11 тогази сьмь силенъ. [м]Станжхъ безуменъ съ хвалбы-тѣ си; вы мя принудихте; защото азъ трѣбуваше отъ васъ да ся прѣпоржчвамъ; понеже не [н]сьмь былъ по доленъ отъ най първы-тѣ апостолы, [о]ако
12 и да сьмь нищо. [п]Знакове-тѣ на единъ апостолъ показахж ся дѣломъ между васъ въ всяко търпѣніе, съсъ знаменія
13 и чудеса и силы. Защото [р]въ какво останжхте по долни отъ другы-тѣ церквы, освѣнъ [с]дѣто самъ азъ не вы отеготихъ?
14 [т]простѣте ми тжзи неправдж. [у]Ето третій пжть сьмь готовъ да дойдж при васъ, и нѣма да вы отеготиж; защото [ф]не искамъ ваше-то, но васъ; защото [х]не сж длъжны чада-та да събиратъ имотъ за родители-тѣ, но родители-тѣ за чада-та.
15 А пакъ [ц]азъ съ крайнж радость ще иждивиж и цѣлъ ще ся иждивиж [ч]за душы-тѣ ви; [ш]съвсѣмъ че, като вы обичамъ
16 азъ повече, вы мя обичате по малко. Но тъй да е, [щ]азъ вы не отеготихъ, а като
17 хытръ уловихъ вы съ измамж. [ъ]Спечалилъ ли сьмь азъ нѣщо отъ васъ чрѣзъ нѣкого отъ тѣзи които испроводихъ до
18 васъ? [ы]Примолихъ ся Титу и съ него проводихъ [ь]братъ-тъ; Титъ ли припечали нѣщо отъ васъ? не съ истый-тъ ли духъ ходихмы? не въ исты-тѣ ли стжпкы?
19 [ѣ]Пакъ ли мните че ся оправдавамы прѣдъ васъ? [ю]Прѣдъ Бога говоримъ въ Христа; [я]всичко това, възлюбленни *мои*, е за ваше
20 назиданіе. Защото ся боиж да не бы, като дойдж, да вы не намѣриж каквыто вы желаиж, и [ѫ]азъ да ся не намѣриж за васъ не какъвто мя желаете; да не бы *да има между васъ* распри, завижданія, гнѣвове, дразненія, одумуванія, шептанія, голѣмѣ-
21 янія, бъркотіи: Да не бы кога дойдж пакъ че [ѭ]мя смири Богъ мой при васъ, и оплачж мнозина [а]които сж отъ напрѣдъ съгрѣшили и не сж ся покаяли, зарадь нечистотж-тж, [б]блудство-то и похотливость-тж, които сж сторили.

ГЛАВА 13.

1 Ето [а]третій пжть идж при васъ; [б]"отъ уста-та на двама или трима свидѣтели
2 ще ся подтвърди всяка рѣчь." [в]И прѣди рѣкохъ, и *пакъ* като че сьмь вторый пжть при васъ прѣдказувамъ, и нынѣ като не сьмь при васъ пишж [г]на тѣзи които сж изнапрѣдъ съгрѣшили, и на всичкы другы, че, ако дойдж пакъ, [д]нѣма да по-
3 щадиж: Понеже търсите да опытате Христа който говори [е]въ мене, който къмъ васъ не е немощенъ, но е силенъ [ж]между
4 васъ. Защото [з]ако и да бы распятъ въ немощь, [и]живъ е обаче съсъ силж Божіиж; понеже [і]и ный въ него смы немощни, но съсъ силж Божіиж ще бждемъ

п Рим. 9; 5.
р Дѣян. 9; 24, 25.

—

а Рим. 16; 7. Гл. 5; 17. Гал. 1; 22.
б Дѣян. 22; 17.
в Лук. 23; 43.
г Гл. 11; 30.
д Гл. 10; 8. 11; 16.
е Іез. 28; 24. Гал. 4; 13, 14.
ж Іоа. 2; 7. Лук. 13; 16.
з Втор. 8; 23 до 27. Мат. 26; 44.
и Гл. 11; 30.
і 1 Пет. 4; 14.
к Рим. 5; 3. Гл. 7; 4.
л Гл. 13; 4.
м Гл. 11; 1, 16, 17.
н Гл. 11; 5. Гал. 2; 6, 7, 8.
о 1 Кор. 3; 7. 15; 8, 9. Ефес. 3; 8.
п Рим. 15; 18, 19. 1 Кор. 9; 2. Гл. 4: 2. 6; 4. 11: 6.
р 1 Кор. 1; 7.
с 1 Кор. 9; 12. Гл. 11; 9.
т Гл. 11; 7.
у Гл. 13; 1.
ф Дѣян. 20; 33. 1 Кор. 10; 33.
х 1 Кор. 4; 14, 15.
ц Фил. 2; 17. 1 Сол. 2; 8.
ч Іоан. 10; 11. Гл. 1; 6. Кол. 1; 24. 2 Тим. 2; 10.
ш Гл. 6; 12, 13.
щ Гл. 11; 9.
ъ Гл. 7; 2.
ы Гл. 8; 6. 16, 22.
ь Гл. 8; 18.
ѣ Гл. 5: 12.
ю Рим 9; 1. Гл. 11; 31.
я 1 Кор. 10; 33.
ѫ 1 Кор. 4; 21. Гл. 10; 2. 13; 2, 10.
ѭ Гл. 2; 1, 2.
а Гл. 13; 2.
б 1 Кор. 5; 1.

—

а Гл. 12; 14.
б Числ. 35; 30. Втор. 17; 6. 19; 15. Мат. 18; 16. Іоан. 8; 17. Евр. 10; 28.
в Гл. 10; 2.
г Гл 12; 21.
д Гл 1; 23.
е Мат. 10; 20. 1 Кор. 5; 4. Гл. 2; 10.
ж 1 Кор. 9; 2.
з Фил. 2; 7, 8. 1 Пет. 3; 18.
и Рим. 6; 4.
і Гл. 10; 3, 4.

5 живи сь него между васъ. [к]Себе си испытувайте, да ли сте въ вѣрж-тж; себе си опытувайте. Или не познавате вы себе си, [л]че Христосъ е въ васъ? освѣнь ако 6 че *вы* сте неодобрени. И надѣж ся че ще по- 7 знаете че ный не смы [м]неодобрени. Молж Бога да не сторите нищо зло; не за да ся покажемъ ный одобрени, но за да струвате вы добро-то, а [н]ный нека бждемъ неодо- 8 брени; Защото не можемъ нищо противъ 9 истинж-тж, но за истинж-тж *можемъ*. Понеже ся радувамы [о]когато ный смы немощни, а вы сте силни; наипаче това и желаемъ, [п]ваше-то осъвършенствованіе.

10 [р]За това и като не сьмь при васъ пишж това, щото кога дойдж при васъ [с]да ся не докарамъ строго, [т]по власть-тж която ми е далъ Господь за назиданіе, а не 11 за разореніе. И тъй, братіе, радувайте ся, съвършенствувайте ся, утѣшавайте ся, [у]бждѣте единомыслении, миръ имайте; и Богъ на любовь-тж [ф]и на миръ-тъ ще 12 бжде съ васъ. [х]Поздравѣте ся единъ другый съсъ цѣлованіе свято. Поздравяватъ 13 вы всичкы-тѣ святіи. [ц]Благодать-та на Господа Іисуса Христа и любовь-та Божія и [ч]общеніе-то на Святаго Духа да бжде съсъ всичкы васъ. Аминь.

КЪ ГАЛАТЯНОМЪ ПОСЛАНІЕ
НА
СВЯТАГО АПОСТОЛА ПАВЛА.

ГЛАВА 1.

1 Павелъ, апостолъ, [а]не отъ человѣцы, нито чрѣзъ человѣка, но [б]чрѣзъ Іисуса Христа и Бога Отца [в]който го е въскрьсилъ отъ 2 мьртвы-тѣ, И всичкы-тѣ братія [г]които сж съ мене, [д]къмъ церквы-тѣ Галатійскы: 3 [е]Благодать да бжде вамъ и миръ отъ Бога Отца, и Господа нашего Іисуса Хри- 4 ста, [ж]Който даде себе си за грѣхове-тѣ наши, за да ны избави [з]отъ настоящій-тъ лукавъ вѣкъ, по волж-тж на Бога и 5 Отца нашего, Комуто слава-та да бжде 6 въ вѣкы вѣковъ. Аминь. Чудж ся какъ вы [и]отъ оногова който вы призова чрѣзъ благодать-тж Христовж, така скоро прѣ- 7 минувате въ друго благовѣствованіе; [i]Което не е друго, но има [к]нѣкои които вы смущаватъ, и ищжтъ да прѣвърнжтъ е- 8 вангеліе-то Христово. Но [л]ако бы и сами ный, или ангелъ отъ небе-то да ви проповѣда *друго* евангеліе освѣнь онова което ви проповѣдахмы, да бжде анаѳема. 9 Както по горѣ рекохмы, и сега пакъ казувамъ, ако нѣкой ви проповѣдува *друго* евангеліе [м]освѣнь онова, което пріехте, 10 да бжде анаѳема. [н]Защото [о]человѣцы ли *искамъ да* склонж сега, или Бога? [п]или искамъ да угодявамъ на человѣцы? Защото ако угодявахъ още на человѣцы, 11 не щѣхъ да сьмь Христовъ рабъ. [р]Извѣстявамъ ви, братіе, че проповѣданно-то отъ мене евангеліе не е человѣческо; 12 Защото [с]нито азъ отъ человѣкъ сьмь го пріелъ, нито сьмь го научилъ, освѣнь 13 [т]съ откровеніе Іисусъ Христово. Защото сте чули нѣкогашно-то мое въ Іудейство-то поведеніе, какъ гоняхъ [у]твърдѣ много 14 церквж-тж Божіж и [ф]разорявахъ іж. И прѣспѣвахъ въ Іудейство-то повече отъ мнозина мои върстницы въ родъ-тъ ми, понеже бѣхъ по [х]голѣмъ ревнитель за [ц]о- 15 теческы-тѣ мои прѣданія. А когато Богъ, [ч]който бѣ мя опрѣдѣлилъ отъ утробж-тж

к 1 Кор. 11; 28.
л Рим. 8; 10. Гал. 4; 19.
м 1 Кор. 9; 27.
н Гл. 6; 9.
о 1 Кор. 4; 10. Гл. 11; 30. 12; 5, 9, 10.
п 1 Сол. 3; 10.
р 1 Кор. 4; 21. Гл. 2; 3. 10; 2. 12; 20, 21.
с Тит. 1; 13.
т Гл. 10; 8.
у Рим. 12; 16, 18. 15; 5. 1 Кор. ., 10. Фил. 2; 2. 3; 16. 1 Пет. 3; 8.
ф Рим. 15; 33.
х Рим. 16; 16. 1 Кор. 16; 20. 1 Сол. 5; 26. 1 Пет. 5; 14.
ц Рим. 16; 24.
ч Фил. 2; 1.

—

а Ст. 11, 12.
б Дѣян. 9; 6. 22; 10, 15, 21. 26; 16. Тит. 1; 3.
в Дѣян. 2; 24.
г Фил. 2; 22. 4; 21.
д 1 Кор. 16; 1.
е Рим. 1; 7. 1 Кор. 1; 3. 2 Кор. 1; 2. Ефес. 1; 2. Фил. 1; 2. Кол. 1; 2. 1 Сол. 1; 1. 2 Сол. 1; 2. 2 Іоан. 3.
ж Мат. 20; 28. Рим. 4; 25. Гл. 2; 20. Тит. 2; 14.
з Иса. 65; 17. Іоан. 15; 19. 17; 14. Евр. 2; 5. 6; 5. 1 Іоан. 5; 19.
и Гл. 5; 8.
i 2 Кор. 11; 4.
к Дѣян. 15; 1, 24. 2 Кор. 2; 17. 11; 13. Гл. 5; 10, 12.
л 1 Кор. 16; 22.
м Втор. 4; 2. 12; 32. Притч. 30; 6. Отк. 22; 18.
н 1 Сол. 2; 4.
о 1 Цар. 24; 7. Мат. 28; 14. 1 Іоан. 3; 19.
п 1 Сол. 2; 4. Іак. 4; 4.
р 1 Кор. 15; 1.
с 1 Кор. 15; 1, 3. Ст. 1.
т Ефес. 3; 3.
у Дѣян. 9; 1. 22; 4. 26; 11. 1 Тим. 1; 13.
ф Дѣян. 8; 3.
х Дѣян. 22; 3. 26; 9. Фил. 3; 6.
ц Іер. 9; 14. Мат. 15; 2. Мар. 7; 5.
ч Иса. 49; 1, 5. Іер. 1; 5. Дѣян. 9; 15. 13; 2. 22; 14, 15. Рим. 1; 1.

на майкж ми, и призвалъ чрѣзъ своіж-тж 16 благодать, благоволи, Да открые Сына своего въ мене, да го проповѣдувамъ между язычницы-тѣ; отъ тойзи часъ не 17 ся допытахъ до плъть и кръвь, Нито възлѣзохъ въ Іерусалимъ при апостолы-тѣ които бѣхж прѣди мене, но отидохъ въ Арабіж, и пакъ ся завърнжхъ въ Да- 18 маскъ. Послѣ слѣдъ три години възлѣзохъ въ Іерусалимъ, за да ся видж съ Петра, и останжхъ при него петнадесеть 19 дена; И другыго отъ апостолы-тѣ не ви- 20 дѣхъ освѣнъ Іакова брата Господня. А това което ви пишж, ето прѣдъ Бога 21 *исповѣдувамъ* че не лъжж. Послѣ дойдохъ въ Сирійскы-тѣ и Киликійскы-тѣ 22 страны; И лично не бѣхъ познатъ на 23 Іудейскы-тѣ въ Христа церквы; А чуяхж само, че той който нѣкога ны гоняше, сега проповѣдува вѣрж-тж коіжто нѣкога 24 разоряваше. И славяхж Бога за мене.

ГЛАВА 2.

1 Послѣ, слѣдъ четыринадесеть години пакъ възлѣзохъ въ Іерусалимъ съ Варнавж, като зехъ съсъ себе си и Тита. 2 И то възлѣзохъ по откровеніе, та имъ прѣдложихъ евангеліе-то което проповѣдувамъ между язычницы-тѣ, особенно прѣдъ знамениты-тѣ, да не бы напраздно 3 да тичамъ или да сьмъ тичалъ. Но нито Титъ който бѣ съ мене, ако и да бѣше Еллинъ, не бы принуденъ да ся обрѣже: 4 А тѣзи лъжебратія, които сж ся вкраднжли и примжкнжли да съгледателствуватъ нашж-тж свободж коіжто имамы въ Христа Іисуса за да ны поработятъ; 5 На тѣхъ ни на часъ не устжпихмы да имъ ся покоримъ, *и то* за да прѣбжде 6 въ васъ евангелска-та истина. А за тѣзи които ся мнятъ че сж нѣщо, каквито и да сж были нѣкога, менѣ ми е все едно; (Богъ не гледа на лице-то на человѣка;) защото знаменити-тѣ не ми приложихж 7 нищо повече; Но напротивъ, щомъ видѣхж че быхъ повѣренъ *да проповѣдувамъ* евангеліе-то на необрѣзаны-тѣ, както 8 Петръ на обрѣзаны-тѣ, (Защото който подѣйствува въ Петра за апостолство между обрѣзаны-тѣ, подѣйствува и въ мене 9 за въ язычницы-тѣ;) И като познахж даденж-тж менѣ благодать Іаковъ и Кифа и Іоаннъ, които ся виждахж че сж стълпове, дадохж десницы на общеніе на мене и на Варнавж, за да идемъ ный въ язы- 10 чницы-тѣ а тѣ въ обрѣзаны-тѣ. *Искахж* само да помнимъ сиромасы-тѣ; за което и ся потрудихъ съ усрдіе това исто-то 11 да сторіж. А когато дойде Петръ въ Антіохіж, въспротивихъ му ся въ очи, за- 12 щото бѣше достоинъ за изобличеніе. Понеже прѣди да дойджтъ нѣкои отъ Іакова, ядѣше наедно съ язычницы-тѣ, а когато дойдохж, свѣнѣше ся и странѣше отъ тѣхъ, защото ся убоя отъ обрѣза- 13 ны-тѣ. И съ него заедно лицемѣрствувахж и другы-тѣ Іудеи; така щото и Варнава ся увлѣче въ това тѣхно-то лицемѣрство. 14 Но азъ, като видѣхъ че не постжпватъ право по истинж-тж евангелскж, рѣкохъ на Петра прѣдъ всичкы-тѣ: Ако ты който си Іудеинъ, живѣешь язычески а не Іудейскы, защо принуждавашь языч- 15 ницы-тѣ да Іудействуватъ? Ный *които смы* природно Іудеи а не грѣшници отъ 16 язычницы-тѣ, Като знаемъ че не ся оправдава человѣкъ отъ дѣла-та на законъ-тъ, тъкмо съ вѣрж-тж въ Іисуса Христа, и ный повѣрувахмы въ Христа Іисуса, за да ся оправдаемъ отъ вѣрж-тж Христовж, и не отъ дѣла-та на законъ-тъ; защото отъ дѣла-та на законъ-тъ нѣма 17 да ся оправдае никоя плъть. Но като ищемъ да ся оправдаемъ чрѣзъ Христа, ако смы ся намѣрили и ный грѣшни, то Христосъ на грѣхъ-тъ ли е служи- 18 тель? Да не бжде. Защото ако възсъздавамъ пакъ онова което сьмъ развалилъ, 19 показувамъ себе си прѣстжпникъ. Защото азъ чрѣзъ законъ-тъ закону мъртъвъ 20 быхъ, да бждж живъ Богу. Сраспяхъ ся съ Христа, и *сега* вече живѣіж не азъ, но Христосъ живѣе въ мене; а това що живѣіж сега въ плъть, живѣіж въ вѣрж-тж на Сына Божія, който мя възлюби, и прѣдаде себе си заради мене. 21 Не отвъргамъ Божіж-тж благодать; защото ако оправданіе-то бива чрѣзъ законъ-тъ, то напразно е Христосъ умрѣлъ.

ГЛАВА 3.

1 О несмысленни Галатяне, кой вы омая, да ся не покорявате на истинж-тж, *вы*, прѣдъ очи-тѣ на които Іисусъ Христосъ

ш 2 Кор. 4; 6.
щ Дѣян. 9; 15. 22; 21. 26; 17, 18. Рим. 11; 13. Ефес. 3; 8.
ъ Мат. 16; 17. 1 Кор. 15; 50. Ефес. 6; 12.
ы Дѣян. 9; 26.
ь 1 Кор. 9; 5.
ѣ Мат. 13; 55. Мар. 6; 3.
ю Рим. 9; 1.
я Дѣян. 9; 30.
ж 1 Сол. 2; 14.
іа Рим. 16; 7.

—

а Дѣян. 15; 2.
б Дѣян. 15; 12.
в Фил. 2; 16. 1 Сол. 3; 5.
г Дѣян. 15; 1, 24. 2 Кор. 11; 26.
д Гл. 3; 25. 5; 1, 13.
е 2 Кор. 11; 20. Гл. 4; 3, 9.
ж Ст. 14. Гл. 3; 1. 4; 16.
з Гл. 6; 3.
и Дѣян. 10; 34. Рим. 2; 11.
і 2 Кор. 12; 11.
к Дѣян. 13; 46. Рим. 1; 5. 11; 13. 1 Тим. 2; 7. 2 Тим. 1; 11.
л 1 Сол. 2; 4.
м Дѣян. 9; 15. 13; 2. 22; 21. 26; 17, 18. 1 Кор. 15; 10. Гл. 1; 16. Кол. 1; 29.
н Гл. 3; 5.
о Рим. 1; 5. 12; 3, 6. 15; 15. 1 Кор. 15; 10. Ефес. 3; 8.
п Мат. 16; 18. Еф. 2; 20. Отк. 21; 14.
р Дѣян. 11; 30. 24; 17. Рим. 15; 25. 1 Кор. 16; 1. 2 Кор. 8; 9;
с Дѣян. 15; 35.
т Дѣян. 10; 28. 11; 3.
у Ст. 5.
ф 1 Тим. 5; 20.
х Дѣян. 10; 28. 11; 3.
ц Дѣян. 15; 10, 11.
ч Мат. 9; 11. Ефес. 2; 3, 12.
ш Дѣян. 13; 38, 39.
щ Рим. 1; 17. 3; 22, 28. 8; 3. Гл. 3; 24. Евр. 7; 18, 19.
ъ Псал. 143; 2. Рим. 3; 20. Гл. 3; 11
ы 1 Іоан. 3; 8, 9.
ь Рим. 8; 2.
ѣ Рим. 6; 14. 7; 4, 6.
ю Рим. 6; 11. 2 Кор. 5; 15. 1 Сол. 5; 10. Евр. 9; 14. 1 Пет. 4; 2.
я Рим. 6; 6. Гл. 5; 24. 6; 14.
ж 2 Кор. 5; 15. 1 Сол. 5; 10. 1 Пет. 4; 2.
іа Гл. 1; 4. Ефес. 5; 2. Тит. 2; 14.
іб Рим. 11; 6. Гл. 3; 21. 5; 4. Евр. 7; 11.

—

а Гл. 5; 7.
б Гл. 2; 14. 5; 7.

ся прѣдначьрта распнѫтъ между васъ? 2 Това само ищѫ да научѫ отъ васъ: [б]Отъ дѣла-та на законъ-тъ ли пріехте Духъ-тъ, [в]или отъ слушаніе-то на вѣрѫ-тѫ? 3 Толкозъ ли сте несмыслении, че [д]като започенѫхте съ Духъ, сега свършате [е]съ плъть? 4 [ж]Напусто ли толкозъ пострадахте? ако наистинѫ да е напусто! 5 Тойзи [з]който ви дава Духъ-тъ, и дѣйствува чудеса между васъ, отъ дѣла-та на законъ-тъ ли, или отъ слушаніе-то на вѣрѫ-тѫ *прави това?* 6 Както [и]Авраамъ повѣрува въ Бога, и вмѣни му ся за правдѫ. 7 И тъй познайте че [і]тѣзи които вѣрватъ, тѣ сѫ сынове Авраамови. 8 И писаніе-то като [к]прѣдвидѣ че Богъ чрѣзъ вѣрѫ оправдава язычницы-тѣ, прѣдвъзвѣсти Аврааму: [л]"Въ тебе ще ся благословятъ вси-тѣ народи." 9 Така що тѣзи които вѣруватъ, благословяватъ ся *наедно* съ вѣрнаго Авраама. 10 Защото които сѫ отъ дѣла-та на законъ-тъ, подъ клѣтвѫ сѫ, понеже е писано: [м]"Проклѣтъ всякой който не прѣбѫде въ всичко което е писано въ книгѫ-тѫ на законъ-тъ, за да го прави." 11 А то [н]че никой не ся оправдава чрѣзъ законъ-тъ прѣдъ Бога, явно е по това че [о]"Праведный-тъ чрѣзъ вѣрѫ ще бѫде живъ." 12 И [п]законъ-тъ не е отъ вѣрѫ; но [р]"человѣкъ-тъ който прави това *което заповѣдува законъ-тъ*, ще бѫде живъ чрѣзъ него." 13 [с]Христосъ ны искупи отъ клѣтвѫ-тѫ на закона, понеже той станѫ клѣтва за насъ; защото е писано: [т]"Проклѣтъ всякой който виси на дрьво." 14 [у]За да дойде благословеніе-то Авраамово чрѣзъ Іисуса Христа на язычницы-тѣ, така що да пріемемъ [ф]обѣщаніе-то на Духъ-тъ чрѣзъ вѣрѫ-тѫ. 15 Братіе, по человѣчески говорѭ; [х]но *и* человѣческо завѣщаніе, като е подтвьрдено, никой го не разваля, нито прилага *въ него нѣщо*. 16 А обѣщанія-та ся изрекохѫ [ц]на Авраама и на негово-то сѣме; не казува: "И на сѣмена-та," като за много, но като за едного: "И на сѣме-то твое," който е [ч]Христосъ. 17 И това казувамъ, че завѣтъ прѣдутвьрденъ отъ Бога въ Христа, не може да го развали законъ станѫлъ [ш]слѣдъ четыристотинъ и тридесеть годины, 18 [щ]така що да унищожи обѣщаніе-то. Защото [ъ]ако е наслѣдіе-то отъ законъ-тъ, [ы]не е вече отъ обѣтованіе; но Аврааму съ обѣщаніе *го* подари Богъ. 19 И тъй защо *ся даде* законъ-тъ? Приложи ся [ь]по причинѫ на прѣстѫпленія-та, [ѣ]доклѣ дойде сѣме-то къмъ което станѫ обѣщаніе-то, още *той законъ* [ю]вчиненъ бы чрѣзъ ангелы-тѣ [я]съ рѫкѫ-тѫ на единъ ходатай. 20 Но ходатай-тъ не е на едного; а [ѫ]Богъ е единъ. 21 И тъй законъ-тъ противенъ ли е на Божіи-тѣ обѣщанія? Да не бѫде! Защото [ѭ]ако бы ся далъ законъ който да може да оживотвори, то наистинѫ правда-та щѣше да е отъ законъ-тъ. 22 Но [а]писаніе-то затвори [б]всичко подъ грѣхъ, [в]за да ся даде обѣщаніе-то отъ вѣрѫ-тѫ въ Іисуса Христа на тѣзи които вѣруватъ. 23 А прѣди да дойде вѣра-та, бѣхмы подъ стражѫ-тѫ на законъ-тъ, затворени до *врѣме-то на* вѣрѫ-тѫ която имаше да ся открые; 24 [г]Така що законъ-тъ станѫ намъ дѣтоводитель къмъ Христа, [д]да ся оправдаемъ чрѣзъ вѣрѫ-тѫ; 25 Но слѣдъ идваніе-то на вѣрѫ-тѫ, не смы вече подъ дѣтоводитель. 26 Защото [е]всички сте сынове Божіи чрѣзъ вѣрѫ-тѫ въ Христа Іисуса; 27 Понеже [ж]всинца които сте ся въ Христа крьстили, въ [з]Христа сте ся облѣкли. 28 [и]Нѣма *вече* Іудеинъ, нито Еллинъ; нѣма рабъ, нито свободенъ; нѣма мѫжкый полъ, ни женский; защото всички вы едно [і]сте въ Христа Іисуса. 29 [к]Ако ли сте вы Христови, то сте сѣме Авраамово, и [л]по обѣтованіе наслѣдници.

ГЛАВА 4.

1 Казувамъ още, до колкото врѣме наслѣдникъ-тъ е младенецъ, не различа въ нищо отъ рабъ, ако и да е господарь на всичко; 2 Но е подъ настоятели и домостроители, до *назначеный-тъ* отъ бащѫ-тѫ срокъ. 3 Така и ный, когато бѣхмы младенци, бѣхмы поробощени [а]подъ стихіи-тѣ на свѣтъ-тъ. 4 А [б]когато дойде испълненіе-то на врѣме-то, проводи Богъ Сына си, който ся [в]роди отъ [г]женѫ, [д]и станѫ подъ законъ-тъ, 5 [е]За да искупи онѣзи които бѣхѫ

б Дѣян. 2; 38. 8; 15. 10; 47. 15; 8. Ст. 14. Ееес. 1; 13. Евр. 6; 4.
в Рим. 10; 16, 17.
д Гл. 4; 9.
е Евр 7; 16. 9; 10.
ж Евр. 10; 35, 36. 2 Іоан. 8.
з 2 Кор 3; 8.
и Быт. 15; 6. Рим. 4; 3, 9, 21. 22. Іак. 2; 23.
і Іоан. 8: 39. Рим. 4; 11, 12, 16.
к Рим. 9; 17. Ст. 22.
л Быт. 12; 3. 18; 18. 22; 18. Дѣян 3; 25.
м Втор. 27; 26. Іер. 11; 3.
н Гл. 2; 16.
о Авв. 2; 4. Рим. 1; 17. Евр. 10; 38.
п Рим. 4; 4, 5. 10; 5, 6. 11; 6.
р Лев. 18; 5. Неем. 9; 29. Іез. 20; 11. Рим. 10; 5.
с Рим. 8; 3. 2 Кор. 5; 21. Гл. 4; 5.
т Втор. 21; 23.
у Рим. 4; 9, 16.
ф Иса. 32; 15. 44; 3. Іер. 31; 33. 32; 40. Іез. 11; 19. 36; 27. Іоил. 2; 28, 29. Зах. 12; 10. Іоан. 7; 39. Дѣян. 2 33.
х Евр. 9; 17.
ц Быт 12; 3, 7. 17; 7. Ст. 8.
ч 1 Кор 12; 12.
ш Исх 12; 40, 41.
щ Рим. 4; 13, 14. Ст. 21.
ъ Рим. 8; 17.
ы Рим. 4; 14.
ь Іоан. 15; 22. Рим. 4; 15. 5; 20. 7; 8, 13. 1 Тим. 1; 9.
ѣ Ст. 16.
ю Дѣян. 7; 53. Евр. 2; 2.
я Исх. 20; 19, 21, 22. Втор. 5; 5, 22, 23, 27, 31. Іоан. 1; 17. Дѣян. 7; 38. 1 Тим. 2; 5.
ѫ Рим. 3; 29, 30.
ѭ Гл. 2; 21.
а Ст. 8.
б Рим. 3; 9, 19, 23. 11; 32.
в Рим. 4; 11, 12, 16.
г Мат. 5; 17. Рим. 10; 4. Кол. 2; 17. Евр 9; 9, 10.
д Дѣян. 13; 39. Гл. 2; 16.
е Іоан. 1; 12. Рим. 8; 14, 15, 16. Гл. 4; 5. 1 Іоан. 3; 1, 2.
ж Рим. 6; 3.
з Рим. 13; 14.
и Рим. 10; 12. 1 Кор. 12; 13. Гл. 5; 6. Кол 3; 11
і Іоан. 10; 16. 17; 20, 21. Ееес. 2; 14, 15, 16. 4; 4, 15.
к Быт. 21; 10, 12. Рим. 9; 7. Евр. 11; 18.
л Рим. 8; 17. Гл. 4; 7, 28. Ееес. 3; 6.

—

а Ст. 9. Гл. 2; 4. 5; 1. Кол. 2; 8, 20. Евр. 9; 10.
б Быт. 49; 10. Дан. 9; 24. Мар. 1; 15. Ееес. 1; 10.
в Іоан. 1; 14. Рим. 1; 3. Фил. 2; 7. Евр. 2; 14.
г Быт. 3; 15. Иса. 7; 14. Мих. 5; 3. Мат. 1; 23. Лук. 1; 31. 2; 7.
д Мат. 5; 17. Лук 2; 27.
е Мат. 20; 28. Гл. 3; 13. Ееес. 1; 7 Тит. 2; 14. Евр. 9; 21. 1 Пет. 1; 18, 19.

подъ законъ-тъ, [ж]за да въспріемемъ усы-
6 новеніе-то. И понеже сте сынове, проводи
Богъ [з]Духъ-тъ на Сына си въ сърдца-та
7 ваши, който выка, Авва, Отче. За това
не си вече рабъ, но сынъ; [и]ако ли си
сынъ то си и наслѣдникъ Божій чрѣзъ
8 Христа. Но тогази като [і]не познавахте
Бога, [к]служихте на тѣзи, които не сж по
9 естество богове; А сега, [л]като познахте
Бога, или *да речемъ* подобрѣ като быхте
познани отъ Бога, [м]какъ ся връщате
къмъ [н]слабы-тѣ и скудны-тѣ стихіи, на
които пакъ изново искате да служите?
10 [о]Дни-тѣ смятряте, и мѣсецы-тѣ, и врѣме-
11 на-та и годины-тѣ? Боіж ся за васъ, [п]да
не бы напусто да сьмь ся трудилъ по-
12 между вы. Бждѣте каквото азъ, защото
и азъ сьмь както вы, братіе, моліж ви
ся: [р]не сте ми сторили никаквж неправдж.
13 И знаете [с]че най напрѣдъ [т]ви проповѣ-
дахъ евангеліе-то като бѣхъ немощенъ
14 по плъть. И вы не унищожихте, нито ся
погнусихте отъ мое-то въ плъть-тж ми
искушеніе, но пріехте мя [у]като ангела
15 Божія, [ф]като Христа Іисуса. И тъй кое
бѣше ваше-то блаженство? понеже сви-
дѣтелствувамъ за васъ че, ако да бы было
възможно, очи-тѣ си быхте извъртѣли и
16 быхте ми гы дали. И тъй азъ непріятель
ли ви станжхъ, [х]защото ви казувамъ и-
17 стинж-тж? [ц]Показуватъ къмъ васъ ре-
вность не добрж, но ищжтъ да вы отлж-
чатъ, за да имате вы ревность къмъ тѣхъ.
18 Добрѣ е да сте ревнители на добро-то вы-
нжгы, а не само кога ся намѣрувамъ
19 между васъ. [ч]Чадца мои, за които сьмь
пакъ въ мжкы на раждаціе доклѣ ся
20 образи Христосъ въ васъ, Искалъ быхъ
да сьмь сега при васъ, и да промѣніж
гласъ-тъ си, защото сьмь въ недоумѣніе
21 за васъ. Кажѣте ми, вы които искате да
сте подъ законъ, не слушате ли законъ-тъ?
22 Защото е писано, че Авраамъ имаше
двама сынове, [ш]едного отъ рабыніж-тж
23 и [щ]едного отъ свободнж-тж; Но тойзи
който бѣ отъ рабыніж-тж [ъ]роди ся по
плъть; а [ы]тойзи който бѣ отъ свободнж-
24 тж по обѣщаніе. И това е иносказаемо;
защото тѣ сж два-та завѣта, единый отъ
[ь]Синайскж-тж горж, който ражда въ раб-
25 ство, и той е Агарь; Защото Агарь е го-
ра-та Синай въ Арабіж, и спосрѣща ся
съ днешній-тъ Іерусалимъ; и въ рабство
26 е съ чада та си. А горній [ѣ]Іерусалимъ е
свободенъ, който е майка на всинца ни;
27 Защото е писано: [ю]"Възвесели ся неплодна,
която не раждашь, възгласи и извыкай
ты която не си была въ мжкы *на ражда-
ніе*, защото чада-та на запустѣлж-тж
сж повече отъ чада-та на тжзи която
28 има мжжъ." А ный, братіе, чада на [я]о-
29 бѣщаніе-то смы както Исаакъ. Но както
тогазь [ж]роденый-тъ по плъть гоняше *ро-
30 денаго* по духу, [ій]така и сега. Но [а]що
казува писаніе-то? [б]"Испжди рабыніж-тж,
и сына ѝ: [в]защото сынъ-тъ на рабыніж-
тж нѣма да бжде наслѣдникъ наедно
31 съсъ сынъ-тъ на свободнж-тж." И тъй,
братіе, не смы чада на рабыніж-тж, [г]но
на свободнж-тж.

ГЛАВА 5.

1 Стойте прочее постоянни [а]въ свободж-тж
съ коіжто ны Христосъ освободи, и [б]не
ся подлагайте пакъ подъ иго на рабство.
2 Ето, азъ Павелъ ви казувамъ че, [в]ако ся
обрѣзувате, Христосъ нѣма да вы пол-
3 зува нищо. А пакъ свидѣтелствувамъ на
всякого человѣка, който ся обрѣзува, [г]че
е длъженъ да испълни всичкый-тъ законъ.
4 Вы които ся оправдавате чрѣзъ законъ-тъ,
[д]отстранихте ся отъ Христа; [е]отпаднжхте
5 отъ благодать-тж. Защото ный чрѣзъ
Духъ-тъ [ж]ожидамы надеждж-тж на опра-
6 вданіе-то отъ вѣрж. Защото [з]въ Христа
Іисуса нито обрѣзаніе-то има нѣкаквж
силж, нито необрѣзаніе-то, [и]но вѣра която
7 дѣйствува съ любовь. *Вы* [і]вървѣхте до-
брѣ; [к]кой вы възбрани да ся не покоря-
8 вате на истинж-тж? *Това* прѣдумуваніе
не е отъ оногозь [л]който вы е призовалъ.
9 [м]Малко квасъ все-то тѣсто заквасува.
10 Азъ [н]сьмь увѣренъ за васъ въ Господа,
че нѣма да помыслите нищо друго: а
[о]който вы смущава, той [п]ще подпадне
11 подъ наказаніе, кой былъ да былъ. И [р]азъ
братіе, ако още проповѣдувамъ обрѣзаніе,
[с]защо да сьмь още гоненъ? тогазь бы ся
12 [т]махнжла соблазнь-та на крьстъ-тъ? [у]Дано
ся отсѣчахж тѣзи [ф]които вы развраща-
13 ватъ. Защото вы, братіе, на свободж бѣхте

ж Іоан. 1; 12. Гл. 3; 26. Ефес. 1; 5.
з Рим. 5; 5. 8; 15.
и Рим. 8: 16, 17. Гл. 3; 29.
і Ефес 2; 12. 1 Сол. 4; 5.
к Рим. 1: 25. 1 Кор. 12; 2. Ефес. 2; 11, 12. 1 Сол 1; 9.
л 1 Кор. 8; 3. 13; 12. 2 Тим. 2: 19.
м Гл. 3; 3. Кол. 2: 20.
н Рим 8; 3. Евр 7: 18.
о Рим. 14; 5. Кол. 2; 16.
п Гл 2; 2. 5; 2, 4. 1 Сол. 3; 5.
р 2 Кор. 2. 5.
с Гл. 1. 6
т 1 Кор. 2; 3. 2 Кор. 11; 30. 12; 7, 9.
у 2 Пар. 19; 27. Зах. 12; 8. Мал. 2; 7.
ф Мат. 10; 40. Лук. 10; 16. Іоан. 13; 20. 1 Сол. 2; 13.
х Гл. 2; 5, 14.
ц Рим. 10; 2. 2 Кор. 11; 2.
ч 1 Кор. 4; 15. Филим. 10. Іак. 1; 18.
ш Быт. 16; 15.
щ Быт. 21; 2.
ъ Рим. 9: 7, 8.
ы Быт. 18; 10, 14. 21; 1, 2. Евр. 11; 11.
ь Втор. 33; 2.
ѣ Иса. 2; 2 Евр. 12; 22. Отк. 3; 12. 21; 2, 10.
ю Иса. 54; 1.
я Дѣян. 3; 25. Рим. 9; 8. Гл. 3; 29.
ж Быт. 21: 9.
ій Гл. 5; 11. 6; 12.
а Гл. 3; 8, 22.
б Быт. 21; 10, 12.
в Іоан. 8; 35.
г Іоан. 8; 36. Гл. 5; 1, 13.

—

а Іоан. 8; 32. Рим 6; 18. 1 Пет. 2; 16.
б Дѣян. 15; 10. Гл. 2: 4. 4; 9.
в Дѣян. 15; 1. Вижь и Дѣян. 16; 3.
г Гл. 3; 10.
д Рим 9; 31. 32. Гл. 2; 21.
е Евр. 12; 15.
ж Рим. 8; 24, 25. 2 Тим. 4; 8.
з 1 Кор. 7; 19. Гл. 3; 28. 6; 15. Кол. 3; 11.
и 1 Сол. 1; 3. Іак. 2; 18, 20, 22.
і 1 Кор. 9; 24.
к Гл. 3; 1.
л Гл. 1; 6.
м 1 Кор. 5: 6. 15: 33.
н 2 Кор. 2; 3. 8; 22.
о Гл. 1; 7.
п 2 Кор. 10; 6.
р Гл. 6; 12.
с 1 Кор. 15; 30. Гл. 4; 29. 6; 17.
т 1 Кор. 1; 23.
у Іис. Нав. 7: 25. 1 Кор. 5; 13. Гл. 1; 8, 9.
ф Дѣян. 15; 1, 2, 24.

призовани, [х]само не *употрѣбявайте* свободѫ-тѫ за причинѫ на плъть-тѫ, но [ц]съ 14 любовь единъ другый си слугувайте. Защото [ч]всичкый-тъ законъ въ еднѫ рѣчь ся испълнява, сирѣчь въ тѫзи: [ш]"Да възлюбишь ближняго твоего както самаго 15 себе си." Ако ли ся хапете единъ другый и ся ядете, пазѣте ся да не бы единъ 16 другый да ся истрѣбите. Прочее казувамъ: [щ]Ходѣте по Духу, и не извършвайте по- 17 хотя-тѣ на плъть-тѫ. Защото [ъ]плъть-та похотствува противно-то на Духъ-тъ, а Духъ-тъ противно-то на плъть-тѫ, а тѣ ся противятъ едно на друго, [ы]така що 18 да не правите това което ищете. Но [ь]ако ся водите отъ Духъ-тъ, не сте подъ за- 19 конъ. И дѣла-та на плъть-тѫ сѫ [ѣ]явны: тѣ сѫ прѣлюбодѣяніе, блудъ, нечистота, 20 похотливость, Идолослуженіе, чародѣйство, вражды, распри, ревнованія, ярости, 21 крамолы, раздори, ереси, Зависти, убійства, піянства, кощунства, и подобны-тѣ на тѣхъ; за които ви прѣдказувамъ, както и прѣдрѣкохъ, че [ю]които правятъ таквызь *работы* нѣма да наслѣдятъ царство-то 22 Божіе. А [я]плодъ-тъ на Духъ-тъ е любовь, радость, миръ, дълготърпѣніе, [ѫ]благость, 23 [аа]милосьрдіе, [а]вѣра, Кротость, въздържа- 24 ніе: [б]противъ таквызи нѣма законъ. А които сѫ Христови, [в]распнѣли сѫ плъть-тѫ наедно съсъ страсти-тѣ и похоти-тѣ *й*. 25 [г]Ако Духомъ живѣемъ, Духомъ и да хо- 26 димъ. [д]Да не бывамы тщеславни, та да ся раздразнямы единъ другый, и единъ другый да си завиждамы.

ГЛАВА 6.

1 Братіе, [а]ако и впадне человѣкъ въ нѣкое прѣгрѣшеніе, [б]вы духовни, поправяйте таковаго [в]съ духъ на кротость; но пази и себе си, [г]да не бы и ты искушенъ да 2 бѫдешь. [д]Единъ другыму теготы-тѣ носѣте, и така ще испълните [е]законъ-тъ 3 Христовъ. Защото [ж]ако мни нѣкой себе си че е нѣщо, като не [з]е нищо, лъже ся 4 съ умъ-тъ си. Но [и]всякой да испытува свое-то дѣло, и тогазь ще има похвалѫ 5 само въ себе си, а [і]не въ другыго; [к]Защото всякой свое-то брѣме ще понесе. 6 А [л]тойзи който ся учи на слово-то *Божіе*, да направя участникъ въ вси-тѣ *си* до- 7 брины тогозь който *го* учи. [м]Не дѣйте ся лъга: [н]Богъ поругаемъ не бива; понеже [о]каквото посѣе человѣкъ, това ще и да 8 пожьне. [п]Защото който сѣе въ плъть-тѫ си, отъ плъть-тѫ ще тлѣніе да пожьне; а който сѣе въ Духъ-тъ, отъ Духъ-тъ ще 9 животъ вѣченъ да пожьне. [р]Да не ни ся додѣва да правимъ добро; защото [с]ако ся не уморявамы, на врѣме ще пожьнемъ. 10 И тъй, [т]доклѣ имамы врѣме, [у]да струвамы добро на всичкы, а найвече [ф]на 11 свои-тѣ по вѣрѫ-тѫ. Виждте съ колко едры буквы ви писахъ съ рѫкѫ-тѫ 12 си. Които искатъ да покажѫтъ добръ видъ по плъть, тѣ [х]вы нудятъ да ся обрѣзувате, [ц]само да не бѫдѫтъ гонени 13 [ч]за крьстъ-тъ Христовъ. Защото нито тѣ, които ся обрѣзуватъ, пазятъ законъ-тъ, но ищѫтъ да ся обрѣзувате вы, за да ся 14 похвалятъ въ вашѫ-тѫ плъть. [ш]А азъ да не бѫде да ся хвалѭ, освѣнь съ крьстъ-тъ на Господа нашего Іисуса Христа, чрѣзъ когото е [щ]свѣтъ-тъ за мене 15 распнѣтъ, и азъ за свѣтъ-тъ. Защото [ъ]въ Христа Іисуса нито обрѣзаніе-то има нѣкоѭ силѫ, нито необрѣзаніе-то, [ы]но ново 16 създаніе. И на *всичкы* [ь]които живѣѭтъ [ѣ]по това правило, миръ на тѣхъ и ми- 17 лость и [ю]на Божій-тъ Израиль. Отъ нынѣ никой да ми не досажда; защото азъ [я]носѭ на тѣло-то си бѣлѣзы-тѣ на Го- 18 спода Іисуса. [ѫ]Благодать-та на Господа нашего Іисуса Христа да бѫде, братіе, съ вашій-тъ духъ. Аминь.

х 1 Кор. 8; 9. 1 Пет. 2; 16. 2 Пет. 2; 19. Іуд. 4.
ц 1 Кор. 9; 19. Гл. 6; 2.
ч Мат. 7; 12. 22; 40. Іак. 2; 8.
ш Лев. 19; 18. Мат. 22; 39. Рим. 13; 8, 9.
щ Рим. 6; 12. 8; 1, 4, 12. 13; 14. Ст. 25. 1 Пет. 2; 11.
ъ Рим. 7; 23. 8; 6, 7.
ы Рим. 7; 15, 19.
ь Рим. 6; 14. 8; 2.
ѣ 1 Кор. 3; 3. Ефес. 5; 3. Іак. 3; 14, 15.
ю 1 Кор. 6; 9. Ефес. 5; 5. Кол. 3; 6. Отк. 22; 15.
я Іоан. 15; 2. Ефес. 5; 9.
ѫ Кол. 3; 12. Іак. 3; 17.
аа Рим. 15; 14.

а 1 Кор. 13; 7.
б 1 Тим. 1; 9.
в Рим. 6; 6. 13; 14. Гл. 2; 20. 1 Пет. 2; 11.
г Рим. 8; 4, 5. Ст. 16.
д Фил. 2; 3.

—

а Рим. 14; 1. 15; 1. Евр. 12; 13. Іак. 5; 19.
б 1 Кор. 2; 15. 3; 1.
в 1 Кор. 4; 21. 2 Сол. 3; 15. 2 Тим. 2; 25.
г 1 Кор. 7; 5. 10; 12
д Рим. 15; 1. Гл. 5; 13. 1 Сол. 5; 14.
е Іоан. 13; 14, 15, 34. 15; 12. Іак. 2; 8. 1 Іоан. 4; 21.
ж Рим. 12; 3. 1 Кор. 8; 2. Гл. 2; 6.
з 2 Кор. 3; 5. 12; 11.
и 1 Кор. 11; 28. 2 Кор. 13; 5.
і Лук. 18; 11.
к Рим. 2; 6. 1 Кор. 3; 8.
л Рим. 15; 27. 1 Кор. 9; 11, 14.
м 1 Кор. 6; 9. 15; 33.
н Іов. 13; 9.
о Лук. 16; 25. Рим. 2; 6. 2 Кор. 9; 6.
п Іов. 4; 8. Прит. 11; 18. 22; 8. Осія 8: 7. 10; 12. Рим. 8; 13. Іак. 3; 18.
р 1 Кор. 15; 58. 2 Сол. 3; 13.
с Мат. 24; 13. Евр. 3; 6, 14. 10; 36. 12; 3, 5. Отк. 2; 10.
т Іоан. 9; 4. 12; 35.
у 1 Сол. 5; 15. 1 Тим. 6; 18. Тит. 3; 8.
ф Ефес. 2; 19. Евр. 3; 6.
х Гл. 2; 3, 14.
ц Фил. 3; 18.
ч Гл. 5; 11.
ш Фил. 3; 3, 7, 8.
щ Рим. 6; 6. Гл. 2; 20.
ъ 1 Кор. 7; 19. Гл. 5; 6. Кол. 3; 11.
ы 2 Кор. 5; 17.
ь Псал. 125; 5.
ѣ Фил. 3; 16.
ю Рим. 2; 29. 4; 12. 9; 6, 7, 8. Гл. 3; 7, 9, 29. Фил. 3; 3.
я 2 Кор. 1; 5. 4; 10. 11; 23. Гл. 5; 11. Кол. 1; 24.
ѫ 2 Тим. 4; 22. Филим. 25.

—

КЪ ЕФЕСЯНОМЪ ПОСЛАНІЕ

НА

СВЯТАГО АПОСТОЛА ПАВЛА.

ГЛАВА 1.

1 Павелъ [а]съ волѭ-тѫ Божіѭ апостолъ Іисусъ Христовъ [б]до святыи-тѣ които сѫ въ Ефесъ, [в]и вѣрны-тѣ въ Христа Іисуса; 2 [г]Благодать вамъ и миръ отъ Бога Отца нашего, и Господа Іисуса Христа. 3 [д]Благословенъ Богъ и Отецъ на Господа нашего Іисуса Христа, който е благословилъ насъ съсъ всяко духовно благословеніе въ небесно *блаженство* въ Христа: 4 Както е [е]избралъ насъ въ него прѣдъ [ж]созданіе міра, [з]да бѫдемъ святи и непорочни прѣдъ него въ любовь: 5 Като ны е [и]прѣдопрѣдѣлилъ [і]да бѫдемъ усыновени нему чрѣзъ Іисуса Христа, [к]по благоволеніе-то на своіѭ-тѫ волѭ, 6 За похвалѫ на славнѫ-тѫ си благодать, [л]съ коіѭто е обдарилъ насъ [м]чрѣзъ Възлюбленнаго *си;* 7 [н]Въ когото имамы искупуваніе-то чрѣзъ кръвь-тѫ му, прощеніе-то на прѣгрѣшенія-та, [о]по богатство-то на неговѫ-тѫ благодать; 8 Коіѭто е прѣумножилъ въ насъ 9 съсъ всякѫ прѣмудрость и разумъ, Като ни [п]обади тайнѫ-тѫ на своіѭ-тѫ волѭ по свое-то благоволеніе, което е отъ по 10 напрѣдъ [р]положилъ въ него си; Въ устроеніе [с]на испълненіе-то на врѣмена-та, [т]да съвокупи въ Христа [у]всичко, и което е на небеса-та и което е на земіѭ-тѫ; 11 въ него, [ф]Въ когото и наслѣдіе добыхмы, [х]прѣдопрѣдѣленни бывше *на това* споредъ намѣреніе-то на *Бога* който дѣйствува всичко [ц]по съвѣтъ-тъ на своіѭ-тѫ 12 волѭ, [ч]Да бѫдемъ за похвалѫ на славѫ-тѫ му *ный* [ш]които ся отъ напрѣдъ надѣ-13 яхмы на Христа; На когото и вы *уповахте,* като чухте [щ]слово-то на истинѫ-тѫ, сирѣчь благовѣствованіе-то на ваше-то спасеніе, въ когото и като повѣрувахте быхте [ъ]запечатани съ обѣщанный-тъ Свя-14 тый Духъ, Който е [ы]обрученіе на наше-то наслѣдіе, [ь]до искупуваніе-то на [ѣ]стяжаніе-то *си,* [ю]за похвалѫ на неговѫ-тѫ 15 славѫ. За това и азъ, като [я]чухъ вѣрѫ-тѫ ви въ Господа Іисуса, и любовь-тѫ 16 *ви* къмъ всичкы-тѣ святыи, [ѳ]Не прѣстанувамъ да благодарѭ *Бога* за васъ, и да 17 вы поменувамъ въ молитвы-тѣ си; [іа]Да бы [а]Богъ на Господа нашего Іисуса Христа, Отецъ на славѫ-тѫ, далъ вамъ духъ на прѣмудрость и на откровеніе, за да го 18 познаете, И [б]да просвѣти сърдечны-тѣ ваши очи, за да познаете каква е [в]надежда-та на призваніе-то му, и какво е богатство-то на славно-то негово въ святыи-19 тѣ [г]наслѣдіе, И колко е прѣвъсходно величіе-то на неговѫ-тѫ силѫ къмъ насъ които вѣрувамы, [д]по дѣйствіе-то на дър-20 жавнѫ-тѫ неговѫ крѣпость, Коіѭто подѣйствува въ Христа като го [е]въскръси отъ мъртвы-тѣ, и тури *го* да [ж]сѣдне отъ 21 деснѫ-тѫ си странѫ на небеса, [з]По горѣ отъ [и]всяко началство и власть, и силѫ, и господство, и отъ всяко име съ което ся именуватъ, не само въ тойзи свѣтъ, 22 но и въ бѫдѫщій-тъ: [і]И всичко покори подъ нозѣ-тѣ му; и постави го надъ всичко, 23 [к]главѫ на церквѫ-тѫ, [л]Която е негово-то тѣло и [м]испълненіе-то [н]на тогозь който испълнява все во все.

ГЛАВА 2.

1 [а]*Сѫживи* и [б]васъ които бѣхте мъртви въ 2 прѣстѫпленія-та и грѣхове-тѣ, [в]Въ които сте нѣкога си ходили споредъ обычай-тъ

а 2 Кор. 1; 1.
б Рим. 1; 7. 2 Кор. 1; 1.
в 1 Кор. 4; 17. Гл. 6; 21. Кол. 1; 2.
г Гал. 1; 3. Тит. 1; 4.
д 2 Кор. 1; 3. 1 Пет. 1; 3.
е Рим. 8; 28. 2 Сол. 2; 13 2 Тим. 1; 9. Іак. 2; 5. 1 Пет. 1; 2. 2; 9.
ж 1 Пет. 1; 2, 20.
з Лук. 1; 75. Гл. 2; 10. 5; 27. Кол. 1; 22. 1 Сол. 4; 7. Тит. 2; 12.
и Рим. 8; 29, 30. Ст. 11.
і Іоан. 1; 12. Рим. 8; 15. 2 Кор. 6; 18. Гал. 4; 5. 1 Іоан. 3; 1.
к Мат. 11; 26. Лук. 12; 32. 1 Кор. 1; 21. Ст. 9.
л Рим. 3; 24. 5; 15.
м Мат. 3; 17. 17; 5. Іоан. 3; 35. 10; 17.
н Дѣян. 20; 28. Рим. 3; 24. Кол. 1; 14. Евр. 9; 12. 1 Пет. 1; 18, 19. Отк. 5; 9.
о Рим. 2; 4. 3; 24. 9; 23. Гл. 2; 7. 3; 8, 16. Фил. 4; 19.
п Рим. 16; 25. Гл. 3; 4, 9. Кол. 1; 26.
р Гл. 3; 11. 2 Тим. 1; 9.
с Гал. 4; 4. Евр. 1; 2. 9; 10. 1 Пет. 1; 20.
т 1 Кор. 3; 22, 23. 11; 3. Гл. 2; 15. 3; 15.
у Фил. 2; 9, 10. Кол. 1; 20.
ф Дѣян. 20; 32. 26; 18. Рим. 8; 17. Кол. 1; 12. 3; 24. Тит. 3; 7. Іак. 2; 5. 1 Пет. 1; 4.
х Ст. 5.
ц Иса. 46; 10, 11.
ч Ст. 6, 14. 2 Сол. 2; 13.
ш Іак. 1; 18.
щ Іоан. 1; 17. 2 Кор. 6; 7.
ъ 2 Кор. 1; 22. Гл. 4; 30.
ы 2 Кор. 1; 22. 5; 5.
ь Лук. 21; 28. Рим. 8; 23. Гл. 4; 30.
ѣ Дѣян. 20; 28.
ю Ст. 6, 12. 1 Пет. 2; 9.
я Кол. 1; 4. Филим. 5.
ѳ Рим. 1; 9. Фил. 1; 3, 4. Кол. 1; 3. 1 Сол. 1; 2. 2 Сол. 1; 3.
іа Кол. 1; 9.
а Іоан. 20; 17.
б Дѣян. 26; 18.
в Гл. 2; 12. 4; 4.
г Ст. 11.
д Гл. 3; 7. Кол. 1; 29. 2; 12.
е Дѣян. 2; 24, 33.
ж Псал. 110; 1. Дѣян. 7; 55, 56. Кол. 3; 1. Евр. 1; 3. 10; 12.
з Фил. 2; 9, 10. Кол. 2; 10. Евр. 1; 4.
и Рим. 8; 38. Кол. 1; 16. 2; 15.
і Псал. 8; 6. Мат. 28; 18. 1 Кор. 15; 27. Евр. 2; 8.
к Гл. 4; 15, 16. Кол. 1; 18. Евр. 2; 7.
л Рим. 12; 5. 1 Кор. 12; 12, 27. Гл. 4; 12. 5; 23, 30. Кол. 1; 18, 24.
м Кол. 2; 9.
н 1 Кор. 12; 6. Гл. 4; 10. Кол. 3; 11.

а Іоан. 5; 24. Кол. 2; 13.
б Ст. 5. Гл. 4; 18.
в 1 Кор. 6; 11. Гл. 4; 22. Кол. 1; 21. 3; 7. 1 Іоан. 5; 19.

на тойзи свѣтъ, [г]по князь-тъ на въздушнѫ-тѫ власть, духъ-тъ който дѣйствува нынѣ [д]въ синове-тѣ на противеніе-то; 3 [е]Между които и ный всинца смы живѣли нѣкога си [ж]въ похоти-тѣ на нашѫ-тѫ плъть, като смы правили волѭ-тѫ на плъть-тѫ и на помыслы-тѣ; [з]и по естество смы были, както и другы-тѣ, чада 4 на гнѣвъ-тъ: Богъ обаче, който е [и]богатъ въ милость, за голѣмѫ-тѫ си любовь съ 5 коіѭто ны възлюби, И [і]като бѣхмы мъртви въ прѣстѫпленія-та, [к]оживи ны наедно съ Христа, ([л]по благодать сте вы спа- 6 сени,) И съвъскрьси *ны* и турнѫ *ны* наедно да сѣднемъ [м]въ небесно *блаженство* 7 въ Христа Іисуса; Да покаже на идущы-тѣ вѣкове прѣмного-то богатство на своіѭ-тѫ благодать [н]съ добринѫ-тѫ *си* къмъ 8 насъ въ Христа Іисуса; Защото [о]по благодать сте спасени [п]чрѣзъ вѣрѫ-тѫ; и 9 това не е отъ васъ; [р]Божій даръ е; [с]Не отъ дѣла, за да ся не похвали никой. 10 Защото [т]негово смы твореніе, създадени въ Христа Іисуса за добры дѣла, [у]които е Богъ прѣдуготвилъ, да ходимъ въ тѣхъ. 11 За това [ф]помнѣте, че вы нѣкога си по плъть язычници, наричани необрѣзани отъ тѣзи които ся наричатъ [х]обрѣзани, съ обрѣзаніе на плъть-тѫ което става 12 съ рѫцѣ, Че [ц]въ онова врѣме бѣхте безъ Христа, [ч]отчуждени отъ гражданство-то Израилево, и странни отъ [ш]завѣты-тѣ на обѣщаніе-то, безъ да имате [щ]надеждѫ, 13 и [ъ]безъ Бога бѣхте на свѣтъ-тъ; А [ы]сега въ Христа Іисуса, вы [ь]които нѣкога си бѣхте далеко, станѫхте близу чрѣзъ 14 кръвь-тѫ Христовѫ. Защото [ѣ]той е нашій-тъ миръ, който [ю]направи двѣ-тѣ едно, и развали срѣдніѭ-тѫ стѣнѫ на прѣгра- 15 дѫ-тѫ; Като [я]унищожи враждѫ-тѫ [ѫ]съ плъть-тѫ си, законъ-тъ на заповѣди-тѣ съ постановленія-та; за да създаде въ себе си два-та въ единъ [ѭ]новъ человѣкъ, и 16 да направи миръ, И въ едно тѣло [а]да примири и двама-та съ Бога чрѣзъ крьстъ-тъ, 17 като [б]уби на него враждѫ-тѫ; И като дойде [в]проповѣда благовѣстіе-то на миръ-тъ на васъ които бѣхте далеко, [г]и на тѣзи 18 които бѣхѫ близу: Защото [д]чрѣзъ него и едни-тѣ и другы-тѣ имамы достѫпъ при 19 Отца [е]въ единъ Духъ. За то не сте вече странни и пришелци, но [ж]съграждане на 20 святыи-тѣ, и [з]свои на Бога. Понеже быхте [и]съзидани [і]на основаніе-то [к]на апостолы-тѣ и пророцы-тѣ, [л]като е краеѫгъленъ 21 *камыкъ* самъ си Іисусъ Христосъ, [м]На когото всичко-то зданіе сглобявано расте 22 [н]за храмъ святъ Господу; [о]На когото и вы наедно ся зиждете за жилище Божіе чрѣзъ Духъ-тъ.

ГЛАВА 3.

1 За това азъ Павелъ, [а]узникъ Іисусъ Хри- 2 стовъ [б]за васъ язычницы-тѣ: Понеже сте чули [в]смотреніе-то [г]на даденѫ-тѫ 3 менѣ за васъ Божіѭ благодать, Че [д]по откровеніе станѫ ми [е]извѣстна тайна-та, (както и по прѣди ви вкратцѣ [ж]писахъ; 4 Отъ което, като прочитате, може да разумѣете мое-то проумѣваніе [з]въ тайнѫ-тѫ 5 Христовѫ,) Която [и]въ другы родове не бы извѣстена на человѣческы-тѣ синове [і]както сега ся чрѣзъ Духа откры на святы-тѣ негови апостолы и пророцы; 6 Да бѫдѫтъ язычници-тѣ [к]сънаслѣдници, да съставяватъ едно [л]тѣло, и да сѫ [м]съпричастници на негово-то обѣщаніе въ Христа, 7 чрѣзъ евангеліе-то, [н]На което быхъ служитель [о]по дарбѫ-тѫ на Божіѭ-тѫ благодать, която ми е дадена [п]по дѣй- 8 ствіе-то на неговѫ-тѫ силѫ; На мене най [р]малкый-тъ отъ всичкы-тѣ святыи даде ся тая благодать [с]да благовѣстіѭ между язычницы-тѣ [т]неизслѣдимо-то богатство 9 Христово; И да просвѣтіѭ вси-тѣ, що е смотреніе-то [у]на тайнѫ-тѫ, която е была [ф]отъ вѣкы скрыта у Бога, [х]който е съ- 10 здалъ всичко чрѣзъ Іисуса Христа, [ц]За да стане сега чрѣзъ церквѫ-тѫ извѣстна [ч]на началства-та и власти-тѣ небесны, [ш]многоразлична-та прѣмудрость Божія,

г Гл. 6; 12.
д Гл. 5; 6. Кол. 3; 6.
е Тит. 3; 3. 1 Пет. 4; 3.
ж Гал. 5; 16.
з Псал. 51; 5. Рим. 5; 12, 14.
и Рим. 10; 12. Гл. 1; 7. Ст. 7.
і Рим. 5; 6, 8, 10. Ст. 1.
к Рим. 6; 4, 5. Кол. 2; 12, 13. 3; 1, 3.
л Виж Дѣян. 15; 11. Ст. 8. Тит. 3; 5.
м Гл. 1; 20.
н Тит. 3; 4.
о Ст. 5. Рим. 3; 24. 2 Тит. 1; 9.
п Рим. 4; 16.
р Мат. 16; 17. Іоан. 6; 44, 65. Рим. 10; 14, 15, 17. Гл. 1; 19. Фил. 1; 29.
с Рим. 3; 20, 27, 28. 4; 2. 9; 11. 11; 6. 1 Кор. 1; 29, 30, 31. 2 Тим. 1; 9. Тит. 3; 5.
т Втор. 32; 6. Псал. 100; 3. Иса. 19; 25. 29; 23. 44; 21. Іоан. 3; 3, 5. 1 Кор. 3; 9. 2 Кор. 5; 5, 17. Гл. 4; 24. Тит. 2; 14.
у Гл. 1; 4.
ф 1 Кор. 12; 2. Гл. 5; 8. Кол. 1; 21. 2; 13.
х Рим. 2; 28, 29. Кол. 2; 11.
ц Гл. 4; 18. Кол 1; 21.
ч Виж Іез. 13; 9. Іоан. 10; 16.
ш Рим. 9; 4, 8.
щ 1 Сол. 4; 13.
ъ Гал. 4; 8. 1 Сол. 4; 5.
ы Гал. 3; 28
ь Дѣян. 2; 39. Ст. 17.
ѣ Мих. 5; 5. Іоан. 16; 33. Дѣян. 10; 36. Рим. 5; 1. Кол. 1; 20.
ю Іоан. 10; 16. Гал. 3; 28.
я Кол. 2; 14, 20.
ѫ Кол. 1; 22.
ѭ 2 Кор. 5; 17. Гал. 6; 15. Гл. 4; 24.
а Кол. 1; 20, 21, 22.
б Рим. 6; 6. 8; 3. Кол. 2; 14.
в Иса. 57; 19. Зах. 9; 10. Дѣян. 2; 39. 10; 36. Рим. 5; 1. Ст. 13, 14.
г Псал. 148; 14.
д Іоан. 10; 9. 14; 6. Рим. 5; 2. Гл. 3; 12. Евр. 4; 16. 10; 19, 20. 1 Пет. 3; 18.
е 1 Кор. 12; 13. Гл. 4; 4.
ж Фил. 3; 20. Евр. 12; 22, 23.
з Гал. 6; 10. Гл. 3; 15.
и 1 Кор. 3; 9, 10. Гл. 4; 12. 1 Пет. 2; 4, 5.
і Мат. 16; 18. Гал. 2; 9. Отк. 21; 14.
к 1 Кор. 12; 28. Гл. 4; 11.
л Псал. 117; 22. Иса. 28; 16. Мат. 21; 42.
м Гл. 4; 15, 16.
н 1 Кор. 3; 17. 6; 19. 2 Кор. 6; 16.
о 1 Пет. 2; 5.

—

а Дѣян. 21; 33. 28; 17, 20. Гл. 4; 1. 6; 20. Фил. 1; 7, 13, 14, 16. Кол. 4; 3, 18. 2 Тим. 1; 8. 2; 9. Филип. 1, 9.
б Гал. 5; 11. Кол. 1; 24. 2 Тим. 2; 10.
в Рим. 1; 5. 11; 13. 1 Кор. 4; 1. Гл. 4; 7. Кол 1; 25.
г Дѣян. 9; 15. 13; 2. Рим. 12; 3. Гал. 1; 16. Ст. 8.
д Дѣян. 22; 17, 21. 26; 17, 18. Гал. 1; 12.
е Рим. 16; 25. Кол. 1; 26, 27.
ж Гл. 1; 9, 10.
з 1 Кор. 4; 1. Гл. 6; 19.
и Дѣян. 10; 28. Рим. 16; 25. Ст. 9.
і Гл. 2; 20.
к Гал. 3; 28, 29. Гл. 2; 14.
л Гл. 2; 15, 16.
м Гал. 3; 14.
н Рим. 15; 16. Кол. 1; 23, 25.
о Рим. 1; 5.
п Рим. 15; 18. Гл. 1; 9. Кол. 1; 29.
р 1 Кор. 15; 9. 1 Тим. 1; 13, 15.
с Гал. 1; 16. 2; 8. 1 Тим. 2; 7. 2 Тим. 1; 11.
т Гл. 1; 7. Кол. 1; 27.
у Ст. 3. Гл. 1; 9.
ф Рим. 16; 25. Ст. 5. 1 Кор. 2; 7. Кол. 1; 26.
х Псал. 33; 6. Іоан. 1; 3. Кол. 1; 16. Евр. 1; 2.
ц 1 Пет. 1; 12.
ч Рим. 8; 38. Гл. 1; 21. Кол. 1; 16.
ш 1 Кор. 2; 7. 1 Тим. 3; 16.

11 [щ]Споредъ прѣдвѣчно-то намѣреніе което направи въ Христа Іисуса Господа на-12 шего; Въ когото имамы дързновеніе и [ъ]достжпъ [ы]съ увѣреніе чрѣзъ вѣрж-тж 13 въ него. [ь]За това вы молѭ да не ви ся додѣе отъ мои-тѣ [ѣ]за васъ скърби, [ю]които 14 сж ваша слава. За това прѣклонявамъ колѣнѣ-тѣ си прѣдъ Отца на Господа на-15 шего Іисуса Христа, Отъ когото ся именува [я]всяко отечествіе на небеса-та и на 16 земѭ-тж, Да ви даде [ѳ]споредъ богатство-то на славж-тж си, чрѣзъ неговый-тъ Духъ [ѵ]да ся утвьрдите крѣпко [а]въ вж-17 трѣшній-тъ человѣкъ, Чрѣзъ вѣрж-тж *ви* [б]да ся всели Христосъ въ ваши тѣ сьрдца, щото, [в]вкоренени и основани въ любовь-тж, 18 Да можете [г]да разумѣете наедно съсъ всичкы-тѣ святыи, [д]що е широчина-та и длъжина-та и длъбочина-та и высочина-та, 19 И да познаете любовь-тж Христовж, която прѣвъсхожда *всяко* знаніе, за да ся испълните [е]съсъ всичкж-тж пълнотж Бо-20 жіѭ. А на того, [ж]който, по дѣйствующж-тж въ насъ [з]силж, може да направи несравненно [и]повече отъ колкото просимъ 21 или мыслимъ, [і]Нему слава да бжде въ церквж-тж чрѣзъ Іисуса Христа, въ всичкы-тѣ родове отъ вѣка до вѣка. Аминь.

ГЛАВА 4.

1 И тъй, азъ [а]узникъ въ Господа, молѭ вы [б]да ходите достойно на званіе-то, въ 2 което быхте призовани, [в]Съсъ всяко смиреномудріе и кротость, съ дълготьрпѣніе да си прѣтьрпѣвате единъ другъ съ лю-3 бовь, Като ся стараете да увардите единство-то на Духъ-тъ въ [г]сврьскж-тж на 4 миръ-тъ. [д]Едно тѣло и [е]единъ Духъ както ся и призовахте съ [ж]еднж надеждж на 5 званіе-то ваше; [з]Единъ Господь, [и]една 6 вѣра, [і]едно крьщеніе; [к]Единъ Богъ и Отецъ на вси-тѣ, който е надъ всичкы, 7 [л]чрѣзъ всичкы и въ всичкы насъ. А [м]всякому отъ насъ ся даде благодать, по 8 мѣркж-тж на Христово-то дарованіе. За това казува: "Като [н]възлѣзе на высоко, [о]плѣни плѣнъ, и даде даванія на человѣ-9 цы-тѣ." А [п]това, възлѣзе, що е друго, освѣнь че е и слѣзлъ понапрѣдъ въ най 10 долни-тѣ страны на земѭ-тж? Тойзи който е слѣзлъ той е който и [р]възлѣзе по горѣ отъ всичкы-тѣ небеса, [с]да ис-11 пълни всичко. И [т]той даде едни *да сж* апостоли, другы пророци, другы пакъ [у]благовѣстители, а другы [ф]пастыри и [х]учи-12 тели, [ц]За усъвьршенствованіе на святыи-тѣ, въ дѣло-то на служеніе-то, [ч]въ нази-13 даніе-то [ш]на тѣло-то Христово; Доклѣ достигнемъ всинца въ единство-то на вѣрж-тж, и [щ]на познаніе-то на Сына Божія [ъ]въ совършенъ мжжъ, въ мѣрж-тж на възрастъ-тъ на Христовж-тж пълнотж: 14 Да не смы вече [ы]младенци, [ь]блъскани и завличани [ѣ]отъ всякой вѣтръ на ученіе-то, съ человѣческо-то льстеніе, съ пронырство [ю]по ухыщреніе-то на измамж-15 тж; Но съ [я]истинство въ любовь-тж, [ѳ]да порастемъ по всичко въ него, [ѵ]който е 16 глава-та, Христосъ, [а]Отъ когото всичко-то тѣло съчленявано и свързувано чрѣзъ всяко сключуваніе на спомагателны-тѣ членове, споредъ съразмѣрно-то дѣйствіе на всякж еднж часть, прави тѣло-то да расте, за свое-то си въ любовь-тж назида-17 ніе. Прочее, това казувамъ и свидѣтелствувамъ въ Господа, [б]да не ходите вече както ходятъ и другы-тѣ язычници [в]въ 18 суетж-тж на умъ-тъ си, [г]Помрачени въ разумъ-тъ и [д]отчуждени отъ животъ-тъ Божій за невѣжество-то което е въ тѣхъ, *и* [е]заради окаменение-то на сьрдце-то имъ. 19 Които, като въ [ж]нечувствіе сж ся [з]прѣдали на похотливость, да вършатъ нена-20 сытно всякж нечистотж. Но вы не сте 21 така познали Христа; [и]Понеже сте го чули, и сте научени отъ него, както е 22 истина-та въ Іисуса, [і]Да ся съблѣчете [к]отъ ветхый-тъ человѣкъ, [л]споредъ по прѣдишно-то *си* поведеніе, който тлѣе въ 23 прѣльстителны-тѣ похоти; [м]И да ся подновявате въ духъ-тъ на вашій-тъ умъ, 24 И [н]да ся облѣчете въ новый-тъ человѣкъ, [о]създаденый-тъ по *образъ-тъ на* Бога въ 25 правдж и въ святость на истинж-тж. За това отхвьрлѣте лъжж-тж, и всякой съ ближняго си [п]говорѣте истинж; защото 26 [р]смы удове единъ на другъ. [с]"Гнѣвайте

щ Гл. 1; 9.
ъ Гл. 2; 18.
ы Евр. 4; 16.
ь Дѣян. 14; 22. Фил. 1; 14. 1 Сол. 3; 3.
ѣ Ст. 1.
ю 2 Кор. 1; 6.
я Гл. 1; 10. Фил. 2; 9, 10, 11.
ѳ Рим. 9; 23. Гл. 1; 7. Фил. 4; 19. Кол. 1; 27.
ѵ Гл. 6; 10. Кол. 1; 11.
а Рим. 7; 22. 2 Кор. 4; 16.
б Іоан. 14; 23. Гл. 2; 22.
в Кол. 1; 23. 2; 7.
г Гл. 1; 18.
д Рим. 10; 3, 11, 12.
е Іоан. 1; 16. Гл. 1; 23. Кол. 2; 9, 10.
ж Рим. 16; 25. Іуд. 24.
з 1 Кор. 2; 9.
и Ст. 7. Кол. 1; 29.
і Рим. 11; 36. 16; 27. Евр. 13; 21.

а Гл. 3; 1. Филим. 1, 9.
б Фил. 1; 27. Кол. 1; 10. 1 Сол. 2; 12.
в Дѣян. 20; 19. Гал. 5; 22, 23. Кол. 3; 12, 13.
г Кол. 3; 14.
д Рим. 12; 5. 1 Кор. 12; 12, 13. Гл. 2; 16.
е 1 Кор. 12; 4, 11.
ж Гл. 1; 18.
з 1 Кор. 1; 13. 8; 6. 12; 5. 2 Кор. 11; 4.
и Ст. 13. Іуд. 3.
і Гал. 3; 27, 28 Евр. 6; 6.
к Мал. 2; 10. 1 Кор. 8; 6. 12; 6.
л Рим. 11; 36.
м Рим. 12; 3, 6. 1 Кор. 12; 11.
н Псал. 68; 18.
о Сжд. 5; 12. Кол. 2; 15.
п Іоан. 3; 13. 6; 33, 62.

р Дѣян. 1; 9, 11. 1 Тим. 3; 16. Евр. 4; 14. 7; 26. 8; 1. 9; 24.
с Дѣян. 2; 33.
т 1 Кор. 12; 28. Гл. 2; 20.
у Дѣян. 21; 8. 2 Тим. 4; 5.
ф Дѣян. 20; 28.
х Рим. 12; 7.
ц 1 Кор. 12; 7.
ч 1 Кор. 14; 26.
ш Гл. 1; 23. Кол. 1; 24.
щ Кол. 2; 2.
ъ 1 Кор. 14; 20. Кол. 1; 28.
ы Иса. 28; 9. 1 Кор. 14; 20.
ь Евр. 13; 9.
ѣ Мат. 11; 7.
ю Рим. 16; 18. 2 Кор. 2; 17.
я Зах. 8; 16. 2 Кор. 4; 2. Ст. 25. 1 Іоан. 3; 18.
ѳ Гл. 1; 22. 2; 21.
ѵ Кол. 1; 18.
а Кол. 2; 19.

б Гл. 2; 1, 2, 3 Ст. 22. Кол. 3; 7. 1 Пет. 4; 3.
в Рим. 1; 21.
г Дѣян. 26; 18.
д Гал. 4; 8. Гл. 2; 12. 1 Сол. 4; 5.
е Рим. 1; 21.
ж 1 Тим. 4; 2.
з Рим. 1; 24, 26. 1 Пет. 4; 3.
и Гл. 1; 13.
і Кол. 2; 11. 3; 8, 9. Евр. 12; 1. 1 Пет. 2; 1.
к Рим. 6; 6.
л Гл. 2; 2, 3. Ст. 17. Кол. 3; 7. 1 Пет. 4; 3.
м Рим. 12; 2. Кол. 3; 10.
н Рим. 6; 4. 2 Кор. 5; 17. Гал. 6; 15 Гл. 6; 11. Кол. 3; 10.
о Гл. 2; 10.
п Зах 8; 16. Ст. 15. Кол. 3; 9.
р Рим. 12; 5.
с Псал. 4; 4. 37; 8.

ся и не съгрѣшавайте," слънце-то да не 27 зайде въ разгнѣваніе-то ви, [т]Нито давайте 28 мѣсто на діаволъ-тъ. Който е кралъ, да не краде вече, а напаче [у]да ся труди да работи добро-то съ ржцѣ-тѣ *си*, за да има [ф]да раздава и на тогози който има нуждж. 29 [х]Никое гнило слово да не излѣзва изъ уста-та ви, но онова което е добро [ц]за потрѣбно-то назиданіе, за да [ч]принесе 30 благодать на тѣзи които слушатъ; И [ш]не оскърбявайте Святый-тъ Духъ Божій, [щ]съ когото сте запечатани за день-тъ [ъ]на искупуваніе-то. 31 [ы]Всяко огорченіе, и ярость, и гнѣвъ, и выкъ, и [ь]хула, да ся дигне 32 отъ васъ наедно [ѣ]съсъ всякж злобж; А бывайте [ю]благы единъ другыму, милосьрди, [я]прощавайте си единъ на другый, както ви е и Богъ простилъ чрѣзъ Христа.

ГЛАВА 5.

1 П[а]тъй бывайте подражатели Богу, като 2 чада възлюбленны; И ходѣте [б]въ любовь, [в]както и Христосъ ны възлюби, и прѣдаде себе си за насъ приносъ и жьртвж 3 Богу [г]въ благовоннж миризмж. А [д]блудъ и всякаква нечистота или лихоимство, [е]да имъ ся не чува нито име-то между 4 васъ, както подобава на святыи; [ж]Нито срамотны и пусты прикаскы, нито кощунства, [з]които сж неприлични нѣща; 5 но повече *вмѣсто тѣхъ* благодареніе. Защото знаете това, че [и]всякой блудникъ, или нечисть, или лихоимецъ, (който е [і]идолослужитель,) [к]нѣма наслѣдіе въ царство-то на Христа и Бога. 6 [л]Да вы не льсти никой съ празны думы; понеже за *всичко* това [м]иде гнѣвъ-тъ Божій [н]върхъ 7 сынове-тѣ на непокорство-то. И тъй не 8 бывайте съучастници тѣмъ. [о]Защото нѣкога си бѣхте тьмнина, а [п]сега сте видѣлина въ Господа: ходѣте като [р]чада на ви- 9 дѣлинж-тж; (Защото [с]плодъ-тъ на Духъ-тъ е въ всякж благостынѭ, и правдж и и- 10 стинж;) [т]Опытувайте що е благоугодно 11 Господу. И [у]не участвувайте на [ф]бесплодны-тѣ дѣла на тьмнинж-тж, а напаче и 12 [х]обличавайте *гы*. Защото това което скрытомъ правятъ, [ц]срамотно е и да ся го- 13 вори. А [ч]всичко което ся изобличава отъ видѣлинж-тж, става явно; понеже всяко 14 което става явно, видѣлина е; За това казува: [ш]Стани ты който спишь, [щ]и въскрьсни отъ мьртвы-тѣ, и ще тя освѣти 15 Христосъ. И тъй гледайте какъ съ прѣдупазваніе [ъ]да ходите, не както глупави, 16 но както прѣмудри; [ы]Искупувайте врѣ- 17 ме-то, [ь]защото дни-тѣ сж лукави. Заради това [ѣ]не бывайте несмысленни, [ю]но разу- 18 мѣвайте [я]що е воля-та Господня. [ѫ]И не ся опывайте съ вино, въ което е разблудство, 19 но испълняйте ся Духомъ; И разговаряйте ся [ѩ]съ псалмы и пѣнія и пѣсни духовны, пѣйте и въспѣвайте Господу въ 20 сьрдце-то си, Вынжгы [а]благодаряще за всичко Бога и Отца [б]въ име-то на Го- 21 спода нашего Іисуса Христа. [в]Покорявайте ся единъ другыму въ страхъ Бо- 22 жій. [г]Жены, покорявайте ся на свои-тѣ 23 си мжжіе, [д]както на Господа; Защото [е]мжжъ-тъ е глава на женж-тж, [ж]както е и Христосъ глава на церквж-тж, и той 24 е Спаситель [з]на тѣло-то. Но както церква-та ся покорява Христу, така и жены-тѣ *да ся покорявать* [и]въ всичко на свои- 25 тѣ си мжжіе. [і]Мжжіе, любѣте жены-тѣ си, както и Христосъ възлюби церквж-тж, 26 [к]и прѣдаде себе си за неѭ, Да ѭ освяти и очисти [л]съ омываніе-то съ водж, [м]чрѣзъ 27 слово-то, [н]Да ѭ прѣдстави на себе си церквж славнж, [о]безъ да има пятно, или бръчкж, или *друго* нѣщо такова, но [п]да е 28 свята и непорочна. Така сж длъжни мжжіе-тѣ да любятъ жены-тѣ си, както свои-тѣ си тѣла. Който люби женж си, себе 29 си люби. Защото никой никога не е възненавидѣлъ своѭ-тж си плъть, но храни ѭ и ся грыжи за неѭ, както и Господь 30 церквж-тж. Понеже смы [р]удове на него-во-то тѣло, отъ неговж-тж плъть и отъ 31 неговы-тѣ кости. [с]"Заради това ще остави человѣкъ бащж си и майкж си, и ще ся

т 2 Кор. 2; 10, 11. Іак. 4; 7. 1 Пет. 5; 9
у Дѣян. 20; 35. 1 Сол. 4; 11. 2 Сол. 3; 8, 11, 12.
ф Лук. 3; 11.
х Мат. 12; 36. Гл. 5; 4. Кол. 3; 8.
ц Кол. 4; 6. 1 Сол. 5; 11.
ч Кол. 3; 16.
ш Иса. 7; 13. 63; 10. Іез. 16; 43. 1 Сол. 5; 19.
щ Гл. 1; 13.
ъ Лук. 21; 28. Рим. 8; 23. Гл. 1; 14.
ы Кол. 3; 8, 19.
ь Тит. 3; 2. Іак. 4; 11. 1 Пет. 2; 1.
ѣ Тит. 3; 3.
ю 2 Кор. 2; 10. Кол. 3; 12, 13.
я Мат. 6; 14. Мар. 11; 25.

—

а Мат. 5; 45, 48. Лук. 6; 36. Гл. 4; 32.
б Іоан. 13; 34. 15; 12. 1 Сол. 4; 9. 1 Іоан. 3; 11, 23. 4; 21.
в Гал. 1; 4. 2; 20. Евр. 7; 27. 9; 14, 26. 10; 10, 12. 1 Іоан. 3; 16.
г Быт. 8; 21. Лев. 1; 9. 2 Кор. 2; 15.
д Рим. 6; 13. 1 Кор. 6; 18. 2 Кор. 12; 21. Гл. 4; 19, 20. Кол. 3; 5. 1 Сол. 4; 3 и дрг.
е 1 Кор. 5; 1.
ж Мат. 12; 35. Гл. 4; 29.
з Рим. 1; 28
и 1 Кор. 6; 9. Гал. 5; 19, 21.
і Кол. 3; 5. 1 Тим. 6; 17.
к Гал. 5; 21. Отк. 22; 15.
л Іер. 29; 8. Мат. 24; 4. Кол. 2; 4, 8, 18. 2 Сол. 2; 3.
м Рим. 1; 18.
н Гл. 2; 2. Кол. 3; 6.
о Иса. 9; 2. Мат. 4; 16. Дѣян. 26; 18. Рим. 1; 21. Гл. 2; 11, 12. 4; 18. Тит. 3; 3. 1 Пет. 2; 9.
п Іоан 8; 12. 12; 46. 2 Кор. 3; 18 4; 6. 1 Сол. 5; 5. 1 Іоан. 2; 9.
р Лук. 16; 8. Іоан. 12; 36.
с Гал. 5; 22.
т Рим. 12; 2. Фил. 1; 10. 1 Сол. 5; 21. 1 Тим. 2; 3.
у 1 Кор. 5; 9, 11. 10; 20. 2 Кор. 6; 14. 2 Сол. 3; 6, 14.
ф Рим. 6; 21. 13; 12. Гал. 6; 8.
х Лев. 19; 17. 1 Тим. 5; 20.
ц Рим. 1; 24, 26. Ст. 3.
ч Іоан. 3; 20, 21. Евр. 4; 13.
ш Иса. 60; 1. Рим. 13; 11, 12. 1 Кор. 15: 34. 1 Сол. 5; 6.
щ Іоан. 5; 25. Рим. 6; 4, 5. Гл. 2; 5. Кол. 3; 1.
ъ Кол. 4; 5.
ы Гал. 6; 10. Кол. 4; 5.
ь Екл. 11; 2. 12; 1. Іоан. 12; 35. Гл. 6; 13.
ѣ Кол. 4; 5.
ю Рим. 12; 2.
я 1 Сол. 4; 3. 5; 18.
ѫ Прит. 20; 1. 23; 20, 30. Иса. 5; 11, 22. Лук. 21; 34.
ѩ Дѣян. 16; 25. 1 Кор. 14; 26. Кол. 3; 16. Іак. 5; 13.
а Псал. 34; 1. Иса. 63; 7. Кол. 3; 17. 1 Сол. 5; 18. 2 Сол. 1; 3.
б Евр. 13; 15. 1 Пет. 2; 5. 4; 11.
в Фил. 2; 3. 1 Пет. 5; 5.
г Быт. 3; 16. 1 Кор. 14; 34. Кол. 3; 18. Тит. 2; 5. 1 Пет. 3; 1.
д Гл. 6; 5.
е 1 Кор. 11; 3.
ж Гл. 1; 22. 4; 15. Кол. 1; 18.
з Гл. 1; 23.
и Кол. 3; 20, 22. Тит. 2; 9.
і Кол. 3; 19. 1 Пет. 3; 7.
к Дѣян. 20; 28. Гал. 1; 4. 2; 20. Ст. 2.
л Іоан. 3; 5. Тит. 3; 5. Евр. 10; 22. 1 Іоан. 5; 6.
м Іоан. 15; 3. 17; 17.
н 2 Кор. 11; 2. Кол. 1; 22.
о Пѣсн. 4; 7.
п Гл. 1; 4.
р Быт. 2; 23. Рим. 12; 5. 1 Кор. 6; 15. 12; 27.
с Быт. 2; 24. Мат. 19; 5. Мар. 10; 7, 8.

прилѣпи при женѫ си, и [т]ще бѫдѫтъ 32 двама-та една плъть." Тая тайна е голѣма; но азъ говорѭ *това* за Христа и 33 за церквѫ-тѫ. Но и вы [у]всякой единъ отъ васъ да люби женѫ-тѫ си така както себе си; а [ф]жена-та да ся бои отъ мѫжъ-тъ си.

ГЛАВА 6.

1 *Вы*, [а]чада, слушайте родители-тѣ си въ 2 Господа; защото това е праведно. [б]"Почитай отца си и майкѫ си," което е първа 3 заповѣдь съ обѣщаніе; "Да ти бѫде добрѣ, и да бѫдешь многолѣтенъ на землѭ-4 тѫ." И *вы*, [в]отци, не раздражавайте чада-та си, но [г]въспитавайте гы въ ученіе 5 и наставленіе Господне. *Вы*, [д]раби, покорявайте ся на *ваши*-тѣ по плъть господари, [е]съсъ страхъ и трепетъ, [ж]въ простотѫ-тѫ на сърдце-то си, както на 6 Христа. [з]Не прѣдъ очи само да работите както человѣкоугодници, но както раби Христови, испълняйте отъ душѫ 7 волѭ-тѫ Божіѭ, И слугувайте доброволно *като* на Господа, а не *като* на 8 человѣцы; Понеже [и]знаете че всякой, [і]рабъ или свободенъ, каквото добро стори, 9 това ще пріеме отъ Господа. И *вы*, [к]господари, исто-то правѣте тѣмъ, [л]поослабяйте устрашаваніе-то; като знаете че *както на тѣхъ така* и на самы [м]васъ има Господарь на небеса, и у него [н]нѣма лицепріятіе.

10 Най послѣ, братіе мои, укрѣпявайте ся въ Господа, и [о]въ силѫ-тѫ на негово-то 11 могущество. [п]Облѣчѣте ся въ всеорѫжіе-то Божіе, за да можете да устоите сре-12 щѫ ухыщренія-та на діаволъ-тъ; Защото наша-та борба не е срещѫ [р]кръвь и плъть, но срещѫ [с]началства-та, срещѫ власти-тѣ, срещѫ [т]управители-тѣ на тьмнотѫ-тѫ на тойзи вѣкъ, срещѫ лукавы-тѣ духове 13 въ поднебеснѫѭ. [у]За това земѣте всеорѫжіе-то Божіе, за да можете да противостоите [ф]въ день-тъ лукавый, и на всич-14 ко като надвіете, да устоите. Стойте прочее [х]прѣпасани съ истинѫ прѣзъ чрѣсла-та си, и [ц]облѣчени въ броніѭ-тѫ на 15 правдѫ-тѫ, И нозѣ-тѣ ви да бѫдѫтъ [ч]обуты въ приготвяніе за благовѣстіе на миръ. 16 А върхъ всичко *това* земѣте [ш]щитъ-тъ на вѣрѫ-тѫ съ който ще можете да угасите всичкы-тѣ разжьжены стрѣлы на лука-17 вый-тъ; И [щ]земѣте шлемъ-тъ на спасеніе-то, [ъ]и мечъ-тъ на Духъ-тъ, който е сло-18 во-то Божіе; [ы]Моляще ся Духомъ на всяко врѣме съсъ всякѫ молитвѫ и молбѫ, и въ това исто-то бѫдѣте [ь]бодри съсъ всяко стърпяваніе [ѣ]и моленіе за всичкы-19 тѣ святыи, [ю]И за мене, да ми ся даде слово да отворѭ уста-та си [я]съ дързновеніе, за да направѭ познатѫ тайнѫ-тѫ на благо-20 вѣстіе-то, За което [ѧ]сьмь посланникъ въ [ѩ]оковы, [а]да говорѭ за него съ дързно-21 веніе, както подобава да говорѭ. Но [б]за да знаете и вы за мене, що правѭ, всичко-то ще ви каже [в]Тихикъ, възлюбленный братъ и вѣренъ въ Господа служитель; 22 [г]Когото проводихъ до васъ за това исто-то, да разберете за насъ, и да утѣши 23 сърдца-та ви. [д]Миръ на братія-та и любовь съ вѣрѫ отъ Бога Отца и Господа 24 Іисуса Христа. Благодать да бѫде съсъ всичкы-тѣ които любятъ [е]искренно Господа нашего Іисуса Христа. Аминь.

[т] 1 Кор. 6; 16.
[у] Ст. 25. Кол. 3; 19.
[ф] 1 Пет. 3; 6.

—

[а] Прит. 23; 22. Кол. 3; 20.
[б] Исх. 20; 12. Втор. 5; 16. 27; 16. Іер. 35; 18. Іез. 22; 7. Мал. 1; 6. Мат. 15; 4. Мар. 7; 10.
[в] Кол. 3; 21.
[г] Быт. 18; 19. Втор. 4; 9. 6; 7, 20. 11; 19. Псал. 78; 4. Прит. 19; 18. 22; 6. 29; 17.
[д] Кол. 3; 22. 1 Тим. 6; 1. Тит. 2; 9. 1 Пет. 2; 18.
[е] 2 Кор. 7; 15. Фил. 2; 12.
[ж] 1 Лѣт. 29; 17. Кол. 3; 22.
[з] Кол. 3: 22, 23.
[и] Рим. 2; 6. 2 Кор. 5; 10. Кол. 3: 24.
[і] Гал. 3; 28. Кол. 3; 11.
[к] Кол. 4; 1.
[л] Лев. 25; 43.
[м] Іоан. 13; 13. 1 Кор. 7; 22.
[н] Рим. 2; 11. Кол. 3; 25.
[о] Гл. 1; 19. 3; 16. Кол. 1; 11.
[п] Рим. 13; 12. 2 Кор. 6; 7. Ст. 13. 1 Сол. 5; 8.
[р] Мат. 16; 17. 1 Кор. 15; 50.
[с] Рим. 8; 38. Гл. 1; 21. Кол. 2; 15.
[т] Лук. 22; 53. Іоан. 12: 31. 14; 30. Гл. 2; 2. Кол. 1; 13.
[у] 2 Кор. 10; 4. Ст. 11.
[ф] Гл. 5; 16.
[х] Иса. 11; 5. Лук. 12; 35. 1 Пет. 1; 13.
[ц] Иса. 59; 17. 2 Кор. 6; 7. 1 Сол. 5; 8.
[ч] Иса. 52; 7. Рим. 10; 15.
[ш] 1 Іоан. 5; 4.
[щ] Иса. 59; 17. 1 Сол. 5; 8.
[ъ] Евр. 4; 12. Отк. 1; 16. 2; 16. 19; 15.
[ы] Лук. 18; 1. Рим. 12; 12. Кол. 4; 2. 1 Сол. 5; 17.
[ь] Мат. 26; 41. Мар. 13; 33.
[ѣ] Гл. 1; 16. Фил. 1; 4. 1 Тим. 2; 1.
[ю] Дѣян. 4; 29. Кол. 4; 3. 2 Сол. 3; 1.
[я] 2 Кор. 3; 12.
[ѧ] 2 Кор. 5; 20.
[ѩ] Дѣян. 26; 29. 28; 20. Гл. 3; 1. Фил. 1; 7, 13, 14. 2 Тим. 1; 16. 2; 9. Филим. 10.
[а] Дѣян. 28; 31. Фил. 1; 20. 1 Сол. 2; 2.
[б] Кол. 4; 7.
[в] Дѣян. 20; 4. 2 Тим. 4; 12. Тит. 3; 12.
[г] Кол. 4; 8.
[д] 1 Пет. 5; 14.
[е] Тит. 2; 7.

КЪ ФИЛИППЯНОМЪ ПОСЛАНІЕ

НА

СВЯТАГО АПОСТОЛА ПАВЛА.

ГЛАВА 1.

1 Павелъ и Тимоѳей, раби Іисусъ Христови, до вси-тѣ [а]въ Христа Іисуса святыи, които сѫ въ Филиппы, наедно съ епископы-тѣ 2 и діаконы-тѣ; [б]Благодать вамъ и миръ отъ Бога Отца нашего и Господа Іисуса 3 Христа. [в]Благодаріѭ Бога моего всякога 4 когато вы поменувамъ, (Вынѫгы, во всякѫ моѭ молитвѫ за всинца вы съ ра5 дость като правѭ молбѫ-тѫ си,) [г]Заради ваше-то участіе въ евангеліе-то отъ пър6 вый-тъ день даже до нынѣ; Като съмь увѣренъ въ това исто-то, че оный който е начнѫлъ въ васъ [д]добро дѣло, ще *го* свърши даже [е]до день-тъ Іисусъ Христовъ; 7 Както е и праведно за мене да мыслѭ това за всинца вы, понеже вы имамъ [ж]на сърдце, и [з]въ оковы-тѣ ми, и [и]въ оправданіе-то и въ подтвърдяваніе-то на благовѣствованіе-то, всичкы вы сте [і]соучаст8 ници мои на благодать-тѫ. Защото Богъ ми е [к]свидѣтель, [л]че милѣѭ за всичкы 9 васъ съ милосердіе Іисусъ Христово. И това ся молѭ, [м]да прѣизобилува любовь-та ви още повече и повече въ познаніе 10 и во всяко разумѣніе, [н]Да испытувате по добро-то, за [о]да бѫдете искренни и не11 прѣпъвани [п]до день-тъ Христовъ, Испълнени съ плодове на правдѫ, [р]които сѫ чрѣзъ Іисуса Христа, [с]въ славѫ и по12 хвалѫ Божіѭ. Искамъ още, братіе, да знаете, че всичко що ми ся случи, спомогнѫ повече за прѣуспѣяніе на еванге13 ліе-то, До толкозь щото мои-тѣ за Христа оковы станѫхѫ извѣстны [т]на всич14 кѫ-тѫ преторіѭ и на всичкы другы. И повече-то отъ братія-та въ Господа, одързновени отъ мои-тѣ оковы, осмѣлихѫ ся повече да говорятъ слово-то безъ страхъ. 15 Нѣкои наистинѫ отъ завистъ [у]и отъ любопрѣніе проповѣдуватъ Христа, а нѣкои 16 си и отъ добрѫ волѭ. Едни-тѣ възвѣщаватъ Христа отъ съперничество, не съ чистотѫ, и мыслятъ че прилагатъ тѫгѫ 17 на оковы-тѣ ми; А другы-тѣ отъ любовь, като знаѭтъ че сьмь настаненъ [ф]да за18 щищавамъ евангеліе-то. Но що *быва отъ това?* какъ и да е, или съ приструваніе или съ истинѫ, Христосъ ся проповѣдува, и *азъ* на това ся радувамъ, и ще ся ра19 дувамъ. Защото знаѭ че това ще ми излѣзе за спасеніе, съ вашѫ-тѫ [х]молитвѫ и [ц]съ помощь-тѫ на Духъ-тъ Іисусъ Хри20 стовъ, Споредъ [ч]постоянно-то мое ожиданіе и надеждѫ, че [ш]нѣма да ся посрамѭ въ нищо, но [щ]съсъ всяко дързновеніе, както всякога, и сега ще ся възвеличи Христосъ въ тѣло-то ми, или чрѣзъ жи21 вотъ или чрѣзъ смьрть. Защото за мене да сьмь живъ е Христосъ, и да умрѫ, 22 придобываніе. Но ако живѣѭ въ плъть-тѫ, това ми е плодъ на дѣло-то, и що 23 да изберѫ не знаѭ. Защото въ [ъ]утѣсненіе сьмь и отъ двѣ-тѣ, понеже [ы]имамъ желаніе да отидѫ, и да сьмь съ Христа, 24 което бы было много по добро; Но да останѫ въ плъть-тѫ, по нуждно е за васъ. 25 И за [ь]това увѣренъ, знаѭ че ще останѫ и ще прѣбѫдѫ наедно съсъ всичкы васъ, за вашій-тъ въ вѣрѫ-тѫ успѣхъ, и за 26 вашѫ-тѫ радость; [ѣ]Да ся прѣумножава чрѣзъ мене ваша-та въ Іисуса Христа похвала, съ мое-то дохожданіе пакъ при васъ.

27 Обхождайте ся [ю]само достойно на евангеліе-то Христово, да бы, или кога дойдѫ и вы видѭ, или като не сьмь при васъ, да чуѭ за васъ, [я]че стоите въ единъ духъ и [ѫ]сподвизавате ся [ѭ]единодушно за 28 вѣрѫ-тѫ евангелскѫ. И не устрашавани въ нищо отъ противницы-тѣ; [а]което ще бѫде доказателство за тѣхъ на погыбель, [б]а за васъ на спасеніе, и то отъ Бога;

а 1 Кор. 1; 2.
б Рим. 1; 7. 2 Кор. 1; 2. 1 Пет. 1; 2.
в Рим. 1; 8, 9. 1 Кор. 1; 4. Ефес. 1; 15, 16. Кол. 1; 3. 1 Сол. 1; 2. 2 Сол. 1; 3.
г Рим. 12; 13. 15; 26. 2 Кор. 8; 1. Гл. 4; 14, 15.
д Іоан. 6; 29. 1 Сол. 1; 3.
е Ст. 10.
ж 2 Кор. 3; 2. 7; 3.
з Ефес. 3; 1. 6; 20. Кол. 4; 3, 18. 2 Тим. 1; 8.
и Ст. 17.
і Гл. 4; 14.
к Рим. 1; 9. 9; 1. Гал. 1; 20. 1 Сол. 2; 5.
л Гл. 2; 26. 4; 1.
м 1 Сол. 3; 12. Филим. 6.
н Рим. 2; 18. 12; 2. Ефес. 5; 10.
о Дѣян. 24; 16. 1 Сол. 3; 13. 5; 23.
п 1 Кор. 1; 8.
р Іоан. 15; 4, 5. Ефес. 2; 10. Кол. 1; 6.
с Іоан. 15; 8. Ефес. 1; 12, 14.
т Гл. 4; 22.
у Гл. 2; 3.
ф Ст. 7.
х 2 Кор. 1; 11.
ц Рим. 8; 9.
ч Рим. 8; 19.
ш Рим. 5; 5.
щ Ефес. 6; 19, 20.
ъ 2 Кор. 5; 8.
ы 2 Тим. 4; 6.
ь Гл. 2; 24.
ѣ 2 Кор. 1; 14. 5; 12.
ю Ефес. 4; 1. Кол. 1; 10. 1 Сол. 2; 12. 4; 1.
я Гл. 4; 1.
ѫ Іуд. 3.
ѭ 1 Кор. 1; 10.
а 2 Сол. 1; 5.
б Рим. 8; 17. 2 Тим. 2; 11.

29 Защото, колкото за Христа, [в]вамъ е дарено, [г]не само да вѣрувате въ него, но 30 и да страдате за него; Като [д]имате истый-тъ подвигъ, [е]какъвто сте видѣли въ мене, и сега чуете *че е* въ мене.

ГЛАВА 2.

1 Итъй ако *има* нѣкое утѣшеніе въ Христа, или нѣкоя растуха отъ любовь, [а]или нѣкое общеніе на Духа, [б]или нѣкое милосърдіе и сожаленіе, 2 [в]Испълнѣте радостьтѫ ми, [г]да мыслите все едно *всичкы*, да имате еднаквѫ любовь, *да сте* единодушни *и* единомысленни. 3 [д]*Да не правите* нищо отъ съперничество или отъ тщеславіе, но [е]по смиреномудріе *всякой* единъ да има другыго по горень отъ себе си. 4 [ж]Не гледайте всякой само за себе си, но всякой и за другы-тѣ. 5 [з]Да бѫде въ васъ сѫщо-то мудруваніе, което *бѣше* и въ Христа Іисуса; 6 [и]Който въ образъ Божій като бѣ, [і]не го помысли похыщеніе да е равенъ Богу, 7 [к]Но обезслави себе си, като [л]прія рабскый образъ, и [м]станѫ подобенъ на человѣцы-тѣ; 8 И като ся намѣри по образъ както человѣкъ, смири себе си, и [н]послушливъ бы даже до смьрть, и смьрть на крьстъ. 9 За това и Богъ го [о]прѣвъзвыши, [п]и подари му име което е надъ всяко *друго* име; 10 [р]Така що на Іисусово-то име да ся поклони всяко колѣно отъ небесны-тѣ и земны-тѣ и подземны-тѣ; 11 [с]И всякой языкъ да исповѣда че Іисусъ Христосъ е Господь, за славѫ на Бога Отца. 12 Заради това, възлюбленни мои, [т]каквото сте *мя* вынѫгы слушали, не само както когато сьмь при васъ, но сега много повече като не сьмь при васъ, изработувайте спасеніе-то си [у]съсъ страхъ и трепетъ; 13 [ф]Защото Богъ е който дѣйствува въ васъ и хотѣніе-то и дѣйствуваніе-то, споредъ *неговѫ-тѫ* добрѫ волѭ. 14 Правѣте всичко [х]безъ роптаніе и [ц]противорѣчіе, 15 Да бѫдете безукоризнени и незлобиви, [ч]чада Божіи непорочны [ш]въ срѣдъ строптивъ и развращенъ [щ]родъ, между който [ъ]свѣтите като свѣтила на свѣтъ-тъ, 16 Като държите слово-то на *вѣчный-тъ* животъ, [ы]за моѭ похвалѫ въ день-тъ Христовъ, [ь]че не сьмь тичалъ напразно, и не сьмь ся напразно трудилъ.

17 Но, [ѣ]ако и да ся приносямъ азъ възліяніе за жьртвѫ-тѫ [ю]и за служеніе-то на вашѫ-тѫ вѣрѫ, радувамъ ся [я]и срадувамъ ся съсъ всичкы васъ. 18 И така и вы ся радувайте и срадувайте ся съ мене.

19 И надѣѭ ся на Господа Іисуса, скоро да проводѭ до васъ [ѫ]Тимоѳея, да ся утѣшѫ духомъ и азъ като разберѫ за ваше-то състояніе. 20 Защото нѣмамъ *другыго* никого [ѭ]на еднакъвъ духъ *съ мене*, който 21 да ся погрыжи искренно за васъ; Понеже [а]всичкы-тѣ търсятъ свое-то си; *а* не което 22 е на Христа Іисуса; А вы знаете неговѫ-тѫ вѣрность, [б]че както чадо съ отца си слугува съ мене въ благовѣствованіе-то. 23 И тъй, надѣѭ ся него да проводѭ тутакси, щомъ разберѫ какъ ще стане съ 24 мене; А [в]увѣренъ сьмь въ Господа че и 25 самъ скоро ще дойдѫ. Помыслихъ обаче за нуждно да проводѭ до васъ [г]Епафродита, брата и сотрудника и [д]сподвижника моего, а вашего [е]посланника, [ж]и служи-26 теля на потрѣбѫ-тѫ ми; [з]Понеже милѣяше за всичкы васъ и тѫжаше, защото 27 бѣхте чули че бѣ боленъ. И наистинѫ болѣдува близу до смьрть; но Богъ го помилува, и не тъкмо него, но и мене, 28 да ми не стане скърбь върхъ скърбь. За това и по скоро го проводихъ, да ся възрадувате като го видите пакъ, и азъ да 29 бѫдѫ по безскърбенъ. И тъй пріимѣте го въ Господа съсъ всякѫ радость, и 30 имайте таквызи на [и]почесть; Понеже за дѣло-то Христово наближи до смьрть, защото прѣзрѣ животъ-тъ си, [і]да допълни недостатъкъ-тъ на ваши-тѣ къмъ мене услугы.

ГЛАВА 3.

1 При това, братіе мои, [а]радувайте ся въ Господа: азъ да ви пишѫ все това исто-то, колкото за мене не ми е досадно, а 2 за васъ е безопасно. [б]Пазѣте ся отъ псета-та, пазѣте ся [в]отъ злы-тѣ работницы, пазѣте ся [г]отъ лъжливо-то обрѣзаніе; 3 Защото [д]обрѣзаніе-то смы ный, [е]които духомъ служимъ Богу, и ся [ж]хвалимъ съ Христа Іисуса, и увѣреніе-то ни не е

в Дѣян. 5; 41. Рим. 5; 3.
г Ефес. 2; 8.
д Кол. 2; 1.
е Дѣян. 16; 19 и дрг. 1 Сол. 2; 2.

—

а 2 Кор. 13; 13.
б Кол. 3; 12.
в Іоан. 8; 29.
г Рим. 12; 16. 15; 5. 1 Кор. 1; 10. 2 Кор. 13; 11. Гл. 1; 27. 3; 16. 4; 2 1 Пет. 3; 8.
д Гал. 5; 26. Гл. 1; 15, 16. Іак. 3; 14.
е Рим. 12; 10. Ефес. 5; 21. 1 Пет. 5; 5.
ж 1 Кор. 10; 24, 33. 13; 5.
з Мат. 11; 29. Іоан. 13; 15. 1 Пет. 2; 21. 1 Іоан. 2; 6.
и Іоан. 1; 1, 2. 17; 5. 2 Кор. 4; 4. Кол. 1; 15. Евр. 1; 3.
і Іоан. 5; 18. 10; 33.
к Псал. 22; 6. Иса. 53; 3. Дан. 9; 26. Мар. 9; 12. Рим. 15; 3.
л Иса. 42; 1. 49; 3, 6. 52; 13. 53; 11. Іез. 34; 23, 24. Зах. 3; 8. Мат. 20; 28. Лук. 22; 27.
м Іоан. 1; 14. Рим. 1; 3. 8; 3. Гал. 4; 4. Евр. 2; 14, 17.
н Мат. 26; 39, 42. Іоан. 10; 18. Евр. 5; 8. 12; 2.
о Іоан. 17; 1, 2, 5. Дѣян. 2; 33. Евр. 2; 9.
п Ефес. 1; 20, 21. Евр. 1; 4.
р Иса. 45; 23. Мат. 28; 18. Рим. 14; 11. Отк. 5; 13.
с Іоан. 13; 13. Дѣян. 2; 36. Рим. 14; 9 1 Кор. 8; 6. 12; 3.
т Гл. 1; 5.
у Ефес. 6; 5.
ф 2 Кор. 3; 5. Евр. 13; 21.
х 1 Кор. 10; 10. 1 Пет. 4; 9.
ц Рим. 14; 1.
ч Мат. 5; 45. Ефес. 5; 1.
ш 1 Пет. 2; 12.
щ Втор. 32; 5.
ъ Мат. 5; 14, 16. Ефес. 5; 8.
ы 2 Кор. 1; 14. 1 Сол. 2; 19.
ь Гал. 2; 2. 1 Сол. 3; 5.
ѣ 2 Тим. 4; 6.
ю Рим. 15; 16.
я 2 Кор. 7; 4. Кол. 1; 24.
ѫ Рим. 16; 21. 1 Сол. 3; 2.
ѭ Псал. 55; 13.
а 1 Кор. 10; 24, 33. 13; 5. 2 Тим. 4; 10, 16.
б 1 Кор. 4; 17. 1 Тим. 1; 2. 2 Тим. 1; 2.
в Гл. 1; 25. Филим. 22.
г Гл. 4; 18.
д Филим. 2.
е 2 Кор. 8; 23.
ж 2 Кор. 11; 9. Гл. 4; 18.
з Гл. 1; 8.
и 1 Кор. 16; 18. 1 Сол. 5; 12. 1 Тим. 5; 17.
і 1 Кор. 16; 17. Гл. 4; 10.

—

а 2 Кор. 13; 11. Гл. 4; 4. 1 Сол. 5; 16.
б Иса. 56; 10. Гал. 5; 15.
в 2 Кор. 11; 13.
г Рим. 2; 28. Гал. 5; 2.
д Втор. 10; 16. 30; 6. Іер. 4; 4. Рим. 2; 29. 4; 11, 12. Кол. 2; 11.
е Іоан. 4; 23, 24. Рим. 7; 6.
ж Гал. 6; 14.

4 на плъть-тж. [з]Ако и *да могж* азъ и на
плъть-тж да имамъ увѣреніе. Ако бы
другъ нѣкой мыслилъ че може да има
увѣреніе на плъть-тж, то азъ повече;
5 [и]Обрѣзанъ въ осмый-тъ день, [і]изъ родъ-тъ
Израилевъ, [к]отъ племе-то Веніаминово,
[л]Евреинъ отъ Евреи, по законъ-тъ [м]Фа-
6 рисей, [н]По ревность-тж [о]гонитель на цер-
квж-тж, [п]по правдж-тж на законъ-тъ [р]не-
7 порочень быхъ. [с]Но това което бѣше за
мене придобываніе, щетж го вмѣнихъ за
8 Христа; А още и вмѣнявамъ всичко-то
че е щета [т]поради прѣвъсходство-то
на познаваніе-то на Христа Іисуса Го-
спода моего; за когото изгубихъ всичко,
и вмѣнявамъ *всичко* за изметъ, *само* Христа
9 да придобыіж, И да ся найдж въ него,
[у]безъ да имамъ своіж си отъ законъ-тъ
правдж, [ф]но *правдж*-тж която е отъ вѣ-
рж-тж Христовж, *то есть* правдж-тж,
10 която е отъ Бога чрѣзъ вѣрж-тж; Да по-
знаіж него, и силж-тж на негово-то въс-
крьсеніе, и [х]участіе-то въ неговы-тѣ стра-
данія, съобразяванъ съсъ смьрть-тж му;
11 [ц]Дано бы да достигнж въ въскрьсеніе-то
12 на мьртвы-тѣ; Не [ч]че сьмь достигнжлъ
вече, или сьмь [ш]станжлъ вече съвършенъ;
но гоніж исподиръ, дано постигнж това,
за което быхъ и постигнжтъ отъ Христа
13 Іисуса. Братіе, азъ не мысліж себе си
че сьмь постигнжлъ; но едно *правіж*, [щ]зад-
ньо-то забравямъ, [ъ]а къмъ прѣдньо-то ся
14 простирамъ, И [ы]тичамъ къмъ цѣль-тж
за наградж-тж [ь]на горньо-то отъ Бога при-
15 званіе въ Христа Іисуса. И тъй, ный които
смы [ѣ]съвършенни, [ю]това да мыслимъ, и
ако мыслите нѣщо инакъ, и него Богъ
16 ще ви открые. Но въ това въ което смы
достигнжли, [я]по исто-то правило [ѫ]да жи-
вѣемъ, исто-то [ѭ]да мудрувамы.
17 Братіе, бждѣте мои [а]подражатели, и
сматряйте на тѣзи които ходятъ така,
18 [б]както имате насъ за примѣръ. Защото
ходятъ мнозина, за които много пжти ви
казувахъ, а сега и съ плачъ ви казувамъ,
че тѣ *сж* [в]врагове на крьстъ-тъ Христовъ,
19 [г]На които сетнина-та е погыбель, [д]на които
богъ е търбухъ-тъ *имъ*, [е]и слава-та *имъ е*
въ срамотны-тѣ имъ работы, [ж]които му-
20 друватъ земны-тѣ нѣща. Защото наше-то
[з]жителство е на небеса, [и]отъ дѣто и Спа-
сителя [і]очакувамы Господа Іисуса Хри-
21 ста, [к]Който ще прѣобрази унижено-то наше
тѣло да стане съобразно съ негово-то
славно тѣло, [л]по дѣйствіе-то чрѣзъ което
може [м]и да покори всичко на себе си.

ГЛАВА 4.

1 За това, възлюбленни и [а]вжжделѣнни мои
братіе, [б]радосте и вѣнче мой, така [в]стойте
2 въ Господа, любезни *мои*. Моліж Еводіж,
моліж и Синтихіж [г]да мудруватъ исто-то
3 въ Господа; Още, и тебе моліж, искрен-
ній *мой* съдружниче, помагай имъ, които
наедно съ мене ся [д]подвизавахж въ бла-
говѣствованіе-то, наедно и съ Климента
и другы-тѣ мои сътрудницы, на които
имена-та сж [е]въ книгж-тж на животъ-тъ.
4 [ж]Радувайте ся всякога въ Господа; пакъ
5 ще рекж: Радувайте ся. Кротость-та ви
да бжде позната на всичкы-тѣ человѣцы.
6 [з]Господь е близу. [и]За нищо недѣйте ся
грыжи; но во всяко съ благодареніе ка-
зувайте прошенія-та си на Бога съ мо-
7 литвж и моленіе; И [і]миръ Божій, който
прѣвъсходи всякой умъ, ще сохрани сьрд-
ца-та ви и помышленія-та ви въ Христа
Іисуса.
8 Слѣдователно, братіе, което е истинно,
което е честно, което е праведно, което
е чисто, което е любезно, [к]което е добро-
хвално, ако *има* нѣкоя добродѣтель, и
ако *има* нѣкоя похвала, това размы-
9 сляйте. [л]Което сте и научили, и пріяли,
и чули, и видѣли въ мене, това правѣте;
и [м]Богъ на миръ-тъ ще бжде съ васъ.
10 Азъ ся много възрадвахъ въ Господа,
че сега най послѣ показахте изново про-
цвѣтаіжщж вашж-тж за мене [н]грыжж;
за което ся погрыжихте, но нѣмахте бла-
11 говрѣміе. Не че по оскудность казувамъ
това; защото азъ ся научихъ да сьмь
задоволенъ [о]въ каквото ся намѣрвамъ.
12 [п]Знамъ да живѣіж оскудно, знамъ и изо-
билно да живѣіж; всякждѣ и всякакъ
сьмь наученъ, и да сьмь сытъ и да сьмь
гладенъ, и да сьмь въ изобиліе и да сьмь

з 2 Кор. 11; 18, 21.
и Быт. 17; 12.
і 2 Кор. 11; 22.
к Рим. 11; 1.
л 2 Кор. 11; 22.
м Дѣян. 23; 6. 26; 4, 5.
н Дѣян. 22; 3. Гал. 1; 13, 14.
о Дѣян. 8; 3. 9; 1.
п Рим. 10; 5.
р Лук. 1; 6.
с Мат. 13; 44.
т Иса. 53; 11. Іер. 9; 23, 24. Іоан. 17; 3. 1 Кор. 2; 2. Кол. 2; 2.
у Рим. 10; 3, 5.
ф Рим. 1; 17. 3; 21, 22. 9; 30. 10; 3, 6. Гал. 2; 16.
х Рим. 6; 3, 4, 5. 8; 17. 2 Кор. 4; 10, 11. 2 Тим. 2; 11, 12. 1 Пет. 4; 13.
ц Дѣян. 26; 7.
ч 1 Тим. 6; 12.
ш Евр. 12; 23.
щ Исаі. 43; 18. Лук. 9; 62. 2 Кор. 5; 16.
ъ 1 Кор. 9; 24, 26. Евр. 6; 1.
ы 2 Тим. 4; 7, 8. Евр. 12; 1.
ь Евр. 3; 1.
ѣ 1 Кор. 2; 6. 14; 20.
ю Гал. 5; 10.
я Рим. 12; 16. 15; 5.
ѫ Гал. 6; 16.
ѭ Гл. 2; 2.
а 1 Кор. 4; 16. 11; 1. Гл. 4; 9. 1 Сол. 1; 6.
б 1 Пет. 5; 3.
в Гал. 1; 7. 2; 21. 6; 12. Гл. 1; 15, 16.
г 2 Кор. 11; 15. 2 Пет. 2; 1.
д Рим. 16; 18. 1 Тим. 6; 5. Тит. 1; 11.
е Осія 4; 7. 2 Кор. 11; 12. Гал. 6; 13.
ж Рим. 8; 5.
з Ефес. 2; 6, 19. Кол. 3; 1, 3.
и Дѣян. 1; 11.
і 1 Кор. 1; 7. 1 Сол. 1; 10. Тит. 2; 13.
к 1 Кор. 15; 43, 48, 49. Кол. 3; 4. 1 Іоан. 3; 2.
л Ефес. 1; 19.
м 1 Кор. 15; 26, 27.

—

а Гл. 1; 8.
б 2 Кор. 1; 14. Гл. 2; 16. 1 Сол. 2; 19, 20.
в Гл. 1; 27.
г Гл. 2; 2. 3; 16.
д Рим. 16; 3. Гл. 1; 27.
е Исх. 32; 32. Псал. 69; 28. Дан. 12; 1. Лук. 10; 20. Отк. 3; 5. 13; 8. 20; 21. 21; 27.
ж Рим. 12; 12. Гл. 3; 1. 1 Сол. 5; 16. 1 Пет. 4; 13.
з Евр. 10; 25. Іак. 5; 8, 9. 1 Пет. 4; 7. 2 Пет. 3; 8, 9. Виждь и 2 Сол. 2; 2.
и Псал. 55; 22. Прит. 16; 3. Мат. 6; 25. Лук. 12; 22. 1 Пет. 5; 7.
і Іоан. 14; 27. Рим. 5; 1. Кол. 3; 15.
к 1 Сол. 5; 22.
л Гл. 3; 17.
м Рим. 15; 33. 16; 20. 1 Кор. 14; 33. 2 Кор. 13; 11. 1 Сол. 5; 23. Евр. 13; 20.
н 2 Кор. 11; 9.
о 1 Тим. 6; 6, 8.
п 1 Кор. 4; 11. 2 Кор. 6; 10. 11; 27.

13 въ скудость. Всичко могѫ [р]чрѣзъ Христа, 14 който мя укрѣпява. Но добрѣ сторихте 15 че [с]зѣхте участіе въ скърбь-тѫ ми. А и вы, Филиппяне, знаете че въ начало-то на благовѣствованіе-то, когато излѣзохъ изъ Македоніѭ, [т]ни една церква не влѣзе въ съобщеніе съ мене, за даваніе и за 16 земаніе, тъкмо едни вы; Защото и въ Солунь и еднъжь и дважь провождахте 17 ми въ нуждѫ-тѫ *ми*. Не че ищѫ даръ-тъ, но ищѫ [у]плодъ-тъ който ся умножава 18 за вашѫ смѣткѫ. Но пріяхъ всичко, и имамъ изобилно; удоволихъ ся като пріяхъ [ф]отъ Епафродита *проводено-то* отъ васъ, [х]благоуханнѫ миризмѫ, [ц]жьртвѫ пріятнѫ, 19 благоугоднѫ Богу. А Богъ мой [ч]ще испълни всякѫ вашѫ потрѣбѫ, [ш]по своето богатство въ славѫ-тѫ, чрѣзъ Христа 20 Іисуса. [щ]А Богу и Отцу нашему да бѫде слава въ вѣкы вѣковъ. Аминь.

21 Поздравѣте въ Христа Іисуса всякого святаго. Поздравяватъ вы братія-та, [ъ]които 22 сѫ съ мене. Поздравяватъ вы всичкы-тѣ святіи, а [ы]наипаче които сѫ отъ Кеса- 23 ревъ-тъ домъ. [ь]Благодать-та на Господа нашего Іисуса Христа да бѫде съсъ всичкы васъ. Аминь.

КЪ КОЛОССЯНОМЪ ПОСЛАНІЕ
НА
СВЯТАГО АПОСТОЛА ПАВЛА.

ГЛАВА 1.

1 Павелъ, съ воліѭ-тѫ Божіѭ, [а]апостолъ 2 Іисусъ Христовъ, и братъ Тимоѳей, До святы-тѣ [б]и вѣрны-тѣ въ Христа братія, които сѫ въ Колоссѫ: [в]благодать вамъ и миръ отъ Бога Отца нашего и Господа Іисуса Христа.

3 [г]Благодаримъ Бога и Отца на Господа нашего Іисуса Христа, моляще ся вынѫгы 4 за васъ, [д]Като чухмы вашѫ-тѫ въ Христа Іисуса вѣрѫ, [е]и любовь-тѫ ви къмъ 5 всичкы-тѣ святыи, Зарадъ надеждѫ-тѫ [ж]която ся пази за васъ на небеса; за коіѭто сте чули отъ понапрѣдъ въ истин- 6 но-то слово на евангеліе-то, Което дойде въ васъ, [з]както и въ всичкый-тъ свѣтъ; [и]и приноси плодъ [и расте,] както и въ васъ, отъ който день сте чули и познали 7 [і]Божіѭ-тѫ благодать въ истинѫ-тѫ; Както сте и научили отъ [к]Епафраса възлюбленный-тъ нашъ съслужникъ, който е за 8 васъ [л]вѣренъ служитель Христовъ, Който ни и яви [м]вашѫ-тѫ чрѣзъ Духа любовь.

9 [н]За това и ный отъ день-тъ въ който смы чули, не прѣстанувамы да ся молимъ за васъ и да просимъ *отъ Бога*, [о]да ся испълните [п]съ познаніе-то на неговѫ-тѫ воліѭ, [р]въ всякѫ прѣмудрость и духовно 10 разумѣніе, [с]Да ходите достойно Господу, да *му* [т]угождавате въ всичко, и да [у]приносите плодъ во всяко добро дѣло, и да 11 растете въ познаніе-то Божіе. [ф]Възмогвани въ всичкѫ силѫ по могѫщество-то на неговѫ-тѫ славѫ, [х]во всяко търпѣніе 12 и дълготърпѣніе [ц]съ радость; [ч]Благодаряще *Бога* Отца който ны удостои за участіе-то [ш]въ наслѣдіе-то на святыи-тѣ 13 во видѣлинѫ-тѫ, Който ны избави [щ]отъ власть-тѫ на тьмининѫ-тѫ, [ъ]и прѣмѣсти *ны* въ царство-то на [ы]възлюбленнаго Сына 14 своего, [ь]Въ когото имамы искупуваніе-то чрѣзъ кръвь-тѫ му, прощеніе-то на грѣ- 15 хове-тѣ; Който е [ѣ]образъ на невидимаго Бога, [ю]първороденъ [*]*прѣди* вси-тѣ твари; 16 Понеже [я]чрѣзъ него бы създадено всичко,

р Іоан. 15; 5. 2 Кор. 12; 9.
с Гл. 1; 7.
т 2 Кор. 11: 8, 9.
у Рим. 15; 28. Тит. 3; 14.
ф Гл. 2; 25.
х Евр. 13; 16.
ц 2 Кор. 9; 12.
ч Псал. 23; 1. 2 Кор. 9; 8.
ш Ефес. 1; 7. 3; 16.
щ Рим. 16; 27. Гал. 1; 5.
ъ Гал. 1; 2.
ы Гл. 1; 13.
ь Рим. 16; 24.

а Ефес. 1; 1.
б 1 Кор. 4; 17. Ефес. 6; 21.
в Гал. 1; 3.
г 1 Кор. 1; 4. Ефес. 1; 16. Фил. 1; 3. 4; 6.
д Ефес. 1; 15. Ст. 9. Филим. 5.
е Евр. 6; 10.
ж 2 Тим. 4; 8. 1 Пет. 1; 4.
з Мат. 24; 14. Мар. 16; 15. Рим. 10; 18. Ст. 23.
и Мар. 4; 8. Іоан. 15; 16. Фил. 1; 11.
і 2 Кор. 6; 1. Ефес. 3; 2. Тит. 2; 11. 1 Пет. 5; 12.

к Гл. 4; 12. Филим. 23.
л 2 Кор. 11; 23. 1 Тим. 4; 6.
м Рим. 15; 30.
н Ефес. 1; 15, 16. Ст. 3, 4.
о 1 Кор. 1; 5.
п Рим. 12; 2. Ефес. 5; 10, 17.
р Ефес. 1; 8.
с Ефес. 4; 1. Фил. 1; 27. 1 Сол. 2; 12.
т 1 Сол. 4; 1.
у Іоан. 15; 16. 2 Кор. 9; 8. Фил. 1; 11. Тит. 3; 1. Евр. 13; 21.
ф Ефес. 3; 16. 6; 10.
х Ефес. 4; 2.

ц Дѣян. 5; 41. Рим. 5; 3.
ч Ефес. 5; 20. Гл. 3; 15.
ш Дѣян. 26; 18. Ефес. 1; 11.
щ Ефес. 6; 12. Евр. 2; 14. 1 Пет. 2; 9.
ъ 1 Сол. 2; 12. 2 Пет. 1; 11.
ы Мат. 3; 17. Ефес. 1; 6.
ь Ефес. 1; 7.
ѣ 2 Кор. 4; 4. Евр. 1; 3.
ю Отк. 3; 14.
* *Или надъ*
я Іоан. 1; 3. 1 Кор. 8; 6. Ефес. 3; 9. Евр. 1; 2.

което е на небеса-та и което е на земіѭ-тѫ, видимо-то и невидимо-то, прѣстоли было, или [ж]господства, или началства, или власти, всичко-то [жж]чрѣзъ него и заради него
17 ся създаде; [а]И той е прѣди всичко, и
18 всичко-то чрѣзъ него ся състои. [б]И той е глава на тѣло-то, на церквѫ-тѫ; който е начатъкъ, [в]първороденъ изъ мъртвы-тѣ,
19 за да има той първенство во всичко; Защото въ него благоволи *Отецъ* [г]да ся
20 всели всичка-та пълнота, [д]И чрѣзъ него да примири [е]всичко-то съсъ себе си, като [ж]умири чрѣзъ него, съ кръвь-тѫ на неговъ-тъ кръстъ, и земны-тѣ и небесны-тѣ.
21 И васъ, [з]които бѣхте нѣкога си отчуждени и врагове споредъ помыслы-тѣ [и]въ
22 злы-тѣ дѣла, Примири сега [і]чрѣзъ тѣло-то на неговѫ-тѫ плъть, чрѣзъ смърть-тѫ, [к]да вы прѣдстави прѣдъ себе си святы
23 и непорочны и неповинны; Ако прѣбѫдете [л]основани и твърди во вѣрѫ-тѫ, [м]и неподвижни отъ надеждѫ-тѫ на евангеліе-то което сте чули, [н]проповѣданно-то [о]на всякѫ тварь която е подъ небеса-та, [п]на което азъ Павелъ станѫхъ служитель.
24 [р]Сега ся радувамъ въ страданія-та си [с]за васъ, и запълнямъ въ мое-то тѣло [т]недостатъкъ-тъ на Христовы-тѣ скърби, заради [у]негово-то тѣло, което е церква-
25 та; На коіѭто азъ станѫхъ служитель [ф]по Божіе смотреніе, което ми ся даде заради васъ, да испълнѭ *проповѣдь-тѫ*
26 на слово-то Божіе, [х]Тайнѫ-тѫ която бѣше скрыта отъ вѣкове-тѣ и отъ родове-тѣ,
27 и [ц]сега ся яви на неговы-тѣ святыи; [ч]На които благоизволи Богъ да яви, какво е [ш]богатство-то на славѫ-тѫ на тѫзи тайнѫ между язычницы-тѣ, което е Христосъ
28 во васъ, [щ]надежда-та на славѫ-тѫ; Когото ный проповѣдувамы, и [ѣ]съвѣтувамы всякого человѣка, и поучавамы всякого человѣка во всякѫ прѣмудрость, [ы]да прѣдставимъ всякого человѣка съвър-
29 шенъ въ Христа Іисуса; [ь]За което ся и трудіѭ, и [э]подвизавамъ ся [ю]по дѣйствіе-то негово, което дѣйствува въ мене силно.

ГЛАВА 2.

1 Защото ищѫ да знаете [а]какъвъ голѣмъ подвигъ имамъ за васъ и за тѣзи които сѫ въ Лаодикіѭ, и за тѣзи които не сѫ
2 виждали лице-то ми въ плъть, [б]Да ся утѣшатъ сърдца-та имъ, [в]съединени купно въ любовь, и во всяко богатство на съвършенно разумѣніе, [г]да познаіѭтъ тай-
3 нѫ-тѫ на Бога и Отца и на Христа, [д]Въ когото сѫ скрыты всичкы-тѣ съкровища
4 на прѣмудрость-тѫ и на знаніе-то. А това ви казувамъ, [е]да вы не прѣлъсти нѣкой
5 съ убѣдителны рѣчи; Защото [ж]ако и да не сьмь съ васъ тѣломъ, но духомъ сьмь съ васъ, и радувамъ ся като [з]гледамъ наредѫ-тѫ ви, и [и]постоянство-то ви въ вѣ-
6 рѫ-тѫ Христовѫ. И тъй, [і]както сте пріяли Христа Іисуса Господа, въ него ходѣте,
7 [к]Вкоренени и назидавани въ него, и утвърдявани въ вѣрѫ-тѫ, както бѣхте научени, и прѣуспѣвайте въ неіѫ съ благодареніе.
8 *Братіе,* [л]гледайте да вы не заплѣни нѣкой съ философіѭ и съ празнѫ измамѫ [м]по прѣданіе человѣческо, [н]по стихіи-тѣ
9 на свѣтъ-тъ, а не по Христа; Защото [о]въ него обитава тѣлесно всичка-та пълнота
10 на божество-то, [п]И вы имате пълнотѫ въ него, [р]който е глава на [с]всяко начал-
11 ство и власть; Въ когото и [т]обрѣзани быхте съ нерѫкотворенно обрѣзаніе и [у]съблѣкохте грѣховно-то тѣло на плъть-
12 тѫ чрѣзъ обрѣзаніе-то Христово, [ф]Спогребени съ него въ крыщеніе-то, въ което и [х]съвъскръснѫхте [ц]чрѣзъ вѣрѫ-тѫ на дѣйствіе-то отъ Бога, [ч]който го въскръси
13 отъ мъртвы-тѣ. [ш]И васъ, като бѣхте мъртви въ прѣгрѣшенія-та и въ необрѣзаніе-то на плъть-тѫ си, съживи съ него, като
14 прости вси-тѣ наши прѣстѫпленія; И като [щ]истрѣби противный-тъ намъ съ постановленія-та записъ, който бѣше противъ насъ, и махнѫ го отъ срѣдъ, и прикова го
15 на кръстъ-тъ; И като [ѣ]съблѣче [ы]началства-та и власти-тѣ, изведе гы на позоръ явно и възтържествува надъ тѣхъ чрѣзъ него.
16 И тъй, [ь]да вы не осѫжда никой [э]за

ж Рим. 8; 38. Ефес. 1; 21. Гл. 2; 10, 15. 1 Пет. 3; 22.
жж Рим. 11; 36. Евр. 2; 10.
а Іоан. 1; 1, 3. 17; 5. 1 Кор. 8; 6.
б 1 Кор. 11; 3. Ефес. 1; 10, 22. 4; 15. 5; 23.
в Дѣян. 26; 23. 1 Кор. 15; 20, 23. Отк. 1; 5.
г Іоан. 1; 16. 3; 34. Гл. 2; 9. 3; 11.
д 2 Кор. 5; 18.
е Ефес. 1; 10.
ж Ефес. 2; 14, 15, 16.
з Ефес. 2; 1, 2, 12, 19. 4; 18.
и Тит. 1; 15, 16.
і Ефес. 2; 15, 16.
к Лук. 1; 75. Ефес. 1; 4. 5; 27. 1 Сол. 4; 7. Тит. 2; 14. Іуд. 24.
л Ефес. 3; 17. Гл. 2; 7.
м Іоан. 15; 6.
н Рим. 10; 18.
о Ст. 6.
п Дѣян. 1; 17. 2 Кор. 3; 6. 4; 1. 5; 18. Ефес. 3; 7. Ст. 25. 1 Тим. 2; 7.
р Рим. 5; 3. 2 Кор. 7; 4.
с Ефес. 3; 1, 13
т 2 Кор. 1; 5, 6. Фил. 3; 10. 2 Тим. 1; 8. 2; 10.
у Ефес. 1; 23.
ф 1 Кор. 9; 17. Гал. 2; 7. Ефес. 3; 2. Ст. 23.
х Рим. 16; 25. 1 Кор. 2; 7. Ефес. 3; 9.
ц Мат. 13; 11. 2 Тим. 1; 10.
ч 2 Кор. 2; 14.
ш Рим. 9; 23. Ефес. 1; 7. 3; 8.
щ 1 Тим. 1; 1.
ѣ Дѣян. 20; 20, 27, 31.
ы 2 Кор. 11; 2. Ефес. 5; 27. Ст. 22.
ь 1 Кор. 15; 10.
э Гл. 2; 1.
ю Ефес. 1; 19. 3; 7, 20.

—

а Гл. 1; 29. Фил. 1; 30. 1 Сол. 2; 2.
б 2 Кор. 1; 6.
в Гл. 3; 14.
г Фил. 3; 8. Гл. 1; 9.
д 1 Кор. 1; 24. 2; 6, 7. Ефес. 1; 8. Гл. 1; 9.
е Рим. 16; 18. 2 Кор. 11; 13. Ефес. 4; 14. 5; 6. Ст. 8, 18.
ж 1 Кор. 5; 3. 1 Сол. 2; 17.
з 1 Кор. 14; 40.
и 1 Пет. 5; 9.
і 1 Сол. 4; 1. Іуд. 3.
к Ефес. 2; 21, 22. 3; 17. Гл. 1; 23.
л Іер. 29; 8 Рим. 16; 17. Ефес. 5; 6. Ст. 18 Евр. 13; 9.
м Мат. 15; 2. Гал. 1; 14. Ст. 22.
н Гал. 4; 3, 9. Ст. 20.
о Іоан. 1; 14. Гл. 1; 19.
п Іоан. 1; 16.
р Ефес. 1; 20, 21. 1 Пет. 3; 22.
с Гл. 1; 16.
т Втор. 10; 16. 30; 6. Іер. 4; 4. Рим. 2; 29. Фил. 3; 3.
у Рим. 6; 6. Ефес. 4; 22. Гл. 3; 8, 9.
ф Рим. 6; 4.
х Гл. 3; 1.
ц Ефес. 1; 19. 3; 7.
ч Дѣян. 2; 24.
ш Ефес. 2; 1, 5, 6, 11.
щ Ефес. 2; 15, 16.
ѣ Быт. 3; 15. Псал. 68; 18. Иса. 53; 12. Мат. 12; 29. Лук. 10; 18. 11; 22. Іоан. 12; 31. 16; 11. Ефес. 4; 8. Евр. 2; 14.
ы Ефес. 6; 12.
ь Рим. 14; 3, 10, 13.
э Рим. 14; 2, 17. 1 Кор. 8; 8.

яденіе или за пісніе или [ю]за това което ся относи до нѣкой праздникъ, или до
17 новолуніе, или до сѫбботы; [я]Които сѫ сѣнка на бѫдѫщо-то, а тѣло-то е Хри-
18 стово. [ж]Никой съ измамѫ да вы не лиши отъ наградѫ-тѫ съсъ самоволно смиреномудріе и съ ангелослуженіе като ся вглѫбява въ нѣща които не е видѣлъ, и напразно ся надува [ѝж]съ плътскый-тъ
19 си умъ, А [а]не държи главѫ-тѫ *Христа,* отъ когото всичко-то тѣло чрѣзъ ставы-тѣ и свърскы-тѣ снабдѣвано и свързвано,
20 расте по Божіе нарасуваніе. И тъй ако сте съ Христа [б]умрѣли колкото [в]за стихіи-тѣ на свѣтъ-тъ, то [г]защо, като че сте живи на свѣтъ-тъ, държите постановленія,
21 [д]"Не похващай, не вкусвай, не пипай:" които всичкы отъ употрѣбеніе ся разва-
22 лятъ, [е]По человѣческы заповѣди и ученія?
23 [ж]Които иматъ *само* видъ на прѣмудрость [з]въ самоволно богослуженіе и смиреномудріе и непощадѣніе на тѣло-то, не за никаквѫ почесть, въ насыщеніе на плъть-тѫ.

ГЛАВА 3.

1 И тъй, [а]ако сте съвъскрьснѫли съ Христа, тръсѣте горньо-то, [б]дѣто Христосъ
2 сѣднѫ отдесно на Бога. Мыслѣте за гор-
3 ньо-то, *а* не за земно-то. [в]Защото умрѣхте, [г]и животъ-тъ ви е скрытъ съ Христа въ
4 Бога. [д]Когато Христосъ, [е]животъ-тъ нашъ, ся яви, тогазь и вы съ него ще ся явите [ж]въ славѫ.
5 И тъй [з]умъртвѣте земны-тѣ ваши [и]удове, [і]блудъ, нечистотѫ, страсть, злѫ [к]похоть, и лихоимство, [л]което е идолослу-
6 женіе; [м]Заради които иде гнѣвъ Божій
7 [н]върхъ сынове-тѣ на непокорство-то; [о]Въ които сте и вы нѣкога си ходили, когато
8 живѣяхте въ тѣхъ; А [п]сега отвъргнѣте и вы всичко това, гнѣвъ, ярость, злобѫ, хуленіе, [р]срамотны рѣчи отъ уста-та си.
9 [с]Недѣйте говори лъжѫ единъ на другый, [т]като ся съблѣкохте вече отъ ветхый-тъ
10 человѣкъ съ дѣла-та му, И облѣкохте ся въ новый-тъ, [у]който ся подновява въ познаніе, [ф]по образъ-тъ [х]на того който го
11 е създалъ; Дѣто [ц]нѣма Еллинъ нито Іудеинъ, обрѣзаніе и необрѣзаніе, варваръ, Скиѳъ, рабъ, свободенъ; но [ч]все и въ
12 все Христосъ. И тъй, [ш]като избранни Божіи святи и възлюбленни, [щ]облѣчѣте ся [ъ]въ милосердіе, благость, смиреномудріе,
13 кротость, дълготърпѣніе; [ы]Прѣтърпѣвайте си единъ на другый, и единъ на другый си прощавайте, ако бы нѣкой да има върхъ нѣкого тѫжбѫ; както и Христосъ
14 е простилъ вамъ, така и вы; [ь]И надъ всичко това [ѣ]*облѣчѣте ся въ* любовь-тѫ,
15 [ю]която е свърска на съвършенство-то. И [я]миръ Божій да владѣе въ сърдца-та ви, [ж]на който сте призовани [ѝж]въ едно тѣло,
16 [а]и благодарни бывайте. Слово-то Христово да ся вселява въ васъ богатно съсъ всякѫ прѣмудрость; учѣте ся и вразумявайте ся [б]въ псалмы и пѣнія и пѣсни духовны, като пѣете Господу [в]съ благодать въ
17 сърдца-та си. И [г]все що правите словомъ или дѣломъ, всичко *правѣте* въ име-то на Господа Іисуса [д]благодаряще чрѣзъ него Бога и Отца.
18 [е]Жены, покорявайте ся на свои-тѣ си мѫжіе, [ж]както подобава въ Господа.
19 [з]Мѫжіе, любѣте жены-тѣ си, и [и]не бы-
20 вайте жестокы къмъ тѣхъ. [і]Чада, бѫдѣте послушны на родители-тѣ си [к]во всичко,
21 защото това е благоугодно Господу. [л]Отци, не раздразняйте чада-та си, да не мало-
22 душествуватъ. [м]Раби, бѫдѣте [н]въ всичко послушни [о]на ваши-тѣ по плъть господари, не съ работеніе *само* прѣдъ очи-тѣ *имъ* както человѣкоугодници, но съ про-
23 стотѫ сърдечнѫ бояще ся отъ Бога. И [п]все що правите, работѣте отъ душѫ, като на Господа, а не като на человѣцы;
24 Понеже [р]знаете че ще пріемете отъ Господа заплатѫ-тѫ на наслѣдіе-то; [с]защото
25 на Господа Христа слугувате. А който струва неправдѫ, ще пріеме заплатѫ-тѫ на неправдѫ-тѫ си, и [т]нѣма лицепріятіе.

ГЛАВА 4.

1 Господари, [а]отдавайте на рабы-тѣ си праведно-то и равно-то, като знаете че и вы имате Господарь на небеса.
2 [б]На молитвѫ бѫдѣте постоянни, и бо-

ю Рим. 14; 5. Гал. 4; 10.
я Евр. 8; 5. 9; 9. 10; 1.
ж Ст. 4, 23.
ѝж Іез. 13; 3. 1 Тим. 1; 7.
а Ефес. 4; 15, 16.
б Рим. 6; 3, 5. 7; 4, 6. Гал. 2; 19. Ефес. 2; 15.
в Ст. 8.
г Гал. 4; 3, 9.
д 1 Тим. 4; 3.
е Иса. 29; 13. Мат. 15; 9. Тит. 1; 14.
ж 1 Тим. 4; 8.
з Ст. 18.

—

а Рим. 6; 5. Ефес. 2; 6. Гл. 2; 12.
б Рим. 8; 34. Ефес. 1; 20.
в Рим. 6; 2. Гал. 2; 20. Гл. 2; 20.
г 2 Кор. 5; 7. Гл. 1; 5.
д 1 Іоан. 3; 2.
е Іоан. 11; 25. 14; 6.
ж 1 Кор. 15; 43. Фил. 3; 21.
з Рим. 8; 13. Гал. 5; 24.
и Рим. 6; 13.
і Ефес. 5; 3.
к 1 Сол. 4; 5.
л Ефес. 5; 5.
м Рим. 1; 18. Ефес. 5; 6. Отк. 22; 15.
н Ефес. 2; 2.
о Рим. 6; 19, 20. 7; 5. 1 Кор. 6; 11. Ефес. 2; 2. Тит. 3; 3.
п Ефес. 4; 22. Евр. 11; 1. Іак. 1; 21. 1 Пет. 2; 1.
р Ефес. 4; 29. 5; 4.
с Лев. 19; 11. Ефес. 4; 25.
т Ефес. 4; 22, 24.
у Рим. 12; 2.
ф Ефес. 4; 23, 24.
х Ефес 2; 10.
ц Рим. 10: 12. 1 Кор. 12; 13. Гал. 3; 28. 5; 6. Ефес. 6; 8.
ч Ефес. 1; 23.
ш Ефес. 4; 24.
щ 1 Сол. 1; 4. 1 Пет. 1; 2. 2 Пет. 1; 10.
ъ Гал. 5; 22. Ефес. 4; 2, 32. Фил. 2; 1.
ы Мар. 11; 25. Ефес. 4; 2, 32.
ь 1 Пет. 4; 8.
ѣ Іоан. 13; 34. Рим. 13; 8. 1 Кор. 13; Ефес. 5; 2. Гл. 2; 2. 1 Сол. 4; 9. 1 Тим. 1; 5. 1 Іоан. 3; 23. 4; 21.
ю Ефес. 4: 3.
я Рим. 14; 17. Фил. 4; 7.
ж 1 Кор. 7; 15.
ѝж Ефес. 2; 16, 17. 4; 4.
а Гл. 2; 7. Ст. 17.
б 1 Кор. 14; 26. Ефес. 5; 19.
в Гл. 4; 6.
г 1 Кор. 10; 31.
д Рим. 1; 8. Ефес. 5; 20. Гл. 1; 12. 2; 7. 1 Сол. 5; 18. Евр. 13; 15.
е Ефес. 5; 22. Тит. 2; 5. 1 Пет. 3; 1.
ж Ефес. 5; 3.
з Ефес. 5; 25, 28, 33. 1 Пет. 3; 7.
и Ефес. 4; 31.
і Ефес. 6; 1.
к Ефес. 5; 24. Тит. 2; 9.
л Ефес. 6; 4.
м Ефес. 6; 5 и др. 1 Тим. 6; 1. Тит. 2; 9. 1 Пет. 2; 18.
н Ст. 20.
о Филим. 16.
п Ефес. 6; 6, 7.
р Ефес. 6; 8.
с 1 Кор. 7; 22.
т Рим. 2; 11. Ефес. 6; 9. 1 Пет. 1; 17. Вижь и Втор. 10; 17.

—

а Ефес. 6; 9.
б Лук. 18; 1. Рим. 12; 12. Ефес. 6; 18. 1 Сол. 5; 17, 18.

дъртвувайте въ неѭ [в]съ благодареніе; 3 [г]Молѣте ся още и за насъ, [д]да ни отвори Богъ врата на слово-то, да говорѭ [е]тайнѫ-тѫ Христовѫ, [ж]за коіѭто съмь и вързанъ, 4 Да ѭ явѭ, както ми подобава да 5 говорѭ. Къмъ външи-тѣ [з]обхождайте ся съ мудрость, като [и]искупувате врѣме-то. 6 Говореніе-то ви да бѫде вынѫгы [і]съ благодать, [к]подправено съсъ соль, [л]да знаете какъ трѣба да отговаряте всякому едному.

7 [м]Колкото за мене, ще ви искаже всичко-то Тихикъ възлюбленный братъ, и вѣренъ служитель и сослужникъ въ Го-8 спода, [н]Когото само за това проводихъ до васъ, да разбере състояніе-то ви, и 9 да утѣши сърдца-та ви, [о]Съ Онисима вѣрнаго и любезнаго брата, който е отъ васъ; ще ви искажѫтъ за тука всичко. 10 Поздравява вы [п]Аристархъ, сплѣнникъ-тъ ми, и [р]Марко сродникъ-тъ на Варнавѫ, (за когото пріехте порѫчваніе; ако дойде 11 при васъ, пріимѣте го;) И Іисусъ нарицаемый Іустъ, които сѫ отъ обрѣзаны-тѣ; тѣ *ми сѫ* единственни-тѣ сотрудници въ царство-то Божіе, които ми станѫхѫ 12 утѣшеніе. Поздравява вы [с]Епафрасъ, рабъ Христовъ, който е отъ васъ, и който всякога за васъ ся [т]подвизава въ молитвы-тѣ, да стоите [у]съвършенни и испълнени 13 во всякѫ волѭ Божіѭ. Защото свидѣтелствувамъ за него, че има голѣмѫ ревность за васъ, и за тѣзи които сѫ въ 14 Лаодикіѭ и въ Іераполь. Поздравява вы възлюбленный-тъ [ф]Лука лѣкарь-тъ, и 15 [х]Димасъ. Поздравѣте братія-та които сѫ въ Лаодикіѭ, и Нимфана и [ц]домашнѭ-тѫ 16 му церквѫ. [ч]И като прочетете писмо-то помежду си, сторѣте да ся прочете и въ церквѫ-тѫ на Лаодикійцы-тѣ; и това което е изъ Лаодикіѭ да *го* прочетете 17 и вы. И [ш]речѣте Архиппу: Внимай [щ]на служеніе-то, което си пріелъ въ Господа, 18 да го испълнишь. [ъ]Поздравеніе-то *съмь писалъ* азъ Павелъ съ рѫкѫ-тѫ си. [ы]Помнѣте оковы-тѣ ми. [ь]Благодать да бѫде съ васъ. Аминь.

КЪ СОЛУНЯНОМЪ ПЪРВО-ТО ПОСЛАНІЕ

НА

СВЯТАГО АПОСТОЛА ПАВЛА.

ГЛАВА 1.

1 Павелъ и [а]Силуанъ и Тимоѳей до Солунскѫ-тѫ церквѫ въ Бога Отца и Господа Іисуса Христа, [б]благодать вамъ и миръ отъ Бога Отца нашего и Господа Іисуса Христа.

2 [в]Благодаримъ всякога Бога за всичкы васъ, и помянувамы вы въ молитвы-тѣ 3 си, Като помнимъ [г]непрѣстанно [д]ваше-то дѣло на вѣрѫ-тѫ, [е]и трудъ-тъ на любовь-тѫ, и търпѣніе-то на надеждѫ-тѫ въ Господа нашего Іисуса Христа, прѣдъ 4 Бога и Отца нашего. Понеже знаемъ, братіе възлюбленни отъ Бога, ваше-то [ж]из-5 браніе. Защото [з]наше-то къмъ васъ благовѣствованіе не станѫ само съсъ слово, но и съсъ силѫ, и [и]съ Духа Святаго, [і]и съ голѣмо удостовѣреніе, [к]както знаете какви бѣхмы заради васъ помежду вы. 6 И [л]вы станѫхте подражатели намъ и Господу като при много утѣсненія пріехте слово-то [м]съ радость на Духа Святаго; 7 Така що станѫхте примѣръ на вси-тѣ вѣрующы които сѫ въ Македоніѭ и въ 8 Ахаіѭ. Защото отъ васъ ся [н]прогласи слово-то Господне, не само въ Македоніѭ и Ахаіѭ, но и [о]на всяко мѣсто ся расчу

[в] Гл. 2; 7. 3; 15.
[г] Ефес. 6; 19. 2 Сол. 3; 1.
[д] 1 Кор. 16; 9. 2 Кор. 2; 12.
[е] Мат. 13; 11. 1 Кор. 4; 1. Ефес. 6; 19. Гл. 1; 26. 2; 2.
[ж] Ефес. 6; 20. Фил. 1; 7.
[з] Ефес. 5; 15. 1 Сол. 4; 12.
[и] Ефес. 5; 16.
[і] Екл 10; 12. Гл. 3; 16.
[к] Мар. 9; 50.
[л] 1 Пет. 3; 15.
[м] Ефес. 6; 21.
[н] Ефес. 6; 22.
[о] Филим. 10.
[п] Дѣян. 19; 29. 20; 4. 27; 2. Филим. 24.
[р] Дѣян. 15; 37. 2 Тим. 4; 11.
[с] Гл. 1; 7. Филим. 23.
[т] Рим. 15; 30.
[у] Мат. 5; 48. 1 Кор. 2; 6. 14; 20. Фил 3; 15. Евр. 5; 14.
[ф] 2 Тим. 4; 11.
[х] 2 Тим. 4; 10. Филим. 24.
[ц] Рим. 16; 5. 1 Кор. 16; 19.
[ч] 1 Сол. 5; 27.
[ш] Филим. 2.
[щ] 1 Тим. 4; 6.
[ъ] 1 Кор. 16; 21. 2 Сол. 3; 17.
[ы] Евр. 13; 3.
[ь] Евр. 13; 25.

—

[а] 2 Кор. 1; 19. 2 Сол. 1; 1. 1 Пет. 5; 12.
[б] Ефес. 1; 2.
[в] Рим. 1; 8. Ефес. 1; 16. Филип. 4.
[г] Гл. 2; 13.
[д] Іоан. 6; 29. Гал. 5; 6. Гл. 3; 6. 2 Сол. 1; 3, 11. Іак. 2; 17.
[е] Рим 16; 6. Евр. 6; 10.
[ж] Кол 3; 12 2 Сол. 2; 13.
[з] Мар. 16; 20. 1 Кор. 2; 4. 4; 20.
[и] 2 Кор. 6; 6.
[і] Кол. 2; 2. Евр. 2; 3.
[к] Гл. 2; 1, 5, 10, 11. 2 Сол. 3; 7.
[л] 1 Кор. 4; 16. 11; 1. Фил. 3; 17. Гл. 2; 14. 2 Сол. 3; 9.
[м] Дѣян. 5; 41. Евр. 10; 34.
[н] Рим. 10; 18.
[о] Рим. 1; 8. 2 Сол. 1; 4.

ваша-та вѣра въ Бога, щото ный не трѣба 9 да говоримъ нѣщо. Защото тѣ възвѣщаватъ за насъ, [п]какъ станж наше-то влѣзваніе при васъ, [р]и какъ сте ся обърнжли отъ идолы-тѣ къмъ Бога, за да служите 10 на живый-тъ и истинный-тъ Богъ, И [с]да очакувате [т]отъ небеса неговъ-тъ Сынъ, [у]когото въскрьси отъ мьртвы-тѣ, Іисуса, който ны освободява [ф]отъ идящій-тъ гнѣвъ.

ГЛАВА 2.

1 Защото [а]вы сами знаете, братіе, наше-то при васъ влѣзваніе, че не бы напразно; 2 Но като бѣхмы отъ понапрѣдъ, както знаете, пострадали и обесчестени [б]въ Филиппы, [в]дьрзнжхмы въ Бога нашего [г]да проповѣдамы вамъ евангеліе-то Божіе 3 [д]съ голѣмъ подвигъ. Защото [е]наше-то увѣщаніе не *бѣ* отъ прѣлъгваніе, нито отъ 4 нечистотж, нито съ измамж; Но както [ж]бѣхмы одобрени отъ Бога [з]да ни повѣри благовѣствованіе-то, така говоримъ, [и]не като че угождавамы на человѣцы, но на Бога [і]който испытува сьрдца-та ни. 5 [к]Защото, както знаете, нито ласкателно слово употрѣбихмы нѣкога, нито причинж 6 за лихоимство; Богъ е [л]свидѣтель; [м]Нито поискахмы славж отъ человѣцы, нито отъ 7 васъ, нито отъ други; ([н]Ако и да можахмы [о]да смы въ тяжесть [п]като Христови апостоли;) [р]но быхмы тихы посрѣдъ васъ, както кърмилица ся грыжи нѣжно за 8 чада-та си. Така като имахмы горещж любовь къмъ васъ, имахмы благодареніе [с]да ви прѣдадемъ не токо евангеліе-то Божіе, но [т]и душы-тѣ си, защото станжхте любезни намъ. 9 Защото вы, братіе, помните нашій-тъ трудъ и мжкж, понеже деня и нощя [у]като работѣхмы, [ф]да не отеготимъ ни едного отъ васъ, проповѣдахмы вамъ евангеліе-то Божіе. 10 [х]Вы сте свидѣтели и Богъ, [ц]какъ свято, и праведно, и неукоризненно ся обходихмы съ 11 васъ вѣрующы-тѣ; Както знаете, какъ всякого отъ васъ като отецъ чада-та си 12 увѣщавахмы и утѣшавахмы, И строго ви заржчахмы, [ч]да ходите достойно Богу, [ш]който вы призовава въ свое-то царство 13 и славж. За туй и ный благодаримъ Бога [щ]непрѣстанно, че като пріяхте слово-то Божіе, което чухте отъ насъ, пріяхте *го* [ъ]не *като* слово человѣческо, но, (както е наистинж,) слово Божіе, което и дѣйствува 14 между васъ вѣрующы-тѣ. Защото вы, братіе, станжхте подражатели [ы]на Божіи-тѣ въ Христа Іисуса церквы, които сж въ Іудеіж, понеже [ь]и вы пострадахте исто-то отъ свои-тѣ си соплеменницы 15 [ѣ]както и тѣ отъ Іудеи-тѣ, [ю]Които и Господа Іисуса убихж, и [я]свои-тѣ си пророцы, и насъ распждихж, и Богу не угодяватъ, [ѫ]и на всичкы-тѣ человѣцы сж 16 противни; [ѭ]Възбранявать ни да говоримъ на языччицы-тѣ да ся спасжтъ, [а]за да испълнятъ грѣхове-тѣ си вынжгы: но [б]постигнж гы гнѣвъ-тъ до край.

17 А ный, братіе, като осиротѣхмы отъ васъ за малко врѣме, [в]съ лице *а* не съсъ сьрдце, *още* повече съ голѣмо желаніе ся постарахмы, [г]дано видимъ лице-то ви. 18 За това поискахмы да дойдемъ при васъ, (и азъ Павелъ) и веднъжь и дважь, но 19 направи ни [д]прѣчкж Сатана. Защото [е]коя е наша-та надежда, или радость-та *ни*, или [ж]вѣнецъ-тъ на похвалж-тж *ни?* не сте ли вы прѣдъ Господа нашего Іисуса 20 Христа [з]въ пришествіе-то негово? Защото вы сте наша-та слава и радость.

ГЛАВА 3.

1 За това, като [а]не можахмы да търпимъ вече, [б]разсждихмы за добро да останемъ 2 сами въ Аѳинж; И проводихмы [в]Тимоѳея брата нашего и служителя Божія и сотрудника нашего въ Евангеліе-то Христово, да вы утвьрди, и да вы утѣши отъ 3 къмъ вѣрж-тж ви; [г]Да ся не колебае никой въ тѣзи скърби; защото вы знаете 4 че на това [д]смы опрѣдѣлени; [е]Защото когато бѣхмы при васъ, прѣдсказувахмы ви, че има да прѣтърпимъ притѣсненіе, 5 както и станж, и знаете. За това и азъ като [ж]не можахъ вече да търпіж, проводихъ да разумѣіж за вѣрж-тж ви, [з]да не бы да вы е искусилъ искуситель-тъ, 6 [и]и да бжде трудъ-тъ ни напразно. А сега

п Гл. 2; 1.
р 1 Кор. 12; 2. Гал. 4; 8.
с Рим. 2; 7. Фил. 3; 20. Тит. 2; 13. 2 Пет. 3; 12. Отк. 1; 7.
т Дѣян. 1; 11. Гл. 4; 16. 2 Сол. 1; 7.
у Дѣян. 2; 24.
ф Мат. 3; 7. Рим. 5; 9. Гл. 5; 9.

—

а Гл. 1; 5, 9.
б Дѣян. 16; 22.
в Гл. 1; 5.
г Дѣян 17; 2.
д Фил. 1; 30. Кол. 2; 1.
е 2 Кор. 7; 2. Ст. 5. 2 Пет. 1; 16.
ж 1 Кор. 7; 25. 1 Тим 1; 11, 12.
з 1 Кор. 9; 17. Гал. 2; 7. Тит. 1; 3.
и Гал. 1; 10.
і Прит. 17; 3. Рим. 8; 27.
к Дѣян. 20; 33. 2 Кор. 2; 17. 4; 2. 7; 2. 12; 17.
л Рим. 1: 9.
м Іоан. 5; 41, 44. 12; 43. 1 Тим. 5; 17.
н 1 Кор. 9; 4, 6, 12, 18. 2 Кор. 10; 1, 2, 10, 11. 13; 10. 2 Сол. 3; 9. Филим. 8, 9.
о 2 Кор. 11; 9. 12; 13, 14. 2 Сол. 3; 8.
п 1 Кор. 9; 1, 2, 5.
р 1 Кор. 2; 3. 9; 22. 2 Кор. 13; 4. 2 Тим. 2; 24.
с Рим. 1; 11. 15; 29.
т 2 Кор. 12; 15.
у Дѣян. 20; 34. 1 Кор. 4; 12. 2 Кор. 11; 9. 2 Сол. 3; 8.
ф 2 Кор. 12; 13, 14.
х Гл. 1; 5.
ц 2 Кор. 7; 2. 2 Сол. 3; 7.
ч Ефес. 4; 1. Фил. 1; 27. Кол. 1; 10. Гл. 4; 1.
ш 1 Кор. 1; 9. Гл. 5; 24. 2 Сол. 2; 14. 2 Тим. 1; 9.
щ Гл. 1; 3.
ъ Мат. 10; 40. Гал. 4; 14. 2 Пет. 3; 2.
ы Гал. 1; 22.
ь Дѣян. 17; 5, 13.
ѣ Евр. 10; 33, 34.
ю Дѣян. 2; 23. 3; 15. 5; 30. 7; 52.
я Мат. 5; 12 23; 34, 37. Лук. 13; 33, 34. Дѣян. 7; 52.
ѫ Есо. 3; 8.
ѭ Лук. 11; 52. Дѣян. 13; 50. 14; 5, 19. 17; 5, 13. 18; 12. 19; 9. 22; 21, 22.
а Быт. 15; 16. Мат. 23; 32.
б Мат. 24; 6, 14.
в 1 Кор. 5; 3. Кол. 2; 5.
г Гл. 3; 10.
д Рим. 1; 13. 15; 22.
е 2 Кор. 1; 14. Фил. 2; 16. 4; 1.
ж Прит. 16; 31.
з 1 Кор. 15; 23. Гл. 3; 13. Отк. 1; 7. 22; 12.

—

а Ст. 5.
б Дѣян. 17; 15.
в Рим. 16; 21. 1 Кор. 16; 10. 2 Кор. 1; 19.
г Ефес. 3; 13.
д Дѣян. 9; 16. 14; 22. 20; 23. 21; 11. 1 Кор. 4; 9. 2 Тим. 3; 12. 1 Пет. 2; 21.
е Дѣян. 20; 24.
ж Ст. 1.
з 1 Кор. 7; 5. 2 Кор. 11; 3.
и Гал. 2; 2. 4; 11. Фил. 2; 16.

[i]като дойде Тимоѳей отъ васъ при насъ та ни донесе добры извѣстія за вѣрж-тж и любовь-тж вашж, и това че имате всякога добро поменуваніе за насъ, и желаете да ны видите, [к]както и ный васъ, 7 За това, при всичкж-тж нашж скърбь и нуждж, [л]утѣшихмы ся, братіе, за васъ, 8 чрѣзъ вѣрж-тж вашж; Понеже сега смы 9 живи, [м]ако стоите вы въ Господа. Защото [н]кое благодареніе можемъ да въздадемъ Богу за васъ, заради всичкж-тж радость съ коіжто ся радувамы за васъ прѣдъ 10 Бога нашего? [о]Нощя и деня прѣусърдно [п]ся молимъ [р]да видимъ лице-то ви, и [с]да допълнимъ което ви не достига въ 11 вѣрж-тж ви. А самъ Богъ и Отецъ нашъ и Господь нашъ Іисусъ Христосъ дано 12 [т]управи пжть-тъ ни къмъ васъ. И васъ Господь [у]да умножи и да *вы* направи да прѣизобилувате въ любовь-тж [ф]единъ къмъ другый и къмъ всичкы-тѣ, както и ный 13 къмъ васъ, [х]За да утвърди сърдца-та ви непорочны въ святость-тж прѣдъ Бога и Отца нашего, въ пришествіе-то на Господа нашего Іисуса Христа [ц]съсъ вси-тѣ негови святыи.

ГЛАВА 4.

1 При това още, братіе, просимъ и молимъ вы въ Господа Іисуса, [а]както сте пріели отъ насъ [б]какъ трѣбува да ходите [в]и да угодявате Богу, *така* да прѣуспѣвате по- 2 вече; Защото знаете каквы заповѣди ви 3 дадохмы отъ Господа Іисуса. Понеже това е [г]воля-та Божія, [д]ваше-то освяще- 4 ніе, [е]да ся въздържате отъ блудъ; [ж]Да знае всякой отъ васъ да дьржи съсждъ-тъ 5 си въ святость и честность, [з]Не въ страсть на похоть, [и]както и язычници-тѣ [і]които 6 не знаіжтъ Бога; [к]Да не прѣминува *нѣкой прѣдѣлъ-тъ* и да поврежда брата си въ *това* нѣщо; защото за всичко това Богъ е [л]отмъститель, както ви и отъ понапрѣдъ рекохмы и засвидѣтелствувахмы. 7 Защото Богъ не ны е призовалъ на нечисто- 8 тж, но [м]на святость. [н]И тъй, който отхвърля *това*, не отхвърля человѣка, но Бога, [о]който е и далъ намъ Духа своего Святаго.

9 А за братолюбіе-то [п]нѣмате нуждж да ви пишж; защото [р]вы сами сте отъ Бога научени [с]да имате любовь единъ 10 къмъ другый; Защото и [т]правите това на вси-тѣ братія които сж по всичкж Македоніж; и молимъ ви ся, братіе, [у]да 11 прѣуспѣвате повече, И усърдно [ф]да ся старяете да живѣете тихо, и [х]да вършите свои-тѣ си работы, и да работите съсъ свои-тѣ си ржцѣ, както ви заржчахмы; 12 [ц]За да ходите благообразно прѣдъ външни-тѣ, и да нѣмате нуждж отъ нищо.

13 И не искамъ, братіе, да не знаете за умрѣлы-тѣ, за да не скърбите, [ч]както 14 и другы-тѣ [ш]които нѣматъ надеждж. Защото [щ]ако вѣрувамы че Іисусъ умрѣ и въскръснж, [ъ]така и Богъ умрѣлы-тѣ въ 15 Іисуса ще приведе съ него заедно. Защото това ви казувамы [ы]съсъ слово Господне, че [ь]ный живи-тѣ, които останемъ до пришествіе-то Господне, нѣма да 16 прѣдваримъ умрѣлы-тѣ; Понеже [ѣ]самъ Господь ще слѣзе отъ небе-то съ повелѣніе, съ гласъ архангеловъ, и [ю]съ тржбж Божіж; [я]и мъртви-тѣ въ Христа ще въс- 17 кръснжтъ по напрѣдъ; [ѫ]Послѣ ный живи-тѣ които смы останжли, съ тѣхъ наедно ще бждемъ грабнжти [ѭ]на облацы да срѣщнемъ Господа на въздухъ, [а]и така ще бждемъ всякога съ Господа. 18 [б]И тъй утѣшавайте ся единъ другый съ тѣзи думы.

ГЛАВА 5.

1 А [а]за годины-тѣ и врѣмена-та, братіе, 2 [б]нѣмате нуждж да ви ся пише; Защото вы знаете извѣстно, че [в]день-тъ Господень, както крадецъ прѣзъ нощь, така 3 ще дойде; Понеже когато казуватъ, Миръ и безопасность, тогазь ще [г]нападне на тѣхъ внезапна погыбель [д]както болѣзни-тѣ на непразнж женж, и нѣма да избѣ- 4 гнжтъ. [е]Но вы, братіе, не сте въ тъминиж, та да вы постигне день-тъ като крадецъ. 5 Всичкы вы сте [ж]сынове на видѣлинж-тж и сынове на день-тъ: не смы на нощь-тж, 6 нито на тъминиж-тж. И [з]тъй да не спимъ както и другы-тѣ, но [и]да бждемъ будни

і Дѣян. 18; 1, 5.
к Фил. 1; 8.
л 2 Кор. 1; 4. 7; 6, 7, 13.
м Фил. 4; 1.
н Гл. 1; 2.
о Дѣян. 26; 7. 2 Тим. 1; 3.
п Рим. 1; 10, 11. 15; 32.
р Гл. 2; 17.
с 2 Кор. 13; 9, 11. Кол. 4; 12.
т Мар. 1; 3.
у Гл. 4; 10.
ф Гл 4; 9. 5; 15. 2 Пет 1; 7.
х 1 Кор. 1; 8. Фил. 1; 10. Гл. 5; 23. 2 Сол. 2; 17. 1 Іоан. 3; 20, 21.
ц Зах. 14; 5. Іуд. 14.

—

а Фил. 1; 27. Кол. 2; 6.
б Гл. 2; 12.
в Кол. 1; 10.
г Рим. 12; 2. Ефес. 5; 17.
д Ефес. 5; 27.
е 1 Кор. 6; 15, 18. Ефес. 5; 3. Кол. 3; 5.
ж Рим. 6; 19. 1 Кор. 6; 15, 18.
з Рим. 1; 24, 26. Кол. 3; 5.
и Ефес. 4; 17, 18.
і 1 Кор. 15; 34. Гал. 4; 8. Ефес. 2; 12. 4; 18. 2 Сол. 1; 8.
к Лев. 19; 11, 13. 1 Кор. 6; 8.
л 2 Сол. 1; 8.
м Лев. 11; 44. 19; 2. 1 Кор. 1; 2. Евр. 12; 14. 1 Пет. 1; 14, 15.
н Лук. 10; 16.
о 1 Кор. 2; 10. 7; 40. 1 Іоан. 3; 24.
п Гл. 5; 1.
р Іер. 31; 34. Іоан. 6; 45. 14; 26. Евр. 8; 11. 1 Іоан. 2; 20, 27.
с Мат. 22; 39. Іоан. 13; 34. 15; 12. Ефес. 5; 2. 1 Пет. 4; 8. 1 Іоан. 3; 11, 23. 4; 21.
т Гл. 1; 7.
у Гл. 3; 12.
ф 2 Сол. 3; 11. 1 Пет. 4; 15.
х Дѣян. 20; 35. Ефес. 4; 28. 2 Сол. 3; 7, 8, 12.
ц Рим. 13; 13. 2 Кор. 8; 21. Кол. 4; 5. 1 Пет. 2; 12.
ч Вижь Лев. 19; 28. Втор. 14; 1, 2. 2 Цар. 12; 20.
ш Ефес. 2; 12.
щ 1 Кор. 15; 13.
ъ 1 Кор. 15; 18, 23. Гл. 3; 13.
ы 3 Цар. 13; 17, 18. 20; 35.
ь 1 Кор. 15; 51.
ѣ Мат. 24; 30, 31. Дѣян. 1; 11. 2 Сол. 1; 7.
ю 1 Кор. 15; 52.
я 1 Кор. 15; 23, 52.
ѫ 1 Кор. 15; 51.
ѭ Дѣян. 1; 9. Отк. 11; 12.
а Іоан. 12; 26. 14; 3. 17; 24.
б Гл. 5; 11.

—

а Мат. 24; 3, 36. Дѣян. 1; 7.
б Гл. 4; 9.
в Мат. 24; 43, 44. 25; 13. Лук. 12; 39, 40. 2 Пет. 3; 10. Отк. 3; 3. 16; 15.
г Иса. 13; 6 до 9. Лук. 17; 27, 28, 29. 21; 34, 35. 2 Сол. 1; 9.
д Іер. 13; 21. Осія 13; 13.
е Рим. 13; 12, 13. 1 Іоан. 2; 8.
ж Ефес. 5; 8.
з Мат. 25; 5.
и Мат. 24; 42. 25; 13. Рим. 13; 11, 12, 13. 1 Пет. 5; 8.

7 и трѣзвенни. Защото [i]които спятъ, нощя спятъ, и които ся опиватъ, [к]нощя ся опиватъ: 8 Но ный, като смы *синове* на день-тъ, да бѫдемъ трѣзвенни, и да [л]облѣчемъ бронѭ-тѫ на вѣрѫ-тѫ и на любовь-тѫ, и за шлемъ надеждѫ-тѫ на спасеніе-то; 9 Защото [м]Богъ не ны е опрѣдѣлилъ за гнѣвъ, но [н]да получимъ спасеніе чрѣзъ 10 Господа нашего Іисуса Христа, [о]Който умрѣ за насъ, за да живѣемъ съ него и 11 когато смы будни и когато спимъ. [п]За това утѣшавайте ся единъ другый, и назидавайте единъ другыго, както и правите.

12 И молимъ вы, братіе, [р]да познавате тѣзи, които ся трудятъ помежду вы, и сѫ настоятели ваши въ Господа, и вы 13 поучаватъ, И да гы почитате прѣмного съ любовь за дѣло-то имъ. Живѣйте 14 [с]мирно помежду си. Молимъ вы още, братіе, [т]вразумявайте бесчинны-тѣ, [у]утѣшавайте малодушны-тѣ, [ф]поддържайте немощны-тѣ, бѫдѣте къмъ всичкы [х]търпѣ-15 ливи. [ц]Гледайте да не отдава нѣкой нѣкому зло за зло; но [ч]търсѣте всякога добро-то, и единъ на другый си и на всич-16 кы-тѣ. [ш]Винѫгы ся радувайте. (17) [щ]Не-18 прѣстанно ся молѣте. [ъ]За всичко благодарѣте; защото това е воля-та Божія за 19 васъ въ Христа Іисуса. [ы]Духъ-тъ не уга-20 сяйте. [ь]Пророчества не имайте за нищо-21 жны. [ѣ]Всичко испытувайте: [ю]добро-то 22 държте. [я]Отъ всякакъвъ видъ зло въздър-23 жайте ся. А [ѫ]самъ Богъ на миръ-тъ [ѭ]да вы освяти всесъвършенно; и [а]да ся съхрани цѣлокупенъ духъ-тъ ви, и душа-та, и тѣло-то безъ порокъ, въ пришествіе-то на 24 Господа нашего Іисуса Христа. [б]Вѣренъ е онзи който вы призовава, и ще го направи.

25 Братіе, [в]молѣте ся за насъ. (26) [г]Поздравѣте всичкы-тѣ братія съсъ цѣлованіе 27 свято. Заклѣвамъ вы въ Господа посланіе-то [д]да ся прочете на вси-тѣ святы 28 братія. [е]Благодать-та на Господа нашего Іисуса Христа да бѫде съ васъ. Аминь.

КЪ СОЛУНЯНОМЪ ВТОРО-ТО ПОСЛАНІЕ

НА

СВЯТАГО АПОСТОЛА ПАВЛА.

ГЛАВА 1.

1 Павелъ и [а]Силуанъ и Тимоѳей до Солунскѫ-тѫ церквѫ [б]въ Бога Отца нашего и 2 Господа Іисуса Христа. [в]Благодать вамъ и миръ отъ Бога Отца нашего и Господа Іисуса Христа.

3 [г]Длъжни смы, братіе, да благодаримъ Бога всякога га васъ както е достойно, защото вѣра-та ви прѣвъзрастува, и умножава ся любовь-та на всякого едного къмъ 4 другыго помежду всичкы васъ; Така щото и сами [д]ный ся хвалимъ съ васъ въ церквы-тѣ Божіи, [е]за ваше-то търпѣніе и за вѣрѫ-тѫ *ви* [ж]во всичкы-тѣ гоненія ваши и притѣсненія-та които прѣтърпѣвате, 5 *Което е* [з]доказателство на праведнѫ-тѫ сѫдбѫ Божіѭ, за да ся сподобите въ царство-то Божіе, [и]за което и страдате; 6 [і]Понеже е праведно у Бога да въздаде скърбь на тѣзи които вы оскърбяватъ, 7 А на васъ оскърбяваны-тѣ *да даде* [к]отрадѫ наедно съ насъ, [л]когато ся яви Господь Іисусъ отъ небе-то съ ангелы-тѣ на своѭ-8 тѫ силѫ, [м]Въ огнь пламененъ, да даде отмьщеніе на [н]тѣзи които не познаватъ Бога, и [о]които ся не покоряватъ на евангеліе-то на Господа нашего Іисуса Христа-

[i] Лук. 21; 34, 36. Рим. 13; 13. 1 Кор. 15; 34. Ефес. 5; 14.
[к] Дѣян. 2; 15.
[л] Иса. 59; 17. Ефес. 6; 14, 16, 17.
[м] Рим. 9; 22. Гл. 1; 10. 1 Пет. 2; 8. Іуд. 4.
[н] 2 Сол. 2; 13, 14.
[о] Рим. 14; 8, 9. 2 Кор. 5; 15.
[п] Гл. 4; 18.
[р] 1 Кор. 16; 18. Фил. 2; 29. 1 Тим. 5; 17. Евр. 13; 7, 17.
[с] Мар. 9; 50.
[т] 2 Сол. 3; 11, 12.
[у] Евр. 12; 12.
[ф] Рим. 14; 1. 15; 1. Гал. 6; 1, 2.
[х] Гал. 5; 22. Ефес. 4; 2. Кол. 3; 12. 2 Тим. 4; 2.
[ц] Лев. 19; 18. Прит. 20; 22. 24; 29. Мат. 5; 39, 44. Рим. 12; 17. 1 Кор. 6; 7. 1 Пет. 3; 9.
[ч] Гал. 6; 10. Гл. 3; 12.
[ш] 2 Кор. 6; 10. Фил. 4; 4.
[щ] Лук. 18; 1. 21; 36. Рим. 12; 12. Ефес. 6; 18. Кол. 4; 2. 1 Пет. 4; 7.
[ъ] Ефес. 5; 20. Кол. 3; 17.
[ы] Ефес. 4; 30. 1 Тим. 4; 14. 2 Тим. 1; 6. Вижь 1 Кор. 14; 30.
[ь] 1 Кор. 14; 1, 39.
[ѣ] 1 Кор. 2; 11, 15. 1 Іоан. 4; 1.
[ю] Фил. 4; 8.
[я] Гл. 4; 12.
[ѫ] Фил. 4; 9.
[ѭ] Гл. 3; 13.
[а] 1 Кор. 1; 8.
[б] 1 Кор. 1; 9. 10; 13. 2 Сол. 3; 3.
[в] Кол. 4; 3. 2 Сол. 3; 1.
[г] Рим. 16; 16.
[д] Кол 4; 16. 2 Сол. 3; 14.
[е] Рим. 16; 20, 24. 2 Сол. 3; 18.

—

[а] 2 Кор. 1; 19.
[б] 1 Сол. 1; 1.
[в] 1 Кор. 1; 3.
[г] 1 Сол. 1; 2, 3. 3; 6, 9. Гл. 2; 13.
[д] 2 Кор. 7; 14. 9; 2. 1 Сол. 2; 19, 20.
[е] 1 Сол. 1; 3.
[ж] 1 Сол. 2; 14.
[з] Фил. 1; 28.
[и] 1 Сол. 2; 14.
[і] Отк. 6; 10.
[к] Отк. 14; 13.
[л] 1 Сол. 4; 16. Іуд 14.
[м] Евр. 10; 27. 12; 29. 2 Пет. 3; 7. Отк. 21; 8.
[н] Псал. 79; 6. 1 Сол. 4; 5.
[о] Рим. 2; 8.

9 ста, [п]Които ще пріемжтъ наказаніе, вѣчнж погыбель, отъ лице-то Господне, и 10 [р]отъ славж-тж на Неговж-тж силж, [с]Когато дойде да ся прослави въ свои-тѣ святыи, [т]и да ся покаже чуденъ между всичкы-тѣ вѣрующы (понеже вы повѣровахте въ наше-то свидѣтелство) въ оный 11 день. Заради това и вынжгы ся молимъ за васъ, [у]да вы сподоби Богъ нашъ на призваніе-то, и да испълни всяко благоволеніе на благость-тж [ф]и *всяко* дѣло на 12 вѣрж-тж въ силж; [х]За да ся прослави во васъ име-то на Господа нашего Іисуса Христа, и вы въ него по благодать-тж на Бога нашего и Господа Іисуса Христа.

ГЛАВА 2.

1 А колкото за [а]пришествіе-то на Господа нашего Іисуса Христа, [б]и за наше-то съ 2 него събираніе, молимъ вы, братіе, [в]Да ся не поколебавате скоро отъ умъ-тъ си, нито да ся смущавате, ни духомъ, ни словомъ, нито съ писмо, като отъ насъ проводено, ужь че настанж день-тъ Хри- 3 стовъ. [г]Да вы не прѣлъсти никой никакъ; защото *онзи день нѣма да дойде*, [д]ако първо не дойде отстжпленіе-то, и ся не [е]открые человѣкъ-тъ на грѣхъ-тъ, [ж]сынъ-тъ на 4 погыбель-тж, Който ся противи и [з]прѣвъзноси ся [и]повече отъ всякого който ся нарича Богъ, или *нѣщо* което за свято ся почита, така щото да сѣдне въ храмъ-тъ Божій както Богъ, и да показува себе си 5 че е Богъ. Не помните ли че когато бѣхъ 6 още при васъ, казувахъ ви това? А сега знаете онова което го въспира, за да ся 7 яви въ свое-то си врѣме. Защото [і]тайна-та на беззаконіе-то дѣйствува вече, само да ся отмахне отъ срѣдъ който іж 8 въспира сега; И тогазь ще ся яви беззаконный-тъ, [к]когото Господь ще убіе [л]съ духъ-тъ на уста-та си, и ще истрѣби [м]съ 9 явленіе-то на пришествіе-то си, Тогози на когото идваніе-то е [н]по дѣйствіе-то на Сатанж съсъ всякж силж и [о]знаме- 10 нія и чудеса лъжовны, И съсъ всякж измамж на неправдж-тж, между [п]тѣзи които погынуватъ; защото не пріяхж любовь-тж на истинж-тж за да ся спасжтъ.

11 И [р]за това Богъ ще имъ проводи дѣйство на заблужденіе, [с]за да повѣруватъ въ 12 лъжж-тж; За да бждатъ осждени всичкы които не сж повѣрували въ истинж-тж, но сж [т]благоволили въ неправдж-тж. 13 А ный смы [у]длъжни вынжгы да благодаримъ Бога за васъ, възлюбленни отъ Господа братіе, че Богъ [ф]отъ начало е избралъ [х]васъ въ спасеніе [ц]чрѣзъ освященіе-то на Духъ-тъ и вѣрованіе-то въ и- 14 стинж-тж, Въ което вы призова съ наше-то благовѣствованіе [ч]за получваніе на славж-тж на Господа нашего Іисуса Хри- 15 ста. И тъй, братіе, [ш]стойте и държте [щ]прѣданія-та които научихте или отъ сло- 16 во-то или отъ посланіе-то наше. А [ъ]самъ Господь нашъ Іисусъ Христосъ, и Богъ и Отецъ нашъ, [ы]който ны възлюби, и по благодать, даде ни вѣчно утѣшеніе и [ь]до- 17 брж надеждж, Да утѣши сърдца-та ви, и [ѣ]да вы утвърди во всяко добро слово и дѣло.

ГЛАВА 3.

1 Най послѣ, [а]братіе, молѣте ся за насъ, да напрѣдва слово-то Господне и да ся 2 слави, както и у васъ, И [б]да ся избавимъ отъ неразбраны-тѣ и лукавы-тѣ человѣцы; защото нѣма во всичкы [в]вѣрж. 3 Но [г]вѣренъ е Господь който ще вы утвърди, и ще вы [д]съхрани отъ лукаваго. 4 И [е]имамы увѣреніе на Господа за васъ, че това което ви повелѣвамы и правите *го* 5 и ще *го* правите. А [ж]Господь да управи сърдца-та ви въ любовь Божіж и въ търпѣніе Христово.

6 Повелѣвамы ви още, братіе, въ име-то на Господа нашего Іисуса Христа [з]да ся отдалечавате [и]отъ всякого брата който ходи [і]бесчинно, и не [к]по прѣданіе-то 7 което е пріялъ отъ насъ. Понеже вы сами знаете [л]какъ трѣбува да ны подражавате, защото [м]не ся обходихмы бесчинно между 8 васъ; Нито даромъ ядохмы хлѣбъ у нѣкого, но [н]съ трудъ и съ мжкж работѣхмы деня и нощя, да не отяготимъ никого отъ 9 васъ. [о]Не защото власть нѣмамы, но [п]да ви дадемъ себе си образъ за да ны по- 10 дражавате. Защото и когато бѣхмы при

[п] Фил. 3; 19. 2 Пет. 3; 7.
[р] Втор. 33; 2. Иса. 2; 19. Гл. 2; 8.
[с] Псал. 89; 7.
[т] Псал. 68; 35.
[у] Ст. 5.
[ф] 1 Сол. 1; 3.
[х] 1 Пет. 1; 7. 4; 14.

—

[а] 1 Сол. 4; 16.
[б] Мат. 24. 31. Мар. 13; 27. 1 Сол. 4; 17.
[в] Мат. 24; 4. Ефес. 5; 6. 1 Іоан. 4; 1.
[г] Мат. 24; 4. Ефес. 5; 6.
[д] 1 Тим. 4; 1.
[е] Дан. 7; 25. 1 Іоан. 2; 18. Отк. 13; 11 и дрг.
[ж] Іоан. 17; 12.
[з] Иса. 14; 13. Іез. 28; 2, 6, 9. Дан. 7; 25. 11; 36. Отк. 13; 6.
[и] 1 Кор. 8; 5.
[і] 1 Іоан. 2; 18. 4; 3.
[к] Дан. 7; 10, 11.
[л] Іов. 4; 9. Иса. 11; 4. Осія 6; 5. Отк. 2; 16. 19: 15, 20, 21.
[м] Гл. 1; 8, 9. Евр. 10; 27.
[н] Іоан. 8; 41. Ефес. 2; 2. Отк. 18; 23.
[о] Мат. 24; 24. Отк. 13; 13. 19; 20. Вижь и Втор. 31; 1.
[п] 2 Кор. 2; 15. 4; 3.
[р] Рим. 1; 24 и дрг. Вижь и 3 Цар. 22; 22. Іез. 14; 9.
[с] Мат. 24; 5, 11. 1 Тим. 4; 1.
[т] Рим. 1; 32.
[у] Гл. 1; 3.
[ф] 1 Сол. 1; 4.
[х] Ефес. 1; 4.
[ц] Лук. 1; 75. 1 Пет. 1; 2.
[ч] Іоан. 17; 22. 1 Сол. 2; 12. 1 Пет. 5; 10.
[ш] 1 Кор. 16; 13. Фил. 4; 1.
[щ] 1 Кор. 11; 2. Гл. 3; 6.
[ъ] Гл. 1; 1, 2.
[ы] 1 Іоан. 4; 10. Отк. 1; 5.
[ь] 1 Пет. 1; 3.
[ѣ] 1 Кор. 1; 8. 2 Сол. 3; 13. 1 Пет. 5; 10.

—

[а] Ефес. 6; 19. Кол. 4; 3. 1 Сол. 5; 25.
[б] Рим. 15; 31.
[в] Дѣян. 28; 24. Рим. 10; 16.
[г] 1 Кор. 1; 9. 1 Сол. 5; 24.
[д] Іоан. 17; 15. 2 Пет. 2; 9.
[е] 2 Кор. 7; 16. Гал. 5; 10.
[ж] 1 Лѣт. 29; 18.
[з] Рим. 16; 17. Ст. 14. 1 Тим. 6; 5. 2 Іоан. 10.
[и] 1 Кор. 5; 11, 13.
[і] 1 Сол. 4; 11. 5; 14. Ст. 11, 12, 14.
[к] Гл. 2; 15.
[л] 1 Кор. 4; 16. 11; 1. 1 Сол. 1; 6, 7.
[м] 1 Сол. 2; 10.
[н] Дѣян. 18; 3. 20; 34. 2 Кор. 11; 9. 1 Сол. 2; 9.
[о] 1 Кор. 9; 6. 1 Сол. 2; 6.
[п] Ст. 7.

васъ, това ви заржчахмы, че [р]ако не рачи нѣкой да работи, нито да яде. 11 Понеже чувамы че нѣкои [с]ходятъ бесчинно между васъ, които [т]не работятъ нищо, но ся мѣсятъ въ чужды работы. 12 На таквызъ [у]заржчвамы и умолявамы гы чрѣзъ Господа нашего Іисуса Христа, да работятъ въ безмълвіе и [ф]да яджтъ свой-тъ си хлѣбъ. 13 А вы, братіе, да ви [х]не дотегнува да правите добро. 14 И ако нѣкой не слуша слово-то наше чрѣзъ посланіе-то, забѣлѣжѣте го, и [ц]не ся събирайте съ него, да ся засрами; 15 [ч]И недѣйте го има като за непріятель, [ш]но наставлявайте го като братъ. 16 А самъ [щ]Господь на миръ-тъ да ви даде миръ всегда и всякакъ. Господь да бжде съсъ всичкы васъ.

17 [ъ]Поздравленіе-то съ моіж-тж ржкж Павловж, което е бѣлѣгъ въ всяко посланіе: така пишж. 18 [ы]Благодать-та на Господа нашего Іисуса Христа да бжде съсъ всичкы васъ. Аминь.

КЪ ТИМОѲЕЮ ПЪРВО-ТО ПОСЛАНІЕ

НА

СВЯТАГО АПОСТОЛА ПАВЛА.

ГЛАВА 1.

1 Павелъ Апостолъ Іисусъ Христовъ, [а]по повелѣніе на [б]Бога Спаса нашего и Господа Іисуса Христа, [в]нашж-тж надеждж, 2 На [г]Тимоѳея [д]собственно-то *ми* въ вѣрж-тж чадо: [е]Благодать, милость, миръ, отъ Бога Отца нашего, и Христа Іисуса Господа нашего. 3 Както тя молихъ, когато [ж]отхождахъ въ Македоніж, да останешь въ Ефесъ, за да заржчашь на нѣкои си [з]да не прѣдаватъ друго ученіе, 4 [и]Нито да внимаватъ на басни и безконечны родословія, [і]които произвождатъ повече прѣпиранія, а не назиданіе Божіе въ вѣрж-тж, *така прави*. 5 А [к]цѣль-та на заржчаніе-то е любовь [л]отъ чисто сьрдце, отъ добрж совѣсть, и отъ нелицемѣрнж вѣрж; 6 Въ които като погрѣшихж нѣкои, уклонихж ся въ [м]празнословіе, 7 И ищжтъ да сж законоучители, [н]безъ да разумѣватъ нито което говорятъ, нито за което подтвърдяватъ. 8 А ный знаемъ че [о]законъ-тъ е добръ, ако го употрѣбява нѣкой законно; 9 [п]Като знае това че законъ-тъ не бы положенъ за праведный-тъ, но за беззаконны-тѣ и непокорливы-тѣ, за нечестивы-тѣ и грѣшны-тѣ, неправедны-тѣ и скверны-тѣ, за отцеубійцы-те и майкоубійцы-тѣ, за человѣкоубійцы-тѣ, 10 За блудницы-тѣ, мжжеложницы-тѣ, заробители-тѣ, лъжцы-тѣ, клѣтвопрѣстжпницы-тѣ, и за всичко друго що е противно [р]на здраво-то ученіе, 11 По славно-то евангеліе [с]на Блаженнаго Бога, [т]което ми бы повѣрено. 12 И благодаріж Христа Іисуса Господа нашего [у]който ми даде силж, [ф]че мя има за вѣренъ, и [х]настани на службж-тж мене, 13 [ц]Който бѣхъ испърво хулитель и гонитель и обесчеститель: но помилованъ быхъ, понеже безъ да [ч]знаіж сторихъ *това* въ невѣріе; 14 И [ш]прѣумножи ся благодать-та на Господа нашего [щ]съ вѣрж [ъ]и любовь въ Христа Іисуса. 15 [ы]Вѣрно и за всяко пріиманіе достойно е слово-то, че [ь]Христосъ Іисусъ дойде на свѣтъ-тъ да спасе грѣшны-тѣ, отъ които първый сьмь азъ; 16 Но за това быхъ [ѣ]помилованъ, да покаже Іисусъ Христосъ първомъ въ мене всичко-то *си* дълготьрпѣніе, [ю]за примѣръ

р Быт. 3; 19. 1 Сол. 4; 11.
с Ст. 6.
т 1 Сол. 4; 11. 1 Тим. 5; 13. 1 Пет. 4; 15.
у 1 Сол. 4; 11.
ф Ефес. 4; 28.
х Гал. 6; 9.
ц Мат. 18; 17. 1 Кор. 5; 9, 11. Ст. 6.
ч Лев. 19; 17. 1 Сол. 5; 14.
ш Тит. 3; 10.
щ Рим. 15; 33. 16; 20. 1 Кор. 14; 33. 2 Кор. 13; 11. 1 Сол. 5; 23.
ъ 1 Кор. 16; 21. Кол. 4; 18.
ы Рим. 16; 24.

—

а Дѣян. 9; 15. Гал. 1; 1, 11.
б Гл. 2; 3. 4; 10. Тит. 1; 3. 2; 10. 3; 4. Іуд. 25.
в Кол. 1; 27.
г Дѣян. 16; 1. 1 Кор. 4; 17. Фил. 2; 19. 1 Сол. 3; 2.
д Тит. 1; 4.
е Гал. 1; 3. 2 Тим. 1; 2. 1 Пет. 1; 2.
ж Дѣян. 20; 1, 3. Фил. 2; 24.
з Гал. 1; 6, 7. Гл. 6; 3, 10.
и Гл. 4; 7. 6; 4, 20. 2 Тим. 2; 14, 16, 23. Тит. 1; 14. 3; 9.
і Гл. 6; 4.
к Рим. 13; 8, 10. Гал. 5; 14.
л 2 Тим. 2; 22.
м Гл. 6; 4, 20.
н Гл. 6; 4.
о Рим. 7; 12.
п Гал. 3; 19. 5; 23.
р Гл. 6; 3. 2 Тим. 4; 3. Тит. 1; 9. 2; 1.
с Гл. 6; 15.
т 1 Кор. 9; 17. Гал. 2; 7. Кол. 1; 25. 1 Сол. 2; 4. Гл. 2; 7. 2 Тим. 1; 11. Тит. 1; 3.
у 2 Кор. 12; 9.
ф 1 Кор. 7; 25.
х 2 Кор. 3; 5, 6. 4; 1. Кол. 1; 25.
ц Дѣян. 8; 3. 9; 1. 1 Кор. 15; 9. Фил. 3; 6.
ч Лук. 23; 34. Іоан. 9; 39, 41. Дѣян. 3; 17. 26; 9.
ш Рим. 5; 20. 1 Кор. 15; 10.
щ 2 Тим. 1; 13.
ъ Лук. 7; 47.
ы Гл. 3; 1. 4; 9. 2 Тим. 2; 11. Тит. 3; 8.
ь Мат. 9; 13. Мар. 2; 17. Лук. 5; 32. 19; 10. Рим. 5; 8. 1 Іоан. 3; 5.
ѣ 2 Кор. 4; 1.
ю Дѣян. 13; 39.

на тѣзи които щѣхж да повѣруватъ въ
17 него за животъ вѣченъ. А на [л]Царь-тъ на вѣкове-тѣ, на [ж]нетлѣннаго, [ік]невидимаго, [а]едного прѣмудраго Бога, [б]честь и слава во вѣкы вѣковъ. Аминь.
18 Това заржчаніе ти [в]прѣдавамъ, чадо Тимоѳеe, [г]споредъ станжлы-тѣ понапрѣдъ за тебе пророчества, [д]да воинствувашь въ
19 тѣхъ добро-то воинствованіе, Като [е]имашь вѣрж и добрж совѣсть, коіжто като отхвърлихж нѣкои [ж]отпаднжхж отъ вѣрж-
20 тж; Отъ които сж [з]Именей и [и]Александръ, които [і]прѣдадохъ на Сатанж, за да ся научатъ [к]да не богохулствуватъ.

ГЛАВА 2.

1 И тъй, молѭ *вы,* прѣди всичко да правите моленія, молитвы, прошенія, благо-
2 даренія, за всичкы человѣцы, [а]За царіе, [б]и за всичкы които сж во власть, за да поминемъ животъ тихъ и безмълвенъ въ
3 всяко благочестіе и честность. [в]Защото това е добро и пріятно прѣдъ [г]Спаса на-
4 шего Бога, [д]Който ище да ся спасжтъ вси-тѣ человѣци, [е]и да дойджтъ въ по-
5 знаніе на истинж-тж. [ж]Защото единъ е Богъ, [з]единъ и ходатай между Бога и человѣцы-тѣ, человѣкъ Христосъ Іисусъ,
6 [и]Който даде себе си искупленіе за всичкы, [і]свидѣтелство [к]на свое-то си врѣме.
7 [л]За което быхъ поставенъ азъ проповѣдникъ и апостолъ, ([м]истинж казувамъ въ Христа, не лъжж,) [н]учитель на язычницы-
8 тѣ въ вѣрж-тж и въ истинж-тж. И тъй искамъ, мжжіе-тѣ да ся молятъ *Богу* [о]на всяко мѣсто, и да [п]въздигатъ ржцѣ чи-
9 сты безъ гнѣвъ и сумнѣніе. Така и [р]жены-тѣ съ приличнж прѣмѣнж, съсъ срамежливость и цѣломудріе да украсяватъ себе си, не съ плетенія *на космы-тѣ,* или съсъ злато или съ бисеріе или съ
10 многоцѣнны дрехы; [с]Но съ добры дѣла, както подобава на жены които сж ся
11 прѣдали на благочестіе-то. Жена-та да ся учи мълчаливо, съсъ всяко покорство.
12 [т]А жена да поучава не дозволявамъ, нито [у]да владѣе на мжжъ-тъ, но да е
13 въ мълчаніе. Защото първо [ф]Адамъ бы
14 създаденъ, а послѣ Ева. И [х]Адамъ ся не излъга; но жена-та ся излъга та паднж
15 въ прѣстжпленіе; Но пакъ ще ся спасе чрѣзъ чадородіе-то, ако прѣбждятъ въ вѣрж-тж и въ любовь-тж и въ святость съсъ цѣломудріе.

ГЛАВА 3.

1 Това слово е [а]вѣрно: ако ся ревне нѣкому [б]епископство, [в]добро дѣло желае.
2 [г]Трѣба прочее епископъ-тъ да е непороченъ, [д]на еднж женж мжжъ, трѣзвенъ, цѣломудръ, благочиненъ, страннолюбивъ,
3 [е]поучителенъ, [ж]Не піяница, [з]не побойникъ, [и]не лакомъ за гнуснж печалбж, но [і]кротъкъ, не крамолникъ, не сребро-
4 любецъ; Който управява добрѣ свой-тъ си домъ, и [к]държи чада-та си въ послуша-
5 ніе съсъ всякж честность; (Защото ако не знае нѣкой да управява свой-тъ си домъ, какъ ще има прилежаніе за цер-
6 квж-тж Божіѭ?) Да не е новъ въ вѣржтж, за да ся не възгорди и [л]падне подъ
7 осжжданіе-то на діаволъ-тъ. Трѣбува още той да има добро свидѣтелство и [м]отъ вънъшни-тѣ, за да не падне въ укоръ и въ [н]примкж-тж на діаволъ-тъ.
8 [о]Така и діакони-тѣ *да сж* честни, не двоязычни, [п]да не обычатъ много вино, да не сж лакоми за гнуснж печалбж;
9 [р]Да пазятъ тайнж-тж на вѣрж-тж съ чи-
10 стж совѣсть. И тѣ пакъ първо да ся испытуватъ, и послѣ да ставатъ діакони,
11 ако сж непорочни. [с]Тъй и жены-тѣ *имъ да сж* честны, не клеветницы, трѣзвенны,
12 вѣрны въ всичко. Діакони-тѣ да быватъ мжжіе на еднж женж, и да управяватъ
13 добрѣ чада-та си и кжщя-та си. Защото [т]които сж служили добрѣ *въ тозь чинъ,* придобыватъ за себе си добръ степень, и голѣмо дързновеніе въ вѣрж-тж въ Христа Іисуса.
14 Това ти пишж, и ся надѣѭ скоро да
15 дойдж при тебе; Но ако закъснѣѭ, за да знаешь какъ трѣба да ся обхождашь [у]въ домъ-тъ Божій, който е церква на Бога живаго, стълпъ и утвърждение на истинж-тж.
16 И безъ противорѣчіе велика е тайна-та на благочестіе-то; [ф]Богъ ся яви въ плъть, [х]оправда ся въ Духъ, [ц]показа ся на ан-

л Псал. 10; 16. 145; 13. Дан. 7; 14. Гл. 6; 15, 16.
ж Рим. 1; 23.
ік Іоан. 1; 18. Евр. 11; 27. 1 Іоан. 4; 12.
а Рим. 16; 27. Іуд. 25.
б 1 Лѣт. 29; 11.
в Гл. 6; 13, 14, 20. 2 Тим. 2; 2.
г Гл. 4; 14.
д Гл. 6; 12. 2 Тим. 2; 3. 4; 7.
е Гл. 3; 9.
ж Гл. 6; 9.
з 2 Тим. 2; 17.
и 2 Тим. 4; 14.
і 1 Кор. 5; 5.
к Дѣян. 13; 45.

—

а Езд. 6; 10. Іер. 29; 7.
б Рим. 13; 1.
в Рим. 12; 2. Гл. 5; 4.
г Гл. 1; 1. 2 Тим. 1; 9.
д Іез. 18; 23. Іоан. 3; 16, 17. Тит. 2; 11. 2 Пет. 3; 9.
е Іоан. 17; 3 2 Тим. 2; 25.
ж Рим. 3; 29, 30. 10; 12. Гал. 3; 20.
з Евр. 8; 6. 9; 15.
и Мат. 20; 28. Мар. 10; 45. Ефес. 1; 7. Тит. 2; 14.
і 1 Кор. 1; 6. 2 Сол. 1; 10. 2 Тим. 1; 8.
к Рим. 5; 6. Гал. 4; 4. Ефес. 1; 9. 3; 5. Тит. 1; 3.
л Ефес. 3; 7, 8. 2 Тим. 1; 11.
м Рим. 9; 1.
н Рим. 11; 13. 15; 16. Гал. 1; 16.
о Мал. 1; 11. Іоан. 4; 21.
п Псал. 134; 2. Иса. 1; 15.
р 1 Пет. 3; 3.
с 1 Пет. 3; 4.
т 1 Кор. 14; 34.
у Ефес. 5; 24.
ф Быт. 1; 27. 2; 18, 22. 1 Кор. 11; 8, 9.
х Быт. 3; 6. 2 Кор. 11; 3.

—

а Гл. 1; 15.
б Дѣян. 20; 28. Фил. 1; 1.
в Ефес. 4; 12.
г Тит. 1; 6 и друг.
д Гл. 5; 9.
е 2 Тим. 2; 24.
ж Ст. 8. Тит. 1; 7.
з 2 Тим. 2; 24.
и 1 Пет. 5; 2.
і 2 Тим. 2; 21.
к Тит. 1; 6.
л Иса. 14; 12.
м Дѣян. 22; 12. 1 Кор. 5; 12. 1 Сол. 4; 12.
н Гл. 6; 9. 2 Тим. 2; 26.
о Дѣян. 6; 3.
п Ст. 3. Лев. 10; 9. Іез. 44; 21.
р Гл. 1; 19.
с Тит. 2; 3.
т Вижъ Мат. 25; 21.
у Ефес. 2; 21, 22. 2 Тим. 2; 20.
ф 1 Іоан. 1; 2.
х Мат. 3; 16. Іоан. 1; 32, 33. 15; 26. 16; 8, 9. Рим. 1; 4. 1 Пет. 3; 18. 1 Іоан. 5; 6 и друг.
ц Мат. 28; 2. Мар. 2; 13. 24; 4. Іоан. 20; 12. Ефес. 3; 10. 1 Пет. 1; 12.

гелы-тѣ, [ч]проповѣданъ бы въ язычницы-тѣ, [ш]повѣрованъ бы въ свѣтъ-тъ, [щ]възнесе ся въ славѫ.

ГЛАВА 4.

1 А [а]Духъ-тъ ясно казува, че [б]въ послѣдни-тѣ врѣмена нѣкои ще отстѫпятъ отъ вѣрѫ-тѫ, и ще слушатъ прѣльстителны 2 [в]духове и [г]ученія бѣсовскы, [д]Чрѣзъ лицемѣріе-то на тѣзи които говорятъ лъжѫ, 3 и [е]иматъ совѣсть-тѫ си пригорѣнѫ, И [ж]запрѣщаватъ жененіе-то, *и заповѣдуватъ* [з]въздържаніе отъ ястія, които Богъ създаде [и]да гы употрѣбяватъ [і]съ благодареніе вѣрни-тѣ и тѣзи които сѫ познали 4 истинѫ-тѫ. Защото [к]всяко създаніе Божіе е добро, и нищо не е за отхвърляніе, 5 когато ся пріима съ благодареніе; Понеже ся освятява съсъ слово-то Божіе 6 и съ молитвѫ. Това като совѣтувашъ братія-та, ще бѫдешь добръ служитель Іисусъ Христовъ, [л]храненъ съсъ словесата на вѣрѫ-тѫ, и на добро-то ученіе, 7 което си послѣдовалъ. А [м]скврьны-тѣ и бабинскы-тѣ басни отбѣгвай, и [н]обучавай 8 себе си въ благочестіе. Защото [о]тѣлесно-то обученіе за малко е полезно; [п]а благочестіе-то е на всичко полезно, понеже [р]има обѣщаніе-то на сегашній-тъ и на бѫ- 9 дѫщій-тъ животъ. Това слово е [с]вѣрно 10 и за всяко въспріеманіе достойно; Понеже за това ся [т]и трудимъ и укоренія търпимъ, защото имамы [у]надеждѫ на Бога живаго, [ф]който е спаситель на всичкы-тѣ 11 человѣцы, а наипаче на вѣрны-тѣ. Това 12 [х]заръчвай и учи. [ц]Никой да не прѣзира твоѭ-тѫ младость, но [ч]бѫди на вѣрны-тѣ образъ въ слово, въ поведеніе, въ любовь, въ духъ, въ вѣрѫ, въ чистотѫ. 13 Доклѣ дойдѫ, внимавай въ прочитаніе-то, 14 въ наставленіе-то *и* въ поученіе-то. [ш]Не оставяй въ нераденіе дарбѫ-тѫ която е въ тебе, която ти ся даде [щ]чрѣзъ пророчество, [ъ]съ възлаганіе-то на рѫцѣ-тѣ отъ 15 презвитеры-тѣ. Въ това ся поучавай, въ това ся занимавай, да бѫде явно на всич- 16 кы-тѣ твое-то прѣуспѣяніе. [ы]Внимай на себе си и на поученіе-то, *и* стой въ това; защото тъй като правишь, и [ь]себе си ще спасешь [ѣ]и тѣзи които тя слушатъ.

ГЛАВА 5.

1 [а]Стараго человѣка не укорявай, но като отца го увѣщавай; а по млады-тѣ като 2 братія; Стары-тѣ жены като майкы; по млады-тѣ, като сестры, съсъ всякѫ чи- 3 стотѫ. [б]Вдовицы-тѣ почитай, които сѫ 4 истинно вдовицы. Ако ли нѣкоя вдовица има чада или внучета, да ся учатъ първо да почитатъ добрѣ домашны-тѣ си, и [в]да въздаватъ въздаянія на родители-тѣ си; [г]защото това е добро и угодно прѣдъ 5 Бога. А [д]която е истинно вдовица и останѫла сама, надѣе ся на Бога и [е]прѣбѫдва въ моленія и въ молитвы день и 6 [ж]нощь; Но [з]която живѣе сладострастно, 7 жива е умрѣла. И [и]това заръчвай, да 8 бѫдѫтъ непорочни. Ако ли нѣкой не промышлява за свои-тѣ си, [і]а наипаче за домашны-тѣ си, *той* ся е [к]отреклъ отъ вѣрѫ-тѫ, и отъ [л]невѣрникъ е по лошъ. 9 Въ число-то *на вдовицы-тѣ* да ся пріема вдовица не по долу отъ шестдесеть годины, [м]която е была на единъ мѫжъ 10 жена, Свидѣтелствована въ добры дѣла, ако е чада отхранила, [н]ако е странны пригледала, [о]ако е на святыи нозѣ омыла, ако е на бѣдны помагала, ако е слѣду- 11 вала усьрдно всяко добро дѣло. А по млады-тѣ вдовицы не пріимай, защото когато разсвирѣпѣѭтъ противу Христа, ищѫтъ 12 да ся женятъ, Та падатъ подъ осѫжданіе, защото ся помѣтнѫхѫ отъ първѫ-тѫ *си* 13 вѣрѫ; [п]А при това научаватъ ся *да стоятъ* праздны, да ходятъ отъ кѫщѫ въ кѫщѫ; и не тъкмо праздны, но и блядивы и мѣсятъ ся въ чужды работы, и 14 говорятъ което не е прилично. И тъй [р]искамъ млады-тѣ *вдовицы* да ся женятъ, да раждатъ чада, да управляватъ домъ, [с]да не даватъ никоѭ причинѫ на против- 15 никъ-тъ за хуленіе. Защото нѣкои ся вече 16 уклонихѫ слѣдъ Сатанѫ. Нѣкой вѣренъ или вѣрна *нѣкоя* ако има вдовицы, да си гы пригледуватъ, и да ся не натоваря церква-та; за *да може* да доволствува [т]истинскы-тѣ вдовицы.

17 Презвитери-тѣ, [у]които добрѣ прѣдстояватъ [ф]да ся сподобяватъ съ двойнѫ почесть; а повече тѣзи които ся трудятъ

ч Дѣян. 10; 34. 13; 46, 48. Рим. 10; 18. Гал. 2; 8. Ефес. 3; 5, 6, 8. Кол. 1; 27, 28. Гл. 2; 7.
ш Кол. 1; 6, 23.
щ Лук. 24; 51. Дѣян. 1; 9. 1 Пет. 3; 22.

—

а Іоан. 16; 13. 2 Сол. 2; 3. 2 Тим. 3; 1 и драг. 2 Пет. 3; 3. 1 Іоан. 2; 18. Іуд. 4, 18.
б 1 Пет. 1; 20.
в 2 Тим. 3; 13. 2 Пет. 2; 1. Отк. 16; 14.
г Дан. 11; 35, 37, 38. Отк. 9; 20.
д Мат. 7; 15. Рим. 16; 18. 2 Пет. 2; 3.
е Ефес. 4; 19.
ж 1 Кор. 7: 28, 36, 38. Кол. 2; 20, 21. Евр. 13; 4.
з Рим. 14; 3, 17. 1 Кор. 8; 8.
и Быт. 1; 29. 9; 3.
і Рим. 14; 6. 1 Кор. 10; 30.
к Рим. 14; 14, 20. 1 Кор. 10; 25. Тит. 1; 15.
л 2 Тим. 3; 14, 15.
м Гл. 1; 4. 6; 20. 2 Тим. 2; 16, 23. 4; 4. Тит. 1; 14.
н Евр. 5; 14.
о 1 Кор. 8; 8. Кол. 2; 23.
п Гл. 6; 6.
р Псал. 37; 4. 84; 11. 112; 2, 3. 145; 19. Мат. 6; 33. 19; 29. Мар. 10; 30. Рим. 8; 28.
с Гл. 1; 15.
т 1 Кор. 4; 11, 12.
у Гл. 6; 17.
ф Псал. 36; 6. 107; 2, 6 и драг.
х Гл. 6; 2.
ц 1 Кор. 16; 11. Тит. 2; 15.
ч Тит. 2; 7. 1 Пет. 5; 3.
ш 2 Тим. 1; 6.
щ Гл. 1; 18.
ъ Дѣян. 6; 6. 8; 17. 13; 3. 19; 6. Гл. 5; 22. 2 Тим. 1; 6.
ы Дѣян. 20; 28.
ь Іез. 33; 9.
ѣ Рим. 11; 14. 1 Кор. 9; 22. Іак. 5; 20.

—

а Лев. 19; 32.
б Ст. 5; 16.
в Мат. 15; 4. Ефес. 6; 1, 2. Вижь и Быт. 45; 10, 11.
г Гл. 2; 3.
д 1 Кор. 7: 32.
е Лук. 2; 37. 18; 1.
ж Дѣян. 26; 7.
з Іак. 5; 5.
и Гл. 1; 3. 4; 11. 6; 17.
і Иса. 58; 7. Гал. 6; 10.
к 2 Тим. 3; 5. Тит. 1; 16.
л Мат. 18: 17.
м Лук. 2; 36. Гл. 3; 2.
н Дѣян. 16; 15. Евр. 13; 2. 1 Пет. 4; 9.
о Быт. 18; 4. 19; 2. Лук. 7; 38, 44. Іоан. 13; 5, 14.
п 2 Сол. 3; 11.
р 1 Кор. 7: 9.
с Гл. 6; 1. Тит. 2; 8.
т Ст. 3, 5.
у Рим. 12; 8. 1 Кор. 9; 10, 14. Гал. 6; 6. Фил. 2: 29. 1 Сол. 5; 12, 13. Евр. 13; 7, 17.
ф Дѣян. 28; 10.

18 въ слово-то и поученіе-то. Защото писаніе-то казува: [х]"Не завързувай уста-та на волъ който вършѣе;" и [ц]"Достоинъ е 19 работникъ-тъ за заплатж-тж си." Обвиненіе вьрхъ презвитеръ не пріимай, [ч]освѣнь при двама или при трима свидѣтели. 20 [ш]Тѣзи които съгрѣшавать изобличавай гы прѣдъ всичкы-тѣ, [щ]да иматъ страхъ 21 и другы-тѣ. Прѣдъ Бога и прѣдъ Господа Іисуса Христа, и прѣдъ избранны-тѣ ангелы [ъ]завѣщавамъ *ти* да съхранишь тѣзи *заповѣди* безъ прѣдубѣжденіе, и нищо да 22 не правишь по пристрастіе. [ы]Не възлагай ржцѣ за скоро на никого, [ь]нито бывай участникъ на чужды грѣхове. Пази 23 себе си чистъ. Не пій вече *само* водж, но употрѣбявай малко [ѣ]вино за стомахъ-тъ 24 си, и за честы-тѣ твои болѣдуванія. [ю]На нѣкои человѣцы грѣхове-тѣ сж прѣдизявени, и прѣди *тѣхъ* иджтъ на сждъ; а 25 на нѣкои отъ послѣ иджтъ. Така и добры-тѣ дѣла *на нѣкои* сж прѣдизявены, и които сж инакъ, не могжтъ да ся утаятъ.

ГЛАВА 6.

1 Раби-тѣ [а]които сж подъ иго да считатъ свои-тѣ си господари достойны за всякж почесть, [б]да ся не хули име-то Божіе, и 2 ученіе-то. Тѣзи които иматъ господари вѣрующи, да гы не прѣзиратъ, по това [в]че сж братія; но толко повече да *имъ* работятъ, защото сж вѣрни и възлюбенни тѣзи които иматъ часть въ благодѣяніе-то. 3 [г]Това поучавай и увѣщавай. Ако ли нѣкой [д]учи инакъ, и [е]не пристава на здравы-тѣ словеса на Господа нашего Іисуса Христа, и [ж]на ученіе-то което е по бла- 4 гочестіе, Възгордилъ ся е, и [з]не знае нищо, но болѣдува за [и]прѣдирванія и прѣпиранія, отъ които бива зависть, распри, хулы, 5 лукавы подозрѣнія, [і]Празны прѣпирни на [к]человѣцы съ развратенъ умъ, и лишены отъ истинж-тж, [л]които мнятъ че благочестіе-то е придобываніе. [м]Отдалечавай 6 ся отъ таквызи. А благочестіе-то съ бла- 7 годареніе е [н]голѣмо придобываніе. Защото [о]не внесохмы въ свѣтъ-тъ нищо; явно че не можемъ нито да изнесемъ нѣщо; 8 А като [п]имамы прѣхранж и облѣкло да 9 смы благодарни съ това. А [р]които щжтъ да ся обогатѣватъ, падатъ въ напасть, [с]и въ примкж, и въ много несмысленны и врѣдителны похоти, [т]които правятъ человѣцы-тѣ да потъватъ въ пагубж и 10 въ погыбель. Защото [у]корень на вси-тѣ злины е сребролюбіе-то, което като ся ревне на нѣкои, стори гы та заблудихж отъ вѣрж-тж, и пронизахж себе си съ 11 много скърби. Но ты, [ф]человѣче Божій, бѣгай отъ [х]тѣзи нѣща; и слѣдувай правдж-тж, благочестіе-то, вѣрж-тж, любовь- 12 тж, търпѣніе-то, кротость-тж. [ц]Подвизавай ся съ добрый-тъ подвигъ на вѣрж-тж, [ч]хвани ся за вѣчный-тъ животъ, на който си и призованъ былъ, [ш]и исповѣдалъ си добро-то исповѣданіе прѣдъ мнозина сви- 13 дѣтели. [щ]Завѣщавамъ ти прѣдъ Бога, [ъ]който оживява всичко, и прѣдъ Христа Іисуса, [ы]който засвидѣтелствува прѣдъ Понтійскаго Пилата добро-то исповѣда- 14 ніе, Да упазишь заповѣдь-тж чистж, безукорнж, [ь]до явленіе-то на Господа на- 15 шего Іисуса Христа, Което въ свое си врѣме ще покаже [ѣ]блаженный-тъ и едный-тъ Властитель, [ю]Царь на царствующы-тѣ и Господь на господствующы-тѣ, 16 [я]Който самъ има безсмьртіе, който обитава въ видѣлинж непристжпнж, [ѫ]когото никой отъ человѣцы-тѣ не е видѣлъ, нито може да види; [ѭ]комуто честь и дьржава во вѣкы. Аминь.

17 На богаты-тѣ въ тойзи свѣтъ заржчай да не высокоумствуватъ, [а]нито да ся надѣжтъ [б]на непостоянство-то на богатство-то, но на [в]Бога живаго, [г]който дава намъ 18 всичко изобилно за наслажденіе; Да струватъ добро, [д]да богатѣжтъ въ добры дѣла, да бждатъ [е]доброподатливи, [ж]об- 19 щителни, Да [з]събиратъ имотъ за себе си, добро основаніе за въ бждяще е, [и]за да достигнжтъ вѣчный животъ.

20 О Тимоѳее! пази [і]залогъ-тъ, и [к]уклонявай ся отъ скверны-тѣ празнословія, и противорѣчія на лъжеименно-то знаніе, 21 На което като ся прѣдадохж нѣкои, [л]погрѣшихж отъ вѣрж-тж. Благодать съ тебе. Аминь.

х Втор. 25; 4. 1 Кор. 9; 9.
ц Лев. 19; 13. Втор. 24; 14, 15. Мат. 10; 10. Лук. 10; 7.
ч Втор. 19; 15.
ш Гал. 2; 11, 14. Тит. 1; 13.
щ Втор 13; 11.
ъ Гл. 6; 13. 2 Тим. 2; 14. 4; 1.
ы Дѣян. 6; 6. 13; 3. Гл. 4; 14. 2 Тим. 1; 6.
ь 2 Іоан. 11.
ѣ Псал. 104; 15.
ю Гал. 5; 19.

а Ефес. 6; 5. Кол. 3; 22. Тит. 2; 9. 1 Пет. 2; 18.
б Иса. 52; 5. Рим. 2; 24. Тит. 2; 5, 8.
в Кол. 4; 1.
г Гл. 4; 11.
д Гл. 1; 3.
е Гл. 1; 10. 2 Тим. 1; 13. 4; 3. Тит. 1; 9.
ж Тит. 1; 1.
з 1 Кор. 8; 2. Гл. 1; 7.
и Гл. 1; 4. 2 Тим. 2; 23. Тит. 3; 9.
і 1 Кор. 11; 16. Гл. 1; 6.
к 2 Тим. 3; 8.
л Тит. 1; 11. 2 Пет. 2; 3.
м Рим. 16; 17. 2 Тим. 3; 5.
н Псал. 37; 16. Прит. 15; 16. 16; 8. Евр. 13; 5.
о Іов. 1; 21. Псал. 49; 17. Прит. 27; 24. Екл. 5; 15.
п Быт. 28; 20. Евр. 13; 5.
р Прит. 15; 27. 20; 21. 28; 20. Мат. 13; 22. Іак. 5; 1.
с Гл. 3; 7.
т Гл. 1; 19.
у Исх. 23; 8. Втор. 16; 19.
ф Втор. 33; 1. 2 Тим. 3; 17.
х 2 Тим. 2; 22.
ц 1 Кор. 9; 25, 26. Гл. 1; 18. 2 Тим. 4; 7.
ч Фил. 3; 12, 14. Ст. 19.
ш Евр. 10; 23.
щ Гл. 5; 21.
ъ Втор. 32; 39. 1 Цар. 2; 6. Іоан. 5; 21.
ы Мат. 27; 11. Іоан. 18; 37. Отк. 1; 5. 3; 14.
ь Фил. 1; 6, 10. 1 Сол. 3; 13. 5; 23.
ѣ Гл. 1; 11, 17.
ю Отк. 17; 14. 19; 16.
я Гл. 1; 17.
ѫ Исх. 33; 20. Іоан. 6; 46.
ѭ Ефес. 3; 21. Фил. 4; 20. Іуд. 25. Отк. 1; 6. 4; 11. 7; 12.
а Іов. 31; 24. Псал. 52; 7. 62; 10. Мар. 10; 24. Лук. 12; 21.
б Прит. 23; 5.
в 1 Сол. 1; 9. Гл. 3; 15. 4; 10.
г Дѣян. 14; 17. 17; 25.
д Лук. 12; 21. Гл. 5; 10. Тит. 3; 8. Іак. 2; 5.
е Рим. 12; 13.
ж Гал. 6; 6. Евр. 13; 16.
з Мат. 6; 20. 19; 21. Лук. 12; 33. 16; 9.
и Ст. 12.
і 2 Тим. 1; 14. Тит. 1; 9. Отк. 3; 3.
к Гл. 1; 4, 6. 4; 7. 2 Тим. 2; 14, 16, 23. Тит. 1; 14. 3; 9.
л Гл. 1; 6, 19. 2 Тим. 2; 18.

КЪ ТИМОѲЕЮ ВТОРО-ТО ПОСЛАНІЕ

НА

СВЯТАГО АПОСТОЛА ПАВЛА.

ГЛАВА 1.

1 Павелъ съ волѭ-тѫ Божіѭ [а]апостолъ Іисусъ Христовъ [б]по обѣщаніе-то на живота който е въ Христа Іисуса, 2 [в]На Тимоѳея, възлюбленно-то чадо; благодать, милость, миръ отъ Бога Отца, и Христа Іисуса Господа нашего.

3 [г]Благодаріѭ Бога, [д]комуто отъ прародители *още* служѫ съ чистѫ совѣсть, че [е]непрѣстанно тя поменувамъ въ молбы-тѣ си день и нощь, 4 И като помніѭ сълзы-тѣ ти, [ж]желаіѭ да тя видіѭ, за да ся испълніѭ съ радость; 5 Понеже си докарувамъ на паметь нелицемѣрнѫ-тѫ [з]въ тебе вѣрѫ, която испърво обитаваше въ бабѫ ти Лоидѫ, и [и]въ майкѫ ти Евникіѭ, а увѣренъ сьмь че и въ тебе. 6 По тѫзи причинѫ ти напомнямъ [і]да распаляшь Божіе-то дарованіе, което е въ тебе отъ възлаганіе-то на мои-тѣ рѫцѣ. 7 Защото Богъ [к]не даде намъ духъ на боязнь, [л]но *духъ* на силѫ и любовь и цѣломудріе. 8 И тъй [м]не ся срамувай отъ [н]свидѣтелство-то на Господа нашего, [о]нито отъ мене неговый узникъ, [п]но стани участникъ въ злостраданія-та на евангеліе-то 9 по силѫ-тѫ отъ Бога, [р]Който е спаслъ насъ [с]и призовалъ съсъ свято призованіе, [т]не споредъ дѣла-та ни, но [у]по свое-то прѣдложеніе и по даденѫ-тѫ намъ [ф]прѣди вѣчны-тѣ врѣмена благодать въ Христа Іисуса, 10 А която ся [х]откры нынѣ чрѣзъ явленіе-то на Спаса нашего Іисуса Христа, [ц]който унищожи смьрть-тѫ, и осія животъ-тъ и безсмьртіе-то чрѣзъ евангеліе-то; 11 [ч]На което быхъ поставенъ азъ проповѣдникъ и апостолъ и учитель на язычницы-тѣ; 12 [ш]За коіѫто причинѫ и страдамъ това; но не ся срамувамъ; [щ]защото знаѭ въ кого сьмь повѣрувалъ, и увѣренъ сьмь че е силенъ [ъ]да упази залогъ-тъ мой [ы]до онзи день. 13 [ь]Държь [ѣ]примѣръ-тъ [ю]на здравы-тѣ словеса, [я]които си чулъ отъ мене, [ѫ]въ вѣрѫ и любовь която е въ Христа Іисуса. 14 [ѩ]Добрый-тъ залогъ упази чрѣзъ Духа Святаго [а]който живѣе въ насъ. 15 *Ты* знаешь това че [б]всички които сѫ въ Азіѭ [в]отвърнѫхѫ ся отъ мене, отъ които е Фигеллъ и Ермогенъ. 16 [г]Господь да даде милость [д]на домъ-тъ Онисифоровъ; защото много пѫти [е]мя упокои, и [ж]не ся усрами отъ [з]оковы-тѣ ми, 17 Но когато дойде въ Римъ потърси мя съ по голѣмо стараніе и намѣри *мя*. 18 Господь да му даде [и]да намѣри милость прѣдъ Господа [і]въ онзи день; а [к]колко ми послужи въ Ефесъ, ты знаешь твърдѣ добрѣ.

ГЛАВА 2.

1 И тъй ты, [а]чадо мое, [б]заякнувай въ благодать-тѫ която е въ Христа Іисуса. 2 И [в]колкото си чулъ отъ мене при много свидѣтели, [г]това прѣдай на вѣрны человѣцы, които да сѫ [д]способни и другы да научатъ. 3 [е]За това ты прѣтърпи злостраданіе [ж]като добръ воинъ Іисусъ Христовъ. 4 [з]Никой воинъ ся не вплита въ житейскы работы, за да угоди на тогози който го е зѣлъ за воинъ. 5 [и]Ако бы и да ся подвизава нѣкой, не ся вѣнчава, ако бы законно да ся не подвизава. 6 Земледѣлецъ-тъ [і]който ся труди трѣба *той* първо да вкуси отъ плодове-тѣ. 7 Разумѣвай това което *ти* казувамъ; а Господь да ти даде разумѣніе на всичко. 8 [к]Помни Іисуса Христа, отъ сѣме-то Давидово, [л]който въскресна отъ

а 2 Кор. 1; 1.
б Ефес. 3; 6. Тит. 1; 2. Евр. 9; 15.
в 1 Тим. 1; 2.
г Рим. 1; 8. Ефес. 1; 16.
д Дѣян. 22; 3. 23; 1. 24; 14. 27; 23. Рим. 1; 9. Гал. 1 14.
е 1 Сол. 1; 2. 3; 10.
ж Гл. 4; 9, 21.
з 1 Тим. 1; 5. 4; 6.
и Дѣян. 16; 1.
і 1 Сол. 5; 19. 1 Тим. 4; 14.
к Рим. 8; 15.
л Лук. 24; 49. Дѣян. 1; 8.
м Рим. 1; 16.
н 1 Тим. 2; 6. Отк. 1; 2.
о Ефес. 3; 1. Фил. 1; 7.
п Кол. 1; 24. Гл. 4; 5.
р 1 Тим. 1; 1. Тит. 3; 4.
с 1 Сол. 4; 7. Евр. 3; 1.
т Рим. 3; 20. 9; 11. Тит. 3; 5.
у Рим. 8; 28.
ф Рим. 16; 25. Ефес. 1; 4. 3; 11. Тит. 1; 2. 1 Пет. 1; 20.
х Рим. 16; 26. Ефес. 1; 9. Кол. 1; 26. Тит. 1; 3. 1 Пет. 1; 20.
ц 1 Кор. 15; 54, 55. Евр. 2; 14.
ч Дѣян. 9; 15. Ефес. 3; 7, 8. 1 Тим. 2; 7. Гл. 4; 17.
ш Ефес. 3; 1. Гл. 2; 9.
щ 1 Пет. 4; 19.
ъ 1 Тим. 6; 20.
ы Ст. 18. Гл. 4; 8.
ь Гл. 3; 14. Тит. 1; 9. Евр. 10; 23. Отк. 2; 25.
ѣ Рим. 2; 20. 6; 17.
ю 1 Тим. 1; 10. 6; 3.
я Гл. 2; 2.
ѫ 1 Тим. 1; 14.
ѩ 1 Тим. 6; 20.
а Рим. 8; 11.
б Дѣян. 19; 10.
в Гл. 4; 10, 16.
г Мат. 5; 7.
д Гл. 4; 19.
е Филим. 7.
ж Ст. 8.
з Дѣян. 28; 20. Ефес. 6; 20.
и Мат. 25; 34 до 40.
і 2 Сол. 1; 10. Ст. 12.
к Евр. 6; 10.

—

а 1 Тим. 1; 2. Гл. 1; 2.
б Ефес. 6; 10.
в Гл. 1; 13. 3; 10, 14.
г 1 Тим. 1; 18.
д 1 Тим. 3; 2. Тит. 1; 9.
е Гл. 1; 8. 4; 5.
ж 1 Тим. 1; 18.
з 1 Кор. 9; 25.
и 1 Кор. 9; 25, 26.
і 1 Кор. 9; 10.
к Дѣян. 2; 30. 13; 23. Рим. 1; 3, 4.
л 1 Кор. 15; 1, 4, 20.

мъртвы-тѣ, [м]споредъ мое-то благовѣствованіе; 9 [н]За което злострадамъ даже [о]до оковы като злодѣецъ; [п]но слово-то Божіе ся не вързува. 10 За това [р]всичко прѣтърпѣвамъ заради избранны-тѣ, [с]за да получатъ и тѣ спасеніе-то което е въ Христа Іисуса съ вѣчнѫ славѫ. 11 [т]Вѣрно е слово-то; защото [у]ако умремъ съ него, то ще и да живѣемъ съ него; 12 [ф]Ако търпимъ, то ще и да царувамы съ него; [х]ако ся отричамы, и той ще ся отрече отъ насъ; 13 [ц]Ако смы невѣрни, той вѣренъ остава; [ч]не може да ся отрече отъ себе си.

14 Това напомняй и [ш]заржчвай имъ прѣдъ Господа, [щ]да не влѣзватъ въ прѣпираніе, *което не е* за никаквѫ потрѣбѫ, но за разореніе на слышатели-тѣ. 15 Старай ся да прѣдставишь себе си одобренъ прѣдъ Бога работникъ който нѣма отъ що да ся срамува, като расподѣляшь право слово-то на истинѫ-тѫ. 16 А отъ [ъ]скверны-тѣ празнословія отдалечавай ся; защото ще прѣуспѣѭтъ повече въ нечестіе. 17 И слово-то имъ като живѣница ще разяда; отъ които сѫ [ы]Именей и Филетъ, 18 Които [ь]погрѣшихѫ отъ истинѫ-тѫ, и [ѣ]казуватъ че въскрьсеніе-то е вече станѫло; та събарятъ вѣрѫ-тѫ на нѣкои. 19 Но [ю]твърдо-то основаніе Божіе стои, и има тойзи печать: [я]Знае Господь тѣзи които сѫ негови: и, Всякой който именува име-то Господне да отстѫпи отъ неправдѫ-тѫ. 20 А [ѫ]въ единъ голѣмъ домъ нѣма само златни и сребърни съсѫди, но и дървени и пръстни; [іѫ]и едни сѫ за почетъ, а други за бесчестіе. 21 И тъй [а]ако очисти нѣкой себе си отъ тѣзи нѣща, ще бѫде съсѫдъ за почетъ, освященъ и благопотрѣбенъ на стопанинъ-тъ, [б]приготвенъ за всяко добро дѣло. 22 И отъ младежкы-тѣ похоти отбѣгнувай; и [в]слѣдувай правдѫ-тѫ, вѣрѫ-тѫ, любовь-тѫ, миръ-тъ, [г]съсъ *всичкы* тѣзи които призоватъ Господа [д]отъ чисто сърдце. 23 А отъ [е]глупавы-тѣ и неучены-тѣ прѣдирванія ся отричай, понеже знаешь че раждатъ крамолы. 24 А [ж]рабъ Господень не трѣба да ся кара, но да бѫде кротъкъ къмъ всичкы-тѣ, 25 [з]поучителенъ, незлобивъ, Съ кротость да [и]наставлява противницы-тѣ; [і]дано бы имъ далъ Богъ покаяніе, [к]да познаѭтъ истинѫ-тѫ, 26 И да ся съземѫтъ [л]отъ примкѫ-тѫ на діавола, отъ когото сѫ уловени живи за своѭ-тѫ му волѭ.

ГЛАВА 3.

1 И това да знаешь, че [а]въ послѣдни-тѣ дни ще настанѫтъ усилны врѣмена. 2 Защото человѣци-тѣ ще бѫдѫтъ [б]самолюбиви, [в]сребролюбиви, [г]величави, [д]гордѣливи, [е]хулители, [ж]непокорни на родители-тѣ, неблагодарни, нечестиви, 3 [з]Немилосърди, [и]непримирителни, клеветници, [і]невъздържни, свирѣпи, непріятели на добро-то, 4 [к]Прѣдатели, напрасничави, надути, повече [л]сластолюбиви а не Боголюбиви, 5 И ще иматъ видъ на благочестіе, а отъ силѫ-тѫ неговѫ *ще сѫ* [м]отречени; и отъ [н]таквызи ся отвращай. 6 Защото [о]отъ тѣхъ сѫ онѣзи които ся въвиратъ въ кѫщя-та, и подльстятъ женища които сѫ прѣтоварены съ грѣхове, и ся водятъ отъ различны похоти, 7 Които всякога ся учатъ, и никога [п]не могѫтъ да дойдѫтъ въ познаніе-то на истинѫ-тѫ. 8 И [р]както Іанній и Іамврій ся въспротивихѫ на Моисея, така и тѣ ся противятъ на истинѫ-тѫ, [с]человѣци умомъ растлѣни, [т]развращени въ вѣрѫ-тѫ. 9 Но нѣма да успѣѭтъ повече; защото безуміе-то имъ ще стане извѣстно на всичкы-тѣ, [у]както станѫ и тѣхно-то. 10 А [ф]ты си послѣдовалъ мое-то ученіе, поведеніе, намѣреніе, вѣрѫ-тѫ *ми*, дълготърпѣніе-то, любовь-тѫ, търпѣніе-то, 11 Гоненія-та, страданія-та, които ми станѫхѫ [х]въ Антіохіѭ, [ц]въ Иконіѭ, [ч]въ Листрѫ, каквы гоненія прѣтърпѣхъ; и [ш]отъ всичкы-тѣ мя избави Господь. 12 Но и [щ]всичкы които щѫтъ да живѣѭтъ благочестиво въ Христа Іисуса, ще бѫдѫтъ гонени. 13 А [ъ]лукави и прѣльстници человѣци ще прѣуспѣѭтъ по назлѣ, да прѣльстяватъ и да сѫ прѣльщавани. 14 А [ы]ты стой въ това което си научилъ, и което ти е вѣрено, като знаешь отъ кого си ся научилъ, 15 И че отъ дѣтинство знаешь [ь]священны-тѣ писанія, които могѫтъ да тя умудрятъ на спасеніе чрѣзъ вѣрѫ-тѫ въ

м Рим. 2; 16.
н Дѣян. 9; 16. Гл. 1; 12.
о Ефес. 3; 1. Фил. 1; 7. Кол. 4; 3, 18.
п Дѣян. 28; 31. Ефес. 6; 19, 20. Фил. 1; 13, 14.
р Ефес. 3; 13. Кол. 1; 24.
с 2 Кор. 1; 6.
т 1 Тим. 1; 15.
у Рим. 6; 5, 8. 2 Кор. 4; 10.
ф Рим. 8; 17. 1 Пет. 4; 13.
х Мат. 10; 33. Мар. 8; 38. Лук. 12; 9.
ц Рим. 3; 3. 9; 6.
ч Числ. 23; 19.
ш 1 Тим. 5; 21. 6; 13. Гл. 4; 1.
щ 1 Тим. 1; 4. 6; 4. Тит. 3; 9, 11.
ъ 1 Тим. 4; 7. 6; 20. Тит. 1; 14.
ы 1 Тим. 1; 20.
ь 1 Тим. 6; 21.
ѣ 1 Кор. 15; 12.
ю Мат. 24; 24. Рим. 8; 35. 1 Іоан. 2; 19.
я Наум. 1; 7. Іоан. 10; 14, 27. Виж Числ. 16; 5.
ѫ 1 Тим. 3; 15.
іѫ Рим. 9; 21.
а Виж Иса. 52; 11.
б Гл. 3; 17. Тит. 3; 1.
в 1 Тим. 6; 11.
г Дѣян. 9; 14. 1 Кор. 1; 2.
д 1 Тим. 1; 5. 4; 12.
е 1 Тим. 1; 4. 4; 7. 6; 4. Ст. 16. Тит. 3; 9.
ж Тит. 3; 2.
з 1 Тим. 3; 2, 3. Тит. 1; 9.
и Гал. 6; 1. 1 Тим. 6; 11. 1 Пет. 3; 15.
і Дѣян. 8; 22.
к 1 Тим. 2; 4. Гл. 3; 7. Тит. 1; 1.
л 1 Тим. 3; 7.

—

а 1 Тим. 4; 1. Гл. 4; 3. 2 Пет. 3; 3. 1 Іоан. 2; 18. Іуд. 18.
б Фил. 2; 21.
в 2 Пет. 2; 3.
г Іуд. 16.
д 1 Тим. 6; 4.
е 1 Тим. 1; 20. 2 Пет. 2; 12. Іуд. 10.
ж Рим. 1; 30.
з Рим. 1; 31.
и Рим. 1; 31.
і 2 Пет. 3; 3.
к 2 Пет. 2; 10.
л Фил. 3; 19. 2 Пет. 2; 13 и др. Іуд. 4, 19.
м 1 Тим. 5; 8. Тит. 1; 16.
н 2 Сол. 3; 6. 1 Тим. 6; 5.
о Мат. 23; 14. Тит. 1; 11.
п 1 Тим. 2; 4.
р Исх. 7; 11.
с 1 Тим. 6; 5.
т Рим. 1; 28. 2 Кор. 13; 5. Тит. 1; 16.
у Исх. 7; 12. 8; 18. 9; 11.
ф Фил. 2; 22. 1 Тим. 4; 6.
х Дѣян. 13; 45, 50.
ц Дѣян. 14; 2, 5.
ч Дѣян. 14; 19 и др.
ш Псал. 34; 19. 2 Кор. 1; 10. Гл. 4; 17.
щ Псал. 34; 19. Мат. 16; 24. Іоан. 17; 14. Дѣян. 14. 22. 1 Кор. 15; 19. 1 Сол. 3; 3.
ъ 2 Сол. 2; 11. 1 Тим. 4; 1. Гл. 2; 16.
ы Гл. 1; 13. 2; 2.
ь Іоан. 5; 39.

16 Христа Іисуса. [ь]Всичко-то писаніе е Богодухновенно, и [ю]полезно за наученіе, за обличеніе, за поправленіе, за наставленіе
17 въ правдѫ-тѫ; [я]За да бѫде человѣкъ-тъ Божій съвършенъ, [ѫ]приготвенъ за всяко добро дѣло.

ГЛАВА 4.

1 Итъй [а]заржчвамъ *ти* прѣдъ Бога, и Господа Іисуса Христа, [б]който ще сѫди живы-тѣ и мьртвы-тѣ въ явленіе-то си и
2 въ царуваніе-то си: Проповѣдувай слово-то, настоявай на врѣме и безъ врѣме, [в]обличи, [г]запрѣти, умоли съсъ всяко дълготьрпѣніе и поученіе.
3 Защото [д]ще дойде врѣме, когато не ще да търпятъ [е]здраво-то ученіе; но понеже гы сьрбятъ уши-тѣ, [ж]ще си натрупатъ учители по свои-тѣ си похоти;
4 И отъ истинѫ-тѫ ще отвърнѫтъ слухъ-тъ *си*, и [з]къмъ басни-тѣ ще ся обърнѫтъ.
5 Но ты бѫди трѣзвенъ въ всичко, [и]злопострадай, изработи дѣло-то на [і]благовѣститель, извърши напълно служеніе-то си.
6 Защото [к]азъ вече ставамъ жьртва, и врѣме-то [л]на отхожданіе-то ми настанѫ.
7 Азъ ся подвизахъ съ добръ [м]подвигъ, пѫть-тъ свършихъ, вѣрѫ-тѫ упазихъ;
8 Отъ сега остава ми [н]вѣнецъ-тъ на правдѫ-тѫ, когото Господь, праведный-тъ Сѫдія, ще ми въздаде [о]въ онзи день; и не само на мене, но и на всичкы които сѫ възлюбили негово-то явленіе.
9 Побързай да дойдешь при мене скоро;
10 Защото [п]Димасъ мя остави, понеже [р]възлюби сегашній-тъ свѣтъ, и отиде въ Солунь; Крискентъ въ Галатіѭ, *а* Титъ
11 въ Далмаціѭ; [с]Само [т]Лука е при мене. Земи [у]Марка и доведи го съсъ себе си; защото ми е потрѣбенъ за служеніе-то.
12 А [ф]Тихика проводихъ въ Ефесъ. (13) Когато дойдешь донеси япунджакъ-тъ който сьмь оставилъ въ Троадѫ при Карпа, и
14 книгы-тѣ, а наипаче кожаны-тѣ. [х]Александръ ковачъ-тъ много ми зло стори; [ц]Господь да му въздаде по дѣла-та му.
15 Отъ когото ся пази и ты, защото много
16 противостоя на наши-тѣ словеса. Въ първый-тъ ми отвѣтъ никой не прѣдстанѫ съ мене, но [ч]всичкы мя оставихѫ: [ш]дано
17 имъ ся *за грѣхъ* не вмѣни. [щ]Но Господь ми прѣдстанѫ, и укрѣпи мя, [ъ]за да ся извърши напълно проповѣдь-та чрѣзъ мене, и да чуѭтъ всичкы-тѣ язычници; и азъ
18 ся избавихъ [ы]отъ львовы уста. И [ь]ще мя избави Господь отъ всяко лукаво дѣло, и ще мя спасе въ небесно-то свое царство: [ѣ]Комуто да бѫде слава во вѣкы вѣковъ. Аминь.
19 Поздрави [ю]Прискиллѫ и Акилѫ, и [я]Онисифоровъ-тъ домъ.
20 [ѫ]Ерастъ останѫ въ Коринѳъ, а [ѩ]Трофима оставихъ въ Милитъ боленъ.
21 [а]Побързай да дойдешь прѣди зимѫ-тѫ. Поздравява тя Еввулъ, и Пудъ, и Линъ, и Клавдія, и всичкы-тѣ братія.
22 [б]Господь Іисусъ Христосъ да бѫде съ твой-тъ духъ. Благодать вамъ. Аминь.

ь 2 Пет. 1; 20, 21.
ю Рим. 15; 4.
я 1 Тим. 6; 11.
ѫ Гл. 2; 21.

—

а 1 Тим. 5; 21. 6; 13. Гл. 2; 14.
б Дѣян. 10; 42.
в 1 Тим. 5; 20. Тит. 1; 13. 2; 15.
г 1 Тим. 4; 13.
д Гл. 3; 1.
е 1 Тим. 1; 10.
ж Гл. 3; 6.
з 1 Тим. 1; 4. 4; 7. Тит. 1; 14.
и Гл. 1; 8. 2; 3.
і Дѣян. 21; 8. Ефес. 4; 11.
к Фил. 2; 17.
л Фил. 1; 23. 2 Пет. 1; 14.
м 1 Кор. 9; 24, 25. Фил. 3; 14. 1 Тим. 6; 12. Евр. 12; 1.
н 1 Кор. 9; 25. Іак. 1; 12. 1 Пет. 5; 4. Отк. 2; 10.
о Гл. 1; 12.
п Кол. 4; 14. Филим. 24.
р 1 Іоан. 2; 15.
с Кол. 4; 14. Филим. 24.
т Гл. 1; 15.
у Дѣян. 12; 25. 15; 37. Кол. 4; 10.
ф Дѣян. 20; 4. Ефес. 6; 21. Кол. 4; 7. Тит. 3; 12.
х Дѣян. 19; 33. 1 Тим. 1; 20.
ц 2 Цар. 3; 39. Псал. 28; 4. Отк. 18; 6.
ч Гл. 1; 15.
ш Дѣян. 7; 60.
щ Мат. 10; 19. Дѣян. 23; 11. 27; 23.
ъ Дѣян. 9; 15. 26; 17, 18. Ефес. 3; 8.
ы Псал. 22; 21. 2 Пет. 2; 9.
ь Псал. 121; 7.
ѣ Рим. 11; 36. Гал. 1; 5. Евр. 13; 21.
ю Дѣян. 18; 2. Рим. 16; 3.
я Гл. 1; 16.
ѫ Дѣян. 19; 22. Рим. 16; 23.
ѩ Дѣян. 20; 4. 21; 29.
а Ст. 9.
б Гал. 6; 18. Филим. 25.

—

КЪ ТИТУ ПОСЛАНІЕ-ТО

НА

СВЯТАГО АПОСТОЛА ПАВЛА.

ГЛАВА 1.

1 Павелъ, рабъ Божій, и апостолъ Іисусъ Христовъ, по вѣрж-тж на избранны-тѣ Божіи, и по [а]познаваніе-то на истинж-тж
2 която е [б]по благочестіе, [в]Въ надеждж-тж на вѣчный-тъ животъ, когото [г]прѣди вѣчны-тѣ врѣмена е обѣщалъ Богъ, [д]който
3 не лъже, А въ свои-тѣ си врѣмена [е]яви слово-то си чрѣзъ проповѣдь-тж, [ж]повѣренж на мене [з]по заповѣдь на Спаса на-
4 шего Бога; [и]На Тита [і]истинно-то *ми* чадо [к]по общж-тж вѣрж; [л]Благодать, милость, миръ, отъ Бога Отца и Господа Іисуса Христа Спаса нашего.
5 Заради това тя оставихъ въ Критъ, [м]да поправишь недоискарано-то, и [н]да поставишь на всякой градъ презвитеры както
6 ти азъ заповѣдахъ; Ако е [о]нѣкой непороченъ, [п]на еднж женж мжжъ, и [р]има чада вѣрны, не укоряваны за распуснжтъ
7 животъ или непокорны. Защото епископъ-тъ подобава да е непороченъ, както [с]домостроитель Божій, да не е безочливъ, нито гнѣвливъ, [т]нито піяница, нито побойникъ, [у]нито да е лакомъ за мърснж
8 печалбж; Но [ф]страннолюбивъ, добролюбивъ, цѣломудренъ, праведенъ, благоче-
9 стивъ, въздържателенъ; [х]Който да държи [ц]вѣрно-то слово споредъ ученіе-то, да бжде възможенъ и да увѣщава [ч]съсъ здраво-то ученіе, и да изобличава тѣзи които про-
10 тиворѣчатъ. Защото има [ш]множина непокорни, празнословци, и [щ]умопрѣльстници,
11 [ъ]а най много отъ обрѣзаны-тѣ, На които трѣба да затулямы уста-та; че тѣ [ы]развращаватъ цѣлы домове, като учатъ [ь]за гнуснж печалбж това което не подобава.
12 Нѣкой си отъ тѣхъ, свой имъ пророкъ, е [ѣ]реклъ: Критяне-тѣ сж вынжгы лъжци,
13 зли звѣрове, тжрбуси лѣниви. Това свидѣтелство е истинно; [ю]за коіжто причинж обличавай гы строго, [я]да бждштъ здрави
14 въ вѣрж-тж, И [ѫ]да не даватъ вниманіе на Іудейскы басни, и на [ѭ]заповѣди отъ человѣцы които ся отвращатъ отъ исти-
15 нж-тж. [а]За чисты-тѣ всичко е чисто; [б]а за осквьрнены-тѣ и невѣрны-тѣ нищо нѣма чисто, но и умъ-тъ имъ и съвѣсть-та имъ
16 сж осквьрнени. Исповѣдуватъ че знаіжтъ Бога, но [в]съ дѣла отричатъ ся *отъ него,* като сж мърсни и непокорни, [г]неспособни за всякакво добро дѣло.

ГЛАВА 2.

1 Но ты говорй което подобава [а]на здраво-
2 то ученіе; Старци-тѣ да бждштъ трѣзвенни, честни, цѣломудренни, [б]здрави въ вѣрж-тж, въ любовь-тж, въ търпѣніе-то;
3 Такожде и [в]стары-тѣ жены да иматъ начинъ священнолѣпенъ, да не сж клеветницы, нито да сж прѣдадены много на
4 винопійство, да поучаватъ на добро, Да вразумяватъ млады-тѣ *жены* да [г]любятъ
5 мжжіе-тѣ си и чада-та си, Да сж цѣломудренны, чисты, да си редятъ добрѣ кжщы-тѣ, да сж добры, [д]благопокорны на мжжіе-тѣ си, [е]за да ся не охулюва
6 слово-то Божіе. Подобно и момцы-тѣ увѣ-
7 щавай да бждштъ цѣломудренни. Во всичко [ж]показувай себе си примѣръ на добры-тѣ дѣла, въ поученіе-то нерастлѣн-
8 ность, и [з]честность, [и]Слово здраво, неукорно, [і]за да ся засрами [к]противникъ-тъ, като нѣма да рече за васъ нищо лошо.
9 [л]Слугы-тѣ да ся покоряватъ на господари-тѣ си, да *имъ* угодяватъ [м]во всичко,

а 2 Тим. 2; 25.
б 1 Тим. 8; 16. 6; 3.
в 2 Тим. 1; 1. Гл. 8; 7.
г Числ. 23; 19. 2 Тим. 2; 13.
д Рим. 16; 25. 2 Тим. 1; 9. 1 Пет. 1; 20.
е 2 Тим. 1; 10.
ж 1 Сол. 2; 4. 1 Тим. 1; 11.
з 1 Тим. 1; 1. 2; 3. 4; 10.
и 2 Кор. 2; 13. 7; 13. 8; 6, 16, 23. 12; 18. Гал. 2; 3.
і 1 Тим. 1; 2.
к Рим. 1; 12. 2 Кор. 4; 13. 2 Пет. 1; 1.
л Ефес. 1; 2. Кол. 1; 2. 1 Тим. 1; 2. 2 Тим. 1; 2.
м 1 Кор. 11; 34.
н Дѣян. 14; 23. 2 Тим. 2; 2.
о 1 Тим. 3; 2 и дрг.
п 1 Тим. 3; 12.
р 1 Тим. 3; 4, 12.
с Мат. 24; 45. 1 Кор. 4; 1, 2.
т Лев. 10; 9. Ефес. 5; 18. 1 Тим. 3; 3, 8.
у 1 Тим. 3; 3, 8. 1 Пет. 5; 2.
ф 1 Тим. 3; 2.
х 2 Сол. 2; 15. 2 Тим. 1; 13.
ц 1 Тим. 1; 15. 4; 9. 6; 3. 2 Тим. 2; 2.
ч 1 Тим. 1; 10. 6; 3. 2 Тим. 4; 3. Гл. 2; 1.
ш 1 Тим. 1; 6.
щ Рим. 16; 18.
ъ Дѣян. 15; 1.
ы Мат. 23; 14. 2 Тим. 3; 6.
ь 1 Тим. 6; 5.
ѣ Дѣян. 17; 28.
ю 2 Кор. 13; 10. 2 Тим. 4; 2.
я Гл. 2; 2.
ѫ 1 Тим. 1; 4. 4; 7. 2 Тим. 4; 4.
ѭ Иса. 29; 13. Мат. 15; 9. Кол. 2; 22.
а Лук. 11; 39, 40, 41. Рим. 14; 14, 20. 1 Кор. 6; 12. 10; 23, 25. 1 Тим. 4; 3, 4.
б Рим. 14; 23.
в 2 Тим. 3; 5. Іуд. 4.
г Рим. 1; 28. 2 Тим. 3; 8.

—

а 1 Тим. 1; 10. 6; 3. 2 Тим. 1; 13. Гл. 1; 9.
б Гл. 1; 12.
в 1 Тим. 2; 9, 10. 3; 11. 1 Пет. 3; 3, 4.
г 1 Тим. 5; 14.
д 1 Кор. 14; 34. Ефес. 5; 22. Кол. 3; 18. 1 Тим. 2; 11. 1 Пет. 3; 1, 5.
е Рим. 2; 24. 1 Тим. 6; 1.
ж 1 Тим. 4; 12. 1 Пет. 5; 3.
з Ефес. 6; 24.
и 1 Тим. 6; 3.
і 2 Сол. 3; 14.
к Неем. 5, 9. 1 Тим. 5; 14. 1 Пет. 2; 12, 15. 3; 16.
л Ефес. 6; 5. Кол. 3; 22. 1 Тим. 6; 1, 2. 1 Пет. 2; 18.
м Ефес. 5; 24.

10 да *имъ* не повращатъ рѣчь, Да не посвояватъ чуждо, но да показуватъ всякж добрж вѣрж: [н]за да украшаватъ во всичко ученіе-то на Спаса нашего Бога.
11 Защото [о]ся яви Божія-та [п]благодать
12 спасителна-та на вси-тѣ человѣцы, Която ны учи [р]да ся отречемъ отъ нечестіе-то и отъ [с]свѣтовны-тѣ похоти, и да живѣемъ цѣломудренно и праведно и благочестиво
13 въ настоящій-тъ вѣкъ, [т]Ожидающе блаженнж-тж [у]надеждж и славно-то [ф]явленіе на великаго Бога и Спаса нашего
14 Іисуса Христа, [х]Който даде себе си за насъ, да ны избави отъ всяко беззаконіе, и [ц]да ны направи чисты, за избранъ на себе си [ч]народъ, [ш]ревнитель на добры
15 дѣла. Така говорй, и [щ]увѣщавай, и обличавай съсъ всякж власть: [ѕ]да тя не прѣзира никой.

ГЛАВА 3.

1 Напомняй имъ [а]да ся покоряватъ на началства-та и власти-тѣ, да *гы* слушатъ, и [б]да бждатъ готови на всяко добро
2 дѣло; [в]Да не хулятъ никого, [г]да не сж крамолници; [д]да бждатъ тихы, и да показуватъ къмъ всичкы-тѣ человѣцы [е]всякж кротость.
3 Защото и ный нѣкога си [ж]бѣхмы несмысленни, непокорни, прѣльщавани, и порабощени на различны похоти и сласти, и живѣяхмы въ злобж и зависть, бѣхмы омразни и мразяхмы ся
4 единъ другый. Но когато ся яви [з]благодать-та и человѣколюбіе-то [и]на Спаса
5 нашего Бога, [і]Не отъ праведны-тѣ дѣла които смы сторили ный, но по своіж-тж си милость *той* ны спасе [к]съсъ окжпуваніе-то на възраждаліе-то, и съ подно-
6 веніе-то отъ Духа Святаго, [л]Когото излія обилно на насъ, чрѣзъ Іисуса Христа
7 Спасителя нашего, [м]Да бы, оправдани чрѣзъ неговж-тж благодать, [н]да станемъ [о]споредъ надеждж-тж наслѣдници на вѣч-
8 ный-тъ животъ. [п]Вѣрно е слово-то; и това искж да подтвърдявашъ, за да ся грыжатъ тѣзи които сж повѣрували въ Бога [р]да прѣдстояватъ на добры дѣла. Това е до-
9 бро и полезно за человѣцы-тѣ. А отъ [с]глупавы прѣдирванія и родословія, и прѣпиранія и каранія връху законъ-тъ, отдалечавай ся; [т]защото сж бесполезны и сует-
10 ны. Еретикъ человѣкъ [у]като го съвѣт-
11 вашь еднъжь и [ф]дважь остави го, Като знаешь че единъ такъвъ [х]ся е развратилъ, и съгрѣшава, и отъ самосебе си е осжденъ.
12 Кога проводіж до тебе Артема или [ц]Тихика, побързай да дойдешь при мене въ Никополь; защото тамъ сторихъ намѣ-
13 реніе да прѣзимувамъ. Прѣдиспрати тщателно законника Зина и [ч]Аполлоса, и да
14 не сж оскудни за нищо. Нека ся учатъ и наши-тѣ [ш]да прѣдстояватъ на добры дѣла въ нужды потрѣбы, [щ]за да не бж-
15 джтъ бесплодни. Поздравяватъ тя всичкы които сж съ мене; поздрави тѣзи които ны любятъ въ вѣрж-тж. Благодать да бжде съсъ всичкы васъ. Аминь.

н Мат. 5; 16. Фил. 2; 15.
о Лук. 3; 6. Іоан. 1; 9. 1 Тим. 2; 4.
п Рим. 5; 15. Гл. 3; 4, 5. 1 Пет. 5; 12.
р Лук. 1; 75. Рим. 6; 19. Ефес. 1; 4. Кол. 1; 22. 1 Сол. 4; 7.
с 1 Пет. 4; 2. 1 Іоан. 2; 16.
т 1 Кор. 1; 7. Фил. 3; 20. 2 Пет. 3; 12.
у Дѣян. 24; 15. Кол. 1; 5, 23. Гл. 1; 2. 3; 7.
ф Кол 3; 4. 2 Тим. 4; 1, 8. Евр. 9; 28. 1 Пет. 1; 7. 1 Іоан. 3; 2.
х Гал. 1; 4. 2; 20. Ефес. 5; 2. 1 Тим. 2; 6.
ц Евр. 9; 14.
ч Исх. 15; 16. 19; 5. Втор. 7; 6. 14; 2. 26; 18. 1 Пет. 2; 9.
ш Ефес. 2; 10. Гл. 3; 8.
щ 2 Тим. 4; 2.
ѕ 1 Тим. 4; 12.

—

а Рим. 13; 1. 1 Пет. 2; 13.
б Кол. 1; 10. 2 Тим. 2; 21. Евр. 13; 21.
в Ефес. 4; 31.
г 2 Тим. 2; 24, 25.
д Фил. 4; 5.
е Ефес. 4; 2. Кол. 3; 12.
ж 1 Кор. 6; 11. Ефес. 2; 1. Кол. 1; 21. 3; 7. 1 Пет. 4; 3.
з Гл. 2; 11.
и 1 Тим. 2; 3.
і Рим. 3; 20. 9; 11. 11; 6. Гал. 2; 16. Ефес. 2; 4, 8, 9. 2 Тим. 1; 9.
к Іоан. 3; 3, 5. Ефес. 5; 26. 1 Пет. 3; 21.
л Іез. 36; 25. Іоил. 2; 28. Іоан. 1; 16. Дѣян. 2; 33. 10; 45. Рим. 5; 5.
м Рим. 3; 24. Гал. 2; 16. Гл. 2; 11.
н Рим. 8; 23, 24.
о Гл. 1; 2.
п 1 Тим. 1; 15. Гл. 1; 9.
р Гл. 2; 14. Ст. 1, 14.
с 1 Тим. 1; 4. 2 Тим. 2; 23. Гл. 1; 14.
т 2 Тим. 2; 14.
у 2 Кор. 13; 2.
ф Мат. 18; 17. Рим. 16; 17. 2 Сол. 3; 6, 14. 2 Тим. 3; 5. 2 Іоан. 10.
х Дѣян. 13; 46.
ц Дѣян. 20; 4. 2 Тим. 4; 12.
ч Дѣян. 18; 24.
ш Ст. 8.
щ Рим. 15; 28. Фил. 1; 11. 4; 17. Кол. 1; 10. 2 Пет. 1; 8.

—

КЪ ФИЛИМОНУ ПОСЛАНІЕ-ТО

НА

СВЯТАГО АПОСТОЛА ПАВЛА.

1 Павелъ [а]узникъ Іисусъ Христовъ, и Тимоѳей братъ, до Филимона възлюбленнаго и [б]сотрудника нашего, 2 И до Апфіѭ възлюбленнѫ-тѫ *сестрѫ*, и до [в]Архиппа [г]сподвижника нашего и [д]домашнѭ-тѫ твоѭ церквѫ: 3 [е]Благодать вамъ и миръ отъ Бога Отца нашего, и Господа Іисуса Христа.

4 [ж]Благодарѭ Бога моего и вынѫгы тя поменувамъ въ молитвы-тѣ си, 5 Като [з]слушамъ твоѭ-тѫ любовь и вѣрѫ, коѭто имашь къмъ Господа Іисуса и къмъ всите святыи, 6 Да бѫде общеніе-то на твоѭ-тѫ вѣрѫ дѣятелно [и]въ познаніе на всяко добро, което е у васъ въ Христа Іисуса. 7 Защото голѣмѫ радость и утѣшеніе имамы за твоѭ-тѫ любовь, понеже сьрдца-та на святыи-тѣ [і]отпочинѫхѫ си чрѣзъ тебе, брате.

8 За това [к]ако и да имамъ голѣмо дързновеніе въ Христа да ти повелѣвамъ това което подобава, 9 *Но* по любовь повече *тя* молѭ, такъвъ както сьмь, като Павелъ старецъ, а [л]сега и узникъ Іисусъ Христовъ. 10 Молѭ ти ся за мое-то чадо [м]Онисима, [н]когото родихъ въ оковы-тѣ си, 11 Който бѣше нѣкога си непотрѣбенъ на тебе, а сега и на тебе и на мене потрѣбенъ, когото проваждамъ назадъ. 12 А ты него, сирѣчь утробѫ-тѫ ми, пріими; 13 Когото азъ ищѣхъ да задържѫ при мене си, [о]да ми слугува вмѣсто тебе въ оковы-тѣ *за* евангеліе-то. 14 Но безъ твое-то мнѣніе не рачихъ да сторѭ нищо, [п]да не бы твое-то добро да бѫде като по нуждѣ, но самоволно. 15 Защото [р]може бы за това да ся е отлѫчилъ отъ тебе за малко врѣме, за да го пріемешь за всякога; 16 Не вече както рабъ, но погорѣ отъ рабъ, [с]братъ възлюбленъ, особенно на мене, а колко повече на тебе, [т]и по плъть и въ Господа! 17 И тъй ако имашь мене за [у]содружникъ, пріими него както мене. 18 И ако тя е въ нѣщо обидѣлъ, или *ти* е длъженъ, мини това на моѭ смѣткѫ. 19 Азъ Павелъ писахъ съ рѫкѫ-тѫ си, азъ ще платѭ; да ти не рекѫ че ты ми ся длъженъ и самъ себе си. 20 Тъй, брате, дано да получѫ азъ това добро отъ тебе въ Господа; [ф]Успокой сьрдце-то ми въ Господа. 21 [х]Увѣренъ на твое-то послушаніе, писахъ ти, и знаѭ че и повече отъ колкото *ти* казувамъ ще сторишь.

22 А между това приготвувай ми обиталище, понеже ся [ц]надѣѭ че [ч]съ молитвы-тѣ ви ще бѫдѫ подаренъ вамъ. 23 Поздравяватъ тя [ш]Епафрасъ мой-тъ съплѣнникъ въ Христа Іисуса, 24 [щ]Марко, [ъ]Аристархъ, [ы]Димасъ, [ь]Лука, сотрудници-тѣ мои. 25 [ѣ]Благодать-та на Господа нашего Іисуса Христа да бѫде съ вашій-тъ духъ. Аминь.

а Ефес. 3; 1. 4; 1. 2 Тим. 1; 8. Ст. 9.
б Фил. 2; 25.
в Кол. 4; 17.
г Фил. 2; 25.
д Рим. 16; 5. 1 Кор. 16; 19.
е Ефес. 1; 2.
ж Ефес. 1; 16. 1 Сол. 1; 2. 2 Сол. 1; 3.
з Ефес. 1; 15. Кол. 1; 4.
и Фил. 1; 9, 11.
і 2 Кор. 7; 13. 2 Тим. 1; 16. Ст. 20.
к 1 Сол. 2; 6.
л Ст. 1.
м Кол. 4; 9.
н 1 Кор. 4; 15. Гал. 4; 19.
о 1 Кор. 16; 17. Фил. 2; 30.
п 2 Кор. 9; 7.
р Виж Быт. 45; 5, 8.
с Мат. 23; 8. 1 Тим. 6; 2.
т Кол. 3; 22.
у 2 Кор. 8; 23.
ф Ст. 7.
х 2 Кор. 7; 16.
ц Фил. 1; 25. 2; 24.
ч 2 Кор. 1; 11.
ш Кол. 1; 7. 4; 12.
щ Дѣян. 12; 12, 25.
ъ Дѣян. 19; 29. 27; 2. Кол. 4; 10.
ы Кол. 4; 14.
ь 2 Тим. 4; 11.
ѣ 2 Тим. 4; 22.

КЪ ЕВРЕЕМЪ ПОСЛАНІЕ-ТО

НА

СВЯТАГО АПОСТОЛА ПАВЛА.

ГЛАВА 1.

1 [а]Богъ който много пѫти и съ много начины говорѝ въ старо врѣме на *наши*-тѣ отцы чрѣзъ пророцы-тѣ, 2 [б]въ тѣзи послѣдни-тѣ дни [в]говорѝ намъ чрѣзъ Сына, [г]Когото постави наслѣдникъ на всичко, [д]чрѣзъ когото и свѣтъ-тъ направи; 3 [е]Който, като е сіяніе на неговѫ-тѫ славѫ, и образъ на негово-то сѫщество, и [ж]държи всичко съсъ слово-то на своѭ-тѫ си силѫ, [з]отъ какъ направи чрѣзъ себе си очищеніе на грѣхове-тѣ ни, [и]сѣднѫ отдесно на величіе-то на высоко; 4 И станѫ толкозь по горень отъ ангелы-тѣ, [і]колкото по славно надъ тѣхъ име наслѣдовà. 5 Защото кому отъ ангелы-тѣ рече нѣкога: [к]"Ты си мой Сынъ, азъ днесь тя родихъ?" И пакъ, [л]"Азъ ще му бѫдѫ Отецъ, и той ще ми бѫде Сынъ?" 6 А когато пакъ въвожда [м]Първородняго въ вселеннѫѭ, казува: "И [н]да му ся поклонятъ всичкы-тѣ ангели Божіи." 7 И за ангелы-тѣ казува: [о]"Който прави ангелы-тѣ си духове и слугы-тѣ си пламыкъ огненъ." 8 А за Сынъ-тъ *казува:* [п]"Твой-тъ прѣстолъ е, Боже, во вѣкъ вѣка; скиптръ-тъ на твое-то царство е скиптръ на правдѫ-тѫ; 9 Възлюбилъ си правдинѫ, и възненавидѣлъ си беззаконіе; за това тя [р]помаза, Боже, твой-тъ Богъ съ елей на радость повече отъ твои-тѣ соучастницы." 10 И *пакъ;* [с]"Въ началѣ ты, Господи, си основалъ земѭ-тѫ, и дѣло на твои-тѣ рѫцѣ сѫ небеса-та. 11 [т]Тѣ ще погынѫтъ, а ты прѣбываешь: и всичкы-тѣ като дрехѫ ще овехтеѭтъ, 12 И като одеждѫ ще гы свіешь, и ще ся измѣнятъ: а ты си се истый, и твои-тѣ годины нѣма да ся свършатъ." 13 И кому отъ ангелы-тѣ е реклъ нѣкога: [у]"Сѣдни отдесно ми, доклѣ положѫ врагове-тѣ ти подножіе на нозѣ-тѣ ти?" 14 [ф]Не сѫ ли *тѣ* всичкы служебни духове, проваждани [х]да слугуватъ на тѣзи които ще наслѣдуватъ спасеніе?

ГЛАВА 2.

1 За това ный смы длъжни да внимаемъ повече на това което смы чули, да го не изгубимъ нѣкога. 2 Защото, ако че [а]рečено-то отъ ангелы-тѣ слово станѫ твърдо, и [б]всяко прѣстѫпленіе и непослушаніе получи праведнѫ заплатѫ; 3 [в]То ный какъ щемъ избѣгнѫ, ако оставимъ въ нерадѣніе едно толкозь голѣмо спасеніе? [г]което като наченѫ да ся говори отъ Господа, [д]подтвърди ся намъ чрѣзъ тѣзи които бѣхѫ го чули; 4 [е]Като свидѣтелствуваше наедно и Богъ [ж]съсъ знаменія и чудеса, и [з]съ раздаванія на Духа Святаго, [и]по волѭ-тѫ сп. 5 Защото не покори на ангелы-тѣ бѫдѫщѫ-тѫ [і]вселеннѫѭ за коѭто говоримъ; 6 Но свидѣтелствовà нѣкой нѣгдѣ си и каза: [к]"Що е человѣкъ, та го помнишь; или сынъ человѣческый, та го посѣщавашь? 7 Направилъ си го малко нѣщо по долень отъ ангелы-тѣ: съсъ славѫ и почесть си го вѣнчалъ, и поставилъ си го надъ дѣла-та на твои-тѣ рѫцѣ; 8 [л]Всичко си покорилъ подъ нозѣ-тѣ му." А когато му покори всичко, не остави нищо непокорено нему; но [м]сега не виждамы още *да е* всичко покорено нему. 9 А видимъ Іисуса [н]който е направенъ малко нѣщо по долень отъ ангелы-тѣ, че за постражданіе-то на смьрть-тѫ е [о]вѣнчанъ съсъ славѫ и честь, да бы, съ Божіѭ-тѫ благодать, вкусилъ смьрть [п]за всякого *человѣка.* 10 [р]Защото подобаваше на тогозь,

---

а Чисх. 12; 6, 8.
б Втор. 4; 30. Гал. 4; 4. Ефес. 1; 10.
в Іоан. 1; 17. 15; 15. Гл. 2; 3.
г Псал. 2; 8. Мат. 21; 38. 28; 18. Іоан. 3; 35. Рим. 8; 17.
д Іоан. 1; 3. 1 Кор. 8; 6. Кол. 1; 16.
е Іоан. 1; 14. 14; 9. 2 Кор. 4; 4. Кол. 1; 15.
ж Іоан. 1; 4. Кол. 1; 17. Отк. 4; 11.
з Гл. 7; 27. 9; 12, 14, 26.
и Псал. 110; 1. Ефес. 1; 20. Гл. 8; 1. 10; 12. 12; 2. 1 Пет 3; 22.
і Ефес. 1; 21. Фил. 2; 9, 10.
к Псал. 2; 7. Дѣян. 13; 33. Гл. 5; 5.
л 2 Цар. 7; 14. 1 Лѣт. 22; 10. 28; 6. Псал. 89; 26, 27.
м Рим. 8; 29. Кол. 1; 18. Отк. 1; 5.
н Псал. 97; 7. 1 Пет. 3; 22.
о Псал. 104; 4.
п Псал. 45; 6, 7.
р Иса. 61; 1. Дѣян. 4; 27. 10; 38.
с Псал. 102; 25 и дрг.
т Иса. 34; 4. 51; 6 Мат. 24; 35. 2 Пет. 3; 7, 10. Отк. 21; 1.
у Псал. 110; 1. Мат. 22; 44. Мар. 12; 36. Лук. 20; 42. Ст. 3. Гл. 10; 12.
ф Быт. 19; 16. 32; 1, 2, 24. Псал. 34; 7. 91; 11. 103; 20, 21. Дан. 3; 28. 7; 10. 10; 11. Мат. 18; 10. Лук. 1; 19. 2; 9, 13. Дѣян. 12; 7 и дрг. 27; 23.
х Рим. 8; 17. Тит. 3; 7. Іак. 2; 5. 1 Пет. 3; 7.

—

а Втор. 33; 2. Псал. 68; 17. Дѣян. 7; 53. Гал. 3; 19.
б Чисх. 15; 30, 31. Втор. 4; 3. 17; 2, 5, 12 27; 26.
в Гл. 10; 28, 29. 12; 25.
г Мат. 4; 17. Мар. 1; 14. Гл. 1; 1.
д Лук. 1; 2.
е Мар. 16; 20. Дѣян. 14; 3. 19; 11. Рим. 15; 18, 19. 1 Кор. 2; 4.
ж Дѣян. 2; 22, 23.
з 1 Кор. 12; 4, 7, 11.
и Ефес. 1; 5, 9.
і Гл. 6; 5. 2 Пет. 3; 13.
к Іов. 7; 17. Псал. 8; 4 и дрг. 144; 3.
л Мат. 28; 18. 1 Кор. 15; 27. Ефес. 1; 22. Гл. 1; 13.
м 1 Кор. 15; 25.
н Фил. 2; 7.
о Дѣян. 2; 33.
п Іоан. 3; 16. 12; 32. Рим. 5; 18. 8; 32. 2 Кор. 5; 15. 1 Тим. 2; 6. 1 Іоан. 2; 2. Отк. 5; 9.
р Лук. 24; 46.

[с]зарадъ когото е всичко, и чрѣзъ когото е всичко *станжло,* като привожда въ славж много сынове, чрѣзъ страданія-та да направи [т]съвършенъ [у]началникъ-тъ на тѣхното спасеніе. 11 Понеже [ф]и освящающій-тъ и освящаеми-тѣ всичкы сж [х]отъ едного, за коіжто причинж не ся [ц]срамува да гы 12 нарича братія; Защото казува: [ч]"Ще възвѣстіж име-то ти на мои-тѣ братія, въ срѣдъ церквж-тж ще ти въспѣіж славословіе." 13 И пакъ: [ш]"Азъ ще имамъ надеждж-тж си на него:" и пакъ: [щ]"Ето азъ 14 и дѣца-та [ъ]които ми е далъ Богъ." И тъй понеже дѣца-та участвуватъ въ плъть и кръвь, и [ы]той такожде зѣ участіе въ исто-то, [ѣ]да унищожи чрѣзъ смьрть-тж тогози който има държавж-тж на смьрть-тж, 15 сирѣчь діаволъ-тъ, И да избави тѣзи, които [э]поради страхъ-тъ на смьрть-тж прѣзъ всичкый-тъ си животъ бѣхж подчинени на робство. 16 Защото извѣстно че не пріе *да помага на* ангелы-тѣ, но пріе *да помага на* сѣме-то Авраамово. 17 За това трѣбаше [ю]да ся уподоби по всичко на братія-та, да бжде [я]милостивъ и вѣренъ първосвященникъ въ отношеніе къмъ Бога, за да направи умилостивеніе за грѣхове-тѣ на 18 народъ-тъ. [ѫ]Понеже въ това което пострада и самъ искушенъ бы, може и на искушаемы-тѣ да помогне.

ГЛАВА 3.

1 За това, братіе святіи, [а]участници на небесно-то званіе, разумѣйте [б]посланника и първосвященника на наше-то исповѣда-2 ніе, Іисуса Христа; Който бѣ вѣренъ на тогози който го постави, както и [в]Моисей 3 во всичкый-тъ неговъ домъ. Понеже той ся сподоби на по голѣмж славж отъ Моисеовж-тж, споредъ колкото по голѣмж почесть има отъ домъ-тъ тойзи [г]който го 4 е направилъ; Защото всякой домъ ся прави отъ нѣкого си; [д]а който е направилъ 5 всичко е Богъ. [е]И Моисей бѣ вѣренъ въ всичкый-тъ му домъ [ж]като слуга, [з]въ свидѣтелство на това което имаше 6 да ся говори; А Христосъ [и]като сынъ надъ свой-тъ си домъ; [і]на когото домъ смы ный, [к]ако удържимъ до край твърдо дързновеніе-то и похвалж-тж на надеждж-7 тж. За това, както казува [л]Духъ Святый, 8 [м]"Днесь, ако чуете говъ-тъ гласъ, Не ожесточавайте сърдца-та си, както во врѣме-то на прѣогорченіе-то въ день-тъ на 9 искушеніе-то въ пустынж-тж, Дѣто мя искусихж отци-тѣ ви, испытахж мя, и видѣхж дѣла-та ми четыридесеть годины; 10 За това вѣзнегодовахъ на онзи родъ и рѣкохъ: "Всякога заблуждаватъ съсъ сърдце-то *си;* и тѣ не познахж мои-тѣ 11 пжтища;" Така въ гнѣвъ-тъ си ся заклѣхъ: "Че нѣма да влѣзжтъ въ мое-то 12 упокоеніе." Гледайте, братіе, да не бы да има въ нѣкого отъ васъ сърдце лукаво на невѣрство, щото да отстжпи отъ 13 Бога живаго; Но увѣщавайте ся единъ другый всякой день, доклѣ ся зове "Днесь," да не бы да ся ожесточи нѣкой отъ васъ 14 чрѣзъ измамж-тж на грѣхъ-тъ. Защото ный станжхмы причастници на Христа, [н]ако удържимъ до край твърдо начало-то 15 на увѣреніе-то; Когато ся казува: [о]"Днесь, ако чуете неговъ-тъ гласъ, не ожесточавайте сърдца-та си, както въ прѣогорче-16 ніе-то." [п]Защото нѣкои си като чухж, прѣогорчихж *го;* но не всичкы които из-17 лѣзохж изъ Египетъ чрѣзъ Моисея. А на кои негодова четыридесеть годины? Не на тѣзи ли, които съгрѣшихж, *и* [р]на които кости-тѣ паднжхж въ пустынж-тж? 18 [с]На кои още ся заклѣ че нѣма да влѣзжтъ въ негово-то упокоеніе? не на тѣзи 19 ли, които ся не покорявахж? [т]И видимъ че не могохж да влѣзжтъ заради невѣріе-то *си.*

ГЛАВА 4.

1 И тъй понеже *ни* остава обѣщаніе да влѣземъ въ негово-то упокоеніе, [а]нека ся убоимъ, да не бы да ся яви нѣкой отъ 2 васъ че ся е лишилъ *отъ него.* Защото намъ ся благовѣсти, както и тѣмъ; но тѣхъ гы не ползова слово-то което чухж, понеже въ тѣзи които го бѣхж чули, не 3 бѣше размѣсено съ вѣрж. [б]Защото влѣзувамы въ упокоеніе-то ный които повѣрувахмы, както рече: [в]"Така ся заклѣхъ въ гнѣвъ-тъ си, че нѣма да влѣзжтъ въ мое-то упокоеніе;" ако и да сж былы свършены дѣла-та *Божіи* отъ поставле-4 ніе-то на свѣтъ-тъ. Защото нѣгдѣ си е реклъ за седмый-тъ день така: [г]"И починж си Богъ въ седмый-тъ день отъ 5 всичкы-тѣ си дѣла:" И на това *мѣсто*

с Рим. 11; 36.
т Лук. 13; 32. Гл. 5: 9.
у Дѣян. 3; 15. 5; 31. Гл. 12; 2.
ф Гл. 10; 10, 14.
х Дѣян. 17; 26.
ц Мат. 28; 10. Іоан. 20; 17. Рим. 8: 29.
ч Псал. 22: 22, 25.
ш Псал. 18; 2. Иса. 12; 2.
щ Иса. 8: 18.
ъ Іоан. 10; 29. 17; 6. 9, 11, 12.
ы Іоан. 1; 14. Рим. 8; 3. Фил. 2; 7.
ѣ 1 Кор. 15; 54, 55. Кол. 2; 15. 2 Тим. 1; 10.
э Лук. 1; 74. Рим. 8; 15. 2 Тим. 1: 7.
ю Фил. 2; 7.
я Гл. 4; 15. 5; 1, 2
ѫ Гл. 4; 15, 16. 5; 2. 7; 25.

—

а Рим. 1; 7. 1 Кор. 1; 2. Ефес. 4; 1. Фил. 3; 14. 2 Сол. 1; 11. 2 Тим. 1; 9. 2 Пет. 1; 10.
б Рим. 15; 8. Гл. 2; 17. 4; 14. 5; 5. 6; 20. 8: 1. 9; 11. 10; 21.
в Чисм. 12; 7. Ст. 5.
г Зах. 6; 12. Мат. 16; 18.
д Ефес. 2; 10. 3; 9. Гл. 1; 2.
е Ст. 2.
ж Исх. 14; 31. Числ. 12; 7. Втор. 3, 24. Іис. Нав. 1; 2. 8; 31.
з Втор. 18; 15, 18, 19.
и Гл. 1; 2.
і 1 Кор. 3; 16. 6; 19. 2 Кор. 6; 16. Ефес. 2: 21, 22. 1 Тим. 3; 15. 1 Пет 2; 5.
к Мат. 10; 22. 24; 13. Рим. 5; 2. Кол. 1; 23. Ст. 14. Гл. 6; 11. 10; 35.
л 2 Цар. 23; 2. Дѣян. 1; 16.
м Псал. 95; 7. Ст. 15.
н Ст. 6.
о Ст. 7.
п Числ. 14; 2. 4, 11, 24, 30. Втор. 1; 34, 36, 38.
р Числ. 14: 22, 29 и дрг. 26; 65. Псал. 106; 26. 1 Кор. 10; 5. Іуд. 5.
с Числ. 14; 30. Втор. 1; 34, 35.
т Гл. 4; 6.

—

а Гл. 12; 15.
б Гл. 3; 14.
в Псал. 95; 11. Гл. 3; 11.
г Быт. 2; 2. Исх. 20; 11. 31; 17.

пакъ: "Нѣма да влѣзѫтъ въ мое-то упо-
6 коеніе." И тъй, понеже остава нѣкои да влѣзѫтъ въ него, [д]и тѣзи на които ся отъ понапрѣдъ благовѣсти, не сѫ влѣзли
7 заради непокорство-то, Пакъ опрѣдѣлява нѣкой день, [е]"Днесь," като казува чрѣзъ Давида, подиръ толкози врѣме, както ся рече: "Днесь ако чуете неговъ-тъ гласъ,
8 не ожесточавайте сърдца-та си." Защото ако бѣ имъ далъ Іисусъ *Навинъ* упокоеніе, слѣдъ това не бы говорилъ за другъ
9 день. Слѣдователно за народъ-тъ Божій
10 остава упокоеніе. Защото който е влѣзлъ въ негово-то упокоеніе, и той си починѫ отъ свои-тѣ си дѣла, както Богъ отъ не-
11 говы-тѣ си. И тъй да ся постараемъ да влѣземъ въ това упокоеніе, за да не падне нѣкой въ [ж]истый-тъ примѣръ на непокор-
12 ство-то. Защото Божіе-то слово е [з]живо, и дѣятелно, и по [и]остро отъ [і]всякой мечъ остръ и отъ двѣ-тѣ страны, и проминува до раздѣленіе-то на душѫ-тѫ и на духъ-тъ, на съставы-тѣ и на мозъкъ-тъ, и [к]издирва помышленія-та и намѣренія-та сърдечны;
13 И [л]нѣма *никое* създаніе да не е явно прѣдъ него, но всичко-то е голо и [м]разскрыто прѣдъ очи-тѣ на тогозь, къмъ когото е нашій-тъ отвѣтъ.
14 И тъй като имамы великъ [н]Първосвященникъ, [о]който е проминѫлъ небеса-та, Іисуса Сына Божія, [п]нека държимъ това
15 исповѣданіе. Защото [р]нѣмамы първосвященникъ който да не може да пострада съ *нас* въ наши-тѣ немощи, [с]но който [т]освѣнь грѣхъ, искушенъ бы подобно *намъ*
16 всякакъ. [у]И тъй да пристѫпвамы съ дързновеніе къмъ прѣстолъ-тъ на благодать-тѫ за да пріемемъ милость, и да намѣримъ благодать за помощь въ врѣме на нуждѫ.

ГЛАВА 5.

1 Защото всякой първосвященникъ който ся зема изъ между человѣцы-тѣ, [а]за человѣцы-тѣ ся поставя въ *служеніе* [б]къмъ Бога, [в]да приноси дарове и жъртвы за
2 грѣхове-тѣ, Такъвъ който [г]може да има состраданіе къмъ невѣжы-тѣ и заблуждающы-тѣ; защото [д]и самъ е обложенъ съ
3 немощь; И [е]за това е длъженъ, както за народъ-тъ, така и за себе си да при-
4 носи *жъртвѫ* за грѣхове-тѣ. И [ж]никой не зема на себе си тѫзи почесть, освѣнь тойзи който ся призовава отъ Бога [з]както
5 и Ааронъ. [и]Тъй и Христосъ не прослави себе си да стане първосвященникъ, но тойзи който му е казалъ: [і]"Сынъ мой си
6 ты, азъ днесь тя родихъ." Както и на друго мѣсто казува: [к]"Ты си Священникъ въ вѣкы по чинъ-тъ Мелхиседековъ,"
7 Който въ дни-тѣ на плъть-тѫ си, като принесе [л]съсъ силно выканіе и съсъ сълзы, [м]моленія и молбы тому, [н]който можаше да го избави отъ смърть, и послушанъ бы [о]заради благоговѣинство-то *си*,
8 [п]Ако и Сынъ да бѣ, [р]научи ся на по-
9 слушаніе отъ това което пострада, И [с]като ся усовършенствува, станѫ причинитель на вѣчно спасеніе на всичкы що му сѫ
10 послушни; Нареченъ отъ Бога първосвя-
11 щенникъ [т]по чину Мелхиседекову. За когото имамы да кажемъ [у]много, и мѫчны за истълкуваніе; защото станѫхте
12 [ф]мързеливи въ слушаніе. Понеже като бѣхте длъжни споредъ врѣме-то и учители да станете, вы пакъ имате нуждѫ да вы учи нѣкой [х]първы-тѣ начала на словеса-та Божіи; и стигнѫхте да имате нуждѫ за [ц]млѣко, а не за твърдѫ хранѫ.
13 Защото всякой който ся храни съ млѣко неискусенъ е въ слово-то на правдѫ-тѫ;
14 понеже [ч]е младенецъ. А твърда-та храна е за совършенны-тѣ, които по навыкновеніе иматъ чувства-та си обучены [ш]да распознаватъ добро-то и зло-то.

ГЛАВА 6.

1 Поради това да [а]оставимъ начално-то ученіе Христово и да ся водимъ къмъ совършенство-то, безъ да полагамы пакъ основѫ на покаяніе [б]отъ мъртвы дѣла,
2 и вѣрѫ въ Бога, [в]Ученіе-то за крыщенія-та, и [г]за възлаганіе-то на рѫцѣ, [д]за въскрьсеніе-то на мъртвы-тѣ, [е]и за вѣчный-тъ
3 сѫдъ. И това ще сторимъ, [ж]ако Богъ
4 допусне. Защото тѣзи които [з]еднъжь сѫ ся просвѣтили и вкусили сѫ [и]отъ небесный-тъ даръ, и сѫ [і]станѫли участници
5 на Святаго Духа, И които сѫ вкусили отъ добро-то слово Божіе, и отъ силы-тѣ
6 [к]на бѫдѫщій-тъ вѣкъ, И сѫ отпаднѫли,

д Гл. 3; 19.
е Псал. 95; 7. Гл. 3; 7.
ж Гл. 3: 12, 18, 19.
з Иса. 49; 2. Іер. 23; 29. 2 Кор. 10; 4, 5. 1 Пет. 1; 23.
и Прит. 5; 4.
і Ефес. 6; 17. Отк. 1; 16. 2; 16.
к 1 Кор. 14; 24, 25.
л Псал. 33; 13, 14. 90; 8. 139; 11, 12.
м Іов. 26; 6. 34; 21. Прит. 15; 11.
н Гл. 3; 1.
о Гл. 7; 26. 9; 12, 24.
п Гл. 10; 23.
р Иса. 53; 3. Гл. 2; 18.
с Лук. 22; 28.
т 2 Кор. 5; 21. Гл. 7; 26. 1 Пет. 2; 22. 1 Іоан. 3; 5.
у Ефес. 2; 18. 3; 12. Гл. 10; 19, 21, 22.

—

а Гл. 8; 3.
б Гл. 2; 17.
в Гл. 8; 3. 4. 9; 9. 10; 11. 11; 4.
г Гл. 2; 18. 4; 15.
д Гл. 7; 28.
е Лев. 4; 3. 9; 7. 16; 6, 15, 16, 17. Гл. 7; 27. 9; 7.
ж 2 Лѣт. 26; 18. Іоан. 3; 27.
з Исх. 28; 1. Числ. 16; 5, 40. 1 Лѣт. 23; 13.
и Іоан. 8; 54.
і Псал. 2; 7. Гл. 1; 5.
к Псал. 110; 4. Гл. 7; 17, 21.
л Псал. 22; 1. Мат. 27; 46, 50. Мар. 15; 34, 37.
м Мат. 26; 39, 42, 44. Мар. 14; 36, 39. Іоан. 17; 1.
н Мат. 26; 53. Мар. 14; 36.
о Мат. 26; 37. Мар. 14; 33. Лук. 22; 43 Іоан. 12; 27.
п Гл. 3; 6.
р Фил. 2; 8.
с Гл. 2; 10. 11; 40.
т Ст. 6. Гл. 6; 20.
у Іоан. 16; 12. 2 Пет. 3; 16.
ф Мат. 13; 15.
х Гл. 6; 1.
ц 1 Кор. 3; 1, 2, 3.
ч 1 Кор. 13; 11. 14; 20. Ефес. 4. 14. 1 Пет. 2; 2.
ш Иса. 7; 15. 1 Кор. 2; 14, 15.

—

а Фил. 3; 12, 13, 14. Гл. 5; 12.
б Гл. 9; 14.
в Дѣян. 19; 4, 5.
г Дѣян. 8; 14 до 17. 19; 6.
д Дѣян. 17; 31, 32.
е Дѣян. 24; 25. Рим. 2; 16.
ж Дѣян. 18; 21. 1 Кор. 4; 19.
з Мат. 12; 31, 32. Гл. 10; 26. 2 Пет. 2; 20, 21. 1 Іоан. 5; 16.
и Гл. 10; 32.
і Іоан. 4; 10. 6; 32. Ефес. 2; 8.
к Гал. 3; 2, 5. Гл. 2; 4.

[л]невъзможно е да ся обновятъ пакъ съ покаяніе, понеже [м]распънватъ вторый пѫть въ себе си Сына Божія, и опозорявать *го*. 7 Защото земя-та, която е пила дъждь-тъ що пада често на неіѭ, и която ражда трѣвѫ полезнѫ на тѣзи за които ся и обработва, [н]пріима благословеніе отъ Бога; 8 [о]А която прорастява търніе и репей, непотрѣбна е и близу до проклѣтіе, на коіѭто сетнина-та е изгоряваніе. 9 А заради васъ, възлюбленни, ако и да говоримъ така, надѣемъ ся за нѣщо по добро и което принадлежи на спасеніе. 10 [п]Защото Богъ [р]не е неправеденъ, че да забрави [с]ваше-то дѣло, и трудъ-тъ на любовь-тѫ коіѭто показахте къмъ него-во-то име, като [т]послужихте и служите на святыи-тѣ. 11 И желаемъ всякой отъ васъ [у]да показува исто-то прилѣжаніе [ф]за пълно увѣреніе на надеждѫ-тѫ до край. 12 Да не бывате лѣниви, но подражатели на тѣзи които чрѣзъ вѣрѫ и дълготърпѣніе [х]наслѣдуватъ обѣщанія-та. 13 Защото Богъ като даваше обѣщаніе Авраану, понеже нѣмаше никого по голѣмъ *отъ себе си* въ когото да ся закьлне, [ц]заклѣ ся въ себе си, 14 И каза: "Наистинѫ, съ благословеніе ще тя благословіѭ, и съ умножаваніе ще тя умножѫ;" 15 И така съ дълготърпѣніе-то, получи обѣщаніе-то. 16 Защото человѣци-тѣ ся кьлнѫтъ въ по голѣмый-тъ *отъ тѣхъ*, и [ч]клѣтва-та за утвърждѣніе бывa свършваніе на всяко противорѣчіе между тѣхъ; 17 Въ което Богъ като ищѣше да покаже повече [ш]непрѣложно-то свое намѣреніе [щ]къмъ наслѣдницы-тѣ на обѣщаніе-то, 18 употрѣби срѣдство клѣтвѫ-тѫ, Така щото чрѣзъ двѣ непрѣложны нѣща, въ които не е възможно да слъже Богъ, да имамы твърдо утѣшеніе, ный, които смы прибѣгнѫли да ся хванемъ за [ъ]прѣдлежащѫ-тѫ 19 надеждѫ; Коіѭто имамы както якоръ на душѫ-тѫ безопасенъ и твърдъ, и който [ы]влѣзува въ най вѫтрѣшно-то на завѣсѫ-тѫ; 20 [ь]Дѣто Іисусъ влѣзе за насъ прѣдтеча, [ю]като станѫ първосвященникъ во вѣкы по чину Мелхиседекову.

ГЛАВА 7.

1 Защото тойзи [а]Мелхиседекъ, царь Салимскый, священникъ на Бога Вышняго, който срѣщнѫ Авраама, когато ся връщаше отъ поразяваніе-то на царіе-тѣ, и го благослови; 2 Комуто Авраамъ отдѣли и десетъкъ отъ всичкый-тъ *обиръ;* той който първо ся тълкува царь на правдѫ-тѫ, а послѣ и царь Салимскый, сирѣчь царь на миръ; 3 Безъ бащѫ, безъ майкѫ, безъ родословіе; и нѣма нито начало на дни, нито край на животъ, но уподобенъ на Сына Божія, прѣбѫдва вынѫгы священникъ. 4 А смотрѣте колко великъ бѣ той, [б]комуто патріархъ Авраамъ даде и десетъкъ отъ обиры-тѣ. 5 И [в]които отъ Левіевы-тѣ сынове пріиматъ священство-то, иматъ заповѣдь по закону да зематъ десетъкъ отъ народъ-тъ, сирѣчь отъ братія-та си, ако и да сѫ произлѣзли отъ чрѣсла-та Авраамовы; 6 Но той, който не ся водяше отъ тѣхный-тъ родъ, зѣ десетъкъ отъ Авраама, [г]и благослови тогозь [д]който имаше обѣщанія-та: 7 А безъ всяко противорѣчіе по малко-то ся благославя отъ по голѣмо-то. 8 И тука земать десетъкъ человѣци смъртни; а тамо *зема* [е]той за когото ся свидѣтелствува че е живъ. 9 И така да рекѫ, самый-тъ Левій който зема десетъкъ, даде и той десетъкъ чрѣзъ Авраама; 10 Защото бѣше още въ чрѣсла-та на бащѫ си, когато го срѣщнѫ Мелхиседекъ. 11 И тъй [ж]ако бѣ было съвършенство-то чрѣзъ Левитско-то священство, (защото народъ-тъ подъ него пріе законъ-тъ;) каква нужда вече да ся привдигне другъ священникъ по чинъ-тъ Мелхиседековъ, и да ся не казува по чинъ-тъ Аароновъ? 12 Защото когато ся промѣнява священство-то, по нуждѫ става промѣненіе и на законъ-тъ. 13 Понеже тойзи за когото ся говори това, принадлежи на друго племе, отъ което никой не е приближилъ до олтарь-тъ. 14 Понеже е явно че отъ *племе-то* [з]Іудино произлѣзе Господь нашъ, за което племе Моисей нищо не говори за священство. 15 И още повече е явно, защото по подобіе на Мелхиседека, 16 въстава другъ священникъ, Който не бы по законъ на плътскѫ заповѣдь, но по силѫ на бесконеченъ животъ; 17 Защото свидѣтелствува *и казува:* [и]"Ты си священникъ въ вѣкы по чинъ-тъ Мелхиседековъ." 18 Защото става унищоженіе на по прѣдніѭ-тѫ заповѣдь [і]поради нейнѫ-тѫ слабость и бесполезность; 19 (Понеже [к]законъ-тъ не доведе нищо въ совършенство,) а *става* привожданіе на еднѫ по добрѫ [л]надеждѫ, чрѣзъ коіѭто [м]приближавамы при Бога. 20 И споредъ колкото не *е бывалъ священникъ* безъ заклѣваніе,

л Гл. 2; 5.
м Гл. 10; 29.
н Псал. 65; 10.
о Иса. 5; 6.
п Прит. 14; 31. Мат. 10; 42. 25; 40. Іоан. 13; 20.
р Рим. 3; 4. 2 Сол. 1; 6, 7.
с 1 Сол. 1; 3.
т Рим. 15; 25. 2 Кор. 8; 4. 9; 1, 12. 2 Тим. 1; 18.
у Гл. 3; 6, 14.
ф Кол. 2; 2.
х Гл. 10; 36.
ц Быт. 22; 16, 17. Псал. 105; 9. Лук. 1; 73.
ч Исх. 22; 11.
ш Гл. 11; 9.
щ Рим. 11; 29.
ъ Гл. 12; 1.
ы Лев. 16; 15. Гл. 9; 7.
ь Гл. 4; 14. 8; 1. 9; 24.
ю Гл. 3; 1. 5; 6, 10. 7; 17.

—

а Быт. 14; 18 и дрг.
б Быт. 14; 20.
в Числ. 18; 21, 26.
г Быт. 14; 19.
д Рим. 4; 13. Гал. 3; 16.
е Гл. 5; 6. 6; 20.
ж Гал. 2; 21. Ст. 18, 19. Гл. 8; 7.
з Иса. 11; 1. Мат. 1; 3. Лук. 3; 33. Рим. 1; 3. Отк. 5; 5.
и Псал. 110; 4. Гл. 5; 6, 10. 6; 20.
і Рим. 8; 3. Гал. 4; 9.
к Дѣян. 13; 39. Рим. 3; 20, 21, 28 8; 3. Гал. 2; 16. Гл. 9; 9.
л Гл. 6; 18. 8; 6.
м Рим. 5; 2. Ефес. 2; 18. 3; 12. Гл. 4; 16. 10; 19.

21 (Защото тѣ станѫхѫ священници безъ заклѣваніе, а той съсъ заклѣваніе, чрѣзъ того който му казува: [н]"Заклѣ ся Господь и нѣма да ся раскае: Ты си священникъ въ вѣкы по чинъ-тъ Мелхиседековъ,") 22 Толкозь на по добръ завѣтъ 23 [о]поручникъ станѫ Іисусъ. И наистинѫ тѣ сѫ были мнозина священници, защото смърть-та имъ възбраняваше да прѣбѫдватъ *въ чинъ-тъ си*. 24 Но той, понеже прѣбѫдва вѣчно, има священство което не 25 прѣхожда на другиго; За това и може съвсѣмъ да спасава тѣзи които чрѣзъ него приходятъ при Бога, понеже е всякога живъ [п]да ходатайствува за тѣхъ.
26 Защото такъвъ първосвященникъ подобаваше намъ, [р]прѣподобенъ, незлобивъ, непороченъ, отлѫченъ отъ грѣшны-тѣ, който е станѫлъ по [с]высокъ отъ небеса-та; 27 Който нѣма всякой день нуждѫ, както първосвященници-тѣ, да приноси жьртвѫ [т]първо за свои-тѣ си грѣхове, [у]послѣ за *грѣхове*-тѣ на народъ-тъ; защото [ф]еднъжь 28 стори това като принесе себе си. Защото законъ-тъ поставя първосвященницы [х]человѣцы, които иматъ немощь; а слово-то на заклѣваніе-то което е слѣдъ законъ-тъ *постави* Сынъ-тъ, [ц]който е совършенъ въ вѣкъ.

ГЛАВА 8.

1 А оглавленіе-то на това което говоримъ е, че ный имамы такъвъ първосвященникъ, който [а]сѣднѫ отдѣсно на величественный-тъ 2 прѣстолъ на небеса-та, Служитель [б]на святилище-то и [в]на истиннѫ-тѫ скиніѭ, коіѫто е Господь въздигнѫлъ а 3 не человѣкъ. Защото [г]всякой първосвященникъ ся поставя да приноси дарове и жьртвы; за това нуждно [д]е да има и 4 той нѣщо което да приноси. Понеже ако бѣше на земіѭ-тѫ, не щѣше нито да е священникъ, защото има священници които 5 приносятъ дарове-тѣ по закону, Които служатъ въ образъ и [е]сѣнкѫ на небесны-тѣ, както бы открыено Моисею, когато щѣше да направи скиніѭ-тѫ; Защото [ж]"Гледай," казува, да направишь всичко-то по образъ-тъ който ти бы по- 6 казанъ на горѫ-тѫ. Но сега, *Христосъ* [з]улучи *толкозь* по прѣвъсходно служеніе, споредъ колкото е и ходатай на по добръ завѣтъ, който е узаконенъ на по 7 добры обѣщанія. [и]Защото ако бѣше онзи първый-тъ *завѣтъ* безъ недостатъкъ, не 8 бы ся искало мѣсто за вторый-тъ. Защото като гы укорява, казува: [і]Ето идѫтъ дни, казува Господь, и ще направіѭ новъ завѣтъ съ домъ-тъ Израилевъ и съ домъ-тъ 9 Іудинъ; Не по завѣтъ-тъ който направихъ съ отцы-тѣ имъ въ день-тъ когато гы хванѫхъ за рѫкѫ да гы изведѫ отъ земіѭ-тѫ Египетскѫ; защото тѣ не устояхѫ въ завѣтъ-тъ ми, и азъ не радихъ за тѣхъ, 10 казува Господь. Защото [к]тойзи е завѣтъ-тъ който ще завѣщаіѭ съ домъ-тъ Израилевъ слѣдъ онѣзи дни, казува Господь; ще вложѫ мои-тѣ законы въ умъ-тъ имъ, и ще гы напишѫ на сърдца-та имъ, и [л]ще имъ бѫдѫ Богъ, и тѣ ще ми бѫ- 11 дѫтъ народъ. И [м]нѣма да учи всякой ближній-тъ си, и всякой брата си, и да му казува: Познай Господа; защото тѣ всичкы ще мя познаіѫтъ отъ малъкъ до 12 голѣмъ; Защото ще бѫдѫ милостивъ на тѣхны-тѣ неправды, [н]и грѣхове-тѣ имъ и беззаконія-та имъ нѣма вече да поменѫ." 13 А като [о]казува "новъ," овехти първый-тъ; а което овехтѣва и остарѣва, то е близу до унищоженіе.

ГЛАВА 9.

1 И първый-тъ *завѣтъ* имаше постановленія за богослуженіе, и [а]святилище земно. 2 [б]Защото ся направи скинія, първа-та, [в]въ коіѫто бѣше и [г]свѣтилникъ-тъ, и [д]трѫпеза-та, и прѣдложеніе-то на хлѣбове-тѣ; 3 която ся казува Святая. А [е]задъ вторѫ-тѫ завѣсѫ *имаше* скинія, която ся казуваше 4 Святая святыхъ; Която имаше златнѫ кадилницѫ, и [ж]ковчегъ-тъ на завѣтъ-тъ отъ всякѫдѣ обкованъ съсъ злато, дѣто бѣ златна-та [з]стомна която имаше маннѫ-тѫ, и [и]жезлъ-тъ Аароновъ който 5 процавтѣ, и [і]плочи-тѣ на завѣтъ-тъ; И [к]надъ него имаше херувими на славѫ-тѫ които осѣнявахѫ очистилище-то; за които не е *нужда* сега да говоримъ по- 6 дробно. И като бѣхѫ тѣзи така направены, въ първѫ-тѫ скиніѭ [л]влѣзвахѫ всякога священници-тѣ да совършаватъ 7 богослуженіе-то; А въ вторѫ-тѫ [м]еднъжь въ годинѫ-тѫ *влѣзваше* първосвященникъ-тъ самъ, не безъ кръвь, [н]коіѫто

н Псал. 110; 4.
о Гл. 8; 6. 9; 15. 12; 24.
п Рим. 8; 34. 1 Тим. 2; 5. Гл. 9; 24. 1 Іоан. 2; 1.
р Гл. 4; 15.
с Ефес. 1; 20. 4; 10. Гл. 8; 1.
т Лев. 9; 7. 16; 6, 11. Гл. 5; 3. 9; 7.
у Лев. 16; 15.
ф Рим. 6; 10. Гл. 9; 12, 28. 10; 12.
х Гл. 5; 1, 2.
ц Гл. 2; 10. 5; 9.

—

а Ефес. 1; 20. Кол. 3; 1. Гл. 1; 3. 10; 12. 12; 2.
б Гл. 9; 8, 12, 24.
в Гл. 9; 1 1.
г Гл. 5; 1.
д Ефес. 5; 2. Гл. 9; 14.
е Кол. 2; 17. Гл. 9; 23. 10; 1.
ж Исх. 25; 40. 26; 30. 27; 8. Числ. 8; 4. Дѣян 7; 44.
з 2 Кор. 3; 6, 8, 9. Гл. 7; 22.
и Гл. 7; 11, 18.
і Іер. 31; 31 до 34.
к Гл. 10; 16.
л Зах. 8; 8.
м Иса. 54; 13. Іоан. 6; 45. 1 Іоан. 2; 27.
н Рим. 11; 27. Гл. 10; 17.
о 2 Кор. 5; 17.

—

а Исх. 25; 8.
б Исх. 26; 1.
в Исх. 26; 35. 40; 4.
г Исх. 25; 31.
д Исх. 25; 23, 30. Лев. 24; 5, 6.
е Исх. 26; 31, 33. 40; 3, 21. Гл. 6; 19.
ж Исх. 25; 10. 26; 33. 40; 3, 21.
з Исх. 16; 33, 34.
и Числ. 17; 10.
і Исх. 25; 16, 21. 34; 29. 40; 20. Втор. 10; 2. 5. 3 Цар. 8; 9, 21. 2 Лѣт. 5; 10.
к Исх. 25; 18, 22. Лев. 16; 2. 3 Цар. 8; 6, 7.
л Числ. 28; 3. Дан. 8; 11.
м Исх. 30; 10. Лев. 16; 2, 11, 12, 15, 34 Ст. 25.
н Гл. 5; 3. 7; 27.

приносяше за себе си и за народны-тѣ
8 отъ невѣдѣніе грѣхове. Съ това [о]показваше Духъ Святый, [п]че пѫть-тъ за въ святилище-то не ся е явилъ доклѣ стояше
9 още първа-та скинія; Която бѣше подобіе за тогашно-то врѣме, въ което ся приносяхѫ дарове и жьртвы, [р]които не можахѫ да направятъ совършенъ по совѣсть
10 тогозь който служаше, *И които ся състоехѫ* само [с]въ яденіе и пiяніе и [т]въ разны омыванія, и [у]плътскы постановленія, установены до врѣме-то на поправяніе-то.
11 А когато Христосъ, [ф]първосвященникъ [х]на бѫдѫщы-тѣ добрины дойде, [ц]прѣзъ по голѣмѫ-тѫ и по съвършеннѫ-тѫ скиніѭ, която не бѣ съ рѫкѫ правена, сирѣчь,
12 не отъ таквѫзь направѫ, Нито [ч]съ кръвь отъ козлы и отъ телцы, но [ш]съсъ собственнѫ-тѫ си кръвь [щ]влѣзе единъ пѫть въ святилище-то и [ъ]придобы вѣчно искупуваніе.
13 Защото [ы]ако кръвь-та отъ юнцы и отъ козлы, [ь]и пепелъ-тъ отъ юницѫ, съ който ся поръсвахѫ осквьрнени-тѣ, освящава за чистотѫ-тѫ на плъть-тѫ;
14 Колко повече [ѣ]кръвь-та на Христа, [ю]който чрѣзъ Духа вѣчнаго [я]принесе себе си непороченъ Богу, [ж]ще очисти совѣсть-тѫ ви [ѩ]отъ мьртвы дѣла, [а]за да служите
15 на Бога живаго! И [б]за това той [в]е ходатай на новъ завѣтъ, [г]да бы, чрѣзъ смьрть-тѫ която станѫ за искупуваніе на прѣстѫпленія-та които *станѫхѫ* въ първый-тъ завѣтъ, да [д]зематъ призовани-
16 тѣ обѣщаніе-то на вѣчно-то наслѣдіе. Защото дѣто има завѣщаніе, трѣбува да
17 стане и смьрть-та на завѣщатель-тъ. Защото [е]завѣщаніе-то е дѣйствително вслѣдъ смьрть-тѫ на умрѣлы-тѣ, понеже никога нѣма силѫ доклѣ е живъ завѣщатель-тъ.
18 [ж]За това нито първый-тъ *завѣтъ* бы у-
19 твърденъ безъ кръвь. Защото като прочете Моисей всякѫ заповѣдь отъ законъ-тъ прѣдъ всичкый-тъ народъ, [з]зѣ кръвь-тѫ на телцы-тѣ и на козлы-тѣ, [и]съ водѫ и червенѫ вълнѫ и иссопъ, та поръси и самѫ-тѫ книгѫ и всичкый-тъ народъ,
20 И казуваше: [і]"Това е кръвь-та на за-
21 вѣтъ-тъ, който ви завѣща Богъ." [к]Подобно и скиніѭ-тѫ и всичкы-тѣ служебны
22 сѫдове поръси съ кръвь-тѫ. И по закону почти всичко съ кръвь ся очистя; и [л]безъ
23 кръвопролитіе прощеніе не бива. И тъй нужда бѣше, [м]образи-тѣ на небесны-тѣ да ся очищаватъ съ тѣзи; а самы-тѣ небесны съсъ жьртвы по добры отъ тѣзи.
24 Защото [н]Христосъ не влѣзе въ святилища съ рѫкѫ направены, които бѣхѫ прѣобразованія [о]на истинскы-тѣ, но въ само-то небе, [п]да ся яви сега прѣдъ лице-то
25 Божіе за насъ: Нито за да приноси себе си много пѫти, както [р]първосвященникъ-тъ влѣзува въ святилище-то всякѫ годинѫ
26 съ чуждѫ кръвь; (Защото тогази трѣбуваше да пострада много пѫти отъ създаніе міра;) а [с]сега еднъжь ся яви [т]въ свършуваніе-то на вѣкове-тѣ, да отмахне грѣхъ-тъ, чрѣзъ пожьртвуваніе-то на себе
27 си. [у]И както е опрѣдѣлено на человѣцы-тѣ еднъжь да умрѫтъ, а [ф]послѣ сѫдъ;
28 Така и [х]Христосъ, понеже [ц]еднъжь бы принесенъ за да дигне грѣхове-тѣ на [ч]мнозина, ще ся яви вторый пѫть безъ грѣхъ [ш]на тѣзи които го чакатъ за спасеніе.

ГЛАВА 10.

1 Защото законъ-тъ като [а]има сѣнкѫ [б]на бѫдѫщы-тѣ добрины *а* не самый-тъ образъ на вещи-тѣ, никога [в]не може [г]да направи совършенны тѣзи които приходятъ, съ исты-тѣ жьртвы които прино-
2 сятъ всякѫ годинѫ непрѣстанно. Понеже *инакъ* бы прѣстанѫли да гы приносятъ; защото жьртвоприносители-тѣ еднъжь очистени, не бы имали вече никое *обличе-*
3 *ніе на* совѣсть-тѫ за грѣхове; [д]Но въ тѣзи *жьртвы бива* всякѫ годинѫ въспо-
4 минаніе за грѣхове-тѣ. Защото е [е]невъзможно кръвь отъ юнцы и отъ козлы да
5 отнема грѣхове. За това когато влѣзваше въ свѣтъ-тъ казува: [ж]"Жьртвѫ и приношеніе не си поискалъ, но приготвилъ си
6 ми тѣло. Всесожьженія и *приношенія* за
7 грѣхъ не ти сѫ угодны. Тогази рѣкохъ: "Ето идѫ, (въ главизнѫ-тѫ на книгѫ-тѫ е писано за мене,) да сторіѭ
8 воліѭ-тѫ ти, о Боже." По горѣ бѣ реклъ: "Жьртвѫ и приношеніе и всесожьженія и *приношенія* за грѣхъ не си поискалъ, нито ти сѫ угодны," (които ся приносятъ
9 споредъ законъ-тъ;) Тогази рече: "Ето идѫ, да сторіѭ воліѭ-тѫ ти, о Боже."

о Гл. 10; 19, 20.
п Іоан. 14; 6.
р Гал. 3; 21. Гл. 7; 18, 19. 10; 1, 11.
с Лев. 11; 2. Кол. 2; 16.
т Числ. 19; 7 и дрг.
у Ефес. 2; 15. Кол. 2; 20. Гл. 7; 16.
ф Гл. 3; 1.
х Гл. 10; 1.
ц Гл. 8; 2.
ч Гл. 10; 4.
ш Дѣян. 20; 28. Ефес. 1; 7. Кол. 1; 14. 1 Пет. 1; 19. Отк. 1; 5. 5; 9.
щ Зах. 3; 9. Ст. 26, 28. Гл. 10; 10.
ъ Дан. 9; 24.
ы Лев. 16; 14, 16.
ь Числ. 19; 2, 17 и дрг.
ѣ 1 Пет. 1; 19. 1 Іоан. 1; 7. Отк. 1; 5.
ю Рим. 1; 4. 1 Пет. 3; 18.
я Ефес. 5; 2. Тит. 2; 14. Гл. 7; 27.
ж Гл. 1; 3. 10; 22.
ѩ Гл. 6; 1.
а Лук. 1; 74. Рим. 6; 13, 22. 1 Пет. 4; 2.
б 1 Тим. 2; 5.
в Гл. 7; 22. 8; 6. 12; 24.
г Рим. 3; 25. 5; 6. 1 Пет. 3; 18.
д Гл. 3; 1.
е Гал. 3; 15.
ж Исх. 24; 6 и дрг.
з Исх. 24; 5, 6, 8. Лев. 16; 14, 15, 18.
и Лев. 14; 4, 6, 7, 49, 51, 52.
і Исх. 24; 8. Мат. 26; 28.
к Исх. 29; 12, 36. Лев. 8; 15, 19. 16; 14, 15, 16, 18, 19.
л Лев. 17; 11.
м Гл. 8; 5.
н Гл. 6; 20.
о Гл. 8; 2.
п Рим. 8; 34. Гл. 7; 25. 1 Іоан. 2; 1.
р Ст. 7.
с Ст. 12. Гл. 7; 27. 10; 10. 1 Пет. 3; 18.
т 1 Кор. 10; 11. Гал. 4; 4. Ефес. 1; 10.
у Быт. 3; 19. Екл. 3; 20.
ф 2 Кор. 5; 10. Отк. 20; 12, 13.
х Рим. 6; 10. 1 Пет. 3; 18.
ц 1 Пет. 2; 24. 1 Іоан. 3; 5.
ч Мат. 26; 28. Рим. 5; 15.
ш Тит. 2; 13. 2 Пет. 3; 12.

—

а Кол. 2; 17. Гл. 8; 5. 9; 23.
б Гл. 9; 11.
в Гл. 9; 9.
г Ст. 14.
д Лев. 16; 21. Гл. 9; 7.
е Мих. 6; 6, 7. Гл. 9; 13. Ст. 11.
ж Псал. 40; 6 и дрг. 50; 8 и дрг. Иса. 1; 11. Іер. 6; 20. Амос. 5; 21, 22.

Отнема първо-то, да постанови второ-то. 10 [з]Съ коіжто волѭ смы освятени [и]чрѣзъ приношеніе-то на тѣло-то Іисусъ Христово 11 *принесено* единъ пѫть. И всякой священникъ стои та служи [і]всякой день и приноси много пѫти исты-тѣ жьртвы, [к]които не могѫтъ никога да отнемѫтъ грѣхове: 12 [л]Но той като принесе еднѫ жьртвѫ за грѣхове-тѣ, сѣднѫ за вынѫгы отдесно на 13 Бога, Та чака [м]доклѣ ся положатъ врагове-тѣ му подножіе на нозѣ-тѣ му. 14 Защото съ едно приношеніе направи *еднѫжь* за вынѫгы [н]съвършенны освящае-15 мы-тѣ. А и Духъ Святый свидѣтелствува намъ; защото, като рече понапрѣдъ: 16 [о]"Тойзи е завѣтъ-тъ, който ще имъ завѣщаіѫ слѣдъ онѣзи дни, казува Господь: Ще вложѫ законы-тѣ си въ сьрдца-та имъ, и ще гы напишѫ въ умове-тѣ имъ," 17 *Прилага,* "И грѣхове-тѣ имъ и беззаконія-18 та имъ нѣма вече да поменѫ." А дѣто *има* прощеніе за тѣхъ, нѣма вече приношеніе за грѣхъ.

19 И тъй, братіе, като имамы [п]дързновеніе да влѣземъ [р]въ святилище-то чрѣзъ 20 кръвь-тѫ Іисусовѫ, [с]Прѣзъ новый-тъ и живый-тъ пѫть, който е той отворилъ за насъ [т]прѣзъ завѣсѫ-тѫ, (сирѣчь плъть-21 тѫ си), И *като имамы* великъ [у]Священ-22 никъ надъ [ф]Божій-тъ домъ, [х]Нека пристѫпвамы съ истинно сьрдце [ц]въ пълнѫ вѣрѫ, съсъ сьрдца очистены [ч]отъ лукавѫ совѣсть, и съ тѣло [ш]измыто въ чистѫ 23 водѫ; [щ]Нека държимъ непоколебимо исповѣданіе-то на надеждѫ-тѫ; [ъ]защото е 24 вѣренъ той който ся обѣща; И да ся грыжимъ единъ за другый, да ся поощря-25 вамы на любовь и на добры дѣла; [ы]Да не оставямы събираніе-то си, както иматъ обычай нѣкои си, но да ся подканямы *единъ другый,* [ь]и толко повече, колкото 26 виждате че [ѣ]день-тъ наближава. Защото [ю]ако ный съгрѣшавамы самоволно [я]отъ какъ смы познали истинѫ-тѫ, не остава 27 вече жьртва за грѣхове, Но страшно нѣкое ожиданіе на сѫдъ, и [ѫ]разяреніе на огнь-тъ, който ще испояде противницы-28 тѣ. [ѭ]Ако бы нѣкой да ся отрече отъ законъ-тъ Моисеовъ, [а]при двама или трима 29 свидѣтели умира безъ пожалваніе: За [б]колко по жестоко наказаніе, мыслите, ще ся удостои тойзи който е потъпкалъ Сына Божія, и е [в]възималъ за скверннѫ кръвь-тѫ на завѣтъ-тъ съ коіжто е освятенъ, и е [г]укорилъ Духъ-тъ на благодать-тѫ? 30 Защото знаемъ тогози що е реклъ: [д]"Менѣ *принадлежи* отмъщеніе-то, азъ ще заплатіѫ," казува Господь. И пакъ: [е]"Господь 31 ще сѫди свой-тъ народъ." [ж]Страшно е да падне нѣкой въ рѫцѣ-тѣ на Бога живаго.

32 [з]Докарвайте си още на умъ първы-тѣ дни, въ които, [и]отъ какъ ся просвѣтихте, прѣтърпѣхте [і]голѣмѫ борбѫ на страданія, 33 Кога [к]опозорявани съ хулы и скърби, [л]кога пакъ като участвувахте на тѣзи 34 които страдахѫ така. Защото показахте состраданіе [м]на мои-тѣ оковы, и на радо сьрдце [н]пріяхте разграбуваніе-то на имотъ-тъ си, като знаяхте че [о]имате за себе си на небеса по добръ и траенъ 35 имотъ. И тъй не напущайте дързновеніе-36 то си, [п]което има голѣмо въздаяніе. [р]Защото ви трѣбува търпѣніе, за да сторите волѭ-тѫ Божіѭ, и [с]да получите обѣща-37 ніе-то. Защото [т]още твърдѣ малко врѣме, *и* [у]"ще дойде тойзи който има да дойде, 38 и не ще да ся забави." [ф]"А праведный-тъ отъ вѣрѫ-тѫ ще бѫде живъ;" и "ако ся дръпне *нѣкой* назадъ, не ще да благоволи 39 въ него душа-та ми." Ный обаче не смы [х]отъ тѣзи които ся дръпнуватъ назадъ въ погыбель, но [ц]отъ тѣзи които вѣруватъ за спасеніе на душѫ-тѫ.

ГЛАВА 11.

1 А вѣра-та е осѫществованіе на онѣзи нѣща за които ся надѣемъ, *и* изявеніе 2 на [а]нѣща които не ся виждатъ. Защото [б]чрѣзъ неіѫ быдохѫ засвидѣтелствовани староврѣменни-тѣ.

3 Съ вѣрѫ разумѣвамы че [в]свѣтъ-тъ бы созданъ съсъ слово-то Божіе, щото отъ не являемы станѫхѫ видимы-тѣ.

4 Съ вѣрѫ [г]Авель принесе Богу жьртвѫ по добрѫ отъ Каиновѫ-тѫ, чрѣзъ коіжто быде засвидѣтелствованъ че е праведенъ, понеже Богъ даде свидѣтелство за дарове-тѣ му; и чрѣзъ неіѫ и слѣдъ смьрть-тѫ си, [д]още говори.

5 Съ вѣрѫ Енохъ бы [е]прѣселенъ да не види смьрть; и не ся намѣрваше, защото

з Іоан. 17; 19. Гл. 13; 12.
и Гл. 9; 12.
і Числ. 28; 3. Гл. 7; 27.
к Ст. 4.
л Кол. 3; 1. Гл. 1; 3.
м Псал. 110; 1. Дѣян. 2; 35. 1 Кор. 15; 25. Гл. 1; 13.
н Ст. 1.
о Іер. 31; 33, 34. Гл. 8; 10, 12.
п Рим. 5; 2. Ефес. 2; 18. 3; 12.
р Гл. 9; 8, 12.
с Іоан. 10; 9. 14; 6. Гл. 9; 8.
т Гл. 9; 3.
у Гл. 4; 14.
ф 1 Тим. 3; 15.
х Гл. 4; 16.
ц Ефес. 3; 12. Іак. 1; 6.
ч Гл. 9; 14.
ш Іез. 36; 25. 2 Кор. 7; 1.
щ Гл. 4; 14.
ъ 1 Кор. 1; 9. 10; 13. 1 Сол. 5; 24. 2 Сол. 3; 3. Гл. 11; 11.
ы Дѣян. 2; 42. Іуд. 19.
ь Рим. 13; 11.
ѣ Фил. 4; 5. 2 Пет. 3; 9, 11, 14.
ю Числ. 15; 30. Гл. 6; 4.
я 2 Пет. 2; 20, 21.
ѫ Іез. 36; 5. Соф. 1; 18. 3; 8. 2 Сол. 1; 8. Гл. 12; 29.
ѭ Гл. 2; 2.
а Втор. 17; 2 до 6. 19; 15. Мат. 18; 16. Іоан. 8; 17. 2 Кор. 13; 1.
б Гл. 2; 3. 12; 25.
в 1 Кор. 11; 29. Гл. 13; 20.
г Мат. 12; 31, 32. Ефес. 4; 30.
д Втор. 32; 35. Рим. 12; 19.
е Втор. 32; 36. Псал. 50; 4. 135; 14.
ж Лук. 12; 5.
з Гал. 3; 4. 2 Іоан. 8.
и Гл. 6; 4.
і Фил. 1; 29, 30. Кол. 2; 1.
к 1 Кор. 4; 9.
л Фил. 1; 7. 4; 14. 1 Сол. 2; 14.
м Фил. 1; 7. 2 Тим. 1; 16.
н Мат. 5; 12. Дѣян. 5; 41. Іак. 1; 2.
о Мат. 6; 20. 19; 21. Лук. 12; 33. 1 Тим. 6; 19.
п Мат. 5; 12. 10; 32.
р Лук. 21; 19. Гал. 6; 9. Гл. 12; 1.
с Кол. 3; 24. Гл. 9; 15. 1 Пет. 1; 9.
т Лук. 18; 8. 2 Пет. 3; 9.
у Авв. 2; 3, 4.
ф Рим. 1; 17. Гал. 3; 11.
х 2 Пет. 2; 20, 21.
ц Дѣян. 16; 30, 31. 1 Сол. 5; 9. 2 Сол. 2; 14.

—

а Рим. 8; 24, 25. 2 Кор. 4; 18. 5; 7.
б Ст. 39.
в Быт. 1; 1. Псал. 33; 6. Іоан. 1; 3. Гл. 1; 2. 2 Пет. 3; 5.
г Быт. 4; 4. 1 Іоан. 3: 12.
д Быт. 4; 10. Мат. 23; 35. Гл. 12; 24.
е Быт. 5; 22, 24.

го прѣсели Богъ; понеже прѣди прѣселеніе-то му засвидѣтелствованъ бы, че е **6** благоугодилъ Богу: А безъ вѣрж не е възможно да угоди нѣкой *Богу;* защото който прихожда при Бога, трѣба да повѣрува че има *Богъ,* и че той бывa мьздовоздатель на тѣзи които го търсятъ.

7 Съ вѣрж [ж]Ное, увѣдоменъ отъ Бога за нѣща които не бѣхж още видимы, убоя ся, и [з]направи ковчегъ за спасеніе на домъ-тъ си; чрѣзъ коіжто осжди свѣтъ-тъ и станж наслѣдникъ [и]на правдж-тж която е отъ вѣрж-тж.

8 Съ вѣрж послуша [і]Авраамъ, когато ся призоваваше да излѣзе *и отиде* на мѣсто-то което имаше да земе въ наслѣдіе, **9** и излѣзе безъ да знае дѣ отхожда. Съ вѣрж ся засели въ обѣщаннж-тж земіж както въ чуждж, и [к]живѣяше въ шатры съ Исаака и Іакова [л]сонаслѣдницы-тѣ на **10** исто-то обѣщаніе. Защото очакуваше [м]градъ-тъ който има основанія, *и* [н]на който художникъ и създатель е Богъ.

11 Съ вѣрж и [о]сама Сарра прія силж да зачне, и като бѣше [п]прѣминжла възрастъ-тъ си роди, понеже позна [р]за вѣренъ тогозъ **12** който ся обѣща. За това и отъ едного *человѣка,* а и той [с]замьртвѣлъ, народихж ся множество [т]колкото звѣзды-тѣ на небе-то, и като пѣсъкъ-тъ който е по край море-то, и който не може да ся прѣброи.

13 Всичкы тѣзи въ вѣрж умрѣхж, [у]безъ да пріимжтъ обѣщанія-та, но отъ [ф]далечь гы видѣхж, и увѣрихж ся, и поздравихж *гы,* като [х]исповѣдахж че сж странни и **14** пришелци на земіж-тж. Защото които така говорятъ, [ц]показуватъ че търсятъ отече- **15** ство. И ако помняхж онова отъ което бѣхж излѣзли, намѣрили быхж врѣме да **16** ся завърнжтъ. Но сега желаіжтъ едно по добро, сирѣчь небесно-то *отечество;* за това Богъ не ся срамува за тѣхъ да ся [ч]казува тѣхенъ Богъ; защото имъ приготви [ш]градъ.

17 Съ вѣрж [щ]Авраамъ, когато го опытуваше *Богъ,* принесе Исаака *жьртвж,* и [ъ]единородный-тъ си приносяше тойзи който **18** прія обѣщанія-та, Комуто бѣше ся рекло: [ы]Въ Исаака ще ти ся наименува сѣме; **19** Като си помысли че [ь]Богъ може да въскрьсява и отъ мьртвы, отъ дѣто по единъ начинъ *на въскрьсеніе* го и пріе назадъ.

20 Съ вѣрж [ѣ]Исаакъ благослови Іакова и Исава за това което имаше да стане.

21 Съ вѣрж Іаковъ като бѣше на умираніе [ю]благослови всякого отъ сынове-тѣ Іосифовы, "и [я]поклони ся *като ся подпрѣ* на край-тъ на тоягж-тж си."

22 Съ вѣрж [ѫ]Іосифъ на умираніе прѣдизвѣсти за излѣзуваніе-то на сынове-тѣ Израилевы, и поржча за кости-тѣ си.

23 Съ вѣрж, отъ какъ ся роди [ѩ]Моисей, родители-тѣ му крыхж го три мѣсеца, защото видѣхж прѣкрасно дѣте-то; и не ся убояхж отъ царско-то [а]повелѣніе.

24 Съ вѣрж [б]Моисей, като дойде на възрастъ, отказа ся да ся нарича сынъ на **25** Фараоновж-тж дъщеріж, И [в]прѣдпочете подобрѣ да злостражда съ народъ-тъ Божій, а не да има кратковрѣменно насла- **26** жденіе на грѣхъ-тъ; Като разсжди че [г]поношеніе-то за Христа е по голѣмо богатство отъ Египетскы-тѣ съкровища; защото гледаше на *бждвщо*-то [д]мьздовоз- **27** даяніе. Съ вѣрж [е]остави Египетъ, безъ да ся убои отъ гнѣвъ-тъ царевъ; защото утърпѣ [ж]като че гледаше Невидимаго.

28 Съ вѣрж [з]направи пасхж-тж и попръскуваніе-то съ кръвь-тж, да гы не докачи тойзи който погубуваше първородны-тѣ.

29 Съ вѣрж [и]прѣминжхж Червено-то море както по сухо, на което като ся опытахж и Египтяни-тѣ, издавихж ся.

30 Съ вѣрж [і]паднжхж стѣны-тѣ Іерихонскы слѣдъ седмодневно около тѣхъ обыкаляніе.

31 Съ вѣрж Раавъ [к]блудница не погынж наедно съ тѣзи които ся съпротивихж, като прія [л]согледатели-тѣ съ миръ.

32 И какво още да говоріж? защото не ще ми постигнж врѣме да приказувамъ за [м]Гедеона, и [н]Варака и [о]Самсона и [п]Іефѳае, за [р]Давида още и [с]Самуила и пророцы-тѣ; **33** Които съ вѣрж побѣдихж царства, работихж правдж, [т]сполучихж обѣщанія, [у]за- **34** тулихж уста на львове, [ф]Угасихж силж огненнж, [х]избѣгнжхж отъ остро-то на ножъ-тъ, замогнжхж ся [ц]отъ болести, станжхж силни на бой, [ч]обърнжхж въ **35** бѣгъ чужды войскы. [ш]Пріяхж жены мьртвы-тѣ си въскрьснжлы; а другы быхж [щ]мжчени, като не рачихж да пріимжтъ искупуваніе-то, за да получатъ по добро **36** въскрьсеніе. Другы пакъ прѣтеглихж при-

ж Быт. 6; 13, 22.
з 1 Пет. 3; 20.
и Рим. 3; 22. 4; 13. Фил. 3; 9.
і Быт. 12; 1, 4. Дѣян. 7; 2, 3, 4.
к Быт. 12; 8. 13; 3, 18. 18; 1, 9.
л Гл. 6; 17.
м Гл. 12: 22. 13; 14.
н Гл. 3; 4. Отк. 21: 2, 10.
о Быт. 17; 19. 18; 11, 14. 21; 2.
п Вижъ Лук. 1; 36.
р Рим. 4; 21. Гл. 10; 23.
с Рим. 4; 19.
т Быт. 22; 17. Рим. 4; 18.
у Ст. 39.
ф Іоан. 8; 56. Ст. 27.
х Быт. 23; 4. 47; 9. 1 Лѣт. 29; 15. Псал. 39; 12. 119; 19. 1 Пет. 1; 17. 2; 11.
ц Гл. 13: 14.
ч Исх. 3; 6, 15. Мат. 22; 32. Дѣян. 7; 32.
ш Фил. 3; 20. Гл. 13; 14.
щ Быт. 22; 1, 9.
ъ Іак. 2; 21.
ы Быт. 21; 12. Рим. 9; 7.
ь Рим. 4: 17, 19, 21.
ѣ Быт. 27; 27, 39.
ю Быт. 48; 5, 16, 20.
я Быт. 47; 31.
ѫ Быт. 50; 24, 25. Исх. 13; 19.
ѩ Исх. 2; 2. Дѣян. 7; 20.
а Исх. 1; 16, 22.
б Исх. 2; 10, 11.
в Псал. 84; 10.
г Гл. 13; 13.
д Гл. 10; 35.
е Исх. 10; 28, 29. 12; 37. 13; 17, 18.
ж Ст. 13.
з Исх. 12; 21 и дрг.
и Исх. 14; 22, 29.
і Іис. Нав. 6; 20.
к Іис. Нав. 6; 23. Іак. 2; 25.
л Іис. Нав. 2; 1.
м Сжд. 6; 11.
н Сжд. 4; 6.
о Сжд. 13; 24.
п Сжд. 11; 1. 12; 7.
р 1 Цар. 16; 1, 13. 17; 45.
с 1 Цар. 1; 20. 12; 20.
т 2 Цар. 7; 11 и дрг.
у Сжд. 14; 5, 6. 1 Цар. 17; 34, 35. Дан. 6; 22.
ф Дан. 3; 25.
х 1 Цар. 20; 1. 3 Цар. 19; 3. 4 Цар. 6; 16.
ц 4 Цар. 20; 7 и дрг. Іов. 42; 10. Псал. 6; 8.
ч Сжд. 15; 8, 15. 1 Цар. 14; 13 и дрг. 17; 51, 52. 2 Цар. 8; 1 и дрг.
ш 3 Цар. 17; 22. 4 Цар. 4; 35.
щ Дѣян. 22; 25.

смѣхы и біенія, а още и [в]оковы и тьмни-
37 цы; Съ [ы]камьніе быхѫ убити, съ трыонъ прѣтрыти, съ мѫкы мѫчени, съ ножъ заклани умрѣхѫ, [ь]скытахѫ ся въ овчы и [ѣ]въ козіи кожы, и търпѣхѫ оскудность,
38 бѣдствія и злостраданія; (Тѣ за които свѣтъ-тъ не бѣ достоинъ), скытахѫ ся по пустыни-тѣ, по горы-тѣ, по [ю]пещеры-тѣ и
39 пропасти-тѣ на земіѭ-тѫ. И всичкы тѣзи, [я]ако и да пріяхѫ *добро* свидѣтелство чрѣзъ
40 вѣрѫ, не получихѫ обѣщаніе-то; Защото Богъ прѣдусмотри нѣщо по [ж]добро за насъ; [ѩ]да не достигнѫтъ въ совършенство безъ насъ.

ГЛАВА 12.

1 Слѣдователно и ный, като смы обыколени отъ толкавъ облакъ свидѣтели, [а]да отхвьрлимъ всякѫ теготѫ, и грѣхъ-тъ, който *ны* лесно сплита, и [б]съ търпѣніе [в]да тичамы на прѣдлежащо-то намъ поприще,
2 Като гледамы на Іисуса началникъ-тъ и совършитель-тъ на вѣрѫ-тѫ, [г]който заради прѣдлежащѫ-тѫ нему радость прѣтьрпѣ крьстъ, като прѣзрѣ срамъ-тъ, и [д]сѣднѫ отдесно на прѣстолъ-тъ Божій.
3 [е]Защото мыслѣте за тогозь който прѣтьрпѣ на себе си таквозь противорѣчіе отъ грѣшны-тѣ, [ж]да ви не дотегнува, и да не бывате слабодушни.
4 [з]Не сте ся съпротивили още до кръвь,
5 като ся борите срещѫ грѣхъ-тъ. И забравили сте увѣщаніе-то, което ви говори както на сынове, *и казува*: [и]Сыне мой, не прѣзирай наказаніе-то Господне; нито да ослабѣвашь кога тя обличава. Защото [і]когото Господь обыча наказува *го;* и
7 біе всякого сына, когото пріима. [к]Ако търпите наказаніе, Богъ ся докарува съ васъ като съсъ сынове; защото кой сынъ
8 е когото не наказува баща *му?* Ако ли сте безъ наказаніе, [л]на което всичкы участвувахѫ, то сте прѣлюбодѣйчища а
9 не сынове. Освѣнь това, бащы-тѣ си по плъть имахмы наказатели, и почитахмы *гы;* не щемъ ли ся повече покори [м]Отцу на
10 духове-тѣ, и да бѫдемъ живи? Защото тѣ за малко врѣме сѫ *ны* наказували споредъ каквото имъ е было угодно, а той за *нашѫ* ползѫ, [н]да станемъ соучастници
11 на неговѫ-тѫ святость. И всяко наказаніе по настоящемъ не ся вижда да е на радость, но на скърбь; а послѣ приноси миренъ плодъ отъ правдѫ [о]на тѣзи които
12 сѫ обучени чрѣзъ него. За това [п]"стегнѣте ослабнѫлы-тѣ рѫцѣ, и разслабе-
13 ны-тѣ колѣнѣ;" И [р]"направѣте на нозѣ-тѣ си правы пѫтища," да не ся искриви хромо-то, [с]но повече да исцѣлѣе.
14 [т]Търсѣте миръ съсъ всичкы, и святость, [у]безъ коіѭто никой нѣма да види Господа;
15 [ф]Гледайте [х]да не бы да е лишенъ нѣкой отъ Божіѭ-тѫ благодать; [ц]да не бы изникнѫлъ горчивъ нѣкой корень и да ви докара поврѣдѫ, и да са не заразятъ
16 мнозина отъ него; [ч]Да не бы да е нѣкой блудникъ, или нечистъ, както Исавъ, [ш]който за едно ястіе продаде първород-
17 ство-то си; Понеже знаете че и насетнѣ когато [щ]искаше да наслѣди благословеніе-то, отхвьрленъ бы; защото [ъ]не намѣри мѣсто за покаяніе *у бащѫ си,* ако и да го потърси съсъ сьлзы.
18 Защото вы не сте пристѫпили [ы]до горѫ осязаемѫ, и разгоренѫ съ огнь, и до
19 тьмѫ, и мракъ, и бурѭ, И до трѫбенъ звукъ, и гласъ на думы, който *гласъ* тѣзи що чухѫ [ь]примолихѫ ся да имъ ся не
20 говори вече слово: (Защото не стърпявахѫ това що *имъ* ся повелѣваше: [ѣ]"И животно ако бы да ся допре до горѫ-тѫ, съ камьніе ще бѫде убито, [или съсъ
21 стрѣлѫ устрѣлено];" [ю]И толкозь страшно бѣ видимо-то, *щото* Моисей рече: Много
22 сьмь уплашенъ и растреперанъ;) Но пристѫпихте [я]до горѫ-тѫ Сіонъ, и [ж]до градъ-тъ на Бога живаго, небесный-тъ
23 Іерусалимъ, и [ѩ]до бесчетны ангелы, При торжество-то и церквѫ-тѫ на [а]първородны-тѣ, които сѫ [б]написани на небеса, и при Бога [в]Сѫдникъ-тъ на всичкы-тѣ, и при духове-тѣ на праведны-тѣ [г]които сѫ
24 стигнѫли до съвършенство-то, И при Іисуса Ходатая на [д]новый-тъ завѣтъ, и [е]при кръвь-тѫ на порьсваніе-то, която говори по добрѣ [ѭ]отъ Авелевѫ-тѫ.
25 Внимавайте да не прѣзрите тогози който говори; защото [з]ако тѣ не избѣгнѫхѫ *отъ наказаніе-то* като прѣзрѣхѫ тогози

в Быт. 39; 20. Іер. 20; 2. 37; 15.
ы 3 Цар. 21; 13. 2 Лѣт. 24; 21. Дѣян. 7; 58 14; 19.
ь 4 Цар. 1; 8. Мат. 3; 4.
ѣ Зах. 13; 4.
ю 3 Цар. 18; 4. 19; 9.
я Ст. 2, 13.
ж Гл. 7; 22. 8; 6.
ѩ Гл. 5; 9. 12; 23. Отк. 6; 11.

—

а Кол. 3; 8. 1 Пет. 2; 1.
б 1 Кор. 9; 24. Фил. 3; 13, 14.
в Рим. 12; 12. Гл. 10; 36.
г Лук. 24; 26. Фил. 2; 8 и дрг. 1 Пет. 1; 11.
д Псал. 110; 1. Гл. 1; 3, 13. 8; 1. 1 Пет. 3; 22.
е Мат. 10; 24, 25. Іоан. 15; 20.
ж Гал. 6; 9.
з 1 Кор. 10; 13. Гл. 10; 32, 33, 34.
и Іов. 5; 17. Прит. 3; 11.
і Псал. 94; 12. 119; 75. Прит. 3; 12. Іак. 1; 12. Отк. 3; 19.
к Втор. 8; 5. 2 Цар. 7; 14. Прит. 13; 24. 19; 18. 23; 13.
л Псал. 73; 14. 1 Пет. 5; 9.
м Числ 16; 22. 27; 16. Іов. 12; 10. Екк. 12; 7. Иса. 42; 5. 57; 16. Зах. 12; 1.
н Лев. 11; 44. 19; 2. 1 Пет. 1; 15, 16.
о Іак 3; 18.
п Іов. 4; 3, 4. Иса. 35; 3.
р Прит. 4; 26, 27.
с Гал. 6; 1.
т Псал. 34; 14. Рим. 12; 18. 14; 19. 2 Тим. 2; 22.
у Мат. 5; 8. 2 Кор. 7; 1. Ефес. 5; 5.
ф 2 Кор. 6; 1.
х Гал. 5; 4.
ц Втор. 29; 18. Гл. 3; 12.
ч Ефес. 5; 3. Кол. 3; 5. 1 Сол. 4; 3.
ш Быт. 25; 33.
щ Быт. 27; 34, 36, 38.
ъ Гл. 6; 6.
ы Исх. 19; 12, 18, 19. 20; 18. Втор. 4; 11. 5; 22. Рим. 6; 14. 8; 15. 2 Тим. 1; 7.
ь Исх 20; 19. Втор. 5; 5, 25. 18; 16.
ѣ Исх. 19; 13.
ю Исх. 19; 16.
я Гал. 4; 26: Отк. 3; 12. 21; 2, 10.
ж Фил. 3; 20.
ѩ Втор. 33; 2. Псал. 68; 17. Іуд. 14.
а Исх. 4; 22. Іак. 1; 18. Отк. 14; 4.
б Лук. 10; 20. Фил. 4; 3. Отк. 13; 8.
в Быт. 18; 25. Псал. 94; 2.
г Фил. 3; 12. Гл. 11; 40.
д Гл. 8; 6. 9; 15.
е Исх. 24; 8. Гл. 10; 22. 1 Пет. 1; 2.
ѭ Быт. 4; 10. Гл. 11; 4.
з Гл. 2; 2, 3. 3; 17. 10; 28, 29.

който *имъ* говоряше на земіѭ-тѫ, колко повече не *щемъ избѣгнѫ* ный, ако ся отвърнемъ отъ тогози който *говори* отъ небеса; 26 [з]На когото гласъ-тъ расклати земіѭ-тѫ тогази, а сега ся обѣща, и каза: [і]"Още еднъжь азъ ще поклатѭ не токо 27 земіѭ-тѫ, но и небе-то." А това "Още еднъжь" знаменува [к]прѣмѣстуваніе-то на тѣзи нѣща които ся колебаѭтъ, като що сѫ направены, за да останѫтъ тѣзи които 28 ся не колебаѭтъ. За това понеже пріимамы царство което ся не колебае, трѣбува да имамы благодать-тѫ, чрѣзъ коіѭто да служимъ Богу благопріятно съ по-29 честь и благоговѣніе; Защото [л]Богъ нашъ е огнь пояждаіѭщъ.

ГЛАВА 13.

1 [а]Братолюбіе-то да прѣбѫдва. (2) [б]Страннолюбіе-то не забравяйте; понеже чрѣзъ него [в]нѣкои безъ да знаіѭтъ угостили сѫ 3 ангелы. [г]Помнѣте запрѣны-тѣ, като че сте съ тѣхъ наедно запрѣни; злостраждущы-тѣ, като що сте и вы въ тѣло. 4 Женитба-та е честна у всичкы, и легло-то непорочно; а [д]блудницы-тѣ и прѣлю-5 бодѣи-тѣ Богъ ще сѫди. Да не е сребролюбиво поведеніе-то *ви;* [е]доволствувайте ся съ каквото имате; защото той рече: [ж]"Нѣма да тя оставіѭ, нито да тя за-6 бравіѭ;" Така що ный съ дързновеніе да казувамы: [з]"Господь ми е помощникъ, и нѣма да ся убоіѭ какво ще ми стори 7 человѣкъ." [и]Поменувайте наставницы-тѣ ваши, които сѫ ви говорили слово-то Божіе; и като имате прѣдъ очи сетнинѫ-тѫ на тѣхнѫ-тѫ обходѫ, [і]подражавайте вѣрѫ-тѫ имъ.

8 Іисусъ Христосъ е [к]истый-тъ вчера и 9 днесь и во вѣкы. [л]Не ся увличайте слѣдъ разны и странны ученія; защото е добро съ благодать да ся укрѣпява сърдце-то, а [м]не съ ястія, въ които тѣзи що сѫ хо-10 дили не сѫ ся ползували. [н]Имамы олтарь отъ който нѣматъ власть да ядѫтъ слу-11 жители-тѣ на скиніѭ-тѫ. Защото [о]на животны-тѣ, на които кръвь-тѫ първосвященникъ-тъ вноси въ святилище-то за грѣхове-тѣ, тѣхны-тѣ тѣлеса изгорявать 12 ся вънъ отъ станъ-тъ. Заради това Іисусъ, за да освяти народъ-тъ чрѣзъ собственнѫ-тѫ си кръвь, [п]вънъ отъ врата-та 13 *градскы* пострада. И тъй да излѣзувамы *и ный* къмъ него вънъ отъ станъ-тъ, и 14 да носимъ негово-то [р]поруганіе. [с]Защото нѣмамы тука постоянъ градъ, но бѫдѫ-15 щій-тъ търсимъ. [т]Зато чрѣзъ него да приносимъ [у]Богу [ф]непрѣстанно жъртвѫ на хваленіе, сирѣчь, [х]плодъ отъ устны които 16 исповѣдуватъ негово-то име. А [ц]благодѣяніе-то и спомоществованіе-то недѣйте забравя; защото [ч]таквызи жъртвы сѫ благоугодны Богу.

17 [ш]Бѫдѣте послушни и покорявайте ся на ваши-тѣ наставницы; защото [щ]тѣ бодрьствуватъ за ваши-тѣ души, както що иматъ да дадѫтъ отвѣтъ; за да правятъ това *бодрьствуваніе* съ радость, а не съ въздышаніе; защото това не е полезно за 18 васъ. [ы]Молѣте ся за насъ; защото смы увѣрени че имамы [ь]добрѫ совѣсть, и ищемъ 19 да ся обхождамы во всичко добрѣ. А [ѣ]повече ви ся молѭ да правите това, за да ся върнѫ по скоро при васъ.

20 А [ю]Богъ на миръ-тъ [я]който е въздигнѫлъ отъ мьртвы-тѣ великаго чрѣзъ [ѫ]кръвь-тѫ на вѣчный-тъ завѣтъ [ѩ]Пастыря 21 на овцы-тѣ, Господа нашего Іисуса, Дано [ж]да вы направи съвършенны въ всяко добро дѣло, за да правите неговѫ-тѫ волѭ, като [іж]дѣйствува въ васъ това което е благоугодно прѣдъ него, чрѣзъ Іисуса Христа, [а]комуто да бѫде слава во вѣкы вѣковъ. Аминь.

22 И молѭ ви ся братіе, да ви не бѫде тежко слово-то на увѣщаніе-то; защото 23 [б]на кѫсо ви писахъ. Знайте че *нашій-тъ* [в]братъ Тимоѳей е [г]пуснѫтъ, съ когото, 24 ако дойде скоро, ще вы видѭ. Поздравѣте всичкы-тѣ ваши [д]наставницы, и всич-25 кы-тѣ святыи. Поздравяватъ вы които сѫ отъ Италіѭ. [е]Благодать да бѫде съсъ всичкы васъ. Аминь.

з Исх. 19; 18.
і Агг. 2; 6.
к Псал. 102; 26. Мат. 24; 35. 2 Пет. 3; 10. Отк. 21; 1.
л Исх. 24; 17. Втор 4; 24. 9; 3. Псал. 50; 3. 97; 3. Иса. 66; 15. 2 Сол. 1; 8. Гл. 10; 27.

—

а Рим. 12; 10. 1 Сол. 4; 9. 1 Пет. 1; 22. 2; 17. 3; 8. 4; 8 2 Пет. 1; 7. 1 Іоан. 3; 11 и дрг. 4; 7, 20, 21.
б Мат. 25; 35. Рим. 12; 13. 1 Тим. 3; 2. 1 Пет. 4; 9.
в Быт. 18; 3. 19; 2.
г Мат. 25; 36. Рим. 12; 15. 1 Кор. 12; 26. Кол. 4; 18. 1 Пет. 3; 8.
д 1 Кор. 6; 9. Гал. 5; 19, 21. Ефес. 5; 5. Кол. 3; 5, 6. Отк. 22; 15.
е Мат. 6; 25, 34. Фил. 4; 11, 12. 1 Тим. 6; 6, 8.
ж Быт. 28; 15. Втор. 31; 6, 8. Іис. Нав. 1; 5. 1 Лѣт. 28; 20. Псал. 37; 25.
з Псал 27; 1. 56; 4, 11, 12. 118; 6.
и Ст. 17.
і Гл. 6; 12.
к Іоан. 8; 58. Гл. 1; 12. Отк. 1; 4.
л Ефес. 4; 14. 5; 6. Кол. 2; 4, 8. 1 Іоан. 4; 1.
м Рим. 14; 17. Кол. 2; 16. 1 Тим. 4; 3.
н 1 Кор. 9; 13. 10; 18.
о Исх. 29; 14. Лев. 4; 11, 12, 21. 6; 30. 9; 11. 16; 27. Числ. 19; 3.
п Іоан. 19; 17, 18. Дѣян. 7; 58.
р Гл. 11; 26. 1 Пет. 4; 14.
с Мих. 2; 10. Фил. 3; 20. Гл. 11; 10, 16. 12; 22.
т Ефес. 5; 20. 1 Пет. 2; 5.
у Лев. 7; 12. Псал. 50; 14, 23. 69; 30, 31. 107; 22. 116; 17.
ф Осія 14; 2.
х Рим. 12; 13.
ц 2 Кор. 9; 12. Фил. 4; 18. Гл. 6; 10.
ч Фил. 2; 29. 1 Сол. 5; 12. 1 Тим. 5; 17. Ст. 7.
ш Іез. 3; 17. 33; 2, 7. Дѣян. 20; 26, 28.
щ Рим. 15; 30. Еф. 6; 19. Кол. 4; 3. 1 Сол. 5; 25. 2 Сол. 3; 1.
ы Дѣян. 23; 1. 24; 16. 2 Кор. 1; 12.
ь Филим. 22.
ѣ Рим. 15; 33. 1 Сол. 5; 23.
ю Дѣян. 2; 24, 32. Рим. 4; 24. 8; 11. 1 Кор. 6; 14. 15; 15. 2 Кор. 4; 14. Гал. 1; 1. Кол. 2; 12. 1 Сол. 1; 10. 1 Пет. 1; 21.
я Зах. 9; 11. Гл. 10; 29.
ѫ Иса. 40; 11. Іез. 34; 23. 37; 24. Іоан. 10; 11, 14. 1 Пет. 2; 25. 5; 4.
ж 2 Сол. 2; 17. 1 Пет. 5; 10.
іж Фил. 2; 13.
а Гал. 1; 5. 2 Тим. 4; 18. Отк. 1; 6.
б 1 Пет. 5; 12.
в 1 Сол. 3; 2.
г 1 Тим. 6; 12.
д Ст. 7, 17.
е Тит. 3; 15.

—

ОТКРОВЕНІЕ-ТО НА СВЯТАГО ІОАННА БОГОСЛОВА.

ГЛАВА 1.

1 Откровеніе Іисусъ Христово, [а]което му даде Богъ, да покаже на рабы-тѣ си онова [б]което има скоро да бѫде; и *той* [в]проводи и *го* яви чрѣзъ ангела си на свой-тъ
2 рабъ Іоанна, [г]Който свидѣтелствова слово-то Божіе, и свидѣтелство-то Іисусъ
3 Христово, и [д]колкото е видѣлъ. [е]Блаженъ който прочита, и които слушатъ думы-тѣ на това пророчество, и пазятъ което е писано въ него; защото [ж]врѣме-то е близо.
4 Іоаннъ на седмь-тѣ церквы които сѫ въ Азіѭ: Благодать вамъ и миръ отъ оногози [з]който е, и [и]който е былъ, и който иде, и [і]отъ седмь-тѣ духове които
5 сѫ прѣдъ неговъ-тъ прѣстолъ, И отъ Іисуса Христа, който е вѣрный-тъ [к]свидѣтель, [л]първородный-тъ отъ мъртвы-тѣ, и [м]началникъ-тъ надъ царіе-тѣ на землѭ-тѫ. [н]На тогози който е възлюбилъ насъ, [о]и омылъ ны е отъ грѣхове-тѣ ни съ кръвь-
6 тѫ си, И [п]който е направилъ насъ царіе и священницы Богу и Отцу своему, [р]на него да бѫде слава и държава во вѣкы вѣковъ. Аминь.
7 [с]Ето, иде съ облацы-тѣ, и ще го види всяко око, [т]и онѣзи които го прободохѫ; и ще възрыдаѭтъ за него всичкы-тѣ пле-
8 мена земны. Ей, Аминь. [у]Азъ сьмь Алфа и Омега, начало и конецъ, казува Господь, [ф]който е былъ, и който иде, Вседържитель.
9 Азъ Іоаннъ, който сьмь и братъ вашъ, и [х]соучастникъ въ скърби-тѣ [ц]и въ царство-то и въ търпѣніе-то Іисусъ Христово, бѣхъ на островъ-тъ нарицаемый Патмосъ, [ч]за слово-то Божіе, и за свидѣтелство-то
10 Іисусъ Христово. [ш]Въ недѣленъ день [щ]быдохъ *въ изстѫпленіе* Духомъ; и чухъ задъ себе си [ъ]гласъ голѣмъ, като отъ трѫбѫ,
11 Който говоряше: [ы]Азъ сьмь Алфа и Омега, [ь]първый и послѣдній; и, каквото виждашъ, напиши въ книгѫ, и проводи на *седмь*-тѣ церквы които сѫ въ Азіѭ, въ Ефесъ, и въ Смирнѫ, и въ Пергамъ, и въ Ѳіатиръ, и въ Сардисъ, и въ Фила-
12 делфіѭ, и въ Лаодикіѭ. И обърнахъ ся да видѭ гласъ-тъ който ми проговори, и въ обращаніе-то си [ѣ]видѣхъ седмь свѣ-
13 тилника златны; [ю]И въ срѣдъ седмь-тѣ свѣтилника *видѣхъ едного* [я]подобенъ Сыну человѣческому, [ж]облѣченъ въ дългѫ дрехѫ, и [ѩ]прѣпасанъ до грѫды-тѣ съсъ
14 златъ поясъ; А глава-та и [а]косми-тѣ му бѣхѫ бѣли като бѣла вълна, като снѣгъ,
15 и [б]очи-тѣ му като пламыкъ огненъ; И [в]нозѣ-тѣ му подобны халколивану, както въ пещь нажьжены; и [г]гласъ-тъ му като
16 гласъ на много воды; [д]И имаше въ деснѫ-тѫ си рѫкѫ седмь звѣзды, [е]и изъ уста-та му излѣзуваше мечъ остръ и отъ двѣ-тѣ страны; [ж]и лице-то му *свѣтѣше* както свѣти слънце-то въ силѫ-тѫ си.
17 И [з]когато го видѣхъ паднѫхъ при нозѣ-тѣ му като мъртвъ; [и]и тури деснѫ-тѫ си рѫкѫ на мене, и казуваше ми: Не бой ся; [і]азъ сьмь първый и послѣдній,
18 [к]И живущій, и мъртвъ бѣхъ; и ето, [л]живъ сьмь во вѣкы вѣковъ; Аминь; [м]и имамъ ключове-тѣ на ада и на смърть-тѫ.
19 Напиши [н]това що си видѣлъ, [о]и което е,
20 и което [п]има да бѫде слѣдъ това; Тайнѫ-тѫ на [р]седмь-тѣ звѣзды които видѣ въ десницѫ-тѫ ми, [с]и седмь-тѣ златны свѣтилницы. Седмь-тѣ звѣзды сѫ [т]ангели-тѣ на седмь-тѣ церквы; [у]и седмь-тѣ свѣтилници, които си видѣлъ, седмь-тѣ церквы сѫ.

ГЛАВА 2.

1 На ангелъ-тъ на Ефесскѫ-тѫ церквѫ пиши: Така казува [а]който държи седмь-тѣ звѣзды въ десницѫ-тѫ си, и [б]който

а Іоан. 3; 32. 8; 26, 12; 49.
б Ст. 3. Гл. 4; 1.
в Гл. 22; 16.
г 1 Кор. 1; 6. Ст. 9, Гл. 6; 9. 12; 17.
д 1 Іоан 1; 1.
е Лук. 11; 28. Гл. 22; 7.
ж Рим. 13; 11. Іак. 5; 8. 1 Пет. 4; 7. Гл. 22; 10.
з Исх. 3; 14. Ст. 8.
и Іоан. 1; 1.
і Зах. 3; 9. 4; 10. Гл. 3; 1. 4; 5. 5; 6.
к Іоан. 8; 14. 1 Тим. 6; 13. Гл. 3; 14.
л 1 Кор. 15; 20. Кол. 1; 18.
м Ефес. 1; 20. Гл. 17; 14. 19; 16.
н Іоан. 13; 34. 15; 9. Гал. 2; 20.
о Евр. 9; 14. 1 Іоан. 1; 7.
п 1 Пет. 2; 5, 9. Гл. 5; 10. 20; 6.
р 1 Тим. 6; 16. Евр. 13; 21. 1 Пет. 4; 11. 5; 11.
с Дан. 7; 13. Мат. 24; 30. 26; 64. Дѣян. 1; 11.
т Зах. 12; 10. Іоан. 19; 37.
у Иса. 41; 4. 44; 6. 48; 12. Ст. 11, 17. Гл. 2; 8. 21; 6. 22; 13.
ф Ст. 4. Гл. 4; 8. 11; 17. 16; 5.
х Фил. 1; 7. 4; 14 2 Тим. 1; 8.
ц Рим. 8; 17. 2 Тим. 2; 12.
ч Ст 2. Гл. 6; 9.
ш Іоан. 20; 26. Дѣян. 20; 7. 1 Кор. 16; 2.
щ Дѣян. 10; 10. 2 Кор. 12; 2. Гл. 4; 2. 17; 3. 21; 10.
ъ Гл. 4; 1. 10; 8.
ы Ст. 8.
ь Ст. 17.
ѣ Ст. 20. Исх. 25; 37. Зах. 4; 2.
ю Гл. 2; 1.
я Іез. 1; 26. Дан. 7; 13. 10; 16. Гл. 14; 14.
ж Дан. 10; 5.
ѩ Гл. 15; 6.
а Дан. 7; 9.
б Дан. 10; 6. Гл. 2; 18. 19; 12.
в Іез. 1; 7. Дан. 10; 6. Гл. 2; 18.
г Іез. 43; 2. Дан. 10; 6. Гл. 14; 2. 19; 6.
д Ст 20. Гл. 2; 1. 3; 1.
е Иса. 49; 2. Ефес. 6; 17. Евр. 4; 12 Гл. 2; 12, 16. 19; 15, 21.
ж Дѣян. 26; 13. Гл. 10; 1.
з Іез. 1; 28.
и Дан. 8; 18. 10; 10.
і Иса. 41; 4. 44; 6. 48; 12. Ст. 11. Гл. 2; 8. 22; 13.
к Рим. 6; 9.
л Гл. 4; 9. 5; 14.
м Псал. 68; 20. Гл. 20; 1.
н Ст. 12 и дрг.
о Гл. 2; 1 и дрг.
п Гл. 4; 1 и дрг.
р Ст. 16.
с Ст. 12.
т Мал. 2; 7. Гл. 2; 1 и дрг.
у Зах. 4; 2. Мат. 5; 15. Фил. 2; 15.

—

а Гл. 1; 16, 20.
б Гл. 1; 13.

ходи по срѣдъ седмь-тѣ златны свѣтилницы: 2 [в]Знаѭ твои-тѣ дѣла, и трудъ-тъ ти, и търпѣніе-то ти, и че не можешь да търпишь злы-тѣ, [г]и опиталъ си тѣзи, [д]които наричатъ себе си апостолы, и не сѫ, и намѣрилъ си гы лъжцы; 3 И търпѣлъ си, и имашь търпѣніе, и за мое-то име си ся трудилъ, и [е]не си ся уморилъ. 4 Но имамъ нѣщо противъ тебе, защото си оставилъ първѫ-тѫ си любовь. 5 И тъй, помнѝ отъ кѫдѣ си испаднѫлъ, и покай ся, и сторѝ първы-тѣ дѣла; [ж]ако ли не, ще дойдѫ при тебе скоро, и ще дигнѫ свѣтилникъ-тъ ти отъ мѣсто-то му, ако ся не покаешь. 6 Но имашь това, че ненавиждашь дѣла-та [з]на Николаиты-тѣ, които ненавиждамъ и азъ. 7 [и]Който има ухо, нека слуша що казува Духъ-тъ къмъ церквы-тѣ: На тогози който побѣди, ще му дамъ [і]да яде [к]отъ дърво-то на живота, което е въ срѣдъ рай Божій.

8 И на ангелъ-тъ на Смирнскѫ-тѫ церквѫ пиши: Така казува [л]първый-тъ и послѣдній-тъ, който бы мъртъвъ и оживѣ: 9 [м]Знаѭ твои-тѣ дѣла и скърбь-тѫ и сиромашіѭ-тѫ, [н](но богатъ си), и хулы-тѣ на тѣзи [о]които казуватъ себе си че сѫ Іудеи, и не сѫ, [п]но сѫ съборище Сатанинско. 10 [р]Не бой ся нищо отъ онова което има да пострадашь; ето діаволъ-тъ има да тури *нѣкои* отъ васъ въ тъмницѫ, за да бѫдете искушени; и ще имате скърбь до десеть дни. [с]Бѫди вѣренъ до смърть, 11 и ще ти дамъ [т]вѣнецъ на животъ. [у]Който има ухо нека слуша що казува Духъ-тъ къмъ церквы-тѣ: Който побѣди нѣма да ся поврѣди [ф]отъ вторѫ-тѫ смърть.

12 И на ангелъ-тъ на Пергамскѫ-тѫ церквѫ пиши: Така казува тойзи [х]който има острый-тъ и отъ двѣ-тѣ страны мечъ: 13 [ц]Знаѭ твои-тѣ дѣла, и дѣ живѣешь, [ч]дѣто е прѣстолъ-тъ Сатанинскый, и държишь име-то ми, и не си ся отреклъ отъ вѣрѫ-тѫ ми, и въ дни-тѣ въ които бѣ Антипа вѣрный-тъ мой свидѣтель, когото убихѫ между васъ, дѣто живѣе Сатана. 14 Но имамъ малко противъ тебе, защото имашь *нѣкои* тамо които държатъ ученіе-то [ш]на Валаама, който учаше Валака да постави соблазнь прѣдъ синове-тѣ Израилевы, [щ]да ядѫтъ идоложъртвенно [ъ]и да 15 блудствуватъ. Така имашь и ты *нѣкои* които държатъ ученіе-то [ы]на Николаиты-тѣ, което ненавиждамъ. 16 Покай ся; ако ли не, ще дойдѫ при тебе скоро, и [ь]ще направѭ съ тѣхъ бой съ мечь-тъ на уста-та си. 17 [ѣ]Който има ухо, нека слуша що казува Духъ-тъ къмъ церквы-тѣ: На тогози който побѣди ще му дамъ да яде отъ скрытѫ-тѫ маннѫ, и ще му дамъ бѣло камыче, и на камыче-то [ю]име ново написано, което не познава никой освѣнь който *го* зема.

18 И на ангелъ-тъ на Өіатирскѫ-тѫ церквѫ пиши: Така казува Синъ-тъ Божій, [я]който има очи-тѣ си както пламыкъ огненный, и нозѣ-тѣ му сѫ подобны на халколиванъ. 19 [ѫ]Знаѭ твои-тѣ дѣла и любовь-тѫ и служеніе-то, и вѣрѫ-тѫ и търпѣніе-то ти, и *за* дѣла-та ти, *че* послѣдни-тѣ *сѫ* помного отъ първы-тѣ. 20 Но имамъ малко противъ тебе, защото оставяшь женѫ-тѫ [ѭ]Іезавель, която казува себе си пророчицѫ, да учи и да прѣлъгва мои-тѣ рабы [а]да блудствуватъ и да ядѫтъ идоложъртвенно. 21 И дадохъ ѝ врѣме [б]да ся покае отъ блудство-то си, и не ся покая. 22 Ето азъ ѭ турямъ на одръ, и които прѣлюбодѣйствуватъ съ неѭ въ голѣмѫ скърбь, ако ся не покаѭтъ отъ дѣла-та си. 23 И чада-та ѝ ще убіѭ съсъ смърть. И ще познаѭтъ всичкы-тѣ церквы, че сьмь [в]азъ който испитувамъ вѫтрѣшности и сърдца; и [г]ще ви дамъ всякому споредъ дѣла-та му. 24 А на васъ казувамъ и на другы-тѣ въ Өіаөиръ, които нѣматъ това ученіе, и които не сѫ познали (както е казано) длѫбины-тѣ на Сатанѫ, [д]нѣма да възложѫ на васъ другѫ теготѫ; 25 Но [е]онова което имате, държте доклѣ дойдѫ. 26 И който побѣди, и [ж]който упази до край мои-тѣ дѣла, [з]нему ще дамъ власть надъ народы-тѣ; 27 И [и]"ще *гы* управява съ жезлъ желѣзнъ; ще ся строшатъ като сѫдове-тѣ грънчарскы;" както и азъ пріяхъ 28 отъ Отца си. И ще му дамъ [і]звѣздѫ-тѫ утрѣннѭ. 29 [к]Който има ухо, нека слуша що казува Духъ-тъ къмъ церквы-тѣ.

ГЛАВА 3.

1 И на ангелъ-тъ на Сардійскѫ-тѫ церквѫ пиши: Така казува той [а]който има седмь-тѣ духове Божіи, и седмь-тѣ звѣзды:

в Псал. 1; 6. Ст. 9, 13, 19. Гл. 3; 1, 8, 15.
г 1 Іоан. 4; 1.
д 2 Кор. 11; 13. 2 Пет. 2; 1.
е Гал. 6; 9. Евр. 12; 3, 5.
ж Мат. 21; 41, 43.
з Ст. 15.
и Мат. 11; 15. 13; 9, 43. Ст. 11, 17, 29. Гл. 3; 6, 13, 22. 13; 9.
і Гл. 22; 2, 14.
к Быт. 2; 9.
л Гл. 1; 8, 17, 18.
м Ст. 2.
н Лук. 12; 21. 1 Тим. 6; 18. Іак. 2; 5.
о Рим. 2; 17, 28, 29. 9; 6.
п Гл. 3; 9.
р Мат. 10; 22.
с Мат. 24; 13.
т Іак. 1; 12. Гл. 3; 11.
у Ст. 7. Гл. 13; 9.
ф Гл. 20; 14. 21; 8.
х Гл. 1; 16.
ц Ст. 2.
ч Ст. 9.
ш Числ. 24; 14. 25; 1. 31; 16. 2 Пет 2; 15. Іуд. 11.
щ Ст. 20. Дѣян. 15: 29. 1 Кор. 8; 9, 10. 10; 19, 20.
ъ 1 Кор. 6; 13 и др.
ы Ст. 6.
ь Иса. 11; 4. 2 Сол. 2; 8. Гл. 1; 16. 19; 15, 21.
ѣ Ст. 7, 11.
ю Гл. 3; 12. 19; 12.
я Гл. 1; 14, 15.
ѫ Ст 2
ѭ 3 Цар. 16; 31. 21; 25. 4 Цар. 9; 7
а Исх. 34; 15. Дѣян. 15; 20, 29. 1 Кор. 10; 19, 20 Ст. 14.
б Рим. 2; 4. Гл. 9; 20.
в 1 Цар 16; 7. 1 Лѣт 28; 9. 29; 17. 2 Лѣт 6; 30. Псал. 7: 9. Іер. 11; 20. 17, 10. 20; 12. Іоан. 2; 24, 25. Дѣян. 1; 24. Рим. 8; 27.
г Псал 62; 12. Мат. 16; 27. Рим. 2; 6. 14; 12. 2 Кор. 5; 10. Гал. 6; 5. Гл. 20; 12.
д Дѣян. 15; 28.
е Гл. 3; 11
ж Іоан. 6; 29 1 Іоан. 3; 23.
з Мат 19; 28 Лук. 22; 29, 30. 1 Кор. 6; 3. Гл. 3; 21. 20; 4.
и Псал. 2; 8, 9. 49; 14. Дан. 7; 22 Гл. 12; 5. 19; 15.
і 2 Пет. 1; 19. Гл. 22; 16.
к Ст. 7.

а Гл. 1; 4, 16. 4; 5. 5; 6.

[б]Знаіж твои-тѣ дѣла, че имашь име че 2 си живъ, [в]а мъртъвъ си. Бѫди бодръ, и утвърди останѫло-то което е готово да умре; защото не намѣрихъ дѣла-та ти 3 съвършенны прѣдъ Бога. [г]Помни прочее какъ си пріялъ и си чулъ, и пази, и [д]покай ся. И тъй [е]ако не бодърствувашь, ще дойдж върхъ тебе като крадецъ, и нѣма да усѣтишь въ кой часъ ще дойдж 4 върхъ тебе. *Но* имашь малко имена и въ Сардисъ, които не сѫ [з]осквърнили дрехы-тѣ си; и ще ходятъ съ мене [и]въ 5 бѣлы *дрехы*, защото сѫ достойны. Който побѣди, [і]той ще ся облѣче въ бѣлы дрехы, и [к]нѣма да изгладіж име-то му отъ [л]книгж-тж на живота, и [м]ще исповѣдамъ негово-то име прѣдъ Отца си, и прѣдъ не- 6 говы-тѣ ангелы. [н]Който има ухо, нека слуша що казува Духъ-тъ къмъ церквы-тѣ.

7 И на ангелъ-тъ на Филаделфійскж-тж церквж пиши: Така казува [о]святый-тъ, [п]истинный-тъ, [р]който има ключъ-тъ Давидовъ; [с]който отваря и никой не затваря; 8 и [т]затваря и никой не отваря: [у]Знаіж твои-тѣ дѣла; ето, поставихъ прѣдъ тебе [ф]врата отворены, и никой не може да гы затвори; защото имашь малко силж, и упазилъ си мое-то слово, и не си ся 9 отреклъ отъ име-то ми. Ето, ще направіж тѣзи [х]които сѫ отъ съборище-то сатанинско, които казуватъ себе си че сѫ Іудеи, и не сѫ, но лъжжтъ; ето, [ц]ще гы направіж да дойдѫтъ и да ся поклонятъ прѣдъ нозѣ-тѣ ти, и да познаіжтъ че азъ 10 тя възлюбихъ. Понеже си упазилъ слово-то на мое-то търпѣніе, и [ч]азъ ще упазіж тебе отъ врѣме-то на искушеніе-то което ще дойде [ш]надъ всичкж вселеннжіж, да искуси онѣзи които живѣіжтъ [щ]по зе- 11 між-тж. Ето, [ъ]идж скоро; [ы]държь това което имашь, да ти не земе никой [ь]вѣ- 12 нецъ-тъ. Който побѣди, ще го направіж [ѣ]стълпъ въ храмъ-тъ на Бога моего, и нѣма да излѣзе вече вънъ; и [ю]ще напишж на него име-то на Бога моего, и име-то на градъ-тъ на Бога моего, *сирѣчь* [я]на новый Іерусалимъ, който слѣзува отъ небе-то отъ Бога моего; *ще напишж* [ѫ]и ново-то 13 мое име. [ѭ]Който има ухо нека слуша що казува Духъ-тъ къмъ церквы-тѣ.

14 И на ангелъ-тъ на Лаодикійскж-тж церквж пиши: [а]Така казува Аминь, свидѣтель-тъ [б]вѣрный и истинный, [в]начало-то 15 на Божіе-то създаніе: [г]Знаіж дѣла-та ти, че не си нито студенъ нито топлъ: дано 16 да бѣше ты студенъ или топлъ. Така понеже си хладъкъ, и нито студенъ нито топлъ, ще тя избълвамъ изъ уста-та си. 17 Защото казувашь: [д]Богатъ съмь, и обогатихъ ся, и нѣмамъ нуждж отъ нищо; и не знаешь че ты си окаяненъ, и бѣ- 18 денъ, и сиромахъ, и слѣпъ, и голъ. Совѣтувамъ тя [е]да купишь отъ мене злато прѣчистено прѣзъ огнь, за да ся обогатишь, и [ж]дрехы бѣлы за да ся облѣчешь, и да ся не види срамота-та на твоіж-тж голотж, и помажи очи-тѣ си съ коллурій, 19 за да гледашь. [з]Азъ които любіж, изобличавамъ и наказувамъ *гы;* за това бѫди 20 ревнитель и покай ся. Ето, [и]стоіж на врата-та и хлопамъ; [і]ако чуе нѣкой гласъ-тъ ми, и отвори врата-та, [к]ще влѣзж при него, и ще вечерямъ съ него, и 21 той съ мене. Който побѣди, [л]ще му дамъ да сѣдне съ мене на прѣстолъ-тъ ми, както и азъ побѣдихъ, и сѣднѫхъ съ 22 Отца си на неговъ-тъ прѣстолъ. [м]Който има ухо, нека слуша що казува Духъ-тъ къмъ церквы-тѣ.

ГЛАВА 4.

1 Слѣдъ това видѣхъ, и ето врата отворены на небе-то; и [а]първый-тъ гласъ що чухъ *бѣше* като *гласъ* отъ трѫбж която ми говоряше, и казуваше: [б]Възлѣзь тука, и [в]ще ти покажж което трѣбува да стане 2 слѣдъ това. И той часъ [г]быдохъ *въ изстѫпленіе* Духомъ, и ето бѣше поставенъ [д]прѣстолъ на небе-то, и на прѣстолъ-тъ 3 *имаше нѣкой* сѣднѫлъ; И сѣднѫлый-тъ бѣ подобенъ на іасписъ и сардійскый камькъ; [е]*имаше* около прѣстолъ-тъ и дѫга 4 на гледъ подобна на смарагдъ. И [ж]около прѣстолъ-тъ *имаше* двадесеть и четыри прѣстола, и на прѣстолы-тѣ видѣхъ че сѣдяхж двадесеть-тѣ и четыри старци, [з]облѣчени въ бѣлы дрехы, и [и]имахж на 5 главы-тѣ си вѣнцы златны. И отъ прѣстола исхождахж [і]свѣткавицы и гръмежи

б Гл. 2; 2.
в Ефес. 2; 1, 5. 1 Тим. 5; 6.
г 1 Тим. 6; 20. 2 Тим. 1; 13. Ст. 11.
д Ст. 19.
е Мат. 24; 42, 43. 25; 13. Мар. 13; 33. Лук. 12; 39, 40. 1 Сол. 5; 2, 6. 2 Пет. 3; 10. Гл. 16; 15.
з Іуд. 23.
и Гл. 4; 4. 6; 11. 7; 9, 13.
і Гл. 19; 8.
к Исх. 32; 32. Псал. 69; 28.
л Фил. 4; 3. Гл. 13; 8. 17; 8. 20; 12. 21; 27.
м Мат. 10; 32. Лук. 12; 8.
н Гл. 2; 7.
о Дѣян. 3; 14.
п 1 Іоан. 5; 20. Ст. 14. Гл. 1; 5. 6; 10. 19; 11.
р Иса. 22; 22. Лук. 1; 32. Гл. 1; 18.
с Мат. 16; 19.
т Іов. 12; 14.
у Ст. 1.
ф 1 Кор. 16; 9. 2 Кор. 2; 12.
х Гл. 2; 9.
ц Иса. 49; 23. 60; 14.
ч 2 Пет. 2; 9.
ш Лук. 2; 1.
щ Иса. 24; 17.
ъ Фил. 4; 5. Гл. 1; 3. 22; 7, 12, 20.
ы Гл. 2; 25. Ст. 3.
ь Гл. 2; 10.
ѣ 3 Цар. 7; 21. Гал. 2; 9.
ю Гл. 2; 17. 14; 1. 22; 4.
я Гал. 4; 26. Евр. 12; 22. Гл. 21; 2, 10.
ѫ Гл. 22; 4.
ѭ Гл. 2; 7.
а Иса. 65; 16.
б Гл. 1; 5. 19; 11. 22; 6. Ст. 7.
в Кол. 1; 15.
г Ст. 1.
д Осія 12; 8. 1 Кор. 4; 8.
е Иса. 55; 1. Мат. 13; 44. 25; 9.
ж 2 Кор. 5; 3. Гл. 7; 13. 16; 15. 19; 8.
з Іов. 5; 17. Прит. 3; 11, 12. Евр. 12; 5, 6. Іак. 1; 12.
и Пѣсн. 5; 2.
і Лук. 12; 37.
к Іоан. 14; 23.
л Мат. 19; 28. Лук. 22; 30. 1 Кор. 6; 2. 2 Тим. 2; 12. Гл. 2; 26, 27.
м Гл. 2; 7.

—

а Гл. 1; 10.
б Гл. 11; 12.
в Гл. 1; 19. 22; 6.
г Гл. 1; 10. 17; 3. 21; 10.
д Иса. 6; 1. Іер. 17; 12. Іез. 1; 26. 10; 1. Дан. 7; 9.
е Іез. 1; 28.
ж Гл. 11; 16.
з Гл. 3; 4, 5. 6; 11. 7; 9, 13, 14. 19; 14.
и Ст. 10.
і Гл. 8; 5. 16; 18.

и гласове. [к]*Имаше* и седмь свѣтила огнени, които горѣхѫ прѣдъ прѣстолъ-тъ, 6 които сѫ [л]седмь-тѣ духове Божіи. И прѣдъ прѣстолъ-тъ *имаше* [м]море стъклено, подобно на кристалъ; и [н]въ срѣдъ прѣстолъ-тъ и около прѣстолъ-тъ четыри животны, пълны съ очи и отъ прѣдъ [о]и отъ 7 задъ. [п]И пьрво-то животно *бѣ* подобно на львъ, и второ-то животно подобно на телецъ, и трето-то животно имаше лице като человѣкъ, и четвьрто-то животно *бѣ* 8 подобно на орелъ лѣтящъ. И четыри-тѣ животны имахѫ всяко [р]по шесть крыла изоколо, [с]и отвѫтрѣ бѣхѫ пълны съ очи; и не си почиватъ день и нощь, но казуватъ: [т]"Святъ, святъ, святъ, [у]Господь Богъ Вседьржитель, [ф]който бѣ, и който 9 е, и който ще бѫде." И когато животны-тѣ приносятъ славѫ и почесть и благодареніе на тогози който сѣди на прѣстолъ-тъ и [х]живѣе во вѣкы вѣковъ, 10 [ц]Двадесеть-тѣ и четыри старци падатъ прѣдъ сѣднѫлый-тъ на прѣстолъ-тъ, и ся [ч]покланятъ живущему во вѣкы вѣковъ, и [ш]полагатъ вѣнцы-тѣ си прѣдъ прѣстолъ-тъ, 11 и казуватъ: [щ]"Достоинъ си, Господи, да пріимешь славѫ и почесть и силѫ; [ъ]защото ты си създалъ всичко, и чрѣзъ твоіѫ-тѫ воліѫ сѫществува и е създадено."

ГЛАВА 5.

1 И видѣхъ въ десницѫ-тѫ на сѣднѫлый-тъ на прѣстолъ-тъ [а]книгѫ написанѫ отъ вѫтрѣ и отъ вънъ, [б]запечатанѫ съсъ седмь 2 печата. И видѣхъ ангелъ крѣпъкъ че проповѣдуваше съ гласъ голѣмъ: Кой е достоинъ да разгъне книгѫ-тѫ и да развърже печати-тѣ ѝ? 3 И никой не можаше нито [в]на небе-то, нито на земіѫ-тѫ, нито подъ земіѫ-тѫ, да разгъне книгѫ-тѫ, 4 нито да іѫ гледа. И азъ плакахъ много, защото ся не намѣри никой достоинъ да разгъне и да прочете книгѫ-тѫ, нито да 5 іѫ гледа. И единъ отъ старцы-тѣ казува ми: Недѣй плака; ето прѣвъзмогнѫ [г]Львъ-тъ, който е отъ племе-то Іудово, [д]Корень-тъ Давидовъ, да разгъне книгѫ-тѫ, и [е]да развърже седмь-тѣ нейны печата. 6 И видѣхъ, и ето, въ срѣдъ прѣстолъ-тъ и четыри-тѣ животны, и въ срѣдъ старцы-тѣ, [ж]Агне стоеше като заклано, и имаше седмь рога, и седмь [з]очи, които сѫ [и]седмь-тѣ духове Божіи распроводени по всичкѫ-тѫ земіѫ. 7 И дойде и зѣ книгѫ-тѫ изъ десницѫ-тѫ [і]на сѣдящій-тъ на прѣстолъ-тъ. 8 И когато зѣ книгѫ-тѫ, [к]четыри-тѣ животны, и двадесеть-тѣ и четыри старци паднѫхѫ прѣдъ Агне-то, държаще всякой [л]кытарѫ, и златны чашы пълны съ темянъ, [м]които 9 сѫ молитвы-тѣ на святыи-тѣ. И [н]пѣѭтъ новѫ пѣснь, и казуватъ: [о]Достоинъ си да земешь книгѫ-тѫ, и да распечаташь печати-тѣ ѝ; [п]защото си былъ закланъ, [р]и искупилъ си ны Богу съ кръвь-тѫ си, [с]отъ всяко племе и языкъ и народъ и 10 родъ. [т]И направилъ си ны Богу нашему царіе и священницы, и ще царувамы на 11 земіѫ-тѫ. И видѣхъ и чухъ гласъ отъ много ангелы [у]около прѣстолъ-тъ и животны-тѣ и старцы-тѣ; и число-то имъ бѣше тмы на тмы и [ф]тысящы на тысящы. 12 И казувахѫ съ гласъ голѣмъ: [х]Достойно е Агне-то заклано-то да земе силѫ и богатство и прѣмудрость и крѣпость и почесть и славѫ и благословеніе. 13 И [ц]всяко созданіе което е на небе-то, и на земіѫ тѫ, и подъ земіѫ-тѫ, и колкото сѫ въ море-то, и всичко що е въ тѣхъ, чухъ че казувахѫ: [ч]На Тогози който сѣди на прѣстолъ-тъ и на Агне-то да бѫде [ш]благословеніе и почесть и слава 14 и държава во вѣкы вѣковъ. [щ]И четыри-тѣ животны казувахѫ: Аминь; и двадесеть-тѣ и четыри старци паднѫхѫ и поклонихѫ ся тому [ъ]който живѣе во вѣкы вѣковъ.

ГЛАВА 6.

1 И [а]видѣхъ когато отвори Агне-то единъ отъ *седмь*-тѣ печата, и чухъ [б]едно отъ четыри-тѣ животны че говоряше, като съ 2 гласъ отъ гръмъ: Ела и виждь. И видѣхъ, и ето [в]конь бѣлъ; и [г]сѣднѫлый-тъ на него имаше лѫкъ; и [д]даде му ся вѣнецъ, и излѣзе побѣждаіѫщъ и да побѣди.

3 И когато отвори вторый-тъ печать, [е]чухъ второ-то животно че казуваше: 4 Ела и виждь. [ж]И излѣзе другъ конь чървенъ; и на сѣднѫлый-тъ на него даде ся да вдигне миръ-тъ отъ земіѫ-тѫ, и да ся

к Исх. 37; 23. 2 Лѣт. 4; 20. Іез. 1; 13. Зах. 4; 2.
л Гл. 1; 4. 3; 1. 5; 6.
м Исх. 38; 8. Гл. 15; 2.
н Іез. 1; 5.
о Ст. 8.
п Числ. 2; 2 и друг. Іез. 1; 10. 10; 41.
р Иса. 6; 2.
с Ст. 6.
т Иса. 6; 3.
у Гл. 1; 8.
ф Гл. 1; 4.
х Гл. 1; 18. 5; 14. 15; 7.
ц Гл. 5; 8, 14.
ч Ст. 9.
ш Ст. 4.
щ Гл. 5; 12.
ъ Быт. 1; 1. Дѣян. 17; 24. Ефес. 3; 9. Кол. 1; 16. Гл. 10; 6.

—

а Іез. 2; 9, 10.
б Иса. 29; 11. Дан. 12; 4.
в Ст. 13.
г Быт. 49; 9, 10. Евр. 7; 14.
д Иса. 11; 1, 10. Рим. 15; 12. Гл. 22; 16.
е Ст. 1. Гл. 6; 1.
ж Иса. 53; 7. Іоан. 1; 29, 36. 1 Пет. 1; 19. Ст. 9, 12. Гл. 13; 8.
з Зах. 3; 9. 4; 10.
и Гл. 4; 5.
і Гл. 4; 2.
к Гл. 4; 8, 10.
л Гл. 14; 2. 15; 2.
м Псал. 141; 2. Гл. 8; 3, 4.
н Псал. 40; 3. Гл. 14; 3.
о Гл. 4; 11.
п Ст. 6.
р Дѣян. 20; 28. Рим. 3; 24. 1 Кор. 6; 20. 7; 23. Ефес. 1; 7. Кол. 1; 14. Евр. 9; 12. 1 Пет. 1; 18, 19. 2 Пет. 2; 1. 1 Іоан. 1; 7. Гл. 14; 4.
с Дан. 4; 1. 6; 25. Гл. 7; 9. 11; 9 14; 6
т Исх. 19; 6 1 Пет. 2; 5, 9. Гл. 1; 6. 20; 6. 22; 5.
у Гл. 4; 4, 6.
ф Псал. 68; 17. Дан. 7; 10. Евр. 12; 22.
х Гл. 4; 11.
ц Фил. 2; 10. Ст. 3.
ч Гл. 6; 16. 7; 10.
ш 1 Лѣт. 29; 11. Рим. 9; 5. 16; 27. 1 Тим. 6; 16. 1 Пет. 4; 11. 5; 11. Гл. 1; 6.
щ Гл. 19; 4.
ъ Гл. 4; 9, 10.

—

а Гл. 5; 5, 6, 7.
б Гл. 4; 7.
в Зах. 6; 3 Гл. 19; 11.
г Псал. 45; 4, 5.
д Зах. 6; 11. Гл. 14; 14.
е Гл. 4; 7.
ж Зах. 6; 2.

избіѭтъ единъ другый, и даде му ся сабя голѣма.

5 И когато отвори третій-тъ печать, [з]чухъ трето-то животно че казуваше: Ела и виждь. И видѣхъ, и ето [и]конь чернъ, и сѣднѫлый-тъ на него имаше кѫпоны въ рѫкѫ. 6 И чухъ гласъ отъ срѣдъ четыри-тѣ животны който казуваше: Една ока пшеница за динарь, и три окы ечимыкъ за динарь; и [і]масло-то и вино-то не поврѣждай.

7 И когато отвори четвъртый-тъ печать, [к]чухъ гласъ отъ четвърто-то животно че казуваше: Ела и виждь. 8 [л]И видѣхъ, и ето конь блѣдъ, и име-то на сѣдящій-тъ на него бѣше Смърть, и Адъ идяше слѣдъ него; и даде имъ ся власть надъ четвъртѫ-тѫ часть на земѭ-тѫ, [м]да умъртвяватъ съсъ сабѭ и съ гладъ и съсъ смъртъ и [н]съсъ звѣрове-тѣ земны.

9 И когато отвори петый-тъ печать, видѣхъ подъ [о]олтарь-тъ [п]душы-тѣ на закланы-тѣ [р]за слово-то Божіе, и [с]за свидѣтелство-то което упазихѫ. 10 И выкахѫ съ гласъ голѣмъ и казувахѫ: [т]До кога, Владыко [у]святый и истинный, [ф]не сѫдишь и не отмьстявашь кръвь-тѫ ни отъ живущы-тѣ по земѭ-тѫ? 11 И дадохѫ ся всякому бѣлы [х]одежды, и рече имъ ся [ц]да си починѫтъ още малко врѣме доклѣ ся допълнятъ и сослужители-тѣ имъ и братія-та имъ, които има да бѫдѫтъ убити както и тѣ.

12 И видѣхъ когато отвори шестый-тъ печать, и ето [ч]станѫ трусъ голѣмъ, и [ш]слънце-то станѫ черно като врѣтище струнено, 13 и луна-та станѫ като кръвь. [щ]И звѣзды-тѣ небесны паднѫхѫ на земѭ-тѫ, както смоковница-та мета незрѣлы-тѣ си смокыны расклащана отъ силенъ вѣтръ. 14 [ы]И небе-то ся оттегли като книга която ся свива, и [ы]всяка планина и островъ подигнѫхѫ ся отъ мѣсто-то си. 15 И царіе-тѣ земни, и голѣмци-тѣ, и богати-тѣ, и тысящници-тѣ, и силни-тѣ, и всякой робъ, и всякой свободенъ, [ь]скрыхѫ ся въ пещеры-тѣ и въ канары-тѣ на планины-тѣ, 16 [э]И казуватъ на планины-тѣ и на канары-тѣ: Паднѣте върхъ насъ, и скрыйте ны отъ лице-то на сѣдящій-тъ на прѣстолъ-тъ, и отъ гнѣвъ-тъ на Агне-то; 17 Защото [ю]дойде голѣмый-тъ день на неговый-тъ гнѣвъ; и [я]кой може да устои?

ГЛАВА 7.

1 И слѣдъ това видѣхъ четыри ангелы че стоехѫ на четыри-тѣ ѫгла на земѭ-тѫ, и [а]държехѫ четыри-тѣ вѣтрове земны, [б]да не духа вѣтръ по земѭ-тѫ, нито по море-то, нито на никое дърво. 2 И видѣхъ другъ ангелъ че възлѣзе отъ истокъ на слънце-то, който имаше печать на Бога живаго; и извыка съ гласъ голѣмъ къмъ четыри-тѣ ангела, на които бѣ дадено да 3 поврѣдятъ земѭ-тѫ и море-то, И казуваше *имъ:* [в]Не поврѣждайте земѭ-тѫ, нито море-то, нито дръвія-та, [г]доклѣ ударимъ печать [д]на чела-та на рабы-тѣ на 4 Бога нашего. [е]И чухъ число-то на печатаны-тѣ, [ж]сто и четыридесеть и четыри тысящи *бѣхѫ* печатани отъ всичкы-тѣ племена на сынове-тѣ Израилевы; 5 Отъ племе-то Іудово, дванадесеть тысящи печатани; отъ племе-то Рувимово, дванадесеть тысящи печатани; отъ племе-то Гадово, дванадесеть тысящи печатани; 6 Отъ племе-то Асирово, дванадесеть тысящи печатани; отъ племе-то Нефѳалимово дванадесеть тысящи печатани; отъ племе-то Манассіево, дванадесеть тысящи печатани; 7 Отъ племе-то Симеоново дванадесеть тысящи печатани; отъ племе-то Левіево дванадесеть тысящи печатани; отъ племе-то Иссахарово, дванадасеть тысящи печатани; 8 Отъ племе-то Завулоново, дванадесеть тысящи печатани; отъ племе-то Іосифово, дванадесеть тысящи печатани; отъ племе-то Веніаминово, дванадесеть тысящи печатани.

9 Слѣдъ това видѣхъ, и ето [з]народъ много, когото никой не можаше да изброи, [и]отъ всичкы-тѣ колѣна и племена и народы и языцы, които стоехѫ прѣдъ прѣстолъ-тъ и прѣдъ Агне-то, [і]облѣчени въ бѣлы дрехы, и държехѫ финиковы 10 *вѣйкы* въ рѫцѣ, И выкахѫ съ голѣмъ гласъ и казувахѫ: [к]Спасеніе Богу нашему [л]който сѣди на прѣстолъ-тъ, *спасеніе* и на Агне-то. 11 [м]И всичкы-тѣ ангели стоехѫ около прѣстолъ-тъ и *около* старцы-тѣ и четыри-тѣ животны, и паднѫхѫ на лице прѣдъ прѣстола, та ся поклонихѫ Богу, 12 И [н]казувахѫ: Аминь; благословеніе, и слава, и прѣмудрость, и благодареніе, и почесть, и сила, и крѣпость, Богу нашему въ вѣкы вѣковъ. Аминь.

13 И отговори единъ отъ старцы-тѣ, та ми

з Гл. 4; 7.
и Зах. 6; 2.
і Гл. 9; 4.
к Гл. 4; 7.
л Зах. 6; 3.
м Іез. 14; 21.
н Лев. 26; 22.
о Гл. 8; 3. 9; 13. 14; 18.
п Гл. 20; 4.
р Гл. 1; 9.
с 2 Тим. 1; 8. Гл. 12; 17. 19; 10.
т Зах. 1; 12.
у Гл. 3; 7.
ф Гл. 11; 18. 19; 2.
х Гл. 3; 4, 5. 7; 9. 14.
ц Евр. 11; 40. Гл. 14; 13.
ч Гл. 16; 18.
ш Іоил. 2; 10, 31. 3; 15. Мат. 24; 29. Дѣян. 2; 20.
щ Гл. 8; 10. 9; 1.
ы Псал. 102; 26. Иса. 34; 4. Евр. 1; 12, 13.
ы Іер. 3; 23. 4; 24. Гл. 16; 20.
ь Иса. 2; 19.
э Осія 10; 8. Лук. 23; 30. Гл. 9; 6.
ю Иса. 13; 6 и дрг. Соф. 1; 14 и дрг. Гл. 16; 14.
я Псал. 76; 6.

—

а Дан. 7; 2.
б Гл. 9; 4.
в Гл. 6; 6. 9; 4.
г Іез. 9; 4. Гл. 14; 1.
д Гл. 22; 4.
е Гл. 9; 16.
ж Гл. 14; 1.
з Рим. 11; 25.
и Гл. 5; 9.
і Гл. 3; 5, 18. 4; 4. 6; 11. Ст. 14.
к Псал. 3; 8. Иса. 43; 11. Іер. 3; 23. Осія 13; 4. Гл. 19; 1.
л Гл. 5; 13.
м Гл. 4; 6.
н Гл. 5; 13, 14.

каза: Тѣзи облѣчени-тѣ въ [о]бѣлы-тѣ дрехы, кои сѫ, и отъ кѫдѣ сѫ дошли? 14 И рѣкохъ му: Господине, ты знаешь. И рече ми: [п]Тѣ сѫ които идѫтъ отъ голѣмѫ-тѫ скърбь; и [р]опрахѫ дрехы-тѣ си, още избѣлихѫ дрехы-тѣ си въ кръвь-тѫ на Агне-то. 15 За това сѫ прѣдъ прѣстолъ-тъ Божій, и служатъ нему день и нощь въ неговый-тъ храмъ; и сѣдящій-тъ на прѣстолъ-тъ [с]ще распростре скиніѭ-тѫ си връху тѣхъ. 16 [т]Нѣма да огладнѣѭтъ вече, нито да ожеднѣѭтъ вече, [у]нито ще гы удари слънце-то, нито нѣкой пекъ; 17 Защото Агне-то което е посрѣдъ прѣстолъ-тъ [ф]ще гы упасе, и ще гы заведе на живы изворы отъ воды, и [х]ще обърше Богъ всякѫ сълзѫ отъ очи-тѣ имъ.

ГЛАВА 8.

1 И [а]когато отвори седмый-тъ печать, мълчаніе быде на небе-то колкото до половинъ часъ. 2 И [б]видѣхъ седмь-тѣ ангелы, които стоехѫ прѣдъ Бога, и [в]дадохѫ имъ ся седмь трѫбы. 3 И дойде другъ ангелъ, та застанѫ при олтарь-тъ, и държеше златнѫ кадилницѫ; и даде ся нему темянъ много, да принесе [г]съ молитвы-тѣ на вси-тѣ святыи, [д]надъ златный-тъ олтарь, който бѣ прѣдъ прѣстолъ-тъ. 4 И [е]възлѣзе прѣдъ Бога дымъ тъ кадилный съ молитвы-тѣ на святыи-тѣ отъ рѫкѫ тѫ на ангела. 5 И зѣ ангелъ-тъ кадилницѫ-тѫ, и напълни іѭ отъ огнь-тъ на олтарь-тъ, и хвърли на земѭ-тѫ; [ж]и станѫхѫ гласове и гръмове и свѣткавицы [з]и трусъ.

6 И седмь-тѣ ангели които държехѫ седмь-тѣ трѫбы, приготвихѫ ся да затрѫбятъ. 7 И първый-тъ ангелъ затрѫби, и [и]станѫ градъ и огнь размѣсенъ съ кръвь, и [і]паднѫхѫ на земѭ-тѫ; и трета-та часть [к]отъ дрьвія-та изгорѣхѫ, и всяка трѣва зелена изгорѣ.

8 И вторый-тъ ангелъ затрѫби, и *нѣщо* [л]като планина голѣма която съ огнь горѣше хвърли ся въ море-то; и [м]трета-та часть на море-то [н]станѫ кръвь, 9 Та [о]измрѣ трета-та часть на одушевленны-тѣ създанія които бѣхѫ въ море-то; и трета-та часть на кораби-тѣ ся погуби.

10 И третій-тъ ангелъ затрѫби, и [п]паднѫ отъ небе-то звѣзда голѣма която горѣше като свѣщь, [р]и паднѫ врьхъ третѫ-тѫ часть на рѣкы-тѣ, и върхъ изворы-тѣ водны. 11 [с]А име-то на звѣздѫ-тѫ ся казува Пелинъ; [т]и станѫ трета-та часть на воды-тѣ пелинъ, и много человѣци измрѣхѫ отъ воды-тѣ, защото ся вгорчихѫ.

12 [у]И четвьртый-тъ ангелъ затрѫби, и удари ся трета-та часть на слънце-то, и трета-та часть на лунѫ-тѫ, и трета-та часть на звѣзды-тѣ, щото да потьмнѣе трета-та имъ часть, и трета-та часть на день-тъ да не свѣти, така и на нощь-тѫ. 13 И видѣхъ, [ф]и чухъ единъ ангелъ който лѣтѣше по срѣдъ небе-то и говоряше съ голѣмъ гласъ: [х]Горко, горко, горко на тѣзи които живѣѭтъ на земѭ-тѫ, за останѫлы-тѣ гласове отъ трѫбы-тѣ на трима-та ангелы, които има да затрѫбятъ!

ГЛАВА 9.

1 И петый-тъ ангелъ затрѫби, [а]и видѣхъ че паднѫ на земѭ-тѫ звѣзда отъ небето, и даде ѝ ся ключъ-тъ [б]отъ пропасть-тѫ на безднѫ-тѫ. 2 И отвори пропасть-тѫ на безднѫ-тѫ; и [в]възлѣзе дымъ отъ пропасть тѫ като дымъ отъ голѣмѫ пещь; и потьмнѣ слънце-то и въздухъ-тъ отъ дымъ тъ на пропасть-тѫ. 3 И отъ дымъ-тъ излѣзохѫ [г]скакалци по земѭ-тѫ, и даде имъ ся власть, [д]както иматъ власть скорпіи-тѣ земны; 4 И рече имъ ся [е]да не поврѣдятъ трѣвѫ-тѫ на земѭ-тѫ, нито [ж]нѣкой злакъ, нито нѣкое дьрво, но тъкмо человѣцы-тѣ които нѣматъ [з]печать-тъ Божій на чела-та си. 5 И даде имъ ся да гы не убиватъ, [и]но да гы мѫчатъ петь мѣсеца, и тѣхна-та мѫка бѣше като мѫка отъ скорпіѭ, кога ожили человѣка. 6 И прѣзъ оныя дни [і]ще потърсятъ человѣци-тѣ смърть-тѫ, и нѣма да іѭ намѣрятъ; и ще пожелаѭтъ да умрѫтъ, и смърть-та ще бѣга отъ тѣхъ. 7 И [к]подобіе-то на скакалцы-тѣ бѣ както на коніе приготвены за бой; и на главы-тѣ имъ имаше като вѣнци подобни на злато, и [л]лица-та имъ като человѣчески лица. 8 А косми имахѫ като космы-тѣ на жены-тѣ, и [м]зѫби-тѣ имъ бѣхѫ като на львове; 9 Още имахѫ брони, както брони желѣзны; и гласъ-тъ на крыла-та имъ бѣ [н]като гласъ отъ колесницы съ много коніе кога тичатъ на бой. 10 Имахѫ и опашкы подобны на скорпіины, и жилà имахѫ на опашкы-тѣ си;

о Ст. 9.
п Гл. 6; 9. 17; 6.
р Иса. 1; 18 Евр. 9; 14. 1 Іоан. 1; 7. Гл. 1; 5. Виж Зах. 3; 3, 4. 5.
с Иса. 4: 5, 6. Гл. 21; 3.
т Иса. 49; 10.
у Псал. 121; 6. Гл. 21; 4.
ф Псал. 23; 1 36; 8. Іоан. 10; 11, 14
х Иса. 25; 8. Гл. 21; 4.

—

а Гл. 6; 1.
б Мат. 18; 10. Лук. 1; 19.
в 2 Лѣт. 29; 25 до 28.
г Гл. 5; 8.
д Исх. 30; 1. Гл. 6; 9.
е Псал. 141; 2. Лук. 1; 10.
ж Гл. 16; 18.
з 2 Цар. 22; 8. 3 Цар. 19; 11. Дѣян 4. 31.
и Іез. 38; 22.
і Гл. 16. 2
к Иса. 2; 13. Гл. 9; 4.
л Іер 51; 25. Амос. 7; 4.
м Гл. 16; 3.
н Іез. 14; 19.
о Гл. 16; 3.
п Иса. 14· 12. Гл. 9; 1.
р Гл 16; 4.
с Руо. 1; 2 .
т Исх. 15; 23. Іер. 9; 15. 23: 15.
у Иса 13: 10. Амос. 8; 9.
ф Гл. 14. 6. 19; 17.
х Гл. 9; 12. 11; 14.

—

а Лук. 10; 18. Гл. 8; 10.
б Лук. 8, 31. Ст. 2, 11. Гл. 17; 8. 20; 1.
в Іоил. 2; 2, 10.
г Исх. 10; 4. Сжд. 7; 12.
д Ст. 10.
е Гл. 6; 6. 7; 3.
ж Гл. 8; 7.
з Гл 7; 3. Виж Исх. 12; 23. Іез. 9; 4.
и Ст 10. Гл. 11; 7.
і Іов. 3; 21. Иса. 2; 19. Іер. 8; 3. Гл 6, 16.
к Іоил. 2; 4.
л Дан. 7; 8.
м Іоил. 1; 6.
н Іоил. 2; 5, 6, 7.

и [ф]власть-та имъ бѣ да врѣдятъ человѣцы-тѣ петь мѣсеца. 11 [х]И надъ себе си имахѫ царь, [р]ангелъ-тъ на безднѫ-тѫ, който по Еврейскы ся казува Авадлонъ, а на Еллинскый языкъ има име Аполліонъ. 12 [с]Едно-то горко минѫ, ето, двѣ горкы още идѫтъ слѣдъ това.

13 И шестый-тъ ангелъ затрѫби, и чухъ единъ гласъ отъ четыри-тѣ рогове на златный-тъ олтарь прѣдъ Бога, 14 Че казуваше на шестый-тъ ангелъ, що имаше трѫбѫ-тѫ: Развьржи четыри-тѣ ангелы вьрзаны-тѣ [т]при голѣмѫ-тѫ рѣкѫ Евфратъ. 15 И развьрзани быхѫ четыри-тѣ ангели, приготвени-тѣ за часъ-тъ и день-тъ и мѣсецъ-тъ и годинѫ-тѫ, да убіѭтъ третѫ-тѫ часть отъ человѣцы-тѣ. 16 И [у]число-то на войны-тѣ [ф]конницы-тѣ бѣше двѣстѣ миліона: [х]и чухъ число-то имъ. 17 И така видѣхъ коніе-тѣ въ видѣніе, и възсѣднѫлы-тѣ на тѣхъ че имахѫ брони огненны, и іациноовы, и жупелны; и [ц]главы-тѣ на коніе-тѣ бѣхѫ като главы на львове, и изъ уста-та имъ излѣзуваше огнь и дымъ и жупелъ. 18 И отъ тѣзи тритѣ, отъ огнь-тъ, и отъ дымъ-тъ, и отъ жупелъ-тъ, що излѣзувахѫ изъ уста-та имъ, убити быхѫ трета-та часть отъ человѣцы-тѣ. 19 Защото сила-та имъ бѣ въ уста-та имъ и въ опашкы-тѣ имъ, понеже [ч]опашкы-тѣ имъ бѣхѫ подобны на зміи, и имахѫ главы, и съ тѣхъ поврѣждавахѫ. 20 И останѫли-тѣ отъ человѣцы-тѣ които не быхѫ убити отъ тѣзи язвы, не ся нито [ш]покаяхѫ отъ дѣла-та на рѫцѣ-тѣ си, да ся не кланятъ *вече* [щ]на бѣсове-тѣ и на златны-тѣ [а]и сребьрны-тѣ и мѣдны-тѣ и каменны-тѣ и дьрвены-тѣ идолы, които нито да гледатъ можѫтъ, нито да чуѭтъ, нито да ходятъ; 21 И не ся покаяхѫ нито отъ убійства-та си, [б]нито отъ чародѣянія-та си, нито отъ блудства-та си, нито отъ кражбы-тѣ си.

ГЛАВА 10.

1 И видѣхъ другъ ангелъ крѣпъкъ който слазяше отъ небе-то, облѣченъ въ облакъ; [а]и на главѫ-тѫ *му* дѫга; [б]и лице-то му като слънце, [в]и нозѣ-тѣ му като стълпове огненни; 2 И имаше въ рѫкѫ-тѫ си книжкѫ разгънатѫ; [г]и тури деснѫ-тѫ си ногѫ на море-то, а лѣвѫ-тѫ на земѭ-тѫ, 3 Та извыка съ голѣмъ гласъ както рыкае львъ; и когато извыка *той*, [д]седмь-тѣ гръмове проговорихѫ свои-тѣ си гласове; 4 И когато изговорихѫ седмь-тѣ гръмове свои-тѣ си гласове, щѣхъ да пишѫ; и чухъ гласъ отъ небе-то, който ми казуваше: [е]Запечатай това което изговорихѫ седмь-тѣ гръмове, и недѣй го писа. 5 И ангелъ-тъ когото видѣхъ че стояше на море-то и на земѭ-тѫ [ж]дигнѫ рѫкѫ-тѫ си на небе-то, 6 И заклѣ ся въ Живущаго во вѣкы вѣковъ, [з]който е създалъ небе-то и каквото е въ него, и земѭ-тѫ и каквото е на неѭ, и море-то и каквото е въ него, [и]че не ще да има вече врѣме; 7 [і]Но въ дни-тѣ на гласъ-тъ на седмый-тъ ангелъ, когато затрѫби, тогази ще ся извьрши тайна-та Божія, както благовѣсти на свои-тѣ рабы пророцы-тѣ.

8 И [к]гласъ-тъ който чухъ отъ небе-то, пакъ говоряше съ мене, и думаше: Иди, земи разгънатѫ-тѫ книжкѫ въ рѫкѫ-тѫ на ангелъ-тъ, който стои на море-то и на земѭ-тѫ. 9 И отидохъ при ангелъ-тъ та му казахъ: [л]Дай ми книжкѫ-тѫ. И казува ми: Земи та ѭ изѣждь; и ще бѫде горчива въ коремъ-тъ ти, но въ уста-та ти ще бѫде сладка като медъ. 10 И зѣхъ книжкѫ-тѫ отъ рѫкѫ-тѫ на ангела, та ѭ изѣдохъ: и [м]бѣше въ уста-та ми сладка като медъ; и като ѭ изѣдохъ, [н]вгорчи ся коремъ-тъ ми. 11 И казува ми: Трѣбува пакъ да пророкувашь за народы и племена и языцы и царіе много.

ГЛАВА 11.

1 И даде ми ся [а]тръсть, като тояга; и ангелъ-тъ стояше и казуваше: [б]Стани та измѣри храмъ-тъ Божій, и олтарь-тъ, и тѣзи които ся кланятъ въ него; 2 Но [в]дворъ-тъ който е извънъ храмъ-тъ остави вънъ, и недѣй го измѣрва, [г]защото е даденъ на язычницы-тѣ, и святый-тъ градъ [д]ще тъпчатъ [е]четыридесеть и два мѣсеца. 3 И ще дамъ [ж]на двамина-та мои свидѣтели [з]да пророкуватъ [и]тысящѫ и двѣстѣ и шестдесеть дни, облѣчени во врѣтища. 4 Тѣ сѫ [і]двѣ-тѣ маслины и два-та свѣтилника, които стоятъ прѣдъ Бога, *Господа* на земѭ-тѫ. 5 И ако ище нѣкой да гы поврѣди, [к]излѣзува огнь изъ уста-та имъ, та изяда врагове-тѣ имъ; и [л]ако ище нѣкой да гы поврѣди, така трѣбува да бѫде убитъ той. 6 [м]Тѣ иматъ власть да заклю-

ф Ст. 5.
х Еѳес. 2; 2.
р Ст. 1.
с Гл. 8; 13.
т Гл. 16, 12.
у Псал. 68; 17. Дан. 7; 10.
ф Іез. 38; 4.
х Гл. 7: 4.
ц 1 Лѣт. 12; 8. Иса. 5; 28, 29.
ч Иса. 9; 15.
ш Втор. 31; 29.
щ Лев. 17; 7. Втор. 32; 17. Псал. 106; 37. 1 Кор. 10; 20.
а Псал. 115; 4. 135; 15. Дан. 5; 23.
б Гл. 22; 15.

—

а Іез. 1; 28.
б Мат. 17; 2. Гл. 1; 16.
в Гл. 1; 15.
г Мат. 28; 18.
д Гл. 8: 5.
е Дан. 8: 26. 12; 4, 9.
ж Исх. 6; 8. Дан. 12; 7.
з Неем. 9; 6. Гл. 4; 11. 14; 7.
и Дан. 12; 7. Гл. 16; 17.
і Гл. 11; 15.
к Ст. 4.
л Іер. 15; 16. Іез. 2; 8. 3; 1, 2, 3.
м Іез. 3; 3.
н Іез. 2; 10.

—

а Іез. 40; 3 и дрг. Зах. 2; 1. Гл. 21; 15.
б Числ. 23; 18.
в Іез. 40; 17, 20.
г Псал. 79; 1. Лук. 21; 24.
д Дан. 8; 10.
е Гл. 13; 5.
ж Гл. 20; 4.
з Гл. 19; 10.
и Гл. 12; 6.
і Псал. 52; 8. Іер. 11; 16. Зах. 4: 3, 11, 14.
к 4 Цар. 1; 10, 12. Іер. 1; 10. 5; 14. Іез. 13; 3. Осія. 6; 5.
л Числ. 16; 29.
м 3 Цар. 17; 1. Іак. 5; 16, 17.

чать небе-то, да не вали дъждь во врѣме-то на тѣхно-то пророкуваніе; [н]и имать власть надъ воды-тѣ, да гы прѣвращать на кръвь, и да поразять земіж-тж съсъ всякж язвж колкото пѫти бы поискали. 7 И [о]когато свършать свидѣтелство-то си, [п]звѣрь-тъ който възлѣзва [р]отъ безднж-тж [с]ще направи бой съ тѣхъ, и ще гы побѣди и ще гы убіе. 8 И трупове-тѣ имъ *ще лъжать* по улицы-тѣ [т]на голѣмый-тъ градъ, който духовно ся нарича Содомъ и Египеть, [у]дѣто и Господь нашъ бы распнжть; 9 И [ф]*множина* отъ народы-тѣ и племена-та и языцы-тѣ и колѣна-та ще гледать трупове-тѣ имъ три дена и половина, и [х]не ще да оставять да ся положать трупове-тѣ имъ въ гробове. 10 [ц]И жители-тѣ на земіж-тж ще ся възрадувать за тѣхъ, [ч]и ще ся възвеселять; и дарове единъ на другъ ще си проводять, [ш]защото тѣзи двама-та пророци мжчихж жители-тѣ на земіж-тж. 11 [щ]И слѣдъ три-тѣ дена и половина, [ъ]влѣзе въ тѣхъ духъ на животъ отъ Бога; и ся исправихж на нозѣ-тѣ си, и страхъ голѣмъ нападнж върхъ онѣзи които гы гледахж. 12 И чухж гласъ голѣмъ отъ небе-то който имъ казуваше: Възлѣзте тука. [ы]И възлѣзохж на небе-то [ь]въ облакъ, [ѣ]и видѣхж гы врагове-тѣ имъ. 13 И тозь часъ [ю]станж трусъ голѣмъ, [я]и паднж десета-та часть на градъ-тъ, та измрѣхж въ тойзи трусъ седмь тысящи души человѣцы; и останжли-тѣ ся уплашихж [ѫ]и въздадохж славж на Бога небеснаго. 14 [ѭ]Второ-то горко прѣминж; ето иде скоро и трето-то горко.

15 [а]И седмый-тъ ангелъ затржби, [б]и станжхж гласове голѣми на небе-то, които казувахж: [в]Царства-та свѣтовны станжхж *царства* на Господа нашего и на Христа неговъ, [г]и ще царува во вѣкы вѣковъ. 16 [д]И двадесеть-тѣ и четыри старци, които сѣдѣхж прѣдъ Бога на прѣстолы-тѣ си, паднжхж на лица-та си и поклонихж ся Богу, 17 И думахж: Благодаримъ ти, Господи Боже Вседържителю, [е]който си, който си былъ, и който ще бѫдешь, защото си пріялъ голѣмж-тж си силж, [ж]и воцарилъ си ся. 18 [з]И язычници-тѣ ся разгнѣвахж, и дойде твой-тъ гнѣвъ, и [и]врѣме-то на мъртвы-тѣ да ся сѫдять, и да дадешь заплатж-тж на твои-тѣ рабы пророцы-тѣ, и на святыи-тѣ, и на онѣзи които ся боять отъ име-то ти, [і]малы и голѣмы, и [к]да погубишь губители-тѣ на земіж-тж. 19 [л]И отвори ся храмъ-тъ Божій на небе-то, и яви ся ковчегъ-тъ на неговый-тъ завѣтъ въ храмъ-тъ му; [м]и станжхж свѣткавицы, и гласове, и грьмове, и трусъ, [н]и градъ голѣмъ.

ГЛАВА 12.

1 И знаменіе голѣмо ся яви на небе-то; жена облѣчена въ слънце-то, и луна-та подъ нозѣ-тѣ ѝ, и на главж-тж ѝ вѣнецъ отъ дванадесеть звѣзды. 2 И тя бѣ непразна, и выкаше отъ [а]болѣзни, и мжчаше ся да роди. 3 И яви ся друго знаменіе на небе-то, и ето [б]змѣй голѣмъ червенъ, [в]който имаше седмь главы и десеть рога; [г]и на главы-тѣ му седмь короны; 4 И [д]опашка-та му влачаше третж-тж часть [е]отъ звѣзды-тѣ небесны, и [ж]хвърли гы на земіж-тж, и змѣй-тъ ся спрѣ [з]прѣдъ женж-тж, която щѣше да роди, [и]за да изѣде чадо-то ѝ щомъ роди. 5 И роди дѣте мжжко, [і]което ще управява вси-тѣ народы съ жезлъ желѣзенъ, и нейно-то чадо бы грабнжто *и занесено* при Бога и при неговый-тъ прѣстолъ. 6 И [к]жена-та побѣгнж въ пустыніж-тж, дѣто имаше приготвено отъ Бога мѣсто, да іж хранять тамо [л]тысящж и двѣстѣ и шестдесеть дни.

7 И станж бой на небе-то; [м]Михаилъ и ангели-тѣ негови бихж ся [н]противъ змѣй-тъ; и змѣй-тъ ся би и ангели-тѣ неговы, 8 И не надвихж нито ся намѣри 9 вече за тѣхъ мѣсто по небе-то. И [о]свалень бы голѣмый-тъ [п]змѣй, староврѣменна-та онази змія, която ся нарича Діаволъ и Сатана, [р]който льсти всичкж вселеннжіж, [с]свалень бы на земіж-тж, свалени быхж и ангели-тѣ негови, съ него наедно. 10 И чухъ гласъ голѣмъ който говоряше на небеса: [т]Сега быде спасеніе-то и сила-та и царство-то на Бога нашего, и власть-та на Христа неговъ; защото низринжть бы клеветникъ-тъ на наши-тѣ братія, [у]който гы клеветѣше день и нощь прѣдъ Бога нашего. 11 И [ф]тѣ го побѣдихж съ кръвь-тж на Агне-то, и съсъ слово-то на свое-то свидѣтелство; и [х]не възлюбихж животъ-тъ си до смърть. 12 Заради това [ц]веселѣте ся,

н Иез. 7; 19.
о Лук. 13; 32.
п Гл. 13; 1, 11. 17; 8.
р Гл. 9; 2.
с Дан. 7; 21. Зах. 14; 2.
т Гл. 14; 8. 17; 1, 5. 18; 10.
у Евр. 13; 12. Гл. 18; 24.
ф Гл. 17; 15.
х Псал. 79; 2, 3.
ц Гл. 12; 12. 18; 3.
ч Есе. 9; 19, 22.
ш Гл. 16; 10.
щ Ст. 9.
ъ Iез. 37; 5, 9, 10, 14.
ы Иса. 14; 13. Гл. 12; 5.
ь Иса. 60; 8. Дѣян. 1; 9.
ѣ 4 Цар. 2; 1, 5, 7.
ю Гл. 6; 12.
я Гл. 16; 19.
ѫ Iис. Нав. 7; 19. Гл. 14; 7. 15; 4.
ѭ Гл. 8; 13. 9; 12. 15; 1.
а Гл. 10; 7.
б Иса. 27; 13. Гл. 16; 17. 19; 6.
в Гл. 12; 10.
г Дан. 2; 44. 7; 14, 18, 27.
д Гл. 4; 4. 5; 8. 19; 4.
е Гл. 1; 4, 8. 4; 8. 16; 5.
ж Гл. 19; 6.
з Ст. 2. 9.
и Дан. 7; 9, 10. Гл. 6; 10.
і Гл. 19; 5.
к Гл. 13; 10. 18; 6.
л Гл. 15; 5, 8.
м Гл. 8; 5. 16; 18.
н Гл. 16; 21.

—

а Иса. 66; 7. Гал. 4; 19.
б Гл. 17; 3.
в Гл. 17; 9, 10.
г Гл. 13; 1.
д Гл. 9; 10, 19.
е Гл. 17; 18.
ж Дан. 8; 10.
з Ст. 2.
и Исх. 1; 16.
і Псал. 2; 9. Гл. 2; 27. 19; 15.
к Ст. 4.
л Гл. 11; 3.
м Дан. 10; 13, 21. 12; 1.
н Ст. 8. Гл. 20; 2.
о Лук. 10; 18. Iоан 12; 31.
п Быт 3; 1, 4. Гл. 20; 2.
р Гл. 20; 3.
с Гл. 9; 1.
т Гл. 11; 15. 19; 1.
у Iов 1; 9. 2; 5. Зах. 3; 1.
ф Рим. 8; 33, 34, 37. 16; 20.
х Лук. 14; 26.
ц Псал. 96; 11. Иса. 49; 13. Гл. 18; 20.

небеса, и вы които живѣете въ тѣхъ. [ч]Горко вамъ които живѣете на земѭ-тж и на море-то, защото слѣзе діаволъ-тъ у васъ много разяренъ, [ш]понеже знае че 13 малко врѣме има. И като видѣ змѣй-тъ че бы свален на земѭ-тж, погнж [щ]женж-тж, която бѣ родила мжжко-то дѣте. 14 И [ъ]дадохж ся на женж-тж двѣ крылѣ на голѣмъ орелъ [ы]да лѣти [ь]въ пустынѭ-тж на мѣсто-то си, тамо дѣто ѭ хранятъ [ѣ]врѣме и врѣмена и половинъ врѣме, 15 *потулена* отъ лице-то на змѣй-тъ. И [ю]испуснж змѣй-тъ слѣдъ женж-тж изъ уста-та си водж като рѣкж, да стори 16 да ѭ повлѣче рѣка-та. И помогнж земя-та на женж-тж, и отвори земя-та уста-та си и погълнж рѣкж-тж коѭто бѣ испуснжлъ змѣй-тъ изъ уста-та си. 17 И прогнѣва ся змѣй-тъ върхъ женж-тж, [я]и отиде да направи бой съ останжлы-тѣ отъ нейно-то сѣме, [ѫ]които пазятъ заповѣди-тѣ Божіи, и иматъ [ѭ]свидѣтелство-то Іисусъ Христово.

ГЛАВА 13.

1 И застанжхъ на пѣсъкъ-тъ морскый, и [а]видѣхъ звѣрь който възлѣзуваше отъ море-то, [б]който имаше седмь главы и десеть рога; и на рогове-тѣ му десеть короны, и на главы-тѣ му имена богохулны. 2 [в]И звѣрь-тъ когото видѣхъ приличаше на рысъ, и [г]крака-та му бѣхж като на мечкж, и [д]уста-та му като уста на львъ; и [е]змѣй-тъ даде нему силж-тж си, [ж]и прѣ- 3 столъ-тъ си, [з]и власть голѣмж. И видѣхъ еднж отъ главы-тѣ му [и]като раненж смъртно; и смъртоносна-та негова рана оздравѣ; [і]и почуди ся всичка-та земя на слѣдъ звѣрь-тъ; и поклонихж ся на змѣй-тъ, 4 който даде на звѣрь-тъ власть; И поклонихж ся на звѣрь-тъ, и думахж: [к]Кой е подобенъ на звѣрь-тъ? Кой може да ся 5 бори съ него? И дадохж му ся [л]уста да говорятъ гордѣливо и богохулно; даде му ся още власть да направи *каквото ще* 6 [м]четыридесеть и два мѣсеца. И отвори уста-та си на хулы върхъ Бога, да хули име-то му, [н]и жилище-то му, и тѣзи които 7 живѣѭтъ на небеса. И даде му ся [о]да направи бой съсъ святыи-тѣ, и да гы побѣди, [п]и даде му ся власть надъ всяко 8 племе и языкъ и народъ. И ще му ся поклонятъ всичкы що живѣѭтъ на земѭ-тж, [р]на които имена-та не сж написаны [с]отъ създаніе міра въ книгж-тж 9 на животъ-тъ на заклано-то Агне. [т]Който 10 има ухо, нека слуша. [у]Който заводжда въ плѣнъ, въ плѣнъ ще отиде; [ф]който убіе съ ножъ, той трѣбува отъ ножъ убитъ да бжде. [х]Тука е търпѣніе-то и вѣра-та на святыи-тѣ.

11 И видѣхъ другъ звѣрь който [ц]възлѣзуваше отъ земѭ-тж, и имаше два рога подобны на агнешкы, и говоряше като 12 змѣй. И дѣйствуваше съсъ всичкж-тж власть на първый-тъ звѣрь прѣдъ него, и стори *щото* земя-та и живущи-тѣ на неѭ да ся поклонятъ на първый-тъ звѣрь, [ч]на когото смъртоносна-та рана бѣ оздра- 13 вѣла. И [ш]правяше знаменія голѣмы, [щ]щото направи и огнь да слѣзва отъ небе-то на 14 земѭ-тж прѣдъ человѣцы-тѣ. И [ъ]льстяше живущы-тѣ на земѭ-тж, [ы]поради знаменія-та които му ся дадохж да направи прѣдъ звѣрь-тъ, и говоряше на живущы-тѣ по земѭ-тж да направятъ образъ на звѣрь-тъ, който имаше ранж-тж отъ ножъ, 15 [ь]и оживѣ. И даде му ся да даде духъ на образъ-тъ звѣровъ, така що да продума образъ-тъ звѣровъ, и [ѣ]да стори щото които ся не поклонятъ на звѣро- 16 вый-тъ образъ, да бждатъ убити. И струваше всичкы-тѣ, малкы и голѣмы, и богаты и сиромасы, и свободны и рабы, [ю]да пріимжтъ бѣлѣгъ на деснж-тж си 17 ржкж, или на чела-та си. И да не може никой да купи или да продаде, освѣнь който има бѣлѣгъ-тъ, или [я]име-то звѣрово, 18 или [ѫ]число-то на негово-то име. [ѭ]Тука е мудрость-та; който има умъ нека смѣтне [а]число-то на звѣрь-тъ, [б]защото е число на человѣкъ, и число-то му е шестстотинъ и шестдесеть и шесть.

ГЛАВА 14.

1 И видѣхъ, и ето [а]Агне стояше на горж-тж Сіонъ, и съ него [б]сто и четыридесеть и четыри тысящы, [в]които имахж име-то на негово-тъ Отецъ написано на чела- 2 та си. И чухъ гласъ отъ небе-то [г]като гласъ на много воды, и като гласъ на гръмъ голѣмъ; и чухъ гласъ на [д]свирцы, които 3 свиряхж съ кытары-тѣ си. [е]И пѣяхж

ч Гл. 8; 13. 11; 10.
ш Гл. 10; 6.
щ Ст. 5.
ъ Исх. 19; 4.
ы Ст. 6.
ь Гл. 17; 3.
ѣ Дан. 7; 25. 12; 7.
ю Иса. 59; 19.
я Быт. 3; 15. Гл. 11; 7. 13; 7.
ѫ Гл. 14; 12.
ѭ 1 Кор. 2; 1. 1 Іоан. 5; 10. Гл. 1; 2, 9. 6; 9 20; 4.

—

а Дан. 7; 2, 7.
б Гл. 12; 3. 17; 3, 9, 12.
в Дан. 7; 6.
г Дан. 7; 5.
д Дан. 7; 4.
е Гл. 12; 9.
ж Гл. 16; 10.
з Гл. 12; 4.
и Ст. 12, 14.
і Гл. 17; 8.
к Гл. 18; 18
л Дан. 7; 8, 11, 25. 11; 36.
м Гл. 11; 2. 12; 6
н Іоан. 1; 14. Кол. 2; 9.
о Дан. 7; 21. Гл. 11; 7. 12; 17.
п Гл. 11; 18. 17; 15.
р Исх. 32; 32. Дан. 12; 1. Фил. 4; 3. Гл. 3; 5. 20; 12, 15. 21; 27.
с Гл. 17; 8.
т Гл. 2; 7.
у Иса. 33; 1.
ф Быт. 9; 6. Мат. 26; 52.
х Гл. 14; 12.
ц Гл. 11; 7.
ч Ст. 3.
ш Втор. 13; 1, 2, 3. Мат. 24; 24. 2 Сол. 2; 9. Гл. 16; 14.
щ 3 Цар. 18; 38. 4 Цар. 1; 10, 12.
ъ Гл. 12; 9. 19; 20.
ы 2 Сол. 2; 9, 10.
ь 4 Цар. 20; 7.
ѣ Гл. 16; 2. 19; 20. 20; 4.
ю Гл. 14; 9. 19; 20. 20; 4.
я Гл. 14; 11.
ѫ Гл. 15; 2.
ѭ Гл. 17; 9.
а Гл. 15; 2.
б Гл. 21; 17.

—

а Гл. 5; 6.
б Гл. 7; 4.
в Гл. 7; 3. 13; 16.
г Гл. 1; 15; 19; 6.
д Гл. 5; 8.
е Гл. 5; 9. 15; 3.

като новѫ пѣснь прѣдъ прѣстолъ-тъ, и прѣдъ четыри-тѣ животны и старцы-тѣ; и никой не можаше да научи пѣснь-тѫ, [ж]тъкмо сто и четыридесеть и четыри тысящи искупены-тѣ отъ земіѭ-тѫ. 4 Тѣ сѫ които ся не оскверньхѫ съсъ жены; [з]защото дѣвственници сѫ; тѣ сѫ [и]които слѣдуватъ Агне-то кѫдѣто и да иде; [і]тѣ сѫ искупени отъ человѣцы-тѣ, [к]начатки Богу и на Агне-то; 5 И [л]въ уста-та имъ льсть не ся намѣри; защото [м]сѫ непорочни прѣдъ прѣстолъ-тъ Божій.

6 И видѣхъ другъ ангелъ че [н]летѣше посрѣдъ небе-то, [о]който имаше вѣчно-то благовѣстіе, да проповѣда на живущы-тѣ по земіѭ-тѫ и [п]на всяко колѣно и племе 7 и языкъ и народъ, И казуваше съ гласъ голѣмъ: [р]Убойте ся отъ Бога, и въздайте нему славѫ, защото дойде часъ-тъ на неговый-тъ сѫдъ; и [с]поклонѣте ся тому който е направилъ небе-то и земіѭ-тѫ и море-то и изворы-тѣ на воды-тѣ.

8 И другъ ангелъ идяше слѣдъ *него* и казуваше: [т]Паднѫ, паднѫ Вавилонъ, [у]градъ-тъ голѣмый; защото отъ вино-то на ярость-тѫ на свое-то блудодѣяніе напои всичкы-тѣ народы. 9 И третій ангелъ идяше слѣдъ тѣхъ, и казуваше съ гласъ голѣмъ: [ф]Който ся кланя на звѣрь-тъ и на образъ-тъ неговъ, и зема бѣлѣгъ на 10 чело-то си или на рѫкѫ-тѫ си, [х]Той ще піе отъ вино-то на Божіѭ-тѫ ярость, [ц]наляно-то чисто [ч]въ чашѫ-тѫ на гнѣвъ-тъ му; и [ш]ще бѫде мѫченъ [щ]съ огнь и съсъ жупелъ прѣдъ святы-тѣ ангелы и прѣдъ 11 Агне-то. [ъ]И дымъ-тъ на тѣхно-то мѫченіе възлѣзува во вѣкы вѣковъ, и нѣматъ отдъхновеніе ни день ни нощь тѣзи които ся кланятъ на звѣрь-тъ и на образъ-тъ неговъ, и който пріима бѣлѣгъ-тъ на него-то име. 12 [ы]Тука е търпѣніе-то на святы-тѣ; [ь]тука сѫ тѣзи които пазятъ заповѣди-тѣ Божіи и вѣрѫ-тѫ Іисусовѫ.

13 И чухъ гласъ отъ небе-то който ми казуваше: Пиши: [ѣ]Блажени мъртви-тѣ [ю]които умиратъ отъ нынѣ въ Господа. Ей, казува Духъ-тъ, [я]да си починѫтъ отъ трудове-тѣ си, и дѣла-та имъ ходятъ слѣдъ тѣхъ.

14 И видѣхъ, и ето облакъ бѣлъ, и на облакъ-тъ сѣдѣше единъ [ѫ]подобенъ Сыну человѣческому, и [ѭ]имаше на главѫ-тѫ си златенъ вѣнецъ, и въ рѫкѫ-тѫ си 15 сърпъ остръ. И [а]другъ ангелъ излѣзе изъ храмъ-тъ, и викаше съ голѣмъ гласъ на тогози, който сѣдѣше на облакъ-тъ: [б]Простри сърпъ-тъ си и жьни; защото дойде ти часъ-тъ да жьнешь, [в]понеже изсъхнѫ 16 жетва-та земна. И онзи който сѣдѣше на облакъ-тъ, положи сърпъ-тъ си на земіѭ-тѫ, и пожьната бы земя-та.

17 И другъ ангелъ излѣзе изъ храмъ-тъ който е на небе-то, и държаше и той 18 сърпъ остръ. И другъ ангелъ излѣзе изъ олтарь-тъ, който [г]имаше власть надъ огнь-тъ, и извыка съ выкъ голѣмъ на тогози който имаше острый-тъ сърпъ, и каза: [д]Простри острый-тъ си сърпъ, и обери гроздове-тѣ на земно-то лозіе, 19 защото узрѣя вече гроздіе-то му. И положи ангелъ-тъ сърпъ-тъ си на земіѭ-тѫ, и обра лозіе-то земно, и хвърли *обрано-то* [е]въ голѣмый-тъ жлебъ на Божіѭ-тѫ я- 20 рость. И [ж]истѫпканъ бы жлебъ-тъ [з]вънъ отъ градъ-тъ, и потече кръвь изъ жлебъ-тъ дори [и]до узды-тѣ на коніе-тѣ, въ разстояніе на тысящѫ и шестстотинъ стадіи.

ГЛАВА 15.

1 И [а]видѣхъ друго знаменіе на небе-то голѣмо и чудно, седмь [б]ангелы, които държехѫ седмь-тѣ послѣдни язвы, [в]защото 2 въ тѣхъ ся свърши Божія-та ярость. И [г]видѣхъ като море стъклено [д]размѣсено съ огнь; и тѣзи които бѣхѫ побѣдили звѣрь-тъ, и образъ-тъ неговъ, и [е]бѣлѣгъ-тъ неговъ, и число-то на негово-то име, че стоехѫ на стъклено-то море, и [ж]държехѫ 3 кытары Божіи, [з]И пѣяхѫ пѣснь-тѫ на Моисея Божій-тъ рабъ и пѣснь-тѫ на Агне-то, и казувахѫ: [и]Великы и чудны сѫ твои-тѣ дѣла, Господи Боже Вседържителю; [і]праведны и истинны сѫ твои-тѣ пѫтища, Царю на святыи-тѣ. 4 [к]Кой нѣма да ся убои отъ тебе, Господи, и да прослави твое-то име? защото само ты си святъ; [л]защото вси-тѣ племена ще дойдѫтъ и ще ся поклонятъ прѣдъ тебе, защото ся явихѫ твои-тѣ праведны сѫдбы.

5 И слѣдъ това видѣхъ, и ето на небето ся [м]отвори храмъ-тъ на скиніѭ-тѫ 6 на свидѣтелство то; И [н]излѣзохѫ изъ храмъ-тъ седмь-тѣ ангели, които държехѫ седмь-тѣ язвы, [о]облѣчени въ чисты и свѣ-

ж Ст. 1.
з 2 Кор. 11; 2.
и Гл. 3: 4 7; 15, 17. 17. 14.
і Гл. 5; 9.
к Іак. 1; 18.
л Псал. 32; 2. Соф 3; 13.
м Ефес 5: 27. Іуд. 24.
н Гл. 8; 13.
о Ефес. 3: 9, 10, 11. Тит. 1; 2.
п Гл 13; 7.
р Гл. 11: 18. 15: 4.
с Неем. 9: 6. Псал. 33; 6 124; 8 146; 5, 6. Дѣян. 14; 15. 17; 24.
т Иса. 21; 9. Іер. 51; 8. Гл. 18; 2.
у Іер. 51; 7. Гл. 11; 8. 16; 19. 17; 2, 5. 18; 3, 10, 18, 21. 19; 2.
ф Гл. 13; 14, 15, 16.
х Псал. 75; 8. Иса. 51; 17. Іер. 25; 15.
ц Гл. 18; 6.
ч Гл. 16; 19.
ш Гл. 20; 10.
щ Гл 19: 20
ъ Иса 34: 10. Гл. 19; 3.
ы Гл 13: 10.
ь Гл. 12; 17.
ѣ Екк. 4: 1, 2 Гл 20: 6.
ю 1 Кор. 15; 18. 1 Сол. 4; 16.
я 2 Сол. 1; 7. Евр. 4; 9, 10. Гл. 6; 11.
ѫ Іез. 1; 26. Дан. 7; 13. Гл. 1: 13.
ѭ Гл. 6; 2.
а Гл. 16; 17.
б Іоил. 3; 13. Мат. 13; 39.
в Іер. 51; 33. Гл. 13; 12.
г Гл. 16; 8.
д Іоил. 3: 13.
е Гл. 19; 15.
ж Иса. 63: 3. Плач. 1; 15.
з Евр. 13: 12. Гл. 11; 8.
и Гл. 19; 14.

—

а Гл. 12: 1, 3.
б Гл. 16; 1. 21; 9.
в Гл. 14; 10.
г Гл. 4; 6. 21; 18.
д Мат. 3; 11.
е Гл. 13; 15, 16, 17.
ж Гл 5; 8. 14; 2.
з Исх. 15; 1. Втор. 31; 30. Гл. 14; 3.
и Втор 32; 4. Псал. 111; 2. 139; 14.
і Псал. 145; 17. Осія 14; 9. Гл. 16; 7.
к Исх. 15; 14, 15, 16. Іер. 10; 7.
л Иса. 66: 23.
м Гл 11: 19. Вижь и Числ. 1; 50.
н Ст. 1.
о Исх. 28; 6, 8. Іез. 44; 17, 18. Гл. 1; 13.

тлы ленены *дрехы*, и прѣпасани прѣзъ 7 грѫды-тѣ съсъ златны поясы. И [п]едно отъ четыри-тѣ животны даде на седмь-тѣ ангелы седмь златны чашы, пълны съ ярость [р]отъ Бога живущаго въ вѣкы вѣ- 8 ковъ. И [с]напълни ся храмъ-тъ съ дымъ [т]отъ славѫ-тѫ Божіѭ, и отъ силѫ-тѫ неговѫ; и никой не можаше да влѣзе въ храмъ-тъ, доклѣ ся не свършатъ седмь-тѣ язвы на седмь-тѣ ангелы.

ГЛАВА 16.

1 И чухъ изъ храмъ-тъ гласъ голѣмъ който казуваше [а]на седмь-тѣ ангелы: Идѣте та излѣйте на земіѭ-тѫ чашы-тѣ [б]на Божіѭ-тѫ ярость.

2 И отиде първый-тъ та излѣ чашѫ-тѫ си [в]на земіѭ-тѫ, и [г]станѫ струпъ зълъ и лютъ на онѣзи человѣцы [д]които имахѫ бѣлѣгъ-тъ на звѣрь-тъ, и на онѣзи [е]които ся кланяхѫ на неговый-тъ образъ.

3 И вторый-тъ ангелъ излѣ чашѫ-тѫ си [ж]въ море-то, [з]и станѫ кръвь както на мьртвецъ, [и]и всяка жива душа въ море-то умрѣ.

4 И третій-тъ ангелъ излѣ чашѫ-тѫ си [і]въ рѣкы-тѣ и въ изворы-тѣ водны, [к]и 5 станѫхѫ кръвь. И чухъ ангелъ-тъ на воды-тѣ че казуваше: [л]Праведенъ си, Господи, [м]който си, и който си былъ, и който си святъ, защото си това отсѫдилъ. 6 Понеже [н]кръвь на [о]святыи и на пророцы пролѣхѫ, [п]и кръвь имъ си далъ да піѭтъ; 7 защото сѫ достойни *за това*. И чухъ другъ *ангелъ* отъ олтарь-тъ че казуваше: Ей, [р]Господи Боже вседьржителю, [с]истинны и праведны сѫ твои-тѣ сѫдбы.

8 И четвьртый-тъ ангелъ излѣ чашѫ-тѫ [т]си на слънце-то, [у]и даде му ся да жеже 9 человѣцы-тѣ съ огнь. И опекохѫ ся человѣци-тѣ отъ голѣмѫ жегѫ, [ф]и похулихѫ име-то на Бога, който има власть надъ тѣзи язвы; [х]и не ся покаяхѫ [ц]да въздадѫтъ славѫ нему.

10 И петый-тъ ангелъ излѣ чашѫ-тѫ си [ч]върхъ прѣстолъ-тъ на звѣрь-тъ; [ш]и станѫ царство-то му потьмнѣло; и [щ]дъвчахѫ 11 языцы-тѣ си отъ болѣжъ; [ъ]И похулихѫ Бога небеснаго за болѣжы-тѣ си и [ы]за струпы-тѣ си, [ь]и не ся покаяхѫ отъ дѣла-та си.

12 И шестый-тъ ангелъ излѣ чашѫ-тѫ си [ѣ]върхъ голѣмѫ-тѫ рѣкѫ Евфратъ; [ю]и прѣсъхнѫ вода-та ѝ, [я]за да ся приготви пѫть-тъ на царіе-тѣ които сѫ отъ истокъ 13 на слънце-то. И видѣхъ [ѫ]три нечисты духове подобны на жабы, *и тѣ излѣзвахѫ* [ѩ]изъ уста-та на змѣй-тъ, и изъ уста-та на звѣрь-тъ, и [а]изъ уста-та на 14 лъжовный-тъ пророкъ: Защото [б]сѫ духове бѣсовскы, които [в]правятъ знаменія, и които ходятъ при царіе-тѣ на земіѭ-тѫ [г]и на всичкѫ вселеннѫѭ, да гы съберѫтъ [д]за бой-тъ въ голѣмый-тъ онзи 15 день на Бога Вседьржителя. ([е]Ето идѫ както крадецъ. Блаженъ който бди, и варди дрехы-тѣ си, [ж]да не ходи голъ, да 16 гледатъ срамотѫ-тѫ му.) [з]И събра гы на мѣсто-то нарицаемо по Еврейскы Армагеддонъ.

17 И седмый-тъ ангелъ излѣ чашѫ-тѫ си на въздухъ-тъ, и излѣзе гласъ голѣмъ изъ храмъ-тъ небесенъ, отъ прѣстолъ-тъ, 18 който казуваше: [и]Свърши ся. И [і]быдохѫ гласове и гръмове и свѣткавицы, и станѫ [к]трусъ голѣмъ, [л]какъвто не е былъ отъ какъ сѫществуватъ человѣци-тѣ на земіѭ-тѫ, такъвъ трусъ, толкозь голѣмъ. 19 И [м]раздѣли ся великый-тъ градъ на три части, и градове-тѣ языческы наднѫхѫ. И великый [н]Вавилонъ ся поменѫ прѣдъ Бога, [о]да му даде чашѫ-тѫ на вино-то 20 отъ ярость-тѫ на гнѣвъ-тъ си. И [п]всякой островъ исчезнѫ, и планины-тѣ ся не 21 намѣрихѫ. И [р]градъ голѣмъ до единъ талантъ *тежѣкъ* падаше отъ небе-то върхъ человѣцы-тѣ; и [с]похулихѫ человѣци-тѣ Бога [т]зарадь язвѫ-тѫ на градъ-тъ, защото язва-та отъ него бѣ много голѣма.

ГЛАВА 17.

1 И дойде [а]единъ отъ седмь-тѣ ангелы, които държехѫ седмь-тѣ чашы, та поговори съ мене и каза ми: Ела, [б]ще ти покажѫ сѫдбѫ-тѫ [в]на голѣмѫ-тѫ блуд- 2 ницѫ, [г]която сѣди на много-то воды; [д]Съ коіѭто блудствовахѫ царіе-тѣ земни, [е]и опихѫ ся жители-тѣ на земіѭ-тѫ отъ 3 вино-то на нейно-то блудодѣяніе. И за-

п Гл. 4; 6.
р 1 Сол. 1; 9. Гл. 4; 9. 10; 6.
с Исх. 40; 34. 3 Цар. 8; 10. 2 Лѣт. 5; 14. Иса. 6; 4.
т 2 Сол. 1; 9.

—

а Гл. 15; 1.
б Гл. 14; 10. 15; 7.
в Гл. 8; 7.
г Исх. 9; 9, 10, 11.
д Гл. 13; 16, 17.
е Гл. 13; 14.
ж Гл. 8; 8.
з Исх. 7; 17, 20.
и Гл. 8, 9.
і Гл. 8; 10.
к Исх. 7; 20.
л Гл. 15; 3.
м Гл. 1; 4, 8. 4; 8. 11; 17.
н Мат. 23; 34, 35. Гл. 13; 15.
о Гл. 11; 18. 18; 20.
п Иса. 49; 26.
р Гл. 15; 3.
с Гл. 13; 10. 14; 10. 19; 2.
т Гл. 8; 12.
у Гл. 9; 17, 18. 14; 18.
ф Ст. 11, 21.
х Дан. 5; 22, 23. Гл. 9; 20.
ц Гл. 11; 13. 14; 7.
ч Гл. 13; 2.
ш Гл. 9; 2.
щ Гл. 11; 10.
ъ Ст. 9, 21.
ы Ст. 2.
ь Ст. 9.
ѣ Гл. 9; 14.
ю Виж Іер. 50; 38. 51; 36.
я Иса. 41; 2, 25.
ѫ 1 Іоан. 4; 1, 2, 3.
ѩ Гл. 12; 3. 9.
а Гл. 19; 20. 20; 10.
б 1 Тим. 4; 1. Іак. 3; 15.
в 2 Сол. 2; 9. Гл. 13; 13, 14. 19; 20.
г Лук. 2; 1.
д Гл. 17; 14. 19; 19. 20; 8.
е Мат. 24; 43. 1 Сол. 5; 2. 2 Пет. 3; 10. Гл. 3; 3
ж 2 Кор. 5; 3. Гл. 3; 4, 18.
з Гл. 19; 19.
и Гл. 21; 6.
і Гл. 4; 5. 8; 5. 11; 19.
к Гл. 11; 13.
л Дан. 12; 1.
м Гл. 14; 8. 17; 18.
н Гл. 18; 5.
о Иса. 51; 17, 22. Іер. 25; 15, 16. Гл. 14; 10.
п Гл. 6; 14.
р Гл. 11; 19.
с Ст. 9, 11.
т Исх. 9; 23, 24, 25.

—

а Гл. 21; 9.
б Гл. 16; 19. 18; 16, 17, 19.
в Наум. 3; 4. Гл. 19; 2.
г Іер. 51; 13. Ст. 15.
д Гл. 18; 3.
е Іер. 51; 7. Гл. 14; 8. 18; 3.

веде мя духомъ [ж]въ пустыніж; и видѣхъ женж сѣдящж [з]на червенъ звѣрь, пъленъ съ богохулны [и]имена, [і]който имаше седмь главы [к]и десеть рога. 4 И жена-та [л]бѣ облѣчена въ багрѣницж и въ червено, и [м]позлатена съсъ злато и драгоцѣнны камьніе и съ бисеры, и [н]имаше въ ржкж-тж си златнж чашж, [о]пълнж съ мърсоты и нечистоты отъ нейно-то блудодѣяніе. 5 И на чело-то ѝ *имаше* написано име: [п]"Тайна; Вавилонъ [р]великый, [с]майка на блудницы-тѣ и на гнусоты-тѣ земны." 6 И видѣхъ [т]женж-тж като ся опиваше [у]отъ кръвь-тж на святыи-тѣ и отъ кръвь-тж [ф]на мжченицы-тѣ Іисусовы; и като іж видѣхъ почудихъ ся съ голѣмо почудваніе. 7 И рече ми ангелъ-тъ: Защо ся почуди? азъ ще ти кажж тайнж-тж на женж-тж, и на звѣрь-тъ който іж носи, и който има седмь-тѣ главы и десеть-тѣ рога. 8 Звѣрь-тъ когото си видѣлъ бѣше, и нѣма го; и [х]ще възлѣзе изъ безднж-тж, и [ц]отиде въ погыбель; и [ч]ще ся почудятъ жители-тѣ на земіж-тж, [ш]на които имена-та не сж написаны въ книгж-тж на животъ-тъ отъ създаніе міра, кога видятъ звѣрь-тъ който бѣше, и го нѣма *вече*, ако и да го има. 9 [щ]Тука е умъ-тъ който има мудрость: [ъ]Седмь-тѣ главы сж седмь горы, дѣто жена-та сѣди на тѣхъ; 10 И седмь царіе има: петь-тѣ паднжхж, и единый-тъ стои, другый-тъ не е дошелъ още, и кога дойде, малко трѣбува да постои. 11 И звѣрь-тъ който бѣше, и го нѣма, и той е осмый-тъ, и отъ седмь-тѣ е, [ы]и отхожда въ погыбель. 12 И [ь]десеть-тѣ рога, които видѣ ты, десеть царіе сж които още не сж пріели царство, но за единъ часъ пріематъ власть като царіе съсъ звѣрь-тъ. 13 Тѣ сж единомысленни, и ще прѣдадятъ на звѣрь-тъ силж-тж *си* и власть-тж си. 14 [ѣ]Тѣ ще ся біжтъ съ Агне-то, и Агне-то ще гы побѣди, [ю]защото е Господь на господари-тѣ и Царь на царіе-тѣ; [я]и които сж съ него званни сж и избранни и вѣрни.

15 И казува ми: [ѫ]Воды-тѣ които си видѣлъ, дѣто сѣди блудница-та, тѣ [ѭ]сж народи и людіе и племена и языци 16 И десеть-тѣ рога, които си видѣлъ на звѣрь-тъ, [а]тѣ ще възненавидятъ блудницж-тж, и ще іж направятъ пустж [б]и голж, и плъть-тж ѝ ще поядятъ, [в]и неіж ще изгорятъ въ огнь. 17 [г]Защото Богъ тури въ сьрдца-та имъ да сторятъ неговж-тж воліж и да дѣйствуватъ единомысленно, и да дадятъ царство-то си на звѣрь-тъ, [д]доклѣ ся сбждятъ Божіи-тѣ думы. 18 И жена-та коіжто си видѣлъ, е [е]голѣмый-тъ градъ, [ж]който царува надъ земны-тѣ царіе.

ГЛАВА 18.

1 И [а]слѣдъ това видѣхъ че слазяше отъ небе-то ангелъ, който имаше власть голѣмж; и [б]земя-та ся просвѣти отъ неговж-тж славж. 2 И извыка силно, съ гласъ голѣмъ и казуваше: [в]"Паднж, паднж Вавилонъ великый, [г]и станж жилище на бѣсове-тѣ, [д]и прибѣжище на всякой духъ нечистъ, и прибѣжище на всякж нечистж и омразнж птицж; 3 Защото всичкы-тѣ народи пихж [е]отъ вино-то на ярость-тж на нейно-то блудодѣяніе, и царіе-тѣ земни блудствовахж съ неіж; [ж]и търговци-тѣ земни ся обогатихж отъ безмѣрнж-тж нейнж раскошь.

4 И чухъ другъ гласъ отъ небе-то, който казуваше: [з]Излѣзте изъ неіж, людіе мои, да не станете участници на грѣхове-тѣ ѝ, 5 и да не пріемете отъ язвы-тѣ ѝ. [и]Защото грѣхове-тѣ ѝ стигнжхж до небе-то, [і]и 6 споменж Богъ нейны-тѣ неправды. [к]Въздайте ѝ, както и тя въздаде вамъ, и удвойте ѝ двойно споредъ дѣла-та ѝ; [л]съ чашж-тж съ коіжто е черпала, [м]двойно 7 іж почерпѣте. [н]Колкото е прославила себе си и е раскошествовала, толкозь мжкы и скърбь ѝ дайте; защото казува въ сьрдце-то си: [о]Сѣдіж царица, и вдовица не сьмь, и скърбь нѣма да видіж. 8 За това [п]въ единъ день ще дойдятъ язвы-тѣ ѝ, смърть и скърбь и гладъ; и [р]ще изгори на огнь; защото [с]крѣпъкъ е 9 Господь Богъ който іж сжди. И [т]ще въсплачжтъ за неіж и ще пожалѣіжтъ за неіж [у]царіе-тѣ земни, които сж блудствували и раскошествовали съ неіж, [ф]кога 10 видятъ димъ-тъ на изгаряніе-то ѝ. Отъ далечь ще стоятъ поради страхъ-тъ на мжкы-тѣ ѝ, и ще казуватъ: [х]Горко, горко, *тебѣ*, граде великый, Вавилоне, граде крѣпкый, [ц]че въ единъ часъ дойде сжд-

ж Гл. 12; 6, 14.
з Гл. 12; 3.
и Гл. 13; 1.
і Ст. 9.
к Ст. 12.
л Гл. 18; 12, 16.
м Дан 11; 38.
н Іер. 51; 7. Гл. 18; 6.
о Гл. 14; 8.
п 2 Сол. 2; 7.
р Гл. 11; 8. 14; 8. 16; 19. 18; 2, 10, 21.
с Гл. 18; 9. 19; 2.
т Гл 18; 24.
у Гл. 13; 15. 16; 6.
ф Гл. 6; 9, 10. 12; 11.
х Гл. 11; 7. 13; 1.
ц Гл. 13; 10. Ст. 11.
ч Гл. 13; 3.
ш Гл. 13; 8.
щ Гл. 13; 18.
ъ Гл. 13; 1.
ы Ст. 8.
ь Дан. 7; 20. Зах. 1; 18, 19, 21. Гл. 13; 1.
ѣ Гл. 16; 14. 19; 19.
ю Втор 10; 17. 1 Тим. 6; 15. Гл. 19; 16.
я Іер. 50; 44, 45 Гл. 14; 4.
ѫ Иса. 8; 7. Ст. 1.
ѭ Гл. 13; 7.
а Іер. 50; 41, 42. Гл. 16; 12.
б Іез. 16; 37 до 44. Гл. 18; 16.
в Гл. 18; 8.
г 2 Сол. 2; 11.
д Гл. 10; 7.
е Гл. 16; 19.
ж Гл. 12; 4.

а Гл. 17; 1.
б Іез. 43; 2.
в Иса. 13; 19. 21; 9. Іер. 51; 8. Гл. 14; 8.
г Иса. 13; 21. 34; 14. Іер. 50; 39. 51; 37.
д Иса. 14; 23 34; 11. Мар. 5; 2, 3.
е Гл. 14; 8. 17; 2.
ж Иса. 47; 15. Ст. 11, 15.
з Иса. 48; 20. 52; 11. Іер. 50; 8. 51; 6, 45. 2 Кор. 6; 17.
и Быт. 18; 20, 21. Іер. 51; 9. Іона 1; 2.
і Гл. 16; 19.
к Псал 137; 8. Іер. 50; 15, 29. 51; 24, 49. 2 Тим. 4; 14. Гл. 13; 10.
л Гл. 14; 10.
м Гл. 16; 19.
н Іез. 28; 2 и др.
о Иса. 47; 7, 8. Соф. 2; 15.
п Иса. 47; 9. Ст. 10.
р Гл. 17; 16.
с Іер. 50; 34. Гл. 11; 17.
т Іер. 50; 46
у Іез. 26; 16, 17. Гл. 17; 2. Ст. 3.
ф Ст. 18. Гл. 19; 3.
х Иса. 21; 9. Гл. 14; 8.
ц Ст. 16, 19.

ба-та ти. 11 И [ч]търговци-тѣ земни плачѫтъ и жалѣѭтъ за неѭ, защото никой не купува вече стокы-тѣ имъ, 12 [ш]Стокы отъ злато и сребро, и драгоцѣнны камьніе и бисеры, и виссонъ, и багрѣницѫ, и копринѫ, и червеницѫ; и всяко дьрво благовонно, и всякой съсѫдъ отъ слоновы кости, и всякой съсѫдъ отъ скѫпоцѣнно дьрво и отъ мѣдь и отъ желѣзо и отъ мраморъ, 13 И корицѫ, и темянъ, и миро, и ливанъ, и вино, и масло, и семидалъ, и пшеницѫ, и добытъцы, и овцы, и коніе, и колесницы, и тѣлеса, [щ]и души человѣческы. 14 И овощія-та каквыто гы душа-та ти желаяше отидохѫ отъ тебе, и всичко тлъсто и свѣтло отиде отъ тебе, и нѣма вече да гы намѣришь. 15 [ъ]Търговци-тѣ на тѣзи нѣща, които ся изобогатихѫ отъ неѭ, ще ся спрѫтъ издалечь поради страхъ-тъ на мѫкы-тѣ ѝ, ще плачѫтъ и ще жалѣѭтъ, 16 И ще думатъ: Горко, горко, граде великый, [ы]облѣченный съ виссонъ, и багрѣницѫ и червеницѫ, и украсенъ съсъ злато и драгоцѣнны камьніе и бисеріе; 17 [ь]Защото въ единъ часъ запустѣ толкова богатство. И [ѣ]всякой корабоначалникъ, и всичко-то множество въ кораби-тѣ, и кораберы-тѣ, и колкото търгуватъ по море, спрѣхѫ ся издалечь, 18 [ю]И выкахѫ, като видѣхѫ дымъ-тъ на неговъ-тъ пожаръ, и думахѫ: [я]Кой *градъ* бы подобенъ на градъ-тъ голѣмый? 19 [ѫ]И посыпахѫ пьрсть на главы-тѣ си, и выкахѫ та плачѣхѫ, и жалѣяхѫ и думахѫ: Горко, горко, градъ-тъ великый, въ който ся обогатихѫ отъ неговы-тѣ драгоцѣнности всичкы които иматъ кораби въ море-то; [ѭ]защото въ единъ часъ запустѣ. 20 [а]Весели ся за него небе, и *вы* святыи апостоли и пророци, [б]защото отсѫди Богъ сѫдъ-тъ ви надъ него.

21 И единъ силенъ ангелъ зѣ единъ камькъ голѣмъ като воденичень, та *го* хвьрли въ море-то, и каза: [в]Така съсъ стремленіе ще бѫде хвьрленъ Вавилонъ градъ великый, [г]и нѣма да ся намѣри вече. 22 [д]И гласъ отъ онѣзи които свирѣхѫ съ кытарѫ, и отъ пѣвцы, и отъ свирцы, и отъ трѫбители нѣма да ся чуе вече въ тебе; и всякой художникъ отъ всяко художество нѣма да ся намѣри вече въ тебе; и шумъ отъ воденицѫ нѣма да ся чуе вече въ тебе; 23 [е]И видѣлина отъ свѣтило нѣма да свѣти вече въ тебе, [ж]и гласъ отъ младоженецъ и отъ невѣстѫ нѣма да ся чуе вече въ тебе; [з]защото търговци-тѣ ти бѣхѫ голѣмци-тѣ на земѭ-тѫ, [и]защото быхѫ прѣльстени съ твое-то чародѣяніе вси-тѣ народи. 24 И [і]въ него ся намѣри кръвь отъ пророцы и отъ святыи, и [к]отъ всичкы-тѣ заклани на земѭ-тѫ.

ГЛАВА 19.

1 И слѣдъ това [а]чухъ като гласъ голѣмъ отъ много народъ на небе-то, който казуваше: Аллилуія; [б]спасеніе, и слава, и почесть, и сила *подобае* Господу Богу нашему: 2 Защото [в]истинны и праведны сѫ неговы-тѣ сѫдбы, защото осѫди великѫ-тѫ блудницѫ, която растли земѭ-тѫ съ блудодѣяніе-то си, и [г]отмьсти отъ рѫкѫ-тѫ ѝ кръвь-тѫ на свои-тѣ рабы. 3 И вторый пѫть рекохѫ: Аллилуія. И [д]дымъ-тъ ѝ възлѣзува во вѣкы вѣковъ. 4 И [е]паднѫхѫ двадесеть-тѣ и четыри старци, и четыри-тѣ животны, и поклонихѫ ся Богу сѣдящему на прѣстолъ-тъ, и казувахѫ: 5 [ж]Аминь; аллилуія. И излѣзе отъ прѣстолъ-тъ гласъ който казуваше: Хва[з]лѣте Бога нашего, всичкы раби негови, и вы които му ся боите, [и]и малкы и голѣми. 6 [і]И чухъ като гласъ отъ много народъ, и като гласъ отъ много воды, и като гласъ отъ силны гръмежи, що казувахѫ: Аллилуія; [к]защото ся въцари Господь Богъ Вседьржитель. 7 Да ся радувамы и да ся веселимъ, и да въздадемъ нему славѫ; [л]защото дойде свадбата на Агне-то, и негова-та жена е приготвила себе си. 8 И [м]даде ѝ ся да ся облѣче съ виссонъ чистъ и свѣтлъ; [н]защото виссонъ-тъ е оправданія-та на святыи-тѣ. 9 И казува ми: Напиши: [о]Блажени които сѫ призовани на вечерѭ-тѫ на свадбѫ-тѫ на Агне-то. И казува ми: 10 [п]Тѣзи сѫ истинны-тѣ думы Божіи. [р]И паднѫхъ прѣдъ нозѣ-тѣ му, да му ся поклонѭ; и каза ми: [с]Внимай *да не сторишь това;* азъ сьмь съслужитель твой и отъ братія-та ти [т]които иматъ свидѣтелство-то Іисусово; поклони ся Богу: защото свидѣтелство-то Іисусово е духъ-тъ на пророчество-то.

11 И [у]видѣхъ небе-то отворено, и ето [ф]конь бѣлъ, и онзи който сѣдѣше на него

ч Іез. 27; 27 до 36. Ст. 3.
ш Гл. 17; 4.
щ Іез. 27; 13.
ъ Ст. 3, 11.
ы Гл. 17; 4.
ь Ст. 10.
ѣ Иса. 23: 14. Іез. 27; 29.
ю Іез. 27; 30, 31. Ст. 9.
я Гл. 13; 4.
ѫ Іис. Нав. 7; 6. 1 Цар. 4; 12. Іов. 2; 12. Іез. 27; 30.
ѭ Ст. 8.
а Иса. 44; 23. 49; 13. Іер. 51; 48.
б Лук. 11; 49, 50. Гл. 19; 2.
в Іер. 51; 64.
г Гл. 12; 8. 16; 20.
д Иса. 24; 8. Іер. 7; 34. 16; 9. 25: 10. Іез. 26; 13.
е Іер. 25; 10.
ж Іер. 7; 34. 16; 9. 25; 10. 33; 11.
з Иса. 23; 8.
и 4 Цар. 9; 22. Наум. 3; 4. Гл. 17; 2, 5.
і Гл. 17; 6.
к Іер. 51; 49.

а Гл. 11; 15.
б Гл. 4; 11. 7; 10, 12. 12; 10.
в Гл. 15; 3. 16; 7.
г Втор. 32; 43. Гл. 6; 10. 18; 20.
д Иса. 34; 10. Гл. 14; 11. 18; 9, 18.
е Гл. 4; 4, 6, 10. 5; 14.
ж 1 Лѣт. 16; 36. Неем. 5; 13. 8; 6. Гл. 5; 14.
з Псал. 134; 1. 135; 1.
и Гл. 11; 18. 20; 12.
і Іез. 1; 24. 43; 2. Гл. 14; 2.
к Гл. 11; 15, 17. 12; 10. 21; 22.
л Мат. 22; 2. 25; 10. 2 Кор. 11; 2. Ефес. 5; 32. Гл. 21; 2, 9.
м Псал. 45; 13, 14. Іез. 16; 10. Гл. 3; 18.
н Псал. 132; 9.
о Мат. 22; 2, 3. Лук. 14; 15, 16.
п Гл. 21; 5. 22; 6.
р Гл. 22; 8.
с Дѣян. 10; 26. 14; 14, 15. Гл. 22; 9.
т 1 Іоан. 5; 10. Гл. 12; 17.
у Гл. 15; 5.
ф Гл. 6; 2.

наричаше ся Вѣренъ и Истиненъ, и съ **12** правдж сжди и воинствува; А очи-тѣ му бѣхж както пламькъ огненный, и на главж-тж му короны много, и имаше име написано, което никой не знаяше **13** тъкмо самъ той; И облѣченъ *бѣше* въ дрехж обагрѣнж въ кръвь; и зовяше ся **14** име-то му: СЛОВО БОЖІЕ. И войскы-тѣ небесны идяхж слѣдъ него на бѣлы коніе, облѣчены въ виссонъ бѣлъ и чистъ. **15** И изъ уста-та му излѣзва сабя остра, да удря съ неіж язычницы-тѣ; и той ще гы упасе съсъ жезлъ желѣзенъ; и той стжпкува жлебъ-тъ на вино-то на ярость-тж и на гнѣвъ-тъ на Бога Все-**16**държителя, И на дрехж-тж *си* и на бедро-то си имаше написано име-то: ЦАРЬ НА ЦАРІЕ-ТѢ И ГОСПОДЬ НА ГОСПОДАРИ-ТѢ.

17 И видѣхъ едного ангела че стоеше въ слънце-то; и извыка съ голѣмъ гласъ, и казуваше на всичкы-тѣ птицы що лѣтятъ по срѣдъ небе-то: Елате, и събирайте ся на вечеріж-тж на Бога великаго, **18** Да ядете плъть-тж на царіе, и плъть-тж на тысящницы, и плъть-тж на юнацы, и плъть-тж на коніе и на тѣзи които сѣдятъ на тѣхъ, и плъть-тж на всичкы свободны и **19** робы, и малы и голѣмы. И видѣхъ звѣрь-тъ и царіе-тѣ земны и войскы-тѣ имъ събраны, да направятъ бой съсъ сѣдящій-тъ на конь-тъ, и съ неговж-тж войскж. **20** И уловенъ бы звѣрь-тъ и съ него лъжовный-тъ пророкъ, който бѣ правилъ знаменія прѣдъ него, съ които прѣльсти тѣзи които пріяхж бѣлѣгъ-тъ отъ звѣрь-тъ, и които ся поклонихж на неговый-тъ образъ: двама-та живи быхж хвърлени въ езеро-то огненно което горя съсъ **21** жупелъ. И останжли-тѣ быдохж убити съсъ сабіж-тж на сѣдящій-тъ на конь-тъ, която излѣзуваше изъ уста-та му; и всичкы-тѣ птицы ся насытихж отъ плъть-тж имъ.

ГЛАВА 20.

1 И видѣхъ че слѣзуваше отъ небе-то ангелъ, който имаше ключь-тъ отъ бездна-тж, и веригж голѣмж въ ржкж-тж **2** си. И улови змѣй-тъ, староврѣменнж-тж змійж, който е Діаволъ и Сатана, и върза **3** го за тысящж годины, И хвърли го въ безднж-тж, и заключи го, и запечата надъ него, за да не прѣльсти вече народы-тѣ, доклѣ ся свършатъ тысяща-та годины; и слѣдъ това трѣба да бжде развързанъ за малко врѣме.

4 И видѣхъ прѣстолы; и насѣдахж на тѣхъ, и даде ся тѣмъ сждба, и *видѣхъ* душы-тѣ на закланы-тѣ за свидѣтелство-то Іисусово, и за слово-то Божіе, и които не ся поклонихж на звѣрь-тъ, нито на образъ-тъ му, и не пріяхж бѣлѣгъ-тъ на чело-то си, и на ржкж-тж си, и живѣхж и царувахж съ Христа тысящж-тж **5** годины. А другы-тѣ мъртви не оживѣхж доклѣ ся свършатъ тысяща-та годины. **6** Това е първо-то въскрьсеніе. Блаженъ и святъ който има часть въ първо-то въскрьсеніе; надъ тѣхъ втора-та смьрть не ще има власть, но ще бждатъ священницы Богу и Христу, и ще царуватъ съ него тысящж годины.

7 И когато ся свършатъ тысяща-та годины, ще бжде развързанъ Сатана отъ **8** тьмницж-тж си, И ще излѣзе да прѣльсти народы-тѣ въ четыри-тѣ краища на земіж-тж, Гога и Магога, да гы събере на бой, на които число-то е както пѣ-**9**сѣкъ-тъ на море-то. И възлѣзохж по *всичкж-тж* ширинж на земіж-тж, и обыколихж станъ-тъ на святыи-тѣ, и възлюбленный-тъ градъ; и падиж огнь отъ **10** Бога изъ небе-то, та гы испояде. И Діаволъ-тъ който гы лъстяше хвърленъ бы въ езеро-то огненно и жупелно, дѣто е звѣрь-тъ и лъжовный-тъ пророкъ; и ще бждатъ мжчени день и нощь во вѣкы вѣковъ.

11 И видѣхъ единъ бѣлъ прѣстолъ голѣмъ, и тогози който сѣдѣше на него, отъ лицето на когото побѣгнж земя-та и небе-то **12** и не ся намѣри мѣсто за тѣхъ. И видѣхъ мьртвы-тѣ малы и голѣмы, че стоехж прѣдъ Бога; и книгы-тѣ ся разгънжхж; и друга книга ся отвори, която е на животъ-тъ; и сждени быхж мьртви-тѣ споредъ дѣла-та си отъ писано-то въ **13** книгы-тѣ. И даде море-то мьртвы-тѣ що бѣхж въ него; и смьрть-та и адъ дадохж мьртвы-тѣ що бѣхж въ тѣхъ; и сждени быхж всякой споредъ дѣла-та си. **14** И смьрть-та и адъ хвърлени быхж въ

х Гл. 3; 14.
ц Иса 11; 4.
ч Гл. 1; 14. 2; 18.
ш Гл. 6; 2.
щ Гл. 2; 17. Ст. 16.
ъ Иса. 63; 2, 3.
ы Іоан. 1; 1. 1 Іоан. 5; 7.
ь Гл. 14; 20.
ѣ Мат. 28; 3. Гл. 4; 4. 7; 9.
ю Иса. 11; 4. 2 Сол 2; 8. Гл. 1; 16. Ст. 21.
я Псал. 2; 9. Гл 2; 27. 12; 5.
ѫ Иса. 63; 3. Гл. 14; 19, 20.
ѩ Ст. 12.
а Дан 2, 47; 1 Тим. 6; 15. Гл. 17; 14.
б Ст. 21.
в Іез. 39; 17.
г Іез. 39; 18, 20.
д Гл. 16; 16. 17; 13, 14.
е Гл. 16; 13, 14.
ж Гл. 13; 12, 15.
з Дан. 7; 11. Гл. 20; 10.
и Гл. 14; 10. 21; 8.
і Ст. 15.
к Ст. 17, 18.
л Гл 17; 16.

а Гл. 1; 18. 9; 1.
б 2 Пет. 2; 4 Іуд. 6. Гл. 12; 9.
в Дан. 6; 17.
г Гл. 16; 14, 16. Ст. 8.
д Дан. 7; 9, 22, 27. Мат. 19; 28. Лук. 22; 30.
е 1 Кор. 6; 2, 3.
ж Гл. 6; 9.
з Гл. 13; 12.
и Гл. 13; 15, 16.
і Рим. 8; 17. 2 Тим. 2; 12. Гл. 5; 10.
к Гл. 2; 11. 21; 8.
л Иса. 61; 6. 1 Пет. 2; 9. Гл. 1; 6 5; 10.
м Ст. 4.
н Ст. 2.
о Ст 3, 10.
п Іез. 38; 2. 39; 1.
р Гл. 16; 14.
с Иса 8; 8. Іез. 38; 9, 16.
т Ст. 8.
у Гл. 19; 20.
ф Гл. 14; 10, 11.
х 2 Пет. 3; 7, 10, 11. Гл. 21; 1.
ц Дан. 2; 35.
ч Гл. 19; 5.
ш Дан. 7; 10.
щ Псал. 69; 28. Дан. 12; 1. Фил. 4; 3. Гл. 3; 5. 13; 8. 21; 27.
ъ Іер. 17; 10. 32; 19 Мат. 16; 27. Рим. 2; 6. Гл. 2; 23. 22; 12. Ст. 13.
ы Гл. 6; 8.
ь Ст. 12.
ѣ 1 Кор. 15; 26, 54, 55.

15 езеро-то огненно. [ю]Това е втора-та смърть. И който не ся намѣри записанъ въ книгж-тж на животъ-тъ, [я]хвърленъ бы въ езеро-то огненно.

ГЛАВА 21.

1 И [а]видѣхъ ново небе и новж земіж; [б]защото първо-то небе и първа-та земя прѣйдохж; и море нѣмаше вече. 2 И азъ Іоаннъ видѣхъ святый-тъ [в]градъ, Іерусалимъ новый, че слѣзуваше отъ Бога изъ небе-то, приготвенъ [г]както невѣста украсена за мжжъ-тъ си. 3 И чухъ гласъ голѣмъ отъ небе-то, който казуваше: Ето [д]скинія-та Божія съ человѣцы-тѣ, и ще ся засели съ тѣхъ, и тѣ ще бждятъ людіе негови, и самъ Богъ ще бжде съ тѣхъ, тѣхенъ Богъ. 4 [е]И ще обрьше Богъ вся кж сълзж отъ очи-тѣ имъ, [ж]и смъртьтж не ще іж има вече, [з]нито жалѣяніе, нито писъкъ, ни болесть ще има вече, защото първо-то ся минж. 5 И сѣдящій-тъ на прѣстолъ-тъ [и]рече: [і]Ето правіж всичко-то ново: и казува ми: Напиши; [к]защото тѣзи думы сж истинны и вѣрны. 6 И рече ми: [л]Сврши ся: [м]Азъ съмь Алфа и Омега, начало и конецъ: на жедный-тъ ще дамъ [н]азъ даромъ отъ изворъ-тъ на водж-тж на живота. 7 Който побѣждава ще наслѣдува всичко, и [о]ще му бждж Богъ, и той ще ми бжде сынъ. 8 А [п]страхливи-тѣ и невѣрни-тѣ и мърсни-тѣ и убійци-тѣ и блудни-тѣ и чародѣйци-тѣ и идолопоклонници-тѣ и всички-тѣ лъжци, ще иматъ своіж-тж часть [р]въ езеро-то което гори съ огнь и жупелъ: това е втора-та смърть.

9 И дойде при мене [с]единъ отъ седмь-тѣ ангелы, които държехж седмь-тѣ чашы пълны-тѣ съсъ седмь-тѣ послѣдни язвы, и проговори ми и каза: Ела, ще ти покажж [т]невѣстж-тж, женж-тж на Агне-то. 10 И отведе мя [у]духомъ на еднж горж голѣмж и высокж, и показа ми [ф]градъ-тъ голѣмый, святый Іерусалимъ, който слѣзуваше изъ небе-то отъ Бога; 11 И [х]имаше славж-тж Божіж, и свѣтлость-та негова бѣ подобна на драгоцѣненъ камькъ, както камькъ іасписъ прозраченъ както кристалъ; 12 И имаше стѣнж голѣмж и высокж; имаше и [ц]дванадесеть порты, и на порты-тѣ дванадесеть ангели, и надписаны имена, които сж на дванадесеть-тѣ племена на 13 синове-тѣ Израилевы; Отъ [ч]къмъ истокъ, три порты; отъ къмъ сѣверъ три порты; отъ къмъ югъ три порты; отъ къмъ западъ три порты. 14 И стѣны-тѣ градскы имахж дванадесеть основанія, и [ш]въ тѣхъ имена-та на дванадесеть-тѣ апостолы на Агне-то. 15 И тойзи който говорѣше съ мене [щ]имаше тръсть златнж, да измѣри градъ-тъ и порты-тѣ му и стѣны-тѣ му. 16 И градъ-тъ бѣше четвъртитъ, и дължина-та му е толкози колкото и ширина-та: и прѣмѣри градъ-тъ съ тръсть-тж, до дванадесеть тысящи стадіи; дължина-та и ширина-та и высочина-та му сж равны. 17 И измѣри стѣны-тѣ му сто и четыридесеть и четыри лакти, мѣркж на человѣкъ, сирѣчь на ангелъ-тъ. 18 И сграда-та на стѣны-тѣ бѣше отъ іасписъ; и градъ-тъ отъ чисто злато, подобно на чисто стъкло. 19 [ѣ]И основанія-та на стѣны-тѣ градскы *бѣхж* украшены съсъ всякаквы драгоцѣнны камьніе; първо-то основаніе іасписъ, второ-то сапфиръ, трето-то халкидонъ, 20 четвърто-то смарагдъ, Пето-то сардониксъ, шесто-то сардій, седмо-то хрисолиѳъ, осмо-то вириллъ, девето-то топазій, десето-то хрисопрасъ, единадесето-то іакинѳъ, 21 дванадесето-то амеѳистъ. И дванадесеть-тѣ порты *бѣхж* дванадесеть бисера; всяка една отъ порты-тѣ бѣ отъ единъ бисеръ; [ъ]и улицы-тѣ на градъ-тъ отъ чисто злато, 22 като стъкло прозрачно. [ь]И храмъ не видѣхъ въ него; защото храмъ неговъ е Господь Богъ Вседържитель, и Агне-то. 23 И [ы]градъ-тъ нѣмаше нуждж отъ слънце, нито отъ лунж, да свѣтятъ въ него; защото слава-та Божія го освѣтляваше, и 24 свѣтило-то негово е Агне-то. [ю]И народи-тѣ на спасаемы-тѣ ще ходятъ въ неговжтж видѣлинж, и царіе-тѣ земни носятъ 25 въ него своіж-тж славж и почесть. [я]И порты-тѣ му не ще ся затварятъ деня, 26 [ж]защото нощь не ще да има тамо. [ѭ]И ще донесжтъ въ него славж-тж и почесть-тж 27 на народы-тѣ. И [а]нѣма да влѣзе въ него нищо което осквърнява и прави мързость и лъжж; но само написани-тѣ въ Агневж-тж [б]книгж на живота.

ГЛАВА 22.

1 И показа ми [в]чистж рѣкж отъ водж на животъ, быстрж както кристалъ, която исхождаше отъ прѣстолъ-тъ на Бога и

ю Ст. 6. Гл. 21; 8.
я Гл. 19; 20.

а Иса. 65; 17. 66; 22. 2 Пет. 3; 13.
б Гл. 20; 11.
в Иса. 52. 1. Гал. 4; 26. Евр. 11; 10. 12 22. 13; 14. Гл. 3; 12. Ст 10.
г Иса. 54; 5. 61; 10. 2 Кор. 11; 2.
д Лев. 26; 11, 12. Іез. 48; 7. 2 Кор 6; 16. Гл. 7. 15.
е Иса. 25; 8. Гл. 7; 17.
ж 1 Кор. 15; 26, 54. Гл. 20; 14.
з Иса. 35; 10 61; 3. 65; 19.
и Гл 4; 2, 9. 5; 1. 20; 11.
і Иса. 43; 19. 2 Кор. 5; 17.
к Гл. 19; 9.
л Гл. 16; 17.
м Гл. 1; 8 22; 13.
н Иса. 12; 3. 55; 1. Іоан. 4; 10, 14. 7; 37 Гл. 22; 17.
о Зах. 8; 8. Евр. 8; 10.
п 1 Кор. 6; 9. 10. Гал. 5; 19. 20, 21. Ефес. 5. 5; 1 Тим. 1; 9. Евр. 12; 14. Гл. 22; 15.
р Гл. 20; 14, 15.
с Гл 15; 1, 6, 7.
т Гл. 19; 7. Ст. 2.
у Гл. 1; 10. 17; 3.
ф Іез. 48; Ст 2.
х Ст. 23. Гл. 22; 5.
ц Іез. 48; 31 до 34.
ч Іез 48; 31 до 34.
ш Мат. 16; 18. Гал. 2; 9. Ефес. 2; 20.
щ Іез. 40; 3. Зах. 2; 1. Гл. 11; 1.
ѣ Иса 54; 11.
ъ Гл. 22; 2.
ь Іоан. 4; 23.
ы Иса. 24; 23. 60; 19, 20. Ст. 11. Гл. 22; 5.
ю Иса. 60; 3. 5, 11. 66; 12.
я Иса. 60; 11.
ж Иса. 60; 20. Зах. 14; 7. Гл. 22; 5.
ѭ Ст 24.
а Иса. 35; 8 52; 1. 60; 21. Іоан. 3; 17 Гл. 22; 14, 15.
б Фил. 4; 3. Гл. 3; 5. 13; 8. 20; 12.

в Іез. 47; 1. Зах. 14; 8.

2 на Агне-то. [б]И въ срѣдъ стъгдж-тж му и отъ двѣ-тѣ страны на рѣкж-тж, *бѣше* [в]дьрво-то на живота, което даваше плодове дванадесеть, и раждаше плодъ всякой мѣсецъ; и листіе-тѣ на дьрво-то сж [г]за исцѣленіе на народы-тѣ. 3 И [д]никоіж проклѣтіж не ще има вече; [е]и прѣстолъ-тъ на Бога и на Агне-то ще бжде въ него; 4 и рабы-тѣ негови ще му послужатъ. И [ж]ще гледатъ лице-то му, [з]и негово-то име ще е на чела-та имъ. 5 И [и]нощь не ще да има тамо; и нѣматъ нуждж отъ свѣтило и отъ слънченж виделинж; [і]защото Господь Богъ гы освѣтлява; [к]и ще царуватъ въ вѣкы вѣковъ.

6 И рече ми: [л]Тѣзи думы сж вѣрны и истинны: и Господь Богъ на святы-тѣ пророцы [м]проводи ангела своего, да покаже на неговы-тѣ рабы това което трѣба скоро да бжде. 7 [н]Ето, идж скоро; [о]блаженъ който упази думы-тѣ на пророчество-то на тжзи книгж.

8 И азъ Іоаннъ сьмь, който видѣхъ и чухъ това; и когато чухъ и видѣхъ, [п]паднжхъ да ся поклоніж прѣдъ нозѣ-тѣ на ангелъ-тъ който ми показуваше това. 9 И каза ми: [р]Внимай *да* не *сторишь това*; защото азъ сьмь съслужитель твой, и на твои-тѣ братія пророцы-тѣ, и на тѣзи които пазятъ думы-тѣ на тжзи книгж; поклони ся Богу. 10 И [с]казува ми: Не запечатувай думы-тѣ на пророчество-то на тжзи книгж; [т]защото врѣме-то е близу.

11 [у]Който е неправеденъ, нека си е вече неправеденъ; и който е нечистъ, нека си е вече нечистъ; и праведный-тъ нека си е вече праведенъ; и святый-тъ нека си е вече святъ. 12 И [ф]ето идж скоро; [х]и моята заплата е съ мене, [ц]да въздамъ всякому споредъ каквыто ще бждѫтъ дѣлата му. 13 [ч]Азъ сьмь Алфа и Омега, начало и конецъ, пьрвый и послѣдній.

14 [ш]Блажени които испълняватъ неговитѣ заповѣди, за да иматъ власть [щ]надъ дьрво-то на живота, [ъ]и да влѣзжтъ прѣзъ порты-тѣ въ градъ-тъ. 15 [ы]А вънъ сж [ь]песта-та, и чародѣйци-тѣ, и блудницы-тѣ, и убійцы-тѣ, и идолопоклонници-тѣ, и всякой който обича и прави лъжж.

16 [ѣ]Азъ Іисусъ проводихъ мой-тъ ангелъ да ви засвидѣтелствува това въ церквы-тѣ; [ю]азъ сьмь корень-тъ и родъ-тъ Давидовъ, свѣтла-та и утрення-та [я]звѣзда. 17 И Духъ-тъ [а]и невѣста-та казуватъ, Ела; и който чуе нека рече, Ела; и [іа]който е жеденъ нека дойде, и който ище нека зема даромъ водж-тж на живота.

18 А азъ свидѣтелствувамъ всякому, който слуша думы-тѣ на пророчество-то на тжзи книгж; [в]ако приложи нѣкой на това, Богъ ще наложи на него написаны-тѣ въ тжзи книгж язвы; 19 И ако отнеме нѣкой отъ думы-тѣ на книгж-тж на това пророчество, [б]Богъ ще отнеме неговж-тж часть отъ книгж-тж на живота, и [г]отъ святый-тъ градъ, и отъ написаны-тѣ въ тжзи книгж. 20 Казува онзи който свидѣтелствува това: [в]Ей, идж скоро. [д]Аминь. [е]Ей, дойди, Господи Іисусе.

21 [ж]Благодать-та на Господа нашего Іисуса Христа да бжде съсъ всичкы васъ. Аминь.

б Іез. 47; 12. Гл. 21; 21.
в Быт. 2; 9. Гл. 2; 7.
г Гл. 21; 24.
д Зах. 14; 11.
е Іез. 48; 35.
ж Мат. 5; 8. 1 Кор. 13; 12. 1 Іоан. 3; 2.
з Гл. 3; 12. 14; 1.
и Гл. 21; 23, 25.
і Псал. 36; 9. 84; 11.
к Дан. 7; 27. Рим. 5; 17. 2 Тим. 2; 12. Гл. 3; 21.
л Гл. 19; 9. 21; 5.
м Гл. 1; 1.
н Гл. 3; 11. Ст. 10, 12, 20.
о Гл. 1; 3.
п Гл. 19; 10.
р Гл. 19; 10.
с Дан. 8; 26. 12; 4, 9. Гл. 10; 4.
т Гл. 1; 3.
у Іез. 3; 27. Дан. 12; 10. 2 Тим. 3; 13.
ф Ст. 7.
х Иса. 40; 10. 62; 11.
ц Рим. 2; 6. 14; 12. Гл. 20; 12.
ч Иса. 41; 4. 44; 6. 48; 12. Гл. 1; 8, 11. 21; 6.
ш Дан. 12; 12. 1 Іоан. 3; 24.
щ Ст. 2. Гл. 2; 7.
ъ Гл. 21; 27.
ы 1 Кор. 6; 9, 10. Гал. 5; 19 до 21. Кол. 3; 6. Гл. 9; 20, 21. 21; 8.
ь Фил. 3; 2.
ѣ Гл. 1; 1.
ю Гл. 5; 5.
я Числ. 24; 17. Зах. 6; 12. 2 Пет. 1; 19. Гл. 2; 28.
а Гл. 21; 2, 9.
іа Иса. 55; 1. Іоан. 7; 37. Гл. 21; 6.
в Втор. 4; 2. 12; 32. Прит. 30; 6.
б Исх. 32; 33. Псал. 69; 28. Гл. 3; 5. 13; 8.
г Гл. 21; 2.
в Ст. 12.
д Іоан. 21; 25.
е 2 Тим. 4; 8.
ж Рим. 16; 20, 24. 2 Сол. 3; 18.

КОНЕЦЪ.

ТАБЛИЦА

НА

МѢРКЫ, ТЕГЛИЛКЫ И МОНЕТЫ, КОИТО СЯ ПОМЕНУВАТЪ ВЪ СВЯТО-ТО ПИСАНІЕ.

1. Мѣркы на длъжинѫ.

	Ендазта. Стотасти.
Длань, 4 пърста	0.14
Педа, 3 длани	0.43
Лакьтъ, 2 педы	0.86
Сажень, 4 лакти	3.46
Тръсть-та Іезекіилева, 6 лакти	5.18
Поприще, или Стадій, 100 сажени	345.64
Пѫть сѫбботетъ, 5 поприща	1,728.20
Миль, 10 поприща	3,456.40

2. Мѣркы на жидкости.

	Оки.
Логъ	0 1/4
Инъ, 12 лога	3
Ваѳъ, 6 ина	18
Коръ, 10 ваѳа	180

3. Мѣркы на жита.

	Оки.
Кавъ	1
Гоморъ, десета часть на ефѫ	1 1/5
Мѣра, или Сата, 6 кава	6
Ефа, 3 мѣры	18
Коръ или Хоморъ, 10 ефы	180

4. Теглилкы.

	Оки.	Драм. Стот.
Гера		0.24
Сикль, 20 геры		4.86
Мнаса, или Литра, 100 сикли	1	86.10
Талантъ, 30 мнасы	36	183.00

5. Цѣна на Еврейскы теглилкы за злато и сребро.

1. За сребро

	Грош.	Пар.
Гера		26
Сикль	13	
Мнаса	1,300	
Талантъ	39,000	

2. За злато

	Грош.
Сикль	208
Талантъ	624,000

6. Римскы и Греческы монеты, които ся поменуватъ въ Новый Завѣтъ.

	Грош.	Пар. Стот.
Лепта		1.87
Кодрантъ, 2 лепты		3.75
Ассарій, 4 кодранта		15.00
Пѣнязь, или Динарій, 10 ассарія	3	30.00
Дидрахма, 2 пѣнязя	7	20.00
Статиръ, 4 пѣнязя	15	
Мнаса, 100 пѣнязя	375	

ПОГРѢШНОСТИ.

Стран.	*Стълпъ.*	*Редъ.*	*Вмѣсто*	*Чети*
55	2	37	рекѫъ	рекѫтъ
56	1	46	вемiѭ	земiѭ
68	»	26	хвърля	хвърлiѭ
80	»	15	излѣзе	влѣзе
»	»	25	никоiѭ	никое
95	2	54	си,	си
97	1	39	нечистъ.	нечистъ: да го не затвори защото е нечистъ.
121	2	16	ипоревнува	и поревнува
141	»	11	ни	ми
240	»	9	купи	купишь
345	»	7	царь бѣ,	царь, бѣ
352	»	2	Iоахынъ	*Iоахынъ
927	1	25	заведохѫ	сведохѫ
972	»	9	безднѫ	безднѫ-тѫ
978	»	12	знаменiя	знаменiе
995	2	21	размыслiѭ	размысля
1001	»	47	крьстъ-тъ?	крьстъ-тъ!
1029	»	18	чудеса,	чудеса, и съ различны силы,